

روزشمار تاریخ

شمسی

میلادی

قمری

بسم الله الرحمن الرحیم

روزشمار تاریخ

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

روز شمار تاریخ

مشخصات کتاب

سرشناسه : مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان ، ۱۳۹۰ -

عنوان و نام پدیدآور : روز شمار تاریخ شمسی ، قمری ، میلادی / مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان .

مشخصات نشر : اصفهان : مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان ، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری : ۱ ج . : مصور، عکس ؛ ۵/۲۱×۵/۲۹ س م.

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

یادداشت : روزشمار شمسی ، قمری ، میلادی

یادداشت : نمایه.

موضوع : ایران -- تاریخ -- پهلوی، ۱۳۰۴ - ۱۳۵۷-- سالشمار

موضوع : ایران -- تاریخ -- انقلاب مشروطه، ۱۳۲۴ - ۱۳۲۷ق. -- سالشمار

رده بندی کنگره : RSD۶۷۴۱ /ع ۱۸ر۹ ۱۳۸۴

رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۲۰۲

روز شمار شمسی

فروردین

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: تبدیل واحد پول ایران از قِران به ریال و چاپ اوّلین اسکناس توسط بانک ملی ایران (۱۳۱۱ ش)

شرح مناسبت:

در ایران تا سال ۱۲۶۸ ش (۱۸۸۹ م) که بانک شاهنشاهی توسط انگلستان تشکیل شد، پول رایج کشور، مسکوک نقره و طلا بود. در آن سال، به موجب یکی از بندهای امتیازنامه بانک، نشر اسکناس در سراسر ایران منحصراً به بانک شاهنشانی ایران تعلق گرفت و یک سال بعد، اسکناس جدید با علامت شیر و خورشید و عکس ناصرالدین شاه قاجار و ذکر ارزش آن منتشر

شد. مجموعاً بانک شاهنشاهی، چهل سال در ایران اسکناس منتشر کرد تا اینکه در ۲۳ اردیبهشت ۱۳۰۹، حق انتشار اسکناس از آن بانک سلب و به بانک ملی ایران واگذار گردید. در نهایت، دو سال بعد و همزمان با آغاز سال ۱۳۱۱ش، واحد پول کشور از قِران به ریال تبدیل شد. از آن پس ریال جدید توسط بانک ملی ایران در سراسر کشور پخش گردید و ملاک معاملات قرار گرفت. اسکناس های اولیه بانک ملی در قطعات ۵۰۰ ۱۰۰ ۵۰ ۲۰ ۱۰ ۵ و ۱۰۰۰ ریالی، چاپ می شد.

مناسبت ۰۲: تنظیم ماه های هجری بر اساس تاریخ خورشیدی در ایران (۱۳۱۴ ش)

شرح مناسبت:

هجرت رسول گرامی اسلام حضرت محمد مصطفی(ص)، از مکه به مدینه که برابر با سال ۶۲۲ م است، مبدأ سال قمری می باشد. سال قمری تا سنه ۱۳۴۴ ق، مبنای تاریخ رسمی کشور ایران بود. در آن سال که بر حسب تاریخ، ۱۳۰۴ سالِ شمسی از هجرت پیامبر اسلام(ص) می گذشت، تاریخ خورشیدی برای امور دولتی انتخاب شد و به موجب قانون، رسمیت یافت. به موجب این قانون که از تصویب مجلس شورای ملی گذشت، ادارات دولتی، مؤسسات اداری، اقتصادی و ... موظف شدند که از ماه های شمسی یا خورشیدی استفاده کنند. اما پس از گذشت ده

سال، در سال ۱۳۱۴، در راستای سیاست اسلام زدایی رضاشاه پهلوی، تاریخ رسمی کشور فقط بر ماه های شمسی تنظیم گردید و استفاده از ماه های قمری، ممنوع اعلام شد.

مناسبت ۰۳: تأسیس مدرسه علمیه حقانی (۱۳۳۹ ش)

شرح مناسبت:

در اول فروردین ۱۳۳۹ ش، مدرسه علمیه منتظریه (حقانی) با تلاش و همت حضرات آیات سید محمد حسینی بهشتی، مهدی حائری تهرانی، علی مشکینی و حاج علی حقانی با هدف تحول در نظام آموزشی حوزه و کادرسازی برای آینده اسلام، در قم تأسیس شد. این مدرسه اولین تشکیلات منظم حوزوی بود که طلاب در آن با رعایت نظم، دفتر حضور و غیاب و نمره امتحان آشنا می شدند. همچنین مواد درسی جدیدی همچون محاوره زبان عربی، ریاضیات و انگلیسی در آن تدریس می شد. این مدرسه در جریان نهضت اسلامی، نقش مهمی در پرورش نیروهای آگاه و پیرو خط امام ایفا کرد و طلاب فاضلی در آن تربیت شدند.

مناسبت ۰۴: محکومیت کاربرد سلاح های شیمیایی توسط عراق در شورای امنیت سازمان ملل (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

با شروع عملیات والفجر ۸ در منطقه فاو در بیستم بهمن ۱۳۶۴، و پیشروی اعجاب برانگیز رزمندگان اسلام و عقب نشینی مزدوران بعثی، رژیم عراق بار دیگر به سلاح های شیمیایی متوسل شد و آن را در سطحی وسیع به کار گرفت. جمهوری اسلامی ایران با اعلام موضوع به دبیرکل سازمان ملل متحد، درخواست اعزام هیئت کارشناسی به منطقه را مطرح کرد. با گسیل شدن هیئت کارشناسی به ایران و بازدید از مصدومین حادثه، گزارشی تهیه شد که از دامنه گسترده کاربرد سلاح های شیمیایی به شدت اظهار نگرانی شده و به کارگیری این سلاح ها را تأیید کردند. شورای امنیت پس از استماع گزارش هیئت کارشناسی اعزامی به منطقه، طی بیانیه ۲۱ مارس ۱۹۸۶ برابر با اول فروردین ۱۳۶۵، از استفاده گسترده عراق از سلاح های شیمیایی اظهار نگرانی عمیق کرده و این عمل را قویاً محکوم کرد. در بخش های دیگر این

بیـانیه، بـا اشـاره به بیـانیه های قبلی، رعایت قوانین مربوط به جنگ خواسـته شـده و ادامه جنگ محکوم گردیـده است. در این بیـانیه، برای نخستین بـار، عراق بـا ذکر نـام به عنوان به کـار برنـده سـلاح هـای شـیمیایی مورد خطـاب قرار گرفته و نیز ارتباط کاربرد سلاح های شیمیایی با کل مساله جنگ، ضعیف تر و کم رنگ تر شده است.

مناسبت ۰۵: درگذشت دانشمند گرانقدر "دکتر ابوالحسن شیخ" پدر علم شیمی نوین ایران (۱۳۷۶ش)

شرح مناسبت:

استاد دکتر ابوالحسن شیخ در سال ۱۲۸۶ ش در تهران در خاندانی مذهبی به دنیا آمد. پدرش مرحوم دکتر محمد شیخ معروف به احیـاءُ الملک از نوادگان علامه بزرگوار، شـیخ حرّ عاملی صاحب کتاب گرانسـنگ وسایل الشـیعه متوفی ۱۱۰۴ ق بود. وی پس از اتمام دوره ابتدایی و متوسطه وارد مدرسه صنعتی ایران و آلمان شد و در رشته شیمی و داروسازی به تحصیل ادامه داد. سپس در ۲۰ سـالگی به همراه نخسـتین گروه دانش آموزان ایرانی برای ادامه تحصـیل عـازم آلمـان گردیـد تـا این که پس از اقـامتی هشت سـاله موفـق شـد تـا به عنوان اولین ایرانی، دکـترای شـیمی دریـافت کنـد. دکـتر ابوالحسن شـیخ سـپس به کشور بازگشت و به تدریس همت گماشت. او در مدت ۳۲ سال تدریس، صدها نفر از دانشجویان را در این رشته تربیت نمود و در سال ۱۳۲۲، نقش مهمی در تأسـیس دانشـکده علوم دانشـگاه تهران ایفـا کرد. دکتر شـیخ در سال ۱۳۳۲ به نماینـدگی از سوی آیت اللّه کاشانی در کنفرانس اسـلامی بیت المقدس شـرکت کرد و در سال ۱۳۶۵ بازنشسـته شد. وی همواره به مطالعه کتاب های دینی و عرفانی اشتغال داشت و در تربیت دینی خود و اطرافیان می کوشید و همچنین سالیان بسیار

از محضـر عرفان و اخلاق بزرگان بهره مند گردید. از این دانشـمند برجسته که به عنوان بنیانگذار و پدر علم نوین شیمی ایران یاد می شود تألیفاتی به جای مانده که تئوری های شیمی آلی در ۲ جلد و عملیات شیمی آلی در ۲ جلد و ... از آن جمله اند. سرانجام این دانشمند گرانمایه در ساعات آغازین سال ۱۳۷۷ ش در نود سالگی چشم از جهان فروبست.

مناسبت ۰۶: عید نوروز و آغاز سال هجری شمسی

شرح مناسبت:

عیـد نوروز، ریشه در سـنت های اقوام ایرانی دارد که به گذشـته بسـیار دور منتهی می گردد و به نوشـته تاریخ نگاران، پس از اسـلام با تصـرفات و تغییراتی که در آن به عمل آمده تاکنون در میان ایرانیان باقی مانده است. ایرانیان باستان معتقد بودند که در ایـام نوروز، ارواح مردگـان به خـانه ها باز می گردنـد. به این جهت مردم بایـد خانه های خود را در این ایام، پاکیزه کننـد، فرش های زیبا بگسترانند و غذای خوب طبخ نمایند. در صدر اسـلام، ایرانیانی که در مرکز خلافت به سـر می بردند طبق سنت ملی خویش به این عیـد پایبنـد بودند. در خبر است که برای امیرالمومنین(ع) هدیه نوروزی آوردند و نیز امام صادق(ع) فرمود: "در عیـد نوروز حق تعـالی در روز اَلَست، از ارواح بنـدگان پیمان گرفته است که او را به یگانگی بپرسـتند و برای او شـریکی قرار ندهنـد. ایـن روز، اولیـن روز طلـوع آفتـاب، اولین روزِ وزیـدن بادهـا و رویش گیاهـان می باشـد. در این روز، جبرئیـل بر حضـرت رسول، وحی آورد و بعثت پیامبر از این روز آغاز شـد و پیامبر اسـلام(ص)، در چنین روزی، بت های کافران را نابود کرد،

روزی است که پیـامبر اکرم(ص) در غـدیر خم برای ولاـیت امیرالمـومنین(ع) از مردم پیمـان گرفت. روزی که آن حضـرت بر خوارج نهروان پیروز شـد و روزی است که قـائم ما اهل بیت(ع) ظهور خواهـد کرد." (بحار، ج ۵۶، ص ۱۱۹) سیدبن طاووس که از دانشـمندان بزرگ شـیعه است درباره نوروز می نویسد: "و در چنین روزی مردم باید همانند روز مبعث و غدیر، با دعا و نماز و روزه به سپاسـگزاری از افاضه نعمت بزرگ هستی بپردازند و با اسـتعمال بهترین عطرها و پوشـیدن تمیزترین جامه ها به استقبال آن روند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

عید نوروز و آغاز سال هجری شمسی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: فَنَیرِزُوا إن قَدَرتُم کُلَّ یَومٍ یَعنی تَهادَوا و تَواصَلُوا فِی اللَّهِ

ترجمه:

اگر می توانید هر روز را نوروز کنید؛ یعنی در راه خدا به یکدیگر هدیه بدهید و با یکدیگر پیوند داشته باشید

آدرس:

دعائم الإسلام، ج ۲، ص ۳۲۶.

زیر عنوان:

عید نوروز و آغاز سال هجری شمسی

متن:

امام علی علیه السلام: کُلُّ یَومٍ لا یُعصَی اللَّهُ فیهِ فَهُوَ عِیدٌ

ترجمه:

هر روزی که در آن خداوند نافرمانی نشود، عید است

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۴۲۸.

زیر عنوان:

عید نوروز و آغاز سال هجری شمسی

متن:

امام صادق علیه السلام: نَیروزُنا کُلُّ یَومٍ

ترجمه:

هر روز ما نوروز است

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۳۰۰.

زیر عنوان:

عید نوروز و آغاز سال هجری شمسی

متن:

امام صادق علیه السلام: یَومُ النَّیروزِ هُوَ الیَومُ الَّذی یَظهَرُ فیهِ قائِمُنا أهلَ البَیتِ

ترجمه:

نوروز، روزی است که قائم ما اهل بیت در آن ظهور می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲۷۶.

زیر عنوان:

عید نوروز و آغاز سال هجری شمسی

متن:

امام صادق علیه السلام: إذا كانَ يَومُ النَّيروزِ فَاغْتَسِل وَ البَسْ أنظَفَ ثِيابِكَ

ترجمه:

هرگاه نوروز فرار رسید، غسل

کن و پاکیزه ترین لباس هایت را بپوش

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۲۸۸.

زیر عنوان:

عید نوروز و آغاز سال هجری شمسی

متن:

امام صادق علیه السلام: ما مِن یَومِ نَیروزٍ إلاّ و نَحنُ نَتَوقَّعُ فِیهِ الفَرَجَ لأِنَّهُ مِن أیّامِنا و أیّامِ شِیعَتِنا

ترجمه:

هیچ نوروزی نیست مگر آن که ما در آن روز منتظر فرج [ظهور قائم آل محمّدصلی الله علیه وآله] هستیم؛ چرا که نوروز از روزهای ما و شیعیان ما است

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۶، ص ۳۵۲.

–

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تظاهرات مردمی علیه حکومت جمهوری رضاخانی در تهران (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

رضاخان پس از به دست گرفتن قدرت، درصدد برآمد تا خود، پادشاهی پهلوی را تأسیس نماید. از این رو در ابتدا شعار جمهوری خواهی سر داد تا مقدمه ای برای انتقال از قاجار به پهلوی باشد. با اعلام این خبر، عده زیادی از مردم و روحانیون در میدان بهارستان، روبروی مجلس شورای ملی اجتماع نموده و علیه جمهوری و رضاخان شعار می دادند. در نتیجه بین مردم و نظامیان زد و خورد شدیدی روی داد که به کشته و زخمی شدن تعدادی از مردم منجر شد. این واقعه، رییس مجلس را به واکنش سریعی وا داشت و دستور داد تا مجلس، تکلیف سردار سپه را معین کند. این عکس العملِ تند، رضاخان را به ترس و عذرخواهی افکند و سرانجام با اوج گیری تظاهرات مردمی در شهرهای مختلف علیه جمهوری ساختگی رضاخانی، سردار سپه انصراف خود را از جمهوریت اعلام نمود.

مناسبت ۰۲: ضرب و شتم آیت اللّه "محمدتقی بافقی" در قم به فرمان رضاخان (۱۳۰۶ ش)

شرح مناسبت:

در شبِ اول فروردین سال ۱۳۰۶ ش، به هنگام تحویل سال، همسر بی شرم رضاخان به همراه عده ای از زنان درباری با وضعی زننده و دور از عفت، به آستانه حضرت معصومه(س) در قم رفته و در ایوان آینه جای گرفتند. چون زنان درباری بدون حجاب، وارد حرم شده بودند، یکی از وعاظ به طرز حجاب آنان اعتراض کرد. در این حال، عالم پرهیزگار و شجاع. شیخ محمدتقی بافقی بر آنان شورید و مردم را نیز علیه آنان وادار به اعتراض نمود. وقتی که این خبر را به رضاخان گزارش نمودند، وی در روز دوم فروردین با حالتی غضبناك به اتفاق عده ای از مسؤولان نظامی وارد قم شد و یکسره

به سـمت حرم رفته، دسـتور ضـرب و شـتم روحانیـان و آیت اللّه بافقی را صادر کرد. رضاخان سـپس دسـتور داد که آیت اللّه بافقی را به شـهر ری تبعیـد نماینـد. سـرانجام چنـد سال بعـد این عالم مجاهـد، پس از اخراج رضاخان از ایران به قم بازگشت. برخی از محققان، واکنش تند آیت اللّه بافقی را نسبت به حضور زنان بی حجاب در حرم حضرت معصومه(س)، سببِ نزدیک به هشت سال تأخیر در اعلام رسمی کشف حجاب می دانند. همچنین، شجاعت آیت اللّه بافقی در رویارویی با رضاخان، تأثیر شایـانی در حـوزه علمیه قم بر جـای نهـاد به طوری که امـام خمینی(ره) در درس اخلاـقی که در دهه ۱۳۲۰–۱۳۱۰ در قـم می دادند، آیت اللّه بافقی را نمونه ای ذکر می کردند که باید سرمشق قرار گیرد.

مناسبت ۰۳: تهاجم مزدوران رژیم سفاک پهلوی به مدرسه فیضیه در قم (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

عصـر روز دوم فروردین ۱۳۴۲ ش برابر بـا ۲۵ شوال ۱۳۸۲ ق و مصـادف بـا شـهادت امام صادق(ع) بود. به همین مناسـبت از طرف آیت اللّه گلپایگانی، مجلس سوگواری در مدرسه فیضیه قم برپا گردید. پس از شروع مراسم، ناگهان افرادی که خود را به شکل دهقانان و مردم عادی درآورده بودند، مجلس را به هم زدند. با واکنش مردم و طلاب نسبت به این موضوع، نیروهای پلیس وارد عمل شده و به ضرب و جرح مردم و طلبه ها پرداختند. در این واقعه، مزدوران پهلوی، تعدادی از طلبه ها را از طبقه دوم و پشت بام فیضـیه به حیاط پرت کردنـد. عـده زیادی کشـته و زخمی شدند. این تهاجم وحشـیانه، باعث خشم شدید امام، موضع گیری علیه رژیم و انزجار مردم از نظام طاغوتی گردید. همزمان با

هجوم مأموران رژیم شاه به فیضیه، درگیری های مشابهی در مشهد و تبریز روی داد و علاوه بر ضرب و جرح مردم، تعدادی نیز دستگیر شدند.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بزرگ فتح المبین، در منطقه دزفول (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

این عملیات که با مراجعه به قرآن کریم، فتح المبین نامگذاری شده بود، در چهار مرحله، از دوم تا دهم فروردین ۱۳۶۱ صورت گرفت. رزمندگان اسلام در عملیات فتح المبین در جبهه جنوب و غرب دزفول و شوش با دشمن درگیر شده و نتایج ذیل را به دست آوردند: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۱۵ هزار نفر اسیر و ۲۵ هزار نفر کشته و زخمی؛ آزادسازی قریب به ۲۴۰۰ کیلومتر مربع از خاک جمهوری اسلامی شامل مراکزی چون سایت و رادار دزفول، جاده مهم دزفول - دهلران؛ رهایی یافتن از زیر دید و توپخانه دشمن در شهرهای شوش، دزفول و اندیمشک و پایگاه شکاری دزفول و ... تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۳۶۰ دستگاه انهدامی و ۳۲۰ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۱۸ فروند انهدامی، خودرو: ۳۰۰ دستگاه انهدامی و ۵۰۰ دستگاه اغتنامی، توپخانه: ۵۰ قبضه انهدامی و ۱۶۵ قبضه اغتنامی.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: تاج گذاری "آغا محمد خان قاجار" در تهران و آغاز پایتختی این شهر (۱۱۷۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از لشکرکشی آغامحمدخان قاجار به قفقاز و تسلط بر آن نواحی، مخالفان وی همگی یا به اطاعت از خان قاجار گردن نهادند یا سرکوب شدند. در این موقع، وی زمینه را برای اعلام مقصود اصلی اش مناسب دید و در نوروز سال ۱۱۷۵ ش برابر با دوازدهم رمضان ۱۲۱۰ ق، در تهران، به نام پادشاه ایران و سرسلسله پادشاهی قاجار تاج گذاری کرد. از همان روز، شهر نوپای تهران، که در حدود ۲۵ الی سی هزار نفر جمعیت داشت و بیش از نیمی از آنان سربازان آغامحمدخان قاجار بودند، به عنوان مرکز کشور و پایتخت رسمی دودمان قاجار اعلام شد. آغامحمدخان، با آرزوهای دور و دراز خود و جویندگی مقام خلافت اسلامی، تهران

را دارالخلافه نامید. نزدیک بودن به محل ایل قاجار در استرآباد مازندران، موقعیت جغرافیایی شهر به لحاظ قرار گرفتن در مرکز ایران و محدود شدن کوه در سه طرف، از جمله دلایل اصلی انتخاب تهران برای پایتختی قاجار بود. آغامحمدخان در طول سالیان فرمانروایی خود، قبل و بعد از تاج گذاری، جنایات متعددی مرتکب شد و انسان های بی شماری را به کام مرگ فرستاد. تا این که دو سال بعد در یکی از لشکرکشی هایش به گرجستان توسط دو تن از خدمتکارانش کشته شد.

مناسبت ۰۲: لغو کامل قرارداد ۱۹۱۹ وثوق الدوله (۱۳۰۰ ش)

شرح مناسبت:

یک ماه پس از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ش و روی کار آمدن سید ضیاءالدین طباطبایی، وی با موافقت انگلستان، قرارداد ۱۹۱۹ را در سوم فروردین ۱۳۰۰ش، به طور یک جانبه لغو نمود. سفارت انگلیس در تهران نیز با تصمیم دولت موافقت کرد و در روز هفتم فروردین، اعلامیه ای از سوی سیدضیاء پیرامون لغو قرارداد به ایالات و ولایات کشور مخابره شد. لغو این قرارداد، که از آرزوهای مردم ایران بود، هر چند در ظاهر به ضرر انگلستان بود، به تدبیر انگلیسی ها و با هدف تقویت وجهه ملی گرایانه سید ضیاءالدین صورت گرفت. قرارداد استعماری ۱۹۱۹ دو سال پیش از آن در هفدهم مرداد ۱۲۹۸ ش میان وثوق الدوله صدراعظم احمدشاه قاجار و دولت انگلستان منعقد شده بود که بر اثر زیان های فوق العاده ای که برای کشور داشت، مخالفت های فراوانی به بار آورد و هیچ گاه عملی نگردید.

مناسبت ۰۳: تأسیس حوزه علمیه قم توسط آیت اللّه "حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی" (۱۳۰۱ش)

شرح مناسبت:

اندیشه تأسیس حوزه علمیه قم ریشه در روایات امامان معصوم به ویژه امام صادق(ع) داشت و در طول قرن ها، این نویدِ امامان بزرگوار شیعه بود که همواره زبان به زبان نقل می شد و در ذهن شیعیان جای می گرفت. تا این که در فروردین ۱۳۰۱ ش در جلسه ای که علمای قم و آیت اللّه حائری یزدی، در آن شرکت داشتند، گفتگو پیرامون تأسیس این حوزه شکلی جدی به خود گرفت. پس از تفأل به قرآن، سرانجام با حمایت علما، کسبه و مردم، حوزه علمیه قم به دست توانای مرجع بزرگوار تقلید، حضرت آیت اللّه العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی در سوم فروردین ۱۳۰۱ ش (۱۳۴۱ ق) تأسیس

شد. شکوه و عظمت حوزه علمیه قم از آغاز تا به امروز، هر سال چشمگیرتر از گذشته در عرصه های مختلف نمود داشته است و پرتو آثار وجودش، افق های جدیدی از دورترین نقاط این عالم را در نوردیده است. این حوزه باشکوه، گذشته از این که بزرگ ترین دانشگاه علوم اسلامی است، در رشته های فقه، اصول، حقوق، عرفان، فلسفه، اقتصاد، تفسیر، کلام و ... پاسخگوی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و فکری جامعه نیز بوده و هست. حوزه علمیه قم در طول عمر با برکت خود، صدها عالم، فقیه، مفسّر، اصولی و محقق و مؤلف را در خود پرورش داده و همچون چشمه ای روحانی، تشنگان علم و حقیقت را سیراب می سازد.

مناسبت ۰۴: صدور اعلامیه امام خمینی(ره)در واکنش به تهاجم مزدوران پهلوی به مدرسه فیضیه (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

عصر روز سوم فروردین ۱۳۴۲ و پس از حمله مزدوران رژیم پهلوی به مدرسه فیضیه قم، منزل امام خمینی، مرکز اجتماع مردم و روحانیان مبارز شد. امام پس از اطلاع از جریان تهاجم به مدرسه فیضیه با انتشار اعلامیه ای، رژیم را رسوا کرده و فتوای مهم خود را صادر نمودند. ایشان با شجاعت خاص خود به افرادی که مردم را با سلاح تقیه به سکوت فرا می خواندند به فریاد و حضور در صحنه دعوت کرده و عنوان داشتند: "تقیه حرام است و اظهار حقایق واجب است ولو بَلَغ ما بَلَغ" (تا هرکجا که مشکل باشد یا هرچه بشود مهم نیست) در این اعلامیه، شاه دوستی برابر با غارتگری، ضربه زدن به پیکر قرآن و اسلام و تجاوز به مراکز علم و دانش و ... معرفی شده است.

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد "عبدالعظیم قریب گُرکانی" ادیب، شاعر و نویسنده برجسته معاصر(۱۳۴۴ ش)

شرح مناسبت:

استاد عبدالعظیم خان قریب گُرکانی در سال ۱۲۵۸ ش در روستای گرکان تفرش از توابع اراک بدنیا آمد. وی مقدمات زبان فارسی و عربی را نزد پدر فراگرفت و برای ادامه تحصیل عازم تهران گردید. استاد قریب پس از فراگیری هیئت، نجوم، اصول، منطق، حکمت و زبان فرانسه، در مدرسه علمیه که تنها آموزشگاه وقت به شیوه نوین بود، به تدریس پرداخت و شاگردان فراوانی پرورش داد. وی بعدها در دارالفنون، دانشسرای عالی و دانشکده ادبیات دانشگاه تهران به تدریس همت گماشت. ایشان نزدیک به هفتاد سال به تدریس و تعلیم و خدمت به فرهنگ ایران زمین اشتغال داشت. استاد قریب نخستین کسی بود که دستور زبانی مدوّن و ساده برای زبان فارسی تنظیم کرد و در طی نیم قرن، دانش آموزان، قواعد و

دستور زبان فارسی را از آن فراگرفته اند. وی منتخباتی نیز به عنوان فوائدالأدب گرد آورد که مدتها در دبیرستان ها تدریس می شد. استاد قریب تألیفات درسی بسیاری نیز دارد و چندین متن از متقدمان مانند کلیله و دمنه و گلستان و بوستان و غیره را تصحیح و تحشیه کرده است. این ادیب برجسته و استاد توانای ادب فارسی سرانجام در سوم فروردین ۱۳۴۴ ش در ۸۶ سالگی در تهران درگذشت و به سرای جاوید شتافت.

مناسبت ۰۶: درگذشت دکتر "احمد ناظرزاده کرمانی" نویسنده، ادیب و استاد دانشگاه(۱۳۵۵ش)

شرح مناسبت:

دکتر احمد ناظرزاده کرمانی در سال ۱۲۹۲ ش در کرمان به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات ابتدایی، دروس متوسطه را در دارالفنون و تحت نظر استادانی همچون احمد بهمنیار کرمانی، بدیع الزمان فروزانفر و جلال الدین همایی به پایان بُرد. وی به موازات اخذ لیسانس علوم سیاسی و نیز علوم تربیتی، فقه و عربی و فلسفه را آموخت و در سال ۱۳۳۱، دکترای زبان و ادبیات فارسی را از دانشگاه تهران گرفت. سپس از طرف دانشگاه تهران راهی پاریس شد و پس از اخذ دکترای جامعه شناسی ادیان از دانشگاه سوربُن فرانسه، از سال ۱۳۳۵، به تدریس در دانشگاه تهران پرداخت. دکتر ناظرزاده علاوه بر آن به کارهای سیاسی و اداری همانند شهردار تهران، بازرسی استانداری کرمان، کفیل استانداری تهران، نمایندگی دوره های ۱۵ و ۱۶ مجلس شورای ملی از سیرجان و شهردار کرمان بود که پس از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ از وکالت عزل و تبعید گردید. وی همچنین مقالات سیاسی متعددی را تألیف کرد و در کنار آن سلسله مقالاتی در ادبیات، عرفان و مسائل تحقیقی - تاریخی نگاشت. سبک و انشاء روان

و ذوق ادبی و تاریخی به نوشته های او شیرینی خاصی می داد. همچنین گاهی آثار او با طنز و مطایبه نیز همراه بود. ناظرزاده کرمانی که کتبی همچون آوازهای جوانی، اختر، آفات قرن و دیوان اشعار مذهبی از خود به یادگار گذاشته است در اواخر عمر نابینا شد و سرانجام در سوم فروردین ۱۳۵۵ ش در ۶۲ سالگی در تهران درگذشت و در مقبره ابن بابویه در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: توافق دو ابرقدرت برای جلوگیری از شکست عراق در جنگ تحمیلی (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

تلاش عراق به منظور گسترش درگیری و جنگ در خلیج فارس و مقابله به مثل ایران، موجبات افزایش نگرانی کشورهای منطقه و قدرت های بزرگ را فراهم ساخت. پیدایش موقعیت جدید سبب گردید تشدید فشار به ایران و تلاش برای ممانعت از پیروزی ایران بر عراق، با افزایش حمایت های سیاسی، اقتصادی و نظامی از عراق، به عنوان منطق حاکم بر رفتار و عملکرد کشورهای منطقه و قدرت های بزرگ، بیش از گذشته خودنمایی کند، به طوری که هر دو ابرقدرت، در برابر خطر بزرگی قرار گرفتند. در این حال، موضع مشترك آمریکا و شوروی در حمایت از عراق و تأکید بر پایان بخشیدن به جنگ سبب گردید دو ابرقدرت برای نخستین بار، احتمال دستیابی به تفاهم را مورد تأکید قرار دهند. به دنبال همین وضعیت، آمریکائیان یک هیئت بلندپایه را برای ارائه پیشنهاد به مسکو فرستادند و مذاکراتی صورت گرفت. بنابر گزارش های منتشره، روس ها ضمن موافقت با متوقف شدن جنگ و تعیین مجازات برای طرف مخالف اجرای آتش بس، اِعمال تحریم را در گرو حصول توافق بین تمامی اعضای شورای امنیت سازمان ملل دانستند.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه پرهیزگار و عالم جلیل آیت اللّٰه "شیخ علی مرندی" (۱۳۳۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ علی مرندی در سال ۱۲۸۷ ش (۱۳۲۶ ق) در شهرستان مرند به دنیا آمد و مقدمات علوم را در همان شهر به پایان برد. وی در سال ۱۳۱۴ برای فراگیری سطوح بالای علمی راهی نجف اشرف گردید و در محضر استوانه های علمی زمان همچون: شیخ الشریعه اصفهانی، آخوند ملامحمدکاظم خراسانی و سیدمحمد کاظم یزدی به درجه رفیع اجتهاد دست یافت. آیت اللّٰه مرندی پس از سالیانی حضور در نجف، خود، یکی از

مردان علمی و فقهی آن حوزه گردید و جمعی از فضلا و فرهیختگان در حلقه درس او حاضر می شدند. او فردی پرهیزگار، عابد، متین، خوش اخلاق، متواضع، خوش قلب و پاک نفس بود و به مظاهر فریبنده زندگی دلبستگی نداشت. آیت اللّه مرندی در طول حیات پربار علمی خویش آثار متعدد با ارزشی تالیف کرد که شرح تبصره المتعلمین علامه حلی در یازده جلد، هدایه المؤمنین، حاشیه بر مکاسب و تقریرات درس شیخ الشریعه اصفهانی از آن جمله اند. این فقیه جلیل در مرند از شأن و اعتبار و احترام فوق العاده ای برخوردار بود و برخی از مردم خطه آذربایجان در مسائل علمی به ایشان مراجعه می نمودند. آیت اللّه مرندی سرانجام در اوایل فروردین ۱۳۳۹ ش برابر با ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۷۹ ق در ۵۳ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در قبرستان وادی السلام نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت نویسنده و عالم دینی آیت اللّه "سیدعلی برقعی رضوی قمی" (۱۳۵۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعلی برقعی رضوی قمی در حدود سال ۱۲۶۰ ش (۱۳۹۸ ق) در خاندان سادات معروف برقعی و در خانواده ای عالم پرور در قم به دنیا آمد. وی در ابتدا مقدمات و سطوح حوزه را فرا گرفت و سپس به درس خارج حضرات آیات: محمد ارباب، شیخ ابوالقاسم کبیر قمی و شیخ عبدالکریم حائری یزدی راه یافت. آیت اللّه برقعی سپس برای تکمیل تحصیلات خویش راهی نجف اشرف گردیدو در محضر عالمانی همچون آیات عظام: سید ابوالحسن اصفهانی و میرزای نایینی به سطوح والای علمی دست یافت. ایشان پس از سالیانی توقف در نجف، به تهران عزیمت نمود و به درس و بحث و تالیف و

ارشاد مردم همت گماشت و منشا کارهای خیر گردید. از این دانشور فرهیخته آثاری بر جای مانده که الهی نامه، بطون خمسون، فلسفه شهادت و دیوان اشعار از آن جمله اند. آیت اللّه برقعی سرانجام در اوایل فروردین ۱۳۵۳ ش برابر با بیست و هفتم صفر ۱۳۹۴ ق در ۹۳ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و رخ در نقاب خاک کشید.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "امیرحسین یزدگردی" ادیب و محقق (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد امیرحسین یزدگردی، ضمن تدریس در دانشکده الهیات دانشگاه تهران، در تصحیح بعضی مجلدات دیوان کبیر، با استاد بدیع الزمان فروزانفر، استادِ ادب فارسی، همکاری داشت. مهمترین کار استاد یزدگردی، تصحیح، تحقیق و حاشیه نویسی های محققانه و دقیق بر بعضی از کتب تاریخی است. وی همچنین پژوهش های نوینی در زمینه های مختلف ادبی دارد که به چاپ رسیده اند. استاد یزدگردی به هنگام فوت، ۵۷ سال داشت.

مناسبت ۰۴: شهادت عالم ربانی آیت اللّه "علی اصغر احمدی شاهرودی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ علی اصغر احمدی شاهرودی در سال ۱۳۰۲ ش (۱۳۴۲ ق) در یکی از توابع شاهرود به دنیا آمد و تحصیلات مقدماتی را در زادگاهش سپری ساخت. وی سپس در ۱۶ سالگی راهی حوزه علمیه قم شد و پس از چندی از محضر استادانی همچون آیات عظام: سیدمحمد حجت کوه کمره ای و سید محمد محقق داماد بهره برد. ایشان همچنین در دوره درس اصول امام خمینی در قم نیز شرکت کرد. آیت اللّه احمدی مدتی نیز در حلقه درس آیت اللّه سیدحسین بروجردی در شهرستان بروجرد حاضر شد و از وجودشان استفاده نمود. این فقیه فرزانه از آن پس در نجف اشرف اقامت گزید و از استوانه های علمی حوزه علمیه نجف از قبیل آیات عظام: آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، سیدمحسن حکیم و سیدابوالقاسم خویی مستفیض گردید. ایشان سرانجام در تاریخ چهارم فروردین ۱۳۷۱ ش برابر با هفتم رمضان ۱۴۱۱ ق در زمان حکومت خفقان بار حزب بعث، هنگام تشرف به حرم مطهر امام علی(ع) مورد حمله ناجوانمردانه مزدوران بعث عراق قرار گرفت و در ۶۹ سالگی به شهادت رسید. جنازه ایشان سه روز در آنجا ماند تا اینکه برخی از

روحانیان با لباس مبدل توانستند جنازه وی را ربوده و به خاک بسپارند.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: تولّد (امیرخسرو دهلوی) شاعر پارسی گو (۶۳۱ ش)

شرح مناسبت:

امیرخسرو دهلوی شاعر پرآوازه پارسی گوی هندی، در سال ۶۵۱ ق در شمال غربی هند به دنیا آمد و از جوانی، استعداد خود را در زمینه شعر نشان داد. امیرخسرو علاوه بر تسلط بر ادبیات و موسیقی ایرانی و هندی، با زبان های عربی و ترکی نیز آشنا بود. اطلاعات وسیع و مهارت او باعث شد تا در زمره پرکارترین شاعران ادب فارسی به شمار آید. از امیرخسرو دهلوی، آثار متعددی به یادگار مانده که هشت مثنوی و پنج دفتر شعر از آن جمله است. دهلوی در این مثنوی ها، شدیداً تحت تأثیر نظامی، شاعر شهیر ایرانی بوده است. وی به حق، بزرگ ترین شاعر پارسی گوی هند و صاحب قریحه و اشعار بسیار است.

مناسبت ۰۲: آغاز تخلیه ایران از قوای اشغالگر روس (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، ایران توسط متفقین اشغال شده و پس از اتمام جنگ، هنوز این نیروها در کشور حضور داشتند. پس از مدتی، توافق شد که این نیروها از ایران خارج شده و کشور را تخلیه نمایند. اما شوروی علی رغم امضای توافقنامه، مایل به خروج نبود. بنابراین دولت ایران شکایتی را تسلیم سازمان ملل کرد و خواستار تخلیه ایران از قوای متجاوز روس گردید. سرانجام این نیروها از اوایل سال ۱۳۲۵ ش، راهی کشور خود شده و ایران را تخلیه نمودند.

مناسبت ۰۳: آغاز اعتصاب ۴۰ هزار کارگر نفت خوزستان (۱۳۳۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از ملی شدن صنعت نفت در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ش، شرکت نفت ایران و انگلیس، مزایا و امتیازات کارگران را قطع کرد و وضعیت نامناسبی را برای کارگران فراهم نمود. از این پس وضع عمومی خوزستان مخصوصاً شرکت نفت به هم خورد و کارگران اعتصاب خود را آغاز کردند. به دنبال این اعتراضات، در خوزستان حکومت نظامی اعلام شد. در روزهای بعد، بین کارگران اعتصابی و قوای نظامی، زد و خورد شدیدی روی داد و به کشته و زخمی شدن تعدادی از دو طرف انجامید.

مناسبت ۰۴: خارج شدن ایران از سازمان سنتو (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

با توجه به اهمیت استراتژیک ایران و نیاز مبرم اروپا و آمریکا به منابع عظیم انرژی طبیعی ایران همچون نفت و گاز، غرب درصدد برآمد که به هر طریق ممکن، ایران را از جمله متحدان خود سازد. از این رو، پیمان نظامی بغداد در سال **۱۳۳۳**ش میان عراق، ترکیه و انگلستان منعقد شد. چند ماه بعد ایران و پاکستان نیز به این پیمان پیوستند و نام آن به سازمان پیمان مرکزی یا سنتو تغییر یافت، ضمن آنکه آمریکا نیز به عنوان عضو ناظر در این پیمان حضور داشت. هرچند امضای این پیمان با مخالفت های شدیدی در ایران مواجه گردید ولی دولت به اعتراضات مردمی توجهی نکرد و پیمان سنتو را به رسمیت شناخت. پیمان سنتو حلقه میانی پیمان ناتو در اروپا و پیمان سیتو در شرق آسیا بود و همکاری های اقتصادی، سیاسی، نظامی و اطلاعاتی را در برمی گرفت. این زنجیره از پیمان های نظامی، در واقع بخشی از محاصره اتحاد جماهیر شوروی و اقمار آن را تشکیل می دادند که توسط آمریکا برنامه ریزی شده

بـود. در ایـن میـان آمریکـا بـه بهـانه اجرای مفـاد این قرارداد، توانسـته بـود بـا گسـیل نظامیـان خـود به داخـل نیروهـای مسـلح ایران،کشورمان را به پایگاه دیـدبانی در جهت اهداف خود تبدیل کند. اما در پی کودتای نظامی عبدالکریم قاسم در عراق در سال ۱۳۳۷ش، این کشور از پیمان سنتو خارج شد. پاکستان نیز در اعتراض به عدم حمایت اعضای سنتو از این کشور در مقابل هند، این پیمان را ترک کرد و سـرانجام با سـرنگونی رژیم شاه و خروج ایران از پیمان سـنتو، این پیمان عملاً از هم پاشید. قبل از انحلال پیمان سنتو، در سال ۱۳۵۴، در پی سرنگونی رژیم ویتنام جنوبی، پیمان سیتو نیز منحل شده بود.

بـا ایـن وصـف، حلقه محاصـره آمریکـا به دور شـوروی در آسـیا، عملاًـ در اواخر دهه ۱۳۵۰ش از بیـن رفـت. پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسـلامی و خروج جمهوری اسـلامی ایران از این پیمان اسـتعماری، رشـته های آن از هم گسیخت و به جای آن، سازمان همکاری های اقتصادی "اکو" در راستای منافع کشورهای منطقه پا گرفت.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: قطع رابطه دولت ایران با امپراتوری ژاپن در جریان جنگ جهانی دوم (۱۳۲۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت "اسماعیل ادیب خوانساری" خواننده و نوازنده معاصر (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

اسـماعیل ادیب خوانساری در سال ۱۲۸۰ ش در خوانسار به دنیا آمـد. پس از فراگیری تحصـیلات ابتـدایی، از آنجا که صوت خوشی داشت به توصیه پدر، اکثراً مؤذنی مسجد شهر را به عهده می گرفت. از این سال ها به بعد به شعر و موسیقی علاقه مند گردید و به مطالعه آثار شـعرای فارسـی زبان پرداخت. سـپس به اصـفهان رفت و با مبانی موسیقی آشنا گردید. بعدها، نی، سه تار و پیانو را آموخت و با تأسـیس رادیو، خواننـده ثابت آن شـد. ادیب خوانساری از ۱۳۱۹ هرهفته در رادیو حاضـر می شد و اجرای برنامه می کرد. او "جامعه باربُد" را نیز با هدف داشتن مکانی برای اجرای نمایشنامه و کنسرت بنیان گذاشت. اسماعیل ادیب خوانساری در ۸۱ سالگی در تهران بدرود حیات گفت و در بهشت زهرا مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: آغاز عملیات بیت المقدس ۴ توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

عملیات بیت المقدس ۴ در تاریخ ششم فروردین ۱۳۶۷ با رمز مبارک یا اباعبداللّٰه الحسین(ع) به منظور پاسخگویی به تجاوز و شرارت های خصم جنایتکار در حمله به مناطق مسـکونی و نیز به دادخواهی شهدای مظلوم شهرها و روستاهای کُردنشینِ عراق از جمله حلبچه و بـا هـدف آزادسـازی بخشـی از ارتفاعات سـلیمانیه عراق در منطقه عملیاتی دربنـدیخان انجام گرفت. در این عملیـات، رزمنـدگان اسـلام، متشـکل از نیروهای زمینی و دریایی سـپاه پاسـداران، با بهره گیری از آتش پر حجم توپخانه و با

حمایت نیروی هوایی و هوا نیروز ارتش جمهوری اسلامی، نیروهای مهندسی - رزمی جهاد و سپاه، حرکت خود را به سوی دشمن آغاز کردند و با یورش خود، شکست را به دشمن بعثی تحمیل نمودند. نتایج عملیات بیت المقدس ۴: آزادی

سازی ارتفاعات مهم شاخ شمیران، شاخ سورسر، پشت قلعه و نیز چندین روستا. تجهیزات: تانک و نفربر، ۲۰ دستگاه انهدامی، ۱۵ دستگاه اغتنامی؛ خودرو سبک و سنگین، ۵۰ دستگاه انهدامی و تعداد زیادی اغتنامی؛ انهدام دو تیپ، دو گردان تانک و یک گردان توپخانه دشمن، ۱۵۰۰ نفر کشته و زخمی و ۴۰۰ نفر اسیر.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: صدور بیانیه دبیر کل سازمان ملل متحد در محکوم کردن کاربرد سلاح های شیمیایی (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

با گذشت زمان و استفاده گسترده عراق از سلاح های شیمیایی و عدم واکنش جّدی شورای امنیت در سال های بعد، خاوْیر پِرزدکوئیار دبیر کل وقت سازمان ملل به ابتکار خود، بیانیه ای صادر کرد و دولت عراق را به رغم سکوت بیانیه ها و قطعنامه های شورای امنیت، محکوم نمود. یکی از این بیانیه ها در هفتم فروردین ۱۳۶۷ برابر با ۲۸ مارس ۱۹۸۸ صادر شد که دبیر کل در آن ابراز می کند که با تأسف، شواهد بسیاری در خصوص کاربرد سلاح های شیمیایی در روزهای اخیر از طرف نیروهای عراقی در دست دارد که ضایعات فراوانی، از جمله به شهروندان هر دو کشور ایران و عراق وارد شده است. در بخش دیگری از این بیانیه افزوده شده دبیر کل به طور صریح کاربرد سلاح های شیمیایی را تحت هر بهانه ای محکوم اعلام کرده است. اعلام این محکومیت از سوی دبیر کل سازمان ملل متحد، به لحاظ جایگاه سیاسی و معنوی وی، واجد اهمیتی اساسی می باشد که کمتر اتفاق افتاده است. این جسارت دبیر کل که در عین بی طرفی و ضمن انعکاس وقایع، روابط مستمر خود را با طرف های مخاصمه در طول هشت سال جنگ حفظ کرده، تاثیری اساسی در محدود کردن نقض قواعد

بشر دوستانه بین المللی در طول مخاصمات و پایان دادن به جنگ داشته است.

مناسبت ۰۲: بازگشایی مســجد شهر گنجه در جمهوری آذربایجان پس از هفتاد سال تعطیلی و حاکمیت ضددینی کمونیسم بر این منطقه (۱۳۶۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: قیام مردم یزد علیه رژیم پهلوی در اربعین شهدای تبریز (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال انتشار مقاله توهین آمیز روزنامه اطلاعات علیه امام خمینی(ره) در هفدهم دی ماهِ سال ۱۳۵۶ و قیام ۱۹ دی، جرقه اعتراضی در شهر قم زده شد که سرانجام با تظاهرات مردمی دیگر شهرهای ایران، شعله های انقلاب، سراسر کشور را فراگرفت. تظاهرات طلاب و مردم قم در حمایت از رهبر تبعیدی نهضت عظیم اسلامی و همچنین در اعتراض به اسائه ادبی که نسبت به مقام شامخ آن مرجع عالی قدر صورت گرفته بود، توسط عمّال رژیم منحوس پهلوی به خون کشیده شد که در پی آن عده ای شهید و مجروح شدند. با نزدیک شدن چهلم شهدای ۱۹ دی قم، شهر مبارزخیزِ تبریز در ۲۹ بهمن ۵۶، مراسم باشکوهی را برگزار کرد. این حرکتِ مردم تبریز با حمله مأموران مسلّح رژیم به مردم بی دفاع، فاجعه ای دردناک تر و هولناک تر از حادثه قم آفرید. پس از مدتی و با نزدیک شدن چهلم شهدای تبریز، مردم در شهرهای مختلف ایران، دست به تظاهرات زدند. مردم یزد نیز تظاهرات خود را از هشتم فروردین آغاز کردند. این اعتراضات در روزهای بعد ابعادی وسیع تر به خود گرفت. به دعوت آیت اللّٰه صدوقی، بازار تعطیل شد و مردم در مسجد جامع یزد تجمع کردند. این تجمع که با سخنرانی یکی از انقلابیون همراه بود، با تظاهرات مردم در خیابان ها ادامه یافت و حمله رژیم به مردم، مجدداً چهره واقعی نظام پهلوی را آشکار ساخت. اربعین شهدای تبریز در شهرهای دیگری همچون اهواز و جهرم نیز با به خاک و خون کشیدن مردم، همراه بود. بدین ترتیب،

انقلاب اسلامی ایران، حرکتی پرشتاب تر به خود گرفت تا این که در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به پیروزی نهایی رسید.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "سید جواد حسینی شاهرودی" (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدجواد حسینی آل علی شاهرودی در سال ۱۳۰۸ ش (۱۳۴۸ ق) در نجف اشرف و در بیت علم و تقوا و فضیلت به دنیا آمد. وی مقدمات علوم دینی و سطوح را نزد پدر و دیگر استادان فراگرفت و پس از آن در درس های فقه و اصول حضرات آیات سید محمود شاهرودی و سید ابوالقاسم خویی شرکت نمود. آیت اللّه آل علی شاهرودی از اعضای هیئت استفتاء و مسؤول دفتر و بعثه حجّ آیت اللّه العظمی سید محمود شاهرودی بود و به افتخار دامادی ایشان نائل شد. ایشان در سال ۱۳۵۴ ش به دلیل فشار حکومت بعث به ایرانیان مقیم عراق به کویت مهاجرت نمود و به بزرگداشت شعائر دینی و تبلیغ و تدریس و تأسیس مساجد و مدارس پرداخت. آیت اللّه شاهرودی در سال ۱۳۷۰، ساکن تهران شد و بیمارستان مجهزی را تأسیس نمود. از آن عالم بزرگوار تألیفاتی به چاپ رسیده که برخی از آنها عبارتند از: المُحاضِرات فی التاریخ و الحَدیث در ۲ جلد، الامام المَهدی و ظهوره، آدابُ الحَرَمین و ... آن دانشمند بزرگ سرانجام در هشتم فروردین ۱۳۷۷ ش برابر با اول ذی حجّه ۱۴۱۸ ق در ۶۹ سالگی چشم از جهان فروبست و در صحن مطهر حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: به توپ بستن گنبد مطهر حَرم حضرت امام رضا(ع) توسط سربازان روسیه (۱۲۹۱ش)

شرح مناسبت:

پس از تشکیل ژاندارمری مخصوص خزانه داری کل ایران توسط مورگان شوستر آمریکایی، دولت روسیه که این اقدام را مخالفت مطامع خود در ایران می دانست، طی اولتیماتومی به دولت ایران، خواستار اخراج شوستر از ایران و نیز استخدام اتباع خارجی با اجازه دُوَل روس و انگلیس شد. در پی ردّ

این اولتیماتوم دخالت آمیز توسط مجلس شورای ملی، قوای روسی مستقر در تبریز وارد قزوین شدند. هم چنین یکی از دست نشاندگان دولت روس در مشهد به نام یوسف هراتی به تحریک روس ها، شورشی مصنوعی در مشهد به پا کرد. قوای روس نیز به بهانه ی این که جانِ اتباع آن ها در خطر است به شهر مقدس مشهد وارد شدند و سپس برای تهدید دولت ایران و نیز بی احترامی به عقاید و احساسات مذهبی مردم، حرم مطهر امام رضا(ع) را در روز نهم فروردین ۱۲۹۱ش (نهم ربیع الثانی ۱۳۳۰ق برابر با ۲۹ مارس ۱۹۱۲م) به توپ بستند و جنایتی دیگر آفریدند. در اثر شلیک توپخانه، به سَردَرها و گلدسته های حرم رضوی، خسارات فراوانی وارد آمد. هم چنین خزانه حضرتی را به بانک روس منتقل کرده و اشیای قیمتی حرم را به غارت بُردند. پس از آن، مقداری از اموال را برگردانده ولی متولی حرم را با تهدید به مرگ وادار کردند که تصدیق کند که تمام خزانه را تحویل گرفته است. علاوه بر این، عده ی بسیاری از مردم مشهد در این تهاجم وحشیانه کشته و مجروح شدند.

مناسبت ۰۲: درگذشت آیت اللّٰه "میرزا علی اکبر مرندی" (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه علی اکبر مرندی در حدود سال ۱۳۱۴ (۱۲۷۵ق) در شهرستان مرند و در یک خاندان علمی به دنیا آمد. ایشان پس از طی تحصیلات مقدماتی در زادگاه خود و تبریز، راهی حوزه علمیه نجف شد و در مدت پانزده سال، از درس حضرات آیات عظام شیخ محمدحسین غروی اصفهانی، میرزای نایینی، آقاضیاءالدین عراقی و سید ابوالحسن اصفهانی بهره برد. آیت اللّٰه مرندی همچنین، به مدت ده سال، به همراه دوست

و هم حجره خود، علامه سید محمد حسین طباطبایی در رشته سلوک و عرفان از حضور عرفای نامی عصر، همچون حضرات آیات سید حسین کوه کمره ای، سید صدرا بادکوبه ای و به ویژه میرزا علی قاضی تبریزی طباطبایی، شهد شیرین عرفان و سلوک را چشید و به مرحله والایی از سیر و سلوک الهی نائل شد. ایشان به احادیث، تفاسیر و مسائل فقهی و عرفانی احاطه و تسلط کامل داشت و بیش از پنجاه سال در شهرستان مرند اقامت ورزید. در این سالیان، سیل مشتاقان و علاقه مندان و سالکان راه، برای کسب فیض و حل مشکلات روحی به مرند می رفتند و از محضر پرفیض او مستفیض می شدند. این عالم ربانی از جمله افراد نادری است که علامه طباطبایی آنان را به عنوان ستارگان درخشان آسمان عرفان نام برده است. آیت اللّه مرندی سرانجام پس از نزدیک به یکصد سال زندگی پر برکت در فروردین ۱۳۷۳ ش برابر با ۱۴۱۴ ق به لقاء اللّه پیوست و به دیدار دوست شتافت.

مناسبت ۰۳: رحلت دانشمند شهیر خراسان آیت اللّه "شیخ عباس خالصی خراسانی" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ عباس خالصی خراسانی در سال ۱۲۸۹ ش (۱۳۲۸ ق) در بخش بیهود از توابع شهرستان قائن در خراسان فعلی به دنیا آمد و پس از طی دروس مقدمات و سطح راهی حوزه علمیه مشهد گردید. وی پس از مدتی به نجف رفت و پس از شرکت در درس خارج فقه و اصول حضرات آیات: آقاضیاءالدین عراقی، شیخ محمدحسین غروی اصفهانی، سیدابوالحسن اصفهانی، سیدجمال الدین گلپایگانی و سید محمود شاهرودی، به اخذ اجازات متعدد روایی و اجتهادی نائل گشت. آیت اللّه خالصی در حدود سال ۱۳۲۰ ش به

ایران بـازگشت و در زادگـاهش و سـپس در بخش سـرایان، به خـدمات دینی، علمی و اجتمـاعی خود ادامه داد. برخی از آثار ایشان عبارتنـد از: تاریـخ ایران، ادبیات پارسـی و تقریرات درس اصول آیت اللّه شاهرودی. آیت اللّه خالصـی سـرانجام پس از چند سال کسالت و ضـعف عمومی، در نهم فروردین ۱۳۷۸ ش برابر بـا یازدهم ذی حجه ۱۴۱۹ ق پس از شصت سال خدمت در راه دین، در ۸۹ سالگی دارفانی را وداع گفت و پس از تشـییعی با شـکوه، در قبرسـتان عمومی سرایان در استان خراسان به خاک سپرده شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: درگذشت مورخ شهیر "میرزا محمد تقی کاشانی" معروف به "لسان المُلک" (۱۲۵۹ ش)

شرح مناسبت:

میرزا محمـد تقی کاشانی معروف به سـپهر در حـدود سال ۱۱۷۲ ش (۱۲۰۷ ق) در کاشان به دنیا آمـد. وی پس از گذرانـدن تحصـیلات مقدماتی در علوم قدیمه و شـعر، عروض و قافیه، در جوانی به تهران رفت و به خدمت فتحعلی خان صبای کاشانی، ملـک الشـعرای فتحعلی شـاه قاجـار رسـید. محمـد تقی تا زمان حیات صـبای کاشانی در تهران مانـدگار شـد اما با مرگ او به زادگـاهش بـازگشت. بـا این حـال در زمـان ناصـرالدین شـاه به تهران احضـار شـد و لقب لسان الملک گرفت. وی را یکی از بزرگترین دانشـمندان و مورخان ایران دانسـته اند که تاریخ عالم را از آغاز پیدایش بشـر تا زمان خودش نگاشت. این کتاب با نام ناسخ التواریخ، به فارسـی فصـیح، نزدیک به سـبک متقدمین تألیف شده که تا یازده جلد را خود تألیف نمود و ادامه آن را پسـرش، عباسقلی خان نوشته است. همچنین کتاب دیگر سپهر، آیینه جهان نما نام دارد که مشتمل بر پنجاه هزار اسم از حکما، عرفا، فقها، پادشاهان، اطبا، خوشنویسان،

شعرا و دانشمندان ادیان مختلف می باشد. محمدتقی خان لسان الملک سپهر سرانجام در دهم فروردین ۱۲۵۹ش برابر با هفدهم ربیع الثانی ۱۲۹۷ ق در ۸۷ سالگی درگذشت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت عام دینی و ادیب بزرگوار، آیت اللّه "محمدباقر قاینی بیرجندی" (۱۳۱۳ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه محمدباقر قاینی بیرجندی در سال ۱۲۳۸ ش (۱۲۷۶ ق) در یکی از روستاهای اطراف بیرجند در استان خراسان به دنیا آمد. وی تحصیلات اولیه خود را در زادگاهش آغاز کرد و سپس در مشهد از محضر استادانی همچون میرزا رضا مدرس سبزواری، محمدتقی بجنوردی و سیدمرتضی یزدی قاینی بهره برد. آیت اللّه بیرجندی از آن پس راهی نجف اشرف گردید و در حلقه درس استادان نامداری همچون میرزا حبیب اللّه رشتی، میرزا حسین نوری، میرزا حسین خلیلی تهرانی و میرزای بزرگ شیرازی قرار گرفت. وی پس از اخذ اجتهاد، راهی بیرجند گردید و محل رجوع مردم شد. ایشان در بیرجند با علمای مذهب حنفی در مسأله امامت مباحثه می کرد و این جلسات سبب شهرت وی گردید. از آیت اللّه بیرجندی آثار متعددی بر جای مانده که نورالمعرفه، زُهَرُالرِّیاض و دیوان اشعار و ... از آن جمله اند. این عالم ربانی سرانجام در دهم فروردین ۱۳۱۳ ش برابر با چهاردهم ذی حجه ۱۳۵۲ ق در ۷۵ سالگی درگذشت و در بیرجند به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: رحلت آیت اللّه "سیدحسین طباطبایی بروجردی" زعیم حوزه علمیه قم (۱۳۴۰ ش)

شرح مناسبت:

حضرت آیت اللّه العظمی سیدحسین طباطبایی بروجردی در حدود سال ۱۲۵۴ ش (۱۲۹۲ ق) در بروجرد به دنیا آمد و پس از فراگیری مقدمات در زادگاه خود راهی نجف اشرف گردید. ایشان در نجف از استادان نامدار زمان از قبیل آخوند خراسانی، شیخ الشریعه اصفهانی و سیدمحمدکاظم یزدی استفاده برد و به مدارج والای علمی و فقهی دست یافت. آیت اللّه بروجردی پس از اخذ اجازات متعدد اجتهاد، در بروجرد سکنی گزید و به امور علمی و مذهبی پرداخت. اما پس از مدتی، به اصرار فضلای

حوزه علمیه قم، در سال ۱۳۲۴ ش راهی آن حوزه مبارک گردید و زعامت آن را به عهده گرفت. حضور ایشان بر مسند زعامت حوزه علمیه مانع اجرای نقشه های خائنانه رژیم پهلوی بود و شاه تا زمان حیات معظم له از اجرای برنامه های ضد دینی خود به صورت آشکار اجتناب می کرد. آیت اللّه بروجردی سال های متمادی بر مسند تدریس تکیه زد و شاگردان فراوانی را تربیت کرد که حضرات آیات: شهید مرتضی مطهری، سید محمد حسینی بهشتی، جعفر سبحانی، علی پناه اشتهاردی، حسین نوری همدانی، ناصر مکارم شیرازی، مجتبی محمدی عراقی، سید مصطفی صفایی خوانساری و ده ها عالم فاضل از آن جمله اند. همچنین آثار متعددی از این فقیه فرزانه به یادگار مانده اند که برخی از آنها بدین قرارند: جامع احادیث شیعه، طبقات رجال و حاشیه برکفایه. سرانجام این عالم ربانی و مرجع عظیم در دهم فروردین سال ۱۳۴۰ ش برابر با ۱۳ شوال ۱۳۸۰ ق در ۸۶ سالگی درگذشت و پس از تشییعی باشکوه، در کنار مسجد اعظم قم که از آثار ماندگار ایشان است به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: اعتراف "جیمی کارتر" رییس جمهور وقت آمریکا درباره اشتباه در مورد ایران (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که از چندین ماه قبل، لانه جاسوسی آمریکا توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام در تهران به تصرف درآمده و تهدیدات دولت آمریکا بر ملت و دولت ایران تأثیری نگذاشته بود، جیمی کارتر، رییس جمهور وقت آمریکا با ارسال پیامی به جمهوری اسلامی ایران، به شکست سیاست های دولتش اشاره کرد. اعتراف آشکار و صریح کارتر به حقانیت موضع گیری انقلاب اسلامی ایران و اشغال لانه جاسوسی آمریکا، مفهومی جز به بن بست رسیدن دیپلماسی در

آمریکا نیست. او اعتراف کرد که در رأس یک نظام سیاسی قرار داشته و دست به کارهایی زده که باید محکوم شوند. این اعترافات درحالی صورت گرفت که شیطان بزرگ در روزهای بعد با حمله نظامی به ایران، قصد آزادسازی گروگان ها را داشت. اما با عنایات الهی، در دام جهنم طبس گرفتار آمدند و شکست سنگین دیگری برای آنان رقم خورد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: تصویب قانون اصلاح تقویم در مجلس شورای ملی (۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

در یازدهم فروردین ۱۳۰۴ ش، مجلس شورای ملی، قانونی تصویب نمود که به موجب آن، در کشور ایران سال رسمی کشور، هجری شمسی، و اول سال، روز اول بهار، و مبدأ تقویم، هجرت رسول اکرم(ص) می باشد. بر این اساس تمام ادارات و مؤسسات دولتی، اقتصادی و مردم موظف شدند به جای ماه های حَمَل، ثور، جوزا، سرطان، اَسَد، سُنبُله، میزان، عَقرب، قوس، جُدَی، دَلوْ و حوت، ماه های جدید را به شرح: فروردین، اردیبهشت، خرداد، تیر، مرداد، شهریور، مهر، آبان، آذر، دی، بهمن و اسفند به کار ببرند. شش ماه اول، سی و یک روز، پنج ماه دوم، سی روز و ماه آخر ۲۹ روز و در سال های کبیسه ۳۰ روز شد. این تقویم تا سال ۱۳۵۴ ش در ایران به عنوان تقویم رسمی، جاری بود و بدان عمل می شد. اما در اسفند ۱۳۵۴ ش، تاریخ ایران بر اساس جلوس کورش هخامنشی با نام تاریخ شاهنشاهی به جریان افتاد تا این که این تقویم مجعول و ضد دینی در پی گسترش موج انقلاب اسلامی، در شهریور ۱۳۵۷، مُلغی شد.

مناسبت ۰۲: پایان همه پرسی تغییر نظام پادشاهی به جمهوری اسلامی (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و تشکیل دولت موقت از سوی امام، زمینه مهمترین همه پرسی در ایران، جهت تعیین نوع حکومت فراهم شد. در این زمان بود که وسوسه های گوناگونی آغاز شد و درباره حکومت جمهوری اسلامی، نظرات متفاوتی مطرح گردید. تا اینکه مردم در روزهای دهم و یازدهم فروردین ۱۳۵۸ش، با حضوری آگاهانه در پای صندوق های رأی، پیروزی نهایی انقلاب اسلامی را با آرای عظیم و باورنکردنی خود تحقّق بخشیدند و نظام جمهوری اسلامی را مستقر

ساختنـد. در نهایت در روز دوازدهم فروردین ۱۳۵۸، ساختار جدید سیاسـی اجتماعی ایران بر مبنای آرای اکثریت مردم تثبیت شد و نظام جمهوری اسـلامی رسـماً به تایید ملت مسلمان ایران رسید. بدین ترتیب مبارزات مستمر و پیگیر امت مسلمان ایران، در بر پایی حکومت اسـلامی و سرنگونی رژیم ۲۵۰۰ ساله پادشاهی به ثمر نشـست و عصر نوینی در تاریخ ایران و اسلام آغاز شد.

مناسبت ۰۳: صدور بیانیه سازمان ملل در محکومیت رژیم عراق در کاربرد سلاح های شیمیایی(۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی چشـمگیر رزمندگان سـلحشور اسـلام در عملیات حماسه آفرین خیبر، رژیم بعث عراق به دلیل نگرانی از نتایج عملیات، برای نخستین بار، از نوعی سـلاح های شـیمیایی با نام گاز خردَل اسـتفاده کرد. هرچنـد عراق پیش از این در عملیات والفجر ۲ در منطقه حاج عمران، به صورت محـدود از سـلاح های شـیمیایی اسـتفاده کرده بود، ولی آنچه که در عملیات خیبر صورت گرفت، بسـیار گسترده و فـاجعه آمیز بود. به کـارگیری سـلاح هـای شـیمیایی ازیک سو نشان دهنـده ضـعف دفاعی و نومیـدی و درمانـدگی ارتش عراق بود و از سوی دیگر این مسأله را روشن می کرد که عراق با ایجاد زیر ساخت های جـدید در زمینه تولید سـلاح های شیمیایی با کمک برخی کشورهای غربی و شرقی، استراتژی جدیدی را برای مقابله با تهاجمات پی در پی و گسترده به ایران برگزیده است. در پی این بمباران شـیمیایی، ایران به سازمان ملل متحد شکایت کرد و پس از بازدید هیئت اعزامی سازمان ملل از مصـدومین حادثه، شورای امنیت در واکنش به این اقـدام عراق، در تاریخ یازدهم فروردین ۱۳۶۳ برابر با ۳۰ مارس ۱۹۸۲ م، با صدور بیانیه ای، استفاده از گازهای سمی را محکوم کرد،

اما مسؤولیت استفاده از آن را به هیچ یک از طرفین نسبت نداد. صدور بیانیه به جای قطعنامه، بنابر تحلیل منابع دیپلماتیک، به دلیل اجتناب از مباحث شدید و اشاره به هر یک از دو طرف جنگ بوده است. در هرصورت، این نخستین اقدام سازمان ملل بود که گر چه به سود ایران نبود ولی به زیان ایران نیز تنظیم نشده بود.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: رحلت عالم ربانی "سیدمحمد ابراهیم خوانساری" (۱۲۹۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدمحمد ابراهیم خوانساری، یکی از علمای بزرگ اصفهان، در سال ۱۲۳۲ ش برابر با نیمه ماه مبارک رمضان ۱۲۶۹ ق در اصفهان و در خانواده عالم پرور خوانساری دیده به جهان گشود. وی پس از طی مقدمات و سطوح علوم اسلامی، در حلقه درس عموی بزرگوارش، سیدمحمدباقر خوانساری، معروف به صاحب روضات شرکت جست و پس از سال ها شاگردی در حلقه درس عالمان نامدار عصر، به درجه عالی اجتهاد دست یافت. آیت اللّٰه خوانساری پس از آن به تدریس علوم اسلامی فقه و اصول پرداخت و شاگردان زیادی تربیت نمود. ایشان همچنین مرجع تقلید جمع زیادی از شیعیان بود و تالیفات متعددی را به انجام رساند. ایشان مباحثات و مناظراتی با علمای مسیحی در اثبات نبوت پیامبر بزرگ اسلام، حضرت محمد(ص) داشته و چون دانشمندان مسیحی، استدلال او را نمی پذیرفتند، آنها را به مباهله دعوت می نمود، ولی آنان حاضر به مباهله نمی شدند. این فقیه وارسته و خدمتگزار دلباخته اسلام سرانجام در دوازدهم فروردین ۱۲۹۲ ش برابر با بیست و سوم ربیع الثانی ۱۳۳۱ ق در شصت سالگی وفات یافت و در کنار مزار عموی دانشمندش در اصفهان مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: اعلام انصراف "رضاخان سردار سپه" از جمهوری (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

رضا خان سردار سپه و هوادارانش قصد داشتند با تحویل سال ۱۳۰۳ ش، قاجاریه را خلع و نظام جمهوری را جایگزین رژیم سلطنت سازند و به همین سبب اکثریت نمایندگان مجلس که هوادار رضاخان بودند، سعی در تصویب سریع جمهوری رضاخانی داشتند. اما اجتماع موافقان رضاخان در ۲۸ اسفند ۱۳۰۲ و نشست دوم فروردین ۱۳۰۳ در مجلس برای بررسی این موضوع، با مقاومت و ایستادگی دلیرانه شهید سید

حسن مدرس و همفکرانش خنثی شد و مخالفت های فراوانی علیه جمهوری ابراز گردید. با گسترده تر شدن این اعتراضات، رضاخان که فهمید اینگونه نمی تواند زمام امور کشور را به دست گیرد، صبح روز سوم فروردین با حالتی قهرآمیز به سعدآباد رفت و پس از دو روز توقف ناگهانی، برای دیدار با علما و بزرگان به قم شتافت. هنگامی که وی به دلایل مخالفت علمای قم آگاه شد، از تصمیم قدرت طلبانه خویش منصرف گردید و قول داد که از اعلان جمهوری جلوگیری کند. وی پس از مراجعت به تهران، در دوازدهم فروردین ۱۳۰۳ ش، با انتشار اعلامیه ای، پی گیری نظام جمهوری را متوقف ساخت. او هرچند از اعلام نظام ساختگی جمهوری اش دست برداشت، اما جاه طلبی خود را رها نکرد تا اینکه موفق به خلع قاجار و به دست گرفتن قدرت در ایران شد.

مناسبت ۰۳: افتتاح آرامگاه های حکیم عمرخیام، عطار نیشابوری و کمال الملک در نیشابور(۱۳۴۲ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه، مفسّر و واعظ وارسته، آیت اللّه "میرزا ابوالفضل زاهدی" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا ابوالفضل زاهدی، در حدود سال ۱۲۷۰ش (نیمه شعبان ۱۳۰۹ ق) در قم و در بیت علم و فقاهت به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات و سطوح حوزه، در محضر درس خارج حضرات آیات میرزا ابوالقاسم کبیر قمی، شیخ عبدالکریم حائری یزدی و درس فلسفه و حکمت استاد میرزا علی اکبر مدرس یزدی، به مدارج بالای علمی رسید. این عالم جلیل از جمله افرادی بود که در مهاجرت آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی از اراک به قم و تشکیل حوزه علمیه، نقش مؤثری ایفا کرد و باعث دلگرمی آیت اللّه حائری می گردید. ایشان بارها از طرف آیت اللّه حائری به عنوان جانشین در اقامه نماز جماعت ایشان و سخنگوی آن بزرگوار در رویدادهای گوناگون، انتخاب شده و مورد اعتماد بود. آیت اللّه زاهدی پس از ورود آیت اللّه بروجردی به قم، در کنار آن مرجع عظیم قرار گرفته و علاوه بر شرکت در درس ایشان، از موقعیت ممتازی نزد آن بزگوار برخوردار بود. ایشان علاوه بر تبحر در بحث و ردّ و ایراد استدلالی در ادیان، به تاریخ و جغرافیای ادیان گوناگون آشنا بود، به طوری که از ایشان برای بحث علمی با صاحبان ادیان استفاده می شد. علمای بزرگ و مراجع تقلید برای نظریات ایشان از جمله نظرات فقهی اش احترام خاصی قائل بودند و حضرت امام خمینی(ره)، ایشان را "شیخ الطائفه" می خواند. همچنین رساله الضَّرر، منطق الحسین و مقصد الحسین از جمله آثار اوست. آیت اللّه زاهدی، در جریان نهضت اسلامی علیه رژیم شرکت داشت و علیه قانون ننگین

کاپیتولاسیون موضع گیری نمود.

این فقیه جلیل، سرانجام در دوازدهم فروردین ۱۳۵۷ ش در ۸۷ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و پس از تشییع باشکوهی، در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد. مراسم تشییع وی به صحنه مبارزه علیه رژیم تبدیل شد و باعث گشودن دوباره مدرسه فیضیه که سالیانی تعطیل بود، گردید.

مناسبت ۰۵: روز جمهوری اسلامی (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

همه پرسی نظام حکومتی ایران، پس از پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی(ره) و رأی مثبت اکثریت قاطع (۹۸/۲٪) ملت به نظام جمهوری اسلامی، بزرگترین تحول کشور ایران پس از انقلاب افتخارآفرین ۲۲ بهمن بود. اگرچه مردم مسلمان ایران در جریان انقلاب اسلامی نیز بارها خواستار برقراری جمهوری اسلامی در کشورشان شده بودند، اما حضرت امام، پس از پیروزی انقلاب، بر برگزاری یک همه پرسی از مردم، در مورد نوع نظام آینده ایران تأکید کردند. نتیجه این نظرخواهی نه تنها معدود مخالفان حکومت اسلامی را منزوی کرد بلکه به همه جهانیان نشان داد که مردم ایران خواهان نظامی مردمی بر اساس تعالیم و قوانین دین مبین اسلام هستند. تشکیل جمهوری اسلامی، نه تنها اراده ملت ایران بر تعیین سرنوشت خود را تثبیت کرد و برای آنان استقلال و آزادی به ارمغان آورد، بلکه این بارقه امید در دل محرومان و مستضعفان جهان درخشید که بعد از قرن ها رنج و درد، جلوه ای از وعده خداوند تبارک و تعالی را شاهد باشند. بنیانگذار جمهوری اسلامی، حضرت امام خمینی(ره) در پیامی به مناسبت یوم اللّه ۱۲ فروردین فرمودند: صبحگاه دوازدهم فروردین که روز نخستین حکومت اللّه است، از بزرگترین اعیاد ملی و مذهبی ماست و ملت ما باید این

روز بزرگ را عیـد بگیرنـد و زنـده نگهدارنـد. روزی که پایه های ۲۵۰۰ سـاله حکومت طاغوتی در ایران فرو ریخت و سـلطه شیطانی برای همیشه رخت بربَست و حکومت دینی مبتنی بر خواست و اراده مردم جانشین آن گردید.

مناسبت ۰۶: درگذشت محقق معاصر استاد "حسین عمادزاده اصفهانی" (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

حسـین عمادزاده اصـفهانی فرزند حجت الاسـلام احمد عماد الواعظین در سال ۱۲۸۴ ش در اصـفهان به دنیا آمـد. او در حوزه اصـفهان از علمـای آن روز همچون آیـات عظـام سـیدعلی نجف آبـادی، محمود مفیـد، علی واعـظ شـیرازی، سـیدصدرالدین کوهپـایه ای و محمـدرضا کلباسـی کسب فیض کرد و به مـدارج والا‌یی در علم دست یـافت. عمـادزاده همچنین دارای اجازه روایتی از علمای آن زمان همچون آیات عظام سـید ابوالحسن اصـفهانی، شـیخ آقابزرگ تهرانی، سـیدمحمد حجت کوه کمره ای و محمدرضا مظفر و ... بود. حسین عمادزاده اصفهانی دارای آثار بسیاری است که برخی از آنها عبارتند از جهان اسلام و اسـلام در جهان، ترجمه و تفسـیر قرآن کریم، شـرح خطبه غـدیر، تاریخ عاشورا، فاطمه زهرا(س) و مجموعه زندگانی چهارده معصوم و ده هـا اثر دیگر. وی علا‌وه بر تحقیق و تألیف و نیز تـدریس در دانشـگاه، مقالا‌تی نیز برای روزنامه ها و مجله ها می نوشت. استاد عمادزاده سرانجام در دوازدهم فروردین ۱۳۶۹ ش در ۸۵ سالگی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۷: تشکیل و آغاز به کار "نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران" (۱۳۷۰ ش)

شرح مناسبت:

قـانون ادغـام نیروهـای انتظـامی در ابتـدا از طرف وزارت کشـور و نماینـدگان مجلس، به منظور برقراری هرچه بهـتر امنیت در داخـل کشور و مرزهـای جمهوری اسـلامی و همچنین جلوگیری از تـداخل وظـایف، مسؤولیت هـا و مـأموریت هـای نیروهای انتظامی کشور مطرح شـد. تا اینکه این قانون در ۲۷ تیرماه ۱۳۶۹ ش از تصویب مجلس شورای اسـلامی گـذشت و این روز به عنوان روز نیروی انتظـامی نـام گـذاری گردیـد. طبق این قـانون که در دوم مرداد آن سـال به تصویب و تنفیـذ شورای نگهبـان رسید، وزارت کشور موظف شد در اسرع وقت، نسبت به انجام

این مهم اقـدام نموده و نیروهـای شـهربانی، ژانـدارمری، کمیته انقلاب اسـلامی، پلیس قضایی و حراست وزارتخانه ها را با هم ادغام کرده، نیروی واحـدی تشـکیل دهـد. شـش ماه پس از آن، این امر آغاز شد وسـرانجام نیروی انتظامی جمهوری اسـلامی ایران در دوازدهم فروردین ۱۳۷۰ با تأیید مقام معظم رهبری، شـکل رسـمی و قانونی گرفت. قانون نیروی انتظامی، اهداف این نیرو را که به اختصـار "ناجـا" نامیـده می شود، اسـتقرار نظم و امنیت، تـأمین آسـایش عمومی و فردی، نگهبانی و پاسـداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی در چارچوب قانون مصوّب در قلمرو کشور جمهوری اسلامی ایران تعیین نموده است.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: قیام "محمدتقی خان پسیان" در خراسان (۱۳۰۰ ش)

شرح مناسبت:

کلنـل محمـدتقی خـان پسـیان پس از اقامت شـش ساله در آلمان و مراجعت به ایران از جانب دولت مشـیرالدوله به فرمانـدهی ژانـدارمری خراسان منصوب شـد. وی در دوره نخست وزیری سیدضـیاء الـدین، اقـدام به بازداشت قوام السلطنه والی خراسان کرده بود و این امر، زمینه عداوت بین آن دو را فراهم نمود. پس از سـقوط حکومت سـید ضـیاءالدین، قوام السلطنه به ریاست الوزرایی دست یافت و کلنل پسـیان را که از مدتی قبل به کفالت خراسان رسیده بود از این مقام برکنار کرد. ولی پسیان کفیل جدیـد ایالت را از کار بر کنار نمود و خود شـخصاً اسـتانداری را بر عهده گرفت. در خلال این احوال، فرمانده کل ژاندارمری ایران، مأمور رسیدگی به کار کلنل پسیان شد و به اتفاق عده ای از افسران، عازم مشهد گردید. ولی کلنل دستور داد تمام آنها را در شاهرود بازداشت و به مرکز اعزام دارند. با این اقدام، برای حکومت مرکزی مسلّم شد که او علیه دولت قیام کرده

است و حاضر به اجرای دستورات نیست. قوام السلطنه به رؤسای ایلات متوسل شد و درخواست کمک نمود تا کلنل را دستگیر نمایند. قوایی از طرف ایلات جمع آوری و به سمت مشهد حرکت داده شد. کلنل برای دفع خطر، به استقبال آنها رفت و در نزدیکی قوچان جنگ سختی بین طرفین درگرفت. پس از چندی زد و خورد و وارد آمدن تلفات سنگین به دو طرف، مهمّات قوای کلنل تمام شد و خود در دهم مهر ۱۳۰۰ش به قتل رسید. هنگام شهادت، بیش از سی سال از عمرش نگذشته بود. خبر قتل او در مشهد با هیجان مردم و عزای عمومی توأم بود و از جنازه وی با احساسات و نطق های پرشور مشایعت کردند.

مناسبت ۰۲: هتک حرمت رژیم بعثی عراق به اماکن مقدس نجف و کربلا در جریان انتفاضه مردم عراق (۱۳۷۰ ش)

شرح مناسبت:

در پی قیام مردم مسلمان عراق علیه رژیم خونخوار بعث این کشور در اوایل اسفند ۱۳۶۹ ش و درگیری شدید بین دو طرف، مزدوران بعثی برای جریحه دار کردن احساسات پاک مسلمانان و به ویژه شیعیان، با یورش به زائران روزه دار امام علی(ع) و امام حسین(ع) در نجف اشرف و کربلای معلّی، پس از شهید و مجروح کردن تعدادی از آنان، به بارگاه ملکوتی این دو امام بزرگوار اهانت نمودند. همچنین رژیم منفور بعث در روزهای نوزدهم و بیستم ماه رمضان آن سال به مراسم عزاداری مردم شهرهای نجف و کربلا و دیگر شهرها یورش برده و ضمن جلوگیری از مراسم، گروهی را دستگیر کرده و این شهرها را تحت کنترل شدید امنیتی قرار دادند. رژیم صدام، مردم عراق را به جرم این که می خواهند سرنوشت خود را به دست خود رقم بزنند، مرتکب این جنایات

گردید. این اهانت به مقدسات اسلامی که در معیت و همراهی نیروهای آمریکایی صورت می گرفت، موجی از اعتراضات علیه رژیم بعث عراق را به وجود آورد و این رژیم را بیش از پیش، منفور جهانیان نمود. ابعاد جنایات این رژیم، بعد از سقوط در سال ۱۳۸۲، بر جهانیان آشکارتر گردید و مردم جهان به عمق جنایات عمال رژیم آگاه تر شدند.

مناسبت ۰۳: روز طبیعت

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز طبیعت

متن:

و أنزَلنا مِنَ السَّماءِ ماءً فَأنبَتنا فِیها مِن کُلِّ زَوجٍ کَریمٍ)

ترجمه:

و از آسمان آبی فرو فرستادیم و در آن (زمین) از هر نوع]گیاه [نیکویی رویاندیم

آدرس:

لقمان، آیه ۱۰.

زیر عنوان:

روز طبیعت

متن:

وَ أنزَلَ مِنَ السَّماءِ ماءً فَأنبَتنا بِهِ حَدائِقَ ذاتَ بَهجَهٍ)

ترجمه:

و برای شما از آسمان آبی فرو آوردیم و به وسیله آن باغ های سرورانگیز رویاندیم

آدرس:

نمل، آیه ۶۰.

زیر عنوان:

روز طبیعت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: النَّظَرُ فی ثَلاثَهِ أشیاءٍ عِبادَهٌ: النَّظَرُ فِی وَجهِ الوالِدَینِ و فِی المُصحَفِ و فِی البَحرِ

ترجمه:

نگاه کردن به سه چیز عبادت است: به صورت پدر و مادر، به قرآن و به دریا

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰، ص ۳۶۸.

زیر عنوان:

روز طبیعت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لا تُحرِقُوا النَّخلَ و لا تُغرِقوهُ بِالماءِ و لا تَقطَعُوا شَجَرَهً مُثمِرَهً و لا تُحرِقُوا زَرعاً لِأَنَّکُم لاتَدرونَ لَعَلَّکُم تَحتاجُونَ إلَیهِ

ترجمه:

نخل را نسوزانید و آن را در آب غرق نکنید. درخت بارور را قطع نکنید و زراعت را به آتش نکشید؛ زیرا شما نمی دانید، شاید در آینده به آن نیازمند شوید

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۲۹.

زیر عنوان:

روز طبیعت

متن:

امام علی علیه السلام: النَّظَرُ إلَی الخُضرَهِ نُشرَهٌ

ترجمه:

نگاه کردن به سبزه موجب شادابی است

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۴۰۰.

زیر عنوان:

روز طبیعت

متن:

امام صادق علیه السلام: لاتَطیبُ السُکنی إلّا بِثَلاثٍ: الهَواءِ الطَّیِّبِ وَ

الماءِ الغَزیرِ العَذبِ و الأرضِ الخَوّارَهِ

ترجمه:

زندگی با سه چیز خوش می شود: هوای پاك، آب فراوان گوارا و زمین نرم و سست [آماده زراعت]

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۲۰.

زیر عنوان:

روز طبیعت

متن:

امام صادق علیه السلام: النَّشوَهُ فی عَشَرَهِ أشیاءَ: المَشی و الرُّکُوبِ و الاِرتِماسِ فِی الماءِ و النَّظَرِ إلَی الخُضرَهِ

ترجمه:

شادابی در ده چیز است: پیاده روی، [اسب] سواری، آب تنی (شنا) و نگاه کردن به سبزه ...

آدرس:

الخصال، ص ۴۴۳.

زیر عنوان:

روز طبیعت

متن:

امام کاظم علیه السلام: ثَلاثَهٌ یَجلینَ البَصَرَ: النَّظَرُ إلَی الخُضرَهِ و النَّظرُ إلَی الماءِ الجاری و النَّظَرُ إلَی الوَجهِ الحَسَنِ

ترجمه:

سه چیز دیده را روشنی می بخشد: نگاه به سبزه، نگاه به آب جاری و نگاه به صورت زیبا

آدرس:

الخصال، ص ۹۲.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: مرگ "رضاقلی خان نظام السلطنه مافی" از رجال دوره مشروطه (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

رضاقلی نظام مافی ملقب به سالار معظّم و نظام السلطنه و سردار مکرّم در سال ۱۲۴۶ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از فراگیری دروس و فنون نظامی به دستگاه عمومی خود که از رجال با نفوذ قاجار بود، وارد شد و به مقاماتی دست یافت. رضاقلی در بحبوبه جنگ بین المللی اول به همراه عده ای از رجال و روحانیون برای مبارزه با قوای روس و انگلستان، دولت موقتی به حمایت آلمان و عثمانی تشکیل داد ولی این عمل باعث واکنش دولت مرکزی شد و آنان تمام اموال و نشان های او را مصادره کردند. تا این که با اهدای اشیاء نفیسی به احمدشاه، توانست رضایت وی را برای ورود به ایران جلب کند. وقتی قیام کلنل محمدتقی خان پسیان در خراسان شکسته شد، وی از طرف قوام السلطنه، والی خراسان گردید. تا سرانجام در فروردین ۱۳۰۳ ش در ۵۷ سالگی درگذشت و در

امامزاده عبدالله تهران به خاک سپرده شد. نظام السلطنه از رجال مؤثر ایران بود و پس از مرگش املاک زیادی شامل قسمت اعظم زمین های غرب تهران، از او به ارث رسید.

مناسبت ۰۲: درگذشت استاد "عباس سحاب" جغرافی دانِ شهیر و پدر علم نقشه کشی ایران (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

استاد عباس سحاب فرزند ابوالقاسم در سوم دی ماه سال ۱۳۰۰ ش در یکی از روستاهای اطراف تفرش در استان مرکزی به دنیا آمد. وی فراگیری علم را از چهار سالگی آغاز کرد و در ده سالگی به همراه پدر راهی تهران گردید. در تهران بود که برای نخستین بار، استعداد و علاقه او به جغرافیا نمایان شد و در او رشد کرد به طوری که در پانزده سالگی اولین نقشه تهران را تهیه نمود. این نقشه و نقشه های بعد از تهران و شهرهای دیگر، شالوده و اساس یک مؤسسه جغرافیایی را در سال ۱۳۲۴ ش به وجود آورد و عباس را به شهرت رساند. وی در این مؤسسه، بعدها یکی از غنی ترین کتابخانه های جغرافیایی ایران و خاورمیانه را با ۱۸ هزار کتاب، ۱۵ هزار جلد مجلات جغرافیایی و صدها کره و اطلس بزرگ و کوچک به زبان های مختلف پدید آورد. استاد سحاب نخستین نمایشگاه نقشه خود را در سال ۱۳۳۹ ش در دانشسرای تهران بر پا کرد و از آن تاریخ به بعد، در نمایشگاه های داخلی و خارجی بسیاری حضور داشت. همچنین مؤسسه وی در طول سال ها فعالیت، به چاپ کتب جغرافیایی و سفرنامه ها و نیز ترجمه و تکثیر نُسخ منحصر به فرد آثار ادبی و جغرافیایی می پرداخت. سرانجام استاد عباس سحاب به عنوان پدر علم کارتوگرافی یا نقشه کشی ایران، بنیانگذار چاپ

نقشه در بخش خصوصی کشور، نخستین تولیدکننده کره جغرافیایی به زبان فارسی، مؤلف ده ها اطلس جغرافیایی، آخرین بازمانده نسل نقشه کشانِ صاحب سبک جهان و بانی مؤسسه جغرافیایی و نقشه کشی سحاب، در چهاردهم فروردین ۱۳۷۹ ش در ۷۹ سالگی درگذشت.

_

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: به توپ بستن تبریز توسط نظامیان دولت قاجار در جریان محاصره این شهر (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که محمدعلی شاه قاجار در جریان مخالفت با نهضت مشروطه، مجلس شورای ملی را به توپ بست و تعدادی از آزادی خواهان را قتل عام و سرکوب نمود، مردم تبریز در اعتراض به این حوادث، علیه حکومت مرکزی قیام کردند. پیشرفت های مشروطه خواهان و عقب نشینی پیاپی دولتیان، عین الدوله والی آذربایجان را به محاصره شهر تبریز وادار کرد. این محاصره در حدود یازده ماه به طول انجامید و چون راه رسیدن غله و آذوقه، توسط قوای دولتی مسدود شد، قحطی شدیدی در شهر شایع گردید. از این روی مدافعین شهر در صدد یافتن راهی برای شکستن محاصره و دست یافتن به مواد غذایی بودند. اما قوای دولتی هوادار محمد علی شاه، شهر تبریز را به توپ بستند و تلفات و خسارات بسیاری وارد آوردند. این محاصره سرانجام در نهم اردیبهشت ۱۲۸۸ ش پایان یافت و شهر به دست روس ها افتاد.

مناسبت ۰۲: درگذشت شاعره معاصر "پروین اعتصامی" (۱۳۲۰ ش)

شرح مناسبت:

پروین اعتصامی فرزند اعتصام الملک آشتیانی در ۲۵ اسفند ۱۲۸۵ش در تبریز به دنیا آمد و از ۵ سالگی به همراه خانواده راهی تهران شد. وی دستور زبان فارسی و قواعد عربی را نزد پدر آموخت. استعداد شاعری وی از همان دوران کودکی هویدا بود. در جوانی به تدریس ادبیات فارسی و انگلیسی پرداخت و در ۱۳۱۳ش ازدواجی ناموفق داشت. پروین از آن پس کار ادبی جدی خود را شروع کرد و دیوان خود را در ۱۳۱۴ش به چاپ رساند. در دیوان اشعار پروین، خبری از مسائل عیاشی و عاشقانه نیست و در به کارگیری قالب های شعری مناظره نیز اشعار متعددی دارد. او در اشعار خود،

مردم را به نوع دوستی و پاک قلبی فرامی خواند. شعر پروین از لحاظ فکر و معنی بسیار پخته و متین است. وی از جمله کسانی است که سروده ای برای ثبت بر روی سنگ قبر خود انشاء کرده است. سرانجام پروین در ۳۵ سالگی بدرود حیات گفت و مقبره پروین در کنار پدر در یکی از حجره های صحن مطهر حضرت معصومه(س) در قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "احمد آرام" مترجم و ادیب برجسته معاصر (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

استاد احمد آرام، مترجم نامدار عصر حاضر، در اول فروردین ۱۲۸۳ ش در خانواده ای متدین در تهران زاده شد. پس از گذراندن دوران ابتدایی و متوسطه به مدرسه طب رفت ولی آن را ناتمام گذاشت. در این زمان با تألیف کتاب های درسی فیزیک و شیمی با همکاری دو تن دیگر، شهرت زیادی به دست آورد. وی در کنار تدریس و تألیف به تحصیل منطق، فقه و معانی بیان همت گماشت و با همتی عالی، زبان های عربی، انگلیسی و فرانسوی را به خوبی فرا گرفت. استاد احمد آرام از اعضای قدیمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی بوده و به دین، اخلاق، قرائت و تدبر در قرآن و دوری از گناه و حرام اهتمام می ورزید. ایشان در امر ترجمه آثار از زبان های دیگر به فارسی چیره دست بوده و علاوه بر هفتاد اثر ترجمه ای دارای پنجاه اثر تألیفی نیز می باشد. ترجمه کتب الحیاه در ۳ جلد، علم و تمدن در اسلام، سه حکیم مسلمان، روح ملت ها و نیز تألیف نقشه آسمان، هدیه سال نو و ۱۲۰ مسأله حساب از جمله آثار استاد آرام می باشند. سرانجام این محقق گرانمایه

در نیمه فروردین ۱۳۷۷ش در ۹۴ سالگی دار فانی را وداع گفت و در قطعه فرهیختگان بهشت زهرا آرمید.

مناسبت ۰۴: درگذشت مترجم و ریاضی دان نامی معاصر، استاد "احمد بیرشک" (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

استاد احمد بیرشک، در چهارم بهمن ۱۲۸۵ ش در تهران زاده شد. پس از آن که مدتی نزد پدر فاضل خود تحصیل کرد، به مدت چهار سال در مشهد مشغول به تحصیل شد و از سال ۱۳۰۰ ش در تهران ادامه تحصیل داد. استاد بیرشک در این زمان، زبان فرانسه را به خوبی فراگرفت و به ترجمه کتاب های فرانسوی همت گماشت. وی پس از اخذ لیسانس ریاضیات، به مدت ۱۹ سال در رشته معماری به تدریس روی آورد و سمت های متعددی از قبیل معاونت وزارت آموزش و پرورش و بانی و معلم گروه فرهنگی هدف را بر عهده داشت. استاد بیرشک به شایستگی، لقب پدر ریاضیات ایران را داشت و علاوه بر تقدیری که وزارت علوم از وی به عمل آورد، در واپسین ماه های عمرش، جزو مفاخر فرهنگی و چهره های ماندگار، از سوی سازمان صدا و سیما معرفی شد. یکی از کارهای ارزنده و ماندنی استاد بیرشک، تدوین زندگی نامه علمی دانشوران و نیز گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله است که تواریخ شمسی، قمری و میلادی را با هم تطبیق نموده است. ایشان همچنین در زمینه داستان، تاریخ و زندگی نامه، ریاضیات و هندسه و موضوعات دیگر دارای بیش از ۶۰ اثر است که هندسه مسطّحه، فلسفه، ریاضی، علم قدیم و تمدن جدید و مجموعه خِرَد از آن جمله اند. استاد بیرشک سرانجام پس از عمری تحقیق و پژوهش در اواسط فروردین ۱۳۸۱ش در ۹۶ سالگی درگذشت و جامعه علمی کشور

را به سوگ نشاند.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: مرگ "محمدعلی شاه" پادشاه مستبدِ قاجار (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

محمدعلی شاه قاجار در سال ۱۲۴۹ ش در تبریز به دنیا آمد و پس از فراگیری مقداری از تحصیلات، در ۱۷ سالگی اولین شغل دولتی را به او سپردند. او پس از روی کارآمدن مظفرالدین شاه، به ولیعهدی انتخاب شد و در این زمان علاوه بر ولایت آذربایجان، به هنگام سفر پدرش به فرنگ، متکفل امور مملکت بود. وی هر چند پس از آن که پدرش فرمان مشروطه و قانون مشروطیت را امضا کرد، خود نیز آن را تأیید نمود ولی پس از به دست گرفتن قدرت از در مخالفت با مشروطه طلبان درآمد و مشکلات فراوانی را برای مملکت به وجود آورد. عاقبت در تیرماه ۱۲۸۷ ش، مجلس شورای ملی را به توپ بست و از این زمان دوران استبداد صغیر آغاز شد. این عمل شاهِ قاجار با واکنش تند مشروطه خواهان در سراسر کشور مواجه شد تا این که آنان تهران را به تصرف خود در آورده و او را از سلطنت خلع کردند. از این رو وی به سفارت روس پناهنده شد و پس از چندی ایران را ترک کرد. محمدعلی میرزا پس از خروج از ایران، مدتی در روسیه، عثمانی و اروپا ساکن شد. تا اینکه پس از سال ها دوری از وطن و سرگردانی، در ۱۶ فروردین سال ۱۳۰۳ ش، در ۵۴ سالگی در اروپا درگذشت.

مناسبت ۰۲: رحلت رجالی شهیر شیعه آیت اللّٰه "میرزا محمد علی مدرس خیابانی" (۱۳۳۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا محمد علی مدرس خیابانی در حدود سال ۱۲۵۷ ش (۱۲۹۶ ق) در تبریز به دنیا آمد. وی پس از پشت سرگذاشتن دروس مقدماتی، به درس خارج فقه و اصول حضرات آیات میرزا ابوالحسن انگجی و میرزا صادق مجتهد تبریزی،

راه یافت و از عالمانی همچون سیدصدرالدین صدر و محمدعلی شاه آبادی، اجازه اجتهاد و از شیخ محمدحسین آل کاشف الغطاء و شیخ آقابزرگ تهرانی اجازه روایت گرفت. مدرس خیابانی در اواخر عمر به مدت دوازده سال در مدرسه سپهسالار تهران به بحث و تألیف و تحقیق پرداخت و آثاری بسیار ارزنده به وجود آورد. مهم ترین اثر این محقق فرزانه، کتاب ریحانه الادب در ۸ جلد است که به شرح حال بیش از پنج هزار تن از علما و فضلا می پردازد. همچنین قاموس المعارف و نیز فرهنگ نوبهار حاوی ۱۹ هزار لغت و واژه فارسی و همچنین فرهنگ بهارستان شامل ۵۵ هزار لغت مفرد و مرکب، از دیگر آثار اوست. آیت اللّٰه مدرس خیابانی تبریزی سرانجام در شانزدهم فروردین سال ۱۳۳۳ش برابر با اول رجب ۱۳۷۳ ق در ۷۶ سالگی درگذشت و در تبریز به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: استعفای سرلشکر "فضل اللّٰه زاهدی" عامل کودتای ۲۸ مرداد از نخست وزیری (۱۳۳۴ ش)

شرح مناسبت:

سرلشگر فضل اللّٰه زاهدی از ابتدای کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ش، با رضاخان میرپنج همراه بود و در کنار او سمت های مختلف را کسب کرد. وی در دوران اول حکومت محمدرضا پهلوی نیز به مناصبی دست یافت که آخرین آنها پست وزارت کشور در کابینه دکتر مصدق بود. با این حال وی به عنوان بهترین مهره و گزینه، مامور اجرای کودتا علیه مصدق در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ شد. با سقوط مصدق و بازگشت محمدرضا پهلوی به کشور و تثبیت رژیم پهلوی، سرلشگر زاهدی به عنوان پاداش، سمتِ نخست وزیری را برعهده گرفت. ولی از آنجا که در این جایگاه، برای خود مقام و پایگاه خاصی قائل شده بود، پس از حدود بیست ماه از

صـدارت، به اصـرار شاه و بر اساس توافق آمریکا، از ریاست دولت کناره گرفت و همان روز به عنوان ریاست نماینـدگی دائم ایران در دفتر اروپایی سازمان ملل در ژنو منصوب گردید و تا هنگام مرگ در سال ۱۳۴۸، عهده دار این سمت بود.

مناسبت ۰۴: شکل گیری سازمان اطلاعات و امنیت کشور پس از روی کار آمدن دولت اقبال (۱۳۳۶ ش)

شرح مناسبت:

سازمـان اطلاعات و امنیت کشور معروف به ساواک، یک روز پس از انتخاب دکتر منوچهر اقبال به نخست وزیری، به دسـتور وی، دست به کار شـد. رییس ساواک که از طرف شاه انتخاب می شـد، به عنوان معاون نخست وزیر فعالیت می کرد و دارای اختیارات وسیع امنیتی و اطلاعاتی بود. ساواک ظاهراً از بدنه اصلی ارتش و پلیس جدا شد ولی بعدها به اندازه ای وسعت پیدا کرد که کنترل ارتش و پلیس هم با آن بود. در تشـکیل ساواک، آمریکا و رژیم صهیونیستی مداخله تام داشتند و بنیانگذار آن در حقیقت دولت آمریکـا بود و تمام برنامه های آن با نظارت آمریکا انجام می شـد. ساواک در طول فعالیت خود با شـدت و خشونت به سـرکوبی مخالفان می پرداخت تا جایی که تدریجاً این سازمان بر تمام وزارت خانه ها و سازمان های دولتی مسلط شـد و هرگونه اسـتخدام و انتصـابی بایـد بـا موافقت آنجـا صورت می گرفت. ساواک در طی سال ها، معترضـین به رژیم را به بـدترین وجهی تحت شـکنجه قرار می داد و از هیـچ کس جز شـاه، اطاعت نمی کرد. این سازمان مخوف سـرانجام در اقـدامی عوام فریبـانه برای آرام سـاختن مردم توسـط بختیـار در روزهـای پایـانی عمر رژیم، منحل شـد. همچنین پس از انقلاب، برخی رهبران اصلی آن از جمله ارتشبد نصیری، رییس

ساواک به حکم دادگاه انقلاب تیرباران شدند.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: آغاز قیام روحانی مبارز و انقلابی مشروطه خواه، شهید "شیخ محمد خیابانی" در تبریز (۱۲۹۹ش)

شرح مناسبت:

شیخ محمد خیابانی از جوانی به فراگیری علوم دینی روی آورد و به سرعت مدارج علمی را طی نمود. پس از نهضت مشروطه، زندگی او وارد مرحله جدیدی شد. و با تشکیل جمعیتی مبارز، در راه پیروزی مشروطه، گام های مهمی در تبریز برداشت. وی در این میان روزنامه تجدد را منتشر کرد و خواهان اجرای قوانین مشروطه و احیای آن گردید. خیابانی سپس به رهبری فرقه دموکرات آذربایجان برگزیده شد و همگام با انتشار روزنامه تجدد، به کارهای سازنده دیگری در جهت پیشبرد اهداف و تامین آسایش مردم دست زد. همچنین نقش وی پس از محاصره تبریز در دوره استبداد صغیر بسیار حساس بود. پس از راه یابی شیخ محمد خیابانی و پنج تن از دوستانش به مجلس شورای ملی، وثوق الدوله صدر اعظم قاجار تصمیم گرفت که شیخ را از سر راه خود بردارد. لذا عده ای از صاحب منصبان نظامی را با افراد تعلیم دیده به تبریز فرستاد. با ورود متجاوزان به شهر تبریز، خیابانی بر ضد دولت قیام کرد و در کمتر از دو روز تمام ادارات شهر را به تصرف درآورد. این پیروزی و نهضتِ خیابانی، بیش از پنج ماه ادامه داشت. شیخ در حیاط ساختمان تجدد به ایراد نطق هایی می پرداخت و مردم با اشتیاق تمام، پای صحبتش می نشستند. این سخنان به زبان آذری بود و ترجمه فارسی اش هر روز در روزنامه تجدد چاپ می شد. در این پنج ماه، خیابانی و جنبش او با خطرهای فراوانی مواجه بودند، اما بر همه پیروز شدند و آتش توطئه ها

را خاموش کردنـد. شـیخ محمد خیابانی در نهضت خویش بر ارشاد افکار عمومی و ارتقای میزان آگاهی آنان به منظور نیل به اهداف خویش تأکید داشت، به همین دلیل، در صدد تجهیز قوای مسلح خویش برای دفاع از نهضت برنیامد.

وی همچنین در جریـان جنگ جهانی اول، در برابر فشار روس ها مقاومت نمود و در عین حال از نفوذ کمونیسم نیز جلوگیری می کرد. عاقبت با ورود مخبرالسـلطنه، والی جدید تبریز و شکست محاصره این مبارز انقلابی، در ۲۱ شهریور ۱۲۹۹ ش برابر با ۲۹ ذیحجه ۱۳۳۸ ق توسط نیروهای دولتی بازداشت شد و به شهادت رسید.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه برجسته، آیت اللّه "مهدی خالصی" (۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه مهـدی خالصـی کـاظمی از افاضـل قرن چهـاردهم هجری، از بزرگان علمای اسـلام و فقهای دینی است که در امر به معروف و نهی از منکر و قیـام به وظـایف سـعی وافر داشت. وی در کـاظمین، مـدرسه بزرگی دایر کرد و کتـاب های بسـیاری وقف طلاب نمود. آیت اللّه خالصـی جهت ترویج احکام اسـلامی چندین مرتبه با حکومت وقت بغداد مخالفت نمود و در این راه متحمل سـختی های فراوان گردید. اواخر عمر معظم لَه در ایران به تألیف تصـنیف و حل امور قضایی و دیگر وظایف دینی گـذشت. تـداخل اغسـال، تلخیص رسایـل شـیخ مرتضـی انصـاری، شـرح کفـایه و قواعـد فقهیه از جمله آثـار اوست. آیت اللّه خالصی سرانجام در ۱۷ فروردین ۱۳۰۴ ش برابر با ۱۲ رمضان ۱۳۴۳ ق در مشهد مقدس بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۳: روز بهوَرز

شرح مناسبت:

به دنبال تحقیق گسترده ای که وزارت بهـداشت در سال ۱۳۶۳ ش برای آگاهی از وضـعیت خدمات بهداشتی و درمانی انجام داد، این نتیجه به دست آمـد که چهل درصد از مرگ و میرهای کشور در ۵ سال اول زندگی کودکان اتفاق می افتد و هشتاد درصـد آن نیز در یک سال اول زنـدگی است. بنابراین می توان با آموزش های عمدتاً ساده و اولیه از وقوع این مرگ و میرها جلوگیری کرد. این نتایج سرآغاز تلاش در مسیر راه اندازی شبکه های بهداشتی درمانی به نام "خانه بهداشت" در روستاهای کشور و تربیت نیروهای اصیل و بومی به نام "بهورز" شد. واکسیناسیون کودکان و آموزش مادران در زمینه رعایت بهداشت، از مهم ترین وظایف بهورزان می باشد. بهورزان در ارتباطی صمیمی با مادران روستایی و

تلاشی گسترده توانسته اند میزان مرگ و میرِ مادران را به علت عوارض حاملگی و زایمان، از ۱۴۰ درصد هزار تولد زنده در سال ۱۳۶۳ به ۵۴ مورد در صدهزار تولد زنده در سال ۱۳۷۰ تقلیل دهند و این به معنای جلوگیری از مرگ ۱۷۲۰ مادر در سال است. این آمار در سال های بعد نیز پیشرفت قابل ملاحظه ای داشته است. از این رو و در راستای تکریم و بزرگداشت بهورزان زحمتکش، روز هفدهم فروردین هر سال، با عنوان روز بهورز، نامگذاری شده است.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: آزادی "امام خمینی(ره)" پس از ده ماه بازداشت و تحت نظر بودن (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از دستگیری حضرت امام خمینی(ره) و سرکوب قیام ۱۵ خرداد ۴۲، اوضاع در ظاهر رو به آرامش نهاد، اما خشم عمومی مردم مسلمان از دستگیری حضرت امام، به صورت های گوناگون جلوه گر شد. تشکیل گروه های زیرزمینی اسلامی در قم، تهران و شهرستان ها، تحریم انتخابات فرمایشی مجلس بیست و یکم در مرداد ۱۳۴۲ و نیز اعلامیه تاریخی حوزه علمیه قم با پانصد امضا از استادان و فضلا در حمایت از رهبر نهضت اسلامی ایران و محکوم کردن بازداشت غیرقانونی ایشان، از جمله واکنش های مردم و روحانیت در قبال عمل رژیم بود. در این میان رژیم پس از یک سلسله تمهیدات که به منظور جلوگیری از ابراز احساسات مردم و روحانیان در برابر آزادی رهبر نهضت اسلامی ایران انجام داد، سرانجام در اوایل سال ۴۳، مذاکراتی با امام انجام داد و ایشان را به آرامش و مدارا با نظام فراخواند. سپس آن حضرت را در هفدهم فروردین ۴۳ آزاد کرده و در مطبوعات عنوان کردند که امام با رژیم و انقلاب سفید شاه به توافق رسیده

است. ولی حضرت امام پس از آن که در هجدهم فروردین وارد قم شدند، در اولین دیدار خود عنوان کردند: اگر خمینی را دار بزنید با [رژیم شاه] تفاهم نخواهد کرد.

مناسبت ۰۲: شهادت "سید ابوالحسن آل رسول شمس آبادی" به دست گروه منافق مهدی هاشمی در اصفهان (۱۳۵۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدابوالحسن آل رسول معروف به شمس آبادی در سال ۱۲۸۶ ش (۱۳۲۷ ق) در خانواده ای عالم و روحانی در اصفهان دیده به جهان گشود. وی پس از فراگیری تحصیلات مقدماتی علوم اسلامی در زادگاه خود، در ۲۵ سالگی عازم نجف اشرف گردید و از محضر درس خارج بزرگانی همچون سیدابوالحسن اصفهانی، آقاضیاء الدین عراقی، سیدجمال الدین گلپایگانی، سید عبدالهادی شیرازی و سیدمحسن حکیم کسب فیض نمود. سیدابوالحسن پس از دوازده سال اقامت در نجف و اخذ مدارج عالی علمی، راهی اصفهان شد و به تدریس و ارشاد مردم همت گماشت. آیت اللّه شمس آبادی از روحانیونی بود که در سال ۱۳۴۲، وفاداری خود را به نهضت حضرت امام اعلام کرد. ایشان در تأسیس و گسترش انجمن مددکاری ویژه ایتام، سازمان ابابصیر ویژه نابینایان و حسینیه اصفهانی ها در مشهد و کربلا ـ نقش بسزایی داشت. همچنین شرح صحیفه سجادیه، اشعار در مراثی و مناقب اهل بیت (ع) و موعظه ابراهیم از آثار علمی این عالم ربانی می باشند. آیت اللّه شمس آبادی سرانجام یک روز پس از بازگشت از سفر حج در سپیده دم هجدهم فروردین ۱۳۵۵ ش درراهِ رفتن به مسجد جهت اقامه نماز جماعت، توسط باند جنایتکار مهدی هاشمی ربوده شد و به طرز فجیعی به قتل رسید و جسدش را در اطراف اصفهان رها ساختند. جسد ایشان پس از کشف شدن، با تشییع باشکوه مردم، در تخت فولاد

اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: اخراج هزاران ایرانی مقیم عراق توسط رژیم بعث این کشور (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

صدام، از همان ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی ایران، بغض و کینه خود را نسبت به ایران اسلامی آشکار می ساخت و به طور آشکار و پنهان، در صدد تعرّض به انقلاب اسلامی برآمد. وی ابتدا ستون پنجم خود را برای اقدامات تخریبی به شهرهای مختلف ایران به ویژه نقاط مرزی مانند خرمشهر، آبادان و اهواز اعزام کرد. همچنین از اوایل سال ۱۳۵۸، هزاران ایرانی تبعه عراق را از جوار اماکن متبرکه نجف، سامرا، کربلا و کاظمین به طرز رقّت انگیزی اخراج و اموالشان را مصادره نمود. در همین راستا، در چنین روزی، رژیم بعثی عراق که خود را برای حمله وسیع و سراسری به ایران آماده می کرد عده بی شماری از ایرانیان مقیم این کشور را به وسیله کامیون تا مرز آورده و آنها را به همان وضع رها نمود. در این حال، مقامات محلی ایران، از رانده شدگان به عنوان مهمان جمهوری اسلامی استقبال کردند و امکانات رفاهی برای آنان فراهم نمودند. اخراج ایرانیان و شیعیان در روزهای بعد نیز ادامه یافت و صدها هزار نفر در این جریان بی خانمان و آواره شدند. در همین حال، وزیر امور خارجه عراق طی نامه ای به دبیر کل سازمان ملل متحد با استناد به روحیه توسعه طلبی دولت ایران، خواستار خروج ایران از سه جزیره عربی ابوموسی و تنب کوچک و بزرگ شد. در روزها و ماه های بعد، تعرضات رژیم بعث با حمایت بیگانگان رو به افزایش نهاد تا اینکه در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹، جنگ هشت ساله ای را به ایران اسلامی تحمیل نمود.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات کربلای ۸ (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

عملیات کربلای ۸ در تاریخ ۱۸ فروردین

۱۳۶۶ ش بـا رمز مقـدس یـا صـاحب الزمـان(عـج) به منظـور پاسـخگویی به شـرارت هـای عراق در حمله به تأسـیسات و منـابع اقتصادی کشور و برهم زدن امنیت خلیـج فارس، انهـدام ماشـین جنگی حزب بعث و تحکیم مواضع به دست آمـده در عملیات کربلای ۵، توسط نیروهای سـپاه پاسداران در شـرق بصـره آغاز شد. رزمندگان اسـلام در این عملیات، با عبور از موانع ایذایی مختلف از قبیل میدان های مین، سـیم های خاردار و با اسـتفاده از اصل غافلگیری و تاکتیک های رزمی، خطوط دفاعی دشمن را درهم کوبیدنـد و تلفات و خسارات متعـددی بر دشـمن بعثی وارد آوردند. این عملیات پس از انهدام یگان های دشـمن، به اسارت درآمدن ۲۰۰ نفر، کشته و زخمی شدن ۵۰۰۰ نفر از افراد دشمن و انهدام ده ها دستگاه تانک و نفربر و به دست آمدن غنائم دیگر، به پایان رسید.

مناسبت ۰۵: بمباران شدید شیمیایی مواضع ایران توسط دشمن بعثی (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با آغاز عملیات کربلای ۸ توسط رزمندگان جان برکف اسلام، دشمن به گونه ای بی سابقه علیه رزمندگان مستقر در خرمشـهر، به بمباران و گلوله باران شیمیایی با گلوله های توپ، خمپاره و حتی موشک های کاتیوشا اقدام نمود که به شهادت و مصـدوم شـدن شـماری از خـداجویان سـپاه توحید منجر گشت. این بمباران وحشـیانه با اعتراض شدید و شـکایت جمهوری اسـلامی ایران به سازمـان ملـل متحـد مواجه گردیـد و ایران خواهـان اعزام گروه کارشناسـی سازمـان ملل متحـد شـد. به دلیل پایداری و تاثیر بیشتر عوامل به کار گرفته شده در سـلاح های شـیمیایی، تیم کارشناس اعزامی از سازمان ملل، که ده روز پس از حمله، وارد منطقه شد، موفق گردید نوع عوامل به کار گرفته

شـده را تشـخیص دهـد. بـا این حال هماننـد گذشـته بی اعتنا از کنار این حادثه و حوادث بعـد از آن گذشـتند؛ تا این که ابعاد گسترده و پیچیده تر عواقب شوم کاربرد سـلاح های شیمیایی، دامنگیر مردم مسلمان و بی گناه حلبچه، روستاهای اطراف آن و مردم کردستان عراق شد.

مناسبت ۰۶: رحلت عالم بزرگوار و عارف با اللّٰه آیت اللّٰه "سید عبدالکریم کشمیری" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدعبدالکریم کشـمیری در سـال ۱۳۰۵ ش (۱۳۴۵ق) در نجـف اشـرف بـه دنیـا آمـد. وی پس از فراگیری دروس مقدمات در نجف، در حلقه درس خارج آیات عظام: سـید ابوالقاسم خویی، سـیدعبدالاعلی سبزواری، سید عبدالهادی شیرازی و شـیخ محمدکاظم شـیرازی قرار گرفت. آیت اللّٰه کشمیری به دلیل هوش سرشار خویش توانست در کوتاه ترین زمان، درجه اجتهاد را از آیت اللّٰه خویی دریافت دارد و آن گاه به تدریس سطوح عالی فلسفه در حوزه بپردازد. پشتکار آیت اللّٰه کشمیری در تدریس به گونه ای بود که روزانه ۱۱ کرسی درس اعم از فقه، اصول، فلسفه و ادبیات عرب برای ایشان برپا می شد. افزون بر تـدریس، پژوهش و نگارش. در سـیر معنوی و تهـذیب نفس نیز به مراتب عالی دست یافت و صاحب کرامت هایی گردید. در پی سـخت گیری های رژیم بعث عراق، به طور پنهانی همراه خانواده، راهی ایران شـد و در مرز ایران و عراق، همه نگاشـته هـای علمی ایشـان به دست نیروهـای امنیـتی عراق افتـاد. آیت اللّٰه کشـمیری از آن پس در شـهر مقـدس قم اقـامت گزیـد و به تهذیب نفس، پرورش شاگردان و انجام امور مذهبی و علمی همت گماشت. سرانجام این عارف سترگ و عالم برجسته در ۱۸ فروردین ۱۳۷۸ ش برابر با بیستم ذی حجه ۱۴۱۹

ق پس از طی یـک دوره بیماری در ۷۳ سـالگی جان به جان آفرین تسـلیم کرد و پس از اقامه نماز توسط آیت اللّٰه بهجت، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: شهادت عالم مجاهد آیت اللّٰه "سیدمحمد باقر صدر" و خواهرش "بِنتُ الهُدی" (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سـیدمحمدباقر صـدر در سـال ۱۳۱۳ ش (۱۳۵۳ قمری) در کـاظمین در خـانواده ای فقیر امـا نـابغه پرور به دنیـا آمـد. پدرش فقیه بزرگوار سـیدحیدر و مادرش دختر شیخ عبدالحسین آل یاسین و بانویی باتقوا بود. آیت اللّٰه صدر در کودکی پدر را از دست داد و تحت کفـالت برادرش، سـید اسـماعیل، قرار گرفت. وی پس از فراگرفتن مقـدمات و اصـول نزد اسـتادان آن زمـان و برادرش، راهی نجف اشـرف شـد و قبل از ۲۰ سـالگی به مرحله اجتهـاد نائـل آمـد. این عالم جوان در سن ۲۲ سالگی نخستین اثر علمی - تحقیقی خود را به نـام "غایهُ الفکرِ فی علمِ الاصولِ الفقه" را به جهان علم ارایه نمود و کتاب های فَلسـفَتنا و اقتصادُنا که پس از آن به رشـته تحریر درآمدنـد سـمبل قدرت نمایی ایدئولوژی اسـلامی در برابر اندیشه های وارداتی غرب بودنـد. آیت اللّٰه صـدر مسأله رهبری فکری را از مسـأله رهبری سیاسـی جـدا نمی دانست و همگـام بـا فعـالیت های فکری، به فعالیت های سیاسـی و رهبری سیاسـی جامعه نیز همت می گماشت. از این رو، وجودش خطری برای بعثیان به شمار می آمد و همین امر باعث رنجش حاکمان بعثی عراق گردیـد. آیت اللّٰه صـدر نقش ارزنـده ای در حمایت از انقلاب اسـلامی به رهبری امام خمینی(ره) داشت و این امر برای رژیم خونخوار عراق ناخوشایند بود. سرانجام حزب بعث عراق پس از دستگیری

ایشان و نیز خواهر ارجمندش، سیده بنت الهُدی صدر، آنان را به طرزی فجیع به شهادت رساندند. شهادت این مرد بزرگ و خواهر مکرمه اش پس از شکنجه های فراوان در زندان های رژیم بعثی عراق در روز ۱۹ فروردین ۱۳۵۹ شمسی مصادف با ۲۴ جمادی الاولی سال ۱۴۰۰ قمری در ۴۷ سالگی واقع شد.

بدن خونین و شکنجه دیده این شهیدان به طور مخفیانه تحویل یکی از افراد خانواده صدر گردید و اجساد مطهرشان بدون حضور دیگران به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: انتخابات سومین دوره مجلس شورای اسلامی (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

علی رغم تهدیدات و حملات موشکی و هوایی و جنگ روانی در طی جنگ، ملت ایران در کم نظیرترین انتخابات جهان، به پای صندوق های اخذ رأی رفت و مجلس سوم را شکل داد. استقبال کم نظیر مردم ایران از انتخابات سومین دوره مجلس شورای اسلامی در سخت ترین شرایط جنگ شهرها، بار دیگر دشمنان جهانی اسلام را از شکست انقلاب اسلامی مأیوس کرد. مردم در این دوره با حضور هفده میلیونی خود در حوزه های رأی گیری، نمایندگان مورد نظر خود را انتخاب کردند و مجلس سوم در هفتم خرداد آن سال با به حد نصاب رسیدن نمایندگان، آغاز به کار کرد.

مناسبت ۰۳: برگزاری کنفرانس ننگین برلین (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

اجلاس "ایران پس از انتخابات پارلمانی، قوه اصلاح در جمهوری اسلامی ایران" در روز نوزدهم فروردین ۱۳۷۹ ش، در محل خانه فرهنگ های جهان با همکاری این خانه و بنیاد هاینریس بل در شهر برلین آلمان برگزار شد. در این نشست تعدادی از عناصر داخلی شامل نمایندگان گروه های ملی مذهبی و مشخصاً گروهک نهضت آزادی، خیزش زن سالارانه با گرایش فمینیستی، نویسندگان و خبرنگاران روزنامه های زنجیره ای و ... شرکت داشتند. از آنجا که این جلسه بیشتر بازتابی سیاسی داشت و علاوه بر به وقوع پیوستن صحنه های زشت و مستهجن در آن، سخنرانانِ ایرانی به صورت های مختلف ارکان نظام اسلامی و اعتقادات دینی را زیر سؤال برده بودند، به عنوان یک کنفرانس غیر علمی، ضد ارزشی و در مغایرت با اهداف و آرمان های اسلامی و ملی قلمداد گردید. این اجلاس، همچنین به علت حضور گروه های چپ افراطی مخالف با برگزاری این نشست ها، بسیار

متشنّج بود به گونه ای که سخنرانی مهمانان این همایش، با شعارهایی علیه جمهوری اسلامی ایران و مجموعه ای از شعارهای کمونیستی قطع می شد. پخش تلویزیونی بخش هایی از این کنفرانس که در آن، سخنانِ سخنرانان ایرانی و صحنه های مغایر با شئون اسلامی و انسانی را به نمایش می گذاشت، همگان را در جریان آنچه که رخ داده بود، قرار داد. هر چند این نشست در روزهای بعد، با منعِ ورود گروه های افراطی چپ با آرامش برگزار شد، اما حضور افرادی از جمهوری اسلامی و بیان اتهامات کذب و افشای این خبر، خشم ملت مسلمان ایران را برانگیخت و در راهپیمایی های متعددی که در کشور برگزار شد، اجلاس برلین به شدت محکوم گردید.

–

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: هتک حرمت و تخریب قبور ائمه بقیع در مدینه منوره (۱۳۰۵ ش / ۸ شوال ۱۳۴۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: قطع رابطه سیاسی ایران با آمریکا (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

سلطه بلامنازع آمریکا در ایران از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ به مدت بیش از ۲۵ سال در ایران ادامه داشت و تصویب کاپیتولاسیون و مصونیت برای اتباع آن کشور، دست آنان را در انواع دخالت ها باز گذاشته بود. سرانجام پس از اشغال لانه جاسوسی و استعفای دولت موقت، دولت آمریکا دست به اقداماتی علیه ایران زد و در این روز، رابطه دو کشور با حمایت قاطع حضرت امام قطع شد.از آن زمان تاکنون، آمریکا، علاوه بر قطع روابط سیاسی، توطئه های متعددی در عرصه های سیاسی، اقتصادی، نظامی و فرهنگی علیه جمهوری اسلامی ایران طراحی و اجرا کرده و این روند هم اکنون نیز ادامه دارد. اما این اقدامات با شکست مواجه شده و بر عزم مردم ایران برای ایستادگی در برابر آمریکا و بر تلاش این ملت برای خودکفایی، افزوده است.

مناسبت ۰۳: آغاز عملیات بزرگ والفجر یک در منطقه فکه توسط ارتش و سپاه (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

عملیات والفجر یک در بیستم فروردین ۱۳۶۲ با هدف انهدام نیروهای دشمن و آزادسازی بخشی از نوار مرزی به وسعت ۱۵۰ کیلومتر مربع صورت گرفت. در این عملیات که با رمز یا محمد(ص)، یا امیرالمؤمنین(ع)، یا فاطمهالزهرا(س) در منطقه عملیاتی شمال غرب فکه آغاز شد، علاوه بر آزادسازی چندین روستا و منطقه مرزی، صدها دستگاه تانک، نفربر و سلاح های سنگین و نیمه سنگین منهدم گردیده و ۶۵۰۰ نفر کشته و زخمی و ۲۵۰ نفر اسیر شدند.

مناسبت ۰۴: عملیات کربلای ۹، در قصرشیرین، توسط ارتشِ جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: شهادت هنرمند متعهد و سید شهیدان اهل قَلَم "سیدمرتضی آوینی" (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

شهید سیدمرتضی آوینی در سال ۱۳۲۶ ش در شهر ری متولد شد و پس از اخذ دیپلم، مدرک فوق لیسانس معماری را از دانشگاه تهران گرفت. وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به فعالیت در جهاد سازندگی مشغول شد و عازم روستاها گردید. از آن پس به سوی فیلم سازی برای جهاد کشانده شد و بعدها در این گروه، مجموعه فیلم های "روایت فتح" را به انجام رسانید. شهید آوینی از سال ۱۳۶۷ به فعالیت در حوزه هنری پرداخت و آثار متعددی را در این زمینه از خود به یادگار گذاشت. شهید از سال ۱۳۷۱ با تأکید مقام معظم رهبری فعالیت دوباره ای را در جهت ساخت سری جدید روایت فتح آغاز کرد و همزمان با فعالیت گروه تفحص، تصاویر جدید روایت فتح را ضبط نمود. سیدمرتضی آوینی سرانجام در بیستم فروردین ۱۳۷۲، در یکی از فیلمبرداری هایی که گروه روایت فتح در منطقه فکّه داشتند، بر اثر انفجار مین به خیل شهدا پیوست. پیکر پاک آن شهید با حضور مقام معظم رهبری تشییع شد و از جانب معظم له، وی "سید شهیدان اهل قلم" نامیده شد. در مراسم تشییع شهید آوینی، حضرت آیت اللّه خامنه ای، خود را بزرگ ترین داغدار آن عزیز خواندند.

مناسبت ۰۶: رحلت عالم نامی و فقیه جلیل، آیت اللّه "سید مرتضی حسینی مرعشی نجفی" (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدابوالمجد ضیاءالدین مرتضی حسینی مرعشی نجفی، برادر آیت اللّه سید شهاب الدین مرعشی نجفی، در سال ۱۲۸۶ ش (۱۳۲۵ ق) در بیت علم و تقوا در نجف به دنیا آمد. خاندان او یکی از پرافتخارترین و مشهورترین بیوتات علمی شیعه در جهان بوده اند که مقام علم و عمل و تقوا و سیاست و ریاست و

مرجعیت شیعه را در طول قرن ها برعهـده داشته انـد. وی پس از آن که در کودکی پدر و مادر را از دست داد به همراه دایی خود به تبریز رفت و پس از فراگیری مقـدمات علوم اسـلامی، در ۲۱ سالگی راهی قم گردید. در قم از محضـر آیت اللّٰه شـیخ عبـدالکریم حـائری یزدی و محمـدتقی خوانسـاری بهره برد و سـپس برای ادامه تحصـیل رهسـپار نجف اشـرف شـد. آیت اللّٰه مرعشـی در نجف به درس حضرات آیات سید ابوالحسن اصفهانی، میرزای نائینی و سید حسین بادکوبه ای حاضر شد و علاوه بر اخـذ اجـازات متعـدد اجتهاد و روایت، به تـدریس پرداخت. این فقیه وارسـته در سال ۱۳۲۰ ش در ایران اقـامت گزیـد و در تبریز به تدریس خارج فقه، تألیف و تصـنیف، امامت جماعت و ارشاد مردم اشتغال ورزید. رجال الحدیث، حاشیه عُروه الوُثقی و روضَهُ العـارفین، از جمله آثار ایشان می باشـند. سـرانجام این عالم جلیل پس از عمری تلاش و کوشـش در راه بزرگداشـت شعـائر دینی، در ۲۰ فروردیـن ۱۳۷۵ ش برابر بـا ۱۹ ذی قعـده ۱۴۱۶ ق در ۸۹ سـالگی بـدرود حیـات گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز هنر انقلاب اسلامی

شرح مناسبت:

روز ۲۰ فروردین سـال ۱۳۷۲، یـادآور عروج هنرمنـد فرزانـه، راوی باصـفای روایت فتـح، سـردبیر مجله ادبی و هنری سـوره و مسؤول واحـد تلویزیـونی حوزه هنری، سـید مرتضـی آوینی است. از این رو، بیسـتم فروردین روز شـهادت این هنرمنـد متعهد انقلاب اسـلامی و دلسوخته جبهه هـای حق علیه باطـل و بیانگر حقایق و رشادت ها و شـجاعت های رزمنـدگان اسـلام، بنا به پیشنهاد شاعران، نویسندگان و هنرندان حوزه

هنری سازمان تبلیغات اسلامی به مقام معظم رهبری، روز هنر انقلاب اسلامی نامگذاری شد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

خوش نویسی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: عَلَیکُم بِحُسنِ الخَطِّ فَإنَّهُ مِن مَفاتِیحِ الرِّزقِ

ترجمه:

بر شما باد به زیبایی خط که از کلیدهای روزی است

آدرس:

الرواشح السماويّه، ص ۲۰۲.

زیر عنوان:

خوش نویسی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: الخَطُّ الحَسَنُ یَزیدُ الحَقَّ وَضَحاً

ترجمه:

خط زیبا حق را بیشتر آشکار می کند

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۲۹۳۰۴.

زیر عنوان:

خوش نویسی

متن:

امام على عليه السلام: الخَطُّ لِسانُ اليَدِ

ترجمه:

خط، زبانِ دست است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۷۰۶.

زیر عنوان:

خوش نویسی

متن:

امام على عليه السلام: اِفتَح بَريَهَ قَلمِکَ وَ اسْمِك شَحمَتَهُ و أَيمِنْ قِطَّتَکَ يَجُدْ خَطُّکَ

ترجمه:

تراشه قلمت را بشکاف و پره آن را ستبر کن و آن را به جانب راست بُرِش بزن تا خطّت زیبا شود

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۲۴۶۵.

زیر عنوان:

خوش نویسی

متن:

امام على عليه السلام: أَلِقْ دَواتَکَ و أَطِلْ جِلفَهَ قَلَمِکَ و فَرِّج بَينَ السُّطورِ و قَرمِطْ بَينَ الحُروفِ فَإنَّ ذلِکَ أجدَرُ بِصَباحَهِ الخَطِّ

ترجمه:

دوات خود را لیقه بگذار و نوک قلمت را دراز بتراش و میان خطها فاصله بگذار و حرف ها را نزدیک هم بنویس؛ این کار

باعث زیبایی خط می شود

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۴۷۲۹.

زیر عنوان:

سخنوری

متن:

امام علی علیه السلام: أحسَنُ الکَلامِ ما زانَهُ حُسنُ النِّظامِ و فَهِمَهُ الخاصُّ وَ العامُّ

ترجمه:

بهترین گفتار آن است که ترتیب نیک، بدان آراستگی ببخشد و خاص و عام آن را بفهمند

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۳۳۰۴.

زیر عنوان:

سخنوری

متن:

امام علی علیه السلام: اِحذَر کَلامَ مَن لایَفهَمُ عَنکَ؛ فَإنَّهُ یُضجِرُکَ

ترجمه:

از سخن گفتن با کسی که گفتارت را نمی فهمد بپرهیز، که تو را به ستوه می آورَد

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۲۸۲.

زیر عنوان:

سخنوری

متن:

امام علی علیه السلام: لاتَتَکَلَّمَنَّ إذا لَم تَجِد لِلکَلامِ مَوقِعاً

ترجمه:

وقتی

برای گفتار، زمان مناسبی نمی بینی سخن مگو

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۱۰۲۷۴

زیر عنوان:

سخنوری

متن:

امام علی علیه السلام: خَیرُ الکَلامِ ما لا یُمِلُّ و لایَقِلُّ

ترجمه:

بهترین گفتار آن است که نه ملال آور باشد و نه نارسا

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۴۹۶۹.

زیر عنوان:

سخنوری

متن:

امام علی علیه السلام: جَودَهُ الکَلامِ فِی الاِختصارِ

ترجمه:

نیکویی گفتار در کوتاه بودن آن است

آدرس:

المواعظ العددیّه، ص ۵۵.

زیر عنوان:

سخنوری

متن:

امام علی علیه السلام: آفَهُ الکَلامِ الإطالَهَ

ترجمه:

آفت سخن، طولانی کردن آن است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۳۹۶۶.

زیر عنوان:

سخنوری

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّما سُمِّیَ البَلیغُ؛ لِأَنَّهُ یُبلِغُ حاجَتَهُ بِأهوَنِ سَعیِهِ

ترجمه:

بلیغ از آن جهت بلیغ نامیده شد که خواسته خود را با کم ترین تلاش به مخاطب می رساند

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۵۹.

زیر عنوان:

شعر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ مِنَ الشِّعرِ لَحِکمَهً

ترجمه:

برخی از شعرها حکمت است

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۳۷۹.

زیر عنوان:

شعر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ مِنَ الشِّعرِ لَحِکَماً و إنَّ مِنَ البَیانِ لَسِحراً

ترجمه:

همانا پاره ای از شعرها حکمت، و برخی از بیان ها سحرآمیز است

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۴۹۵.

زیر عنوان:

شعر

متن:

قِیلَ یا رَسولَ اللَّهِ صلی الله علیه وآله ماذا تَقولُ فِی الشُّعَراءِ؟ قالَ: إنَّ المُؤمنَ مُجاهِدٌ بِسَیفِهِ و لِسانِهِ

ترجمه:

از پیامبر خداصلی الله علیه وآله سؤال شد: "درباره شاعران چه می فرمایید؟" حضرت فرمودند: "مؤمن با شمشیر و زبانش جهاد می کند."

آدرس:

تفسیر نورالثقلین، ج ۴، ص ۷۰.

زیر عنوان:

شعر

متن:

امام علی علیه السلام: خَیرُ الشِّعرِ ما کانَ مَثَلاً

ترجمه:

بهترین شعر، آن است که مَثَل شود

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۳۳۶.

زیر عنوان:

شعر

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن قالَ فِینا بَیتَ شِعرٍ بَنَی اللَّهُ تَعالی لَهُ بَیتاً فِی الجَنَّهِ

ترجمه:

هر کس درباره ما یک بیت شعر بگوید، خدای بزرگ برای او در بهشت خانه ای می سازد

آدرس:

عیون أخبار

الرضاعلیه السلام، ج ۲، ص ۱۵.

زیر عنوان:

صدای خوش

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: حَسِّنُوا القُرآنَ بِأصواتِکُم فَإنَّ الصَّوتَ الحَسَنَ یَزیدُ القُرآنَ حُسناً

ترجمه:

قرآن را با صدای خوش بخوانید که صدای زیبا، بر زیبایی قرآن می افزاید

آدرس:

عیون أخبار الرّضاعلیه السلام، ج ۱، ص ۷۴.

زیر عنوان:

صدای خوش

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ حُسنَ الصَّوتِ زینَةٌ لِلقرآنِ

ترجمه:

صدای خوش، زیور قرآن است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۶۵۰۷.

زیر عنوان:

صدای خوش

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: نِعمَتِ النَّغمَهُ الصَّوتُ الحَسَنُ لِلمَرءِ المُسلِمِ

ترجمه:

چه نیک نغمه ای است آواز خوش برای مسلمان

آدرس:

جامع الأحادیث، ص ۱۲۴.

زیر عنوان:

صدای خوش

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ مِن أجمَلِ الجَمالِ ... نَغمَهُ الصَّوتِ الحَسَنِ

ترجمه:

از زیباترین زیبایی ها نغمه آواز خوش است

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۶۱۵.

زیر عنوان:

صدای خوش

متن:

امام صادق علیه السلام: ما بَعَثَ اللَّهُ نَبِیّاً إلاّ حَسَنَ الصَّوتِ

ترجمه:

خداوند هیچ پیامبر را مبعوث نکرد مگر این که خوش آواز بود

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۶۱۶.

زیر عنوان:

صدای خوش

متن:

امام صادق صلی الله علیه وآله: کانَ عَلیُّ بنُ الحُسَینِ علیهما السلام أحسَنَ النّاسِ صَوتاً بِالقُرآنِ ... و کانَ أبوجَعفَرٍعلیه السلام أحَسَنَ النّاسِ صَوتاً

ترجمه:

علی بن حسین علیهما السلام خوش صداترینِ مردم در قرائت قرآن بود و امام باقرعلیه السلام نیز خوش صداترینِ مردم بود

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۶۵۱۳.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: رحلت حکیم، عارف و عالم گرانقدر "میرزا ابوالحسن جلوه" (۱۲۷۶ ش)

شرح مناسبت:

حکیم میرزا ابوالحسن بن محمد جلوه، عارف، فیلسوف و متکلم شیعی ایرانی معروف به میرزای جلوه در حدود سال ۱۲۰۲ش (۱۲۳۸ق) در احمدآباد گُجُراتِ هند متولد گردید. در ۷ سالگی به اتفاق خانواده به زَواره اصفهان، زادگاه اجدادش بازگشت و در ۱۴ سالگی پدرش را از دست داد. چون پدران و نیاکان میرزا ابوالحسن، اهل علم و فضل بودند، او نیز تحت تاثیر فضای موروثی خانواده واقع شد و تصمیم گرفت کسب دانش را تا پای

جان دنبال کند. پس در زمره طالبان علم درآمد و با وجود سختی های زندگی، مقدمات دانش های گوناگون دینی آن زمان مانند: زبان و ادبیات عرب، منطق، کلام، تفسیر، حدیث و فلسفه را فرا گرفت و به ویژه در حکمت الهی و طبیعی به مقامی در خور توجه رسید. ایشان در این میان با شاعران بزرگ اصفهان هم دوستی داشت و به محافل ادبی رفت و آمد می کرد، چندان که ذوق شاعری در او پدید آمد و با پژوهش و کار علمی و هنری بسیاری که در این زمینه کرد و تمرین هایی که بدان دست یازید، سخنوری چیره دست و توانا گردید و "جلوه" تخلص نمود. میرزا ابوالحسن جلوه پس از سالیانی توقف در اصفهان و کسب مدارج والای علمی، در ۳۵ سالگی به تهران عزیمت کرد و در مدرسه دارالشفای تهران اقامت گزید. وی به مدت، چهل سال در این مدرسه به تدریس و تحقیق و تألیف روزگار گذراند و معیشت خود را از املاک اجدادی تأمین می کرد. مجلس درس او میعادگاه دانش پژوهان و بزرگان و دانشمندانی بود که از هر کران برای بهره گیری از دریای دانش او بدانجا می شتافتند.

ناصرالدین شاه قاجار چندین بار به دیدار او رفت و در حجره محقر او نشست و درباره مسائل گوناگون علمی و فلسفی به گفتگو با او پرداخت و مشکلات خود را در میان نهاد و پاسخ شایان شنید. پادشاه او را بسی گرامی می داشت اما میرزای جلوه هیچ بهره مادی از نزدیکی به دربار و شاه برنگرفت و خواستار هیچ نعمتی غیر از خدای منعم فیاض نگشت.

میرزای جلوه از بزرگترین دانشمندان فلسفه و حکمت به شمار می آمد. وی آثار متعددی همچون حواشی بر اسفار ملاصدرا و شفـای ابن سـینا دارد و همچنین رساله هایی در وجود و اقسام آن، ترکیب و احکام آن و نیز بیان اسـتجابت دعا و دیوان اشـعار نغز و زیبـایی از ایشان به جای مانـده است. این حکیم بزرگ در طول بیش از ده ها سال تـدریس، شخصـیت های فرهیخته ای همچون: میرزا طاهر تنکابنی، سیدحسین بادکوبه ای، میرزا حسن کرمانشاهی، میرزا مهدی آشتیانی، شیخ عبدالنبی نوری، میرزا علی اکبر حکیم یزدی، میرزا محمـدعلی شاه آبادی، آخوند ملامحمد کاشانی و جهانگیرخان قشـقایی و ... تربیت نمود. میرزا ابوالحسن جلوه سـرانجام در ۲۱ فروردین ۱۲۷۶ش برابر با ۶ ذی قعده ۱۳۱۴ق در ۷۴ سـالگی بـدرود حیات گفت و در جوار مقبره ابن بابویه در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: موضع گیری "امام خمینی"(ره) در مورد روحانیت و سیاست پس از آزادی از زندان (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از سـخنرانی امـام خمینی(ره) در سـیزدهم خرداد ۱۳۴۲ش و دسـتگیری ایشـان توسـط رژیم طـاغوت و وقوع قیام پانزدهم خرداد، رژیم، آن حضـرت را نزدیـک به ده مـاه درحبس نگـاه داشت و سـپس در خـانه ای تحت نظر گرفت. اما عکس العمل شدیـد مردم در مـورد این محاصـره، بـازهم رژیم را به عقب نشـینی وادار کرد تـا آن که امـام خمینی را در هجـدهم فروردین ۱۳۴۳ آزاد کردنـد. پس از آزادی امـام خمینی(ره)، رژیم وانمود کرد که امـام بـا نظـام پهلوی به تفاهم رسـیده است. روزنامه اطلاعات در این باره نوشت: "چقدر جای خوشوقتی است که جامعه روحانیت نیز اکنون با همه مردم، همگام در اجرای برنامه های انقلاب شاه و مردم شده است". این خبر

بـا واکنش تنـد آن بزرگوار مواجه شـد. از این رو حضـرت امـام سه روز پس از آزادی، در بیست و یکم فروردین ۱۳۴۳، طی نطقی، طوفـانی از خشم و نفرت علیه رژیم سـتمشاهی به پا کردنـد و رژیم را وادار ساختنـد که دست به عقب نشـینی فضاحت باری بزنـد. ایشان در این نطق فرمودنـد: "در این روزنامه، تحت عنوان اتحاد مقـدس در سـرمقاله نوشـته بودند که با روحانیت تفاهم شده و روحانیان با انقلاب سفید شاه و ملت موافق هستند. کدام انقلاب؟ کدام ملت؟]آیا[این انقلاب مربوط به روحانیت و مردم است؟! آقایان که در دانشـگاه هستیـد، برسانید به همه که روحانیت با این انقلاب موافق نیست. خمینی را اگر دار بزنند تفاهم نخواهد کرد." این سـخنرانی باعث شد که رژیم با دست پاچگی نماینده ای به محضـر امام بفرسـتد و رسماً عذرخواهی کند. در گام بعدی، رژیم، امام را از دخالت در سیاست برحذر داشت و سیاست را حیله و دروغ معرفی کرد.

ولی امـام ضـمن رسوا کردن چهره طـاغوت، لزوم دخـالت روحـانیت در سـیاست را یـادآور شـده و سـیاست را از دیانت جـدا ندانستند.

مناسبت ۰۳: ترور نافرجام "محمدرضا پهلوی" در کاخ مرمر(۱۳۴۴ ش)

شرح مناسبت:

در ساعت ۹ صبح ۲۱ فروردین ۱۳۴۴، هنگامی که محمدرضا پهلوی عازم دفتر کار خود در کاخ مرمر بود، سـرباز وظیفه رضا شمس آبـادی او را به مسـلسل بست، ولی گلوله هـا به شـاه اصـابت نکرد و دو نفر از محـافظین محمـدرضا کشـته و دو نفر نیز زخمی شدند. پس از این تیراندازی بلافاصـله شمس آبادی توسط گارد محافظ به شهادت رسید. شاه برای نشان دادن سلامتی خود، در اتومبیلی رو باز به گردش پرداخت و روزنامه ها نوشتند: بین

چند نفر سرباز در کاخ مرمر نزاع در گرفت که به تیراندازی و کشته و مجروح شدن چند سرباز منجر گردید. علی رغم سرکوب انقلاب مردم در ۱۵ خرداد ۴۲ و تبعید رهبر این نهضت، این ترور نشان داد که مخالفان شاه حتی در کاخ وی نیز رسوخ کرده اند و حرکت انقلابی همچنان ادامه دارد.

مناسبت ۰۴: تأسیس "بنیاد مسکن انقلاب اسلامی "به فرمان" امام خمینی(ره) (۱۳۵۸)

شرح مناسبت:

قبل از پیروزی انقلاب، با تبعیض های فراوانی که در جامعه وجود داشت قشر عظیمی از مستضعفان از داشتن خانه محروم بودند. با پیروزی انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره)، در جهت احقاق حقوق محرومان، طی حکمی، اولین نهاد سازندگی برای رفع مشکل مسکن را تأسیس کردند. امام در این فرمان، حساب ۱۰۰ را در تمامی شعب بانک ملی افتتاح فرمودند و پایه و اساس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی را بنا نهادند. حضرت امام در پیام خود فرمودند: "هیچ کس در هیچ گوشه مملکت نباید از داشتن خانه محروم باشد. بر دولت اسلامی است که برای این مسأله مهم چاره ای بیاندیشد و بر همه مردم است که در این مورد همکاری کنند". بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، بنا به اقتضای زمان، در اول انقلاب شروع به توزیع زمین در بین محرومان کرد. بعد از شهریور سال ۱۳۷۲ و تشکیل شورای عالی اداری، کار اصلی بنیاد که در آغاز در شهرها تمرکز یافته بود به روستاها منتقل شد و کار بازسازی مناطق آسیب دیده از حوادث به این بنیاد محول گردید.

مناسبت ۰۵: بمباران شیمیایی "مریوان" توسط قوای بعثی عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

در ادامه جنایت های وحشیانه رژیم بعث، در چنین روزی در اثر بمباران شیمیایی مریوان در غرب ایران و نیز منطقه فاو توسط رژیم عراق، تعداد زیادی از مردم غیرنظامی و نظامی، شهید و مجروح شدند. رژیم عراق در آخرین سال تجاوز خود به خاک ایران، استفاده از سلاح های شیمیایی را به شدت افزایش داد و صدها تن از نظامیان و غیرنظامیان ایرانی را شهید و هزاران تن را مجروح نمود. با این حال نه تنها مجامع بین المللی و کشورهای غربی

در قبـال این گونه اقـدامات غیرانسـانی رژیم عراق سـکوت کردنـد، بلکه برخی از دولت هـای غربی نیز برای تهیه سـلاح های شیمیـایی، به رژیم خونخوار عراق کمـک هـای قابـل توجهی نمودنـد. در اواخر سـال ۱۳۸۱، کشورهـای غربی که خود تـأمین کننده مواد تشـکیل دهنده سـلاح های شـیمیایی رژیم بعثی بودند، به بهانه تولید سـلاح های کشتار جمعی توسط عراق، به این کشور حمله کرده و در فروردین ۱۳۸۲ حکومت آن را ساقط کردند.

مناسبت ۰۶: شهادت امیر سپهبد "علی صیادشیرازی" جانشین ستاد کل نیروهای مسلح (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

امیرسپهبد علی صیاد شیرازی در سال ۱۳۲۳ش در شهرستان درگز در استان خراسان به دنیا آمد و پس از تحصیلات دبیرستان، وارد دانشـگاه افسـری شـد. وی در سال ۱۳۴۶ موفـق به اخـذ درجه کارشناسـی از دانشـگاه افسـری گردیـد و پس از طی دوره تخصصـی توپخـانه، به عنوان اسـتاد در مرکز آموزش توپخانه اصـفهان مشـغول به تـدریس شـد. او از مخالفان رژیم شاه بود تا جـایی که توسـط عوامل آن رژیم دسـتگیر و زنـدانی شـد و در آسـتانه پیروزی انقلاب، در بهمن ۵۷ آزاد گردیـد. وی از این زمـان، خود را در اختیـار انقلاب اسـلامی قرار داد و در صـحنه هـای سـرنوشت ساز پیکار با دشـمنان انقلاب، شـرکتی فعالانه داشت، شـهید صیاد شیرازی در بحبوحه غائله ضدانقلاب در کردستان در سال ۱۳۵۸، به فرماندهی عملیات شمال غرب کشور برگزیده شد و به همراه شهید چمران و دیگر رزمندگان اسلام، نقش مهمی در پاکسازی منطقه از لوث عناصر ضد انقلاب ایفا کرد. این امیر ارتش اسـلام، پس از خلع بنی صدر، برای پایان دادن به ناهماهنگی ارتش و سپاه، قرارگاه مشترک عملیاتی سپاه و ارتش را راه اندازی کرد و به عنوان فرمانده

ارتش در همانجا مشغول فعالیت گردید. ایشان در ۹ مهر ۱۳۶۰ به پیشنهاد شورای عالی دفاع و با حکم حضرت امام خمینی(ره)، به فرماندهی نیروی زمینی ارتش منصوب شد که در سلسله عملیات پیروزمند ثامن الائمه، طریق القدس، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، مسلم بن عقیل، مطلع الفجر، محرم، والفجر ۳ ۲ ۱، خیبر و بدر فرماندهی نیروهای ارتش را بر عهده داشت. شهید صیاد شیرازی نقش حساسی در آزادسازی خرمشهر ایفا نمود و حضور او در هشت سال دفاع مقدس، پیروزی های متعددی را برای کشور اسلامی به همراه داشت.

وی در تیرماه ۱۳۶۵ به فرمان امام به عضویت شورای عالی دفاع منصوب شد و در اردیبهشت ۱۳۶۶، به درجه سرتیپی ارتقاء یافت. امیر شجاع اسلام، در سال ۱۳۶۸ به سمت معاونت بازرسی ستاد ارتش، در شهریور ۱۳۷۲ به سمت جانشین رییس ستاد کل ارتش و در فروردین ۱۳۷۸، از طرف مقام معظم رهبری به درجه سرلشکری نائل آمد که این درجه با افتخار شهادت به سپهبدی ارتقاء یافت. سرانجام امیر سپهبد صیاد شیرازی، جانشین ستاد کل نیروهای مسلح در بامداد بیست و یکم فروردین ۱۳۷۸ به دست عوامل گروهک منافقین در تهران به شهادت رسید و در تشییعی باشکوه، با حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی و انبوه مردم در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: افتتاح طرح بزرگ آبرسانی کشور در زاهدان (۱۳۸۲ ش)

شرح مناسبت:

بزرگ ترین طرح آبرسانی کشور و خاورمیانه از نظر فناوری نوین صنعت آب، با هدف تأمین حدود چهل درصد آب شرب شهروندان زاهدان، از چاه نیمه های زابل در خطوط لوله ای با ۱۹۳ کیلومتر طول و ۹۰۰ میلیمتر عرض افتتاح شد. از ویژگی های بارز این طرح،

نصب تأسیسات ایستگاه های پمپاژ در نقاطی به ارتفاع ۱۵۱۰ متر است که در نوع خود بی نظیر می باشد. میزان برداشت آب از این خط در ابتدا نه میلیون متر مکعب است که تا سه برابر قابل افزایش می باشد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: آغاز نهضت اسلامی فلسطین (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

پس از گسترش روند مهاجرت یهودیان به فلسطین اشغالی، مشکلات مردم فلسطین رو به افزایش گذاشت. یهودیان که خواهان زمین بیشتر برای خانه سازی و کشاورزی بودند، درگیری های متعددی با صاحبان اصلی زمین ها که مردم فلسطین بودند، پیدا کردند. خشونت یهودیان همچنان ادامه یافت و چنین وضعی، سبب شد که اعتراض و مقاومت فلسطینی ها شدت یابد. در اغلب شهرهای بزرگ و کوچک تشنج فزونی یافت و این آغازی بر نهضت اسلامی فلسطین تلقی می گردد. امروز و پس از گذشت سالیانِ دراز، تجربه در امر فعالیت های بی حاصلِ سیاسی برای حل مسأله فلسطین، می توان با فریادی رساتر و اعتراضی صریح تر از گذشته گفت که مسأله فلسطین یک راه حل دارد و آن نیز حرکت در مسیر اسلام و مبارزه با توسل به ایدئولوژی انقلابی - اسلامی است. حرکت اسلامی انتفاضه که به قیام اسلامی ملت فلسطین اطلاق شده است با همین باور طی سال های اخیر ادامه داشته است. اهمیت نهضت اسلامی مردم فلسطین در این است که تظاهرات و مبارزات آنان به دور از صلاحدید احزاب سیاسی فلسطین و به دور از تشخیص و اقتضای سیاست آنان صورت گرفته است.

مناسبت ۰۲: کشف کودتای عناصر ضد انقلاب برای براندازی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری حضرت امام خمینی، عناصر خود فروخته ضد انقلاب داخلی با هدایت و پشتیبانی دشمنان نظام اسلامی، درصدد توطئه برای سرنگونی این حکومت مقدس برآمدند. در این میان نیروهای جان برکف جمهوری اسلامی جریان توطئه ای که قصد براندازی جمهوری اسلامی را داشت کشف نمود و با تهیه مدارک کافی از جمله نوار مکالمات سران توطئه و شناسایی کامل

شبکه کودتا، در فرصت مناسب، اعضای اصلی و مؤثر این عملیات را دستگیر کردند. طراحان این کودتا در نظر داشتند ابتدا مسؤولان طراز اول نظام را از میان برداشته و سپس ریاکارانه به عنوان خونخواهی آنان، با کمک نیروهای بیگانه، سایر ارگان ها و نهادهای انقلابی را مورد تصفیه خونین قرار داده و حکومت جمهوری اسلامی را تصاحب کنند.

مناسبت ۰۳: عملیات بیت المقدس ۵ توسط ارتش (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

عملیات بیت المقدس ۵، با رمز مبارک یا اباعبداللّٰه الحسین(ع) و با هدف وارد کردن ضربه به سازمان رزمی دشمن در منطقه عمومی پنجوین به مرحله اجرا گذاشته شد. در این عملیات، خطوط مقدم دشمن توسط رزمندگان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران درهم کوبیده شد و ادوات زرهی آنان مورد هدف قرار گرفت. ارتش اسلام که در شروع عملیات، با نفوذ به عمق مواضع دشمن، آنها را دچار سردرگمی شدید کرده بود، در بعد از ظهر همان روز با یورش به گردان های دشمن بعثی، تعداد زیادی از آنان را به هلاکت می رسانند. در این حمله، ارتفاعات حساس و مهم منطقه نیز از نیروهای عراقی پاکسازی شدند. در این میان و با حمایت خلبانان شجاع نیروی هوایی ارتش، در حدود چهل کیلومتر مربع از منطقه عملیاتی پنجوین آزاد شده و تحریکات بعدی دشمن خنثی گردید. همچنین در جریان عملیات بیت المقدس ۵، علاوه بر انهدام ده ها دستگاه خودرو نظامی، تانک و نفربر دشمن، تعداد ۳۵۰۰ نفر از نیروهای دشمن کشته و زخمی و بیش از سیصد نفر به اسارت رزمندگان اسلام در آمدند.

مناسبت ۰۴: فراخواندن سفرای اروپایی از تهران در پی حوادث دادگاه میکونوس (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

یک روز پس از اعلام حکم یک دادگاه محلی آلمان علیه مقام های بلندپایه جمهوری اسلامی ایران، دولت های عضو اتحادیه اروپا سفیران خود را از تهران فراخواندند. قاضی این دادگاه که در محافل خبری به دادگاه میکونوس معروف شد، شدیداً تحت تأثیر صهیونیست ها بود و در یک محاکمه جنجالی و سیاسی، ایران را متهم به دخالت در قتل یک مخالف این کشور در آلمان کرد. در پاسخ به تصمیم اتحادیه اروپا، ایران نیز ضمن رد

ادعاهای بی اساس دادگاه آلمانی، سفیران خود را از کشورهای عضو این اتحادیه فرا خواند. ادعایی که در دادگاه محلی برلن موسوم به میکونوس علیه ایران طرح شد، در واقع بخشی از تهاجم سیاسی مشترک آمریکا و رژیم صهیونیستی بر ضد جمهوری اسلامی ایران بود. به همین علت، دولت ایران، این دادگاه را مردود دانست و پیش بینی کرد که سفرای اتحادیه اروپا، منفعلانه به ایران باز خواهند گشت. در عمل نیز چنین شد و در حدود ده ماه بعد از صدور حکم دادگاه میکونوس، سفرای اتحادیه اروپا، یکی پس از دیگری به تهران بازگشتند. البته رهبر معظم انقلاب اسلامی طی فرمانی اعلام داشتند که سفیر آلمان باید دیرتر از همه وارد تهران شود و در نهایت سفیر آلمان نیز، بعد از تمام سفرا با فضاحت تمام به ایران بازگشت.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: پاسخ حضرت امام خمینی(ره)به تلگراف آیت اللّٰه حکیم برای هجرت به نجف (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

مدت کوتاهی پس از تهاجم وحشیانه مزدوران رژیم پهلوی به مدرسه فیضیه، موج خشم و نفرت ناشی از این فاجعه، از مرزهای کشور فراتر رفت و حوزه های علمیه نجف و کربلا را نیز فرا گرفت. در این میان علاوه بر اعتراض مراجع، علما و طلاب عراق، علمای کربلا طی تلگراف و طومارهایی که برای رؤسای کشورهای عربی و اسلامی فرستادند، پرده از جنایات رژیم شاه برداشته و اهداف نهضت امام خمینی و مظلومیت روحانیت شیعه را به علما و مسلمانان کشورهای دیگر رساندند. آیت اللّٰه سید محسن حکیم طی تلگرافی، علمای ایران را به صورت دسته جمعی به مهاجرت از ایران به نجف اشرف دعوت نمود. این دعوت گرچه عملی نبود ولی در ایجاد نفرت نسبت به شاه و افشای ماهیت ضداسلامی آن

تـاثیر بسـزایی داشت. رهـبر نهضت اسـلامی ایران طی تلگرافی در پاسـخ آیت اللّٰه حکیم در تاریـخ ۲۳ فروردین ۱۳۴۲، خاطر نشان ساختند که وحدت کلمه علمای اسـلام و مراجع وقت می تواند حافظ اسـتقلال کشور و موجب قطع دست اجانب و دفاع از حریـم اسـلام و قرآن گردد. ایشـان همچنین هجرت مراجع و علمـای اعلاـم را مـوجب در معرض سـقوط قرار گرفتن مرکز بزرگ جهان تشیع دانسته، این عمل را صلاح ندیدند.

مناسبت ۰۲: درگذشت استاد "محسن صبا" نویسنده معاصر (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

محسن صـبا اسـتاد و نویسـنده معاصـر ایرانی، پس از طی دوران تحصیلات مقدماتی در مدرسه دارالفنون، راهی فرانسه شد. او پس از اخـذ درجه دکترای حقوق به ایران بـازگشت و به تـدریس پرداخت. دکتر محسن صـبا، مؤسـس گروه ملی کتابشناسـی ایران و همچنین کمیته بایگـانی ملی وابسـته به یونسـکو بود. از مهمترین آثـار و کتب تـألیفی او می توان به کتاب شناسـی گل های حافظ، ترجمه سفرنامه های مختلف و اصول فن کتابداری، اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: درگذشت دکتر "یداللّٰه سحابی" سیاست مدار (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

دکتر یـداللّٰه سـحابی از فعالان سیاسـی ایران طی پنجاه سال اخیر، در سال ۱۲۸۴ ش در تهران به دنیـا آمـد. وی پس از دریافت لیسـانس علوم طبیعی و زمین شناسـی، جهت ادامه تحصـیل به فرانسه رفت و در سال ۱۳۱۵ دکترای زمین شناسـی گرفت. دکتر سحابی که از علاقه مندان شهید مدرّس طی سال های ۱۳۰۰ تا ۱۳۱۰ بود، پس از تشکیل جبهه ملی، جزو طرفداران آن جنبش و دکتر مصـدق گردیـد و در جریان ملی شـدن صـنعت نفت، با حکم دکتر مصدق، از پایه گذاران بخش اکتشاف و اسـتخراج شرکت ملی نفت شـد. از سال های ۱۳۲۲ به بعد مسـتقیماً وارد فعالیت های سیاسـی شد و در این راه متحمل ۴ سال زندان و ۸ ماه تبعیـد گردید. پس از پیروزی انقلاب اسـلامی، در دولت موقت، وزیر مشاور در طرح های انقلاب شد و در انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسـلامی راهی مجلس گردید و اولین رییس سـنی مجلس بود. دکتر سـحابی علاوه بر فعالیت های مسـتمر سیاسی و مذهبی، آثار علمی متعددی دارد که: خلقت انسان، قرآن و تکامل و معرفه الارض از آن جمله اند.

دکتر سحابی سرانجام پس از تحمل مدتی بیماری در ۲۳ فروردین ۱۳۸۱ ش در ۹۷ سالگی دارفانی را وداع گفت و در امامزاده عبداللّٰه شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: روز دندانپزشکی

شرح مناسبت:

به منظور گسترش و پیشرفت خدمات درمانی و بهداشتی دهان و دندان در مناطق محروم کشور و روستاها، مجلس شورای اسلامی در ۲۳ فروردین ۱۳۶۰، قانون تربیت بهداشت کاران دهان و دندان را تصویب کرد. در این قانون، مجلس، وزارت بهداشت و درمان را موظف نمود که داوطلبانی را برای تربیت در این دوره، جذب کند و پس از دادن آموزش های لازم، با مدرک فوق دیپلم، آنان را در مناطق محروم به خدمت گمارَد تا از این طریق، ضمن ارائه خدمات اولیه، از شیوع بیماری های دهان و دندان جلوگیری نموده و اصل پیشگیری را مورد نظر قرار دهند. از آن پس و به پیشنهاد جامعه اسلامی دندان پزشکان، روز ۲۳ فروردین به عنوان روز دندانپزشکی نامگذاری گردید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز دندانپزشکی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: طَهِّروا أفواهَکُم

ترجمه:

دهان خویش را پاکیزه کنید

آدرس:

مکارم الأخلاق، ص ۵۱.

زیر عنوان:

روز دندانپزشکی

متن:

امام رضاعلیه السلام: شُربُ الماءِ البارِدِ عَقیبَ الشَّی ءِ الحارِّ أوِ الحَلاوهُ یَذهَبُ بِالأسنانِ

ترجمه:

نوشیدن آب سرد، پس از خوردن چیز گرم، یا [خوردن] شیرینی دندان ها را از بین می برد

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۴۵۸.

زیر عنوان:

مسواک زدن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لَولا أن أشُقَّ عَلی اُمَّتی لَأَمَرتُهُم بِالسِّواکِ مَعَ کُلِّ صَلاهٍ

ترجمه:

اگر بر امّت من دشوار نبود، هر آینه به آنها فرمان می دادم که با هر نماز مسواک بزنند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۰۴۹.

زیر عنوان:

مسواک زدن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: عَلَیکُم بِالسِّواک فَنِعمَ الشَّی ءُ السِّواک یَشُدُّ اللَّثَهَ و یَذهَبُ

بِالبَخرِ و یُصلِحُ المِعدَهَ و یَزیدُ فی دَرَجاتِ الجَنَّهِ و یُسخِطُ الشَّیطانَ

ترجمه:

بر شما باد به مسواک کردن! مسواک کردن چه کار خوبی است؛ لثه را محکم می کند، بوی ناخوشایند دهان را می زداید، معده را اصلاح می کند، بر درجات بهشتی می افزاید و شیطان را به خشم می آورد

آدرس:

نهج الفصاحه، ح ۱۹۷۵.

زیر عنوان:

مسواک زدن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اِستاکُوا عَرضَاً و لاتَستاکُوا طُولاً

ترجمه:

دندان هایتان را از عرض(عمودی) مسواک بزنید نه از طول (افقی)

آدرس:

الدعوات، ص ۱۶۱.

زیر عنوان:

مسواک زدن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مالی أراکُم قَلِحاً، مالَکُم لاتَستاکونَ؟

ترجمه:

چرا شما را با دندان های زرد می بینم؟ چرا مسواک نمی زنید؟

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۹۶.

زیر عنوان:

مسواک زدن

متن:

امام علی علیه السلام: السِّواکُ یَجلُو البَصَرَ

ترجمه:

مسواک کردن مایه روشنایی دیدگان است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۱۴۵.

زیر عنوان:

مسواک زدن

متن:

امام صادق،: مِن أخلاقِ الأنبِیاءِ السِّواکُ

ترجمه:

مسواک کردن از اخلاق پیامبران است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۰۵۳.

زیر عنوان:

خلال کردن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: تَخَلَّلُوا عَلی إثرِ الطَّعامِ فَإِنَّهُ مَصِحَّهٌ لِلفَمِ و النَّواجِذِ و یَجلُبُ الرِّزقَ عَلَی العَبدِ

ترجمه:

پس از خوردن غذا خلال کنید که مایه سلامتی دهان و دندان های آسیا است و روزی را بر بنده فرو می ریزد

آدرس:

مکارم الأخلاق، ص ۱۵۳.

زیر عنوان:

خلال کردن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: تَخَلَّلُوا عَلی إثرِ الطَّعامِ و تَمَضمَضُوا فَإِنَّهُما مَصِحَّهُ النّابِ و النَّواجِذِ

ترجمه:

پس از خوردن غذا دندان هایتان را خلال کنید و آب در دهان بگردانید که این دو کار مایه سلامتی دندان های نیش و آسیا است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۲۹۱.

زیر عنوان:

خلال کردن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: تَخَلَّلُوا فَإِنَّهُ مِنَ النّظافَهِ

ترجمه:

(دندان هایتان را) خلال کنید که بخشی از پاکیزگی است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۲۹۱.

زیر عنوان:

خلال کردن

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ رَسولَ

اللَّهِ کانَ یَتَخَلَّلُ و هو یُطَیِّبُ الفَمَ

ترجمه:

رسول خدا دندان هایش را خلال می کرد و خلال کردن، دهان را خوش بو می کند

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۳۷۶.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: اولین سفر "مظفرالدین شاه قاجار" به اروپا (۱۲۷۹ ش / ۱۲ ذی حجه ۱۳۱۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: آغاز دومین دوره مشروطه یا تجدید حیات مشروطیت (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

دومین دوره مشروطه با افتتاح دومین مجلس شورای ملی در تاریخ ۲۴ فروردین ۱۲۸۸ ش برابر با دوم ذیقعده ۱۳۲۷ ق آغاز شد. این دوره با محدودتر کردن مداخله شاه و لغو سیستم صنفی انتخابات به دلیل ناهماهنگی در ترکیب اعضای مجلس شورای ملی و کارشکنی عناصر وابسته به دربار و مداخلات کشورهای خارجی و نابسامانی های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، با مشکلات فراوانی مواجه گردید. مجلس دوم از یک سو با مقاومت در برابر تحمیلات دولت روسیه و انگلیس، رسالتی را که قیام دلیرانه مردم مسلمان ایران برعهده اش گذارده بود عمل می نمود و از سوی دیگر با استخدام مستشاران خارجی و واگذاری پست های مهم به آنان، حیات و نفوذ دوباره روشنفکران غرب گرا را جانی دوباره داد. این امر زمینه دخالت بیشتر روس و انگلیس را فراهم آورد و حوادث دردناکی را باعث گردید. قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز، آغاز نهضت جنگل در گیلان و قیام تنگستانی ها در بوشهر از جمله وقایع مهم و مردمی این دوره به شمار می روند. دوره دوم مشروطه با قدرت گیری رضاخان و آغاز دیکتاتوری او رو به افول نهاد و دوره سوم مشروطه از ۲۲ بهمن ۱۳۰۲ آغاز شد.

مناسبت ۰۳: رحلت ادیب گرانمایه، علامه "سیدمحمد فرزان بیرجندی" (۱۳۴۹ش)

شرح مناسبت:

استاد سید محمد فرزان بیرجندی، در سال ۱۲۷۳ ش در بیرجند در استان خراسان به دنیا آمد. وی در خلال فراگرفتن کتب صرفی و نحوی که در مدارس طلاب تدریس می شد، از مطالعه کتبی که در این باره وجود داشت غفلت نداشت و به موازات

آن، ادبیات عرب دوره جاهلیت را به خوبی آموخت. او سپس سال های طولانی به

تـدریس در مـدارس اسـتان های کشور و دانشـکده الهیات و ادبیات دانشـگاه تهران پرداخت. اسـتاد فرزان بیرجندی، علاوه بر اطلاعات وسـیع در ادبیات عرب، زبان فرانسه را نیز به خوبی می دانست. وی درباره کلیله و دمنه، مرزبان نامه و نیز قرآن کریم کتبی به نگارش درآورده است. این ادیب برجسته سرانجام در ۲۴ فروردین ۱۳۴۹ ش در ۷۶ سالگی در تهران درگذشت و در بقعه ابوالفتوح رازی در ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: تأسیس مدرسه عالی تلویزیون و سینما در ایران (۱۳۴۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت آیت اللّٰه "شیخ مجتبی حاتمی لنکرانی" (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه مجتبی حاتمی لنکرانی در سال ۱۲۹۰ ش (۱۳۳۱ ق) در اصـفهان به دنیا آمد و در اوایل جوانی برای ادامه تحصیلات حوزوی راهی حوزه علمیه نجف اشـرف گردید. وی در نجف از محضـر حضـرات آیات: میرزای نایینی، آقاضیاءالدین عراقی، محمدحسـین غروی، سیدابوالحسن اصفهانی و علامه محمدجواد بلاغی و ... استفاده برد و به مدارج والای علمی دست یافت. ایشـان سـپس به تـدریس در حوزه نجف پرداخت و شاگردانی را تربیت کرد. آیت اللّٰه حاتمی لنکرانی مـدتی در سامرا اقامت داشت تـا این که در حـدود سال ۱۳۵۰ ش به اجبـار دولت عراق، مجبـور به ترک آن کشور گردیـد و به زادگـاهش مراجعت نمود. ایشـان تا پایان عمر در اصـفهان به تـدریس علوم مـذهبی و ارشاد مردم مشـغول بود تا اینکه در بیست و چهارم فروردین ۱۳۶۵ ش برابر با دوم شعبان ۱۴۰۶ ق در ۷۵ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و به سوی دوست شتافت.

مناسبت ۰۶: رحلت محقق و پژوهشگر اسلامی آیت اللّٰه (مجتبی محمدی عراقی) (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شـیخ مجتبی محمـدی عراقی در سـال ۱۲۹۴ ش (۱۳۳۳ ق) در یکی از روسـتاهای اطراف اراک زاده شـد و پس از تحصـیلات ابتـدایی به فراگیری علوم دینی روی آورد. وی پس از گذرانـدن دروس سـطح به محفـل درس خارج آیات عظام: شیـخ عبدالکریم حائری یزدی، سـید محمد تقی خوانساری و سـیدمحمد حجت کوه کمره ای حاضـر شد و مبانی علمی اش را استوار ساخت. آیت اللّٰه محمدی عراقی در سال ۱۳۱۸ ش به دلیل وفات پدرش که در کنگاور به تبلیغ دین مشغول بود، راهی آن شهر گردید و به مدت دوازده سال به اقامه شعائر دینی و هدایت مردم مسلمان پرداخت.

ایشان در سال ۱۳۳۰ ش به قم بـازگشت و علاوه بر شـرکت در درس های فقه و اصول آیت اللّه بروجردی و جلسات اسـتفتای ایشان، به تولیت مدرسه خان و مدیریت کتابخانه مدرسه فیضـیه منصوب شد و خدمات فراوانی را به حوزه علمیه قم ارائه کرد. آیت اللّه محمدی عراقی پس از ارتحال آیت اللّه بروجردی، به تألیف و تحقیق روی آورد و آثار بسیاری به سامان رسانید که: علمای گمنام، فهرست کتب کتابخانه مدرسه فیضـیه در ۲ جلد، و تصـحیح مجمع الفائده و البرهانِ محقق اردبیلی در ۱۴ جلد و غوالی اللّئالی ابن ابی جمهور در ۴ جلـد از آن جمله است. وی از بیشتر اساتیدش و مراجع نجف و قم، اجازه روایت، اجتهاد و امور حسبیه داشت و در جریان جنگ تحمیلی، فرزندش را به کاروان شـهیدان تقدیم نمود. سرانجام این عالم بزرگوار و محقق خدمتگزار در ۲۴ فروردین ۱۳۸۰ ش برابر بـا ۱۸ محرم ۱۴۲۲ ق در ۸۶ سالگی بـدرود حیات گفت و در حرم مطهر حضـرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

–

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: مرگ "امیراسداللّه علم" نخست وزیر و وزیر دربار پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

امیراسداللّه عَلَم در سال ۱۲۹۸ ش در بیرجند متولد شد. پدرش که از خوانین شـهر قائن بود، از دوسـتان رضاخان به شـمار می رفت. در سال های بعد با حمایت سازمان جاسوسی انگلستان، رهبری عده ای از روزنامه نگاران و دانشجویان و فعالان سیاسی جوان را به عهـده داشت. عَلَم بعدها در کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ نقشـی جدی ایفا کرد و پس از کودتا با دریافت مشاغل حساس، پاداشی در خور گرفت. پس از کودتا نیز، عَلَم به رابط مطمئن شاه با دولت های آمریکا و انگلیس تبدیل شد.

علم، طراح و مجری اصلی انقلاب سفید در سال های ۱۳۴۲ - ۱۳۴۱ به درخواست آمریکا و از آغاز دهه ۱۳۴۰، بزرگترین بازیگر دربار پهلوی بود. سمت های نخست وزیری و مهمتر از آن، وزارت دربار شاهنشاهی، از عَلَم چهره ای مقتدر در نظام رهبری ایران ساخت. او از ۱۳۳۳ تا پایان عمر به مدت حدود ۲۴ سال وزیر دربار شاه و تصمیم گیرنده اصلی در نظام حکومتی کشور پس از شاه بود. سرانجام، اسداللّه عَلَم، این مهره سرسپرده طاغوت، در ۵۹ سالگی به بیماری سرطان در نیویورک درگذشت. از وی دفترچه خاطراتی به جای مانده که حاوی اطلاعات ذیقیمتی از دربار فاسد شاه است که پس از مرگش منتشر گردید.

مناسبت ۲-۰: شهادت برادر "رضا چراغی" فرمانده لشکر محمد رسول اللّه(ص) (۱۳۶۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۳-۰: عملیات نامنظم فتح ۵ در شمال سلیمانیه توسط سپاه پاسداران (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

عملیات نامنظم فتح ۵ با رمز مبارک یا صاحب الزمان(عج) در منطقه ماووت در استان سلیمانیه عراق با هدف انهدام مراکز نظامی دشمن صورت گرفت. رزمندگان تحت فرمانده قرارگاه رمضان، متشکل از سپاه پاسداران و معارضین کُرد عراقی، با عبور از کوهستان های صعب العبور، خود را به اهداف از پیش تعیین شده رساندند و بعثیان را مورد تهاجم قرار دادند. در این عملیات علاوه بر آزادی سازی چندین ارتفاع مهم منطقه و انهدام پایگاه های دشمن، حدود ۱۲۰۰ نفر از مزدوران بعث کشته و زخمی شدند و ۳۰۰ تن دیگر به اسارت رزمندگان اسلام در آمدند.

مناسبت ۴-۰: عملیات نصر ۱ در غرب بانه توسط سپاه (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۵-۰: اعتراف صریح بغداد به استفاده از سلاح های شیمیایی در طول جنگ (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که در طول جنگ هشت ساله، جمهوری اسلامی ایران بارها نسبت به استفاده عراق از سلاح های شیمیایی علیه رزمندگان اسلام به مجامع بین المللی شکایت برده و گروه هایی برای بررسی و تحقیق اعزام شده بودند، با این حال، عراق از تأیید و یا تکذیب استفاده از این سلاح ها خودداری می کرد. تا این که در این روز، در حالی که جنگ به شدت بین دو طرف ادامه داشت، عراق رسماً به استفاده از سلاح های شیمیایی شامل گازهای سمی و خطرناک خردَل و اعصاب علیه اهداف نظامی و غیرنظامی اعتراف نمود.

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد دکتر "محمد جواد مشکور" مورخ، ادیب و زبانشناس معاصر (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

دکتر محمد جواد مشـکور، در سال ۱۲۹۷ ش در تهران به دنیا آمـد. پس از طی دروس مقـدماتی، وارد دانشـگاه تهران شـد و پس از اخذ لیسانس ادبیات فارسـی از تهران، در سال ۱۳۳۲ راهی فرانسه شد. وی در سال ۱۳۳۵ به اخذ درجه دکترا در تاریخ اسلام از دانشگاه سوربُن نائل گشت و پس از مراجعت به ایران، به تدریس در دانشگاه تبریز و سپس، دانشگاه تهران پرداخت. دکتر مشکور همچنین در سال ۱۳۵۳ به عنوان رایزن فرهنگی ایران به دمشق اعزام شد و ضـمن تدریس در دانشگاه دمشق، دو کرسی زبان و ادبیات فارسی را در دانشگاه دمشق و حَلَب تأسیس کرد. وی با تسلط به زبان های عربی، فرانسه و انگلیسی و نیز آشـنایی بـا زبـان هـای ترکی اسـلامبولی، لاـتین و آلمانی و زبان های باسـتانی، کتب معتبری در زمینه فِرَق و مـذاهب، ادیان و عرفان، زبان های آریایی و سامی به نگارش در آورده است. استاد مشکور دارای ۴۷ عنوان کتاب و بیش

از یکصد مقاله می باشد که تاریخ ایران زمین، تاریخ اسلام و ایران و ... از آن جمله اند. وی نامی جاوید در دفتر فرهنگ و ادب ایران زمین و تمدن اسلامی از خود یادگار گذاشت تا اینکه در ۷۷ سالگی به علت عارضه مغزی به رحمت ایزدی پیوست.

مناسبت ۰۷: روز بزرگداشت ادیب و عارف شهیر "شیخ فرید الدین عطار نیشابوری"

شرح مناسبت:

شیخ فریدالدین محمد بن ابراهیم نیشابوری مشهور به عطار، شاعر و عارف نام آور ایرانی در قرن ششم و آغاز قرن هفتم هجری است. وی در ابتدا شغل عطاری داشته و پس از تغییر حال، در سِلک صوفیان و عارفان درآمد. عاقبت پس از سفرهای متعدد، در زادگاه خود رحل اقامت افکند. عطار به حق از شاعران بزرگ متصوفه است که کلام ساده و گیرنده او با عشق و شوقی سوزان همراه می باشد. زبان نرم و گفتار دل انگیزش که از دلی سوخته و عاشق و شیدا بر می آید، حقایق عرفانی را به نحوی خاص در دل ها جایگزین می سازد. غیر از دیوان مفصّل عطار، مثنوی های متعدد او مانند اسرارنامه، الهی نامه، مصیبت نامه، خسرونامه، سی فصل و لسان الغیب و ... مشهورند. معروفترین مثنوی های عطار، منطق الطیر نام دارد و کتاب تذکره الاولیاء در بیان مقامات عرفا نیز از آثار مشهور منثور اوست.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: رحلت عالم بزرگوار و فقیه مجاهد آیت اللّه "شیخ محمد تقی بافقی" (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمد تقی بافقی در حدود سال ۱۲۵۳ ش (۱۲۹۲ ق) در بافق یزد به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی در یزد، راهی نجف اشرف گردید و از محضر درس آخوند خراسانی، سید محمد کاظم یزدی و سید احمد کربلایی استفاده ای وافر برد. آیت اللّه بافقی پس از اقامت ۱۹ ساله در نجف، در قم اقامت گزید و به درس و بحث پرداخت. او از افرادی بود که در تهیه مقدماتِ انتقال آیت اللّه حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی به قم و تأسیس حوزه علمیه قم، تلاش بسیاری کرد و پس از تأسیس حوزه، معاونت آیت اللّه حائری

را بر عهده گرفت. این فقیه مبارز در جهت جلوگیری از منکرات از هیچ مصیبتی نمی هراسید به طوری که بر اثر مخالفت علنی با جریان کشف حجاب و ورود خانواده بی شرم و بی حجاب پهلوی به حرم حضرت معصومه(س)، در دوم فروردین ۱۳۰۶، توسط شخص رضاخان مورد ضرب و شتم قرار گرفت و سپس سال ها در شهر ری در تبعید بود. آیت اللّٰه بافقی پس از شنیدن واقعه خونین مسجد گوهرشاد مشهد توسط عمال پهلوی در تیرماه ۱۳۱۴، دچار سکته قلبی شد و برخی از اعضای بدنش آسیب دید. وی پس از فرار و اخراج پهلوی اول به قم بازگشت و سرانجام در ۲۶ فروردین سال ۱۳۲۵ ش برابر با ۱۲ جمادی الاول ۱۳۶۵ ق در ۷۲ سالگی درگذشت و در حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: انتخابات دوّمین دوره مجلس شورای اسلامی (۱۳۶۳ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: رحلت مورخ شهیر حوزه علمیه قم "حاج شیخ محمد شریف رازی" (۱۳۷۹ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ محمد شریف رازی، در سال ۱۳۰۰ش (۱۳۴۰ق) در خاندانی متدین در شهر ری به دنیا آمد. در سیزده سالگی پدر را از دست داد و پس از آن به کار و کسب و تحصیل علوم جدید و مقدمات علوم دینی پرداخت. وی در هفده سالگی با صلاحدید آیت اللّٰه شیخ محمدتقی بافقی که دوران تبعیدش را در شهر ری می گذارند، به قم رفت و به تکمیل سطوح عالی حوزه همت گماشت. حجت الاسلام شریف رازی پس از آن رهسپار حوزه علمیه نجف اشرف گردید و مدتی از درس سید ابوالحسن اصفهانی و شیخ غلامحسین اردبیلی بهره برد. ایشان همچنین پس از چند ماهی که از دروس آیت اللّٰه میرزا مهدی اصفهانی در مشهد مقدس استفاده نمود، در قم رحل اقامت افکند و یکسره به درس فقه و اصول حضرات آیات: سید محمد حجت کوه کمره ای و سیدحسین بروجردی حاضر شد و مبانی علمی خویش را استوار ساخت. حجت الاسلام شریف رازی در سال ۱۳۳۳ش به شهر ری رفت و در مدت اقامت پنج ساله در آنجا، در تاسیس، مدیریت و تدریسِ مدرسه بُرهانیه نقش مهمی ایفا نمود. از آن پس به قم بازگشت و به تالیف و تحقیق و تبلیغ دین در داخل و خارج کشور اشتغال ورزید. وی از بسیاری از بزرگان شیعه اجازات امور حسبیه و روایتی دریافت داشت که از جمله آنها، اجازات روایی حضرات آیات: شیخ آقابزرگ تهرانی، شیخ علی اکبر نهاوندی و سیدشهاب الدین مرعشی نجفی بود.

حجت الاسلام شریف رازی در ضبط تاریخ حوزه های

علمیه و بزرگان شیعه اهتمامی خاص داشت و با تالیف و نگارش کتاب های آثارُالحُجَّه یا دایرهالمعارف حوزه علمیه قم در ۲ جلد و نیز گنجینه دانشمندان درباره شرح حال زندگی علمای معاصر شیعه در ایران و عراق، در ۹ جلد، در احیا و بزرگداشت نام و یاد علمای شیعه قدمی بلند و گامی ارجمند برداشت. علاوه بر این از شریف رازی آثار با ارزش دیگری بر جای مانده که اختران فروزان ری و تهران، کرامات صالحین، چرا شیعه شدم، مشاهیر دانشمند اسلام، تعلیقه بر وسایل الشیعه در ۵ جلد و تعلیه بر بحارالانوار در ۶ جلد و ... از آن جمله اند. معظمٌ له سرانجام پس از عمری تحقیق و نگارش، در بیست و پنجم فروردین ۱۳۷۹ش برابر با هفتم محرم ۱۴۲۰ق در هفتاد و نه سالگی بدرود حیات گفت و در قبرستان شیخان قم مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: رحلت عالم و فقیه بزرگوار آیت اللّٰه "سید ابوالفضل موسوی تبریزی" (۱۳۸۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید ابوالفضل موسوی تبریزی در سال ۱۳۱۴ ش (۱۳۵۴ ق) در تبریز به دنیا آمد و پس از طی دوران دبستان، در سیزده سالگی وارد حوزه علمیه تبریز شد. وی پس از طی دوره مقدمات، در هفده سالگی راهی حوزه علمیه قم گردید و در محضر استادانی همچون آیت اللّٰه علی مشکینی و حضرت امام خمینی(ره) به مدارج بالای علمی دست یافت. آیت اللّٰه موسوی تبریزی در جریان نهضت اسلامی مردم بر ضد رژیم پهلوی به مبارزات سیاسی پرداخت و در سال ۱۳۴۷ به عضویت جامعه مدرسین حوزه علمیه قم درآمد. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز، دو دوره به نمایندگی مجلس شورای اسلامی و سه دوره نمایندگی مجلس خبرگان رهبری را برعهده

گرفت و در این سنگرها خدمت نمود. آیت اللّه موسوی تبریزی همچنین مدتی به عنوان دادستان کل کشور و ریاست دیوان عدالت اداری، مشغول فعالیت بود و منشأ خدمات ارزنده ای گردید. ایشان در سال های پایانی عمر خویش به عنوان مشاور عالی قوه قضاییه و عضو مجمع جهانی اهل بیت در خدمت نظام اسلامی حضوری فعال داشت تا اینکه در ۲۶ فروردین ۱۳۸۲ ش برابر با سیزدهم صفر ۱۴۲۴ ق در ۶۸ سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: روز ریشه کنی فلج اطفال

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: درگذشت خطیب شهیر و خدمتگزار، حجت الاسلام "عباسعلی اسلامی سبزواری" (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام و المسلمین شیخ عباسعلی اسلامی در سال ۱۲۸۱ ش (۱۳۲۰ ق) در سبزوار به دنیا آمد. وی پس از تحصیل در سبزوار راهی مشهد و عتبات عالیات شد و از محضر حضرات آیات: آقا بزرگ تهرانی، حاج آقا حسین طباطبایی قمی و سیدابوالحسن اصفهانی استفاده های فراوانی بُرد. سپس به تهران بازگشت و به ترویج دین پرداخت. او برای نجات جوانان از انحرافات حاکم بر محیط مدارسِ آن روزگار، به فکر تشکیل مدارس اسلامی افتاد و با تلاشی وصف ناپذیر برای رسیدن به مقاصد دینی خود تلاش و مبارزه کرد تا سرانجام موفق به تأسیس جامعه تعلیمات اسلامی شد. حجت الاسلام اسلامی در زمینه خدمات اجتماعی در تهران و شهرستان ها آثار و ابنیه های ارزنده و فراوانی پدید آورد که تاسیس حدود یکصد و هشتاد مدرسه و کتابخانه و ۸۴ مسجد از آن جمله اند. این روحانی مبارز، در جریان کشف حجاب و پس از آن به دلیل اعتراض به این اعمال رژیم، بارها توسط مزدوران پهلوی دستگیر و به زندان افتاد و ممنوع المنبر شد. وی پس از انقلاب اسلامی نیز با این که بیش از هشتاد سال داشت. بارها به جبهه رفت و به رزمندگان روحیه می داد. رساله حجاب، عدم تشابه و تساوی حقوق زن و مرد و نیز خاطرات در ۸ جلد از جمله آثار اوست. این شخصیت برجسته سرانجام در ۲۷ فروردین سال ۱۳۶۴ ش برابر با ۲۵ رجب ۱۴۰۶ ق در ۸۳ سالگی درگذشت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّه "شیخ علی جواهری" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ علی جواهری از علمای بزرگ بروجرد،

در سال ۱۲۸۳ ش برابر با ۱۳۲۲ ق در بیت رفیع و با شکوه آیت اللَّه شیخ محمد حسن نجفی صاحب کتاب عظیم جواهرالکلام به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات علوم اسلامی از پدر و دیگر اساتید، به درس حضرات آیات: میرزای نایینی، آقاضیاءالدین عراقی و سید ابوالحسن اصفهانی شتافت و همزمان علاوه بر تدریس، به تبلیغ و ترویج شعائر دینی در شهرهای خوزستان پرداخت. آیت اللَّه جواهری پس از سفری که به ایران داشت به دعوت آیت اللَّه بروجردی که در آن زمان ساکن بروجرد بود، به آن شهر رفته و سالیان متمادی در آن جا اقامت گزید. ایشان شعر عربی را بسیار روان می سرود و با خط بسیار زیبایش به استنساخ کتب می پرداخت. از ویژگی های این عالم برجسته، زهد و تقوی و تهجّد و مداومت بر ادعیه و نوافل و کثرت مطالعه و نوشتن بود. از تألیفات ایشان می توان از دیوان اشعار، تقریرات درس فقه آیت اللَّه بروجردی و جواهرالعلوم در چهار جلد نام برد. او همچنین از حضرات آیات سیدحسین بروجردی، میرزای نایینی، سید ابوالحسن اصفهانی، سید عبدالهادی شیرازی، سید ابوالقاسم خویی و سید محسن حکیم دارای اجازه اجتهاد بود. آیت اللَّه علی جواهری سرانجام در ۲۷ فروردین ۱۳۷۴ ش برابر با ۱۶ ذی قعده ۱۴۱۵ ق در ۹۱ سالگی در بروجرد به دیار باقی شتافت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: ارتحال فقیه جلیل آیت اللَّه "بیوک خلیل زاده مروّج" امام جمعه اردبیل (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه حاج شیخ بیوک خلیل زاده مروج در سال ۱۳۰۹ ش (۱۳۴۹ ق) در اردبیل زاده شد و پس از پشت سرگذاشتن علوم ابتدایی، برای تحصیل سطوح عالیه، در ۱۷

سالگی به حوزه علمیه قم رفت. ایشان در درس خارج حضرات آیات سید حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد و اندکی هم درس امام خمینی(ره) در قم و آیت اللّه یونس اردبیلی در مشهد شرکت کرد و مبانی علمی اش را استوار نمود. آیت اللّه مروج از آن پس به زادگاهش بازگشت و به خدمات دینی و علمی و رسیدگی به امور مردم همت گماشت. ایشان همچنین در جریان نهضت اسلامی مردم از هیچ کوششی دریغ نورزید و بر اثر این فعالیت ها، در سال های دهه ۱۳۵۰ ش، ممنوع المنبر شد. وی به رغم همه مشکلات، در آستانه پیروزی انقلاب، از فرو افتادن جوانان در گرداب گروهک های منحرف جلوگیری می کرد و اقدامات آگاهی بخش فراوانی به انجام رساند. آیت اللّه مروج پس از پیروزی انقلاب، از سوی امام خمینی(ره) به عنوان امام جمعه اردبیل و از سوی مردم آن دیار به نمایندگی مجلس خبرگان رهبری در چند دوره انتخاب شد. وی در جریان جنگ تحمیلی بارها به جبهه های نبرد شتافت و با کمک ها و سخنرانی های خود، شور فراوانی در رزمندگان اسلام ایجاد کرد. سرانجام آن عالم خدمتگزار در ۲۷ فروردین ۱۳۸۰ ش برابر با ۲۱ محرم ۱۴۲۲ ق در ۷۱ سالگی چشم از جهان فروبست و پس از تشییع باشکوه، در گلزار شهدای اردبیل به خاک سپرده شد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: پایان ساختمان سد ساحلی بندرعباس (۱۳۴۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اعطای وام ۶۵ میلیون دلاری به عراق از جانب اردن جهت جنگ با ایران(۱۳۶۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "محمد امین مکری" شاعر و نویسنده کُرد (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

محمد امین شیخ الاسلامی مکری، در سال ۱۳۰۰ ش در یکی از روستاهای غرب ایران به دنیا آمد. در دوران تحصیل خود با استاد عبدالرحمن شَرَفْکَندی، دانشمند و شاعر کُرد آشنا شد و دوستی این دو تا پایان عمر ادامه یافت. شیخ الاسلامی مکری در ۲۱ سالگی به عضویت شورای نویسندگان روزنامه نیشمتان درآمد. این روزنامه به طور مخفیانه علیه رژیم شاه فعالیت می کرد و انحرافات و خیانت های آن را افشا می نمود. از آثار این شاعر و نویسنده کُرد می توان به نامه جدایی در قالب شعر و همه وادی خالی به نثر اشاره کرد. محمد امین مکری سرانجام در ۲۸ فروردین ۱۳۶۵، در ۶۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: بازپس گیری فاو توسط رژیم بعث عراق (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

در فروردین ۱۳۶۷، در زمانی که ایران در آستانه برگزاری انتخابات دوره سوم مجلس شورای اسلامی و فرارسیدن ماه مبارک رمضان بود و نیروهای خودی پس از انجام عملیات والفجر ۱۰ در زمستان ۱۳۶۶، به شهرهای خود بازگشته بودند، ارتش عراق در ساعت ۵ بامداد روز ۲۸ فروردین ۱۳۶۷، با اجرای آتش سنگین در سراسر خطوط و عقبه یگان های خودی در فاو و اجرای حمله شیمیایی به صورت گسترده، تهاجم خود را به منطقه استراتژیک فاو آغاز کرد. عراق برای حمله به فاو، ۲۶ ماه زیرسازی های لازم را به عمل آورده و ضمن انجام تلاش های گسترده، در انتظار فرصتی مناسب برای حمله به نقطه مهم بود. در جبهه خودی، با وجود آمادگی نیروها، سلاح ها و ادوات موجود در خط، بر اثر حجم گسترده آتش دشمن، منهدم و بر اثر حملات شیمیایی نیز نیروهای مسؤول و خدمه یگان های ادوات،

ضـد زره و توپخـانه، زخمی و شـهید شدنـد و امکـان پشتیبانی آتش از نیروهای درگیر در خط، در همان آغاز عملیات از میان رفت. سـرانجام علی رغم فـداکاری و جانبازی فراوان رزمنـدگان اسـلام، شـهر مهم فاو در عرض ۳۶ سـاعت به دست نیروهای عراقی افتـاد و منطقه فـاو پس از دو سال و سه ماه، به طور کامل از قوای ایرانی تخلیه شـد. برتری کمّی فوق العاده عراق از نظر نیرو و تجهیزات، عـدم حضور کافی نیروهای خودی در منطقه، برنامه ریزی دقیق و دراز مدت دشـمن برای بازپس گیری فاو و جمع آوری اطلاعـات بسـیار دقیق از مواضع اسـتقرار نیروهای ایران در فاو با کمک ماهواره های اطلاعاتی آمریکا و منافقین و ... از جمله علل اصلی سقوط فاو به شمار می روند.

مناسبت ۰۵: رحلت علامه "سید ذی شأن حیدر جوادی" عالم و اصلاح گر مسلمان هندی (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

علامه سـید ذی شأن حیدر جوادی، یکی از مشـهورترین علمای شیعه در هندوستان، در سال ۱۳۱۷ ش (۱۳۵۷ ق) در روستایی از توابع اللّٰه آباد هند به دنیا آمد و پس از طی دروس مقدماتی علوم، راهی نجف اشرف گردید. وی پس از طی سطوح عالیه، در درس خارج فقه و اصول حضـرات آیات: سـید محسن حکیم، سـید ابوالقاسم خویی و شـهید سـید محمدباقر صدر شـرکت جست و پس از اقـامت ده ساله و اخـذ اجازات متعـدد روایی و حسبیه از مراجع نجف، برای انجام خـدمات دینی به زادگاهش بـازگشت. علامـه حیـدر جوادی در اللّٰه آباد هنـد به مقابله جـدی با تفکر مادی گرایی و بـدعت وهابیت و تألیف و تـدریس و سخنرانی پرداخت و با همکاری یکی از عالمان منطقه، به تأسیس سازمان دینی "تنظیم المکاتب" که سازمانی بزرگ

و فعال در امور دینی است، دست زد. این عالم مسلمان در سال ۱۳۵۶ ش به ابوظبی رفت و با بر عهده گرفتن سرپرستی شیعیان اردو زبـان و ارشـاد و تبلیغ دین، ده هـا نفر از اهـل تسـنن را به تشـیع رهنمون ساخت. علامه حیـدر جوادی علاوه بر آن، ده ها مسجد، مدرسه، حسینیه، کتابخانه و درمانگاه را در سراسر هندوستان پایه گذاری کرد و در سال ۱۳۷۶ ش، با حکم مقام معظم رهبری، حضرت آیت اللَّه خامنه ای به وکالت ایشان در هند منصوب گردید. او همچنین علاوه بر تألیف و تصنیف کتب مفید، موفق شـد شـبکه جهانی اسـلامی را در تلویزیون بمبئی تأسـیس نمایـد و صـدای اسـلام را به اقصـی نقاط هند برساند. از ایشان علاـوه بر یکصـد تـألیف و پنجـاه ترجمه، حـدود پانزده هزار نوار صوتی و تصویری و هزاران مقاله بر جای مانـده است. وی به زبان های عربی، فارسی، اردو و انگلیسی نیز مسلط بود.

آن مرد بزرگ سـرانجام در ۲۸ فروردین ۱۳۷۹ ش برابر بـا عاشورای ۱۴۲۱ ق در ۶۲ سـالگی دارفانی را وداع گفت و در اللَّه آباد به خاک سپرده شد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: حماسه ناوچه قهرمان جوشن در خلیج فارس (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

به دنبـال تهدیـدات نظامی آمریکا در خلیـج فارس، ناوچه ایرانی جوشن در روز ۲۸ فروردین ۱۳۶۷ ش بندر بوشـهر را به قصد دریا و حراست از مرزهای آبی جمهوری اسـلامی و صـیانت از آب های خلیـج فارس ترک کرد. در روز ۲۹ فروردین، کشتی های نظامی آمریکایی در تجاوزی آشـکار به کیان جمهوری اسـلامی ایران و در حمایت از رژیم بعث عراق در جنگ تحمیلی به سکوهای نفتی ایرانی سلمان، نصر و مبارک حمله برده و

آنها را به آتش می کشند. با حضور ناوچه ایرانی در اطراف سکوهای نفتی ایران، فرمانده ناوگان آمریکایی از نیروهای ناوچه جوشن می خواهد که هر چه سریع تر کشتی را ترک کنند و از محل دور شوند. فرمانده ناوچه جوشن در پاسخ رَجَزخوانی های آمریکایی ها با قاطعیت تمام اعلام می کند که هرگونه حرکت تجاوزکارانه آنها با واکنش کوبنده روبه رو خواهد شد. از این رو، هلی کوپترها و هواپیماهای آمریکا، ناوچه جوشن را در محاصره خود می گیرند و پس از دقایقی، درگیری شدیدی بین دو طرف واقع می شود. سرانجام پس از اصابت چهار موشک لیزری هاریون و سیصد گلوله توپ به ناوچه جوشن، این کشتی قهرمان غرق می گردد. مقاومت این ناو با یازده شهید و سی و سه مجروح، برگ زرّین دیگری به پرونده حماسه های نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران می افزاید و خاطره ناوچه حماسه آفرین جوشن را برای همیشه زنده نگاه می دارد.

مناسبت ۰۲: روز ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی زمینی

شرح مناسبت:

همزمان با به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی، ارتش رژیم شاهنشاهی که پیکره اصلی آن را جوانان برومند خانواده های مسلمان و اغلب مستضعف ایرانی تشکیل می داد به ندای رهایی بخش رهبر کبیر انقلاب اسلامی لبیک گفت و در نتیجه، هم صدا و همراه با امت بعد از براندازی نهایی رژیم ستم شاهی، به ستیز بی امان با دشمنان داخلی و خارجی انقلاب برخاست. ارتش به عنوان نخستین بازوی توانمند نظامی انقلاب در جهت تحقق اهداف جمهوری اسلامی ایران، تلاش های خستگی ناپذیر و مستمری را با فداکاری و ایثار و در ابعاد مختلف آغاز کرد. امام خمینی(ره) روز پیوستن ارتش

به مردم را با عبارت حکیمانه "لحظه شادی بندگان خدا و یأس ستمگران" نقطه عطف درخشان و افتخارآمیز قلمداد فرمود. در این حال و در شرایطی که عده ای از ناآگاهان و غرض ورزان در همان دوران خواهان انحلال ارتش بودند امام امت به عنوان بزرگ ترین حامی ارتش، پای به میدان نهاد و طی پیامی در ۲۷ فروردین ۱۳۵۸ ضرورت حفظ ارتش را اعلام و در جهت انسجام و یکپارچگی ارتش، فرمان تاریخی و مهمی را صادر و روز ۲۹ فروردین را روز ارتش نامگذاری کردند. ایشان در این پیام فرمودند: "اکنون ارتش در خدمت اسلام است و ارتشِ اسلامی است و ملت شریف لازم است پشتیبانی خود را از آنان اعلام نمایند. اکنون مخالفت با ارتش اسلامی که حافظ استقلال و نگهبان آن است جایز نیست. ما و شما و ارتش، برادرانه باید برای حفظ و امنیت کشورمان کوشش کنیم و به شرارت اشرار و اخلال مفسدین خاتمه دهیم.

" پس از صدور این پیام تاریخ ساز، ارتشیان نیز در عمل ثابت کردند که شایستگی حمایت و پشتیبانی امام امت را داشته و دارند و در این رهگذر، با خلق حماسه های عظیم و به یاد ماندنی در سال های پیروزی انقلاب اسلامی و پس از آن، اوراق زرینی بر دفتر تاریخ سراسر حماسه قیام ملت ایران افزودند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی زمینی

متن:

و أعِدُّوا لَهُم مَااستَطَعتُم مِن قُوَّهٍ

ترجمه:

هر چه در توان دارید قدرت خود را برای مقابله با آنها [دشمنان]آماده کنید

آدرس:

انفال، آیه ۶۰.

زیر عنوان:

روز ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی زمینی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لَغَزوَهٌ فی سَبیلِ اللَّهِ

أحَبُّ إلَی مِن أربَعینَ حَجَّهٍ

ترجمه:

یک بار پیکار در راه خدا، نزد من محبوب تر از به جا آوردن چهل حج است

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۱۰۶۹۴.

زیر عنوان:

روز ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی زمینی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: المُجاهِدونَ فی سَبیلِ اللَّهِ قُوّادُ أهلِ الجَنَّهِ

ترجمه:

رزمندگان در راه خدا، راهبران اهل بهشت اند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۸، ص ۱۹۹.

زیر عنوان:

روز ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی زمینی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یُباهِی اللَّهُ تَعالی المَلائِکهَ بِالمُجاهِدینَ

ترجمه:

خداوند بزرگ با مجاهدان بر فرشتگان می بالد

آدرس:

جامع الأخبار، ص ۹۳.

زیر عنوان:

روز ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی زمینی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أقرَبُ النّاسِ مِن دَرجَهِ النُّبوَّهِ أهلُ الجِهادِ و أهلُ العِلمِ

ترجمه:

نزدیک ترین مردم به مقام نبوّت، اهل جهاد و دانش اند

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۱۰۶۴۷.

زیر عنوان:

روز ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی زمینی

متن:

امام علی علیه السلام: الجُنودُ عِزُّ الدِّینِ و حُصُونُ الوُلاهِ

ترجمه:

سربازان، مایه عزّت دین و دژهای والیان اند

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۱۹۵۳.

زیر عنوان:

روز ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیروی زمینی

متن:

امام علی علیه السلام: المُجاهِدونَ تُفتَحُ لَهُم أبوابُ السَّماءِ

ترجمه:

درهای آسمان به روی مجاهدان گشوده می شود

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۱۳۴۷.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: اولین سفر "ناصرالدین شاه قاجار" به اروپا (۱۲۵۲ ش)

شرح مناسبت:

میرزا حسین خان مشیرالدوله، صدراعظم ناصرالدین شاه قاجار، در نخستین سال صدارتش کوشید برای آشنایی شاه با مظاهر تمدن اروپا و ایجاد زمینه های مناسب برای اجرای برنامه های مورد نظر خود در ایران زمینه های سفرِ شاه قاجار را به اروپا فراهم سازد. پس از انجام مذاکرات با رؤسای کشورهای اروپایی، امپراتور اتریش و دولت های آلمان، فرانسه، بلژیک، سوئیس و ایتالیا آمادگی خود را برای پذیرایی از شاه ایران اعلام کردند. تا اینکه در این روز موکب شاهانه از تهران به طرف گیلان حرکت کرد

و به سمت مسکو پایتخت روسیه به راه افتاد. این سفر چندین ماهه، گر چه به امید مشاهده ترقیات دولت های اروپایی و رغبت یافتن به اجرای اصول تمدن و نظام جدید زندگی در ایران بود، عملاً نتیجه خوبی نداد. زیرا شاه را مأیوس ساخت و فاصله میان تمدن شرق و غرب را آن قدر زیاد یافت که نه تنها امید به رسیدن به پای دولت های بزرگ را از او سلب کرد، بلکه او را آماده جلوگیری از تأسی به اروپاییان و حتی مسافرت به اروپا گرداند. در این میان، اصرار و تهدید روس ها و نفوذ درباریان بی اطلاع، سودجو و تطمیع شده و بی حقیقتی انگلیسی ها که به لباس دوستی در پی بسط نفوذ خود و تضعیف ایران بودند و سیاست دول بزرگ که فقط نفع خود را می خواستند، از عوامل تأیید نظر شاه بود. با این همه، دو سفر دیگر شاه نیز، برای خوشگذرانی بود نه یافتن راه ترقی. همچنین هزینه های سرسام آور و کمرشکن این مسافرت های بیهوده، باعث عقب ماندگی هرچه بیشتر مملکت، فقر سراسری و وابستگی بیشتر به اجانب می گردید.

در این میان، دربار قاجار برای تهیه مخارج این خوشگذرانی ها، مجبور بود که به بیگانگان دست نیاز دراز کند و امتیازهای وطن فروشانه ای را به آنان واگذار کند که بیش از پیش، اقتصاد ایران را درهم می کوبید. امتیازاتی که برخی از آنها، تا بیش از شصت سال نیز ادامه داشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت دکتر "خواجه نوری" محقق علم آمار (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

دکتر عباسقلی خواجه نوری در سال ۱۲۹۴ ش در تهران متولد شد و پس از اتمام تحصیلات مقدماتی و دانشگاهی، در

سال ۱۳۳۵ ش از دانشکده علوم دانشگاه پاریس به اخذ درجه دکترا در رشته آمار نائل گشت. وی در مشاغل پژوهشی، آموزشی و مشاوره در امور اجرایی وزارتخانه های مختلف، فعالیت گسترده ای داشت و در سال ۱۳۴۵، مؤسسه آموزش عالی آمار را در تهران تأسیس کرد. دکتر خواجه نوری بنیانگذار روش نمونه گیری مبتنی بر نظریه احتمال و استنباط آماری در ایران و یکی از محققان برجسته علم آمار در کشور بود. از استاد خواجه نوری تألیفات متعددی برجای مانده که روش های مقدماتی آمار، روش تحقیق و آمار پیشرفته از آن جمله است. این استاد و پژوهشگر علم آمار سرانجام در ۳۰ فروردین ۱۳۷۲ در هفتاد و هشت سالگی در تهران درگذشت.

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: رحلت حکیم، ادیب و فقیه فرزانه "آقا نجفی قوچانی" (۱۳۲۳ ش)

شرح مناسبت:

سید محمد حسن بن سید محمد، معروف به آقانجفی قوچانی در حدود سال ۱۲۵۶ ش (۱۲۹۵ ق) در روستای خسرویه از توابع قوچان در استان خراسان به دنیا آمد. تحصیلات مقدماتی را در قوچان، سبزوار و مشهد به پایان رساند و در بیست سالگی راهی اصفهان شد. آقانجفی قوچانی پس از اقامت چهار ساله در اصفهان و استفاده از محضر استادان آن دیار از قبیل آخوند کاشانی، میرزاجهانگیر خان قشقایی، شیخ عبدالکریم گزی و سید محمد باقر درچه ای، به نجف رفت و نزد آخوند خراسانی و شیخ الشریعه اصفهانی شاگردی کرد. وی در سی سالگی به درجه اجتهاد رسید و پس از بیست سال توقف در نجف اشرف، به زادگاه خود بازگشت. آقانجفی، از آن پس متجاوز از بیست و پنج سال از عمر خود را در مقام فقاهت و حاکمیت شرع در قوچان گذراند و به اداره حوزه

علوم دینی شهر پرداخت. از این شخصیت دانشمند، آثار برجسته ای به جای مانده که سیاحت غرب در کیفیت عالم برزخ و سیر ارواح پس از مرگ؛ سیاحت شرق که مهم ترین اثر او و در شرح حال خود او از کودکی تا مقام اجتهاد است، اثبات رجعت و نیز شرح و ترجمه رساله تُفّاحیه ارسطو از آن جمله است. این عالم ربانی سرانجام در ۳۱ فروردین ۱۳۲۳ ش (۲۶ ربیع الثانی ۱۳۶۳ق) در ۶۷ سالگی درگذشت و در حسینیه خود به خاک سپرده شد. آرامگاه او اکنون زیارتگاه مردم است.

مناسبت ۰۲: شهادت "سیدجعفر تهرانی" فرمانده اطلاعات عملیات لشگر ۲۷ محمدرسول اللّه (۱۳۶۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: رحلت معلم قرآن، استاد "محمدتقی شریعتی" (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمدتقی شریعتی در سال ۱۲۸۶ ش در روستای مزینان سبزوار به دنیا آمد. دروس مقدماتی را نزد پدر و عمویش فرا گرفت و در ۱۳۰۷ جهت ادامه تحصیل راهی مشهد شد. در مشهد از محضر استادانی همچون شیخ هاشم قزوینی، ادیب نیشابوری بزرگ، ادیب نیشابوری ثانی، شیخ کاظم دامغانی و میرزا احمد مدرس بهره گرفت. فعالیت اجتماعی وی از ۱۳۱۱ ش با ورود به وزارت فرهنگ و مسؤولیت در مدرسه ابن یمین و تدریس در آنجا آغاز شد. از ۱۳۲۰ ش به بعد، همزمان با اشغال ایران توسط متفقین و گسترش فعالیت حزب توده، به تنهایی در خراسان به مبارزه با انحرافات فکری و اسلام زدایی برخاست. وی با تشکیل کانون نشر حقایق اسلامی در مشهد و برگزاری جلسات هفتگی و سخنرانی و تفسیر، اذهان جوانان را روشن می کرد. استاد محمدتقی شریعتی از سال ۱۳۲۳ ش حضوری فعال در عرصه سیاست داشت و به خاطر مبارزات ضداستبدادی خود، ۲ بار به زندان افتاد ولی هرگز از راهی که یافته بود عقب ننشست. ایشان بعدها در مسجد هدایت تهران به جای آیت اللّه طالقانی تفسیر قرآن می گفت. با تأسیس حسینیه ارشاد و بنا به دعوت استاد مطهری به مدت چهار سال در آنجا به تدریس و سخنرانی مشغول بود. از این شخصیت برجسته، آثار گرانقدری چون تفسیر نوین، کتاب خلافت و ولایت، امامت در نهج البلاغه و علی(ع) شاهد رسالت، بر جای مانده است. سرانجام این استاد فرزانه در ۳۱ فروردین ۱۳۶۶ ش برابر با ۲۱ شعبان ۱۴۰۷ ق در هشتاد سالگی دار فانی را وداع

گفت و به سوی معبود شتافت.

مناسبت ۰۴: آغاز مذاکرات جمهوری اسلامی ایران و عراق در ژنو با دبیر کل سازمان ملل (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از بی نتیجه ماندن مذاکرات سه جانبه در بهمن ۱۳۶۷ در نیویورک و بیانیه دبیر کل، وزرای خارجه ایران و عراق برای مذاکرات سه جانبه در ژنو دعوت شدند و این مذاکرات با عنوان دور پنجم مذاکرات در ۳۱ فروردین ۱۳۶۸، شروع شد. بحث پیرامون تبادل اسرا و خروج نیروهای نظامی عراق از خاک ایران از مباحث اصلی این دور مذاکرات بود. در این دور مذاکرات، دو طرف بر اجرای مفاد قطعنامه تأکید داشتند ولی به تصمیمی قاطع و صریح دست نیافتند. لذا قرار بر این شد که مذاکرات بعدی در ماه های آینده صورت گیرد.

مناسبت ۰۵: رحلت فقیه فرزانه آیت اللّٰه "سید تقی حسینی نصیری" (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج سیدتقی حسینی نصیری متکازینی در سال ۱۲۸۹ش (۱۳۲۸ق) در یکی از روستاهای توابع بهشهر در استان مازندران به دنیا آمد. وی پس از طی دوره مقدمات، راهی حوزه علمیه کوهستان شد و زیر نظر فقیه و عارف نامی، آیت اللّٰه شیخ محمد کوهستانی به رشد علمی و اخلاقی نائل آمد. او سپس سطوح عالیه را در حوزه علمیه مشهد پشت سر گذاشت و برای تکمیل دروس فقه و اصول، عازم نجف اشرف شد. آیت اللّٰه حسینی نصیری در نجف در حلقه درس میرزا حسن یزدی و میرزا هاشم آملی شرکت کرد و پس از اقامت هشت ساله و اخذ اجازه اجتهاد، به میهن بازگشت. وی در ابتدا بنا به درخواست استادش، آیت اللّٰه کوهستانی، سالیانی در حوزه علمیه کوهستان به کار تدریس و تربیت طلاب علوم دینی اشتغال ورزید و از آن پس به مدت چهل سال، با شوقی وصف ناپذیر، به این کار مشغول بود. آیت اللّٰه نصیری در تواضع، اخلاص، متانت،

گشاده رویی، احترام به مردم، کارسازی و گره گشایی، ساده زیستی، قناعت و تعهد در ادای وظایف زبانزد خاص و عام بود. ایشان خدمت به انقلاب را واجب عینی فرض می کرد و به همین دلیل به رغم کهولت سن، دعوت شورای عالی قضایی را اجابت کرد و سال ها با خدمت در منصب قضا، بدون پیرایه به کار دعاوی رسیدگی می کرد. این فقیه بزرگوار سرانجام در سی ویکم فروردین ۱۳۷۳ش برابر با هشتم ذی قعده ۱۴۱۴ق در ۸۴ سالگی دعوت حق را لبیک گفت و به دیدار معبود شتافت.

اردیبهشت

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: تشکیل مجلس مؤسسان (۱۳۲۸ ش)

شرح مناسبت:

مجلس مؤسسان، مجلسی بود که قدرت طرح ریزی یا تغییر قانون اساسی را داشت. در تاریخ مشروطه ایران، این مجلس در مقاطعی، کارهای مهمی انجام داده که تدوین قانون اساسی و متمم آن در زمان مظفرالدین شاه و محمدعلی شاه، تصویب حکم انقراض سلسله قاجار و اصلاح اصول مربوط به سلطنت از آن جمله اند. زمینه اصلی تشکیل این مجلس پس از ترور محمدرضا پهلوی در ۱۵ بهمن ۱۳۲۷ دردانشگاه تهران پیش آمد که شاه، نمایندگان مجلس شورای ملی را به تشکیل آن ملزم نمود. در این مجلس، اصولی از قانون اساسی تغییر کرد و شاه اختیارات بیشتری به دست آورد که قدرت انحلال مجلس یکی از آنها بود.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ملک الشعراء بهار" ادیب و سیاستمدار (۱۳۳۰ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمدتقی بهار پسر ملک الشعرا محمد کاظم صبوری در سال ۱۲۶۶ ش در مشهد به دنیا آمد. از هفت سالگی به سرودن شعر روی آورد و از مظفرالدین شاه در ۱۸ سالگی لقب ملک الشعرایی گرفت. وی از محضر ادیب نیشابوری استفاده برد و علی رغم منع پدر از سرودن شعر، به دلیل علاقه و استعداد ذاتی، به این هنر گرایید. محمدتقی بهار پس از مرگ پدرش دنبال تکمیل تحصیلات علمی را به منظور تقویت بنیه های شاعری گرفت و به مرور سرآمد همه شاعران معاصر ایران گردید، تا جایی که به عنوان آخرین استاد شعر کلاسیک فارسی شناخته شد و آوازه جهانی پیدا کرد. بهار بعدها به خدمت دولت درآمد و پس از مدتی اشتغال در مناصب دولتی، در سلک آزادی خواهان و مشروطه طلبان جای گرفت. بهار فعالیت های سیاسی خود را از آغاز نهضت مشروطه آغاز کرد و در این

راه متحمل رنج زندان و تبعید و آوارگی گردید. در همه این احوال از آن روزها و شب ها که ملک الشعرا بهار، عمر خود را در زدوخوردهای سیاسی و روزنامه نگاری و حبس و تبعید و خدمت در مجلس شورای ملی می گذرانید تا آن ساعت ها که با لحن دلچسب و سخنان دل انگیز و اشارات دلنشین خود در کلاس درس اشتغال داشت، حتی در ایام بیماری و آخرین روزهای زندگی، ذهن خلاقش از آفرینش معانی و موضوعات جدید باز نایستاد و مجموعه های شعری پدید آورد. از لحاظ ادبی نیز اهمیت شعر بهار بیشتر از آن جهت است که او زبان فصیحِ پیشینیان را به بهترین و دل انگیزترین صورت در سخن خود به کار برده است. بهار با اطلاع وافری که از زبان فارسی و ادبیات قبل از اسلام داشت، به خلق ترکیبات جدید و وارد کردن بسیاری از لغات متروک لهجه های کهن درآثار خود توفیق یافت.

تصحیح و حاشیه تاریخ سیستان و مجملُ التواریخ و تألیف سبک شناسی نثر فارسی و دیوان اشعار و چند نوشتار سیاسی از جمله آثار اوست. استاد محمدتقی بهار سرانجام در اول اردیبهشت ۱۳۳۰ ش در ۶۴ سالگی به مرض سل درگذشت.

مناسبت ۰۳: اعزام روحانیون به سربازی پس از ماجرای حمله به مدرسه فیضیه (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

تهاجم وحشیانه مزدوران بعث رژیم پهلوی به مدرسه فیضیه در دوم فروردین ۱۳۴۲، عکس العمل شدید مراجع عظام، طلاب و فضلای حوزه و مردم مسلمان را به دنبال آورد. با گسترش تظاهرات و حمایت های گسترده از طرف اقشار مختلف مردم و علما و مراجع داخل و خارج کشور، رژیم درمانده، دست به یک سلسله حرکت های ایذایی زده و جنگ روانی

حساب شده ای را از طریق رسانه های گروهی آغاز کرد. یکی از این حرکت ها، طرح مسأله اعزام طلاب به سربازخانه ها بود که در تاریخ اول اردیبهشت ۱۳۴۲ به صورت وحشیانه ای انجام گرفت. مأموران حکومتی در کوچه و خیابان به دستگیری طلاب جوان پرداخته و ضمن نادیده انگاشتن معافیت تحصیلی آنان، این افراد را به پادگان ها اعزام می کردند. در واکنش به این عمل، حضرت امام خمینی(ره) به طلاب فرمودند: "شما هر کجا باشید، سربازان امام زمان هستید. رسالت سنگینی که بر عهده دارید روشن ساختن و آگاه کردن سربازان و درجه داران است. خود را از نظر روحی و جسمی قوی سازید." اعزام روحانیان به سربازی نه تنها باعث هضم آنان در سربازخانه ها نشد، بلکه آنها در آن وضعیت نیز به مبارزات روشنگرانه خود ادامه دادند و این گونه شد که در پادگان ها و در میانه بدنه ارتش هم نهضت اسلامی و امام خمینی(ره) یارانی پیدا کرد که در تداوم و پیروزی انقلاب، مثمر ثمر بود.

مناسبت ۰۴: درگذشت شاعر معاصر "سهراب سپهری" (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

سهراب سپهری در نیمه مهر ۱۳۰۷ش در اطراف کاشان به دنیا آمد. بیشترین دوران زندگی را در تهران گذراند و از دانشکده هنرهای زیبا فارغ التحصیل شد. وی سال هایی از عمر خود را در هند و ژاپن گذراند که این دوره در شعرش تاثیرگذار گردید. سهراب در هر دو رشته نقاشی و شعر هنرمندی موفق بود و نمایشگاه های متعددی از نقاشی های او برپا گردیده و کتب چندی از او عرضه شد. شعر سهراب از جهت زبان به عامه مردم نزدیک تر است و او دیوار بین زبان شاعر

و زبـان عوام را به توانـایی خود شکسـته است. شـعر سـپهری دارای تصویرهای شاعرانه و مضامین و مفاهیم عرفانی و فلسـفی و غنـایی است. وی شـاعری بود غوطه ور در دنیـای شاعرانه و هنرمنـدانه خویش که به همه چیز رنگ شـعر می داد و همه اشـیاء برای او معنویت داشتند. او همواره در راه تکامل خویش، پیش رفته است. شعر سهراب با زبان ساده و نزدیک به زبان محاوره، انسـان هـا را به نگریسـتن دقیق در طبیعت و نزدیک شـدن به آن دعوت می کنـد و خواننـده را به افق های تازه می کشانـد. او محیط خود و عصری را که در آن می زیست نمی پسـندید و در جستجوی عالمی والاتر و برتر بود. آثار او پر از صور خیال و تعبیرات بـدیع است که بـا وجود زیبـایی ظاهری و تصویرهـای تـازه و بـدیع، در مجموع از جریـان هـای زمـان، دور است. اما سهراب در اشعارش به طور کلی و در بعدی وسیع، نگران انسان و سرنوشت اوست. مرگ رنگ، هشت کتاب و آواز آفتاب از کتب اوست. مرگ سـهراب در اول اردیبهشت ۱۳۵۹ ش در ۵۲ سـالگی در تهران روی داد و در مشـهد اردهـال در نزدیک کاشان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عملیات بازی دراز ۱، در ارتفاعات بازی دراز با همکاری مشترک ارتش و سپاه (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّه "میرزا علی غروی علیاری تبریزی" (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حـاج میرزا علی غروی علیـاری تبریزی در سال ۱۲۸۰ ش (۱۳۱۹ ق) در بیت علم و تقـوا در تـبریز زاده شـد. او که از نوادگان عالم بزرگ و فقیه جلیل، آیت اللّه حاج ملاعلی علیاری بود، پس از پشت سـر گذاشتن دروس مقدماتی، راهی نجف اشـرف گردیـد و سالیان بسـیار در محضـر حضـرات آیات: سـید ابوالحسن اصـفهانی، ضـیاء الدین عراقی، میرزای نایینی، سـید ابوتراب خوانساری و سیدعلی آقا قاضی، زانوی ادب زد. وی در این دوران، مبانی علمی خود را در اخلاق، فقه، اصول، کلام، رجال، عرفان، حکمت و فلسـفه اسـتوار ساخت و درجوانی به دریافت اجازات متعدد روایی و اجتهادی از علمای بزرگ نجف نائل آمـد. معظم له در ۳۱ سالگی به درخواست جـدّ عالی قـدرش، آیت اللّه محمـد حسن علیاری به تبریز بازگشت و به مدت ۶۵ سال به تحقیق، تدریس، تالیف و پرورش شاگردان اشـتغال ورزید. از آن فقیه سترگ نوشـتارهای فراوانی به جای مانده که تقریرات درس خـارج فقه حضـرات آیات: عراقی، نایینی، سـیدابوالحسن اصـفهانی و نیز شـرح عروه الوثقی در ۱۵ جلـد از آن جمله است. آیت اللّه علیاری سرانجام در چنین روزی برابر با ۱۳ ذی حجّه ۱۴۱۷ ق در ۹۶ سالگی درتبریز بدرود حیات گفت و پس از تشییعی با شکوه، در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز بزرگداشت شیخ اجل "مصلح الدین سعدی شیرازی"

شرح مناسبت:

شیخ مصـلح الدین سعدی شیرازی در حدود سال ۶۰۶ ق در میان خانـدانی از عالمان دین در شـیراز ولادت یافت. وی در اوان

جوانی برای تحصیل علوم ادبی و دینی راهی نظامیه بغداد شد و سپس به عراق و شام و حجاز سفرکرد. سعدی در

اواسط قرن هفتم به شیراز بازگشت و منظومه حِکمی بوستان را در سال ۶۵۵ ق و گلستان را در مواعظ و حِکم به نثر مُسجّع و آمیخته با قطعات اشعار دل انگیز در سال ۶۵۶ ق، نگاشت. وی از آن پس، قسمت عمده عمر خود را در زادگاه خود گذراند تا این که در سال ۶۹۱ ق در ۸۵ سالگی درگذشت و در خانقاه خود به خاک سپرده شد. در سخن سعدی، غزل عاشقانه آخرین حد لطافت و زیبایی را درک کرده و لطیف ترین معانی در ساده ترین، فصیح ترین و کامل ترین الفاظ آمده است. سعدی در حکمت و موعظه و ایراد حِکَم و امثال از هر شاعر پارسی گوی موفق تر است و نثر مزین و آراسته و شیرین و جذاب او در گلستان، بهترین نمونه نثرهای فصیح فارسی می باشد. در جمهوری اسلامی ایران، اول اردیبهشت به عنوان روز سعدی نامگذاری شده است که همه ساله در مراسم های ویژه، گرامی داشته می شود.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: ترور "میرزا مصطفی افتخارالعلماء آشتیانی" در جریان نهضت مشروطه (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

میرزا مصطفی افتخار العلماء آشتیانی متخلص به صهبا در حدود سال ۱۲۴۵ ش برابر با ۱۲۸۲ ق در تهران، در بیت علم و فقاهت و جهاد به دنیا آمد. پدرش آیت اللّٰه میرزا محمد حسن آشتیانی، رهبر نامدار نهضت تنباکو در تهران و مورد اعتماد میرزای بزرگ شیرازی در پایتخت بود. میرزا مصطفی پس از اتمام تحصیلات نزد پدر و دیگر اساتید، به اخذ اجتهاد نائل آمد و در جریان نهضت مشروطیت، به این قیام مردمی پیوست. وی از رهبران مسلم انقلاب مشروطه و مجتهدی مبارز بود. میرزا مصطفی تلاش می نمود تا بتواند بین مشروطه

و مشروعه را جمع کند لذا از هر دو گروه کناره گرفت. سرانجام در جریان تحصن علما در حرم حضرت عبدالعظیم(ع) در ری که او نیز یکی از پیشتازان آن بود، توسط عده ای ناشناس، در نیمه شب دوم اردیبهشت ۱۲۸۸ ش، در چهل و سه سالگی به قتل رسید و در جوار حضرت عبدالعظیم(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت استاد برجسته و عالم محقق آیت اللّه "میرزا مهدی آشتیانی" (۱۳۳۲ ش)

شرح مناسبت:

میرزا مهدی آشتیانی، حکیم، عارف و دانشمند شیعی در حدود سال ۱۲۶۶ ش (۱۳۰۶ ق) در تهران متولد گردید. پدرش میرزا جعفر ملقب به میرزا کوچک از شاگردان آقا محمدرضا حکیم قمشه ای و مادرش دختر حاج میرزا حسن آشتیانی، مجتهد معروف تهران بود. ایشان پس از فراگیری مقدمات، خارج فقه و اصول را نزد شیخ فضل اللّه نوری و آقا سیدعبدالکریم مدرس آموخت. وی از آن پس سال ها در تهران مُدَرس فلسفه و عرفان بود و عنوان مدرس رسمی مدرسه سپهسالار را داشت. در این میان شاگردان فرهیخته ای تربیت نمود که میرزا ابوالحسن شعرانی، دکتر عبدالجواد فلاطوری، دکتر محمدابراهیم آیتی، سیدجلال آشتیانی، مهدی حائری یزدی و بدیع الزمان فروزانفر و ... از آن جمله اند. آیت اللّه میرزا مهدی آشتیانی در سال ۱۳۲۵ش برابر با سال های ۱۳۶۶ - ۱۳۶۵ هجری قمری، به استدعای فضلا و طلاب حوزه علمیه قم چندی به قم مهاجرت کرد و به تدریس و افاضه پرداخت و استاد شهید مرتضی مطهری در آن مدت قلیل توفیق استفاده از محضر او را داشت. میرزا مهدی آشتیانی بی گمان یکی از متبحرترین شارحان و مدرسان فلسفه بود ولی ذوق عرفانی او بر مشرب عقلی اش غلبه داشت و این

همه در آثار و شروح و حواشی او که البته از حد شرح و تفسیر بسیار فراتر می روند و خود، آثار مستقلی به شمار می روند، به خوبی هویداست. از این عالم برجسته و محقق توانا آثار متعددی بر جای مانده که: حاشیه شرح منظومه منطق و حکمت، اساس التوحید درباره قاعده "الواحد" در وحدت وجود از آن جمله است. میرزا مهدی آشتیانی سرانجام در دوم اردیبهشت ۱۳۳۲ ش برابر با نهم شعبان ۱۳۷۲ ق در ۶۶ سالگی درگذشت و در حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

مناسبت ۳۰: تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به فرمان حضرت امام خمینی(ره) (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

در نخستین روزهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، بنا به فرمان حضرت امام خمینی(ره) به جوانان غیور و انقلابی ایران اسلامی، عده ای از دلسوختگان راستین و پیروان صدیق ولایت فقیه گرد هم جمع شدند و نهاد مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را پی ریزی کردند. پس از مدتی حضرت امام خمینی(ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی در دوم اردیبهشت ماه ۱۳۵۸ طی فرمانی به شورای انقلاب، رسماً تأسیس نهاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را اعلام کردند و شورای انقلاب نیز با تأسیس شورای فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، گامی اساسی در جهت سازماندهی این نهاد انقلابی برداشت. در اولین اطلاعیه سپاه، وظایف کلی آن چنین عنوان شده است: کمک به اجرای امور انتظامی و امنیتی، مبارزه مسلحانه علیه جریان های ضدانقلاب، دفاع در برابر حملات داخلی و خارجی، همکاری و هماهنگی با نیروهای مسلح نظام اسلامی، تربیت و آموزش اخلاقی و ایدئولوژیکی - سیاسی و نظامی کادر سپاه و ... اگرچه سپاه هویتی نظامی دارد اما نظامی گری در واقع یک بُعد از ابعاد این

نهاد مکتبی است. سپاه نهادی نظامی در جهت اهداف و آرمان های والای انقلاب اسلامی است که حفاظت و نگهبانی از نظام و حکومت اسلامی مهم ترین رکن آن را تشکیل می دهد. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در افقی فرازمند، دارای آرمان های مکتبی، انسانی و جهان شمول است که باید همیشه حرکت خود را به آن سو جهت دهد.

مناسبت ۰۴: درگذشت "سیدعبدالعلی علوی" محقق معاصر(۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

سیدعبدالعلی علوی که در شعر به "پرتو" تخلص داشت در سال ۱۲۸۱ ش در تهران به دنیا آمد. پس از پایان تحصیلات به دانشسرای عالی رفت و در علوم عقلی کارشناسی گرفت. پرتو علوی در ۱۳۰۰ ش به عراق و از آن جا به مصر سفر کرد و مدت دو سال در دانشگاه الأزهر به تحصیل علوم نقلی پرداخت. او مدتی در اروپا نیز ساکن بود و سپس به ایران مراجعت نمود. پرتو چون با زبان های عربی، آلمانی و انگلیسی آشنایی داشت به عنوان مترجم رسمی وزارت دادگستری انجام وظیفه می کرد. تألیفاتی از پرتو به یادگار مانده است که: زندگی علی بن ابی طالب، دستور زبان آلمانی و بانگ جرس از جمله آنهاست. سیدعبدالعلی علوی در سال های ملی شدن صنعت نفت به مبارزه علیه شرکت های استعماری پیوست و در این راه به زندان افتاد. او در شعر بیشتر به مسائل اجتماعی روزگار خود می پرداخت. سید عبدالعلی علوی سرانجام در دوم اردیبهشت سال ۱۳۵۹ در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: سالروز اعلام انقلاب فرهنگی (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در ۲۸ فروردین ۱۳۵۹، تعدادی از دانشجویان مسلمان کنترل دانشگاه تبریز را به دست گرفتند و فردای آن روز، منافقین و گروهک ها، دانشگاه تربیت معلم را تصرف کردند. به دنبال اولتیماتوم سه روزه از طرف شورای انقلاب به منافقین، مردم مسلمان، در دوم اردیبهشت ۱۳۵۹ موفق به شکست آنان شدند و این حرکت مورد تأیید امام قرار گرفت. پس از آن، ضرورت ایجاب می کرد تا دانشگاه ها برای مدتی تعطیل باشد تا تغییر و تحولی اساسی در تمام نظام آموزشی کشور انجام شود، از این رو دانشگاه ها از

آن روز تعطیل شدند تا با مطالعه و دقت و فرصت کافی، تحولی بنیادین و اساسی در نظام دانشگاهی کشور پدید آید. این وظیفه به عهده ستاد انقلاب فرهنگی محوَّل گردید تا این که دانشگاه ها در ۲۷ آذر ۱۳۶۱ در سالروز وحدت حوزه و دانشگاه، بازگشایی شدند. این حرکت با هدف اسلامی کردن دانشگاه ها و خارج ساختن عوامل طاغوتی بود که به انقلاب فرهنگی موصوف گردید.

مناسبت ۰۶: درگذشت "سیدمحمود فرّخ خراسانی" ادیب و شاعر معاصر(۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

سیدمحمود فرّخ خراسانی متخلّص به فرّخ، در سال ۱۲۷۶ ش در مشهد به دنیا آمد. وی از نوجوانی مقدمات فارسی و عربی را آموخت و در آنها مهارت یافت. سیدمحمد فرخ، سال ها تصدّی امور آستان قدس رضوی را بر عهده داشت و در دوره های دوازدهم و سیزدهم مجلس شورای ملی، نماینده قوچان بود. در سال های آخر عمر، در مشهد انزوا گزید و به تأسیس انجمن ادبی فرّخ اقدام کرد. در سال ۱۳۵۳، دانشگاه مشهد به محمود فرّخ مقام استادی افتخاری دانشکده ادبیات و علوم انسانی آن دانشگاه را اعطا کرد. تاریخ مجمل فصیحی خوافی در سه جلد، سفینه نوح، دیوان اشعار، روضه خلد و ... از جمله آثار اوست. استاد فرخ خراسانی سرانجام در دوم اردیبهشت ۱۳۶۰ در ۸۴ سالگی درگذشت.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: شهادت "سپهبد قَرَنی" اولین رئیس ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

شهید سپهبد ولی اللّه قَرَنی در سال ۱۲۹۲ ش در اصفهان به دنیا آمد. از ابتدای ورود به ارتش، فعالیت علیه رژیم طاغوت را آغاز کرد و در سال ۱۳۳۷ ش در پی افشای کودتا بر ضد رژیم به همراه دوستانش دستگیر شد. به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی، شهید قرنی نیز به سمت اولین رییس ستاد مشترك ارتش جمهوری اسلامی ایران منصوب شد. حضور ارزشمند وی می توانست منشأ تحولات اسلامی فراوانی در ارتش آن زمان قرار گیرد ولی پس از گذشت ۷۲ روز از پیروزی انقلاب اسلامی، سپهبد قرنی توسط چند تروریست گروهك ضاله فرقان به شهادت رسید. این توطئه و دیگر توطئه های مشابه نتوانست در پیشرفت انقلاب اسلامی و انسجام ارتش خللی ایجاد نماید. چرا که با تدبیرهای امام خمینی(ره)، همه نقشه های شیطانی دشمنان ایران

و اسلام نقش بر آب شد و روز به روز بر اقتدار و محبوبیت ارتش جمهوری اسلامی افزوده گشت.

مناسبت ۰۲: آغاز جنگ نفت کش ها از سوی رژیم بعث عراق علیه ایران در خلیج فارس (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از گذشت نزدیک به چهار سال از وقوع جنگ تحمیلی علیه ایران، عراق با کمک قدرت های بزرگ درصدد فشار بیشتر به ایران و شکستن بن بست جنگ برآمد. از این رو طی یک برنامه ریزی مشترک، قرار بر این شد که مانع از صدور نفت ایران گردد و برای جایگزینی نفت ایران در بازارهای بین المللی، تولید و صادرات نفت کشورهای منطقه افزایش یابد، طوری که به موازات تشدید حملات عراق به پایانه های صدور نفت ایران و نفت کش ها، قیمت نفت به تدریج کاهش یافت. بدین ترتیب، عراقی ها با حمایت آمریکا و غرب، برای نخستین بار با استفاده از هواپیماهای سوپراتاندارد فرانسوی، ضمن حمله به جزیره خارک، نفتکش های حامل نفت ایران را در سوم اردیبهشت ۱۳۶۳، مورد حمله قرار دادند. مقامات عراقی در مورد این اقدام چنین استدلال کردند که این حمله سبب پایان یافتن جنگ خواهد شد زیرا اگر ایران پول نفت را نداشته باشد، نمی تواند اسلحه مورد نیاز خود را از بازارهای سیاه تهیه کند. این در حالی بود که وقتی ایران سیاست مقابله به مثل محدود را در پیش گرفت، منجر به اعتراض کشورهای منطقه و صدور قطعنامه سازمان ملل علیه جمهوری اسلامی ایران گردید.

مناسبت ۰۳: راهپیمایی سراسری مردم مسلمان ایران در اعتراض به کنفرانس ننگین برلین (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

در پی برگزاری کنفراس شرم آور برلین با موضوع ایران پس از انتخابات مجلس ششم، مردم انقلابی ایران در سراسر کشور با انجام یک راهپیمایی گسترده، حمایت خود را از سخنان مقام معظم رهبری از برگزاری این کنفراس، ابراز داشته و خشم وانزجار خود را از شرکت کنندگان و برگزارکنندکان کنفراس ضد انقلابی برلین اعلام داشتند. راهپیمایان ضمن

تقبیح عمـل شـرکت کننـدگان در این کنفرانس، از وزارت امور خـارجه خواسـتند مـانع مـداخله اجانب در امور ایران شـده و نگذارند این گونه، آرمان های یک ملت و کشور را به تحقیر کشـند. در طول برگزاری کنفرانس ننگین برلین، شعارهایی علیه نظام، اسـلام و ارکان انقلاب اسـلامی سـرداده می شـد و افرادی که از ایران در این کنفرانس شـرکت کرده بودند هیچ عکس العملی از خود نشان ندادنـد. از برگزارکننـدکان اصـلی این کنفرانس، بنیاد هانریش بل آلمانی است. این بنیاد از اجلاس برلین به عنوان رویارویی بسـیار جذاب یاد می کند و معتقد است برای اولین بار پس از پیروزی انقلاب اسـلامی ایران، گفتگویی در ایران میان سـکولارها و اصـلاح گرایان دینی سازمانـدهی شـده است. در این میان نقش سازمان صدا و سـیما به عنوان افشاگر رویدادهای این کنفرانس، بسیار برجسته بود.

مناسبت ۰۴: روز بزرگداشت شیخ بهایی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز هفته مشاغل

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: تغییر نام آژانس پارس و الحاق به اداره کل انتشارات و رادیو (۱۳۱۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که خبرگزاری رسمی ایران با نام آژانس پارس، فعالیت خود را تحت نظارت وزارت امور خارجه در سال ۱۳۱۳ ش آغـاز کرد، به صورت دفترخبری فعالیت می نمود. همزمان با تاسـیس و آغاز به کار رادیو در چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۱۹ ش، ایـن آژانس بـه خـبرگزاری پـارس تغییر نـام یـافت و تحـت نظر اداره کـل انتشـارات و در سـطحی وسـیع تر بـه انجـام وظـایف خبرگزاری ادامه داد. خبرگزاری پـارس پس از پیروزی انقلاـب اسـلامی بـا نام خبرگزاری جمهوری اسـلامی به پخش آخرین خبرهای ایران و جهان و در حوزه ای وسیع اشتغال دارد.

مناسبت ۰۲: تأسیس و آغاز به کار رادیو (۱۳۱۹ش)

شرح مناسبت:

در این روز برای اولین بـار در ایران، اداره رادیو تأسـیس و از فرسـتنده رادیو تهران، گزارش فعـالیت هـای داخلی کشور پخش شد. در ابتدای تأسـیس رادیو، اداره امور آن زیر نظر وزارت فرهنگ بود و برنامه های آن از یک فرستنده، به مدت روزانه پنج ساعت پخش می شد. پنج سال پس از افتتاح رادیو تهران، کم کم بعضـی از شهرسـتان های ایران هم با فرسـتنده های محلی به

پخش برنامه های محدود پرداختند، تا این که به تدریج بر قدرت فرستنده ها و مدت پخش برنامه ها افزوده شد. در اواخر سال ۱۳۱۹، این سازمان، اداره کل انتشارات و تبلیغات و در ۱۳۳۰ سازمان اداره کل انتشارات و رادیو نام گرفت که در فراهم آوردن اطلاعات، تهیه فیلم ها و گرفتن آخرین خبرهای مهم ایران و جهان فعالیت می کرد. در حال حاضر، شبکه های سراسری رادیو برای اقشار مختلف مردم ایران و شبکه های محلی در استان های مختلف کشور، برنامه های متنوع ارایه

می کنند.

مناسبت ۰۳: آغاز عملیات کربلای ۱۰ در منطقه ماووت در استان سلیمانیه عراق (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

عملیات کربلای ۱۰ با رمز مبارک یا صاحب الزمان(عج) در منطقه ای به وسعت ۳۵۰ کیلومتر مربع از چهارم اردیبهشت ۱۳۶۶ به مدت ۱۰ روز با هدف تصرف و تامین ارتفاعات مسلط بر شهر ماووت عراق در استان سلیمانیه، پاسخ به شرارت های دشمن در خلیج فارس و عکس العمل در برابر بمباران شیمیایی مناطق غرب به ویژه کردنشین، در سه مرحله صورت گرفت. نتایج عملیات کربلای ۱۰ عبارت بودند از: تلفات نیروی انسانی دشمن: اسیر ۲۱۰ نفر، کشته و زخمی ۲۵۰۰ تا ۳۰۰۰ نفر، انهدام ده ها دستگاه تانک و نفربر و چندین تیپ و گردان دشمن و نیز تصرف ۲۵۰ کیلومتر مربع از خاک دشمن. این عملیات در حمایت از مردم مظلوم کردستان عراق که تحت شدیدترین فشارهای رژیم بعث عراق قرار داشتند و در پی شهید و مجروح شدن هزاران تن از آنها در اثر بمباران های پیاپی شیمیایی رژیم بعث، به انجام رسید.

مناسبت ۰۴: دستور امام خمینی(ره) برای بررسی مجدد قانون اساسی (۱۳۶۸ش)

شرح مناسبت:

با گذشت یک دهه از اجرای قانون اساسی مصوب سال ۱۳۵۸، علی رغم استحکام و نقاط قوت، مواردی در آن وجود داشت که عدم اصلاح آنها، اداره کشور را با مشکلات جدی در آینده روبرو می ساخت. از اینرو، تعدادی از نمایندگان مجلس و شورای عالی قضایی، از محضر امام خمینی(ره) خواستار تعیین هیئت بررسی متمم قانون اساسی شدند. حضرت امام نیز طی نامه ای به رییس جمهور وقت، ضمن معرفی هیئتی ۲۰ نفره به همراه ۵ نفر از نمایندگان مجلس به انتخاب آن هیئت، آنان را مسؤول بررسی و تغییر تعدادی از مواد و اصول قانون اساسی کردند. برخی از موارد مطرح شده برای تغییر

عبارت بودنـد از: رهبری، تمرکز در مـدیریت قوه مجریه و قوه قضاییه، تعیین نمایندگان مجلس شورای اسـلامی، روشن کردن راه بـازنگری قـانون اساسـی، تعیین جایگـاه منـاسب برای مجمع تشـخیص مصـلحت نظام و ... هرچنـد در اواسط کار، ارتحال حضـرت امام روی داد و شورا به طور موقت تعطیل شد؛ ولی در ۲۰ تیر ۱۳۶۸ ش، کار شورا به اتمام رسـید و اصلاحات انجام شده جهت تأیید به حضور حضرت آیت اللّٰه خامنه ای رهبر معظم انقلاب ارسال شد. موارد بازنگری شده به دستور مقام معظم رهبری در شـشم مرداد همان سال به همه پرسـی گذاشـته شـد و مورد تأیید ۹۷/۳۸ درصد شـرکت کنندگان در انتخابات قرار گرفت.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: شکست حمله نظامی آمریکا به ایران در طبس به علت طوفان شن (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

آمریکا پس از سرخوردگی در جریان گروگان گیری جاسوسانش در سفارت این کشور از سوی دانشجویان مسلمان پیرو خط امام و ناامیدی از پیروزی در این جریان به وسیله فشار سیاسی و تحریم اقتصادی، درصدد حل این قضیه از طریق نظامی برآمد. دولـت کـارتر بر اسـاس نقشـه ای بسـیار محرمـانه جهت آزادی گروگـان هـا، در ۵ اردیبهشت سـال ۱۳۵۹ شمسـی با تعدادی هواپیمای نظامی و ۲۰ هلی کوپتر، حمله خویش را به ایرانِ تـازه از بنـد رها شـده، آغاز کرد. این هواپیماها و هلی کوپترها که حامل موتورسـیکلت، جیپ نظامی، توپ، مسلسل و مهمات لازم بودند، در صحرای طبس فرود آمدند تا از آن مکان، عملیات آزادسـازی گروگان ها را آغاز نماینـد. با وجود تجهیزات فراوان، کمانـدوهای ماهر و آموزش دیـده، برنامه ریزی دقیق حمله، عدم وجود مانع و غفلت نیروهای اطلاعاتی ایران، این بار دست غیبی امداد الهی از آستین شن های صحرای طبس بیرون آمد

و شکستی سخت و مفتضحانه را نصیب ابرهه صفتان آمریکایی کرد. ماجرای طبس یکی از رسواترین شکست های توطئه های امپریالیسم آمریکا علیه انقلاب اسلامی ایران است. بدون شک حادثه طبس و شکست مزدوران آمریکایی علی رغم مجهز بودن به پیشرفته ترین وسایل و تجهیزات روز، یکی از معجزات بزرگ قرن به شمار می آید. واقعه این روز، نه تنها یک اتفاق ساده، زودگذر و فراموش شدنی نبود، بلکه تمثیلی است ماندگار و همیشگی برای کسانی که با چشم دل خویش، جز آنچه هست می بینند و تذکری است برای اثبات قدرت تامه الهی و سستی کید دشمنان خدا.

مناسبت ۰۲: ارسال اولین نامه رییس جمهور عراق برای مسؤولان جمهوری اسلامی ایران پس از پایان جنگ (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

دو سال پس از پایان جنگ ایران و عراق، در حالی که فضای بین المللی به شدت علیه عراق شکل می گرفت و تهدیدهای موجود و طمع رژیم بعث عراق به کویت احتمال وقوع درگیری مجدد در منطقه را افزایش داده بود، در پنجم اردیبهشت ۱۳۶۹، نامه سربسته ای از رییس جمهور عراق و یاسر عرفات برای مقام معظم رهبری و رییس جمهور وقت، آیت اللّه هاشمی رفسنجانی ارسال شد. به منظور بررسی مضامین نامه و همچنین تهیه جواب و برخورد مناسب با این موضوع، در هشتم اردیبهشت ۱۳۶۹، جلسه ای با حضور مسؤولان عالی نظام تشکیل گردید. در این نامه از مسؤولان عالی رتبه جمهوری اسلامی ایران خواسته شده بود تا دیدار و مذاکره ای مستقیم داشته باشند. بی اعتبار ساختن قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت و حذف نقش دبیر کل سازمان ملل متحد در جریان مذاکرات دو کشور و نیز چشمداشت عراق به کویت از انگیزه ها و اهداف اصلی دیکتاتور عراق از ارسال

این نـامه بود. از پنجم اردیبهشت ۱۳۶۹ تا ۲۷ مرداد آن سـال جمعاً، شـش نامه از عراق و چهار نامه از ایران ارسال شـد که در نهایت، این روند با وقوع حادثه اشغال کویت توسط عراق پایان یافت.

مناسبت ۰۳: درگذشت دکتر "محمد باقر" ادیب شهیر پاکستانی (۱۳۷۲ش)

شرح مناسبت:

دکتر محمدباقر از اسـتادان برجسـته زبان فارسـی در کشور پاکستان، در سال ۱۲۹۰ ش در فیصل آباد پاکسـتان دیـده به جهان گشود و در همان جا تحصـیلات خود را در دانشـکده های رسمی پاکستان در رشته علوم، فیزیک و شیمی به پایان رساند. وی سپس برای گذرانـدن دوره فوق لیسـانس زبـان و ادبیات فارسـی، وارد دانشـگاه پنجاب شـد و در ادامه دکترای زبان و ادبیات فارسـی را از دانشـگاه لندن گرفت. دکتر محمدباقر از بزرگ ترین مشوقان و معلمان زبان وادبیات فارسی در پاکستان به شمار می رفـت. چنـان که در سـال ۱۳۳۸ از دولـت ایران نشـان سـپاس گرفت و پس از پیروزی انقلاـب اسـلامی، دوبـار به خـدمت حضرت امام خمینی(ره) رسید. استاد محمدباقر، به زبان های اردو، پنجابی، عربی، هندی و انگلیسی تسلط داشت و بیش از نیم قرن از عمر خود را در راه تعلیم و تعلم زبان فارسی صرف کرد. از این شخصیت برجسته بالغ بر ۱۲۰ مقاله و ۵۶ کتاب به جای مانـده است که تاریخ ساسانیان، زبان فارسـی امروز، مخزن الغرائب در ۵ جلد و ... از آن جمله اند. این اسـتاد توانا، با شـعرا و نویسـندگان بزرگ ایرانی چون ملک الشـعرای بهار، دکتر محمدمعین و استاد سعید نفیسی، دوستی و مصاحبت نزدیک داشت و بارها به ایران سفر کرده بود. این استاد فارسی دوست، سرانجام در پنجم اردیبهشت ۱۳۷۲ در

۸۲ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۴: افتتاح رادیو هندی معاونت برون مرزی (۱۳۷۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز هفته کار و کارگر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: گشایش نخستین ایستگاه فرستنده رادیویی و تلگراف بی سیم ایران (۱۳۰۵ش)

شرح مناسبت:

ایجاد بی سیم در ابتدا به عهده وزارت جنگ بود و نخستین بنای بی سیم ایران در سال ۱۳۰۳ ش پایان یافت. از نیمه سال ۱۳۰۴، نصب دستگاه فرستنده ۲۰ کیلو واتی موج بلند و مرکز نیروی آن آغاز شد و قسمت گیرنده آن نیز در جوار پست فرستنده قرار گرفت. در فروردین ۱۳۰۵، نصب دستگاه فرستنده پایان پذیرفت و سرانجام پس از آزمایش های مقدماتی، دستگاه مزبور در ششم اردیبهشت ۱۳۰۵، افتتاح گردید. نصب دستگاه های بی سیم شهرهای تبریز، مشهد، شیراز، کرمان، خرمشهر و کرمانشاه نیز که از سال ۱۳۰۴ شروع شده بود، در نیمه سال ۱۳۰۵ خاتمه یافت. در نهایت در دی ماه ۱۳۰۵، کلیه دستگاه های بی سیم تهران و شهرستان ها با کارمندانی که برای اداره آنها تربیت شده بودند در اختیار وزارت پست و تلگراف گذاشته شدند.

مناسبت ۰۲: شهادت برادر پاسدار "محمّدمنتظرقائم" در صحرای طبس (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

پس از شکست حمله نظامی آمریکا به ایران در طبس و به جا گذاشتن چند فروند هلی کوپتر، برادرِ پاسدار، محمد منتظر قائم فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی یزد، جهت بررسی اوضاع به ناحیه مورد نظر وارد شد تا اطلاعات موجود و فوق سری داخل صحنه را جمع آوری نماید. از آن طرف، چون استکبار جهانی، نقشه های خود را نقش برآب می دید، تصمیم گرفت تا باقی مانده هلی کوپترها منهدم گردند تا اسناد سری نیز از بین روند. بنابراین با هماهنگی بنی صدر معزول و تنی چند از مزدوران و خودفروختگانی که در نیروی هوایی نفوذ کرده بودند، این منطقه بمباران شد و پاسدار محمدمنتظر قائم به فیض شهادت نائل آمد. از بین بردن اسناد ومدارک به جامانده

که به طور قطع حاوی اسناد و مدارک مربوط به ادامه طرح و برنامه های آمریکایی ها پس از انجام مرحله اول عملیات بود و همچنین شامل اسامی عوامل مزدور داخلی و جاسوسانی می شد که می بایست طی این عملیات با آمریکایی ها همکاری کنند، خود واقعه ای مهم و قابل بررسی است.

مناسبت ۰۳: شهادت حجت الاسلام و المسلمین "مهدی شاه آبادی" در جبهه جنوب(۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

شهید حجت الاسلام مهدی شاه آبادی در سال ۱۳۰۹ ش (۱۳۴۹ ق) در قم به دنیا آمد و در ۴ سالگی به همراه خانواده به تهران رفت. پدر ایشان آیت اللّه العظمی محمدعلی شاه آبادی از مراجع وقت و استاد عرفان حضرت امام خمینی(ره) بود. مهدی شاه آبادی از نوجوانی به تحصیل علوم روی آورد و پس از رحلت پدر بزرگوار خود در سال ۱۳۲۸ ش، راهی قم شد و به تحصیل علوم دینی ادامه داد. در ۲۵ سالگی به درس خارج حضرات آیات: سید حسین بروجردی، سیدمحمد رضا گلپایگانی، محمد علی اراکی و حضرت امام خمینی(ره) در قم راه یافت. وی پس از ارتحال آیت اللّه بروجردی در تثبیت مرجعیت حضرت امام تلاش وافری از خود نشان داد و بعد از تبعید امام، مبارزات ضد رژیم خود را وسعت بخشید. شهید شاه آبادی در این راه بارها دستگیر و زندانی شد و تحت شکنجه های ساواک قرار گرفت. این مجاهد نستوه، پس از پیروزی انقلاب در مسؤولیت کمیته های شمال تهران خدمت کرد و در ۱۳۵۹ از طرف مردم تهران به مجلس شورای اسلامی راه یافت. این چهره خستگی ناپذیر، با آغاز جنگ، راهی عرصه های نبرد گردید و بارها در صفوف ایثارگران اسلام جای گرفت. شهید شاه آبادی

سرانجام در جریان بازدید از جزیره مجنون، در ششم اردیبهشت ۱۳۶۳ بر اثر اصابت ترکش خمپاره جان به جان آفرین تسلیم کرد و به دیدار معبود شتافت.

مناسبت ۰۴: صدور بیانیه سازمان ملل علیه کاربرد سلاح های شیمیایی عراق بر ضد ایران (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

بی توجهی محافل بین المللی در مورد نقض قوانین منع استفاده از سلاح های شیمیایی، به دلیل تمایلات موجود برای حمایت از رژیم عراق با هدف غلبه این کشور بر ایران، وضعیت غیرقابل تحملی را به وجود آورد. در واقع تلفات ناشی از به کارگیری این سلاح ها و تأثیرات روانی آن، قدرت دفاعی ایران را تحت تأثیر قرار داده بود. عراق با درکی که از این مسأله داشت، در عملیات بدر، بیش از گذشته از سلاح های شیمیایی استفاده کرد، به طوری که تنها در طول مدت ۵ روز (از ۲۲ تا ۲۷ اسفند ۶۳) بیش از سی مورد انواع سلاح های شیمیایی را مورد استفاده قرار داد. ابعاد گسترده ناشی از استفاده عراق از سلاح های شیمیایی، به تدریج توجه افکار عمومی را به خود معطوف کرد تا این که دبیر کل وقت سازمان ملل متحد نیز پس از دیدار با نمایندگان ایران و عراق، استفاده از سلاح های شیمیایی را محکوم نمود. در وضعیت جدید، سرانجام شورای امنیت، طی بیانیه ای و با اجتناب از صدور قطعنامه، در ششم اردیبهشت ۱۳۶۴ برابر با ۲۵ آوریل ۱۹۸۵ کاربرد سلاح های شیمیایی از سوی عراق را محکوم کرد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: آغاز نخست وزیری دکتر "محمد مصدق" در نوبت اول (۱۳۳۰ ش)

شرح مناسبت:

دکتر مصدق به عنوان نماینده ای پرسابقه در مجلس شورای ملی و در رأس جبهه ملی مطرح بود. او در دوره چهاردهم، درباره ملی شدن نفت، نطق های متعددی ایراد نمود و با تصویب پیشنهاد او، از دادن امتیاز جدید نفت به شوروی، جلوگیری شد. مصدق که ریاست کمیسیون نفت را به عهده داشت و وجاهت ملی او هم در اوج مبارزات ملی شدن

نفت قابل توجه بود، با نزدیکی به آیت اللّه کاشانی وجهه مذهبی نیز به خود گرفت. بنابراین پیشنهاد قبول نخست وزیری او، استقبال نمایندگان را در برداشت و او بلافاصله مأمور تشکیل کابینه گردید. در ابتدای صدارت دکتر مصدق، وی بیشتر درگیر مساله ملی شدن صنعت نفت و تبعات آن بود تا اینکه به پیروزی دولت ایران بر شرکت نفت انگلستان منجر شد. با آغاز به کار مجلس پانزدهم، مصدق کابینه خود را ترمیم کرد و در ضمن از محمدرضا پهلوی درخواست کرد که پست وزارت جنگ هم با او باشد. ولی چون این امر با مخالفت شاه مواجه گردید، مصدق بدون مشورت با کسی، از نخست وزیری استعفا داد و شاه نیز پس از تمایل مجلس، فرمان نخست وزیری احمد قوام را صادر کرد. در این میان، آیت اللّه سید ابوالقاسم کاشانی برای حفظ یکپارچگی بین نیروهای ملی و مذهبی، از مصدق حمایت نمود و تهدید کرد در صورت کنار نرفتن احمد قوام و بازگشت مصدق، حکم جهاد صادر خواهد نمود. این امر زمینه ساز قیام تاریخی سی ام تیرماه ۱۳۳۱ و بازگشت دکتر مصدق به قدرت گردید. اما پس از مدتی، بر اثر مسائل گوناگون، شکاف بین دو جبهه بیشتر شد تا اینکه دولت مصدق با توطئه دست های استعماری بیگانگان و همکاری مهره های داخلی، در جریان کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ سقوط کرد و نهضت مردمی به شکست انجامید.

مناسبت ۰۲: امضای قرارداد کمک های تسلیحاتی شوروی به رژیم عراق در جریان جنگ (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از تغییر اوضاع جنگ در نتیجه فتح خرمشهر و احتمال سقوط رژیم عراق، شوروی نیز همگام با دیگر کشورهای غربی، با واگذاری تجهیزات مدرن جنگی به عراق، بر میزان کمک های

خود به این کشور افزود. در این راستا، در فروردین ۱۳۶۳، یک هیئت بلند پایه از شوروی به بغداد اعزام شد و فروش چهار و نیم میلیارد دلار اسلحه شوروی به عراق را پیشنهاد کرد. این بزرگ ترین پیشنهاد فروش سلاح بود که تا آن زمان، شوروی ها به عراق می دادند. هیئت شوروی که از میزان عصبانیت عراق به دلیل از دست دادن جزایر مجنون در عملیات خیبر مطلع بود، به عراق اطلاع داد که حاضر است میگ های ۲۱ و ۲۲، هلی کوپترهای توپ دار و ۳۵۰ موشک اسکاد در اختیار رژیم بعث قرار دهد. سرانجام این قرارداد و قرارداد وام دو میلیارد دلاری اتحاد جماهیر شوروی به رژیم بعث عراق در هفتم اردیبهشت ۱۳۶۳ ش برابر با ۲۷ آوریل ۱۹۸۴ م بین طرفین در مسکو امضا شد و در جبهه های جنگ علیه رزمندگان اسلام به کار رفت. لازم به یادآوری است که بعد از سقوط صدام حسین، در سال ۱۳۸۲، مسأله بازپرداخت وام های اعطایی کشورهای غربی و شرقی برای پیروزی در جنگ با ایران، به عنوان یکی از مهم ترین چالش های جدی منطقه و جهان مطرح شد.

مناسبت ۰۳: رحلت دانشمند معظم، حجت الاسلام و المسلمین "سیدرضا برقعی" (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام و المسلمین سیدرضا برقعی، در سال ۱۳۰۶ش (۱۳۴۶ق) از خاندان سادات مبرقع از نسل امام جواد(ع) در قم به دنیا آمد. وی پس از گذران تحصیلات مقدماتی، در سال ۱۳۲۰، برای ادامه دروس حوزوی وارد مدرسه فیضیه شد و از محضر حضرات آیات سیدحسین بروجردی و امام خمینی(ره) استفاده فراوان برد. سید رضا برقعی سپس به مدت پنج سال ساکن نجف اشرف گردید و از دروس استادان زمان بهره

منـد گشت. وی در دوره ای که اسـلام زدایی از نوجوانـان و جوانـان این مرز و بوم، برنـامه اصـلی رژیم طـاغوت برای زدودن ریشـه هـای اسـلامی در جـامعه بـود، بـه اسـتخدام وزارت آمـوزش و پرورش درآمـد و بـا تلاـش بسـیار به همراه شـهید دکـتر محمـدجواد بـاهنر، توانست در سازمـان تـدوین و تالیف کتب درسـی، تالیف کتب تعلیمات دینی دوره دبسـتان و دبیرسـتان را مطـابق بـا روش هـای جدیـد تعلیم و تربیت و همراه با محتوایی کاملاً اسـلامی و اصـیل به عهـده بگیرد. در کنار این خـدمات، مرحوم برقعی با همیاری تعدادی از همفکران خود، برای جبران کمبود کتب اسلامی به زبان ساده و برای استفاده عموم در آن دوران، در سال ۱۳۵۲ دفتر نشـر فرهنگ اسـلامی را تاسیس نمود و این دفتر سهم مهمی در نشر فرهنگ اسلامی ایفا نمود. وی همچنین دارای تالیفـات متعـددی است که کتـاب خودآموز قرآن مجیـد، از روش هـای ابـداعی ایشـان، تـاکنون در تیراژی در حـدود پنج میلیون نسـخه چاپ شده است. سـرانجام این دانشـمند گرانمایه در شب هفتم اردیبهشت ماه ۱۳۷۵ش برابر با ۶ ذی حجه ۱۴۱۶ق در ۶۹ سالگی درگذشت و به جوار رحمت حق شتافت.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: افتتاح مراکز تلویزیونی گیلان و مازندران (۱۳۴۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: کشتار گروهی از کارگران "جهان چیت" کرج توسط ایادی رژیم پهلوی (۱۳۵۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: شهادت سروان خلبان "علی اکبر شیرودی" (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

شهید علی اکبر شـیرودی از خلبانان ماهر و متعهد هوانیروز ارتش جمهوری اسـلامی ایران بود. شـهید شـیرودی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، با مزدوران بیگانه و منافقین در غرب ایران مقابله کرد و در پاک سازی این منطقه از عناصر آشوب گر وابسته به بیگانگان، نقش بسزایی داشت. با شروع جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، سروان شیرودی به صف رزمندگان پیوست و بارها مواضع دشـمن بعثی را در سـخت ترین شـرایط، هدف حملات هوایی قرار داد. شهید شیرودی در یکی از این عملیات ها، پس از انجام موفقیت آمیز مأموریت خود، به آرزوی دیرینه اش یعنی شـهادت در راه خدا رسید. او علاوه بر کاردانی در زمینه های نظامی، فردی خود ساخته و با اخلاص بود.

مناسبت ۰۴: قطع رابطه رژیم آل سعود با جمهوری اسلامی ایران به دستور دولت آمریکا (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

پس از قتل عام زائران خانه خدا توسط رژیم آل سعود در نهم مرداد ۱۳۶۶ و وقوع حادثه جمعه خونین مکه، روابط ایران با این کشور به پایین ترین حد خود رسید و تعداد دیپلمات های ایرانی در عربستان سعودی به حداقل رسید در حالی که اعضای سفارت سعودی در ایران نیز، از مدت ها قبل، تهران را ترک کرده بودند. تا اینکه سرانجام روابط سیاسی دو طرف کاملاً قطع شد و حتی در اعزام زائران بیت اللّه الحرام و حرم شریف نبوی نیز برای چندین سال، وقفه ای پدید آمد. اقدام دولت عربستان سعودی برای قطع رابطه با ایران، در راستای همسویی سیاست این رژیم با اربابان آمریکایی خود و به منظور انحراف اذهان مسلمانان جهان از سیاست مخالفت حضور حجاج ایرانی خانه خدا در مراسم حج سال ۱۳۶۷ تفسیر شد.

مناسبت ۰۵: درگذشت "احسان طبری" محقق و سیاست مدار (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

احسان طبری در سال ۱۲۹۵ ش در ساری به دنیا آمد. او دروس جدید و قدیم را فرا گرفت و در خلال تحصیل در دانشکده حقوق، به فراگرفتن علوم ادبی و عربی پرداخت و با فلسفه و علوم عقلی آشنا شد. در سنین جوانی به مارکسیسم گروید و در سال ۱۳۱۶ همراه با ۵۲ نفر به زندان رضاشاه افتاد و تا زمان تبعید رضاخان، در زندان باقی ماند. طبری سپس در فعالیت های حزب توده مشارکت کرد و پس از ترور نافرجام شاه در ۱۳۲۷ و اعلام غیرقانونی بودن حزب توده، به اعدام محکوم شد. وی پس از این واقعه ناگزیر به مسکو رفت و پس از اتمام تحصیلات در آکادمی این شهر، به مقام استادی دست یافت. احسان طبری پس

از نه سـال اقـامت در شوروی، به آلمـان شـرقی عزیمت کرد و دوره آکادمیـک علوم اجتماعی را گذرانـد و پس از اخـذ مقام علمی، سـال هـا در آن کشور به تـدریس پرداخت. او بـا زبـان های عربی، پهلوی، روسـی، آلمانی، انگلیسـی، فرانسوی، ترکی آذری و ترکی اسلامبولی آشنایی داشت و تخصصش در زمینه تاریخ فلسفه و ادبیات بود. طبری در سال ۱۳۵۷، همزمان با اوج گیری قیام مردم و انقلاب اسـلامی پس از سی سال دوری به ایران آمد و فعالیت های سیاسـی خود را با بازگشایی حزب توده از سـر گرفت. در سـال ۱۳۶۲ ش پس از کشـف توطئه هـای متعـدد این حزب علیه نظـام اسـلامی، فعـالیت آن، مغـایر مصـالح جمهوری اسلامی شناخته شد و احسان طبری به اتفاق کادر رهبری حزب، دستگیر و زندانی گردید. احسان طبری در زندان به اشـتباهات خود و حزب اعـتراف کرد و کتـاب "کژ راهه" (چـاپ ۱۳۶۶) را در این زمینه نـوشت. او همچنین مشـغول نگـارش کتاب "آورندگان اندیشه خطا" حاوی کنکاشی در اندیشه های احمد کسروی، صادق هدایت و سیدحسن تقی زاده بود که با مرگ وی ناتمام ماند.

شکنجه و امید، فرهاد چهارم، ترانه خواب گونه و سـفر جاده و ... از دیگر آثار اوست. احسان طبری در هنگام مرگ در هشتم اردیبهشت ۱۳۶۸ ش، ۷۳ سال داشت. وی از بزرگ ترین نظریه پردازان مارکسیسم در ایران و جهان به شمار می رفت. احسان طبری از حافظه و اسـتعداد شـگرفی برخوردار بود و در زمینه شعر کلاسیک و نو و داستان و رمان و تحقیقات فلسفی و بررسی های لغوی و فرهنگ عامیانه و مسائل سیاسی و

اجتماعی، اطلاعات عمیقی داشت.

مناسبت ۰۶: روز جوان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جوان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ یُحِبُّ الشّابَّ الَّذی یُفنِی شَبابَهُ فی طاعَهِ اللَّهِ

ترجمه:

خداوند دوستدار جوانی است که جوانی اش را به اطاعت خداوند می گذراند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۰۹۷.

زیر عنوان:

روز جوان

متن:

امام علی علیه السلام: شَیئانِ لایَعرِفُ فَضلَهُما إلاّ مَن فَقَدَهُما: الشَّبابُ وَ العافِیَهُ

ترجمه:

دو نعمت است که ارزش آن ها را نمی داند، مگر کسی که آن ها را از دست داده باشد: جوانی و تندرستی

آدرس:

غرر الحکم و درر الکلم، ح ۵۷۶۴.

زیر عنوان:

روز جوان

متن:

امام علی علیه السلام: لاتَقْسِروا أولادَکُم عَلی آدابِکُم فَإنَّهُم مَخلوقُون ـ لِزَمانٍ غَیرِ زَمانِکُم

ترجمه:

آداب ورسوم خویش را به فرزندانتان تحمیل نکنید؛ زیرا آنان در روزگاری، غیر از روزگار شما می زیند

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص۲۶۷.

زیر عنوان:

روز جوان

متن:

امام باقرعلیه السلام: لَو اُتِیتُ بِشابٍّ مِن شَبابِ الشِّیعَهِ لا یَتَفَقَّهُ[فِی الدِّینِ]لَأَدَّبتُهُ

ترجمه:

اگر جوان شیعه ای را نزد من بیاورند که علم[دین] نمی آموزد، او را تأدیب می کنم

آدرس:

المحاسن، ج ۱، ص ۳۵۷.

زیر عنوان:

روز جوان

متن:

امام صادق علیه السلام: لَستُ اُحِبُّ أن أرَی الشّابَّ مِنکُم إلاّ غادِیاً فی حالَینِ: إمّا عالِماً أومُتَعَلِّماً

ترجمه:

دوست ندارم جوانی از شما [شیعیان] را جز بر دو گونه ببینم: دانشمند یا دانشجو

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۳۰۴.

–

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: ورود سپاهیان روس به تبریز پس از قیام مردم در جریان مشروطه (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از واقعه به توپ بستن مجلس شورای ملی با حمایت و هدایت روس ها و کشته و متواری شدن نمایندگان مجلس و جمعی از خطبا و روزنامه نگاران، محمدعلی شاه با این خیال خام که پایه های دولت استبدادی او تثبیت شده، با تلگراف به شهرهای مختلف و اعلام خبر پیروزی، همگان را به پیروی از حکومت دعوت کرد. لیکن با وجود فضای رعب

و ترس فراگیر در کشور، شـهر تبریز مردانه ایسـتاد. مردم تبریز که به خوبی با خوی متکبرانه محمدعلی شاه در دوران ولیعهدی و اقامت وی در تبریز آشنا بودند، به مقابله برخاسته و میان نیروهای مستبد دولتی و آزای خواهان، درگیری پدید آمد و آزادی خواهان شـهر را به تصـرف خود درآورده و عین الدوله، حاکم شهر را به عقب راندند. در این حال نیروهای دولتی، تبریز را به محاصره درآوردند و مانع رسیدن آذوقه به شهر شدند. قحطی شدیدی شهر را فرا گرفت به طوری که مردم شهر برای نجات از مرگ، از برگ درختان و علف های بیابان اسـتفاده می کردنـد و بسـیاری نیز بر اثر شـدت گرسـنگی جان دادنـد. با همه اینها، مقـاومت مردم و مجاهـدان آذربایجـان به رهبری سـتارخان و باقرخان، ماه ها ادامه یافت تا اینکه قرار بر این شـد تا نماینـدگان دولت های روسـیه و انگلسـتان، به ظاهر برای حفظ جان اتباع خود در تبریز وارد این شـهر شونـد. از این رو سـپاهیان روس در نهم اردیبهشت ۱۲۸۸ ش وارد این شـهر شـده و تا هنگام انقلاب کبیر روسـیه تا هشت سال بعد در تبریز باقی ماندند. البته نباید از ذهن دور داشت که صدور فرمان مشـروطیت با کوشش و از خودگذشتگی مردم و علمای تهران صورت گرفت، ولی تثبیت آن مرهون فداکاری و قیام دلیرانه مردم تبریز و برجسته ترین رهبران آن، ستارخان و باقرخان بود.

مناسبت ۰۲: افتتاح آرامگاه نوبنیاد "ابوعلی سینا" در همدان با حضور خاورشناسان (۱۳۳۷ش)

شرح مناسبت:

مقبره جدید شـیخ الرئیس ابوعلی سـینا، مقارن جشن هزاره تولد آن دانشـمند شهیر مسلمان ساخته شد و با حضور اندیشمندان، دانش دوستان و مستشرقین، در همدان و در زمینی به مساحت

بیش از ۳۰۰۰ متر افتتاح گردید. دوازده ستونی که بر فراز آرامگاه ابن سینا نصب شده است، به نشانه احاطه آن علامه دهر به دوازده رشته علمی از قبیل: طب، نجوم، ریاضیات، فلسفه، منطق، ادبیات، متافیزیک، عرفان و ... و ده ستون جلوی مزار به مثابه گذشت ده قرن از زمان حیات آن دانشمند فرزانه و مسلمان، به کار رفته است. همچنین در کنار قبر وی، موزه ای مربوط به آن شخصیت فرزانه علمی واقع شده است که همه روزه مورد بازدید علاقمندان و دوستداران علم و دانش قرار می گیرد.

مناسبت ۰۳: روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

یکی از پایه های اصلی تحقق انقلاب اسلامی، حضور و مشارکت گسترده مردم بوده و بدون داشتن این پشتوانه عظیم، مسلماً پیروزی محقَّق نمی شد. در همین راستا در نهم اردیبهشت سال ۱۳۵۸ ش، رهبر کبیر انقلاب اسلامی، امام خمینی(ره)، طی فرمانی به شورای انقلاب، توصیه کردند که آیین نامه تدوین شوراها را تنظیم کند تا اصلِ حضور و مشارکت مردم تامین شود. با پایان جنگ و به وجود آمدن ثبات و آرامش جهت تحقق آرمان های والای حضرت امام و پیاده شدن این اصل قانون اساسی و مشارکت مردم در سرنوشت خود، انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا در تمام نقاط کشور باحضور گسترده مردم و با شرکت بیش از ۲۴ میلیون نفر در هفتم اسفندماه سال ۱۳۷۷ برگزار شد. این شوراها در سالروز صدور فرمان امام خمینی(ره) به شورای انقلاب، همزمان با بیستمین بهار انقلاب اسلامی، در نهم اردیبهشت سال ۱۳۷۸، با پیام مقام معظم رهبری، آغاز به کار نمودند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی

شهر و روستا

متن:

و شاوِرهُم فِی الأمرِ فَإذا عَزَمتَ فَتَوَکَّل عَلَی اللَّهِ)

ترجمه:

ای پیامبر! در کارها با ایشان مشورت کن، و آن گاه که تصمیم گرفتی بر خدا توکّل کن

آدرس:

آل عمران، آیه ۱۵۹.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: المُشاوَرَهُ حِصنٌ مِنَ النَّدامَهِ و أمنٌ مِنَ المَلامَهِ

ترجمه:

مشورت دژی در مقابل [هجوم] پشیمانی و مایه ایمنی از سرزنش است

آدرس:

نثرالدّر، ج ۱، ص ۱۸۳.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یا عَلیُّ لاتُشاوِر جَباناً فَإنَّهُ یُضَیِّقُ عَلَیکَ المَخرَجَ و لاتُشاوِرِ البَخیلَ فَإنَّهُ یَقصُرُ بِکَ عَن غایَتِکَ ولاتُشاوِر حَریصاً فَإنَّهُ یُزَیِّنُ لَکَ شَرَهاً

ترجمه:

ای علی! بـا ترسو مشورت مکن؛ زیرا راه حلّ مشکل را بر تو تنگ می کنـد، و با بخیل مشورت مکن؛ زیرا تو را از هـدف باز می دارد، و با حریص مشورت مکن؛ زیرا آزمندی را در نظرت زینت می دهد

آدرس:

علل الشرائع، ص ۵۵۹.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام علی علیه السلام: لا مُظاهَرَهَ أوثَقُ مِنَ المُشاوَرَهِ

ترجمه:

هیچ پشتیبانی اطمینان بخش تر از مشورت نیست

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۱۰۶۹۴.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام علی علیه السلام: اِستَشِر عَدُوَّکَ العاقِلَ وَاحْذَر رَأی صَدیقِکَ الجاهِلِ

ترجمه:

با دشمن خردمندت مشورت کن، ولی از رأی دوست نادان خود بیمناک باش

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۲۴۷۱.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام علی علیه السلام: خَیرُ مَن شاوَرتَ ذَوُوالنُّهی وَالعِلمِ و اُولُو التَّجارِبِ و الحَزمِ

ترجمه:

بهترین کسان برای مشورت، صاحبان خرد و دانش و افراد با تجربه و دوراندیش اند

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم،

ح ۴۹۹۰.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام علی علیه السلام: شاوِر قَبلَ أن تَعزِمَ و فَکِّر قَبلَ أن تُقدِمَ

ترجمه:

پیش از تصمیم گیری، مشورت کن و پیش از عمل بیندیش

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۵۷۵۴.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام علی علیه السلام: عَلَی المُشیرِ الاِجتِهادُ فِی الرَّأی و لَیسَ عَلَیهِ ضَمانُ النُّجحِ

ترجمه:

مشورت دهنده باید در ارائه نظرش کوشا باشد، و ضمانت پیروزی بر عهده او نیست

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۶۱۹۴.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام علی علیه السلام: أفضَلُ النّاسِ رَأیاً مَن لایَستَغنی عَن رَأی مُشیرٍ

ترجمه:

رأی و نظر کسی برتر است که خود را از رأی مشاور بی نیاز نداند

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۳۱۵۲.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام حسن علیه السلام: ما تَشاوَرَ قَومٌ إلاّ هُدُوا إلی رُشدِهِم

ترجمه:

هیچ قومی با یکدیگر مشورت نکردند مگر آن که به راه پیشرفت خود رهنمون شدند

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۳۳.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام صادق علیه السلام: لاتَکُونَنَّ أوَّلَ مُشیرٍ و إیّاك و الرَّأی الفَطیرَ

ترجمه:

در مشورت نخستین کس مباش که نظر می دهد و از اظهار نظر ناسخته بپرهیز

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۸۶۸.

زیر عنوان:

روز شوراها و آغاز به کار شوراهای اسلامی شهر و روستا

متن:

امام کاظم علیه السلام: مَنِ اسْتَشارَ لَم یَعدَم عِندَ الصَّوابِ مادِحاً و عِندَ الخَطَإِ عاذِراً

ترجمه:

کسی که مشورت کند، اگر کارش را درست انجام دهد، مردم او را بستایند و اگر به خطا رود، معذورش دارند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۸۴۷.

مناسبت ۰۴: درگذشت دکتر "ذبیح اللّه صفا" محقق، مترجم، ادیب و شاعر معاصر (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

دکتر ذبیح اللّه صفا شهمیرزادی در سال ۱۲۹۰

ش در شهمیرزاد سمنان به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی متوسطه را در همان جا و بابل گذراند. سپس به تهران آمد و تحصیلات خود را تا درجه دکترای ادبیات ادامه داد و به استادی دانشگاه رسید. دکتر صفا در طول عمر فرهنگی خود سمت ها و پست های حساسی تصدی کرد و از این راه خدمات فرهنگی و اجتماعی بسیاری به یادگار گذاشت. برخی از این خدمات از این قرارند: دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، رییس دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، عضو هیئت نمایندگی ایران در کنفرانس های عمومی سازمان یونسکو، عضو هیئت مدیره شرکت مؤلفان و مترجمان ایران و نیز عضو پیوسته فرهنگستان ایران. وی همچنین از سال ۱۳۱۲، همکاری خویش را با بسیاری از مجلات فرهنگی کشور آغاز کرد و حاصل این همکاری، نگارش ده ها مقاله تحقیقی درموضوعات ادبی، تاریخی و فلسفی بوده است. استاد صفا از استادانی است که تحقیقات سودمندی در زمینه های تاریخ و فرهنگ و ادبیات فارسی انجام داده که تاریخ ادبیات ایران در ۵ جلد، تاریخ علوم عقلی در تمدن اسلامی، حماسه سرایی در ایران، گنج سخن در ۳ جلد و مذاهب تشیع در ایران از آن جمله اند. استاد صفا در سال ۱۳۵۴ ش در شهر لوبک آلمان ساکن شد و به تحقیق و نگارش خود ادامه داد. سرانجام این ادیب برجسته در سال ۱۳۷۸ ش در ۸۸ سالگی در لوبک آلمان درگذشت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: خروج نیروهای انگلیس از خاک ایران پس از استقرار دولت کودتا (۱۳۰۰ش)

شرح مناسبت:

پس از تثبیت دولت کودتایی سیدضیاءالدین طباطبایی و آسوده خاطر شدن دولت انگلستان از تامین منافع خود در ایران و با استقرار نیروهای

ایرانی در مناطق حساس، در دهم اردیبهشت ۱۳۰۰، قوای انگلیسی متشکل از ۲۳۰۰ انگلیسی و ۹۳۰۰ هندی، به منظور خروج از کشور، از قزوین به طرف همدان حرکت کردند. انگیزه اصلی انگلستان برای خروج نیروهایش از ایران، کاستن از مخارج سنگین اداره این عده و برطرف شدن خطر بلشویک ها در روسیه بود.

مناسبت ۰۲: تصویب قانون خلع ید از شرکت نفت انگلیس توسط مجلس شورای ملی (۱۳۳۰ش)

شرح مناسبت:

پس از ملی شدن صنعت نفت، دولت ایران تصمیم گرفت که دست انگلیسی ها را از شرکت نفت ایران کوتاه کند بنابراین لایحه ای به مجلس برد که طی آن، از انگلستان در امور نفت ایران، خلع ید و سلب اختیار می شد. با تصویب این قانون، کارمندان انگلیسی از شرکت نفت اخراج شدند و صنعت نفت به دست ایرانی ها افتاد. انگلستان که منافع خود را از دست رفته می دید، به سازمان ملل و دیوان بین المللی دادگستری در شهر لاهه هلند شکایت برد ولی دیوان، حکم به نفع ایران داد، در نتیجه، روابط سیاسی ایران و انگلستان قطع گردید. انگلیسی ها که مصدق را عامل اصلی این واقعه می دانستند، تصمیم به برکناری مصدق و فشار به شاه گرفتندکه حوادث متعدد بعدی را به وجود آورد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "اسماعیل آشتیانی" شاعر و نقاش ایرانی (۱۳۴۹ش)

شرح مناسبت:

استاد اسماعیل آشتیانی، نقاش شهیر و شاعر متخلص به شعله در سال ۱۲۷۱ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از طی دوره ابتدایی در مدرسه عالی دارالفنون، نزد کمال الملک، نقاش و هنرمند شهیر ایرانی، هنر نقاشی را فرا گرفت. استاد آشتیانی بزرگ ترین شاگرد کمال الملک بود چنان که در سال ۱۳۱۱ ش که کمال الملک از ریاست مدرسه عالی صنایع مستظرفه کناره گیری کرد، او را به جانشینی خود انتخاب نمود. در سال های مدیریت استاد آشتیانی، علاوه بر تأسیس کتابخانه، آموزش دروس تازه ای چون تاریخ هنر و ریاضیات در این مدرسه آغاز شد. آشتیانی در چهره پردازی، قوی دست بود و علاوه بر رنگ و روغن، در آبرنگ و سیاه قلم نیز مهارت داشت. وی در سال ۱۳۲۴

ش، با کمک عده ای از هنرمندان، انجمن هنرمندان ایران را بنیان نهاد و پس از مدتی به ریاست آن انتخاب شد. وی هنرمندی و تـدین را با هم درآمیخته بود و بعـد از درگـذشت کمال الملک، از هر جهت جانشـین او گردید. نامه نویس، رویای حافظ و پرنـده های تیرخورده از برجسته ترین تابلوها و دیوان اشـعار، سـفرنامه اروپا و تاریـخ حیات کمال الملک از آثار ادبی اوست. اسـتاد آشتیـانی در سال ۱۳۲۵، به پـاس خـدمات بی دریغش در طول تـدریس، به دریـافت درجه دکترای افتخـاری نائـل شـد. سرانجام این هنرمند بزرگ در ۷۸ سالگی در تهران درگذشت و در صحن حضرت عبدالعظیم(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: قطع رابطه جمهوری اسلامی ایران با رژیم مصر (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

محمـد انور سادات رئیس جمهور مصر به خاطر خیانت به آرمان فلسـطین و امّت اسـلام و امضای قرارداد ننگین صـلح با رژیم اشغالگر قدس با فشار دولت استکباری ایالات متحده آمریکا، موسوم به پیمان کمپ دیوید، مورد انزوای کشورهای اسلامی از جمله جمهوری اسـلامی ایران قرار گرفت و با دسـتور امام خمینی(ره) در چنین روزی، دولت جمهوری اسـلامی با دولت مصر قطع رابطه کرد. امضای قرارداد خائنانه بین مصـر و اسـرائیل که بدون توجه به خواسته های مشروع ملت فلسطین و مصالح امت اسـلام انجام گرفت، به معنای صحّه گزاردن به تجاوزات صهیونیسم بین الملل و پایمال کردن حقوق مردم فلسطین که سرزمین آنهـا مورد تجـاوز اسـرائیل غـاصب قرار گرفته است، می باشـد. این قرارداد که تحت نظر آمریکا تنظیم شـده بود، جز اسـتقرار اسـرائیل در سـرزمین هـای اشـغالی فلسـطین و تثبیت آن به عنوان یـک دژ اسـتعماری در منطقه و ذلت و خفت و اسـارت مردم مسلمان

نتیجه ای در برنداشت. انور سادات مدتی بعد، به جرم انعقاد این قرارداد ننگین در حین برگزاری یک رژه نظامی، مورد هدف رگبار خالد اسلامبولی، افسر غیرتمند مصری، قرار گرفت و به کیفر اعمال خویش رسید.

مناسبت ۰۵: اشغال مسلحانه سفارت ایران در لندن (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

پنج روز پس از شکست حمله نظامی آمریکا به ایران برای آزادسازی گروگان های سفارت این کشور از دست دانشجویان مسلمان پیرو خط امام و وقوع حادثه طبس، پنج مرد مسلح، سفارت ایران در لندن را به اشغال خود درآورده و تمام بیست کارمند ایرانی شاغل در سفارت را به گروگان گرفتند. این عده که خود را عرب ایرانی معرفی کردند، خواهان آزادی زندانیانی شدند که از چندی قبل در رابطه با حوادث انفجار در جنوب کشور در بازداشت به سر می بردند. آنان همچنین عنوان کردند که به محض اینکه ایران گروگان های آمریکایی را از بند رها سازند، دیپلمات های گروگان گرفته شده را آزاد خواهند کرد. این تروریست ها همچنین درخواست کردند تا یک هواپیمای اختصاصی در اختیار گروه قرار داده شود تا همراه گروگان ها از انگلیس خارج شوند. دولت ایران با هیچ یک از درخواست های مهاجمین موافقت نکرد تا اینکه تروریست ها پس از ناامیدی از دستیابی به خواسته هایشان، سفارت ایران را در لندن منفجر کردند و ۲ نفر را به شهادت رساندند. این اشغال و گروگان گیری، بازتاب وسیعی در جهان پیدا کرد. گفته می شد این توطئه در حقیقت به دنبال تبانی پنهانی آمریکا و انگلیس علیه انقلاب اسلامی ایران، صورت گرفته است، هرچند اقدامات خرابکارانه مزدوران رژیم بعث عراق نیز در این میان قابل توجه است.

مناسبت ۰۶: آغاز عملیات بزرگ بیت المقدس (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

بلافاصله بعد از پایان عملیات پیروزمندانه فتح المبین در فروردین ۱۳۶۱، کار آماده سازی نیروها با قدرت و سرعت خارق العاده ای انجام گرفت و لشکرهای سپاه و ارتش به مناطق عملیاتی اعزام شدند. با اعزام های

گسترده، مناطق عملیاتی مملو از نیرو گردید و دست فرماندهان اسلام برای انجام بزرگ ترین عملیات درون مرزی باز شد. پس از مشورت های فراوان، سرانجام عملیات به صورت گسترده غیر کلاسیک پیش بینی گردید و ابتکارات و تجارب و خلاقیت های رزمندگان اسلام، نقش واقعی خود را در این عملیات باز یافتند. تا اینکه عملیات بزرگ بیت المقدس در تاریخ ۶۱/۲/۱۰ با رمز یا علی ابن ابی طالب(ع) در جبهه های جنوب، جنوب اهواز و شمال خرمشهر در وسعتی در حدود ۵۴۰۰ کیلومتر مربع و در سه مرحله آغاز شد و تا ۴ خرداد ۶۱ به طول انجامید که مهمترین هدف آن آزادسازی خرمشهر بود. با آغاز مرحله اول و آزاد شدن قسمتی از خاک میهن اسلامی، آژانس های خبرپراکنی به تکاپو افتادند تا با وارونه جلوه دادن حقیقت، پیروزی های ایران را خنثی و کم اثر جلوه دهند. در ادامه، با عبور بی نظیر رزمندگان اسلام از محور کرخه و رسیدن به مرزهای بین المللی از شمال منطقه درگیری و جهش بلند آنها از جاده اهواز - خرمشهر و استقرار در ۱۷ کیلومتری نوار مرزی، شهر هویزه به محاصره سپاهیان اسلام درآمد. تلاش عراق برای حفظ هویزه ناکام ماند و پس از مقداری درگیری، نیروهای پیروز اسلام وارد شهر هویزه گردیدند. در نهایت، خونین شهر پس از ۵۷۸ روز اسارت در سوم خرداد ۱۳۶۱ آزاد شد و به آغوش میهن اسلامی بازگشت.

برخی از نتایج عملیات بزرگ بیت المقدس عبارتند از: تلفات نیروی انسانی دشمن: اسیر ۱۹۰۰۰ نفر، کشته و زخمی ۱۶۵۰۰ نفر؛ آزاد شدن ۵۴۰۰ کیلومتر مربع از اراضی جمهوری اسلامی از جمله

مراکز مهمی چون شهر خرمشهر، هویزه و پادگان حمید و تأمین امنیت ۱۸۰ کیلومتر از خط مرزی؛ تجهیزات و امکانات و دشمن نیز خسارات ذیل را متحمل شدند: تانك و نفربر: ۲۵۰ دستگاه انهدامی و ۱۰۵ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۴۰ فروند انهدامی، خودرو: ۲۰۰ دستگاه انهدامی و ۳۰۰ دستگاه اغتنامی، توپخانه: ۳۰ قبضه انهدامی و ۳۰ قبضه اغتنامی. عملیات فتح آفرین بیت المقدس سرانجام پس از ۲۵ روز نبرد فراموش نشدنی و با پاکسازی دشمن از قسمت اعظم خاك جنوب و در نهایت با فتح خرمشهر به پایان رسید و برگی زرین از دلاوری ها و رشادت های غیور مردان لشکر توحید به تاریخ حماسه سازان افزود.

مناسبت ۰۷: شهادت "محسن وزوایی" بنیانگذار لشکر ۱۰ سیدالشهداء(ع) (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

شهید محسن وزوایی در سال ۱۳۳۹ ش در محله نظام آباد تهران به دنیا آمد. وی پس از اخذ دیپلم متوسطه در سال ۱۳۵۵، در آزمون سراسری ورود به دانشگاه، رتبه اول شیمی را به دست آورد. او در دانشگاه به فعالیت های سیاسی پرداخت و در تظاهرات ضد رژیم حضوری فعال داشت. شهید وزوایی از اولین دانشجویان پیرو خط امام بود که در جریان راهپیمایی علیه سیاست های مداخله گرانه آمریکا در ایران، به لانه جاسوسی آمریکا یورش بردند و این گونه بود که او نیز از جمله علمداران گمنام انقلاب دوم گردید. وی پس از این ماجرا مسؤولیت سخنگویی دانشجویان مسلمان پیرو خط امام را در مصاحبه های گوناگون بر عهده گرفت. با آغاز جنگ تحمیلی، شهید وزوایی راهی جبهه های غرب شد و در متوقف کردن ماشین جنگی دشمن و آزادسازی مناطق اشغالی نقشی مهم ایفا کرد و خود نیز به شدت مجروح شد.

وی با اراده ای پولادین بار دیگر راهی جبهه های جنگ گردید و در حالی که فرماندهی تیپ ۱۰ سیدالشهدا را برعهده داشت، خود را برای عملیات آزادسازی خرمشهر آماده کرد. سرانجام این سردار رشید اسلام در نبردی بی امان با قوای بعثی در نزدیکی خرمشهر به آرزوی دیرینه خود رسید و شهادت را در آغوش کشید. پیکر مطهر این سردار رشید اسلام، پس از تشییع توسط امت حزب اللّه و شهید پرور، در بهشت زهرای تهران به خاک سپرده شد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: قتل "ناصرالدین شاه قاجار" توسط "میرزا رضا کرمانی" در شهر ری (۱۲۷۵ ش)

شرح مناسبت:

از اوایل ماه ذیقعده سال ۱۳۱۳ ق برابر با اردیبهشت ۱۲۷۵ ش، ناصرالدین شاه، خود را برای برگزاری جشن آغاز پنجاهمین سالِ پادشاهی خویش آماده می کرد. قرار بود این جشن ها در طول یک هفته برگزار گردد. بدین مناسبت، بامداد روز یازدهم اردیبهشت ۱۲۷۵ ش که یک روز به شروع جشن ها بود، ناصرالدین شاه عزمِ ری کرد تا به زیارت مزار حضرت عبدالعظیم رود. در حرم حضرت عبدالعظیم(ع)، ناگاه صدای تیرِ تپانچه ای، سکوت را شکست و سه گلوله میرزا رضا کرمانی از یاران سید جمال الدین اسدآبادی، شاه قدرتمند قاجار را از پای درآورد. او را در جوار بقعه حضرت عبدالعظیم(ع) به خاک سپردند. قتل امیرکبیر صدراعظم کاردان و لایق ناصرالدین شاه، اعطای امتیاز تنباکو و لغو آن با حکم تحریم تنباکوی میرزای شیرازی، جدایی قطعی هرات، سرخس، نواحی اطراف رود جیحون و بخشی از سیستان و بلوچستان از ایران، اعطای امتیازات مختلف به دولت انگلیس و روسیه و افزایش نفوذ آنان در تمام امور کشور، انجام مسافرت های پرهزینه و خوشگذرانی های پر خرج و ... از جمله حوادث

و رویـدادهای دوران سـلطنت این شـاه قاجـار می باشـد. به طور کلی در دوره پادشـاهی او، نفوذ و مـداخله بیگانگـان در امور ایران، بیش از پیش افزایش یافت. با قتل ناصـر الدین شاه، چهارمین شاه از سلسله قاجار، یک دوره تاریک پنجاه ساله از تاریخ ایران به پایان رسید و زمینه برای انقلاب مشروطه هموار شد.

مناسبت ۰۲: شهادت روحانی مجاهد آیت اللّه "سید حسن شیرازی" توسط مزدوران استکبار جهانی (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید حسن حسینی شیرازی در سال ۱۳۱۴ ش (۱۳۵۴ ق) در خاندان علم و فضیلت و تقوا در نجف اشرف به دنیا آمد. پـدرش آیت اللّه میرزا مهـدی شـیرازی از علمـا و فقهای حوزه علمیه نجف و کربلا به شـمار می رفت. سـید حسن مقـدمات و سطوح علوم حوزوی را در کربلا فراگرفت و در درس خارج پـدرش و نیز آیت اللّه سـید محمـد هادی میلانی حاضـر شد و از محضـر آیت اللّه شـیخ محمدرضا اصفهانی در فلسفه و علوم عقلی بهره گرفت. وی در این هنگام بر ضد رژیم بعث عراق وارد فعالیت های سیاسی شد و در این مسیر رنج های بی شماری را به جان خرید. این روحانی مجاهد پس از مدتی به سبب فعالیت هـای وسـیع سیاسـی و اجتمـاعی مجبور به ترک عراق و اقامت در سوریه و لبنان گردیـد و در آن حال هم به فعالیت های خود ادامه داد. تأسـیس حوزه علمیه لبنان، تأسیس جمعیت جَماعهُ العُلما و حوزه علمیه زینبیه در سوریه از جمله اقدامات وی در این زمـان بود. همچنین ایشـان در جریان مناظره و گفتگو با بزرگان و دانشـمندان سوری، موفق به هـدایت آنان در مسـیر اهل بیت (ع) گردید. فعالیت های روزافزون این مجاهد نستوه، بیش

از پیش بر رژیم خونخوار بعث عراق گران آمد و زمینه از میان برداشتن ایشان را فراهم نمود. تا این که آیت اللّٰه سید حسن شیرازی در یازدهم اردیبهشت ۱۳۵۹ برابر با شانزدهم جمادی الثانی ۱۴۰۰ به هنگام عزیمت جهت شرکت در مجلس ختم آیت اللّٰه سید محمد باقر صدر، از سوی مزدوران استکبار جهانی در بیروت مورد هجوم وحشیانه قرار گرفت و به طرزی فجیع به شهادت رسید.

پیکر خونین این مبارز مسلمان پس از انتقال به قم و پس از تشییعی باشکوه و نمازِ آیت اللّٰه سید محمد رضا گلپایگانی در جوار حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عملیات کوچک تپه چشمه در دزفول توسط ارتش جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تشکیل دولت دکتر "محمد مصدق" (۱۳۳۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: شهادت عالم مجاهد، آگاه و اندیشمند بزرگ اسلام استاد "مرتضی مطهری" (۱۳۵۸)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه مرتضی مطهری در سال ۱۲۹۹ ش در خانواده ای روحانی در شهرستان فریمان از توابع استان خراسان دیده به جهان گشود. دروس ابتدایی را در مکتب و نزد پدر فرا گرفت و در ۱۲ سالگی وارد حوزه علمیه مشهد شد. وی همچنین در ۱۵ سالگی در قیام مردمی مسجد گوهرشاد مشهد در تیرماه ۱۳۱۴ حضور داشت و این حادثه، نقش عمیقی در شکل گیری تفکرش علیه نظام طاغوتی پهلوی بر جای گذاشت. استاد مطهری در سال ۱۳۱۵ برای ادامه تحصیلات حوزوی وارد حوزه علمیه قم شد. وی در آنجا از محضر استادان بزرگواری چون آیات عظام سید حسین بروجردی، سیدمحمدتقی خوانساری، امام خمینی، علامه طباطبایی، سید محمد حجت کوه کمره ای، سید محمد محقق داماد، میرزا مهدی آشتیانی، شیخ مهدی مازندرانی و میرزا علی آقا شیرازی بهره های وافر برد و به مقام اجتهاد نائل آمد. ایشان پس از مدتی به تهران مهاجرت کرد و به تدریس در دانشگاه اشتغال ورزید. استاد مطهری پلی میان حوزه و دانشگاه برقرار کرد و جوانان دانشجو را از غلتیدن به دام های الحاد و التقاط آگاهی بخشید. وی در قیام ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ نقشی مؤثر و روشنگری داشت و به همراه تعدادی از علما و روشنفکران دستگیر و زندانی گردید. شهید مطهری پس از آزادی از زندان، نظر به قطع ارتباط مردم با امام خمینی(ره) به خاطر تبعید معظم له به ترکیه و عراق، مسؤولیت عظیم نمایندگی حضرت امام در میان اقشار جامعه را برعهده گرفت و در این راستا در رأس شورایی جهت نظارت بر حفظ خط

فکری "هیئت های مؤتلفه" از سوی امام خمینی(ره) تعیین شد.

استاد مطهری چه پیش از پیروزی انقلاب و چه پس از آن، به عنوان یکی از چهره های برجسته علمی، مذهبی و سیاسی در پیروزی انقلاب و استقرار حکومت اسلامی نقش بسزایی داشت و یکی از بنیان گذاران اصلی راه پیمایی های سراسری مردم علیه نظام طاغوتی پهلوی محسوب می شد. شهید مطهری در هنگام پیروزی انقلاب اسلامی، از سوی امام خمینی(ره) به عضویت شورای انقلاب اسلامی منصوب گردید و یکی از تصمیم گیرندگان و سیاستگزاران اصلی کشور انقلابی ایران به شمار می رفت. این مجاهد سترگ سرانجام در پایان یکی از جلسات که به تنهایی راهی خانه اش بود، مورد سوءقصد یکی از اعضای منحرف گروهک فرقان قرار گرفت و به لقاءاللّه پیوست و پس از تشییع باشکوه در تهران و قم، در جوار حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد. از استاد شهید مرتضی مطهری، قریب به ۸۰ کتاب ارزنده برجای مانده است که امام خمینی(ره) همگان را به پاس داشتن آنها سفارش کرده است. ایشان فرمود: "من به دانشجویان و طبقه روشنفکران متعهد توصیه می کنم که کتاب های این استاد عزیز را نگذارند با دسیسه های غیراسلامی فراموش شود".

مناسبت ۰۳: روز معلم

شرح مناسبت:

استاد مطهری پس از عمری مجاهدت در راه خدا و تلاش خستگی ناپذیر در زمینه های فرهنگی، سیاسی و مذهبی به دست جاهل ترین و جنایتکارترین دشمنان اسلام به ملکوت اعلی پیوست. او که معلم اخلاق، فلسفه، عرفان و مسائل اقتصادی بود در تمامی این زمینه ها کارهای تحقیقاتی و بنیادی شایسته ای انجام داده است. به همین مناسبت ۱۲ اردیبهشت، سالروز شهادت

این معلم نمونه و اسوه تقوا در نظام جمهوری اسلامی ایران، به عنوان روز معلم نامگذاری شده است تا همواره و همه ساله ضمن بزرگداشت خاطره آن رادمرد بزرگ و مجتهد و فیلسوف بلندآوازه، از زحمات بی شائبه و ایثارگرانه طبقه عظیم معلمان که وظیفه سنگین آموزش و پرورش کودکان، نوجوانان و جوانان این مرز و بوم را برعهده دارند، قدردانی گردد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز معلم

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّما بُعِثتُ مُعَلِّماً

ترجمه:

من معلّم برانگیخته شدم

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۲۸۸۷۳.

زیر عنوان:

روز معلم

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أجوَدُکُم مِن بَعدِی رَجُلٌ عَلِمَ عِلماً فَنَشَرَ عِلمَهُ

ترجمه:

بخشنده ترین شما پس از من، کسی است که دانشی بیاموزد، آن گاه دانش خود را بپراکند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۳۸۲۵.

زیر عنوان:

روز معلم

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن تَعَلَّمتَ مِنهُ حَرفاً صِرتَ لَهُ عَبداً

ترجمه:

از هر کس که حرفی آموختی، بنده او شده ای

آدرس:

عوالی اللآلی، ج۱، ص ۲۹۲.

زیر عنوان:

روز معلم

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اللّهُمَّ اغْفِر لِلمُعَلِّمینَ و أطِل أعمارَهُم و بارِك لَهُم فی کَسبِهِم

ترجمه:

خدایا! آموزگاران را بیامرز؛ عمرشان را دراز و کسبشان را با برکت کن

آدرس:

تاریخ بغداد، ج ۳، ص ۶۴.

زیر عنوان:

روز معلم

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن طَلَبَ العِلمَ کانَ کفّارَةً لِما مَضی

ترجمه:

کسی که در پی تحصیل علم رود، این عمل کفّاره گناهان گذشته او است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۷۷۴۲.

زیر عنوان:

روز معلم

متن:

امام علی علیه السلام: قُمْ عَن مَجلِسِکَ لِأبیکَ و مُعَلِّمِکَ و إن کُنتَ أمیراً

ترجمه:

به احترام پدر و معلّمت از جای برخیز، گرچه فرمان روا باشی

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۲۳۴۱.

زیر عنوان:

روز معلم

متن:

امام سجّادعلیه السلام: حَقُّ سائِسِکَ بِالعِلمِ، التَّعظیمُ لَهُ و التَّوقیرُ لِمَجلِسِهِ و حُسنُ الاِستِماعِ إلَیهِ

ترجمه:

حق استاد تو این است که بزرگش داری و محضرش را محترم شماری و

با دقّت به سخنانش گوش بسپاری

آدرس:

کتاب من لايحضره الفقيه، ج ۲، ص ۶۲۰.

زير عنوان:

روز معلم

متن:

امام باقرعليه السلام: زَكاةُ العِلمِ أن تُعَلِّمَهُ عِبادَاللَّهِ

ترجمه:

زكات دانش، آموختن آن به بندگان خدا است

آدرس:

الكافى، ج ۱، ص ۴۱.

زير عنوان:

روز معلم

متن:

امام صادق عليه السلام: تَواضَعُوا لِمَن طَلَبتُم مِنهُ العِلمَ

ترجمه:

در پيشگاه كسى كه از او دانش مى آموزيد، فروتن باشيد

آدرس:

الكافى، ج ۱، ص ۳۶.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: انعقاد قرارداد "فین کن اشتاین" بین ایران و فرانسه در زمان "فتحعلی شاه قاجار" (۱۱۸۶ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال حملات پی درپی قوای روسیه به مناطق شمالی ایران، دولت ایران برای دفع این حملات، ابتدا از انگلستان تقاضای کمک کرد. لیکن انگلیسی ها به علت اتحاد با روسیه بر ضد فرانسه، حاضر به همکاری با ایران نشدند. ناچار دولت ایران به ناپلئون بناپارت امپراتور فرانسه توسل جست و ناپلئون نیز که برای مقابله با انگلستان به یک متحد در منطقه نیاز داشت درخواست ایران را پذیرفت. از این رو بین طرفین، عهدنامه ای به نام فین کن اشتاین منعقد شد. به موجب این قرارداد، فرانسه تعهد کرد که با ارسال اسلحه و کارشناس نظامی، ایران را در باز پس گیری گرجستان و دیگر متصرفات روسیه در خاک ایران یاری کند. در برابر، ایران تعهد سپرد که تمامی روابط سیاسی و تجاری خود را با انگلستان قطع و به این کشور اعلان جنگ دهد و در جنگ فرانسه با انگلیس و روس، متحد فرانسه باشد. همچنین اگر ناپلئون بخواهد از ایران به هند که مستعمره انگلیس بود، لشکرکشی کند، ایران امکانات خود را برای عبور سپاهیان فرانسه در اختیار آنها قرار دهد. پس از انعقاد این پیمان، گروهی از مستشاران نظامی به فرماندهی ژنرال گاردان به ایران آمدند تا لشکریان ایران را رسم جنگ های

اروپایی بیاموزند. این معاهده دیری نپایید و ناپلئون بر خلاف قرار خود، پس از مدتی با روسیه طرح دوستی ریخت و مستشاران فرانسوی، ایران را ترک کردند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "میرزا حبیب اللّه قاآنی شیرازی"، حکیم و شاعر پرآوازه عصر قاجار (۱۲۳۳ ش)

شرح مناسبت:

میرزا حبیب اللّه قاآنی شیرازی در سال ۱۱۸۶ ش (۱۲۲۲ ق) به دنیا آمد. وی برای کسب علم و دانش راهی مشهد شد و به سرودن شعر پرداخت. قاآنی پس از ده سال توانست در علومی چون نحو، بیان، اصول هندسه، نجوم، حکمت، کلام، فلسفه و فنون ادب و شعر مهارت پیدا کند و پس از مدتی راهی دربار ناصرالدین شاه قاجار شود. وی از مداحان شاهان و شاهزادگان قاجاری بود و قسمت بزرگی از عمر خود را در تهران به مدح محمد شاه و ناصرالدین شاه گذراند. او نخستین شاعر ایرانی بود که به زبان فرانسه آشنا شد. اختصاص او به ساختن قصاید طولانی، متضمن اوصاف خوشایند و آوردن الفاظ خوش آهنگ و تسلط بر ایراد کلمات و لغات مترادف، بسیار است و به همین سبب در گفتارش، لفظ بر معنی به شدت برتری دارد، او از دانشمندان، ادبا و شعرای قرن خود به شمار می رفت و حتی عده ای وی را برجسته ترین شاعر عصرش دانسته اند. قاآنی در انواع شعر به ویژه مسمَّط و ترکیب بند دارای مهارتی بسزا بود و سبک مخصوصی داشت که پس از وی، سال ها مورد تقلید بعضی شاعران قرار گرفت. گذشته از دیوان شعر، از این شاعر کتابی با نام پریشان بر جای مانده که به سبک گلستان به نگارش درآمده است. قاآنی سرانجام در ۱۳ اردیبهشت ۱۲۳۳ ش برابر با ۵ شعبان ۱۲۷۰ ق در ۴۷

سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم حضرت عبدالعظیم(ع) در شهر ری مدفون شد.

مناسبت ۰۳: شهادت "مهدی فلاحت پور" تصویربردار (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

مهـدی فلاحت پور، در سال ۱۳۴۳ به دنیا آمـد و از سال ۱۳۶۶ وارد گروه تلویزیونی جهاد سازنـدگی شد. تصویربرداری چند قسـمت از مجموعه روایت فتح، دسـته ایمان و ... از کارهای مهم اوست. او که عضو گروه تصویربرداران مجموعه روایت فتح بـود، در پی مأموریتی کـه از طرف شـبکه دوم صـدا و سـیمای جمهـوری اسـلامی ایران بـه لبنـان سفر کرده بـود بـه هنگـام تصویربرداری، در جریان تهاجم هواپیماهای جنگنـده اسـرائیلی به آن منطقه به شـهادت رسـید. شـهید مهدی فلاحت پور برنده دیپلم افتخار و جایزه بهترین فیلم برداری برای مجموعه فیلم روایت فتح در سال ۱۳۷۱ شده است.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: تصویب قانونِ تأسیس "بانک ملی ایران" در مجلس شورای ملی (۱۳۰۶ ش)

شرح مناسبت:

در چهـاردهم اردیبهشت مـاه سال ۱۳۰۶ ش، قـانونی از مجلس شـورای ملی گـذشت که به موجب آن، دولت، مـأمور تاسـیس بـانکی برای پیشـرفت امور بازرگـانی و کشاورزی و پیشه و هنر گردیـد. سـرمایه این بانک طبق قانون، ۱۵۰ میلیون ریال پیش بینی شـده بود که قرار شـد از محـل فروش جواهرات سـلطنتی تـامین شود. چون از این کـار، سـرمایه کـافی به دست نیامـد، به کمـک دولت، مبلغ بیست میلیون ریـال سـرمایه مقـدماتی به بانک داده شـد. پس از تصویب این تصـمیم در کمیسـیون دارایی مجلس، بانک ملی ایران در ۱۷ شهریور ماه ۱۳۰۷ ش رسماً افتتاح شد.

مناسبت ۰۲: ویرانی شهر لار و دهکده گراش به فاصله ۴ ساعت در اثر وقوع زلزله (۱۳۳۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: استعفای"شریف امامی" به دنبال اوج گیری تظاهرات دبیران و مشاجراتِ درونی مجلس (۱۳۴۰ش)

شرح مناسبت:

ادامه اعتصـاب فرهنگیـان که از روزهای قبل در اعتراض به کمی حقوق خود آغاز شـده بود، باعث شـد که در مجلس شورای ملی، دو تـن از نماینـدگان، دولـت جعفر شـریف امـامی را بـه علت عـدم رسـیدگی به کـار فرهنگیـان و قتـل یکی از آنـان در جریانـات اخیر استیضـاح کرده و دولت را مسؤول حوادث پیش آمـده بداننـد. شـریف امـامی، نخست وزیر نیز یکی از وکلای مجلس که قبلاً وزیر فرهنگ بوده را مورد حمله قرار داده و او را توبیخ کرد. ولی رییس مجلس از ادامه سـخنان شـریف امامی

جلوگیری کرد و شریف امامی نیز با اعتراض جلسه مجلس را ترک نمود. شریف امامی که در حقیقت از مجلس اخراج شده بود، از مجلس به دربار رفت و استعفای خود را به شاه تسلیم نمود. وی کشور را با مشکلاتی که ظرف هشت ماه از نخست وزیری خود حل نکرده بود و شاید بر بار آن نیز افزوده بود تنها گذاشت و سکان کشتی را به دست دیگری سپرد و موقتاً از صحنه سیاسی کنار رفت.

مناسبت ۰۴: سرنگونی هواپیمای حامل "بن یحیی" وزیر امور خارجه الجزایر توسط عراق (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از پایان سفر رسمی بن یحیی وزیر امور خارجه الجزایر به ایران، هنگامی که هواپیمای حامل وی در حال برگشت به این کشور بود، مورد حمله هواپیماهای جنگنده عراقی قرار گرفت و با سرنگونی آن، تمامی مسافران هواپیما کشته شدند. در پی این حادثه نماینده ویژه رییس جمهور اسلامی ایران و چندین هیئت برای بررسی چگونگی حادثه به محل اعزام شدند. مسؤولان ایرانی اعلام کردند که بر اساس اسناد به دست آمده، هواپیماهای عراقی در تعقیب هواپیمای الجزایری بودند. به همین مناسبت از سوی دولت، سه

روز عزای عمومی اعلام شد. چند روز بعد، پیکر کشته شدگان حادثه با حضور هیئت اعزامی از طرف رییس جمهور الجزایر، از مقابل مجلس شورای اسلامی در تهران تشییع شد و سپس به آن کشور منتقل گردیدند. همچنین از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران، وزیر امور خارجه وقت، در رأس هیئتی برای شرکت در مراسم تشییعِ وزیر امور خارجه الجزایر و ابلاغ پیام همدردی دولت و ملت ایران، راهی الجزایر شد. چند روز بعد، هیئتی از الجزایر برای بررسی حادثه سقوط هواپیما وارد تهران گردید و پس از به نتیجه رسیدن تحقیقات مربوطه، رییس جمهور، رییس مجلس، نخست وزیر و مسؤولان دفتر سیاسی جبهه آزادی بخش الجزایر به صورت رسمی از جمهوری اسلامی ایران تشکر کردند. حمله هواپیماهای عراقی به هواپیمای حامل وزیر امور خارجه الجزایر، باعث لکه دار شدن چهره عراق نزد جهانیان، به ویژه دولت های عرب منطقه گردید.

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد "احمد طاهری عراقی" ادیب معاصر (۱۳۷۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: رحلت دانشمند بزرگ مسلمان آیت اللّٰه "سید امیر محمدکاظمی قزوینی" (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدامیرمحمد کاظمی قزوینی در سال ۱۲۹۶ش (۱۳۳۵ ق) در کویت در بیت علم و تقوا به دنیا آمد. وی در هشت سالگی به همراه پدر دانشمندش به بصره کوچید و به تحصیل علوم ادبی و متون فقهی پرداخت. در ۱۸ سالگی، به شوق فراگیری دانش اهل بیت(ع) به شهر نجف روی آورد و پس از تکمیل سطح، به فراگیری خارج فقه و اصول پرداخت. آیت اللّٰه قزوینی در این مسیر از محضر بزرگانی همچون آیات عظام: سید ابوالحسن اصفهانی و شیخ محمدرضا آل یاسین و ... بهره برد و پس از سالیانی، از مراجع بزرگواری همچون سید محسن حکیم، سید عبدالهادی شیرازی، سید محمود شاهرودی و شیخ محمدحسین کاشف الغطاء اجازه اجتهاد گرفت. ایشان پس از فوت پدر، به بصره بازگشت و به تبلیغ مذهب اهل بیت(ع) از طریق تدریس، تالیف، امامت جماعت، وعظ و ارشاد مردم و مناظره با منحرفان پرداخت. آیت اللّٰه قزوینی در انجام رسالت دینی خویش از کسی نمی هراسید و در این راه آزار بدخواهان را به جان می خرید. در نهایت، اثرات تبلیغی این فقیه بزرگوار به جایی رسید که دشمنان و مخالفانش در حزب بعث عراق، قصد کشتن ایشان و به آتش زدن خانه اش را داشتند که او به ناچار در سال ۱۳۵۰ش به کویت هجرت کرد. از این مجاهد سترگ بیش از چهل اثر ارزشمند برجای مانده که بیشتر در زمینه های فقه، اصول، کلام و تاریخ بوده که نشانگر دانش سرشار وی و کوشش ارزنده ایشان در حمایت از دین و دفاع از مذهب و پاسخگویی

به مخالفان و حل مشکلات فکری مردم است. آیت اللّه قزوینی سرانجام در چهاردهم اردیبهشت ۱۳۷۳ش برابر با بیست و سوم ذی قعده ۱۴۱۴ق در ۷۷ سالگی رحلت کرد و حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: صدور تاریخی ترین سند مبارزه امام خمینی(ره) برای دعوت به قیام برای خدا (۱۳۲۳ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که تبلیغات مسموم علیه اسلام و روحانیت و حوزه های علمیه، سعی داشت در سطح وسیعی مردم را از اصول راستین اسلام دور نماید، حضرت امام خمینی(ره) در ۱۵ اردیبهشت ۱۳۲۳ ش برابر با ۱۱ جمادی الاول ۱۳۶۳ در سن چهل و دو سالگی، اولین بیانیه سیاسی خود را صادر کردند. در این بیانیه، حضرت امام ضمن بررسی و تحلیل اوضاع گذشته، حال و آینده مردم، قیام برای خدا را تنها راه اصلاح جهان عنوان کرده که آن، فلسفه بعثت همه انبیای الهی بوده است. ایشان در ادامه، دلایل بدبختی مسلمانان و ملت ایران را تشریح می کنند و در قسمت دیگری، مسؤولیت سنگین علما و روحانیان را برشمرده و عواقب زیان بار غفلت سیاسی آنها را متذکر می شوند. در ادامه، ایشان در این بیانیه، صریحاً علمای اسلام و جامعه اسلامی را به قیام عمومی فراخواندند و نسبت به سکوت در برابر توطئه های ضد اسلام هشدار دادند. مقصود امام از انتشار این بیانیه، به صدا در آوردن زنگ خطر و بیدار باشی برای طلاب جوان بود. این اقدام، شخصیت و موضع سیاسی ایشان را بیش از پیش آشکار کرد و به تدریج زمینه حضور عده ای از یاران همفکر را در جمع شاگردنشان ایشان فراهم آورد. این اشخاص کسانی بودند که هسته اصلی اقدامات انقلابی سال های بعد را تحت رهبری معظمٌ له،

تشکیل دادند.

مناسبت ۰۲: انحلال رسمی حزب توده به دلیل خیانت به آرمان های جمهوری اسلامی (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

حزب توده ایران در سال ۱۳۲۰ ش با مرام کمونیستی تشکیل شد. اما طولی نیز نکشید که این حزب به عامل و مزدور شوروی در ایران تبدیل گشت و به همین دلیل هیچ گاه مردم مسلمان ایران از آن استقبال نکردند. حزب توده به جریان ملی شدن صنعت نفت ایران خیانت کرد و در ازای اعطای امتیاز نفت جنوب به انگلیس، خواستار واگذاری نفت شمال ایران به شوروی شد تا به اصطلاح، توازن برقرار شود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، فعالیت حزب توده که در زمان رژیم شاه ممنوع شده بود پس از سی سال، از سر گرفته شد. اما اعضای این حزب همچنان به تلاش برای تأمین منافع نامشروع شوروی در ایران ادامه دادند. به طوری که در اعترافات صریح رهبران حزب توده، همکاری این حزب با شوروی تأیید و حتی مطرح شد که در واقع سفیر شوروی در تهران، تصمیمات کمیته مرکزی حزب توده را تأیید نهایی می کرده است. در پی این اعترافات و اطلاعات به دست آمده توسط نیروهای امنیتی در مورد نقش شوروی در توطئه علیه انقلاب اسلامی، دستور اخراج هجده تن از افراد سفارت شوروی در ایران صادر شد. پس از آن که شوروی از رسیدن به اهداف خود در ایران مأیوس شد، با همکاری عوامل داخلی خود در ارتش، در توطئه ای برای براندازی نظام جمهوری اسلامی شرکت کرد. اما با هوشیاری عناصر مؤمن و انقلابی در ارتش و نیروهای امنیتی، این توطئه، خنثی شد. پس از افشای نقش حزب توده ایران در طرح کودتای شوروی علیه انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۶۱، مسؤولان

نظام جمهوری اسلامی، ادامه فعالیت این حزب را بر خلاف مصالح نظام تشخیص داده و پس از دستگیری سران آن، حزب توده را منحل اعلام کردند.

مناسبت ۰۳: صدور فرمان اجرایی دولت آمریکا در تحریم اقتصادی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از آنکه دولت آمریکا، تحریم های اقتصادی خود در طول سال های جنگ تحمیلی را کافی ندید، به فکر این افتاد که دامنه این تحریم ها را وسعت داده و جمهوری اسلامی ایران را در جهان منزوی سازد. از این رو، بیل کلینتون، رییس جمهور وقت آمریکا در پانزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۷۴ ش، با مستمسک قرار دادن این که عملکرد ایران، باعث تهدید علیه صلح و امنیت کلیه ملت هاست؛ ایران همچنان از تروریسم بین المللی حمایت می کند؛ روند صلح خاورمیانه را به مخاطره می افکند و به دنبال دستیابی به سلاح های کشتار جمعی است تحریم هایی علیه جمهوری اسلامی ایران اعمال نمود. ممنوعیت صادرات کالا ـ و تکنولوژی و خدمات به ایران، ممنوعیت هرگونه معامله با ایران، ممنوعیت سرمایه گذاری های جدید از طرف آمریکاییان با ایران، ممانعت شرکت های آمریکایی از فراهم آوردن تسهیلات برای شرکت های تحت کنترل آمریکا که با ایران معامله می کنند، از جمله موارد این تحریم بود. علی رغم گستردگی این تحریم و تحریم های بعد، آمریکا هیچ گاه به هدف خود که همان به زانو درآوردن دولت و ملت انقلابی ایران و منزوی کردن جمهوری اسلامی است، نائل نشد و در طول سالیان بعد، ایران به عنوان یکی از کشورهای در حال رشد و مطرح در عرصه های منطقه ای و بین المللی عنوان گردیده است.

مناسبت ۰۴: درگذشت شاعر توانا و ادیب معاصر استاد "محمدعلی مردانی" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمد علی مردانی، در سال ۱۳۰۱ ش در یکی از روستاهای توابع شهرستان خمین در استان مرکزی به دنیا آمد. وی از کودکی به شعر علاقه مند شد. در ده سالگی به مرثیه و مدیحه سرایی

پرداخت و در تکایا و مجالس سوگواری اباعبـداللّه الحسـین(ع) مرثیه سـرایی می کرد. اسـتاد مردانی در زمان رژیم پهلوی، در شهر خمین، به تشکیل مجمع مداحان همت گماشت ولی مورد غضب رژیم ستم شاهی قرار گرفت و خانه اش توسط مزدوران محلی به آتش کشـیده شـد. وی در سال ۱۳۳۱ ش ساکن تهران شـد و از آن پس انجمن نغمه سـرایان مـذهبی شـرق تهران را تاسـیس کرد. مردانی پس از پیروزی انقلاب، فعالیت خود را شدت بخشـید و به عضویت شورای شـعر وزارت ارشاد اسلامی و واحـد ادبیـات حوزه هنری سازمان تبلیغات اسـلامی درآمـد. وی همچنین در طول جنگ تحمیلی، در جبهه ها حضور داشت و در این راه دچار عوارض جسـمی گردید. مردانی شاعری اخلاص پیشه و عارفی وارسـته بود و نسبت به چهارده معصوم(علیهم السلام) اخلاص کامل داشت. استاد مردانی در طول عمر خود توفیق تالیف و گردآوری حدود هفتاد مجموعه شعر را یافت که اغلب آنهـا به چـاپ رسـیده که مجموعه آفتـاب، ادبیـات عـاشورا، همراه بـا کاروان، حریم عشق، راهیان عاشورا، فروغ ایمان و نوای رزمندگان از آن جمله است. اسـتاد مردانی سـرانجام پس از تحمل سال ها رنج بیماری در نیمه اردیبهشت ۱۳۷۸ ش برابر با ۱۸ محرم ۱۴۲۰ ق در ۷۷ سالگی بدرود حیات گفت و در قطعه فرهیختگانِ بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: رحلت محقق فرزانه و پژوهشگر نهج البلاغه حجت الاسلام "محمد دشتی" (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد فرهیخته، حجت الاسـلام و المسلمین شیخ محمد دشتی در سال ۱۳۳۰ ش (۱۳۷۰ ق) در مازنـدران به دنیا آمد و پس از فراگیری تحصیلات ابتدایی به آموختن علوم دینی روی آورد. وی پس از تلاش و پشتکار فراوان، در بیست سالگی به درس

خارج فقه و اصول حضرات آیات: میرزا هاشم آملی، ناصر مکارم شیرازی، علی مشکینی اردبیلی و عبدالله جوادی آملی راه یافت و مبانی حکمت و فلسفه را از استادان فن آموخت. حجت الاسلام دشتی پس از آن به تالیف و تدریس و تحقیق روی آورد تا اینکه در سال ۱۳۶۷، مؤسسه تحقیقاتی امیرالمومنین(ع) را بنیان نهاد و با کمک گروهی از محققان، کتاب های ذیل را فراهم نمود: فرهنگ سخنان معصومین در ۱۵ جلد، تحلیل تاریخی سیاسی معصومین در ۱۴ جلد و سیره امام علی(ع) در ۱۵ جلد، ترجمه نهج البلاغه، فرهنگ واژه ها، موضوعات کلی و معارف نهج البلاغه در ۴ جلد، اسناد و مدارک نهج البلاغه و ده ها اثر دیگر. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی یکسره به تلاش و کوشش در راه احیای شعائر دینی می پرداخت و هماره به تبلیغ دین در شهرهای مختلف کشور و تدریس در نهادهای انقلابی و دانشگاه ها و سخنرانی همت گماشت تا این که در بازگشت از سفر تبلیغی خویش از کاشان در ۵ اردیبهشت ۱۳۸۰ دچار سانحه تصادف شد و پس از گذشت ده روز، در نیمه همان ماه برابر با ۱۱ صفر ۱۴۲۲ق در پنجاه سالگی بدرود حیات گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: اعلام عزای عمومی در پی دریافت خبر شهادت جمعی از علما در عراق (۱۳۸۲ ش)

شرح مناسبت:

در پی اعلام خبر شهادت ۱۸۲ تن از فضلا و علمای حوزه علمیه نجف اشرف که تصور می شد در زندان های رژیم بعثی عراق به سر می برند، روز پانزدهم اردیبهشت ۱۳۸۲، عزای عمومی اعلام شد و کلیه حوزه های علمیه جهان تشیع، تعطیل گردیدند. اعلام خبر شهادت این افراد که

۱۳۸ تن از آنـان ایرانی و مـابقی از دیگر کشورها بوده انـد، شخصـیت ها، گروه ها و نهادهای مختلف کشور این جنایت رژیم سرنگون شده بعث را محکوم کردند. همچنین مجالس بزرگداشت متعددی در حوزه های علمیه در شهرهای گوناگون برگزار شـد. در پیام مقام معظم رهبری، حضـرت آیت اللّه خامنه ای که در همین زمینه منتشـر شـد. ایشان مسؤولیت این جنایت را تنها مختص رژیم سفاک عراق ندانستند و کسانی را که با کمک ها و سیاست های خود، آن رژیم را تقویت و تجهیز کرده اند نیز مسؤول این حادثه در پیشـگاه خدا و مردم عراق عنوان کردند. شـهادت این افراد تنها یکی از جنایات بی شـمار در دوران سیاه حاکمیت رژیم بعث عراق است.

مناسبت ۰۷: روز بزرگداشت "شیخ صدوق" دانشمند شهیر شیعه

شرح مناسبت:

ابوجعفر محمـد بن علی بن بـابْوِیه معروف به شـیخ صـدوق در حـدود سال ۳۰۶ق در خانـدان اهـل علم و فقـاهت و با بشارت حضـرت صاحب الزمان(عـج) در شـهر مقدس قم به دنیا آمد. محمد در سـنین کودکی فراگیری دانش دینی را آغاز کرد و در محضـر پـدر و دیگر اسـتادان رشـد یافت. وی پس از آنکه به مرتبه بالایی در علم رسـید، برای درک محضـر اساتیـد بزرگ و حدیث شـناسان آن دوران، سـفرهای علمی خود را آغاز کرد و از بیش از ۲۰۰ تن از دانشـمندان بزرگ عصر بهره برد. پس از سفر به بغداد، شهرت علمی او آن چنان دانشمندان آن دیار را تحت تاثیر قرار داده بود که تمام آنها را مجذوب خود کرد و از شعاع وجودی خود بهره مند ساخت. در حلقه درسی این فقیه سترگ، عالمان نامداری پرورش یافتند که شیخ مفید،

حسن بن محمد قمی، علم الهدی سید مرتضی، هارون بن موسی تلعکبری و حسین بن عبیدالله غضائری از آن جمله اند. همچنین کتاب عظیم "من لایحضر الفقیه" در ۴ جلد به عنوان یکی از ارکان کتب اربعه شیعه، شامل شش هزار حدیث و بر اساس موضوعات مختلف فقهی و نیز کتاب مدینه العلم در ۱۰ جلد که مفقود شده، امالی، خِصال، عیون اخبار الرّضا(ع) و عِلَلُ الشرایع از جمله سیصد کتاب ارزشمند این عالم کم نظیر شیعه می باشند. شیخ صدوق در اواخر عمر به درخواست شیعیان شهر ری، ساکن آن شهر شد تا اینکه در سال ۳۸۱ق در ۷۵ سالگی درگذشت و در مکانی که به نام او مشهور است به خاك سپرده شد.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: آغاز نخست وزیری "علی امینی" مهره سرسپرده طاغوت (۱۳۴۰ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال استعفای دولت جعفر شریف امامی، با مقدماتی که از قبل تدارک دیده شده بود، شاه فرمان نخست وزیری را با اختیارات کامل به نام دکتر علی امینی صادر کرد و او با پشتیبانی و حمایت آمریکا، زمام امور را در دست گرفت. مقدمات نخست وزیری علی امینی از بعد از کودتای ۱۳۳۲ فراهم شد. او با سمت وزیر دارایی در کابینه سپهبد زاهدی، رئیس هیئت نمایندگی ایران در مذاکرات نفت بود. از این لحاظ علی امینی نزد خارجیان و به ویژه آمریکاییان، مقام و موقعیت ویژه ای پیدا کرد. او بعدها سفیر ایران در آمریکا شد. وی با جلب حمایت دموکرات های آمریکا و پس از پیروزی آنان در انتخابات، توانست علی رغم میل شاه به نخست وزیری دست یابد. در واقع او برگزیده حزب دموکرات آمریکا بود و شرط اصلی قبول این سمت از جانب او

مبتنی بر این اصل بود که شاه چون طبق قانون اساسی از مسؤولیت مُبرا است و فقط حق سلطنت دارد، بنابراین باید در امور کشور دخالت نکند. امینی سپس از شاه انحلال مجلس شورای ملی و سنا را درخواست نمود و شاه در نوزدهم اردیبهشت به این خواسته او تن داد. دوران نخست وزیری امینی سرانجام پس از چهارده ماه در ۲۷ تیرماه ۱۳۴۱ به پایان رسید.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم و فقیه بزرگ، آیت اللّه "روح اللّه کمالوند خرم آبادی" (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه روح اللّه کمالوند خرم آبادی در سال ۱۲۸۰ ش (۱۳۱۹ ق) در خانواده ای کشاورز در خرم آباد به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، راهی بروجرد شد و در آن شهر از فقیه بزرگ، آیت اللّه سیدحسین بروجردی کسب فیض نمود. ایشان سپس در اراک به درس آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری حاضر شد و به مدارج بالای علمی رسید. از آن پس و به همراه استاد راهی قم گردید و با حضور آیت اللّه بروجردی در قم، بار دیگر در خدمت آن عالم فرزانه، زانوی ادب زد. از هم بحث های آیت اللّه کمالوند می توان به حضرت امام در فلسفه و آیت اللّه سید محمدرضا گلپایگانی در فقه اشاره کرد. آیت اللّه کمالوند در سال ۱۳۳۰ ش، در ۵۰ سالگی به خواهش مردم خرم آباد و به امر آیت اللّه بروجردی، جهت احیای حوزه علمیه خرم آباد و ارشاد و تبلیغ، راهی این شهر گردید و تا پایان عمر خود در آن شهر ساکن شد. آیت اللّه کمالوند در میان مردم خرم آباد دارای محبوبیتی خاص بود و از نفوذ سیاسی - اجتماعی یک مرجع بهره می برد که این

محبوبیت در سایه اخلاق و پرهیزگاری ایشان شکل گرفته بود. وی در کنار تدریس، از مبارزات سیاسی نیز غافل نبود و در مواقع لزوم از قبیل طرح سربازگیری طلاب، رفراندوم شاه و ملت و ... به دستگاه جور تذکر می داد. سرانجام این عالم وارسته پس از عمری مجاهدت و خدمت در شانزدهم اردیبهشت ۱۳۴۳ ش برابر با ۲۳ ذی حجه ۱۳۸۲ ق در ۶۳ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در مسجد بالا سر حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۳۰: شهادت "مجید شریف واقفی" از اعضای مجاهدین خلق توسط منافقان این گروه (۱۳۵۴ش)

شرح مناسبت:

سازمان مجاهدین خلق ایران در سال ۱۳۴۴ ش توسط تعدادی از جوانان، برای مبارزه مسلحانه با رژیم شاه تأسیس شد. اما برخی از اعضای سست ایمان این سازمان، به تدریج تحت تأثیر افکار مارکسیستی قرار گرفتند و جنگ قدرت برای به دست گرفتن رهبری سازمان مجاهدین خلق آغاز شد. از اواخر سال ۱۳۵۳ و اوایل ۱۳۵۴ ش سازمان منافقین در دیدگاه ها و مواضع ایدئولوژیکی خویش تجدید نظر نمود و به این نتیجه رسید که آن چه در گذشته به آن اعتقاد داشتند، نمی تواند مبنای یک حکومت قرار گیرد. سازمان تصور می کرد که اسلام نمی تواند مسائل اقتصادی را حل و فصل کند و در قالب یک حکومت، اداره مملکت و کشور را عهده دار شود و ایدئولوژی اسلامی یک تفکر سازنده نیست. این تغییر نگرش نسبت به مسائل گوناگون اسلامی و نیز گرایش به سمت تفکرات مارکسیسم - لنینیسم، باعث واکنش جدی اعضای متدینی گردید که با هدف سرنگونی رژیم طاغوت و روی کار آمدن نظام اسلامی وارد سازمان شده بودند. از جمله

این افراد مجید شریف واقفی و مرتضی لباف نژاد بودند که پس از این تغییر مواضع سازمان، دچار تصفیه درون گروهی شده و به طرزی فجیع به شهادت رسیدند.

مناسبت ۰۴: آغاز اولین نمایشگاه مطبوعات ایران (۱۳۷۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: وقوع زلزله شدید در سلماس و کشته شدن بیش از دو هزار نفر(۱۳۰۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت استاد "بدیع الزمان فروزانفر" نویسنده، شاعر و ادیب برجسته معاصر (۱۳۴۹ش)

شرح مناسبت:

استاد بدیع الزمان فروزانفرِ خراسانی در حدود سال ۱۲۷۹ ش (۱۳۱۸ ق) در بشرویه در استان خراسان به دنیا آمد. تحصیلاتِ خود را در صرف، نحو، معانی، بیان، منطق، حکمت و فلسفه در مشهد و تهران در خدمت استادانی مانند ادیب نیشابوری، میرزا طاهر تنکابنی و سیدکاظم عصار و ... به پایان رساند و پس از آن در مدرسه دارالمعلّمین عالی، سمت معلّمی ادبیات را برعهده گرفت. بدیع الزمان از استعداد و هوشی بسزا برخوردار بود و حافظه ای فوق العاده داشت. وی سفرهای علمی متعددی به خارج از کشور انجام داد و در دانشگاه های برخی کشورها، کرسی تدریس زبان و ادبیات فارسی را تاسیس کرد. استاد فروزانفر دانشمندی نکته سنج، استادی محقق و مدرسی بی نظیر بود و علاوه بر داشتن اطلاعات بسیار در زمینه معارف اسلامی و ادبیات فارسی، شاگردان بسیاری تربیت نمود که هریک از آنها در شمار استادان بزرگ به شمار می آیند. از این ادیب گرانقد آثار فراوانی بر جای مانده که تالیف کتاب سخن و سخنوران در چهار جلد، تاریخ ادبیات ایران و نیز تصحیح کلیات شمس تبریزی و نیز تصحیح فیه مافیهِ مولوی و ... از آن جمله اند. استاد فروزانفر سرانجام در ۱۷ اردیبهشت ۱۳۴۹ بر اثر سکته قلبی در هفتاد سالگی در تهران دار فانی را وداع گفت و جامعه ادبی ایران را سوگوار نمود.

مناسبت ۰۳: بمباران زندان "دوله تو" توسط رژیم بعثی عراق (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

پس از آشوب های منطقه ای در کردستان و اعزام نیروهای نظامی برای آرام ساختن استان کردستان، گروهک منحله دمکرات، تعدادی از این نیروهای فداکار را اسیر و زندانی می سازد. گروهک دموکرات که از نگهداری، مواظبت و

تـأمین این زنـدان مخوف به تنگ آمـده بود، دست به دامان رژیم بعثی شـد و جنایتکاران آن رژیم نیز در این روز با برنامه ای حسـاب شـده به بمبـاران این زنـدان پرداخته و عـده ای از دلاـوران میهن اسـلامی را که در اسارت حزب دموکرات بودنـد، به خاک و خون کشیدند.

مناسبت ۰۴: درگذشت "مهرداد اوستا" شاعر و قصیده سرا (۱۳۷۰ ش)

شرح مناسبت:

محمدرضا رحمانی مشـهور به مهرداد اوسـتا - فرزند محمدصادق از شعرای نامی معاصر - در سال ۱۳۰۶ ش در بروجرد متولد شد و تحصـیلات مقدماتی را در زادگاه خود به پایان برد. وی پس از اخذ لیسانس فلسفه به سمت دبیری، به تدریس پرداخت. اسـتاد مهرداد اوسـتا، مبارزات سیاسی خود را سال ها پیش از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران آغاز کرد. او در مجموعه اشعار خود و نیز در کتـاب "تیرانا" با لحنی تنـد از رژیم شاه انتقاد کرده است. اَوِسـتا اشـعاری زیبا درباره انقلاب اسـلامی و همچنین رثای حضـرت امام سـروده است. او سال های بسـیاری از عمر خود را صرف تحقیق در اشعار شاعرانی همچون حافظ، مولوی، خاقانی و ادبیات اساطیری جهان کرد. مهرداد اوسـتا در سـرودن انواع شـعر به ویژه قصـیده مهارت و شـهرت داشت. وی بعد از انقلاـب اسـلامی ایران، سـمت مشـاور فرهنگی ریـاست جمهوری را بر عهـده داشت. همچنین در سال های پایانی عمر خود به عنـوان رییس شـورای شـعر وزارت فرهنـگ و ارشـاد اســلامی فعـالیت می کرد. از ایـن شـاعر گرانقـدر آثـار منظـوم و منثـور ارزشـمندی چون امام، حماسه ای دیگر، و از کاروان رفته به یادگار مانده است. مهرداد اوستا سرانجام در ۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۰ در ۶۳ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و

رخ در نقاب خاک کشید.

مناسبت ۰۵: صدور دستورالعمل اجرایی تحریم اقتصادی ایران توسط دولت آمریکا (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

در ۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۶ ش برابر با هفتم می۱۹۹۷ م، بیل کلینتون، رییس جمهور وقت ایالات متحده آمریکا، دستورالعمل اجرایی مهمی را که متضمن تحریم و فشار جدید اقتصادی علیه جمهوری اسلامی ایران بود، امضا کرد. در این دستورالعمل، ایران به حمایت و پشتیبانی از تروریسم جهانی و اقدام برای دستیابی به سلاح های مخرب و ویران کننده و کشتار جمعی متهم شده بود. این تحریم، فراتر از ممنوعیت تجاری است که از سال ۱۳۶۶ ش (۱۹۸۷ م) انجام گرفته است. به موجب این دستورالعمل علاوه بر تمدید ممنوعیت صدور کالاهای تجاری به ایران و خرید نفت از ایران، و نیز تجارت هر نوع کالا، روابط و خدمات مالی و سرمایه گذاری در ایران، شرکت های آمریکایی از تایید یا تصویب و یا فراهم ساختن تسهیلات لازم جهت اجرای معاملات مربوط به ایران منع شدند و یک ماه فرصت داده شد که این کمپانیها، قراردادهای خود را تسویه نمایند. همچنین در صورت عدم رعایت این دستور توسط شرکت های آمریکایی، مجازات سختی برای آنان در نظر گرفته شد. این تحریم ها در نهایت با متضرر شدن کمپانی های آمریکایی مواجه گردید در حالی که شرکت های دیگر کشورهای جهان، ارتباطات اقتصادی خود را با جمهوری اسلامی ایران افزایش داده و به تحریم ها توجهی نکردند.

مناسبت ۰۶: روز اسناد ملی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: درگذشت شاعر معاصر "غلامرضا رشید یاسمی" (۱۳۳۰ش)

شرح مناسبت:

غلامرضا رشید یاسمی متخلص به رشید در سال ۱۲۷۴ شمسی در کرمانشاه بدنیا آمد. پس از گذراندن تحصیلات ابتدائی در زادگاه خود و مدرسه سن لوئی تهران، بر اثر ذوق فطری و مؤانست با استادان فن خصوصاً ملک الشعراء بهار به سرودن شعر پرداخت و سپس به استادی دانشکده ادبیات و عضویت فرهنگستان ایران نائل آمد. او با همکاری ملک الشعرای بهار، ادیب و شاعر آن زمان، مجله دانشکده را تأسیس کرد و آنگاه به عضویت انجمن ادبی ایران درآمد. رشید یاسمی در این مجله و در روزنامه های دیگر آن دوران همچون نوبهار، آینده و ارمغان آثار و نوشته های خود را منتشر می کرد و به علت انتشار مقالات ادبی و انتقادی در روزنامه شفق سرخ، شهرت بسزایی یافت. وی با یادداشتن زبان های فرانسه، پهلوی، عربی و انگلیسی کتب بسیاری اعم از ترجمه و تألیف را به سرمایه فرهنگی کشور افزوده است که از بین آنها می توان به کتب تاریخ ملل و نحل، آیین نگارش و تاریخ ادبیات معاصر اشاره نمود. این استاد توانا همچنین کتبی نظیر ایران در زمان ساسانیان، تاریخ ادبیات

ایران و تاریخ عمومی را ترجمه کرد. رشید یاسمی، در شاعری، سبک قدما را به کار بسته و شعر را در نهایت سلامت می سرود. وی مدتی در وزارت فرهنگ و دارایی، در پست های حساس بود و سپس در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران به تدریس تاریخ پرداخت. استاد رشید یاسمی در اسفند ماه ۱۳۲۷ ش در حین سخنرانی دچار سکته ناقص گردید و مدتی در بیمارستان بستری بود، تا اینکه

در هجدهم اردیبهشت سال ۱۳۳۰ش، پس از یکسال بیماری، در ۵۶ سالگی چشم از جهان فرو بست.

مناسبت ۰۲: آزادی پادگان حمید از اشغال نیروهای عراقی در عملیات بیت المقدس (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که مرحله دوم از عملیات بزرگ بیت المقدس در تاریخ ۱۶ اردیبهشت ۶۱، با رمز یا علی بن ابی اطالب آغاز شده بود، رزمندگان اسلام با هجومی گسترده، خود را به مواضع دشمن رسانده و موفق شدند کلیه خطوط را در دست بگیرند. در این حال نیروهای از جان گذشته اسلام، با در هم کوبیدن قوای عراقی، لحظه به لحظه به تصرفات خود افزودند و دژهای به ظاهر تسخیرناپذیر دشمن را یکی پس از دیگری به تصرف خود درآوردند. در این میان، پادگان حمید که در مرحله اول عملیات، در یک قدمی آزادی قرار گرفته بود، پس از ماه ها اشغال، با فرار بعثیان به طور کامل به تصرف رزمندگان اسلام درآمد و پیروزی دیگری نصیب ایران نمود.

مناسبت ۰۳: آزادسازی هویزه از دست مزدوران رژیم بعث عراق (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

در جریان عملیات بزرگ بیت المقدس، رزمندگان اسلام با نزدیک شدن به مرزهای بین المللی و استقرار در ۱۷ کیلومتری نوار مرزی، شهر هویزه را که از ماه های آغازین جنگ، در اشغال نیروهای بعث بود، به محاصره خود درآوردند. علی رغم مقاومت فراوان دشمن، زمانی که حلقه محاصره هویزه تنگ تر شد، نیروهای عراقی خود را در مهلکه ای دشوار یافته، اقدام به فرار و عقب نشینی کردند. در این حال رزمندگان سرافراز اسلام قدم به شهر ویران شده هویزه گذاشتند و به تعقیب دشمن بعثی پرداختند. با انتشار خبر فتح هویزه، سران بعث همچون دفعات قبل، فرار از هویزه را جزو پیروزی های خود به حساب آورده و آن را عقب نشینی تاکتیکی عنوان کردند.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: ارتحال عالم مجاهد و روحانی مبارز آیت اللّه "سید عبدالحسین لاری" (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعبدالحسین لاری در سال ۱۲۲۶ش (۱۲۶۴ ق) در لار به دنیا آمد. وی بعد از اتمام دوره مقدماتی و سطح، راهی نجف اشرف گردید و در درس میرزای بزرگ شیرازی حاضر شد و اجازات متعدد اجتهاد دریافت نمود. آیت اللّه لاری پس از مدتی به دستور میرزای شیرازی جهت هدایت و رهبری مردم خطه فارس به لارستان رفت. ایشان در اولین گام، حوزه علمیه لار را تاسیس نمود و به نشر احکام اسلامی همت گماشت. حضور مجتهدی مانند آیت اللّه لاری، باعث کم نفوذ شدن مبلغان مسیحی و انزوای آنان گردید. ضبط و ثبت اموال حاکم دست نشانده، احداث کارخانه اسلحه سازی، آموزش نیروهای نظامی

و امتناع از پرداخت مالیات به دولت مرکزی، گام های مهمی بود که به رهبری ایشان جهت ایجاد ملت اسلام برداشته شد.
همچنین قیام وی در حمایت از مشروطه

خواهان شیراز و رویارویی با نیروهای دولتی و همکاری با دلیران تنگستان در مقابله با متجاوزان انگلیسی از جمله فعالیت های این مجتهد جهادگر در راه استقلال مردم و اعاده شرافت اسلامی می باشد. در کنار فعالیت های سیاسی، از آیت اللّه لاری حدود چهل اثر فقهی، کلامی، فقهی - سیاسی، اصولی و ... به یادگار مانده است. این عالم مجاهد سرانجام در ۱۹ اردیبهشت ۱۳۰۳ ش برابر با چهارم شوال ۱۳۴۲ ق در ۸۶ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در شهرستان جَهرم در محلی که هم اکنون به "مقبره آقا" معروف است به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: فسخِ امتیاز استعماری "کاپیتولاسیون" توسط مجلس شورای ملی (۱۳۰۶ش)

شرح مناسبت:

مفهوم عام حقوقی کاپیتولاسیون، عبارت از نظام قضاوت کنسولی و برخی امتیازات و مصونیت های قضایی است که به موجب آن، اتباع یک کشور در صورت ارتکاب جرم در کشور مورد نظر از شمول قوانین جزایی و مدنی در قلمرو کشور میزبان مستثنی می شدند. حق کاپیتولاسیون در ایران، اولین بار در معاهده ترکمنچای در سال ۱۲۰۶ش در زمان فتحعلی شاه قاجار به روسیه داده شد و بعدها بسیاری از دولت های دیگر نیز صاحب این امتیاز شده و قضاوت کنسولی خود را بر دستگاه سیاسی و قضایی ایران تحمیل کردند. در سال ۱۲۹۷ ش، لایحه ای به تصویب رسید که به موجب آن حق کاپیتولاسیون روس ها در ایران که تحت فشار زور و تهدید و تطمیع و برخلاف مصالح ملت ایران بوده است با استناد به قانون اساسی لغو شد. پس از لغو قرارداد کاپیتولاسیون بین ایران و روسیه قراردادهای مشابه با کشورهای دیگر نیز ملغی گردید. اما کشورهای غربی همچنان به

این امتیاز پایبند بودند تا این که مجلس شورای ملی در چنین روزی در نوزدهم اردیبهشت ۱۳۰۶ش، الغاء کاپیتولاسیون را اعلام کرد و به همه دولت هایی که از حق کاپیتولاسیون استفاده می کردند یک سال وقت داد که در قراردادهای خود تجدید نظر و این امتیاز را لغو کنند. این قانون ننگین، یک بار دیگر در سال ۱۳۴۳ ش مطرح شد و به تصویب رسید که به سبب اعتراض امام خمینی(ره) به آن، آن حضرت را به ترکیه تبعید کردند. در نهایت کاپیتولاسیون پس از پیروزی انقلاب اسلامی برای همیشه لغو شد.

مناسبت ۰۳: تخلیه کامل ایران از نیروهای شوروی سابق پس از پایان جنگ جهانی دوم (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از پایان جنگ جهانی دوم، ایران به شورای امنیت شکایت کرد که روسیه بر خلاف پیمان سه جانبه، ایران را تخلیه نکرده است و در امور داخلی کشور دخالت می نماید. شوروی انتظار این شکایت را نداشت و درخواست تاخیر در رسیدگی را نمود. اما نمایندگان ایران، انگلستان و آمریکا با تعویق جلسه شورای امنیت درباره تصمیم در این موضوع مخالف بودند. شوروی نمی خواست موضوع ایران جنجالی بین المللی علیه آن کشور باشد، بنابراین سفیر شوروی در ایران کوشش زیادی برای توافق با مقامات ایرانی انجام داد. در نهایت موافقت نامه ای در مورد تخلیه ایران، نفت شمال و آذربایجان به امضاء طرفین رسید، تا این که سرانجام در روز نوزدهم اردیبهشت سال ۱۳۲۵ ش، تخلیه کامل ایران انجام گرفت.

مناسبت ۰۴: عملیات محدود انصارالحسین در منطقه هورالهویزه، جزیره مجنون، توسط سپاه(۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: صدور قطعنامه ۶۱۲ شورای امنیت در مورد کاربرد سلاح های شیمیایی در جنگ(۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

با شکایت ایران علیه عراق مبنی بر بمباران شیمیایی عراق علیه مردم بی گناه کشورمان، کارشناسان سازمان ملل پس از بازدید از مناطق دو طرف، گزارش خود را مبنی بر استفاده از سلاح های شیمیایی علیه نظامیان و غیر نظامیان ایرانی و همچنین نظامیان عراقی به دبیر کل تسلیم کرد. دبیرکل، این گزارش را به ضمیمه نامه ای، به شورای امنیت تقدیم نمود که در نتیجه، قطعنامه ۶۱۲ صادر شد. در این قطعنامه بدون آن که از کشوری خاص به عنوان استفاده کننده سلاح های شیمیایی یاد شود، کاربرد این سلاح ها محکوم گردید. همچنین در این قطعنامه از تمامی کشورها درخواست شد که با رعایت تعهدات بی طرفی، از صدور عوامل شیمیایی به طرف های مخاصمه خودداری کنند.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: ورود "مورگان شوستر" آمریکایی به تهران به منظور اصلاح امور مالی کشور (۱۲۹۰ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال موافقت مجلس با استخدام مستشاران خارجی برای سامان دادن اوضاع اقتصادی کشور، دولت ایران در پی انجام قراردادی با ایالات متحده آمریکا، یک هیئت مستشار مالی برای اصلاح امور مالی به کشور دعوت کرد و در این روز، هیئتی به ریاست مورگان شوستر وارد ایران شد. مجلس شورای ملی با اطمینان به حسن نیت شوستر و همراهانش، به آنان درباره هر نوع فعالیت برای اصلاح امور مالی ایران، اختیار تام داد، ولی این عمل ایران، به دولت روس بسیار گران آمد و روس ها مصمم شدند کاری کنند که شوستر و معاونینش از کار برکنار شوند. از این رو، به بهانه ای واهی به دولت ایران برای اخراج شوستر اولتیماتوم داد که با مخالفت مجلس مواجه گردید. در این حال قوای روس نیز به شهرهای آذربایجان و به ویژه تبریز یورش بردند

و به قتل و غارت پرداختند. این عمل، دولت ایران را به برکناری شوستر وادار کرد و فردی وابسته به روس ها را به جای وی برگزید.

مناسبت ۰۲: ارتحال عالم ربانی آیت اللّٰه "محمد کوهستانی بهشهری" (۱۳۵۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه محمد کوهستانی بهشهری پس از تحصیل دروس مقدماتی در زادگاه خود، به نجف اشرف عزیمت کرد و در حلقه درس حضرات آیات: میرزای نایینی و سید ابوالحسن اصفهانی جای گرفت. ایشان پس از اخذ درجه اجتهاد به زادگاه خود، کوهستان، بازگشت و به دور از هیاهوی شهر به تدریس و ارشاد مردم پرداخت. آیت اللّٰه کوهستانی در همان محل کوچک، چندین مدرسه بنا کرد و به تربیت طلاب علوم دینی پرداخت که شهید سید عبدالکریم هاشمی نژاد از آن جمله اند. این عالم ربانی سرانجام در ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۰ ش برابر با ۱۴ ربیع الاول ۱۳۹۱ ق بر اثر بیماری، دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: تصویب آرم نهایی جمهوری اسلامی ایران توسط امام خمینی(ره) (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، قرار بر این شد آرمی به عنوان نماد و نشان جمهوری اسلامی ایران معرفی شود که بیانگر روح دین خواهی و اسلام طلبی ملت مسلمان ایران باشد. از این رو پس از فراخوان شورای انقلاب برای تهیه این آرم، طرح های متعددی به این شورا رسید که سرانجام از میان آنها یک طرح مورد پذیرش قرار گرفت. در نهایت با ارایه این آرم به رهبر کبیر انقلاب اسلامی، طرح مزبور به تصویب رسید. این آرم به صورت چهار هلال و یک ستون میانی و نشانگر کلمه مقدس "اللّٰه" می باشد و در عین حال کلمه مبارک "لا اله الا اللّٰه" را نیز تشکیل می دهد. در توضیح محتوای این شکل نمادین می توان گفت که ستون میانی یا شمشیر، نشانه اقتدار و قدرت؛ هلال نشان دهنده

رشد، پنج جز اصلی نمایشگر اصول پنج گانه دین (مذهب تشیع)، و ترکیب متقارن بیانگر تعادل و میزان و عدالت می باشد. این آرم از آن پس در وسط رنگ سفید پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران و بر بالای عنوان تمام وزارتخانه های کشور قرار گرفت.

مناسبت ۰۴: آزادی منطقه شلمچه توسط رزمندگان اسلام (۱۳۶۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: رحلت حجت الاسلام دکتر "سیدجواد مصطفوی" نویسنده و محقق معاصر (۱۳۶۸ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام والمسلمین دکتر سیدجواد مصطفوی، نویسنده، محقق و استاد معاصر ایرانی، در سال ۱۳۰۱ ش در خانواده ای روحانی و اهل علم در مشهد به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه و اخذ دیپلم، وارد حوزه علمیه مشهد شد و از محضر استادانی چون ادیب نیشابوری، شیخ هاشم قزوینی، شیخ مجتبی قزوینی و سید احمد مدرس یزدی بهره گرفت. دکتر مصطفوی در ۲۹ سالگی به تهران عزیمت نمود و ضمن حضور در درس خارج آیت اللّه سید احمد خوانساری، به تدریس پرداخت. ایشان همچنین وارد دانشکده معقول و منقول دانشگاه تهران شد و پس از گذراندن دوره لیسانس و فوق لیسانس، موفق به اخذ درجه دکترا در رشته منقول گردید. این محقق بزرگوار از سال ۱۳۴۸ تا پایان عمر یکسره به تدریس، تالیف و تحقیق مشغول بود و در طی این سال ها، دانش آموختگان فراوانی از محضر درسش استفاده بردند. دکتر سیدجواد مصطفوی، با تحصیل و مطالعه در رشته های مختلف علوم دینی، تبحری خاص در این علوم یافت و آثار ارزشمندی به یادگار گذاشت که رابط نهج البلاغه با قرآن، کاشف الالفاظ نهج البلاغه و ترجمه و شرح اصول کافی در چهار جلد، از آن جمله اند. این پژوهشگر و مدرس فرزانه و محقق گرانقدر که پس از پیروزی انقلاب اسلامی، ریاست دانشگاه علوم اسلامی مشهد، را برعهده داشت سرانجام در بیستم اردیبهشت ۱۳۶۸ در ۶۷ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: آغاز به کار رادیو صدای بوسنی (۱۳۷۳ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز وقف

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز وقف

متن:

وَالباقِیاتُ الصّالِحاتُ خَیرٌ عِندَ رَبِّکَ ثَواباً وخَیرٌ أمَلًا

ترجمه:

و نیکی های ماندگار از نظر پاداش نزد پروردگارت بهتر و امیدوار کننده تر است

آدرس:

کهف، آیه ۴۶.

زیر عنوان:

روز وقف

متن:

پیامبر صلی الله علیه وآله: إذا ماتَ الإنسانُ انقَطَعَ عَمَلُهُ إلّا مِن ثَلاثٍ: إلّا مِن صَدَقَةٍ جاریَةٍ أو عِلمٍ یُنتَفَعُ بِهِ أو وَلَدٍ صالِحٍ یَدعُو لَهُ

ترجمه:

با مرگ انسان، رشته عملش قطع می شود، مگر از سه چیز: صدقه جاری (وماندگار)، دانشی که مردم از آن بهره مند شوند، و فرزند نیکوکاری که برایش دعا کند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۴۲۸۷.

زیر عنوان:

روز وقف

متن:

امام علی علیه السلام: الصَّدَقَهُ و الحَبسُ ذَخیرَتانِ فَدَعُوهُما لِیَومِهِما

ترجمه:

صدقه و وقف دو ذخیره اند، آنها را برای روز خودشان (قیامت) وانهید

آدرس:

دعائم الإسلام، ج۲، ص ۳۴۰.

زیر عنوان:

روز وقف

متن:

امام صادق علیه السلام: تَصَدَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله بِأموالٍ جَعَلَها وَقفاً

ترجمه:

پیامبر خدا اموالی را صدقه داد و آنها را وقف کرد

آدرس:

دعائم الإسلام، ج۲، ص ۳۴۱.

زیر عنوان:

روز وقف

متن:

امام صادق علیه السلام: قَسَمَ رَسولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله الْفَی ءَ فَأصابَ عَلِیّاً أرضٌ فَاحتَفَرَ فِیها عَیناً فَخَرَجَ مِنها ماءٌ. فَقالَ: هِیَ صَدقَهٌ بَتّاً بَتْلاً فی حَجیجِ بَیتِ اللَّهِ و عابِرِ سَبیلِهِ لاتُباعُ و لاتُوهَبُ و لاتُورَثُ

ترجمه:

پیامبر خدا غنایم را تقسیم کرد. قطعه زمینی به علی رسید. علی در آن زمین چشمه ای حفر کرد و چشمه به آب رسید ... حضرت فرمود: "این صدقه (و وقفی) است که آن را به طور قطعی (از ملک خویش) جدا کردم و به حاجیان خانه خدا و در

راه ماندگان حجّ، مخصوص گردانیدم؛ نه فروختنی است، نه بخشیدنی و نه

ارث بردنی

آدرس:

تهذیب الأحکام، ج۹، ح ۱۴۸.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: اعدام دکتر "حشمت" از یاران میرزا کوچک خان جنگلی به دستور تیمور تاش حاکم گیلان (۱۲۹۸ش)

شرح مناسبت:

دکتر ابراهیم حشمت الاطباء، یکی از مردان آزاده، خدمتگزار و نیک نامی بود که در جنبش مشروطیت از مجاهدین صدیق و در قیام جنگل از سران فداکار و نزدیک به میرزا کوچک خان جنگلی بود. وی در جریان نهضت جنگل، به واسطه خدمات پزشکی اش، محبوبیت زیادی در لاهیجان کسب کرده بود و در آنجا یک گروه چند صد نفری به نام نظام ملی گرد آورده بود. وی پس از مدت ها که به همراه نهضت جنگل مشغول مبارزه بود، از جانب مقامات نظامی دولت، به تسلیم دعوت شد. مقامات نظامی برای دکتر امان نامه ای در پشت جلد قرآن نوشتند و برای او ارسال کردند. دکتر حشمت نیز که به مبانی دینی ایمان داشت، سوگند مقامات نظامی را باور کرد و به همراه ۲۷۰ نفر از مجاهدین تحت فرمانش، خود را به قزاقان تسلیم نمود اما بدرفتاری فرماندهان نظامی، در همان لحظات اولیه، دکتر را متوجه اشتباهش نمود. پس از مدت کوتاهی جلسه محاکمه نظامی ترتیب داده شد و بدون اینکه حق دفاعی برای دکتر حشمت قائل شوند، حکمی را که از پیش انشا نموده، قرائت و دکتر را به اعدام محکوم ساختند. سرانجام دکتر حشمت در روز ۲۱ اردیبهشت ۱۲۹۸ ش برابر با یازدهم شعبان ۱۳۳۷ ق در رشت به دار آویخته شد و در همان شهر مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: پیوستن رسمی اروپای غربی به آمریکا در تحریم اقتصادی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

به دنبال واقعه فتح لانه جاسوسی آمریکا توسط دانشجویان پیرو خط امام در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ و پس از شکست طرح تحریم اقتصادی ایران از طریق سازمان ملل به دلیل وِتوی یکی از اعضای شورای امنیت، برخی از کشورهای اروپایی تصمیم گرفتند

که از امضای قراردادهای جدید با جمهوری اسلامی خودداری نموده و ایران را تحت فشار قرار دهند. این تصمیم بازار مشترک اروپا از آنجایی که برای حمایت از آمریکا و محکوم کردن مسأله گروگان گیری انجام می گرفت، حالتی سمبولیک و سیاسی داشت و از بار اقتصادی غالبی برخوردار نبود. بدین ترتیب پس از پایان مهلت آزادسازی گروگان ها و لاینحل ماندن این مسأله، جامعه اقتصادی اروپا به طور رسمی، تحریم اقتصادی ایران را اعلام نمودند. این اقدام در حالی انجام می گرفت که در اعلامیه مشترک کنفرانس ۹ کشور اروپایی تنها هدف از این اقدام، تسریع در آزادی گروگان ها عنوان شده بود. اما با گسترش این تحریم از سوی کشورهای غربی، اقتصاد داخلی آنان نیز دچار رکود و تورم شد. در طول هشت سال دفاع مقدس، آمریکا و کشورهای بازار مشترک اروپا، ایران را در تنگنا قرار داده و از معامله مستقیم خودداری می کردند. حتی در مواردی از فروش و ارسال داروهای مورد نیاز به ایران امتناع می نمودند. این در حالی بود که پیشرفته ترین تجهیزات نظامی و خطرناک ترین سموم شیمیایی را در اختیار رژیم متجاوز عراق قرار می دادند و این رژیم را به ادامه جنگ ترغیب می کردند. لیکن رفته رفته، کشورهای اروپایی دریافتند که فشار آمریکا به ایران نه تنها به نفع آنها نیست بلکه منافع آنان را فدای مطامع آمریکا خواهد ساخت.

–

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: برپایی دومین دکل فرستنده در تهران (۱۳۰۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: استقلال بحرین از ایران با تأیید سازمان ملل متحد (۱۳۴۹ ش)

شرح مناسبت:

در بیست و دوم اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۹ شمسی شورای امنیت سازمان ملل متحد با صدور قطعنامه شماره ۲۷۸، نظرخواهی فرستاده سازمان ملل از مردم بحرین را تأیید کرد و به این ترتیب، این کشور جزیره ای، مستقل شد. فرستاده سازمان ملل به بحرین، در مدت دو هفته، از طریق گفتگو با سران قبایل و افراد صاحب نفوذ در این کشور، به این نتیجه رسیده بود که بحرین مستقل شود. جزیره بحرین در خلیج فارس قبل از ظهور اسلام جزو قلمرو ایران بود و با تشکیل حکومت اسلامی، تحت کنترل خلفای مسلمان درآمد. از اوایل قرن هفتم هجری، بار دیگر به ایران ضمیمه شد تا این که پس از چندین بار جابجایی قدرت در این جزیره، بحرین در آستانه جنگ جهانی اول، تحت الحمایه انگلستان گردید. با این حال، ایران همواره بر حاکمیت خود بر بحرین تأکید داشت و به انگلیس به خاطر اشغال بحرین اعتراض می کرد. در اوایل دهه ۱۳۴۰ ش انگلیس به دلیل ناتوانی در اداره مستعمراتش، تصمیم به عقب نشینی از خلیج فارس گرفت، لذا با توافق رژیم شاه، زمینه سازی برای یک نظرخواهی در بحرین، زیر نظر سازمان ملل، برای تعیین تکلیف این جزیره فراهم شد که به استقلال آن انجامید و حاکمیت چند قرنی ایران بر بحرین در ۲۴ اردیبهشت ۱۳۴۹ پایان پذیرفت.

مناسبت ۰۳: رحلت عارف زاهد "سیدابوالحسن حافظیان مشهدی" (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

سیدابوالحسن حافظیان مشهدی از بزرگان عُرفا، استاد مسلم علوم غریب و صاحب مرتبه ای بلند در ریاضات شرعی بود. وی نخست به تحصیل ادبیات، ریاضی، طب، نجوم، هیئت، فقه و اخلاق پرداخت. سپس وارد ریاضت و تزکیه نفس گشت و از مرحوم حاج شیخ

حسنعلی اصفهانی بهره برد. پس از چند سال به همراه شیخ مجتبی قزوینی به قزوین رفت و به خدمت سید موسی زرآبادی رسید و مراتبی فوق العاده کسب کرد. حافظیان مشهدی از آن پس سالیانی چند در حجره فوقانی در صحن عتیق رضوی به عبادات و ریاضات اشتغال داشت. سپس به هند رفت و پس از ده سال به مشهد بازگشت و تا اواخر عمر نیمی از سال را در مشهد و نیمی در کراچی بود. شیعیان و اهل سنت آن دیار به حافظیان مشهدی ارادت داشتند و از او بهره مند می گشتند. از آثار ایشان می توان به "لوح محفوظ" و لوح "جنهالاسماء" که هر دو مایه حفظ و برکت است، اشاره کرد. همچنین ضریح مبارک پیشین حرم حضرت امام رضا(ع) از آثار ایشان است. حافظیان مشهدی از سال ها پیش به فکر تعویض ضریح فولادی که فرسوده شده بود، افتاد و پس از اتمام ساخت ضریح به وسیله هنرمندان اصفهانی و مشهدی و انتقال ضریح فولادی به موزه آستان قدس، ضریح مذکور نصب گردید و در نیمه شعبان ۱۳۷۹ق (۱۳۳۹ق) از آن بهره برداری شد. سیدابوالحسن حافظیان مشهدی سرانجام در بیست و دوم اردیبهشت ۱۳۶۰ ش برابر با هفتم رجب ۱۴۰۱ ق در مشهد مقدس درگذشت و رخ در نقاب خاک کشید.

مناسبت ۰۴: شهادت "مولوی فیض محمدحسین" روحانی مبارز سیستان توسط ضدانقلاب(۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: انفجار بمب در خیابان ناصرخسرو تهران و شهادت عابرین بی پناه توسط منافقین (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

در ادامه بمب گذاری توسط منافقین و گروهک های ضد انقلاب به منظور تضعیف نظام اسلامی و ناامن جلوه دادن جامعه، گروهک منافقین این بار در خیابان ناصرخسرو تهران که محلی پر تردد در مرکز شهر بود، اقدام به عمل جنایتکارانه بمب گذاری نمودند. این بمب که از نوع زمانی و با قدرت تخریبی پنجاه پوند تی.ان.تی بود، باعث ویرانی و آتش سوزی یک ساختمان دو طبقه و یک کارگاه تولیدی پوشاک گردید. در این حادثه ۹ نفر از هموطنان بی گناه به شهادت رسیدند و ۴۵ نفر دیگر مجروح شدند. همچنین ۱۵ دستگاه اتومبیل در آتش سوخت و به ۲۵ مغازه آسیب وارد آمد. این عملیات جنایتکارانه، سرآغازی بر روند گسترش بمب گذاری ها در سال ۱۳۶۴ بود که با قصد ایجاد رعب در مردم و مسؤولان و ناامنی جامعه صورت می گرفت. گروهک منافقین علی رغم سردادن شعارهای پوچ نجات خلق و آزادی بخشی به ملت ایران، مرتکب چنین جنایات هولناکی می شدند و این اعمال، دروغ بودن اهداف آنان را بیش از پیش به همگان اثبات نمود.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: انحصار چاپ اسکناس در ایران توسط بانک ملّی ایران (۱۳۰۹ ش)

شرح مناسبت:

کشور فرانسه برای اولین بار پس از انقلاب کبیر خود، پول کاغذی را رواج داد. در ایران تا سال ۱۲۶۸ ش که بانک

شاهنشاهی تشکیل شد، پول رایج کشور، مسکوکِ طلا و نقره بود. در آن سال نشر اسکناس در سراسر ایران منحصراً به بانک شاهنشاهی وابسته به انگلیس تعلق گرفت. دو سال بعد، اسکناس جدید بانک با سرلوحه فارسی و علامت شیر و خورشید و عکس ناصرالدین شاه قاجار و ذکر ارزش آن منتشر شد. مجموعاً بانک شاهنشاهی، چهل سال در ایران

اسکناس منتشر کرد تا این که در ۲۳ اردیبهشت ۱۳۰۹ ش، حق انتشار اسکناس از آن بانک سلب و در مقابل دویست هزار لیره انگلیس، به بانک ملی ایران واگذار گردید. اسکناس های بانک ملی در سال ۱۳۱۰ ش منتشر شد و تا سال ها، رایج بود.

مناسبت ۰۲: تهیه و تنظیم اولین آیین نامه راهنمایی و رانندگی در ایران (۱۳۳۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: لغو نهایی کاپیتولاسیون در ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

کاپیتولاسیون عبارت است از وضع ناشی از قراردادهایی که دولت های زورمند و استعمارگر، خاصه در قرن نوزدهم به دول ضعیف تحمیل می کردند. به موجب آن قراردادها، اتباع دولت های استعماری، پس از ورود به قلمرو دولت ناتوان، تحت حاکمیت دادگاه های دولت متبوع خود باقی می ماندند و محاکم دولت ضعیف، حق محاکمه آنها را نداشتند. این قانون خفّت بار پس از امضای عهدنامه ترکمنچای بین ایران و روسیه در زمان فتحعلی شاه قاجار اجرا شد و پس از مدتی کشورهای استعماری اسپانیا، فرانسه، آمریکا، انگلستان، آلمان، ایتالیا و چند کشور دیگر از جمله دولت عثمانی از ایران حقِّ کاپیتولاسیون را به دست آوردند. کاپیتولاسیون موجب برتری و تقدم اتباع خارجی بر کشور می شد و باعث می گردید که رجال مملکت را به بیگانگان و قدرت قضایی و سیاسی آنان سوق دهد. در سایه این قانون ننگین، بیگانگان هرچه می خواستند به ایران وارد و یا از ایران خارج می کردند. این قانون، اصلِ حاکمیت و استقلال کشور را متزلزل می ساخت و به قوانین خارجی، اعتبارِ برون مرزی می بخشید. کاپیتولاسیون که در واقع از الحاق ماده واحده ای به قرارداد وین - مصونیت اتباع سیاسی - به وجود می آمد، به صورتی نیمه مخفی، ابتدا در مجلس سنا و سپس در ۲۱ مهرماه ۱۳۴۳ شمسی در مجلس شورای ملی به تصویب رسید. امام خمینی(ره) در برابر این قانون ننگ آور و خفت بار، عکس العمل سختی نشان دادند و در تاریخ ۴ آبان ۱۳۴۳ شمسی سخنرانی مهمی ایراد نمودند. سخنان حضرت امام، طوفانی

عظیم در جامعه به پا کرد که رژیم انتظار آن را نداشت. لذا آن حضرت را در سیزدهم آبان همان سال دستگیر و به ترکیه تبعید کردند.

سرانجام در ادامه مبارزات امام امت و امت امام، سه ماه پس از پیروزی انقلاب، به پیشنهاد هیئت وزیران و تصویب شورای انقلاب اسلامی، در بیست و سوم اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۸ ش حق کاپیتولاسیون و امتیازات و ملحقات آن برای همیشه و به طور نهایی لغو شد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: پایان حاکمیت چند قرنی ایران بر بحرین با رأی مجلس شورای ملی (۱۳۴۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که فرستاده سازمان ملل متحد، پس از گفتگو با سران قبایل و افراد متنفذ بحرین، گزارش خود مبنی بر تمایل مردم بحرین به استقلال را به مجمع عمومی و شورای امنیت سازمان ملل عرضه کرد، شورای امنیت نیز با صدور قطعنامه ای در ۲۲ اردیبهشت ۱۳۴۹ استقلال بحرین را خواستار گردید. در این میان نمایندگان مجلس شورای ملی پس از استماع گزارش نمایندگان سازمان ملل، به جدا شدن بحرین از ایران رای دادند. بنابراین این جزیره نفت خیز و مهم از ایران جدا گردید و در این روز حاکمیت چند صد ساله ایران بر این نقطه پایان پذیرفت. سرانجام در ۲۳ مرداد ۱۳۵۰، شیخ نشین بحرین استقلال خود را اعلام نمود و ایران به سرعت این استقلال را به رسمیت شناخت.

مناسبت ۰۲: ارتحال عالم بزرگوار و محقق و مولف معاصر، حکیم "مهدی الهی قمشه ای" (۱۳۵۲ ش)

شرح مناسبت:

دانشمند بزرگوار و فیلسوف و عارف و شاعر وارسته، استاد محیی الدین مهدی الهی قمشه ای فرزند ابوالحسن الهی، در حدود سال ۱۲۸۰ ش (۱۳۱۹ ق) در شهرضا (قمشه سابق) در استان اصفهان به دنیا آمد. وی در ابتدای جوانی در اصفهان از محضر حضرات آیات حاج آقاحسین قمی، آقا بزرگ حکیم خراسانی و میرزا مهدی اصفهانی استفاده برد و خود در فقه، اصول، فلسفه و حکمت به مراتب والایی دست یافت. استاد الهی قمشه ای سپس به تدریس فلسفه و حکمت در مدرسه سپهسالار پرداخت و در کنار آن به تحقیق و تالیف روی آورد. پس از تاسیس دانشگاه در کشور، مدرسه سپهسالار که محفل ادبا و مجلس حکما بود، به دانشکده معقول و منقول تبدیل گردید. حکیم الهی قمشه ای، ضمن تدریس در منطق، حکمت و ادبیات

در آن مکان، به عنوان یکی از برجسته ترین استادان دانشگاه تهران شناخته شده و با نوشتن کتاب "توحید هوشمندان" به اخذ درجه دکترا از دانشکده مزبور نائل آمد. ایشان ضمن تدریس، با جملاتی شیوا، شیرین و پرجاذبه، مفاهیم دشوار فلسفی را بیان می کرد و در تایید اظهارات علمی خود از اشعار شاعران بزرگ، شاهد می آورد. در محفل علمی این حکیم الهی، دانشوران فاضلی پرورش یافتند که حضرات آیات: سیدابوالحسن رفیعی قزوینی، عبدالله جوادی آملی، حسن حسن زاده آملی، کاظم مدیر شانه چی و سیدمحمدباقر حجتی و ... از آن جمله اند. وی قلمی شیوا داشت و با همین شیوایی بود که قرآن مجید را به فارسی ترجمه کرد. ترجمه او، از نخستین ترجمه های امروزی قرآن در زبان و ادبیات فارسی بود و درزمان خود، مورد توجه روشنفکران، دانشجویان و نسل جدید قرار گرفت.

همچنین ترجمه آزاد مفاتیح الجنان، صحیفه سجادیه و کلیات دیوان الهی از دیگر آثار اوست. الهی قمشه ای یکی از مردان سیر و سلوک معنوی و به معنای واقعی کلمه، اهل توکل بود و مناعت طبع ویژه ای داشت. سرانجام این حکیم وارسته در شامگاه ۲۴ اردیبهشت سال ۱۳۵۲ ش برابر با ۱۲ ربیع الثانی ۱۳۹۳ ق در ۷۲ سالگی درگذشت و در جوار حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "حبیب یغمایی" محقق و شاعر معاصر (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

استاد حبیب یغمایی شاعر و نویسنده معاصر ایرانی در سال ۱۲۸۰ ش در خور بیابانک در استان اصفهان به دنیا آمد و در پایان تحصیلاتش به مطالعه و تحقیق در زمینه ادبیات فارسی و معارف اسلامی پرداخت. حبیب یغمایی پس از آن که ریاست اداره فرهنگ سمنان، دامغان و

کرمان را به عهـده داشت به تهران آمـد و در مـدرسه دارالفنون به تـدریس ادبیات فارسـی پرداخت. سـپس چندی نیز در اداره نگارش وزارت فرهنگ، تصدی و مدیریت مجله آموزش و پرورش را برعهده گرفت. حبیب یغمایی از سال ۱۳۲۶ به مدت ۳۱ سـال، مجله یغمـا را منتشـر کرد و از این رهگـذر خـدمتی شایـان به فرهنـگ و ادب ایران انجـام داد. وی همچنین از طبع شـعر سرشاری بهره داشت. از جمله آثار ارزنده اسـتاد حبیب یغمایی می توان به تصحیح مجموعه آثار سعدی، دخمه ارغوان، رساله در علـم قـافیه و مناجـات حضـرت امیر اشـاره کرد. سـرانجام این نویسـنده و شـاعر ایرانی چنین روزی در ۸۳ سـالگی در تهران درگذشت و در زادگاه خود به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: رحلت عالم ربانی "سیدعلی نقی فیض الاسلام" مترجم و شارح نهج البلاغه(۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

عالم محقق، سیدعلی نقی اصفهانی آل محمد معروف به فیض الاسلام، در سال ۱۲۸۴ ش در خمینی شهر (سده سابق) اصفهان در خانـدانی فرهیخته به دنیا آمـد. وی پس از گـذران علوم مقـدماتی، راهی نجف اشـرف گردید و پس از شـرکت در دروس عالی حضـرات آیات: سـیدابوالحسن اصـفهانی، آقا ضیاءالدین عراقی و شیخ محمدکاظم شیرازی، به اجتهاد دست یافت. فیض الاسـلام همچنین پس از طی سال ها تحقیق و تأمل در حـدیث، از دو محدث نامدار زمان آیت اللّه شـیخ عباس محدث قمی و شیـخ علی اکبر نهاونـدی، به اخـذ اجازه روایت نائل آمد. مهم ترین اثر این عالم دینی، ترجمه و شـرح نهج البلاغه است که به نهج البلاغه فیض الاسـلام شهرت یافته است. همچنین ترجمه و شرح صحیفه کامله سجادیه، اشارات الرَّضویه و نیز تفسیر قرآن عظیم در ۳ جلد، از دیگر تالیفات این

محقق برجسته می باشند. سرانجام این عالم بزرگوار در ۲۴ اردیبهشت ۱۳۶۴ ش، در هشتاد سالگی دارفانی را وداع گفت و در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: افتتاح راه آهن مشهد – سرخس – تجن (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

در روز ۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۵ش راه آهن سراسری مشهد - سرخس - تجن در بخشی از مسیر جاده تاریخی ابریشم با حضور سران یازده کشور منطقه و مقامات عالی رتبه ۴۵ کشور جهان، مورد بهره برداری قرار گرفت. با بهره برداری از این شبکه راه آهن، کشورهای آسیای مرکزی به اقتصادی ترین و مناسب ترین راه برای مبادلات اقتصادی خود با خارج دست یافتند. احداث این راه آهن و احیای مجدد جاده ابریشم که با تدبیر مسؤولین جمهوری اسلامی ایران تحقق یافت، زمینه رونق اقتصادی و سیاسی این منطقه را فراهم کرد. زیرا با احداث این شبکه راه آهن، مسیر حمل و نقل تجارت جهانی از ۲۱ هزار کیلومتر راه آبی برای ارتباط بین شرق و غرب جهان به حدود ۱۲ هزار کیلومتر راه زمینی کاهش یافت. افتتاح این شبکه بزرگ که خط آهن کشورهای شرق دور همانند چین و کشورهای آسیای مرکزی، ایران و اروپای غربی را به یکدیگر پیوند می دهد به عنوان بزرگ ترین خط آهن بین المللی در سرخس، بازتاب جهانی گسترده ای داشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد حجت الاسلام "کاظم مدیرشانه چی" عالم شهیر حدیث و روایت (۱۳۸۱ش)

شرح مناسبت:

استادمعظم، حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ کاظم مدیر شانه چی، یکی از عالمان بنام عرصه حدیث و روایت، در حدود سال ۱۳۰۶ ش (۱۳۴۶ ق) در مشهد مقدس زاده شد و پس از فراگیری دوره دبستان و دبیرستان به تحصیل علوم دینی روی آورد. ایشان پس از طی مقدمات و سطوح در درس خارج فقه و اصول حضرات آیات، شیخ هاشم قزوینی، شیخ مجتبی قزوینی، سید یونس اردبیلی، میرزا احمد کفایی و سید محمد هادی میلانی شرکت جست و مبانی علمی خود را استوار

ساخت. همچنین وی علوم عقلی را از استادان فن فراگرفت و به تدریس پرداخت و از سال ۱۳۳۷ ش در دانشکده الهیات مشهد مشغول تدریس گردید. استاد مدیر شانه چی علاوه بر تدریس تاریخ اسلام، تاریخ ادیان، آیات الاحکام و ادوار فقه، مقالات فراوانی نگاشته و در زمینه کتابشناسی و نسخه شناسی، چندین فهرست را منتشر ساخته است. وی در راستای شناسایی کتب خطی و نسخه شناسی، سفرهای متعدد به کشورهای روسیه، آذربایجان، ازبکستان، مصر، ترکیه، سوریه، لبنان، مراکش، واتیکان و اسپانیا نمود و از نسخه های نفیس، عکس برداری و فیش برداری کرد. استاد شانه چی از فرزانگانی بود که علوم عقلی و نقلی را در وجود خویش گردآورد و علاوه بر آن به زیور وقار و اخلاق خوش و سیمای صالحان آراسته بود و همین ها باعث شد تا در سال ۱۳۸۰ ش به عنوان یکی از نام آوران عرصه علم و فرهنگ و یکی از چهره های ماندگار برگزیده شود و در مراسم با شکوهی در صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران از ایشان تجلیل به عمل آید. تاریخ حدیث، درایه الحدیث، علم الحدیث، روش استنباط و سنن النبی در ۹ جلد از جمله آثار این عالم بزرگوار می باشند.

سرانجام استاد مدیرشانه چی در بیست و چهارم اردیبهشت ۱۳۸۱ ش برابر با اول ربیع الاول ۱۳۲۳ ق در ۷۵ سالگی بدرود حیات گفت و در حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: لغو امتیاز تنباکو به واسطه فشار ناشی از فتوای "میرزای بزرگ شیرازی" (۱۲۷۰ش)

شرح مناسبت:

پس از این که ناصرالدین شاه قاجار در سفر به فرنگ، دچار کم پولی می شود، امتیاز کشت، تولید و فروش تنباکو به مدت بیش از نیم قرن

را به یکی از سرمایه داران انگلیسی به نام تالبوت واگذار می کند تا خرج عیاشی های خود در غرب نماید. وقتی خبر در کشور می پیچد با مخالفت علما و مردم مواجه می گردد و پس از مبارزات گسترده و گذشت هفده ماه از امضای قرارداد تنباکو، میرزای بزرگ شیرازی در فتوای مشهور خود، استعمال تنباکو را در حکم محاربه با امام زمان(عج) اعلام می کند و به شاه هشدار می دهد که در صورت عدم لغو قرارداد، فرمان جهاد صادر خواهد کرد. سرانجام پایداری علما و حمایت مردم، ناصرالدین شاه را به پرداخت غرامت به تالبوت انگلیسی و لغو قرارداد مجبور ساخت. فتوای تاریخی تحریم تنباکو، توطئه ای را که به دست ناصرالدین شاه قاجار با واگذاری امتیاز دخانیات ایران به انگلیسی ها در حال شکل گرفتن بود در نطفه نابود کرد.

مناسبت ۰۲: صدور بیانیه شورای امنیت در محکومیت کاربرد سلاح های شیمیایی عراق (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال عملیات پی در پی قوای جمهوری اسلامی ایران در جبهه های غرب و جنوب در فروردین ۱۳۶۶ ش، عراق، بار دیگر سلاح های شیمیایی را در مقیاس وسیع به خدمت گرفت. در این حال ایران از دبیر کل سازمان ملل درخواست اعزام هیئت کارشناسی بررسی کاربرد سلاح های شیمیایی را نمود. و عراق نیز برای آن که از ایران عقب نماند با ادعای کاربرد سلاح های شیمیایی از طرف ایران، درخواست مشابهی را عنوان کرد. هیئت کارشناسان از سوم تا چهاردهم اردیبهشت آن سال از دو کشور بازدید به عمل آورد و به کارگیری سلاح های شیمیایی از جانب عراق را در سطحی گسترده، اعلام نمود. در نتیجه، دبیر کل سازمان ملل، گزارش هیئت را تقدیم شورای امنیت

کرد و آن شورا در رسیدگی به گزارش هیئت و نامه دبیر کل، در ۲۵ اردیبهشت ۱۳۶۶ برابر با ۱۴ می ۱۹۸۷ بیانیه ای صادر و اعلام کرد که غیرنظامیان در ایران، بر اثر سلاح های شیمیایی مجروح شده اند. شورا در آخر بیانیه، بدون ذکر نام از کشور عراق، کاربرد تسلیحات شیمیایی را به شدت محکوم نمود. این بیانیه با آن که متناسب با اهمیت فاجعه نبود، لیکن عکس العمل جهانی قوی و مناسبی را به نفع جمهوری اسلامی ایران برانگیخت و کشورها و سازمان های بسیاری، عراق را به خاطر کاربرد مجدد سلاح های شیمیایی محکوم کردند.

مناسبت ۰۳: حمله هماهنگ آمریکا و عراق به ترمینال نفتی خارک (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

در ادامه حمایت های آمریکا از رژیم متجاوز بعث عراق در حمله به ایران، سازمان جاسوسی آمریکا، سیا، اطلاعات محرمانه ایران را که از طریق ماهواره های جاسوسی به دست آورده بود، در اختیار عراق قرار می داد. مقامات جاسوسی آمریکا در دیدارهای خود با مسؤولان عراقی، آنان را تحریک می کردند که از برتری نیروی هوایی خود بیشتر استفاده نمایند و هدف های اقتصادی ایران را که عموماً شامل تاسیسات نفتی و برق می شد، زیادتر و دقیق تر بمباران کرده و آنها را از بین ببرند، چرا که برآورد سیا نشان می داد که تعداد هواپیماها، تانک ها و موشک های عراق، چهار برابر ایران است. درنهایت بر اثر تحریک آمریکا، حمله هواپیماهای پیشرفته سوپراتاندارد فرانسوی عراق به جزیره مهم و نفتی خارک در ۲۵ اردیبهشت ۱۳۶۷ موجب وارد آمدن خسارات سنگین گردید و قدرت صدور نفت آن جزیره را از ۹۰ درصد کل صادرات نفتی ایران به کمتر از ۵۰ درصد تقلیل

داد.

مناسبت ۰۴: روز بزرگداشت استاد سخن و ادب فارسی "حکیم ابوالقاسم فردوسی طوسی"

شرح مناسبت:

۲۵ اردیبهشت ماه روز بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی، بزرگ ترین حماسه سُرای ایران و یکی از حماسه سرایان بزرگ جهان است. وی در سال ۳۱۹ یا ۳۲۰ ش برابر با سال ۳۲۹ ق در طوس متولد شد. شهرت جهانی فردوسی، به خاطر کتاب شاهنامه است که وی سرودن آن را از دوران جوانی آغاز کرد، تا پایان عمر، بارها آن را بررسی و ویرایش کرد و بر غنای آن افزود. شاهنامه، گنجینه میراث هزار ساله ملت و کشور ایران و دایرهالمعارف فرهنگ و تاریخ ایرانیان است. آن گونه که فردوسی می گوید، سرودن شاهنامه، سی سال طول کشید. این اثر جاویدان فردوسی که در شمار بهترین آثار حماسی عالم است، در حدود پنجاه هزار بیت دارد و تاکنون به زبان های مختلف دنیا ترجمه شده است. شاهنامه فردوسی بر اثر نفوذ شدیدی که در میان طبقات مختلف ایرانیان یافت، در همه ادوار تاریخی بعد از قرن پنجم هجری مورد توجه بود چنانکه همه شاعران حماسه گوی ایرانی تا عهد اخیر تحت تاثیر آن بوده و از آن پیروی کرده اند. فردوسی در حفظ جانب امانت هنگام نقل مطالب، به کار بردن نهایت مهارت در وصف مناظر طبیعی و میدان های جنگ و قهرمانان منظومه خود و نیز ذکر حِکَم و مواعظ دلپذیر، کمال توانایی را نشان داده است. فردوسی در بیان افکار و نقل معانی و رعایت سادگی زبان، صراحت و روشنی سخن، انسجام، استحکام و متانت کلام در درجه ای از قدرت است که کلامش همواره در میان استادان، نمونه اعلای فصاحت و بلاغت شمرده شده و به منزله سخن سهل و

ممتنع تلقی گردیده است.

برای بزرگداشت مقام این شاعر و سخن سرای نامی، روز ۲۵ اردیبهشت هر سال به نام حکیم ابوالقاسم فردوسی نامگذاری شده است تا فرصتی فراهم آید که علاوه بر شناساندن این شخصیت بزرگ ادبی به اقشار مختلف مردم، زمینه حفظ این گنجینه و میراث غنی در همگان افزون گردد.

مناسبت ۰۵: آغاز هفته ارتباطات و میراث فرهنگی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: افتتاح اولین آموزشگاه خلبانی کشور (۱۳۲۱ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اعلام موجودیت رژیم اشغالگر قدس در فلسطین (۱۳۲۷ش)

شرح مناسبت:

انگلستان از سال ۱۸۳۹ م به طور رسمی از یهودیان ساکن در فلسطین، سوریه و شبه جزیره سینا حمایت کرد و این حمایت را در سال های بعد افزایش داد و در روند مهاجرت یهودیان به این سرزمین تلاش نمود. انگلستان در راه تثبیت اقتدار خود در فلسطین همت فراوانی مبذول نمود ولی وقتی مقابله جامعه عرب را در برابر خود دید، از این خواسته خود چشم پوشید. سرانجام همزمان با خروج کمیسر عالی انگلیس از فلسطین، یهودیان ساکن در آن سرزمین به رهبری دیوید بن گورین رسماً موجودیت خود را به نام اسرائیل اعلام کردند. چند ساعت بعد، آمریکا و شوروی نیز این رژیم را به رسمیت شناختند. به دنبال این مسأله، غروب همان روز چهار کشور عربی مصر، سوریه، اردن و لبنان به دولت نوظهور اسرائیل اعلان جنگ دادند و این اولین جنگ خونین اعراب و اسرائیل بود. در اعلامیه تشکیل اسرائیل، فلسطینی ها که مالک ۹۷ درصد از اراضی این کشور بودند با قید عبارت "جوامعِ موجودِ غیر یهود" نادیده گرفته شدند. این اعلامیه باعث سرازیر شدن غیرقانونی یهودیان سراسر جهان به فلسطین شد و این امر مورد حمایت دولت آمریکا قرار گرفت. از آن زمان (۲۶ اردیبهشت ۱۳۲۷ ش برابر با ۱۶ مه ۱۹۴۸ م) تاکنون تجاوزات و غارتگری های این رژیم غاصب بر ملت ستمدیده فلسطین ادامه دارد و مردم فلسطین راه نجات خود را مقاومت و مقابله یافته اند.

مناسبت ۰۳: رحلت عالم ربانی آیت اللّه "حاج شیخ احمد اهری" (۱۳۴۸ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج شیخ احمد اهری در حدود سال ۱۲۶۷ ش (۱۳۰۵ق) در شهرستان اهر در آذربایجان شرقی به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دوران مقدماتی و

سطوح حوزه، مـدتی در تبریز ماندگار شد و سپس برای ادامه تحصیل عازم نجف اشرف گردید. آیت اللّٰه اهری در نجف به مدت ده سال از محضر بزرگانی همچون شیخ الشریعه اصفهانی، میرزا محمدحسن نایینی، میرزا علی شیرازی، آقا ضیاءالدین عراقی، محمدحسن غروی و سیدابوالحسن اصفهانی استفاده برد و سپس به مدت بیست سال در کنار کسب علوم مختلف به تدریس و تالیف پرداخت به طوری که به عنوان استاد حوزه علمیه نجف مطرح شد. ایشان سپس در حدود سال ۱۳۳۰ش راهی زادگاه خود گردید و پس از مدتی، سرپرستی حوزه علمیه تبریز را بر عهده گرفت. آیت اللّٰه اهری به دلیل موقعیت خاص خود در آذربایجان و رهبری مذهبی مردم، در اکثر حوادث اجتماعی و سیاسی به صورت مستقیم یا غیرمستقیم شرکت داشت و در جریان حمله مزدوران پهلوی به مدرسه فیضیه قم و نیز تصویب لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی، موضع گیری و اعلام مخالفت نمود. از این عالم ربانی آثاری بر جای مانده که حاشیه بر مکاسب، حاشیه بر رسایل، رساله در اجتهاد و رساله ای در قاعده لاضرر از آن جمله اند. آیت اللّٰه شیخ احمد اهری سرانجام در ۲۶ اردیبهشت ۱۳۴۸ ش برابر با هجدهم صفر ۱۳۸۸ ق در ۸۱ سالگی به رحمت ایزدی پیوست و پس از تشییعی با شکوه، در شهرستان قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عملیات محدود حسین بن علی در میمک توسط سپاه (۱۳۶۱ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت دکتر "مهدی درخشان" استاد ادبیات فارسی (۱۳۷۲ش)

شرح مناسبت:

دکتر مهدی درخشان، محقق، نویسنده و استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران در سال ۱۲۹۷ ش متولد شد و تحصیلات خود را در رشته ادبیات فارسی به اتمام رساند. وی سپس در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران و همچنین مدتی در دانشگاه آنکارا به تحقیق و تدریس مشغول بود. استاد درخشان تا پایان عمر به تحقیق و مطالعه در زمینه زبان و ادبیات فارسی و معارف اسلامی پرداخت و آثار ارزنده ای از خود به یادگار گذاشت که تصحیح دیوان اشعار کسایی مروزی، تفسیر جزء سی ام قرآن مجید، جواهر قرآن، تاثیر قرآن و حدیث در ادبیات فارسی و سبک نثر فارسی از قرن چهار تا چهارده از آن جمله اند. این نویسنده و شاعر معاصر سرانجام در بیست و ششم اردیبهشت ۱۳۷۲ در ۷۵ سالگی بدرود حیات گفت و رخ در نقاب خاک کشید.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: ورود امام خمینی(ره) به جماران (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام خمینی(ره)، بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، پس از پیروزی انقلاب اسلامی و آغاز به کار دولت موقت، در دهم اسفند ۱۳۵۷ از تهران عازم قم گردیده و تا زمان ابتلاـ به بیماری قلبی در دوم بهمن سال ۱۳۵۸ در این شهر ماندگار

شدند. حضرت امام، پس از ۳۹ روز مداوا در بیمارستان قلب تهران، موقتاً در منزلی واقع در منطقه دربندِ تهران اقامت گزیدند و سپس در تاریخ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۵۹ بنا به تمایل معظم له، به منزلی محقر در محله جماران نقل مکان کرده، تا زمان رحلت در همین منزل ماندند.

مناسبت ۰۲: پایان استراتژی دفاع متحرک عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از شکست های پی درپی نیروهای عراق از رزمندگان اسلام در جریان جنگ تحمیلی و از دست دادن مناطق استراتژیک جنگ، عراقی ها تصمیم گرفتند که استراتژی موسوم به دفاع متحرک را در پیش گیرند. بر اساس این استراتژی، موقعیت دفاعی فعلی دشمن به حالت تهاجمی تبدیل شد و دشمن تلاش کرد با کسب پیروزی در عرصه جنگ، قدرت نظامی خود را بار دیگر به نمایش بگذارد. دشمن در این راستا، به تهاجمات متعددی در نقاط مختلف جبهه دست زد و مناطقی را به تصرف خود درآورد. اما این روند که از نیمه اسفند ۱۳۶۴ آغاز شده بود با شروع عملیات حماسه آفرین کربلای یک، با شکست روبرو گردید و استراتژی دفاع متحرک عراق نیز پس از هفتاد روز، با ناکامی کنار گذاشته شد.

مناسبت ۰۳: حمله هواپیماهای عراق به ناو آمریکایی استارک (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، هواپیماهای جنگنده عراقی به ناو آمریکایی استارک در خلیج فارس حمله کرده و ۳۷ نظامی آمریکا را کشتند و تعدادی را مجروح نمودند. این حادثه همزمان با آغاز افزایش حضور نیروهای نظامی آمریکا در خلیج فارس به بهانه حفظ امنیت نفتکش ها صورت گرفت. رژیم عراق بلافاصله پس از حمله به ناو استارک، ضمن غیر عمدی خواندن این حمله، از واشنگتن عذرخواهی نمود و آمادگی خود را برای پرداخت غرامت به این دولت اعلام کرد. آمریکا نیز با آن که همواره حساسیت زیادی در مورد تهاجم به نظامیان و کشتی های جنگی خود نشان می دهد، به راحتی از کنار این حادثه گذشت، چرا که آمریکا، پشتیبان عراق در جنگ این کشور علیه ایران بود. با این حال برخی معتقدند، حمله

عراق به نـاو اسـتارک، سـناریوی مشترک واشـنگتن و بغـداد برای نـاامن جلوه دادن منطقه خلیـج فارس و حضور بیشتر ناوهای آمریکایی در این منطقه بوده است.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بیت المقدس ۶ در استان ماووت عراق توسط سپاه (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

عملیات متوسط بیت المقدس ۶، در جبهه شمال و منطقه عمومی ماووت در استان سلیمانیه عراق از تاریخ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۶۷ و با رمز مبارک یا امیرالمؤمنین(ع)، در پاسخ به شرارت های دشمن در خلیج فارس و روستاهای مرزی کشور و با هدف خارج کردن نیروهای خودی از تیررس دشـمن در دو مرحله به اجرا گذاشـته شد و به نتایج زیر انجامید: تلفات نیروی انسانی دشـمن: ۴۰۰ نفر اسیر، ۲۰۰۰ نفر کشـته و زخمی؛ فتح ارتفاعات مهم شـیخ محمد آسوس و استروگ در منطقه کردسـتان عراق توسـط رزمنـدگان اسـلام به همراه انهـدام مقـداری از تجهیزات دشـمن. با اتمام مرحله دوم عملیات و به دست آمـدن اهداف از پیش تعیین شـده، دشـمن در اوج استیصال، به سـلاح های شـیمیایی متوسل شـد که با عکس العمل پدافنـد شـیمیایی خنثی گردید و رزمندگان اسلام به تثبیت مواضع جدید پرداختند.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: رحلت "میرزا مهدی آیت اللّٰه زاده خراسانی" فرزند "آخوند ملا محمدکاظم خراسانی" (۱۳۲۴ ش)

شرح مناسبت:

میرزا مهـدی آیت اللّٰه زاده خراسانی فرزنـد عالم بزرگ، آخوند ملامحمدکاظم خراسانی، در حدود سال ۱۲۵۴ ش (۱۲۹۲ ق) در نجف اشرف به دنیا آمد. وی پس از آموختن مقدمات و سطوح حوزوی، قصد ادامه تحصیل داشت اما بر اثر بیماری شدید چشم، از این کار بازماند و وارد خدمات اجتماعی و سیاسی شد. میرزا مهدی در حدود سال ۱۲۸۰ ش سفری به ایران داشت و در جریان مشـروطه، عصای دست پدر و همکار سیاسـی آن مرجع بزرگ شـمرده می شد. وی برای استقرار مشروطیت، چه در زمـان حیات پـدرش و چه پس از آن، بسـیار فعالیت کرد. خـدمات سیاسـی میرزا مهـدی، نه تنها در مشـروطیت ایران، بلکه در استقلال عراق نیز مشهود است. وی در جریان

جنـگ جهـانی اول که خـاک ایران مورد تجـاوز قوای روسـیه قرار گرفت، از طرف علمای مـذهبی، برای مبارزه با اشـغالگران روس به ریاست هیئتی انتخاب شد که ماموریت آن، رسـیدگی به مسائل جهاد و تماس با دولت ایران به منظور اخراج روس ها از کشور بود. همچنین وی در جریـان تبعیـد علمـای ایرانی ساکن عراق به ایران، به همراه آنان تا قم آمـد ولی سـپس به بغـداد بازگشت تا با اسـتفاده از نفوذ خود، زمینه مراجعه محترمانه علما به عتبات را فراهم سازد که در این کار نیز موفق شد. سـرانجام میرزا مهـدی خراسانی در ۲۸ اردیبهشت ۱۳۲۴ ش برابر بـا سال ۱۳۶۴ق در هفتـاد سالگی درگـذشت و در جوار امام رضا(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: سقوط منطقه مهران توسط رژیم بعث عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از عملیـات والفجر ۸ و ۹ و انهدام وسـیع ارتش عراق، نیروهای حزب بعث عراق آتش سـنگینی را برای تصـرف شهر فکه تـدارک دیدنـد که با عکس العمل شایسته نیروهای هوایی و یگان های زمینی ارتش اسـلام دفع شد. در حالی که نبرد فکه به شدت ادامه داشت، در تاریخ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۶۵، ارتش عراق تهاجمی بسیار سنگین را به شهر مهران آغاز کرد و با شکستن خطوط دفاعی ایران، در نهایت این شهر را با ۲۰۰ کیلومتر مربع از اراضی اطراف آن، به تصرف خود درآورد. در بحبوحه نبرد مهران و فکه، جبهه جدیـدی در منطقه حـاج عمران توسط دشـمن گشوده شـد و دشـمن تلاش کرد تا پیروزی مهران را تکرار کند که این حمله با مقاومت بی نظیر رزمندگان اسلام مواجه شده و دشمن، شکست خورد.

مناسبت ۰۳: روز بزرگداشت "حکیم عمرخیام نیشابوری"

شرح مناسبت:

۲۸ اردیبهشـت در جمهـوری اسـلامی ایران به عنـوان روز بزرگـداشت دانشـمند شـهیر ایرانی، حکیم عمر خیـام نیشـابوری نـام گـذاری شـده است. ما نیز در این مقال به شـرح مختصـری از زندگی این حکیم و شاعر برجسـته می پردازیم. ابوالفتح عمر بن ابراهیم خیـام نیشابوری، فیلسوف، ریاضـی دان، منجم، پزشک، شاعر و نویسـنده بزرگ ایران، در اواخر قرن پنجم و اوایل قرن ششـم هجری زنـدگی می کرده اسـت. ولادتش در حـدود سـال هـای ۴۱۷ الی ۴۴۰ قمری در نیشـابور اتفـاق افتـاد. خیـام از شخصیت های تاریخی است که در باب او داستان های مجعول بسیاری ساخته اند و همین افسانه سازی سبب شده است که در باب احوال و اقوال او اتفاق نظری بین پژوهندگان وی نباشد. شهرت خیام در دوران زندگی او بیشتر در

حکمت، طب، نجوم و ریاضیات بود، لیکن امروز او را در جهان بیشتر به سبب رباعیات فلسفی لطیفش می شناسند. این رباعی ها بسیار ساده و دور از تصنع و تکلف اند و با این حال مقرون به کمال فصاحت و بلاغت و شامل معانی عالی در الفاظ موجز و استوار است. خیام در ریاضیات چند اثر معروف دارد که کتاب جبر و مقابله از همه مشهورتر است. همچنین او مأمور اصلاح تقویم ایرانی شد و نیز رصدخانه ای را تأسیس کرد. وفات خیام را در حدود سال ۵۱۵ الی ۵۲۵ ق گفته اند. آرامگاه حکیم عمر خیام نیشابوری در نیشابور در جوار امامزاده محمد محروق نیشابور، میعادگاه ادب دوستان و علاقمندان زبان و ادبیات پارسی است.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: کشته شدن "یپرم خان اَرمنی" از قاتلان شیخ "فضل اللّٰه نوری" (۱۲۹۱ ش)

شرح مناسبت:

یپرم خان ارمنی، که فردی قسی القلب و بی رحم بود در حدود سال ۱۲۴۴ ش (۱۸۶۵ م) در توابع گنجه در ارمنستان به دنیا آمد. در ۲۲ سالگی قصد عزیمت به عثمانی را داشت اما دستگیر و به سیبری تبعید شد. سه سال بعد، از سیبری فرار کرد و به ارمنستان بازگشت. در ۱۲۸۰ ش به تبریز و سپس گیلان رفت و به همراه سپاهیان محمد ولی خان تنکابنی، سپهدار اعظم، برای فتح تهران حرکت کرد. یپرم خان پس از فتح تهران به ریاست شهربانی رسید و در این منصب و به نام آزادی خواهی، جنایت های متعددی را مرتکب گردید. یپرم از جمله عوامل مؤثر در محاکمه و شهادت آیت اللّٰه شیخ فضل اللّٰه نوری بود و در این راه تلاش زیادی نمود. او همچنین مخالفان خود را به زندان انداخته و یا اعدام می

کرد. سرانجام پیرم خان ارمنی در جریان نبرد با سالارالدوله، از شاهزادگان قاجار، که در غرب کشور ادعای سلطنت کرده بود، کشته شد و زندگی ننگین او در ۴۷ سالگی خاتمه یافت.

مناسبت ۲۰: افتتاح سد بزرگ سفیدرود در گیلان (۱۳۴۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۳۰: آزادی منطقه کوشک از دشمن بعثی توسط قوای اسلام (۱۳۶۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۴۰: دستگیری گسترده اعضای خانواده "آیت اللّه حکیم" توسط رژیم بعث عراق (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

در راستای سرکوب هرگونه مقاومت علیه نظام دیکتاتوری بغداد، رژیم بعث عراق، ۹۰ تن از اعضای خاندان آیت اللّه سیدمحسن حکیم را دستگیر و چند روز بعد ۶ تن از آنها را اعدام کرد. مدتی پس از آن نیز، ۱۰ تن دیگر از اعضای این خانواده، اعدام شدند. آیت اللّه العظمی حکیم از مراجع بزرگ تقلید در عراق بود که در سال ۱۳۴۸ ش وفات یافت. فرزندان و بسیاری دیگر از اعضای خانواده وی اهل علم و دانش هستند. به همین دلیل، رژیم عراق که از نفوذ خاندان حکیم در میان مردم این کشور بیمناک بود، در راه مبارزه با دین، روحانیت و حوزه های علمی دینی، تعداد زیادی از اعضای این خانواده را از بین برد یا زندانی کرد.

مناسبت ۵۰: درگذشت علامه بزرگ "محمد تقی شوشتری" عالم بزرگ اسلام (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

علامه شیخ محمدتقی شوشتری (تستری) فرزند شیخ محمدکاظم در سال ۱۲۸۱ ش (۱۳۲۰ ق) در خانواده ای که سه قرن پرچمدار علم و فقه شیعه بوده اند در شهر نجف اشرف دیده به جهان گشود. وی در ۷ سالگی به شوشتر رفت و پس از پشت سر گذاشتن مقدمات، در حوزه درس سیدعلی اصغر حکیم، سیدمهدی آل طیب و سیدمحمدتقی شیخ الاسلام به مقام والای اجتهاد رسید. علامه شوشتری پس از مدتی تاب تحمل حکومت جور رضاخان پهلوی را نیاورده و در سال ۱۳۱۴ شمسی به عتبات عالیات مشرف شد و تا سقوط رضاخان پهلوی در آنجا به تألیف و تدریس مشغول بود. زندگی وی نشانه ای از زندگی علمای گذشته و زهد و تقوی و ورع او یادآور ایمان و تقوای صحابه امامان بود. قناعت بسیار و دل نبستن به زخارف دنیا،

عشق به ائمه اطهار(ع)، شوق به مطالعه و نگارش و تَقید به نوافل یومیه و نماز شب، خلق خوش و زبان نرم و روحیه کریمانه و انجام ورزش بطور مستمر از خصوصیات علامه شوشتری بود. آثار و تألیفات ارزشمند این عالم بزرگ، نشانگر عمق علم و ژرفای اندیشه اوست. پاره ای از آثار او چون کتاب گرانقدر "قاموس الرجال فی تحقیق رواه الشّیعَه و مُحَدّثِهِم" در ۱۴ جلد و کتاب "بَهج الصباغه فی شرح نهج البلاغه" در ۱۴ جلد که تألیف آن حدود ۵۰ سال به طول انجامید از دیگر تألیفات این دانشمند شیعی می باشد. هم چنین برخی از آثارشان عبارتند از: النَّجعَه فی شرح اللمعه در ۱۱ جلد، الاربعون حدیثا، قضاء امیرالمومنین علی بن ابی طالب(ع) و البدیع و ... می باشد. وفات علامه محمدتقی شوشتری در ۲۹ اردیبهشت ۱۳۷۴ ش برابر با ۱۹ ذی حجه سال ۱۴۱۵ ق در ۹۳ سالگی اتفاق افتاد و پس از تشییعی با شکوه در شوشتر به خاک سپرده شد.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تاسیس "حزب زحمتکشان" با حمایت آمریکا در تهران (۱۳۳۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از تشکیل دولت دکتر مصدق، حضور برخی چهره های بدنام گذشته در ترکیب هیئت دولت، باعث اختلاف در صفوف جبهه ملی گردید و باعث شد بعضی از اعضای مهم آن از قبیل آیت اللّه کاشانی و دکتر مظفر بقایی از جبهه ملی کناره گیری کنند. در این میان، دکتر مظفر بقایی، پس از کناره گیری از جبهه ملی، حزب زحمتکشان را تشکیل داد و بسیاری را به دور خودجمع کرد. این حزب، معجونی از گروه های چماقدار و برخی روشنفکران بود که با تشویق جدی دولت ایالات متحده آمریکا اعلام موجودیت کرد. مقابله و رویارویی

با حزب توده و جلوگیری از نفوذ کمونیسم در ایران، هدف مهم تاسیس این حزب و دلیل اصلی پشتیبانی آمریکا از آن بود. در ادامه، حزب زحمتکشان، شعب خود را در سایر نقاط کشور نیز دایر کرد و در آستانه کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، در راستای تحقق سیاست های مداخله جویانه و استیلا طلبانه آمریکا، جهت سرنگونی دولت دکتر مصدق، به کار گرفته شد. لازم به ذکر است که آیت اللّه کاشانی هرچند از نظر عقیدتی و مذهبی با جبهه ملی و دکتر بقایی سنخیت کمی داشت ولی به دلیل مصالح بالاتر مردم و کشور، حاضر شده بود تا با دیگر افراد ملی گرا، جبهه ملی را تاسیس کرده و از آن حمایت کند. از این رو، همراهی آیت اللّه کاشانی با این جبهه، به معنی تایید عملکرد آنان نبود و مصالح والای ملت مسلمان، مدنظر آن عالم مجاهد قرار داشت.

مناسبت ۰۲: طرح پیشنهاد تشکیل دانشگاه آزاد اسلامی توسط "آیت اللّه هاشمی رفسنجانی" (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

ایده تاسیس دانشگاه آزاد اسلامی ابتدا در جامعه اسلامی دانشگاهیان مطرح شد و به دنبال طرح آن توسط حجت الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی در شورای اقتصاد، نظر مساعد شورا به دست آمد. مسأله تاسیس دانشگاه با حضرت امام خمینی(ره) نیز مطرح شد و معظم له، ضمن استقبال از آن، مبلغی را به عنوان اولین کمک به این دانشگاه اهدا کردند. سرانجام پس از تدوین اساسنامه مقدماتی، آقای هاشمی رفسنجانی در آخرین نماز جمعه اردیبهشت سال ۱۳۶۱ ش، ضمن بر شمردن مشکلات آموزشی، لزوم تاسیس دانشگاهی که بار مالی برای دولت نداشته باشد و بتواند بسیاری از مشکلات را حل نماید و همچنین راه را برای دستیابی به اهداف انقلاب فرهنگی هموارتر

کند، موجودیت دانشگاه آزاد اسلامی را اعلام کرد. این، در واقع اولین گام اساسی در جهت تاسیس دانشگاه آزاد اسلامی یعنی مرحله عبور از طرح و نیل به عمل بود. دانشگاه آزاد اسلامی سرانجام در ۲۷ خرداد سال ۱۳۶۱ ش به طور رسمی اعلام موجودیت کرد و پس از برگزاری اولین آزمون ورود به دانشگاه در اسفندماه همان سال، سه هزار نفر انتخاب و مشغول تحصیل شدند.

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: آغاز طرح تقسیم اراضی توسط هیئت های هفت نفره واگذاری زمین (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در زمان رژیم پهلوی، بسیاری از اراضی حاصلخیز و مرغوب به طرق مختلف از صاحبان آنها ستانده می شد و به دارایی های خاندان منحوس پهلوی ملحق می گشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و با فراهم شدن مقدمات اجرای برنامه اصلاحات زمین در استان ها، هیئت های هفت نفره واگذاری زمین در شهرستان ها تعیین شدند تا کار تقسیم اراضی را به موجب طرح اصلاحات ارضی اسلامی آغاز نمایند. در این راستا با اصلاح لایحه واگذاری زمین، تقسیم اراضی بین کشاورزان آغاز شد که بر اساس آن، اراضی احیا شده که در دست افراد و شرکت های طاغوت بوده و نیز اراضی موات و مراتع، که در اختیار دولت اسلامی است با رعایت مصالح جامعه در اختیار افراد گذاشته می شود. همچنین اراضی بایری که قبلاً آباد بوده و نیز اراضی آباد، با رعایت موازین شرعی و به مقتضای حکم حاکم اسلامی، تصمیم گیری شد.

مناسبت ۰۲: عملیات متوسط امام علی(ع) در غرب سوسنگرد به طور مشترک (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز عملیات حضرت مهدی(عج) توسط رزمندگان اسلام (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

عملیات حضرت مهدی (عج) به منظور تصرف تپه اللّه اکبر با همکاری مشترک ارتش و سپاه و با فرماندهی شهید سرلشکر فلاحی و دکتر چمران انجام شد. در این عملیات شش روزه علاوه بر کشته و زخمی و اسارت صدها نفر از نیروهای دشمن بعثی، تعداد زیادی سلاح سبک و سنگین منهدم و نیز به غنیمت گرفته شدند. پس از این عملیات، شهر سوسنگرد از تیررس سلاح های سنگین دشمن خارج شد. عملیات حضرت مهدی(عج) پس از گذشت تقریباً هشت ماه از آغاز جنگ، فتح بابی برای رزمندگان اسلام گردید و سدّ دفاعی دشمن را که روز به روز مستحکم تر می شد، شکست.

مناسبت ۰۴: عملیات محدود در محور شوش توسط سپاه (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

همزمـان با انجام دو عملیات حضـرت مهـدی(عـج) و امام علی(ع) در تاریـخ ۳۱ اردیبهشت ۱۳۶۰، سومین عملیات محـدود و غیرکلاسـیک در جبهه شوش توسط رزمنـدگان اسـلام انجـام که علاوه بر چنـد کیلومتر پیشـروی، مجموعاً در سه عملیات یاد شده، این نتایج حاصل شد. تلفات انسانی دشمن شامل، ۷۰۰ کشته و زخمی و نزدیک به ۸۵۰ اسیر، همچنین انهدام بیش از ۷۰ دستگاه تانک و نفربر و به غنیمت گرفتن ۲۰ دستگاه تانک و نفربر دیگر. گرچه عملیاتی از این نوع، در جبهه های مختلف بنا به مقتضیات و امکانات نیروهای های اسـلام انجام می شد و رعب و وحشت بر قلب دشـمن انداخته و آرامش را از آنها سـلب می نمود، امـا فرمانـدهان بعثی، این نوع تحرکات را جـدی نگرفته و ادعا می کردنـد که ایران هرگز قادر نخواهـد بود عملیاتی قاطع و سرنوشت ساز در مقابل ارتش عراق انجام دهد.

مناسبت ۰۵: شهادت سردار "محمد مهدی خادم الشریعه" اولین فرمانده تیپ ۲۱ امام رضا(ع) (۱۳۶۱ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: بستری شدن حضرت امام خمینی(ره) در بیمارستان به دلیل بیماری (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

با آشـکار شدن علائم خونریزی در دسـتگاه گوارش امام خمینی(ره) در بیست و هشتم اردیبهشت ۱۳۶۸، بیماری ایشان که به تـازگی عود کرده بود، حـادتر شـد. در این زمـان فعـالیت هـای شـبانه روزی تیم پزشـکی ویژه آغاز گردیـد و معظم له در ۳۱ اردیبهشت، جهت انجـام عمـل جراحی، به بیمارسـتان انتقال یافتنـد. پس از انجام عمل جراحی بر روی دسـتگاه گوارش ایشان مجالس نیایش در مساجد سراسـر کشور برای شـفای ایشان برگزار شد و مردم برای سـلامتی ایشان، دعا کردند. در نهایت، در حالی که پزشکان، تمام تلاش خود را برای بهبود وضعیت جسمانی حضرت امام به کار بسته بودند، روح بلند و ملکوتی ایشان در شامگاه ۱۳ خرداد ۶۸ به ملکوت اعلی پیوست و عاشقانش را به سوگ نشاند.

مناسبت ۰۷: تجلیل از مقام علمی استاد علامه آیت اللّه "حسن حسن زاده آملی" در دانشگاه تهران (۱۳۷۴ش)

شرح مناسبت:

آیـت اللّه حسـن حسن زاده آملی در سـال ۱۳۰۷ ش در یکی از روسـتاهای توابـع آمـل بـه دنیـا آمـد. پس از فراگیری دروس مقـدماتی، راهی تهران شـد و از اسـتادانی همچـون محمـدتقی آملی، میرزا ابـوالحسن شـعرانی، میرزا احمـد آشتیـانی و سـید ابوالحسن رفیعی قزوینی در علوم عقلی و نقلی بهره برد. سـپس راهی قم گردید و خوشه چین درس آیت اللّه میرزا هاشم آملی و دیگران شـد و به درجه والا‌یی در علم دست یـافت. این دانشـمند نامـدار بیش از یکصـد و ده عنـوان کتـاب در موضوعـات عرفـان، فلسـفه، کلام، روایت، رجـال، فقه، ریاضـی، نجوم و ادبیـات و ... به رشـته تحریر درآورده است. از جهت پاسداشـت خدمات علمی و فرهنگی استاد حسن زاده آملی، دانشگاه تهران در پایان اردیبهشت ۱۳۷۴ ش، مجلس بزرگداشتی برای تجلیل

از این استاد فرزانه برپا داشت.

خرداد

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: آغاز به کار "هیئت های مؤتلفه اسلامی" با نظارت حضرت امام خمینی(ره) (۱۳۴۲ش)

شرح مناسبت:

پس از وقایع مربوط به لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی در سال ۱۳۴۱، دسته های گوناگون مردمی تشکیل گردیدند که در صدد مبارزه با رژیم شاه بودند. افراد و اعضای این گروه های مردمی، از مسلمانان ناب و خالص ولی اکثراً فاقد تجربه سیاسی و سازماندهی و حتی معلومات کافی و عمیق مذهبی و اجتماعی بوده و به کمک های فکری و تعلیمات دینی و سیاسی و سازماندهی نیاز داشتند. این گروه ها طی جلساتی با هم آشنا شده و با نظر و تصویب حضرت امام خمینی(ره)، استاد شهید مرتضی مطهری و چند تن دیگر از شخصیت های روحانی، متکفّل هدایت و تغذیه معنوی آنان که از آن پس، هیئت های مؤتلفه اسلامی خوانده می شدند، گردیدند. همگامی مؤتلفه با

حوزه علمیه قم و مبلّغان و ائمه جماعات، نیروی عظیم مردم مسلمان ایران را، پشت سَرِ امام و مراجعِ دیگر، وارد میادین مبارزه کرد. مهم ترین اقدام این هیئت ها، ترور و اعدام انقلابی حسنعلی منصور، نخست وزیر سرسپرده رژیم پهلوی و عامل تصویب قانون ننگین کاپیتولاسیون و تبعید حضرت امام به ترکیه بود. اغلب اعضای جمعیت مؤتلفه، پس از پیروزی انقلاب، جذب حزب جمهوری اسلامی شدند. در سالیان بعد جمعیت موتلفه اسلامی موجودیت خود را حفظ کرده است.

مناسبت ۲۰: آغاز محاصره اقتصادی ایران توسط آمریکا و اروپا (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، دولت آمریکا به دخالت های خود در امور داخلی ایران ادامه داد. در آبان ۱۳۵۸ که شاه ظاهراً برای درمان به آمریکا رفت، روابط جمهوری اسلامی با آمریکا بسیار بحرانی شد. ملت ایران ضمن محکوم کردن اقدامات آمریکا به دلیل حمایت از رژیم محمد رضا پهلوی، خواستار استرداد وی جهت محاکمه شدند، اما آمریکا این درخواست را رد کرد. به دنبال رد این خواسته و نیز در پی افزایش مداخلات آمریکا در امور داخلی ایران، سفارت آمریکا در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ به تصرف دانشجویان پیرو خط امام درآمد و کلیه کارکنان آن به گروگان گرفته شدند. در پی تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در تهران، شیطان بزرگ که به ایران پس از انقلاب اسلامی، به چشم همان ایرانِ زمان رژیم ستم شاهی می نگریست، و به دنبال شکست های سیاسی، تبلیغاتی و نظامی خویش برای رهایی گروگان ها، در اول خرداد ۱۳۵۹، به حربه تحریم اقتصادی توسل جست؛ اما از همان آغاز، شکست چنین توطئه ای روشن بود. از اینرو آمریکا به کمک بازار مشترک اروپا، داد و ستدهای اقتصادی ایران

را تحریم کرده تا ایران را منزوی سازند. ولی گذشت زمان نه تنها ایران را گوشه گیر نساخت، بلکه باعث شد تا ایران بیشتر از قبل روی پای خود بایستد. همچنین شرکت های متعدد اروپایی و حتی آمریکایی که از تحریم ایران متضرّر شده بودند، خواهان ارتباط اقتصادی و همکاری های دوجانبه بوده اند. استقبال شرکت های خارجی برای همکاری با ایران به اندازه ای بودکه آنان به تحریم ایران توجهی نکردند و در نتیجه بُعد منفی این تحریم گریبان غرب را گرفت.

مناسبت ۰۳: روز بزرگداشت "صدرالدین محمدقوام شیرازی" معروف به "ملاصدرا"

شرح مناسبت:

صدرالدین محمد شیرازی مشهور به صدرالمُتِألّهین و ملاصدرا در نهم جمادی الاولی سال ۹۸۰ ق در شیراز به دنیا آمد. سنگ بنای علمی و اخلاقی ملاصدرا در محضر درس شیخ بهایی، عالم کم نظیر دوران صفوی بنانهاده شد و تکمیل این بنای معنوی در محضر دانشمند نامی و استاد بزرگ، میرداماد، صورت گرفت. ملاصدرا، درایه، رجال، فقه و اصول را از شیخ بهایی؛ فلسفه، کلام، عرفان و علوم ذوقی را از میرداماد و علوم طبیعی، ریاضی، نجوم و هیئت را از محضر حکیم ابوالقاسم میرفندرسکی از علمای نامدار زمان فراگرفت. وی سپس بر مسند تدریس تکیه زد و ضمن آشنایی با فلسفه اشراق و مکتب مَشّاء، به تدوین حکمت متعالیه پرداخت. ملاصدرا با ترکیب چهار مکتب مهم عرفانی، فلسفی و دینی شامل مشاء، اشراق، عرفان محیی الدین عربی و آموزه های دینی اسلام، حکمت متعالیه را بنیان نهاد و تأثیری شگرف و غیرقابل انکار بر فلسفه اسلامی گذاشت. وی در این مکتب کوشیده است عرفان و فلسفه دین یا به سخن دیگر، تهذیب نفس و برهان عقلی و وحی را در

یـک مجموعه هماهنـگ، ترکیب و یگـانه سـازد. ملاصـدرا تلاـش کرد تـا در پرتو معرفت عرفـانی و فلسـفه عقلانی، تفسـیری دیگرگون از دین دست دهد. از این حکیم الهی بیش از چهل عنوان کتاب به یادگار مانده که اسفار اربعه مهم ترینِ آنهاست. سرانجـام این عـالم ربـانی و فیلسـوف اسـلامی، پس از عمری پربـار، در سـال ۱۰۵۰ ق در هفتـاد سـالگی در شـهر بصـره عراق دارفانی را وداع گفت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: شهادت سردار رشید اسلام "محمد بروجردی" فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهداء(ع) (۱۳۶۲ش)

شرح مناسبت:

شهید محمد بروجردی در سال ۱۳۳۳ ش در یکی از روستاهای اطراف بروجرد به دنیا آمد. از هفت سالگی به همراه خانواده، ساکن تهران شـد و در سال ۱۳۵۶، با هـدف ضـربه زدن به رژیم پهلوی، گروه توحیدی صف را تشـکیل داد. او در همان سال راهی نجف گردید و از طرف حضـرت امام خمینی(ره)، مأمور آگاه کردن مردم از جنایات رژیم شد و در این سـنگر به ایفای وظیفه پرداخت. گروه صف به فرماندهی محمد بروجردی، به هنگام ورود حضرت امام به میهن اسلامی و روزهای پس از آن، مسؤولیت حفـاظت از جـان امام را بر عهـده گرفت. با عزیمت امام به قم، بروجردی مسؤول زنـدان اوین شـد. شـهید بروجردی نقش مهمی در تشـکیل سـپاه پاسـداران انقلاـب اسـلامی داشت و خود از فرمانـدهانِ اولیه آن به شـمار می رفت. وی در سـال ۱۳۵۸ ش برای فرونشانـدنِ آشوب ضـد انقلاب در کردسـتان، راهی این منطقه گردیـد و با اقامت چهار ساله خود در آن دیار، وضـعیت این منطقه را سـروسامان داد تا جایی که به مسـیح کردسـتان شـهرت یافت. شـهید بروجردی در سال ۱۳۶۱، به عنوان فرمانده سپاه

در غرب کشور، قرارگاه حمزه سیدالشهداء (ع) را تشکیل داد و عملیات های نظامی را از این مکان، هدایت می نمود. سرانجام این پاسدار غیور و فداکار، طی یکی از مأموریت های خود در نزدیکی شهرستان نقده بر اثر برخورد با مین، در ۲۹ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و پس از تشییعی باشکوه، در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: اعتراض مسلمانان جهان به هتک حرمت رژیم بعث عراق به عتبات عالیات (۱۳۷۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که مردم مسلمان عراق از جنایات بی اندازه رژیم حاکم بر عراق به ستوه آمده و دست به قیام فراگیر زدند، به دستور صدام حسین، دیکتاتور وقت عراق، علاوه بر کشتار وسیع و بی رحمانه مردم، اماکن مقدسه و عتبات عالیات در این کشور مورد هتک حرمت قرار گرفتند. این عمل رژیم بعث، احساسات مسلمانان و به ویژه شیعیان جهان را برانگیخت و طی راهپیمایی های متعدد اعتراض آمیز، آن را به شدت محکوم کردند. این بی حرمتی در حالی صورت گرفت که مردم عراق تا پیروزی فاصله چندانی نداشتند. در این زمان، آمریکا و متحدانش به کمک صدام شتافته و برای کشتار و سرکوب مردم، انواع کمک ها را در اختیار رژیم بعث قرار دادند. با پناه گرفتن مردم در حرم ائمه معصومین، این اماکن شریف توسط ارتش بعث مورد هجوم قرار گرفت و دشمن با احساس غرور دروغین، ژست پیروزی گرفت. در ایران به این مناسبت، از طرف رهبر معظم انقلاب اسلامی، دوم خرداد ۱۳۷۰، عزای عمومی اعلام گردید. بعد از سرنگونی رژیم بعث در فروردین ۱۳۸۲، گورهای جمعی فراوانی از مردم عراق که به دست صدامیان به شهادت رسیده بودند، کشف شد و ابعاد جنایات

صدام در این واقعه بیش از پیش آشکار گشت.

مناسبت ۰۳: انتخابات هفتمین دوره ریاست جمهوری و انتخاب "سید محمد خاتمی" (۱۳۷۶ش)

شرح مناسبت:

هفتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ایران در دوم خرداد سال ۱۳۷۶ در حالی برگزار گردید که به عنوان یک رویداد سیاسی و اجتماعی، نه تنها در داخل کشور، بلکه در سطح بین الملل نیز مورد توجه قرار گرفته، به صورت های متفاوتی مورد تفسیر واقع شد. علت عمده توجه جهانی به این انتخابات، در واقع، غیرمنتظره بودن حضور گسترده مردم و نتایج آن بود. در این دوره، حجت الاسلام و المسلمین سید محمد خاتمی با به دست آوردن رأی بیست میلیونی از میان نزدیک به سی میلیون رأی مأخوذه، به عنوان پنجمین رییس جمهوری اسلامی ایران برگزیده شد و رویداد مهمی در سطح کشور و جهان به وقوع پیوست. برای توجیه این رویداد تاریخی، نظریه های مختلفی ارایه شده است که در کل، نشان از حضور گسترده مردم در انتخابات داشت که با لبیک به دعوت ولی فقیه در صحنه انتخابات شرکت کرده اند. ملت قهرمان ایران، در این انتخابات در حقیقت، پیش از رأی دادن به نامزد مورد نظر خود، رأی چندباره خود را به نظام جمهوری اسلامی، در داخل صندوق های رأی ریختند.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: اعدام رهبر گروهک ضاله فرقان و فروپاشی این گروه (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

گروهک فرقان، تشکیلاتی به ظاهر مذهبی بود که در اواخر دوره پهلوی با هدف مبارزه با رژیم طاغوت به سرکردگی فردی با نام اکبر گودرزی شکل گرفت. پیدایش خلأ فیزیکی متفکران اسلامی در سطح جامعه به دلیل سیاست سرکوب توسط رژیم و گرفتاری در زندان و تبعید از یک سو و به وجود آمدن دیدگاه های افراطی و برداشت های نادرست از مکتب انسان ساز اسلام از سوی دیگر باعث شد تا مجموعه ای از جوانان غافل و

ناآگـاه حول یـک محور فکری گرد هم آمـده و به اقـداماتی خطرنـاک روی آورنـد. فعـالیت گروهک منحرف فرقان، پس از پیروزی انقلاب اسلامی ابعاد گسترده ای به خود یافت و برنامه حذف فیزیکی چهره های بارز روحانیان و عوامل انقلابی مؤثر، به عنـوان شـاخص ترین رویکردهـای این گروه قرار گرفت، در این حـال آنـان بـا شـعار "اسـلام، منهـای روحـانیت" دست به ترورهای متعـددی زدند که ترور اسـتاد علامه، آیت اللَّه مرتضـی مطهری، آیت اللَّه دکتر محمد مفتح و نیز ترور ناموفق حجت الاسـلام و المسـلمین هاشمی رفسنجانی، همچنین ترور و شهادت سپهبد ولی اللَّه قرنی اولین رییس ستاد مشترک ارتش پس از پیروزی انقلاب و چنـدین جنایت دیگر، از جمله اقـدامات عملی این گروه منحرف و خونریز بود. این گروه، همکاری با رژیم پهلوی، همکاری با رژیم ضد توحیدی جمهوری اسلامی، عضویت در شورای انقلاب، همکاری غیرمستقیم در بازسازی ارتش و مواردی از این قبیل را به عنوان اتهامات علما و روحانیان مطرح نموده و آنها را مصداق "مُفسد فی الارض" می دانسـتند. در نهـایت در طی سال های ۵۸ و ۵۹، افراد گروهک فرقان دسـتگیر شـده و بر اساس دادگاه عـدل اسـلامی به سـزای اعمال خود رسیدند.

اکبر گودرزی، رهبر این گروهـک نیز سـرانجام در سوم خرداد ۱۳۵۹ به جوخه اعـدام سپرده شـد و پرونـده جنایات این گروه گمراه، خاتمه یافت.

مناسبت ۰۲: آزادسازی خرمشهر پس از ۵۷۸ روز اسارت در جریان عملیات بیت المقدس (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

چهارمین مرحله عملیات پیروزمنـدانه بیت المقدس در اول خرداد ۱۳۶۱ به قصد آزادسازی خرمشـهر آغاز گشت. این عملیات که با رمز "یا محمدبن عبداللَّه(ص)" شـروع شد در مراحل اولیه با تصـرف پاسـگاه مرزی کوشک همراه بود. همچنین ضربات هولناک و سختی بر تیپ

های گارد مرزی دشـمن وارد آمد و تعداد کثیری از مزدوران بعثی به اسارت لشـکریان جبهه توحید درآمدند که در میان آنها افسران عالی رتبه رژیم بعثی نیز به چشم می خوردند. به دنبال این پیروزی های بزرگ بود که خاکریزهای دشمن یکی پس از دیگری به تصـرف قوای اسـلام درآمد و فرماندهان مزدور عراقی در اوج وحشت و هراس، پی در پی فرمان عقب نشینی صادر می کردند. در ساعت ۶ و ۱۵ دقیقه بامداد روز یکشـنبه دوم خرداد سال ۱۳۶۱ شمسـی سپاهیان اسلام، خرمشهر را به محاصره خویش درآورنـد و دشـمن زبون را که چاره ای جز فرار نـداشت با بلندگو دعوت به تسـلیم کردند. تا ساعت ۹ بامداد بیش از ۵/۰۰۰ نفر از قـوای کفر به اسـارت رزمنـدگان اسـلام درآمدنـد. روز سوم خرداد، مزدوران بعـثی کفر به قصـد بـاز پس گیری منـاطق آزاد شـده اقـدام به پاتک نمودنـد که با هوشـیاری دلاوران اسـلام این پاتک دفع شـد و تعـداد زیادی از آنان کشـته و زخمی و بیش از ۳/۰۰۰ نفر دیگر به اسارت درآمدنـد. الطاف و امـدادهای غیبی الهی ادامه داشت تا این که خرمشـهر پس از ۵۷۸ روز اسارت در چنگال دشمن بعثی آزاد شد و به آغوش میهن اسلامی ایران بازگشت.

نتایج نهایی عملیات بزرگ بیت المقدس عبارتند از: آزادسازی ۵۴۰۰ کیلومتر مربع از خاک میهن اسلامی از جمله خرمشهر و تأمین ۱۸۰ کیلومتر خط مرزی؛ ۱۹ هزار اسیر و ۱۶ هزار کشـته و زخمی از دشـمن؛ انهـدام ۶۰ فرونـد هواپیما، ۳ فروند هلی کوپتر، ۴۱۸ دستگاه تانک و ده ها دستگاه خودرو؛ به غنیمت درآوردن یک فروند هلی کوپتر، ۱۰۵

دستگاه تانک و نفربر، ۹۵ هزار عدد انواع مین و هزاران قبضه سلاح انفرادی. سالروز آزادسازی خرمشهر، به عنوان یک روز ملی - مذهبی در کشور گرامی داشته می شود و از رشادت ها و شجاعت های رزمندگان اسلام و شهیدان سرافراز، تجلیل به عمل می آید. امام خمینی(ره) در این باره فرمودند: "خرمشهر را خدا آزاد کرد".

مناسبت ۰۳: شهادت سردار جهادگر "مهندس محمدتقی رضوی" (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مانور بزرگ ولایت با حضور مقام معظم رهبری حضرت آیت اللّه "خامنه ای" (۱۳۷۵ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز مقاومت و پیروزی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عزل "سیدضیاءالدین طباطبایی" از ریاست وزرا به فرمان احمدشاه قاجار (۱۳۰۰ ش)

شرح مناسبت:

در جریان کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹، عامل نظامی کودتا رضاخان و عامل سیاسی و کارگردان ظاهر و باطن، سید ضیاءالدین طباطبایی بود که با حمایت انگلیس صورت گرفت. سید ضیاء در نخستین روزهای ورود قوای قزاق به تهران، با احمدشاه ملاقات و فرمان رییس الوزرایی خود را با اختیارات کامل دریافت کرد. وی در اولین روز صدارت خویش دست به اقداماتی زد و نزدیک به دویست تن از رجال کشور و روحانیان را باز داشت نمود و طی اعلامیه ای، علل و جهات صدارت خود را به حکّام و والیان در سراسر کشور ابلاغ کرد. نقطه زوال دولت سیدضیاءالدین طباطبایی معروف به دولت سیاه و کابینه صد روزه را باید در اختلاف بین وی و سردار سپه جُست. رضاخان که با سیدضیاء روابط خوبی نداشت، با نزدیک شدن هر چه بیشتر به احمدشاه و اظهار اطاعت و انقیاد، زمینه را برای برکناری سیدضیاء فراهم ساخت. به ویژه که احمدشاه از زمان امضای حکم ریاست وزرایی سیدضیاء، از او دلخوش نبود و اهانت ها و بی ادبی های سید، شاه را به شدت خشمگین ساخته بود. همچنین منتقدین و وابستگان به دربار که عده زیادی از آنان در حبس رفته بودند، تلاش شبانه روزی خود را برای بر کناری او معمول می داشتند. سرانجام در روز اول خرداد ۱۳۰۰، شاه به سیدضیاء، تکلیف استعفا نمود، اما سیدضیاء اطاعت نکرد تا این که احمد شاه وی را در چهارم خرداد بر کنار کرد و دولت ۹۳ روزه اش سقوط کرد. پس از برکناری، در همان روز در حالی که از

خزانه دولت مبلغ بیست و پنج هزار تومان به او برای مخارج سفر داده بودند با تنی چند از دوستان و نزدیکان خود از طریق بغداد عازم اروپا شد و بیست و دو سال در اروپا اقامت گزید.

مناسبت ۰۲: سوء قصد به جان "آیت اللّه هاشمی رفسنجانی" توسط گروهک فرقان (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

در عصر روز جمعه چهارم خرداد ۱۳۵۸، هنگامی که حجت الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی از اعضای اصلی شورای انقلاب و افراد مؤثر نظام، در منزل بود، دو نفر به قصد ملاقات ایشان و با ادعای این که حامل نامه ای از جانب یکی از مقامات مملکتی برای وی می باشند، اجازه حضور خواسته و داخل منزل شدند. در آن روز بر حسب اتفاق، پاسدار محافظ آقای هاشمی در منزل نبود و جوان ضارب با سوء استفاده از این موقعیت، قصد ترور ایشان را داشت که بر اثر درگیر شدن با آقای هاشمی، موفق به انجام نقشه خائنانه اش نگردید و گلوله به جای حساسی از وی اصابت نکرد. در این میان با کمک خانواده آقای هاشمی، ضارب کارش را ناتمام رها کرده و می گریزد. در اثر این سوء قصد، آقای هاشمی از پشت هدف اصابت گلوله واقع شده که پس از آن برای مداوا به بیمارستان منتقل گردید. حضرت امام در پیامی در این باره فرمودند: "بدخواهان بدانند هاشمی زنده است چون نهضت زنده است. من به آقای هاشمی، فرزند برومند اسلام، تبریک می گویم که در راه هدف تا نزدیک شهادت به پیش رفته و سلامت و ادامه خدمت ایشان را از خدای تعالی خواستارم".

مناسبت ۰۳: سقوط شلمچه در منطقه شرق بصره توسط رژیم بعثی عراق(۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

فرایند سقوط فاو، با توجه به تأثیرات تعیین کننده آن بر تغییر توازن به سود عراق، بسیار حائز اهمیت بود. عراقی ها، پس از حمله به فاو، در زمانی کمتر از ۴۸ ساعت، نقل و انتقال از منطقه فاو را با هدف آمادگی برای عملیات بعدی آغاز کرده و ۳۸ روز پس از حمله به فاو،

سرانجـام در بامـداد روز چهـارم خرداد سال ۱۳۶۷، به منطقه شـلمچه حمله کردنـد، در نهـایت پس از هشت سـاعت درگیری، شلمچه در حـالی سـقوط کرد که بیش از هفتاد درصـد از توان دشـمن در جنوب متمرکز شـده بود. نتایـج برخاسـته از سـقوط شلمچه منجر به انجام اقـداماتی از جانب جمهوری اسـلامی ایران گردید که: افزایش فعالیت های دیپلماتیک و پی گیری رونـد جابجایی در بنـدهای قطعنامه ۵۹۸، دعوت از مردم برای پشتیبـانی جبهه هـا و نیز انتصاب حجت الاسـلام و المسـلمین هاشـمی رفسنجانی به عنوان جانشین فرماندهی کل قوا از آن جمله می باشد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: اولین اکتشاف نفت در ایران (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

در پنجم خردادماه ۱۲۸۷ ش برابر با ۲۶ می۱۹۰۸ م در حـالی که عملیات اکتشاف نفت به یأس تبـدیل شـده بود، نخستین چاه نفت ایران در شهرسـتان مسجد سلیمان از شهرهای استان خوزستان در عمق ۶۰۰ متری زمین به نفت رسید و نفت تا ارتفاع ۲۵ متر از سـطح زمین فوران کرد. این واقعه، باعث شـد که امپراتوری انگلیس، جهت حفظ منابع نفتی، اقدام به احداث و گسترش تأسیسات عظیمِ استخراج، تصفیه، صدور نفت و تولیدات نفتی در جنوب ایران نماید. یک سال بعد ساخت پالایشگاهی در این منطقه آغاز شـد و به بنا نهادن شـهر آبادان منجر گردیـد و پالایشـگاه آبادان، برای مـدت های طولانی بزرگ ترین پالایشـگاه جهان به شـمار می رفت. شـهر مسجد سلیمان از نظر وجود معادن و تأسیسات نفتی از اهمیت بسیاری برخوردار است و تاکنون بیش از ۲۵۰ حلقـه چـاه نفـت در آن حفر شـده است. یکی از نویسـندگان انگلیسـی در این بـاره نوشـته است: "به این ترتیب، صنعتی آغاز شد که در طی

دو جنگ جهانی، نیروی دریایی انگلستان را نجات داد ولی برای ایران زحمتی ایجاد کرد که از مجموع مزاحمت های دولت های دیگر، بیشتر بود".

مناسبت ۰۲: عملیات قدس ۱ در هورالهویزه توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (۱۳۶۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز مجدد جنگ شهرها از سوی عراق در اوج جنگ تحمیلی (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

رژیم بعثی عراق، در طول هشت سال دفاع مقدسِ غیور مردان سپاه اسلام، همواره پس از شکست در جبهه های جنگ و از کف دادن بخشی از مواضع خود، از درماندگی، تنها راهِ چاره را در بمباران مناطق مسکونی و غیرنظامی می دید و به این روش غیرانسانی متوسل می شد تا به زعم خود، شکستش را پنهان کند. با فرار بعثیان به عمق خاک عراق و خارج شدن شهرهای زیادی از زیر آتش توپخانه و موشک های بُردِ متوسطِ عراق، ابرقدرت ها، موشک هایی با بُرد بلند در اختیار رژیم بعث گذاشتند و بار دیگر، سیاست بمباران مناطق مسکونی، از سر گرفته شد. در جریان این بمباران ها، عده زیادی از مردم بی پناه در شهرهای مختلف کشور به خاک و خون کشیده شدند و برگ ننگین دیگری به کارنامه سیاهِ رژیم بعث و حامیانِ مزوّر آنان اضافه گشت. در این میان به منظور مقابله به مثل، خلبانان متهور ایرانی نیز، بارها مناطق حساس و استراتژیک عراق را هدف حمله خود قرار دادند.

مناسبت ۰۴: درگذشت دکتر "علی اکبر سیاسی" بنیانگذار و پدر روانشناسی جدید ایران (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

علی اکبر سیاسی در سال ۱۲۷۳ ش در تهران به دنیا آمد. پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی، در روزگار احمدشاه قاجار، در امتحانات اعزام دانشجو به خارج، شاگرد اول شد و بعدها در فرانسه دکترای علوم تربیتی و روانشناسی گرفت. علی اکبر سیاسی تحت تأثیر جریان های فکری و اجتماعی ناشی از زندگی در اروپا، با چند تن از دوستانش که در فرنگ تحصیل کرده بودند، حزب ایران جوان را تأسیس کرد. او پس از بازگشت از اروپا به تدریس در مدرسه دارالفنون، نظام و علوم سیاسی پرداخت و

با تأسیس دانشگاه تهران به استادی این دانشگاه نائل آمد. وی بعدها که انجمن روانشناسی ایران تأسیس شد به ریاست آن انجمن برگزیده شد و ریاست مؤسسه روانشناسی دانشگاه تهران را برعهده گرفت. دکتر سیاسی همچنین مدت دوازده سال ریاست دانشگاه تهران را به عهده داشت. دکتر سیاسی، وزیر فرهنگ در دولت احمد قوام و علی سهیلی و نیز وزیر مشاور در هیئت دولت مرتضی قلی بیات، وزیر فرهنگ دولت ابراهیم حکیمی و وزیر امور خارجه دولت ساعد بود. او در پایه گذاری یونسکو همکاری داشت و عضو فرهنگستان ایران و شورای عالی فرهنگ بود. وی پس از کناره گیری از ریاست دانشگاه، با استادی و تدریس در دانشکده ادبیات خدمت می کرد و به مقام استادی ممتاز رسید. دکتر سیاسی، ده سال پایانی عمر را در اروپا و امریکا زندگی می کرد و به کارهای علمی می پرداخت. از دکتر سیاسی آثار متعددی بر جای مانده که اصول روانشناسی، روانشناسی پرورشی، روانشناسی جدید، منطق و فلسفه، هوش و خرد و ... از آن جمله اند. وی اصول روانشناسی جدید را در ایران بنیاد نهاد، از این روبه نام بنیانگذار و پدر روانشناسی جدید در ایران معروف می باشد.

دکتر علی اکبر سیاسی پس از سالیانی که در اروپا زندگی می کرد، در سال ۱۳۶۸ به ایران بازگشت و سرانجام در خرداد ۱۳۶۹ در ۹۶ سالگی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۵: شهادت "عباس صابری" از نیروهای گروه تفحص در منطقه فکه (۱۳۷۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: پیروزی حزب اللّه لبنان بر رژیم صهیونیستی اسرائیل (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

بر اثر رشادت ها و فداکاری های بی شمار فرزندان غیور اسلام در جنبش حزب اللّه لبنان، جنوب این کشور که از سال ۱۳۶۱ ش، در اشغال ارتش نژادپرست اسرائیل قرار داشت، از یوغ صهیونیست ها آزاد شد و مزدوران اسرائیلی، با ذلت این منطق را رها کردند و این نخستین باری بود که رژیم صهیونیستی چنین شکستی را از مسلمانان متحمل می شد. پس از این پیروزی مردم لبنان، فارغ از هر دین و مذهبی به جشن و سرور پرداختند و به رزمندگان حزب اللّه به دیده قهرمانان ملی نگریستند. از نتایج این پیروزی، انتفاضه مسجدالاقصی است که در آن مجاهدانِ فلسطینی به پیروی از حزب اللّه لبنان به مقابله جدی با اشغال گران پرداخته اند. به امید روزی که فلسطین و قدس شریف نیز از سلطه و اشغال صهیونیست ها رهایی یابد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: درگذشت استاد "عبدالجواد ادیب نیشابوری" معروف به "ادیب اول" (۱۳۰۵ ش)

شرح مناسبت:

عبدالجواد ادیب نیشابوری معروف به ادیب اول در حدود سال ۱۲۴۲ ش (۱۲۸۱ ق) در یکی از روستاهای اطراف نیشابوربه

دنیا آمـد. وی در چهارسالگی بر اثر بیماری آبله نابینا گردیـد و پس از مداوای بسـیار، اندکی از بینایی چشم چپ را به دسـت آورد. ادیب دارای حافظه ای قوی بود و در اندك زمانی خواندن و نوشـتن فارسـی و عربی را آموخت. او در ۱۶ سالگی عازم مشـهد شد و درس خود را ادامه داد. کم کم به تدریس روی آورد و هر سال حوزه درسش رونق می یافت و شاگردان فاضلی در حلقه درسـش پرورش یافتنـد. بـا این که بر اثر کم بینـا بودن، مطالعه برایش بسـیار سـخت بود ولی او معلومات فراوانی را با مطالعه به

دست آورد. ادیب علاوه بر فنون ادبی، در حکمت الهی و طبیعی، نجوم، حساب، جبر و هندسه و ... مهارت داشت و از طب علمی، فقه، اصول، حدیث و رجال نیز بهره ای وافی داشت. دیوان اشعار ادیب به نام "لَئالی مکنون" و نیز رساله ای در جمع بین عروض فارسی و عربی و شرح مُعَلَّقات سبعه از جمله آثار اوست. سرانجام این شاعر وارسته و مربی نمونه پس از چهل و سه سال تدریس، در ششم خرداد ۱۳۰۵ ش برابر با پانزدهم ذی قعده سال ۱۳۴۴ق در ۶۴ سالگی دارفانی را وداع گفت و در حرم مطهر رضوی(ع) در مشهد مقدس مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: تأسیس انجمن روزنامه نگاران (۱۳۲۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت علامه "محمد بن عبدالوهاب قزوینی" محقق و مصحح معاصر ایرانی (۱۳۲۸ ش)

شرح مناسبت:

محمد بن عبدالوهاب قزوینی در حدود ۱۲۵۵ ش (۱۲۹۴ ق) در تهران تولد یافت. وی تحصیلات علوم قدیمه را در تهران به پایان رساند و پس از مدتی از محضر درس فقه آیت اللّه شیخ فضل اللّه نوری و کلام و حکمت قدیم شیخ علی نوری بهره برد. محمد قزوینی همچنین از استادانی همچون میرزا حسن آشتیانی، شیخ هادی نجم آبادی، سید احمد ادیب پیشاوری، محمد مهدی قزوینی و ذکاءالملک فروغی استفاده نمود و زبان فرانسه را نیز فراگرفت. علامه قزوینی در سایه استعداد شگفت آور خود، مراتب علمی را طی کرد و به کسب علوم و تحقیق در مبانی هنر و فلسفه پرداخت. وی در سال ۱۲۸۳ ش به دعوت برادر خود میرزا احمد خان به انگلیس و فرانسه و بعد به آلمان رفت و با مستشرقان اروپایی از جمله "هانری ماسه"، "ادوارد براون" و "ولادیمیر مینورسکی" آشنا شد و با آنان در مسائل فرهنگی ایران همکاری نمود. علامه قزوینی در سال ۱۳۱۸ ش پس از حدود ۳۵ سال اقامت در اروپا به ایران بازگشت و پیوسته به تعلیم و تدریس و مطالعه پرداخت. وی از نوادر نوابغی بود که وسعت معلومات جدید و قدیم را با غریزه کنجکاوی و دقت در هر چیز و داشتن روش انتقادی علمی و انصاف و بی طرفی را جمع داشت. بزرگ ترین فضل قزوینی این است که وی پس از آن که علوم قدیم و اسلامی را فراگرفت، چون گذارش به اروپا افتاد، بر اثر عشق سوزانی که به فراگرفتن هر چیز داشت، تحقیقات اندیشمندان آن سرزمین را نیز مورد

مطالعه دقیق قرار داد. دامنه آثار علامه قزوینی کتب متعددی می باشد که شامل تصحیح مرزبان نامه، چهار مقاله عروضی، تذکره لباب الالباب، ترجمه لوایح جامی به فرانسه و تألیف رساله های گوناگون.

از شایسته ترین خدمات به جای مانده از علامه قزوینی در فرهنگ و ادب ایران، تهیه عکس و نسخه برداری از کتب خطی فارسی موجود در موزه های اروپا است. او ده سال آخر عمر را در ایران سپری کرد و سرانجام در جمعه ۶ خرداد ۱۳۲۸ ش برابر با ۲۸ رجب ۱۳۶۸ ق در ۸۶ سالگی در تهران دار فانی را وداع گفت و در جوار حضرت عبدالعظیم در ری به خاک سپرده شد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: برگزاری کنگره هفتصدمین سال وفات "خواجه نصیرالدین طوسی" (۱۳۳۵ش)

شرح مناسبت:

در هفتم خرداد ۱۳۳۵، به مناسبت هفتصدمین سالگرد وفات اندیشمند و دانشور بزرگ جهان اسلام، خواجه نصیرالدین طوسی، کنگره بزرگداشتی در تهران برگزار شد و ابعاد گوناگون این شخصیت عظیم علمی مورد بررسی قرار گرفت. ما نیز در این مقال، به این بهانه به گوشه هایی از زندگی ایشان می پردازیم. ابوجعفر محمد بن محمد حسن طوسی معروف به نصیرالدین، استاد البَشَر، محقق طوسی و خواجه در روز یازدهم جمادی الاول ۵۹۷ ق در طوس به دنیا آمد. ایام کودکی او در طوس سپری شد و او در این زمان، مقدمات علوم را از پدر فاضلش فرا گرفت. در جوانی راهی نیشابور شد و از محضر بزرگان آن دیار همچون فریدالدین داماد نیشابوری و عطار نیشابوری استفاده های فراوان برد. محقق طوسی در طی سالیان متمادی به کسب دانش پرداخت و به مدارج والای علمی دست یافت. در زمان حضور او در عراق، واقعه هجوم سپاهیان مغول

به ایران روی داد و او به ایران بازگشت تا حضورش کمکی برای دیگران باشد. خواجه نصیرالدین از آن پس به دعوت یکی از حاکمان فرقه اسماعیلیه به قهستان و سپس قلعه الموت در نزدیک قزوین رفت و نزدیک به ۲۶ سال در این قلعه ها به سر برد، اما در این دوران، لحظه ای از تلاش علمی باز نایستاد و کتاب های متعددی به رشته تحریر درآورد. با هجوم مغولان و فروپاشی اسماعیلیان، خواجه درصدد برآمد تا به هر نحو ممکن، از خونریزی و ویرانگری قوم مغولان جلوگیری نماید. از اینرو با استفاده از موقعیت علمی خود، به هلاکوخان مغول نزدیک شد و پس از مدتی از مقربان درگاه آنان گردید. همچنین مقام علمی و ارزش فکری خواجه نصیرالدین موجب شد تا هلاکو او را در شمار بزرگان دانسته، نسبت به حفظ و حراست از جان وی کوشا باشد.

خواجه نصیرالدین در طول سالیان بعد، به شهرها و کشورهای مختلفی مسافرت نمود و شاگردان فرهیخته ای را پرورش داد که علامه حلی، کمال الدین میثم بن علی بحرانی، سید رکن الدین استرآبادی و مجدالدین طوسی از آن جمله اند. وی همچنین با نفوذ خود مانع از قتل عام مردم و دانشمندان می گردید و در حفاظت از میراث عظیم اسلامی و علمی سعی زیادی نمود. خواجه نصیرالدین طوسی در علومی همچون ریاضیات، فلسفه، کلام، اخلاق، ادبیات، هیئت و نجوم و ... مهارتی بسزا داشت و آثار متعددی به وجود آورد که قواعدالعقاید، اخلاق ناصری، اوصاف الاشراف، اساس الاقتباس و زیج ایلخانی از آن جمله اند. وی سرانجام در ۱۸ ذیعقده ۶۷۳ ق در ۷۶ سالگی

جان به جان آفرین تسلیم کرد و در حرم حضرت امام موسی کاظم(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: تصویب قانون الحاق دولت ایران به قرارداد تبادل نامه های پستی جهان (۱۳۳۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: افتتاح اولین دوره مجلس شورای اسلامی (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

هفتم خرداد، روز قانون و آغاز هفته مجلس، یادآور هفتم خرداد ماه ۱۳۵۹ ش می باشد. در چنین روزی، اولین دوره مجلس شورای اسلامی افتتاح شد و از آن پس نیز در سال های ۷۹ ۷۵ ۷۱ ۶۷ ۶۳ و ۸۳ دوره های دوم تا هفتم مجلس شورای اسلامی آغاز شده است. افتتاح اولین دوره مجلس قانون گذاری در جمهوری اسلامی ایران، یک نقطه عطف به شمار می رود. وظیفه این مجلس، قانون گذاری و نظارت مستقیم بر عملکرد رییس جمهوری و هیئت دولت است. تعداد نمایندگان مجلس، ۲۹۰ نفر است و با رأی مستقیم مردم انتخاب می شوند. هر شهر به تناسب جمعیت، تعدادی از کرسی های مجلس را به خود اختصاص می دهد. اقلیت های دینی شناخته شده در ایران با وجود آنکه، اکثر آنان، از لحاظ جمعیت، حد نصاب لازم یعنی ۱۵۰ هزار نفر برای به دست آوردن یک کرسی را ندارند، اما در پارلمان دارای نماینده می باشند. انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسلامی، در فاصله حدود یک سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۴ اسفند ۱۳۵۸ برگزار شد. در این انتخابات، ملت ایران با شرکت حدود یازده میلیون نفر در انتخابات به نمایندگان خود رأی دادند. و با برگزاری مرحله دوم، مجلس شورای اسلامی، ترکیب خود را یافت و با احتساب انتخابات میان دوره ای، مجموعاً ۲۶۳ نماینده به مجلس راه یافتند که در این میان، تعداد ۴ زن، ۱۳۰ روحانی و ۱۳۳ غیرروحانی مشاهده می شد.

مناسبت ۰۴: روز قانون و آغاز هفته مجلس

شرح مناسبت:

مجلس شورای اسلامی در نگاه مردم ایران، محلی است جهت تهیه و تصویب قوانین اسلامی برای کلیه نیازهای جامعه در

زمینه های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، تبلیغی، نظامی، اخلاقی، قضایی و هر چیزی که به زندگی فردی و عمومی مربوط می شود و به قانون نیاز دارد. قوانین غنی و قوی و پر مایه ای که بتواند پاسخگوی همه نیازها باشد و روزنه های بی قانونی را ببندد. از این رو افتتاح مجلس شورای اسلامی با این هدف در هفتم خرداد ۱۳۵۹ صورت گرفت. گشایش مجلس یکی از مهم ترین دلایل احترام به قانون و اهمیت دادن به رأی و نظر مردم در نظام جمهوری اسلامی است و وجود مجالس قانون گذاری در هر کشور، حکایت از وجود آزادی در نظام حکومتی آن می کند. به همین منظور، هفتم خرداد ماه، سالروز افتتاح اولین دوره مجلس شورای اسلامی، به عنوان روز قانون نامیده شده است.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: آغاز انتشار روزنامه "صور اسرافیل" در دوران مشروطه (۱۲۸۶ ش)

شرح مناسبت:

اولین شماره نامه هفتگی صوراسرافیل چند ماه پس از پذیرش مشروطیت ایران در هشتم (یا یازدهم) خرداد ۱۲۸۶ از چاپ خارج شد و به دست مردم رسید. این روزنامه با پیشنهاد و کوشش میرزاجهانگیرخان شیرازی معروف به صور اسرافیل و علی اکبر دهخدا اداره و منتشر می شد. جهانگیرخان این روزنامه را با هدف تکمیل معنی مشروطیت و حمایتِ مجلس شورای ملی و کمک به روستائیان، ضعفا، فقرا و مظلومین انتشار می داد. در آغاز، صوراسرافیل هفته ای یکبار منتشر می شد. تا آن وقت، ادبیات و انشاء ایرانی عموماً و روزنامه ها، خصوصاً به طرز نگارش قدیم، سراسر الفاظ مسجَّع، پرتکلف و بی حقیقت و بدون معنی و خالی از سود و اثر بود. این روزنامه در تغییر نگارش تأثیر فراوانی داشت. روزنامه صوراسرافیل در طول انتشار خود

دچار مشکلاتی شد. چندین بار نویسنده آن را تکفیر کردند و چند بار بساط روزنامه نویسی آن را در هم پیچیدند. این روزنامه سرانجام پس از ۳۲ شماره انتشار و در پی به توپ بستن مجلس توسط محمد علی شاه قاجار و پس از قتل میرزا جهانگیرخان، مدتی تعطیل شد تا این که دهخدا آن را چند شماره در اروپا منتشر کرد و پس از مدتی برای همیشه تعطیل شد.

مناسبت ۰۲: تصویب قانون تأسیس دانشگاه تهران توسط مجلس شورای ملی (۱۳۱۳ ش)

شرح مناسبت:

به موجب قانون تأسیس دانشگاه، مصوَّب هشتم خرداد سال ۱۳۱۳ ش، در این تاریخ، از مدارس عالی آن زمان از قبیل دارالمعلّمین عالی، مدرسه حقوق و علوم سیاسی و مدرسه عالی طبّ، دانشگاه تهران تشکیل شد و اجزاء مختلف آن به سرعت ایجاد گردید. تا قبل از آن، در نقاط مختلف کشور، مدارس قدیمه ای وجود داشت که در آنها، علوم اسلامی و بسیاری از مباحث مربوط به علوم عقلی و نقلی تدریس می شد. مجموعه این مدارس و ایجاد مدارس عالی دیگر نظیر دارالفنون و دارالمعلّمین و همچنین لزوم وحدت و تمرکز در اداره این مدرسه های عالی سبب شد که وزارت فرهنگ به روش جدید طرح دانشگاهی را تدوین نماید. این لایحه به مجلس شورای ملی ارسال و در هشتم خرداد ۱۳۱۳ به تصویب رسید. سرانجام در تاریخ پانزدهم بهمن ۱۳۱۳ ش، سنگ بنای دانشگاه تهران نیز گذاشته شد و پس از مدتی به پذیرش دانشجو اقدام نمود.

مناسبت ۰۳: آغاز به کار مجتمع مس سرچشمه (۱۳۶۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: رحلت عالم امامی و فقیه اصولی آیت اللّه "میر سید علی فانی اصفهانی" (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میر سیدعلی فانی اصفهانی در سال ۱۲۹۴ ش (۱۳۳۳ ق) در اصفهان به دنیا آمد. وی از نه سالگی به تحصیل مقدمات علوم اسلامی روی آورد و پس از طی مقدمات و سطوح، در محضر حضرات آیات: سید محمد نجف آبادی و میرسیدعلی نجف آبادی به درجات بالای علمی دست یافت. آیت اللّه فانی، پس از نیل به درجه اجتهاد، از اصفهان راهی نجف اشرف شد و در مدت اقامت سی ساله در آن شهر به تدریس فقه و اصول، تفسیر، کلام و اخلاق و ... مشغول شد. ایشان در سال ۱۳۵۲ ش به ایران مراجعت نمود و در قم به تدریس خارج فقه و اصول پرداخت. آثار باقی مانده از آیت اللّه فانی اصفهانی، متجاوز از هشتاد جلد کتاب می باشد که عموماً در علوم اسلامی همچون فقه، اصول، کلام، فلسفه و تفسیر نگاشته شده است. دستور حج و عمره، فواید رجالیه، اربعین حدیث و تفسیر سوره فاتحه و ... از جمله آثار ایشان است. این عالم امامی و فقیه اصولی سرانجام در هشتم خرداد ۱۳۶۸ در ۷۴ سالگی درگذشت.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: ورود قوای استعماری انگلیس به سرزمین اسلامی عراق (۱۲۹۳ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با گسترش آتش جنگ جهانی اول به نواحی شرقی اروپا، انگلستان، در سال **۱۲۹۳** ش برابر با **۱۹۱۴** م به امپراتوری عثمانی اعلان جنگ داد و پس از چند روز تصمیم به اشغالِ شهر بصره در جنوب عراق گرفت. چون اهالی بصره از این موضوع مطلع شدند، سخت به هراس افتادند و از علما کمک گرفتند. علمای آگاه به زمان نیز این بار چون همیشه، استراتژی مناسبی اتخاذ کردند و به ندای مظلومانه مردم بصره پاسخ مثبت دادند. آنان

از یـک سو فتوا بر وجوب دفـاع دادنـد و از سوی دیگر، مردم را به مبـارزه و پیکـار علیه نیروهـای متجاوز انگلیسـی تحریک و تشویق کردنـد. خود نیز پیشـاپیشِ مجاهـدان و عشـایر، به طرف میـادینِ نـبرد حرکت کردنـد و رهبری امت را در صـحنه هـای جنگ بر عهده گرفتند. این جریان ها سـرانجام به انقلاب مشـهورِ سال ۱۹۲۰ م برابر با ۱۲۹۹ ش عراق علیه نیروهای انگلستان، منجر شـد. این انقلاب هرچنـد به پیروزی کامل بر دشـمن اشـغالگر نیانجامیـد ولی قدرت و نفوذ روحانیان شـیعه در میان اقشار مختلف مردم را به همگان نشان داد و بار دیگر پیروی ملت را از مراجع معظم تقلید آشکار ساخت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ناظم الاطباء" پزشک و لغت شناس ایرانی (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

میرزا علی اکبر خان نفیسـی ملقب به ناظم الاطباء کرمانی در حدود سال ۱۳۳۶ ش (۱۲۶۳ ق) در کرمان به دنیا آمد. او پس از پایـان تحصـیلات مقـدماتی، به فراگیری علـومی چون حکمت الهی و فلسـفه روی آورد و در مـدرسه دارالفنون تهران، طب را آموخت. نـاظم الاطبـاء پس از پایان تحصـیلات، نخستین بیمارسـتان جدیـد در ایران را تأسـیس کرد و در مجلسِ حِفظُ الصَّحه (حفظ تنـدرستی) متشـکل از پزشـکان معروف شـهر حضور داشت. وی در سال ۱۲۶۱ ش (۱۲۹۸) دومین بیمارسـتان با سبک جدیـد را در مشـهد بنیان نهاد و از ۱۲۷۱ش، از اطبای ناصـرالدین شاه و مظفرالـدین شاه قاجار شـد. علی اکبر نفیسـی علاوه بر طبـابت به نگـارش کتـاب همت می ورزیـد و آثـاری را نیز پدیـد آورد. آثـار نـاظم الاطباء در طب شامل مجموعه کتاب های سودمندی است که توسط او تألیف و یا از منابع خارجی ترجمه شده است. ناظم الاطباء در گردآوری

واژه های زبان فارسی نیز سعی بسیار مبذول داشت و آثار ارزشمندی به وجود آورد که مهمترین اثر او در این زمینه، فرهنگ نفیسی در پنج جلد است که مدت ۲۵ سال از عمر خود را صرف گردآوری و تحریر آن کرد. ناظم الاطبا کرمانی سرانجام در ۹ خرداد ۱۳۰۳ش در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه اصولی آیت اللّه "سیدمحمدباقر قاضی طباطبایی" (۱۳۲۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج سیدمحمدباقر قاضی طباطبایی تبریزی در سال ۱۲۴۸ ش (۱۲۸۵ ق) در تبریز به دنیا آمد و مبادی فقه و اصول و کلام و معقول را از علمای زادگاهش فرا گرفت. وی سپس برای تکمیل تحصیلاتش، در سال ۱۲۶۹ ش راهی عتبات عالیات گردید و در محضر میرزای بزرگ شیرازی در سامرا حضور یافت. آیت اللّه قاضی پس از آن رهسپار نجف شد و در درس خارج آیات عظام: میرزا حبیب اللّه رشتی، ملامحمد فاضل شرابیانی، محمد باقر اصطهباناتی و ملااسماعیل قراباغی شرکت جست. وی همچنین در درس اخلاق آخوند ملاحسینقلی همدانی حاضر شد و به مدارج والای اخلاقی و علمی دست یافت. این عالم ربانی پس از مدتی که در تبریز اقامت گزید، بار دیگر در حوزه علمیه نجف حاضر شد و در درس آیات عظام: سید محمدکاظم یزدی و شیخ الشریعه اصفهانی حضور یافت. آیت اللّه قاضی سرانجام پس از سیزده سال اقامت در نجف و اخذ اجازه اجتهاد از علامه سید محمدکاظم یزدی و فاضل شرابیانی و اجازه روایت از سیدابوالحسن اصفهانی، به تبریز مراجعت نمود و از آن پس به مدت بیش از چهل سال به درس و بحث و تالیف و تدریس همت گماشت. از این عالم ربانی تالیفات متعددی بر جای مانده

که مَخزَنُ الفوائد فی حاشیهِ الفرائد، حاشیه بر فُصول الاصول و نیز تقریرات اساتدیش: میرزای رشتی، علامه یزدی و شیخ الشریعه اصفهانی از آن جمله اند. این فقیه و مجتهد امامی، سرانجام پس از عمری سرشار از علم و معنویت، در نهم خرداد ۱۳۲۶ ش برابر با دهم رجب ۱۳۶۶ ق چشم از جهان فرو بست و در تبریز به خاک سپرده شد. این عالم بزرگوار، پدر اولین شهید محراب آیت اللّه سیدمحمدعلی قاضی طباطبایی می باشد.

مناسبت ۰۴: کشف "چشمه نقطه ای" در کهکشان راه شیری (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

دکتر جلال صمیمی، محقق و استاد دانشگاه صنعتی شریف تهران، پس از بیست سال تحقیق درباره کهکشان راه شیری و آزمایش در مورد تابش اشعه گاما، موفق به کشف پنج چشمه گاما در مرکز این کهکشان شد. دکتر جلال صمیمی متولد سال ۱۳۱۹ در شهرستان زابل و دارای مدرک دکترا در رشته فیزیک است. او پس از مطالعات و تحقیقات گسترده، آزمایش های مکرر خود را در زمینه امولوسیون هسته ای انجام داد و سرانجام موفق به این کشف مهم شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: انعقاد عهدنامه "ارز روم" میان دولت ایران و امپراتوری عثمان (۱۲۲۶ ش)

شرح مناسبت:

در زمان سلطنت محمدشاه قاجار، والی بغداد به تحریک بازرگانان بصره که از رونق گرفتن بندر خرمشهر زیان دیده بودند، این بندر را مورد تجاوز قرار داد و پس از کشته و زخمی کردن عده ای، اموال بازرگانان را به غارت برد. در پی آن، دولت ایران نماینده ای به عثمانی فرستاد تا با آنان به مذاکره پرداخته، جبران خسارات وارده را خواستار شود. در این اثنا، دولت عثمانی مدعی شد که بندر خرمشهر جزء خاک عثمانی است و این حادثه را مساله ای داخلی می داند. در پی این ادعا، دولت ایران نیز تهدید کرد که به تلافی حمله به خرمشهر، شهر بغداد را هدف حملات خود قرار خواهد داد. اما دولت عثمانی که پس از جنگ های خود با روسیه، تمایلی به جنگ با ایران نداشت، نماینده اش را به ایران فرستاد و بندر خرمشهر را تخلیه کرد. پس از آن، مذاکرات دو طرف آغاز شد در این اثنا بار دیگر کشتاری در کربلا روی داد و در آن ایرانیان مقیم کربلا قتل عام شدند. این حادثه، دولت ایران را

به شدت عصبانی کرد اما با تلاش های سیاسی، مذاکرات صلح آغاز شد و پس از گذشت دو سال، قرارداد ارز روم در دهم خرداد ۱۲۲۶ ش برابر با ۱۶ جمادی الثانی ۱۲۶۲ ق بین ایران و عثمانی امضا گردید. نماینده ایران در این کنفرانس، میرزا تقی خان فراهانی معروف به امیرکبیر بود که تلاش و تدبیر او، شگفتی و تحسین نمایندگان روس و انگلیس را برانگیخت. به موجب این پیمان دولت ایران از ادعای خود نسبت به سلیمانیه چشم پوشید و در عوض دولت عثمانی مالکیت ایران بر بندر خرمشهر و حق کشتی رانی در رودخانه شطالعرب را به رسمیت شناخت و مقرر شد که دولت عثمانی از بدرفتاری با زائران و بازرگانان ایرانی پرهیز کند.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "حاج شیخ عزیز اللّه خسروی زنجانی" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ عزیز اللّه خسروی زنجانی در سال ۱۲۸۷ ش (۱۳۲۶ ق) در یکی از روستای توابع زنجان به دنیا آمد و پس از فراگیری علوم مقدماتی، وارد حوزه علمیه زنجان شد. وی پس از ده سال، راهی قم گردید و در مدت دوازده سال در دروس خارج فقه و اصول و فلسفه و حکمت متعالیه استادان نامداری همچون حضرات آیات: سید صدرالدین صدر، محمد فیض قمی، سید محمد حجت کوه کمره ای، سید حسین بروجردی و حضرت امام خمینی(ره) شرکت جست. این عالم وارسته در سال ۱۳۳۴ش، به امر آیت اللّه بروجردی، به منظور ترویج احکام قرآن و معارف اهل بیت (ع) به منطقه ای دور افتاده و محروم به نام تکاب در آذربایجان غربی عزیمت نمود و تا پایان عمر خود به مدت چهل سال تمام به تدریس، وعظ، خطابه، ارشاد مردم و

ایجاد وحدت پرداخت. حضور ایشان به رغم شرایط دشوار منطقه، نقش بسیار مؤثری در گسترش مکتب اهل بیت(ع) و تعمیق ریشه های اعتقادات شیعی داشت. آیت اللّه زنجانی در جریان نهضت اسلامی مردم به رهبری حضرت امام، به عنوان روحانی مخالفِ دستگاه حاکم، در منطقه شناخته می شد و در هیچ دوره ای، کوچک ترین تمایل به سازش با رژیم پهلوی از خود بروز نداد. وی پس از قیام پانزده خرداد ۴۲، به دلیل گام برداشتن در جهت اهداف استاد و رهبر خود، حضرت امام خمینی(ره)، در مجالس عمومی، بارها مورد تهدید و تطمیع واقع گردید ولی تا پایان، با اعتماد و اتکاء به خدا، ثابت و استوار ایستاد. سرانجام این عالم مجاهد و پرهیزگار در دهم خرداد ۱۳۷۴ ش برابر با اول محرم ۱۴۱۶ ق در ۸۷ سالگی دعوت حق را اجابت کرد و در گلزار شهدای تکاب به خاک سپرده شد.

–

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: کاشتن اولین بذر توتون سیگار توسط "حکیم فانوس" در رشت (۱۲۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تصویب اساسنامه فرهنگستان ایران در هیئت وزیران (۱۳۱۴ ش)

شرح مناسبت:

برای حفظ و توسعه و ترقی زبان فارسی، اساسنامه تشکیل فرهنگستان زبان و ادب پارسی در یازدهم خرداد ۱۳۱۴ش در هیئت وزیران به تصویب رسید و اولین جلسه آن با حضور ۲۴ تن از ادیبان کشور فردای آن روز، در دوازدهم خرداد ۱۳۱۴ برگزار شد. اهمّ وظایف فرهنگستان عبارتند از: اختیار الفاظ و اصطلاحات در هر رشته از رشته های زندگانی با سعی در این که حتی الامکان، فارسی باشند؛ پیراستن زبان فارسی از الفاظ نامناسب؛ تهیه دستور زبان و استخراج و تعیین قواعد برای وضع لغات فارسی و اخذ یا ردّ لغات بیگانه و خارجی؛ جمع آوری لغات، اصطلاحات، اشعار، امثال و نوادر محلی؛ تشویق شعرا و نویسندگان در ایجاد شاهکارهای ادبی؛ تشویق دانشمندان به تألیف و ترجمه کتب سودمند به فارسی فصیح و مأنوس و مطالعه در اصلاح خط فارسی. فرهنگستان پس از شهریور ۱۳۲۰ به تدریج ضعیف و سپس تعطیل گردید. پس از آن، کوشش هایی برای افتتاح مجدد آن به عمل آمد که ثمری نبخشید تا این که سرانجام، فرهنگستان زبان ایران، در آبان ماه ۱۳۴۹ ش بنیان نهاده شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "سیدحسین میرخانی" خوشنویس برجسته (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

سیدحسین میرخانی برادر بزرگتر استاد سیدحسن میرخانی در سال های پایانی عمر معروف به سِراجُ الکُتّاب، در سال ۱۲۸۴ در

تهران به دنیا آمد. تعلیم خط را از پدر که از خوشنویسان و شاگردان میرزا رضا کلهر بود فرا گرفت و طولی نکشید که به جرگه خوشنویسان به ویژه در تحریر خط نستعلیق درآمد. میرخانی مدرس خط کلاس عمومی خوشنویسی اداره هنرهای زیبا بود و مجال کمتری برای کتابت آثار می یافت. از آثار مهم کتابت استاد میرخانی، دو

مجلد قرآن کریم است که قرآن اول با ترجمه فارسی و قرآن دوم، بدون ترجمه به چاپ رسیدند. سیدحسن میرخانی موفق به دریافت نشان درجه یک هنر و نشان درجه سه خدمت شد و تقدیرنامه ای از دانشگاه الزهرا به مناسبت نوشتن اولین قرآن اخذ کرد. از خدمات مهم وی در جهت گسترش هنر خوشنویسی، پایه گذاری انجمن خوشنویسان ایران می باشد که هم اکنون نیز این انجمن در راستای این هنر فعالیت می کند. این استاد گرانمایه سرانجام در یازدهم خرداد ۱۳۶۱ ش در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: انحلال حزب جمهوری اسلامی به پیشنهاد اعضای آن (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

حزب جمهوری اسلامی یک هفته پس از پیروزی انقلاب از سوی حضرات آیات سید محمد حسینی بهشتی، سید علی خامنه ای، سید عبدالکریم موسوی اردبیلی، اکبر هاشمی رفسنجانی و دکتر محمد جواد باهنر با هدف ایجاد تشکیلاتی نیرومند و سامان دادن به نیروهای فعال و ایجاد انسجام و انضباط، اعلام موجودیت کرد و به عضوگیری پرداخت. این حزب، در طول حیات خود، ضمن شرکت فعال تشکیلاتی در تمامی صحنه های سیاسی و اجتماعی کشور، به لحاظ حضور رهبران حزب در سطوح بالای تصمیم گیری، نقش تعیین کننده ای در سمت گیری مسائل و موضع گیری های کشور ایفا نمود. فعالیت حزب جمهوری اسلامی تا سال ۱۳۶۳، همچون گذشته ادامه یافت ولی از آن سال به بعد، به تدریج دامنه و گستردگی آن کاهش یافت تا آن که در یازدهم خرداد ۱۳۶۶، به دنبال پیشنهاد آیت اللّٰه خامنه ای و هاشمی رفسنجانی به امام خمینی، مبنی بر توقف فعالیت های حزب و موافقت ایشان، حزب جمهوری اسلامی، فعالیت های خود را متوقف نمود. در نامه رهبران حزب

در دلایـل انحلال آن آمـده بود: "احسـاس می شود که وجود حزب، دیگر آن منـافع و فوائـد آغاز کار را نداشـته و به عکس ممکن است تخرّب در شـرایط کنونی، بهانه ای برای ایجاد اختلاف و دو دسـتگی و موجب خـدشه در وحدت و انسـجام ملت گردد. شورای مرکزی حزب، بـا اکثریت قاطع به این نتیجه رسـید که مصـلحت کنونی انقلاب در آن است که حزب جمهوری اسلامی تعطیل و فعالیت های آن به کلی متوقف گردد".

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد، دکتر "مهدی روشن ضمیر" ادیب و زبانشناس معاصر (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد دکتر مهـدی روشن ضـمیر در سال ۱۲۹۸ ش در تـبریز بـه دنیـا آمـد و پس از طی دوران ابتـدایی و متوسـطه، برای ادامه تحصیل، در سال ۱۳۱۶ راهی تهران شد. وی از آن پس به تدریس و نیز ادامه تحصـیل پرداخت و در سال ۱۳۳۶ دکترای خود را از فرانسه اخذ کرد. اسـتاد روشن ضمیر از آن پس به مدت ۲۷ سال در دانشگاه تبریز تدریس نمود و به تألیف و نگارش نیز پرداخت. مشکلات زبان فرانسه در ۳ جلد، دیار خوبان، برگزیده های ادبی در ۲ جلد و مجله های فرانسه و نیز ترجمه فردوسی و حماسه ملی و معتقدات و آداب ملی از جمله آثار وی می باشـند. اسـتاد روشن ضمیر سرانجام پس از عمری تلاش و خدمت در ۸۰ سالگی در تهران درگذشت و در مقبرهُ الشعرای تبریز به خاک سپرده شد.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: آغاز سفر ۳۸ روزه "رضاشاه" به ترکیه (۱۳۱۳ ش)

شرح مناسبت:

در دوازدهم خرداد سـال ۱۳۱۳، رضاخـان به همراه تنی چنـد از وزرا و امرای ارتش به ترکیه آغاز گردیـد که در طول سـفر با مصـطفی کمال آتاتورک دیـدار کرد. در این دیـدار هر دو طرف توافق کردنـد تا گامی بلند در جهت زدودن دین از جامعه و حکـومت خـود برداشــته، برای اجرای نقشـه هـای ضــددینی و مخـالف اســلام بـه مــذاکره بپردازنـد. کشـف حجـاب، لبـاس متحدالشـکل، مبارزه با روحانیون و خلع لباس آنان از جمله اثرات این سـفر پس از بازگشت رضاخان از ترکیه بود. اگرچه این اقدامات در ترکیه نیز تقریباً با موفقیت انجام شد، ولی رضاخان در این راه به واسـطه دین خواهی مردم با توفیقات کمتری روبه رو گردید.

مناسبت ۰۲: رحلت آیت اللّه العظمی "سیدمحسن حکیم" زعیم حوزه علمیه نجف اشرف (۱۳۴۹ ش)

شرح مناسبت:

حضـرت آیت اللّه العظمی سـیدمحسن طباطبایی حکیم در سال ۱۲۶۷ ش (۱۳۰۶ ق) در نجف اشـرف به دنیا آمـد. وی پس از فراگیری مقدمات و سطوح حوزه، در ۲۰ سالگی به درس خارج آیات عظام آخوند خراسانی، آقا ضیاء عراقی و میرزای نایینی

وارد شد و به اجتهاد رسید. آیت اللّٰه حکیم پس از رحلت آیت اللّٰه بروجردی به عنوان یکی از مراجع مطرح و برجسته مطرح گردید و بسیاری از مردم عراق و شیعیان مناطق اطراف از ایشان تقلید می کردند. ایشان با تمام جریاناتی که در جهت مخالفت با اسلام شکل می گرفت به مبارزه بر می خاست و از خود مسامحه ای نشان نمی داد. فتوای معروف ایشان درباره الحادی بودن کمونیسم، تحول بزرگی در عراق به وجود آورد. همچنین فتوای جهاد علیه اسرائیل و تقویت نیروهای مبارز ضدرژیم صهیونیستی از ایشان صادر گردید. ساخت و تأسیس کتابخانه ها،

مـدارس، حسـینیه ها و مکان های فرهنگی و تألیف کتبی از قبیل مُستمسِک عروهالوثقی، نهج الفقاهه و شـرح تبصـره و ... از جمله خـدمات این مرجع بزرگ به حوزه نجف و عـالم تشـیع است. سـرانجام این عالم ربانی در حالی که اهانت های فراوان و آزارهای بسیاری از رژیم بعث عراق متحمل شده بود، در دوازدهم خرداد ۱۳۴۹ برابر با ۲۷ ربیع الاول ۱۳۹۰ ق در ۹۲ سالگی دعوت حق را لبیک گفت و پس از تشییعی با شکوه، در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: انتصاب آیت اللّه "هاشمی رفسنجانی" به جانشینی فرماندهی کل قوا (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

در اواخر جنگ و پس از سـقوط شـلمچه، جمهوری اسـلامی ایران دست به اقـداماتی زد که افزایش فعالیت های سیاسـی برای جابجایی در بنـدهای قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت و اعزام نیروهـای بیشتر به جبهه هـای جنـگ از آن جمله است. همچنین اقـدام برجسـته ای که ایران در این زمـان انجـام داد، انتصـاب آیت اللّه هاشـمی رفسـنجانی به عنـوان جانشـین فرمانـدهی کـل قوا در دوازدهم خرداد ۱۳۶۷ بود. زمینه های انتصاب آقای هاشـمی به مسؤولیت جدیـد، اساساً پس از سـقوط فاو ایجاد شـد و بـدین ترتیب بـود که سپاه، ایشـان را برای این عنوان به امـام پیشـنهاد کرد. از اینرو، امـام پس از سـقوط شـلمچه، طی حکمی، آقـای هاشـمی را به این سـمت تعیین نمـوده و در آن حکم، به ایجـاد سـتاد فرمانـدهی کـل، همـاهنگی کامـل ارتش، سپاه، بسیج و نیروهای انتظامی سعی در استفاده هر چه بهتر از امکانات و نیروها و بهره برداری صحیح از کمک های مردمی اشاره کردند.

مناسبت ۰۴: درگذشت آزاده نستوه "سیدعلی اکبر ابوترابی" (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام سید علی اکبر ابوترابی، در سال ۱۳۱۸ ش در شهر قم به دنیا آمد و پس از اخذ دیپلم، با تشویق پدر، وارد حوزه علمیه مشـهد شـد. بـا آغاز نهضت اسـلامی مردم ایران به رهبری امام خمینی، وارد عرصه مبارزات سیاسـی گردیـد و در هجوم عوامل رژیم سـتمشاهی به مدرسه فیضـیه قم، مورد ضـرب و شـتم مأمورانِ شاه قرار گرفت. در پی تبعید حضرت امام به نجف، حجت الاسـلام ابوترابی به حضور امام شـتافت و در درس خارج فقه و اصول آن حضـرت حاضر گشت. وی پس از شش سال اقامت در نجف، هنگامی که قصد داشت اعلامیه های امام

را به ایران بیاورد در مرز خسروی دستگیر و پس از شکنجه های متعدد، به زندان منتقل شد. ایشان با افرادی همچون شهید رجایی، آیت اللّه خامنه ای، آیت اللّه بهشتی، سید علی اندرزگو و ... فعالیت نزدیک و همکاری زیادی داشت و در پیروزی انقلاب اسلامی تلاش فراوانی از خود نشان داد. با آغاز جنگ تحمیلی، به همراه شهید دکتر چمران در ستاد جنگ های نامنظم به سازماندهی نیروهای مردمی پرداخت تا این که در ۲۶ آذر ۵۹ در یکی از مأموریت های شناسایی به اسارت دشمن بعثی در آمد و به مدت ده سال، امیدبخش اسیران در بند رژیم عراق بود. سرانجام حجت الاسلام سیدعلی اکبر ابوترابی، این عالم نستوه، مجاهد دوران ستم شاهی و نماینده ولی فقیه در ستاد امور آزادگان و نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی در دوره چهارم و پنجم، در روز ۱۲ خرداد ۱۳۷۹ ش برابر با ۲۷ صفر ۱۴۲۱ ق در اثر سانحه رانندگی در راه زیارت امام رضا(ع) به همراه پدر ارجمندشان آیت اللّه حاج سیدعباس ابوترابی به لقاءاللّه پیوست. پیکر این دو مرد متقی در روز شهادت امام رضا(ع) در صحن آزادی حرم مطهر به خاک سپرده شد.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: سخنرانی تاریخی عصر عاشورای امام خمینی(ره) در مدرسه فیضیه قم (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

در آغاز محرم سال ۱۳۸۳ ق برابر با خرداد ۱۳۴۲ ش، قم به صورت پایگاه ضد رژیم درآمده و شور خاصی در آن برپا بود. در عصر عاشورای آن سال برابر با سیزدهم خرداد ۱۳۴۲ ش حضرت امام خمینی(ره) با حضور در مدرسه فیضیه، طی سخنان کوبنده ای، ضمن انتقاد شدید از رژیم پهلوی و اربابان آمریکایی و اسرائیلی شاهِ ایران، پرده از جنایات طاغوت

برداشتند. حضور مردم در سخنرانی به اندازه ای بود که تمام صحن فیضیه و دارالشفاء، صحن حرم حضرت معصومه، میدان آستانه و اطراف، مملو از جمعیت بود. در پی سخنرانی افشاگرانه حضرت امام، در سحرگاه پانزدهم خرداد سال ۱۳۴۲، دژخیمان رژیم ستمشاهی به خانه ساده و بی آلایش امام در قم یورش برده و امام را دستگیر و دور از چشم مردم به زندانی در تهران منتقل کردند. هنوز چند ساعتی از این حادثه نگذشته بود که فریاد مردم معترض و انقلابی، علیه حکومت دیکتاتوری شاه بلند شد و خواستار برقراری حکومت اسلامی و پایان دادن به رژیم ستمشاهی شدند. به همین جرم بود که گلوله های برخاسته از خشم و کینه حکومت ننگین شاه، قلب هزاران مسلمان انقلابی بپاخاسته را در این روز نشانه رفت و با به خاک و خون کشیدن آنان، قیام خونبار و جاوید پانزدهم خرداد ۴۲ شکل گرفت.

مناسبت ۰۲: عملیات کوچک نصر ۲ در منطقه عملیاتی میمک توسط ارتش (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

عملیات نصر ۲ در نیمه شب ۱۳ خرداد ۱۳۶۶ با رمز مبارک یا حسین مظلوم(ع) و با هدف آزادسازی ارتفاعات مشرف بر خطوط مواصلاتی دشمن، در منطقه عملیاتی میمک آغاز شد. نیروهای ارتش جمهوری اسلامی ایران در این عملیات با هجوم به گردان هایی از دشمن، نیروهای کماندویی و زرهی بعثی را در ارتفاعات میمک، درهم کوبیدند و بر برخی از این ارتفاعات تسلط یافتند. در این میان، دشمن بعثی با احساس خطر از استقرار رزمندگان ارتش در مواضع و ارتفاعات جدید و نیز زیردید و تیر قرار گرفتن شهرهای اطراف، اقدام به چند پاتک نمود که با مقاومت ارتشیان سلحشور مواجه گردید و با از دست دادن ده ها تانک،

ده ها قبضه سلاح سبک و نیمه سنگین و تعدادی کشته و زخمی و اسیر، مجبور به عقب نشینی گردید.

مناسبت ۰۳: اعتراف آلمان غربی به متجاوز بودن رژیم بعث عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: مرگ "شیخ خزعل" فرمانروای خوزستان در زمان رضاخان پهلوی (۱۳۱۵ ش)

شرح مناسبت:

شیخ خزعل خان ملقب به مُعِزُّ السَّلطَنه و سردار اقدس در حدود سال ۱۲۴۰ ش به دنیا آمد. وی در ۱۲۸۰ ش به جای برادرش که گویا به دست او از بین رفته بود، از طرف مظفرالدین شاه به حکمرانی خرمشهر (مُحَمَّرِه) و نواحی اطراف تعیین گردید. وی بر خلاف برادرش، مردی باهوش و سیاستمدار بود و با ازدواج های متعددِ مصلحتی، توانست به صاحبان قدرت و مقامات درجه اول کشور در دربار نزدیک شود. شیخ خزعل، کم کم نفوذ فراوانی در منطقه خوزستان به دست آورد و مدت ها، فرمانروایی آن جا را به عهده داشت. او با برانداختن سایر رقیبان و مطیع ساختن آنها، چنان قدرت و امکاناتی به چنگ آورد که خود را امیرِ عربستان نامید و پس از صدور فرمان مشروطه که اوضاع ایران آشفته بود، داعیه سلطنتِ خوزستان پیدا کرد. وی با برقراری روابط بسیار نزدیک با انگلیسی ها، موقعیت خود را در برابر دولت ایران تضمین شده می دید و در ردیف شیوخ درجه اول خلیج فارس به شمار می رفت. اما با روی کار آمدن رضاخان میرپنج و حمایت پنهانی انگلیس از او، انگلستان از خزعل روی بر تافت و او را تنها گذاشت. خزعل که وضعیت جدید را دید، خوزستان را بدون کمترین مقاومت به سردار سپه واگذار کرد و از رضاخان عذرخواهی نمود. او خود را ناتوان تر از آن می دید که بدون یاری انگلیس از عهده رضامیرپنج برآید، بنابراین پس از یکبار نافرمانی، خود را تسلیم نمود. در نهایت او و خاندان و سران قبیله او را

به تهران فرستادند تا این که شیخ خزعل در چهاردهم خرداد ۱۳۱۵ ش در حدود ۷۵ سالگی توسط عده ای ناشناس که ظاهراً از مأموران امنیتی بودند خفه شد و درگذشت.

شیخ خزعل مردی فوق العاده عیاش و خوشگذران بود و تعداد همسرانش در حرمسرا از یکصد نفر تجاوز می کرد. او در مکر و حیله نظیر نداشت و در جاه طلبی از هیچ کاری فروگذار نمی کرد.

مناسبت ۰۲: ارتحال آیت اللّٰه "سیدجعفر شاهرودی" عالم و فقیه جلیل (۱۳۵۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید جعفر شاهرودی در سال ۱۲۹۴ش (۱۳۳۳ق) در خاندان فضل و دانش به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات، برای ادامه تحصیل راهی مشهد و قم شد و از محضر حضرات آیات میرزا جواد ملکی تبریزی و شیخ عبدالکریم حائری یزدی و دیگر استادان بهره جست. ایشان همچنین در نجف در درس آیات عظام: میرزای نائینی، آقا ضیاءالدین عراقی و سیدابوالحسن اصفهانی استفاده نمود و به مقام اجتهاد رسید. وی در سال ۱۳۲۴ ش به ایران بازگشت و ابتدا در شهر ری و سپس در تهران رحل اقامت افکند و به اقامه جماعت و خدمات دینی و نشر معارف اسلامی پرداخت. این عالم سترگ سرانجام در چهاردهم خرداد ۱۳۵۲ش برابر با دوم جمادی الاول ۱۳۹۳ ق در ۵۸ سالگی دعوت حق را اجابت کرد و جنازه اش را با تجلیل به قم حمل کرده و در قبرستان شیخان مدفون گردید. آیت اللّٰه سیدجعفر شاهرودی از جمله عالمانی بود که به زیور علم و حلم آراسته و دارای معنویت و صفای قلب و تزکیه نفس و بر کنار از هواهای نفسانی بود.

مناسبت ۰۳: بمباران روستاهای مرزی ایران توسط جنگنده های رژیم بعث عراق (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

روابط ایران و عراق که از سال ۱۹۷۵ م (۱۳۵۴ ش) بر اساس مفاد قرارداد الجزایر متکی بود. پس از برپایی نظام جمهوری اسلامی ایران، بر اساس اصل وفای به عهد ادامه یافت و دولت انقلابی ایران، مفاد آن را دقیقاً رعایت کرد. اما علی رغم این پایبندی ایران، رژیم بعث عراق در چهاردهم خرداد ۱۳۵۸، روستاهای مرزی ایران را توسط جنگنده های خود بمباران نمود. دولت ایران برای نشان دادن حُسن نیت خود، بدون اقدام متقابل و به

منظور کاهش تشنج، استاندار آذربایجان غربی را جهت مذاکره با استاندار سلیمانیه به عراق اعزام کرد. اما عراق در هفته های آینده نیز به این اعمال ادامه داد تا این که جنگ خونین هشت ساله را در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ به ایران تحمیل نمود.

مناسبت ۰۴: ارتحال جانسوز حضرت "امام خمینی(ره)" بنیانگذار فقید جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۸ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام خمینی(ره) در زادروز حضرت زهرا(س) در ۲۰ جمادی الثانی ۱۳۲۰ ق برابر با اول مهر ۱۲۸۱ ش در خمین به دنیا آمدند. هنوز پنج ماه از تولد این عزیز نگذشته بود که پدرشان، سیدمصطفی، از علمای آن دیار به دست خوانین منطقه به شهادت رسید. آن حضرت تحت تکفُّل مادر، عمه و برادر بزرگ خود، پس از تحصیل مقدمات در خمین راهی اراک گردید و از محضر حاج شیخ عبدالکریم حائری استفاده برد. با مهاجرت استاد به قم، حضرت امام نیز به قم رفتند و به تکمیل تحصیلات خود پرداختند. پس از ارتحال آیت اللّه بروجردی، زندگی سیاسی امام، وارد مرحله جدیدی شده و حوادث آینده، ایشان را به دشمن شماره یک رژیم پهلوی تبدیل کرد. سخنرانی های پرشور و افشاگری های کوبنده ایشان، رژیم را رسوا می نمود تا این که در اعتراض به تصویب لایحه کاپیتولاسیون، سخنرانی شدیداللحنی علیه رژیم ایراد فرمود و چند روز بعد از آن در آبان ۱۳۴۳ به ترکیه و سپس عراق تبعید شدند. این تبعید بیش از ۱۴ سال به طول انجامید. امام که از خارج از کشور حوادث ایران را تعقیب می نمودند و انقلاب را هدایت می کردند، بر اثر پایداری مردم، سرانجام در ۱۲ بهمن سال ۵۷ وارد ایران شده و پس از چند روز، به رهبری ایشان،

نظام شاهنشاهی ساقط شد. حوادث سال های پس از انقلاب اسلامی تا رحلت معظم له، فصل پرشوری در تاریخ حماسی جمهوری اسلامی ایران را تشکیل می دهد.

سرانجام رهبر کبیر انقلاب اسلامی و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، پس از سال ها مبارزه در راه حق و متجلی ساختن اسلام حقیقی در میان جوامع اسلامی و بشری و ستیز دائم با کفر و استکبار جهانی، در شامگاه روز سیزدهم خرداد سال ۱۳۶۸ش به ملکوت اعلی پیوست و جهان اسلام در ماتم بزرگ ترین، شجاع ترین و آگاه ترین مرجع و رهبر اسلامی، به سوگ نشست. خبر رحلت این قائد عظیم الشأن در بامداد روز ۱۴ خردادماه ۱۳۶۸ اعلام شد و قلب مالامال از عشق مردم به آن حضرت را به ماتمی جانکاه فرو برد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ارتحال جانسوز حضرت "امام خمینی(ره)" بنیانگذار فقید جمهوری اسلامی ایران

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: العُلَماءُ اُمَنَاءُ اللَّهِ عَلی خَلقِهِ

ترجمه:

عالمان، امینان خدا بر آفریده های اویند

آدرس:

میزان الحکمه، ص ۱۳۹۲۱.

زیر عنوان:

ارتحال جانسوز حضرت "امام خمینی(ره)" بنیانگذار فقید جمهوری اسلامی ایران

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ مِدادَ العُلماءِ فِی المِیزانِ أثقَلُ مِن دَمِ الشُّهداءِ و أکثَرُ ثَواباً یَومَ القِیامَهِ

ترجمه:

در روز قیامت، مداد عالمان در ترازو از خون شهیدان سنگین تر، و پاداشش بیشتر است

آدرس:

الفردوس، ج ۵، ص ۴۸۶.

زیر عنوان:

ارتحال جانسوز حضرت "امام خمینی(ره)" بنیانگذار فقید جمهوری اسلامی ایران

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: النَّظَرُ فی وَجهِ العالِمِ حُبًّا لَهُ عِبادَةٌ

ترجمه:

نگریستنِ به چهره عالم، از سَرِ مهر، عبادت است

آدرس:

النوادر، ص ۱۱۰.

زیر عنوان:

ارتحال جانسوز حضرت "امام خمینی(ره)" بنیانگذار فقید جمهوری اسلامی ایران

متن:

امام علی علیه السلام: العُلَماءُ أطهَرُ النّاسِ أخلاقاً و أقَلُّهُم فِی المَطامِعِ أعراقاً

ترجمه:

دانشمندان پاک ترین مردم در خُلق

و خوی و کم طمع ترین آنان در خلقت و طبیعت اند

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۲۱۰۸.

زیر عنوان:

ارتحال جانسوز حضرت "امام خمینی(ره)" بنیانگذار فقید جمهوری اسلامی ایران

متن:

امام علی علیه السلام: إذا ماتَ العالِمُ ثُلِمَ فِی الإسلامِ ثُلمَةٌ لایَسُدُّها شَی ءٌ إلی یَومِ القِیامَهِ

ترجمه:

با مرگ هر دانشمند، چنان رخنه ای در اسلام پدید می آید که تا روز قیامت هیچ چیز آن را فرو نمی پوشد

آدرس:

المحاسن، ج ۱، ص ۳۶۴.

مناسبت ۰۵: انتخاب آیت اللّه "سیدعلی خامنه ای" به رهبری انقلاب اسلامی توسط مجلس خبرگان (۱۳۶۸ش)

شرح مناسبت:

پس از ارتحال جانسوز رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی(ره)، خبرگان ملت، طی اجلاس ویژه ای، تصمیم تاریخی و تعیین کننده خود را درباره جانشینی حضرت امام و انتخاب رهبر جدید اتخاذ کردند و حضرت آیت اللّه خامنه ای را به این سمت خطیر برگزیدند. بینش روشن درباره اسلام و علوم اسلامی، قدرت استنباط در فقه و حقوق اسلامی، آگاهی و شناخت وسیع در مورد مسائل زمان و مقتضیات عصر حاضر و نیز شجاعت، تدبیر و مدیریت قوی در حضرت آیت اللّه خامنه ای، موجب این انتخاب مجلس خبرگان بود. ایشان از مبارزان نخستین انقلاب از سال ۴۲ و عضو شورای انقلاب بوده و پس از پیروزی نهضت در شورای عالی دفاع، حزب جمهوری اسلامی، امامت جمعه تهران، نمایندگی مجلس خبرگان و ریاست جمهوری و ... مسؤولیت داشتند. با اعلام خبر رهبری معظم له، دل های مسلمانان شاد و دشمنان اسلام و انقلاب مأیوس شدند.

مناسبت ۰۶: وفات فقیه بزرگوار و مجتهد عالی قدر آیت اللّه شیخ "محمدباقر کمره ای"(۱۳۷۴ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدباقر کمره ای خمینی در سال ۱۲۸۱ ش (۱۳۲۰ ق) در کمره خمین متولد گردید. وی پس از خواندن مقدمات نزد پدر، راهی اراک شد و پس از تاسیس حوزه علمیه قم وارد این شهر گردید. ایشان از پرورش یافتگان حوزه درس آیات عظام شیخ عبدالکریم حائری یزدی در قم و سیدابوالحسن اصفهانی، میرزای نایینی، شیخ محمد حسین غروی اصفهانی، سیدعلی شهرستانی، شیخ مهدی خالصی و آقا ضیاء عراقی در نجف بود و پس از سالیانی، از استادان خود اجازه اجتهاد و روایت گرفت. آیت اللّه محمدباقر کمره ای علاوه بر تدریس و تألیف و ترجمه، به راهنمایی مردم پرداخته و در زندگی، بسیار

زاهـد و قانع بود و به نوافل یومیه، تهجـد و شب زنده داری، رعایت مسـتحبات و بی اعتنایی به زخارف دنیا جدیت می نمود و دوبار پیاده به زیارت خانه خـدا شـتافت. از ایشان بیش از پنجاه کتاب ارزشـمند برجای مانـده است که: ترجمه جلـد چهاردهم بحارالانوار در ده جلـد، تقریرات فقه و اصول اسـتاداان خود، الـدین فی طَورِ الاجتماع، مروارید حکمت، حکمت قرآن و ... از آن جمله انـد. سـال هـای پایـانی عمر آیت اللَّه کمره ای در شـهر ری گـذشت تا سـرانجام این عالم فرزانه در چهاردهم خرداد ۱۳۷۴ ش برابر با۵ محرم الحرام ۱۴۱۶ ق در ۹۳ سالگی بدرود حیات گفت و در صـحن مطهر حضرت عبدالعظیم(ع) به خاك سپرده شد.

مناسبت ۰۷: رحلت عالم مجاهد و روحانی مبارز آیت اللّه "صادق احسان بخش" امام جمعه رشت (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه شـیخ صـادق احسان بخش در سال ۱۳۰۹ ش (۱۳۴۹ ق) در یکی از روسـتاهای توابع رشت به دنیـا آمـد. وی پس از فراگیری دروس مقدماتی، به تحصیل علوم حوزوی روی آورد و در سال ۱۳۲۷ راهی حوزه علمیه قم گردید. آیت اللَّه احسان بخش پس از پشـت سـر گذاشـتن دروس سـطح در درس فقـه و اصـول آیـات عظـام سـید حسـین بروجردی، لنگرودی و امـام خمینی(ره) حاضـر شـد و همزمان، از دانشـگاه تهران به اخـذ سه لیسانسِ الهیات، حقوق و علوم سیاسـی نائل آمد. وی در سال ۱۳۴۰ با همکاری جمعی از دوسـتان به کارهای فرهنگی روی آورد و بسـیاری از جوانان مسـلمان را با فرهنگ اسلامی آشنا و تربیت نمود. آیت اللَّه احسـان بخش در جریـان نهضت اسـلامی مردم ایران، به تبلیغ مبـانی حضـرت امـام در مسـجد و مدرسـه خویش در رشت پرداخت و بر اثر فعالیت های

ضـد رژیم او، بارهـا به ساواک احضار و ممنوع المنبر و ممنوع الخروج شـد. او پس از پیروزی انقلاب، نقش اساسـی در حفظ امنیت و اداره شـهر و کمک رسانی به مردم را بر عهـده داشت و به نمایندگی امام در اسـتان گیلان و امامت جمعه رشت و نیز نمایندگی مردم اسـتان گیلان در مجلس خبرگان رهبری انتخاب شـد. آیت اللّه احسان بخش در سال ۱۳۶۱، مورد سوءقصد منـافقین قرار گرفت و بر اثر جراحـات سـنگین آن، افتخـار جانبـازی هفتـاد درصـد را از آن خود کرد. او علاوه بر فعالیت های اجتماعی و انقلابی خویش به خـدمات دینی همت گماشت و گروه بسـیاری از فضـلا را پرورش داد. برخی از آثار چاپ شـده ایشان عبارتنـد از: آثار الصادقین در حـدیث، خوارج و علل پیـدایش آن در ۳ جلـد، نقش دین در خانواده در ۲ جلد و تفسیر سوره های مختلف قرآن.

سرانجام این عالم مجاهد و نسـتوه در ۱۴ خرداد ۱۳۸۰ش برابر با ۱۱ ربیع الاول ۱۴۲۲ ق در ۷۱ سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییع باشکوه، در مصلای امام خمینی(ره) رشت به خاک سپرده شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: بازداشت امام خمینی(ره) توسط رژیم طاغوت و قیام خونین مردم مسلمان ایران (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

در پی طرح لا-یحه انجمن هـای ایالتی و ولایتی در مجلس شورای ملی در سال ۱۳۴۱ شمسی، امام خمینی(ره) با دستگاه جبّار پهلوی به مبارزه پرداخت. اوج این مرحله از نهضت، یورش ناجوانمردانه ایادی رژیم به مدرسه فیضـیه و ضرب و شتم و کشتار طلا-ب و فضـلای حوزه علمیه قم در دوم فروردین سـال ۱۳۴۲ شمسـی بود. در واکنش به اعمال ننگین رژیم پهلوی، حضـرت امام در عاشورای سال ۴۲، سخنرانی کوبنده ای علیه نظام شاهنشاهی ایراد

نموده و از شاه و اسرائیل به شدت انتقاد کردند. به دنبال این سخنرانی افشاگرانه، آن حضرت دستگیر و زندانی گردید. خبر دستگیری مرجع تقلید مردم، به سرعت در قم و سپس در تهران و سایر شهرها انتشار یافت. مردم قم به خیابان ها ریختند و با تقبیح عمل دولت در دستگیری امام به راهپیمایی اعتراض آمیز پرداختند. شاه که در برابر قیام قهرآلود ملت، تاج و تخت خود و سلطه آمریکا را در حالِ زوال و سقوط می دید، با رگبار مسلسل به جنگ ملت آمد و توسط نیروهای جهنمی و خون آشام خود تظاهرات کنندگان را با وضع فجیعی قتل عام کرد و تهران را در پانزده خرداد ۱۳۴۲، به کشتارگاه مخوف و حمام خون مبدل ساخت. همزمان با قتل عام مردم مبارز در تهران، کشتارهای فجیعی در قم، شیراز، مشهد، تبریز و دیگر شهرستان ها توسط دژخیمان رژیم به وقوع پیوست. از تعداد مقتولین ۱۵ خرداد آمار صحیحی در دست نیست ولی تعداد شهدا را بین ۵ تا ۱۵ هزار نفر تخمین زده اند. در این میان علی رغم سانسور شدید خبری، اخبار مربوط به دستگیری رهبر نهضت اسلامی ایران و قیام پانزدهم خرداد و کشتارهای آن، در مدت کوتاهی در سراسر کشور پخش شد و موجی از نفرت و خشم علیه شاه به راه افتاد.

سرانجام حضرت امام پس از ده ماه بازداشت، در هجدهم فروردین ۱۳۴۳ از زندان آزاد شدند و پس از آزادی نیز همان مسیر قبلی را ادامه دادند. قیام ۱۵ خرداد، نقطه عطفی بود در تاریخ مبارزات ملت قهرمان ایران که حضرت امام، آفریننده و شکل دهنده آن

قیام الهی بود. روحانیان انقلابی در تـداوم این حرکت عظیم و پرخروش امت مسـلمان ایران، طی یک دوره پانزده ساله، نقشـی اساسـی داشـتند و در این مدت، سالروز قیام ۱۵ خرداد، هیچ گاه در سـکوت و خاموشـی سپری نشد؛ زیرا که ۱۵ خرداد، برای امت قهرمان و شهیدپرور ایران از اهمیت و اعتبار ویژه ای برخوردار بوده و همواره خواهد بود.

مناسبت ۰۲: تظاهرات دانشجویان مسلمان در کوی دانشگاه تهران (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

در چهـاردهمین سالگرد قیام خونین پانزده خرداد ۴۲، برابر با پانزدهم خردادماه ۱۳۵۶ و در اعتراض به جنایـات مزدوران رژیم پهلوی، دانشجویان مسلمان در کوی دانشگاه تهران دست به تظاهرات زدند. این اولین باری بود که دانشجویان به طور گسترده این قیام را گرامی داشته و اعلام می دارند. این تظاهرات نشانگر گرایش دانشـجویان به اسـلام و روحانیت بود و تاثیر مثبتی بر روند حرکت انقلاب نهاد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "عبداللّٰه باقری" نگارگر معاصر (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد عبداللّٰه باقری (فرزانه پور) در سال ۱۲۹۲ ش در تهران به دنیا آمد. در نوجوانی به هنرسـتانِ صـنایع قدیمه وارد شد و در نقش قـالی، کاشـی و هنر تـذهیب به تحصـیل پرداخت. پس از پایان تحصـیل به آموزش و تربیت شاگردان پرداخت و خود به تذهیب و تشـعیر همت گماشت. تعداد آثار تذهیبی او حدود بیست هزار اثر است که در موزه های مختلف وجود دارند. استاد باقری در هنر تذهیب، شـیوه ای نو پدید آورد و این هنر را که بیشتر برای زینت بخشـیدن به کار یک خوشـنویس یا شـعر یک شاعر به کار می رفت، شخصیتی مستقل بخشید تا جایی که تذهیب بتواند، خود به عنوان تابلویی، قابل ارایه باشد. به طور کلی می توان گفت که پس از دوران صـفویه، به همت او و استاد نصراللّٰه یوسفی بود که تذهیب در ایران اصالت دیرین خود را باز یافت. استاد عبداللّٰه باقری سرانجام در چنین روزی در ۷۶ سالگی درگذشت و به سرای جاوید شتافت.

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه جلیل آیت اللّٰه "عبدالستار اسلامی" عالم شهیر خوزستان (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شـیخ عبدالستار اسلامی در سال ۱۲۸۴ ش (۱۳۲۳ ق) به دنیا آمـد. وی در ۱۲ سالگی به همراه پدرش رهسـپار نجف اشـرف شد و از محضـر حدود بیست تن از اسـتادان آنجا کسب فیض کرد. آیت اللّٰه اسلامی در طی سالیان تحصیل از بسیاری از مراجع زمان از قبیل حضـرات آیات سـید شـهاب الـدین مرعشـی نجفی، شـیخ آقا بزرگ تهرانی و شـیخ علی اکبر نهاونـدی اجـازات علمیه و حسبیه و اجازات روایتی دارد که در این اجازات، به مقام علمی و وثاقت ایشان تصـریح شـده است. آیت اللّٰه اسلامی پس از فوت پدرش

بنـا به درخـواست آیت اللَّه سـید ابوالحسن اصـفهانی، برای تنظیم و اداره امور شـرعی، راهی منطقه ای عشایرنشـین در نزدیکی آبـادان گردیـد ولی بر اثر ابتلا به بیماری های گوناگون، در آبادان ساکن شـد و در آن جا به انجام امور دینی و اقامه جماعت مشـغول گردید. این عالم خدمتگزار در طی سالیان حضور در خوزسـتان، منشأ آثار فراوانی بوده و در تاسیس و تجهیز مساجد، حسینیه ها و اماکن مذهبی، جدیت فراوانی از خود نشان می داد. از آیت اللَّه اسلامی کتب متعددی نیز برجای مانده که اربعین حـدیث، کشـکول اسـلامی و نظریاتی بر کتب مطالعه شـده از سـنی و شـیعه از آن جمله انـد. این مجتهد بزرگوار سـرانجام در پانزدهم خرداد ۱۳۷۸ ش برابر با بیستم محرم ۱۴۲۰ق در ۹۴ سالگی چشم از جهان فرو بست و به دیار باقی شتافت.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: رحلت عالم دینی و فقیه بزرگوار آیت اللَّه "سید ریحان اللَّه بروجردی" (۱۲۸۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سـیدریحان اللَّه بروجردی کشـفی در حـدود سال ۱۲۲۹ش (۱۲۶۶ق) به دنیـا آمـد و علوم مقـدماتی را در بروجرد فرا گرفت. وی برای تکمیـل تحصـیلات خود به شـهرهای اصـفهان و نجف رفت و پس از سال ها علم انـدوزی، به مـدارج بالایی دست یـافت. سـید ریحـان اللَّه بروجردی از آن پس سـاکن تهران شـد و مرجع خـاص و عـام گردیـد. وی علاوه بر علوم فقه و اصول و حـدیث، در ادبیـات و رجـال و تراجم نیز احـاطه کامـل داشت و در حلقه درس ایشـان، دانشوران فرهیخته ای پرورش یافتنـد. این عـالم ربـانی آثاری به رشـته تحریر درآورد که ریحانُ القلوب در اخلاق، فواکِه الفُقها در فقه و شـموسُ الطّالعَه در شرح زیارت جامعه از آن جمله اند. همچنین از ایشان

کتابخانه ای برجای مانده که از نظر کمیت و کیفیت، از بزرگ ترین کتابخانه های آن روز تهران به شمار می رفت. سید ریحان اللّه بروجردی سرانجام در ۱۶ خرداد ۱۲۸۹ش در شصت سالگی به لقاء اللّه پیوست.

مناسبت ۰۲: تشکیل دولت موقت جمهوری توسط "میرزا کوچک خان جنگلی" در گیلان (۱۲۹۹ ش)

شرح مناسبت:

در جریان نهضت جنگل به رهبری میرزا کوچک خان، نیروهای ارتش سرخ روسیه به بندر انزلی وارد شدند و در آنجا اردو زدند. در این میان، جنگلی ها به دعوت میرزا احمدخان اشتری، حاکم رشت، راهی این شهر شدند. میرزا احمدخان، خود نزد میرزا کوچک رفت و وی را برای به دست گرفتن زمام امور، به رشت فراخواند. میرزا نیز پذیرفت و در ۱۴ خرداد ۱۲۹۹ش، وارد این شهر شد. چند روز پس از ورود میرزا به رشت، وی حکومت موقت انقلابی و شورای نظامی انقلاب را در گیلان تشکیل داد و حکومت جمهوری را اعلام کرد. در اعلامیه ای که جمهوری را مطرح ساخت اصول انقلاب سرخ گیلان بیان شده بود: "جمعیت انقلاب سرخ ایران، اصول سلطنت را مُلغی کرده، جمهوری را رسماً اعلان می نماید؛ حکومت موقت جمهوری، حفاظت جان و مالِ عموم اهالی را به عهده می گیرد؛ هر نوع معاهده و قراردادی که به ضرر ایران، قدیماً و جدیداً با هر دولتی شده، لغو و باطل می شناسد؛ حکومت موقت جمهوری، همه اقوام بشر را یکی دانسته، تساوی حقوق درباره آنان قائل و حفظ شعائر اسلامی را از فرایض می داند." این جمهوری بر اثر درگیری های شدید و مداوم با حکومت مرکزی دیری نپایید و با شهادت میرزا در ۱۱ آذر ۱۳۰۰، فروپاشید.

مناسبت ۰۳: تصویب قانون اجباری نظام وظیفه در ایران (۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

نظام وظیفه یا خدمت اجباری افراد در ارتش از قدیم وجود داشته و در یونان و روم معمول بوده است هر چند در تاریخ معاصر، برای اولین بار در انقلاب فرانسه، قانونی شد. در ایران در شانزدهم خرداد ماه سال ۱۳۰۴ ش قانون خدمت نظام

اجباری، مشتمل بر سی و شش ماده به تصویب مجلس شورای ملی رسید. به موجب ماده اول این قانون، کلیه اتباعِ ذکور ایران اعم از ساکنان شهرها، روستاها، ایلات و عشایر و همچنین کسانی که در خارج از کشور اقامت دارند، از آغاز سن بیست و یک سالگی مکلّف به خدمت سربازی می باشند. این قانون پس از تصویب در همان زمان اجرا نگردید ولی در سالیان بعد، به مورد اجرا گذاشته شد.

مناسبت ۰۴: انتقال امام خمینی(ره) از باشگاه افسران به زندان قصر توسط سازمان ساواک (۱۳۴۲ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: به خاک سپاری پیکر مطهر امام خمینی(ره) در گلزار شهدای بهشت زهرا (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از انتقال بدن پاک حضرت امام خمینی(ره) به مصلای تهران، انبوه جمعیت به سمت مصلی حرکت کردند و با رهبر عالیقدر خود وداع نمودند. سرانجام در یک همایش تاریخی و بی نظیر از صبح شانزدهم خرداد ۶۸، با حضور چند میلیونی امت عزادار، مراسم نماز بر پیکر حضرت امام، به امامت آیت اللّه العظمی گلپایگانی برگزار شد. پس از آن، ملت مسلمان و عزادار ایران با غم و اندوه وصف ناشدنی به دنبال پیکر مراد خویش تا بهشت زهرا حرکت کردند و آن را مشایعت نمودند. حضور گسترده مردم سوگوار به حدی بود که مراسم تدفین امام، چندین مرتبه به تعویق افتاد و سرانجام در ساعت ۱۶/۳۰ دقیقه روز شانزدهم خرداد ۱۳۶۸ در میان ناله و اندوه عزاداران خمینی، پیکر روح خدا در کنار شهیدان آرمید. امروزه، مرقد مطهر آن قائد کبیر، در کنار تربت پاک شهدا، زیارت گاه عاشقان حضرت روح اللّه و میعادگاهی برای تجمع دوستداران ولایت و انقلاب اسلامی است.

مناسبت ۰۶: ارتحال فقیه اصولی و مفسر قرآن آیت اللّه "محمدباقر ملکی میانِجی" (۱۳۷۷ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدباقر ملکی میانِجی در سال ۱۲۸۵ ش (۱۳۲۴ق) در یکی از روستاهای توابع میانه در آذربایجان شرقی به دنیا آمد و پس از فراگیری دروس مقدماتی راهی مشهد شد. وی در مشهد از محضر درس استادانی همچون شیخ هاشم قزوینی، شیخ مجتبی قزوینی، میرزا محمد آقازاده خراسانی و میرزا مهدی غروی اصفهانی، سطوح عالی، فلسفه، کلام، خارج فقه و اصول عقاید و معارف اسلامی را آموخت و از میرزای غروی درجه اجتهاد گرفت که آن اجازه نامه مورد تایید آیت اللّه سید محمد حجت کوه کمره ای نیز قرار گرفت. ایشان سالیانی در قم به درس

و بحث و تدریس خارج اصول و تعلیم تفسیر نیز اشتغال داشت و مورد توجه آیت اللّه بروجردی واقع شد. از این فقیه بزرگوار تالیفات متعددی بر جای مانده که بدایع الکلام فی تفسیر آیات الاحکام، تفسیر فاتحه الکتاب، تفسیر قرآن کریم در ۶ جلد، همگی در تفسیر و نیز "الرّشاد" در توحید و معاد و تقریرات درس میرزا مهدی غروی از آن جمله اند. آیت اللّه ملکی میانِجی سرانجام در ۱۶ خرداد ۱۳۷۷ش برابر با دهم صفر ۱۴۱۹ق به لقاءاللّه پیوست.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: تحریم هر گونه ارتباط با رژیم صهیونیستی از جانب "امام خمینی" (۱۳۴۶ ش)

شرح مناسبت:

در اوایل خرداد ماه سال ۱۳۴۶ ش، رژیم صهیونیستی اسرائیل به جنگی فراگیر از زمین و هوا و دریا علیه کشورهای همسایه فلسطین دست زد که به نام جنگ شش روز معروف شد. حضرت امام خمینی، رهبر نهضت اسلامی ملت مسلمان ایران که همزمان با مبارزه با رژیم منحوس پهلوی و تبعید در نجف اشرف، بر ضدّ موجودیت اسرائیل و رژیم صهیونیستی نیز فریاد می کشیدند، با صدور بیانیه ای، امت اسلام را به اتحاد و نبرد سرنوشت ساز برای ریشه کن کردن صهیونیسم و آزادی فلسطین فرا خواندند. ایشان در این بیانیه، ضمن اشاره به اینکه بارها دولت ها را از همکاری با اسرائیل بر حذر داشته اند، آمده است: "این ماده فساد که در قلب ممالک اسلامی جایگزین شده است، باید با همت و همکاری ممالک اسلامی ریشه کن گردد." حضرت امام در این بیانیه تصریح کرده اند: "کمک به اسرائیل، چه فروش اسلحه و مواد منفجره و چه فروش نفت، حرام و مخالفت با اسلام است. رابطه با اسرائیل و عمّال آن، چه رابطه تجاری و چه رابطه سیاسی،

حرام و مخالفت با اسلام است و باید مسلمین از استعمال کالاها و اجناس اسرائیل خودداری کنند." بیانیه امام خمینی(ره) به زبان فارسی و عربی از رادیوی عراق پخش گردید و مرهمی بر دردهای درونی مسلمین نهاد.

مناسبت ۰۲: حمله مزدوران پهلوی به مدرسه فیضیه و کشتار طلاب و فضلای قم (۱۳۵۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از واقعه خونین پانزدهم خرداد ۱۳۴۲، هر سال روحانیون و اغلب مردم متدین، به یاد شهدای این قیام و غم دوری رهبر و مراد خویش، حضرت امام خمینی(ره)، (که در تبعید به سر می بردند) مراسم یادبودی برقرار می کردند. مأموران شهربانی و نیروهای اطلاعاتی و امنیتی قم هر ساله، برگزاری چنین یادبودی از طرف طلاب را پیش بینی می کردند، لذا از عصر چهاردهم خرداد و شب پانزدهم خرداد، آهنگ آماده باش را در شهر قم، خصوصاً در اطراف حرم مطهر می نواختند. در سال ۱۳۵۴ ش و در سالروز قیام پانزدهم خرداد، قبل از نماز مغرب و عشاء عده ای از طلاب قصد داشتند که شعارهایی در حمایت از امام و شهدای ۱۵ خرداد ۴۲ سر دهند و تظاهرات را به بیرون از فیضیه بکشانند، ولی این مراسم با حمله مزدوران رژیم پهلوی به طلاب، به خروشی علیه نظام استبدادی تبدیل گردید. هرچند در این روز، این مراسم پایان یافت ولی در روز هفدهم خرداد آن سال، مأموران پهلوی با محاصره و هجوم به مدرسه، طلابِ بی پناه را به طرزی وحشیانه مورد ضرب و شتم قرار داده و نزدیک به ۳۵۰ تن را دستگیر کردند. این قیام نزدیک بود که تمام شهر را فراگیرد ولی با خشونت نیروهای دولتی، این قیام سرکوب شد و مراسم خاتمه یافت. پس از دو الی سه هفته

بازجویی و شکنجه دستگیرشدگان، سالخوردگان و نوجوانان آزاد شده، جوانان را به سربازی فرستاده و عاملان اصلی مراسم را به حبس های طولانی محکوم کردند.

مناسبت ۰۳: اعلام ملی شدن بانک ها با تصویب شورای انقلاب (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

برای حفظ حقوق و سرمایه های ملی و به کارانداختن چرخ های تولیدی کشور و تضمین سپرده ها و پس اندازهای مردم در بانک ها، ضمن قبول اصل مالکیت مشروع و مشروط و با توجه به نحوه تحصیل درآمد بانک ها و جلوگیری از انتقال غیر مشروع سرمایه ها به خارج؛ نقش اساسی بانک ها در اقتصاد کشور و ارتباط طبیعی اقتصاد مملکت یا مؤسسات بانکی؛ مدیون بودن بانک ها به دولت و احتیاج آنها به سرپرستی دولت، لزوم هماهنگی فعالیت های بانک ها با سایر سازمان های کشور و لزوم سوق دادن فعالیت بانک ها در جهت اداری و انتفاعی اسلامی، کلیه بانک های ایران، ملی اعلام شد. ملی کردن بانک ها که توسط دولت موقت اعلام شد، در حقیقت اولین اقدام جمهوری اسلامی ایران در زمینه ملی کردن بخش های اقتصادی کشور به شمار می رفت.

مناسبت ۰۴: درگذشت بانوی عالمه حاجیه خانم " ربابه الهی" شاگرد بانو مجتهده امین (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

حاجیه خانم ربابه الهی در سال ۱۲۹۴ ش (۱۳۳۵ق) در شهر اصفهان و در خانواده ای متدین به دنیا آمد. وی از کودکی به فراگیری علوم اسلامی پرداخت و بیشتر تحصیلات مقدماتی خود را در محضر پدرش میرزا محمد رضا الهی که از عالمان شهر بود، گذراند. خانم الهی مدارج بالاتر علمی را در نزد شیخ مرتضی اردکانی طی کرد و پس از آن، به مدت چندین سال از محضر پرفیض حاجیه خانم مجتهده امین بهره مند گردید تا به مدارج بالای علمی دست یافت. ایشان سپس محفل درسی خود را برپا کرد و طی سالیان متمادی، با رونق بخشی به حوزه علمیه خواهران، زنان فاضلی پرورش داد. از حاجیه خانم الهی آثار متعددی بر

جای ماند که الجَنّهُ و الرّضوان، چهل حدیث لؤلؤ و مرجان و الدُّرِّ و الیاقوت از آن جمله اند وی همچنین دوباره، قرآن کریم را تحریر کرد. حاجیه خانم ربابه الهی سرانجام پس از ۶۵ سال عمر بابرکت در هفدهم خرداد ۱۳۵۹ برابر با ۲۳ رجب ۱۴۰۰ ق به علت ابتلا به بیماری سرطان درگذشت و در جوار پدر در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: صدور پیام امام خمینی(ره) به دنبال تهاجم رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که عملیات های مبارزان فلسطینی بر ضد مزدوران رژیم صهیونیستی شدت می گرفت و در شرایطی که لبنان انتخابات ریاست جمهوری را پیش رو داشت، دولت غاصب اسرائیل با دو هدف عمده نابود کردن ماشین جنگی مقاومت فلسطین و روی کار آوردن دولتی هم پیمان و تابع اسرائیل در لبنان، مقدمات حمله به جنوب لبنان را تدارک دید. از این رو در شانزدهم خرداد ۶ (۱۳۶۱ ژوئن ۱۹۸۲) هواپیماهای رژیم صهیونیستی به بمباران مواضع فلسطینیان پرداخته و ارتش اسرائیل نیز با عبور از مرز لبنان، وارد جنوب این کشور گردید. با این حال گرچه خاک یک کشور اسلامی - عربی مورد تهاجم قرار گرفته بود، اما هیچ اقدام عملی نه قبل و نه بعد از آن از سوی دولت های به ظاهر مسلمان و حتی حامیان جامعه عربی به عمل نیامد. در این حال و در شرایطی که ایران به تازگی خرمشهر را از چنگال مزدوران بعث عراق خارج ساخته بود و مناطق مسکونی ایران زیر بمباران وحشیانه رژیم عراق قرار داشت، حضرت امام خمینی(ره)، با صدور پیامی خطاب به ملت ایران، لبنان و مسلمانان جهان، در ۱۷ خرداد ۱۳۶۱ ناراحتی و تاثر شدید خود

را از بی تفاوتی و سکوت دولت های اسلامی ابراز داشتند.

ایشان در این پیام که آن را با آیه شریفه "انا للّه و انا الیه راجعون" آغاز کرده بودند، فرمودند: "من کلمه مبارکه استرجاع (انا للّه و انا الیه راجعون) را نه برای جنایات اسرائیل و آسیب مردم مسلمان جنوب لبنان، و نه برای آواره شدن هزاران فلسطینی و نه برای شهادت جمعی از هم وطنان در جریان بمباران رژیم بعث عراق می گویم گرچه این موارد استرجاع هم دارد، بلکه برای بی تفاوتی کشورهای اسلامی یعنی حکومت های آنها استرجاع می کنم و ای کاش فقط بی تفاوتی بود. من و هر مسلمانی در هر جا هست باید استرجاع کنیم برای کمک های مادی و معنوی دولت های کشورهای اسلامی به آمریکا رأس جنایتکاران و اسرائیل و بعث عفلقی عراق".

مناسبت ۰۶: شهادت حجت الاسلام "عباس شیرازی" قائم مقام سازمان تبلیغات اسلامی (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام عباس شیرازی از فضلای مبارز حوزه علمیه قم بود که پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در پست های تبلیغی خدمات ارزنده ای انجام داد و از دو سال قبل، در سمت قائم مقام سازمان تبلیغات اسلامی مشغول انجام وظیفه بود. وی همچنین از اعضای شورای عالی تبلیغات به شمار می رفت و سرانجام در سفری که به منظور بررسی مسائل تبلیغی رزمندگان اسلام، به جبهه های جنوب داشت، بر اثر سانحه تصادف جان به جان آفرین تسلیم کرد و در حرم مطهر حضرت معصومه (س) در قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: عملیات ایذایی ظفر یک در منطقه عملیاتی جزیره مینو توسط ارتش (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از عملیات بدر در بهمن ماه ۱۳۶۳، جمهوری اسلامی ایران به عملیات گشتی رزمی محدود و نفوذی با استعداد یک گردان اقدام کرد. مهم ترین دلیلی که باعث انتخاب این منطقه عملیاتی شد، فراهم آوردن زمینه مناسب برای انجام عملیات بزرگ والفجر ۸ بود. رزمندگان اسلام در جهت ایجاد زمینه برای انجام عملیات سرنوشت ساز والفجر ۸ و شناسایی راه کار دشمن، به اجرای چند عملیات تاکتیکی کوچک دست زدند. برای رسیدن به این مهم، سلسله عملیات های کوچک قدس و عاشورا توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سلسله عملیات ظفر توسط ارتش جمهوری اسلامی ایران به اجرا درآمدند. اهداف این عملیات ها، آزادسازی مناطقی از خاک میهن اسلامی، ایجاد تحرک در جبهه ها، قرار دادن دشمن در حالت یاس و نومیدی، مختل کردن ماهواره های اطلاعاتی، فریب و گمراه کردن نیروهای دشمن و پراکندن یگان های آنان، جلوگیری از تمرکز دشمن در نقاط حساس، شناسایی مناطق عملیاتی و نشان دادن عزم راسخ رزمندگان در تعقیب جنگ و مجازات

متجاوز بود. در این راستا بود که عملیات ایذایی ظفر یک در شامگاه هفدهم خرداد ۱۳۶۴ در منطقه عملیاتی جزیره مینو، توسط ارتش اسلام و با هدف انهدام بخشی از نیروهای دشمن به اجرا درآمد. در این حمله، تلفات و خساراتی بر دشمن وارد شد و تعدادی از سنگرهای انفرادی و اجتماعی دشمن منهدم گردید.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه، محقق و عالم امامی "سید میرزا علی آقا شیرازی" (۱۳۱۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمیرزا علی آقا حسینی شیرازی فرزند عالم مجاهد و مرجع کبیر میرزا محمدحسن شیرازی معروف به میرزای بزرگ و صاحب فتوای تحریم تنباکو، در حدود سال ۱۲۴۸ ش (۱۲۸۷ق) به دنیا آمد. وی در کودکی به همراه پدر بزرگوارش راهی سامرا در عراق گردید و پس از طی مقدمات و سطوح، در درس عالمان نامداری همچون سیدمحمدتقی شیرازی و سیدمحمد فشارکی و دیگران حاضر شد تا اینکه شایستگی حضور در حوزه درس خارج پدر عالمش را یافت و در بیست سالگی به درجه اجتهاد رسید. اجتهاد میرزاعلی آقا شیرازی از طرف دو استاد مذکور و نیز آخوند ملامحمدکاظم خراسانی تایید شد و ایشان از آن پس به تدریس پرداخت. در سالیان بعد، آوازه وی در سرزمین های شیعه منتشر گردید و در شمار مراجع بزرگوار تقلید قرار گرفت و جمع زیادی از شیعیان از او تقلید کردند. میرزا علی آقا نه تنها در فقه و اصول و علوم نقلی تبحر داشت بلکه در کلام، حکمت، طب، تاریخ و فنون ادبی نیز دارای مهارت و استادی بود. او را به زهد و تقوا و پرهیزگاری و اخلاق کریمه ستوده اند. این عالم ربانی سرانجام در هجدهم خرداد ۱۳۱۵ش برابر با هجدهم ربیع الاول ۱۳۵۵ق در ۶۷ سالگی به

لقای معبود شتافت و در نجف اشرف مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ذبیح اللّه منصوری" نویسنده و مترجم معاصر (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

استاد ذبیح اللّه حکیم الهی رشتی مشهور به ذبیح اللّه منصوری فرزند انتخاب الدوله از رجال رشت، در سال ۱۲۸۸ ش در این شهر زاده شد. پس از گذراندن دوره ابتدایی برای ادامه تحصیل به همراه پدر راهی فرانسه شد و پس از بازگشت به ایران، به کار ترجمه پرداخت. استاد منصوری نویسنده و مترجم فعالی بود و بیش از صد و پنجاه کتاب و نزدیک به هزار مقاله که اغلب در مجله خواندنی ها چاپ می شد، توسط او ترجمه شده اند. او در مدت شصت سال فعالیت قلمی خود، آثار فراوانی از زبان های انگلیسی و فرانسوی و عربی ترجمه کرد. بعضی از آثار منصوری، نه ترجمه مستقیم بلکه اقتباس و تحریر تازه و مفصل تری از متن اصلی بود. دامنه فعالیت استاد منصوری شامل زمینه های گوناگونی از جمله رمان پلیسی، تاریخی، زندگی نامه و نیز همکاری با مجلاتی نظیر کوشش، ایران ما، ترقی، تهران مصور و ... بود. ذبیح اللّه منصوری همچنین نخستین کسی بود که آثار موریس مترلینگ، نویسنده بلژیکی را به فارسی ترجمه کرد. وی سرانجام در ۱۸ خرداد ۱۳۶۵ش در ۷۷ سالگی بر اثر ناراحتی قلبی در گذشت.

مناسبت ۰۳: شهادت "شیخ علی مزاری" عالم خدمتگزار در منطقه سیستان و بلوچستان (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

شهید حجت الاسلام شیخ علی مزاری از روحانیون مبارز منطقه سیستان و بلوچستان بود. وی پس از قیام گسترده مردم مسلمان ایر ان در ۱۵ خرداد ۴۲، فعالیت های خود را در این منطقه آغاز نمود و با ارشاد مردم و برپایی راهپیمایی، با رژیم شاه مخالفت می کرد. وی با تاسیس کانون های فرهنگی در مساجد، اقدامات قابل توجهی را در جهت هدایت و ارشاد جوانان این

منطقه به عمل آورد. شهید مزاری با برخورداری از محبوبیت خاص در بین مردم منطقه، با همکاری مردم نیکوکار زاهدان در راستای امر جهاد مدرسه سازی، اقدام به احداث چهارده مدرسه به نام چهارده معصوم کرد و به بهره برداری رساند. وی همچنین در امر کمک به محرومین منطقه، بازدید از خانواده های شهدا، رسیدگی به یتیمان و مستمندان، نقش فعالی داشت و در برپایی و تعظیم شعائر دینی، همتی عالی مصروف می نمود. این روحانی مبارز سرانجام در هجدهم خرداد ۱۳۶۹ ش، پس از اقامه نماز مغرب و عشاء، به هنگام مراجعت به منزل توسط دشمنان اسلام به شهادت رسید و مردم سیستان و بلوچستان را به سوگ نشاند.

مناسبت ۰۴: رحلت آیت اللّه "محمد وشنوی قمی" محدث و مورخ (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ قوام الدین محمد وشنوی قمی در سال ۱۲۸۶ ش (۱۳۲۵ ق) در یکی از روستاهای اطراف قم به دنیا آمد. ایشان پس از تحصیل مقدمات در قم، در ۲۲ سالگی راهی نجف اشرف شد و مدارج علمی را طی کرد. آیت اللّه وشنوی سپس به قم بازگشت و از درس حضرات آیات شیخ عبدالکریم حائری، سید محمد حجت کوه کمره ای و سیدمحمدتقی خوانساری بهره برد. با ورود آیت اللّه بروجردی به قم، یکسره به درس خارج فقه و اصول آن فقیه بزرگ حاضر شد و پس از ایشان، به مدت سی سال در حلقه درس آیت اللّه مرعشی نجفی جای گرفت. آیت اللّه وشنوی که به قوامی نیز شهرت داشت، در علوم مختلف از جمله حدیث، تاریخ، تراجم، رجال اهل سنت و فقه، دارای مهارت بود. از این اندیشمند فرهیخته آثاری برجای مانده که حیاهالنبی و سیرته، حدیث ثقلین،

مکـارم اخلاـق و ده هـا اثر دیگر از آن جمله است. این عـالم فرزانه سـرانجام در ۱۸ خرداد ۷۶ برابر اول صـفر ۱۴۱۸ق در ۹۰ سالگی بدرود حیات گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: برگزاری هشتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

در انتخابات هشـتمین دوره ریاست جمهوری، صـلاحیت ده نفر جهت احراز این مقام به تأییـد شورای نگهبان رسـید که از این میان حجت الاسلام و المسلمین سیدمحمدخاتمی برای بار دوم و با حدود ۲۲ میلیون رأی برای این پست مهم انتخاب گردید.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: شورش مردم تبریز علیه خودکامگی "محمدعلی شاه قاجار" (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

در نـوزدهم خرداد ۱۲۸۷ ش برابر بـا ۹ جمـادی الاول ۱۳۲۶ ق، انجمن ایـالتی تبریز، تلگرافی به انجمن هـای ولاـیتی و علمای نجف ارسال داشت که مفاد آن یادآور سوء نیت شاه در ویران ساختن بنیان مشـروطه و خیانت به ملت بود. دسیسه ها و نیرنگ هـای محمـدعلی شاه، مردم تبریز را مطمئن ساخته بود که شاه قاجار، هـدفی جز سـرکوب آزادی خواهان نـدارد. از این روی، مردم این شـهر در قبـال اقـدامات شـاه، واکنش شدیـدی از خود نشـان دادنـد. قطع خطوط تلگراف از طرف دولت که تنها راه برقراری تـبریز بـه تهران بـود، بـدگمانی مردم را افزود. همچنین تلگراف محمـدعلی شـاه نیز که بـار دیگر به دروغ او را پـایبند مشـروطه و هوادار مجلس معرفی می کرد خشم مردم را بیشتر برانگیخت. از این رو، شورش فراگیر در شهر شکل گرفت که به محاصره این شهر و وقایع متعددی انجامید.

مناسبت ۰۲: استیضاح دولت "مستوفی الممالک" از سوی آیت اللّه "سیدحسن مدرس" (۱۳۰۲ش)

شرح مناسبت:

مـدتی پس از کودتـای رضاخان در سوم اسـفند ۱۲۹۹ دوره چهـارم مجلس شـورای ملی افتتـاح شـد و در این دوره نیز، شـهید حسن مـدرس به نمایندگی مجلس انتخاب گردید. او برای جلوگیری از قدرت یافتن سـردار سپه، قصد داشت تا با استیضاح و برکناری مسـتوفی الممالک، صـدراعظم احمـد شاه قاجار، فردی دیگر را برای صـدراعظمی روی کار بیاورد. آیت اللّه مدرس علاوه بر استیضاح مسـتوفی الممالک درباره رویه سیاست خارجی، این نخست وزیر را دارای قدرت کافی برای مقابله و مبارزه و جلوگیری در برابر تنـدروی های سـردار سپه ندانست و او را به شمشـیر مرصّع و تزئینی تشبیه کرد که تنها در مجالس بزم به کار می رود در حالی که

برای ایستادگی در برابر رضاخان، شمشیر برنده و تیز لازم است. پس از برکناری مستوفی الممالک، مردم که به وی حُسن ظن داشتند از مدرس به خاطر استیضاح انتقاد کردند. بعدها معلوم شد مخالفت مدرس و اکثریت مجلس، به دلیل حفظ منافع ملت و جلوگیری از قدرتِ خطرناک رضاخان بوده است.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّٰه "سید محمدحسن الهی طباطبایی" (۱۳۴۷ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید محمدحسن الهی طباطبایی برادر مفسر کبیر قرآن، علامه سید محمدحسین طباطبایی در سال ۱۲۸۷ش (۱۳۲۶ق)، در تبریز به دنیا آمد. وی در کودکی پدر و مادرش را از دست داد و به همراه برادرش تحت سرپرستی وصی پدر قرار گرفت. سید محمد حسن در سنین کودکی مقدمات ادبیات فارسی و عربی و خوشنویسی را فرا گرفت و سپس سطوح عالی حوزوی را زیرنظر استادان خبره به کمال رساند. وی در ۱۸ سالگی به همراه برادر راهی نجف اشرف شد و به مدت یازده سال از استادان بزرگی همچون حضرات آیات سید علی قاضی طباطبایی، سید حسن بادکوبه ای، محمدحسین غروی اصفهانی، میرزای نایینی و سیدابوالحسن اصفهانی، در علوم عرفان، فلسفه، ریاضی، طب و فقه و اصول بهره جست. این دو برادر در سال ۱۳۱۴ش به دلیل مشکلات معیشتی به تبریز بازگشتند و سیدمحمد حسن در حوزه علمیه شهر به تدریس فلسفه همت گماشت. وی دانشور پرهیزگاری بود که به منظور تهذیب نفس، تزکیه درونی و تصفیه قلب کوشش های عمیق و مستمری را از خود بروز داد و افرادی علاقمند، در پرتو مواعظ و نصایح او به کمالاتی نائل آمدند. ایشان در اواخر عمر ساکن قم گردید ولی بر اثر بیماری قلبی به تبریز مراجعت نمود تا اینکه مرغ جان

این سالک الی اللّٰه در شب بیستم خرداد ۱۳۴۷ش برابر با سیزدهم ربیع الاول ۱۳۸۸ق در شصت سالگی از قفس تن به درآمد و پس ازتشییعی با شکوه در قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: درگذشت "ابوالقاسم جنتی عطایی" نمایشنامه نویس (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم جنتی عطایی در سال ۱۲۹۶ ش در مشهد مقدس به دنیا آمد. پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی در مشهد، از مدرسه تئاتر تهران فارغ التحصیل شد و از دانشگاه سوربن فرانسه دکترای ادبیات تطبیقی گرفت. او که سال ها مدرس تئاتر در هنرستان موسیقی و تئاتر بود و کارگردانی چندین نمایشنامه را برعهده داشت، خدمت مطبوعاتی خود را از ۱۳۱۴ آغاز کرد. ابوالقاسم جنتی با بسیاری از نشریات آن زمان از جمله اطلاعات ماهانه و بررسی های تاریخی همکاری مستمر داشت. در ۱۳۳۶ جایزه اول نمایشنامه نویسی وزارت فرهنگ و هنر نصیب او شد. همچنین یادگار اشک، چراغ، ستاره و رمضان، در راه وطن و ... از جمله آثار اوست. ابوالقاسم جنتی عطایی سرانجام در نوزدهم خرداد ۱۳۷۲ در ۷۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: استان شدن قم به صورت رسمی و قانونی (۱۳۷۵ش)

شرح مناسبت:

طرح استان شدن قم، برای اولین بار توسط حضرت آیت اللّٰه خامنه ای رهبر معظم انقلاب و در سفر معظم له به این شهر در پائیز ۱۳۷۴ عنوان گردید. ایشان متذکر شدند که اولین گام برای بهبود و پیشرفت اوضاع قم، استان شدن آن می باشد. این طرح سرانجام با پیگیری های مجلس شورای اسلامی و وزارت کشور به انجام رسید. استان قم تقریباً در مرکز ایران قرار دارد و با مساحتی نزدیک به یازده هزار کیلومتر مربع، در بین استان های کشور دارای مرتبه بیست و هشتم می باشد. وجود حرم مطهر حضرت معصومه(س) و شکل گیری حوزه علمیه قم در جوار ایشان، استان قم را جایگاهی ویژه بخشیده است. امروزه قم به عنوان مرکز حوزه عظیم دینی و پایگاه نشر معارف اسلامی و شیعی در سراسر عالم تبدیل

گردیده است.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: شهادت عالم نستوه آیت اللَّه "سیدمحمدرضا سعیدی" در زندان رژیم پهلوی (۱۳۴۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سیدمحمدرضا سعیدی خراسانی در سال ۱۳۰۱ ش (۱۳۴۱ ق) در مشهد مقدس دیده به جهان گشود. ایشان پس از خواندن دروس جدید و مقدمات و سطوح متوسطه به قم عزیمت نمود و از آیت اللَّه سید حسین بروجردی و دیگر آیات عظام به ویژه امام خمینی(ره) بهره مند شد. شهید سعیدی در دوران سیاه ستم شاهی، به مبارزات سیاسی روی آورد و با ایستادگی وصف ناپذیری علیه استبداد رژیم شاهنشاهی قد علم کرد. شهید سعیدی همچنین در تهران با تأسیس حوزه علمیه، تشکیل کلاس برای بانوان، تشکیلات امر به معروف و نهی از منکر و تأسیس کتابخانه، فعالیت می نمود. اما آن چیزی که بیش از هر فعالیت دیگری بعدها به ثمر نشست، دمیدن روح حماسه فریاد در کالبد نوجوانان و جوانان بود. ساواک چندین بار به منزل وی حمله ور شده و او را دستگیر و به زندان انداخت. به دنبال فعالیت های ضد رژیم ستمشاهی که از جانب این عالم مجاهد صورت می گرفت، ساواک ایشان را در یازدهم خرداد ۱۳۴۹ش بازداشت و زندانی کرد. مزدوران ساواک در زندان، این سیدوالامقام را به شدیدترین نحو شکنجه کردند ولی ایشان با روحیه ای بالا ـ مقاومت می نمود. آن شهید بزرگوار درباره حضرت امام به شکنجه گران ساواک گفته بود: "به خدا سوگند اگر مرا بکُشید و خونم را بر زمین بریزید در هر قطره خونم، نام مقدس خمینی را خواهید یافت." سرانجام، ساواک که از به زانو درآوردن این اسوه پایداری ناامید شده بود، طی نقشه مزوّرانه ای در زندان، ایشان را به شهادت رساند و برگ ننگین دیگری

بر جنایات رژیم پهلوی افزوده گشت. مزار این شهید بزرگوار در قبرستان وادی السلام قم می باشد.

مناسبت ۰۲: عزل "بنی صدر" از فرماندهی کل قوا از سوی امام خمینی(ره) (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

با انتخاب بنی صدر به ریاست جمهوری در بهمن ۱۳۵۸، مسأله انتخاب نخست وزیر و تشکیل دولت مطرح گردید که در این مورد بین رییس جمهور و مجلس شورای اسلامی اختلاف نظر پدید آمد. پس از کشمکش هایی سرانجام در شهریور ۱۳۵۹، شهید محمد علی رجایی به عنوان نخست وزیر به مجلس معرفی شد و موفق به کسب رأی اعتماد گردید و دولت خود را تشکیل داد. با این که مسأله مورد اختلاف، ظاهراً حل شده بود، اما کشمکش و اختلاف پنهانی و آشکار بین رییس جمهور و مخالفانش در مجلس و خارج از آن ادامه پیدا کرد. با آغاز جنگ، با این که این مسأله، تمام توان و فکر مسؤولان را به خود مشغول کرده بود، اما در عین حال، اختلاف میان سطح بالای کشور ادامه یافت. در عرصه جنگ نیز، بنی صدر در مقام فرماندهی کل قوا، معتقد به جنگیدن به شیوه اشکانیان بود یعنی نیروی دشمن به درون مرز کشیده شده، سپس محاصره و نابود گردد. این سیاست نظامی، باعث اشغال نقاط وسیعی از اراضی ایران اسلامی توسط ارتش متجاوز بعث شد و بر اثر عدم ارسال مهمات و نیرو به خط مقدم، نیروهای اسلام علی رغم جانفشانی ها و حماسه آفرینی های مثال زدنی، مجبور به عقب نشینی شدند. در نحوه اداره کشور نیز، کوشش های امام که دو طرف را به رفع اختلاف و وحدت و تفاهم دعوت می کرد بی ثمر ماند. در نتیجه حضرت امام خمینی، در بیستم خرداد ۱۳۶۰،

پس از مشورت با مسؤولان متعهد کشور، طی حکم کوتاهی، ابوالحسن بنی صدر را از فرماندهی کل قوا که به نیابت از ولی فقیه در اختیار داشت، عزل کرد و در پی آن، مجلس شورای اسلامی، طرح عدم کفایت سیاسی بنی صدر را با اکثریت آرا در ۳۱ خرداد آن سال، به تصویب رساند.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: ویران شدن شهر قدیمی "لار" در اثر زلزله ای شدید (۱۳۴۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اعتصاب سراسری تهران به مناسبت هفتم شهدای ۱۵ خرداد (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

پس از دستگیری امام خمینی(ره) و وقوع قیام خونین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، حوزه های علمیه عراق و نیز مردم شهرهای ایران حمایت خود را از امام و تنفر خویش را نسبت به اعمال وحشیانه رژیم شاه اعلام نمودند و خواستار آزادی فوری رهبر نهضت اسلامی ایران شدند. در ادامه این اعتراضات، اعتصاب سراسری تهران در ۲۱ خرداد ۱۳۴۲ به مناسبت هفتم فاجعه خونین ۱۵ خرداد، ضربه ای بود که رژیم طاغوت را درمانده تر کرد. همچنین مهاجرت علما و مراجع قم و مشهد و علمای سرشناس شهرستان ها به تهران موجب شد که رژیم، تن به سیاست آرام سازی و تشنج زدایی زند و با آزادنمایی رهبر نهضت اسلامی ایران، خشم ها را فرو نشاند.

مناسبت ۰۳: درگذشت دکتر "محمد خزائلی" بنیانگذار انجمن حمایت از نابینایان (۱۳۵۳ش)

شرح مناسبت:

دکتر محمد خزائلی دانشمند و محقق نابینای معاصر، در سال ۱۲۹۳ ش در اراک تولد یافت. وی در چهار سالگی، به علت ابتلا به بیماری آبله، بینایی اش را از دست داد و با وجود نابینایی مطلق، از پنج سالگی در مدرسه مخصوص نابینایان به تحصیل پرداخت. او به کمک حافظه نیرومندش در امور درسی به سرعت پیشرفت کرد و موفق به اخذ دو درجه لیسانس و دکترا در رشته های حقوق و حکمت و فلسفه از دانشگاه تهران شد. دکتر خزائلی چندی آموزگار بود و زمانی پیشه دبیری داشت تا سرانجام خود به تأسیس یک واحد بزرگ فرهنگی مبادرت نمود و کلیه دروس متوسطه و دانشگاه توسط استادان نُخبه و دانشمندان در آن مؤسسه تدریس می شد. اقدام خزائلی در تأسیس چنین مؤسسه فرهنگی عظیم و غنی، خدمت با ارزشی به فرهنگ کشور نمود و هزاران نفر

از جوانان، تحصیلات خود را در آن مؤسسه به پایان بردند. وی همچنین مدتی به نمایندگی مجلس شورای ملی رسید ولی پس از آن از فعالیت های سیاسی کناره گرفت و به امور فرهنگی پرداخت. خزائلی مردی محقق و دانشمند بود و گرچه از نابینایی رنج می برد ولی حافظه و هوشِ سرشار او غوغا می کرد به طوری که هر مطلب را که یک بار برای او می خواندند، فرامی گرفت. در پیشرفت علمی وی، همسر وفادارش نقشی اساسی و شایسته ایفا نمود. این دانشمند سخت کوش، با قدرت خارق العاده هوش و ذکاوت، نابینایی خود را جبران می کرد. دکتر خزائلی به زبان های عربی، فرانسه و انگلیسی تسلط کامل داشت و علاوه بر ترجمه چندین اثر، کتاب های متعددی را به رشته تحریر درآورد، که از جمله آنها، فلسفه اسلام، تحقیق در اعلام قرآن، شرح بوستان و گلستان سعدی و نهج الادب است.

دکتر محمد خزائلی در جهت رفاه نابینایان در سطح جهان نیز فعالیت های چشمگیری داشت و از اعضای کمیته اجرایی خاورمیانه در شورای ملی رفاه نابینایان و اتحادیه بین المللی نابینایان بود. وی سرانجام در ۲۱ خرداد ۱۳۵۳ ش در شصت سالگی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۴: عملیات فرمانده کل قوا در منطقه دارخوین در شرق رود کارون توسط سپاه (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

عملیات فرمانده کل قوا، خمینی روح خدا در حالی انجام گرفت که تا روز قبل، اسم دقیقی برای آن مشخص نشده بود و هنگامی که خبر عزل بنی صدر از فرماندهی کل قوا توسط حضرت امام منتشر گردید، این عملیات به نام حضرت امام، نامگذاری شد. به دلیل واکنش سریع رزمندگان اسلام در عملیات غیر کلاسیک و چریکی، مناطق مختلفی از جبهه ها برای

این منظور شناسایی و در نظر گرفته شدند. تا اینکه این عملیات در قسمت شرق کارون در جنوب دارخوین به اجرا درآمد. در عملیات فرمانده کل قوا، خمینی روح خدا، هماهنگی اصولی و کامل از ابتدای طرح ریزی تا پایان عملیات بین یگان سپاه پاسدارانِ عمل کننده رعایت گردید. رزمندگان اسلام پاتک دشمن را خنثی کرده و مزدوران بعثی را در ۲۱ خرداد ۱۳۶۰ به عقب راندند. در نهایت، رزمندگان اسلام پس از پیشروی و تصرف مواضع از پیش تعیین شده، به هدف نهایی عملیات که عقب راندن نیروهای دشمن به غرب کارون بود دست یافتند.

مناسبت ۰۵: انتخابات دوره ششم ریاست جمهوری و انتخاب "هاشمی رفسنجانی" به این مقام(۱۳۷۲ش)

شرح مناسبت:

ششمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در ۲۱ خرداد ۱۳۷۲، با حضور شانزده میلیونی ملت مسلمان ایران برگزار شد که جناب حجت الاسلام و المسلمین اکبر هاشمی رفسنجانی با به دست آوردن ۶۳ درصد آرا، برای بار دوم به ریاست جمهوری اسلامی ایران انتخاب شد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّه شیخ "علی مشکات" (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ علی مشکات سدهی اصفهانی در حدود سال ۱۲۸۰ ش (۱۳۱۹ ق) در قریه خوزان اصفهان به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات و سطوح در حوزه علمیه اصفهان، به قم رفت و از محضر حضرات آیات شیخ عبدالکریم حائری یزدی، سید محمد حجت کوه کمره ای و سید محمد تقی خوانساری استفاده برد. آیت اللّه مشکات سپس راهی نجف اشرف شد و پس از بهره گیری از دروس آیات عظام سید ابوالحسن اصفهانی، آقاضیاءالدین عراقی و شیخ محمد حسین غروی اصفهانی، خود عهده دار تدریس فقه و اصول گردید. وی سپس به اصفهان بازگشت در مدرسه چهارباغ و صدر به تدریس سطوح عالی و اقامه جماعت پرداخت. حاشیه بر کفایه الاصول، تقریرات دروس حضرات آیات حائری یزدی، آقا ضیاءالدین عراقی و سید ابوالحسن اصفهانی، از جمله آثار علمی وی می باشند. آیت اللّه علی مشکات سرانجام در بیست و دوم خرداد ماه ۱۳۶۹ش برابر با سیزدهم ذی قعده ۱۴۱۵ق در ۸۹ سالگی دار فانی را وداع گفت و به سرای جاوید شتافت.

مناسبت ۰۲: شهادت برادر "رسول منتظری" دیپلمات ایرانی در بوسنی و هرزگوین (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

برادر (مجید) رسول منتظری، دیپلمات ایرانی شاغل در سفارت ایران در زاگرب، پایتخت کرواسی، در حین انجام وظیفه به عنوان مسؤول کمک های ارسالی کشورمان به جمهوری بوسنی و هرزگوین توسط شبه نظامیان کروات به شهادت رسید.

سفیر کرواسی در تهران، پس از شهادت آقای رسول منتظری، ضمن ابراز تأسف خود و دولت متبوعش از این حادثه، آمادگی کشورش را برای مجازات عاملان این جنایت و جلوگیری از تکرار این وقایع اعلام کرد.

مناسبت ۰۳: درگذشت عالم مبارز آیت اللّٰه "میرزا کاظم دینوری" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج میرزا کاظم دینوری در سال ۱۲۸۱ ش (۱۳۲۰ ق) در خاندانی که همگی از علمای مبارز و مراجع تبریز و از علمای بزرگ آذربایجان بودند به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات علوم، به نجف اشرف رفت و از محضر آیات عظام سید ابوالحسن اصفهانی، آقاضیاءالدین عراقی، میرزای نائینی و محمد حسین غروی اصفهانی و دیگران استفاده نموده و به مدارج بالای علمی دست یافت. آیت اللّٰه دینوری سپس به وطن مراجعت کرد و به انجام وظائف دینی، اقامه جماعت و تدریس و ترویج دین پرداخت. از آثار ایشان می توان به تقریرات درس فقه و اصولِ استادان خویش و نیز رساله توضیح المسائل اشاره کرد. سرانجام آن مرد بزرگ پس از عمری تلاش در راه اعلای کلمه توحید در ۲۳ خرداد ۱۳۷۴ ش برابر با ۱۴ محرم ۱۴۱۶ ق در ۹۳ سالگی بدرود حیات گفت و در تبریز به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: ارتحال عالم مجاهد و فقیه جلیل آیت اللّٰه "مجدالدین محلّاتی" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ مجدالدین محلاتی، در سال ۱۳۰۵ ش (۱۳۴۵ ق) در نجف اشرف به دنیا آمد. وی در کودکی به همراه پدر به شیراز رفت و پس از فراگیری ادبیات و سطوح اولیه نزد والدش و همزمان، تحصیل علوم جدید و اخذ لیسانس در رشته حقوق، در ۱۳۲۵ ش، وارد حوزه علمیه قم شد. آیت اللّٰه محلاتی در قم از محضر درس حضرات آیات: سید حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد، محمد علی اراکی، امام خمینی(ره) و علامه طباطبایی و ... استفاده کرد و در شمار فضلای مشهور حوزه درآمد. وی در سال ۱۳۳۷ ش به همراه عده ای از افاضل حوزه، مجله دینی مکتب

اسلام را بنیان نهاد و مقالاتی در حقوق اسلامی و تطبیق آن با حقوق ملل، نگاشت. آیت اللّه محلاتی در ۳۵ سالگی به شیراز بازگشت و به تدریس، تعلیم و تربیت جوانان، نقد مکاتب مادی و ترویج شعائر دینی و تأسیس مؤسسات خیریه همت گماشت. معظم له در جریان انقلاب اسلامی و قیام ۱۵ خرداد، به همراه پدرش دستگیر و چند ماه زندانی شد. وی پس از آزادی در کنار پدرش رهبری مبارزات مردم و علمای استان فارس را بر عهده داشت و در این راستا در سال ۱۳۵۱ ش به شهرهای ایرانشهر، زاهدان و یزد به مدت ۱۴ ماه در تبعید به سر برد. آیت اللّه محلاتی بارها به کشورهای اروپایی و آمریکا سفر کرد و با بیان شیوا و منطق زیبایش، مردم را با مبانی اسلام آشنا ساخت و آثار خیری از خود به یادگار نهاد. سرانجام این عالم مجاهد پس از ۷۳ سال زندگی پربرکت، در روز ۲۲ خرداد ۱۳۷۸ ش بدرود حیات گفت و پس از تشییعی باشکوه، در مدرسه ولی عصر(عج) که از یادگارهای وی در شیراز بود، به خاک سپرده شد.

-

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه برجسته "شیخ زین العابدین مازندرانی" (۱۲۷۱ ش)

شرح مناسبت:

شیخ زین العابدین بن مسلم بارفروشی مازندرانی، عالمی ربانی، فقیه صمدانی و از بزرگان علمای امامیه اوایل قرن چهاردهم هجری است. ایشان پس از مهاجرت به نجف اشرف از محضر شیخ حسن از شاگردان صاحب جواهر و سید العلمای مازندرانی بهره های وافر برد. وی به حسن تقریر و بیان بین هم دوره ای های خود ممتاز بود و از لحاظ علمی، استادی کامل به شمار می رفت. شیخ زین العابدین همچنین مرجع تقلید جمع زیادی از

شیعیان هند و عراق و ایران نیز بوده است. از فرزندان وی شیخ علی (صاحب فهرست جواهر) و حاج شیخ محمد حسین مجتهد معروفند. این عالم ربانی در ۱۶ ذی القعده سال ۱۳۰۹ ق وفات یافت. ذخیرهالمعاد (به فارسی که به سؤال و جواب معروف است و بارها چاپ و جمعی از بزرگان حواشی بسیاری برآن نوشته اند) زینهالعباد، مناسک الحج و غیر آن از جمله آثار ایشان است.

مناسبت ۰۲: صدور فرمان امام خمینی(ره) برای تشکیل "ستاد انقلاب فرهنگی" (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام خمینی(ره) به منظور ایجاد تحول در دانشگاه های ایران طی پیامی، فرمان تشکیل ستاد انقلاب فرهنگی را صادر کردند. ایشان در بخشی از پیام خود از اعضای این ستاد خواستند تا برای برنامه ریزی رشته های مختلف و خط مشی آینده دانشگاه ها، بر اساس فرهنگ و ارزش های اسلامی اقدام کنند. هدف اصلی از تشکیل ستاد انقلاب فرهنگی، بازسازی و دگرگون ساختن نظام آموزش عالی کشور و زدودن مظاهر فرهنگ غرب از چهره دانشگاه های ایران بود. اعضای این ستاد به دستور حضرت امام، از بین کارشناسان و استادان مسلمان در تخصص های مختلف برگزیده شدند. حیطه کار این ستاد که به شورای عالی انقلاب فرهنگی تغییر نام یافته است به تدریج گسترش یافت و ساماندهی امور فرهنگی جامعه را در زمینه های مختلف بر اساس فرهنگ غنی اسلام بر عهده دارد.

مناسبت ۰۳: رحلت بانوی مجتهده و عالمه "سیده نصرت امین اصفهانی" (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

حاجیه خانم سیده نصرت بیگم امین معروف به بانوی مجتهده اصفهانی درسال ۱۲۶۵ هجری شمسی در اصفهان متولد شد و از ۴ سالگی برای آموزش قرآن و فراگیری خواندن و نوشتن راهی مکتب گردید. در سن ۱۵ سالگی با پسر عموی خود ازدواج کرد و از ۸ فرزند، ۷ تن آنها به مرگ زودرس درگذشتند و فقط یک پسر برای او باقی ماند. بانو امین در ۲۰ سالگی به تحصیل زبان عربی و علوم دینی (فقه و اصول) پرداخت و همزمان به فراگیری حکمت و فلسفه مبادرت ورزید تا اینکه در سن ۴۰ سالگی مرتبت و تسلط علمی ایشان مورد تأیید علما و مراجع تقلید وقت قرار گرفت و به دریافت درجه اجتهاد و روایت نائل شد.

بانو امین از ۴۰ سالگی تا پایان عمر پربرکت خود به مدت بیش از ۵۵ سال به تألیف کتب، تدریس، پاسخگویی به پرسش های دینی مردم و ارشاد مشغول بود. از این بانوی مجتهده آثار متعددی بر جای مانده که تفسیر قرآن کریم در پانزده جلد، اربعین الهاشمیه (عربی)، جامع الشتات (عربی)، معاد یا آخرین سیر بشر، مخزن العرفان، روش خوشبختی و توصیه به خواهران ایمانی و سیر و سلوک در روش اولیاء از آن جمله اند. سیده نصرت امین در سال ۱۳۴۴ با سرمایه خود مکتبی به نام فاطمه(س) و نیز دبیرستانی دخترانه تأسیس کرد و در آن به پرورش تعداد زیادی از دختران مسلمان با روش دینی همت گماشت. این حکیم الهی که نسبت ایشان با سی واسطه به امیرالمؤمنین(ع) می رسد، پس از یک عمر خدمت خالصانه در ۲۳ خرداد ۱۳۶۲ ش برابر با آخر شعبان ۱۴۰۳ ق در ۹۷ سالگی در اصفهان بدرود حیات گفت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عملیات کوچک انصارالله در منطقه کردستان توسط سپاه پاسداران (۱۳۶۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات بزرگ بیت المقدس ۷ (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

عملیات بیت المقدس ۷ با رمز یااباعبدالله الحسین با هدف انهدام نیروهای دشمن در جبهه جنوب واقع در شلمچه انجام گرفت و تا ۲۵ خرداد ۶۷ به طول انجامید. این عملیات در شرایطی صورت گرفت که از یک سو رژیم بغداد به یاری بنگاه های تبلیغاتی وابسته به استکبار جهانی و با کمک های مستقیم آنان، حملات مذبوحانه ای را به چند نقطه از جبهه های جنگ به عمل آورد تا از این طریق، اعتماد حامیان خود را بیشتر کند. از سوی دیگر، شورای امنیت سازمان ملل نیز با استفاده از همین جوّ مسموم تبلیغی، کینه و عناد همیشگی خود را با ایران اسلامی، عَلَنی تر ساخت و از هر گونه اقدام مؤثر جهت بازداشتن رژیم بعث از ادامه جنایات جنگی، سَرباز زد. این عملیات به منظور پاسخ دادن به یکه تازی ها و تعدّی های ددمنشانه ارتش عراق طرح ریزی شد و با ویژگی هایی که داشت در نوع خود، بی سابقه بود. نتایج عملیات بیت المقدس ۲۳۰۰: ۷ نفر اسیر و بیش از ۱۱ هزار نفر کشته و زخمی؛ تانک و نفربر: ۸۰ دستگاه انهدامی و ۲۰ دستگاه اغتنامی، دستگاه مهندسی: ۲۳ دستگاه اغتنامی، خودرو سبک: ۲۰۰ دستگاه انهدامی و ۱۵ دستگاه اغتنامی. عملیات انهدامی بیت المقدس ۷، با سرعت عمل خیره کننده و گرفتن ۲۲۰۰ اسیر در عرض یک روز، علاوه بر سردرگمی دشمن و ماهواره های جاسوسی استکبار جهانی، نشانگر توان رزمی ارتش اسلام بود که دوست و دشمن را به حیرت افکند.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: تقاضای خلع "محمد علی شاه" از سلطنت از سوی انجمن های ایالتی کشور (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

در اوایل روز چهاردهم خرداد ۱۲۸۷ش، عده ای سرباز در خیابان ها به تهاجم و کتک

و غارت مردم پرداختند. این وضعیت، مردم را چنان هراسان ساخت که هر کس به گوشه ای فرار کرد و پناهی جُست. به علت قطع سیم هـای تلگراف، این خبر تـا چنـد روز به شـهرهای دیگر نرسـید، امـا هنگـامی که مردم دیگر شـهرها نیز آگاه شدنـد، شورش کردنـد و انجمن ایـالتی و ولایـتی آذربایجـان، تلگرافی به انجمن هـای شـیراز، خراسـان، اصـفهان و کرمان فرسـتاد که خواهان حرکت انقلابی مردم به منظور خلع محمد علی شاه از سـلطنت است. در پی آن، از شـهرهای اصـفهان، همدان، شیراز، رشت، کرمان، استرآباد، زنجان و دیگر شهرها، تلگراف های زیادی رسید که گویای حمایت مردم از این آرمان بود.

مناسبت ۰۲: ورود مجاهان مشروطه خواه به تهران و پایان استبداد صغیر (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

با ورود مجاهـدان گیلان از قزوین و مجاهـدان بختیاری از راه اصـفهان و فتـح شـهر تهران در بیست و چهارم خرداد ۱۲۸۸ش، محمد علی شاه قاجار پس از یک دوره سـلطنت کوتاه، ولی بسـیار پرکشـمکش، از اریکه قدرت سـقوط کرد و دوران استبداد صغیر پایان گرفت. وی که با اتکاء به قدرت روس ها در بابر خواست مردم کشور سخت مقاومت کرده بود، پس از آگاهی از ورود مجاهـدان به پایتخت و ناامیـدی از حمایت واقعی روس ها، سراسـیمه با کالسـکه به سـفارت روسـیه پناهنـده شـد و بدین ترتیب، فصل نوینی در تاریـخ ایران آغاز شـد. فاتحان تهران، سـپس در جلسه ای محمـدعلی شاه را از سـلطنت عزل، و پسـرش احمدشاه را به این مقام نشاندند. فتح تهران و خلع محمدعلی شاه قاجار از سـلطنت، پایانی بر اسـتبداد صـغیر و آغازی بر شکل گیری دومین دوره مجلس شورای ملی بود.

مناسبت ۰۳: رحلت عالم مجاهد آیت اللّه "غلامحسین تبریزی عبدخدایی" (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شـیخ غلامحسـین تبریزی، در حـدود سال ۱۲۶۴ ش (۱۳۰۳ ق) در تبریز به دنیـا آمـد و در همان شـهر مقـدمات علوم دینی را فرا گرفت. وی سـپس راهی نجف اشـرف گردیـد و در محضـر علامه سـید محمـدکاظم یزدی، مدارج ترقی را پیمود. آیت اللّه عبد خدایی بعدها مجله مذهبی "تذکرات دیانتی" را در تبریز به هنگام حکومت اسـتبدادی رضاخان منتشـر کرد و به دلیل مبارزات ضـدرضاخانی ماه ها در اختفا به سر برد. وی از سال ۱۳۱۰ ش مقیم مشـهد گردید و از سال ۱۳۲۰ ش تا اواخر عمر در جوار مرقد امام هشتم(ع) اقامه نماز جماعت می نمود. از آثار چاپ شده ایشان، دروس دینیه بر تفسیر قرآن قابل ذکر

است. این عالم مبارز سرانجام در ۲۴ خرداد ۱۳۵۹ برابر با اول شعبان ۱۴۰۰ ق در سن ۹۷ دار فانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۴: نامه ۱۲۰ تن از نمایندگان مجلس برای بررسی طرح عدم کفایت سیاسی بنی صدر (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که مقاومت مردمی علیه تهاجم قوای متجاوز بعث در جبهه های جنگ به علت عدم پشتیبانی لازم از جانب بنی صدر به عنوان فرماندهی کل قوا، به فرسایش گرایید و اختلافات داخلی بین رییس جمهور با مجلس شورای اسلامی و قوه قضائیه و دیگر نهادهای انقلابی به اوج رسید، همچنین نصایح امام خمینی(ره) نیز برای تفاهم و رفع اختلافات به جایی نرسید، در جلسه ۲۴ خرداد ۱۳۶۰، نامه یکصد و بیست تن از نمایندگان مجلس شورای اسلامی قرائت شد که در آن تقاضای رسیدگی به صلاحیت سیاسی بنی صدر را داشته و خواستار طرح آن با قیدِ دو فوریت شدند. در این میان، هواداران بنی صدر در مجلس، سعی می کردند با مخالفت با این طرح و نیز کارشکنی در رسمیت یافتن جلسات مجلس و خروج از صحن علنی، بنی صدر را همچنان در رأس قدرت نگاه دارند. اما نمایندگان انقلابی مجلس، با تصویب این طرح در ۳۱ خرداد ۱۳۶۰، عملاً این عنصر خائن را به مرحله خلع قدرت رساندند. پس از تصویب عدم کفایت سیاسی بنی صدر در مجلس شورای اسلامی، حضرت امام نیز بر همین مبنا، وی را از ریاست جمهوری اسلامی ایران عزل نمودند. با عزل بنی صدر، هر چند یکی از ریشه های اصلی کارشکنی ها و اختلافات موجود از بن کنده شد، ولی از این به بعد، دوران چند ماهه فعالیت های خرابکارانه ضد نظام و درگیری های مسلحانه و خونین روی داد

که به شهادت عالی ترین مسؤولان نظام تا مردم کوچه و بازار منجر شد. اما ملت مسلمان ایران تحت رهبری های پیامبر گونه حضرت امام و با عنایات حق تعالی و امام عصر(عج) از این دوران پر اغتشاش گذشت و اهداف اسلامی و انقلابی خود را در پیش گرفت.

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات قدس ۱ (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

عملیات قدس ۱ با رمز مبارك یا محمد رسول اللَّه(ص) اللَّه اکبر و با هدف انهدام نیروهای دشمن در منطقه عملیاتی هورالهویزه و شرق رودخانه دجله، توسط سپاه پاسداران و همزمان با روز قدس انجام گرفت. در این عملیات، چندین پاسگاه و منطقه دشمن به دست قوای اسلام افتاد و یک فروند هواپیما، یک فروند هلی کوپتر، ۱۵ فروند قایق از دشمن منهدم شد و ۸۰۰ نفر از قوای بعث کشته و زخمی و ۹۰ نفر اسیر شدند.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تشکیل "مجلس عالی" در تهران و عزل محمد علی شاه از سلطنت (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از فتح تهران به دست مجاهدان و پناهنده شدن محمد علی شاه قاجار به سفارت روسیه، در روز بیست و پنجم خردادماه ۱۲۸۸ش برابر با بیست و هفتم جمادی الثانی ۱۳۲۷ ق، همه گروه های مردم تهران برای دیدار و عرض تبریک به سرداران فاتح تهران، به جانب آنان شتافتند. سپس اجتماعی باشکوه با حضور پانصد تن از نمایندگان مجلس، مجاهدان و شخصیت های برجسته تشکیل شد که نام "مجلس عالی" گرفت و در همان جا تصمیمات مهمّی اتخاذ شد. براین اساس، محمد علی شاه از سلطنت خلع و فرزند خردسالش به نام احمد شاه در دوازده سالگی به سلطنت انتخاب شد. همچنین مقرر گردید تا هنگام بلوغ وی، علیرضا خان عضدالمُلك به عنوان نیابتِ سلطنت، وظایف او را به عهده گیرد. در این جلسه، چون هیئت وزیران تشکیل نشده بود، هیئتی به جای آن مأمور رسیدگی به امور کشور گردید.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم مجاهد و فقیه جلیل آیت اللَّه "سیدمصطفی مجتهد کاشانی" (۱۲۹۸ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سیدمصطفی بن سیدحسین مجتهد کاشانی نجفی در حدود سال ۱۲۳۰ش (۱۲۶۷ق) در کاشان به دنیا آمد. وی پس از گذراندن مقدمات ابتدایی، در حوزه درس پدرش قرار گرفت و فقه و اصول و معقول و منقول و ریاضیات را فرا گرفت. سیدمصطفی کاشانی سپس راهی اصفهان شد و از محضر عالم بزرگ، شیخ محمدتقی رازی تهرانی اصفهانی معروف به صاحب حاشیه معالم بهره گرفت تا به درجه رفیع اجتهاد رسید. وی در بیست و پنج سالگی در حالی که جامع علوم و ماهر در

فقه، اصـول، تفسـیر و حکمت و ریاضـی بـود راهی تهران گردیـد و پس از فوت پـدر عـالمش، چنـدین سـال ریـاست علمی و مرجعیت مذهبی مردم

را برعهده گرفت. آیت اللّه سید مصطفی کاشانی در سال ۱۲۷۴ش، پس از سفر حج، ساکن نجف اشرف شد و با ایجاد حوزه درسی خویش، در شمار علمای بزرگ آن سامان قرار گرفت. این عالم مجاهد در جریان اشغال عراق توسط انگلستان در بحبوحه جنگ جهانی اول، به همراه علمای بزرگ دیگر، قیام مردمی ضد استعمار انگلیس را اداره و رهبری کرد و در این راه، جانفشانی های فراوانی از خود نشان داد. این عالم سترگ از آن پس ساکن کاظمین گردید و تا پایان عمر در آن شهر مسکن گزید. آیت اللّه سید مصطفی کاشانی سرانجام پس از عمری سرشار از خدمت علمی و مجاهده، در ۲۵ خرداد ۱۲۹۸ش برابر با اواسط رمضان ۱۳۳۷ق در ۶۸ سالگی در کاظمین بدرود حیات گفت و در همان جا به خاک سپرده شد. لازم به ذکر است که عالم مجاهد و فقیه بزرگ آیت اللّه سید ابوالقاسم کاشانی، رهبر مذهبی نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران و مبارز دوران ستم شاهی، فرزند ایشان می باشد.

مناسبت ۰۳: تصرف قزاق خانه رشت توسط انقلابیون جنگل (۱۲۹۹ش)

شرح مناسبت:

چند روز پس از اعلان جمهوری در گیلان، انقلابیون جنگل از نیروهای قزاق رشت خواستند یا به نیروهای انگلیسی مستقر در ایران حمله کنند یا با تحویل سلاح خود، به شهرهای خویش بازگردند. اما نیروهای قزاق چون خود را تحت فرمان حکومت مرکزی می دانستند این امر را منوط به اجازه مرکز کردند. بنابراین چون مذاکرات انقلابیون و قزّاقان به بن بست رسید، جنگلی ها تصمیم به تسخیر قزاق خانه رشت گرفتند. از این رو از بامداد بیست و پنجم خرداد ۱۲۹۹ ش، نبرد سختی بین دو طرف درگرفت و تلفات

زیادی وارد آمد. در نهایت پس از به توپ بستن قزاق خانه توسط جنگلی ها، نیروهای قزّاق تسلیم شدند. ولی به دستور میرزا کوچک خان جنگلی، اسیران، آزاد شد و به شهرهای خود بازگشتند. فتح قزاق خانه، هر چند موقعیت جنگلی ها را در این منطقه افزایش داد ولی دولت مرکزی از این مسأله به راحتی نگذشت و تا سرکوبی کامل نهضت جنگل پیش رفت تا این که به شهادت میرزا کوچک خان جنگلی و پایان قیام جنگل انجامید.

مناسبت ۰۴: برگزاری ششمین کنفرانس عمومی خبرگزاری های کشورهای غیرمتعهد "پوول" (۱۳۷۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: برگزاری اجلاس بین المجالس اسلامی در تهران (۱۳۷۸ش)

شرح مناسبت:

اولین اجلاس بین المجالس کشورهای اسلامی، به منظور تأسیس اتحادیه مجالس کشورهای اسلامی با پیام مقام معظم رهبری حضرت آیت اللّٰه خامنه ای و سخنان حجت الاسلام سید محمد خاتمی، رییس جمهور، در محل سالن اجلاس سران کنفرانس اسلامی در تهران آغاز به کار کرد. در این اجلاس سه روزه، رؤسا و هیئت های پارلمانی بلندپایه حدود پنجاه کشور اسلامی به منظور تأسیس سازمان مجالس کشورهای اسلامی گرد هم آمدند که از این میان، رؤسای مجالس ۲۸ کشور به همراه نایب رئیسان و رؤسای کمیته های خارجی، حضور داشتند. در این اجلاس، ایران به ریاست سازمان مجالس کشورهای اسلامی انتخاب شد و یکی از مهم ترین کارهای این سازمان، ارتباط مجالس کشورهای مسلمان با یکدیگر عنوان گردید. در این اجلاس، اساسنامه اتحادیه تصویب شد و جمهوری اسلامی ایران به مدت ۲ سال به ریاست آن دست یافت. این کنفرانس هر دو سال یکبار در یکی از کشورهای عضو تشکیل جلسه خواهد داد. شورای کنفرانس، کمیته اجرایی و دبیرخانه، سه نهاد این اتحادیه می باشد که دبیرخانه آن در تهران واقع است.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: رحلت عالم دینی و فقیه اصولی آیت اللّٰه "میرزا مصطفی مجتهد تبریزی" (۱۲۹۸ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا مصطفی مجتهد تبریزی در سال ۱۲۵۸ش (۱۲۹۷ق) در خاندانی عالم در تبریز به دنیا آمد. وی دروس مقدمات و فقه و اصول را در زادگاهش و در محضر پدر و استادان دیگر فرا گرفت و پس از آن رهسپار نجف گردید. آیت اللّٰه مجتهد تبریزی در نجف در محضر عالمان نامداری همچون آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، شیخ الشریعه اصفهانی، سیدمحمدکاظم یزدی، میرزا ابوالقاسم اردوبادی و محقق نهاوندی و دیگران حاضر شد و پس از سالیانی به عالمی برجسته و

فاضلی فرهیخته تبدیل گردید. وی با نشان دادن استعداد فوق العاده خویش، در بین بیش از هزار نفر از شاگردان فقه و اصول آخوند خراسانی، نظرِ شریف استاد را به خود جلب کرد و مورد عنایت خاص آخوند قرار گرفت. او همچنین در این مدت علاوه بر فقه و اصول، در نجوم، ریاضیات و شعر و ادب به مدارج بالایی دست یافت. آیت اللّه مجتهد پس از چندی راهی مکه منوره گردید که در اثنای سفر به بیماری دچار گردید و در اواخر عمر به بیماری فلج مبتلا شد. وی در طول حیات علمی خویش از تالیف نیز باز نماند و آثار گرانبهایی به یادگار نهاد که اُرجوزه در عروض و قافیه، حاشیه بر کفایهُالاصول و حاشیه بر لسانُ الخواص، از آن جمله اند. این فقیه جلیل سرانجام در بیست و ششم خرداد ۱۲۹۸ش برابر با نیمه رمضان ۱۳۳۷ ق در چهل سالگی در تبریز به لقاءاللّه رسید و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عضویت ایران در سازمان خوار و بار جهانی (۱۳۳۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: شهادت مجاهدان مؤتلفه اسلامی، عاملین اعدام انقلابی "حسنعلی منصور" (۱۳۴۴ش)

شرح مناسبت:

پس از حادثه فیضیه و قیام خونین ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، عده ای از متدینین و چهره های موجّه بازار تهران به این نتیجه رسیدند که مبارزه سیاسی با رژیم شاه بی فایده است و باید فکری برای براندازی آن کرد و تنها راه آن نیز اقدام مسلحانه علیه رژیم و عناصر اصلی آن است. لذا تعدادی از این افراد شامل حاج صادق امانی، حاج مهدی عراقی، حبیب اللّه عسکر اولادی، عباس مدرسی فرد، احمد شهاب، صادق اسلامی و سید اسداللّه لاجوردی و ... دست به ترکیب و تلفیق شش هیئت مذهبی مهم و دارای گرایش سیاسی از میان هیئت های عزاداری سنّتی تهران زدند که نتیجه آن، پدید آمدن سازمان یا گروه "هیئت های مؤتلفه اسلامی" با مشی مسلحانه بود. اکثر اعضای این هیئت ها از مقلدان حضرت امام خمینی(ره) و وجه مشترک آنان، پذیرش اسلام به عنوان یک ایدلوژی سیاسی و رهبری و مرجعیت امام خمینی(ره) بود. پس از مدتی جمعیت مؤتلفه اسلامی، قصد آغاز مبارزه مسلحانه علیه رژیم پهلوی را داشتند که در ابتدا امام آن را نهی نمودند. تا این که حضرت امام به ترکیه تبعید شدند و یاران مؤتلفه، پس از کسب اجازه از آیت اللّه مرتضی مطهری و اذن آیت اللّه العظمی سید محمد هادی میلانی، تصمیم به ترورِ انقلابی حسنعلی منصور نخست وزیر سپرده شاه گرفتند. حسنعلی منصور کسی بود که برای تصویب و اجرای قانون ننگین کاپیتولاسیون تلاش زیادی از خود نشان داد و فریاد حق خواهی امام خمینی(ره) در اعتراض به این قانون را با تبعید آن حضرت به ترکیه

پاسخ گفت. با اعدام انقلابی منصور در اول بهمن ۱۳۴۳، شهید محمد بخارایی عاملِ اعدام منصور به دست مأموران ساواک افتاد و سپس دیگر یارانش نیز دستگیر شدند.

پس از مدتی، رژیم پهلوی در یک دادگاه فرمایشی اعضای این گروه را به اعدام و زندان طولانی مدت محکوم کرد. به طوری که برخی از آنان تا پیروزی انقلاب اسلامی در زندان ماندند و در بین زندانیان سیاسی به قَتَله (کشندگان) منصور معروف بودند. شهید صادق امانی در دادگاه دلاورانه از خود و راهی که در پیش گرفته بود دفاع کرد و با اشاره به حوادث خونین ۱۵ خرداد ۴۲ گفت: ما با بررسی اوضاع به این نتیجه رسیدیم که پاسخ به این مسأله از لوله تفنگ می تواند خارج شود. سرانجام در سحرگاه ۲۶ خرداد ۱۳۴۴ ش، حاج صادق امانی، محمد بخارایی، مرتضی نیک نژاد و رضا صفارهرندی این چهار فرزند شجاع و برومند اسلام، در راه پاسداری از ارزش های متعالی اسلام و در مسیر پربرکت نهضت امام خمینی(ره) جهت برپایی حکومت اسلامی در ایران، عاشقانه شربت شهادت نوشیدند و به لقاءاللّه نائل آمدند.

مناسبت ۰۴: آزاد شدن منطقه "دهلاویه" از لوث وجود مزدوران بعثی عراق (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

شهید چمران به عنوان فرمانده ستاد جنگ های نامنظم که از رکود حاکم بر جبهه ها به سبب وجود پاره ای از خیانت ها و کارشکنی های بنی صدر و وابستگانش به شدت رنج می بُرد، درصدد تحرک بخشیدن به جبهه ها و عملیاتی کردن نیروها بود. وی پس از عزل بنی صدر از ریاست جمهوری، طرح حمله به ارتفاعات اللّه اکبر و بستان را ریخت و تصمیم گرفت تا ارتباط شمالی و جنوبی نیروهای دشمن را قطع کند. چون

در این حمله، امکان آزادی بستان فراهم نشد، لذا شهید چمران، طرح آزادسازی دهلاویه را بررسی کرد. فتح دهلاویه در نوع خود عملی جسورانه، خطرناک و غرورآفرین بود. برای این کار، نیروهای مؤمن ستاد جنگ های نامنظم با نصب پل بر روی رودخانه کرخه و عبور از آن، به دشمن بعثی حمله برده و منطقه دهلاویه را آزاد کردند. این عملیات، اولین پیروزی بعد از عزل بنی صدر بود که طلیعه پیروزی های دیگر به حساب آمد و باعث شادی مردم مسلمان ایران گردید.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: درگیری مردم با مأموران در جریان رأی اعتماد مجلس به عبدالحسین هژیر (۱۳۲۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از سقوط دولت ابراهیم حکیمی، دربار کوشش می کرد یکی دیگر از ایادی خود را که مورد توجه سیاست انگلیس نیز باشد به عنوان نخست وزیر به ملت تحمیل کند و عبدالحسین هژیر، وزیر دارایی احمد قوام برای این سِمَت نامزد شد. اما مخالفت آیت اللّٰه کاشانی به عنوان پیشوای مذهبی مردم، مانع این امر گردید. چرا که ایشان با افشاگری علیه دولت های پس از شهریور ۱۳۲۰، آنها را با شکست روبه رو کرده بود. در این میان، مأموران سعی داشتند با تهدید و ارعاب مردم را به سکوت بکشانند. روزی که قرار بود، هژیر کابینه خود را به مجلس معرفی کند، جمع کثیری از مردم در منزل آیت اللّٰه کاشانی اجتماع کردند و به طرف مجلس به حرکت درآمدند. این تظاهرات به صورت یک راهپیمایی از منزل کاشانی به سوی مجلس شکل گرفت. هنگامی که آنان نزدیک مجلس رسیدند ناگهان صدای گلوله ها بلند شد. زد و خورد مأموران با مردم آغاز گردید و جمعی نیز مجروح و مقتول شدند. با این شکل، هژیر در مجلس حاضر

شـد و رأی اعتمـاد گرفت. حـادثه این روز با عکس العمل شدیـد مردم مواجه گردیـد و مبارزه علیه هژیر را توده های مردم به رهبری کاشـانی به دست گرفتنـد. نخست وزیری هژیر و واقعه ۲۷ خرداد ۱۳۲۷، پیکـار ملت مسـلمان ایران را در مقابله با نظام دیکتـاتوری وابسـته به اسـتعمار انگلسـتان از حـالت دفـاعی و تبلیغاتی به حالت تهاجمی متحول کرد و دولت هژیر در برابر این اعتراضات بیش از یکصد روز تابِ تحمل نیاورد.

مناسبت ۰۲: تشکیل "جهاد سازندگی" به فرمان "حضرت امام خمینی"(ره) (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

جهاد سازندگی در ۲۷ خرداد ۱۳۵۸ با فرمان امام خمینی(ره) تشـکیل گردید و از همان آغاز کار توانست خیل عظیم نیروهای دلسوز، جوان و متخصصـین متعهـد و مسـلمان در رشـته هـای گونـاگون را برای احیـا و نوسـازی روسـتاها در ابعـاد اجتمـاعی، اقتصادی و فرهنگی به خود جـذب نماید. امام امت به هنگام تشـکیل جهاد سازندگی فرمود: "الان که مرحله سازندگی است، مـا دسـتمان را پیش ملـت دراز می کنیـم و از ملت می خـواهیم که همه در این نهضت شـرکت نماینـد." به دنبـال صـدور این فرمان، اقشار مختلف مردم جهت محرومیت زدایی بسـیج شدنـد. خدمات ارزنده جهاد سازندگی علاوه بر سازندگی و آبادانی مناطق محروم کشور در طول هشت سال دفاع مقـدس، از نقش مؤثر این نهاد انقلابی در حفظ اسـتقلال و تمامیت ارضـی ایران حکایت دارد. جهاد سازنـدگی در زمینه های صـنایع روسـتایی، کشاورزی، دامداری، سدسازی، منابع طبیعی، آب خیزداری و ده هـا مورد دیگر، فعـالیت های گسترده ای در سـطح ایران و برخی کشورهای آفریقایی انجام داده است. جهاد سازنـدگی در سال ۱۳۶۲ تبدیل به یک وزارتخانه شد و پس از آن که در سال ۱۳۷۹ در

وزارت کشاورزی ادغام گردید، وزارتخانه جهاد کشاورزی به وجود آمد.

مناسبت ۰۳: تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

ایده تاسیس دانشگاه آزاد اسلامی ابتدا در جامعه اسلامی دانشگاهیان مطرح شد و به دنبال آن آقای هاشمی رفسنجانی رییس وقت مجلس شورای اسلامی بـا طرح این مطلب در شورای اقتصاد، نظر مساعـد شورا را تامین نمود. این مسأله با حضـرت امام خمینی(ره) نیز مطرح شد و معظم له از این پیشـنهاد استقبال نموده و مبلغی را بدین منظور اهدا کردند. پس از تدوین اساسنامه مقدماتی دانشگاه آزاد اسلامی، آقای هاشـمی رفسـنجانی در آخرین جمعه اردیبهشت سال ۱۳۶۱ موجودیت این دانشگاه را اعلام کرد. سرانجام دانشگاه آزاد اسلامی در ۲۷ خرداد ۱۳۶۱ به طور رسمی تاسیس شد و پس از گذراندن مراحل مقدماتی، آماده پذیرش دانشجو در اواخر آن سال شد. بدین ترتیب که در اسـفند ماه ۱۳۶۱، اولین آزمون دانشگاه آزاد اسلامی در ۱۰ شهر کشور و با حضور ۳۰ هزار شرکت کننده برگزار شد که از این میان، ۳۰۰۰ نفر انتخاب و مشغول تحصیل شدند. اساسنامه مصوب سال ۱۳۶۱ تـا دی ماه ۱۳۶۴ به تنهایی مبنای کار و حرکت دانشگاه بود ولی بعـدها اساسـنامه جدیـدی با عنوان قانون تأیید رشته های دانشگاهی آزاد اسلامی در دهم تیرماه ۱۳۶۹ به تصویب هیئت وزیران رسید که به موجب آن، نحوه همکاری استادان و محققان دانشگاه ها و پژوهشگاه های دولتی با این دانشگاه و همچنین طرز استفاده دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی از آزمایشگاه ها، بیمارستان ها، کتابخانه ها و کارگاه ها و فضای آموزشی مؤسسات آموزش عالی دولتی مشخص شد.

مناسبت ۰۴: عملیات نامنظم فتح ۶ در شمال اربیل عراق، توسط سپاه (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عملیات نصر ۳ در دهلران توسط ارتش (۱۳۶۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: آغاز به کار نخستین نمایشگاه بین المللی ارتباطات در تهران (۱۳۶۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: مرگ "آغامحمدخان قاجار" اولین پادشاه خونخوار قاجاریه در گرجستان (۱۱۷۶ ش)

شرح مناسبت:

آغامحمـدخان قاجار فرزنـد بزرگ محمـدحسن خان قاجار قوانلو از اهالی استرآبادِ گرگان در مازنـدران بود. وی در کودکی پس از جنگی که بین قبیله اش با خانِ افشار روی داد مقطوع النسل گردید و پس از دربدری فراوان با اکرام کریم خان زند، به مدت شانزده سال زندگی خوشـی داشت. آغامحمدخان به محض اطلاع از بیماری شدید وکیل الرُّعایا زند، از شـیراز گریخت و برای تشـکیل حکومت و کسب قـدرت، وارد عرصه جنگ و مبارزه شـد. وی نیرومندترین رقیب خود یعنی لطفعلی خان زند را به زحمت شـکست داد و سـرزمین هـای قلمرو ایران را که به علت ضـعف حکومت مرکزی، توسـط حاکمـان محلی، اعلام استقلال کرده بودنـد به تصـرف خود درآورد. وی در صـدد ایجاد حکومتِ مرکزی مقتـدر، از هیـچ جنایتی فروگذار نکرد و حتی برادرانش را نیز به قتل رسانـد. آغامحمدخان قاجار در طول هفده سال، تمام مدعیان سیاسـی خود را از میان برداشت و با قساوتی تمـام، منظور خود را عملی سـاخت. لشکرکشـی های آغامحمـدخان قاجار به مناطق گوناگون و قتل عام های کرمان، تفلیس و دیگر نقـاط، اوج سـفاکی و بی رحمی او را بـه نمـایش گـذاشت. آغامحمـدخان پس از گـذشت سـال هـا از کسـب قـدرت، در سال ۱۱۷۴ ش به طور رسـمی در تهران تاجگـذاری کرد و بـا اعلام تاسـیس سلسـله پادشاهی قاجار خود را پادشاه ایران نامید، ولی هنوز مدتی از سـلطنت رسـمی وی نگذشـته بود که طی لشگرکشـی جدیدی که به قفقاز و گرجسـتان داشـت توسط دو تن از خدمتکارانش به قتل رسید و زندگی ننگین وی در ۶۳ سالگی به

پایان رسید. آغامحمدخان قاجار در طی سال های حکومت خود، قسمت اعظم خاک ایران را تحت انقیاد و اطاعت خود درآورد.

وی مردی سنگدل، خشن و کینه توز بود و برای رسیدن به منظور خود از انجام هیچ جنایتی پرهیز نمی کرد.

مناسبت ۰۲: اولتیماتوم "محمدعلی شاه" به مجلس برای تبعید چند تن از رهبران مشروطه (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که محمدعلی شاه قاجار خود را برای وارد ساختن ضربه نهایی بر پیکر مشروطه آماده ساخت و برای حمله به مجلس تدارک دید، با اولتیماتومی به مجلس شورای ملی، خواستار دستگیری فوری هشت تن از رهبران و سخنوران مشروطه شد. ملک المتکلّمین که از خطبای مشهور بود و به هر مناسبتی در سخنان خود به سرزنش محمدعلی شاه و اقدامات وی می پرداخت؛ میرزا جهانگیر خان شیرازی که با انتشار روزنامه صور اسرافیل با شاه در افتاده بود؛ سید محمد رضامساوات که در روزنامه اش به محمد علی شاه به شدت انتقاد می کرد، سید جمال الدین واعظ نیز که سابقه طولانی در تهییج مردم و ایراد سخنان کوبنده و ضد استبدادی داشت و چند نفر دیگر، از جمله افرادی بودند که محمدعلی شاه خواهان دستگیری و تبعید آنان شده بود. به هرحال، مجلس از پذیرفتن اخطار شاه سرباز زد و بدین ترتیب، شاه که بهانه لازم را برای انهدام کامل مجلس و مشروطه به دست آورده بود، دستور تهیه مقدمات انهدام ساختمان مجلس را که نماد آزادی و حکومت مشروطه بود صادر کرد و این ماجرا پنج روز بعد، در دوم تیر ۱۲۸۷ اتفاق افتاد.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه برجسته و عالم مجاهد آیت اللّٰه "سید احمد خسروشاهی" (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید احمد حسینی خسروشاهی در سال ۱۲۹۱ ش (۱۳۳۰ ق) در تبریز به دنیا آمد. پس از آن که دروس مقدماتی علوم اسلامی را در زادگاه خود فراگرفت، در سال ۱۳۱۴ ش، پدرش به علت مخالفت با ماجرای کشف حجاب و دیگر اقدامات ضد دینی رضاخان پهلوی، به اتفاق عده ای از روحانیون مبارز تبریز، به سمنان و سپس به مشهد تبعید

شد. سید احمد نیز به مشهد رفت و از محضر استادانی چون حضرات آیات: حاج آقا حسین قمی، میرزا ابوالحسن انگجی و میرزا محمد آیت اللّٰه زاده خراسانی استفاده کرد. سپس بعد از اقامتی دو ساله در تبریز، راهی قم شد و در درس شیخ عبدالکریم حائری یزدی و استادان دیگر حوزه حضور مستمر یافت وی پس از سالیانی به مدارج عالی علم و کمال و فقاهت دست یافت و خود نیز سال ها به تدریس فقه و اصول و کلام و اخلاق پرداخت. آیت اللّٰه خسروشاهی سپس به دعوت پدر به تبریز مراجعت نمود و تا آخر عمر، رسالت خود را در آن جا ادامه داد. این فقیه بزرگوار در آغاز قیام امام خمینی(ره) در سال ۱۳۴۲ ش، از جمله علمای مبارزی بود که در تبریز به طرفداری از جنبش اسلامی امام پرداخت و در این راه، بارها توسط عمّال پهلوی در تبریز، دستگیر، زندانی و تبعید شد. آیت اللّٰه سید احمد خسروشاهی سرانجام در ۲۸ خرداد ۱۳۵۶ ش برابر با ۳۰ جمادی الثانی ۱۳۹۷ ق در ۶۵ سالگی دارفانی را وداع گفت و برحسب وصیت در صحن مطهر امام رضا(ع) دفن گردید. برخی از آثار علمی و قلمی ایشان بدین قرار است: رسالهُ فی المواعظ، حاشیه بر کتاب تبصره علامه حلی و حاشیه برعروهُ الوثقی و ...

–

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: خلع ید غارتگران انگلیسی از صنعت نفت ایران و روز خلع ید (۱۳۳۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از تصویب قانون ملی شدن صنعت نفت ایران در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹، هیئتی متشکل از کارشناسان ایرانی، اداره امور اجرایی شرکت ملی نفت ایران را به عهده گرفت. با تشکیل این هیئت، بنا به پیشنهاد آیت اللّٰه کاشانی و دکتر مصدق و تصویب مجالس

شورای ملی و سنای ایران، از شرکت نفت انگلیس خلع ید شد. بدین ترتیب در ۲۹ خرداد ماه ۱۳۳۰، این روز، روز خلع ید از شرکت نفت انگلیس نام گرفت. در این روز، مردم مسلمان ایران پس از مبارزه و فداکاری بسیار به یک پیروزی درخشان دست یافتند و استعمار خارجی و استبداد داخلی را وادار به عقب نشینی کردند. در پی خلع ید از شرکت نفت انگلیس، کارکنان خارجی این شرکت که بیش از چهار هزار و پانصد نفر بودند، به طور دست جمعی از ایران خارج شدند. در پی آن، دولت انگلیس، دست به اقدامات سیاسی وسیعی زد و ایران را تهدید نظامی کرد.

مناسبت ۰۲: درگذشت اندیشمند مسلمان "دکتر علی دکتر شریعتی" (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

دکتر علی شریعتی در سال ۱۳۱۲ شمسی در شهرستان مزینان در استان خراسان متولد شد. وی پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه، راهی پاریس شد و در آنجا موفق به اخذ دکترای جامعه شناسی گردید. او در ضمن تحصیل در فرانسه، جهت آزادی کشور مسلمان نشین الجزایر نیز کوشش های چشمگیری داشت. دکتر در سال ۱۳۴۳ به ایران بازگشت و بلافاصله به خاطر مبارزاتی که علیه رژیم ستم شاهی انجام داده بود دستگیر و روانه زندان شد. پس از آزادی از زندان ضمن اشتغال به تدریس، به سخنرانی های روشنگرانه همت گماشت. در این زمان، شریعتی مبارزات خود را با برگزاری جلسات سخنرانی و بحث، در حسینیه ارشاد تهران ادامه داد. او در کنار استادان و متفکرانی نظیر استاد شهید مرتضی مطهری و باهنر، حسینیه ارشاد را به پایگاهی جهت تغذیه فکری نسل جوان تبدیل نمودند. دکتر شریعتی به امام خمینی(ره) علاقمند بود و محققی فعال به

شمار می رفت، به طوری که در طول زندگی کوتاه خود، بیش از ۲۰۰ اثر به صورت کتاب، جزوه و مجموعه نوار سخنرانی از خود به جای گذاشت. فعالیت های فرهنگی دکتر شریعتی، سبب دستگیری مجدد او گردید و پس از آزادی، در تاریخ ۱۶ اردیبهشت ۱۳۵۶ به لندن مسافرت کرد و در ۲۹ خرداد همان سال در آن شهر به طرز مشکوکی درگذشت. بدنش را پس از چند روز به سوریه منتقل کرده و در زینبیه به خاک سپردند. برخی سخنان و نوشته های وی در عین داشتن نکات بدیع و احساس برانگیز، در خور تأمل و نقد می باشند.

مناسبت ۰۳: سقوط منطقه مهران توسط منافقین و با پشتیبانی ارتش عراق در اواخر جنگ (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

منطقه استراتژیک مهران، یکی از جبهه های مهم ایران در استان ایلام بود که طی دوران جنگ، چندین بار از جانب دو طرف، دست به دست شد. عراق که در اواخر جنگ با پشتیبانی بسیار غرب و به ویژه آمریکا، به پیشرفته ترین تسلیحات نظامی مجهز شده بود، تصمیم گرفت تا بار دیگر این منطقه را اشغال نماید. از این رو، ارتش عراق در اقدامی مشترک با منافقین، در ۲۹ خرداد ۶۷ به مهران حمله کرد و این شهر را به اشغال خود درآوردند. پس از آن نیروهای منافقین با برخورداری از حمایت یگان های دشمن، وارد شهر مهران شدند.

مناسبت ۰۴: شهادت آیت اللّه "میرزا علی غروی تبریزی" توسط دژخیمان بعث عراق در کربلا (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا علی غروی تبریزی در سال ۱۳۰۹ ش (۱۳۴۹ ق) در تبریز به دنیا آمد. وی علی رغم از دست دادن پدر در طفولیت، در چهارده سالگی وارد حوزه علمیه قم شد. آیت اللّه غروی پس از پنج سال اقامت در قم، جهت اخذ دانش بیشتر و ارتباط با باب علم، رهسپار نجف گردید و از استادانی همچون آیت اللّه سید ابوالقاسم خویی و میرزا باقر زنجانی بهره برد. او در عین تحصیل، به تدریس نیز می پرداخت و پس از چندی، حوزه مستقلی برای تدریس خارج تأسیس نمود. آیت اللّه غروی دارای بیانی روشن و قلمی گویا بود و سخت ترین و سنگین ترین مطالب فقهی را با روشن ترین عبارات تبیین می کرد. از این فقیه برجسته آثار متعددی بر جای مانده است که التَّنْقیح در دوازده جلد شامل تقریر درس آیت اللّه خویی، شرح استدلالی مکاسب، رساله ای در قاعده طهارت و رساله ای در قاعده قضا از

آن جمله است. سرانجام این عالم بزرگوار در حالی که کمتر از دو ماه از شهادت آیت اللّه شیخ مرتضی بروجردی توسط دژخیمان بعث عراق می گذشت در ۲۹ خرداد ۱۳۷۷ برابر با ۲۴ صفر ۱۴۱۹ ق در حالی که از زیارت حرم امام حسین(ع) مراجعت می نمود مورد هدف مزدوران خون آشام بعث قرار گرفت و به همراه جمعی از یاران، در ۶۸ سالگی به فیض شهادت نائل آمد.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: درگیری منافقین با مردم و نیروهای انقلابی (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

با گسترده تر شدن اختلاف نیروهای انقلابی با عناصر ضدانقلاب به رهبری منافقین و بنی صدر، طرح عدم کفایت سیاسی بنی صدر در مجلس عنوان گردید و حضرت امام، طی حکمی در بیستم خرداد ۱۳۶۰، وی را از فرماندهی کل قوا عزل کردند. در این میان نیروهای انقلابی خواستار سرعت عمل در عزل این عنصر غرب زده توسط مجلس و تأیید حضرت امام بودند که در روز ۳۰ خرداد ۱۳۶۰ در بیرون مجلس تجمع کردند. از آن سو، گروهک های ضدانقلاب و طرفدار بنی صدر، که تدارک وسیعی برای ایجاد آشوب و جلوگیری از کار مجلس دیده بودند، اعلان مبارزه مسلحانه کردند. در بعد از ظهر این روز این گروهک ها به خیابان ها ریختند و به تخریب اموال عمومی و قتل و غارت و آشوب در تهران و بسیاری از شهرستان ها پرداختند. کم کم نیروهای مردمی، سپاه و کمیته ها به مقابله با آشوبگران برخاستند که در این میان درگیری های متعددی روی داد. سرانجام با مقاومت شدید انقلابیون، آشوبگران شکست خورده و متفرق شدند.

مناسبت ۰۲: انفجار بمب در حرم مطهر امام رضا(ع) توسط منافقین کوردل در عاشورای حسینی (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

در بعدازظهر سی ام خرداد ۱۳۷۲ ش برابر با عاشورای سال ۱۴۱۵ ق، در حالی که مردم عزادار در اوج برگزاری مراسم بزرگداشتِ قیام تاریخی امام حسین(ع) بودند، توسط منافقین کوردل بمبی داخل حرم مطهر و در نزدیکی ضریح منور امام رضا(ع) در مشهد منفجر شد. در پی این انفجار، ده ها تن از زائران و علاقه مندان اهل بیت(ع) در حرم امام رضا(ع) شهید یا مجروح شدند و خسارت زیادی به حرم رضوی وارد آمد. پس از این اقدام ضد بشری، مقام معظم رهبری حضرت

آیت اللّه خامنه ای طی پیامی فرمودنـد: "منافقین کوردل نشان دادند که برای حریم مقدس اهل بیت عصـمت و طهارت(ع) نیز هیـچ گونه حرمتی قائل نیستند. دشـمنان منافق، معانـد و سـنگدل، با این جنایت نشان دادنـد که به هیـچ یک از موازین انسانی پایبند نیستند و دشمنی آنان با ملت غیور و مؤمن ایران، هیچ حد و مرزی را نمی شناسد".

مناسبت ۰۳: افتتاح رادیو قزاقی (۱۳۷۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: ارتحال علامه "سید سعید اختر رضوی" مبلّغ بزرگ اسلام در قاره آفریقا (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

استاد علامه حجت الاسـلام و الملسـمین سید سـعید اختر رضوی، یکی از مبلغین بزرگ اسلام و تشیع در قاره آفریقا، در سال ۱۳۰۵ ش (۱۳۴۵ ق) در یکی از روسـتاهای منطقـه بیهـار در شـرق هنـد در بیت علم و فضـیلت زاده شـد. وی پس از فراگیری تحصیلات مقدماتی نزد پدر دانشمندش، در ۱۵ سالگی سـطوح عالی و زبان های اردو، انگلیسی و فارسی را آموخت و درجه فخرالاَفاضل دریافت کرد. او بعدها علاوه بر این، زبان های عربی، هندی، گجراتی و سواحیلی را به خوبی فراگرفت و بر هفت زبان مسـلط شد. سـید سعید اختر پس از سالیانی که در هند به تبلیغ دین می پرداخت، بر حسب احساس وظیفه، در ۳۵ سالگی راهی تانزانیا در شـرق آفریقا شـد و با قـدمی اسـتوار به نشـر معارف اهل بیت (ع) اقـدام نمود در حالی که در ابتـدا هیچ اسم و رسمی از شیعه در آن دیار وجود نداشت. وی توانست با همت فراوان و پس از نامه نگاری های بسیار با علمای شیعه در مناطق آفریقا، مؤسـسه بلال را تأسـیس نماید و پس از مدتی در کشورهای آفریقایی، شُـعباتی را افتتاح کند. سـید سـعید در این راستا توانست پنجاه هزار نفر را به مـذهب حقه جعفری رهنمون سازد و حدود ۲۰۰ کتاب از جمله تفسـیر المیزان و الغدیر را به زبان هـای گونـاگون منتشـر سـاخته، ده ها مسـجد، مـدرسه، کتابخانه، حوزه علمیه و درمانگاه و ... تأسـیس نمایـد. آن مرد بزرگ عمرش را یکسره به تحقیق و تألیف و تبلیغ گذراند و بیش از چهل اثر به زبان های

انگلیسی و سواحیلی از خود بر جای نهاد که الحجاب، یوم القیامه، الاسلام، العدل الالهی و الامامه از آن جمله اند.

علامه رضوی سرانجام پس از ۴۳ سال اقامت در تانزانیا در سی ام خرداد ۱۳۸۱ ش برابر با هشتم ربیع الثانی ۱۴۲۳ ق، در ۷۶ سالگی در دارالسلام پایتخت این کشور درگذشت و پس از تشییع باشکوه در قبرستان شیعیان این شهر به خاک سپرده شد.

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: رحلت عارف کامل و استاد بزرگ اخلاق "میرزا جواد آقاملکی تبریزی" (۱۳۰۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا جوادآقا ملکی تبریزی در حدود اواخر نیمه اول قرن سیزدهم هجری شمسی در خانواده ای متدین در تبریز به دنیا آمد. وی پس از تحصیلات مقدمات و سطوح حوزه، برای تکمیل تحصیلات خود راهی نجف اشرف گردید و در محضر عالمان نامداری همچون آخوند خراسانی و حاج آقارضا همدانی، فقه و اصول را آموخت و در حلقه درس حدیث محدث بزرگ، میرزا حسین نوری حاضر شد. میرزا جواد ملکی پس از چندی در محفل عارف سترگ، آخوند ملاحسینقلی همدانی قرار گرفت و پای در سیر و سلوک و عرفان و تهذیب نفس نهاد. وی در حدود سال ۱۲۸۰ش راهی قم گردید و درس فقه، اخلاق و عرفان خود را برپا کرد. تابناکی سال های حضور این شخصیت علمی - عرفانی، زمینه ساز هجرت بسیاری از علما و بزرگان به سوی این خطه گردید و فضلای فراوانی در حلقه درس میرزا جواد جای گرفتند که حضرات آیات عظام: حاج آقا حسین فاطمی قمی، آخوند ملا علی همدانی، سید شهاب الدین مرعشی نجفی، سید ابوالقاسم خویی، سید رضا بهاءالدینی و حضرت امام خمینی(ره)، از آن جمله اند. همچنین برخی از کتب این سالک الی اللّٰه بدین قرارند:

اسرار الصلاه، المراقبات و رساله لقاءاللّه و ... سرانجام مرغ جان آیت اللّه میرزاجواد ملکی تبریزی، این عارف کامل و عالم عامل و سالک واصل در سی و یکم خرداد ۱۳۰۵ ش برابر با یازدهم ذی حجه ۱۳۴۴ ق از قفس تن رهایی یافت و پیکر مطهر وی پس از تشییعی با شکوه، در جوار حرم حضرت معصومه(س) در قبرستان شیخان قم، رخ در نقاب خاک کشید.

مناسبت ۰۲: اعزام نیروهای واکنش سریع آمریکا به خاورمیانه(۱۳۵۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: رأی مجلس شورای اسلامی درباره عدم کفایت سیاسی بنی صدر (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از ماه ها درگیری بنی صدر و هوادارانش با نیروهای ارزشی و انقلابی، طرح عدم کفایت سیاسی رییس جمهور در مجلس شورای اسلامی مطرح شد. مهمترین دلیل بر عدم کفایت سیاسی بنی صدر، موضع گیری وی علیه نظام جمهوری اسلامی و اتحاد نامقدس با کلیه نیروهای ضد انقلاب وابسته به شرق و غرب جهت نابودی نظام اسلامی و همچنین مخالفت مستمر وی با مجلس شورای اسلامی از بدو تأسیس و حتی پیش از افتتاح آن، دخالت صریح در قوه قضاییه و عدم درک صحیح از بدیهی ترین اصول قانون اساسی و نیز عدم اعتقاد به اصل تفکیک قوا عنوان گردید. در نتیجه، این طرح با ۱۷۷ رأی موافق، ۱ رأی مخالف و ۱۲ رأی ممتنع به تصویب رسید و یک روز پس از تصویب طرح عدم کفایت سیاسی بنی صدر، حضرت امام خمینی(ره)، وی را از ریاست جمهوری اسلامی ایران نیز عزل کردند. این در حالی بود که حضرت امام، پیش از این وی را در بیستم خرداد ۱۳۶۰، از فرماندهی کل قوا نیز عزل کرده بودند. پس از برکناری بنی صدر از ریاست جمهوری، فعالیت های خرابکارانه و براندازانه بر ضد حکومت و دولت آغاز شد که عمدتاً از طرف منافقین موسوم به سازمان مجاهدین خلق سازماندهی می گردید. از جمله در هفتم تیرماه ۱۳۶۰، دفتر حزب جمهوری اسلامی منفجر شد و طی آن، آیت اللّه بهشتی و شماری از وزرا و نمایندگان مجلس شورای اسلامی به شهادت رسیدند. همچنین در هشتم شهریور ۱۳۶۰، دفتر نخست وزیری منفجر شد و در آن، محمدعلی رجایی، رییس جمهور

و دکتر محمد جواد باهنر، نخست وزیر و تعدادی از شخصیت ها شربت شهادت نوشیدند.

این وقایع می توانست به سادگی منجر به سقوط یک نظام سیاسی شود، اما بازتاب آن در مردم، نتیجه معکوس داشت چرا که با سخنرانی ها و پیام های امام خمینی(ره) که به نحو هوشمندانه ای به مردم امید می دادند، آنان را انسجام می بخشیدند و گروه های سیاسی ضدِ نظام را بی اعتبار می ساختند، اثری وصف ناشدنی در ملت مسلمان برای مقاومت بیشتر ایجاد می کرد. از این جهت بود که نظام اسلامی از این دوران پرخطر و پرآشوب با توکل بر خدا، رهبری های حضرت امام و مقاومت و پایدار مردم گذشت و به مسیر خود ادامه داد.

مناسبت ۰۴: شهادت سردار رشید اسلام "دکتر مصطفی چمران" در دهلاویه (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

دکتر مصطفی چمران در سال ۱۳۱۱ ش در تهران به دنیا آمد. پس از پشت سرگذاشتن تحصیلات ابتدایی و متوسطه، وارد دانشکده فنی دانشگاه تهران گردید و پس از احراز رتبه اول دانشگاه، بورس تحصیلی در آمریکا را اخذ کرد. در امریکا به تشکیل انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی و انتشار ماهنامه و فعالیت های متعدد ضدرژیم پهلوی پرداخت. دکتر چمران سپس راهی مصر گردید و پس از گذراندن دوره نظامی چریکی، جهت یاری برادران لبنانی به آن کشور رفت. وی به مدت هشت سال در آن دیار ماند و همگام با امام موسی صدر خدمات شایانی به ملت مظلوم آن سامان ارایه کرد. دکتر مصطفی چمران پس از پیروزی انقلاب اسلامی و پس از ۲۲ سال دوری از وطن به کشور بازگشت و معاونت نخست وزیری را برعهده گرفت. وی بعدها نماینده امام در شورای دفاع، وزیر دفاع

و نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی گردید و مشغول به خدمت شد. دکتر مصطفی چمران همچنین ستاد جنگ های نامنظم را در اهواز سازمان دهی کرد و ضربات متعددی بر پیکر ارتش متجاوز بعثی وارد نمود. حضور این سردار رشید اسلام در جبهه های نبرد و نیز فرو نشاندن غائله پاوه و سرکوب عناصر ضدانقلاب در کردستان از جمله صفحات درخشان زندگی این شهید والا ـ مقام می باشند. سرانجام این عارف و فرمانده سلحشور در حالی که چند روز قبل، منطقه عملیاتی دهلاویه را از لوث وجود دشمن بعثی پاک کرده بود، در آخر خرداد ۱۳۶۱ در این منطقه به دیدار معبود شتافت و پیکر پاکش در گلزار شهدای بهشت زهرا، جای گرفت.

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات نصر ۴ در شمال ماووت عراق توسط سپاه (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

عملیات نصر۴ در تاریخ ۶۶/۳/۳۱ با رمز مبارک یا امام جعفر صادق(ع)، با هدف آزادسازی شهر ماووت عراق و ارتفاعات منطقه آغاز شد. رزمندگان اسلام پس از شناسایی منطقه، به سمت هدف حرکت کرده و به شهر ماووت نزدیک شدند. پس از ساعاتی درگیری، رزمندگان با تثبیت مواضع تصرف شده و به غنیمت گرفتن مهمات دشمن، مقدمات آزادی شهر ماووت رافراهم می کنند و این شهر در یک قدمی آزادی قرار گرفت. این عملیات در روزهای بعد نیز ادامه یافت و علی رغم مقاومت شدید نیروهای بعث، رزمندگان اسلام با استفاده از شیوه های جنگ های کوهستانی و تنگ کردن حلقه محاصره، پیروزمندانه وارد ماووت عراق شدند. در این حال دشمن برای باز پس گیری ماووت، پاتک های سنگینی تدارک دید که همگی با شکست و عقب نشینی آنان مواجه گردید. این عملیات که در سه مرحله صورت گرفت

نتایـج ذیـل را به همراه داشت: تلفـات نیروی انسانی دشـمن: ۵۶۰ نفر اسـیر، ۳۰۰۰ نفر کشـته و زخمی؛ سایر نتایـج: آزاد شدن بخش دیگری از منطقه ماووت از جمله شهر و دشت ماووت و ارتفاعاتی نظیر ژاژیله، شاخ قشنگ، بالوسه و در مجموع، منطقه ای به وسـعت ۵۰ کیلومـتر مربع؛ تجهیزات و امکانـات: تانـک و نفربر: ۸ دسـتگاه انهدامی و ۱۰ دسـتگاه اغتنامی، خودرو: ۱۰ دستگاه انهدامی و ۲۰ دستگاه اغتنامی.

مناسبت ۰۶: حادثه دلخراش زلزله، در استان های گیلان و زنجان (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

در نیمه شب سی ویکم خرداد ماه ۱۳۶۹، زلزله شدیدی در گیلان و زنجان به وقوع پیوست که بیش از پنجاه هزار تن کشـته و شصت هزار نفر مجروح و نیم میلیون آواره برجای گـذاشت. در اثر این زمین لرزه، ۳۲ هزار واحد مسکونی روستایی و هزاران خـانه و مغـازه در شـهرهای اسـتان هـای گیلان و زنجان به طور کامل تخریب شـد. همچنین نزدیک به یک میلیون رأس انواع احشام نیز زیر آوار ماندند. قدرت این زلزله سهمگین ۷/۳ درجه در مقیاس ریشتر و با مرکزیت شهر رودبار بود.

مناسبت ۰۷: رحلت عالم بزرگوار و فقیه جلیل، آیت اللّٰه "سیدمحمدباقر سلطانی طباطبایی بروجردی" (۱۳۷۶ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سـیدمحمدباقر سـلطانی طباطبایی بروجردی فرزند آیت اللّٰه سـیدعلی اصغر سلطان العلماء بروجردی از علما و بزرگان آن شـهر، در سال ۱۲۹۱ ش (۱۳۳۳ ق) در بروجرد به دنیا آمـد. وی پس از پشت سـر گذاشـتن مقـدمات علوم در زادگاهش، راهی قم گردید و از محضر استادان بزرگی همچون حضرات آیات سید محمدتقی خوانساری، محمد فیض قمی و محمد علی اراکی اسـتفاده کرد. آیت اللّٰه سـلطانی سـپس عازم نجف اشـرف شد و در حلقه درس آیات عظام سـید ابوالحسن اصـفهانی و آقاضـیاءالدین عراقی شرکت نمود و به مدارج والای علمی دست یافت. این عالم ربانی پس از آن مدتی در مشهد و در نهایت در قم سکنی گزید و به تدریس فقه و اصول مشغول شد. آیت اللّٰه سلطانی در این سال ها همزمان با تدریس، در دروس فقه و اصول آیت اللّٰه بروجردی و درس معقولِ آیت اللّٰه شـاه آبادی شـرکت می جست و در این علوم به مـدارج بالایی دست یافت. آیت اللّٰه سلطانی از آن پس یکسره به تدریس و

تـالیف همـت گمـاشت و شـاگردان فاضـلی در حـوزه علمیـه قـم پرورش داد. همچنیـن از ایـن عـالم برجسـته آثـاری از جمله استصـحاب، الفوائـد الفاطمیه و رساله ای در شـرح منظومه میرزا محمد تنکابنی بر جای مانده است. آیت اللّه سـلطانی، دوستی دیرینه ای بـا حضـرت امـام خمینی(ره) داشـته و حـاج احمـد خمینی نیز داماد ایشان بود. معظم له در دوره اول مجلس خبرگان قـانون اساسـی نیز حضور داشت. سـرانجام این فقیه اصولی و مـدرس برجسـته حوزه علمیه قم، در سـی و یکم خرداد ۱۳۷۶ ش برابر با پانزدهم صـفر ۱۴۱۸ ق در ۸۵ سـالگی بـدرود حیات گفت و در جوار مرقـد مطهر حضـرت امام خمینی(ره)، به خاک سپرده شد.

–

تیر

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: تأسیس "سازمان تبلیغات اسلامی" به فرمان "حضرت امام خمینی"(ره) (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

بعد از پیروزی انقلاب اسـلامی، نهاد شورای عالی تبلیغات اسلامی در اول تیرماه سال ۱۳۶۰، به صورت نهادی منسجم، مستقل و وابسـته به ولاـیت فقیه بـا دسـتور امـام خمینی(ره) و به منظور پرداختن به امر تبلیغات دینی و اشاعه معارف اسـلامی به وجود آمد. این نهاد انقلابی در سیر تکاملی خود در ۱۴ فروردین سال ۱۳۶۸ با نظر حضرت امام(ره) به سازمان تبلیغات اسلامی تغییر نـام یـافت. سـیاست گـذاری، برنامه ریزی، هـدایت، سازمان دهی، پشتیبانی و نظارت بر تبلیغات دینی مردمی، تلاش در جهت احیـا و اشـاعه معارف و فرهنگ اسـلامی، تاسیس مراکز اطلاع رسانی تخصصـی، تبلیغی و دینی، سازمان دهی و اعزام مبلغ به داخـل و خـارج از کشور، نظارت بر چاپ و نشـر قرآن کریم و انجام فعالیت های قرآنی و ... از جمله وظایف سازمان تبلیغات اسلامی می باشد.

مناسبت ۰۲: عزل بنی صدر از ریاست جمهوری با حکم حضرت امام خمینی(ره) (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

پس از مـدت هـا اختلاـف بین مسؤولان انقلابی نظام اسـلامی و بنی صـدر، رییس جمهور خائن و طرفـداران او، همچنین سوء مدیریت در جنگ و نیز موضع گیری علیه اهداف نظام اسـلامی، حضرت امام خمینی(ره) در ۲۰ خرداد ۱۳۶۰، پس از مشورت بـا مسؤولاـن عالی رتبه نظام، وی را از فرمانـدهی کل قوا، که به نیابت از ولی فقیه در اختیار او بود، بر کنار نمودنـد. این عمل حضـرت امـام، واکنش منفی بنی صـدر را برانگیخت و به جای آن که در صـدد اصـلاح خود و پایان دادن به کارشـکنی ها و مخالفت های خود باشـد، به حکم امام بی اعتنایی نمود که این امر بر نمایندگان انقلابی مجلس شورای اسـلامی گران آمد. از این رو در ۲۴ خرداد، درخواست طرح

عـدم کفایت سیاسـی او را در مجلس عنوان نمودنـد. در این میان هر چند برخی نمایندگانِ هوادار بنی صدر و طرفداران او در خارج از مجلس، بر عـدم طرح این مسأله در مجلس تلاش کردنـد ولی در نهایت، نماینـدگان پیرو امام خمینی و نظام اسـلامی در مجلس شورای اسلامی در ۳۱ خرداد ۱۳۶۰ رأی به عدم کفایت سیاسی بنی صدر داده و این حکم را به حضرت امام ارسال داشـتند. فردای آن روز در اول تیرمـاه، حضـرت امـام خمینی(ره)، طی پیـامی ایـن مهره دسـت نشانـده اجـانب را از ریاسـت جمهوری عزل کردنـد. ایشان در آن پیام فرمودنـد: "پس از رای اکثریت قاطع نماینـدگان مجلس به عـدم کفایت سیاسـی بنی صدر، ایشان را از ریاست جمهوری عزل نمودم.

" بنی صـدر که از بازداشت و محاکمه خود هراسان بود، پس از پنج هفته اختفاء، با لباس و آرایش زنانه و با هماهنگی عوامل مزدور خویش و با ربودن یک هواپیمای متعلق به جمهوری اسلامی ایران، با کوله باری از خیانت به ملت، در ۷ مرداد ۱۳۶۰ از ایران به فرانسه گریخت و در آنجا عملیات ضد نظام را با همکاری منافقین ادامه داد.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه جلیل آیت اللّٰه "سید حسین طباطبایی بحرالعلوم" عالم برجسته نجف (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سـید حسین طباطبایی بحرالعلوم در سال ۱۳۰۸ ش (۱۳۴۸ ق) در نجف اشـرف در بیت علم و فقاهت به دنیا آمد و از کودکی به تحصـیل علوم دینی روی آورد. وی پس از گذراندن مقدمات و سطوح حوزه، در ۲۳ سالگی به درس خارج آیات عظام: سید ابوالقاسم خویی، میرزاحسن بجنوردی، سید حسن حکیم و پدرش آیت اللّٰه سید محمدتقی بحرالعلوم راه یافت و به مدارج عالی علمی دست یافت. او

همزمان با تحصیل، به تدریس، تالیف و تاسیس مراکز عام المنفعه پرداخت و بنیادهایی برای تحقیق، چاپ و اهدای کتاب های شیعی پایه گذاری کرد. آیت اللّه بحرالعوم پس از وفات آیت اللّه خویی، با فشارهای گوناگونی از جانب رژیم بعثی عراق مواجه شد تا به عنوان مرجعیت عربی وابسته به رژیم با حزب بعث همکاری کند، اما این فقیه سترگ، هیچ گاه سر تسلیم در مقابل آنان فرود نیاورد. وی در نجف و سایر مناطق شیعه نشین عراق به عنوان یکی از مراجع تقلید مطرح بود و در مسجد شیخ طوسی به درس و بحث مشغول بود. در این میان تالیفات متعددی از ایشان به چاپ رسید که تحقیق کتاب تلخیص الشافی شیخ طوسی در ۴ جلد، الجهاد فی الاسلام و تحقیق کتاب الفوائدُ الرِّجالیه در ۴ جلد از آن جمله است. سرانجام آن فقیه خدمتگزار دین در اول تیر ماه ۱۳۸۰ ش برابر با ۲۹ ربیع الاول ۱۴۲۲ ق در ۷۲ سالگی بر اثر مرگ مشکوکی در نجف اشرف درگذشت و رژیم عراق پیکرش را بی درنگ و بدون هرگونه تشییع و مجالس بزرگداشت، مظلومانه و غریبانه در مسجد محل درسش به خاک سپرد.

مناسبت ۰۴: آغاز هفته قوه قضاییه "هفته عدالت"

شرح مناسبت:

جهت ارج نهادن به مقام والای قضاء و قضاوت و تکریم از مقام شهید مظلوم، آیت اللّه دکتر سیدمحمد حسینی بهشتی، اولین مسؤول دستگاه قضایی جمهوری اسلامی ایران، بنا به پیشنهاد قوه قضاییه، مبنی بر نامگذاری هفته اول تیرماه، سالروز شهادت آن بزرگوار، به عنوان هفته قوه قضاییه، این پیشنهاد در تاریخ ۲۷ تیر ماه ۱۳۷۳ در شورای فرهنگ عمومی مطرح شد و به تصویب رسید.

مناسبت ۰۵: آغاز هفته صرفه جویی در مصرف آب

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز تبلیغ و اطلاع رسانی دینی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز اصناف

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: به توپ بستن مجلس شورای ملی به فرمان محمدعلی شاه قاجار (۱۲۸۷ش)

شرح مناسبت:

محمدعلی شاه قاجار، از همان آغاز کار، مصمم به برانداختن مشروطیت بود، اما بهانه ای در دست نداشت. اما در جریان سوء قصدی که به وی شد، بهانه لازم را به دست آورد و آن را به گردن آزادی خواهان انداخت، تا اینکه سرانجام پس از ماه ها کشمکش میان مجلس و دربار و عدم دسترسی به نتیجه مطلوب، در روز سه شنبه دوم تیرماه ۱۲۸۷ ش برابر با ۲۳ جمادی اولِ ۱۳۲۶ ق، هنوز آفتاب طلوع نکرده بود که قشون محمدعلی شاه به سوی مجلس روان شدند و راه هایی را که به مجلس منتهی می شد، بستند. مجاهدان که در میدان بهارستان بودند در سنگرهای خود به حال آماده باش درآمدند. چون خبر به گوش حضرات آیات بهبهانی و طباطبایی، از رهبران روحانی مشروطه، رسید، با بی پروایی و دلیری از خانه بیرون آمدند و خود را به مجلس رسانیدند تا شاید از وقوع حادثه جلوگیری نمایند. ناگهان مجلس شورای ملی که هنوز مدت زیادی از بدو تشکیل آن نمی گذشت به دستور محمد علی شاه مستبد و توسط کلنل لیاخوف، افسر روسی به توپ بسته شد. در پی این حمله، نعش خونین آزادی خواهان، صحن بهارستان را پُر کرد و صدای ناله و فریاد از هرسو به گوش می رسید. مجاهدان نیز مردانه، تفنگ در دست گرفته و از خود و مجلس دفاع می کردند. جنگ درحدود چهار ساعت به طول انجامید و سرانجام به نفع شاه پایان یافت. در این ماجرا، محمدعلی شاه که مورد حمایت دولت روس بود به اعدام و تبعید و

زنـدانی کردن نماینـدگان مجلس پرداخت. شـاه دسـتور داد که آقـا سـیدعبداللّه بهبهـانی را به کرمانشاه تبعیـد کرده، آیت اللّه سیدمحمـد طباطبایی را در شـمیران خانه نشـین نماینـد. عده ای از آزادی خواهان را، زنجیر به گردن انداخته و کِشان کشان به باغشاه بردند.

از میان این جمع، تنها ملك المتکلمین و میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل از مشروطه طلبان مشهور و مخالف استبداد قاجاری را به حضور شاه آوردند. وی پس از این که مدتی به آن دو دشنام داد، دستور قتل هر دوی آنها را صادر کرد. در این واقعه بیش از سیصد تن از مجاهدان، آزادی خواهان و مشروطه طلبان کشته و پانصد تن دیگر زخمی و تعداد زیادی بازداشت شدند. هم چنین انجمن هـا تعطیل، روزنامه ها توقیف و مشـروطیت دو ساله ایران به پایان رسـید. بـدین ترتیب مجلس، منحل شـد و دوره استبداد صغیر آغاز گشت.

مناسبت ۰۲: تصویب طرح اجباری شدن کلاه اپو برای مردان در مجلس شورای ملی (۱۳۰۶ ش)

شرح مناسبت:

رضاخـان پهلوی پس از به دست گرفتن قـدرت، دائماً در تلاش برای نابودی مظاهر دینی و سـنتی مردم بود و قصـد جایگزینی فرهنـگ غرب در ایران را در سـر می پرورانـد. وی در این راه، در هر مـدت قانونی، را به مردم ابلاغ می کرد که طرح اجباری شـدن اسـتفاده از کلاـه شاپو یکی از آنان بود. این قانون ابتـدا در مورد وزرا، وکلا و رؤسای ادارات و مسـتخدمان دولت اجرا گردید که باید لباس متحدالشـکل بپوشند و کلاه شاپو یا پهلوی برسرگذارند. سپس این دستور برای مدارس اجباری گردید و دانش آموزان موظف به پوشـیدن لبـاس یـک شـکل شدنـد. دراین میـان، بازاریان از تغییر لباس ناراضـی بوده و با تمام فشار و توصیه های کلانتری ها،

از آن روی گردان بودند. از آن طرف، چون قانون برای پوشیدن لباس کوتاه و کت و شلوار وجود نداشت و بسیاری از طبقات مردم، مایل نبودند از لباس اجدادی خود دست بکشند و لباس جدید را در بر نمایند، بنابراین مشکلاتی به وجود آمد. از این رو، برای اینکه این عمل صورت قانونی پیدا کند با اشاره دربار به مجلس، نمایندگان با تصویب طرحی، در دوم تیرماه ۱۳۰۶ استفاده از کلاه شاپو را اجباری اعلام کردند. با تصویب این طرح، ماموران دولت بر فشار خود بر مردم افزودند و آن را در سطح کشور رایج ساختند. در مقابل، اشخاص بسیاری بودند که در مخالفت با این طرح، دیگر به سر کسب و کار خود نرفتند و خانه نشین شدند.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: تحصن مشروطه طلبان به رهبری "شیخ فضل اللّه نوری" در حرم عبدالعظیم (۱۲۸۶ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی نهضت مشروطه و روشن شدن خطر انحراف آن، اقدامات شیخ فضل اللّه نوری به عنوان یکی از عالمان بزرگ زمان، علیه مشروطه غیرمشروعه از اوایل سال ۱۲۸۶ ش آغاز شد. وی در روز سوم تیر همان سال در رأس عده ای از روحانیون و طلاب و اصناف که بالغ بر پانصد نفر می شدند در اعتراض به انحراف این نهضت به جریان غیردینی، در حرم حضرت عبدالعظیم در شهر ری متحصن شدند. وعاظ حاضر در آن تحصُّن، همه روزه ضمن ایراد سخنرانی، حکومت مشروطه را خلاف شرع دانسته و تقاضای جدّی از شاه به عمل آورده که باید مشروطه، مشروعه شود. در همان ایام شیخ فضل اللّه نوری به تمام علمای ایران تلگراف زد و ضمن برشمردن اعمال ضداسلامی که در قالب مشروطیت انجام می گرفت، از همه علما خواست علیه

این جریان انحرافی به پا خیزند. شیخ فضل اللّه نوری می گفت: "انقلاب مشروطه از اصول اولیه خود منحرف شده و عناصر مخالف اسلام در زیر لباس مشروطه خواهی، قصد دارند، تیشه به ریشه اسلام بزنند." این تحصن یکی از بهانه های مهم فاتحان تهران برای اعدام شیخ فضل اللّه نوری در ۱۱ مرداد سال ۱۲۸۸ش برابر با ۱۳ رجب ۱۳۲۷ق گردید.

مناسبت ۰۲: برقراری حکومت نظامی در تهران به دنبال به توپ بستن مجلس شورای ملی (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

یک روز پس از به توپ بستن مجلس، محمدعلی شاه قاجار برای ایجاد رُعب در میان مردم و تعطیلی اجتماعات و انجمن های ملی، حکومت نظامی را در تهران اعلام کرد. بر اساس این فرمان، لیاخوف روسی فرمانده نیروهای قزاق مأمور شد تا با استفاده از نیروهای گارد قزّاق، افراد مسلح را در شهر بازداشت کنند. طی این فرمان، تجمع مردم در شهر ممنوع گردید و به مأموران دستور داده شد تا با شلیک گلوله مانع از اجتماع افراد شوند. همچنین برای جلوگیری از تحصُّن مردم در سفارت خانه ها یا حرم حضرت عبدالعظیم در ری، عفو عمومی اعلان نمودند. هدف از این کار، فریفتن مشروطه خواهانِ متواری بود، چنان که بدین وسیله، عده بسیاری دستگیر شدند.

مناسبت ۰۳: قتل "میرزا جهانگیرخان شیرازی" مدیر روزنامه صور اسرافیل به دستور محمدعلی شاه (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

میرزا جهانگیر خان شیرازی در سال ۱۳۵۵ش (۱۲۹۲ق) در شیراز به دنیا آمد. در ۱۸ سالگی در مدرسه دارالفنون در تهران به تحصیل علوم و فنون جدید پرداخت و یکی از دانشمندان زمان گردید. در این هنگام بود که نهضت آزادی خواهی آغاز شد. او با حضور در جلسات و مجامع مخفی این نهضت، با بزرگان سیاسی ایران آشنا گشت و خود یکی از ارکان عمده آزادی طلبان به شمار رفت. وی در اوایل سلطنت محمدعلی شاه قاجار، روزنامه صور اسرافیل را راه اندازی کرد و از مشروطه دفاع نمود. جهانگیر خان سرانجام پس از اشغال مجلس توسط قوای روس، به دستور محمدعلی شاه دستگیر و به باغشاه منتقل شد. در باغشاه او را به همراه ملک المتکلمین در سوم تیرماه ۱۲۸۷ش در ۳۳ سالگی به طرزی فجیع به قتل رساندند.

مناسبت ۰۴: قتل "ملک المتکلمین" خطیب و روشنفکر مشروطه خواه توسط عوامل محمد علی شاه (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

حاج میرزا نصراللّه مَلِکُ المُتِکَلِّمین در حدود سال ۱۲۴۰ ش (۱۲۷۷ ق) در اصفهان به دنیا آمد. در ۲۲ سالگی به مکه رفت و در بازگشت، به هندوستان عزیمت نمود. در هندوستان کتابی به نام "مِنَ الخَلقِ اِلی الحَق" برای بیدار ساختن مسلمانان تصنیف کرد. پس از انتشار این کتاب، انگلیسی ها او را از هندوستان اخراج نمودند. از آن پس به ایران آمد و در بوشهر با سیدجمال الدین اسدآبادی ملاقات نمود. ملک المتکلمین از آن پس به اصفهان و تهران رفت و در جریان نهضت مشروطه با خطابه ها و سخنرانی های خود به آگاهی بخشی مردم پرداخت. ملک المتکلمین که از خطبا و وعاظ مشهور دوره انقلاب مشروطیت به

شمار می رود، پس از آنکه مجلس شورای ملی، به

فرمان محمدعلی شاه قاجار به توپ بسته شد، دستگیر و به دستور شاه، در سوم تیرماه ۱۲۸۷ش در ۴۷ سالگی به قتل رسید.

مناسبت ۰۵: پایان مرحله اول مشروطیت و آغاز استبداد صغیر در دوران مشروطه (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

با به توپ بستن مجلس شورای ملی و اعلام حکومت نظامی توسط محمدعلی شاه قاجار، مرحله اول مشروطیت که از سیزده مهر ۱۲۸۵ش همزمان با گشایش اولین دوره مجلس شورای ملی آغاز شده بود، پایان یافت. با آغاز استبداد جدید که به دلیل عمر کوتاه آن، استبداد صغیر نامیده می شود، بسیاری از روشنفکرانِ غرب گرا، صحنه مبارازت را رها نموده و یکبار دیگر جنبش مردم ایران با الهام گرفتن از روح مذهب و رهبری روحانیت، در اندک مدتی به اوج خود رسید. در این حال، مردم، در تهران و شهرستان ها، دست به دفاع مسلحانه زده و در نهایت توانستند با محاصره پایتخت، آن را به تصرف خویش درآورند. انگیزه و محرک اصلی مردم در این قیام، دستورالعمل هایی بود که از طرف علمای بزرگ، به ویژه از نجف اشرف به دست مردم می رسید. این بیانیه ها و روشنگری ها بود که بر مبنای وظیفه شرعی، مردم را در سراسر ایران، به مقاومت در برابر استبداد برانگیخت و علی رغم حکومت نظامی، به دفاع مسلحانه واداشت تا این که سرانجام، استبداد برای بار دوم سقوط کرد. در این میان، با برافراشته شدن دو پرچم روس و انگلیس بر سر در عمارت سفارت روسیه که شاهِ فراری مستبد را پناه داده بود، برای چندمین بار ماهیت سیاست های هماهنگ و مداخله جویانه روس و انگلیس روشن گردید. دوران استبداد صغیر، یک سال و ۲۲ روز به طول انجامید و سرانجام

با خلع محمدعلی شاه و آغاز انتخابات دوره دوم مجلس شورای ملی پایان یافت.

مناسبت ۰۶: عملیات کوچک نصر ۵ در منطقه جنوب غربی شهرستان سردشت، توسط سپاه (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

عملیات نصر ۵ در نیمه شب تیرماه سال ۱۳۶۶ ش با رمز مقدس یا زهرا(س)، به منظور پاسخ گویی به شرارت های عراق در خلیج فارس، بمباران مناطق کُردنشین عراق، تصرف و تامین بخشی از ارتفاعاتِ مسلطِ منطقه در جنوب غربی شهرستان سردشت در استان کردستان آغاز شد. طی این عملیات، علاوه بر آزادسازی برخی روستاهای ایران، رزمندگان اسلام بر ارتفاعات منطقه تسلط پیدا کرده، راه نفوذ عناصر ضدانقلاب به داخل مرزهای ایران اسلامی در آن منطقه مسدود گردید. در این عملیات دشمن شکست خورده به طرف مرزهای بین المللی عقب نشینی کرد و ۲۰ کیلومتر از نوار مرزی تحت کنترل رزمندگان اسلام قرار گرفت.

مناسبت ۰۷: درگذشت دانشمند و نویسنده معاصر، استاد "سید مصلح الدین مهدوی اصفهانی" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

استاد سید مصلح الدین موسوی مهدوی اصفهانی در سال ۱۲۹۵ ش (۱۳۳۴ ق) در بیت علم و فضیلت در اصفهان زاده شد و در کودکی و نوجوانی هم زمان با فراگیری علوم قدیم، به تحصیل علوم جدید روی آورد. سید مصلح الدین، در اصفهان از محضر حضرات آیات میرزا محمدعلی حبیب آبادی، استاد سید محمدکاظم عصار بهره ها برد و پس از اخذ لیسانس، به اصفهان بازگشت. وی در اصفهان به تدریس، تحقیق و تالیف روی آورد و در رشته های تاریخ، جغرافیا، حدیث، تراجم و ادبیات اشتغال ورزید. استاد مهدوی بر اثر تلاش وافر در علوم حدیث از آیات عظام سید شهاب الدین مرعشی نجفی، محمدعلی اراکی، شیخ آقا بزرگ تهرانی، سید مصطفی صفایی خوانساری و دیگران اجازه روایت اخبار و احادیث اهل بیت (ع) را اخذ کرد. وی بیش از پنجاه سال از عمر خود را در کار تالیف و تحقیق و احیای عالمان دین و

شرح خـدماتِ مفاخر روحانیت شـیعه گذرانیـد و از این رهگـذر، کتاب های بسـیاری را به عالَم علم و دانش ارزانی داشت که این آثـار نشـانگر ژرفـای تحقیق و تتبع و دقت در نقـل و عشق او به اهـل بیت (ع) عصـمت و طهارت و علاقه اش به روحانیت شیعه است. زندگی نامه علامه مجلسی در دو جلد، بیان المفاخر در دو جلد، دانشمندان و بزرگان اصفهان، تعلیمات دینی برای دبیرسـتان در پنج جلد و ده ها اثر دیگر از جمله آثار این محقق فرزانه است. سـرانجام آن مرد بزرگ پس از یک دوره بیماری در شب چهـارم تیر ماه ۱۳۷۴ش برابر با ۲۶ محرم ۱۴۱۶ق در ۷۹ سـالگی دار فانی را وداع گفت و در تخت فولاد اصـفهان به خاک سپرده شد.

_

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: برکناری "وثوق الدوله" صدراعظم احمدشاه و امضاءکننده قرارداد ننگین ۱۲۹۹ (۱۹۱۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از انقلاب روسـیه، انگلیسـی ها یکه تاز میـدان سـیاست ایران شدنـد و می خواسـتند نهایت بهره برداری را از وضع موجود نمایند. لذا وقتی وثوق الدوله به نخست وزیری احمدشاه رسید، سعی در نزدیک ساختن خود به دولت ایران کردند. در نهایت پس از مذاکرات طولانی و محرمانه، قرارداد معروف به ۱۹۱۹ میان دو طرف منعقد شد که پس از اطلاع مردم از آن، موجی از مخالفت و موافقت برخاست و جنگ مطبوعاتی آغاز شـد. این قرارداد ظاهراً با احترام مطلق به اسـتقلال و تمامیت ارضـی ایران آغـاز شـده بود ولی سـرانجام به آنجا منتهی گردیـد که امور نظامی و اقتصادی ایران، بایـد در دست مسـتشاران انگلیسـی قرار گیرد، قـوای قزاق و ژانـدارمری منحـل و قشـون متحدالشـکل زیرنظر فرمانـدهی انگلیسـی تشـکیل شود و در تعرفه گمرکی نیز تغییراتی صورت پذیرد. با

اوج گرفتن مخالفت ها، احمدشاه این قرارداد را امضا نکرد و وثوق الدوله، پس از ناکامی از به انجام رساندن کار و پس از فشار فراوان مخالفان مجبور به کناره گیری گردید تا اینکه این قرارداد پس از چندی لغو شد.

مناسبت ۰۲: انتقال امام خمینی(ره) به پادگان عشرت آباد توسط ساواک (۱۳۴۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: روز ملی شدن شرکت های بیمه (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

صنعت بیمه، یکی از اجزای نظام اقتصادی هر جامعه را تشکیل می دهد. امروزه، این صنعت از رشد و اعتبار زیادی برخوردار است و همانند موتور محرکه ای، برای رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی عمل می کند. متاسفانه در ایران، جامعه از نقش و اهمیت این صنعت در توسعه اقتصادی، حمایت از سرمایه های انسانی، گسترش فرهنگ تعاون و تقویت روحیه امیدواری به کار و زندگی، آگاهی کامل ندارد و در مجموع، صنعت بیمه به طور فراگیر مورد استفاده عموم قرار نگرفته است. در ایران دو نوع بیمه خصوصی وجود دارد: بیمه اجباری نظیر بیمه خدمات درمانی و بیمه تامین اجتماعی و ... و بیمه اختیاری، که در اختیار شرکت های بیمه قرار دارد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، شرکت های بیمه، ملی شدند که این عمل اقدام شایسته ای برای حفظ سرمایه ملی بود. این شرکت ها در ظاهر مستقل از هم هستند، اما تمام آن ها در زیر چتر بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران قرار دارند و دارای دستور العمل های واحدی می باشند.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات محدود قدس ۲ در منطقه هورالهویزه توسط سپاه (۱۳۶۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: سقوط مناطق کوشک، طلائیه، خیبر و جزایر مجنون در حمله ارتش بعثی به این مناطق(۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

ارسال پیشرفته ترین تسلیحات نظامی از کشورهای حامی حزب بعث به کشور عراق، در اواخر جنگ نمودی بسیار برجسته داشت به طوری که سیل این کمک ها قطع نمی شد. در این شرایط که نیروهای جان بر کف ارتش، بسیج و سپاه اسلام، علی رغم محاصره اقتصادی - نظامی و عدم دسترسی به سلاح های جدید، به مقاومتی جانانه مشغول بودند، رژیم عراق از به کار بردن انواع بمب های ممنوعه و شیمیایی ابایی نداشت. همچنین حمایت و سکوت مجامع بین المللی، این رژیم را در انجام هر جنایتی جَری ساخته بود. در این اوضاع و احوال، سقوط منطقه شلمچه و تداوم حملات دشمن در سایر مناطق و احتمال حمله به جزایر مجنون به عنوان آخرین منطقه ای که در جبهه های جنوبی همچنان در اختیار قوای نظامی ایران قرار داشت، جنگ را وارد مرحله ای حساس و حیاتی نمود. با نزدیک شدن روزهای پایانی خرداد ماه ۱۳۶۷، عراق بر حجم تحرکات خود افزود و

نیروهـایش را در مناطق جزایر مجنون تقویت کرد. نکته قابل ملاحظه در تحرکات عراق، اجتناب از حفاظت و غافل گیری بود. به نظر می رسید دشمن قصد داشت تحرکات خود را نشان دهد تا با ایجاد رعب در نیروهای ایرانی، ضریب موفقتیش را افزایش دهد. تا این که درچهارم تیرماه ۱۳۶۷، تهاجم نیروهای عراق به جزایر مجنون آغاز شد که این حمله، اوج اقتدار و قدرت ارتش عراق بود. در این میان بمباران شیمیایی منطقه که دامنه آن تا حوالی هویزه گسترش یافته بود، باعث عقب نشینی نیروهای خود می گردید، تا این

که جزایز مجنون پس از جانفشانی های زیاد قوای اسلام، به اشغال ارتش رژیم بعث درآمد.

عراق در این حمله که به لحاظ تاکتیکی، پیشرفته بود، قصد گرفتن اسیر داشت که توانست در ظرف مدت کوتاهی، هفده هزار اسیر بگیرد. در این وضعیت ایجاد شده و نیز سرنگون ساختن هواپیمای مسافربری ایران در دوازدهم تیر آن سال توسط ناو آمریکایی مستقر در خلیج فارس، بنا به ملاحظات جدید و همچنین تشدید فشارهای بین المللی علیه جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی(ره) با یک تصمیم مهم، اوضاع را به نفع ایران تغییر دادند و قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت را پذیرفتند.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه و فیلسوف بزرگوار آیت اللّٰه "میرزا احمد آشتیانی" (۱۳۵۴ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا احمد آشتیانی، فقیه و فیلسوف شیعی، کوچک ترین فرزند میرزا حسن مجتهد آشتیانی، فقیه سرشناس روزگار ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه قاجار، در حدود سال ۱۲۶۱ش (۱۳۰۰ق) در تهران به دنیا آمد. وی پس از تحصیل علوم مقدماتی، چندی به درس فقه و اصول پدر خویش حاضر گشت و پس از رحلت او، در حوزه درس استادان دیگری چون شیخ مسیح طالقانی و سید عبدالکریم لاهیجی حضور یافت. ایشان همچنین پس از مدتی حکمت مشاء، حکمت متعالیه، عرفان نظری، طب و ریاضیات و نجوم را آموخت و به مقاطع بالای علمی رسید. آیت اللّٰه آشتیانی در چهل سالگی رهسپار نجف گشت و افزون بر کسب فیض از محضر استادانی چون میرزای نایینی و آقاضیاءالدین عراقی، خود نیز مجلس درس فلسفه دایر ساخت. ایشان پس از اقامت ده ساله در نجف، به ایران باز گشت و بقیه عمر را در تهران به تدریس فقه و اصول و علوم عقلی، تالیف کتاب و ارشاد مردم

گذرانـد. این عـالم ربـانی علاوه بر احـاطه بر علوم عقلی و نقلی، در طبِّ قـدیم و دانش ریاضـی نیز دست داشت و خـط را به نیکویی می نوشت. وی عارفی خوش خلق، متواضع، سـلیم النَّفس، متعبِّـد و پارسا بود. از میرزا احمـد آشتیانی آثار متعـددی به جای مانـده است که نامه رهبران، لوامِعُ الحقایق، مقالات احمدیه و کلمهُ الطیبَه و نیز بیش از سی حاشیه و شـرح بر اکثر کتب مهم فقه و اصـول و فلسـفه و حکمت و عرفـان، از آن جمله انـد. سـرانجام این عـالم ربـانی در ۵ تیر مـاه ۱۳۵۴ ش برابر بـا ۱۵ جمادی الثانی ۱۳۹۵ ق در نود و پنـج سالگی در تهران درگـذشت و در صـحن حرم حضـرت عبـدالعظیم(ع) در ری به خاک سپرده شد.

میرزا احمد آشتیانی به هنگام وفات، متصدی مدرسه علمیه مروی، بزرگ ترین حوزه علمیه تهران بود.

مناسبت ۰۲: عملیات ایذایی ظفر ۲ در پنجوین توسط ارتش جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: ارتحال آیت اللّٰه "رضا مدنی کاشانی" مرجع بزرگ و زعیم حوزه علمیه کاشان (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شـیخ رضا مدنی کاشانی فرزند آیت اللّٰه ملاعبدالرسول مدنی مجتهد کاشانی، در حدود سال ۱۲۸۲ش (۱۳۲۱ ق) در کاشان به دنیا آمد. وی نخست علوم قدیمه را فراگرفت و سپس به فراگیری علوم جدید پرداخت. آیت اللّٰه مدنی پس از ورود آیت اللّٰه شـیخ عبـدالکریم حـائری یزدی به قم، به درس ایشـان حاضـر شـد و مورد لطف و توجه ایشان قرار گرفت و از ایشان اجـازه اجتهـاد دریـافت نمود. وی در این دوران بـا عالمـانی همچون حضـرات آیـات سـید محمـد تقی خوانساری، سـید احمد خوانساری، آخونـد ملا علی همـدانی و حاج آقا روح اللّٰه کمالوند هم مباحثه بود. سـپس به امر پدر و خواست مردم به کاشان بـازگشت و حوزه علمیه کاشـان را تأسـیس کرد. آیت اللّٰه مـدنی کاشانی همزمان به تـدریس مـدارج عالی فقه مشـغول شـد و مرجع امور دینی مردم گشت. براهینُ الحَجِّ للفقهاء و الحُجَج، القصاصُ لِلفقهاء و الخواص و الخلافه از جمله کتاب های ایشان است. سـرانجام این عـالم ربانی در پنجم تیرماه سال ۱۳۷۱ برابر با ۲۴ ذی حجه سال ۱۴۱۲ ق در ۸۹ سـالگی دار فانی را وداع گفت و در کاشان به خاک سپرده شد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: قتل "قائم مقام فراهانی" از رجال نامدار دوره قاجار و صدر اعظم محمدشاه قاجار (۱۲۱۴ش)

شرح مناسبت:

محمـدشاه قاجار چون به پادشاهی رسـید، وزارت خود را به پیشـکارش میرزاابوالقاسم فراهانی داد. او وزیری با تدبیر و با نفوذ بـود. امـا چون محمـدشاه مردِ ضـعیف النفسـی بود در اداره امور مملکت به رأی او کمـتر توجه داشت. وی در مقـام صـدارت

اعظمی، شاهزادگـان خودسـر قاجـار را بـا خشونت و قساوت رام ساخت. قائم مقام با همه هوش و کفایت، کاردانی، قـدرت بر تقریر و تحریر، درایت در

امور اجتماعی و سیاسی و احاطه عجیب بر ادب فارسی و عربی، مردی خودپسند و مغرور بود که در پیشبرد مقاصد خود از کشتن و کور کردن مخالفان و دروغ و نیرنگ خودداری نمی کرد و در این راه، دوست و دشمن نمی شناخت. این هیبت و صلابت و قدرت و برّندگی که خواه ناخواه با سنگدلی و حق ناشناسی و استبداد رأی و بلندپروازی و خودپسندی و دریدگی همراه بود موجب شد قائم مقام در بین طبقات مردم، محبوبیتی در خور نداشته بلکه همواره مورد حسد و بغض درباریان و بدگمانی شاه قاجار باشد. حسودان و دشمنان قائم مقام، سرانجام محمدشاه را به اعدام او موافق کردند و با کمک حاج میرزا آقاسی فرمان قتل قائم مقام را از شاه گرفتند. او را در شب آخر صفر ۱۲۵۱ ق برابر با ششم تیرماه ۱۲۱۴ش با دستمالی خفه کرده و جسدش را در حرم شاه عبدالعظیم دفن نمودند. قائم مقام فراهانی علاوه بر مقام سیاسی، دارای تبحّر علمی در بسیاری از فنون، مخصوصاً علوم و فنون ادبی و ساده نویسی بود و سبکی جدید در نثر فارسی به وجود آورد. از آثار مشهور این سیاست مدار و نویسنده ایرانی می توان به کتاب های منشات، جلایر نامه و دیوان اشعار او، اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: قیام مردم تبریز به رهبری ستارخان و باقرخان علیه استبداد محمدعلی شاه قاجار (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

بی اعتنایی محمدعلی شاه قاجار به مشروطیت و مخالفت با مشروطه خواهان و سرکوبی آنان و نیز به توپ بستن مجلس شورای ملی، مردم ایران را به شورش واداشت و در این راه، مردم تبریز از دیگران پیشی گرفتند. در این میان دو تن از رادمردان تبریز به نام های ستارخان

(سردار ملی) و باقرخان (سالار ملی) به جمع مردم پیوستند و به رهبری قیام مردمی پرداختند. این دو با همراهی مردم، در مقابل قشون عظیم محمدعلی شاه قاجار به مدت یازده ماه مقاومت کرده و از ورود نیروهای دولتی به شهر ممانعت می نمودند. در اواخر، چون کار اهالی تبریز به خاطر محاصره و نرسیدن آذوقه سخت شده بود، پس از مذاکره با نمایندگان روس و انگلیس و تصویب آن دو دولت، قرار بر این شد که عده ای از نیروهای روس وارد تبریز شوند. با ورود نیروهای روسیه به تبریز، محاصره این شهر پایان یافت و قشون غارتگر محمدعلی شاه از اطراف تبریز متفرق شدند. در عین حال، چون به دلیل حضور قوای روس در تبریز، موقعیت خطرناکی برای ستارخان و باقرخان ایجاد شده بود، این دو به همراه تعداد دیگری از آزادی خواهان به سفارت عثمانی در تبریز پناهنده شدند.

مناسبت ۰۳: سوء قصد به جان حضرت آیت اللّٰه "خامنه ای" امام جمعه تهران در مسجد ابوذر (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

بعد از تشکیل نظام جمهوری اسلامی در ایران، توطئه های استکبار جهانی علیه حکومت نوپای اسلامی فزونی گرفت و باتجهیز و تقویت گروهک ها و جریانات ضد انقلاب، درصدد نابودی نظام اسلامی برآمد. در همین راستا، عوامل ضد انقلاب که تا چندی قبل، با حیله و تزویر، خود را انقلابی معرفی می کردند، نقاب از چهره برداشتند و با سوء استفاده از موقعیت به وجود آمده، به سلب آسایش و امنیت مردم مشغول شدند. یکی از این گروه ها، سازمان منافقین خلق (مجاهدین خلق) بود که با ترور شخصیت های اسلامی و انقلابی، سعی داشت به اهداف پلید و شومِ خود دست یابد. مقام معظم رهبری که در آن وقت، نماینده امام

خمینی(ره) در شورای عـالی دفاع و نیز امام جمعه تهران بودنـد، با روشـنگری های خویش، مردم را نسـبت به ماهیت پلیـد این گروهک ها آشـنا و نظرات آنان را در سـخنرانی ها مطرح می ساختند. همین امر، موجب گردید که گروهک منافقین، از میان بردنِ معظمٌ له را در برنامه کار خود قرار دهد. در نهایت در شـشم تیرماه ۱۳۶۰، حضرت آیت اللّٰه خامنه ای که به منظور ایراد سخنرانی در مسـجد ابوذر واقع در میدان ابوذر در شـرق تهران حضور داشتند، در حین پاسخگویی به پرسش های حاضرین، بر اثر انفجار بمبی که توسط منافقین در یک دسـتگاه ضبط صوت کار گذاشته شده بود، از ناحیه کتف، گردن و دست به شدت زخمی شدنـد و به بیمارسـتان منتقـل گردیدنـد. امـا ایشان به طور معجزه آسایی زنـده ماندنـد و این از الطاف الهی بود که این گنجینه گرانمـایه و عزیز برای رهبری امت اسـلام بعـد از حضـرت امام، حفظ شود تا سـکاندار شایسـته و لایقی جهت هـدایت کشتی انقلاب اسلامی در اقیانوس متلاطم تحولات جهانی باشند.

کینه توزی هـای منـافقین همچنـان ادامه یـافت و فردای آن روز بـا منفجر کردن دفتر مرکزی حزب جمهوری اسـلامی، جنایتی دیگر را ورق زدند.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: انفجار دفتر حزب جمهوری اسلامی و شهادت مظلومانه شهید بهشتی و یارانش (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

یک روز پس از سوء قصـد به جان حضـرت آیت اللّٰه خامنه ای در شـشم تیرماه ۱۳۶۰، در ساعت ۲۰ و ۳۰ دقیقه شامگاه روز یکشنبه هفتم تیرماه ۱۳۶۰، جلسه ای در سالن اجتماعات دفتر مرکزی حزب جمهوری اسـلامی واقع در سرچشمه تهران برگزار شد. بحث روز درباره تورم بود اما عده ای از اعضا خواستند که درباره انتخابات ریاست جمهوری نیز صحبت شود. شهید

بهشتی سخنانش را با این جملات آغاز کرد: "ما بار دیگر نباید اجازه دهیم استعمارگران برای ما مهره سازی کنند و سرنوشت مردم ما را به بازی بگیرند و ... " این آخرین کلمات آن بزرگوار بود که از لبانِ حقگوی ایشان بیرون تراوید. ناگهان انفجاری مهیب روی داد و در کمتر از ثانیه ای، از سالن اجتماعات حزب جمهوری اسلامی جز تلی از خاک، چیزی نماند. فاجعه انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی در تهران و شهادت مظلومانه هفتاد و دو تن از برجستگان و نیروهای لایق و کارآمد انقلاب و در رأس آنها شهید مظلوم آیت اللّه بهشتی از سوی سازمان جهنمی منافقین، عکس العمل استکبار جهانی و عوامل داخلی آنها در قِبال برکناری بنی صدر خائن و حذف ضدانقلاب از صحنه سیاسی کشور توسط مسؤولین نظام اسلامی بود. عوامل این جنایت بزرگ معتقد بودند که در اثر کشتار مسؤولان عالی رتبه، اوضاع کشور بهم می ریزد و انقلاب اسلامی از بین خواهد رفت ولی به کوری چشم دشمن، انقلاب ما پایدارتر شد و هیچگونه تزلزلی در ارکان نظام به وجود نیامد. در انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی علاوه بر آیت اللّه دکتر بهشتی، تعداد زیادی از وزرای کابینه و نیز نمایندگان مجلس شورای اسلامی به شهادت رسیدند.

حضرت امام خمینی(ره) پس از این حادثه فرمودند: "ملت ایران در این واقعه، ۷۲ نفر به عدد شهدای کربلا را از دست داد. بهشتی خار در چشم دشمنان اسلام بود".

مناسبت ۰۲: عملیات ایذایی ظفر ۳، در منطقه غرب کشور توسط ارتش (۱۳۶۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: بمباران شیمیایی سردشت توسط قوای بعث عراق (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

رژیم عراق که از پیروزی در جبهه های جنگ علیه ایران ناامید شده بود، تصور می کرد با حملات شیمیایی می تواند خواسته های خود را بر ملت ایران تحمیل نماید. از این رو در تاریخ ۷ و ۸ تیرماه ۱۳۶۶، هواپیماهای بمب افکن عراقی با بمب های شیمیایی به چهار نقطه پر ازدحام و متراکم جمعیتی شهر سردشت حمله کردند و زن و کودک و خُرد و کلانِ مردم بی گناه آن شهر و اطراف آن را آماج گازهای کشنده و دهشتناک شیمیایی قرار دادند. بمباران شیمیایی شهر مرزی سردشت فجیع ترین و وحشتناک ترین تهاجم شیمیایی بود که آثار و پی آمدهای منفی زیادی به بار آورد. جمهوری اسلامی ایران، این تهاجم را غیر انسانی اعلام کرد و شهر سردشت را نخستین شهر قربانی جنگ افزارهای شیمیایی در جهان بعد از بمباران هسته ای هیروشیما نامید. حمله شیمیایی هواپیماهای متجاوز رژیم بعث عراق به شهر سردشت در غرب ایران، به شهادت ۱۱۰ نفر و مجروح شدن پنج هزار تن انجامید. با کمال تاسف، هنوز هم تعدادی از مردم مقاوم و شریف شهرستان سردشت با آثار و پی آمدهای این بمباران دست به گریبان هستند و در رنج و درد به سر می برند. به رغم ارتکاب این جنایت هولناک، مجامع جهانی هیچ اقدامی در جلوگیری از ادامه تجاوز به عمل نیاوردند، حتی آن رژیم خونخوار را هم ملامت نکردند و چون گذشته بی اعتنا از کنار این حادثه گذشتند.

مناسبت ۰۴: [illegible] (۱۳۶۶ ش)

مناسبت ۰۴: عملیات فتح ۷ در خلیچه توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (۱۳۶۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: افتتاح دوازدهمین کنفرانس بین المللی وحدت اسلامی (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با هفته وحدت، دوازدهمین کنفرانس وحدت اسلامی با عنوان اسلام و امت اسلامی در قرن آینده، در مرکز همایش های بین المللی صدا و سیما در تهران برگزار شد. در این کنفرانس که به همت مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی برگزار گردید، بیش از شصت نفر اندیشمند خارجی از چهل کشور جهان و جمع کثیری از علما و اندیشمندان حضور داشتند. شرکت کنندگان در این کنفرانس به بحث و بررسی پیرامون موضوعات تحولات دنیای اسلام در یکصد سال اخیر، مشکلات دنیای اسلام در عصر حاضر و وظایف و مسؤولیت های امت اسلامی در آستانه قرن ۲۱ پرداختند. ایجاد روابط صمیمانه و برادرانه بین اهل سنت و شیعیان، شناخت متقابل علما و شخصیت های مذاهب از یکدیگر، تلاش در جهت نزدیک ساختن دیدگاه ها در موضوعات اخلاقی و دفاع عالمانه و منطقی از اصول وارزش های اسلام در برابر تبلیغات مسموم جهانی، بررسی مشکلات سیاسی و اجتماعی عام دنیای اسلام و اعلام مواضع مشترک درباره آن، آشنایی میهمانان با دستاوردهای علمی و عملی انقلاب و افکار و اندیشه های امام خمینی(ره) و تلاش در جهت غنا بخشیدن به ابعاد فکری حرکت بیداری اسلام در سطح جهان از مهم ترین اهداف برگزاری این کنفرانس بود.

مناسبت ۰۶: روز قوه قضاییه

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز قوه قضاییه

متن:

فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالقِسطِ إنَّ اللَّهَ يُحِبُّ المُقسِطينَ

ترجمه:

میان آنها عادلانه داوری کن که خداوند دادگران را دوست می دارد

آدرس:

مائده، آیه ۴۲.

زیر عنوان:

روز قوه قضاییه

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ مَعَ القاضِی مالَمْ یَحِف عَمداً

ترجمه:

خداوند با قاضی است تا آن گاه که، به عمد، ستم نکند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۶۸۶۳.

زیر عنوان:

روز قوه

قضاییه

متن:

امام على عليه السلام: مَنِ ابتَلى بِالقَضاءِ فَليُواسِ بَينَهُم فِى الإشارَهِ و فِى النَّظَرِ و فِى المَجلِسِ

ترجمه:

آن كه بر مسند قضاوت مى نشيند، بايد ميان مردم در اشاره و نگاه و نشستن برابرى را مراعات كند

آدرس:

الكافى، ج ۷، ص ۴۱۳.

زير عنوان:

روز قوه قضاييه

متن:

امام على عليه السلام: أفضَلُ الخَلقِ أقضاهُم بِالحَقِّ

ترجمه:

برترين مردم، داورترينِ آنها به حق است

آدرس:

غررالحكم و دررالكلم، ح ۳۳۲۳.

زير عنوان:

روز قوه قضاييه

متن:

امام على عليه السلام: لا يُقيمُ أمرَ اللَّهِ سُبحانَهُ إلّا مَن لايُصانِعُ و لايُضارِعُ و لايَتَّبِعُ المَطامِعَ

ترجمه:

فرمان خدای سبحان را بر پا ندارد جز آن کس که [در حق] مدارا نکند و خود را خوار نسازد و در پی طمع نرود

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۱۱۰.

زیر عنوان:

روز قوه قضاییه

متن:

امام علی علیه السلام به مالک اشتر فرمودند: ثُمَّ اخْتَر لِلحُکمِ بَینَ النّاسِ أفضَلَ رَعِیَّتِکَ فی نَفسِکَ

ترجمه:

برای داوری میان مردم، برترین فرد را از نظر خودت برگزین

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۳.

زیر عنوان:

روز قوه قضاییه

متن:

امام صادق علیه السلام: القُضاهُ أربَعَهٌ: ثَلاثَهٌ فِی النّارِ و واحِدٌ فِی الجَنَّهِ: رَجُلٌ قَضی بِجَورٍ و هُوَ یَعَلَمُ فَهُوَ فِی النّارِ، و رَجُلٌ قَضی بِجَورٍ و هُوَ لایَعلَمُ فَهُوَ فِی النّارِ، و رَجُلٌ قَضی بِالحَقِّ و هُوَ لایَعلَمُ فَهُو فِی النّارِ و رَ جُلٌ قضی بِالحَقِّ و هُوَ یَعلَمُ فَهُوَ فِی الجَنَّهِ

ترجمه:

قاضیان چهار گروهند: سه گروه دوزخی اند و یک گروه بهشتی: مردی که، دانسته، حکم ناحق می دهد، دوزخی است. مردی که ندانسته حکم ناحق دهد نیز دوزخی است مردی که ندانسته حکم حق دهد نیز دوزخی است، و مردی که دانسته حکم به حق دهد، بهشتی است

آدرس:

الکافی، ج ۷، ص ۴۰۷.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: قتل مبارز مشروطه خواه "حاج میرزا ابراهیم آقا تبریزی" در تهران (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

حاج میرزا ابراهیم آقا تبریزی در حدود سال ۱۲۵۴ ش

(۱۲۹۳ ق) در تبریز به دنیا آمد و تحصیلات خود را در زادگاهش آغاز کرد. وی ظرف مدت کوتاهی، ادبیات عرب، فقه، اصول، کلام و درایه را به خوبی فرا گرفت و پس از آن که از شانزده سالگی تدریس معانی و بیان و منطق را آغاز کرد، در شمار مدرسان تبریز واقع شد. میرزا ابراهیم، ناطقی زبردست و آشنا به مقتضیات جدید بود و بر اثر ایراد سخنرانی هایی با مطالب تازه، در بین مردم تبریز محبوبیت پیدا کرد. پس از صدور فرمان مشروطیت، اصناف تبریز او را به اتفاق آرا به نمایندگی خود برگزیدند. شیخ ابراهیم تبریزی در نخستین روزهای ورود به مجلس شورای ملی، چهره ای وطن خواه، مبارز، بی باک و طرفدار مشروطه از خود نشان داد و چندین نطق تند علیه محمدعلی شاه در مجلس ایراد کرد. وی در خارج از مجلس انجمن تندرویی با نام انجمن غیرت تشکیل داد و همه شب با سخنرانی های تند علیه مظالم حکومت قیام می نمود. او همچنین در مجلس برای تصویب متمم قانون اساسی، نطق های تندی ایراد کرد تا سرانجام آن را به تصویب رسانید. میرزا ابراهیم در روز بمباران مجلس توسط قزاقان، در مجلس بود تا این که به همراه علما و وکلا به پارک امین الدوله پناه برد. نیروی قزاق وقتی از محل اختفا مشروطه خواهان و وکلای مجلس مطلع شد، پارک امین الدوله را محاصره نمود و سپس برای دستگیری آنان وارد باغ گردیدند. شیخ ابراهیم در این درگیری ها هدف چند گلوله قرار گرفت و چند روز بعد کشته شد. وی به هنگام مرگ، سی و سه

سال داشت.

مناسبت ۰۲: شهادت "محمد کچویی" رئیس زندان اوین به دست منافقین (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

شهید محمد کچویی در سال ۱۳۲۹ ش در یک خانواده روستایی دیده به جهان گشود. او پس از طی سنین کودکی و جوانی با نزدیک شدن وقایع ۱۵ خرداد وارد مبارزات سیاسی - مذهبی شد. شهید کچویی با عضویت در هیأت های مؤتلفه اسلامی به فعالیت ها و مبارزات خویش ادامه داد تا اینکه در سال ۵۰ و ۵۱ تحت تعقیب ساواک قرار گرفت. او پس از بازداشت، محکوم به زندان شد و پس از آزادی دوباره به علت مبارزات علیه رژیم مجدداً در سال ۵۳ دستگیر و به حبس ابد محکوم شد. شهید کچویی در جریان اوج گیری انقلاب اسلامی، از زندان آزاد شد و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، اداره زندان اوین را به عهده گرفت. سرانجام این مبارز انقلابی در ۸ تیر ۱۳۶۰ توسط یکی از منافقین به شهادت رسید و به لقاءاللّه دست یافت.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه (ابوالقاسم دانش آشتیانی) (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ ابوالقاسم دانش آشتیانی، در سال ۱۲۹۰ ش (۱۳۲۹ ق) در آشتیان در بیت علم و فضیلت زاده شد. وی که نواده آخوند ملااحمد آشتیانی بود، پس از طی دوران کودکی، به فراگیری علوم دینی روی آورد و در پانزده سالگی راهی حوزه علمیه قم گردید. آیت اللّه دانش آشتیانی تحت سرپرستی عالم بزرگوار میرزا محمد فیض قمی، دروس حوزوی را ادامه داد تا اینکه در درس خارج فقه و اصول ایشان و نیز شیخ عبدالکریم حائری، سیدمحمد حجت کوه کمره ای و سید محمد تقی خوانساری حاضر شد و مبانی علمی اش را استوار ساخت. وی پس از آن که سالیانی برای تبلیغ دین، به زادگاهش بازگشت، با ورود آیت اللّه

بروجردی به قم، یکسره به درس فقه و اصول آن عالم بزرگ حاضر شد و مورد توجه ایشان قرار گرفت تا جایی که سرپرستی کتابخانه مسجد اعظم به او محول شد. آیت اللّه دانش آشتیانی در زمان تصدی این کتابخانه، آن را در ردیف کتابخانه های مشهور کشور در آورد و برای آن نشریه ای راه اندازی نمود. ایشان در جریان نهضت اسلامی مردم به رهبری حضرت امام خمینی(ره)، در مسیر مبارزات ضد رژیم قرار گرفت و نام وی در ذیل تمام اعلامیه های اعتراض آمیز علما و مدرسین حوزه علمیه قم دیده می شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از سوی حضرت امام خمینی، به سِمت امام جمعه آشتیان برگزیده شد و تا پایان عمر، منشأ خدماتی به مردم آن سامان بود. برخی از تالیفات ایشان عبارتند از: تقریرات درس فقه آیت اللّه بروجردی، مجموعه مقالات و ترجمه کتاب سقیفه، رمز نیکبختی و دو سرمایه نفیس.

آن عالم خدمتگزار سرانجام در هشتم تیر ماه ۱۳۸۰ ش برابر با هفتم ربیع الثانی ۱۴۲۲ ق در ۹۰ سالگی بدرود حیات گفت و در صحن حرم حضرت معصومه (س) مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: روز مبارزه با سلاح های شیمیایی و میکروبی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: قیام مردم عراق به رهبری "آیت اللّه شیرازی" علیه استعمار انگلیس (۱۲۹۹ ش)

شرح مناسبت:

با شروع جنگ جهانی اول، انگلیس به بهانه جلوگیری از نفوذ آلمان، با نیروی نظامی خود از دهانه شطالعرب به عراق که جزو قلمرو عثمانی بود، حمله کرد. مردم مسلمان عراق که در این اشغال تحت سلطه اجانب قرار گرفته بودند، با رهبری علمای دین دست به جهاد علیه اشغال گران انگلیس زدند. در این حرکت علمای عراق نه تنها حکم جهاد صادر کردند، بلکه خود در جبهه های مختلف شرکت کرده، به مقابله با نیروهای بیگانه پرداختند. از جمله این رهبران دینی میرزا محمدتقی شیرازی است که حکم جهادی وی نیروی مقاومت را در برابر مهاجمان تزریق کرد و همگان را وارد عرصه جهاد نمود. وی روح مبارزه با انگلستان را در کالبد مسلمانان دمید و خود شجاعانه برای به دست آوردن حقوق پایمال شده عراقیان قیام کرد. ایشان، فتوای تاریخی و حماسی خویش را که غیرت وطنی و دینی مردم عراق را به جوش آورد، در نهم تیرماه ۱۲۹۹ صادر کرد و مردم عراق را برای جهاد مقدس در مقابل بریتانیای تجاوزگر مهیا ساخت. در پی صدور این فتوا، انقلابی ملی و اسلامی معروف به انقلاب ۱۹۲۰ عراق تبلور یافت که سرانجام به رهایی عراق از تسلط انگلستان منجر شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "سیداحمد پیشاوری" ادیب و شاعر (۱۳۰۹ ش)

شرح مناسبت:

سید احمد ادیب پیشاوری در سال ۱۲۲۳ ش (۱۲۶۰ ق) در پیشاور پاکستان چشم به جهان گشود. او از سلسله سادات معروف به اجاق بود که نَسَب آنان در سیر و سلوک به سهروردیه می رسید. ادیب مدتی در افغانستان و خراسان به تحصیل علوم معقول و منقول اشتغال داشت و در همه آنها سرآمد معاصران خود گشت. ادیب در سبزوار

به مـدت دو سال از محضـر فیلسوف کبیر حاج ملاهادی سبزواری و نیز آخونـد ملامحمـد، فرزنـد وی، و آخوند ملا اسـماعیل استفاده کرد و سپس در مشهد ساکن شده، به ادیب پیشاوری یا ادیب هندی مشهور گشت. وی علاوه بر فنون ادبی و عربی و حفظ اشعار و نحو و لغت و حکمت و ریاضیات، در حسن خط نیز استاد بود. ادیب در چهل سالگی به تهران هجرت کرد و تا پایان عمر، در آنجا مانـد. او در سخن، روش استادان قـدیم را بـا موفقیت تمـام دنبـال می کرد و کثرت اطلاع او از فرهنگ اسلامی و علوم مختلف قدیم و تبحرش در لغت پارسی و تازی، باعث شد که شعرش بیش از حد معمول با اطلاعات وسیعش آمیخته شود و به همان نسبت از الطاف و حال و اشتغال بر عواطف رقیق شاعرانه دور افتد. ادیب پیشاوری، تمامی عمر خود را وقـف تحصـیل فضایـل و تزکیه نفس کرد و از زخـارف دنیوی و علایق مـادی آزاد بود و از مـال دنیـا، جز چنـد جلـد کتـاب نـداشت. سید احمـد پیشاوری در طول سالیان متمادی تدریس، شاگردان متعددی را پرورش داد که بعدها هر کدام به مدارج علمی و ادبی دست یافتند. از ادیب آثاری به جای مانده که دیوان اشعار، تصحیح دیوان ناصرخسرو و تعلیقات بر تاریخ بیهقی از آن جمله اند. ادیب پیشاوری سرانجام در نهم تیرماه ۱۳۰۹ ش برابر با سوم صفر ۱۳۴۹ ق در ۸۶ سالگی در تهران درگذشت و در امامزاده عبداللّه تهران مدفون شد.

مناسبت ۰۳: آغاز عملیات بزرگ کربلای ۱(۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

رژیم عراق پس از ناکامی در باز پس گیری فاو و برای جلوگیری از حملات

گسترده ایران، طی یک استراتژی جدید، اقدام به انجام چند حمله کرد که در این میان، شهر مهران را به تصرف درآوَرَد و با هیاهو، آن را به رخ جهانیان کشید. رزمندگان اسلام، در برابر ادعاهای بیهوده رژیم بغداد، خود را آماده کردند تا جواب محکم و قاطعی به عراق بدهند. شش هفته پس از اشغال مهران توسط دشمن، زمینه مساعد می شود تا این شهر، باز پس گرفته شده و استراتژی جدید بعثیان دفع گردد. سرانجام عملیات بزرگ کربلای یک در ساعات اولیه نهم تیر ۱۳۶۵ با رمز یا اباالفضل العباس ادرکنی در منطقه جبهه میانی در مهران و با هدف آزاد سازی این شهر و ارتفاعات مهم منطقه در مساحتی به وسعت ۳۲۰ کیلومتر مربع آغاز و تا ۱۹ تیر ماه ادامه یافت. نتایج عملیات بزرگ کربلای ۱: تلفات نیروی انسانی دشمن: اسیر ۱۴۰۰ نفر؛ کشته و زخمی بیش از ۹۰۰۰ نفر؛ آزاد شدن شهر مهران و ارتفاعات اطراف و خطوط مرزی آن؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۱۱۰ دستگاه انهدامی و ۶۹ دستگاه اغتنامی؛ خودرو: صدها دستگاه انهدامی و ۱۰۰ دستگاه اغتنامی، سلاح نیمه سنگین: مقدار زیادی انهدامی و ۶۱ دستگاه اغتنامی، وسایل مهندسی: ۱۰ دستگاه اغتنامی. عملیات موفق کربلای یک، پایانی بود بر استراتژی دفاع متحرک عراق و نیز نقطه شروع امیدوار کننده ای برای نیروهای خودی جهت انجام عملیات های محدود ایذایی. سرعت عمل، اعتقاد یگان ها، حفاظت عملیات، فریب دشمن، تناسب سازمان رزم با طرح مانور و انجام کارهای مهندسی لازم، از جمله عوامل بارز و مؤثر در این عملیات بود.

–

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: مرگ "سلطان مسعود میرزا" معروف به "ظلُّ السلطان" حاکم ظالم اصفهان (۱۲۹۷ ش)

شرح مناسبت:

سلطان مسعود میرزا، فرزند ارشد ناصرالدین

شاه قاجار در حـدود سال ۱۲۲۸ ش به دنیـا آمـد. وی سه سـال از مظفرالـدین شـاه بزرگ تر بود ولی چون مادرش از خانـدان قاجاریه نبود، به ولایتعهدی منصوب نگشت. مسـعود میرزا در ابتدا با لقب یمین الدوله، حکومت مازندران و استرآباد و سـپس فارس و اصـفهان را به عهده گرفت تا این که لقب ظلُّ السلطان یعنی سایه پادشاه را اخذ کرد. در زمان حکومتش بر فارس، به خاطر ظلم فراوان، عزل شد ولی مدتی بعد به اصفهان رفت و تا ۳۴ سال بعد با ستم حکمرانی نمود. ظل السلطان قشون مجهز و منظمی پدید آورد و با باج گیری و اخذ مالیات های سنگین از رعیت، ثروتی افسانه ای گرد آورد که به اعتراف خودش، برای ده نسل پس از او کافی بود. وی، املاک مردم را با زور و قهر، غصب و تصـرف می کرد و شورش ها را با سـنگدلی سرکوب می نمود. در حدود سال ۱۲۵۹ش که به اوج قدرت رسـیده بود، به پشتوانه ارتش محلی خود، اوامر حکومت مرکزی را نادیده می انگـاشت و در سال ۱۲۶۱ به ناصـرالدین شاه پیشـنهاد کرد که حاضـر است در ازای دریافت مقام ولایتعهدی، مبلغ هنگفتی پیشـکش نماید. وی اندکی بعد به فکر تصاحب سـلطنت افتاد و تا پایان عمر در صدد یافتن آن بود. هرچند که هیچ گاه به این آرزوی خویش نرسـید. ظل السلطان افزون بر بیست و یک هزار سرباز در اختیار داشت و اصرار می کرد تا وزارت جنگ به او واگذار شود. وقتی که خبر مظالم او به گوش ناصرالدین رسید، شاه قاجار درصدد سفر به اصفهان و

بررسی اوضاع آنجا برآمد. در این هنگام ظل السلطان بیمناک به تهران آمد و به شاه و درباریان هدایای نفیس تقدیم نمود.

با این همه، شاه پس از مدت کوتاهی، با صدور فرمانی، او را از سراسر قلمرو حکومتی غیر از اصفهان برکنار نمود. او در تمام دوران سلطنت مظفرالدین شاه نیز حاکم اصفهان بود و با مشروطه خواهان به شدت برخورد می کرد. از دیگر کارهای جنون آمیز او، تخریب آثار و ابنیه های با ارزش دوران صفوی در اصفهان بود تا شاه به این شهر توجهی نداشته باشد و او مطلق العنانِ آن دیار گردد. مسعود میرزا در اواخر عمر مدتی را در اروپا گذراند تا این که پس از دچار شدن به اختلال حواس، در دهم تیر ماه ۱۲۹۷ش برابر با ۲۲ رمضان ۱۳۳۶ ق در حدود هفتاد سالگی به کام مرگ افتاد.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم ربانی سید العلماء و المجتهدین آیت اللّه "سید حسن موسوی بجنوردی" (۱۳۵۴ش)

شرح مناسبت:

سید العلما و المجتهدین آیت اللّه میرزا حسن موسوی بجنوردی معروف به سیدآقا بزرگ در سال ۱۲۷۴ ش (۱۳۱۵ ق) در یکی از روستاهای توابع بجنورد در استان خراسان به دنیا آمد و همان جا نشو و نما یافت. وی سپس به مشهد رفت و علوم عقلی و نقلی را نزد استادانی همچون شیخ آقا بزرگ حکیم، میرزا محمد آیت اللّه زاده خراسانی و ادیب نیشابوری اول فرا گرفت. پس از آن در ۲۷ سالگی برای استفاده از حوزه علمی نجف رهسپار عراق شد و در محضر عالمان بزرگی همچون سید ابوالحسن اصفهانی، میرزای نایینی و آقا ضیاءالدین عراقی به تکمیل تحصیلات خود پرداخت. سید آقا بزرگ با حافظه شگرف و احاطه گسترده ای که بر ادبیات فارسی و

عربی، حکمت، کلام، تفسیر، حدیث، فقه و اصول و اغلب رشته های معارف اسلامی و فلسفه آن داشت، به زودی به عنوان یکی از برجسته ترین مدرسان و مجتهدان حوزه نجف، مشهور گشت، چنان که پس از درگذشت آیت اللّه بروجردی در سال ۱۳۴۰ ش، مرجعیت عامه او برای شیعیان جهان مسلم شد؛ ولی چون فیلسوفی آزاد و فقیهی آزادانديش بود، خود را از مرجعیت کنار کشید و با فروتنی و آزادگی خاص خود، به تحقیق، تالیف و تدریس گرایید. آیت اللّه بجنوردی برای آموزش اجتهاد، روش جدیدی ایجاد کرد که بر پایه آن، یک قاعده فقهی را مطرح می نمود و پس از شرح مستندات و تاریخچه شکل گیری آن قاعده، آن را با مصادیق خارجی تطبیق می داد. این روش در آموزش و پیشرفت فضلا بسیار موثر بوده است. ایشان این روش را در کتاب القواعد الفقهیه در هفت جلد نگاشت که مهم ترین و مفصل ترین کتابی است که در قواعد فقهی شیعه نوشته شده است.

آیت اللّه بجنوردی در نجف حوزه درسی پر رونقی داشت و با مراکز علمی جهان اسلام از قبیل جامع الازهر مصر نیز در ارتباط بود. از وی آثار دیگری بر جای مانده که قَولُنافی الحکمه، یکی از بهترین شرح ها بر اسفار مُلاصدرا، مُنتَهی الاصول، حاشیه بر عروةُ الوثقی و ذَخیرَةُ المَعاد از آن جمله اند. سرانجام این فقیه برجسته و عالم بزرگ در دهم تیرماه ۱۳۵۴ش برابر با بیستم جمادی الثانی ۱۳۹۵ق در هشتاد سالگی در نجف بدرود حیات گفت و در جوار آرامگاه استادش، سید ابوالحسن اصفهانی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عملیات ایذایی ظفر ۴ در منطقه عملیاتی فکه توسط ارتش جمهوری اسلامی (۱۳۶۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح

نمی باشد

مناسبت ۰۴: روز صنعت و معدن

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز صنعت و معدن

متن:

و عَلَّمناهُ صَنعَهَ لَبوسٍ لَکُم لِتُحْصِنَکُم مِن بَأسِکُم

ترجمه:

و به [داوود] فنّ زره [سازی] آموختیم، تا شما را از[خطرات] جنگ حفظ کند

آدرس:

انبیاء، آیه ۸۰.

زیر عنوان:

روز صنعت و معدن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: وَیلٌ لِصُنّاعِ اُمَّتی مِنَ الیَومِ وغَداً

ترجمه:

وای به حال صنعت گران امّت من، از این که در کار مردم امروز و فردا کنند

آدرس:

وسائل الشیعه، ح ۱۲، ص ۳۱۰.

زیر عنوان:

روز صنعت و معدن

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّ اللَّهَ یُحِبُّ المُحتَرِفَ الأمینَ

ترجمه:

به راستی که خداوند پیشه ور امانت دار را دوست دارد

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۱۱۳.

زیر عنوان:

روز صنعت و معدن

متن:

امام علی علیه السلام: لاتَطلُب سُرعَهَ العَمَلِ وَ اطلُبْ تَجویدَهُ؛ فَإنَّ النّاسَ لایَسألونَ فی "کَمْ فَرَغَ مِنَ العَمَلِ"؟ إنَّما یَسألونَ عَن جَودَهِ صَنعَتِهِ

ترجمه:

به دنبال سرعت در انجام دادن کار مباش، بلکه کیفیّت خوب را بجوی. مردم نمی پرسند: "در چند روز کار را به پایان برده است؟" بلکه در پی خوبی و نیکویی محصول کارند

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۲۶۷.

زیر عنوان:

روز صنعت و معدن

متن:

امام صادق علیه السلام: كُلَّ ذِی صِناعَهٍ مُضطَرٌّ إلی ثَلاثِ خِصالٍ یَجتَلِبُ بِهَا المَكسَبَ و هُوَ أن یَكونَ حاذِقاً بِعَمَلِهِ مُؤَدِّیاً لِلأمانَهِ فِیهِ مُستَمیلاً لِمَن استَعمَلَهُ

ترجمه:

هر صنعت گر از سه خصلت گزیر ندارد تا با آنها کسبش را رونق بخشد: در کارش زبردست باشد، امانت دار باشد و نظر کارفرمای خود را [تأمین و] به خود جلب کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۳۶.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: رحلت حکیم، عارف و فیلسوف شهیر "آخوند ملامحمد کاشانی" (۱۲۹۴ش)

شرح مناسبت:

آخوند ملا محمد کاشانی (کاشی)، عارف، فیلسوف، حکیم، فقیه و عالم شیعی در سال ۱۲۱۳ش (۱۲۵۰ق) در کاشان به دنیا آمد و مقدمات علوم را در

زادگاهش پشت سر گذاشت. وی پس از آن راهی اصفهان گردید و حکمت و فلسفه را نزد میرزا حسن نوری و محمدرضا صهبای قمشه ای آموخت تا بدانجا که در علوم عقلی به کمال رسید. آخوند ملامحمد کاشانی از آن پس در مدرسه جده کوچک و مدرسه صدر اصفهان به تدریس علوم عقلی پرداخت و جاذبه درس ایشان که فلسفه را با عرفان می آمیخت، علاقمندان به فلسفه، به ویژه فلسفه ملاصدرا را از شهرهای دور و نزدیک و حتی از کشورهای دیگر به اصفهان می کشاند. آخوند کاشانی در طول ده ها سال تدریس، شاگردان فراوان و فاضلی پرورش داد که حضرات آیات: سیدحسین بروجردی، شیخ محمد حکیم خراسانی، حاج آقا رحیم ارباب، سید محمدرضا خراسانی، آقا ضیاءالدین عراقی، طَرَب اصفهانی، آقا نجفی قوچانی، شیخ هاشم قزوینی و میرزا ابوالقاسم محمد نصیر شیرازی از آن جمله اند. آخوند علاوه بر فقه و اصول و حکمت، در ادبیات عربی و فارسی و ریاضیات نیز تبحر داشت. این فیلسوف و مدرس بزرگ فلسفه صدرالمتألّهین، سرانجام پس از عمری سرشار از تدریس و نشر فلسفه و عرفان در یازدهم تیرماه ۱۲۹۴ش برابر با بیستم شعبان ۱۳۳۳ق در هشتاد و یک سالگی در اصفهان وفات یافت و در قبرستان تخت فولاد اصفهان که مدفن بزرگان بی شماری است، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: انجام عملیات کوچک روح اللّه در نوسود توسط ارتش و سپاه (۱۳۶۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: شهادت عالم مجاهد و فقیه نستوه آیت اللّه "محمد صدوقی" چهارمین شهید محراب (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه محمد صدوقی در سال ۱۲۸۷ ش برابر با ۱۳۲۷ قمری در یزد دیده به جهان گشود. خانواده شهید صدوقی از نواده های مرحوم شیخ صدوق می باشند و پدر او یکی از روحانیون معروف یزد بود. آیت اللّه صدوقی مقداری از تحصیلات خود را در یزد و اصفهان گذراند و سپس برای ادامه تحصیل به قم مهاجرت نمود. وی به مدت ۲۱ سال در قم به فراگیری علوم اسلامی پرداخت و از محضر عالمان نامداری همچون شیخ عبدالکریم حائری یزدی، سیدصدرالدین صدر، سیدمحمدتقی خوانساری، سیدمحمد حجت کوه کَمره ای و حضرت امام خمینی(ره) بهره برد. پس از درگذشت آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری، مؤسس و مدیر حوزه علمیه قم، اداره قسمتی از حوزه علمیه به شهید صدوقی واگذار شد. با رسیدن سال ۱۳۳۰ ش و فوت عالم بزرگ دینی یزد، با درخواست مردم و توصیه حضرت امام و بزرگان به آیت اللّه صدوقی، ایشان به یزد بازگشت و به انجام وظایف دینی و انقلابی پرداخت. این عالم ربانی از آغاز مبارزات حضرت امام خمینی(ره) چه پیش از قیام ۱۵ خرداد و چه پس از آن، همواره از یاران و مروّجان افکار متعالی حضرت امام محسوب می شد. این شخصیت والامقام پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از طرف مردم یزد، برای تدوین قانون اساسی راهی مجلس خبرگان شد و در راه تثبیت اصل ولایت فقیه، تلاش فراوانی از خود نشان داد. ایشان همچنین به عنوان نماینده امام و امام جمعه یزد برگزیده شد و به روشنگری و ارشاد مردم همت گماشت.

سرانجام آیت اللّه محمد صدوقی در روز

۱۱ تیر ۱۳۶۱ مطابق با دهم ماه مبارک رمضان سال ۱۴۰۲ ق، پس از ادای نماز جمعه در حالی که جایگاه را ترک می کرد، منافقی با به آغوش کشیدن آن بزرگوار و منفجر کردن نارنجکی که در دست داشت، ایشان را در خون خود غوطه ور ساخت. در این ترور که در ادامه سیاست و روش پلید منافقین کوردل جهت حذف فیزیکی چهره های فعال، مؤثر و شاخص انقلاب اسلامی صورت گرفت آن شهید بزرگوار که به حق، شیخ الشهداء و چهارمین شهید محراب نامیده شده است، به آرزوی دیرین خود رسید و به معراج خود که شهادت بود، دست یافت.

مناسبت ۰۴: شهادت حجت الاسلام "سیدمحمد حسن حکیم" در زندان رژیم بعث عراق (۱۳۶۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت "محمدعلی زاویه" استاد نگارگری (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمدعلی زاویه از استادان هنر مینیاتور (نگارگری) و تذهیب ایران در سال ۱۳۹۱ به دنیا آمد. وی در نوجوانی به هنرستان کمال الملک رفت. او در رشته مینیاتور و تذهیب تحصیل کرد و پس از چندی با درجه ممتاز در رشته مینیاتور، فارغ التحصیل شد. استاد زاویه در مدت ۶۰ سال کار، بیش از دو هزار اثر از خود به جای گذاشت. اولین اثر استاد زاویه، جایزه بزرگ نمایشگاه نقاشی بروکسل را به خود اختصاص داد. ایشان یکی از سرآمدان تذهیب نگارِ کلام اللّٰه مجید است و چندین قرآن را تذهیب کرده است. استاد زاویه در تذهیب، شیوه ای خاص داشت و از رنگ هایی خاص استفاده می کرد. از جمله آثار استاد زاویه، می توان به چوگان بازی و خسرو و شیرین اشاره کرد که در موزه هنرهای ملی سازمان میراث فرهنگی ایران نگهداری می شوند. استاد زاویه سرانجام به علت سکته مغزی در ۷۸ سالگی در تهران درگذشت.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: قتل "میرزاده عشقی" شاعر و روزنامه نگار آزادی خواه (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

محمدرضا کردستانی معروف به میرزاده عشقی در سال ۱۲۷۲ ش درهمدان به دنیا آمد و در زادگاه خود به آموختن ادب و شعر پرداخت. ذوق و احساسات ادبی او آمیخته با احساسات وطن پرستی، آزادی خواهی و اصلاح طلبی بود و در این راه جسارت، از خود گذشتگی و بی باکی فراوانی نشان داد. عشقی در دوران جنگ جهانی اول، به کشور عثمانی رفت و در مدرسه دارالفنون آنجا تحصیل کرد. او هنگام ریاست وزرایی وثوق الدوله، با قرارداد ۱۹۱۹ مخالفت کرد و مدتی زندانی شد. وی سپس درتهران، روزنامه قرن بیستم را که حاوی مقالات و اشعار تندِ ضد هیئت حاکمه

بود انتشار داد. عشقی در شماره اول این روزنامه، کاریکاتورها، اشعار و مقالات تندی مبنی بر هزل جمهوری و جمهوری خواهان اختصاص داد که بلافاصله از طرف شهربانی، شماره های آن، جمع و سانسور شد و خود میرزاده هم ظاهراً به سبب همین مقالات، در ۱۲ تیر ۱۳۰۳ ش به دست دو ناشناس در ۳۱ سالگی کشته شد و جسدش را در ابن بابویه در ری به خاک سپردند. میرزاده عشقی با آنکه از جوانان آزادی خواه و طرفدار رژیم جمهوری واقعی بود، مع هذا با این جمهوری مصنوعی که توسط رضاخان قلدر به ایرانیان تحمیل می شد، سخت مخالفت می کرد.تابلوهای ایده آل و کفن سیاه از جمله آثار اوست که شامل انتقاد از اوضاع اجتماعی ایران می باشد.

مناسبت ۲۰: رحلت مرزبان حریم تشیع، علامه شیخ "عبدالحسین امینی" صاحب کتاب "الغدیر" (۱۳۴۹ش)

شرح مناسبت:

علامه شیخ عبدالحسین امینی در سال ۱۲۸۱ش (۱۳۲۰ق) در تبریز زاده شد. پس از فراگیری مقدمات علوم حوزوی در تبریز، راهی نجف اشرف شد و از محضر آیات عظام سیدابوتراب خوانساری و سیدمحمد فیروزآبادی فیض برد. ایشان در دوران جوانی به کسب درجه اجتهاد نائل آمد و این اجازه با تأیید و دستخط مراجع بزرگوار و آیات عظام سیدابوالحسن اصفهانی، میرزای نایینی، حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی و شیخ محمدحسین کمپانی اصفهانی همراه بود. وی پس از تکمیل تحصیلات، به تألیف کتاب روی آورد و در ابتدا کتاب شهداءالفضیله، شرح حالی از ۱۳۰ تن از علمای دین را به رشته تحریر در آورد و پس از آن خود را برای نگارش کتاب عظیم الغدیر مهیا ساخت. این کتاب بزرگترین و ارزشمندترین اثر علامه امینی است. ایشان بیشتر اوقات خود را صرف تحقیق و نگارش

این کتاب گرانسنگ نمود و خود آن بزرگوار در این باره می گوید: "هرگاه پشت میز می نشستم که الغدیر را بنویسم مثل اینکه حضرت علی(ع) را در کنار میز می دیدم که مطالب را به من دیکته می فرمود". علامه امینی برای یافتن مدارک معتبر درباره حدیث غدیر و سایر مطالب مربوط به اهل بیت(ع)، بارها به کشورهای مختلف سفر کرد و ده هزار کتاب را مطالعه نمود. این عالمِ محقق هم چنین کتابخانه ای با ۴۲ هزار کتاب در نجف اشرف با نام کتابخانه امیرالمؤمنین(ع) تاسیس کرد و به همراه جمعی از یاران و با نسخه برداری از کتب نایاب و منحصر به فردِ اسلامی، گنجینه نفیسی از آثار مذهبی را جمع آوری نمود.

سرانجام علامه امینی، این عالم ربانی و رضوانی در دوازدهم تیرماه ۱۳۴۹ ش برابر با ۲۸ ربیع الثانی ۱۳۹۰ ق در هفتاد سالگی بدرود حیات گفت و در کتابخانه اش به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: سرنگونی هواپیمای مسافربری ایران توسط ناوگان آمریکایی در خلیج فارس (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

در دوازدهم تیرماه ۱۳۶۷ ش روز برابر با سوم ژوئیه ۱۹۸۸ م، هواپیمای مسافربری ایرباس ایران که از بندرعباس عازم دُبی بود، بر فراز آب های خلیج فارس و در نزدیکی جزیره هنگام مورد هجوم یگان های دریایی متجاوز آمریکایی مستقر در آب های خلیج فارس قرار گرفت و سقوط کرد. این هواپیما که با موشک ناو جنگی وینسنس مورد حمله عمدی نیروهای تجاوزگر و جنایت پیشه شیطان بزرگ قرار گرفت حامل ۲۹۸ مسافر و خدمه بود که تمامی آنها اعم از مرد و زن و کودک و نوجوان و کهنسال با وقوع این جنایت فجیع به شهادت رسیدند. در میان سرنشینان هواپیما، ۶۶ کودک

زیر ۱۲ سال، ۵۲ زن و ۴۶ تن تبعه کشورهای خارجی نیز بودند که کشته شدند. ساقط کردن هواپیمای مسافربری ایران از سوی جنایتکاران آمریکایی، در حقیقت یکی دیگر از مراحل رویارویی استکبار جهانی با جمهوری اسلامی ایران برای تقویت متجاوزان عراقی در جبهه های جنگ و به زانو در آوردن مسؤولان نظام جمهوری اسلامی ایران بود. پس از سقوط این هواپیما، مقامات آمریکایی برای توجیه این جنایت نابخشودنی، دلایل ضد و نقیضی عنوان کردند و کوشیدند این اقدام خصمانه را یک اشتباه قلمداد کنند. اما با توجه به مجهز بودن کشتی جنگی وینسنس به پیشرفته ترین سیستم های راداری و رایانه ای و هم چنین مشخص بودن نوع هواپیمای در حال پرواز، مسلَّم شد که احتمال اشتباه وجود نداشته و این اقدام، کاملاً خصمانه بوده است. با این حال مقام های آمریکایی پس از چندی، در توهینی آشکار به ملت ایران، مدال شجاعت بر گردن ناخدای این ناو انداختند و بدین سان حمایت رسمی خود را از این جنایت اعلام نمودند.

به هر تقدیر، این جنایت نیز در کنار جنایات بی شمار دولت آمریکا، در پرونده سیاه استکبار جهانی ثبت شد و لکه ننگ دیگری بر تارک آن جنایت پیشگان نقش بست.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تبعید دسته جمعی علمای بزرگ شیعه از عتبات عالیاتِ عراق به ایران (۱۳۰۲ ق)

شرح مناسبت:

پس از پایان جنگ جهانی اول و تسلط انگلستان بر امور کشور عراق، علمای نجف طی فتواهایی، حضور آنان را محکوم کرده و علیه انتخابات فرمایشی عراق که تحت نظر انگلیس بود، احکامی صادر کردند. این عمل آنان با خشم مقامات انگلیسی مواجه شد از اینرو با اصرار استعمارگران، حاکمان عراق دستور تبعید علمای بین النهرین به ایران را صادر کردند. آیات

عظام سید ابوالحسن اصفهانی، میرزا حسین نایینی، و سی تن دیگر از بزرگان دینی، از جمله علمای تبعید شده بودند. دولت ایران به محض اطلاع از این موضوع، فوراً دست به اقدام زد و سایر ماموران دولتی موظف شدند ازعلما به وضع شایسته ای استقبال و تجلیل نمایند و آنچه لازمه احترام و بزرگداشت است درباره آنان اجرا کنند. این تبعید، واکنش شدید علمای ایران را دربرداشت و تجمعات اعتراض آمیزی در تهران و شهرستان ها بر پا گردید. پس از مدتی علمای تبعیدی وارد قم شده و مورد استقبال گرم مردم و روحانیون قرار گرفتند. دولت ایران به این هتك حرمت نسبت به فقها اعتراض کرد و از دولت عراق خواست به هر نحو ممکن، از آنان اعاده حیثیت شود. درنتیجه، حکومت عراق، نمایندگان ویژه ای را به تهران فرستاد تا درباره بازگشت آقایان مراجع مذاکره کنند وقرار شد هرکدام که مایل بودند بدون قید و شرط به عراق برگردند. سرانجام این بازگشت به وضع آبرومندی انجام گرفت.

مناسبت ۰۲: امضای عهدنامه بین ایران و عراق در مورد اختلافات مرزی دو کشور، تحت فشار انگلستان (۱۳۱۶ ش)

شرح مناسبت:

اختلافات مرزی درباره اروندرود از سال ها قبل مورد منازعه دو کشور ایران و عراق بود. از این رو در سال ۱۳۱۱ ش با سفر مقامات بلند پایه عراق به ایران، قرار بر رفع این اختلافات گردید ولی با کارشکنی های پنهان استعمار بریتانیا این مذاکرات به نتیجه مطلوب دست نیافت. در این حال، عراق در سال ۱۳۱۳ ش رسماً به جامعه ملل شکایت کرد و ایران را به نادیده انگاشتن تعهدات مرزی متهم نمود. این شکایت، اختلافات دو کشور را افزایش داد و این مسأله برای نخستین بار به ارگان های بین المللی کشیده

شـد. در همین اوضـاع که جو تشـنج بالاـ گرفته بود، وزیر خـارجه عراق در سال ۱۳۱۴ برای مـذاکرات پیرامون حل اختلافات مرزی وارد تهران شـد و اعلاـم کرد که آماده انـد تا مرز رسـمی دو کشور را به رسـمیت بشناسـند. ایرانی ها نیز که تحت فشار مسـتقیم و غیر مسـتقیم دولتمردان انگلیسـی برای رفع اختلافـات خود بـا عراق و تشـکیل یـک جبهه مشترک برای جلوگیری از نفوذ شوروی به خاورمیانه قرار گرفته بودند به ناچار با این درخواست موافقت کردند. در نتیجه، عراق شکایت خود را رسماً از جامعه ملل پس گرفت. سـرانجام در تاریـخ ۱۳ تیرماه ۱۳۱۶ ش (۴ ژوئیه ۱۹۳۷ م) عهـدنامه ای میـان ایران و عراق زیر فشار و نفوذ انگلسـتان به امضا رسـید که درجهت منافع انگلسـتان در منطقه بود. این عهدنامه در اسـفند آن سال در مجالس دو کشور تصویب و در سی ام خرداد سال ۱۳۱۷، اسـناد آن در بغداد میان وزرای خارجه دو کشور مبادله شد. مدتی پس از امضای این عهـدنامه، بـاز هم اختلافات دو کشور ادامه یافت تا اینکه در حـدود چهل سال بعـد نیز قرارداد ۱۳۵۳ ش برابر با ۱۹۷۵ الجزایر بین دو طرف به امضا رسید.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "محمدمعین" ادیب برجسته معاصر (۱۳۵۰ ش)

شرح مناسبت:

دکترمحمد معین در سال ۱۲۹۷ ش در شهر رشت و در خانواده ای روحانی به دنیا آمد. به هنگام طفولیتِ، نخست مادر و پس از ۵ روز پـدر را از دست داد و از آن پس، پدربزرگش به تربیت وی همت گماشت. وی پس از اخذ دیپلم، لیسانس ادبیات و فلسفه و علوم تربیتی را از دارالفنون گرفت و به وسیله آموزش مکاتبه ای، از آموزشگاه روانشناسی

بروکسل (بلژیک) خطشناسی، قیافه شناسی و مغزشناسی را فرا گرفت. این ادیب سرشناس اولین فرد دارای درجه دکترای ادبیات فارسی در ایران است. در سال ۱۳۳۶ که سازمان لغتنامه دهخدا به دانشکده ادبیات دانشگاه تهران انتقال یافت، طبق اساسنامه شورای دانشگاه، ریاست آن سازمان به عهده دکتر معین محول گردید. از این استاد بزرگ ادب فارسی تالیفات متعددی بر جای مانده که فرهنگ لغت و اعلام معین، مشهورترین آنهاست. وی علاوه بر اخذ نشان های متعدد علمی در داخل کشور، در پائیز ۱۳۴۰ ش نیز از طرف دولت فرانسه، نشان عالی هنر و ادب را دریافت کرد. دکتر معین در نهم آذر ۱۳۴۵ ش در دفتر گروه زبان و ادبیات فارسی دچار بی هوشی موقت شد و در بیمارستان بستری گردید. بر اثر همین عارضه وی به حالت اغماء افتاد و در مرداد ۱۳۴۶ با همان حال جهت معالجه به کانادا اعزام شد. معالجات سودی نبخشید و سرانجام پس از حدود ۵ سال که در اغما بود در ۱۳ تیرماه ۱۳۵۰ در ۵۳ سالگی به رحمت ایزدی پیوست.

مناسبت ۰۴: شهادت "سیدرضا دستواره" قائم مقام لشگر ۲۷ محمدرسول اللّه(ص) (۱۳۶۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز مبارزه با بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه مجاهد و عالم بزرگ شیعه آیت اللّه "محمدتقی نجفی اصفهانی" (۱۲۹۳ ش)

شرح مناسبت:

شیخ محمدتقی بن شیخ محمدتهرانی رازی، معروف به آقا نجفی در حدود سال ۱۲۲۵ ش (۱۲۶۲ ق) در اصفهان چشم به جهان گشود. وی در زادگاه خود به تحصیل علوم دینی روی آورد و پس از حضور در درس بزرگان آن سامان به مقام عالی اجتهاد دست یافت. شیخ محمد تقی رازی، از بزرگان علمای امامیه اوایل سده چهاردهم هجری قمری بود که او را به عنوان جامع علوم معقول و منقول و حاوی فروع و اصول و قوت حافظه شناخته اند. آقا نجفی در جنبش تنباکو از آغازگران مبارزه و دارای نفوذ معنوی فراوانی در منطقه بود. وی در دوران مرجعیت خود، در کمک به مردم و رفع ستم از ایشان اهتمام می ورزید و در جهت تامین وسایل آسایش آنان کوشش می کرد. از این عالم بزرگوار بیش از صد اثر باقی مانده است که آداب الصلاه، آداب العارفین، الاجتهادُ والتقلید، اسرارُ آلایات، اسرارُ الاَحکام، اسرارُ الزیارات، اسرار الشریعه، اصول الدین و الافاضات المَکْنوُنَه و انوار العارفین از آن جمله است. این فقیه وارسته سرانجام در چهاردهم تیرماه ۱۲۹۳ ش برابر با ۱۱ شعبان ۱۳۳۱ یا ۱۳۳۲ ق در اصفهان وفات یافت و نزدیک امامزاده احمد بن علی بن امام محمدباقر(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: افتتاح اولین خط اتوبوسرانی شرکت واحد در تهران (۱۳۳۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت خطاط شهیر، استاد "میرزا طاهر خوشنویس تبریزی" (۱۳۵۵ ش)

شرح مناسبت:

میرزا طاهر خوشنویس فرزند عبدالرحمان، خطاط برجسته معاصر، در سال ۱۲۶۷ ش در خانواده ای روحانی در تبریز به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را از هفت سالگی نزد پدر آغاز کرد و در محضر او به قرائت قرآن پرداخت. میرزا طاهر سپس صرف و نحو و فقه را فرا گرفت و چون علاقه وافری به هنر خوشنویسی داشت در اثر پشتکار و تمرین بسیار توانست در اصول و قواعد هنر خط به استادی برسد. مرتبه میرزا طاهر خوشنویس در هنر خوشنویسی به درجه ای است که استادان این فن به مهارت او در خط نسخ معترفند. این استاد گرانپایه در طول حیات خود کتب فراوانی را خوشنویسی نمود که نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، مفاتیح الجنان، منتهی الآمال و قرآن های متعدد از آن جمله اند. میرزا طاهر خوشنویس سرانجام در هشتاد و هشت سالگی در سال ۱۳۵۵ شمسی درگذشت و به دیدار معبود شتافت.

مناسبت ۰۴: ربودن دیپلمات های ایرانی در لبنان توسط صهیونیست ها (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

در چهاردهم تیرماه ۱۳۶۱ ش، سه دیپلمات و خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران در بیروت، در چهل کیلومتری شمال این شهر در حالی که عازم محل کار خود در سفارت ایران بودند، توسط نیروهای حزب فالانژ لبنان ربوده شدند. در آن زمان، ارتش رژیم صهیونیستی به لبنان حمله کرده بود و حزب فالانژ، همکاری نزدیکی با این رژیم اشغالگر داشت. اگرچه ابتدا گفته می شد که سیدمحسن موسوی کاردار جمهوری اسلامی ایران در بیروت و همراهانش کشته شده اند؛ اما شواهد و مدارک موجود، حاکی از آن است که آنها در اسارت رژیم صهیونیستی می باشند. با وجود اقدامات متعدد جمهوری اسلامی، برای آزادسازی دیپلمات ها و اتباع

خود از چنگال رژیم صهیونیستی، این رژیم هنوز تن به این کار نداده است. برادر پاسدار حاج احمد متوسلیان از فرماندهان سپاه نیز جزو دیپلمات ها بوده است.

مناسبت ۵-۰: درگذشت دکتر "کریم سنجابی" وزیر امور خارجه دولت موقت (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

کریم سنجابی در سال ۱۲۸۳ ش در کرمانشاه به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات، در ایران و اروپا به استادی دانشگاه رسید و در سال ۱۳۲۵ به ریاست دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دست یافت. سنجابی پس از موضوع ملی شدن صنعت نفت و شکل گیری جبهه ملی، وارد این حزب شد و در دولت دکتر مصدق به وزارت فرهنگ رسید. وی در طول یک سال وزارت فرهنگ، نه تنها قدمی برای اصلاح فرهنگ برنداشت، بلکه اوضاع آشفته آن وزارتخانه را آشفته تر کرد. دکتر سنجابی پس از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲، مدت ها به حالت اختفا زندگی می کرد تا اینکه با وساطت یکی از متنفذین، بار دیگر کرسی استادی گرفت. او پس از پانزده خرداد ۴۲، بار دیگر وارد مبارزات سیاسی شد و چندین بار به زندان افتاد تا اینکه در سال ۱۳۵۷ رهبر جبهه ملی ایران شد و به طور علنی علیه شاه و رژیم مبارزه کرد. کریم سنجابی در آبان ۱۳۵۷ به دیدار شاه رفت ولی به دلیل شرایط زمان، پیشنهاد نخست وزیری محمدرضا پهلوی را نپذیرفت. وی پس از پیروزی انقلاب در کابینه مهندس بازرگان به وزارت امور خارجه منصوب شد و پس از چند ماه فعالیت، در اعتراض به اشغال لانه جاسوسی آمریکا به همراه سایر اعضای کابینه استعفا داد. سرانجام دکتر سنجابی پس از سال ها اقامت در اروپا و آمریکا در سال ۱۳۷۴ ش

در ۹۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: روز قلم

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: تصویب قرارداد الحاق ایران به سازمان یونسکو در پاریس توسط مجلس شورای ملی (۱۳۲۷ش)

شرح مناسبت:

سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد، یونسکو، پس از پایان جنگ جهانی دوم در پاریس با حضور نمایندگان ۴۳ کشور تاسیس شد. یونسکو علاوه بر توجه به امور علمی، تربیتی و فرهنگی کشورهای عضو، به مرمت خسارات فرهنگی ناشی از جنگ و نیز کوشش در راستای گسترش صلح و رفع سوء تفاهمات بین المللی می پردازد. از این رو، دولت ایران در ۳۰ اردیبهشت ماه سال ۱۳۲۵ ش، قبول اساسنامه یونسکو را در هیئت وزیران به تصویب رساند. در نهایت قرارداد الحاق ایران به این سازمان در نیمه تیرماه سال ۱۳۲۷ ش از تصویب مجلس شورای ملی گذشت و کمیسیون مزبور، فعالیت رسمی خود را شروع کرد. تالیف و چاپ کتاب ایران به زبان انگلیسی، شناسایی و معرفی ارزش های فرهنگی ایران برای دیگر کشورها و حفظ میراث فرهنگی کشور و دیگر فعالیت های فرهنگی، از جمله کارهای این کمیسیون به شمار می رفت.

مناسبت ۰۲: شهادت مهندس "علی انصاری" استاندار انقلابی گیلان به دست منافقین (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

شهید علی انصاری در سال ۱۳۲۳ ش در شهرستان رودسر در استان گیلان به دنیا آمد. وی پس از قبولی در دانشگاه وارد دانشکده افسری شد ولی به خاطر فعالیت های سیاسی و مذهبی از آن دانشکده اخراج شد و به آموزگاری روی آورد. شهید انصاری پس از ده سال معلمی توانست همزمان دروس دانشگاهی را ادامه داده و فارغ التحصیل گردد. وی در سال ۱۳۵۴ ش برای ادامه تحصیل به آمریکا رفت و تاپایان دوره دکترا، تحصیلات خود را گذراند، اما به دلیل پیروزی انقلاب اسلامی، دفاع از رساله دکترای خود را ناتمام گذاشت و به ایران بازگشت. شهید انصاری همچنین در سال ۱۳۵۵ ش، سفری به

لبنان داشت و با شهید چمران و امام موسی صدر دیدار نمود. وی در سال ۱۳۵۸، عهده دار استانداری گیلان شد و در برخورد با گروه های سیاسی مخالف نظام و منحرف، بسیار سخت گیر و فعال بود. سرانجام این انقلابی فداکار در بامداد پانزدهم تیرماه ۱۳۶۰ ش، بر اساس راهبرد ترور فیزیکی یاران انقلاب از سوی منافقینِ تروریست، مورد هجوم آنان واقع گردید و در ۳۷ سالگی شربت شهادت را نوشید.

مناسبت ۰۳: تصویب لایحه تقسیمات کشوری در مجلس شورای اسلامی (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

پس از بحث و بررسی جزئیات و ضوابط تقسیمات کشوری، نظام کلی تقسیمات با این شرح تصویب شد. از لحاظ نظام اداری، دهستان تابع بخش، بخش تابع شهرستان، شهرستان تابع استان و استان تابع تشکیلات مرکزی است. هرگونه انتزاع، الحاق، تبدیل، ایجاد، ادغام و نیز تعیین و تغییر مرکزیت و تغییر نام و نامگذاری واحدهای تقسیمات کشوری به جز استان، بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران خواهد بود و رعایت محدوده کلیه واحدهای تقسیماتی برای تمامی واحدها و سازمان های اداری (اجرایی و قضایی) و نهادهای انقلاب اسلامی کشور لازم است.

مناسبت ۰۴: رحلت آیت اللّٰه "سیدجواد خامنه ای" پدر بزرگوار مقام معظم رهبری "آیت اللّٰه خامنه ای" (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدجواد حسینی خامنه ای، از علمای بزرگ، مجتهدان پرهیزگار و روحانیون زاهدِ روزگار، در حدود سال ۱۲۷۴ش (۱۳۱۳ق) در شهرستان خامنه در نزدیکی تبریز در آذربایجان شرقی زاده شد و تحت تربیت پدری فقیه و عالم رشد کرد. وی در جوانی سفری به عتبات عالیات و مشهد مقدس انجام داد و در همین سفر بود که معنویت و صفای روحانی حوزه علمیه مشهد او را مجذوب ساخت و رَحل اقامت دائمی در آن شهر افکند. سید جواد در مشهد از حوزه درسی آیت اللّٰه آقازاده خراسانی و حاج آقا حسین قمی کسب فیض نمود و به مدارج عالی رسید. ایشان در سال ۱۳۰۵ش برای ادامه تحصیل به نجف اشرف عزیمت نمود و در درس حضرات آیات: میرزای نایینی و سیدابوالحسن اصفهانی شرکت جست. آیت اللّٰه سید جواد خامنه ای در روزهای سیاه اختناق رژیم ستم شاهی، رنج و فشار روزافزون آن دستگاه جبار را بر خانواده و فرزندان خود تحمل کرد و در همه عمر، روی خوش

به دشـمنان اسـلام نشان نداد. از دامان این عالم بزرگوار، فخر عالم اسـلام و تشیع، مقام معظم رهبری، حضـرت آیت اللّٰه سـید علی خامنه ای برخاسـته است. این فقیه فرزانه سـرانجام پس از سال ها تـدریس و زنـدگی فقیرانه و در کمال زهـد و قناعت در پانزدهم تیر ۱۳۶۵ ش برابر با ۲۷ شوال ۱۴۰۶ق در ۹۱ سالگی وفات یافت و در جوار مرقـد مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شـد. در هنگام فوت این عالم بزرگوار، فرزنـد برومنـد ایشان، حضـرت آیت اللّٰه "خامنه ای" مـدظله، دوران ریاست جمهوری خود را می گذراندند.

-

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: رحلت عالم ربانی آیت اللّٰه "زین العابدین مرندی" (۱۳۰۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شـیخ زین العابـدین بن اسـماعیل مرنـدی، در سـال ۱۲۲۹ش (۱۲۶۶ق) در مرنـد در آذربایجـان شـرقی به دنیا آمـد و مقدمات علوم و معارف اسلامی را در زادگاهش سپری نمود. وی پس از آن راهی نجف گردید و از محضر عالمان نام آوری همچون میرزای بزرگ شـیرازی و میرزاحبیب اللّٰه رشتی بهره منـد شد. آیت اللّٰه مرندی پس از سالیانی حضور در درس مراجع بزرگوار تقلیـد، خود به تـدریس پرداخت و شـاگردانی پرورش داد. این عـالم ربـانی پس از مـدتی در بخشـی از آذربایجان به عنوان مرجع تقلیـد مطرح شـد و رسـاله عملیه ایشـان به نام مِنهاجُ العِباد منتشـر گردیـد. آیت اللّٰه مرنـدی سـرانجام در شانزدهم تیرماه ۱۳۰۱ش برابر با دوازدهم ذی قعده ۱۳۴۰ق در ۷۲ سالگی به لقاءاللّٰه شتافت و در وادی السلام نجف اشرف مدفون شد.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه اصولی و عالم دینی "آیت اللّٰه میرزا ابوالهدی کرباسی" (۱۳۱۶ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا ابوالهدی کرباسـی (کلباسی) در اواخر قرن سیزدهم هجری قمری در خاندانی عالم پرور در اصفهان به دنیا آمد و تحصـیلات خود را در محضـر پـدر و عـده ای دیگر از علمـا گذارنـد. وی سـپس برای تکمیـل دروس خود در حـدود سـال ۱۲۸۱ش رهسـپار نجـف اشـرف گردیـد و در درس خـارج اصـول و فقـه حضـرات آیـات آخوندملامحمـدکاظم خراسـانی و سیدمحمدکاظم یزدی شـرکت جست. آیت اللّٰه کرباسـی پس از سالیانی توقف در نجف و رسـیدن به مقامات عالی اجتهاد، به زادگـاه خـود بـازگشت و حلقه درس خـارج فقه، اصول و درایه و رجـال خود را تشـکیل داد. این فقیه عـالی مقـام از عالمـانی همچون سید حسن صدر، میرزا هاشم خوانساری چهار سوقی و ملا علی محمد نجف آبادی اجازه روایت داشت و خود

نیز از مشایخ اجازه حضرات آیات: سید شهاب الدین مرعشی نجفی، سید حسین خراسانی و شیخ عبدالحسین گروسی بود. آیت اللّه کرباسی همچنین کتب متعددی را به رشته تحریر درآورد که حاشیه بر کفایهُ الاصول، البَدرُالتّمام، زَلّاتُ الاَقدام و الفوائدُ الرّجالیه از آن جمله اند. این فقیه جلیل سرانجام در شانزدهم تیرماه ۱۳۱۶ ش برابر با بیست و هفتم ربیع الثانی ۱۳۵۶ ق درگذشت و در مقبره خانوادگی شان در قبرستان تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت شاعر اهل بیت استاد "سید رضا حسینی" ملقب به "سعدی زمان" (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد سیدرضا حسینی مُلَقَّب به سعدی زمان در سال ۱۲۸۹ ش در آذربایجان به دنیا آمد و پس از تکمیل تحصیلات مقدماتی و کسب علم در محضر استادان زمان، در شمار فضلای سرشناس قرار گرفت. وی علاوه بر تبحر در ادبیات فارسی و ترکی و عربی، به تحصیل علوم متداول، توجه عمیق نشان داد و توانست در کلام، منطق، تاریخ، حدیث، فقه، تفسیر قرآن و حقوق و عرفان، اطلاعات وسیعی به دست آورد. سیدرضا از ابتدای تحصیل، قریحه شاعریش شکوفا شد و از چهارده سالگی زبان به شعر گشود. هنوز جوان بود که نامش بر زبان ها افتاد و به جهت خلوص نیت و دلبستگی شدیدی که به خاندان عصمت و طهارت داشت، قریحه و قلمش را در زمینه نشر فضایل و مناقب و مراثی آن بزرگواران به کارگرفت. وی در آن زمان با انتشار مجموعه شعری اش در این زمینه، تحسین و تمجید علما و استادان نامدار شعر و ادب را برانگیخت و شهرتش آذربایجان را فرا گرفت. استاد حسینی یکی از درخشان ترین چهره های ادبیاتِ مرثیه ترکی آذری است و با ظهور وی

در این عرصه، تحولی چشمگیر در روند عادی نوحه سرایی و مدیحه پردازی زبانِ اسلامی پدید آمد. استاد حسینی سرگذشت و مصائب خاندان بزرگوار رسالت و ولایت را از مآخذ معتبر اسلامی، اعم از شیعه و سنّی استخراج می کرد و آنها را با زبانی شاعرانه و آمیزه ای از حماسه و عاطفه بیان می نمود و اشعاری گیرا و دلنشین می سرود. وی سعی داشت با استفاده از منابع معتبر، مرثیه های رسا و دور از آمیختگی به تحریف و خرافات به وجود آوَرَد که تلاش او باعث ایجاد جریانی اصلاح گرا در عرصه ادبیات و شعر مذهبی آذربایجان گردید.

از این شاعر متعهد، آثار ادبی متعددی بر جای مانده که لمعات حسینی، نجوم درخشان، بهار بی خزان و آثار الحسینی در ۲ جلد از آن جمله اند. استاد سید رضا حسینی به وارستگی زیست تا آن که در تیرماه ۱۳۶۵ ش در ۷۶ سالگی درگذشت و در حرم حضرت عبدالعظیم دفن شد.

مناسبت ۰۴: روز مالیات

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: انعقاد پیمان "سعد آباد" در تهران (۱۳۱۶ ش)

شرح مناسبت:

ایران، قبل از جنگ جهانی دوم، تحت نفوذ سیاست استعماری انگلیس بود و قدرت متمرکز رضاخان، اداره مملکت را با استبداد تمام برعهده داشت. با روی کار آمدن آتاتورک در ترکیه، با تحریک انگلستان و برای این که شوروی در حلقه محاصره قرار داشته باشد، در هفدهم تیرماه ۱۳۱۶ ش برابر با هشتم ژوئیه ۱۹۳۷ م، پیمان دوستی و عدم تجاوز بین ایران، ترکیه، افغانستان و عراق در کاخ سعدآباد تهران به امضا رسید. به موجب این پیمان، این دولت ها متعهد شدند که سیاست خارجی هماهنگی داشته باشند و در مقابله با خطر کمونیسم که هر یک از دولت های آنان را تهدید کند، همدیگر را مورد حمایت قرار دهند. همچنین دولت های عضو ضمن این که نباید در امور داخلی هم دخالت کنند، باید در کلیه اختلافات بین المللی که با منافع آنان مربوط است، مشورت نمایند و علیه هم، عملیات تجاوزکارانه نداشته باشند. اما درعمل، این پیمان، توخالی و پوچ بود و ایران خود همکاری وسیعی با آلمان که شریک شوروی بود، داشت و کارشناسان آلمانی در مؤسسات بسیاری در ایران خدمت می کردند.

مناسبت ۰۲: درگذشت استاد خوشنویس "احمد نجفی زنجانی" (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

استاد احمد نجفی زنجانی مشهور به معصومی یا معصومی خوشنویس در سال ۱۲۸۷ ش در نجف اشرف به دنیا آمد. از آن جا

که وی به آموختن فنون خط علاقه داشت، ضـمن تحصیل، به فراگیری این هنر پرداخت و در ۲۵ سالگی در زمره خوشنویسان عصـر درآمـد و به کتیبه نویسـی روی آورد. کتیبه های درب طلای بارگاه امام علی(ع)، کتابخانه حضـرت امیر(ع)، درب نقره حرم سامرا، ضریح آرامگاه مسلم بن عقیل در کوفه، ضریح حضرت

عبدالعظیم(ع) در شهر ری، ضریح حضرت رقیه(س) در شام، ضریح امام رضا(ع) و کتیبه های مسجد اعظم و مسجد آیینه و موزه قم و ده ها اثر ارزشمند در داخل و خارج از کشور به دست توانا و هنرمند این استاد گرانقدر نگاشته شده است. علاوه بر این، به دستور وزارت فرهنگ، عموم اصلاحات کتیبه های تاریخی در سراسر کشور و شجره نامه های انساب سادات و استنساخ کتب قیمتی و تکمیل قرآن های خطی و گرانبها توسط وی انجام گرفت. استاد معصومی از خوشنویسانی است که در نوشتن انواع خط از قبیل نسخ، ثلث، رقاع، کوفی، نستعلیق، شکسته، طغرا و ... مهارت داشت. وی در انجمن خوشنویسان ایران به سمت استادی در امر تعلیم خط ثلث مشغول و تا پایان عمر در این خدمت بود. قرآن، مفاتیح الجنان، مناسک حج، رسم المشق و غیره از جمله کتابت های اوست. این خوشنویس برجسته به هنگام فوت ۷۴ سال داشت.

مناسبت ۰۳: شهادت آیت اللّه "محمد مهدی ربانی املشی" عضو فقهای شورای نگهبان (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدمهدی ربانی املشی در سال ۱۳۱۳ شمسی (نیمه شعبان ۱۳۵۳ ق) در خانواده روحانی در قم متولد شد. وی در خدمت پدرش مراتب علمی خویش را آغاز و پس از طی مراحل مقدماتی و سطح علوم حوزوی، از محضر بزرگانی چون آیت اللّه بروجردی و امام خمینی(ره) استفاده نمود. آیت اللّه ربانی از ۱۷ سالگی در مسیر امور سیاسی قرار گرفت و در قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ فعالانه در خدمت نهضت اسلامی بود. وی با انجام سفرهای مختلف، به سخنرانی های تندی علیه رژیم می پرداخت و در این راه متحمل شش سال زندان و شکنجه و شش سال تبعید گردید. آیت

اللّه ربانی املشی یکی از اعضای فعال جامعه مدرسین حوزه علمیه قم به شمار می رفت و پس از پیروزی انقلاب مسئولیت های مختلفی را عهده دار بود که عضویت در شورای عالی انقلاب فرهنگی، دادستانی کل کشور، عضویت شورای عالی قضایی، عضویت در شورای نگهبان و نمایندگی مجلس خبرگان از آن جمله اند. سرانجام این عالم ربانی و مجاهد نستوه، پس از سال ها فعالیت و مبارزه خالصانه در راه اسلام، در بامداد هفدهم تیرماه ۱۳۶۴ ش در اثر یک بیماری رنج آور که زمینه آن را دشمنان اسلام و انقلاب در او به وجود آورده بودند، در ۵۱ سالگی به شهادت رسید و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: درگذشت "محمد علی ناصح" ادیب و شاعر معاصر (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

محمدعلی ناصح، متخلص به ناصح در سال ۱۲۷۸ در تهران به دنیا آمد و علاوه بر فراگیری علوم جدید به آموختن علوم قدیمه نیز پرداخت. ناصح از سال ۱۲۹۷ که انجمن ادبی ایران به همت وحید دستگردی در تهران تأسیس شد از اعضای آن بود. او بعدها ریاست این انجمن را تا پایان عمر به عهده گرفت. شرح بوستان سعدی، شرح حال خاقانی شروانی و نیز دیوان اشعار، از او به جای مانده است. محمدعلی ناصح به هنگام فوت، ۸۷ سال داشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت فقیه جلیل و محقق فرزانه آیت اللّه "سیدمحمدحسین حسینی تهرانی" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمدحسین حسینی تهرانی در سال ۱۳۰۵ ش (۱۳۴۵ ق) در تهران در بیت علم و فضل دیده به جهان گشود. وی در نوجوانی وارد حوزه علمیه قم شد و از محضر علمای بزرگی چون آیات عظام سید حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد و علامه طباطبایی بهره برد. سید محمد حسین سپس در ۲۵ سالگی به نجف رفت و از استادانی نظیر حضرات آیات: سید ابوالقاسم خویی و سید محمود شاهرودی بهره ها برد. وی پس از هفت سال و طی مدارج عالی علمی به تهران بازگشت و به اشاعه مکتب تشیع و ابلاغ رسالت دینی همت گماشت. آیت اللّه حسینی تهرانی پس از پیروزی انقلاب اسلامی به مشهد عزیمت کرد و به تدریس و تربیت شاگردان و راهنمایی مؤمنین پرداخت. از این عالم بزرگوار بیش از ۴۰ عنوان کتاب در ۷۵ جلد برجای مانده است که از مطالعه آن ها، تبحّر فراوان مؤلف در علوم مختلف اسلامی همچون: کلام، فقه، اصول، تفسیر، حدیث، تاریخ، تراجم، حکمت، فلسفه، سیاست، ادبیات، طب، عرفان و اخلاق نمودار است. از جمله آثار

این عالم بزرگوار عبارتند از: امام شناسی در ۱۸ جلد، معادشناسی در ۱۰ جلد، مهر تابان، روح مجرد و نیز نور ملکوت قرآن در ۴ جلد. این عالم فرزانه سرانجام در ۱۷ تیر ۱۳۷۴ ش برابر با ۹ صفر ۱۴۱۶ ق در ۶۹ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه در صحن مطهر حضرت امام رضا(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۶: رحلت حکیم و فیلسوف گرانقدر، آیت اللّه "محمد اسماعیل صائنی زنجانی" (۱۳۷۷ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ محمد اسماعیل صائنی زنجانی، در سال ۱۳۱۱ش (۱۳۵۱ق) در بیت علم و تقوا و فضیلت در زنجان زاده شد و پس از طی مقدمات و سطوح حوزوی، در هجده سالگی عازم حوزه علمیه قم گردید. ایشان در قم از محضر پر فیض حضرات آیات: سید حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد و حضرت امام خمینی(ره) بهره برد و همزمان، از علامه سید محمد حسین طباطبایی، دوره کامل اسفار، اصول فلسفه و روش رئالیسم را فرا گرفت. آیت اللّه صائنی از آن پس، حلقه درس خود را تشکیل داد و به تدریس فلسفه و سطوح عالی حوزه همت گماشت. وی پس از ۱۴ سال اقامت در قم، در سال ۱۳۴۳ش، به اصرار اهالی متدین زنجان به زادگاه خود بازگشت و تا پایان عمر خویش، به مدت حدود ۳۵ سال به ترویج دین و تعظیم شعائر مذهبی مشغول گردید. آیت اللّه صائنی زنجانی در این زمان طولانی موفق شد فقه و اصول، فلسفه، کلام، تفسیر قرآن و نهج البلاغه و مباحث اخلاقی را به شمار زیادی از فضلا و طلاب علوم دینی و نسل جوان آموزش دهد و منشا خدمات فراوانی گردد. از این حکیم گرانقدر آثاری بر جای

مانده که تقریرات درس فقه و اصول آیت اللّه محقق داماد از آن جمله است. این عالم بزرگوار سرانجام پس از عمری خدمت به ساحت دین و ترویج مذهب، در هفدهم تیرماه ۱۳۷۷ش برابر با پانزدهم ربیع الاول ۱۴۱۹ق در شصت و شش سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در زنجان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: رحلت فیلسوف شهیر معاصر آیت اللّه دکتر "مهدی حائری یزدی" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه دکتر شیخ مهدی حائری یزدی درسال ۱۳۰۱ش (۱۳۴۱ق) در بیت علم و تقوا و فضیلت، از صُلب آیت اللّه العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، مؤسس عالی قدر حوزه علمیه قم، به دنیا آمد. وی پس از گذراندن مقدمات و سطوح عالیه در این شهر نزد برادر بزرگوارش، آیت اللّه مرتضی حائری و آیت اللّه سید محمدرضا گلپایگانی، در محضر پر فیض حضرت امام خمینی(ره)، به آموختن متون کلامی و فلسفی و نزد آیات عظام: سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سیدمحمدتقی خوانساری و سید حسین بروجردی به فراگیری دروس خارج فقه و اصول پرداخت و مبانی علمی خویش را استوار ساخت. آیت اللّه مهدی حائری، در سال ۱۳۲۹ ش، با تصویب آیت اللّه بروجردی، برای نظارت بر متون درسی دینی و فرهنگ کشور به تهران رفت و همزمان به تحصیل فقه در محضر آیت اللّه سید احمد خوانساری و فلسفه اسلامی نزد حکیم علامه، میرزا مهدی آشتیانی همت گماشت. او در سال ۱۳۳۹ ش، به نمایندگی آیت اللّه بروجردی، رهسپار آمریکا شد و رسیدگی به امور شیعیان آنجا را برعهده گرفت. این عالم بزرگوار، در آمریکا به تالیف، تدریس و انجام وظایف دینی و نیز تحصیل فلسفه غرب اشتغال ورزید و

دوره دکترای خود را در دانشگاه میشیگان و تورنتو بـا درجه ممتـاز گذرانیـد. آیت اللَّه مهـدی حائری در سال های اقامت در آمریکـا ضـمن تـدریس فقه، فلسـفه و ادبیـات فارسـی در دانشـگاه هـای آمریکا، در ده ها سـمینار و کنفرانس علمی و فلسـفی شرکت جُست و با ایراد سـخنرانی های متعدد، اسـتواری و عظمت فلسـفه و کلام اسلامی را در محافل غرب به همگان نمایاند. ایشان در سال ۱۳۵۸ به ایران بازگشت و به کارهای علمی خود ادامه داد.

کـاوش هـای عقـل نظری، علوم قرآن، متافیزیـک و حکمت و حکومت، برخی از آثـار این اسـتاد فرهیخته به شـمار می رونـد. سرانجـام آن فیلسوف بزرگ در ۱۷ تیرماه ۱۳۷۸ برابر با ۱۴ ربیع الاول ۱۴۲۰ ق در ۷۷ سالگی بـدرود حیات گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: خروج میرزا کوچک خان جنگلی از رشت در پی فعالیت های کمونیستی در این شهر (۱۲۹۹ ش)

شرح مناسبت:

یـک مـاه پس از اعلاـم حکومت جمهوری در گیلان توسط انقلابیون جنگلی، قزاقان حمله کننـده به گیلان با آتش توپ های کشتی های جنگی ارتش سـرخ روسـیه متلاشـی شدنـد. اما مدتی بعد، اعضای حزب عدالت وابسـته به روسـیه، برخلاف توافق قبلی مبنی بر خودداری از تبلیغـات کمونیسـتی، به ترویـج مرام کمونیسم در شـهر رشت پرداختنـد. این موضوع، میرزا کوچک خان راچنان ناراحت ساخت که در هجدهم تیرماه ۱۲۹۹ ش، به فومن رفت. پس از خروج اعتراض آمیز میرزا از رشت، در این شهر کودتای سرخ صورت گرفت و بلشویک ها اداره امور را به دست گرفته، جنایات بسیاری انجام دادند.

مناسبت ۰۲: رحلت آیت اللَّه "سیدکاظم اخوان مرعشی" مدرس برجسته حوزه علمیه مشهد (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سـیدکاظم اخوان مرعشی در سال ۱۲۹۸ ش (۱۳۲۷ ق)، توأم با برادرش آیت اللَّه سـیدمهدی، در نجف اشـرف و در بیت علم و تقـوا زاده شـد. وی در پنـج سـالگی پـدر عـالم خود را از دست داد ولی این امر، خللی در اراده او ایجـاد نکرد و به فراگیری علوم اسـلامی همت ورزیـد. از این رو در سـیزده سالگی راهی حوزه علمیه قم شـد و به تحصـیل خود ادامه داد. آیت اللَّه اخوان مرعشـی با پشت سر گذاشتن سطوح حوزه، در درس های خارج آیات عظام: سید محمد حجت کوه کمره ای، سید محمـد تقی خوانسـاری، امـام خمینی و بیش از همه به درس های آیت اللَّه بروجردی حاضـر شـد و مبانی علمی اش را اسـتوار سـاخت. ایشان در ۳۲ سـالگی و پس از اقـامت هفـده ساله در قم، به نجف رفت و علاوه بر تحصـیل در محضـر آیت اللَّه سـید عبدالهادی شیرازی، به تدریس سطوح عالی حوزه پرداخت. آیت اللَّه

اخوان مرعشی، پس از بیست و دو سال اقامت در نجف، در سال ۱۳۵۰ ش به ایران بـاز گشت و پس از اقامتی دو ساله در قم، به عزم مجاورت امام رضا(ع) در مشـهد مقـدس به تالیف، تـدریس و افتا و اقامه جماعت مشـغول شـد. معظم له در اوج گیری نهضت اسـلامی مردم مشـهد علیه رژیم پهلوی نقش اساسـی داشت، خـانه اش کـانون رایزنی هـا و تصـمیم گیری هـا بود و در شکسـتن محاصره بیمارستان امام رضا(ع) مردانه اقدام نمود. وی پس از پیروزی انقلاب هم چند بار به جبهه های نبرد حق علیه باطـل شـتافت و در تقویت روحیه رزمنـدگان اسـلام، تلاـش فراوانی از خود نشـان داد. برخی از آثار آیت اللّه اخوان مرعشـی عبارتند از: مناسك حج، حاشیه بر عروه الوثقی، شرح عروه الوثقی و تقریرات درس فقه آیت اللّه بروجردی.

آن فقیه بزرگوار سـرانجام در هجدهم تیرماه ۱۳۸۱ ش برابر با ۲۷ ربیع الثانی ۱۴۲۳ ق در ۸۳ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در رواق دارالزّهد حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تجاوز روس ها به شمال ایران و قتل و غارت روستاها (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

در ۱۹ تیر ۱۲۸۷ برابر با ۱۰ ربیع الثانی ۱۳۲۶ق، یک کاپیتان روسـی به بهانه این که اسبش به خاک ایران فرار کرده، به همراه شش سـرباز روسـی وارد خاک ایران شدنـد و دو ایرانی ساکن در آن منطقه را کشـتند. اقوام کشـته شدگان نیز به انتقام از این رفتار وحشـیانه، کاپیتان روسـی و دو همراه او را کشـتند. روس ها که خود در پی بهانه بودنـد، پس از آگاهی از این ماجرا، به روستایی در بین مرز دو کشور حمله کردند

و پس از کشتن ۳۷ تن از مردم بی گناه، ۱۳۵ خانه را به آتش کشیدند و سپس به غارت روستا پرداختند. چهار روز بعد، روستاهای دیگری را نیز غارت کرده و پس از کشتن چهل تن از مردم، ۳۵۰ خانه دیگر را آتش زدند. ابعاد این فاجعه و جنایت به حدی وسیع و دردناک بود که محمدعلی شاه دستور داد تا مراسم جشن تولد او را تعطیل کرده و هزینه های آن را صرف مردم خسارت دیده کنند.

مناسبت ۰۲: آغاز انتشار روزنامه اطلاعات در تهران (۱۳۰۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: رحلت حکیم بزرگوار "شیخ محمد علی زاهد قمشه ای" معروف به "ابوالمعارف" (۱۳۳۲ ش)

شرح مناسبت:

شیخ محمدعلی زاهد قمشه ای معروف به ابوالمعارف در حدود سال ۱۲۵۰ش (۱۲۹۰ق) در شهرضا (قمشه) در استان اصفهان به دنیا آمد. وی پس از فرا گرفتن مقدمات در زادگاه خود، به اصفهان رفت و در محضر بزرگانی مانند جهانگیر خان قشقایی، آخوند ملامحمد کاشانی و دیگر بزرگان به آموختن فقه، فلسفه، حکمت و عرفان پرداخت. شیخ محمدعلی سپس به سیر و سلوک در آفاق و انفس روی آورد و حدود چهل سال در ممالك مختلف اسلامی از قبیل عربستان، کویت، بحرین و عراق به سیر و سیاحت مشغول شد. وی پس از این سفر و مصاحبه با بزرگان اهل دانش و عرفان، خود، عالمی وارسته و عارفی فرزانه گشت و سپس به دیار خویش روی نهاد. او در آنجا به تدریس و تربیت همت گماشت که حکیم محیی الدین مهدی الهی قمشه ای از جمله شاگردان اوست. از خدمات ارزنده شیخ زاهد، تاسیس مدارس جدید و خدمات فرهنگی در شهرضا بود که به دلیل تلاش وی در نشر معارف اسلامی به ابوالمعارف ملقب شد. این حکیم الهی سرانجام در نوزدهم تیرماه ۱۳۳۲ش برابر با ۲۸ شوال ۱۳۷۲ق در ۸۲ سالگی در شهرضا وفات یافت و در همان شهر به خاك سپرده شد.

مناسبت ۰۴: کشف کودتای نوژه علیه نظام نوپای جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

از اولین روزی که انقلاب اسلامی ایران، استوارترین سنگر غرب و آمریکا را در منطقه به هم ریخت و تحولات زیربنایی را در ایران آغاز کرد، استکبار جهانی که منافعش به خطر افتاده بود، تلاش های وسیعی را برای سرنگونی این نظام مقدس آغاز کرد. آنان با حمایت از مزدوران ضدانقلاب درصدد کودتا و فتح تهران بودند، زیرا تصور می

کردند که همانند کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، قادر به تجدیـد قدرت خود خواهند بود. این مزدوران وطن فروش در روز نوزدهم تیرماه ۱۳۵۹ قصـد داشـتند تـا با کمک نفوذی های خود فروخته در پایگاه هوایی نوژه همـدان، کودتایی را علیه نظام اسـلامی انجام دهند. آنان با به کارگیری امکانات وسـیع مالی، ۱۲ تیم عملیاتی و تعـدادی راهنما و چندصـد تن از عشایر ایل بختیاری، جهت یورش به پـایتخت آمـاده شدنـد. ولی هنگـامی که خلبـان مأمور حمله به بیت حضـرت امام خمینی(ره) این موضوع را با مادر خویش مطرح می کنـد، با عکس العمل شدیـد وی روبرو می گردد. خلبان در انجام این عمل دچار تردید شده و شخصـاً به حضور آیت اللّه خـامنه ای می رود و عملیـات را افشا می نمایـد. به این ترتیب و با پیگیری مسـئولان بلنـدپایه نظام، کودتای براندازی، خنثی و عوامل آن دستگیر یا فراری و رسوا شدند.

مناسبت ۰۵: شهادت روحانی مبارز اهل تسنن "ملاعلی جلالی زاده و پسرش" توسط منافقین (۱۳۶۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: عملیات کوچک قدس ۳ در دهلران توسط سپاه (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

عملیات قدس ۳ با رمز یا امام جعفر صادق(ع)، با هـدف ضـربه زدن به دشـمن، در منطقه عملیاتی جنوب دهلران توسط نیروی زمینی سـپاه پاسـداران انجام گرفت. در این عملیات، ۱۵ دسـتگاه خودرو سنگین، ۴ دستگاه تانک، ۱۵ قبضه خمپاره انداز، ۱۰ انبار مهمات، از جمله تجهیزات منهدم شده دشـمن می باشند. علاوه بر آن، ۴۰۰ نفر از مزدوران عراقی کشته، هزار نفر زخمی و هفتاد نفر نیز اسیر شدند.

مناسبت ۰۷: رحلت فقیه و عالم بزرگوار آیت اللّه "مرتضی مظاهری نجفی" (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ مرتضی مظاهری نجفی در سال ۱۲۷۷ ش (۱۳۱۶ ق) در اصفهان در خاندان علم و تقوا به دنیا آمد. وی مقدمات و سـطوح را در محضـر علمای بنام اصفهان آموخت و در ۲۳ سالگی برای ادامه تحصـیل به نجف مهاجرت نمود. در آن جا از محضـر حضـرات آیات سـیدابوالحسن اصـفهانی، میرزای نایینی، آقاضـیاءالدین عراقی، سـیدابوتراب خوانساری و محمـد جواد بلاغی اسـتفاده نمود و به درجه اجتهاد دست یافت. شـیخ مرتضـی مظاهری سـپس به اصفهان آمد و در مسجد شیخ لطف اللّه، اقامه جماعت نمود. از این عالم دینی آثاری بر جای مانده که نَهایهُالمَؤمول در شـرح کفایهالاصول، رساله استدلالیه در مسائل فقهیه، معارف رجالی و ... از آن جمله است. این فقیه ربانی سـرانجام در ۱۹ تیر ۱۳۶۸ ش، برابر با ششم ذی حجه ۱۴۰۹ق در ۹۱ سالگی در اصفهان وفات یافت.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: حمله تاریخی آزادی خواهان و مشروطه طلبان برای تصرف تهران (۱۲۸۸ش)

شرح مناسبت:

با مرگ مظفرالـدین شاه و روی کار آمدن فرزندش، محمدعلی شاه، وی علی رغم امضای فرمان مشـروطه، از همان ابتدای امر با آن مخالفت می ورزیـد و به بهانه های مختلف درصـدد از بین بردن آن بود. سـرانجام وی به بهانه ترور ناموفق خود، مجلس شورای ملی را در دوم تیرمـاه ۱۲۸۷ ش به توپ بست و مجاهدان و مشـروطه خواهان را سـرکوب نمود. این عمل شورش های متعددی را در شـهرهای گوناگون کشور برانگیخت و سـرانجام مجاهدان تصمیم به فتح تهران و خلع محمد علی شاه از قدرت گرفتنـد. نخستین جنبشـی که برای فتـح تهران و برکناری محمـدعلی شاه قاجار به عمل آمـد از ناحیه محمـد ولی خان تنکابنی سپهدار اعظم و یاران او بود. سردار اسعد

بختیاری و معروف به صمصام السلطنه نیز پس از چندی به او ملحق شده و پس از مقداری درگیری با قوای دولتی، وارد تهران شدنـد. در تهران نیز مقداری زد و خورد روی داد و محمدعلی شاه که خود را در برابر آزادی خواهان و مشـروطه طلبان ناتوان می دیـد به سـفارت روس پناهنـده شـد. در همان روز با حضور فاتحان و نمایندگان مجلس جلسه ای فوق العاده در بهارستان منعقد شد و پس از خلع محمدعلی شاه از سلطنت، احمد میرزای ولیعهد را در ۱۲ سالگی به شاهی برگزیدند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "حبیب سماعی" موسیقی دان ایرانی (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

حبیب سـماعی در سال ۱۲۸۰ به دنیـا آمـد. از آن جـا که پـدرش موسـیقی دان بـود وی از کودکی بـا این هنر آشـنا شـد و در نوجـوانی سـنتور را بـا مهـارت می نواخت. حـبیب سـماعی مـدتی در مـدرسه موسـیقی به تحصـیل پرداخت و به توصـیه اسـتاد ابوالحسن صـبا کلاـس تـدریس سـنتور دایر نمود و شـاگردان زیـادی تربیت کرد. اسـتاد صـبا به سـبب همکاری نزدیکی که با سماعی داشت، منتخب ابتکارات و اطلاعات سـماعی را با تکنیک مخصوص او، حفظ و در کتابی منتشـر ساخت. اسـتاد حبیب سماعی سرانجام در بیستم تیرماه ۱۳۲۵ در ۴۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت خطیب شهیر و واعظ معروف حجت الاسلام شیخ "احمد کافی" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسـلام و المسـلمین حاج شیخ احمد کافی یزدی در سال ۱۳۰۷ش برابر با سال ۱۳۴۷ ق در مشـهد مقدس به دنیا آمد. وی پس از پایـان دروس مقـدمات و ادبیـات عرب، به دلیل شوق و علاقه شدیـد به منبر، به وعظ و ارشاد مردم پرداخت. شـیخ احمد کافی در حالی که بیش از پانزده سال از عمرش نمی گذشت، در شب های جمعه برای صدها نفر از زائران امام رضا(ع) بـا شور و حال خاصـی دعای کمیل می خوانـد و فضایی معنوی ایجاد می کرد. وی در شانزده سالگی برای تکمیل تحصـیلات علوم اسـلامی به نجف اشـرف عزیمت کرد و از محضـر آیت اللّه خویی و آیت اللّه سید اسداللّه مدنی و ... استفاده برد. از آن پس برای تبلیغ به اکثر نقاط ایران مسافرت کرد و در همه جا مورد اسـتقبال مردم قرار گرفت. حجت الاسلام کافی سرانجام در تهران رحل اقامت افکند و به خدمات دینی و انجام وظایف مذهبی همت گماشت. وی، واعظی

متدین و خطیبی غیور و در امور دینی، جدّی و بسیار مبارز و مجاهد و در مقابل انحرافات و منکرات و برخورد با تبلیغات مسموم دشمنان دین، مقاوم و محکم بود. این خطیب بزرگ، از به میدان آمدن و مبارزه کردن با بی دینان هراسی نداشت و تقیه نمی کرد. وی در سفرهای متعددی که به مکه و مدینه داشت، بارها، سخنان مهمی ایراد کرده و از حریم ولایت آل محمد، به ویژه امام علی(ع)، در مقابل خفّاشان حقیقت گریز وهابی، دفاع نموده است. در حالی که بردن نام حضرت امام خمینی(ره)، در دوران حکومت رژیم پهلوی جرم محسوب می شد، حجت الاسلام کافی در مجامع عمومی از حضرت امام به بزرگی و عظمت یاد می کرد.

سرانجام این محبِّ اهل بیت (ع) چند ماه قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در بیستم تیرماه ۱۳۵۷ در ۵۰ سالگی در سانحه ای مشکوک دار فانی را وداع گفت و به دیدار معبود شتافت.

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه اصولی و عالم امامی، آیت اللّٰه "سید مرتضی فیروز آبادی شیرازی" (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید مرتضی حسینی فیروز آبادی در سال ۱۲۸۹ش (۱۳۲۹ق) در نجف اشرف و در خانواده ای اهل علم و فضیلت به دنیا آمد. آیت اللّٰه فیروز آبادی پس از طی دروس مقدمات و سطوح، از محضر استادان بزرگی همچون سیدابوالحسن اصفهانی و غروی اصفهانی بهره وافر یافت و شخصیت عرفانی او در خدمت حاج سیدعلی قاضی شکل گرفت. ایشان ضمن تحصیل به تألیف و تدریس نیز اشتغال داشت و رنج های بسیاری در تهیه مدارک کتاب ارزشمند خود "فضائل الخمسه" بر خود هموار نمود. علاوه بر آن، از این عالم ربانی آثار ارزشمندی بر جای مانده است که السَّبَعهُ مِنَ السَّلَف، عِنایهُالاصول

و الفُروعِ المُهِمَّه فی احکام الاُمَّه ... از آن جمله انـد. آیت اللّه فیروز آبادی پس از کسالتی ممتـد و شدائد فراوانی که بعثیان بر وی وارد نموده بودند، سرانجام در بیستم تیرماه ۱۳۶۹ ش برابر با ۱۸ ذی حجه ۱۴۱۰ ق در ۸۱ سالگی دار فانی را وداع کرد و به سرای باقی شتافت.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: قیام خونین مسجد گوهرشاد مشهد علیه کشف حجاب (۱۳۱۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که زمزمه شوم نقشه ننگین رضاخـانی جهت به تـاراج دادن ارزش های دینی در قالب کشف حجاب به مردم رسـید اعتراضات سراسـری، کشور را فرا گرفت. در این میان یکی از علمای مشـهد در شورای مجتهدان شهر، به عنوان نماینده معرفی شد تا با رضاخان مذاکره کند ولی به محض رسـیدن به تهران، به دسـتور رضاخان بازداشت و در ری ممنوع الملاقات گردید. مردم که در مسـجد گوهرشاد مشـهد به این امر اعتراض داشـتند، با سـخنرانی وعاظ، شوری چند برابر یافته و خواهان مراجعت آن عالم شدند. در ادامه اعتراضات، در روز شـنبه ۲۱ تیرماه ۱۳۱۴، در مسـجد گوهرشاد، شعارهای ضد سلطنت و ضد حجاب زدایی داده شـد و مسـجد، یکپارچه سـرود مقاومت سـر می داد. قوای دولتی که مقاومت مردم را دیدند به دسـتور رضاخان به اجتماع آنان یورش برده و در کشـتاری خونین و وحشـیانه بین ۲ تا ۵ هزار نفر را کشـتند. کامیون های بسیاری، اجساد مبارزین را که جز سـلاح ایمـان و شـهادت، سـلاح دیگری نداشـتند جـابه جا کردنـد. به گفته شاهـدان عینی، ماموران دولتی، شـهدا و زخمی ها را به وسـیله ۵۶ کامیون منتقل کرده و در خنـدق هایی که در اطراف مشـهد پیش بینی شـده بود دفن نمودنـد. بدین ترتیب،

این فاجعه هولناک پایان یافت ولی یاد حماسه خونین این نهضت اسلامی و برخاسته از باورهای ارزشی مردم، برای همیشه درتاریخ مبارزات اسلامی ملت ما باقی ماند. برخی، این حادثه را در ۳۱ مرداد ذکر کرده اند.

مناسبت ۰۲: آغاز بنای مسجد اعظم قم به امر آیت اللّٰه "بروجردی" (۱۳۳۳ش)

شرح مناسبت:

کار ساخت مسجد اعظم قم، در روز یازدهم ذی قعده سال ۱۳۷۴ ق مطابق با ۲۱ تیرماه سال ۱۳۳۳ ش همزمان با سالروز ولادت حضرت امام رضا(ع) طی مراسم با شکوهی با حضور آیت اللّٰه بروجردی آغاز شد. این مسجد که در حدود یازده هزار متر مربع مساحت دارد، به سبک معماری اسلامی - ایرانی، دارای دو شبستان بزرگ، گنبد عظیم، فضای زیرگنبد و دو گلدسته بسیار مرتفع می باشد. گنبدها، محراب ها و ایوان های مسجد با کاشی های بسیار ظریف و کتیبه های زیبایی تزیین شده و شکوه خاصی به آن ها بخشیده است. این مکان، در جریان انقلاب بارها محفل مردم و روحانیت انقلابی بود و حضرت امام خمینی در این مسجد چندین سخنرانی مهم و افشاگرانه علیه رژیم پهلوی ایراد کرده بودند. در حال حاضر از این مسجد علاوه بر اقامه نماز جماعت و برگزاری مراسم دعا و اعتکاف و دروس مراجع بزرگوار حوزه علمیه قم، در برپایی تجمعات مذهبی و انقلابی استفاده می شود.

مناسبت ۰۳: قیام

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: شکست سپاه "محمدعلی شاه" به فرماندهی "کلنل لیاخوف" از مشروطه طلبان (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

در پی اعمال مستبدانه محمدعلی شاه قاجار و سرکوب آزادی خواهان، تعدادی از مشروطه طلبان به فکر فتح تهران و سرنگونی شاه افتادند. از این رو به سمت پایتخت به راه افتادند و وارد شهر شدند. پس از آن که نیروهای محمدعلی شاه، در نبردهای مختلف از قوای مشروطه شکست خوردند، سرانجام درگیری نهایی در تهران روی داد و مشروطه طلبان به راحتی تهران را تسخیر کردند. با ورود مشروطه طلبان و آزادی خواهان به تهران، محمدعلی شاه قاجار که خود را در برابر آنان ناتوان دید به سفارت روسیه پناهنده گردید. پس از آن، لیاخوف روسی فرمانده قزاقان نیز خود را به سپهدار اعظم، فاتح تهران تسلیم کرد و شمشیر خود را از کمر باز کرده، به عنوان تسلیم در مقابل وی بر زمین نهاد. ساعت چهار بعدازظهر همان روز، جلسه مهمی شامل پانصد تن از نمایندگان مجلس، بزرگان پایتخت و آزادی خواهان معروف در بهارستان منعقد شد. این مجلس تاریخی که تحت عنوان مجلس عالی فوق العاده انعقاد یافت، محمدعلی شاه را که به سفارت روس پناه برده بود، از سلطنت عزل کرد و پسر دوازده ساله او، احمد میرزا ولیعهد را به سمت شاهنشاهی ایران اعلام نمود.

مناسبت ۰۲: ضد حمله ایران علیه عراق موسوم به عملیات رمضان – کربلای ۴ در بغداد (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

هفتمین اجلاس سران کشورهای غیرمتعهد قرار بود در بغداد تشکیل شود و این کشور میزبان سران این جنبش در بغداد در اوایل دهه ۱۳۶۰ ش (۱۹۸۰ م) باشد. در این میان عراق به شدت می کوشید با آماده کردن تاسیسات و تهیه زودرس پیش نویس بیانیه اجلاس، کشورهای عضو را در مقابل یک عمل انجام شده قرار داده، با یک وجهه بین المللی

موثر، عنوان متجاوز را از خود دور سازد. اما جمهوری اسلامی ایران با محل اجلاس مخالفت نمود و تلاش های وسیعی را جهت عدم برگزاری اجلاس در بغداد به انجام رساند زیرا شخصی همانند صدام حسین را که به اصول عدم تعهد پایبند نبود، شایستگی ریاست جنبش را نداشت. در این میان امنیت بغداد به عنوان محل تشکیل اجلاس هفتم سران مورد بحث قرار گرفت تا اینکه با عملیات نظامی ایران علیه عراق موسوم به عملیات رمضان - کربلای ۴ در ۲۲ تیرماه ۱۳۶۱ ش برابر با ۱۳ ژوئیه ۱۹۸۲ م و بمبارانِ بغداد توسط تیزپروازان نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، فشاهاری جدیدی بر بغداد وارد آمد و اعضای جنبش نسبت به امنیت پایتخت عراق مردد شدند. این فشار سرانجام بدین جا انجامید که سران عراق در مرداد آن سال، از میزبانی اجلاس سران انصراف داده و هند به عنوان میزبان جدید کنفرانس معرفی شد.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه جلیل و عالم بزرگوار، آیت اللّه "سیدمحمد وحیدی شبستری" (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید محمد وحیدی شبستری در سال ۱۲۹۵ ش (۱۳۳۵ ق) در شهرستان شبستر در استان آذربایجان شرقی و در بیت علم و تقوا زاده شد. وی پس از پشت سر گذاشتن دروس مقدماتی و دوره سطح، در ۱۸ سالگی راهی قم شد و همزمان با فراگیری سطوح عالیه، دروس فلسفه، کلام و عرفان را از حضرات آیات شیخ مهدی مازندرانی و میرزا محمدعلی شاه آبادی فرا گرفت. آیت اللّه وحیدی پس از فراغت از سطوح، یکسره به درس خارج فقه و اصول آیت اللّه سید محمدحجت کوه کمره ای حاضر شد و به مدت هشت سال از درس ایشان بهره های فراوانی برد. وی سپس بنا

به دعوت مکرر مردم زادگاهش و دستور آیت اللّه حجت به شبستر بازگشت و نزدیک به ده سال در آن سامان به خدمات بزرگ علمی و دینی پرداخت. آیت اللّه وحیدی در ۳۷ سالگی به قم بازگشت و به تدریس خارج فقه و اصول و نیز شرکت در درس آیت اللّه بروجردی مشغول شد. معظم له که از آیت اللّه حجت و سید ابوالحسن اصفهانی اجازه اجتهاد داشت، در نشر مذهب اهل بیت (ع) در استان های آذربایجان غربی و کردستان، کوششِ بسیار می نمود و علاوه بر تاسیس مساجد و حسینیه های فراوان در این دو استان، مبلغان بسیاری به آن سامان می فرستاد. آیت اللّه وحیدی با آغاز نهضت اسلامی، همگام با دیگر مراجع تقلید به سخنرانی و صدور اعلامیه و پیام های متعدد پرداخت و نقش مثبتی ایفا نمود. از این فقیه فرزانه آثار متعددی بر جای مانده که حاشیه بر عروهُ الوثقی، حاکمیت پیرامون خاتمیت و رفع شبهات، پنجاه مجلس و شرح وسیلهُ النجاه، از آن جمله اند.

سرانجام آن فقیه بزرگوار در ۲۲ تیرماه ۱۳۷۹ ش برابر با دهم ربیع الثانی ۱۴۲۱ ق در ۸۴ سالگی دار فانی را وداع گفت و در مسجد بالاسر حضرت معصومه(س) مدفون شد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: ورود "اورل هریمن" برای میانجیگری بین ایران و شرکت نفت انگلستان (۱۳۳۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از تصویب لایحه ملی شدن صنعت نفت ایران در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ ش در مجلس سنا، دکتر مصدق به عنوان نخست وزیر ایران درصدد اجرای این قانون برآمد. دولت ایران در این زمان، آمادگی داشت که خود مستقیماً نفت را صادر نماید. از آن طرف با خلع ید از شرکت نفت انگلستان که از سال ها قبل بر چاه های

نفت ایران خیمه زده بود، دولت این کشور را به عکس العمل واداشت و کشتی جنگی به خلیج فارس اعزام نمود. در نتیجه صادرات نفت ایران نیز متوقف شد. در ادامه، شرکت نفت انگلیس به دیوان بین المللی دادگستری شکایت برد ولی دولت ایران رسیدگی به اختلاف یک شرکت با یک دولت را در صلاحیت دیوان نمی دانست. چون کار اختلاف بالا گرفت، در بیست و سوم تیر ماه ۱۳۳۰ش، اورل هریمن مشاور مخصوص هاری ترومن رییس جمهور وقت آمریکا برای میانجیگری بین شرکت نفت انگلیس و دولت ایران وارد تهران شد. به دعوت هریمن هیئتی از انگلستان به ایران آمد و مذاکراتی طولانی به مدت سه هفته بین دو طرف انجام گرفت. انگلیسی ها در حقیقت خواهان سهمی برابر با ایران و به مدت ۲۵ سال بودند که بیش از پیش نفت کشور را به قیمت ارزان به یغما برند. اما هیئت ایرانی مذاکره کننده با انگلیسی ها این مساله را نپذیرفت و مذاکرات دو جانبه با میانجیگری نماینده آمریکا بی نتیجه ماند. در نهایت اورل هریمن پس از شکست در ماموریتش، در اول شهریور آن سال بدون دستیابی به نتیجه ای به کشورش بازگشت. مداخله آمریکا در این مسأله هر چند به عنوان نقش میانجی صورت گرفت ولی زمینه ای برای حضور بیشتر آمریکائیان در ایران گردید.

به طوری که پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ در دو سال بعد از آن، آمریکائیان بر تمامی منابع حیاتی کشور دست یافتند و تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ش، به مدت ۲۵ سال به چپاول ثروت های خدادادی این مرز و بوم مشغول بودند.

مناسبت ۰۲: آغاز عملیات بزرگ رمضان، در منطقه جنوب در شرق بصره (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

پس از عملیات بیت المقدس و عقب راندن دشمن از قسمت وسیعی از خاک ایران و نیز آزاد سازی خرمشهر، مدتی در جبهه ها تحرکی جدی از ایران صورت نگرفت. اما به دلایلی قرار بر این شد که عملیاتی برون مرزی طرح ریزی و به اجرا درآید. برخی ازاین دلایل عبارت بودند از: در هجوم به شهرهای ایران، ادعای دشمن مبنی بر داشتن حسن نیت، دروغ از آب درآمد چرا که این شهرها با خاک یکسان شده بود و این جنایات قطعاً نبایدبدون پاسخ می ماند؛ در حالی که صدام از سویی سخن از صلح و آتش بس می کرد، از طرف دیگر به شدت سرگرم فعالیت و ایجاد مواضع و موانع از قبیل میادین مین، کانال و سیم خاردار بود؛ هم چنین شهرهای ایران در تیررس موشک ها و توپ خانه های دشمن قرار داشت که چاره ای جز عقب راندن دشمن و دور نگه داشتن شهرها از آتش آن نبود. از این رو، تدارک عملیاتی برون مرزی دیده شد تا اینکه عملیات بزرگ رمضان در تاریخ ۲۳ تیرماه ۱۳۶۱ در منطقه ای به وسعت ۱۶۰۰ کیلومتر مربع در شرق بصره آغاز گردید و تا هفتم مرداد ماه همان سال به مدت ۱۵ روز و طی چهار مرحله ادامه یافت. در این عملیات که با هدف دفاع از انقلاب اسلامی در مقابل توطئه های دشمن، دفع تجاوز و توطئه های امپریالیزم، دور کردن آتش دشمن از شهرهای جنوبی کشور و انهدام ماشین جنگی دشمن صورت گرفت، رزمندگان اسلام متشکل از سپاه، بسیج و ارتش از سه محور هجوم خود را آغاز کردند و

علی رغم وجود استحکامات بسیار سنگین و پیشروی کم در یکی از محورها، در نهایت، قوای اسلام موفق شدند با عبور از میادین وسیع مین و تله های انفجاری و دیگر موانع، مواضع دشمن را درهم کوبیده و راه پیشروی را باز نمایند.

نتایج عملیات بزرگ رمضان عبارتند: از ۱۳۱۵ نفر اسیر، ۷۴۰۰ نفر کشته و زخمی، به تصرف درآمدن منطقه عمومی زید در خاک عراق و انهدام ادواتِ سنگین دشمن؛ تانک و نفربر: ۱۰۹۷ دستگاه انهدامی و ۱۰۰ دستگاه اغتنامی؛ خودروهای نظامی و مهندسی: چندصد دستگاه انهدامی و ده ها دستگاه اغتنامی؛ هواپیما: ۵ فروند انهدامی، انواع سلاح های سنگین و سبک: به مقدار زیاد انهدامی و مقدار زیاد دیگری، اغتنامی. در عملیات رمضان، برای اولین بار، جنگ به داخل عراق کشیده شد و انقلاب اسلامی، حضور و قدرت خود را در خاک عراق به نمایش گذاشت. در این عملیات هم چنین، قدرت نفوذ رزمندگان اسلام به سخت ترین مواضع پدافندی دشمن، آشکار شد و با انهدام ۱۰۹۷ دستگاه تانک و نفربر، درخشان ترین کارنامه جنگ ضد زرهی را نصیب سربازان اسلام ساخت. عملیات رمضان، ضربه پذیری بعثیان را حتی در داخل خاک عراق نشان داد و ثابت کرد که ایجاد انگیزه کاذب ناسیونالیستی نمی تواند دیواری جدی مقابل رزمندگان ظلم ستیز اسلام ایجاد کند.

مناسبت ۰۳: آغاز به کار نخستین دوره مجلس خبرگان رهبری (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

در جمهوری اسلامی ایران، رهبری، رکن اساسی و محور اصلی نظام است و این جایگاه رفیع، در قانون اساسی به عنوانِ ضامن عدم انحرافِ سازمان های مختلف از وظایف اصیل اسلامی خود شناخته شده است. حوزه وسیع و سنگین مسؤولیت های رهبری و نقش بنیادین آن در سلامت نظام

سیاسی ایجاب می کند که شایسته ترین فرد، عهده دار آن شده و شخص رهبر، دارای بالاترین صلاحیت های علمی، اخلاقی، سیاسی و از برترین توانایی ها برخوردار باشد. از این رو، برای آن که انتخاب این مقام بر طبق معیارهای لازم صورت گیرد، انتخاب رهبر از سوی مردم، به وسیله نمایندگان خبره آنان صورت می پذیرد. به این ترتیب که خبرگان، منتخب مردم هستند و رهبر، منتخب خبرگان. رهبرِ منتخب خبرگان، ولایت امر و همه مسؤولیت های ناشی از آن را برعهده خواهد داشت. همچنین در صورتی که رهبری از انجام وظایف قانونی خود که در قانون اساسی مذکور است، ناتوان شود، از مقام خود برکنار خواهد شد که تشخیص این امر نیز برعهده خبرگان رهبری است. بر این اساس اولین مجلس خبرگان رهبری در شرایطی که کشور، در حال نبردی نابرابر با حکومت عراق و دنیای استکبار بود و متجاوزان عراقی برای شکست ملت قهرمان ایران، هر روز متوسل به شیوه ای جدید در جنگ می شدند، تشکیل شد. اما حضور گسترده مردم در صحنه های گوناگون انقلاب، از قبیل انتخابات مجلس خبرگان چون همیشه ارمغانی از یأس و ناامیدی را برای دشمنان فراهم آورد. در این میان انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری، با شرکت هجده میلیونی مردم شجاع و مقاوم ایران در ۱۹ آذر ۱۳۶۱ برگزار گردید و ۷۵ نفر از نمایندگان مجلس خبرگان تعیین شدند.

در نهایت اولین نشست مجلس خبرگان رهبری که در واقع نخستین مجلس خبرگان جامعه اسلامی پس از خبرگان قانون اساسی بود، در ۲۳ تیرماه ۱۳۶۲ تشکیل گردید و با پیام حضرت امام، افتتاح شد. مهم ترین

اقدام در کارنامه مجلسِ اول خبرگان رهبری، تلاشِ به موقعِ آن، پس از ارتحال حضـرت امام خمینی(ره) در تعیین رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت آیت اللّٰه خامنه ای می باشد. مدت هر دوره مجلس خبرگان، هشت سال و دوره سوم مجلس خبرگان از سال ۱۳۷۸ آغاز شد.

مناسبت ۰۴: درگذشت دکتر "عبدالهادی حائری" نویسنده، پژوهشگر و مورخ معاصر (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

دکتر عبدالهادی حائری، نواده آیت اللّٰه شیخ عبدالکریم حائری یزدی، مؤسس حوزه علمیه قم، یک و نیم سال پیش از رحلت جد بزرگوار خود، در سال ۱۳۱۴ ش در قم به دنیا آمد. وی فراگیری علم را از مکتب آغاز کرد و گرچه به دبستان و دبیرستان نرفت اما بعدها موفق شد طی چهار سال به صورت شبانه روزی این دوره را پشت سر نهد و در سال ۱۳۳۶ وارد دانشگاه شود. دکتر حائری پس از اخذ لیسانس راهی کانادا شد و در آنجا به اخذ دکترای تاریخ نائل آمد. تقابل اندیشه اسلامی و دینی با فرهنگ و تمدن غرب، بیشترین مشغله ذهنی دکتر عبدالهادی حائری را تشکیل می داد و در این زمینه مطالعات زیادی به انجام رساند. مدت ها نیز به تدریس رشته تاریخ در دانشگاه های کانادا و آمریکا پرداخت و کتاب ها و مقالات متعددی به زبان های گوناگون به رشته تحریر درآورد که تشیع و مشروطیت، ایران و جهان اسلام و آن چه گذشت و پس از نیم قرن تکاپو، از آن جمله اند. سرانجام این نویسنده و مورخ بزرگ معاصر در تیرماه ۱۳۷۲ش در ۵۸ سالگی در مشهد درگذشت.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: مهاجرت علما و مردم تهران به قم و آغاز هجرت کبری در جریان نهضت مشروطه (۱۲۸۵ش)

شرح مناسبت:

در ادامه نهضت مشروطه، پس از آن که خواسته های علما و مردم در مورد تاسیس عدالت خانه و اجرای قوانین اسلام و ... عملی نشد، علما تصمیم گرفتند که به قم مهاجرت نموده و در حرم حضرت معصومه(س) تحصن کنند. درنهایت در ۲۴ تیر ۱۲۸۵ ش برابر با ۲۳ جمادی الاول ۱۳۲۴، حضرات آیات سید محمدطباطبایی و سید عبداللّٰه بهبهانی در رأس یک گروه هزار نفری به

سوی قم حرکت کردند و مهاجرت کبری را شروع نمودند. همچنین شیخ فضل اللّه نوری، سه روز بعد با فراهم آوردن جمعیت بسیار زیاد، از تهران به قم هجرت نمود. این مهاجرت، موجی از یک قیام در سراسر کشور ایجاد کرد و علمای بزرگ زمان از قبیل آقانجفی اصفهانی و آخوند ملاقربانعلی زنجانی از روحانیون مشهور و متنفذ اصفهان و زنجان، به این تحصن پیوسته و روحانیون سایر شهرها با تلگراف های متعدد، در انجام خواسته متحصنین قم پافشاری نمودند. در جایی که نهضت در اوج پیروزی قرار داشت و مظفرالدین شاه قاجار هم خواسته رهبران نهضت را پذیرفته بود، به واسطه دست های مرموزی که در جریان بود، اولین انحراف نهضت آشکار شد و عده ای از مردم، ناآگاهانه به سفارت انگلیس پناهنده شدند و در حیاط سفارت تحصن کردند. تحصُّن بیش از بیست هزار نفر از مردم در سفارت انگلستان، هرچند در ظاهر به بهانه حفظ جان مردم صورت می گرفت ولی در واقع نوعی تعدّی از احکام اسلامی بود که استعمار پیر به دنبال آن بود. این انحراف بعدها تا آنجا کشیده شد که شیخ فضل اللّه را که خود، از رهبران مشروطه به شمار می رفت، به دلیل مخالفت با مشروطه غیرمشروعه، به جوخه دار سپردند.

سرانجام بر اثر فشار متحصنین، مظفرالدین شاه تمامی خواسته های آنان را پذیرفت و در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ش، طی فرمانی، ضمن عزل عین الدوله، صدر اعظم مستبد خود، دستور برگزاری انتخابات و تشکیل مجلس شورا را صادر کرد. در نهایت علما و مردم متحصن در قم، ده روز بعد از امضای فرمان مشروطه، با احترام به

تهران بازگشتند.

مناسبت ۰۲: ترور روحانی مجاهد آیت اللّه "سیدعبداللّه بهبهانی" یکی از سران اصلی مشروطیت (۱۲۸۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعبداللّه بهبهانی در اوایل قرن سیزدهم هجری شمسی در شهر نجف اشرف به دنیا آمد و تحت توجّهات پدر فاضل و مجاهدش، سید اسماعیل مجتهد بهبهانی، تحصیل علوم دینی را آغاز کرد. آقا سیدعبداللّه، به زودی در حلقه درس عالم و فقیه بزرگ شیعه، حاج میرزا محمدحسن شیرازی معروف به میرزای بزرگ جای گرفت و به سرعت مدارج عالی علمی را پیمود. آیت اللّه بهبهانی قبل از انقلاب مشروطیت نیز از روحانیان و علمای مشهور ایران به شمار می رفت و در امور سیاسی دخالت داشت. وی با آغاز نهضت مشروطه، به صف مبارزان پیوست و با یاری و همکاری آیت اللّه سیدمحمد طباطبایی، رهبری مشروطه خواهان را به عهده گرفت. آیت اللّه بهبهانی در رهبری نهضت مشروطه، نقش بسزایی داشت و در این راه، زحمات فراوانی را متحمل شد. وی پس از به توپ بستن مجلس و پس از ضرب و شتم و اهانت به ایشان، به دستور محمدعلی شاه قاجار به کرمانشاه تبعید شد و پس از چند ماه راهی عتبات گردید. آیت اللّه بهبهانی پس از فتح تهران توسط مشروطه طلبان، به پایتخت بازگشت و از آن پس نفوذ فوق العاده ای در مجلس پیدا کرد. میانه روها که اکثریت مجلس دوم را تشکیل می دادند از بهبهانی پیروی می کردند که این امر خشمِ تندروان را برانگیخت و تصمیم به قتل آیت اللّه بهبهانی گرفتند. سرانجام با نقشه تندروها، در ۲۴ تیرماه ۱۲۸۹ ش برابر با نهم رجب ۱۳۲۸ ق، مزدوران به خانه این روحانی مجاهد رفته و با شلیك سه گلوله، وی را به شهادت

رساندنـد. پس از شـهادت ایشـان، مجلس شورای ملی و بـازار تهران تعطیـل و عزای عمومی اعلام شـد. بعـدها پیکر آیت اللّه بهبهانی به شهر نجف منتقل و مدفون گردید.

گویند ترور این عالم مجاهد به تحریک "سیدحسن تقی زاده" بوده است.

مناسبت ۰۳: رحلت حکیم و زاهد متالّه آیت اللّه "سید موسی زرآبادی قزوینی" (۱۳۱۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدموسـی زرآبادی در حـدود سال ۱۲۵۶ ش (۱۲۹۴ ق) در قزوین به دنیـا آمـد. ایشان در قزوین و تهران از محضـر حضـرات آیـات: میرزا ابـوالحسن جلوه، میرزا حسن کرمانشـاهی، شـیخ فضـل اللّه نوری و ... اسـتفاده کرده و در علوم عقلی و نقلی به اسـتادی رسـید. سید موسی در علوم غریبه یکی از استادان مسلم ومتبحر بوده است و در مراحل تقوی و تهذیب نفس و سلوک شـرعی نیز از نخبگان عصـر خود بود، لیکن اسـتادان و مربیان او در این زمینه ها شناخته شده نیست. آیت اللّه زرآبادی به همراه میرزا مهـدی اصـفهانی و شـیخ مجتبی قزوینی خراسـانی، سه رکن عمـده مکتب تفکیک را در سـده چهاردهم هجری تشکیل می دهند. بر اساس این مکتب که ایشان از بزرگان آن است، ناب سازی و خالص ماندن شناخت های قرآنی و فهمیدن این شـناخت ها و معارف به دور از تاویل و مخلوط شدن با افکار و نیز بر کنار از تفسیر به رای از اهداف آن به شمار می رود. آیت اللّه زرآبـادی سالیـان متمـادی به تـدریس پرداخت و شاگردان فرهیخته ای پرورش داد که دانشـمندان نام آوری همچون شیخ مجتبی قزوینی، شـیخ علی اکبر اللّهیان تنکابنی، شـیخ علی اصغر شکرنابی و سید ابوالحسن حافظیان مشهدی و شیخ هاشم قزوینی خراسانی و ... در محضر او به درجات بالای علمی دست

یافتند. هم چنین حاشیه برمنظومه سبزواری و حاشیه بر شرح اشارات از جمله تالیفات ایشان است. آیت اللّٰه زرآبادی سرانجام در بیست و چهارم تیر ماه ۱۳۱۳ ش برابر با دوم ربیع االثانی ۱۳۵۳ ق در ۵۹ سالگی به سرای باقی شتافت و در صحن امامزاده حسین قزوین به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: شهادت شاعر و عالم متعهد علامه "سیداسماعیل بلخی" توسط ایادی رژیم افغانستان (۱۳۴۷ش)

شرح مناسبت:

علامه سیداسماعیل بلخی در سال ۱۲۹۵ ش (۱۳۳۶ق) در قریه بَلخاب از توابع بلخ در شمال افغانستان به دنیا آمد. وی از سنین کودکی به تحصیل علوم دینی پرداخت و برای این منظور به ایران و عراق سفر کرد. او در قیام خونین مسجد گوهرشاد مشهد در تیرماه ۱۳۱۴ حضور داشت و آن روزگار شوم و خونین ملت ایران را درک کرد و خود سهم عمده ای در قیام داشت. در همین زمان بود که به همراه پدر، درس و بحث را رها نمود و راهی هرات گردید. سید اسماعیل در راه مبارزه با استبداد، آرام و قرار نداشت و مردم مسلمان افغانستان را به مبارزه با حکومت های فاسدِ افغانستان تشویق می کرد. از این رو پس از بازگشت به هرات، علیه بیداد و استبداد وقت افغانستان شورید و با ایجاد اولین هسته مقاومت و تشکیل "مجتمع اسلام"، با حکومت جور در افتاد. سید اسماعیل با سخنرانی ها و خطابه های آتشین خود در هرات، دولت سلطنتی افغانستان را رسوا می کرد و زنگ بیداری و آزادی خواهی را در هر کوی و برزن برای مردم مظلوم افغانستان می نواخت. او که در طول دوران مبارزه، بر وحدت بین مسلمانان تاکید داشت، همیشه از طرف دولت حاکم مورد اذیت و آزار

قرار می گرفت و نزدیک به پانزده سال از عمر خود را در زندان های ستم شاهی افغانستان گذراند. سید اسماعیل بلخی پس از آزادی از زنــدان، در سـال ۱۳۴۶ش راهی نجـف اشـرف گردیـد و بـا بزرگـانی همچون حضـرات آیـات سـید محسن حکیم، سیـدابوالقاسم خویی و علامه امینی و به ویژه حضـرت امام خمینی دیدار و گفتگو نمود. وی در بازگشت به افغانسـتان از ایران عبور کرد و مورد استقبال حوزه های علمیه قرار گرفت.

وی پس از ورود به افغانسـتان، به مبارزات خود ادامه داد اما این فعالیت های ضد حکومت جور، بر حکام سـتم پیشه افغانسـتان گران آمـد لـذا در صـدد از میان برداشـتن این مجاهد فی سبیل اللّه برآمدند. در نهایت این عالم مسـلمان و مبارز در ۲۴ تیرماه ۱۳۴۷ ش برابر با ۱۸ ربیع الثانی ۱۳۸۸ ق در سن ۵۲ سالگی از طریق تزریق مواد زهرآلود به دسـتور ظاهرشاه، پادشاه افغانستان در کابل به شهادت رسید.

مناسبت ۰۵: رحلت آیت اللّه "سیدمحمد حسن آل طیب جزایری" عالم بزرگ خوزستان (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمد حسن آل طیب جزایری در سال ۱۲۹۱ش (۱۳۳۰ق) در شهرستان شوشتر در استان خوزستان و در بیت علم و تقـوا و فضـیلت دیـده به جهـان گشود. وی پس از طی مقـدمات و سـطوح نزد پـدر عـالم خود و دیگر اسـتادان شـهر، در ۲۳ سالگی به حوزه علمیه قم رفت و در محضـر آیات عظام: حاج شـیخ عبدالکریم حائری یزدی، سید محمد حجت کوه کمره ای و سـید احمـد خوانساری زانوی ادب به زمین زد و از دانش سـرشار آنان در فقه واصول توشه ها گرفت. ایشان سـپس به قصـد شرکت در درس فیلسوف بزرگ زمان، آیت اللّه علامه میرزامهدی آشتیانی و فراگیری

فلسفه و کلام، راهی تهران شد و مدت ها در درس ایشان شرکت جست. آیت اللّٰه آل طیب پس از آن به شوشتر بازگشت و ریاست حوزه علمیه آنجا را برعهده گرفت و طی سال های متمادی به تدریس و تربیت طلاب علوم دینی، وعظ و ارشاد، امامت جماعت، تالیف و تصنیف و مبارزه با فساد و امر به معروف و نهی از منکر پرداخت. این فقیه فرزانه از حضرات آیات: حائری یزدی، سید ابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاءالدین عراقی، شیخ محمدکاظم شیرازی، سیدمحمدهادی میلانی و شیخ آقابزرگ تهرانی دارای اجازات متعدد اجتهاد و روایت بود و در علوم عقلی و نقلی چون فقه، اصول، حدیث، نجوم، حساب و ریاضیات و ادبیات عرب، مهارت فراوان داشت. از ایشان آثاری برجای مانده که منظومه در حکمت، تحریر عروهالوثقی و الرّیاضُ المرضیه از آن جمله است. آیت اللّٰه آل طیب جزایری سرانجام پس از کسالتی طولانی، در شب بیست و پنجم تیرماه ۱۳۷۳ش برابر با ۶ صفر ۱۴۱۵ق در ۸۲ سالگی چشم از جهان فروبست و پس از تشییعی با شکوه به خاک سپرده شد.

-

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: پناهندگی محمدعلی شاه قاجار به سفارت روس در پی تصرف تهران توسط مشروطه طلبان(۱۲۸۸ش)

شرح مناسبت:

محمدعلی شاه قاجار پس از به دست گرفتن قدرت، همواره از روس ها حمایت می کرد و آنان نیز به او کمک می کردند. در جریان به توپ بستن مجلس نیز، فرمانده قشون ایران را لیاخوف روسی برعهده داشت. از این رو، وقتی که آزادی خواهان تهران را فتح کردند، محمدعلی شاه خود را دربرابر آنان ناتوان یافت و برای در امان ماندن از دست مشروطه طلبان، به سفارت روس پناه برد. لیاخوف روسی، فرمانده قزاقان که این موضوع را شنید، به

حضور فرماندهانِ فاتح تهران رسـید و شمشـیر خود را به عنوان تسلیم، در مقابل آنان بر زمین نهاد. در ساعت چهار بعد از ظهر همـان روزی که تهران فتـح شـد، جلسه مهمی بـا حضور پانصـد تن از نماینـدگان مجلس و بزرگـان پایتخت و آزادی خواهان معروف در بهارستان منعقد گشت. این مجلس تاریخی که تحت عنوان "مجلس عالی فوق العاده" انعقاد یافت، محمدعلی شاه را که به سـفارت روس پناه برده بود، از سـلطنت مسـتعفی شـناخت و پسـر او سـلطان احمد میرزا ولیعهد را به سمت شاهنشاهی ایران اعلام کرد. بـدین ترتیـب دروه اسـتبداد صـغیر کـه یـک سـال و بیست و دو روز به طـول انجامیـده بـود به پایـان رسـید. محمدعلی شاه، مدت ۵۷ روز در سـفارت روس پناهنـده بود و سـرانجام او را به خواری از ایران راندنـد و از آن پس در بنـدر اُدِسا در کنار دریای سیاه در کشور روسیه مسکن گزید.

مناسبت ۰۲: استعفای دکتر مصدق از نخست وزیری و انتخاب قوام السلطنه به این مقام توسط شاه (۱۳۳۱ ش)

شرح مناسبت:

دکتر محمد مصدق در روز ۲۵ تیر ماه ۱۳۳۱ ش، با شاه ملاقات کرد و لیست وزیران خود را تسلیم محمدرضا پهلوی نمود. در این دیـدار، مصـدق از شاه درخواست کرد تا پست وزارت جنگ هم با او باشد. زیرا مدعی بود که نظامیان به حرف او اهمیت نمی دهنـد و در کارهـا، کارشـکنی می کننـد و با این وضـعیت، دولت نمی توانـد به فعالیت خود ادامه دهـد. شاه با واگـذاری وزارت جنگ به مصدق موافقت نکرد و مصدق به خانه بازگشت و بدون مشورت با احدی، استعفای خود را برای شاه فرستاد. در نتیجه، شاه، قوام السلطنه را به نخست وزیری برگزید و او نیز در اولین روز

زمامـداری خود با انتشار اعلامیه ای، برخورد قاطع دولت با مخالفانش را اعلام نمود. اقدامات قوام که مورد حمایت همه جانبه شاه بود، مردم و علما را به صـحنه کشاند و سـرانجام این وقایع، زمینه ساز حضور گسترده مردم در قیام تاریخی ۳۰ تیر ۱۳۳۱ و بازگشت مصدق به قدرت گردید.

مناسبت ۰۳: جلسه مهم سران نظام درباره تصمیم گیری در مورد سرنوشت جنگ (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

در مـاه های آخر جنگ، حمایت جهانی از عراق به اوج رسـید و آمریکایی ها، عملاً و به طور مسـتقیم وارد صـحنه شدنـد. در این حـال، علاوه بر آن که سـیل کمـک های مالی و تسلیحاتی از جانب فرانسه، روسـیه، کویت، عربسـتان و دیگر هم پیمانان عراق، علیه ایران به کار گرفته می شد، عراقی ها نیز به طور وسـیع مناطق مسـکونی و جبهه ها را بمباران شـیمیایی می کردند و مجامع بین المللی با سکوت خود این جنایات را تایید می نمودند. در این میان، حضرت امام خمینی(ره)، از همه این امور مطلع شدنـد و پس از کسب گزارش هـای مختلف، به این نـتیجه رسـیدند که قطعنـامه ۵۹۸ را بپذیرنـد، هرچنـد که این کار به تعبیر امـام(ره) به منزله نوشـیدن جـام زهر بود. در نهـایت، در روز ۲۵ تیرماه ۱۳۶۷، جلسه مهمی بـا حضور سـران سه قوه و اعضـای مجلس خبرگان، شورای نگهبان و شورای عالی قضایی برای بررسـی مسائل مهم کشور در نهاد ریاست جمهوری تشـکیل شد. در این جلسه پیشـنهادهایی از جمله وسـاطت الجزایر، سازمـان کنفرانس اسـلامی و پاکسـتان مطرح شـد که مورد تصویب قرار نگرفت و در نهایت قرار بر این شـد که پـذیرش قطعنامه ۵۹۸ رسـماً به شـخص دبیرکل سازمان ملل و با امضای رییس جمهور وقت، اعلام

شود. سرانجام در ۲۶ تیرماه ۱۳۶۷، نامه ریاست وقت جمهوری اسلامی ایران مبنی بر پذیرش قطعنامه، توسط نماینده دایم ایران در سازمان ملل به دبیرکل سازمان در خانه او تسلیم شد و فردای آن روز به طور رسمی اعلام گردید.

مناسبت ۰۴: شکست حملات ارتش بعث عراق در سومار (۱۳۶۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: ارسال نامه سوم "صدام" به رییس جمهور ایران پس از پایان جنگ (۱۳۶۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: آغاز هفته بهزیستی

شرح مناسبت:

تا پیش از پیروزی انقلاب، تشکیلات متمرکزی برای ارایه خدمات بهزیستی وجود نداشت. پس از پیروزی انقلاب، سازمان بهزیستی کشور در ۲۴ تیر ۱۳۵۹ بر اساس مصوبه شورای عالی انقلاب اسلامی تشکیل شد و با تلاش مستمر شهید دکتر محمدعلی فیاض بخش، به ارگانی دولتی و کارآمد برای خدمت به محرومان و مستضعفانِ کشور تبدیل گردید. این سازمان، به منظور نیل به اهداف خود، با اتخاذ تدابیر لازم و حمایت های گوناگون از کودکان نیازمند، زنان و کودکان بی سرپرست و نیز ارایه خدمات توانبخشی به معلولان جسمی وذهنی، مبتلایان به بیماری های صعب العلاج، معتادان و ناسازگاران اجتماعی و همچنین پیشگیری از معلولیت ها و آسیب های اجتماعی و ... با توجه به حفظ ارزش ها و کرامت والای انسانی و تکیه بر تعاون و همیاری مردم نیکوکار و همکاری های نزدیک روحانیون متعهد و سایر اقشار دلسوزِ کشور تلاش می کند.

مناسبت ۰۷: روز تأمین اجتماعی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: بازگشت محمدعلی شاه به ایران پس از پناهندگی به روسیه برای تصاحب سلطنت (۱۲۹۰ ش)

شرح مناسبت:

محمدعلی شاه پس از خلع از سلطنت و پناهندگی به سفارت روسیه در تهران، از ایران خارج شد و در شهر اُدسا در روسیه اقامت گزید. وی پیوسته در پی بازگشت به ایران و تصرف تاج و تخت از دست رفته بود. بدین منظور در مسافرت هایی به شهرهای اروپایی با هواداران ایرانی و خارجی خود ملاقات و گفتگو می کرد تا اینکه در ۲۶ تیر ۱۲۹۰ ش برابر با ۳۱ رجب

۱۳۲۹ ق، بـا یارانش به همراه مقـدار زیادی مهمات جنگی، از راه روسـیه به دشت گرگان روی آورد. دولت نیز برای دفع وی نیرویی مجهز کرد و پس از اعلام حکومت نظامی، برای زنـده و مرده شاه سابق، جایزه ای هنگفت معین نمودنـد که همین امر، بیم و هراسـی سـخت بر دل محمـدعلی میرزا و نیروهـایش افکنـد. بـا وجود کمـک هـای فراوان روس هـا به محمـدعلی میرزا، سرانجام نیروهای وی در برابر قوای دولتی شـکست خورد و مجبور به فرار گردیـد. پس از این واقعه، دولت، حقوقِ سالیانه ای را که به او پرداخت می شد، قطع کرد.

مناسبت ۰۲: راهپیمایی سراسری وحدت (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که در ماه های پس از پیروزی انقلاب اسـلامی، عناصـر ضـد انقلاب قصد اخلال گری و آشوب داشـتند وملت را در برابر نظـام اسـلامی معرفی می کردنـد، میلیون ها نفر از مردم شـهرهای مختلف ایران در راهپیمایی بزرگ و سراسـری وحـدت شرکت نمودنـد و بار دیگر پیونـد مسـتحکم خویش را با رهبری انقلاب و با یکدیگر به همگان نشان دادند. در تهران نیز بیش از دو میلیون نفر در این راهپیمایی که به دعوت حضرت امام خمینی(ره) و نیز حزب جمهوری

اسلامی صورت گرفت، شرکت کردند. در این راهپیمایی که گروه های مختلف سیاسی و مذهبی، دانشجویان، احزاب، اعضای هیئت های دولتی و دیگر قشرهای مردم برگزار شد، قطعنامه ای صادر شد که اهمّ بندهای آن عبارتند از: قانون تنها زمانی می تواند قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران باشد که منطبق با اصول اسلام و متکی بر قرآن و سنت توحیدی باشد؛ تشکیل مجلس خبرگان و مراجعه به آراء مستقیم ملت، بهترین راه بررسی نهایی قانون اساسی است؛ لازم بودن دخالت مستقیم ارتش و نیروهای انتظامی برای سرکوبی عوامل وابسته به بیگانه و منافق؛ محکوم کردن تجزیه طلبی و دفاع از یکپارچگی و تمامیت ارضی و استقلال کشور؛ پشتیبانی از طرح های انقلابی شورای انقلاب اسلامی و ایستادگی در مقابل توطئه های دشمنان.

مناسبت ۰۳: شروع به کار اولین دوره شورای نگهبان (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

به موجب اصل نود و یکم قانون اساسی و به منظور پاسداری از احکام اسلام و قانون اساسی از نظر عدم مغایرتِ مصوبات مجلس شورای اسلامی با آن ها، شورایی به نام شورای نگهبان تشکیل می شود. در این شورا، شش فقیه عادل و آگاه به مقتضیات زمان و مسائل روز، منتخب از جانب رهبر انقلاب و شش حقوق دان مسلمان که به وسیله قوه قضاییه به مجلس معرفی شده و با رای مجلس انتخاب می گردند، عضویت دارند. مهم ترین وظیفه شورای نگهبان عبارتند از: تشخیص عدم مغایرت مصوبات مجلس شورای اسلامی با احکام اسلامی و قانون اساسی، تفسیر قانون اساسی و نظارت بر انتخابات بر این اساس. اولین دوره شورای نگهبان پس از انتخاب حقوقدانان این شورا توسط مجلس شورای اسلامی و تکمیل اعضا، در بیست و ششم تیرماه ۱۳۵۹ش

شکل گرفت و کار خود را آغاز کرد.

مناسبت ۰۴: قطع روابط سیاسی فرانسه با ایران در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

دولت فرانسه از ابتدای شروع جنگ، حمایت وسیع و همه جانبه ای از عراق به عمل آورد و در طول جنگ، این حمایت، ابعاد وسیع تری یافت. فرانسه با در اختیار گذاشتن تسلیحات پیشرفته ای چون هواپیماهای سوپر اتاندارد و هلی کوپترهای سوپرفرلون مجهز به موشک های اگزوسه به عراق، باعث برتری مسلم عراق برای حمله به کشتی های ایران گردید. دولت عراق با استفاده از این هواپیماها و هلی کوپترها، از سال ۱۳۶۳ جنگ نفتکش ها را با شدت و گسترش بیشتری از سر گرفت و طی سال های جنگ، صدها کشتی را با استفاده از همین تسلیحات، مورد هدف قرار داد. در سال های ۱۳۶۴–۶۵، فرانسه حدود پنج میلیارد دلار وام دیگر در اختیار بغداد گذاشت و به این ترتیب به بزرگترین شریک اروپایی عراق تبدیل شد. همزمان با این اقدامات، پاریس همواره از پرداخت بدهی یک میلیارد دلاری خود به ایران طفره می رفت. سیاست های غیر دوستانه فرانسه در دوران جنگ نسبت به جمهوری اسلامی ایران همچنان ادامه داشت تا سرانجام در ۲۶ تیر ۱۳۶۶ برابر با هفدهم ژوئیه ۱۹۸۷، به طور یک جانبه، روابط سیاسی خود را با جمهوری اسلامی ایران قطع کرد.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: مرگ "محمد ولی خان سپهدار تنکابنی" از سیاستمداران مشهور دوران مشروطه (۱۳۰۵ش)

شرح مناسبت:

محمدولی خان خلعتبری معروف به سپهدار تنکابنی در حدود سال ۱۲۲۵ ش (۱۳۶۴ ق) در یکی از روستاهای اطراف تنکابن به دنیا آمد و پس از فراگیری دروس ابتدایی، وارد کارهای نظامی گردید. وی مراحل ترقی را به سرعت پیمود و در زمان مظفرالدین شاه، با تقدیم پیش کشی قابل ملاحظه ای، وزیر گمرک شد. محمد ولی خان در طی سالیان متمادی پست های متعددی

از قبیل حکمرانی گیلان، اردبیل و مشکین شهر را به عهده گرفت و از طرف مظفرالدین شاه، لقب سپهدار اعظم را دریافت کرد. وی همچنین مدتی حاکم تهران بود و بر آزادی خواهان خشونت زیادی روا داشت. سپهدار هنگام مشروطه از رجال مستبد و خودکامه به شمار می رفت و با آزادی و مشروطیت دشمنی داشت به طوری که با شنیدن نام مشروطه، حالش دگرگون می شد. وی که برای سرکوبی شورش آذربایجان راهی این خطه شده بود، وقتی که نتواسنت کاری از پیش ببرد، راهی گیلان گردید و انجمن عدالت را تشکیل داد. سپهدار در حالی که در ابتدا از طرفداران محمدعلی شاه بود، پس از چندی قصد فتح تهران نمود و پس از فتح پایتخت و خلع پادشاه، شخص اول ایران شد. وی پس از مدتی صدر اعظم احمد شاه گردید و همزمان وزارت جنگ و داخله را بر عهده داشت. سپهدار پس از سه بار نخست وزیری و در حالی که لقب سپهسالار اعظم را هم یدک می کشید، مدتی والی آذربایجان بود تا اینکه در کودتای اسفند ۱۲۹۹ ش در زمره توقیف شدگان قرار گرفت و مدتی را در زندان گذراند. وی در سال های آخر عمر به عنوان یک رَجُل برجسته در مراسم ها حضور می یافت تا اینکه بابت مالیات املاک وسیع خود، مبالغ هنگفتی بدهکار شد.

سپهدار که هرگز سختی ندیده و عمری زیر بار این حرف ها نرفته و کسی از او مطالبه مالیات نکرده بود، چون عرصه را بر خود تنگ دید در ۲۷ تیر ۱۳۰۵ ش در هشتاد سالگی با اسلحه کمری اش خودکشی کرد و

در امامزاده صالح تجریش به خاک سپرده شد. وی مردی بسیار متهوّر، تندخو، فاقد نظم و ترتیب، متعدی، مستبد، خودرای، جاه طلب، لجوج و کینه توز و حریص در جمع آوری اموال به خصوص املاک، بوده است. سپهسالار، بزرگ ترین ملاک زمان خود بود و بیش از هزار نفر نوکر و سوار و خدمه داشت که همه از او تامین می شدند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "محمد حسین سیفی" معروف به "عِمادالکُتّاب" استاد خوشنویس (۱۳۱۵ش)

شرح مناسبت:

میرزا محمدحسین سیفی قزوینی، ملقب به "عِمادالکُتّاب"، از استادان خوش نویس خط نستعلیق در سال ۱۲۴۰ش در قزوین متولد شد. وی ابتدا خوشنویسی را با نسخ نویسی آغاز کرد و سپس به خط نستعلیق روی آورد و پیرو شیوه استاد میرزا رضا کلهر شد، به طوری که او را به عنوان کامل کننده شیوه کلهر نام می برند. عماد الکُتّاب نه تنها در خط نسخ و نستعلیق استادی توانا بود، بلکه شکسته و ثلث را نیز در کمال زیبایی می نوشت و با نقاشی قلم و آبرنگ نیز آشنایی داشت. وی مدتی جزو کاتبان وزارت انطباعات، منشی وزارت داخله و معلم خط سلطان احمد شاه قاجار نیز بود و بعدها در دربار، سمت خوشنویس مخصوص یافت. آثار خوشنویسی عماد الکتاب، قطعات مختلف سیاه مشق است و همچنین یک دوره "رسم المشق" که برای نوآموزان این فن تالیف و چاپ نمود. کتیبه سر در مدرسه عالی شهید مطهری، لوحه ای بر آرامگاه فردوسی و یک نسخه شاهنامه فردوسی و ... از جمله آثار هنری عماد الکتاب به شمار می روند. این استاد خط و نقاشی، سرانجام در ۲۷ تیر ۱۳۱۵ ش برابر با ۲۷ ربیع الثانی ۱۳۵۵ ق در ۷۵ سالگی در تهران

درگذشت و در امامزاده عبداللّٰه به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: استعفای دکتر "علی امینی" از نخست وزیری رژیم پهلوی (۱۳۴۱ ش)

شرح مناسبت:

آمریکا که می خواست با به اجرا گذاشتن برخی اصلاحات به اصطلاح مردمی، رفاه ملت ایران را به ظاهر تأمین کند، به دنبال مهره سرسپرده ای بود که اهداف آن ها را در ایران به اجرا درآورد. علی امینی گزینه مناسبی بود که توسط آمریکا به شاه تحمیل شد. امینی در طول صدارت ۱۴ ماهه اش، حلقه به گوشی خود را به آمریکا ثابت کرده و می خواست نقشه های ارباب خود را در ایران به اجرا درآورد. شاه که یکه تازی امینی را در کشور بر نمی تافت در سفرِ غیرمتعارفِ ۴۵ روزه ای که به آمریکا داشت، موافقت اربابان برای برکناری امینی و اجرای برنامه های آمریکا توسط خودش را خواستار شد. به این ترتیب امینی در ۲۷ تیرماه ۱۳۴۱ از نخست وزیری کنار رفت و از این پس طرح لوایح شش گانه که آغازی برای انقلاب سفید شاه بود، مطرح گردید. پس از برکناری علی امینی، با موافقت آمریکا، مهره مطیع و سرسپرده دیگری به نام اسداللّٰه علم به نخست وزیری رسید.

مناسبت ۰۴: پذیرش رسمی قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت از سوی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

یکی از دلایل واهی رژیم بعث عراق برای تجاوز به حریم نظام جمهوری اسلامی ایران، اختلاف بر سر مرزهایی است که در قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر تعیین شده بود. پس از نزدیک به هشت سال جنگ نابرابر که تمام موجودیت رژیم عراق در خطر قرار گرفت، آمریکا و دیگر متحدان و یاوران رژیم بعث عملاً وارد جنگ گردیدند و حضرت امام خمینی(ره)، با در نظر گرفتن مصالح عالی نظام اسلامی و با درک توطئه گسترده آمریکا و غرب برای سرکوب انقلاب اسلامی و مردم مسلمان و انقلابی ایران، پس

از مشورت با فرماندهان عالی نظامی و مسؤولان مملکتی، قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت را پذیرفتند. شورای امنیت در این قطعنامه دو کشور ایران و عراق را به برقراری آتش بس و صلح دعوت کرده بود. جمهوری اسلامی ایران به دلیل ویژگی های مثبت برخی از مفاد این قطعنامه، به ویژه، بندهای مربوط به معرفی متجاوز و پرداخت غرامت جنگی، موافقت خود را با پذیرش آن اعلام کرد. اما با وجود پذیرش قطعنامه ۵۹۸ توسط جمهوری اسلامی ایران، رژیم عراق که خود نیز آن قطعنامه را پذیرفته بود، تا زمان برقراری آتش بس رسمی در مرداد ماه سال ۱۳۶۷ ش (اوت ۱۹۸۸ م) به تهاجمات خود علیه جمهوری اسلامی ایران ادامه داد و خوی تجاوزگری خود را بار دیگر آشکار ساخت. پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از طرف ایران، آتش بس میان طرفین از تاریخ ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ برقرار شد. شورای امنیت در تاریخ ۱۸ مرداد ۶۷، قطعنامه ۶۱۹ را تصویب کرد که به موجب آن گروه ناظران نظامی ایران و عراق و سازمان ملل که از حدود چهارصد نفر از ۲۵ ملیت مختلف تشکیل شده بود، در دو کشور مستقر شدند.

مناسبت ۰۵: تأسیس نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و آغاز هفته نیروی انتظامی (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

مسأله ادغام نیروهای انتظامی از طرف وزارت کشور و نمایندگان مجلس به منظور برقراری هرچه بهتر امنیت در داخل کشور و مرزها، جلوگیری از صرف هزینه های اضافی و تداخلِ وظایف، مسؤولیت ها و ماموریت ها مشابه، مطرح و به طور جدی دنبال شد. سرانجام، قانون ادغام نیروهای انتظامی شامل شهربانی، ژاندارمری، کمیته انقلاب اسلامی و پلیس قضایی در ۲۷ تیرماه ۱۳۶۹ از تصویب مجلس شورای اسلامی گذشت و در ۲ مرداد ۱۳۶۹

به تصویب و تنفیذ شورای نگهبان رسید. پس از گذشت شش ماه، ادغام نیروهای انتظامی سابق آغاز شد و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، در دوازدهم فروردین سال ۱۳۷۰، در پی تایید مقام معظم رهبری فرمانده کل قوا، به منصه ظهور رسید. نیروی انتظامی که به اختصار، ناجا نامیده می شود، در طول سال های فعالیت خود، خدمات ارزنده ای در راه استقرار نظم و امنیت جامعه، مقابله و مبارزه قاطع و مستمر با هرگونه آشوب و خرابکاری، حراست از اماکن و شخصیت ها، مراقبت و کنترل مرزهای جمهوری اسلامی و مبارزه با اوباش، اشرار و ... از خود نشان داده و صدها شهید و هزاران زخمی در این راه، تقدیم نموده است. از آن سال به بعد، روز ۲۷ تیرماه هر سال به عنوان روز نیروی انتظامی و آغاز هفته نیروی انتظامی نامگذاری شده است. با نگاهی گذرا به رئوس فعالیت های این نیرو از آغاز تاکنون، به میزان تلاش، فداکاری و ایثار این انسان های شریف در انجام وظایف محوله پی خواهیم برد و از این رهگذر، به نقش سرنوشت ساز آنان در استقرار امنیت و آسایش عمومی و به طور کلی حاکمیت نظام اسلامی، بیش از پیش آگاه می گردیم.

مناسبت ۰۶: ارتحال فقیه جلیل و عارف واصل آیت اللّٰه "سیدرضا بهاءالدینی" (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدرضا بهاءالدینی در ۹ فروردین ۱۲۸۷ ش برابر با عید غدیر ۱۳۲۷ ق در قم به دنیا آمد. وی از ۱۹ سالگی در حوزه درس آیت اللّٰه شیخ عبدالکریم حائری یزدی شرکت جست و مورد لطف استاد قرار گرفت. آیت اللّٰه بهاءالدینی پس از رحلت استاد، در درس حضرات آیات: سیدصدرالدین صدر، سید محمد حجت کوه کمره ای، سید

محمـد تقی خوانساری و سـید حسـین بروجردی حاضـر شد و در ۲۵ سـالگی اجـازه اجتهاد گرفت. ایشان همزمان با پشت سـر گـذاردن دروس سـطح و ورود به درس خـارج، خود تـدریس سـطوح را آغاز کرد و پس از کسب مـدارج بالاتر، حلقه درس خارج خود را تشـکیل داد. ایشان از آن پس به مدت بیش از پنجاه سال، به تدریس و تربیت طلاب در حوزه علمیه قم مشـغول شـد و تنها در اواخر عمر به دلیل کسالت و بیماری، از آن باز مانـد. آیت اللّه بهاءالـدینی، از نمونه های روحانیان زاهد و عامل بود؛ به نماز شب و رعایت جزئیات مسائل اخلاقی پایبندی بسـیار داشت و از علاقمندان عالمان آزاده به شـمار می رفت. ایشان شیفته کسانی همچون آیت اللّه سیدحسن مدرس بود و حتی با حالت بیماری نیز زیارت قبر او در کاشمر را از یاد نمی برد. این عارف سترگ، در تحمل مصائب و سـختی ها صـبور بود و به خواندن قرآن و ادعیه شوق فراوان داشت. به دفاع از حریم ایران اسـلامی اهمیت فوق العاده می داد و به همین خاطر، علی رغم کهولت سن و رنج بیماری، چندین بار در زمان جنگ در جبهه ها حضور یافت و با نفس رحمانی خود، روحیه بخش رزمنـدگان اسـلام گردیـد. همچنین کتاب های سـلوک معنوی و نردبان آسمان از جمله آثار ایشان می باشند.

در اواخر عمر معظم له، سـمیناری برای بزرگداشت شخصـیت عرفانی، اخلاقی و علمی آیت اللّه سیدرضا بهاءالدینی برپا شد و در آن، از این عالم بزرگ تجلیل به عمل آمد. سرانجام این فقیه عارف پس از ۸۹ سال زندگی زاهدانه، در

بیست و هفتم تیرماه ۱۳۷۶ش برابر بـا دوازدهم ربیع الاول ۱۴۱۸ق در قم درگذشت و در مسـجد بالاسر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز نیروی انتظامی

شرح مناسبت:

از سال ۱۳۷۸ با درخواست نیروی انتظامی و تصویب مقام معظم رهبری و فرمانـده کل قوا، زمان برگزاری هفته نیروی انتظامی از تیرمـاه به مهرماه انتقال یافت. قبلاً ۲۷ تیر به مناسـبت سـالروز تصویب قانون ادغام نیروی انتظامی به نام روز نیروی انتظامی و سپس هفته آخر تیرمـاه به نام هفته نیروی انتظامی نامگـذاری شـده بود و در این روز و هفته، مراسم ویژه ای برای بزرگداشـت این نهاد انتظامی برگزار می گردید. ولیکن بعد از بررسی ها و جمع بندی نظرات و دیدگاه ها و پیشنهادهای مختلف مقرر شد هفتـه نیروی انتظـامی در مهر مـاه، برگزار شـود. از ایـن رو، روز سـیزدهم مهر، بـه عنـوان روز نیروی انتظـامی و آغـاز هفته بزرگداشت ناجا نامگذاری شد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

امنیّت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: نِعمَتانِ مَکفُورَتانِ: الأمنُ والعافِیَهُ

ترجمه:

دو نعمت است که شکر آنها گزارده نمی شود: امنیّت و سلامتی

آدرس:

الخصال، ص ۳۴.

زیر عنوان:

امنیّت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یا علیُّ! لاخَیرَ فی ... الوَطَنِ إلّا مَعَ الأمنِ وَ السُّرورِ

ترجمه:

ای علی! خیری نیست در ... وطن مگر با امنیّت و دل خوشی

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۳۶۹.

زیر عنوان:

امنیّت

متن:

امام علی علیه السلام: شَرُّ الأوطانِ ما لَم یَأمَن فیهِ القُطّانُ

ترجمه:

بدترین وطن، وطنی است که ساکنانش در آن ایمن نباشند

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۵۷۱۲.

زیر عنوان:

امنیّت

متن:

امام علی علیه السلام: الجُنُوُد بِإذنِ اللّهِ حُصُونُ الرَّعیَّهِ وَ زَینُ الوُلاهِ وَ عِزُّالدِّینِ وَ سُبُلُ الأَمنِ وَ لَیسَ تَقُومُ الرَّعِیَّهُ إلّا بِهِم

ترجمه:

سربازان، به اذن خداوند، دژ مردم، زینت زمامداران، مایه عزّت

دین و امنیّت اند و کار شهروندان، جز به آنان استوار نمی شود

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۳.

زیر عنوان:

امنیّت

متن:

امام علی علیه السلام: شَرُّ البِلادِ بَلَدٌ لا أمنَ فِيهِ

ترجمه:

بدترین شهرها، شهری است که در آن ایمنی نباشد

آدرس:

عیون الحکم و المواعظ، ح ۵۲۵۳.

زیر عنوان:

امنیّت

متن:

امام صادق علیه السلام: ثَلاثَةُ أشياءَ يَحتَاجُ النّاسُ إلَيها: الأمنُ وَ العَدلُ و الخِصبُ

ترجمه:

سه چیز است که مردم به آنها نیازدارند: امنیّت، عدالت و رفاه

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۲۰.

زیر عنوان:

مبارزه با فساد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ المَعصِیَهَ إذا عَمِلَ بِهَا العَبدُ سِرّاً لَم تَضُرَّ إلّا عامِلَها و إذا عَمِلَ بِها عَلانِیَهً و لَم یُغَیَّر عَلَیهِ أضَرَّت بِالعامَّهِ

ترجمه:

هرگاه بنـده، پنهانی گناه کنـد، تنها به خود زیان می رساند، و هرگاه آشـکارا گناه کند و بر این کار غیرت نورزد، آن گناه به همه مردم آسیب خواهد رساند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۰، ص ۷۴.

زیر عنوان:

مبارزه با فساد

متن:

امام علی علیه السلام: أمَرَنا رَسوُلُ اللَّه صلی الله علیه وآله أن نُلقِی أهلَ المَعاصِیَ بِوُجُوهٍ مُکَفَّرَهٍ

ترجمه:

رسول خداصلی الله علیه وآله به ما فرمان داد که با اهل گناه با چهره ای درهم کشیده روبه رو شویم

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۹۵.

زیر عنوان:

مبارزه با فساد

متن:

امام حسین علیه السلام: لایَحِلُّ لِعَینٍ مُؤمِنَهٍ تَرَی اللَّهَ یُعصی فَتَطرِفَ حَتّی تَغَیِّرَهُ

ترجمه:

بر هیچ چشم مؤمنی روا نیست که ببیند خدا نافرمانی می شود و چشم خود را فرو بندد، مگر آن که آن وضع را تغییر دهد

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۵۵.

–

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: ارتحال عالم آگاه و روحانی مبارز آیت اللّه "محمدحسین کاشف الغطاء" (۱۳۳۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه محمدحسین کاشف الغطاء در حدود سال ۱۲۵۵ ش (۱۲۹۴ ق) در خانواده ای اهل علم و فضیلت در نجف اشرف به دنیا آمد. در نوجوانی، مقدمات علوم را فرا گرفت و سپس در محضر استادان بزرگی همچون

آخوند خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی و میرزا حسین نوری به شاگردی نشست. ایشان، مدارج علمی را به سرعت پیمود و پس از وفات علامه یزدی، مرجع تقلیدِ عده زیادی از مردم گردید. آیت اللّه، کاشف الغطاء در طول عمر پربرکت خود، با تشکیل جلسات متعدد به تربیت طلاب علوم دینی مبادرت می ورزید. او همچنین به منظور نشر معارف اسلامی به برخی از کشورهای اسلامی سفر کرد و در دانشگاه ها و مراکز علمی مصر، ایران و فلسطین به سخنرانی پرداخت. این عالم گرانقدر، شرکت در امور سیاسی و توجه به مسائل مربوط به حکومت را از واجبات می دانست. از این رو در جنبش ملی عراق، نقش بسزایی داشت. او با آغاز جنگ جهانی اول، در جهاد آزادی بخشِ مردم عراق علیه نیروهای اشغالگر انگلیسی، فعالانه شرکت کرد. آیت اللّه کاشف الغطاء با وجود مسؤولیت های متعدد و فعالیت های گسترده اجتماعی و سیاسی، آثار علمی و ادبی بسیاری از خود به یادگار گذاشته که از بین آنها می توان به تحریرُ المجلّه در ۵ جلد، المراجعات الریحانیه در ۲ جلد، حواشی عین الحیات، السیاسه الحُسَینیه و دیوان شعر اشاره نمود. این مرجع آگاه و فقیه مبارز سرانجام در ۲۸ تیرماه ۱۳۳۴ ش برابر با ۱۸ ذی قعده ۱۳۷۳ ق در ۷۷ سالگی در نزدیکی کرمانشاه بدرود حیات گفت و پیکر مطهرش پس از تشییعی با شکوه، در نجف اشرف مدفون شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت استاد "جلال الدین همایی" ادیب برجسته معاصر (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

جلال الدین همایی متخلص به سنا فرزند میرزا ابوالقاسم (متخلص به طَرَب) و نواده همای شیرازی، از محققان و شاعران معاصر، در حدود سال ۱۲۷۸ ش در اصفهان متولد شد. وی علوم

مقدماتی را نزد عموی خود میرزا محمد(سها) فرا گرفت و علوم معقول و منقول و ادبیات عرب و هیئت و نجوم را نزد استادان فن مانند آقا سیدمحمدباقر دُرچه ای، آخوند عبدالکریم گزی، آقا شیخ محمد خراسانی، حکیم قمشه ای و حاج آقا رحیم ارباب و دیگران آموخت و به درجه اجتهاد رسید. استاد همایی سپس به تدریس معارف اسلامی در مدارس اصفهان پرداخت و حوزه پر رونقی تشکیل داد. وی از سال ۱۳۰۷ به خدمت وزارت فرهنگ درآمد و چندی در دبیرستان های تهران مشغول به کار شد و در دارالفنون و بعد از آن در دانشکده ادبیات و حقوق دانشگاه تهران، استاد دوره فوق لیسانس و دکترا بود. استاد همایی در طول سال های تحصیل و پس از آن، شاگردان بسیاری را از دانشِ خود بهره مند کرد. وی عالمی پرکار بود و علاوه بر آموزش، تالیفات بسیاری از خود بر جای گذاشت. از جمله کتاب های استاد جلال الدین همایی می توان از تاریخ ادبیات ایران در ۵ جلد، صناعات ادبی و مثنوی وَلَدنامه نام برد. وی همچنین کتاب های زیادی در زمینه ادبیات و معارف اسلامی برای تدریس در مدارس و دانشگاه های ایران به رشته تحریر درآورده است. استاد جلال الدین همایی سرانجام در سال ۱۳۵۹ ش در ۸۱ سالگی در تهران درگذشت و در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "سیدمحمدتقی مدرس رضوی" پژوهشگر (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد سیدمحمدتقی مدرس رضوی خراسانی در سال ۱۲۷۴ ش در مشهد به دنیا آمد. وی پس از اتمام دوران ابتدایی، نزد میرزا عبدالجواد ادیب نیشابوری اول به آموختن علوم قدیمه پرداخت و تا سطوح عالی حوزه را

از استادان زمان فرا گرفت. مدرس رضوی در سال ۱۲۹۸ ش به تهران رفت و از محضر آقا سید محمد تنکابنی و میرزا محمدطاهر تنکابنی بهره برد و به تکمیل تحصیلات قدیم و جدید خود در مدرسه سپهسالار پرداخت. وی از سال ۱۳۱۰ به تدریس در مدارس تهران روی آورد و پس از تأسیس دانشگاه تهران به استادی دانشکده معقول و منقول و دانشکده ادبیات و علوم انسانی انتخاب شد. تصحیح آثار علوی، احوال و آثار خواجه نصیرالدین طوسی، تاریخ بخارا، مُجمَلُ التواریخ و ... از جمله آثار پژوهشی و تحقیقی این دانشمند فرهیخته می باشند. وی در ۹۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: عملیات نامنظم فتح ۸ در شمال موصل در عمق خاک دشمن توسط سپاه (۱۳۶۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: برگزاری راهپیمایی ضدآمریکایی در سراسر کشور در پاسخ به دخالت های آمریکا(۱۳۸۱ش)

شرح مناسبت:

جرج بوش پسر، رییس جمهور وقت آمریکا، پس از آنکه بارها ایران را ناقض حقوق بشر و یکی از کشورهای محور شرارت عنوان کرد، در اقدامی دخالت جویانه، بیانیه ای درباره امور داخلی ایران منتشر ساخت. این بیانیه خشم مردم انقلابی ایران را برانگیخت و مردم در راهپیمایی عظیمی علیه دولت آمریکا، انزجار خود را از دخالت های این شیطان بزرگ ابراز کردند. این در حالی است که موج انزجار عمومی از قدرت طلبی های آمریکا، در کشورهای جهان رو به فزونی می رود.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: واگذاری شیلات شمال ایران به "استفان لیانازوف" سرمایه دار روسی (۱۲۷۲ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که ناصرالدین شاه قاجار امتیاز رویتر مبنی بر تاسیس بانک شاهنشاهی و بهره برداری از بعضی معادن ایران را به انگلیسی ها واگذار کرد، دولت روسیه نیز به هم چشمی انگلستان در صدد اخذ امتیاز جدیدی بود. سرانجام دولت روس با تحت فشار قرار دادن شاه، امتیازات متعددی از جمله امتیاز شیلات شمال ایران و صید ماهی و نیز امتیاز تاسیس بانک استقراضی را به دست آورد. در این میان، استفان لیانازوف، از سرمایه داران روسی، امتیاز شیلات شمال ایران را به دست آورد. پس از مرگ لیانازوف، امتیاز شیلات شمال به ورثه او منتقل گردید. پایان آخرین دوره امتیاز لیانازوف، با انقلاب روسیه و از هم گسیختن امور ورثه مصادف شد. پس از آن از سال ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۶ ش دولت شوروی با پرداخت مبلغی، از شیلات بهره برداری می کرد. این امتیاز بعدها به صورت مشارکت بین ایران و انگلستان ادامه یافت تا این که با ملی شدن شرکت شیلات ایران در سال ۱۳۳۱ ش، تمام امور مربوط به ماهی گیری، به دولت ایران

محول گردید.

مناسبت ۰۲: عملیات متوسط والفجر ۲ (۱۳۶۲ش)

شرح مناسبت:

پس از عملیات والفجر مقدماتی و والفجر ۱، دشمن با کمک استکبار جهانی، تبلیغات وسیعی را به راه انداخت و ادعا کرد که ایران دیگر نخواهد توانست حمله ای مؤثر در جبهه ها انجام دهد. از سوی دیگر فرماندهان نظامی ایران برای به دست گرفتن ابتکارعمل و خنثی نمودن تبلیغاتِ دشمنان، عملیاتی را به نام والفجر ۲ طراحی کردند که درتداوم عملیات والفجر ۱، در منطقه حاج عمران واقع در غرب پیرانشهر به اجرا درآمد. برای انجام این عملیات در ابتدا فعالیت های مهندسی شبانه روزی برای آماده سازی جهت عبور و حمله نیروها انجام گرفت و همزمان، عوامل شناسایی اطلاعات، پس از نفوذ به مواضع دشمن، از میزان نفرات و استعداد زرهی و امکانات دشمن آگاه شدند. در نهایت عملیات والفجر ۲ با رمز یاالله یا الله یا الله توسط سپاه و ارتش در منطقه ای به وسعت ۲۰۰ کیلومتر مربع انجام گرفت و تا ۱۳ مردادماه ۶۲ به طول انجامید. خارج کردن شهرهای کردنشین میهن اسلامی از زیر آتش دشمن، آزادسازی ارتفاعات مهم منطقه، مسدود کردن راه ضد انقلاب و تصرف پادگان مهم حاج عمران از اهداف عملیات والفجر ۲ به شمار می روند که در نهایت به این نتایج انجامید: تلفات نیروی انسانی: اسیر ۲۰۰ نفر، کشته و زخمی ۴۰۰۰ نفر؛ به تصرف درآوردن ارتفاعات مهمی چون: کینگ، رسول، بر زمین و پادگان حاج عمران و تنگه دربند و در مجموع ۲۰۰ کیلومتر مربع از خاک عراق؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفر بر: ۴۰ دستگاه انهدامی و ۲۰ دستگاه اغتنامی، انواع توپ: چندین قبضه انهدامی و ۱۲ قبضه

اغتنامی، هواپیما: ۵ فروند انهدامی، هلیکوپتر: ۱۰ فروند انهدامی، خودرو: ۴۵ دستگاه انهدامی و ۵۰ دستگاه اغتنامی.

پیروزی و تثبیت مواضع تسخیر شده در عمق خاک عراق در این عملیات توسط نیروهای ایرانی، بار دیگر رژیم بعثی عراق را به لحاظ نظامی و سیاسی دچار بحرانی سخت و جبران ناپذیر کرد. عملیات والفجر ۲ با دستاوردهای موفق و بارز، خواب راحت را از رژیم صدام ستاند. این عملیات، قدرت و توان ایران را در جنگ کوهستانی و ضعف ارتش عراق را در این قبیل عملیات ها آشکارا نشان داد. جمهوری اسلامی ایران با این حمله، علاوه بر پاکسازی منطقه از عناصر ضدانقلاب داخلی، امنیت خطوط انتقال نفت عراق را به ترکیه تهدید کرد. این عملیات هم چنین ثابت کرد که ایران در مقابل تاکتیک های جدید به کار گرفته شده توسط دشمن، می تواند دست به ابتکار متقابل بزند و با حرکاتی غیرقابل پیش بینی، دشمن را همواره در خوف و هراس نگه دارد.

مناسبت ۰۳: تصویب قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد درباره لزوم پایان جنگ ایران و عراق (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

قطعنامه ۵۹۸ شامل ۱۰ ماده بود که به اتفاق آرای ۱۵ عضو شورای امنیت به تصویب رسید. این قطعنامه یکی از معدود موارد مورد اتفاق پنج عضو دایمی شورای امنیت در تاریخ چهل ساله سازمان ملل تا آن روز به شمار می رود. رژیم بعثی عراق بلافاصله موافقت بدون قید و شرط خود را با مفاد آن، مشروط به متابعت ایران از آن اعلام نمود. از آنجا که در قطعنامه ۵۹۸، برخلاف قطعنامه های قبلی این سازمان، تا حدودی نسبت به حقوق ملت ایران توجه شده و نکات مثبت در آن آمده بود، دولت ایران آن را رد نکرد و تنها

شرط تحقق آن را تعیین متجاوز اعلام نمود. پا فشاری ایران برای شناسایی متجاوز، بار دیگر بر دشمنان ایران گران آمد و آنان را وارد میدان کرد که در این میان آمریکا با حضور بیش از ۴۳ رزمناو در خلیج فارس و دیگر متحدان نیز با اهدای سلاح های گوناگون، اوج اتحاد خود را با رژیم عراق به نمایش گذاشتند. از آن پس، دشمن بعثی با حمایت همه جانبه و به کارگیری گسترده سلاح های شیمیایی، غیرانسانی ترین اعمال را در جنگ انجام داد و حتی از کشتار مردم کشور خود نیز که به رزمندگان اسلام پناه داده بودند، ابا نکرد. سرانجام با وقوع حوادث متعدد، رهبر کبیر انقلاب اسلامی، با درک توطئه غرب و نیز در نظر گرفتن منافع و مصالح نظام، قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت را یک سال بعد در ۲۷ تیرماه ۱۳۶۷ پذیرفتند.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: قیام مردم مسلمان ایران به رهبری آیت اللّه "کاشانی" و به قدرت رسیدن مجدد مصدق (۱۳۳۱ش)

شرح مناسبت:

وقتی که دکتر مصدق می خواست علاوه بر نخست وزیری، وزارت جنگ را نیز برعهده بگیرد، با مخالفت شاه مواجه شد. بنابراین مصدق استعفا داد و شاه هم بلافاصله احمد قوام را مأمور تشکیل کابینه نمود. در این میان آیت اللّه کاشانی که حضور دکتر مصدق را در نخست وزیری مفید می دانست با اتخاذ تصمیمی قاطع، بازگشت مصدق به نخست وزیری را خواستار شد. آیت اللّه کاشانی تهدید کرد، در صورتی که قوام کنار نرود اعلام جهاد کرده و کفن می پوشد و پیشاپیش مردم حرکت خواهد کرد. احمد قوام که مردی وابسته به استعمار و در خدمت دستگاه استبدادی بود، بلافاصله پس از نخست وزیری، نغمه شوم جدایی دین از سیاست را سر داد و لبه

تیز حملات خود را متوجه رهبری نهضت یعنی آیت اللّٰه کاشانی و نیروهای مسلمان کرد. آیت اللّٰه کاشانی با انتشار اعلامیه ای به صدور فرمان نخست وزیری قوام السلطنه به شدت اعتراض نمود. به این ترتیب وقایع سی تیر شکل گرفت و قیام عمومی مردم مسلمان، در شهرهای مختلف ایران آغاز شد. هرچند این تظاهرات به وسیله عوامل شاه به خاک و خون کشیده شد، اما در نهایت، شاه، عقب نشینی کرد و چون در رضایت و تطمیع آیت اللّٰه کاشانی توفیقی به دست نیاورد، مجبور شد، قوام را برکنار کرده و بار دیگر مصدق را به نخست وزیری مأمور سازد و وزارت جنگ را نیز به او بسپارد. مصدق پس از به دست گیری مجدد قدرت، سرلشکر وثوق عامل کشتار مردم بی گناه در جریان قیام را به معاونت وزارت جنگ منصوب نمود و چون آیت اللّٰه کاشانی به این عمل اعتراض کرد، مصدق در نامه ای، از آن روحانی مجاهد خواست تا در امور سیاسی مداخله ننماید.

این عمل، پشتیبانی مردم را از مصدق برداشت و دولت مصدق که برای دومین بار در اثر مبارزات پیگیر مردم روی کار آمده بود، بیشتر از سیزده ماه دوام نیاورد و سرانجام با کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ شمسی، سرنگون شد.

مناسبت ۰۲: تاسیس "جبهه ملی دوم" (۱۳۳۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که جبهه ملی اول در پی کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ از هم پاشید، رژیم در سال ۱۳۳۸ و ۳۹، به دلیل فشارهای خارجی و ضرورت های داخلی، فضای باز سیاسی را اعلام کرد. در این میان مبارزان سیاسی قدیم به تکاپو افتاده و رهبران جبهه ملی نیز در ۳۰ تیرماه ۱۳۳۹، تاسیس

جبهه ملی دوم را اعلام کردند. این جبهه قرار بود در انتخابات دوره بیستم مجلس شرکت کند که با مخالفت رژیم مواجه شد. در این جبهه نیز اختلافات متعددی نمایان گردید و بر سر عضویت گروه ها و نیز چگونگی برخورد با حوادث و مسائل روز، چند دستگی روی داد. اما از همه مهم تر آن بود که رهبر قدیمی جبهه ملی یعنی دکتر مصدق که در حال تبعید در احمدآباد به سر می برد با سیاست های جاری جبهه موافقت نداشت. این اختلافات باعث شد جناح مذهبی شامل آیت اللَّه سید محمود طالقانی و مهندس مهدی بازرگان از آن جدا شود. تا اینکه سرانجام در اردیبهشت ۱۳۴۳، جبهه ملی دوم انحلال خود را اعلام کرد.

مناسبت ۰۳: تشکیل دولت "امیر اسداللَّه علم" (۱۳۴۱ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که علی امینی، نخست وزیر رژیم پهلوی، بدون هماهنگی با شاه، روابط خود را با آمریکا توسعه داده و موجبات حسادت محمد رضا پهلوی را فراهم آورده بود، طی سفر شاه به آمریکا، قرار شد که شخص محمد رضا، خود، برنامه های آمریکا را در ایران عملی کند. پیوند مجدد شاه باکاخ سفید موجب شد آمریکا دست از حمایت دکتر امینی بردارد، کمک های مالی خود را قطع کند و سرانجام او را در بن بستی قرار دهند که چاره ای جز کناره گیری نداشته باشد. به موجب این پیوند، شاه دیگر نیاز به نخست وزیر نداشت، چون حکومت را نیز خود بایستی در دست می گرفت. کسی را می خواست که به ظاهر نخست وزیر ولی در باطن، منشی او باشد. از این رو نوبت به غلام خانه زاد، امیر اسداللّه علم رسید. برنامه

کابینه علم، همان بود که کاخ سفید و مشاوران رییس جمهور آمریکا تدارک دیده بودند. تساوی حقوق زن و مرد، حمایت از کشاورز و کارگر و مهم تر از همه اجرای کامل اصلاحات ارضی برنامه هایی بودند که به دولت عَلَم دیکته شد. دوران حکومت علم و نخست وزیری او دو ویژگی بارز در تاریخ معاصر ایران دارد. نخست آن که این دوران، آغازگر دیکتاتوری مطلق محمدرضا پهلوی بود. دوم اینکه مبارزات روحانیت و سایر طبقات با رژیم، شکل تازه ای گرفت و لبه تیز حملات متوجه شاه گردید. تصویب لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی و اجرای رفراندوم به اصطلاح انقلاب سفید، حمله به مدرسه فیضیه قم، قیام خونین پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ و قیام عشایر جنوب ازمهم ترین حوادث دوران صدارت عَلَم بودند تا این که پس از بیست ماه، وی جای خود را به حسنعلی منصور، دیگر مهره شاه، سپرد.

_

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: رأی مثبت دادگاه "لاهه" نسبت به حقانیت ایران در اختلاف با انگلیس (۱۳۳۱ ش)

شرح مناسبت:

پس از ملی شدن صنعت نفت ایران در آخر اسفند ۱۳۲۹، شرکت نفتی انگلیس که طرف قرارداد شرکت نفت ایران بود، به این دلیل که متضرّر شده است خواهان ادامه همکاری با ایران گردید. ولی چون نفت، ملی اعلام شده بود، شرکت انگلیسی به دیوان بین المللی دادگستری شکایت برد و خواهان احقاق حقوق خود بود. ایران، دیوان را برای رسیدگی به این پرونده دارای صلاحیت نمی دانست زیرا مسأله بر سر دولت ها نبود، بلکه دو شرکت با هم اختلاف داشتند. سرانجام رأی دیوان بر حقانیت ایران صادر شد و از انگلستان در امور نفتی ایران خلع ید شد.

مناسبت ۰۲: مرگ "احمد قوام" سیاستمدار و نخست وزیر دوره قاجار و پهلوی (۱۳۳۴ش)

شرح مناسبت:

احمد قوام، معروف به قوام السلطنه، از بزرگترین رجال و سیاستمداران دوران معاصرایران در سال ۱۲۵۲ ش در تهران به دنیا آمد. وی از زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار وارد امور دیوانی شد و بعدها رئیس دفتر صدر اعظم گردید. بعدها فرمانروای خراسان و سیستان شد و پس از سیدضیاءالدین طباطبائی دوبار به صدارت رسید. قوام پس از دوره دوم نخست وزیری ظاهراً به جرم توطئه ای علیه رضاخان وزیر جنگ تحت تعقیب قرار گرفت و پس از مدتی زندانی شدن، راهی اروپا شد. او پس از چند سال به ایران بازگشت و در لاهیجان به کشاورزی پرداخت. قوام السلطنه از آن پس در کارهای سیاسی دخالت نکرد تا اینکه رضاخان پهلوی سقوط کرد. در این هنگام قوام بار دیگر به نخست وزیری رسید و در سال های ۱۳۲۴ و ۱۳۳۱ نیز در این مقام بود. وی در سال ۱۳۲۴ جهت حل مسأله حضور نیروهای روسی در ایران راهی مسکو شد و مذاکراتی

انجام داد. در سال ۱۳۳۱ پس از اختلافی که بین مصدق و شاه بروز کرد، شاه برای اینکه حریف قَدَری در مقابل مصدق بتراشد، سراغ قوام السلطنه رفت. قوام السلطنه جاه طلب که در آن هنگام ۸۰ سال از سنش می گذشت با اکثریت ضعیفی از مجلس رای اعتماد گرفت. اما این صدارت بیش از چهار روز دوام نیاورد و با مقاومت و خروش ملت مسلمان ایران به رهبری آیت اللّٰه کاشانی، قوام در سی تیر ۱۳۳۱، مجبور به استعفا شد. قوام پس از استعفا، مدتی در حالت اختفا می زیست و احساس خطر می کرد. مجلس حکم به مصادره اموال او داد و او که بعد از این جریان، کاملاً ـ تاب و توان خود را از دست داده بود سرانجام در ۳۱ تیرماه ۱۳۳۴ در ۸۳ سالگی درگذشت.

احمد قوام، روی هم، پنج بار به نخست وزیری رسید و بیش از بیست بار به وزارت دست یافت. قوام ذاتاً مردی مستبد و قانون شکن و جاه طلب بود و از جنجال و سر و صدا لذت می برد. از تملق لذت می برد به همین دلیل، اطرافیان او را همیشه افراد چاپلوس تشکیل می دادند. او هم چنین از علوم زمان بهره داشت و گاهی شعر هم می سرود.

مناسبت ۰۳: تهاجم وسیع ارتش بعث عراق به خاک ایران پس از پذیرفتن قطعنامه ۵۹۸ (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

برگزاری جلسه مشترک شورای فرماندهی انقلاب عراق به ریاست صدام در ۳۰ تیرماه ۱۳۶۷ نشان می داد که دولت عراق درصدد اقدام مهمی است که نشانه های آن با آغاز پیشروی نیروهای ارتش عراق به خاک ایران آشکار شد. هدف این پیشبرد و تهاجم، آزاد کردن باقی مانده سرزمین های عراق، انهدام نیروهای ایران و

به اسارت درآوردن تعداد بیشتری از نیروهای ایرانی برای ایجاد برابری با تعداد اسرای عراقی اعلام شد. بدین ترتیب، تنها سه روز پس از پذیرفتن قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران، عراقی ها در روز ۳۱ تیرماه ۱۳۶۷ در شرایطی که وزیر خارجه وقت ایران در حال مذاکره با دبیر کل سازمان ملل بود، تهاجم خود را از دو محور کوشک و شلمچه در منطقه جنوب آغاز کردند و در سی کیلومتری شمالی خرمشهر مستقر شدند. در این میان پیام امام به سپاه باعث گسیل نیروهای بسیجی به جبهه ها گردید که با کمترین امکانات در برابر یورش دشمن مقاومت کردندو طی چند روز درگیری با انهدام سنگینی که به قوای عراقی تحمیل شد، آنان را مجبور به عقب نشینی نمودند. این تهاجم وحشیانه رژیم بعث عراق در حالی صورت می گرفت که با ادعاهای دروغین صلح طلبی در طول جنگ، مظلوم نمایی می کردند و ایران را متجاوز می خوانند. این حرکت عراق علاوه بر اینکه ناتوانی آنان را در برابر قوت اعتقاد و باور سپاه اسلام نمایان کرد، باعث رسوایی آنان در میان افکار عمومی گردید.

مرداد

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: افتتاح تلفن بی سیم بین تهران و لندن (۱۳۲۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اعلام به رسمیت شناختن رژیم غاصب اسراییل توسط "محمدرضا پهلوی" در ایران (۱۳۳۹ ش)

شرح مناسبت:

در ایامی که جنگ تبلیغاتی بین ایران و چند کشور، از جمله شوروی و چین به دلیل نزدیکی بیش از حد شاه به آمریکا و واگذاری امتیازات گوناگون به ایالات متحده، به اوج خود رسیده بود، دولت منوچهر اقبال، نخست وزیر وقت، برای ایجاد رابطه با دولت صهیونیستی اسرائیل مشغول مذاکره بود سرانجام دولت ایران، اسرائیل را به صورت شناسایی محدود و غیر رسمی (دوفاکتور) به رسمیت شناخت. ظاهراً بین دو دولت، سفیرمبادله نگردید ولی همیشه یکی از ماموران وزارت خارجه به عنوان کاردار در اسراییل اقامت داشت و نماینده دولت اسراییل در ایران به عنوان وابسته اقتصادی، وظایف نماینده سیاسی را انجام می داد. به دنبال برقراری رابطه بین ایران و رژیم صهیونیستی، جمال عبدالناصر رییس جمهور مصر، نطق تندی علیه شاه ایراد نمود و از اینکه ایران، اسراییل را به رسمیت شناخته است، به شدت انتقاد کرد. این نطق، در کشورهای اسلامی مؤثر افتاد و دولت ایران با حملات سخت کشورهای مسلمان روبرو گردید، به طوری که شاه ناچار شد به عنوان شیخ شلتوت، رییس دانشگاه اسلامی الازهر در قاهره، تلگرافی مخابره کند و به وی توضیح دهد که دولت ایران، دولت اسراییل را در سال ۱۳۳۰ به صورت محدود به رسمیت شناخته و این روزها اقدام تازه ای صورت نگرفته است. پس از ارتباط ایران و رژیم اسراییل که در پی فشار دولت آمریکا به عمل آمده بود، دولت مصر با ایران قطع رابطه کرد و دیپلمات های ایران را از قاهره اخراج نمود.

مناسبت ۰۳: درگذشت فقیه و عالم بزرگوار "آخوند ملاعلی همدانی" زعیم حوزه علمیه همدان (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

عالم وارسته، شیخ الفقها و المجتهدین آیت اللّٰه علی بن ابراهیم معصومی معروف به آخوند حاج

ملاعلی همـدانی از مراجع بزرگ و مدرسـین مبرّز، حوزه علمیه قم و از مراجع همدان در سال ۱۲۷۳ ش (۱۳۱۲ق) در یکی از روسـتاهای همـدان متولـد شـد. پـدرگرامیش که آثار نبوغ و اسـتعداد را در او مشاهده کرده بود، آخوند را نزد یکی از علمای محترم محـل برده و در آنجـا، در مـدت کوتـاهی، قسـمتی از فقه و اصول را فرا گرفت. وی در همـدان به مـدت چهار سال در رشـته های کلام و فلسـفه و فنون ریاضـی تحصـیل نمود و سـپس به تهران عزیمت کرد. آخونـد همـدانی پس از کسب علم از استادان فن، در سال ۱۳۰۰ ش نزد آیت اللّٰه حاج شـیخ عبدالکریم حائری مؤسـس حوزه علمیه قم رفت و در مدت ۱۰ سال در شمار شاگردان ممتاز ایشان قرار گرفت و سطوح عالی را به اتمام رساند. ایشان همچنین در محضر میرزا جوادآقا ملکی تبریزی و شـیخ احمد قمی، به تکمیل درس و تهذیب نفس اشـتغال یافت و همزمان به تدریس سطح پرداخت. آخوند ملاعلی همدانی در سـال ۱۳۱۰ ش به دنبـال درخواست اهالی متـدین همـدان و حسب الامر اسـتادش حاج شـیخ عبـدالکریم حائری، به همـدان بازگشت و حدود پنجاه سال ریاست دینی آن شـهر را برعهده داشت. آخوند همدانی از استوانه های بزرگ دین و زهد و تقوا در همـدان و منطقه غرب کشور بود. ایشان حوزه علمیه همدان را سامانی مجدد بخشـید و پناهگاهی برای روحانیت متعهد آن منطقه در فضـای فسـاد آلود آن روزگار به شـمار می آمـد. چنان که به مرور زمان، کتابخانه بسـیار با ارزشـی را در همـدان به وجود آورد که در آن منطقه کم نظیر

بود. مجله پیک اسلام نیز توسط ایشان تاسیس شد و انتشار یافت.

از این فقیه سترگ آثار متعددی بر جای مانده که اربعین حدیث، رساله ای در اجتهاد و تقلید، رساله در قاعده لاضرر و رساله ای در حبط و تکفیر از آن جمله می باشد. سرانجام این عالم ربانی و فقیه بزرگ در اول مرداد ۱۳۵۷ ش برابر با نیمه شعبان سال ۱۳۹۸ ق در ۸۴ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در همدان به خاک سپرده شد. در مراسم تشییع ایشان، یکی از کم سابقه ترین اجتماعات مردمی پدید آمد که به تظاهرات سیاسی و نمایش اعتراض مردم مسلمان در برابر رژیم حاکم تبدیل شد. همچنین کنگره بزرگداشت بیستمین سالگرد ارتحال ایشان، در روزهای سوم و چهارم مرداد ۱۳۷۷ ش با حضور نمایندگان مقام معظم رهبری و مراجع عظام و شخصیت های علمی و فرهنگی در همدان برگزار شد و از شخصیت فقهی، علمی و اجتماعی ایشان تجلیل به عمل آمد.

مناسبت ۰۴: عملیات قدس ۴ در هورالهویزه (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

عملیات قدس ۴ با رمز مبارک یا محمد رسول اللّه(ص)، اللّه اکبر و با هدف تصرف دریاچه ام النعاج و چندین روستا در منطقه عملیاتی جنوب شرقی العماره در هورالهویزه توسط یگان های سپاه پاسداران انجام شد و چهار روز به طول انجامید. در این عملیات ۱۶۰ کیلومتر مربع از هورالهویزه و دریاچه ام النعاج و نیز ۲۰ پاسگاه آبی آزاد شده، مقداری از ادوات نظامی دشمن منهدم و مقداری به غنیمت گرفته شد.

مناسبت ۰۵: عملیات لبیک یا خمینی با رمز: فنای فی اللّه در منطقه شرق کارون، توسط سپاه (۱۳۶۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: صدور اعلامیه مشترک علما در تأیید مرجعیت حضرت "امام خمینی"(ره) (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

پس از دستگیری حضرت امام خمینی(ره) و رویداد واقعه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، تعدادی از علما و مراجع، از قم، مشهد و دیگر شهرها راهی تهران شده و ضمن تهیه نامه ای مبنی بر تأیید مرجعیت ایشان خواستار آزادی حضرت امام گردیدند. تعدادی از مراجع عالیقدر و علمای اعلام که در این حرکت شرکت داشتند عبارتند از: سید شهاب الدین مرعشی نجفی، مرتضی حائری یزدی، سیدمحمدهادی میلانی، سیدعلی بهبهانی، خادمی، جزائری، خسروشاهی، روح اللّه کمالوند، محمد صدوقی، سیدروح اللّه خاتمی، سیدمرتضی پسندیده، اکبر هاشمی رفسنجانی، صدرالدین حائری شیرازی، ابراهیم امینی و ... این حرکت و نیز ادامه اعتراضات مردمی در پی دستگیری حضرت امام، رژیم را به در پیش گرفتن سیاست آرام سازی و تشنج زدایی وادار کرد

و با حرکتی نمایشی در صدد برآمد با آزاد نمایی رهبر نهضت اسلامی ایران، خشم ها را فرو نشاند. در نهایت حضرت امام در یازدهم مرداد ۱۳۴۲ش از طرف رژیم آزاد شدند و پس از مدت کوتاهی در منزلی در تهران در حالت حَصر قرار گرفتند.

مناسبت ۰۲: برگزاری دومین انتخابات ریاست جمهوری و انتخاب شهید "محمدعلی رجایی" (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

در حالی که جمهوری اسلامی ایران درگیر جنگی نابرابر بود و تمام توان و نیروی عناصر انقلابی در مسأله جنگ مصروف می شد، اختلافات بین رییس جمهوری و مجلس، اوضاع داخلی را آشفته می کرد. سرانجام کارشکنی های بنی صدر و اختلاف آفرینی او کار را به جایی رسانید که بنا به توصیه حضرت امام خمینی(ره)، مجلس شورای اسلامی مسأله عدم کفایت سیاسی او را به بحث گذاشت و آن را تصویب کرد. پس از عزل بنی صدر از مسند ریاست جمهوری که قبل از آن، حضرت امام نیز منصب

فرماندهی کل قوا را که به او تفویض کرده بودند از وی باز ستاندند، کشور در حالی مهیای دومین انتخابات ریاست جمهوری می شد که اثر تلخ این حادثه هنوز هم در کام یاران انقلاب وجود داشت. در این انتخابات، زمینه ای فراهم شد تا لیاقت کاردانی و تعهد شهید رجایی بیشتر از قبل آشکار شود. در نهایت در تاریخ دوم مرداد ۱۳۶۰ ش، انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی برگزار شد که از مجموع چهارده میلیون و هفتصد و بیست و دو هزار رای ماخوذه، برادر محمدعلی رجایی در حدود سیزده میلیون رای را به دست آورد و به عنوان دومین رییس جمهوری اسلامی ایران انتخاب شد. این شهید والامقام در حالی این پست خطیر را برعهده گرفت که به تازگی، بنی صدر مخلوع از ایران فراری شده و ایران پس از حادثه هفتم تیر ۱۳۶۰، دورانی ویژه را می گذارند. حکم ریاست جمهوری محمدعلی رجایی در تاریخ یازدهم مرداد ۱۳۶۰ توسط حضرت امام تنفیذ شد و ایشان تا زمان شهادت به مدت کمتر از یک ماه، در این پست خدمت کرد.

مناسبت ۰۳: عملیات غدیر جهت دفع مجدد تجاوز دشمن از مرزهای جنوبی در منطقه شلمچه (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

در پی قبول قطعنامه ۵۹۸ از جانب جمهوری اسلامی ایران، رژیم عراق به تصور ضربه زدن مجدد به نظام اسلامی، حملات گسترده ای را علیه ایران آغاز کرد. از این رو عملیات غدیر جهت دفع این تجاوز، در منطقه شلمچه توسط رزمندگان اسلام به اجرا درآمد. ماموریت بغداد آن بود که تلاش کند خوزستان و منابع نفتی آن را طی چند روز به اشغال خود درآورد و شانس خود را در این زمینه بیازماید. تهاجم سنگین دشمن در سراسر خطوط

مرزی به خاطر آن بود که چنین هدفی را تعقیب کند و دقیقاً به همین دلیل بود که رسانه های استکباری و حتی مزدوران منطقه ای استکبار به احیای طرح جداسازی خوزستان از ایران دامن می زدند. اما پاسخ سریع و قاطع ملت و نیروهای اسلام، بسیار تکان دهنده و هشیارانه بود و تلفات سنگینی را به نیروهای متجاوز در منطقه وارد آوردند. در این عملیات، صدها کیلومتر از سرزمین های میهن اسلامی مان که به مدت ۳ روز به اشغال متجاوزین در آمده بود، باز پس گرفته شد و رزمندگان موفق شدند بخش هایی از استان خوزستان در منطقه عمومی شلمچه، جاده خرمشهر، اهواز، پادگان حمید و جفیر را آزاد ساخته و دشمن بعثی را در منطقه جنوب تا مرزهای بین المللی عقب برانند. در این عملیات علاوه بر کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از قوای دشمن و چند درجه دار عالی رتبه، چندین تیپ و گردان زرهی و پیاده و کماندویی بعث به میزان ۶۰ الی ۱۰۰ درصد منهدم شد.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: واگذاری امتیاز بهره برداری از معادن ایران به رویتر انگلیسی در زمان ناصرالدین شاه (۱۲۵۱ ش)

شرح مناسبت:

یکی از مشهورترین امتیازاتی که در زمان ناصرالدین شاه قاجار و با اصرار میرزا حسین خان سپهسالار، صدر اعظم وقت به بیگانگان داده شد، امتیاز رویتر بود. این امتیاز بین دولت ایران و یک فرد انگلیسی به نام بارون جولیوس رویتر که یک یهودی بود در ۲۴ ماده به امضا رسید. به موجب این قرارداد، امتیاز انحصاری ایجاد راه آهن و استخراج معادن ایران از قبیل ذغال سنگ، آهن، مس، سرب، نفت و به طور کلی هر معدن دیگری را که قابل بهره برداری برای کمپانی باشد به مدت هفتاد سال

به رویتر انگلیسی واگذار شد. در این قرارداد خفت بار، رویتر حق داشت به هر اسم و با هر شرایطی که لازم بداند، یک یا چند شرکت جهت انجام امور امتیاز نامه تشکیل دهد؛ اراضی مورد نیاز خود را به طور رایگان دریافت دارد؛ مصالح مورد استفاده اش را به طور مجانی تحویل گیرد و از پرداخت تمام حقوق و عوارض گمرکی معاف باشد. این قرارداد به علت تخلف در اجرای مفاد آن در زمان تعیین شده و همچنین دخالت روسیه، هرگز به مرحله اجرا نرسید ولی بدنامی آن برای میرزا حسین خان مشیرالدوله، معروف به سپهسالار، صدر اعظم ناصرالدین شاه ماند. البته دولت ایران بعدها، قرارداد دیگری به عنوان غرامت، با پسر رویتر منعقد کرد و از قِبَلِ آن، بانک شاهنشاهی و بانک صنایع و معادن ایران توسط وی تاسیس شد.

مناسبت ۰۲: شهادت حجت الاسلام "سید حسن بهشتی نژاد" نماینده مردم اصفهان (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام سید حسن بهشتی نژاد در سال ۱۳۳۲ش در اصفهان به دنیا آمد و پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی برای فراگیری علوم اسلامی راهی قم شد. وی در قم از محضر استادانی همچون حضرات آیات: حسین نوری همدانی، محمد فاضل لنکرانی، یوسف صانعی و مرتضی حائری یزدی استفاده برد و سطوح عالی حوزه را طی کرد. این شهید گرانقدر، پس از پیروزی انقلاب اسلامی به تبلیغ و تدریس در نهادهای انقلابی همچون جهاد سازندگی و سپاه مشغول شد و در نهایت از طرف مردم اصفهان به نمایندگی مجلس شورای اسلامی انتخاب گردید. شهید بهشتی نژاد سرانجام در سوم مرداد ماه سال ۱۳۶۰ ش برابر با روز شهادت امام علی(ع)، در ۲۱ رمضان سال ۱۴۰۰ ق توسط تروریست های گروهک منافقین در

خانه اش ترور شد و به شهادت رسید.

مناسبت ۰۳: عملیات کوچک شهید چمران در منطقه جاده ماهشهر توسط سپاه (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: حمله منافقین و ارتش بعث عراق به مناطق کَرَند غرب و سرپل ذهاب در استان کرمانشاه (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

در حالی که چندین روز از قبول قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت توسط جمهوری اسلامی ایران می گذشت، در بعدازظهر روز سوم مرداد ۱۳۶۷ ش، گروهک تروریستی منافقین به همراه ارتش بعث عراق، هجوم مشترک خود را از طریق سرپل ذهاب به طرف شهر کرند در استان کرمانشاه آغاز کرد. آنان که عملیات خود را با هدف براندازی نظام اسلامی آغاز کرده بودند، وضعیت نظامی ایران را از هم پاشیده ارزیابی نموده، اوضاع داخلی کشور را آسیب پذیر می دانستند. از این رو، منافقین می پنداشتند با یک ضربه و شوک نهایی، نظام جمهوری اسلامی فرو خواهد ریخت و این تنها فرصت آنها است. این مزدوران کوردل چنان به وعده های دشمنان قسم خورده انقلاب اطمینان پیدا کرده بودند که جمع بندی نهایی درباره نظام آتی ایران را به چند روز بعد در میدانِ آزادی تهران موکول نمودند. این عملیات که فروغ جاویدان نام گرفته بود، با مقاومت دلاورمردانه بسیجیان و نیروهای مردمی، به حماسه غرورآفرین مرصاد تبدیل شد و طومار ننگین منافقین را درهم پیچید.

مناسبت ۰۵: درگذشت خانم دکتر "عصمت ستارزاده" محقق و مترجم معاصر (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

خانم دکتر عصمت ستارزاده در سال ۱۲۹۰ ش در تبریز زاده شد و در سال ۱۳۱۶ به عنوان معلم به وزارت فرهنگ پیوست. وی پس از مدتی، تحصیلات خود را ادامه داد تا این که در سال ۱۳۴۴ش موفق به اخذ دکترای زبان و ادبیات فارسی گردید. دکتر ستارزاده از همان آغاز به سبب تسلطی که بر زبان ترکی اسلامبولی داشت، تلاش خویش را صرف ترجمه آثاری کرد که دوستداران فرهنگ پربار فارسی به زبان ترکی نگاشته بودند، تا بدین طریق بتواند ارتباط کهن این دو سرزمین را

گسترش بخشد. ایشان در این میان کتب متعددی ترجمه نمود که ترجمه شرح سودی بر حافظ در چهار جلد، ترجمه شرح کبیر اَنغَرَوی بر مثنوی معنوی در پانزده جلد و نیز تفسیر سودی بر گلستان از آن جمله اند. سرانجام خانم دکتر ستارزاده این محقق و مترجم معاصر در سوم مرداد ماه ۱۳۷۲ در ۸۲ سالگی در تهران درگذشت.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: مرگ "رضاخان پهلوی" در ژوهانسبورگ (۱۳۲۳ ش)

شرح مناسبت:

رضاخان میرپنج سوادکوهی ملقب به سردار سپه در سال ۱۲۵۰ ش به دنیا آمد. وی در جوانی وارد نظام شد و در قشون ایران، درجات نظامی را یکی پس از دیگری، احراز کرد. رضا خان در سوم اسفند ۱۲۹۹ ش، با همکاری انگلستان کودتایی به راه انداخت و پس از وقوع حوادث متعدد فرماندهی کل قوا را به دست آورد. وی راه قدرت طلبی را ادامه داد و با همدستی مجلس، سلسله قاجار را برانداخت و خود در آذرماه سال ۱۳۰۴ شمسی با نام رضاشاه بر تخت سلطنتی ایران تکیه زده، سلسله منحوس پهلوی را بنا نهاد. رضا خان پس از به دست گرفتن قدرت، همه مخالفان خود را سرکوب کرد و صداهای اعتراض را در گلو، خفه نمود. وی هر چند در ابتدای کار، می کوشید خود را به علمای شیعه و حوزه های علمیه نزدیک ساخته و خود را فردی متدین و محب اهل بیت(ع) نشان دهد، ولی پس از به دست گرفتن قدرت، از هیچ برنامه دین براندازانه ای فروگذار نکرد و برای روحانیان و حوزه های علمیه، فشارهای زیادی روا داشت. رضاخان با هماهنگی غرب و به همراه افغانستان و ترکیه سیاست کشف حجاب و متحد الشکل کردن لباس ها را

به اجرا درآورد و قیام اعتراض آمیز مردم در مسجد گوهر شاد را به بدترین وجه، به خاک و خون کشید. او در سال های سلطنت خود، کسانی را در به قدرت رسیدن او سهیم بودند از میان برداشت و مجاهد حق خواه، آیت اللّه مدرس را به شهادت رساند. رضا خان از تبار شاهان نبود ولیکن روستازاده ای بود که با فطانت و زیرکی شخصی خویش و کمک استعمار پیر، انگلیس، به مقام شاهی رسید. رضاشاه که بازیچه دست استعمار بود، هنگامی که کشور ایران در بدترین شرایط جنگ جهانی دوم از طرف متفقین اشغال شده بود، مجبور به کناره گیری گردید.

دوران ننگین حکومت رضاخان، سراسر دیکتاتوری، استبداد، دین زدایی و فقر بود. سرانجام این سرسپرده استعمار، پس از سه سال تبعید در ۴ مرداد ۱۳۲۳ش در هفتاد و سه سالگی در ژوهانسبورگ آفریقای جنوبی مرد. جنازه وی ۶ سال بعد به ایران آورده شد و در شهر ری دفن گردید.

مناسبت ۰۲: دیدار مسؤولان ایرانی با دبیرکل سازمان ملل پس از قبول قطعنامه ۵۹۸ (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

دبیرکل سازمان ملل متحد به محض دریافت پذیرش رسمی قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران، به تلاش وسیعی دست زد و پس از مشورت با اعضای شورای امنیت، رسماً از وزرای خارجه ایران و عراق دعوت کرد به منظور انجام مذاکرات مربوط به اجرای قطعنامه، بلافاصله به نیویورک سفر کنند تا از سوم مرداد ۱۳۶۷ش، ملاقات ها و مذاکرات لازم صورت گیرد. از این رو هیئتی در رأس وزیر وقتِ امور خارجه ایران در دوم مرداد راهی نیویورک گردید و پس از دیدار و گفتگو با رییس شورای امنیت، مذاکرات خود را با دبیرکل سازمان ملل متحد آغاز کرد. این مذاکرات که جهت

تعیین روز و شرایط آتش بس به اجرا درمی آمد، در حالی صورت گرفت که روز قبل از آن، منافقین با حمایت ارتش عراق از مرز منطقه غرب گذشته و به اسلام آباد وارد شده بودند و به سمت کرمانشاه پیشروی می کردند. سرانجام پس از ده جلسه دیدار و گفتگوی هیئت ایرانی با دبیر کل سازمان ملل در مورد زمان آتش بس و عقب نشینی دو طرف به مرزهای بین المللی، اقدامات نهایی صورت گرفت. به این ترتیب در ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ش برابر با ۲۰ اوت ۱۹۸۸م آتش بس به طور رسمی برقرار شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت "غلامرضا کیوان سمیعی" شاعر معاصر (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

غلامرضا سمیعی متخلص به کیوان در سال ۱۲۹۲ش در کرمانشاه به دنیا آمد. وی در کنار دروس دبستان به فراگیری علوم عربی و قرآن پرداخت و تا مقاطع بالاتر ادامه داد. در نوزده سالگی برای ادامه تحصیل علوم دینی راهی قم و مشهد شد و از حضرات آیات شاه آبادی، حجت کوه کمره ای و ادیب نیشابوری ثانی و ... بهره برد. وی در تهران مباحث کلام و عرفان، معقول و منقول و ریاضیات را فرا گرفت و سپس در زادگاه خود به امور اداری پرداخت. استاد کیوان سمیعی در طول حیات خویش، تحقیقات عمیقی درباره شعر، عرفان و ادب فارسی انجام داده و در کنار کار، به پژوهش و تحقیق پرداخته و آثاری را به وجود آورده است. از جمله این آثار، اوراق پراکنده، مقدمه بر خاک نشینان عشق و رساله تاریخ فلسفه و ... می باشند. وی قبل از مرگ، کتابخانه شخصی خود را به دانشکده ادبیات دانشگاه رازی کرمانشاه اهدا کرد. استاد سمیعی در پی سرطان

حنجره در ۸۰ سالگی درگذشت و در قطعه مقبرهالشعراء بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: افتتاح بزرگترین پالایشگاه نفت سنگین جهان در بندرعباس (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

در چهارم مرداد ماه ۱۳۷۶ بزرگ ترین پالایشگاه نفت سنگین جهان در بندرعباس که از مرحله طراحی تا ساخت و نصب تجهیزات آن، توسط متخصصان و کارشناسان داخلی صورت گرفته بود به بهره برداری رسید. این پالایشگاه از جمله طرح های مهم صنعت نفت کشور بوده و برای بالاـ بردن ظرفیت تولید فرآورده های نفتی در کشور و تامین مصارف داخلی و صدور بخشی از آن به خارج طرح ریزی شده است. ظرفیت این پالایشگاه با اشتغال زایی ۱۲۰۰ نفر، بیش از ۲۳۰ هزار بشکه در روز می باشد. اجرای عملیات طرح عظیم آب رسانی از دریا به پالایشگاه به طور جداگانه و همزمان با عملیات اجرایی پالایشگاه با استفاده از امکانات گسترده صنعت نفت از جمله ویژگی های احداث آن می باشد که برای اولین بار در نوع خود صورت گرفته است.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: اقامه اولین نماز جمعه رسمی جمهوری اسلامی ایران در تهران به امامت آیت اللّه طالقانی (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

روز جمعه پنجم مرداد سال ۱۳۵۸ برابر با سوم ماه مبارک رمضان سال ۱۳۹۹ ق، اولین نماز جمعه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی به امامت مرحوم آیت اللّه سیدمحمود طالقانی در دانشگاه تهران برگزار شد. امام خمینی)ره(، چند روز قبل از این تاریخ، این مهم را به ایشان سپردند و حکم برپایی و اقامه نماز جمعه را صادر فرمودند. واگذاری این تکلیف عظیم و سنگین توسط رهبر فرزانه انقلاب در حساس ترین بُرهه از زمان انقلاب اسلامی برعهده آیت اللّه طالقانی که زبان گویایی برای بازگویی حقایق و رسوا نمودن دشمنان انقلاب داشت، امر خطیری بود. جمعیت انبوه و میلیونی که از نخستین ساعات بامداد این روز از نقاط مختلف شهر تهران به دانشگاه و خیابان های اطراف هجوم آورده

بودنـد، با مشاهـده امام جمعه، تکبیر گویان، حمایت خویش را از رهبری امام خمینی)ره(و نهضت الهی ایشان اعلام داشـتند. با آغـاز اقـامه نمـاز جمعه، گروهـک هـای مغرور و منـافق که برای فریفتن مردم و برای واژگون نشـان دادن مسائـل و به انحراف کشـیدن انقلاـب، دست به تبلیغـات بسـیار عظیم و خطرنـاک و حسـاب شـده زده بودنـد، ناگهـان با یک معجزه بزرگ الهی و اسـلامی روبرو شدنـد و نقشه هـای خود را نقش برآب دیدنـد. اتحـاد و اجتمـاع صـفوف نمـازگزاران نمـاز جمعه، توطئه های حسـاب شـده و ترتیب یـافته منافقـان را خنثی ساخت و حیله و تزویر آنان را در هم شـکست. شـیاطین و منافقین در همه جا راه یافتند اما در صـفوف به هم پیوسته نماز رسوخ پیدا نکردند. سرانجام از همین صفوف نماز جمعه بود که مشت های گره کرده به سوی منافقان و احزاب و گروهک های مغرور و مستکبر و از خدا بی خبر نشانه رفت و آنان را متواری و نابود ساخت.

نمـاز جمعه پس از پیروزی انقلاـب، همـواره محلی برای هوشـیاری و آگـاهی بخشـی به مردم و نیز مکـانی برای تزکیه نفس و خشوع و خضوع در برابر ذات خداوندی بوده و هست.

مناسبت ۰۲: مرگ "محمدرضا پهلوی" پادشاه خائن ایران در قاهره (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

محمدرضا پهلوی در چهارم آبان ماه ۱۲۹۸ ش در تهران به دنیا آمد. پس از تاسیس سلسله پهلوی توسط رضاخان میرپنج، وی به عنوان ولیعهد انتخاب شد و این مقام را تا سال ۱۳۲۰ ش بر عهده داشت. با ورود متفقین به ایران و برکناری وتبعید رضاخان به آفریقای جنوبی، دولت های استکباری که محمدرضا را مهره ای آرام و مطیع دیدند، او را به سلطنت ایران نشاندند.

از این پس، محمدرضا به عنوان پادشاه ایران، سلطنت خود را آغاز کرد. تا قبل از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، نفوذ انگلستان در کشور بیشتر بود، ولی پس از کودتا، آمریکا به عنوان قدرت اصلی در مملکت، شاه را به هرطرف که منافع آن دولت طلب می کرد، می کشاند. با آغاز حرکت انقلاب اسلامی در خرداد ۱۳۴۲، شاه، با قساوتی تمام، مردم را به خاک و خون کشید و رهبر انقلاب اسلامی را در ۱۳ آبان ۱۳۴۳ به تبعیدی ناخواسته فرستاد. پس از این تبعید، محمدرضا پهلوی یکه تاز میدان حکومت ایران شد و به دیکتاتوری خود محور بَدل گشت. در طول این سالیان، ساواک هرگونه مخالفتی را با شدت سرکوب می کرد و مستشاران آمریکایی در تمام ارکان کشور نفوذ کرده بودند. شاه برای تثبیت بیشتر مقام خود، در سال ۱۳۵۰ جشن های ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران را برگزار نمود و عده زیادی از سلاطین و رؤسای جمهور و نمایندگان کشورها در آن شرکت کردند. هزینه این جشن ها در رسانه های غربی بازتاب بدی پیدا کرد و آنان ضمن نشان دادن فیلم های جشن، گوشه هایی از زندگانی رقت بار جنوب تهران را به نمایش گذاشتند. اقدامات اسلام ستیزانه محمدرضا پهلوی در سال های بعد شکل گسترده تری به خود گرفت و حتی تاریخ هجری شمسی را به تاریخ مجعول و موهوم شاهنشاهی بدل ساخت.

در اواخر سال ۱۳۵۶، و پس از درج مقاله اهانت آمیز علیه امام خمینی، امواج توفنده انقلاب، بار دیگر پایه های پوسیده نظام شاهنشاهی را در بر گرفت. در این میان شاه سعی کرد با اقدامات عوام فریبانه،

خشم مقدس ملت ایران را فرو نشاند. از این رو با برکناری نخست وزیر و دستگیری برخی از مهره های سرشناس پهلوی، درصدد بود تا تقصیر را بر گردن آنها بیندازد. وقتی این تلاش ها به جایی نرسید، محمدرضا خود در صفحه تلویزیون ظاهر شد و نطقی استرحام آمیز ایراد نمود و خطاب به مردم گفت که صدای انقلاب شما را شنیدم. او همچنین از مراجع تقلید ملتمسانه درخواست کرد که مردم را هدایت نمایند و قول همه گونه آزادی داد. ولی نه دولت نظامی و نه نطق شاه، بازدارنده روند انقلاب نبود. در این حال محمدرضا شاه که برای خود چاره ای جز سرکوب و کشتار نمی دید، دست به ارتکاب جنایات متعددی زد. این کشتارها مانع از سقوط رژیم ستم شاهی نگردید و پس از فرار مفتضحانه او سرانجام در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ ش، طومار سلطنت ننگین پهلوی و ۲۵۰۰ سال حکومت شاهنشاهی در هم پیچیده شد. شاه که چند هفته قبل از پیروزی انقلاب، ماندن در ایران را صلاح نمی دید، در ۲۶ دی ۱۳۵۷، از کشور خارج شد و پس از ماه ها آوارگی، سرانجام در پنجم مردادماه ۱۳۵۹ ش در قاهره پایتخت مصر در میان غُربَت و بیماری و کوله باری از جنایت و وحشی گری به اسلاف خود پیوست.

مناسبت ۰۳: عملیات کوچک رمضان (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

کمتر از یک ماه پس از فاجعه انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی، عملیات محدود رمضان در تاریخ پنجم مرداد ۱۳۶۰ با همکاری سپاه و ارتش در محور حمیدیه - کرخه نور انجام گرفت. در این عملیات نیروهای اسلام چندین کیلومتر از خاک میهن اسلامی را از اشغال دشمن

بعثی خارج ساختند. در طی عملیات محدود رمضان، تعداد دویست تن از نیروهای دشمن، کشته و زخمی و نزدیک به دویست تن دیگر از آنان به اسارت رزمندگان اسلام درآمدند. همچنین چهل دستگاه تانک و نفربر نیز منهدم گردید.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات غرورآفرین "مرصاد" در منطقه اسلام آباد غرب (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

گروهک منافقین در پی حملات عراق به خاک میهن اسلامی و عقب نشینی های موقت رزمندگان اسلام، با تصور این که پذیرش قطعنامه ۵۹۸ ناشی از جدایی ملت و دولت است، به خیال واهی، فرصت را غنیمت شمرده و سعی در رسیدن به اهداف پلید خود نمود. منافقین با جمع آوری دیگر ضد انقلابیون سرخورده، از کشورهای مختلف اروپایی، نیرویی به استعداد تقریبی ۱۵ هزار نفر فراهم کرده و با بهره گیری از جنگ افزارهای اهدایی صدام و دیگر اربابان خود، حمله خود را از غرب کشور به خاک جمهوری اسلامی ایران آغاز کردند. نیروی هوایی عراق با حمایت مقدماتی، آنها را برای ورود به عمق خاک ایران و در نهایت، فتح تهران، ترغیب می کند. با این اتحاد شوم، قسمت هایی از اراضی میهن اسلامی مورد تجاوز قرار می گیرد. ملت سلحشور و مسلمان ایران، پس از اطلاع از تجاوز منافقین به میهن اسلامی، به خروش آمده و به جبهه های جنگ اعزام می شوند. سرانجام عملیات مرصاد در پنجم مرداد ماه ۱۳۶۷، با رمز مبارک یا علی(ع) و به منظور مقابله با منافقین در منطقه اسلام آباد و کرند غرب در استان کرمانشاه، آغاز گردید. منافقین خلق، خوشحال از پیروزی های مقدماتی و در یک اقدام عجولانه، راهی باختران (کرمانشاه) شده و به خیال باطل خود، قصد حرکت به سمت تهران و سرنگونی

نظام جمهوری اسلامی ایران را نمودند. رادیو منافقین، با ارسال پیام به مردم باختران، از آنها می خواهد که زمینه را برای ورود ارتش به اصطلاح آزادی بخش مهیا سازند و آماده جذب در گردان ها و لشکرها باشند.

از آن طرف رزمندگان اسلام در ۳۴ کیلومتری باختران، ناگهان راه را بر ستون های منافقین می بندند و واحدهای زرهی رزمندگان، در یک اقدام متهورانه، تعداد زیادی از ادوات سنگین زرهی منافقین را هدف قرار داده و به آتش می کشند. جاده باختران - اسلام آباد در همان لحظات اولیه، انباشته از ادوات سوخته شده می شود و عکس العمل سریع رزمندگان، منافقین را به فراری مفتضحانه وادار می سازد. این عملیات در روز بعد نیز با حمله هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران با سرکوبی شدید منافقان ادامه یافت و دشمن را دچار شکست سخت و سنگینی نمود. بدین ترتیب، منافقان شکست خورده، در این تجاوز نابخردانه، متحمل تلفات و خسارات عظیمی شدند که بیش از ۱۲۰ دستگاه تانک، ۴۰۰ دستگاه نفربر، ۹۰ قبضه خمپاره انداز ۸۰ میلی متری، ۱۵۰ قبضه خمپاره انداز ۶۰ میلی متری و ۳۰ قبضه توپ ۱۰۶ میلی متری منهدم شد. علاوه بر آن ده ها دستگاه تانک، نفربر، خودرو و نیز صدها قبضه سلاح سبک و نیز مقادیری تجهیزات پیشرفته الکترونیکی و مخابراتی به غنیمت نیروهای اسلامی درآمد. در این عملیات، ۴۸۰۰ نفر از منافقان نیز کشته و زخمی شدند.

مناسبت ۰۵: رحلت آیت اللّٰه "سید جواد حسنی خرمشاهی" عالم مشهور کرمانشاه (۱۳۷۵ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدجواد حسنی خرمشاهی از عالمان نامدار کرمانشاه، در خاندانی که نسبشان به امام حسن مجتبی(ع) می رسید، در سال ۱۲۸۴ ش (۱۳۲۵ ق) به دنیا آمد. وی در

کودکی پدرو مادرش را از دست داد و تحت سرپرستی و کفالت آیت اللّه آقا رحیم آل آقا، روحانی بزرگ شهر قرار گرفت. سید جواد، تحصیلات خویش را در مکتبخانه آغاز کرد و پس از آن به فراگیری علوم دینی پرداخت. وی در کنار شاگردی در محضر بزرگان، به مطالعه مداوم احادیث و اخبار و تاریخ و تفسیر همت گماشت و بر غنای معلومات خویش افزود. از آن پس، خدمات دینی خود را با تالیف، تبلیغ دین، امامت جماعت و ارشاد مردم آغاز کرد و بیش از پنجاه سال بر اریکه منبر و در جایگاه وعظ، مردم مسلمان را از بیانات خویش بهره مند نمود. مسجد آیت اللّه خرمشاهی در زمان جنگ تحمیلی و هشت سال دفاع مقدس (با نام مسجد میر عبدالباقی) از بزرگ ترین مراکز کمک رسانی به جبهه های نبرد بود و خود او نیز با وجود کهولت سن در جبهه ها حاضر می شد و با حضور خویش، روحیه بیشتری به رزمندگان اسلام می داد. از این عالم وارسته تالیفاتی چند به یادگار مانده از جمله: مفاتیح آیات قرآن، کتاب انسابِ سادات، فرهنگ لغت قرآن و دیوان اشعار. آیت اللّه خرمشاهی سرانجام پس از عمری نزدیک به ۹۲ سال در پنجم مرداد ۱۳۷۵ ش برابر با ۹ ربیع الاول ۱۴۱۷ ق درگذشت و در کرمانشاه به خاک سپرده شد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: تظاهرات و اعتصاب دانشجویان ایرانی در آمریکا در حمایت از نظام اسلامی(۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی و قطع دخالت و نفوذ بیگانگان به ویژه آمریکا در امور داخلی ایران، دولت ایالات متحده سعی می کرد به هر نحو ممکن، منافع قبلی خود در زمان طاغوت را بار دیگر به دست آورد. همزمان

بـا گسترش این اعمـال فشار، حمایت از انقلاب اسـلامی و نظام جمهوری اسـلامی، از سوی دانشـجویان ایرانی و غیر ایرانی در کشورهـای مختلف صورت عمـل به خود می گرفت. در این میـان، دانشـجویان عضو انجمن هـای اسـلامی آمریکـا و کانادا و جمعی دیگر از طرفداران حکومت اسلامی ایران در مقابل کاخ سفید تجمع نمودند که مورد یورش پلیس آمریکا واقع گردید. در این حـال، ده هـا نفر بـازداشت شدنـد امـا بـا اعتصـاب غـذای آنهـا در بازداشـتگاه، پلیس آنـان را آزاد کرد. در این فاصـله دانشـجویان ایرانی مقیم انگلستان نیز که در حمایت از دانشجویان توقیف شده در آمریکا تجمع نموده بودند مورد حمله پلیس لنـدن قرار گرفته و در حدود ۱۵۰ نفر بـازداشت شدنـد. این اعمال با اعتراض امام خمینی(ره) مواجه گردیـد. ایشان در جریان دیـدار نماینـده پـاپ بـا معظم له، از ظلم و سـتم آمریکـا، شوروی و انگلیس نسبت به ایران یـاد کرده و ضـمن اشـاره به وضـع دانشـجویان فرمودند: شما می دانید با این جوان های ما، الان امریکا چه می کند و پلیس آمریکا چه کرده است. آیا آقای پاپ می دانند جوان های ما در غل و زنجیر، با دنده های، شکسته که بعضی در حال بی هوشی هستند، آیا ایشان توجه دارند؟

مناسبت ۰۲: عملیات کوچک ایذایی در منطقه گلی دور توسط سپاه پاسداران (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: شهادت "میرباقر طباطبائی نژاد"، فرمانده قرارگاه تاکتیکی نصر (۱۳۶۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: همه پرسی اصلاحیه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که حضرت امام خمینی(ره) در چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۶۸ ش، خواستار بررسی مجدد قانون اساسی شدند، شورای بررسـی قـانون اساسـی شـکل یافت. این شورا بر اساس خواست حضـرت امام درباره: رهبری، تمرکز در مـدیریت قوه مجریه و قضاییه، تمرکز در مـدیریت صدا و سـیما، تعداد نمایندگان مجلس، تشـکیل مجمع تشـخیص مصـلحت نظام و تغییر نام مجلس شورای ملی به مجلس شورای اسـلامی و ... به بحث و تبادل نظر پرداختند. سپس شورای بازنگری پس از تشکیل ده ها جلسه، در صـدد رفع اشـکالات قـانون اساسـی اولیه برآمـد تـا اینکه پس از وقفه ای که در اواسط کار با رحلت امام خمینی(ره) ایجاد شـد، کار شورا در بیست تیر ماه ۶۸ پایان یافت و پس از تاییـد رهبر معظم انقلاب اسـلامی، حضـرت آیت اللّه خامنه ای، همه پرسـی از ملت درباره قانون اساسی در ششم مرداد ۱۳۶۸ برگزار گردیـد. در این انتخابات بیش از شانزده میلیون نفر از واجدان شرایط رای گیری شرکت کردند و بیش از ۹۷ درصد شرکت کنندگان در انتخابات به این قانون، رای آری دادند.

مناسبت ۰۵: برگزاری پنجمین انتخابات ریاست جمهوری و انتخاب آیت اللّه "هاشمی رفسنجانی" به این مقام (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با برگزاری انتخابات همه پرسی اصلاح قانون اساسی، انتخابات پنجمین دوره ریاست جمهوری در ششم مرداد سال ۱۳۶۸ برگزار شد که در این میان آیت اللّه هاشمی رفسنجانی با کسب بیش از پانزده میلیون و پانصد و سی و هفت هزار رأی از مجموع کل شانزده میلیون و چهارصد و سی و نه هزار رأی ماخوذه، به عنوان رییس جمهوری اسلامی ایران انتخاب شد. همزمانی این رای گیری با همه پرسی اصلاح قانون اساسی و همچنین به جهت اینکه این انتخابات،

اولین دوره رای گیری پس از رحلت حضرت امام بود، از اهمیت ویژه ای برخوردار گشت.

مناسبت ۰۶: روز ترویج آموزش های فنی و حرفه ای

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: لغو کاپیتولاسیون، به فرمان "صمصام السَّلطنه" صدر اعظم احمد شاه قاجار (۱۲۹۷ ش)

شرح مناسبت:

یکی از اقدامات دولت صمصام السلطنه صدر اعظم احمدشاه، لغو کاپیتولاسیونی بود که در نتیجه قراردادهای بین ایران و روسیه تزاری پدید آمده بود. این اقدام جسورانه، در پی انقلاب کبیر روسیه و خلاص شدن ایران از شر دولت تزاری روس صورت گرفت. باید متوجه بود که لغو قراردادهای دو جانبه به خواست یک طرف صورت نمی بندد و اقدام یک جانبه صمصام السلطنه، بیشتر متکی بر تظاهر و مردم فریبی بود تا براساس حقوق بین الملل و منطق سیاسی.

مناسبت ۰۲: طرح استیضاح دولت "رضا خان" از سوی نمایندگان اقلیت مجلس به رهبری "مدرس" (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

اقلیت مجلس شورای ملی به دلیل سوء سیاست داخلی و خارجی رضاخان و قیام بر ضد قانون اساسی و حکومت مشروطه و توهین به مجلس و ... او را استیضاح کردند و قرار شد تا در ۷ مرداد ۱۳۰۳ش، رضاخان به مجلس برود و توضیح دهد. او که از این امر بسیار می ترسید تمام کوشش خود را به کار برد تا از استیضاح رهایی یابد. سرانجام با تهدید و تطمیع نمایندگان، جلسه مجلس را برهم زد. بعضی نمایندگانِ مخالف را به حبس کشید و بعضی دیگر را به وسیله مزدورانش مضروب ساخت. سرانجام در جلسه ۱۷ مرداد، تیمورتاش عنوان کرد که مجلس از سردار سپه حمایت می کند و در یک قیام و قعود، رضاخان، از مجلس رای اعتماد گرفت و استیضاح، کارگر نیافتاد.

مناسبت ۰۳: فرار بنی صدر رییس جمهور مخلوع ایران و رجوی سردسته منافقان به فرانسه (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که مجلس شورای اسلامی به دلیل همسویی و همکاری بنی صدر رییس جمهور وقت، با گروهک منافقین، دامن زدن به تشنجات و درگیری ها در کشور، کوتاهی در دفاع از مرزهای ایران در دوران جنگ و عدم ممانعت از تجاوز ارتش بعث عراق به مرزهای کشور، رای به عدم کفایت سیاسی وی داد و حضرت امام خمینی(ره) نیز، او را از ریاست جمهوری عزل کردند، او به یک زندگی مخفی روی آورد و همواره توسط نامه و نوار، مردم را به شورش و آشوب دعوت می کرد. اما

زنـدگی مخفی او چنـدان به طول نیانجامیـد و بـا مشت محکمی که مردم بـا شـرکت در انتخابـات ریاست جمهوری و انتخاب شهید رجایی به این سمت، بر دهانش کوبیدند، با حالت سرخوردگی و ذلّت تمام، همراه با

مسعود رجوی سرکرده منافقین و با چهره و لباس زنانه از کشور فرار کرد. او با یک هواپیمای بویینگ ۷۰۷ ربوده شده، به طور غیر مجاز به سوی قبرس پرواز کرد و پیش از آن که هواپیماهای شکاری نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران که در تعقیب هواپیمای ربوده شده بودند به این هواپیما برسند، از مرز ایران خارج شد. همچنین پس از آن که وی در پاریس مستقر شد، مقامات فرانسه به تقاضای ایران برای استرداد بنی صدر ترتیب اثر ندادند و او در آن جا با همکاری رجوی، تشکیلاتی بانام "شورای مقاومت" برای مبارزه با جمهوری اسلامی و سران آن تشکیل داد. عمر این شورا چندان نپایید و به زودی متلاشی گردید.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات متوسط والفجر ۳ در مهران (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

دشمن بعث پس از شکست تلخ در خرمشهر، مهران را تخلیه کرد و با موضع گیری در ارتفاعات حساس اطراف تسلط خود را بر مهران حفظ نمود. با این اقدام، ارتش عراق قادر بود با کمترین نیرو به منطقه تسلط داشته باشد و تعدادی از نیروهایش را در جبهه های دیگر به کار گیرد. از این رو، عملیات متوسط والفجر ۳ در تاریخ ۷ مرداد ۱۳۶۲ با رمز مبارک یا فاطمه الزَّهرا(س) در جبهه میانی مهران در منطقه ای به وسعت ۱۰۰ کیلومتر مربع، با همکاری ارتش و سپاه در دو مرحله صورت گرفت و تا ۲۰ مرداد ادامه یافت. اهداف این عملیات، تصرف و تامین برخی از ارتفاعات منطقه، شکستن محاصره مهران و انهدام نیروهای دشمن، ایجاد سهولت در برقراری ارتباط بین مهران و شهرهای همجوار، ایجاد خط پدافندی جدید و راندن دشمن به پشت مهران بود. نتایج عملیات متوسط

والفجر ۳: تلفات نیروی انسانی: ۵۰۰ نفر اسیر، ۸۰۰۰ نفر کشته و زخمی؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۱۶۵ دستگاه انهدامی و ۳ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۱ فروند انهدامی، هلی کوپتر: ۳ فروند انهدامی، خمپاره انداز: ۱۶ قبضه انهدامی و ۳۱ قبضه اغتنامی، خودرو: ۳۳ دستگاه انهدامی و ۱۵ دستگاه اغتنامی، دستگاه مهندسی: ده ها دستگاه انهدامی و ۵ دستگاه اغتنامی.

مناسبت ۰۵: درگذشت "هادی اسلامی" بازیگر تئاتر و سینما (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

هادی اسلامی در سال ۱۳۱۸ در محله پامنار تهران به دنیا آمد و فعالیت هنری خود را از دوره دبیرستان شروع کرد. سپس در دانشکده تئاتر به تحصیل پرداخت و با مدرک فوق دیپلمِ این رشته، در سال ۱۳۴۲ فارغ التحصیل شد. در همان سال با بازی در نمایشنامه روسری قرمز به جرگه هنرمندان حرفه ای تئاتر پیوست و در سال ۱۳۴۶ با اجرای نمایشنامه زیر گذر لوطی صالح به عنوان نویسنده و کارگردان هم مطرح شد. او در سال های پس از انقلاب اسلامی به سینما پیوست و در فیلم هایی چون: دست شیطان، اتوبوس، آوار، سرب، مستأجر، طعمه و ... به ایفای نقش پرداخت. هادی اسلامی در طرح ارزشیابی هنرمندان به کسب درجه دکترای تئاتر نائل گردید. او در چهارمین جشنواره بین المللی فیلم فجر در سال ۱۳۶۴ در تهران، برنده جایزه بهترین بازیگر مرد برای فیلم اتوبوس شد. وی در هفتم مرداد ماه ۱۳۷۲ در تهران درگذشت.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: رحلت آیت اللّه "شهاب الدین اشراقی" داماد مکرم حضرت امام خمینی(ره) (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ شهاب الدین اشراقی، در سال ۱۳۰۲ ش (۱۳۴۲ ق) در شهرستان قم به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دروس مقدماتی و سطح نزد پدرش، به محفل درس خارج استادان نامداری همچون سید محمد محقق داماد، سیدحسین طباطبایی بروجردی و حضرت امام خمینی(ره) حاضر شد و به مقام والای اجتهاد دست یافت. وی همچنین به زبان فرانسه تسلط داشت. آیت اللّه اشراقی در طول حدود دوازده سال شاگردی در محضر حضرت امام خمینی، مورد توجه خاص استاد قرار گرفت و به شرف دامادی ایشان نائل آمد. ایشان در سال های تبعید حضرت امام در نجف و پاریس در کنار آن

قائد عظیم الشأن حضور داشت و یاور امام بود. همچنین پس از انقلاب، در مدت اقامت حضرت امام درقم، به صورت غیررسمی مسؤولیت دفتر امام و رسیدگی به امور مراجعین را برعهده داشت. برخی آثار این فقیه جلیل عبارتند از: تفسیر قرآن در ۲۰ جلد با نام سخن حق، چهره های درخشان و شرح بر عروهُ الوثقی. آیت اللّه شهاب الدین اشراقی سرانجام در اول مرداد ۱۳۶۰ ش دچار سکته شد و یک هفته بعد در ۵۸ سالگی درگذشت و درمسجد بالاسر حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: ارسال چهارمین نامه صدام به مسؤولان ایران پس از پایان جنگ (۱۳۶۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "استادعبداللّه فرادی" خوشنویس معاصر (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

عبداللّه فرادی در سال ۱۳۰۶ ش در تهران به دنیا آمد و پس از گذراندن مدارج ابتدایی و متوسطه، معقول و منقول را به اتمام رساند. بعدها در حقوق و نیز زبان و ادبیات فرانسه، تحصیل کرد. وی از کودکی از محضر استادان خوشنویسی متعددی از قبیل غلامرضا پاک نهاد، عماد طاهری معروف به عماد الشریعه، علی اکبر کاوه و سید حسن میرخانی بهره برد و در هنر خوشنویسی به استادی دست یافت. از جمله آثار خوشنویسی به جای مانده از استاد فرادی می توان به مخزن الاسرار و مرآت العارفین اشاره نمود. ایشان به هنگام فوت، ۶۹ سال داشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "سید جلال الدین مجتبوی" استاد برجسته و پژوهشگر شهیر علوم عقلی (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد دکتر سید جلال الدین مجتبوی از استادان گرانقدر دانشگاه تهران و پژوهشگران برجسته علوم عقلی در سال ۱۳۰۷ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات ابتدایی و متوسطه، مقطع لیسانس و سپس دکترا را به پایان برد و در فلسفه فارغ التحصیل گردید. از جمله استادان ایشان در این رشته می توان به آقایان شیخ محمد حسین فاضل تونی، علامه سیدمحمد کاظم عصار، دکتر علی اکبر سیاسی و استاد شهید مرتضی مطهری اشاره کرد. استاد پس از اخذ دکترا، در گروه فلسفه دانشگاه تهران به تدریس اشتغال ورزید و مدت ۹ سال نیز ریاست دانشکده ادبیات و علوم انسانی و مدیریت گروه فلسفه این دانشکده را برعهده داشت. دکتر مجتبوی در طی سال های متمادی، آثار متعددی در حکمت و فلسفه تالیف و ترجمه نمود که کلیات فلسفه، فلسفه یونان و روم و فلسفه یا پژوهش حقیقت از جمله ترجمه های ایشان می باشد. همچنین ترجمه و توضیح

قرآن حکیم که به عقیده صاحبنظران از بهترین ترجمه های قرآن مجید به شمار می رود از این استاد برجای مانده است. استاد مجتبوی سرانجام پس از عمری تدریس و اشاعه فرهنگ اسلامی، سرانجام در ۷۱ سالگی در تهران به رحمت ایزدی پیوست و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: روز بزرگداشت عارف شهید "شیخ شهاب الدین سهروردی" معروف به "شیخ اشراق"

شرح مناسبت:

ابوالفتوح یحیی بن حَبش ابن امیرَک سُهروردی، حکیم، متکلم، ادیب و فیلسوف شهیر، معروف به شیخ اشراق، در سال ۵۴۹ ق در سهرورد در حوالی زنجان به دنیا آمد. وی پس از آن که حکمت و اصول فقه را فرا گرفت در علوم حکمت و فلسفه سرآمد همگان شد و بر اثر تیزهوشی، قوت حافظه و نیک اندیشی، در بسیاری از علوم زمان به استادی دست یافت. سهروری چون در بسیاری از موارد، برخلاف رای قدما سخن گفته و از حکمت ایرانی و اصطلاحات دین زردشتی استفاده کرده بود، متعصبان او را به الحاد و بی دینی متهم نموده و با نظر علمای حَلَب، فرمان به قتل او دادند. تا اینکه سرانجام وی را در سال ۵۸۷ ق در ۳۸ سالگی به قتل رساندند. سهروردی آثار متعددی به فارسی و عربی دارد که منطِقُ التّلویحات، المقاوِمات، حکمهُ الاِشراق به عربی و روزی با جماعت صوفیان، عقل سرخ و پرتونامه به فارسی از آن جمله اند. سهروردی، حکمت اشراق را احیا نمود و آن را به کمال رسانید. در حکمت اشراق، سیر و سلوک تنها زاده فکر نیست، بلکه بر اثر ریاضت و راهنمایی ذوق حاصل شده است. ملاصدرای شیرازی و حاج ملا هادی سبزواری از عقاید سهروردی بهره بردند و از آن در

ارایه و تبیین حکمتِ متعالیه استفاده کردند.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: رحلت عالم امامی و فقیه اصولی آیت اللّه "ملااحمد بن علی اکبر فاضل مراغی" (۱۲۷۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه ملااحمـد فاضـل مراغی در اواسـط قرن سـیزدهم هجری قمری به دنیا آمـد. وی در اصل از اهالی مراغه و ساکن تبریز بود. ایشان پس از طی تحصـیلات مقدماتی علوم اسلامی، راهی حوزه علمیه نجف اشرف گردید و از محضر استاد اعظم، شیخ مرتضـی انصـاری و سـید حسـین کوه کمره ای و دیگر بزرگان اسـتفاده نمود. فاضل مراغی پس از سالیانی که در حوزه نجف حضور داشت به مـدارج بالای علمی دست یافت به تبریز بازگشت و به تـدریس فقه و اصول و کلام پرداخت. از ایشان آثاری بر جای مانده که حاشیه بر نهج البلاغه، حاشیه بر صمدیه، تفسیر قرآن و نکات القرآن و بیان دقائقه از آن جمله است. سرانجام این عـالم امـامی و فقیه اصـولی و متکلم و ادیب بزرگوار، در نهم مرداد ۱۲۷۱ ش برابر بـا پنجم محرم الحرام ۱۳۱۰ق در تبریز درگذشت و پیکرش را به نجف منتقل نموده و در وادی السلام به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: اعلام طرح پرچم رسمی جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی(۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از گذشت بیش از یک سال از شـکل گیری و تثبیت نظام جمهوری اسلامی ایران، از طرف دولت وقت، مشخصات فنی و ظاهری پرچم رسـمی کشور اعلام شد. این طرح که پیش از این، در نیمه تیرماه ۵۹ از تصویب شورای انقلاب و رییس جمهور گذشـته بود، پرچم کشور را در رنـگ های سبز در بالا، سـفید در وسط و سـرخ در پایین همراه با علامت مخصوص جمهوری اسـلامی و شـعار اللّه اکبر مشـخص کرده بود. در توضـیح مشـخصات فنی و هندسـی این طرح آمـده است: علامـت مخصوص جمهوری اسلامی به رنگ سرخ در وسط پرچم قرار می گیرد.

همچنین شعار اللّه اکبر به رنگ سفید و با خط کوفی بنّایی به نشانه روز پیروزی انقلاب، بیست و دو بار به صورت حاشیه در مرز رنگ سبز و سفید و نیز مرز سرخ و سفید تکرار می گردد. این طرح بیان کننده محتوای حکومت اسلامی به شمار می رفت و نقش کلمه اللّه در آن اشاره ای به مبدأ و منتهای آفرینش داشت. در پرچم جمهوری اسلامی ایران، رنگ سبز به عنوان نشانه مذهب شیعه، رنگ سفید به نشانه صلح دوستی و آرامش طلبی ملت ایران و رنگ قرمز به نشانه آمادگی ملت برای دفاع از استقلال و آزادی به قیمت ریخته شدن خون فرزندان این مرز و بوم تفسیر شده است.

مناسبت ۰۳: شهادت حجت الاسلام "کامیاب" نماینده مردم مشهد توسط منافقین (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام کامیاب در سال ۱۳۲۹ ش در یکی از روستاهای گناباد چشم به جهان گشود و از جوانی به تحصیل علوم حوزوی پرداخت. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تلاش های قابل توجهی از خود نشان داد. سرانجام یک هفته پس از انتخاب از سوی مردم مشهد به نمایندگی مجلس شورای اسلامی در نهم مرداد ۱۳۶۰ در ۳۱ سالگی، به دست مزدوران منافق به شهادت رسید. پیکر مطهر ایشان پس از تشییعی مردمی، در یکی از رواق های حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: وقوع حادثه جمعه خونین مکه (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

در روز نهم مردادماه ۱۳۶۶ شمسی برابر با ششم ذیحجّه سال ۱۴۰۷ قمری، هزاران زائر ایرانی و تعدادی از زائران دیگر کشورهای اسلامی در مکه معظّمه و خانه خدا، در حال انجام فریضه الهی برائت از مشرکین بودند که به دست ماموران دولت وهابی عربستان سعودی مورد تهاجم وحشیانه قرار گرفته و به شهادت رسیدند. زائران خانه خدا، مراسم برائت را همه ساله با الهام از تعالیم اسلام و قرآن برگزار می کنند و در آن، ضمن دعوت مسلمانان به اتحاد، بیزاری خود را از دشمنان اسلام به ویژه آمریکا و رژیم صهیونیستی اعلام می دارند. بر اثر این یورش بی رحمانه در خانه امن الهی، چهارصد نفر از حُجّاج ایرانی به شهادت رسیده و بیش از هزار نفر نیز زخمی شدند. حمله به زائران خانه خدا نشان داد که سردمداران وهابی عربستان، نه تنها لیاقت خدمت به حرمین شرفین در این کشور را ندارند، بلکه برای اثبات سرسپردگی خویش حاضرند احکام مُحکم الهی را نیز زیر پا بگذارند. برگزاری مراسم برائت از مشرکین در جریان

اجتماع بزرگ و پرشکوه حجّ، تاثیر آن را دوچندان می کند. با توجه به این اهمیت، رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری، حضرت آیت اللّه خامنه ای، همه ساله بر انجام هرچه باشکوه تر مراسم برائت از مشرکین تاکید داشته و دارند.

مناسبت ۰۵: دیدار تاریخی مقام معظم رهبری از صدا و سیما (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

در تاریخ نهم مرداد ۱۳۷۵، مقام معظم رهبری، حضرت آیت اللّه خامنه ای، از سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران بازدید کردند و ضمن آشنایی با فعالیت های گوناگون این سازمان، رهنمودهایی برای ارتقای کاری این مجموعه بیان فرمودند. ایشان در اولین مرحله از بازدید، از نمایشگاه ویژه ای تحت عنوان صدا و سیما در یک نگاه دیدن کردند و سپس از چهار استودیوی رادیویی نیز دیدار نمودند. همچنین حضرت آیت اللّه خامنه ای، در اجتماع مدیران و کارکنان سازمان صدا و سیما که در مسجد بلال این سازمان برگزار شد، از فعالیت های انجام شده در این سازمان، طی سال های اخیر به عنوان تلاش جهادگرانه، قوی، منسجم، متکی به اصول و دارای اهداف خوب و روشن یاد کردند و تداوم این تلاش ها را برای نیل به سطحی مطلوب و در حد انتظار از صدا و سیمای جمهوری اسلامی ضروری دانستند. همزمان با این بازدید، ساختمان جدید مرکز صدا و سیما در اصفهان، مرکز تولید و پخش رادیویی اراک و طرح توسعه مرکز یزد به بهره برداری رسید و چهارده منطقه دیگر از کشور تحت پوشش شبکه چهار سیما قرار گرفتند.

مناسبت ۰۶: روز صدا و سیما

شرح مناسبت:

برای گرامیداشت نهم مرداد ۱۳۷۵، سالروز بازدید تاریخی رهبر معظم انقلاب اسلامی از سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، این روز با عنوان روز صدا و سیما نامگذاری گردید. حضرت آیت اللّه خامنه ای، مقام معظم رهبری، در بازدید سیزده ساعته خود از این سازمان، پس از آشنایی با واحدهای گوناگون سازمان، بیاناتی درباره فعالیت های سازمان ایراد فرمودند و از روند کلی فعالیت های آن، اظهار رضایت

نمودند.

مناسبت ۰۷: روز اهدای خون

شرح مناسبت:

در مرداد سال ۱۳۵۳ ش سازمان انتقال خون ایران با هدف سامان بخشیدن به وضع آشفته خون رسانی و به منظور ترویج فرهنگ اهدا، تهیه و تأمین خون و فرآورده های سالم و مطمئن و رایگان برای رفع نیاز بیماران نیازمند، به خصوص مبتلایان به تالاسمی، هموفیلی و لوسمی به وجود آمد. از آن تاریخ به بعد، سالروز تأسیس این سازمان در نهم مرداد ماه، به عنوان روز اهدای خون نام گذاری شده است. جمع آوری خون از داوطلبانِ اهدا، و آماده سازی آن برای نجات بیماران و مصدومین، ایجاد پایگاه در بیمارستان ها و واحدهای سیار و ثابت جهت تهیه خون، ثبت اطلاعات لازم به منظور دعوت برای اهدای خون به هنگام ضرورت و توزیع خون و فرآورده های آن به مراکز درمانی و بیمارستان ها و ... از جمله کارهای سازمان انتقال خون ایران می باشد. طبق گفته کارشناسان، هر فرد بالغ (بین ۱۷ تا ۶۵ سال) با وزن متوسط پنجاه کیلوگرم، حدود پنج و نیم تا شش لیتر خون دارد و با اهدای ۲۵۰ سی سی تا ۴۵۰ سی سی از خون خود، نه تنها سلامتی خود را به مخاطره نمی اندازد، بلکه ضمن کمک به سلامتی خود، نجات بخش زندگی دیگری نیز خواهد شد. اهدای خون همچنین می تواند در کشف بیماری های نهفته در اهدا کنندگان کاملاً مؤثر باشد. هر فرد سالم می تواند در هر سال تا چهار بار با فاصله هشت هفته (دو ماه) خون اهدا کند.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: تجاوز نظامی امپراتوری عثمانی به مرزهای غربی ایران (۱۲۸۶ ش)

شرح مناسبت:

دولت عثمانی در آغاز مشروطیت و زمانی که دولت ایران درگیر مسائل داخلی و مبارزه با آزادی خواهان و

مشروطه طلبان بود، با فرصت طلبی، چند منطقه از نواحی مرزی ایران را مورد تجاوز قرار داد و برخی مناطق را به اشغال خود درآورد. در این میان، بر اثر اعتراض شدید روسیه و انگلستان، عثمانی مجبور به تخلیه آن نواحی گردید، اما با حملات دیگر، آن مناطق را دوباره تصرف کرد. این بار نیز بر اثر اعتراض روسیه و انگلستان، نیروهای عثمانی عقب نشینی کردند. اعتراض این دو دولت به خاطر ایران دوستی و یا رعایت حقوق بین الملل نبود بلکه آنان درصدد بودند تا ایران و منافع آن را خود به تنهایی به یغما ببرند و مزاحمی نداشته باشند. چنان که در این مسیر قراردادهای استعماری فراوانی علیه ایران امضا کردند. به طوری که ایران را به سه منطقه نفوذ روس و انگلیس و بی طرف تقسیم کرده و به طور ثابت در کشور حضور نظامی داشتند.

مناسبت ۰۲: عملیات نصر ۶ در میمک توسط ارتش (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

عملیات نصر ۶ در تاریخ دهم مرداد ۱۳۶۶ ش با رمز مبارك یا اباعبدالله الحسین(ع)، به منظور پاسخگویی به شرارت های آمریکا درخلیج فارس و همسویی با آمادگی مدافعان خلیج فارس و با هدف انهدام نیروهای دشمن و بیرون راندن بقایای آنها از منطقه عملیاتی میمک، توسط رزمندگان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران اجرا شد. نیروی زمینی، در مرحله پایانی پاکسازی غرب کشور از وجود نیروهای بعثی، با عبور از میدان های مین، تله های انفجاری و ... ، ارتفاعات بسیار حساس میمك رامورد تهاجم خود قرار داده و آن ارتفاعات را به تصرف خود درآوردند. در این عملیات ۲ فروند هواپیما، ۱۷ دستگاه تانك و نفربر، ۶ فروند هلی کوپتر و صدها دستگاه

خودرو دشمن منهدم و ۲۵۰۰ نفر کشته و ۱۲۰ نفر از قوای بعث به اسارت گرفته شدند. در این میان موقعیت رزمندگان اسلام، پس از دفع پاتک های دشمن که چند روز به طول می انجامد، با مقاومت تمام، حفظ و تثبیت می شود و این عملیات با دستاورد مطلوب خود، پاسخ مناسبی بر جنایت های استکبار و سرسپردگان آنها می گردد.

مناسبت ۰۳: پاکسازی سومار و قصر شیرین از لوث وجود دشمن توسط رزمندگان اسلام (۱۳۶۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز به کار اولین خط کشتیرانی ایران در دریای خزر (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

اولین خط کشتیرانی ایران در دریای خزر با حضور وزرای راه و ترابری، اقتصاد و دارایی، جهاد سازندگی و برخی مسؤولان محلی در دهم مرداد ماه ۱۳۶۸ ش آغاز به کار کرد. با ایجاد این خط کشتیرانی در آب های خزر، قدرت صادرات و واردات کالا از طریق این آبراه مهم افزایش چشمگیری یافت. با شروع به کار این خط، جمهوری اسلامی ایران، مبادی ورودی خود را گسترش داد و با این خط، مسیر صادرات به اروپا در حدود چهارهزار کیلومتر کوتاه شد. همچنین فعال شدن این خط، در ترانزیت کالا تأثیر به سزایی بر جای نهاد.

مناسبت ۰۵: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "سید احمد روضاتی" عالم تهرانی (۱۳۸۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: شهادت آیت اللّه "شیخ فضل اللّه نوری" به دست ایادی وابسته به استعمار در تهران (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

حاج شیخ فضل اللّه کجوری معروف به نوری فرزند ملاعباس در سوم دی ماه ۱۲۲۳ شمسی برابر با دوم ذیحجه ۱۲۵۹ قمری متولد گردید. پس از تحصیلات مقدماتی، به عراق رفت و از محضر درس میرزای بزرگ شیرازی و میرزا حبیب اللّه رشتی استفاده کرد. شیخ فضل اللّه در طی سالیان متمادی حضور در درس استادان زمان، به مجتهدی برجسته و فقیهی نامدار تبدیل شد و پس از چندی در سال ۱۲۶۴ ق با اشاره میرزای شیرازی برای هدایت و پیشوایی جامعه ایران، راهی تهران گردید. وی در تهران به اقامه جماعت و تالیف و تدریس علوم اسلامی و حوزوی پرداخت و بر اثر مهارت در فقه و اصول و سایر علوم اسلامی به زودی مورد استقبال طلاب و روحانیون قرار گرفت. در این میان فضلای برجسته ای تربیت یافتند که حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، حاج آقا حسین قمی، میرزا ابوالقاسم کبیر قمی، علامه محمد قزوینی و ... از آن جمله اند. او در

کنار فعالیت های علمی، به فعالیت های سیاسی هم می پرداخت و به شدت با تز جدایی دین از سیاست مخالفت ورزید. شیخ در اوایل مشروطیت از پیشگامان و مجاهدان این نهضت بود و دوشادوش سیدعبداللّٰه بهبهانی و سیدمحمد طباطبایی به مبارزه پرداخت. شیخ فضل اللّٰه نوری در جریان تدوین قانون اساسی پیشنهادهایی به مجلس داد. ذکر مذهب جعفری به عنوان مذهب رسمی کشور و اصل نظارت فقها بر قوانین مجلس شورای ملی از جمله این پیشنهادها بود گر چه مورد مخالفت نمایندگان قرار گرفت ولی از هوشیاری و شمِّ سیاسی او حکایت

داشت.

ولیکن پس از چندی پی برد که دست های پلید و پنهانی به قصد پایمال کردن خون های ریخته شده در راه این نهضت پیدا شدند و مشروطه را نه به معنای حکومتی که مشروط به رعایت حدود و قوانین الهی باشد، بلکه به معنای رژیمی که مردم در مقابل آن مشروط به سکوت باشند و قوانین غربی در آن به اجرا درآید می خواهند. لذا مخالفت خویش را از مشروطه غیرمشروعه اعلام کرد و به تمام بلاد و ولایات تلگراف زد و مشروطه را حرام دانست. سرانجام جناح مقابل در یک دادگاه به ظاهر ملی او را محکوم به اعدام کردند. ایشان در برابر دعوت سفارت روس برای پناهندگی هرگز زیر بار این ذلت نرفت و شهادت در راه خدا را پذیرا شد. سرانجام شیخ فضل اللّه نوری را که خود از بنیانگذاران نهضت مشروطه در ایران بود، در ۱۱ مرداد ۱۲۸۸ شمسی برابر با سیزدهم رجب ۱۳۲۷ ق، مصادف با سالروز ولادت امام علی(ع) به چوبه دار کشیده و در میدان توپخانه تهران به شهادت رساندند. پیکر شیخ در ابتدا پس از اهانت های فراوانی که به آن روا داشتند، توسط خانواده و دوستان در محل امنی در تهران مدفون شد، اما پس از گذشت ۱۸ ماه، جنازه شیخ را به طور مخفیانه و در حالی که هنوز سالم و تازه بود به قم منتقل کردند و در یکی از حجره های شمالی صحن حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپردند.

مناسبت ۰۲: انتقال امام خمینی(ره) از پادگان عشرت آباد به داوودیه (۱۳۴۲ش)

شرح مناسبت:

با دستگیری حضرت امام خمینی(ره) و سرکوب قیام پانزده خرداد ۱۳۴۲، امام را در ابتدا به باشگاه افسران بردند اما ساعاتی

بعد به پادگان قصر و در چهارم تیرماه ۴۲ به پادگان عشرت آباد منتقل نمودند. پس از مدتی و برقراری آرامش ظاهری، برای آنکه بهانه در زندان ماندن امام از مردم گرفته شود و خشم ها فروکش کند و نیز امکان حضور دائمی امام در جامعه سلب گردد، رژیم پهلوی تصمیم گرفت با انتقال امام از زندان، ضمن در حصر گذاشتن ایشان در محلی تحت اختیار ساواک، آن حضرت را دور از دسترس مردم قرار دهد. بر این اساس، رییس ساواک به دیدار آن حضرت رفت و ضمن اعلام خبر آزادی ایشان، از امام خواست تا در سیاست دخالت نکنند. پاسخ امام کوتاه و گویا بود. ایشان فرمودند: "ما در سیاستی که شما]به عنوان نیرنگ و دروغ و تزویر [معنا می کنید، از اول دخالت نداشته ایم." در هر حال، در یازدهم مرداد ۱۳۴۲، حضرت امام پس از حدود ۵۷ روز زندان، به منزلی در داوودیه تهران منتقل شدند. اگرچه قصد رژیم از انجام این عمل، کنترل بیشتر بر روی امام در نقطه ای خارج از زندان بود، اما مردم بلافاصله پس از اطلاع، بدون ترس و واهمه از تعقیب و دستگیری ماموران ساواک، سیل آسا روانه منزل امام شدند. یک روز پس از انتقال امام به داوودیه، روزنامه های کشور خبری را به دستور ساواک منتشر کردند تا در نظر مردم چنین وانمود کنند که انتقال امام از زندان به محل جدید، به دلیل تفاهمی بوده که میان ایشان و مقامات انتظامی به وجود آمده است. اما این توطئه به زودی با انتشار اعلامیه هایی توسط مراجع و علما افشا گردید و بطلان آن

آشکار شد.

حضـرت امام خمینی(ره) تا فروردین سال بعـد به مـدت هشت ماه در این منزل سـکونت داشـتند و در ۱۸ فروردین ۱۳۴۳ آزاد شدند. حوادث بعدی سـرانجام به نحوی به وقوع پیوست که زمینه های اعتراض شدید آن حضـرت به کاپیتولاسیون را در آبان ۱۳۴۳ به وجـود آورد و در نهـایت، رژیم برای اینکه امـام به کلی از کشور به دور باشـد، ایشـان را در ۱۳ آبان ۱۳۴۳ به ترکیه تبعید کرد.

مناسبت ۰۳: تنفیذ حکم ریاست جمهوری شهید "محمدعلی رجایی" ایران از سوی امام خمینی(ره) (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از عزل بنی صدر از مسـند ریاست جمهوری که قبل از آن، حضـرت امام، وی را از فرماندهی کل قوا برکنار کرده بودند، کشور در حالی مهیای دومین انتخابات ریاست جمهوری گردید که اثر تلخی این حادثه که در نخستین سال های پیروزی برای نظام نوپای اسـلام روی داد در کام دوسـتان و یاران انقلاب و ملت شـریف و انقلابی ایران باقی مانـده بود. در این میان دومین انتخابات ریاست جمهوری، زمینه ای فراهم آورد تا لیاقت، کاردانی و تعهد شهید رجایی پس از آن دوران تلخِ حاکمیت نفاق و لیبرالیزم بر کشور، بیش از پیش آشـکار گردد. با اصـرار و تاکیـد جناح های خط امام و معتقدان به ولایت، شـهید رجایی در این انتخابات شرکت نمود و با رای قاطع و خیره کننده مردم شریف ایران که نشانه محبوبیت وی به رغم دوران محدودِ نخست وزیریش بود، دومین رییس جمهوری اسـلامی ایران گردید. شـیرینی خاطره مراسم تحلیف و تنفیذ حکم او در حضور حضرت امـام در یازدهم مرداد سال ۱۳۶۰ که به هنگـام دریـافت حکـم ریاست جمهوری، در برابر مرشـد و مراد خود، زانو به زمین زد، هیچ گاه از

ذهن ملت شریف ایران محو نخواهد شد. شهید رجایی در دوران کوتاه ۲۹ روزه ریاست جمهوری خود که شهید باهنر را به عنوان نخست وزیر به مجلس معرفی و پس از تصویب مجلس در کنار خود داشت، با تشکیل کابینه ای انقلابی و جوان، در صدد برآمد مشکلات ناشی از شرایط جنگی، بحران های اقتصادی، اشتغال، تورم و ... که بیشتر آنها به دلیل مصروف شدن وقت مسؤولان در اختلاف با بنی صدر لاینحل مانده بود را مرتفع نمایند ولی شهادت او در هشتم شهریور همان سال، ملت ایران را از وجود این شخصیت گرانقدر محروم ساخت و شهید رجایی را به آرزوی دیرین خود رساند.

مناسبت ۰۴: لشکرکشی رژیم بعثی عراق به کشور کویت و اشغال کامل آن (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

در یازدهم مرداد ماه ۱۳۶۹ ش برابر با دوم اوت ۱۹۹۰ م، عراق در یک یورش وسیع و ظرف چند ساعت، کشور کویت را به اشغال خود درآورد و پس از چندی اعلام کرد که کویت استان نوزدهم عراق است. به این ترتیب، نطفه یکی از مهم ترین رخدادهای تعیین کننده و تاثیرگذار در منطقه خاورمیانه در چند دهه اخیر بسته شد. پس از مدتی، با استمداد کویت از دولت ها و مجامع جهانی، گروه متحد غرب به رهبری آمریکا، عملیات وسیعی را در ۲۶ دی ماه سال ۱۳۶۹ علیه رژیم عراق انجام داده و پس از خارج ساختن کویت از دست عراق، این کشور را آماج حملات خود قرار داده و خسارات فراوانی به ویژه به مردم محروم عراق وارد آوردند. از آن پس تحریم های همه جانبه از طرف مجامع جهانی و قدرت های بزرگ علیه عراق آغاز شد و برعقب ماندگی و فقر این کشور

افزود. این تحریم ها تا سقوط رژیم صدام در سال ۱۳۸۲ ادامه یافت.

مناسبت ۰۵: رحلت عالم مجاهد و اندیشمند فرزانه آیت اللّه "سید عبدالرضا حسینی شهرستانی" (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج سیدعبدالرضا حسینی شهرستانی در سال ۱۲۹۹ ش (۱۳۳۹ ق) در شهر مقدس کربلا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی و سطوح حوزه، درس خارج خود را در محضر آیات عظام: سید محمد هادی میلانی، میرزا مهدی شیرازی، سیدعبدالحسین حجت و شیخ مرتضی آشتیانی سپری کرد و مدارج ترقی علمی را پیمود. آیت اللّه شهرستانی علاوه بر تحصیل و تدریس، به اقامه جماعت در صحن حسینی(ع) و پاسخگویی به مسائل دینی می پرداخت و راهنمایی و ارشاد مردم را سرلوحه فعالیت های خویش قرار می داد. وی در برابر نفوذ و تبلیغات فکری و سیاسی و ایجاد شبهات دینی از سوی حزب کمونیست و چپ گرایان عراق، ایستادگی می کرد و به منظور استحکام بنیان های فکری جوانان، با همکاری جمعی از اندیشمندان شیعه مجله پاسخ به مسائل دینی را منتشر نمود. او در آن مجله با کمک دیگر اندیشمندان، به صدها پرسش فکری و اعتقادی جامعه پاسخ می داد و حوزه خوانندگان خود را به فراسوی مرزهای عراق گسترانید. دامنه نفوذ این مجله، رژیم بعث را به واکنش واداشت. از این رو پس از آزار فراوان و حبس فرزندش، او را از عراق بیرون کردند. از آن پس در سال ۱۳۵۰ ش به مشهد هجرت کرد و به امور دینی و مذهبی پرداخت. ایشان مؤسسات خیریه و عام المنفعه متعددی را تأسیس کرد و کتب گوناگونی را به رشته تحریر درآورد که المهدی الموعود، حاشیه بر قوانین، حاشیه بر معالم، نوروز در اسلام و ...

از آن جمله است. سرانجام آن عالم بزرگوار و خادم دین در ۱۱ مرداد ۱۳۷۶ ش برابر با ۲۷ ربیع الاول ۱۴۱۸ ق ۷۷ سالگی در مشهد رحلت کرد و در صحن آزادی حرم امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: برگزاری انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و برگزاری اولین انتخاباتی که منجر به تعیین نوع حکومت و تشکیل جمهوری اسلامی در ایران گردید، بحث درباره تعیین قانون اساسی نظام در محافل مختلف گسترش یافت. از این رو پیش نویس قانون اساسی که از قبل به دستور امام خمینی(ره) نگارش یافته و متن آن توسط شورای انقلاب و هیئت دولت موقت مورد بحث و بررسی قرار گرفته بود جهت جلب آراء و نظرات مردم و اندیشمندان در ۲۴ خرداد ۱۳۵۸ در روزنامه های کثیرالانتشار در ۱۲ فصل و ۱۵۱ ماده منتشر گردید. پس از آن و با تاکید حضرت امام مبنی بر تشکیل مجلس خبرگان بررسی نهایی قانون اساسی، لایحه قانون انتخابات جهت تشکیل مجلس خبرگان قانون اساسی به تصویب هیئت دولت و شورای انقلاب رسید. در نهایت بنا به تصویب دولت موقت، برگزاری انتخابات خبرگان قانونِ اساسی، در دوازدهم مرداد ۱۳۵۸ اعلام گردید و این انتخابات با شرکت گسترده مردم و انتخاب ۷۵ نفر نماینده، برگزار شد. سرانجام این مجلس در ۲۸ مرداد سال ۵۸ با پیام حضرت امام افتتاح شد و به تدوین قانون اساسی پرداخت.

مناسبت ۰۲: درگذشت استاد "جواد بدیع زاده" موسیقی دان معاصر (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

جواد اناری که بعدها به بدیع زاده مشهور شد در سال ۱۲۸۰ ش در تهران به دنیا آمد و به سبب صدای خوشی که داشت به خوانندگی روی آورد. بدیع زاده اولین خواننده ای است که ترانه هایش را خودش ساخته است. وی از آغاز تأسیس رادیو، شروع به فعالیت در آن نمود و با ارکسترهای رادیو همکاری داشت بدیع زاده که عضو شورای موسیقی بود، آثار بسیاری از خود به یادگار گذاشت. او به ردیف موسیقی

ایران، آشنایی داشت و نخستین صفحه صدای بدیع زاده در سال ۱۳۰۴ ضبط شد. وی به هنگام فوت، ۷۸ سال داشت.

مناسبت ۰۳: تأسیس شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

برگزاری مناسبت ها، مراسم عمومی و راهپیمایی های سراسری کشور، علاوه بر تعظیم شعائر مذهبی، ملی و انقلابی، دارای اثرات بالقوه بالای فرهنگی، اجتماعی و سیاسی است که با بازتاب های گسترده بین المللی، وجهه مردمی نظام مقدس جمهوری اسلامی را به نمایش می گذارد. موضوع فعالیت مرکزی توانا و پویا برای تقبل مسؤولیت یاد شده و اداره صحیح و سازماندهی در جریان حرکت عمومی مردم، در قالب "شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی" رسمیت یافت. شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی، به عنوان مرکز هماهنگی، مشارکت و هم فکری تشکیلات فرهنگی - تبلیغی نهادهای انقلابی در حرکت های عمومی و فراگیر جامعه و اجرای طرح های تبلیغی مشترك و عمومی، انقلاب اسلامی را یاری می دهد. این شورا با تأیید حضرت امام و سرپرستی شهید حقانی تأسیس شد و در طول این مدت، همراه با شور و شوق وصف ناپذیر آحاد ملت به وظیفه پاسداری از حضور امت مسلمان ایران در صحنه انقلاب پرداخته است. در طول هشت سال دفاع مقدس و تا هم اکنون، این شورا، اساسی ترین نقش را در تدارك و برگزاری راه پیمایی های عظیم و سرنوشت ساز و تقویت و تحکیم حضور مؤثر آحاد ملت در مراسم های عمومی، بزرگداشت ایام اللّٰه و مناسبت های متعدد انقلاب اسلامی داشته است. این شورا با استفاده از این فرصت ها توانسته است به مقتضای شرایط و ضروریات، در خدمت به انقلاب اسلامی و اعتلای فرهنگ ملی، مستقل از جریانات و جناح های سیاسی،

تنها در خط امام، رهبری و نظام حرکت کند.

مناسبت ۰۴: تنفیذ حکم دوره اول ریاست جمهوری حجت الاسلام "هاشمی رفسنجانی" توسط رهبر انقلاب (۱۳۶۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تنفیذ حکم دوره اول ریاست جمهوری حجت الاسلام "سید محمد خاتمی" توسط رهبر انقلاب (۱۳۷۶ش)

شرح مناسبت:

در دوازدهم مرداد ۱۳۷۶، مراسم تنفیذ حکم ریاست جمهوری اسلامی ایران، حجت الاسلام و المسلمین خاتمی، از سوی مقام معظم رهبری، حضرت آیت اللّٰه خامنه ای با حضور مقامات بلند پایه داخلی و خارجی در حسینیه امام خمینی(ره) برگزار شد. مقام معظم رهبری در ضمن حکم تنفیذ فرمودند: امروز به برکت الطاف کریمانه پروردگار متعال و دعای حضرت ولی عصر(عج) و شایستگی ملت بزرگ ایران، یک دوره دیگر از دوره های مسؤولیت اجرایی کشور آغاز می شود. اینجانب ضمن تبریک به ملت عزیز و با معرفت به شایستگی دانشمند متفکر جناب حجت الاسلام آقای سید محمد خاتمی، رای ملت را تنفیذ و ایشان را به ریاست جمهوری اسلامی ایران منصوب می کنم.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تشکیل پلیس جنوب در پی انعقاد قرارداد ۱۹۱۵ میان روسیه و انگلیس (۱۲۹۴ ش)

شرح مناسبت:

با گسترش شعله های جنگ جهانی اول، دولت های روس و انگلیس که نفوذ آلمان ها را در ایران بر خلاف منافع خود می دیدند، در قراردادی محرمانه، منطقه بی طرف ایران را که در قرارداد ۱۹۰۷ م پیش بینی شده بود، میان خود تقسیم و توافق کردند برای حفظ منافع خود در ایران، قشونی تشکیل دهند. از این رو، روس ها نیروی قزاق را به استعداد یازده هزار نفر با فرماندهی خود ایجاد کردند و دولت انگلستان، قوایی درجنوب کشور به نام پلیس جنوب تشکیل داد. افسران انگلیسی در رأس پلیس جنوب و افراد داوطلب هندی و ایرانی، سربازان آن را تشکیل می دادند. وظیفه اصلی این پلیس، تخلیه جنوب ایران از آلمان ها و عوامل آنها بود. پس از این قرارداد محرمانه، روس ها تا اصفهان پیش روی کردند و قلمرو نفوذ خود را از تهران به اصفهان گسترش

دادند.

مناسبت ۰۲: افتتاح فرودگاه بین المللی "مهر آباد" در تهران (۱۳۳۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: شهادت سردار رشید اسلام و فرمانده لشکر ۱۰ "شهید علیرضا موحد دانش" (۱۳۶۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: رحلت آیت اللّه "سیدعلی اکبر برقعی قمی" (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعلی اکبر برقعی قمی متخلص به کاشف، در سال ۱۲۷۸ ش (۱۳۱۷ ق) در قم به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات حوزوی، راهی نجف اشرف شد و از محضر حضرات آیات: میرزای نایینی و سید ابوالحسن اصفهانی، فقه و اصول و از میرزا علی اکبر حکمی یزدی، منطق، فلسفه و هیئت را فرا گرفت. آیت اللّه برقعی همچنین از حضرات آیات میرزا محمد ارباب، شیخ عباس قمی و آقا بزرگ تهرانی اجازه روایت و حدیث گرفت. آیت اللّه شهرستانی از آن پس راهی قم شد و پس از ورود آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری به قم، ایشان به عنوان یکی از مشاوران آن بزرگوار، درباره مشکلات طلاب با مؤسس حوزه علمیه، تبادل نظر می کرد. آیت اللّه برقعی در زمان جنگ جهانی دوم به تشکیل انجمن خیریه برای کمک به مردم همت گماشت و پس از جنگ در اجتماعات متعددی سخنرانی کرد. این عالم ربانی به عنوان یک پیشوای روحانی در کنگره جهانی صلح در پاریس و وین به ایراد سخن پرداخت که پس از آن سخنرانی و مراجعت از اروپا، از قم به شیراز و بعد به یزد تبعید شد و این تبعید، چهارده سال به طول انجامید. همچنین راهنمای دانشوران، مهر تابان، جلوه حق، دُرج گهر و سیاست نامه حضرت علی(ع) و ... از جمله آثار اوست. آیت اللّه برقعی قمی سرانجام در سیزدهم مرداد ۱۳۶۶ ش برابر با هشتم ذی قعده ۱۴۰۷ق در هشتاد و هشت سالگی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۵: ارتحال فقیه جلیل آیت اللّه "حیدرعلی محقق" عالم نامی اصفهان (۱۳۷۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ حیدر علی محقق در سال ۱۲۸۷ش (۱۳۳۶ق) در اصفهان به دنیا آمد

و پس از فراگیری خوانـدن و نوشـتن به تحصـیل علوم دینی روی آورد. وی پس از اتمام مقدمات و سـطوح حوزه، وارد درس خارج حضـرات آیات محمدرضا اصفهانی، سیدعلی نجف آبادی و سید محمد نجف آبادی حاضر شد و بهره های فراوان برد. سپس به حوزه علمیه قم عزیمت نمود و سالیانی چند از درس استادان شهیری همچون سید صدرالدین صدر، سید محمدحجت کوه کمره ای، سـید محمدتقی خوانساری و سـید حسین بروجردی استفاده کرد. آیت اللّه محقق پس از آن برای بهره گیری از مراجع بزرگوار نجف راهی آن سامـان گردیـد و بـا حضور چهـارده سـاله در حوزه نجف در حلقه درسـی آیـات عظـام: شـیخ محمـد کـاظم شیرازی، سیدجمال الـدین گلپایگـانی و سیـدمحمود شـاهرودی، بنیه علمی خویش را اسـتوار ساخت. این عالم بزرگوار سـپس به زادگاهش بازگشت و به تدریس، وعظ و ارشاد و اقامه جماعت پرداخت. وی در مدرسه نیم آورد اصفهان، در حجره ای سـاده و بی پیرایـه، سالیـان فراوان بـه تـدریس سـطوح عـالی حـوزه اشـتغال داشـت و طلاب فاضـلی پرورش داد. همچنین از آیت اللّه محقق، آثاری همچون تقریرات درس فقه آیت اللّه محمدرضا اصـفهانی و تقریرات درس اصول آیت اللّه سیـد محمـد نجف آبـادی برجـای مانـده است. این عـالم ربـانی سـرانجام در اواسط مرداد ماه ۱۳۷۹ش برابر بـا جمـادی الاول ۱۴۲۱ق در ۹۲ سالگی بدرود حیات گفت و در جوار مرقد صاحب بن عباد(ره) در اصفهان در خاک خفت.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: سالگرد نهضت مشروطه ایران (۱۲۸۵ ش / ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۲۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: رحلت علامه عارف و حکیم فرزانه "شیخ محمد باقر الفت اصفهانی" (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

علامه شـیخ محمدباقر الفت اصفهانی در حدود سال ۱۲۶۱ ش (۱۳۰۱ ق) در خانـدان علم و تقوا در اصـفهان به دنیا آمد. وی فرزنـد شـیخ محمـدتقی نجفی معروف به آقا نجفی اصـفهانی، روحانی معروف اصـفهانی در عصـر قاجار بود. وی در ابتـدا در زادگاه خود به کسب علوم اسـلامی همت گماشت و در جوانی راهی حوزه علمیه نجف گردیـد. شـیخ محمـدباقر در نجف از محضـر اسـتادان ناموری همچون میرزای بزرگ شیرازی، آقا ضیاء الدین عراقی، شیخ باقر اصطهباناتی، آخوند خراسانی و شیخ الشـریعه اصـفهانی استفاده های شایانی برد و در انواع معارف اسلامی از قبیل فقه، اصول، فلسفه، حدیث، عرفان و ادب استادی یافت. وی پس از دریافت اجتهاد، در علم تاریخ از سرآمدان عهد خویش گردید و علاوه بر فراگیری ریاضیات قدیم و جدید، در فلسـفه، علوم اجتماعی، رجال و فرقه شناسـی و به ویژه فلسفه تاریخ مهارتی تام پیدا کرد. علامه الفت به زبان و ادب فرانسه تسلط کامل داشت و متون مشکل و کتاب های علمی آن زبان را به آسانی به فارسی ترجمه می کرد. علامه الفت اصفهانی در اوایـل جنبش آزادی خواهی به جمع مشـروطه خواهـان پیوست ولی بـا بروز نشـانه های انحراف و بی صـداقتی متولیان امور، با اسـتقرار مشـروطه، خود را کنار کشـید. با این حال بعدها از طرف اهالی اصفهان به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شد. ایشـان دو دوره در مجلس حضور داشت و پس از مـدتی که عهـده دار مسـتشاری دیوان عالی کشور بود، از امور دولتی کناره گیری کرد. الفت اصفهانی علی رغم دارا بودن مقام رفیع

علمی و استعداد و حافظه ای شگرف، مردی فروتن و وارسته بود و خانه او در اصفهان مجمع فضلای شهر بوده است.

از این دانشمند گرانمایه آثار متعددی بر جای مانده که ابواب الرُّوضات، پرورش استقلال، سفرنامه در ۲ جلد و مجمع الاجازات در ۲ جلد از آن جمله اند. علامه الفت اصفهانی سرانجام در ۱۴ مرداد ۱۳۴۳ ش برابر با ۲۶ ربیع الاول ۱۳۸۴ ق در ۸۲ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در بقعه پدرش در نزدیکی امامزاده احمد بن علی اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: رأی اعتماد مجلس شورای اسلامی به نخست وزیری دکتر باهنر(۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

به دنبال برکناری بنی صدر از مقام ریاست جمهوری و انتخاب شهید رجایی به عنوان رییس جمهور، بنا به پیشنهاد شهید رجایی، شهید دکتر محمد جواد باهنر به عنوان نخست وزیر به مجلس شورای اسلامی معرفی گردید. فردای آن روز این پیشنهاد در مجلس مطرح شد و روز ۱۴ مرداد ۱۳۶۰، رأی گیری برای این منظور صورت گرفت. به این ترتیب شهید حجت الاسلام باهنر با کسب ۱۳۰ رای از مجموع ۱۶۸ رای ماخوذه، از مجلس شورای اسلامی رای اعتماد گرفت و پس از چند روز با معرفی اعضای کابینه و تایید مجلس کار خود را آغاز کرد. همراهی و هماهنگی و همفکری رییس جمهور وهیئت دولت و اکثریت مجلس شورای اسلامی، امید به برقراری آرامش و حل و فصل مشکلات و توفیق در مقابله با برنامه های استکبار جهانی را در دلها زنده کرد و پس از دوره ای یک و نیم ساله درگیری بین رییس جمهور سابق با عناصر انقلابی، چشم ها به دولت جدید و متحد شهید باهنر دوخته شد. اما کینه

ورزی دشـمنان اسـلام و انقلاب اسلامی مانع از ادامه فعالیت این دو یار انقلاب گردید و در حالی که کمتر از دو هفته از آغاز به کار دولت شهید با هنر نمی گذشت بر اثر انفجار بمب در دفتر ریاست جمهوری، برادر محمد علی رجایی، رییس جمهوری و حجت الاسلام دکتر محمد جواد باهنر، نخست وزیر به همراه تعدادی از مسؤولان دیگر دولت به فیض شهادت نائل آمدند.

مناسبت ۰۴: شهادت دکتر "حسن آیت" نماینده مجلس شورای اسلامی (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

شهید دکتر حسن آیت در سال ۱۳۱۷ شمسی در نجف آباد اصفهان دیده به جهان گشود. وی پس از اخذ دیپلم، وارد دانشگاه شـد و در رشـته های ادبیات و روزنامه نگاری و حقوق، مـدرک کارشناسـی و در علوم اجتماعی مـدرک کارشناسـی ارشـد و سپس دکترای علوم انسـانی را دریـافت نمود. دکتر آیت در آغاز نهضت اسـلامی در ارتباط با چاپ و پخش اعلامیه های امام خمینی(ره) دسـتگیر و زنـدانی گردیـد و پس از آزادی از زنـدان به تـدریس در دانشـگاه های کشور مشـغول شد. وی پس از پیروزی انقلاب اسـلامی از طرف مردم اصفهان به نمایندگی مجلس خبرگان قانون اساسی و از طرف مردم تهران به نمایندگی نخستین دوره مجلس شورای اسـلامی انتخاب شد و در شورای مرکزی حزب جمهوری اسـلامی نیز عضویت یافت. شهید دکتر حسن آیت از جمله افرادی بـود که در مجلس خبرگـان قـانون اساسـی، برای به تصویب رسانـدن مـاده مربوط به ولاـیت فقیه، تلاـش هـای موثری انجـام داد و بعـدها علیه بنی صـدر، رییس جمهور خـائن، افشـاگری هـای زیادی نمود. این شـهید والامقام سرانجام در ۱۴ مرداد ۱۳۶۰ در تهران، جلوی درب منزل، از سوی منافقان کوردل به درجه شهادت نائل

آمد و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عملیات نصر ۷ با رمز یا فاطمه الزهرا در ارتفاعات دوپازا و سلیمانیه توسط سپاه (۱۳۶۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: شهادت "سید حسین حسینی" رهبر شیعیان پاکستان توسط گروهک سپاه صحابه (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

شهید سید حسین عارف حسینی در سال ۱۳۲۲ شمسی در دهکده ای در ۲۰ کیلومتری "پاراچنار" در پیشاور پاکستان متولد گردید. بعد از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه در موطن خویش، به نجف اشرف عزیمت نموده و تحصیلات علوم دینی خود را آغاز کرد. او از همان آغاز جوانی، مبارزه با ستمگری های رژیم بعثی عراق را شروع نمود. سپس به حوزه علمیه قم مهاجرت کرده، ضمن مبارزه با رژیم طاغوتی ایران، دروس حوزوی را دنبال کرد. او پس از ۱۰ سال، در اثر فعالیت های سیاسی از ایران اخراج و به موطن خود مهاجرت نمود و در آن جا به تعلیم علوم دینی و الهیات پرداخت. سید عارف حسینی در سال ۱۳۵۷ ش به ریاست نهضت فقه جعفری پاکستان و بعد از مدتی به رهبری شیعیان پاکستان انتخاب گردید. شهید حسینی همچنین به چهار زبان اردو، عربی، پشتو و فارسی به خوبی تسلط داشت. این روحانی مجاهد سرانجام در ۱۴ مرداد ۱۳۶۷ شمسی برابر با بیست و یکم ذی حجه ۱۴۰۸ قمری به دست وهابیان متعصب پاکستان در چهل و پنج سالگی به شهادت رسید و شیعیان پاکستان را در ماتم و عزا فرو برد. امام خمینی(ره) در قسمتی از پیام خود در رابطه با شهادت سید عارف حسین حسینی فرمودند: "بزرگترین فرق روحانیت و علمای متعهد با روحانی نماها در همین است که علمای مبارز اسلام، همیشه هدف تیرهای زهرآگین جهان خواران بوده اند".

مناسبت ۰۷: شهادت "مصطفی مازح" در راه اعدام سلمان رشدی (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

مصطفی مازح جوان انقلابی عضو حزب اللّه لبنان، پس از صدور فرمان تاریخی حضرت امام(ره) مبنی بر اعدام سلمان رشدی، نویسنده کتاب موهن آیات شیطانی، خود را

به محل اقامت این نویسنده مرتد در لندن رساند و در حالی که با خود مقادیر زیادی مواد منفجره حمل می کرد در ساختمان وی جای گرفت. هرچند در این انفجار به سلمان رشدی آسیبی نرسید و مصطفی به شهادت رسید، ولی پیام رسای امام خمینی(ره) در گوش جهانیان به صدا درآمد که پیروان حضرتش، سلمان رشدی را رها نخواهند کرد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: برگزاری اولین دوره کنکور سراسری در کشور توسط وزارت علوم(۱۳۴۸ ش)

شرح مناسبت:

تا قبل از سال ۱۳۴۸، دانش آموزانی که دوره شش ساله تحصیلات متوسطه را پشت سر می گذاشتند پس از موفقیت در آزمون ورود به دانشگاه ها، می توانستند به تحصیل در دانشگاه اشتغال ورزند. با افزایش تعداد متقاضیان ورود به دوره های آموزش عالی، وزارت علوم تصمیم گرفت طی آزمونی که به کنکور موسوم شد، داوطلبانی را که در این آزمون موفقیت لازم را به دست آورند، برای ورود به دانشگاه، پذیرش نماید. از این رو اولین کنکور سراسری ورود به دانشگاه ها در پانزدهم مرداد ۱۳۴۸ با شرکت حدود پنجاه هزار داوطلب انجام گرفت. این تعداد در سال های بعد رو به فزونی نهاد به طوری که در آزمون ورودی سال ۱۳۵۲ ۹۲ هزار نفر شرکت کردند و در سال ۱۳۵۵، تعداد شرکت کنندگان از مرز ۲۲۰ هزار تن گذشت. کنکور پس از پیروزی انقلاب نیز همراه با تحولاتی ادامه یافت و به میزان رشد جمعیت جوان کشور، تقاضای ورود به دانشگاه نیز افزایش یافت. چنانکه در کنکور سال ۱۳۸۲، یک میلیون و پانصد هزار نفر در پنج رشته علوم ریاضی، علوم تجربی، علوم انسانی، هنر و زبان های خارجی به رقابت پرداختند که از لحاظ آماری در حدود ۳۰ برابر

نسبت به ابتدا افزایش داشته است. به طور معمول در هر نوبت کنکور ۱۰ الی ۱۵ درصد شرکت کنندگان به دانشگاه راه می یابند که در طی سال های اخیر، حضور دانشجویان دختر از مرز پنجاه درصد کل داوطلبان فراتر رفته و بیش از شصت درصد قبولی های دانشگاه را خانم ها تشکیل می دهند.

مناسبت ۲-: عملیات کوچک ثارالله در قصر شیرین توسط سپاه (۱۳۶۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۳-: شهادت حجت الاسلام "مصطفی ردّانی پور" فرمانده قرارگاه فتح (۱۳۶۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۴-: شهادت سرلشگر خلبان "عباس بابایی" معاون عملیاتی نیروی هوایی ارتش (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

سردار رشید اسلام، سرلشکر خلبان، عباس بابایی، در سال ۱۳۲۹ ش در قزوین به دنیا آمد و در سال ۱۳۴۸ به دانشکده خلبانی نیروی هوایی راه یافت. وی پس از گذراندن دوره آموزش مقدماتی، برای تکمیل دوره به آمریکا رفت و دوره خود را در آمریکا با موفقیت سپری کرد. شهید بابایی با دارا بودن تعهد و تخصص، در مرداد ۱۳۶۰ به فرماندهی پایگاه هشتم هوایی اصفهان رسید. این سردار رشید اسلام، قسمت اعظم حضور خود را در پروازهای عملیاتی گذراند و سه هزار ساعت پرواز کرد. سرلشکر بابایی با روحیه شهادت طلبی به همراه شجاعت و ایثاری که در طول سال های دفاع مقدس به نمایش گذاشت، صفحات نوین و زرینی بر تاریخ نیروی هوایی افزود و تنها در دو سال آخر عمر، بیش از شصت ماموریت جنگی را با موفقیت کامل به انجام رساند. این خلبان غیور ارتش اسلام سرانجام در پانزدهم مرداد ۱۳۶۶ ش برابر با عید قربان، در یک عملیات برون مرزی به شهادت رسید و در تشییعی با شکوه در گلزار شهدای قزوین به خاک سپرده شد. وی در هنگام شهادت، معاون عملیاتی نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران بود.

مناسبت ۵-: پذیرش آتش بس پس از ۱۵ روز کارشکنی توسط عراق (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

یک روز پس از گذشت پذیرش قطعنامه ۵۹۸ توسط ایران اسلامی، رژیم جنگ افروز عراق با بمباران نیروگاه اتمی بوشهر، خوی تجاوزگری خود را بار دیگر آشکار کرد. در ادامه، در ۳۱ تیرماه، ناگهان حمله گسترده خود را به خاک جمهوری اسلامی ایران آغازنمود و قصد داشت تا بار دیگر خرمشهر را اشغال کند. اما رزمندگان جان برکف، جانانه در مقابل دشمن متجاوز ایستادگی کرده و بعثیون را

با دادن تلفات فراوان وادار به فرار کردند. سرانجام رژیم عراق با مشاهده قاطعیت مسؤولان جمهوری اسلامی ایران در دفاع از حقوق خود، چاره ای جز تن دادن به اجرای قطعنامه ۵۹۸ ندید و آن را در ۱۵ مرداد ۱۳۶۷ پذیرفت.

مناسبت ۰۶: قتل "شاپور بختیار" آخرین نخست وزیر دوران پهلوی (۱۳۷۰ ش)

شرح مناسبت:

شاپور بختیار، آخرین نخست وزیر رژیم محمد رضا پهلوی، در سال ۱۲۹۳ به دنیا آمد. تحصیلات متوسطه بختیار در مدرسه فرانسوی بیروت سپری شد و در سال ۱۳۱۶ برای ادامه تحصیل راهی پاریس گردید. دوران ۸ ساله اقامت بختیار در پاریس، تاثیری عمیق بر خلق وخوی او گذاشت. تاثیری که توانست هویت فرانسوی را بر هویت ایرانی او غلبه دهد، تا این که در سال ۱۳۱۸ ش با یک دختر فرانسوی ازدواج کرد. بختیار پس از دریافت دکترای حقوق از دانشگاه سوربن، در ۱۳۲۴ بدون همسر و سه فرزندش به تهران بازگشت و به حضور شاه جوان راه یافت. از آن پس مدارج ترقی را در ادارات دولتی پیمود و با جبهه های سیاسی متمایل به غرب، همکاری کرد. پس از کودتای ۲۸ مرداد، به جرم همکاری با حزب توده دستگیر و ۲/۵ سال محبوس شد. بختیار در سال های دهه ۱۳۴۰ به پاس خدماتش در جبهه ملی دوم، از مراحم خاص دربار برخوردار گردید و مدیریت تعدادی از شرکت های بنیاد پهلوی را بر عهده گرفت. در حالی که روند رو به رشد مخالفت مردم مسلمان با حکومت رژیم پهلوی هر روز شدت می یافت، بختیار به عنوان آخرین تیر ترکش شاه، مقام نخست وزیری را عهده دار گردید. اما او توانست این سمت را تنها ۳۷ روز حفظ کند. او در

طول این مدت کوشید تا به کمک امپریالیسم آمریکا، رژیم در حال مرگ پهلوی را نجات دهد. وی در این دوران کوتاه به طراحی توطئه هایی نیز مبادرت ورزید که طرح انفجار هواپیمای حامل حضرت امام خمینی(ره) در مسیر بازگشت به تهران از آن جمله بود. با سقوط رژیم پهلوی، شاپور بختیار، پس از یک دوره اختفا در تهران، با حمایت دست های مرموزی به خارج گریخت و عازم فرانسه شد.

بختیار در فرانسه مورد حمایت کامل سرویس های اطلاعاتی غرب قرار گرفت و با تغذیه کلانِ مالی محافل صهیونیستی، نخستین فعالیت های توطئه گرایانه را علیه نظام نوپای جمهوری اسلامی آغاز کرد. از مهم ترین این توطئه ها، کودتای نافرجام نوژه در تیرماه ۱۳۵۹ و طرح تجزیه خوزستان بود که هر دو با شکست مواجه گردید. شاپور بختیار نزدیک به ۱۲ سال به عملیات خیانت بار خود علیه آرمان های ملت و استقلال و تمامیت ارضی جمهوری اسلامی ایران ادامه داد تا اینکه سرانجام در نیمه مرداد ۱۳۷۰ در ۷۷ سالگی در ویلای مسکونیش در حومه پاریس توسط افراد ناشناس به قتل رسید.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: درگذشت عالم نیکوکار آیت اللّه "سیدرضا فیروزآبادی" در ری (۱۳۴۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدرضابن سیدهاشم فیروزآبادی در حدود سال ۱۲۵۱ ش در فیروزآباد از نواحی اطراف شهر ری در خانواده ای کشاورز به دنیا آمد. وی پس از گذراندن مقدمات علوم در تهران، راهی نجف اشرف شد و از محضر استادانی همچون آخوند خراسانی و میرزا حسین خلیلی تهرانی و در کربلا ـ از درس آیت اللّه سید اسماعیل صدر بهره ها بُرد. آیت اللّه فیروزآبادی سپس به ایران بازگشت و در زادگاهش به انجام وظایف دینی مشغول شد. وی از دوران کودکی

در اندیشه خدمت به خلق خدا بود و حتی المقدور از آنان دستگیری می کرد. ایشان در اوایل مشروطیت، چهار دوره، نماینده مجلس شورای ملی بود. حضور وی در مجلس تنها برای دفاع از حقوق ملت را برعهده داشت، چنان که یک ریال از حقوق ماهیانه آنجا را تصرف نکرد و حقوق جمع شده چندین ساله را با اجازه مراجع تقلید به بنای بیمارستانی در شهر ری اختصاص داد. آیت اللّه فیروزآبادی تا اواخر عمر از رسیدگی به وضع بیماران کوتاهی نمی کرد و حتی تا نیمه های شب به قسمت های مختلف بیمارستان سرکشی و از بیماران دردمند عیادت می نمود. از آثار خیریه این عالم نیکوکار می توان به بیمارستان هزار تخت خوابی در ری، زایشگاه، پرورشگاه و دارالایتام، مسجد جامع و مدرسه اشاره کرد. آیت اللّه فیروزآبادی سرانجام در شانزدهم مرداد ۱۳۴۴ ش در ۹۳ سالگی به جوار رحمت حق شتافت و در میان حزن و اندوه دوستداران، در مقبره ای که در کنار بیمارستان در ری برای خود بنا نموده بود، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: انتخاب "جمشید آموزگار" به نخست وزیری رژیم پهلوی (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

پس از روی کار آمدن جیمی کارتر به ریاست جمهوری آمریکا، شاه برای جلب رضایت صدرنشین جدید کاخ سفید، حاضر به قربانی کردن نزدیک ترین کسان خود، حتی هویدا، نخست وزیر مطیع و وفادارش بود. از این رو پس از دوازده سال و نیم نخست وزیری هویدا، او را از کار برکنار کرد تا خود را بیشتر از قبل با سیاست های آمریکا موافق نشان دهد. شاه برای جانشینی هویدا به دنبال کسی می گشت که ضمن فرمانبرداری از او، از اعتماد و توجه ویژه

آمریکا نیز برخوردار باشد. تا این که جمشید آموزگار را که به مدت بیست سال در صحنه سیاسی ایران در جریان انواع کارها قرار گرفته بود، به این سمت انتخاب کرد. فاجعه آتش سوزی سینما رکس آبادان، شهادت آیت اللّه سید مصطفی خمینی، اعلام فضای باز سیاسی، چاپ مقاله اهانت آمیز علیه امام در روزنامه اطلاعات، وقایع خونبار ۱۹ دی قم و ۲۹ بهمن ۵۶ در تبریز از جمله وقایع دوران نخست وزیری آموزگار بود. سرانجام این عنصر خود فروخته پس از یک سال صدارت، به علت عدم موفقیت در کنترل نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی(ره) و گسترش انقلاب به سراسر کشور در چهارم شهریور ۱۳۵۷ از مقام خود استعفا داد.

مناسبت ۰۳: تشکیل جهاد دانشگاهی به فرمان "امام خمینی"(ره) (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، فضای جامعه از فرهنگ طاغوتی پاک نشده بود و مظاهر آن در همه جا به چشم می خورد. همچنین عوامل فعال طاغوتی در دانشگاه ها مانع اشاعه فرهنگ اسلامی بودند. در نتیجه دانشجویان در برابر این مسأله، به مقابله برخاستند و دانشگاه ها تعطیل شد. حضرت امام با تأیید این حرکت، فرمان تشکیل نهاد انقلابی جهاد دانشگاهی را صادر کردند تا پس از تشکیل ستاد انقلاب فرهنگی، فرهنگ منحط غربی از مراکز علمی و فرهنگی کشور زدوده شود. این مرکز فرهنگی در سال ۱۳۶۳، به عنوان ستاد اجرایی انقلاب فرهنگی تغییر نام داد تا این که در سال ۱۳۶۴، پس از استقلالِ دانشگاه ها و جدا شدن وزارت فرهنگ و آموزش عالی، مجدداً به عنوان جهاد دانشگاهی مطرح گردید. بر اساس اساسنامه این نهاد جهاد دانشگاهی نهادی است عمومی و غیر دولتی، زیر نظر شورای عالی انقلاب

فرهنگی، دارای شخصیت مستقل و از لحاظ استخدامی و مالی، تابع مقرراتی است که در چهارچوب اختیارات قانونی به تصویب هیئت امنای جهاد دانشگاهی می رسد. از سال ۱۳۶۹، جهاد دانشگاهی به عنوان پلی میان دانشگاه و بخش صنعتی و خدماتی کشور معرفی و محل استقرار آن، بیرون از دانشگاه تعیین شد. گسترش تحقیقات و شکوفایی روحیه پژوهش، گسترش طرح های کاربردی و نیمه صنعتی از طریق پیوند با مراکز علمی و تحقیقاتی به منظور به کارگیری وظایف و توسعه امور فرهنگی در سطح جامعه از طریق همکاری با حوزه و دانشگاه و سایر مراجع و نهادهای فرهنگی به ویژه برای نسل جوان، از اهداف مهم جهاد دانشگاهی می باشد.

مناسبت ۰۴: عملیات قدس ۵ در منطقه هورالهویزه توسط سپاه (۱۳۶۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: امضای قرارداد ۱۹۱۹ م وثوق الدوله بین ایران و انگلیس (۱۲۹۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: افتتاح مرکز تلویزیونی در ارومیه (۱۳۴۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت مرجع تقلید آیت اللّه العظمی "سیدمحمدهادی میلانی" در مشهد مقدس (۱۳۵۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه العظمی سید محمدهادی میلانی در سال ۱۲۷۴ ش (۱۳۱۳ ق) در نجف اشرف متولد گردید. ایشان پس از گذراندن مراحل مقدماتی علوم اسلامی، از محضر فقیهان نامداری چون میرزای نائینی، آقا ضیاء عراقی، محمدحسین غروی اصفهانی و شیخ الشریعه اصفهانی بهره برد و پس از دریافت درجه اجتهاد، به تدریس روی آورد. جلسات درس ایشان در حوزه نجف، بسیار با شکوه بود و شاگردان فراوانی در آن تربیت شدند. حضرات آیات: حسین وحید خراسانی، محمدتقی جعفری، سیدعباس صدر، مهدی نوقانی و کاظم مدیر شانه چی و ده ها عالم فاضل، از محضر درس آیت اللّه میلانی، استفاده کردند. وی پس از سال ها اقامت در عتبات، در سال ۱۳۳۴ ش وارد شهر مقدس مشهد گردید و به حوزه علمیه مشهد، رونقی دوباره داد. ایشان در کنار تدریس، تالیف و نیز ارشاد مردم، از همراهی نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی(ره) غافل نبود و حضوری مؤثر داشت. سرانجام این فقیه جلیل و مرجع عالی قدر در ۱۷ مرداد سال ۱۳۵۴ ش مطابق با آخرین روز از ماه رجب سال ۱۳۹۵ق در ۸۲ سالگی در مشهد مقدس درگذشت و در حرم مطهر رضوی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: ارتحال آیت اللّه العظمی "سیدابوالقاسم خویی" زعیم بزرگ حوزه علمیه نجف اشرف (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه العظمی سیدابوالقاسم خویی در سال ۱۲۷۸ ش (۱۳۱۷ ق) در شهرستان خوی به دنیا آمد. ایشان پس از تحصیل برخی مقدمات در زادگاه خود، راهی نجف اشرف گردید و از محضر آیات عظام: شیخ الشریعه اصفهانی، میرزای نایینی، ضیاءالدین عراقی، محمدحسین غروی اصفهانی، محمد جواد بلاغی و سیدمحمد حسین بادکوبه ای استفاده کرد. در حدود ۳۰ سالگی آیت اللّه خویی، بسیاری از علمای زمان

به اجتهاد ایشان گواهی دادند و از این زمان بود که حلقه درس خارج وی تشکیل شد و بیش از شصت سال ادامه یافت. در طول این مدت طولانی هزاران شاگرد در محضر پرفیض این عالم ربانی پرورش یافتند که هر یک به عنوان مرجعی در سراسر سرزمین های اسلامی منتشر شده اند که حضرات آیات: حسین وحید خراسانی، میرزا جواد تبریزی، سید عباس خاتم یزدی، سید محمدحسین فضل اللّه، سید عبدالاعلی سبزواری، سیدعلی حسینی سیستانی، سید محمد باقر صدر و محمد تقی جعفری از آن جمله اند. همچنین از این عالم ربانی آثار فراوانی به یادگار مانده است که می توان به معجم رجال و الحدیث در علم رجال در ۲۳ جلد، مصباح الفقاهه و تکمله منهاج الصادقین اشاره کرد. آیت اللّه خویی در اواخر عمر به علت رهبری مردم در مبارزه با رژیم خونخوار بعث عراق به کوفه تبعید شد تا اینکه سرانجام در ۱۷ مرداد ۱۳۷۱ ش برابر با ۸ صفر ۱۴۱۳ ق در ۹۴ سالگی درگذشت. پیکر پاک این عالم بزرگ در مراسمی خَفَقان بار و بدون حضور مردم، در مسجد الخضراء، محل تدریس ایشان در نجف اشرف، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: گروگان گیری و شهادت دیپلمات های کشورمان در افغانستان توسط گروهک طالبان (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از درگیرهای فراوانی که بین دولت افغانستان و گروه طالبان در مناطق گوناگون این کشور روی داد، سرانجام کابل پایتخت این کشور به اشغال طالبان درآمد. از این رو دفتر سفارت جمهوری اسلامی ایران در کابل به مزار شریف منتقل گردید و امور مربوط به سفارت در آن شهر ادامه یافت. با حمله نیروهای طالبان به سمت شمال افغانستان، شهر مزار شریف نیز به اشغال این گروه

درآمد و آنان بدون توجه به مصونیت سیاسی و قوانین بین المللی، نُه دیپلمات ایرانی و خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی را به شهادت رساندند. تا یک ماه پس از این فاجعه، گروه طالبان از اعلام خبر شهادت ایرانیان خودداری می کرد تا این که در نوزدهم شهریور سال ۷۷، این خبر را اعلام نمود. این عمل ضد انسانی با محکومیت شدید جمهوری اسلامی و دولت ها و مجامع مختلف روبرو گردید.

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد و دانشمند گرانقدر "شیخ مرتضی مدرس گیلانی" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد شیخ مرتضی مدرس گیلانی در سال ۱۲۹۵ش در نجف اشرف به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات، ادبیات و علوم مختلف را نزد استادان زمان فراگرفت و بر اثر ذکاوت و عشق به علوم و فنون دیگر به سرعت در آنها به استادی دست یافت. ایشان پس از مدتی در علم عروض و قافیه، ریاضیات، حساب عالی، هیئت و نجوم، اخلاق و عرفان، طب قدیم و علوم عقلی به مهارت رسید و به تحقیق و پژوهش در این زمینه پرداخت. وی با دانش و دانشمندان روابط نزدیک و تنگاتنگی داشت و پس از درک محضرِ بسیاری از فقها، اصولیین و زُهّاد عصر، به دریافت اجازات اجتهاد و روایت حدیث نائل گردید. استاد مدرس گیلانی از استادان نامی حوزه علمیه نجف اشرف بود که علوم ادبی، حکمت و نجوم تدریس می کرد. وی در حدود سال ۱۳۳۵ ش در تهران اقامت گزید و به تالیف و پژوهش و نشر آثار قلمی خود و تدریس در مدرسه مروی پرداخت. از کارهای برجسته این پژوهشگر، استخراج و نشر تقویم نجومی بود که این تقویم سالیان متمادی در سایر شهرهای ایران منتشر می گشت. از

استاد مدرس یزدی بیش از یکصد و چهل اثر قلمی بر جای مانده که العروض و القافیه و البدیع، لغتنامه هفت اورنگ، شرح جبرالخلاصه، اصول فقه و تصحیح اشارات ابن سینا از آن جمله اند. این محقق نام آور سرانجام در ۱۷ مرداد ۱۳۷۸ ش برابر با ۲۵ ربیع الثانی ۱۴۲۰ق در ۸۲ سالگی به دیار باقی شتافت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز خبرنگار

شرح مناسبت:

به مناسبت شهادت محمد صارمی، خبرنگار اعزامی خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران در مزار شریف افغانستان توسط گروه افراطی طالبان، روز هفدهم مرداد در جمهوری اسلامی ایران به عنوان روز خبرنگار نام گذاری شده است.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: اولین سفر احمدشاه قاجار به اروپا (۱۲۹۸ ش)

شرح مناسبت:

مسافرت شاهان به اروپا از زمان ناصرالدین شاه شروع شد. او و فرزندش مظفرالدین شاه هر کدام سه مسافرت پرهزینه و بی ثمر به اروپا داشتند ولی محمدعلی شاه به دلیل اوضاع بعد از انقلاب مشروطه و مدت کوتاه سلطنت، این فرصت را پیدا نکرد. احمد شاه، آخرین شاه قاجار، هم به دلیل سنتی که ایجاد شده بود و هم به دلیل جوانی، آرزوی رفتن به اروپا را داشت و شاید اقامت در آنجا را بر سلطنت پر ماجرایی که در ایران داشت ترجیح می داد. این مسافرت های چند ماهه در حالی صورت می گرفت که فقر و تبعیض در جامعه بیداد می کرد. در نهایت در جریان سفرهای بعدی احمدشاه، رضاخان توانست بر اوضاع تسلط یابد و شاه جوان را از کار برکنار کند.

مناسبت ۰۲: افشای قرارداد استعماری ایران و انگلیس "قرارداد ۱۹۱۹" توسط وثوق الدوله (۱۲۹۸ ش)

شرح مناسبت:

وثوق الدوله، صدراعظم احمدشاه قاجار از نخستین روزهایی که زمام امور را در دست گرفت، به طور محرمانه مذاکراتی را برای انعقاد یک قرارداد با نمایندگان دولت انگلیس آغاز کرد که این مذاکرات، به صورت کاملاً سری، در حدود نه ماه به طول انجامید. سرانجام در روز هجدهم مرداد سال ۱۲۹۸ ش یک روز پس از امضای قرارداد ۱۹۱۹ م در حالی که شاه قاجار عازم اروپا بود، ناگهان و بدون زمینه قبلی، اعلامیه وثوق الدوله به ضمیمه متن قرارداد در ایران منتشر شد و اعلام گردید که این قرارداد مورد تصویب هیئت وزیران قرار گرفته است. این قرارداد شامل شش ماده و یک مقدمه و خلاصه آن عبارت بود از تعهدات انگلستان درباره احترام مطلق به استقلال و تمامیت ایران، تامین مستشاران انگلیسی برای ادارات ایران

و همکـاری با ایران در زمینه احـداث خطوط آهن و شـبکه ارتباطی به همراه اعطای وام از طرف انگلسـتان. همچنین به موجب این قرارداد، انگلیس، زمام امور مالی، اقتصادی و ارتش ایران را در دست می گرفت و ارتش متحدالشـکل زیر نظر فرمانـدهان انگلیسـی تشـکیل می شـد. تعرفه گمرکی نیز در ظـاهر برای حفـظ منـافع ایران و در حقیقت به سود بریتانیـا تغییر می یـافت. با انتشـار این بیـانیه، موجی از مخـالفت و موافقت در کشور برخـاست و وثوق الـدوله برای آرام کردن اوضـاع، به مخالفان خود، مقـادیر زیادی رشوه داد. همچنین این قرارداد در خارج از کشور، مورد مخالفت آمریکا و فرانسه که منافع خود را در خطر می دیدنـد قرار گرفت و سـرانجام این معاهـده، به علت فشار شدیـد افکار عمومی، عملی نشد و پس از برکناری وثوق الدوله، لغو گردید.

مناسبت ۰۳: درگذشت مترجم و نویسنده توانا "ابوالقاسم پاینده" (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد ابوالقاسم نجف آبادی معروف به پاینـده در سال ۱۲۹۲ ش در نجف آباد به دنیا آمـد. ابتـدا به تحصـیل علوم قدیم روی آورد و در اصـفهان به تکمیل آن پرداخت. دشواری معیشت او را ناگزیر به کار در چاپخانه نمود و این شغل، نقشی بنیادی در گزینش راهی داشت که پس از آن، پاینـده به آن روی آورد. پاینـده در سال ۱۳۰۸ فعـالیت مطبوعاتی خود را آغاز کرد و در ۱۹ سالگی به تهران رفت و با روزنامه ها و مجلات گوناگون همکاری نمود. وی در ۱۳۲۱ مجله صبا را بنیان نهاد و آن را تا ۹ سال انتشار داد. ابوالقاسم پاینده نزدیک به چهل اثر از خود به جای نهاد که بزرگ ترین آن، ترجمه قرآن مجید است و

بـا اصـلاحاتی که پس از چـاپ نخست آن انجـام داد، آن را از ترجمه هـای موفق قرآن گردانیـد و به سـبب آن در سال ۱۳۳۶ مورد تقدیر قرار گرفت. استاد پاینده، داستان نویس توانایی بود و گام های بلند و استواری در نمایاندن زندگی مردم پیرامون خود برداشت. داستان های وی سبکی واقع گرایانه دارند و به کنایه و طنز آمیخته اند. در میان آثار او، ترجمه مروج الذَّهب و از آن مهم تر و مفصل تر، ترجمه سراسـر تاریـخ طبری، حایز اهمیت است و نثر شـیوا و روانی دارد. وی سـرانجام در ۱۸ مرداد ۱۳۶۳ در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: رحلت آیت اللّٰه "میرزا محمد ثقفی" پدر همسر حضرت امام خمینی(ره) (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا محمـد ثقفی در حـدود سال ۱۲۷۳ ش (۱۳۱۳ ق) در تهران تولـد یافت. ایشان پس از گذرانـدن مقدمات علوم اسـلامی، برای ادامه تحصـیل، راهی حوزه علمیه قم شـد و از محضـر اسـتادان نامداری همچون سـیدابوالحسن رفیعی قزوینی و حـاج شـیخ عبـدالکریم حـائری یزدی بهره برد و از آنـان اجـازه اجتهـاد و روایـت گرفـت. آیـت اللّٰه ثقفی پس از آن به تهران بازگشت و تا پایان زندگی به تالیف کتاب، ارشاد مردم و انجام وظایف شـرعی پرداخت. از این عالم ربانی که پدر همسر امام خمینی(ره) می باشد، تألیفات ارزنده ای به یادگار مانده است که تفسیر روان جاوید، حاشیه بر تقریرات منظومه سیدابوالحسن رفیعی و دیوان اشـعار از آن جمله انـد. سـرانجام این عـالم بزرگوار در هجـدهم مرداد سـال ۱۳۶۴ ش برابر بـا ۱۴۰۵ ق در ۹۱ سالگی دار فانی را وداع گفت و در رواق ابوالفتوح رازی در حرم حضرت عبدالعظیم(ع) در ری مدفون شد.

مناسبت ۰۵: عملیات ایذایی فتح ۹ در منطقه خورمال در استان سلیمانیه عراق (۱۳۶۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: مرگ "محمود جم" سناتور و نخست وزیر دوران پهلوی (۱۳۴۸ ش)

شرح مناسبت:

محمود جم ملقب به مـدیرالملک در سال ۱۲۵۸ ش در تبریز به دنیا آمـد. وی پس از طی تحصـیلات، در ۲۲ سالگی به دربار محمدعلی میرزا ولیعهد وارد شد و پس از استبداد صغیر، منشی ایران در سفارت فرانسه گردید. محمود جم در جریان کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹، آمـادگی خود را برای همکـاری با کودتاچیان و به ویژه رضاخان میرپنـج اعلام نمود و با توجه به در اختیار داشـتن مقـام خزانه داری کـل کشور، تهیه پول برای کودتـا کوشـید. وی پس از کودتـا، چنـدین بـار در پست هـای گوناگون مشـغول به کـار شـد تـا اینکه در آذرماه ۱۳۱۴ و پس از برکنـاری ذکاءالملک فروغی، مـامور تشـکیل هیئت وزیران گردیـد. محمود جم از آن پس به مـدت چهـار سـال نخست وزیر و دو سـال وزیر دربـار بود و به هنگام تبعیـد رضا پهلوی، در خـدمت رضاخـان آخرین تلاش خـود را به عمـل آورد. از آن پس، کارهـای دیگر نیز به او رجـوع شـد و در نهـایت به عنوان سـناتور

انتصابی به مجلس رفت. محمود جم کسی بود که از روز اول کودتای ۱۲۹۹ تا روزی که رضاخان از ایران خارج شد، از همکاران نزدیک او به شمار می رفت. او به سلسله پهلوی بسیار نزدیک بود و پنجاه سال تمام در رأس مقام های مهم و حساس سیاسی قرار داشت. ده بار وزارت، دو بار استانداری، دو بار مسؤول سفارت، چهار بار سناتور مجلس، یک بار معاون نخست وزیر و یک بار نخست وزیری، از جمله پست های حساس محمود جم، طی نیم قرن فعالیت های سیاسی او محسوب

می گردد. او از لحاظ سیاسی، فردی محافظه کار، بازیگر و زیرک بود و هیچ گاه دست به عملی نزد که خصومت یا حتی مخالفت شدید گروه های سیاسی را علیه خود برانگیزد. وی با سفارت انگلیس نیز روابط بسیار حسنه ای داشت.

سرانجام محمود جم این مهره سرسپرده پهلوی پس از سال ها خدمت به این رژیم، در ۱۹ مرداد ۱۳۴۸ در ۹۰ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "مهدی سهیلی" شاعر معاصر (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

مهدی سهیلی در سال ۱۳۰۳ ش در تهران به دنیا آمد. وی همزمان با تحصیلات جدید، علوم قدیمه و صرف و نحو عربی را نیز آموخت. از ۱۳۲۲ ش به کار مطبوعاتی پرداخت و در برخی روزنامه های فکاهی تهران، شعر می گفت. او که امتیاز دو روزنامه فکاهی با نام های "متلك" و "نوشخند" را داشت، در جراید مختلف روز از جمله، اطلاعات، روشنفکر، زن روز و توفیق، شعر و مطلب می نوشت و از نام های مستعار نمکدون، بذله گو، شازده پسر، زهرخند، شیرین، بی خیال، بازاری و ... استفاده می کرد. وی شاعری شوخ طبع، خوش ذوق و حاضر جواب بود و در سرودن شعر فکاهی تسلط کامل داشت. سُهیلی نه تنها نویسنده مقالات طنز بود بلکه نمایشنامه های انتقادی نیز می نگاشت و اشعار جدی نیز می سرود. دو قطره اشک، خیام و سهیلی، کاروانی از شعر در ۱۰ جلد و گنجینه سهیلی در ۳ جلد، بزم شاعران، یك آسمان ستاره، سرود قرن و ... از آثار اوست. مهدی سهیلی در رادیو، نویسنده و مجری برنامه های رادیویی از جمله مشاعره، دریچه به جهان روشنایی و بزم شاعران بود. مهدی سهیلی بر اثر سکته مغزی

در ۶۳ سالگی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۳: ورود نیروهای سازمان ملل به تهران و بغداد پس از قبول قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت از طرف ایران، شورای امنیت در تاریخ هجدهم مرداد سال ۱۳۶۷، قطعنامه ۶۱۹ را تصویب کرد که به موجب آن، گروه ناظران نظامی ایران و عراق و سازمان ملل (موسوم به یونیماک) که از حدود ۴۰۰ نفر از ۲۵ ملیت مختلف تشکیل شده بود، در مرزهای دو کشور مستقر شدند.

مناسبت ۰۴: برگزاری کنگره بزرگداشت یکصدمین سال رحلت "آخوند ملاحسینقلی همدانی" (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

ملا حسینقلی همدانی، فقیه، عابد، عارف و از بزرگان عرفای اهل طریقت و رسیدگان سیر و سلوک در سال ۱۲۳۹ ق در یکی از روستاهای اطراف همدان به دنیا آمد. کودکی را به شبانی گذراند و سپس در تهران در حوزه شیخ عبدالحسین تهرانی معروف به شیخ العراقین در رشته معقول درس خواند. او سپس در سبزوار و نجف از محضر عالمان نامداری همچون ملاهادی سبزواری و شیخ مرتضی انصاری حکمت و فلسفه و فقه و اصول را فرا گرفت و در محضر درس اخلاق و عرفان آقا سید علی شوشتری حاضر شد. شیخ محمدبهاری، میرزا جواد ملکی تبریزی، سید حسن صدر و سید جمال الدین اسدآبادی از جمله شاگردان این شخصیت برجسته دینی می باشند. همچنین نامه ها و مُنشَآت در آداب سلوک، مناجات ها و تقریرات شیخ انصاری، از جمله آثار ملاحسینقلی همدانی هستند. سرانجام این عالم بزرگوار و عارف باللّٰه در سال ۱۲۷۲ ش برابر با ۱۳۱۱ ق در هفتاد و دو سالگی در کربلای معلّی به دیدار معبود شتافت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه جلیل و عالم بزرگوار، آیت اللّٰه شیخ "عبدالنبی نوری" (۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج شیخ عبدالنبی نوری در اواسط قرن سیزدهم هجری شمسی در شهرستان نور از توابع استان مازندران به دنیا آمد. وی در جوانی پس از مهاجرت به تهران، به تحصیل علوم دینی پرداخت و پس از طی دوره مقدمات و سطوح، راهی عتبات عالیات گردید. حاج شیخ عبدالنبی نوری، در آنجا در محضر عالمان بزرگواری همچون میرزا محمدحسن شیرازی حاضر شد و به مدارج بالای علمی و فقهی دست یافت. وی یکی از مجتهدین نام آور عصر خود بود و

در فقه، اصول، معقول و منقول نبوغی خاص داشت. ایشان سپس به تهران بازگشت و در یکی از مدارس شهر به تدریس همت گماشت. حوزه درسی این عالم ربانی، محل تجمع فضلا و بزرگان بود که یکی از آن بزرگان، حضرت آیت اللّه سید شهاب الدین مرعشی نجفی می باشد. آیت اللّه شیخ عبدالنبی نوری مورد توجه و احترام فراوان ملت و دولت بود و علاوه بر تدریس و ترویج دین، به حل مشکلات مردم نیز می پرداخت. سرانجام این عالم فرزانه در بیستم مرداد ۱۳۰۴ ش برابر با بیستم محرم الحرام ۱۳۴۴ قمری به رحمت ایزدی پیوست و پس از تشییعی با شکوه، در حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) در ری مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: تظاهرات عظیم مردم اصفهان علیه رژیم پهلوی و اعلام حکومت نظامی در این شهر (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با برپایی راهپیمایی های پراکنده که به ویژه پس از فاجعه ۱۹ دی ۵۶ در سراسر کشور انجام می شد و با آغاز ماه مبارك رمضان، تظاهرات قهرآمیز مردم اصفهان که از مدت ها قبل ادامه داشت در این روز به حادترین و انقلابی ترین چهره خود رسید. مردم اصفهان با تظاهرات بزرگ و وسیع خود، تمام سینماها، مشروب فروشی ها، بانك ها، ادارات دولتی و ساختمان حزب رستاخیز را به آتش کشیدند. در درگیری شدید و همه جانبه مردم با پلیس، عده ای کشته و زخمی شدند. مردم با قطع درختان در خیابان ها جهت جلوگیری از حرکت خودروهای مأموران انتظامی، سدّ معبر نمودند. به دنبال این حوادث، دولت در اصفهان حکومت نظامی اعلام کرد و سرلشکر ناجی به فرماندار نظامی منصوب شد. با این حال، اوج گیری نهضت اسلامی و حضور مردم مذهبی و متدین اصفهان در راهپیمایی

های گسترده، حکومت نظامی را بی ارزش نمود.

مناسبت ۰۳: راهپیمایی ضدرژیم مردم شیراز به مناسبت برگزاری جشن هنر در این شهر (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

جشن هنر شیراز که نوعی فستیوال بین المللی هنری بود، از چند سال قبل از آن تاریخ در شیراز برگزار می شد و با وجود مخارج سنگینی که در برداشت، هرگز مورد توجه و استقبال مردم قرار نمی گرفت بلکه اعتراض و انتقاد همگان را دامن می زد. در این جشن ها، صحنه های نامناسب و نامأنوس، نمایش های زننده و خلاف عفت عمومی به روی صحنه می آمد که با اعتراض شدید مردم روبرو می گردید. در این سال نیز قبل از شروع این جشن صدها تن از مردم شیراز برای بیان مخالفت خود با جشن هنر، تظاهرات ضدرژیم برپا کردند. در نتیجه این راهپیمایی، بین مردم و مأموران امنیتی و انتظامی زد و خورد شدیدی به وجود آمد و اوضاع شهر به هم ریخت.

مناسبت ۰۴: تصویب آیین نامه تأسیس مؤسسات خبری و نمایندگی خبرگزاری های خارجی در ایران (۱۳۵۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تصویب قانون مطبوعات پس از انقلاب اسلامی(۱۳۵۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: انتخاب شهید "محمدعلی رجایی" به عنوان نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

پس از انتخاب ابوالحسن بنی صدر به ریاست جمهوری، به دلیل آن که مجلس شورای اسلامی، نامزدهای معرفی شده از طرف او برای احراز پست نخست وزیری را واجد صلاحیت های اسلامی و انقلابی نمی دانست کار اختلاف مجلس با بنی صدر بالا گرفت. در نهایت قرار براین شد که از میان هیئت پنج نفره ای از نمایندگان مجلس، فردی به عنوان نخست وزیر معرفی گردد. از این رو پس از بررسی های طولانی و پس از حذف دو نفر از آنان به دلیل حزبی بودن،نظر هیئت سه نفره به اتفاق آرا بر این قرار گرفت که شهید رجایی شایستگی تصدی مسؤولیت خطیر نخست وزیری را دارد. در جریان رای اعتماد مجلس که ۱۵۳ رای موافق اخذ شد، شهید رجایی با سه جمله خود را اینگونه معرفی کرد: من مقلد امام، فرزند مجلس و برادر رییس جمهورم. بنی صدر ابتدا در برابر این انتخاب بنای مخالفت گذاشت ولی وقتی احساس کرد در مقابل مجلس کاری از پیش نخواهد بُرد به ناچار با این پیشنهاد موافقت نمود. اما در هر فرصت ممکن از تضعیف شخصیت شهید رجایی در افکار عمومی با به کارگیری تعابیر و القاب زشت و ناپسند خودداری نمی کرد. در برابر این جسارت ها و توهین های بنی صدر به عنوان رییس جمهور، شهید رجایی با توجه به حساسیت جو موجود، تمامی این تلخی ها و اهانت ها را در کمال صبر و

بردباری و متانت تحمل و در مواقع لزوم با ارایه استدلال های محکم و منطقی به ایرادات مکرر بنی صدر پاسخ می داد.

سرانجام

کارشکنی های بنی صدر و اختلاف آفرینی او کار را به جایی رسانید که بنا به توصیه حضرت امام، مجلس شورای اسلامی مسأله عدم کفایت سیاسی او را با توجه به اخباری که دالّ بر مسلّح کردن منافقین توسط او بود به بحث گذاشت و با رای مثبت به آن، بنی صدر از ریاست جمهوری عزل گردید.

مناسبت ۰۷: آخرین کسوف قرن بیستم از "چابهار" تا "ماکو" (۱۳۷۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: اعدام "میرزا رضا کرمانی" به جرم قتل ناصرالدین شاه (۱۲۷۶ ش)

شرح مناسبت:

میرزا رضا کرمانی در کرمان به دنیا آمد. در جوانی به تهران رفت و به دست فروشی و سمساری مشغول شد تا اینکه رفته رفته مورد اعتماد تجار تهران قرار گرفت. وی در سال ۱۲۶۸ ش پس از آشنایی با سیدجمال الدین اسدآبادی، سخت مجذوب اندیشه ها و افکار او شد و از همان زمان، به فعالیت های سیاسی پرداخت. در پی استبداد و جور زمان ناصرالدین شاه قاجار و اخراج سیدجمال الدین اسدآبادی از ایران، میرزا رضا کرمانی بارها به گونه کتبی و شفاهی به ناصرالدین شاه و درباریانش اخطار نمود که به جهت بی احترامی و ستمی که درباره سیدجمال الدین روا داشته اند، کشته خواهند شد. رژیم استبدادی قاجار، زبان تیز و حرکات اعتراض آمیزِ او را تحمل نکرد و میرزا رضا را به ۷/۵ ماه زندان محکوم کردند. میرزا پس از آزادی، راهی اسلامبول ترکیه گردید و با سید دیدار نمود. میرزا از اوضاع ایران بسیار نالید و سید او را به کندن ریشه فساد که همان ناصرالدین شاه بود، تشویق کرد. سرانجام شاه قاجار که در تدارک برگزاری جشن های پنجاهمین سال سلطنت خود بود، در ۱۷ ذی القعده ۱۳۱۳ق برابر با ۱۳ اردیبهشت ۱۲۷۵ش با ۳ گلوله میرزا رضا در حرم حضرت عبدالعظیم(ع) در ری کشته شد. میرزا با بیان سخنانی در دادگاه فرمایشی، حقایق را بازگو نمود و شاه را رسوا کرد. سرانجام میرزا رضا کرمانی در روز دوم ربیع الاول ۱۳۱۴ ق برابر با ۲۱ مرداد ۱۲۷۶ش توسط دستگاه جبار قاجار به دار آویخته شد و به شهادت رسید. آخرین

جمله میرزا این بود: "این چوبه دار را به یادگار نگه دارید، من آخرین نفر نیستم".

مناسبت ۰۲: دستگیری سران کمیته مجازات و انحلال آن (۱۲۹۶ش)

شرح مناسبت:

کمیته مجازات، گروهی سری بود که در سال ۱۲۹۵ ش در تهران تشکیل شد و بنیانگذاران آن، تنی چند از طرفداران مشروطه بودند که پس از استقرار نظام جدید، مقاصد خود را دست نایافته دیدند و ناکامی مشروطیت را به سبب خیانت و بی کفایتی وزرا می دانستند. از این روی، تصمیم گرفتند با تشکیل گروهی به نام "مجازات" به پندار خود به مقابله با عناصر خائن، وطن فروش و نالایق بپردازند. البته در این پندار، اتکای آنها بر قضاوت شخصی بود. عنصر اجرایی این کمیته شخصی با نام کریم دواتگر بود که سالیان قبل، مامور ترور شیخ فضل اللّٰه نوری گردید که به این کار موفق نشد. پس از مدتی بین اعضای شورا اختلافات روی داد و شورا از بیم افشای اسرار کمیته، کریم دواتگر را کشت. پس از این حادثه، افراد دیگری به گروه راه یافتند و به سبب فراهم نبودن سیاست واحد و مستقل، اختلافاتی بین اعضای آن بروز کرد. از طرفی ضعف مالی نیز سبب شد که گروه به باج خواهی از ثروتمندان رو کند. هر چند این گروه، هراسی بزرگ در دلِ دولتیان افکند، دیری نپایید که در آستانه فروپاشی قرار گرفت. این شورا در اواخر کار، به دلیل تکروی در از میان برداشتن مخالفان خود، دچار چنددستگی گردید و یکی از اعضای اصلی که پیش بینی می کرد به سرنوشت کریم دواتگر دچار شود، از بیم جانِ خود، تشکیلات گروه را برای ژاندارمری افشا کرد. در نهایت، اعضای کمیته در ۲۱ مرداد

۱۲۹۶ ش برابر با ۲۳ شوال ۱۳۳۵ ق در دوران صدارت وثوق الدوله دستگیر، برخی اعدام و بعضی تبعید شدند.

فعـالیت در چـارچوبی غیراصـولی و هدفـدار نبـودن معیارهـای تشـکیلاتی، نفـوذ افراد سـست عنصـر در گروه، ضـعف مـالی و وابسـتگی به ثروتمنـدان، نداشـتن پایگـاه مردمی به سـبب برخی ترورها از جمله ترور میرزا حسن از علمای طراز اول تهران، از عوامل سقوط و فروپاشی کمیته مجازات بود.

مناسبت ۰۳: مرگ سپهبد "تیمور بختیار" رییس دیکتاتور ساواک و مهره رژیم شاهنشاهی (۱۳۴۹ ش)

شرح مناسبت:

تیمور بختیار در سال ۱۲۹۲ ش در شهرکرد به دنیا آمد و پس از پشت سر گذاشتن دروس ابتدایی وارد دانشکده نظام شد. وی طی سالیان بعـد مـدارج نظامی را طی کرد و پس از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲، به فرمانداری تهران رسـید. بختیار پس از روی کار آمـدن منوچهر اقبـال، به عنوان معـاون نخست وزیر و اولین رییس سازمـان امنیت و اطلاعـات کشور (ساواک) منصوب شـد و دارای قـدرت فراوانی گردید. در مهر ماه ۱۳۳۹ که به درجه سـپهبدی دست یـافت، در تلاش برای احراز مقام بالاتری بود. از این رو با مقامات دولت آمریکا وارد مذاکره شد تا شاید با کمک آنان بتواند شـخص اول ایران شود. وقتی شاه از این موضوع مطلع شد، او را در اسفند ۱۳۳۹ از کار بر کنار نمود و بختیار پس از مـدتی مجبور به خروج از ایران گردید ولی پس از مدتی، او را در سـال ۱۳۴۱ بازنشسـته کردنـد. بنـابراین از آن پس دست به مخالفت با محمـدرضا پهلوی زد و عـده ای را به دور خود جمع نمود. بختیار از هیچ اقدامی علیه شاه و حکومت او خودداری نمی کرد و برای رسیدن به جاه طلبی های خود، مبارزاتش

را علنی نمود. در سال ۱۳۴۷، هیئتی از ایران برای بازداشت او راهی پاریس شدند ولی پاسخ شنیدند که بختیار به تابعیت دولت عراق درآمده و امکان تحویل وی میسّر نیست. از این رو کلیه اموالش در ایران توقیف شد و میلیاردها ریال دارایی او به خزانه دولت واریز گردید. از آن پس بختیار برای واژگونی محمدرضا پهلوی و استقرار جمهوری درایران، اقدامات وسیعی پی ریزی کرد و با تمام مخالفان رژیم همکاری نزدیک داشت، ولی سرانجام در شانزدهم مرداد ماه ۱۳۴۹ در یکی از شکارگاه های بغداد هدف گلوله یکی از ماموران مخفی ساواک قرار گرفت و در ۲۱ مرداد مرد.

بختیار مردی مال دوست و عیاش بود و برای رسیدن به مقاصد شوم خود از هیچ کاری ابا نداشت. در دوران ریاست او بر ساواک، این سازمان حتی در روابط خانوادگی اشخاص هم دخالت می کرد و بیم و هراس فراوانی در جامعه ایجاد نمود که این رویه در سال های حیات ساواک ادامه داشت.

مناسبت ۰۴: شکنجه و شهادت سه پاسدار کمیته انقلاب اسلامی به دست منافقان کوردل (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

منافقین پس از آن که راه خود را از مسیر انقلاب و نظام اسلامی جدا کردند، همیشه سعی می کردند تا به روش های گوناگون، خللی در این راه ایجاد کرده و نظام را با مشکل روبرو سازند. آنان برای این منظور از ترور و آدمکشی در کوچه و بازار و قتل و کشتار انسان های بی گناه، ابایی نداشتند و دستان خود را به خون مردم بی گناه آلوده ساختند. این کوردلان در این نوبت برای گرفتن اطلاعات، سه تن از پاسداران کمیته های انقلاب به نام های میرحبیبی، طاهری و طهماسبی را ربودند و پس از

اعمال شکنجه های وحشتناک و وارد آوردن انواع صدمات جسمی، از اخذ اخبار و اطلاعات از آنها ناامید شدند. آنان وقتی به عزم آهنین حزب اللهیان علیه استکبار جهانی و ایادی مزدور داخلی شان پی بردند، بدن نیمه جان آنان را، دست و پا بسته در تاریکی شب در اطراف تهران زنده به گور نمودند و به همگان ثابت کردند که نه تنها از دین و مکتب و میهن دوستی بهره ای ندارند بلکه برای تحقق اهداف پلید خویش، حاضرند وحشیانه ترین اعمال را درباره هم نوعان و انسان های بی گناه انجام دهند. این قبیل کارها باعث شد که مردم قهرمان ایران، مقاوم تر از گذشته در برابر شعار دروغین وطن خواهی منافقان ایستادگی کنند و نفرت کوردلان از خدا بی خبر در دلشان افزون تر گردد.

مناسبت ۰۵: رحلت عالم بزرگوار، "احمد سبط الشیخ انصاری" از نوادگان شیخ مرتضی انصاری (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ احمد سبط الشیخ از نوادگان خاتم الفقهاء و المجتهدین، شیخ مرتضی انصاری عالم بزرگ قرن سیزدهم هجری، در سال ۱۳۰۹ ش در دزفول و در بیت علم و تقوا و فضیلت به دنیا آمد. او پس از فراگیری مقدمات علوم اسلامی، در ۱۹ سالگی راهی قم، سپس دزفول و در نهایت نجف اشرف شد. آیت اللّه سبط الشیخ در نجف از محضر استادانی همچون آیات عظام سید ابوالقاسم خویی، سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی و سید عبدالهادی شیرازی استفاده وافر برد و پس از سالیانی چند به دزفول بازگشت. این عالم ربانی پس از مدتی در ۴۳ سالگی ساکن قم گردید و به تدریس و تالیف و تربیت شاگردان و شرکت در درس فقه آیت اللّه سید محمدرضا گلپایگانی پرداخت. ایشان همچنین

از حضـرات آیات سید محمود شاهرودی، شیخ آقا بزرگ تهرانی و شیخ محمدصالح مازندرانی اجازه اجتهاد و روایت داشت. خلاصـهالقوانین، الدُّرَرُ النَّجفیه، شـرح تحریر الوسیله و شرح تبصرهُ المتعلمین از جمله آثار این دانشمند اسلامی است. سرانجام آیت اللّه سبط الشیخ پس از عمری سرشار از توفیق و خدمات مذهبی در ۲۱ مرداد ۱۳۷۴ برابر با ۱۳ ربیع الاول ۱۴۱۶ ق در ۶۵ سالگی بدرود حیات گفت و در صحن مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عزل محرمانه دکتر محمد مصدق از نخست وزیری توسط محمدرضا شاه پهلوی (۱۳۳۲ ش)

شرح مناسبت:

در حـالی که مصـدق سـر گرم اقـدامات لازم و ضـروری برای بقـای خود بود، دولت هـای انگلسـتان و آمریکـا با ایادی دربار پهلوی، دست به هم داده، نقشه سـرنگونی حکومت را طراحی و آمـاده اجرا کرده بودنـد. در روز ۲۲ مرداد ۱۳۳۲، محمدرضا پهلوی، به طور محرمانه دکتر محمد مصدق را از نخست وزیری عزل کرد و سرلشـکر زاهدی را به نخست وزیری برگزید. این تصـمیم بر اساس توصـیه دولت های آمریکا و انگلیس انجام شـد، زیرا دولت مصـدق با حمایت مردم، نفتِ ایران را ملی کرده بود که عملی مخـالف منافع اسـتعماری به شـمار می رفت. هرچنـد در این میان، مصـدق با درخواست اختیارات بیشتر از شاه و مجلس، موجبات نگرانی و ترس پهلوی را فراهم کرده بود. از این رو، شاه برای دوری از عواقبِ رویدادهای ناشـی از برکناری مصـدق، به شـمال ایران رفت. وقتی خبر عزل مصـدق به او داده شـد، وی این حکم را نپذیرفت و این حرکت را کودتایی علیه خود قلمداد کرد. در بامداد روز ۲۵ مرداد، خبر کودتا به طور مشروح از رسانه های گروهی پخش شد. پس از آن که

طرح برکناری مصدق شکست خورد، محمدرضا پهلوی به عراق و ایتالیا گریخت. با اعلام خبر کودتای نافرجام علیه دولت، مردم مجسمه های شاه و پدرش را به زیر کشیدند و عکس های محمدرضا را از ادارات برداشتند. اما چند روز پس از فرار مفتضحانه شاه از کشور، کودتای ۲۸ مرداد توسط آمریکا و انگلیس اجرا شد و شاه پس از سقوط دولت مصدق به ایران بازگشت و به حکومت مستبدانه خود ادامه داد.

مناسبت ۰۲: تظاهرات و درگیری مردم انقلابی با مأموران رژیم پهلوی در شهرهای مختلف کشور (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: انفجار بمب در رستوران خوانسالار، محل خوشگذرانی نظامیان آمریکایی در تهران (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اعلام حکومت نظامی در اصفهان به دنبال تظاهرات گسترده ضد رژیم در این شهر (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

در پی گسترش مبارزات مردم مسلمان ایران علیه رژیم شاه، تظاهرات وسیعی در اصفهان به وقوع پیوست و مردم این شهر به طور همه جانبه و گسترده، وارد عرصه مبارزه برای ساقط کردن رژیم شاه شدند. گستردگی و اهمیت تظاهرات و مبارزات مردم اصفهان به حدی بود که رژیم شاه وحشت زده شد و در اصفهان حکومت نظامی برقرار کرد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: اعلام استقلال بحرین از ایران (۱۳۵۰ ش)

شرح مناسبت:

جزیره بحرین واقع در جنوب خلیج فارس، در اوایل دوران قاجار تحت نظر ایران اداره می شد ولی پس از چند سال، انگلیسی ها به بهانه اینکه ایران فاقد نیروی دریایی است، طی قراردادی با قاجار، حفظ امنیت خلیج فارس و بحرین برعهده نیروی دریایی بریتانیا گذاشته شد. این حاکمیت که بیش از یکصد و پنجاه سال به طول انجامید، بعدها به طور مکرر مورد مخالفت دولت های وقت ایران واقع می گردید ولی هر بار به نحوی با شکست مواجه می شد. در نهایت وقتی که ایران در سال ۱۳۳۶ ش در لایحه تقسیمات کشوری، بحرین را استان چهاردهم ایران اعلام کرد، موجی از مخالفت در کشورهای عربی را برانگیخت. در این میان شاه که نمی خواست حمایت کشورهای عربی را از دست بدهد و ضمناً برای اینکه بتواند حاکمیت ایران نسبت جزایر دیگر خلیج فارس از قبیل تنب کوچک و تنب بزرگ و ابوموسی را تثبیت کند، یکباره و به طور ناگهانی، تصمیم خود را مبنی بر چشم پوشی از ادعاهای دیرینه ایران به بحرین اعلام نمود و پس از آن، دولت، میانجی گری دبیر کل

سازمان ملل را در این مسأله تقاضا کرد. بنابراین در ۲۱ اردیبهشت ۱۳۴۹ ش برابر

۱۱ می ۱۹۷۰ م شورای امنیت براساس گزارش هیئت اعزامی به بحرین مبنی بر تمایل اکثریت قاطع اهالی بحرین به استقلال، قطعنامه ای صادر کرد که مفاد آن قطعنامه مبنی بر لزوم استقلال بحرین، در ۲۴ اردیبهشت آن سال به تصویب مجلس شورای ملی ایران رسید. هنوز استقلال بحرین رسماً اعلام نشده بود که هیئت حسن نیت ایرانی راهی بحرین شد و هیئتی نیز از آنجا به ایران آمد.

سرانجام این جزیره مهم و استراتژیک و سرشار از منابع انرژی در ۲۳ مرداد ۱۳۵۰ ش اعلام استقلال کرد و ایران نخستین کشوری بود که یک ساعت پس از اعلام استقلال، آن کشور را به رسمیت شناخت.

مناسبت ۰۲: عملیات کوچک عاشورای ۱ در منطقه تکاب در شمال کردستان توسط سپاه پاسداران(۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

عملیات عاشورای ۱ در تاریخ ۲۳ مرداد ۱۳۶۴ در منطقه عملیاتی تکاب و صائین دژ در شمال کردستان و با هدف سرکوبی عناصر ضد انقلابی و مزدوران رژیم بعثی عراق، توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی انجام شد. در این عملیات، صدها تن از عوامل دشمن کشته و زخمی شده و تعدادی نیز به اسارت سپاه اسلام درآمدند. همچنین مقدار زیادی سلاح سبک نیز به غنیمت رزمندگان درآمد.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه و مفسر جلیل آیت اللّٰه "علی نجفی کاشانی" (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ علی نجفی کاشانی در حدود سال ۱۳۰۰ ش (۱۳۳۸ ق) در کاشان به دنیا آمد و تحت نظر پدرش که از علمای کاشان بود، مقدمات علوم اسلامی را فرا گرفت. وی در بیست و دو سالگی برای ادامه تحصیل به نجف رفت و در مدت کمتر از ده سال تمام دوره سطح و خارج را گذراند و به اجتهاد دست یافت. استادان آیت اللّٰه نجفی کاشانی در این دوره، حضرات آیات سیدابوالقاسم خویی، سیدمحسن حکیم و سیدعبدالهادی شیرازی بودند. ایشان سپس راهی ایران شد و پس از سه سال اقامت در قم و شرکت در درس آیت اللّٰه بروجردی، در نهایت در کاشان سکنی گزید. آیت اللّٰه نجفی کاشانی در آنجا به تفسیر قرآن روی آورد و در طی بیش از سی سال، دو مرتبه قرآن را از ابتدا تا انتها تفسیر نمود که دور دوم هجده سال به طول انجامید. ایشان نه تنها در فقه، اصول، رجال، درایه، کلام، ادبیات، معانی بیان، تجوید و تفسیر قرآن تبحر داشت بلکه در علم هیئت و نجوم قدیم هم تدریس می نمود. صدق بزرگترین فضیلت، برداشتی از نماز، افسانه ها یا کرامات خیالی و چند

جلد تفسیر قرآن و ... از آثار ایشان است. این عالم بزرگوار سرانجام در بیست و سوم مرداد ۱۳۶۵ش برابر با شب عرفه سال ۱۴۰۶ ق در ۶۷ سالگی در کاشان درگذشت و به جوار رحمت حق شتافت.

مناسبت ۰۴: ارسال نامه "صدام حسین" حاکم عراق به حجت الاسلام "هاشمی رفسنجانی" رئیس جمهور ایران (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

پس از قبول قطعنامه ۵۹۸ توسط ایران و شروع آتش بس، صدام حسین رییس جمهور منفور عراق پس از آن که کشور کویت را به اشغال خود درآورد و خود را در برابر تهدیدات جدیدی از سوی قدرت های غربی حس می کرد، در تاریخ ۲۳ مرداد ۱۴ (۱۳۶۹ آوریل ۱۹۹۰)، ششمین نامه اش را برای حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی رییس وقت جمهوری اسلامی ایران ارسال کرد و بر پذیرش کامل و بدون قید و شرط مفاد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر تأکید نمود. در این نامه خطاب به رییس جمهور ایران آمده است: "با این تصمیم ما، دیگر همه چیز روشن شده و به این ترتیب همه آنچه را که می خواستید و بر آن تکیه می کردید تحقق می یابد و دیگر اقدامی جز مبادله اسرا باقی نمی ماند." این عمل صدام حسین یک پیروزی بزرگ سیاسی و نظامی برای ایران بود. پس از پنج روز، نیروهای عراقی به مرزهای بین المللی عقب نشینی کردند. به دنبال عقب نشینی نیروهای عراق از اراضی ایران، هیئتی تحت عنوان "هیأت نظارت بر عقب نشینی و نصب علایم مرزی" تشکیل شد. وظیفه این هیئت، نظارت بر عقب نشینی کامل نیروهای عراقی، پاک سازی میادین مین، تعیین محل و نصب میله های مرزی جدید بر اساس عهدنامه ۱۹۷۵م بود. بدین ترتیب، پس از تماس ها و مذاکرات و تبادل ده

نـامه بین رؤسـای جمهوری دو طرف در طی چهـار مـاه، مقـدمات و تسـهیلات لازم جهت ورود به مرحله جدیـد، یعنی عادی سازی روابط دو طرف، به نحو کاملاً مساعدی فراهم شد.

مناسبت ۰۵: انتصاب آیت اللّه "سیدمحمود هاشمی شاهرودی" به ریاست قوه قضاییه با حکم مقام معظم رهبری (۱۳۷۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: ارتحال علامه "میرزامحمد حسین نایینی" استاد گرانقدر حوزه علمیه نجف اشرف (۱۳۱۵ش)

شرح مناسبت:

حاج میرزا محمدحسـین نایینی نجفی مشهور به میرزای نائینی ملقب به شیخ الاسلام، فقیه امامی، مرجع تقلید، اصولی، حکیم و ادیب در سـال ۱۲۳۹ ش (۱۲۷۶ ق) در نائین متولـد شد. در اصـفهان نزد میرزا محمدباقرنجفی، حکیم جهانگیرخان قشـقایی و ابوالمعالی کلباسی کسب علم نمود، سپس به عتبات رفت و در سامرا نزد میرزای بزرگ شیرازی و سیدمحمد فشارکی و سپس در کربلا نزد سیداسماعیل صدر و در نجف نزد آخوند خراسانی سال ها تحصیل نمود. میرزای نایینی از آن پس خود در شمار مدرسان تراز اول حوزه علمیه نجف درآمد و حلقه درس خود را تشـکیل داد که در این میان حضرات آیات عظام: سیدمحسن حکیم، سـیدمحمود حسـینی شاهرودی، سـیدجمال الدین گلپایگانی، سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سیدمحمدهادی میلانی، شیـخ محمـدتقی آملی، سـیدابوالقاسم خویی، علامـه طباطبـایی، میرزا هـاشم آملی و دههـا فاضـل و فقیه بزرگوار، خوشه چین معـارف آن اسـتاد بزرگ و زعیم حـوزه علمیه نجف اشـرف بودنـد. در عصـر میرزا، انقلابـی مردمی به منظور مهـار اسـتبداد و تحصیل استقلال و امنیت به رهبری عالمان دینی در ایران انجام شد که به نهضت مشروطه معروف گردید. در این میان میرزای نایینی به همراه آخوند خراسانی نقش مؤثری را در پیروزی آن ایفا کرد. ایشان در بحران انقلاب مشـروطه، کتاب "تنبیه الاُمَّه" را نگاشت و در آن، حاکمیت اسـلام ناب را با دلیل و برهان قاطع اثبات کرد. میرزای نایینی همچنین در پی استیلای انگلسـتان بر عراق، انتخاب هر حاکم کافر بر کشور مسـلمان عراق را حرام دانست و موجب شورش مردمی علیه اسـتعمار گردیـد. از این رو،

استعمار پیر زمینه تبعید مراجعی همچون میرزای نایینی و سید ابوالحسن اصفهانی و ...

را به ایران تـدارک دیـد. این امر در نهایت بر اثر فشار مردم و علما، با عذرخواهی پادشاه عراق و بازگرداندن محترمانه علما به عراق پایـان یـافت. سـرانجام میرزای بزرگ نایینی، پس از عمری تلاش و مجاهـده در ۲۴ مرداد ۱۳۱۵ ش برابر بـا ۲۶ جمادی الاول ۱۳۵۵ ق در حـدود ۸۰ سالگی به دیـدار معبود شـتافت و پس از تشـییعی باشـکوه، در جوار بارگاه مطهر امام علی(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: حمله هواپیماهای عراق به جزیره نفتی خارک در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

با فرا رسـیدن تابستان ۱۳۶۴، در حـالی که تهدیـدات عراق برای حمله مجـدد به شـهرها و امـاکن غیرنظامی ادامه داشت، وزیر اطلاعات عراق تهدید کرد که عراق حملات خود علیه کشتیرانی در خلیج فارس را تشدید خواهد کرد، تا بدین وسیله ایران را وادار به نشسـتن بر سر میز مذاکره کند. همچنین وزیر نفت عراق نیز گفته بود، عراق به نفتکش هایی که به بنادر ایران نزدیک شونـد حمله خواهـد کرد زیرا این بنادر شاهرگ اقتصادی ایران که ماشـین جنگی این کشور را تغـذیه می کننـد، می باشـد. به دنبال این تهدیدات، عراق سرانجام در ۲۴ مرداد ۱۳۶۴، پایـانه های نفتی ایران در جزیره خارک را مورد حمله قرار داد که این اقـدام عراق به منزله بنیـان نهـادن گسترش دامنه جنـگ ارزیـابی شـد. همزمان با حمله عراق به پایانه های نفت ایران در جزیره خارک، حملات هوایی عراق علیه مردم غیرنظامی در شهرها ادامه یافت.

مناسبت ۰۳: عملیات عاشورای ۲ در چنگوله در جنوب مهران توسط سپاه (۱۳۶۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اشغال پاوه در کردستان توسط عناصر تجزیه طلب ضد انقلاب (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

یک هفته پس از پیروزی انقلاب اسلامی، توطئه و تهاجم دشمن با حمله احزاب چپ به ویژه حزب دموکرات به مهاباد در اول اسفند ۵۷ آغاز شد و به قصد تشکیل کردستان بزرگ، تهاجم وحشیانه خود را آغاز کردند. آنان قصد داشتند قسمتی از قلمرو حاکمیت ملی و اسـلامی ایران را جدا ساخته و نقشه های شوم دشمنان نظام اسلامی مبنی بر تجزیه کشور را به اجرا درآوردند. افراد مسـلح حزب منحله دمـوکرات در ادامه تجـاوزات خـود، در روز ۲۴ مرداد ۵۸، همه راه های ورودی شـهر پاوه در اسـتان کردسـتان را به محاصره و کنترل خود درآورد و به گروهان ها و مراکز سپاه پاسداران یورش برد. آنان پس از به دست گرفتن تمام نقاط حساس شـهر و ارتفاعات مهم منطقه، به جنایات متعـددی دست زدند که در یک مورد، شـهادت دلخراش ۲۵ تن از برادران پاسـدار بستری در بیمارسـتان شـهر و چهـل نفر دیگر از مردم بود. در پی این جنایـات فرمـان حضـرت امام خمینی(ره) برای آزادسازی سـریع شـهر صادر گردید و پس از جانفشانی های سـردار چمران و سرلشـکر فلاحی در طی نبردی سـهمگین،

این شهر از لوث وجود ضدانقلاب پاک شد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: اولین فرار "محمدرضا پهلوی" چند روز پیش از کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد (۱۳۳۲ ش)

شرح مناسبت:

زمینه های کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ که از ماه ها قبل ایجاد شده بود، باعث گردید که شاه نگران حضور خود در ایران باشد و می خواست هنگام کودتا علیه دکتر مصدق در کشور نباشد. در همین ایام توافق انگلستان و آمریکا برای ساقط کردن حکومت مصدق که قبلاً ـ طرح ریزی شده بود به مرحله اجرا درآمد. شاه در ۲۲ مرداد حکم عزل مصدق و نخست وزیری سرلشکر

زاهـدی را صادر نمود و خود پس از صدور فرمان، به رامسر عزیمت کرد. در ساعت ۲ بامداد فرمانده گارد شاهنشاهی فرمان را به مصـدق ابلاغ کرد ولی وی هنگام خروج از منزل بازداشت شد و رادیو تهران این اقدام را کودتا خواند. دراین هنگام شاه و همسرش بـا یـک هواپیمـا از طریـق عراق از ایران خـارج شـده و به ایتالیـا رفت. روزهـای ۲۵ تـا ۲۷ مرداد، در سراسـر ایران اجتماعات بزرگی تشکیل شـد و از دولت لغو نظام سـلطنتی درخواست گردید. تمام این حوادث به نفع دکتر مصدق پیش می رفت تـا اینکه طبق نقشه قبلی، اوضاع از بامـداد ۲۸ مرداد تغییر کرد و کودتا شـکل گرفت. شاه نیز پس از دریافت خبر سـقوط مصدق، در ۳۱ مرداد همان سال به ایران بازگشت.

مناسبت ۰۲: عملیات کوچک عاشورای ۳ در مهران توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (۱۳۶۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: انتخاب دوباره حضرت آیت اللّه "سیدعلی خامنه ای" به ریاست جمهوری ایران (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از شـهادت شهید رجایی و شهید باهنر در ۸ شهریور ۱۳۶۰، به پیشنهاد تعدادی از اعضای مرکزی حزب جمهوری اسلامی و اجـازه حضـرت امـام، آیت اللّه خامنه ای از طرف روحانیت و سایر نهادهای انقلابی نامزد ریاست جمهوری گردیـد و با رای عظیم و بی نظیر مردم، به عنوان سومین رییس جمهوری اسلامی ایران انتخاب شدند. همچنین ایشان در ۲۵ مرداد ۱۳۶۴ و برای دومین بار به دلیل لیاقت و کاردانی، به دسـتور حضـرت امام، کاندیدای ریاست جمهوری شد و با رای قاطع مردم به این پست برگزیـده شدنـد. مقام معظم رهبری در طول ریاست جمهوری خویش به کشورهایی چون سوریه، لیبی، پاکسـتان، هنـد، چین، الجزایر، زیمبابوه، رومانی، کره شمالی و آمریکا (برای ایراد نطق تاریخی خویش در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد) سفر کرده و پیـام رسـان انقلاب اسـلامی بودنـد. در نهایت حضـرت آیت اللّه خامنه ای در سال آخر ریاست جمهوری، پس از ارتحال حضرت امام خمینی، از طرف مجلس خبرگان رهبری، به رهبری نظام اسلامی انتخاب شدند و تا امروز با عزت و قوت، هدایت جامعه اسلامی را برعهده دارند.

مناسبت ۰۴: انتخاب پروفسور "حمید مولانا" به ریاست انجمن بین المللی تحقیقات ارتباط جمعی (۱۳۷۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: رحلت آیت اللّه "سید عبدالاعلی موسوی سبزواری" زعیم حوزه علمیه نجف (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سـیدعبدالاعلی موسوی سبزواری در سـال ۱۲۹۰ ش در سـبزوار دیـده به جهـان گشود. وی پس از گذرانـدن دروس مقـدماتی در زادگاهش، در چهارده سالگی راهی مشـهد شـد و سـطوح عالی فقه و اصول را از اسـتادان زمان آموخت. پس از

مدتی، برای ادامه تحصیل راهی نجف اشرف شد. وی در آن شهر در محضر پرفیض حضرات آیات: سیدابوالحسن اصفهانی، میرزای نایینی، آقاضیاء الدین عراقی، شیخ محمدحسین غروی اصفهانی، شیخ محمدجواد بلاغی و سید حسین حکیم بادکوبه ای، مبانی فقه، اصول تفسیر، علوم قرآنی، کلام، حکمت و فلسفه خود را تکمیل نمود. آیت اللّه سبزواری در ۳۶ سالگی در حالی که از بیشتر مراجع بزرگ عصر، اجازه های متعدد روایی و اجتهادی داشت، بر کرسی تدریس خارج فقه و اصول تکیه زد و در مدت قریب به نیم قرن، به عنوان یکی از برترین مدرسان حوزه بزرگ نجف، مطرح بود. جلسات تدریس ایشان در فقه، اصول، تفسیر، حدیث، رجال و درایه، دانشورانی را پروراند که بعدها از مدرسان حوزه های علمیه قم و نجف به شمار می رفتند. آیت اللّه سبزواری از انقلاب اسلامی و رهبری آن، حضرت امام خمینی، کمال حمایت و پشتیبانی را می نمود و به هنگام همه پرسی نظام جمهوری اسلامی، پیامی مبنی بر حمایت از آن صادر نمود. برخی از تالیفات گرانقدر این فقیه وارسته که بیش از هفتاد جلد می باشند عبارتند از: مواهب الرحمن فی تفسیر القرآن در ۲۰ جلد، مُهَذَّبُ الاحکام فی بیان الحلال و الحرام در فقه استدلالی در ۳۰ جلد، تهذیب الاصول در۲ جلد، لباب المعارف در

علم کلام در ۲ جلد و حاشیه بر اسفار و شرح منظومه.

سرانجام آن مرجع بزرگ، در حالی که از یک سال قبل، زعامت حوزه نجف را پس از آیت اللّه سیدابوالقاسم خویی برعهده داشت در ۲۵ مرداد ۱۳۷۲ ش در ۸۲ سالگی بدرود حیات گفت و در نجف به خاک سپرده شد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: ترور "ملاصالح خسروی" روحانی مبارز اهل سنت، توسط عوامل ضدانقلاب(۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

ملاصالح خسروی از روحانیان مبارز اهل سنتی بود که از سالیان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، علیه رژیم پهلوی و دفاع از اسلام و وحدت اسلامی به پا خاسته بود و در این راه، حبس و شکنجه های فراوانی در زندان های سنندج و تهران به جان خرید. وی پس از پیروزی انقلاب، به عنوان روحانی انقلابی، منادی وحدت و دفاع از انقلاب و امام بود و لحظه ای از افشاگری و رسوا نمودن عناصر ضدانقلاب و گروه های فریب خورده از پای نمی نشست. ملاصالح خسروی در زمان حیات خویش، با زبان گویایش، همواره رسواگر امپریالیسم و بازیچه های پست داخلیش همچون گروهک های خودفروخته دموکرات، کومله و منافقین بود تا اینکه به هنگام اذان مغرب در مسجد جامع سنندج مورد اصابت گلوله های کینه توزانه ضدانقلاب قرار گرفت و به همراه فرزندش به لقاء اللّه رسید.

مناسبت ۰۲: آغاز بازگشت آزادگان سلحشور از بند رژیم بعثی پس از سال ها اسارت (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

روز ۲۶ مرداد سال ۱۳۶۹، میهن اسلامی شاهد حضور آزادگان سرافرازی بود که پس از سال ها اسارت در زندان ها و اسارتگاه های مخوفِ رژیم بعث عراق، قدم به خاک پاک میهن اسلامی خود گذاشتند. در این میان ستاد رسیدگی به امور آزادگان که در ۲۲ مرداد ۶۹ تشکیل شده بود به تبادل انبوه اسرا پرداخت. این ستاد با مساعدت و همراهی دیگر دستگاه ها، تبادل حدود چهل هزار آزاده را با همین تعداد اسیر عراقی انجام داد. آزادگان، با ایمان راسخ خود در برابر همه فشارهای جسمی و روحی دشمنان ایستادند و روابط اجتماعی جامعه کوچک اردوگاهی خود را بر پایه اخلاق حسنه بنا نهادند و از شکنجه های مزدوران بعث هراسی به

خود راه ندادنـد. آزادگـان، صـبورتر از سـنگ صـبور و راضـی ترین کسـان به قضای الهی بودنـد. اینان سـینه هایی فراخ تر از اقیـانوس داشـتند که از همه جا و همه کس بریـده و به خـدا پیوسـته بودنـد. آزاده نامیـده شدنـد چون از قیـد نفس و نفسانیات رهایی یافته بودند.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه مجاهد آیت اللّه "سیدعبدالمجید ایروانی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعبدالمجید ایروانی در سال ۱۳۱۳ شمسی در تبریز دیده به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در تبریز و سـطوح عـالی را در قم سپری کرد و از محضـر فقیهـانی چون آیات عظام: سیدحسـین بروجردی، سـید محمـد محقق داماد و محمـدعلی اراکی کسـب فیض کرد. ایشـان همچنیـن دروس فقـه و اصـول را نزد حضـرت امـام فرا گرفـت و پس از تبعیـد آن حضـرت، به فعالیت های سیاسی و مبارزه با نظام ستمشاهی روی آورد. آیت اللّه ایروانی از سال ۱۳۵۰ ش به دستور امام راحل در یکی از بزرگ ترین مساجـد تهران به اقـامه نمـاز پرداخت و مهـدیه تهران را احیاء کرد و در این مسـیر چنـد بار دسـتگیر و زندانی گردید. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسـلامی در تاسیس بسیاری از نهادهای انقلابی شرکت داشت و با تشکیل جامعه روحانیت مبارز تهران، فعالیت های خود را گسترش داد. وی همچنین به عنوان نماینده امام در بنیاد مستضعفان در شکل گیری آن نقش بسـزایی ایفـا کرد. آیت اللّه ایروانی در سـال هـای پایـانی عمر به تـدریس فقه پرداخت تا این که در پی یک بیماری طولانی، در ۲۶ مرداد ۱۳۷۱، در ۵۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد "سیداحمد فردید" (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد دکتر سید احمد فردید در سال ۱۲۹۱ ش در یزد به دنیا آمد و دکترای خود را در رشـته فلسـفه از دانشگاه سوربن فرانسه گرفت. او استاد فلسفه و حکمت معنوی دانشگاه تهران بود و پس از بازنشستگی نیز چندین سال به آموزش و تدریس اصول و مبانی فلسفه در انجمن حکمت و فلسفه پرداخت. دکتر فردید در واژه شناسی زبان های سانسکریت، لاتین، آلمانی،

عبری و عربی استاد بود و از برخی از زبان های دیگر نیز تا اندازه ای اطلاع داشت. وی از لحاظ فلسفی تحت تأثیر اندیشه های فلسفی مارتین هایدگر قرار داشت و همچنین اصطلاح معروف "غربزدگی" از اوست. ترجمه روابط حکمت اشراق و فلسفه ایران باستان از آثار استاد فردید می باشد.

مناسبت ۰۵: رحلت عالم بزرگوار "سید محمدعلی کاظمینی بروجردی" (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمدعلی کاظمینی بروجردی در سال ۱۳۰۳ ش (۱۳۴۳ ق) در بیت علم و تقوا در بروجرد زاده شد. وی پس از فراگیری تحصیلات مقدماتی در زادگاهش، نزد پدر خویش، به هنگام عزیمت آیت اللّه بروجردی به قم، راهی این شهر گردید و به مدت چهارده سال نزد حضرات آیات عظام: سید محمد حجت کوه کمره ای، سید محمدتقی خوانساری، سید صدرالدین صدر و شیخ عبدالنبی عراقی به کسب علم پرداخت. آیت اللّه کاظمینی در سال ۱۳۳۶ ش به امر آیت اللّه بروجردی به تهران رفت و در مسجد نور این شهر، به مدت نیم قرن به فعالیت های علمی، دینی، تدریس، تالیف و تبلیغ دین همت گماشت. وی از غالب فقها و مراجع قم و نجف، اجازات متعدد داشت و مورد وثوق آنان بود. این عالم ربانی همچنین در راه احیاء و بزرگداشت نام و یاد اهل بیت (ع) و حفظ حریم تشیع، از هیچ کوششی فروگذار نمی کرد. برخی از آثار ایشان عبارتند از: لسانُ المسلمین، نهایهُ الکلام، مراحلُ الآخره، مجموعه دانش و اسلام و دیگران. این فقیه فرزانه سرانجام در شب بیست و هفتم مرداد ۱۳۸۱ش برابر با نهم جمادی الاول ۱۴۲۳ ش در ۷۸ سالگی چشم از جهان فرو بست و در مسجد نور تهران به خاک

سپرده شد.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: ارتحال فقیه و اصولی کبیر "آخوند ملاعبدالکریم گزی" (۱۳۰۰ش)

شرح مناسبت:

آخونـد ملا عبـدالکریم بن مهـدی گزی در حدود سال ۱۲۲۳ش برابر بـا ۱۲۶۰ق در خانـدانی اهـل علم در منطقه گز، یکی از توابع اصـفهان به دنیا آمـد و تحصـیلات مقدماتی را در اصـفهان سپری نمود. وی در نجف از محضـر درس عالم مجاهد، حاج میرزا حسین حاج میرزا خلیل استفاده علمی نمود و پس از طی مدارج عالی علمی و اخلاقی به اصفهان بازگشت. آخوند گزی از آن پس در مـدرسه نیم آورد اصـفهان سـکنی گزیـد و در طی سالیـان طولانـی، دانش آموختگان فراوانی از محفل درس او فیض بردنـد. وی مـدت طولانی، مرجع قضاوت و حکومت شـرعیه اصـفهان بود و بـدون هیـچ سـستی، همانند یک دادگستری سیـار، به حـل و فصل مرافعات و منازعات مردم می پرداخت. از ایشان آثار متعـددی بر جای مانـده که تـذکرهالقبور در شـرح حال افراد مدفون در اصفهان؛ رساله در اصل دین و رساله در صیغِ العقود از آن جمله اند. آخوند گزی علاوه بر مراتب علمی، گـاهی شـعر هم می سـرود و "مهـدوی" تخلّص می نمـود. این فقیه اصـولی سـرانجام در بیست و هفتم مرداد ۱۳۰۰ش برابر با سیزدهم ذی حجه ۱۳۳۹ق در هفتاد و هفت سالگی درگذشت و در قبرستان تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "کمال الملک" نقاش معروف ایرانی در نیشابور (۱۳۱۹ش)

شرح مناسبت:

استاد محمد غفاری، مشهور به کمال الملک، بزرگترین نقاش دوران یکصد سال اخیر، در حدود سال ۱۲۲۶ ش (۱۲۶۴ ق) در کاشان به دنیا آمد. خاندان غفاری که کمال الملک، یکی از اعضای آن است، هنرمندانی بسیار به عالم هنر تقدیم داشته است. کمال الملک پس از طی دوران ابتدایی، از ۱۳ سالگی به تهران آمد و در

دارالفنون به تحصیل پرداخت. پس از دیداری که ناصرالدین شاه از مدرسه دارالفنون در سال ۱۲۵۹ ش به عمل آورد، تابلویی از کمـال الملـک توجه شـاه قاجـار را به خود جلب کرد و از آن پس او را به عنوان نقـاش باشـی مخصوصِ خود به دربار برد. ناصـرالدین شاه در سال ۱۲۷۱ ش، محمـد غفـاری، نقـاش بزرگ دربـار خود را به کمال الملک ملقب و او را از دیگر نقاشانِ معاصـرش متمایز ساخت. کمال الملک سـپس برای تکمیل تحصـیلات خود راهی اروپا شـد و سه سال بعـد مظفرالدین شاه در جریـان سـفر دومش به اروپـا، از کمال الملک خواست به ایران باز گردد. سـفر کمال الملک به اروپا و تفحص و مطالعه او در نقاشی آن دیار، اثری ژرف و غنی در او برجای نهاد و تکنیک او را از نقاشان دوران او فراتر برد. کمال الملک در مراجعت به ایران با توطئه ها و حسادت های درباریان روبرو شد و به بهانه زیارت عتبات و در واقع به قصد فرار از محیط مسموم دربار، در سال ۱۲۸۰ش، بی تابـانه به کربلاـ شـتافت. وی پس از چنـد سـال اقامت در کربلا به ایران بازگشت و پس از تاسـیس مدرسـه صنایع مستظرفه در سال ۱۲۹۰ش، به تربیت شاگردان هنرمنـد همت گماشت. از کمال الملک آثار هنرمنـدانه متعددی بر جای مانده که علاوه بر تالار آینه که بزرگترین و پرکارترین اثر اوست، می توان از فالگیر بغدادی، عرب خفته و کیمیاگران نام برد.

سرانجـام، کمال الملک، نقاش شـهیرِ ایرانی در ۲۷ مرداد سـال ۱۳۱۹ ش در ۹۳ سـالگی در نیشابور درگـذشت و در کنار قبر عطار نیشابوری به

خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: یادآوری کتبی آیت اللّه "کاشانی" به "مصدق" درباره احتمال وقوع کودتا در ایران (۱۳۳۲ش)

شرح مناسبت:

دکتر محمـد مصدق، نخست وزیر محمدرضا پهلوی، از ماه ها قبل از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، درصدد اجرای نقشه ای بود تا صحنه را با یک کودتای ساختگی و با وجهه ملی خالی کند. تا به این ترتیب به صورت یک قهرمان ملی، عنوان گردد. این در حالی بود که عوامل استکبار با کمک ایادی داخلی، قصد کودتا علیه مصدق را نیز در سر می پروراندند. آیت اللّه کاشانی که خطر کودتـایی بـا حمـایت بیگانه را احساس کرده بود، تلاش زیادی به عمل آورد تا جلوی کودتا را بگیرد تا مصالـح مملکت فـدای منـافع بیگانگـان نشود. وی در این راه متحمل سـختی های فراوانی شـد و روحانیان و نزدیکان آیت اللّه، از طرف دولت دسـتگیر و بـازداشت شدنـد. عوامـل داخلی و خـارجی نیز که آیت اللّه را مانعی برای تحقق اهـداف شوم خود می دیدنـد، آن چنان شخصـیت این مرد بزرگ و شـریفِ روحانی را لکه دار کردنـد که شایـد بتوان آن را در تاریـخ ایران بی سابقه دانست و این همان چیزی بود که اسـتعمارگران آمریکا و انگلیس مایل بودند از طریق مصدق و دوسـتانش عملی شود. همچنین با اینکه دکـتر مصـدق، به دست گیری قـدرت در بـار دوم نخست وزیری خـود را مـدیون مجاهـدت هـای مردمی به رهـبری آیت اللّه کاشانی بود، مع الوصف در پاسخ به نصایح دلسوزانه آن عالم نسـتوه، ایشان را از دخالت در امور سیاسی منع کرد. با این حال آیت اللّه کاشانی به خاطر مصالـح ملی و پرهیز از ایجاد دو دسـتگی از رودررویی با مصـدق اجتناب می ورزید تا این که یک روز

قبل از وقوع کودتا، ایشان طی نامه ای، مصدق را از وقوع کودتای حتمی آگاه کرد.

اما دکتر مصدق که ملت را پشتیبان همیشگی خود می دانست، تنها به فکر خود بود و به قول آیت اللّه کاشانی، این هدف را تعقیب می نمود که قهرمانانه زنده بماند. مصدق در نهایت با گسستن از روحانیت و مردم، در اثر کودتای ۲۸ مرداد، نهضت خروشان مردمی در ۳۰ تیر ۱۳۳۱ را به شکست کشاند و از آن پس، کشور به مدت ۲۵ سال، در اختیار اجانب، به ویژه آمریکا قرار گرفت.

مناسبت ۴۰: وقوع حماسه خونین پاوه (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که هزاران نفر از عناصر حزب بعث عراق و گروهک های ضدانقلاب وابسته به بیگانگان، مانند: کومله، فداییان خلق و حزب دموکرات کردستان، در مرداد ۱۳۵۸ش به شهر پاوه در منطقه کردنشین استان کرمانشاه هجوم آوردند، این شهر را تصرف کرده و دست به جنایت های شنیعی زدند. بیمارستان پاوه از جمله مراکزی بود که به اشغال مزدوران درآمده بود. آنان در این بیمارستان ۲۵ نفر از برادران سپاهی مجروح را روی تخت ها و پشت بام به طرز فجیعی به شهادت رساندند. این فاجعه خونین با عکس العمل شدید امام خمینی(ره) مواجه شد و با فرمان معظمٌ له در بیست و هفتم مرداد ۱۳۵۸ش، نیروهای سپاهی، ارتشی و بسیجی به فرماندهی شهید دکتر چمران به منطقه اعزام شدند. فرمان تاریخی امام برای آزادسازی پاوه چنان روحیه ای به پاسداران و سربازان ژاندارمری داد که بدون توجه به زخم های خود تمامی سنگرهای ضدانقلاب را از اشغال آنان خارج ساختند. در این میان شهیدچمران پس از یک نبرد سخت و درگیری خونین،

همه شهرها، راه ها و مواضع استراتژیک منطقه را آزاد کرد و کردستان از این مرحله به سلامتی گذر نمود.

مناسبت ۰۵: رحلت عالم دینی و فقیه اصولی، آیت اللّه "بهاءالدین محلاتی" (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ بهاءالدین محلاتی در سال ۱۲۷۵ش (۱۳۱۳ق) در خاندانی اهل علم در نجف اشرف به دنیا آمد. وی در هفت سالگی به همراه پدرش به شیراز رفت و پس از فراگیری مقدمات و ادبیات، در محضر پدرش و آیت اللّه میرزا محمدصادق مجتهد شیرازی، فقه و اصول را آموخت. ایشان همچنین مدتی حکمت الهی را از محضر سیدعلی حکیم کازرونی فرا گرفت و از آن پس برای ادامه تحصیل، عزم نجف اشرف نمود. آیت اللّه محلاتی در حوزه علمیه نجف، به مدت ده سال از محضر عالمان نام آوری همچون آقا ضیاءالدین عراقی، آخوند ملامحمدکاظم خراسانی و میرزای نایینی استفاده کرد تا به درجه رفیع اجتهاد نائل آمد. ایشان در سال ۱۳۰۹ به شیراز بازگشت و از آن پس به مدت بیش از نیم قرن، عهده دار تدریس و مرجعیت امور مردم گردید. آیت اللّه محلاتی تا پایان عمر خویش در ایجاد مؤسسات خیریه کوشا بود و در این مدت، اماکن عام المنفعه متعددی را ایجاد کرد. در کنار فعالیت های علمی و اجتماعی ایشان، از آیت اللّه بهاءالدین محلاتی آثار تالیفی نیز بر جای مانده که رهنمای حق، اصول العقاید، خطبات جانسوز و تالیفاتی در فقه و اصول از آن جمله اند. این فقیه اصولی سرانجام در بیست و هفتم مرداد ۱۳۶۰ ش برابر با هفدهم شوال ۱۴۰۱ ق در ۸۵ سالگی بدرود حیات گفت و در شیراز مدفون گردید.

مناسبت ۰۶: درگذشت ادیب گرانمایه استاد "سیدمحمدمحیط طباطبایی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

استاد سیدمحمد طباطبایی متخلص به محیط و مشهور به محیط طباطبایی در سال ۱۲۸۱ ش در زواره اصفهان به دنیا آمد. دروس ابتدایی را در زادگاه خود و اصفهان سپری

کرد و در ۱۳۰۲ ش دوره ادبی را در مـدرسه دارالفنون تهران به پایان رساند. وی سـپس علم حقوق را فرا گرفت و سال ها در دبیرسـتان هـا و دانشـگاه هـای کشور به تـدریس پرداخت. محیط طباطبایی، از سال ۱۳۰۰ ش وارد عرصه مطبوعـات گردیـد و مـدیریت برخی از مجلات را به عهـده گرفت. اسـتاد، بـا زبـان های عربی، فرانسوی، انگلیسـی، پهلوی، خوارزمی، اَوِستایی و سریـانی آشـنایی داشت و تحقیقـاتی در این زمینه هـا انجام داده است. از اسـتاد محیط طباطبایی بیش از چهل کتاب و دو هزار مقـاله و رسـاله و ششـصد خطابه و سـخنرانی به جای مانـده است که دوران نادر، جغرافیای نو، شـرح حال فردوسـی و زنـدگی محمـد بن زکریای رازی از جمله کتب اوست. ایشان بارها از طرف محافل علمی مورد تقـدیر قرار گرفت و از دانشـگاه شـهید بهشتی دکترای افتخاری اخذ نمود. سـرانجام استاد محیط طباطبایی در ۲۷ مرداد ۱۳۷۱ ش به علت بیمـاری قلبی در نود سالگی در تهران بدرود حیات گفت و در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: درگذشت استاد نامدار حوزه علمیه قم آیت اللّه "قدرت اللّه وجدانی فخر" (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شـیخ قـدرت اللّه وجدانی فخر در سال ۱۳۱۱ ش (۱۳۵۱ ق) در یکی از روسـتاهای شـهر سراب به دنیا آمد و از چهـارده سالگی به تحصـیل علوم دینی روی آورد. وی در سال ۱۳۲۷ ش به حوزه علیمه قم مهـاجرت کرد و پس از پشت سـر گذاشــتن سـطوح عـالیه حـوزه، در دروس خـارج حضـرات آیـات شـیخ عبـدالنبی عراقی، سیـدمحمد حجت کـوه کمره ای، سیدحسـین بروجردی، سیـدمحمد محقق داماد، محمدعلی اراکی و امام خمینی(ره) شـرکت جست. معظم له در کنار آموختن، به آموزش معلومات خود به

دیگران برآمد و در مدتی نزدیک به چهل سال، هزاران نفر از فرهیختگان و فضلای حوزه را از سرچشمه زلال دانش خویش سیراب نمود. او در ایام تعطیل حوزه به تبلیغ دین در داخل و خارج کشور می پرداخت و از این رهگذر، موفق به ارایه خدمات فکری، فرهنگی و اجتماعی بسیار گردید. آیت اللّٰه وجدانی فخر، از آغاز مبارازت مردم مسلمان و روحانیت علیه رژیم پهلوی، به رهبری حضرت امام، نقشی فعال برعهده گرفت و نامش هماره در ذیل اعلامیه های جامعه مدرسین حوزه علمیه قم دیده می شد. این فقیه فرزانه که از اکثر مراجع تقلید، اجازات متعدد اجتهادی، روایی و امور حسبیه داشت دارای آثار متعددی بود که: آداب معاشرت در اسلام، اجتهاد در اسلام، الفخریه در فقه در ۱۶ جلد و انوار منطقیه از آن جمله اند: سرانجام قلب حق باور آیت اللّٰه وجدانی فخر در سحرگاه ۲۷ مرداد ۱۳۷۵ ش برابر با اول ربیع الثانی ۱۴۱۷ ق در ۶۴ سالگی از تپش باز ایستاد و پس از تشییعی با شکوه، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

–

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: کودتای آمریکا علیه نهضت ملی ایران و سرنگونی دولت "دکتر مصدق" (۱۳۳۲ ش)

شرح مناسبت:

نهضت ملی ایران با رهبری آیت اللّٰه سیدابوالقاسم کاشانی و مبارزات قهرمانانه ملت مسلمان ایران در ۳۰ تیر ۱۳۳۱ به اوج خود رسید و نزدیک بود طومار استبداد و استعمار را برای همیشه درهم پیچد اما در این میان، اتفاقاتی رخ داد که نهضت مردمی را از مسیر اصلی خارج ساخت و به شکست کشاند. پس از روی کار آمدن مجدد دکتر مصدق، او خواهان افزایش اختیارات بود و آیت اللّٰه کاشانی که ریاست مجلس هفدهم شورای ملی را برعهده داشت، برای

ایجاد اتحاد و جلوگیری از تفرقه، به این لایحه نخست وزیر رای داد. با این حال، مصـدق در صـدد منزوی کردن مجلس بود و اختیارات بیشتری می خواست. این در حالی بود که آیت اللّه کاشانی معتقد بود که مجلس، کمال همکاری را با دولت دارد و نیـازی به اختیارات بیشتر نیست. از همین زمان، اختلاف نظر در امور مختلف بین دکتر مصـدق و آیت اللّه کاشانی آغاز شـد و این اختلاـف پس از درخواست تقاضـای تمدیـد اختیارات نخست وزیر به مـدت یک سال از جانب مصـدق، شـکلی جـدی و گسترده به خود گرفت. مصدق می خواست با اخذ اختیارات وسیع، نقش مجلس را در قانون گذاری کمرنگ سازد و خواسته های خود را به صورت قانون درآورد. این اختلاف و شـکاف در جبهه ملی و مذهبی، باعث شد که دشـمنان با سوء استفاده از این فرصت درصدد کودتا علیه دولت و حذف مصدق باشند. در این میان آیت اللّه کاشانی، بارها در ضمن نامه ها و سخنرانی های خود، مصدق را از خطر وقوع کودتا آگاه کرد ولی مصدق، مغرور به قدرت خود و پشتیبانی مردم، نصایح دلسوزانه آیت اللّه کاشانی را نشنیده گرفت.

سرانجام با خروج شاه از کشور و به وجود آمدن شـرایط لازم برای کودتا علیه دکتر مصدق، در حالی که بیش از سـیزده ماه از پیروزی های چشمگیر مردم در قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱ش نگذشـته بود، این موفقیت ها با کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ توسط ایادی سـلطنت طلب به شکست انجامید و مصدق سرنگون شد. از آن پس عامل کودتا، سپهبد فضل اللّه زاهدی، که در دولت مصدق سمت وزارت

کشور را داشت به قدرت رسید و پس از مدتی محمدرضا پهلوی به کشور انتخاب مجدد و بار دیگر بر تخت سلطنت تکیه زد. مقدمات کودتایی که در روز ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، به عمر حکومت مصـدق خاتمه داد، از ده ماه قبل از آن، در پاییز ۱۳۳۱، فراهم آمـده بود و طرح اولیه آن نیز پس از بـازگشت چرچیـل به مقـام نخست وزیری انگلسـتان در مهرمـاه ۱۳۳۱، تهیه گردیـد. این کودتـا بـا همکاری آمریکا و انگلیس در ایران به وقوع پیوست و از آن پس، ایران به طور مسـتقیم تحت نفوذ رژیم اسـتکباری آمریکـا درآمـد. پس از این کودتا، اوضاع ایران آن چنان بر وفق مراد آمریکا گردیـد که تا بیست و پنـج سال، حکومت ایران مهم ترین دست نشانده برای دولت آمریکا بود و آن دولت استکباری بر تمامی جریان ها و امور کشور ایران خیمه زد.

مناسبت ۰۲: فاجعه آتش سوزی سینما رکس آبادان توسط عُمّال رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در فاجعه آتش سوزی عمدی سینما رکس آبادان که از سوی ساواک و عوامل رژیم سفّاك پهلوی جهت بدنام کردن انقلاب اسلامی مردم ایران به وقوع پیوست، ۳۷۷ نفر به طرزی فجیع کشته شدند. در جریان این آتش سوزی، تماشاگران سینما که در آن روز، حدود ۷۰۰ نفر بودند برای فرار از مهلکه به طرف درهای خروجی روی آوردند، ولی درها را بسـته یافتند. انتشار این خبر و نمـایش فیلم هـا و عکس هـای این فـاجعه، افکـار عمومی را به شـدت جریحه دار سـاخت. امـا رژیم شـاه با متهم کردن نیروهـای انقلابـی در این حـادثه ضـد انسانی، قصـد داشت تا انقلابیون مسـلمان را افرادی متحجّر و مخالف با هُنر و ضـد مردم نشان دهد که در

این هدف خود ناکام ماند و مردم بیشتر حرف مخالفان را که رژیم را در این فاجعه متهم می کرد، می پذیرفتند.

مناسبت ۰۳: تشکیل نخستین مجلس خبرگان قانون اساسی جمهوری اسلامی با پیام امام خمینی(ره) (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و برگزاری اولین انتخابات که منجر به تعیین نوع حکومت و تشکیل جمهوری اسلامی در ایران گردید، بحث درباره تعیین قانون اساسی نظام در محافل مختلف گسترش یافت. این مرحله از استقرار نظام نیز با تیزبینی و آینده نگری حضرت امام خمینی(ره) با موفقیت پشت سرگذاشته شد. از این رو، پیش نویس قانون اساسی به دستور حضرت امام نگارش یافت و پس از بحث و بررسی پیرامون آن به اطلاع مردم رسید. هرچند در مسیر تصویب قانون اساسی کارشکنی هایی صورت گرفت، ولی در دوازدهم مرداد سال ۱۳۵۸ انتخابات خبرگان قانون اساسی صورت گرفت و در ۲۸ مرداد آن سال نیز اولین جلسه مجلس خبرگان قانون اساسی با پیام حضرت امام(ره)، آغاز گردید. سرانجام مجلس خبرگان پس از سه ماه تلاش و فعالیت فوق العاده، کار پر مسؤولیت تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران را در بیست و چهارم آبان ۱۳۵۸در ۱۲ فصل و ۱۷۵ اصل و با یک مقدمه و مؤخّره تنظیم نمود و در دوازدهم آذر سال ۱۳۵۸ به تصویب نهایی ملت ایران رسید.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: آغاز دوره پنجم مشروطه و دوران سیاه دیکتاتوری شاه و سلطه آمریکا (۱۳۳۲ ق)

شرح مناسبت:

به دنبال کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و متلاشی شدن نهضت ملی و حضور بلامنازع آمریکا در ایران، دوره پنجم مشروطه همراه با دوران سیاه دیکتاتوری محمدرضا شاه و سلطه آمریکا در ایران آغاز شد. رژیم شاه و استعمار آمریکا در پی رسیدن به آرامش داخلی و امنیت مورد نظر در سطح منطقه، آخرین نفس های حق خواه و معترض آیت اللّٰه کاشانی را با دستگیری ایشان بریدند و فدائیان اسلام را که با تفکر و خطمشی اسلامی، علیه اقدامات رژیم به

فعالیت مسلحانه دست زده بودند، اعدام و تشکیلات جوان آنان را متلاشی کردند. رژیم شاه برای حفظ موقعیت خود و سرکوب جنبش های مردمی و قیام ملت، با کمک مستشاران آمریکایی، دست به تشکیل سازمان مخوف و جهنمی ساواک زد و دست آن را در انجام هر جنایتی باز گذاشت. ازسال ۱۳۳۲، یک بار دیگر قدرت استبداد و سلطه استعمار، موجب شکل گیری دیکتاتوری پهلوی گردید. این دوره سیاه که دومین دوره دیکتاتوری دودمان پهلوی است تا سال ۱۳۵۷ به مدت ۲۵ سال ادامه یافت و در نهایت با فراگیر شدن نهضت اسلامی ایران به رهبری امام خمینی(ره)، متلاشی شد.

مناسبت ۰۲: تغییر نام پیمان بغداد به سازمان پیمان مرکزی، موسوم به "سنتو" (۱۳۳۸ش)

شرح مناسبت:

سازمان پیمان مرکزی موسوم به سنتو که با شرکت ایران، ترکیه، پاکستان و انگلیس تشکیل شده بود، در این روز، جایگزین پیمان بغداد گردید. اگرچه آمریکا رسماً عضو پیمان سنتو نبود و به عنوان ناظر در جلساتِ آن شرکت می کرد، اما عملاً در تمامی تصمیماتِ این پیمان دخالت و نقش مؤثر داشت. در واقع، پیمان سنتو، حلقه مرکزی سیستم نظامی غرب علیه شوروی سابق بود و پیمان های ناتو در غرب و سیتو در خاور دور را به یکدیگر متصل می کرد. این پیمان پس از پیروزی انقلاب اسلامی و خروج ایران در سال ۱۳۵۷ ش به حالت تعلیق درآمد و عملاً مُنحل شد.

مناسبت ۰۳: اعلام آمریکا مبنی بر اشتباه در حمله به هواپیمای مسافربری ایران (۱۳۶۷)

شرح مناسبت:

پس از گذشت حدود ۴۵ روز از سرنگونی هواپیمای مسافربری ایران توسط نظامیان متجاوز آمریکایی در خلیج فارس و کشته شدن ۲۹۸ نفر از سرنشینان آن، دولت آمریکا در حالی این حمله را اشتباه خواند که پیش از آن به فرمانده ناو مهاجم آمریکایی مدال شجاعت و لیاقت اعطا کرده بود.

مناسبت ۰۴: اعلام دبیرکل سازمان ملل متحد مبنی بر آغاز آتش بس میان ایران و عراق (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

رژیم عراق که تصور نمی کرد، جمهوری اسلامی ایران قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت را بپذیرد، در قبال پذیرش ایران، به فکر راه انداختن جنگی دوباره بود. بنابراین با حمله گسترده به مناطق مرزی، قصد پیشروی به خاک ایران را داشت که با مقاومت نیروهای ایرانی، این حملات خنثی گشت. از آن پس مذاکرات طولانی با سازمان ملل با مسؤولان سیاسی ایران و عراق آغاز شد و سرانجام در نهمین جلسه ملاقات با دبیرکل وقت سازمان ملل متحد، خاویر پِرز دِکوئیار، در شانزدهم مرداد ۶۷، وزیر خارجه ایران، پاسخ جمهوری اسلامی ایران را مبنی بر قبول برقراری آتش بس اعلام کرد. پس از آن، دبیر کل سازمان ملل متحد، تاریخ ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ برابر با ۲۰ اوت ۱۹۸۸ م را برای برقراری آتش بس عنوان نمود.

مناسبت ۰۵: رحلت آیت اللّه "مهدی مهدوی لاهیجانی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه مهـدی مهدوی لاهیجانی در حدود سال ۱۲۷۴ ش در نجف اشـرف به دنیا آمـد. ایشان پس از طی مراحل مقدمات و سطح، در درس خارج حضـرات آیات: میرزای نایینی، آقا ضـیاء عراقی، شـیخ الشـریعه اصفهانی، شیخ محمدجواد بلاغی و ... شرکت کرد و فقه، اصول، کلام، حکمت، هیئت و ریاضیات را فرا گرفت. آن گاه پس از اخذ اجازات متعدد از استادان خود، برای ترویـج و بسط دانش به لاهیجان بازگشت و به ارشاد و تـدریس همت گماشت. تأسـیس حوزه علمیه لاهیجان و بازسازی مـدرسه دینی جامع آن شـهر از جمله خـدمات ایشان است. آیت اللّه مهدوی به هنگام دسـتگیری و زندانی شدن حضـرت امام خمینی(ره)، به همراه علمای دیگر شهرستان ها به تهران عزیمت کرده و علی رغم کهولت سن در راهپیمایی های ضد

رژیم شرکت می کرد. ایشان علاوه بر داشتن اجازات استادان خود، از حضرات آیات عظام: سیدحسین بروجردی، سیدمحسن حکیم، سیدمحمود شاهرودی، سیدجمال الدین گلپایگانی، سیدعبدالهادی شیرازی و ... نیز اجازه اجتهاد داشت. این فقیه فرزانه سرانجام پس از عمری تلاش در راه دین، در بیست و نهم مرداد ۱۳۷۱ ش برابر با بیستم صفر ۱۴۱۳ق، در ۹۷ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و به سرای باقی شتافت.

مناسبت ۰۶: افتتاح شبکه استانی سیما در اصفهان (۱۳۷۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: اجباری شدن نام خانوادگی برای افراد در ایران (۱۳۱۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: آتش سوزی "مسجدالاقصی" قبله اوّل مسلمانان توسط رژیم صهیونیستی اسراییل (۱۳۴۸ ش)

شرح مناسبت:

در سی ام مرداد ۱۳۴۸ش، مسجدالاقصی، اولین قبله مسلمین و یکی از مقدس ترین معابد مورد احترام ادیان آسمانی، توسط اشغالگران صهیونیست به آتش کشیده شد. ستون های آتش و دود تا ارتفاع صدها متری به آسمان برخاست. در قسمت جنوب شرقی در حدود دویست متر مربع از سقف مسجد کاملاً منهدم گردید و گنبد مسجد در پنج نقطه سوخت. همچنین یکی از آثار متبرک مسجد و یک منبر مخصوص که هشتصد سال سابقه داشت نیز کاملًا از بین رفت. این جنایت دردناک، بازتاب تند و موج خروشانی در جهان اسلام به وجود آورد؛ آتش خشم مبارزان نهضت اسلامی ایران را برافروخته کرد و رژیم شاه را که همیار اسراییل بود، دچار بحران جدی نمود. تلاش روزنامه های ایران که دست ساواک را در پشت سر داشتند، به منظور فرو نشاندن خشم ملت مسلمان ایران بی نتیجه ماند. در نهایت محمدرضا پهلوی پس از این حادثه ناگزیر شد تا برای کاستن از خشم عمومی، مزوّرانه، بیانیه ای منتشر سازد و اظهار داغداری کند در حالی که وی پس از مدتی که در اجلاس سران کشورهای اسلامی سخنرانی می کرد، از مسجدالاقصی نامی نبرد. حضرت امام خمینی(ره)، آتش زدن مسجدالاقصی و کنفرانس اسلامی را به شدت محکوم کردند و کنفرانس را متهم نمودند که تلاش دارد جنایت صهیونیزم را در این حادثه لوث کند.

مناسبت ۰۳: روز بزرگداشت دانشمند شهیر "علامه محمدباقر مجلسی" صاحب کتاب عظیم "بحارالانوار"

شرح مناسبت:

علامه محمدباقر مجلسی در سال ۱۰۳۷ ق در اصفهان به دنیا آمد. پدرش مولا محمدتقی مجلسی از شاگردان بزرگ شیخ بهایی بود و در علوم اسلامی از سرآمدان روزگار خود به شمار می رفت. علامه محمدباقر مجلسی درس و بحث

را از چهار سالگی نزد پدر آغاز کرد و نبوغ سرشار او به حدی بود که در چهارده سالگی از فیلسوف و دانشمند بزرگ اسلام، ملا صدرای شیرازی، اجازه روایت گرفت. از آن پس در حضور استادانی چون: علامه شوشتری، میرزای جزایری، ملا محسن فیض کاشانی، ملا صالح مازندرانی و شیخ حرّ عاملی زانوی ادب زد و به مقامات عالی علمی رسید. سپس به تدریس روی آورد و شاگردان بی شماری از مکتبش استفاده کردند. علامه مجلسی در این حال با خود چنین اندیشید که باید گوهرهای گران بهای اهل بیت را که جمع آوری کرده است در قالبی زیبا به نام بحارالانوار بگنجاند تا نه تنها طلاب، بلکه تمام علاقه مندان بتوانند به سوی قبله دل ها یعنی کلام اهل بیت هدایت شوند. از این روی دست به کاری عظیم زد و شروع به نگارش این دایرهالمعارف بزرگ تشیع نمود. کتاب عظیم "بحارالانوار" حاوی احادیث ارزشمند اهل بیت(ع) در یکصد و ده جلد بزرگ ترین و ماندگارترین اثر این محدث کبیر شیعه به شمار می رود. همچنین حقُّ الیقین، عین الحیاه، مشکوهُ الانوار به فارسی و شرح اربعین، مِراهُ العُقول و رسالهٌ فی الاوزان به عربی از دیگر آثار این علامه سترگ می باشند. سرانجام علامه محمدباقر مجلسی این رادمرد علم و عمل در ۲۷ رمضان سال ۱۱۱۱ ق در ۷۴ سالگی درگذشت و در جوار پدر علامه اش در کنار مسجد جامع اصفهان، مدفون شد.

مناسبت ۰۴: آغاز هفته جهانی مسجد (تصویب در سال ۱۳۸۲ ش)

شرح مناسبت:

به پیشنهاد سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و با تصویب وزرای امور خارجه کشورهای اسلامی در اجلاس تهران، هفته جهانی مسجد از سی ام مرداد ماه برابر

با ۲۱ اوت همزمـان با سالگرد آتش زدن مسجدالاقصـی توسط رژیم صـهیونیستی اسـرائیل، برگزار می شود. در این اجلاس از کشورهای عضو خواسـته شد با هدف ارج نهادن به نقش مساجد و صیانت از آنها به عنوان اماکن مقدسه، در احیاء و تجلیل از این روز تلاـش کننـد. ارایه الگوی مناسب برای بزرگـداشت هفته مسـجد، تبیین مطالبات و نیازهای مساجد، بررسـی وضـعیت گذشـته و حـال مساجـد، بررسـی نقش مساجـد در تعامل بین دین و دولت و معرفی و قـدردانی از ائمه جماعات موفق از جمله موضوعـاتی است که در این هفته مطرح می گردد. تبیین قـداست و عظمت مسـجد، تکریم نیروهای فعال در مساجـد، توجه به عمران و آبـادانی معنـوی و فیزیکی مساجـد، تلاـش برای بهبـود محتوای برنـامه هـای فرهنگی مساجـد و ایجـاد همـاهنگی بین متولیان این اماکن شریف نیز باید در این هفته مورد توجه قرار گیرند.

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: وقوع جنگ چالدران بین ایران و عثمانی (۸۹۳ ش)

شرح مناسبت:

در اوایل سـلطنت شاه اسماعیل اول و تشکیل سلسله صفوی، او توانست کردستان و شهرهای مقدس عراق را فتح کند و با تکیه بر تشـیع اثنی عشـری، به زودی جمع کثیری از مردم شیعه ساکن در سرزمین های عثمانی را به سوی خود جلب کند. این اقدام جسورانه شاه اسماعیل، اگرچه خطرات فراوانی را در پی داشت اما سبب تحکیم وحدت سیاسی - مذهبی ایران گردید و همین ویژگی از نظر سـلاطین عثمانی به مراتب خطرناک تر از احیای ساختار نظامی ایران بود. هنگامی که سـلطان سـلیم اول، پادشاه نیرومند و مشـهور عثمانی به سـلطنت رسید، چهل هزار تن از شیعیان را به قتل رساند. او که خود را خلیفه مسلمانان می خواند، تصمیم به توسعه

متصرفات خود گرفت و به قصد تصرف تبریز، پایتخت دولت نوبنیاد صفوی حرکت کرد و جنگ سختی میان او و سپاه شاه اسماعیل صفوی در منطقه چالدران در حوالی ماکو روی داد. در این جنگ بر اثر کثرت سپاه عثمانی و مجهز بودن به تفنگ و توپخانه، لشکر ایران عقب نشینی نمود و تعداد زیادی از دو طرف کشته شدند. شاه اسماعیل تا حدود همدان عقب نشست و سلطان سلیم تبریز را اشغال کرد ولی به زودی بر اثر مقاومت ملی مجبور شد تبریز و آذربایجان را تخلیه کند. پس از بازگشت سلطان سلیم، شاه اسماعیل دیگر باره به آذربایجان و تبریز رفت و به تعمیر خرابی های لشکریان عثمانی پرداخت. گویند پس از این واقعه، دیگر کسی شاه اسماعیل را خندان ندید.

مناسبت ۰۲: تأسیس دانشگاه تربیت معلم (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

دارالمعلمین عالی نام مدرسه ای عالی بود که در سال ۱۳۰۷ ش برای تربیت معلم مدارس متوسطه تاسیس شد و در سال ۱۳۱۲ ش به دانشسرای عالی تغییر نام یافت. این دانشسرا دارای دو قسمت علمی شامل رشته های ریاضیات، طبیعیات، فیزیک و شیمی و قسمت ادبی با رشته های ادبیات، فلسفه، تاریخ و جغرافی بود. دانشسرای عالی پس از تاسیس دانشگاه تهران، جزیی از آن شد تا این که در سال ۱۳۳۴ ش، از دانشگاه تهران استقلال یافت. در تابستان ۱۳۴۲، دانشسرای عالی منحل گردید و وزارت فرهنگ وقت، دانشگاه تربیت معلم را تاسیس نمود.

مناسبت ۰۳: پیام "امام خمینی(ره)" در پی جنایت عوامل رژیم در فاجعه آتش سوزی سینما رکس آبادان (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

پس از وقوع جنایت هولناک آتش سوزی سینما رکس آبادان، حضرت امام خمینی(ره) در پیامی از نجف اشرف خطاب به اهالی آبادان، ضمن اعلام خطر به اینکه ممکن است رژیم پهلوی، اعمال وحشیانه مشابهی در شهرهای ایران انجام دهد، از گویندگان خواستند وظیفه آگاهی بخشی به مردم را دنبال کنند. در بخشی از پیام مهم امام به مناسبت این فاجعه آمده بود: من گمان نمی کنم هیچ مسلمانی، بلکه انسانی، دست به چنین فاجعه وحشیانه ای بزند، جز آن که به نظایر آن عادت نموده است. گفتار شاه که تظاهرکنندگانِ مخالفِ من "وحشت بزرگ" را وعده می دهند و تکرار آن پس از واقعه که این همان وعده بوده است، شاهد دیگری بر توطئه است. این مصیبت دلخراش برای شاه، شاهکار بزرگی است تا به تبلیغات وسیع در داخل و خارج دست زند و به بوق ها و مطبوعات دست نشانده داخل و نفع طلب خارج دستور دهد که هرچه بیشتر برای اغفال مردم، این جنایت را

منتشـر و به ملت محروم و مظلوم ایران نسبت دهنـد تـا در خـارج، ملت حق طلب ایران را، مردمی که به هیـچ ضـابطه انسانی و اسلامی معتقد نیستند معرفی نماید.

مناسبت ۰۴: رحلت حجت الاسلام "میرزا حسن غفاری تبریزی" مدرس حوزه علمیه قم (۱۳۷۹ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسـلام و المسـلمین حـاج میرزا حسـن غفـاری تـبریزی در سـال ۱۳۰۵ش (۱۳۴۵ق) در تـبریز بـه دنیـا آمـد و پس از تحصـیلات جدیـد به فراگیری علوم دینی روی آورد. وی پس از پشت سـر نهـادن مقـدمات و سـطوح، در بیست سالگی راهی حوزه علمیه قم شد و در درس خارج حضـرات آیات سـید حسـین بروجردی، سـید شـهاب الدین مرعشـی نجفی و سـید محمد محقق دامـاد حضور یـافت. ایشـان پس از رحلت آیت اللّٰه بروجردی، به آیت اللّٰه مرعشـی پیوست و ضـمن شـرکت مـداوم در هیئت اسـتفتای آن مرجع بزرگ، خود به تـدریس سـطوح عالی حوزه مشـغول گردیـد. وی پس از پیروزی انقلاب اسـلامی به تهران رفت و به تدریس، اقامه جماعت و ارشاد مردم پرداخت. از ایشان تالیفاتی بر جای مانده که حدیث از نظر شـیعه، کاوش های علمی و تقریرات درس فقه آیت اللّٰه بروجردی از آن جمله اند. این عالم خدمتگزار سـرانجام در آخر مرداد ۱۳۷۹ش برابر با بیستم جمادی الاول ۱۴۲۱ق بدرود حیات گفت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

شهریور

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه جلیل آیت اللّٰه "علی شاهرودی" (۱۳۱۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شـیخ علی شـاهرودی در حـدود سال ۱۲۵۰ش (۱۲۸۸ق) در شـاهرود به دنیـا آمـد. وی در ابتـدا برای فراگیری علوم اسـلامی راهی تهران شـد و در آنجـا بـه مـدت پنـج سـال بـه کسـب علـم مشـغول بـود. آیـت اللّٰه شـاهرودی سـپس برای ادامه تحصیلات خود عازم نجف اشرف گردید و در حلقه درس آخوند ملامحمد کاظم خراسانی جای گرفت. ایشان در طی سالیان حضور در محفل درس آخونـد خراسانی، در زمره شاگردان برجسـته آن بزرگوار به شـمار می آمد و در این سال ها به مدارج والای علمی

دست یافت. با رحلت آخوند، آیت اللّه شاهرودی عازم کربلای معلی گردید و یکسره به درس و بحث پرداخت و در مدت اقامت پانزده ساله اش در آن شهر، شاگردان فراوانی تربیت نمود. ایشان همچنین بر عروهالوثقی حاشیه ای نگاشت و رساله عملیه فارسی خود را به رشته تحریر درآورد. این عالم جلیل و فقیه زاهد در اواخر عمر بر اثر بیماری و برای معالجه راهی کاظمین گردید تا اینکه در اول شهریور ۱۳۱۱ش برابر با بیستم ربیع الثانی ۱۳۵۱ق در شصت و یک سالگی بدرود حیات گفت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت دکتر "پرویز ناتل خانلری" استاد دانشگاه و روزنامه نگار (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

پرویز ناتل خانلری، یکی از چهره های برجسته ادب فارسی، در سال ۱۲۹۲ش دیده به جهان گشود و در سال ۱۳۲۲ پس از اخذ درجه دکترا در رشته ادبیات فارسی، به سمت استادی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران منصوب گردید. استاد خانلری علاوه بر تحقیق و تألیف و انتشار مجله علمی و ادبی "سخن" که خود راهگشای فرهنگ و ادب این مرز و بوم بود، اشعار نغز و دلنشینی سروده که قسمتی از آن اشعار در کتاب "ماه من در مرداب" جمع آوری و منتشر گردیده است. تأسیس بنیاد فرهنگ، فرهنگستان ادب و هنر، فرهنگستان زبان، بنیاد شاهنامه، انجمن فلسفه و حکمت و اسناد فرهنگی آسیا از جمله اقدامات خانلری بود که همه این مؤسسات پس از پیروزی انقلاب اسلامی درهم ادغام شدند و به نام مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی درآمد. علاوه بر این، تاریخ زبان فارسی در ۳ جلد، وزن شعر فارسی، زبان و زبان شناسی و دستور زبان فارسی از جمله آثار ناتل خانلری می باشند.

پرویز ناتل خانلری سرانجام در ۷۷ سالگی در تهران درگذشت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: شهادت مبارز انقلابی "سید اسداللّه لاجوردی" توسط منافقین (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

سیداسداللّه لاجوردی در سال ۱۳۱۴ ش در تهران به دنیا آمد. وی در نوجوانی دروس دبیرستان را نیمه کاره رها کرد و همراه پدر به کار و فعالیت پرداخت. بعدها به دروس حوزوی روی آورد و تا حد کفایه پیش رفت. با آغاز نهضت اسلامی مردم به رهبری امام خمینی، شهید لاجوردی نیز به این جریان پیوست و در تاسیس و ایجاد جمعیت های مؤتلفه اسلامی در سال ۱۳۴۱ش نقش مهمی ایفا کرد. وی به همراه شهیدان بهشتی و مطهری تصمیم به ائتلاف بر ضد رژیم گرفت و فعالیت زیادی در این زمینه از خود نشان داد. این مبارز انقلابی، اولین بار پس از اعدام انقلابی حسنعلی منصور، نخست وزیر پهلوی، بازداشت شد و مبارزه علیه رژیم پهلوی و زندان های پیاپی او تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی ادامه یافت. شهید سیداسداللّه لاجوردی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از طرف شهید دکتر بهشتی به دادستانی انقلاب اسلامی منصوب گردید و پس از آن ریاست سازمان زندان های کشور را عهده دار شد. منافقین بارها کمر به قتل او بستند تا اینکه در اول شهریور ۱۳۷۷، در سن ۶۳ سالگی در محل کار خود در بازار تهران، به دست منافقی مزدور به شهادت رسید. پیکر آن مبارز نستوه و فداکار، پس از تشییعی باشکوه، در گلزار شهدای بهشت زهرا و در کنار شهیدان هفتم تیر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: روز بزرگداشت "حسین بن عبداللّه" معروف به "ابوعلی سینا" و روز پزشک

شرح مناسبت:

ابوعلی حسین بن عبداللّه بن حسین بن علی بن سینا ملقّب به حجه الحق، معروف به شیخ الرییس، از حکمای بزرگ و علمای نامدار جهان و پزشکان اسلام است. وی در سوم ماه صفر سال

۳۷۰ ق در بلخ به دنیا آمد و از خردسالی به فراگیری علوم زمان پرداخت تا این که در جوانی، علامه دهر گردید. او چنان در علم پیش رفت که استادان خود را استاد شد و عمرش به بیست نرسیده بود که به مطالعه علوم فلسفی همت گماشت. هرگاه مسأله ای از مسائل بر او مشکل می شد، با وضو به مسجد شهر می رفت و حلّ آن مسأله را از خداوند می خواست. ابوعلی سینا به سبب معالجه بیماری امیر نوح بن منصور سامانی، مقرب پادشاه گردید. شیخ از این فرصت استفاده کرد و به کتابخانه دربار راه یافت. در مدت عمر ابوعلی سینا، وقایع متعددی بر او گذشت که از وزارت تا زندان را در بر داشت. شیخ به زبان های فارسی و عربی، تالیفات فراوان دارد که اشارات، شفا، حکمت عرشیه، قضا و قَدَر و لغهالعَرَب و ... از آن جمله اند. سرانجام این دانشمند شهیر و فیلسوف کبیر در ۵۸ سالگی در همدان درگذشت و در همان شهر مدفون گردید. به پاسداشتِ این پزشک نامدار مسلمان، روز اول شهریور در جمهوری اسلامی ایران، روز پزشک نامگذاری شده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز پزشک

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: العِلمُ عِلمانِ: عِلمُ الأدیانِ و عِلمُ الأبدانِ

ترجمه:

علم دو گونه است: علم دین و علم بدن (پزشکی)

آدرس:

کنزالفوائد، ج ۱، ص ۱۰۷.

زیر عنوان:

روز پزشک

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَنْ تَطَبَّبَ فَهُوَ لایُعلَمُ مِنهُ طِبٌّ قَبلَ ذلِکَ فَهُوَ ضامِنٌ

ترجمه:

کسی که بدون پیشینه پزشکی طبابت کند، ضامن است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۱۱۴۷.

زیر عنوان:

روز پزشک

متن:

امام علی علیه السلام مَن تَطَبَّبَ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَ لْيَنصَحْ وَلیَجتَهِدْ

ترجمه:

هر که طبابت می کند باید از خدا

بترسد و خیرخواه باشد و سعی خود را به کاربرد

آدرس:

دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۴۴.

زیر عنوان:

روز پزشک

متن:

امام صادق علیه السلام: لایَستَغنِی أهلُ کُلِّ بَلَدٍ عَن ... طَبیبٍ بَصیرٍ ثِقَهٍ

ترجمه:

مردم هیچ شهری از پزشکِ بصیرِ مورد اعتماد بی نیاز نیستند

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۲۱.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تأسیس آژانس پارس (۱۳۱۳ ش)

شرح مناسبت:

در سال ۱۳۱۳ ش، وزارت خارجه ایران، خبرگزاری پارس را در جایگاه یک مرکز خبری ملی و رسمی تأسیس کرد. برای مدت شش سال، این سازمان به انتشار اخبار ملی و بین المللی می پرداخت و روزی دو بار بولتن خبری را به زبان های فارسی و فرانسه منتشر می کرد که در میان ادارات دولتی و خبرگزاری های بین المللی در تهران و مطبوعات محلی توزیع می شد. در اردیبهشت ۱۳۱۹، اداره کل تبلیغات تأسیس شد و سازمان خبری پارس به صورت بخشی وابسته به این تشکیلات درآمد. به تدریج، خبرگزاری های کشورهای خارجی، اخبار و گزارش های خود را برای سازمان خبری پارس ارسال کردند و پارس، بازار خبری خود را در سطح جهان گسترش داد. این سازمان در سال های بعد تحت نظر بخش های مختلفی از قبیل وزارت فرهنگ و پست و تلگراف و تلفن، نخست وزیری و وزارت اطلاعات و جهانگردی ادامه کار داد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در آذر ۱۳۶۰، بر اساس لایحه مصوبه مجلس، نام خبرگزاری پارس به خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران با نام مخفّف ایرنا مبدل شد. اقدامات حرفه ای ایرنا با هدف حفظ امنیت و منافع ملی کشور است. در حال حاضر، ایرنا با سرویس

های خارجی و حوزه های بین المللی، هفت روزنامه و نشریه و شبکه اینترنت به سراسر جهان،

خبر ارسال می کند.

مناسبت ۰۲: شهادت مبارز انقلابی "سیدعلی اندرزگو" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

شهید سیدعلی اندرزگو در رمضان سال ۱۳۱۸ ش در تهران به دنیا آمد. سختی معیشت، او را از تحصیل بازداشت و به کار گمارد، ولی در همان حال به علوم دینی روی آورد و دروس فقه و اصول را طی کرد. شهید اندرزگو در نوجوانی با شهید نواب صفوی آشنا شد و در ستم ستیزی، از او الهام گرفت. وی در قیام ۱۵ خرداد، به عرصه مبارزه با رژیم گام نهاد و مورد تعقیب مزدوران ساواک قرار گرفت. شهید اندرزگو پس از قیام ۱۵ خرداد دستگیر شد و در زیر شکنجه های سخت، لب به سخن نگشود تا آزاد گردید. از آن زمان، وارد شاخه نظامی هیئت مؤتلفه اسلامی شد و در اولین اقدام، در اعدام انقلابی حسنعلی منصور، سرسپرده آمریکا و عامل تصویب کاپیتولاسیون و تبعید امام خمینی(ره) همکاری نمود. در آن ترور، شهید اندرزگو با این که بیشتر از ۱۹ سال نداشت، اما نقش مهمی ایفا کرد. از آن پس، رژیم، به شدت در تعقیب او بود و شهید اندرزگو مجبور شد که دائماً جابجا شود. این انقلابی نستوه برای این که مورد شناسایی ساواک قرار نگیرد، با نام های مستعار و قیافه های متفاوت آشکار می شد. اندرزگو، نقش مهمی در وارد کردن اسلحه به ایران برای مبارزه مسلحانه با رژیم داشت و برای این منظور به کشورهای دیگری سفر می کرد. ساواک پس از سال ها تعقیب و گریز، سرانجام با کنترل مکالمات تلفنی مناطق وسیعی از تهران، او را شناسایی نمود و دریافت که در ۱۹ ماه مبارک رمضان مهمان یکی از دوستان خواهد بود.

محل، مورد محاصره قرار گرفت و شهید که راه فرار نمی دید، اسنادی را که در جیب داشت به دهان برد و خورد تا به دست ساواک نیافتند. دژخیمان رژیم پس از درگیری که با او پیدا کردند، او را مجروح ساختند.

با این حال، از این می ترسیدند که اندرزگو، به خودش مواد منفجره بسته باشد. این شهید والامقام سرانجام، طی این درگیری در دوم شهریور ۱۳۵۷ با زبان روزه در ۳۹ سالگی شربت شهادت نوشید و به آرزوی دیرینه اش دست یافت. شهید اندرزگو قصد ترور شاه را داشت که شهادتش مانع انجام این نقشه گردید.

مناسبت ۰۳: درگذشت محقق و مترجم معاصر استاد "محمد پروین گنابادی" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمد پروین گنابادی در سال ۱۲۸۲ ش به دنیا آمد و از کودکی فراگیری علم را آغاز کرد. وی پس از استفاده از محضر ادیب نیشابوری در مشهد، به معلمی روی آورد و مدتی نیز به فعالیت های سیاسی پرداخت. استاد گنابادی از سال ۱۳۲۸ از طرف وزارت فرهنگ، مأمور بررسی کتاب های درسی شد و همزمان، پس از آشنایی با علامه علی اکبر دهخدا به جرگه همکاران او در تهیه و تنظیم لغت نامه پیوست. از جمله آثار استاد گنابادی می توان به ترجمه مقدمه ابن خلدون، تصحیح کشف الاسرار میبُدی و تاریخ بلعمی و تألیف پرورش اراده، اندیشه ها و فن مناظره اشاره کرد. وی سرانجام در دوم شهریور ۱۳۵۷ در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: آغاز هفته دولت

شرح مناسبت:

به مناسبت انفجار دفتر نخست وزیری در هشتم شهریور سال ۱۳۶۰ و شهادت دو یار دیرین امام و انقلاب و دو اسوه علم و تقوا، شهید محمدعلی رجایی، رییس جمهور و محمدجواد باهنر، نخست وزیر که نمونه ای از دولتمردان مردمی بودند و نیز به منظور آشنایی مردم با فعالیت ها و بیان اهداف و برنامه های آینده دولت، هفته ای به نام هفته دولت نام گذاری شده است که از دوم تا هشتم شهریور می باشد. علت نامگذاری چنین هفته ای این است که دولت شهید رجایی، نخستین دولت مکتبی بود که در آن دوره بحرانی حداکثر تلاش و کوشش خود را برای خدمت به اهداف مقدس انقلاب، صادقانه اعمال کرد تا آن جا که جان خویش را بر سر آن نهادند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

سیاست نیکو

متن:

امام علی علیه السلام: حُسنُ السِّیاسَهِ یَستَدِیمُ الرِّئاسَهَ

ترجمه:

نیکویی سیاست

موجب پایندگی ریاست است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۸۹۹۸.

زیر عنوان:

سیاست نیکو

متن:

امام علی علیه السلام: رَأسُ السِّیاسَهِ استِعمالُ الرِّفقِ

ترجمه:

پایه سیاست، مدارا است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۰۱۹.

زیر عنوان:

عدالت

متن:

امام علی علیه السلام: مِلاکُ السِّیاسَهِ العَدلُ

ترجمه:

بنیان سیاست، عدالت است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۰۱۶.

زیر عنوان:

عدالت

متن:

امام علی علیه السلام: ثَباتُ الدُّوَلِ بِإقامَهِ سُنَنِ العَدلِ

ترجمه:

پایداری دولت ها به برپاداشتن راه و رسم دادگری است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۴۷۱۵.

زیر عنوان:

خوش رفتاری با مردم

متن:

امام علی علیه السلام: مَنْ سَما إِلَی الرِّیاسَهِ صَبَرَ عَلی مَضَضِ السِّیاسَهِ

ترجمه:

هر کس بر مسند سیاست نشیند، باید بر رنج سیاست صبر کند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۰۰۲.

زیر عنوان:

خوش رفتاری با مردم

متن:

امام علی علیه السلام: مَن کَثُرَ جَمیلُهُ أجمَعَ النّاسُ عَلی تَفضیلِهِ

ترجمه:

آن که رفتار نیکش فراون شود، مردم بر برتری اش اتّفاق کنند

آدرس:

عیون الحکم و المواعظ، ح ۸۲۱۸.

زیر عنوان:

خوش رفتاری با مردم

متن:

امام علی علیه السلام: حُسنُ السّیرَهِ جَمال القُدرَهِ و حِصنُ الإمرَهِ

ترجمه:

رفتار نیکو، نشان زیبایی قدرت و پناهگاه زمام داری است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۴۸۴۷.

زیر عنوان:

بیداری

متن:

امام علی علیه السلام: مِن أماراتِ الدَّولَهِ الیَقظَهُ لِحِراسَهِ الاُمورِ

ترجمه:

از نشانه های [پایداری] دولت، هشیاری در سامان دادن کارها است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۹۳۶۰.

زیر عنوان:

بیداری

متن:

امام علی علیه السلام: مِن دَلائِلِ الدَّولَهِ قِلَّهُ الغَفلَهِ

ترجمه:

از نشانه های [پایداری] دولت، کمی غفلت از کارها است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۹۴۱۰.

زیر عنوان:

ساده زیستی

متن:

امام علی علیه السلام: إیّاکَ والاِسِئثارَ بِما النّاسُ فیهِ اُسوهٌ

ترجمه:

بپرهیز از آن که چیزی را به خود مخصوص کنی که مردم همه در آن یکسانند

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۳.

زیر عنوان:

ساده زیستی

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّ اللَّهَ جَعَلَنی إماماً لِخَلقِهِ فَفَرَضَ عَلَی التَّقدیرَ فی نَفسی و مَطعَمی و مَشرَبی و مَلبَسی کَضُعفاءِ النّاسِ

ترجمه:

خداوند مرا پیشوای خلقش کرده، و مرا واداشته که بر خود تنگ بگیرم، و در

خوردن و آشامیدن و لباس مانند مستمندان باشم

آدرس:

الکافی، ج ۱، ص ۴۱۰.

زیر عنوان:

دقّت در انتخاب کارگزاران

متن:

امام علی علیه السلام: اِجعَل لِرأسِ کُلِّ أمرٍ مِن أمورِک رأساً مِنهُم، لایَقهَرُهُ کَبیرُها و لایَتَشَتَّتُ عَلَیه کَثیرُها

ترجمه:

برای سامان دادن به هر یک از کارهایت، سرپرستی از میان آنان بگمار که بزرگی کار، او را مقهور خود نسازد و بسیاری آن، آشفته اش نکند

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۳.

زیر عنوان:

دقّت در انتخاب کارگزاران

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن وَلّی مِن أمرِ المُسلِمینَ شَیئاً فَوَلّی رَجُلاً و هُوَ یَجِدُ مَن هُوَ أصلَحُ لِلمُسلِمینَ مِنهُ فَقَد خانَ اللّهَ و رَسُولَهُ

ترجمه:

کسی که عهده دار یکی از امور مسلمانان شود و فردی را سرپرست کاری کند، با این که می تواند کسی را که برای مسلمانان بهتر از او باشد بیابد، به خدا و رسولش خیانت کرده است

آدرس:

سنن بیهقی، ج ۱۰، ص ۱۱.

زیر عنوان:

ارتباط مستقیم با مردم

متن:

امام علی علیه السلام: لایَکُنْ لَکَ إلَی النّاسِ سَفیرٌ إلّا لِسانَکَ و لاحاجِبٌ إلّا وَجهَکَ

ترجمه:

میان تو و مردم رابطی جز زبانت و پرده ای جز چهره ات نباشد

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۶۷.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: افتتاح ورزشگاه شهید شیرودی "امجدیه" در تهران (۱۳۱۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اشغال ایران توسط متفقین در جریان جنگ جهانی دوم (۱۳۲۰ش)

شرح مناسبت:

از اواخر سال ۱۳۰۹ ش رضاخان روابط نزدیکی را با آلمان پایه گذاری کرد تا بتواند تهدیدات انگلستان و روسیه را خنثی کند. این روابط با شروع جنگ جهانی دوم گرم تر شد. رضاشاه صدها آلمانی را دعوت کرد تا به عنوان مستشار و متخصص در سازمان های دولتی و به ویژه در ارتش خدمت کنند. در سال ۱۳۲۰ ش و در بحبوحه جنگ جهانی دوم هنگامی که رضاخان تقاضای شوروی و انگلستان را برای اخراج آلمانی ها از ایران رد کرد این دولت ها با هماهنگی کامل، تصمیم گرفتند سرزمین ایران را اشغال کنند. سرانجام در بامداد سوم شهریور ۱۳۲۰ ش، سفیران انگلیس و شوروی به طور جداگانه یادداشت هایی تسلیم دولت ایران نمودند. در این یادداشت اعلام شده بود که چون دولت ایران در مقابل متفقین و درخواست های آنان مبنی بر عدم همکاری با مستشاران آلمانی و به خدمت گرفتن جاسوسان آن کشور، سیاست مبهمی در پیش گرفته و در اخراج عُمّال آلمان، اقدامی نکرده است، ارتش های شوروی و انگلیس وارد ایران شده و مشغول پیشروی هستند. شوروی، شمال، و انگلیس، جنوب ایران را متصرف شد. مرز این دو بخش، خطی فرضی بود که از میان تهران می گذشت و خود تهران

هم در اشـغال هر دو طرف بود. رضاخان در ابتـدا تصـمیم به مقاومت گرفت اما چون فاقد پایگاه اجتماعی، سیاسـی و فرهنگی بود و مردم از عملکرد مسـتبدانه و سـیاست هـای او ناراضـی بودنـد، نتوانست در برابر بیگانگـان دوام بیاورد. بنابراین حکومت دیکتاتوری شانزده ساله رضاشاه تحت فشار اشغال گران فرو ریخت

و او مجبور به استعفا و خروج از کشور شد. ورود نیروهای متفق به ایران در حالی صورت گرفت که دولت ایران، پیش از آن، نسبت به جنگ جهانی دوم، اعلام بی طرفی کرده بود.

با این حال، اشغالگران روسی و انگلیسی، بدون توجه به این امر، قسمت های وسیعی از خاک کشور را اشغال نمودند و مصائب بی شماری برای مردم به وجود آوردند. در چنین شرایطی به یکباره، زبان های بسته باز شد و گلوهای گرفته، به نفس کشیدن افتاد. بازار انتقاد از اوضاع گذشته رواج یافت و پس از سال ها سکوت مرگبار، حملات به حکومت سراسر دیکتاتوری شانزده ساله رضاخانی آغاز شد. اشغال ایران که از سوم شهریور سال ۱۳۲۰، با تهاجم نیروهای انگلیس و شوروی از جنوب و شمال صورت گرفته بود، تا پایان جنگ در سال ۱۳۲۴، ادامه یافت.

مناسبت ۰۳: فوران نفت از چاه نفت شماره ۵ البرز قم در عمق ۲۷۰۰ متری (۱۳۳۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عملیات اورامانات در شرق اورامانات توسط سپاه (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز نخستین دوره مذاکرات صلح بین ایران و عراق با نظارت سازمان ملل متحد (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

با خاموش شدن صدای توپ و تفنگ در جبهه ها و پایان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، مبارزه در صحنه سیاسی متوقف نگردید، بلکه ابعاد وسیع تری گرفت و دور جدیدی از تلاش های دیپلماتیک با هدف اجرای کامل قطعنامه ۵۹۸ آغاز گردید. در راستای این امر، در عصر روز سوم شهریور ۲۴ (۱۳۶۷ اوت ۱۹۸۸ م) اولین جلسه مذاکره بین وزرای خارجه ایران و عراق و دبیر کل سازمان ملل متحد در ژنو آغاز شد. اگر چه در این دور از مذاکرات، صحبت ها به طور واضح و ملموس، روشن نبود و در اجرای بندهای قطعنامه، پیشرفتی حاصل نشد، لیکن جمهوری اسلامی ایران توانست طی بیست روز مذاکره، به بهترین وضعیتِ مذاکراتی، سیاسی و تبلیغاتی دست یابد. هیئت جمهوری اسلامی ایران، اهرم های خود را با حوصله و تدریج مطرح ساخت و توانست جلوی کارشکنی های عراق را بگیرد. دور دوم مذاکرات در سوم مهرماه ۱۳۶۷، درباره مسائل گوناگون جنگ و قطعنامه ۵۹۸ در نیویورک ادامه یافت.

مناسبت ۰۶: ارتحال علامه محقق "محمد جواد نجفی" صاحب تفسیر آسان (۱۳۷۷ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمد جواد نجفی، از نویسندگان و عالمان معاصر، در سال ۱۳۰۲ ش (۱۳۴۲ ق) در یکی از روستاهای توابع

خمین در استان مرکزی به دنیا آمد. وی پس از فراگیری علوم مقدماتی، در بیست سالگی جهت ادامه تحصیل به اراک و تهران رفت و در فقه، اصول، تفسیر و علوم عقلی به تبحر رسید. آیت اللّه محمد جواد نجفی همچنین از حضرات آیات سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی، سید ابوالقاسم خویی و سید محمد هادی میلانی، سمت نمایندگی و نیابت امور شرعیه داشت. ایشان سال های زیادی از عمر خویش را

به تالیف و تصنیف آثار ارزشمند گذراند و در این راه، همت می ورزید. از این استاد محقق، آثار متعددی بر جای مانده که مصباح الشیعه، لطایف الصلوه، زندگانی حضرت عبدالعظیم حسنی و نیز ترجمه کتب دیوان حضرت علی بن ابی طالب، کتاب المهدی و اثبات الوصیه از آن جمله اند. همچنین تفسیر آسان که شانزده جلد از آن به چاپ رسیده است از آثار ایشان است. این عالم ربانی و محقق گرانقدر، سرانجام در ۳ شهریور ۱۳۷۷ ش برابر با دوم جمادی الاول ۱۴۱۹ ق در ۷۵ سالگی بدرود حیات گفت و به جوار رحمت حق شتافت.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: افتتاح راه آهن سراسری ایران (۱۳۱۷ ش)

شرح مناسبت:

اولین راه آهن ایران در حدود سال ۱۲۶۷ ش بین تهران و شهر ری به طول هشت کیلومتر توسط یک شرکت بلژیکی احداث شد. در سالیان بعد نیز در نقاطی از کشور خطوط آهن نصب گردید. اما این میزان راه آهن پاسخ گوی نیازهای کشور پهناوری همچون ایران نبود. تا این که ساختمان راه آهن سراسری ایران در ۲۳ مهر سال ۱۳۰۶ ش آغاز گردید و در سوم شهریور سال ۱۳۱۷ به بهره برداری رسید. طول راه آهن سراسری ایران در سال ۱۳۱۷ ش، ۱۳۹۲ کیلومتر بود که بندر امام خمینی(ره) (شاهپور سابق) را در جنوب از طریق اهواز، دزفول، اراک، قم، تهران، گرمسار، فیروزکوه، قائم شهر و بهشهر به بندر ترکمن در شمال متصل می کرد. طول خطوط آهن کشور در مرداد ۱۳۶۷ در حدود ده هزار کیلومتر بوده است.

مناسبت ۰۲: ترور مبارز متعهد "حاج مهدی عراقی" و فرزندش "حسام"، توسط گروه منحرف فرقان (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

محمد مهدی حاج ابراهیم عراقی در سال ۱۳۰۹ در تهران به دنیا آمد. وی از مسلمانان مبارز و متعهدی بود که در شهریور ۱۳۲۰ در کنار فداییان اسلام قرار گرفت و در همان سال ها به زندان افتاد و دو بار تبعید شد. وی همچنین در جریان نهضت ملی شدن نفت به رهبری آیت اللّٰه کاشانی نیز حضوری فعال داشت. او در سال ۱۳۴۴ به اتفاق فداییان اسلام در طرح اعدام انقلابی حسنعلی منصور نخست وزیر پهلوی، شرکت جست و محکوم به حبس ابد گردید. عراقی، در ماه های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، پس از ۱۳ سال از زندان آزاد شد و در خط انقلاب قرار گرفت. وی سپس راهی فرانسه گردید و پس از دیدار با امام، به همراه پرواز

آن حضرت، به تهران آمد. از آن پس به ریاست زندان قصر منصوب شد. سرانجام او که همچون سربازی فداکار در خدمت امام بود از کینه منافقان در امان نماند و در ۴۹ سالگی به همراه فرزندش حسام توسط گروهک فرقان به شهادت رسید و در جوار حضرت معصومه مدفون شد. امام خمینی(ره) در پیام شهادت ایشان فرمودند: "عراقی باید شهید می شد، مرگ در رختخواب برای او کوچک بود".

مناسبت ۰۳: صدور قطعنامه ۶۲۰ شورای امنیت علیه کاربرد سلاح شیمیایی توسط عراق (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

با بمباران شیمیایی مناطق مسکونی و غیرنظامی ایران توسط رژیم عراق و شکایت ایران، هیئت کارشناسی سازمان ملل به منطقه اعزام شد و کاربرد این سلاح ها توسط کارشناسان سازمان ملل مورد تأیید قرار گرفت. از این رو، شورای امنیت، بر اساس گزارش های هیئت های کارشناسی اعزامی، در تاریخ چهارم شهریور ۱۳۶۷ ش (۲۶ اوت ۱۹۸۸ م)، قطعنامه ۶۲۰ را صادر نمود. قطعنامه ۶۲۰ جدای از نقایص اساسی، مهم ترین سندی است که شورای امنیت در طی هشت سال استفاده مکرر عراق از سلاح های شیمیایی علیه افراد غیرنظامی و نظامی ایران صادر کرده است. در این قطعنامه، شورا برای اولین بار، کاربرد سلاح های شیمیایی را به طور تلویحی، نتیجه عدم پیشرفت مذاکرات درباره خلع سلاح شیمیایی دانست و مذاکرات جاری در کنفرانس خلع سلاح در مورد ممنوعیت کامل و مؤثر توسعه، تولید و انبارکردن سلاح شیمیایی و نیز نابودی آنها را مدّ نظر قرار داد. همچنین در این قطعنامه تأکید شده است که وصول خبر در زمینه کاربرد سلاح شیمیایی منجر به تحقیقات کارشناسی خواهد شد و اقدام مؤثر صورت خواهد گرفت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "مهدی اخوان ثالث" شاعر معاصر (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

مهدی اخوان ثالث که "م.امید" تخلص می نمود در سال ۱۳۰۷ در مشهد به دنیا آمد. از ۱۶ سالگی به شاعری پرداخت و بر اثر تشویق استادش، شوق بیشتری به شعر پیدا کرد. نخستین شعر او درباره توحید و یکتایی خدا بود که همان نیز باعث راهیابی او به انجمن ادبی مشهد گردید. از ۱۳۲۷ ساکن تهران شد و به دبیری در مدارس پرداخت. او در سرودن شعر به سبک کلاسیک، در قصیده سرایی و غزل سرایی و

سبک نو، طبع آزمایی کرده است. مهدی اخوان ثالث در اواخر عمر خود به عنوان استاد زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه های تهران تدریس می کرد. ارغنون، آخر شاهنامه، برگزیده شعرها و حریم سایه های سبز از جمله آثار اوست. مهدی اخوان ثالث از پیش کسوتان شعر امروز فارسی و به ویژه شعر حماسی و اجتماعی است. شعر اخوان ریشه در ادبیات گذشته ایران دارد که هم از نظر زبان و هم از نظر مضمون، قوی و پربار است. او در شعرش کلمات زبان محاوره را به راحتی در کنار کلمات ادبی فاخر می نشاند و از این حیث، زبانِ غنی و خاص خود را داراست که در میان شاعران معاصر، کاملاً مشخص است. در مجموع وی شاعری است دارای طبع و قریحه توانا که به واسطه بهره گیری از فرهنگ ایران و ادب فارسی و آفرینش ترکیبات تازه در شعر، اشعار زیبا و دلپذیر فراوانی خلق کرده است. مهدی اخوان ثالث سرانجام در ۶۲ سالگی در تهران درگذشت و پیکرش در جوار آرامگاه حکیم ابوالقاسم فردوسی در طوس به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: روز کارمند

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

وجدان کاری

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله إنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إذا عَمِلَ أحدُ كُم عَمَلاً أن يُتقِنَهُ

ترجمه:

خداوند دوست دارد که هرگاه یکی از شما کاری انجام می دهد آن را استوار و درست به سامان رساند

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۹۱۲۸.

زیر عنوان:

وجدان کاری

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ تَعالی یُحِبُّ مِنَ العامِلِ إذا عَمِلَ أن یُحسِنَ

ترجمه:

خدای تعالی دوست دارد وقتی کسی کاری می کند آن را به خوبی انجام دهد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۴۳۷۱.

زیر عنوان:

حلّ مشکلات مردم

متن:

پیامبرصلی الله

علیه وآله: مَن قضی لأخیهِ المُؤمِنِ حاجَهً کانَ کَمَن عَبَدَاللَّهَ دَهرَهُ

ترجمه:

کسی که حاجت برادر مؤمن خود را برآورده سازد، مانند کسی است که عمر خود را به عبادت گذرانده باشد

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۴۸۱.

زیر عنوان:

حلّ مشکلات مردم

متن:

امام علی علیه السلام أنصِفوا النّاسَ مِن أنفُسِکُم وَاصْبِرُوا لِحَوائِجِهِم ... ولاتُحشِّمُوا أحَداً عَن حاجَتِهِ ولاتَحبِسُوهُ عَن طَلِبَتِهِ

ترجمه:

داد مردم را از خود بستانید و در برآوردن نیازهایشان شکیبا باشید ... کسی را برای نیازش شرمگین نسازید و از خواسته اش باز مدارید

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۱.

زیر عنوان:

خوش رویی با مردم

متن:

امام علی علیه السلام: عَلَیکَ بِالبَشاشَهِ فَإنَّها حِبالَهُ المَوَدَّهِ

ترجمه:

بر تو باد به گشاده رویی که گشاده رویی دام دوستی است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۶۱۰۱.

زیر عنوان:

نظم در کارها

متن:

امام علی علیه السلام: أمضِ لِکُلِّ یومٍ عَمَلَهُ فَإنَّ لِکُلِّ یَومٍ ما فیهِ

ترجمه:

کار هر روز را در همان روز انجام ده؛ زیرا هر روزی را کاری است [ویژه آن روز]

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۳.

زیر عنوان:

وفای به عهد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله مَنْ کانَ یُؤمِنُ بِاللَّهِ و الیَومِ الآخِرِ فَلْیَفِ إذا وَعَدَ

ترجمه:

هر که به خدا و روز معاد ایمان دارد باید به وعده خود عمل کند

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۳۶۴.

زیر عنوان:

وفای به عهد

متن:

امام على عليه السلام: ما أيقَنَ بِاللَّهِ مَن لَم يَرعَ عُهُودَهُ و ذِمَّتَهُ

ترجمه:

به خدا يقين ندارد كسى كه عهد و پيمان خود را فرو گذارد

آدرس:

غررالحكم و دررالكلم، ح ۹۵۷۷.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: روز بزرگداشت و تولد "محمد بن زكرياى رازى" دانشمند نامدار جهان اسلام (۲۴۴ش)

شرح مناسبت:

محمد بن زكرياى رازى در سال ۲۵۱ هجرى قمرى در شهر رى متولد شد. در اوان جوانى به فراگيرى علم كيميا و شيمى پرداخت و در اثر بخار و دود ناشى از زرگرى، چشم هايش وَرَم كرد و براى معالجه، نزد طبيبى رفت. آن طبيب پانصد اشرفى

طلاـ به عنوان حق معالجه از او گرفت و به رازی گفت: کیمیا همین است نه عملیات تو. محمد بن زکریا، از آن پس ترک کیمیاگری کرد و در سن چهل سالگی به تحصیل طب پرداخت تا آن که مرجع تمامی اطبای زمان خود شد. شهرت او در میان همگان به حدی رسید که عَرَب ها او را طبیب المسلمین و به مناسبت این که کتاب های او به زبان عربی است، جالینوس العَرَب، خوانده اند. رازی بعدها به سرپرستی بیمارستان های معروف عصر خود از قبیل بیمارستان بغداد و ری برگزیده شد. همچنین کشف الکل از جمله نتایج تحقیقات او در کیمیا بوده است. برای محمد بن زکریای رازی، ۵۶ کتاب در طب، ۳۳ کتاب در علوم طبیعی، ۱۷ کتاب در فلسفه، ۱۴ کتاب در الهیات، ۲۲ کتاب در کیمیا و ده ها اثر دیگر در علوم مختلف ذکر کرده اند که تا ۱۸۴ عنوان بر شمرده شده است. سرانجام این دانشمند بزرگ مسلمان در ۶۰ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در ری مدفون گشت. سالروز تولد این پزشک شهیر مسلمان و ایرانی، برابر با پنجم شهریور، در جمهوری اسلامی ایران به عنوان روز بزرگداشت این شخصیت برجسته علمی نامگذاری شده است.

مناسبت ۰۲: استعفای دولت "جمشید آموزگار" و تشکیل دولت عوام فریب "جعفر شریف امامی" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از ناکامی دولت جمشید آموزگار در کنترل ناآرامی های مردمی علیه رژیم پهلوی، محمدرضا شاه، جعفر شریف امامی، عامل سرسپرده خود را برای تشکیل دولت، مأمور کرد. وی قصد داشت تا با عوام فریبی، اعتراضات گسترده ای را که در سراسر کشور رو به فزونی می رفت، کنترل کند بنابراین درصدد برآمد تا با دادن وعده های

پوچ، مردم را آرام سازد. او در ابتدا دستور لغو تاریخ مجعول شاهنشاهی و جایگزینی تاریخ هجری را صادر کرد و سپس فرمان تعطیلی قمارخانه ها را داد. شریف امامی کابینه خود را دولتِ آشتی ملی عنوان نمود و قصد داشت با ریاکاری خود را به علما نزدیک سازد. اما این کارها تأثیری بر انقلاب جوشان مردمی نداشت و برپایی اجتماع عظیم روز عید فطر سال ۱۳۵۷ و روزهای بعد، و نیز کشتار مردم تهران در جمعه خونین هفدهم شهریور، چهره واقعی او را آشکار ساخت. او که به دروغ، خود را دوستدار ملت می خواند تنها دوازده روز پس از کسب قدرت، کشتار کم سابقه ای را در تهران به راه انداخت. وی سرانجام پس از قتل عام دانش آموزان و دانشجویان در سیزدهم آبان ۵۷، با بر جای گذاشتن پرونده ای سیاه و ننگین و آغشته به خون ملت غیور و مسلمان ایران، مجبور به کناره گیری گردید.

مناسبت ۰۳: تعویض تاریخ موهوم شاهنشاهی به سال هجری شمسی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

محمدرضا پهلوی که می دانست اتکای اصلی مخالفانِ رژیم، اسلام است، درصدد برآمده بود تا ریشه های این مکتب را خشک کند. به همین جهت در شهریور سال ۱۳۵۴ ش در مراسم افتتاح مجلس دوره بیست و چهارم، در سخنانی عنوان کرد که قصد دارد فرهنگ ایرانی را از عوامل بیگانه ای که در این فرهنگ راه یافته اند، نجات دهد. در این راستا، مجلس سنا و مجلس شورای ملی در یک اجلاس مشترک به ریاست جعفر شریف امامی تصویب کردند که مبدأ تاریخ، از هجری شمسی به شاهنشاهی تغییر یابد و آغاز سلطنت در ایران و جلوس کوروش هخامنشی به عنوان مبدأ تاریخ

ایران عنوان گردید. این قانون ننگ آور با مخالفت و تحریم بسیاری از مردم و علما مواجه گردید و سرانجام با روی کار آمدن دولتِ عوام فریب شریف امامی و به منظور فریب افکار عمومی در شهریور ۱۳۵۷، ملغی شد. هرچند، کار رژیم از این نمایش های ساختگی گذشته بود و چیزی نمی توانست، انقلاب توفنده مردم مسلمان را از حرکت باز دارد.

مناسبت ۰۴: اعلام ملی شدن کلیه معادن کشور (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، برخی از معادن کشور توسط بخش خصوصی اداره می شد یا امتیاز آن در انحصار بیگانگان قرار داشت. با پیروزی انقلاب و تدوین قانون اساسی، کلیه معادن کشور ملی اعلام شده و مطرح گردید که تحت هیچ عنوان به مالکیت بخش خصوصی تعلق نمی گیرند. به موجب این قانون، حق اجازه بهره برداری از معادن تنها در صلاحیت دولت قرار دارد و از سوی دولت به برخی بخش های دولتی نظیر استانداری ها واگذار می گردد، هر چند بخش خصوصی می تواند به عنوان مقاطعه کار در عملیات اکتشاف معادن شرکت نماید و با دولت قرارداد منعقد کند.

مناسبت ۰۵: روز داروسازی

شرح مناسبت:

به پاسداشت مقام علم و دانش و گرامیداشت فرزانگان ایران زمین، پنجم شهریور سالروز ولادت ابوبکر محمد بن زکریای رازی از مشاهیر بزرگ جهان اسلام و علم طب و داروسازی، در جمهوری اسلامی ایران به عنوان روز داروسازی نام گذاری شده است.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: ارتحال عالم مجاهد و مرجع استکبارستیز شیعه آیت اللّه "محمد تقی حائری شیرازی" (۱۲۹۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا محمدتقی گلشن حائری شیرازی در حدود سال ۱۲۳۲ ش (۱۲۷۰ ق) در شیراز و در خاندانی صالح به دنیا آمد. او پس از طی دوران کودکی، به همراه پدر راهی کربلا شد و پس از اتمام مقدمات و سطوح، در درس میرزای بزرگ شیرازی در سامرا، شرکت کرد. آیت اللّه شیرازی پس از چندی در شمار فاضل ترین شاگردان میرزای بزرگ قرار گرفت و خود نیز به تدریس پرداخت. پس از رحلت میرزای شیرازی، جمع زیادی از شاگردان وی، جذب حوزه درسی آیت اللّه محمدتقی شیرازی گردیدند و در همین ایام بود که به میرزای دوم شهرت یافت. در این میان شاگردان فاضلی پرورش یافتند که حضرات آیات شیخ عبدالکریم حائری یزدی، شیخ آقابزرگ تهرانی، سیدجمال الدین گلپایگانی، سید شهاب الدین مرعشی نجفی، محمدعلی شاه آبادی و محمدجواد بلاغی نجفی از آن جمله اند. اواخر عمر میرزای دوم، با اشغال عراق توسط

استعمارگران انگلیسی مواجه گردید. ایشان یکی از مشهورترین چهره های شناخته شده در علم و تقوی و غیرت و شهامت دینی، پرچمدار و رهبر انقلاب مسلمانان علیه اشغالگران انگلیس بود. همزمان با تجاوز انگلیسی ها به جنوب عراق، میرزای شیرازی با فتوای معروف خود، همگان را به قیام علیه نیروهای انگلیسی دعوت کرد و انقلاب معروف به ۱۹۲۰ در عراق شکل گرفت. پس از مدتی، انگلیس

می خواست فردی مسیحی را بر عراق حاکم سازد که این امر با مخالفت میرزای شیرازی دوم و علمای دیگر قرار گرفت. میرزا، به خوبی احساس می کرد که هدف دولت انگلیس از درخواست پذیرش نماینده دولت بریتانیا به عنوان رییس حکومت عراق تسلط بر کشورهای اسلامی است.

صدور فتوای میرزا بار دیگر لرزه بر ارکان حکومت استعمار پیر افکند و دولت انگلیس را به عقب نشینی از مواضع خود وادار نمود. حضور این عالم مجاهد و فقیه آگاه برای انگلیس بسیار خطرناک بود. از این رو، تصمیم گرفتند که او را به هر نحو ممکن از میان بردارند. گویند که وی با دسیسه یکی از عمّال انگلیسی ها مسموم شد و در ششم شهریور ۱۲۹۹ ش برابر با سیزدهم ذی حجه ۱۳۳۸ ق در ۶۸ سالگی به لقاءاللّٰه پیوست. پیکر این عالم ربانی پس از تشییعی با شکوه در صحن مطهر امام حسین(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: مرگ "مستوفی الممالک" صدر اعظم مشروطه و سیاستمدار (۱۳۱۱ ش)

شرح مناسبت:

حسن مستوفی فرزند میرزا یوسف در حدود سال ۱۲۵۰ ش (۱۲۹۱ ق) در تهران به دنیا آمد. پدرش صدر اعظم ناصرالدین شاه قاجار بود و چون درگذشت، به فرمان شاه، تمام مشاغل و امتیازات او به حسنِ دوازده ساله داده شد و مستوفی الممالک لقب گرفت. کارهای وی را در این دوران، نایبی انجام می داد که از طرف شاه تعیین گردیده بود. مستوفی در ۳۰ سالگی راهی اروپا شد و پس از چند سال به دعوت اتابک اعظم، نخست وزیر محمد علی شاه به ایران بازگشت و در کارهای دولت ترقی کرد. وی یکی از چهره های جالب و مهم عصر مشروطیت است که شش بار

به نخست وزیری رسـید و یازده کابینه تشکیل داد. پنج مرتبه وزیر جنگ، چهار نوبت وزیر کشور، یک دفعه وزیر امور خارجه و یک بار وزیر مشاور شد. وی همچنین در ادوار اول، سوم، چهارم و پنجم نماینده مجلس شورای ملی بود، ولی به علت احراز مشاغـل اجرایی، کمتر در مجلس کـار کرد. اشـغال ایران توسط متفقین در طی جنگ جهانی اول، خلع محمـدعلی شاه قاجار و تخلیه نیروهای متّفق پس از جنگ و ... از جمله مهم ترین حوادث دوران زمامداری مستوفی الممالک می باشند. وی مردی به تمام معنی اعیان و اشـرافی بود و علی رغم داشـتن فرزند زیاد از همسـران متعدد، هیچ کدام از فرزندانش رشد سیاسی و علمی پیدا نکردند. میرزا حسن خان مسـتوفی الممالک سـرانجام در شـشم شهریور ۱۳۱۱ ش برابر بـا ۲۵ ربیع الثانی ۱۳۵۱ ق به دلیل سکته قلبی در ۶۱ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۳: اجازه حضرت "امام خمینی" در مورد مصرف صدقات در راه مبارزه با رژیم صهیونیستی (۱۳۴۷ش)

شرح مناسبت:

در پی ارسـال نـامه ای از طرف جمعی از مبـارزان فلسـطینی به محضـر حضـرت امـام خمینی(ره) در نجـف دربـاره جـایز بودن اسـتفاده از صدقات از قبیل زکات و غیره در جهت مسلح نمودن مسـلمانان و تجهیز آنان علیه رژیم غاصب اسـراییل، حضـرت امام آن را جایز اعلام کردند. ایشان در پاسخ فرمودند: "چون احتمال خطر متوجهِ اساس اسـلام است، بر دولت های اسلامی و سـایر مسـلمانان لازم است که این منبع فساد را به هر نحو که امکان دارد دفع نماینـد و از کمک به مـدافعین کوتاهی نکننـد." ایشان در ادامه آورده انـد: "جایز است از محل زکات و سایر صدقات در این مهم حیاتی صـرف نمایند". با توجه به جوّ حوزه نجف

و سابقه تاریخی آن، این نخستین فتوای مهم یک عالم شیعی بود که پرداخت زکات و دیگر صدقات را به مسلمانِ غیرشیعه تجویز می نمود.

مناسبت ۰۴: افشای خروج دو میلیارد دلار ارز توسط ۱۷۷ نفر از مقامات رژیم طاغوت (۱۳۵۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: رحلت "ملاعلی خالدی" عالم مسلمان (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

ملاسیدعلی خالدی در اواخر قرن سیزدهم هجری شمسی در قریه آلمانه از توابع مریوان به دنیا آمد. وی پس از پایان دروس عقلی و نقلی، شروع به تدریس کرد و بعدها بسیاری از دانشمندان دینی در محضر او تا به حدّ اجتهاد رسیدند. ملاعلی خالدی از سال ۱۳۳۵ ش ساکن عراق شد، ولی به علت اغتشاشات عراق به ایران بازگشت. سپس در روستای "نی" واقع بر ساحل دریاچه زریبار مریوان رحل اقامت افکند و به تدریس و ارشاد مردم همت گماشت. او در کنار تدریس و وعظ به کار زراعت نیز مشغول بود.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: درگذشت فقیه و مرجع بزرگوار تقلید آیت اللّه "سیدمحمدتقی خوانساری" (۱۳۳۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج سیدمحمدتقی خوانساری فرزند آقا اسداللّه در سال ۱۲۶۷ ش (رمضان سال ۱۳۰۵ ق) در خوانسار و در خانواده ای که به علم و فضل و ادب اشتهار داشت پا به عرصه وجود نهاد. وی پس از تحصیلات ابتدایی، در سن ۱۷ سالگی جهت فراگیری علوم اسلامی رهسپار نجف اشرف گردید. آیت اللّه خوانساری در این حوزه، پس از طی مراحل سطوح، به محضر درس آخوند ملامحمدکاظم خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی، میرزای نایینی و آقا ضیاءالدین عراقی راه یافت و در حلقه شاگردان آن بزرگواران به مدارج والای علمی و اخلاقی دست یافت. ایشان در جنگ جهانی اول همگام با میرزا محمدتقی شیرازی و سیدابوالقاسم کاشانی در جنگ با استعمار بریتانیا شرکت نمود و همچون رزمنده ای کارآزموده و شجاع با دشمن جنگید. آیت اللّه خوانساری پس از سقوط عراق، دستگیر و به هند و چین تبعید گردید و چهار سال در اسارت و تبعید به سر برد. پس از بازگشت به وطن، بنا به پیشنهاد حاج شیخ عبدالکریم

حائری یزدی، مؤسس حوزه علمیه قم، به شهر قم آمده و ایشان را یاری نمود. این عالم ربانی در طول عمر پرافتخار خویش دست به اقداماتی زد که معروفترین آنها اقامه نماز سیاسی - عبادی جمعه بود که چندین سال برگزار می گردید. هم چنین اقامه نماز استسقاء در سال ۱۳۶۳ قمری به امامت ایشان و با حضور انبوه مردم قم برگزار شد و با بارش باران رحمت، مردم از بلای خشکسالی نجات یافتند.

آیت اللّه سیدمحمدتقی خوانساری، پس از ارتحال آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی، به همراه حضرات آیات، سید صدرالدین صدر و سید محمد حجت کوه کمره ای ریاست مذهبی و مرجعیت و مدیریت حوزه علمیه قم را به عهده گرفته و نقش خود را به خوبی ایفاء نمود. از آیت اللّه خوانساری در دوران خفقان بار پهلوی فتواهای سرنوشت سازی صادر شده است که فتوای ضروری بودن حجاب پس از اعلام کشف حجاب توسط رضاخان، فتوای کمک به فلسطینیان و جنگ با صهیونیسم و نیز فتوای ملی شدن صنعت نفت از آن جمله اند. سرانجام این عارف وارسته و فقیه پرهیزگار در هفتم شهریور ۱۳۳۱ ش برابر با هفتم ذی حجه ۱۳۷۱ ق در ۶۴ سالگی در شهر همدان دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه در حرم مطهر حضرت معصومه(س) در کنار آیت اللّه حائری یزدی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت آیت اللّه "سیدشهاب الدین مرعشی نجفی" عالم رجالی و مرجع بزرگ تقلید شیعیان (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدشهاب الدین بن سید محمود بن سیدالحکماء تبریزی مرعشی نجفی، فقیه اصولی و محدث رجالی در سال ۱۲۷۶ ش (۱۳۱۵ ق) در شهر نجف در خاندان پرسابقه و اهل علم "مرعشی" به دنیا آمد.

تحصیلات ابتدایی و مقدمات علوم را نزد پدرش فرا گرفت و پس از طی سطوح، در درس خارج فقه و اصول حضرات آیات: آقاضیاءالدین عراقی و شیخ احمد کاشف الغطاء و شماری از استادان و مدرسان برجسته حوزه نجف شرکت کرد. آیت اللّه مرعشی در نجف، کربلا، کاظمین، سامرا، تهران و قم، نزد بیش از یکصد استاد زانوی ادب به زمین زد و در سایه پشتکار عالی و همت بلند به مدارج بالای علمی و اخلاقی دست یافت. حافظه قوی، هوش سرشار و علاقه شدید به اهل بیت(ع)، از ایشان عالمی ساخت که نه تنها در علوم دینی از جمله فقه و اصول به مرحله اجتهاد رسیده بود، بلکه در بسیاری از علوم مانند: کلام، ادیان، انساب، حدیث، رجال، درایه و علم حروف نیز مهارت بسیار داشت. آیت اللّه مرعشی نجفی مجتهدی بنام بود، به طوری که بیش از ۲۰۰ تن از علمای اسلامی امامیه و تعداد کثیری از شخصیت های اهل سنت بر اجازه اجتهادش، مهر تأیید زده بودند. وی از فِرَق شیعه نیز اجازه نقل روایت داشت. ایشان در سن ۲۷ سالگی پس از بازگشت به ایران، در قم رحل اقامت افکند و تا پایان عمر در همانجا به تدریس و تألیف مشغول گردید. حاصل عمر پربرکت ایشان در حدود یکصد و پنجاه اثر نفیس علمی در زمینه های مختلف علمی است.

در طول بیش از هفتاد سال تدریس این عالم بزرگوار، شاگردان فاضلی پرورش یافتند که هر کدام از آنها، در شمار علما و مدرسین حوزه های علمیه شیعه می باشند که حضرات آیات: سید مصطفی خمینی، سید محمود طالقانی، مرتضی مطهری، سیدمحمد

بهشتی، شهاب الدین اشراقی، محمد مفتح، امام موسی صدر، میرزا جواد تبریزی، شیخ حسین نوری همدانی، سیدرضا صدر، سید مهدی روحانی و سید مرتضی عسکری از آن جمله اند. از دیگر خدمات معظم له بنای کتابخانه، مسجد، مدارس، حسینیه ها و مراکز درمانی می باشد. آیت اللّٰه مرعشی در طول نهضت اسلامی ایران به رهبری امام خمینی(ره)، همواره حامی و پشتیبان نهضت و رهبری آن بود و بارها در حمایت از حضرت امام، اقدام نمود. پس از پیروزی انقلاب نیز، ایشان هماره از نظام اسلامی حمایت می کرد و در مناسبت های مختلف، با ارسال پیام ها، به تقویت نظام می پرداخت. سرانجام این اسوه فضیلت و علم، در هفتم شهریور ۱۳۶۹ ش برابر هفتم صفر ۱۴۱۱ ق، در ۹۶ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی باشکوه، بر حَسَب وصیت معظم له، در راهروی ورودی کتابخانه اش به خاک سپرده شد.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: قتل "میرزا علی اصغر خان اتابک اعظم" صدراعظم منفور و مستبد دوران مشروطیت (۱۲۸۶ ش)

شرح مناسبت:

محمد علی شاه قاجار، پس از آن که به تخت سلطنت نشست، با مشکلات متعددی روبرو گردید. به اعتقاد او، تنها مرد با تجربه ای که می توانست برمشکلات فایق آید، صدراعظم پدر و پدر بزرگش، میرزا علی اصغر خان امین السلطان معروف به اتابک اعظم بود. اتابک در آن زمان در اروپا به سر می برد و پس از این پیشنهاد راهی تهران شد و به زودی کابینه خود را معرفی نمود. اما او نیز با شورش ها و ناآرامی هایی در کشور مواجه گردید و مجبور به سرکوبی آنان شد. در همین زمان بود که مشروطه خواهان به رهبری شیخ فضل اللّٰه نوری در حرم حضرت عبدالعظیم

در ری تحصن کردند و تلگراف هایی در رد مشروطه غیر مشروعه مخابره نمودند. اتابک در دوران حکومت خود، همواره مورد هجمه جراید و انجمن ها بود و از طرف آنان شایع شد که او مخالف مشروطه است. او همچنین طرفدار شدید روسیه بود و از آن دولت دفاع می کرد. او دشمن آزادی و آزادی خواهان بود و جز حفظ مقام خود، به چیزی نمی اندیشید و لذا منفور مردمان بود. اتابک در ۲۴ سالگی وارث ۲۴ منصب درباری (و به گفته دیگری ۳۴ منصب درباری و دولتی بوده) و در ۲۸ سالگی شخص دوم مملکت به شمار می آمد. وی امضاکننده قرارداد امتیاز تنباکو با انگلستان بود که به نهضت تنباکو و ضرر فراوان به اقتصاد ایران انجامید. وی حدود ربع قرن در رأس هیئت حاکمه ایران قرار داشت و چون مخالف ترقی بود، لذا هیچ کار قابل توجهی برای مردم و کشور نکرد. با دسیسه های او بود که سید جمال الدین اسدآبادی به دستور ناصرالدین شاه به طرزی اهانت آمیز از ایران اخراج شد.

سرانجام، اتابک اعظم پس از چهار ماه صدارت، به هنگام خروج از مجلس شورای ملی توسط یکی از مشروطه طلبان به نام عباس آقا تبریزی و به تحریک سید حسن تقی زاده، به قتل رسید.

مناسبت ۰۲: امضای معاهده ننگین تقسیم ایران بین روسیه و انگلیس در عهد "محمد علی شاه قاجار" (۱۲۸۶ ش)

شرح مناسبت:

روسیه و انگلستان از سال ها قبل رقابت شدیدی بر سر منافع خود در ایران داشتند. هر امتیازی که یکی از این دو کشور به دست می آورد، دیگری سعی می کرد، مشابه آن را تحصیل کند. اگر دولتمردان ایران به سوی روسیه تمایل می یافتند، انگلستان تلاش می کرد که آنها

را از صحنه خارج سازد و اگر نفوذ انگلیس در حکومت ایران گسترش می یافت، روسیه به وسایلی متوسل می شد تا آن وضع را تغییر دهد. علی رغم این همه رقابت و اختلاف، پس از انقلاب مشروطه، ناگهان بین روسیه و انگلیس توافقی حاصل می شود که به موجب آن، ایران به مناطق نفوذ تقسیم می شود. بر اساس قرارداد تقسیم ایران، منطقه مرکزی کشور، بی طرف اعلام شد. مناطق شمال و قسمتی از غرب ایران، تحت کنترل روسیه قرار گرفت و نواحی جنوبی نیز به منطقه نفوذ انگلیس تبدیل گردید. این قرارداد در حالی امضا شد که حکومت ایران به علت بی کفایتی شاهان قاجار، به قدری تضعیف شده بود که روسیه و انگلیس برای انعقاد این قرارداد، حتی با دولت ایران نیز مشورت نکردند. این پیمان که به قرارداد ۱۹۰۷ مشهور شد خشم مردم ایران را برانگیخت و مجلس شورای ملی نیز با آن مخالفت کرد. علی رغم امتناع مجلس از تصویب این قرارداد، نیروهای روس و انگلیس، تا پس از انقلاب کمونیستی در شوروی، از ایران خارج نشدند.

مناسبت ۰۳: ارتحال عالم و عارف ربانی آیت اللّٰه "شیخ حسنعلی نخودکی اصفهانی" (۱۳۲۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ حسنعلی اصفهانی معروف به نخودکی در حدود سال ۱۲۴۰ ش (نیمه ذی قعده ۱۲۷۹ ق) در اصفهان دیده به جهان گشود و از کودکی تلاش و جدّیت وافر در تزکیه نفس، تهجّد و عبادت داشت. وی تحصیلات مقدماتی را در اصفهان فراگرفت و آن گاه ریاضیات، حساب و فلسفه را از محضر آخوند ملامحمد کاشی و جهانگیرخان قشقایی آموخت. سپس به نجف اشرف عزیمت نمود و در محضر بزرگانی چون سیدمحمد فشارکی، سید مرتضی کشمیری و ملااسماعیل قره باغی

شـاگردی نمـود. آیت اللّه نخـودکی اصـفهانی پس از مراجعت از نجف اشـرف، در مشـهد مقـدس اقـامت گزیـد و از محضـر فرزانگـان این دیار نیز بهره منـد گشت. او علاوه برتـدریس و تحقیق و عبادت بسـیار، به مسـتمندان و نیازمنـدان توجه ویژه ای داشت. آیت اللّه نخودکی اصـفهانی، بیشتر ایـام عمر را در ریـاضت هـای طاقت فرسا سپری کرد. وی دارای مقامات و کرامات بسـیار بود که شـرح جزئی از کرامـات و کارهـای خارق العاده وی در کتابی تحت عنوان نشان از بی نشان ها توسط فرزنـدش گردآوری و منتشـر گردید. آیت اللّه نخودکی سرانجام در هشتم شهریور ۱۳۲۱ ش برابر با ۱۷ شعبان ۱۳۶۱ قمری وفات یافت و در جنب ایوان عباسی (مقابل صحن ایوان طلا) در حرم حضرت رضا(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: انفجار دفتر نخست وزیری توسط منافقین و شهادت مظلومانه "رجایی" و "باهنر" (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از عزل بنی صدر از ریاست جمهوری، دشـمنان انقلاب، با از میان بردن مسؤولین نظام قصد براندازی حکومت اسلامی را در سـر می پروراندند. در این راستا، فاجعه هفتم تیر سال ۶۰ و شهادت آیت اللّه بهشتی و ۷۲ تن از یاران انقلاب، ثمره تصمیم شیطانی اسـتکبار جهانی و دشـمنان جمهوری اسـلامی بود. پس از آن، گرچه عکس العمل سریع، قاطع و انقلابی حضرت امام خمینی(ره)، هرگونه ابتکـار عمل را از دشـمنان سـلب نمود ولی کار به زعم دشـمنان هنوز به اتمام نرسـیده بود و طرح نابودی مسوولـن طراز اول مملکت، در رأس فعالیت آنها قرار داشت. بـدین ترتیب واقعه هشـتم شـهریور همان سال به وقوع پیوست و رییس جمهـور محبوب، محمـد علی رجـایی و نخست وزیر متفکر و دانشـمندش، حجت الاسـلام دکـتر محمـد جواد بـاهنر در انفجار دفتر نخست وزیری

به درجه رفیع شهادت نائل آمدند. شهید رجایی پس از پیروزی انقلاب، مسؤولیت وزارت آموزش و پرورش را به عهده گرفت و به دنبال تمایل مجلس، در مردادماه ۱۳۵۹، به عنوان اولین نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران به مجلس معرفی و برگزیده شد. سرانجام به دنبال عزل بنی صدر، شهید رجایی به ریاست جمهوری انتخاب شده بود. شهید باهنر نیز با داشتن سابقه مبارزاتی در عرصه انقلاب، با فرمان حضرت امام، به عضویت شورای انقلاب اسلامی درآمد. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی به نمایندگی مردم کرمان در مجلس خبرگان قانون اساسی، نمایندگی مردم تهران در مجلس شورای اسلامی و وزارت آموزش و پرورش رسید و پس از انتخاب شهید رجایی به ریاست جمهوری، به عنوان نخست وزیر به مجلس معرفی شد و با رأی قاطع مجلس، کابینه خود را معرفی کرده بود.

مناسبت ۰۵: رحلت آیت اللّه "جلال طاهر شمس گلپایگانی" عضو مجلس خبرگان رهبری (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه جلال طاهرشمس گلپایگانی در سال ۱۳۰۶ شمسی در روستای گوگد از توابع گلپایگان دیده به جهان گشود و در نوجوانی در اراک به تحصیل علوم دینی پرداخت. وی در سال ۱۳۲۴ برای ادامه تحصیل، راهی قم گردید و از محضر درس آیات عظام: سید حسین بروجردی، سید محمد حجت کوه کمره ای، محمدعلی اراکی، سید محمدرضا گلپایگانی، علامه طباطبایی و امام خمینی(ره) کسب فیض نمود و به درجه اجتهاد رسید. آیت اللّه طاهرشمس گلپایگانی همچنین به مدت دو سال در درس آیت اللّه سیدابوالقاسم خویی در نجف حاضر شد و از آن پس به مدت بیش از سی سال، بارها سطوح عالی حوزه را در قم تدریس نمود. با شروع انقلاب اسلامی، او نیز همراه با دیگر مدرّسان حوزه

در تشکیل جامعه مدرسین حوزه علمیه قم تلاش نمود و امضایش همواره در بحبوحه انقلاب، در ذیل پیام ها و اعلامیه های جامعه مدرسین، دیده می شد. آیت اللّه طاهر شمس گلپایگانی پس از پیروزی انقلاب، به عضویت در شورای مدیریت حوزه علمیه قم و مجلس خبرگان رهبری از استان مرکزی درآمد و به خدمت در این سنگرها پرداخت. آیت اللّه طاهرشمس سرانجام در چنین روزی مطابق با سوم ربیع الثانی ۱۴۱۶ ق در ۶۸ سالگی در سانحه تصادف به لقاءاللّه رسید و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: روز دولت

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز مبارزه با تروریسم

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه جلیل، آیت اللّه "محمدجعفر انصاری دزفولی" (۱۳۳۰ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه محمدجعفر بن مرتضی انصاری دزفولی معروف به شیخ آقابزرگ در سال ۱۲۷۴ش (۱۳۱۲ ق) در خاندان علم و فضیلت و از نوادگان شیخ مرتضی انصاری در دزفول به دنیا آمد. وی در سن ۹ سالگی پدر را از دست داد و در دامن جدّش، نشو و نما داشت. آیت اللّه انصاری پس از طی مقدمات و سطوح، به درس خارج استادان زمان راه یافت و پس از سالیانی به درجه اجتهاد نائل آمد. ایشان دارای حافظه ای نیرومند بود و قرآن، تعقیبات نماز، دعاهای ماه مبارک رمضان و بسیاری از دعاهای دیگر را از حفظ داشت. این فقیه اصولی و متکلم رجالی و ادیب برجسته، در سال های پایانی عمر خویش، به عنوان مرجع تقلید مردم منطقه، محل مراجعه خاص و عام بود و به همت ایشان، پانزده مسجد و مدرسه در اهواز و حومه ساخته شد. این عالم ربانی از لحاظ نیروی بیان و سخن و دقت نظر و شهامت و علاقه به درس و بحث و تالیف و تصنیف و اخلاق نیکو، بسیار مشهور بود. از آیت اللّه انصاری، آثار متعدد علمی برجای مانده که شرح بر کفایه سبزواری، حاشیه بر وسیلهُ النّجاه، الذّریعه فی احکام الشّریعه و شرح مبسوط الفیه از آن جمله اند. این فقیه وارسته سرانجام در نهم شهریور ۱۳۳۰ ش برابر با بیست و هشتم ذی قعده ۱۳۷۰ق در ۵۶ سالگی وفات یافت و پس از تشییعی با شکوه، در جوار مرقد مطهر علی بن مهزیار در اهواز به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: ناپدید شدن "امام موسی صدر" رهبر شیعیان لبنان (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

امام موسی صدر در سال ۱۳۰۷ ش (۱۳۴۳ ق) در شهر مقدس قم

دیده به جهان گشود. پس از تکمیل دروس مقدماتی، از محضر علمی و معنوی آیات عظام سیدصدرالدین صدر (پدرش)، سید محمد محقق داماد، سید حسین بروجردی و امام خمینی(ره) کسب فیض نمود. سپس عازم نجف اشرف شده و از محضر عالمان و فقیهان آن دیار نیز بهره مند گردید و به درجه اجتهاد نائل آمد. امام موسی صدر پس از وفات آیت اللّٰه سیدعبدالحسین شرف الدین، رهبری شیعیان لبنان را به عهده گرفت و آنان را از وضعیت ناهنجار فرهنگی، اجتماعی و سیاسی رهایی بخشید و در برابر دسیسه های دشمنان اسلام، آنان را در تشکیلات "حرکت المحرومین" متشکل ساخت. این مجاهد نستوه و خستگی ناپذیر با هدف ایجاد اتحاد بین اعراب و جلب حمایت کشورهای عربی و متقاعد ساختن آنان به منزوی کردن اسراییلِ متجاوز و تحریم هرگونه رابطه با اشغالگران فلسطین و به منظور تقویت جنبش محرومین و تهیه سلاح، به کشورهای مختلف سفر می کرد. امام موسی صدر، به تدریج جزء بزرگترین شخصیت های سیاسی جهان به شمار آمد و در پی دعوت رسمی دولت لیبی، به این کشور سفر نمود، ولیکن براثر توطئه دشمنان انقلاب اسلامی، در همان سفر ناپدید شد. گرچه اخبار ضد و نقیضی درباره زندانی بودن وی منتشر می شود، با این حال هنوز اطلاعات موثّقی از ایشان به دست نیامده است.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "پیرنیا" پدر معماری سنتی ایران (۱۳۷۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: ارتحال فقیه جلیل آیت اللّٰه "اسماعیل صالحی مازندرانی" مدرس حوزه علمیه قم (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

حضرت آیت اللّٰه شیخ اسماعیل صالحی مازندرانی در سال ۱۳۱۲ ش (۱۳۵۲ ق) در یکی از روستاهای توابع قائم شهر در استان مازندران به دنیا آمد. وی مقدمات حوزوی را در بابل، تهران و قم آموخت و از سال ۱۳۳۳ ش دروس خارج را از محضر استادان مشهد مقدس فرا گرفت. آیت اللّٰه صالحی از سال ۱۳۳۹ ش مقیم قم شد و از محضر درس حضرات آیات: سید حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد، سید محمدرضا گلپایگانی، میرزاهاشم آملی، علامه طباطبایی و امام خمینی(ره) استفاده های شایانی برد. وی همزمان به تدریس سطوح فقه و اصول و کلام و فلسفه و تفسیر اشتغال داشت و شاگردان فراوان پرورش داد. آیت اللّٰه صالحی مازندرانی در جریان انقلاب اسلامی، در مسیر مبارزه علیه رژیم پهلوی از هیچ کوششی فروگذار نمی کرد و نامش همواره در ذیل اعلامیه های جامعه مدرسین حوزه علمیه قم دیده می شد. در پی فعالیت های سیاسی آیت اللّٰه صالحی، ایشان در سال ۱۳۵۳ و ۵۴، دستگیر و زندانی شد. این فقیه انقلابی همچنین در سال ۱۳۵۷، سخنرانی های متعدد در استان یزد و کرمان علیه رژیم ایراد نمود. آیت اللّٰه صالحی پس از پیروزی انقلاب اسلامی از خدمت به نظام باز نایستاد و عهده دار دو دوره نمایندگی مجلس خبرگان رهبری از استان مازندران بود. همچنین از این فقیه جلیل آثار ارزشمندی بر جای مانده که مفتاح البصیره در فقه در ۳ جلد، استفتائات در ۲ جلد، احکام جوانان و بانوان، ولایت فقیه و دوره کامل اصول فقه از آن جمله اند.

این عالم فقیه سرانجام

در بامداد روز نهم شهریور ۱۳۸۰ برابر با ۱۱ جمادی الثانی ۱۴۲۲ در زادگاهش بدرود حیات گفت و پس از تشییعی کم سابقه در ساری و سپس قم، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) در قم به خاک سپرده شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ جهانی دوم (۱۳۱۸ ش)

شرح مناسبت:

جنگ جهانی دوم، آتشی بود که شعله های آن قسمت های وسیعی از دنیا را به کام خود کشید و هستی میلیون ها تن از مردم جهان را نابود کرد. این جنگ با حمله آلمان به لهستان و کشورهای همسایه آغاز شد و پس از مدتی به مناطق دیگر اروپا گسترش یافت. نیمه اول جنگ، با پیروزی آلمان و متحدانش همراه بود ولی دو سال آخر جنگ، دوره افول و سقوط آلمان بود. سرانجام با تسخیر آلمان توسط قوای متفق و بمباران اتمی ژاپن، این جنگ به پایان رسید. بسیاری از اثرات جنگ جهانی دوم چون افزایش قدرت دولت ها، تلفات سنگین و نیز پیشرفت تکنولوژی، مانند جنگ جهانی اول بود. این جنگ سرانجام پس از نزدیک به شش سال در اوت ۱۹۴۵ به پایان رسید و در حدود چهل میلیون کشته بر جای گذاشت. از نتایج پایدار پس از جنگ جهانی دوم می توان به ایجاد سازمان ملل و شروع جنگ سرد اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: تشکیل کمیته استفاده از نیروی اتم در ایران (۱۳۴۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: وقوع زلزله شدید در خراسان (۱۳۴۷ ش)

شرح مناسبت:

در این روز، زلزله ای شدید به قدرت ۷/۸ درجه در مقیاس ریشتر، شرق استان خراسان را به مدّت چهار دقیقه تکان داد که بر اساس آمار منتشر شده، پانصد روستا ویران شده و بیش از ده هزار نفر، جان خود را از دست دادند.

مناسبت ۰۴: تظاهرات خونین مردم مشهد بر ضد طاغوت به مناسبت چهلم شهدای وقایع پیشین این شهر (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عملیات کوچک شهید رجایی و باهنر در حمیدیه، به طور مشترک(۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: سالروز تصویب قانون عملیات بانکی بدون ربا و آغاز هفته بانکداری اسلامی (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

اساس بانکداری جهان امروز، بر ربا و بهره استوار است و در کشورهای سرمایه داری و غیر سرمایه داری، بانکداری، یکی از منابع سرشار حکومت ها و بخش خصوصی به شمار می رود. بدیهی است این نظام، که در حقیقت شکل تکامل یافته و پرسودترِ نزول خواری است، با احکام عالیه اسلام در تضاد کامل قرار دارد و به همین سبب، فکر ایجاد نظام بانکی بر مبنای اسلام، پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تبدیل به عمل گردید. در دی ماه سال ۱۳۵۸، با اعلام برقراری حداقل سود تضمین شده به جای بهره سپرده ها، و کارمزد به جای بهره وام ها و اعتبارات مورد مصرف بانک ها، عنوان شد که بانک ها اسلامی شده اند. ولی با عنایت به فقه پربار اسلام و احکام مربوط به معاملات اسلامی، این تغییرات جزیی، نمی توانست به عنوان بانکداری اسلامی مورد قبول مردم باشد. سرانجام قانون مربوط به عملیات بانکی بدون ربا توسط متخصصان آگاه به مسائل شرعی تقدیم مجلس شد و در دهم شهریور سال ۱۳۶۲ به تصویب رسید. این قانون و دستورالعمل های اجرایی مربوط به آن پس از تصویب هیئت وزیران و شورای پول و اعتبار، به بانک های سراسر کشور ابلاغ شد و به این ترتیب، نظام بانکداری بدون ربا، از اول فروردین ۱۳۶۳، توسط بانک های کشور به اجرا گذاشته شد. همچنین این قانون، ضمن تاکید بر حذف ربا حداقل سود تضمین شده و کار مزد ثابت، نظر به حذف بهره از سپرده های قرض الحسنه و جاری و اعطای جوایز غیرثابت نقدی یا جنسی برای

این گونه سپرده ها و همچنین مشارکت در سپرده های مدت دار، در اشکال مختلف مضاربه، اجاره به شرط تملیک، معاملات اقساطی، سرمایه گذاری مستقیم و جعاله و ... دارد.

مناسبت ۰۷: آغاز عملیات متوسط کربلای ۲ (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

عملیات متوسط کربلای ۲ با رمز یا اباعبداللّٰه الحسین(ع) در جبهه شمالی حاج عمران و در وسعت تقریبی ۵۰ کیلومتر مربع با اهداف انهدام نیروهای دشمن، تسلط بر ارتفاعات منطقه و کمک به تداوم مبارزه مسلمانان شمال عراق، صورت گرفت. در این عملیات پس از درگیری سختی که بین نیروهای دو طرف ایجاد می شود، برخی از ارتفاعات از دست مزدوران خارج گردید و دشمن که از تصرف مناطق حساس مایوس شده بود، در نهایت درماندگی، علیه رزمندگان اسلام، دست به حمله شیمیایی زد. در نهایت، دشمن با از دست دادن ارتفاعات حساس منطقه و مواضع مهم، با به کارگیری نیروهای پیاده و آتش توپخانه، فشار سنگینی بر نیروی اسلام وارد آورد که با مقاومت جان برکفان اسلام مواجه گردید. آتش نبرد کربلای ۲، پس از چند روز درگیری سخت به تدریج به خاموشی گرایید. در این عملیات، شهید کاوه، فرمانده دلاور لشکر ویژه شهدا، شهادت را در آغوش کشید. در عملیات کربلای ۲، ضمن تصرف ارتفاعات منطقه توسط نیروهای اسلام و انهدام تجهیزات دشمن، تعداد سه هزار نفر از نیروهای بعثی، کشته و زخمی شده و دویست نفر دیگر به اسارت درآمدند.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: وقوع زلزله وحشتناک در بویین زهرا و کشته شدن بیش از ۲۵ هزار نفر (۱۳۴۱ ش)

شرح مناسبت:

مقارن ساعت یازده صبح روز یازدهم شهریور ۱۳۴۱، زلزله بسیار شدیدی بخش وسیعی از ایران را لرزاند که مرکز اصلی آن در بویین زهرا از توابع قزوین بود. در اثر این زلزله که در یک قرن اخیر در نوع خود منحصر به فرد به شمار می رفت، متجاوز از بیست و پنج هزار نفر کشته و ده ها هزار نفر دیگر نیز زخمی و بی خانمان شدند. در زلزله بویین

زهرا که در سرزمینی به وسعت چهل هزار کیلومتر مربع روی داد، بیش از یکصد و ده روستا با خاک یکسان گردید.

مناسبت ۰۲: انتخاب آیت اللّٰه "مهدوی کنی" به نخست وزیری پس از شهادت رجایی و باهنر (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از انفجار دفتر نخست وزیری و شهادت رجایی و باهنر، شورای ریاست جمهوری وظیفه اداره کشور را به عهده گرفت. در این میان، حضرت امام خمینی(ره) تأکید کردند که جای نیروهای از دست رفته سریعاً پر شود و پست ها فاقد مسؤول نمانند. لذا در همان ساعات اولیه پس از انفجار، مذاکره و مشاوره برای تعیین نخست وزیر آغاز شد. سرانجام پس از صحبت های طولانی، شورای موقت ریاست جمهوری، آیت اللّٰه محمدرضا مهدوی کنی، وزیر کشور دولت شهید رجایی را به عنوان نخست وزیر به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد داد و ایشان با کسب ۱۴۸ رأی از ۱۷۹ رأی به نخست وزیری رسید. دوران نخست وزیری آیت اللّٰه مهدوی کنی تا انتخابات ریاست جمهوری و انتخاب آیت اللّٰه خامنه ای در مهرماه آن سال به طول انجامید.

مناسبت ۰۳: عملیات شهیدان رجایی و باهنر در بازی دراز به طور مشترک (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات کوچک نصر در منطقه غرب تپه اللّٰه اکبر، به طور مشترک (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: سخنرانی مهم آیت اللّٰه "خامنه ای" در اجلاس سران عدم تعهد در زیمبابوه (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

هشتمین اجلاس سران کشورهای عضو سازمان عدم تعهد در هراره پایتخت زیمبابوه برگزار شد و حضرت آیت اللّٰه خامنه ای رییس وقت جمهوری اسلامی ایران در رأس هیئتی بلندپایه در این اجلاس شرکت کردند. ایشان در سخنرانی مهم خود در جمع سرانِ این جنبش، ضعف اراده در رهبران، ترس از رویارویی صریح با استکبار، تکیه بر کمک قدرت ها، باور نداشتن قدرت مردم و تکیه نکردن به آنان را مایه های اصلی انفعال و ضعف کشورهای جهان سوم و کمک اصلی به توسعه قدرت استکبار دانسته و نفس به وجود آمدن جنبش عدم تعهد را عصیان و طغیانِ کشورهای مستقل جهان سوم علیه نظام سلطه عنوان کردند. همچنین معظمٌ له در این سخنرانی، عمدتاً به ضعف های جنبش و علل این ضعف ها اشاره کرده و صریحاً اعلام نمودند که جنبش از وظیفه اصلی خود منحرف شده است. نطق تاریخی و پرمحتوای آیت اللّٰه خامنه ای در این اجلاس، در واقع نقطه اوج تلاش ایران برای تحقق اصول اولیه نهضت به شمار می رفت. همچنین، این نخستین بار بود که جمهوری اسلامی ایران در این سطح در اجلاس سران عدم تعهد شرکت می کرد و اولین بار بود که رییس جمهور کشوری مواضع یک

انقلاب را در این مقیاس وسیع و به نحوی عملی، صریح، ملموس و قابل اجرا برای جنبش عدم تعهد تشریح می نمود. حضور نیرومند ایرانِ اسلامی توانست در مقیاسی وسیع، ابرهای تیره ناشی از تبلیغاتِ استکباری را از میان بردارد و جو تبلیغاتی دشمنان اسلام و انقلاب را تحت الشعاع قرار دهد.

مناسبت ۰۶: شهادت سردار "محمود کاوه" فرمانده لشکر ویژه شهدا (۱۳۶۵ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: آغاز عملیات کربلای ۳ (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

اسکله نفتی الاُمیه در شمال غربی خلیج فارس، در آغاز جنگ تحمیلی، توسط تکاوران ارتش جمهوری اسلامی ایران منهدم شد ولی پس از بازسازی، به چشم و گوش عراق در خلیج فارس بدل گردید. بسیاری از کشتی های بازرگانی و نفتکش ها در خلیج فارس، توسط دستگاه های موجود در این پایانه، ردیابی و مورد حمله هوایی و یا موشکی قرار می گرفتند. دشمن با انتخاب سیاست تشنج آفرینی در خلیج فارس، تلاش می کرد به هر قیمت این پایانه رهگیر را حفظ و با تداوم حملات خود، منطقه را ناامن نماید. عراق در این میان با احساس خطر نسبت به حمله ایران به این پایانه، با ایجاد موانع ایذایی و به کارگیری دستگاه های پیشرفته فوق حساس الکترونیکی، دژی نفوذناپذیر ایجاد کرد و سربازان مجهز در آن مستقر نمود. از این رو، عملیات کربلای ۳ در یازدهم شهریور ماه ۱۳۶۵ به منظور انجام عملیات ایذایی و محدود با رمز حَسبُنا اللّٰه و نعم الوکیل جهت حمله به اسکله الاُمَیه در منطقه خلیج فارس توسط نیروی دریایی سپاه آغاز گردید. با توجه به اینکه اسکله نفتی الاُمیه پس از شروع جنگ به مرکزی مهم جهت صدور نفت عراق و جاسوسی و هدایت هواپیماها و موشک های رژیم بعث در خلیج فارس تبدیل شده بود، حمله به این اسکله به صورت یکی از اهداف این عملیات به حساب می آمد. در این عملیات، با جانفشانی رزمندگان اسلام، این اسکله، به دست نیروهای خودی افتاد. این اقدام باعث حملات شدید هوایی شد و اسکله تخریب گردید. رزمندگان ایثارگر پس از

این حمله و انجام عملیات خود، اسکله را ترک کردند و اسکله دوباره به دست دشمن افتاد. ۴۴۰ نفر کشته و زخمی، ۱۱۰ نفر اسیر از دشمن از دیگر نتایج این عملیات بود.

انهدام دو فروند هواپیمای دشمن و رادارهای پایانه البکر و دستگاه های پیشرفته گوناگون همچنین دوازده قبضه توپ ضدهوایی، ۲ دستگاه رادار هوایی، ۲ قبضه موشک سهند، ده فروند قایق و یک دستگاه رادار دریایی و ... از جمله غنایم به دست آمده در کربلای ۳ بود.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: شهادت جهادگر ضد استعمار انگلیس "رییسعلی دلواری" (۱۲۹۴ ش)

شرح مناسبت:

رییسعلی فرزند رییس محمد در سال ۱۲۶۱ ش در دهستانی از توابع بوشهر به دنیا آمد. او در عصر مشروطیت، جوانی ۲۴ ساله، بلند همت، شجاع، در صدق و صفا کم مانند و در حب وطن و توکل به خدا، ضرب المثل بود. اگرچه سواد و معلومات کافی نداشت، اما پاکی و سرشت و صفات حمیده او زبانزد اطرافیان بود. رییسعلی بعد از این که قوای اشغالگر انگلیس بوشهر را به تصرف خود درآوردند، با شجاعتی وصف ناپذیر به مقابله با تجاوزگران پرداخت و شکست های سنگینی بر آنان وارد کرد. پس از اشغال بوشهر در رمضان سال ۱۳۳۳ ق، نیروهای انگلیسی قصد تصرف دلوار را می کنند. محلی که پیش از آن، چند بار سربازان انگلیسی به آنجا یورش برده و هر بار طعم تلخ شکست را چشیده بودند. رییسعلی همراه با یاران خود، علیه اشغالگران وارد نبرد شده و نیروهای متجاوز را که قریب به پنج هزار نفر بودند، تار و مار می کند. قیام مردم تنگستان بر روی هم هفت سال به طول انجامید و در این مدت، دلیران تنگستان، دو هدف

عمـده را دنبال می کردنـد: پاسداری از بوشـهر، دشتسـتان و تنگسـتان به عنوان منطقه سـکونت خود و جلوگیری از نفوذ قوای بیگانه به درون سـرزمین ایران و دفاع از اسـتقلال وطن. رییسـعلی دلواری این آزاده دلاور، سـرانجام در حین مبارزه با دشـمنان اسـلام و ایران در دوازدهم شهریور ۱۲۹۴ ش برابر با ۲۳ شوال ۱۳۳۳ ق در ۳۳ سالگی، از پشت مورد هـدف گلوله فرد خائنی قرار گرفت و به شهادت رسید.

مناسبت ۰۲: تأسیس شرکت بیمه ایران با سرمایه ۲۰ میلیون ریال (۱۳۱۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "حاج ملاعلی واعظ خیابانی" (۱۳۲۷ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج ملاعلی واعظ خیابانی در حدود سال ۱۲۴۵ش (۱۲۸۲ق) در تبریز به دنیا آمد. وی مبادی و مقدمات علوم را در زادگاهش پشت سـرگذاشت و پس از سالیانی، مـدارج علمی را طی کرد. ایشان از جوانی به مطالعه کتاب و تالیف و تصـنیف آثار مشغول بود و کتب متعددی شامل ۲۷ جلد پدید آورد که وقایع الایام در ۵ جلد، منتخب المقاصد و مُنتخب الفوائد در ۹ جلـد و علمـای معاصـرین از آن جمله انـد. آیت اللّه واعـظ خیابـانی همچنین از محضـر حضـرات آیـات عظـام: سیدابوالحسـن اصـفهانی، سـید حسـین قمی، سـیدمحمد حجت کوه کمره ای و سـید حسـین بروجردی اجازه روایت و از برخی دیگر اجازات امور حسبیه نیز دریافت نموده است. ایشان سـرانجام در دوازدهم شهریور ۱۳۲۷ش برابر با بیست و هشـتم شوال ۱۳۶۷ق در ۸۲ سالگی بدرود حیات گفت و به دیدار معبود شتافت.

مناسبت ۰۴: درگذشت فیزیکدان شهیر دکتر "محمود حسابی" پدر فیزیک نوین ایران (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

دکتر محمود حسـابی در سال ۱۲۸۱ شمسـی از پـدر و مادر تفرشـی، در تهران دیده به جهان گشود. پدرش از سادات و سـفیر کبیر ایران در بغداد و سپس شامات بود که به همراه خانواده اش به بیروت نقل مکان کرد ولی پس از مدتی بدون خانواده اش به ایران بـازگشت و از آن پس، اسـتاد بـا فقر و تنگـدستی، تحصـیلات خود را ادامه داد. او از ابتـدا تـا پایان تحصـیلات عالی، همواره حـایز رتبه نخست در میـان همـدرسان بود. دکتر حسـابی همزمـان بـا فراگیری دروس در مـدرسه، فراگیری و خوانـدن گنجینه های معارف اسلامی و ایرانی پرداخت. وی اندیشمندی بود که تنها به یک رشته از علوم و فنون بسنده نکرد و از سن

۱۷ سالگی موفق به اخذ مدارج عالی تحصیل گردید. از جمله این مدارک علمی می توان به کارشناسی ادبیات، علوم، مهندسی راه و ساختمان، معدن، برق، زیست شناسی و دکترای فیزیک اشاره کرد. او به زبان های رایج دنیا مانند عربی، انگلیسی، آلمانی و فرانسه، آشنایی کامل داشته و با زبان های سانسکریت، لاتین، یونانی، پهلوی، اَوِستا، ترکی و ایتالیایی و روسی نیز آشنا بود. دکتر حسابی تنها شاگرد ایرانی آلبرت انیشتین بود و علاوه بر استاد با دانشمندان معروف دنیا مانند: برتراند راسل و آندره ژید ارتباط علمی داشت. دکتر حسابی پایه گذار ده ها مرکز علمی، صنعتی، فرهنگی و خدماتی در کشور بود که عبارتند از: دانشسرای عالی، اولین ایستگاه هواشناسی، اولین بیمارستان خصوصی ایران، دانشکده فنی و دانشکده علوم دانشگاه تهران، نخستین رصدخانه برای پیگیری اطلاعات ارسالی از ماهواره ها، مؤسسه ژئوفیزیک دانشگاه تهران، انجمن موسیقی ایران و فرهنگستان زبان ایرانی و ... .

ایشان همچنین مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران و نیز وزیر فرهنگ در دولت دکتر محمد مصدق بود. معروف ترین تئوری علمی دکتر حسابی، نگره بی نهایت بودن ذرات است که بالاترین نشان کشور فرانسه را برای ایشان به ارمغان آورد. استاد حسابی انسان آزاده ای بود و همواره در صحنه تحقیق و تدریس و خدمت حضور داشت و به ترتیب هفت نسل دانشجو و استاد تا سن ۹۰ سالگی پرداخت. نام های ایرانی، دیدگانی فیزیک، فیزیک حالت جامد مجموعه معادل های فارسی اصطلاحات فیزیک، فرهنگ حسابی و رساله توانایی زبان فارسی بخشی از تألیفات اوست. در سال ۱۳۶۶ در کنگره شصت سال فیزیک ایران، از خدمات دکتر حسابی

به عنوان پـدر فیزیـک نوین ایران، قـدردانی گردیـد و در سال ۱۹۹۰ بـه عنـوان مرد علمی سـال جهـان و مرد بین المللی ۱۹۹۱ انتخاب شد. پروفسور محمود حسابی سـرانجام در دوازدهـم شهریور ۱۳۷۱ ش در نود سـالگی و هنگام معالجه بیماری قلب در بیمارسـتان دانشـگاه ژنو بـدرود حیـات گفت. پیکر وی با حضور بسـیاری از شاگردان و دانش دوسـتان بر حَسَب وصـیتش در تفرش به خاک سپرده شد.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تصویب منشور ملل متفق توسط مجلس شورای ملی (۱۳۲۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: برپایی نخستین تظاهرات میلیونی مردم تهران بعد از نماز عید فطر علیه رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

علی رغم اختناق ایجاد شـده توسط رژیم پهلوی، پیگیری نهضت از طرف امام خمینی(ره) و روحانیت معظمٌ، در روز عیـد فطر سال ۱۳۵۷ش تجلی نمـود و مردم در شـهرهای تهران، قـم، خمین، کرج و ایلام و دیگر شـهرها پس از برگزاری نمـاز عیـد به حرکت در آمده و شـعارهای کوبنده بر ضد رژیم سـردادند. در تهران، ده ها هزار نفر برای شـرکت در نماز عید فطر در منطقه قیطریه گرد آمدنـد و نمـاز عیـد را به امامت آیت اللّه مفتـح به جای آوردنـد. آن گاه حجت الاسـلام باهنر سـخنرانی مبسوطی پیرامون اوضاع کشور ایراد نمود. از آن پس، راهپیمایی با شـکوه مردم آغاز شد. راهپیمایان در تهران با ابراز محبت به سربازان ارتشـی، خواسـتار پیوسـتن ارتش به ملت شدنـد. تظـاهرات روز عیـد فطر بـا حضور میلیونی مردم، این نکته را عیان ساخت که رهبری نهضتی که آغاز شده و هر روز شـعله های آن، زبانه بیشتری می کشَد، در دست روحانیان و به زعامت امام خمینی(ره) است. نکته قابـل تـوجه در تظـاهرات تهران و شهرسـتان هـا، شـرکت فعـال و گسـترده بـانوان بـود که پـا به پـای مردان در این راهپیمـایی حضور داشـتند. این راهپیمـایی عظیم و تظـاهرات روزهای بعـد، زمینه را برای وقوع حادثه خونین هفـدهم شـهریور فراهم ساخت و دست رژیم را بار دیگر به خون مردم، رنگین نمود.

مناسبت ۰۳: شهادت روحانی مبارز حجت الاسلام "شیخ علی اوسطی" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسـلام شیخ علی اوسطی در سال ۱۳۱۰ ش در تهران به دنیا آمـد. وی پس از مرگ پـدرش در کودکی، صـبح ها در معادن سنگ و آهک کار می کرد و شب ها به تحصیل می پرداخت. اوسطی بعدها راهی حوزه علمیه

قم شد و به ادامه تحصیل در علوم اسلامی پرداخت. او پس از شروع مبارزه مجدد و جدی مردم با رژیم سلطنتی در سال ۱۳۵۶ ش، همراه دیگران به مبارزات خیابانی پرداخت و با سنگ و فلاخن با کماندوهای شاه می جنگید، از این رو به "شیخ فلاخن انداز" معروف شده بود. وی در سال ۱۳۵۶، در مقابله با رژیم شاه به همراه مردم دست به راهپیمایی زد و همچنین مراسم چهلم شهدای ۱۹ دی قم را به همراه دیگران اجرا کرد. در سال ۵۷، بارها با سربازان شاه جنگید و رشادت ها نشان داد تا این که در ۱۳ شهریور ۱۳۵۷ ش برابر با عید سعید فطر، بر اثر اصابت گلوله کماندوها، در قم به شهادت رسید.

مناسبت ۰۴: تنفیذ حکم دومین دوره ریاست جمهوری آیت اللّه "خامنه ای" از سوی "امام خمینی" (۱۳۶۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عملیات فتح ۱۰ در شمال اربیل توسط سپاه(۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز بزرگداشت "ابوریحان محمد بن احمد خوارزمی بیرونی" دانشمند نامدار جهان اسلام

شرح مناسبت:

ابوریحان بیرونی از برجسته ترین دانشمندان سراسر اعصار بشری و از بزرگ ترین دانشمندان ایرانی عهد اسلامی، در سال ۳۶۲ ق در شهر بیرون واقع در جمهوری ازبکستان امروزی به دنیا آمد. ۲۵ سال نخست عمر خود را در خوارزم گذراند و علوم مختلف را آموخت. سپس به بخارا، پایتخت سامانیان رفت و در آنجا، از حمایت معنوی امیر منصور بن نوح سامانی برخوردار گردید. در این دوره، ابوریحان با ابن سینا مکاتبات علمی داشته است. ابوریحان در زمان حکومت سلطان محمود غزنوی به دربار راه پیدا کرد و در سفرهای جنگی محمود به هندوستان و مسافرت های ممتد او به آن دیار، همراه وی بود. او در ضمن این سفرها بود که با دانشمندان آن سامان آشنا شد و علاوه بر فراگیری زبان سانسکریت، علوم و عقاید هندوان نیز آگاهی یافت و کتاب مالَلهِند را نگاشت. آثار ابوریحان بیرونی، محدود به مرزهای تخصصی رشته های دانش بشری در آن روزگار نگردیده، بلکه با اندیشه وسیع خود، همه ابعاد معرفت را در برگرفته است. اگر دانش های نقلی را کنار بگذاریم، وی در معارف عقلی، خصوصاً در شعب علوم اثباتی و انسانی، صاحب نظر و موثر است. بیرونی نویسنده پرکاری بود که تا بیش از یکصد و شصت اثر از خود بر جای گذاشت. این کتب در فنون گوناگون از قبیل ریاضی، نجوم، جغرافیا، فیزیک، مکانیک، طبیعی، گیاه شناسی، طب، ادبیات، تاریخ، دین و فلسفه به رشته تحریر درآمده اند. وی سرانجام در ۲ رجب سال ۴۴۰ق در ۷۸ سالگی در غزنین درگذشت. در جمهوری اسلامی ایران، ۱۳شهریور،

به پاسداشت مقام علمی آن یگانه روزگار، به نام ابوریحان بیرونی مزین شده است.

مناسبت ۰۷: روز تعاون

شرح مناسبت:

تعاون و همکاری می تواند در جهت رشد و شکوفایی جامعه، نقش بسزایی داشته باشد. با گسترش فرهنگ تعاون، وحدت و یکدلی درجامعه، حاکم و ابتکارها و خلاقیت ها پدیدار می گردد و جامعه از آسیبِ دشمنان مصون می ماند. در جهان امروز، برای کسب توفیق در کلیه مسائل اقتصادی و فرهنگی باید همکاری باشد تا بتوان به مقاصد عالی دست یافت. به منظور ایجاد این همکاری، در اصل۴۴ قانون اساسی، بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران، مطرح و شرح و تفصیل آن در ۱۳ شهریور ۱۳۷۰، به تصویب مجلس رسید. در این راستا، وزارت تعاون به منظور اعمال نظارت دولت و حمایت و پشتیبانی از بخش تعاونی در تاریخ ۱۰ دی ۱۳۷۰ تشکیل گردید. ایجاد و تأمین شرایط و امکانات کار برای همگان؛ پیشگیری از تمرکز ثروت در دست افراد و گروه های خاص؛ جلوگیری از کارفرمای مطلق شدنِ دولت؛ پیشگیری از انحصار، احتکار و تورم؛ توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم و قرار دادن وسایل کار در اختیار افراد کاری و بیکار، از اهداف بخش تعاون می باشند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز تعاون

متن:

تَعاوَنُوا عَلَی البِرِّ و التَّقوی و ولا تَعاوَنُوا عَلَی الإثمِ و العُدوانِ

ترجمه:

در نیکوکاری و پرهیزکاری یکدیگر را یاری کنید و در گناه و تجاوز، به یکدیگر یاری نرسانید

آدرس:

مائده، آیه ۲.

زیر عنوان:

روز تعاون

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لایَزالُ النّاسُ بِخَیرٍ ما أمَرُوا بِالمَعرُوفِ و نَهَوا عَنِ المُنکَرِ و تَعاوَنُوا عَلَی البِرِّ وَالتَّقوی

ترجمه:

مردم همیشه در خیر خواهند بود تا وقتی که امر به معروف و

نهی از منکر می کنند، و در نیکی و پرهیزکاری یکدیگر را یاری می رسانند

آدرس:

تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۱۸۱.

زیر عنوان:

روز تعاون

متن:

امام علی علیه السلام: طَلَبُ التَّعاوُنِ عَلی إقامَهِ الحَقِّ دِیانَهٌ و أمانَهٌ

ترجمه:

درخواست همکاری برای برپا کردن حق، نشانه دیانت و امانت [داری]است

آدرس:

عیون الحکم والمواعظ، ح ۵۵۶۳.

زیر عنوان:

روز تعاون

متن:

امام علی علیه السلام: مِن واجِبِ حُقُوقِ اللّهِ عَلَی العِبادِ النَّصیحَهُ بِمَبلَغِ جُهدِهِم وَ التَّعاوُنُ عَلی إقامَهِ الحَقِّ بَینَهُم

ترجمه:

از حقوق واجب خدا بر بندگان، خیرخواهی به اندازه توان، و یاری کردن یکدیگر برای برپایی حق در میان خود است

آدرس:

نهج البلاغه، خطبه ۲۱۶.

زیر عنوان:

روز تعاون

متن:

امام علی علیه السلام: ألا إنَّ الذُّلَّ فِی طاعَهِ اللَّهِ أقرَبُ إلَی العِزِّ مِنَ التَّعاوُنِ بِمَعصِیَهِ اللَّهِ

ترجمه:

آگاه باشید که خواری در راه اطاعت خدا به عزّت نزدیک تر است از یاری کردن یکدیگر برای نافرمانی خدا

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۱۷.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: ادامه تهاجمات رژیم عراق به مرزهای غربی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

صدام حسین، دیکتاتور بعثی عراق، از همان ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی، بغض و کینه خود را نسبت به ایران آشکار نمود و به طور آشکار و پنهان، درصدد تعرض به انقلاب اسلامی برآمد. اعزام ستون پنجم عراق به خوزستان برای انجام اقدامات تخریبی، اخراج ده ها هزار ایرانی تبعه عراق و اهداء هزاران قبضه اسلحه سبک به شیوخ منطقه نیز در این راستا صورت گرفت. همچنین رژیم جنگ طلب عراق از اوایل پیروزی انقلاب اسلامی تا شروع جنگ تحمیلی، ۵۶۳ مورد تجاوز زمینی، ۲۲۱ مورد تجاوز هوایی و ۲۴ مورد تجاوز دریایی به سرزمین اسلامی ایران صورت داد و تنها از ابتدای سال ۱۳۵۹ تا پایان شهریور همان سال، جنگ افروزان بعث عراق، حداقل روزی سه بار به حریم کشورمان تجاوز می کردند. این

تجاوزات سرانجام به آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ شروع هشت سال جنگ خونین انجامید.

مناسبت ۰۲: شهادت آیت اللّه "علی قدوسی" دادستان کل انقلاب اسلامی (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ علی قدوسی در سال ۱۳۰۶ در نهاوند به دنیا آمد. در ۱۵ سالگی به تشویق پدر که عالم معروف شهر بود، راهی قم شد و به تحصیلات حوزوی روی آورد. پس از اتمام سطح، از درس خارج آیت اللّه بروجردی و حضرت امام بهره برد و فلسفه را از علامه طباطبایی فراگرفت. آیت اللّه قدوسی در فراگیری رموز فلسفه از خود نبوغ فراوانی بروز داد به گونه ای که مورد توجه خاص استاد قرار گرفت و علامه طباطبایی، ایشان را به دامادی خود پذیرفت. وی از سال ۴۱ به جریان سیاسی ضدرژیم پیوست و در این راه متحمل سختی های فراوان و زندان گردید. شهید قدوسی از اعضای جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و مورد اعتماد قاطع زُعمای حوزه بود و در دوران انقلاب با پیروی از راه امام، همگام با مردم، نهایت تلاش خود را در پیروزی انقلاب اسلامی به کار بست. این مجاهد نستوه پس از پیروزی نهضت اسلامی، از طرف حضرت امام(ره) به دادستانی کل انقلاب اسلامی، منصوب شد و در این سنگر به خدمت پرداخت. سرانجام این عالم ربانی در اثر انفجاری توسط منافقین کوردل به فیض شهادت نائل آمد و در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: شهادت سرتیپ "وحید دستجردی" رییس کل شهربانی کشور (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

سرهنگ هوشنگ وحید دستجردی در سال ۱۳۰۴ در اصفهان به دنیا آمد. وی پس از پشت سرگذاشتن دروس ابتدایی و متوسطه، در سال ۱۳۲۸ وارد آموزشگاه شهربانی شد و پس از ۳۲ سال خدمت در پست های مختلف باز نشسته شد. این شهید بزرگوار که از طرفداران نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی(ره) به شمار می رفت،

پس از پیروزی انقلاب، در اسفند ۱۳۵۷ به خدمت دعوت گردید و در ۲۴ اسفند ۱۳۵۹ به ریاست شهربانی کل کشور منصوب شد. سرهنگ وحید دستجردی سرانجام در واقعه انفجار دفتر نخست وزیری در ۸ شهریور ۱۳۶۰ به شدت زخمی شد و شش روز بعد بر اثر جراحات وارده، به شهادت رسید و در بهشت زهرای تهران به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: تیرگی روابط سیاسی ایران و کویت (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

در پی پشتیبانی های مکرر سیاسی و اقتصادی دولت کویت از رژیم بعث عراق جهت ادامه تجاوزات این رژیم به خاک جمهوری اسلامی ایران، از دهم تا چهاردهم شهریور ۶۶، سه فروند موشک "سرگردان" به خاک کویت اصابت کرد که آخرین آن، خسارت کلی به بار آورد. دولت کویت که جمهوری اسلامی را مسؤول این حمله ها می دانست، با ارسال شکایتی به سازمان ملل خواستار اقدامات بازدارنده این سازمان علیه ایران گردید و در پی آن، ارتباط خویش را با ایران به حداقل رساند.

مناسبت ۰۵: درگذشت دانشمند معاصر دکتر "سید مرتضی آیت اللّه زاده شیرازی" (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

دکتر سید مرتضی آیت اللّه زاده شیرازی از نوادگان میرزای بزرگ شیرازی، در سال ۱۳۰۷ ش در نجف اشرف به دنیا آمد. وی پس از آن که دروس حوزوی را در نجف و سپس تهران پشت سرگذاشت، در ۲۳ سالگی به دانشکده معقول و منقولِ دانشگاه تهران راه یافت و پس از اخذ لیسانس، جهت گذراندن دوره های فوق لیسانس و دکتری، راهی دانشگاه قاهره گردید. دکتر شیرازی در طول اقامت ده ساله خود در مصر و اخذ دکترای زبان و ادبیات عرب، به مدت پنج سال در دانشگاه الازهر به تدریس زبان و ادبیات فارسی اشتغال داشت و سپس برای گذراندن دوره تخصصی زبان های سامی، وارد دانشگاه کمبریج انگلستان شد. وی در طول حیات علمی اش، به مدت ۲۱ سال سردبیر نشریه علمی و پژوهشی دانشکده ادبیات بود و به تألیف و ترجمه بیش از ۲۵ اثر و نگارش حدود بیست مقاله در مجلات معتبر داخلی و خارجی توفیق یافت. برخی از آثار استاد شیرازی بدین قرارند: ترجمه کتاب الادب المقارِن با نام ادبیات تطبیقی، فرهنگ

اصطلاحات روز و فرهنگ چند زبانه مجمعُ اللّغات. این استاد فرزانه سرانجام پس از عمری تلاش خستگی ناپذیر در چهاردهم شهریور ۱۳۷۹ ش در ۷۲ سالگی بر اثر عارضه قلبی چشم از جهان فروبست و در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: مرگ "علیرضا عضد المُلک" نایب السلطنه، سیاستمدار و بزرگِ خاندان قاجار (۱۲۸۹ ش)

شرح مناسبت:

علیرضا عضدالمُلک، برادرزاده مهد علیا مادر ناصرالدین شاه قاجار، در حدود سال ۱۲۰۰ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از فراگیری تحصیلات مقدماتی وارد دربار محمدشاه قاجار گردید و پس از چند سال در زمان ناصرالدین شاه که پسر عمه اش بود، به وزارت عدلیه منصوب شد. وی در وقایع تحریم تنباکو رابط بین شاه و عده ای از علما بود و تدریجاً جزو امنای دولت و رجال درجه اول محسوب می شد تا این که ایلخانی (بزرگ خاندان) قاجار گردید. عضدالملک، سالیانی در زمان سلطنت مظفرالدین شاه و محمد علی شاه، گوشه عزلت گزیده بود و غالباً در منازعات مملکتی به عنوان ریش سفید مداخله می کرد. او پس از خلع محمدعلی شاه، چون احمدمیرزا سن قانونی نداشت، از طرف فاتحان تهران به عنوان نیابت سلطنت انتخاب شد و تا پایان عمر به مدت چهارده ماه در این مقام بود. او با تندروی های مشروطه خواهان که در روزهای نخستینِ فتح تهران انجام می گرفت موافقت نداشت و اعدام شیخ فضل اللّه نوری را به شدت مورد انتقاد قرار داد. از این رو سپهدار اعظم، صدراعظم مشروطه را معزول نمود و مستوفی الممالک را به آن سمت منصوب کرد. هر چند وی را مردی زاهد و پاک طینت گفته اند ولی علی رغم اندوختن ثروت فوق العاده، در

نهایت خسّت و امساک زندگی می کرد و اهل بخشش نبود. علیرضا عضدالملک سرانجام در نیمه شهریور ۱۲۸۹ ش برابر ۱۷ رمضان ۱۳۲۸ ق در حدود نود سالگی درگذشت و در مقبره ناصرالدین شاه در حرم عبدالعظیم مدفون شد.

مناسبت ۰۲: رحلت آیت اللّه "سیدمحمود شاهرودی" زعیم بزرگوار حوزه علمیه نجف اشرف (۱۳۵۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمود شاهرودی در حدود سال ۱۳۶۲ ق (۱۳۰۱ ش) در روستایی از توابع شاهرود ولادت یافت. در ابتدا تحت تربیت پدرش سیدعلی بود تا آنکه به خراسان رفت و سپس در ۲۷ سالگی به نجف اشرف عزیمت نمود. آیت اللّه شاهرودی در نجف از درس های خارج اصول آیات عظام آخوند خراسانی، آقا ضیاءالدین عراقی و سیدابوالحسن اصفهانی بهره برد و به مرتبه اجتهاد نائل آمد. این فقیه بزرگوار سپس به تدریس روی آورد و در حدود ۵۰ سال، خارج فقه و اصول را برای طلاب و فضلای نجف اشرف تدریس نمود. پس از وفات آیت اللّه ابوالحسن اصفهانی جمع کثیری از مردم، مقلد آیت اللّه شاهرودی شدند. اما پس از رحلت حضرات آیات بروجردی و حکیم، ایشان یکی از بزرگترین مراجع تقلید شیعیان شد. ایشان در جریان حمله مزدوران پهلوی به مدرسه فیضیه قم، جنایات خونبار درباریان را محکوم کرد و در برابر آن موضع گیری نمود. از این فقیه وارسته آثار متعددی بر جای مانده که تقریرات بحث های آقا ضیاءالدین عراقی و میرزای نایینی، حاشیه بر کتاب عروهالوثقی و ذخیرهالمؤمنین و ... از آن جمله است. از شاگردان ایشان می توان از آیات عظام: حاج سیدمحمد شاهرودی و شیخ جواد تبریزی، سیدمرتضی فیروزآبادی، سیدجعفر مروّج شوشتری، شیخ محمدرضا رضوانی خمینی و ... نام برد. این عالم بزرگوار سرانجام در ۱۴

شهریور ۱۳۵۳ ش برابر با ۱۸ شعبان ۱۳۹۵ ق در ۹۱ سالگی در نجف وفات یافت و پس از تشییعی باشکوه، در کربلا مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: شهادت ده ها تن از مردم تهران بر اثر انفجار بمب در خیابان خیام توسط منافقین (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

در حالی که جمهوری اسلامی ایران، در نبردی نابرابر مشغول دفاع از کیان اسلامی بود و برای عقب راندن دشمن بعث از خاک وطن، فرزندانش را تقدیم اسلام می کرد، دشمنان داخلی و فریب خورده داخلی و عناصر منافق سعی در ایجاد رعب و وحشت در میان صفوف ملت قهرمان ایران داشتند. این افراد جاهل و کوردل برای خوش خدمتی به اربابان خارجی خود از هیچ جنایتی فروگذار نمی کردند و جان ملتی را که برایش شعار آزادی خواهی می دادند، به بازی می گرفتند. در یکی از این اعمال وحشیانه، عوامل خود فروخته آمریکا، در یک بمب گذاری در خیابان خیام تهران، بیش از صد نفر از مردم بی گناه کشته و زخمی شدند. در ساعت ۱۹/۲۰ دقیقه بعد از ظهر این روز، هنگامی که خیابان خیام و اطراف آن مملو از جمعیتی بود که در ایستگاه های اتوبوس صف کشیده بودند، بمبی که در زیر یک پل این خیابان کار گذاشته شده بود، منفجر شد و ده ها نفر زنده زنده در آتش سوختند و ده ها نفر دیگر نیز به شدت زخمی شدند. شدت این انفجار به حدی بود که شیشه های ادارات و منازل اطراف آن تا شعاع چند صدمتر شکست و صدای آن تقریباً در تمام تهران شنیده شد. در جریان این انفجار، یک اتوبوس دو طبقه نیز که در حال حرکت و مملو از جمعیت بود به آتش کشیده شد و تمام مسافران

آن شهید و مجروح شدند. در محل انفجار بمب، گودالی به عمق ۱/۵ متر و با وسعت ۲۵ متر مربع ایجاد شد.

مناسبت ۰۴: برگزاری کنگره بزرگداشت "محمدعلی حزین لاهیجی" شاعر و ادیب قرن دوازدهم (۱۳۷۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: آغاز به کار کارخانه برق تهران با نیروی توربین های گازی (۱۳۴۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تظاهرات عظیم مردمی ضد رژیم پهلوی به دعوت روحانیت در سراسر کشور (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

تظاهرات روز عید فطر، در۱۳ شهریور سال ۵۷، زمینه را برای تظاهرات ۱۶ شهریور فراهم آورد. در روز ۱۶ شهریور ۵۷، در پی دعوت جامعه روحانیت مبارز، حدود دو میلیون نفر از مردم قهرمان تهران به عنوان اعتراض به رژیم، در میدان شهیاد تجمع کردند. در این روز، نام میدان شهیاد به میدان آزادی تغییر یافت. در این راهپیمایی، در حالی که آیت اللّٰه طالقانی پیشاپیش جمعیت حرکت می کرد، مورد هتک حرمت از سوی مزدوران رژیم طاغوت قرار گرفت. ولی انبوه مردم و توقف آنها در خیابان، مانع اقدام پلیس گردید. در ادامه در میدان آزادی، قطعنامه ای که تهیه شده بود قرائت و مورد تأیید و تصویب مردم قرار گرفت. در این قطعنامه، آزادی و استقلال، حکومت اسلامی با رهبری امام خمینی، آزادی زندانیان سیاسی، انحلال ساواک و برچیده شدن رژیم شاه مطرح شده بود. به دنبال تظاهرات مفصل و همه جانبه امروز در تهران و شهرستان ها، هیئت دولت تصویبنامه ای صادر و به موجب آن مقرر گردید از بامداد روز هفدهم شهریور، در تهران و یازده شهر قم، تبریز، مشهد، اصفهان، شیراز، آبادان، اهواز، کرج، قزوین، کازرون و جهرم حکومت نظامی به مدت شش ماه برقرار گردد.

مناسبت ۰۳: تصویب اعلام حکومت نظامی در تهران به درخواست شریف امامی نخست وزیر پهلوی(۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

به دنبال تظاهرات میلیونی و خشم آلود چند روز اخیر ملت انقلابی ایران علیه رژیم سفاک طاغوت، جعفر شریف امامی، نخست وزیر رژیم پهلوی، روز شانزدهم شهریور ۵۷، از دو مجلس شورای ملی و سنا تقاضای تشکیل جلسه فوق العاده کرد و بعد از ظهر همان روز، جلسه هیئت وزیران تشکیل شد. در این جلسات، مدتی درباره تسلط یافتن به اوضاع و

راه های جلوگیری از آشوب ها و آتش سوزی ها تبادل افکار گردید. سرانجام شریف امامی ضمن سخنانی افزود که کشور به جریان یک توطئه ضد مردمی قرار گرفته است و محرکین این توطئه نیز شناخته شده اند و چاره ای جز بازداشت آنان نیست. با قوانین فعلی نمی توان متعرض آنان شد و صلاح در این است که برای تسلط به امور و مهار کردن تظاهرات، در تهران و چند شهرستان ناآرام، حکومت نظامی برقرار شود. شریف امامی قول داد که اعلام حکومت نظامی صرفاً به منظور دستگیری محرکین و عوامل خارجی است و به هیچ وجه برای مقابله با مردم نمی باشد. به این ترتیب هیئت وزیران، برقراری حکومت نظامی را به تصویب رساند. همزمان با اولین روز از حکومت نظامی در هفدهم شهریور ۵۷، هزاران تن از مردم انقلابی به خاک و خون کشیده شدند و این حادثه زوال رژیم ستمشاهی را سرعت بخشید.

مناسبت ۰۴: رحلت عالم دینی، آیت اللّه "حاج میرزا محمدباقر آشتیانی" (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

حاج میرزا محمدباقر بن احمد آشتیانی، در سال ۱۲۸۴ش (۱۳۲۳ق) در خاندانی اهل علم و فضیلت در تهران به دنیا آمد. وی پس از فراغت از سطوح اولیه، به نجف اشرف رفت و در محضر درس آیات عظام: سید ابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاءالدین عراقی، سیدابوالحسن اصفهانی و میرزای نایینی، فقه و اصول را آموخت. آیت اللّه آشتیانی از آن پس در تهران اقامت گزید و سالیان طولانی در مدرسه مروی به تدریس معقول و منقول همت گماشت. ایشان همچنین مدتی نمایندگی و وکالت مطلقه از طرف آیت اللّه سید ابوالقاسم خویی داشت و شهریه حوزه علمیه قم را از طرف معظمٌ له می پرداخت. از این دانشمند

فرهیخته بیش ازسی اثر برجای مانده که کتاب النکاح، کتاب الصّوم، کتاب القضا، تعلیقاتی بر فرائد و رساله ای در لباس مشکوک از آن جمله اند. میرزا محمدباقرآشتیانی سرانجام در شب هفدهم شهریور ۱۳۶۳ش برابر با دوازدهم ذی حجه ۱۴۰۴ق در هفتاد و نه سالگی در تهران درگذشت و در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: ارتحال فقیه بزرگوار، آیت اللَّه "سید حسین بُدَلا" (۱۳۸۲ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سید حسین بدلا در سال ۱۲۸۶ش (۱۳۲۶ق) در قم به دنیا آمد. وی در ابتدا به فراگیری علوم اسلامی روی آورد و از محضر استادانی همچون: شیخ ابوالقاسم کبیر قمی، آخوند ملاعلی همدانی و سید محمدرضا گلپایگانی استفاده نمود. آیت اللَّه بدلا از آن پس در درس آیت اللَّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی حاضر شد و طی سالیان متمادی، به مدارج بالای علمی و اخلاقی دست یافت. ایشان از آن پس، به تبلیغ و ترویج معارف دین و احکام شرعی پرداخت و منشأ خدمات خیر گردید. همچنین حضور آیت اللَّه بدلا در حوزه در مقطع فشارهای رضاخانی و تلاش های آیت اللَّه حائری یزدی جهت حفظ این کانون نشر معارف ناب دین، دوستی عمیق با آیت اللَّه سیدمحمود طالقانی، حضور مداوم و ارتباط با محافل دینی و ملی تهران، موجب گشته بود که در شناخت ماهیت جریان های فرهنگی و سیاسی جامعه و حوزه، از نگاهی موشکافانه و عبرت جو برخوردار باشد. ذهن و ضمیر او به مثابه گنجینه ای گرانسنگ و منحصر به فرد از گفتنی های تاریخ معاصر ایران و خصال و مَلکات کرداری طیف گسترده ای از مراجع و عالمان حوزه، میراث ارزنده ای برای طلاب جوان و پژوهشگر به شمار می رفت

که در این رهگذر، تعداد زیادی از وجود ایشان بهره بردند. ایشان با اکثر علما و بزرگان حوزه علمیه قم در طی هشتاد سال اخیر مراوده و رفاقت داشت و سال های سال، نماز جماعت یکی از مساجد بزرگ شهر قم را اقامه می کرد. آیت اللّه بدلا سرانجام در شب ۱۶ شهریور ۱۳۸۲ش (۹ رجب ۱۴۲۴ق) در ۹۶ سالگی درگذشت و در حرم حضرت معصومه مدفون گردید.

_

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: افتتاح بانک ملی ایران (۱۳۰۷ ش)

شرح مناسبت:

در ۱۴ اردیبهشت ۱۳۰۶ قانونی از مجلس شورای ملی گذشت که به موجب آن، دولت، مأمور تأسیس بانکی برای پیشرفت امور بازرگانی و کشاورزی و پیشه و هنر گردید. سرمایه این بانک، طبق قانون ۱۵۰ میلیون ریال پیش بینی شده بود که پس از مدتی ۲۰ میلیون ریال از طرف دولت به این امر اختصاص یافت. پس از آن، بانک ملی ایران در ۱۷ شهریور ۱۳۰۷ ش رسماً افتتاح شد. در خرداد ۱۳۰۹، دولت حق نشر اسکناس را از بانک شاهنشاهی متعلق به انگلستان باز خرید نمود. حق انحصار چاپ اسکناس در ۲۳ اسفند ۱۳۱۰ به بانک ملی ایران واگذار گردید. در نهایت از اول فروردین ۱۳۱۱، اسکناس های بانک ملی ایران منتشر شد.

مناسبت ۰۲: اعلان جنگ ایران به آلمان و الحاق ایران به اعلامیه ملل متحد (۱۳۲۲ ش)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی دوم، ایران بی طرفی خود را اعلام کرد و وارد جنگ نشد. این عمل ایران با واکنش تند دولت های متفق مواجه گردید و به سرنگونی رضاخان و تبعید او انجامید. پس از روی کار آمدن محمدرضا پهلوی، متفقین، ایران را تحت فشار قرار داده که علیه آلمان اعلان جنگ دهد. بنابراین، کشور اشغال شده ایران، طبق نظر و خواست متفقین باید وارد جنگ می شد و به دول متفق ملحق می گشت. از این رو در بامداد هفدهم شهریور ۱۳۲۲ ش (۹ سپتامبر ۱۹۴۳ م) فرمان اعلام حالت مخاصمه بین دولت ایران و دولت آلمان صادر گردید. با اعلان جنگ ایران علیه آلمان، دولت ایران به اعلامیه ملل متحد ملحق گردید. براساس این اعلامیه دولت های متحد متعهد شدند که با استفاده از همه وسایل و منابع اقتصادی و نظامی خود، جنگ را تا

پیروزی نهـایی ادامه دهنـد. ایران تـا پایان جنگ و مـدتی پس از آن نیز در اشـغال قوای روس و انگلیس بود و در طول مـدت حضور استعماری آنان در کشور، خسارات و صدمات فراوانی به ایران وارد شد.

مناسبت ۰۳: وقوع جمعه سیاه و کشتار بی رحمانه مردم در میدان شهدای تهران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در اولین ساعـات جمعه، ۱۷ شـهریور سال ۱۳۵۷، ارتشـبد غلامعلی اویسـی، فرمانـدار نظامی تهران، از رادیوی تهران و حومه، حکومت نظـامی را اعلام کرد. مردم که از حکومت نظـامی اطلاع نداشـتند، پیش از سـاعت شـش صـبح برای چهـارمین روز متوالی، از خـانه هـا بیرون آمـده و سـیل آسـا، روی به خیابان ها آوردنـد. مرکز تجمع آنان، میـدان ژاله (شـهدای کنونی) بود. همین که مردم به خیابـان هـا رسـیدند، ناگهان با دیـدن تانک ها و زره پوش های نظامی و مأموران مسـلسل به دستِ حکومت نظامی غافلگیر شدند. مأموران مسـلح، پس از چند بار اخطار، از زمین و هوا، جمعیت را ناجوانمردانه هدف رگبار مسلسل قرار دادنـد. در اطراف میـدان، جنـازه شـهیدانی بود که در صـحنه نبرد نابرابر، همچنان باقی مانـده و خون هایی که هر گوشه ای از میـدان را گلگون کرده بود. در آن روز مزدوران رژیم شاه حتی کسانی را که به خانه های دیگران پناه می بردند تعقیب کرده و به شـهادت می رساندند. رژیم پهلوی، تعداد کل شهدای این روز را ۵۸ نفر و این تجمع را نقشه خارجی اعلام کرد. هر چند شمار دقیق قربانیان این حادثه، هیـچ گاه مشـخص نگردید ولی آن چه قطعی است، این رقم از چهار هزار نفر افزون بود. از آن روز، هفدهم شهریور ۱۳۵۷، به جمعه خونین تهران معروف گردید.

مناسبت ۰۴: بمباران اماکن و تأسیسات ایران توسط هواپیماهای رژیم بعث عراق (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که چنـدین موشـک "کرم ابریشم" به کـویت اصـابت کرد و دولت کـویت در ۱۳ شهریور ۱۳۶۶ ایران را متهـم به شلیک آنها نمود، مقامات ایران مسؤولیت پرتاب موشک ها را تکذیب کردند. در این میان دولت بعث عراق که

پیوسته برای ضربه زدن بیشتر به ایران و وادار کردن آن به پذیرش آتش بس در انتظار بهانه بود، با تکیه بر برتری هوایی خود در آسمان ایران و به بهانه دفاع از خاک کویت، در ۱۷ شهریور ۱۳۶۶ ش، بیش از دوازده هدف را که شامل شهرها، تأسیسات نفتی ایران و نفت کش ها در خلیج فارس بود، بمباران کرد و آن را در اعلامیه خود، روز انتقام نامید. به دنبال این حمله ها، موشکی از طرف ایران به سوی کویت پرتاب شد و به کشتی کویتی که پرچم آمریکا روی آن نصب بود اصابت کرد و آسیب دید.

مناسبت ۰۵: تأسیس مؤسسه تنظیم و نشر آثار "امام خمینی"(ره) (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره) به منظور جمع آوری، طبقه بندی، حفظ و نگهداری، تنظیم، ترجمه و نشر آثار و اندیشه های حضرت امام خمینی، بنیانگذار کبیر جمهوری اسلامی ایران و همچنین فراهم آوردن امکانات لازم جهت ارایه خدمات تحقیقاتی و آموزشی پیرامون انقلاب اسلامی و سیره آن قائد عظیم الشأن تأسیس گردید. در طی سال های پس از آغاز به کار، این مؤسسه علاوه بر چاپ و نشر کلیه آثار و کتب حضرت امام، به تهیه و توزیع کتب و منابع متعدد در مورد ابعاد شخصیتی امام راحل پرداخته و آنها را در تیراژهای میلیونی منتشر کرده است. همچنین کلیه دست خطها و دست نوشته های آن امام بزرگوار نیز در آن مؤسسه نگهداری می شوند.

مناسبت ۰۶: روز شهدا (یادواره شهدای به خون خفته هفدهم شهریور ۱۳۵۷ در تهران)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز شهدا

متن:

ولاتَحسَبَنَّ الّذینَ قُتِلُوا فی سَبیلِ اللَّهِ أمواتاً بَل أحیاءٌ عِندَ رَبِّهِم یُرزَقُونَ

ترجمه:

هرگز کسانی را که در راه خدا کشه شده اند مرده مپندار، بلکه زنده اند و نزد پروردگارشان روزی می خورند

آدرس:

آل عمران، آیه ۱۶۹.

زیر عنوان:

روز شهدا

متن:

ولاتَقُولوا لِمَن یُقتَلُ فی سَبیلِ اللَّهِ أمواتٌ بَل أحیاءٌ و لکِن لاتَشعُرونَ

ترجمه:

به کسانی که در راه خدا کشته می شوند مرده نگویید، بلکه آنان زنده اند، امّا شما در نمی یابید

آدرس:

بقره، آیه ۱۵۴.

زیر عنوان:

روز شهدا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أوَّلُ مَن یَدخُلُ الجَنَّهَ شَهِیدٌ

ترجمه:

نخستین کسی که وارد بهشت می شود شهید است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۶۳۵.

زیر عنوان:

روز شهدا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أشرَفُ المَوتِ قَتلُ الشَّهادَهِ

ترجمه:

شرافت مندانه ترین مرگ، شهادت است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۰، ص ۸.

زیر عنوان:

روز شهدا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن سَألَ اللَّهَ الشَّهادَهَ بِصِدقٍ بَلَّغَهُ اللَّهُ مَنازِلَ الشُّهَداءِ و إن

ماتَ عَلی فِراشِهِ

ترجمه:

هر کس صادقانه از خداوند شهادت بخواهد، خداوند او را به مقام شهیدان می رساند، هر چند در بستر بمیرد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۷۸۸.

زیر عنوان:

روز شهدا

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن قُتِلَ فی سَبیلِ اللَّهِ لا یُعَرِّفُهُ اللَّهُ شَیئاً مِن سَیِّئاتِهِ

ترجمه:

هر که در راه خدا کشته شود، خداوند چیزی از گناهانش را به او نمی نمایاند

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۱۶.

مناسبت ۰۷: روز جهانی مبارزه با بی سوادی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: درگذشت نویسنده متعهد "جلال آل احمد" (۱۳۴۸ش)

شرح مناسبت:

جلال آل احمد ۱۱ آذر در سال ۱۳۰۲ در تهران متولد شد. وی در سال ۱۳۲۲ رسماً عضو حزب توده شد و در کنار فعالیت های سیاسی، در رشته ادبیات فارسی، موفق به اخذ دانشنامه لیسانس گردید. در سال ۱۳۲۶ به استخدام وزارت فرهنگ درآمد. جلال، نویسندگی را از ۱۶ سالگی آغاز کرده بود و پس از این که جذب حزب توده شد با آثار "کسروی" آشنا گردید. در

مبارزه حزبی آل احمد جز شکست و سرخوردگی چیزی وجود ندارد، اما نهضتی که عمیق ترین تأثیر را بر روحیه او گذارد قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ می باشد. جلال آل احمد در این هنگام به این حقیقت رسید که هر چه مکتب غیرخودی هست، جز فریب و استثمار و استعمار، چیزی ندارند. وی به این نتیجه رسید که تنها امید رهایی بسیج توده ها در دست روحانیت آگاه است نه روشنفکران غرب و شرق زده. بعد از این که جلال نسبت به روحانیت و به ویژه امام خمینی)ره(اظهار علاقه نمود، ساواک او را مورد تهدید قرار داد و سعی کرد که جلال را از روحانیت جدا کند. در سال ۱۳۴۷، جلال تهدید به مرگ شد. ساواک می خواست که وی را بدون سر و صدا از میان بردارد. سرانجام در یک صحنه ساختگی و مشکوک در این روز، بدون هیچ گونه سابقه بیماری در ۴۶ سالگی دارفانی را وداع گفت. پیکر جلال آل احمد در مسجد فیروزآبادی در ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت استاد "علی نقی وزیری" موسیقی دان و پایه گذار موسیقی جدید ایران (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

علی نقی وزیری در سال ۱۲۶۶ به دنیا آمد و از چهارده سالگی با موسیقی آشنا شد. وی در ۳۱ سالگی

به مدت ۵ سال در پاریس و برلین به تحصیل و تجربه در علوم متعارف موسیقی غرب پرداخت. وزیری در ۱۳۰۲ که به ایران بازگشت، مدرسه عالی موسیقی را تأسیس کرد و به چاپ کتاب های متعدد و کنسرت ها و ضبط صفحات گرامافون اقدام نمود. وزیری از سال ۱۳۱۴ که حاضر نشد ارکستر مدرسه را برای نوازندگی در یک میهمانی درباری شرکت دهد، از کار برکنار شد و به خانه نشینی روی آورد. با استفاده از این فرصت، به تحقیق در زمینه موسیقی پرداخت و هیئت علمی دانشگاه تهران پس از مدتی وی را به عنوان استاد کرسی هنر و زیباشناسی به تدریس در دانشگاه مأمور کرد. وزیری پس از شهریور ۱۳۲۰ به ریاست اداره موسیقی کشور و مجله موسیقی و اداره رادیو مشغول شد، اما چون با کارشکنی ها مواجه گردید به دانشگاه برگشت و تا پایان زندگی به تدریس پرداخت. او اولین پایه گذار و پدر موسیقی جدید ایران پس از انقلاب مشروطه است و باید او را پایه گذار موسیقی جدید ایران دانست. وزیری در ساختن و پرداختن نخستین سرود ملی جمهوری اسلامی ایران نیز فعالیت کرد و قطعاتی مانند ای وطن، خاک ایران و نیز مارشِ ظَفَر را ساخت. استاد وزیری همچنین اولین کتاب در رشته موسیقی ایرانی به شیوه علمی را با نام "شیوه نامه" تار نگاشته است. استاد علی نقی وزیری سرانجام در ۹۲ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۳: عملیات کوچک قادر در اشنویه توسط ارتش (۱۳۶۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت فقیه جلیل آیت اللّه "مهدی مدرس یزدی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه مهدی مدرس یزدی در سال ۱۲۸۷ ش (۱۳۲۶ ق) در یزد به دنیا آمد و پس از گذراندن دروس مقدماتی، در سیزده سالگی وارد حوزه علمیه قم شد. سپس راهی نجف گردید و از محضر درس عالمان نامداری همچون سید ابوالحسن اصفهانی و آقاضیاء الدین عراقی به مدارج والای علمی رسید. وی همچنین از آیات عظام شیخ عبدالکریم حائری یزدی، سید حسین بروجردی، سید محمدتقی خوانساری، سید ابوالحسن اصفهانی و آقا ضیاء الدین عراقی گواهی اجتهاد دریافت کرد و مورد وثوق آنان قرار گرفت. این فقیه جلیل پس از مدتی به اصرار جمعی از مؤمنین تهران به این شهر عزیمت نمود و به مدت بیش از پنجاه سال در محله امامزاده یحیی، به تدریس خارج فقه و اصول، ارشاد مردم و تألیف کتب پرداخت. همچنین حواشی بر کتب عروهُ‌الوثقی، رسایل و مکاسب و نیز دیوان اشعار از جمله آثار اوست. آیت اللّه مهدی مدرس یزدی سرانجام در ۱۸ شهریور ۱۳۷۱ برابر با ۱۱ ربیع الاول ۱۴۱۳ ق در ۸۳ سالگی به جوار رحمت حق تعالی شتافت.

مناسبت ۰۵: آغاز فعالیت خبرگزاری زنان جمهوری اسلامی (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

در روز ۱۸ شهریور ۱۳۸۰، مصادف با میلاد با سعادت حضرت زهرا(س) خبرگزاری زنان جمهوری اسلامی فعالیت خود را

آغـاز کرد. مهم ترین هـدف از راه این خبرگزاری، توجه همه جـانبه به موضوعـات مربوط به زنان است تا مشـکلات و مسائل آنان را به صورت گسترده منعکس کنـد. نکته دیگر، بُعد بین المللی آن است، چرا که اخبار و گزارش هایی که از زنان ایرانی در خارج از کشور منعکس می شود، وضعیت زنان را به شکل واقعی بیان نمی کند. به این ترتیب، اطلاع

رسانی درست می تواند زن را در بهترین جایگاه انسانی و اجتماعی خود قرار دهد. حوزه های فعّالیت این خبرگزاری در زمینه های علمی، فرهنگی، اجتماعی، هنری، ورزشی، سیاسی و ادبی است.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: آغاز انتشار روزنامه "نسیم شمال" به مدیریت "سیداشرف الدین حسینی" در رشت (۱۲۸۶ش)

شرح مناسبت:

نه ماه پیش از به توپ بستن مجلس توسط محمدعلی شاه قاجار، روزنامه ادبی و فکاهی کوچکی به نام نسیم شمال در شهر رشت انتشار یافت که مدیر آن سیداشرف الدین حسینی قزوینی معروف به گیلانی بود. وی مندرجات نسیم شمال را که غالباً اشعار فکاهی و انتقادی بود، خود می نگاشت و اشعار دیگران را در آن چاپ نمی کرد. این روزنامه به قدری در میان توده مردم محبوبیت داشت که مدیر آن را نسیم شمال می نامیدند و هرگاه که منتشر می شد، ولوله ای در شهر به وجود می آورد. آن چه در ایرانِ آن روز می گذشت در شعر و روزنامه وی منعکس می شد و از جور و تبعیض و بی عدالتی شکوه می کرد. علاوه بر جوهر و درون مایه اجتماعی و انتقادی اشعار منتشر شده در نسیم شمال و سخن از دل برآمده سید اشرف الدین، نکات ظریف دیگری شعر او را دلنشین کرده و بدان رواج و اشتهار بخشیده که در خور توجه است. نخست طرح مسائل جدی به صورت فکاهی همراه با طعن و طنز و کنایه به نوعی که هر کس از توده مردم درد خود را در سروده های او می دید. دیگر اینکه، پرورندان این معانی به زبان ساده گفتار مردم کوچه و بازار، فارغ از هر نوع محافظه کاری ادبی. وی بعدها به عنوان محبوب ترین و معروف ترین

شاعر ملی عهـد مشـروطه شـناخته شد و روزنامه اش در تهران انتشار یافت. این روزنامه به مدت بیست سال، هر هفته توزیع می گشت و پس از مرگش نیز، انتشار آن تا مدتی ادامه یافت.

مناسبت ۰۲: انتقال "محمدعلی میرزا" پادشاه مخلوع قاجار به روسیه (۱۲۸۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از شـکست قوای محمـدعلی شـاه قاجـار از مشـروطه طلبـان و فتـح تهران توسـط آزادی خواهان، محمـدعلی شاه قاجار به سفارت روس پناهنـده شـد. پس از مـذاکرات مفصَّل بین محمـدعلی شاه قاجار پادشاه مخلوع و هیئت مـدیره کمیسـیون عالی، متشـکل از نمایندگان مجلس و ... ، قرار بر این شد که شاهِ قاجار به همراه خانواده خود و همراهان، سفارت روس را به مقصد اروپا ترک کننـد. از ۲۵ تیرماه ۱۲۸۸ که محمـدعلی شاه به سـفارت روس پناهنـده شد تا این روز در حدود پنجاه و هفت روز طول کشـید، سرانجام شاه قاجار به همراه ۱۲۰ قزاق ایرانی، به خواری از ایران رانـده شـد. او به روسـیه رفت و در بندر اُدِسا در کنار دریای سـیاه، مسـکن گزید. طبق توافق و پیمان، قرار شد که دولت ایران، سالیانه، یکصد هزار تومان به محمدعلی میرزا و خـانواده وی پرداخت کنـد و در عـوض او هم املاـکش را به دولت واگـذار کرده، جـواهرات سـلطنتی را پس بدهـد. بـا عزل محمـدعلی شـاه قاجـار، احمـد میرزا به پادشـاهی قاجار رسـید، هرچنـد به دلیل این که دوازده ساله بود، تا سالیانی، قـدرت در دست نایب السـلطنه قرار داشت و اوضاع مملکت روز به روز بـدتر می شـد. دو سال پس از تبعیـد محمدعلی شاه، وی در سـر، سودای سلطنت کرد و با تعدادی از هوادارانش وارد ایران شد. ولی این عمل، تحقق نیافت و

از آن پس، مقرری او نیز قطع شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت عالم مجاهد مبارز آیت اللّه "سید محمود طالقانی" اولین امام جمعه تهران (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمود طالقانی در سال ۱۲۸۹ شمسی (۱۳۲۹ق) در طالقان دیده به جهان گشود. وی پس از فراگیری دروس مقدماتی در زادگاه خود، راهی قم گردید و پس از شرکت در درس خارج حضرات آیات: سید محمد حجت کوه کمره ای و سید محمدتقی خوانساری، از آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی، اجازه اجتهاد گرفت. مبارزات ایشان از زمان ورود به حوزه علمیه قم شروع شد. در سال ۱۳۱۸، برای اولین بار، خشم خویش به رژیم را با صدور یک اطلاعیه در رابطه با کشف حجاب ابراز کرد و در پی آن دستگیر و زندانی شد. پس از شهریور ۱۳۲۰، مبارزه را به طور رسمی آغاز کرد و پس از وقفه ای در این میان، به جرم پنهان کردن شهید نواب صفوی راهی زندان گردید. وی در سال های ۱۳۳۰ و ۱۳۳۱ بنا به پیشنهاد آیت اللّه بروجردی برای شرکت در تشریک مساعی بین مسلمین، به کشورهای مصر و اردن سفر کرد. آیت اللّه طالقانی با پیروی از امام خمینی(ره) در سال ۱۳۴۲ وارد مبارزه با رژیم گردید که در این راه چندین بار محکوم به زندان شد. او در طول دوران زندان،مرارت های فراوانی را تحمل کرد ولی در راه تحقق آرمان بلند خویش، لحظه ای از خود خستگی و تزلزل نشان نداد. آیت اللّه طالقانی در طی بیش از یازده سال زندان، همواره به عنوان الگوی مقاومت و پایداری مطرح بود و پس از هر بار آزادی، راه گذشته خود را در مسیر انقلاب اسلامی ادامه می داد. این عالم مجاهد، پس از

آزادی از زندان در سال ۱۳۵۷، نقش مهمی در برپایی راهپیمایی عظیم و پرشور تاسوعا و عاشورای آن سال داشت.

آیت اللّه طالقانی، پس از پیروزی انقلاب، به ریاست شورای انقلاب برگزیده شد و در انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی، به نمایندگی مردم تهران انتخاب گردید. این مبارز نستوه، در اوایل مرداد ۱۳۵۸، از سوی امام خمینی، به امامت جمعه مردم تهران منصوب شد و آخرین نماز جمعه ایشان در سالگرد کشتار خونین ۱۷ شهریور، در بهشت زهرا برگزار گردید. آیت اللّه طالقانی در کنار سال های متمادی مبارزه، از فعالیت های علمی غافل نگردید و آثار متعددی را به وجود آورد که تفسیر پرتوی از قرآن در ۶ جلد، پرتوی از نهج البلاغه، آزادی و استبداد، درسی از قرآن و درس وحدت، از آن جمله اند. سرانجام این عالم بزرگ و مبارز انقلابی در ۱۹ شهریور ۱۳۵۸ در ۶۹ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی باشکوه در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: استقرار اولین دولت مکتبی در جمهوری اسلامی به ریاست شهید "محمدعلی رجایی" (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

پس از استعفای دولت موقت به ریاست مهندس بازرگان به دلیل تسخیر لانه جاسوسی آمریکا توسط دانشجویان پیرو خط امام در تهران، اولین انتخابات ریاست جمهوری برگزار گردید و ابوالحسن بنی صدر توانست با تزویر و عوام فریبی و نشان دادن خود به عنوان پیرو انقلاب و امام به این مقام دست یابد. بر سر انتخاب نخست وزیر و مسؤول انتخاب کابینه تا مدت ها بحث و اختلاف وجود داشت تا این که با نظر مثبت حضرت امام و رأی اعتماد مجلس شورای اسلامی، شهید رجایی به نخست وزیری رسید و مأمور تشکیل کابینه گردید. وزرای کابینه

پس از اخـذ رأی اعتماد از مجلس، به عنوان اولین دولت مکتبی، کار خود را در نظام اسـلامی آغاز کردند. بنی صدر در برابر این انتخـاب، در ابتـدا بنـای مخالفت گـذاشت ولی وقتی احساس کرد در مقابل مجلس کاری از پیش نخواهـد بُرد، به ناچار با این انتخاب موافقت نمود. اما در هر فرصت ممکن، از تضـعیف شخصـیت شـهید رجایی در افکار عمومی خودداری نمی کرد. در برابر جسارت ها و اهانت های بنی صدر به عنوان رئیس جمهور، شـهید رجایی با توجه به حساسیت جوّ موجود، تمامی این تلخی هـا و اهانت ها را در کمال صبر و بردباری و متانت تحمل نمود و در مواقع لزوم، با ارایه اسـتدلال های محکم و منطقی، به ایرادات مکرر بنی صـدر پاسـخ می داد. در نهـایت، کارشـکنی هـای بنی صـدر و اختلاـف آفرینی هـای او، کار را به جایی رسانید که به بنابه توصـیه امام، مجلس شورای اسلامی مسأله عدم کفایت سیاسی او را به بحث گذاشت و با رأی مثبت به آن، بنی صـدر از ریاست جمهوری عزل گردیـد. پس از آن، انتخابات دوره دوم ریاست جمهوری برگزار شد که به انتخاب شـهید محمدعلی رجایی به این مقام انجامید.

مناسبت ۰۵: رحلت فقیه جلیل، آیت اللَّه "حاج شیخ ضیاءالدین آملی" (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه حاج شیخ ضیاءالدین آملی در سال ۱۲۸۳ش (۱۳۲۳ق) در خانواده علم و فضیلت و تقوا در شهر تهران دیده به جهان گشود. خـانواده ایشـان از عالمان معتبر به شـمار می آمدنـد و پـدر ایشان، آیت اللَّه محمـدتقی آملی، از فقها و فلاسـفه بزرگ زمان خود بود. آیت اللَّه ضیاءالدین آملی از کودکی به همراه پدر راهی نجف اشرف شد و پس از طی

دروس مقدمات و سطح در محفل درس خارج حضرات آیات: میرزامحمد حسین نایینی، سیدابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاءالدین عراقی، میرزا ابوالحسن مشکینی و شیخ محمدکاظم شیرازی جای گرفت. ایشان دارای استعداد وافری بود و تحصیلات خود را به نیکوترین وجه به پایان رساند به طوری که پیش از سی سالگی به درجه اجتهاد نائل آمد. آیت اللّه آملی در این هنگام به دامادی آیت اللّه سید حسین طباطبایی قمی، از علمای بزرگ زمان، درآمد و از آن پس حلقه درس خود را در تهران و آمل تشکیل داد. ایشان سال های دراز به نمایندگی از آیت اللّه سید محسن حکیم و آیت اللّه سید حسین بروجردی در کشور مصر به سر برد تا به نشر معارف اهل بیت و حمایت از حوزه تشیع پرداخت. وی در مصر رهبری و زعامت شیعیان آن سامان را برعهده داشت و کرسی تدریس فقه جعفری در دانشگاه الازهر مصر را تاسیس کرد. آیت اللّه ضیاءالدین آملی در سال های بعد به دلیل دشمنی حکومت وقت با شیعیان، به تهران بازگشت و به ادامه فعالیت های مذهبی و دینی خود پرداخت. این عالم وارسته، زهد و بی توجهی به زخارف دنیوی را سرلوحه اعمال خود قرار داده بود و به قرآن و احادیث اهل بیت(ع) عشق می ورزید. به طوری که در پنجاه سالگی تصمیم به حفظ قرآن گرفت و پس از مدتی، این کتاب آسمانی را از حفظ نمود.

آیت اللّه ضیاءالدین آملی سرانجام در نوزدهم شهریور ۱۳۶۱ش برابر با بیست و یکم ذی قعده ۱۴۰۲ق در ۷۸ سالگی در تهران درگذشت و در جوار حرم مطهر امام رضا(ع) در مشهد

به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: تشکیل انجمن بازیگران سینمای ایران (۱۳۷۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: اعلام شهادت خبرنگار و دیپلمات های ایرانی در مزار شریف پس از گذشت یک ماه (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از تسخیر شهر کابل توسط قوای طالبان و عقب نشینی نیروهای دولت اسلامی افغانستان، سفارت ایران از کابل به مزار شریف منتقل شده و کارمندان سفارت ایران در آن شهر به امور دیپلماتیک خود مشغول گردیدند. با حمله نیروهای افراطی گروه طالبان و اشغال مزار شریف، سفارت ایران در این شهر مورد هجوم وحشیانه این گروه قرار گرفت و بدون توجه به مصونیت سیاسی و قوانین بین المللی، نُه دیپلمات ایرانی و خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی را به شهادت رساندند. با این حال، گروه طالبان از پخش خبر شهادت این افراد امتناع می نمود تا اینکه پس از ۳۳ روز، شهادت دیپلمات ها و خبرنگار ایرانی را اعلام کردند.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: شهادت عالم مجاهد آیت اللَّه "سیداسداللَّه مدنی" دومین شهید محراب در تبریز (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سیداسداللَّه مدنی در سال ۱۲۹۲ ش (۱۳۲۳ق) در روستایی در آذرشهر آذربایجان شرقی چشم به جهان گشود و در سنین جوانی برای تحصیل علوم دینی به قم عزیمت نمود. وی پس از گذراندن دروس مقدماتی و سطح، در حدود چهار سال به تحصیل دروس فقه و اصول در محضر حضرت امام خمینی(ره) مشغول شد. سپس راهی نجف اشرف گردید و در جلسات درس حضرات آیات: سیدابوالحسن اصفهانی، سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم و سید ابوالقاسم خویی شرکت نمود. آیت اللَّه مدنی، سال ها پیش از ورود به عرصه مبارزات سیاسی، در مقابل افکار ضددینی کسروی مقابله کرده بود و با شهید نواب صفوی همکاری داشت. با آغاز قیام مردمی ایران به رهبری حضرت امام خمینی(ره) و تبعید آن حضرت به نجف اشرف، آیت اللَّه مدنی در کنار استاد و رهبر خود قرار گرفت و در ایام سفر به ایران، ضمن

نام بردن از حضرت امام، رسالت و وظایف مردم مسلمان را در برابر رژیم پهلوی بیان می کرد. آیت اللّه مدنی در سال ۱۳۵۰ به فرمان امام جهت تدریس علوم دینی به خرم آباد رفت و در آنجا حوزه علمیه تأسیس نمود. چندی بعد بر اثر فعالیت هایی که علیه رژیم ستم شاهی داشت به مدت بیش از سه سال به شهرهای مختلف تبعید شد و با اوج گیری انقلاب اسلامی، از تبعید به قم بازگشت. این روحانی مبارز، پس از پیروزی انقلاب به دعوت مردم همدان، راهی این شهر گردید و از طرف مردم این استان به مجلس خبرگان قانون اساسی راه یافت.

آیت اللّه مدنی پس از شهادت آیت اللّه قاضی طباطبایی، نخستین امام جمعه تبریز، از سوی امام خمینی(ره) به عنوان نماینده ولی فقیه و امام جمعه تبریز انتخاب شد و در این سنگر به پاسداری و حراست از آرمان های انقلاب اسلامی همت گماشت. این مجاهد نستوه سرانجام در بیستم شهریور ۱۳۶۰ ش برابر دوازدهم ذی قعده ۱۴۰۱ ق در ۶۸ سالگی در همین سنگر پس از اقامه نماز در محراب نماز جمعه تبریز توسط منافقین به شهادت رسید. و پس از تشییعی با شکوه در تبریز و قم، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عملیات کوچک انصار در هورالعظیم توسط سپاه پاسداران (۱۳۶۵ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: افتتاح بزرگترین طرح آبرسانی خاورمیانه در تبریز (۱۳۷۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: ارتحال آیت اللّه "سیدعباس خاتم یزدی" استاد برجسته حوزه علمیه قم (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعباس خاتم یزدی در سال ۱۳۰۹ ش (۱۳۴۹ ق) در یزد متولد شد. وی پس از اتمام مقدمات و سطح در زادگاه خود، در سال ۱۳۳۴ ش راهی قم گردید و در درس خارج آیات عظام: سید محمد محقق داماد، سید محمدرضا گلپایگانی، محمد علی اراکی و حضرت امام خمینی(ره) شرکت نمود. آیت اللّه خاتم در سال ۱۳۳۹ ش وارد حوزه نجف اشرف شد و در اقامت ۱۸ ساله خود در آن شهر، از محضر درس حضرات آیات: سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی و حضرت امام و به ویژه از درس آیت اللّه خویی بهره های وافری برد تا به مقام عالی اجتهاد دست یافت. ایشان همچنین در نجف به عضویت شورای استفتاء امام خمینی درآمد و به نمایندگی و وکالت معظمٌ له به حج مشرف شد. آیت اللّه خاتم یزدی علاوه بر تدریس سطوح در نجف، پس از ورود به قم، مشغول تدریس درس خارج فقه و اصول گردید و شاگردان فاضلی تربیت نمود. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی عضو دفتر استفتاء امام، دبیر شورای سیاست گذاری ائمه جمعه و نماینده مردم استان یزد در مجلس خبرگان از دوره اول بود. این عالم ربانی سرانجام در بیستم شهریور ۱۳۸۰ ش برابر با ۲۲ جمادی الثانی ۱۴۲۲ ق در ۷۱ سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییعی شکوهمند، در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: حمله به برج های دوقلوی تجارت جهانی در نیویورک (۱۳۸۰ ش / ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱م)

شرح مناسبت:

در بامداد روز سه شنبه بیستم شهریور ۱۳۸۰ ش برابر با یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی، چندین هواپیمای مسافربری خطوط هوایی آمریکا توسط چند تن از اعضای گروهک های تروریستی ربوده شد. دقایقی

بعد در ساعت ۸/۴۵ دقیقه و ۹ بامداد، ۲ فروند از این هواپیماها به ساختمان های عظیم تجارت جهانی در نیویورک کوبانده شدند. با این حمله تروریستی، نخستین رویداد بزرگ هزاره سوم میلادی رقم خورد و ساعاتی بعد، این ساختمان ها، در فضایی دهشتناک فرو ریخت. همزمان با حمله به برج های دوقلو در نیویورک، هواپیمای دیگر ربوده شده، به ساختمان مرکزی وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) در واشنگتن برخورد کرد و خساراتی به بار آورد. همچنین هواپیمای چهارم در ایالت ویرجینیا سقوط کرد. در این واقعه هزاران نفر جان خود را از دست داده و خسارات سنگینی به کشور آمریکا وارد آمد. واکنش های گوناگون جهانی درباره این حادثه ابراز شد که دگرگونی رویکرد ایالات متحده آمریکا در عرصه سیاست خارجی و جهانی آن کشور، یورش همه جانبه به پناهگاه های گروه القاعده در افغانستان و سرنگونی رژیم طالبان از آن جمله اند. هرچند دولت آمریکا، مسبّبان اصلی این حادثه را گروه القاعده و طالبان می دانست، با این حال علی رغم بمباران متعدد افغانستان و حضور نیروهای نظامی آمریکا در افغانستان، موفق به دستگیری رهبرانِ اصلی آن گروه نشدند.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: شهادت روحانی مبارز و مجاهد مشروطه خواه "شیخ محمد خیابانی" (۱۲۹۹ش)

شرح مناسبت:

روحانی مجاهد، شیخ محمد خیابانی در سال ۱۲۵۹ ش (۱۲۹۷ ق) در خامنه در نزدیکی تبریز متولد شد. وی پس از فراگیری علوم مقدماتی، از محضر حضرات آیات سید ابوالحسن انگجی و میرزا عبدالعلی، فقه و اصول و هیئت و نجوم را آموخت و پس از مدتی به تدریس پرداخت. زندگی شیخ محمد خیابانی پس از پیروزی مشروطه در سال ۱۲۸۵ ش، با تأسیس انجمن ایالتی در تبریز، وارد مرحله تازه ای گردید و

در جریان محاصره تبریز، در دفاع از شهر نقش مهمی ایفا کرد. در زمان خیابانی اوضاع جهان اسلام و به ویژه ایران، به خاطر دخالت های بیگانگان از جمله روسیه، انگلیس و آلمان، بسیار آشفته و تأسف انگیز بود. پس از خلع محمدعلی شاه از سلطنت، خیابانی در سی سالگی به عنوان نماینده مردم تبریز راهی مجلس شورای ملی گردید. او با اولتیماتوم روسیه در مجلس دوم مخالفت کرد و همچنین با قرارداد استعماری وثوق الدوله با دولت انگلستان (قرارداد ۱۹۱۹) نیز به مبارزه برخاست. شیخ محمد خیابانی، از آنجا که حکومت مرکزی را ضعیف و وابسته می دید، ایجاد یک تحول اساسی در سیستم حکومت ایران و احیای آزادی را گام نخست برای خانه تکانی ایران و بیرون راندن اشغالگران خارجی می دانست. ولی برداشتن گام اول را از طریق مذاکره سیاسی امکانپذیر نمی شمرد و تنها راه را در قیام و مقاومت دلیرانه در برابر استبداد و دخالت خارجی می دانست. از این رو، بعد از قبول قرارداد ۱۹۱۹ م از سوی دولت ایران، در تبریز دست به قیام زد. وی در جریان این قیام که از ۱۷ فروردین ۱۲۹۹ شمسی، آغاز شد، نهادهای دولتی تبریز را به تصرف خود درآورد و شهر را از دست دولتیان خارج ساخت.

قیام پیروزمندانه مردم تبریز به رهبری شیخ محمد خیابانی، بیش از پنج ماه ادامه داشت اما به دلیل خیانت کسانی که قول همکاری داده بودند، کم بودن نیروها و حضور قوای قزاقخانه در کنار شهر تبریز و همکاری آن ها با حکومت مرکزی، این قیام به شکست منجر شد. سرانجام با ورود نیروهای دولتی، قزاقان

به فرمان مُخبرالسلطنه فرستاده ویژه مشیرالدوله، صدراعظم وقت، شیخ محمد خیابانی را در ۲۱ شهریور ۱۲۹۹ برابر با ۲۹ ذی حجه ۱۳۳۸ق در چهل سالگی به شهادت رساندند و او را در گورستان سید حمزه تبریز به خاک سپردند. بعدها، آن گورستان به مدرسه تبدیل شد و پس از ویرانی مدرسه، مقبره خیابانی هم از بین رفت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "اقبال یغمایی" نویسنده معاصر (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

اقبال یغمایی، روزنامه نگار، نویسنده، مترجم و مصحح در سال ۱۲۹۵ ش در یکی از روستاهای خور و بیابانک در استان اصفهان به دنیا آمد. وی برادر حبیب یغمایی، صاحب مجله یغما بود. اقبال پس از اتمام تحصیلات مقدماتی به تهران آمد و وارد دارالفنون گردید. او سپس وارد دانشسرای مقدماتی شد و بعدها در وزارت فرهنگ و هنر مشغول خدمت گردید. اقبال در سال ۱۳۲۷ ش در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران به مدت سه سال به تدریس پرداخت. وی مدتی سرپرست مجله آموزش و پرورش را بر عهده گرفت و پس از چندی، خود مستقلاً اقدام به نشر مجله دانش آموز نمود. طُرفه ها، داستان پیامبران و شهید راه آزادی، تصحیح ابومسلم نامه و ترجمه تشبیهات شاعرانه از جمله آثار یغمایی می باشند. حبیب یغمایی سرانجام در ۲۱ شهریور ۱۳۷۶ در هشتاد و یک سالگی در تهران درگذشت و در قطعه هنرمندانِ بهشت زهرا مدفون شد.

مناسبت ۰۳: رحلت استاد اخلاق آیت اللّه "علی احمدی میانِجی" نماینده مجلس خبرگان رهبری (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه علی احمدی میانِجی در سال ۱۳۰۵ ش (۱۳۴۵ق) در یکی از روستاهای شهرستان میانه در آذربایجان شرقی و در خانواده ای اهل علم و دیانت به دنیا آمد. وی پس از پشت سر گذاشتن مقدمات و سطوح در زادگاهش و تبریز، راهی حوزه علمیه قم شد و از محضر حضرات آیات: سید حسین بروجردی، سیدمحمد محقق داماد و سید محمد رضا گلپایگانی استفاده نمود. آیت اللّه میانِجی همچنین با شرکت در درس فلسفه و تفسیر علامه طباطبایی، بنیه علمی خویش را استوار ساخت. وی همزمان با تحصیل و نیز تدریس، جلسات بحث پیرامون مسائل فقهی، حدیثی، کلامی، تفسیری و تاریخی تشکیل داد که این

جلسات بیش از پنجاه سال به طول انجامید. آیت اللّه احمدی میانِجی با آغاز نهضت اسلامی مردم به رهبری امام خمینی(ره)، به کاروان انقلاب پیوسته و در این راه متحمل سختی های متعددی شد. ایشان از جمله افراد مؤثری بود که به همراه دیگر استادان حوزه علمیه، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم را تاسیس کرد و نامش در ذیل تمام اعلامیه های جامعه مدرسین علیه رژیم ستم شاهی به چشم می خورد. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز همواره در سنگر خدمت حضور داشت و سه مرتبه به عنوان نماینده مردم استان آذربایجان شرقی، به نمایندگی مجلس خبرگان رهبری برگزیده شد. آیت اللّه احمدی میانِجی سرانجام پس از عمری مجاهدت و تزکیه نفس و نیز فعالیت های مذهبی و سیاسی در ۲۱ شهریور ۱۳۷۹ ش برابر با ۱۲ جمادی الثانی ۱۴۲۱ق در ۷۴ سالگی در قم دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی باشکوه، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: روز سینما

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: شهادت فقیه امامی آیت اللّه "حاج میرزا ابراهیم خویی" (۱۲۸۶ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج میرزا ابراهیم بن حسین خویی معروف به علامه خویی در حدود سال ۱۲۱۰ش (۱۲۴۷ق) در شهر خوی به دنیا آمد. وی پس از طی مقدمات و سطوح، راهی حوزه علمیه نجف اشرف شد و در محضر عالمانی همچون شیخ مرتضی انصاری و سیدحسین کوه کمره ای، به مدارج والایی در علم دست یافت. علامه خویی همچنین از استادان نام آوری همچون شیخ محمدحسین کاظمی و شیخ مهدی نجفی کاشف الغطا، روایت می کرد. او دارای جود و بخشش و علوّ طبع و مناعت نفس و انفاق فی سبیل اللّه بود و ثروت قابل توجهی که از پدرانش به او رسیده بود در راه خدا انفاق کرد. از این عالم ربانی آثار متعددی بر جای مانده که حاشیه بر رسائل شیخ انصاری، شرح نهج البلاغه موسوم به الدُّرَّةُ النّجفیه و شرح چهل حدیث از آن جمله است. علامه خویی در زمان خود، به عنوان مجتهد بزرگ شهر، مورد احترام فوق العاده مردم بود و افراد در مسائل گوناگون به ایشان رجوع می کردند. حاج میرزا ابراهیم خویی سرانجام در بیست و دوم شهریور ۱۲۸۶ش برابر با ششم شعبان ۱۳۲۵ق در جریان مربوط به حوادث مشروطه در هفتاد و شش سالگی در خوی به شهادت رسید و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: پیوستن ایران به اعلامیه ملل متحد (۱۳۲۲ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "مهدی قلی هدایت" معروف به "مُخبرالسَّلطنه" نخست وزیر دوران پهلوی (۱۳۳۴ ش)

شرح مناسبت:

مهدی قلی هدایت معروف به مُخبر السَّلطنه در سال ۱۲۴۳ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از اتمام دورس خود در دارالفنون، به ریاست گمرک و پست آذربایجان رسید و پس از مدتی به عنوان مترجم آلمانی در دربار مظفرالدین شاه مشغول به کار گردید. مهدیقلی پس از صدور فرمان مشروطه به وزارت علوم رسید و پس از حضور در چند کابینه و سپس به توپ بستن مجلس، به اروپا گریخت. وی وقتی پس از عزل محمد علی شاه به ایران آمد به حکومت آذربایجان فرستاده شد ولی بر اثر مخالفت با ستارخان و باقرخان، بار دیگر به اروپا فراری شد. مهدیقلی هنگامی که به ایران بازگشت پُست های متعددی را بر عهده گرفت که ولایت آذربایجان یکی از آن ها بود و شهادت شیخ محمد خیابانی و چند قیام محلّی دیگر در آن زمان اتفاق افتاد. وی پس از کودتای سید ضیاءالدین طباطبایی، بارها به وزارت های مختلف دست یافت و سپس به ریاست دیوان عالی کشور رسید. در خرداد ۱۳۰۶ که مستوفی الممالک از ریاست دولت کناره گیری کرد، قرعه فال به نام مخبرالسلطنه هدایت افتاد و او به صدراعظمی دست یازید. در دوران نزدیک به شش سال و نیم نخست وزیری مخبرالسَّلطنه، پایه های دیکتاتوری رضاخان پهلوی استوار شد و پس از مدتی، وی همچون غلام حلقه به گوشی بود که فقط دستورات شاه را بدون چون و چرا اجرا می کرد. سرانجام دوران او سپری شد و در شهریور ۱۳۱۲ از کار بر کنار گردید. به این ترتیب پرونده سیاسی و اداری

حاج مهدیقلی هدایت که در دوران پنج پادشاه، مصدر مشاغلی بود بسته شد و از آن پس کاری به وی ارجاع نگردید. سرانجام وی در ۲۲ شهریور ۱۳۳۴ش در ۹۱ سالگی درگذشت.

مهدیقلی هدایت نزدیک به پنجاه سال در صحنه سیاسی ایران بازیگری کرد و علاوه بر کسب صدارت عظمی، به چهارده بار وزارت، چهار بار استانداری، یک بار ریاست دیوان عالی کشور و نیز نمایندگی مردم تهران در مجلس نیز دست یافت.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: تشکیل سازمان کشورهای صادر کننده نفت موسوم به "اوپک" در بغداد (۱۳۳۹ ش)

شرح مناسبت:

با اکتشاف نفت، عملیات کشف، استخراج، توزیع و فروش این ماده مهم، در دست کمپانی های بزرگ غربی قرار گرفت و آنان بهای نفت را به میل خود تعیین کرده، منافع و مصالح تولیدکنندگان را نادیده می گرفتند. تا این که در اواسط تابستان ۱۳۳۹ ش، خریداران نفت، قیمت این ماده را کاهش دادند. یک ماه پس از این کاهش یک جانبه، نمایندگان پنج کشور صادرکننده نفت شامل: ایران، عراق، عربستان، کویت و ونزوئلا ـ در بغداد گرد هم آمدند و برای حفظ منافع خود در برابر اقدامات خودسرانه شرکت های نفتی، سازمانی به نام "سازمان کشورهای صادرکننده نفت" موسوم به اوپک، به وجود آوردند. هماهنگی و یکنواخت ساختن سیاست کشورهای عضو و تعیین بهترین روش به منظور حفظ منافع کشورهای مزبور، تثبیت قیمت نفت خام در بازارهای جهانی با ایجاد راه ها و وسایل لازم و جلوگیری از تغییرات غیرمعقول و زیان آور قیمت ها و اداره سازمان بر اساس تساوی کشورهای عضو و ... از جمله اهداف تأسیس اوپک عنوان گردید. این سازمان در ابتدا در برابر شرکت های جهانی نفتی کاری از پیش نمی بُرد ولی با پیوستن تدریجی کشورهای

صادرکننده دیگر نفت از قبیل الجزایر، لیبی، نیجریه، قطر، امارات متحده عربی، اندونزی، اکوادور و گابن به اوپک، این سازمان به تدریج قدرت بیشتری یافت و ابتکار عمل را در دهه ۱۳۵۰ ش از دست کمپانی های غربی گرفت.

مناسبت ۰۲: درگذشت آیت اللّه "شیخ عبدالکریم زنجانی" از علمای برجسته ایرانی مقیم نجف (۱۳۴۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ عبدالکریم زنجانی، در حدود سال ۱۲۶۴ ش (۱۳۰۳ ق) در یکی از روستاهای اطراف زنجان، به دنیا آمد. وی فقه، اصول، علوم ریاضی، فلسفه و الهیات را در زنجان آموخت و پس از آن در تهران به تکمیل تحصیلات فلسفی پرداخت. آیت اللّه زنجانی در ۲۳ سالگی راهی نجف اشرف شد و در آن جا به تحصیلات عالی خود ادامه داد و سپس به تدریس و تألیف مشغول گردید. این عالم دینی در فلسفه، فقه، اصول، تفسیر، کلام و سایر علوم اسلامی، متجاوز از هفتاد اثر تألیفی دارد که تعدادی از آن ها عبارتند از: ذخیرةُ الصّالحین، وسیلَةُ النجاه و الوحی و الالهام. آیت اللّه زنجانی در اثر مسافرت های فراوان به ممالک اسلامی و ملاقات و گفتگو با علما دارای مقامی عالی و شامخ بود. این عالم ربانی سرانجام در ۲۳ شهریور ۱۳۴۷ ش برابر با ۲۰ جمادی الثانی ۱۳۸۸ ق، در ۸۰ سالگی بدورد حیات گفت و به لقاء اللّه رسید.

مناسبت ۰۳: تجمع سوگواران شهدای ۱۷ شهریور در بهشت زهرا و تظاهرات آنان علیه رژیم پهلوی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

به دعوت جامعه روحانیت مبارز تهران، مراسم شب هفت شهدای هفدهم شهریور، در بهشت زهرا و با حضور ده ها هزار نفر از مردم انقلابی برپا شد. رژیم که سعی داشت از حضور مردم در بهشت زهرا جلوگیری نماید، موفق نشد و مردم، علی رغم برقراری حکومت نظامی در تهران و تلاش گسترده ماموران حکومتی، وارد بهشت زهرا شدند. مردم در این مراسم چنین شعار می دادند: ایران میهن ماست، خمینی رهبر ماست.

مناسبت ۰۴: افتتاح خانه عکاسان ایران (۱۳۷۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد "مرتضی راوندی" پژوهشگر و مورخ نامی معاصر (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد مرتضی راوندی در سال ۱۲۹۲ ش در تهران چشم به جهان گشود و پس از پایان تحصیلات، در رشته قضایی دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد. وی پس از عهده دار شدن کارهای گوناگون به دلیل داشتن حسِّ میهن دوستی و دلبستگی به تاریخ این مرز و بوم و مشتاقی اش به سنت ها و آداب زندگی مردمان این دیار، به پژوهش درباره تاریخ ایران و نقش سیاسی و

اجتماعی مردم پرداخت. از این رو عمری طولانی بر سر پژوهش و تحقیق نهاد و آثار قلمی فراوانی از خود به یادگار گذاشت که تاریخ اجتماعی ایران در ۱۰ جلد، تفسیر قانون اساسی، اقتصاد بشری و سیر قانون و دادگستری در ایران از آن جمله اند. استاد راوندی اعتقاد راسخ به مذهب و آیین تشیع داشت و با معانی و مفاهیم قرآنی انس و الفت زیادی از خود نشان می داد و در مجلدات مختلف تاریخ اجتماعی ایران، برخی از این مفاهیم را منعکس کرده است. سرانجام این استاد توانا و پژوهشگر معاصر در ۲۳ شهریور ۱۳۷۸ ش در ۸۶ سالگی چشم از جهان فروبست و در قطعه فرهیختگان بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: رحلت فیلسوف کبیر و عالم نامدار شیعه، حکیم "جهانگیرخان قشقایی" (۱۲۸۹ ش)

شرح مناسبت:

حکیم جهانگیر خان قشقایی در سال ۱۲۰۸ ش (۱۲۴۳ ق) در یکی از روستاهای اطراف شهرضا به دنیا آمد. وی در ابتدا مختصری درس خواند و علاوه بر در پیش گرفتن شاهنامه خوانی، در نواختن تار استادی داشت. جهانگیرخان که در چهل سالگی برای تکمیل هنر نوازندگی به اصفهان رفت، ناگهان شوق فراگیری دانش در او بیدار شد و از زندگی ایلی دست کشیده، در مدرسه صدر اصفهان به

فراگیری علوم دینی روی آورد. او در محضـر اسـتادانی همچون محمـدرضا صـهبای قمشـه ای، ملاحسـینعلی تویسـرکانی، ملاعبـدالجواد حکیم خراسانی و شـیخ محمد حسـین نجفی و ... به شاگردی نشـست و دیری نگذشت که در حکمت، فلسـفه، فقه، طب، ریاضی و نجوم و ... به استادی رسید و در عرفان و اخلاق از سرآمدان روزگار خویش گردید. حکیم جهانگیرخان از آن پس به تـدریس مشـغول شـد و در طول چهـل سـال شـاگردان بسـیاری از قبیـل حضـرات آیـات: سـید حسـین طباطبـایی بروجردی، آقاضـیاءالدین عراقی، سـید ابوالحسن اصـفهانی، محمـد علی شاه آبادی، سـید حسن مدرس، حاج آقا رحیم ارباب، علامه محمد حسـین فاضل تونی، سـید محمد کاظم عصار و ده ها حکیم و عالم فرزانه دیگر از محضـرش کسب فیض کردند. جهانگیرخـان دانشـمندی بود که هم از علم و هم از اخلاـق برخوردار بود. سراسـر زنـدگی خود را در تجرد و قناعت زیست و هرگز جامه ایلی را به جز در هنگام نماز از تن خویش بیرون نکرد. سـرانجام این حکیم وارسته و عارف و فیلسوف در بیست و چهارم شهریور ۱۲۸۹ ش برابر با سیزدهم رمضان ۱۳۲۸ ق در ۸۳ سالگی رخ در نقاب خاک کشـید و در قبرستان تخت فولاد اصفهان مدفون شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت استاد "حبیب اللّه نجومی" ستاره شناس معاصر و ناشر سالنمای ایران (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

حبیب اللّه نجومی در سـال ۱۲۸۷، در شـیراز و در خانواده ای به دنیا آمـد که از طرف پـدر، بیشتر از مشاهیر علم هیئت و نجوم بودند که تقریباً طی سه نسل به اسـتخراج و چاپ تقویم همت گماشته اند. حبیب اللّه نجومی، خود، از نه سالگی رموز نجوم را از پدر آموخت و در هجده سالگی به استخراج و محاسبه تقویم

پرداخت. پس از درگذشت پدر، نجومی این کار را به تنهایی پی گرفت و در ۱۳۱۲ ش نخستین تقویم خود را انتشار داد. استاد حبیب اللّه نجومی، ناشر سالنمای ایران، سرانجام در ۲۴ شهریور ۱۳۶۶ در هفتاد و دو سالگی دار فانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۳: افتتاح فرستنده رادیویی ۱۰۰ کیلو واتی ایلام (۱۳۷۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت دکتر "عبدالحسین زرین کوب" استاد بنام ادبیات پارسی (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

دکتر عبدالحسین زرین کوب، پژوهشگر برجسته ادبیات و تاریخ، در سال ۱۳۰۱ ش در بروجرد به دنیا آمد. وی پس از پشت سرگذاشتن تحصیلات ابتدایی و دبیرستان، به خدمت معارف و فرهنگ درآمد و در سال ۱۳۲۷ ش، با کسب عنوان رتبه اول موفق به دریافت لیسانس و سپس فوق لیسانس و دکترا گردید. وی در این دوران از محضر استادانی نظیر محمدتقی بهار، عباس اقبال آشتیانی، احمد بهمنیار و بدیع الزّمان فروزان فر استفاده برد و در خارج از دانشگاه، مدتی چند در خدمت آیت اللّه ابوالحسن شعرانی با مباحث حکمت و فلسفه آشنایی کامل یافت. استاد زرین کوب در سال ۱۳۳۰ ش، در کنار عده ای از دانشمندان و استادان برای مشارکت در طرح ترجمه مقالات دایره المعارف بزرگ اسلامی دعوت شد و همکاری شایانی نمود. وی سالیان متمادی در دانشگاه تهران تدریس نمود و مدتی مدیریت گروه ادبیات فارسی این دانشگاه را برعهده داشت. زمینه اصلی پژوهش استاد، مطالعه در تاریخ و فرهنگ اسلامی و نقد ادبی است. ایشان با تبحر در زبان فارسی و تسلط بر زبان و ادبیات عرب و آشنایی با چند زبان اروپایی و مشخصاً انگلیسی و فرانسوی، آثار پرارزشی از خود به یادگار گذاشت که تألیف فلسفه شعر، نقد ادبی در ۲ جلد، شعر بی دروغ، از کوچه رندان و نیز ترجمه ادبیات فرانسه در قرون وسطی، متافیزیک و فن شعر و ... از آن جمله اند. مجموعه تألیفات و پژوهش های استاد زرین کوب که بیش از پنجاه اثر می باشند نشان می دهد که او زندگانی علمی خود

را در میان تاریخ و ادبیات و فلسفه تقسیم کرده و در واقع پیوندی بین این رشته ها برقرار ساخته است.

استاد زرین کوب که عضو شورای مشاوران عالی کتابخانه ملی و عضو شورای عالی علمی مرکز دایره المعارف بزرگ اسلامی بود و ماه های آخر عمر خویش را در تدوین آثار درباره زندگی و اندیشه های عطار و سعدی سپری می کرد، سرانجام در ۲۴ شهریور ۱۳۷۸ ش در ۷۷ سالگی بدرود حیات گفت و در قطعه فرهیختگانِ بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس شورای ملی در ایران (۱۲۸۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از صدور فرمان مشروطیت و تصمیم گیری درباره تأسیس مجلس شورای ملی، در روز ۲۵ شهریور ۱۲۸۵ش، دوره نخست انتخابات مجلس در تهران و سراسر کشور برگزار شد. انتخاب چنین روزی که با ۲۷ رجب ۱۳۲۴ ق، سالروز مبعث پیامبر اسلام(ص) همزمان بود، در جلسه روزهای گذشته اشراف و اعیان به تصویب رسیده بود. نمایندگان دروه اول بر اساس ماده نخست نظامنامه تدوین شده، نه بر اساس رأی مردم، که با رأی اصناف، شاهزادگان، علما، تجار و ملاّکین انتخاب می شدند. با این تصور که هر صنف و طبقه، بهتر از سایرین، نسبت به مشکلات خود، آگاه است. همچنین از تهران سی و دو نفر و از سایر شهرستان ها، به میزان جمعیت بین شش تا دوازده تن برگزیده شدند. حداکثر نمایندگان مجلس نیز برابر نظامنامه، دویست نفر بود.

مناسبت ۰۲: سقوط دیکتاتوری رضاخان میرپنج و آغاز سلطنت "محمدرضا پهلوی" با حمایت انگلیس (۱۳۲۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از تهاجم ارتش سرخ شوروی از شمال و ارتش انگلیس از غرب و جنوب به ایران و اشغال نظامی کشور در جریان جنگ جهانی دوم، رضاخان در ۲۵ شهریور ۱۳۲۰، پس از شانزده سال دیکتاتوری و استبداد مجبور به استعفا گردید و فرزندش محمدرضا پهلوی را به جانشینی خویش برگزید. در این حال، رضاخان میرپنج، با دزدیدن جواهرات سلطنتی متعلق به مردم ایران، با خانواده خود به اصفهان گریخته، از آنجا ابتدا تصمیم داشت به هندوستان یا ژاپن و سپس به شیلی رود، ولی در طی سفر به او اطلاع دادند که دولت انگلیس با رفتن او به هندوستان مخالف است. سرانجام رضاخان را با خفّت و خواری به جزیره "موریس" در اقیانوس هند و پس از مدتی به "ژوهانسبورگ" در آفریقای

جنوبی تبعید کردند. به گفته انگلیسی ها مهره ای را که خود آورده بودیم، خود نیز بردیم. پس از استعفای اجباری او از سلطنت، جلسه فوق العاده مجلس شورای ملی برگزار شد و محمدرضا به پادشاهی رسید. اشغالگران نیز که او را فردی خام، کم تجربه، ترسو و مطیع دیدند، با این تعهد که با متفقین همکاری کند، وی را تایید کردند.

مناسبت ۰۳: رحلت واعظ و خطیب شهیر "شیخ مرتضی انصاری قمی" (۱۳۵۳ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام مرتضی بن محمدحسین انصاری قمی، از نسل زکریابن آدم اشعری قمی، در سال ۱۲۸۴ش (۱۳۲۳ق) در قم به دنیا آمد و به فراگیری علوم اسلامی پرداخت. وی پس از آن از محضر آخوندملاعلی همدانی، سیدمحمدتقی خوانساری و میرزا محمد همدانی استفاده برد و مبانی علمی خویش را استوار ساخت. حجت الاسلام انصاری از آن پس به ترویج و نشر اسلام، مبارزه با فرقه های گمراه، اقامه جماعت و ترویج دین در قم و گرگان و نقاط دیگر ایران پرداخت و ده ها سال از عمر خود را در این راه صرف کرد. وی خطیبی توانا و سخنوری فصیح و بلیغ و از جمله وعاظ بود و به اهل بیت(ع) ارادت زیادی داشت. حجت الاسلام شیخ مرتضی انصاری، برای تبلیغ به بسیاری از نقاط ایران سفر کرد و با گروه های مخالف، مجادله و مباحثه می نمود. این خطیب و سخنور مسلمان سرانجام در بیست و پنجم شهریور ۱۳۵۳ش برابر با ۲۸ جمادی الاخر ۱۳۹۴ق در ۶۹ سالگی بدرود حیات گفت و در قبرستان شیخان قم نزدیک قبر زکریا بن آدم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: صدور اعلامیه روحانیان مبنی بر ادامه مبارزات تا درهم شکستن پایه های رژیم طاغوت (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

مبارزه روحانیان مبارز با رژیم پهلوی که تقریباً از سال ۱۳۴۲ش به صورت جدی آغاز شده بود، در دوران حکومت آموزگار وارد مرحله جدید شد، حرکتی که سراسر ایران را فرا گرفت. در این راستا، نخستین اعلامیه شدیداللحن و کوبنده روحانیون مبارز ایران بر ضد رژیم پهلوی در ۲۵ شهریور ۱۳۵۶ انتشار یافت. در این اعلامیه آمده بود: "روحانیون مبارز ایران به منظور درهم شکستن پایه های رژیم دیکتاتوری و برقراری عدالت اجتماعی و آزادی، تاسرحد رسیدن

به جامعه توحیدی، همراه و همگام با ملت مسلمان ایران، به مبارزه پیگیر و خستگی ناپذیر خود ادامه خواهند داد".

مناسبت ۰۵: وقوع زلزله شدید در طبس (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در غروب روز ۲۵ شهریور ۱۳۵۷، زلزله شدیدی شهرستان های جنوب استان خراسان را به لرزه درآورد. این زمین لرزه بیش از ۲۰۰۰۰ کشته و مجروح بر جای گذاشت. همچنین غیر از شهر طبس که با خاک یکسان شد، نزدیک به یکصد روستای بزرگ و کوچک به کلی از بین رفت و ۹۰ درصد ساکنان آن مجروح یا کشته شدند.

مناسبت ۰۶: درگذشت ادیب و نویسنده معاصر "سیدابوالقاسم انجوی شیرازی" (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

استاد سیدابوالقاسم انجوی شیرازی در سال ۱۳۰۰ ش در شیراز به دنیا آمد. پس از پایان تحصیلات به فعالیت های سیاسی روی آورد. بعدها با دولت مصدق همکاری داشت و پس از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲، همراه با رییس دولت زندانی شد. استاد انجوی شیرازی از سال ۱۳۲۷ به روزنامه نگاری روی آورد و بر اثر نگارش مقالات انتقادی دستگیر و تبعید گردید. وی از چهل سالگی به گردآوری اسناد و میراث فرهنگی مردم پرداخت و از آن پس وارد رادیو شد و "فرهنگ مردم" را در برنامه های رادیویی پی گیری کرد که حاصل این برنامه ها، چاپ ده جلد از این مجموعه است. همچنین تمثیل و مَثل، بازی های نمایشی و سفینه غزل از جمله آثار اوست. استاد انجوی شیرازی سرانجام در ۲۵ شهریور ۱۳۷۲ در ۷۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: اهداء نشان افتخار یونسکو به نهضت سوادآموزی (۱۳۷۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: آغاز دوره چهارم مشروطه، عصر سلطه آمریکا بر ایران (۱۳۲۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از سقوط رضاخان پهلوی در جریان جنگ جهانی دوم و ورود نیروهای متفق به ایران، محمد رضا پهلوی با حمایت متفقین بر اریکه سلطنت تکیه زد. از این زمان دوره سوم مشروطه که از ابتدای زمامداری خفقان بار و استبدادی رضاخان شکل گرفته بود پایان پذیرفت و دوره چهارم مشروطه آغاز شد. در این میان، سران متفقین در کنفرانس سه جانبه خود در آذرماه ۱۳۲۲ در تهران، برای تقسیم منافع استعماری خود در ایران به توافق رسیدند و کمک اقتصادی به ایران را برای چپاول بیشتر، تضمین نمودند. سال های بین ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۷ش را باید دوران رقابت استعمار کهن انگلیس با استعمار جدید آمریکا در

ایران دانست. این رقابت در جریان کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ به اوج خود رسید و از آن پس دوران دیگر مشروطه با دیکتاتوری سیاه شاه و سلطه کامل آمریکا آغاز گردید. مهم ترین حادثه در این دوران، ملی شدن صنعت نفت ایران در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ ش بود که در نهایت با شکاف بین جبهه سیاسی و مذهبی، قیام مردمی با شکست مواجه شد.

مناسبت ۰۲: الغاء یک جانبه قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر توسط "صدام حسین" رییس جمهور بعثی عراق (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

با سقوط محمدرضا شاه و پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، ستون نظامی ساختار امنیتی متمایل به غرب در منطقه فروپاشید، منطقه خلیج فارس با بحران خلأ قدرت طرفدار غرب مواجه گردید و موازنه قوا زیر سؤال رفت. پیروزی انقلاب اسلامی ایران، آثار عمیقی بر مناسبات کشورهای منطقه و قدرت های بزرگ صاحب نفوذ در آن بر جای گذاشت. در سطح بین المللی، انقلاب اسلامی، موازنه قوا به سود غرب در دهه های پس از جنگ دوم جهانی را برای اولین بار تغییر

داد و راه را برای ظهور و بروز نیروهای جدید در منطقه هموار ساخت. در این حال رقابت برسرِ کسب مقام ژاندارمی و جانشینی شاه را در بین کشورهای منطقه شدت بخشید و قدرت های جهان که منافع خود را در منطقه در خطر می دیدند، تصمیم به سرنگونی نظام نوپای اسلامی گرفتند. از این رو، با حمایت و تشویق رژیم بعث عراق، هدف خود را تعقیب می کردند. در این حال و در هنگامی که ایران درگیر مشکلات داخلی پس از انقلاب و حل این مسائل و نابسامانی های برجای مانده از رژیم گذشته بود، عراق از فرصت استفاده کرده، به طور مکرر، به تجاوز هوایی، زمینی و دریایی علیه ایران اقدام می نمود. گسترش این حملات در دوره های زمانی مختلف، این نتیجه را می رساند که عراق، برنامه ریزی دقیقی برای حمله به ایران داشته است. همچنین پس از چند ماه که از حملات پراکنده ارتش بعث عراق در مرزهای ایران می گذشت، در مجلس ملی عراق، جلسه اضطراری، تشکیل شد و صدام حسین دیکتاتور این کشور، قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر که مرزهای بین المللی را معین کرده بود ملغی اعلام کرد.

وی الغای این موافقت نامه را مطابق با سیستم شورای فرماندهی انقلاب عراق عنوان نمود و گستاخانه مسؤولیت قانونی این الغا را بر دوش جمهوری اسلامی ایران انداخت. براساس تصمیم شورای فرماندهی عراق که صدام حسین آن را اعلام نمود، اروندرود به طور کامل به عراق و اعراب تعلق پیدا می کرد. وی با الغای یکطرفه قرارداد ۱۹۷۵م، در حقیقت آغاز تجاوز نظامی رژیم بعثی را اعلام کرد تا مگر بتواند مطامع

و خواسته های جاه طلبانه خود را از طریق جنگی ظالمانه و ناخواسته بر مردم ایران تحمیل کند. او در حالی عنوان کرد که عراق هیچ گونه چشمداشتی به خاک ایران ندارد که در همان زمان چندین نقطه مرزی جمهوری اسلامی ایران را به تصرف درآورده بود. اعلام تصمیم شورای فرماندهی عراق منجر به جنگ تحمیلی در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ گردید که نود و چهار ماه به طول انجامید و حماسه ای جاودان از رشادت های ملت غیور ایران به نمایش گذاشت. در این جنگ ده ها کشور بیگانه، سیل کمک های مالی، تسلیحاتی و نیز نیروهای نظامی و تبلیغاتی خود را به عراق روانه کردند تا بتوانند ایرانِ اسلامی را به زانو درآورند. اما مقاومت سرسختانه ملت مسلمان ایران با رهبری حکیمانه حضرت امام خمینی(ره)، دشمنان را ناکام ساخت و بدون آن که جنگ به نتیجه دلخواه آنان برسد، در مرداد ۱۳۶۷ به پایان رسید.

مناسبت ۰۳: تشکیل نیروهای سه گانه در سپاه پاسداران به فرمان امام خمینی(ره) (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

تا سال ۱۳۶۴، اغلب عملیات های جنگ با همکاری و حضور ارتش و سپاه به طور مشترک انجام می شد. پس از مدتی، ضرورت جنگ ایجاب نمود تا سپاه به طور مستقل به اجرای عملیات بپردازد تا این که حکم حضرت امام خمینی(ره) در ۲۶ شهریور سال ۱۳۶۴ مبنی بر تشکیل سه نیروی زمینی، هوایی و دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، موجبات آن را فراهم آورد. با ابلاغ این فرمان، مسؤولین سپاه به گسترش سازمان رزمی و جذب ۱۵۰۰ گردان نیرو پرداختند. از آن زمان، پاسداران جان برکف سپاه، عملیات های مهم و موفقی در جنگ به انجام رساندند و ضمن وارد آوردن ضربات هولناک بر دشمن بعثی،

موفقیت های کم نظیری، نصیب جمهوری اسلامی ایران به ارمغان آوردند. در حال حاضر، تشکیلاتی منسجم و مقتدر از برادران سپاهی در زمین، هوا و دریا، در کران تا کران میهن اسلامی حضوری فعال و پرثمر دارند.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: انتشار پیام حضرت "امام خمینی" به مناسبت وقوع زلزله طبس (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از وقوع زلزله شدید طبس در ۲۵ شهریور ۱۳۵۷، رژیم پهلوی در اقدامی ریاکارانه، به این مناسبت عزای عمومی اعلام کرد. حضرت امام خمینی(ره) پس از این اقدام دستگاه، ضمن صدور پیامی از نجف و ارسال پیام تسلیت و همدردی برای بازماندگان حادثه، نقشه دربار را افشا نمودند. ایشان در مورد پیام عزای عمومی که از سوی رژیم پهلوی اعلام شده بود گفتند: آنهایی که هزاران نفر از بهترین فرزندان ما را]در روز ۱۷ شهریور ۱۳۵۷]بی رحمانه، قتل عام کرده اند، امروز برای انحراف اذهان، به تعزیه سرایی پرداختند و اشک تمساح برای زلزله زدگان می ریزند. حضرت امام همچنین در این پیام از همه مسلمینِ غیرتمند خواستند که مستقیماً به کمک زلزله زدگان بشتابند.

مناسبت ۰۲: ملاقات وزیر خارجه آمریکا با "صدام" چند روز قبل از حمله عراق به ایران (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تأیید تصمیم شورای فرماندهی عراق برای لغو قرارداد ۱۹۷۵ توسط مجمع ملی عراق (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عملیات کوچک شهید مدنی در غرب سوسنگرد توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (۱۳۶۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عملیات کوچک ظفر ۱ در استان دهوک عراق توسط سپاه (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

عملیات ظفر ۱ در تاریخ ۲۷ شهریور ۱۳۶۶ در عمق دویست کیلومتری خاک عراق در استان دهوک و سلیمانیه عراق با هدف انهدام مراکز نظامی رژیم بعثی عراق به اجرا درآمد. رزمندگان تحت امر قرارگاه رمضان، با حمله به شهرهای این منطقه، موفق به آزادسازی آن ها شده و نیروهای دشمن را منهدم ساختند. رزمندگان در ادامه، ۶۰ پایگاه دشمن را به آتش کشیدند و پس از آن، منطقه ای به وسعت ۳۰ کیلومتر مربع را تحت کنترل خود درآوردند. رزمندگان اسلام در شب دوم عملیات، مرحله دوم

حمله را با یورش به قرارگاه ها، پل ها و محل های استقرار دشمن در عمق ۲۰۰ کیلومتری خاک عراق آغاز کردند و ضربات سنگینی به دشمن وارد نمودند. در این حال نیروهای بعثی برای بازپس گیری مناطق از کف داده، با پشتیبانی تعداد زیادی تانک، هواپیما، هلی کوپتر و بهره گیری از نیروهای ویژه وارد عمل شدند که با مقابله شدید رزمندگان اسلام، تعداد زیادی کشته و زخمی و اسیر بر جای گذاشتند. در این عملیات علاوه بر انهدام ده ها دستگاه تانک و نفربر و تعدادی خورو و انواع سلاح سبک و نیمه سنگین و چندین انبار مهمات، تعداد هزار نفر از نیروهای دشمن کشته و زخمی و پانصد تن دیگر به اسارت قوای اسلام درآمدند.

مناسبت ۰۶: درگذشت شاعر معاصر، استاد "محمدحسین بهجت تبریزی" معروف به "شهریار" (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

سیدمحمدحسین بهجت تبریزی متخلص به شهریار در سال ۱۲۸۵ ش در خانواده ای اهل ادب در تبریز به دنیا آمد. ایام کودکی او با جنبش آزادی خواهان مشروطه به رهبری ستارخان و باقرخان همراه بود. وی در کودکی با قرآن و دیوان حافظ آشنا شد و پس

از تحصـیل مقدمات حوزوی، به تهران رفت و وارد مدرسه دارالفنون گردید. شـهریار سپس وارد مدرسه طب شد، ولی در پی یـک جریان عاطفی و پس از ۵ سال تحصـیل، بدون اخذ مدرک دکتری، تهران و دانشکده را ترک گفت و در خراسان وارد خدمت دولتی گردید. او در نیشابور به دیدار کمال الملک، نقاش مشـهور رفت و شـعری درباره وی سرود. شهریار از آن پس مـدتی در تهران سـکونت داشت و از سال ۱۳۱۹ ش در تبریز اقـامت گزیـد. وی همزمان با اوج گیری نهضت اسـلامی، با زبان شعر، انقلاب اسلامی را همراهی کرد. شهریار، به عنوان یکی از مشهورترین غزل سرایان معاصر، معروفِ خاص و عام است. او غزل های دلنشـینِ بسیاری سروده که یادگار نخستین عشق آتشین اوست. عشق عرفانی نیز در اشعار شهریار مقام والایی دارد و بر بیشتر شـعرهای او سایه افکنده است. کلیات اشـعار شهریار متجاوز از پانزده هزار بیت از قصیده و غزل و مثنوی و قطعه است که در سه مجلـد به چاپ رسـیده است. بسـیاری از خاطرات تلـخ و شـیرین از دوره های گوناگون زنـدگی، در اشـعار شـهریار منعکس است و بـا خوانـدن آن هـا می توان گوشه هـایی از زنـدگی شـاعر را از نظر گذرانـد. شـهریار بی گمـان در شـاعری، اسـتعدادی درخشان دارد که در سراسـر اشعار او، روحی حساس و شاعرانه، موج زنان بر بال تخیلی پوینده و آفریننده در پرواز است.

او به تجـدد و نوآوری در شـعر گرایش محسوسـی داشت و اشـعاری که برای نیمـا یوشـیج و به یـاد او سـروده، حکایت از این موضوع دارد. شهریار در سال ۱۳۶۷ در مراسم مجتمع

هنر و ادبیات دفاع مقدس به دریافت لوح دست خط زرین حضرت امام، دیپلم افتخار و سکه یادبود مجتمع به عنوان برگزیده شعر، نائل آمد. این شاعر شهیر سرانجام در بیست و هفتم شهریور ۱۳۶۷ش در سن ۸۲ سالگی در تهران درگذشت و در مقبرهالشعرای تبریز به خاک سپرده شد. برای پاسداشت مقام ادبی استاد محمدحسین شهریار و نکوداشت این شاعر پرآوازه، سالروز درگذشت وی برابر با بیست و هفتم شهریور، به عنوان روز شعر و ادب فارسی نامگذاری شده است.

مناسبت ۰۷: روز شعر و ادب فارسی (روز بزرگداشت استاد سیدمحمد حسین شهریار)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: امضای قرارداد شرکت ملی نفت ایران با کنسرسیوم بین المللی نفت (۱۳۳۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، محیطی که آمریکا و انگلیس انتظار آن را داشتند فراهم شده بود. از آن طرف، سپهبد زاهدی، عامل کودتا و نخست وزیر وقت نیز مهیا بود تا رسماً نظر غارتگران بین المللی را تأمین کند و حکومت خود و سلطنت شاه را مستحکم سازد. در این حال زاهدی برای جلب کمک های مالی آمریکا، تسلیم درخواست های ویرانگر کارتل های نفتی غرب شد و اصل ملی شدن صنعت نفت را زیر پا گذاشت. در نهایت قرارداد نفت ایران و کُنسرسیوم بین المللی نفت شامل ۵۱ ماده و دو ضمیمه مربوط به غرامت شرکت نفت انگلیسی و مالیات بردرآمد، توسط علی امینی و سهام السلطنه بیات به امضا رسید که در نتیجه آن، کنسرسیوم از جانب شرکت ملی نفت ایران به انجام امور اکتشاف، استخراج و پالایش می پرداخت. این کنسرسیوم بدون در نظر گرفتن نفع ملی کشور، منابع نفتی را به حلقوم اجانب ریخت و سهم ناچیزی از آن را به مملکت بازگرداند. در این میان آمریکا به عنوان کشوری که در جریان جنگ جهانی دوم کمترین خسارت را دیده بود، به گسترش سیطره نفوذ و سلطه خود پرداخت و این سهم را هم از مبارزات خونین ملت ایران در شعار ملی کردن صنایع نفت به دست آورد. این قرارداد سرانجام در ۲۹ مهر ۱۳۳۳ ش با ۱۱۳ رأی، موافق از ۱۲۰ رأی مأخوذه در مجلس دوره هجدهم تصویب شد و دوره سلطه کنسرسیوم بر نفت ایران آغاز شد. در این میان اعتراض و مخالفت مردم و بزرگانی همچون آیت اللّه سیدابوالقاسم

کاشانی راه به جایی نبرد و بیگانگان، سال ها به چپاول منابع عظیم خدادادی این مرز و بوم ادامه دادند.

مناسبت ۰۲: اظهار واکنش های گوناگون درباره توافق مصر و اسراییل در کمپ دیوید (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که هنوز چند ساعت از اعلام خبر توافق مصر و اسراییل نمی گذشت، وزیر خارجه مصر و نیز سفیر این کشور در آمریکا، به عنوان اعتراض به نتایج این کنفرانس، استعفا دادند. شوروی نتایج کنفرانس کمپ دیوید را محکوم کرد و آن را توطئه ای واقعی علیه مردم خاورمیانه و صلح دانست. فلسطینیان میانه رو، با احتیاط، از نتایج کنفرانس کمپ دیوید استقبال کردند. اما سایر فلسطینی ها، سادات را متهم کردند که به خاطر پس گرفتن اراضی مصری ها از اسراییل، بر سر منافع فلسطین، معامله کرده است. مردم فلسطین که از نتایج کنفرانس، به خشم آمده بودند، سوگند یاد کردند که نبرد علیه اسراییل را شدت خواهند بخشید. مردم لیبی در خیابان های طرابلس به تظاهرات پرداختند و در شعارهای خود، خواستار قتل سادات به اتهام معامله بر سِر آرمان اعراب در کنفرانس کمپ دیوید شدند.

مناسبت ۰۳: آزادی سوسنگرد پس از یک سال محاصره (۱۳۶۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت عالم مبارز و مجاهد آیت اللّه "محمد ابراهیم اعرافی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمد ابراهیم اعرافی در سال ۱۲۸۹ ش (۱۳۲۸ ق) در اطراف میبد در استان یزد در خانواده ای روحانی دیده به جهان گشود. وی پس از فراگیری مقدمات و سطح در زادگاه خود و مشهد، به شوق شاگردی در محضر آیت اللّه حاج شیخ عبدالکریم حائری راهی قم شد و در درس ایشان شرکت جُست. آیت اللّه اعرافی پس از طی مدارج بالای علمی از عالمان نامداری همچون حضرات آیات: شیخ عبدالکریم حائری، سید حسین بروجردی، سید ابوالحسن اصفهانی، سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم و امام خمینی اجازه اجتهاد، روایت و امور حسبیه دریافت نمود. وی پس از رحلت آیت اللّه حکیم، رسماً حضرت امام خمینی را به عنوان تنها مرجع تقلید معرفی نمود و با شروع انقلاب اسلامی ایران، همراه با آیت اللّه شیخ محمد صدوقی و سید روح اللّه خاتمی به رهبری مبارزات مردم استان یزد پرداخت. این عالم مجاهد شخصاً در راهپیمایی های مردم شرکت می کرد و همواره پناهگاه مبارزان بود. همچنین وی در مبارزه و طرد سلطه خان ها، مبارزه با نفوذ بهاییت، تأسیس حوزه عملیه میبد، احداث مساجد و آب انبارها، حفر قنوات و تدریس و ارشاد مردم و رهبری فکری منطقه، فعالیت مثمرثمری به انجام رساند. سرانجام این فقیه جلیل در بیست و هشتم شهریور ۱۳۷۱ ش برابر با بیست و یکم ربیع الاول ۱۴۱۳ ق در ۸۲ سالگی بدرود حیات گفت و به سرای جاوید شتافت.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: سقوط هواپیمای حامل کمک به مناطق زلزله زده طبس در شیراز (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از وقوع زلزله طبس کمک های مردمی و دولتی به این منطقه سرازیر شد. اما در بیست و نهم شهریور ۱۳۵۷ش، یک فروند هواپیمای

سی ۱۳۰ نیروی هوایی که به منظور حمل وسایل و خواربار مورد نیاز مردمِ زلزله زده طَبَس از پایگاه شیراز عازم تهران بود، در حدود ساعت هشت صبح، در فرودگاهِ دوشان تپه سقوط کرد و نه نفر ارتشی در آن کشته شدند.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه معظم و جامع معقول و منقول، آیت اللّٰه "سید محمد علی موحد ابطحی" (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج سید محمد علی موحد ابطحی در سال ۱۳۰۹ ش (۱۳۴۹ ق) در اصفهان، در بیت علم و فضیلت زاده شد. وی در هشت سالگی به تحصیل علوم دینی روی آورد و پس از فراگیری علوم مقدماتی، در پانزده سالگی به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد. آیت اللّٰه موحد ابطحی در قم در درس های خارج آیات عظام: سید حسین بروجردی، سید محمد حجت کوه کمره ای، سید محمد محقق داماد، سید احمد خوانساری، سید محمدرضا گلپایگانی و علامه طباطبایی شرکت جست و در علوم عقلی و نقلی به مدارج بالا-یی دست یافت. آن فقیه بزرگوار سپس در سال ۱۳۳۳ ش به نجف اشرف کوچید و در محضر حضرات آیات: سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی، سید ابوالقاسم خویی و سید عبدالهادی شیرازی به شاگردی پرداخت تا این که به درجه والای اجتهاد دست یافت. وی در سال ۱۳۵۳ش پس از بیست سال تحصیل و تدریس در نجف، به قم بازگشت و بساط تحقیق، تألیف و تدریس را در حوزه عملیه قم گسترانید. آیت اللّٰه ابطحی از وقت خویش، به بهترین نحو استفاده می کرد و در هر فرصت به خواندن و نوشتن می پرداخت. از او بیش از یکصد و ده عنوان کتاب در علوم تفسیر و فقه، اصول و رجال، حدیث، تاریخ، کلام و فلسفه و سایر مسائل

اسلامی بر جای مانده است که تهذیب المقال فی شرح الرّجال در ۵ جلد، اصول الفقه در ۴ جلد، اخبار الرُّواه در ۱۰ جلد، المعراج در ۲ جلد و حیاهُ الرَّسول از آن جمله اند. سرانجام شمع وجود آن فقیه بزرگ و پرکار پس از ۷۲ سال زندگی، در قم به خاموشی گرایید و در بیست و نهم شهریور ۱۳۸۱ ش برابر با شب سیزدهم رجب ۱۴۳۳ ق بدرود حیات گفت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

–

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تهاجم چرخ بالهای آمریکایی به کشتی خدماتی "ایران اجر" در خلیج فارس (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

با ورود نیروهای نظامی آمریکا به خلیج فارس، آنان قصد داشتند که ضمن معرفی کردن ایران به عنوان کشور جنگ طلب، قطعنامه شدیداللحنی را به تصویب برسانند که شامل مجازات علیه کشور متخاصمی بشود که از اجرای مفاد قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت خودداری کند. در مقابل، ایران نیز، ضمن اقدامات تلافی جویانه در برابر عراق، تلاش های دیپلماتیک خود را برای تغییر و جابجایی بندهای قطعنامه ۵۹۸ انجام می داد. بنابراین تشدید حملات عراق نیز در چهارچوب سیاست های این کشور و آمریکا معنا و مفهوم داشت. از این رو، دولت آمریکا به دنبال بهانه ای بود تا بتواند ایران را کشوری جنگ طلب به دنیا معرفی کند. بنابراین پس از چندین روز کنترل و شناسایی، اقدام به حمله به کشتی ایران اجر نمود. در ۳۰ شهریور ۱۳۶۴، کشتی تدارکاتی و لجستیکی ایران، موسم به "ایران اجر" متعلق به نیروی دریایی ارتش جمهوی اسلامی ایران که از بندرعباس به سوی بندر بوشهر در آب های بین المللی در حرکت بود، از سوی دو فروند هلی کوپتر آمریکایی به اتهام مین گذاری، بدون هیچ هشداری مورد

حمله قرار گرفت که طی آن، ۴ تن از خدمه کشتی شهید و چهارتن نیز مجروح شدند، همچنین ده ملوان دیگر این کشتی را به ناو فرماندهی آمریکا در منطقه منتقل کردند. پس از این حادثه، سفیر آمریکا در سازمان ملل اعلام کرد که چون این کشتی در حال مین گذاری بوده است، بر اساس قوانین متعارف، مستلزم برخورد بود. چند روز بعد، مجلس سنای آمریکا با حمایت از اقدام نظامی نیروی دریایی آمریکا، قانونی تصویب کرد که به موجب آن، نیروی دریایی آمریکا، حق داشت هر کشتی ایرانی را که سعی کند مانع از عبور کشتی های آمریکا شود، غرق نماید.

تمامی این کارها، برای فشار به ایران برای قبول قطعنامه ۵۹۸ توسط ایران و منزوی ساختن آن بود که به شکست منجر گردید.

مناسبت ۰۲: اعلام ممنوعیت حجاب اسلامی در مدارس فرانسه (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۹۴ م (۱۳۷۳ ش) کشور فرانسه، علی رغم ادعای داشتن آزادی های فردی و اجتماعی و نیز دموکراسی، قانونی وضع کرد که دانش آموزان مسلمان در فرانسه، جهت ادامه تحصیل نباید از حجاب اسلامی استفاده کنند. این قانون بعدها گسترده تر شد و دانشگاه ها و مراکز دیگر این کشور را در بر گرفت. ممنوعیت حجاب در حالی در این کشور صورت می گیرد که هرکس در پذیرش و انجام عقاید دینی خود، تا آن جا که آسیبی به دیگران وارد نسازد، آزاد است و فرانسه با آن همه ادعای خود، این اصل مهم را نقض کرده بود.

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: برپایی همایش سران کشورهای اسلامی در مراکش (۱۳۴۸ ش)

شرح مناسبت:

در همایش سران کشورهای اسلامی، موضوع آتش گرفتن مسجد الاقصی بررسی شد. نخستین سخنران جلسه، شاه ایران بود که به پیشنهاد او، حسن پادشاه مراکش، به ریاست همایش انتخاب گردید. در این همایش، طرفداران مبارزه سیاسی بر ضد اسراییل، توانستند کشورهایی مانند مصر به رهبری عبدالناصر و سوریه به رهبری حافظ اسد را که به اقدامات عملی بر ضد رژیم صهیونیستی معتقد بودند، منزوی سازند. هرچند پس از آتش سوزی مسجدالاقصی در مرداد ماه ۱۳۴۸ اعتراضات شدیدی در سطح جهان روی داد، ولی سران کشورهای اسلامی، هیچ گاه نتوانستند برای رهایی قدس و نجات مردم مظلوم فلسطین، اقدام مؤثری انجام دهند.

مناسبت ۰۲: حمله رژیم بعث عراق به جمهوری اسلامی ایران و آغاز جنگ تحمیلی هشت ساله (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در بعد از ظهر ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ رژیم بعثی عراق پس از بیست ماه مقدمه چینی، مرزهای ایران اسلامی را مورد تجاوز قرار

داد. در این روز، سه فروند میگ ۲۳ عراق، فرودگاه بین المللی مهرآباد تهران را مورد حمله قرار دادند و بدین ترتیب، جنگ و تجاوز عراق علیه ایران به اشاره و حمایت آمریکا و دولت های غربی آغاز شد. هرچند عراق تا قبل از ۳۱ شهریور، با ۷۳۶ مورد تجاوز به حریم جمهوری اسلامی ایران، خوی توسعه طلبانه خود را آشکار کرده بود. هم زمان با تهران، فرودگاه های نظامی و بین المللی تبریز، شیراز، همدان، دزفول و اصفهان نیز مورد حمله هواپیماهای دشمن قرار گرفت. در آن زمان، طه یاسین رمضان در مجله "الثوره" ارگان حزب بعث عراق اعتراف نمود که: "هدف از جنگ، مسأله چند صد کیلومتر زمین نیست، بلکه هدف، سرنگونی و انهدام جمهوری اسلامی ایران است". جنگ تجاوزگرانه رژیم بعثی عراق علیه ایران نزدیک به

هشت سال ادامه یافت و سرانجام در روز ۲۹ مرداد ۱۳۶۷ شمسی بدون آن که رژیم عراق به اهدافش رسیده باشد، آتش بس رسمی بین ایران و عراق برقرار گردید.

مناسبت ۰۳: ایراد نطق تاریخی آیت اللّه "خامنه ای" رییس وقت جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

حضرت آیت اللّه خامنه ای رییس وقت جمهوری اسلامی ایران با شرکت در چهل و دومین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد نطق تاریخی خود را بیان کردند. ایشان در سخنرانی خود، دیدگاه های جمهوری اسلامی ایران را درباره مسائل مختلف بیان و از عملکرد خیانت آمیز دولت آمریکا در قبال ملت مسلمان ایران در نیم قرن گذشته، به ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، شدیداً انتقاد نمودند. همچنین ایشان به تشریح علل و اهداف رژیم عراق برای آغاز جنگ و جنایات بی شمار این رژیم و نظامیان آن بر ضد مردم مسلمان، مظلوم و بی دفاع ایران پرداختند. این سخنان در حالی صورت می گرفت که مدتی قبل از آن، قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت به تصویب رسیده و عراق نیز در نهایت ضعف و درماندگی، آن را پذیرفته بود. از این رو، نطق تاریخی آیت اللّه خامنه ای در سازمان ملل، نقش مهمی در خنثی کردن تبلیغات سوء دشمنان علیه جمهوری اسلامی و روشن ساختن افکار عمومی جهان داشت.

مناسبت ۰۴: آغاز نخستین جشنواره فیلم دفاع مقدس (۱۳۶۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز هفته دفاع مقدس

شرح مناسبت:

۳۱ شهریور سالروز شروع جنگ تحمیلی از سوی رژیم بعث عراق علیه جمهوری اسلامی ایران، به عنوان آغاز هفته دفاع مقدس نامگذاری شده است. دوران هشت سال دفاع مشروع امت سلحشور ایران در حفظ و اعتلای نظام مقدس اسلامی و حراست از مرزهای عزّت و شرف این مرز و بوم، به مثابه یکی از حساس ترین و بارزترین برهه های حیات راستین این ملت، همچون نگینی تابناک، تا همیشه زمان، بر تارَکِ تاریخ حماسه و ایثار و پایداری آزادگان جهان می درخشد. دفاع امت اسلامی ایران در برابر تجاوز همه جانبه دشمنان اسلام، در تاریخ افتخارآفرینی مبارزات حق طلبانه یک ملت سترگ، فروزان خواهد بود. پایداری ایران اسلامی که برخاسته از روح وحدت و ایمان بود، در سایه هدایت های رهبر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی(ره) شکل گرفت و باعث احیای یک مکتب سازنده و نهضت های آرمانگرا و ایدئولوژی جهانگیر شد. دفاع مقدس ما در زمینه های مختلف سیاسی، نظامی، اجتماعی، فرهنگی و ... توانست معادلات جهانی معمول را بر هم زَنَد و تحلیل های مادی دنیاپرستان را نقش بر آب سازد. این حادثه عظیم، بی شک در یاد ملت بزرگ ایران خواهد ماند و غرور و سرافرازی و حماسه آفرینی را در نسل های بعد بر جای خواهد گذاشت. جنگ تحمیلی عراق علیه ایران ۲۸۸۷ روز به طول

انجامیـد که طی آن هزار روز نبرد فعـال صورت گرفت که ۷۹۳ روز حمله از سوی رزمندگان اسـلام بود و ۲۰۷ روز از سوی ارتش متجاوز بعثی. در طول جنگ شمار ۳۸۱ هزار و ۶۸۰ نفر از نیروهای

دشـمن کشته و یا زخمی شدند و ۷۲ هزار نفر به اسارت نیروهای اسـلام درآمدند. در این هشت سال ۳۷۱ فروند هواپیما و ۸۲ فروند بالگرد دشمن منهدم شد.

۱۷۰۰ دستگاه تانک و نفربر، ۴۸۰ قبضه تـوپ و سه هزار و ۳۶۳ دستگاه خودرو نظامی به غنیمت ایران درآمـد و پنج هزار و ۷۵۸ دسـتگاه تانـک و نفربر، ۵۳۲ قبضـه تـوپ و پنـج هزار و ۱۵۲ دستگاه خودرو نظـامی دشـمن منهـدم گردیـد. مقاومت رزمندگان اسـلام سبب شد تا ذخایر ارزی عراق که در ابتدای جنگ، حدود سی میلیارد دلار بود، پس از شکست در عملیات بیت المقدس و فتح خرمشهر به صفر برسد و پس از پایان جنگ، این کشور بیش از هفتاد میلیارد دلار بدهی داشته باشد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

هفته دفاع مقدس

متن:

و لَولا دَفعُ اللَّهِ النّاسَ بَعضَهُم بِبَعضٍ لَهُدِّمَت صَوامِعُ و بِيَعٌ و صَلَواتٌ و مَساجِدُ يُذكَرُ فيهَا اسمُ اللَّهِ كَثيراً

ترجمه:

اگر خدا بعضـی از مردم را با بعض دیگر دفع نمی کرد، صومعه ها و کلیساها و کنیسه ها و مساجدی که نام خدا در آنها بسیار برده می شود، سخت ویران می شد

آدرس:

حجّ، آیه ۴۰.

زیر عنوان:

هفته دفاع مقدس

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ يُبغِضُ رجُلًا يُدخَلُ عَلَيهِ فی بَيتِهِ و لايُقاتِلُ

ترجمه:

خداوند دشمن می دارد مردی را که در خانه اش بر او حمله کنند و او نجنگد

آدرس:

عیون أخبارالرّضاعلیه السلام، ج ۲، ص ۲۸.

زیر عنوان:

هفته دفاع مقدس

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن قُتِلَ دُونَ مالِهِ فَهُوَ شَهيدٌ

ترجمه:

هر که در راه [حفظ] مالش کشته شود، شهید است

آدرس:

دعائم الاسلام، ج ۱، ص ۳۹۸.

زیر عنوان:

هفته دفاع مقدس

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّ الجِهادَ بابٌ مِن أبوابِ الجَنَّهِ فَتَحَهُ اللَّهُ

لِخاصَّهِ أولیائِهِ

ترجمه:

جهاد دری از درهای بهشت است که خداوند آن را بر روی اولیای خاص خود گشوده است

آدرس:

نهج البلاغه، خطبه ۲۷.

زیر عنوان:

هفته دفاع مقدس

متن:

امام علی علیه السلام: در وصیت به حسنین علیهما السلام فرمود: وَاللَّهَ اللَّهَ فِی الجِهادِ بِأموالِکُم و أنفُسِکُم و ألسِنَتِکُم فی سَبیلِ اللَّهِ

ترجمه:

خدا را خدا را در باره جهاد با مال و جان و زبان تان در راه خدا

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۴۷.

زیر عنوان:

هفته دفاع مقدس

متن:

معصوم علیه السلام: لِیُقاتِل کُلُّ امرِی ءٍ عَن نَفسِهِ و مالِهِ و أهلِهِ

ترجمه:

هر مردی باید برای [حفظ] خود و مال و خانواده اش بجنگد

آدرس:

تفسیر القمی، ج ۱، ص ۲۵۸.

مهر

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: تولد "حضرت امام خمینی" رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران در خُمین (۱۲۸۱ ش)

شرح مناسبت:

حضـرت آیـت اللّٰه العظمی سـیدروح اللّٰه موسـوی خمینی در اول مهر سـال ۱۲۸۱ ش برابر بـا بیسـتم جمـادی الثـانی ۱۳۲۰ق، همزمان با زادروز حضـرت زهرا(س) در شهرستان خمین به دنیا آمدند. در دوران طفولیت، پدرشان که از عالمان آن دیار بود به شـهادت رسـید و سـید روح اللّٰه از آن پس تحت سـرپرستی مـادر و عمه خود قرار گرفت. ایشان پس از پشت سـر گذاشـتن دروس مقدماتی و سـطح، در محضـر آیت اللّٰه شـیخ عبدالکریم حائری یزدی به فراگیری دروس خارج همت گماشتند و مورد توجه خاص استاد واقع شدند. ایشان همزمان با تاسیس حوزه علمیه قم، به آن شهر عزیمت نموده و با استفاده از محضر پرفیض حضـرات آیات شـیخ علی اکبر یزدی و محمدعلی شاه آبادی، در علم هیئت، عرفان، حکمت و فلسـفه، به درجه والایی دسـت یافتند. حضـرت امام سـپس حلقه درسـی خود را تشـکیل دادند. در محضر ایشان شاگردان فراوانی پرورش یافتند که در جریان نهضت نیز، یاور آن حضرت بودند. حضرت امام از

جمله کسانی بودند که نقش مهمی در دعوت از آیت اللّه بروجردی به قم ایفا کرده و از ایشان حمایت نمودند. پس از ارتحال آیت اللّه بروجردی و آغـاز گسترده نقشه هـای ضـد اسـلامی دسـتگاه پهلوی، حضـرت امام علیه دسـتگاه جور به پا خاسـتند و نهضـت اسـلامی ایران را بـه جریـان انداختنـد. حـوادث متعـدد ایـن دوران بـه ویژه اعـتراض و خروش آن حضـرت نسـبت به کاپیتولاسـیون به تبعیـد ایشـان به ترکیه، عراق و هجرت به پـاریس انجامیـد. امـام خمینی(ره) در نهایت پس از حـدود ۱۵ سال دوری از وطن، در بهمن ماه ۱۳۵۷ به کشور اسلامی بازگشته و نظام جمهوری اسلامی را بنیان نهادند.

حضـرت امـام در طول رهبری ده ساله خویش، انقلاب را در حوادث سـهمگین پس از انقلاب و دوران جنگ هـدایت کرده و در مقابل استکبار، ندای حق خواهی و عدالت طلبی را فریاد کردند. سرانجام این رادمرد جهاد و اسوه علم و عمل در چهاردهم خرداد ۱۳۶۸ در ۸۸ سـالگی جان به جان آفرین تسـلیم کردنـد و پس از تشـییعی بی نظیر در جهان، در بهشت زهرای تهران به خاک سپرده شدند.

مناسبت ۰۲: آغاز ثبت احوال و صدور شناسنامه به تصویب هیأت وزیران (۱۲۹۷ ش)

شرح مناسبت:

در شهریور ۱۲۹۵ ش، تصویب نامه ای مشتمل بر ۴۱ ماده درباره آمار و ثبت احوال به تصویب هیئت وزیران رسید ولی تا سال ۱۲۹۷ ش به اجرا در نیامـد. در این سال، ثبت احوال در وزارت داخله در تهران تأسـیس شـد و به تدریـج در نقاط دیگر کشور توسـعه یافت. در سال ۱۳۰۳ش، آیین نـامه ای مفصـل دربـاره سرشـماری و جمع آوری آمارهـای گونـاگون به تصویب هیئت وزیران رسید. اداره ثبت احوال در آغاز "سِجِلِّ احوال" نامیده می

شـد و گاهی تحت نظر شـهرداری و گاهی، یکی از اداراتِ وزارت کشور محسوب می گردید. این اداره در سال ۱۳۰۷، به نام اداره احصائیه و سِجِلِّ احوال کل مملکتی نامیـده شد و در سال ۱۳۱۶ به "اداره آمـار و ثبت احوال" تغییر نام یافت. در خرداد ۱۳۱۸، قانون سرشـماری به تصویب مجلس شورای ملی رسید و از آن تاریخ تا شهریور ۱۳۲۰، در ۳۵ شهر، سرشماری به عمل آمد. در سال ۱۳۳۷، وظایف ادارات آمار و ثبت احوال از یکـدیگر تفکیک گردید و تشـکیلاتی با نام اداره کل ثبت احوال و نیز سازمان ثبت اسناد کشور تأسیس شد.

مناسبت ۰۳: آغاز کار "دانشکده هنرهای دراماتیک" سابق و دانشکده "سینما و تئاتر" فعلی (۱۳۴۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: حمله نیروی هوایی ارتش به خاک دشمن متجاوز یک روز پس از آغاز جنگ (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از تعرض هواپیماهای عراق به حریم هوایی ایران و بمباران مناطق حساس کشور، در کمتر از بیست ساعت، یکصد و چهل فرونـد جنگنـده ایرانی در حریم هوایی بغـداد ظاهر شـده و طی عملیـاتی برق آسا، چنـدین پایگاه نظامی و دیگر مراکز مهم و حسـاس را در بغـداد و سـایر شـهرهای عراق بمباران کردنـد. در این حملات، تعـداد زیادی از هواپیماهای عراقی که روی باند مسـتقر شـده بودنـد، منهدم شدند. این عملیات و نفوذ در خاک عراق تا مناطقی نزدیک مرز سوریه و اردن حیرت کارشـناسان نظـامی خـارجی را نیز برانگیخت که خلبانان ایرانی چگونه توانسـته انـد از دیوار توپ های ضـد هوایی و موشک های زمین به هوای عراق عبور کننـد. این حمله، توان و قـابلیت رزمی نیروی هوایی را به منصه ظهور رسانـد و به طرز باشـکوهی به نمـایش گذاشت.

مناسبت ۰۵: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "محسن حرم پناهی" (۱۳۸۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز بازگشایی مدارس

شرح مناسبت:

با آغاز سال تحصیلی در اول مهر، همه ساله میلیون ها دانش آموز، به شوق آموختن دانش، روانه مدارس می شوند. این تکاپو جلوه زیبـایی را به جـامعه می بخشـد، گویی که خونی تازه به رگ های حیات کشور اسـلامی عزیزمان وارد شـده است و این چنین، تجسم پرمعنایی از نسل آینـده به اذهان خطور می کنـد. برای سازندگی، هیچ راهی مناسب تر از توجه عمیق به امر مهم تعلیم و تربیت نمی باشد. سرمایه گذاری بر روی انسان، به معنای سرمایه گذاری بر روی مولّد فن آوری است و امر آموزش و پرورش، یـک سـرمایه گـذاری افزوده است، یعنی هزینه ای که صـرف یـک دانش آمـوز می شـود، سـودی چنـد برابر خواهد

داشت. آموزش و پرورش به طور مستقیم در تحول و پیشرفت سایر نهادهای اجتماعی نیز نقش بنیادی و زمینه ساز دارد و ضعف و قوت این نهاد، در نهایت به ضعف یا پیشرفت سایر نهادهای اجتماعی منجر می شود.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز بازگشایی مدارس

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن كانَ فی طَلَبِ العِلمِ كانَتِ الجَنَّهُ فی طَلَبِهِ

ترجمه:

هر کس در پی آموختن دانش باشد، بهشت در پی او است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۳۷۸۴.

زیر عنوان:

روز بازگشایی مدارس

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: طالِبُ العِلمِ، مَحفُوفٌ بِعِنایَهِ اللَّهِ

ترجمه:

جوینده دانش، در پناه عنایت خداوند است

آدرس:

عوالی اللآلی، ج ۱، ص ۲۹۲.

زیر عنوان:

روز بازگشایی مدارس

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَنِ انتَقَلَ لِیَتَعَلَّمَ عِلماً غُفِرَ لَهُ قَبلَ أن یَخطُوَ

ترجمه:

آن که در پی آموختن دانش به راه افتد، پیش از آن که گام بردارد، آمرزیده می شود

آدرس:

الجامع الصغیر، ج ۲، ص ۵۸۲.

زیر عنوان:

روز بازگشایی مدارس

متن:

امام علی علیه

السلام: لِطالِبِ العِلمِ عِزُّ الدُّنیا و فَوزُ الآخِرَهِ

ترجمه:

جوینده دانش را، عزّت دنیا و رستگاری آخرت است

آدرس:

غرر الحکم و درر العلم، ح ۷۳۴۹.

زیر عنوان:

روز بازگشایی مدارس

متن:

امام باقرعلیه السلام: إنَّ جَمیعَ دَوابِّ الأرضِ لَتُصَلِّی عَلی طالِبِ العِلمِ حَتَّی الحِیتانِ فی البَحرِ

ترجمه:

همه جنبندگان زمین، حتّی ماهیان دریا، بر جوینده دانش درود می فرستند

آدرس:

بصائر الدّرجات، ج ۴، ص ۲۴.

زیر عنوان:

روز بازگشایی مدارس

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ المَلائکَهَ لَتَضَعُ أجنِحَتَها لِطالِبِ العِلمِ رِضیً بِهِ

ترجمه:

فرشتگان، با خشنودی، بال هایشان را برای جوینده علم می گسترند

آدرس:

ثواب الأعمال، ص ۱۳۱.

مناسبت ۰۷: روز دهقان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: انحلال حزب شاهنشاهی "رستاخیز" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

با روی کار آمدن دولت عوام فریب جعفر شریف امامی در بحبوحه انقلاب اسلامی مردم ایران، او قصد داشت با انجام اقداماتی، اعتراضات گسترده مردمی را آرام سازد. وی در روز اول نخست وزیری خود اعلام کرد که عضویت هیچ حزبی را ندارد و با این ترتیب، خود را از تنها حزب دولتی کنار کشید. این در حالی بود که اغلب نمایندگان مجلس و سناتورها و مقامات دولتی، اجباراً عضو حزب رستاخیز بودند. سرانجام در دوم مهرماه ۱۳۵۷، حزب دولتی رستاخیز پس از ۴۳ ماه فعالیت، رسماً انحلال خود را اعلام کرد و اعلام شد که دیگر حزبی به نام رستاخیز در صحنه مبارزات سیاسی وجود نخواهد داشت. آماده سازی و افتتاح آخرین دوره مجلس شورای ملی و تغییر تاریخ هجری به تاریخ شاهنشاهی از دستاوردهای شوم این حزب بود.

مناسبت ۰۲: محاصره منزل "امام خمینی"(ره) در نجف اشرف توسط رژیم بعث عراق (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

نیروهای امنیتی دولت بعثی عراق به منظور همکاری با رژیم شاه و پیشگیری از پیروزی انقلاب اسلامی ملت ایران، بیت رهبر کبیر انقلاب، حضرت امام خمینی را در نجف محاصره کردند. دولت عراق بر اساس روابط حسنه ای که با رژیم فاسد شاه داشت، از پیشوای نهضت اسلامی می خواست از مصاحبه با خبرنگاران، صادر کردن اعلامیه و ایراد نطق و خطابه سیاسی خودداری کند. امام در پاسخ فرمودند: "من هرکجا که باشم به وظیفه شرعی خود عمل می کنم." اندکی پس از آن، رژیم بعث عراق، رهبر بزرگ انقلاب اسلامی را وادار به ترک عراق کرد و بدین ترتیب مقدمات هجرت تاریخی معظم له به پاریس و زمینه های اوج گیری و پیروزی نهضت اسلامی و رهایی بخش مردم مسلمان ایران فراهم

شد.

مناسبت ۰۳: اعتصاب کارگران و کارکنان پالایشگاه نفت آبادان در اعتراض به رژیم سفاک پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

اعتصاب کارگران و کارکنان بعضی از واحدهای تولیدی کشور، همزمان با روی کار آمدن کابینه شریف امامی آغاز گردید و تدریجاً واحدهای دیگری به آن اضافه شد. در این میان، با اعتصاب کارگران و کارکنان شرکت نفت، مردم از نظر سوخت دچار مشکل شدند. همچنین قیمت بنزین در بازار آزاد تا پنجاه برابر افزایش یافت و باعث رکود اقتصادی کشور گردید. این اعتصاب، یکی از عوامل مهم شکست دولت شریف امامی در کنترل ناآرامی ها بود که تا پیروزی انقلاب اسلامی ادامه یافت.

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد "علی اکبر خوشدل تهرانی" شاعر معاصر (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد علی اکبر خوشدل تهرانی در سال ۱۲۹۳ در تهران به دنیا آمد. او پس از اتمام تحصیلات متوسطه، به فراگیری علوم قدیمه پرداخت و صرف، نحو، فقه، اصول، معانی، بیان، بدیع، حکمت و منطق را آموخت. خوشدل سپس به سیر و سیاحت روی آورد و به مدت سی سالِ تمام، ایران، عراق، ترکیه، مصر، حجاز، افغانستان، پاکستان و هندوستان را به پای شوق طی نمود و چهار بار به زیارت خانه خدا رفت. وی از آن پس در تهران ماندگار شد و به شعر و شاعری پرداخت. علی اکبر خوشدل، در غزل و قصیده و قطعه و مثنوی، شعر می سرود و در غزل به شیوه صائب معتقد بود. خوشدل بیشتر به عنوان یک شاعر مذهبی و مدیحه سرا شناخته شده است. چنان که مدایح و مراثی فراوانی که در حق اهل بیت(ع) سروده، معروف است و در محافل و مجالس مذهبی خوانده می شوند. خوشدل سعی بر آن داشت که در زمینه مدیحه سرایی و مرثیه گویی، نوآوری هایی داشته باشد و نوحه را تبدیل به سرود مذهبی

نمایـد. در این میان مرثیه معروف فلسـفه بزرگ نهضت حسـین از معروف ترین آثار اوست. همچنین علاوه بر دیوان کامل وی که چند روز قبل از فوتش منتشر شد؛ گلشن خوشدل، عمدهالاسرار و دیوان غزلیات از جمله آثار اوست. وی سرانجام در دوم مهرماه ۱۳۶۵ ش در ۷۲ سالگی درگذشت و در آستانه شیخ صدوق در ری مدفون شد.

مناسبت ۰۵: تعیین اعضای اولین هیئت منصفه مطبوعات بعد از انقلاب (۱۳۷۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد "علی کریمی" نقاش و مینیاتوریست ایرانی (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

استاد علی کریمی در سال ۱۲۹۲ ش در تهران به دنیا آمـد. وی پس از گذراندن دوران ابتدایی و متوسـطه راهی مدرسه کمال الملك شد و سـپس رشـته مینیاتور و نگارگری را در مدت شـش سال در هنرستان هنرهای زیبا فراگرفت. استاد کریمی بعد از اخذ مدرك فوق لیسانس، در همان هنرستان با سمَت استادی به کار پرداخت و سپس به عنوان رییس هنرستانِ پسران برگزیده شـد. وی سـبك و تکنیـك جدیـدی در هنر مینیاتور به وجود آورد و موضوع تابلوها را که تا آن زمان به سـبك عهـد صـفویه محـدود می شد به عصـر جدید و دوران معاصـر کشاند و به آفرینش آثاری در این زمینه پرداخت. آثار این اسـتاد برجسـته در نمایشگاه های انفرادی و گروهی متعددی در کشورهای مختلف آسیا، اروپا و آمریکا به نمایش گذاشته شده است. استاد علی کریمی در دوران تـدریس خود، شاگردان زیادی تربیت کرد که امروزه از اسـتادان چیره دست نقاشـی و مینیاتور به شـمار می روند. وی به هنگام وفات ۸۴ سال داشت.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه بزرگ آیت اللّه "میرزا ابوالقاسم کبیر قمی" (۱۳۱۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ ابوالقاسم کبیر قمی در سال ۱۲۶۲ ش (۱۲۸۰ ق) متولد گردید و پس از طی مقدمات و سـطوح در قم، از وجود آیـات عظـام: میرزا خلیـل تهرانی نجفی، آخونـد ملامحمـد کـاظم خراسـانی و سـیدمحمد کاظم یزدی در نجف و میرزا محمد حسن آشتیـانی در تهران بهره های وافر یافت. آیت اللّه قمی پس از آن، از نظر علمی در مرتبه ای قرار گرفت که برخی وی را بر آیت اللّه العظمی حائری یزدی، مؤسس حوزه علمیه قم ترجیح می دادند. با این حال ایشان فداکاری عجیبی نسبت به

آیت اللّه حائری از خود نشان می داد، به گونه ای که می فرمود: نظر به منزل ایشان ثواب دارد. شخصیت های برجسته ای همچون آیات عظام: امام خمینی، سیدمحمدرضا گلپایگانی، آخوند ملا علی همدانی، سیدمصطفی صفایی خوانساری و ده ها عالم فاضل دیگر از جمله شاگردان ایشان می باشند. آیت اللّه کبیر قمی سرانجام در سوم مهر ۱۳۱۳ ش برابر با پانزدهم جمادی الثانی ۱۳۵۳ ق در ۷۳ سالگی به رحمت ایزدی پیوست و در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: درگذشت "غمام همدانی" شاعر معاصر ایرانی (۱۳۲۱ ش)

شرح مناسبت:

محمد یوسف زاده معروف به غَمام همدانی در سال ۱۲۵۳ ش در نجف اشرف به دنیا آمد و تحصیلات مقدماتی را تا سیزده سالگی در آن شهر گذرانید. وی سپس به ایران آمد و در همدان، ادبیات فارسی و عربی و فقه را از استادان آن دیار فراگرفت. غمام همدانی در منطق، فلسفه اسلامی و ادبیات به ویژه شعر فارسی و نیز سرودن غزل، از دانش و مهارتی بسیار برخوردار بود. وی علاوه بر کار ادبی از مبارزان پرشور نهضت مشروطه نیز بود و در آن دوران به تأسیس انجمن اتحاد و انتشار روزنامه های اتحاد و الفت همت گماشت. اما هنگامی که انقلاب مشروطه بر اثر نفوذ غربزدگان و حضور عوامل استبداد به انحراف کشیده شد، از سیاست کناره گرفت و به نشر تعالیم اجتماعی و فعالیت ادبی پرداخت. تنها اثر باقی مانده از غَمام همدانی، دیوان اشعار اوست که کمتر از یک سوم سروده های وی را در بر می گیرد. این روزنامه نگار و شاعر ایرانی سرانجام در چنین روزی در سال ۱۳۲۱ ش در ۶۸ سالگی در

تهران درگذشت و در همدان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: اعتصاب کارکنان مخابرات تهران و کشت و صنعت شوشتر در اعتراض به رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: انتخاب شهید مهندس "محمدجواد تندگویان" به وزارت نفت دولت شهید رجایی (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

با انتخاب شهید رجایی به نخست وزیری و معرفی کابینه به مجلس در مرداد ۱۳۵۹، برخی از وزارت خانه ها از جمله وزارت نفت بدون وزیر باقی ماند. در دوم مهر آن سال از سوی شهید رجایی، مهندس محمد جواد تندگویان برای وزارت نفت معرفی شد. نخست وزیر در معرفی ایشان به مجلس، از فعالیت های تخصصی وی در صنعت نفت یاد کرد و از مهار گاز یکی از چاه ها که در مطبوعات خارجی نیز انعکاس یافت به عنوان بخشی از توانایی های ایشان نام برد. پس از سخنان موافق و مخالف، مهندس تندگویان با اکثریت قاطع آرا به عنوان وزیر نفت دولت شهید رجایی از مجلس رأی اعتماد گرفت. سرانجام چهل روز بعد در ۱۲ آبان ۱۳۵۹ در جریان بازدید از مناطق نفتی خوزستان به همراه جمعی دیگر به اسارت نیروهای متجاوز عراقی درآمد تا این که پس از تحمل شکنجه های بسیار و شهادت ایشان، جنازه شهید تندگویان در سال ۱۳۷۰ به ایران منتقل شد و در بهشت زهرا مدفون گردید.

مناسبت ۰۵: سفر هیئت ایرانی به نیویورک برای انجام مذاکرات سه جانبه پس از پایان جنگ (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

به درخواست دبیر کل سازمان ملل متحد و به منظور ادامه مذاکرات در نیویورک، هیئت بلندپایه جمهوری اسلامی ایران به سرپرستی وزیر وقت امور خارجه، در تاریخ سوم مهر ۱۳۶۷ عازم مقر سازمان ملل شد. این هیئت به مدت دو هفته، علاوه بر شرکت در مذاکرات سه جانبه وزاری خارجه ایران، عراق و دبیر کل، از فرصت حضور وزرای خارجه سایر کشورهای جهان به مناسبت برگزاری مجمع عمومی سازمان ملل استفاده نمود و در ملاقات های متعدد، مواضع جمهوری اسلامی ایران به ویژه در خصوص مذاکرات مربوط به اجرای

قطعنامه ۵۹۸ و کارشکنی های عراق، مذاکرات قبلی نیویورک و ژنو و پیش شرطهای عراق و معاهده ۱۹۷۵ الجزایر را تشریح کرد. در نهایت، اولین دور مذاکرات سه جانبه از تاریخ نهم مهرماه آن سال آغاز شد و در بیستم آبان ۶۷ پس از هفت دور ملاقات و مذاکره زیر نظر دبیر کل و یا نماینده ویژه وی، پایان پذیرفت. این دور از مذاکرات نتیجه ای در بر نداشت و این امر موجب نگرانی دبیر کل شد که در گزارش وی منعکس گردید. دبیر کل و هیئت ایرانی در عدم رضایت از برخورد عراق با مذاکرات شریک بودند، زیرا در عمل ثابت شد که این عراق است که فاقد علاقه و انگیزه برای اجرای قطعنامه ۵۹۸ است. در حالی که فشار عراق بر آزادسازی اسرا بود، ایران بر عقب نشینی نیروها تأکید داشت. پیشرفت حاصل در تبادل اسرا اندک بود و صرفاً دو طرف با آزادی تعدادی از اسرای معلول و بیمار موافقت کردند.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: اعتراض مردم تهران نسبت به کمبود نان و ارزاق عمومی (۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

در اواخر تابستان ۱۳۰۴، به علت کمبود گندم و آرد، میزان دریافت آرد نانوایی های تهران از سهمیه معین شده کمتر شد و تهیه نان در شهر با سختی روبرو گردید. ادامه این مشکل، موجب نارضایتی مردم از دولت شد. همزمان با گسترش دایره نارضایتی مردم، مأموران نظمیه نیز با تحریک احساسات مردم و ایجاد ناامنی کوشیدند که مانع از بازگشت احمدشاه به کشور شوند. احمد شاه نیز که در اروپا به سرمی برد با مشاهده این اوضاع، از بازگشت به ایران منصرف شد. در روزهای آغازین مهرماه، جمعیت زیادی از زنان و مردان معترض به منازل علما رفتند و

در روز چهارم مهر جمعیتی در حدود بیست هزار نفر به سمت مجلس حرکت کردند و در مقابل مجلس به نمایندگان اهانت نمودند. در این حال، رضاخان سردار سپه، دستور تیراندازی داد و تعدادی کشته و مجروح شدند و حکومت نظامی اعلام شد. در این فرصت حکومت نظامی، رضاخان مخالفان خود را به بهانه بازداشت عاملان بلوای نان دستگیر نمود و آرامش را به تهران بازگرداند. در واقع سردار سپه با آشوب آفرینی نسبت به تأمین نان، هم مجلس را مرعوب نمود، هم قدرت خود را نشان داد و هم موجبات تنفر و بدبینی مردم را نسبت به نمایندگان فراهم ساخت. این جنبش ها در اواخر مهرماه به نهضتی بر ضد قاجار تبدیل شد و رضاخان که خود را فعّال مایشاء و همه کاره ایران می دانست در تصمیم خود بر انقراض قاجار و ایجاد سلسله پهلوی راسخ تر شد. تا این که یک ماه بعد در نهم آبان ۱۳۰۴ به آرزوی دیرینه خود یعنی کسب قدرت مطلق رسید.

مناسبت ۰۲: اشغال بُستان توسط اشغالگران بعثی در روزهای آغازین جنگ (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تشکیل جلسه سازمان کنفرانس اسلامی در مورد جنگ ایران و عراق (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

سازمان کنفرانس اسلامی از نخستین روزهای جنگ ایران و عراق وارد صحنه شد. وزرای خارجه کشورهای عضو سازمان که برای شرکت در اجلاس سالانه مجمع عمومی در نیویورک بودند در تاریخ چهارم مهر ۱۳۵۹، به منظور بررسی جنگ ایران و عراق تشکیل جلسه دادند. برگزاری این جلسه به پیشنهاد نمایندگان اندونزی و لیبی بود که در اجلاس تصمیم گرفته شد تا کمیته ای به نام کمیته حُسن نیت به منظور پایان دادن به جنگ تشکیل دهد. این کمیته در طول کار خود، نُه بار نشست و چند بار سفر به تهران و بغداد داشت اما کار آن، در حالی که جنگ همچنان ادامه می یافت و شرایط جبهه ها به نفع جمهوری اسلامی ایران در حال تغییر بود، به جایی نرسید.

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد "رضا مافی" خطاط صاحب سبک و نقاش برجسته معاصر (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

استاد رضا مافی در سال ۱۳۲۲ ش در مشهد به دنیا آمد. از کودکی به هنر گرایش داشت. اولین استاد وی در زمینه هنر خطاطی، استاد اعتضادی بود که در آن زمان، کتب خطی موزه آستان قدس رضوی را مرمت می کرد. بعدها نزد استاد حسین میرخانی در تهران شاگردی نمود و از شیوه میرزا غلامرضا اصفهانی هنرمند قرن سیزدهم تأثیر می پذیرفت. او سپس به خط نقاشی روی آورد و نستعلیق را وارد خط نقاشی کرد. استاد مافی نخستین هنرمند خطاطی بود که خط و نقاشی را به صورت تابلو عرضه کرد و خط نستعلیق را به شکل نقاشی – خطاطی ترسیم نمود. این هنرمند خطاط، بیش از هشتصد تابلو خلق کرد و تعدادی نمایشگاه از آثار خود، در داخل و خارج از ایران، برپا نمود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی

در سال ۱۳۵۸ نمایشگاهی با عنوان شهیدان راه آزادی شامل آخرین کارهایش را برپا کرد و درآمد این نمایشگاه را برای نوشتن سنگ نبشته ای برای شهدای انقلاب اسلامی در نظر گرفت. رضا مافی در ۳۹ سالگی بر اثر سانحه ای درگذشت و در حرم عبدالعظیم دفن شد.

مناسبت ۰۵: تأسیس بندر و منطقه آزاد تجاری در جزیره کیش (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

جزیره کیش در زمان حکومت ستمشاهی به عنوان مرکزی توریستی و تفریحی مورد استفاده قرار می گرفت. پس از پیروزی انقلاب، تأسیسات سیاحتی - اقتصادی این منطقه برای عموم گشایش یافت، تا این که طرح ایجاد بندر آزاد در این جزیره که قبلاً ـ توسط دولت به تصویب رسیده بود، از طریق رسانه های گروهی اعلام گردید. هدف از این طرح، تبدیل کیش به یک بازار مناسب برای صادرات و واردات کالا منطبق بر موازین اسلامی و نیز کمک به ساکنان جزیره و تولید اشتغال برای آنها و ارائه خدمات به سایر جزایر اعلام شد. طبق این طرح، افراد می توانند هر مقدار کالاـ وارد این جزیره کنند تا از آن جا به کشورهای منطقه صادر شود. همچنین ورود کالا از طریق بازاری که در این جزیره ایجاد می شود صورت می گیرد.

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد "عبدالکریم روشن تهرانی" عارف معاصر (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

حاج میرزا عبدالکریم روشن تهرانی عارف و استاد برجسته معاصر، در سال ۱۲۸۲ ش در تهران به دنیا آمد. اشتیاق تفحّص در مبانی عرفان و فلسفه، او را به سوی فراگیری علوم اسلامی کشاند. وی در این زمینه از استادان بنام عصر خود، دانش آموخت و پس از چندی، خود، در ردیف استادان برجسته عرفان قرار گرفت. حاج میرزا عبدالکریم روشن تهرانی، مدتی در دانشکده الهیات دانشگاه تهران تدریس کرد که شاگردان بسیاری از محضر درسش بهره گرفتند. وی در ۸۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: امضای پیمان منع آزمایش های هسته ای توسط ایران (۱۳۷۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: اشغال قصر شیرین، غرب دزفول و مناطق اطراف توسط دشمن بعثی در آغاز جنگ (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در نخستین روز مهرماه سال ۱۳۵۹، نیروی زمینی عراق، با تعداد زیادی نیرو و ادوات جنگی، اقدام به پیشروی در خاک جمهوری اسلامی ایران نمود و قسمت اعظم نوار مرزی به ویژه در جبهه های میانی را به تصرف خود درآورد. در ادامه، قصر

شیرین در محاصره تانک های دشمن قرار گرفت. نیروهای بعثی پس از دور زدن شهر و قطع ارتباط آن و کوبیدن شهر با گلوله های مستقیم تانک، وارد قصر شیرین شده و آن را نیز به اشغال خود درآوردند.

مناسبت ۰۲: نفوذ دشمن متجاوز به گیلانغرب (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز عملیات بزرگ ثامن الائمه و شکست حصر آبادان (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

به فرمان امام خمینی(ره)، رزمندگان دلیر اسلام، در عملیاتی سریع و هماهنگ علیه مواضع ارتش اشغالگر عراق، موفق به شکستن حلقه محاصره شهر آبادان شدند. این شهر از ابتدای جنگ تحمیلی به مدت حدود یک سال، در محاصره نیروهای نظامی عراق بود و به خاطر وجود استحکامات متعدد دشمن، شکست محاصره آن بسیار دشوار به نظر می رسید. اما رزمندگان اسلام در عملیات ثامن الائمه با رشادت، این محاصره را شکستند و اولین پیروزی بزرگ خود را در جنگ به ثبت رساندند. عملیات بزرگ ثامن الائمه با رمز نورانی "نصرُ من اللّه و فتحٌ قریب" در جبهه جنوب و شمال آبادان در شرق رود کارون در وسعت ۱۵۰ کیلومتر مربع از ۵ مهر ۱۳۶۰، با هدف شکست حصر آبادان و با همکاری ارتش و سپاه انجام شد. بدین ترتیب، اولین همکاری سپاه و ارتش در این عملیات و در مقیاس وسیع به منصه ظهور رسید و تحقق یافت. نتایج عملیات بزرگ ثامن الائمه: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۱۸۰۰ نفر اسیر، ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ نفر کشته و زخمی؛ سایر نتایج: آزادسازی ۱۵۰ کیلومتر مربع از خاک میهن اسلامی شامل دو جاده استراتژیک اهواز - آبادان و ماهشهر - آبادان و خروج شهر آبادان از محاصره؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۹۰ دستگاه انهدامی و ۱۶۰ دستگاه اغتنامی، خودرو: ۱۰۰ دستگاه انهدامی و ۱۵۰ دستگاه اغتنامی و ...

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه و مرجع کبیر آیت اللّه "سید عبداللّه شیرازی" زعیم حوزه علمیه مشهد (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعبداللّه شیرازی در سال ۱۲۷۰ ش (۱۳۰۹ ق) در بیت علم و فضیلت در شیراز به دنیا آمد. ایشان در ۲۱ سالگی به همراه پدر بزرگوار خود به دلیل مبارزات ضد استعماری انگلیس به

مـدت شـش ماه از شـیراز تبعیـد شد و پس از بازگشت، به تحصـیل و تدریس ادامه داد. آیت اللّٰه شـیرازی سـپس برای تکمیل تحصیلات خود، در سال ۱۲۹۴ ش به نجف اشرف رفت و در حلقه درس حضرات آیات: آقا ضیاءالدین عراقی، سیدابوالحسن اصـفهانی و میرزای نـائینی شـاگردی نمود. این عالم ربانی پس از اقامت سـیزده ساله در نجف اشـرف و اخـذ درجه اجتهاد، به زادگاه خود، شـیراز، بازگشت و به احیای حوزه علمیه شیراز همّت گماشت. ایشان مبارزات سیاسی خود را پس از بازگشت از نجـف ادامه داده و مخـالفت رسـمی و علنی خـویش را بـا حکـومت رضاشـاه پهلوی اعلاـم کرد. آیت اللّٰه شـیرازی در این راه متحمـل سـختی های فراوانی شـده، ضـمن بی حرمتی به ایشان، این عالم نسـتوه را به زنـدان کشاندنـد. پس از ماجرای کشـف حجاب و کشـتار خونین مسـجد گوهرشاد به دسـتور رضاخان، آیت اللّٰه شیرازی به طور مخفیانه راهی نجف اشرف شده و این اقـامت، چهـل سال به طول انجامیـد. ده سال پایانی عمر معظمٌ له در مشـهد گـذشت و حضور ایشان، حوزه این شـهر را رونقی دوبـاره بخشـید. آیت اللّٰه شـیرازی همچنین در نهضت اسـلامی مردم ایران به رهبری امـام خمینی نیز، همواره پشتیبـانی خود را اعلام داشـته و در آگاه سازی افکار مردم مشهد، نقش مهی ایفا نمود. از آیت اللّٰه شیرازی آثار و بناهای فراوانی به جای مانده که تاسیس مدارس، کتابخانه ها، مساجد و ... در شهرهای مختلف از آن جمله اند.

هـم چنین عُمـدَهُالوسایل، الامـامَهُ و الشـیعَه و ذخیرهُ الصّالحین از جمله کتب این عـالم آگـاه می باشـند. آیت اللّٰه سـیدعبداللّٰه شیرازی سرانجام در پنجم

مهرماه ۱۳۶۳ ش برابر با اول محرم ۱۴۰۵ ق در ۹۳ سالگی به سوی معبود شتافت و پس از تشییعی با شکوه، در جوار حرم منوَّر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: روز جهانی جهانگردی (برابر با ۲۷ سپتامبر)

شرح مناسبت:

جهانگردی در دنیای امروز، یکی از بهترین ابزارهای تبادل و تعامل فرهنگی است و سیاحت یا گشت و گذار در سرزمین های مختلف، از روش های موفق و گذران سالم اوقات فراغت می باشد. جهانگردی در واقع مجموعه ای از سیرو سفرها و سیاحت های داخلی و خارجی است که با اهداف و نیت های مختلف انجام می گیرد. جهانگرد کسی است که به منظور تفریح، بازدید از نقاط دیدنی، معالجه، تجارت، ورزش و زیارت به کشور دیگر سفر کند، مشروط بر این که مدت اقامت از بیست و چهار ساعت کمتر و از شش ماه بیشتر نباشد و در فاصله ای کمتر از هفتاد کیلومتر انجام نگیرد. در ایران، مسأله جهانگردی با نگرش جدید از سال ۱۳۱۷ ش مورد توجه قرار گرفت و برای اولین بار در وزارت کشور، اداره ای تحت عنوان امور جهانگردی، سازمان یافت. در سال ۱۳۲۰، این اداره به شورای عالی جهانگردی تغییر نام داد و در سال ۱۳۴۲، سازمان جلب سیاحان، تصویب و کار خود را شروع کرد. در حال حاضر سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، زیر نظر رئیس جمهور متولی این امر می باشد.

مناسبت ۰۶: روز پلیس

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: صدور اولین قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل در خصوص جنگ عراق با ایران (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در تاریخ سوم مهر ۱۳۵۹ ش، چهار روز پس از آغاز جنگ تحمیلی، دبیر کل سازمان ملل به شورای امنیت اطلاع داد که به رغم کوشش های به عمل آمده برای توقف حملات، جنگ میان ایران و عراق در زمین، دریا و هوا ادامه یافته و خسارات جانی و مالی به بار می آورد. از این رو وی پیشنهاد کرد شورای امنیت، مسأله را با فوریت رسیدگی کند. سرانجام این جلسه در روزهای چهارم تا ششم مهرماه آن سال تشکیل شد و طرح صدور قطعنامه ای در این زمینه به اتفاق آرا تصویب شد، تا این که قطعنامه ۴۷۹ به عنوان اولین قطعنامه شورای امنیت درباره جنگ عراق با ایران صادر گردید. در این قطعنامه، ضمن اظهار نگرانی عمیق درباره وضعیت رو به گسترش جنگ میان دو طرف، از ایران و عراق خواسته شده بود که مناقشه خود را از راه های مسالمت آمیز و طبق اصول عدالت و حقوق بین الملل حل نمایند. در این میان، جمهوری اسلامی ایران در اظهار نظر راجع به این قطعنامه، با اعلام نقض مکرّر عهدنامه ۱۹۷۵ الجزایر توسط عراق و قصد و نیت عراق به تشدید اقدامات خصمانه

در مقابـل خویشـتنداری ایران، تصـریح کرد که عراق با برپا کردن یک جنگ تجاوزکارانه در داخل سـرزمین ایران و حمله به مراکز حسـاس کشور برای جمهوری اسـلامی، راهی جز دفـاع از خود برای حفـظ حـاکمیت جمهوری اسـلامی باقی نگـذارده است. جمهوری اسـلامی ایران همچنین اعلاـم کرد مـادام که عراق، تمامیت ارضـی و حاکمیت ما را زیر پا گذاشـته و مأموران عراق در داخل

مرزهای ما به اقدامات تجاوزکارانه و خرابکارانه مبادرت می ورزند، قطعنامه نمی تواند مورد قبول ایران واقع شود و هیچ فایده ای در مذاکره مستقیم یا غیر مستقیم در مورد منازعه بین دو کشور نمی بینیم.

قطعنامه ۴۷۹ به دلیل آن که هیچ اشاره ای به متجاوز و آغازگر جنگ نداشته و دو طرف را به یک اندازه مورد خطاب قرار داده، به عنوان ظالمانه ترین و غیرعادلانه ترین قطعنامه شورا در مورد جنگ عراق علیه ایران به شمار می رود.

مناسبت ۰۲: سقوط سوسنگرد توسط دشمن متجاوز بعثی (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عقب راندن دشمن از گیلانغرب (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در ادامه تجاوز ارتش رژیم بعث عراق به خاک میهن اسلامی، لشکرهای دشمن به قصد تسخیر سر پل ذهاب و گیلانغرب به سوی این شهرها حرکت کردند که با مقاومت نیروهای مردمی مواجه شده و زمین گیر شدند. دشمن پس از این ناکامی، نیروهای خود را برای تصرف نواحی خوزستان راهی جبهه های جنوب نمود.

مناسبت ۰۴: آغاز انتفاضه جدید مسجدالاقصی (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

در پی ورود آریل شارون، رهبر حزب تندروی لیکود و عامل کشتار بی رحمانه فلسطینی ها در اردوگاه صبرا و شتیلا به مسجدالاقصی و هتک حرمت این مکان مقدس، فلسطینی های خشمگین در اعتراض به این اقدام، تظاهرات کردند و قیام اسلامی خود را آغاز نمودند. به همین مناسبت، این قیام، انتفاضه مسجدالاقصی نام گرفت. این قیام زمانی آغاز شد که مذاکرات سازش بین صهیونیست های نژادپرست و دولت به اصطلاح خودگردان فلسطین با شکست روبرو شده بود و مردم فلسطین دریافتند که از راه گفتگو و سازش با صهیونیست ها نمی توانند بر حقوق انسانی و اسلامی خود دست یابند. رژیم صهیونیستی در مقابل خروش انسانی فلسطینیان، برای سرکوب انتفاضه، از انجام خشن ترین و وحشیانه ترین شیوه های ضدانسانی خودداری نکرده و از قساوت بارترین روش های ترور و کشتار استفاده نموده است. انتفاضه مسجدالاقصی و انقلاب سنگ به همگان این پیام را فهماند که ریشه صهیونیسم و نژادپرستی در سرزمین اسلامی فلسطین، خواهد خشکید.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: اعتصاب کارکنان راه آهن و سازمان آب تهران در اعتراض به رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: شهادت روحانی مبارز "سیدعبدالکریم هاشمی نژاد" توسط منافقین کوردل (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

شهید حجت الاسلام و المسلمین سید عبدالکیم هاشمی نژاد در سال ۱۳۱۱ شمسی (۱۳۵۱ ق) در خانواده ای متدین در "بهشهر" مازندران دیده به جهان گشود و از ۱۴ سالگی در محضر آیت اللّه کوهستانی و سپس در قم به مدت چهارده سال نزد آیات عظام: سید حسین بروجردی و امام خمینی(ره) به تحصیل علوم دینی پرداخت. وی در دوران مبارزات اسلامی ملت ایران به رهبری امام خمینی(ره) با خطبه ها و سخنرانی های حماسی و آتشین خویش، در نشر افکار انقلابی اسلام و افشای ماهیت رژیم پهلوی، تمامی توان خود را به کار برد و در این راه متحمّل سختی ها و شکنجه های ایادی رژیم گردید. وی از ابتدای مبارزه تا پیروزی انقلاب اسلامی، چندین بار دستگیر و به زندان های طولانی مدت محکوم گردید. این مجاهد انقلابی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به عنوان نماینده استان مازندران در مجلس خبرگان قانون اساسی انتخاب شد، در تدوین قانون اساسی و به خصوص در جهت تثبیت اصل ولایت فقیه، زحمات بسیاری کشید. حجت الاسلام هاشمی نژاد پس از پایان دوره مجلس خبرگان و تدوین قانون اساسی، مقام دبیری حزب جمهوری اسلامی مشهد را به عهده گرفت و از این پایگاه، حملات مداوم خود را متوجه نفاق حاکم بر بعضی مکان های دولتی و ارتجاع کرد و با ضد انقلاب به مبارزه سختی پرداخت. وی با شروع جنگ تحمیلی، در جبهه های غرب و جنوب حضور یافت و با سخنرانی های پرشور خود، در بالابردن روحیه رزمندگان، نقش بسزایی ایفا کرد.

آن شهید بزرگوار، پشتوانه محکمی برای انقلاب بود،

از این رو نقشه ترور وی طرح شد و در سالروز شهادت امام جواد(ع) در هفتم مهر ۱۳۶۰ در چهل ونه سالگی به دست یکی از منافقین کوردل، بر اثر انفجار نارنجک به شهادت رسید. بدن پاره پاره این شهید عالی مقام پس از تشییع باشکوه مردم، در جوار مرقد منور امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: رحلت آیت اللّٰه "محمد حسن صافی اصفهانی" زعیم حوزه علمیه اصفهان (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه محمد حسن صافی اصفهانی در سال ۱۲۹۸ش (۱۳۳۸ق) در اصفهان زاده شد وی پس از پشت سر گذاشتن تحصیلات جدید، به فراگیری دانش های دینی روی آورد و پس از مدتی اقامت در اصفهان و قم، به نجف اشرف عزیمت نمود. آیت اللّٰه صافی در نجف در محضر استادان نامداری همچون شیخ محمد علی کاظمینی، سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم و سید ابوالقاسم خویی استفاده های وافر بُرد و در مدت اقامت ۲۷ ساله در نجف، مبانی فقهی، فلسفی و اخلاقی خود را استوار ساخت. ایشان در ۵۰ سالگی به اصفهان بازگشت و به تدریس، امامت جماعت، پرورش شاگردان و ارشاد مردم پرداخت. آیت اللّٰه صافی بعدها ریاست حوزه علمیه اصفهان را به عهده گرفت و منشأ خدماتی گردید. این فقیه بزرگوار تألیفات متعددی به نگارش درآورد که تطبیق بین اقتصاد اسلامی و اقتصاد سوسیالیسم و کاپیتالیسم و نیز تقریرات دروس فقه و اصول از آن جمله اند. ایشان همچنین بر فقه، اصول، کلام، تاریخ، تفسیر، فلسفه و اقتصاد چیرگی تام داشت. این عالم ربانی سرانجام در هفتم مهر ۱۳۷۴ برابر با سوم جمادی الاول ۱۴۱۶ ق در هفتاد و شش سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییعی باشکوه، در کنار مرقد علامه

مجلسی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: افتتاح شبکه اطلاع رسانی مرکز تحقیقات مطالعات و سنجش برنامه ای در صدا و سیما(۱۳۷۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: کشف بزرگترین میدان نفتی ایران با ظرفیت ۲۶ میلیارد بشکه در حوالی اهواز (۱۳۷۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز آتش نشانی و ایمنی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز آتش نشانی و ایمنی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن رَدَّ عَن قَومٍ مِنَ المُسلِمینَ عادِیَهَ ماءٍ أونارٍ وَجَبَت لَهُ الجَنَّهُ

ترجمه:

کسی که دسته ای از مسلمانان را از خطر سیل یا آتش سوزی نجات دهد، بهشت بر او واجب می شود

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۵۵.

زیر عنوان:

روز آتش نشانی و ایمنی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أمِطِ الأذی عَنِ طَریقِ المُسلِمینَ فَهُوَ لَکَ صَدَقَهٌ

ترجمه:

آنچه را که موجب آزار می شود از سر راه مسلمانان دور کن، که این کار برای تو صدقه است

آدرس:

مسند أحمد، ج ۴، ص ۴۲۳.

زیر عنوان:

روز آتش نشانی و ایمنی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: دَخَلَ عَبدٌ الجَنَّهَ بِغُصنِ شَوكٍ كانَ عَلى طَريقِ المُسلِمينَ فَأماطَهُ عَنهُ

ترجمه:

بنده ای به سبب برداشتن شاخه خاری از سرراه مسلمانان به بهشت رفت

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۲۶۷۶.

زیر عنوان:

روز آتش نشانی و ایمنی

متن:

امام باقرعلیه السلام در تفسیر آیه: (و مَن أحياها فَكَأنَّما أحيَا النّاسَ جَميعاً)

ترجمه:

یعنی: هر که کسی را زنده کند گویی همه مردم را زنده کرده است. فرمودند: مِن حَرَقٍ أو غَرَقٍ

آدرس:

مائده، آیه ۳۲.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عملیات کوچ ایذایی در منطقه سلیمانیه توسط سپاه (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: شهادت سرداران اسلام "فکوری، فلاحی، نامجو، کلاهدوز و جهان آرا" در سانحه هوایی (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از پایان موفقیت آمیز عملیات ثامن الائمه، پنج تن از فرماندهان رده بالای ارتش و سپاه، جهت تقدیم گزارش به حضرت امام خمینی(ره) فرماندهی معظم کل قوا، عازم تهران می شوند. به این منظور، یک فروند هواپیمای سی ۱۳۰ با چهل نفر سرنشین و ۲۷ مجروح و ۳۲ تن از شهدای عملیات ثامن الائمه از فرودگاه اهواز به مقصد تهران به پرواز در آمد. اما این هواپیما در ۳۰ کیلومتری فرودگاه مهرآباد در جنوب غربی کهریزک دچار سانحه گردید. خلبان سعی نمود هواپیما را در همان منطقه به زمین بنشاند که پس از طی مسافت ۲۷۰ متری، بال چپ هواپیما به زمین اصابت می کند. هواپیما متلاشی شده و آتش می گیرد که در نتیجه ۴۹ نفر از سرنشینان هواپیما از جمله این پنج فرمانده به شهادت رسیدند که عبارتند از: سرلشکر ولی اللّٰه فلاحی، جانشین ستاد مشترک ارتش، سرتیپ موسی نامجو، وزیر دفاع و نماینده امام در شورای عالی دفاع و فرمانده دانشکده افسری، سرتیپ جواد فکوری، فرمانده نیروی هوایی و وزیر دفاع و مشاور در ستاد مشترک ارتش، یوسف کلاهدوز، قائم مقام سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و برادر محمدعلی جهان آرا، فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خرمشهر.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه جلیل آیت اللّٰه "سید محمد صادق لواسانی" یار دیرین امام خمینی(ره) (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید محمد صادق لواسانی در حدود سال ۱۲۸۵ ش (۱۳۲۴ ق) در خاندانی عالم در نجف اشرف به دنیا آمد. وی در نوجوانی به همراه پدر به همدان رفت و پس از مدتی برای ادامه دروس حوزوی راهی اراک شد. آیت اللّٰه لواسانی در هفده سالگی پس از تأسیس حوزه علمیه قم به این شهر هجرت کرد و پس از مدتی

بـا حضـرت امام خمینی، هم حجره و هم بحث شـد. ایشان در قم از محضـر اسـتادان بزرگواری همچون حاج شـیخ عبـدالکریم حائری، سـید محمد تقی خوانساری، سید محمد حجت، محمدعلی شاه آبادی و میرزاجواد آقا ملکی تبریزی دروس خارج فقه و اصول، عرفان، سیر و سـلوک و حکمت و فلسـفه را فراگرفت و سـپس در نجف در پای درس بزرگانی چون آقاضـیاءالدین عراقی و میرزا ابوالحسن مشـکینی به شاگردی نشـست. آیت اللّه لواسانی در سال ۱۳۱۴ش از طرف مراجع بزرگ قم به تولیت مـدارس فیضـیه و دارالشـفا منصوب شد و این دو حوزه علمیه را به مدت شـش سال به بهترین وجه اداره کرد. این عالم مجاهد پس از آغـاز نهضت اسـلامی به رهبری امـام خمینی، بارهـا حمـایت قـاطع خود را از امام عنوان کرده و پس از تبعیـد ایشان به ترکیه، به نمایندگی تام الاختیار آن حضـرت در تهران منصوب گردید. فعالیت های آیت اللّه لواسانی پس از مدتی برای رژیم گران آمـد و ایشان را به مـدت سه سال به منطقه هشت پر در تالش تبعید کردند. وی بعد از پیروزی انقلاب اسـلامی، بی هیچ نـام و عنوانی در کنـار امـام قرار گرفت و تا آخرین لحظه پشتیبان آن حضـرت بود. این مرد الهی سـرانجام در ۸ مهر ۱۳۶۹ ش برابر با نهم ربیع الاول ۱۴۱۱ ق در ۸۴ سالگی دارفانی را وداع گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: تصویب نشان "امام خمینی"(ره) به عنوان عالی ترین نشان دولت جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز بزرگداشت مولانا جلال الدین محمد بن بهاء الدین معروف به مولوی

شرح مناسبت:

جلال الـدین محمـد بن بهاء الدین محمد، معروف به مولانا، مولوی، ملای روم و جلال الدین رومی، در سال ۶۰۴ق در بلخ به دنیا آمد. در کودکی با پدرش بهاءالدین محمد معروف به بهاء ولد، مقارن حمله مغول به آسـیای صـغیر (ترکیه امروزی) رفت و با خانـدانش در قونیه مسـتقر شـد. مولوی پس از فراگیری علوم از پـدر و دیگر اسـتادان قونیه و شام به تدریس پرداخت. وی بعـدها با عارفی واصل و بزرگ به نام شـمس الـدین محمد تبریزی در قونیه ملاقات کرد و از نَفَسِ گرم او چنان به تاب و تب افتاد که دیگر تا دم واپسـین، سـردی نیافت و هیچ گاه از ارشاد سالکان و افاضه حقایق الهیه باز نایستاد. از این دوره پرشور که سی سال از پایان حیات مولوی را شامل می شود، آثار بی نظیری از این استاد بزرگ به وجود آمد. در مثنوی معنوی که آن را به حق بایـد یکی از بهترین نتایـج انـدیشه و ذوق فرزنـدانِ آدم و چراغ فروزانِ راه عرفـان دانست، مولوی، مسائل مهم عرفانی، دینی و اخلاقی را مطرح کرده و هنگـام توضـیح، به بیـان آیات و احادیث و امثال مبادرت می جویـد. غیر از مثنوی، غزل های مولوی به منزله دریای جوشانی از عواطفِ حاد و اندیشه های بلند شاعر است که با نشیب و فراز همراه است. همچنین کتبِ فیه مـا فیه، مکـاتیب و مجـالس سـبعه از جمله آثـار منثور مولانا است. مولانا جلال الـدین رومی، سـرانجام در سال ۶۷۲ ق در ۶۸ سالگی به وصال معبود شتافت و پس از تشییع و

نمازی با شکوه، در قونیه به خاک سپرده شد. مزار او در ترکیه، زیارتگاه دوستداران ادب پارسی و عرفان اسلامی است.

–

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: مرگ (عبدالحسین تیمور تاش) وزیر مستبد دربار رضاخان پهلوی (۱۳۱۲ ش)

شرح مناسبت:

عبدالحسین تیمور تاش ملقب به مُعَزِّزُ المُلک و سردار معظم خراسانی در حدود سال ۱۲۶۰ ش در بجنورد در استان خراسان به دنیا آمد. وی پس از انجام تحصیلات، به همراه پدرش به روسیه رفت و به مدت شش سال در مدرسه نظام تحصیل کرد. از آن پس به ایران بازگشت و پس از آن که مدتی در سمت مترجم فعالیت نمود، در امور دولتی به پیشرفت هایی نائل آمد. وی بعدها به وکالت مجلس و ولایت خراسان رسید و چندین بار در مناصب گوناگون جابجا شد. تیمور تاش پس از کودتای رضاخان، از طرفداران او گردید و در تمام بازی های سیاسی که برای خلع احمدشاه صورت گرفت، دخالت داشت. سردار معظم، پس از سلطنت رضاخان پهلوی به وزارت دربار رسید و دارای نفوذ فراوانی در ارکان قدرت شد. تیمور تاش به عنوان دست راست رضاخان، این اختیار را داشت که هر که را می خواهد به نخست وزیری معرفی کند، نخست وزیری که در واقع رییس دفترِ وزیر دربار بود. در این سال ها تیمورتاش به عنوان شخص دوم مملکت، همه کاره و فعّال مایشاء بود. تیمور تاش بسیار تلاش کرد که شغل وزارت دربار را از یک مقام تشریفاتی به بالاترین مرجع تصمیم گیری کشور ارتقا دهد و همه نظراتش را در سیاست داخلی و خارجی ایران اعمال نماید. در سال ۱۳۱۰ و پس از شکست مذاکرات نفت ایران و انگلیس، روزنامه های لندن درصدد نابودی او برآمدند. بنابراین با

حیله گری وانمود کردند که چون شاه پیر است و ولیعهد کودک، بنابراین تیمور تاش جانشین رضاخان خواهد شد. این موضوع به رضاخان، بسیار گران آمد و پس از مدتی او را از وزارت دربار کنار نهاد و پس از مدتی محاکمه و زندان، او را در ۹ مهر ۱۳۱۲ ش با ذلت به قتل رساند.

وی از نظر اخلاقی، سیاستمداری فاسد، هوسران و عیاش بود و تمام تلاش او، در رسیدن به قدرت بیشتر و جلب نظر رضا پهلوی خلاصه می شد. سرانجام او با همان شمشیری نابود شد که به وسیله آن زیسته بود و مرگ دیگران را با آن تدارک می دید.

مناسبت ۰۲: اعتصاب گسترده دانش آموزان، دانشجویان و معلمان سراسر کشور بر ضد رژیم پهلوی(۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با وقوع اعتصابات متعدد در سطح مملکت و بازگشایی مدارس در مهرماه ۱۳۵۷، دانش آموزان نیز از حضور در سر کلاس خودداری نموده، به صف مخالفین رژیم پیوستند و با راهپیمایی های گسترده، خواستار بازگشت حضرت امام به کشور شدند. پس از اعتصاب دانش آموزان، معلمان کشور نیز طی اعلامیه ای، اعتصاب خود را آغاز کردند. از آن پس به طور کلی مدارس ایران تعطیل گردید و شاگرد و معلم، عملاً به صحنه مبارزه در خیابان ها وارد شدند. دانشجویان دانشگاه های کشور نیز به صورت متشکل به نهضت پیوستند و کلاس های درس را تحریم نمودند. اعتصاب دانشجویان، فرهنگیان و دانش آموزان به تظاهرات تهران وشهرستان ها جان تازه ای بخشید و نیروی عظیم جنبش مردمی را رونق بیشتری داد.

مناسبت ۰۳: عملیات غیوراصلی در جاده حمیدیه – اهواز، توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی(۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

پس از آغاز هجوم وحشیانه دشمن بعثی به خاک جمهوری اسلامی ایران، لشکرهای دشمن در صدد رسیدن به شهر اهواز و تصرف آن بودند. هر چند مقاومت هایی در شهر بستان و سایر محورها صورت گرفت، لیکن به دلیل سنگینی تهاجم دشمن، نیروهای خودی برای استقرار در مواضع مناسب تر، عقب نشینی کردند. در نتیجه دشمن با یک خیز بلند، خود را به دروازه حمیدیه رساند و شهر اهواز را در معرض تهدید قرار داد. در این وضعیت، ۲۸ تن از برادران پاسدار و بسیجی به فرماندهی شهید غیور اصلی، در حالی که فقط چند قبضه آرپی جی هفت در اختیار داشتند، شبانه آماده یورش به دشمن شده، پس از خروج از شهر، در چند کیلومتری آن، در کنار جاده حمیدیه – اهواز، به کمین دشمن نشستند. این نیروها در بامداد

نهم مهرماه ۱۳۵۹، شلیک هماهنگ به سوی تانک های عراقی را آغاز کردند و باعث وحشت و نگرانی دشمن گردیدند. پس از این عملیات که به گل نشستن و انفجار چندین دستگاه تانک دشمن انجامید، دشمن چند بار اقدام به پیش روی در این محور نمود تا این که سرانجام در حوالی غرب سوسنگرد، زمین گیر شد.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات متوسط مسلم بن عقیل(ع) (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

عملیات مسلم بن عقیل در تاریخ ۹ مهر ۱۳۶۱ش با رمز یا ابوالفضل العباس(ع) در جبهه میانی و در غرب سومار و ارتفاعات مسلط بر شهر مندلی عراق در وسعتی برابر با ۱۵۰ کیلومتر مربع و با هدف آزادسازی چندین ارتفاع مرزی و انهدام نیروهای دشمن و تصرف ارتفاعات مشرف بر شهرمندلی طی دو مرحله به فرماندهی قرارگاه عملیاتی نجف اشرف انجام شد. این منطقه از جبهه های مهم محسوب می شد و به علت نزدیک بودن به بغداد، از استحکامات زیادی برخوردار بود. رزمندگان اسلام متشکل از ارتش و سپاه با شنیدن رمز مبارک عملیات، هجمه خود را آغاز کرده و پس از عبور از موانع متعدد مین و تله های انفجاری، به سربازان عراقی یورش بردند. در نخستین ساعات حمله، برخی ارتفاعات منطقه به دست توانای رزمندگان اسلام آزاد شد و از لوث وجود بعثیان پاکسازی گردید. در این حال دشمن شکست خورده علی رغم انجام پاتک، با دریافت ضربات کوبنده توسط قوای اسلام، با برجای گذاشتن تلفات بسیار، مجبور به عقب نشینی شد. نتایج عملیات متوسط مسلم بن عقیل: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۲۷۵ نفر اسیر و ۴۰۰۰ نفر کشته و زخمی؛ سایر نتایج: آزادی ارتفاعات مشرف به شهر مندلی و پاسگاه های مرزی

ایران از جمله قلعه چوق، سومار، میان تنگ و کانی شیخ؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۷۹ دستگاه انهدامی، هواپیما: ۷ فروند انهدامی، خودرو: ده ها دستگاه انهدامی، لودر و بولدوزر: ۳ دستگاه انهدامی و ۳ دستگاه اغتنامی، کاتیوشا و توپ: ۳ قبضه انهدامی و ۳ قبضه اغتنامی.

مناسبت ۰۵: درگذشت (سراج منیر) محقق معروف پاکستانی (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

سراج منیر، محقق و مؤلف بزرگ پاکستانی، در سال ۱۳۳۱ ش (۱۹۵۲ م) به دنیا آمد. وی به دلیل علاقه فراوان به فرهنگ، زبان و ادبیات پارسی، در راه نشر این زبان در پاکستان و معرفی شخصیت های معروف ادبی، فرهنگی و فلسفی ایران، خدمات ارزنده ای انجام داد. از جمله اقدامات مؤثر سراج منیر، چاپ کتاب ارزشمند سخنوران ایران توسط مؤسسه مطالعات فرهنگ اسلامی پاکستان بود. او که از بنیانگذاران انجمن فارسی در پاکستان به شمار می رفت، برای تقویت این انجمن، با نمایندگان فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در لاهور همکاری وسیعی داشت. سرانجام این اندیشمند و محقق سرشناس پاکستانی در ۳۸ سالگی بر اثر سکته قلبی، در اسلام آباد دارفانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۶: رحلت عالم ربانی و حکیم الهی آیت اللّه "سید محمد حسینی" معروف به "آقانجفی همدانی" (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید محمد حسینی همدانی معروف به آقانجفی همدانی از اعاظم حُکما و عرفای معاصر، در سال ۱۲۸۳ ش (۱۳۲۲ ق) در بیت علم و تقوا در نجف اشرف به دنیا آمد. وی در کودکی به همراه پدر به همدان رفت و در ۲۱ سالگی برای ادامه دروس، رهسپار حوزه علمیه نجف شد. آیت اللّه همدانی در نجف از محضر عالمان نام آوری همچون میرزای نایینی، محمد حسین غروی اصفهانی، سید حسین بادکوبه ای، میرزا علی آقا قاضی طباطبایی و میرزا عبدالغفار مازندرانی، فقه، اصول، کلام و فلسفه را فراگرفت و در این درس ها با آیات عظام: سید ابوالقاسم خویی، سید محمدهادی میلانی و علامه سیدمحمدحسین طباطبایی و ... مباحثه می کرد. این عالم ربانی به قدری از لحاظ علمی و فقهی مورد توجه میرزای نایینی واقع شد که به ایشان گواهی اجتهاد داد و آقانجفی

نیز به شرف دامادی آن مرجع بزرگ نائل شد. آیت اللّه همدانی پس از اخذ اجازات متعدد اجتهاد از علمای بزرگ نجف، قصد وطن نمود و پس از اقامت ۲۲ ساله در نجف راهی همدان گردید. از آن پس به تدریس و تألیف و ارشاد مردم پرداخت و در همدان ماندگار شد. آقا نجفی همدانی پایبندی خاصی به انجام مستحبات و پرهیز از مکروهات داشت و از آوازه گری و شهرت و ریاست، به شدت احتیاط می کرد. ایشان با توجه به اینکه، علاوه بر فقه و اصول، فلسفه نیز خوانده بود، اندیشه استدلالی و علمی داشت و به شبهات و مشکلات فکری روز توجه می نمود. از آیت اللّه همدانی آثار متعددی به یادگار مانده است که انوار درخشان در تفسیر قرآن در ۱۸ جلد، درخشان پرتوی از اصول کافی در ۶ جلد و معاد جسمانی و روحانی از آن جمله اند.

سرانجام آن فقیه بزرگ در سحرگاه نهم مهر ۱۳۷۵ ش برابر با پانزدهم جمادی الاول ۱۴۱۷ ق در نودوسه سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییع باشکوهی در همدان و مشهد، در جوار مرقد شیخ بهایی در حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: کشته شدن (کلنل محمدتقی خان پسیان) در خراسان (۱۳۰۰ ش)

شرح مناسبت:

کلنل محمدتقی خان پسیان، در سال ۱۲۷۱ ش به دنیا آمد. وی پس از آن که وارد نظام شد، به دلیل ابراز رشادت، به سرعت ارتقاء یافت و در سال ۱۲۹۹ ش ریاست ژاندارمری خراسان را بر عهده گرفت. او به خاطر داشتن افکار آزادی خواهانه در میان مردم از نفوذ و اعتبار فراوانی برخوردار بود. پس از کودتای رضاخان در سال ۱۲۹۹ ش، کلنل پسیان،

علاوه بر فرمانـدهی ژانـدارمری، حکومت خراسان را که تا آن زمان تحت کنترل قوام السـلطنه بود در دست گرفت. اما پس از قدرت یافتن قوام السلطنه، پسیان با وی اختلاف پیدا کرد و کار این اختلاف پس از مدتی بالا گرفت. از این رو، کلنل پسیان با توجه به نفوذ بیگانگان در ایران و نابسامانی اوضاع کشور، برای خارج شـدن ایران از زیر نفوذ انگلیس و نیز بهبود وضع مردم، مبارزه با حکومت مرکزی را آغاز کرد و بدین ترتیب، قیام افسـران در استان خراسان به وقوع پیوست. در این قیام، کلنل پسیان امور استان را کاملاً در دست گرفت و قوای تحت فرمانش با نیروهای طرفدار دولت مرکزی جنگیدند. سرانجام در یکی از این درگیری ها، محمدتقی خان پسـیان، این مبارز خسـتگی ناپذیر در ۳۱ سالگی کشـته شد. با کشته شدن او، قیام افسران خراسان علیه ظلم و جور دولت مرکزی نیز فروکش کرد و قوام، نفسـی به راحتی کشید. سرگذشت این سردار آزادی خواه و صدها تن دیگر مانند وی، بیانگر با سابقه بودن دخالت های آشـکار و نهان اسـتعمارگران از جمله انگلسـتان به عنوان اسـتعمارگر پیر در ایران است و گرامیـداشت او، خـاطره رشادت ها و پایمردی های قهرمانان این مرز و بوم را در مقابل بیگانگان، در یادها زنـده نگاه می دارد.

مناسبت ۰۲: وقوع درگیری شدید بین نیروهای بعثی و مدافعان خرمشهر (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ و پیشروی دشـمن به سـمت شـهرهای خوزسـتان، خرمشـهر نیز در آسـتانه جنگی خونین قرار گرفت. جمع بندی نیروهای مهاجم و مواجه شـدنشان با مقاومت انـدک نیروهای خودی در مرز خرمشـهر، این تصور را برای آنان به وجود آورده بود که دست یابی به شهر، آسان

خواهـد بود و مقـاومتی از جـانب مردم صورت نخواهـد گرفت. بـدین ترتیب، نیروهای عراقی، حمله خود را به بنـدر خرمشـهر آغاز کردنـد. عدم حضور مدافعین خرمشـهر در بندر، موجب سـهولت پیشـروی نیروهای دشـمن در ابتدای حمله در این محور گردید. مدافعین خرمشـهر نیز بلافاصـله پس از اطلاع از ابعاد و گسترش تحرکات جدید دشـمن، بخشـی از نیروهای خود را به داخل بندر اعزام و به حمله و مقاومت در برابر دشمن مبادرت کردند. با این حال نیروهای تقویت شده دشمن، پیشروی خود را به داخل شـهر ادامه دادند. روز دهم مهر برای مدافعین خرمشـهر، علی رغم سـختی و دشواری فراوان، روز موفقی محسوب می شـد. در این روز جنـگ تانـک و نفرات در آسـتانه خرمشـهر در گرفت. مـدافعین شـهر، بر تانک های دشـمن حمله کرده و با پرتاب نارنجک و کوکتل مولوتف، آنها را یکی پس از دیگری منهدم کردند. در این حال دشمن که با تقویت نیروهایش، در نظر داشت، شـهر را تصـرف نماید، علی رغم تصـرف قسـمتی از شهر، مجدداً متحمل شکست شد و اقدام به عقب نشینی نمود. هرچنـد شـهامت رزمنـدگان اسـلام در تمام دوران مقاومت در خرمشـهر، سـتودنی و غیرقابل وصف بود، اما روز دهم مهر ۵۹، جلوه دیگری داشت و با شکست ناگوار دشمن، در جمع رزمندگان، جشن و سرور معنوی حاکم شد.

مناسبت ۰۳: عملیات سوسنگرد و آزادسازی بستان و سوسنگرد (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در پی تهـاجم ارتش مزدور بعث عراق برای مقـابله بـا انقلاب اسـلامی در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ و ورود نیروهـای نظامی به همراه ادوات سـنگین و سـبک دشـمن در جنوب و غرب کشور، مناطق وسـیعی از میهن اسـلامی به اشـغال آنان درآمد. در این میان، یک لشکر

زرهی عراق متشکل از ۲۰۰ الی ۲۵۰ تانک، پس از تصرف جاده سوسنگرد - حمیدیه به اهواز، از مرز بستان عبور کرده و سوسنگرد را به تصرف خود درآوردند. پس از این تجاوز، رزمندگان اسلام در تاریخ هشتم مهر ۱۳۵۹، در عملیاتی، به دشمن حمله برده و علی رغم عدم تجهیز قوا و کمی نیروها، در برابر نیروهای عراقی مقابله کردند. در ادامه حمله به نیروهای دشمن، تلفات بسیاری بر دشمن وارد آمد به طوری که پس از آن مجبور به عقب نشینی شدند. در این حمله، نیروهای اسلام متشکل از مردم بومی و بسیج، به دشمن امان نداده و در ۱۰ مهر ۱۳۵۹، سوسنگرد را از لوث دشمنان پاک کردند. در این حملات، بیش از هفتاد تانک و خودروی دشمن در کمتر از نصف روز منهدم گردید و تعدادی از نفرات آنان به اسارت درآمدند.

مناسبت ۰۴: برگزاری سومین انتخابات ریاست جمهوری و انتخاب آیت اللّٰه "خامنه ای" به این مقام(۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

مردم مسلمان ایران سی و سه روز پس از اقدام جنایتکارانه منافقین در انفجار ساختمان نخست وزیری و شهادت رجایی و باهنر، به پای صندوق های رأی رفته و با حضور شانزده میلیونی خود و با نود و نه درصد آرا، حضرت آیت اللّٰه سیدعلی خامنه ای را به ریاست جمهوری اسلامی ایران انتخاب کردند. با این انتخابات، یکی دیگر از فرازهای انقلاب اسلامی با پیروزی درخشان امت همیشه در صحنه طی شد و یکی از یاران وفادار انقلاب اسلامی و پیروان روح اللّٰه به ریاست جمهوری اسلامی ایران رسید. ملت ایران با رأی قاطع در این انتخابات، بار دیگر نشان دادند هرگز میدان مبارزه را خالی نخواهند کرد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: شروع به کار تلویزیون در ایران (۱۳۳۷ ش)

شرح مناسبت:

با راه اندازی و بهره برداری از نخستین فرستنده تلویزیونی ایران در یازدهم مهرماه ۱۳۳۷ ش، تلویزیون ایران، پخش برنامه های خود را آغاز کرد. تلویزیون ایران در ابتدا به صورت یک بخش کاملاً خصوصی اداره می شد که ابتدا در هر روز چهار ساعت برنامه پخش می کرد. این تلویزیون برای گسترش مناطق تحت پوشش خود، در سال ۱۳۴۰ ش فرستنده دیگری در آبادان و یک فرستنده تقویتی در اهواز تأسیس کرد. در اواخر سال ۱۳۴۲ش، تلویزیون ایران از ساختار یک شرکت خصوصی به شرکت سهامی تلویزیون ایران تغییر شکل داد تا این که تلویزیون ملی ایران با امکانات یک استودیو، سه دوربین و دو دستگاه ضبط مغناطیسی در آبان ماه ۱۳۴۵ش، به صورت تلویزیون دولتی و به طور آزمایشی آغاز به کار کرد. در نهایت، سازمان تلویزیون ملی ایران در ۲۹ اسفند ۱۳۴۵ش رسماً افتتاح شد و کار خود را وسعت بخشید.

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران به صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران تغییر نام یافت و با گذشت زمان، فعالیت های این سازمان به صورت افزایش فرستنده و شبکه های رادیویی و تلویزیونی در تهران و شهرستان ها رو به گسترش نهاد. چنانکه تا به امروز (۱۳۸۲ ش) این سازمان دارای ۳۰ مرکز در استان و شهرستان های مختلف ایران، نزدیک به بیست شبکه سراسری رادیویی و تلویزیونی و بیش از پانزده دفتر منطقه ای در کشورهای مختلف جهان و ده ها شبکه رادیویی و تلویزیونی در تهران و شهرستان ها می باشد. همچنین طی سال های اخیر شبکه جهانی جام جم، بخش وسیعی از دنیا شامل قاره آسیا و اقیانوسیه، قاره اروپا و شمال آفریقا و قاره آمریکا را تحت پوشش قرار داده و شبکه جهانی سحر نیز به چندین زبان برنامه پخش می کند.

همچنین شبکه خبری و بین المللی العالم از ابتدای سال ۱۳۸۲ فعالیت خود را آغاز کرد که در سراسر جهان قابل دریافت می باشد.

مناسبت ۰۲: ادامه پیشروی دشمن تا ۱۵ کیلومتری اهواز و اشغال منطقه غرب کارون (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

چند روز پس از تجاوز دشمن بعث به جمهوری اسلامی ایران، ارتش عراق با پیشروی در جبهه های جنوب، قصد تصرف شهرهای دزفول، شوش، خرمشهر، آبادان و اهواز را نمود ولی مقاومت های شدید مردمی، مانع این امر گردید. دشمن پس از چند روز پیشروی در جبهه های جنوب، از اشغال این شهرها مأیوس شده و ناجوانمردانه این منطقه را زیر آتش سنگین توپخانه و حملات موشکی خود قرار داد که به شهید و زخمی شدن تعدادی از مردم مظلوم و بی پناه جنوب منجر شد. رژیم عراق در ادامه

این تجاوزات، تمام تلاش خود را برای تصرف پایگاه هوایی دزفول به کار گرفت ولی از اشغال آن به خاطر مقاومت های مردمی بازماند و وحشیانه، شهر دزفول را زیر ضربات سهمگین موشک های دور برد خود قرار داد. شهر شوش هم گرچه هرگز به تصرف دشمن درنیامد، اماهمواره با توپخانه دشمن مورد حمله قرار گرفت که در این حملات به مقبره حضرت دانیال نبی(ع) خساراتی وارد گردید.

مناسبت ۰۳: قطع کامل روابط دیپلماتیک ایران و عراق در اوج جنگ تحمیلی (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

روابط سیاسی ایران و عراق که پس از امضای قرارداد ۱۳۵۳ ش (۱۹۷۵ م) الجزایر، رو به بهبودی می رفت با وقوع انقلاب اسلامی به سردی گرایید و در فاصله یک سال و نیم بعد از پیروزی انقلاب، وقوع حوادث متعدد و درگیری های پراکنده، باعث ایجاد تنش در روابط دو کشور شد. شروع جنگ تحمیلی و حمله سراسری ارتش بعث عراق، از نقاط عطف روابط بین دو کشور به شمار می آید و از دیدگاه روابط بین الملل، منشاء اثر در ارتباطات دیپلماتیک محسوب می گردد. حمله عراق به جمهوری اسلامی ایران در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹، اگر چه نقطه اوج این تنش ها به حساب می آمد، اما روابط رسمی دیپلماتیک همچنان برقرار بود و دیپلمات های دو کشور، در طول سال های جنگ، در سفارت دو طرف باقی ماندند، هر چند این حضور در پایین ترین رده ها بود. با این حال در پایان هفتمین سال از جنگ هشت ساله، دو کشور، روابط سیاسی و دیپلماتیک خود را قطع کردند و دیپلمات های ایران و عراق، عازم کشورهای خود شدند.

مناسبت ۰۴: آغاز هفته مبارزه با سرطان (۱۱ تا ۱۷ مهر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: هجرت حضرت امام خمینی(ره) از عراق به کویت تحت فشار رژیم بعثی عراق (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از تبعید امام خمینی(ره) به نجف، ایشان باز هم فریادهای حق طلبانه و ظلم ستیز خود را علیه رژیم، از طریق سخنرانی، ارسال پیام های کتبی و شفاهی به گوش ملت ایران می رساندند و بدین وسیله ماهیت بیدادگری و فساد و وابستگی رژیم را افشا و آشکار می ساختند. امام در حوزه علمیه نجف به تدریس فلسفه سیاسی حکومت اسلامی، تحت عنوان ولایت فقیه، همراه با دروس فقه و اصول پرداختند و شاگردانی برجسته و هم فکر تربیت کردند. ثمره مجموعه این فعالیت ها، باعث آگاهی و رشد سیاسی روزافزون همه اقشار، اعم از تحصیل کرده ها، روحانیان، بازاری ها، شهری ها، روستایی ها و ... گردید. از این رو، رژیم طاغوتی ایران، با اعزام هیئتی به بغداد و مذاکره با مقامات عراقی، خواهان ایجاد محدودیت برای امام بود. تا آنجا که منزل ایشان در نجف، در دوم مهر ۱۳۵۷ ش توسط نیروهای امنیتی عراق محاصره شد و رفت و آمدها، محدود

و کنترل گردید. پس از این که دولت بعثی عراق، رهبر کبیر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی را از فعالیت های سیاسی و مذهبی بر ضد رژیم شاه در کشور عراق منع کرد، ایشان نجف را به قصد اقامت در کشور کویت ترک نمود. اما دولت کویت برای حفظ روابط خود با رژیم شاه از ورود امام به این کشور جلوگیری کرد. بنابراین امام پس از توقفی کوتاه در مرز بصره، به بغداد رفته و روز دیگر عازم پاریس شدند.

مناسبت ۰۲: آغاز عملیات "ظفر ۲" در منطقه کرکوک عراق توسط سپاه (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

عملیات ظفر ۲، در تاریخ دوازدهم مهر ۱۳۶۶ش، با رمز مبارک لبیک یا حسین(ع)، در منطقه عملیاتی شهر کِفری

در استان کرکوک عراق، به منظور پاسخگویی به شرارت های رژیم بعث عراق در بمباران شیمیایی و ویران ساختن روستاهای کردنشین استان های شمالی عراق و نیز با هدف انهدام تأسیسات نظامی و اقتصادی عراق آغاز گردید. رزمندگان تحت امر قرارگاه رمضان، متشکل از نیروی زمینی سپاه و لشکر ۹ بدر مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در نخستین ساعات عملیات، ارتفاعات مهم منطقه را به تصرف خود درآوردند و نیروهای دشمن را متلاشی نمودند. رزمندگان لشکر ۹ بدر با یک مانور پرتحرک، پس از وارد آوردن تلفات و خسارات سنگین، قرارگاه های دشمن را تصرف کرده و جاده های مهم منطقه را به کنترل خود درآوردند. همچنین در این عملیات ضمن کشته و زخمی کردن بیش از پانصد تن از قوای بعث، ده ها دستگاه تانک و نفربر و سلاح های نیمه سنگین منهدم گردید.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "مرتضی خلج اسعدی" محقق و مترجم معاصر (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد مرتضی خلج اسعدی در سال ۱۳۳۱ ش در تهران به دنیا آمد و پس از اخذ مدرک کارشناسی ارشد رشته مطالعات بین المللی از دانشگاه تهران، به کار تحقیق و ترجمه پرداخت. او همراه با کمیته تألیف و ترجمه ستاد انقلاب فرهنگی، به تألیف و تدوین دایرهالمعارفی در معرفی کشورهای مسلمان پرداخت. استاد خَلج اسعدی علاوه بر فعالیت در تدوین دایرهالمعارف جهان اسلام، در بسیاری از زمینه های دیگر همچون مقاله نویسی و ویرایش فعالیت می کرد. مرتضی خلج اسعدی پس از پایان دوره دکترای تاریخ و تمدن ملل مسلمان، به تدریس در دانشگاه تهران پرداخت. انجمن آثار و مفاخر فرهنگی در مرداد ۱۳۷۵ش در مراسمی از فعالیت های فرهنگی استاد خلج اسعدی قدردانی کرد. نگارش بیش از

یکصد مقاله برای دایرهالمعارف تشیع و دانشنامه جهان اسلام و مجلات نشردانش، معارف حکمت، کیهان فرهنگی و آینه پژوهش، از دیگر خدمات علمی این محقق و مترجم معاصر می باشد. همچنین کتب بیت المقدس، جنگ های صلیبی، ایران، اسلام و تجدد و ... از جمله آثار اوست. مرتضی خلج اسعدی در ۴۴ سالگی درگذشت.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: انتقال حضرت امام خمینی(ره) از ترکیه به عراق (۱۳۴۴ ش)

شرح مناسبت:

وضع بحرانی و در حال انفجار کشور که از ادامه تبعید رهبر نهضت اسلامی ایران ناشی می شد از یک سو، و عدم تمایل دولت ترکیه به ادامه زندانبانی خود از سوی دیگر، رژیم پهلوی را بر آن داشت که تبعیدگاه امام را تغییر دهد. از این رو، طی مذاکره سرّی با دولت عراق در قبال این تعهد که دولت ایران دخالتی در سرنوشت، آزادی و مدت اقامت امام در عراق نداشته باشد، عراقی ها با انتقال امام به عراق موافقت نمودند. ورود امام در ۱۳ مهر ۱۳۴۴ش به عراق پس از یازده ماه اقامت در ترکیه، که ابتدا به صورت ناشناس انجام گرفت، استقبال گرم و پرشور و بی سابقه ای را به دنبال آورد. حضرت امام پس از یک توقف کوتاه در کاظمین، برای زیارت مرقد مطهر امام هادی(ع) و امام عسگری(ع) رهسپار سامرا شدند و با استقبال باشکوه مردم و حوزه علمیه سامرا مواجه گردیدند. روز بعد کربلا یکپارچه برای استقبال ازامام آماده شد و ایشان یک هفته بعد با استقبال بی سابقه مردم و حوزه علمیه نجف وارد این شهر شدند. هدف رژیم شاه از تغییر محل تبعید امام آن بود که با توجه به شرایط خاص و سنّتی حوزه علمیه نجف که هر تازه واردی

در آن هضم می شـد، آوازه امام را از این طریق به خاموشـی بکشاننـد. اما حضـرت امام با ادامه مبارزات خود، رهبری نهضـت اسـلامی را به شـکلی دیگر پیگیری کرده به طوری که رژیم بغـداد مجبور به ایجـاد فشار علیه ایشان و فراهم آوردن زمینه های خروج امام از این کشور گردید.

مناسبت ۰۲: هجرت تاریخی حضرت "امام خمینی"(ره) از عراق به پاریس (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

سیزده سـال پس از ورود حضـرت امام خمینی(ره) به عراق و اقامت در نجف اشـرف، به دنبال فشارهای دولت بعثی این کشور برای محدود کردن فعالیت های سیاسـی ایشان، حضرت امام خمینی(ره)، با چند تن از نزدیکان، صبح روز ۱۲ مهر ۱۳۵۷ش به سـوی کشـور کـویت مهـاجرت کرد. ولی دولت این کشـور از ورود ایشـان، بـا وجود داشـتن ویزا، جلوگیری نمود. از این رو، ساعاتی را در مرز ماندند. در ساعات پایانی این روز، مأموران مرزی عراق به امام اطلاع دادند که بازگشـتشان به نجف بلامانع است. اما امام از بازگشت به نجف خودداری کردند و شب را در بصره گذرانده، تصمیم گرفتند به پاریس بروند. عراقی ها نیز موافقت خود را اعلام کردند. عصـر روز سیزدهم مهر ۵۷، امام و همراهان به بغـداد منتقل شده و روز بعد، این مهاجر بزرگ با کاروان کوچک همراهش، برای خدا، به سوی خدا و در راه خدا، هجرتی تاریخی و سرنوشت ساز را آغاز نمود و معظم له در محله "نوفل لوشاتو" در حومه پاریس اقامت گزید. در مدت اقامت چهارماهه امام در پاریس، نوفل لوشاتو، به مهم ترین مرکز خبری جهان تبدیل شده بود. حضرت امام تا چند روز پیش از پیروزی انقلاب اسلامی ایران در همین مکان به سر برده و ملت

مسلمان ایران را در سرنگونی رژیم شاهنشاهی، رهبری می نمودند.

مناسبت ۰۳: حمله سنگین متجاوزان بعثی به شهر خرمشهر (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

بـا شـکست متجاوزان بعث در نبرد با مـدافعان خرمشـهر در دهم مهر ۱۳۵۹، نیروهای دشـمن ضـمن سازمان دهی و استقرار در مواضع جدید، تلاش اصلی خود را جهت ممانعت از توقف به هر شکل ممکن متمرکز نمودند. بدین منظور، دشمن مصمم بود پیشـروی را هرچنـد در قـالب خیزهـای کوتـاه، ادامه دهـد. لـذا بر اساس طرح ریزی جدیـد، در سپیـده دم ۱۳ مهر ۵۹، تهاجم سنگینی را آغـاز کرد و پس از تلاش فراوان، تنها موفق به پنجاه متر پیشـروی در داخل بنـدر خرمشـهر گردیـد و ضـمن تحمل ضایعات فراوان و یورش رزمندگان اسلام به قرارگاه دشمن، دشمن را از پیشروی باز داشت. دشمن برای تصرف خرمشهر چند مشـکل عمـده داشت که عبارتنـد از: عـدم شـناخت دقیـق از اوضـاع داخـل شـهر، حضور رزمنـدگان اسـلام در داخـل شـهر و مشکلات ناشی از مقاومت آنان و نیز هراس دشمن از جنگ شهری و خالی شدن پشتِ سر یگان ها، در صورت ورود به داخل شهر و امکان دور خوردن و محاصـره نیروها در داخل شـهر و نیز احتمال تفرقه و جدا شدن یگان ها از یکدیگر. و در نهایت با تهاجم بی رحمانه مزدوران بعثی به شـهر خرمشـهر، این شـهر قهرمان در چهارم آبان ۱۳۵۹ پس از سـی و پنج روز مقاومت، به اشغال متجاوزین عراقی درآمد.

مناسبت ۰۴: روز نیروی انتظامی

شرح مناسبت:

از سال ۱۳۷۸ بـا درخواست نیروی انتظـامی و تصویب مقام معظم رهبری و فرمانـده کل قوا زمان برگزاری هفته نیروی انتظامی از تیرمـاه به مهرمـاه هر سال انتقال یافت. قبلاً ۲۷ تیر به مناسـبت سـالروز تصویب قـانون ادغام نیروی انتظامی به نام روز نیروی انتظامی و سپس هفته آخر

تیرماه به نام هفته نیروی انتظامی نامگذاری شده بود و در این روز و هفته، مراسم ویژه ای برای بزرگداشت این نهاد انتظامی برگزار می گردید. ولیکن بعد از بررسی ها و جمع بندی نظرات و دیدگاه ها و پیشنهادهای مختلف مقرر شد هفته نیروی انتظامی در مهر ماه، برگزار شود. از جمله عللی که برای این امر ذکر شد تعطیلی مدارس و دانشگاه ها و آموزشگاه ها بود، که طیف عظیم جوانان و نوجوانان کشور را تشکیل می دهند و نیروی انتظامی اصلی ترین برنامه های خود را در ارتباط با این قشر تهیه و تدارک می بیند و با تعطیلات تابستانی امکان ارتباط مناسب و برنامه ریزی مطلوب برای آنها وجود نداشت، دیگر اینکه با توجه به درجه حرارت بالاـ در فصل تابستان امکان اجرای برنامه های مختلف برای همه اقشار مردم و در همه مناطق کمتر امکان پذیر بود.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: برگزاری اولین جلسه مجلس شورای ملی پس از پیروزی نهضت مشروطه (۱۲۸۵ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال فراگیر شدن نهضت مشروطه ایران و صدور فرمان مشروطیت توسط مظفرالدین شاه قاجار، انتخابات مجلس شورای ملی انجام گرفت و جمعاً ۲۰۰ نفر به مدت دو سال به این سمت انتخاب شدند. از نکات قابل توجه در فرمان های مظفرالدین شاه که بر اثر فشار مردم و اوج گیری نهضت، مجبور به آن گردید، این است که در دستخط اول، وعده تشکیل مجلس شورای ملی داده شده بود ولی در دستخط دوم، به دلیل خواست مردم، مجبور به دستور تشکیل مجلس شورای اسلامی گردید. این می تواند نشانگر تاکید مردم و نمایندگان نهضت و صفوف اول مبارزه بر خواسته های اسلامی باشد که با کارشکنی های عوامل دربار و فرنگ

رفته ها، سرانجام در عمل دچار تحریف گردید. این انتخابات بر طبق نظامنامه، صنفی بود و طبقات شاهزادگان، اعیان و اشراف، مالکین، بازرگانان، اصناف و علما و طلاب، برای خود در مجلس نماینده برگزیدند. سرانجام اولین جلسه مجلس شورای ملی، با حضور نمایندگان مجلس، علمای اعلام، شاهزادگان، سفرای کبری و وزرای مختار، سایر بزرگان پایتخت و مقامات حکومتی و اداری در چهاردهم مهر ۱۲۸۵ ش برابر با ۱۸ شعبان ۱۳۲۴ ق در کاخ گلستان تشکیل گردید. در این مراسم، شاه علیل و مریض را با زحمت آوردند و بر کرسی نشاندند. وی که روزهای آخر عمر را می گذراند، با صدای ضعیف و لرزان گفت: "ده سال است آرزوی این روز را داشتم، الحمداللّٰه که به مقصود خود رسیدم." پس از آن، انتخابات داخلی مجلس انجام گرفت و کار آن آغاز شد. در اولین دوره مجلس شورای ملی، هیئتی مأمور تدوین قانون اساسی گردید و قانون مزبور به اسم نظامنامه سیاسی در ۵۱ اصل، تهیه و تنظیم و پس از تصویب نمایندگان به تأیید شاه رسید.

مجلس اول در واقع یک مجلس انقلابی بود و در استقرار اصول عدالت و قطع نفوذ متنفذین و مستبدین اهتمام بسیار نمود.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّٰه "سید محمد فیروز آبادی یزدی" (۱۳۰۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید محمد فیروز آبادی یزدی نجفی در حدود سال ۱۲۳۷ ش (۱۲۷۵ ق) در فیروز آباد یزد به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی راهی نجف اشرف شد و از محضر حضرات آیات آخوند خراسانی و سید محمد کاظم یزدی استفاده های وافر بُرد. وی از آن پس به تدریس و تألیف روی آورد و در نجف ماندگار گردید. برخی از تألیفات ایشان

از این قرارند: حاشیه بر عروهالوثقی، مجموعهُ الاحادیث الاخلاقیه و المواعظ و نیز کتاب الطهاره و الصلوه. سرانجام این عالم ربانی در سال ۱۳۰۵ ش برابر با آخر ربیع الاول ۱۳۴۵ ق در ۶۸ سالگی در سامرا درگذشت و در نجف اشرف به خاك سپرده شد.

مناسبت ۰۳: افتتاح آخرین دوره مجلس سنا و شورای ملی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

از زمان وقوع انقلاب مشروطه در ایران تا پیروزی انقلاب اسلامی، مجلس شورای ملی ۲۴ دوره از عمر خود را سپری نمود. در مراسم افتتاحیه هر دوره شاه ایران به عنوان فرد اول مملکت به نطق افتتاحیه می پرداخت و در آن ضمن ترسیم سیاست های آینده کشور جهت بهبود رفاه اقتصادی و گسترش آزادی های سیاسی وعده هایی می داد با این حال همه ملت و حتی مسئولان مملکتی می دانستند که هم مجلس شورا و مجلس سنا جنبه سمبلیك و صوری دارد و هیچ گونه کارایی و توانایی برای رسیدگی به اوضاع مملکت را ندارند و همه سخنان شاه چیزی جز سخنرانی نیست. با این حال، مجلس در آغاز دوره بیست و چهارم همانند سایر دوره ها شاهد سخنرانی افتتاحیه محمدرضا پهلوی بود و این همزمان با روند رو به رشد تظاهرات و راهپیمایی ها علیه شاه و حکومت شاهنشاهی در سراسر ایران بود. در آخرین اجلاسیه مجلسین که بر خلاف همیشه هیچ کدام از اعضای خاندان سلطنتی حضور نداشتند شاه در نطق خود ضمن اشاره به اجرای سیاست توسعه آزادی های دموکراتیک و ایجاد فضای بازتر سیاسی به وقوع اشتباهات و سوء استفاده هایی که باعث ایجاد نارضایتی ها شده بود، اعتراف نمود. با این حال ۴ ماه بعد با درهم پیچیده شدن طومار حکومت

پهلوی، نهادهای صوری مشروطه نیز به تاریخ پیوست.

مناسبت ۰۴: تأسیس ستاد پشتیبانی و امداد جنگ به فرمان امام خمینی(ره) (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: واگذاری بندر عقبه در اردن به عراق برای انجام تدارکات جنگ علیه ایران (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، شاه حسین پادشاه وقت اردن، طی سفری ۲۴ ساعته به عراق، حمایت کامل خود را از صدام حسین اعلام نمود. وی در این سفر اظهار داشت: کشورهای عربی یکی هستند و یک سرنوشت دارند و بنابراین باید در حمایت از عراق متحد باشند. در پی این سفر، نخست وزیر اردن نیز دستور داد کلیه وسایل نقلیه این کشور جهت حمل غذا و لوازم نظامی و غیرنظامی به عراق بسیج شوند. با آغاز رسمی جنگ عراق علیه ایران در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ ش و ناامنی در منطقه اروندرود، دولت اردن، بندر عقبه این کشور در دریای سرخ را در اختیار عراق قرار داد تا کمک های نظامی خارجی از این بندر به عراق منتقل شوند. از سوی دیگر همزمان با آغاز جنگ، شاه حسین طی فرمانی، دستور استقرار چهل هزار نیروی نظامی این کشور در مرز عراق را صادر کرد تا در صورت لزوم به کمک عراق بشتابند.

مناسبت ۰۶: روز دامپزشکی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: امضای متمم قانون اساسی توسط محمدعلی شاه قاجار (۱۲۸۶ ش)

شرح مناسبت:

با اوج گیری نهضت مشروطیت ایران و مبارزات همه جانبه مردم و روحانیت، مظفرالدین شاه قاجار مجبور شد تا با خواست مردم موافقت کرده و در چهاردهم مرداد ۱۲۸۵ ش ضمن صدور فرمان مشروطه، دستور تشکیل مجلس شورای ملی را صادر نماید. از آن پس، متن قانون اساسی مشتمل بر ۵۱ اصل با نام نظامنامه سیاسی، تنظیم شد و در ۸ دی ۱۲۸۵ به امضای شاه رسید. صرف نظر از ماهیت و محتوای این قانون اساسی که مبتنی بر خواسته های واقعی مردم نبود، اصولاً بدون وقت کافی و با عجله و عمدتاً در جهت مسائل مجلس شورای ملی تدوین شده بود و بسیاری از مسائل مهم و اساسی، و دیگر حقوقی را که در قانون اساسی مطرح می شود، دارا نبود. این قانون بیشتر به آیین نامه مجلس شباهت داشت و تامین کننده نیاز فوری ملت در زمینه به دست گرفتن اختیارات و حقوق سیاسی از طریق تشکیل مجلس شورای ملی بود. از سوی دیگر، روشنگری

روحانیت که در صف مقدم نهضت و مبارزات مشروطیت بود، علی رغم کارشکنی های مداوم درباریان و غرب زده های فریب خورده، شرایط و جوّی را به وجود آورد که پس از مرگ مظفرالدین شاه، در همان آغاز سلطنت محمد علی میرزا کمیسیونی به منظور تهیه متمم قانون اساسی در مجلس شورای ملی تشکیل شد. این کمیسیون که مرکب از پنج نفر بود، متنی را بر اساس قانون اساسی بلژیک و فرانسه و بالکان تهیه کرد که قابل قبولِ همه نمایندگان مجلس نبود.

می توان گفت اگر مقاومت آیت اللّٰه شیخ فضل

اللّه نـوری در پافشـاری بر افزودن مـاده ای در متمم قـانون اساسـی مبنی بر نظـارت پنـج تن از علمـای طراز اول هر عصـر برای جلوگیری از تصویب قوانین مخالف اسلام در مجلس نبود و این ماده به تصویب نمی رسید، متمم قانون اساسی بیش از آن چه که بـود، رنـگ غربی به خود می گرفت. پس از پایـان کـار، متمم قـانون اساسـی در ۱۰۷ اصل برای امضا تقـدیم شاه گردیـد. محمـدعلی شاه، ابتدا در امضای این قانون وقت کشـی می کرد اما با درخواست های مکرر مردم از نمایندگان و تلگراف های علمای نجف مبنی بر امضای متمم، سـرانجام شاه ناگزیر شـد که آن را در پانزدهم مهرماه ۱۲۸۶ ش برابر با ۲۹ شعبان ۱۳۲۵ ق امضا نماید.

مناسبت ۰۲: تعیین رنگ پرچم کشور ایران (۱۲۸۶ ش)

شرح مناسبت:

دِرَفْشْ، بیرَق، عَلَم، لَواء یـا رایت به معنی پرچم از دیربـاز مـورد اسـتفاده بـوده و از آن به عنوان علامـت معین شـاه، حکمران، فرمانده نیرو و لشـکریان اسـتفاده می شده است. اندازه و رنگ بیرق ها از دوران کهن تفاوت های متعددی داشته ولی گزینش رنـگ هـای سه گـانه سبز، سـفید و قرمز را مربوط به دوران ناصـرالدین شـاه قاجـار دانسـته انـد. در نهـایت در جریـان انقلاب مشـروطیت این سه رنـگ تثبیت شـد و از این پرچم برای ساختمان های دولتی و یادمان های سـلطنتی، قلعه ها و بنادر و هر آن چه به دولت و سـلطنت مربوط بود اسـتفاده می کردند. با تدوین قانون اساسـی مشـروطه، رنگ پرچم ایران معین گردید که بر اساس اصل پنجم متمم این قانون، رنگ سبز در پرچم ایران به عنوان نشانه دین اسلام و مذهب شیعه و نیز خرّمی

کشور و صفای روح و باطن؛ رنگ سفید نشان صلح خواهی، دوستی و آرامش طلبی ملت ایران؛ و قرمز نشان مشروطیت ایران و آمادگی ملت برای دفاع از استقلال و آزادی به قیمت ریخته شدن خون فرزندان خود، به کار رفته است. ابعاد و شکل دقیق پرچم ایران در سال ۱۳۳۶ ش دوباره تعیین شد و تا انقلاب اسلامی ایران بدون تغییر با همان شیر و خورشید و گاهی تاج پهلوی، باقی ماند. پس از انقلاب، نشانِ پرچم جای خود را به طرحی شبیه به واژه "اللَّه" داد که مانند لاله سرخی است که از خونِ شهیدان انقلاب سربرآورده و چهار قسمت آن شبیه هلال و جزء قائم میانی، یادآور شمشیر به نشانه قدرت و ایستادگی ملت مسلمان ایران است و مجموعاً کلمه توحید (لااله الا اللَّه) را تشکیل می دهد.

همچنین عبارت "اللَّه اکبر" ۲۲ بار در حاشیه پائین نوارِ سبز و حاشیه بالای نوار قرمز که نشانه و نماد ۲۲ بهمن ۱۳۵۷، روز پیروزی انقلاب اسلامی ایران است، تکرار شده است.

مناسبت ۰۳: کناره گیری عوام فریبانه "رضاخان سردار سپه" از مقام وزارت جنگ (۱۳۰۱ ش)

شرح مناسبت:

در واپسین سال های سلطنت سلسله قاجاریه، رضاخان به عنوان وزیر جنگ، خود را والاترین مقام نظامی می دانست و مخالفت احدی را بر نمی تافت. او مدت ها در صدد ادغام نظمیه در قزّاق خانه بود ولی با مخالفت دولت های وقت مواجه می شد. در این ایام درگیری هایی در چند منطقه تهران روی داد که به مرگ چند تن انجامید. نمایندگان مجلس که به اقدامات رضاخان سردار سپه بدگمان بودند او را عامل پنهانی این توطئه می شناختند. از این رو برخی نمایندگان مجلس، در گفتارهای خود، سخت بر

سردار سپه تاختند. این موضوع برای سردار سپه بسیار گران آمد. به همین علت برای قدرت نمایی به مخالفان نقشه ای طرح کرد و در نیمه مهر ۱۳۰۱ش، در سخنرانی مفصل خود در وزارت جنگ، کناره گیری خود را اعلام نمود. پس از این اقدام، از سوی قوای نظامی شورش هایی در تهران و شهرستان ها صورت گرفت. این آشوب ها به دستور رضاخان و به منظور تفهیم این امر به مردم و رهبرانشان بود که قوای نظامی باید فقط با فرماندهی رضاخان اداره شوند و هر مخالفتی با سردار سپه، مخالفت با تمام تشکیلات نظامی تلقی می شود و باید با خشونت سرکوب گردد. در همین روز، چندین واحد نظامی به رژه در مقابل مجلس و مناطق حساس تهران پرداختند و خواستار بازگشت رضاخان به وزارت جنگ شدند. این حادثه که ماهیت حقیقی رضاخان و نیات خطرناك او را بر سیاستمداران آگاه روشن می ساخت، سرانجام با بازگشت دوباره به وزارت جنگ و در نهایت اخذ فرمان ریاست کابینه، به میل رضاخان در سوم آبان ۱۳۰۲ش، ادامه یافت.

مناسبت ۰۴: آغاز اعتصاب سراسری معلمان در اعتراض علیه رژیم سفاک پهلوی (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: انتشار طرح جمهوری اسلامی ایران برای امنیت منطقه در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

با طولانی شدن جنگ و گسترش دامنه پیروزی های نظامی ایران به ویژه پس از فتح فاو در بهمن ۱۳۶۴، از سوی آمریکا و حامیان منطقه ای آن، درباره نیات و اهداف جمهوری اسلامی ایران شایعاتی منتشر گردید که بر اساس آن، ایران به گسترش دامنه جغرافیایی جنگ، تلاش برای اشغال کشورهای همسایه، دخالت در امور داخلی کشورها و کمك به گروه های مخالف دولت مرکزی کشورهای منطقه متهم گردیده است. در پاسخ به این اتهامات، دولت جمهوری اسلامی ایران از سازمان ملل متحد خواست تا طرح قرارداد امنیتی ایران را منتشر نماید. بر اساس این طرح که در سی ام اردیبهشت ۱۳۶۵ش، طی یادداشت محرمانه ای به دبیر کل سازمان ملل متحد ارائه شده بود، ایران برای همکاری با دبیر کل در جهت انعقاد یك قرارداد امنیتی منطقه ای با کشورهای خلیج فارس بر مبنای اصول استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور دیگران و ... اعلام آمادگی کرده بود. در این طرح که در چنین روزی در سال ۱۳۶۵ش منتشر شد، از تلاش های ایران جهت جلوگیری از حمله به هر کشور دیگر یاد شده و سیاست اعلام شده جمهوری اسلامی ایران، مبنی بر اجتناب از گسترش جنگ و تأمین صلح برای منطقه مورد تأکید قرار گرفته بود. همچنین در این طرح، از اقدامات و ابتکارات دبیر کل وقت سازمان ملل در جهت ابقای صلح باثبات در منطقه بر پایه رعایت احترام به استقلال و تمامیت ارضی و عدم مداخله در امور داخلی دیگر کشورها استقبال شده بود.

مناسبت ۰۶: رحلت فقیه جلیل آیت اللّٰه "حسین محمدی لائینی" (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حسین محمدی لائینی در سال ۱۳۰۳ ش (۱۳۴۳ ق)

در روستایی از توابع بهشهر به دنیا آمد. وی در کودکی پدر را از دست داد و تحت تکفل مادر قرار گرفت. ایشان پس از تحصیلات مقدماتی، راهی نجف اشرف شد و در مدت دوازده سال از محضر درس آیات عظام، سید محمود شاهرودی و میرزاهاشم آملی و ... بهره مند گردید. ایشان پس از اخذ اجازات متعدد اجتهاد از مراجع نجف به زادگاه خود بازگشت و به تدریس پرداخت. آیت اللَّه لائینی همچنین در مبارزات مردمی علیه رژیم ستم شاهی شرکت داشت و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از سوی مردم مازندران به مجلس خبرگان اول و دوم راه یافت. از خصوصیات این عالم فرزانه، تواضع و فروتنی، تهجد و شب زنده داری و عشق به ساحَت مقدس اهل بیت(ع) بود. آیت اللَّه محمدی لائینی سرانجام در ۱۵ مهر ۱۳۷۲ ش برابر با ۲۱ ربیع الثانی ۱۴۱۴ ق در هفتاد سالگی درگذشت و پس از تشییع در نکا و قم، در صحن حرم حضرت معصومه(س)، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: رحلت فقیه مجاهد و عالم بزرگوار آیت اللَّه "مجتبی حاج آخوند" روحانی شهیر کرمانشاه (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه حاج شیخ مجتبی حاج آخوند در سال ۱۳۰۸ ش (۱۳۴۸ ق) در بیت علم و فضیلت در کرمانشاه به دنیا آمد. وی از چهارده سالگی وارد حوزه علمیه شهر شد و طی ده سال و نزد استادانی همچون پدرش، شیخ حسن حاج آخوند به فراگیری مقدمات و سطوح پرداخت. سپس به حوزه قم رفت و پس از مدتی در درس خارج حضرات آیات: سید حسین بروجردی، امام خمینی و سیدشهاب الدین مرعشی نجفی و درس تفسیر علامه طباطبایی حاضر شد. آیت اللَّه حاج آخوند در ۱۳۴۵ ش به زادگاهش بازگشت و ضمن

تبلیغ دین، به مبارزه بی امان علیه رژیم طاغوت پرداخت. وی در این راستا و هماهنگ با سایر علمای شهر، در این مسیر قدم نهاد و رنج زندان را به جان خرید. حاج آخوند پس از پیروزی انقلاب اسلامی، دو دوره به نمایندگی مجلس خبرگان رهبری از سوی مردم کرمانشاه و از طرف امام به سرپرستی مدارس علمیه استان برگزیده شد. او برای خدمت به اسلام و مسلمین از هیچ کوششی فروگذار نمی کرد و درِ خانه اش از بام تا شام، به روی مردم باز بود. همچنین از آثار وی، تقریرات درس فقه آیت اللّه بروجردی و تقریرات درس اصول امام خمینی را می توان نام برد. سرانجام شمع پرفروغ وجودش در شامگاه نیمه مهرماه ۱۳۸۰ ش برابر با نوزدهم رجب ۱۴۲۲ ق در ۷۲ سالگی خاموش شد و پیکر پاکش پس از تشییعی باشکوه در کرمانشاه و قم، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: دستگیری و تبعید شبانه آیت اللّه "سید حسن مدرس" به خواف به دستور "رضاخان" (۱۳۰۷ ش)

شرح مناسبت:

در پی مخالفت های مکرر آیت اللّه مدرس با دیکتاتوری رضاخان پهلوی، به دستور رضاخان، رییس شهربانی تهران به همراه تعدادی از نیروهای نظامی به منزل آیت اللّه مدرس هجوم بردند. پس از ضرب و شتم، ایشان را بدون عمامه، عبا و کفش، از خانه بیرون برده و به مأموران شهربانی مشهد تحویل دادند. آیت اللّه مدرس، پس از آن به شهر خواف تبعید شد، تا آنکه پس از نه سال تبعید، در دهم آذر ۱۳۱۶، توسط دژخیمان رضاخانی به شهادت رسید.

مناسبت ۰۲: تصویب لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی در دولت اسداللّه علم (۱۳۴۱ش)

شرح مناسبت:

به موجب لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی که در ۱۶ مهر ۱۳۴۱ش به تصویب هیئت دولت رسید. شرط اسلام و سوگند به قرآن از شرایط انتخاب شوندگان حذف شده بود و به زنان حق رأی داده می شد. هدف از تصویب این لایحه آزادی زنان نبود بلکه توطئه آمریکا و اسراییل برای از بین بردن عفت عمومی و ترویج فساد و فحشا در میان زنان بود. با آگاه شدن علما از این مصوبه، مخالفت های صریحی از جانب آنان به ویژه حضرت امام خمینی(ره) اعلام شد و خواهان الغای سریع این مصوبه شدند. رژیم در ابتدا قصد مقاومت در برابر جریان های مخالف داشت امّا زمانی که رژیم، استواری روحانیت و مردم را دید و علائم قیام عمومی را مشاهده کرد، در دهم آذر همان سال، با تصویب هیأت دولت اعلام کرد که تصویب نامه ۱۳۴۱/۷/۱۶ قابل اجرا نیست.

مناسبت ۰۳: صدور بیانیه "امام خمینی" به سران دول اسلامی برای بسیج علیه رژیم صهیونیستی (۱۳۵۲ ش)

شرح مناسبت:

در هشتمین روز از ماه رمضان ۱۳۹۳ ق برابر با ۱۴ مهر ۱۳۵۲ ش، ارتش های مصر و سوریه با هماهنگی یکدیگر به نیروهای اسرائیلی مستقر در کانال سوئز و ارتفاعات جولان حمله کردند و این دو منطقه اشغال شده توسط صهیونیست ها را باز پس گرفتند. در این جنگ که به نام "جنگ رمضان" موسوم شد شکستن خط بارلو در صحرای سینا به عنوان یکی از افتخارات ارتش مصر ثبت گردید. دولت عراق با درخواست ایجاد رابطه با ایران، مسأله باز کردن جبهه جدیدی علیه اسرائیل را مطرح نمود. دولت ایران در اولین عکس العمل خود از درگیری اعراب و اسرائیل صرفاً اعلام نگرانی کرد. در این موقعیت، امام خمینی در اعلامیه

ای به دول و ملل اسلامی، از همگان و خصوصاً دول عربی خواستند که با توکل به خدای متعال و تکیه بر قدرت لایزال، همه قوا و نیروی خویش را بسیج سازند و در این جهاد مقدس شرکت کنند. امام خمینی(ره) همچنین در این پیام از دولت های نفت خیز اسلامی خواستند که از نفت و دیگر امکاناتی که در اختیار دارند به عنوان حربه علیه اسرائیل و استعمارگران استفاده کنند. از دیدگاه حضرت امام، ملت اسلام به حکم وظیفه انسانی و اخوت و طبق موازین عقلی و اسلامی، موظف بودند همه نوع همکاری و فداکاری را در این راه مبذول دارند.

مناسبت ۰۴: صدور قطعنامه ۵۸۸ شورای امنیت درباره جنگ ایران و عراق (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

با شکایت مکرر ایران مبنی بر کاربرد سلاح شیمیایی عراق در جنگ و اعزام کارشناسان سازمان ملل، گزارشی از این بمباران به دبیر کل رسید که ناگزیر رییس شورای امنیت، بیانیه قاطعی در محکومیت کاربرد این سلاح ها توسط عراق صادر کرد، هر چند که در این بیانیه، "ادامه منازعه" نیز محکوم شده بود. شورا در ۸ مهر ۱۳۶۵، بحث خود را در مورد جنگ آغاز کرد و دبیر کل، گزارش مفصّلی به شورا ارائه نمود. این بحث منجر به صدور قطعنامه ۵۸۸ در تاریخ ۱۶ مهر ۱۳۶۵ ش (۸اکتبر ۱۹۸۶ م) به اتفاق آراء شد. این قعطنامه، با احساس خطر عمیق نسبت به طولانی شدن و تشدید منازعه و با یادآوری تعهدات دول در خودداری از کاربرد زور و حل صلح آمیز اختلافات، ایران و عراق را به اجرای کامل و بدون درنگ قطعنامه قبلی شورا مبنی بر آتش بس بین طرفین فرا می خواند. علت اصلی صدور این قطعنامه،

بیشتر به خاطر تهدید ایران به انجام حمله سرنوشت ساز به عراق است و می توان ارزیابی کرد که این قطعنامه، آخرین اتمام حجت به طرفین و به ویژه ایران برای پذیرش توصیه های شوراست. اما ایران این قطعنامه را در حالی که ارتش بعث، تهاجم بی امان خود را به خاک میهن اسلامی ادامه می داد، نپذیرفت.

مناسبت ۰۵: حمله چرخ بال های آمریکایی به قایق های گشتی سپاه در خلیج فارس (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

نیروهای ایرانی که در حال گشت زنی عادی در منطقه شمالی خلیج فارس در اطراف جزیره فارسی بودند با تهاجم وحشیانه هلی کوپترهای آمریکایی روبرو شدند. در جریان حمله به این قایق ها، ۳ قایق به شدت آسیب دیده و قایق چهارم موفق به ترک محل درگیری شد. همچنین دو تن از رزمندگان سپاهی شهید، یک تن به شدت زخمی و شش تن دیگر ربوده شدند. در جریان این درگیری، یک هلی کوپتر آمریکایی هدف موشک استینگر شلیک شده از قایق های ایرانی قرار گرفت و سرنگون شد. وزیر جنگ آمریکا این عمل نیروهای آمریکایی را دفاع از خود نامید ولی در واقع آمریکا با این عمل خود، رسماً اعلام جنگ نمود.

مناسبت ۰۶: بمباران شیمیایی شهر سومار توسط رژیم بعث عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: رحلت عارف و فیلسوف شهیر حکیم "محمد رضا صهبای قمشه ای" (۱۲۶۷ ش)

شرح مناسبت:

حکیم محمدرضا قمشه ای اصفهانی متخلص به صهبا در حدود سال ۱۲۰۲ ش (۱۲۴۱ ق) در قمشه اصفهان به دنیا آمد و مقدمات علوم را در همان جا فراگرفت. سپس برای تکمیل معلومات به اصفهان رفت و در محضر بزرگانی همچون حاج ملامحمد جعفر لاهیجی، میرزا حسن نوری، آقاسید رضی لاهیجی به مدارج والایی در عرفان، فلسفه و حکمت دست یافت. حکیم قمشه ای پس از آن در اصفهان به تدریس کتب عرفانی پرداخت و در اواخر عمر در مدرسه صدر تهران مشغول تدریس بود. او در تدریس شرح فصوصِ الحکَم، شرح اشارات و اسفار ملاصدرا، یگانه روزگار بود و شاگردان فاضلی در محضرش پرورش یافتند که حکمایی همچون میرزا ابوالفضل کلانتری، میرزاجهانگیز خان قشقایی، میرزا عبداللّه ریاضی، میرزا هاشم اشکوری، شیخ علی نوری، شیخ محمد بروجردی، میرشهاب الدین تبریزی، ملاعلی سمنانی و میرزا علی محمد اصفهانی از زمره آنانند که همگی بر شاگردی این عارف وارسته و حکیم برجسته افتخار می کردند. این حکیم بزرگوار که معاصر ملاهادی سبزواری فیلسوف شهیر آن دوران بود، سرانجام در هفدهم مهرماه ۱۲۶۷ش برابر با اول صفر ۱۳۰۶ ق در حدود ۶۵ سالگی در تهران درگذشت و در قبرستان ابن بابویه در ری مدفون شد. الاسفارُ الاربِعَه و تحقیقها، حاشیه اسفار ملاصدرا و

حاشیه بر شرحِ تمهیدُ القواعد از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۲: درگذشت نویسنده، محقق و مترجم معاصر، استاد "محمد ابراهیم آیتی" (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

دکتر محمد ابراهیم آیتی بیرجندی در سال ۱۲۹۳ ش در گازار از توابع بیرجند در استان خراسان به دنیا آمد. وی از کودکی به فراگیری علم روی آورد و در گازار، بیرجند و مشهد، علوم قدیم را آموخت. ایشان در مشهد از محضر استادانی

همچون ادیب نیشابوری، شیخ هاشم قزوینی و شیخ مجتبی قزوینی بهره برد و در طول دهه ۱۳۲۰ در بیرجند به وعظ و تدریس اشتغال داشت. دکتر آیتی سپس راهی تهران شد و از دانشکده معقول و منقول دانشگاه تهران در رشته فلسفه اسلامی درجه دکترا گرفت. پس از آن در همین دانشکده به تدریس روی آورد و سالیانی به این کار مشغول بود. او یکی از روحانیان آگاه به زمان خود و از جمله همفکران حضرات آیات سید محمود طالقانی و استاد شهید مرتضی مطهری بود و در انتشار نشریه گفتار ماه، نقش موثری ایفا کرد. از این محقق برجسته آثار متعددی برجای مانده که تألیف سرمایه سخن، گفتار عاشورا، تاریخ پیامبر اسلام، تصحیح تفسیر شریف لاهیجی، ترجمه افکار جاوید محمد(ص) و آیینه اسلام از آن گروهند. دکتر محمد ابراهیم آیتی سرانجام در ۱۷ مهر ۱۳۴۳ ش بر اثر سانحه اتومبیل در پنجاه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تنفیذ حکم اولین دوره ریاست جمهوری آیت اللّه "خامنه ای" از سوی "امام خمینی"(۱۳۶۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: درگذشت "سلطان الواعظین شیرازی" محقق، مؤلف و واعظ شهیر مسلمان (۱۳۵۰ش)

شرح مناسبت:

سید محمد شیرازی فرزند اشرف الواعظین حاج علی اکبر (معروف به اکبرشاه) در حدود سال ۱۲۷۵ ش (۱۳۱۴ ق) در تهران متولد شد و مقدمات را در تهران فرا گرفت. وی در ۱۲ سالگی به همراه پدرش به عراق رفت و مدت دو سال در کربلا سطوح متوسطه را خواند. سپس در خدمت پدر به کرمانشاه عزیمت نمود و به تبلیغ شریعت پرداخت. سید محمد سپس برای تکمیل علم و کمال خویش به کشورهای عراق، سوریه، فلسطین، اردن، مصر و هندوستان مسافرت نمود و با گروه های بسیاری از یهودیان، مسیحیان، برهمائیان و مسلمانان اهل سنّت و ... مناظرات دینی و مذهبی داشته است. مناظره سلطان الواعظین شیرازی با دو عالم بزرگ اهل سنت در پیشاور به مدت ۱۰ شب و هر شب به مدت بیش از ۸ ساعت در حضور گاندی، رهبر هند، بسیار معروف است. جریان مناظره های وی، در تمام جراید آن زمان هند درج گردید و مطالب این مناظره در کتابی با نام شب های پیشاور در بیش از هزار صفحه به چاپ رسید. علاوه بر آن، آثار گران بهایی از وی به جای مانده که صد مقاله سلطانی در ردّ بر یهود و نصارا و نیز گروه رستگاران یا فرقه ناجیه در دو جلد از آن جمله اند. سیدمحمد سلطان الواعظین شیرازی سرانجام در هجدهم مهر ۱۳۵۰ ش برابر با بیستم شعبان ۱۳۹۱ ق در ۷۵ سالگی در تهران درگذشت و با تشییع باشکوهی در مقبره ابوحسین به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: اشغال منطقه موسیان توسط ارتش رژیم بعث عراق در روزهای آغاز جنگ (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

شهر موسیان در شش کیلومتری مرز ایران و عراق در استان خوزستان و از شهرهای عرب زبان

ایران است که کمتر از بیست روز پس از آغاز جنگ، به همراه روستاهای اطراف آن به تصرف ارتش عراق درآمد. کل جمعیت این شهر که در زمان حمله نیروهای عراقی شامل پانصد و هشتاد خانواده بودند به اسارت قوای متجاوز درآمدند. همچنین پس از اشغال منطقه، ارتش جنایتکار بعث طبق روش همیشگی خود، این شهر و سی و سه روستای اطراف آن را به وسیله مواد منفجره و بلدوزر ویران نمود و به تلی از خاک تبدیل کرد. شهر مرزی موسیان به همراه بخش های دیگری از سرزمین ایران، بعد از حدود هفتاد ماه اشغال، در اولین روزهای عملیات غرور آفرین فتح المبین، در فروردین ۱۳۶۱ش از دست قوای بعثی آزاد شد و به آغوش میهن اسلامی بازگشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "سیدکریم امیری فیروز کوهی" شاعر و ادیب معاصر (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

استاد سیدکریم امیری فیروزکوهی متخلّص به امیر، در سال ۱۲۸۸ ش در دهکده فرح آباد فیروزکوه به دنیا آمد. وی علاوه بر تحصیلات کلاسیک، به فراگیری زبان عربی، ادبیات، منطق، کلام، حکمت و فقه و اصول همت گماشت و توانست به عربی هم شعر بگوید. آثار قلمی او حاشیه و تعلیقه بر کتب فلسفی، کلامی، رجالی و ادبی فراوان می باشد. همچنین در اغلب قالب های شعری از قبیل قصیده، غزل، مثنوی و ... به استواری شعر گفته است. زمینه اصلی کار او غزل و قصیده و از حامیان و پیروان سبک هندی بود. غزلیات امیر در عین حال که دارای استحکام آثار استادان کهن است، لطافت شعر دوره صفوی و سبک هندی و مضامین بکر و خاص اندیشه این استاد را به همراه دارد. از جمله آثار امیری فیروزکوهی می توان به تصحیح دیوان

صائب و مقدمه ای بر آن و نیز ترجمه ای از نفس المهموم شیخ عباس قمی و ترجمه مکاتیب نهج البلاغه اشاره کرد. استاد امیری فیروزکوهی در مهرماه ۱۳۶۳ ش در ۷۵ سالگی در تهران دار فانی را وداع گفت و در حرم حضرت عبدالعظیم حسنی در ری مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: درگذشت دکتر "مصطفی مقرّبی" ادیب و زبان شناس معاصر (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

دکتر مصطفی مقرّبی در سال ۱۲۹۳ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از پشت سرگذاشتن دوران ابتدایی، وارد دانشسرای عالی شد و در ۱۳۱۵ ش لیسانس زبان و ادب فارسی گرفت. ایشان سپس همگام با تدریس به ادامه تحصیل پرداخت و موفق به اخذ دکترای زبان فارسی شد. دکتر مقربی از آن پس علاوه بر همکاری با سازمان کتاب های درسی، در تألیف و تدوین دایره المعارف فارسی فعالیت داشت و به عنوان عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزیده شد. از این ادیب معاصر آثار قلمی فراوانی بر جای مانده که ترجمه تاریخ جهان برای خردسالان، سقوط قسطنطنیه و تألیف هجده گفتار از آن جمله اند. همچنین مقالات زیادی از رشحات قلم و فکر استاد مقربی در مطبوعات کشور به جای مانده که می توان به مقالاتی که در زمینه های دستور زبان فارسی، زبانشناسی و حافظ پژوهشی و ... اشاره نمود. سرانجام این ادیب فرزانه پس از سال ها پژوهش و تحقیق در مهرماه ۱۳۷۷ در ۸۶ سالگی در تهران درگذشت و در قطعه فرهیختگان بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: شروع اعتصاب سیاسی مطبوعات کشور در اعتراض به سانسور (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: محاصره کامل خرمشهر توسط دشمن بعثی در پی اشغال جاده اهواز – آبادان (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

پس از پیشروی دشمن به سمت خرمشهر، عراقی ها تا ۱۹ مهر، همچنان در مدخل شهر و حوالی آن درگیر بودند. همچنین عقبه نیروهای خودی با استفاده از پل خرمشهر باز بود و تردد در آن صورت می گرفت. در این حال گر چه مقاومت در داخل خرمشهر، نیروهای عراقی را با تلفات زیاد و کندی در پیشروی روبرو ساخت، ولی در عین حال، عدم تقویت نیروهای خودی و نبودن آتش پشتیبانی و ... موجب گردید که دشمن بدون برخورد با مقاومت جدی، شهر را در این روز به محاصره کامل خود درآوَرَد. از این پس درگیری مدافعان شهر با متجاوزان عراقی شدت یافت تا این که پس از خلق حماسه ای جاودان، خرمشهر در چهارم آبان ۱۳۵۹ ۳۵ روز پس از آغاز جنگ، سقوط کرد.

مناسبت ۰۳: رحلت عالم مبارز و روحانی حق طلب آیت اللّه "حاج میرزا خلیل کمره ای" (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا خلیل کمره ای در سال ۱۲۷۶ش (۱۳۱۷ ق) در کمره از توابع خمین به دنیا آمد و پس از طی مقدمات و سطوح در خوانساری، راهی اراک گردید. او جزو اولین شاگردان آیت اللّه حائری یزدی در اراک بود و به همراه استاد، راهی قم شد. آیت اللّه کمره ای همچنین دروس فلسفه و خارج فقه را با حضرت امام خمینی(ره) مباحثه می کرد. وی در قم در درس آیات عظام: میرزا جواد ملکی تبریزی، حاج شیخ عباس محدث قمی و سید محمد حجت کوه کمره ای شرکت کرد و پس از سالیانی، به اجتهاد دست یافت. آیت اللّه کمره ای در زمان رضاخان، به سبب مخالفت با کشف حجاب، به دستور شاه، دستگیر و زندانی شد و به تهران تبعید گردید. ایشان بعدها

به عنوان نماینده آیت اللّٰه بروجردی به مصر رفت و از شیخ شلتوت، رییس دانشگاه الازهر به خاطر به رسمیت شناختن مذهب تشیع تشکر نمود. آیت اللّٰه کمره ای در چندین نوبت به ریاست کنفرانس عالَم اسلام انتخاب شد و به سخنرانی پرداخت. ایشان همگام با مبارزات سیاسی به همراه آیت اللّٰه طالقانی در دوره دکترای دانشکده الهیات دانشگاه تهران نیز تدریس می کرد. تفسیر سوره نور، اسرار حج، فلسفه غیبت امام زمان، قبله اسلام، افق اعلی و افق وحی و ده ها اثر دیگر از این عالم ربانی به جای مانده است. آیت اللّٰه خلیل کمره ای سرانجام در نوزدهم مهر ۱۳۶۳ ش برابر با پانزدهم محرم ۱۴۰۵ ق در ۸۷ سالگی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۴: عملیات نامنظم فتح ۱ توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی(۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با اجرای عملیات پی در پی برون مرزی و وارد کردن ضربات متعدد به ماشین جنگی عراق، عملیات جدیدی با همکاری رزمندگان اسلام و نیروهای اتحادیه میهنی کردستان عراق در داخل خاک دشمن، با نام فتح برنامه ریزی گردید که اولین هدف آن، شهر اقتصادی و نفتی کرکوک بود. رزمندگان اسلام با نفوذ تا عمق ۱۵۰ کلیومتری خاک عراق، به انتظار اعلام عملیات از طریق قرارگاه رمضان بودند تا این که عملیات متوسط و پارتیزانی فتح ۱ از تاریخ ۱۹ مهر ۱۳۶۵ ش در منطقه عمومی کرکوکِ عراق با هدف پاسخ به شرارت های دشمن در حمله به تأسیسات ایران، ضربه زدن به ضد انقلاب خود فروخته در عراق و اختلال در صادرات و جلوگیری از افزایش تولید نفت عراق آغاز شد. در این عملیات نتایج زیر به دست آمد: ۶۰۰ نفر کشته و زخمی؛ انجام عملیات

در عمـق خـاک عراق و تعرضـاتی محـدود به نیروهـای دشـمن و اجرای آتش ادوات بـا حجم زیـاد روی تأسـیسات کرکوک؛ انهدام تأسیسات پالایشگاه کرکوک، انهدام نیروگاه حرارتی برق کرکوک، انهدام سه پایگاه موشکی زمین به هوا، انهدام مقر منـافقین و ضـدانقلابیون؛ انهـدام تأسـیسات تفکیـک نفـت و گـاز منطقه. این عملیـات، آغـازی بر دیگر عملیـات هـای نـامنظم رزمندگان اسلام علیه ارتش بعث عراق بود که ضربات متعددی را بر دشمن وارد آورد.

مناسبت ۰۵: تأسیس "مجمع تقریب مذاهب اسلامی" به دستور حضرت آیت اللّه "خامنه ای" (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

مجمع تقریـب بیـن مـذاهب اسـلامی، پیش از این در زمـان آیت اللّه بروجردی وجـود داشت و برای بهره منـدی از اشتراکـات مذاهب اسـلامی، هیئت هایی از طرف ایشان به قاهره در مصـر سـفر کرده و با عالمان برجسـته اهل سنت مذاکره می نمود. این سفرها و گفتگوها به نتایجی مطلوب و سازنده انجامید تا آنجا که در زمان ریاست شیخ محمود شلتوت بر جامع الازهر، علمای اهل تسـنن دانشگاه الازهر مذهب شیعه را به رسمیت شناختند. در دوره جدید نیز مجمع تقریب مذاهب، در راستای اتحاد امّت اسـلامی و وحـدت مسـلمانان، به دسـتور مقام معظم رهبری، حضـرت آیت اللّه خامنه ای، در نوزدهم مهرماه ۱۳۶۹ ش تأسیس شـد. این مجمع به دنبال آن است که زمینه های تقریب را در جنبه های اعتقادی، فکری، کلامی، فقهی، اصولی و علمی فراهم آورد. اما هدف اصلی آن حرکت به سمت حاکمیت اسلام و دوری از تفرقه ها می باشد که این هدف و غایت نهایی، باید در انـدیشه متفکران اسـلامی جلوه گر شـود. از این رو، مجمع، رایزنی هـای فراوانی بـا صـاحب نظران مسـلمان انجـام داده است. همچنین مجمع تقریب مذاهب اسلامی تلاش گسترده ای

را در چارچوب فعالیت های خود انجام داده و در این راستا کنفرانس های بین المللی متعددی را برگزار کرده و آثار فراوانی به چاپ رسانده است.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: تولد شاعر نامدار ایرانی، حکیم "ابوالقاسم فردوسی" در طوس (۳۱۳ ش)

شرح مناسبت:

حکیم ابوالقاسم فردوسی در سال ۳۱۳ شمسی مصادف با ۳۲۹ هجری قمری برابر با ۹۴۰ میلادی در روستای "باژ" از ناحیه طائران طوس متولد شد. وی در خانواده ای مرفه و ممتاز رشد و نمو کرد و در دوران جوانی به تحصیل علوم پرداخت. وی همچنین به ادبیات فارسی و تاریخ و سایر علوم رایج زمان خود آشنایی کافی داشت. آنچه که از متون مختلف مشخص می شود، او مسلمان و شیعه بوده است و به پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) عشق و علاقه وافر داشت. اثر جاویدان فردوسی، شاهنامه نام دارد و در شمار بهترین آثار حماسی عالم است. شاهنامه بر اثر نفوذ شدیدی که در میان طبقات مختلف ایرانیان یافت، در همه ادوار تاریخی بعد از قرن پنجم هجری مورد توجه بود و همه شاعران حماسه گوی ایرانی تا قرن اخیر تحت تأثیر آن بوده اند. فردوسی در حفظ جانب امانت به هنگام نقل مطالب، به کار بردن نهایت مهارت در وصف مناظر طبیعی و میدان های جنگ و قهرمانان منظومه خود و نظایر این ها و نیز ذکر مواعظ دلپذیر کمال توانایی را نشان داده است. حکیم ابوالقاسم فردوسی سرانجام در سال ۴۱۱ هجری قمری برابر با سال ۱۰۲۰ میلادی در هشتاد سالگی درگذشت و در طوس به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: امضای قرارداد ننگین گلستان میان ایران و روسیه در پی شکست ایران از روسیه (۱۱۹۲ش)

شرح مناسبت:

با امضای قراردادی بین حاکم گرجستان و امپراتور روسیه، گرجستان تحت نفوذ روسیه قرار گرفت. چون بسیاری از ساکنان این منطقه مسلمان بودند و تبعیت از یک حکومت غیرمسلمان را ننگ می دانستند به ایران کوچ کردند. افزون براین، برادر حاکم گرجستان که از این قرارداد ناراضی بود به دربار

فتحعلی شاه آمد و دولت ایران را به جنگ با روس ها دعوت کرد. در پی این حوادث قوای روس با یورش به شهرهای گنجه، شوش و ایروان، آن مناطق را مورد تعرض قرار دادند. پس از این حملات بسیاری از علما، مردم را به مبارزه با کفار روس دعوت کردند. بدین ترتیب بود که دوره اول جنگ های ایران و روس آغاز شد و پس از گذشت ده سال از شعله ور شدن آتش جنگ، قوای هر دو دولت چنان ضعیف شد که طرفین آمادگی خود را برای پایان جنگ اعلام کردند. بر همین اساس و با دخالت دولت انگلستان، عهدنامه گلستان میان دو کشور ایران و روسیه به امضاء رسید. به موجب این قرارداد، تمامی شهرهایی که تا آن تاریخ به تصرف روسیه در آمده بود، جزو خاک روسیه باقی ماند و مالکیت روسیه بر شهرهای قره باغ، باکو، دربند، لنکران و بخشی از تالش نیز پذیرفته شد. ایران نیز پذیرفت از همه دعاوی خود در مورد مناطق داغستان، گرجستان و ارمنستان چشم بپوشد. همچنین حق کشتیرانی در دریای خزر از ایران سلب گردید و در عوض، دولت روسیه تعهد سپرد که تنها نیابت سلطنت عباس میرزا ولیعهد را پذیرفته و به قدرت رسیدن او را تضمین کند. در این قرارداد، مرزهای دو کشور دقیقاً معین نشد و همین نامعلوم بودن مرزهای دو کشور و مقررات عهدنامه گلستان موجب شد که دولت ایران از این عهدنامه سربتابد و روسیه را به نیرنگ متهم سازد.

این عوامل باعث شد که جنگ دوم ایران و روسیه در سال های بعد شکل گیرد و عهدنامه سیاه دیگری

با نام ترکمان چای به ایران تحمیل شود.

مناسبت ۰۳: انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا پس از پیروزی انقلاب اسلامی (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، با پشتوانه عظیم مردم، در نهم اردیبهشت ماه ۱۳۵۸ ش رهبر کبیر انقلاب اسلامی، طی فرمانی به شورای انقلاب توصیه کردند که آیین نامه تدوینِ شوراهای اسلامی را تنظیم کرده تا اصل حضور و مشارکت مردم در عرصه های تصمیم گیری تأمین گردد. از این رو مردم مسلمان ایران در ۲۰ مهر ۱۳۵۸ش، با حضور در حوزه های رأی گیری، نمایندگان خود را برای عضویت در شورای شهر انتخاب کردند تا اداره شهرها را به مردم بسپارند. این انتخابات در حالی برگزار شد که تنها هشت ماه از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی ایران گذشته بود. اما به علت نقص در قوانین، این شوراها، فعالانه به کار خود ادامه ندادند. ولی سرانجام پس از نوزده سال، در هفتم اسفند ۱۳۷۷، بار دیگر انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا به صورت قانونمند و فراگیر برگزار شد.

مناسبت ۰۴: روز ملی کاهش آثار بلایای طبیعی (تصویب ۱۳۷۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت "محمود ریاضی" محقق و مترجم معاصر (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

محمود ریاضی در سال ۱۳۱۲ ش در شهرستان دره گز به دنیا آمد. وی همزمان با وقایع ملی شدن صنعت نفت برای ادامه تحصیل راهی مشهد گردید و از این زمان وارد مبارزات سیاسی شد. محمود ریاضی پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ش مدتی به دانشکده افسری رفت و سپس وارد دانشکده فنی شد. در ۱۳۴۱ش فارغ التحصیل گردید و مطالعات خود را در صنعت برق ادامه داد. محمود ریاضی در اواخر عمر، ترجمه داستان تمدن جهان از آغاز تا سال ۱۹۹۰ م را شروع کرده بود که اجل مهلتش نداد. ترجمه آثاری همچون ظهور و سقوط قدرت های بزرگ، روسیه، غرب و چین، بحران انرژی و نیز تألیف تحلیلی کوتاه از امپریالیسم از اوست. استاد ریاضی در مهرماه ۱۳۷۲ش بر اثر سانحه هوایی در شصت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: روز بزرگداشت حافظ

شرح مناسبت:

خواجه شمس الدین محمد حافظ شیرازی در حدود سال ۷۲۶ ق در شیراز به دنیا آمد. وی پس از فراگرفتن دانش های متداول عصر خود، دیوان شعرای گذشته و معاصر خود را به دقت مطالعه کرد و نخست معنا را از لفظ جدا نمود و لفظ را به دور

افکنـد. آن گاه معنا را در کوره ذهن فروزنـده خود ریخت و از آن زیوری گوهر آگین ساخت. کمال هنر حافظ در این اسـت که از همان عناصر در دسترس همگان، معجونی شفابخش و مفرّح تهیه کرده و استادانه و سِحرآفرینانه، آنها را به خدمتِ ابلاغ پیـام خـود در آورده است. او تفسـیر قرآن، حکمت و ادبیـات عرب را به خـوبی می دانست و چـون قرآن را بـا چنـد روایت و قرائت حفظ کرده بود، به

حافظ شهرت یافت. حافظ با الهام گرفتن از آموزه های اسلامی و مفاهیم قرآنی و بکارگیری استعارات و کنایات منحصر به فرد، توانست ناب ترین غزل های تاریخ ادبیات ایران را بسراید. اهمیت حافظ در آن است که توانست مضامین عرفانی و عشقی را به نحوی در هم آمیزد که از دو شیوه غزل عارفانه و عاشقانه، سبک واحد و جدیدی به وجود آید. این شاعر استاد، افکار خود را با الفاظ بسیار زیبا و با توجه به صنایع لفظی بیان کرده و بر اثر قدرت فراوان خود در سخنوری، غالباً مضامین عالی و معانی بسیار در ابیات کوتاه گنجانیده است. ترکیباتی که حافظ در اشعار خود آورده، غالباً تازه، بدیع و بی سابقه است و حافظ در ساختن این ترکیبات، نهایت قدرت و کمال ذوق و لطافتِ طبع خود را نشان داده که کمتر شاعری از این حیث با او قابل مقایسه است. شعر حافظ در فضای اسلامی غوطه ور است و دیوان حافظ مملو از الفاظ و تعابیر قرآنی می باشد. علاوه بر این، در اشعار او، اصطلاحات مربوط به تصوف، عرفان، فلسفه، کلام، تفسیر، حدیث و فقه و ...

به مقدار فراوان به چشم می خورَد.

مناسبت ۰۷: روز اسکان معلولین و سالمندان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: درگذشت شاعر بزرگ دوره قاجار استاد "محمدتقی شوریده شیرازی" (۱۳۰۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمدتقی شوریده شیرازی فرزند عباس، در سال ۱۲۳۶ ش در شیراز زاده شد و در هفت سالگی بر اثر آبله، از نعمت بینایی محروم گردید. وی پس از مرگ پدر در نه سالگی، تحت سرپرستی دایی قرار گرفت و از آنجا که دارای هوش سرشاری بود، در مدتی کوتاه به وسیله اشعارش بلندآوازه گردید و شعرش بر زبان ها افتاد. محمدتقی پس از آن راهی تهران شد و مورد توجه ناصرالدین شاه قاجار قرار گرفت و لقب فصیح الملك دریافت کرد. محمدتقی شوریده آن گاه به شیراز عزیمت نمود و تا پایان عمر در آنجا بود. شوریده شیرازی در اواخر عمر، تولیت افتخاری مقبره سعدی را پذیرفت و در تعمیر آن کوشش فراوانی کرد. سرانجام این شاعر شیرازی، در شصت و نه سالگی وفات یافت و در جوار مزار شیخ اجل سعدی شیرازی مدفون گردید. شوریده شیرازی، در قصیده سرایی، غزل، طنز و مطایبه نبوغی بسزا داشت. او به ویژه در سرودن اشعاری که متضمن کلمات عامیانه و اصطلاحات اهالی فارس است، مهارت فراوانی از خود نشان داده است. از شوریده شیرازی آثاری برجای مانده است که دیوان غزلیات، آذر، کشف المواد و نامه روشندلان از آن جمله اند.

مناسبت ۰۲: تصویب لایحه کاپیتولاسیون توسط مجلس شورای ملی (۱۳۴۳ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که کـابینه اسـدالله عَلَم، به دسـتور شـاه، پیشـنهاد آمریکـا مبنی بر اعطـای مصونیت قضـایی به اتبـاع آمریکایی را به صورت یـک لا‌یحه قانونی در دولت تصویب کرد، این لایحه در نهایت در یک جلسه پر سـر و صـدای مجلس شورای ملی با نطق موافقین و مخالفین علی رغم رأی بالای مخالفان، به تصویب رسید. با تصویب این قانون، مستشاران نظامی

آمریکـا در ایران از مصونیت هـا و معافیت های قضایی بهره منـد شدنـد. این مصوبه که به صورت قانونی، سـند اسارت ملت و دولت ایران را به دست آمریکـا امضا می نمود، در حقیقت، روح و جان انقلاب شاه و آمریکا بود که اینک برملا می گردیـد. تصویب این لایحه در مطبوعات اعلام نشد ولی پس از مدتی که از تصویب آن گذشت، حضـرت امام خمینی(ره) از آن مطلع شدنـد. با آگاهی امام از مفاد این مصوبه، ایشان با درایت و دوراندیشـی خاص خود، در سـخنرانی رسواگرانه ای، عواقب شوم این لایحه را مطرح ساخته و از دولت خواسـتند که آن را ملغی نمایـد. رهبر نهضت در این سـخنرانی طوفان زا، نفوذ آمریکا را به همه اعلام خطر کردنـد و فرمودند: "امروز تمام گرفتاری ما از آمریکا و اسـراییل است" به دنبال این سـخنرانی، اعلامیه امام نیز در تیراژ بسـیار زیـاد و در سـطح گسترده ای با شـیوه ای ابتکاری در یک زمان پخش گردیـد. امام در این اعلامیه، تصویب کاپیتولاسیون را اقرار به مستعمره بودن ایران نامیدند و رای ننگین مجلسین را مخالف اسلام و قرآن شمردند. این سخنرانی امام در چهـارم آبان ۱۳۴۳ و نیز صـدور اعلامیه توسط آن حضـرت، به رژیم بسـیارگران آمـد و پس از چنـد روز در زمان دولت حسنعلی منصور، حضرت امام را در سیزدهم آبان ۱۳۴۳ به ترکیه تبعید کردند.

این قانون خفت بار و ننگین سرانجام با پیروزی انقلاب اسلامی برای همیشه لغو شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "حسین بهزاد" مشهورترین نگارگر معاصر ایران (۱۳۴۷ ش)

شرح مناسبت:

استاد حسین بهزاد در سال ۱۲۷۳ ش در اصفهان به دنیا آمد. او در اوایل کودکی به سبب علاقه بسیار به نقاشی و

بی توجهی به درس، از مدرسه اخراج شد. پدرش او را به استاد نقاشی سپرد و او به نقاشی پرداخت. بهزاد با ارائه آثار هنری خود، به تدریج مشهور گردید و سرانجام به عنوان بزرگترین و پرآوازه ترین مینیاتوریست معاصر ایران شناخته شد. او با ابداعاتی در هنر مینیاتور، این هنر اصیل و ارزشمند ایرانی و اسلامی را بهبود بخشید. استاد بهزاد در به کارگیری رنگ ها از شیوه های بدیع استفاده می کرد و با رنگ، شادی می آفرید یا غم و اندوه را به بیننده القا می کرد. شاهنامه فردوسی، ایوان مدائن و فتح بابل از جمله آثار ارزشمند ایشان است. وی در اواخر عمر، از هنرکده هنرهای تزئینی، دکترای افتخاری دریافت کرد و به استادی آن درآمد. استاد بهزاد، مردی متواضع و در عین حال عاطفی و حساس بود و به اهل بیت عصمت و طهارت(ع) عشق می ورزید. ایشان سرانجام در ۲۱ مهر ۱۳۴۷ ش در ۷۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد دکتر "رجبعلی مظلومی" محقق و نویسنده برجسته (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

استاد دکتر رجبعلی مظلومی در سال ۱۳۰۶ ش در نیشابور به دنیا آمد. تحصیلات مقدماتی را در زادگاهش و در مشهد مقدس به پایان برد و سپس تحصیلات عالی را در زمینه روانشناسی و ادبیات ادامه داد. مطالعات متنوع و گسترده ایشان در زمینه های قرآن شناسی، حدیث شناسی، حکمت و عرفان، تاریخ و هنر اسلامی و به ویژه امور تربیتی، منجر به نگارش بیش از نود جلد کتاب و پانصد مقاله در طول نزدیک به نیم قرن تلاش و پژوهش توسط این محقق برجسته گردید. استاد مظلومی سالیان طولانی در دانشگاه هنر، دانشکده هنرهای زیبا و دانشکده هنرِ تربیت مدرس

اشتغال داشت و ضمن این که دو مرکز تحقیقاتی تأسیس کرد، توسط شورای علمی کشور به عنوان پژوهشگر نمونه برگزیده شد. برخی از آثار قلمی ایشان بدین قرارند: راه و رسم سخن گفتن، جوان و دین، علی(ع) معیار کمال، زنان با فضیلت، سرگذشت قرآن و فهم قرآن در دو جلد. استاد مظلومی در سال ۱۳۷۴ ش پس از ایراد یک سخنرانی در اثر عارضه سکته مغزی در منزل بستری شد و سرانجام در ۲۱ مهر ۱۳۷۷ در ۷۱ سالگی درگذشت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: رحلت عالم مجاهد آیت اللّه "هادی روحانی" نماینده ولی فقیه در استان مازندران (۱۳۷۸ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ هادی روحانی در سال ۱۳۰۲ ش (۱۳۴۲ ق) در یکی از روستاهای توابع بابلسر به دنیا آمد و در ابتدا به دلیل درگذشت پدرش به کشاورزی پرداخت. وی پس از سقوط رضاخان پهلوی و رونق دوباره حوزه های علمیه، به تحصیل علوم دینی روی آورد. آیت اللّه روحانی پس از چندی راهی حوزه علمیه قم و مشهد شد و پس از طی سطوح عالیه، در درس خارج و فلسفه حضرات آیات: سید حسین بروجردی، امام خمینی، سید شهاب الدین مرعشی نجفی و علامه طباطبایی حاضر گردید. وی در سال ۱۳۴۳، به زادگاهش بازگشت و به تألیف و تدریس سطوح عالیه و اقامه جماعت اشتغال جست و همزمان به مبارزه علیه رژیم ستمشاهی و هدایت افکار مردم و پشتیبانی از نهضت امام خمینی(ره) پرداخت. فعالیت های ضدطاغوتی آیت اللّه روحانی باعث شد که در سال ۱۳۵۷ توسط ساواک دستگیر و به تهران منتقل شود ولی با تحصن و اعتراض علما و مردم بابل، به زودی آزاد گردید. آیت اللّه روحانی پس از پیروزی انقلاب

اسلامی به نمایندگی امام خمینی و امامت جمعه بابل منصوب و برای سه دوره پیاپی، به نمایندگی مجلس خبرگان رهبری از سوی مردم استان مازندران برگزیده شد. آیت اللّٰه روحانی پس از ارتحال امام خمینی نیز به نمایندگی ولی فقیه در استان مازندران و امامت جمعه بابل برگزیده شد و در این سنگر، منشأ خدمات فراوانی گردید. این عالم مجاهد در سال های سخت جنگ تحمیلی، بارها به جبهه ها رفت و مدت های بسیار درکنار رزمندگان اسلام به سر برد و بازسازی شهر سوسنگرد را بر عهده گرفت. این فقیه فرزانه در کنار فعالیت های سیاسی و اجتماعی، از امور علمی غافل نماند و آثار متعددی به یادگار گذاشت.

برخی از آثار وی عبارتند از: نگاهی به مسأله ولایت، قطره در تفسیر سوره حمد و معاد در اسلام. وی سرانجام پس از عمری خدمت به اسلام و انقلاب اسلامی در ۲۱ مهر ۱۳۷۸ ش برابر با سوم رجب ۱۴۲۰ ق در ۷۶ سالگی بدرود حیات گفت و در بابل در مدرسه خاتم الانبیاء که خود از نو، بنیاد نهاده بود، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: رحلت فقیه جلیل و عالم بزرگوار آیت اللّٰه "ابوالفضل خوانساری نجفی" (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ ابوالفضل خوانساری در سال ۱۲۹۵ ش (۱۳۳۴ق) در اصفهان به دنیا آمد. پدرش از شاگردان با سابقه آخوند خراسانی و شیخ حسن ممقانی بود. آیت اللّٰه خوانساری پس از فراگیری مقدمات در زادگاهش، در ۲۰ سالگی به دلیل آزار و اذیت حکومت پهلوی، برای تحصیلِ سطوح بالاتر، راهی نجف اشرف گردید. ایشان در نجف از محضر درس آیات عظام: سیدابوالقاسم خویی، سیدمحسن حکیم، محمدحسین غروی اصفهانی و میرزا باقر زنجانی بهره مند گردید و پس از ۱۶

سـال اقامت، در ۳۶ سـالگی بـه علـت بیمـاری ریـوی به ایران مراجعت نمـود. آیت اللَّه خوانسـاری سـپس در محضـر آیت اللَّه بروجردی به شـاگردی نشـست و به مـدارج بالایی در علم دست یافت. این عالم بزرگوار با آغاز دوران مبارزه امام خمینی(ره) علیه طـاغوت، به پشتیبـانی از نهضت اسـلامی پرداخت و نقش مـؤثری در سـال هـای تبعیـد حضـرت امـام ایفـا نمود. آیت اللَّه خوانساری پس از پیروزی انقلاب اسـلامی به عنوان نماینـده امام و امام جمعه اراک، راهی آن شـهر گردیـد و به مدت سـیزده سال در این سنگر خدمت کرد. این عالم فرزانه سرانجام در ۲۱ مهر ۱۳۸۰ برابر با ۲۵ رجب ۱۴۲۲ ق در ۸۵ سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) دفن گردید.

مناسبت ۰۷: روز فرهنگ و ادبیات ارمنی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه جلیل آیت اللَّه "محمدباقر محسنی ملایری" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه محمـدباقر محسـنی ملایری، یکی از چهره های بنام حوزه علمیه قم، در سال ۱۲۸۵ ش (۱۳۲۴ ق) در نجف اشرف و در بیت علم و فضـیلت به دنیا آمـد. وی در کودکی به همراه پـدر به ملایر رفت و پس از فراگیری مقدمات، راهی حوزه علمیه مشـهد شـد. آیـت اللَّه محسـنی همزمـان بـا تأسـیس حـوزه علمیه قم، به این شـهر هجرت کرد و در محضـر آیـات عظـام شـیخ عبـدالکریم حـائری یزدی و سـپس سـید حسـین بروجردی، زانوی ادب زد و به مـدارج والای علمی دست یافت. ایشان پس از سالیانی چنـد به ملایر بازگشت و در احـداث حوزه علمیه، حسـینیه و کتابخانه و مسـجد و نیز تدریس، تألیف و ارشاد مردم آن سامـان همت گمـاشت. آیت اللَّه ملاـیری عـالمی عابـد و شب زنـده دار، آگـاه بر علـوم مختلـف و اهـل توسـل و زیـارت بود. سرانجام این عالم خدمتگزار دین پس از یک دوره بیماری، بر اثر سـکته قلبی در ۲۲ مهر ۱۳۷۴ برابر با ۱۹ جمادی الاول ۱۴۱۶ ق در ۸۹ سالگی درگذشت و در حرم حضرت معصومه(س) دفن شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت دانشمند و شاعر شهیر معاصر استاد "سید محمد علی صفیر" (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

استاد سید محمد علی صفیر در سال ۱۲۹۴ ش (۱۳۳۳ ق) در کرمانشاه و در خاندانی اهل علم به دنیا آمد. وی در ابتدا مقداری از علوم حوزوی را فراگرفت و سـپس از دانشـکده معقول و منقول دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد. استاد صفیر از آن پس به تدریس پرداخت و در کنار آن به دفاع از حریم تشیع و پاسخ به شبهات همت گماشت. از جمله فعالیت های صفیر می توان به تأسیس مراکز فرهنگی و دینی از قبیل انجمن

تعلیمات اسلامی ایران و همکاری در تأسیس بنای حسینیه ارشاد تهران اشاره نمود. استاد صفیر دارای طبعی بلند، همتی زیاد و مجاهدت و استقامت در راه حق و حقیقت بود و علاوه بر هُنر استادی در انواع شعر، در کارهای هنری نیز دست داشت. در بسیاری از مساجد ایران، آثار طبع هنری او روی کاشی کاری، ثبت و حک شده است. استاد صفیر با توجه به علوّ طبع و منش عارفانه خویش، همواره محبوب قلوب خاص و عام بوده و در محافل ادبی برای او و آثارش، ارزش ویژه ای قائل می باشند. خردنامه، دیوان اشعار، درس دین و تصحیح دیوان اشعار امام علی(ع) به فارسی از جمله آثار اوست. استاد صفیر سرانجام در ۲۲ مهر ۱۳۷۷ ش در ۷۷ سالگی در تهران درگذشت و در قطعه هنرمندان و فرهیختگانِ بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: آغاز احداث راه آهن سراسری ایران (۱۳۰۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: لغو سانسور مطبوعات به وسیله دولت شریف امامی برای کم کردن اعتراضات (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عملیات کلاسیک دزفول توسط ارتش جمهوری اسلامی (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

ارتش عراق از همان روزهای نخست تجاوز، سعی در تصرف پایگاه مهم وحدتی (پایگاه هوایی) دزفول داشت که با مقابله نیروهای مردمی، آرزوهایش به یاس مبدل شد و برای تلافی شکست های خود در جبهه های دزفول، این شهر را زیر آتش توپخانه خود گرفت. از این رو، برای دور کردن آتش دشمن از شهر و در امان ماندن پایگاه نیروی هوایی، طرح حمله ای به صورت کلاسیک توسط نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران ریخته شد که این حمله در روز ۲۳ مهر ۱۳۵۹، در غرب دزفول انجام شد. این عملیات علی رغم فداکاری و جانبازی نیروهای اسلام، به دلیل عدم پشتیبانی و شناسایی دقیق منطقه، به عقب نشینی قوای خودی منجر گشت ولی سربازان اسلام را به فکر عملیات های بعدی انداخت تا دشمن متجاوز را از خاک میهن اسلامی عقب برانند.

مناسبت ۰۴: اشغال جاده آبادان – ماهشهر و تنگ شدن حلقه محاصره بیشتر آبادان (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: شهادت عالم مجاهد "عطاءاللّه اشرفی اصفهانی" پنجمین شهید محراب در باختران (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه عطاءاللّه اشرفی اصفهانی در سال ۱۲۸۳ش در خمینی شهر (سده) اصفهان به دنیا آمد و پس از تحصیل مقدمات در زادگاهش و اصفهان به قم عزیمت نمود. وی در آنجا از محضر استادانی چون حضرات آیات عبدالکریم حائری یزدی، سید محمد حجت کوه کمره ای، سید صدرالدین صدر، سید محمد تقی خوانساری و امام خمینی(ره) بهره مند گردید و به اجتهاد رسید. این عالم ربانی در سال ۱۳۳۵ حسب الامر آیت اللّه بروجردی به کرمانشاه مهاجرت کرد و در حوزه جدیدالتأسیس آن به تدریس معارف اسلامی پرداخت. آیت اللّه اشرفی پس از قیام مردمی ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ و به تبعیت از امام خمینی(ره)، مبارزات خود را در منطقه غرب کشور آغاز کرد و با نشر اعلامیه و نوار سخنرانی، زمینه گسترش قیام را فراهم آورد. این عالم مجاهد در هدایت مردم و روشنگری علیه رژیم طاغوت نقش مهمی ایفا کرد و رهبری نهضت را در منطقه غرب ایران برعهده گرفت. وی پس از پیروزی انقلاب به نمایندگی امام(ره) و امامت جمعه کرمانشاه منصوب شد و به امور شرعی، اجتماعی و فرهنگی مردم همت گماشت. ایشان همچنین با آغاز جنگ تحمیلی، علی رغم کهولت سن، مسافت طولانی و راه های صعب العبور را به عشق دیدار دلاورمردان جبهه توحید می پیمود و حضور ایشان، سبب دلگرمی رزمندگان می گردید. آیت اللّه اشرفی در طول دوران نمایندگی حضرت امام در استان کرمانشاه، دو بار مورد سوء قصد قرار گرفت و سرانجام در روز جمعه ۲۳ مهر ۱۳۶۱ شمسی پس از هشتاد سال جهاد، تقوا، پرهیزگاری و خدمت، در

محراب عبادت نماز جمعه به دست منافقین کوردل به شهادت رسید.

پیکر مطهر این عالم مجاهد پس از تشییع باشکوه در کرمانشاه و خمینی شهر، در گلزار شهدای تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: رحلت آیت اللّه "سید مصطفی صفایی خوانساری" استاد برجسته حوزه علمیه قم (۱۳۷۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمصطفی صفایی خوانساری در سال ۱۲۸۱ ش (۱۳۲۱ ق) در خوانسار به دنیا آمد و مقدمات و سطوح و مقداری از فلسفه و حکمت را نزد دایی و پدرش فرا گرفت. ایشان سپس برای ادامه تحصیل، در درس آیت اللّه حائری یزدی در قم حضور یافت و از ایشان اجازه اجتهاد گرفت. آیت اللّه صفایی خوانساری همچنین از نوزده تن از مراجع عظام زمان از جمله سید ابوالحسن اصفهانی، سید حسین بروجردی، آقاضیاء عراقی، سید محمد حجت، سیدمحمدتقی خوانساری، محمد فیض و مرعشی نجفی، اجازه اجتهاد و روایت دریافت کرده است. این فقیه بزرگوار با ورود آیت اللّه بروجردی به قم، از اصحاب استفتاء و خواص حواریون ایشان گشت و به تدریس فقه و اصول و تالیف کتاب اشتغال یافت. حاشیه بر وسیلهالنجاه، حاشیه بر دُرَرُالاصول و رسائل کفایه و ... از جمله تألیفات ایشان می باشند. آیت اللّه صفایی خوانساری سرانجام در صبح روز جمعه ۲۳ مهر ۱۳۷۱ برابر با ۱۸ ربیع الثانی ۱۴۱۳ ق در ۹۰ سالگی چشم از جهان فرو بست و در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: به آتش کشیدن مسجد جامع کرمان توسط مزدوران رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در روز ۲۴ مهر ۱۳۵۷ ش حدود ۲۰ هزار نفر از مردم مسلمان کرمان به منظور بزرگداشت اربعین شهدای ۱۷ شهریور تهران و اولین سالگرد شهادت آیت اللّه مصطفی خمینی، کلیه مغازه ها را تعطیل کرده و در مسجد جامع کرمان اجتماع کردند. ناگهان حدود ۳۰۰ نفر از عوامل رژیم در لباس زاغه نشینان معروف به کولی با در دست داشتن چوب و میله آهنی و با شعار جاوید شاه به مسجد حمله کردند و با میله و

چوب به جان مردم افتاده و پس از ضرب و شتم، قسمتی از وسایل مسجد و ساختمان از جمله قرآن ها را سوزاندند. علاوه بر آن مغازه هایی را که تصویر امام را نصب کرده بودند، غارت نموده و آسیب فراوانی زدند. هدف رژیم از ایجاد این بلوا، برهم زدن اجتماع بزرگ مردم مسلمان و ایجاد رعب و وحشت آن هم به اسم مردم بود. این حادثه موجب نفرت شدید مردم شد و امام خمینی(ره) در پیامی، این اعمال را نتیجه حمله های جنون آمیز دانستند.

مناسبت ۰۲: تعطیلی بازار تهران و شهرهای مختلف ایران در اعتراض به جنایات رژیم پهلوی (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: برگزاری مراسم باشکوه چهلم شهدای هفدهم شهریور در بهشت زهرا (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد محقق "غلامحسین مصاحب" (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد غلامحسین مصاحب در سال ۱۲۸۹ ش در شهرستان نایین در استان اصفهان به دنیا آمد. وی در سال ۱۳۰۶ ش به خدمت وزارت معارف درآمد و تحصیلات خود را در فرانسه و انگلستان به پایان برد. غلامحسین مصاحب، در سال ۱۳۲۷ دکترای ریاضی خود را از دانشگاه کمبریج گرفت و به عضویت انجمن ریاضی دانان لندن و انجمن فلسفی کمبریج درآمد. وی پس از پایان تحصیلات عالی، ضمن دارا بودن مشاغل اداری، از تألیف و تدریس نیز غافل نماند. استاد مصاحب در سال ۱۳۴۵، مؤسسه ریاضیات را در دانشگاه تربیت معلم تأسیس کرد و تا آخرین روزهای حیات خود به سمت استادی در آن مؤسسه اشتغال داشت. غلامحسین مصاحب در زمینه لغت و پهنه وسیع آن تلاش می کرد و مخصوصاً در مورد وضع واژه های جدید در قبال لغت ها و اصطلاح های خارجی فعالیت می نمود که از آن جمله می توان به فرهنگ اصطلاحات جغرافیایی اشاره کرد که با همکاری تعدادی از محققان و کارشناسان در ۱۳۲۸ به چاپ رسید. وی به زبان های عربی، فرانسوی و انگلیسی تسلط و با زبان آلمانی، آشنایی کامل داشت. استاد مصاحب همچنین در علوم عربی و معقول و منقول، دارای تبحر و تحصیلات عمیق بود به طوری که به دریافت درجه اجتهاد نیز مفتخر گردید. یکی از کارهای اساسی مصاحب، اقدام به تهیه دایره المعارف فارسی با همکاری عده بسیاری از دانشمندان در رشته های گوناگون بود که در ۱۳۳۴، سرپرستی آن را بر عهده گرفت. آنالیز ریاضی، منطق ریاضی و تئوری اعداد حقیقی از جمله آثار

دیگر این استاد محقق می باشند. دکتر مصاحب سرانجام در مهرماه ۱۳۵۸ در ۶۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: آغاز اشغال خرمشهر توسط قوای متجاوز بعثی عراق (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد "مرتضی حنانه" آهنگ ساز معاصر ایرانی (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

مرتضی حنانه (فرزند مهندس محمد حنّانه مؤسس دبیرستان ایرانشهر) پس از طی دوران ابتدایی و ورود به هنرستان موسیقی، از طرف هنرستان به چکسلواکی رفت تا آموزش های لازم را طی کند. با شروع جنگ جهانی دوم، این هنرستان تعطیل شد؛ ولی مرتضی حنانه با تلاش خود و دوستانش، پایه ارکستر سمفونیک تهران را بنا گذاشت. او بعدها برای تکمیل تحصیلات خود در موسیقی به ایتالیا رفت و پس از بازگشت به ایران به تدریس موسیقی پرداخت. حنانه پس از مدتی ارکستر سمفونیک رادیو ایران را با نام فارابی تأسیس کرد و پس از افتتاح تلویزیون ایران، در سمت مشاور سرپرستی، کلاس های آموزش فنی خوانندگان را تشکیل داد. استاد حنانه که در سال ۱۳۵۰ ش موفق به اخذ نشانِ بهترین آهنگساز برای یک فیلم شده بود، اولین کسی است که در ایران به ساخت موسیقی فیلم اقدام کرده است. گام های گمشده، دروازه های متروک و مَقاصِدُ الاَلحان و ... از جمله آثار استاد مرتضی حنانه می باشد.

مناسبت ۰۷: آغاز هفته پیوند اولیا و مربیان

شرح مناسبت:

خانه و مدرسه زمانی می توانند رسالت آموزشی و تربیتی خاص خود را به نحو مطلوب انجام دهند که هر یک شناخت تربیتی کافی داشته باشند و نقش تربیتی خاص خود را با بصیرت انجام دهند. در این راستا انجمن اولیا و مربیان، هیأتی منتخب از پدران و مادران، دانش آموزان و مربیان مدرسه است که با هدف همکاری در جهت پیشبرد امور آموزش و پرورش دانش آموزان تشکیل می شود. این انجمن، پیشنهادها و طرح های مفید را به مدیر و مسؤولان مدرسه عرضه می کند و در اداره بهتر امور، یار و

یاور صـمیمی مدیران محسوب می گردد. انجمن اولیا و مربیان، مظهر همکاری خانه و مدرسه در امر تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان است. در هفته پیوند اولیا و مربیان که از تاریخ ۲۴ تا ۳۰ مهرماه هر سال برگزار می گردد، پدران و مادران به مدارس دعوت شـده و دربـاره مسائـل تربیـتی بحث و تبـادل نظر نموده و نماینـدگان خود را در انجمن برای یـک سـال برمی گزیننـد. مشاوره و برنامه ریزی به منظور تحقق اهداف انجمن؛ همکاری و همفکری با مدیر و مربیان مدرسه در مورد برنامه های اوقات فراغت دانش آموزان و دعوت از اولیـای علاقمنـد به منظور بهره منـدی از خـدمات و یـاری هـای آنان برای تهیه و تـدارک و تکمیل امکانات آموزشی - پرورشی مدرسه از جمله مهم ترین وظایف انجمن اولیا و مربیان می باشند.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: قتل "محمد فرخی یزدی" شاعر و روزنامه نگار مخالف استبداد در زندان رضاخان (۱۳۱۸ ش)

شرح مناسبت:

میرزا محمد فرخی یزدی در سال ۱۲۶۷ ش در یزد به دنیا آمد و پس از طی تحصـیلات متداول، در جوانی فضل و سوادی پیدا کرد. اسـتعداد شاعری فرخی از همان پشت نیمکت مدرسه آغاز گردید. پانزده ساله بود که به علت سرودن اشعاری انتقادی از مـدرسه اخراج شد و چندی به کارگری پرداخت تا این که در اوان مشـروطه به گروه آزادی خواهان پیوست. فرخی در نوروز ۱۲۸۹ ش در شـعری خطاب به حاکم یزد، او را مورد انتقاد قرار داد و در پی آن به دسـتور حکمران، لبان وی را با نخ و سوزن دوختنـد و به زنـدانش افکندنـد. یکی دو مـاه بعـد به تهران گریخت و به صـف مبـارزان ملی پیـوست. وی در سـال ۱۳۰۰ ش روزنامه طوفان را منتشر

ساخت و نسبت به اوضاع با انتقاد برخورد می کرد. در این روزنامه، رباعی هایی که او هر روز درباره مسائل جاری کشور در چهار بیت می سرود، فوق العاده مورد توجه قرار گرفت و روزنامه اش بین توده مردم، طرفداران زیادی یافت به طوری که مقام اجتماعی فرّخی به عنوان یک شاعر ملی و روشنفکر شهرت یافت. وی در دوره هفتم از طرف مردم یزد به وکالت مجلس شورای ملی انتخاب شد و مبارزاتش را ادامه داد ولی بعدها به دلیل فقدان امنیت جانی به مسکو و از آن جا به آلمان گریخت. فرخی بعدها به ایران بازگشت ولی به زودی دستگیر و زندانی شد و در ۲۵ مهر ۱۳۱۸ ش در ۵۱ سالگی به قتل رسید. وی روزنامه نگار و شاعری توانا، ملی و سیاسی بود که خود را عاشق آزادی می نامید و در تمام اشعار خود از این عشق مقدس دفاع و حمایت می کرد.

مناسبت ۰۲: تأسیس بانک اقتصادی ایران (۱۳۲۸ ش)

شرح مناسبت:

بانک اقتصادی ایران به صورت بانکی صددرصد ایرانی و بدون حضور سهامداران بیگانه، در بیست و پنجم مهرماه ۱۳۳۸ ش با یکصد میلیون ریال سرمایه تأسیس گردید. این بانک به طور رسمی، بانک مجاز برای معاملات ارزی شناخته شده و هر نوع معاملات بانکی اعم از ارزی و ریالی را انجام می داد. عمر این بانک دوام چندانی نیافت و در حالی که در اکثر کشورهای اروپایی، آمریکایی و آسیایی کارگزارانی داشت، در سال ۱۳۴۱ ش منحل شد.

مناسبت ۰۳: عملیات متوسط عاشورا "میمک" (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

عملیات متوسط عاشورا، در تاریخ ۲۵ مهر ۱۳۶۳ ش با رمز یا اباعبداللّٰه الحسین(ع) در منطقه عملیاتی جبهه میانی و ارتفاعات مرزی میمک در وسعت تقریبی ۵۰ کیلومتر مربع به طور مشترک و به فرماندهی سپاه پاسداران آغاز شد. از ابتدای جنگ تحمیلی، این ارتفاعات، یکی از مناطق فعال بود که طرفین جنگ برای تسلط بر آن، همواره درگیر بودند. این عملیات با اهداف آزادسازی ارتفاعات مرزی، انهدام نیروهای دشمن، تحمیل خط پدافندی جدید و راندن دشمن به دشت، با شلیک بی امان آتشبارهای سپاهیان اسلام، از سه محور صورت گرفت. این عملیات پس از پنج روز نبرد سنگین، در ۳۰ مهر به پایان رسید و رزمندگان اسلام، پیروزمندانه در مواضع جدید استقرار یافتند. نتایج عملیات متوسط عاشورا: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۱۹۰ نفر اسیر، سایر نتایج: آزادسازی منطقه ای به وسعت ۵۰ کیلومتر مربع از جمله ارتفاعات کرکنی، فیصل، کوه گچی و کاسه کاف؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۷۵ دستگاه انهدامی و ۹ دستگاه اغتنامی، خمپاره انداز: ۲۹ قبضه اغتنامی، ضدهوایی: ۷ قبضه اغتنامی، توپ ۱۰۶م م: ۶ قبضه اغتنامی، خودرو: ۴

دستگاه اغتنامی و ۲۰ دستگاه اغتنامی، سقوط ۳ فروند هواپیما و ۲ فروند هلی کوپتر.

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد "سیدحسین خدیوجم" مترجم و محقق (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد سیدحسین خدیوجم در سال ۱۳۰۶ در مشهد مقدس به دنیا آمد. پس از اخذ لیسانس در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه مشهد، دکترای خود را از دانشگاه سن ژوزف بیروت در رشته ادبیات عرب دریافت نمود. او پس از سال ها تدریس در دبیرستان های مشهد، به عنوان محقق در کتابخانه ملی و بنیاد فرهنگ مشغول شد و مدتی رایزن فرهنگی ایران در افغانستان بود. از استاد خدیوجم بیش از ۳۰ جلد کتاب در حوزه های تحقیق، تصحیح و ترجمه به جا مانده که تصحیح و ترجمه احیاء علوم الدین غزالی در هشت جلد، مهمترین اثر اوست. همچنین تصحیح کیمیای سعادت در ۲ جلد، جواهر القرآن، وجد و سماع و ... به همت وی صورت پذیرفت. خدیوجم، خدمت مطبوعاتی را از ۱۳۴۰ آغاز کرد و با نشریه های سخن، نگین و راهنمای کتاب همکاری داشت. حسین خدیوجم سرانجام در مهرماه ۱۳۶۵ ش در ۵۹ سالگی در مشهد درگذشت و پیکرش در کنار بقعه ای که مشهور به گور غزالی است، به خاک سپرده شد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: حرکت جمعی دانش آموزان و دانشجویان و برخورد با رژیم شاه (۱۳۴۹ ش)

شرح مناسبت:

روز اول مهر ۱۳۴۹، دانش آموزان سال ششم دبیرستان های تهران به عنوان اعتراض به آیین نامه امتحانات نهایی سال ششم متوسطه، تصمیم به اعتصاب دسته جمعی گرفتند و بیست و ششم مهر را روز اعتصاب محصّلین نامیدند. دانشجویان دانشگاه های تهران نیز به حمایت از دانش آموزان معترض که در روز موعود به سمت دانشگاه تهران دست به راهپیمایی زده بودند، به جمع آنان پیوستند. در این حال، حمله وحشیانه دژخیمان رژیم به دانش آموزان، مردم حاضر در صحنه و دانشجویان را بر آن داشت

که با مهاجمان به زد و خورد پرداخته و دانش آموزان را از چنگال مأموران نجات دهند. ولی ناگهان مهاجمان مسلح به روی مردم آتش گشودند و ده ها نفر را زخمی و صدها تن را دستگیر نمودند.

مناسبت ۰۲: سخنرانی شهید رجایی در شورای امنیت سازمان ملل متحد (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در این روز شهید محمدعلی رجایی، نخست وزیر وقتِ جمهوری اسلامی ایران، در شورای امنیت سازمان ملل متحد حضور یافت و درباره جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، سخنانی مبسوط، ایراد کرد. وی با بیان جنایات وحشیانه متجاوزان بعثی در مناطق اشغالی و کشتار مردم بی دفاع شهرها و روستاها بر اثر بمباران و موشک باران های ارتش عراق، عزم راسخ ملت مسلمان ایران را در دفاع از استقلال، آزادی، انقلاب اسلامی و تمامیت ارضی خود، اعلام کرد و مسؤولیت مهم و تاریخی سازمان ملل متحد و شورای امنیت این سازمان را در دفاع از مظلومان و اقدام مؤثر بر ضد متجاوزان، یادآور شد. ایشان، حمله سازماندهی شده عراق به خاک جمهوری اسلامی ایران، نقض حقوق انسانی، و کمک های غرب به دولت عراق را تشریح کرد و افزود که زیر چکمه ها و رگبارهای دشمن، نمی توان و نباید با آتش بس موافقت کرد. شهید رجایی همچنین درباره مسائل مهم جهان به ویژه اشغال فلسطین به دست صهیونیست های نژادپرست و تجاوز ارتش سرخ شوروی به افغانستان و توطئه های استعمارگران و مستکبران در سراسر جهان، نکاتی مهم را بیان کرد. پس از این سخنرانی، نمایندگانی از سوی دولت آمریکا، خواستار دیدار و مذاکره با نخست وزیر ایران شدند، اما شهیدرجایی به علت سیاست های سلطه جویانه امریکا و جنایاتش در جهان، با این درخواست موافقت

نکرد.

مناسبت ۰۳: آغاز هفته تربیت بدنی و ورزش

شرح مناسبت:

هفته تربیت بدنی همه ساله از ۲۶ مهر تا دوم آبان به منظور آشنایی جامعه با اهمیت و اثرات کاربرد ورزش در زندگی فردی و اجتماعی، اشاعه و توسعه و ترویج ورزش در خانه و خانواده و هدایت و ارشاد جامعه به ورزش های همگانی برگزار می شود. ورزش و فعالیت فیزیکی در سلامت روان نیز مؤثر است. مطالعات نشان می دهد که موارد افسردگی، اضطراب و ... در اثر فعالیت فیزیکی بهبود یافته و ورزش به عنوان یک عامل حمایتی در درمان بیماری روانی پذیرفته شده است. ورزش و فعالیت جسمانی به همراه رژیم غذایی مناسب، عدم استعمال مشروبات الکلی و دخانیات و انجام مراقبت های دوره ای، در پیشگیری از بیماری ها و رسیدن به بالاترین سطح سلامتی و بازدهی اقتصادی و اجتماعی نقش دارند. ورزش های سبک مانند پیاده روی، باعث مصرف انرژی شده و سهم بسیار مهمی در کنترل وزن و کاهش چربی در بدن دارد. همچنین فعالیت فیزیکی سبک و منظم از طریق تقویت کارکردهای ایمنی، باعث افزایش سطح فعالیت سیستم ایمنی در بدن شده و در پیشگیری از سرطان مؤثر می باشد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

هفته تربیت بدنی و ورزش

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: المُؤمِنُ القَوِیُّ خَیرٌ و أحَبُّ إلَی اللَّهِ مِنَ المُؤمِنِ الضَّعیفِ

ترجمه:

مؤمنِ نیرومند نزد خداوند بهتر و محبوب تر است از مؤمن ضعیف

آدرس:

صحیح مسلم، ج ۸، ص ۵۶.

زیر عنوان:

تیراندازی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: عَلِّمُوا بَنیکُم الرَّمی فَإنَّهُ نِکایَهُ العَدُوِّ

ترجمه:

تیراندازی را به پسرانتان بیاموزید، که موجب شکست دشمن است

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۵۳۴۱.

زیر عنوان:

تیراندازی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: عَلَیکُم بِالرَّمی فَإنَّهُ مِن خَیرِ لَهوِکُم

ترجمه:

به تیر اندازی روی آورید، که یکی از

بهترین سرگرمی های شما است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۷۴۶۵.

زیر عنوان:

تیراندازی

متن:

وسائل الشیعه: أنَّهُ [الإمامَ الصّادِقَ علیه السلام] کانَ یَحضُرُ الرَّمی و الرِّهانَ

ترجمه:

امام صادق علیه السلام در تیراندازی و مسابقه اسب دوانی حضور می یافت

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۱۹، ص ۲۵۲.

زیر عنوان:

کُشتی

متن:

امام صادق علیه السلام: دَخَلَ النَّبِیُّ ذاتَ لَیلَهٍ بَیتَ فاطِمهَ و مَعَهُ الحَسنُ و الحُسَینُ علیهم السلام فَقالَ لَهُما النَّبیّ صلی الله علیه وآله: قُوما فَاصطَرِعا، فَقاما لِیَصطَرِعا ...

ترجمه:

پیامبر شبی به خانه فاطمه رفت و حسن و حسین با او بودند. پیامبر به آن دو فرمود: "برخیزید و کشتی بگیرید". آن دو بزرگوار برخاستند و کشتی گرفتند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص ۱۸۹.

زیر عنوان:

اسب سواری

متن:

و الخَیلَ و البِغالَ و الحَمیرَ لِتَرکَبُوها

ترجمه:

و اسبان و استران و خران را [آفرید] تا بر آنها سوار شوید

آدرس:

نحل، آیه ۸.

زیر عنوان:

اسب سواری

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: کُلُّ لَهوِ المُؤمِنِ باطِلٌ إلّا فی ثَلاثٍ: فی تأدیبِهِ الفَرَسَ ...

ترجمه:

همه سرگرمی های مؤمن جز در سه چیز باطل است: یکی آموزش دادن اسب ...

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۱۴۰.

زیر عنوان:

اسب سواری

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اَحَبُّ اللَّهوِ إلَی اللَّهِ إجراءُ الخَیلِ و الرَّمیُ

ترجمه:

بهترین سرگرمی در نزد خدا، اسب دوانی و تیراندازی است

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۱۰۸۱۲.

زیر عنوان:

اسب سواری

متن:

امام باقرعلیه السلام: إنَّ رَسولَ اللَّهِ سابَقَ بَینَ الخَیلِ و أعطَی السَّوابِقَ مِن عندِهِ

ترجمه:

رسول خدا مسابقه اسب دوانی ترتیب داد و جوایز را از مال خویش پرداخت

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۱۹، ص ۲۲۵.

زیر عنوان:

شنا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: عَلِّمُوا أولادَکُم السِّباحَةَ و الرِّمایَةَ

ترجمه:

به فرزندانتان شنا کردن و تیراندازی بیاموزید

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۷.

زیر عنوان:

شنا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: خَیرُ لَهوِ المُؤمِنِ السِّباحَهُ

ترجمه:

بهترین سرگرمی مؤمن شنا است

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۰۶۱۱.

زیر عنوان:

شنا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: حَقُّ الوَلَدِ عَلی والِدِهِ ...

أن يُعَلِّمَهُ السِّباحَهَ

ترجمه:

حقّ فرزند بر پدرش این است که ... به او شنا کردن بیاموزد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۴۳۴.

زیر عنوان:

پیاده روی

متن:

امام صادق علیه السلام: النُشرَهُ فی عَشَرَهِ أشیاءَ: المَشیِ و الرُّکوبِ و ...

ترجمه:

شادابی در ده چیز است: پیاده روی، سوارکاری و ...

آدرس:

الخصال، ص ۴۴۳.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: تبعید "رضاخان پهلوی" به جزیره موریس در جریان جنگ جهانی دوم توسط متفقین (۱۳۲۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از ورود متفقین به ایران و استعفای اجباری رضاخان از سلطنت، وی در ۲۵ شهریور ۱۳۲۰ ش به ناچار ایران را ترک کرد و به امر انگلیس به جزیره موریس و سپس ژوهانسبورگ در آفریقای جنوبی تبعید شد تا اینکه در همان جا درگذشت. اگر رضاخان از ابتدای امر، به وسیله اجانب و به ویژه انگلستان روی کار نیامده بود و پایه های حکومت خود را بر روی افکار عمومی، عدالت و آزادی استوار می ساخت، متفقین هرگز نمی توانستند به این سهولت او را برکنار و از ایران تبعید نمایند. او خوب می دانست که با تمام مخالفتی که روس ها و انگلیس ها با وی دارند، اما اگر قوایشان وارد تهران شود، به او و خانواده اش صدمه ای نخواهند زد و حداکثر شدت عمل آنها، برکناری از سلطنت و تبعید وی خواهد بود. آنچه او را بیش از هرچیز

نگران ساخته بود، بیم انتقام مردمی بود که شانزده سال در زیر فشار حکومت زور و استبداد قرار گرفته بودند. و این نگرانی سبب شد که از سلطنت کناره بگیرد و از ایران خارج شود.

مناسبت ۰۲: رأی اعتماد مجلس سنا به جعفر شریف امامی برای نخست وزیری (۱۳۳۹ ش)

شرح مناسبت:

جعفر شریف امامی، مهره وابسته دربار پهلوی برای دوره اول نخست وزیری خود پس از رأی اعتماد از مجلس فرمایشی سنا، مأمور برگزاری انتخابات دوره بیستم مجلس شورای ملی شد. او در آغاز کار خود اعلام کرد، از این پس اختناق وجود نخواهد داشت و آزادی انتخابات تضمین و به خلافکاری های گذشته رسیدگی می شود. در این زمان، گروه های سیاسی، تحرک پیدا کردند و انتخابات نیز با تشنج، اعتصاب و مشکلاتی بسیار همراه

شـد. همچنین نماینـدگانی به مجلس راه یافتنـد که طرفـدار شاه بودند. سـرانجام دولت شـریف امامی که با ناکامی های بسـیار روبرو شده بود، پس از هفت ماه سقوط کرد و علی امینی، مهره سرسپرده آمریکا، مأمور تشکیل کابینه شد.

مناسبت ۰۳: تصویب اساسنامه سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۲ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات والفجر ۴ (۱۳۶۲ش)

شرح مناسبت:

عملیـات بزرگ والفجر ۴ در تاریخ ۲۷ مهر ۱۳۶۲ بـا رمز مقـدس یـا اللّه، یا اللّه، یا اللّه در منطقه عملیاتی غرب و درّه شـیلَر در شمـال مریـوان و پنجوین در وسـعتی در حـدود ۶۰۰ کیلومـتر مربـع انجـام گرفت. هـدف این عملیـات، قطع ارتبـاط نیروهـای ضدانقلاب با رژیم بعث عراق، آزادسازی بخشی از میهن اسلامی و ارتفاعات مهم منطقه، خارج کردن شهر مریوان از زیر دید و تیر دشـمن، فراهم سازی مقدمات عملیات در استان سلیمانیه عراق و وارد کردن ضربات اساسی بر ماشین جنگی دشمن و ... بود. این عملیـات، در سه مرحله صورت گرفت و تـا اواسط آبان ماه ۱۳۶۲ به طول انجامید. در این عملیات، رزمندگان اسـلام متشـکل از نیروهای ارتش و سپاه از دو محور بانه و مریوان بر نیروهای دشمن هجوم بردند و با عبور از میدان های مین و موانع ایـذایی و کوه های صـعب العبور، به سـرعت دشـمن را محاصـره کردنـد. بر اثر اجرای آتش قوای اسـلام، منطقه مملو از جنازه بعثیـان و ادوات منهـدم شـده آنهـا گردیـد و دود پرحجمی، آسـمان منطقه عملیـاتی را فرا گرفت. در نتیجه عملیـات والفجر ۴، ارتفاعات مهمی همچون هیتمال، لک لک، رستم آلان و ... آزاد شده و حدود ۷۰۰ کلیومتر مربع از خاک عراق آزاد گردید. در این عملیات ۱۰ فروند هواپیما، ۲۷ دستگاه تانک و نفربر، ۲۰۰ دسـتگاه خودرو و ... از دشمن منهدم گردید. همچنین ۲۰۰ دسـتگاه خودرو، ۲۰ دسـتگاه جیپ ۱۰۶ و مقـدار زیـادی مهمـات سـبک و سـنگین و وسایـل مخابراتی به غنیمت سپاه اسـلام درآمد. علاوه بر آن، هجده

هزار نفر از نیروهای دشـمن کشـته و زخمی و ۱۰۰۰ نفر اسـیر شدند. در این عملیات، همچنین ۲۰۰ نفر از رزمندگان اسـلام از اسارت عناصر ضد انقلاب آزاد شدند.

مناسبت ۰۵: حمله تجاوزکارانه ناوهای آمریکایی به جزایر نفتی ایران در خلیج فارس (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که دولت کویت، جمهوری اسـلامی ایران را به حملات موشـکی متهم کرد و عراق با این بهانه در ۱۷ شهریور ۶۶، به تأسـیسات ایران حمله برد، ایران نیز یـک موشک به نفتکش کویتی پرتاب کرد و خساراتی وارد آورد. دولت آمریکا به این بهانه که پرچم آمریکا روی نفتکش بود تصـمیم به اقدام تلافی جویانه گرفت و در ۲۷ مهر ۱۳۶۶، چهار ناوشکن آمریکایی به جزیره رسـتم که پایـانه نفتی رشادت در آن بود، اعزام شدنـد. در این حمله، تنها بیست دقیقه مهلت داده شـد که آنجا را تخلیه کننـد. آنگـاه با توپ های سـنگین، هزار گلوله به آن شـلیک کردنـد و چون هنوز بخشـی از تأسـیسات نفتی پابرجا بود، گروه انفجاری را به جزیره اعزام داشـتند که آن را نیز ویران سازد. سـپس یک گروه از کماندوهای آمریکایی به میدان نفتی رسالت در شمال جزیره رستم که مدعی بودند در آن میدان نفتی، تأسیسات رادار و مخابرات وجود دارد حمله نموده، تأسیسات مستقر در جزیره را نـابود کردنـد. این در حـالی است که هیـچ گونه تأسـیسات نظـامی و راداری روی سـکوهای نفـتی مـذکور وجود نـداشت. تجـاوز مسـلحانه آمریکا به تمامیت ارضـی ایران، نقض منشور ملل متحـد و حقوق بین الملل و نقض مجـدد ادعاهای ظـاهری آنـان در رعـایت بی طرفی و نقض کلیه بنـدهای قطعنـامه هـای شـورای امنیت بـود. این حلمه تجاوزکـارانه آمریکـا به سکوهای نفتی ایران در خلیج فارس، واکنش

های متعددی در کشورهای مختلف به دنبال داشت و برخی کشورها این اقدام تجاوزکارانه را محکوم کردند.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه، محدث، مفسر و اصولی شیعه آیت اللّه "جعفر نزاری نقدی" (۱۳۲۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ جعفر نزاری نقدی در سال ۱۲۶۵ش (۱۳۰۳ق) به دنیا آمد و از خردسالی، شوق فطری طبیعی به علم و ادب و تحصیل کمالات داشت. از این رو در ابتدا اصول قرائت و خط عربی و فارسی را فرا گرفت و در چهارده سالگی برای ادامه تحصیل عازم حوزه علمیه نجف اشرف گردید. پس از تکمیل مقدمات و سطوح، در درس خارج حضرات آیات عظام: آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، سید محمد کاظم یزدی و شیخ احمد کاشف الغطا و دیگر استادان عصر حاضر شد و مراتب عالی علمی را پیمود. در اینحال با اصرار جمعی از مؤمنان یکی از مناطق شیعه نشین جنوب عراق و به دستور استادش، علامه یزدی، جهت تبلیغ دین و نشر علوم اسلامی و حل دعاوی شرعی راهی منطقه العماره گردید. آیت اللّه نزاری پس از حدود ده سال اقامت در العماره، به عضویت دادگاه شرعی بغداد منصوب شد اما پس از مدت کوتاهی از این مقام کناره گیری کرد و در نجف اشرف به تالیف و تدریس و ارشاد مردم همت گماشت. از این فقیه اصولی آثار متنوعی به جای مانده که الانوارُالعلویه و الاسرارُ المُرتَضَویه، القوانینُ المَنطقیه و نیز حواشی بر شرایع و معالم و شرح شمسیه از آن جمله اند. آیت اللّه جعفر نزاری نقدی سرانجام در بیست و هشتم مهر ۱۳۲۹ش برابر با هفتم محرم الحرام ۱۳۷۰ق در ۶۴ سالگی در نجف اشرف درگذشت و در تاسوعای حسینی در آن شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: اعتصاب کارمندان وزارت دارایی بر ضد رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که موج اعتصاب عمومی، بسیاری از نقاط کشور را فراگرفته بود، کارمندان وزارت دارایی نیز به

اعتصـاب کننـدگان پیوسـتند و دسـت از کـار کشـیدند. آنـان ضـمن ادامـه اعتصـاب، اعلامـیه ای منتشـر کرده و اخراج کـامل مسـتشاران خارجی و تحریم مبادلات بازرگانی بین ایران و رژیم صـهیونیستی را خواستار شدند. در این تاریخ، دامنه اعتصاب، به حدی رسیده بود که می توان گفت سراسر کشور را به صورت یکپارچه و به گونه ای بی سابقه و کم نظیر فراگرفته بود.

مناسبت ۰۳: برگزاری اولین نمایشگاه مطبوعات ورزشی کشور (۱۳۷۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اعتراض وزارت امور خارجه ایران به دخالت آشکار آمریکا در امور داخلی ایران (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

در پی دسـتگیری بیست نفر از جمله شـانزده یهودی در مـاه های بهمن و اسـفند ۱۳۷۷ و محاکمه آنان به اتهام جاسوسـی برای آمریکـا و اسـرائیل در دادگـاه ایران، آلبرایت، وزیر خارجه وقت آمریکا، در یک موضع گیری مـداخله جویانه در امور داخلی کشورمان، محاکمه جاسوسان یهودی دسـتگیر شده را غیرقابل قبول خواند. وی همچنین گفت: تهران باید از حمایت تروریسم بین المللی، مخـالفت بـا رونـد سـازش خاورمیـانه و تلاش برای دستیابی به سـلاح های کشـتار جمعی دست بردارد. در پی این اتهامات آمریکا علیه ایران، وزارت خارجه جمهوری اسـلامی ایران، این اظهارات را مردود خواند و با تقبیح این گونه ادعاهای بی اساس، این امر را نمونه بارز دیگری از دخالت آمریکا در امور داخلی ایران خواند و اضافه کرد: اینگونه ادعاهای بی اساسِ مسؤولان آمریکایی، ناشی از نگرانی دولت آمریکا از موفقیت سیاست های تنش زدایی و اعتمادسازی جمهوری اسلامی ایران در منطقه است تـا آن کشور نتوانـد بـا سوء اسـتفاده از اختلافـات و تشـتت کشورهـای منطقه از منـافع تجارت تسـلیحاتی منتفع گردد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه اصولی و متکلم و محدث بزرگوار "سید اسماعیل نوری طبرسی" (۱۲۸۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیداسـماعیل بن احمـد نوری طبرسـی مازنـدرانی، عالم دینی، فقیه، اصولی، محدث، متکلم، مدرس و زاهد در اوایل قرن سـیزدهم هجری شمسـی (اواسط قرن سـیزدهم هجری) در یکی از توابع شهرسـتان نور در استان مازندران به دنیا آمد. وی پس از فراغت از دروس مقدمات و سـطوح حوزوی، برای ادامه تحصـیلات راهی نجف اشـرف شد. ایشان در نجف در محضر عالمان نامداری همچون شـیخ مرتضـی انصاری، میرزا حبیب اللّه رشتی و میرزا محمدحسن شیرازی، معروف به میرزای بزرگ به فراگیری دروس خارج فقه و اصول پرداخت و

در حدیث و کلام نیز به استادی دست یافت. آیت اللّٰه نوری طبرسی پس از رسیدن به مقامات علمی، به بحث و تدریس فقه و اصول پرداخت و شاگردان متعددی پرورش داد. این عالم سترگ در طی این سال ها، علاوه بر تدریس، به تالیف کتب گران بها دست زد که کفایهُالموّحدین در سه مجلد به فارسی که یک جلد آن تحت نام عِصمهُالولایه در مبحث امامت است، و نیز وسیلَهُ المَعاد فی شرح نجاه العباد و اصول الفقه، از آن جمله اند. آیت اللّٰه سید اسماعیل نوری طبرسی سرانجام پس از عمری سرشار از خدمات علمی در بیست و نهم مهرماه ۱۲۸۲ ش برابر با اول شعبان ۱۳۲۱ ق در کاظمین به لقاءاللّٰه پیوست و در صحن شریف علوی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: تصویب قرارداد منعقده بین ایران و کنسرسیوم نفت در مجلس شورای ملی (۱۳۳۳ ش)

شرح مناسبت:

چند ماه پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، سپهبد زاهدی، نخست وزیر وقت برای جلب کمک های غرب، از آنان برای سرمایه گذاری در صنعت نفت ایران دعوت نمود. پس از چند دور مذاکره در نهایت قراداد ایران و کنسرسیوم در ۲۸ شهریور ۱۳۳۳ ش بین نمایندگان دو طرف امضا شد و در ۲۹ مهر همان سال در مجلس شورای ملی به تصویب رسید. مدت این قرارداد ۲۵ سال و قابل تمدید به سه دوره پنج ساله یعنی چهل سال بود. این قرارداد که تقریباً چهار سال پس از تصویب قانون ملی شدن صنعت نفت ایران و خلع ید اجانب امضا شد، به هیچ وجه جوابگوی خواسته های ملت ایران نبود. پرداخت غرامت سنگین به شرکت سابق انگلیسی، با توجه به واگذاری چهل درصدی سهام کنسرسیوم به آن به منزله

حد اعلای امتیازی بود که دولت انگلستان به دست آورد. همچنین دولت آمریکا نیز خود را وارد معرکه نمود و در غارت نفت ایرن شریک و سهیم شد. پس از تصویب این قرارداد، مخالفت ها از طرف مردم و روحانیون از جمله آیت اللّه کاشانی که خود سهم مهمی در ملی شدن صنعت نفت داشت، ابراز گردید و دکتر مصدق نیز از زندان، با آن به مخالفت برخاست. در نهایت، غارتگران بین المللی، ظاهراً در چهارچوب قانون ملی شدن صنعت نفت و در اصل برای استثمار ایران و حفظ منافع خود، بار دیگر سلطه خود را بر نفت ایران برقرار کردند و بیست و پنج سال به چپاول گری های خود ادامه دادند.

مناسبت ۰۳: اعتراض روحانیون قم به رژیم پهلوی در پی وقوع فاجعه مسجد کرمان (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اعتصاب کارگران و کارکنان صنعت نفت ایران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در ادامه مبارزات اسلامی مردم مسلمان ایران بر ضد رژیم استبدادی شاه، کارگران و کارکنان صنعت نفت ایران، اعتصابات سراسری خود را آغاز کردند. بر اثر این اعتصاب، صدور نفت ایران به خارج قطع شد و این به معنای محروم شدن رژیم شاه از مهمترین منبع درآمدش بود که موجب شد فشاری شدید بر رژیم خودکامه پهلوی وارد گردد. علاوه بر این، قطع صادرات نفت ایران به جهان، سبب افزایش شدید قیمت نفت شد. این اعتصاب با تهدید و ارعاب رژیم پایان نیافت و تا سرنگونی رژیم وابسته شاه، به طول انجامید. مردم انقلابی ایران نیز با وجود مشکلات ناشی از کمبود نفت، از این اعتصاب حمایت کردند.

مناسبت ۰۵: درگذشت "جواد قوام پور" ادیب و شاعر (۱۳۶۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز صادرات

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: اعزام سپاهیان انگلیسی و هندی به جنوب ایران و تشکیل پلیس جنوب (۱۲۹۰ ش)

شرح مناسبت:

در زمان صدارت مستوفی الممالک که دولت درصدد اعاده امنیت و ایجاد رفاه برای مردم بود، دولت انگلیس با تبانی دولت روسیه اخطاریه شدیدی برای دولت ایران فرستاد و با اشاره به ناامنی ها و دستبردها به قافله ها و اموال بازرگانان انگلیسی و

هندی متذکر شد که با این روند، دولت انگلستان خود را ناگزیر می بیند تا در جنوب ایران و فارس، قوای نظامی تشکیل دهد و سازمانی شبیه قزّاقخانه که روس ها در شمالِ کشور اداره می کند، در جنوب سازماندهی کنند. در این اخطاریه آمده بود که هزینه نگهداری این قشون را دولت ایران باید از محل سود گمرک جنوب و مالیات فارس تأمین کند. هر چند مجلس در برابر این خواست نامشروع، انگلیسی ها مقاومت کرد ولی با شروع جنگ جهانی اول، استعمارگر پیر، خود را به ایران تحمیل نمود و پس از مدتی، پلیس جنوب را در این منطقه تشکیل داد.

مناسبت ۰۲: اعلام قطع رابطه سیاسی ایران و انگلیس (۱۳۳۱ ش)

شرح مناسبت:

در روز سی مهر ۱۳۳۱، قطع رابطه سیاسی ایران و بریتانیا پس از تصویب هیئت وزیران تسلیم کاردار سفارت انگلستان در تهران شد و دکتر سید حسین فاطمی وزیر امور خارجه وقت دولت مصدق، آن را اعلام کرد. علت قطع رابطه ایران با انگلستان، بی اعتنایی لندن به خواست های ملت ایران در احقاق حقوق خود به ویژه در ملی کردن صنعت نفت عنوان گردید. پس از ده ها سال نفوذ بی حد و حصر استعمارگران انگلیسی در حکومت ایران از دوران قاجار تا پهلوی، این نخستین بار بود که به حضور انگلستان در ایران، اگرچه به شکل ظاهری، پایان داده شد. هرچند انگلستان، پس از

کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ بار دیگر در کنار آمریکا، سیاست های قبلی خود را در پیش گرفت.

مناسبت ۰۳: صدور قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد درباره جنگ ایران و عراق (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

بنا به تقاضای عراق، موضوع جنگ برای اولین بار با عنوان تبعات طولانی شدن منازعه مسلحانه بین ایران و عراق، در دستور کار سی و هفتمین اجلاس عمومی سازمان ملل متحد قرار گرفت. مجمع عمومی در ۳۰ مهر ۲۲ (۱۳۶۱ اکتبر ۱۹۸۲ م) با ۱۱۹ رأی موافق، ۱ رأی مخالف (جمهوری اسلامی ایران)، ۱۵ رأی ممتنع و ۲۰ غایب، قطعنامه ۳۷/۳ را تصویب کرد که مهم ترین اقدام مجمع در قبال جنگ ایران و عراق به حساب می آید. عنوان این قعطنامه خود حاکی از آن بود که آنچه مجمع را وادار به صدور قطعنامه کرد ادامه منازعه است و نه شروع جنگ و تجاوز. همچنین تا زمانی که عراق در داخل خاک ایران پیشروی کرده بود، مجمع، سکوت و انفعال اختیار کرده بود ولی با آزادسازی خرمشهر و عقب نشینی و شکست سهمگین رژیم بعث، مجمع به فکر صدور قطعنامه افتاد. وجود تنها یک رأی مخالف به قطعنامه مجمع، جمهوری اسلامی ایران را به کلی از مجمع، در خصوص جنگ عراق با ایران، ناامید کرد.

مناسبت ۰۴: عملیات عاشورای ۴ در منطقه هورالهویزه (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

عملیات عاشورای ۴ با هدف انهدام نیروهای دشمن در منطقه عملیاتی غرب دریاچه ام النعاج واقع در هورالهویزه توسط سپاه پاسداران و در وسعتی در حدود ۱۱۰ کیلومتر مربع صورت گرفت. در این عملیات ۶۴ پایگاه و ۷ آبراه در غرب دریاچه ام النعاج آزاد و بیش از صد فروند قایق بزرگ و کوچک و انواع سلاح های سنگین و نیمه سنگین و چندین انبار مهمات و ... از دشمن منهدم شد. به غنیمت گرفتن ۲۷ فروند قایق، ۴ قبضه خمپاره انداز، ۲ قبضه توپ ضدهوایی و

تعداد زیادی سلاح دوشکا و آرپی جی هفت از دیگر نتایج این عملیات بود. در این عملیات، دشمن بیش از سیصد نفر کشته و زخمی به جای نهاد، ۲۵ پاسگاه منهدم شد، یک فروند هواپیمای دشمن سقوط کرد و ۱۱۰ کلیومتر مربع از زمین های منطقه آزاد شد.

مناسبت ۰۵: راه اندازی شبکه پیام (تله تکست) سیما (۱۳۷۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آبان

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: تشکیل جبهه ملی به رهبری دکتر "محمد مصدق" (۱۳۲۸ ش)

شرح مناسبت:

در ۱۸ مهر ۱۳۲۸ش، نوزده تن از رجال سیاسی از جمله دکتر محمد مصدق، به عنوان اعتراض به انتخابات دوره شانزدهم مجلس شورای ملی به دربار رفته و در آنجا متحصن شدند. همان افراد در روز اول آبان در منزل دکتر مصدق گرد آمده و جبهه ملی ایران را به رهبری وی تشکیل دادند. در نتیجه تلاش های این جبهه، انتخابات تهران و حومه، باطل اعلام شد. از آنجا که جبهه ملی یک حزب نبود، رهبرانِ گروه ها و احزاب مختلف در آن عضویت یافتند. از این رو، این جبهه از گرایش ها و افراد مختلف العقیده و ماهیتاً متفاوت و حتی متعارض تشکیل شده بود. وقتی که جبهه ملی به مجلس راه یافت، رهبری ضد استعماری ملت ایران را با حمایت علما و مردم بر عهده گرفت و کوشید از رقابت آمریکا و انگلیس، به نفع مبارزه استفاده کند. مهمترین کاری که در آن مقطع به پیشگامی جبهه صورت گرفت، ملی شدن صنعت نفت ایران و خلع ید از شرکت نفت ایران و انگلیس بود. این جبهه پس از قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱، دچار اختلاف درونی شد و گروهی از اعضای آن به ویژه بخشی از جناح مذهبی به رهبری آیت اللّه کاشانی که رهبری با نفوذ در نهضت بود، از دکتر مصدق فاصله گرفت و همین امر، جبهه ملی را دچار سستی نمود. پیامدهای این اختلاف در جبهه ملی و نهضت، وقوع کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ علیه دولت مصدق بود. پس از آن، با دستگیری و زندانی شدن رهبر و سرکوب اعضا، جبهه ملی عملاً از

هم پاشید و در سال های بعد جبهه ملی دوم و سوم و چهارم به وجود آمدند.

مناسبت ۰۲: شهادت عالم مجاهد "حاج سیدمصطفی خمینی" فرزند ارشد امام خمینی(ره) (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج سیدمصطفی خمینی در آذرماه ۱۳۰۹ ش در قم به دنیا آمد و پس از گذراندن دوران ابتدایی، در ۱۶ سالگی به تحصیل علوم اسلامی روی آورد. وی از سال ۱۳۳۰ در درس خارج پدر فرزانه خویش و آیت اللّه بروجردی حاضر شد و از محضر آیات عظام علامه طباطبایی، سیدمحمد محقق داماد، شیخ مرتضی حائری و سید محمد باقر سلطانی طباطبایی بهره برد. ایشان از سال ۱۳۴۱ همراه با امام به مبارزه با رژیم پرداخت و در پیشبرد نهضت اسلامی نقش بسزایی ایفا کرد. وی پس از تبعید حضرت امام به ترکیه، با سیل خروشان مردم خشمگین به خیابان ها آمد و به بیوت مراجع رفت. پس از این حرکت ضدرژیم، عوامل طاغوت او را دستگیر و پس از آزادی چند روزه، به ترکیه تبعید کردند. حاج آقا مصطفی پس از چند ماه حضور در ترکیه، در مهر ۱۳۴۴ ش به همراه پدر به نجف رفته و به درس و بحث پرداخت. ایشان از همان جا نیز شیوه های نوین مبارزه با شاه را دنبال می کرد و مشاوری برجسته و متعهد برای امام بود. در نجف، مدتی به دلیل کوشش هایی که علیه رژیم ضداسلامی عراق انجام داد دستگیر شد و او را به شدت از فعالیت های سیاسی منع کردند. سرانجام آیت اللّه مصطفی خمینی در اول آبان ۱۳۵۶ ش برابر با ۹ ذی قعده ۱۳۹۷ ق در ۴۷ سالگی به شکل مرموزانه ای به شهادت رسید. حضرت امام، رحلت حاج سیدمصطفی

را از الطاف خفیه الهی خواندنـد و در مورد فرزنـد دلبنـدشان فرمودنـد: "مصـطفی امید آینده اسـلام و ایران بود". بازتاب خبر ارتحال ایشان، ابعاد بسـیار وسـیعی به خود گرفت و در حرکت توفنده مردم انقلابی مؤثر بود.بدن مطهر آن شـهید با آب فرات غسل داده شد و در کنار مقبره علامه حلی در صحن امام علی(ع) مدفون گردید.

ازآیت اللّه حاج سـید مصطفی خمینی آثار متعددی بر جای مانده است که مکاسب محرمه در ۲ جلد، تفسیر قرآن در ۳ جلد و کتاب الاصول از آن جمله اند.

مناسبت ۰۳: اعلام اعطای پروانه اقامت به محمدرضا پهلوی در آمریکا توسط کارتر (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

با فرار محمـدرضا پهلوی از ایران و پیروزی انقلاب اسـلامی، وی به عنوان یک مزاحم برای اکثر کشورها تلقی می شد چرا که ورود شـاه به هر کشـور، منـافع داخلی و خـارجی آن کشور را در معرض خطر قرار می داد. از سوی دیگر آمریکـا که هنوز به داشـتن روابط با ایران بعـد از پیروزی انقلاب اسـلامی امیـدوار بود، نمی خواست با پـذیرش شاه، به اعتبار و جایگاه خود لطمه بزنـد. با این حال، در اواخر مهرماه ۱۳۵۸ که سـفر محمـدرضا به آمریکا اعلام شد و مسأله مداوای پزشـکی و نیاز به استراحت عنوان گردیـد، جیمی کارتر رییس جمهور وقت آمریکا با فرسـتادن یک پروانه اقامت در آمریکا برای وی و همراهانش تلاش نمود حضور شاه در این کشور را به مشـکلات جسـمی و بیمـاری وی ارتبـاط دهـد نه مسائـل سیاسـی. این عمـل در موقعیـتی صورت گرفت که مسؤولان نظـام اسـلامی، برای محـاکمه شـاه، تقاضـای استرداد وی را از دولت هـا داشـتند. حضور شـاه در آمریکا یکی از دلایل به وقوع پیوستن اشغال لانه جاسوسی آمریکا در

تهران توسط دانشجویان پیرو خط امام در ۱۳ آبان آن سال به شمار می رود.

مناسبت ۰۴: تشکیل مرکز زرهی سپاه پاسداران (۱۳۶۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: انتخابات دوره سوم مجلس خبرگان رهبری (۱۳۷۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز آمار و برنامه ریزی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز آمار و برنامه ریزی

متن:

امام علی علیه السلام: قِوامُ العَیشِ حُسنُ التَّقدِیرِ و مِلاکُهُ حُسنُ التَّدبیرِ

ترجمه:

پایداری زندگی به برنامه ریزی درست و وسیله رسیدن به آن، مدیریّت صحیح است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۶۸۰۷.

زیر عنوان:

روز آمار و برنامه ریزی

متن:

امام علی علیه السلام: التَّدبیرُ قَبلَ العَمَلِ یُؤمِنُکَ مِنَ النَّدَمِ

ترجمه:

عاقبت اندیشی پیش از عمل، تو را از پشیمانی در امان می دارد

آدرس:

عیون أخبار الرّضاعلیه السلام، ج ۲، ص ۵۴.

زیر عنوان:

روز آمار و برنامه ریزی

متن:

امام علی علیه السلام: أدَلُّ شَی ءٍ عَلی غَزارَهِ العَقلِ حُسنُ التَّدبیرِ

ترجمه:

بزرگ ترین دلیل بر خردمندی، نیکْ عاقبت نگری است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۳۱۵۱.

زیر عنوان:

روز آمار و برنامه ریزی

متن:

امام علی علیه السلام: ماضِی یَومِکَ فائِتٌ و آتیهِ مُتَّهَمٌ و وَقتُکَ مُغتَنَمٌ فَبادِر فیهِ فُرصَهَ الإمکانِ

ترجمه:

دیروزت از دست رفت و به فردایت یقین نیست و امروزت غنیمت است؛ پس این فرصت به دست آمده را دریاب

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۹۸۴۰.

زیر عنوان:

روز آمار و برنامه ریزی

متن:

امام باقرعلیه السلام: الکَمالُ کُلُّ الکَمالِ التَّفقُّهُ فِی الدِّینِ و الصَّبرُ عَلَی النّائِبَهِ و تَقدیرُ المَعیشَهِ

ترجمه:

همه کمال در شناخت عمیق دین و شکیبایی در پیشامدهای ناگوار و اندازه نگاه داشتن در زندگی است

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۱۳.

زیر عنوان:

روز آمار و برنامه ریزی

متن:

امام باقرعلیه السلام: إیّاکَ و التَّفریطَ عِندَ إمکانِ الفُرصَهِ فَإنَّهُ مَیدانٌ یَجری لِأهلِهِ الخُسرانُ

ترجمه:

مبادا فرصت های به دست آمده را از دست بدهی که در این میدان آن که وقت را ضایع کند، زیان می بیند

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۸۶.

زیر عنوان:

روز آمار و برنامه ریزی

متن:

امام صادق علیه السلام: التَّقدِیرُ نِصفُ العَیشِ

ترجمه:

برنامه ریزی نیمی از زندگی است

آدرس:

تحف العقول، ص

.۲۲۱

زیر عنوان:

روز آمار و برنامه ریزی

متن:

امـام رضـاعلیه السـلام: إجتَهِـدوا أن یَکونَ زَمـانُکم أربَعَ ساعـاتٍ: سـاعَهً مِنهُ لِمُناجـاهِ اللَّهِ و سـاعَهً لِأمر المَعاشِ و ساعهً لِمُعاشَـرَهِ الإخوانِ و الثِّقاتِ و الَّذینَ یُعَرِّفُونَ عُیُوبَکُم و یَخلِصونَ لَکُم فِی الباطِنِ و ساعَهً تَخلُونَ فِیها لِلَذّاتِکُم و بِهـذِهِ السّاعَهِ تَقـدِروُن عَلَی الثَّلاثِ ساعاتٍ

ترجمه:

بکوشـید که زمانتان را به چهار بخش تقسـیم کنید: زمانی برای مناجات با خدا؛ زمانی برای تأمین معاش؛ زمانی برای معاشرت با برادران و معتمـدانی که عیب هایتان را به شـما می شـناسانند و در دل شـما را دوست دارند، و ساعتی برای کسب لذّت های حلال با بخش چهارم توانایی انجام دادن سه بخش دیگر را به دست می آورید

آدرس:

فقه الرّضاعلیه السلام، ص ۳۳۷.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: امضای لایحه ساختار جدید دولت از سوی ناصرالدین شاه قاجار(۱۲۵۱ ش)

شرح مناسبت:

مشـیرالدوله، صدراعظم ناصـرالدین شاه، در روزهای پایانی اولین سال صدارتش، لایحه ای به ناصـرالدین شاه تسلیم و در آن، اصول تشـکیلات جدیـد دولت ایران را پیشـنهاد نمود. در مقـدمه این لایحه، به منظور اینکه شاه گمان نکنـد که قصـد محدود ساختن اختیاراتش در بین است، نام یکایک تشـکیلات دولت ایران را دربار اعظم خوانـد و با این مقـدمه، تشـکیلات دولت را که دارای نه وزیر و یک صـدراعظم بود، با حـدود اختیارات صدراعظم و هر یک از وزیران به تفصـیل ذکر کرد. وزارت خانه های نه گانه عبارت بودنـد از: وزارت داخله، خارجه، جنگ، مالیه، عـدلیه، علوم، فواید عامه، تجارت و زراعت و دربار. وی با تعیین یک وزیر برای بررسی امور دربار سلطنت، امور دربار نیز را زیرنظر صدراعظم قرار داد. در این هیئت دولت، صدراعظم، برجسته ترین فرد بود. نکته مهم دیگر مسئوولیت وزیران در مقابل صدراعظم و قطع

ارتباط مستقیم آنها باشاه است. ناصرالدین شاه، لایحه سپهسالار را پسندید و با امضای آن، بدان اعتبار قانونی بخشید.

مناسبت ۰۲: تأسیس سازمان ملل متحد و روز ملل متحد (۱۳۲۴ ش)

شرح مناسبت:

در بحبوحه جنگ جهانی دوم، سران سه کشور آمریکا، شوروی و انگلستان در مسکو گردهم آمده و طرح تشکیل سازمانی جهانی برای حفظ صلح و امنیت دنیا را به تصویب رساندند. پس از پایان جنگ، منشور ملل متحد در چهارم تیر ۱۳۲۴، به وسیله نمایندگان ۵۰ کشور امضا شد. سپس این منشور را به کلیه کشورها فرستادند تا مانند هر عهدنامه بین المللی دیگر به تصویب مجالس قانون گذاری و امضای رییس کشورها برسد. سرانجام در دوم آبان ۱۳۲۴ ش برابر با ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵ م منشور ملل متحد به تصویب بسیاری از کشورها رسید و سازمان ملل متحد تحقق یافت و این روز در سراسر جهان، روز ملل متحد نامیده شد. مجمع عمومی، شورای امنیت، دبیرخانه، دیوان بین المللی دادگستری، شورای اقتصادی و اجتماعی و شورای قیمومیت، ارکان اصلی سازمان ملل متحد را تشکیل می دهند. در حال حاضر در حدود ۱۹۰ کشور جهان، عضو این سازمان می باشند.

مناسبت ۰۳: به زمین زده شدن اولین کلنگ پالایشگاه نفت تهران (۱۳۴۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: برپایی تظاهرات گسترده مردم علیه رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

با گسترش نهضت اسلامی علیه رژیم شاه، شهرهای گرگان، تهران، قم، تبریز، کرمانشاه و همدان به عرصه تظاهرات گسترده و اعتصابات مردمی و دولتی تبدیل شدند. در تهران، مدارس تعطیل شد و گروه زیادی از دانش آموزان که در دانشگاه تهران اجتماع کرده بودند به دست نظامیان رژیم شاه، مجروح و دستگیر شدند. در شهر گرگان، عظیم ترین تظاهرات مردمی از آغاز نهضت اسلامی تا آن روز برگزار شد و مردم به اداره ساواک شهر حمله بردند. کارگران پالایشگاه تبریز، کارکنان شرکت برق کرمانشاه و کارکنان تلویزیون ایران اعتصاب نموده و استادان و طلاب حوزه علمیه قم، جلسات درس خود را تعطیل کردند. این تعطیلی فرصتی را فراهم ساخت تا استادان و طلاب انقلابی با حضور بیشتر در بین مردم، به روشنگری و هدایت حرکت اسلامی به سمت پیروزی نهایی انقلاب بپردازند.

مناسبت ۰۵: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّه "سیداحمد میرخانی" از مفاخر علمای تهران(۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیداحمدمیرخانی در سال ۱۲۹۶ ش (۱۳۳۵ق) در تهران به دنیا آمد. پس از طی تحصیلات مقدماتی، به شوق فراگیری علوم دینی راهی حوزه علمیه قم شد و از محضر حضرات آیات مرعشی نجفی، سیدمحمد حجت کوه کمره ای و سید محمد تقی خوانساری بهره های وافر برد. وی پس از ورود آیت اللّٰه بروجردی به قم، در جلسه درس ایشان حاضر شد و تا پایان عمر آن عالم بزرگ از بحث های فقهی و اصولی ایشان استفاده کرد. وی پس از آن به تهران بازگشت و به اقامه جماعت، اعزام مبلغ به اطراف تهران، تالیف و نشر کتب دینی، تاسیس مسجد و حوزه علمیه و ارشاد جوانان اشتغال ورزید. از آثار قلمی ایشان، آیات الاحکام در ۲ جلد و

سیر حدیث در اسلام را می توان نام برد. سرانجام این فقیه فرزانه پس از ۷۶سال زندگی پربار در ۲ آبان ۱۳۷۲ برابر با ۹ جمادی الاول ۱۴۱۴ ق چشم از جهان فروبست و به اجداد طاهرینش پیوست.

مناسبت ۰۶: ارتحال عالم ربانی آیت اللّه "محمد واصف لاهیجی" (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه محمد جیلانی معروف به شیخ محمد واصف لاهیجی اسطوره تقوا و معرفت و از مدافعین حقیقی اسلام و مذهب شیعه جعفری بود که در خطیرترین ایام هجوم دشمنان اسلام، با قلم وبیان از اسلام ناب دفاع می نمود. او در اکثر علوم اسلامی از قبیل فقه، اصول، فلسفه، منطق، کلام، درایه، ریاضی و فیزیک استاد بود و اکثر این علوم را به نظم کشید. علامه لاهیجی در سرودن اشعار علمی به زبان عربی بی نظیر بود و در نظم کشیدن مباحث علمی به زبان عربی، مهارت فوق العاده ای داشت. دیوان اشعار، بیت الاحزان عاشقان، رسالهُ الانسان، طبُّ النبی و تاریخ الائمه از جمله هفتصد اثر این عالم پر تلاش و نویسنده تواناست که از این میان، بالغ بر ۲۰۰ اثر از آنها به چاپ رسیده اند. سرانجام این عالم عامل و سالك الی اللّه، پس از عمری خدمت و تلاش در راه اعلای کلمه حق، در دوم آبان ۱۳۷۵ به لقاء اللّه رسید و به دوست پیوست.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: انتصاب "رضاخان میرپنج" به نخست وزیری توسط "احمدشاه قاجار" (۱۳۰۲ ش)

شرح مناسبت:

هنگامی که مشیرالدوله از سوی احمدشاه قاجار به نخست وزیری منصوب گردید، رضاخان با سمت وزارت جنگ در هیئت دولت حضور یافت. پس از چندی، رضاخان که در پی فرصتی برای قدرت بیشتر و جولان در کشور بود، نخست وزیر را تهدید کرد و موجبات ترس و سپس استعفای او را پدید آورد. از آن سو، طرفداران سردار سپه نیز با غوغا سالاری در مطبوعات، رضاخان را بهترین گزینه برای ریاست دولت معرفی کردند به طوری که به خود احمد شاه نیز فهمانده شد که فعلاً مرد میدان ایران، فقط سردار سپه است.

مشیرالدوله نیز می دانست اگر شاه به اروپا برود، او قادر به کنار آمدن با سردار سپه و طرفداران او نخواهد بود. لذا در اواخر مهرماه نزد احمد شاه رفت و به هر ترتیب که بود، او را راضی ساخت تا استعفایش را بپذیرد. شاه ناگزیر تن بدین کار داد و با وجود مخالفت آیت اللّه سیدحسن مدرس و یاران او، در تاریخ سوم آبان ۱۳۰۲ ش سردار سپه را به عنوان رییس الوزرا معرفی و منصوب کرد و پس از یک هفته، خود، راهی اروپا شد و رضاخان را یکه تاز میدان نمود.با خروج احمد شاه از ایران، رضاخان همه کاره کشور شد و از آن پس، مقدمات تغییر نظام حکومتی را در سر پروراند. احمدشاه در حالی که کشور را ترک می گفت که نمی دانست بازگشتی برایش متصور نیست و در این سفر، تاج و تختش را از دست خواهد داد و رضا میر پنج حکومتی دیگر بنیان خواهد نهاد.

مناسبت ۰۲: افتتاح بی سیم امواج کوتاه در ایران (۱۳۳۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آزادی تعدادی از زندانیان سیاسی در پی گسترش نهضت اسلامی مردم (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عملیات جاده ماهشهر، به طور مشترک به فرماندهی ارتش (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: رحلت عالم فاضل و پرهیزگار آیت اللّه "میرزا جواد آقا تهرانی" (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا جواد آقا تهرانی در سال ۱۲۸۳ش (۱۳۲۲ق) در تهران در خانواده ای مذهبی به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی در تهران و قم، راهی نجف اشرف گشت و از محضر حاج شیخ مرتضی طالقانی و محمدتقی آملی کسب فیض نمود. میرزای تهرانی پس از دو سال توقف در نجف به تهران بازگشت و پس از مدتی در مشهد از درس بزرگانی همچون میرزای اصفهانی و شیخ مجتبی قزوینی بهره برد تا به مقامات والا در علم و اخلاق دست یافت. آیت اللّه تهرانی علاوه بر مهارت در فلسفه و تفسیر، در فقه و اصول تبحر داشت و معتقد بود که حقیقت را باید از سرچشمه پاک و زلال کلام وحی و بیان معصوم گرفت. بُعد اخلاقی این عالم ربانی، نسبت به همه خصوصیات برجسته و ممتازی که داشت، بیشتر نمود پیدا کرده بود، چرا که در نهایت خضوع و تواضع و اخلاص می زیست و آداب تربیتی اسلام، حقوق اسلامی خانواده و حق کودک را دقیقاً مراعات می کرد. وی در مسائل اجتماعی و گره گشایی و حل و فصل کارهای مردم نیز بسیار کوشا بود و در این راه تلاش وافری از خود نشان می داد. آیت اللّه تهرانی در دوران دفاع مقدس، با وجود کهولت سن، بارها در جبهه های نبرد شرکت نمود و با پوشیدن لباس بسیجی و رفتن به خطوط مقدم جبهه، روحیه ای بسیار قوی و نشاطبخش در رزمندگان ایجاد می کرد. از این استاد اخلاق آثاری برجای مانده که فلسفه بشری و اسلامی، میزان المطالب در

۲ جلد و آیین زندگی و درس های اخلاقی از آن جمله اند. سرانجام این عالم عامل در سوم آبان ۱۳۶۸ش برابر با بیست وسوم ربیع الاول ۱۴۱۰ق در هشتاد و پنج سالگی در مشهد مقدس جان به جان آفرین تسلیم کرد و در همان شهر به خاك سپرده شد.

مناسبت ۰۶: درگذشت ادیب، شاعر و مترجم شهیر معاصر، استاد "ابوالقاسم حالت" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم عبداللّه فرد متخلّص به حالت، در سال ۱۲۹۳ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از اتمام دوران دبیرستان به شاعری روی آورد و وارد انجمن ادبی ایران گردید. ایشان از سال ۱۳۱۷ در هفته نامه فکاهی "توفیق" سردبیری را به عهده گرفت و تا ۱۳۳۰ به سرودن اشعار و نوشتن مقالات فکاهی پرداخت. ابوالقاسم حالت علاوه بر آن که با برخی جراید و هفته نامه ها همکاری می کرد، در اشعار غیر فکاهی نیز موفق بود. فعالیت های او بسیار گسترده و شامل سرودن شعر و ترانه، نویسندگی و ترجمه و ... می شد. شعر فارسی در دوران معاصر، شاید کمتر کسی چون استاد حالت را به خود دیده باشد. وی در اشعار طنز و فکاهی، سرآمد طنز سرایان متأخر بود و بحر طویل را او ابداع کرد. حالت، شاعری قدرتمند و توانا و دانشمندی محقق و مترجمی زبردست و ماهر بود که به زبان های انگلیسی، فرانسه و عربی تسلط و آشنایی کامل داشت. او در سرودن انواع شعر از قصیده و غزل و مثنوی و قطعه، هنر خود را نشان داده و او را باید یکی از شعرای برجسته و نامور تاریخ ادبیات معاصر ایران به شمار آورد. استاد حالت، سراینده نخستین سرود ملی جمهوری اسلامی ایران بود که بیش

از سیزده سال به گوش مردم ایران و جهان رسید. دیوان حالت، تذکره شاهان شاعر، فکاهیات حالت و دیوان ابوالعینک و ... از جمله آثار متعدد این ادیب ایرانی می باشد. استاد ابوالقاسم حالت سرانجام در سوم آبان ۱۳۷۲ ش در هفتادوهشت سالگی بر اثر سکته قلبی دارفانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۷: راه اندازی شبکه اطلاع رسانی نمایه (۱۳۷۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: بیانات افشاگرانه "امام خمینی(ره)" درباره کاپیتولاسیون (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از تصویب قانون ننگین کاپیتولاسیون توسط دولت و مجلس در مهرماه ۱۳۴۲، این قانون در مطبوعات افشا و اعلام نشد. چندی بعد، نشریه داخلی مجلس، حاوی متن کامل سخنرانی ها و گفتگوهای نمایندگان و رییس دولت در این زمینه به دست امام خمینی(ره) رسید. ایشان تصمیم گرفتند حقایق را به مردم گفته و آنها را از فاجعه بزرگی که به دست رژیم به وقوع پیوسته بود با خبر سازند. در این حال حضرت امام که چند ماه قبل از آن، از زندان رژیم شاه آزاد شده بودند، با ایراد سخنرانی تاریخی خود، به تصویب قانون کاپیتولاسیون یا اعطای مصونیت قضایی به اتباع امریکا در ایران، شدیداً اعتراض کرد. این نطق مهم که در اجتماع بزرگ روحانیان و مردم قم و دیگر شهرها بیان شد، در حقیقت محاکمه هیئت حاکمه آمریکا به علت دخالت های غیرقانونی آنان در امور داخلی ایران و نیز افشای خیانت های شاه به اسلام و ملت ایران بود. حضرت امام همچنین رژیم صهیونیستی و پشتیبانی آمریکا را از این رژیم محکوم کرد. امام همچنین در اعلامیه ای که در سطحی گسترده توزیع شد، تصویب کاپیتولاسیون را مخالف اسلام و قرآن شمردند و این امر را همانند اقرار به مستعمره بودن ایران نامیدند. بازتاب سخنرانی و اعلامیه شدید اللحن امام به قدری عمیق و وسیع بود که رژیم را یکبار دیگر در برابر طوفانی از خشم و نفرت و اعتراض قرار داد. طوفانی که رژیم، هرگز انتظار آن را نداشت و می رفت که به یک واکنش عمومی انفجارآمیز منتهی گردد.

سخنان صریح امام بر

ضـد قانون کاپیتولاسـیون و رژیم پهلوی باعث روشـنگری مردم و خشم شدیـد رژیم وابسـته شاه گردیـد به گونه ای که رژیم، محـدودیت های تازه ای را برای امام به وجود آورد و چند روز بعد در سـیزدهم آبان همان سال، ایشان را بازداشت و به ترکیه تبعیـد کرد. این مرحله را بایـد نقطه عطفی در تاریـخ نهضت اسـلامی ایران دانست زیرا ابعـاد گسترده مبارزه با اسـتبداد، اینک همراه بـا مبـارزه ای آشتی ناپـذیر بـا اسـتکبار جهـانی، همسو و در مسـیر یک آرمان پیش می رفت و ماهیت نهضت، غنی تر و آرمان های آن کامل تر می گشت.

مناسبت ۰۲: آغاز به کار آزمایشی تلویزیون ملی ایران (۱۳۴۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: – افتتاح مرکز تلویزیونی بندرعباس (۱۳۴۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: راه اندازی مرکز تلویزیونی فارس (۱۳۴۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: افتتاح مرکز تلویزیونی کرمانشاه و همدان (۱۳۴۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: اشغال کامل خرمشهر توسط قوای متجاوز بعثی و سقوط این شهر (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

در سوم آبان ۱۳۵۹، دشـمن بعثی با سازماندهی و تجهیز لشـکرهای مستقر در جبهه خرمشهر و همچنین فراخوانی نیروهای تازه نفس به این جبهه، هجومی وسـیع و گسترده را به شـهر آغاز کرد و پس از جنگی نابرابر، وارد خیابان های خونین شهر گردید. رزمنـدگان و مردم شـهر بـا جهـادی عظیم، در مقابـل دشـمن ایسـتادگی کردنـد و در اطراف پـل بزرگ خرمشـهر، حمـاسه ها آفریدنـد. امـا سـرانجام در غروب غم گرفته چهارم آبان، غرب خرمشـهر به دست دشـمن افتاد و تراژدی تلـخ خونین شـهر اوج گرفت. باقیمانده نیروهای مدافع، به سـمت شرق شهر عقب نشستند و سرانجام با تمام پایداری ها و جان فشانی ها، خرمشهر، به اشـغال کامل دشـمن متجاوز درآمد. هر چند در این روز، خرمشـهر سـقوط کرد، اما مقاومت، ایثار و جانفشانی مدافعان خونین شهر، حـدیثی حماسـی و انقلابی و در عین حـال غم انگیز و مظلومـانه را رقم زد و تاریخی پرافتخار و درخشان از خود برجای نهادند. با سـقوط خرمشـهر، دشـمن در اوج غرور و نخوَت به غارت خانه ها و بندر و گمرک شـهر پرداخت و تعداد زیادی از مردم غیر نظامی شهر به اسارت برده شدند. دشمن بعثی، در ادامه تجاوزات خود، علاوه بر غارت کامل شهر، منازل خرمشهر را

با ۳۰۰ تن تی.ان.تی به طور کلی تخریب نمود.

مناسبت ۰۷: ترور دکتر "فتحی شقاقی" سردار انتفاضه فلسطین توسط تروریست های صهیونیست (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

دکتر فتحی شقاقی دبیر کل جنبش جهاد اسلامی فلسطین در سال ۱۳۳۰ ش (۱۹۵۱ م) در اردوگاه آوارگان فلسطینی در شهر غزه به دنیا آمد. ابتدا به شغل معلمی روی آورد. سپس به دانشکده پزشکی وارد شد و پس از اتمام تحصیلات، در بیمارستانی در بیت المقدس

مشغول کار گردید. وی در سال ۱۹۶۸ به جنبش جهاد اسلامی پیوست و پس از مبارزات طولانی بر ضد رژیم صهیونیستی، به سمت دبیر کل جنبش جهاد اسلامی انتخاب شد. فتحی شقاقی، روز جهانی قدس را که به فرمان امام خمینی(ره) اعلام شده است را روز احیای اسلام در فلسطین و احیای جهاد ضدصهیونیستی می دانست. سرانجام رژیم صهیونیستی در اقدامی تروریستی، دکتر فتحی شقاقی را در والتا پایتخت کشور اروپایی مالت به شهادت رساند. این ترور، واکنش تند مسلمانان و مخالفان صهیونیسم را برانگیخت و بار دیگر ماهیت تروریستی این رژیم غاصب را به همگان نشان داد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: افتتاح تصفیه خانه آب تهران (۱۳۴۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: رحلت عالم بزرگوار و فقیه جلیل آیت اللّٰه "سید احمد زنجانی" (۱۳۵۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیداحمد زنجانی در حدود سال ۱۲۶۹ش (۱۳۰۸ق) در شهرستان زنجان به دنیا آمد و دوره مقدماتی و سطوح را در زادگاه خود به پایان برد. سپس برای ادامه تحصیل و تکمیل مبانی علمی خویش راهی حوزه علمیه قم شد و نزدیک به ده سال از محضر پر فیض آیت اللّٰه شیخ عبدالکریم حائری یزدی، مؤسس حوزه علمیه قم، بهره ها برد تا به مقام والای اجتهاد دست یافت. وی پس از رحلت آیت اللّٰه حائری به آیت اللّٰه سیدمحمدحجت کوه کمره ای پیوست و به دلیل کسالت آیت اللّٰه حجت، ایشان امور مربوط به استفتائات دفتر آن مرجع بزرگ و اقامه نماز باشکوه جماعت در مدرسه فیضیه را انجام می داد. پس از رحلت آیت اللّٰه حجت، اقامه نماز جماعت مدرسه فیضیه، رسماً بر عهده آیت اللّٰه زنجانی قرار گرفت. آیت اللّٰه زنجانی از دهه ۱۳۲۰ با حضرت امام خمینی(ره) آشنا شد و جلسات بحث علمی متعددی با حضور آن دو بزرگوار تشکیل می شد. این عالم سترگ در طول حیات پر بار علمی خویش علاوه بر سال ها تدریس، به تالیف کتب ارزشمندی نائل شد که برخی از آنها بدین قرارند: اربعین، اَفواهُ الرِّجال، فروقُ الاحکام و بیست کتاب دیگر. آیت اللّٰه سید احمد زنجانی سرانجام پس از سال ها کوشش در راه دین و نشر فقه جعفری در پنجم آبان ۱۳۵۲ ش برابر با ۲۹ رمضان ۱۳۳۹ ق در ۸۳ سالگی دیده از جهان فروبست و پس از تشییعی باشکوه، در جوار حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت محقق و دانشمند فرزانه استاد "سیدجلال الدین محدث ارموی" (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد سیدجلال الدین محدث محدّث ارموی، مدرس، محقق، مصحّح و ادیب

معاصر، در آذرماه ۱۲۸۳ ش در شهر ارومیه به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات مقدماتی در زادگاه خود و فراگیری ادبیات فارسی، به مشهد رفت و فقه، اصول، ادب، تاریخ و حدیث و رجال را در محضر علمای مشهد فرا گرفت. این استاد گرانقدر به علت شوق بسیار به مطالعه و نیز تحقیق در زمینه علوم حدیث، در جوانی از طرف آیت اللّٰه سیدحسین عرب باغی، از علمای ارومیه، - با این که سیدجلال الدین در صنف روحانیت نبود - لقب محدث گرفت. استاد محدث ارموی پس از پایان تحصیلات به استخدام وزارت فرهنگ درآمد و برای تدریس، راهی تبریز شد. وی در سال ۱۳۲۰ ش به هنگام ورود روس ها به آذربایجان، به تهران رفت و ریاست بخش کتب خطی کتابخانه ملی ایران را به عهده گرفت. استاد محدّث ارموی همچنین دکترای الهیات در رشته علوم منقول را اخذ کرد و در دانشکده معقول و منقول تدریس می نمود. علاوه بر آن این مدرس بزرگ، از علما و مراجع، اجازات بسیاری کسب نمود که اجازه روایت از آقا بزرگ تهرانی و شیخ محمدعلی معزّی دزفولی از آن جمله است. علامه ارموی بعد از بازنشستگی در ۱۳۴۷، تا پایان عمر به تألیف کتاب مشغول بود. محدث ارموی دارای کتابخانه ای با کتاب های خطی نفیس فراوان بود و لذا در شناختن نسخه های قدیمی و خطی بسیار ماهر بود. او یکی از پرکارترین محققین علوم حدیثی و ادبی عصر اخیر بود و همتی عالی و پشتکار عجیبی داشت. وی در راه تحقیق، خستگی و مشقت را نمی شناخت به طوری که در بعضی

موارد، حاشیه و تعلیق او بر یک کتاب، از اصل متن بیشتر بود. کتاب هایی که وی تصحیح و تحقیق و چاپ نموده است بالغ بر ۴۵ جلد می باشد.

کتب عشق و محبت، ایمان و رجعت در ۴ جلد و تشریحُ الزَلازل بأَحادیثِ الأَفاضل و نیز کشفِ الکُربه در شرح دعای ندبه که حاصل شصت سال کار اوست، از جمله آثار این استادِ محقق می باشند. استاد سیدجلال الدین محدث ارموی سرانجام در پنجم آبان ۱۳۵۸ ش برابر با پنجم ذی حجه ۱۳۹۹ ق در ۷۵ سالگی بر اثر سکته قلبی در تهران در گذشت و در جوار آرامگاه شیخ ابوالفتوح رازی واقع در حرم حضرت عبدالعظیم(ع) در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: رحلت آیت اللّه "سید روح اللّه خاتمی" نماینده امام و امام جمعه یزد(۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدروح اللّه خاتمی در سال ۱۲۵۸ ش (۱۳۲۴ ق) در اردکان یزد به دنیا آمد. پس از آن که مقدمات علوم را در زادگاهش فراگرفت، راهی اصفهان شد و در آنجا از محضر استادانی همچون میرزا علی آقا شیرازی، سیدمحمد و سیدعلی نجف آبادی و حاج آقا رحیم ارباب استفاده برد. آیت اللّه خاتمی همچنین سالیانی در حوزه علمیه قم در دروس آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی شرکت کرد و به مدارج والای علمی و اخلاقی دست یافت. وی از آن پس ساکن اردکان شد و به تدریس و ارشاد مردم همت گماشت. آیت اللّه خاتمی به عنوان روحانی شاخص منطقه، نقش مهمی در حرکت انقلابی مردم بر ضدرژیم پهلوی داشت و مورد توجه خاص حضرت امام خمینی واقع بود. این عالم دینی پس از شهادت آیت اللّه صدوقی، سومین شهید محراب، از طرف حضرت امام، به

نمایندگی آن حضرت وامامت جمعه یزد منصوب شد و تا پایان عمر شریف خود، در این سنگر خدمت نمود. سرانجام آیت اللّه سیدروح اللّه خاتمی، در ۵ آبان ۱۳۶۷ ش برابر با ۱۵ ربیع الاول ۱۴۰۹ ق در ۸۲ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در زادگاهش مدفون گردید.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: آغاز صدور گاز ایران به شوروی (۱۳۴۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: آغاز هفته همبستگی بین دانشجویان و استادان دانشگاه ها (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در ادامه مبارزات ملت مسلمان ایران بر ضد رژیم فاسد و استبدادی پهلوی و در راستای حرکت انقلاب اسلامی ایران، هفته همبستگی بین دانشجویان و استادان دانشگاه ها در ایران آغاز شد. مقامات رژیم شاه نیز همزمان با آغاز این هفته و برای پیشگیری از اقدامات انقلابی دانشجویان و استادان دانشگاه ها، دانشگاه های تهران و شهید بهشتی (ملی سابق) را تعطیل کردند. همچنین در این روز به علت حضور گسترده معلمان و دانش آموزان در تظاهرات بر ضد رژیم شاه، مدارس سراسر کشور به حال نیمه تعطیل در آمد. در حالی که تظاهرات گسترده مردم در شهرهای مختلف ایران ادامه داشت، زندانیان سیاسی و عادی شهر همدان، در اعتراض به جنایات رژیم شاه و شکنجه های مأموران زندان، اعتصاب غذا کردند.

مناسبت ۰۳: واکنش امام خمینی(ره) نسبت به طرح "فهد" درباره صلح فلسطین و اسرائیل(۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و پس از امضای قرار داد کمپ دیوید بین دولت مصر و رژیم غاصب اسرائیل با میانجی گری آمریکا، رژیم های خود فروخته منطقه هر کدام به نوعی راه رژیم حاکم بر مصر را در پیش گرفتند. در این میان فهد بن عبدالعزیز، ولیعهد وقت عربستان سعودی، در ۱۸ مرداد ۱۳۶۰ طرحی را پیشنهاد نمود که چند نکته را در برمی گرفت. اول: عقب نشینی اسرائیل از تمامی سرزمین های اشغالی و از جمله بیت المقدس؛ دوم: تضمین حقوق فلسطینیانی که مایل به بازگشت نیستند از طریق جبران خسارت های وارده به آنها؛ و سوم: تضمین حق همه کشورهای منطقه دائر بر زندگی صلح آمیز با یکدیگر. بند سوم این طرح به طرز زیرکانه ای رسمیت شناختن اسرائیل را در پی داشت و باعث ایجاد

مخالفت هایی در جهان اسلام گردید. حضرت امام خمینی(ره) در واکنش به این طرح در ششم آبان ۱۳۶۰طی سخنانی عنوان فرمودند: "بر ما و هر مسلمانی واجب است طرح هایی از قبیل طرح سادات و فهد را رد کند. بر ما واجب است که این گونه طرح ها را که به نفع مستضعفین نیست محکوم نماییم. امروز از خطرناك ترین امور، طرح کمپ دیوید و طرح فهد است که اسرائیل و جنایات او را تحکیم می کند. این طرح ها موجب اختلاف شد و راه را برای اسرائیل باز کرد." مخالفت صریح امام و حمایت سراسری مسلمانان جهان از موضع حضرت امام باعث شد تا طرح فهد از سوی بسیاری از دولت ها نیز رد گردد. زمان در سال های بعد نشان داد که رژیم صهیونیستی به هیچ وجه حاضر نیست طرحی که این دولت اشغالگر را به تعهدی درباره فلسطینیان وادارد بپذیرد و از ادعاهای بی اساس خود عقب نشینی کند.

این وقاحت به حدی رسید که در پیمان ها و اجلاس های مشترك صلح بین اعراب و اسرائیل، رژیم صهیونیستی تنها راه حل مشکل فلسطینیان را از بین بردن آنان عنوان کرده و تصمیم جدی اتخاذ نمود که از ورود آوارگان فلسطینی به سرزمین های اشغالی، به شدت جلوگیری کند.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: ترور نافرجام آیت اللّه "سیدحسن مدرس" به امر "رضا خان" (۱۳۰۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از آنکه رضاخان پهلوی به قدرت دست یافت، درصدد برآمد تا از آیت اللّه سیدحسن مدرس انتقام بگیرد و او را از سر راه خویش بردارد. به همین منظور ده نفر از مأموران شهربانی را مأمور ترور وی نمود. در هفتم آبان ماه ۱۳۰۵ شمسی هنگامی که آیت اللّه مدرس از کوچه

ای در تهران عبـور می کرد از اطراف، مورد سوء قصـد و شـلیک گلوله هـا قرار گرفت. ولیکن بـدون اینکه به خود تزلزلی راه دهـد بـا چـابکی از مهلکه نجـات یـافت و تنهـا از نـاحیه کتف و ساعـد زخمی گشت و به بیمارسـتان منتقـل گردیـد. ایشان از بیمارسـتان پیام فرسـتاد: به رضاخان بگوییـد که به کوری چشم بـدخواهان، من هنوز زنده ام. با این حال، رضاخان وجود او را تحمل نکرد و پس از چندی ایشان را به خواف در استان خراسان تبعید کرد و پس از سالیانی تبعید، به شهادت رساند.

مناسبت ۰۲: تصویب قانون مبارزه با کشت خشخاش در مجلس شورای ملی (۱۳۳۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "حسینعلی راشد" دانشمند و سخنور معاصر (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسـلام حسـینعلی راشـد فرزند عالم بزرگوار ملاعباس تربتی در سال ۱۲۸۴ ش در تربت حیـدریه در اسـتان خراسان به دنیا آمد. در شانزده سالگی برای فراگیری علوم اسلامی راهی مشهد شد و طی ده سال از محضر ادیب نیشابوری ودیگران بهره برد. او همچنین از علمـای نجف، اصـفهان وتهران نیز اسـتفاده فراوان برد و سـپس به وعـظ و ارشـاد پرداخت. راشـد مـدتی در اصـفهان منبر رفت ولی توسط رژیم شاهی به زندان افتاد. وی از سال ۱۳۲۰ ش در رادیو ایران به ایراد سخنرانی های اخلاقی و مذهبی پرداخت و در مدرسه سـپهسالار (مدرسه شـهید مطهری) و دانشـگاه تهران به امر تدریس مشـغول شد. حسـینعلی راشـد سرانجـام در سـال هفتم آبـان ۱۳۵۹ در ۷۵ سـالگی در گـذشت. فضـیلت هـای راشـد، دو فیلسـوف شـرق و غرب و مجمـوعه سخنرانی های راشد، از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۴: آغاز هفته کتاب و کتاب خوانی (از ۷ تا ۱۳ آبان)

شرح مناسبت:

کتـاب از دیربـاز حافظ و احیـا کننـده تفکر و انـدیشه های والا و منبع عظیمی بوده است که طالبان علم و انـدیشه و حقیقت را سیراب کرده است. ارزیابی شـرایط و امکانات موجود فرهنگی، مبین این است که امروز نیز کتاب به عنوان یک وسـیله مطمئن و کارآمـد در بسترسازی موجود فرهنگ می تواند مورد اسـتفاده قرار گیرد. شک نیست که ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی در جـامعه، اولاًـ به توجه بیشتر مسؤولاـن فرهنگی و آموزشـی کشور نیـاز دارد و ثانیـاً محتاج تلاشـی همه جانبه، فراگیر و ملی است. از این رو، به همت وزارت فرهنگ و ارشاد اسـلامی و همکاری نهادهای فرهنگی و در اجرای فرامین مقام معظم رهبری در مورد توسعه نمایشگاه های کتاب در سطح

کشور و تشویق مردم به کتاب خوانی، نخستین هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران در روزهای چهارم تا دهم دی ماه سال ۱۳۷۲ با پیام رهبر فرزانه انقلاب اسلامی برگزار شد. برگزاری این هفته، همه ساله بر اساس آیین نامه ای است که به تصویب شورای فرهنگ عمومی رسیده و از هفتم تا سیزدهم آبان، به عنوان هفته کتاب نام گذاری شده است. دبیر ستاد هفته کتاب، معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می باشد. سازمان ها و وزارتخانه هایی که در هفته کتاب و کتاب خوانی عضو و نقش فعالی دارند عبارتند از: صدا و سیما، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، کانون پرورش فکری کودکان ونوجوانان، سازمان تبلیغات اسلامی و دیگر سازمان های فرهنگی کشور.

تقویت بنیه فرهنگی کشور، تشویق و ترغیب مردم به کتاب و کتابخوانی، تقویت روحیه نشاط در میان پدیدآورندگان آثار مکتوب، کمک به حل مشکلات تولید و توزیع کتاب و تجهیز و گسترش کتاب خانه های عمومی و کانون های فرهنگی مساجد، از جمله اهداف برگزاری هفته کتاب می باشند.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: انتشار و به جریان انداختن سکه های جدید در انقلاب اسلامی (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

با سرنگونی نظام شاهنشاهی و به دنبال آن، انجام تغییرات وسیع در ساختارهای دولتی و نیز تلاش در محو جمیع آثار باقی مانده از رژیم منحط ستمشاهی، مسأله تغییر شکل ظاهری سکه های رایج نیز عملی گردید و در این روز، سکه های جدید یک، دو، پنج و بیست ریالی که از سوی بانک مرکزی ایران ضرب گردیده بود در جریان پول کشور قرار گرفتند. بر روی این سکه ها مبلغ سکه به عدد و سال ضرب آن و در طرف دیگر سکه ها، دوازده عدد

گل لاله در اطراف، و در قسمت بالای آن کلمه جمهوری اسلامی ایران و در قسمت پایین، مبلغ سکه به حروف حک شده بود.

مناسبت ۰۲: شهادت دانش آموز بسیجی "محمدحسین فهمیده" (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

شهید محمدحسین فهمیده در اردیبهشت ۱۳۴۶ ش در شهر مقدس قم به دنیا آمد. وی در دوران تحصیلات راهنمایی دچار تحولات عظیمی گردید و تأثیر فراوانی از انقلاب گرفت. محمدحسین، پس از پیروزی انقلاب و در پی حوادث کردستان، در سال ۵۸ در دوازده سالگی عازم آن سامان شد ولی برادران کمیته او را به علت کوچکی سن باز گرداندند. وی در همان روزهای نخست جنگ تحمیلی تصمیم گرفت که به جبهه برود و با متجاوزان بعثی بجنگد. سرانجام محمدحسین علی رغم مخالفت های فراوان، خود را به جبهه جنوب رسانده و پس از تحمل سختی های بسیار به خرمشهر رفت. وقتی خرمشهر در محاصره نیروهای دشمن قرار گرفت، او مشاهده کرد که تانک های عراقی به طرف رزمندگان اسلام هجوم آورده اند. محمدحسین در حالی که تعدادی نارنجک به کمرش بسته بود به طرف تانک ها حرکت کرد. او علی رغم اصابت گلوله به پایش، همچنان به پیش رفت و با کمک نارنجک ها، تانک اوّل را منفجر ساخت و خود، تکه تکه شد. انفجار تانک باعث وحشت قوای بعث گردید. پس از مدتی نیروهای اسلام سر رسیده و آن قسمت را از محاصره خارج می سازند و این چنین بود که نوجوانی شیردل، حماسه ای جاودان خلق کرد و الگویی برای همگان شد. حضرت امام خمینی(ره) درباره شهید محمدحسین فهمیده فرموده اند: "رهبر ما آن طفل دوازده ساله ای است که با قلب کوچک خود که ارزشش از

صدها زبان و قلم بزرگتراست، با نارنجک خود را زیر تانک دشمن انداخت و آن را منهدم کرد و خود نیز شربت شهادت را نوشید". به این ترتیب، حسین و فداکاری و شجاعت او ماندگار گردید و بقای پیکر وی در جایگاه ابدی شهیدان، در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: نفوذ دشمن بعثی به جزیره آبادان در آغاز جنگ تحمیلی (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عملیات نامنظم فتح ۲ در منطقه دوکان در شمال شرقی عراق توسط سپاه پاسداران (۱۳۶۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز رزمایش وحدت ۷۹ در خلیج فارس (۱۳۷۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز نوجوان و روز بسیج دانش آموزی

شرح مناسبت:

از آنجا که دانش آموز شهید و رزمنده بسیجی، محمدحسین فهمیده، با ایمان و بینش عمیق واستوار در جنگ با دشمن، پیش قدم شد و با نیل به شهادت، درس شجاعت، فداکاری و مقاومت را به همه بسیجیان و امت حزب اللّه آموخت، امام بزرگوار از این نوجوان دوازده ساله، به عنوان رهبر یاد فرمودند. بدین گونه، نام و یاد او، منشأ حماسه های بزرگ شده و تحول عظیمی در شیوه های دفاع مقدس و نبرد رزمندگان اسلام ایجاد کرد و راه پیروزی و سرافرازی را یکی پس از دیگری هموار ساخت. امروزه، شهید فهمیده، بحق الگوی شایسته ای برای دانش آموزان بسیجی و جوانان و نوجوانان کشور می باشد و یادآوری این حماسه می تواند، یادآور دوران دفاع مقدس و ارزش های والای آن زمان باشد. رهبر معظم انقلاب در این زمینه فرموده اند: "زنده نگهداشتن یاد حادثه شهادت دانش آموز بسیجی، شهید فهمیده، از اصالت های دفاع مقدس می باشد." از این رو، هشتم آبان، سالروز شهادت این فرزند انقلاب، به عنوان روز نوجوان وجوان و بسیج دانش آموزی نام گرفته است تا ضمن یادآوری حماسه این قهرمان کوچک، به عنوان سرمشقی مناسب به همسالانش مطرح شود و راهش ادامه یابد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز نوجوان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اَحَبَّ الخَلائِقِ إلَی اللّهِ شابٌّ حَدَثُ السِّنِّ فی صُورَهٍ حَسَنَهٍ جَعَلَ شَبابَهُ و جَمالَهُ لِلّهِ و فِی طاعَتِهِ ذلِکَ الَّذی یُباهِی بِهِ الرَّحمنُ مَلائکَتَهَ یَقولُ: هذا عَبدِی حَقّاً

ترجمه:

محبوب ترین خلایق نزد خدا نوجوان خوش سیمایی است که جوانی و زیبایی خود را برای خدا و در

راه طاعت او بگذارد. خداوند رحمان به وجود چنین نوجوانی برفرشتگان می بالد و می فرماید: "این است بنده راستین من!"

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۰۹۶.

زیر عنوان:

روز نوجوان

متن:

امام علی علیه السلام: أولَی الأشیاءِ أن یَتَعَلَّمَها الأحداثُ الأشیاءَ الّتی إذا صارُوا رِجالاً إحتاجُوا إلَیهَا

ترجمه:

بهترین چیزی که نوجوانان باید فراگیرند، چیزهایی است که در بزرگ سالی خود به آنها نیاز خواهند داشت

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲، ص ۳۳۳.

زیر عنوان:

روز نوجوان

متن:

امام علی علیه السلام: إذا عاتَبتَ الحَدَثَ فَاترُک لَهُ مَوضِعاً مِن ذَنبِهِ لِئلّا یَحمِلَهُ الإخراجُ عَنِ المُکابَرَهِ

ترجمه:

هرگاه نوجوانی را سرزنش می کنی، جایی برای عذرخواهی از گناهش برای او باقی بگذار تا نیافتن راهی برای عذرخواهی، او را به ستیزه جویی نکشاند

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۳۳۳.

زیر عنوان:

روز نوجوان

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّما قَلبُ الحَدَثِ کَالأرضِ الخالِیَهِ، ما اُلقِی فِیها مِن شَی ءٍ قَبِلَتهُ

ترجمه:

قلب نوجوان، همچون زمین ناکِشته است که هر چه در آن افکنده شود می پذیرد

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۳۱.

زیر عنوان:

روز نوجوان

متن:

امام صادق علیه السلام: عَلَیکَ بِالْأَحداثِ فَإنَّهُم أسرَعُ إلی کُلِّ خَیرٍ

ترجمه:

نوجوانان را در یاب، که این گروه در پذیرش هر خوبی، بیشتر شتاب می کنند

آدرس:

الکافی، ج ۸، ص ۹۳.

زیر عنوان:

روز نوجوان

متن:

امام صادق علیه السلام: بادِرُو أحداثَکُم بِالحَدیثِ قَبلَ أن تَسبِقَکُم إلَیهِمُ المُرجِئَهُ

ترجمه:

نوجوانان را قبل از این که دشمنانِ اعتقادی به سراغ آنان بروند، حدیث بیاموزید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۵۲.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: واگذاری امتیاز کشتیرانی در کارون به انگلیسی ها در زمان ناصرالدین شاه قاجار(۱۲۶۷ش)

شرح مناسبت:

یکی از امتیازاتی که در زمان ناصرالدین شاه قاجار به انگلیسی ها واگذار شد، آزادی کشتیرانی در رودخانه کارون در استان خوزستان بود. چرا که سیاستمداران این کشور از سال ها قبل به اهمیت رود کارون از جهات تجاری و اقتصادی و

سیاسی پی برده بودند و امتیازی در این مورد می خواستند. این مجوّز که انگلیسی ها، نیم قرن برای به دست آوردن آن تلاش کردند، علاوه بر توسعه نفوذ سیاسی و نظارت بر نواحی جنوبی ایران، از نظر منافع تجاری، استفاده از این راه طبیعی برای حمل و نقل اجناس انگلیسی و هندی به شهرهای مرکزی از راه عادی بوشهر - شیراز - اصفهان بود. علت مخالفت ابتدایی دولت ایران با اعطای این امتیاز، هراس از روس ها بود، لیکن پس از اعطای امتیاز شیلات شمال به روس، امتیاز کشتیرانی در روخانه کارون به انگلیس واگذار شد.

مناسبت ۰۲: تصویب قانون سربازگیری در مجلس شورای ملی در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۴ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال تاخت و تاز نیروهای بیگانه در کشور در جریان جنگ جهانی اول و به خطر افتادن استقلال ایران، و همچنین ضعف قوای غیر منظم و محدود ژاندارمری موجب شده بود که در مقابل یکّه تازی بیگانگان، هیچ اقدامی از سوی دولت انجام نگیرد و فقط در برخی مناطق، افراد محلی از سر غیرت ملی در مقابل بیگانه مقاومتی کنند، که آن هم به سبب نابرابری تعلیمات و تجهیزات چاره ساز نبود. از این رو، مجلس، بهترین راه را جمع آوری سرباز از ولایات و روستاها پیش بینی کرد و قانون سربازگیری را به تصویب رساند. به موجب این قانون، هر روستا، برای تدارک عده ای سرباز برای حکومت، تعهد می نمود و در مقابل، دولت، خرج سرباز و کمک مالی به خانواده او را عهده دار می شد.

مناسبت ۰۳: تصویب انقراض حکومت قاجاریه توسط مجلس و آغاز دیکتاتوری "رضا خان پهلوی"(۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

تغییر حکومت قاجار و جایگزینی پهلوی، از سال های قبل مد نظر رضاخان میرپنج بود تا اینکه مسافرت طولانی احمدشاه به اروپا، بهترین فرصت را برای او مهیا نمود. در این هنگام با حمایت هواداران رضاخان در مجلس، احمدشاه از فرماندهی کل قوا عزل گردید و این مقام به رضاخان سردار سپه واگذار شد. پس از مدتی با فشار نظامیان بر مجلس شورای ملی، در جلسه نهم آبان ۱۳۰۴، ماده واحده مبنی بر خلع قدرت و انقراض سلسله قاجار به تصویب رسید. در پی این جلسه، خاندان کهنسال قاجاریه پس از یکصد و پنجاه سال سلطنت، با یک قیام و قعود ساده، به سرعت منقرض گردید و حکومت ننگینِ ۵۳ ساله پهلوی آغاز شد. تصمیم مجلس در نهم آبان، بازتاب گسترده ای در

مطبوعات جهان به دنبال داشت و تمام خبرگزاری ها، تغییرات ایران را با آب و تاب تمام در صفحات اول روزنامه های خود انتشار می دادند. در همان هنگام که دولت فروغی در تهران سرگرم برگزاری جشن تاجگذاری بود، احمد شاه قاجار در پاریس طی یک مصاحبه مطبوعاتی و صدور اعلامیه، عزل خود را از سلطنت، غیرقانونی خواند و آن را به زور اسلحه و قشون دانست. رضاخان سرانجام در ۲۲ آذرماه ۱۳۰۴به سلطنت دائمی دست یافت و در چهارم اردیبهشت سال بعد تاجگذاری رضاخان نمود. پس از آن، محمدحسن میرزا ولیعهد با خواری راهی مرز گردید و رضاخان پهلوی که از آن پس والاحضرت اقدس خوانده می شد به ریاست حکومت موقت معین گردید. تصویب انقراض حکومت قاجار توسط مجلس شورای ملی ایران، با توطئه های پنهان و آشکار رضاخان پهلوی و وابستگان انگلیسی صورت گرفت. حدود یک ماه و نیم پس از آن، رضاخان، خود را شاه ایران خواند و سلسله پهلوی را تأسیس کرد.

مناسبت ۰۴: عملیات ذوالفقاریه در منطقه آبادان و عقب راندن دشمن از جزیره آبادان (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: صدور قطعنامه ۵۴۰ شورای امنیت در پی حملات عراق به کشتی های تجاری در خلیج فارس(۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال حمله نیروی هوایی ارتش بعث عراق به کشتی های تجاری در خلیج فارس از سال ۱۳۶۰، و نیز مختل کردن امنیت این منطقه در ادامه آن، قطعنامه شماره ۵۴۰ شورای امنیت سازمان ملل در آخر اکتبر ۱۹۸۳ م برابر با نهم آبان ۱۳۶۲ ش صادر شد و حق کشتی رانی و بازرگانی آزاد در آب های بین المللی رامورد تاکید قرار داد و از همه کشورها خواست که آن را رعایت کنند. در این قطعنامه از دو طرف متخاصم خواسته شد که درگیری های خود را در خلیج فارس پایان داده و به تمامیت ارضی کشورهای ساحلی احترام بگذارند. در این قطعنامه همچنین از دو طرف خواسته بود که از هر اقدامی که صلح و امنیت بین المللی و همچنین حیات دریایی در منطقه خلیج فارس را در معرض مخاطره قرار می دهد خودداری ورزند.این قطعنامه در حالی صادر شد که عراق حملات خود را به پایانه و کشتی های نفتی ایران شدت بخشیده و بی توجه به منع سازمان ملل، به ناامنی منطقه می افزود. در قطعنامه ۵۴۰ عناصر مثبتی وجود دارد از جمله: لزوم بررسی واقع بینانه جنگ، عدم اشاره به قطعنامه های قبلی شورا، عدم اشاره به آتش بس یا خروج نیروها، اشاره به گزارش هیئت بازرسی، حمله به مناطق مسکونی و تلاش دبیرکل برای رسیدن به راه حلی کامل، عادلانه و شرافتمندانه و قابل قبول برای هر دو طرف. این، اولین قطعنامه ای بود که به اتفاق آرا به تصویب نرسید و دارای سه رای ممتنع بود.

هرچند این گمان می رود که

صـدور این قطعنـامه، ناشـی از گزارش هیئت اعزامی دبیرکـل به منطقه باشـد، ولی در واقـع بیشـتر از هر چیز، متـأثر از عملیـات والفجر ۴ بود که اواخر مهرماه آن سال به اجرا درآمد و طی آن هفتصد کیلومتر مربع از منطقه عملیاتی به دست نیروهای اسلام افتاد.

مناسبت ۰۶: روز بسیج کارگری به مناسبت شهادت "محمدجواد تندگویان" وزیر نفت دولت شهید رجایی (۱۳۷۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: اعلام بی طرفی ایران در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۳ ش)

شرح مناسبت:

از حوادث مهم در دوره زمامـداری کابینه میرزا حسن خان مسـتوفی الممالک صدر اعظم احمد شاه قاجار، آغاز جنگ جهانی اول بـود. گسـترش جنـگ بر وضـع داخلی همه کشورهـای جهـان، به ویژه ایران که از موقعیت استراتژیـک و سیاسـی خاصـی برخوردار بود تاثیرنهاد. از این رو، دولت مسـتوفی الممالک که هجـده روز پس از شـروع جنگ جهانی اول، تشـکیل شده بود پس از تصویب مجلس شورای ملی، برای صـیانت مملکت از هر گونه حـادثه ای، بی طرفی ایران در جنـگ جهـانی اول را در دهم آبان ۱۲۹۳ ش برابر با ۱۲ ذی حجه ۱۳۳۲ ق مطابق با اول نوامبر ۱۹۱۴م اعلام کرد. وی طی بخشنامه ای از تمام ماموران دولت خواست که فرمـان را به مورد اجرا گذارنـد و کـاری خلاف بی طرفی انجام ندهنـد، لازمه حفظ بی طرفی ایران این بود که وضع یکسانی نسـبت به متفقین و متحـدین وجود داشـته باشد و نمایندگان کشورهای در حال جنگ، در ایران اقدامی علیه هم صورت ندهنـد، اما چنین نشد. در این میان ضـعف سیاسـی حاکمان، اوضاع آشـفته داخلی ایران و جنگ افروزی و توسـعه طلبی کشورهای درگیر جنگ موجب گردید تا بی طرفی ایران نقض شود. به همین سـبب، نیروهای انگلستان، روسیه و عثمانی با لشکرکشـی به ایران، سـرزمین های وسـیعی را اشغال و خسارت های بسیاری به کشور و مردم مسلمان ایران وارد کردند. در این اوضاع، ایران عملاً به یکی از جبهه های جنگ جهانی تبـدیل گشت. قسـمتی از مملکت را روس ها اشـغال کرده، قسـمتی دیگر تحت سلطه عثمانی قرار داشت و بخشی دیگر نیز

به تصرف انگلیس درآمده بود. همچنین چندی بعد نیز قوای آلمان وارد ایران شدند.

دولت ایران کوشش داشت روسیه را قانع سازد تا قوای خود را از شمال ایران خارج سازد و بی طرفی ایران حفظ شود، اما نه روسیه و نه متحدین، توجهی به این امر نداشتند و پیوسته اهداف خود را به قیمت نابودی استقلال ایران دنبال می کردند. حاصل این تجاوزات، قحطی و قتل و غارت مردم ایران بود که آثار زیان باری بر کشور نهاد.

مناسبت ۰۲: تصویب قانون نظارت بر مطبوعات (۱۳۰۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "سلطان عبدالمجید میرزا عین الدوله" صدر اعظم مستبد قاجار(۱۳۰۶ ش)

شرح مناسبت:

سلطان عبدالمجید میرزا عین الدوله، نوه فتحعلی شاه قاجار، در سال ۱۲۲۴ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دروس مقدماتی و اتمام تحصیلات خود در دارالفنون، به اشاره ناصرالدین شاه، در دستگاه ولیعهد در آذربایجان مشغول کارشد و پس از سالیانی، علاوه بر دامادی مظفر الدین میرزا ولیعهد، مدارج دولتی را پیمود و به عنوان دست راست ولیعهد شناخته شد. عین الدوله پس از سلطنت مظفرالدین شاه، انتظار داشت تا به صدارت عظمی برسد ولی وقتی این انتظار فراهم نگردید، راهی عتبات شد؛ ولی پس از مدتی بار دیگر به حکمرانی خوزستان و مناطق اطراف و سپس به ولایت تهران دست یافت. عین الدوله سپس به صدارت عظمی منصوب شد و شخص دوم مملکت گردید. اما این ایام دوامی نداشت و پس از آنکه وی جنبش های آزادی خواهی مردم را به شدت سرکوب نمود، بر اثر فشار مردم، از کار برکنار شد و دو سال به خارج از تهران تبعید گردید. وی بعد از فتح تهران، با کمک های مالی خود به فاتحان پایتخت، جان خود را خرید و در کابینه های علاءالسلطنه و مستوفی الممالک، وزیر داخله بود. عین الدوله بار دیگر در زمان احمد شاه به صدراعظمی انتخاب شد و در نوبت سوم، قوی ترین کابینه را در طول تاریخ مشروطیت تشکیل داد و تمام داعیه داران را به دور خود جمع نمود، ولی هیچ توفیقی نصیب آنها نشد و کابینه بدون هیچ اقدامی، پس از سه ماه ساقط گردید. وی پس از کودتای اسفند ۱۲۹۹، به عنوان صدر اعظم استبداد و

رییس الوزراء مشروطه در رأس رجال بازداشتی قرار گرفت و نزدیک به یکصد روز در زندان کودتا به سر برد.

عین الدوله پس از آزادی از زندان گوشه گیری اختیار کرد در حالی که بیماری و فشار طلبکاران نیز، او را از هر فعالیتی باز می داشت. وی سرانجام در دهم آبان ۱۳۰۶ش در ۸۲ سالگی درگذشت. عین الدوله در عصر استبداد در مشاغل دیوانی مخصوصاً صدر اعظمی، مظهر شقاوت و بی رحمی بود در حالی که در حکومت مشروطه برای حفظ قانون و احترام به دموکراسی، هیچ کس به پای او نمی رسید.

مناسبت ۰۴: شهادت آیت اللّه "سیدمحمدعلی قاضی طباطبایی" اولین شهید محراب توسط گروه فرقان (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمدعلی قاضی طباطبایی در سال ۱۲۹۲ش (۱۳۳۱ ق) در تبریز دیده به جهان گشود.تحصیلات مقدماتی علوم دینی را در زادگاهش فراگرفت و در ۲۵ سالگی راهی حوزه علمیه قم شد. آیت اللّه قاضی در قم از محضر حضرات آیات عظام سید محمدرضا موسوی گلپایگانی، سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سید صدر الدین صدر، سید حسین بروجردی و حضرت امام خمینی(ره) کسب فیض کرد و به مدارج والایی در علم رسید. وی همچنین پس از مدتی راهی نجف اشرف گردید و از درس آیات عظام سید محسن حکیم، عبدالحسین رشتی و علامه محمدحسن کاشف الغطاء استفاده های شایانی برد. آیت اللّه قاضی در سال ۱۳۳۱ ش به تبریز رفت و نمایندگی حضرت امام را عهده دار گردید. با شروع نهضت اسلامی در سال ۱۳۴۱ ش، مبارزات ایشان علیه رژیم پهلوی اوج گرفت و در این راه سختی های زندان، شکنجه و تبعید را به جان خرید. به ابتکار این مجاهد نستوه و دیگر یاران انقلاب بود که مراسم چهلم شهدای

قیام ۱۹ دی ۱۳۵۶ قم، در ۲۹ بهمن آن سال در تبریز برگزار شد که در آن حماسه ای جاودان در تاریخ انقلاب اسلامی به ثبت رسید. آیت اللّٰه قاضی طباطبایی پس از پیروزی انقلاب اسلامی از سوی امام خمینی(ره) به عنوان نماینده تمام الاختیار و امام جمعه تبریز منصوب و در آن خطّه مشغول به خدمت شد. این مجاهد سترگ علاوه بر فعالیت های سیاسی و اجتماعی به امور علمی نیز اهتمام ویژه ای داشت و در طول سالیان عمر پر برکت خویش بیش از چهل اثر ارزنده از خود به یادگار گذاشت که الاجتهاد و التقلید، تاریخ قضا در اسلام، حدیقهُالصّالحین، علم امام، رساله در نماز جمعه و الفوائد از آن جمله اند.

آیت اللّٰه سید محمدعلی قاضی طباطبایی در دهم آبان ۱۳۵۸، مصادف با عید سعید قربان، نماز عید را اقامه کرده و در خطبه نماز گفت: "مرا تهدید به قتل می کنند. من از شهادت نمی ترسم و آماده ام و از خدا می خواهم." سرانجام در همان روز بعد از نماز مغرب و عشاء و در راه مراجعت به منزل، توسط منافقی از گروهک ضالّه فرقان به شهادت رسید و در ۶۵ سالگی به لقای معبود شتافت.

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات متوسط محرم (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

بعد از عملیات رمضان در ۲۳ تیرماه ۱۳۶۱، دشمن بعثی پی برده بود که ایران تلاش دارد که هر چه بیشتر خود را به شهر بصره نزدیک کند تا در موقع لزوم، گلوگاه عراق را از این نقطه بفشارد. بدین منظور، صدام تمامی امکانات اقتصادی و نظامی خود را به کار گرفت تا از این نقطه حساس دفاع کند. زمانی که ایران علی

رغم نفوذ موفق به خـاک عراق و بنـا به مصـلحت، اقـدام به تثبیت مواضع نمود، عراق و حامیـان آن هـا با راه انـداختن تبلیغات وسـیع اعلام کردنـد که ایران دیگر قـادر نیست حمله ای صورت دهـد. به دنبال آن از ایران خواسـته شـد که از حمله به عراق صرف نظر کرده و بـا پـذیرفتن حـالت نه جنـگ و نه صـلح، جنگ را از طریق مجامع بین المللی حل کنـد که در جواب به این موهومات، تصـمیم به اجرای عملیات محرم گرفته شد. با فرا رسـیدن ماه پیروزی خون بر شمشیر، شوری در جبهه ها در گرفت و نیروهـای عراقی از وحشـت حملـه رزمنـدگان در مـاه محرم، در آمـادگی کامـل بـه سـر می بردنـد. عراق برای جلـوگیری از عملیـات احتمـالی، طی پیـامی از ایران خواست به خاطر ماه حرام، از جنگ خودداری شود، غافل از این که خودش در ماه ذی حجه که از مـاه هـای حرام محسوب می گردد حمله سراسـریش را آغـاز کرده بود. سـرانجام لحظه موعود فرا رسـید و عملیات محرم با رمز یا زینب(س) از تاریـخ دهم آبان ۶۱ در منطقه دهلران و عین خوش به وسـعت ۳۰۰ کیلومتر مربع، توسط نیروهای مشترک ارتش و سـپاه بـا هـدف آزاد سـازی ارتفاعـات جنوب دهلران، خـارج کردن شـهرهای موسـیان و دهلران از زیر آتش توپخانه و تهدید و دسترسی به امکانات داخل خاک عراق آغاز شد و تا ۲۰ آبان طی سه مرحله ادامه یافت.

دلیل انتخاب منطقه مورد نظر از آن جهت بود که دشمن برای جنگیدن در آن قسمت از خود علاقه ای نشان نداده و تلاش می کرد با بهره گیری از

موضع برتر و حضور در ارتفاعات، برای همیشه آن را از آنِ خود نگاه دارد. نتایج عملیات محرم: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۳۴۰۰ نفر اسیر و ۷۰۰۰ نفر کشته و زخمی؛ سایر نتایج: آزادسازی سلسله جبال حرین و منابع نفتی موسیان و بیات، همچنین حوضچه های نفتی زبیدات، تلمبه خانه و هفتاد حلقه چاه نفتی؛ خارج کردن جاده دهلران – عین خوش به طول ۱۰۰ کیلومتر از زیر دید و تیر دشمن و تامین امنیت شهرهای موسیان، دهلران، پادگان عین خوش و دهکده های اطراف آن. تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۲۶۰ دستگاه انهدامی، ۱۵۰ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۱۰ فروند انهدامی، خودرو: ۲۳۰ دستگاه انهدامی، ۲۵۰ دستگاه اغتنامی و توپ ۱۰۶ م م: ۵۱ قبضه اغتنامی و مقادیر زیادی سلاح های سبک.

مناسبت ۰۶: اعتراف ایتالیا به متجاوز بودن عراق (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

در دهم آبان ۱۳۶۶ و در گرماگرم نبرد، وزیر وقت امور خارجه ایتالیا که ریاست شورای امنیت سازمان ملل را بر عهده داشت، طی یک میزگرد سیاسی تلویزیونی، عراق را آغازگر جنگ معرفی نمود و کوتاهی شورای امنیت را در برخورد با عراق برشمرد. وی در این میزگرد گفت: ایرانی ها حاضرند یک کمیسیون بین المللی، آغازگر جنگ را معرفی کند و هیچ تردیدی نیست که اولین حمله از سوی عراقی ها انجام شده است. این واقعیت که تحولات جنگ، تنها زمانی که صدور نفت به مخاطره افتاد، مورد توجه افکار عمومی قرار گرفت برای دنیای متمدن امروز، یک ننگ است.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: انتشار اعلامیه رضا خان در آغاز سلطنت و اعلام مبانی کار خود(۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

رضاخان پهلوی پس از مدت ها تلاش در راه کسب قدرت بیشتر و موفقیت در خلع قاجار، دو روز پس از رای مجلس شورای ملی در اعلام انقراض قاجار و آغاز ریاست وی، برای تثبیت موقعیت سیاسی و سلطنت دائمی خود، با انتشار اعلامیه ای، ضمن بر شمردن خدمات به اصطلاح بزرگ و درخشان خویش، اهداف آینده اش را اجرای عملی احکام شرع مبین اسلام وتامین رفاه عموم اعلام کرد. علاوه بر آن دستور داد تا قیمت نان کاهش یافته، مشروب فروشی ها تعطیل شوند. تاکید سردار سپه بر اجرای احکام اسلام و تعطیل شدن مشروب فروشی ها، صرفاً نوعی تظاهر برای مردم فریبی بود. چرا که او در سال های بعد، پرچمدار اسلام زدایی و نابودی مظاهر دین در کشور شد و خدمات زیادی به غربیان نمود.

مناسبت ۰۲: تیرباران "طیب حاج رضایی" و برادرش "اسماعیل رضایی" به جرم دفاع از امام خمینی(ره) (۱۳۴۲ش)

شرح مناسبت:

شهید حاج اسماعیل رضایی و شهید طیب حاج رضایی، از بارفروشان میدان بار تهران بودند که در برپایی قیام ۱۵ خرداد

۱۳۴۲ نقش مؤثری داشتند. پس از واقعه ۱۵ خرداد، طیب حاج رضایی به عنوان یکی از محرکین اصلی تحت تعقیب قرار گرفت به طوری که فرمانداری نظامی تهران طی گزارشی ویژه، به شاه اعلام کرد شخص طیب حاج رضایی مسئول اصلی این اقدامات است. از آن پس، طیب حاج رضایی و اسماعیل رضایی دستگیر شدند و به مدت ۵ ماه در زندان رژیم منفور پهلوی زیر شکنجه ها مقاومت کردند. پایمردی آنان به حدی بود که شهادت را بر عفو شاه خائن ترجیح دادند. شهید طیب که از کوثر وجود خمینی بت شکن سیراب شده و زنده دست روح خدا بود، دربرابر همه شکنجه

ها و سختی های زندان مقاومت کرد و مردانه ایستاد. او حاضر نشد از راه جدیدی که انتخاب کرده بود جدا شود و علیه نهضت اسلامی موضعی بگیرد. به همین دلیل نیز وی به همراه اسماعیل رضایی، در دادگاه نظامی به اعدام محکوم و در یازدهم آبان ۱۳۴۲ تیرباران شدند. شهید حاج اسماعیل رضایی در ذیل ورقه دادگاه چنین نوشت: اگر صد سال زندگی کنم، مرگ به این سعادتمندی نخواهم داشت چرا تقاضای عفو کنم و از این سعادت درگذرم؟" رژیم با معرفی، محاکمه و اعدام طیب حاج رضایی و برادرش اسماعیل رضایی که در بین مردم دارای نفوذ و محبوبیت بودند، قصد داشت تا قیام بزرگ مردمی و برخاسته از اعتقادات مذهبی مردم در ۱۵ خرداد ۴۲ را که در راه دفاع و حمایت از یک مرجع دینی ابراز شده بود، یک جنجال وابسته به بیگانه و ایادی وابسته آنان در داخل تلقی کرده و عاملان آن را مشتی فرصت طلب و قلدر معرفی نماید.

مناسبت ۰۳: رحلت آیت اللّه "سیدرضا صدر" فقیه و استاد برجسته حوزه علمیه قم (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدرضا صدر در سال ۱۲۹۹ش (۱۳۳۹ق) در بیت علم و تقوا و مرجعیت در مشهد مقدس به دنیا آمد. پدر ایشان، آیت العظمی سیدصدرالدین صدر، از علما و مراجع بزرگ زمان بود و پس از رحلت حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، اداره حوزه علمیه قم را به همراه دو تن از مراجع عصر بر عهده گرفت. ایشان همچنین برادر بزرگ امام موسی صدر، مرجع و رهبر بزرگ لبنان است. سیدرضا مقدمات و سطح را در مشهد فرا گرفت و در ۲۵ سالگی به همراه پدر بزرگوارش به حوزه قم عزیمت کرد. ایشان در قم از محضر

آیات عظام سیدشهاب الدین مرعشی نجفی، سیدمحمد محقق داماد، سیدحسن صدر، سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سیدحسین بروجردی و حضرت امام خمینی(ره) استفاده برد و از چهل سالگی به تدریس دروس خارج پرداخت. این عالم بزرگوار بر علوم معقول و منقول مانند تفسیر، حدیث، فقه، اصول، کلام، تاریخ، ادبیات عرب و عجم، حکمت و فلسفه و اخلاق و عرفان مسلط بود و با زبان های فرانسه و انگلیسی نیز آشنایی داشت. قدرت ضبط و حافظه اش شگرف و از ویژگی هایش، زهد، تعبّد، تهجُّد، تواضع، صراحت لهجه، قلم زیبا و جذاب بود. همچنین اجتهاد و تقلید، تفسیر سوره حجرات، قرآن شناسی، بانوی کربلا و ده ها کتاب دیگر از آثار ارزشمند آن عالم ربانی می باشند. آیت اللّه سیدرضا صدر سرانجام در یازدهم آبان سال ۱۳۷۳ ش برابر با ۲۶ جمادی الاول ۱۴۱۵ ق در هفتاد و سه سالگی در تهران بدرود حیات گفت و پس از تشییعی با شکوه، در صحن مطهر حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

-

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: رحلت عالم مجاهد آیت اللّه"میرزا حسین حسینی" معروف به "میرزا خلیل"(۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزاحسین حسینی معروف به میرزا حسینِ میرزا خلیل، در حدود سال ۱۱۹۴ ش (۱۲۳۰ ق) در نجف اشرف به دنیا آمد. این عالم برجسته پس از فراگیری مقدمات و سطوح نزد پدر و برادرش از محضر فقهای نامداری همچون شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر و شیخ مرتضی انصاری بهره برد و تا مقام رفیع مرجعیت شیعه پیش رفت. مرجعیت این فقیه جلیل پس از رحلت میرزای بزرگ شیرازی فراگیر شد و شیعیان ایران، عراق، لبنان، هند و دیگر سرزمین های اسلامی به وی رجوع نمودند به طوری که از ایشان به عنوان

زعیم حوزه علمیه نجف اشراف یاد می گردد. آیت اللّه میرزا خلیل تمام مـدت تـدریس خود را در حوزه فقه سپری نمود و ده ها شـاگرد فاضـل بـه عـالم تشیع عرضـه کرد. وی در جریـان نهضـت مردمی مشـروطه بـه همراه عالمـان بزرگـواری همچـون آخونـدملا محمـدکاظم خراسانی و میرزا عبـداللّه مازندرانی، یکی از سه رکن رهبری نهضت مشـروطه از حوزه نجف بود و از این جنبش تا زمانی که به انحراف کشیده نشده بود، حمایت می کرد. همچنین از وی آثار ارزشـمندی برجای مانده که کتابٌ فی الاِجازَه، کتابٌ فی الغَصْب و شـرح نجاهُ العباد از آن جمله اند. سـرانجام این فقیه مجاهد پس از عمری تلاش در راه اعتلای اسـلام در دوازدهم آبان ۱۲۸۷ش برابر بـا دهم شوال ۱۳۲۶ ق در ۹۳ سالگی به دیدار حق تعالی شـتافت و در نجف اشـرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت ادیب، مصحح و استاد دانشگاه، دکتر"احمد بهمنیار کرمانی" (۱۳۳۴ ش)

شرح مناسبت:

دکتر احمد بهمنیار کرمانی در سال ۱۲۶۲ش در خاندانی فرهیخته در کرمان به دنیا آمد و در همان شهر، نزد پدر و برادر خود، ادبیـات فارسـی و عربی، فقه، اصول، فلسـفه و ریاضـیات را آموخت. او ضـمن تحصـیل، زبـان ترکی اسـلامبولی و انگلیسـی را فراگرفت و در این دو زبـان، دست به تحقیقات و تالیفاتی زد. بهمنیار در آغاز مشـروطیت به مبارزات سیاسـی روی آورد و در سال ۱۲۸۹ ش روزنامه دهقان را برای اشاعه انـدیشه های ملی خویش منتشـر کرد که منجر به تبعید و زندانی شدنش به شـیراز شد. بهمنیار مدتی به ریاست دارالمعلمین تبریز و نیز استادی دانشسرای عالی دانشگاه تهران رسید و در سال ۱۳۲۱، به عضویت پیوسته فرهنگستان ایران درآمد. استاد بهمنیار پس

از اخذ دکترا از دانشگاه تهران به تدریس عربی پرداخت و به تالیف و ترجمه آثار همت گماشت. تصحیح کتبی از قبیل تاریخ بیهق، الابنیه عن حقایقِ الدویه و تالیف تحفه احمدیه و داستان نامه بهمنیاری از جمله آثار این محقق برجسته می باشند. وی در املای فارسی صاحب نظر بود و بسیاری از شیوه های درست که در املای فارسی متداول شده مرهون زحمات اوست. استاد احمد بهمنیار سرانجام در دوازهم آبان ۱۳۳۴ ش در ۷۲ سالگی در گذشت و طبق وصیت، در عتبات عالیات مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: رحلت عارف شهیر و فقیه جلیل علامه "میرزا ابوالحسن شعرانی" (۱۳۵۲ ش)

شرح مناسبت:

علامه حاج میرزا ابوالحسن شعرانی (تهرانی) در سال ۱۲۸۱ش (۱۳۲۰ ق) در تهران به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات، به کسب معانی بیان، فقه، اصول، منطق، کلام و حکمت و ریاضیات و طب پرداخت و از اساتیدی همچون میرزا محمود قمی، محمدرضا صهبای قمشه ای، میرزا طاهر تنکابنی و میرزا علی اکبر یزدی استفاده برد. آیت اللّٰه شعرانی در ۲۶ سالگی به نجف اشرف مهاجرت کرد و رجال و حدیث را از محدثِ رجالی، سیدابوتراب خوانساری فرا گرفت. وی سپس به وطن بازگشت و در منزل خویش به تدریس علوم و فنون و ترجمه و تالیف پرداخت. حضرات آیات: میرزا هاشم آملی، عبداللّٰه جوادی آملی، حسن حسن زاده آملی، محمد حسن احمدی فقیه یزدی و سید جلال الدین محدث ارموی از جمله شاگردان و تعلیقات بر تفسیر ابوالفتوح رازی، و تفسیر مجمع البیان طبرسی، راه سعادت در اثبات خدا و بحث نبوت و ولایت و معاد از جمله آثار این عالم ربانی می باشند. ایشان به زبان عربی، فرانسه و عبری تسلط و احاطه

کامل داشت و در هیئت و نجوم و زیج ماهر بود. سرانجام این فقیه و مدرس بزرگوار در دوازدهم آبان ۱۳۵۲ ش برابر با هشتم شوال ۱۳۹۳ قمری در اثر کسالت قلبی در ۷۱ سالگی در بیمارستانی در آلمان بدرود حیات گفت و سپس با تشییع باشکوهی در جوار حرم عبدالعظیم(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: اسارت شهید "تندگویان" وزیر نفت دولت شهید رجایی توسط مزدوران بعثی عراق (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

محمدجواد تندگویان در سال ۱۳۲۹ در تهران به دنیا آمد. پس از پایان تحصیلات وارد مبارزات سیاسی شد و با پیروزی انقلاب نیز در خط نظام قرار گرفت تا اینکه در دولت شهید رجایی به وزارت نفت انتخاب شد. کمتر از دو ماه بعد، وی در یکی از بازدیدهایی که از صنعت نفت در جنوب داشت به اتفاق چند نفر ازمسئولان وزارت نفت به اسارت نیروهای متجاوز بعثی عراق درآمد. شهید تندگویان در طول مدت اسارت تحت سخت ترین شکنجه های بعثیان قرار گرفت تا اینکه به فیض شهادت نائل آمد. سرانجام بعد از گذشت ۱۱ سال، پیکر مطهر این آزاده مجاهد در اواخر آذرماه ۱۳۷۰ به ایران انتقال یافت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: افتتاح ایستگاه رادیویی پرقدرت برون مرزی در آبادان (۱۳۷۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز سرباز گمنام

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: رحلت عالم بزرگوار و فقیه کبیر "سیدابوالحسن اصفهانی" مرجع اعلای شیعه (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدابوالحسن موسوی اصفهانی در اصل از سادات موسوی بهبهان بود که در سال ۱۲۴۷ش (۱۲۸۴ ق) در لنجان اصفهان به دنیا آمد. وی پس از تحصیلات مقدماتی در اصفهان، عازم حوزه علمیه نجف شد و از محضر میرزا حبیب اللّه رشتی و آخوند خراسانی بهره مند شد. آیت اللّه اصفهانی در دور دوم مجلس شورای ملی به عنوان یکی از پنج عالم طراز اول به مجلس رفت اما پس از مدتی به دلیل مشاغل و مسافت زیاد استعفا کرد. ایشان پس از آخوند خراسانی و میرزا محمد تقی شیرازی، به همراه میرزای نایینی عهده دار مرجعیت شیعه شد و مرجع خاص و عام گردید. این عالم بزرگوار در حمله وهابی های سعودی به عراق، به همراه بسیاری از علما، در مقابل تجاوز آنان مقاومت کرده و همچنین انتخابات فرمایشی عراق را

تحریم نمود. ایشان در جریان مبارزه مردم عراق علیه انگلیسی ها نقش سیاسی بارزی ایفا کرد و در این رابطه می توان به فتوای ایشان در خصوص حفظ سرزمین عراق و اماکن متبرکه و ترغیب مردم در جهاد اشاره نمود. با ارتحال میرزا محمدحسین نایینی و حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی در سال ۱۳۱۵ش، مرجعیت شیعه به صورت تمام به وی محول شد و تنها مرجع مسلم شیعیان گردید. از آن پس، ایشان به مدت ده سال بر مسند ریاست حوزه علمیه نجف تکیه زد. این تمرکز مرجعیت و قبول شیعیان عالم در وجود هیچ مرجعی قبل آیت اللّٰه اصفهانی دیده نشده بود.

تبحر او در علوم شرعی و معارف اسلامی و ملکات و مکارم اخلاقی

و حلم و جود و بزرگواری و موقع شناسی و روابط دوستانه ای که با دولت های اسلامی به ویژه بلاد شیعه برقرار کرده بود و اطمینانی که دولت های بزرگ به نظر او داشتند سبب شد که نه تنها سفر طلاب از شرق و غرب عالم به نجف بلامانع شود، بلکه مشکلی نیز در انتقال وجوه شرعی از کشورهای دیگر به محضر ایشان پیش نیامد. ایشان در طول سالیان دراز، شاگردان فرهیخته ای پرورش داد. همچنین وسیلهُ النجاه، ذریعَهُ الحیاه و ذخیرهُ الصالحین از جمله آثار ایشان است. سرانجام این مرجع اعلای شیعه در سیزدهم آبان ۱۳۲۵ ش برابر با نهم ذی حجه ۱۳۶۵ ق در هشتادوهشت سالگی در کاظمین به جوار رحمت حق شتافت و در جوار استادش، آخوند خراسانی، در نجف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: اعدام انقلابی "عبدالحسین هژیر" وزیر رژیم پهلوی توسط "سیدحسین امامی" (۱۳۲۸ ش)

شرح مناسبت:

در جریان انتخابات دوره شانزدهم مجلس شورای ملی، جمعیت فدائیان اسلام با حمایت آیت اللّه کاشانی، لیست افراد مورد نظر خود را برای شرکت در انتخابات ارائه دادند، اما هیچ کدام ازآنان در میان افراد انتخاب شده برای مجلس قرار نگرفتند. در این میان، انگشت اتهام به سوی عبدالحسین هژیر، وزیر دربار شاهنشاهی نشانه رفت. هژیر کسی بود که پس از شهریور ۱۳۲۰ش به عنوان وزیر مقتدر دربار کاملاً به اوضاع مسلط بود و مورد اعتماد شاه قرارداشت. با این دیدگاه، سیدحسین امامی، از اعضای مرکزی فدائیان اسلام، مامور شد تا در نخستین موقعیت مناسب، هژیر را ترور کند. از این رو، فدائیان اسلام که هژیر را ابزار دست رژیم پهلوی می دانستند برای از میان برداشتن وی برنامه ریزی کردند و او را در سیزدهم

آبان ۱۳۲۸ ش در مسجد سپهسالار اعدام انقلابی کردند. در این حال، امامی دستگیر شده و فوراً مورد بازجویی قرار گرفت. در نهایت دادگاه نظامی تهران، دو روز پس از این ترور، سیدحسین امامی را به اعدام محکوم کرد. این حکم در بامداد هیجدهم آبان آن سال به اجرا درآمد و با این اعدام، نخستین شهید جمعیت فدائیان اسلام تقدیم دین مبین گردید.

مناسبت ۰۳: تبعید "امام خمینی"(ره) از قم به ترکیه توسط ایادی رژیم فاسد پهلوی (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

کابینه اسدالّله علم در مهرماه ۱۳۴۲ به دستور شاه، پیشنهاد آمریکا مبنی بر اعطای مصونیت قضایی به اتباع آمریکا را به صورت یک لایحه قانونی در هیئت دولت تصویب کرد و در اوایل ۱۳۴۳ش از تصویب مجلس شورای ملی و سنا نیز گذشت. وقتی این خبر محرمانه به امام رسید، ایشان تصمیم گرفتند حقایق را به مردم گفته و آنها را از فاجعه بزرگی که به دست رژیم به وقوع پیوسته بود باخبر کنند. بنابراین پس از تبادل نظر با علمای بزرگ حوزه، در چهارم آبان ۱۳۴۳، با ایراد نطقی تاریخی، رژیم را رسوا کرده و مفاسد کاپیتولاسیون را مطرح نمودند. به دنبال اعتراض شدید و گسترده امام خمینی علیه تصویب لایحه اعطای حق کاپیتولاسیون به اتباع آمریکایی مقیم ایران، ماموران مسلح شاه، نیمه شب سیزدهم آبان ۱۳۴۳، خانه امام را در قم محاصره کرده و از بالای دیوار، وارد منزل شدند. آنان امام را دستگیر و با اتومبیل به تهران منتقل کردند و از آنجا مستقیماً به ترکیه تبعید نمودند. این تبعید با واکنش شدید اقشار مردم مواجه شد و تظاهرات بسیاری در شهرها به راه افتاد.

مناسبت ۰۴: کشتار دانش آموزان در دانشگاه تهران توسط مزدوران رژیم پهلوی و روز دانش آموز (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در ۱۳ آبان ۱۳۵۷، صدها دانش آموز و دانشجو در چهاردهمین سالگرد تبعید حضرت امام خمینی(ره) به ترکیه، در دانشگاه تهران گرد آمدند تا بار دیگر پیوندشان را با رهبر بت شکن خویش به جهان اعلام نمایند. در ابتدا چند گلوله حاوی گاز اشک آور به سمت آنان پرتاب گردید و با رساتر شدن شعارهای تجمع کنندگان، تیراندازی نیز آغاز شد. این درگیری ها صبح و بعدازظهر ادامه یافت و دشمنان اسلام را بیش از

پیش به رسوایی و شکست کشاند. در این فاجعه، ۵۶ تن شهید و صدها نفر مجروح شدند. حضرت امام از پاریس در پیامی به این مناسبت فرمودند: "عزیزان من صبور باشید که پیروزی نهایی نزدیک است. من از این راه دور چشم امید به شما دوخته ام و صدای آزادی خواهی و استقلال طلبی شما را به گوش جهانیان می رسانم." از آن تاریخ به بعد، سیزدهم آبان ماه با عنوان روز دانش آموز، به عنوان حماسه خونین لاله های انقلاب در جریان نهضت اسلامی، گرامی داشته می شود.

مناسبت ۰۵: تسخیر لانه جاسوسی آمریکا و روز مبارزه با استکبار جهانی (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

با پیروزی انقلاب اسلامی، باران توطئه ها باریدن گرفت و شیطان بزرگ، آمریکا، با دخالت های آشکار و پنهان، سعی در ایجاد جریان های انحرافی در نهضت مردمی داشت. همچنین در سراسر کشور به ویژه در دانشگاه ها حرکت هایی صورت می گرفت تا جوّ سیاسی جامعه را پیچیده کرده و به نفع آمریکا به پیش ببرند. در چنین شرایطی دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، با درک فرمایش امام مبنی بر این که همه گرفتاری های ما از آمریکاست، به عنوان لبیک به بیانات امام و وادار کردن آمریکا به استرداد شاه و اموال ملت ایران، سفارت آمریکا در تهران را به تصرف خود درآورند. فردای آن روز، امام، حرکت دانشجویان را تایید کردند و آن را انقلابی بزرگ تر از انقلاب اول خواندند. با فتح لانه جاسوسی، علاوه بر افشای ماهیت چهره های سازشکار داخلی ودمیده شدن روحیه بیداری، هوشیاری، وحدت و همبستگی در امت مسلمان، ابهت پوشالی آمریکا در جهان شکسته شد و هیئت حاکمه آمریکا را به خفت کشاندند.

مناسبت ۰۶: شهادت فرمانده لشگر ۲۷ محمد رسول اللّه، برادر پاسدار "اکبر حاجی پور" (۱۳۶۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: آغاز هفته تربیت اسلامی (۱۳ تا ۱۹ آبان)

شرح مناسبت:

مسأله تربیت، مسأله حیات و ممات ملت هاست و بنای آن در خانواده آغاز و در محیط آموزش و اجتماع تکمیل می گردد. تربیت به معنای باروری و شکوفایی بذرهای نهفته و کشف گنجینه های پنهان در وجود انسان است. همچنین مربی، رسول آگاهی، رشد، خویشتن شناسی و دگرسازی است. از این رو به علت اهمیت فوق العاده امر تربیت در به کمال رساندن انسان، دولت جمهوری اسلامی ایران، در سال ۱۳۵۹ ش از سیزدهم تا نوزدهم آبان ماه هر سال را هفته تربیت نام نهاد که نخستین روز آن، روز دانش آموز نام گرفته است.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: اشغال قسمتی از مناطق جنوبی ایران از سوی آلمان در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۳ ش)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی اول و تاثیرگذاری بر همه کشورهای جهان، به ویژه ایران، به لحاظ قرار گرفتن در کنار دولت های روس و امپراتوری عثمانی که از طرف های درگیر جنگ بود، اوضاع داخلی به هم ریخت. در این میان، ایران که بی طرفی خود را اعلام کرده بود از شمال مورد تهاجم روس ها واقع گردید و عثمانی نیز از شمال غربی به خاک ایران تجاوز کرد و این دو بر سر تصرف آذربایجان در خاک ایران به جنگ پرداختند. همچنین دولت انگلستان با چند فروند کشتی، جنوب ایران را مورد تجاوز قرار داد و کشمکش زیادی روی داد. سفارت آلمان هم برای حفظ منافع اتباع خود در ایران، قوه مقاومتی تشکیل داد و عده ای از مردم را به طرفداری از خود بسیج نمود. چندی بعد هم قوای آلمان وارد ایران شدند و به جان مردم افتادند. این اوضاع و تجاوزات مکرر، جز قحطی و قتل و غارت مردم ایران، ارمغانی نیاورد و خسارات

فراوانی برجای نهاد.

مناسبت ۰۲: تشکیل و آغاز به کار نیروی دریایی ایران (۱۳۱۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: سقوط کابینه عوام فریب "جعفر شریف امامی" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از کشتار بی رحمانه ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ در میدان شهدای تهران که به کشته و زخمی شدن هزاران نفر انجامید، اوضاع کشور رو به وخامت گذاشت و به تشنج بیشتر کشیده شد. همچنین در سیزدهم آبان ۵۷ سالروز تبعید حضرت امام، دانش آموزان و دانشجویان با تجمع در دانشگاه تهران قصد رفتن به بیت آیت اللّه طالقانی را داشتند که با هجوم پلیس و نیروهای نظامی، صدها نفر کشته و زخمی شدند. این دو کشتار خونین در هفتاد روز صدارتِ دولتِ به اصطلاح آشتی ملی شریف امامی، باعث خشم مردم تهران گردید که در تظاهرات خود، ۴۰۰ شعبه از بانک ها را به آتش کشیدند. در این اوضاع بحرانی، شاه، جعفر شریف امامی را از صدارت برکنار کرد و دولت نظامی ارتشبد ازهاری را تشکیل داد. راهپیمایی های بزرگ از جمله در روز عید فطر ۱۳۵۷، گسترش اعتراضات و اعتصاب عمومی در سراسر کشور، مهاجرت امام از نجف به پاریس، حوادث خونبار ۱۷ شهریور و ۱۳ آبان ۵۷ در کنار اقدامات تسکینی بی اثر دولت نظیر تغییر عوام فریبانه تاریخ کشور از شاهنشاهی به شمسی و انحلال حزب ستمشاهی رستاخیز، برخی از رویدادهای مهم دوران صدارت شریف امامی بود.

مناسبت ۰۴: افتتاح اولین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

اولین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران در روز چهاردهم آبان ۱۳۶۶ ش با حضور آیت اللّه خامنه ای رییس جمهور وقت جمهور اسلامی ایران و جمعی از شخصیت های مملکتی و ادبی کشور افتتاح شد و تا بیست و سوم آبان ادامه یافت. در اولین نمایشگاه کتاب تهران، ۱۹۶ مؤسسه و ناشر خارجی از ۳۲ کشورمختلف شرکت داشته و در حدود شانزده هزار

عنوان کتاب عرضه شده بود. همچنین بیش از هشت هزار عنوان کتاب، مربوط به ۲۱۵ ناشر داخلی بود که در معرض دید پانصد هزار بازدید کننده از این نمایشگاه قرار گرفت. نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از آن پس همه ساله برگزار می گردد و هجدهمین دوره آن در تهران در اردیبهشت ۱۳۸۴ برپاشد. در این دوره بیش از ۱۹۰۰ ناشر داخلی و خارجی، پنجاه هزار عنوان از کتاب های خود را به نمایش گذاشتند. همچنین در کنار نمایشگاه کتاب، نمایشگاه سالانه مطبوعات کشور و نمایشگاه آثار معلمان مؤلف نیز برپا بود.

مناسبت ۰۵: کشف خاصیت ضد پرتو توسط دکتر "فرامرز آشوری" محقق ایرانی(۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

دکتر فرامرز آشوری با درجه فوق دکترا در رشته داروسازی و بیوشیمی، پس از چهارده سال تحقیق مستمر موفق شد خاصیت ضدپرتو را در برخی از مواد طبیعی کشف کند و دارویی تازه تهیه نماید. این دارو برای درمان ضایعات ناشی از پرتوهای یون ساز از جمله ضایعات عمومی، عروق، مسمومیت کبدی، بیماری قند و ضایعات بینایی استفاده می شود و بدن انسان را در برابر پرتوهای آسیب رسان، مقاوم می سازد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: اعتراض و مخالفت امام خمینی(ره) با لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی رژیم پهلوی(۱۳۴۱ ش)

شرح مناسبت:

در پی تصویب لوایح ضد اسلامی انجمن های ایالتی و ولایتی در نیمه مهرماه ۱۳۴۱، حضرت امام خمینی(ره) که از دیرباز در اندیشه فرصتی مناسب برای شکستن قدرت نامشروع شاه و ابهَّت پوشالی سلطه جهانخواران بودند، در چنین شرایطی، آن فرصت مطلوب را یافته و با فریادی رسا و درهم کوبنده، پرچم مبارزه با استبداد داخلی و سلطه خارجی را به دست گرفتند و نهضت ریشه دار و پر صلابت خویش را آغاز نمودند. ایشان به دنبال اعلام تصویب این لایحه در روزنامه ها، بی درنگ علمای طراز اول قم را به نشست و گفتگو پیرامون تصویب نامه دعوت نمودند و در این جلسه تصمیم گرفته شد مخالفت علمای قم با مفاد تصویبنامه به اطلاع عموم برسد. در ادامه این اعتراض، حضرت امام در تاریخ پانزدهم آبان ۱۳۴۱، تصویبنامه کذایی را خائنانه، غلط، نقشه شوم دشمنان اسلام و ملت ایران، جسارت به ساحت قرآن، گناه نابخشودنی و مستوجب توبه و استغفار دولت شمرده و در تلگراف دیگری به اسداللّه علم، نخست وزیر وقت، به وی هشدار دادند. هنوز چند روزی از آغاز نهضت نگذشته بود که امام، مبارزه با رژیم حاکم و

سلطه بیگانه را به مرحله نوین سیاسی - مذهبی وارد نمودند و برای اولین بار در تاریخ مرجعیت شیعه، پای همه ملت را به مبارزه کشانیدند. بر اثر پایداری مردم و رهبری علما در مخالفت با این لایحه که شرط اسلام برای انتخاب نمایندگان مجلس و سوگند به قرآن حذف شده بود، لغو این تصویبنامه در ۱۰ آذر ۱۳۴۱ پس از عقب نشینی آشکار و شکست افتضاح آمیز رژیم اعلام گردید.

مناسبت ۰۲: تشکیل دولت خون آشام "غلامرضا ازهاری" به دستور محمدرضا پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از سقوط دولت عوام فریب جعفر شریف امامی که بر اثر اشتباهات پی در پی خود، از حل مشکلات عاجز مانده بود، محمدرضا پهلوی، ارتشبد غلامرضا ازهاری رییس ستاد مشترک ارتش را مامور تشکیل دولت نمود. انتخاب ازهاری به عنوان رییس دولت نظامی، مشکلات تازه ای ایجاد کرد و موجبات تظاهرات و اعتصابات جدیدی را فراهم نمود. در این میان و در اعتراض به این دولت، روزنامه های معروف کشور، کارکنان رادیو و تلویزیون، کارمندان بانک ملی و بانک مرکزی دست از کار کشیدند و التهابی دوباره کشور را فراگرفت. بازداشت دولتمردان از جمله اقدامات عوام فریبانه ای بود که ازهاری برای تسکین افکار عمومی و راضی کردن مردم انقلابی انجام داد که با شکست مواجه گردید و پس از مدتی، ازهاری جای خود را به شاپور بختیار داد.

مناسبت ۰۳: فرار خانواده های صهیونیستی از ایران در پی بحرانی تر شدن اوضاع ایران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

رژیم شاه در طول سالیان حکومتش، به اشاره اربابان آمریکایی خود، روابطی دوستانه با رژیم صهیونیستی داشت و به همین دلیل، افراد بسیاری از مأموران اطلاعاتی، مستشاران نظامی و بازرگانان رژیم اسرائیل در ایران به سر می بردند. سرانجام در پانزدهم آبان ۱۳۵۷ و با اوج گیری مبارزات اسلامی ملت ایران و نزدیکی زمان پیروزی انقلاب اسلامی، دویست تن از خانواده های اسرائیلی شاغل در ایران، با یک پرواز فوق العاده به تل آویو پایتخت رژیم صهیونیستی بازگشتند.

مناسبت ۰۴: آغاز اعتصاب دو ماهه مطبوعات در اعتراض به روی کار آمدن دولت نظامی ازهاری (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

اوج گیری نهضت اسلامی و به وقوع پیوستن حوادث خونینی همچون ۱۷ شهریور و ۱۳ آبان ۱۳۵۷ باعث شد تا محمدرضا پهلوی به حربه دیگری متوسل گردد. از این رو، برپایی کابینه نظامی به ریاست ارتشبد غلامرضا ازهاری، به عنوان تلاشی اساسی در راه سرکوبی نهضت و حفاظت از نظام پوسیده شاهنشاهی در دستور کار شاه قرار گرفت. شاه در یک نطق تلویزیونی، انتصاب ازهاری را اعلام کرد و دولت ازهاری در اولین اقدام خود، مراکز خبری و جراید را به اشغال نیروهای نظامی خویش درآورد. اولین واکنش نسبت به این مسأله، اعتصابی فراگیر و همگانی در مطبوعات بزرگ و سابقه دار ایران

بود. مطبوعات اعلام کردند: "از لحظاتی که قلم اسیر سرنیزه شد، سوگند یاد کردیم و شرافت قلم را وثیقه قرار دادیم که در حکومت نظامیان به این دلیل که آزادی انسان ها پایمال است، دست از کار بکشیم و چنین کردیم." با پایان دوره حاکمیت دولت نظامی و آغاز به کار دولت بختیار، امام خمینی(ره) در پیامی خطاب به مطبوعات فرمودند: "از متصدیان مطبوعات محترم که زیر بار سانسور دیکتاتوری نرفتند تشکر

می کنم" ایشان در ادامه ضمن اشاره به ادعای دولت جدید مبنی بر رفع سانسور فرمودند: "آقایان به کار ادامه دهند و از اعتصاب بیرون آیند تا تکلیف ملت با دولت غیرقانونی معلوم شود." بر این اساس، جراید پایتخت پس از اعتصابی دو ماهه، از روز ۱۶ دی ماه ۵۷ با محتوایی دگرگون شده در راستای اطلاع رسانی به ملت و پخش اخبار انقلاب منتشر گردیدند.

مناسبت ۰۵: استعفای دولت موقت و واگذاری امور اجرایی کشور به شورای انقلاب (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از تسخیر سفارت آمریکا در تهران به دست دانشجویان پیرو خط امام و تأیید این حرکت دانشجویی توسط حضرت امام خمینی(ره)، دولت موقت در صدد آزاد ساختن گروگان ها و حل مشکل به وسیله مذاکرات سیاسی بود که با مخالفت دانشجویان مواجه شد. به دنبال اوج این مخالفت، دولت موقت به طور دسته جمعی استعفا کرد که با موافقت حضرت امام روبرو گردید. استعفای بازرگان در پی اعتراض و حملات شدید حوزه علمیه قم، دانشجویان مسلمان پیرو خط امام و گروه های اسلامی دیگر به مذاکره وی با مقام های آمریکایی در الجزایر صورت گرفت. پس از این استعفا، بلافاصله امام امت، امور اجرایی کشور را به شورای انقلاب واگذار کردند تا زمینه را جهت انجام انتخابات ریاست جمهوری فراهم کنند. طول عمر دولت موقت از نیمه بهمن ۵۷ تا نیمه آبان ۵۸ تنها نُه ماه به طول انجامید. ماموریت شورای انقلاب، تا شکل گیری دولت شهید رجایی در مرداد ۱۳۵۹ ادامه یافت.

مناسبت ۰۶: رحلت عالم مجاهد آیت اللّه "شیخ مهدی نوغانی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ مهدی نوغانی در سال ۱۳۰۵ ش (۱۳۴۵ق) در مشهد به دنیا آمد. وی پس از تحصیل دوره ابتدایی، به حوزه علمیه خراسان پیوست و از اساتیدی همچون ادیب نیشابوری اول و دوم، احمد مدرس، میرزا هاشم قزوینی، میرزا مهدی اصفهانی و آیت اللّه محمدهادی میلانی کسب فیض نمود. ایشان به مدت چهارده سال در درس خارج آیت اللّه سیدمحمد هادی میلانی مرجع بزرگ زمان شرکت جست و مورد تأیید آن فقیه کبیر قرار گرفت. آیت اللّه نوغانی سپس به تدریس، اقامه جماعت، ارشاد و راهنمایی مردم، تبلیغ مبانی مذهب و سرپرستی مؤسسات خیریه پرداخت. وی

با شروع حرکت مردم مسلمان و آغاز انقلاب اسلامی، در مشهد، پیشاپیش مردم با دستگاه استبداد به مبارزه برخاست و همواره نامش در ذیل اعلامیه های روحانیت مبارز مشهد دیده می شد. این عالم ربانی سرانجام در نیمه آبان ۱۳۷۱ برابر با ۱۰ جمادی الاول ۱۴۱۳ق در ۶۶ سالگی به دیدار معبود شتافت و رخ در نقاب خاک کشید.

مناسبت ۰۷: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "سیدمحمد علی مدرس یزدی" (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید محمدعلی مدرس طباطبایی یزدی در سال ۱۳۱۸ ش (۱۳۵۸ ق) در نجف اشرف و در بیت علم و تقوا و فضیلت به دنیا آمد. وی در دامان پدر بزرگوارش مقدمات را فراگرفت و پس از اتمام سطوح، در محضر آیات عظام سیدمحمود شاهرودی، میرزا حسن بجنوردی، میرزا باقر زنجانی و سیدمحسن حکیم به مدارج والای علمی دست یافت. آیت اللّه مدرسی همزمان، به تدریس سطوح عالیه و سپس خارج فقه پرداخت تا اینکه در سال ۱۳۶۱ ش از نجف به حوزه علمیه قم آمد و به تدریس خارج فقه و اصول مشغول گردید. این فقیه جلیل در دوران جنگ تحمیلی، بارها به جبهه های حق و یاری رزمندگان اسلام شتافت و در تقویت بیشتر روحیه آنان می کوشید. از آیت اللّه مدرسی آثاری برجای مانده که حاشیه بر عروه الوثقی، المضاربهُ فی الاسلام، الشّرکهُ فی الاسلام و مناسک حج از آن جمله اند. سرانجام آن عالم بزرگوار بر اثر سکته مغزی در نیمه آبان ۱۳۸۰ ش برابر با بیستم شعبان ۱۴۲۲ ق در ۶۲ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: آغاز دستگیری شخصیتهای سیاسی پیشین کشور از سوی دولت نظامی ازهاری(۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

دولت نظامی ازهاری ظاهراً برای تسکین افکار عمومی و راضی کردن مردم انقلابی و در واقع برای عوام فریبی، تعدادی از شخصیت های سیاسی پیشین کشور را دستگیر و زندانی نمود.بازداشت این بلندپایگان به هیچ وجه ارتباطی باتصمیم رییس دولت نداشت و این فکر مربوط به شخص شاه بود که بعضی از مشاورینش به او القا کرده بودند. شاه با دستگیری این افراد، در اقدامی فریبکارانه کوشید خود را

تبرئه کرده، مقامات پیشین دولتی را مسؤول ستم ها، جنایت ها و فسادهای اقتصادی و اخلاقی رژیم خود معرفی نماید. این بازداشت ها از نظر افکار عمومی نه تنها کوچک ترین اثر تسکینی نداشت، بلکه رسوایی رژیم را بیشتر کرد و سوژه مناسبی برای بحث و انتقاد درباره فساد رژیم در گذشته، به دست مطبوعات داد. بازداشت امیرعباس هویدا، کسی که سیزده سال نخست وزیر بوده یا توقیف ارتشبد نصیری رییس ساواک که سیزده سال ریاست این سازمان مخوف را بر عهده داشت و نیز زندانی کردن افرادی که عالی ترین نشان درباری را از شاه گرفته بودند جز دلیل قاطع بر محکومیت رژیم شاه، علت دیگری نمی توانست داشته باشد. در پی این بازداشت ها، امام این اقدامات را فریب کاری دانسته و کار رژیم را تمام شده عنوان کردند.

مناسبت ۰۲: صدور پیام امام خمینی(ره) در محکومیت کشتار دانش آموزان در ۱۳ آبان توسط رژیم(۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام خمینی(ره)به مناسبت کشتار دانش آموزان و دانشجویان مسلمان در سیزدهم آبان ماه ۱۳۵۷ طی پیامی فرمودند: "من از جنایاتی که اخیراً در دانشگاه ها با فرزندان اسلام نموده اند در سوگم. من از دانشجویان عزیز که در راه اسلام و کشور، فدایی داده اند و در مقابل شاه با مشتی گره کرده ایستاده و او را محکوم کرده اند، تشکر می کنم".

مناسبت ۰۳: گسترش اعتراضات مردمی نسبت به نخست وزیری ارتشبد "ازهاری" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در اعتراض به روی کار آمدن دولت نظامی ارتشبد ازهاری، راهپیمایی های گسترده ای در تهران و شهرستان ها صورت گرفت و بازار تهران، قم، مشهد، شیراز، اصفهان، سنندج، ساری و قزوین به حالت تعطیل درآمد. همچنین به دنبال اعتصاب آموزگاران و دبیران، کلیه شاگردان مدارس تهران نیز به اعتصاب کنندگان پیوستند و شهر تهران و سایر شهرها یک پارچه هیجان و شور انقلابی گردید. زد و خورد مسلحانه مردم با ماموران انتظامی آغاز شد و در چند شهرستان ماموران ساواک و فرماندار نظامی به دست مردم کشته شدند. مردم مسلمان و مبارز ایران در این اعتراضات، قاطعانه اعلام کردند که تغییرات ظاهری و جابجایی عوامل دست نشانده رژیم شاه و امریکا نمی تواند مانع مبارزه آنان برای پیروزی انقلاب اسلامی شود.

مناسبت ۰۴: اعلام حمایت آمریکا از نخست وزیری ارتشبد "ازهاری" (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد "علی اکبر مالک" سخنور و مدیحه سرای معاصر (۱۳۷۷ش)

شرح مناسبت:

استاد علی اکبر مالک در سال ۱۲۹۰ش (۱۳۲۹ق) در تهران پا به عرصه وجود نهاد. وی پس از طی دوران دبستان، وارد دارالفنون شد و از محضر اساتیدی همچون جلال الدین همایی، عباس اقبال آشتیانی، نصراللّه فلسفی و علامه محمدحسین فاضل تونی بهره برد. ایشان سپس به دانشسرای عالی رفت و به تحقیق در متون نظم و نثر فارسی پرداخت. استاد مالک آنگاه وارد مدرسه حقوق شد و پس از مدتی با زبان های انگلیسی، فرانسوی و آلمانی آشنا گردید و این زبان ها را تدریس نمود. ایشان در طی این سال ها، همواره در انجمن های ادبی حضوری فعال داشت و با ارائه آثار هنری - مذهبی خود، شیفتگان خاندان عصمت و طهارت را سیراب می ساخت و دوستداران شعر و ادب را به فیض می رساند. از استاد مالک بیش از پانزده اثر منظوم و منثور برجای مانده که وادی عشق، ترانه دل، سفرنامه حج و سلطان عشق به شعر، و کشور مقتدر اسلامی و خاطرات اجتماعی و سیاسی در ۲ جلد به نثر، از آن جمله اند. استاد مالک تا واپسین روزهای زندگی خویش، جلسات تفسیر قرآن کریم و آموزش اصول بدیع و قافیه را تشکیل می داد و از کار دست نکشید. این سخنور خستگی ناپذیر سرانجام در اواسط آبان ۱۳۷۷ش برابر با رجب ۱۴۱۹ق در ۸۷ سالگی در تهران درگذشت.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: محاکمه "دکتر محمدمصدق" پس از کودتای ۲۸ مرداد توسط دولت نظامی (۱۳۳۲ش)

شرح مناسبت:

یک روز پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ش دکتر محمدمصدق، نخست وزیرِ برکنار شده، خود را به دولت کودتا معرفی کرد و به همراه عده زیادی از همکارانش در دولت و مجلس راهی زندان شد. پس از چند

جلسه بازجویی، محاکمه او در دادگاه نظامی در تاریخ هفدهم آبان ۱۳۳۲ش آغاز گردید. اتهام او، سوء قصد به منظور برهم زدن اساس حکومت و تاج و تخت سلطنت وتحریک مردم به مسلح شدن بر ضد قدرت سلطنت بود. بهانه این اتهام در اینجا بود که مصدق در روز ۲۵ مرداد ۱۳۳۲، در مقام نخست وزیر، فرمان عزل خود از نخست وزیری را که از طرف شاه صادر شده بود، مورد قبول قرار نداده و به اجرا نگذاشته بود. در جریان ۳۵ جلسه محاکمه، از طرف دادستان به مصدق اهانت شد و مصدق هم بسیاری از حرف های ناگفتنی را گفت. در نهایت دادگاه او را به سه سال حبس محکوم نمود ولی پس از ۲۶ جلسه دادگاه تجدید نظر و فرجام خواهی مصدق، رای دادگاه تغییر نیافت و او پس از پشت سرگذاشتن دوران محکومیت، به مدت ده سال به زادگاه خود، احمد آباد تبعید شد. سرانجام دکتر مصدق در بهمن ۱۳۴۵ ش در ۸۴ سالگی پس از تحمل مرارت های زندان و تبعید و به دنبال یک عمر دراز و پرحادثه سیاسی درگذشت و درهمان جا مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: کشتار مردم نجف آباد، کرمانشاه و آمل از سوی عوامل رژیم منحوس پهلوی (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: دستور "امام خمینی"(ره) در مورد عدم مذاکره با فرستاده کارتر درباره گروگان ها (۱۳۵۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت نویسنده، محقق و مترجم معاصر، استاد "کریم کشاورز" (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد کریم کشاورز در سال ۱۲۷۹ ش در شهرستان رشت به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود، به عنوان یک نویسنده، محقق و پژوهشگر، در وادی قلم گام برداشت و تالیفات و مقالات متعددی از خود به جای نهاد. استاد کشاورز علاوه بر زبان های ترکی، روسی و فرانسه، با زبان های انگلیسی و عربی نیز آشنا بود. کشاورز سالیانی به تدریس زبان فارسی پرداخت و انجمن فرهنگی رشت را تاسیس نمود. وی پس از چندی به تهران آمد و در کنگره نویسندگان، با بزرگان و ادیبانی همچون علی اکبر دهخدا، نیما یوشیج و محمدتقی بهار آشنا شد. استاد کشاورز همچنین علاوه بر نویسندگی، به کار ترجمه نیز می پرداخت و در طول هفتاد سال فعالیت در عرصه تالیف و ترجمه، آثار بسیاری را از روسی و فرانسوی به فارسی ترجمه کرد که اسلام در ایران، کشاورزی، مناسبات ارضی ایران در عهد مغول، گیلان و هزار سال نثر پارسی در پنج جلد، را می توان نام برد. این محقق معاصر سرانجام در هفدهم آبان ۱۳۶۵ش در ۸۶ سالگی در تهران بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۵: درگذشت نویسنده شهیر "سیدمحمدعلی جمالزاده" پدر داستان نویسی نوین ایران (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

سیدمحمدعلی جمالزاده در سال ۱۲۷۰ ش در اصفهان و در خانواده ای بزرگ و عالم به دنیا آمد. پدرش سیدجمال الدین

واعـظ اصـفهانی همـدانی از پرنفوذترین مبلغـان مـذهبی دوران مشـروطه بود و نقش مهمی در آن نهضت داشت. در سال های جوانی محمـدعلی، وی همگـام با پـدر و پس از آن از فعالان برجسـته حرکت اصـلاح طلبانه مشـروطیت به شـمار می رفت که یکی از دلایل این حضور ضد استبدادی، دستگیری و قتل پدرش در جریان مشروطیت به

دست عمّال محمدعلی شاه قاجار بود. سیدمحمدعلی جمالزاده پس از اتمام تحصیلات ابتدایی، راهی بیروت و سپس پاریس شد و در فرانسه در رشته حقوق فارغ التحصیل گردید. وی در ۲۲ سالگی در حالی که بسیاری از مناطق ایران بی طرف در جریان جنگ جهانی اول به اشغال دولت های روس و انگلیس و عثمانی درآمده بود به کرمانشاه رفت و ارتش کوچکی از کردها برای جنگ با متفقین به وجود آورد. اما خیلی زود این کار را رها کرد و راهی برلین در آلمان شد. جمالزاده سپس به مدت بیست و پنج سال در دفتر بین المللی کار در ژنو شروع به فعالیت نمود و در کنار آن به مطالعات وسیعی دست زد. با فرا رسیدن شهریور ۱۳۲۰ ش، حیات ادبی جمالزاده شروع شد و چند داستان از او در تهران به چاپ رسید. وی تحت تأثیر آشنایی با روشنفکران ایرانی به این نتیجه رسید که یکی ازدلایل بی سوادی وسیع مردم ایران در آن زمان این است که نخبگان تحصیل کرده، تنها برای خوش آمد یکدیگر می نویسند، حال آنکه در غرب، حتی متفکران بزرگ هم در نویسندگی از نهایت سادگی بهره می گیرند. نتیجه این اندیشه، نوشتن و انتشار تعدادی داستان های کوتاهِ ابتکاری بود که بعدها اساس نخستین کتاب وی با نام "یکی بود، یکی نبود" گردید.

این کتاب ولوله ای در میان خوانندگان فارسی زبان انداخت، چرا که او برخلاف عادت معمول نویسندگان معاصرش، در داستان خود از لغات و اصطلاحات روزمره مردم استفاده کرد و از دشوارنویسی پرهیز نمود، که این، ویژگی خاص نوشته های اوست. گنج شایگان، صحرای محشر،

خـاک و آدم و دشـمن ملت و ... از جمله کتـاب هـای جمالزاده است که در نتیجه آن ها، از او به عنوان پـدر داسـتان نویسـی ایران یاد کرده انـد. سـرانجام محمـدعلی جمالزاده در حالی که در حـدود نود سال در اروپا می زیست ولی همیشه قلبش برای وطن می تپیـد، در هفدهم آبان ۱۳۷۶ برابر با ۸ نوامبر ۱۹۷۷ م پس از عمری طولانـی در ۱۰۶ سالگی درگـذشت و در ژنو به خاک سپرده شد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: اعدام "سیدحسین امامی" عضو جمعیت فدائیان اسلام به جرم ترور "عبدالحسین هژیر" (۱۳۲۸ش)

شرح مناسبت:

پس از برگزاری انتخابات فرمایشی مجلس مؤسسان، شاه دستور برگزاری انتخابات دوره شانزدهم مجلس شورای ملی را صادر کرد. اما دربار در این انتخابات دست برد و از مخالفان کسـی به مجلس راه نیافت. جمعیت فدائیان اسـلام که بنا به درخواسـت آیت اللّٰه کاشـانی از ملّیون حمایت می کردنـد، این عمل را دسـیسه عبدالحسـین هژیر، وزیر دربار پهلوی می دانسـتند. بنابراین سیدحسـین امامی، از اعضای فعال جمعیت فدائیان اسـلام مامور اعدام انقلابی هژیر شد و امامی، هژیر را در ۱۳ آبان ماه ۱۳۲۸ ترور نمود. امـامی در جریـان ترور بازداشت شـد و از آن پس شـکنجه های شـبانه روزی او آغاز گردیـد. بی پروایی امامی در اعتراف به قتل هژیر سـبب شد که دادگاه، دو روز پس از ترور تشـکیل جلسه دهد و حکم اعدام امامی را صادر کند. سـرانجام رژیم از ترس اقدام فدائیان اسلام برای آزاد ساختن امامی، وی را در ساعت ۲ بامداد روز ۱۸ آبان، پنج روز پس از ترور هژیر، اعدام کرد و بدین ترتیب، فدائیان اسلام، اولین شهید خود را در راه آرمان بلند اسلامی خویش تقدیم نمود.

مناسبت ۰۲: شهادت مبارز انقلابی شیخ "نصرت اللّٰه انصاری" در زیر شکنجه ساواک (۱۳۵۵ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسـلام شـیخ نصـرت اللّٰه انصاری در بوئین زهرا به دنیا آمد. وی همزمان با تحصـیل علوم حوزوی به مبارزات سیاسـی روی آورد و فعـالیت هـای ضـد رژیـم انجـام می داد. وی همچنیـن به همراه گروهی از همفکرانش به تشـکیل صـندوق قرض الحسـنه تعـاون اسـلامی در قم همت گمـاشت که اکنـون یکی از مؤسـسات و مراکز پولی بزرگ کشور است. حجت الاسـلام انصاری سرانجام در سال ۱۳۵۴، به دست ساواک که به فعالیت های مخفی او پی برده بود

دستگیر شد و پس از تحمل شش ماه شکنجه وحشتناك به شهادت رسید و در بهشت زهرا به خاك سپرده شد.

مناسبت ۰۳: تجمعات اعتراض آمیز مردم ایران علیه رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در این روز مردم نجف آباد، تظاهراتی گسترده بر ضـد رژیم شاه برگزار کردنـد که مانند روز قبل، پاسخ اعتراضات خود را با گلوله هـای مـأموران رژیم شاه دریافت نمودنـد. تظاهرات مردم کرمانشاه، اصـفهان و بابل نیز چنـدین شـهید و مجروح برجای گـذاشت. همچنین ده هـا هزار نفر از مردم تهران بر مزار شـهدای سـیزدهم آبان ۱۳۵۷ در بهشت زهرا گردآمدنـد و با شـهدای مظلوم دانش آموز و دانشجو پیمان بستند که راه سرخشان را تا پیروزی نهایی و استقرار نظام اسلامی در ایران، ادامه دهند.

مناسبت ۰۴: توافق ایران و عراق جهت مبادله اسرای بیمار و معلول (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

بـا گـذشت کمتر از سه ماه از پایان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و آغاز مـذاکرات صـلح دو طرف، ایران و عراق برای اولین بار به نشانه پیشـرفت مـذاکرات صـلحِ به بن بست رسـیده خود، ظاهراً بر سـر تبادل گروهی از اسـرای جنگی به توافق رسـیدند. وزیر امور خارجه عراق در این مـذاکرات به پیشـنهاد ایران مبنی بر آزادی اسـرای معلول و مجروح پاسخ مثبت داد واعلام کرد که کشورش آمـاده است تمـامی اسـرای مریض و مجروح را آزاد و به کشورشـان بازگردانـد. در نهـایت پس از اعلام اسـامی اسـرای مجروح و معلول دو طرف توسط کمیته بین الملل صلیب سرخ، مبادله این اسرا از روز اول آذر ۱۳۶۷ آغاز شد و ظرف سه هفته این کار صورت گرفت.

مناسبت ۰۵: آغاز پاکسازی آلودگی های جنگی خلیج فارس با همکاری کشورهای منطقه (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ، اجلاس فوق العاده شورای وزیران منطقه خلیـج فارس با حضور ایران، عربسـتان سـعودی، امارات عربی متحده، عراق و بحرین در روزهـای نهم تـا یازدهم آبان ۱۳۶۷ در کویت برگزار شـد. در این اجلاس، به بررسـی مسائل آلودگی آب های خلیج فارس و علل این آلودگی در زمان جنگ پرداخته شد. در ابتدا قرار بر این گردید تا به کمک کارشـناسان خارجی، خلیج فارس از این آلودگی ها پاك شود. اما به پیشـنهاد جمهوری اسـلامی ایران و با توجه به توان کارشناسی و عملیات اعضا برای پاکسازی منطقه دریایی خلیـج فارس با همکاری کشورهای منطقه بدون کمک کشورهای خارجی، توافق شد که این امر با همکاری چهار کشور ایران، کویت،بحرین و عراق صورت پذیرفت.

مناسبت ۰۶: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّه "شیخ محمدحسین کلباسی اصفهانی"(۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

عالم بزرگوار، آیت اللّٰه شیخ محمدحسین کلباسی اصفهانی در سال ۱۲۸۴ ش (۱۳۲۳ ق) در بیت علم و فضیلت در اصفهان به دنیا آمد.معظمٌ له پس از پشت سر گذاشتن مقدمات در اصفهان، در هفده سالگی راهی نجف شد و پس از فراگیری سطح، از درس خارج اساتیدی همچون آیات عظام: سید ابوالحسن اصفهانی، آقا ضیاءالدین عراقی، میرزا علی آقا شیرازی و شیخ محمد کاظم شیرازی و ... استفاده هایی شایان برد. آیت اللّٰه کلباسی پس از سالیانی، به اصفهان بازگشت و پس از مدتی بار دیگر ساکن نجف شد و در محضر آیات عظام: سیدعبدالهادی شیرازی، شیخ حسین حلی و سید جمال الدین گلپایگانی شاگردی نمود. این عالم بزرگ در حدود سال ۱۳۳۵ ش پس از اقامتی فراتر از سی سال در نجف، به حوزه علمیه قم آمد و به تدریس فقه و اصول پرداخت. آیت

اللّه کلباسی دارای تالیفات متعددی بود که برخی از آنها از این قرارند: فضایل اهل بیت، شرح باب حادی عَشَر و غرائب و قِصارُ الکَلِم. این عالم بزرگ سرانجام در هجدهم آبان ۱۳۷۶ ش برابر با نهم رجب ۱۴۱۸ ق در ۹۲ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در صحن مطهر حضرت معصومه مدفون شد.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: اعدام دکتر "حسین فاطمی" وزیر امور خارجه دولت دکتر مصدق (۱۳۳۳ ش)

شرح مناسبت:

دکتر سیدحسین فاطمی در سال ۱۲۹۶ ش در نایین به دنیا آمد. در سال ۱۳۱۵ به همراه برادرش وارد کارهای مطبوعاتی شد و تا سال ۱۳۲۴ در روزنامه باختر فعالیت نمود. وی سپس برای تحصیل در فن روزنامه نگاری عازم اروپا گردید و دربازگشت در سال ۱۳۲۸، روزنامه باختر امروز را تاسیس کرد. دکتر فاطمی پس از مدتی به همراه دکتر محمد مصدق رهبری جبهه ملی را بر عهده گرفت و توسط روزنامه خود، افکار و عقاید جبهه ملی را انتشار می داد. او پس از نخست وزیری دکتر مصدق، در ابتدا به معاونت سیاسی و پارلمانی دولت و نمایندگی مجلس شورای ملی رسید و سپس در مهر ۱۳۳۱ عهده دار وزارت امور خارجه گردید. از جمله کارهای اساسی او در وزارت امور خارجه، قطع رابطه سیاسی با انگلستان، بستن سفارت انگلیس در تهران و کنسولگری های آن دولت استعمارگر در شهرستان ها بود. دکتر فاطمی به عنوان وزیر امور خارجه دولت دکتر مصدق و مدیر روزنامه "باختر امروز" و از مخالفان سیاست های استعماری انگلستان، پس از کودتای امریکایی ۲۸ مرداد ۳۲ و برکناری دولت دکتر مصدق، تحت تعقیب مأموران رژیم شاه قرار گرفت. وی سرانجام پس از هفت ماه اختفا، در اسفند ۱۳۳۲ دستگیر و

در حالی که بر اثر ضربات وارد شده به او، توان تکان خوردن نداشت در دادگاه حاضر شد. دکتر فاطمی در نهایت به اعدام محکوم گردید و این حکم در ۱۹ آبان ۱۳۳۲ ش به مرحله اجرا درآمد. وی از همان سال های نخستین روزنامه نگاری، با رضا خان و خانواده پهلوی مبارزه می کرد و از آنان انتقاد می نمود. از این رو همیشه مغضوب دربار بود تا این که پس از کودتای ۲۸ مرداد، فرصت تصفیه به دست دربار افتاد و او را از سر راه برداشتند.

مناسبت ۰۲: اعلام فضای باز سیاسی توسط رژیم شاه (۱۳۵۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی حزب دموکرات آمریکا به رهبری جیمی کارتر، از آنجا که او تز حمایت از حقوق بشر را اعلام کرده بود، تصمیم گرفت تا این نمایش تبلیغاتی را به صورت عینی در کشورهای وابسته ای مثل ایران به آزمایش بگذارد. به این ترتیب با اعلام فضای باز سیاسی و حقوق بشر، صحنه سیاسی - اجتماعی و اقتصادی ایران، یکباره از سمت شاهنشاهی ناب که اصالت ملّیت ایرانی آن روز را نشان می داد به سوی کارتر گرایی خالص که نشانگر وابستگی صد در صد بود، چرخش یافت و بار دیگر ایران، قربانی شیوه های تبلیغاتی آمریکا و حل مشکلات داخلی سردمداران این کشور امپریالیستی گردید. کارتر نیز همچون کِنِدی رییس جمهور قبلی، به این نتیجه رسیده بود که ادامه سیاست سلطه جویانه آمریکا در کشورهایی که زیر فشار استبداد داخلی و سلطه اختناق آور آمریکا به نقطه انفجار رسیده است، امکان پذیر نیست و آمارها نشان می داد که عصیان این ملت ها چون آتش زیر خاکستر، با هر بهانه ای می تواند

شعله ور گردد. اعلان فضای باز سیاسی در حقیقت پاسخ مثبت محمدرضا پهلوی به کارتر بود که تحولاتی در وضع زندان ها و زندانیان سیاسی به وجود آورد. همچنین، تغییراتی ظاهری در این زمینه ها برای نمایش به نمایندگان صلیب سرخ جهانی و عفو بین المللی ایجاد گردید و بخشی از محدودیت ها و فشارها علیه پخش اعلامیه ها، نوارها و رساله های عملیه حضرت امام خمینی(ره) برداشته شد. سیاست فضای باز سیاسی، نه تنها رژیم شاه را به اهداف سیاسی خود نائل نکرده وتشنج و خشم ملت را نزدوده بود، بلکه مشکلات جدیدی نیز بر انبوه مشکلات حل نشده قبل افزود، تا این که زمینه ای حیاتی برای پیروزی نهضت اسلامی و سقوط رژیم پهلوی، در بهمن ۱۳۵۷ پدید آورد.

مناسبت ۰۳: به رسمیت شناخته شدن ملت فلسطین در سازمان ملل متحد (۱۳۵۴ش)

شرح مناسبت:

با قطعنامه مهمی که سازمان ملل متحد تصویب کرد، مردم فلسطین به عنوان یک ملت باید حقوق، اراضی و اموال خود را به دست آورند و سازمان آزادیبخش فلسطین با حقوق مساوی در هر کنفرانس صلح خاورمیانه شرکت کند. در این قطعنامه، صهیونیسم، یک نوع تبعیض نژادی قلمداد شده است. ایران به قطعنامه فلسطین رأی موافق داد و نماینده اسرائیل، قطعنامه سازمان ملل را پاره پاره کرد. نماینده آمریکا اخطار کرد که کنگره آمریکا از سازمان ملل انتقام خواهد گرفت و مجلس سنای امریکا خواستار تجدید نظر در روابط آمریکا و سازمان ملل شد.

مناسبت ۰۴: انعقاد قرارداد تسلیحاتی یک میلیارد دلاری میان عراق و فرانسه در جریان جنگ (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

دولت فرانسه از ابتدای شروع جنگ، حمایت وسیع و همه جانبه ای از عراق به عمل می آورد و در طول جنگ، این حمایت ابعاد وسیع تری یافت. در این میان، فرانسه از اعطای هر گونه کمک و وام برای خریدهای تسلیحاتی عراق فروگذار نمی کرد به طوری که طی سال های بعد، دولت فرانسه حدود پنج میلیارد دلار وام دیگر در اختیار بغداد گذاشت و به این ترتیب به بزرگترین شریک اروپایی عراق تبدیل شد. این اقدامات در حالی بود که پاریس همواره از پرداخت بدهی یک میلیارد دلاری خود به جمهوری اسلامی ایران طفره می رفت.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: ارتحال فقیه محقق و محدث شیعی "ملااحمد خوئینی قزوینی" (۱۲۶۸ش)

شرح مناسبت:

عالم بزرگوار ملااحمد بن مصطفی خوئینی قزوینی معروف به ملاآقا در حدود سال ۱۲۱۰ش (۱۲۴۷ق) در خوئین در استان زنجان به دنیا آمد. وی پس از تحصیل علوم اولیه راهی قزوین شد و پس از چندی برای ادامه تحصیل به اصفهان عزیمت

نمود. ملاآقا پس از آنکه از درس مشایخ اصفهان بهره برد، به قصد فراگیری مدارج بالاتر علوم، راهی عتبات عالیات گردید و سالیانی در آنجا اقامت گزید. ملااحمد خویینی پس از آن در قزوین رحل اقامت افکند. و به امر تدریس و فتوی اشتغال یافت. از این فقیه و محدث امامی آثاری برجای مانده که معراجُ الوصول الی علم الاصول در ۲ جلد، اللَّوامع در فقه در ۳ جلد و مِرآةُ المراد در علم رجال از آن جمله اند. این عالم بزرگوار سرانجام در بیستم آبان ۱۲۶۸ش برابر با هفدهم ربیع الاول ۱۳۰۷ ق در ۶۸ سالگی دار فانی را وداع گفت و به لقای معبود شتافت.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم مبارز آیت اللَّه "سیدمحمدبهبهانی" (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سیدمحمد بهبهانی، در سال ۱۲۵۰ش در بیت علم و تقوا و مجاهدت در تهران به دنیا آمد. پدرش، سیدعبداللَّه بهبهانی، یکی از دو زعیم روحانی انقلاب مشروطیت بود. وی پس از انجام تحصیلات مقدماتی و سطح به نجف اشرف عزیمت نمود و دوره عالی فقه و اصول را به پایان رساند و اجازه اجتهاد گرفت. سید محمد پس از بازگشت به ایران و اشتغال به تدریس در حوزه علمیه تهران، در کنار پدرش برای حکومت قانون و تشکیل مجلس، فعالیت زیادی نمود به طوری که در زمره آزادی خواهان تندرو قرار گرفت. پس از شهادت پدرش، سیدمحمد ریاست حوزه علمیه تهران را

عهده دار شد و از آن پس، سالیان طولانی این وظیفه را انجام داد. وی در دوره دوم از طرف مردم نماینده مجلس شورای ملی شد و جزء پنج نفر از علمای طراز اول مجلس دوم قرار گرفت ولی در دوره های بعد وارد مجلس نگردید. آیت اللّه محمد بهبهانی به تدریج در تهران به مقام مرجعیت رسید و نزدیک به چهل سال از اعاظم روحانیون و مجتهدین تهران به شمار می رفت. سید محمد بهبهانی در جریان همه پرسی اصول ششگانه شاه و انقلاب سفید، مخالفت خود را با این برنامه اعلام کرد و به مقابله با دربار پرداخت. وی در این راه متحمل سختی هایی گردید و مورد غضب دربار واقع شد. ایشان از علمای با نفوذ تهران بود که با دربار و رجال سیاسی روز مراوده داشت و در بسیاری از موارد، نقش رابط بین حکومت های وقت و علمای بزرگ مانند آیت اللّه بروجردی و دیگران را ایفا می کرد. آیت اللّه سیدمحمد بهبهانی سرانجام در بیستم آبان ۱۳۴۲ش در ۹۲ سالگی در تهران در گذشت و پس از تشییعی باشکوه، در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: اعتصاب کارکنان وزارت فرهنگ و هنر بر ضد رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه مبارز آیت اللّه "سیدابوالفضل خسروشاهی"(۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید ابوالفضل خسروشاهی در سال ۱۲۸۱ ش (۱۳۲۰ ق) در خاندانی عالم پرور و از پدری فقیه به دنیا آمد. وی پس از سال ها تحصیل در تبریز و نجف، به مقام عالی اجتهاد و فقاهت دست یافت و در دوران اختناق رضاخانی در تبریز و در کنار پدر به تبلیغ احکام و تعلیم و تربیت و ارشاد مردم پرداخت. آیت اللّه خسروشاهی در جریان حاکمیت دموکرات ها در آذربایجان در سال ۱۳۲۴ ش، علیه حاکمان وابسته به شوروی در تبریز مبارزه کرد به طوری که طرح ترور ایشان و برادر مجتهدش، سید احمد نیز ریخته شد. اما قبل از اجرای ترور، حکومت دمکرات ها متلاشی گردید و ایشان دوباره به وظایف دینی خود ادامه داد. آیت اللّه خسروشاهی در راه ابلاغ احکام الهی و نشر اندیشه های دینی، بارها از طرف عمّال حکومت پهلوی در تبریز مورد آزاد و اذیت قرار گرفت، اما همواره بر سر ایمان و اعتقادش استوار ماند تا این که در بیستم آبان ۱۳۶۵ش در هشتاد و چهار سالگی وفات یافت و در تبریز به خاک سپرده شد. از آیت اللّه خسروشاهی کتابی تحت عنوان نهج البیان به یادگار مانده است.

مناسبت ۰۵: تصویب کلیات برنامه سوم توسعه از سوی مجلس شورای اسلامی (۱۳۷۸ش)

شرح مناسبت:

کار بررسی لایحه برنامه سوم توسعه که در مجلس شورای اسلامی مطرح شده بود پس از بحث مخالفین و موافقین و توضیحات مُخبر کمیسیون اصل رسیدگی به لایحه مذکور و همچنین توضیحات رییس سازمان برنامه و بودجه نسبت به کلیات آن، به مورد رای گیری گذاشته شد و با اکثریت قاطع نمایندگان، در بیستم آبان ۱۳۷۸به تصویب رسید. موافقان لایحه برنامه

سوم توسعه، لحاظ شدن سیاست

های رهبری در تمام زمینه ها، اصـلاح ساختار اداری کشور، ادامه برنامه های حمایتی و رسیدگی به اقشار کم درآمد و آسیب پذیر جامعه، روان سازی قوانین بازرگانی برای جهش صادرات، حذف انحصارات در بخش خدمات و تولیدات و اصلاح نظام ارزی را از جمله نقاط قوت برنامه ذکر کردند. همچنین مخالفان لایحه برنامه سوم توسعه، افزایش قیمت فرآورده های انرژی و اثرات تورّمی آن در جـامعه، ابهام در مسأله خصوصـی سازی، مشـخص نبودن مکانیزم ایجاد اشـتغال، مشـخص نشـدن راهکار اصـلاح ساختـار اداری، عـدم توجه لازم به مشـکلات جوانان، تورم زا بودن و بی توجّهی به طرح های جدیـد و کاهش خرید مردم را از نقاط ضعف برنامه معرفی کردند.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: تولد (نیما یوشیج) پدر شعر نو ایران (۱۲۷۶ ش)

شرح مناسبت:

علی اسـفندیاری متخلص به نیما یوشـیج در دهکـده یوش در مازنـدران به دنیا آمـد. در ۱۲ سـالگی به همراه خـانواده به تهران رفت و پس از مدتی زبان فرانسه و عربی را فرا گرفت. او به تشویق اسـتادش نظام وفا سرودن شعر را آغاز کرد و بر اثر آشنایی با زبان و ادبیات فرانسه، راهی تازه در برابرش آشـکار شد. مطالعات و تحقیقات او در این زمینه به ثمر نشست و او سبکی تازه را در شعر در پیش گرفت. رویدادهای اجتماعی سال های ۱۳۰۰ و ۱۳۰۱ش، نیما را به کناره گیری از مردم و زندگی در میان جنگـل هـا دامـان طبیعت و هوای آزاد کشانـد و آنجا بود که منظومه افسانه را سـرود. این منظومه، به عنوان مهم ترین اثر نیما، حد فاصلی است بین دنیای شعر قدیم و دنیایی که نیما بعدها در شعر به وجود آورد؛ و می توان آن را

نقطه عطف و مقدمه و آغازی برای شعر فارسی معاصر دانست. در شعر نیما وزن و قافیه در همه جا به تناسب به کار گرفته شده است. شعر آزاد نیمایی، تفاوت های آشکاری با شعر سنّتی داشته، از لحاظ عاطفی، بیشتر جنبه اجتماعی و انسانی دارد. او از لحاظ زبان، هر کلمه ای را در شعر نو به کار می بُرد با این شرط که با کلمات مجاور، مهجور، بیگانه و ناسازگار نباشد. از نیما یوشیج به غیر از مجموعه اشعار، آثار دیگری نیز به چاپ رسیده که داستان ها، اشعار و قصه برای کودکان، یادداشت ها و نامه ها و آثار تحقیقی از آن جمله اند. اما مهم ترین اثر این شاعر نوپرداز ایرانی، افسانه نام دارد. نیما سرانجام در سال ۱۳۳۸ ش در ۶۴ سالگی در تهران درگذشت و در امامزاده عبداللّه تهران دفن شد. سی وچهار سال بعد در دی ماه ۱۳۷۲، با تلاش مردم نور و یوش، پیکر نیما از محل دفن به زادگاهش در یوش منتقل گردید.

مناسبت ۰۲: صدور فتوای جهاد از سوی علمای عراق بر ضد انگلیس در جریان جنگ جهانی اول(۱۲۹۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از گسترش جنگ جهانی اول در شرق اروپا و قلمرو امپراتوری عثمانی، انگلستان که در صدد تجزیه این امپراتوری بود، به دست اندازی در کشور عراق که جزو دولت عثمانی بود، پرداخت. مجتهدان بزرگ شیعه مقیم عراق، هر چند از سیاست های عثمانی نسبت به شیعیان ناخشنود بودند، در مقابل تجاوز بیگانه به پاخاستند. آخوند ملا محمدکاظم خراسانی که در حوادث لشکرکشی روسیه به ایران، حکومت وقت روسیه را تهدید به اعلام جهاد نموده بود، نقش مهمی در مبارزات شیعی بر ضد بیگانگان ایفا کرد. پس از وی بزرگانی نظیر شیخ

مهدی خالصی، سیدمهدی حیدری، سیدمصطفی کاشانی و شیخ محمدتقی شیرازی، رهبری مذهبی را بر عهده گرفتند و در این ایام که انگلستان تهاجم گسترده ای به عراق آغاز کرده بود، فتاوای کوبنده ای در لزوم جنگ و جهاد با کفّار صادر نمودند. هر چند در نهایت، این قیام ها منجر به پیروزی و دفع مهاجمان نگردید، اما جایگاه ممتاز مرجعیت شیعه را در بسیج مردم و مقابله با نفوذ بیگانگان نشان داد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "رضا روزبه" فیزیک دان و استاد معارف اسلامی (۱۳۵۲ ش)

شرح مناسبت:

استاد رضا روزبه در سال ۱۳۰۰ شمسی در زنجان به دنیا آمد و تحت تعلیمات عالیه پدر وعمو که هر دو عالم و زاهد بودند قرار گرفت. با پایان تحصیلات دبیرستانی به کار تعلیم و تربیت در دبستان پرداخت و استعداد عالی و روش کار بی نظیرش، او را در این امر بسیار موفق ساخت. استاد روزبه سپس وارد دانشگاه شد و پس از اخذ لیسانس در رشته فیزیک، این درس را ادامه داد تا به عنوان محقق این رشته شناخته شد. با وجود پیشنهادات مکرر برای احراز کرسی تدریس دانشگاه و نیز عضویت در مجامع تحقیقی غرب به همراه مزایای کلان مادی، وی پایه گذاری دبیرستان علوی تهران و تدریس در آن را ترجیح داد و تمام عمرش را صرف انسان سازی کرد. استاد روزبه در کنار تحقیقات گسترده در زمینه فیزیک، بر معارف اسلامی و فقه و اصول تسلط کافی داشت. وی مکاسب و رسائل (از دروس حوزوی) را به خوبی می دانست و با ادبیات عرب و زبان فرانسه کاملاً آشنا بود. او نمونه تهذیب و اخلاق اسلامی و پایه گذار اولین مسابقات قرائت قرآن به شمار می رود.

علاوه بر پاکی و صفا و زهد بی ریای او، وی دارای تالیفات متعددی بود و حتی در آخرین شب حیات خود، به تجدید نظر در این تالیفات اشتغال داشت که خداشناسی و عربی آسان و رسایل بسیاری در علوم و فقه از آن جمله اند. این استاد اخلاق سرانجام در بیست و یکم آبان ۱۳۵۲ ش در ۵۲ سالگی به بیماری سرطان درگذشت و در قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: تأسیس بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

با توجه به نیازهای گسترده پژوهشی در قلمرو فرهنگ و تمدن اسلامی، مرکز علمی - تحقیقاتی بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی در بیست و یکم آبان ۱۳۶۳ در مشهد مقدس آغاز به کار کرد. محور اصلی فعالیت های بنیاد بر طبق اساس نامه عبارت است از: توسعه فرهنگ اسلامی در جهت عمق بخشیدن به باورهای دینی و گسترش معارف شیعی؛ نشر علوم اسلامی و معارف حقّه جعفری در پرتو پژوهش های بنیادی؛ احیا و نشر ذخایر و نفایس علمی - اسلامی؛ ارتقای سطح علمی نیروهای پژوهشی در حوزه علوم اسلامی. در این بنیاد فعالیت های پژوهشی در گروه های قرآن، حدیث، فقه، کلام و فلسفه، تاریخ اسلام، تصحیح متون اسلامی، جغرافیای ممالک اسلامی، هیئت، نجوم، تراجم و انساب و ... صورت می گیرد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: اجتماع بزرگ مردم تهران درباره تعیین نوع حکومت در مقرّ محمدعلی شاه قاجار (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

در گیرودار نهضت مشروطه خواهی، در بیست و دوم آبان ۱۲۸۷ ش به دستور شیخ فضل اللّه نوری، اجتماع بزرگی در باغ شاه، مقر محمدعلی شاه قاجار، با شرکت روحانیون، رجال، معاریف، بازرگانان، اصناف و مالکین تشکیل شد و مذاکراتی پیرامون نوع حکومت در ایران آغاز گردید. شیخ فضل اللّه فریاد برآورد، مشروطه با شریعت سازگار نیست و تلگراف هایی را که از طرف بعضی از روحانیون شهرها و مردم در مخالفت با مشروطه غیر مشروعه رسیده بود قرائت کرد. سرانجام نامه ای به شاه نوشته و از شاه خواستند از مشروطه صرف نظر نماید.عده زیادی این نامه را امضا کردند که امضاء اول مربوط به شیخ فضل اللّه نوری بود. در پی این درخواست علما ومردم، محمدعلی شاه هم آن را تایید نمود.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه مبارز و نستوه آیت اللّه "شیخ عبداللّه مازندرانی" از رجال دوران مشروطه(۱۲۹۱ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ عبداللّه مازندرانی در حدود سال ۱۲۱۹ شمسی (۱۲۵۶ ق) در بار فروش مازندران به دنیا آمد و مقدمات را در زادگاهش فراگرفت. سپس به عراق مهاجرت کرد و در کربلا از محضر عالم بزرگ، شیخ زین العابدین مازندرانی استفاده کرد. وی از آن جا راهی نجف اشرف شد و نزد اساتید نامداری همچون شیخ مهدی کاشف الغطاء و ملامحمد فاضل ایروانی

و به ویژه میرزا حبیب اللّه رشتی به مـدارج والـای علمی دست یافت به طوری که در زمان حیات اساتیـدش، در زمره مـدرسان مطرح و برجسـته حوزه نجف به شـمار می رفت. شـیخ عبـداللّه مازندرانی پس از فوت میرزا حبیب اللّه رشتی به عنوان یکی از مراجع تقلید، مورد توجه شیعیان به ویژه اهالی گیلان و مازندران قرار گرفت و عده زیادی، از ایشان تقلید

می کردند. این عالم مجاهد در جریان نهضت مشروطه به همراه آخوندملامحمدکاظم خراسانی و میرزا خلیل، در حوزه نجف، به عنوان یکی از سه رهبر دینی و فکری این جنبش مردمی عمل می کرد و با صدور اعلامیه های متعدد و رهنمودهای سازنده، به هدایت مردم می پرداخت. از شیخ عبداللّه مازندرانی آثار متعددی بر جای مانده که رساله الوقف، شرح شرایع، کتاب التجاره و کتاب الرَّهن و ... از آن جمله اند. این فقیه سترگ سرانجام در روز بیست و دوم آبان ۱۲۹۱ش برابر با چهارم ذی حجّه ۱۳۳۰ق در هفتاد و دو سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در صحن شریف علوی در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: یورش ساواک به منزل "امام خمینی"(ره) در قم و ربودن هزاران جلد کتاب و اسناد ایشان (۱۳۴۶ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام خمینی(ره) قبل از تبعید به نجف، در منزلی در مقابل مدرسه حجتیه قم، محلی به عنوان کتابخانه و محل درس و بحث طلاب تاسیس کرده بودند که مورد مراجعه فراوان طلاب واقع گردید. ساواک که از فعالیت این مکان در جهت معرفی حضرت امام هراسناک شده بود، در چنین روزی در سال ۱۳۴۶، به آنجا و نیز بیت آن حضرت در قم یورش برد و کلیه کتاب ها و نشریات و جزوات موجود که بالغ بر ده هزار جلد بود، به همراه اوراق و اسناد تاریخی به یغما برد. از آن پس دَرِ کتابخانه بسته شد و رفت و آمد به آنجا، ممنوع اعلام گردید.

مناسبت ۰۴: رحلت عالم مجاهد آیت اللّه "سیدمرتضی پسندیده" برادر بزرگ حضرت امام خمینی)ره) (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمرتضی پسندیده، برادر بزرگ حضرت امام خمینی، در سال ۱۲۷۴ ش (۱۳۱۳ ق) در خمین به دنیا آمد. سید مرتضی پس از شهادت پدر، به همراه مادر و عمه خود، به سرپرستی حضرت امام مشغول بود و از ایشان نگهداری می کرد و حضرت امام مدتی از محضر برادر، دروس حوزوی را آموختند. سید مرتضی، علوم مقدمات و سطوح را نزد علمای اصفهان آموخت و سپس در درس خارج استادان زمان شرکت کرد. پس از آن به خمین مراجعت نمودو به تدریس فقه، اصول، کلام و منطق همت گماشت. آیت اللّه پسندیده در دوران سلطنت رضاخان بر اثر مخالفت با رژیم پهلوی و ایستادگی در برابر سرسپردگان حکومت جور، مدتی تبعید شد و زمانی نیز به دلیل مخالفت با طرح کشف حجاب محاکمه گردید. ایشان از محضر آیت اللّه شهید سیدحسن مدرس نیز فیض برده بود و در مبارزات ملی شدن نفت با آیت

اللّٰه کاشانی دیدار و مشارکت داشت. وی در جریان نهضت اسلامی ملت ایران، بر اثر حمایت از انقلاب و امام، بارها به دادگاه نظامی احضار شد و تحت محاکمه قرار گرفت. ایشان بارها حکم تبعید غیرقانونی خود را نقض می کرد و بدون ترس از دولت ستمشاهی به قم بازمی گشت. آیت اللّٰه پسندیده پس از پیروزی انقلاب اسلامی، علی رغم موقعیت ویژه ای که از مراتب علم و تجربه و مبارزات مستمر خویش داشت، همچون گذشته افتخار وکالت حضرت امام در امور شرعی مردم را بر هر عنوان و سمتی و هرگونه امتیازی ترجیح داد و در طول سال های پس از پیروزی انقلاب، با بزرگواری و بی هیچ ادعا و توقعی و بدون کمترین تغییری در مواضع و مشی و شیوه زندگی خویش، همان سیر و روش گذشته راتعقیب کرد.

حضرت امام نیز در تمام ادوار زندگی خویش، همواره با معلم و برادر بزرگ خود با تکریم و تجلیل و نهایت احترام و تواضع برخورد می نمودند و نسبت به ایشان اظهار خضوع می کردند. سرانجام این عالم ربانی و فقیه سترگ پس از ۱۰۱ سال مجاهده، در بیست و دوم آبان سال ۱۳۷۵ ش برابر با ۳۰ جمادی الثانی ۱۴۱۷ ق بدرود حیات گفت و در مسجد بالاسر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: تحریم کالاهای آمریکایی توسط جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

در پی تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در تهران توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام در سیزدهم آبان ۱۳۵۸، مقامات آمریکایی، ایران را به عکس العمل های شدید سیاسی، اقتصادی و نظامی از جانب خود تهدید نمودند. در این حال مسؤولان جمهوری اسلامی، در دومین روز اشغال سفارت آمریکا،

ابتـدا مسأله تحریم صادرات نفتی ایران به آمریکا را مطرح کردند و از پانزدهم آبان ۱۳۵۸، صدور نفت ایران به ایالات متحده قطع شـد. در ادامه، وزارت بازرگـانی، فروش کالاهـای آمریکـایی را ممنوع اعلام نمود و سـپس جـامعه داروسـازان ایران، از جـامعه پزشـکان خـواست از تجـویز داروهـای آمریکـایی خودداری نمایـد. از آن سو، کـارتر، رییس جمهور وقت آمریکـا نیز دسـتور قطع خریـد نفت از ایران را صـادر کرد. با افزایش تنش میان ایران و آمریکا و حل نشـدن مسأله گروگان ها، در بیسـت چهارم آبان ۱۳۵۸ دارایی های ایران در آمریکا مسدود و بلوکه شد تا اینکه روابط سیاسـی دو کشور در فروردین ۱۳۵۹ ش به صورت رسـمی قطع گردیـد. دولت آمریکـا از آن پس همه گونه تهدیـد، تحریم، تجاوز و دخالت در امور جمهوری اسـلامی ایران را سـرلوحه اعمـال زورگویـانه خـود قرار داد و قصـد داشـت تـا ایران را در جهـان منزوی سـازد. ایـن تلاش هـا هر چند جمهوری اسـلامی را در برهه هـایی تحت فشار قرار داد ولی در هر حال، ایران اسـلامی، سـرافرازانه در برابر آمریکا ایسـتاده و آرمان های ارزشی خود را دنبال می کند.

مناسبت ۰۶: درگذشت "مهرداد بهار" شاعر و سخنور معاصر (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

مهرداد بهار فرزند ملك الشعرا محمدتقی بهار در سال ۱۳۰۸ ش به دنیا آمد. از ۱۳۲۶ وارد عرصه سیاست شد و به حزب توده پیوست. در سال های بعد به عنوان یکی از دانشـجویان فعّال دانشـکده ادبیات دانشگاه تهران، مسؤول بخش تشکیلات سازمان دانشـجویان شـد. مهرداد بهار در سال ۱۳۳۰ به اتفـاق دوسـتانش، بر اعضـای شورای عالی دانشـگاه شوریـد که به اخراج او از دانشگاه انجامید. پس از اخراج از دانشگاه و مرگ پدرش، راهی

زندان گردید و پس از آزادی بار دیگر به فعالیت سیاسی پرداخت و ۲ بار دستگیر و زندانی شد. مهرداد بهار در سال ۱۳۳۸ به انگلستان رفت و در دانشگاه لندن، نخستین فدراسیون دانشجویان مبارز علیه پهلوی را بنیان نهاد و به رهبری آن رسید. در آن هنگام، حزب توده بر آن بود که چپ ها را از جبهه ملی جدا کند. بهار و برخی از اعضای رهبری کنفدراسیون، از دستور رهبری حزب توده سرباز زدند که باعث اخراج او از حزب توده شد. وی از سال ۱۳۴۴ به کلی دست از سیاست کشید و به ایران مراجعت کرد و به پژوهش فرهنگ ایران باستان پرداخت. مهرداد بهار سال ها در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران و چند دانشکده دیگر به تدریس پرداخت. اساطیر ایران، رستم و سهراب، سخنی چند درباره شاهنامه، ادبیات مانوی و تخت جمشید و ... از جمله آثار اوست. مهرداد بهار سرانجام در بیست و دوم آبان ۱۳۷۳ در ۶۵ سالگی درگذشت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: رحلت عالم ربانی، آیت اللّه "سید ابراهیم احمدی موسوی زنجانی" (۱۳۷۸ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدابراهیم احمدی موسوی زنجانی در سال ۱۳۰۳ش (۱۳۴۳ق) در یکی از روستاهای ابهر در استان زنجان به دنیا آمد و پس از طی دوران کودکی و نوجوانی، به تحصیل علوم دینی روی آورد. وی در ۱۸ سالگی به قم مهاجرت کرد و طی پنج سال برخی مقدمات و سطوح را فرا گرفت. آیت اللّه احمدی پس از آن به نجف اشرف کوچید و پس از فراگیری سطوح عالیه، در درس خارج حضرات آیات: میرزا باقر زنجانی، سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم، شیخ حسین حلی و سید عبدالاعلی سبزواری

حاضر شد. وی در طی این سال ها از آیات عظام: آقابزرگ تهرانی، شیخ محمدحسین کاشف الغطاء، شیخ عبدالکریم زنجانی، سید محمود شاهرودی، شیخ محمدکاظم شیرازی و شیخ عبدالحسین رشتی و اساتید خود، اجازات متعدد روایی، اجتهاد و حسبیه دریافت کرد و به مدارج والای علمی و اخلاقی دست یافت. آیت اللّٰه احمدی زنجانی همچنین سفرهای متعددی برای تبلیغ دین به کویت، اردن، سوریه، لبنان، عراق و ترکیه نمود. وی سراسر عمر خود را به تحصیل، تدریس، تالیف و تبلیغ دین گذراند و آثار فراوانی از خود به یادگار گذاشت که تاریخ زنجان، فقه الشیعهُ الامامیه، فضائل اهل بیت و آثار المعاصی از آن جمله اند. این عالم بزرگوار سرانجام در ۲۲ آبان ۱۳۷۸ش برابر با ۵ شعبان ۱۴۲۰ ق در ۷۵ سالگی بدرود حیات گفت و در یکی از روستاهای اطراف تاکستان، در جوار مزار پدرش به خاک سپرده شد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: انحلال مجلس شورای ملی در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۴ ش)

شرح مناسبت:

با شروع جنگ جهانی اول، دولت های استعمارگر روسیه و انگلستان می کوشیدند ایران را در جنگ بر ضد آلمان وارد کنند. از این رو ارتش خود را به سوی ایران حرکت دادند. روس در شمال و انگلیس در جنوب، نیروهای خود را پیاده کرد. پس از حرکت نیروهای روسیه به طرف تهران، شماری از نمایندگان مجلس به نشانه اعتراض به تجاوز قوای بیگانه به کشور و نادیده گرفتن استقلال و تمامیت ارضی ایران، به سمت قم حرکت کردند و عملاً مجلس سوم به پایان رسید. با این حال، به مدت چهار سال، مجلس تعطیل و مطبوعات توقیف شد. این عده، بعداً کمیته دفاع ملی را تأسیس کردند که آنان نیز کاری از

پیش نبردند. در این میان، احمد شاه نیز تصمیم به تغییر پایتخت گرفت و طی تلگرافی به دولتین روس و انگلیس اطلاع داد. خبر تصمیم گیری احمدشاه برای خروج از تهران، سفرای روس وانگلیس را به تکاپو واداشت تا شاه را از این تصمیم بازدارند. در نهایت احمدشاه را تهدید کردند که اگر از تهران خارج شود، پدرش را به جای وی به سلطنت خواهند نشاند. احمدشاه که اوضاع را چنین دید، به شرط انصراف روس ها از ورود به تهران، از رفتن به اصفهان خودداری کرد. در این زمان حاکمیت ایران نیز به علت بی لیاقتی سران کشور، شدیداً ضعیف شده بود.

مناسبت ۰۲: رحلت حکیم و دانشمند مسلمان"میرزا مهدی غروی اصفهانی" صاحب مکتب تفکیک (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

حکیم میرزا مهدی بن اسماعیل غروی اصفهانی در حدود سال ۱۲۶۴ ش (۱۳۰۳ ق) در اصفهان به دنیا آمد. وی پس از تحصیل در خدمت پدر، سیدمحمدباقر درچه ای، آخوند ملامحمد کاشانی و جهانگیرخان قشقایی، در دوازده سالگی به عتبات رفت و از محضر عالمان نامداری همچون حضرات آیات: سیداسماعیل صدر، آخوند خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی و میرزای نایینی استفاده برد تا به مقام رفیع اجتهاد دست یافت. حکیم غروی اصفهانی همچنین هم دوره ای عارفان و عالمانی همچون سیداحمد کربلایی، سیدعلی قاضی طباطبایی، شیخ محمد بهاری و سیدجمال الدین گلپایگانی بود و پس از سال ها مراقبت و سیر و سلوك به درجه والایی در اخلاق و عرفان رسید. وی با چند تن از علمای معاصر خود، اولین دوره درس میرزای نایینی را طی جلساتی طولانی مورد بحث و بررسی قرار دادند. در این نشست ها، کلیه مبانی شیخ انصاری مورد پژوهش قرار گرفت. وی پس از مدتی اعتکاف در مسجد

سهله و مکاشفه ای که به او دست داد، جزوه هایی را که در حین اشتغال به فلسفه و عرفان نوشته بود در رود کوفه انداخت و مکتبی جدید در معارف ربوبی مبتنی بر قرآن و احادیث پدید آورد که مکتب تفکیک نام گرفت و توسط چند تن از شاگردانش به کمال رسید. او در این مکتب معتقد بود که فلسفه اسلام را باید از متن قرآن و سنت معصوم استخراج کرد. حکیم غروی اصفهانی در سال ۱۳۰۵ ش به مشهد رفت و تا پایان عمر به مدت بیست سال به تدریس و تالیف همت گماشت. وی در طول نزدیک به سی سال، سه دوره به تدریس اصول پرداخت. نخست: مفصّل مطابق معمول بین فقها و اصولیین؛ دوم: بیان مبانی و افکار خود؛ سوم: بیان قواعد مهم اصولی که برای استدلال احکام فقهی به آن احتیاج می شود.

دانشمندانی همچون سیدصدرالدین صدر، میرزا هاشم قزوینی، محمدکاظم دامغانی، میرزامجتبی قزوینی، محمدتقی شریعتی، شیخ حسنعلی مروارید، حسنعلی راشد و ده ها عالم فرزانه دیگر از جمله شاگردان ایشان بودند. همچنین ابواب الهُدی، اعجاز قرآن و معارف قرآن از تألیفات اوست. میرزامهدی اصفهانی سرانجام در ۲۳ آبان ۱۳۲۵ ش برابر با نوزدهم ذی حجه ۱۳۶۵ ق در شصت و یک سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: برگزاری نخستین جشنواره سیما (۱۳۷۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: برگزاری نخستین جشنواره تئاتر بانوان (۱۳۷۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: آغاز به کار رسمی شرکت سهامی بیمه ایران (۱۳۱۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران از سوی مجلس خبرگان (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و برگزاری اولین انتخابات که منجر به تعیین نوع حکومت و تشکیل جمهوری اسلامی در ایران گردید، بحث راجع به تعیین قانون اساسی نظام در محافل مختلف گسترش یافت. در این مرحله با تیزبینی حضرت امام خمینی(ره)، پیش نویس قانون اساسی که پایه نظام جمهوری اسلامی ایران را بر آموزه ها و ارزش های حیات بخش اسلام به ویژه عدالت اجتماعی و جامعه توحیدی قرار داده، نگارش یافت و با تاکید آن حضرت، انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی در ۱۲ مرداد ۱۳۵۸ برگزار گردید. این مجلس در ۲۸ مرداد ۱۳۵۸ فعالیت خود را آغاز کرد تا این که پس از سه ماه

تلاش و کوشش فوق العاده و کار پُر مسئوولیت، تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران را به انجام رساند. این قانون اساسی، در نهایت در دوازده فصل و یکصد و هفتاد و پنج اصل توسط خبرگان قانون اساسی مورد تصویب قرار گرفت. این قانون سپس در یک همه پرسی در ۱۲ آذر ۱۳۵۸ به تأیید مردم مسلمان ایران رسید و بدین گونه، قانون اساسی تازه ای بر مبنای حقوق انسانی و اصول اسلامی تدوین و فصلی تازه در برابر قوانین اساسی کشورهای جهان گشوده شد. در سال ۱۳۶۸ بخش هایی از قانون اساسی پس از بازنگری در شورای بازنگری قانون اساسی و برگزاری همه پرسی، به اجرا درآمد.

مناسبت ۰۳: مسدود کردن دارایی های ایران در خارج از کشور توسط دولت ایالات متحده آمریکا (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

چند روز پس از تصرف سفارت آمریکا در تهران که به محلی برای جاسوسی تبدیل شده بود و به دنبال تصمیم دولت ایران برای خارج کردن ذخائر ارزی اش از بانک های آمریکایی، دولت ایالات متحده آمریکا در

واکنشی شدیـد بر ضـد این اقدام انقلابی دانشـجویان مسـلمان پیرو خط امام، ذخایر ارزی ایران را در همه بانک های خود در سراسـر جهان مسدود کرد. با بسته شدن حساب های بانکی ایران، فشارهای اقتصادی دولت آمریکا بر جمهوری اسلامی ایران، افزایش یـافت. چنـد روز قبـل از این اقـدام آمریکـا، ایران نیز صـادرات نفت خود را به آمریکـا به دلیل اقـدامات خصـمانه این کشور، متوقف کرده بود. مسؤولان دولت ایران، مبلغ سپرده ها را در حـدود ۱۲ میلیـارد دلار اعلام کرده و از آن زمان بارها با شکـایت به مجـامع بین المللی خواسـتار استرداد این مبلغ شـده انـد ولی مطبوعات آمریکا این مبلغ را پنـج میلیارد دلار گزارش داده انـد. بـا این حال، آمریکا همیشه و در طول سال های پس از پیروزی انقلاب اسـلامی، از باز پرداخت این ثروت ملی ایران به صاحب آن طفره می رود.

مناسبت ۰۴: رحلت فیلسوف شهیر "سیدمحمد حسین طباطبایی" صاحب تفسیر شریف "المیزان" (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

علامه سیدمحمدحسـین طباطبایی در سال ۱۲۸۱ ش برابر بـا ۱۳۲۱ قمری در تبریز متولـد گردیـد و در ۵ سـالگی مادر و در ۹ سـالگی پـدرش را از دست داد. در همـان زمـان علاوه بر فراگیری قرآن مجیـد و کتاب های متـداول روز و خوش نویسـی، به تحصیل مقدمات عربی روی آورد و در ۲۳ سالگی عازم نجف اشرف گردید. علامه، طی یازده سال اقامت در نجف از محضر عالمان نامداری همچون میرزای نایینی، سـیدابوالحسن اصـفهانی، محمدحسین غروی اصفهانی و میرزاعلی آقا قاضی طباطبایی اسـتفاده هـای فراوان برد و مـدارج علمی و کمالات اخلاقی را پیمود. وی پس از آن به مـدت ده سال در تبریز اقامت گزیـد و سپس در سال ۱۳۲۵ ش راهی شهر قم

شد. علامه از آن پس با درک نیاز حوزه به تفسیر وفلسفه، به تدریس این دو پرداخت و در این دو رشته مقام شامخی به دست آورد. علامه طباطبایی همزمان با تـدریس، از تالیف آثار گرانبها و سودمنـد غفلت نورزیـد و کتب متعـددی را به رشـته تحریر درآورد که اصول فلسفه و روش رئالیسم در ۵ جلد، بدایهُ الحکمه، نهایهُ الحکمه، وحی یا شعور مرموز، علی(ع) و فلسفه الهی و حاشیه بر اسـفار صدرالدین شـیرازی و ... از آن جمله اند. اما مهم ترین اثر علامه، تفسـیرالمیزان نام دارد، این کتاب شریف که اصل آن به زبان عربی و در بیست جلد تالیف گردیده بارها از سوی ناشـران داخلی و خارجی به زبان های عربی و فارسـی چـاپ و منتشـر شـده است. اسـتاد شهیدمرتضـی مطهری در مورد این تفسـیر می گویـد: "کتاب تفسـیر المیزان، یکی از بهترین تفاسـیری است که برای قرآن مجیـد نوشـته شـده است و می توان ادعا کرد بهترین تفسـیری است که در میان شـیعه و سـنی از صدر اسلام تا امروز نوشته شده است.

" علاوه بر تالیفات متعـددی که از علامه طباطبایی به یادگار مانـده است، شاگردان فاضـلی در حلقه درس ایشان مراتب کمال علمی را پیموده و منشـاء خـدمات فراوانی شـده انـد. حضـرات آیات و دانشـمندان فرهیخته ای از قبیل شـهید مرتضـی مطهری، شهید سـید محمدحسـینی بهشتی، امام موسـی صدر، ناصـر مکارم شـیرازی، شهید دکترمحمد مفتح، شهید علی قدوسی، یحیی انصـاری شـیرازی، شـهید سـیدمحمدعلی قاضـی طباطبایی، سـیدعبدالکریم موسوی اردبیلی، محمـدتقی مصـباح یزدی، ابراهیم امینی، حسین نوری همدانی، حسن حسن زاده آملی، عبداللّٰه جوادی آملی، سیدمهدی روحانی و ده ها عالم

فرزانه در طی سال ها حضور در محضر پرفیض استاد، خوشه چین خرمن معرفت علامه بوده اند. علامه سیدمحمدحسین طباطبایی سرانجام در صبح یکشنبه ۲۴ آبان ۱۳۶۰ ش برابر با هجدهم محرم ۱۴۰۲ ق پس از یک هفته بیماری، دارفانی را در هشتاد سالگی وداع نموده و به دیار باقی شتافت. مزارش در کنار حرم حضرت معصومه(س) زیارتگاه عاشقان و شیفتگانش می باشد. همزمان با یکصدمین سال تولد ایشان، همایش ملی میزان حکمت در دی ماه ۱۳۸۱ در محل سالن همایش های بین المللی صدا و سیما برگزار شد و شخصیت علمی این مفسر فرزانه، گرامی داشته شد.

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات نامنظم فتح ۳ در منطقه دهوک توسط سپاه پاسداران (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

عملیات چریکی ونامنظم فتح ۳ در منطقه زاخو و دهوک در عمق ۳۰۰ کیلومتری شمال عراق و با هدف انهدام مراکز اقتصادی و نظامی دشمن توسط نیروهای سپاهی و مبارزان کُرد عراقی انجام گرفت. در این عملیات که در دو مرحله صورت گرفت علاوه بر انهدام مقر لشکر ۳۸ عراق و انهدام مراکز دولتی، سوخت، جایگاه های بنزین و انهدام تعدادی تانک و خودرو نظامی، بیش از ۵۰۰ نفر از نیروهای دشمن کشته و زخمی شدند.

مناسبت ۰۶: رحلت فقیه بزرگوار و حکیم الهی، آیت اللّه "میرزاحسین هبهاللهی مراغی" (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا حسین هِبَهُ‌اللهی مراغی در سال ۱۲۸۶ شمسی (۱۳۲۵ق) در مراغه در آذربایجان شرقی به دنیا آمد و پس از سپری ساختن طفولیت، در محضر والد دانشمندش به تحصیل مقدمات علوم دینی پرداخت. وی علاوه بر فراگیری سطوح متوسطه و عالی، برخی کتاب های ریاضیات و نجوم را از محضر آیت اللّه میرزا حسین آقا مجتهد مراغی آموخت و چون علاقه شدید نسبت به تحصیل معارف در خود احساس می نمود، تمام متون سطح را با دقت بسیار به پایان برد. آیت اللّه هبهاللهی مراغی سپس در سال ۱۳۱۰ ش برای تکمیل تحصیلات عالیه فقه و اصول، عازم حوزه علمیه قم گشت و در دروس خارج آیات عظام: شیخ عبدالکریم حائری یزدی و سید محمد حجت کوه کمره ای حاضر شد تا این که با جدیت و پشتکار بسیار و همت عالی، به مرتبه والای اجتهاد دست یافت. ایشان در آن ایام به تشویق شهید آیت اللّه سید محمدعلی قاضی طباطبایی در بحث فلسفه و حکمت امام خمینی(ره) نیز حاضر شد و مباحث مهمی از حکمت الهی را از آن حکیم ربانی فرا گرفت. آیت

اللّه مراغی در این مدت با بزرگانی همچون: شهیدان محمد صدوقی، سید اسداللّه مدنی و سیدمحمدعلی قاضی طباطبایی (هر سه شهید محراب) مباحثه می کرد. ایشان پس از اقامت هشت ساله در قم و به دنبال ارتحال والد معظمش، در ۳۳ سالگی به مراغه بازگشت و بیش از چهل سال از عمر خود را به امر تبلیغ و ارشاد مردم، احیای شعائر الهی، تدریس و تربیت طلاب علوم اسلامی و تالیف کتب سودمند همت گماشت. آیت اللّه هبه اللهی مراغی در تدریس و اداره امور علمی مدرسه محل تدریس، جدیت و نشاط خاصی داشت و مقاطع مختلف را در طول روز، تدریس می کرد.

وی علاوه بر علوم رسمی، در شعر و ادب نیز دارای ذوق و قریحه خاصی بود و در اشعارش، به هِبَتی تَخَلّص می کرد. ایشان به دقت نظر، حافظه سرشار، همت والا، عفت نفس و مناعت طبع نیز معروف بود. از ایشان آثار متعددی بر جای مانده که تفسیر سوره حمد به زبان عربی، تلخیص مثنوی معنوی، دیوان اشعار و تقریرات درس آیت اللّه حجت از آن جمله اند. این عالم جلیل سرانجام پس از یک دوره بیماری شانزده ساله و خانه نشینی، در ۲۴ آبان ۱۳۷۶ ش برابر با ۱۴ رجب ۱۴۱۸ ق در ۹۰ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و پس از تشییعی با شکوه، در مراغه به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز کتاب و کتابخوانی

شرح مناسبت:

کتاب محصول تجربه های بشری و خلاقیت های ذهنی و آموخته های دراز مدت انسان است. سهم کتاب در انتقال دانش ها، گاهی به مراتب بیشتر و فراتر از دیگر ابزار آموزشی است. پدید آوردن آثار

علمی و فرهنگ مکتوب از توصیه های مهم اولیای دین است و با کمک به گسترش دانش، به عنوان یک میراث فرهنگی برای نسل های آینده، ماندگار می شود. وقتی کتاب، حاصل اندیشه ها و تجربه های اهل اندیشه و معرفت باشد، کتابخانه نیز کانون همایش صاحب نظران وموزه پرطراوت و شاداب دانشمندان و صاحبان معارف خواهد بود. یکی از مشکلات و کاستی های جامعه ما، گریز از کتاب و پایین بودن سطح فرهنگ مطالعه است. از آن سو، دامنه علوم و موضوعات و کتاب ها گسترش یافته است و باید فرصت و نیروی کتاب خوانان، به خواندن بهترین ها و لازم ترین ها اختصاص دهند. از این رو، با نام گذاری امروز به نام روز کتاب و کتابخوانی، اهمیت این موضوع بیشتر از قبل مطرح می گردد تا به عنوان یک فرهنگ در جامعه نهادینه شود.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز کتاب و کتابخوانی

متن:

امام علی علیه السلام: الکُتبُ بَساتینُ العُلَماءِ

ترجمه:

کتاب ها بوستان های دانشمندان اند

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۹۹۱.

زیر عنوان:

روز کتاب و کتابخوانی

متن:

امام علی علیه السلام: نِعمَ المُحَدِّثُ الکِتابُ

ترجمه:

چه سخن گوی خوبی است کتاب!

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۹۹۱.

زیر عنوان:

روز کتاب و کتابخوانی

متن:

امام علی علیه السلام: مَن تَسَلّی بِالکُتبُ لَم تَفُتهُ سَلوَهٌ

ترجمه:

کسی که با کتاب آرامش یابد، هیچ آرامشی را از دست نداده است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۸۱۲۶.

زیر عنوان:

روز کتاب و کتابخوانی

متن:

امام صادق علیه السلام: یأتی عَلَی النّاسِ زَمانُ هَرجٍ لا یأنِسونَ فِیهِ إلّا بِکُتُبِهِم

ترجمه:

روزگار پر آشوبی فرا می رسد که در آن روز مردم جز با کتاب های خود انس نمی گیرند

آدرس:

الکافی، ج ۱، ص ۵۲.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: درگذشت "ستارخان" مبارز آزادی خواهِ نهضت مشروطه، معروف به "سردارملی" (۱۲۹۳ش)

شرح مناسبت:

ستارخان معروف به سردار ملی در حدود سال

۱۲۴۵ش در قره بـاغ آذربایجـان به دنیـا آمـد. سـتارخان در ابتـدا به صورت جوانی عیارمنش زنـدگی می کرد اما پس از آغاز نهضت مشـروطه، در صف مجاهـدان قرار گرفت و رشـادت هـای فراوانی از خود نشـان داد. قتـل برادر و ظلم و سـتم مـاموران حکومتی به او و خـانواده اش از یـک سو و بستر اجتمـاعی، سیاسـی و اقتصـادی تبریزِ آن دوران از سوی دیگر سـبب شـد تا با آشـکار شدن فعالیت های مشـروطه خواهی، روحیه سـرکش و معترض سـتارخان به مشروطه خواهی تمایل پیدا کند. پس از به توپ بستن مجلس توسط محمدعلی شاه قاجار، مجاهدان تبریز با این عمل به شدت مخالفت کرده و در برابر دولت مرکزی قد علم کردند. در این میان، داسـتان های بسـیاری از رشادت ها و مجاهدت های سـتارخان در این دوران ذکر کرده اند. سرانجام قوای دولتی، تبریز را به محاصـره درآورده و نبرد سختی روی داد. مرحله دوم درگیری، نبرد مشروطه خواهان و نیروهای روس بود که به کمک قوای دولتی آمـده بودنـد. در نهایت، پس از ماه ها محاصـره، نیروهای مهاجم، تبریز را تسـخیر کرده و از آن پس، مشـروطه طلبان راهی تهران شده و آن جا را فتح کردند. با ورود سـتارخان و مجاهدان تبریزی به تهران و اسـتقرار دوباره مشـروطه، مخالفـان سـردار ملی سـعی می کردنـد به هر نحو ممکن او را از گردونه خارج سازنـد. از این رو، قصـد خلع سـلاح مجاهـدان را داشـتند که تبعیض دولت در خلع سـلاح بختیـاری هـا، بـاعث شـد که این امر صورت نگیرد. در این میـان، تلاش ستارخان برای جلوگیری از وقوع تشنج بی نتیجه ماند

و سرانجام نیروهای دولتی، مجاهدان را در پارک اتابک محاصره کردند.

جنگی ناخواسته درگرفت که کوشش سران مجاهدان برای ختم آن ناکام ماند و شمار بسیاری از مجاهدان در جریان آن به خاک و خون کشیده شدند. بالاخره سردار هم تن به مقابله داد و هدف گلوله قرار گرفت و از ناحیه پا به شدت مجروح شد. پس از این درگیری، ستارخان مدت ها خانه نشین شد و دولت مشروطه حتی با درخواست وی برای بازگشت به تبریز مخالفت کرد. سردار ملی سرانجام پس از دوره طولانی بیماری در بیست و پنجم آبان ۱۲۹۳ ش در چهل و هشت سالگی چشم از جهان فرو بست و در جوار حرم حضرت عبدالعظیم در ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: ترور نافرجام "حسین علاء" نخست وزیر پهلوی به دست فدائیان اسلام (۱۳۳۴ ش)

شرح مناسبت:

در سال ۱۳۳۴، حسین علاء نخست وزیر وقت پهلوی، تصمیم گرفت تا ایران را به پیمان استعماری سنتو ملحق سازد. این عمل بامخالفت فدائیان اسلام مواجه گردید و آنان نیز ترور علاء را پی ریزی می کنند. در ۲۵ آبان به مناسبت درگذشت سیدمصطفی کاشانی، فرزند آیت اللّه سیدابوالقاسم کاشانی رهبر مذهبی ملی شدن صنعت نفت، مراسمی در مسجد شاه تهران برگزار گردید و در ساعت چهار بعداز ظهر، حسین علاء نخست وزیر پهلوی وارد مسجد گردید. در شبستان مسجد، به طرف او شلیک شد ولی گلوله در لوله گیر کرد و خارج نشد. در نتیجه، ضارب با اسلحه به شدت به سر علاء کوبید که این عمل، خونریزی مختصری در سر او ایجاد کرد. پس از دستگیری ضارب، معلوم شد که وی عضو جمعیت فدائیان اسلام می باشد و مظفرعلی ذوالقدر نام دارد. او به دستور سیدمجتبی

نواب صفوی رهبر فدائیان اسلام به ترور نخست وزیر مبادرت کرده بود. با این حال، علاء زنده ماند و دو روز بعد جهت شرکت در افتتاحیه پیمان، راهی بغداد شد. این ترور باعث شد که رژیم به فکر دستگیری اعضای این جمعیت افتاده و پس از محاکمه اعدام نماید. با اعدام سران فدائیان اسلام در ۲۷ دی ۱۳۳۴، پرونده ده سال فعالیت سیاسی واجتماعی این جنبش دینی نیز بسته شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت شاعر و غزل سرای نامی ایران "محمدحسین رهی معیری" (۱۳۴۷ش)

شرح مناسبت:

محمدحسین بیوک رهی معیری در سال ۱۲۸۸ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات وارد خدمات دولتی شد و مشاغل متعددی یافت. او از اعضای مؤثر و فعال انجمن ادبی حکیم نظامی، انجمن ادبی فرهنگستان و انجمن موسیقی ایران بود. او در ساخت تصنیفات خود از هنر شاعری و موسیقی بهره برده و آثار پرارزشی را در این زمینه پدید آورده است. در مجموع، رهی، در شعر، طبعی توانا و ذوقی لطیف و پرورده داشت و از این طریق، ترانه سرایی را در ایران اعتلای بسیار بخشید. رهی معیری یکی از مشهورترین غزل سرایان معاصر است که از شیوه سنتی شعر پیروی می کرد و از جهات مختلف، تحت تاثیر شاعرانی همچون سعدی، حافظ، مولوی و صائب تبریزی بود. رهی در قطعات و مثنوی هایش، ابتکار و بدعت گذاری را در آفرینش مضمون، آشکار می سازد و شاید از این حیث، ارزش آنها از غزل هایش بیشتر باشد. همچنین تشبیهات نو و تعبیرات تازه در اشعار رهی فراوان است. گرایش طبع رهی، بیشتر به شعر عاشقانه است. در عین حال، وصف مظاهر جهان، شعر او را تسخیر کرده است. اُنس

رهی با گل و انعکاس آن در اشعارش نشان از طبع زیباپسند او دارد. همچنین تنوع و رنگارنگی شعر او حاکی از ذوق لطیف و آفریننده اوست. مجموعه غزل های او به نام سایه عمر و تصنیفاتش با نام آزاده، منتشر شده است. رهی معیری سرانجام در بیست و پنجم آبان ۱۳۴۷ش در پنجاه و نه سالگی در گذشت و در مقبره ظهیرالاسلام در تهران به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: شهادت مدافعان سوسنگرد در نبرد با دشمن متجاوز بعثی (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

عملیات دفاعی رزمندگان اسلام در برابر نیروهای متجاوز عراقی در حراست از شهر سوسنگرد، تنها به مدد دویست نفر از پاسداران، بسیجیان و شماری از اهالی شهر، با سلاح های سبک صورت گرفت. در این عملیات، رزمندگان دلیر ایرانی، به فرماندهی شهید دکتر مصطفی چمران، سرسختانه و شجاعانه در برابر هجوم تانک های دشمن و در زیر گلوله باران توپخانه آنان مقاومت کردند، تا این که شهر را از محاصره بعثی ها خارج نمودند. این موفقیت بزرگ و تاریخی در حالی به دست آمد که مدافعان مسلمان شهر سوسنگرد، بسیاری از یاران خود را از دست داده و سه روز متوالی بدون آب و غذا و مهمّات جنگی، مانده بودند.

مناسبت ۰۵: عملیات نامنظم ظفر ۳، در منطقه دربندیخان توسط سپاه (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: رحلت فیلسوف شهیر و نویسنده توانا، علامه "محمدتقی جعفری" (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

علامه محمدتقی جعفری در سال ۱۳۰۴ ش (۱۳۴۴ق) در تبریز به دنیا آمد و پس از گذراندن دوران ابتدایی، برای ادامه تحصیل راهی تهران گردید. ایشان سپس به نجف رفت و در مدت هفده سال اقامت در حوزه علمیه نجف اشرف از محضر فقیهان، فیلسوفان و استادان نامداری همچون سیدابوالقاسم خویی، سیدمحسن حکیم، سیدعبدالهادی شیرازی، سیدمحمدهادی میلانی، سیدمحمود شاهرودی و سیدجمال گلپایگانی کسب فیض کرد. علامه جعفری پس از مدتی به مقامات عالی علمی و معنوی نائل شد و از آن پس به تدریس علوم دینی و تألیف کتب پرداخت. ایشان در سال ۱۳۳۷ ش به ایران بازگشت و ضمن تدریس و تحقیق در حوزه های علمیه مشهد و تهران، با دانشگاهیان ارتباط برقرار کرد و در دانشگاه ها به ایراد سخنرانی و تبیین معارف اسلامی پرداخت. علامه جعفری ضمن شرکت در کنگره ها، همایش ها و کنفرانس های متعدد بین المللی، با بسیاری از شخصیت های برجسته علمی جهان مکاتبه، مصاحبه و ارتباط علمی داشت. از ویژگی های مهم استاد جعفری اتصال میان حوزه و دانشگاه و علوم جدید و قدیم بود. وی از ضرورت های زمان و نیازهای فکری و فرهنگی دنیای معاصر به خوبی آگاهی داشت و با توجه به همین نیاز، آثاری از خود به جای گذاشت که بسیار ارزشمند و گران بهاست. علامه جعفری با اشراف به فقه، فلسفه، هنر و زیبایی شناسی در اسلام و نیم قرن فعالیت علمی و پژوهشی، بیش از یکصد جلد کتاب و رساله

تحریر نمود که شرح و تفسیر نهج البلاغه در ۲۷ جلد، کشف الابیات مثنوی

معنوی در ۴ جلد و تفسیر و نقد و تحلیل مثنوی در ۱۵ جلد و ... از جمله آثار این علامه بزرگوار است.

استاد محمدتقی جعفری، همچنین هفتاد جلسه بحث و گفتگو با شخصیت های متفکر بین المللی همچون برنارد آرتور، برتراند راسل، پروفسور عبدالسلام، روژه گارودی و پروفسور رُزنتال داشته است. ایشان با التفات و علاقه ویژه اش نسبت به هنر و ادبیات، بیش از یکصد هزار بیت شعر فارسی و عربی و نیز بخش هایی از ادبیات غرب را در سینه محفوظ داشت. سخنرانی ها، مقالات و کتاب های متعدد این محقق فرزانه در زمینه زیبایی و هنر، هنوز یکی از مهم ترین منابع درباره هنر از دیدگاه فلسفه و حکمت اسلامی است. علامه محمدتقی جعفری سرانجام در ۲۵ آبان ۱۳۷۷ ش برابر با شب مبعث سال ۱۴۱۹ ق در یکی از بیمارستان های لندن دار فانی را وداع گفت و بنا به وصیت معظم له، در مشهد مقدس به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: رحلت استاد محقق حجت الاسلام دکتر "محمد هادی امینی نجفی" (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

استاد دکتر محمدهادی امینی نجفی فرزند عالم سترگ، علامه عبدالحسین امینی نجفی صاحب کتاب عظیم الغدیر، در سال ۱۳۱۴ ش (۱۳۵۵ق) در شهر نجف اشرف، در بیت علم و تقوا و فضیلت به دنیا آمد. وی پس از تربیت در مکتب علمی و تحقیقی پدر بزرگوارش و فراگیری ادبیات و سطوح، به تالیف و تحقیق و پژوهش روی آورد و ده ها اثر مفید را به سامان رسانید. استاد امینی همزمان با تحصیل علوم دینی، به اخذ درجه دکترا از دانشگاه الازهر مصر در رشته ادبیات عرب نائل آمد و سپس به تدریس همت گماشت. ایشان در حدود سال ۱۳۵۰

ش در اثر فشـار رژیم بعث حـاکم بر عراق، مجبور به خروج از این کشور و سـکونت در تهران گردیـد و تـا پایـان عمر در این شهر اقامت گزید. اسـتاد امینی همچنین در مسیر انقلاب اسلامی، فرزندش را نیز تقدیم اسلام نمود. تالیفات این محقق بزرگوار در حـدود بیست اثر می باشـند که الشـریف الرضِـی، مُعجَم رجـالِ الفِکر و الأَـدَبِ فی النجف در ۳ جلـد، اعلام نهج البلاغه و عترت در قرآن، از آن جمله اند. سـرانجام این پژوهشگر فرزانه، پس از ۶۵ سال زندگی، در ۲۵ آبان ۱۳۷۹ ش برابر با هجدهم شعبان ۱۴۲۱ ق چشم از جهان فرو بست و در بقعه العلمای باغ بهشت قم به خاک سپرده شد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: درگذشت استاد "ابراهیم پورداود" محقق و ایران شناس برجسته (۱۳۴۷ش)

شرح مناسبت:

استاد ابراهیم پورداود در سال ۱۲۶۴ ش در شهرستان رشت به دنیا آمـد. وی پس از آموختن دروس ابتـدایی به تهران رفت و پس از فراگیری حکمـت و طـب قـدیم، برای ادامـه تحصـیل عـازم بیروت و سـپس فرانسه شـد. اسـتاد پـور داود پس از اقـامت کوتـاهی که در ایران داشت، در آلمـان مطالعـات عمیق خود را دربـاره آیین، زبـان و فرهنگ ایران باسـتان آغاز کرد و کتاب اَوِسـتا را محور اصلی پژوهش خود قرار داد. وی همچنین برای تکمیل مطالعات و پژوهش های ایران شناسی خود به هندوستان رفت و به تدریس در دانشگاه پرداخت. این محقق برجسته در سال ۱۳۱۵ جهت تدریس در دانشکده ادبیات و حقوق دانشگاه تهران دعوت شـد. از آن پس در ایران مانـدگار گردید. وی در سال ۱۳۱۷ به عضویت پیوسـته فرهنگستان جهانی هنر و دانش درآمد و در سال ۱۳۴۶ به پاس خدمات انسان دوستانه اش،

از دربـار واتیکان نشان علمی دریافت کرد. وی در نهایت پس از ۲۷ سال تدریس مداوم، در سال ۱۳۴۲، با عنوان استاد ممتاز از دانشـگاه بازنشسـته شد. استاد پور داود سرانجام در سال ۱۳۴۷ در هشـتاد و سه سالگی در گذشت. پورداود یکی از شایسـته ترین و ارجمنـدترین فرزنـدان ایران زمین و نمونه کامل یک اسـتاد در سـطح جهانی بود که در شـیرازه بندی کارنامه باسـتانی ایران رنج فراوان برد و آثاری عرضه کرد که فرهنگ ایران باستان، آناهیتا و هرمزنامه از آن جمله اند.

مناسبت ۰۲: خروج اتباع آمریکا، شوروی و انگلستان از ایران در جریان انقلاب اسلامی (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: برقراری روابط دیپلماتیک بین ایران و لیبی (۱۳۵۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عملیات سوسنگرد ۲ در سوسنگرد به طور مشترک بین سپاه و ارتش (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: اعلام موجودیت مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

هـدف تشـکیل مجلس اعلـای انقلـاب اسـلامی عراق، نجـات مردم این کشور از اختناق و اسـتبداد رژیم بعثی عراق و تأسـیس حکومتی بر اساس رأی و مشارکت همه مردم اعلام شده است. مجاهدان عراقی وابسـته به مجلس اعلا در زمان جنگ همراه با نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران ضرباتی بر رژیم دیکتاتوری بعث وارد کردند و این مجلس پس از جنگ نیز بزرگترین گروه اسـلامی مخـالف رژیم بغـداد در عرصه هـای سیاسـی، فرهنگی و نظامی بوده است. راهبرد اصـلی مجلس اعلای انقلاب اسـلامی عراق، اسـتفاده از نیروی مردم مسلمان و بدنه ارتش این کشور برای قیام نهایی بر ضد نظام فاسد و استبدادی حاکم بر عراق بـود. ایـن مجلس پس از فروپاشـی رژیم صـدام در فروردین ۱۳۸۲، فعـالیت هـای خود را در داخـل کشور عراق متمرکز نمود. و علی رغم شهادت آیت اللّه سیدمحمد باقر حکیم، رهبر این مجلس، اهداف اسلامی خود را دنبال می کند.

مناسبت ۰۶: شهادت سرلشگر پاسدار "مهدی زین الدّین" فرمانده لشکر ۱۷ علی بن ابی طالب(ع) (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

سردار رشـید اسـلام، شـهید مهدی زین الدین در سال ۱۳۳۸ ش در خرم آبـاد لرسـتان و در یک خانواده مـذهبی به دنیا آمـد. دوران تحصـیلات متوسـطه را که مصادف با تبعیـد شـهید آیت اللّه سـیداسداللّه مـدنی به خرم آباد بود در جوار پرفیض ایشان پشت سر گـذاشت. علاقه متقابل آیت اللّه مدنی به مهدی زین الدین موجب شد که او بیشتر اوقات را در کنار آن عالم فرزانه

سپری کند. مهدی در سال ۱۳۵۶ رتبه چهارم شرکت کنندگان کنکور سراسری از دانشگاه شیراز را اخذ نمود. خانواده شهید زین الدین در اوایل انقلاب اسلامی به شهرستان قم مهاجرت کردند. شهید زین الدین پس از انقلاب اسلامی فعالیت های

خود را از جهاد سازندگی شروع کرد و سپس به عضویت رسمی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمد. وی در آزادسازی کردستان از سیطره ضدانقلاب، فعالیت های فراوانی به عمل آورد و پس از شروع جنگ تحمیلی مسؤولیت های مختلفی به عهده گرفته و تا زمان شهادتش، در عملیات های متعددی شرکت نمود، تا اینکه به سبب لیاقت توصیف ناپذیرش مفتخر به فرماندهی لشکر ۱۷ علی بن ابیطالب(ع) قم گردید. سرانجام سردار مهدی زین الدین به همراه برادرش مجید، در یکی از مناطق کردستان از سوی ضدانقلاب شربت شهادت نوشیدند و پس از تشییعی با شکوه در گلزار شهدای قم در کنار هم به خاک سپرده شدند.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: رحلت عالم مجاهد و فقیه جلیل آیت اللّه "شیخ مرتضی آشتیانی" (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ مرتضی آشتیانی متخلص به شعله، فرزند میرزا محمدحسن مجتهد آشتیانی در سال ۱۲۴۳ش (۱۲۸۱ق) در بیت رفیع مرجعیت و اجتهاد، در تهران به دنیا آمد. وی پس از فراگرفتن مقدمات و سطوح، و نیز پس از استفاده از محضر والد بزرگوارش، راهی نجف اشرف شد و از درس خارج استادانی همچون میرزا حبیب اللّه رشتی و آخوند ملامحمد کاظم خراسانی بهره مند گردید تا به مدارج عالیه اجتهاد و فقاهت رسید. آیت اللّه مرتضی آشتیانی سپس به ایران مراجعت نمود و در تهران به تدریس و اقامه جماعت مشغول شد. او در نهضت تحریم تنباکو، در کنار پدرش برای پیشبرد اهداف نهضت فعالیت کرد و بعد از پدرش، در تهران مرجعیت روحانی یافت. آیت اللّه مرتضی آشتیانی در جریان انقلاب مشروطه نیز یکی از رهبران روحانی در تهران بود که به همین خاطر، عین الدوله، از رجال قاجار، او را از تولیت مدرسه مروی بر

کنـار نمود. ایشـان همراه بـا سـایر علمـای تهران برای پیشبرد امر مشـروطه به حرم حضـرت عبـدالعظیم مهاجرت کرد و تحصـن گزیـد. وی تـا آخر کار، مشـروطه خواه باقی مانـد ولی پس از فتـح تهران توسط مشـروطه طلبان و قبل از کودتای رضاخان در ۱۲۹۹ش، به مشـهد کوچیـد و وظـایف دینی خـود را دنبـال کرد. آیت اللّٰه آشتیـانی در جریـان کشف حجـاب، به همراه دیگر بزرگـان شـهر نـامه اعتراض خود را به رضاخـان پهلوی فرسـتادکه متعـاقب آن، دسـتگیری علمـای مشـهد و قیام خونین مسـجد گوهرشـاد شـکل گرفت. ایشـان در کنـار امور سیاسـی و اجتمـاعی، به لحـاظ اخلاـص به اهـل بیت، زبانزد خاص و عام بود به طوری که تمـام موالیـد و وفیات اهل بیت را برپا نموده و با وجود کهولت سن از مردم پـذیرایی و گاه خود مـدیحه خوانی می نمود.

ایشـان دارای مکاشـفات و رؤیاهای صادقه نیز بوده است. آیت اللّٰه مرتضـی آشتیانی سـرانجام در ۲۷ آبان ۱۳۲۵ش برابر با ۲۳ ذی حجه ۱۳۶۵ق در ۸۲ سـالگی دارفـانی را وداع گفت و در حرم امـام رضـا(ع) به خاک سپرده شـد. میرزا محمود آشتیانی، حکیم و فقیه معاصر و اسماعیل آشتیانی، نقاش بزرگ، از فرزندان اویند.

مناسبت ۰۲: درگذشت شاعر معاصر "عباس فرات یزدی" (۱۳۴۷ ش)

شرح مناسبت:

استاد عباس فرات یزدی در سال ۱۲۷۳ ش در یزد به دنیا آمـد و تحصـیلات ابتـدایی را در زادگاه خود فراگرفت. سـپس برای آموختن فقه و اصول به اصـفهان، خراسـان و تهران رفت و تحصـیلات خود را در مـدرسه دارالفنون به پایان برد. فرات در سال ۱۲۹۸ ش که انجمن ادبی ایران تاسیس شد، سـمت منشـی انجمن را داشت. سـپس در انجمن ادبی فرهنگستان عضو گردید و چندی به

تدریس مشغول شد. فرات یزدی در سال ۱۳۲۵ به نشر قسمت هایی از اشعار خود همت گماشت. وی غزل سرای ماهری بود که اشعار فکاهی نیز می سرود. ثمرات، نعمات، قطرات و دیوان شعر از جمله آثار اوست. استاد عباس فرات سرانجام در آبان ۱۳۴۷ ش در ۷۴ سالگی درگذشت و در تهران به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: آزادی گروگانهای زن و سیاه پوست آمریکایی به فرمان "امام خمینی"(ره) (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

دو هفته پس از تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در تهران توسط دانشجویان پیرو خط امام، به امر امام خمینی، گروگان های زن و سیاه پوست آمریکایی، در ۲۷ آبان ۱۳۵۸ آزاد شدند. حضرت امام خمینی(ره) با این اعتقاد که زنان و سیاهپوستان آمریکایی، در اصل در ردیف مستضعفان جامعه آمریکایی هستند و ناخواسته به چنین مأموریت هایی اعزام می شوند، دستور آزادی آنان را صادر فرمودند. حضرت امام در پیام خود مورخ ۲۶ آبان ۱۳۵۸، از دانشجویان خواستند این افراد که جاسوسی آنان ثبت نشده باشد به وزارت امور خارجه تحویل دهند و فوراً از ایران خارج نمایند.

مناسبت ۰۴: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّٰه "غلامحسین جعفری همدانی" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج شیخ غلامحسین جعفری همدانی از علمای شهیر تهران، در سال ۱۲۸۵ ش (۱۳۲۴ ق) در یکی از روستاهای توابع همدان به دنیا آمد. در سیزده سالگی برای یادگیری علوم دینی به همدان و پس از پنج سال به قم کوچید و در ۲۱ سالگی برای تکمیل تحصیلات خود عازم نجف شد. آیت اللّٰه جعفری در نجف در محضر آیات عظام: سیدابوالحسن اصفهانی، میرزای نایینی، آقا ضیاءالدین عراقی، شیخ محمدحسین اصفهانی و میرزا ابوالحسن مشکینی زانوی ادب زد و از سرچشمه علم آنان، توشه ها برگرفت. وی همزمان به فراگیری فلسفه و حکمت پرداخت و بعدها به تدریس همت گماشت. آیت اللّٰه جعفری همدانی، در سال ۱۳۲۸ ش پس از اقامتی ۲۲ ساله در نجف، به تهران آمد و به امامت جماعت، تدریس، وعظ و ارشاد مردم و دستگیری از نیازمندان مشغول شد. این عالم مجاهد، در پیشبرد نهضت اسلامی، شرکتی فعال داشت و بارها به دلیل سخنرانی های ضد طاغوت، رنج زندان

و تبعید را به جان خرید و از مبارزات خویش دمی نیاسود. آیت اللّٰه جعفری علاوه بر داشتن اجازه اجتهاد ازاستادانش نظیر سیدابوالحسن اصفهانی، میرزای نایینی و آقاضیاءالدین عراقی، تقریرات دروس آن بزرگواران را نیز به نگارش درآورده است که به یادگار مانده اند. سرانجام آن خدمتگذار راستین دین، پس از پشت سرگذاشتن یک بیماری طولانی در ۲۷ آبان ۱۳۷۴ ش برابر با ۲۳ جمادی الثانی ۱۴۱۶ ق در حدود ۹۰ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در قبرستان شیخان قم، به خاک سپرده شد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عزل "امیرکبیر" صدراعظم "ناصرالدین شاه" در پی بدگویی دشمنان داخلی و خارجی (۱۲۳۰ ش)

شرح مناسبت:

با مرگ محمدشاه قاجار، میرزا محمدتقی خان فراهانی معروف به امیرکبیر، تلاش زیادی برای به سلطنت رساندن ناصرالدین شاه به عمل آورد ودر نهایت با تدبیر او، کار سلطنت، سامان یافت. از آن پس و همزمان با آغاز پادشاهی ناصرالدین شاه، امیرکبیر نیز به صدارت عظمی دست یافت و به رتق و فتق امور همت ورزید. استقلال نظر و خدمات عمومی و به طور کلی، سیاست داخلی و خارجی امیرکبیر که در جهت منافع و مصالح کشور بود، در محیط دربار و اجتماع رجال و شاهزادگان و وابستگان و حقوق بگیران بیگانه، قابل قبول و مورد پسند نبود. این افرادِ بانفوذ و قدرتمند که از اقدامات امیرکبیر رنجیده بودند، برای متوقف کردن امیرکبیر دست به هر کاری زدند ولی چون او را مستقیم و مستقل یافتند، اتهامات زیادی را به صورت شایعه به او وارد ساختند. ناصرالدین شاه در ابتدا به این بدگویی ها توجهی نمی کرد. اما توطئه، گسترده بود و اصرار در ترساندن شاه، ادامه یافت. کم کم ناصرالدین شاه که

هنوز بیست سال هم نداشت به امیر سوءظن پیدا نمود و او را در ۲۸ آبان ۲۰ (۱۲۳۰ محرم ۱۲۶۸ق، ۱۹ نوامبر ۱۸۵۱ م) از صدارت عزل نمود. اما در این میان بدگویی دیگران تا آنجا ادامه یافت که شاه وحشت زده، با عزل امیر از تمامی مقام ها، او را به کاشان تبعید نمود. پس از مدتی فرمان قتل امیرکبیر نیز صادر شد و سرانجام امیر را در بیستم دی ماه ۱۲۳۰ ش (۱۸ ربیع الاول ۱۲۶۸ ق، ۱۰ ژانویه ۱۸۵۲ م) در حمام فین کاشان به قتل رساندند. امیرکبیر مردی کاردان، باهوش، وطن دوست و باکفایت بود. در زمان صدارت خود خدمات شایسته و درخور تحسینی به ایران و ایرانیان نمود.

وی منافع ملت را برهمه چیز مقدم می داشت و هیچ گاه در مقابل اجانب سر فرود نمی آورد. مهم ترین اقدامات فرهنگی وی را می توان تأسیس دارالفنون تهران نام برد. نکته تأسف بار این است که دارالفنون ۱۳ روز پس از قتل امیرکبیر افتتاح شد.

مناسبت ۰۲: تاسیس جبهه ملی چهارم (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

در سال ۱۳۵۶ ش که محمدرضا پهلوی، به اشاره آمریکا، فضای باز سیاسی جدید خود را اعلام کرد، جبهه ملی چهارم با پیشگامی شاپور بختیار در ۲۸ آبان ۱۳۵۶، با عنوان اتحاد نیروهای جبهه ملی ایران و همکاری سه حزب ایران، حزب ملت ایران و جبهه سوسیالیست های نهضت ملی ظاهر شد. بختیار، سرکرده این جبهه در اواخر عمر رژیم پهلوی برای نگهداشتن نظام طاغوت، به نخست وزیری دست یافت ولی با پیروزی انقلاب اسلامی و سرنگونی رژیم پهلوی، عمر این جبهه نیز چندان دوام نیاورد و مدتی بعد، از هم پاشید.

مناسبت ۰۳: آزادی تعدادی از زندانیان سیاسی توسط رژیم شاه برای فرونشاندن اعتراضات مردمی(۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: شهادت "حاج عباس ورامینی" رئیس ستاد لشکر ۲۷ محمد رسول اللّه(ص) (۱۳۶۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات ظفر ۴ در منطقه دهوک توسط سپاه(۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: رحلت اندیشمند مبارز مسلمان، علامه "شیخ محمدجواد شرّی"(۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

استادعلامه حاج شیخ محمدجواد شرّی در حدود سال ۱۲۹۱ ش (۱۳۳۰ ق) در شهر صور در لبنان به دنیا آمد. پس از پشت سر

گذاشـتن دوران کودکی و نوجوانی، به حوزه علمیه نجف شـتافت و درمحضـر بزرگانی همچون حضرات آیات: سیدابوالحسن اصـفهانی، محمدحسین غروی اصفهانی، میرزای نایینی، آقاضیاءالدین عراقی وابوالحسن مشکینی، به مدارج بالای علمی دست یافت. سـپس به لبنان بازگشت و مورد علاقه علامه کبیر، سیدشـرف الدین عاملی قرار گرفت. محمدجواد شـرّی پس از چندی برای نشـر و گسترش معارف اسـلام و ترویـج مذهب اهل بیت (ع) راهی آمریکا شد و در شـهر دیترویت در ایالت شـیکاگو به سرپرستی و هـدایت شـیعیان و تـالیف و تصـنیف و خـدمات مـذهبی و سـخنرانی پرداخت واین کـار بیش از چهل سال به طول انجامیـد. او نخستین کسـی بود که نـدای تشیع را در آمریکـا به گوش همگان رسانیـد و عزاداری امام حسـین را در آن کشور رایج ساخت. علامه شـرّی در حمایت از انقلاب اسـلامی ایران در آمریکا نقش بسـزایی داشت و سـخنان وی در جریان تسخیر لانـه جاسوسـی خطـاب به کـارتر در حمـایت از ایران بسـیار مشـهور است. این دانشـمند فرزانه همچنین سالها به برنامه هفتگی اسلامی رادیو آمریکا؛ ایجاد وحدت و روح همیاری مشترک در میان اعراب، آفریقایی ها و لبنانی های ساکن غرب؛ تلاش در جهت لغو تعصبات مذهبی و تاسیس بیمارستان کودکان همت گماشت و خدمات درخوری را به انجام رساند. وی همچنین در سخنرانی ها و تالیفات خود به زبان انگلیسی، سبب ترویج دین و گرایش بسیاری از مسیحیان به اسلام در آن ناحیه گردید.

از

تالیفات او که به زبان های عربی، فارسی و انگلیسی منتشر شده اند می توان این موارد را نام برد: امیرالمؤمنین(ع) اسوه وحدت، شیعه و تهمت های ناروا، الخلافه فی الدستور الاسلامی (انگلیسی) و ... سرانجام آن دانشمند خدمتگزار و مروّج صدیق مذهب جعفری پس از عمری نزدیک به ۸۲ سال، در اواخر آبان ۱۳۷۳ سر به تیره تراب سپرد و به دیار باقی شتافت.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: قتل واعظ شهیر "سیدجمال الدین واعظ اصفهانی" از رجال مشروطه (۱۲۸۷ ش)

شرح مناسبت:

سیدجمال الدین واعظ همدانی معروف به سیدجمال اصفهانی در حدود سال ۱۲۴۲ ش (۱۲۷۹ ق) در همدان به دنیا آمد. در بیست سالگی برای تحصیل رهسپار اصفهان شد ولی پس از مدتی که در خود علاقه به منبر و وعظ یافت به این مسیر گام نهاد و به سرعت ترقی نمود. سید جمال سالیانی در اصفهان حضور داشت و سپس ساکن تهران گردید. وی در جریان نهضت مشروطه از اطرافیان سیدعبداللّه بهبهانی و سیدمحمد طباطبایی به شمار می رفت و در انتقاد از دستگاه جور و ستم ورزی های حاکمان، داد سخن می کرد. سیدجمال، یکی از رهبران مشروطه ایران محسوب می شود که نزدیک به بیست سال، در شهرهای اصفهان، مشهد، شیراز و تهران وعظ می نمود و در روشنگری مردم می کوشید. به این دلیل محمدعلی شاه دستور بازداشت او را صادر کرد. وی پس از به توپ بستن مجلس قصد عزیمت به عتبات عالیات داشت که در راه شناسایی و دستگیر شد و پس از چند ماه زندان رفتن، در بیست و نهم آبان ۱۲۸۷ ش برابر با ۲۵ شوال ۱۳۲۶ق در ۴۵ سالگی در زندان بروجرد به قتل رسید. سید در فن خطابه بسیار توانا

و حاذق بود به طوری که او را از نظر فصاحت و نفوذ کلام و قدرت بیان، یکی از بزرگترین خطبای مشروطه ایران دانسته اند. موعظه او، سیاسی و ساده و همه فهم بود و از بیان مطالب خود ابایی نداشت. مقبره وی در کنار شهر بروجرد واقع است و مردم به زیارت آن می روند. سیدمحمدعلی جمالزاده، نویسنده شهیر معاصر ایرانی مقیم اروپا، فرزند ارشد اوست.

مناسبت ۰۲: مرگ "حسن پیرنیا" معروف به "مشیرالدوله"نخست وزیر قاجار و سیاستمدار(۱۳۱۴ ش)

شرح مناسبت:

حسن پیرنیا در سال ۱۲۵۱ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از آنکه تحصیلات خود را در فرانسه و روسیه به اتمام رساند، در سفر اول مظفرالدین شاه به اروپا، مترجم روسی شاه بود. وی در سال ۱۲۸۱ ش به سمت وزیر مختار ایران در روسیه منصوب شد و در هنگام مشروطیت، مامور تدوین نظامنامه مجلس گردید. پیرنیا پس از قتل اتابک اعظم، در کابینه مشیرالسلطنه به وزارت عدلیه رسید و پس از مدتی لقب مشیرالدوله گرفت. پس از فتح تهران و تشکیل دولت جدید، وی به وزارت عدلیه دست یافت و از آن به بعد در کابینه های متوالی، وزارات متعدد گرفت. پیرنیا در ۱۲۹۳ به نخست وزیری رسید و اتفاقاتی نظیر قیام شیخ محمد خیابانی و غائله آذربایجان، آغاز نهضت جنگل و آغاز گردنکشی های رضاخان پهلوی برای به دست گیری قدرت، از جمله رویدادهای نوبت های دیگر نخست وزیری اوست. حسن پیرنیا علاوه بر اینکه در ادوار دوم،سوم، چهارم، پنجم وششم نماینده مردم تهران در مجلس شورای ملی بود، همچنین چهار مرتبه نخست وزیر و بیست و چهار بار وزیر بوده است. وی در ده سال آخر عمر خود، غالباً به کارهای

فرهنگی و علمی اشــتغال داشـت و آثـاری همچـون ایران باسـتان، نگـاشت. مشـیرالدوله در زمینـه امـور قضـایی کشـور پس از مشـروطه نقش مهمی داشت و بیشتر قوانینی که پس از مشروطه ملاک کار قرار گرفت توسط او تهیه شد. همچنین وی سازمان دادگستری را پی ریزی کرد و علاوه بر تشکیل دیوان کشور و دادسراها، قانون محاکمات حقوقی و جزایی را به تصویب رساند. مشیرالدوله سرانجام در ۲۹ آبان ۱۳۱۴ در ۶۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: الحاق ایران به پیمان استعماری بغداد موسوم به "سنتو" (۱۳۳۴ ش)

شرح مناسبت:

کنفرانس کشورهـای عضو پیمـان بغـداد بـا شـرکت نخست وزیران ایران، ترکیه، عراق، پاکسـتان و انگلسـتان و با حضور وزیر امورخارجه آمریکا در بغداد به ریاست نوری سعید، نخست وزیر عراق برگزار شد. در این کنفرانس، پیمان سنتو منعقد شد که این پیمان در اصل به منظور جلوگیری از نشر کمونیسم به کشورهای مجاور شوروی بود. چند روز قبل از این که حسـین علاء نخست وزیر ایران برای شـرکت در نخستین اجلاس پیمـان بغـداد عـازم عراق شود، مورد سوء قصـد یکی از اعضـای سازمـان فـدائیان اسـلام با نام مظفر ذوالقدر قرار گرفته و از ناحیه سر مجروح شده بود. اما به رغم این سوء قصد، علاء مسافرت خود را انجـام داد و در کنفرانس بغـداد شـرکت نمود. این سوء قصـد، نارضایتی افکار عمومی ایران را از شـرکت در این دسـته بنـدی نظامی به نفع غرب، نشان می داد. سـرانجام پس از پیروزی انقلاب اسلامی، ایران از عضویت این پیمان استعماری خارج شد و سنتو عملاً منحل گردید.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات متوسط نصر ۸ (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

عملیات متوسط نصر ۸ با رمز یا محمـدبن عبداللّه(ص) از تاریخ ۲۹ آبان ۱۳۶۶ در منطقه عمومی ماووت، با هدف تصـرف و تـامین ارتفاعات مهم منطقه، در وسـعت تقریبی ۲۵ کیلومتر مربع آغـاز شـد و تا ۵ آذر به طول انجامیـد. نتایج عملیات متوسـط نصر ۸: تلفات نیروی انسانی دشـمن: ۲۰۰ نفر اسیر، ۲۰۰۰ نفر کشـته و زخمی. سایر نتایـج: فتح بخشـی دیگر از منطقه عمومی مـاووت از جمله ارتفـاع مهم و استراتژیـک گرده رش. تجهیزات و امکانـات: تانـک و نفربر: ۱۳ دسـتگاه انهدامی و ۵ دستگاه اغتنامی، خودرو نظامی: ۲۰ دستگاه انهدامی، ۲۰ دستگاه اغتنامی، مهندسی:

۵ دستگاه انهدامی، ۱ دستگاه اغتنامی.

مناسبت ۰۵: آغاز هفته بسیج

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تصویب لایحه واگذاری امتیاز نفت شمال به شرکت آمریکایی"استاندارد اویل"(۱۳۰۰ ش)

شرح مناسبت:

دولت، درزمان صدارت احمد قوام السلطنه لایحه ای تنظیم کرد که بر اساس آن، امتیاز استفاده از نفت شمال ایران به شرکت معروف آمریکایی با نام "استاندارد اویل" واگذار می شد. بر اساس توافق بین دولت و مجلس، این لایحه به طور محرمانه به تصویب رسید تا شوروی و انگلیس در آن مداخله نکنند. علت واگذاری امتیاز نفت شمال گذشته از منافع مالی، برای ایجاد توازن در سیاست خارجی بود و دولت ایران میل داشت کشور سومی نیز در ایران دست به فعالیت های اقتصادی بزنند. دو روز پس از تصویب این لایحه، سر و صدای دولت شوروی بلند شد و طی یادداشت هایی به وزرات خارجه ایران، اعتراض شدیداللَّحن خود را که در حقیقت، حکم اولتیماتوم داشت، تسلیم کرد. متعاقب اعتراض دولت شوروی، دولت انگلستان نیز یادداشتی تسلیم دولت ایران نموده و به این امر اعتراض کرد. شوروی ضمن اعتراض خود، خواهان اجرای معاهده سابق نفت خود با ایران شد ولی از آنجا که این امر، خلاف قانون اساسی صورت گرفته بود، نمایندگان مجلس شورای ملی در برابر اعتراض شوروی و انگلیس ایستادند و به اولتیماتوم آنها توجهی نکردند.

مناسبت ۰۲: مرگ "عبدالحسین فرمانفرما" سیاستمدار دوران قاجار و پهلوی (۱۳۱۸ ش)

شرح مناسبت:

عبدالحسین فرمانفرما ملقب به نصرت الدوله، سالار لشکر و فرمانفرما، برادرزاده محمدشاه قاجار و پسرعموی ناصرالدین در حدود سال ۱۲۳۲ش (۱۲۷۳ق) در تهران به دنیا آمد و پس از پایان دروس دارالفنون به خدمت نظام درآمد. وی در مقام نظامی ترقی نمود به طوری که در سفر ناصرالدین شاه به اروپا، ریاست گارد حفاظت از شاه را بر عهده گرفت و پس از بازگشت از اروپا، با لقب فرمانفرما، به حکمرانی کرمان و

بلوچستان منصوب شـد. فرمانفرما از آن پس بارها در مقام های گوناگون جابجا شد تا اینکه در دولتی کوتاه، صدارت یافت، ولی پس از کودتـای اسـفند ۱۲۹۹، در زمره رجـالی بـود که به بنـد و زنجیر گرفتـار آمـد و در تمـام دوران حکومت سه مـاهه سیدضیاءالدین طباطبایی، در زندان به سر برد. پس از کنار رفتن سیدضیاء و آزادی فرمانفرما، کاری به وی واگذار نشد و فقط در مراسم و جشن هـای دربـار شـرکت می کرد. فرمانفرما، علی رغم نزدیکی زیادی که به رضاخان داشت، در زمان حکومت او، دارای پست دولتی نگردیـد و به عنوان رجل سیاسـی که چهل سال در این عرصه فعالیت داشت، مطرح بود. فرمانفرما جمعاً ده بار اسـتاندار و حاکم ولایت های گوناگون، نه بار وزیر و دو بار رییس دولت شد. وی مردی پرکار و مستبد بود، درکارها، بیشتر حیله را به کار می بست و در هنگام ضـرورت، چاپلوسـی می نمود. در سیاست خارجی معتقد به همکاری با انگلیس ها بود و مطـامع آنـان را دنبـال می کرد. زنـدگانی فرمانفرمـای شبیه یـک وزارتخانه کوچک بود. به علت املاک وسـیعی که در تهران و شهرسـتان هـا تـدارک دیـده بود، مباشـرینی از طرف وی، آنها را اداره می کردنـد و او در سال های آخر عمر، به این کارها مشغول بود.

او برای نگـاه داشـتن ثروت هنگفت خـود، بـا تـوجه به تغییرات زمـان، منعطـف می شـد چنـانکه پس از تغییر رژیم اسـتبداد به مشـروطه و بعـد از تزلزل قاجار و اسـتقرار پهلوی، به این خوی انعطاف پذیر، متوسل می گردید. فرمانفرما سـرانجام در سـی ام آبان ۱۳۱۸ ش در ۸۶ سالگی

در گذشت و در شهر ری مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: درگذشت "محمدحسین جلیلی" شاعر معاصر (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

محمدحسین جلیلی کرمانشاهی، متخلص به بیدار، فرزند آیت اللّه هادی کرمانشاهی، رئیس حوزه علمیه کرمانشاه، در سال ۱۲۹۸ش در آن شهر به دنیا آمد. ابتدا چند سالی به تحصیل علوم جدید اشتغال داشت و سپس نزد پدر و علامه حیدر قلی سردار کابلی و آزاد همدانی به تحصیل علوم مذهبی - اسلامی پرداخت و ادبیات عرب، حدیث، فلسفه و فقه را فرا گرفت. او برای تکمیل مطالعات خود در ۱۳۱۸ به تهران آمد و لیسانس معقول و منقول گرفت. جلیلی کرمانشاهی سپس به زادگاه خود بازگشت و به تدریس ادبیات در دبیرستان ها اشتغال ورزید. جلیلی از شاعران توانا و پرمایه بود و در شعر، سبک اساتید کهن را پیروی می کرد. وی غزل را به خوبی می سرود و شعرش دلنشین و از لطف خاصی برخوردار است. از وی آثاری بر جای مانده اند که کرمانشاهان باستان، تاریخ سلسله سلجوقی و ابکارالافکار و ... از آن جمله اند. محمدحسین جلیلی کرمانشاهی سرانجام در اواخر آبان ۱۳۵۸ در ۶۰ سالگی بدرود حیات گفت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

آذر

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: انحلال پلیس جنوب از سوی رضاخان (۱۳۰۰ ش)

شرح مناسبت:

پلیس جنوب در ابتدا برای تامین منافع انگلستان در جنوب ایران به وجود آمده بود. اما با روی کار آمدن رضاخان به وزارت جنگ و تقویت نیروهای نظامی ایران، دولت انگلیس دیگر نیازی به این تشکیلات پرهزینه نمی دید. از این رو در اوایل شهریور ۱۳۰۰ش، بخشی از نیروهای پلیس جنوب مستقر در اصفهان با ۱۵۰۰ نیرو منحل شد و پس از مدتی، نیروی متحدالشکل قزاق ها به وجود آمد. انحلال پلیس جنوب فوایدی برای انگلستان داشت. نخست آن که مانع بهانه

جویی روس ها بود که به تازگی شمال ایران را تخلیه کرده بودند و نسبت به حضور انگلستان در ایران حساسیت نشان می دادند. دوم این که مخالفت های داخلی که از حضور نیروهای بیگانه در کشور ایجاد می شد، از میان می رفت و در هر صورت انگلستان از تحمل مخارج آن رهایی می یافت.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم فرزانه آیت اللّٰه "میرزا حبیب اللّٰه مدرس عسکری اشتهاردی" (۱۳۳۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا حبیب اللّٰه عسکری اشتهاردی در حدود سال ۱۲۷۱ ش (۱۳۱۰ ق) در اشتهارد به دنیا آمد و دروس مقدمات را در زادگاه خود سپری کرد. وی سپس برای ادامه تحصیل راهی نجف شد و پس از اتمام سطوح، از درس خارج دو استاد بزرگ حوزه نجف: سید ابوالحسن اصفهانی و شیخ الشریعه اصفهانی بهره ای وافر برد. آیت اللّٰه اشتهاردی در سی سالگی، پس از اخذ اجازات اجتهاد، بنا به خواست آیت اللّٰه سید ابوالحسن اصفهانی، راهی حوزه سامرا گردید و به تدریس سطوح عالی و درس خارج مشغول شد به طوری که در سامرا به عنوان یکی از مدرسان عالی مقام حوزه شهرت یافت. وی بیش از سی سال در این حوزه به درس و بحث اشتغال داشت و شاگردان برجسته ای نظیر حضرات آیات: سید شهاب الدین مرعشی نجفی، سید علی شاهرودی، سید عبدالرضا شهرستانی و علامه سید مرتضی عسکری و ... پرورش داد. این عالم وارسته، علی رغم داشتن مقام علمی والا و امکان جهت عزیمت به نجف و به دست گرفتن موقعیت مرجعیت، در سامرا باقی ماند و به این حوزه، رونق بخشید. آیت اللّٰه اشتهاردی در سال های آخر حیات تصمیم گرفت تا ساکن قم شود، هرچند که در این

میان به اشتهارد نیز مسافرت می کرد. سرانجام این عالم بزرگوار پس از مدتی سکونت در قم و پس از مدتی بیماری، در اول آذر ۱۳۳۲ ش برابر با ۲۴ ربیع الثانی ۱۳۷۳ ق در ۶۲ سالگی دار فانی را وداع گفت وپس از تشییع با شکوه و حضور علمایی نظیر آیات عظام: سیدحسین بروجردی و سیدمحمدرضا گلپایگانی و امام خمینی(ره) و اقامه نماز توسط آیت اللّه بروجردی، در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: ارسال پیام "امام خمینی" از پاریس به ملت ایران به مناسبت فرا رسیدن ماه محرم (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در آستانه ماه قیام، ماه شهادت و ماه حماسه خون بر شمشیر، رهبر انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی(ره)، ضربه نهایی را بر پیکر در حال فرو ریختن رژیم وارد آوردند. امام، حلول ماه محرم را که به نسل ها در طول تاریخ، راه پیروزی بر سر نیزه آموخته است، سرآغاز پیروزی بر جنود ابلیس و محو کلمه باطل شمردند و عموم ملت ایران را به قیام یکپارچه و با تمام قدرت برای ادامه و گسترش مخالفت با شاه و به زیر کشیدن او از سلطه خطرناکش دعوت نمود. امام دراین خطاب به علما و وعاظ فرمودند از شمشیر الهی محرم حداکثر استفاده را نمایند تا باقی مانده این درخت ستمکاری و خیانت را قطع کنند. در این پیام، هدف مقدس انقلاب اسلامی، صریحاً اعلام گردید و امام خمینی(ره) خطاب به همه اقشار ملت ایران فرمود: "همه به سوی برچیده شدن سلسله ستمگر پهلوی و برقراری جمهوری اسلامی مبتنی بر احکام مترقی اسلام به پیش، که پیروزی از آنِ ملتِ بپا خاسته است" حضرت امام در این پیام متذکر شدند که: "با حلول ماه محرم، ماه حماسه و شجاعت

و فداکاری آغاز شد. ماهی که خون بر شمشیر پیروز شد. خطبای محترم و گویندگان عزیز، بیش از پیش به تکلیف الهی خود که افشاگری جرایم رژیم است عمل فرمایند. آوای انقلاب بزرگ ایران در کشورهای اسلامی و دیگر کشورها، طنین انداز و افتخارساز است" پیام مهم و کوبنده امام خمینی(ره) که در حقیقت دستورالعمل اقدام بعدی مردم بود به سرعت در تمام ایران منتشر شد و به اطلاع مردم رسید. این پیام، نتایج مهمی به وجود آورد و در نتیجه، پیکر محتضر رژیم را خاموش ساخت.

مناسبت ۰۴: عملیات کوچک نصر ۹، توسط نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

عملیات نصر ۹ در اول آذر سال ۱۳۶۶ با رمز مبارک یا مولای متقیان در منطقه عملیاتی حاج عمران توسط رزمندگان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران با هدف آزادسازی دامنه جنوبی ارتفاعاتِ معروف به تپه شهدا به اجرا درآمد. دشمن به خاطر کوهستانی بودن منطقه نتوانست از امکانات زرهی خود استفاده کند و ناچار با به جای گذاشتن بیش از چهار هزار کشته و زخمی و یکصد اسیر، به عقب رانده شد. پس از این عملیات، موقعیت رزمندگان با دفع پاتک های دشمن تثبیت گردید و با حضور بر ارتفاعات منطقه، بر قسمت وسیعی از خاک عراق مسلط گشتند. در ادامه این عملیات، با سرکوب تحرکات بعدی دشمن و تحمیل ضربات مجدد به آن ها، تعداد دیگری از نیروهای دشمن به اسارت درآمدند و قدرت پاتک از دشمن سلب گردید. بدین ترتیب، تپه شهدا نیز از وجود دشمن بعث پاکسازی شد.

مناسبت ۰۵: آغاز هفته روشن دلان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: هم پیمان شدن حضرات آیات بهبهانی و طباطبایی به منظور نیل به مشروطه (۱۲۸۴ ش)

شرح مناسبت:

انتشار عکس موسیونوژ بلژیکی مدیر کل گمرک ایران با لباس روحانیت شیعه در مجلس لهو و لعب، خشم مردم متدین و علما را برانگیخت. در این میان، کوبنده ترین و مؤثرترین اعتراض از جانب سید عبداللّه بهبهانی، عالم بزرگ تهران، مشاهده شد. مظفرالدین شاه در پی اعتراضات سهمناک بهبهانی، نامه ای به او نوشت و به برآوردن خواسته های وی تعهد سپرد. اما با آرام شدن مردم و فروکش کردن هیجان های نخستین، اقدامی از سوی شاه قاجار در این باره صورت نگرفت و این بار، بهبهانی مصمم شد تا به همراهی دیگر علما، نهضت را شوری تازه ببخشد. براین اساس، مقصود خود را با علمای نامدار و بزرگ تهران در میان گذاشت که در این میان تنها سید محمد طباطبایی اظهار داشت که به خاطر مشروطه، حاضر است بهبهانی را همراهی کند. آیت اللّه بهبهانی نیز همکاری طباطبایی را مغتنم شمرد و دوم آذر ۱۲۸۴ش به منزل طباطبایی رفت و پس از مذاکره، هم پیمان و متّفق شدند که در مبارزه علیه استبداد و ظلم حکومت تا رسیدن به هدف اصلی یعنی مشروطه، از

یاری یکدیگر باز نایستند. این نشست که به پیمان "سیدین سندَین" معروف شد، در تاریخ مشروطیت اهمیتی بس بزرگ یافت تا جایی که رشد نهضت مشروطه خواهی را به آن دو بزرگوار دانسته اند. بهبهانی شخصیتی بی باک، شجاع و سرسخت بود و طباطبایی، عالمی متقی، پاک دامن، آگاه به علوم زمان و اوضاع سیاسی جهان. در واقع، دو ویژگی ممتازی که هر رهبر برای پیروزی نهضت بدان نیازمند است، یعنی سازش ناپذیری

و درایت، به وسیله اتحاد بهبهانی و طباطبایی حاصل شد و پیروزی های بعدی را ممکن ساخت تا به مشروطه دست یافت.

مناسبت ۰۲: تشکیل "کمیته دفاع ملی" در قم در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از تجاوز ارتش روس به ایران در جریان جنگ جهانی اول و پیشروی تا نواحی اطراف تهران و انحلال مجلس شورای ملی، طبق هماهنگی به عمل آمده با احمد شاه قاجار، قرار بر این شد که شاه به طرف اصفهان حرکت کند و پایتخت به آن شهر منتقل شود. اما پس از مذاکرات بسیار با نمایندگان روس و انگلیس نظر احمدشاه تغییر کرد و به اطلاع دربار رسید که قوای روس به پایتخت حمله نخواهند کرد. در این حال، عده ای از نمایندگان مجلس، روحانیان بلند پایه و تجار تهران، پایتخت را به قصد قم ترک کردند و در قم، کمیته دفاع ملی را تاسیس نمودند. در این حال فرمان جهاد علیه روس از طرف علما صادر شد و هیئتی مامور تدارک اسلحه گردید. در همین ایام، قوای جنگی روسیه، شهر ساوه را تصرف کرده، به سمت قم پیشروی کردند. اعضای کمیته دفاع ملی که قوای مهاجم را در پیش روی خود دیدند، به سرعت رهسپار اصفهان شدند و پس از چند روز توقف، به سمت کرمانشاه حرکت کردند. قوای روسیه نیز پس ازتصرف ساوه، شهرهای قم و کاشان را اشغال کردند و برای مقابله با کمیته راهی کرمانشاه شدند. این کمیته در کرمانشاه، دولت موقتی تشکیل داد و به جنگ روس ها رفت. پس از چندین درگیری بین قوای روس و انگلیس با کمیته دفاع ملی، این کمیته مجبور شد جای خود را تغییر دهد و مدتی در قصر شیرین

و موصـل در عراق اقـامت نموده، سـرانجام به اسـتانبول رفتنـد. این کمیته و دولت موقت در اردیبهشت سـال بعـد با نامی دیگر اعلام موجودیت کرد، اما سرانجام پس از پایان جنگ منحل شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت "غلامحسین درویش خان" استاد تار و موسیقی ایران (۱۳۰۵ ش)

شرح مناسبت:

غلامحسـین درویش معروف به درویش خـان، در سال ۱۲۵۱ ش در تهران به دنیا آمـد. وی در یازده سالگی به دسـته موزیک مدرسه دارالفنون وارد شد و جزء نوازندگان دسـته مخصوص گردید. درویش خان چند مسافرت به انگلستان و روسیه برای پر کردن صـفحه گرامافون انجام داد. او دارای طبعی لطیف و ذوقی سـرشار بود. درویش، به سـبب آشنایی با موزیک نظامی، در نوازنـدگی، تکنیکی خاص و بدیع داشت و با ابتکارات خود، موسـیقی ایرانی را تا حدی از حالت یکنواختی خارج ساخت. او همچنین تصـنیف ها و کنسـرت هایی نیز برای کمک به مسـتمندان و آسـیب دیدگان ترتیب می داد. درویش خان در موسیقی سنتی ایران تحولی ایجاد نمود. ضـمن اینکه پیش درآمـد را از نوآوری های وی در موسـیقی می دانند. درویش خان سـرانجام در ۲ آذر سال ۱۳۰۵ش در حـالی که عـازم منزلش بود، بر اثر تصادف با اتومبیل در ۵۴ سالگی درگذشت و در تهران مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: هجوم وحشیانه ایادی رژیم پهلوی به حرم مطهر امام رضا(ع) (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

روز دوم آذر ۱۳۵۷، در مشـهد تظاهرات آرامی از طرف مردم به وقوع پیوست و تظاهرکنندگان وارد صحن حرم امام رضا(ع) شدنـد. ناگهان نظامیان رژیم، مردم را به گلوله بسـتند و عـده ای از مردم مبارز جان خود را از دست دادند. گلوله باران بارگاه مقدس حضـرت ثامن الحجج(ع) خشم مردم را چندین برابر کرد و عکس العمل علما را به بار آورد. حضـرت امام خمینی(ره) طی پیامی متـذکر شدند: دولت یاغی نظامی، به امر شاه، تر و خشک را به آتش کشـیده و یکی از بزرگ ترین ضـربه های این جنایتکار به اسلام، به مسلسل بستن بارگاه قدس علی بن موسی

الرضـا صـلوات اللّٰه علیه است. پس از آن، امـام، روز پنجم آذر را عزای عمومی اعلام نمودنـد. متعـاقب پیـام امام، سایر آیات عظـام و مراجع تقلیـد نیز پیـام هـایی در محکوم کردن عملیـات نظامیان در مشـهد فرسـتادند و روز عزای ملی را تاییـد و بر آن تأکید نمودند.

مناسبت ۰۵: برگزاری کنگره جهانی بررسی قداست و امنیت حرم امن در تهران (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

در حـالی که کمتر از چهـار مـاه از وقوع جمعه خونبار مکه در نهم مرداد ۱۳۶۶ ش (۶ ذی حجه ۱۴۰۷ق) می گذشت، کنگره جهانی بررسـی قداست و امنیت حرم امن الهی با حضور بیش از دویست تن از علما و متفکران اسـلامی از سـی و شـش کشور جهان و تعدادی از شخصـیت های علمی و سیاسی کشورمان درتهران برگزار شد. در این کنگره، موضوعاتی از قبیل قداست و امنیت حرم از دیدگاه قرآن و فقه اسـلامی و قوانین و عرف بین المللی؛ رابطه متقابل حج و حرمتِ حرم، انقلاب اسلامی و حج در سال های گذشـته و وظیفه امت اسـلامی در حفظ و تقدس حرمت حرم، مورد بحث و بررسـی قرار گرفت. همچنین در این کنگره، علاوه براعضـای شـرکت کننـده، تعـدادی از سازمان ها و احزاب اسـلامی خارج از کشور نیز با ارسال تلگراف و پیام هایی، ضمن محکوم کردن کشتار زایران بیت اللّٰه الحرام، از برگزاری این کنگره حمایت و استقبال نمودند.

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد "مهدی خالدی" موسیقی دان معاصر (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد مهدی خالدی، موسیقی دان با سابقه و معاصر ایرانی، در سال ۱۲۹۸ ش در تهران به دنیا آمـد. وی از کودکی به نواختن ویولن علاقمند بود، از این رو موسیقی را نزد استادان برجسته این هنر در تهران آموخت و از بدو تاسیس رادیو، همکاری خود را بـا آن آغـاز کرد. هوش و اسـتعداد اسـتاد خالـدی در یـادگیری این هنر آن چنان زیاد بود که در مـدتی کوتاه، نواختن تمام ردیف های موسـیقی را فرا گرفت. وی یکی از مبتکران و آهنگسازان دوره جدیـد در موسـیقی ایران بود و شـیوه های نویی را در نواختن ویولون ابداع کرد

که اکنون توسط نوازندگان و اهل فن، اجرا می شود. استاد خالقی سرانجام در دوم آذر ۱۳۶۹ در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: درگذشت محقق و مترجم معاصر استاد دکتر "محمد حسن لطفی تبریزی" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد دکتر محمدحسن لطفی تبریزی، مترجم آثار فلسفی و محقق بنام آثار افلاطون، در سال ۱۲۹۸ ش در تبریز به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دروس ابتدایی و متوسطه راهی تهران شد و پس از اخذ لیسانسِ حقوق از دانشگاه تهران، مدرک دکترای خود را از آلمان گرفت و از سال ۱۳۲۹ تا پیروزی انقلاب اسلامی به وکالت پرداخت. دکتر لطفی تبریزی پس از آن، عمر خود را وقف خواندن و نوشتن و ترجمه آثار فلسفی نمود و با تسلطی که به زبان های آلمانی، انگلیسی و فرانسوی داشت، در زمره بهترین مترجمان آثار فلسفی قرار گرفت. وی در طی مدت نزدیک به چهل سال ترجمه آثار کلاسیک و متون اصلی فلسفه، آثار متعددی به وجود آورد که زندگی و آثار افلاطون، دوره آثار افلاطون، فرهنگ رنسانس و خاطرات سقراط از آن جمله اند. سرانجام استاد لطفی تبریزی در حالی که عمری را به خدمات ارزشمند علمی سپری کرده بود در دوم آذر ۱۳۷۸ ش در هشتاد سالگی بدرود حیات گفت و دربهشت زهرا آرمید.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: آغاز انتشار روزنامه "مجلس" در تهران (۱۲۸۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از صدور فرمان مشروطیت و تشکیل مجلس شورای ملی و ازدیاد قدرت روحانیت، از طرف مظفرالدین شاه قاجار، فرمانی مبنی بر تاسیس و انتشار روزنامه ای به نام مجلس صادر شد. در این میان صریحاً امر داده شده بود که دولت حق سانسور مندرجات روزنامه را ندارد. این روزنامه یکی از روزنامه های معتبر و پرمطلب دوران مشروطیت به شمار می رود. روزنامه مجلس که به صورت خبری، سیاسی و اجتماعی، در هشت صفحه با چاپ سربی، هفته ای چهار شماره منتشر می شد، علاوه بر

درج اخبار داخلی و خارجی، کلیه مذاکرات مجلس شورای ملی ایران را منعکس می کرد. سردبیری این روزنامه برعهده ادیب الممالک فراهانی از ادبا، شعرا و نویسندگان مشهور آن زمان بود.

مناسبت ۰۲: تعطیلی مسجد جاوید تهران به دلیل انجام فعالیت های ضد رژیم پهلوی در آن (۱۳۵۳ش)

شرح مناسبت:

در زمانی که سالیانی از تبعید حضرت امام خمینی(ره) به نجف اشرف می گذشت و اختناق حاکم بر کشور اجازه فعالیتی علیه رژیم پهلوی را به کسی نمی داد، آیت اللّٰه دکتر محمد مفتح از روحانیان شاخص و مبارز پیرو امام، علاوه بر فعالیت های پراکنده در مجامع مذهبی و علمی، امامت مسجد جاوید تهران را برعهده گرفت. وی این مکان را به صورت محلی برای تجمع و تشکُّل نیروهای مسلمان و مبارز تبدیل کرد و آن را به سنگری دیگر در راه دفاع از ارزش های اسلامی و انقلابی قرار داد. دراین زمان، شهید مفتح یک هسته مقاومت را متشکل نمود و مبارزان سرشناسی از قبیل آیت اللّٰه شهید مرتضی مطهری و دکتر باهنر و ... را برای سخنرانی به مسجد جاوید دعوت می کرد. در این مسجد، جوانان مذهبی و نسل تحصیلکرده دانشگاهی، علاوه بر استفاده از محضر سخنرانان، از کتابخانه مجهز و پر بار آن و نیز کلاس های گوناگون که در رشته های تفسیر قرآن، نهج البلاغه، اصول عقاید، اقتصاد اسلامی، تاریخ ادیان و جامعه شناسی و ... بهره می بردند. حضور شورانگیز و پرنشاط نسل جوان، سخنرانی های روشنگرانه انقلابیون، فعالیت های وسیع ضد رژیم و انتشار اعلامیه های گوناگون از این مکان، بر رژیم طاغوت گران آمد و باعث شد تا سرانجام در سوم آذر ۱۳۵۳ ش، پس از سخنرانی آیت اللّٰه خامنه ای در آن، مسجد

جاوید با هجوم مزدوران ساواک تعطیل گردد و امام جماعت آن، آیت اللّٰه شهید مفتح، دستگیر و زندانی شود.

مناسبت ۰۳: افتتاح شبکه تهرانِ سیما در محل استودیو صبا (۱۳۷۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: رحلت عالم مجاهد آیت اللّٰه "سیدمهدی روحانی" عضو مؤسس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید مهدی روحانی در سال ۱۳۰۳ش (۱۳۴۳ق) در بیت علم و تقوا و فضیلت در شهر مقدس قم به دنیا آمد. ایشان پس از دوران کودکی و نوجوانی، در اوج استبداد رضا شاهی که کیان حوزه های علمیه در خطر بود و کمتر کسی به علوم دینی رغبت می کرد، به فراگیری دانش دینی روی آورد و در محضر پدر دانشمندش، مقدمات را فرا گرفت. آیت اللّٰه روحانی در ۱۹ سالگی جهت ادامه تحصیل علوم دینی راهی نجف گردید و در طی حدود هشت سال، بخش عمده سطوح عالیه را فرا گرفت. ایشان سپس در قم به درس حضرات آیات عظام: سیدحسین بروجردی، سیدمحمد محقق داماد، سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سید محمدتقی خوانساری و علامه طباطبایی حضور یافت و مدارج علمی را پیمود. آیت اللّٰه روحانی از آن پس به تدریس سطوح عالیه و خارج فقه و اصول همت گماشت و بیش از پنجاه سال به مباحثه فقه و حدیث و تفسیر با دیگر استادان، مشغول بود. معظمٌ له، در کنار مطالعات رایج حوزه های علمیه، به تحقیق در تفسیر، حدیث، تاریخ، کلام و مذاهب اسلامی پرداخت و یکی از صاحبنظران برجسته علوم اسلامی در حوزه علمیه قم به شمار می رفت. وی سالیانی قبل از آغاز نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی(ره)، به همراه دوستان قدیمی و هم فکر خویش، شالوده تأسیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم را فراهم آورد و بعدها در تشکیلات ضدرژیم پهلوی به فعالیت پرداخت. در طول سالیان نهضت اسلامی ضد رژیم، ایشان نقش حساس و بنیادین خود را در

این راستا ایفا کرد و در گسترش پیام مرجعیت و روحانیت در گوشه و کنار کشور شرکت مستقیم داشت که نام روحانی در تمام اعلامیه های ضدرژیم و از جمله اعلامیه تاریخی خلع شاه از سلطنت دیده می شود.

ایشان پس از پیروزی انقلاب اسلامی در جهت تقویت و حمایت از نظام، از هیچ کوششی فروگذار نکرد و سه بار به عنوان نماینده مردم قم و اراک در مجلس خبرگان حضور داشت. همچنین از این فقیه وارسته آثاری بر جای مانده که تاریخ فِرق و مذاهب اسلامی در ۲ جلد، تفسیر سوره فجر و احادیث اهل البیت عن طریق اهل السنه از آن جمله اند. سرانجام این یار وفادار امام و انقلاب در سوم آذر ۱۳۷۹ش برابر با ۲۶ شعبان ۱۴۲۱ ق در ۷۶ سالگی به دیدار معبود شتافت و در کنار دوست دیرین خویش، آیت اللّه احمدی میانِجی در حرم حضرت معصومه(س)، به خاک سپرده شد.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: انهدام ساختمان بانک استقراضی روس به دست مردم تهران (۱۲۸۴ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال تاسیس بانک شاهنشاهی ایران توسط انگلیسی ها، روس ها نیز کوشیدند امتیاز تاسیس بانک را به دست آورند. آنان پس از کسب امتیاز تاسیس بانک استقراضی درصدد برآمدند ساختمانی برای انجام امور بانکی بنا کنند. از این رو، زمین موقوفه و متروکه ای جنب یک امامزاده و مدرسه را که گورستانی نیز در آن قرار داشت و به تازگی، دولت از دفن مردگان در آن جلوگیری می کرد، برای این کار مناسب دیدند. روس ها در اثنای کار، استخوان ها و اجساد تازه مردگان را کشف کردند ولی با بی اعتنایی آنها را در چاهی ریختند. به دنبال آن، یکی از روحانیان در حین سخنرانی در

ماه مبارک رمضان، مردم را به بازداشتن کار ساخت بانک تحریک کرد تا این که در ادامه این شورش، کارکنان امامزاده و طلاب علوم دینی به همراه مردم به ساختمان یورش برده و بنای نیمه ساز آن را با خاک یکسان نمودند. حادثه انهدام بانک روس، پس از واقعه مربوط به موسیو نوژ بلژیکی و اهانت او به روحانیان شیعه و نیز تنبیه تجار تهران به دست حاکم شهر، از تحولات مهمی بود که سرانجام به رویداد مشروطیت در ایران انجامید.

مناسبت ۰۲: رحلت حکیم و فیلسوف برجسته "محمدهادی فرزانه" معروف به "حکیم فرزانه" (۱۳۴۴ش)

شرح مناسبت:

حکیم و فیلسوف عالی قدر، شیخ محمدهادی فرزانه معروف به حکیم فرزانه، در سال ۱۲۶۳ش (۱۳۰۲ق) در شهرضای اصفهان به دنیا آمد. وی مقدمات علوم اسلامی و معارف دینی را در زادگاه خود سپری کرد و سپس برای تکمیل تحصیلات خویش، راهی اصفهان گردید. حکیم فرزانه در اصفهان در محضر استادان بزرگی همچون حضرات آیات: سید محمدباقر دُرچه ای، ملاعبدالکریم گزی و میرزا نصراللّه حکیم و ... حاضر شد و پس از سالیانی در شمار حکما و علمای زمان قرار گرفت. ایشان از میان رشته های گوناگون علمی، بیشتر به حکمت و فلسفه تمایل داشت و در راه کسب معلومات در این زمینه، زحمات فراوانی را بر خود هموار نمود به طوری که در اواخر عمر، او را در زمره حکمای بزرگ قلمداد می کردند. حکیم فرزانه از آن پس در زادگاه خود، شهرضا، به تدریس حکمت و فلسفه پرداخت و شاگردان فرهیخته ای تربیت نمود. زندگی ایشان در کمال سادگی و قناعت بود و زر و زیور دنیا، او را نفریفت. مرغ جان این فیلسوف فاضل سرانجام در چهارم آذر ۱۳۴۴ش برابر

با اول شعبان ۱۳۸۵ق در ۸۱ سالگی از قفس تن رهایی یافت و پیکرش، رخ در نقاب خاک پوشید.

مناسبت ۰۳: درگذشت "جبار باغچه بان" بانی مدارس استثنایی در ایران (۱۳۴۵ ش)

شرح مناسبت:

جبار باغچه بان در سال ۱۲۶۴ ش در قفقاز به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات، در یک مدرسه در ایروان به تدریس مشغول شد. تدریس او، باعث شکفتن استعدادهای نهفته اش گردید و پس از مدتی با تجارب فراوان و برنامه های خوب به ایران آمد و در سال ۱۳۰۳ شمسی اولین کودکستان ایرانی را به نام "باغچه اطفال" در تبریز تأسیس کرد. در همان سال سه کودک ناشنوا نیز در این مدرسه ثبت نام کردند و این آغازی بود برای تلاش باغچه بان تا بتواند سخن گفتن را به این کودکان بیاموزد. او برای تعلیم خواندن و نوشتن برای کودکان و نوسوادان، روش تعلیم الفبا را که امروزه در سراسر کشور رایج است به وجود آورد. او همچنین اولین مدرسه کودکان ناشنوا را در سال ۱۳۱۲ در تهران تأسیس کرد. جبار باغچه بان برای هموار کردن راه زبان آموزی کودکان ناشنوا راهی را انتخاب کرد که در سراسر جهان با نام الفبای گویای باغچه بان به عنوان مترقی ترین روش شناخته شده است. باتلاش این مبتکر پرتلاش بود که ناشنوایان کشور نیز توانستند با دنیای اطراف خود و انسان های دیگر تماس برقرار کنند. همچنین اختراع تلفنی برای استفاده کر و لال ها و تاسیس مکتب نسوان برای آموزش دختران نیز از دیگر ابتکارات اوست.وی همچنین در سال ۱۳۲۲ جمعیت حمایت از کودکان کرولال را تأسیس کرد و کتاب هایی از قبیل اسرار تعلیم و تربیت، الفبای آسان، برنامه کار آموزگار، زندگانی

کودکان و رباعیات باغچه بان را به نگارش درآورد. سرانجام وی در ۴ آذر سال ۱۳۴۵ش در ۸۱ سالگی در تهران دار فانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۴: رحلت آیت اللَّه "محمدغروی کاشانی" عالم برجسته تهران (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه محمدغروی کاشانی در سال ۱۲۷۴ش (۱۳۱۳ق) در کاشان به دنیا آمد و دروس مقدماتی را در زادگاهش سپری کرد. وی سپس راهی اصفهان شد و از محضر استادانی همچون حکیم جهانگیر خان قشقایی و آخوند ملامحمد کاشانی بهره برد. آیت اللَّه غروی سپس برای تکمیل تحصیلات خود به شهر نجف اشرف رفت و در آن حوزه بزرگ علمی، نزد استادان نامداری همچون میرزای نایینی، سیدابوالحسن اصفهانی و آقاضیاءالدین عراقی به مدارج بالای علمی و اجتهاد دست یافت. این عالم مجاهد در جریان مبارزات ملی شدن نفت درکنار آیت اللَّه کاشانی قرار گرفت و فعالیت های مفید و موثری به انجام رساند. آیت اللَّه غروی همچنین علاوه بر تدریس و تربیت شاگردان، در نهضت اسلامی بر ضدطاغوت نیز حضور یافت و برای نابودی رژیم فاسد و استبدادی شاه و استقرار نظام اسلامی، مبارزه نمود. این فقیه جلیل سرانجام در پنجم آذر ۱۳۵۷ش در ۸۳ سالگی در تهران درگذشت. مراسم تشییع جنازه وی، صحنه درگیری مردم با نیروهای نظامی شاهنشاهی گردید که در اثر آن، سه نفر به شهادت رسیده و چند نفر دیگر مجروح شدند. در نهایت پیکر پاک این عالم ربانی پس از تشییع در تهران و کاشان در مقبره فیض کاشانی در کاشان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: ارتحال فقیه و مجتهد بزرگوار آیت اللَّه "میرزا احمد سرایی" (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه میرزا احمد سرایی در سال ۱۲۹۰ش (۱۳۲۹ق) در قریه سرای تبریز در خانواده ای متدین به دنیا آمد و مقدمات علوم را از ۱۴ سالگی از علمای تبریز فرا گرفت. سپس به قم رفت و در حلقه درس حضرات آیات سید شهاب الدین مرعشی نجفی و میرزا جوادآقا ملکی تبریزی، به

تقویت بنیه علمی خویش همت گماشت. میرزا احمد سرایی از آن پس راهی نجف گردید و از محضر عالمان نامداری همچون سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم، سیدمحمود شاهرودی و میرزا باقر زنجانی بهره ها برد تا به مدارج عالیه علمی و اجتهاد دست یافت. این فقیه بزرگوار از آن پس به وطن بازگشت و به تدریس و ترویج دین و تبلیغ احکام پرداخت. ایشان علاوه بر اهتمام در ساخت بناهای عام المنفعه، به بحث، مناظره و مجادله حسنه با منحرفین اعتقادی، مسافرت به ممالک مختلف اسلامی برای تبلیغ و ارشاد و تربیت مبلغ و طلاب علوم دینی مشغول بود. این عالم ربانی سرانجام در چهارم آذر ۱۳۶۰ش برابر با ۲۷ محرم ۱۴۰۲ق در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد "محمود کریمی" استاد آواز ایران(۱۳۶۳ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: رحلت آیت اللّه "سیداحمد فقیه امامی" عالم برجسته اصفهان (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیداحمد فقیه امامی اصفهانی در سال ۱۳۱۲ش در اصفهان به دنیا آمد. وی پس از اتمام مقدمات در زادگاه خود راهی قم شد و از حضرات آیات سید محمد باقر سلطانی طباطبایی، سید حسین بروجردی، امام خمینی(ره) و علامه طباطبایی بهره جست. آیت اللّه امامی سپس در اصفهان به تدریس روی آورد و سالیانی طولانی به پرورش طلاب علوم دینی همت گماشت. از جمله خدمات ایشان تأسیس کتابخانه عظیم الزهرا(س) در اصفهان با بیش از ۶۰ هزار جلد کتاب می باشد. همچنین آیات معجزه آسای قرآن، بشر و رسالت او، چرا جمهوری اسلامی و روش رهبران انقلابی ما، از جمله تالیفات ایشان است. این عالم ربانی سرانجام در ۴ آذر ۱۳۷۲ش در ۶۰ سالگی دارفانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در اصفهان به خاک سپرده شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: مرگ "محمدعلی فروغی" سیاستمدار و نخست وزیر رژیم پهلوی (۱۳۲۱ش)

شرح مناسبت:

محمدعلی فروغی در سال ۱۲۵۴ شمسی به دنیا آمد و پس از مرگ پدر به "ذکاءالملک" ملقب گردید. جد اعلای این خانواده از یهودیان بغداد بود که برای تجارت به ایران آمد و در اصفهان سکنی گرفت و مسلمان شد. پدر فروغی از معاریف فرهنگی زمان خود به شمار می رفت که تحت تأثیر میرزا ملکم خان از پیشکسوتان ترویج فرهنگ غربی و فراماسونری در ایران به شمار می رود. محمدعلی فروغی مشوّق احمدشاه قاجار برای استعفا بود و در به قدرت رسیدن رضاخان و تأسیس سلسله پهلوی، نقشی اساسی ایفا کرد. او نخستین رییس الوزرای رضاخان بود که شانزده سال بعد نیز برای اولین بار تاج پادشاهی را بر سر محمدرضا پهلوی نهاد. فروغی معتمدترین شخصیت سیاسی ایران از نظر

دربار لندن جهت پیشبرد سیاست های استعماری بریتانیا در ایران محسوب می شد. او در تمام مراحل سیاست های ضداسلامی خود و رضاخان، مورد حمایت مستقیم انگلیس قرار داشت. فروغی همچنین در چندین دوره مجلس شورای ملی به نمایندگی برگزیده شد و یک بار به ریاست آن رسید. پس از فرار رضاخان، ذکاءُالملک، عامل مهمی در کنترل اوضاع داخلی و روی کار آوردن و تثبیت محمدرضا بود و توانست با وعده های توخالی، مردم را فریب دهد. فروغی پنج بار وزیر امور خارجه، چهاربار وزیر دارایی، سه بار وزیر دادگستری، چهار بار وزیر جنگ، یک بار وزیر اقتصاد، یک بار کفیل نخست وزیر، یک بار رییس مجلس شورای ملی و سه بار نخست وزیر شد. محمدعلی فروغی سرانجام در ۵ آذر ۱۳۲۱ ش، در ۶۷ سالگی، هنگامی که وزیر دربار محمدرضا پهلوی بود، بر اثر سکته قلبی درگذشت. فروغی دارای دو چهره متضاد است. یکی سیاستمدار و دیگر دانشمند، ادیب و فیلسوف.

وی علاوه بر اینکه آثار متعددی را پدید آورده است ولی در بعد سیاسی، از افراد ذی نفوذ و مؤثر در تثبیت سلطنت استبدای پهلوی اول و دوم به شمار می رود.

مناسبت ۰۲: تشکیل بسیج مستضعفین به فرمان "امام خمینی"(ره) و روز بسیج (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

به دنبال پیروزی انقلاب، دست غارتگران استعمارگر از ایران قطع شد و منافع آنان به خطر افتاد. آنان از آن پس برای حفظ منافع خود به فکر مقابله با انقلاب افتاده و علیه آن توطئه کردند. یکی از خطراتی که انقلاب نوپای اسلامی را تهدید می کرد، حمله نظامی بود. بنابراین حضرت امام خمینی(ره) در پنجم آذرماه سال ۱۳۵۸ فرمان تشکیل بسیج مستضعفین را صادر کردند و همگان را به تشکیل

ارتش بیست میلیونی فرا خواندند. این نهاد مردمی با داشتن نیروهای با ایمان، فداکار و پرتلاش که از متن جامعه برخاسته اند، در تمام صحنه های انقلاب اسلامی به ویژه در طول ۸ سال دفاع مقدس ملت ایران، نقشی تعیین کننده داشته است. در طول هشت سال دفاع مقدس، بسیج آن چنان درخشید که دشمنان اعتراف کردند قدرتی که در بسیج نهفته است، توان مقابله با ارتش های کلاسیک جهان را دارد. بسیج، وظیفه جذب، آموزش و سازمان دهی نیروهای مردمی و اعزام آنها به جبهه های نبرد را برعهده داشت و توانست با سامان دادن به نیروهای مؤمن و ارزشی، ارتشی مردمی را پی ریزی کند. بسیج، اکنون نیز در عرصه های اجتماعی، فرهنگی و نظامی ایران اسلامی، با همان شور و نشاط اولیه، حضوری فعال دارد.

مناسبت ۰۳: درگذشت "سیدحسن میرخانی" استاد خوشنویسی معروف به "سراج الکُتّاب" (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

استاد سیدحسن میرخانی معروف به سراج الکُتّاب فرزند سید مرتضی حسینی برغائی در سال ۱۲۹۱ ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات مقدماتی، هنر خطاطی را نزد پدر و استادان برجسته خطاطی ایران فرا گرفت. او در مدتی بسیار کوتاه، در خوشنویسی به درجه استادی رسید و سپس به تدریس پرداخت. استاد میرخانی در نوشتن تمام انواع خط از قبیل نسخ، ثلث، تعلیق و شکسته و به ویژه خط نستعلیق، مهارتی بسیار داشت و در سرودن شعر نیز توانا بود. این استاد بزرگ خوشنویسی، بیش از شصت جلد کتاب با خط خوش نوشت که خوشنویسی کلیات سعدی و دیوان حافظ و نیز دیوان اشعارش از آن جمله است. ایشان هم چنین در تأسیس انجمن خوشنویسی ایران نقش مهمی ایفا کرد. استاد سید

حسن میرخانی سرانجام در پنجم آذر ۱۳۶۹ش در ۷۸ سالگی در تهران درگذشت.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: تشکیل نخستین کنفرانس متفقین در جریان جنگ جهانی اول در تهران (۱۳۲۲ش)

شرح مناسبت:

در ششم آذر ۱۳۲۲ش، کنفرانس سران سه کشور متفق در جنگ جهانی دوم، در حالی در تهران آغاز به کار کردکه ایران به اشغال نظامی این سه کشور درآمده بود. کنفرانس تهران، پس از ورود آمریکا به جنگ جهانی دوم و گشوده شدن جبهه های جدید علیه ارتش آلمان، برپا شد. در این کنفرانس، روزولت رییس جمهور آمریکا، چرچیل نخست وزیر انگلستان و استالین رهبر شوروی، درباره شیوه های مبارزه با ارتش آلمان و کمک به جبهه های جنگ با این کشور، با یکدیگر تبادل نظر کردند. در پایان کنفرانس تهران که چهار روز به طول انجامید، اعلامیه مشترکی توسط سه کشور صادر شد که در آن به انهدام نیروهای نظامی آلمان و چگونگی انجام عملیات در جبهه های جنگ اشاره شده بود. همچنین توافق شد که پس از پایان جنگ جهانی دوم، نیروهای متفقین، خاک ایران را ترک کنند.

مناسبت ۰۲: تعطیلی حوزه های علمیه ایران در اعتراض به حکم اعدام روحانیون ضد بعثی در عراق (۱۳۵۳ ش)

شرح مناسبت:

در اعتراض به تصمیم دولت بعث عراق مبنی بر اعدام پنج نفر از روحانیون مبارز شیعه، حوزه های علمیه قم و مشهد تعطیل شد. همچنین در این روز، حضرات آیات: سیدشهاب الدین مرعشی نجفی، سیدمحمدرضاگلپایگانی و دیگر مراجع تقلید قم و آیت اللّه میلانی در مشهد، درس های خود را تعطیل کردند. مدتی قبل، رژیم بعثی عراق به ریاست حسن البکر، یکصد و پنجاه نفر از روحانیون مبارز و طلاب علوم اسلامی عراق را دستگیر و پس از آن پنج نفر از آنان را به اعدام محکوم کرد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد محقق "محمدصدیق مفتی زاده" (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمدصدیق مفتی زاده متخلص به محزون فرزند ملاعبداللّه دشه ای، مفتی کردستان در سال ۱۳۰۰ ش در قریه دشه از توابع اورامان کردستان به دنیا آمد و در کودکی پدر و مادرش را از دست داد. او در کودکی به فراگیری علوم اسلامی پرداخت و سرانجام از برادرش اجازه نامه خود را اخذ کرد. این اجازه پس از امتحان او توسط هیئت علمی و دینی اوقاف سلیمانیه عراق و شورای عالی وزارت آموزش و پرورش تهران مورد تأیید قرار گرفت. مفتی زاده سپس وارد دانشگاه تهران شد و موفق به اخذ دکترای الهیات و معارف اسلامی گردید. او علاوه بر تدریس زبان کُردی در دانشگاه تهران، سردبیری روزنامه کردستان و نویسندگی برنامه رادیو کردی تهران، به تحقیق و پژوهش نیز مشغول بود. چگونه بخوانیم و بنویسیم، در

اجتماع چگونه زندگی کنیم، راه خداشناسی، هفت بند و ... از آثار اوست. محمدصدیق مفتی زاده به لهجه اورامی و سورانی شعر می گفت و مقداری هم به فارسی شعر گفته است. درگذشت وی به سبب ابتلا

به سرطان ریه در ششم آذر ۱۳۶۳ ش، در ۶۳ سالگی در تهران روی داد.

مناسبت ۰۴: آغاز به کار نخستین کنفرانس بین المللی هنر دینی در تهران (۱۳۷۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت دکتر "سید صادق گوهرین" ادیب و پژوهشگر برجسته عرفان اسلامی (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

دکتر سید صادق گوهرین در سال ۱۲۹۳ ش به دنیا آمد. در اوان نوجوانی در مدرسه های علمیه، به روش سنتی به تحصیل صرف و نحو عربی پرداخت. سپس وارد دوره های ابتدایی و متوسطه گردید و در رشته های ادبیات فارسی و فلسفه از دانشسرای عالی لیسانس گرفت. وی از آن پس، ضمن تدریس در دبیرستان ها، در دوره دکترای ادبیات فارسی به ادامه تحصیل پرداخت و در مقطع دکترا، کتاب "فرهنگ لغات و تعبیرات مثنوی" در ۹ جلد را به عنوان پایان نامه به نگارش درآورد. استاد گوهرین در این رساله که شاید مهم ترین و مفصل ترین اثر او به حساب آید، به ترتیب الفبا، لغات، اصطلاحات، تعبیرات عرفانی، مَجازات، اصطلاحات نجومی، طبی، قرآنی و حدیثی و ... را که در مثنوی معنوی مولوی آمده اند شرح کرده و هر ترکیب را در محل دقیق آن بیان داشته است. وی بیشتر ایام عمر خود را صرف تدریس دروس ادبی و عرفان و نیز تربیت دانشجویان این دو مقوله معرفتی کرد و شاگردان فراوانی پرورش داد. برخی دیگر آثار او از این قرارند: پیر جنگی، داستان بهرام گور، شرح اصطلاحات تصوف و شیخ صنعان. سرانجام مرغ جان این وارسته مرد عرصه عرفان وادب، پس از عمری تکاپو در ۶ آذر ۱۳۷۴ش در ۸۱ سالگی از قفس تن به درآمد و به سوی هستی مطلق پرواز کرد.

مناسبت ۰۶: رحلت عالم خدمتگزار حجت الاسلام والمسلمین "محمدعلی شرقی" (۱۳۷۷ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام محمدعلی شرقی در سال ۱۳۰۳ش (۱۳۴۳ق) در یکی از روستاهای اطراف مراغه به دنیا آمد. وی پس از طی دروس مقدمات در تبریز، راهی قم شد و با تکمیل سطوح، به درس خارج

حضـرات آیات: سیدمحمد حجت کوه کمره ای و سیدحسین بروجردی راه یافت و بهره های فراوانِ فقهی و اصولی برد. ایشان پس از رحلت آیت اللّه بروجردی به ارومیه رفت و به خدمات دینی اشـتغال ورزید. با پیروزی انقلاب اسـلامی، حجت الاسلام شرقی به امامت جمعه شهرستان مراغه انتخاب شد و مدت ۱۷ سال در این سنگر مشغول خدمت بود. ایشان در خرداد ۱۳۷۷ به امامت جمعه مامقان برگزیده شد و تا زمان وفات در این سمت فعالیت کرد. حجت الاسلام شرقی در طول این سالیان علاوه بر تـدریس، به تالیف کتب نیز اهتمام ورزید که قاموس نهج البلاغه در ۴ جلد، قیام حق در ۷ جلد و اصول وافی در ۲ جلد از آن جمله اند. این عالم بزرگوار سـرانجام در ششم آذر ۱۳۷۷ش برابر با هشتم شعبان ۱۴۱۹ق در ۷۴ سالگی بدرود حیات گفت و در گلشن زهرای مراغه به خاک سپرده شد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "شیخ عبدالکریم خویینی زنجانی" (۱۳۳۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه عبـدالکریم خویینی زنجانی در سال ۱۲۵۳ ش (۱۲۹۱ ق) در خویین از توابع زنجان به دنیا آمد و از سـنین کودکی پا به مکتب گذاشت. سپس برای تکمیل تحصیلات خود به قزوین و نجف رفت و در محضر استادان نامداری همچون علامه سید محمد کاظم یزدی، شـیخ الشـریعه اصفهانی، آخوند ملامحمدکاظم خراسانی و میرزا محمدتقی شیرازی به مدارج والای علمی دست یافت. وی پس از سالیانی اقامت در نجف، در سال ۱۲۸۷ ش به زنجان عزیمت کرد و به ترویج دین و رسیدگی به امور مسلمانان و تربیت شاگردان علوم دینی مشغول شد. این عالم وارسته در اواخر عمر و پس از حدود چهل سال اقامت در

زنجان، در سال ۱۳۲۶ ش به قم هجرت کرد و به تـدریس درس خارج پرداخت. از آیت اللّٰه خویینی تالیفاتی بر جای مانده که حاشیه عروهُ الوثقی و شرح کفایه در ۲ جلد و کتاب فواید، از آن جمله اند. سرانجام آن عالم پرهیزگار در هفتم آذر ۱۳۳۰ ش برابر با ۲۸ صفر ۱۳۷۱ ق در ۷۷ سالگی به رحمت ایزدی پیوست و در قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: آغاز عملیات "مروارید" از سوی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

در روز ۶ آذر ۱۳۵۹ش نیروی دریـایی ارتش جمهوری اسـلامی ایران بـا همکـاری نیروی هوایی ارتش، به پایانه های البکر و الاُمیه که از بزرگترین مراکز صـدور نفت خلیـج فارس و شاهرگ حیات اقتصادی عراق به حساب می آمدنـد، حمله برد و دو سوم آنها را منهدم ساخت. دشـمن بعثی برای جبران این شـکست، در ۷ آذر ۵۹ با اعزام تعدادی نیرو، سـعی در بازپس گیری پایـانه هـا کرد و نبرد سـختی درگرفت. سـرانجام پس از سـاعت هـا جنـگ نـابرابر و بی امـان، در حالی که دلاورمردان نیروی دریـایی، آخرین گلوله هـای خود را به سوی دشـمن نشـانه می رفتنـد، نـاوچه پیکـان پس از غرق کردن چنـدین فرونـد ناوچه دشـمن مورد اصابت چند موشک قرار گرفت و با پرسـنل شجاع خود در شمال خلیج فارس در دل آب های گرم و نیلگون آن جای گرفت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "جهانگیر سرتیپ پور" از یاران میرزا کوچک خان جنگلی (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

جهانگیر سرتیپ پور در سال ۱۲۸۲ ش در رشت به دنیا آمد. در جوانی به نهضت جنگل پیوست. او هنگام اشغال آذربایجان به وسـیله فرقه دموکرات آذربایجان، نهضت مقاومت گیلان را تشـکیل داد و در برابر دمکرات ها ایستادگی کرد. سرتیپ پور در هنگـام طرح لایـحه کاپیتولاسـیون توسـط دولت حسـنعلی منصور به مخـالفت با آن پرداخت و در مجلس شورای ملی علیه آن سخن گفت. جهانگیر سرتیپ پور سرانجام در ۸۹ سالگی در تهران درگـذشت و پیکر وی را در جوار مرقد میرزاکوچک خان جنگلی در رشت به خاک سپردند.

مناسبت ۰۴: روز اکو (۱۳۷۱ش)

شرح مناسبت:

در پی پیوسـتن کشورهای ترکمنستان، قرقیزستان، ازبکستان، قزّاقستان، تاجیکستان، افغانستان و جمهوری آذربایجان به سازمان همکـاری هـای اقتصادی "اکو"، تعـداد اعضای این سازمان به ده کشور رسـید و این روز به عنوان روز اکو، نام گـذاری شـد. سازمـان اکو در سال ۱۳۶۳ برای افزایش همکـاری های اقتصادی میان سه کشور پاکسـتان، ایران و ترکیه تأسـیس گردیـد. این سازمان به دنبال رکود فعالیت سازمان همکاری عمران منطقه ای آر.سی.دی به وجود آمد که در سال ۱۳۴۳ تأسیس شده بود. سازمان اکو، تلاش می کنـد تا همکاری های اقتصادی میان ده کشور غرب آسـیا را افزایش دهـد. این سازمان، همچنین توافق

نـامه هـای همکـاری متقابـل بـا برخی از سازمـان هـای بین المللی امضـا کرده است. اکـو از نظر وسـعت جغرافیـایی و جمعیت کشورهـای عضو، دومین سازمـان همکاری منطقه ای جهان است و جمعیتی افزون بر ۴۰۰ میلیـون نفر را در برمی گیرد. نمودار سازمانی اکو، شامل اجلاس سـران، شورای وزیران، شورای برنامه ریزی منطقه ای، شورای نماینـدگان دائم دبیرخانه و سازمان های تخصصی و مؤسسات

منطقه ای است که در این تشکیلات، شورای وزیران، عالی ترین رکن تصمیم گیری در سازمان به شمار می رود.

مناسبت ۰۵: روز نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

شرح مناسبت:

به مناسبت رشادت ها و دلاور مردی های نیروی دریایی ارتش در دفاع از جزایر، بنادر، سواحل و شهرهای جنوبی به ویژه دفاع از آبادان و خرمشهر و آب های نیلگون خلیج فارس در دوران جنگ تحمیلی و انهدام نیروی دریایی دشمن بعثی، در همان آغاز جنگ، با تایید حضرت امام خمینی(ره)، هفتم آذر، سالروز حماسه آفرینی ناوچه موشک انداز پیکان، به عنوان روز نیروی دریای ارتش نام گرفت تا همه ساله، حماسه با شکوه دریادلان نیروی دریایی و یاد شهدای عزیز و گرانقدر این نیرو گرامی داشته شود. هفتم آذر، تبلور ایثارو جان فشانی های پرسنل قهرمان و جان بر کف نیروی دریایی مهین اسلامی ایران در برقراری ثبات وامنیت در آب های نیلگون خلیج فارس و دریای عمان می باشد. این نیرو با یگان های شناور دریایی، تفنگداران و تکاوران، اسکادران های هواناو و هوادریا، واحدهای پروازی نیرو و با غواصان ورزیده و ... هر نوع فعالیتی از سوی دشمن را در محدوده قانونی خود خنثی خواهد کرد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: شَهیدُ البَحرِ یُغفَرُ لَهُ کُلُّ ذَنبٍ وَالدَّینُ والأمانَهُ

ترجمه:

همه گناهان شهید دریا آمرزیده می شود، حتّی بدهی و امانتش

آدرس:

جامع الصغیر، ج ۲، ص ۸۰.

زیر عنوان:

روز نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: غَزوَهٌ فِی البَحرِ مِثلُ عَشرِ غَزَواتٍ فِی البَرِّ

ترجمه:

یک بار جنگیدن در دریا مانند ده بار جنگیدن در خشکی است

آدرس:

سنن ابن ماجه، ج ۲، ص ۹۲۸.

زیر عنوان:

روز نیروی دریایی

ارتش جمهوری اسلامی ایران

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: شَهیدُ البَحرِ مِثلُ شَهیدَیِ البَرِّ

ترجمه:

[یک] شهید در دریا مانند دو شهید در خشکی است

آدرس:

سنن ابن ماجه، ج ۲، ص ۹۲۸.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: اولتیماتوم چهل و هشت ساعته دولت روس به ایران (۱۲۹۰ش)

شرح مناسبت:

در حالی که اوضاع مالی ایران پس از روی کار آمدن احمد شاه به شدت مختل بود، مجلس شورای ملی تصمیم گرفت تا از آمریکا، کارشناس امور اقتصادی و مالی استخدام نماید. در نتیجه، علی رغم مخالفت روس ها، مورگان شوستر به عنوان خزانه دار کل کشور استخدام شد. این امر به مذاق روس ها که گمرک را در اختیار داشتند خوش نیامد از این رو، برای اخراج شوستر و توجه به نظر روس ها، به مجلس شورای ملی اولتیماتوم دادند. پس از این اولتیماتوم، قوای روسیه به سمت تهران به راه افتادند. در اولتیماتوم دولت روس خواسته شده بود که دولت ایران موارد سه گانه زیر را بپذیرد: ۱ - اخراج مورگان شوستر آمریکایی، کارشناس مالی ایران ۲ - عدم استخدام هیچ فرد خارجی بدون اجازه دولت روس و انگلیس در ایران ۳ - پرداخت خسارت لشکرکشی روس به ایران از سوی دولت ایران. دولت ایران که خود را در برابر لشکریان روس ناتوان دید، به ناچار در برابر خشونت آنان تسلیم شد و به خدمت مستشاران آمریکایی پایان داد.

مناسبت ۰۲: شهادت "سید عبدالحسین واحدی" مرد شماره دو فداییان اسلام توسط رژیم پهلوی (۱۳۳۵ش)

شرح مناسبت:

سید عبدالحسین واحدی از پیشگامان تاسیس جمعیت فدائیان اسلام بود و از آغاز مبارزه این جمعیت با دستگاه جور تا زمان شهادت به عنوان مرد شماره ۲ این تشکُّل شناخته می شد. او به همراه دیگر یاران فدائیان اسلام، مسیر تاریخ را در جهت منافع ملت مسلمان ایران تغییر داد. آنان پس از اعدام انقلابی سپهبد رزم آرا نخست وزیر رژیم پهلوی که قصد داشت جلوی تصویب ملی شدن صنعت نفت ایران را بگیرد، درصدد اعدام حسین علا که می خواست ایران

را به عضویت پیمان استعماری سنتو در آورد، بودند. اما چون این عملیات ناکام ماند، سید عبدالحسین واحدی به همراه یکی دیگر از اعضای جمعیت، قصد داشتند تا در اولین فرصت، حسین علا را به مکافات عمل خود برسانند؛ ولی شناسایی شده و پس از درگیری لفظی با تیمور بختیار رییس کل شهربانی کشور، توسط بختیار به شهادت رسید.

مناسبت ۰۳: لغو تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی در هیئت وزیران (۱۳۴۱ ش)

شرح مناسبت:

در این روز هیئت وزیران در یک نشست طولانی، تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی مورخ ۱۶ مهر ۱۳۴۱ را لغو کرد. این اقدام دولت در اثر فشاری بود که از طرف جامعه روحانیت و پی گیری حضرت امام خمینی(ره) وارد شد و دولت در مقابل حمله و فشار علما، ناچار سرتسلیم فرود آورد. هرچند دولت این نتیجه را اعلام کرد ولی حضرت امام خواهان اعلان رسمی در روزنامه ها شدند و این امر در دهم آذر آن سال عملی گردید.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بزرگ "طریق القدس" و آزاد سازی بُستان (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

عملیات بزرگ طریق القدس از تاریخ هشتم آذر ۱۳۶۰ با رمز یا حسین در منطقه بستان به وسعت ۳۵۰ کیلومتر مربع، با هدف آزادسازی شهر بُستان، قطع ارتباط دشمن از شمال به جنوب، انهدام نیروهای دشمن و رسیدن به مرزهای بین المللی آغاز شد و تا ۱۵ آذر به طول انجامید. نتایج عملیات بزرگ طریق القدس: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۵۴۶ نفر اسیر، ۳۵۰۰ نفر کشته و زخمی؛ سایر نتایج: آزاد شدن ۶۵۰ کیلومتر مربع از جمله شهر بستان؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۱۸۰ دستگاه انهدامی و ۱۷۰ دستگاه اغتنامی، خودرو: ۲۰۰ دستگاه انهدامی و ۲۵۰ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۱۲ فروند انهدامی، هلیکوپتر: ۴ فروند انهدامی، دستگاه مهندسی: ۱۵۰ دستگاه اغتنامی، توپ: ۹ قبضه اغتنامی.

مناسبت ۰۵: ارتحال فقیه نامدار معاصر حضرت آیت اللّه العظمی "محمدعلی اراکی" (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

شیخ الفقهاء و المجتهدین حضرت آیت اللّه العظمی شیخ محمدعلی مصلحی اراکی در سال ۱۲۷۳ش (۱۳۱۲ ق) در اراک به دنیا آمد. ایشان از یازده سالگی به طور جدی و به شوق فراگیری علوم اسلامی، نزد استادان برجسته عصر خود حاضر شد. این عالم برجسته از محضر علمای بزرگی همچون آیات عظام؛ سیدعبدالکریم حائری یزدی و محمدتقی خوانساری کسب فیض کرد و سپس خود به تدریس پرداخت. آیت اللّه اراکی در طی ۳۵ سال تدریس، پیچیده ترین مباحث علمی را با گفتاری شیوا و بیانی رسا مطرح و آنها را به آسانی تفهیم می کرد. حضرات آیات محمدتقی ستوده، علی پناه اشتهاردی، جلال طاهرشمس گلپایگانی، محسن حرم پناهی، محمدعلی علوی گرگانی، سید محسن خرازی، علی کریمی جهرمی، رضا استادی، مرتضی مقتدایی، محمدتقی مصباح یزدی و ده ها عالم فرزانه دیگر از جمله تربیت یافتگان محفل درس

آیت اللّٰه اراکی بودند. آیت اللّٰه اراکی همچنین در مراحل مختلف، از انقلاب اسلامی، حمایت و پشتیبانی می نمود و علاقه ای ویژه به حضرت امام خمینی داشت. از این عالم و فقیه برجسته، آثار بسیاری برجای مانده است که رساله فی الاجتهاد و التقلید و حاشیه بر عروهالوثقی از آن جمله اند. سرانجام این فقیه سترگ در هشتم آذر ۱۳۷۳ش برابر با ۲۵ جمادی الثانی ۱۴۱۵ ق در یکصد سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی بسیار با شکوه، پیکر ایشان در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه(س) در جوار اساتیدش به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: پیروزی تیم فوتبال ایران در برابر استرالیا و راه یابی ایران به جام جهانی ۹۸ فرانسه پس از ۲۰ سال (۱۳۷۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز جهانی همبستگی با مردم فلسطین

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: تصویب تاسیس بانک ملی توسط مجلس شورای ملی (۱۲۸۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از استقرار مشروطیت، موضوع وام گیری ایران از روسیه وانگلیس باعث به هیجان آمدن احساسات عمومی و مخالفت قاطع نمایندگان مجلس اول با آن شد. از این رو طرح پیشنهاد تاسیس یک بانک ایرانی با سرمایه ایرانیان عنوان گردید و در تاریخ پنجم آذر ۱۲۸۵ ش نمایندگان مجلس، تاسیس یک بانک ملی را از دولت خواستار شدند تا بدین وسیله به دولت وام دهند. سپس طی چند جلسه بحث و بررسی درباره آن، تاسیس بانک ملی برای بی نیاز شدن از دریافت وام خارجی در نهم آذر آن سال از تصویب نمایندگان گذشت، این تصویب در بیستم آذر ماه به اطلاع عموم رسید و به بانک ملی اجازه داده شد که به معاملات زراعتی، رهن املاک، خرید و فروش برات های تجاری داخلی و خارجی و قرض و استقراض مبادرت ورزَد. همچنین قرار بر این شد که سرمایه ای معادل یکصد و پنجاه میلیون ریال به عنوان سرمایه اولیه به بانک ملی تعلق گیرد و حساب های دولتی که تا آن وقت در بانک شاهنشاهی وابسته به دولت انگلیس تمرکز داشت به بانک ملی انتقال یابد. کوشش هایی که برای تاسیس بانک ملی صورت گرفت و استقبال بی نظیری که مردم برای ایجاد این بانک کردند با مخالفت های بیگانگان مواجه گشت و تغییر ناگهانی وضع سیاسی ایران و انعقاد تقسیم ایران بین دولت های روس و انگلیس، طی قراردادی معروف به قرارداد ۱۹۰۷ همه این تلاش ها را ناکام گذاشت و بانک ملی در آن زمان به وجود نیامد. تاسیس بانک ملی هرچند با کارشکنی های

بانـک هـای خارجی و اقـدامات محمـدعلی شاه راه به جایی نبرد، اما جایگاه و اعتبار مجلس را در داخل و خارج برای همگان روشن ساخت. بانک ملی ایران در نهایت، ۲۲ سال بعد، در هفدهم شهریور ۱۳۰۷ ش رسماً افتتاح شد و شروع به کار نمود.

مناسبت ۰۲: صدور و انتشار اعلامیه سران سه کشور متفق در تهران (۱۳۲۲ش)

شرح مناسبت:

یکی از وقایع مهم و با اهمیت دوران جنگ جهانی دوم در زمان نخست وزیری علی سـهیلی، تشـکیل کنفرانس عالی سران سه کشـور متفـق در تهران است که بی شـک در سـرنوشت جنـگ جهـانی دوم و سـرنوشت سیاسـی ایران بسـیار مهم بود. در این کنفرانس کـه از روز شـشم آذر ۱۳۲۲ ش بـا حضور اسـتالین، چرچیـل و روزولت، رهبران اتحاد جماهیر شوروی، انگلسـتان و آمریکا برگزار گردید، پیرامون پیروزی جنگ و کوتاه ساختن مدت جنگ تبادل نظر به وجود آمد و تصـمیماتی اتخاذ گردید و در روز نهم آذر اعلامیه مشترکی درباره ایران منتشـر کردند. در این اعلامیه، ضـمن احترام به اسـتقلال ارضی ایران، موافقت شد که هر نوع مسائل اقتصادی که در پایان جنگ، گریبانگیر ایران شود، از طرف کنفرانس ها یا مجامع بین المللی مورد توجه قرار گرفته و حـل شود. ولی علی رغم این که طی این کنفرانس موافقت شـد تـا نیروهـای متفق بلافاصـله پس از پایـان جنگ، خـاک ایران را تخلیه کننـد، بـا این حـال، این نیروهـا به ویژه قوای روس، تـا مـدت هـا پس از جنـگ، از تخلیه ایران امتناع می کردند تا این که پس از شکایت ایران به مجامع جهانی، نیروهای خود را از ایران خارج ساختند.

مناسبت ۰۳: برقراری مجدد حاکمیت ایران بر جزایر ابوموسی، تنب بزرگ و کوچک (۱۳۵۰ ش)

شرح مناسبت:

جزایر ابوموسـی، تنب بزرگ و تنب کوچـک تـا سـال ۱۲۸۳ ش (۱۹۰۴ م) که برای نخستین بـار ناوهـای جنگی انگلسـتان در ساحل آنها پهلو گرفته بود، جزیی از خاک ایران و تحت اداره بندرلنگه از توابع استان فارس بودند. در این سال، انگلستان این جزایر را به اشغال خود درآورد و ضمن پایین کشیدن پرچم ایران، مأمورین گمرک ایران

را از آنجا اخراج نمود که این عمل شدیداً مورد اعتراض دولت وقت ایران قرار گرفت. یک سال بعد، دولت انگلستان به علت ضعف حکومت مرکزی، با یک اقدام موذیانه، پرچم امیرنشین شارجه را بر فراز جزایر مزبور به اهتزاز درآورد. در طول اشغال شصت و چهار ساله این جزایر از سال ۱۲۸۳ تا ۱۳۴۷ ش دولت ایران حتی در بدترین شرایط سیاسی از اعتراض به اشغال آنها خودداری نکرد. پس از جنگ جهانی دوم که قدرت انگلیسی ها در خلیج فارس کاهش یافت، دولت انگلستان مراقبت از سه جزیره مزبور، را به شیخ نشین شارجه واگذار کردند و ساکنان جزایر، تابعیت شارجه گرفتند. در سال ۱۳۵۰ ش دولت ایران به دنبال واگذاری بحرین و به رسمیت شناختن استقلال آن و صرف نظر کردن از حاکمیت خود در آن جزیره نفت خیز، درصدد برآمد به نحوی، حیثیت از دست رفته خود را جبران کند. از این رو، نیروی دریایی ایران، به یکباره در جزایر ابوموسی، تنب بزرگ و تنب کوچک که از قدیم الایام متعلق به ایران بود مستقر شدند و با سر و صدا، آن را توفیق بزرگ جنگی قلمداد نمودند. این عمل با اعتراض شیخ نشین های امارت متحده عربی مواجه گردید و آنان مدعی مالکیت جزایر شدند. هم چنین به دنبال این ماجرا، دولت وقت عراق روابط خود را با ایران قطع نمود و پارلمان کویت، قطع رابطه با ایران را مورد بررسی قرار داد.

در بسیاری از کشورها علیه ایران تظاهراتی صورت گرفت و عراق به اخراج و آزار ایرانیان مقیم در آن کشور شدت بخشید.
سرانجام بابت مالکیت یا تصرف غیرقانونی

شیخ نشین شارجه، دولت ایران مبلغ قابل ملاحظه ای به شیوخ پرداخت نمود و اوضاع تا حدودی به آرامش گرایید.

مناسبت ۰۴: برگزاری مراسم چهلم شهادت آیت اللّه "سیدمصطفی خمینی" (۱۳۵۶ش)

شرح مناسبت:

شهادت مشکوک فرزند بزرگ امام، حاج آقا سیدمصطفی خمینی در اول آبان ۱۳۵۶ش در نجف اشرف، موجی از تاثر توام با خشم را در میان اقشار مختلف ملت ایران به وجود آورد و بیشتر مردم، رژیم را متهم به توطئه در این فاجعه نمودند. این شهادت، نهضت اسلامی پانزده ساله ایران را جان تازه ای بخشید به گونه ای که یکباره فراگیرشده و به شکل انقلابی طوفان زا و کاخ برانداز درآمد. در این حادثه که در تعبیر امام خمینی(ره) به عنوان لطف خفی الهی آمده بود، گرچه در آن زمان، ضربه جانگدازی بر پیکر نهضت اسلامی بود ولی نخستین جرقه ای محسوب می شد که شعله های انقلاب اسلامی را روشن کرد و راه را برای افشای هرچه بیشتر ماهیت ضداسلامی و ضد مردمی رژیم و حامیش، آمریکا، باز نمود. در پی شهادت سیدمصطفی خمینی، در گوشه و کنار کشور مجالس بزرگداشتی برای ایشان برپا گردید و مجلسی که در مسجد اعظم قم به همین مناسبت برگزار شد، به نوبه خود در شکست سد استبداد و اختناق و بسیج خشم مردم و بهره گیری بیشتر از جوّ آزادی های نسبی، نقش بسیار موثری داشت و از آن زمان، زبان ها بازتر و لحن ها تندتر و مبارزات تشدید گردید. رژیم شاه به تصور اینکه فقدان این شخصیت بزرگ که امید آینده انقلاب اسلامی بود، رهبر انقلاب اسلامی را دچار شکست روحی و نهایتاً آسیب پذیر می سازد. ناگهان در برابر صلابت امام که

در کمال آرامش، بـدون آنکه خم به ابرو بیاورد از کنار آن گـذشت، دچار سـر گیجه شـد و با درماندگی دچار اشـتباه بزرگ دیگری شد که سرآغاز انقلاب اسلامی در ۱۹ دی ۱۳۵۶ محسوب می گردد.

مناسبت ۰۵: انجام عملیات محدود "کانی سخت" در منطقه مهران توسط سپاه (۱۳۶۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: وفات استاد "عبدالباسط محمدعبدالصمد" قاری شهیر قرآن (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد عبـدالباسط محمـد عبدالصـمد از اسـتادان برجسـته قرائت و ترتیل قرآن مجید در سال ۱۳۰۸ ش (۱۳۴۸ ق) در روسـتای ارمنت در هفتصـد کیلومتری جنوب قاهره به دنیا آمـد. وی از کودکی به فراگیری قرآن روی آورد و با اشتیاق تمام، کل قرآن را از حفظ نمود. استاد عبدالباسط از ۱۹ سالگی به قرائت در پایتخت مصر، رادیو دولتی این کشور و مناطق دیگر پرداخت و به کشورهـای زیـادی سـفر کرد. اسـتاد عبـدالباسط همچنین رتبه هـای مهمی در مسابقـات بین المللی قرآن مجیـد در کشورهـای اسـلامی کسب نموده است. از این اسـتاد برجسـته قرآن، تلاوت های زیبا و دلنشـین زیادی از قرآن بر جای مانـده است. اسـتاد عبدالباسط محمد عبدالصمد سرانجام در نهم آذر ۱۳۶۷ش در ۶۹ سالگی دار فانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۷: روز بزرگداشت "شیخ مفید"

شرح مناسبت:

تاریخ شـیعه، سـرشار از افتخارات بسـیار و تحولات چشـمگیر است؛ تحولاتی که به دست عالمان متعهد و فرزانگان اندیشـمند پدیـد آمـده است. در این میـان به سـده چهـارم هجری برمی خوریم که فتـح الفتوح تاریـخ شـیعی است. روزگـاری که مردی بزرگ و اندیشـمندی سترگ "دایرهالمعارفی جامع" از معارف اسلامی تدوین کرد که نزدیک به پنجاه سال، پرچمدار عرصه های علمی، فکری و فرهنگی مسلمین گردید. سرانجام کار به جایی رسید که دوست و دشمن زبان به تمجید او گشودند و قلم به تعریف او برگرفتند و او را "مفید" لقب دادند. محمدبن محمد بن نعمان معروف به شـیخ مفید در یازدهم ذیقعده سال ۳۳۶ ق در بغداد به دنیا آمد. از آنجا که پدر محمد شخصی پارسا و مذهبی بود و به تعلیم و تربیت اشتغال داشت، شیخ مفید در

ابتدا به ابن المعلّم ملقَّب گردید. او از کودکی به فراگیری علوم اسلامی روی آورد و هوش و استعداد سرشاری از خود نشان داد به طوری که قبل از دوازده سالگی از برخی محدّثان، روایت اخذ کرده و از استاد خویش، شیخ صدوق، در قبل از بیست سالگی حدیث شنیده است. شیخ مفید همچنین از محضر درس استادان بزرگ عصر از جمله: علی بن عیسی رمّانی، جعفر بن محمد بن قولِویه و محمد بن عمران مرزبانی بهره برد و به مقام والایی در فقه، کلام و ادب دست یافت. جاذبه فوق العاده و پشتکار فراوان شیخ مفید، موجب گرایش فاضلان بسیاری به حوزه درس وی گردید و باعث تالیف آثار گران بها و ارزشمند شد. شیخ مفید از یک سو، گروه بی شماری از دانشمندان مذاهب مختلف را تربیت نمود و مشعل های فروزانی چون سید مرتضی، سید رضی، شیخ طوسی و نجاشی و ده ها نفر را تحویل حوزه های علمی ودینی داد و از سوی دیگر قلم به دست گرفت و با این سلاح برق آسا و ژرف، تحولی بهنگام، ایجاد کرد.

تالیفات شیخ مفید را تا دویست کتاب گفته اند که شرح عقاید صدوق، المُقَنَّعَه، الاعلام، امالی، ارشاد و ده ها اثر گرانبها از آن جمله اند. شیخ مفید از جمله کسانی است که مورد اعتماد خاص حضرت ولی عصر(عج) بوده و نامه هایی از جانب امام مهدی(عج) برای شیخ ارسال شده است. بینش افروزی و دانش آفرینی وی به همراه آگاهی از اوضاع دشمنان و اطلاع از جهان اطراف باعث شد که او را سلسله جنبان نهضت فکری و علمی در قرن

چهارم هجری کرد تا جایی که در صحیفه های سبز مهدوی(عج) از جانب حضرت ولی عصر، برادر گرامی و استوار خوانده شد. سرانجام، شیخ مفید این رادمرد علم و عمل و اسوه تقوا و فضیلت در سوم ماه رمضان سال ۴۱۳ ق در ۷۷ سالگی به دیدار معبود شتافت و پس از اقامه نماز توسط سیدمرتضی، در حرم امام موسی کاظم(ع) در کاظمین به خاک سپرده شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: لغو قرارداد دارسی مربوط به نفت جنوب توسط ایران (۱۳۱۱ ش)

شرح مناسبت:

در سال ۱۲۸۰ ش (۱۹۰۱ م) ویلیام دارسی، سرمایه دار انگلیسی، موفق به کسب امتیاز بهره برداری و لوله کشی نفت و قیر در سراسر ایران، به غیر از شمال و شرق کشور، به مدت شصت سال گردید. صاحب امتیاز، در تمام مدت قرارداد، از پرداخت مالیات، عوارض و حقوق گمرکی برای کلیه اراضی، ماشین آلات و وسایل و مواد لازمی که وارد کشور می کرد معاف شده بود. فعالیت های دارسی سرانجام پس از هفت سال منجر به دسترسی به چاه نفت عظیم مسجد سلیمان گردید و سود فراوانی نصیب صاحب امتیاز شد. پس از گذشت بیش از سی سال از انعقاد قرارداد، دولت ایران که مکرّراً این امتیاز هنگفت را به ضرر مصالح منافع ایران اعلام کرده بود، آن را لغو کرد و خشم شرکت دارسی را برانگیخت. پس از لغو قرارداد دارسی، انگلستان شکایتی علیه ایران به جامعه ملل ارسال کرد و پس از منازعات بسیار، سرانجام قرارداد ۱۹۳۳ به جای دارسی به امضا رسید. این قرارداد هرچند به وسعت دارسی نبود ولی به نظر اکثر کارشناسان، دارای معایبی به مراتب بیش از محاسن بود. معایب قرارداد ۱۹۳۳، اختلافاتی را بین ایران و شرکت

نفت انگلیس به وجود آورد که در نهایت منجر به تنظیم قرارداد الحاقی گس - گلشائیان گردید. انگلستان تا سال ها بعد نیز بر نفت ایران خیمه زده بود تا این که با تصویب ملی شدن صنعت نفت، در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹، دست این استعمار پیر از این منبع خدادادی کوتاه شد.

مناسبت ۰۲: شهادت عالم نستوه و مجاهد آیت اللّه "سید حسن مدرس" به دستور "رضاخان" (۱۳۱۶ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدحسن مدرس در حدود سال ۱۲۴۹ ش در قریه "سرابه کچو" از توابع زواره اردستان در استان اصفهان دیده به جهان گشود. سیدحسن در ۱۴ سالگی به اصفهان عزیمت کرد و ده سال تمام در آنجا به بحث و تحقیق پرداخت. وی در سال ۱۲۷۲ش به نجف اشرف هجرت نمود و به مدت هفت سال از محضر حضرات آیات علامه سیدمحمدکاظم یزدی، آخوند خراسانی و نیز میرزای بزرگ شیرازی استفاده نمود و به درجات بالای علمی دست یافت. سید حسن پس از اخذ اجازه اجتهاد، به اصفهان باز گشت و به تدریس فقه و اصول مشغول گردید. وی همزمان با اوج گیری نهضت مشروطه در ایران، وارد صحنه سیاست شد و از طرف علما و مراجع شیعه به عنوان مجتهد طراز اول کشور برای نظارت بر قوانین مجلس شورای ملی انتخاب گردید. مدرس در سال ۱۲۹۰ ش، امور رسیدگی به مدرسه عالی سپهسالار (شهید مطهری) را به عهده گرفت و مشغول تدریس در این مدرسه گردید. در دوره های بعد، مبارزات مدرس، شکل دیگری به خود گرفت و او بارها با در نظر گرفتن منافع ملت با صاحبان قدرت، مخالفت ورزید که تحصن درحرم حضرت عبدالعظیم(ع) در اعتراض به دولت صمصام السلطنه بختیاری، مخالفت با قرارداد استعماری ۱۹۱۹م وثوق الدوله،

اعتراض به کودتـای انگلیسـی رضاخـان و نیز جمهوریت رضاخانی از آن جمله انـد. با به قـدرت رسـیدن رضاخان، سیدحسـن مـدرس به عنوان دشـمن شـماره یک وی در مجلس، نسـبت به زورمـداری ها و قدرت ورزی های رضاخان مطرح شد و بر اثر سوء تـدبیر سـردار سپه، طرح استیضاح رضاخان را به تصویب رسانـد. در این میان رضاخان مترصـد فرصتی بود که بتواند این روحانی آگاه و عالم را از سر راه خود بردارد.

رضاخان پس از به دست گرفتن سلطنت و پس از آن که نقشه ترور مدرس را ناکام دید، او را در شانزدهم مهر ۱۳۰۷ دستگیر و به خواف و پس از مدتی به کاشـمر از توابع خراسان تبعید نمود و پس از ده سال تبعید، ماموران شاه، وی را مسـموم و سپس در دهم آذر ۱۳۱۶ش در ۶۷ سالگی، در حال نماز خفه کردند. قیام مدرس، نخستین جرقه نهضت ضداسـتبدادی و آخرینِ آن نبود. مـدرس، مظهر مقـاومت ملت و آن عـده از نماینـدگان مردم بود که به رمز توطئه و عمق فاجعه پی برده و معتقـد به چاره کـار قبل از وقوع حادثه بودنـد. قیام و مقاومت نسـتوه و حماسه آفرین مـدرس در آن شـرایط و جو اختناق و ارعاب، گرچه در لابلای حوادث مشـروطیت به عنوان یک جریان فرعی مطرح شـده است، ولی در مطالعه تاریـخ نهضت های اسـلامی، عنوان و جایگاه مسـتقل و درخشانی دارد. اندیشه های سیاسی مدرس را نه به عنوان یک اعتراض تاریخی بر یک جریان انحرافی، بلکه به صورت یک جریان و نهضت در ارائه تفکر درست و مایه دار سیاسی و انقلابی اسلام، و تجدید حیات

سیاسی، باید تلقی نمود.

مناسبت ۰۳: اعلام لغو مصوبه انجمن های ایالتی و ولایتی در روزنامه ها به درخواست امام خمینی(ره) (۱۳۴۱ش)

شرح مناسبت:

با اعلام تصویب لایحه انجمن ایالتی و ولایتی، علما و مراجع که پی به ماهیت اصلی این طرح برده بودند، دست به افشای آن زدند. حضرت امام خمینی(ره) نیز با تعطیل درس های خود، خواستار لغو این مصوبه شدند. سرانجام علما تهدید کردند که اگر دولت، تصویب نامه جدید را لغو نکند، مردم اقدامات شدیدتری خواهند کرد. به دنبال این تهدید، هیئت دولت در یک نشست طولانی، تصویب نامه مورخ ۱۶ مهرماه ۱۳۴۱، مبنی بر حذف قسم به قرآن برای نمایندگان، حذف قید اسلام برای انتخاب شوندگان و حق رای برای بانوان در انجمن های ایالتی و ولایتی را لغو کرد. پس از جلسه دولت، نتیجه آن در هشتم آذرماه به اطلاع علما رسید. این اقدام که در اثر فشار علما به دولت بود، موجی از خوشحالی را در میان مردم به وجود آورد، اما حضرت امام، اطلاع رسانی خصوصی را کافی ندانسته، خواستار اعلام همگانی آن توسط رسانه های گروهی شدند. سرانجام با فشار پی گیر روحانیت، دولت، تسلیم شد و لغو این مصوبه را در ۱۰ آذرماه ۱۳۴۱ش در روزنامه ها اعلام کرد. این حرکت توانست اولین پیروزی نهضت نوپای اسلامی را به دنبال آوَرَد و جامعه را به سمت طاغوت ستیزی سوق دهد. دستاورد نخستین گام قیام و مبارزه امام با رژیم شاه را می توان در چند مورد مطرح کرد.

گسترش بیداری و آگاهی در میان قشرهای وسیعی از مردم مسلمان در زمینه مسائل سیاسی کشور؛ افشاگری و نمایاندن ماهیت رژیم ضداسلامی شاه؛ توجه دادن مردم به خطرهای ناشی از وابستگی رژیم به قدرت های جهانخوار؛ هشدار

در زمینه خطر پنهانی صهیونیسم؛ ایجاد امید به پیروزی و شکستن افسانه قدرت شاه و ساواک؛ کشانیدن مردم به صحنه سیاسی کشور و حضور توأم با هشیاری مردم در مسائل جاری و از بین بردن حالت بی تفاوتی نسبت به مسائل سرنوشت ساز؛ و ایجاد وحدت کلمه در بین مردم.

مناسبت ۰۴: اعلامیه حوزه علمیه قم درباره چگونگی واکنش دولت در برابر اعتراضات مردمی (۱۳۵۶ش)

شرح مناسبت:

به مناسبت فرا رسیدن چهلمین روز شهادت آیت اللّٰه سید مصطفی خمینی فرزند بزرگوار حضرت امام، تظاهراتی از طرف دانشجویان در داخل و خارج از کشور در اعتراض به رژیم برپا شد. در پی این وقایع، از سوی حوزه علمیه قم اعلامیه ای منتشر گردید که در آن ضمن تصریح حمایت حرکت های دانشجویی از نهضت اسلامی مردم به رهبری امام خمینی(ره)، از وحشی گری دستگاه حاکم به شدت انتقاد شده بود. در بخشی از این اعلامیه آمده بود: "تظاهرات اخیر و چشمگیر دانشجویان در آمریکا و اروپا و همزمان با آن، تظاهرات دانشجویان دانشگاه ها و عموم ملت ایران در سراسر کشور و به ویژه بزرگ ترین رفراندوم ضدحکومت با شرکت روحانیون، دانشجویان و عموم طبقات مختلف مردم در روز شهادت عالم مجاهد، حضرت آیت اللّٰه مصطفی خمینی، نمودار جنبش عظیم ملت و بیداری عموم و تنفر مردم نسبت به دستگاه خیانتکار و جبار حکومت ایران است.

مناسبت ۰۵: سرکوب تظاهرات شبانه مردم تهران و کشته و مجروح شدن بیش از هزار نفر (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّٰه "میرزاجواد سلطان القُرّائی تبریزی" (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا جواد سلطان القُرّائی تبریزی در سال ۱۲۸۰ ش (۱۳۱۹ ق) در خاندانی با پیشینه چهار صد ساله در علم و فقاهت در تبریز به دنیا آمد. وی پس از فراگیری دروس مقدماتی و سطوح، در محضر درس خارج آیات عظام میرزا صادق آقا تبریزی و سید ابوالحسن انگجی حاضر شد و به دلیل هوش سرشار و حافظه قوی و پشتکار فراوان، در حدود ۲۵ سالگی به اجتهاد دست یافت. آیت اللّٰه سلطان القرائی در ادامه تحقیق، تتبع و مطالعات خویش، رهسپار عتبات عالیات، مکه، مدینه، بیروت، دمشق و استانبول شد و علاوه بر استنساخ کتاب های خطی و چاپی، مجموعه های فراوانی را نگاشت. ایشان علاوه بر آگاهی کامل از علوم فقه، اصول، ادب فارسی و عربی، حدیث و رجال، در تاریخ، جغرافیا، هیئت و نجوم و ریاضی نیز متبحر بود. ایشان همچنین به مدت بیش از نیم قرن، نماز جمعه را در یکی ازمساجد تبریز اقامه می کرد. حاشیه بر عروه الوثقی، کتاب الطهاره و دیوان اشعار از جمله آثار ایشان می باشند. آن فقیه والامقام سرانجام پس از عمری کوشش در جهت اعلای کلمه توحید و تعظیم شعائر الهی در دهم آذر ۱۳۷۶ ش برابر با آخر رجب ۱۴۱۸ ق در ۹۶ سالگی چشم از جهان فرو بست و

به موالیان طاهرینش پیوست.

مناسبت ۰۷: روز مجلس شورای اسلامی

شرح مناسبت:

بر اساس مصوبه مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۷۲ ش، دهم آذرماه، سالروز شهادت مجاهد نستوه و اسوه بزرگ حق مداری و ظلم ستیزی، آیت اللّه سید حسن مدرس، به عنوان روز مجلس نام گذاری شده است. انگیزه های اصلی این نامگذاری، حضور و مبارزات

خستگی ناپذیر شهید مدرس در سنگر مجلس شورای ملی، علیه استبداد و استعمار و نقش خاص و ویژه مجلس شورای اسلامی در پاسداری و صیانت از راه پاک آن شهید والامقام و همه شهدای راه خدا می باشد. اگر اندیشه ها و شیوه انقلابی مدرس از شرایط و مقتضیات زمانش جدا شود، می تواند برای انقلاب اسلامی در هر زمان و شرایطی، دست مایه ای غنی و رهنمودی راهگشا باشد. به همین دلیل است که با وجود طرح افکار سیاسی نو در نهضت و انقلاب اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی(ره) و عمق مبانی اسلامی اهداف و اصولِ این انقلاب، هنوز تازگی، اصالت و صلابت اندیشه های مدرس به چشم می خورد و با نمود چشمگیر شخصیت رهبری انقلاب اسلامی، همچنان شخصیت مدرس، چشم ها و دل های شیفتگانِ اندیشه های انقلابی اسلام را پر کرده است.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: شهادت "میرزا کوچک خان جنگلی" رهبر قیام مردمی جنگل (۱۳۰۰ش)

شرح مناسبت:

میرزا یونس معروف به میرزاکوچک خان در سال ۱۲۵۹ ش برابر با ۱۲۹۸ ق در شهر رشت چشم به جهان گشود و بیشتر تحصیلات خود را در شهرهای رشت و تهران گذراند. میرزا در ۱۲۸۶ ش در گیلان به صفوف آزادی خواهان پیوست و برای سرکوبی محمدعلی شاه قاجار، روانه تهران شد. میرزا کوچک خان بعدها نهضت جنگل را پایه گذاری نمود و در اواخر سال ۱۲۹۴ ش، همزمان با جنگ جهانی اول، چون اوضاع ایران را پریشان و آن را در اشغال بیگانگان می دید، با گرایش به اندیشه اتحاد جوامع اسلامی، کمیته ای به نام "اتحاد اسلام" را در حوالی تالش تشکیل داد. در سال ۱۹۱۹ م قراردادی میان ایران و انگلیس امضا شد که

در صورت اجرا، نفوذ بیشتر انگلیسی ها را در ایران به دنبال داشت. انعقاد این قرارداد، زمینه حرکت های مخالف دخالت بیگانگان در ایران، از جمله نهضت جنگل را فراهم ساخت. در نهایت قیام مسلحانه میرزا کوچک خان با تعداد اندک یاران با وفایش که مجذوب اندیشه های انقلابی و معنوی وی شده بودند در گیلان آغاز گردید و در اندک مدت، از حمایت بی دریغ مردم آن سامان برخوردار شد. در این حال، قزاق های روسی و نیروهای انگلیسی و قوای دولتی، هر کدام جداگانه و یا متفقاً برای سرکوبی این حرکت، با گروه های چریکی جنگل درگیر شدند و این نشان می داد که افکار و آرمان های سردار جنگل با منافع و مقاصد هیچ کدام وفق نمی داد. اگرچه میرزا در ابتدا پیروزی های چشمگیری به دست آورد، اما پس از چند درگیری با قوای دولتی، بر اثر توطئه های روسیه و انگلیس و بروز تفرقه میان اعضای اصلی نهضت، نیروهای میرزا پراکنده شدند.

میرزا هم که به منظور گردآوری نیرو از زادگاهش خارج شده بود، در اثر برف و سرمای شدید در جنگل های شمال ایران توان خود را از دست داد. مزدوران رضاخان که در تعقیب او بودند، وی را نیمه جان یافتند و در نهایت یکی از یاران خائن جنگلی، سر میرزا را به نشانه پایان قیام جنگل برای رضاخان به ارمغان بُرد. میرزا کوچک خان جنگلی، سخت به اتحاد جهان اسلام عشق می ورزید و در راه آن تلاش می کرد. او بارها در برابر مردم گیلان، هدف از نهضت خود را احیای قوانین اسلام معرفی نمود و متذکر

شد که میرزا کوچک هرگز اسلحه را از خود دور نخواهد کرد مگر وقتی که مطمئن باشد افراد ایرانی از تطاول متجاوزان بیگانه و ستمکاران داخلی، در امان بوده و از رفاه برخوردار شوند. تاخت و تازهای خارجی در صحنه سیاست و اقتصاد کشور و سیاست بازی عناصر منافق، وضع آشفته کشور و بی کفایتی دولتمردان، انگیزه هایی بود که این روحانی جوان و دلسوخته را به میدان سیاست و سپس صحنه کارزار کشاند تا این که در این راه به شهادت رسید. پس از شهادت میرزا، تلاش های چند تنِ دیگر از یارانش برای زنده نگه داشتن نهضت جنگل راه به جایی نبرد و این جنبش پایان پذیرفت.

مناسبت ۰۲: درخواست امام خمینی(ره) از سربازان برای فرار از پادگان ها (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که با آغاز محرم، مبارزه مردم علیه دستگاه جور پهلوی، به اوج خود نزدیک می شد و رژیم در حال فروپاشی طاغوت، برای نگاه داشتن خود، دست به هر کاری می زد، حضرت امام خمینی(ره) با صدور پیامی عنوان کردند: "اخبار طاقت فرسای ایران عزیز تا این ساعت که یک روز از محرم نگذشته است، روح و جان اینجانب را معذب نموده است. من، آنان را که با سکوت و احیاناً با اعمال خود از شاهِ خیانتکار پشتیبانی می کنند نصیحت می کنم که به ملت مظلوم که برای اسلام خون می دهند و فداکاری می کنند، بپیوندند. من از سربازان سراسر کشور خواستارم که از سربازخانه ها فرار کنند. این وظیفه ای است شرعی که در خدمت ستمکار نباید بود. اعتصاب بزرگ خود را هرچه بیشتر ادامه دهید و دستگاهِ این خائنینِ یاغی را فلج کنید". این پیام امام با استقبال وسیع

سربـازان و نیروهـای مسـلح قرار گرفت و نیروهـای متـدین ارتش و قوای انتظـامی که حاضـر به رویـارویی بـا مردم نبودنـد، از پادگان ها فرار کردند. این عمل باعث پیوستن نیروهای مذهبی ارتش به مردم شد و حرکت انقلاب را شتاب بیشتری داد.

مناسبت ۰۳: همه پرسی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب اسـلامی، به منظور اجرای احکام و قوانین الهی، طی انتخاباتی، مجلس خبرگان قانون اساسـی تشکیل و به تـدوین قـانون اساسـی جمهوری اسـلامی ایران پرداخت. این قـانون در ۲۴ آبان ۵۸ به تصویب اکـثریت نماینـدگان مجلس خبرگـان رسـید و سـرانجام در همه پرسـی که طی روزهـای دهم و یازدهم آذر ماه ۱۳۵۸ انجـام گرفت، مردم مسـلمان ایران با ۹۹/۵ درصـد، رای قـاطع و موافق خود را دربـاره قـانون اساسـی دادنـد. حضـرت امـام خمینی(ره) پس از تنفیـذ قـانون اساسـی فرمودند: قانون اساسی، یکی از ثمرات عظیم، بلکه بزرگ ترین ثمره جمهوری اسلامی است.

مناسبت ۰۴: انتخاب هفت تن از فقهای عظام به عنوان مرجع تقلید توسط جامعه مدرسین (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

پس از ارتحال حضـرت آیت اللّه العظمی اراکی، به علت عدم وجود مرجع جامع الشـرایط علی الاطلاق، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در جلسه خود، تعـداد هفت نفر از علمای جایزالتقلیـد و مرجع علی التعیین را معرفی نمودنـد که عبارتنـد از حضـرات آیـات عظـام: سـیدعلی حسـینی خامنه ای (مقام معظم رهبری)، محمـد فاضل لنکرانی، محمـدتقی بهجت فومنی، حسـین وحید خراسانی، ناصر مکارم شیرازی، میرزا جواد تبریزی و سیدموسی شبیری زنجانی. (حَفَظَهُمُ اللّه تعالی اَجمَعین).

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران پس از انتخابات سراسری (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

پس از اسـتقرار نظـام جمهوری اسـلامی ایران، به منظور فراهم آمـدن زمینه های عَمَلی مناسب برای حاکمیت اسـلام در تمامی شئون مملکت، لازم بود قانون اساسـی، که مبین بنیادهای فرهنگی، اجتماعی، سیاسـی و اقتصادی جامعه ایران باشـد، بر اساس اصول اسـلامی، به وجود آید. این مجلس با عضویت تعداد زیادی از اسلام شناسان و فقهای بزرگ و با کوشش های مستمر و شبـانه روزی شـهیدان گرانقـدری همچـون آیت اللّه بهشـتی و شـهدای محراب و تاکیـد امـام خمینی(ره) مبنی بر اینکه قـوانین مصوبه در آن مجلس "باید صددرصد اسـلامی باشد" در مدتی کمتر از چهار ماه توانست قانون اساسی را تنظیم نماید. پس از آن، قانون اساسـی، جهت همه پرسی به ملت ارایه شد و طی روزهای دهم و یازدهم آذر ۱۳۵۸، انتخابات صورت گرفت. ملت مسلمان ایران با دادن ۹۹/۵ درصد رأی موافق خود، قانون اساسی جمهوری اسلامی را مورد تصویب نهایی قرار دادند و پس از

آن، حضرت امام، حاشیه قانون اساسی را جهت اجرا، تنفیذ کردند. قانون اساسی که جهت گیری اصلی نظام جمهوری اسلامی ایران را بر مبنای تعالیم و ارزش های اسلام، عدالت اجتماعی و

رعایت حقوق انسان ها تعیین کرده است، دارای ۱۲ فصل و ۱۷۵ اصل بود که پس از بازنگری آن در سال ۱۳۶۸ به ۱۴ فصل و ۱۷۷ اصل افزایش یافت.

مناسبت ۰۲: اعزام سپاه یکصد هزار نفری محمدرسول اللّٰه به جبهه های جنگ حق علیه باطل (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

در این روز، در حالی که بیش از شش سال از آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران می گذشت، ده ها هزار بسیجی داوطلب از سراسر کشور در قالب بیش از دویست گردان با نام سپاه یکصد هزار نفری محمد(ص) عازم جبهه های نور علیه ظلمت شدند. حضور این خیل عظیم مشتاقان جهاد و شهادت در صحنه های نبرد، بار دیگر قدرت الهی ملت ایران را به نمایش گذاشت و این حرکت حماسی بی سابقه، وحشتی متزلزل کننده در دل دشمنان اسلام انداخت. با اعزام بزرگ یکصد هزار نفری سپاه حضرت محمد(ص)، و نیز گروه کثیری از نیروهای آموزش دیده و اعزام مجدد در گردان های منظم، جهت حضور در جبهه ها، شور و شوقی مقدس ایران اسلامی را فراگرفت.

مناسبت ۰۳: آزمایش موفق موشک بالستیک ساخت جمهوری اسلامی ایران در جریان جنگ(۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که جمهوری اسلامی ایران در جنگی نابرابر با ابرقدرت های دنیا، در حال دفاع از کیان اسلامی بود و دامنه تحریم ها علیه ایران رو به افزایش می گذاشت، یکی از انواع موشک های زمین به زمین بالستیک، مراحل آزمایشی خود را با موفقیت به پایان رساند و نخستین تولیدات آن در جنگ تحمیلی مورد استفاده قرار گرفت. ایران اسلامی با موفقیت در این آزمایش، در واقع به مرحله جدیدی از توان رزمی برای حفظ کشور قدم گذاشت که در سال های پس از جنگ با کمک کارشناسان توانمند داخلی به سرعت رشد و ارتقا یافت. کوشش در خودکفایی ایران در این مرحله، تلاشی موفق برای تضمین مرزهای جغرافیایی کشور بود که از طریق ایجاد رعب در قلب دشمنان اسلام و به عنوان یک تهدید بالقوه و بازدارنده برای

هر متجاوزی که حتی فکر زورآزمایی با نظام اسلامی را در سر داشته باشد، عمل می کند. تلاش گسترده جمهوری اسلامی ایران در صنایع تسلیحاتی در ساخت برخی انواع هواپیماها، موشک ها و گلوله ها و حتی زیردریایی، به نتایج درخشان و عظیمی رسیده است. البته تمام تلاش جمهوری اسلامی ایران در صنایع نظامی، زمینه ای دفاعی و بازدارندگی دارد و بارها بر تدافعی بودن تلاش های خود تصریح کرده است.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: مهاجرت علمای ایرانی مقیم عراق به ایران در پی اولتیماتوم روسیه به دولت ایران (۱۲۹۰ش)

شرح مناسبت:

مجلس شورای ملی در سال ۱۲۸۹ ش تصویب کرد که ایران برای اصلاح امور اقتصادی خود، مستشار مالی از آمریکا استخدام کند. در پی آن مورگان شوستر آمریکایی به مدت سه سال به عنوان خزانه داری کل کشور منصوب شد. این عمل با مخالفت شدید روسیه تزار مواجه گردید و پس از بهانه های بسیار، به ایران هشدار داد که اگر شوستر ازایران اخراج نشود، به ایران لشکرکشی خواهد کرد. هنگامی که مجلس در برابر این اولتیماتوم مقاومت کرد، دولت روس، شمال ایران را اشغال کرد و تا قزوین پیش رفت. زمانی که روحانیون ایرانی مقیم عتبات عالیات مقدسه عراق از جریان اولتیماتوم روسیه به ایران با خبر شدند، برای نجات ایران از ذلت و مبارزه با روس ها تصمیم گرفتند تحت رهبری آیت اللّه آخوند خراسانی و شیخ عبداللّه مازندرانی به ایران باز گردند. ولی آیت اللّه آخوند خراسانی که قصد عزیمت به ایران را داشت، به طور کاملاً مشکوکی بر اثر یک بیماری ناگهانی وفات نمود و این حرکت، باز ماند. دولت ایران سرانجام به ناچار در برابر خشونت دولت روسیه تزاری تسلیم شد و به خدمت مستشاران آمریکایی پایان داد.

مناسبت ۰۲: تشکیل اولین کنفرانس اسلامی فلسطین در تهران (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

در این روز اولین کنفرانس اسلامی فلسطین با محور همبستگی جهانی با قیام انتفاضه و مقابله با ادامه مهاجرت یهودیان به فلسطین، کار خود را در تهران آغاز کرد. در این کنفرانس، مبارزان و اندیشمندان مسلمان فلسطین، ایران و برخی دیگر از کشورها حضور داشتند. مباحث اصلی مورد بررسی در این کنفرانس، شامل ابعاد و علل قیام انتفاضه مردم فلسطین، انقلاب اسلامی فلسطین و تأثیر تحولات منطقه بر فلسطین بود.

مناسبت ۰۳: درگذشت "محمدحسین مشایخ فریدنی" محقق معاصر (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمدحسین مشایخ فریدنی در سال ۱۲۹۱ ش در تهران به دنیا آمد. وی در محضر پدر، مقدمات علوم دینی را فرا گرفت

و در کنار آن به تحصـیل علوم جدید نیز پرداخت. سـپس وارد مدرسه دارالفنون گردید و نزد استادانی همچون حبیب یغمایی، جلال الدین همایی، احمد بهمنیار کرمانی و علی اکبر سیاسی شاگردی کرد. وی در سال ۱۳۱۲ وارد دانشکده معقول و منقول شـد و همزمـان بـا دروس دانشـگاهی، رشـته ادبیـات را دنبال نمود. اسـتادان وی در دوره دکترای ادبیات افرادی همچون ملک الشـعراء بهار، بـدیع الزمان فروزانفر و فاضل تونی بودنـد. دکتر فریـدنی بعـدها در پاکسـتان، کرسـی زبان فارسـی در دانشـگاه کراچی را تأسـیس کرد و در دانشـگاه هـای پنجـاب، پیشـاور، حیـدرآباد و ... تـدریس نمود. وی همچنین از دانشـگاه لاهور، دکترای افتخـاری و مقـام اسـتادی را در رشـته حقوق اخـذ کرد. دبیری دبیرسـتان های تهران، سـرپرستی اوقاف در قم، کاشان، ساوه، رایزنی فرهنگی ایران در پاکسـتان، هند، عراق و عربسـتان و اسـتادی دانشـکده حقوق و علوم سیاسی، بخشی از خدمات فرهنگی استاد مشایخ فریدنی است. نوای شاعر فردا، گزیده اغانی و رساله ای در شرح نظرات سیاسی امام علی(ع)

از جمله آثار اوست. وی همچنین در سال های آخر عمر با دایرهالمعارف تشیع و دانشنامه جهان اسلام همکاری داشت و عضو آکادمی عرب نیز بود. دکتر مشایخ فریدنی در حالی در ۷۸ سالگی بر اثر سکته قلبی درگذشت که یک هیئت علمی بین المللی را در یک کشتی مطالعاتی برای بررسی راه آبی جاده ابریشم در نزدیکی بندر بمبئی، همراهی می کرد. پیکر استاد در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّه "سیدمرتضی موحد ابطحی" (۱۳۷۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمرتضی موحد ابطحی در سال ۱۲۸۴ ش (۱۳۲۳ ق) در اصفهان به دنیا آمد. وی در نوجوانی در محضر استادانی همچون جلال الدین همایی، میرزا احمد شهیدی و سیدمحمد درچه ای به آموختن دروس سطح پرداخت و سپس در درس خارج آیات عظام سیدمحمد و سیدعلی نجف آبادی و محمد رضا مسجدشاهی حاضر شد. از آن پس در مدرسه صدر اصفهان به تدریس پرداخت. آیت اللّه ابطحی از حضرات آیات شیخ آقا بزرگ تهرانی، محدّث قمی و سید شهاب الدین مرعشی نجفی اجازه اجتهاد داشت و از آیات عظام دیگر، اجازه امور حسبیه دریافت کرده بود. از آثارایشان می توان به دیوان اشعار، رساله های گوناگون در حدیث، تاریخ، کلام و ... اشاره کرد. سرانجام این عالم ربانی در نود سالگی درگذشت و به اجداد طاهرینش پیوست.

مناسبت ۰۵: روز بیمه

شرح مناسبت:

بیمه از لحاظ حقوقی به معنای قراردادی میان بیمه گر (شرکت بیمه) و بیمه گذار (بیمه شونده) است که بیمه گر تعهد می کند تا در قبال دریافت مبلغی به نام حق بیمه، در صورت وارد شدن خسارات احتمالی معین به بیمه گذار، مبلغ مشخصی را به وی بپردازد. اما از نظر اجتماعی، بیمه یک پدیده اجتماعی است که به وحدت معنوی افراد یک یا چند جامعه کمک شایانی می کند. بنابراین هرگاه فردی دچار صدمه یا حادثه ای شود که تحملش از عهده وی خارج باشد، اعضای دیگر جامعه هر یک به اندازه سهم و توان، خود را در جبران زیان های وارد شده به آن فرد، سهیم می سازند.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه بزرگوار و مدرس کبیر آیت اللّه "سیدمحمدباقر درچه ای اصفهانی" (۱۳۰۲ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمدباقر بن مرتضی درچه ای در حدود سال ۱۲۲۶ش (۱۲۶۴ق) در اصفهان به دنیا آمد و مقدمات و سطوح را در زادگاه خود سپری کرد. وی از آن پس برای تکمیل تحصیلات خود راهی حوزه علمیه نجف شد و با شرکت در درس

بزرگان نامداری همچون آیات عظام: میرزامحمد حسن شیرازی معروف به میرزای بزرگ شیرازی، شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر و میرزا حبیب اللّٰه رشتی به مدارج علمی دست یافت. آیت اللّٰه درچه ای از آن پس در اصفهان به تدریس اشتغال یافت و شاگردان برجسته ای پرورش داد که آیت اللّٰه سیدحسین بروجردی و استاد جلال الدین همایی از آن جمله اند. استعداد فطری و پشتکار عالی و استفاده از استادان بزرگ، آیت اللّٰه درچه ای را در فقه و اصول از استادان مسلم و مجتهد بزرگ گردانید. مجلس درس ایشان در اصفهان، نظیر و رقیب نداشت و

معظمٌ له علاوه بر این درجه در علم، در زهد نیز مثال زدنی بود. این عالم ربانی سرانجام در چهاردهم آذر ۱۳۰۲ش برابر با ۲۸ ربیع الثانی ۱۳۴۲ق در ۷۶ سالگی بـدرود حیات گفت و پس از تشـییعی کم سابقه، در قبرسـتان تخت فولاد اصـفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت ریاضی دان، فیلسوف و حکیم عالیقدر "میرزا طاهر تنکابنی" (۱۳۲۰ ش)

شرح مناسبت:

میرزا طـاهر تنکابنی فرزنـد میرزا فرج اللّه در حـدود سال ۱۲۴۲ ش (۱۲۸۰ ق) در کلاردشت مازنـدران به دنیاآمـد. در شانزده سالگی برای تکمیل تحصـیلات خود راهی تهران شـد و در مـدرسه سـپهسالار به فراگیری علوم پرداخت. میرزا طاهر در درس میرزا محمد رضا صهبای قمشه ای، میرزا ابوالحسن جلوه و آقا علی حکیم، حکمت و نزد میرزا عبداللّه، نجوم و هیئت آموخت. پس از مـدتی، میرزاطـاهر تنکـابنی به واسـطه ذکاوت و هوش سـرشارش از هم دوره ای های خود پیشـی گرفت و مورد توجه خاص میرزای جلوه واقع شد. میرزا محمد طاهر، علاوه بر احاطه به فلسـفه و حکمت، در فقه، اصول، نجوم، ادبیات و ریاضیات نیز تخصّص داشت و سالیان طولانی در مدرسه سپهسالار و مدرسه علوم سیاسی تدریس می کرد. با آغاز نهضت مشروطه، وی به صـف آزادی خواهـان پیـوست و پس از صـدور فرمـان مشـروطیت و تشـکیل مجلس شـورای ملی، از طرف طبقه طلاب به نماینـدگی در مجلس برگزیـده شـد و در دوره سوم نیز از طرف مردم تهران به مجلس راه یـافت. میرزا طاهر به هنگام کودتای سیدضـیاءالدین طباطبایی، دسـتگیر و زنـدانی شـد و بار دیگر در دوران رضاشاه، به زنـدان افتاد. میرزا طاهر تنکابنی از مشاهیر دانشمندان اسلام در سده چهاردهم هجری به شمار می رود. وی فقیهی فیلسوف

و حکیمی عـارف بود تـا بـدانجا که او را "خـاتم الحکماء" نامیـده انـد. بر صـراحت گفتار و دلیری، مشـهور بود و بی آنکه از کسـی بیمی به دل راه دهـد، آنچه را که در دل داشت به زبـان می آورد. وی کتابخـانه ای با چهار هزار جلـد کتاب داشت که مجموعه ای از نفیس ترین و بهترین کتاب ها را در آن گرد آورده بود و برخی از آن ها، نسخه های خطی نایاب بودند.

میرزا طاهر از نوادر روزگار بود و در مراتب سـیر و سـلوک او، حکایت های زیادی نقل شـده است. از مناعت طبع و علوّ نفس او، همان بس که وقتی تمام املاکش در شـمال را مصادره کردند، لب به شـکوه و شـکایت نگشود. سرانجام این حکیم فرزانه پس از یـک دوره بیمـاری و در پی یـک عمـل جراحی در چهاردهم آذر ۱۳۲۰ش برابر با شانزدهم ذی قعـده ۱۳۶۰ق در ۷۸ سالگی وفات یافت و برحسب وصیت خود، در جوار مزار مرحوم میرزا ابوالحسن جلوه واقع در ابن بابویه در ری مدفون شد.

مناسبت ۰۳: بمباران نیروگاه برق "نکا" در مازندران در جریان جنگ تحمیلی توسط عراق (۱۳۶۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت "غلامحسین یوسفی" محقق و ادیب (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد غلامحسین یوسفی در سال ۱۳۰۶ ش در مشـهد به دنیا آمد. پس از اتمام دوران متوسـطه، وارد دانشـگاه شد و در ۱۳۳۰ دکترای ادبیات فارسـی و نیز لیسانس حقوق قضایی و علوم سیاسـی گرفت. دکتر یوسـفی پس از دبیری دبیرستان های مشهد و اسـتادی ادبیـات فارسـی دانشـگاه مشـهد به مطـالعه و تحقیـق در کشورهـای فرانسه و انگلسـتان و تحقیق و تـدریس در آمریکا پرداخت. ابومسـلم سـردار خراسـان، دیـداری با اهل قلم، کاغـذ زر، تحقیق درباره سـعدی و شـیوه های نقـد ادبی از جمله آثار تصـنیفی و ترجمه ای دکتر یوسـفی است. سـرانجام استاد غلامحسین یوسفی، محقق، مدرس و ادیب معاصر، در چهاردهم آذر ۱۳۶۹ در شصت و سه سالگی دار فانی را وداع گفت و در جوار حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: آغاز به کار رادیو پیام (۱۳۷۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: به تصویب رسیدن طرح تشکیل کمیسیون زن و خانواده در مجلس شورای اسلامی (۱۳۷۵ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: آغاز هفته بهداشت

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: درگذشت دکتر "عیسی صدیق" مؤسس دانشگاه تهران (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

دکتر عیسی صدیق معروف به اعلم، یکی از نامداران فرهنگی سده اخیر تاریخ فرهنگ ایران، در سال ۱۲۷۳ش در تهران به دنیا آمد و پس از گذراندن علوم مقدماتی و اتمام دوره دارالفنون، در ۱۷ سالگی به فرانسه رفت و موفق به دریافت دانشنامه لیسانس در رشته ریاضی گردید. دکتر صدیق سپس چند سالی در ایران در وزارت فرهنگ مشغول به خدمت شد و در سال ۱۳۰۹ جهت ادامه تحصیل عازم آمریکا گردید. وی پس از اخذ دکترای فلسفه به ایران مراجعت نمود و از طرف دولت ایران، مامور تهیه طرح تاسیس دانشگاه تهران شد. صدیق اعلم پس از این کار، مامور راه اندازی این دانشگاه گردید. وی پس از تاسیس دانشگاه، تا سال ۱۳۱۹، ریاست و استادی دانشسرای عالی، دانشکده ادبیات و دانشکده علوم را برعهده گرفت. وی تا سال ۱۳۴۰، شش بار به وزارت فرهنگ انتخاب شد و تا سال ۱۳۵۳، در مقام استادی دانشگاه، انجام وظیفه کرد. علاوه بر تهیه طرح و قانون تاسیس دانشگاه تهران و ایجاد هسته مرکزی آن، دکتر صدیق منشأ خدمات برجسته فرهنگی دیگری گردید که تاسیس نخستین مدارس جدید گیلان، پیشنهاد اعزام محصل به اروپا و تهیه قانون آن، تجدید سازمان و برنامه های مدارس کشور، وارد کردن روش های جدید آموزشی در دانشسرای عالی و تربیت هزاران دبیر، تاسیس دانشگاه تبریز و تاسیس نزدیک به دو هزار مدرسه در طول فعالیت فرهنگی خود، از آن جمله اند. وی سرانجام در ۱۵ آذر ۱۳۵۷ش در ۸۴ سالگی در تهران درگذشت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: انتشار فهرست خارج کنندگان ارز در بحبوحه انقلاب اسلامی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در بحبوحه انقلاب و در حالی که

بسیاری از ادارات در اعتصاب به سر می بردند، کارکنان بانک مرکزی، در پانزدهم آذرماه ۵۷، صورت کسانی که طی دو ماه شهریور و مهر ۱۳۵۷ ارز از مملکت خارج کرده بودند، انتشار داد. در این لیست نام ۱۷۸ نفر از مقامات دولتی و مقاطعه کاران و بازرگانان سرشناس گنجانیده شده بود. جمع مبلغ حواله شده بالغ بر ۱۳ میلیارد دلار ارز (۳۵۰ میلیارد ریال) اعلام گردید. این افراد چون وضعیت انقلاب و امکان سقوط نظام شاهنشاهی را دیدند اقدام به خارج کردن اموال خود از کشور کردند. به دنبال انتشار این فهرست، لیست های دیگری همچون دارایی بنیاد پهلوی و دارایی های شاه نیز انتشار یافت. انتشار این لیست ها در بین مردم و مبارزان تأثیر زیادی داشت و در تخریب پایه های لرزان سلطنت بسیار مؤثر گردید.

مناسبت ۰۳: شهادت سرتیپ خلبان "احمد کشوری" (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

شهید احمد کشوری در تیرماه ۱۳۳۲ش در شمال به دنیا آمد. وی در سال ۱۳۵۱ وارد هوانیروز شد و دوره های آموزش خلبانی با هلی کوپتر را با موفقیت به پایان رساند. او از سال های قبل از انقلاب فعالیت های ضدرژیم خود را آغاز کرده بود و در دوران نخست وزیری بختیار با همراهی دوستان خود، قصد انجام کودتا و ساقط کردن حکومت پهلوی را داشت که با پیروزی انقلاب اسلامی، این نقشه عملی نشد. شهید کشوری پس از پیروزی انقلاب فعالیت های مختلفی در پاکسازی کردستان از لوث عناصر ضدانقلاب انجام داد. وی پس از آغاز جنگ، فرماندهی هوانیروز منطقه ایلام را به عهده گرفت و با دل و جان به انجام وظیفه پرداخت. این شهید بزرگوار سرانجام در ۱۵ آذر سال ۱۳۵۹

در حالی که از یک مأموریت بسیار مشکل، اما پیروز بازمی گشت، در منطقه میمک در ایلام، مورد حمله مزدوران بعثی قرار گرفت. در این میان، در حالی که هلی کوپترش در اثر اصابت راکت هواپیما، به شدت می سوخت، آن را تا موضع خودی هدایت کرد و آنگاه در خاک وطن سقوط کرد و به آرزوی دیرینه اش دست یافت و شربت شهادت را مردانه سرکشید. پیکر پاک او را به تهران انتقال داده و در بهشت زهرا به خاک سپردند.

مناسبت ۰۴: آغاز عقب نشینی نیروهای "ناتو" از خلیج فارس (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که دولت های غربی، جمهوری اسلامی ایران را به مین گذاری در خلیج فارس متهم کردند، نیروهای نظامی پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، وارد خلیج فارس شدند تا به اصطلاح به پاکسازی خلیج اقدام نمایند. اما مین روب های غربی پس از یک ماه تجسس در آب های خلیج فارس، تنها چهار مین را کشف کردند و عدم موفقیت آنان باعث شد که خلیج فارس را ترک کنند. مجموعه حرکت های شتاب زده غرب در طول جنگ تحمیلی و به ویژه ماه های آخر جنگ، برای خروج از بن بست هایی که خود به وجود آورده بودند به حدی آشکار شده بود که از دید مطبوعات معتبر خودشان نیز پنهان نماند و به افشاگری علیه هم پرداختند؛ به طوری که غرب را در مقابله با ایران شکست خورده معرفی کردند.

مناسبت ۰۵: درگذشت "علی حاتمی" کارگردان شهیر ایرانی (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

علی حاتمی در سال ۱۳۳۳ در تهران به دنیا آمد و پس از فارغ التحصیلی از دانشکده هنرهای دراماتیک به همکاری با تلویزیون پرداخت و به نوشتن فیلم نامه مشغول شد. فیلم های علی حاتمی، همگی نشان دهنده علاقه او به فرهنگ ایرانی است. ستارخان، سوته دلان، کمال الملک و مادر به همراه مجموعه های تلویزیونی هزاردستان و سلطان صاحبقران از آن جمله است. حاتمی در حال ساختن مجموعه تلویزیونی جهان پهلوان تختی بود که عمرش کفاف اتمام آن را نداد و در حالی که از بیماری سختی رنج می برد، سرانجام در آذر ماه ۱۳۷۵ درگذشت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: کشتار دانشجویان معترض به حضور آمریکائیان در دانشگاه تهران (۱۳۳۲ش)

شرح مناسبت:

بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، رژیم شاه که توانسته بود با کمک اربابان بر اریکه قدرت بازگردد، درصدد برآمد تا پایه های حکومت خود را تثبیت کند، اما غافل از این که مردم در اولین فرصت، خشم و انزجار خویش را نشان خواهند داد. سه ماه و نیم بعد، نیکسون، معاون رییس جمهور آمریکا، راهی ایران گردید تا نتیجه سرمایه گذاری ۲۱ میلیون دلاری سازمان

جاسوسی سیا را که در راه کودتا و سرنگونی دولت مصدق هزینه کرده بود، از نزدیک مشاهده کند. در اعتراض به این سفر، دانشجویان دانشگاه های تهران، تظاهرات پرشوری علیه رژیمِ کودتا برپا کردند که این اعتراضات در روز پانزدهم آذر، به خارج از دانشگاه کشیده شد. صبح روز ۱۶ آذر ۱۳۳۲، گاردِ شاهنشاهی برای اولین بار وارد صحن دانشگاه شد تا فریاد مخالفان را در گلو خفه کند. به دنبال آن، تعدادی از مأموران نیروی ویژه گارد شاهنشاهی رژیم پهلوی، سه

نفر از دانشجویان معترض به نام های: مصطفی بزرگ نیا، احمد قندچی و مهدی شریعت رضوی را به شهادت رساندند. رژیم، در روز بعد بدون توجه به این جنایت خود، دکترای افتخاری حقوق را در این دانشگاه به نیکسون اعطا کرد. از آن تاریخ، به ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، این روز به عنوان روز دانشجو نام گرفته است.

مناسبت ۰۲: درگذشت "جواد معروفی" آهنگ ساز (۱۳۷۲ش)

شرح مناسبت:

استاد جواد معروفی، موسیقی دان معاصر در سال ۱۲۹۷ ش در تهران به دنیا آمد. وی یکی از معروف ترین و بهترین شاگردان درویش خان و علینقی وزیری و از موسیقی دانان زمان، بود. جواد معروفی از ۱۴ سالگی به مدرسه موسیقی رفت و پس از فراگیری تار و ویولون به پیانو روی آورد و تحولی در شیوه نواختن پیانو در ایران به وجود آورد. او در نواختن پیانو، شیوه ای ویژه و یکتا داشت که تکنیک، در آن آشکار بود. معروفی از سال ۱۳۱۹ ش، همزمان با گشایش رادیو به این مؤسسه پیوست و سال ها تک نواز پیانو بود. جواد معروفی سال ها عضو شورای عالی موسیقی رادیو بود و موفق به اخذ گواهی نامه عالی از هنرستان عالی موسیقی شد. وی سرانجام در ۷۸ سالگی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۳: تأسیس خبرگزاری دانشجویان "ایسنا" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با سالگرد روز دانشجو، خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) در روز شانزدهم آذر ۱۳۷۸، کار خود را آغاز کرد. این خبرگزاری با حمایت جهاد دانشگاهی به فعالیت پرداخت و امروز یکی از خبرگزاری های موفق در کشور محسوب می شود. در حقیقت بیش از هشتاد درصد خبرهای ایسنا، اخبار دانشگاه ها یا امور مربوط به دانشگاهیان است. از ابتدای سال ۱۳۷۹، دو سرویس فرهنگی - هنری و فرهنگی - اجتماعی به وجود آمد که این دو، پانزده تا هجده درصد اخبار خبرگزاری را تأمین می کنند. دانشجویان، بدنه اصلی ایسنا محسوب می شوند که در گروه های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، هنری، اقتصادی، بین الملل و ورزش و ... فعالیت دارند. ایسنا در خارج از کشور دفتر ندارد ولی دانشجویان خارج از کشور

اخباری را برای این خبرگزاری ارسال می کنند.

مناسبت ۰۴: روز دانشجو

شرح مناسبت:

از مهم ترین حرکت های سیاسی، اعتراض دانشجویان در ۱۶ آذر ۱۳۳۲ به ورود معاون رییس جمهور آمریکا بود و نقطه اوج آن را می توان در اشغال لانه جاسوسی آمریکا در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ مشاهده کرد. جنبش دانشجویی را می توان در سه مرحله چنین تبیین کرد. در مرحله اول، جنبش دانشجویی با جریان روشنفکری پیوند خورده و از این منبع برخاسته و به آن وابسته است. هرچند، حرکت دانشجویی در عین حال، به دلیل اقتضائات جوانی، دارای روحی پاک و به دور از خدعه ها و فریب های سیاسی کاران بود. در مرحله دوم و با اوج گیری انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۶ و ۵۷، جنبش روشنفکری و دانشجویی که خود را پیشتاز جنبش سیاسی می پنداشت، ناگهان خود را عقب مانده یافت. حرکت عظیم مردم در اعتراض علیه رژیم، خرده احزاب و گروه های سیاسی و نیز جریان روشنفکری و جنبش دانشجویی را به تعجب واداشت و آنان را به اعلان موضع فراخواند. در این شرایط و احوال، جریان روشنفکری، عمدتاً کلاف سردرگمی بود که چندان به عمق، گستره و ماندگاری قیام باور نداشت و به گونه های مختلف سعی می کرد که آن را حرکتی کور تعبیر کند. در مرحله سوم، اهمیت و حرمت حرکت سیاسی دانشجویی در آن بود که خود را از بند روشنفکری گسست و از همراهی با مردم، احساس شرم و آزرم نکرد و پابه پای مردم پیش آمد و برای خود افتخاری عظیم در تاریخ سیاسی ایران کسب کرد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز دانشجو

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله:

مَن خَرَجَ فی طَلَبِ العِلمِ کانَ فی سَبیلِ اللَّهِ حتّی یَرجِعَ

ترجمه:

آن که در جست و جوی دانش بیرون رود، در راه خدا است، تا آن گاه که بازگردد

آدرس:

المحجّه البیضاء، ج ۱، ص ۱۹.

زیر عنوان:

روز دانشجو

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: طالِبُ العِلمِ لایَموتُ أویُمَتَّعَ جِدَّهُ بِقَدرِ کَدِّهِ

ترجمه:

جوینده دانش نمی میرد تا آن گاه، که به اندازه زحمتش، از خوش بختی بهره برد

آدرس:

عوالی اللآلی، ج۱، ص ۲۹۲.

زیر عنوان:

روز دانشجو

متن:

امام علی علیه السلام: تَعَلَّمِ العِلمَ وَ اعمَل بِهِ وَانشُرهُ فی أهلِهِ

ترجمه:

دانش بیاموز و آن را به کار بند و در میان اهلش بپراکن

آدرس:

أعلام الدّین، ص ۲۵۴.

زیر عنوان:

روز دانشجو

متن:

امام علی علیه السلام: اِعلَمُوا أنَّ کَمالَ الدّینِ طَلَبُ الِعلمِ و العَمَلُ بِهِ

ترجمه:

بدانید که کمال دین در طلب دانش و به کار بستن آن است

آدرس:

الکافی، ج ۱، ص ۳۰.

زیر عنوان:

روز دانشجو

متن:

امام علی علیه السلام: مَجلِسُ العِلمِ رَوضَهُ الجَنَّهِ

ترجمه:

مجلس دانش، باغ بهشت است

آدرس:

الدرّه الباهره، ح ۳۵.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: آغاز تأسیس "تهران جدید" در زمان سلطنت ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۴۶ ش)

شرح مناسبت:

بـا آغاز سلسـله قاجاریه، تهران به عنوان پایتخت کشور، معرفی شـد و پادشاهان در آن، اقامت داشـتند. این روال بیش از هفتاد سال ادامه یافت تا این که در بیست و یکمین سال سـلطنت ناصـرالدین شاه قاجار، بر اثر فزونی جمعیت، وی تصمیم گرفت که شهر را وسـعت داده و شـهری بـا نـام خود در کنـار تهران قـدیم یـا عتیق بنا کنـد. از این رو، در این روز برابر با یازدهم شـعبان ۱۲۸۴ق کلنـگ توسـعه تهران و احـداث شـهر جدیـد بـا نـام دارالخلافه ناصـری را به زمین زد و از این پس، تهران به این نـام خوانده می شد. بدین ترتیب، شهر تهران از اطراف توسعه یافت و خندق هایی در جهات مختلف ایجاد گردید. همچنین

در هر طرف شهر، سه دروازه با شکل های زیبای مشرق زمینی و کاشی کاری و مناره کوچک ساخته شد و شهر، وسعت یافت.

مناسبت ۰۲: بلوای نان در تهران و توقیف روزنامه ها (۱۳۲۱ش)

شرح مناسبت:

پس از روی کار آمدن قوام به نخست وزیری، با وجود تشکیل وزارت خواروبار و تخصیص اعتبار برای خرید گندم و آرد، وضع نان نه تنها بهبود نیافت بلکه روز به روز بدتر و نانِ نامرغوب تری تحویل مردم می شد. از بامداد روز هفدهم آذر ۱۳۲۱ ش، به علت فشار زندگی، نبودن مایحتاج اولیه و پایین بودن دستمزدها، عده زیادی از دانش آموزان و دانشجویان به طرف میدان بهارستان حرکت کردند. در همان حال که فریاد "نان می خواهیم" آنها در طول مسیر طنین انداز بود، عده زیادتری از مردم و دانش آموزان در میدان بهارستان اجتماع نموده و ناگهان به مجلس هجوم بردند. پس از ضرب و شتم نمایندگان، میز و صندلی و تابلوهای مجلس را شکسته و عده ای از مهاجمان، اموال مجلس را غارت کردند. به دنبال آن بازار تهران تعطیل شد و برخی از مردم به چپاول مغازه های خیابان ها پرداختند. فرماندار نظامی تهران برکنار گردید و سپهبد امیراحمدی با اختیارات کامل منصوب گردید و به دستور او به روی مردم آتش گشوده شد و عده زیادی کشته و زخمی شدند. در همین روز، خانه نخست وزیر به آتش کشیده شد و احمد قوام دستور توقیف کلیه روزنامه ها و مجلات را صادر کرد. این آشوب، تهران را از حالت عادی خارج نمود. حوادثی که در بلوای نان در تهران اتفاق افتاد نشان می دهد که بسیاری از حرکات، سازمان یافته و از قبل

طراحی شـده بوده است و نمی توان تمام آن را خودانگیخته دانست. در این حوادث، دست پنهانِ عـده ای خاص و حتی شاه و دربار برای تحت فشار قرار دادن قوام دیده می شود.

مناسبت ۰۳: آغاز پخش آزمایشی شبکه جام جم (۱۳۷۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولید انبوه موشک هدایت شونده ضد زرهِ "توسن ۱" در وزارت دفاع (۱۳۷۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت "حسین مکی" سیاستمدار، مورخ و نویسنده معاصر (۱۳۷۸ش)

شرح مناسبت:

حسـین مکی در سـال ۱۲۹۰ش بـه دنیـا آمـد. وی پس از گذرانـدن تحصـیلات مقـدماتی، به تهران رفت و به خـدمات دولـتی پرداخت. مکی بعد از شـهریور ۱۳۲۰ و ایجاد فضای باز سیاسـی، فعالیت های رسـمی خود را در مطبوعات آغاز کرد و نوشـته هـای تـاریخی، تحقیقی و ادبی او، بخش مهمی از منـدرجات روزنـامه هـای درجـه اول تهران بـود. او در ایـن زمـان نخسـتین جلدهای کتاب تاریخ بیست ساله ایران را به نگارش درآورد و به شهرت رسید. مکی در سال های بعد به عضویت حزب ایران و حزب دموکرات ایران درآمد و این، سرآغاز برای فعالیت های سیاسی او در مجلس پانزدهم و شانزدهم و هفدهم گردید. او از طرفـداران سرسـخت دکتر مصدق به شـمار می رفت و در مبارزات ملی کردن صـنعت نفت، تلاش زیادی از خود نشان داد. مکی عضو هیئت خلع یـد از کمپانی جنوب بود و به علت خـدماتش، به سـرباز فـداکار ملقب گردیـد. وی پس از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲، به حاشـیه رانـده شد و هنگامی که در سال ۱۳۳۹، به فعالیت های سیاسـی روی آورد، رژیم مانع فعالیت مکی شـد. حسـین مکی از آن پس به کارهـای علمی و ادبی روی آورد و آثار متنوعی را به نگارش درآورد. تاریـخ بیست ساله ایران در هشت جلد، کتاب سـیاه در هشت جلد، خاطرات سیاسـی در دو جلد، زندگانی سـید حسن مدرس در دو جلد، وقایع سی تیر و تصـحیح دیوان مشـتاق و فرخی یزدی از جمله آثـار اوست. حسـین مکی، به عنوان آخرین فرد از رجال و اطرافیان دکتر محمد مصدق در

جریان ملی شدن صنعت نفت، سرانجام در اواسط آذر سال ۱۳۷۸ش در ۸۸ سالگی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۶: اعتراف عراق به استفاده از سلاح های شیمیایی در جنگ علیه ایران (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که سال ها از پایان هشت سال دفاع مقدس گذشته و سازمان ملل، عراق را به عنوان آغازگر جنگ معرفی کرده بود، مقامات بلند پایه عراقی با اعتراف به استفاده بغداد از سلاح های شیمایی در جریان جنگ هشت ساله با ایران ادعا کردند که عراق مجبور به استفاده و به کارگیری این نوع تسلیحات شده است. این در حالی است که ایران در طی جنگ بارها از حملات شیمیایی عراق به مردم ایران و رزمندگان اسلام خبر داده و خواستار رسیدگی به آن بود ولی با سکوت مجامع بین المللی مواجه می گردید. رژیم بعث عراق در حالی دست به بمباران های شیمیایی وسیع در جنگ می زد که مجامع جهانی و معاهدات ژنو، استفاده از تسلیحات کشتار جمعی از جمله شیمیایی در جریان جنگ ها را منع کرده اند.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: معرفی عراق به عنوان متجاوز از سوی سازمان ملل متحد (۱۳۷۰ش)

شرح مناسبت:

یازده سال پس از آغاز جنگ هشت ساله تحمیلی رژیم بعث عراق علیه ایران و سه سال پس از صدور قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت و اتمام جنگ و با تلاش های پی گیر سیاسی مسؤولان نظام جمهوری اسلامی، حقانیت ایران در دفاع مشروع به اثبات جامعه جهانی رسید. خاویر پرز دکوئیار، دبیر کل وقت سازمان ملل متحد در ۱۸ آذر ۱۳۷۰ طی یک گزارش رسمی به شورای امنیت اعلام کرد که عراق در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ به ایران حمله کرده و متجاوز است. اعلام اینکه در جنگ تحمیلی، عراق آغازگر و مسؤول جنگ بوده است، یک پیروزی بزرگ سیاسی است. این دفاع و نبرد، در حالی ادامه و پایان یافت که جهانیان، بانی جنگ را می شناختند و حتی

به کمک او شتافته بودند. آنان زمانی به خود آمدند که سلاح های ارسالی به عراق، علیه خودشان به کار گرفته شد و عراق، منطقه خلیج فارس را درگیر جنگی مهیب و عظیم کرد. متجاوز بودن عراق، گرچه بسیار دیر اعلام شد، اما از پیروزی های مهمی است که در تاریخ کشورمان به عنوان واقعه ای بزرگ ثبت شده است.

مناسبت ۰۲: رحلت آیت اللّه العظمی "سیدمحمد رضا گلپایگانی" زعیم عالیقدر حوزه علمیه قم (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه العظمی سید محمدرضا موسوی گلپایگانی در سال ۱۲۷۷ ش (۱۳۱۶ق) در منطقه گوگد گلپایگان به دنیا آمد. وی پس از طی دروس مقدمات در زادگاه خود، راهی اراک گردید و در ۲۱ سالگی وارد درس خارج فقه و اصول آیت اللّه حائری یزدی شد. ایشان پس از هجرت به قم، در حلقه اصحاب خاص استاد قرار گرفت و پس از تاسیس حوزه علمیه قم و رحلت آیت اللّه حائری یزدی تدریس خارج فقه و اصولِ خود را آغاز کرد. حاصل تدریس هفتاد ساله ایشان پرورش ده ها شاگرد مجتهد و عالم می باشد که هر کدام استوانه مهمی در حوزه علمیه محسوب می شوند. حضرات آیات: مرتضی حائری یزدی، شهید مرتضی مطهری، شهید محمدعلی قاضی طباطبایی، شهید سیداسداللّه مدنی، شهید دکتر محمد مفتح، شهید دکتر سیدمحمدحسینی بهشتی، علی مشکینی، ناصر مکارم شیرازی، جعفر سبحانی، لطف اللّه گلپایگانی، حسن حسن زاده آملی، احمد جنّتی، علی پناه اشتهاردی، رضا استادی و علی احمدی میانِجی و ده ها عالم فاضل از جمله شاگردان آن مرجع بزرگ دینی می باشند. آیت اللّه گلپایگانی دارای نگاشته ها و تقریرات فراوانی می باشد و در دوران سی و دو ساله مرجعیت، یکی از ارکان فقاهت بوده و به

ضرورت، در تمام ابواب فقه، فتوا داده است. کتاب الحج، کتاب القضاء و حاشیه بر عروه الوثقی و ... از جمله تالیفات آن فقیه بزرگوار به شمار می روند. ایشان همچنین در جریان انقلاب اسلامی و پس از آن، همواره حمایت خود را از قیام و رهبری آن اعلام می کرد.

آیت اللّه گلپایگانی سرانجام پس از عمری خدمت و تدریس و تألیف، در هجدهم آذرماه ۱۳۷۲ ش برابر با ۲۴ جمادی الثانی ۱۴۱۴ ق در سن ۹۵ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در مسجد بالاسرِ حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: آغاز هشتمین کنفرانس سران کشورهای اسلامی در تهران (۱۳۷۶ش)

شرح مناسبت:

هشتمین اجلاس سران کشورهای اسلامی در تهران با شرکت قریب به اتفاق سران کشورهای اسلامی و مقامات عالی رتبه پنجاه و پنج کشور مسلمان در هجدهم آذرماه ۱۳۷۶ و با سخنان مهم مقام معظم رهبری آغاز شد. حضرت آیت اللّه خامنه ای در این سخنان با تکیه بر سه محور عمده اسلام، امت اسلامی و سازمان کنفرانس اسلامی و با اشاره به وضعیت موجود ملل مسلمان و کشورهای اسلامی در دنیای امروز و تصویر و دورنمای آن، بر ضرورت شناسایی و شناساندن اسلام، پیشینه و دورنمای امت اسلامی و ظرفیت، قدرت و وظایف سازمان کنفرانس اسلامی تاکید کردند. ایشان همچنین پیشنهادهای تشکیل بازار مشترک اسلامی، تشکیل پارلمان مشترک اسلامی، تشکیل دیوان داوری اسلامی و تلاش برای عضویت دایم دنیای اسلام در شورای امنیت سازمان ملل تا زمانی که حق وتو به قوت خود باقی است را به سران کشورهای اسلامی ارایه نمودند. هشتمین اجلاس سران کشورهای اسلامی در حالی در تهران برگزار شد که جهان

اسـلام بـا مشـکلات عدیـده ای از قبیـل: فراینـد بـه اصـطلاح صـلح خاورمیـانه و حمـایت بی چـون و چرای آمریکـا از رژیم صهیونیستی، ادامه برادرکشی و جنگ در افغانستان و نیز بحران جامو و کشمیر، بوسنی و هرزه گوین و ... روبرو بود. در پایان اجلاس سه روزه کنفرانس اسلامی در بیستم آذر ۱۳۷۶، اعضای سازمان متعهد شدند که با تروریسم مقابله کنند و برای بازپس گیری قدس و مسجدالاقصی و حق ملی مردم فلسطین و بازگشتن به سرزمینشان و ایجاد کشور مستقل فلسطین با حاکمیت قدس شریف به عنوان پایتخت، تلاش کنند. از دیگر نتایج این اجلاس می توان به اتحاد رهبران جهان اسلام علیه رژیم صهیونیستی و محکوم کردن جنایات آنان اشاره کرد.

اجلاس تهران از موفق ترین نشست سران کشورهای اسلامی بود که بازتاب گسترده ای در رسانه های کشورهای غربی و آمریکا داشت. در این اجلاس، جمهوری اسلامی ایران، ریاست کنفرانس اسلامی را تا سه سال برعهده گرفت.

مناسبت ۰۴: رحلت عالم وارسته آیت اللّه "سید محمد موسوی کلانتر" (۱۳۷۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۳۲۷ ش)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، هنگامی که منشور ملل متحد در دست تدوین بود، احترام به حقوق بشر و آزادی های سیاسی مورد توجه نمایندگان کشورهای مختلف جهان واقع شد. پس از جنگ، سازمان ملل تصمیم گرفت که این حقوق و آزادی را به وسیله یک سند بین المللی تثبیت کند تا برای همه ملت ها قابل اجرا باشد. بنابراین، کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل، لایحه حقوق بشر را تدوین و به مجمع عمومی تقدیم کرد. این لایحه در ۱۹ آذر ۱۳۲۷ برابر با ۱۰ دسامبر ۱۹۴۸ به تصویب رسید و این روز به عنوان روز جهانی حقوق بشر نام گذاری شد.

مناسبت ۰۲: رحلت مفسر قرآن کریم "سید حسین اثنی عشری" معروف به اعتمادی (۱۳۴۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تظاهرات بزرگ و تاریخی تاسوعای حسینی علیه رژیم استبدادی پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با تاسوعای حسینی سال ۱۳۵۷ ش، مردم مسلمان و انقلابی ایران با حضور گسترده خود، مراسم عزاداری سالار شهیدان، حضرت اباعبداللّه الحسین(ع) و دیگر شهدای کربلا را به تظاهراتی بزرگ و تاریخی بر ضد رژیم فاسد و استبدادی

شاه، تبدیل کردند. در تهران، حدود چهارمیلیون نفر از مردان، زنان و کودکان، در راهپیمایی تاریخی این روز شرکت کرده و ضمن عزاداری، با سردادن شعارهایی بر ضد رژیم شاه، نفرت و انزجار خود را از این رژیم اعلام کردند. همزمان با تهران، این راهپیمایی در شهرستان ها نیز صورت گرفت. این اقدام، پایه های حکومت پوشالی و وابسته رژیم شاه به بیگانگان را بیش از پیش متزلزل و سقوط آن را قطعی کرد.

مناسبت ۰۴: طرح تشکیل شورای سلطنت توسط آمریکا (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در بحبوحه انقلاب اسلامی و در حالی که نهضت اسلامی مردم ایران به رهبری امام خمینی(ره) رژیم پهلوی را در کام خود فرو می برد، اربابان آمریکایی شاه درصدد بودند تا به هر نحو ممکن، از سقوط محمدرضا پهلوی، این مهره مطیع خود جلوگیری کنند. از این رو، در نوزدهم آذر ۱۳۵۷ش، وزارت امور خارجه ایالات متحده آمریکا که مشغول بررسی تشکیل شورای سلطنت در ایران بود، با ارسال تلگرافی به سفارت آمریکا در تهران با نمایندگان خود در ایران درباره این موضوع مشورت کرد. این کار از یک سو نشان دهنده ناامیدی مقامات دولت آمریکا از باقی ماندن شاه در رأس قدرت و از سوی دیگر، دخالت آشکار و ظالمانه آمریکاییان در امور داخلی ایران بود. دولت آمریکا، همه توان خود را به کار گرفته بود تا به هر صورت ممکن، پایگاه سیاسی و نظامی خود را در ایران

حفظ کنـد اما امواج توفنـده انقلاب، آنان را از رسیدن به این هـدف شوم باز داشت و این شورا پس از آن که در ۲۳ دی ۵۷ کار خود را آغاز کرد، پس از یک هفته با ناکامی، منحل شد.

مناسبت ۰۵: انتخابات دوره اوّل مجلس خبرگان رهبری (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

انتخابـات نخستین دوره مجلس خبرگان رهبری که بر اساس اصل ۱۰۷ قانون اساسـی جمهوری اسلامی ایران، مهم ترین وظیفه آن تعیین رهبر نظام اسلامی است در شرایطی صورت گرفت که کشور در حال نبردی نابرابر با حکومت عراق و دنیای استکبار بود. با این حال، این انتخابات با شرکت مردم شجاع و مقاوم ایران در ۱۹ آذر ۱۳۶۱ برگزار گردید و نزدیک به هجده میلیون نفر در این انتخابات شرکت نمودند. در این دوره ۷۵ نفر از نماینـدگان مجلس خبرگان رهبری تعیین شدند. در نهایت اولین مجلس خبرگـان رهبری که در واقع دومین مجلس خبرگـان جـامعه اسـلامی بود در تیرماه ۱۳۶۲ بـا پیام امام خمینی(ره)، افتتاح شد. با رحلت امام خمینی(ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، مجلس خبرگان رهبری، حضرت آیت اللّه خامنه ای را به رهبری نظام اسلامی برگزید و این وظیفه را به نحو احسن به انجام رساند.

مناسبت ۰۶: تشکیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به فرمان حضرت امام خمینی (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب اسـلامی، گروهک های مختلف، دانشگاه ها و مدارس کشور را عرصه تاخت و تاز خود ساخته و روند تحصیل و تدریس را مختل کرده بودند. بسیاری از استادان منحرف، به کار مشغول بودند و هیچ تغییر بنیادی در برنامه و شیوه تـدریس و تربیت و اهـداف آنها رخ نـداده بود. در نتیجه، دانشـگاه های سراسـر کشور برای مـدتی تعطیل شد. پس از تعطیلی دانشگاه ها، به منظور ساماندهی به امور فرهنگی مدارس و دانشگاه ها، به فرمان امام خمینی(ره)، اولین ترکیب شورای انقلاب فرهنگی تحت عنوان سـتاد انقلاب فرهنگی شکل گرفت. با تشکیل این ستاد، علی رغم کارشکنی های برخی اشخاص و گروه های سیاسی، حضرت امام در سال ۱۳۶۰،

از ستاد خواستند که در باز شدن دانشگاه ها تسریع نماید. با بازگشایی دانشگاه ها، ضرورت توسعه و تعمیق کار این ستاد ایجاب کرد که در نوزدهم آذر ۱۳۶۴، امام، رؤسای سه قوه و تعداد دیگری از اندیشمندان فرهنگی کشور را به اعضای آن بیفزایند. گسترش و نفوذ فرهنگ اسلامی در شئون جامعه، تزکیه محیطهای علمی و فرهنگی از افکار مادی، تحول دانشگاه ها و مدارس و مراکز فرهنگی و هنری بر اساس فرهنگ صحیح اسلامی، حفظ و احیاء و معرفی آثار و مآثر اسلامی و ملی از جمله اهداف این شورا و نیز تدوین اصول سیاست فرهنگی نظام جمهوی اسلامی و تعیین اهداف و جهت گیری برنامه های فرهنگی، آموزشی و علمی، تعیین مراجع برای طرح و تدوین برنامه های فرهنگی و علمی، تدوین ضوابط برای گزینش استادان و معلمان دانشگاه ها و نظارت بر امور کتاب های درسی و ... از جمله وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی می باشند.

–

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: قتل عام افسران رژیم پهلوی در پادگان لویزان (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با اوج تظاهرات مردمی ضد رژیم و درگیری های شدید مردم با مزدوران پهلوی در عاشورای ۱۳۵۷ ش، یک افسر، دو درجه دار و چهار سرباز مسلح، به ناهارخوری افسران ارشد پادگان لویزان در شرق تهران حمله کردند و با رگبار مسلسل، بیش از هفتاد نفر از افسران ارشد و درجه داران رژیم را کشتند. حمله کنندگان به جز یک سروان، بقیه کشته شدند. این اقدام متهوّرانه در بین نظامیان اثر زیادی بخشید و همه از جان خود هراسان شدند. دولت نظامی ارتشبد ازهاری پس از وقوع این حادثه که در کنار گوش خود، در تهران، آن هم در یک محیط نظامی

اتفاق افتاده بود، سعی کرد حقیقت این خبر در پادگان ها منتشر نشود ولی در همان دقایق اولیه، خبر به اطلاع همه رسید. در این اوضاع، شاه، بیش از هر کسی در وحشت فرو رفت و نسبت به جان خود بیمناک شد. از این زمان بود که رییس دولت احساس کرد که به هیچ وجه قادر به مهار کردن تظاهرات نیست و به زودی دولت او سقوط خواهد کرد.

مناسبت ۰۲: راهپیمایی میلیونی و باشکوه عاشورای حسینی علیه رژیم محمدرضا شاه پهلوی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

تظاهرات میلیونی مردم در تهران و تمام نقاط کشور، همزمان با بزرگداشت شهادت سرور شهیدان، حضرت اباعبداللّه الحسین(ع) در عاشورای حسینی، بی نظیرتر از تاسوعا (دیروز) برپا گردید. این گروه های عظیم که در طول مسیر خود به سر دادن شعارهای سیاسی می پرداختند، در میدان آزادی تهران اجتماع کردند. پس از راهپیمایی روز عید فطر و تاسوعا، این تظاهرات، عظیم ترین اجتماع ضد دولتی مردم تهران به شمار می رفت. در پایان راهپیمایی، قطعنامه ای هفده ماده ای قرائت شد که در آن، بر سقوط و برچیده شدن بساط شاه، برقراری حکومت عدل اسلامی، رهبری حضرت امام خمینی(ره)، آزادی واقعی، اجرای عدالت اجتماعی و تامین حقوق مردم و جلوگیری از هرگونه سلطه گری تاکیده شده بود که به تصویب میلیون ها نفر از مردم انقلابی رسید. اخبار این راهپیمایی که در صدر اخبار مهم جهان قرار داشت، جهانیان را متوجه این مطلب کرد که مردم ایران، رژیم سلطنتی را نمی خواهند و خواهان حکومتی اسلامی می باشند.

مناسبت ۰۳: کشتار مردم نجف آباد توسط ایادی رژیم پهلوی (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: شهادت استاد اخلاق آیت اللّه "سید عبدالحسین دستغیب" سومین شهید محراب در شیراز (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعبدالحسین دستغیب در سال ۱۲۹۲ شمسی (عاشورای ۱۳۳۲ ق) در شیراز در خانواده ای که ۸۰۰ سال سابقه علم و فضیلت دارند متولد گردید. وی پس از سپری کردن مقدمات علوم اسلامی، در ۲۲ سالگی به نجف اشرف مهاجرت نمود و در آنجا از محضر استادانی چون سیدابوالحسن اصفهانی، شیخ محمد کاظم شیرازی و سید میرزا آقا اصطهباناتی استفاده نمود و پس از سالیانی اقامت در نجف، از بزرگان حوزه علمیه آن سامان، اجازه اجتهاد گرفت. در نجف روح جستجوگر آن شهید در پی یافتن صاحبدلی بود که او را به وادی ایمَن برساند، تا آنکه سرانجام در محضر پرفیضِ استاد اخلاق، میرزا محمد علی قاضی تبریزی، آرامش یافت و از خواص استاد شد. آیت اللّه دستغیب همراه با قیام امام خمینی(ره) در سال ۱۳۴۱، مبارزات خویش را آغاز نمود و در ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ بازداشت و به تهران تبعید گردید. از آن پس چندین بار در مدت حکومت طاغوت بازداشت و تبعید شد. در طی این مقطع از مبارزات بود که ایشان به همراه چهار تن دیگر از علما، اعلامیه ای صادر و شاه را از سلطنت خلع نمودند. آیت اللّه دستغیب پس از پیروزی انقلاب اسلامی وظایف ارزشمندی را در نظام جمهوری

اسلامی از جمله: نمایندگی مردم شیراز در مجلس خبرگان، امامت جمعه شیراز و نمایندگی امام خمینی(ره) در استان فارس به عهـده گرفت. آیت اللّه دسـتغیب علاوه بر خـدمات متعـددی که صـرف سـاخت، تاسـیس و بازسازی بناها و آثار خیریه نمود دارای تالیفات متعددی است که آدابی از قرآن، معراج، ایمان، گناهان کبیره،

قلب سلیم، داستان های شگفت و ... از آن جمله اند.

این عالم وارسته و معلم اخلاق سرانجام در بیستم آذر ۱۳۶۰ ش برابر با چهاردهم صفر ۱۴۰۲ق هنگامی که برای ادای نماز جمعه عازم محل برگزاری آن بود از سوی منافقین ضدانقلاب در ۶۸ سالگی به شهادت رسید.

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات متوسط مطلع الفجر (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

عملیات متوسط مطلع الفجر از ۲۰ آذر ۱۳۶۰ در منطقه گیلانغرب در وسعت ۳۵ کیلومتر مربع با رمز یا مهدی(عج) ادرکنی آغاز شد و تا پنجم دی ماه به طول انجامید. در این عملیات رزمندگان اسلام، متشکل از سپاه، بسیج و تعدادی از مردم مسلمان بومی منطقه، ضمن هماهنگی با نیروهای ارتش و هوانیروز، از سه محور به دشمن یورش بردند. نیروهای اسلام بدون توجه به سرمای شدید و شرایط سخت منطقه، ضمن عبور از سیم های خاردار و میادین مین، به جبهه دشمن نفوذ کرده و با آنان درگیر شدند. در عملیات مطلع الفجر، نیروهای اسلام علاوه بر کشته و زخمی کردن دو هزار تن و به اسارت درآوردن دویست تن دیگر از افراد دشمن، قوای بعث را تا نزدیک مرز بین المللی به عقب می رانند. در این میان پاتک دشمن برای عقب راندن سپاه اسلام ناکام ماند و مناطق حساسی به دست نیروهای خودی افتاد.

مناسبت ۰۶: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّه "شیخ عبدالحسین غروی" (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ عبدالحسین چهرگانی غروی در سال ۱۲۸۹ ش (۱۳۲۸ق) در خاندانی که سابقه سه قرن روحانیت و مرجعیت در منطقه آذربایجان داشتند در نجف اشرف به دنیا آمد. وی پس از طی دوران ابتدایی به فراگیری علوم حوزوی روی آورد و از استادان نامداری همچون حضرات آیات: حاج میرزا باقر زنجانی، شیخ حسین اهری و شیخ ابوالحسن مشکینی بهره بُرد. آیت اللّه غروی در ۲۲ سالگی راهی آذربایجان شد و به مدت سه سال از درس آیت اللّه انگجی استفاده نمود. از آن پس در درس آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی و سید محمد حجت کوه کمره ای در قم شرکت

جست و به مدارج والای علمی دست یافت. آیت اللّٰه غروی پس از آن، در تبریز به تدریس و تعلیم و ارشاد مردم و توجه به مباحث اخلاقی اشتغال پیدا کرد و جوانان را به اسلام اصیل رهنمون می ساخت. این عالم مجاهد در زمانی که اندیشه های ضد دینی و الحادی از جانب بی دینان در جامعه مطرح شده بود، با دلایل قاطع به دفاع از حریم دین پرداخت که بعدها با نام اسلام و شیعه به چاپ رسید. ایشان همچنین در مبارزات مردم تبریز به همراه عالمان آن دیار از قبیل حضرات آیات: شهید قاضی طباطبایی، سید محمدعلی انگجی و میرزا عبداللّٰه مجتهدی شرکت فعال داشت و نام وی، همواره در ذیل اعلامیه های عالمان تبریز به چشم می خورد. آیت اللّٰه غروی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از سوی مردم آذربایجان شرقی به عضویت مجلس خبرگان برگزیده شد و تا پایان عمر در این سنگر مشغول خدمت بود. سرانجام آن فقیه وارسته پس از عمری سرشار از خدمات دینی، در بیستم آذر ۱۳۷۳ش در ۸۴ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و پس از تشییعی با شکوه در تبریز و قم، در قم به خاک سپرده شد.

در روز فوت ایشان، سه روز در آذربایجان شرقی عزای عمومی اعلام گردید و مجالس ختم باشکوهی تشکیل شد.

مناسبت ۰۷: رحلت فقیه اصولی و جامع معقول و منقول آیت اللّٰه "میرزا کاظم تبریزی" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

فقیه اصولی، محدث رجالی و جامع معقول و منقول، آیت اللّٰه میرزا کاظم تبریزی از علمای مشهور حوزه های علمیه نجف و قم، در حدود سال ۱۲۹۹ ش (۱۳۴۰ق) در تبریز به دنیا آمد و در نوجوانی به تحصیل علوم دینی روی آورد. وی پس

از گذراندن دروس مقدمات و سطح در ۲۱ سالگی به نجف کوچید و از حضرات آیات: شیخ موسی خوانساری، شیخ محمدرضا آل یاسین، سید ابوالحسن اصفهانی، شیخ محمدکاظم شیرازی، سیدمحسن حکیم و سید محمود شاهرودی بهره هایی وافر برد. آیت اللّٰه تبریزی همچنین به مدت بیست سال از محضر درس فقه، اصول، رجال و تفسیر آیت اللّٰه سید ابوالقاسم خویی استفاده کرد و از برترین تلامذه اش محسوب می شد. فرزانه تبریز، همزمان با تحصیل، به تدریس سطوح عالیه و پس از چندی به تدریس خارج فقه و اصول پرداخت تا این که در سال ۱۳۴۹ ش به قم آمد و یکی از پر بارترین مجالس درسی حوزه را تشکیل داد. آیت اللّٰه تبریزی بر علوم مختلف همچون: فقه، اصول، حدیث، رجال، تفسیر، تاریخ، ادبیات، ریاضیات، هیئت، هندسه، کلام، فلسفه و منطق تسلط فراوان داشت و با زبان های انگلیسی و فرانسه نیز آشنا بود. برخی از تالیفات فراوان او که سر به ده ها مجلد می زند عبارتند از: شرح عروهُالوثقی در ۱۵۰ جلد، القواعد الفقهیه در ۵۰ جلد، تطبیقاتُ الوسایل در ۲۰ جلد، الاصول الجدیده در ۱۰ جلد، الفقه المُیسَّر و شرح اسفار. این عالم بزرگ سرانجام در ۲۰ آذر ۱۳۷۴ برابر با ۱۸ رجب ۱۴۱۶ ق در ۷۵ سالگی درگذشت و در قم به خاک سپرده شد.

–

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: ورود اولین اتومبیل به ایران در زمان مظفرالدین شاه قاجار (۱۲۷۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: بروز تشنج و درگیری در مسجد بازار تهران در جریان نهضت مشروطه (۱۲۸۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از واقعه فلک شدن تجار تهران به دست حاکم شهر در بیستم آذر ۱۲۸۴ ش، قرار بر این شد که مردم در روز بعد برای حل مشکل در مسجد بازار تهران جمع شوند. حضرات آیات: سید عبداللّٰه بهبهانی و سیدمحمد طباطبایی و عده بسیاری از افراد سرشناس و مردم درمسجد شاه اجتماع کردند. سید جمال الدین واعظ، که خطیبی متبحر و سخنوری نامدار بود به منظور آگاه ساختن مردم از واقعه روز قبل برفراز منبر رفت و هنوز لحظاتی از سخنرانی او نگذشته بود که امام جمعه، داماد شاه با بهانه کردن قسمتی از سخنان وی، سر به فریاد گذاشت و به اشاره او، تعدادی از گماشتگان با پایین کشیدن سید جمال از منبر، با چوب و چماق بر سر مردم ریختند و جلسه را بر هم زدند. حادثه مسجد بازار، تاثیری شگرف در حرکات انقلابی مردم در آینده گذارد و پس از ناکامی عین الدوله، صدر اعظم برای نزدیکی به بهبهانی و طباطبایی، مهاجرت صغری و هجرت به ری در فردای آن روز روی داد و مسیر نهضت را به نقطه ای حساس رساند.

مناسبت ۰۳: تشکیل حکومت خودمختار فرقه دموکرات در آذربایجان با حمایت ارتش بیگانه (۱۳۲۴ ش)

شرح مناسبت:

در گیر و دار حضور نیروهـای بیگـانه در ایران در جریان جنگ جهانی دوم و در زمان نخست وزیری محسن صـدر معروف به صدرالاشـراف، در نقـاط مختلف کشور اغتشاشـاتی بروز کرد که غـائله آذربایجـان از مهم ترین آنهـا بود. این غائله این گونه آغاز شـد که سـید جعفر پیشه وری نماینـده اول تبریز پس از رد شدن اعتبارنامه اش در مجلس، به آذربایجان رفت و بیانیه ای صادر کرد که در آن، خود مختاری آذربایجان و زبان

ترکی جزو اصول مسلَّم مرام وی در آذربایجان قید شده بود. وی سپس درتبریز فرقه دموکرات را تاسیس کرد و به ریاست آن برگزیده شد و در همان روز حزب توده آذربایجان، الحاق خود را به فرقه دموکرات اعلام کرد و این دو با هم اعلان خود مختاری نمودند. سرانجام حزب دموکرات آذربایجان، پس از یک سال درگیری با دولت، در آذرماه ۱۳۲۵ش، پس از شکست از قوای دولتی، منحل گردید.

مناسبت ۰۴: پیام مهم امام خمینی به مناسبت راهپیمایی بزرگ مردم در تاسوعا و عاشورای حسینی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

به مناسبت راهپیمایی های بزرگ تاسوعا و عاشورای سال ۱۳۹۹ ق که در روزهای ۱۹ و ۲۰ آذر ماه ۱۳۵۷ش صورت گرفت، امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی، پیامی بسیار مهم صادر کردند و در آن پیام، راهپیمایی های اخیر را همه پرسی بزرگ ملت ایران بر ضد رژیم شاه نامیدند. ایشان در بخشی از پیام خود فرمودند: "به عموم ملت شجاع ایران صمیمانه درود می فرستم. شما مردم عظیم الشأن با اراده آهنین خود و با شعارهای زنده و تعیین کننده به جهانیان ثابت کردید که شاه را نمی خواهید. من همزمان با راهپیمایی بزرگ شما در پیامی به تهران، به دولت ها]ی دنیا [اعلام نمودم که رفراندوم این دو روز برای هیچ کس ابهامی باقی نگذاشت که ملت، شاه را نمی خواهد و عدم رسمیت او را با اکثریت قاطع قریب به اتفاق اعلام کرد. این تظاهرات، راه عذر را از همه کس و همه دولت ها سلب کرد و آنها دیگر نمی توانند ادعا کنند که شاه، قانونی است".

مناسبت ۰۵: درگذشت "علی اصغر سروش" ادیب و مترجم ایرانی (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

دکتر علی اصغر سروش در سال ۱۲۸۷ ش به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات، به کار تحقیق و ترجمه پرداخت. سروش علاوه بر ترجمه کتب از زبان فرانسه به فارسی، به زبان های انگلیسی و عربی نیز تسلط کامل داشت. از آثار این مترجم گرانقدر می توان به فرهنگ متشابهات زبان فرانسه، امپراتوری روم و آغاز مسیحیت و نیز تمدن های باستانی خاور نزدیک اشاره کرد. این نویسنده و مترجم معاصر به هنگام فوت، ۷۴ سال داشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "غلامرضا قدسی نژاد" شاعر معاصر (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

غلامرضا میرزاجانی متخلص به قدسی - که بعدها نام خود را به قدسی نژاد تغییر داد - مشهور به غلامرضا قدسی مشهدی، در سال ۱۳۰۴ش در مشهد به دنیا آمد. او در دروس ادبی ادیب نیشابوری ثانی شرکت جست و فقه و اصول را نزد سیدهاشم قزوینی فرا گرفت. از شانزده سالگی به سرودن شعر پرداخت و پس از مدتی با همکاری دوستانش به تأسیس انجمن ادبی فردوسی مشهد اقدام نمود. قدسی مشهدی دلبسته غزل به سبک هندی بود و شیوه های دیگر را نیازمود. فعالیت سیاسی قدسی

از زمان حکومت دکتر مصدق آغاز شد و با زبان شعر از نهضت ملی ایران حمایت نمود. قدسی پس از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ به مبارزه با رژیم پهلوی پرداخت و در دو نوبت دستگیر و بیش از چهار سال در زندان بود. او پس از رهایی از زندان به ترجمه و تصحیح کتب اشتغال ورزید. استاد قدسی نژاد پس از پیروزی انقلاب به تدریس در دانشکده ادبیات دانشگاه مشهد مشغول بود. یاران پیامبر، شعر امروز و غزل معاصر خراسان از آثار اوست. غلامرضا قدسی سرانجام

در ۲۱ آذر ۱۳۶۸ش در ۶۴ سالگی درگذشت و در یکی از غرفه های حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: رحلت مرجع بزرگ و فقیه کبیر "میرزا حبیب اللّٰه رشتی" (۱۲۷۳ش)

شرح مناسبت:

مرجع عالیقدر تشیع، میرزا حبیب اللّٰه رشتی در سال ۱۱۹۸ش (۱۲۳۴ق) در املش گیلان به دنیا آمد. وی پس از یک درگیری که با خان منطقه پیدا کرد، راهی قزوین شد و نزد شیخ عبدالکریم ایروانی شاگردی نمود تا این که در ۲۵ سالگی به اجتهاد دست یافت. ایشان سپس برای استفاده از معارف دینی، راهی نجف اشرف شده و از محضر فقیه بزرگ، شیخ محمدحسن نجفی، صاحب جواهر و شیخ مرتضی انصاری فیض برد. میرزا حبیب اللّٰه رشتی پس از ارتحال شیخ انصاری از جمله ارکان مرجعیت بود ولی هیچ گاه خود را برای ریاست حوزه معرفی نکرد و وجوه شرعی را قبول ننمود. در حلقه درس میرزای رشتی شاگردان فاضل بسیاری شرکت می کردند که حضرات آیات عظام: علامه سیدمحمدکاظم یزدی، آقا ضیاءالدین عراقی، میرزا حسین نایینی، شیخ عبداللّٰه مازندرانی، شیخ فضل اللّٰه نوری و سیدابوالحسن اصفهانی و ... از آن جمله اند. همچنین آثار متعددی از این فقیه وارسته و مرجع جلیل بر جای مانده که بدایعُ الافکار، الالتقاط، الامامه و الاجتماعُ الامرِ و النهی و ... از کتب ارزشمند ایشان می باشد. سرانجام میرزا حبیب اللّٰه رشتی در ۲۲ آذر ۱۲۷۳ش برابر با ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۱۲ ق در ۷۵ سالگی در نجف اشرف رخ در نقاب خاک کشید و در یکی از حجره های صحن مطهر علوی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: مهاجرت علمای تهران به ری معروف به "مهاجرت صغری" (۱۲۸۳ش)

شرح مناسبت:

در اثر فراگیر شدن ظلم و فساد و فقر و قحطی، در اواخر سلطنت مظفرالدین شاه قاجار، علما که از وضع موجود به شدت رنج می بردند، جهت اصلاح اوضاع و فشار به دولت، تصمیم به مهاجرت

از تهران به حرم حضـرت عبدالعظیم در شهر ری گرفتند. این سفر که در ۲۲ آذر ماه ۱۲۸۴ ش برابر با ۱۶ شوال ۱۳۲۳ صورت گرفت به مهاجرت صـغری شـهرت یافت و در ابتدا شامل دو هزار نفر بود. پس از چند روز، به تعداد متحصّنین افزوده گشت و از ده هزار تن فراتر رفت. وعاظ و خطبا دائماً بر منبر رفته و از اسـتبداد حکومت عین الدوله، صدر اعظمِ وقت، سخن می گفتند و خواسـتار تشـکیل عـدالت خانه می شدند. مظفرالدین شاه با مشاهده وخامت اوضاع، درصدد حل قضـیه برآمد و سـرانجام با خواسته آنان که تاسیس عدالتخانه در کلیه شهرهای ایران، اجرای قوانین اسلام در سراسر کشور، عزل موسیونوژ رییس بلژیکی گمرک ایران و نیز عزل علاءالدوله حاکم ظالم تهران، موافقت نمود. این تحصن سرانجام در ۲۲ دی ۱۲۸۴ ش به پایان رسید و با ادامه مبارزه توسط علما و مردم، مظفرالدین شاه مجبور شد فرمان مشروطه را در چهاردهم مرداد ماه ۱۲۸۵ ش امضا کند.

مناسبت ۰۳: تصویب قانون استخدام کشوری (۱۳۰۱ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تغییر متمم قانون اساسی و تفویض و انتقال مقام سلطنت ایران به "رضاخان سوادکوهی" (۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

پس از مدت ها تلاش برای قدرت طلبی و تغییر حکومت توسط رضاخان، سـرانجام در نهم آبان ۱۳۰۴ ش مجلس مؤسسان که برای انتقال سـلطنت از سلسـله قاجار به خاندان پهلوی تشـکیل شده بود، مأموریت خود را با تغییر اصولی از قانون اساسی انجام داد. به این ترتیب ۱۵۳ سال حاکمیت شاهان قاجار بر ایران خاتمه یافت و حکومت ۵۳ ساله رژیم پهلوی به طور رسمی از این روز آغـاز شـد. ویژگی هـای مشترک سـلاطین قاجار به ویژه در سال های آخر آن و نیز پهلوی، اسـتبداد داخلی، بی کفایتی و فرمـان برداری آنـان از دولت های بیگانه بود. رضاخان میرپنـج که یک درجه دار ارتش بوده و با توطئه و کمک انگلیس، در سال ۱۲۹۹ ش دست به کودتـا زده بود، زمـام امور را به دست گرفته و در این روز، رسـماً شاه ایران شـد. او در ۱۵ اردیبهشت سـال بعـد، پس از مراسم تـاج گـذاری، تاسیس سلسـله پهلوی را اعلام کرد. رژیم دیکتاتوری پهلوی نیز به دلیل وابسـتگی به قدرت های بیگانه و نیز روا داشـتن ظلم و سـتم فراوان بر مردم ایران، در بهمن ۱۳۵۷ در پی پیروزی انقلاب اسلامی، سرنگون گردید.

مناسبت ۰۵: عملیات امیرالمؤمنین در سرپل ذهاب توسط سپاه (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد "سید غلامرضا سعیدی" نویسنده و مترجم (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد سـید غلامرضا سعیدی، نویسنده، مترجم و محقق متعهد ایرانی، در سال ۱۲۷۴ ش در یکی از روسـتاهای توابع شهرستان

بیرجند در استان خراسان به دنیا آمد و در زادگاه خود و سپس در بیرجند به آموختن دانش پرداخت. وی در ۲۱ سالگی پس از فراگیری علوم طبیعی، ریاضی و نجوم و زبان های عربی، فرانسوی و انگلیسی، به تدریس مشغول شد و سال ها بعد در تهران مجله فروغ علم را با همکاری دوستان منتشر کرد. استاد سعیدی طی سفرهای بسیاری که به پاکستان و هندوستان نمود تحت تأثیر افکار و اندیشه های علامه اقبال لاهوری قرار گرفت و همین موضوع موجب شد تا پس از فراگیری زبان اردو، تعدادی از آثار این اندیشمند اسلامی را به فارسی ترجمه کند. از استاد سعیدی در حدود شصت اثر در زمینه های تالیف و ترجمه به جای مانده که زندگانی عمارياسر، فرد و اجتماع، برنامه های انقلاب اسلامی و ترجمه اقبال شناسی از آن جمله اند. این محقق فرزانه سرانجام در آذرماه سال ۱۳۶۷ش در ۹۱ سالگی دار فانی را وداع گفت و در تهران به خاک سپرده شد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: رحلت مرجع بزرگوار تقلید آیت اللّه "شیخ عبداللّه مامقانی" (۱۳۱۱ ش / ۱۵ رجب ۱۳۵۱ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه عبداللّه بن محمد حسن مامقانی از بزرگان علمای شیعه در قرن چهاردهم هجری، فقیه اصولی، رجالی، محدث، ادیب و مرجع تقلید زمان خود بوده است. وی در سال ۱۲۵۲ش (۱۲۹۰ق) در نجف به دنیا آمد و در پنج سالگی به آموختن قرآن و سپس مقدمات متداول شروع کرد. آیت اللّه مامقانی از ۱۸ سالگی در حوزه درس اصول و سال بعد در درس فقه پدر بزرگوار خود شرکت کرد و از همان سال

به تألیف نیز روی آورد. وی دارای تألیفات بسیاری می باشد که بیش از صد جلد را تشکیل می دهد. مهم ترین اثر مامقانی تَنقیحُ المَقال فی اَحوال الرِّجال است. همچنین کتب مِقیاسُ الهِدایه فی عِلم الدّرایه و نیز مُنتَهی المَقاصِد از اوست. آیت اللّه مامقانی سرانجام در ۲۳ آذر ۱۳۱۱ش در ۶۱ سالگی در نجف اشرف بدرود حیات گفت و در مقبره والد خود مدفون گشت.

مناسبت ۰۲: ارتحال فقیه و فیلسوف کبیر علامه "محمدحسین غروی اصفهانی" (۱۳۲۱ ش / ۵ ذی حجه ۱۳۶۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آتش سوزی پست خانه تهران (۱۳۵۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تهاجم مزدوران رژیم سفاک پهلوی به بیمارستان امام رضا(ع) در مشهد مقدس (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

با فرا رسیدن محرم سال ۱۳۵۷ش و اوج گیری نهضت اسلامی و در زمانی که راهپیمایی های میلیونی و سراسری مردم، تمام کشور را فراگرفته بود، طرفداران رژیم شاهنشاهی با حمایت چماقداران و عوامل مزدور ساواک در بسیاری از شهرها به مقابله با مردم پرداختند. این حرکات به ویژه بعد از تظاهرات میلیونی تاسوعا و عاشورای حسینی آن سال نمودِ بیشتری پیدا کرد. در ۲۳ آذر ۱۳۵۷، عوامل ساواک با حمایت نیروهای نظامی، وارد بیمارستان امام رضا(ع) در شهر مشهد مقدس شدند. آنان در ابتدا با سرنیزه و چماق، به اتومبیل های پزشکان بیمارستان آسیب وارد کرده، سپس با تیراندازی وارد بخش اصلی بیمارستان شدند. آنها بدون توجه به بیماران بستری، هرچه را در سر راه خود دیدند شکستند که در جریان این حمله تعدادی از بیماران نیز از ترس دچار حمله قلبی شدند. همچنین در این حمله دو کودک از شدت جراحات جان سپردند و هجده نوزاد نیز زخمی شدند. با انتشار این خبر، مردم مشهد خود را به بیمارستان رساندند و زد و خورد بین مردم و نیروهای ساواکی آغاز شد. پس از این حمله، اعضای نظام پزشکی در محکومیت این تهاجم، ضمن انتشار اعلامیه ای، تعطیلی کلیه بیمارستان های شخصی و مطب را اعلام نموده و در محل بیمارستان تحصّن کردند.

مناسبت ۰۵: انتشار پیام "امام خمینی" در محکومیت کشتار مردم شهرهای کشور توسط عُمّال پهلوی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

در پی کشتارهای رژیم پهلوی در شهرهای مختلف ایران، به ویژه اصفهان و نجف آباد، حضرت امام پیامی از پاریس برای ملت انقلابی ایران فرستادند و ضمن اعلام عزای عمومی فرمودند: "جنایاتی که در اصفهان و نجف آباد و بعضی از شهرستان ها شده است، به قدری با شرافت

انسانی منافی است که وجدان هر انسانی را سخت رنج می دهد. از قرار اطلاع، مأمورین شاه با مسلسل به داخل منازل مردم محروم و بی دفاع حمله کردند، مساجد را به آتش کشیدند، به زنان محترم اهانت کردند، هرکس را دیدند که جاوید شاه نمی گوید بی دریغ کشتند و آزادی به منطق کارتر را خیلی سریع اجرا کردند. اکنون با در نظر گرفتن رفراندوم تاسوعا و عاشورا که غیررسمی بودن شاه و دولت را به جهانیان ثابت نمود، بر ملت است که به حکم اسلام و قانون، از اطاعت شاه و دولت سرپیچی کنند، مالیات نپردازند و به کلیه اعتصابات تا رفتن شاه ادامه دهند." این پیام، روحیه ای مضاعف به مردم انقلابی ایران داد و آنان با پیروی از این دستور، مبارزات خود را تا سرنگونی کامل رژیم طاغوت دنبال کردند.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: درگذشت "شیخ شلتوت" رییس دانشگاه الازهر و مفتی بزرگ مصر (۱۳۴۲ش)

شرح مناسبت:

شیخ محمود شلتوت، عالم بزرگ دینی مصر، در سال ۱۲۷۱ ش (۱۸۹۲ م) در مصر به دنیا آمد. در ۱۴ سالگی در مرکز دینی علمی اسکندریه به تحصیل پرداخت و در ۱۸ سالگی، گواهینامه تحصیلی دانشگاهی گرفت. وی سپس در اسکندریه به سمَتِ مدرس دینی برگزیده شد و در سال ۱۳۰۶ ش (۱۹۲۷ م) به قسمت عالی دانشگاه الازهر منتقل گردید. شیخ شلتوت، چندی بعد عضو هیأت فتوا شد و در دانشکده شریعت، مقام بزرگی یافت. او در سال ۱۳۲۷ ش (۱۹۵۸ م) به ریاست دانشگاه بزرگ اسلامی الازهر مصر برگزیده شد و خدمات فراوانی انجام داد. از جمله اقدامات مهم شیخ شلتوت در زمان ریاست در الازهر این بود که پس از مکاتبه های متعدد با آیت اللّه العظمی

بروجردی، مرجع بزرگ تقلید شیعیان، مذهب شیعه اِثنی عَشَری را به رسمیت شناخت. او عمل به موازین مذهب شیعه را همانند یکی از مذاهب اربعه، جایز دانسته و به مذهب شیعه به عنوان یکی از مذاهب بزرگ اسلامی، در دانشگاه الازهر، کرسی تدریس اختصاص داد. شیخ شلتوت علاوه بر ریاست الازهر و تدریس، دارای مقام اِفتا بود و همچنین کتب متعددی به رشته تحریر درآورد. الاسلامُ عَقیدهٌ و شریعَه، دَعوهُ المُحمدیه، القتال فی الاسلام، فِقه القُرآن و المُقارِنَهِ بین المذاهِب از جمله تالیفات ایشان است. سرانجام شیخ محمود شلتوت، در سال ۱۳۴۲ ش (۱۹۶۳ م) در ۷۲ سالگی درگذشت و به سرای باقی شتافت.

مناسبت ۰۲: برگزاری مراسم چهلم دانش آموزان شهید ۱۳ آبان ۵۷ در گلزار شهدای بهشت زهرا (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: صدور بیانیه ۸ ماده ای "امام خمینی"(ره) به قوه قضاییه و ارگان های اجرایی کشور (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

در روز بیست و چهارم آذرماه ۱۳۶۱ش، بیانیه ۸ ماده ای حضرت امام خمینی(ره) بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران خطاب به قوه قضاییه و ارگان های اجرایی کشور صادر شد. ایشان در این پیام، درباره لزوم اسلامی نمودن تمام سازمان های دولتی به ویژه دستگاه های قضایی و جانشین نمودن احکام الهی در نظام جمهوری اسلامی به جای احکام طاغوتی رژیم سابق، تذکراتی به همه متصدیان امور دادند. مهم ترین بخش های فرمان هشت ماده ای حضرت امام شامل این موارد بود: تهیه قوانین شرعی و تصویب و ابلاغ آنها با دقت و سرعتِ لازم، رسیدگی به صلاحیت قضات و دادستان ها و دادگاه ها، صدور احکام اسلام در دادگاه ها با قدرت و استقلال و بدون مسامحه و تعویق، عدم احضار یا توقیف افراد بدون حکم قاضی طبق موازین شرع، عدم ورود به محل زندگی یا کار مردم و تجسُّس در امور آنان به هر نحو ممکن، برخورد قاطع در رابطه با توطئه ها و گروهک های مخالف اسلام و نظام جمهوری اسلامی، عدم تصرف در اموال مردم مگر به حکم حاکم شرع پس از بررسی دقیق، پی گیری دقیق موارد فوق و برخورد با ماموران اجرایی متخلّف.

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد "احمد احمدی بیرجندی" (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

استاد احمد احمدی بیرجندی در سال ۱۳۰۱ ش در بیرجند در استان خراسان به دنیا آمد. وی پس از پشت سر گذاشتن دوره های ابتدایی و متوسطه تحصیل، از دانشسرای مقدماتی بیرجند فارغ التحصیل شد و به تدریس پرداخت. استاد بیرجندی در ۲۳ سالگی وارد دانشسرای عالی تهران شد و ازاین مکان، لیسانس زبان و ادبیات فرانسه گرفت. وی از آن پس در پست های

مختلفی از قبیل مدیریت دانشسرای بیرجند، تدریس زبان فرانسه در دانشکده الهیات و معارف و تربیت معلم مشهد، مدیریت کتابخانه مسجد گوهرشاد مشهد و همکاری با بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی خدمت کرد. وی هماره از اوقاتش بهره می برد، می خواند و می نوشت، ترجمه و تالیف می کرد و بر کتاب هایی که می خواند، حاشیه می نگاشت. به اهل بیت عصمت و طهارت(ع) علاقه ای وافر داشت و از همین رو به گردآوری و گزینش اشعار درباره آنان پرداخت و پانزده مجموعه از آنها را به چاپ رسانید. از این ادیب سخت کوش ۳۵ کتاب و ۲۰۰ مقاله بر جای مانده که: اسلام راه روشن، امامت و رهبری، پرتوی از سیمای تابناك علی(ع)، خدا را بشناسیم و نامه های ادبی از آن جمله اند. استاد احمد احمدی بیرجندی سرانجام در ۲۴ آذر ۱۳۷۷ ش در ۷۶ سالگی پس از پشت سرگذاشتن یک دوره بیماری بر اثر سکته مغزی بدرود حیات گفت و جامعه علم وادب را سوگوار ساخت.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تاسیس بنگاه حمایت از مادران و نوزادان (۱۳۱۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: ایجاد خط مستقیم بین واشنگتن – بغداد و کمک های اطلاعاتی سازمان سیا به عراق (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

پس از گسترش جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و به موازات افزایش پیشروی نیروهای اسلام در مواضع دشمن بعث، اقدامات آمریکا علیه ایران با هدف جلوگیری از پیروزی جمهوری اسلامی و شکست عراق تشدید شده و وسیع تر می گشت، زیرا پیروزی ایران بر عراق برای آمریکا غیرقابل قبول بود. از این رو، علاوه بر ارسال تسلیحات پیشرفته نظامی به عراق، کمک های اطلاعاتی آمریکا به عراق از سال ۱۳۵۹ ش آغاز شد و در سال های پایانی جنگ نیز بیش از هر چیز دیگر مورد نیاز و درخواست حزب بعث بود. در این زمان، عراق از سازمان سیا اطلاعات فوق العاده محرمانه ای از مراکز استراتژیک ایران دریافت نمود. همچنین سازمان جاسوسی آمریکا، سیا، بارها عراق را در حمله به تاسیسات اقتصادی و حیاتی ایران تشویق کرد و در حمله هواپیماهای عراقی به تاسیسات و مناطق مهم کشور، با آنان هماهنگی نمود.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه فرزانه آیت اللّه "سید محمدحسن میرجهانی" (۱۳۷۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج سیدمحمدحسن بن میرسیدعلی میرجهانی طباطبایی اصفهانی، در سال ۱۲۸۰ ش برابر با ۱۳۱۹ ق در یکی از روستاهای اطراف اصفهان دیده به جهان گشود. وی پس از فراگیری علوم پایه، به نجف اشرف عزیمت نمود و از محضر آیات عظام: آقا ضیاءالدین عراقی، سیدابوالحسن اصفهانی، شیخ عبداللّه مامقانی و میرزای نایینی بهره جست و به مدارج عالی علمی رسید. آیت اللّه میرجهانی پس از آن به خواست پدر به اصفهان بازگشت و به انجام امور دینی پرداخت. این عالم

بزرگوار پس از درگذشت پدر و مدتی اقامت در مشهد مقدس، در تهران ساکن گردید و به تبلیغ، هدایت، ارشاد مردم و تألیف و تصنیف پرداخت. آیت اللّه

میرجهانی در علوم غریبه اطلاعاتی عمیق داشت. هم چنین طبع روانش او را قادر ساخته بود تا در مدح معصومین(ع) به عربی و فارسی به نیکویی شعر بسراید. آثار چندی از این عالم ربانی به جای مانده است که مِصباح البلاغه، کُنوزُالحِکَم و فُنون الکَلِم و دیوان اشعار از آن جمله اند. این محدث و خطیب بزرگوار سرانجام در بیست و پنجم آذر ۱۳۷۱ ش برابر با بیست ویکم جمادی الثانی ۱۴۰۲ق در نودویک سالگی در اصفهان رخت از جهان فرو بست و در جوار مقبره علامه مجلسی در کنار مسجد جامع این شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: روز پژوهش

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ یَقولُ: تَذاکُرُ العِلمِ بَینَ عِبادِی مِمّا تَحیی عَلَیهِ القُلُوبُ المَیِّتَهُ، إذا هُمُ انتَهَوا فیهِ إلی أمری

ترجمه:

خداوند می فرماید: بحث علمی میان بندگانم، چون به من بینجامد، دل های مرده با آن زنده می شود

آدرس:

عوالی اللآلی، ج ۴، ص ۷۸.

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

امام علی علیه السلام: اُنظُر إلی ما قالَ و لاتَنظُر إلی مَن قالَ

ترجمه:

به گفته بنگر نه به گوینده آن

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح۵۰۴۸.

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

امام علی علیه السلام: مَن أكثَرَ مُدارَسَةَ العِلمِ لَم يَنسَ ما عَلِمَ و استَفادَ ما لَم يَعلَم

ترجمه:

هر که بحث علمی بسیار کند، آموخته هایش را از یاد نمی برد و آنچه را که نمی داند، فرا می گیرد

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۸۹۱۶.

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

امام علی علیه السلام: لافِقهَ لِمَن لایُديمُ الدَّرسَ

ترجمه:

آن که آموختن را استمرار نمی بخشد، از درک دانش بی نصیب است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۱۰۵۵۲.

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

امام علی علیه السلام: لاعَمَلَ كَالتَّحقيقِ

ترجمه:

هیچ کرداری مانند پژوهش

نیست

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۱۰۴۸۳.

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

امام علی علیه السلام: فَضلُ فِکرٍ و تَفَهُّمٍ أنجَعُ مِن فَضلِ تَکرارٍ و دِراسَهٍ

ترجمه:

بسیار اندیشیدن و فهمیدن، سودمندتر است از تکرار بسیار و درس گرفتن

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۶۵۶۴.

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

امام علی علیه السلام: عَلَیکُم بِالدِّرایاتِ لابِالرِّوایاتِ

ترجمه:

بر شما باد به فهمیدن، نه نقل کردن

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۳۳۵۵.

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

امام علی علیه السلام: کُلُّ وِعاءٍ یَضیقُ بِما جُعِلَ فیهِ إلاّ وِعاءَ العِلمِ فَإنَّهُ یَتَّسِعُ

ترجمه:

گنجایش هر ظرفی با آنچه در آن نهند، تنگ می شود، جز ظرف دانش که [هر چه در آن نهند] گسترش می یابد

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۲۰۵.

زیر عنوان:

روز پژوهش

متن:

امام باقرعلیه السلام: تَذاکُرُ العِلمِ دِراسَهٌ و الدِّراسَهُ صَلاهٌ حَسَنَهٌ:

ترجمه:

گفت وگوی علمی درس است، و درس نمازی نیکو است

آدرس:

الکافی، ج ۱، ص ۴۱.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: ابطال معاهدات تحمیلی روسیه تزاری علیه ایران (۱۲۹۶ش)

شرح مناسبت:

در زمان صدارت وثوق الدوله، دولت جدید التأسیس بلشویکی روسیه که می خواست قوای خود را از نواحی شمالی ایران خارج سازد، با ارسال نامه ای برای دولت ایران اعلام داشت تمام معاهداتی که دولت روسیه تزاری به ایران تحمیل کرده بود از درجه اعتبار ساقط است. طبق مواد این اعلامیه که به امضای تروتسکی، همکار لنین و از رهبران انقلاب بلشویکی روسیه،

رسیده بود، عهدنامه ای که روسیه تزاری و دولت استعماری انگلیس در سال ۱۹۰۷ م برای تقسیم ایران بسته بودند، لغو شد و مبنای اعتبار سایر معاهداتی که میان ایران و روسیه وجود داشت، رضایت طرفین اعلام گردید.

مناسبت ۰۲: پشتیبانی کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس از رژیم پهلوی در ماه های آخر عمر این رژیم (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تحویل ۴۵ تا ۶۰ فروند میراژ ۲۰۰۰ به عراق از سوی فرانسه در اوج جنگ با ایران (۱۳۶۵ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "سید اسماعیل اصفیایی شندآبادی" (۱۳۶۸ش)

شرح مناسبت:

عالم ربانی، آیت اللّه سید اسماعیل اصفیایی شِندآبادی در سال ۱۲۸۹ ش در روستای شندآباد از توابع شهرستان شبستر در آذربایجان شرقی دیده به جهان گشود. وی پس از طی دروس مقدمات و سطح، وارد حوزه علمیه تبریز شد و در درس استادان نامدار آن حوزه همچون: سید مرتضی خسروشاهی و میرزا ابوالحسن انگجی بهره ای وافر برد تا آن که خود یکی از مدرسان ماهر حوزه تبریز گشت. آیت اللّه اصفیایی از آن پس به درس و بحث و ارشاد مردم همت گماشت و با تلاش عالی خود، مسجد و مدرسه تاریخی سید حمزه تبریز را که به ویرانه ای تبدیل شده بود احیا کرد و آن را به محلی برای ترویج دین و اسکان طلاب تبدیل نمود. ایشان پس از عمری تلاش و فعالیت های مذهبی و اجتماعی در تبریز و خدمت به مردم آن شهر، راهی شهرستان قم شد تا با استفاده از انفاس قدسی عارفانِ آن تربت پاک، تزکیه نفسِ خویش را به اکمال برساند. با این حال از تدریس، تألیف و تفسیر غافل نماند و از بدو ورود به قم، با عشقی سرشار به فقه آل محمد(ص)، تلاش خود را در این زمینه ها دو چندان کرد. این عالم ربانی و فقیه صمدانی سرانجام پس از سال ها کوشش در جهت ترویج و تبلیغ دین و تزکیه و تهذیب نفس در تاریخ ۲۶ آذر ۱۳۶۸ برابر با ۱۸ جمادی الاول ۱۴۱۰ ق در ۷۹ سالگی دارفانی را وداع گفت و پیکر پاکش پس از تشییعی باشکوه، در مقبره العُلماء باغِ بهشت قم به

خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: انتقال پیکر شهیدتندگویان پس از ۱۱ سال اسارت در عراق (۱۳۷۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: رحلت محقق و مدرس فرزانه آیت اللَّه شیخ "هادی تأُلهی" در همدان (۱۳۷۵ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه شیخ هادی تالُّهی در سال ۱۲۸۰ شمسی (۱۳۱۹ ق) در همدان دیده به جهان گشود و سال ها در محضر پدرش، آیت اللَّه شیخ مرتضی تألّهی به فراگیری علوم دینی پرداخت. از آن پس مدرسه زنگنه همدان، پایگاه تحقیق و تدریس او گردید. آیت اللَّه تألّهی همچنین از محضر عالمان دیگری همچون میرزا علی آقا خلخالی، شیخ محمدبهاری و سیدعلی نجفی کسب فیض نمود و به مقام والایی در علم و تقوا دست یافت. از وی آثار چندی نیز به جای مانده است. سرانجام این عالم ربانی در ۲۶ آذر ۱۳۷۵ ش برابر با ششم شعبان ۱۴۱۷ ق در ۹۵ سالگی دار فانی را وداع گفت و در باغ بهشت همدان مدفون گردید.

مناسبت ۰۷: روز حمل و نقل

شرح مناسبت:

در جهان امروز، بخش حمل و نقل از جمله بخش های زیربنایی اقتصاد هر جامعه است که علاوه بر تحت تأثیر قراردادن فرایند توسعه اقتصادی، خود نیز در جریان توسعه دچار تغییر و تحول می شود. حمل و نقل، با ایفای نقش رابط میان بازار تولید و بازار مصرف، به مثابه پایه های پلی است که بخش های مختلف جوامع با عبور از روی آن، به سمت توسعه پایدار حرکت می کنند. صنعت نوپای حمل و نقل در جمهوری اسلامی ایران، دورانی پرفراز و نشیب را پشت سرگذاشته که ویژگی اصلی آن تلاش برای دستیابی به جایگاهی والاتر و فردایی بهتر است. در تاریخ تحولات این صنعت در کشورمان، روزها و ایام سرنوشت سازی بوده اند که نقش تعیین کننده ای در شکل گیری و انسجام شبکه حمل و نقل کشور داشته اند. ۲۶ آذر سال ۱۳۶۲ یادآور

چنین ایـامی است که در آن حضـرت امـام خمینی(ره) فرمـانی در زمینه اعزام کـامیون هـا به بنـادر جنوبی برای تخلیه کالاهای وارداتی و مایحتاج مردم صادر کردند. در پی این فرمان کامیون داران سراسر کشور، آمادگی خود را برای تخلیه بنادر و حمل و نقل مواد ضروری مورد نیاز مردم اعلام کردند. ۱۴ سال پس از زمان صدور فرمان امام راحل(ره)، در سال ۱۳۷۶ به پیشنهاد وزارت راه و ترابری و برای آگـاه سـازی هر چه بیشتر جـامعه بـا نقش و جایگـاه بخش حمـل و نقل، روز ۲۶ آذر مـاه از سوی شورای فرهنگ عمومی به عنوان روز حمل و نقل شـناخته شد. روز حمل و نقل، روز قدردانی از خدمات ارزشمند رانندگان و سایر دست اندرکاران و شاغلان بخش حمل و نقل کشور و فرصتی مناسب برای بازنگری نیازها و مشکلات این بخش است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز حمل و نقل

متن:

هُوَ الَّذِی یُسَیِّرُکُم فِی البَرِّ و البَحرِ

ترجمه:

او کسی است که شما را در خشکی و دریا سیر می دهد

آدرس:

یونس، آیه ۲۲.

زیر عنوان:

روز حمل و نقل

متن:

و تَحمِل أثقالَکُم إلی بَلَدٍ لَم تَکُونوا بالِغیهِ إلاّ بِشِقِّ الأنفُسِ

ترجمه:

بارهای شما را به شهری می برند که جز با مشقّت بدن ها نمی توانستید به آن برسید

آدرس:

نحل، آیه ۷.

زیر عنوان:

روز حمل و نقل

متن:

الَّذی جَعَلَ لَکُمُ الأرضَ مَهداً و سَلَکَ لَکُم فِیها سُبُلاً

ترجمه:

همان خدایی که زمین را گاهواره شما قرار داد و راه هایی برای شما در آن پدید آورد

آدرس:

طه، آیه ۵۳.

زیر عنوان:

روز حمل و نقل

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: صاحِبُ النّاقَهِ أحَقُّ بِالجادَّهِ مِنَ الرّاجِلِ

ترجمه:

سواره به راه سزاوارتر است تا پیاده

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۷، ص ۱۲۱.

زیر عنوان:

روز حمل و نقل

متن:

امام

صادق علیه السلام: مَن أضَرَّ بِشَی ءٍ مِن طَریقِ المُسلِمینَ فَهُوَ لَهُ ضامِنٌ

ترجمه:

هر کس بخشی از راه عبور مسلمانان را تباه کند، ضامن آن است

آدرس:

الکافی، ج ۷، ص ۳۵۰.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: رحلت مجتهد اصولی و عالم و عارف بزرگوار آیت اللَّه "شیخ محمدتقی آملی" (۱۳۵۰ ش)

شرح مناسبت:

حکیم بزرگوار آیت اللَّه شیخ محمد تقی آملی در حدود سال ۱۲۶۵ ش برابر با ۱۳۰۴ ق در تهران متولد شد. وی قسمتی از دروس معقول و منقول را نزد پدرش آقا شیخ محمد آملی و میرزا حسن کرمانشاهی خواند و این دروس را نزد حاج شیخ عبدالنبی مجتهد نوری تکمیل نمود. آیت اللَّه آملی از آن پس به نجف رفت و در محضر درس میرزای نایینی، میرزا ابوتراب خوانساری، شیخ محمدحسین غروی اصفهانی، میرزا محمود قمی، سیدابوالحسن اصفهانی و آقاضیاءالدین عراقی به تکمیل فقه و اصول پرداخت تا به مقامات عالی علم و اجتهاد رسید. این عالم ربانی، در اخلاق نیز از محضر عارف کامل حاج میرزا علی آقا قاضی طباطبایی فیض گرفت و به مدارج بالای اخلاق و عرفان دست یافت. آیت اللَّه آملی از آن پس در تهران اقامت گزید و به تدریس منقول و معقول اشتغال ورزید. این حکیم فرزانه، فقیهی گوشه نشین بود و از شهرت و مسؤولیتِ ریاست ابا داشت به طوری که تا پایان زندگی، علی رغم داشتن صلاحیت علمی، حتی از نوشتن و چاپ رساله عَمَلیه خود نیز خودداری نمود. آیت اللَّه محمدتقی آملی نزدیک به چهل سال در رأس آیات و مراجع بزرگ تهران به تدریس و ترویج دین اشتغال داشت. در محضر درس ایشان، شاگردان فاضلی پرورش یافتند که حضرات آیات: عبداللَّه جوادی آملی، حسن حسن زاده آملی و علامه محمدحسین تهرانی از آن جمله

اند. حاشیه بر مکاسب شیخ انصاری در ۲ جلد، کتاب الصلاه در ۳ جلد، حاشیه بر شرح منظومه سبزواری در ۲ جلد و شرح استدلالی بر عروهالوثقی از مهم ترین آثار آیت اللّه آملی هستند.

سرانجام این حکیم وارسته و عارف الهی در ۲۷ آذر ۱۳۵۰ ش برابر با ۳۰ شوال ۱۳۹۱ ق در ۸۵ سالگی دار فانی را وداع گفت و در تهران به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: شهادت مجاهد آگاه و انقلابی آیت اللّه دکتر "محمد مفتّح" توسط گروه منحرف فرقان (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه دکتر محمد مفتّح در سال ۱۳۰۷ ش در همدان دیده به جهان گشود. وی در آنجا به تحصیل دوره دبستان و مقدمات علوم اسلامی روی آورد و سپس به حوزه علمیه قم مهاجرت نمود. دکتر مفتح در قم از محضر بزرگانی همچون حضرات آیات: سید محمد حجت کوه کمره ای، سیدحسین بروجردی، سیدمحمد محقق داماد، علامه طباطبایی و امام خمینی(ره) استفاده نمود و خود مدرسی بزرگ در حوزه گردید. شهید مفتح در این حال که در حوزه علمیه قم به درجه اجتهاد رسیده بود، در دانشگاه نیز موفق به اخذ درجه دکتری گردید. وی در حوزه علمیه قم علاوه بر تدریس علوم حوزوی به تدریس در دبیرستان نیز همّت گماشت. ایشان در ایام مبارزات روحانیت و مردم انقلابی ایران به رهبری امام خمینی از آموزش و پرورش قم اخراج و به منطقه دورافتاده ای تبعید شد، در نتیجه مجبور به اقامت در تهران گردید. با اقامت ایشان در تهران فصلی نوین از مبارزات سیاسی و عقیدتی شهید مفتّح آغاز شد. نقش شهید مفتّح در صحنه های مهم مبارزات انقلابی از جمله اقامه نماز دشمن شکن عید فطر ۱۳۵۷ بسیار حساس بود. ایشان در خطبه های

نماز، برای اولین بار نام امام خیمنی(ره) را آشکارا بر زبان جاری کرد و رهبری امام را مورد تاکید قرار داد و مردم را برای راهپیمایی در روزهای بعد دعوت نمود. شهید مفتح، با تشکیل شورای انقلاب، از طرف امام به عضویت این شورا درآمد و در این سنگر منشا خدمات شایانی گردید. ایشان همچنین پس از پیروزی انقلاب اسلامی، فعالیت های ارزشمندی به ویژه در زمینه تدریس در دانشگاه ها و نیز نزدیک ساختن دو قشر روحانی و دانشجو به عمل آورد.

او که توطئه استعمار را در جدا نگاه داشتن این دو قشر، با تمام وجودش حس کرده بود، ایجاد وحدت و انسجام میان این دو قشر را وجهه همت خود ساخت. آیت اللّه مفتّح سرانجام در ۲۷ آذر ۱۳۵۸ ش به همراه دو تن از پاسداران جان بر کف خود در مقابل دانشکده الهیات دانشگاه تهران از سوی گروهک منافق فرقان به شهادت رسید و پس از تشییعی با شکوه، در صحن حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: افتتاح رادیو چینی در واحد برون مرزی سازمان صدا و سیما (۱۳۷۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: ارتحال فقیه بزرگوار آیت اللّه "میرزا حسن انصاری" (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا حسن انصاری محلاتی در سال ۱۲۸۹ ش (۱۳۳۰ ق) در شهرستان محلات به دنیا آمد. وی پس از طی دروس مقدماتی و سطح، راهی حوزه علمیه قم شد و از محضر استادان نامداری همچون، حضرات آیات: حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، سید محمدتقی خوانساری، سیدمحمد حجّت کوه کمره ای، سید حسین بروجردی و حضرت امام خمینی(ره) بهره برد و پس از سالیانی به مدارج بالای فقهی و فلسفی دست یافت. این عالم وارسته و حافظ قرآن کریم در طول سالیان عمر، خود را از تمام قیود و تعلقّات دنیوی به دور نگاه داشته بود و راه زهد و تقوا در پیش داشت. میرزا حسن انصاری همواره از انقلاب اسلامی و رهبری عظیم الشأن آن حمایت نموده و از آن به عنوان "نعمت الهی" یاد می کرد. این فقیه فرزانه و حکیم وارسته سرانجام در ۲۷ آذر ۱۳۷۵ش برابر با ششم شعبان ۱۴۱۷ق در ۸۶ سالگی وفات یافت و در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: افتتاح شبکه جام جم و آغاز پخش برنامه های انگلیسی و عربی شبکه جهانی سحر (۱۳۷۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت خطیب شهیر و واعظ کبیر حجت الاسلام و المسلمین "محمدتقی فلسفی" (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام و المسلمین محمدتقی فلسفی در سال ۱۲۸۶ش (۱۳۲۶ق) در خانواده ای عالم به دنیا آمد. وی پس از فراگیری ادبیات و سطوح، به آموختن فلسفه و معقول از استادانی همچون میرزا طاهر تنکابنی، میرزا محمود قمی، سیدمحمد کاظم عصار و میرزا مهدی آشتیانی پرداخت و بنیه علمی خود را استوار ساخت. وی پس از آن به وعظ و خطابه روی آورد و در پانزده سالگی اولین جلسه منبرش را در محضر پدر و گروه بسیاری از مردم برپا کرد که تشویق همگان را برانگیخت. از آن پس، نام فلسفی بر سرزبان ها افتاد و در نوزده سالگی برای منبر به مجلس شورای ملی دعوت شد. وی پس از اعتراض به کشتار مسجد گوهرشاد، ممنوع المنبر و خلع لباس شد تا اینکه پس از سه سال و با کوشش آیت اللّه کاشانی، منبرش رسماً آزاد گردید. حجت الاسلام فلسفی در منبر و خطبه، روش نوینی را پایه گذاری کرد و تحول عمیقی در فن سخنوری به وجود آورد. او با تتبّع در اخبار و احادیث و مطالعه پیگیرِ کتاب های روانشناسی، جامعه شناسی، اخلاق و تعلیم و تربیت و به کارگیری تجربیات و ابتکارات خویش، به یکی از مشهورترین خطیبان پایتخت مبدل شد و در مجالس مهم تهران، اداره منبر را برعهده گرفت. این روحانی مبارز، در طول ده ها سال، بارها در منبرهای پرشور خود، رژیم پهلوی را مورد انتقاد قرار داده و در زمان های گوناگون به تبعیت از علما به ویژه حضرت امام خمینی(ره)، به مخالفت با رژیم برخاست. وی در این دوران، چندین

بار بازداشت شد و بارها ممنوع المنبر گردید.

در سال ۱۳۵۰، در مجلس بسیار مهمی، به یاوه گویی های دو نفر از سناتورها علیه امام خمینی(ره) پاسخ داد و آشکارا نام امام را برفراز منبر تکرار نمود و از مقام شامخ ایشان تجلیل به عمل آورد. این سخنرانی باعث شد که تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی ممنوع المنبر شود ولی این وضعیت باعث عقب نشینی وی از مواضعش نگردید. علاوه بر این، حجت الاسلام فلسفی، همواره با فرقه بهائیت و کمونیسم و حزب توده مبارزه می کرد و در این راه، ترسی به خود راه نمی داد. او پس از پیروزی انقلاب اسلامی و پس ازهفت سال ممنوعیت منبر و اندکی پس از ورود امام به ایران، در حضور معظمٌ له و هزاران نفر دیگر، سخنرانی کرد و بار دیگر مورد تایید و تفقد امام قرار گرفت. با پیروزی انقلاب اسلامی، حجت الاسلام فلسفی به رغم کهولت سن، تا پایان عمر خود به فعالیت های مختلف و منبرهای روشنگر خویش ادامه داد و لحظه ای نیاسود تا این که در ۲۷ آذر ۱۳۷۷ ش برابر با ۲۸ شعبان ۱۴۱۹ ق در ۹۱ سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم حضرت عبدالعظیم در ری به خاک سپرده شد. عمده آثار وی با نام گفتار فلسفی انتشار یافته که کودک از نظر وراثت و تربیت، جوان از نظر عقل و احساسات و بزرگسال و جوان از نظر افکار و تمایلات و الحدیث در ۵ جلد از آن جمله اند.

مناسبت ۰۷: روز وحدت حوزه و دانشگاه

شرح مناسبت:

بیست و هفتم آذرماه، یادآور عروج سرخ مجاهدی خستگی ناپذیر و عالمی ربانی، آیت اللّٰه دکتر

محمدمفتح است که از پیشـروان اندیشه وحدت حوزه و دانشگاه بود. این شهید والامقام در راه تحقق این اندیشه و آرمان بلند که از اندیشه نورانی امام راحل برخاسـته بود، تلاش های بی وقفه ای انجام داد و سـختی های فراوانی را به جان خرید. به پاس خدمات چشمگیر شهید مفتح در راه ایجاد وحدت حوزه و دانشگاه و لزوم ارتباط، همکاری و هم فکری این دو قشر اندیشمند و فرهیخته، روز ۲۷ آذر، همزمـان بـا سالروز شـهادت این عالم سترگ، با نام روز وحـدت حوزه و دانشـگاه نام گـذاری شـده است. وحـدت حوزه و دانشـگاه به عنوان دو پایگـاه مهم فکری - فرهنگی جـامعه، برای حفـظ فرهنگی اصـیل در مقابل هجوم ارزش هـای غربی و وارداتی، امری ضـروری و اجتنـاب ناپـذیر است. وحـدت و همکـاری میـان این دو نهـاد، نه یک وحـدت فیزیکی و شکلی، بلکه تقـارب و یکی شـدن در مبـانی معرفت شـناختی، ارزش هـای فرهنگی و دغـدغه هـا و حساسیت های سیاسی - اجتماعی است و همین حالت است که هر یک از این دو قشر را در جایگاه واقعی خود قرار داده است.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: رحلت "شیخ الشریعه اصفهانی" مدرس کبیر حوزه علمیه نجف (۱۲۹۹ ش/ ۸ ربیع الثانی ۱۳۳۹ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: حمله موشکی رژیم بعثی عراق به شهر قهرمان پرور دزفول (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

رژیم خونخوار عراق، با هر بار ناکامی در جبهه های جنگ و رویارویی با رزمندگان جان برکف اسـلام، برای تحت فشار قرار دادن جمهوری اسـلامی ایران، به بمباران مناطق مسـکونی ایران اقـدام می نمود و در همان حال، خود را صـلح طلب عنوان می کرد. در ادامه این حملات وحشیانه، در روز بیست و هشتم آذر ۱۳۶۱، شـهر دزفول هدف یورش بی رحمانه رژیم بعث عراق قرار گرفت. در جریان این حمله موشـکی رژیم بعث عراق به شـهر قهرمان پرور دزفول، ۶۰ غیرنظامی شهید و ۲۸۷ نفر زخمی شدنـد. اگرچه قبـل از این جنـایت نیز، هواپیماهـای عراقی بارهـا شـهرهای ایران را بمباران کرده و ساکنان غیرنظامی آنها را به خاک و خون کشـیده بودنـد، اما حمله به دزفول، اولین حمله گسترده عراق به مناطق مسـکونی به وسـیله موشک های زمین به زمین می باشد.

مناسبت ۰۳: ارتحال عالم فرزانه آیت اللّه "محمدرضا مروج طبسی" (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شـیخ محمدرضا مروّج طبسی در سال ۱۲۸۵ش در مشـهد مقدس به دنیا آمد. وی سطوح اولیه را در مشهد گذراند و سپس راهی قم گردید. آیت اللّه طبسـی در قم از محضر آیات عظام: سیدمحمدتقی خوانساری، سید علی یثربی کاشانی، میرزا علی اکبر حکیم یزدی و محمـدعلی شاه آبادی اسـتفاده برد و به مدت هفت سال نیز در درس خارج آیت اللّه شـیخ عبدالکریم حائری یزدی شـرکت جست. آیت اللّه مروّج طبسی سپس راهی نجف اشرف شد و در حلقه درس حضرات آیات محمد جواد

بلاـغی، سـیدابوالحسن اصـفهانی، آقاضـیاءالدین عراقی و میرزای نـایینی شـرکت کرد. ایشان همچنین از اعضای رییسه مجلس استفتاء آیت اللّٰه سیدابوالحسن اصفهانی بود. وی در طی سال های حضور در نجف اشرف، به

وظایف دینی و اسلامی اشتغال داشت تا اینکه در سال ۱۳۵۲ ش به سبب فشارهای دولت عراق به همراه ده ها هزار نفر ایرانی مقیم عراق، از آن کشور رانده شد و در قم ساکن گردید و به تدریس و تألیف پرداخت. از این عالم ربانی و مجتهد بزرگ که مراتب اجتهاد و مقامات علمی وی مورد گواهی و تصدیق علمای بزرگ قم و نجف اشرف بود آثار متعددی بر جای مانده که اِثباتُ الرَّجعَه، حاشیه وسیلهُ النجاه و عقد الفراید فی اصول العقاید و ذخیرهُ الصالحین در ۸ جلد از آن جمله است. سرانجام این فقیه و مدرس بزرگوار در ۲۸ آذر ۱۳۶۳ش برابر با ۲۵ ربیع الاول ۱۴۰۵ق در ۷۸ سالگی در قم رحلت نمود و در یکی از حجره های صحن بزرگ حرم حضرت معصومه(س)، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: درگذشت شاعر معاصر "عباس یمینی شریف" (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد عباس یمینی شریف، متخلّص به یمینی در سال ۱۲۹۸ ش در تهران به دنیا آمد. وی در سال ۱۳۱۹ به دانشسرای عالی راه یافت و از این زمان علاقه به شعر گفتن و داستان نویسی برای کودکان در او بیشتر شد. در سال های بعد، شعرهای یمینی در مجله های مختلف چاپ شد و به سردبیری مجله بازی کودکان انتخاب گردید. از ۱۳۲۴ ش برخی اشعار وی وارد کتب درسی دبستان شدند و از سال ۱۳۳۵ به عنوان مدیر مجله تازه تأسیس کیهان بچه ها فعالیت نمود و تا سال ۱۳۵۸ با آن همکاری می نمود. استاد یمینی در ۱۳۳۶ باشگاه بچه ها را تأسیس کرد و در ۱۳۴۱ با همکاری عده ای از فرهنگیان باسابقه به تأسیس مؤسسه فرهنگی و

غیرانتفاعی شورای کتاب کودک همت گماشت که هدف از آن، راهنمایی و مشورت با نویسندگان، شاعران، تصویرگران و مترجمان علاقمند به آثار کودکان و نوجوانان بود. در سال ۱۳۵۰ به همت وی جایزه نقدی یمینی شریف تأسیس شد و از آن تاریخ به بعد، هرساله، این جایزه به بهترین اثر چاپ شده در حوزه ادبیات کودکان، تعلق می گرفت. استاد یمینی در ۱۳۵۷ نیز انجمن پژوهش های آموزشی را بنیان نهاد. یمینی شریف در زمینه ادبیات کودکان، صاحب آثار گوناگونی است که از این میان می توان به کتاب های: قصه های شیرین، داستان عروسک، سیامک و سفیدک و پلنگ یکه تاز اشاره کرد. عباس یمینی شریف پیش از این در سال ۱۳۴۶ ش به دریافت جایزه بین المللی یونسکو به مناسبت تألیف بهترین کتاب سال در ایران نائل شده بود. استاد یمینی سرانجام در ۲۸ آذر ۱۳۶۸ در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: ترور برادر "صادق گنجی" رایزن فرهنگی ایران در لاهور توسط عوامل استکبار جهانی (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

صادق گنجی مسؤول خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در لاهور پاکستان نزدیک به چهار سال، مأموریت فرهنگی خویش را در راه معرفی ارزش های والای اسلام و گسترش روابط فرهنگی میان مردم ایران و پاکستان سپری کرده بود. وی در آستانه بازگشت به ایران اسلامی و پس از مراسم تودیع که از سوی فرهنگیان و شخصیت های علمی و ادبی لاهور برایش برگزار شده بود، توسط عوامل فرقه گرای همسو با استکبار جهانی، مورد حمله مسلحانه قرار گرفت و به شهادت رسید.

مناسبت ۰۶: اولین همایش نگارش یک روزه قرآن کریم در تهران (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

اولین همایش نگارش قرآن کریم در یک روز با حضور یکصد و هشتاد خوشنویس و ۶۰ تصنیف کار و تذهیب کار برجسته کشور در سالن اجلاس کنفرانس اسلامی برگزار شد و در یک روز، تمام قرآن کریم به طرزی بدیع و زیبا به نگارش درآمد. علاوه بر این که بسیاری از مسؤولان به بازدید این همایش آمدند، در پایان نیز این کار مورد بازدید و تقدیر مقام معظم رهبری حضرت آیت اللّه خامنه ای قرار گرفت.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: هجوم روس ها به تبریز و گیلان پس از اولتیماتوم به دولت ایران (۱۲۹۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از اولتیاتوم روسیه به دولت ایران برای اخراج مورگان شوستر، کارشناس اقتصادی آمریکایی در ایران، دولت ایران این اولتیماتوم را در ۲۸ آذر ۱۲۹۰ ش پذیرفت. اما پذیرش ذلت بار اولتیماتوم روس ها که به امید پایان یافتن زیاده خواهی ها و بهانه گیری های دولت روسیه انجام گرفت، نه تنها مشکلی را حل نکرد، بلکه دامنه تجاوزات آنها را گسترش داد. در این

میـان، شـهر تبریز که به علت مقـاومت دلیرانه در برابرعناصـر وابسـته به روس ها از جمله محمـدعلی شاه، بیش از دیگر شـهرها مورد خشم روس ها بود، در سحرگاه این روز برابر با ۲۹ ذی حجه ۱۳۲۹ ق، آماج حملات قزاق های روس قرار گرفت. روس ها به بهانه بی احترامی پاسـبان نظمیه تبریز به مامور روسـی، کشتار مردمِ شهر را آغاز نمودند و نقاط حساس شهر را به تصرف خود درآوردنـد. سـپس به تـاراج اموال مردم و قتـل آنـان پرداخته و هرگونه مقـاومتی را بـا تفنـگ پاسـخ دادنـد. روس هـا در روزهای بعد این جنایات خود را ادامه داده و در دهم دی ماه آن سال برابر با عاشورای ۱۳۳۰ ق،

ثقه الاسلام تبریزی، عالم بزرگ شهر را به دار زدند. همزمان با تبریز، روس ها به گیلان نیز یورش بردند و جنایات مشابهی را رقم زدند. آنان به هر کس که مشکوک می شدند، می کشتند و از ارتکاب هرنوع ظلم و خشونت، دریغ نکردند. در این حال مردم رشت بنابر فتوای مراجع، از خرید کالاهای روسی و انگلیسی خودداری می کردند و از مقاومت در برابر نیروهای روس، غافل نبودند. اما روس ها این استقامت عمومی را با قتل مردم به طرق مختلف پاسخ دادند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "استاد ابوالحسن صبا" موسیقی دان ایرانی (۱۳۳۶ ش)

شرح مناسبت:

استاد ابوالحسن صبا، در سال ۱۲۸۱ ش در تهران به دنیا آمد. وی از نوادگان فتحعلی خان صبای کاشانی، ملک الشعرای دربار فتحعلی شاه قاجار بود. پدر ابوالحسن نیز با نام کمال السلطنه، طبیبی هنرمند و هنردوست بود و منزلش محفل ارباب ذوق و موسیقی محسوب می شد. ابوالحسن صبا موسیقی را از کودکی نزد پدر و دیگر استادان این هنر فراگرفت و به تکمیل معلومات خود در این زمینه پرداخت. هنر استاد صبا، تنها در نوازندگی خلاصه نمی شد، بلکه علاوه بر نواختن، به نقاشی، ادبیات و پرورش گل نیز علاقه بسیار داشت. وی در طول سال های تحصیل در محضر استادانی همچون میرزا عبدالله، درویش خان، علی اکبر شاهی و علینقی وزیری، در نواختن سه تار، کمانچه، ویولن و ضرب و ... به استادی دست یافت. صبا در ۱۳۰۸ش از طرف وزیری، به مدیریت مدرسه صنایع ظرفیه رشت منصوب شد و تعداد زیادی از آهنگ های محلی را جمع آوری کرد. او سال ها در ارکستر موسیقی ملی، ارکستر نوین رادیو، ارکستر شماره یک و گل

های رادیو نوازندگی کرد و هنر خود را به نمایش گذاشت. صبا صاحب روش خاصی در نواختن ویولن بود و مکتب ویژه ای برای این ساز بنیاد نهاد. همچنین از محضر درس او شاگردان بسیاری استفاده کردند که علی تجویدی، مهدی خالدی، روح اللّه خالقی و حبیب اللّه بدیعی از آن جمله اند. او با کاوش و تفحص در ابعاد و زوایای موسیقی سنتی ایران، طرح هایی نو به وجود آورد. همچنین تدوین و تألیف ردیف های موسیقی سنتی ملی، یکی دیگر از تلاش های استاد بود.

علاوه بر این ها، استاد ابوالحسن صبا کتاب هایی تحقیقی درباره شناسایی سازهای ایرانی و تاریخچه آنها به نگارش درآورده است که سه دستور ویولن، سنتور و سه تار و قطعات ضربی از آن جمله اند. استاد ابوالحسن صبا سرانجام در ۲۹ آذر ۱۳۳۶ در پنجاه و پنج سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: روز تجلیل از مهندس "محمدجواد تندگویان" وزیرنفت ایران در دولت "شهید رجایی" (۱۳۷۰ش)

شرح مناسبت:

محمدجواد تندگویان در سال ۱۳۲۹ ش در تهران به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات متوسطه و ورود به دانشکده نفت آبادان با درجه مهندسی نفت، فارغ التحصیل شد. وی در دوران تحصیل، مبارزات خود را علیه رژیم پهلوی با شرکت در انجمن اسلامی دانشکده ادامه داد و در سال ۵۲ توسط ساواک دستگیر و پس از شکنجه های فراوان به یازده ماه حبس محکوم شد. تندگویان پس از پیروزی انقلاب اسلامی به مدیریت یک کارخانه در رشت رسید. او پس از مدتی به وزارت نفت دعوت شد و به عنوان مدیر مناطق نفت خیز جنوب مشغول به کار گردید. پس از آن، از سوی شهید رجایی، وزیر نفت شد تا اینکه در دوازدهم آبان ۱۳۵۹، در

یکی از بازدیدهایی که از صنعتِ نفت در جنوب داشت، در نزدیکی آبادان، توسط نیروهای اشغالگر بعثی به اسارت درآمد. شهید تندگویان در اسارت،تحت شدیدترین شکنجه ها قرار گرفت و مردانه مقاومت کرد تا اینکه توسط دژخیمان بعث به شهادت رسید. پیکر این شهید بزرگوار پس از ۱۱ سال اسارت، در ۲۶ آذر ۱۳۷۰ ش به خاک جمهوری اسلامی ایران منتقل گردید و در آخر آذر ۱۳۷۰ در جوار شهدای هفتم تیر در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: سرنگونی سلسله ساسانی با قتل یزدگرد سوم (۲۱ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال شکست یزدگرد سوم آخرین پادشاه سلسله ساسانی از سپاه اسلام در نهاوند، این سلسله پس از ۴۱۶ سال حکومت، منقرض شد و مسلمانان، ایران را فتح کردند. سپاه اسلام با آن که نفرات و تجهیزات بسیار کمتری از ارتش ایران داشت، اما به خاطر روحیه بالا و ایمان محکم، در نبردهای پیاپی که چند سال طول کشید، ارتش ساسانی را شکست داد که آخرین آنها، جنگ نهاوند بود. با سقوط سلسله ساسانیان، ایرانیان که از ظلم و فساد پادشاهان ناراضی بودند، به خاطر ارزش ها و اصول متعالی اسلام همچون یگانه پرستی، عدالت و برابری، به این دین گراییدند و به تدریج، خود، در گسترش آن کوشیدند.

مناسبت ۰۲: تأسیس مدرسه "دارالفنون" در تهران (۱۲۳۰ ش)

شرح مناسبت:

مدرسه دارالفنون به عنوان اولین مدرسه عالی پلی تکنیک در ایران، در پی تلاش های امیرکبیر، صدر اعظم با کفایت وقت ایران در زمان ناصرالدین شاه قاجار دایر شد. دارالفنون اولین تجربه ایرانیان در تأسیس مدارس به سبک جدید و در قالبی منظم بود. این مدرسه کار خود را در ابتدا با شش استاد در رشته های مهندسی معدن شناسی، دارو سازی و ... آغاز کرد. بسیاری از فارغ التحصیلان مدرسه دارالفنون بعدها به مقام های بالای مملکتی دست یافتند. این مدرسه در حالی تاسیس شد که بانی اصلی آن، امیر کبیر، دوران تبعید خود را در کاشان سپری می کرد.

مناسبت ۰۳: ارسال پیمان سه جانبه بین ایران و شوروی و انگلستان به مجلس شورای ملی (۱۳۲۰ ش)

شرح مناسبت:

مهم ترین اقدام کابینه محمد علی فروغی پس از روی کار آمدن محمدرضا پهلوی و درگیر و دار جنگ جهانی دوم و حضور متفقین در ایران، امضای پیمان بین دولت ایران و دولت های اتحاد جماهیر شوروی و انگلستان بود که متن آن طی ماده واحده ای در ۳۰ آذر ۱۳۲۰ تقدیم مجلس شد. در این پیمان احترام به حاکمیت ایران از طرف دولت های روس و انگلیس، قراردادن تسهیلات لازم در اختیار شوروی و بریتانیا در دوران جنگ از طرف ایران و نگاهداری نیروهای نظامی متفقین در ایرانی تا هر

زمان و ... عنوان شـده بود. این پیمان هر چنـد به ظاهر ضـرری به حال ایران نـداشت ولی حضور طولانی مـدت این نیروها در ایران و نیز ضـربات ناشـی از جنـگ و تحمیـل هزینه های طاقت فرسا، بر مردم کشور بسـیار گران آمـد و فقر و فلاکت بیشتری نصیب مردم محروم نمود. بعد از جنگ، نیروهای شوروی علی رغم تعهد جهت

خروج فوری، در این کار، بسیار تعلّل کردند که پس از شکایت دولت ایران به سازمان های بین المللی، این نیروها، حاضر به تخلیه ایران شدند.

مناسبت ۰۴: توافق شوروی برای ارسال تسلیحات پیشرفته به عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

گسترش مناسبات همه جانبه عراق و شوروی سابق در جریان جنگ تحمیلی، این امکان را فراهم ساخت تا روس ها اهداف جدید سیاست خارجی خود را در منطقه و در برابر ایران پی گیری کرده و در مقابل، عراقی ها نیز با برخورداری از حمایت سیاسی - نظامی شوروی، تجهیزات نظامی و کمک های مستشاری دریافت کنند. بر این اساس بود که روس ها علاوه بر ارسال سلاح به عراق، با ارزیابی از ضعف های ساختاری ارتش آن کشور در وضعیت دفاع و حمله، در توسعه نیروهای مسلح عراق و طرح ریزی استراتژی تهاجمی عراق نیز نقش فعال و محوری داشتند. کمک های شوروی سابق به عراق در این مرحله در مقایسه با کمک سایر کشورها بسیار برجسته تر و نمایان تر بود و تا اندازه ای، تاثیرات سرنوشت سازی بر روند تحولات جنگ داشت. این کمک ها تا اندازه ای بود که شوروی در حدود شصت درصد از تجهیزات نظامی عراق را تامین می کرد.

مناسبت ۰۵: شب یلدا، طولانی ترین شبِ سال

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

دی

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: کشتار وحشیانه مردم تبریز به دست قزاقان روسی (۱۲۹۰ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که دولت روسیه به خاطر استخدام مورگان شوستر آمریکایی به عنوان خزانه دار کل کشور در ایران، به دولت صمصام السلطنه اولتیماتوم داد، مجلس شورای ملی این اولتیماتوم را نپذیرفت. در نهایت با فشار و تهدید روس ها مبنی بر تصرف تهران، دولت ایران ناچار شد که اولتیماتوم را قبول کرده، مورگان شوستر را معزول نماید. در آن هنگام که بین مجلس و دولت، درباره رد یا قبول اولتیماتوم، مذاکره و گفتگو جریان داشت، قوای نظامی روسیه به اقدامات وحشیانه ای در چند شهرستان دست زدند. در تبریز بین ماموران نظمیه و سربازان روس، زد و خورد روی داد و به کشته و زخمی شدن تعدادی از دو طرف انجامید. شهر تبریز در نهایت در پنجم دی ماه آن سال به اشغال کامل نیروهای روسیه درآمد و سربازان روسی در تبریز در سطحی وسیع دست به کشتار مردم زدند. روس ها به وضع دلخراشی عده ای را با نفت و بنزین آتش زدند، دسته ای را در تنورِ آتش، سوزاندند و چند روز بعد، ثقه الاسلام تبریزی، عالم بزرگ آن شهر نیز به همراه عده ای دیگر از

مشروطه خواهان، توسط روس ها به دار آویخته شدند.

مناسبت ۰۲: شروع به کار رسمی بانک مرکزی (۱۳۳۹ش)

شرح مناسبت:

بانـک ملی ایران تـا سال **۱۳۳۹** ش که قـانون بـانکی و پولی کشور به تصویب رسـید، دارای حق انحصـار نشـر اسـکناس بود و علاوه بر عملیات یک بانک تجارتی، وظایف بانک مرکزی کشور را نیز بر عهده داشت. سرانجام به موجب قانون هفتم خرداد ماه سال **۱۳۳۹** ش، عملیات بانک ملی به دو قسمت تقسیم شد و آن قسمت که مربوط به حفظ

ارزش پـول و تنظیم اعتبـارات و حـق انحصـار انتشـار اسـکناس و پـول فلزی می باشـد به بانـک مرکزی ایران واگـذار گردیـد. همچنین قسـمت عملیـات تجاری و اداره کردن صـندوق پس انـداز و ... ماننـد سابق به عهـده بانک ملی ایران باقی مانـد. این قانون از اول دی ماه ۱۳۳۹ ش به طور رسمی به اجرا درآمد.

مناسبت ۰۳: تأسیس خبرگزاری رادیو و تلویزیون ایران (۱۳۵۰ش)

شرح مناسبت:

در اول دی مـاه ۱۳۵۰ ش، واحـد مرکزی خبر بـا عنوان خبرگزاری رادیو و تلویزیون ملی ایران در چارچوب واحـد اطلاعات و اخبـار، کـار خود را آغـاز کرد. وظیفه این واحـد، کسب خبـر، تهیه عکس هـا و تصـاویر خبری از خبرگزاری هـای خـارجی و دریـافت خبر از سوی خبرنگـاران داخلی در تهران و شهرسـتان هـا و انتشـار آن از طریق رادیو، تلویزیون و مطبوعـات بود. این واحـد از بخش های مختلفی از قبیل اخبار داخلی، اخبار شهرسـتان ها، اخبار خارجی و ... تشـکیل شـده بود. اخبار دریافتی از داخل کشور و سراسـر جهان، پس از ترجمه، تنظیم و بازبینی، برای کاربران داخل و خارج ارسال می شـد. خبرگزاری رادیو و تلویزیون ایران که بعـدها به واحـد مرکزی خبر تغییر نـام داد به ویژه پس از پیروزی انقلاـب اسـلامی، از خبرگزاری هـای مهم خاورمیانه و حتی قاره آسـیا محسوب شده و هم اکنون در کشورهای فرانسه، انگلسـتان، آلمان، روسیه، مالزی، ژاپن، پاکستان، هنـد، تاجیکسـتان، آذربایجـان، ترکمنسـتان، بوسـنی، سـوریه، لبنـان و ترکیه و ... دارای نماینـدگی می باشـد. هزینه هـای این خبرگزاری را دولت تهیه می کند اما واحد مرکزی خبر در اجرای وظایف، استقلال نسبی دارد.

مناسبت ۰۴: عملیات قوچ سلطان در مریوان، به طور مشترک (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: بمباران شدید آبادان توسط ارتش بعث عراق (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ تحمیلی، بسـیاری از مناطق مرزی جمهوری اسـلامی ایران اشـغال شد و یا در تیررس مسـتقیم آتش دشـمن بعثی قرار گرفت. در این میان، شهر مقاوم آبادان که از همان اوان جنگ از سه طرف محاصره شده بود، همچنان به صورت پراکنده مقاومت می نمود. در این شـرایط، هواپیماهای عراقی، به طور مرتب این شـهر و سایر شهرهای مرزی را بمباران می کردند. در اولین روز زمسـتان ۱۳۵۹، سه فرونـد هواپیمـای توپولوف و میـگ عراقی به آسـمان آبادان تجاوز کرده و مناطق مسـکونی این شهر را هـدف قرار دادنـد. خـانه های مسـکونی بسـیاری ویران شـد و گروهی از مردم بی گناه به شـهادت رسـیده و یا مجروح شدنـد. با این حال دو فرونـد از هواپیماهای عراقی، در بازگشت توسط جنگنـده های ایرانی مورد هدف قرار گرفته و متلاشـی شدند.

مناسبت ۰۶: شهادت "مجتبی استَکی" نماینده شهرکرد در مجلس شورای اسلامی توسط منافقین کوردل (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

شهید مجتبی استَکی، در سال ۱۳۳۴ ش در شـهرکرد به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دروس دبیرستان وارد دانشگاه شد و از انیستیتو تکنولوژی اهواز فـارغ التحصـیل گردیـد. شـهید اسـتکی، پیش از انقلاب با تشـکیل جلسات مـذهبی به ارشاد مردم می پرداخت و به سازماندهی نیروهای انقلابی در جریان تظاهرات ضد رژیم اهتمام می ورزید. این شـهید گرانقدر پس از پیروزی انقلاـب اسـلامی، به عضویت کمیته انقلاـب اسـلامی و دادگـاه انقلاـب اسـلامی درآمـد و در مبارزه با طاغوت و فساد فعالیت نمـود. شــهید اسـتکی کـه در ابتـدا معلـم دوره راهنمـایی بـود بعـدها مسؤول آمـوزش و پرورش شهرسـتان فارسـان در اسـتان چهارمحـال و بختیـاری شـد. این شـهید گرانقـدر انقلاب اسـلامی سـرانجام در حالی که از طرف مردم شـهرکُرد به نماینـدگی مجلس شورای

اسلامی انتخاب شده بود در اول دی ماه ۱۳۶۰ در ۲۶ سالگی توسط عوامل مزدور و منافق، در مشهد مقدس به شهادت رسید و در شهرکرد به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز کشاورزی و دهداری

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز کشاورزی

متن:

أَفَرَأَيتُم ما تَحرُثونَ ءَأَنتُم تَزرَعُونَهُ أَمْ نَحنُ الزّارِعونَ

ترجمه:

آیا درباره آنچه می کارید اندیشیده اید؟ آیا شما آن را می رویانید یا ما؟

آدرس:

واقعه، آیه ۶۴.

زیر عنوان:

روز کشاورزی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: ما مِن مُسلِمٍ يَغرِسُ غَرسَاً أويزَرَعُ زَرعَاً، فَيأكُلُ مِنهُ إنسانٌ أوطَيرٌ أوبَهيمَةٌ إلّا كانَت لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ

ترجمه:

هر مسلمانی درختی بنشاند یا کِشته ای بکارد و انسان یا پرنده یا چارپایی از آن بخورد، برای او صدقه محسوب می شود

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۳، ص ۴۶۰.

زیر عنوان:

روز کشاورزی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اُطلُبوا الرِّزقَ فی خَبایا الأرضِ

ترجمه:

روزی را از آنچه در زمین پنهان است، بجویید

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۹۳۰۲.

زیر عنوان:

روز کشاورزی

متن:

امام باقرعلیه السلام: خَیرُ الأعمالِ الحَرثُ

ترجمه:

بهترین کارها کشاورزی است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۷۵۴۵.

زیر عنوان:

روز کشاورزی

متن:

امام صادق علیه السلام: الکِیمیاءُ الأکبَرُ الزِّراعَهُ

ترجمه:

بزرگ ترین کیمیا، ثروت، کشاورزی است

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۲۶۱.

زیر عنوان:

روز کشاورزی

متن:

امام صادق علیه السلام: ما فِی الأعمالِ شَی ءٌ أحَبُّ إلَی اللَّهِ تَعالی مِنَ الزِّراعَهِ

ترجمه:

در میان کارها، کاری محبوب تر از کشاورزی، در نزد خدای متعال نیست

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۳، ص ۴۶۱.

زیر عنوان:

روز کشاورزی

متن:

امام صادق علیه السلام: الزّارِعُونَ کُنوزُ الأنامِ

ترجمه:

کشاورزان گنج های مردمان اند

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۲۶۱.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تشکیل "مجلس عالی" با شرکت مقامات مملکتی با هدف بررسی اولتیماتوم روسیه به ایران (۱۲۹۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از اولتیماتوم دولت روس مبنی بر اخراج مستشار اقتصادی بیگانه از ایران و نپذیرفتن مجلس، قوای روس به آذربایجانِ ایران یورش برده و دست به قتل عام و کشتار مردم زدند. در این میان و در حالی که روسیه تهدید به حمله به پایتخت نموده بود، در روز دوم دی ماه ۱۲۹۰ ش، یک مجلس عالی و فوق العاده مشتمل بر نمایندگان مجلس شورای ملی، وزرا، رجال، اعیان و اشراف و

مقامات مملکتی در دربار تشکیل شد و جریانات اخیر را که بین دولت ایران و روسیه پیش آمده بود بررسی کردند. در این جلسه، وثوق الدوله وزیر خارجه، از رویه مجلس نسبت به ردّ اولتیماتوم روسیه سخت انتقاد کرد و خواهان نرمش در برابر تهدیدات روسیه گردید. پس از این سخنرانی تصمیم به انحلال مجلس گرفته شد ولی نمایندگان سعی کردند در برابر دیکتاتوری ناصرالملک، نایب السلطنه و لجام گسیختگی صمصمام السلطنه نخست وزیر مقاومت کنند که کاری از پیش نبردند. در این میان با آن که دولت ایران، اولتیماتوم را پذیرفت و شوستر آمریکایی را از خزانه داری کل کشور معزول گرداند، باز، روس ها دست از شرارت و آدم کشی و قتل و غارت برنداشتند و پس از آن که تبریز را در اول دی ماه اشغال کردند، اقدام به اعدام ثقه الاسلام تبریزی از علمای بزرگ تبریز و دیگران نمودند و حکومت آذربایجان را به طور کلی در اختیار گرفتند. دولت هراسناک صمصام السلطنه، با پذیرش تهدیدات روسیه، هم راه را برای دخالت بیشتر روس ها بازگذاشت و هم اقتدار ملی را فدای مصالح گروهی نمود.

مناسبت ۲: آغاز به کار تلویزیون آمریکایی ها در ایران (۱۳۳۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۳: افتتاح دانشکده عالی فرماندهی و ستاد مشترک (۱۳۴۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۴: تحصّن استادان دانشگاه ها در ساختمان وزارت علوم در تهران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در دوم دی ماه ۱۳۵۷ ش، ده ها تن از استادان دانشگاه ها در اعتراض به دخالت نظامیان رژیم شاه در امور دانشگاه ها و تعطیل شدن کلاس های درس به دستور حکومت نظامی، ساختمان وزارت علوم را تصرف کرده و در آن تحصّن کردند. در این تحصن، استادان دانشگاه ها خواستار از سرگرفته شدن تدریس و بیرون رفتن نظامیان از دانشگاه ها شدند. این اعتراض، با شهادت استاد نجات اللهی در پنجم دی ماه، بُعد دیگری یافت و گستره انقلاب را وسعت بخشید.

مناسبت ۵: درگذشت "منوچهر حامدی" بازیگر (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

رضا حامدی خراسانی مشهور به منوچهر حامدی در سال ۱۳۱۸ در تهران به دنیا آمد. وی فعالیت تئاتری خود را در سال ۱۳۳۷ آغاز کرد و در همان سال ها از کلاس های هنرپیشگی تئاتر نصر فارغ التحصیل شد. او همچنین به بازی در نمایش های تلویزیونی که به شکل زنده پخش می شد، پرداخت. حامدی کارهای هنری خود را پس از پیروزی انقلاب ادامه داد و در جشنواره یازدهم و سیزدهم فیلم فجر در سال ۱۳۷۱ و ۱۳۷۳، نامزد دریافت جایزه بهترین بازیگر نقش دوم مرد شد. شب گرد،

بوی گندم، کمال الملک، طائل، مشت، ترن، آوای فاخته و ... از جمله آثاری است که منوچهر حامدی در آنها به ایفای نقش پرداخته است. منوچهر حامدی سرانجام پس از پایان تصویربرداری فیلم نخل محبت در عباس آباد تنکابن، هنگام عبور از عرض جاده، بر اثر برخورد با یک خودروی سواری در ۵۶ سالگی جان سپرد. پیکر او را در بهشت زهرا به خاک سپردند.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: درگذشت استاد "شیخ حبیب اللّٰه ذوالفنون" منجم و شاعر معاصر (۱۳۲۶ش)

شرح مناسبت:

استاد حبیب اللّٰه ذوالفنون تهرانی عراقی در سال ۱۲۳۹ ش (۱۲۷۸ ق) در سلطان آباد اراک به دنیا آمد. او به مدت بیست سال، بدون آن که استاد معینی داشته باشد به تحصیل علوم مختلف پرداخت. ذوالفنون سپس به نجف رفت و مدت ده سال به فراگیری زبان عربی و علوم دینی به ویژه تفسیر قرآن، همت گماشت. استاد ذوالفنون درنجف به مجلس درس استادانی همچون میرزا حبیب اللّٰه رشتی، محمد فاضل شرابیانی، حاج میرزا حسین میرزا خلیل و سید مرتضی کشمیری پیوست. وی سپس به ایران بازگشت و یک چند در بوشهر و شیراز و اصفهان گذراند

تا اینکه در اصفهان از حوزه درس بزرگانی چون میرزا جهانگیر خان قشقایی، آقا میرزا حسن کرمانشاهی و آخوند ملافتحعلی اراکی بهره مند گردید. استاد ذوالفنون سپس به تهران کوچید و تا پایان عمر در این شهر به سر برد. وی چندی در دارُالمعلّمین مرکزی و مدرسه عالی سپهسالار، علوم ریاضی را تدریس کرد و آثاری را نیز از خود به یادگار گذاشت که حرکت قَمَر و دیوان اشعار از آن جمله اند. ذوالفنون عراقی مُنجّمی فاضل و مُستخرج تقویم بود و تقویم استخراجی ذوالفنون تا چندین سال در سالنامه پارس، چاپ و منتشر می شد. وی در حکمت الهی، فقه، ادب، تفسیر، ریاضیات و هیئت و نجوم، استاد بود و آن ها را تدریس می کرد. او همچنین به دو زبان فارسی و عربی شعر می سرود. استاد ذوالفنون عراقی سرانجام در سوم دی ماه ۱۳۲۶ ش برابر یازدهم صفر ۱۳۶۷ ق در ۸۷ سالگی درگذشت و در جوار امامزاده عبداللّه در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: تشکیل کمیسیون مطبوعات در وزارت کشور (۱۳۳۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "سیدمحمدصادق طباطبایی" از رجال مشروطه (۱۳۴۰ش)

شرح مناسبت:

سیدمحمدصادق فرزند سیدمحمد طباطبایی یکی از دو رهبر مشروطیت، در سال ۱۲۶۲ ش (۱۳۰۰ ق) در تهران متولد شد و تحصیلات خود را در نجف اشرف ادامه داد. او در اوایل سلطنت مظفرالدین شاه قاجار به تهران آمد و مدرسه الاسلام را تأسیس کرد. سیدصادق در کنار پدر و سایر مراجع فعالیت زیادی برای نهضت مشروطه نمود. او در دوره استبداد صغیر به مشهد و سپس به اروپا تبعید شد و بعدها در سه دور به مجلس راه یافت. سیدصادق طباطبایی در سال ۱۳۰۳ ش سفیر کبیر ایران در ترکیه گردید ولی از سال ۱۳۰۶ تا ۱۳۲۰ ش انزوا و گوشه گیری اختیار کرد. او در دوره چهاردهم مجلس نیز به وکالت رسید و با اکثریت ضعیفی رییس مجلس گردید. سید محمدصادق در مجلس در مقابل سید حسن مدرس فعالیت می کرد و از دوستان نزدیک رضاخان به شمار می آمد. وی نقش مؤثری در روی کار آمدن رضا خان به نخست وزیری داشت و پس از آن که به سفارت ایران در ترکیه رفت، عبا و عمامه را به کت و شلوار و کروات تبدیل نمود. او در طول فعالیت های سیاسی خود، پست های متعددی اشغال کرد و در دوران سلطنت رضاخان، روابط حسنه ای با او داشت. طباطبایی در سال ۱۳۳۲ ش سناتور انتخابی تهران شد و سرانجام در سوم دی ماه ۱۳۴۰ ش در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بزرگ کربلای ۴ (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

عملیات بزرگ کربلای ۴ با رمز محمدرسول اللّه(ص) از سوم دی ماه سال ۶۵ در جبهه جنوب خرمشهر در وسعت تقریبی ۱۲۰ کیلومتر مربع آغاز شد و تا ۵ دی ماه به

طول انجامید. این عملیات در حالی صورت گرفت که دشـمن بعثی، مناطق مسکونی و صنعتی، کارگری کشور را مورد تهاجم قرار داده بود. در این عملیات رزمندگان اسـلام، پس از دو روز نبرد سـخت و وارد کردن ضـربه به ۶ تیپ عراق، انهدام مقدار قابـل توجهی ادوات زرهی و خودرو و نیز به اسارت درآوردن تعـدادی از نیروهای دشـمن، طی دسـتوری به مواضع اولیه خود بازگشـتند. نتایج عملیات کربلای ۴: تلفـات نیروی انسانی دشـمن: ۷۰۰۰ نفر کشـته و زخمی. سایر نتایـج: عـدم تثبیت مواضـع جدیـد و بـازگشت به مواضـع قبلی. تجهیزات و امکانـات: تانـک و نفربر: دهها دسـتگاه انهـدامی، هواپیمـا: ۳ فرونـد انهدامی، خودرو سبک و سنگین: ۱۰۰ دستگاه انهدامی. رژیم عراق در پایان نبرد کربلای ۴ در یک نمایش تبلیغاتی مدعی شد که این حمله بسـیار گسترده بوده و از فاو تا بصـره امتـداد داشـته است لـذا ایران با شـکست مواجه شـده و به اهـداف خود دست نیافته است. این رژیم تلاـش کرد بـا ارائه آمارهـای نجومی، بر ادعاهـای خود صـحّه بگـذارد و برای تزریق روحیه به نیروهـای خود، آمـار تلفـات ایران را تـا نود هزار نفر عنوان نمود در حـالی که کـلّ نیروهای عمل کننـده ایران در این حمله، از شـش هزار نفر تجاوز نمی کرد. عبور رزمندگان اسـلام از موانع و دیوارهای دفاعی مسـتحکم دشمن در اطراف جزیره امُّ الرّصاص و عبور آن ها از اروند رود، از نظر نظامی یک عملیات تحسـین برانگیز بود زیرا دشـمن هرگز تصور نمی کرد که رزمندگان اسـلام با این سرعت و قدرت بتوانند خطوط آن ها را در این منطقه بشکنند و به مواضع آن

ها نفوذ کنند.

مناسبت ۰۵: ترور ناکام برادر "جواد پاک آیین" دیپلمات ایرانی در بغداد (۱۳۷۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: راه اندازی اولین مرکز اطلاعات رادیو نجوم ایران (۱۳۷۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: شهادت عالم مجاهد آیت اللّه "آقانوراللّه نجفی اصفهانی" (۱۳۰۶ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه مهدی معروف به آقانوراللّه نجفی اصفهانی از روحانیون مجاهد، مهاجر، مصلح، متفکر در سال ۱۲۴۰ ش (۱۲۷۸ ق) در اصفهان به دنیا آمد. پدرش شیخ محمدتقی اصفهانی صاحب هدایهُ المُستَرشِدین و مادرش دختر آیت اللّه العظمی سیدصدرالدین عاملی از مراجع بزرگ شیعه می باشد. وی در ابتدا در محضر پدر ارجمندش به دانش اندوزی مشغول شد و پس از چندی برای ادامه تحصیلات، عازم عتبات عالیات گردید. آقا نوراللّه در آنجا از محضر استادان نامداری همچون میرزا محمد حسن شیرازی، سیدمحمدکاظم یزدی و میرزا حبیب اللّه رشتی بهره ها برد و به مقام رفیع اجتهاد دست یافت. این عالم مبارز در نهضت تحریم تنباکو در سطح اصفهان فعالیت داشت. از دیگر اقدامات وی فعالیت علیه مبلغین مسیحی با تأسیس انجمن صناخانه و انتشار روزنامه الاسلام می باشد. آیت اللّه نجفی اصفهانی با ظل السلطان فرزند خون خوار ناصرالدین شاه که ۳۰ سال حاکم اصفهان بود مبارزه کرد و وی را از اصفهان اخراج نمود. او در جریان نهضت مشروطه، از ارکان نهضت عدالت خانه و مهاجرت کبرای قم نیز به شمار می رود. آیت اللّه اصفهانی انجمن مقدس ملی اصفهان را تأسیس و بعد از اخراج ظل السلطان دست به اصلاحاتی مانند تأسیس بیمارستان و مدرسه زد. این عالم مجاهد سرانجام از سوی رضاخان (که مبارزات زیادی با او کرده بود) مسموم، و در ۴ دی ماه ۱۳۰۶ ش برابر بااول رجب ۱۳۴۶ ق در ۶۶ سالگی به لقاءاللّه پیوست. پیکر این عالم ربانی به نجف منتقل شد و در مقبره جد مادری خود آیت اللّه

العظمی شیخ جعفر کاشف الغطاء دفن گردید.

مناسبت ۰۲: مرگ "ناصرالملک" سیاستمدار و نایب السّلطنه قاجار (۱۳۰۶ ش)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم قراگوزلو معروف به ناصرالملك، پس از تحصیلات مقدماتی، راهی انگلستان گردید و در زمان ناصرالدین شاه، از نزدیکان وی شد. او در زمان مظفرالدین شاه به وزارت مالیه دست یافت ولی کار مثبتی انجام نداد. وی مدتی نیز از طرف محمدعلی شاه به صدراعظمی رسید ولی از آمدن به ایران خودداری نمود تا این که بر اثر معرفی اعضای کابینه به صورت تلگرافی، این دولت نیز با تشنّجاتی مواجه شد و شکست خورد. با روی کار آمدن احمد شاه قاجار،ناصرالملك پس از مرگ عضدالملك نایب السلطنه، به نیابت سلطنت انتخاب شد و همچنان با ارسال تلگراف، از اروپا دستورات خود را صادر می کرد و به اداره امور کشور می پرداخت. این طرز حکومت، کشور را با مشکلات متعددی روبرو ساخت تا این که ناصرالملك را مجبور به سفر به ایران نمود. وی حکومت قانون و مشروطه را برای ایران زود می دانست و از این رو با مشروطه خواهان هماهنگی نکرد. با وجودی که سال ها در انگلستان و فرانسه اقامت داشت، معذلك، روح دیکتاتوری در او به شدت ریشه دوانده بود. هنگامی که به نیابت سلطنت رسید، از انجام انتخابات طفره رفت و در مدت سه سال و نیم نیابت سلطنت او، ایران مجلس نداشت و مطبوعات به شدت در فشار و مضیقه بودند. او بعدها نیز بار دیگر برای گردش و تفریح راهی اروپا شد و امور سلطنت را با مکاتبه و تلگراف انجام می داد. در این هنگام تصمیم به برکناری او گرفته شد ولی نه استعفا داد و نه به ایران

آمد و تا روز آخر نیز حقوق خود را کامل وصول نمود.

ناصرالملک علی رغم دارا بودن ثروت فراوان و نفوذ بسیار در ایران و انگلستان، هیچ گاه از نفوذش به نفع مملکتش استفاده نکرد و در دوران نیابت سلطنت و قبل از آن، کوچکترین آثار خیری از وی باقی نماند. سرانجام این سیاستمدار عیاش در چهارم دی ماه ۱۳۰۶، پس از آن که مدتی قبل به دعوت رضاخان پهلوی به ایران آمده بود، در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۳: تظاهرات عظیم مسلمانان در حمایت از قیام اسلامی مردم فلسطین (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت "حسن پورصناعی" هنرمند قلم کار ایرانی (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد حسن پورصناعی کار هنری را از پنج سالگی در محضر پدرش مرحوم مشهدی عبدالخالق آغاز کرد و در زمانی کوتاه، در زمره یکی از بهترین طراحان و نقشه پردازان درآمد. پرده ها، کتیبه ها، خیمه ها، سجاده ها و مجالس بسیاری از استاد پورصناعی به جای مانده است. آثار وی همواره، زینت بخش حسینیه ها، تکایا و اماکن مذهبی شهرهای ایران بوده است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی از وی دعوت شد تا در دانشگاه به تدریس عملی هنرش بپردازد. استاد پورصناعی به هنگام فوت ۸۵ سال داشت.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: رحلت عالم جلیل و فقیه کبیر آیت اللّٰه "سید علی سیدالاطبّاء مرعشی"(۱۲۷۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدعلی حسینی مرعشی معروف به سید الاطبّاء در حدود سال ۱۱۷۶ ش (۱۲۱۲ ق) در تبریز به دنیا آمد. وی پس از طی مقدمات و سطوح حوزوی، راهی نجف اشرف شد و در محضر استادانی همچون شیخ مرتضی انصاری و شیخ محمد حسن نجفی صاحب جواهر به مدارج والای علمی دست یافت. ایشان پس از سال ها اقامت در نجف و اخذ اجازه اجتهاد به تبریز مراجعت نمود و پس از مدتی برای تحصیل علم طب، رهسپار اصفهان گردید. وی به مدت پانزده سال در اصفهان به تکمیل مباحث علمی و عملی طب همت گماشت و در این رشته نیز تبحر پیدا کرد. آیت اللّٰه مرعشی مدتی نیز در حلقه درس فیلسوف اعظم، حاج ملاهادی سبزواری حضور پیدا کرد و طبیعیات، الهیات و دیگر فنون فلسفه را تکمیل نمود. ایشان از آن پس به تبریز بازگشت و به معالجه و طبابت مشغول گردید. از این مجتهد و طبیب بزرگوار آثار متعددی بر جای مانده که تاریخ تبریز، تعیین قبله، حاشیه جواهر الکلام،

حاشیه شرح منظومه سبزواری و شرح دعای سمات از آن جمله اند. این عالم ربانی سرانجام پس از عمری طولانی در پنجم دی ماه ۱۲۷۷ ش برابر با دوازدهم شعبان ۱۳۱۶ ق در یکصد و یک سالگی دارفانی را وداع گفت و پس از انتقال جنازه به نجف اشرف، در مقبره خانوادگی در وادی السلام به خاک سپرده شد. لازم به ذکر است که عالم بزرگوار، فقیه اصولی و رجالی کبیر، آیت اللّٰه العظمی سیدشهاب الدین مرعشی نجفی، نواده آیت اللّٰه سیدعلی مرعشی می باشد.

مناسبت ۰۲: شهادت استاد "کامران نجات اللهی" در جریان تحصن استادان دانشگاه توسط عوامل پهلوی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

همزمان با اوج گیری نهضت اسلامی مردم ایران علیه رژیم پهلوی در دوم دی ماه ۱۳۵۷، نزدیک به هفتاد تن از استادان و مدرسین دانشگاه ها در اعتراض به رفتار خشونت آمیز مأموران نظامی رژیم شاه و سرکوب مبارزات حق طلبانه مردم مبارز و مسلمان ایران و نیز تعطیلی دانشگاه ها از طرف رژیم، در ساختمان مرکزی وزارت علوم در مرکز تهران اجتماع و تحصّن کردند. این تحصُّن، رژیم را به خشم آورد، زیرا دیگر قشرها هم از استادانِ متحصِّن حمایت می کردند. در پی این تحصّن، عوامل رژیم پهلوی برای درهم شکستن اعتصاب استادان به آنها حمله کردند. در این تهاجم، استاد کامران نجات اللهی از استادان جوان دانشگاه پلی تکنیک تهران در ۲۷ سالگی به شهادت رسید. فردای آن روز در ششم دی ماه ۱۳۵۷، با حضور ده ها هزار نفر که در پیشاپیش آنها، آیت اللّٰه سید محمود طالقانی حرکت می کرد، پیکر شهید نجات اللهی تشییع شد. مراسم تشییع جنازه استاد نجات اللهی، یکی از صحنه های خونین دوران انقلاب را رقم زد که با

یورش مزدوران پهلوی به شهادت بیش از ۲۵۰ نفر از مردم مسلمان در میدان انقلاب تهران منجر شد. سرانجام پیکر مطهر شهید نجات اللهی در بهشت زهرا دفن شد و این چنین بود که فرزند برومند دانشگاه، پروانه وار، خود را به آتش گلوله جلادان خونخوار زد و با سرخ رویی به لقاء پروردگار خویش شتافت.

مناسبت ۰۳: اعلام عزای عمومی در مشهد توسط امام خمینی (ره) (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام خمینی به مناسب شهادت شماری از مردم مشهد در روز دوم دی ماه که در اثر درگیری با ارتش در اطراف بیت آیت اللّه سیدعبداللّه شیرازی به شهادت رسیده بودند، امروز را در این شهر، عزای عمومی اعلام کردند. در پی آن، حدود دویست و پنجاه هزار نفر از زنان و مردان مسلمان و انقلابی مشهد در خیابان های این شهر، برای گرامیداشت مقام شهدای دوم دی ماه و در اعتراض به جنایات رژیم سفاك و خون آشام پهلوی، تظاهرات باشکوهی برگزار کردند.

مناسبت ۰۴: درگذشت "حبیب اللّه ذوالقدر" شاعر معاصر (۱۳۶۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه جلیل و مرجع کبیر آیت اللّه "سید صدرالدین صدر" (۱۳۳۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید صدرالدین صدر عاملی فرزند سیداسماعیل در سال ۱۲۶۰ ش (۱۲۹۹ ق) در خانواده ای اصیل و مشهور به فضل، ادب و تقوا در کاظمین به دنیا آمد و بعد از عزیمت به کربلا، دروس مقدمات و سطح را فراگرفت. آیت اللّه صدر در نوزده سالگی راهی نجف اشرف گردید و از محضر آیات عظام: آخوند خراسانی، سید محمد کاظم یزدی و میرزاحسین نایینی بهره مند شد تا به اخذ اجازات اجتهاد از آن بزرگواران نائل شد. آیت اللّه صدر در سال ۱۲۹۹ ش به ایران سفر نمود و حدود شش سال در مجاورت حرم مطهر حضرت رضا(ع) به تدریس و ارشاد پرداخت. ایشان بعد از یک سفر به عراق دوباره به مشهد برگشته و به تدریس و اقامه نماز در مسجد گوهرشاد پرداخت. آیت اللّه صدر در نهایت با پیشنهاد آیت اللّه حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی مؤسس حوزه علمیه قم، به شهر قم آمد و به عنوان جانشین مؤسس حوزه علمیه قم به فعالیت پرداخت. آیت اللّه صدر پس از فوت حاج شیخ عبدالکریم، به یاری آیت اللّه سیدمحمدتقی خوانساری و آیت اللّه سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سرپرستی آن حوزه شریف را به عهده گرفت و تا زمان ورود آیت اللّه العظمی بروجردی به قم در سال ۱۳۲۳، به مدت هشت سال به حفظ و توسعه این حوزه پرداختند. ایشان در حوزه علمیه قم، خدمات علمی، مذهبی، اجتماعی و درمانی و بهداشتی شایان توجهی از خود به یادگار گذاشت.

همچنین محفل درسی آیت اللَّه صدر به عنوان یکی از مراجع و مدرسان بزرگ حوزه

علمیه قم پـذیرای صـدها فاضـل فرهیخته بود و عالمان متعـددی در آن پرورش یافتنـد که برخی از آنان شامل حضـرات آیات: سید محمد باقر سـلطانی طباطبایی، سـید موسـی شبیری زنجانی، علی مشـکینی، محمد صدوقی، امام موسـی صدر و سـید رضـا صدر و ... می باشد. هم چنین اصول دین، حاشـیه بر کفایهُ الاصول و خُلاصهُ الفُصول از جمله تألیفات این مرجع بزرگ دینی است. آیت اللّه سـید صدرالدین صدر، پدر بزرگوار امام موسی صدر، رهبر مفقود شیعیان لبنان نیز می باشد. سرانجام این عالم ربانی در شـشم دی ماه ۱۳۳۲ ش برابر بـا نوزدهم ربیع الاـول ۱۳۷۳ ق در ۷۴ سالگی بدرود حیات گفت و در مسـجد بالاسرِ روضه منوره حضرت معصومه(س) در کنار آیت اللّه حائری یزدی، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۲۰: درگذشت آیت اللّه "میرزا احمد کفایی" فرزند "آخوند خراسانی" (۱۳۵۰ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا احمـد کفایی فرزنـد اسـتاد بزرگ، آخونـد ملا محمد کاظم خراسانی، در نجف اشـرف دیده به جهان گشود و پس از تحصـیل مقـدمات و سـطوح عالیه، از محضـر پـدر ارجمندش، آخوند خراسانی و دیگر بزرگان حوزه علمیه نجف بهره مند گردید. وی پس از فوت پدرش به مشهد مقدس عزیمت نمود و در مسجد گوهرشاد به تدریس خارج فقه و اصول اشتغال ورزید. این عالم ربانی سـرانجام در شـشم دی ماه ۱۳۵۰ برابر با هشـتم ذی قعده ۱۳۹۱ قمری بدرود حیات گفت و در آسـتان مقدس رضوی مدفون گردید. حاشیه بر کفایهُالاصول از آثار وی می باشد.

مناسبت ۳۰: قطع صادرات نفت ایران در پی اعتصابات کارکنان شرکت نفت (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

مهمترین شـاخص های بحران انقلابی در ایران در واپسـین ماه های عمر رژیم پوسـیده پهلوی، اعتصاب کارخانجات، ادارات و بخش های آموزشی کشور بود. در این میان کشتار مردم توسط عوامل مزدور رژیم، به جای این که انقلاب را متوقف نماید به آن شـتاب بیشتری بخشـید و باعث گسترش اعتصابات شد. در این میان کارکنان صنعت نفت کشور در نوزدهم شهریور ۱۳۵۷ اولین اعتصاب خود را از پالایشگاه تهران آغاز کردند و این اعتصاب به تدریج مناطق نفتی جنوب و آبادان را نیز در برگرفت. در پی اعتصـاب گسترده شـرکت های نفتی در ایران، سـرانجام در روز شـشم دی ماه ۱۳۵۷، صـادرات نفت کشور به خارج به کلی متوقف شـد و سوخت تنها در حد نیازهای داخلی عرضه گردید. با قطع کامل صادرات نفت به عنوان اهرم براندازی شاه، محمـدرضا پهلوی از اصـلی ترین منبع درآمـد خود محروم گردیـد و مراحل سـقوط او تشدیـد و تسـریع گردید. به این ترتیب اعتصاب به همراه راهپیمایی،

مبدل به مؤثرترین ابزار براندازی انقلابی شد و اعتصاب صنعت نفت، محوری ترینِ آنها بود که هم به طور روانی موجبِ فلجِ ذهنی شاه گردید و هم به طور واقعی، قلب اقتصاد و قدرت مالی نظام را از کار انداخت. این عمل، مورد حمایت و پشتیبانی حضرت امام خمینی نیز قرار گرفت.

مناسبت ۰۴: صدور پیام "امام خمینی"(ره) مبنی بر تشکر از اعتصاب شرکت نفت در اعتراض به رژیم پهلوی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

پس از گسترده شدن اعتصاب کارکنان شرکت نفت ایران و قطع صدور نفت، حضرت امام خمینی(ره) در ششم دی ماه ۱۳۵۷، طی پیامی از پاریس، ضمن محکوم کردن اعمال وحشیانه دولت نظامی و غیرقانونی ازهاری در کشتار مردم، از این اعتصاب پشتیبانی کرد و از شرکت کنندگان در آن تشکر نمودند. ایشان همچنین در این پیام، مردم را به حمایت از کارکنان شرکت نفت فراخوانده و سفارش کردند که باید جلوی صدور نفت به دولت غاصب اسراییل گرفته شود. در پی صدور این پیام، کارکنان شرکت نفت نیز از این روز کلیه صادرات نفتی کشور به خارج را قطع کرده و به مقدار مصارف داخلی، نفت و سوخت عرضه کردند.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: شهادت روحانی مجاهد، آیت اللّه "حسین غفاری" در زندان رژیم پهلوی (۱۳۵۳ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ حسین غفاری در سال ۱۲۹۵ ش برابر با ۱۳۳۵ ق در آذرشهر تبریز متولد گردید. وی در ابتدا در کنار تحصیل، کار می کرد و زندگی فقیرانه ای داشت. ایشان پس از مدتی تصمیم گرفت برای بهره گیری از استادان حوزه علمیه قم راهی این شهر گردد. از این رو، وارد حوزه علمیه قم شد و از محضر استادانی چون محمدفیض قمی، سیدمحمدتقی خوانساری، سید شهاب الدین مرعشی نجفی، علامه طباطبایی، سید احمد خوانساری، سید حسین بروجردی و امام خمینی(ره) بهره های وافر یافت و به درجات بالای علمی رسید. این روحانی والامقام که در کمال سادگی و قناعت زندگی می کرد، به خاطر ظلم و ستم رژیم وابسته پهلوی، با انتشار مجله و تألیف کتب متعدد، به مبارزه با رژیم شاه پرداخت. وی در کنار عالمان مجاهدی همچون عبدالرحیم ربانی شیرازی، سید محمود طالقانی، سید محمدعلی قاضی طباطبایی، سید

اسـداللّه مـدنی، علی قدوسـی و مرتضـی مطهری و ... مبارزات خود را ادامه داد و تهدیـدات رژیم، هراسـی به دل او نیافکنـد. ایشان همچنین با سـخنرانی های متعـدد، مظالم و مفاسـد رژیم شاه را افشا کرد. آیت اللّه غفاری در جریان نهضت مقـدس امام خمینی(ره) بارهـا به زنـدان افتـاد و شـکنجه هـای سـختی را متحمـل شـد. مزدوران پهلوی برای در هم شکسـتن اراده این عالم مجاهـد، فرزندان، برادر و همسـرش را نیز دسـتگیر کردند اما آیت اللّه غفاری، چونان کوه اسـتوار و پرصـلابت ایسـتادگی می کرد و این رنـج و درد را در راه هـدف والاـ و مقـدمش، به جان خریـد. به طور کلی حبس های ایشان از سال ۱۳۴۰ آغاز و تا پایان عمر به مدت سیزده سال ادامه یافت.

آیت اللّه غفاری در طول سال های سیاه زندان در برابر انواع شکنجه های روحی و جسمی مقاومت می نمود و وقتی در زندان، نظر ایشـان را درباره امام خمینی(ره) سوال کردنـد گفت: من فکر می کنم تنها کسـی که می توانـد ایران را نجات دهـد، آیت اللّه خمینی است. و نیز جمله شـجاعانه و قهرمانانه او که فرمود: "دشـمن خمینی کافر است" کمر استبداد شاهی را شکست. در نهایت، رژیم که از به زانو درآوردن این اسوه پایـداری ناامیـد شده بود تصـمیم به شـهادت ایشان گرفت. سـرانجام این مجاهد سخت کوش و روحـانی مبـارز، پس از تحمـل شـکنجه هـای وحشـتناک عوامـل مزدور پهلوی، در هفتم دی ماه ۱۳۵۳ ش ۵۸ سالگی به شهادت رسید و در قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: کشتار وحشیانه مردم قزوین توسط رژیم طاغوت (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

اوجگیری نهضت اسلامی و انجام تظاهرات سراسری در تمامی شهرهای ایران به

ویژه در چند ماهه آخر حاکمیت رژیم شاهنشانی باعث شد تا در بسیاری از شهرها، این راهپیمایی ها، با دخالت مأموران حکومت نظامی و کشتار مردم بی گناه، به خاک و خون کشیده شود. در قزوین نیز این وضعیت ادامه داشت و مردم خشمگین، علاوه بر راهپیمایی، به تشییع جنازه شهدا می پرداختند و در طی آن، مراتب انزجار خود را از جنایات رژیم پهلوی اعلام می کردند. در این میان در روز هفتم دی ماه ۱۳۵۷، مأموران انتظامی به سوی مردم شلیک کردند و در حدود بیست نفر را به شهادت رساندند. از این رو، تشییع جنازه شهدای حوادث هفتم دی، در فردای آن روز باحضور هزاران نفر از مردم معترضِ قزوین انجام گرفت که این مراسم نیز با هجوم مأموران به خاک و خون کشیده شد. قتل عام مردم در شهرهای مختلف کشور در نهایت باعث اتحاد بیشتر آحاد ملت برای سرنگونی رژیم پوسیده شاهنشاهی گردید و در کمتر از یک ماه و نیم بعد، بهار آزادی را برای ایران به ارمغان آورد.

مناسبت ۰۳: فرمان امام خمینی برای تشکیل نهضت سوادآموزی (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

در هفتم دی ماه ۱۳۵۸، حضرت امام، فرمان بسیج عمومی برای مبارزه با بی سوادی در کشور و تشکیل نهضت سوادآموزی را صادر کردند. در این فرمان، به همه مردم ایران، توصیه شده بود که در این نهضت مردمی شرکت کنند و در باسواد کردن افراد بی سواد، بکوشند. براساس آخرین گزارش های منتشره، میزان با سوادی در ایران به طور چشمگیری افزایش یافته و ایران اسلامی از چهارچوب کشورهای بی سواد جهان خارج و در ردیفِ کشورهای باسواد قرار گرفته است. در سال ۱۳۵۵ تنها ۴۷ درصد جمعیت

شش سال به بالا با سواد بوده اند که این رقم در آغاز دهه سوم انقلاب اسلامی، هشتاد درصد می باشد.

مناسبت ۰۴: رحلت آیت اللّٰه "سید محمدباقر موسوی همدانی" مترجم تفسیر شریف المیزان (۱۳۷۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید محمدباقر موسوی همدانی در سال ۱۳۰۴ش (۱۳۴۴ق) در همدان به دنیا آمد و تحصیلات ابتدایی را در بیجار پشت سر گذاشت. وی در ۱۶ سالگی به قصد تحصیل علوم دینی راهی قم و تهران شد و از استادان آن بهره گرفت. با ورود آیت اللّٰه بروجردی به قم، آیت اللّٰه موسوی به درس ایشان حاضر شد و همزمان از درس اصول امام خمینی و درس تفسیر علامه طباطبایی بهره جست. پس از مدتی به درخواست و تشویق علامه طباطبایی، آیت اللّٰه موسوی همدانی برای اولین باره ترجمه دقیق و کاملی از تفسیر شریف المیزان را به فارسی به انجام رساند و در چهل جلد منتشر نمود. از دیگر تالیفات این فقیه بزرگوار، ترجمه تحریر الوسیله در ۳ جلد، پاسخ به پرسش ها در ۲ جلد و حاشیه بر جواهر در ۲۲ جلد می باشند. آیت اللّٰه موسوی همدانی سرانجام در هفتم دی ۱۳۷۹ش برابر با اول شوال ۱۴۲۱ق در ۷۵ سالگی درگذشت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: روز سوادآموزی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز سوادآموزی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن لَم یَصبِرِ عَلی ذُلِّ التَّعَلُّمِ ساعَةً بَقِیَ فی ذُلِّ الجَهلِ أبَداً

ترجمه:

آن که ساعتی، خواری فراگرفتن علم را تحمّل نکند، برای همیشه در خواری نادانی خواهد ماند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱، ص ۷۷.

زیر عنوان:

روز سوادآموزی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مِن حَقِّ الوَلَدِ عَلی والِدِهِ ... أنْ یُعَلِّمَهُ الکِتابَةَ

ترجمه:

از حقوق فرزند بر پدرش این است که او را نوشتن بیاموزد

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۵، ص ۱۶۹.

زیر عنوان:

روز سوادآموزی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: قَیِّدُوا العِلمَ بِالکِتاب

ترجمه:

علم را با نوشتن در بند

کشید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۷۳۲۴.

زیر عنوان:

روز سوادآموزی

متن:

امام باقرعلیه السلام: سارِعُوا فی طَلَبِ العِلمِ

ترجمه:

در جست وجوی دانش شتاب کنید

آدرس:

المحاسن، ج ۱، ص ۳۵۶.

زیر عنوان:

روز سوادآموزی

متن:

امام صادق علیه السلام: مَنَّ اللّهُ عَلَی النّاسِ بَرِّهِم و فاجِرِهِم بِالکِتابِ و الحِسابِ و لَولا ذلِکَ لَتَغالَطُوا

ترجمه:

خداوند با نعمت نوشتن و حساب کردن، بر مردم، از نیک و بد، منّت نهاد و اگر این دو کار نبود آنان گرفتار اشتباه می شدند

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۱۵۵.

زیر عنوان:

روز سوادآموزی

متن:

مسند احمد: كانَ ناسٌ مِنَ الأسرى يَومَ بَدرٍ لم يَكُن لَهُم فِداءٌ فَجَعَلَ رَسولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله فِداءَهُم أن يُعَلِّمُوا أولادَ الأنصارِ الكِتابَةَ

ترجمه:

جمعی از اسیران جنگ بدر چیزی برای فدیه دادن نداشتند؛ پیامبر خداصلی الله علیه وآله فدیه آنان را این قرار داد که به کودکان انصار نوشتن بیاموزند

آدرس:

مسند أحمد، ج ۱، ص ۲۴۷.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: امضای نخستین قانون اساسی ایران توسط "مظفرالدین شاه" با نام نظامنامه سیاسی (۱۲۸۵ش)

شرح مناسبت:

نخستین قانون اساسی مشروطه با نام نظامنامه سیاسی که توسط اولین مجلس شورای ملی ایران در ۵۱ ماده تهیه و تدوین شده بود، در هشتم دی ماه ۱۲۸۵ ش به امضای پادشاه وقت ایران، مظفرالدین شاه قاجار، رسید و مظفرالدین شاه، خود پس از ده روز درگذشت. قانون اساسی امضا شده توسط شاه، در برگیرنده خواست واقعی مردم و علما نبود و اصولاً بدون وقت کافی و با عجله به طور عمده در جهت مسائل مجلس شورای ملی تدوین شده بود. این قانون همچنین از بسیاری مسائل مهم و اساسی دیگرِ حقوقی که می باید در آن مطرح می شد، بی بهره بود. از سوی دیگر، روشنگری های روحانیت که در صف مقدم نهضت و مبارزات مشروطیت حضور داشتند، علی رغم کارشکنی های مداوم درباریان، شرایطی را به

وجود آورد که پس از مرگ مظفرالـدین شـاه، در همـان آغـاز سـلطنت محمـدعلی شاه، کمیسـیونی در مجلس شورای ملی به منظور تهیه متمم قانون اساسـی تشکیل شد. متمم قانون اساسی سرانجام در ۱۰۷ ماده تصویب و در ۱۵ مهر ۱۲۸۶ ش به امضای محمـدعلی شـاه قاجـار رسـید. قـانون اساسـی مشـروطه در طـول سـال هـای متمـادی، به ویژه در دوره رژیم دیکتاتوری پهلوی، دسـتخوشِ تغییر و تحول بسـیار شـد، به طوری که در زمان محمدرضا پهلوی، چندین بار، اصول آن تغییر یافت و یا مواردی به آن اضافه شد. حذف و اضافه این اصول، معمولاً به ضـرر حاکمیت مردم و اسـلام بر کشور و در جهت تثبیت سـلطه اسـتبدادی پهلـوی بـود. دگرگونی اصول مهم قـانون اساسـی اولیه، از عوامـل انحراف نهضت مشـروطیت بود. در نهـایت بـا طلوع آفتـاب پرشکوه انقلاب اسلامی، قانون اساسی کشور نیز مورد بازنگری کلی قرار گرفت و قانون اساسی فعلی جایگزین آن شد.

مناسبت ۰۲: اجتماع بزرگ مردم در میدان بهارستان تهران برای ملی شدن نفت و آزادی مطبوعات (۱۳۲۹ش)

شرح مناسبت:

پس ازآن که از اول تیرماه سال ۱۳۲۹ ش، مجلس شورای ملی برای رسـیدگی به مسأله نفت، کمیسیون خاصی را تعیین نمود، بحث بر سـر ملی کردن نفت بر سـر زبان ها افتاد و این مسأله پس از مـدتی به طور جـدی مطرح شد. در این میان، سـپهبد رزم آرا، نخست وزیر رژیم پهلوی، به شـدت با ملی شـدن نفت مخالفت ورزیـد و ایران را ناتوان از اسـتخراج و تولیـد نفت معرفی کرد. به دنبـال نطق نخست وزیر و نیز وزیردارایی وقت در مجلس مبنی بر عـدم توانایی مردم ایران در اسـتخراج و فروش نفت، در روز هشتم دی ماه ۱۳۲۹ ش، آیت اللّه سید ابوالقاسم کاشانی، رهبر

مـذهبی و پیشوای بزرگ مردم، طبق دعوت عام از همگان خواست تا درباره تصـمیم گیری در مسأله نفت در میدان بهارسـتان تهران اجتمـاع نماینـد. در این اجتمـاع عظیم، ناطقین با رهنمودهای آیت اللّه کاشانی، نطق های آتشـینی ایراد نموده و دولت و شرکت نفت را مورد انتقـاد قرار داده، تنهـا راه نجـات ملت ایران را ملی کردن صـنعت نفت دانسـتند. مطبوعات نیز به تبعیت از پیشوای روحـانی خود، مقالاـت اساسـی خود را به ملی کردن نفت اختصـاص دادنـد. این تجمعـات در روزهای شـشم بهمن و دوازدهم بهمن آن سال نیز تکرار شـد ولی باز هم نخست وزیر با آن مخالفت نمود. سـرانجام با اعـدام انقلابی رزم آرا توسـط جمعیت فداییان اسلام در ۱۶ اسـفند آن سال، مجلس رأی به ملی شدن صنعت نفت ایران داد و دست اجانب به ویژه انگلستان از این نعمت خدادادی کوتاه شد.

مناسبت ۰۳: تصویب قانون اداره صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تغییر نام خبرگزاری پارس به خبرگزاری جمهوری اسلامی (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

خبرگزاری یـا آژانس خبری پارس به عنوان خبرگزاری رسـمی ایران، در سال ۱۳۱۳ ش به عنوان یکی از واحـدهای تحت نظر وزارت امور خارجه تأسـیس شد. آژانس پارس در سال ۱۳۱۹ ش که اداره کل انتشارات و رادیو به وجود آمـد، از آن وزارت به این اداره منتقل گردید. پس از پیروزی انقلاب اسـلامی، نام خبرگزاری پارس به خبرگزاری جمهوری اسـلامی تغییر یافت و کـار خود را وسـعت بیشتری بخشـید. این خبرگزاری در آغـاز دفتری بیش نبود ولی در حال حاضـر دسـتگاهی مجهز است که آخرین خبرهای ایران و جهان را اعلام می نماید.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: ترور نافرجام "شیخ فضل اللّه نوری" به دست کریم دواتگر عامل کمیته مجازات(۱۲۸۷ش)

شرح مناسبت:

شیـخ فضـل اللّه نوری از جمله عالمـان بزرگی بود که در رهبری مشـروطه مشـروعه نقش مهمی ایفا نمود و زمینه های تحصـن مردم علیه اسـتبداد زمان را در حرم حضـرت عبدالعظیم فراهم آورد. شیـخِ شهید، از جمله رادمردانی بود که در برابر بیگانه سر تسلیم فرود نیاورد از این رو طرح ترور شیخ، در سفارت انگلیس تهیه شد و توسط عوامل سفارت به دست جوان ماجراجویی بـه نـام کریم دواتگر داده شـد تـا به هنگـام بـازگشت شیـخ به منزل به مـورد اجرا درآیـد. در اثر این ترور، شیـخ و تعـدادی از همراهان زخمی شدند. هر چند پس از دسـتگیری کریم، شیـخ او را بخشید ولی در بازجویی از وی، اسامی افرادی به میان آمد که با سـفارت انگلیس در ارتباط بودند. نکته عبرت انگیز این که کریم دواتگر، درست هشت سال پس از شـهادت شیخ فضل اللّه نوری، به دست دوستانش به جرم قتل و اخاذّی به قتل رسید. وی عضو گروهی بود که به کمیته مجازات شهرت یافتند

و هدف از ایجاد این تشکل را از بین بردن افراد خائن به مشروطه و مضر به حال مردم عنوان نمودند. بعدها با لو رفتن اعضای این کمیته، برخی از اعضای آن دستگیر و اعدام و برخی دیگر فراری شدند.

مناسبت ۰۲: عضویت ایران در جامعه ملل پس از جنگ جهانی اول (۱۳۰۰ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: ورود حضرت آیت اللّه "سید حسین طباطبایی بروجردی" به قم (۱۳۲۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از ارتحال آیت اللّه حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی مؤسس حوزه علمیه قم در سال ۱۳۱۵ش، مسؤولیت اداره حوزه بر عهده سه تن از مراجع بزرگ عصر به نام حضرات آیات: سید محمدتقی خوانساری، سید محمد حجت کوه کمره ای و سید صدرالدین صدر قرار گرفت و این مراجع سه گانه به مدت هشت سال، حوزه عظیم قم را به نحو احسن اداره کردند. در سال ۱۳۲۳ ش به دنبال بیماری آیت اللّه سید حسین بروجردی و بستری شدن ایشان در یکی از بیمارستان های شهر ری، دانشوران ساکن قم برای دعوت ایشان به قم و اقامت در آن شهر، اصرار زیادی ورزیدند و آن عالم بزرگ پس از بهبودی و تفأل به قرآن، هجرت به قم را برگزیدند. در نهایت معظم له با حمایت یارانی مجتهد و راستین در ۹ دی ۱۳۲۳ ش برابر با ۱۴ محرم ۱۳۶۴ ق وارد قم شد و زعامت شیعیان را به عهده گرفت. آیت اللّه بروجردی تا پایان عمر به مدت نزدیک به هفده سال در قم ماند و حوزه علمی این شهر را با رونقی روز افزون قرین ساخت. در طی دوران حضور این عالم برجسته و مرجع کل، عالمان نامداری در محضرش پرورش یافتند و خدمات و آثار و برکات فراوانی ارایه گردید.

مناسبت ۰۴: معرفی "شاپور بختیار" به عنوان نخست وزیر خاندان پهلوی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

شاه پس از تعیین ارتشبد غلامرضا ازهاری به ریاست دولت نظامی، با ایراد نطق معروف خود به اشتباهات خویش اعتراف نمود که این امر به تزلزل کابینه کمک زیادی کرد. در آن تاریخ برای شاه مسلَّم و یقین شده بود که دوران پادشاهی او پایان یافته است و خیلی زود

بایـد خاک ایران را ترک کنـد. او همچنین اعتقادی به جانشـینی ولیعهدِ خود نیز بر تخت سـلطنت نداشت. تنها، انگیزه اش این بود که حکومت را به دست دیگری بسپارد و خود از ایران خارج شود. از این رو از همان روزهای نخستین حکومت ازهاری، یک دسـته از نظامیان برای کنترل اوضاع بر سر کار آمدند. در دوران ریاست ازهاری بر دولت، تظاهرات وسیع مردمی به ویژه در تاسوعـا و عاشورای ۱۳۵۷، مشـروعیت رژیم پهلوی را زیر سؤال برد و ازهـاری برای آرام کردن مردم، به بـازداشت ظاهری دولتمردان سـابق دست زد. امـا، این عوام فریبی ها نیز راه به جایی نبرد. در پی ناکامی دولت ارتشـبد ازهاری در سـرکوب قیام مردم مسـلمان ایران، محمدرضا شاه، شاپور بختیار را در ۹ دی ۵۷ به نخست وزیری برگزیـد و او نیز کابینه اش را در شانزدهم دی ماه معرفی کرد. شاه و آمریکا، امیدوار بودندبختیار بتواند با شـعارهای ملی گرایانه و سـیاست های به ظاهر اصـلاح طلبانه، مردم ایران را از ادامه انقلاـب بـاز دارد. امـا مردم ایران که از نیرنـگ آمریکـا و رژیم شـاه آگـاه بودنـد، به مخـالفت بـا بختیار پرداختند و او را سـرسپرده دسـتگاه اسـتبدادی داخلی و بیگانگان خواندند. حضـرت امام نیز در اعلامیه ای که از پاریس منتشر نمودند، دولت بختیار را فاقد مشروعیت اعلام کرده و مردم را به مقابله با آن فرا خواندند.

بختیار تا پیروزی انقلاب اسلامی در این مقام باقی ماند ولی با برچیده شدن نظام طاغوت، از کشور گریخت.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: شهادت "ثقهالاسلام میرزا علی آقا تبریزی" توسط قوای متجاوز روس در تبریز (۱۲۹۰ش)

شرح مناسبت:

میرزا علی آقا تبریزی معروف به ثقهالاسلام، در سال ۱۲۳۹ ش (رجب ۱۲۷۷ ق) در تبریز به دنیا

آمد. وی در ۲۳ سالگی راهی عتبات عالیات گردید و در محضر شیخ محمد حسین فاضل اردکانی، میرزا حبیب اللّٰه رشتی و شیخ زین العابدین مازندرانی در تکمیل معارف اسلامی خود کوشید تا به مقام اجتهاد نائل آمد. ثقهالاسلام تبریزی پس از هشت سال به تبریز مراجعت کرد و با نطق و موعظه، در هدایت افکار مردم می کوشید. پس از استقرار نظام مشروطه و پایان یافتن دوره استبداد صغیر در ایران، روسیه که حامی استبداد بود، در صدد اعاده استبداد در کشور برآمد و به دنبال بهانه بود. استخدام مورگان شوستر آمریکایی توسط مجلس شورای ملی برای خزانه داری کل کشور، بهانه را به دست آنها داد. روس ها از این عمل برآشفته شدند و طی اولتیماتوم شدیدی، خواهان اخراج شوستر شدند. در این زمان بین مجلس و دولت بر سر این اولتیماتوم، بحث های زیادی درگرفت که در این حال، نیروهای روسیه نیز بخشی از مناطق غرب و شمال ایران را به اشغال خود درآوردند. با ورود سپاهیان روس به تبریز، بسیاری از مردم به دست آنان قتل عام شدند و ثقه الاسلام تبریزی نیز سعی می کرد باگفتگو مانع از کشتار مردم گردد. در نهایت، روس ها ثقه الاسلام را در روز نهم محرم ۱۳۳۰ ق برابر با نهم دی ماه ۱۲۹۰ ش دستگیر کردند. آن ها از ثقه الاسلام خواستند که برای حفظ جان و مقام خود، مجاهدان تبریزی را آغازگر جنگ و کشتار معرفی کند ولی وی این تقاضا را به شدت رد کرد. بنابراین قوای جنایت پیشه روس، این عالم مجاهد را پس از اهانت و هتک حرمت، به

دار کشیده و در دهم دی ماه ۱۳۳۰ ش برابر با عاشورای سال ۱۳۳۰ ق به شهادت رساندند.

میرزا علی آقا ثقهالاسلام مردی فاضل، قانع، فروتن و بردبار و در عین حال جسور و بی باك بود. به ایران و ایرانی عشق می ورزید و از بیگانگان نفرت داشت. در روزهایی که تبریز عرصه کشاکش اختلافات داخلی بود، وی سعی می کرد تا آن ها را به هم نزدیک کند و نیروهایشان را در مبارزه با اشغالگران روس و انگلیس به کار گیرد. ثقه الاسلام درعرصه ادب نیز دستی توانا داشت و به هر دو زبان فارسی و عربی مسلط بود. مِرآةُ الکُتُب و مقتل سید الشُّهدا از جمله آثار این مجاهد انقلابی می باشند.

مناسبت ۰۲: تظاهرات خونین مردم مشهد و دیگر شهرها در اعتراض به رژیم پهلوی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

در روز دهم دی ماه ۱۳۵۷، مردم مشهد در حین تظاهرات ضد رژیم، به چند کلانتری، انجمن ایران و آمریکا و نیز به منزل چند مستشار آمریکایی حمله کردند. به دستور فرماندار نظامی مشهد، با تانك به مردم حمله شد و در نتیجه، طبق آماری که روزنامه ها منتشر کردند، دویست نفرشهید و دو هزار نفرزخمی بر جای ماند. در همان روز، در کرمانشاه، در زد و خورد مردم و مأموران انتظامی، یکصد نفر کشته و چهار صد تن دیگر زخمی شدند. در شهرهای ملایر، همدان، لنگرود، اردبیل، رشت، شیراز، گرگان، لار، خرم آباد، قم، بروجرد، ورامین، بابل و پل دختر نیز تظاهرات قهرآمیز مردم، صدها شهید و کشته داد. همچنین در تهران مانند روزهای گذشته، بین مردم و مأموران درگیری روی داد و چندین ساختمان دولتی به آتش کشیده شد.

مناسبت ۰۳: تأسیس مجمع جهانی اهل بیت(ع) به دستور مقام معظم رهبری حضرت آیت اللّه "خامنه ای" (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

مجمع جهانی اهل بیت(ع) در دهم دی ماه ۱۳۶۹، با هدف تجمّع شیعه، ایجاد رابطه بین جهان تشیع، رونق بخشیدن به حوزه های علمیه شیعه، حل مشکلات شیعیان با سایر فِرَق اسلامی و استفاده از امکانات حقیقی و حقوقی اهل تشیع به وجود آمد. شکل گیری این مجمع پس از حکم حضرت آیت اللّه خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در چهارم دی ماه آن سال، با هدف آشنا نمودن شیعیان سراسر جهان به مبانی انقلابی و تفکر حاکم بر نظام اسلامی ایران انجام شد. ایشان تأکید کردند که اولاً سیاست، سر لوحه اقدامات قرار نگیرد و ثانیاً بر اساس مصلحت، اگر نیاز نبود، در کارها تصریح به نام ایران نشود.

مناسبت ۰۴: افتتاح رادیو "سواحیلی" برای شرق و مرکز آفریقا در صدا و سیما(۱۳۷۳ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز به کار شبکه سراسری مستقل رادیو قرآن (۱۳۷۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: اولین وام گیری ایران از روسیه در زمان مظفرالدین شاه قاجار (۱۲۷۸ ش / ۲۸ شعبان ۱۳۱۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تجاوز سپاه عثمانی به خاک ایران (۱۲۹۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از شروع جنگ جهانی اول، دولت ایران برای بر کنار ماندن از آسیب های جنگ، اعلام بی طرفی کرد، اما این اقدام ایران از طرف متخاصمین رعایت نگردید و هر کدام به نحوی به خاک ایران یورش آوردند. سپاه عثمانی با کمک کُردها شروع به تجاوز به خاک ایران نمود و شهرهای بی دفاع تبریز و ارومیه را به تصرف خود درآورده، به سمت شمال کشور پیشروی کرد. پس از تجاوز عثمانی، دولت روسیه نیز قوای خود را وارد ایران نمود و بر سر تصرف آذربایجان، جنگ شدیدی بین نیروهای روسیه و عثمانی درگرفت. در این نبرد سهمگین، عده زیادی از مردم آذربایجان مقتول و مجروح شده، اموال آنان به غارت رفت و سرانجام قوای روس بر سپاه عثمانی پیروز گشت. در نهایت عثمانی ها عقب نشینی کردند و روس ها منطقه آذربایجان را به تصرف درآوردند. در این حال، با ورود انگلیسی ها به خاک ایران، خاک این مرز و بوم عملاً به یکی از جبهه های جنگ جهانی تبدیل شد که حاصلی جز قحطی و قتل و غارت مردم ایران در پی نداشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت ادیب و نویسنده برجسته "یوسف اعتصامی" پدر پروین اعتصامی (۱۳۱۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: رحلت عالم مجاهد و فقیه نستوه آیت اللّٰه "عبدالرحمن حیدری ایلامی" (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج شیخ عبدالرحمن حیدری ایلامی در سال ۱۳۰۴ش (۱۳۴۴ق) در شهر ایلام دیده به جهان گشود. وی پس از پشت سر گذاشتن تحصیلات، به معلمی روی آورد، اما پس از رؤیایی صادق، به فراگیری علوم اهل بیت(ع) روی آورد و به عتبات عالیات هجرت کرد. آیت اللّٰه حیدری، سالیانی در کربلا، سامرا و سپس نجف اشرف مدارج علمی را پیمود و سرانجام با حضور در درس خارج فقه و اصول حضرات آیات: سید محسن حکیم، سید ابوالقاسم خویی، حاج محمود شاهرودی و شیخ حسین حلّی به درجه اجتهاد دست یافت. با تبعید حضرت امام خمینی(ره) به نجف اشرف، آیت اللّٰه حیدری ضمن شرکت در درس خارج اصول و فقه آن بزرگوار، در بحث ولایتِ فقیه امام نیز حاضر شد. این عالم مجاهد از سال ۱۳۵۰ ش برای ارشاد و

تبلیغ راهی بغداد گردید که فعالیت دینی او بر دستگاه امنیتی عراق گران آمد و او را از کشور اخراج نمودند. ایشان پس از دو سال اقامت در قم، در سال ۱۳۵۴ به شـهر ایلام وارد شد و روحانیت مبارز ایلام را متشکل ساخت. خنثی کردن تبلیغات بهائیت در اسـتان، تأسـیس مدارس علمیه، تأسـیس بیش از هشـتاد حسینیه و مسجد در سطح استان و ارشاد مردم و تبلیغ دین، برخی از فعالیت های این عالم بزرگوار در این دوران بود. آیت اللّٰه حیدری پس از پیروزی انقلاب اسـلامی نیز با رأی قاطع مردم ایلام، به نمایندگی مجلس خبرگان راه یافت و در تصویب و تثبیت اصل ولایت مطلقه فقیه تلاش وافری از خود نشان داد. ایشان پس

از آغاز جنگ، بارها در جمع رزمندگان حضور یافت و باعث روحیه بخشی بیشتری به دلاورمردان اسلام می گردید.

سرانجام این عالم مبارز و نستوه در یازدهم دی ماه ۱۳۶۵ ش برابر با بیست و نهم ربیع الثانی ۱۴۰۷ق در ۶۱ سالی دارفانی را وداع گفت و پس از تشییعی باشکوه، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: درگذشت "عبدالجواد فلاطوری" اندیشمند مسلمان و مؤسس دانشکده علوم اسلامی هامبورگ (۱۳۷۵ش)

شرح مناسبت:

پروفسور عبدالجواد فلاطوری در سال ۱۳۰۴ش در اصفهان دیده به جهان گشود و تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در این شهر به پایان رسانید. وی سپس برای تحصیل علوم دینی، راهی حوزه علمیه مشهد شد و از محضر: میرزا هاشم قزوینی و میرزا محمدتقی ادیب نیشابوری و ... بهره برد. عبدالجواد فلاطوری پس از آن به تهران آمد و به ادامه تحصیل علوم دینی نزد استادان نام آوری همچون: علامه محمد تقی آملی، میرزا مهدی آشتیانی، محمد علی شاه آبادی و سید احمد خوانساری پرداخت. دکتر فلاطوری در همان زمان در رشته فلسفه اسلامی از دانشگاه فارغ التحصیل شد و از آیت اللّٰه شیخ محمدرضا کلباسی به اخذ اجازه اجتهاد نائل آمد. وی در سال ۱۳۳۳ برای آگاهی از علوم انسانی و فلسفه غرب عازم آلمان گردید و در رشته فلسفه و دین شناسی تطبیقی و روانشناسی تحصیل نمود. ایشان در سال ۱۳۴۱ موفق به اخذ درجه دکتری در فلسفه شد و در دانشگاه کُلنِ آلمان تدریس در کرسی های فلسفه تطبیقی، حقوق، تاریخ ایران، اسلام معاصر، کلام و علوم اسلامی را بر عهده گرفت و دمی از تدریس، تحقیق و تألیف باز نایستاد. دکتر فلاطوری در راه بسط و توسعه تفکر اسلامی در اروپا،

فعالیت های چشمگیری داشت و برای نیل به این هدف دانشکده علوم اسلامی هامبورگ آلمان را تاسیس کرد. این اندیشمند مسلمان، در آلمان به عنوان یک مرجع اسلامی و دانشمند فلسفه و علوم اسلامی مطرح بود. هر زمان که محافل علمی اروپا در تجزیه و تحلیل و بیان مسائل اسلامی و تفاهم و همفکری و گفت وگوی بین پیروان ادیان اسلام و مسیحیت و یهودیت، دچار مشکل می شدند، به وی مراجعه می کردند.

وی در طول بیش از چهل سال اقامت در آلمان، مقالات متعدد در نشریات معتبر آلمانی در جهت دفاع از اسلام نگاشت. استاد فلاطوری برای ایجاد مباحثه، هم فکری و همکاری بین پیروان ادیان مختلف تلاش می کرد. از جمله آثار وی ترجمه تاریخ ایران در قرون نخستین اسلامی، تألیف اخلاق عملی کانت و دگرگونی بنیادی فلسفه یونانی در اثر طرز اندیشه اسلامی، می باشد. دکتر فلاطوری سرانجام در ۱۱ دی ۱۳۷۵ش بر اثر سکته قلبی در ۷۱ سالگی درگذشت و به سرای باقی شتافت.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: رحلت عالم ربانی آیت اللّٰه "ملامحمد باقر فشارکی" (۱۲۷۵ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه ملامحمدباقر فشارکی در حدود سال ۱۲۰۷ش (۱۲۴۴ق) در اصفهان به دنیا آمد. وی پس از طی دروس حوزوی، به مدارج بالای علمی دست یافت و به وعظ و ارشاد و تدریس و تالیف همت گماشت. شهرت آیت اللّٰه فشارکی به غیر ازمراتب علمی، از دو جنبه بوده است: اول به وسیله منبر و ارشاد مردم با بیانات جذاب و رسا که آداب زندگی و اخلاق را مطرح می کرد. دوم احیا و شب زنده داری شب های جمعه و خواندن دعای کمیل در مسجد مصلای تخت فولاد اصفهان به هنگام سحر می باشد به

طوری که این سنت پس از سال ها از درگذشت او، توسط دیگران ادامه یافت. همچنین وی دارای محفل درسی پر رونقی بوده که شاگردان وی را بالغ بر یکصد نفر ذکر کرده اند. از این عالم ربانی کتب متعددی بر جای مانده که آدابُ الشریعه، ذخیرهُالمعاد و حاشیه بر شرح لمعه از آن جمله است. ملامحمدباقر فشارکی سرانجام در دوازدهم دی ماه ۱۲۷۵ش برابر با بیست و ششم رجب ۱۳۱۴ق در ۶۸ سالگی بدرود حیات گفت و در اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: تصرف شهرهای تبریز و ارومیه توسط قوای عثمانی در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۳ ش)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی اول و حمله آلمان به روسیه و دولت عثمان از آلمان و یورش نیروهای انگلیس و ژاپن به نیروهای آلمانی، جنگ، جنبه جهانی پیدا کرد. در این حال، دولت ایران اعلام بی طرفی کرد، ولی این اقدام ایران از طرف متخاصمین رعایت نگردید. تا این که سپاه امپراتوری عثمانی با کمک کردها، تجاوز به خاک ایران را آغاز کرد و شهرهای ارومیه و تبریز بی دفاع را به تصرف خود در آورد و به سمت شمال ایران پیشروی نمود. پس از تجاوز عثمانی، دولت روسیه نیز قوای خود را وارد ایران نمود و برای تصرف شهرهای آذربایجان، جنگ شدیدی بین قوای روسیه و سپاه عثمانی درگرفت. در این جنگ دهشتناک که عده زیادی از مردم آذربایجان کشته و زخمی شده و اموالشان به غارت رفت، سرانجام روس ها پیروز شدند و بر آذربایجان استیلا یافتند. روس ها تا مدت ها در آن منطقه ماندند تا این که پس از تغییر نظام حکومتی آنان، آنجا را ترک کردند.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه اصولی آیت اللّه "فیاض زنجانی" (۱۳۲۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه فیاض مدرس زنجانی در سال ۱۲۴۷ش (۱۲۸۵ق) در یکی از روستاهای اطراف زنجان به دنیا آمد. وی در ابتدا از محضر پدر مجتهدش آخوند ملامحمد استفاده برد. سپس در تهران در حلقه درس بزرگانی همچون میرزا ابوالحسن جلوه و میرزا محمدحسن آشتیانی، دروس حکمت، فقه، اصول، کلام، منطق و تفسیر را آموخت و در علوم عقلی و نقلی مهارت یافت. آیت اللّه زنجانی چند سال نیز در عتبات از کرسی درس علامه شیخ هادی تهرانی و استادان دیگر بهره جست و خود فقیهی محقق و متبحّر گشت. ایشان از سال

۱۲۸۷ش (۱۳۲۶ق) تا پایان عمر به مدت بیش از سی سال در زنجان اقامت گزید و مرجع تقلید آن دیار شد. وی در طی این سال ها یکی از مروّجین و مدرسین بزرگ مکتب تشیع و از نظر اجتماعی، ملجأ و پناهگاه مردم عصر خویش به شمار می رفت. از این فقیه جلیل آثاری همچون ذخائرُ الاُمَّه و رسالاتی در خمس، زکات و ماهیت وجود به جای مانده است. آیت اللَّه فیاض زنجانی سرانجام در دوازدهم دی ماه ۱۳۲۰ش برابر با چهاردهم ذی حجه ۱۳۶۰ق بدرود حیات گفت و در زنجان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: افتتاح اولین فرستنده رادیو مشهد با قدرت یک کیلووات (۱۳۲۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات متوسط محمدرسول اللَّه (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

عملیات متوسط محمدرسول اللَّه(ص) در تاریخ دوازدهم دی ماه ۱۳۶۰ با رمز مقدس "لااله الااللَّه، محمد رسول اللَّه (ص)" با هدف انهدام نیروهای دشمن و نشان دادن قدرت نفوذی و تهاجمی ایران در منطقه غرب نوسود در کردستان صورت گرفت و تا سیزدهم دی ماه به طول انجامید. در این عملیات، نیروهای سپاه، ضمن عبور از مناطق کوهستانی و تله های انفجاری، به مصاف دشمن بعث رفتند. با عبور شجاعانه رزمندگان از مرزهای بین المللی، پایگاه های بعثیان و ضد انقلاب در این منطقه درهم کوبیده شده و مقر فرماندهی یکی از تیپ های دشمن منهدم گردید. رزمندگان اسلام، پس از پیشروی به داخل شهرهای عراق، ضربات سختی به پایگاه های دشمن وارد آوردند. در نهایت از آن جا که این عملیات به صورت انهدامی، پیش بینی شده بود، تثبیت موضع صورت نگرفت و رزمندگان پس از پایان ماموریت، پیروزمندانه به پایگاه های خود در داخل خاک وطن بازگشتند. نتایج این عملیات: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۱۰۰ نفر اسیر، ۷۰۰ نفر کشته و زخمی. تجهیزات و امکانات: تانک: ۴ دستگاه انهدامی، هلیکوپتر: ۲ فروند انهدامی، هواپیمای میگ: ۱ فروند انهدامی. این عملیات، آرامش دشمن را در غرب کشور بر هم زد و به رژیم بعث نشان داد که از این پس، نیروهای متجاوز عراق در هیچ منطقه از خاک ایران، از حملات نیروهای جمهوری اسلامی ایران، مصون نیستند.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: رحلت عارف و زاهد پارسا آیت اللَّه "شیخ علی اکبر اللهیان تنکابنی" (۱۳۳۹ ش / ۱۵ رجب ۱۳۸۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تبعید آیت اللَّه "سید مصطفی خمینی" به ترکیه توسط رژیم پهلوی (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از تبعید حضرت امام خمینی(ره) در سیزدهم آبان ۱۳۴۳ ش به ترکیه، رژیم پهلوی در عصر همان روز، فرزند ارشد ایشان، حاج سید مصطفی را نیز دستگیر و روانه زندان قزل قلعه در تهران نمود. انعکاس این دو خبر، شهرهای قم، مشهد و تهران را به حالت تعطیل درآورد و در بسیاری از شهرها تظاهرات به راه افتاد. در نهایت فشار افکار عمومی و بحران سیاسی و طوفان نشأت گرفته از تبعید امام، چنان رژیم را درمانده کرد که سعی نمود به طوری، آن را آرام سازد. از این رو حاج سید مصطفی خمینی را پس از ۵۷ روز حبس، در هشتم دی ماه ۱۳۴۳ از حبس، آزاد کردند و از او خواستند که بدون سروصدا به قم برگردد. اما ورود ایشان به قم، مورد استقبال پرشور مردم قرار گرفته و ملت انقلابی، ایشان را تا خانه همراهی کردند. ولی چون رژیم از این عمل سودی به دست نیاورد، پس از پنج روز به گونه ای وحشیانه سیدمصطفی را از خانه مسکونی دستگیر و در ۱۳ دی ماه به ترکیه تبعید کرد.

مناسبت ۰۳: آغاز "کنفرانس گوادلوپ" با حضور سران کشورهای غرب برای بررسی اوضاع ایران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در مقطعی که سراسر ایران، در تظاهرات و راهپیمایی علیه رژیم پهلوی بود و هر لحظه ضعف و انحطاط آن، بیشتر نمایان می شد، سران چهار قدرت بزرگ غرب به پیشنهاد فرانسه، در جزایر گوادلوپ در شرق دریای کاراییب در آمریکای مرکزی گرد هم آمدند و به بررسی رویدادهای ایران و آینده آن پرداختند. در این کنفرانس، جیمی کارتر رییس جمهور وقت آمریکا، هلموت اشمیت، صدراعظم اسبق آلمان غربی، جیمز کالاهان، نخست وزیر انگلستان و ژیسکار دستن، رییس جمهور وقت

فرانسه، بـا هـدف حفـظ منـافع خود در ایران، به تبادل نظر پرداختنـد. کارتر معتقـد بود، به علت وضـعیت حاکم بر ایران، دیگر امکـان حمـایت از شـاه وجـود نـدارد. وی توانست، سـران سه کشور دیگر حاضـر در گوادلوپ را بـا خود همراه سـازد و برای ارتباط با دولت بعـد از رژیم پهلوی، به برنامه ریزی بپردازند. ضـمن آن که ژیسـکار دِسـتن امیدوار بود با توجه به حضور امام خمینی(ره) در فرانسه، بتوانـد نقش واسـطه بـا نیروهـای مخالف رژیم شاهنشاهی را ایفا نمایـد. با شـکل گیری این کنفرانس و سپس نتایـج آن، محمـدرضا پهلوی که تصـمیم به خروج از ایران داشت، کار خود را به کلی تمام شـده دیـد و متوجه شـد که دیگر حمایت های پیشین غرب برای او و رژیم شاهنشاهی وجود ندارد.

مناسبت ۰۴: آغاز به کار نخستین گردهمایی جنبش های آزادی بخش جهان در تهران (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

نخستین گردهمـایی جنبش هـای آزادی بخش جهـان در تهران گشـایش یافت و نماینـدگان نهضت های آزادی بخش در آن حضور یافتنـد. شـناساندن ابعـاد عمیق و گسترده انقلاـب اسـلامی به جهانیـان، معرفی نهضت های آزادی بخش جهان و فراهم آوردن زمینه های مساعـد برای وحدت هرچه بیشتر این نهضت ها در برابر ظلم و جور امپریالیسم جهانی، از اهداف اصـلی این گردهمایی بود.

مناسبت ۰۵: ابلاغ پیام تاریخی امام خمینی(ره) به "گورباچف" رییس جمهور اتحاد جماهیر شوروی (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

به قدرت رسـیدن میخاییل گورباچف در اتحاد جماهیر شوروی، موجب تحوّلات عظیمی در جهان کمونیسم گردید. حضـرت امام خمینی(ره) بنیانگـذار جمهوری اسـلامی ایران که ناظر جریانات مهم سیاسـی بین المللی بود، از این فرصت به نحو احسـن اسـتفاده کرده و بـا دعوت جهـان کمونیسم به اسـلام، در صـدد برآمدنـد تـا خلاـء به وجود آمـده از فروپاشـی ماتریالیسم را با جایگزینی اسـلام ناب محمدی(ص) پُر نمایند. به همین جهت هیأتی را به سـرپرستی حضـرت آیت اللّه جوادی آملی به مسکو اعزام داشـته تا پیام کتبی معظم له را به گورباچف در دعوت به اسلام ارایه دهند. امام خمینی(ره) در این پیام با بینشی برخاسته از مکتب وحی و فراتر از وقایع روزمره و اتفاقات سیاسـی، به ترسـیم این رویـداد مهم پرداختنـد. اسـتفاده دقیق و بهنگام از این فرصت تاریخی در جهت ابلاغ ندای فطرت و پیام توحید، بیان غنای دین مبین اسـلام و آمادگی حوزه های علمیه تشـیع جهت پاسـخگویی به نیازهای فکری و اعتقادی نسل معاصـر، برقراری رابطه معنوی و ابراز همدردی و حمایت از مسلمانان شوروی و دیگر کشورهای بلوک شـرق، ایستادگی نظام جمهوری اسلامی ایران بر اصل خدشه ناپذیر نه شرقی نه غربی و مبارزه با شکل های استکبار

در چهره های مختلف آن، پیش بینی شکست قطعی مارکسیسم در میدان عمل و فروپاشی نظام الحادی کمونیسم، هشدار جدی نسبت به فروغلتیدن در دام قطب دیگر استکبار جهانی و نظام سرمایه داری غرب، تحقق وعده های الهی و بازگشت نهایی جامعه انسانی به فطرت خداجوی خویش، از جمله ویژگی ها و نکات برجسته این پیام است.

امام خمینی(ره) در بخشی از این پیام فرمود: "برای همه روشن است که از این پس کمونیسم را باید در موزه های تاریخ سیاسی جهان جستجو کرد، چرا که مارکسیسم جوابگوی هیچ نیازی از نیازهای واقعی انسان نیست ... از شما می خواهم درباره اسلام به صورت جدی تحقیق و تفحّص کنید و این نه به خاطر نیاز اسلام و مسلمین به شما، که به جهت ارزش های والا و جهان شمول اسلام است."

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: ورود اولین هواپیما به ایران (۱۲۹۲ ش)

شرح مناسبت:

در پی اجرای یک برنامه پرواز نمایشی در آسمان تهران توسط خلبانی لهستانی با یک هواپیمای دوباله سبک در زمان احمدشاه قاجار، اولین هواپیما به ایران وارد شد. در ازای این برنامه، دست اندرکاران این هواپیما با فروش مبلغ گزاف بلیط، نمایش مختصری داده بودند. تا سال ها بعد، پروازها غالباً نمایشی بود و هواپیماها برای این منظور به ایران می آمدند. همچنین تا نیمه سال ۱۳۰۱ش در تهران زمین مشخصی برای فرود و برخاستن هواپیما وجود نداشت تا آن که در پی درخواست دولت انگلستان برای فرود هواپیما، دولت ایران زمینی در جنوب تهران برای این کار اختصاص داد. پس از مدتی خطوط هوایی ایجاد شد و پس از انجام مذاکراتی با شرکت های اروپایی، اولین سرویس هوایی در آذرماه ۱۳۰۳ ش دایر

گردید.

مناسبت ۰۲: فرار "ازهاری" و "اویسی" از مزدوران رژیم طاغوت به خارج از کشور (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

غلامرضا ازهاری و غلامعلی اویسی دو تن از ارتشبدهای عالی رتبه ارتش رژیم پهلوی بودند که در روزهای پایانی عمر رژیم ستم شاهی احساس کردند که این رژیم نابودشدنی است و حضور آنان در ایران ممکن است به قیمت جان آنان تمام شود. از این رو پس از انتقال اموال بی شمارِ خود به خارج از کشور، به اروپا گریختند. ازهاری تا پیش از آن، نخست وزیرِ دولت نظامی بود که در اواخر کار به علت عدم توانایی در کنترل اوضاع کشور، از این سمت استعفا داده بود. اویسی نیز به عنوان فرماندار نظامی تهران، در هفدهم شهریور ۱۳۵۷، دستور قتل عام وسیع مردم را صادر کرده و پس از روی کار آمدن ازهاری، سرپرست وزارت کار گردید که آن هم دوام نیاورد.

مناسبت ۰۳: سفر مخفیانه ژنرال "هایزر" مستشار عالی رتبه نظامی آمریکا به تهران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

ژنرال رابرت هایزر، معاون وقت فرمانده نیروی هوایی آمریکا در اروپا بود و برای مأموریتی ویژه به تهران آمد تا دولت آمریکا را در تصمیم گیری های بعدی و اطلاع از اوضاع ایران در زمان انقلاب بزرگ ملت مسلمان ایران، یاری کند. هایزر در مدت اقامت سی و چند روزه خود در ایران تنها یک بار با شاه ملاقات کرد و در این جلسه، روز و ساعت خروج محمدرضا پهلوی از ایران تعیین شد. هرچند سفر هایزر به ایران به صورت محرمانه صورت گرفت ولی خبر ورود وی در دو روز بعد یعنی شانزدهم دی ماه فاش شد. هایزر در کتاب خاطراتش می نویسد: "من برای بررسی این مسأله، مخفیانه به تهران آمدم که کودتا چگونه میسر است و آیا اصلاً به مصلحت هست یا نه؟ پس از بررسی های

بسیار، از واشنگتن دستور رسید که دولتی قوی به رهبری شاپور بختیار تشکیل شود. در صورتی که این کار شکست بخورد کودتای نظامی انجام خواهد شد." به طور کلی، از مطالعه و بررسی مجموع اخبار و اسناد، چنین استنباط می شود که مأموریت ژنرال هایزر در ایران بر اساس چهار مسأله دور می زد: نخست آن که از عملیات خودسرانه و حساب نشده ارتش پس از فرار شاه از ایران، جلوگیری شود. دوم آن که ارتش را موظف سازند از دولت بختیار پشتیبانی نماید و در صورت لزوم مبادرت به کودتای نظامی شود. سوم آن که تکلیف قراردادهای فروش سلاح های پیشرفته آمریکا در ایران روشن گردد. چهارم آن که وسایل و سلاح های مدرن آمریکا در ایستگاه های رادار در ایران به تصرف شوروی درنیاید. با این حال نهضت اسلامی ملت ایران به حدی گسترش یافت که کاری از دست ژنرال هایزر و کاخ سفید برنیامد و او چند روز قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، از تهران گریخت.

مناسبت ۰۴: عملیات کوچک محدود در تنگ حاجیان توسط سپاه (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عملیات محدود چَغالوند در گیلانغرب، به طور مشترک به فرماندهی سپاه پاسداران (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت عالم وارسته آیت اللّٰه "شیخ محمد لاکانی"(۱۳۷۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ محمد لاکانی رشتی در سال ۱۲۹۰ ش برابر با ۱۳۳۱ق در نجف اشرف و در بیت آیت اللّٰه شیخ مهدی لاکانی از علمای دوران، به دنیا آمد. وی در ده سالگی، به همراه پدر راهی رشت گردید و پس از پشت سر گذاردن مقداری از تحصیلات جدید، به فراگیری علوم دینی پرداخت. آیت اللّٰه لاکانی در سال ۱۳۱۰ش جهت ادامه تحصیلات خود، وارد حوزه علمیه قم شد و از محضر درس آیات عظام: سید احمد خوانساری، سید صدرالدین صدر، سیدمحمد حجت کوه کمره ای و پدر خویش استفاده نمود. وی پس از چند سال، به عتبات رفت و پس از موفقیت در امتحان، از حضرات آیات: سید ابوالحسن اصفهانی و آقاضیاءالدین عراقی اجازه اجتهاد دریافت کرد. ایشان پس از مراجعت به قم، به مدت هفت سال از درس خارج فقه و اصول آیت اللّٰه بروجردی بهره برد و همزمان به تدریس دوره سطح و فلسفه پرداخت. آیت اللّٰه لاکانی بعدها به دلیل ارتحال پدر و نیز بیماری، راهی رشت گردید و مقیم آنجا شد. وی در مدت نیم قرن اقامت در رشت شاگردان بسیاری را پرورش داد و به تألیف و تدریس اهتمام ورزید. از این فقیه جلیل آثار متعددی بر جای مانده که شرح مکاسب شیخ انصاری و کفایهالاصول و نیز رسالاتی در علم اخلاق، علم درایه، نفس و قواعد فقهیه و اصولیه از آن جمله اند. این عالم ربانی سرانجام در تاریخ ۱۴ دی ۱۳۷۹ ش برابر با ۸ شوال ۱۴۲۱ ق در ۸۹ سالگی دعوت حق را لبیک گفت و در مسجد

کاسه فروشان رشت به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز جهاد کشاورزی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: انتصاب "موسیو مِرنارْدْ" به سمت خزانه داری کل ایران در پی اولتیماتوم روسیه به ایران (۱۲۹۰ش)

شرح مناسبت:

در پی اولتیماتوم دولت روسیه به دولت ایران مبنی بر عزل "مورگان شوستر" آمریکایی از سمت خزانه داری کل کشور و اخراج وی از ایران، دولت ایران در حالی که قوای روس در شهرهای آذربایجان ایران به قتل و غارت و کشتار مردم مشغول بودند به ناچار در برابر خشونت دولت تزاری تسلیم شد و به خدمت مستشاران آمریکایی پایان داد. دولت روس که هنوز هم به این موفقیت قانع نبود، به زودی دولت را مجبور ساخت که مجلس را منحل و اکثر مطبوعات را توقیف نماید و رییس بلژیکی کل گمرک را که دست نشانده ایشان بود، به جای شوستر آمریکایی، خزانه دار کل ایران کند. سرانجام ناصرالملک که در این زمان، نایب السلطنه کشور بود "موسیو مرنارد" بلژیکی را به این سمت برگزید.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم ربانی آیت اللّه "میرسید محمد مدرس نجف آبادی" (۱۳۱۸ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرسیدمحمد بن سید محمد حسین مدرس نجف آبادی در حدود سال ۱۲۵۶ش (۱۲۹۴ق) در نجف آباد به دنیا آمد و مقدمات علوم را در زادگاه خود فرا خواند. وی سپس برای ادامه تحصیلات خود راهی نجف اشرف گردید و در حلقه درس حضرات آیات: علامه سیدمحمدکاظم یزدی، آخوند ملامحمدکاظم خراسانی، شیخ الشریعه اصفهانی، سیداسماعیل صدر و حاج آقا رضا همدانی جای گرفت. وی پس از چند سال اقامت در نجف و طی مدارج عالی علمی، به اصفهان برگشت و تا آخر عمر به مدت بیش از سی سال به تدریس و افتاء و اقامه جماعت پرداخت. حوزه درس ایشان مجمع فضلا و دانشمندان بود. و جمعی از علمای بزرگ معاصر اصفهان از شاگردان معظمٌ له بودند. همچنین حاشیه بر کفایهُالاصول در ۲ جلد از جمله آثار

ایشان است. میرسیدمحمد مدرس نجف آبادی سرانجام در نیمه دی ماه ۱۳۱۸ش برابر با ۲۵ ذی قعده ۱۳۵۸ق در ۶۲ سالگی به دیار باقی شتافت و در قبرستان تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: تعطیلی دانشگاه های ایران در اعتراض به سفر "کارتر" رییس جمهور وقت آمریکا به ایران (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

دانشجویان مسلمان در اعتراض به سفر جیمی کارتر رییس جمهور وقت آمریکا به تهران، به مدت سه روز بر سر کلاس ها حاضر نشدند و دانشگاه را به تعطیلی کشاندند. دانشجویان انقلابی با درکی درست از اوضاع ایران و جهان و دخالت های ناروای ابرقدرت ها به ویژه آمریکا در امور ایران، این بار با تعطیل کردن دانشگاه ها، صدای اعتراض خود را به گوش جهانیان رساندند.

مناسبت ۰۴: عملیات هویزه به فرماندهی ارتش (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

در حالی که بیش از سه ماه از تجاوز ارتش عراق به میهن اسلامی ایران می گذشت، دشمن با خوی تجاوزگری و توحش، فجایعی در مناطق اشغالی مرتکب گردید که روی ستمگران تاریخ را سفید کرده است. در پاسخ به این همه جنایت و ددمنشی دشمن، عملیاتی به صورت کلاسیک طرح ریزی شد. در این عملیات، تعدادی از رزمندگان شهادت طلب با اصرار زیاد، خود را در صف نیروهای عمل کننده قرار داده و با هماهنگی با زره پوشان ارتش جمهوری اسلامی ایران، عملیات را آغاز کردند. دشمن پس از پیروزی در عملیات قبلی در دزفول، هرگز تصور نمی کرد که ایران بتواند حمله ای دیگر را تدارک ببیند. در ساعات اولیه این حمله، در میان ناباوری نیروهای خودی و دشمن، تمامی خاکریزهای مقدم دشمن تسخیر شد و قوای اسلام به سمت جلو پیشروی کردند. سرانجام این عملیات نیز، علی رغم پیروزی ها و پیشروی های اولیه، به علت عدم پشتیبانی و کمبود مهمات و نیز آمادگی دشمن، به نتایج مطلوب نرسید و دشمن در شانزدهم آذرماه تمامی شهر هویزه را به اشغال خود درآورد. این شهر قهرمان، سرانجام در جریان عملیات بزرگ بیت المقدس و

آزادسازی خرمشهر، از دست دژخیمان رژیم عفلقی آزاد شد و از لوث و جور دشمن پاک گردید.

مناسبت ۰۵: شهادت سرلشکر "منصور ستاری" فرمانده نیروی هوایی در سانحه سقوط هواپیما(۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

امیر سرتیپ منصور ستاری در سال ۱۳۲۷ ش در قرچکِ ورامین به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات متوسطه، وارد دانشکده افسری گردید. وی پس از طی مدارج علمی از جمله رادار کنترلی دوره کنترلر شکاری رادار در آمریکا و اخذ لیسانس برق و الکترونیک از دانشگاه تهران به خدمت ارتش درآمد و در شمار افسران خوش فکر و مدیر نیروی هوایی قرار گرفت. شهید ستاری پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در طول هشت سال دفاع مقدس، با قبول مسؤولیت های مهم فرماندهی، معاون عملیاتی، فرماندهی پدافند هوایی و معاون طرح و برنامه، خدمات شایانی به نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران ارایه داد. وی در بهمن ۱۳۶۵، به دلیل شایستگی و لیاقت، به سمت فرماندهی نیروی هوایی ارتش منصوب شد و در طی هشت سال مسؤولیت فرماندهی این نیرو، با اجرای ده ها برنامه و طرح مختلف، توان رزمی نیروی هوایی ارتش را افزایش داد. تیمسار ستاری سرانجام در نیمه دی ماه ۱۳۷۳ به همراه چند تن از مسؤولان نیروی هوایی، در مسیر برگشت از کیش به تهران، در راه، تصمیم به شرکت در مراسم فارغ التحصیلی گروهی از دانشجویان دوره خلبانی در پایگاه هوایی شهید بابایی اصفهان گرفتند. تا این که پس از اقامت دو ساعته در اصفهان در و راه بازگشت، هواپیما، دچار سانحه شده پس از آتش گرفتن سقوط کرد. در این حادثه، شش سردار نیروی هوایی ارتش به همراه تیمسار ستاری و شش تن از خدمه پروازی به درجه رفیع شهادت

نائل شدند.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: درگذشت "نیمایوشیج" شاعر نوسرای معاصر (۱۳۳۸ش)

شرح مناسبت:

علی اسفندیاری معروف به نیما یوشیج در سال ۱۲۷۶ش در روستای یوش در استان مازندران به دنیا آمد. او در مدرسه چندان موفق نبود و به تحصیلات آکادمیك اهمیتی نمی داد. انقلاب های اجتماعی سال های ۱۳۰۰ و ۱۳۰۱، نیما را به کناره گیری از مردم و زندگی در میان جنگل ها و دامان طبیعت و هوای آزاد کشاند و در آن جا اشعار بیشتری سرود. نیما از ۱۳۱۱ ساکن تهران شد و تا اواخر عمر در آن جا ماند. نیما با حرکتی که در طول زندگی خود داشت، نشان داد که از شعر و هنر، ادراکی عمیق و تازه دارد و شایستگی این را داراست که در عرصه سرشار و پربار ادب فارسی، بنیانگذار شیوه ای نوین باشد. بنابراین نیما، شعری را وارد صحنه ادب فارسی نمود که در عین دارا نبودن قافیه و ردیف، دارای وزن و هجا بود. این سبك شعر به شعر نو و شعر نیمایی مشهور است و افراد فراوانی به پیروی از سبك او، هنر آزمایی کرده اند. شعر آزاد نیمایی تفاوت های آشکاری با شعر سنتی داشته، از لحاظ عاطفی بیشتر جنبه اجتماعی و انسانی دارد و تخیل و صور خیال هر شاعر از تجربه شخص او سرچشمه می گیرد. او از لحاظ زبان، هر کلمه ای را در شعر نو به کار می برد با این شرط که با کلمات همجوار، بیگانه و ناساز نباشد. به نظر او وزن باید تابع احساسات و عواطف شاعر باشد. نیمایوشیج را به حق، پدر شعرِ نو فارسی می خوانند. از نیما یوشیج به غیر از مجموعه اشعار،

آثار دیگری به چاپ رسیده است از جمله: داستان ها، اشعار، آثار تحقیقی، یادداشت و نامه ها. نیما یوشیج سرانجام در شانزده دی ماه ۱۳۳۸ش در هفتاد سالگی در تهران بدرود حیات گفت و در امامزاده عبداللّه تهران به خاک سپرده شد.

سی و چهار سال بعد، در دی ماه ۱۳۷۲، به همت مردم نور و یوش، پیکر نیما یوشیج از امامزاده عبداللّه تهران به زادگاهش، یوش منتقل شد و در آن جا مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: سقوط دولت نظامی "غلامرضا ازهاری" و آغاز به کار دولت "شاپور بختیار" (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که شاپور بختیار به عنوان نخست وزیر رژیم پهلوی معرفی شد، وی در شانزدهم دی ماه ۱۳۵۷، با معرفی اعضای کابینه خود، قدرت را به طور رسمی در دست گرفت. کابینه بختیار در حالی روی کار آمد که نهضت اسلامی، سراسر کشور را فراگرفته بود و هیچ قدرتی در رژیم، توان رویارویی، مقابله و سرکوب نهضت را در خود نمی دید. بختیار به عنوان آخرین نخست وزیر دوران ننگین پهلوی سعی کرد با اعطای امتیازات گوناگون به مردم، سیل اعتراضات را کاهش دهد. وی پس از معرفی وزیران خود، رئوس برنامه های دولت را به اطلاع نمایندگان مجلس و مردم رساند که اهمّ آن ها عبارت بودند از: انحلال ساواک، محاکمه سریع غارتگران، رسیدگی به کارهای خلاف گذشته، آزادی کلیه زندانیان سیاسی، لغو تدریجی حکومت نظامی، ایجاد همکاری نزدیک بین دولت و حوزه های علمیه و روحانیان و بالاخره ایجاد امنیت اجتماعی در پناه قانون. ولی تمام تلاش او با شکست مواجه گردید و علی رغم سعی وافر او در نگاهداشتن دولت خود و سلسله پهلوی، کابینه بختیار سرانجام پس از پنج هفته پرماجرا، سقوط کرد. با

سرنگونی دولت بختیار، عمر رژیم پهلوی و دوران ۲۵۰۰ ساله ستم شاهی پایان یافت و حکومت اللّٰه بر کشور حاکم گردید.

مناسبت ۰۳: پیام امام خمینی به مناسبت روی کار آمدن دولت بختیار (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام خمینی(ره) پس از روی کار آمدن دولت بختیار طی پیامی به ملت ایران فرمودند: "من به عموم ملت دلیر ایران اعلام می کنم که رژیم سلطنتی، غیرقانونی و مجلسین، غیرملی و غیرقانونی و حکومت غاصب، غیرقانونی و یاغی است. اینک چند مطلب را لازم می دانم تذکر دهم: کارمندان وزارتخانه ها، وُزرای فاسد غیرقانونی را نپذیرند و از آنان اطاعت نکنند و در صورت قدرت، به وزارتخانه ها راه ندهند. ملت از دادن مالیات مطلقاً و از دادن پول آب و برق و تلفن خودداری کنند و از آن چه اعانت به دولت است احتراز کنند. در اجرای دستور رهبری نهضت اسلامی، حضرت امام خمینی(ره)، بعضی از وزارتخانه ها، وزرای جدید را به وزارتخانه راه ندادند و تظاهرات ها نیز ادامه یافت.

مناسبت ۰۴: حماسه خونین شهدای هویزه و شهادت دلاورمردان اسلام و فرمانده آنان شهید "عَلَم الهُدی" (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

در آذر ۱۳۵۹ ش پس از شکست بیش از دو گردان از نیروهای عراقی در جنوب سوسنگرد به وسیله سربازان اسلام، یک گروهان از برادران سپاه اهواز جهت محافظت از هویزه به آن شهر اعزام شدند. در آن حال بنی صدر، دستور تخلیه هویزه از نیروهای سپاهی را صادر و محافظت از آن شهر را به ارتش محوّل کرد که با مخالفت و پیگیری محمدحسین علم الهدی فرمانده گروهان سپاه هویزه، این دستور لغو گردید. سرانجام هفته بعد، قرارِ عملیات مشترک ارتش و سپاه گذاشته شد که با پیشروی هایی همراه بود. اما به دلیل نرسیدن مهمات و پاتک دشمن، نیروهای خودی مجبور به عقب نشینی شدند. در این میان بیش از یکصدتن از برادران پاسدار، جهاد سازندگی و دانشجویان پیرو خط امام از جمله سیدمحمد حسین علم الهدی

تـا آخرین قطره خون به دفاع از ایران اسـلامی پرداخته و به دیـدار پروردگار خود نائل آمدنـد. این رشادت ها بود که حماسـه هویزه را آفرید. به مناسـبت حماسه غرورآفرین رزمندگان اسـلام در حراست از این شـهر و به دلیل حضور دانشـجویانِ رزمنده در این نبرد، این روز با عنوان روز شهدای دانشجو نامگذاری شده است.

مناسبت ۰۵: صدور بیانیه دبیر کل سازمان ملل متحد در محکومیت کاربرد سلاح های شیمیایی توسط عراق (۱۳۶۵ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز شهدای دانشجو)یادواره حماسه دانشجویانِ شهیدِ هویزه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: توطئه استعماری کشف حجاب توسط "رضاخان پهلوی" (۱۳۱۴ش)

شرح مناسبت:

در پی توطئه اسـتعمار در مبارزه با فرهنگ غنی اسـلام، عاملان استعمار در کشورهای اسلامی، همزمان اقدام به اعمال مشابهی نمودند. "امان اللّه خان" در افغانسـتان، "مصـطفی کمال آتاتورك" در ترکیه و "رضاخان پهلوی" در ایران مأموریت یافتند با مظاهر اسـلام مخالفت و مبارزه کننـد. اسـتعمارگران دریافته بودند که مسـتقیماً نمی توانند مسأله کشف حجاب را مطرح کنند لـذا بهتر دیدند ابتدا از تغییر لباس مردان شـروع کنند زیرا این کار دو نتیجه داشت. اول این که ذهن و روح جامعه را نسـبت به تغییرات عمده که جزء آداب و رسوم اجتماعی به شـمار می رفت آماده سازد، و دوم این که، نحوه عکس العمل اقشار مختلف مردم را بسـنجد. در این راسـتا رضاشـاه بـا مطرح کردن تغییر لبـاس و کلاـه اروپایی (شاپو) و متحدالشـکل کردن لباس مردان، اقـدام به تغییر لبـاس اسـلامی و کشف حجـاب بانوان نمود. وی این عمل شـنیع را از خانواده خویش آغاز کرد و سـپس به کل جامعه سـرایت داد. نخستین گروهی که به این کاروان ضداسـلامی پیوست، خانواده وزیران و دست اندرکاران نظام اسـتبدادی بودنـد. در نهـایت علی رغم مخـالفت هـای فراوان مردم مسـلمان وعلمـا و نیز وقوع حـادثه خونین مسـجد گوهرشـاد مشـهد در اعتراض به کشف حجـاب، رضاخـان در هفـدهم دی مـاه ۱۳۱۴ش، در جشن فارغ التحصـیلی دانشسـرای مقـدماتی دختران در تهران، قـانون کشف حجاب زنان را به طور آشـکار آغاز نمود و خود به اتفاق همسـر و دخترانش که بـدون حجاب بودنـد در این جشن شرکت کرد.

مأموران رضاخان در راستای اجرای این قانون، شب و روز در کوچه ها و

خیابان ها گشت می زدند و هر جا زنِ باحجابی را می یافتند با خشونت با او برخورد نموده، چادرش را برمی داشتند و مردان را مجبور می کردند تا زن هایشان را سر برهنه به خیابان ها و مجالس ببرند. با این همه، عده زیادی از زنان مسلمان، با به جان خریدن همه خطرات و تحقیرها، تا پایان حکومت رضاخان و پس از آن حاضر به ترک حجاب خود نشدند و با مقاومت، افتخار نسل های آینده شدند.

مناسبت ۰۲: رحلت ادیب محقق و فقیه فرزانه آیت اللّه "میرزا علی آقا شیرازی" (۱۳۳۴ ش)

شرح مناسبت:

عالم ربانی و عارف بزرگوار، آیت اللّه میرزا علی آقا شیرازی در حدود سال ۱۲۵۵ ش (۱۲۹۴ ق) در نجف اشرف به دنیا آمد. او پس از درگذشت پدر، در ۲۲ سالگی راهی اصفهان شد و از محضر درس استادان نامداری همچون سید محمد باقر درچه ای در فقه و آخوند ملامحمد کاشانی و جهانگیر خان قشقایی در علوم حکمت و فلسفه استفاده های وافر بُرد. میرزا علی آقا همچنین به دلیل علاقه به طب، به فراگیری این علم روی آورد و در آن تبحر یافت. ایشان سپس به شوق علم اندوزی بیشتر به نجف اشرف شتافت و از درس عالمانی همچون شیخ الشریعه اصفهانی، علامه محمد کاظم یزدی و ملامحمد کاظم آخوند خراسانی استفاده های شایانی برد. میرزا علی آقا شیرازی از آن پس به اصفهان بازگشت و مدتی به امور بازرگانی پرداخت تا اینکه با همفکری شهید سید حسن مدرس، به تدریس نهج البلاغه روی آورد و جان شیفتگان را با دُرهای تابناک این کتاب مقدس سیراب می ساخت. افکار میرزا در علوم متداول آن زمان تحول آفرید. وی مبنای درس اخلاق و

جلسات وعظ خویش را بر محور نهج البلاغه قرار داد و گروه کثیری از شهرهای مختلف در محضرش گرد آمدند. در این مسیر شاگردانی پرورش یافتند که: شهید مرتضی مطهری، حاج آقا رحیم ارباب، سید جلال الدین همایی، احمد فیاض، علی مشکوه، سید روح اللّه خاتمی، شیخ عبدالکریم ملکان، شیخ جواد جبل عاملی و حسین عمادزاده و علی شیخ الاسلام و ... از آن جمله اند. میرزا علی آقا شیرازی به موازات تدریس، از کاوش در منابع قرآنی، رِوایی و نیز آثار گذشتگان غافل نبود و به احیا و چاپ کتبی همچون تفسیر تبیان شیخ طوسی، زادُالمعاد علامه مجلسی و من لایحضُرُهُ الطَّبیب زکریای رازی اهتمام ورزید.

سرانجام این استاد فرهیخته در ۱۷ دی ماه ۱۳۳۴ش در ۷۹ سالگی رحلت کرد و در قبرستان شیخانِ قم دفن شد.

مناسبت ۰۳: اعلام موضع امام خمینی نسبت به سالگرد کشف حجاب (۱۳۴۱ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال شکست مفتضحانه دولت در جریان لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی در آذر ۱۳۴۱، رژیم یک بار دیگر قدرت خود را در مصاف با روحانیت آزمود و با استفاده از مناسبت ۱۷ دی ۱۳۴۱، می خواست از زنان بی حجاب برای رژه خیابانی و تظاهرات که به صورت غیرمستقیم علیه اسلام و روحانیت تمام می شد، بهره برداری نماید. حضرت امام خمینی(ره) که با هوشیاری کامل مراقب اوضاع بودند، پس از اطلاع از ماجرا بی درنگ طی پیامی به دولت هشدار داد که در صورت وقوع چنین حادثه ای، علمای اسلام متقابلاً همان روز را به مناسبت فاجعه مسجد گوهرشاد، عزای ملی اعلام نمایند. ایشان همچنین در این پیام عنوان کردند از عموم ملت خواهند خواست که دست به تظاهرات بزنند و نسبت به عاملین

آن ابراز تنفر و انزجار کنند. تهدید رهبر نهضت که عقب نشینی رژیم را به دنبال داشت، یکبار دیگر موج وسیعی از امید و پیروزی و معرفت به رهبر را در دل های مردمِ به ستوه آمده به وجود آورد و نهضت را به پیروزی دوم خود رساند.

مناسبت ۰۴: درگذشت مشکوک جهان پهلوان "غلامرضا تختی"(۱۳۴۶ش)

شرح مناسبت:

جهان پهلوان غلامرضا تختی در شهریور ۱۳۰۹ ش در یکی از محلات جنوبی تهران و در خانواده ای متوسط به دنیا آمد. وی از کودکی به ورزش روی آورد و ورزش را فقط برای سلامتی و تندرستی بدن می خواست. او در عین حال به نجاری مشغول بود تا این که در بیست سالگی در اولین مسابقات قهرمانی کشتی کشوری شرکت کرد. از آن پس شهره عام و خاص گردید و در میدان های جهانی مدال آور شد. تختی سرشار از پاکی و صداقت بود و دلی بی باك و جسور داشت. او دارای قلبی رئوف و مالامال از عشق مردم بود و در زندگی خود، بیش از قهرمانی به انسان زیستن و از خودگذشتگی می اندیشید. تختی با وجود قهرمانی در میادین بین المللی کشتی، هیچ گاه فروتنی و تواضع خود را در برابر مردم از دست نداد. وی در دوران قهرمانی خود، ۹ مدال طلا- و نقره جهانی و بازی های المپیك را کسب کرد و از جمله ورزشکاران ایرانی است که بیشترین مدال های طلا و نقره را در بازی های مهم بین المللی، به ارمغان آورده اند. جهان پهلوان تختی از مریدان آیت اللّه سیدمحمود طالقانی به شمار می رفت و در ملی شدن صنعت نفت حضوری فعال داشت. وی هم چنین

در جمع آوری کمک های مردمی به زلزله زدگان بویین زهرا در شهریور ۱۳۴۱، نقش مهمی ایفا کرد به طوری که حساسیت رژیم را دربرداشت. رژیم که کمابیش از فعالیت های سیاسی تختی آگاهی پیدا کرده بود، برای به سلطه کشیدن او، ریاست فدراسیون کشتی کشور را به او پیشنهاد نمود؛ ولی او این پیشنهاد و حتی پیشنهاد برای به دست گرفتن شهرداری تهران یا نمایندگی مجلس را نیز رد کرد.

در نهایت، رژیم سفاک پهلوی چون هیچ راهی برای نفوذ به تختی نیافته بود و هم چنین محبوبیت روزافزون تختی در میان مردم و مخالفت وی با رژیم وابسته شاه، طاغوتیان را خشمگین کرده بود، سرانجام باعث شد تا عوامل رژیم پهلوی در توطئه ای مشکوک، وی را در هفدهم دی ماه ۱۳۴۶ در ۳۷ سالگی به قتل برسانند. هرچند که در آن زمان، مرگ تختی را، خودکشی عنوان کردند، ولی این توطئه رژیم با آگاهی یافتن مردم از اصل ماجرا، نقش بر آب گردید. پیکر جهان پهلوان تختی با حضور خیل دوستداران و مشتاقان، در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: درج مقاله توهین آمیز نسبت به "امام خمینی"(ره) در روزنامه اطلاعات توسط ساواک (۱۳۵۶ش)

شرح مناسبت:

رژیم پهلوی که با ترفندهای گوناگون از قبیل زندان و تبعید نتوانسته بود از نفوذ امام خمینی(ره) رهبر روحانی انقلاب مردمی ایران جلوگیری کند، با اقدامی ناپسند و ضد دینی، در هفدهم دی ماه ۱۳۵۶ مقاله ای توهین آمیز علیه حضرت امام با نام جعلی رشیدی مطلق درج نمود. نویسنده اجیر ساواک در این مقاله با وقاحت کامل سعی کرده بود با اهانت به امام، به زعم خود شخصیت رهبر نهضت را بشکند و امام را به طرفداری از مالکین و شهرت

طلبی و عامل استعمار بودن متهم نماید. چاپ این مقاله که در آن، حضرت امام را سرسپرده شوروی و کمونیست معرفی کرده بود، با عکس العمل شدید مردم و قیام خونین ۱۹ دی مردم قم مواجه گردید. انتشار این مقاله، در سراسر ایران با عکس العمل تند و خشم و نفرت عمومی مواجه گردید و بلافاصله، درس ها و جماعت ها در حوزه علمیه قم به عنوان اعتراض تعطیل شد. به تعبیری دیگر واکنش مردم نسبت به این عمل ساواک به منزله آغاز قیام اصلی مردمی در براندازی رژیم پوسیده پهلوی بود.

مناسبت ۰۶: شهادت "سلیمان خاطر" مسلمان مبارز و قهرمان صحرای سینا (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

سلیمان خاطر در ۱۴ مهر ۱۳۶۴ شمسی با فریاد "اللّٰه اکبر" هفت صهیونیست را در صحرای سینا به هلاکت رساند. رژیم حُسنی مبارك این سرباز قهرمان را در دادگاه نمایشی محاکمه و به خاطر زیرپا گذاشتن پیمان ننگین "کمپ دیوید" و به هلاکت رساندن صهیونیست ها، به حبس ابد با اعمال شاقه محکوم کرد. در ۱۲ دی ماه همان سال، یک عکاس صهیونیست در جریان تهیه گزارش و فیلم، با دوربین خود، سلیمان خاطر را مورد حمله قرار داد و ضربه مغزی بر او وارد آورد و سرانجام این سرباز سرافراز در ۱۷ دی ماه برابر با ۷ ژانویه ۱۹۸۶ م در زندان رژیم حسنی مبارك در مصر به شهادت رسید.

مناسبت ۰۷: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّٰه "احمدعلی احمدی شاهرودی" (۱۳۷۵ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ احمدعلی احمدی شاهرودی در سال ۱۳۰۵ش (۱۳۴۶ق) در اطراف شاهرود به دنیا آمد. وی در ابتدا برای تحصیل راهی مشهد مقدس شد و از محضر اساتیدی همچون ادیب نیشابوری دوم، شیخ هاشم قزوینی، شیخ مجتبی قزوینی، میرزاکاظم محقق دامغانی و میرزا احمد مدرسی یزدی بهره مند گردید. آیت اللّٰه احمدی شاهرودی سپس به حوزه علمیه قم عزیمت نمود و در آن جا نیز در حلقه درس حضرات آیات: سیدحسین بروجردی، سید محمدتقی خوانساری، سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سیدصدرالدین صدر و حضرت امام خمینی(ره) جای گرفت. ایشان در این میان مدتی از طرف آیت اللّٰه بروجردی، برای تبلیغ دین و مبارزه با فرقه ضاله بهائیت راهی شهرهایی در استان اصفهان، فارس و چهارمحال و بختیاری گردید و در این راه خدمت نمود. آیت اللّٰه احمدی شاهرودی از آن پس برای طی مدارج عالی علمی رهسپار حوزه علمیه نجف اشرف

گردید و از محضـر آیات عظام: سـید عبدالهادی شـیرازی، سـیدمحسن حکیم و سیدابوالقاسم خویی بهره ها برد. ایشان پس از اخـذ اجتهـاد، مقیم حوزه علمیه قم گردیـد و به تـدریس و تـالیف پرداخت. این عـالم ربانی در طول جنگ تحمیلی، علی رغم کهولت سن، ماه ها در جبهه های جهاد دفاعی با رزمندگان اسلام همراه بود و حضوری روحیه بخش داشت. از این پژوهشگر معارف اسـلامی آثار متعـددی بر جای مانـده که تقلیـد الاَعلَم، سیری در عقاید، به سوی خدا بروید و جنگ خیبر از آن جمله اند. آیت اللّه احمدی شاهرودی سرانجام در هفدهم دی ماه ۱۳۷۵ش برابر با ۲۵ شعبان ۱۴۱۷ق در هفتاد سالگی در مکه و در جوار بیت اللّه الحرام درگذشت و به موالیان طاهرینش پیوست.

–

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: قتل "میرزا محمدتقی خان امیرکبیر" در کاشان به دستور "ناصرالدین شاه قاجار" (۱۲۳۰ش)

شرح مناسبت:

میرزا تقی خـان امیرکبیر در حـدود سال ۱۱۸۷ ش در روسـتای هزاوه در اراک به دنیـا آمـد. وی پس از طی مراحل پیشـرفت و ترقّی علمی و سیاسـی به صـدر اعظمی حکومت ناصـرالدین شاه قاجار برگزیـده شد و در طول چهار سال صدراعظمی خویش خـدمات شایسـته و فراوانی به ملت و حکـومت نمـود. اصـلاح امـور مـالی، سـر و سامـان دادن به وضع ارتش، تلاـش در رواج خودکفایی ملی، گسترش فعالیت های علمی و تأسـیس مؤسـسات آموزشی (مانند دارالفنون تهران) مبارزه با عقاید و انحرافات مـذهبی، بی اعتنایی به خواسـته ها و تهدیـدات قـدرت های خارجی و قطع ایادی و جاسوسان اسـتعماری، از جمله فعالیت ها و تلاـش هـای پیگیر او در این ایـام بود. در این حال، درباریان به ویژه مادر ناصـرالدین شاه که منافع خود را در خطر می دیـدند شاه را تحریک

کرده که امیرکبیر را از صـدر اعظمی خلع نمایـد. سـرانجام بـا جوّسـازی و شایعه پراکنی دولت های اسـتعماری و ایادی داخلی آنان علیه امیرکبیر، ناصـرالدین شاه وی را از صدارت خلع کرده و فقط عنوان فرمانده کل قشون را برای او باقی گذاشت. چند روز بعـد او را به حکومت کاشان منصوب کرد و امیرکبیر را به طرف کاشان حرکت دادنـد که در حقیقت او را تبعید نمودند. آنگاه تمام عناصر مخالف داخلی و خارجی که در زمان صدارت امیرکبیر در کمین نشسته بودند، از ترس تغییر نظر شاه و عفو امیرکبیر، دست به دست هم دادند و حکم قتل او را از شاه گرفتند. سرانجام این صدراعظم لایق و با کفایت، در روز جمعه ۱۸ دی ماه ۱۲۳۰ ش برابر با ۱۸ ربیع الاول ۱۲۶۸ ق در ۴۳ سالگی به قتل رسید و بدنش را در کربلا به خاک سپردند.

مناسبت ۰۲: مرگ "مظفرالدین شاه قاجار" و جانشینی فرزندش "محمدعلی میرزا" (۱۲۸۵ش)

شرح مناسبت:

مظفرالـدین شـاه، پنجمین پادشـاه سلسـله قاجـاریه بود که پس از چهل سال ولیعهـدی در ۴۴ سالگی به سـلطنت رسـید. دوران حکومت او برابر با آغاز قیام مشـروطه به رهبری روحانیت در اثر ظلم و فساد دربار و فقر و فساد در جامعه بود که در نهایت به پیروزی این نهضت منجر شـد و شاه قاجار، فرمان مشـروطیت را صادر کرد. از آن پس مقـدمات تشـکیل مجلس شورای ملی و تدوین قانون اساسـی انجام گرفت. ولی اجل به شاه مهلت نداد و وی ده روز پس از امضای قانون اساسـی مشروطه، در ۱۸ دی ۱۲۸۵ ش برابر با ۲۴ ذی قعده ۱۳۲۴ق در ۵۴ سالگی درگذشت. مظفرالدین شاه در حالی که مردم ایران نیازهای

اولیه خود را به سختی تهیه می کردند، چندین بار به سفرهای دراز مدت اروپایی رفت و قرض ها و وام های زیادی گرفت تا هزینه خوشگذرانی های خود را تامین نماید. از این رو، کشور بیش از پیش مقروض خارجیان گردید و حقوق مردم بیشتر از قبل پایمال شد. وی در دوران پادشاهی خود، امتیازات زیادی به بیگانگان اعطا کرد و در مقابل مبلغ ناچیزی، منابع زیرزمینی ایران را برای مدت شصت سال به فرانسویان داد. پس از مظفرالدین شاه، فرزند بزرگش، محمدعلی میرزا، که نواده دختری امیرکبیر بود به پادشاهی رسید و دور تازه ای از استبداد و دیکتاتوری آغاز گشت.

مناسبت ۰۳: رحلت آیت اللّه "سیدمحمد طباطبایی" از رهبران مذهبی نهضت مشروطیت ایران (۱۲۹۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید محمد بن صادق طباطبایی در سال ۱۲۲۰ش (۱۲۵۸ ق) در کربلا به دنیا آمد. تحصیلات مقدماتی و مبادی علوم را نزد پدر فرا خواند و سپس در تهران از محضر فیلسوف بزرگ زمان، میرزا ابوالحسن جلوه استفاده کرد. از آن پس راهی عتبات گردید تابه مقام اجتهاد نائل آمد و جزو خواص یارانِ میرزای شیرازی شده، در امور سیاسی، طرف مشورت او قرار گرفت. سید محمد پس از واقعه تحریم تنباکو، از طرف میرزای شیرازی به تهران رفت و به ارشاد و هدایت مردم مشغول شد. پس از چندی، وی دعوت آیت اللّه عبداللّه بهبهانی را برای مبارزه با دولت پذیرفت و در اعتراض به اعمال دولت، به همراه مردم در حرم حضرت عبدالعظیم تحصُّن کرد. فعالیت آیت اللّه طباطبایی به مرور وسعت یافت تا جایی که به یکی از رهبران اصلی مشروطیت در ایران تبدیل شد. با روی کار آمدن محمدعلی شاه و به توپ بستن مجلس،

مـدتی به مشـهد رفت و پس از فتـح تهران به تهران مراجعت کرد. سـید محمـد طباطبـایی بـا ورود نیروهای روس و انگلیس به ایران، در جریـان جنـگ جهـانی اول به ترکیه رفت و پس از شـش مـاه به ایران بـازگشت. از آن پس در امور سیاسـی دخالت نکرد تـا این که در ۱۸ دی ماه ۱۲۹۹ ش برابر بـا ۲۸ ربیع الثانی ۱۳۳۹ ق در ۷۹ سـالگی وفات یافت و در حرم عبـدالعظیم به خـاک سپرده شـد. طباطبـایی، انـدیشه ای آزاد و تفکری اصـلاح طلبانه داشت و آشـنایی وی با سـید جمال الـدین اسـدآبادی، تأثیری شگرف در شکل گیری تفکرات او داشت.

مناسبت ۰۴: اشغال هویزه توسط مزدوران بعثی عراق (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

پس ازمحاصـره هویزه توسط دشـمن بعث، تعدادی از بسیجیان به فرماندهی سید محمد حسین علم الهدی به دفاع برخاسته و به نبردی سـخت پرداختند. اما این مقاومت به شهادت این پاسداران جان برکف منتهی شد. در پی این حادثه، نیروهای دشمن در ۱۸ دی ۱۳۵۹ ش وارد هویزه شـده و آن را اشـغال کردنـد. پس از آن، فرمانده نیروهای عراقی دسـتور داد تعدادی از مردم بی گناه را دست بسته در یک گودال قرار داده و به شهادت برسانند. سپس عراقی ها تمام شهر را با دینامیت و بلدوزر نابود کرده و هویزه را به تلی خاک تبدیل نمودند.

مناسبت ۰۵: عملیات کوچک ایذایی در منطقه البَکر و اَلاُمیه توسط سپاه (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: رحلت حکیم برجسته "استاد سید کاظم لواسانی" (۱۳۵۳ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسـلام والمسـلمین اسـتاد سـیدکاظم حسـینی لواسانی معروف به "عصّار" دانشـمند و حکیم برجسته مسلمان در حدود سال ۱۲۶۳ش (۱۳۰۲ق) در خانـدانی فرهیخته در کـاظمین به دنیـا آمـد. در حـالی که یک سال داشت، پـدرش او را به تهران آورد و سید کاظم از آن پس به تحصیل علم پرداخت. وی دارای هوشی سرشار و استعدادی خدادادی بود به طوری که در سه سـالگی به قرائت قرآن و فراگیری ادبیـات فارسـی و تعلیم خط پرداخت و در پنـج سـالگی تمـام قرآن را از حفظ نمود. اسـتاد عصار سـپس راهی اصفهان شد و در آنجا به تحصیل فلسفه مشغول شد. وی پس از مدتی به تهران بازگشت و نزد استادان این شهر، فلسـفه، عرفان و فقه آموخت و به مدارج والای علمی دست یافت. اسـتاد سـید کاظم لواسانی در سال ۱۲۹۰ش به عتبات رفت و پس از بهره گیری از عالمان آن دیار همچون شـیخ الشـریعه اصـفهانی، آقاضیاءالدین عراقی و میرزا محمدتقی شیرازی موفق به اخـذ اجتهاد گردیـد. ایشان پس از اقامت ده ساله در عراق، مجـدداً به تهران مراجعت نمود و در مدرسه سپهسالار، به تـدریس فلسـفه مشـغول شـد. وی همچنین مـدتی در اروپـا به سـر برد و به زبان فرانسه تسلط پیـدا کرد. از این عالم و مـدرس

بزرگوار آثاری بر جای مانده که تفسیر سوره حمد و کتاب علم الحدیث از آن جمله اند. استاد سید کاظم عصار سرانجام در نوزدهم دی ماه ۱۳۵۳ش برابر با ۲۶ ذی حجه ۱۳۹۴ق در نود سالگی بدرود حیات گفت و در حرم عبدالعظیم(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: قیام خونین مردم قم در اعتراض به چاپ مقاله ساواک علیه امام خمینی(ره) (۱۳۵۶ش)

شرح مناسبت:

نخستین تظاهرات گسترده و شکوهمند مردم مسلمان

ایران بر ضد رژیم پهلوی، پس از قیام ۱۵ خرداد ۴۲، در ۱۹ دی ۱۳۵۷ ش در شهر مقدس قم برگزار شد و بدین گونه، پس از چهارده سال، مردم انقلابی ایران، بار دیگر با روحیه ای انقلابی و عزمی استوار، فریاد درود بر خمینی سر دادند. واقعه ۱۹ دی ۱۳۵۶، سرآغاز مرحله نوین انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی(ره) علیه نظام استبدادی و استکباری پهلوی بود. این تظاهرات بدین علت روی داد که رژیم منفور شاه در ۱۷ دی ماه (سالروز کشف حجاب) با درج مقاله ای در روزنامه اطلاعات، امام خمینی(ره) را که در آن زمان در نجف اشرف در حال تبعید بودند، مورد توهین قرار داد و همین امر موجب اظهار نگرانی و اعتراض دسته جمعی فضلا و طلاب حوزه علمیه قم گردید. آنان با تعطیل نمودن درس ها به منازل مراجع تقلید و مجتهدان نامدار رفته و با آنها اعلام همدردی نمودند. روز بعد، بازار قم نیز تعطیل شد و افراد کثیری از دانش آموزان، دانشجویان و بازاریان و متدینان شهر با روحانیت همراه شده و به حرکت اعتراضی خویش ادامه دادند. ایادی رژیم که تحمّل اعتراضات مردمی را نداشتند، صدای آنان را با گلوله پاسخ گفتند. در نتیجه، از سوی مزدوران رژیم پهلوی، تیراندازی به مردم از چهار راه فاطمی (شهداء کنونی) آغاز گشته و تعداد زیادی شهید و زخمی شدند.

مناسبت ۰۳: عملیات کوچک ضربت ذوالفقار در میمک، به طور مشترک (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بزرگ کربلای ۵ در شلمچه و شرق بصره (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

عملیات بزرگ کربلای ۵ با رمز یا زهرا(س) از جبهه جنوب شلمچه و شرق بصره در منطقه ای به وسعت ۱۵۰ کیلومتر مربع، با هدف آزادسازی شلمچه، جزایر و مناطق شرق بصره، انهدام ماشین جنگی عراق، پاسخ دندان شکن به شرارت های دشمن در بمباران مناطق مسکونی، در سه مرحله، از نوزده دی سال ۱۳۶۵ با ۲۲ لشکر از سه قرارگاه آغاز شد و تا ۸ اسفند آن سال به مدت پنجاه روز به طول انجامید. عملیات کربلای ۵، در شرایطی انجام گرفت که رژیم صدام قصد داشت با تبلیغات گسترده در میان حامیانش، نسبت به قدرتِ مقاومت ارتش عراق در برابر تهاجمات برق آسای رزمندگان اسلام، امیدی کاذب ایجاد کند. در این علمیات، قوی ترین پدافند دشمن که با کمک مستشاران خارجی ایجاد شده بود تا عمق ۹ کیلومتری خاک عراق در هم شکسته شد و دشمن برای مقابله با تهاجم برق آسای رزمندگان اسلام، ۱۴۰ تیپ را به این منطقه اعزام کرده بود که از این میان ۸۱ تیپ و گردان به طور کامل و ۳۴ تیپ دیگر به میزان ۵۰ درصد آسیب دیدند. در این عملیات ده درصد از نیروهای هوایی عراق منهدم و سنگین ترین تلفات انسانی به ارتش دشمن وارد گردید. نتایج عملیات بزرگ کربلای ۵: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۲۷۰۰ اسیر و چهل هزار نفر کشته و زخمی. سایر نتایج: به تصرف درآمدن ۱۵۰ کیلومتر مربع از جمله پاسگاه های بوبیان، شلمچه، کوت سواری و خین و همچنین جزایر بوارین و ام الطویل، کانال پرورش ماهی و چندین روستا در نتیجه استقرار

نیروهای اسلام در ۱۰ کیلومتری بصره.

تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۷۰۰ دستگاه انهدامی، ۲۲۰ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۸۰ فروند انهدامی، توپ صحرایی: ۲۵۰ قبضه انهدامی، ۸۵ قبضه اغتنامی و ۴۰۰ دستگاه سایر ادوات جنگی، انهدامی، خودرو: ۱۵۰۰ دستگاه انهدامی، ۵۰۰ دستگاه اغتنامی، وسایل مهندسی: ۱۰۰ دستگاه اغتنامی، توپ ضدهوایی: ۱۲۰ قبضه انهدامی، ۱۰۰ قبضه اغتنامی.

مناسبت ۰۵: آغاز هفته اهدای کتاب

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: ارتحال فقیه بزرگوار آیت اللّٰه "سیدمحمد هاشم خوانساری چهارسوقی" (۱۲۷۹ش)

شرح مناسبت:

میرزا محمدهاشم خوانساری چهارسوقی در حدود سال ۱۱۹۹ش (۱۲۳۵ق) در خوانسار و در خانواده ای اهل علم و تقوا و فضیلت به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را در خوانسار فرا گرفت و سپس از محضر پدر نامدارش، میرزا زین العابدین خوانساری بهره مند گردید. وی سپس راهی اصفهان شد و از دروس پرفیض حضرات آیات: شهید سیدحسن مدرس، سید صدرالدین عاملی و حاجی کرباسی استفاده نمود. آیت اللّٰه چهارسوقی پس از این سال ها، از آیت اللّٰه مدرس، در ۲۶ سالگی اجازه روایت و اجتهاد گرفت. سپس برای تکمیل معلومات و اندوخته های علمی به عراق مهاجرت کرد و با حضور در درس فقیه کامل، شیخ مرتضی انصاری، مفتخر به دریافت اجازه اجتهاد از دست آن بزرگوار گردید. میرزا هاشم چهارسوقی از آن پس به اصفهان مراجعت نمود و علاوه بر تشکیل حوزه درسی عظیم، صاحب فتوی و مرجع خاص و عام گردید و در اصفهان ریاست تام یافت. در حلقه درس این استاد کبیر، دانشمندان فرهیخته ای حضور داشتند که بعدها هر یک مدرسی سترگ و فقیهی صاحب نام شدند. در میان این شاگردان، حضرات آیات عظام: علامه سیدمحمد کاظم یزدی، شیخ الشریعه اصفهانی، حاج آقا رضا همدانی، شیخ هادی تهرانی، میرزا حسن نوری، شیخ محمدباقر اصطهباناتی، سید حسن صدر و سید ابوتراب خوانساری از بقیه مشهورترند. همچنین کتب ارزشمندی همچون الاستصحاب، منظومه ای در اصول فقه، مبانی الاصول، جواهرالعلوم و احکام الایمان و ده ها اثر دیگر از اوست. میرزا محمدهاشم چهارسوقی سرانجام در بیستم دی ماه ۱۲۷۹ش، در هشتاد سالگی بدرود حیات گفت و در

وادی السلام نجف اشرف به خاك سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم مجاهد، آیت اللّٰه "سید ابوالحسن انگجی تبریزی" مجتهد و فقیه اصولی (۱۳۱۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید ابوالحسن انگجی تبریزی در حدود سال ۱۲۴۳ ش (۱۲۸۲ق) در اَنگَج، یکی از محلات تبریز به دنیا آمد. وی ادبیات فارسی و عربی، نجوم، حساب و فقه و اصول را در تبریز خواند و سپس در ۲۲ سالگی برای ادامه تحصیلات عازم نجف اشرف شد. آیت اللّٰه انگجی در آنجا از حوزه درس استدلالی فقهی و اصولی آیات عظام شیخ محمدحسن مامقانی، ملامحمد فاضل ایروانی و میرزا حبیب اللّٰه رشتی بهره جست و به درجه اجتهاد نائل آمد. ایشان سپس به تبریز بازگشت و به تحقیق، تألیف، تدریس و ارشاد مردم همت گماشت. آیت اللّٰه انگجی تبریزی از همان هنگام که فرمانده قوای رضاخان پهلوی در تبریز شئون اسلامی را زیر پا نهاد با مردم تبریز هم صدا شد و نسبت به آنان اعتراض کرد. همچنین ایشان در جریان کشف حجاب و تغییر لباس، علیه رضاخان موضع گیری کرد که منجر به دستگیری و تبعید او به سمنان شد. وی پس از بازگشت از تبعید، به حوزه درس خود پرداخت و کتاب هایی نیز در زمینه فقه و اصول تألیف کرد که برخی از آنها بدین قرارند: رساله سؤال و جواب، حاشیه وسایل شیخ انصاری، حاشیه بر مکاسب و کتاب ارث. این عالم ربانی سرانجام در ۲۰ دی ۱۳۱۷ش برابر با ۱۸ ذی قعده ۱۳۵۷ق در ۷۴ سالگی رحلت کرد.

مناسبت ۰۳: اعلام ملی شدن جنگلهای ایران (۱۳۴۱ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: صدور اعلامیه حوزه علمیه قم درباره وقایع قیام این شهر (۱۳۵۶ش)

شرح مناسبت:

در پی قیام خونین ۱۹ دی ۱۳۵۶ قم، حوزه علمیه قم در محکومیت این جنایت، اعلامیه ای صادر کرد. در بخشی از این اعلامیه آمده بود: "هیئت حاکمه جبار، برای هَدم اسلام و مسلمین و کوبیدن حوزه های علمیه، هر روز به نقشی دست می زند و به ایجاد محیط وحشت و خفقان قناعت نکرده و مستقیماً دست به کشتار مردم و طلاب بی پناه حوزه علمیه قم زده است." در بخش دیگری از این اعلامیه خطاب به مردم ایران تاکید شده بود: "ملت مسلمان ایران ببینند که دستگاه جبار با این جوان ها که عمر خود را وقف اسلام و مسلمین کرده اند و با چشم پوشی از لذاید دنیا، خود را برای فداکاری در راه اسلام آماده کرده اند، چه می کند ... عجب اینکه شاه جنایتکار باز هم دم از اسلام می زند. او تصور می کند چون موفق به تثبیت نوکری خود در برابر آمریکا شده است، موفق به هر جنایتی است. ولی باید بداند، مقابل قیام و انقلاب ملت، شکست خواهد خورد."

مناسبت ۰۵: عملیات توکل در منطقه ماهشهر، به طور مشترک (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: ترور نافرجام حجت الاسلام "سیدمحمد خامنه ای" نماینده مجلس شورای اسلامی (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

با پیروزی انقلاب اسلامی و آغاز توطئه های داخلی برای حذف شخصیت های مؤثر انقلابی از عرصه فعالیت کشور، گروهک های معارض نظام درصدد بودند تا در هر فرصت، این شخصیت ها را از میان بردارند. سال ۱۳۶۰ از جمله سال هایی است که شخصیت های بزرگی در آن ترور شده یا به فیض عظمای شهادت نائل آمدند. در یکی از این ترورهای منافقین، حجت الاسلام والمسلمین سید محمد خامنه ای، اخوی مقام معظم رهبری، به عنوان نماینده مردم مشهد در مجلس شورای اسلامی، قصد عزیمت به مجلس را داشت که مورد حمله تروریستی منافقین کوردل قرار گرفت. در این حادثه، وی بر اثر تیراندازی مهاجمان از ناحیه دست جراحاتی برداشت اما دو محافظ ایشان به شهادت رسیدند. به دنبال شهادت دو پاسدار همراه حجت الاسلام خامنه ای، وی از اتومبیل پیاده شد و به سوی مهاجمین آتش گشود که تروریست ها با اتومبیلی که از قبل تهیه کرده بودند، متواری شدند. در پی این سوء قصد، حجت الاسلام خامنه ای در بیمارستان بستری شد.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: درگذشت دانشمند گرانمایه "ابوالقاسم سحاب" (۱۳۳۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد ابوالقاسم سحاب در سال ۱۲۶۶ش (۱۳۰۴ق) در تفرش به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی را در مکتب خانه های همان شهر گذراندو از محضر علمای آن دیار کسب فیض کرد. استاد سحاب در دوران نوجوانی، موفق به آموختن علوم عقلی و نقلی و همچنین فقه، اصول، کلام، حکمت، تفسیر و تاریخ اسلام گردید و چنان در علوم اسلامی مسلط شد که مورد مشورت اهل علم و دانش قرار می گرفت. ایشان در دوران جوانی به تهران مهاجرت کرد و در محضر علمای طراز اول تهران از جمله

شیخ علی نوری و سید عبدالرحیم سنگلجی و دانشمندان دیگر به تکمیل معلومات خود پرداخت. سحاب در کنار آن، زبان فرانسه و انگلیسی را نیز آموخت و به آن ها تسلط یافت. وی همچنین مدتی به مدیریت داخلی مجله تعلیم و تربیت اشتغال داشت و سپس به معاونت کتابخانه ملی برگزیده شد. استادسحاب در تمام زندگی خود شغل شریف معلمی را انتخاب کرد و در اواخر عمر، در دانشسرای تهران به خدمات فرهنگی خود ادامه داد. وی در دوران پربار عمر خویش تالیفات زیادی از خود برجای نهاد که: شرح زندگانی حسین بن علی در ۲ جلد، آداب نماز جمعه، فرهنگ خاورشناسان و نیز مجموعه زندگی امام رضا(ع)، امام جواد(ع)، امام موسی، امام هادی و امام عسکری (علیهم السلام) در ۴ جلد از آن جمله است. استاد ابوالقاسم سحاب سرانجام در ۲۱ دی ماه ۱۳۳۵، پس ازعمری تلاش فرهنگی در ۶۹ سالگی درگذشت و به لقای معبود رسید. دکتر عباس سحاب پدر نقشه کشی و کارتوگرافی ایران، فرزند استاد ابوالقاسم سحاب می باشد.

مناسبت ۰۲: درگذشت آیت اللّه "حسن سعید تهرانی" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ حسن سعید تهرانی در حدود سال ۱۲۹۶ ش در تهران در خاندانی عالم به دنیا آمد. وی نواده آیت اللّه العظمی حاج میرزا مسیح مجتهد تهرانی، از مراجع دوره قاجار و فتوا دهنده قتل گریبایدوف، سفیر کبیر روسیه در تهران بود. وی علوم مقدماتی را در قم و تهران و نزد پدر خود آموخت و سپس به دانشگاه رفت و لیسانس معقول و منقول گرفت. وی در جوانی راهی نجف اشرف گردید و در دروس حضرات آیات سید محسن حکیم و سید ابوالقاسم خویی و به ویژه شیخ

حسین حلی شرکت کرد تا این که پس از ۱۵ سال اقامت در نجف، به تهران عزیمت نمود. آیت اللّه سعید تهرانی در این زمان ضمن امامت مسجد جامع چهلستونِ تهران، به تدریس فقه و اصول و تفسیر، وعظ و ارشاد، تألیف، چاپ و نشر کتاب های دینی و تأسیس بنای کتابخانه و مدرسه چهلستون و گنجینه قرآن پرداخت. این کتابخانه با بیش از ۴۰ هزار نسخه خطی و چاپی، یکی از ذخایر گران بهای کتب اسلامی به شمار می رود. اصول دین، خدا و مهدی، ولایت فقیه، ره آورد غدیر و ده ها اثر دیگر، از آثار این عالم فرزانه، است. این عالم ربانی سرانجام در ۲۱ دی ۱۳۷۴ برابر با ۱۹ شعبان ۱۴۱۷ ق در ۷۸ سالگی در تهران رحلت کرد و پس از تشییعی باشکوه، در قبرستان شیخان قم دفن شد.

مناسبت ۰۳: رحلت عالم مجاهد و متفکر بزرگ مسلمان آیت اللّه "شیخ محمد مهدی شمس الدین" (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

متفکر و اندیشمند بزرگ مسلمان، آیت اللّه شیخ محمد مهدی شمس الدین، در نیمه شعبان سال ۱۳۵۳ ق برابر با ۱۳۱۲ش در نجف اشرف به دنیا آمد. وی پس از دوران کودکی، مقدمات علوم دینی را فراگرفت و پس از پشت سرگذاشتن سطوح عالیه، در درس خارج حضرات آیات: سید محسن حکیم و سید ابوالقاسم خویی به مقامات بالای علمی دست یافت. شیخ محمد مهدی شمس الدین همزمان با تحصیل به تدریس و تألیف نیز می پرداخت و با قلم شیوایش، در بسیاری از مجلات علمی و ادبی نجف مقالاتی نگاشت. او همچنین در تأسیس مؤسسه مُنتدی النّشر در راستای گسترش فرهنگ اسلامی شرکت داشت و در دانشکده فقهِ نجف نیز به تدریس مشغول بود. شیخ محمد مهدی شمس الدین

در ۳۶ سالگی برای یاری مردم لبنان راهی این کشور شد و با کمک امام موسی صدر، بنیادها و مؤسسات خیریه و علمی متعددی پایه گذاری کرد. ایشان بعدها به عنوان نایب رییس و سپس رییس مجلس اعلای شیعیان لبنان برگزیده شد و منشأ خدمات مفیدی برای مردم گردید. آیت اللّه شیخ محمد مهدی شمس الدین، یکی از مردان نادری بود که علم و فقاهت را با جهاد و استقامت درهم آمیخته بود. وی ضمن آگاهی از علوم دینی، در عرصه پیکار با زورگویان و غاصبان صهیونیستی پیشگام بود و در عین حال از انقلاب اسلامی ایران به رهبری خمینی کبیر حمایت می کرد. از این متفکر مسلمان آثار متعددی بر جای مانده که ثوره الحسین، انصار الحسین، شرح عهد الاشتر و الغدیر و ... از آن جمله اند. آن مرد بزرگ سرانجام در ۲۱ دی ماه ۱۳۷۹ ش برابر با نیمه شوال ۱۴۲۱ ق در ۶۷ سالگی بدرود حیات گفت و در مسجد امام صادق(ع) که توسط معظم له در بیروت تأسیس شده بود به خاک سپرده شد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: صدور فرمان تأسیس "عدالتخانه" توسط "مظفرالدین شاه قاجار" (۱۲۸۴ ش)

شرح مناسبت:

پافشاری و مبارزات مردم مسلمان ایران به رهبری روحانیت، برای به دست آوردن حق تصمیم گیری در امور خویش و برقراری حکومت مشروطه، سرانجام استبدادگران را منزوی و شاه قاجار را به پذیرش درخواست ایشان ناچار ساخت. بست نشینان در حرم حضرت عبدالعظیم، با واسطه قرار دادن سفیر عثمانی، خواسته های خویش از جمله تأسیس عدالت خانه در سراسر کشور را به دولت اطلاع دادند. مظفرالدین شاه نیز که شور و هیجان مردم را در این امر دیده بود، بدون هیچ درنگی حکم تأسیس عدالت

خانه را صادر نمود. بدین ترتیب نخستین کوشش های مردم آزادمنش ایران و رهبرانشان به خصوص آیت اللّه سید محمد طباطبایی که اولین بار، تأسیس عدالت خانه توسط وی مطرح شد به ثمر نشست و راه برای تحقق خواسته های مهم تر که همان پذیرش مشروطیت بود، هموار گشت. به دنبال صدور این فرمان، آیت اللّه سید عبداللّه بهبهانی و سید محمد طباطبایی به همراه سایر علما پس از یک ماه تحصُّن باشکوه و احترام فراوان و با استقبال مردم، وارد شهر شدند.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم امامی و فقیه اصولی، آیت اللّه "سید ابوالقاسم دهکُردی اصفهانی" (۱۳۱۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید ابوالقاسم دهکردی اصفهانی در حدود سال ۱۲۳۴ ش (۱۲۷۲ ق) از پدر و مادری فرهیخته در دهکُرد از توابع شهرکرد به دنیا آمد. وی در ابتدا در اصفهان از محضر بزرگوارانی همچون میرزا ابوالمعالی کلباسی و محمدباقر مسجد شاهی و ... استفاده برد و سپس در نجف نزد حضرات آیات: میرزای بزرگ شیرازی، میرزا حبیب اللّه رشتی، شیخ زین العابدین مازندرانی و میرزا حسین نوری کسب فیض نمود. آیت اللّه دهکردی سپس به اصفهان بازگشت و به تدریس، تألیف و تبلیغ مشغول گشت و متجاوز از سیصد تن از فضلا در مجلس درس او در مدرسه صدر حاضر می شدند. وی علاوه بر مراتب علم و دانش، خطیبی توانا بود و مردم بسیاری از خواص و عوام از مجالس وعظ او استفاده می کردند. برخی از آثار این عالم بزرگ از این قرارند: شرح بر شرایع در دو جلد، جَنَّةُ الماوی در اخلاق، حاشیه بر تفسیر صافی و وسیله النجاه. سرانجام آیت اللّه دهکردی اصفهانی در ۲۲ دی ماه ۱۳۱۲ ش برابر با ششم شوال ۱۳۵۳ ق در

۷۹ سالگی بدرود حیات گفت و جنازه این مرجع بزرگ پس از تشییعی باشکوه در جوار مقبره حضرت زینب بنت موسی بن جعفر(ع) در اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: محکومیت انتشار مقاله توهین آمیز روزنامه اطلاعات علیه امام توسط مراجع تقلید (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

در پی قیام خونین نوزدهم دی ماه ۱۳۵۶ در قم و تبلیغات کاذب و انحرافی رسانه های رژیم شاه و پشتیبانان خارجی آن بر ضد این قیام، حضرت آیت اللّه گلپایگانی در نامه ای به آیت اللّه سید احمد خوانساری در تهران، خواستار کمک ایشان در مقابله با این تبلیغات شد. همچنین حضرات آیات مرعشی نجفی، میرزا هاشم آملی و شیخ مرتضی حائری یزدی با انتشار اعلامیه هایی، چاپ مقاله توهین آمیز در روزنامه اطلاعات بر ضد امام خمینی و فاجعه ۱۹ دی ماه قم به دست عوامل رژیم پهلوی را شدیداً محکوم کردند.

مناسبت ۰۴: تشکیل شورای انقلاب به فرمان "امام خمینی" (ره) (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

با اوج گیری نهضت اسلامی در سال ۱۳۵۷، اندیشه طرح تشکلی به نام شورای انقلاب در میان روحانیون معتمد حضرت امام(ره) پدید آمد که در سفر شهید مطهری به پاریس، این طرح با امام در میان گذارده شد. با موافقت معظمٌ له، این شورا تشکیل گردید و اعضای آن انتخاب شدند. پس از آن امام خمینی(ره) طی اطلاعیه ای، اعضای شورای انقلاب اسلامی را تعیین و وظایف آن را برای مردم تشریح نمودند. معظم له در بخشی از اطلاعیه خویش فرمودند: به موجب حق شرعی و بر اساس رأی اعتماد اکثریت قاطع مردم ایران که نسبت به این جانب ابراز شده است، در جهت تحقق اهداف اسلامی ملت، شورایی به نام شورای انقلاب اسلامی، مرکب از افراد با صلاحیت و مسلمان و متعهد و مورد وثوق، موقتاً تعیین شده و شروع به کار خواهند کرد. اعضای این شورا عبارت بودند از: حضرات آیات سید علی خامنه ای، سید محمود طالقانی، سید محمد بهشتی، مرتضی مطهری، اکبر هاشمی رفسنجانی، سید

عبدالکریم موسی اردبیلی، محمدرضا مهدوی کنی و آقایان یداللّه سحابی، مهدی بازرگان و عباس شیبانی و ... در آستانه پیروزی انقلاب، اعضای این شورا، مهندس بازرگان را به عنوان نخست وزیر دولت موقت پیشنهاد کردند که حضرت امام با این پیشنهاد موافقت نمودند. پس از پیروزی انقلاب، این شورا با مشروعیت حاصله از حمایت های مردمی، زمام امور را به دست گرفت.

از جمله اقدامات شورای انقلاب، می توان به تصویب اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ملی شدن بانک ها، سامان بخشیدن به دادگاه های انقلاب، برگزاری همه پرسی در رابطه با نظام جمهوری اسلامی، بررسی پیش نویس قانون اساسی، تصویب آیین نامه های مجلس خبرگان و برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ... اشاره کرد. مسؤولیت شورای انقلاب تا زمان تشکیل مجلس شورای اسلامی به طول انجامید و از تاریخ ۷ خرداد ۱۳۵۹ وظایف این شورا به مجلس و شورای نگهبان واگذار گردید.

مناسبت ۰۵: عملیات کوچک ظفر ۵ در استان کرکوک و دیاله عراق توسط سپاه (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: اشغال تبریز توسط نیروهای آلمان و امپراتوری عثمانی در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تشکیل شورای سلطنت توسط "محمدرضا پهلوی" در آخرین روزهای حیات رژیم پهلوی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

پس از کشتار خونین ۱۳ آبان ۵۷ تهران، محمدرضا پهلوی رسماً شنیدن صدای انقلاب ملت ایران را اعتراف کرد. در این حال بود که در حقیقت شمارش معکوس سقوط رژیم پهلوی آغاز شد. شاه ایران که توان مقاومت در مقابل امواج خروشان انقلاب اسلامی را نداشت، تنی چند از مهره های سیاسی مورد اعتماد خود را مأمور تشکیل شورای سلطنت کرد تا به تصوّر خود، امواج اعتراض های مردمی را فرو بنشاند. این شورا قرار بود مقدمات انتقال قدرت را از شاه به فرزندش فراهم کند و بدین ترتیب، ملت مسلمان و مبارز ایران را به ادامه حیات رژیم ستمشاهی، متقاعد سازد. هر چند هدف اصلی محمدرضا از تشکیل این شورا، خروج از ایران و در نتیجه جان سالم به در بردن بود. اما مردم آگاه ایران، با تجمع در خیابان ها، ضمن مخالفت با این اقدام، حمایت خود را از حضرت امام خمینی اعلام کردند. حضرت امام در همین روز در پاریس اعلام نمودند که به زودی یک دولت جدید انقلابی تشکیل خواهند داد. پس از انتشار این خبر، سید جلال الدین تهرانی، برای دیدار با امام، راهی فرانسه شد. امام دو شرط برای پذیرفتن وی معین کردند: استعفای او از ریاست شورای سلطنت و اعلامِ غیرقانونی بودن این شورا از جانب او. سرانجام رییس شورای سلطنت در اول بهمن از سمت خود استعفا داد و شورای سلطنت بدون هیچ

اقدامی در راستای اهداف شاه پس از فعالیتی یک هفته ای، عملاً منحل شد.

مناسبت ۰۳: وقوع درگیری شدید مردم با مأموران رژیم شاه (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در جریان برگزاری تظاهرات و راهپیمایی در چندین شهر ایران، درگیری شدیدی میان مأموران رژیم پهلوی و مردم

درگرفت و عده ای از مردم مبارز، شهید یا مجروح شدند. همچنین در همین روز، دانشجویان و مردم تهران که در گردهمایی بزرگ خود در دانشگاه تهران اجتماع کرده بودند، مخالفت خود را با رژیم شاه اعلام کردند و مُصرّانه، خواستار بازگشت حضرت امام خمینی(ره) از پاریس به ایران شدند. این حرکت دانشجویان در حالی صورت گرفت که محدوده دانشگاه، توسط سربازان مسلح و نیروهای نظامی محاصره شده بود. پس از این تظاهرات گسترده، حضرت امام، در پیامی، ضمن فرا خواندن مردم به هوشیاری، ملت ایران را از وقوع توطئه ها و شایعات تفرقه افکنانه از سوی ایادی رژیم، آگاه کردند.

مناسبت ۰۴: اولین حمله و بمباران شیمیایی عراق علیه ایران در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ش، رژیم بعث بارها با استفاده از سلاح های میکربی، شیمیایی و کشتار جمعی، قوانین و مقررات بین المللی را نقض نمود. ناکامی ارتشِ تا دندان مسلح عراق در تأمین اهداف سردمداران رژیم بعثی، فرماندهان این ارتش را بر آن داشت تا پس از مشورت با کارشناسان عالی رتبه دولت های استکباری به خصوص کارشناسان شیمیایی شوروی سابق، استفاده از سلاح های شیمیایی را نیز در کنار دیگر سلاح های جنگی و مرگبار خویش مورد توجه قرار دهند. سابقه اولین حمله ثبت شده شیمیایی عراق به ۲۳ دی ماه ۱۳۵۹ ش باز می گردد که نیروهای ایرانی را در پنجاه کیلومتری غرب ایلام، با گلوله شیمیایی، مورد حمله قرار داد و شماری را مصدوم کرد. از آن پس، عراق به استفاده از این سلاح ادامه داد. با ادامه این روند، ایران طی نامه های متعدد رسمی به دبیر کل سازمان ملل،

با اعلام کاربرد سلاح های شیمیایی توسط عراق، تقاضای اعزام گروه کارشناسی برای بررسی موضوع نمود. هرچند دبیر کل این موضوع را به شورای امنیت ارجاع داد و گروه کارشناسی پس از سفر به ایران این حملات را تأیید کرده و عراق را محکوم نمودند، با این حال، اولاً شورای امنیت عکس العمل مناسب و کافی در برابر این نقض مقررات بین المللی نشان نداد و بدین وسیله، راه را بر تکرار این جنایت بازگذاشت. در ثانی، از کشورِ به کارگیرنده سلاح های شیمیایی نامی نبرد و موضوع را با کل مسأله جنگ مرتبط ساخت.

در نتیجه عدم اقدام فوری و جهانی سازمان ملل متحد، رژیم عراق از آن پس، بارها نیروهای ایرانی را مورد حمله شیمیایی قرار داد که به شهید و مجروح شدن ده ها هزار نفر انجامید و با گذشت سال ها از پایان جنگ، اثرات این سلاح های کشنده، هنوز قربانی می گیرند.

مناسبت ۰۵: عملیات کوچک امیرالمؤمنین در منطقه ریجاب (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: عملیات کوچک کربلای ۶ در سومار، توسط ارتش (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

عملیات کربلای ۶، در تاریخ ۲۲ دی ماه ۱۳۶۵، با رمز مبارک یا فاطمه الزّهرا(س) در غرب و شمال سومار و با اهداف آزادسازی ارتفاعات منطقه، پاسخ به شرارت های دشمن در بمباران مناطق مسکونی، انهدام ماشین جنگی دشمن و متفرق کردن نیروهای عراق آغاز شد. رزمندگان اسلام با عبور از موانع گوناگون از جمله میدان های وسیع مین، سیم های خاردار و تله های انفجاری، به دشمن بعثی یورش بردند و پس از شکستن خطوط و مواضع دشمن، بیش از شصت کیلومتر از خاک میهن اسلامی را آزاد کردند. در این عملیات علاوه بر آزادی ارتفاعات منطقه، تعداد یازده فروند هواپیما، دو فروند هلی کوپتر، بیست دستگاه تانک، تعداد زیادی خودرو و چندین انبار مهمات منهدم و علاوه بر انهدام پنج گردان و پنج تیپ دشمن، تعداد سه هزار نفر از مزدوران بعثی کشته و زخمی شده و تعدادی تانک و نفربر و انواع سلاح های سبک و سنگین به غنیمت سربازان اسلام درآمد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: رحلت حکیم و فقیه بزرگوار، آیت اللّه "سید ابوالحسن رفیعی قزوینی" (۱۳۵۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه ابوالحسن رفیعی قزوینی در سال ۱۲۷۰ش (۱۳۱۰ق) در قزوین به دنیا آمد و دروس حوزوی را در قزوین و تهران گذراند. وی در تهران از محضر عالمان نامداری همچون: میرزا عبدالنبی نوری، میرزا حسن کرمانشاهی و محمدعلی شاه

آبـادی اسـتفاده کرد و در علوم معقول و منقول به مـدارج والاـیی دست یافت. پس از ورود آیت اللّه شـیخ عبـدالکریم حائری یزدی بـه قـم، ایشـان نیز به این شـهر عزیمت کرد و به تـدریس و تـالیف پرداخت. میرزای قزوینی پس از سالیـانی راهی قزوین گردید و حوزه آن دیار را رونقی دوباره بخشید. در حلقه درس این

حکیم الهی، شاگردان برجسته ای پرورش یافتند که حضرات آیات: حسن زاده آملی، محمد امامی کاشانی و امام خمینی از آن جمله اند. آیت اللّه رفیعی از افراد نادری است که علوم عقلی و نقلی را به خوبی فرا گرفته و مدارج عالی کمال را پیمود. از سیدابوالحسن رفیعی قزوینی آثار متعددی بر جای مانده که مسأله رجعت، کتاب حج و خمس استدلالی از آن جمله اند. وی سرانجام در ۲۴ دی ماه ۱۳۵۳ش برابر با اول محرم ۱۳۹۵ق در ۸۳ سالگی درگذشت و در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: انتصاب آیت اللّه "سیدعلی خامنه ای" به امامت جمعه تهران توسط "امام خمینی" (۱۳۵۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: استقبال بی سابقه مردم پاکستان از آیت اللّه "خامنه ای" رییس جمهور وقت ایران (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید علی خامنه ای رییس جمهور وقت اسلامی ایران در اولین مرحله از سفر دوره ای خود به چند کشور آسیایی و آفریقایی وارد پاکستان شد و مورد استقبال وسیع و گسترده مردم مسلمانِ این کشور همسایه قرار گرفتند. استقبال پرشور مردم از رییس جمهور ایران که به عنوان مهمان رسمی دولتِ پاکستان وارد این کشور شده بودند نشان دهنده علاقه مردم مسلمان پاکستان به انقلاب و نظام اسلامی حاکم بر آن به شمار می رود. در این سفر سه روزه، رؤسای جمهور دو کشور خواستار گسترش روابط دو جانبه تجاری، صنعتی، کشاورزی، فرهنگی و نفتی شدند.

مناسبت ۰۴: درگذشت "عبدالوهاب وصال شیرازی" محقق و شاعر (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

عبدالوهاب وصال شیرازی متخلّص به نورانی از نوادگان شاعر معروف دوره قاجار، وصال شیرازی، در سال ۱۳۰۲ ش در شیراز به دنیا آمد. وی پس از طی دوران تحصیلات مقدماتی در شیراز، به تهران رفت و دکترای زبان و ادبیات فارسی گرفت. نورانی از آن پس در بخش زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شیراز به تدریس پرداخت و از همین مرکز علمی با درجه استادی بازنشسته شد. از جمله کارهای ادبی وصال، تصحیح و تحشیه بر متون کلاسیک است که تصحیح مصیبت نامه عطار، هزار مزار و نوایدُ السُّلوک از آن جمله است. وصال شیرازی، بیش از سی سال عضو پیوسته انجمن ادب فارسی بود و در جلسات کانون دانش پارس شرکت مستمر داشت. وی سرانجام در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "دکتر احمد تَفَضُّلی" ایران شناس معاصر(۱۳۷۵ش)

شرح مناسبت:

استاد احمد تفضّلی در سال ۱۳۱۶ ش در اصفهان به دنیا آمد. وی در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد و سپس در رشته فرهنگ و زبان های باستانی ایران در دانشگاه لندن به تحصیل پرداخت و مدرک کارشناسی ارشد و دکترای خود را در همین رشته کسب نمود. او استاد برجسته دانشگاه تهران، عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی و در حوزه زبان های باستانی، دارای شهرت جهانی بود. وی به پاس ترجمه کتاب نخستین انسان و نخستین شهریار در تاریخ افسانه ای ایران، به دریافت جایزه کتاب سال ۱۳۶۹ جمهوری اسلامی ایران نائل شد. دکتر تفضُّلی همچنین به پاس تصحیح انتقادی گزیده های زادِسْپِرمْ و ترجمه آن به فرانسه به اخذ جایزه بین المللی کتاب در سال ۱۳۷۴ نائل آمد. ایشان همچنین به جهت خدمات

به ادبیات فارسی به عنوان زبان علمی جهانی، به عنوان نخستین استاد از قاره آسیا، موفق به دریافت دکترای افتخاری از شورای علمی دانشگاه دولتی سن پترزبورگ فدراسیون روسیه شد. سرانجام این دانشمند برجسته ایرانی در ۲۴ دی ماه ۱۳۷۵ ش در ۵۹ سالگی دار فانی را وداع گفت و رخ در نقاب خاک کشید.

مناسبت ۰۶: درگذشت مترجم شهیر معاصر استاد "محمد قاضی" (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمد امامی قاضی که بعدها به محمد قاضی تخفیف شهرت داد، در مردادماه ۱۲۹۲ش در مهاباد به دنیا آمد. وی پس از اخذ لیسانس به کارهای متنوع اداری و دولتی روی آورد و به دلیل تسلط به زبان فرانسه، به ترجمه آثار برجسته ادبی و تاریخی جهان پرداخت که بی شک آشنایی نسل کنونی با حجم عظیمی از رمان های مشهور غرب، مرهون تلاش و ذوق ورزی های محمد قاضی است. نثر ترجمه های او چنان شیوا و رسا و بدون تعقید و گره است که آثارش را به واقع سرمشقی برای دیگر مترجمان ساخته است. قاضی به جز ترجمه آثاری از قبیل: دُن کیشوت، سپید دندان، جزیره پنگوئن ها، تاریک ترین زندان و مهاتما گاندی و ... که جزو برترین آثار ادبی جهان محسوب می شوند، چند داستان و نیز کتابی درباره سرگذشتِ ترجمه هایش و کتابی با عنوان خاطرات یک مترجم دارد که در آن با بیانی بسیار جذاب از دوران کودکی و زندگی خود سخن گفته است. محمد قاضی گرچه بیش از سی سال از آخر عمر خود را تنها با عینک می دید و با سمعک می شنید و با صوتک سخن می گفت، اما تا واپسین روزهای عمر، از کار و خلاقیت باز

نایستاد و بر گنجینه نفیس آفرینش های ادبی خویش گوهری دیگر می افزود. این استاد مترجم، سرانجام پس از تحمل سال ها بیماری، در ۲۴ دی ماه ۱۳۷۶ ش در ۸۴ سالگی دارفانی را وداع گفت و پیکرش بنا بر وصیت او در زادگاهش مدفون گردید.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تصویب طرح چاپ فرهنگ دهخدا در مجلس شورای ملی (۱۳۲۴ ش)

شرح مناسبت:

پایه لغت نامه دهخدا ظاهراً در دوران جنگ جهانی اول پی ریزی گردید. تهیه مواد این لغت نامه در مدت چهل سال، عظیم ترین کاری بود که علامه دهخدا آن را به انجام رسانید. با این حال نخستین گام برای چاپ این اثر کم نظیر، با پیشنهاد وزیر دارایی وقت برداشته شد. چند سال بعد در بهمن ۱۳۱۴، قراردادی بین وزارت معارف و دهخدا به امضا رسید که براساس آن قرار بر این شد که این لغت نامه در نه جلد هفتصد صفحه ای طی پنج سال به چاپ برسد. در ادامه اقدامات عملی برای چاپ و نشر این اثر، در دی ماه ۱۳۲۴ طرحی از طرف حدود ۲۵ نفر از نمایندگان مجلس شورای ملی با قید دو فوریت تقدیم شد که در آن ضمن اشاره به تحمل زحمات فوق العاده و بذل عمر گرانمایه علی اکبر دهخدا در تالیف این دایرهالمعارف فارسی، از هیئت رئیسه مجلس خواسته شده بود اقدام لازم را به عمل آوَرَد تا چاپخانه مجلس شورای ملی، به سرعت اقدام به چاپ دایرهالمعارف دهخدا بکند. در تبصره این ماده واحده آمده بود: "وزارت فرهنگ مکلف است افراد لازم در اختیار آقای دهخدا برای جمع آوری دایرهالمعارف ایشان بگذارد." دو فوریت فوق در جلسه ۲۵ دی ماه ۱۳۲۴ ش به تصویب رسید. ده سال بعد

و در اواخر عمر دهخدا، کلیه فیش ها، کتاب ها و لوازم کار به ساختمان بهارستان منتقل شد و دو سال پس از آن، لغت نامه و متعلقات آن به دانشگاه تهران واگذار گردید. لغت نامه دهخدا در چاپ جدید خود دارای ۲۳۹۱۱ صفحه و ۷۱۷۳۳ ستون در پانزده جلد متن و یک جلد مقدمه، دریایی از اطلاعات در چارچوب ادبیات فارسی را به اهل علم و خرد ارایه می دهد.

مناسبت ۰۲: پیوستن نظامیان رژیم شاه به مردم مسلمان و مبارز ایران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از راهپیمایی های مکرّر مردم علیه رژیم دیکتاتوری شاه، درگیری های وسیعی بین نظامیان و مردم به وقوع پیوست. در این حال، برخی از نظامیان که به حقانیت مبارزات مردم پی برده بودند، در پی فرمان امام خمینی(ره) پادگان ها را ترک کرده، به مردم پیوستند. پیوستن نظامیان به نیروهای مردمی، نویدبخش تحولات اساسی در روحیه و ساختار بدنه ارتش رژیم بود. در این راستا، حضرت امام نیز طی پیام های متعدد، ارتش را به پیوستن به مردم ترغیب و به آنها توصیه کردند که برای دفاع از اسلام و حفظ احکام رهایی بخش آن، به مردم بپیوندند و میهن خود را از دست اجانب نجات دهند.

مناسبت ۰۳: درگذشت آیت اللّه "سیدجلال الدین روضاتی" (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بزرگ بیت المقدس ۲ (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

عملیات بیت المقدس ۲ از تاریخ ۲۵ دی ماه ۱۳۶۶ با رمز یا زهرا(س) با هدف آزادسازی ارتفاعات غرب ماووت عراق، در سه مرحله، در جبهه شمالی و منطقه عمومی ماووت، در وسعت تقریبی ۱۳۰ کیلومتر مربع آغاز شد و تا دوم اسفند به طول انجامید. نتایج عملیات بیت المقدس ۲: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۹۰۰ نفر اسیر، ۵۰۰۰ نفر کشته و زخمی. سایر نتایج: فتح شدن مناطق ماووت شامل ارتفاعات قمیش، ویلان، تنگه گوجار. تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ده ها دستگاه انهدامی و ۱۵ دستگاه اغتنامی، خمپاره انداز: ۷۶ قبضه اغتنامی، موشک سهند: ۹ قبضه اغتنامی، دستگاه مهندسی: ۱ دستگاه اغتنامی، خودرو: تعداد زیاد انهدامی و ۷۵ دستگاه اغتنامی.

مناسبت ۰۵: رحلت آیت اللّه "محمد علی حقّی سرابی" از افاضل و مدرسین حوزه علمیه قم (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ محمدعلی حقّی سرابی در حدود سال ۱۳۰۷ ش (۱۳۴۸ ق) در بیت علم و تقوا در شهرستان سراب در آذربایجان شرقی به دنیا آمد. وی مقدمات علوم اسلامی و سطوح عالیه را در تبریز و قم فراگرفت و سپس در نجف در درس

آیات عظام سید محمود شاهرودی، سید محسن حکیم و سید ابوالقاسم خویی شرکت جست. آیت اللّه حقی پس از مدتی توقف در سراب، راهی قم گردید و در دروس خارج فقه و اصول حضرات آیات سید حسین بروجردی و امام خمینی حاضر شد و بهره های فراوان علمی کسب نمود. ایشان که از استادانی همچون سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی، سید ابوالقاسم خویی و سید محمد حجت کوه کمره ای اجازه اجتهاد داشت، در قم به تدریس و تألیف پرداخت و از آن پس، در یکی از مساجد معروف تهران، به فعالیت های

دینی خود ادامه داد. آیت اللّه حقی که در جوار مسجد جامع امام حسین(ع) تهران، حوزه علمیه را بنیاد نهاده بود، در سال های قبل از پیروزی انقلاب، خود و مسجدش را یکسره وقف پیشبرد اهداف نهضت اسلامی کرد و بسیاری از حرکت های ضد رژیم را رهبری می نمود. وی پس از پیروزی انقلاب به ریاست یکی از شعبه های دیوان عالی کشور، نمایندگی مجلس شورای اسلامی از سراب و خبرگان رهبری از آذربایجان شرقی برگزیده شد و در خدمت نظام اسلامی بود. برخی از آثار این روحانی مجاهد شامل رسالهٌ فی العداله، رسالهٌ فی اِعجازِ القُرآن، شرح دعای افتتاح و تفسیر برخی سوره های قرآن در ۴ جلد، می باشند. این عالم ربانی سرانجام در شب بیست وپنجم دی ماه ۱۳۷۷ ش برابر با ۲۷ رمضان ۱۴۱۹ ق در هفتاد سالگی در قم به جوار دوست شتافت و در قبرستان شیخان این شهر به خاک سپرده شد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: رحلت عالم، خطیب و واعظ بزرگوار آیت اللّه "علی محدث زاده قمی" (۱۳۵۴ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه علی محدث زاده قمی فرزند محدث بزرگ، حاج شیخ عباس قمی، در سال ۱۲۹۸ش (۱۳۳۸ق) در خاندان علم و تقوا در قم به دنیا آمد و در مشهد نشو و نما یافت. وی پس از آنکه مقدمات و ادبیات را در مشهد آموخت به همراه پدر رهسپار نجف اشرف گردید و پس از چند سال، در نوزده سالگی از شیخ آقا بزرگ تهرانی و یک سال بعد از پدرش اجازه روایت گرفت. آیت اللّه محدث زاده در سال ۱۳۲۰ش راهی قم شد و از محضر حضرات آیات شیخ ابوالحسن مشکینی و سید صدرالدین جزایری بهره برد، اما بیشتر همت خود را بنا بر

توصیه پدرش، مصروف اخبار و احادیث نمود. ایشان پس از هفت سال، به تهران رفت و به شیوه پدرش، رشته وعظ و خطابه و تصحیح و تالیف کتب را برگزید. این محدث گرانقدر، همچنین تعداد زیادی از کتاب های چاپ نشده پدر را تصحیح، تحشیه، مقابله و منتشر کرد. آیت اللّه محدث زاده پس از واقعه خونین ۱۵ خرداد ۴۲، در حمایت از امام خمینی(ره) علیه رژیم اعتراض نمود که به همراه پنجاه عالم و روحانی دیگر بازداشت شد و به زندان افتاد. از این نویسنده و عالم دینی آثار متعددی بر جای مانده که امام صادق(ع) در ۴ جلد از آن جمله است. آیت اللّه محدث زاده قمی سرانجام در ۲۶ دی ماه ۱۳۵۴ش برابر با ۱۲ محرم ۱۳۹۶ق در ۵۶ سالگی در تهران درگذشت و پس از تشییعی با شکوه در تهران و قم، در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: فرار شاه خائن "محمدرضا پهلوی" از کشور در پی گسترش نهضت اسلامی ملت ایران (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

با فراگیر شدن جرقه های اولیه انقلاب و فشار نیروهای مخالف رژیم و هماهنگی قیام های مردمی به رهبری حضرت امام خمینی(ره) و پس از وقایع خونین کشتار ۱۷ شهریور و ۱۳ آبان ۵۷ و برگزاری مراسم چهلم های مختلف در شهرهای کشور و نیز اعتصاب کارگران شرکت نفت و از همه مهمتر چاپ اعلامیه توهین آمیز روزنامه اطلاعات، کنترل امنیت کشور از دست نیروهای رژیم و حتی حکومت نظامی خارج شد و موجب گردید که در مدت زمان کوتاهی، پایه های اقتدار رژیم ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی سست شده و منجر به فرار شخص اول مملکت گردد. در آن تاریخ، همه ناظران سیاسی معتقد بودند که حل بحران با ادامه

حضور شاه امکان پذیر نیست و رهبر انقلاب اسلامی، به هیچ عنوان حضور شاه و رژیم سلطنتی را تحمل نخواهد کرد. شاه نیز به این موضوع واقف بود. در این زمان، وی، تنها خروج از کشور را به نفع خود می دانست. سرانجام محمدرضا پهلوی سه روز پس از تشکیل شورای سلطنت به همراه همسر و خانواده خویش در حالی ایران را برای همیشه ترک نمود که به شدت می گریست. آنها سوار بر هواپیمای اختصاصی (شهباز) شده و در حالی که یک جت بوئینگ ۷۰۷ و ده ها هلیکوپتر آن را همراهی می کردند از کشور خارج شدند. پس از رفتن شاه از کشور، جشن و شادمانی، سراسر میهن را فرا گرفت، مجسمه های شاه پایین کشیده شد و ارکان رژیم شاهنشاهی متزلزل تر گردید.

مناسبت ۰۳: پیام ۹ ماده ای حضرت امام خمینی(ره) برای ملت ایران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

همزمان با فرار محمدرضا پهلوی از ایران، امام خمینی(ره) پیامی در ۹ ماده برای ملت ایران فرستادند که اهمّ آن عبارت بود از: "به کسانی که در شورای سلطنتی غیرقانونی به عنوان عضویت داخل شده اند اخطار می کنم که بی درنگ از این شورا کناره گیری کنند و در صورت تَخلّف، مسؤول پیش آمدها هستند؛ به وکلای غیرقانونی مجلسین اخطار می شود که از رفتن به مجلس احتراز کنند و در صورت تخلف، مورد مؤاخذه ملت شریف قرار خواهند گرفت." در همین پیام آمده بود: "کشاورزان نسبت به کشت گندم دیم اقدام نمایند؛ بانک ها از پرداخت سپرده های وابستگان رژیم و دزدان و غارتگران اموال بیت المال خودداری نمایند؛ دانشگاهیان باید به مبارزه خود علیه دولت غاصب و شاه و شورای غیرقانونی سلطنت ادامه دهند و

استادانی را که با دستگاه ظلم رابطه دارند، نپذیرند." همچنین امام در این پیام، برپایی راهپیمایی روز اربعین را به مردم توصیه کردند.

مناسبت ۰۴: تصرف منطقه نوسود توسط اشغالگران بعثی در اوایل جنگ تحمیلی (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: حمله نیروهای چند ملّیتی به کشور عراق در پی اشغال کویت توسط رژیم بعث (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

در یازدهم مرداد ۱۳۶۹ ش با حمله نظامی عراق به کویت با این بهانه که کویت متعلق به عراق است، این کشور کوچک ظرف چند ساعت به اشغال نیروهای مهاجم درآمد. به دنبال این تجاوز آشکار، دولت های غربی به خصوص آمریکا تلاش وسیعی را برای محکومیت عراق و بیرون راندن آن ها از خاک کویت آغاز کردند. با تلاش کشورهای غربی به رهبری آمریکا، فعالیت های سیاسی جهت تصویب قطعنامه شورای امنیت علیه عراق، با هدف همسویی کشورهای غربی برای حمله به رژیم بعث شدت گرفت. در نهایت پس از اولتیماتوم آمریکا برای خروج عراق از کویت و عدم توجه عراق به این تهدید، نیروهای چند ملیتی از بامداد بیست و ششم دی ماه ۱۳۶۹ حمله گسترده خود را با عنوان "طوفان صحرا" آغاز کردند که پس از چند روز، با شکست و عقب نشینی نیروهای عراقی، قوای متحد در منطقه مستقر شدند. این جنگ باعث حضور دایمی نیروهای چند ملیتی به ویژه آمریکا گردید تا این که پس از بهانه جویی های زیاد مبنی بر وجود داشتن سلاح های کشتار جمعی در عراق و پس از وقایع شهریور ۱۳۸۰ و حمله به برج های دو قلوی نیویورک، نیروهای آمریکا و انگلیس با حمله مشترکی به عراق، این کشور را به تصرف خود درآورده و نظام صدام را سرنگون ساختند. از آن پس خود در این کشور حاکم شده و منابع نفتی آن را غارت کردند.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: شهادت "سیدمجتبی نواب صفوی"، رهبر جمعیت فداییان اسلام و یارانش (۱۳۳۴ش)

شرح مناسبت:

شهید سیدمجتبی نواب صفوی در سال ۱۳۰۳ش در خانی آباد تهران به دنیا آمد و پس از اتمام دروس ابتدایی، به آبادان سفر کرد. سید مجتبی

سپس برای ادامه تحصیل به نجف اشرف مهاجرت نمود و در آن جا از محضر مدرسین حوزه علمیه نجف اشرف بهره مند گردید. وی پس از چهار سال اقامت در نجف به دستور آیت اللّه سیدابوالحسن اصفهانی جهت مبارزه با کجروی های کسروی به ایران آمد و با تشکیل "جمعیت فداییان اسلام" به مبارزه با بدخواهان و بداندیشان پرداخت. ترور وابستگان استعماری مانند احمد کسروی، عبدالحسین هژیر، علی رزم آرا و حسین علاء از جمله فعالیت های سیاسی این جمعیت می باشد. شهید نواب صفوی همچنین با حکومت دکتر مصدق به خاطر عدم عمل به احکام اسلامی به مخالفت برخاست و به همین جهت در ایام نخست وزیری مصدّق، دستگیر و به زندان افتاد و تا سقوط حکومت مصدق در زندان بود. سرانجام این مجاهد خستگی ناپذیر به همراه سه تن از همرزمانش به نام های خلیل طهماسبی، مظفر علی ذوالقدر و سیدمحمد واحدی در بیدادگاه رژیم پهلوی محکوم و در صبحگاه ۲۷ دی ۱۳۳۴ شمسی تیرباران شده و به خیل شهدا پیوستند. بدین ترتیب پرونده ده سال فعالیت سیاسی و اجتماعی جمعیت فداییان اسلام بسته شد و جنایت دیگری در پرونده سیاه خاندان پهلوی ثبت گردید.

مناسبت ۰۲: پیام امام خمینی به مناسبت فرار محمدرضا شاه پهلوی از ایران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام خمینی(ره) به مناسبت فرار شاه از کشور در پیامی خطاب به ملت ایران فرمودند: "فرار محمدرضا پهلوی را که طلیعه پیروزی ملت و سرلوحه سعادت و دست یافتن به آزادی و استقلال است به شما ملت فداکار تبریک عرض می کنم" امام در ادامه این پیام، علاوه بر درخواست از ملت ایران به ادامه دادن تظاهرات پرشور خود بر ضد رژیم سلطنتی و دولت غاصب

بختیار، بار دیگر از قوای نظامی و انتظامی خواستند که به ملت بپیوندند. از سوی دیگر با فرار شاه از ایران، مردم، مجسمه های شاه فراری را در شهرهای مختلف پایین کشیدند. در شهرهای آمل، نهاوند، الیگودرز و ایلام نیز، مأموران رژیم شاه، به مردم حمله و شماری از آنان را شهید و مجروح کردند.

مناسبت ۰۳: دریافت ۶۰ فروند میراژ "اف یک" ساخت فرانسه از جانب عراق در اوایل جنگ تحمیلی (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

فرانسوی ها در مقایسه با سایر کشورهای غربی، بیشترین تسلیحات مورد نیاز عراق را به این کشور واگذار کردند. میراژ اف یک و ۲۰۰۰، موشک های هوا به هوای ماژیک ۱، موشک های اگزوسه ۳۹ - آ. ام و پس از آن، هواپیماهای سوپراتاندارد از جمله تسلیحاتی بودند که از جانب فرانسه، به رژیم بعثی ارسال گردید. در اوایل جنگ عراق با ایران، فروش تسلیحات نظامی فرانسه به عراق از مرز ده میلیارد دلار گذشت که هفت میلیارد دلار از این معاملات به صورت وام و اعتبارات بود. افزون بر این، فرانسه در ساخت راکتورهای اتمی و فراهم کردن زمینه دست یابی عراق به سلاح اتمی نیز نقش برجسته ای داشت.

مناسبت ۰۴: شهادت آیت اللّٰه "سیدمهدی حکیم" در کشور سودان توسط مزدوران بعثی عراق (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدمهدی حکیم فرزند آیت اللّٰه سیدمحسن حکیم و عضو برجسته مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در سال ۱۳۱۳ ش در خاندان اهل علم و تقوا در نجف اشرف به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دروس مقدمات و سطح به درس خارج آیت اللّٰه شهید سیدمحمد باقر صدر حاضر شد و به جرگه مخالفان سرسخت رژیم صدام رییس جمهور بعث عراق پیوست. از جمله فعالیت های اجتماعی و فرهنگی وی می توان به ایجاد جماعت علمای بغداد و کاظمین و نیز تأسیس مراکز علمی و آموزشی برای طلاب علوم دینی اشاره کرد. ایشان در سال ۱۳۴۸ ش (۱۹۶۹ م) از طرف حکومت جور به تلاش برای سرنگونی رژیم بعث متهم شد و در همان سال مخفیانه از عراق مهاجرت کرد. شهید آیت اللّٰه حکیم از آن پس به کشورهای پاکستان، امارات، سوریه و لبنان سفر نمود و سرانجام در لندن

استقرار یافت. وی در آن جا سرپرستی انجمن اهل البیت را بر عهده گرفت و به فعالیت های ضد رژیم بعث ادامه داد. او که از پیشگامان انقلاب اسلامی عراق و از چهره های فعال آن به شمار می رفت چندین بار به جمهوری اسلامی ایران مسافرت کرده و با حضرت امام خمینی دیدار داشته است. این عالم مجاهد همچنین در کنفرانس بررسی جنایات صدام و کنفرانس نیروهای مبارز عراقی و کنفرانس همیاری ملت عراق شرکت نمود و نقش فعالی در سازمان دهی مبارزات مجاهدین مسلمان علیه رژیم صدام داشت. این فعالیت ها بر رژیم خونخوار عراق گران آمد تا این که این مبارز والا مقام در چنین روزی توسط دو تن از مزدوران بعثی در شهر خارطوم پایتخت سودان ترور شد و شربت شهادت نوشید. این ترور با محکومیت های گسترده ای همراه بود و رسوایی رژیم بعث را بیشتر از قبل آشکار ساخت.

پیکر پاک آیت اللّه سید مهدی حکیم پس از تشییعی باشکوه در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: اعلام دستگیری اعضای "حزب ملل اسلامی" توسط رژیم پهلوی (۱۳۴۴ ش)

شرح مناسبت:

حزب ملل اسلامی متشکل از عده ای از جوانان مذهبی بود که در سال ۱۳۴۳ ش با هدف زمینه سازی برای برانگیختن مردم بر ضد سلطنت محمدرضا پهلوی تشکیل شد. قرار بود که خط مشی حزب در ابتدا تنها فکری و ایدئولوژیکی باشد و در مراحل بعد، عملیات نظامی صورت گیرد. این حزب با آرمان بلند و طبقه بندی مراحل و زمانبندی در سه مرحله رشد و توسعه و پیروزی، در آغازِ کارِ سازماندهی بود که کشف شد و از هم پاشید. آن چه در این میان حایز

اهمیت است این که جو اختناق و سرکوب در نیمه اول سال ۱۳۴۴ همچنان ادامه داشت که ناگهان کشف، تعقیب و دستگیری اعضای حزب پنجاه و پنج نفره مللِ اسلامی که در تاریخ بیست و چهارم مهرماه انجام و خبر آن در ۲۸ دی ماهِ آن سال رسماً در جراید اعلام شد، پرده از پوشالی بودن ادعاهای رژیم مبنی بر تسلّط داشتن بر اوضاع، و این که ایران در میان گرداب منطقه، جزیره ثبات است، برداشته شد و جنبش مسلّحانه در نهضت اسلامی ایران، یکبار دیگر خواب راحت را از چشمان سردمداران رژیم پهلوی ربود.

مناسبت ۰۲: پیشنهاد "بختیار" به حضرت امام خمینی(ره) درباره تشکیل شورای حکومت ملی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

شاپور بختیار نخست وزیر رژیم پهلوی در نامه ای به امام خمینی پیشنهاد کرد تا برای تغییر حکومت به یک رژیم جمهوری، شورای سلطنت وقت به شورای حکومت ملی تغییر نام دهد و سپس این شورا، اختیارات خود را به شورای اسلامی منتخب امام، منتقل نماید. اما به سبب این که پذیرش طرح بختیار موجب به رسمیت شناختن شورای سلطنت بود، امام خمینی آن را نپذیرفت. همچنین حضرت امام در پیامی خطاب به ملت انقلابی ایران، درباره توطئه دشمنان برای ایجاد نفاق و تفرقه در بین مردم، هشدار دادند.

مناسبت ۰۳: درگذشت دکتر "مهدی برکشلی" موسیقی دان (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

استاد مهدی برکشلی در سال ۱۲۹۱ ش در تهران به دنیا آمد و پس از اخذ لیسانس فیزیک و شیمی به تدریس پرداخت. در آن سال ها، فرصتی پیش آمد که به همراه معلمینی که برای آشنایی با روش های جدید تعلیم و تربیت به خارج از کشور اعزام می شدند، به فرانسه برود. در پاریس علاوه بر مطالعات تعلیم و تربیت، موفق به دریافت درجه دکترای علوم شده و سپس دکترای تخصصی را اخذ نمود. او همچنین تحت نظر استادانی همچون علی نقی وزیری و ابوالحسن صبا، موفق به اخذ دیپلم عالی مدرسه عالی موسیقی در رشته موسیقی گردید. به سبب ارتباط مستقیم رشته موسیقی و فیزیک، دکتر برکشلی برای شناخت خصوصیات موسیقی سنتی ایران و تاریخ آن، تحقیقاتی را در این زمینه انجام داد که در مجله های داخلی و خارجی و نیز به صورت کتاب، چاپ شد. دکتر برکشلی بعدها در دانشکده علوم دانشگاه تهران مشغول تدریس شد و همچنین گروه موسیقی و تئاتر دانشکده هنرهای زیبا، مؤسسه تحقیقاتی موسیقی شناسی

در فرهنگستان ادب و هنر و کمیته ملی موسیقی یونسکو را تأسیس کرد. بحث و اثبات اینکه، فارابی، دانشمند شهیر و مسلمان ایران، کاشف گام دوازده نیم پرده مساوی بوده است که پایه و اساس موسیقی بین المللی است، نه باخ، از نوآوری های این موسیقی دان معاصر ایران می باشد. گام ها و دستگاه های موسیقی ایران و موسیقی دوره ساسانی و نیز موسیقی فارابی و ... از آثار اوست. دکتر برکشلی همچنین در تدوین کتاب های درس فیزیک و شیمی دوره دبیرستان و دانشگاه نیز فعالیت داشته است. استاد مهدی برکشلی سرانجام در شب ۲۹ دی ماه ۱۳۶۶ش در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "شیخ اسماعیل روحانی" شاعر و محقق معروف به "بابا مردوخ" (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

شیخ اسماعیل روحانی مشهور به بابامردوخ متخلص به شیوا در سال ۱۲۹۹ ش در قریه کاشتر سنندج به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیل علوم قدیم به خدمت آموزش و پرورش در آمد و به تعلیم و تدریس در دبیرستان های سنندج پرداخت. او همچنین از دانشکده الهیات دانشگاه تهران لیسانس گرفت. بابا مردوخ در ادبیات فارسی و عربی تبحّر داشت و در هر دو زبان، در شعر، دارای طبعی روان بود. از وی آثاری در زمینه های فقه، تفسیر، ریاضی، منطق، عروض، قافیه تاریخ مشاهیر کُرد و شیوه مسلمانی به جای مانده است. شیخ اسماعیل روحانی، همچنین دوره کامل تعلیمات دینی مخصوص اهل تسنّن را برای تمام کلاس های دبستان و دبیرستان با نثری ساده تألیف و تحریر نموده است که سال هاست در مناطق سنی نشین ایران تدریس می شود. استاد بابا مردوخ سال های آخر عمر را در تهران گذرانید و سرانجام به علت ابتلا به

سرطان در بیست وهشتم دی ماه ۱۳۶۷ ش در ۶۸ سالگی در تهران درگذشت و در سنندج به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: افتتاح مجتمع عظیم پتروشیمی اصفهان (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

در روز ۲۸ دی ماه ۱۳۷۱ ش، مجتمع عظیم پتروشیمی اصفهان افتتاح شد. با راه اندازی این طرح، سیزده هزار نفر به طور مستقیم و غیرمستقیم مشغول به کار شدند. با راه اندازی این مجتمع که از سال ۱۳۶۸ ش زیر نظر وزارت نفت احداث و تجهیز شد، کلّ واردات روغن موتور کشور قطع گردیده و ایران از این پس از واردات این محصول بی نیاز خواهد شد. مجتمع پتروشیمی اصفهان که از واحدهای زیربنایی کشور محسوب می شود، قادر است سالانه در ظرفیت کامل، ۷۵ هزار تن بنزین و ۸۶ هزار تن مشتقّات آن را تولید نماید.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: شکایت ایران از دخالت های شوروی در شئون ایران به سازمان ملل متحد (۱۳۲۴ ش)

شرح مناسبت:

غائله آذربایجان یکی از مسائل ی بودکه با پایان جنگ جهانی دوم در ایران صورت عمل به خود گرفت اما بازتاب بین المللی یافت. شکل گیری فرقه دموکرات به رهبری جعفر پیشه وری و حمایت دولت شوروی از خودمختاری آذربایجان، باعث عکس العمل ارتش ایران شد. در این حال نیروهای نظامی ایران قصد ورود به منطقه را داشتند اما سربازان شوروی که از زمان جنگ جهانی دوم در منطقه مستقر بودند از ورود آنان به منطقه جلوگیری کردند. در شهریور ۱۳۲۴ش، دولت ایران از دولت های نیروهای مستقر در کشور درخواست کرد افراد خود را از ایران خارج کنند که آمریکا و انگلستان در راستای مقابله با شوروی این امر را عملی کردند. اما ارتش شوروی، برخلاف قراردادهای قبلی از این اقدام سر باز زد. از این رو، در روز ۲۹ دی ۱۳۲۴ش نماینده ایران در سازمان ملل از این سازمان درخواست رسیدگی نمود که پس از صدور قطعنامه و پیگیری امر، قرار شد که

نیروهـای شوروی تا خرداد ۱۳۲۵ ایران را ترک کننـد. شـش مـاه پس از خروج ارتش سـرخ، نیروهـای نظامی ایران با ورود به آذربایجان، به غائله حزب دموکرات پایان بخشیدند.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه و مرجع بزرگوار آیت اللّه "سید محمد حجّت کوه کمره ای" (۱۳۳۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سـیدمحمد حجّت کوه کمره ای در سـال ۱۲۷۱ش (۱۳۱۰ ق) در تبریز به دنیا آمـد. پـدر ایشان آیت اللّه سـیدعلی از مراجع معروف و معاصـر شـیخ مرتضـی انصاری بود. ایشان پس از تحصـیل مقـدمات در تبریز راهی نجف اشـرف گردید و از محضـر آیـات عظـام سـید محمـدکاظم یزدی، میرزا حبیب اللّه رشتی، شـیخ الشـریعه اصـفهانی، میرزای نایینی و آقاضـیاءالدین عراقی اسـتفاده نمود. ایشان سـپس راهی قم گردید و از درس آیت اللّه شـیخ عبدالکریم حائری یزدی بهره برد و مورد توجه و لطف استاد قرار گرفت، به طوری که وی را به عنوان یکی از دو وصی شرعی خود انتخاب نمود. آیت اللّه حجت در فن رجال و درایه تخصـص فراوانی داشت و از علمـای بزرگ، اجـازه روایت اخـذ کرده بود. ایشان پس از درگـذشت آیت اللّه حائری، زعامت اجرایی و علمی حوزه را با همکاری دو تن از بزرگان معاصـرش به دوش کشـید و به تألیف و تـدریس خود ادامه داد. سرانجـام این عـالم ربانی در ۲۹ دی ۱۳۳۱ش (۳ جمـادی الاولی ۱۳۷۲ق) در ۶۰ سـالگی رحلت کرد و در مـدرسه حجتیه قم مدفون گشت.

مناسبت ۰۳: تظاهرات میلیونی مردم انقلابی ایران در روز اربعین حسینی علیه دولت بختیار (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

به دعوت امـام خمینی(ره) مردم ایران، بـا اتحـاد، در یـک راهپیمـایی، علیه آخرین بازمانـده رژیم شاه شـرکت کردنـد. در این تظـاهرات که از بزرگ ترین اجتماعات دوران انقلاب بود و همزمان با روز اربعین سال ۱۳۹۹ق برگزار شد، شرکت کنندگان خواسـتار اعلام غیرقـانونی بودن سـلطنت و خلع رژیم شاه و تأسـیس جمهوری اسـلامی شدنـد. غیر از تهران، در غالب شـهرها راهپیمایی انجام گرفت ولیکن در نجف آباد، کرمانشاه، نهاوند، ارومیه و مسجد سلیمان به شدیدترین

وضع به خاک و خون کشیده شد و صدها تن از مردم، کشته و زخمی شدند. در همین روز حضرت امام، در پیامی خطاب به ملت ایران فرمودند: "اینجانب ان شاءاللّه به زودی به شما می پیوندم تا در خدمت شما باشم و با همت شجاعانه شما به رفع مشکلات بپردازیم و با هم صدا و هم قدم شدنِ همه ملت، در راه استقلال و آزادی ایران بکوشیم".

مناسبت ۰۴: رحلت مرجع و عالم بزرگ آیت اللّه "سید احمد خوانساری" (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید احمد موسوی خوانساری در سال ۱۲۶۹ش (۱۳۰۹ ق) در خوانسار به دنیا آمد. وی در کودکی پدر را از دست داد و از آن پس تحت سرپرستی برادر بزرگش قرار گرفت. ایشان پس از طی مقدمات در زادگاه خود، راهی اصفهان و نجف اشرف گردید و از محضر استادان نامداری همچون: آخوند خراسانی، سید محمدکاظم یزدی، میرزای نایینی و آقاضیاء عراقی استفاده کرد. ایشان همچنین در اراک نیز از آیت اللّه حائری یزدی کسب فیض نمود. آیت اللّه خوانساری از آن پس به تدریس همت گماشت و مدتی بعد درس خارج فقه و اصول خود را دایر ساخت. وی در سال ۱۳۲۹ش، به درخواست مردم تهران به آن شهر عزیمت نمود و در مسجد حاج سید عزیزاللّه بازار تهران، به اقامه نماز جماعت مشغول گردید. آیت اللّه خوانساری از عالمانی است که همزمان با خروش مقدس امام خمینی علیه رژیم طاغوت، همواره از آن حضرت پشتیبانی می کرد و از هر اقدامی برای پیشبرد اهداف انقلاب کوتاهی نمی کرد. حضور ایشان در پایتخت علاوه بر روحیه دادن به انقلابیون، باعث برخورد محتاطانه تر رژیم با مردم می گردید. در محضر درس این فقیه

نستوه، عالمان نامداری چون حضرات آیات: شهید مرتضی مطهری، امام موسی صدر، سید رضا صدر و جلال طاهر شمس پرورش یافتند. آیت اللّه خوانساری در طول عمر با برکت خود، آثار فراوان عمرانی و علمی از خود برجای گذاشت که بخش عمده ای از آن، شامل آثار علمی و تالیفات آن فقیه بزرگوار می باشد. شرح مختصر نافع، حاشیه بر عروه الوثقی و العقاید حقه و ... از آن جمله اند. ایشان از صدقات جاریه به ساخت مساجد و مدارس و حسینیه ها و درمانگاه ها همت گماشت و منشأ خدمات خیر گردید.

آیت اللّه خوانساری سرانجام در ۲۹ دی ۲۷ (۱۳۶۳ ربیع الثانی ۱۴۰۵ق) در ۹۴ سالگی رحلت کرد و در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: درگذشت "نظام وفا کاشانی" شاعر ایرانی در تهران (۱۳۴۳ش)

شرح مناسبت:

نظام وفا کاشانی در حدود سال ۱۲۶۶ ش (۱۳۰۵ ق) از پدر و مادری شاعر و اهل ادب در بیدگل کاشان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در علوم ادبی، عربی، فارسی و فلسفه را در زادگاه خود و قم و سپس نجف سپری کرد و در تهران زبان فرانسه را آموخت. نظام وفا در جریان نهضت مشروطه وارد فعالیت های سیاسی شد و پس از تحمل زندان، به کار تدریس و تعلیم و تربیت در مدرسه سن لویی تهران پرداخت. این نویسنده و شاعر معاصر در سال ۱۳۰۲ ش ماهنامه وفا را با همکاری دوستانش منتشر کرد و آثاری از جمله حدیث دل، گذشته ها و دیوان در نظم، ستاره و فروغ و فروز و فرزانه در نثر، از خود به یادگار گذاشت. نظام وفا سرانجام در هفتاد و هفت سالگی بر اثر سکته

مغزی در تهران درگذشت.

مناسبت ۰۲: انتشار خبر بازگشت حضرت امام به ایران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

انتشار خبر بازگشت حضرت امام خمینی به میهن اسلامی، شادی و شعف فراوانی در میان مردم ایران به وجود آورد. گفتگو درباره مراجعت امام و کیفیت استقبال از ایشان، در میان مردم و اجتماعات کوچک و بزرگ، شور و هیجان غیرقابل وصفی ایجاد کرد. از طرف دیگر، اعلام تصمیم قطعی امام برای بازگشت به ایران، عوامل رژیم شاه را دچار بحران و اضطراب شدیدی کرد. آنها با تلاش بی وقفه سعی داشتند راهی برای نجات خود بیابند و بسیاری ناچار به استعفا و فرار از ایران شدند. بعضی از نظامیان وابسته رژیم نیز با حمله به مردم بی دفاع، آخرین تلاش های خود را برای حفظ نظام طاغوت به کار بستند. اما این اقدامات نه تنها نتوانست خللی در اراده آهنین مردم ایران وارد کند، بلکه آنها را در ادامه راهشان تا حصول پیروزی نهایی، مصمم تر کرد.

مناسبت ۰۳: درگذشت مهندس "مهدی بازرگان" اولین نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

مهندس مهدی بازرگان در سال ۱۲۸۶ ش در تهران به دنیا آمد و تحصیلاتش را در رشته دکترای مهندسی ماشین در فرانسه به پایان رساند. وی در ابتدا در مدارس و سپس از ۱۳۲۰ در دانشگاه تهران به تدریس پرداخت. مهندس بازرگان در جریان ملی شدن صنعت نفت وارد مبارزات سیاسی گردید و پس از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ دستگیر و تبعید شد. بازرگان، پس از آزادی از زندان،جمعیت نهضت آزادی را به اتفاق آیت اللّٰه طالقانی و دکتر یداللّٰه سحابی بنیان نهاد که در واقع جناح مذهبی جبهه ملی به شمار می رفت. رهبران نهضت آزادی در سال ۱۳۳۴ به بعد، به دلیل فعالیت علیه رژیم شاه، توسط این رژیم دستگیر شدند و بازرگان

نیز به زنـدان محکوم گردیـد. مهدی بازرگان کمی قبل از انقلاب اسـلامی به عضویت شورای انقلاب درآمد و با پیشـنهاد این شورا، مـأمور تشـکیل دولت موقت گردیـد. هرچنـد در حکم نخست وزیری مهنـدس بازرگـان، حضـرت امام خمینی وی را از گرایش های حزبی و انتخاب وزرای ملی گرا منع کرده بودند، ولی وی اکثریت کابینه را از اعضای نهضت آزادی و جبهه ملی برگزید. عمر این دولت بیش از ۹ ماه نپایید. دولت مهندس بازرگان پس از تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در تهران در آبان ماه ۱۳۵۸ دست به اسـتعفای دسـته جمعی زد که با پذیرش امام مواجه گردید و از آن پس دوران افول سیاسـی مهندس بازرگان و هم حزبی هـایش فرا رسـید. بازرگان در اواخر عمر از ایران خارج شـد و سـرانجام در آخر دی ماه ۱۳۷۳ بر اثر ابتلاـ به بیماری قلبی در ۸۷ سالگی در سوییس درگذشت.

مناسبت ۰۴: آتش زدن مرکز فرهنگی ایران در لاهور پاکستان توسط گروهک صحابه (۱۳۷۵ش)

شرح مناسبت:

کتابخـانه علاـمه اقبال لاهوری و مرکز فرهنگی ایران، به دنبال بی تفاوتی پلیس پاکسـتان در حراست از آن، از سوی گروهک صحابه، عوامل مزدور وهابیون در پاکسـتان، به آتش کشیده شد و حدود دوازده هزار جلد کتاب شامل قرآن، کتابهای مذهبی و آثار نفیس و ارزشـمند علمی، وسایل آموزش قرآن و زبان و رایانه ها در آتش حقـد و کینه ضد فرهنگیان سوخت. کتابخانه علاـمه اقبـال لاهوری به عنوان بزرگ ترین کتابخانه و مرکز فرهنگی جمهوری اسـلامی ایران در لاهور پاکسـتان، دارای سابقه ای چهـل ساله و روزانه پـذیرای خیل عظیمی از مسـلمانان تشـنه علم و فرهنگ و مشـتاقان زبان، فرهنگ و ادبیات فارسـی بود. اقدام عوامل تروریست در آتش زدن این مرکز

فرهنگی نشان داد که آمریکا و اسرائیل در این حرکت ضد اسلامی و ضد فرهنگی دست داشته اند و می خواستند با دامن زدن به فرقه گرایی، مراسم روز جهانی قدسِ آن سال را تحت الشعاع این حادثه قرار دهند.

بهمن

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: رحلت محدث کبیر شیعه "حاج شیخ عباس قمی" صاحب مَفاتیحُ الجَنان (۱۳۱۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه حاج شیخ عباس قمی در سال ۱۲۵۶ ش (۱۲۹۴ ق) در شهر قم به دنیا آمد. در ابتدا از محضر آیت اللَّه محمد ارباب قمی فیض برد و سپس در ۲۱ سالگی راهی نجف اشرف گردید. وی در نجف از محضر فقیهان بزرگی همچون: علامه سید محمد کاظم یزدی، میرزا محمد تقی شیرازی، شیخ الشریعه اصفهانی و سید حسن صدرکاظمی بهره برد و اجازات متعدد اجتهاد دریافت کرد. شیخ عباس قمی به علت علاقه بسیار به احادیث و اخبار، ملازم خاتمُ المحدثین، علامه میرزا حسین نوری گشت و بیشتر اوقات خود را در این مسیر صرف نمود و اجازه روایت نیز گرفت. وی به کمک حافظه قوی، تلاش پیگیر و علاقه وافری که به شناخت راویان و محدثان راستگو و نقل اخبار اهل بیت (ع) داشت به جمع آوری حدیث همت گماشت به طوری که در طی سالیان اقامت در نجف، از شاگردان طراز اول استاد خود بود. ایشان در حدود سال ۱۳۹۲ ش (۱۳۳۱ ق) ساکن مشهد شد و در آن جا به مدت بیست و دو سال، به تصنیف و تألیف و تدریس پرداخت. درس های اخلاق شیخ عباس قمی با استقبال کم نظیر طلاب و علمای شهر مواجه شد و نزدیک به هزار نفر در آن شرکت می کردند. ایشان پس از تاسیس حوزه علمیه قم، به دعوت آیت

اللّٰه شیخ عبدالکریم حائری راهی این شهر شد و مدتی در آنجا اقامت نمود. در محضر پرفیض او، عالمان فرهیخته ای پرورش یافتند که حضرات آیات: سید حسین قمی، سید صدرالدین صدر، سید عبداللّٰه شیرازی، حیدرقلی سردار کابلی، سید محمد هادی میلانی، محمد علی اراکی، سید محمدرضا گلپایگانی، سید محمود طالقانی و حضرت امام خمینی از آن جمله اند.

محدث قمی گذشته از تبحر و استادی در علوم مختلف اسلامی، در ادبیات عربی و فارسی نیز عالمی چیره دست بود و به شعر و شاعری علاقه بسیار داشت و گاه خود نیز شعر می سرود. مجموعه آثار او متجاوز از هشتاد اثر است که در علوم مختلف به نگارش درآمده اند. آثار و نگاشته های شیخ عباس قمی در این علوم نشان از روح تلاشگر و عظمت علمی وی دارد. کلمات لطیفه، علم الیقین، نَفسُ المَهموم، منازل الاخره و ... از جمله سی کتاب تألیف شده ایشان می باشد. همچنین مفاتیحُ الجنان مهم ترین و معروفترین اثر آن عالم ربانی است. سرانجام وی در اواخر عمر راهی نجف شد تا اینکه در ۱ بهمن ۱۳۱۹ش (۲۳ ذی حجه ۱۳۵۹ق) در ۶۳ سالگی رحلت کرد و در نجف اشرف در جوار قبر استاد خود، میرزای نوری مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: ارایه نظریه "ولایت فقیه (توسط حضرت امام خمینی) در نجف اشرف (۱۳۴۸ ش)

شرح مناسبت:

اول بهمن ۱۳۴۸ ش، سرآغاز سلسله درس های زیربنایی "ولایت فقیه" یا "حکومت اسلامی" بود که حضرت امام خمینی(ره) همزمان با رهبری حرکت سرنوشت ساز بسیج نیروهای جوان و دانشگاهی و تشویق آنان به مطالعه و بررسی قوانین همه جانبه اسلام، در حالی که چند سالی از تبعیدشان در نجف اشرف می گذشت، در طی دوازده جلسه در

مسجد شیخ انصاری ارائه نمودند. این بحث علمی نه تنها حوزه های علمیه و محافل علمی روحانیت را با بیانی مستدل و فقهی به اصل تفکیک ناپذیری دین و سیاست متوجه می نمود، بلکه محیطهای دانشگاهی را نیز با نظام سیاسی اسلام به عنوان یک تئوری کامل و الهی برای حکومت اسلامی آشنا می کرد و روح خودکم بینی و خودباختگی را از این محافل آشنا با فرهنگ غرب می زدود. سخنان حضرت امام خمینی در این جلسات پس از مدتی تبدیل به کتابی با همین عنوان گردید و علی رغم ممنوعیت و تدابیر شدید ساواک ایران، به طرق گوناگون و مخفیانه به دست مبارزان داخل کشور می رسید. هر چند این کتاب در ابتدا جز در میان پیروان امام خمینی بازتاب گسترده و مهمی نیافت اما پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از اهمیت ویژه ای برخوردار شد.

مناسبت ۰۳: حمله مزدوران رژیم طاغوت به دانشگاه تهران (۱۳۴۰ش)

شرح مناسبت:

اولین اقدامی که پس از روی کارآمدن علی امینی به نخست وزیری، صورت گرفت، اعلام طرح اصلاحات ارضی و محدود کردن مالکیت بود. وی سعی داشت تا با انجام یک سلسله نمایش ها و فریب کاری ها، ایران را مدتی از انفجار دور داشته و خود را به عنوان دلسوز مردم و علاقه مند به روحانیت مطرح سازد. امینی خود را خدمت گزار ملت مسلمان و همگام با روحانیت نشان می داد؛ برای جلب افکار عمومی به دیدن علما و مراجع قم رفت. وی در اول دی ماه ۱۳۴۰ ش (۱۳ رجب ۱۳۸۱ ق) توانست به بیت امام خمینی(ره) نیز راه پیدا کند ولی با شنیدن مطالبی که امام در زمینه دیکتاتوری و دودمان پهلوی و

سلطه آمریکا بیان نمود، از فریب روحانیت ناامید شد. از آن طرف، تصمیم دولت بر اجرای اصلاحات ارضی و تحدید مالکیت، در بین بعضی از طبقات از جمله مالکین، مورد حُسن ظن آنها واقع نشد و تدریجاً در اطراف آن سرو صدا بلند شد و با اتحاد برخی گروه ها علیه دولت، امینی از هر طرف مورد حمله قرار گرفت. در روز اول بهمن ۱۳۴۰، از طرف دانش آموزان، تظاهراتی صورت گرفت.دانشجویان دانشگاه نیز به حمایت از دانش آموزان، دست به تظاهرات زده و در نتیجه بین آنها و پلیس زد و خورد شدیدی در گرفت. در این حادثه در حدود ۲۰۰ نفر پلیس و دانشجو زخمی شدند و به تأسیسات و آزمایش گاه های دانشگاه تهران صدمات زیادی وارد آمد. پس از این حادثه، به دستور دولت، دانشگاه تا اطلاع ثانوی که ۷۴ روز طول کشید، تعطیل شد.

مناسبت ۰۴: اعدام انقلابی "حسنعلی منصور" توسط "بخارایی" عضو هیأت مؤتلفه اسلامی (۱۳۴۳ش)

شرح مناسبت:

حسنعلی منصور فرزند علی منصور در سال ۱۳۰۲ در تهران به دنیا آمد و پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه، به استخدام وزارت امور خارجه درآمد. وی طی سال های دهه ۱۳۲۰، مدارج ترقی را پیمود تا این که پس از ورود به مجلس شورای ملی و سنا در شهریور ۱۳۴۲ و تاسیس حزب ایران نوین، راه برای صدارت او باز شد. حسنعلی منصور از اسفند ۴۲ تا بهمن ۴۳ به مدت کمتر از یک سال نخست وزیر بود. تصویب کاپیتولاسیون، افزایش قیمت بنزین و تبعید حضرت امام خمینی(ره) به عنوان نخستین گام اجرای روش او در اداره کشور محسوب می شد. در ساعت ۱۰ صبح روز اول بهمن ۱۳۴۳ هنگامی که حسنعلی منصور با

غرور تمام قصد پیاده شدن از اتومبیل در جلوی درب ورودی مجلس شورای ملی را داشت، هدف گلوله شهید محمد بخارایی از اعضاء شاخه اجرایی هیئت مؤتلفه اسلامی قرار گرفت و چند روز بعد به هلاکت رسید. فتوای قتل منصور از جانب آیت اللّٰه سید محمد هادی میلانی در مشهد صادر شده بود. می گویند وقتی در دادگاه از محمد بخارایی سؤال می کنند که با دو گلوله اول منصور زنده نمی ماند ولی چرا سومین گلوله را به گلوی او شلیک کردی؟ آن جوان رشید در پاسخ گفت: حنجره ای که از آن به روحانیت اهانت شده، باید دریده شود.

مناسبت ۰۵: انحلال شورای سلطنت به دنبال استعفای رییس آن در پاریس (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

سید جلال الدین تهرانی رییس شورای سلطنت، دو روز پس از خروج شاه از ایران به توصیه اعضای شورای سلطنت به ویژه شاپور بختیار، برای ملاقات و مذاکره با امام خمینی عازم پاریس شد. ولی پیام امام مبنی بر غیرقانونی بودن شورای سلطنت، این ملاقات را غیرممکن ساخت. همچنین امام، شرط ملاقات را استعفای کتبی با اعلام این نکته که شورای سلطنت غیرقانونی است، عنوان نمود. سیدجلال الدین تهرانی در این شرایط، در روز اول بهمن ماه ۱۳۵۷ استعفای خود را از ریاست و عضویت این شورا اعلام کرد و آن را غیرقانونی خواند. با استعفای تهرانی، عمر یک هفته ای این شورا به پایان رسید و به دنبال آن جمع کثیری از نمایندگان مجلس نیز استعفا نمودند.

مناسبت ۰۶: درگذشت موسیقی دان، خطاط و ادیب معاصر استاد "ابراهیم بوذری" (۱۳۶۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد ابراهیم بوذری در سال ۱۲۷۴ ش در طالقان به دنیا آمد. وی پس از فراگرفتن علوم مرسوم زمان مانند ادبیات فارسی و عربی و فقه و اصول به مطالعه رشته قضا پرداخت و از محضر حضرات آیات میرزا خلیل کمره ای، سید ابوالقاسم کاشانی و علی شوشتری استفاده کرد. ایشان هم چنین از آیت اللّٰه شوشتری اجازه در امور حسبیه گرفت. استاد بوذری پس از مدتی وارد عرصه خوشنویسی گردید و مدتی بعد از استاد عماد طاهری استفاده برد و در محضر استاد عبدالحمید ملک کلامی مشهور به امیرالکتاب به شاگردی پرداخت. استاد بوذری علاوه بر سال ها تدریس خوشنویسی، جزء نخستین کسانی بود که بنیاد کلاس های آزاد و رایگان خوشنویسی را به وجود آورد و به کمک دیگر استادان، انجمن خوشنویسی ایران را پایه گذاری کرد. از استاد بوذری که دارای شیوه

خاص خطی خود بود آثار کتابت گوناگونی به جای مانده که منتخب دیوان سعد سلمان، دیوان حافظ، ملخّص مثنوی و کتیبه های آرامگاه شیخ سعدی و کتیبه دروازه قرآن شیراز از آن جمله اند. این هنرمند فرهیخته سرانجام در ۹۱ سالگی بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۷: رحلت فقیه جلیل و عالم خدمتگزار آیت اللّه "مهدی حائری تهرانی" (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ مهدی فرزند شیخ عباس حائری تهرانی در سال ۱۳۰۴ ش (۱۳۴۴ ق) در بیت علم و فقاهت در کربلا به دنیا آمد. وی در کودکی به همراه پدر راهی تهران شد و علی رغم رحلت پدر، در فراگیری علم و دانش، کوشش و تلاش فراوانی از خود نشان داد به طوری که به همراه علوم حوزوی، تحصیلات دانشگاهی را نیز ادامه داد. آیت اللّه حائری در ۲۳ سالگی به حوزه علمیه قم رفت و پس از گذراندن سطوح عالیه، دروس خارج فقه و اصول و فلسفه را در محضر حضرات آیات: سید حسین بروجردی، علامه طباطبایی، محمدعلی اراکی و حضرت امام خمینی فراگرفت تا به مدارج والای علمی دست یافت. ایشان همچنین پس از هفت سال اقامت در قم، راهی حوزه نجف شد و در شمار شاگردان استادان نامداری همچون: سید جمال الدین گلپایگانی، سید عبدالهادی شیرازی و سید ابوالقاسم خویی قرار گرفت. آیت اللّه حائری تهرانی پس از اخذ اجازه اجتهاد از حضرات آیات سید عبدالهادی شیرازی و سید جمال الدین گلپایگانی و اجازه روایت از شیخ آقابزرگ تهرانی به قم بازگشت و به خدمات فراوان علمی و دینی پرداخت. وی در قم و سپس در تهران به ایجاد کتابخانه ها، مدارس، نوسازی اماکن مذهبی و عام المنفعه قدیمی و فراهم نمودن امکانات آموزشی و رفاهی

برای طلاب همت ورزید و همزمان دروس دانشگاهی خویش را تا اخذ درجه دکتری در دانشکده الهیات دانشگاه تهران پیگیری کرد. از آیت اللّه حائری تهرانی آثار متعددی برجای مانده که تقریرات درس فلسفه علامه طباطبایی، سیر قرآن و تفسیر، روش تبلیغات اسلامی و پندهای معصومین از آن جمله اند.

سرانجام آن عالم خدمتگزار پس از ۷۵ سال زندگی پربرکت در اول بهمن ماه ۱۳۷۹ ش برابر با ۲۴ شوال ۱۴۲۲ ق در تهران چشم از جهان فروبست و در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: درگذشت "ابوالقاسم عارف قزوینی" شاعر بزرگ ایرانی در همدان (۱۳۱۲ش)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم قزوینی مشهور به عارف در حدود سال ۱۲۶۲ ش، (۱۳۰۰ ق) در قزوین به دنیا آمد و تحصیلات قدیمه را در زادگاه خود فرا گرفت. وی به دو هنر خط و موسیقی اهتمام بیشتری ورزید و در این هنرها به شهرت دست یافت. وی همچنین به سرودن اشعار پرداخت و آثاری را پدید آورد. با آنکه شعر عارف قزوینی از لحاظ ادبی و فنون شعری دارای نقایصی بود، اما آنچه او را به شهرت و محبوبیت رساند، به کار بردن زبان مردم در شعر خود، در راه مردم گام برداشتن و در خدمت صاحبان زر و زور نرفتن بود. سرودن اشعار وطنی و هنر تصنیف سازی در نهضت مشروطه، ویژگی شعر عارف قزوینی بود و از این رهگذر، شوری در آزادی خواهان و مشروطه طلبان افکند. از این رو شهرت و حیثیت ملی وی برای تصنیف های وطنی اوست که در مواقع حساس سروده و با ملت ایران همدلی کرده است. کار بزرگ عارف، تحول عظیمی بود که در ترانه سرایی پدید آورد. دیگر از امتیازهای بزرگ

تصـنیف هایش آن است که خود، هم شاعر و موسـیقی دان و هم آوازه خوان بود و تصـنیف را با مهارت و استادی فوق العاده ای برای بیان مقاصـد و مضامین ملی به کار می برد. زنـدگی عارف قزوینی، همواره با فقر و تنگـدستی سپری گردید تا آن که در پنجاه سالگی درگذشت و در همدان در کنار مقبره ابن سینا مدفون شد.

مناسبت ۰۲: تأسیس بانک بازرگانی اولین بانک خصوصی ایران (۱۳۲۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تحریم رفراندوم فرمایشی رژیم "محمدرضا پهلوی" توسط "امام خمینی"(ره) (۱۳۴۱ش)

شرح مناسبت:

پس از اعلام لوایـح شـش گانه شاه به عنوان انقلاب سـفید و تعیین روز شـشم بهمن ۱۳۴۱ جهت برگزاری رفرانـدوم عمومی، حضـرت امام خمینی، در پاسخ به استفتاء گروهی از مردم مسلمان ایران، با انجام این همه پرسی مخالفت و آن را خلاف شرع اسلام و قانون اساسی ایران اعلام کردند. شاه در روز نوزدهم دی ماه ۴۱، لوایحی را برای اصلاحات ارضی، ملی کردن جنگل ها، فروش سـهام کارخانجات دولتی، سـهیم کردن کارگران در منافع کارگاه های تولیدی و صـنعتی، اصلاح قانون انتخابات و ایجاد سپاه دانش اعلام کرده و خواستار برگزاری همه پرسی در این زمینه شده بود. اما حضرت امام باتوجه به پیش بینی نشدن همه پرسـی در قانون اساسی، مبهم بودن لوایح و بی اطلاعی مردم از محتوای آنها و نیز نبودن آزادی و توسل مأموران رژیم به تهدید و تطمیع مردم، همه پرسـی درباره لوایح شش گانه شاه را خلاف شرع و قانون اساسی، اعلام نمودند. در دوم بهمن ۴۱، پس از انتشار اعلامیه امام درباره تحریم همه پرسـی شاه، مردم تهران با تعطیل کردن بازار، در خیابان ها به تظاهرات پرداختند. در اوج تظاهرات، سـخنان تند انتقادآمیزی علیه دولت توسط حجت الاسـلام شـیخ محمدتقی فلسفی ایراد گردید که به حضور پلیس و درگیری با مردم انجامید. در قم نیز بازار تعطیل شد و روحانیان و مردم مسـلمان این شـهر، بر ضد لوایح شش گانه شاه به تظاهرات پرداختند.

مناسبت ۰۴: بسته شدن کنسولگری ایران در عراق به دنبال تشدید اختلافات مرزی طرفین (۱۳۴۸ ش)

شرح مناسبت:

در ۲۶ فروردیـن ۱۳۴۸ ش، معـاون وزارت خـارجه عراق بـا احضـار سـفیر ایران در بغـداد بـه او اطلاـع داد کـه دولـت عراق، اروندرود را بخشی از خاک خود می

شمارد و تمام کشتی های ایرانی که در این آبراه تردّد می کنند، باید پرچم ایران را به صورت نیمه افراشته به اهتزاز درآورند و دولت عراق، حضور افراد نیروی دریایی ایران بر روی کشتی های یاد شده را نقض حاکمیت خود تلقی خواهد کرد. این ادعای عراق، واکنش رسمی ایران را به دنبال داشت و قائم مقام وزارت خارجه ایران در سی ام فروردین ۱۳۴۸ عنوان نمود که به دلیل اخذ یک جانبه عوارض توسط دولت عراق و صرف آن برای اهدافی غیر از نگهداری مشترک تسهیلات رودخانه نظیر لایروبی، ایران دیگر معاهده صلح ۱۳۱۶ ش را معتبر نمی شمارد. این درگیری ها به شکایت طرفین از هم به رییس شورای امنیت، و بسته شدن کنسولگری ها در دو کشور منجر شد تا این که تشدید تنش سیاسی ایران و عراق، سرانجام طرفین را به انعقاد قرارداد ۱۳۵۳ (۱۹۷۵ ش) الجزایر سوق داد. با این حال دولت بعث عراق به این قرارداد نیز احترام نگذاشت و چند سال بعد با دلایلی واهی به خاک جمهوری اسلامی ایران تجاوز کرد.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: صدور نامه روحانیون مبارز ایران خطاب به کمیسیون حقوق بشر (۱۳۵۶ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که دو هفته از سرکوب قیام نوزدهم دی ماه ۱۳۵۶ در قم گذشته بود و رژیم پهلوی قصد داشت با ایجاد اختناق، از گسترش نهضت جلوگیری نماید، جمعی از روحانیون مبارز، نامه ای به کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد ارسال کردند و از اوضاع حاکم برکشور، به شدت انتقاد نمودند. در بخشی از این نامه با اشاره به شرایط جاری در ایران و دیدار کارتر، رئیس جمهور وقت آمریکا با شاه آمده است: "درشرایطی که ملل مستضعف جهان، یکی پس از

دیگری، آزادی و استقلال خویش را باز می یابند و بندها و زنجیرهای اسارت و بردگی را یکی پس از دیگری پاره می کنند، حقوق ملت شریف ایران، پایمالِ اغراضِ شوم دودمان ننگین پهلوی شده و هر روز، زنجیر اسارت و بردگی را بر دست و پای ملت ما محکم تر ساخته اند. با کمال تأسف و تأثّر، کارتر، رئیس جمهور آمریکا، که خود را مرد صلح می داند و از انسان دوستی سخن می گوید، ۳۵ میلیون جمعیت با شرف و مسلمان را فدای شاه خائن و مزدور و نوکر بی قید و شرط خود می کند." در این نامه، سپس به دستگیری روحانیون مبارز توسط رژیم اشاره شد و ضمن گلایه از اسارت آنان در زندان، عنوان گردید: "]همچنین[رهبر عالی قدر مسلمانان، آیت اللّه العظمی خمینی، متجاوز از چهارده سال است که به جرم اعتراض به احیای کاپیتولاسیون در ایران و دفاع از حقوق ملت و قوانین حَقّه اسلامی، دور از وطن و در تبعید به سر می برند و کمیسیون حقوق بشر، کوچک ترین اقدامی در این زمینه نکرده است.]همچنین[اخیراً عده ای از روحانیون مبارز از جمله آیت اللّه عبدالرحیم ربانی شیرازی وسید علی خامنه ای و ...

را به جرم پشتیبانی از قائد بزرگ اسلام و دفاع از حقوق ملت، به نقاط بد آب و هوا تبعید کرده اند. آیا کمیسیون حقوق بشر از آن چه در ایران می گذرد، آگاه است؟ و آیا در برابر همه آدم کُشی ها و بیدادگری ها، عکس العملی نشان داده است." روحانیان مبارز در پایان نامه خود، خواست های ملت ایران را در چهارده بند

بیان کردند، از جمله: بازگشت سریع امام خمینی، قائد بزرگ اسلام؛ آزادی دانشجویانی که در جریان های مختلف تهران و شهرستان ها دستگیر شده اند؛ آزادی زندانیان سیاسی؛ بازگشت کلیه تبعیدشدگان و آزادی اجتماعات و بیان قلم و رفع منع از منابر وعاظ محترم.

مناسبت ۰۲: تشکیل کمیته استقبال از حضرت امام خمینی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

مردم مسلمان ایران که بی صبرانه منتظر ورود حضرت امام خمینی به ایران بودند، تدارکات لازم را جهت بزرگترین استقبال تاریخ از رهبر انقلاب اسلامی فراهم آوردند. به همین مناسبت ستادی مرکب از روحانیون و نمایندگان اقشار مختلف مردم تهران تشکیل شد تا مراسم استقبال را هرچه باشکوه تر برگزار کند. در این ستاد پنجاه هزار جوانِ عاشق امام مسؤولیت حفاظت از جان امام و انتظامات مراسم را به عهده گرفتند. بسیاری از مردم نیز از شهرها و روستاهای مختلف ایران به تهران سرازیر شدند تا در مراسم استقبال شرکت جویند. از سوی دیگر، پس از تظاهرات گسترده مردم، چهارهزار افسر نیروی هوایی نیز به پشتیبانی از مردم مبارز ایران، دست به اعتصاب غذا زدند و خواستار اخراج مستشاران آمریکایی از ایران شدند.

مناسبت ۰۳: درگیری نظامیان طرفدار انقلاب اسلامی و عاملان شاه در بعضی پادگان ها و پایگاه های هوایی (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تصرف شهر قم توسط مردم انقلابی در آخرین روزهای عمر رژیم پهلوی (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: بستری شدن "امام خمینی"(ره) در بیمارستان قلب تهران (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

حضرت امام پس از پیروزی انقلاب اسلامی، بنا به وعده ای که داده بودند، در اسفند ۱۳۵۷ ش راهی قم شده و در آن جا اقامت گزیدند. اما در اثر ابتلا به بیماری قلبی، در سوم بهمن ۱۳۵۸، مجدداً به تهران مراجعت کرده و پس از ۳۹ روز مداوا در بیمارستان قلب تهران، ابتدا در منطقه دربند تهران و پس از آن در ۲۷ اردیبهشت ۱۳۵۹، در خانه کوچکی در جماران مستقر شدند.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: ورود سپاه روسیه به ایران در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۳ش)

شرح مناسبت:

هنوز مـدتی از تاجگـذاری احمـدشاه قاجـار نگذشـته بود که جنـگ جهانی اول آغاز شـد. در این جنگ، دولت های روسـیه، انگلسـتان و فرانسه با دولت های آلمان، اتریش، مجارسـتان و ایتالیا به نبرد برخاستند و پس از مدتی حکومت عثمانی نیز اتّحاد خویش را بـا آلمـان اعلام کرد و عملاً وارد جنگ گردیـد. طرفین جنگ تلاش زیادی به عمل آوردنـد تا در دولت ایران نفوذ کرده و آن را به نفع خویش وارد کارزار نمایند و از منطقه سوق الجیشـی ایران، ضربه سهمگینی به دشمن خود وارد کنند. در این زمـان، مسـتوفی الممالـک، ریـاست دولت را در اختیـار داشت. وی گرچه بی طرفی ایران را در جنگ اعلام نمود، اما هیچ کـدام از طرفیـن جنـگ، اعتنـایی بـه این امر نکرده و وارد خـاک ایران شدنـد. انگلسـتان از جنـوب و روسـیه از شـمال کشـور متجاوزانه وارد ایران شدند و منطقه وسـیعی را در اشـغال خویش قرار دادند. روسیه پس از هجوم به ایران، به جنگ با نیروهای عثمـانی که در آذربایجـان به خاک ایران تجاوز کرده بودنـد پرداخت و هر دو اشـغالگر به جان هم افتادنـد تا این که نیروهای امپراتوری

عثمانی شکست خوردند. حاکمیت ایران در این زمان به ضعیف ترین درجه رسید و اوضاع سیاسی و اقتصادی کشور به شدت پریشان و بحران زده بود. اشغال قسمت شمالی ایران از سوی دولت تزار روس به مدت سه سال طول کشید. در نهایت در سال ۱۲۹۶ شمسی (۱۹۱۷ میلادی) انقلاب کمونیستی روسیه به وقوع پیوست و نیروهای روسی به دلیل اوضاع پریشان داخلی روسیه، شمال ایران را تخلیه کردند.

مناسبت ۰۲: مسافرت "محمدرضا پهلوی" به قم در آستانه رفراندوم انقلاب سفید (۱۲۱۷)

شرح مناسبت:

پس از ارتحال آیت اللّه بروجردی، محمدرضا پهلوی درصدد انجام برنامه های به اصطلاح اصلاحات برآمد. یکی از این برنامه ها اصول ششگانه شاه و ملت بود که با تبلیغات و سر و صدای فراوانی عنوان گردید و قرار شد در ششم بهمن ۱۳۴۱ ش به رفراندوم گذاشته شوند. از این رو شاه ظاهراً برای تقسیم املاک قم و باطناً برای قدرت نمایی، تصمیم به مسافرت به این شهر گرفت. بامداد روز سوم بهمن، شهر قم به یک پایگاه نظامی و امنیتی تبدیل گردید و عده ای از شهر تهران برای استقبال ظاهری از شاه، به قم آمده بودند. محمدرضا شاه که می خواست تکلیف خود را با روحانیون روشن سازد و به اصطلاح، نفوذ و قدرت خود را در شهر مذهبی قم به رخ حوزه علمیه بکشد، در چهارم بهمن سال ۱۳۴۱ به قم رفت، ولی چون حضور در مراسم استقبال از شاه توسط علما تحریم شده بود، به جز عده ای که از تهران آمده بودند و تعداد اندکی از مردم قم، کسی در سخنرانی شاه حاضر نشد. شاه از شدت خشم حتی وارد حَرَم نشد و در سخنان خود روحانیت را ارتجاع

سیاه خوانـد و آنان را خائن تر از حزب توده و کمونیست ها شـمرد. او به زعم خود می خواست به جامعه روحانیت پاسخ دهد و آنـان را تهدیـد و ارعـاب نمایـد. این سـخنان، صـفوف مخالفـان رژیم را فشـرده تر کرد و اختلاف شاه و روحانیون را آشتی ناپذیر گردانید.

مناسبت ۰۳: بستن فرودگاه مهرآباد به دستور "بختیار" برای جلوگیری از ورود امام به ایران (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

وقـتی که خبر بـازگشت حضـرت امـام خمینی(ره) به کشور قوت گرفت، دولت بختیـار، برای جلوگیری از ورود امـام، به کلیه شرکت های هواپیمایی بین المللی اعلام کرد که به تهران پرواز نکنند. علاوه بر این به دستور بختیار، تعداد زیادی تانک و زره پوش در فرودگـاه مهرآباد تهران مسـتقر شدنـد تا از ورود امام به میهن اسـلامی جلوگیری نماینـد. همچنین کلیه فرودگاه های کشور برای سه روز بسـته اعلاـم شـد و در نتیجه، نزدیکـان امام اعلام کردنـد، به مناسـبت بسـته بودن فرودگاه ها، سـفر امام به تهران، دو روز به تعویق افتاد. عکس العمل مردم در برابر این عمل بختیار به حـدی شدیـد بود که دسـتور بختیار در ظرف چند روز لغو شد.

مناسبت ۰۴: ارایه لایحه عوام فریبانه انحلال ساواک توسط بختیار به مجلس در اوج انقلاب اسلامی (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد "حسن هریسی" خوشنویس معاصر (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

استاد حسن هَریسی در سال ۱۲۸۲ ش در تبریز به دنیا آمد. از دوازده سالگی به مدرسه طالبیه آن شـهر رفت و پس از فراگیری قرآن، گلستان سعدی، صرف، نحو، منطق و فقه و اصول، به خوشنویسی روی آورد و خط نستعلیق و نسخ را در محضر استادان شهر آموخت. استاد هریسی از ۲۵ سالگی خدمات فرهنگی خود را به عنوان معلم خوشنویسـی در مدارس تبریز آغاز کرد و از ۱۳۴۷ در خـانه فرهنـگ تبریز به آموزش خوشنویسـی پرداخت. علاـوه بر کتـابچه هـا و جزوات رسم الخـط، از اسـتاد هریسـی کتابت سه نسـخه قرآن، سه نسخه مفاتیح الجنان، مُنتهی الامال، معراجُ السّعاده، صحیفه سجادیه و ده جلد نهج البلاغه به یادگار مانـده است. وی علاـوه بر خوشنویسـی، طراحی سـرفصل کتـاب هـا را نیز انجـام می داد که صـفحات اول کتابت قرآن، از آن نمونه است. استاد هریسی سرانجام در هشتاد سالگی براثر سکته مغزی در تبریز در گذشت.

مناسبت ۰۶: افتتاح پخش رادیو پیام و رادیو تهران در میدان ارک (۱۳۷۵ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه و زاهد بزرگوار، آیت اللّه "میرزا جمال الدین کرباسی" (۱۳۱۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزاجمال الدین کرباسی (کلباسی) فرزند آیت اللّه میرزا ابوالمعالی کلباسی در خاندان علم و تقوا در اصفهان به دنیا آمد. وی در ابتدا مقدمات و سطح را نزد پدر فاضلش به اتمام رساند و سپس برای ادامه تحصیل عازم نجف اشرف گردید. میرزا جمال الدین در نجف از محضر عالمان نامداری همچون آخوند خراسانی بهره برد و پس از سالیان دراز اقامت در آن حوزه و کسب مدارج عالی علمی، به اصفهان بازگشت. ایشان سپس حلقه درس خود را تشکیل داد و محضرش، مرکز اجتماع فضلا و ارباب فضل و دانش گردید. زندگی آیت اللّه کرباسی در کمال قناعت و سادگی و زهد سپری شد و به تعلقات دنیوی اسیر نگردید. از ایشان آثاری بر جای مانده که تلخیصُ الهیئه در علم نجوم و کتابی در اصول فقه از آن جمله است. میرزا جمال الدین کلباسی سرانجام در پنجم بهمن ۱۳۱۰ ش برابر با ۱۷ رمضان ۱۳۵۰ ق در اصفهان وفات یافت و در تخت فولاد مدفون شد.

مناسبت ۰۲: ادامه اجتماعات مردمی ضد رژیم طاغوت (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

با وجود این که عوامل رژیم شاه، اجتماع بیش از دو نفر را در اکثر شهرهای ایران منع کرده بودند، قشرهای مختلف مردم، بدون اعتنا به هشدارهای حکومت نظامی، به راه پیمایی و تظاهرات علیه رژیم ادامه دادند و مزدوران شاه، علی رغم توسل به شدیدترین شیوه های سرکوب، موفق به کنترل مردم نشدند. در این میان برخوردهای خشونت آمیز مأموران حکومتی با مردم، منجر به شهادت تعداد زیادی از مردم در شهرهای مختلف کشور شد.

مناسبت ۰۳: برگزاری انتخابات اولین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

به دنبال استعفای دولت موقت به دلیل تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در تهران توسط دانشجویان پیرو خط امام، شورای انقلاب به دستور حضرت امام خمینی(ره)، مدیریت اجرایی کشور را برعهده گرفت و پس از چندی اولین انتخابات ریاست جمهوری در پنجم بهمن ۱۳۵۸ ش برگزار گردید. در این انتخابات ابوالحسن بنی صدر که پس از اقامت پانزده ساله در فرانسه به ایران بازگشته و با تظاهر به وفاداری به انقلاب، نظام، مردم و رهبری توانسته بود به پست های حساسی دست یابد با کسب ۷۶ درصد آرا به ریاست جمهوری برگزیده شد. عناوین اولین رییس جمهور ایران و فرمانده کل نیروهای مسلح و ... سبب شد که به زودی هویت اصلی خود را نشان داده و با تکیه بر قدرتی که از مردم برای خدمت به آنان به دست آورده بود، خود را محور نظام نامیده و به سرکوبی و وارد آوردن اتهام به مخالفانش مشغول گردد. این روند، مخالفت نیروهای انقلابی و ارزشی

نظام را برانگیخت و پس از مدتی و علی رغم آغاز جنگ تحمیلی، این کشمکش ها حتی با وساطت حضرت امام نیز پایان

نیافت. طرفداران بنی صدر در این مدت بارها جوّ اغتشاش و نا امنی را در کشور به راه انداخته و سعی در خارج کردن مخالفان از صحنه و کسب قدرت بیشتر بودند. همسویی و همکاری بنی صدر با گروه منافقین موسوم به سازمان مجاهدین خلق، دامن زدن به تشنجات و درگیری ها در کشور، کوتاهی در دفاع از مرزهای ایران و عدم ممانعت از تجاوز رژیم بعث عراق در جریان جنگ تحمیلی، در نهایت باعث شد تا طرح عدم کفایت سیاسی بنی صدر در مجلس شورای اسلامی مورد بحث قرار گرفته و به تصویب رسد.

این در حالی بود که حضرت امام، در بیستم خرداد ۱۳۶۰، وی را از فرماندهی کل قوا که از جانب ولی فقیه به رییس جمهور تفویض شده بود، خلع نمودند. سرانجام و با رأی عدم کفایت سیاسی بنی صدر در مجلس، حضرت امام، این عنصر توطئه گر و فریب کار را در اول تیرماه ۱۳۶۰ از ریاست جمهوری عزل کردند. از این زمان اتحاد بیشتر بنی صدر و گروه منافقین باعث به شهادت رساندن تعداد زیادی از مسؤولان عالی رتبه نظام گردید، تا این که وی به همراه سرکرده مجاهدین خلق در هفتم مرداد ۱۳۶۰ با چهره ای مبدل و زنانه از کشور گریخت و مقیم فرانسه شد. پس از فرار مفتضحانه بنی صدر، مردم انقلابی و مسلمان ایران با حضور در پای صندوق های رأی، برادر محمد علی رجایی را با آراء قاطع خود به ریاست جمهوری انتخاب کرده و بر حضور خود فروختگان و خودباختگان در مسؤولیت های بالای نظام خاتمه دادند.

مناسبت ۰۴: ارتحال عالم ربانی آیت اللّه "ملاعبداللّه مدرس گرجی" (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه ملاعبداللّه مدرس گُرجی در

سال ۱۲۷۴ ش در کردستان به دنیا آمد. پس از اتمام مقدمات در زادگاه خود از محضر ملاعبدالعظیم مجتهد و چند تن از علمای کردستان استفاده کرد و اجازه اجتهاد گرفت. او تا پایان عمر مرتباً به تدریس و تحشیه، تألیف، مطالعه و یادداشت نکات علمی و ادبی و نیز ارشاد و امامت مردم سنندج مشغول بود. ملاعبداللّه مدرس در تمام رشته های علمی و ادبی و دینی از قبیل صرف، نحو، منطق، کلام، تفسیر و حدیث متبحّر بود و آن ها را تدریس می کرد. کشف الغوایه، حساب و جبر، تَحقیقُ النَّسخ و ... از تألیفات ایشان است. این عالم ربانی سرانجام در ۸۹ سالگی در سنندج درگذشت.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ بین قوای روس و عثمانی در آذربایجان ایران در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۳ش)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی اول و علی رغم اعلام بی طرفی ایران در این جنگ، سپاه عثمانی در اوایل دی ماه ۱۲۹۳ ش به آذربایجان ایران یورش برد و آن را به تصرف خود درآورد. پس از تجاوز عثمانی، دولت روسیه نیز قوای خود را وارد ایران نمود و بر سر تصرف شهرهای ایران، نبرد سختی بین دو طرف در خاک ایران صورت گرفت. این جنگ با شکست عثمانی در هشتم دی ۱۲۹۳ به پایان رسید و تا چند سال، سپاه روسیه در شمال و غرب ایران به انواع جنایت و غارتگری ادامه می داد. در این زمان، دولت ایران نهایت ضعف خود را می گذراند و کمترین مقاومتی در برابر متجاوزان که شمال و جنوب کشور را به اشغال خود در آورده بودند، از خود نشان نمی داد.

مناسبت ۰۲: اجتماع بزرگ مردم تهران برای ملی شدن نفت ایران به دعوت آیت اللّه "کاشانی" (۱۳۲۹ش)

شرح مناسبت:

از آغاز اکتشاف و استخراج نفت در ایران، شرکت های نفتی بیگانه، همواره دست اندرکار امور نفت بوده و ثروت هنگفتی از این راه به جیب می زدند، ولی در این میان سود اندکی عاید ایران می گردید. از این رو کمیسیون نفت مجلس شورای ملی در نظر گرفت تا قراردادهای خارجی را لغو و نفت را ملی اعلام نماید. اما در این مسیر، سپهبد رزم آرا، نخست وزیر پهلوی، با حمایت انگلستان درصدد انعقاد قراردادهایی به نفع انگلیس و به ضرر کشور بود. در این میان اختلاف مجلس و مردم با نخست وزیر شدت گرفت تا این که آیت اللّه کاشانی رهبر مذهبی و روحانی سرشناس وقت، برای آگاهی مردم و نیز در خواست جهت ملی شدن نفت، اجتماع بزرگی را در ششم

بهمن ۱۳۲۹ در مدرسه شاه برگزار کرد. در نهایت، رزم آرا که تصمیم جدی برای تصویب لایحه الحاقی نفت داشت، توسط خلیل طهماسبی، از یاران فداییان اسلام ترور شد و در پایان اسفند ۱۳۲۹، مجلس، ملی شدن صنعت نفت را به تصویب رساند.

مناسبت ۰۳: برگزاری رفراندوم فرمایشی رژیم "محمدرضا پهلوی" تحت عنوان "انقلاب سفید" (۱۳۴۱ش)

شرح مناسبت:

پس از اعلام اصول ششگانه شاه و ملت، دولتِ اسداللّه عَلَم تصمیم گرفت تا این اصول را به رفراندوم بگذارد. همزمان با اقدامات دولت جهت برگزاری مراسم رفراندوم، حوزه علمیه قم و سایر روحانیون و علمای بزرگ، ضمن مخالفت با جنبه های خلاف شرعِ قانون اصلاحات ارضی و حضور زنان و مخالفت با تقسیم و اجاره دادن املاک موقوفه، دست به مبارزه زدند و از طریق ایراد سخنرانی و تلگراف و غیره، دولت را تحت فشار قرار دادند. در نهایت علی رغم تحریم رفراندوم توسط علما و مراجع و ناکامی شاه در سفر به قم و جلب نظر حوزه و نیز با وجود تمام مخالفت ها، اعتصابات و تظاهراتی که در شهرهای مختلف به ویژه در مراکز مذهبی صورت گرفت، رفراندوم شاه انجام شد. در این میان بلندگوهای وابستگان دستگاه پهلوی، با شعار جاوید شاه، سعی داشتند به مردم از جمله کارگران، کارمندان و مستخدمان شرکت ها فشار وارد آورند تا رأی مثبت بدهند. با این وجود، محل رأی گیری صندوق ها خلوت بود. ولی سرانجام دستگاه تبلیغاتی رژیم اعلام داشت که اصول پیشنهادی شاهنشاه، با استقبال پرشور و بی نظیر مردم روبرو گردید و اکثریت مردم به انقلاب سفید شاه، آری گفته اند.

مناسبت ۰۴: آغاز نخست وزیری "امیرعباس هویدا" مهره مطیع دستگاه طاغوتی شاه (۱۳۴۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از اعدام انقلابی حسنعلی منصور نخست وزیر رژیم پهلوی توسط محمد بخارایی از اعضای هیئت مؤتلفه اسلامی، دست اندرکاران دستگاه طاغوت، تا چند روز حال وی را رضایت بخش اعلام می کردند. ولی در این روز، این تلاش ناکام ماند و مرگ نخست وزیر سرسپرده را اعلام نمودند. پس از منصور، امیرعباس هویدا که در کابینه منصور، وزیر

دارایی بود، مأمور تشکیل کابینه گردید. هویدا تا سال ۱۳۵۶، در حدود ۱۳ سال در این پست باقی ماند. دوران صدارت طولانی هویدا که با طول وزارت بیست وپنج نخست وزیر برابر بود، دوران آرامش و ثبات سلطنت محمدرضا پهلوی به شمار می رود. کابینه هویدا، مطلوب شاه بود و همه چیز و همه کس، بر وفق و نیت شاه در سنگر خود جای گرفته بودند. هویدا پس از اتمام دوران صدارت، به مشاغلی دیگر گمارده شد تا این که در آبان ۱۳۵۷ در اقدامی عوام فریبانه توسط دولت نظامی ازهاری بازداشت شد. اما این بازداشت با پیروزی انقلاب اسلامی همزمان شد و سرانجام چند روز پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به حکم دادگاه انقلاب، تیرباران شد.

مناسبت ۰۵: برخورد شدید نظامیان مزدور رژیم پهلوی با مردم تظاهرکننده در شهرهای مختلف (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تهاجم گروهک ضدانقلاب مسلحِ "اتحادیه کمونیست ها" به شهر هزارسنگر "آمل" (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

ضد انقلابیون مسلح در قالب اتحادیه کمونیست ها با جمع آوری تمام امکانات و نیروهای خود، در شب ششم بهمن ۱۳۶۰، به شهر هزارسنگر "آمل" حمله آورده تا به تصور خویش آن را مرکز حمله های بعدی در خطه شمال ایران قرار بدهند. ولی نیروهای رزمنده و مردم انقلابی این شهر، در اندك زمانی تهاجم ضد انقلاب را دفع نمودند. گرچه تعدادی از اهالی این شهر در این هجوم وحشیانه ضدانقلابیون به شهادت رسیدند ولی تعداد بسیاری از مهاجمان به هلاکت رسیده، تعدادی اسیر شده و مابقی در جنگل های اطراف پراکنده گشتند.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: رحلت عالم مجاهد و فقیه جلیل آیت اللّه "سید محمدباقر حجتی بارفروشی" (۱۳۱۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید محمدباقر بارفروشی معروف به حجّتی در حدود سال ۱۲۴۸ ش در توابع بابل در استان مازندران در حالی که پدرش قبل از تولد وی از دنیا رفته بود، چشم به جهان گشود. وی پس از کسب علوم مقدمات و سطح، راهی نجف اشرف گردید و از محفل درس استادان نامداری همچون آخوند ملامحمدکاظم خراسانی، علامه سیدمحمدکاظم یزدی و ملاعبداللّه مازندرانی استفاده برد تا به اجتهاد نائل آمد. آیت اللّه حجتی سپس به زادگاه خود بازگشت و به تالیف، تحقیق، تدریس و ارشاد مردم و مبارزه علیه انحرافات مذهبی همت گماشت. ایشان از عالمان برجسته مازندران در عصر خود بود و در مسائل اجتماعی و سیاسی زمان خود فعالیت داشت. آیت اللّه حجتی به ویژه در مبارزه با بابی ها و بهایی ها زبانزد مردم بود و به همین دلیل شایع است که در نهایت یك پزشك بهایی با تزریق آمپول ایشان را در هفتم بهمن ۱۳۱۱ ش در ۶۳ سالگی از بین برده است. برخی از آثار

این عـالم بزرگوار عبارتنـد از: تقریرات درس اصول آخونـد خراسـانی، تقریرات درس فقه علامه یزدی در ۲ جلد و حاشـیه بر عروهُ الوثقی.

مناسبت ۰۲: الحاق ایران به قرارداد جهانی آزادی تبادل افکار یونسکو(۱۳۴۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت نویسنده، محقق و مترجم شهیر ایرانی استاد "مجتبی مینَوی" (۱۳۵۵ش)

شرح مناسبت:

استاد مجتبی مینَوی در سال ۱۲۸۲ ش در تهران به دنیا آمد و در کودکی به همراه پدر به سامرا رفت. تحصـیلات ابتدایی را در سـامرا و سـپس در تهران، و تحصـیلات عـالی را در دارالفنون، دارالمعلّمین مرکزی تهران، کالـج سـلطنتی و مـدرسه مطالعـات آسیایی و آفریقایی لندن گذراند. او در حدود سال ۱۳۰۵ ش، در مجلس شورای ملی، سمت تندنویسی داشت و از آن پس به ریـاست کتابخـانه ملی رسـید. مینـوی پس از مـدتی راهی پـاریس شـد و همراه بـا سـیدحسن تقی زاده، سـیاست مـدار دوران مشـروطه، به لنـدن رفت. او در انگلسـتان به کار تألیف، تـدریس و تعلیم پرداخت و به مدت ده سال، برای شـبکه بی بی سـی، گفتار فرهنگی تهیه می کرد. مینوی پس از بازگشت به ایران در دانشـکده ادبیات و الهیات دانشـگاه تهران تـدریس می کرد و پس از مـدتی بر اثر پافشـاری برای عکس برداری از کتـاب هـای کتابخانه های ترکیه، به عنوان رایزن فرهنگی ایران در ترکیه منصوب شـد. اسـتاد مینوی، بیشتر عمر خود را به تحقیق در متون قـدیم ادبی و تـاریخی زبان فارسـی گذرانـد و در اواخر عمر، سرپرستی بنیاد شاهنامه را بر عهده داشت. از این استاد برجسته زبان و ادب فارسی، نزدیک به چهل کتاب از تألیف و ترجمه و تصـحیح و حـدود یکصـد و شـصت مقـاله ادبی و انتقادی در مجلات ایرانی و خارجی منتشـر شـده است. پانزده گفتار، شـیر و خورشـید، داستان هزار دستان و شاهنشاهی ساسانیان از جمله تألیفات و ترجمه های استاد مینوی می باشند. استاد مجتبی مینوی در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: رحلت دانشمند فرزانه آیت اللّه "سیدعبدالعزیز طباطبایی یزدی" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعبدالعزیز طباطبایی یزدی

در سال ۱۳۰۸ ش (۱۳۴۸ ق(در نجف اشرف در خاندان علامه محمد کاظم یزدی صاحب کتاب عروه الوثقی به دنیا آمد. در اوان جوانی پدر عالم خود را از دست داد، اما به طلب علم روی آورد و نزد اساتید آن شهر به تحصیل دانش پرداخت. از جمله اساتید وی حضرات آیات سید عبدالاعلی موسوی سبزواری، شیخ صدرا بادکوبه ای، سید عبدالهادی شیرازی و سیدابوالقاسم خویی بودند. آیت اللّه طباطبایی همچنین در خدمت شیخ آقابزرگ تهرانی، صاحب الذّریعه و علامه امینی مؤلف الغدیر شاگردی کرد و اجازه روایت گرفت. وی در سال ۱۳۵۴ش نجف را به قصد ایران ترک کرد و در قم به تألیف و تحقیق ادامه داد. ایشان یکی از خبرگان سرشناس شیعه در کتابشناسی، نسخه شناسی، تاریخ، تراجم، حدیث و رجال بود و در تهیه فهرست های گوناگون برای کتابخانه آستان قدس رضوی، فهرست نویسی کتاب های خطی کتابخانه امیرالمومنین)ع(در نجف و نیز همکاری در تألیف کتاب عظیم الذَّریعه اثر شیخ آقابزرگ تهرانی همکاری مؤثری داشت. ایشان در کنار این فعالیت ها، خود به ایجاد آثار ارزشمند همت گماشت که اضواءٌ علی الذَّریعه، المَهدی فی السُّنّهِ النَّبویه، تَعلیقاتٌ علی طبقات اعلام الشیعه و ده ها اثر دیگر از آن جمله اند. آیت اللّه طباطبایی سرانجام پس از ۶۶ سال عمر با برکت در هفتم بهمن سال ۱۳۷۴ ش برابر با ۷ رمضان ۱۴۱۶ق به سبب مشکل قلبی و ریوی دار فانی را وداع گفت و در حرم حضرت معصومه، دفن شد.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: تصرف آذربایجان توسط قوای روس در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۳ش)

شرح مناسبت:

پس از شروع جنگ جهانی اول و تجاوز نیروهای عثمانی به آذربایجان ایران، دولت روسیه نیز قوای خود را وارد

ایران نمود و برای تصرف شهرهای آذربایجان، بین قوای روس و عثمانی جنگ شدیدی درگرفت. در این نبرد سهمگین عده زیادی از مردم آذربایجان کشته و زخمی شدند و اموال آنان به غارت رفت تا این که قوای روس بر سپاه عثمانی پیروز گشت و عثمانی ها عقب نشینی کردند. قوای قزّاق روس در حالی به ایران هجوم آورده و در شهرها به تجاوزگری مشغول بودند، که ایران از همان آغاز بی طرفی خود را اعلام کرده بود. روس ها در این میان، شهرهای آذربایجان را آتش زده و مغازه ها را غارت کردند. این واقعه در حالی صورت می گرفت که دولت تزاری روسیه از سوی لنین سرنگون شده و دولت جدیدی با مرام کمونیستی قدرت را در دست گرفته بود. البته قوای قزاق روس که این زمان در ایران بودند، ارتباطی با دولت جدید نداشته و هنوز به دولت تزار وفادار بودند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "سیدحسن تقی زاده" آخرین فرد از رجال دوران مشروطیت (۱۳۴۸ ش)

شرح مناسبت:

سیدحسن تقی زاده در شهریور ۱۲۵۶ ش در تبریز به دنیا آمد. پس از پایان تحصیل در دارالفنون تهران، با عضویت در تشکیلات فراماسونری و با توجه به نفوذ گسترده آن در بین روشنفکران ایرانی به ویژه مشروطه خواهان، در جنبش مشروطه شرکت فعالی داشت و پس از به توپ بستن مجلس توسط محمد علی شاه قاجار، به سفارت انگلیس پناهنده شد. تقی زاده پس از فتح تهران توسط مشروطه خواهان در از بین بردن مخالفان خود تلاش زیادی به کار برد به طوری که او از عوامل مؤثر در دستگیری، محاکمه و شهادت شیخ فضل اللّٰه نوری و نیز بانی اصلی در ترور و شهادت آیت اللّٰه سید عبداللّٰه

بهبهانی به شمار می رود. او که در اکثر دوره های اولیه مجلس شورای ملی به نمایندگی انتخاب شده بود، پس از انقراض قاجار نیز به سمت های گوناگونی نیز دست یافت. تقی زاده در ۱۳۱۰ ش وزیر دارایی گردید و در این سمت با امضای معاهده تمدید قرارداد دارسی در خرداد ۱۳۱۲، سلطه بریتانیا را بر منابع نفتی و سرمایه های ایران استمرار بخشید. در دوران محمدرضا نیز به عنوان سفیر، راهی لندن شد و در ۱۳۲۸ به ریاست مجلس سنا رسید. سیدحسن تقی زاده از بانیان اولیه و اصلی وابستگی ایران به سیاست های انگلیس طی نهضت مشروطه ایران و یک قرن بعد از آن بود. او همچنین از عوامل توفیق نقشه های سیاسی بریتانیا و نفوذ آن کشور در ایران به شمار می رفت. تقی زاده در اواخر عمر به دلیل افشا شدن اسامی و اسرار فراماسون های ایرانی توسط ساواک که برای تضعیف نفوذ انگلستان و تقویت نفوذ آمریکا صورت گرفت، به بهانه کهولت سن، فعالیت سیاسی را کنار نهاد و خانه نشین شد.

از پرویز یا چنگیز، تاریخ انقلاب ایران، مانی و دین او و بیست مقاله از جمله آثار اوست. سیدحسن تقی زاده سرانجام در هشتم بهمن ۱۳۴۸ ش پس از هفتاد سال فعالیت سیاسی و به عنوان آخرین فرد از رجال سیاسی دوران مشروطه در ۹۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تحصن روحانیون انقلابی در مسجد دانشگاه تهران در اعتراض به بستن فرودگاه های کشور (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در اعتراض به جلوگیری دولت بختیار از ورود امام خمینی(ره) به کشور، حدود چهل نفر از روحانیون مبارز و انقلابی، در مسجد دانشگاه تهران تحصن کردند و شرط پایان این تحصن را بازگشت حضرت امام عنوان نمودند. حضرات آیات سید

محمد حسینی بهشتی، مرتضی مطهری، عطاءاللّه اشرفی اصفهانی، سید محمود طالقانی، محمدجواد باهنر، سید علی خامنه ای، اکبر هاشمی رفسنجانی، محمد امامی کاشانی، محمد یزدی، علی مشکینی، محمد صدوقی و ... از جمله متحصنین بودند. این تحصّن مورد حمایت و استقبال شدید مردم و مراجع تقلید واقع شد و در نهایت شرایطی را به وجود آورد که بالاخره دولت بختیار را مجبور ساخت به بستن فرودگاه ها پایان بخشد و اجباراً قدمی دیگر به عقب رود.

مناسبت ۰۴: کشتار مردم تهران به دستور "بختیار" در آخرین روزهای عمر رژیم پهلوی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

در این روز، در تظاهرات و برخوردهای خونین در سراسر کشور، ده ها تن شهید یا مجروح شدند. مردم تهران نیز در حالی که برای پیوستن به روحانیون متحصن در مسجد دانشگاه تهران به سمت دانشگاه در حرکت بودند، از طبقات بالای ساختمان ژاندارمری مورد هجوم نیروهای انتظامی قرار گرفته و چهره شهر تهران به صورت یک شهر جنگ زده درآمد. این حرکت، انعکاس جهانی یافت و برخی از خبرگزاری ها، آن را مشابه کشتار هفدهم شهریور دانستند. نکته قابل توجه در این روز، همیاری مردم بود چرا که تنها یک ساعت پس از آغاز کشتار، راهروهای بیمارستان ها، مملو از لوازم بیمارستانی اهدایی از سوی مردم گردید.

مناسبت ۰۵: وفات ادیب و دانشمند گرانمایه استاد "محمد فراهتی" (۱۳۵۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: برگزاری نخستین مجمع عمومی جهانی اهل بیت (ع) در تهران (۱۳۷۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: آغاز هفته هلال احمر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: امضای پیمان تحمیلی سه جانبه بین انگلستان، شوروی و ایران در مجلس شورای ملی (۱۳۲۰ ش)

شرح مناسبت:

پس از تجاوز نیروهای شوروی و انگلستان به ایران در شهریور ۱۳۲۰ و نقض بی طرفی ایران در جنگ جهانی دوم، پیمانی سه جانبه بین ایران، انگلستان و شوروی به امضا رسید. بر اساس این پیمان تحمیلی، دولت وقت ایران به نخست وزیری محمدعلی

فروغی به ناچار پـذیرفت که راه ها و وسایل ارتباط زمینی، هوایی و دریایی خود را در اختیار متفقین قرار دهد تا آنان با ارسال تجهیزات از طریق ایران، جبهه شوروی را در برابر آلمان نازی تقویت کننـد. در برابر، دولت های شوروی و انگلسـتان، تمامیت ارضـی ایران را به رسـمیت شـناختند و متعهـد شدنـد که حـداکثر شـش مـاه پس از پایـان جنـگ، خـاک ایران را ترک کننـد. انگلسـتان و شوروی با اشغال ایران، نه تنها خساراتی جبران ناپذیر به کشور وارد کردند، بلکه پس از پایان جنگ نیز بر خلاف پیمـان نهم بهمن ۱۳۲۰، ارتش شوروی حاضـر به ترک ایران نبود. حتی اتحـاد جمـاهیر شوروی تلاـش کرد بـا تأسـیس دولتی دست نشانـده در شـمال غربی ایران، زمینه هـای تجزیه این بخش از خـاک ایران را فراهم کنـد. امـا این توطئه با مقاومت مردم مسـلمان ایران، به ویژه مبـارزان و آزادی خواهان آذربایجان شـکست خورد و ارتش شوروی در نهایت، مجبور به ترک خاک ایران شد.

مناسبت ۰۲: رحلت استاد بزرگ اخلاق و عارف کبیر آیت اللّه "میرزا علی آقا قاضی طباطبایی" (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید علی قاضی طباطبایی در سال ۱۲۴۸ ش (۱۳ ذیحجه ۱۲۸۵ ق) در تبریز و در خانواده ای اهل علم و ادب و تقوی زاده شد. وی در تبریز از برخی فضـلا و نیز پدر، اسـتفاده های علمی برد و در جوانی برای ادامه تحصـیلات راهی نجف اشرف گردید. آیت اللّه

قاضـی در نجف از محضر درس استادان نامداری همچون محمد فاضل شربیانی، محمد حسن مامقانی، شیخ الشریعه اصفهانی، آخونـد خراسـانی و میرزا حسـین خلیلی تهرانی بهره هـای فراوان برگرفت و در درس عارف کامل، سـید احمـد کربلایی و نیز شیـخ محمـد بهـاری شـرکت کرد. این شخصـیت والامقـام پس از سالیـانی توقـف در نجـف، در فقه، اصول، حـدیث و تفسـیر متخصـص و ماهر شد و از رجال اخلاق و عرفان گردید. آیت اللّٰه قاضـی از آن پس علاوه بر تهذیب نفس به تربیت شاگردان همت گماشت که حضـرات آیات: علامه طباطبایی، سـید محمـد حسن الهی (برادر علامه)، سـید رضا بهاءالـدینی، محمـدتقی بهجت فومنی و ... از جمله دست پروردگـان مکتب اخلاق و عرفان آیت اللّٰه قاضـی طباطبایی می باشـند. سـرانجام این عارف کامـل در نهم بهمن ۱۳۲۵ ش برابر بـا ۶ ربیع الاـول ۱۳۶۶ ق در ۷۷ سالگی به دیار قـدس پر کشـید و در وادی السـلام نجف اشرف نزدیک مقام حضرت مهدی(عج) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: افزایش اعتراضات مردم نسبت به بختیار (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

روز نهم بهمن ۱۳۵۷، تهران یـک بار دیگر، شاهـد یک جنگ خونین شـش ساعته بود و طی این درگیری ها در نقاط مختلف شهر، صـدها نفر شـهید و زخمی شدنـد. در این حال، صـدای رگبار مسـلسل ها از بالای بام سـتاد ژانـدارمری و میادین تهران، ساعت ها به گوش می رسید و مردم در تهران و شهرستان ها، با همبستگی کم نظیری، دست به تشکیل گروه های امداد زده و خیابان ها را سـنگربندی کرده بودند. همچنین در این روز، آیت اللّٰه سـید محمود طالقانی به جمع متحصّـِنین روحانیان مبارز و انقلابی در مسجد دانشگاه تهران پیوست و

استادان و طلاب حوزه علمیه قم نیز در مسجد اعظم این شهر متحصّن شدند. طبق اظهارات مطبوعات روز، دو میلیون شهرستانی برای استقبال از حضرت امام خمینی در تهران بست نشستند و از طرف اهالی تهران، در مساجد و خانه های شخصی مورد پذیرایی قرار گرفتند. در این شرایط، خبرگزاری ها با تفسیر و گزارش از تشکیلات عظیم روحانیان و چگونگی تشکیل اداره راهپیمایی ها و جنبش اسلامی مردم سخن می گفتند و کمیته برگزاری مراسم استقبال در مدرسه رفاه تهران با تعیین مقررات استقبال، مردم را برای نمایش قدرت بی سابقه ملی بسیج می نمودند.

مناسبت ۰۴: بازگشایی فرودگاه های کشور به دستور بختیار در نتیجه فشار مردم انقلابی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

با گسترده تر شدن مخالفت ها و اعتراضات مردمی و پس از تحصن روحانیون در مسجد دانشگاه تهران، فرهنگیان و دیگر اقشار جامعه نیز با اعلام همبستگی، به جمع آنان پیوستند. در حالی که تعداد متحصنین هر لحظه بیشتر می شد و فشار افکار عمومی در اعتراض به بسته بودن فرودگاه ها جهت جلوگیری از ورود حضرت امام به کشور شدت می گرفت، دولت به ناچار در نهم بهمن ۵۷، دستور بازگشایی فرودگاه ها را صادر کرد و اعلام شد که به مناسبت فرود هواپیمای حامل حضرت امام خمینی(ره)، فرودگاه برای سایر پروازها بسته است. پس از آن، کمیته استقبال از امام، اعلام کرد که معظم له، ساعت ۹ صبح روز دوازدهم بهمن ماه، وارد تهران خواهند شد. این کمیته همچنین از مردم خواست تا در مسیر حرکت امام خمینی برای استقبال از ایشان آماده باشند. از طرف دیگر، با باز شدن فرودگاه مهرآباد تهران، هواپیماهای نظامی آمریکا، شروع به خارج کردن آمریکایی ها از ایران کردند.

مناسبت ۰۵: درگذشت سالک الی الله "حاج اسماعیل دولابی" (۱۳۸۱ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: فروش تانک از سوی چین به عراق در جریان جنگ تحمیلی علیه ایران (۱۳۶۱ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: موافقت آمریکا با اعطای وام ۴۷ میلیون دلاری به عراق در اوج جنگ با جمهوری اسلامی ایران (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

آمریکا در طول جنگ، بارها با حمایت تبلیغاتی و تسلیحاتی خود از عراق، سعی در روحیه بخشی به رژیم بعث بود. اقدامات آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، به موازات افزایش پیش روی نیروی ایران در مواضع عراقی ها با هدف جلوگیری از

پیروزی ایران و شکست عراق تشدید شده و گسترش می یافت. آمریکا در طول جنگ بارها اطلاعات فوق العاده محرمانه ای را که از مراکز استراتژیک ایران توسط ابزارهای جاسوسی به دست می آورد در اختیار عراق قرار می داد و رژیم بعث را به حمله به تأسیسات اقتصادی و حیاتی ایران تشویق می نمود. آمریکا طی سال های ۱۳۶۱ تا ۱۳۶۶، معادل یک و نیم میلیارد دلار تجهیزات الکترونیکی، انواع ماشین آلات، دستگاه های حساس و رایانه های فوق العاده قوی در زمینه تولید سلاح های شیمیایی، موشکی و هسته ای را به دولت عراق فروخت. در طول جنگ، شرکت های آمریکا به طور قانونی و غیرقانونی، نوعی فن آوری را در اختیار دولت عراق قرار داده بودند که این کشور را قادر می ساخت تا برنامه های ساخت پیشرفته ترین جنگ افزارهای نظامی را ادامه دهد.

مناسبت ۰۳: رحلت محقق نامی علوم اسلامی، آیت اللّٰه "سید ضیاءالدین علامه فانی اصفهانی" (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدضیاءالدین علامه فانی اصفهانی در حدود سال ۱۲۹۰ ش (۱۳۳۰ ق) در اصفهان و در خاندانی عالم به دنیا آمد. وی در نوجوانی بر اثر عشق وافر به تحصیل به فراگیری علوم اسلامی پرداخت و پس از آن به فعالیت های سیاسی و اجتماعی دست زد. فعالیت های ایشان از قبیل: انتشار هفته نامه ندای دین در اصفهان در دوران دکتر مصدق، مبارزه با بهائیان، پیوستن به جرگه فداییان اسلام و

نیز سخنرانی های آتشین علیه دستگاه حاکم و انتقاد از اوضاع زمان از جمله فعالیت های آیت اللَّه علامه فانی در این دوران بود. این فعالیت ها عکس العمل رژیم را به دنبال آورد و با فشارهایی که به ایشان وارد گردید وی در ۳۷ سالگی مجبور به مهاجرت به عتبات عالیات شد. علامه فانی در نجف از دروس خارج آیات عظام: سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی و سید ابوالقاسم خویی و دیگران استفاده برد واز آنان اجازه اجتهاد و روایت گرفت. وی در نجف بر اثر ملازمت و تماس دائم با محقق فرزانه، آقابزرگ تهرانی و استفاده از محضر او، در فنون کتابشناسی و رجال موفق به نوشتن آثار ارزشمندی گردید. استاد علامه، پس از ده سال توقف در نجف به اصفهان بازگشت و به انجام امور دینی و حل مشکلات مردم همت گماشت. از آیت اللَّه علامه فانی اصفهانی آثار متعددی بر جای مانده که برخی از آن ها از این قرارند: تفسیر ضیاء، تحقیق کتاب الوافی در شانزده جلد و تحقیق مجمع الرجال در هفت جلد. استاد علامه فانی اصفهانی سرانجام در دهم بهمن ۱۳۷۷ ش برابر با ۱۴ شوال ۱۴۱۹ ق بر اثر شدت بیماری در ۸۷ سالگی چشم از جهان فروبست و پس از تشییعی باشکوه، در جوار مزار علامه مجلسی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: واکنش شدید مسؤولان جمهوری اسلامی ایران علیه تهدیدات گستاخانه رییس جمهور آمریکا (۱۳۸۱ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که جرج بوشِ پسر، رییس جمهور وقت آمریکا پس از بارها اظهارات مداخله جویانه، طی سخنان رسمی، تصویری ستیزه گر و نظامی گرا از رفتار آتی این کشور در عرصه فعالیت های بین المللی ترسیم کرد، به

طور گستاخانه ای جمهوری اسلامی ایران را تهدید نمود. وی جمهوری اسلامی را در زمره کشورهای محور شرارت توصیف نمود و ایران، عراق و کره شمالی را به حمله نظامی تهدید کرد. بوش اضافه کرد که این کشورها، یک محور شرارت را تشکیل داده اند که صلح جهانی را تهدید می کند. بوش و مقامات کاخ سفید با ادعاهای گوناگون تلاش می کردند تا نقش جمهوری اسلامی ایران را در تحولات افغانستان مخرب جلوه داده و از این طریق، زمینه و ذهنیت منفی را در شرایط حساس منطقه برای جهانیان به وجود آورند. این ادعاهای پوچ رییس جمهور آمریکا، با واکنش شدید مسؤولان عالی رتبه نظام اسلامی مواجه گردید و با رد سخنان بوش، اظهارات او را بی اساس خواندند.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: خروج اتباع کشورهای خارجی از کشور در جریان فراگیری انقلاب اسلامی ایران (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

به دنبال بروز حوادث ضد آمریکایی و ترس از احتمال بروز آشوب به هنگام ورود امام خمینی به ایران، دولت آمریکا به کلیه مقامات دولتی این کشور که حضورشان در ایران ضرورت نداشت دستور خروج داد و از سایر آمریکاییان نیز خواست کشور را ترک کنند. همچنین علاوه بر ناامنی، کمبود سوخت منازل، بد شدن شرایط زندگی و متوقف شدن تقریباً همه فعالیت های تجاری، از جمله علل ترک ایران توسط آمریکاییان به شمار می رفت. اکثر خارج شدگان را اتباع کشورهای آمریکایی و اروپایی تشکیل می دادند که در این روز در حدود ده هزار آمریکایی با چندین هواپیمای نظامی، ایران را ترک کردند. در ادامه این روند، تا روز چهاردهم بهمن، سی و پنج هزار نفر از آمریکاییان مقیم ایران به کشورشان بازگشتند.

مناسبت ۰۲: پشتیبانی دولت لیبی از انقلاب اسلامی ایران (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: رژه نمایشی نیروهای مسلح رژیم پهلوی برای ارعاب مردم (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

آخرین رژه نمایشی نیروهای مسلح رژیم شاه، به منظور مرعوب کردن مردم مسلمان ایران، در خیابان های تهران انجام شد. در جریان این رژه، بسیاری از نظامیان بدنه ارتش با ملت مسلمان و انقلابی ایران، دست اتحاد و همبستگی دادند و به جریان مبارزه با رژیم رو به زوال شاه پیوستند. از سوی دیگر خبرگزاری ها اعلام کردند که حضرت امام خمینی(ره)، ساعت ۳/۳۰ دقیقه بامداد به وقت تهران از پاریس به سوی ایران پرواز خواهد کرد و در ساعت ۹/۳۰ دقیقه صبح دوازدهم بهمن به تهران خواهد رسید. با اعلام این خبر، مردم مسلمان ایران برای استقبال از رهبر محبوب خود به خیابان ها ریختند.

مناسبت ۰۴: حضور آیات عظام "گلپایگانی" و "مرعشی نجفی" در تحصن روحانیون در مسجد دانشگاه تهران (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: شهادت سردار رشید اسلام برادر "مجید بقایی" فرمانده قرارگاه کربلا (۱۳۶۱ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: شهادت سردار رشید اسلام، برادر "غلامحسین افشردی" معروف به "حسن باقری" (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

غلامحسین افشردی معروف به حسن باقری در ۲۵ اسفند ۱۳۳۴ ش در تهران به دنیا آمد. این شهید گرانقدر در نوجوانی در کلاس های مذهبی که زیر نظر آیت اللّه دکتر بهشتی برگزار می شد شرکت می کرد و شدیداً تحت تأثیر وی قرار گرفت. ایشان پس از گذراندن دروس ابتدایی و دبیرستان وارد دانشگاه ارومیه شد ولی به دلیل فعالیت های سیاسی، پس از دو سال از دانشگاه اخراج گردید. از آن پس به سربازی رفت و در لبیک به فرمان امام خمینی(ره)، از پادگان گریخت. شهید افشردی در جریان انقلاب، در تصرف یک کلانتری و نیز پادگان عشرت آباد تهران مشارکت نمود و با پیروزی انقلاب به کمیته انقلاب اسلامی پیوست. وی همچنین مدتی به روزنامه نگاری پرداخت و در سال ۵۸ در رشته حقوق قضایی دانشگاه تهران پذیرفته شد. او با شروع جنگ تحمیلی، به سوی جبهه های جنوب شتافت و به سرعت، استعدادهایش شکفته شد و در مناصب فرماندهی نظامی سپاه و بسیج رشد کرد تا جایی که فرماندهی چندین عملیات نظامی و موفق از جمله ثامنُ الحُجَج، طریق القُدس، فتح المبین، بیت المقدَّس، رمضان و محرَّم را در برخی محورهای مهم بر عهده گرفت. شهید افشردی همچنین در آزادسازی شلمچه و خرمشهر نقش مهمی داشت. وی سرانجام در حالی که به عنون جانشین فرماندهی نیروی زمینی سپاه، در حین یک عملیات اکتشافی و اطلاعاتی در جبهه فکه حضور داشت، بر اثر اصابت گلوله توپ دشمن، در ۲۷ سالگی شربت شهادت نوشید.

مناسبت ۰۷: درگذشت آیت اللّه "احمد آذری قمی" (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه احمد بیگدلی آذری قمی در سال ۱۳۰۴ ش (۱۳۴۴ ق) در قم به دنیا آمد

و از نوجوانی به تحصیل علوم حوزوی روی آورد. وی سپس در محضر درس خارج علمای قم و نجف نظیر حضرات آیات میرزا هاشم آملی، سید ابوالقاسم خویی، سید حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد، علامه طباطبایی و امام خمینی حاضر شد و به اجتهاد دست یافت. آیت اللّه آذری قمی در سال ۱۳۳۷ ش با همکاری عده ای از دوستان فاضل خود، نهادی را در حوزه قم پی ریزی کردند که به عنوان جامعه مدرسین حوزه علمیه قم مشهور شد. وی در ادامه مبارزات ضد شاهنشاهی خود بارها به زندان افتاد و رنج تبعید و شکنجه را به جان خرید. این روحانی مجاهد پس از پیروزی انقلاب اسلامی در مشاغل مختلفی به خدمت پرداخت که دادستانی انقلاب اسلامی، نمایندگی دوره دوم مجلس شورای اسلامی از قم، نمایندگی دو دوره مجلس خبرگان رهبری از تهران و دبیری جامعه مدرسین و ... از آن جمله اند. همچنین مالکیت در اسلام؛ خط امام و رهبری؛ جنگ و صلح، ولایت فقیه از دیدگاه قرآن و سیمای زن در نظام اسلامی از آثار اوست. آیت اللّه آذری همچنین با زبان های عربی، فرانسوی و انگلیسی آشنایی کامل داشته و مدت ها درس خارج فقه و اصول ارایه می داد. ایشان سرانجام در ۱۱ بهمن ۱۳۷۷ ش برابر با ۱۳ شوال ۱۴۱۹ق در ۷۳ سالگی به دیدار معبود شتافت و در صحن مطهر حرم حضرت معصومه به خاک سپرده شد.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: ملی شدن شیلات دریای خزر (۱۳۳۱ ش)

شرح مناسبت:

تا قبل از سال ۱۲۷۲ ش، صیادان محلی سواحلِ دریای خزر، در مقابل پرداختِ مبلغی به عنوان مالیات، اجازه صید ماهی می گرفتند. در این سال امتیاز صید از

طرف دولت ایران به یکی از سرمایه داران روسی به نام لیانازوف واگذار شد و این امتیاز تا زمان انقلاب روسیه ادامه یافت. از آن پس، دولت شوروی با پرداخت مبلغ پانصد هزار ریال در سال به دولت ایران، از شیلات بهره برداری می کرد. پس از چند سال، اداره شیلاتِ دریای خزر به شرکتی مختلط که دو دولت در سرمایه گذاری و اداره آن سهیم بودند به مدت بیست و پنج سال واگذار گردید. با پایان یافتن مدت قرارداد، همه اموال منقول و غیرمنقول شرکت مختلط بین دو طرف تقسیم شد و شرکت مزبور در دوازدهم بهمن سال ۱۳۳۱ ش ملی گردید. ازآن پس، امور ماهی گیری و بهره برداری در کرانه های شمالی ایران به دولت ایران واگذار و سازمانی به نام شرکت سهامی شیلات ایران، مامور صید و بهره برداری ماهی شد. در حال حاضر، شیلات دارای دو بخش با سازمان جداگانه است. یکی شیلات شمال که مربوط به دریای خزر است و دیگر شیلات جنوب که خلیج فارس و دریای عمان را در اداره خود دارد.

مناسبت ۰۲: بازگشت پیروزمندانه "امام خمینی"(ره) به میهن اسلامی پس از سال ها تبعید و دوری از وطن و آغاز دهه فجر (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

در ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ حضرت امام خمینی پس از نزدیک به ۱۵ سال دوری و تبعید از وطن، در میان استقبال پرشور مردم قدم به خاک ایران اسلامی گذاشت و بزرگ ترین استقبال تاریخ در تهران شکل گرفت. استقبال گسترده مردم آگاه و بیدار ایران از امام، چنان بی نظیر بود که می توان گفت در هیچ دوره ای از تاریخ معاصر، مردم، از یک شخصیت محبوب خود، این چنین استقبال نکرده اند. امام، پس از یک سخنرانی کوتاه تشکرآمیز در فرودگاه، برای ادای

احترام به شـهیدان انقلاب اسـلامی به مرقـد آنها در بهشت زهرا رفتند. در مسـیر بهشت زهرا، دریایی از انسان ها موج می زد و اتومبیل با کندی می توانست حرکت کند. ساعت ها طول کشـید تا این فاصله طی شد. اتومبیل حامل امام را ده ها موتور سوار حفاظت می کرد. برسقف اتومبیل حاملِ حضرت امام، جوانان عضو کمیته استقبال قرار داشتند و از مردم درخواست می کردند که راه را باز نماینـد. صـدها خبرنگار و عکاس، از این مراسم عکس می گرفتنـد تا هر چه زودتر، این حادثه تاریخی را مخابره نمایند. جمعیت اسـتقبال کننده در طول ۳۳ کیلومتر از فرودگـاه مهرآبـاد تـا بهشت زهرا را بین ۵ تا ۸ میلیـون نفر یعنی بیش از جمعیت آن روز تهران تخمین زدنـد. صدها هزار نفر از شـهرهای مختلف کشور به تهران آمده بودند تا در این مراسم باشـکوه شرکت نماینـد. ورود اتومبیـل حامل امام، با آن جمعیت انبوه امکان پـذیر نبود لـذا از هلی کوپتر اسـتفاده شـد. امام در بهشـت زهرا، در جایی که هزاران شهید گلگون کفن انقلاب آرمیده بودند و در میان انبوه جمعیت سخنان مهمی ایراد فرمودند.

ایشـان در این سـخنرانی که یکی از پرجمعیت ترین اجتماعات تاریـخ بود، غیرقانونی بودن رژیم سـلطنت پهلوی را با اسـتدلال مطرح و خطوط آینده انقلاب و دولت اسلامی را ترسیم نمودند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

دهه فجر

متن:

جاءَ الحَقُّ وَ زَهَقَ الباطِلُ إنَّ الباطِلَ کانَ زَهُوقاً

ترجمه:

حقّ آمد و باطل نابود شد. یقیناً باطل نابود شدنی است

آدرس:

اسراء، آیه ۸۱.

زیر عنوان:

دهه فجر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یَخرُجُ ناسٌ مِنَ المَشرِقِ فَیُوَطِّئونَ لِلمَهدِیِّ سُلطانَهُ

ترجمه:

مردمی از مشرق قیام می کنند و زمینه حکومت

مهدی را فراهم می آورند

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۳۸۶۵۷.

زیر عنوان:

دهه فجر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لَوكانَ الدِّينُ مُعَلَّقاً بِالثُّرَيّا لَتَناوَلَهُ اُناسٌ مِن أبناء فارِسَ

ترجمه:

اگر دین به ستاره ثریّا آویزان باشد، مردمانی از ایرانیان آن را به زیر خواهند کشید

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۳۴۱۳۰.

زیر عنوان:

دهه فجر

متن:

امام صادق علیه السلام: سَيَأتى زَمانٌ تَكونُ بَلدَةُ قُمَّ و أهلُها حُجَّةً عَلَى الخَلائِقِ و ذلِكَ فى زَمانِ غَيبَهِ قائِمِنا إلى ظُهُورِهِ

ترجمه:

روزگاری خواهد آمد که شهر قم و مردمان آن حجّت بر دیگر مردمان باشند؛ آن روزگار در زمان غیبت قائم ما است تا آن گاه که ظهور کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۲۱۳.

زیر عنوان:

دهه فجر

متن:

امام کاظم علیه السلام: رَجُلٌ مِن أهلِ قُم یَدعُو النّاسَ إلَی الحَقِّ یَجتَمِعُ مَعَهُ قَومٌ کَزُبَرِ الحَدیدِ

ترجمه:

مردی از قم مردم را به حق فرا می خواند و گروهی استوار، چون پاره های آهن، پیرامون او گرد می آیند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۲۱۶.

مناسبت ۰۳: آغاز نخستین جشنواره فیلم و تئاتر فجر در تهران (۱۳۶۱ش)

شرح مناسبت:

در آستانه چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و همزمان با آغاز دهه فجر انقلاب در سال ۱۳۶۱، نخستین جشنواره بین المللی فجر و نخستین فستیوال سراسری تئاتر فجر در تهران برگزار شد. در این جشنواره که مهمانان خارجی و جمعی از هنرمندان، کارگردانان سینما و تلویزیون حضور داشتند، برخی از آخرین ساخته های فیلم سازان ایرانی و خارجی به نمایش درآمد. در این جشنواره، تبلور مجدد شعارهای مردم در قالب نمایش فیلم و آثار هنری و طرح مسائل مُبرم و حیاتی مسلمانان و مستضعفین جهان طرح شد که می تواند در حرکت هنر و هنرمند در راستای مکتب و عقیده اسلامی، مؤثر باشد. همچنین در این جشنواره به ایجاد امکانات و اتخاذ شیوه ای که به رشد

خلاقیت های هنری در میان اقشار مختلف به ویژه جوانان بیانجامد، تأکید گردید.

مناسبت ۰۴: شهادت حجت الاسلام "عبداللّه میثمی" نماینده امام در قرارگاه خاتم الانبیاء (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام عبداللّه میثمی در اصفهان دیده به جهان گشود. وی در نوجوانی جلسات تعلیم مسائل مذهبی و دینی برای کودکان تشکیل می داد و جوانان را به ورود به حوزه علمیه قم تشویق و ترغیب می کرد. وی خود نیز پس از ورود به حوزه، در مدرسه حقانی ادامه تحصیل داد. تبعیت شهید میثمی از احکام اسلام از بارزترین صفات او بود. شهید میثمی دارای اخلاق نیکویی بود و در اعطای وام قرض الحسنه برای نیازمندان و دستگیری از مستمندان تلاش می کرد. این شهید بزرگوار در طول جنگ رژیم بعثی علیه نظام جمهوری اسلامی بیشتر وقت خود را در جبهه سپری نمود و به عنوان نماینده حضرت امام در قرارگاه خاتم الانبیاء فعالیت می کرد. حجت الاسلام عبداللّه میثمی سرانجام در عملیات کربلای ۵ به خیل شهیدان انقلاب اسلامی پیوست و به لقاءاللّه رسید.

مناسبت ۰۵: آغاز بهره برداری از بزرگترین ایستگاه رادیویی پرقدرت موج متوسط کشور (۱۳۷۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه کبیر و عالم مجاهد "حاج میرزا جواد مجتهد تبریزی" (۱۲۷۴ ش)

شرح مناسبت:

حاج میرزا جواد بن احمد مجتهد تبریزی در اواسط قرن سیزدهم هجری قمری در تبریز به دنیا آمد. وی پس از طی دروس مقدماتی و سطوح، در محضر درس عالمانی همچون: سید حسین کوه کمره ای و ملامحمد فاضل ایروانی حاضر شد و به مدارج عالی علمی و فقهی دست یافت. میرزا جواد مجتهد تبریزی از آن پس به امور دینی و وظایف مذهبی مشغول گردید و پس از سالیانی ریاست مطلقه علمیه را که توام با نفوذ و اقتدار فراوان بوده، به دست گرفت. وی سالیان دراز با نفوذ تمام، ریاست تامه را بر عهده داشت و کارهای مهم بسیاری را با کمال شهامت و موفقیت به انجام رساند. ایشان در میان مردم و امرا و حکام وقت نیز دارای وجهه ای کم نظیر بوده به طوری که حاکمان زمان، اوامر و احکام او را قبول و اجرا می کردند. در جریان نهضت تحریم تنباکو، وقتی که دربار قصد مقاومت در برابر این فتوا را داشت، میراز جواد مجتهد خود به ناصرالدین شاه تلگراف زد که اگر امر میرزای شیرازی در مورد دخانیات اجرا نشود، ما خودمان اقدام خواهیم کرد. ایشان در کنار فعالیت های سیاسی و اجتماعی، به عنوان یکی از برجستگان حوزه علمیه تبریز به شمار می رفت. حوزه ای که ده ها مجتهد مسلّم و تعداد زیادی صاحب رساله را در خود جای داده بود. میرزا جواد مجتهد تبریزی سرانجام در ۱۳ بهمن ۱۲۷۴ش درگذشت و در نجف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت دانشمند و محقق بزرگوار "میرزا محمدحسین فاضل تونی" دانشمند مسلمان (۱۳۳۹ ش)

شرح مناسبت:

میرزا محمدحسین فاضل تونی، دانشمند و عالم بزرگ مسلمان در سال ۱۲۵۷ ش در شهرستان فردوس در

استان خراسان متولد شد. او در دوران تحصیل از محضر عالمان برجسته ای همچون ادیب نیشابوری کسب فیض کرد و به مدارج عالی علمی و معنوی دست یافت. فاضل تونی در فقه، اصول فقه، حکمت، عرفان، ریاضی، نجوم و ادبیات عرب از معلومات وسیعی برخوردار بود. بعدها به سمت استادی در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران برگزیده شد و تدریس زبان و ادبیات عرب و فلسفه قدیم به او واگذار شد. فاضل تونی با اینکه در سال ۱۳۳۹ به علت کهولت سن باز نشسته شد از تدریس نیاسود و به کار خود ادامه داد. از میرزا فاضل تونی کتب ارزشمندی چون حکمت قدیم، الهیات و حواشی بر اسفار به یادگار مانده است. این استاد بزرگوار سرانجام در سیزدهم بهمن ۱۳۳۹ در ۸۲ سالگی در تهران درگذشت و به جوار رحمت حق تعالی شتافت.

مناسبت ۰۳: اقامت حضرت امام خمینی(ره) در مدرسه علوی (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: واکنش های داخلی و خارجی در قبال سخنان حضرت امام در بهشت زهرا (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

وزارت امور خارجه دولت آمریکا که از حامیان اصلی رژیم شاه بود، پس از سخنان پرشور امام خمینی در روز ۱۲ بهمن ۵۷ در بهشت زهرا و مواضع صریح معظّمٌ لَه در مقابل سیاست مداخله جویانه آمریکا در ایران، این سخنان را ضدآمریکایی خواند. رژیم صهیونیستی نیز از بازگشت حضرت امام به ایران ابراز نگرانی کرد، زیرا به خوبی می دانست که امام و مردم انقلابی ایران از مخالفان سرسخت این رژیم غاصب و اشغالگر هستند. تاس، خبرگزاری رسمی دولت شوروی نیز در واکنش به بازگشت امام به کشور اعلام کرد که بازگشت آیت اللّٰه خمینی به ایران، سیر مبارزات را در آن کشور وارد مرحله سرنوشت سازی کرده است. از طرف دیگر، در این روز مردم مشتاق دیدار امام، عازم اقامتگاه ایشان در مدرسه علوی تهران شدند. ایشان طی سخنانی برای مردم، رژیم را مخالف عقل و حقوق بشر خواندند و تأکید کردند که هر ملتی حق دارد، سرنوشت خود را شخصاً تعیین کند.

مناسبت ۰۵: رحلت عارف زاهد آیت اللّٰه "مجدالدین قاضی" امام جمعه موقت دزفول (۱۳۶۴ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدمجدالدین قاضی در سال ۱۲۷۹ ش (۱۳۱۸ ق) در یک خانواده روحانی در دزفول متولد شد. وی پس از کسب معارف دینی از محضر علمای بزرگ، ضمن پرداختن به تربیت طلاب و هدایت مردم، مبارزه با طاغوت را نیز پیوسته پی گیری می کرد و در نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی(ره) یکی از روحانیون پیشتاز و پیشاهنگ محسوب می شد. آیت اللّٰه قاضی همچنین در راه کسب پیروزی سپاهیان اسلام و نبرد با کفار بعثی عراق تلاش های بلیغی به عمل آورد. ایشان پس از انقلاب به عنوان امام جمعه موقت دزفول برگزیده شد و

تا پایان عمر در این سنگر مشغول به خدمت بود. آیت اللّٰه قاضی سرانجام در سیزدهم بهمن ۱۳۶۴ ش برابر با ۲۱ جمادی الاول ۱۴۰۶ ق در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت عالم ربانی آیت اللّٰه "حاج محمد روحانی کرمانی" (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج شیخ محمد روحانی کرمانی در سال ۱۳۰۴ ش (۱۳۴۴ ق) در کرمان به دنیا آمد. علی رغم داشتن مشکلات مالی، شوق و علاقه وافر ایشان به تحصیل دانش، باعث گرایش به کسب معارف اسلامی و طی مدارج علمی در وی گردید. پس از طی مقدمات و سطوح در کرمان، مدتی در درس خارج مراجع عظام شرکت کرده و سپس در مدت هفت سال اقامت در نجف اشرف از محضر آیات عظام سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی و سید ابوالقاسم خویی مراحل بالای فقه و اصول را طی نمود و به درجه اجتهاد رسید. آیت اللّٰه روحانی همچنین در درس حضرات آیات: سید حسین بروجردی، علامه طباطبایی و امام خمینی در قم بهره جست و در سال ۱۳۴۳ش در حوزه علمیه کرمان به تدریس پرداخت. همچنین ایشان سال ها امامت مسجد طباطبایی و خواجه خضر(ع) کرمان را عهده دار بود. سرانجام این عالم ربانی در ۱۳ بهمن ۱۳۷۳ش در ۶۹ سالگی درگذشت.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: امضای قرارداد نفتی گس – گلشاییان بین ایران و انگلستان (۱۳۲۷ ش)

شرح مناسبت:

محیطی که پس از سرکوبی مخالفان دولت محمد ساعد نخست وزیر محمد رضا پهلوی در کشور فراهم شده بود، به نظر عوامل انگلیس، برای حل مسأله نفت و تحکیم نیروی استعماری آن دولت مناسب بود، زیرا اکثریت مجلس از نظر دولت وقت حمایت می کردند، بسیاری از مخالفین مرعوب شده بودند و رهبر روحانی مردم، آیت اللّٰه کاشانی، در تبعید بود. بنابراین، مجلس پانزدهم درصدد بود که خدمت خود را در جهت تثبیت غارتگری انگلیس انجام دهد. به همین مناسبت، هیئت نمایندگی شرکت نفت انگلیس و ایران به ریاست گس وارد تهران شد و قرارداد الحاقی گس –

گلشاییان با مذاکراتی تنظیم گردید که ادامه حضور انگلستان را توجیه می کرد. این لایحه با شتابزدگی تمام در حالی که بیش از چند روز از عمر مجلس پانزدهم باقی نمانده بود، به امید این که هیچ نیروی مخالفی وجود نخواهد داشت با قید دوفوریت تقدیم مجلس گردید. اما با وجود اصرار دربار و دولت، اقلیت مجلس با پشتیبانی افکار عمومی و با نطق های مفصّل، وقت مجلس را گرفتند و مانع تصویب آن شدند. این قرارداد در جریان دولت های بعد، محل اختلاف بود تا این که در جریان ملی شدن صنعت نفت ایران در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ ش، ملغی گردید.

مناسبت ۰۲: تشریح مواضع آینده نظام اسلامی توسط حضرت امام خمینی(ره) (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که جشن و سرور مردم به مناسبت ورود حضرت امام خمینی(ره) به ایران، همچنان در سراسر کشور ادامه داشت، آن حضرت در یک مصاحبه مطبوعاتی که نزدیک به سیصد خبرنگار ایرانی و خارجی از کشورهای آمریکای لاتین، آفریقا، اروپا و کشورهای عربی و آسیا حضور داشتند، به تشریح مواضع آینده نظام اسلامی ایران پرداختند و اعلام کردند که به زودی دولت موقت انقلاب را تشکیل خواهند داد. ایشان اظهار داشتند که دولت موقت موظف است مقدمات همه پرسی را فراهم کند تا پس از تدوین قانون اساسی، آن را به همه پرسی بگذارد. امام خمینی همچنین به دولت بختیار، نخست وزیر دست نشانده شاه، هشدار دادند که در صورت ادامه سرکوب مردم، ایشان حکم جهاد خواهند داد. امام همچنین از ارتش خواست تا به مردم بپیوندند. از طرف دیگر اعلام شد که تا آن زمان، ۳۵ هزار آمریکایی، خاک ایران را ترک کرده اند و ده هزار نفر دیگر نیز

به زودی از ایران خارج می شوند.

مناسبت ۰۳: اوج گرفتن تظاهرات مردم علیه "بختیار" در آستانه پیروزی انقلاب اسلامی ایران (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد "سیدحسن سادات ناصری" (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد دکتر سیدحسن سادات ناصری یکی از چهره های نامدار زبان و ادبیات پارسی است که عمر خود را وقف تدریس و تعلیم زبان و ادب فارسی کرد و تألیفات ارزنده ای در زمینه های فرهنگی، ادبی و دینی از خود به یادگار گذاشت که از آن جمله می توان به کتاب سرآمدان فرهنگ و هنر ایران و تصحیح دیوان صائب تبریزی اشاره کرد. دکتر سادات ناصری، استاد برجسته زبان و ادب فارسی ایران، در جریان یک مأموریت علمی در افغانستان درگذشت.

مناسبت ۰۵: رحلت عالم نستوه آیت اللّه "شیخ عبدالرسول قائمی" (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ عبدالرسول قائمی در سال ۱۲۷۵ ش (۱۳۱۶ ق) در یکی از روستاهای توابع اصفهان دیده به جهان گشود. پس از پشت سر گذاشتن دوران کودکی و نوجوانی، به عشق تحصیل علوم دینی، به حوزه علمیه اصفهان شتافت و پس از سالیانی راهی حوزه نجف شد. آیت اللّه قائمی در نجف از محضر آیت اللّه سید ابوالحسن اصفهانی استفاده برد و پس از چند سال به حکم ایشان برای مقابله با تبلیغات ضد کمونیستی و بهایی ها به آبادان رفت. وی در این راه تا پایان زندگی خویش از هیچ کوششی دریغ ننمود و به تأسیس حوزه علمیه آبادان، پرورشگاه ایتام، بنای چند مسجد و نیز کانون فرهنگی دینی دختران همت گماشت. ایشان قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، نقطه اتکای مبارزان و مجاهدان بود و بسیاری از کسانی که تحت تعقیب رژیم ستمشاهی بودند، توسط وی از کشور خارج می شدند. آیت اللّه قائمی که از ناحیه مراجع بزرگی همچون سید ابوالحسن اصفهانی، سید حسین بروجردی، سید محسن حکیم، سید ابوالقاسم خویی، سید محمدرضا گلپایگانی و حضرت امام خمینی

دارای نمایندگی تام الاختیار بود، در سال ۱۳۶۰ ش به اصفهان کوچید و به ارشاد و هدایت مردم پرداخت. این عالم بزرگوار سرانجام پس از عمری سرشار از توفیق و خدمات بزرگ دینی در ۱۴ بهمن ۱۳۷۲ برابر با ۲۱ شعبان ۱۴۱۴ ق در ۹۷ سالگی چشم از جهان فروبست و در صحن مطهر حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: گذاشتن سنگ بنای دانشگاه تهران (۱۳۱۳ش)

شرح مناسبت:

طرح تأسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۳ شمسی به صورت لایحه قانونی به مجلس شورای ملی ارائه شد و پس از تصویب به مرحله اجرا در آمد. دانشگاه تهران از مدارس عالی آن زمان مانند مدرسه عالی طب و مدرسه حقوق و علوم تشکیل می شد. این دانشگاه در بدو تأسیس شامل شش دانشکده به نام های: علوم طبی، انسانی، تربیتی، سیاسی، اقتصادی و فنی بود و ریاست آن را از سال تأسیس تا سال ۱۳۱۷ شمسی دکتر عیسی صدیق با همکاری دکتر علی اصغر حکمت به عهده داشتند. استقلال دانشگاه تهران از نظر اداری و فنی در زمان وزارت دکتر علی اکبر سیاسی در ۱۳۲۱ ش عملی شد و نخستین بار بر طبق مقررات قانون استقلال دانشگاه، رئیسان دانشکده ها از میان استادان و با موافقت نظر و رأی آنان برگزیده شدند. همچنین رییس دانشگاه نیز از میان رییس دانشکده ها به رأی شورای دانشگاه انتخاب گردید.

مناسبت ۰۲: ترور ناکام "محمدرضا پهلوی" در جریان مراسم سالگرد تأسیس دانشگاه تهران (۱۳۲۷ش)

شرح مناسبت:

در روز پانزدهم بهمن ۱۳۲۷ ش، طبق معمول سال های گذشته، محمدرضا پهلوی در مراسم جشن سالگرد تأسیس دانشگاه تهران شرکت کرد که با سوء قصد یکی از عکاسان مواجه گردید ولی آسیبی به وی وارد نشد. پس از این حادثه، حکومت نظامی در شهر اعلام گردید و تحقیقات درباره ضارب آغاز شد و نتیجه تحقیقات به این منجر گردید که ضارب از اعضای حزب توده ایران بوده است. از این رو حزب توده نیز غیرقانونی اعلام شد و فعّالان آن به زندان افتادند. این ترور، زمینه تأسیس مجلس مؤسسان را برای افزایش اختیارات شاه پدید آورد که در آن، شاه حق انحلال مجلس شورای

ملی را به دست آورد. این مجلس در نهایت دو ماه و نیم بعد در اول اردیبهشت ۱۳۲۸ ش گشایش یافت.

مناسبت ۰۳: رحلت عالم، فقیه و ادیب بزرگوار، آیت اللّه "ملا محمد جواد صافی گلپایگانی" (۱۳۳۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه آخوند ملامحمد جواد صافی گلپایگانی در سال ۱۲۹۴ ش (۱۲۸۷ ق) در بیت علم و تقوا در گلپایگان به دنیا آمد. وی به اقتضای شوق فطری و سیره خانوادگی، از همان آغاز نوجوانی، به تحصیل علوم دینی روی آورد و پس از اتمام مقدمات و سطح، در محضر حضرات آیات: سید محمد باقردرچه ای، میرزا جهانگیر خان قشقایی، حاج آقا نوراللّه اصفهانی، آقا محمدتقی نجفی اصفهانی، میرزا هاشم چهارسوقی خوانساری و شیخ محمدعلی ثقه الاسلام به مدراج بالا علمی دست یافت. آیت اللّه صافی که از همدرسان حضرات آیات سید حسین بروجردی، حاج آقا رحیم ارباب و سید ابوالحسن اصفهانی بود، از آن پس به تدریس روی آورد و همزمان به درس آیت اللّه شیخ فضل اللّه نوری در تهران حاضر شد. ایشان پس از آن ساکن گلپایگان گردید و ضمن تدریس و تألیف به ارشاد مردم پرداخت ضمن این که از فعالیت های سیاسی نیز غافل نبود. از جمله اقدامات ایشان، می توان مبارزه بی امان با انحرافات و مفاسد دینی مانند بهائیت و تصوف دروغین، مخالفت با خان ها و فئودال ها، رویارویی با کشف حجاب و مفاسد دوران پهلوی و احیاء شعائر دینی و بزرگداشت های مذهبی نام برد. همچنین از آیت اللّه صافی تألیفات گوناگون بر جای مانده که رساله های متعدد فقهی، مصباح الفلاح در ۲ جلد در اخلاق، گنجینه گهر در حدیث و دیوان اشعار از آن جمله است. سرانجام آن بزرگوار در شب پانزدهم

بهمن ۱۳۳۷ ش برابر با ۲۵ رجب ۱۳۷۸ ق در هشتاد و هشت سالگی در گلپایگان بدرود حیات گفت و پس از تشییع باشکوه در زادگاهش و نیز قم و نماز آیت اللّه بروجردی، در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: پیام "امام خمینی"(ره) مبنی بر ادامه مبارزه و اعتصابات تا پیروزی نهایی (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مخالفت بختیار با تشکیل دولت موقت انقلاب (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که پس از ورود امام به ایران، مبارزات مردم با رژیم شاه با سرعت بیشتری به هدف خود نزدیک می شد، شاپور بختیار، آخرین نخست وزیر این رژیم در مصاحبه ای تلاش کرد تا مردم را آرام کند. وی که با تظاهر به دموکراسی و آزادی خواهی می کوشید مردم را از ادامه انقلاب منصرف کند، در این مصاحبه اعلام کرد که به امام خمینی اجازه نمی دهد دولت موقت تشکیل دهد. این در حالی بود که به خاطر تشدید تظاهرات و اعتصاب های مردم در شهرهای مختلف، تمرّد و فرار نظامیان از پادگان ها و همچنین استعفای پی درپی مقامات دولتی و نمایندگان مجلس، کنترل کشور عملاً از دست حکومت خارج شده بود.

مناسبت ۰۶: راه اندازی پالایشگاه بید بلند (۱۳۶۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: انتخاب مهندس "مهدی بازرگان" به عنوان رییس دولت موقت انقلاب اسلامی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

مهم ترین واقعه پس از ورود امام خمینی(ره) به ایران، انتخاب مهندس مهدی بازرگان به عنوان رییس دولت موقت بود. در پی جلسه اعضای شورای انقلاب، به پیشنهاد اعضا و موافقت حضرت امام، مهندس مهدی بازرگان، رهبر ملی گرایان و نهضت آزادی، به ریاست دولت موقت انقلاب اسلامی انتخاب شد و مأمور تشکیل کابینه گردید. امام در حکم انتصاب مهندس بازرگان، تصریح نمودند که اعضای دولت موقت بدون در نظر گرفتن وابستگی حزبی و بر اساس صلاحیت و کفایت و توانایی برای اداره امور انقلاب انتخاب شوند. ولی بازرگان برخلاف تأکید امام، همه وزرای کابینه را از میان لیبرال ها و ملی گرایان برگزید و جملگی از اعضای نهضت آزادی ایران و جبهه ملی بودند. سیاست هیئت دولت موقت در طول نه ماه کار خود، در چندین مسأله از قبیل: تأکید بر کلمه جمهوری اسلامی، مجلس خبرگان قانون اساسی، پاک سازی عناصر فاسد و

طاغوتی و جایگزینی افراد صالح و نیز برخورد با ضد انقلاب، سلطنت طلب و تجزیه طلب ها و برخی موارد سیاست خارجی، با رهنمودهای حضرت امام خمینی منافات داشت. تا این که دولت موقت در پانزدهم آبان ۱۳۵۸، پس از تسخیر لانه جاسوسی آمریکا در تهران، به صورت دسته جمعی استعفا دادند و زمینه برای انتخابات ریاست جمهوری مهیا گردید. حضرت امام مدت ها پس از استعفای بازرگان چندین بار در سخنرانی های خود گفتند: انتخاب بازرگان اشتباه بود و من قلباً راضی به این امر نبودم.

مناسبت ۰۲: اعتراف سازمان سیا بر ناکامی در پیش بینی مسائل انقلاب اسلامی ایران (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

مسؤولین سازمان سیا اعتراف کردند: این سازمان در رابطه با پیش بینی مسائل ایران ناکام بوده است. چیزی که ما پیش بینی

نمی کردیم این بود که یک پیرمرد ۷۸ ساله پس از ۱۴ سال تبعید، مردم ایران را به این شکل به هم پیوند بزنند.

مناسبت ۰۳: اعلان رسانه های گروهی آمریکا بر قطع حمایت از دولت "بختیار" (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عزیمت هشت هزار یهودی از ایران به اسراییل در پی فراگیری نهضت اسلامی ایران (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز ریاست جمهوری "بنی صدر" (۱۳۵۸ ش)

شرح مناسبت:

پس از استعفای جمعی کابینه مهندس بازرگان به علت تسخیر لانه جاسوسی آمریکا به دست دانشجویان مسلمان، ابوالحسن بنی صدر، با عوام فریبی و جادادن خود در مسیر انقلاب و خط رهبری و ایراد سخنرانی های پرشور توانست تمایل مردم را به خود جلب کند و به عنوان اولین رییس جمهوری اسلامی ایران انتخاب شود. ولی به خاطر همکاری او با منافقین و دامن زدن به تشنّجات و درگیری ها در کشور و کوتاهی او در دفاع از مرزهای ایران و عدم ممانعت از تجاوز بعثی های عراق به درون مرزهای ایران، عدم کفایت سیاسی او در خرداد ۱۳۶۰ در مجلس شورای اسلامی مورد بحث قرار گرفت و تصویب شد. در نتیجه پس عزل از فرماندهی کل قوا و ریاست جمهوری، مخفی شد تا این که در هفتم مرداد ۱۳۶۰ با چهره مبدل به پاریس گریخت.

مناسبت ۰۶: درگذشت استاد "علی اکبر کسمایی" مترجم و نویسنده بنام ایران (۱۳۷۲ ش)

شرح مناسبت:

استاد علی اکبر کسمایی در دی ماه ۱۲۹۹ ش در تهران متولد شد و پس از اخذ لیسانس در رشته معقول و منقول، برای ادامه تحصیل در روزنامه نگاری به مصر رفت. این سفر فرصتی بود تا هم با استادان نامدار مصری مثل طه حسین، توفیق الحکیم و عباس عقاد آشنا شود و هم در زبان و ادبِ عرب، تبحّر و مهارت یابد. کسمایی پس از بازگشت به ایران در زمینه های روزنامه نگاری و روابط عمومی به کار پرداخت و مدتی سردبیر برخی مجلات شد. او به همکاری با روزنامه اطلاعات پرداخت و پنجاه سال با این روزنامه همکاری کرد. کسمایی به زبان های فرانسوی، انگلیسی و عربی تسلط داشت و علاوه بر کتاب هایی که

تـألیف کرده است، چنـد کتـاب از این زبـان هـا به فارسـی ترجمه کرده است که تـألیف عشق بزرگـان، علل شـکست آلمان و جاسوس انگلیسی، ترجمه گل های وحشی و احوال و آثار فرانکلین از آن جمله اند. وی سرانجام در ۱۶ بهمن ۱۳۷۲ش در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: رحلت عالم خدمت گزار، حجت الاسلام و المسلمین "جلیل هنروَر خویی" (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسـلام حاج شیخ جلیل هنرور خویی در سال ۱۳۰۵ ش (۱۳۴۵ ق) در شهرسـتان خوی در آذربایجان غربی به دنیا آمد و در نوجوانی به فراگیری علوم دینی اشـتغال ورزید. وی در مدت چهارده سال، ادبیات و سطوح عالی فقه و اصول را به خوبی آموخت و از سال ۱۳۳۷ ش، مدیریت یکی از مدارس علمیه شهر را به مدت بیست سال بر عهده گرفت. وی در این مدت و تا پایان عمر، به تـدریس علوم دینی پرداخت و ده ها نفر از فضـلا و طلاب را تربیت نمود. وی از بام تا شام را یکسـره به تدریس معـارف اهـل بیت، گره گشایی از کار مردمان، پاسـخگویی به مشـکلات دینی مردم و اداره مساجـد و مـدارس می گذرانـد و اوقات بیکاری را مصروف مطالعه کتاب های مختلف می نمود. از این رهگذر، بر تفسیر، تاریخ، حدیث و ادبیات عرب و عجم تسلطی فراوان داشت و همه مطالب را به حافظه خود سپرده بود. از حجت الاسلام هنرور خویی که از برخی علمای قم و نجف اجازات متعدد داشت، کتاب توضیـح الاسـماء در بیان وجه تسـمیه پیامبران و امامان و علمای شیعه و سنّی و نیز شرح حال یکی از علمای بزرگ برجای مانده است. وی سرانجام در ۱۶ بهمن ۱۳۷۶ش برابر با ۷ شوال ۱۴۱۸ق در

۷۱ سالگی رحلت کرد و در خوی به خاک سپرده شد.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: رحلت آیت اللّه العظمی "حاج آقا حسین طباطبایی قمی" از مدرسین حوزه علمیه نجف و قم (۱۳۲۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج آقا حسین طباطبایی قمی در سال ۱۲۴۳ش (۲۸ رجب سال ۱۲۸۲ ق) در شهر قم دیده به جهان گشود. ایشان تحصیلات ابتدایی خود را در یکی از مکتب خانه های قم شروع کرد و پس از آن، درس های مقدماتی از قبیل صرف و نحو و منطق را فراگرفت. حاج آقا حسین قمی پس از آن برای ادامه تحصیل راهی تهران شد و از استادانی همچون میرزا ابوالحسن جلوه، شیخ فضل اللّه نوری، میرزا محمد حسن آشتیانی، شیخ علی مدرس یزدی و میرزا محمود قمی بهره برد. آیت اللّه قمی سپس طی دو بار سفر به عتبات عالیات از محضر عالمان نامداری همچون: میرزا محمد حسن شیرازی، میرزا حبیب اللّه رشتی، آخوند خراسانی و علامه سید محمدکاظم یزدی و آخوند ملاعلی نهاوندی استفاده کرد. وی همچنین تهذیبِ اخلاق را در محضر علامه سید مرتضی کشمیری و علم حدیث را در محضر علامه میرزا حسین نوری فراگرفت. ایشان ضمناً به حوزه درس میرزا محمد تقی شیرازی رفت و عمده شاگردی خود را نزد وی به انجام رساند به طوری که مورد توجه خاص استاد واقع شد و میرزا، برای مرجعیت و تقلیدِ بعد از خود، او را معین کرد. آیت اللّه قمی پس از نزدیک به بیست سال اقامت در نجف به مشهد بازگشت و حوزه درس خود را تشکیل داد و مرجعیت مردم را نیز عهده دار شد. وی در واقعه قیام خونین مسجد گوهرشاد مشهد در اعتراض به کشف حجاب اعتراض خود را مطرح ساخت که به تبعید ایشان

به عراق انجامید.

ایشان از مراجع وارسته ای بود که در مقاطع مختلف به خصوص در دوران خفقان رضاخانی به پا خاست و شجاعانه به ستیز با دشمن پرداخت و دخالت عملی در سیاست را با حضور در صحنه های مختلف سیاسی بخوبی نشان داد که به حق می توان او را "قامت قیام" نامید. آیت اللّه قمی از مشایخ حدیث و اجتهادِ زمان خود بود که بعد از شیخ الشریعه اصفهانی، ریاست و زعامت شیعه به او منتهی شد. از ایشان آثار متعددی بر جای مانده که حاشیه بر عروهُالوثقی، حاشیه بر رساله ارث و نَفقات، مختصَرُ الاحکام، طریقُ النجاه، مناسک حج و ... از آن جمله اند. این فقیه عالی مقام و عالم نستوه سرانجام در هفدهم بهمن ۱۳۲۵ ش برابر با چهاردهم ربیع الاول ۱۳۶۶ق در هشتاد و دو سالگی رحلت کرد و پس از تشییعی باشکوه در صحن امام علی(ع) دفن گردید.

مناسبت ۰۲: فرار "ژنرال هایزر" مستشار آمریکایی از ایران (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

ژنرال هایزر فرستاده ویژه آمریکا، در چهاردهم دی ماه ۱۳۵۷ به منظور کمک به بقای رژیم پهلوی و اعلام حمایت آمریکا از فرماندهان ارتش شاه و زمینه سازی کودتا علیه انقلاب اسلامی به تهران آمده بود. وی در سفرش به ایران، ارتش را به تحت کنترل گرفتن ایران تشویق نمود و از ارتش خواست تا از دولت بختیار حمایت کرده، نظم را مستقر کند. هایزر معتقد بود که ارتش قدرت مهار تشنّجات را دارد اما در صورتی که نیروهای مذهبی طرفدار امام خمینی قصد سرنگونی دولت را داشتند او کودتا را به اجرا می گذاشت. اما ژنرال هایزر پس از یک ماه تلاش بیهوده و شکست در مأموریت خود

به کشورش بازگشت.

مناسبت ۰۳: راهپیمایی عظیم مردمی در حمایت از دولت موقت (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در پی اعلام تشکیل دولت موقت انقلابی، راهپیمایی های وسیعی از سوی میلیون ها نفر از مردم مسلمان و انقلابی ایران برای پشتیبانی و تأیید این تصمیم حضرت امام در شهرهای مختلف برپا شد. در این روز مردم مسلمان ایران با اجتماع در خیابان ها، همه، یک صدا خواستار برکناری دولت سرسپرده بختیار شدند. در این راهپیمایی، تمام طبقات از جمله روحانیان، اصناف، کارگران، دانشجویان و زنان مشارکت داشتند و شعارهایی در تأیید اقدام امام داده شد. در پایان، طی قطعنامه ای به دولت غیرقانونی بختیار هشدار داده شد که هر چه زودتر از رودررویی ملت کنار بروند.

مناسبت ۰۴: تشکیل مجمع تشخیص مصلحت نظام به امر امام خمینی (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

پس از تشکیل مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان، مواردی به وجود آمد که این دو نهاد با هم اختلاف نظر پیدا می کردند و در هر بار نظر حضرت امام را اعمال می نمودند. سرانجام در اواسط بهمن ۱۳۶۶ از سوی رییس جمهور، رییس مجلس، رییس دیوان عالی کشور، نخست وزیر و حاج احمد خمینی نامه ای خطاب به امام نگاشته و از ایشان درخواست شد که برای حل عملی مسائل، مرجعی را تعیین کرده که باعث حل اختلاف مجلس با شورای نگهبان گردد. حضرت امام نیز در ۱۷ بهمن آن سال، فرمان تشکیل مجمع تشخیص مصلحت نظام مرکب از اعضای شورای نگهبان، رؤسای سه قوه و ... را صادر کردند. مشروعیت و قانونی بودن تصمیمات مجمع تشخیص مصلحت نظام، تا قبل از بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸، با توجه به اختیارات ولایت مطلقه فقیه که قانون اساسی آن را به رسمیت شناخته، قابل توجیه بود. ولی پس از بازنگری قانون اساسی، این

مجمع برای تشخیص در مواردی که مصوبات مجلس توسط شورای نگهبان بر خلاف موازین شرع و یا قانون اساسی تشخیص داده شود و از آن سو مجلس با درنظر گرفتن مصلحت نظام، نظر شورای نگهبان را تأمین نکند؛ و همچنین مشاوره در اموری که رهبری به آنان ارجاع می دهد و سایر وظایفی که در قانون ذکر شده است، به دستور مقام معظم رهبری تشکیل می شود. اعضای ثابت و متغیر این مجمع را مقام معظم رهبری تعیین می نمایند.

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد محقق "ابراهیم میرفخرایی" (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

استاد ابراهیم میرفخرایی در شهرستان رشت به دنیا آمد. وی در شانزده سالگی برای ادامه تحصیل به تهران رفت و در اوج نهضت جنگل علیه استعمار خارجی و استبداد داخلی به زادگاهش بازگشت. او با میرزا کوچک خان جنگلی آشنا شد و تصدّی تحریرات میرزاکوچک خان را به عهده گرفت. میرفخرایی در جریان نهضت جنگل، همراه و یار میرزا کوچک خان بود. کتب تاریخ ایران، سردار جنگل و گیلان در جنبش مشروطیت از جمله آثار این محقق معاصر ایرانی است.

مناسبت ۰۶: عقب نشینی مفتضحانه نیروهای نظامی آمریکا از خلیج فارس در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

دولت ریگان به دنبال رسوایی ایران گیت، به منظور باز یافتن اعتبار خود در میان کشورهای عرب، با درخواست حکّام منطقه جهت اعزام نیرو به خلیج فارس به بهانه حفاظت از کشتیرانی آزاد موافقت نمود. این اقدام همچنین به خیال تحریک و تحت فشار قرار دادن ایران و منحرف ساختن تمرکز و توجه ایران بر ادامه جنگ تا پیروزی نهایی طرح ریزی گردید. علی رغم مخالفت های وسیع اغلب اعضای کنگره و سایر محافل سیاسی آمریکا با اقدام جنگ طلبانه این کشور در خلیج فارس، دولت ریگان با سماجت و تلاش های گسترده سیاسی - تبلیغاتی و برخورداری از حمایت و همکاری صهیونیست ها و عواملشان در آمریکا، پس از مدتی توانست تا حدود زیادی منتقدان را خاموش سازد. رسانه های آمریکایی نیز تا مدتی اغلب، حملات به کشتیرانی منطقه را نادیده گرفته و بیشتر به موفقیت عملیات اسکورت آمریکا و عدم وقوع حمله علیه کشتی های آمریکایی پرداختند. این رسانه ها غالباً آن چه را که حملات قایق های توپ دار ایران به تانکرهای متعلق به عربستان و کویت و تانکرهایی که

عازم این منطقه هستند می خوانند با آب و تاب خاص و با هدف معرفی ایران به عنوان یک نیروی تندرو و تهدیدکننده جریان آزاد کشتیرانی در خلیج فارس منعکس می کرد و به ندرت از حملات وسیع عراق علیه تانکرهای نفتی بین المللی یاد می کردند. نیروهای نظامی آمریکا مانعی بر افزایش حملات به نفت کش ها نشد به طوری که رسانه های آمریکا نیز به آن اعتراف کردند. در نهایت وحشت نیروهای آمریکا از حملات انتحاری ایرانیان و مخارج سنگین حضور آنان در خلیج فارس باعث عقب نشینی مفتضحانه آن ها در این روز گردید.

مناسبت ۰۷: روز خانواده

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: تصویب اولین قانون مطبوعات در ایران (۱۲۸۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّه "سیدهبهالدین حائری حسینی شهرستانی" عالم بزرگ عراق (۱۳۴۵ ش)

شرح مناسبت:

سیدمحمدبن حسین، ملقب به هِبهُالدین معروف به حائری حسینی شهرستانی، در سال ۱۲۶۲ ش در سامرا متولد گردید. وی پس از تحصیل علوم مقدماتی حوزه، از محضر استادانی چون آخوند خراسانی، سیدکاظم یزدی و شیخ الشریعه اصفهانی کسب فیض نمود و به درجه اجتهاد نائل آمد. آیت اللّه شهرستانی پس از استقلال عراق از سلطه انگلیس، به وزارت معارف منصوب شد و به اصلاحات امور دینی و مذهبی و مراقبت در حفظ دیانت محصلین پرداخت و مدتی نیز ریاست دیوان عالی آن کشور را به عهده داشت. ایشان مدتی عضو مجلس شورای ملی عراق بود و پس از آن، تمامی اوقات خود را در تألیف کتاب و دفاع از اسلام در مقابل حملات قَلَمی معاندین مصروف داشت. آیت اللّه شهرستانی جهت بیداری مسلمانان، با اندیشمندان جهان اسلام ارتباط برقرار می کرد و در پرورش روح اتحاد و بیداری مسلمین کوشش فراوانی از خود نشان می داد. از ایشان آثار ارزنده ای بر جای مانده است که فیض الباری، الشَّریعَهُ الطبیعَه و الدّلایل و المسائل از آن جمله اند. آیت اللّه حائری شهرستانی سرانجام در ۱۸ بهمن ۱۳۴۵ ش برابر با ۲۶ شوال ۱۳۸۶ ق در ۸۳ سالگی وفات یافت و در حرم مطهر کاظمین(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عملیات کوچک محدود در سوسنگرد توسط سپاه (۱۳۵۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بزرگ والفجر مقدماتی در فکّه به فرماندهی سپاه (۱۳۶۱ ش)

شرح مناسبت:

عملیات والفجر مقدماتی با هدف دستیابی به شهر العماره عراق، از ۱۸ بهمن سال ۱۳۶۱ آغاز شد و به مدت چهارماه به طول انجامید. عملیات والفجر مقدماتی را باید جنگ موانع نامید. زیرا دشمن بعثی پس از دریافت ضربات متعدد در عملیات گذشته و وحشت از حملات گسترده ایران، به ایجاد بیش از پانزده نوع مانع در مقابل مواضع خود پرداخت. دشمن در این منطقه نیز با اطلاع از موقعیت عملیات، نزدیک به یک سال برای مستحکم کردن منطقه، فعالیت نمود. با این حال، به رغم دژهای دفاعی بسیار سنگین دشمن، رزمندگان اسلام موفق شدند تعداد زیادی از جنگ افزارهای بعثیان را منهدم و چند پاسگاه عراقی و ایرانی را آزاد سازند. این علمیات نشان داد که دشمن از عملیات گذشته رزمندگان، تجربه ها کسب کرده و به تحکیم مواضع خود از راه ایجاد موانع مختلف پرداخته است. نتایج عملیات بزرگ والفجر مقدماتی عبارت بودند از: ۱۲۰ نفر اسیر، ۴۵۰۰ نفر کشته و زخمی؛ تامین بخشی از مرز جمهوری اسلامی ایران در شمال چزابه؛ و انهدام ۸۰ دستگاه تانک و نفربر، ۵ فروند هواپیما و ۱۲۰ دستگاه خودرو.

مناسبت ۰۵: درگذشت "حسین حزین بروجردی" شاعر (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

حسین حزین بروجردی در سال ۱۲۸۷ ش در بروجرد به دنیا آمد. وی به دفعات با پای پیاده به زیارت آستان امیرالمومنین(ع) و حضرت اباعبداللَّه الحسین رفت. استاد حزین، بارها اشعارش را که در مدح ائمه اطهار سروده بود، در محضر آیت اللَّه العظمی بروجردی قرائت کرد و مورد تشویق معظم له قرار گرفت. از مهم ترین اقداماتی که حزین در فن تاریخ نویسی در طول حیات خویش انجام داد، جمع آوری زندگی بسیاری از

بزرگان و شعرای بروجرد بود. سوز و گداز، دیوان غزلیات، ساقی نامه یا آیینه عبرت و ... از آثار این شاعر مسلمان است. استاد حزین بروجردی به هنگام فوت، ۸۷ سال داشت.

مناسبت ۰۶: افتتاح ۱۱۲۲ ایستگاه فرستنده تلویزیونی در کشور (۱۳۷۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: افتتاح خانه هنرمندان (۱۳۷۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: راهپیمایی عظیم مردم در تایید دولت موقت به فرمان امام خمینی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

به دنبال آغاز به کار دولت موقت، امام خمینی از مردم خواست از طریق تظاهرات آرام، نظر خود را درباره دولت موقت اعلام نمایند. پس از این درخواست، جامعه روحانیت مبارز تهران، مردم را به یک راهپیمایی بزرگ و همگانی در روز ۱۹ بهمن ماه دعوت نمود. در اعلامیه ای که به همین منظور صادر شد خاطر نشان گردید "پس از ۷۵ سال، این نخستین بار است که ملت ایران، تشکیل دولتی را به راستی جشن می گیرند." در این حال و در شرایطی که آمریکا همچنان از بختیار پشتیبانی می کرد و زمینه های کودتا را در ایران فراهم می نمود و مردم توسط بازمانده های رژیم به آتش سوزی و قتل تهدید می شدند، این راهپیمایی خط بطلانی بر تمامی پندارهای سلطنت طلبان کشید و خواب های پریشان آنان را بی تعبیر گذاشت. در این زمان امام خمینی ادامه نهضت را به عنوان یک تکلیف الهی اعلام نمود و راهپیمایی میلیونی مردم به عنوان پشتیبانی از دولتِ موقتِ منصوب شده از طرف رهبر انقلاب اسلامی ایران، تهران و شهرستان ها را غرق در تظاهرات نمود. در پایان این راهپیمایی عظیم، قطعنامه هفت ماده ای قرائت شد و نخست وزیری بازرگان مورد تایید قرار گرفت.

مناسبت ۰۲: فرار "جعفر شریف امامی" نخست وزیر رژیم پهلوی در پی فراگیر شدن نهضت اسلامی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

شریف امامی در دوران دوم نخست وزیری خود، برای آرام کردن اوضاع، دست به یک سلسله کارهای نمایشی و غیرعادی از نظر رژیم زد. اولین کار او این بود که گفت با حزب رستاخیز، تنها حزب سیاسی کشور که پارلمان را در اختیار داشت، کاری ندارد و به این ترتیب عملاً موجبات انحلال این حزب را فراهم

ساخت. وی همچنین تاریـخ موهوم و مجعول شاهنشاهی را لغو کرد و مجـدداً تاریخ هجری شمسـی را برقرار نمود. او همچنین قمارخانه ها و مراکز فساد را بست ولی هیچ کدام از این اقدامات عوام فریبانه و تسکینی، محبوبیت و موقعیتی برای او نزد مردم به وجود نیاورد. اقدامات شـریف امامی و آزادی عملی که به مخالفان داده شد، بر دامنه تظاهرات و اغتشاشاتِ ضد رژیم افزود به طوری که در چندین شهر بزرگ کشور، حکومت نظامی اعلام شد و فجایع خونینی از قبیل جمعه سیاه تهران در ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ و کشـتار دانش آموزان تهران در ۱۳ آبان ۱۳۵۷ به وجود آمد. جعفر شـریف امامی، نخست وزیر سـرسپرده محمد رضا پهلـوی، پس از آن که نتـوانست، اوضـاع دگرگـون مملکت را به نفع رژیـم تغییر دهـد، پس از ۵۷ روز نخسـت وزیری، از این سمت اسـتعفا داد و به جمع و جور کردن ثروت خود در ایران پرداخت. وی به سـرعت اموال خود را به خارج منتقل کرد و در نهـایت سه روز قبل از پیروزی انقلاب اسـلامی، در نوزدهم بهمن ۱۳۵۷، بـدون کوچکترین مانع، راه آمریکا را پیش گرفت و دور از غوغا و سروصدا به زندگی ننگین خود ادامه داد.

مناسبت ۰۳: اعلام همبستگی همافران با انقلاب اسلامی در حضور حضرت امام خمینی(ره) (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

از شکننده ترین ضربات بر پیکر رژیم شاهنشاهی، حرکت شجاعانه پرسنل نیروی هوایی در نوزدهم بهمن ماه ۱۳۵۷ ش بود که به حق می توان آن روز را از ایـام اللّٰه خوانـد. در این روز و به دنبـال گسترش انقلاـب اسـلامی در تمـام نقاط کشور و دعوت حضرت امام خمینی(ره) از نظامیان برای پیوستن به ملت، جمع کثیری از هُمافَران و پرسنل

نیروی هوایی ارتش، به محل اقامت امام رفته و پس از رژه در مقابل آن حضرت و دیدار تاریخی خود با امام، همبستگی خود را بـا انقلاب اسـلامی ملت ایران به رهبری امام خمینی اعلام کردنـد. از آن پس، روز نوزدهم بهمن ماه هر سال به عنوان روز نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، گرامی داشته می شود.

مناسبت ۰۴: روز نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی

شرح مناسبت:

در روز نوزدهم بهمن ۱۳۵۷، نظامیان متعهـد نیروی هوایی با حضور در اقامتگاه رهبر بزرگ انقلاب اسـلامی در مدرسه رفاه و بیعت با آن حضرت، سندی از افتخار، حماسه، رشادت و ایمان را در برگ های زرین تاریخ انقلاب اسلامی به ثبت رسانیدند. نقش ارزنـده همبسـتگی باشـکوه ارتش و خصوصاً نیروی هوایی در اضـمحلال و شـکست رژیم، نشان دهنـده شـعور ایمانی و انقلابی این عزیزان فداکار و عشق ورزیدن به آرمان های مقدس و آزادی خواهانه ملت در این سـرزمین بود که موجب شد تا علی رغم فشارها و اختناق شدیـد آن روز، این عزیزان، گام در میـدان مبارزه با ظلم و جور نظام پهلوی برداشـته و یک صدا با ملت دلاـور در ۱۹ بهمن ۱۳۵۷، حماسه پرشـکوه این بیعت را در صـفحات تاریخ انقلاب اسـلامی ثبت نمایند. عظمت رویداد باشکوه ۱۹ بهمن نه تنهـا در خـاطره نسـل انقلاـب، بلکه در اذهـان نسل های آتی این کشور نیز، همیشه به عنوان یک حماسـه جاویـدان، متجلّی و منور خواهـد مانـد. همچنین نیروی هوایی، پس از پیروزی انقلاب و در طول دوران جنگ، با همان روحیه والا ظاهر شد و به عنوان نیرویی پیشتاز در تمامی صحنه ها، از دستاوردهای انقلاب اسلامی پاسداری نموده است.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: شهادت آیت اللّه "سید مصطفی موسوی" پدر "امام خمینی"(ره) به دست اشرار منطقه (۱۲۸۱ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سـید مصـطفی خمینی پدر بزرگوار امام خمینی(ره) در حدود سال ۱۲۳۸ ش (۱۲۷۷ ق) در خمین به دنیا آمـد. ایشان پس از پشت سر گذاشـتن دروس مقـدماتی، برای تحصـیل مـدارج عالی راهی نجف اشـرف گردید و پس از اخذ اجتهاد، در خمین اقامت گزید. این عالم ربانی در دوران اقامت در خمین در قطعه زمینی متعلق به خود

کشاورزی می نمود و در عین حال به هدایت و ارشاد مردم اشتغال داشت و ملجأ و پناهگاه آنان بود. از این رو در مقابل زورگویی خوانینِ دست نشانده حکومت وقت، به مقاومت بر می خاست. سرانجام، طاغوتیان ندای حق طلبی او را با گلوله پاسخ دادند و در مسیر خمین به اراک وی را در ۴۲ سالگی به شهادت رساندند. به هنگام شهادت ایشان، بیش از پنج ماه از تولد حضرت امام نگذشته بود و از آن پس تحت تکفل مادر و عمه خویش قرار گرفتند.

مناسبت ۰۲: واگذاری امتیاز خط آهن بندر مُحَمَّرِه "خرمشهر" – خرم آباد به انگلستان (۱۲۹۱ ش)

شرح مناسبت:

دولت انگلستان که به راه های ارتباطی مطمئن و امن در جنوب ایران نیاز ضروری داشت تا به وسیله آن، تجارت بازرگانان انگلیسی و منافع حیاتی آن کشور را تضمین و حفظ کند در این تاریخ موفق به اخذ امتیاز احداث راه آهن مُحَمَّرَه (خرمشهر) – خرم آباد و بروجرد شد. این امتیاز سه روز پس از امتیاز مشابهی بود که از جانب دولت ایران، به روسیه واگذار گردیده بود.

مناسبت ۰۳: حمله گارد شاهنشاهی به هُمافران نیروی هوایی در پی بیعت هُمافران با حضرت امام (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

در پی اعلام همبستگی گروهی از همافران و پرسنل نیروی هوایی با انقلاب اسلامی ایران و بیعت با حضرت امام، مزدوران گارد شاهنشاهی در شامگاه ۲۰ بهمن به یکی از پادگان های نیروی هوایی در تهران حمله ور شدند. به محض انتشار این خبر، مردم مسلمان از همه نقاط تهران برای یاری رساندن به پرسنل نیروی هوایی که در حال مقاومت بودند، به طرف پادگان نیروی هوایی شتافتند. مردم انقلابی که سلاح های ابتدایی و ناچیزی در اختیار داشتند با رشادت های خود، حمله مزدوران رژیم شاه را با شکست مواجه کردند و به این ترتیب، مرحله نهایی مبارزه مردم برای براندازی رژیم شاهنشاهی در ایران آغاز شد.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بزرگ والفجر ۸ در فاو (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

عملیات بزرگ والفجر ۸ با رمز یا زهرا(س) در جبهه جنوب در منطقه فاو و در وسعت ۸۰۰ کیلومتر مربع از بیستم بهمن ماه ۱۳۶۴ آغاز شد. در این عملیات هزاران تن از نیروهای ایرانی از رودخانه خروشان اروندرود گذشتند و در اولین روز عملیات، شهر مهم فاو را در جنوب شرقی عراق فتح کردند. این عملیات به قدری غیرمنتظره و از لحاظ نظامی پیچیده و موفقیت آمیز بود که باعث اعجاب کارشناسان نظامی و سیاسی جهان و غافلگیری رژیم عراق شد. این عملیات با هدف فشار بر رژیم صدام برای پایان دادن به اشغال خاک ایران و تن دادن به جبران خسارت های وارد شده بر ایران انجام شد و برتری نظامی ایران بر عراق را در دفع تجاوز نظامی این کشور ثابت کرد. نتایج این عملیات عبارتند از: تلفات نیروی انسانی دشمن ۳۰۰۰ نفر اسیر، قریب به ۵۰/۰۰۰ نفر کشته و زخمی؛ سایر

نتایج: آزادسازی حدود ۸۰۰ کیلومتر مربع و تصرف شهر و تأسیسات نفتی فاو و کارخانه نمک؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۶۰۰ دستگاه انهدامی، ۱۲۰ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۴۵ فروند انهدامی، هلیکوپتر: ۱۰ فروند انهدامی، خودرو: ۵۰۰ دستگاه انهدامی، ۲۵۰ دستگاه اغتنامی، توپ: ۱۵۰ قبضه انهدامی، ۲۰ قبضه اغتنامی و دستگاه مهندسی: ۳۴ دستگاه اغتنامی. نبرد سرنوشت ساز فاو، به عنوان برجسته ترین و پیچیده ترین عملیات جنگی جمهوری اسلامی ایران، سرانجام پس از هفتاد و پنج شبانه روز درگیری، که در طول جنگ بی سابقه بود، با پیروزی کامل رزمندگان اسلام پایان یافت.

از نظر سیاسی، تبعات ناشی از فتح فاو به منزله تغییر در ماهیت سیاسی جنگ بود، به این معنا که اتخاذ استراتژی دفاع متحرک از سوی عراق، پس از فتح خرمشهر، با این هدف بود که جنگ در روند فرسایشی، سرانجام منتهی به پذیرش صلح از سوی ایران شود. اما فتح فاو و ارتقای موقعیت سیاسی و نظامی ایران در شمال خلیج فارس عملاً منجر به پیدایش شرایط جدیدی شد که هیچ گونه مطابقتی با مشخصه های جنگ فرسایشی نداشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد "ابوالفتوح عرب زاده" پدر فرش نو ایران (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

استاد ابوالفتوح عرب زاده مشهور به رسام در سال ۱۲۹۳ در تبریز به دنیا آمد. سید ابوالفتوح عرب زاده که به او لقب پدر فرش نو ایران را داده اند از کودکی با طرح ها و رنگ ها آشنا شد و این هنر را از پدر فراگرفت. وی در تبریز، نقاشی و طراحی روی فرش و در تهران نقاشی و طراحی بر روی کاشی را دنبال کرد. او علاوه بر این، به هنرهای دیگری چون موسیقی، نمایشنامه، مجسمه سازی، خطاطی،

نقاشـی رنگ و روغن و ... علاقه داشت. رسام عرب زاده در ۱۳۷۳ با اهدای ۶۶ قطعه فرش نفیس از مجموعه دست بافته های خود، پـایه هـای اولیه تشـکیل نهـادی تحت عنوان بنیـاد فرهنگی و هنری فرش رسام عرب زاده را با همکاری شـهرداری تهران ایجـاد کرد. قفس رنـگ هـا، خم معرفت، ساحـل خیـال و فتـح سومنات از آثار طراحی فرش اوست. وی در آخرین روز از ماه رمضان، بر اثر ایست قلبی درگذشت و در بهشت زهرا مدفون گردید.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: شکسته شدن حکومت نظامی به فرمان "امام خمینی" توسط مردم انقلابی ایران (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

در آخرین ساعـات عمر رژیم پهلوی ژنرال هـای رژیم شاه برای به کنترل درآوردن اوضاع، تصـمیم گرفتنـد تا مـدت حکومت نظامی را در تهران افزایش دهنـد. آنها با این اقدام قصد داشـتند ضـمن جلوگیری از اجتماع مردم، در صورت امکان، حضـرت امام خمینی و جمعی از افراد مؤثر در انقلاب را دسـتگیر نماینـد و یا به قتل برسانند. اما رهبر کبیر انقلاب اسـلامی، با تیزبینی و موقع شناسـی از مردم خواسـتند که مقررات حکومت نظامی را نادیده بگیرند. مردم انقلابی نیز با آگاه شدن از فرمان حضـرت امام به خیابان ها ریختند و دامنه درگیری ها گسترده تر شد و به سایر مراکز نظامی رژیم پوسـیده شاه در تهران و دیگر شـهرها تعمیم یافت. این در حالی بود که اغلب نظامیان نیز حاضر به رودررویی با مردم نبودند و بسیاری از آنها به انقلاب پیوستند.

مناسبت ۰۲: تصویب لایحه انحلال ساواک و محاکمه وزیران توسط مجلس شورای ملی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در واپسـین روزهـای عمر رژیم پهلوی، بختیـار آخرین تلاش های خود را برای بقای رژیم و دولت غیرقانونی خود انجام داد و در ۴ بهمن ۵۷ بـا ارایه لایـحه هـایی به مجلس سـنا برای انحلال سازمـان امنیتی مخوف شـاه به نام ساواک و محاکمه وزیران غارتگر بیت المال، تلویحاً به وجود حکومت ترس و وحشت و فساد گسترده در رژیم شاه، اعتراف کرد. هـدف بختیار از طرح و ارایه این لایحه، کاسـتن از خشم مردم نسبت به رژیم در این زمان و عوام فریبی بود که ناکام ماند. این لایحه سرانجام در ۲۱ بهمن به تصویب رسـید و به عمر سـیاه سـاواک در ساعـات پایـانی حیـات رژیم پهلوی پایـان داد. این سازمان مخوف در طول حدود ۲۲ سال

فعالیت خود، هزاران زندانی سیاسی را تحت شکنجه های وحشتناک قرار داد و ده ها هزار نفر را روانه بازداشت گاه ها و تبعیدگاه ها نمود. ساواک به عنوان بازوی امنیتی رژیم پهلوی، نقش مهمی در گسترش جوّ اختناق حاکم بر جامعه داشت و کوچک ترین حرکت ضد رژیم را سرکوب می کرد.

مناسبت ۰۳: خنثی شدن توطئه کودتای بزرگ نظامیان شاهنشاهی علیه انقلاب اسلامی (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

در ساعات پایانی عمر حکومت پهلوی، سپهبد رحیمی فرماندار نظامی تهران، طی دستورالعملی به یگان های تابعه خود، از آنها خواست تا کلیه رهبران نهضت اسلامی را دستگیر و با هواپیما به یکی از جزایر منتقل نمایند. به همراه این دستورالعمل، اسامی ۳۰۰ الی ۴۰۰ نفر که باید بازداشت یا ترور شوند آمده بود که نام حضرت امام خمینی، آیت اللّه طالقانی و مهندس مهدی بازرگان در رأس آن به چشم می خورد. همچنین تصرف برخی پادگان های مستقر در تهران نیز در این دستورالعمل عنوان گردید. اما سنگربندی خیابان ها توسط مردم انقلابی، حرکت تانک ها را ناممکن ساخت و این کودتا با شکست مواجه گردید. بعدها فاش شد که در این توطئه، سران ارتش شاه با همکاری بختیار، قصد داشتند تهران را به توپ ببندند و چهار میلیون نفر را قتل عام نمایند.

مناسبت ۰۴: عملیات کوچک محدود، در منطقه دهلاویه (۱۳۵۹ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عملیات تحریرالقدس، در منطقه دربندیخان توسط سپاه (۱۳۶۲ش)

شرح مناسبت:

عملیات تحریرالقدس در ۲۱ بهمن ماه ۱۳۶۲ با رمز لبیک یا خمینی در جنوب غربی مریوان و مناطق کوهستانی دربندیخان عراق و به منظور انهدام ماشین جنگی ارتش عراق، پاسخ قاطع به حملات موشکی دشمن به شهر مظلوم و بی دفاع دزفول، گمراه کردن عراقی ها از عملیات خیبر و آزادسازی ارتفاعات مهم منطقه شاخ شمیران به اجرا درآمد. نبرد تحریرُالقدس در حالی انجام شد که دشمن، جنگ شهرها را شدت بخشیده بود. این نبرد برای اولین بار به عنوان عملیات مقابله به مثل از سوی جمهوری اسلامی ایران، جواب کوبنده ای تلقی شد که با انجام آن، اوضاع جدیدی بر مناطق علمیاتی، حاکم گردید. در این عملیات علاوه برتسلط رزمندگان اسلام به ارتفاعات منطقه، حدود ۱۱۰ کیلومترمربع از خاک عراق به تصرف ایران درآمد و مقادیر زیادی سلاح سبک و وسایل مخابراتی به غنیمت سپاه اسلام افتاد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: قتل "گریبایدوف" سفیر کبیر روسیه تزاری در ایران به دست مردم معترض تهران (۱۲۰۷ ش)

شرح مناسبت:

پس از شکست ایران در دوره دوم جنگ با روس، معاهده ترکمنچای به امضا رسید که همانند معاهده گلستان، بر ضرر ایران بود. پس از مدتی گریبایدوف به عنوان سفیر کبیر روسیه، برای نظارت بر اجرای مفاد آن به ایران آمد. او می خواست با زور و خشونت، مردم مسلمان ایران را به قبول و اجرای این قرارداد خفت بار وادار کند. یکی از مواد قرارداد ترکمانچای، بازگشت مردم سرزمین های جدا شده از ایران، به آن مناطق بود. در همین حال، شماری از زنان گرجی که در ایران مسلمان شده و ازدواج کرده بودند، حاضر به رها کردن خانواده های خود و بازگشت به گرجستان نبودند. گریبایدوف نیز قصد داشت به زور، آنان را

به سفارت روسیه برده و به گرجستان منتقل نماید. اما میرزا مسیح مجتهد از روحانیون برجسته تهران، مردم را به اجتماع، مقاومت و دفاع از نوامیس مسلمانان فرا خواند. مردم مسلمان تهران نیز با تظاهراتی اعتراض آمیز به نزدیکی سفارت روسیه رفتند. با تیراندازی مأموران سفارت و کشته شدن سه نفر از مردم بی دفاع، خشم و انزجار عمومی برانگیخته شد و مردم به سفارت روسیه حمله کردند. در این حمله، گریبایدوف و شماری از همراهان او به قتل رسیدند. این حادثه، واکنش طبیعی مردم مسلمان ایران، در برابر ستمگری، تجاوزگری و افزون خواهی دولت روسیه تزاری و بی کفایتی حکومت فتحعلی شاه قاجار بود. اما فتحعلی شاه از این حادثه بسیار ترسید و برای جلوگیری از بروز جنگی دیگر، هیئتی را برای عذرخواهی به روسیه فرستاد. در آن زمان چون روسیه در حال جنگ با عثمانی بود، عذر فتحعلی شاه را پذیرفت و دولت ایران هم میرزا مسیح مجتهد را به عتبات عالیات در عراق تبعید نمود.

مناسبت ۰۲: آغاز دوره سوم مشروطه با دیکتاتوری رضاخان سردار سپه (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که رضاخان با به دست گرفتن نخست وزیری، قدرت بدون عنانی در کشور به دست آورده بود، انتخابات زود هنگام مجلس پنجم در شرایط تبلیغات توأم با زد و بند و اتهامات و اعمال فشار و اختناق آغاز شد و این انتخابات در بیشتر مراکز به دست امرای لشکر و دست نشانده های وزارت جنگ و گروه های متنفّذ انجام گرفت. با افتتاح مجلس پنجم در تایخ ۲۲ بهمن ۱۳۰۲، اکثریت نمایندگان مجلس که مرعوب قدرت رضاخان شده بودند، نمی توانستند کاری از پیش ببرند، در چنین جوّی آیت اللّه سید حسن مدرس، رهبری

اقلیت مجلس را بر عهـده گرفت و در برابر اکثریت مجلس که از طرح عوامفریبـانه و منافقـانه نهضت جمهوری خواهی سـردار سپه حمایت می کردند، ایسـتاد. به این ترتیب دوره سوم مشـروطه با توطئه ای حساب شده آغاز گردید و در حقیقت تنها نشانه مشـروطه که وجود مجلس شورای ملی بود، بـدین وسـیله از میان رفت و دیکتاتوری، جای همه انـدیشه های آزادی خواهان و مشـروطه طلبان و آرمان های اسـلامی که روزی در مشـروطیت متجلّی شده بود، گرفت. این دوره شوم و سـیاهِ مشروطه تا سال ۱۳۲۰ ش - که رضاخان به دست همان قدرت های بیگانه ای که بر اریکه سـلطنت رسیده بود، با خواری از کشور بیرون رفت - به مـدت بیش از شانزده سال ادامه یافت. در این مدت، با توجه به اختناق و بریده شدن نَفَس ها و حکومت رعب و وحشـت ناشـی از قتـل هـا و شـکنجه هـای رضاخـانی، عمر مجلس هـای شـورای ملی تـا دوره دوازدهـم به آرامش مرگبـاری گذشـت وسیاست اسلام زدایی، عمده ترین خط مشی سیاسی ای بود که اسلام ستیزان در کشور به اجرای آن همت گماشتند.

مناسبت ۰۳: انتشار روزنامه رسمی کشور (۱۳۲۳ ش)

شرح مناسبت:

تاریخ نویسان برای مطبوعات ایران، هشت دوره را بر شـمرده اند که دوره نخست آن، از ابتدای چاپ روزنامه تا زمان مشروطه را در برمی گیرد و این دوره هـا ادامه یـافته و دوره هشـتم، از اسـتقرار نظام جمهوری اسـلامی به بعـد را شامل می شود. بر این اساس از سقوط رضاخان در شهریور ۱۳۲۰ تا پایان سال ۱۳۲۶ که آغاز نهضت ملی صنعت نفت قلمداد می شود، دوره چهارم مطبوعات به حساب می آید. در این

دوره، ملت ایران پس از رهایی از استبداد رضاخانی و نیز هرج و مرج ناشی از جنگ جهانی دوم، از آزادی عمل نسبی برخودار شدند به طوری که بیش از پانصد روزنامه و مجله منتشر می شد. در این میان روزنامه ها و مجلاتی انتشار یافت که به عنوان جراید رسمی محسوب می گردیدند. روزنامه رسمی کشور، عنوان جریده ای بود که از طرف مجلس شورای ملی چاپ می شد و مجموعه مذاکرات مجلس و قوانین مصوبه مجلس را منتشر می کرد.

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه جلیل، آیت اللّٰه "حسین نجفی اهری" (۱۳۴۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ حسین نجفی اهری در سال ۱۲۴۴ ش (۱۲۸۲ ق) در شهرستان اهر به دنیا آمد و پس از فراگیری قرآن و مقدمات علوم حوزوی، راهی تبریز شد. وی پس از اقامت نه ساله در تبریز، رهسپار نجف اشرف گردید و مدت ۳۵ سال، از محضر آیات عظام: سید محمدکاظم یزدی و ... به کسب علم مشغول بود. ایشان در جریان نهضت اسلامی ایران و پس از دستگیری امام خمینی(ره) پس از وقایع ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، به همراه دیگر علمای تهران و شهرستان ها راهی شهر ری گردید و خواهان آزادی آن حضرت شد. از این فقیه بزرگوار کتب متعددی بر جای مانده که شرح رسائل، شرح مکاسب، شجره طوبی و کتابی در ردّ بهائی گری از آن جمله اند. همچنین ایشان در سال های اقامت در نجف اشرف کتاب حدیقَهُالاحباب را به نگارش درآورد که مورد تایید مرجع تقلید وقت، آیت اللّٰه سید ابوالحسن اصفهانی قرار گرفت. آیت اللّٰه نجفی اهری سرانجام در ۲۲ بهمن ۱۳۴۵ ش برابر با اول ذی قعده ۱۳۸۶ ق در صد و یک سالگی

بدرود حیات گفت و پس از انتقال پیکرش به قم، در این شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران و سقوط رژیم ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

از هفدهم تا ۲۲ بهمن ۵۷، ایران یکی از دوران های استثنایی تاریخ سیاسی جهان را گذرانید. در این ایام، دو دولت در یک مرکز و بدون هیچ گونه مرزبندی مواجه بودند. دولتی که پشتوانه و عامل مشروعیت خود را از دست داده و از قدرت نظامی محروم گشته و با انقلابی عظیم روبرو بود. و دولتی دیگر متکی به رهبری انقلاب توده های میلیونی مردم که به جای قدرت نظامی، تنها به ارتش مردم وابستگی داشت. با وسعت یافتن دامنه های انقلاب، قرار بر این شد که سران ارتش رژیم پهلوی، دست به کودتا زده و با به دست گرفتن قدرت، انقلاب مردمی را سرکوب سازند. از این رو از ساعت چهار بعدازظهر روز ۲۱ بهمن ۵۷، حکومت نظامی اعلام شد. پس از اعلان حکومت نظامی، حضرت امام خمینی(ره) اعلام کرد که مردم به حکومت نظامی اعتنایی نکنند. مردم نیز همچنان به یورش خود به مراکز دولتی و نظامی و انتظامی ادامه دادند و تقریباً تمام این مراکز با اندک درگیری و مقاومت، تسخیر شد و به دست مردم افتاد. این درگیری ها در روز بعد نیز به شدت ادامه یافت و در این روز هزاران زن و مرد و پیر و جوان، هریک به اندازه توان خود برای سرنگونی نهایی رژیم ظلم و جور، کوشش کردند. آنها با سنگربندی در خیابان ها، سینه سپرکردن در برابر تانک ها و با فداکاری و جانفشانی، انقلاب را به پیروزی رساندند. نه فقط در تهران، بلکه در تمامی

شهرهـای ایران، درگیری مردم بـا بقایای رژیم شاه جریان داشت. هنگامی که خبر حرکت نیروهای نظامی از شـهرهای مختلف ایران به سـمت تهران برای سرکوب قیام مردم پخش شد، مردم شهرهای مسیر به درگیری با نیروهای نظامی پرداختند و با بستن راه، مانع حرکت آنها به سمت تهران شدند.

برخی از فرماندهان رده بالای ارتش در این درگیری ها به دست مردم کشـته شدند تا سرانجام، ارتش، بی طرفی خود را اعلام کرد. سـرانجام روز سرنوشت فرارسید و در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷، نظام پوسـیده ستمشاهی فروریخت و ریشه های فاسد دودمان سیاه پهلوی از این کشور اسـلامی، کنـده شـد. مبـارزه پـانزده سـاله ملت مسـلمان ایران به رهبری امـام خمینی(ره) به ثمر رسـید و با سرنگونی نظام ۲۵۰۰ شاهنشاهی، انقلاب شکوهمند اسلامی ایران پیروز گردید.

مناسبت ۰۶: تشکیل تیپ محمدرسول اللّه(ص) (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: عملیات کوچک فتح ۴ توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

مرحله اول عملیـات پارتیزانی فتـح ۴ در بامـداد بیسـت و دوم بهمـن ۱۳۶۵ بـا رمز مبـارک "یـااللّه" آغاز شـد. در این عملیات نیروهـای ویژه سـپاه پاسـداران به همراه تعـدادی از کردهـای مخـالف رژیم بعث، پس از ده هـا کیلومـتر پیـاده روی و عبـور از کوهسـتان های صعب العبور، خود را به منطقه عملیاتی اربیل عراق رسانده و تاسیسات اقتصادی و نظامی عراق را در این منطقه کوبیدند. رزمندگان اسـلام در ادامه این عملیات علاوه بر انهدام تاسـیسات چند شهر اطراف و یک گردان دشمن، موفق شدند خود را به پادگان روانـدوز رسانده و آن را با تمام امکانات موجودش به آتش بکشـند. در مرحله دوم عملیات فتح ۴، نیروهای اسـلام پس از عبور از کوهسـتان هـای مرتفع در عمق ۷۰ کیلومتری خـاک عراق، بـا شـلیک بی امان موشک های آرپی جی، تعـداد زیـادی از تانـک هـا و نفربرهـای دشـمن را به آتش کشـیدند. در نهـایت، این عملیـات با انهـدام چنـدین واحـد نظامی، اقتصادی، دولتی، امنیتی و موتوری دشمن و کشته و زخمی شدن بیش از ۱۱۰۰ نفر از نیروهای بعث پایان یافت.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: رحلت عالم ربانی "آخوند ملامحمد حسین فشارکی" (۱۳۱۳ ش)

شرح مناسبت:

آخوند ملا محمد حسـین بن محمد جعفر فشارکی در سال ۱۲۲۸ ش (۱۲۶۶ ق) در اصـفهان به دنیا آمد و مقدمات علوم را در آن شـهر پشت سـرگذاشت. وی سپس برای تکمیل تحصـیلات خود عازم نجف اشـرف گردید و در محضـر استادان نامداری همچون: میرزا حبیب اللّه رشتی، شـیخ زین العابـدین مازندرانی و میرزا محمد حسن شـیرازی زانوی ادب زد. آخوند ملامحمد

حسین فشارکی پس از کسب مدارج عالی و اجتهاد، به اصفهان بازگشت و به تدریس و تالیف و ارشاد

مردم پرداخت. این عـالم ربـانی در فقه و اصـول تبحر داشت و محضـرش، مرکز فضـلا و اهـل دانش بـود. همچنین تقوا و زهد ایشان شـهره خاص و عام بود و مردم اصـفهان، مسائل خودرا از ایشان اسـتفتاء می نمودنـد تا این که در اواخر عمر به مرجعیت تـامه دست یـافت. از ایشـان تالیفاتی بر جای مانـده که حاشـیه رسائل و حاشـیه طهارت شـیخ انصاری از آن جمله انـد. آخوند فشارکی سـرانجام در ۲۳ بهمن ۱۳۱۳ ش برابر بـا ۸ ذی قعـده ۱۳۵۳ ق در ۸۵ سـالگی درگـذشت و در تخت فولاد اصـفهان مدفون شد.

مناسبت ۰۲: آغاز اولین برنامه مذهبی در رادیو تهران (۱۳۲۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز به کار رسمی دولت موقت انقلاب (۱۳۵۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تشکیل "کمیته انقلاب اسلامی ایران" به فرمان امام (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

بـا وجود سـقوط رژیم شـاه و پیروزی انقلاـب شـکوهمند اسـلامی، نیروهـای مردمی، همچنان درگیر نبرد برای درهم شکسـتن مقاومت آخرین بقایای این رژیم وابسـته بودند. همچنین گروهی دیگر از مردم، پاسداری و حفاظت از مراکز مهم و حساس را در شـهرها به عهده گرفتند. از این رو وجود سازمانی منظم و متشـکل برای به عهده گرفتن این مسؤولیت و نیز مبارزه با عناصر وابسته به رژیم شاه، ضـروری به نظر می رسـید. به همین جهت یك روز پس از پیروزی انقلاب شـکوهمند اسـلامی، به فرمان حضـرت امام خمینی(ره)، کمیته انقلاب اسـلامی برای کنترل اوضاع و برقراری نظم و امنیت، تشکیل شد. از آن پس، این نهاد انقلاـبی به اداره و انتظـام امور و حراست از انقلاـب اسـلامی و حفـاظت از جـان و مـال و نـاموس مردم کمر بست. همچنین به فرمان حضـرت امام، سـلاح هایی که در دست مردم بود توسط این نهاد جمع آوری شد. از اَهَمّ وظایف کمیته انقلاب اسلامی می توان به: مقابله با توطئه های بیگانگان؛ دستگیری وابستگان رژیم پهلوی؛ جلوگیری از قاچاق اسلحه، توقیف اموال مفسدان و فراریـان رژیم پهلوی، انتظامـات و حفـظ امنیت شـهرها، روسـتاها و مرزها؛ مبارزه با فساد و بی بنـد وباری؛ حراست از اماکن مهم؛ مقـابله بـا منافقـان و خرابکـاران و ... اشاره کرد. سـرانجام در سال ۱۳۶۹، بنـا به ضـرورت های تشـخیص داده شـده و با تصویب مجلس شورای اسـلامی، این نهـاد انقلاـبی بـا شـهربانی و ژانـدارمری ادغام شـد ونیروی انتظامی واحـدی با نام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران شکل گرفت.

مناسبت ۰۵: افتتاح پالایشگاه بزرگ گاز در منطقه خانگیران خراسان در سرخس (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

پالایشگاه گاز خانگیران خراسان به عنوان یکی از کم نظیرترین پالایشگاه های

گـاز، در نوع خود از بزرگ ترین و مـدرن ترین پالایشـگاه هـای مشابه در جهان است که در آسـتانه ششـمین سالگرد پیروزی انقلاب اسـلامی با حضور رییس جمهور وقت، آیت اللّه سـید علی خامنه ای و تعدادی از مسؤولان افتتاح شد. این پالایشگاه با نـام شـهید هاشـمی نژاد، بـا ظرفیت پانزده میلیون مترمکعب گاز می توانـد به مـدت هشـتاد سال گاز مورد نیاز ناحیه خراسان و شمال کشور را تأمین کنـد. تأسـیسات عمـده پالایشـگاه گاز خانگیران که در ۳۵ کیلومتری غرب شـهر مرزی سـرخس و تحت مـدیریت و نظـارت مسـتقیم مسؤولـین ایرانی شـرکت ملی گـاز ایران انجـام گرفته است شامل واحـدهای تصـفیه گاز، بازیافت گوگرد، واحـد برق، بخار، واحد آب و ... می باشد. این مجتمع به صورت یکی از مراکز عمده و قطب فعال صـنعتی کشور به شمار می آید.

مناسبت ۰۶: حمله موشکی مقابله به مثل ایران علیه شهرهای عراق (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

باگـذشت نزدیـک به چهـل مـاه از آغـاز جنـگ تحمیلی و در حـالی که مردم و مسؤولـن کشور، خود را برای برپـایی مراسـم سالگرد یوم اللّه ۲۲ بهمن آماده می کردند، رژیم بعث عراق، با بهانه تراشی، زمینه را برای بمباران و موشکباران شهرهای ایران فراهم کرد و برای این مقصود ادعا نمود به خاطر گلوله باران شـهرهای مرزی عراق از سوی ایران، هفت شهر ایران مورد حمله موشـکی و هوایی قرار خواهند گرفت. با حملات موشـکی عراق به شـهرهای ایران دولت جمهوری اسلامی ایران طی پیامی به مردم شـهرهای بصـره، خانقین و منـدلی اعلام داشت که ایران در صدد مقابله به مثل است و اهالی این مناطق، هرچه زودتر آن جا را تخلیه کنند. سرانجام در ۲۳ بهمن ۱۳۶۲، اولین حمله تلافی جویانه

جمهوری اسلامی ایران در پاسخ به ۱۱۸ حمله موشکی و هوایی به شهرهای ایران، با گشوده شدن آتش توپخانه های ایران به روی شهرهای یاد شده انجام گرفت.

مناسبت ۰۷: سقوط هواپیمای مسافربری توپولوف ۱۵۴ ایران در حوالی خُرَّم آباد (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

در ۲۳ بهمن ۱۳۸۰، هواپیمای مسافربری توپولوف ۱۵۴ که از تهران عازم خرم آباد بود، با ارتفاعات سفیدکوه در نزدیکی خرم آباد برخورد کرده و تمام ۱۱۹ سرنشین آن کشته شدند. اجساد قربانیان این حادثه در روزهای بعد، از شیارها و حفره های کوه جمع آوری شد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: درگذشت "عباس اقبال آشتیانی" استاد دانشگاه، مورخ و ادیب معاصر(۱۳۳۴ش)

شرح مناسبت:

عباس اقبال آشتیانی یکی از استادان بزرگ و چهره های علمی دانشگاه تهران بود که در سال ۱۲۷۷ شمسی در آشتیان بدنیا آمد. پس از تحصیل علوم ابتدایی به تهران آمد و دروس جدید را در دارالفنون آموخت و به مقام استادی رسید. اقبال، چون تحت نظر استادش، محمدعلی فروغی بود، به معلمی در دارالمعلمین انتخاب شد. وی همچنین به دعوت وزارت فرهنگ، در تألیف کتاب های درسی تاریخ و جغرافیای اقتصادی ایران برای دبیرستان ها و رشته های علوم انسانی مدارس عالی شرکت کرد و بعدها به تدریس در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران پرداخت. از مهمترین کارهای این نویسنده ایرانی می توان به انتشار مجله یادگار و درج مقالاتی انتقادی در مورد اوضاع نابسامان مردم ایران در دوره رژیم شاه اشاره نمود. همچنین تصحیح مجمع التواریخ و تصحیح بیان الادیان و تاریخ کامل ایران نیز از جمله فعالیت های علمی ایشان به شمار می رود. عباس اقبال آشتیانی سال ها کرسی تدریس دانشگاه تهران را در اختیار داشت و شاگردانی بزرگ در علوم مختلف به ویژه ادبیات و تاریخ تربیت نمود. این استاد برجسته سرانجام در ۲۴ بهمن ۱۳۳۴ش در ۵۷ سالگی درگذشت و در شهر ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: ارتحال عالم مجاهد آیت اللّه "شیخ سلمان خاقانی" (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ سلمان خاقانی در سال ۱۲۹۳ش (۱۳۳۲ق) در یکی از شهرهای جنوب عراق به دنیا آمد. پس از طی دوران کودکی، در ۱۳ سالگی جهت تحصیل به نجف اشرف هجرت نمود و از محضر آیات عظام: محمدجواد بلاغی، محمدعلی کاظمینی، میرزا باقر زنجانی و سیدابوالقاسم خویی استفاده کرد. ایشان در همان حال از شرکت در فعالیت های جنبی غافل

نماند و در انجمن های اجتماعی، سیاسی و ادبی شرکت می جست. آیت اللّٰه خاقانی در ۴۳ سالگی پس از درگذشت پدرش که از علمای خرمشهر بود در این شهر سکونت گزید و در طی سه دهه اقامت در خرمشهر، منشأ هدایت مردم و خدمات ارزنده ای واقع شد. پس از شروع جنگ تحمیلی، خانه ایشان پناهگاه آوارگان بود تا این که منزل وی، مورد اصابت توپ و خمپاره قرار گرفت و مجبور به ترک دیار گردید. در جریان جنگ، خانه و مسجد و کتابخانه نفیس آیت اللّٰه خاقانی تخریب و غارت شد و او به قم هجرت کرد. سرانجام این اسوه مقاومت و الگوی پارسایی در بیست و چهارم بهمن ۱۳۶۶ش برابر با بیست و چهارم صفر ۱۴۰۸ق در هفتاد و شش سالگی در قم جان به جان آفرین تسلیم کرد و در یکی از حجره های حرم حضرت معصومه(س) آرمید.

مناسبت ۰۳: رحلت عالم بزرگ و فقیه جلیل آیت اللّٰه "میرزا عبدالرحیم سامت قزوینی" (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا عبدالرحیم سامت در سال ۱۳۸۱ ش (۱۳۲۱ ق) در بیت علم و تقوا در قزوین به دنیا آمد. وی پس از فراگیری دروس مقدماتی در قزوین وارد اصفهان و سپس حوزه علمیه قم گردید و از استادان آن جابهره برد. از آن پس به نجف رفت و خوشه چین معارف اسلامی آیات عظام شیخ محمد کاظم شیرازی، شیخ موسی خوانساری، میرزا ابوالحسن مشکینی، شیخ محمد حسین غروی اصفهانی، سیدابوالحسن اصفهانی، آقاضیاء عراقی و میرزای نایینی شد. پس از اقامت ده ساله در نجف اشرف و اخذ اجازه اجتهاد و روایت، به زادگاه خود بازگشت و بیش از نیم قرن به تدریس، تبلیغ دین و اقامه نماز جماعت پرداخت. آیت

اللّه سامت قزوینی در جریان مبارزات اسلامی مردم به رهبری امام خمینی حضوری فعال داشت. وی در تمام راهپیمایی ها در صف مقدم و همراه با دیگر علمای شهر شرکت می کرد و نامش همواره در ذیل اعلامیه های علیه رژیم دیده می شد. زندگی ایشان در طول سالیان متمادی، ساده و طبعش بلند و اخلاقش، خوش و زبانش نرم بود. در تیرماه ۱۳۷۸ش، همایش بزرگداشت ایشان در دانشگاه علوم پزشکی قزوین برگزار شد و کتابی با نام رهپوی هدایت، در تجلیل از مقام علمی اش منتشر گردید. از این فقیه فرزانه تالیفاتی برجای مانده که تقریرات درس فقه آیات عظام: سید ابوالحسن اصفهانی، آقاضیا عراقی، میرزای نایینی و میرزا ابوالحسن مشکینی و ... از آن جمله اند. سرانجام این عالم خدمتگزار دین در ۲۵ بهمن ۱۳۷۸ش برابر با هشتم ذی قعده ۱۴۲۰ق در سن ۹۷ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در صحن امامزاده حسین قزوین به خاک سپرده شد.

–

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عزل احمد شاه قاجار از فرماندهی کل قوا و واگذاری آن به "رضاخان" با تصمیم مجلس (۱۳۰۳ ش)

شرح مناسبت:

رضاخان سردار سپه پس از گسترش قدرت و نفوذ خود در سراسر کشور، تنها از یک چیز بیم داشت و آن برکناری وی از سوی احمدشاه بود، همان طور که پیشتر در حادثه جمهوری چنین شد. به همین علت کوشید تا فرماندهی کل قوا را که به موجب قانون اساسی در اختیار شاه بود، از آنِ خود سازد. اما مخالفت مدرس و اقلیت هوادار او، مانعی جدّی در نیل به این هدف بود. از این رو سردار سپه به مدرس چنین وانمود کرد که تسلیم او شده و از این پس هرچه مدرس بگوید پذیرفته می شود.

در اواسط بهمن ماه، سردار سپه به منزل مدرس رفت و در این ملاقات و ملاقات های بعدی، از توطئه های دربار بر ضد خود گله کرد و خواستار اعطای فرماندهی کلّ قوا گردید. مدرس نیز که قصد داشت با حمایت از رضاخان، مانع از انجام کارهای غیرقانونی وی شود، همکاری با او را پذیرفت. به همین علت فراکسیون های مختلف مجلس با مشورت یکدیگر، طرحی برای این منظور تهیه کردند که در ۲۵ بهمن ۱۳۰۳ به تصویب نمایندگان رسید. بدین ترتیب، رضاخان به فرماندهی کلّ قوای ایران دست یافت و احمدشاه قاجار با از دست دادن مهم ترین اهرم قدرت سلطنت خویش، قدرت خود را از کف داد و زمینه برای برانداختن قاجار، بیش از پیش فراهم شد. در حقیقت باید از این تاریخ، سلطان احمدشاه را پادشاه مخلوع ایران دانست و رضاخان پهلوی را پادشاه جدید ایران خواند.

مناسبت ۰۲: افتتاح دانشگاه ملّی ایران (۱۳۳۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگیری خونین ساواکی ها و عناصر ضدانقلاب با نیروهای انقلابی در تبریز (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

عناصر ضدانقلاب و ساواکی ها که در نقاط مختلف شهر تبریز موضع گرفته بودند، با تیراندازی های گسترده، عده زیادی از مردم شهر را به خاک و خون کشیدند. نیروهای وفادار به انقلاب در صدد دفع تهاجمات دشمنان برآمدند و با کشتن تعدادی و دستگیری ۱۵۰ تن و فرار سایر مزدوران، این واقعه به پایان رسید.

مناسبت ۰۴: حمله هوایی رژیم بعث به شهرهای بهبهان و مسجد سلیمان در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت "شکراللّٰه صنیع زاده" استاد میناکار (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

شکراللّٰه صنیع زاده در سال ۱۲۸۵ ش در اصفهان متولد شد. پس از گذراندن دوران ابتدایی، نزد پدر بزرگ مادری اش، عبدالحسین صنیع همایون، نقاش و مینیاتور ساز دوره قاجار، شروع به آموختن میناسازی و مینیاتور نمود. وی همچنین در فنون تذهیب، تشعیر، مینیاتور، نقاشی طبیعت، صورت سازی و بوته پردازی، آشنایی و تبحر یافت. استاد صنیع زاده بعدها نگارستانی در اصفهان دایر کرد که به عنوان نمایشگاه و فروشگاه دایمی کارهای استاد صنیع زاده بود. وی در نمایشگاه بین المللی بروکسل شرکت کرد و دیپلم افتخار و مدال برنز را به ارمغان آورد. استاد صنیع زاده همچنین تقدیرنامه ای از حضرت آیت اللّٰه سیدمحسن حکیم دریافت کرده است. از این استاد، آثار گوناگونی نیز باقی مانده که در قالب تابلوهای بزرگ و برجسته مینایی، تقویم، ساعت گلدان، جعبه قرآن و تمثال مبارک امام علی(ع) می باشد. یکی از برجسته ترین آثار وی، تمثالی از

کودکی حضرت عیسی(ع) در آغوش حضرت مریم است که از نظر نوع نقاشی و کیفیت میناسازی از بی نظیرترین آثار مینایی جهان محسوب می شود. استاد صنیع زاده در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: صدور حکم تاریخی "امام خمینی" مبنی بر ارتداد "سلمان رشدی"، نویسنده کتاب آیات شیطانی (۱۳۶۷ش)

شرح مناسبت:

سلمان رشدی نویسنده مرتد هندی الاصلِ انگلیسی در رمان خود با نام آیات شیطانی، به اسلام، قرآن و پیامبر اکرم (ص) و بسیاری دیگر از مقدسات مسلمانان به روشی جاهلانه و نابخردانه اهانت کرده است. تألیف و انتشار کتاب آیات شیطانی در سطح گسترده که با نظر مثبت و مساعد دولت های غربی انجام شد، حاکی از توطئه فرهنگی جدید غرب علیه مسلمانان، تحت پوشش آزادی بود. اما فتوای صریح امام خمینی علیه نویسنده این کتاب،

باعث بیـداری مردم جهان به ویژه مسـلمانان شـد و در واقع از تکرار چنین اهانت هایی به اسـلام جلوگیری کرد. پس از صدور این فتوا، اکثریت علمای جهان اسلام و بسیاری از آزاداندیشان از آن حمایت کردند. این در حالی بود که دولت های غربی به بهانه دفاع از آزادی قلم به حمایت شدیـد تبلیغاتی و سیاسـی از سـلمان رشـدی پرداختند. حضـرت امام با صدور حکم شـرعی ارتـداد نویسـنده کتاب آیات شـیطانی، نیروی عظیم نیروهای مسـلمان را آشـکار ساخت و موجی توفنده از توده های میلیاردی مسـلمانان در مصاف با کفر پدیـد آورد. رشـدی مرتد نیز از لحظه صدور حکم، مخفی شد و پلیس اسـکاتلند یارد، حفاظت از وی را با صـرف هزینه های کلان بر عهـده گرفت. رهبر معظم انقلاب، حضـرت آیت اللّٰه العظمی خامنه ای در این باره فرمود: حکمی را که امـام امت بیان فرموده انـد، حکمی است که هر یک از فقهای اسـلامی اگر بخواهنـد بر طبق حکم اسـلامی عمل کننـد، همین حکم را بایـد بدهنـد و این فتوا قطعی است. هزینه حفاظت از سـلمان رشدی برای دولت انگلسـتان در حدود یک میلیون پوند در سال است.

–

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: درگذشت "سید علی نصر" بنیانگذار تئاتر ایران (۱۳۴۰ ش)

شرح مناسبت:

سید علی نصـر فرزند سـید احمد نصر الاطّباء، در سال ۱۲۷۰ ش در تهران به دنیا آمـد. وی پس از اتمام تحصـیلات و فراگیری زبان فرانسه، به تدریس زبان فرانسوی و ریاضـیات پرداخت. سـید علی نصـر بعدها وارد کارهای دولتی گردید. و وزیر پست و تلگراف، سـفیر کبیر ایران در چین و هند و نیز نماینده ایران در سازمان ملل متحد شد. وی در آغاز مشروطیت به کار نمایش و تئاتر روی آورد

و اقدام به تأسیس تئاتر ملی کرد. نصر برای آموختن فن تئاتر به اروپا رفت و پس از بازگشت، کمدی ایران را به سبک تئاتر اروپایی تأسیس نمود. او در راستای گسترش این فن، هنرستان هنرپیشگی را بنا نهاد و خود به تدریس تاریخ هنر پرداخت. سید علی نصر را به سبب تلاش های فراوانی که در عرصه تئاتر و نمایش به انجام رسانده است به عنوان پدر تئاتر ایران می دانند. علم الاشیاء در شش جلد، تاریخ ایران و دنیا، تاریخ عمومی و تاریخ مختصر ایران از جمله تألیفات، سیروس و اشتباه لُپّی از نمایشنامه ها و تاریخ یونان و انقلاب فرانسه از جمله ترجمه های اوست. سید علی نصر سرانجام در هفتاد سالگی در تهران درگذشت و در امامزاده عبداللّه به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم مجاهد و فقیه بزرگوار آیت اللّه "سید عباس مُهری" (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید عباس مُهری در سال ۱۲۹۴ ش (۱۳۳۳ق) در شهر مُهر واقع در استان فارس به دنیا آمد و پس از طی دروس مقدمات در زادگاهش، راهی نجف اشرف شد. وی در نجف از محضر عالمانی همچون سید محمود شاهرودی، سید محمدباقرمحلاتی و سید محمدتقی بحرالعلوم استفاده کرد و بنا به اصرار جمعی از مؤمنان، برای تبلیغ دین و ارشاد مردم به کویت رفت. آیت اللّه مهری در طول سالیان اقامت در کویت و در جریان نهضت اسلامی مردم به رهبری امام خمینی، با برپایی مجالس سخنرانی به مناسبت های گوناگون و با ارسال نامه و تلگراف به محضر علما و مراجع و با پخش اعلامیه، پیام و نوار سخنان حضرت امام و دیگر بزرگان، لحظه ای از قیام و فعالیت باز نایستاد و علیه جور

شورید. در این میان، سفارت ایران در کویت، فعالیت گسترده ای علیه ایشان شروع کرد و مردم را با تهدید و تطمیع و با پخش شایعه های گوناگون، وادار به دوری جستن از او و مسجد و مجلسش می نمود؛ این در حالی بود که بارها ایشان را تهدید به ترور می کردند. آیت اللّه مهری اولین مؤید امام از علمای خارج از کشور بود که پس از قیام ۱۵ خرداد ۴۲، تلگراف تند و آتشینی به محمدرضا پهلوی فرستاد که با این عمل، وی تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی، ممنوع الورود به ایران شد. منزل او در کویت علاوه بر این که به عنوان کانون تبادل نظر درباره شیوه های مبارزه با رژیم ستمشاهی بود، به عنوان واسطه ای بین امام در نجف اشرف و پیروان ایشان در ایران، اروپا و سایر نقاط عمل می کرد. وی از زمان آشنایی با امام تا واپسین دم حیات، دم از امام و راه او برنداشت و پیرو ایشان بود.

حتی وقتی که امام قصد داشتند نجف را به مقصد کویت ترک نمایند، قرار بود که در منزل آیت اللّه مهری اقامت کنند که با ممانعت دولت کویت مواجه گردید و این امر، عملی نشد. پس از پیروزی انقلاب، حضرت امام، آیت اللّه مهری، را به امامت جمعه کویت منصوب کردند که با تبعید آیت اللّه مهری، نماز جمعه برگزار نگردید. این عالم بزرگوار سرانجام پس از عمری مجاهده در راه اسلام، در ۲۶ بهمن ۱۳۶۶ ش برابر با ۲۶ جمادی الثانی ۱۴۰۸ ق در ۷۲ سالگی درگذشت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) مدفون شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت شاعره معاصر "سپیده کاشانی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

بانو

سرور اعظم باکوچی مشهور به سپیده کاشانی، در سال ۱۳۱۵ ش در کاشان و در خانواده ای که به مبانی اسلامی و مذهبی، سخت پایبند بود به دنیا آمد. در شانزده سالگی به تهران مهاجرت کرد و در مسیر ادبیات و سرودن شعر فعالیت نمود. پروانه های شب، اولین مجموعه شعر سپیده بود که در سال ۱۳۵۲ به چاپ رسید. وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، فعالیت های ادبی خود را وسعت بخشید و با مطبوعات و رادیو و تلویزیون همکاری نزدیک داشت و سروده های انقلابی زیادی فراهم ساخت به طوری که در سال های جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، مرتب از صدا و سیما پخش می شد. وی همچنین از سال ۱۳۶۰، عضو رسمی شورای شعر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مدتی مسؤول صفحات ادبی مجله زن روز، عضو حوزه اندیشه و هنر اسلامی سازمان تبلیغات اسلامی و عضو شورای عالی شعر و ادب صدا و سیما بود. خانم سپیده کاشانی، شاعری خوش قریحه و نیکوپرداز بود و شعرش از لطافت و ظرافت خاصی برخوردار است و به سبک کلاسیک و نو، شعر، سروده است. سپیده کاشانی از یک بیماری کبدی رنج می برد و سرانجام هنگامی که برای مداوا در یکی از بیمارستان های لندن بستری شده بود، در ۵۶ سالگی به سرای جاوید شتافت و سپس در بهشت زهرا به خاک سپرده شد. سخن آشنا و هزار دامن گل سرخ، دو مجموعه شعری از اوست که بعد از فوتش به چاپ رسید.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: تصویب اولین برنامه هفت ساله ایران توسط مجلس شورای ملی (۱۳۲۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه و فیلسوف بزرگ آیت اللّه "شیخ عبدالحسین رشتی" (۱۳۳۲ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ عبدالحسین بن عیسی رشتی در سال ۱۲۵۳ش (۱۲۹۲ق) در کربلا به دنیا آمد. وی در کودکی به همراه پدر به رشت رفت و مقدمات و سطوح را در این شهر خواند. شیخ عبدالحسین رشتی در بیست سالگی راهی تهران گردید و از محضر عالم بزرگ، شیخ محمد حسن آشتیانی، در اصول و فقه بهره برد. وی همچنین حکمت و کلام را نزد شیخ علی نوری، سیدشهاب الدین تبریزی شیرازی و میرزا ابوالحسن جلوه فرا گرفت. ایشان همزمان در مدرسه صدر تهران به تدریس ادبیات و سطوح ادبی نیز اشتغال داشت. آیت اللّه رشتی پس از اقامت ده ساله در تهران، رهسپار نجف اشرف گردید و در حلقه درس فقیهان زمان همچون حضرات آیات: آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، شیخ الشریعه اصفهانی و سید محمدکاظم یزدی، فقه، اصول، حدیث، رجال، فلسفه و اخلاق را به نهایت رسانید تا اینکه به دریافت اجازه اجتهاد از استادان خود مفتخر شد. وی از آن پس، حلقه درس خارج خود را تشکیل داد و بسیاری از افاضل را از محضر خویش بهره مند ساخت. ایشان همچنین آثار گوناگونی به رشته تحریر درآورد که شرح کفایهُالاصول، الثّمرات، حاشیه الاسفار و حاشیه بر جواهر الکلام و مکاسب ازآن جمله اند. این عالم دینی و فقیه و فیلسوف عالی مقام سرانجام در بیست و هفتم بهمن ۱۳۳۲ش برابر با دوازدهم جمادی الثانی ۱۳۷۳ق در هفتاد و نه سالگی بدرود حیات گفت و در وادی السلام نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: محاکمه و صدور حکم تعدادی از جنایتکاران رژیم پهلوی در دادگاه انقلاب اسلامی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

در آغازین روزهای پیروزی انقلاب اسلامی، دادگاه فوق العاده انقلابی تشکیل جلسه داد و گروهی از سردمداران رژیم

پهلوی را به محاکمه کشاند. اینان از جنایتکاران نظام طاغوتی بودند که در سرکوبی مردم انقلابی ایران نقش بسزایی داشتند و دستشان به خون انسان های بی گناهِ بی شماری آلوده بود. در جریان محاکمه، این تعداد به جرم شکنجه و کشتار مردم و خیانت به کشور و به عنوان مفسد فی الارض شناخته شده و تیرباران شدند. برخی از این افراد عبارت بودند از: ارتشبد نعمت اللَّه نصیری، (رییس ساواک) سرلشکر رضا ناجی، (اولین فرماندار نظامی در جریان مبارزات مردم) سرلشکر منوچهر خسروداد، (فرمانده هوانیروز) و سپهبد مهدی رحیمی (فرماندار نظامی تهران و عامل کشتار مردم بی دفاع تهران پس از فرار شاه).

مناسبت ۰۴: تیرباران ارتشبد "نعمت اللّه نصیری" رییس سابق ساواک (۱۳۵۷ ش)

شرح مناسبت:

ارتشبد نعمت اللَّه نصیری در مرداد ۱۲۸۹ش در سمنان به دنیا آمد. پس از گذراندن دوره دانشکده افسری، در ۱۳۱۳ به درجه افسری نائل شد و از آن پس مدارج نظامی را طی کرد. بعدها به فرماندهی گارد شاهنشاهی رسید و در ۱۳۳۷ به درجه سرلشکری نائل آمد. نصیری در ۱۳۳۹ به ریاست شهربانی کل کشور منصوب شد و در مرداد ۱۳۴۱ درجه سپهبدی گرفت. وی در جریان قیام خونین ۱۵ خرداد ۴۲ که رییس کل شهربانی بود، فرمانداری نظامی تهران نیز به او محول شد و در نهایت شدت و خشونت با روحانیان و اصناف عمل کرد. نصیری سرانجام در بهمن ۱۳۴۳ در دولت جدیدالتأسیس هویدا به سمت معاونت نخست وزیری و رییس سازمان اطلاعات و امنیت کشور دست یافت و این سمت را تا نزدیکی پیروزی انقلاب اسلامی به مدت بیش از ۱۳ سال حفظ کرد. با اوج گیری انقلاب اسلامی، نعمت اللَّه نصیری به علت نفرت شدید

مردم از وی در اقدامی عوام فریبانه، توسط محمدرضا پهلوی در تیرماه ۱۳۵۷ از ریاست ساواک برکنار و به عنوان سفیر به پاکستان اعزام گردید. رژیم پهلوی در عقب نشینی گام به گام خود در برابر انقلاب، نصیری را به تهران فراخواند و در شانزدهم آبان ۱۳۵۷ او را محترمانه بازداشت کرد. نعمت اللّٰه نصیری، این جنایتکار سفاک رژیم پهلوی، سرانجام همزمان با پیروزی انقلاب اسلامی، در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ توسط مردم اسیر شد و پنج روز بعد به حکم دادگاه انقلاب اسلامی، تیرباران گردید.

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات والفجر ۵ (۱۳۶۲ش)

شرح مناسبت:

عملیات والفجر ۵ با رمز مقدس یا زهرا در منطقه عملیاتی چنگوله حد فاصل مهران و دهلران با هدف آزادسازی ارتفاعات منطقه و پاسخ به حملات دشمن به مناطق مسکونی آغاز شد. این عملیات که در دو مرحله صورت گرفت به نتایج ذیل دست یافت: آزادسازی برخی مناطق مرزی به وسعت ۱۱۰ کیلومتر مربع؛ انهدام و غنیمت گرفتن ده ها دستگاه تانک، نفربر، خودرو نظامی و نیز ۳۶۰۰ کشته و زخمی و ۱۷۰ نفر اسیر.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه، متکلم و واعظ بزرگوار، آیت اللّٰه "میرزا علی اکبر نوقانی" (۱۳۲۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا علی اکبر فرزند موسی نوقانی در سال ۱۲۶۱ش (۱۳۰۰ق) در محله نوقان مشهد به دنیا آمد. وی پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی، ادبیات را در محضر استاد میرزا عبدالجواد ادیب نیشابوری معروف به ادیب نیشابوری اول و فقه و اصول را نزد شیخ حسنعلی تهرانی و آیت اللّٰه سید عباس شاهرودی فرا گرفت. آیت اللّٰه نوقانی در ۲۶ سالگی برای تکمیل تحصیلات خود رهسپار حوزه علمیه نجف اشرف گردید و از محضر استادان بزرگی چون آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، سید محمدکاظم یزدی و شیخ الشریعه اصفهانی استفاده نمود. وی پس از رحلت آخوند خراسانی، از عالم بزرگ میرزا عبداللّٰه مازندرانی و آیت اللّٰه میرزا محمدتقی شیرازی به دریافت اجازه اجتهاد نائل آمد و به مدارج بالای علمی دست یافت. آیت اللّٰه نوقانی در سال ۱۲۹۱ش به مشهد مقدس بازگشت و به تدریس و انجام امور دینی پرداخت. وی از جانب آیت اللّٰه حاج آقاحسین طباطبایی قمی، عهده دار تولیت مدرسه نواب، از مدارس مهم مشهد گردید. او دارای ذوق شعری نیز بود و در شعر، به "فقیر" تخلص می نمود. ایشان همچنین در خطوط نسخ

و نستعلیق، تبحر داشت. کتبی از قبیل تعلیقاتی بر شرح نهج البلاغه و سه مقاله نوقانی و دو مقاله نوقانی در اصول عقاید و ردّ عقاید مادیون، از آثار ایشان است. آیت اللّه نوقانی سرانجام در ۲۸ بهمن ۱۳۲۹ش (۱۰ جمادی الاول ۱۳۷۰ق) در ۶۸ سالگی درگذشت و در حرم رضوی(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: آغاز مذاکرات سه جانبه صلح ایران و عراق در نیویورک (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

در شرایطی که مذاکراتِ پس از جنگ در شهریور و آبان ۱۳۶۷، نتیجه ملموسی به دست نداده بود و حتی امکان شکست مذاکرات نیز وجود داشت، جمهوری اسلامی ایران حُسن نیت خود را به جامعه جهانی و سازمان ملل متحد و به ویژه شخص دبیر کل ثابت کرده و از اعتمادی که به دبیر کل ابراز داشته بود، نتیجه مثبت و مطلوبی گرفت که حاصل دیگر این امر، تغییر جوّ بین المللی به نفع جمهوری اسلامی ایران بود. با توجه به توقف پیش آمده در مذاکرات، دبیر کل مشورت هایی با شورای امنیت داشت و از شورا درخواست کرد برای خروج مذاکرات از بن بست، اختیارات بیشتری به وی داده شود که شورای امنیت با این درخواست موافقت کرد. در این راستا در ۲۸ بهمن ۶۷، مذاکرات سه جانبه مقامات ایران و عراق با حضور دبیر کل سازمان ملل در نیویورک صورت گرفت. در این مذاکرات که به خاطر اکراه عراقی ها برای ادامه مذاکرات در نیویورک، به رغم پیشنهاد صریح دبیر کل و تأکید او، این بار نیز مذاکرات بسیار دقیق و کوتاه مدت صورت گرفت و نتیجه مطلوب اخذ شد. بن بست در جریان مذاکرات بین ایران و عراق، تحت نظارت دبیر کل سازمان ملل و پس

از استقرار آتش بس بین دو کشور، نشان دهنده تعلّل عراق در اجرای مفاد قطعنامه ۵۹۸، به رغم فشارهای بین المللی بود.

مناسبت ۰۳: شهادت حجت الاسلام "سیدعباس موسوی" دبیر کل حزب اللّه لبنان توسط صهیونیست ها (۱۳۷۰ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام سیدعباس موسوی دبیرکل جنبش انقلابی حزب اللّه لبنان و عضو شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت، در بازگشت از مراسم سالگرد شهادت شیخ راغب حرب، از روحانیون مبارز جنوب لبنان، در جریان حمله هوایی رژیم اشغالگر قدس در جنوب لبنان به شهادت رسید. در این عملیات تروریستی، تعدادی از همراهان سیدعباس موسوی از جمله همسر، فرزند و سه تن از یارانش نیز شهید شدند. این اقدام جنایتکارانه، موجی از خشم و نفرت علیه رژیم صهیونیستی در میان مسلمانان جهان به وجود آورد. اما مدعیان غربی حقوق بشر نه تنها این ترور را محکوم نکردند، بلکه با تبلیغات دروغین، سعی داشتند این عمل وحشیانه اسراییل را توجیه کنند. اگرچه تل آویو با ترور دبیرکل حزب اللّه لبنان، قصد اختلال در مبارزه این مجاهدان را داشت اما با انتخاب سیدحسن نصراللّه به جانشینی شهید سیدعباس موسوی، مبارزه با اشغالگران صهیونیستی با شدت بیشتری ادامه یافت تا آنکه در خرداد سال ۱۳۷۸، نظامیان این رژیم را با خواری از جنوب لبنان بیرون راندند.

مناسبت ۰۴: درگذشت استاد "محمد دیهیم تبریزی" ادیب و مورخ آذربایجانی (۱۳۷۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمد دیهیم تبریزی، در سال ۱۲۸۶ش (۱۳۲۵ق) در تبریز به دنیا آمد. وی بر اثر راهنمایی های پدر، به تحصیل روی آورد و رشته های ادبی و ریاضی را به خوبی فرا گرفت. استاد دیهیم پس از آن ضمن فعالیت های فرهنگی به روزنامه نگاری اشتغال پیدا کرد و از سال ۱۳۱۱ش، خدمات مطبوعاتی خود را آغاز نمود. وی علاوه بر مسؤولیت مطبوعاتی، در صحنه های مهم سیاسی روز نیز حضور داشت و در سال ۱۳۲۵ش در بیرون راندن فرقه دموکرات از آذربایجان، کوشش زیادی مبذول نمود. دیهیم سرانجام تهران

را برای فعالیت های سیاسی و فرهنگی خود برگزید و در سال ۱۳۳۵ش به آن سامان رهسپار شد. از اقدامات فرهنگی ماندگار دیهیم می توان به تاسیس انجمن های ادبی مولوی، صائب و آذربادگان اشاره کرد، ضمن اینکه در کار سازماندهی بیش از پانزده انجمن ادبی دیگر در تهران نیز نقش فعالی ایفا کرد. از وی آثار متعددی بر جای مانده که جبر، شرعیات، هندسه، دستور زبان فارسی، تعلیمات مدنی و حساب نو هر کدام در دو جلد و نیز تاریخ در ۳ جلد و تذکره شعرای آذربایجان در ۵ جلد از آن جمله است. استاد محمد دیهیم تبریزی سرانجام در اواخر بهمن ۱۳۷۸ش برابر با اوایل ذی قعده ۱۴۲۰ق در ۹۲ سالگی در تهران درگذشت و به سرای جاوید شتافت.

مناسبت ۰۵: روز هوای پاک

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: اتصال راه آهن شمال به جنوب ایران (۱۳۱۵ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: قیام مردم مسلمان تبریز به مناسبت چهلمین روز شهدای ۱۹ دی قم (۱۳۵۶ش)

شرح مناسبت:

مردم مسلمان تبریز به منظور بزرگداشت یاد شهدای ۱۹ دی ماه مردم قم، به دعوت آیت اللّه قاضی طباطبایی و دیگر علمای تبریز، در یکی از مساجد بزرگ شهر اجتماع کردند. اجتماع مردم بر اثر رفتار خشونت بار مأموران رژیم شاه به شورشی عمومی در سراسر شهر تبدیل شد. پس از آن، هنگامی که قیام بزرگ مردم مسلمان تبریز به اوج خود رسیده بود، نیروهای نظامی، با تانک ها و نفربرهای نظامی به مردم بی دفاع یورش برده و به سرکوب و کشتار مردم پرداختند. تبریز در این روز به صورت شهر جنگ زده درآمد. خیابان ها از خون جوانان، بازاریان، دانشجویان و مردان و زنان رنگین شد و بدین ترتیب، پس از فاجعه خونین نوزدهم دی ماهِ قم، جنایت دیگری بر جنایات رژیم پهلوی افزوده شد. در این حرکت مردمی حداقل ۱۳ تن شهید، بیش از ۱۲۵ نفر زخمی و بیش از ۵۵۰ نفر دستگیر شدند. در این قیام، مردم نیز ۳ تانک، ۲ سینما، ۲۲ مغازه، ۱ هتل، ۳۷ اتومبیل و چندین مرکز فساد از جمله حزب رستاخیز و کاخ جوانان را مورد حمله قرار داده و به آتش کشیدند. کشتار مردم تبریز، شاه را غافلگیر کرد، چون او که به نظرِ خود، توانسته بود پرده ای ضخیم بر روی فاجعه قم بکشد، حتی اقدام دبیر کل سازمان ملل را به سود خود تمام کند و افکار خارجیان را از درک واقعیت فاجعه قم منحرف سازد، در قیام مردم تبریز، به کلی دست و پای خود را گم کرد. گستردگی قیام مردم تبریز به حدی بود

که رژیم شاه به دروغ متوسل شده و مردم انقلابی تبریز را عوامل بیگانگان معرفی کردند.

این قیام ها، سراسر ایران را در ماتم فرو برد و مردم به تبعیت از رهبری نهضت، عید را عزای عمومی اعلام نمودند و اجتماعات را به بزرگداشت شهدای قم و تبریز اختصاص دادند.

مناسبت ۰۳: تأسیس حزب جمهوری اسلامی (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

یک هفته پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در ۲۹ بهمن ۱۳۵۷ ش، شماری از برجسته ترین شخصیت های علمی، مذهبی و سیاسی ایران که در پیروزی انقلاب اسلامی نقش مهمی داشتند و از یاران نزدیک حضرت امام خمینی محسوب می شدند حزب جمهوری اسلامی را تأسیس کردند. پس از اعلام تأسیس، پرسشنامه و برگه درخواست عضویت به همراه طرح اساسنامه و مرامنامه حزب درسطح وسیع و از طرق گوناگون پخش شد و حزب شروع به عضوگیری کرد. به گفته رهبران حزب، در روز اول ثبت نام، بیش از هشتاد هزار نفر برای عضویت، به مراکز حزب در سراسر کشور مراجعه کردند. دکتر باهنر، صد روز پس از تأسیس حزب، مواضع آن را در مسائل سیاسی، اعتقادی، اقتصادی و فرهنگی بیان داشت و تعداد اعضای حزب را تا آن روز، دو میلیون نفر ذکر کرد. هدف این حزب، ایجاد یکپارچگی و همکاری هرچه بیشتر نیروهای وفادار به انقلاب اسلامی، سامان بخشیدن به حکومت اسلامی و پایه گذاری دولت جمهوری اسلامی طبق قانون اساسی بود. در بین نخستین مُؤسِّسان حزب جمهوری اسلامی، حضرات آیات: شهید سید محمد حسینی بهشتی، سید علی خامنه ای، اکبر هاشمی رفسنجانی، سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی و محمدجواد باهنر حضور داشتند. آنان با همفکری و همکاری شماری دیگر از نیروهای انقلابی توانستند در دوره

ای حساس و سرنوشت ساز از تاریخ انقلاب اسلامی، در تدوین قانون اساسی و تشکیل ارکان نظام اسلامی، دفاع از مبانی فکری جمهوری اسلامی و تبیین اندیشه ها و برنامه های مترقی اسلام برای رشد و کمال جامعه اسلامی و نظام مردم سالاری دینی در برابر اندیشه های مارکسیستی، لیبرالی و ملی گرایی، نقشی مهم ایفا کنند.

از همین رو، احزاب و گروه های منحرف و وابسته به بیگانگان و پشتیبانان خارجی آنان، با حزب جمهوری اسلامی و رهبران آن به مخالفت پرداخته و در دفعات متعدد، افراد مهم و مؤثر حزب و انقلاب را به شهادت رساندند. این حزب در ۱۱ خرداد سال ۱۳۶۶ ش به درخواست اعضای شورای مرکزی آن و موافقت امام خمینی(ره)، فعالیت های خود را رسماً تعطیل کرد.

مناسبت ۰۴: برگزاری مرحله اول انتخابات ششمین دوره مجلس شورای اسلامی (۱۳۷۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه بزرگ و عالم مجاهد آیت اللّه "میرسیدعلی آیت نجف آبادی" (۱۳۲۱ش)

شرح مناسبت:

عالم مجاهد آیت اللّه میرسید علی آیت نجف آبادی در سال ۱۲۴۷ش (۱۲۸۷ق) در نجف آباد اصفهان به دنیا آمد. ایشان بعد از سن بیست سالگی در اثر حادثه ای، به علم و دانش علاقه مند شد و وارد حوزه علمیه اصفهان گردید. وی در اصفهان از محضر استادانی همچون: سید محمد فشارکی، سید ابوالحسن جلوه و سید مهدی نحوی استفاده برد و پس از آن رهسپار نجف اشرف گردید. آیت اللّه نجف آبادی در نجف از محضر استادان بزرگی همچون: سید اسماعیل صدر، میرزا محمد تقی شیرازی، حاج آقا رضا همدانی، آخوند ملا محمد کاظم خراسانی و سید محمد کاظم یزدی کسب فیض کرد و در مدت کوتاهی با طی مراحل رشد، در فقه، اصول، فلسفه و عرفان و اخلاق به مقام تبحّر و استادی رسید. وی از آن پس عازم اصفهان گردید و حلقه درس خود را تشکیل داد. آیت اللّه نجف آبادی یکی از مشهورترین استادان حوزه اصفهان در دوره سرکوب این پایگاه دینی توسط رضاخان بوده است. ایشان به فریضه امر به معروف و نهی از منکر اهمیت خاصی می داد و با حاکمان مستبد محلی و خوانین زورگو مبارزه می کرد. همچنین در مقطعی که ایران توسط بیگانگان اشغال شد، آیت اللّه نجف آبادی با خودکامگی روس ها مجاهده و مبارزه زیادی کرد؛ در نتیجه خانه اش توسط اوباشِ تحریک شده و مزدوران و مأمورانشان غارت شد و خودش نیز در کنسولگری شوروی در اصفهان زندانی گردید.

در آن ایام که در اثر حضور متفقین در ایران، قحطی و گرانی بیداد می کرد، ایشان

و عـالم دیگر اصـفهان، میرسـید حسن چهـارسوقی، ابتکاری به خرج داده و مشترکاً طی اعلامیه ای از مردم مسـلمان و بازاریان متمکن خواستند در نقاط مختلف شهر، انجمن های خیریه تشکیل داده و از بینوایان، بیکاران و گرسنگان، حمایتِ برنامه ریزی شـده کننـد. این برنـامه در بین مردم بسـیار مؤثر واقع شـد؛ به گونه ای که اغلب انجمن های خیریه فعلی اصـفهان نیز از بقایای همان انجمن ها هسـتند. در کنار فعالیت های سیاسی و اجتماعی، حلقه درس آیت اللّه نجف آبادی، محفل فضلا و فرهیختگان بود و شـاگردان نامـداری در آن پرورش یافتنـد که حضـرات آیات ابوالقاسم رفیعی مهرآبادی، شـیخ احمـد فیاض، حیـدرعلی صلواتی، سـید روح اللّه خاتمی، سـید علی علامه فانی و سـید مرتضـی پسندیده از آن جمله اند. ایشان مسائل فقه و اصول را به خوبی تجزیه و تحلیل می کرد و در کلام نیز تبحّر وافی داشت. آیت اللّه میرسـید علی آیت نجف آبادی سرانجام در ۳۰ بهمن ۱۳۲۱ ش برابر سیزدهم صفر ۱۳۶۲ ق در ۷۴ سالگی در اصفهان وفات یافت و پس از تشییعی باشکوه، در قبرستان تخت فولاد مدفون گشت. این عالم مجاهد و فقیه سترگ، جدّ مادری شهید دکتر حسن آیت، نماینده مجلس شورای اسلامی در دوره اول و عضو حزب جمهوری اسلامی است که در چهاردهم مرداد ۱۳۶۰ ش توسط منافقین کوردل به شهادت رسید.

مناسبت ۰۲: گشایش سفارت فلسطین در محل سابق سفارت اسراییل در تهران، پس از پیروزی انقلاب (۱۳۵۷ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت خطیب شهیر، حجت الاسلام و المسلمین "حسن کافی" (۱۳۷۹ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسـلام و المسـلمین حاج شـیخ حسن کافی خراسانی، در سال ۱۳۰۷ش (۱۳۴۷ق) به دنیـا آمـد. وی پس از طی دوران کودکی، ادبیات و سـطوح عالیه را از محضـر استادان مشهد همچون: شیخ هاشم قزوینی و محمدتقی ادیب نیشابوری آموخت. ایشان پس از چندی، رهسپار حوزه علمیه نجف اشرف شد و دروس عالی فقه و اصول را از عالمان آن دیار فرا گرفت. حجت الاسلام کافی سپس به مشهد بازگشت و به تبلیغ دین پرداخت. وی در جریان ملی شدن صنعت نفت و مبارزات ضد استعماری مردم ایران، به نمایندگی از آیت اللّه سید ابوالقاسم کاشانی، به افشای حقایق و روشنگری مردم اشتغال داشت. او در سال های ۱۳۴۰ش به بعـد، در مشـهد بر سـخنرانی هـای روشـنگرانه خود افزود و چون به دلیل فشار ساواک، امکان حضور در مشـهد را نداشت به تهران مهاجرت کرد و به کار تالیف و تبلیغ و امامت جماعت یکی از مساجد شهر پرداخت. حجت الاسلام کافی در تهران، به حمایت همه جانبه از حرکت امام خمینی(ره) و مبارزه علیه رژیم ستمشاهی پرداخت و با سخنرانی های مؤثر خویش، نقش ارزشـمندی در به ثمر رسـیدن انقلاب اسـلامی ایفا نمود. وی در این راسـتا، چنـدین بار دسـتگیر شـد و به زنـدان رفت و شکنجه هـای سـاواک را در راه آرمـان اسـلامی خویش تحمـل نمود. ایشان پس از پیروزی انقلاب اسـلامی، به دلیل پشتیبانی دائمی از نظام اسـلامی، مورد کینه منافقین کوردل قرار گرفت و توسط آنان ترور شـد که از این سوءقصد جان سالم به در برد و مجروح گردید. از این خطیب مبارز

آثاری نیز بر جای مانده که تعالیم امام حسن(ع) مجتبی، تعالیم امام هفتم در دعا و حدیث، امام رضا(ع) اسوه صراط مستقیم و تعالیم پیامبر اکرم حضرت محمد(ص) از آن جمله اند.

آن عالم خدمتگزار سرانجام در سی ام بهمن ۱۳۷۹ش برابر با بیست و چهارم ذی قعده ۱۴۲۱ق در هفتاد و دو سالگی درگذشت و به لقای معبود رسید.

مناسبت ۰۴: سقوط هواپیمای نظامی ایران در حوالی کرمان و شهادت ۲۷۶ نفر از نیروهای سپاه پاسداران (۱۳۸۱ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

اسفند

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: امضای عهدنامه ترکمنچای بین "فتحعلی شاه قاجار" و "پاسکویچ" روسی (۱۲۰۶ش)

شرح مناسبت:

در زمان فتحعلی شاه، دو دوره جنگ بین ایران و روسیه درگرفت که هر دو جنگ باشکست ایران به پایان رسید. پس از شکست دوم، اول اسفند ۱۲۰۶ ش (۵ شعبان ۱۲۴۳ ق، ۲۱ فوریه ۱۸۲۸ م) عهدنامه ای بین ایران و روس در قریه ترکمانچای به امضا رسید که به مراتب از قرارداد گلستان شوم تر بود. به موجب این معاهده، ولایات ایروان و نخجوان به روسیه واگذار شد و مرزها معین گردید. علاوه بر غرامتی که ایران پرداخت کرد، حق کشتیرانی در دریای خزر مجدداً برای روس ها تأیید شد. به علاوه، اتباع روسیه در ایران از حقوق کاپیتولاسیون و مصونیت قضایی برخوردار شدند. این امر، حقِّ اجرای مجازات نسبت به اتباع روس را هم که در ایران مرتکب جرم می شدند از دولت ایران گرفت و بعدها کم کم به جایی رسید که تقریباً اختیار محاکمه از دست دولت ایران سلب شد و استقلال قضایی کشور محدود گردید. دولت روسیه در برابر آن همه منافع، تنها ولیعهدی عباس میرزا و رساندن او را به تخت سلطنت تأیید کرد.

مناسبت ۰۲: تأسیس مدرسه عالی تلویزیون و سینما(۱۳۴۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: انتخاب اولین گروه از فقهای شورای نگهبان توسط حضرت امام خمینی(ره) (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

وظیفه اصلی شورای نگهبان، بررسی عدم مغایرت مصوبات مجلس با احکام اسلام و قانون اساسی است. اعضای این شورا

مرکب از دو گروه شش نفری از فقها و حقوقدانان می باشد. فقها را رهبر انقلاب تعیین می کند و حقوقدان ها توسط رییس قوه قضاییه به مجلس معرفی و سپس با آرای نمایندگان، انتخاب می شوند. همچنین بر اساس قانون اساسی، نظارت بر انتخابات مختلف همچون انتخابات خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و هرگونه همه پرسی بر عهده شورای نگهبان است.

مناسبت ۰۴: عملیات کوچک امام علی(ع)، در تنگه چزابه، به طور مشترک (۱۳۶۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: شهادت حجت الاسلام شیخ "فضل اللّه محلاتی" در حمله جنگنده عراقی به هواپیمای حامل ایشان (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام شیخ فضل اللّه محلاتی در سال ۱۳۰۹ش در محلات به دنیا آمد. پس از تحصیلات مقدماتی، از محضر استادانی همچون آیات عظام: محمدتقی خوانساری، علامه طباطبایی و امام خمینی کسب فیض کرد. حجت الاسلام محلاتی از سال ۱۳۲۶ فعالیت های سیاسی و مبارزاتی خود را بر ضد رژیم شاه آغاز کرد و پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ دستگیر و تبعید شد. وی با آغاز نهضت اسلامی، فعالیت های خود را افزایش داد و تا پیروزی انقلاب در این مسیر ثابت قدم بود. پس از پیروزی انقلاب به نمایندگی از مردم محلات و دلیجان به اولین دوره مجلس شورای اسلامی راه یافت و در همان زمان به عنوان نماینده امام در سپاه پاسداران منصوب گردید. وی سرانجام در اول اسفند ۱۳۶۴، در حالی که به همراه جمعی از فرماندهان نظامی جنگ، مسؤولان کشوری و نیز تعدادی از نمایندگان مجلس از تهران عازم اهواز بود، هواپیمای حامل آنها مورد تهاجم دو جنگنده عراقی قرارگرفت و در نزدیکی اهواز سقوط کرد. پیکر پاک شهید محلاتی پس از تشییعی با شکوه در حرم حضرت معصومه به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: درگذشت عالم و نویسنده توانا حجت الاسلام "مصطفی زمانی" (۱۳۶۹ش)

شرح مناسبت:

استاد زمانی نوری در سال ۱۳۱۳ش در نجف آباد اصفهان متولد شد و در خانواده ای اهل فضل و تقوی، پرورش یافت. وی در ۱۷ سالگی در زادگاه خود دروس ابتدایی را همراه با کسب و کار آموخت و پس از آن، برای ادامه تحصیل راهی قم گردید. وی پس از طی سطوح عالی حوزوی، در درس خارج فقه و اصول آیت اللّه بروجردی و امام خمینی و فلسفه و تفسیر علامه طباطبایی شرکت کرد

و خـود را برای مبـارزه ای علمی و عملی آمـاده سـاخت و بـا سـلاح قلـم دسـت بـه فعـالیت فرهنگی زد. وی پس از چنـدی با همکاری تعدادی از فضـلای حوزه، فعالیت های خود را پیرامون هدایت فرهنگی و سیاسی نسل جوان قرار داد. استاد زمانی در طی سال های مبارزه فرهنگی خویش، برای ترویـج انـدیشه های بلنـد حضـرت امام، تلاش می کرد که در این راه متحمل یک سـال حبس نیز شـد. ایشـان با احساس مسئولیت بالایی که نسبت به جوانان احساس می کرد توانست کتب بسیاری را به ویژه برای نسل جوان منتشـر کند و ارتباطات مکاتبه ای و حضوری زیادی با جوانان برقرار نماید. آثار این نویسـنده سترگ در شش بخش داستان هـای اسـلامی و معـارف دین، امـام علی(ع) و نهـج البلاـغه، جهـان اسـلام، مسائـل نوجوانـان و جوانـان، مسائل زناشویی و ازدواج و کتب علمی قرار می گیرنـد که در حـدود نود جلـد را تشـکیل می دهند. این عالم ربانی سـرانجام در اول اسفند ۱۳۶۹ش (۵ شعبان ۱۴۱۱ق) در ۵۸ سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم حضرت معصومه به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز روحانیت و دفاع مقدس

شرح مناسبت:

در اول اسفند ۱۳۶۴، حجت الاسـلام محلاتی نماینده امام در سپاه، به همراه ۸ تن از نماینـدگان مجلس و مسؤولین دیگر عازم جبهه های جنگ بودنـد که هواپیمای حامل آنها مورد حمله دو فرونـد جنگنـده عراقی قرار گرفت و در نزدیکی اهواز سـقوط کرد و کلیه سرنشـینان آن که نزدیک به ۵۰ نفر بودند به شـهادت رسیدند. از آنجا که این گروه عازم جبهه های نبرد حق علیه باطل بودند و در جمع آنان، تعداد زیادی از

علما و روحانیان مبارز به درجه رفیع شهادت نائل آمدند، این روز به روز روحانیت و دفاع مقدس نامگذاری گردید تا همه ساله از مجاهدت این پاسداران اسلام و انقلاب، قدردانی شود.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه و محقق بزرگ آیت اللَّه "ملاحبیب اللَّه کاشانی" (۱۳۰۰ ش)

شرح مناسبت:

میرزا حبیب اللَّه شریف کاشانی در حدود سال ۱۲۲۵ش (۱۲۶۲ق) در کاشان به دنیا آمد. در کودکی پدر را از دست داد و زیر نظر آیت اللَّه سیدحسین کاشانی به تحصیل علوم حوزوی همت گماشت. در پرتو این تلاش پیگیر، در ۱۶سالگی گواهی نقل روایت و در ۱۸سالگی گواهی اجتهاد دریافت نمود. میرزا حبیب اللَّه در سال های بعد به تهران رفت و در محضر درس شیخ محمد اصفهانی، ملاهادی مدرس تهرانی، ملاعبدالهادی تهرانی و حاج میرزا ابوالقاسم تهرانی کلانتر استفاده وافر برد. در ۱۹سالگی جهت حضور در درس شیخ مرتضی انصاری راهی عراق شد، اما ورود او به کربلا با رحلت آن استاد یگانه همزمان گردید. پس از چند سال توقف در عتبات، به کاشان بازگشت و به تالیف، تدوین و تکمیل تحقیقات خود پرداخت. او از اغلب استادان خویش صاحب اجازه بود و در علوم روز تبحر داشت. میرزای کاشانی در کنار مرجعیت، به ارشاد و هدایت مردم مشغول بود. از ویژگی های برجسته میرزای کاشانی، تنوع تالیفات و فزونی آنهاست. آثار وی را تا سیصد جلد کتاب و رساله نوشته اند، که حدود ۲۰۰جلدِ آنها شناخته شده است. مُنْتَقِدُ المَنافِعِ فی شرحِ المُخْتَصَر النّافع به عنوان دایرهُالمعارف فقه شیعه، منظومهٌ فی الفقه و ده ها اثر دیگر از اوست. وی سرانجام در ۲ اسفند ۱۳۰۰ش (۲۳ جمادی الثانی ۱۳۴۰ق) در ۷۸ سالگی رحلت نمود و در کاشان به خاک

سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عملیات کوچک والفجر ۶ در جنوب دهلران توسط سپاه (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

عملیات والفجر ۶ در دوم اسفند۱۳۶۲ با رمز مقدس یا زهرا در منطقه عملیاتی چزّابه با هدف انهدام نیروهای دشمن و گمراه کردن آنها از عملیات آتی، انجام گرفت. قوای اسلام با عبور از رودخانه چیلات و دهلران، دو ارتفاع مهم مشرف به مناطق مسکونی عراق را آزاد کرده و بزرگراه العماره - بغداد را در تیررس خود گرفتند. در این حال، دشمن بعثی برای باز پس گیری مناطق از کف داده، اقدام به پاتک نمود که با چند ضد پاتک از سوی قوای اسلام مواجه گردید و در اقدام خود ناکام ماند. در این عملیات، دشمن با به جای گذاشتن صدها کشته وزخمی مجبور به عقب نشینی گردید. عملیات والفجر ۶، در نهایت با شروع عملیات خیبر در ۳اسفند۱۳۶۲، پایان پذیرفت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "مُجْدُالعُلی بوستان" محقق و روزنامه نگار ایرانی (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

مَجدالعُلی بوستان در سال ۱۲۷۸ ش در مشهد به دنیا آمد و تحصیلات خود را در رشته های زبان و ادبیات فارسی، عربی و فرانسوی آغاز کرد. در ۱۳۰۳ به تهران رفت و در محضر آیت اللّه میرزا مهدی آشتیانی و شیخ ضیاءالدین درّی اصفهانی به فراگیری علوم اسلامی پرداخت. وی مدتی به کار معلمی پرداخت و سپس در دادگستری مشغول شد و مستشار دیوان عالی کشور گردید. وی در موضوعات مختلف اجتماعی و ادبی در روزنامه های گوناگون مقاله می نوشت. بوستان، از ۱۳۰۷ش در انجمن ادبی ایران و انجمن ادبی حکیم نظامی حضور یافت. مجدالعلی بوستان در خراسان از هواداران کلنل محمدتقی خان پسیان بود و زمانی که رییس دادگستری سمنان بود به سبب همکاری با تبعیدشدگان مخالف حکومت رضاشاه تحت تعقیب قرارگرفت و زندانی شد. دستور شرق، رساله

خرافات و پندنامه منظوم از جمله آثار اوست. مجدالعُلی بوستان سرانجام در ۲اسفند۱۲۶۳ش در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "عبدالرحمن شرفکندی" ادیب و محقق کُرد (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

عبدالرحمن شَـرَفکندی مشهور و متخلص به "هژار" در سال ۱۳۰۰ ش در روستای شَرَفْکَند در نزدیکی مهاباد به دنیا آمد. پدر وی از علمای دوره خود بود و عبدالرحمن در خدمت پدر به تحصیل علوم دینی پرداخت. در ۱۷ سالگی پدر خود را از دست داد و مجبور شد تا برای امرار معاش خانواده به کشاورزی روی آورد. وی بعدها وارد عرصه مطبوعات گردید و مقالات او در برخی جراید تهران نیز چاپ شد و در ۲۴ سالگی به لقب شاعر ملی کُرد مفتخر گردید. وی پس از تسلط قوای حکومت وقت بر منطقه مهاباد، آواره شد و سختی بسیار دید. بعدها به بغداد رفت و به عکاسی و روزنامه نگاری پرداخت. شرفکندی سفرهای متعددی به سوریه، لبنان، روسیه و عراق داشت و مبارزاتی با رژیم بعث عراق به انجام رساند. بعدها به ایران آمد و در کرج سکنی گزید و مرکز نشر فرهنگ و ادب کُرد را تأسیس نمود. از عبدالرحمن شرفکندی آثار متعددی به جا مانده که ترجمه مجموعه قانون در طب ابوعلی (۷ جلد)، پنج انگشت، یک مشت است، دیوان اشعار و فرهنگ فارسی به کردی، از آن جمله اند. سرانجام در ۶۹ سالگی رحلت کرد و در مهاباد به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: شهادت "سیدمحمدعلی رحیمی" مسؤول خانه فرهنگ ایران در پاکستان (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که در آذرماه ۱۳۶۹ صادق گنجی مسؤول خانه فرهنگ ایران در لاهور پاکستان به دست گروهک تروریستی سپاه صحابه پاکستان به شهادت رسید، سیدمحمدعلی رحیمی از اوایل سال ۱۳۷۴، به این سمت منصوب و مشغول فعالیت شد. وی قبل از مأموریت خود در پاکستان، به مدت ده سال در دهلی نو به فعالیت های

فرهنگی و تبلیغی اشتغال داشت. تا اینکه در این روز، آدم کشان عضو گروه صحابه با حمله به سید محمدعلی رحیمی، وی را به شهادت رساندند، در پی شهادت مسؤول خانه فرهنگ ایران در لاهور، دولت ایران ضمن اعتراض به دولت پاکستان، خواستار مجازات عاملان این جنایت شد. پیکر شهید رحیمی پس از تشییعی مردمی، در بهشت زهرای تهران مدفون گردید.

مناسبت ۰۶: بهره برداری از نخستین خط مترو در تهران (۱۳۷۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: درگذشت نویسنده و شاعر بزرگ "ادیب الممالک فراهانی" (۱۲۹۶ش)

شرح مناسبت:

میرزا محمدصادق حکیم ملقب به ادیب الممالک فراهانی در سال ۱۲۳۹ش (۱۲۷۷ق) در تهران به دنیا آمد. وی علوم ادبی زمان را نزد استادان فن فرا گرفت و پس از چندی در شاعری از اکثر سخنوران عصر خویش پیش افتاد. وی سرودن شعر را با مدیحه گویی آغاز کرد و لقب ادیب الممالک از طرف مظفرالدین شاه قاجار به وی اعطا شد. او در سرودن انواع شعر به ویژه قصیده تبحّر داشت و از سبک استادان قدیم پیروی می کرد. بیشتر سروده های این شاعر برجسته، بیان کننده اوضاع زندگی اجتماعی و مبارزات سیاسی دوران اوست. ادیب الممالک با انتشار روزنامه ادب، در بیداری افکار عمومی ملت ایران و افشای ظلم و فساد حاکمان قاجار نقشی سازنده ایفا کرد. وی پس از صدور فرمان مشروطه، به سردبیری روزنامه مجلس برگزیده شد و از این راه، خدماتی به ملک و ملت نمود. او با شروع استبداد صغیر از تهران بیرون رفت و سپس با مجاهدان نهضت مشروطه به پایتخت بازگشت. ادیب الممالک فراهانی را می توان یکی از بنیانگذاران و یا دست کم پیشروان شعر متعهد سیاسی در ادبیات فارسی معاصر نامید که در اشعار خود، مشکلات کشور و مردم را منعکس ساخته است. وی همچنین علاوه بر تبحر در ادبیات فارسی و عربی، در حوزه حکمت و فلسفه و ریاضی و نجوم و ... تخصص داشت و با زبان های روسی، ترکی، پهلوی و فرانسوی و انگلیسی آشنایی داشت. از ادیب الممالک فراهانی دیوان اشعاری شامل قصاید، غزلیات، رباعیات و ... به جای مانده است. ادیب الممالک فراهانی

سرانجام در سوم اسفند ۱۲۹۶ش (۱۳۳۶ق) در ۵۷ سالگی درگذشت و در حرم عبدالعظیم مدفون شد.

مناسبت ۰۲: کودتای انگلیسی "رضاخان" (۱۲۹۹ ش)

شرح مناسبت:

انگلیسی ها پس از جنگ جهانی اول به این نتیجه رسیدند که جهت دستیابی بیشتر به منابع ایران، به ناچار باید کودتایی در ایران انجام دهند تا حکومت سرسپرده ای را بر سر کار آورند. در این راستا آنان دو مهره وابسته سیاسی و نظامی نیاز داشتند که از این میان سیدضیاءالدین طباطبایی را به عنوان چهره سیاسی، و رضاخان پهلوی را به عنوان چهره نظامی برگزیدند. قبل از کودتا، رضاخان توافق کرد که پس از فتح تهران توسط نیروهای قزاق، مقام نخست وزیری به سیدضیاءالدین سپرده شود. سرانجام در اوایل اسفند ۱۲۹۹ش، قوای قزاق به فرماندهی رضا خان از قزوین به سوی تهران حرکت کردند و بدون هیچگونه مشکل جدی، در سوم اسفند، تهران را تصرف نمودند. احمدشاه قاجار از روی ترس و ناچاری، بدون هیچ واکنش جدی، رضاخان را به عنوان فرمانده کل قوا و همدست وی، سیدضیاءالدین طباطبایی را به سمت نخست وزیری منصوب کرد. در این میان رضاخان به دلیل فرمانبرداری از دولت انگلیس و نیز سرکوب جنبش های آزادی خواهانه مردم ایران، به عنوان عاملی جهت تمرکز قدرت در کشور و حفظ منافع نامشروع انگلیس، مورد حمایت شدید این کشور بود. چهار سال بعد، رضاخان به پادشاهی ایران رسید و تا سال ۱۳۲۰ ش، مستبدانه از منافع انگلیس در ایران حمایت و حراست کرد. اما در جریان جنگ جهانی دوم، به دلیل گرایش رضاخان به آلمان، انگلیس وی را از پادشاهی خلع و تبعید کرد.

مناسبت ۰۳: شهادت سردار "حمید باکری" قائم مقام لشکر ۳۱ عاشورا در جزیره مجنون(۱۳۶۲ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات بزرگ خیبر در منطقه هورالهویزه و شمال بصره (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

عملیات بزرگ خیبر با رمز یا رسول اللّه در جبهه جنوب، هورالهویزه و شمال بصره در وسعت تقریبی ۲۰۰ کیلومتر مربع با هدف تصرف و تامین جزایر مجنون و بخشی از هورالهویزه از سوم اسفند ۶۲ آغاز شد و تا بیست و دوم اسفند به طول انجامید. در این عملیات، رزمندگان اسلام در ابتدا با ورود به جزایر مجنون، از اصل غافل گیری و سرعت بهره گرفته و تعدادی از یگان های مستقر در جزیره را به هلاکت رساندند. در ادامه با فشار بی امان سپاه توحید، دشمن بعثی کیلومترها به عقب رانده شد و نیروهای اسلام با یک حرکت حماسی و باور نکردنی برای دشمن، رودخانه دجله را پشت سر گذاشتند. در روزهای بعد، رزمندگان اسلام در حالی که دشمن به شدت از گلوله شیمیایی استفاده می کرد، با وارد ساختن ضربات سنگین، موفق به پیشروی شده و بعثیان را به عقب راندند. با گذشت دو هفته از شروع عملیات، رزمندگان اسلام موفق شدند تا موقعیت مناطق آزاد شده، از جمله جزایر مجنون را تثبیت کنند و ابتکار عمل را به دست گیرند. این عملیات سرانجام پس از

۱۹ روز نبرد سنگین با نتایج زیر پایان یافت: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۱۱۴۰ نفر اسیر و ۱۵۰۰۰ نفر کشته و زخمی؛ سایر نتایج: به تصرف درآمدن منطقه ای به وسعت بیش از ۱۱۸۰ کیلومتر مربع، از جمله جزایر مجنون؛ تجهیزات و امکانات: تانك و نفربر: ۳۳۰ دستگاه انهدامی، ۴۲ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۶ فروند انهدامی، دستگاه مهندسی: ۶۰ دستگاه اغتنامی، خودرو: ۲۰۰ دستگاه انهدامی. عملیات بزرگ خیبر با

دستاوردهای ارزشمند، از جمله عملیات های موفق رزمندگان اسلام محسوب می شود، به نحوی که عراق را مجبور به استفاده گسترده از سلاح های ممنوعه شیمیایی کرد.

با تصرف جزیره مجنون، یکی از حوزه های مهم نفتی در اختیار رزمندگان اسلام قرار گرفت و دشمن را در باز پس گیری آن ناکام گذاشت.

مناسبت ۰۵: روز تجلیل از اسرا و مفقودین

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه جلیل و مدرس بزرگ آیت اللّٰه "سیدمهدی دُرچه ای" (۱۳۲۳ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدمهدی بن سید مرتضی درچه ای، در حدود سال ۱۲۳۲ش (۱۲۷۰ق) در اصفهان به دنیا آمد. وی برادر کوچک تر سیدمحمد باقر درچه ای، از علمای مشهور اصفهان بود. سید مهدی، تحصیلات خود را در اصفهان و سپس در نجف اشرف به سامان رساند و پس از طی مدارج بالای علمی، در اصفهان به تدریس پرداخت. وی فقیهی بزرگ به شمار می رفت و در علم اصول، استاد بود. آیت اللّٰه سیدمهدی درچه ای در زمان خود، مورد وثوق و اطمینان تمام طبقات اصفهان و اطراف بود و مردم در مسائل فقهی به ایشان رجوع می کردند. محفل درسی او، مشحون از بزرگان علم بود و خود نیز سالیان طولانی به امر تدریس اشتغال داشت. وی در اواخر عمر مجتهد اعلم و جامع الشرایط اصفهان بود و با این حال، زندگی را در کمال زهد و قناعت سپری کرد. این عالم ربانی سرانجام در چهارم اسفند ۱۳۲۳ش برابر با دهم ربیع الاول ۱۳۶۴ق در ۹۱ سالگی در اصفهان رخت از دنیا بربَست و پس از تشییعی با شکوه، در قبرستان تخت فولاد، در کنار برادر بزرگوارش به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ابوالحسن اقبال آذر" هنرمند تعزیه خوانی (۱۳۴۹ ش)

شرح مناسبت:

ابوالحسن اقبال آذر ملقب به اقبال السلطان در سال ۱۲۵۰ش در اطراف قزوین به دنیا آمد. وی در ابتدا به کسب دانش پرداخت اما به خاطر عشق و علاقه وافری که به موسیقی داشت، چون از صدای خوبی برخوردار بود، مدرسه را به کنار نهاد و به تحصیل موسیقی و آواز همت گماشت. اقبال آذر در جوانی به تبریز رفت و در اندک زمانی در هنر تعزیه خوانی به شهرت رسید

و به دربار محمـدعلی میرزا، ولیعهد قاجار راه یافت. با مرگ مظفرالدین شاه، اقبال آذر نیز به همراه شاه جدید به تهران رفت و در تکیه دولت به کار تعزیه پرداخت. وی بعدها مدتی در تبریز و سـپس در تهران اقامت داشت و به تعزیه خوانی مشغول بود. روش اقبال در خواندن آواز از سـبک تعزیه بهره داشت، یعنی بلند و با تحریر می خواند و مانند تعزیه خوان ها، توجه زیادی به کیفیت ادای شعر نداشت. وی سرانجام در اوایل اسفند ۱۳۴۹ در حدود ۱۰۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: انتخاب آیت اللّه "بهشتی" به عنوان ریاست دیوان عالی کشور از سوی امام خمینی (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

به دنبال تصویب قانون اساسی جمهوری اسـلامی ایران و تشـکیل مجلس شورای اسـلامی، طی حکمی از جانب حضـرت امام خمینی، آیت اللّه دکـتر سـید محمـد حسـینی بهشـتی به عنـوان اولین رییس دیوان عـالی کشور، بالاـترین مقـام قضـایی پس از پیروزی انقلاب اسـلامی برگزیده شد تا برای این تشـکیلات حیاتی که نقش مهم و تعیین کننده ای در جامعه دارد، با درک و درایت والای ایشان زمینه اجرای قوانین اسـلام فراهم شود و عـدل و قسط در جامعه رواج یابـد. ایشان نیز در طول مـدت عهده داری این مسؤولیت خطیر و شـریف، منشأ خیر و خـدمت فراوانی گشت، امور قضایی کشور را سامان بخشـید و با به کارگیری قضـات عـادل و عـالم، نظـام قضـایی را دگرگون ساخت. همچنین در این روز، آیت اللّه سـیدعبدالکریم موسوی اردبیلی نیز به دادسـتانی کـل کشور تعیین شـد. این انتخـاب، همزمـان بـا تثبیت نظـام جمهوری اسـلامی به منظور تشـکیل و سامـان دهی قوه قضاییه، متناسب با اهداف و ارکان نظام اسلامی انجام گردید.

مناسبت ۰۴: راه اندازی شبکه جوان رادیو (۱۳۷۵ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: رحلت روحانی مجاهد آیت اللّه "محمدجواد عارفی بیرجندی" عالم مشهور خراسان (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شـیخ محمدجواد عارفی بیرجندی، در حدود سال ۱۲۷۲ ش (۱۳۱۱ ق) در بیرجند در اسـتان خراسان به دنیا آمد. وی مقدمات و سـطوح را در بیرجند و مشـهد به اتمام رساند. سپس در ۲۵ سالگی به حوزه علمیه قم مهاجرت کرد و با شـرکت در دروس خارج فقه و اصول آیات عظام: حاج شـیخ عبدالکریم حائری یزدی، شیخ مهدی حکمی قمی، شیخ ابوالقاسم کبیر قمی و سید محمد حجّت کوه کمره ای به مدارج بالای علمی دست یافت. این فقیه جلیل یکی از شاگردان کوشا و سختگوش آیت اللّه عبدالکریم حائری بود که حدود ده سال از بحث های معظمٌ له استفاده شایان برد و مبانی علمی اش را استوار ساخت. آیت اللّه عارفی در زمان اسـتبداد رضاخانی، در اراک به علت سـخنرانی علیه بی حجابی و تاکید بر شعائر اسلامی تحت تعقیب قرار گرفت و در بیرجنـد مدت ها به زندگی مخفیانه روی آورد تا سـرانجام دسـتگیر و زندانی شد. وی پس از آزادی از زندان، در زادگـاهش اقـامت گزیـد و بیش از نیم قرن به بزرگـداشت، تبلیغ و ترویـج شـعائر دینی و تـدریس و پرورش شـاگردان و اقامه

جماعت پرداخت و با کوشش بسیار، حوزه علمیه آن شهر را سامان بخشید. این عالم وارسته در طول حیات خویش از وجوهات مصرف نمی کرد و از هر گونه تجملات و تشریفات به دور بود. سرانجام آن فقیه بزرگوار درچهارم اسفند ۱۳۸۰ ش برابر با نیمه شب عید سعید قربان ۱۴۲۲ ق در یکصد و هشت سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییعی با شکوه،

در مدرسه معصومیه بیرجند به خاک سپرده شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: شروع فعالیت شرکت هواپیمایی ملی ایران و روز هما (۱۳۴۰ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: آغاز عملیات متوسط والفجر ۹ در استان سلیمانیه توسط سپاه (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

در حالی که عملیات بزرگ و پیروزمند والفجر ۸ در شبه جزیره فاو ادامه داشت، عملیات والفجر ۹ در تاریخ پنجم اسفندماه ۱۳۶۴ ش با رمز یااللّه در جبهه شمالی چوارتا در منطقه ای به وسعت ۲۰۰ کیلومتر مربع در استان سلیمانیه عراق آغاز شد و تا نهم اسفند به طول انجامید. هدف این عملیات آزادسازی ارتفاعات مهم این منطقه و پراکنده کردن نیروهای عراقی از جبهه های جنوبی بود. نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سرمای شدید ارتفاعات منطقه، این عملیات دشوار نظامی را با موفقیت به انجام رساندند. نتایج عملیات متوسط والفجر ۹: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۲۵۰ نفر اسیر و ۲۵۰۰ نفر کشته و زخمی، سایر نتایج: انهدام نیروی دشمن و تصرف بخشی از خاک دشمن و ارتفاعات مهم منطقه. جمهوری اسلامی ایران با اجرای عملیات والفجر ۹، علاوه بر آزادسازی ارتفاعات مهم منطقه و تجزیه و پراکنده کردن نیروهای عراقی، آمادگی خود را برای ادامه مقاومت در برابر دشمن متجاوز به تمام دنیا اعلام نمود و قدرت خود را بار دیگر تثبیت کرد.

مناسبت ۰۳: صدور قطعنامه ۵۸۲ شورای امنیت سازمان ملل درباره جنگ عراق با ایران (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

دو روز پس از تصرف منطقه استراتژیک فاو در جریان عملیات بزرگ والفجر ۸ به درخواست عراق و هفت کشور اتحادیه عرب، جلسه شورای امنیت تشکیل شد و شورا در جلسه پنجم اسفند ۱۳۶۴، قطعنامه ۵۸۲ را تصویب کرد. در این قطعنامه با یادآوری شش سال درگیری شورا با مسأله و با ابراز نگرانی نسبت به طولانی شدن درگیری و تعهد اعضای سازمان ملل به حل و فصل صلح آمیز اختلافات و یادآوری تعهّد اعضا به خودداری از کاربرد گازهای خفه کننده و مسموم در جنگ

ها و تاکید بر غیرقابل قبول بودن کسب اراضی از راه زور، از اقدامات اولیه ای که سبب بروز و ادامه منازعه شده، ابراز تاسف گردیده است. در این قطعنامه همچنین از تشدید حملات به مناطق غیرنظامی، حمله به کشتی های بی طرف و استفاده از سلاح های شیمیایی اظهار تاسف شده و خواهان آتش بس گردیده است. واضح است که صدور قطعنامه ۵۸۲ تنها در نتیجه تصرف فاو بوده و بررسی علل جنگ و معرفی متجاوز، به صورت مبهم و سربسته مطرح گردید. جمهوری اسلامی ایران در پی صدور این قطعنامه اعلام داشت آن قسمت از قطعنامه که به کلّ جنگ و خاتمه خصومت ها مربوط می شود، ناقص، بی اعتبار و غیرقابل اجراست و عراق نیز اعلام کرد اگر ایران این قطعنامه را رسماً و بدون شرط بپذیرد، عراق نیز آن را اجرا خواهد کرد. به این ترتیب این قطعنامه نیز به سرنوشت مشابه قطعنامه های قبلی دچار شد.

مناسبت ۰۴: عملیات کوچک ظفر ۶ در استان کرکوک عراق توسط سپاه (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

عملیات ظفر ۶، در ۵ اسفند ۱۳۶۶ در استان کرکوک عراق، با هدف آزادسازی ارتفاعات منطقه، در سه محور انجام گرفت. قوای اسلام در این عملیات با تسلط بر جاده های منطقه، ضمن عکس العمل به موقع و شایسته در برابر پاتک دشمن، شکست سنگینی را به مزدوران بعثی تحمیل کردند. در این عملیات علاوه بر آزادسازی برخی ارتفاعات منطقه و انهدام پایگاه های دشمن، تعدادی ادوات زرهی دشمن منهدم شده، تعداد دیگری به غنیمت سپاه اسلام درآمد.

مناسبت ۰۵: روز بزرگداشت دانشمند شهیر امامی "خواجه نصیرالدین طوسی"

شرح مناسبت:

ابوجعفر محمدبن محمد معروف به خواجه نصیرالدین طوسی و ملقب به استاد البشر و محقق طوسی در سال ۵۹۷ ق در طوس به دنیا آمد. وی در ابتدا علوم عقلی و نقلی و حکمت مشاء را آموخت و در سال های بعد ریاضیات، فقه، فلسفه، نجوم و ادبیات را خواند به طوری که در علوم روز به تبحر و استادی تمام رسید. وی چند سال پس از واقعه حمله سپاهیان چنگیزخان مغول، به قلعه اسماعیلیه پناه برد و در آن جا نیز از تالیف و نگارش باز نایستاد. با غلبه سپاه مغول بر اسماعیلیان، خواجه نصیرالدین به خدمت هلاکوخان مغول پیوست و با استفاده از نفوذ خود، از کشتار مردم و دانشمندان و تخریب آثار فرهنگی و علمی و غارت شهرها و روستاها جلوگیری نمود. پس از فتح بغداد و سقوط عباسیان، خواجه نصیر ماموریت یافت تا رصدخانه مراغه را ترتیب دهد. او جماعتی از ریاضی دانان بزرگ گردآورد و کار احداث رصدخانه را در سال ۶۵۷ ق آغاز کرد. خواجه، با این کار، عالمان بزرگ زمان را که پراکنده بودند در یک مکان، جمع

کرد و همچنین کتابخانه ای عظیم در محل رصدخانه مراغه احداث نمود. این عالم سترگ برای تهیه کتاب های مورد نظر، کتبی از بغداد، شام و شمال آفریقا و اطراف و اکناف ایران فراهم نمود و کتابخانه ای با بیش از چهارصد هزار جلد کتاب، ایجاد کرد. عمر خواجه از این پس در خدمات علمی گذشت. خواجه نصیرالدین، یکی از بزرگ ترین بنیانگذاران کلام شیعه و پیشاهنگ بزرگ فلسفه مشّاء بود و ضمن تایید حکمت ابن سینا، به شرح مشکلات اشارات پرداخت.

وی همچنین آثار متعددی را در علوم مختلف به نگارش درآورد که اخلاق ناصری، تجرید العقاید، ذیج ایلخانی، اوصاف الاشراف، اساسُ الاقتباس و تذکره نصیریه و بیش از شصت اثر دیگر در اصول دین، اخلاق، منطق، هندسه، هیئت، نجوم و عروض و شعر از آن جمله اند. خواجه نصیرالدین سرانجام در سال ۶۷۲ در ۷۵ سالگی، شانزده سال پس از تاسیس رصدخانه درگذشت و در کاظمین به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: روز مهندسی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: رحلت حکیم و فقیه بزرگوار آیت اللّه "میرمحمد حسین شهرستانی" (۱۲۷۵ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدضیاءالدین میرمحمد حسین بن میر محمدعلی شهرستانی حائری، در حدود سال ۱۲۱۸ش (۱۲۵۶ق) در خاندان اهل علم و از سادات مرعشی مازندرانی منتسب به امام سجاد(ع) در کرمانشاه به دنیا آمد. وی پس از طی مقدمات و سطوح عالی حوزوی، در حلقه درس شیخ محمد حسین اردکانی، فقه و اصول را فرا گرفت و پس از سالیانی از استاد به دریافت اجازه اجتهاد نائل آمد. آیت اللّه شهرستانی همچنین هیئت و نجوم را از میرزا باقر یزدی و حساب و هندسه و عروض را از میرزا عَلّام هروی حائری آموخت و در این علوم به تبحر رسید. ایشان در پنجاه سالگی به زیارت مشهد رضوی رفت و چون به تهران آمد، مورد استقبال مردم واقع شد و تدریس در یکی از مدارس تهران به او واگذار شد. اما ایشان به کربلا بازگشت و علاوه بر تدریس و تالیف، مرجعیت جمعی از شیعیان را برعهده گرفت. این محقق، ادیب و شاعر امامی، از دوازده سالگی شروع به تالیف نمود و در طول حیات علمی خویش، در حدود هشتاد اثر ارزنده از خود به یادگار گذاشت که برخی از آثار ایشان شامل کتب: الاستصحاب، اصل الاصول، تحقیقُ الاَدِلّه، تَذکِرَهُ النَّفس و لُبابُ الاجتهاد و ... می باشند. آیت اللّه میرمحمدحسین شهرستانی حائری سرانجام در ششم اسفند ۱۲۷۵ش (۳ شوال ۱۳۱۵ق) در پنجاه و هفت سالگی بدرود حیات گفت و در رواق حسینی، نزدیک دیوار شهدا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: تصویب قانون احداث راه آهن سراسری ایران (۱۳۰۵ش)

شرح مناسبت:

به موجب قانون احداث راه آهن جنوب ایران که در ششم اسفند ماه سال ۱۳۰۵ ق به تصویب مجلس شورای ملی رسید، مخارج ساختمان

راه آهن ایران از محل عوارض قند و شکر و چای تامین گردید و قرار شد تا خط آهن از خورموسی به خرمشهر و از آنجا به تهران متصل شود. در نهایت نخستین کلنگ احداث راه آهن ایران در ۲۳ مهر سال ۱۳۰۶ش در تهران به زمین زده شد و همزمان عملیات ساختمانی راه آهن از مرکز و شمال و جنوب آغاز گردید. سرانجام عملیات ساخت راه آهن ایران در سوم شهریور سال ۱۳۱۷ ش خاتمه یافت و کار حمل و نقل مسافر و بار آغاز شد. طول راه آهن سراسری ایران در آن سال در حدود ۱۴۰۰ کیلومتر بود که ازبندر امام خمینی (شاهپور سابق) در جنوب به بندر ترکمن در شمال متصل می شد. طول خطوط آهن در مرداد ۱۳۷۶ به حدود ده هزار کیلومتر رسید و در برخی مسیرهای پر رفت و آمد، راه آهن دو خطه شده است.

مناسبت ۰۳: صدور اعلامیه روحانیان مبارز درباره قیام خونین تبریز (۱۳۵۶ش)

شرح مناسبت:

پس از آنکه مراسم بزرگداشت چهلمین روز شهادت مردم قم در حادثه ۱۹ دی این شهر، در تبریز به خشونت گرایید، قیام بزرگ ۲۹ بهمن ۱۳۵۶ در تبریز شکل گرفت و عده زیادی از مردم بی گناه به خاک و خون کشیده شدند. در هفتمین روز شهدای ۲۹ بهمن تبریز، اعلامیه ای با امضای روحانیون مبارز خراسانی انتشار یافت و رژیم را در مورد این واقعه، مورد انتقاد قرارد داد. در بخشی از این اعلامیه آمده بود: "بار دیگر رژیم فاسد شاه تلاش مذبوحانه خود را شروع کرد و مردان مجاهدی را که برای از بین بردن برنامه های ضددینی دستگاه استبدادی و سلطنت غاصبانه پهلوی قیام کردند، با گلوله جواب گفت؛

ولی ما نیز بار دیگر به این جنایتکاران روزگار و روسیاهان جامعه هشدار می دهیم که ما از هدف مقدس خود دست نکشیده و برای رسیدن به آن هدف عالی و قرآنی و انسانی، تا آخرین نفس، در مقابل اعمال وحشیانه شاهانه ایستادگی خواهیم کرد".

مناسبت ۰۴: بمباران کوهدشت، سقز، پل دختر و مهاباد توسط هواپیماهای عراق (۱۳۶۲ش)

شرح مناسبت:

همزمان با پیروزی های رزمندگان اسلام در عملیات غرورآفرین خیبر و شکست ارتش عراق در منطقه جزایر مجنون، رژیم بعثی عراق مبادرت به موشك باران و بمباران مناطق مسکونی شهرهای مختلف ایران نمود. در این میان شهرهای خرم آباد و بروجرد هدف اصابت چهار موشك قرار گرفت و شهرهای کوهدشت، سقّز، پل دختر و مهاباد نیز توسط هواپیماهای عراقی بمباران شد. در اثر این بمباران وحشیانه این شهرها، حدود پنجاه نفر از هموطنان به شهادت رسیده و بیش از چهار صد نفر دیگر زخمی شدند.

مناسبت ۰۵: کشتار مسلمانان نمازگزار فلسطین در مسجد الخلیل از سوی یک صهیونیست اسراییلی (۱۳۷۲ش)

شرح مناسبت:

در حالی که مقامات حکومت خودگران عرفات در حال گفت وگو برای سازش با رژیم غاصب اسراییل بودند، یك صهیونیست نژادپرست به سوی نمازگزاران روزه دار در حرم حضرت ابراهیم (ع) در شهر الخلیل فلسطین تیراندازی کرد و بیست و نه نفر را شهید و شمار بیشتری را زخمی نمود. این ترور وحشیانه که بار دیگر دشمنی صهیونیست ها با مسلمانان را نشان داد با واکنش تند و خشم آلود جهان اسلام روبرو شد، به گونه ای که حتی دولت های عَرَبی مجبور شدند برای مدتی، مذاکرات سازش با مقامات رژیم صهیونیستی را به حال تعلیق درآورند، ولی دولت های غربی تنها به ابراز تأسف اکتفا کردند. این حمله تروریستی باعث وقوع ناآرامی های چندماهه در سرزمین های اشغالی و قیام مردم مسلمان این مناطق گردید و در عوض رژیم صهیونیستی فرد تروریست را پس از محاکمه به بهانه این که بیماری روانی دارد، از مجازات رهایی داد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: درگذشت علامه "علی اکبر دهخدا" نویسنده لغت نامه بزرگ دهخدا (۱۳۳۴ش)

شرح مناسبت:

علی اکبر دهخدا در ۵ اسفند ۱۲۵۸ش در تهران دیده به جهان گشود. وی علوم ابتدایی و سطوح عالی را در ایران سپری کرد. سپس برای تکمیل علوم جدید به اروپا سفر نمود و مدت پنج سال به تحقیق و تفحّص پرداخت. بازگشت دهخدا به ایران مصادف با نخستین طلیعه افکار آزادی خواهانه و شروع مبارزات جنبش مشروطیت در ایران بود. دهخدا که با استبداد و مظالم آن زمان شدیداً مخالف بود، به صف مبارزان پیوست و به نگارش مقالات تند و طنزآمیز پرداخت. او که از همکاران روزنامه

صوراسرافیل بود، پس از توقیف و تعطیلی روزنامه به اروپا تبعید شد. دهخدا پس از استقرار

مشروطیت به ایران بازگشت و در روزنامه های مختلف نویسندگی کرد. او در ایام جنگ جهانی اول و مهاجرت آزادی خواهان، در یکی از ایلات بختیاری منزوی گردید و در آنجا مقدمات تدوین لغت نامه بزرگ خود را پی ریزی نمود. این اثر مهم علمی و ادبی دهخدا، آن چنان گسترده، دقیق و غنی است که می توان آن را یکی از شاهکارهای بزرگ زبان فارسی در قرن اخیر دانست. کارهای ادبی و انتقادی دهخدا از نظر سبک و سلیقه کم نظیر است و نوآوری او در طنزنویسی، مکتبی نوین در زبان و ادبیات فارسی به وجود آورد. در زمینه شعر نیز، دهخدا آثاری برجسته دارد که با بیانی ساده و دلنشین سروده شده است. دهخدا همچنین با گردآوری کتاب امثال و حکم که مجموعه ای از بیست و چهار هزار ضرب المثل فارسی است، نخستین فرهنگ نامه عرفی و عامیانه را در زبان فارسی تدوین کرد. وی سرانجام در هفتم اسفند ۱۳۳۴ش در ۷۶ سالگی در تهران درگذشت و در قبرستان ابن بابویه در ری مدفون شد.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه وارسته و عالم فاضل آیت اللّه "میرزا هاشم آملی" (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

حضرت آیت اللّه میرزا هاشم آملی، فقیه و عالم بزرگ معاصر، در حدود سال ۱۲۸۳ ش برابر با ۱۳۲۲ ق، در روستایی نزدیک لاریجان از توابع آمل در مازندران به دنیا آمد. ایشان پس از پشت سرگذاشتن تحصیلات مقدماتی، راهی تهران شد و در مدرسه سپهسالار این شهر اقامت گزید. او در آن مدرسه مورد توجه شهید آیت اللّه سید حسن مدرس قرار گرفت و از استادانی همچون میرزا طاهر تنکابنی، میرزا ابوالحسن شعرانی و محمدعلی شاه آبادی بهره برد. میرزا هاشم آملی سپس در قم

در محضـر درس حضـرات آیات شیخ عبدالکریم حائری یزدی و سید محمدحجت کوه کمره ای حاضر شد و پس از چندی به درجه رفیع اجتهاد نائل آمـد. این فقیه سترگ از آن پس برای بهره مندی از محفل پر رونق نجف، عازم آن دیار گردید. ایشان در نجف، در درس حضـرات آیات سـیدابوالحسن اصفهانی، میرزای نایینی و آقا ضیاءالدین عراقی حاضر شد و به مقام والایی در علم دست یافت. میرزا هاشم آملی از آن پس حلقه درس خود را در نجف و قم تشـکیل داد و فضـلای بسیاری در محضـر معظم له پرورش یـافته و به درجـات بالاـی علمی دست یافتنـد که حضـرات آیـات: میرزا جواد تبریزی، ناصـر مکارم شـیرازی، عبـدالله جـوادی آملی، حسـن حسن زاده آملی، سـید جعفر کریمی، سـید مصـطفی و سـیدعلی محقـق دامـاد، محمـد محمـدی گیلانی و اسماعیل صالحی مازندرانی و ده ها عالم فاضل از آن جمله اند.

آیت الله میرزا هاشم آملی، به عنوان یکی از شیوخ فقها و مراجع تقلید قم به شمار می رفت و در جریان انقلاب اسلامی ایران، از آغاز اولین نهضت روحانیان و مردم در قضیه انجمن های ایالتی و ولایتی گرفته تا قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ و بعد از آن، تا زمان پیروزی انقلاـب اسـلامی ایران، آن بزرگـوار بـه عنـوان یکی از مراجـع تقلیـد در کنـار رهـبر انقلاـب اسـلامی، حضـرت امـام خمینی(ره) قرار داشت و علاوه بر شرکت در جلسات علما، در مواقع ضروری دیدگاه های خود را با صدور اعلامیه به آگاهی همگان می رساند. این فقیه جلیل تمام عمر را با کمال زهد، تقوا و صدق و صفا و در نهایت عزت

نفس گذرانیـد و به هیـچ یک از تجملات دنیوی، اعتنایی نـداشت. از جمله آثار چاپی ایشان، کتاب الطهاره، الصـلاه و الصوم می باشـند. این عالم ربانی سرانجام در هفتم اسفند ۱۳۷۱ ش برابر با چهارم رمضان ۱۴۱۳ق در ۸۸ سالگی به لقاءاللَّه پیوست و در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: برگزاری اولین دوره انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا (۱۳۷۷ش)

شرح مناسبت:

در هفتم اسفند ۱۳۷۷، یکی از بزرگ ترین آرمـان هـای دیرین ملت مسـلمان ایران تحقق یافت و با برگزاری انتخاباتی پرشور، نهـاد و پایگـاه مردمی شوراهـای اسـلامی شـهر و روسـتا، در عرصه حکومـتی، جلوه عملی پیـدا کرد. تشـکیل بیش از ۳۳ هزار شورای شـهری و روسـتایی در سراسر ایران اسلامی، گامی در جهت ورود و همکاری علنی تمام مردم در عرصه تصمیم گیری هـای کشوری بود که به لحـاظ کثرت جمعیت منتخبـان انتخابـاتی و نیز خاسـتگاه اجتماعی و فرهنگی شوراها، این عرصه را از دیگر عرصـه هـا متمـایز و برجسـته سـاخته اسـت. تمرکززدایی، منطقه گرایی، توزیع قـدرت، کـاهش تصـدی دولت در امـور مملکتی، نهادینه کردن مشارکت مردم در عرصه تصـمیم گیری ها، تقویت نهادهای مدنی، اسـتفاده هرچه بیشتر از استعدادها و قـابلیت هـای توده مردم و بالاـخره اجرای کامـل اصل هفتم قانون اساسـی، مبنی بر تشـکیل شوراهای شـهر و روسـتا و ... برای تصـمیم گیری در امور کشور، از جمله اهـداف و مطالبـات مردمی بود که بـا تشـکیل شوراهای اسـلامی شـهر و روسـتا، بنیانی محکم یافت.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: رحلت عالم ربانی و بزرگوار آیت اللَّه "ملاعبداللَّه بروجردی" (۱۲۸۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه ملاعبـداللَّه بن عبدالباقی بروجردی در سال ۱۲۱۸ش (۱۲۵۶ق) در بروجرد به دنیا آمد. وی مقدمات علوم اسـلامی را از علمـای بروجرد فرا گرفـت و پس از مـدتی در حلقـه درس شـیخ ملاـ اسـداللَّه بروجردی بـه فراگیری فقه و اصـول پرداخت. ملاعبداللَّه بروجردی پس از آن راهی حوزه علمیه اصـفهان گردید و از محضر درس شیخ محمدباقر اصفهانی و دیگران کسب فیض کرد و پس از سالیانی، به مدارج بالای علمی دست یافت. ایشان از آن پس به زادگاه خود بازگشت و به تدریس و فتوی

و امامت جماعت در بروجرد پرداخت. در حلقه درس وی، فاضـلان فرهیخته ای پرورش یافتند که مرجع تقلید شیعیان، حضرت آیت اللّه سـید حسـین بروجردی، از همه مشـهورتر است. ایشان به عنوان یکی از مشاهیر بروجرد، در کنار تدریس به تالیف نیز مشغول بود و آثاری را به رشته تحریر درآورد که کتاب الصلاه و رساله ای در اجتماع امر و نهی از آن جمله است. ملاعبداللّه بروجردی سرانجام در ۸ اسفند ۱۲۸۹ش برابر با ۲۸صفر ۱۳۲۹ق در ۷۱ سالگی بدرود حیات گفت و در مقبره ای که در جوار مسجدش برای خود بنا کرده بود، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّه "سیدعلی کوه کمره ای" (۱۳۱۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سـیدعلی بن سـید علی نقی کوه کمره ای در تبریز به دنیا آمـد. وی مقدمات و سـطوح حوزوی را در زادگاه خود فرا گرفت و سـپس برای ادامه تحصـیل، عازم حوزه علمیه نجف اشـرف گردید. ایشان در نجف در محضر عالمان بزرگی همچون میرزا حبیب اللّه رشتی، ملامحمـد فاضل ایروانی و ملامحمـد فاضل شـرابیانی شـرکت جست و پس از سالیانی به مدارج والای علمی دست یـافت. آیت اللّه کـوه کمره ای از آن پس به زادگـاه خود بـازگشت و به انجـام وظـایف دینی و خـدمات مـذهبی مشـغول شد. ایشان سرانجام در هشتم اسفند ۱۳۱۹ش برابر بـا بیست و نهم محرم ۱۳۶۰ق وفات یافت و در حرم مطهر حضـرت معصـومه(س) به خـاک سپرده شـد. آیت اللّه سیدعلی کوه کمره ای، والـد معظم فقیه و مرجع سـترگ، آیت اللّه سـید محمد حجت کوه کمره ای می باشد.

مناسبت ۰۳: درگذشت استاد "صدرالدین محلاتی" محقق و شاعر (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

صدرالـدین محلاـتی متخلص به صـدر، فرزنـد آیت اللّه میرزا ابوالفضـل محلاتی در سال ۱۲۸۳ش (۱۳۲۳ق) در شـیراز به دنیا آمد. وی پس از تحصـیل مقدمات به عتبات عالیات رفت و در شـهرهای اصـفهان و قم نیز به ادامه تحصـیل پرداخت تا این که موفق به اخذ درجه اجتهاد گردید. صدرالدین محلاتی از بدو تأسیس دانشکده ادبیات دانشگاه شیراز به تدریس زبان و ادبیات عرب اشـتغال ورزید و تا آخر عمر، اسـتاد آن دانشکده بود. او علاوه بر تحقیق و نویسندگی، شعر می گفت و چون اهل عرفان بود، اشـعارش مضامین عرفانی داشت. استاد صدرالدین محلاتی همچنین در شیراز حوزه درس خود را بنیان نهاد و حلقه تفسیر قرآنی ترتیب داد. او انجمن ادبی را در منزل

خـود تشـکیل می داد و از مؤسـسان کـانون دانش پـارس بـود. از این محقـق بزرگوار، آثـاری بر جـای مانـده که تفسـیر سوره والعصـر، شأن نزول آیات قرآن، اسـرار حج مکتب عرفان سـعدی و ... از آن جمله اند. اسـتاد صدرالدین محلاتی سرانجام در اسفند ۱۳۵۹ش در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: بمباران شیمیایی جبهه ها توسط رژیم بعث عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

رژیم بعث عراق در طول هشت سـال دفاع مقـدس، هرگاه که شـکست سـختی از رزمنـدگان اسـلام متحمل می شـد، علاوه بر موشـک باران و بمباران مناطق مسـکونی و غیر نظامی، برخلاف تمام موازین بین المللی،به طور وسـیعی از بمب های شـیمیایی در جبهه هـا اسـتفاده می کرد که منجر به سـوختگی، مسـمومیت و ضایعـات چشـمی و ریوی در رزمنـدگان اسـلام در جبهه و اهالی روسـتاها می گردید. در این راستا، در تاریخ هشتم اسفند ۱۳۶۲ ش، پس از شناسایی منطقه عملیاتی خیبر در هورالهویزه و جزایر مجنون، این محور مورد حمله شیمیایی مزدوران بعثی عراق واقع شد و آثار آلودگی بر روی تجهیزات و وسایل نمایان گردیـد. ایـن حملـات شـیمیایی وسـیع، علـاوه بر اثراتِ سـوء بر انسـان، عـواقب مخرب وسـیعی در محیـط زیسـت نیز بر جـای گذاشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "غلامحسین بنان" استاد موسیقی ایرانی (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

اسـتاد غلامحسین بنان در سال ۱۲۹۰ ش به دنیا آمد و اسـتعداد او در موسـیقی از جوانی آشـکار شد و تحت تعلیم پدرش قرار گرفت. در ۱۳۲۱ خواننـدگی را در رادیـو ایران آغـاز کرد و پس از تأسـیس انجمن موسـیقی ملی، در سـال ۱۳۲۳ ش در این انجمن نیز به تدریس و تعلیم هنرجویان مشـغول شد. بنان نه تنها در موسـیقی و آواز سنتی و کلاسیک ایران استاد بود، بلکه بر نغمات جدید و موسـیقی مدرن ایران نیز تسـلط کامل داشت. حاصل همکاری مرحوم بنان با رادیو ایران حدود ۴۵۰ ترانه است که همچون دیگر آثـار ارزنـده و گرانبهای او در عرصه موسـیقی ایران به یادگار مانـده است. او در سال ۱۳۳۶ به دنبال سانحه رانندگی، بینایی چشم راست خود را از دست داد و در

سال ۱۳۴۰ به عنوان اعتراض به هرج و مرج در موسیقی، خواندن را کنار گذاشت. سرانجام استاد بنان که در سال های آخر عمر خود دچار بیماری گوارشی بود، در ۷۴ سالگی در تهران جان سپرد و در امامزاده طاهر کرج مدفون گردید.

مناسبت ۰۶: شهادت "حسین خرازی" فرمانده لشگر ۱۴ امام حسین(ع) در جریان دفاع مقدس (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

سردار رشید سپاه اسلام شهید حسین خرازی در سال ۱۳۳۶ ش در اصفهان به دنیا آمد. وی پس از اتمام دوران دبیرستان، در سال ۱۳۵۵ش به خدمت سربازی اعزام شد و با فرمان امام خمینی مبنی بر فرار سربازان از پادگان ها، به سیل خروشان مردم پیوست. شهید خرازی درابتدای پیروزی انقلاب، با عضویت در کمیته دفاع شهری اصفهان به حراست از جاده های حساس شهر مشغول بود. سپس یک سال پس از انقلاب، همزمان با توطئه گروهک های ضد انقلاب در گنبد و ترکمن صحرا، به آن منطقه اعزام شد و به فرماندهی نیروها در یکی ازمحورهای منطقه پرداخت و سپس چندین ماه در منطقه کردستان در راه دفاع از کیان اسلامی جانفشانی نمود. شهید حسین خرازی،همزمان با آغاز جنگ و سقوط خرمشهر، به خوزستان اعزام شد و در منطقه خط شیر، فرماندهی نیروهای بسیج در مقابله با قوای متجاوز بعث را برعهده گرفت. عملیات های فرمانده کل قوا، ثامن الائمه، فتح المبین، بیت المقدس، خیبر، بدر، والفجر۸ و کربلای ۴ و ۵، صحنه های فراوانی از رشادت ها، ابتکار، خلاقیت و حسن فرماندهی این سردار رشید اسلام بود، ضمن آنکه وی در عملیات خیبر در اسفند ۱۳۶۲ نیز، دستِ راست خود را در راه خدا تقدیم کرد. سرانجام شهید حسین خرازی این سردار رشید سپاه اسلام در جریان عملیات

بزرگ و غرورآفرین کربلای ۵ در حالی که فرماندهی لشکر ۱۴ امام حسین(ع) را برعهده داشت، در ۸ اسفند ۱۳۶۵ به فیض عظمای شهادت نائل آمد و این عملیات، آخرین وداع با جهان مادی و آغاز حیات ابدی او را رقم زد. پیکر مطهر این شهید والا مقام پس از تشییعی با شکوه، در گلستان شهدای اصفهان (تخت فولاد) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: روز امور تربیتی و تربیت اسلامی

شرح مناسبت:

نوجوانان و جوانان، نقش مهم و تعیین کننده ای در ساختن جامعه دارند. استمرار و بقای هر جامعه نیز مستلزم انتقال مجموعه باورها، ارزش ها، رفتارها، گرایش ها، دانش ها و مهارت ها به نسل های جدید به وسیله آموزش و پرورش است. همچنین مدرسه، علاوه بر ایفای نقش انتقال دانش و مهارت فنی، به اجتماعی کردن افراد و نیز تطبیق دادن دانش آموزان با هنجارها و نگرش های اجتماعی مطلوب و مناسب توجه خاص دارد. بر همین اساس و از آن جا که مدرسه، نقش مهمی در آموزش و انتقال ارزش ها به نسل بعدی جامعه دارد، در دوره نخست وزیری شهید رجایی و در دوران تصدی شهید باهنر در وزارت آموزش و پرورش، در ۸ اسفند ۱۳۵۹، اقدام به تأسیس ستادهای امور تربیتی در مدارس کردند تا فرهنگ اسلامی را گسترش دهند و دانش آموزان را به احترام و عمل به ارزش های اسلامی ترغیب نمایند و به اخلاق پسندیده شخصیتی، آراسته گردانند. هر ستاد امورتربیتی در مدرسه، از سه عضو تشکیل می شود. مدیر مدرسه یا یکی از معاونین، مربی تربیتی مدرسه و یکی از معلمان یا دبیران مومن که ضمن موفقیت در انجام وظایف آموزشی، به مبانی

و روش های تربیتی اسلام آشنا باشد. پاسداری از ارزش های اسلامی و دستاوردهای انقلاب، برنامه ریزی و ایجاد هماهنگی بین عملکرد عوامل تربیتی، توجه جدی به اهمیت نقش معلمان در فعالیت های تربیتی و توجه به نقش دانش آموزان در فعالیت های تربیتی از جمله اهداف حاکم بر ستادهای امور تربیتی است.

همچنین تلاش در جهت اشاعه فرهنگ اسلامی در بین دانش آموزان، نظارت بر فعالیت های آموزشی و پرورشی، نظارت بر برنامه های انضباطی و اخلاقی مدرسه و برنامه ریزی به منظور استفاده بهینه از انجمن اولیا و مربیان به منظور تقویت و توسعه فعالیت های پرورشی مدرسه از جمله وظایف ستادهای امور تربیتی می باشند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز امور تربیتی و تربیت اسلامی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أکرِمُوا أولادَکُم و أحسِنُوا آدابَهُم

ترجمه:

به فرزندان خود احترام بگذارید و آنها را نیکو تربیت کنید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۴۷.

زیر عنوان:

روز امور تربیتی و تربیت اسلامی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أدِّبُوا أولادَکُم عَلی ثَلاثَ خِصالٍ: حُبِّ نَبِیِّکُم، حُبِّ أهلِ بَیتِهِ و قِراءَهِ القُرآنِ

ترجمه:

فرزندان خود را بر سه ویژگی تربیت کنید: دوست داشتن پیامبرتان، دوست داشتن اهل بیت او، و خواندن قرآن

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۵۴۰۹.

زیر عنوان:

روز امور تربیتی و تربیت اسلامی

متن:

امام علی علیه السلام: أفضَلُ الأدَبِ ما بَدَأتَ بِهِ نَفسَکَ

ترجمه:

بهترین ادب آن است که از خود آغاز کنی

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۳۶۹.

زیر عنوان:

روز امور تربیتی و تربیت اسلامی

متن:

امام علی علیه السلام: كَفاكَ أدَباً لِنَفسِكَ اِجتنابُ ما تَكرَهُهُ مِن غَيرِك

ترجمه:

برای تربیت کردن خود همین بس که از آنچه در دیگران نمی پسندی دوری کنی

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۴۱۲.

زیر عنوان:

روز امور تربیتی و تربیت اسلامی

متن:

امام علی علیه السلام: أفضَلُ الأَدَبِ أنْ يَقِفَ الإنسانُ عِندَ حَدِّهِ

ولا یَتَعدّی قَدرَهُ

ترجمه:

بهترین ادب آن است که انسان در حدّ و مرز خود بماند و از اندازه خویش فراتر نرود

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۳۲۴۱.

زیر عنوان:

روز امور تربیتی و تربیت اسلامی

متن:

امام علی علیه السلام: عَلِّمُوا أنفُسَکُم و أهلیکُم الخَیرَ و أدِّبُوهُم

ترجمه:

به خود و خانواده خود خوبی بیاموزید و آنان را تربیت کنید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۴۰۰.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: مرگ "احمدشاه قاجار" آخرین پادشاه سلسله قاجاریه در پاریس (۱۳۰۸ش)

شرح مناسبت:

احمدشاه قاجار پسر محمدعلی شاه قاجار در سال ۱۲۷۴ش (۱۳۱۴ق) در تبریز به دنیا آمد. وی در خردسالی به ولایتعهدی پدر دست یافت و در دوازده سالگی پس از فتح تهران توسط مشروطه طلبان و خلع محمد علی شاه، به مقام سلطنت رسید. اما فاتحان تهران به علت صغر سن او، عضدالملك را به سمت نیابت سلطنت احمدشاه انتخاب کردند و سپس ابوالقاسم خان ناصرالملك،عهده دار این سمت شد. وقتی احمد میرزا به سن قانونی رسید، طی مراسم پرهزینه ای، تاج گذاری کرد و رسماً قدرت را در دست گرفت. در دوران سلطنت وی، حوادث مهمی در عرصه بین المللی و داخلی اتفاق افتاد که شهادت شیخ فضل اللّه نوری، اولتیماتوم روسیه تزاری به ایران و اشغال برخی نقاط کشور توسط قوای روس، آغاز جنگ جهانی اول و

تجاوز متفقین به ایران، انعقاد قرارداد ننگین ایران و انگلیس معروف به قرارداد ۱۹۱۹ وثوق الدوله و وقوع نهضت جنگل و قیام شیخ محمد خیابانی و نیز کودتای اسفند ۱۲۹۹ش از آن جمله اند. پس از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹، احمدشاه به گمان اینکه رضاخان سردار سپه، سلطنت او را حفظ خواهد کرد، از او حمایت نمود و او را تایید کرد. رضاخان هم در ظاهر، مطیع اوامر احمدشاه بود ولی پس

از کودتا، به طور مخفیانه و سپس علنی، موجبات برکناری شاه قاجار از فرماندهی کل قوا و سلطنت او را فراهم آورد. سلطان احمدشاه مدتی پس از آن که از سفر دوم خود به اروپا که ده ماه به طول انجامیده بود بازگشت، فرمان ریاست وزرایی سردار سپه را صادر نمود و چند روز بعد، عازم اروپا گردید، سفری که دیگر بازگشت نداشت.

غیبت طولانی احمدشاه، زمینه را برای هرگونه فعالیت رضاخان به دست او داد و رضاخان پس از شکست طرح جمهوری، خواستار براندازی و انقراض قاجار گردید که در نهایت به آن کار موفق شد. پس از آن، تلاش احمد شاه برای باز پس گیری قدرت به جایی نرسید و سرانجام در نهم اسفند ۱۳۰۸ ش در ۳۴ سالگی درگذشت و در عتبات عالیات به خاک سپرده شد. احمدشاه بر خلاف پدرش، فردی گوشه گیر و منزوی بود و علاقه ای به سلطنت و قدرت نداشت. احمد شاه در حالی به سفرهای متعدد و طولانی اروپا می رفت که مردم ایران دوران قحطی و فقر هولناکی را طی می کردند و بیش از هر زمان به امنیت و رفاه نیازمند بودند. ولی او بدون توجه به این مسائل، بارها به بهانه معالجه و درواقع برای خوشگذرانی به اروپا سفر کرد و بارِ مالی فراوانی بردوش ملت نهاد.

مناسبت ۰۲: صدور حکم "امام خمینی"(ره) مبنی بر تشکیل بنیاد مستضعفان (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی، یک مجموعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است که در نهم اسفند ۱۳۵۷ش با دستور حضرت امام خمینی(ره) خطاب به شورای انقلاب، تاسیس شد. امام خمینی(ره) در قسمتی از فرمان خویش فرمود: "شورای انقلاب اسلامی به موجب این مکتوب مأموریت دارد که تمام

اموال منقول و غیرمنقول سلسله پهلوی و شاخه ها و عُمّال و مربوطین به این سلسله را که در طول مدت سلسله غیرقانونی از بیت المال مسلمین اختلاس نموده اند به نفع مستضعفان و کارگران و کارمندانِ ضعیف، مصادره و منقولات آن در بانک ها در شماره ای به اسم انقلاب به اینجانب سپرده شود و غیرمنقول از قبیل مستغلات و اراضی، ثبت و ضبط شود تا به نفع مستمندان صرف گردد." به دنبال صدور این فرمان از سوی امام خمینی(ره) تشکیلاتی به نام بنیاد مستضعفان جهت حفظ و حراست از اموال عمومی مصادره شده، توسط شورای انقلاب تشکیل گردید و اولین اساسنامه بنیاد، مشتمل بر ۲۵ ماده در هفتم تیر ۱۳۵۸، تصویب و به تایید شورای انقلاب رسید. حساسیت و ضرورت نظارت دقیق تر بر این مجموعه عظیم و هماهنگی بیشتر با برنامه های دولت، موجب شد که حضرت امام در ۲۶ شهریور ۱۳۵۹ش، شهید محمدعلی رجایی، نخست وزیر وقت را برای اداره بنیاد منصوب نمایند.

مناسبت ۰۳: برگزاری دومین دوره انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

دومین دوره انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا در روز نهم اسفند ماه ۱۳۸۱ برگزار شد. در این دوره از انتخابات شوراها، در حدود ۲۲۰ هزار نفر از ایرانیان سراسر کشور برای حضور در عرصه دومین دوره شوراها اعلام آمادگی کرده بودند. با برگزاری این دوره از انتخابات شوراها، ۹۰۵ شورا در شهرها، ۳۴ هزار و ۲۰۵ شورای روستایی و ۱۷ شورا در شهرک های جمهوری اسلامی ایران استقرار یافت. این در حالی است که در دروه اول، فقط ۷۴۲ شهر دارای شورای شهر بودند. آمارهای موجود از دو دوره اول و دوم انتخابات شوراهای اسلامی کشور

حاکی از رشد ۲۰ درصدی تعداد داوطلبان زن در این انتخابات به نسبت دور اول در سال ۱۳۷۷ است. این در حالی است که بیش از ۴۱ درصد از کل داوطلبان انتخابات شوراها را جوانان سنین ۲۵ تا ۳۵ ساله تشکیل می دهند. جمع کل شرکت کنندگان در این دوره بیش از بیست میلیون نفر و در حدود ۵۱ درصد کل واجدین شرایط اخذ رای بود که به انتخاب ۱۸۰ هزار نفر برای عضویت در ۳۵ هزار شورای شهر و روستا انجامید.

مناسبت ۰۴: روز ملی حمایت از حقوق مصرف کنندگان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: ورود "امام خمینی"(ره) به قم پس از پانزده سال دوری (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

امام خمینی(ره) پس از بازگشت پیروزمندانه به میهن اسلامی ایران، در تهران اقامت نمودند تا پایه های حکومت اسلامی استقرار یابد. معظمٌ له پس از تشکیل دولت موقت و سامان یابی نسبی اوضاع کشور، بنا به وعده ای که داده بودند هجده روز پس از پیروزی انقلاب در تاریخ دهم اسفند ۱۳۵۷ش، به کانون انقلاب اسلامی، یعنی قم عزیمت نمودند. اما آن حضرت، ۱۱ ماه بعد در اثر ابتلا به بیماری قلبی، در دوم بهمن ۱۳۵۸ش، مجدداً به تهران بازگشتند و از آن پس، به علت ضرورت رهبری نظام اسلامی از نزدیک و لزوم حضور ایشان در مرکز کشور، تا پایان عمر پر بار خویش در تهران اقامت گزیدند.

مناسبت ۰۲: آغاز به کار رسمی کمیته حُسن نیت در اوایل جنگ تحمیلی (۱۳۵۹ ش)

شرح مناسبت:

براساس پیشنهاد وزرای امور خارجه سازمان کنفرانس اسلامی و موافقت اجلاس سران، کمیته حسن نیت با هدف پایان دادن به جنگ عراق و ایران از طرق صلح آمیز به وجود آمد. این کمیته که بعدها نام خود را به کمیته صلح تغییر داد و از رؤسای جمهوری برخی کشورهای اسلامی تشکیل شده بود، با انجام سفرهایی به تهران و بغداد، آخرین نظریات دو کشور متخاصم را دریافت می کرد و پس از جمع بندی این نظریات، نشست هایی را ترتیب می داد. در نهایت تصمیمات این کمیته درچارچوب قطعنامه و یا بیانیه صادر و اعلام می شد. اولین سفر کمیته حسن نیت به تهران و بغداد در تاریخ ۱۰ اسفند ۱۳۵۹ صورت گرفت و پس از پایان این سفر، اولین طرح خود را ارایه نمود که در آن به احترام کامل به تمامیت ارضی، عدم تصرف اراضی با اعمال زور، همچنین آتش بس میان

ایران و عراق و نیز عقب نشینی و چگونگی استفاده طرفین از آبراه شطّ العرب اشاره شده بود. در این طرح، همچنین پیش بینی شده بود که ناظران نظامی سازمان کنفرانس اسلامی بر آتش بس و عقب نشینی نظارت کنند. در این میان، جمهوری اسلامی ایران، پیش شرط هرگونه آتش بس را عقب نشینی مزدوران بعث عراق به مرزهای بین المللی و معرفی آغازگر جنگ عنوان نمود که با مخالفت عراق، این طرح و طرح های بعدی کمیته صلح، راه به جایی نبردند، سرانجام کار کمیته صلح پس از نه سفر و ارایه شش طرح صلح، و در حالی که وضعیت جبهه ها به نفع ایران بود، در بیستم آبان ۱۳۶۵ش در جدّه عربستان بدون دسترسی به نتیجه مطلوب پایان پذیرفت.

مناسبت ۰۳: جشن "سده" یکی از اعیاد ملی و رسمی ایرانیان قبل از اسلام

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: آغاز خروج ارتش انگلیس از ایران پس از پایان جنگ جهانی دوم (۱۳۲۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تشکیل حزب شاهنشاهی "رستاخیز" (۱۳۵۳ ش)

شرح مناسبت:

محمدرضاه پهلوی می خواست در داخل کشور، مرکز همه قدرت ها باشد و تصور می کرد از این طریق می تواند در ردیف سران کشورهای بزرگ درآید، از این رو در یازدهم اسفند ۱۳۵۳، طی سخنانی، آغاز عصر رستاخیز را اعلام کرد و نوید تشکیل یک حزب واحد و سراسری را داد. به این ترتیب احزاب موجود برچیده شدند و حزب رستاخیز ملت به عنوان تنها حزب قانونی مطرح شد. در ایران، برای نخستین بار بود که نظام تک حزبی استقرار می یافت که البته آن هم همچون نظام های چند حزبی قبلی، بیشتر جنبه صوری و ظاهری داشت و عمدتاً به عنوان یکی از ابزارهای حکومتی به کار گرفته شد. شاه با ایجاد این حزب، رکن چهارمی به سه رکن بوروکراسی، ارتش و دربار افزود؛ در حالیکه این رکن در مقایسه با دیگر ارکان حکومتی رژیم، از قدرت و نفوذ و تاثیرگذاری کمتری برخوردار بود. نخستین ثمره شوم حزب رستاخیز، دوره بیست و چهارم به عنوان آخرین دوره مجلس شورای ملی بود که توسط این حزب آماده و در شهریور ۱۳۵۴، افتتاح گردید. دومین دستاورد این حزب، تغییر تاریخ هجری به تاریخ شاهنشاهی بود که خود نشانه اوج فرعونیت طاغوت به شمار می رفت. شاه تهدید کرد که هر کس نمی خواهد به عضویت حزب درآید باید کشور را ترک کند. اما تشکیل این حزب با واکنش تند امام خمینی مواجه گردید و ایشان این حزب را تحریم کردند. رسوایی ادامه حیات این حزب پس از سه سال و نیم به حدی رسید که با روی کار

آمدن دولت جعفر شریف امامی، وی برای فرو نشاندن خشم مردم، در اقدامی عوام فریبانه، این حزب را مهر ۱۳۵۷ منحل اعلام کرد. ولی دیگر کار از کار گذشته بود و انقلاب ملت مسلمان ایران تومار سلطنت را در بهمن ۵۷ درهم پیچید.

مناسبت ۰۳: عزیمت اولین گروه از نیروهای اردنی به جبهه جنگ عراق علیه ایران (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

همزمان با آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، انواع کمک ها از طرف بسیاری از کشورها به عراق سرازیر شد تا برضد جمهوری اسلامی ایران به کار گرفته شود. در این میان، ملک حسین اردنی پادشاه اردن نیز با حمایت کامل از این جنگ، خواستار پشتیبانی کلیه کشورهای عربی از عراق گردید. در این راستا بندر عقبه این کشور در ساحل دریای سرخ برای ارسال کمک های تسلیحاتی غرب به عراق به این منظور اختصاص یافت و سیل کمک ها روانه عراق گردید. همچنین تعداد چهل هزار سرباز مسلح اردنی به دستور ملک حسین در مرز اردن با عراق مستقر شدند که در این روز به جبهه های جنگ علیه ایران عزیمت کردند. با تمام این کمک ها و همکاری ده ها کشور با عراق برای جنگ با نهال نوپای انقلاب اسلامی ایران، ارتش، بسیج و سپاه اسلام، در برابر این دشمن متحد و پیشرفته و مسلح مقاومت کرده و آنان را از خاک میهن اسلامی بیرون راندند.

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه و عالم وارسته آیت اللّٰه "حسن نوری همدانی" (۱۳۶۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه میرزا حسن نوری همدانی در سال ۱۳۰۲ ش در یکی از روستاهای اطراف همدان به دنیا آمد و پس از آن که دوره مقدماتی علوم را نزد پدر فرا گرفت، سطوح عالیه را در محضر آخوند ملاعلی همدانی آموخت. وی سپس در بیست سالگی برای فراگیری مدارج عالی علوم اسلامی، در حلقه درس خارج استادان نامداری همچون آیات عظام: سید حسین بروجردی، سید محمد محقق داماد، امام خمینی و علامه طباطبایی قرار گرفت و علم اصول،فقه، تهذیب نفس و فلسفه را آموخت. آیت اللّٰه نوری همدانی در سال ۱۳۳۷، در حالی که سلطه

ننگین استبداد پهلوی بر جامعه اسلامی ایران حکمفرما بود و مبارزه همه جانبه اسلام خواهان روز به روز گسترش می یافت، اقدام به تاسیس انجمن های اسلامی قم، با نام مکتب ولی عصر(عج) نمود و تشکّلی ارزشمند از جوانان مسلمان، برای آشنا ساختن آنان با مبانی دین به وجود آورد. در واقع، آن مجموعه، کانون مبارزه علیه التقاط، کفر و محل تحقیق و تبیین مفاهیم دینی بود. پس از مدتی آیت اللّه نوری از طرف ساواک باز داشت شد و این مرکز پس از هجده سال فعالیت، در سال ۱۳۵۵ توسط رژیم تعطیل شد. این روحانی مجاهد، پس از انقلاب از طرف امام خمینی برای تبلیغ و هدایت نیروهای مسلمان ساکن انگلستان به آنجا اعزام شد و به وظایف دینی و انقلابی خود عمل نمود. آیت اللّه نوری علاوه بر توانایی در فن خطابه و هنر شعر و خوشنویسی، آثاری را به رشته تحریر درآورد که: پیروزی در سایه شکست، توضیح المسائل و مجموعه آثار از آن جمله اند.

سرانجام این یار وفادار امام و انقلاب در یازدهم اسفند ۱۳۶۹ ش به هنگام سفر تبلیغی به سیرجان، بر اثر تصادف، در شصت و هفت سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در جوار حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: شروع جنگ شهرها توسط عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

با فرا رسیدن فصل زمستان و احتمال اجرای عملیات جمهوری اسلامی، که در منطقه جنوب در موقعیت مناسب فصلی انجام می گرفت، زمزمه های تازه ای مبنی بر احتمال گسترش حملات عراق به نفتکش ها و حمله به شهرها و اماکن غیرنظامی آغاز شد. عراق در آبان ۱۳۶۳ به طور رسمی اعلام کرد

که اماکن غیرنظامی ایران را هدف حمله قرار خواهد داد. این تهدید که بعدها تحقق یافت در عین حال که به منزله تشدید فشار به ایران و در نتیجه، گسترش دامنه جنگ بود، نشان دهنده ناکامی استراتژی عراق در مراحل پیشین نیز بود. بنابراین اگر قصد عراق از ایجاد زیرساخت تولید گازهای شیمیایی، مقابله با حضور گسترده نیروهای داوطلب بود و حمله به نفتکش ها برای محروم کردن ایران از درآمد ارزی صورت می گرفت، حمله به اماکن غیرنظامی، با ایجاد زیرساخت موشکی و افزایش حملات هوایی، با هدف فشار روانی - اجتماعی مستقیم بر روی مردم و غیرمستقیم بر مسؤولین و تصمیم گیرندگان برای فراهم سازی زمینه های پایان جنگ بود. متعاقب انفجار اولین راکت هواپیماهای عراقی درتهران که کاملاً غیرقابل انتظار بود و نگرانی های بسیاری را به وجود آورد، برخی از تحلیل گران، هدف عراق را از این اقدام، وادار ساختن ایران برای دست زدن به یک حمله زمینی زودرس ذکر کردند. در جریان جنگ شهرها، خسارات فراوانی به اماکن غیرنظامی وارد آمد و تعداد زیادی به شهادت رسیدند.

مناسبت ۰۲: آغاز عملیات کربلای ۷ در منطقه حاج عمران، توسط ارتش جمهوری اسلامی (۱۳۶۵ش)

شرح مناسبت:

در حالی که ایران اسلامی خود را آماده می کرد تا با اجرای عملیات کربلای ۷، ضربه ای دیگر به دشمن وارد آورد، بر اثر شرارت های رژیم بعث عراق، جبهه جنوب بار دیگر به شدت فعال شد و رزمندگان مستقر درمنطقه عملیاتی کربلای ۵، منطقه شلمچه را به قتلگاه بعثیان تبدیل کردند. در چنین شرایطی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، عملیات کربلای ۷ را در ۱۲ اسفند ۶۵ با رمز مبارک یا مولای متقیان در عمق خاک عراق واقع در

منطقه حاج عمران با اهداف آزاد سازی ارتفاعات مهم منطقه، انهدام ماشین جنگی دشمن، تسلط بر منطقه حاج عمران و ایجاد تسهیلات لازم برای ادامه نبرد در منطقه آغاز نمود. در این عملیات علاوه بر آزادسازی چند ارتفاع و انهدام چندین تیپ و گردان دشمن، مقدار زیادی ادوات، سلاح های سبک، نیمه سنگین و انواع خودرو منهدم و مقداری نیز به غنیمت گرفته شد. تعداد کشته و زخمی دشمن نیز بیش از ۲۳۰۰ نفر و ۱۸۵ اسیر بود.

مناسبت ۰۳: درگذشت بانو "کوکب پوررنجبر" مدرس قرآن (۱۳۷۰ ش)

شرح مناسبت:

بانو کوکب پوررنجبر در سال ۱۲۸۲ ش در شیراز به دنیا آمد و از ۱۶ سالگی به جمع آوری مستندات در روش های تدریس علوم اسلامی پرداخت. وی پس از اتمام تحصیلات خود به شغل معلمی تعلیمات دینی روی آورد و در اثنای تدریس در مدارس، اعراب گذاری و تصحیح نسخ قرآن چاپ پاکستان، هندوستان و دیگر کشورهای اسلامی را آغاز کرد. بانو پوررنجبر با تغییر روش های تدریس قرآن و زیباسازی صفحات این کتاب آسمانی از سویی و ویراستاری و صفحه آرایی متن آموزشی و درک بصری راحت لغات از سوی دیگر تلاش نمود، تا آموزش قرآن را برای نونهالان و نوآموزان علوم دینی، ساده و آسان تر سازد. استاد پوررنجبر در ۲۷ سالگی نابینا شد ولی با دیدن حضرت زهرا(س) در خواب، شفا یافت و عمر خود را وقف قرآن و علوم دینی کرد. ره آورد چهل و شش سال خدمت در مراکز دولتی و ملی ایشان، تأسیس مرکز آموزش کوکبیه است. ایشان از سال های ۱۳۳۸ تا ۱۳۶۳ به منظور تدریس قرآن مجید، ساده ترین روش ممکن خودآموزی در شش جلد تحت عنوان

خودآموز و روش تدریس قرائت مجید را تألیف نمود. خودآموز گفت وگوی حسین و حسن، دیگر اثر این بانوی قرآنی است. خانم پوررنجبر به هنگام فوت، ۸۸ سال داشت.

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه معظم آیت اللّه "شیخ محمدرضا محقق تهرانی" (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ محمدرضا محقق تهرانی در سال ۱۲۹۱ ش (۱۳۳۲ ق) در تهران به دنیا آمد و پس از پشت سرگذاشتن دروس مقدمات و سطح در قم، راهی مشهد شد. وی در مشهد از دروس آیات عظام: میرزا هاشم قزوینی و حاج آقا حسین طباطبایی قمی و در تهران از محضر درس اخلاق و عرفان آیت اللّه محمدعلی شاه آبادی استفاده برد. آیت اللّه محقق تهرانی پس از چندی در قم در درس حضرات آیات: سیدصدرالدین صدر، سیدمحمدتقی خوانساری و سیدمحمد حجت کوه کمره ای شرکت جُست و براندوخته های علمی خویش افزود. با ورود آیت اللّه بروجردی به قم در سال ۱۳۲۳، به مدت نه سال در درس فقه و اصول ایشان حاضر شد و به مدارج بالای علمی دست یافت. این عالم فرزانه سپس سالیانی در مشهد و تهران به تدریس، تالیف، تصنیف و ارشاد مردم پرداخت و منشأ خدماتی گردید. از ایشان آثار متعددی بر جای مانده که حقائقُ الفقه فی شرح شرایع الاسلام شامل یک دوره کامل فقه استدلالی در هفتاد جلد یکی از آثار گرانبهای اوست. آیت اللّه محقق تهرانی سرانجام در ۱۲ اسفند ۱۳۷۳ش برابر با دوم شوال ۱۴۱۵ ق در هشتاد و دو سالگی، بدرود حیات گفت و به جوار رحمت حق شتافت.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: انعقاد "معاهده پاریس" بین ایران و انگلستان و جدا شدن افغانستان از ایران (۱۲۳۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از تصرف هرات در افغانستان توسط قوای ناصرالدین شاه قاجار، دولت انگلستان که از این امر ناراضی بود، به ایران اعلان جنگ داد و جزیره خارك و بوشهر را به اشغال خود درآورد. در این حال درگیری هایی بین نیروهای ایرانی و انگلیسی روی داد که به شکست سربازان ایرانی

انجامیـد. از این رو مذاکراتی برای صـلح آغاز شد که به عقد معاهده پاریس در فرانسه بین ایران و انگلیس انجامید. به موجب این معاهـده ننگین، دولت ایران تعهد سپرد که هرات و تمام خاک افغانسـتان را تخلیه نماید و از هر ادعایی نسـبت به حکومت خود در هرات و تمامی افغانسـتان دست بردارد. انگلیسـی ها نیز پذیرفتند که قوای خود را از ایران خارج کنند و اسرای جنگی ایران را آزاد سازنـد. این معاهـده، دست ایران را به کلی از دخـالت در افغانسـتان کوتـاه کرد و باعث نفوذ انگلسـتان در دربار ایران گردیـد. بنابراین، هرات به کلی از ایران جدا شد و افغانسـتان نیز با عنوان اسـتقلال یابی، از ایران اسـتقلال یافت. عهدنامه پـاریس، ضـربه شدیـد دیگری بود که بر پیکر اسـتقلال سیاسـی و اقتصادی ایران وارد آمـد و بر اثر آن، که کمتر از معاهـدات گلستان و ترکمنچای بین ایران و روسیه نبود،قلمرو حکومتی ایران به کمترین حد خود رسید.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه بزرگ و استاد برجسته حوزه علمیه قم، آیت اللّٰه "میرزا محمد فیض قمی" (۱۳۲۹ ش)

شرح مناسبت:

میرزا محمـدفیض قمی از نوادگان ملا محسن فیض کاشانی، در سال ۱۲۵۴ش (۱۲۹۳ق) در بیت علم و تقوا در شـهر قم به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات و سطوح حوزه در قم و تهران، برای تکمیل تحصیلات خود راهی تهران شد. فقه و اصول و حکمت و عرفان را از استادانی همچون آیت اللّٰه میرزا حسن آشتیانی و میرزا محمود قمی و شیخ علی رشتی فرا گرفت. وی در ۲۴ سالگی برای ادامه تحصـیل رهسپار عتبات عالیات گردیـد و از محضـر علامه سـید محمدکاظم یزدی طباطبایی، آخوندملا کاظم خراسانی و شیخ اصفهانی بهره برد. آیت اللّٰه میرزا محمد فیض پس

از اخـذ اجازه اجتهاد از علمای نجف، برای درک افکار و تحقیقات علمی و فقهی آیت اللَّه میرزا محمـدتقی شـیرازی به سامرا هجرت کرد و در درس آن بزرگـوار شـرکت نمـود. طـولی نکشـید که وی در ردیف شـاگردان بزرگ استاد قرار گرفت و به مقامـات عالی علمی رسـید به طوری که میرزا شیرازی، در احتیاطات خود، برخی از مقلـدانش را به تقلیـد از فیض قمی ارجاع می داد. آیت اللَّه فیض بعدها وارد قم شد و با همتی عالی، مدرسه فیضیه را به صورت مخروبه درآمده بود بازسازی احیا کرد. میرزا محمدفیض قمی از جمله عالمانی است که در دعوت از آیت اللَّه شـیخ عبدالکریم حائری یزدی از اراک به قم و تاسـیس حوزه علمیه قم، نقش مهمی ایفا کرد و پس از تاسیس حوزه، در کنار آیت اللَّه حائری، قرار گرفت. ایشان پس از رحلت آیت اللَّه حـائری و زعـامت مراجع ثلاث و سـپس ورود آیـت اللَّه بروجردی، علی رغـم داشـتن صـلاحیت علمی و فقهی، از آن بزرگواران تبعیت می نمود و تحکیم آنان را، تحکیم و حفظ حوزه علمیه و برای خدا می دانست.

کتـاب الفیض، حاشـیه بر عروه الـوثقی، مناسـک حـج، حاشـیه وسـیله النجـاه، شـرحی بر منظومه مرحوم سـیدبحرالعلوم در فقه، ذخیرهالعباد و چند اثر دیگر از آن جمله اند.این عالم ربانی سـرانجام در سیزدهم اسفند ۱۳۲۹ش برابر با بیست و پنجم جمادی الاول ۱۳۷۰ق در هفتـاد و پنـج سالگی در حین انجام فریضه نماز در حالت قنوت که دعای "الهی عامِلْنا بفضـلک" می خواند روحش به ملکوت اعلی پر گشود و در ایوان طلا در جوار حضرت معصومه(س) مدفون شد.

مناسبت ۰۳: برگزاری نخستین سمینار شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر (۱۳۷۴ش)

مناسبت مذکور

دارای شرح نمی باشد

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: درگذشت دکتر"محمد مصدق" نخست وزیر دوران "محمدرضا پهلوی" (۱۳۴۵ش)

شرح مناسبت:

دکتر محمد مصدق، در سال ۱۲۶۱ش در روستای احمدآباد در اطراف تهران به دنیا آمد. وی در سال ۱۲۹۹ش به سمت های وزیر دارایی، وزیر خارجه و سپس نمایندگی مردم تهران در مجلس شورای ملی برگزیده شد، اما پس از آن، برای مدتی، از سیاست کناره گرفت. مصدق در سال ۱۳۲۲ش بار دیگر به صحنه سیاست بازگشت و در دوره های چهاردهم و شانزدهم مجلس شورای ملی، برای ملی کردن صنعت نفت ایران تلاش کرد. دکتر محمد مصدق در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ش، موفق شد تا قانون ملی شدن صنعت نفت ایران را با حمایت جریان های اسلامی به رهبری آیت اللّه کاشانی و گروه های ملی در مجلس به تصویب مجلس شورای ملی و سنا برساند. در همین راستا، مصدق در اردیبهشت ۱۳۳۰ برای اجرای این قانون و خلع ید از شرکت نفت انگلیس، نخست وزیر ایران شد. مصدق یک سال بعد به دلیل درخواست به دست گرفتن وزارت جنگ و عدم پذیرش آن توسط محمدرضا پهلوی، بدون مشورت با کسی از مقام خود استعفا داد. شاه نیز بلافاصله احمد قوام را به این سمت برگزید. این واقعه باعث تحریک نیروهای مردمی به رهبری آیت اللّه سید ابوالقاسم کاشانی گردید و در نهایت با اولتیماتوم آیت اللّه کاشانی به احمد قوام برای کنار رفتن از قدرت، قیام مردمی ۳۰ تیر ۱۳۳۱ش شکل گرفت. دکتر مصدق پس از ۳۰ تیر ۱۳۳۱ و روی کار آمدن مجدد، تصور می کرد که مردم تا همیشه از او حمایت خواهند کرد. در نهایت کار بدانجا رسید که حتی آیت اللّه کاشانی را از دخالت

در امور دولت و سیاست برحذر داشت و به هشدار آن عالم مجاهد در مورد احتمال کودتا علیه دولت توجهی نکرد.

از آن سو، چون مصدق موجبات ناراحتی شاه و اروپاییان غربی او را فراهم آورده بود، تدارک کودتایی بر ضد مصدق دیده شد تا آنکه در جریان کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ش، دولت مصدق به آسانی سقوط کرد و او با عده ای از یارانش دستگیر و زندانی و پس از محاکمه، به سه سال زندان محکوم شد. مصدق پس از طی دوران محکومیت به روستای احمدآباد در غرب تهران تبعید گردید و پس از چند سال تبعید در ۱۴ اسفند ۱۳۴۵ و در ۸۴ سالگی در آنجا در گذشت و در زادگاه خود به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: تأسیس "کمیته امداد امام خمینی"(ره) به دستور آن حضرت (۱۳۵۷ش)

شرح مناسبت:

سابقه فعالیت های کمیته امداد امام خمینی به سال های قبل از پیروزی انقلاب و در حدود سال ۱۳۴۲ باز می گردد که تعدادی از انقلابیون که در زمره یاران امام بودند، مأموریت پیدا کردند به خانواده زندانیان، نیازمندان و مبارزان رسیدگی کنند. این کمک ها تا زمان پیروزی انقلاب ادامه یافت و سه هفته پس از پیروزی انقلاب، این نهاد به دستور امام برای دستگیری از محرومان و مستضعفان و یاری آسیب دیدگان تشکیل یافت. کمیته امداد تاکنون خدمات قابل توجهی در جهت اهداف خیرخواهانه و انسان دوستانه انجام داده و توانسته است کمک های فراوانی در سراسر کشور به محرومان و آسیب دیدگان بنماید. همچنین کمیته امداد در مواقع ضروری، کمک های مردمی را به برخی کشورهای اسلامی ارسال می کند. کمیته امداد امام خمینی هم اکنون خدمات گسترده ای را ارایه می دهد که

پرداخت وام قرض الحسنه، تهیه جهیزیه برای نوعروسان خانواده های تحت پوشش، کمک به بیماران هموفیلی، کلیوی و تالاسمی، خدمات درمانی و بهداشتی و اجرای بیمه درمانی خانواده های تحت پوشش، ارایه خدمات فرهنگی و آموزشی به دانش آموزان، دانش جویان و طلاب تحت پوشش و نظارت بر فعالیت های خودکفایی خانواده های تحت پوشش و ... از آن جمله اند.

مناسبت ۰۳: حمله گارد "بنی صدر" و منافقان همدست او به مردم مسلمان و حزب اللّه (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

پس از انتخاب بنی صدر به ریاست جمهوری، وی درصدد حذف نیروهای انقلابی ای بود که پس از اشغال لانه جاسوسی آمریکا، به عنوان نیروهای خط امام متشکل شده بودند. ولی تحولات جنگ، موقعیت را برای بنی صدر و تحقق اهداف سیاسی او دشوار کرد. او می خواست با خاتمه دادن جنگ مورد حمایت غرب قرارگیرد و همچنین با بهره گیری از اهرم های مختلف، حمایت مردم را به خود جلب نماید. غلی رغم تلاش های بنی صدر در سازمان دهی ارتش و اجرای عملیات نظامی به منظور کسب پیروزی سیاسی - نظامی، این اقدامات با شکست و ناکامی همراه شد. لیکن این ناکامی وی، برنامه های دیگری را پیش روی نیروهای شناخته شده مخالف نظام قرار داد. در این روند، حادثه ۱۴ اسفند در دانشگاه تهران، نشانه سرفصل جدیدی از تلاش ضد انقلاب در داخل کشور محسوب می شد. در این روز و در ادامه دشمنی های بنی صدر و گروهک ضدانقلاب منافقین با یاران اصیل امام خمینی(ره) و نظام جمهوری اسلامی، در مراسمی که به مناسبت سالروز درگذشت دکتر محمدمصدق در دانشگاه تهران برگزار شده بود، بنی صدر در سخنرانی خود، به شخصیت های انقلاب و نهادهای انقلابی توهین نمود و

در راستای اهداف استکبار جهانی سخن راند که با اعتراض امت حزب اللّه مواجه گردید. پس از آن گارد شخصی بنی صدر و منافقان مسلح طی یک برنامه از پیش تنظیم شده، به دستور بنی صدر، به مردم انقلابی حمله کرده و گروه بی شماری را زخمی و دستگیر نمودند. این حادثه منجر به وقوع حوادث و رخدادهایی شد که سرانجام منتهی به درگیری مسلحانه در داخل کشور و در نهایت شکست ضد انقلاب و حذف آنها از صحنه سیاسی شد.

مناسبت ۰۴: آغاز هفته احسان و نیکوکاری و روز احسان و نیکوکاری

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

إنَّ اللَّهَ یأمُرُ بِالعَدلِ و الإحسانِ

ترجمه:

خداوند به عدل و احسان فرمان می دهد

آدرس:

نحل، آیه ۹۰.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

و یُطعِموُنَ الطَّعامَ عَلی حُبِّهِ مِسکیناً و یَتیماً و أسیراً، إنَّما نُطعِمُکُم لِوَجهِ اللَّهِ لا نریدُ مِنکُم جَزاءً و لاشُکُوراً

ترجمه:

و به [پاس] دوستی [خدا] بینوا و یتیم و اسیر را خوراک می دهند. "ما برای خشنودی خدا است که به شما می خورانیم و

پاداش و سپاسی از شما نمی خواهیم

آدرس:

انسان، آیه ۹ – ۸.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: وَاللَّهُ يُحِبُّ إغاثَهَ اللَّهفانِ

ترجمه:

خداوند کمک به اندوهگین و یاری خواه را دوست دارد

آدرس:

الکافی، ج ۴،ص ۲۷.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن عالَ يَتيماً حَتّى يَستَغنِيَ أوجَبَ اللَّهُ لَهُ بِذلكَ الجَنَّهَ

ترجمه:

هر کس یتیمی را سرپرستی کند تا بی نیاز شود، خداوند، در برابر، بهشت را بر او واجب می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۲،ص ۲۴۸.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

امام علی علیه السلام: طوبی لِمَن أحسَنَ إلَی العِبادِ و تَزَوَّدَ لِلمَعادِ

ترجمه:

خوشا به حال آن که به بندگان خدا نیکی کند و برای

آخرت خود زاد و توشه برگیرد

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۵۹۵۵.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

امام علی علیه السلام: كَما تُعينُ تُعانُ

ترجمه:

آن گونه که یاری می کنی، یاری می شوی

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۷۲۰۹.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّ أحَبَّ المُؤمنِينَ إلَى اللَّهِ مَن أعانَ المُؤمِنَ الفَقيرَ مِنَ الفَقرِ فی دُنياهُ و مَعاشِهِ

ترجمه:

محبوب ترین مؤمن نزد خداوند، کسی است که مؤمن فقیری را، در تنگدستی دنیا و گذران زندگی، یاری رساند

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۷۶.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

امام صادق علیه السلام: اللَّهُ فی عَونِ المُؤمِنِ، مادامَ المُؤمِنُ فی عَونِ أخیهِ

ترجمه:

خداوند در پی یاری مؤمن است، تا وقتی که مؤمن در پی یاری برادر خویش است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۳۲۲.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

امام صادق علیه السلام: تَواصَلوا و تَبارُّوا و تَراحَموا و کُونُوا إخوَةً بَرَرَةً کَما أمَرَ کُمُ اللَّهُ

ترجمه:

با یکدیگر پیوند داشته باشید و به هم نیکی کنید، و با یکدیگر مهربان باشید و همچنان که خداوند به شما دستور داده است، برادرانی نیکوکار باشید

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۱۷۵.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

امام صادق علیه السلام: اَیُّما مُؤمِنٍ نَفَّسَ عَن مُؤمِنٍ کُربَةً، نَفَّسَ اللَّهُ عَنهُ سَبعینَ کُربَةً مِن کُرَبِ الدُّنیا و کُرَبِ یَومِ القیامَهِ

ترجمه:

هر مؤمنی که گرفتاری مؤمنی را بر طرف کند، خداوند هفتاد گرفتاری دنیا و آخرت را از وی دور می سازد

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۴۱۳.

زیر عنوان:

روز احسان و نیکوکاری

متن:

امام کاظم علیه السلام: إنَّ لِلّهِ عِباداً فِی الأرضِ یَسعَونَ فی حَوائجِ النّاسِ هُمُ الآمِنونَ یَومَ القِیامَهِ

ترجمه:

خداوند در زمین بندگانی دارد که برای برآوردن نیازهای مردم می کوشند؛ اینان ایمنی یافتگان روز قیامت اند

آدرس:

الکافی، ج ۲،ص ۱۹۷.

-

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: امضای موافقت نامه الجزایر بین ایران و عراق در زمینه اختلافات مرزی (۱۳۵۳ ش)

شرح مناسبت:

در فرصت تشکیل

اجلاس سـران دول صادرکننده نفت که از تاریخ ۱۳ تا ۱۵ اسفند ۱۳۵۳ ش برابر با ۴ تا ۶ مارس ۱۹۷۵ م در الجزیره پایتخت الجزایر تشـکیل گردیـد، در این روز، ایران و عراق طی اعلامیه مشترکی اعلام کردنـد که درمورد رفع اختلافات دو کشور به توافق رسـیده انـد و امنیت و اعتماد متقابل را در امتـداد مرزهای مشترک خویش برقرار خواهند ساخت. طرفین تصـمیم گرفتند روابط حُسن همجواری و دوسـتانه خود را به ویژه درراه حذف و از بین بردن کلیه عوامل منفی و ایجاد همکاری متقابل برقرار سازنـد و منطقه بایـد از هرگونه دخالت خارجی مصون بمانـد. به منظور اجرای تصـمیمات اتخاذ شده در الجزیره، وزیران امور خارجه ایران، عراق و الجزایر، جهت تنظیم و امضای سـند حاوی اعلامیه الجزایر، چنـدین بار با یکـدیگر ملاقات کردند که در نهایت در ۲۳ خرداد ۱۳۵۴ به امضای دو طرف رسـید. پس از توافق الجزیره، سطح روابط دو کشور به حد اعلای خود رسید و طرفین ضـمن اعلام تصـمیم قاطع خود برای اجرای کامل مفاد این قرارداد، از اقـدامات جـدی دو طرف در اجرای مفاد قرارداد الجزیره، به منظـور پایـان بخشـیدن به کلیه اختلافـات معـوقه بین دو کشـور و حفـظ مناسـبات دینی و تـاریخی و روابـط حسـن همجـواری، ابراز خشـنودی کردنـد. امـا این موافقت نـامه که به قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر معروف گردیـد. بیش از پنـج سـال دوام نیـافت و در شـهریور ۱۳۵۹ش بـا نقض آشـکار آن توسـط صـدام حسـین، مرزهـای جمهوری اسـلامی ایران مورد هجوم رژیم عفلقی قرار گرفت و جنگ هشت ساله ای به دولت و ملت ایران تحمیل شد. در پایان جنگ و در

شکستی مفتضحانه، صدام حسین حاکم دیکتاتور دولت عراق، دوباره این قرارداد را به رسمیت شناخت.

مناسبت ۰۲: درگذشت علامه "ذبیح اللّه محلاتی" فقیه و محقق برجسته مسلمان (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

استاد ذبیح اللّه محلاتی در سال ۱۲۷۱ش (۱۳۱۰ق) در محلات به دنیا آمد و مقدمات علوم را در زادگاه خود فرا گرفت. سپس به حوزه علمیه نجف رفت و از محضر عالمان و محدثان بزرگی از جمله آیات عظام: عبدالحسین رشتی، سیدحسن صدر، سید محمد فیروزآبادی، شیخ محمدجواد بلاغی، میرزای نایینی و سیدابوالحسن اصفهانی کسب فیض نمود. علامه محلاتی پس از ۱۱ سال اقامت در حوزه علمیه نجف و اخذ اجازات اجتهاد و روایت به سامرا رفت و در محضر شیخ آقا بزرگ تهرانی به تکمیل تحصیلات خود پرداخت. او پس از مدتی حلقه درس خود را در این شهر تشکیل داد و کتبی را تالیف کرد. علامه محلاتی پس از ۲۵ سال اقامت در سامرا، در سال ۱۳۲۷ ش به تهران رفت و تحقیقات و تألیفات خود را ادامه داد. دایرهالمعارف ریاحین الشریعه در ۶ جلد در بیان شرح حال زنان صاحب کمال و برجسته مسلمان، وقایعُ الایام در ۸ جلد، کشفُ الغرور در مفاسد بی حجابی و تاریخ سامرا در ۱۲ جلد و ... از جمله آثار اوست. این شخصیت علمی سرانجام در نیمه اسفند ۱۳۶۴ش در ۹۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: آغاز استراتژی "دفاع متحرک" توسط ارتش بعث عراق در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۴ ش)

شرح مناسبت:

فتح فاو و درهم شکسته شدن دیواره دفاعی و صدمات قابل توجهی که بر ارتش عراق وارد آمد و نیز تغییر موازنه به نفع جمهوری اسلامی، باعث احساس خطر غربیان گردید. در این میان، آنان به منظور ممانعت از استمرار وضعیت یادشده و گسترش احتمالی پیروزی های ایران، با اتخاذ تدابیر جدیدی، عملاً فشار تازه ای را در دو میدان جنگ و اقتصاد با هدف استیصال کشانیدن جمهوری اسلامی در

دستور کار خود و رژیم عراق قرار دادند. در این میان آنچه برای دشمن حایز اهمیت بود و ارزش حیاتی داشت، باز پس گرفتن فاو و یا سرپوش نهادن بر روی شکست های حاصل از عملیات بزرگ والفجر ۸ بود. از این رو، عراقی ها پس از ناامیدی از باز پس گیری فاو، به دلیل تشدید آسیب پذیری مواضع دفاعی و استحکامات خود و آشکار شدن میزان قدرت دفاعی این کشور، استراتژی موسوم به دفاع متحرک را آغاز کردند که انتقال از موقعیت دفاعی به تهاجمی بود. در واقع عراقی ها در نظر داشتند با کسب پیروزی نظامی، قدرت نظامی خود را مجدداً به نمایش بگذارند. از این رو در این چارچوب، مبادرت به تعرضاتی در نقاط مختلف جبهه کردند و برخی مناطق را به اشغال خود درآوردند. اما سرانجام پس از گذشت ده هفته از دفاع متحرک عراق، در حالی که ارتش صدام، موقعیت خود را تثبیت شده و غیرقابل نفوذ می پنداشت، جشن و پایکوبی آنان با آغاز عملیات کربلای ۱ تبدیل به کابوسی وحشتناک شد و برخی از مناطق اشغالی، بار دیگر به دست رزمندگان اسلام آزاد شد. بدین ترتیب استراتژی هفتاد روزه عراق با آزادسازی شهر مهران به دست سلحشوران اسلام به بن بست رسید و در ۲۷ اردیبهشت ۱۳۶۵ به شکست مطلق انجامید.

مناسبت ۰۴: روز درختکاری و آغاز هفته منابع طبیعی تجدید شونده

شرح مناسبت:

در جمهوری اسلامی ایران، از ۱۵ تا ۲۲ اسفندماه، به عنوان هفته منابع طبیعی تجدید شونده نامگذاری شده است که نخستین روز این هفته، روز درختکاری می باشد. در این هفته، نهالِ انواع درختان، متناسب با شرایط جوی ایران، بین مردم توزیع می گردد و شیوه

هـای کـاشت درخت آموزش داده می شود. اگر به صورت علمی از درختـان اسـتفاده شود و در ضـمن، گونه هـای آنها تکثیر گردد، نه تنها میزان منابع چوب جنگلی کاهش نمی یابد، بلکه بر شمار درختان افزوده می شود.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز درختکاری

متن:

پیامبرصـلی الله علیه وآله: مَن نَصَبَ شَـجَرَةً و صَبَرَ عَلی حِفظِهـا والِقیـامِ عَلَیهـا حَتّی تُثمِرَ کانَ لَهُ فی کُلِّ شَـی ءٍ یُصابُ مِن ثَمَرِها صَدَقَةٌ عِندَاللَّهِ

ترجمه:

هر کس درختـی بکـارد و در نگهـداری آن بکوشـد تـا میوه دهـد، در برابر هرچه از آن میوه به دست آیـد، پاداشـی نزد خـدا خواهد داشت

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۱۴۳.

زیر عنوان:

روز درختکاری

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إن قامَتِ السَّاعَهُ و فِی یَدِ أحَدِکُم فَسیلَةٌ، فإنِ استَطاعَ أنْ لایَقومَ حَتّی یَغرِسَها، فَلیَغرِسْها

ترجمه:

اگر قیامت فرا رسد و در دست یکی از شما نهالی باشد، چنانچه بتواند برنخیزد تا آن را بکارد، باید آن را بکارد

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۹۰۵۶.

زیر عنوان:

روز درختکاری

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: ما مِن رَجُلٍ یَغرِسُ غَرساً إلاّ کَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنَ الأجرِ قَدرَ ما یَخرُجُ مِن ثَمَرِ ذلِکَ الغَرسِ

ترجمه:

هر که نهالی بکارد، خداوند به مقدار میوه ای که از آن درخت به دست می آید، در نامه اعمال او پاداش می نویسد

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۹۰۵۷.

زیر عنوان:

روز درختکاری

متن:

امام صادق علیه السلام: لاتَقطَعُوا الثِّمارَ فَیَبعَثَ اللَّهُ عَلَیکُم العَذابَ صَبًّا

ترجمه:

درختان میوه را قطع نکنید که خداوند بر شما عذاب فرو می ریزد

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۲۹۴.

زیر عنوان:

روز درختکاری

متن:

امام صادق علیه السلام: اِزرَعُوا و اغرِسُوا وَاللَّهِ ما عَمِلَ النّاسُ عَمَلاً اَجَلَّ و لاأطیَبَ مِنهُ

ترجمه:

کشت کنید و درخت بنشانید؛ به خدا قسم آدمیان کاری برتر و پاک تر از این نکرده اند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: رحلت حکیم الهی و عارف بزرگوار "آخوند ملاحسینقلی همدانی" (۱۲۷۲ ش)

شرح مناسبت:

آخوند ملاحسینقلی همدانی در حدود سال ۱۲۰۲ ش (۱۲۳۹ ق) در یکی از روستاهای اطراف همدان به دنیا آمد. وی روزگار کودکی را به اقتضای محل سکونت به شبانی گذراند. آن گاه به تهران رفت و پس از فراگیری مقدمات، وارد حوزه درس شیخ عبدالحسین تهرانی معروف به شیخ العراقین شد و دروس معقول را پشت سر گذاشت. آخوند همدانی سپس عازم سبزوار گردید و نزد حاج ملاهادی سبزواری، حکمت و فلسفه را فرا گرفت. وی پس از مدتی به نجف اشرف رفت و ضمن حضور در محضر درس فقه و اصول شیخ مرتضی انصاری، بسیاری از تقریرات استاد را به رشته تحریر درآورد. آخوند ملاحسینقلی همدانی همچنین در محضر آقا سید علی شوشتری به سیر و سلوك پرداخت و نزد وی مقام و مرتبتی عظیم یافت. آخوند، به اخلاق و تهذیب نفس توجه تام داشت و علوم ظاهری را برخلاف اکثر عرفا و متصوفه، حجاب نمی دانست. این عارف بزرگ، از اینکه به عنوان قطب و مرشد مطرح گردد پرهیز می کرد و تنها خود را بنده ای از بندگان خدا می دانست. در محضر درس عرفان او شاگردان فاضلی پرورش یافتند که شیخ محمد بهاری، سید احمد تهرانی، میرزا جواد ملکی تبریزی، سیدجمال الدین اسدآبادی، سید مرتضی کشمیری، سید محسن امین عاملی و ... از بقیه مشهورترند. همچنین از آخوند ملاحسینقلی همدانی آثاری برجای مانده که نامه ها و مُنشآت، تذکرهُ المتّقین، تقریرات در اخلاق و مناجات ها از آن جمله اند. این عارف باللّه سرانجام در ۱۶ اسفند ۱۲۷۲ش (۲۸ شعبان ۱۳۱۱ق) در هفتاد سالگی جان از قفس تن به

در بُرد و در کربلای معلی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: بروز قحطی در ایران در جریان جنگ جهانی اول (۱۲۹۶ش)

شرح مناسبت:

به دلیل وقوع جنگ جهانی اول و هجوم ارتش های بیگانه به ایران و از سوی دیگر در نتیجه بی تدبیری و عدم کفایت سران حکومت ایران قحطی هولناکی کشور را فرا گرفت. در آن تاریخ، کشور در نهایت فقر و تشنج به سر می برد و قسمت اعظم کشور در اشغال نیروهای متجاوز بود. در این روزگار، کمبود مواد غذایی به حدی بود که روزانه گروهی از مردم از گرسنگی تلف می شدند.

مناسبت ۰۳: اعدام انقلابی "سپهبد رزم آرا" نخست وزیر "محمدرضا پهلوی" توسط جمعیت فدائیان اسلام (۱۳۲۹ش)

شرح مناسبت:

سپهبد علی رزم آرا در سال ۱۲۸۰ش به دنیا آمد و در هفده سالگی وارد مدرسه نظام شد. وی پس از احراز درجه افسری، به اقتضای زمان، در چند زد و خورد داخلی شرکت کرد و به همین دلیل ارتقاء درجه یافت. رزم آرا در سال های بعد مدارج ترقی را پیمود تا اینکه پس از تبعید رضاخان به ریاست ستاد ارتش رسید. در زمان صدارت قوام، شاه برای از بین بردن نخست وزیر، و سقوط دولت وی، به هر کسی متوسل می شد و به همه وعده صدارت می داد. رزم آرا در زمره افرادی بود که شاه به او وعده نخست وزیری داده بود. رزم آرا با اتکا به قول شاه و با پشت پا زدن به عنایات قوام نسبت به خود، درصدد تضعیف دولت برآمد. وی از آن پس تصمیم به احراز صدارت گردید تا اینکه در پنجم تیرماه ۱۳۲۹، فرمان نخست وزیری گرفت. سپهبد علی رزم آرا، به عنوان ژنرال ارتش رژیم شاه و عنصر سرشناس دولت استعماری انگلیس هنگامی که به نخست وزیری کشور رسید با ملی شدن صنعت نفت ایران به شدت مخالفت

می کرد و قصد داشت با سرکوب نهضت مردم، تا جایی که ممکن است به اربابان خود خدمت کند. خیانت ها و انحرافات علنی رزم آرا در سیاست و امور مملکتی سبب شد تا روحانیون و مردم به مخالفت جدی و صریح با او بپردازند. لذا فداییان اسلام به این تشخیص رسیدند که اگر این عنصر وابسته از میان برداشته نشود، در نهضت مردم اختلال حاصل می گردد. به همین جهت شهید خلیل طهماسبی از سوی جمعیت فداییان اسلام مأمور ترور رزم آرا گردید و سرانجام وی را در شانزدهم اسفند ۱۳۲۹ش به هلاکت رساند.

اعدام انقلابی وی در واقع هشداری به برخی نمایندگان مجلس شانزدهم بود که به دلیل وابستگی به انگلیس، مانع از ملی شدن صنعت نفت در ایران می شدند. به همین جهت، به فاصله کوتاهی پس از حرکت انقلابی اعدام رزم آرا، طرح ملی شدن صنعت نفت در کمیسیون نفت مجلس، مورد تأیید و تصویب قرار گرفت.

مناسبت ۰۴: اعلام قطع روابط ایران و انگلیس توسط وزارت امور خارجه (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

چهار روز پس از صدور حکم تاریخی حضرت امام خمینی(ره) مبنی بر ارتداد و قتل سلمان رشدی، نویسنده کتاب ضالّه آیات شیطانی، وی از این که کتابش باعث نارضایتی مسلمانان شده است، اظهار تاسف و پوزش کرد. در حقیقت عذرخواهی سلمان رشدی، برای ختم این غائله کافی نبود. از این رو، مجلس شورای اسلامی، در نهم اسفند ۱۳۶۷، طی جلسه فوق العاده ای، با اعلام ضرب الاجلِ یک هفته ای برای انگلیس، هرگونه رابطه سیاسی با لندن را منوط به عذرخواهی مقامات انگلیسی و تجدیدنظر در مواضع غیراصولی نسبت به جهان اسلام و کتاب آیات شیطانی نمود. وزیر امور خارجه انگلیس ضمن ابراز تاسف

از انتشار کتاب رشدی، خود و دولت متبوعش را جدا از مسؤولیت انتشار این کتاب دانست. اما این اظهارات و موضع گیری ها چون فاقد عذرخواهی رسمی و علنی بود، دولت جمهوری اسلامی ایران، در شانزده اسفند ۱۳۶۷، در پایان مهلت یک هفته ای روابط سیاسی خود را با انگلستان به طور رسمی قطع کرد.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: تأسیس "حزب دموکرات" تبریز توسط روحانی مجاهد شیخ "محمد خیابانی" (۱۲۹۵ ش)

شرح مناسبت:

در زمان شیخ محمد خیابانی، اوضاع جهان اسلام و بالاخص ایران به خاطر دخالت های بیگانگان از جمله روسیه، انگلیس و آلمان بسیار آشفته و تأسف انگیز بود. در این حال، شیخ محمد خیابانی، روحانی دلاور و آذربایجانی برای قطع ایادی استعمار و مبارزه با بیگانگان و ستمکاران داخلی، در هفدهم اسفند ۱۲۹۵ش برابر با ۱۴ جمادی الاول ۱۳۳۵ق حزب دموکرات تبریز را به وجود آورد. خیابانی، سازمان سیاسی خود را دموکرات ملی، و آذربایجان را آزادستان نامید. با وجود اینکه قیام خیابانی، شوروی ها را به وسوسه انداخته بود، ولی طولی نکشید که دریافتند رهبر نهضت نه تنها روی خوش به آن ها نشان نمی دهد بلکه نسبت به پیاده شدن قوای شوروی در بندر انزلی سخت معترض است. شیخ محمد خیابانی در حالی دست به این اقدام زد که مردم به خاطر فروپاشی حکومت تزاری روس، غرق شادی بودند و خروج نظامیان روسیه از تبریز را آرزو می کردند. خیابانی در این هنگام دوستان آزادی خواه و مبارز خود را که اغلب دموکرات نامیده می شدند گرد آورد و کمیته ای تشکیل داد و درباره وضع پیش آمده، به تصمیم گیری و سیاست گذاری پرداخت. شیخ محمد خیابانی، نمایندگان فرقه دموکرات و دیگر آزادی خواهان را از

سراسر آذربایجان به تبریز دعوت کرد و تشکیلات فرقه دموکرات که از پنج سال قبل تعطیل شده بود، دوباره تاسیس شد.

مناسبت ۰۲: استعفای "اسداللّه علم" از نخست وزیری و انتخاب "حسنعلی منصور" به این مقام (۱۳۴۲ ش)

شرح مناسبت:

امیر اسداللّه علم که پس از توافق آمریکا و شاه ایران در ۲۸ تیرماه ۱۳۴۱ به نخست وزیری رسیده بود، سرانجام پس از بیست ماه صدارت به اراده شاه و بدون اعتنا به قوه مقننه استعفا کرد و جای خود را به حسنعلی منصور داد. این استعفا و سپس انتصاب منصور، از نظر سرعت عمل در مشروطیت ایران بی سابقه بوده است زیرا در همان روز که علم از کار بر کنار شد، منصور به این مقام انتخاب گردید و او که از ماه ها قبل مهیای این منصب بود، در همان روز، وزرای خود را معرفی کرد. از نظر ملت ایران دوران حکومت اسداللّه علم، یکی از تاریک ترین ایام در روزگار سیاه سلطنت محمدرضا پهلوی است. برگزاری رفراندوم فرمایشی شاه و ملت، حمله به مدرسه فیضیه و بالاخره قیام خونین پانزدهم خرداد ۴۲، از جمله وقایع مهم این دوران می باشند. پس از علم، منصور که مورد حمایت انگلیس و آمریکا بود، بر سر کار آمد و شاه بار دیگر خوش خدمتی خود را به اربابانش نشان داد. منصور نیز طی دوران صدارتش، زمینه های قانون ننگین کاپیتولاسیون را فراهم آورد و پس از اعتراض امام خمینی(ره) به این مصوبه، آن حضرت را به ترکیه تبعید نمود. سرانجام حسنعلی منصور در بهمن سال بعد، توسط جوانان مؤمن هیئت مؤتلفه اسلامی اعدام انقلابی شد و بر کارنامه ننگین او، مهر ابطال خورد.

مناسبت ۰۳: درگذشت آیت اللّه "عبدالرحیم ربانی شیرازی" عضو فقهای شورای نگهبان (۱۳۶۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ عبدالرحیم ربانی شیرازی در سال ۱۳۰۱ شمسی در شیراز دیده به جهان گشود و از سال ۱۳۱۸ به تحصیلات علوم دینی مشغول گردید. وی فعالیت های

دینی خود را از سال ۱۳۲۰ با مبارزات سخت علیه فرقه های صوفیه، بابیه و بهاییه شروع کرد و در اثر تبلیغات ایشان، عده بسیاری از بهاییان به دین اسلام مشرف شدند. آیت اللّه شیرازی از سال ۱۳۲۷ در محضر آیت اللّه بروجردی، در حوزه علمیه قم به شاگردی مشغول بود و پس از فوت آیت اللّه بروجردی مبارزات سیاسی خویش را علیه رژیم پهلوی آغاز کرد و نخستین فردی بود که مرجعیت امام خمینی(ره) را مطرح نمود. آیت اللّه ربانی از سال ۱۳۴۹ش با مطرح شدن حکومت اسلامی از ناحیه امام خمینی(ره)، درصدد برآمد تا با سازماندهی روحانیون انقلابی و فرستادن آن ها به نقاط مختلف کشور، به پرورش کادرهای لازم برای شرکت در یک قیام همگانی و به دست گرفتن پست های کلیدی در حکومت آینده بپردازد. طولی نکشید که ثمره این فعالیت های فرهنگی - سیاسی، به صورت هیئت ها، جمعیت ها و انجمن های مختلف اسلامی در سراسر کشور ظاهر شد و ایشان در رابطه با هدایت این گروه ها به حبس برده شد. ایشان از سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۷ بیش از ۱۵ بار به زندان افتاد و شکنجه های فراوانی را متحمل شد و حدود ۱۰ سال از عمرش را در زندان های رژیم طاغوت سپری کرد. آیت اللّه شیرازی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، نماینده امام خمینی در استان فارس و نماینده مردم استان فارس در مجلس خبرگان شد. سپس از سوی امام خمینی(ره) به عضویت فقهای شورای نگهبان درآمد.

این مبارز نستوه در نهم فروردین سال ۱۳۶۰ به دست گروهک فرقان ترور شد ولی این ترور به مجروحیت ایشان

انجامید و پس از مدتی در بیمارستان بهبود یافت. این عالم ربانی و مجاهد فی سبیل اللّه سرانجام در ۱۷ اسفند ۱۳۶۰ در حالی که برای شرکت در جلسه شورای نگهبان عازم تهران بود، بین راه اصفهان و قم در سانحه ای مشکوک به لقاءاللّه پیوست و در حرم حضرت معصومه(س) دفن شد.

مناسبت ۰۴: اعترافات مقامات سیاسی و رسانه های گروهی مبنی بر استفاده عراق از سلاح های شیمیایی (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

پیروزی های متوالی نیروهای اسلام در جبهه های جنگ در طی عملیات های والفجر ۵ و ۶ و عملیات خیبر، باعث شد تا به دستور شیطان بزرگ، آمریکا و همکاری دولت های اروپایی همچون انگلستان و آلمان، نظامیانِ شکست خورده رژیم بعث عراق، آخرین امید خود را که سلاح شیمیایی بود به کار گیرند و با فرو ریختن بمب های شیمیایی و سمی در میدان های نبرد حق علیه باطل، بخت خود را بیازمایند. رژیم بعث عراق و هم پیمانان خارجی آنان، همیشه استفاده از سلاح های شیمیایی را انکار می کردند اما به دنبال اعزام مجروحان بمباران های اخیر شیمیایی به کشورهای اتریش و سوئد برای معالجه و تایید پزشکانِ این کشورها مبنی بر استفاده عراق از این سلاح ها و نیز دیدار سفرا و کارداران کشورهای جهان در ایران با مجروحین این بمباران ها، مقامات سیاسی و رسانه های گروهی جهان، علی رغم سانسور زیاد، مجبور به اعتراف به استفاده رژیم عراق از سلاح های شیمیایی در جنگ با ایران اسلامی شدند. همچنین آنان تاکید کردند که هیچ گونه توجیهی برای استفاده از این سلاح ها در طول جنگ تحمیلی پذیرفتنی نیست. در حالی که این سلاح ها، فوق العاده خطرناک و در سطح بین المللی ممنوع می باشند،

با این حال، رژیم بعث عراق، بارها آن را در طول جنگ علیه رزمندگان اسلام به کار برده است، اما هرگز نتوانستند اراده ملت مسلمان ایران را در راه جهاد علیه کفر و ظلم، تضعیف نمایند.

مناسبت ۰۵: درگذشت استاد "حسین قوامی" موسیقی دان ایرانی (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

استاد حسین قوامی معروف به فاخته، از استادان نامدار موسیقی اصیل ایرانی، در سال ۱۲۸۶ش در تهران به دنیا آمد. او آواز را نزد استادان مشهور آموخت و طی چند سال، ردیف ها و دستگاه های موسیقی را به خوبی فرا گرفت. استاد قوامی پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز، هنر و دانش خود را در اختیار علاقه مندان موسیقی سنتی ایران قرار داد. از وی آثاری به همراه پیانوی محجوبی و دیگر نوازندگان در دست است. وی در سال ۱۳۶۷ ش، موفق به دریافت نشان درجه یک هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شد. استاد قوامی سرانجام در ۱۷ اسفند ۱۳۶۸ در هشتاد سالگی درتهران درگذشت و در امامزاده طاهر کرج مدفون شد.

مناسبت ۰۶: درگذشت "احمد عبادی" استاد معاصر موسیقی ایرانی (۱۳۷۱ ش)

شرح مناسبت:

استاد احمد عبادی، هنرمند و استاد برجسته سه تار و موسیقی اصیل ایرانی، در سال ۱۲۸۳ش در تهران به دنیا آمد. وی در کودکی پدر را از دست داد و تحت تکفل برادرش قرار گرفت. احمد عبادی از نوجوانی به فراگیری موسیقی ایران پرداخت و پس از سال ها نواختن سه تار، شیوه جدیدی را در نواختن این ساز ارایه و این شیوه را متداول کرد. استاد عبادی در تعلیم موسیقی به دیگران بسیار کوشا بود و از طریق آموزش پیگیر و تشویق شاگردانش به تمرین و ممارست، موسیقی اصیل ایرانی را رشد و توسعه داد. احمد عبادی معلمی دلسوز و مهربان بود و با سخاوت فراوان، آنچه را در سینه داشت برای هنرجو در کف قرار می داد. او ردیف های موسیقی ایران را گردآوری کرد و آنها را به شاگردانش آموخت. از استاد عبادی، آثار بسیاری

در موسیقی به جای مانده که برای دوستداران موسیقی سنتی ایران، گنجینه ای گران بهاست. از جمله این آثار، اجرای کوک های مختلف سه تار است که حاصل هشتاد سال تجربه اوست. استاد احمد عبادی سرانجام در هفدهم اسفند ۱۳۷۱ش در ۸۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: شهادت عالم مجاهد آیت اللّه "سید محمد صدر" در نجف اشرف توسط دژخیمان بعثی (۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

فقیه بزرگوار و عالم مجاهد، آیت اللّه شهید سید محمد صدر در حدود سال ۱۳۲۱ ش (۱۳۶۲ ق) در بیت علم و تقوا و مرجعیت و فقاهت در نجف اشرف به دنیا آمد. وی از دوران کودکی به فراگیری علوم اسلامی پرداخت و در یازده سالگی به لباس روحانیت درآمد. آیت اللّه صدر در ۱۷ سالگی وارد دانشکده فقه شد و همزمان دروس انگلیسی، زبان شناسی، تاریخ و جامعه شناسی را فراگرفت. ایشان پس از مدتی در درس خارج حضرات آیات سید ابوالقاسم خویی، سید محمد باقر صدر، سید محسن حکیم و حضرت امام خمینی در نجف شرکت کرد تا این که از حضرات آیات شیخ آقا بزرگ تهرانی، شیخ مرتضی آل یاسین، سید عبدالاعلی سبزواری و حاج آقاحسین خادمی اجازه نقل روایت گرفت. وی از آن پس به تدریس سطوح و سپس از سال ۱۳۶۹ش به تدریس خارج فقه و اصول و تفسیر دست یازید و شاگردان بسیاری را تربیت کرد. تواضع و فروتنی در حیاتش مشهود بود و به مردم عشق می ورزید. آن مرد بزرگ نخستین کسی بود که در زمان دیکتاتوری خفقان بار حزب بعث عراق، در مسجد بزرگ کوفه، نماز جمعه را اقامه کرد و در خطبه هایش، به انتقاد از رژیم بعثی پرداخت. وی به توصیه دولتیان عراق مبنی بر دعا و حمایت از

حکومت صـدام وقعی ننهاد و در برابر تهدیدات مزدوران بعث، عبای سیاه خویش را به عبای سفید، به نشانه کفن پوشیدن و آماده شهادت بودن، مبدل ساخت. وی از سوی رژیم بعث ۹ بار به زندان افکنده شد که یک بار آن چهار سال به طول انجامید. آیت اللَّه صدر در طول دوران مبارزه، نمایندگانش را به سراسر عراق فرستاد و با اقامه نماز جمعه و جماعت، جان و امید تازه ای در کالبد و دل های مردم به وجود آورد.

این اقدامات ضد بعثی او بر حکومت عفلقی گران آمد و سرانجام این فقیه بزرگ را در هفدهم اسفند ۱۳۷۷ برابر با دهم ذی قعده ۱۴۱۹ ق در ۵۶ سالگی پس از بازگشت از نماز مغرب و عشاء همراه با دو فرزندش به شهادت رساندند. با انتشار خبر شهادت ایشان، موجی از خشم، مردم مظلوم عراق را فرا گرفت و در بسیاری از شهرهای عراق، تظاهرات و قیام های مردمی برپا شد که با خشونت بی سابقه رژیم سرکوب گردید. آیت اللَّه سیدمحمد صدر پس از حضرات آیات میرزا علی غروی تبریزی و شیخ مرتضی بروجردی، سومین شخصیت بزرگ علمی بود که طی یک و نیم سال به دست دژخیمان حزب بعث به شهادت رسیده اند.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: توقیف جراید به دستور رضاخان میرپنج (۱۳۰۰ ش)

شرح مناسبت:

یک سال پس از کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ ش، در ابلاغیه وزارت جنگ، رضاخان خود را به صراحت، مسبب اصلی کودتا معرفی کرد. در پی آن، جراید آزادی خواه، به شدت به سردار سپه و حکومت نظامی اعتراض کردند. باردیگر در هفدهم اسفند، اعلامیه شدیدی از سوی وزارت جنگ صادر شد که مدیران جراید را به توقیف و

تنبیه تهدیـد می نمود. این عوامل، مدیران جراید را به واکنش و اعتراض واداشت. در روز هجدهم اسـفند، یکی از روزنامه ها، در مقاله بسیار اعتراض آمیزی، به سردار سپه تاخت و اقدامات او را به شدت به باد انتقاد گرفت. به محض انتشار روزنامه، چند قزاق مامور توقیف مدیر آن روزنامه شدند که او به محض اطلاع، به سفارت روس پناه برد. برخی دیگر از مدیران جراید نیز از بیم حکومت نظامی به حرم حضـرت عبـدالعظیم رفتنـد اما هنگامی که امنیت خود را در خطر دیدنـد به سـفارت روس پناهنـده شدند. سـرانجام کوشـش تحصن کنندگان و سـفیر روسـیه، سردار سپه را به پذیرش لغو حکومت نظامی وادار کرد، هرچند که وی به این تعهد خود عمل نکرد.

مناسبت ۰۲: بازگشت "احمد قوام" از سفر شوروی و مذاکره با مقامات این کشور (۱۳۲۴ش)

شرح مناسبت:

با شـروع جنگ جهانی دوم و اشـغال کشور توسط نیروهای متفقین، قرار بر این شد که با پایان جنگ، نیروهای اشـغالگر خاک ایران را ترک کننـد. در این میـان انگلسـتان و آمریکـا برای وادار ساختن شوروی به خروج از ایران، نیروهای خود را از کشور تخلیه کرده و شوروی را در برابر مجامع جهانی و فشار افکار عمومی قرار دادند. در این حال دولت شوروی علی رغم تعهدات قبلی، به حضور در ایران ادامه داد و علاـوه بر دخـالت در امور داخلی کشور، از خودمختـاری آذربایجان و حزب دموکرات به رهبری سـید جعفر پیشه وری نیز حمـایت می کرد. این وقایع به شـکایت ایران از شوروی در سازمان منجر گردیـد. با شـکایت ایران، سازمان ملل از دو کشور خواست تا برای حل و فصل کار، از طریق مذاکره عمل نمایند. از این رو، قوام السلطنه در

آخر بهمن ۱۳۲۴ به شوروی سفر کرد. در جریان این مذاکرات، دولت کرملین پیشنهادی ۶ ماده ای ارائه نمود که به رسمیت شناختن خودمختاری آذربایجان از سوی ایران و امتیاز تاسیس شرکت مختلط نفت ایران و شوروی برای استخراج نفت شمال، مهم ترین مواد آن بود. درخواست های استعمارگونه شوروی باعث شد تا قوام السلطنه ضمن تسلیم اعتراض نامه به دولت شوروی، در پایان سفر بیست روزه خود به ایران باز گردد. پس از آن، مسأله حضور نیروهای روس در ایران در شورای امنیت سازمان ملل مطرح گردید و در نهایت با وساطت مجامع جهانی، نیروهای اشتغالگر در خرداد سال بعد، ایران را ترک کردند. با خروج این افراد، دولت ایران نیز غائله خودمختاری آذربایجان را نیز سرکوب کرد.

مناسبت ۰۳: اعلام خبر شهادت خاندان حکیم به دست مزدوران خونخوار رژیم بعث عراق (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

در هجدهم اسفند ۱۳۶۳ش، خبر تکان دهنده کشتار ده تن از علمای بزرگوار حوزه علمیه نجف اشرف منتشر گردید. این افراد، عموماً از منسوبین بیت شریف مرجع بزرگوار، آیت اللّه سید محسن حکیم بودند. در پی اعلام شهادت این عده که مدت ها در حبس و بازداشت به سر برده بودند، امام خمینی(ره) با صدور اعلامیه ای، ضمن اظهار تاسف و تاثر از این اقدام جنایتکارانه، تصریح کردند "از جنایتکاری که با اعمال خود، روی مغول را سفیده نموده و از خونخواری که دستش تا مرفق در خون بی گناهان ایران و عراق فرو رفته، توقع و انتظاری، جز این نیست." ایشان در ادامه ضمن انتقاد از سکوت مجامع بین المللی فرمودند: این گونه اعمال، خوی شیطان صفتان و درندگان منحرف است. تعجب از مدّعیان دروغین طرفداران حقوق بشر است که این جنایت پیشگان را

در اطراف جهان برای این اعمال تشویق می کننـد و به آنان کمک های تسـلیحاتی و تبلیغاتی می کنند. تعجب از سازمان های عریض و طویـل بین المللی است که گـاه بـا گفتار و گاه با سـکوت خود، از اینان پشتیبانی می کننـد." حضـرت امام در بخش دیگری از این پیام متذکر شده اند که: "این ملت های مستضـعف هسـتند که باید در مقابل ظالمان و جنایتکاران قیام کنند و با اتکا به خدای تعالی، از هیچ قدرتی نهراسند و دست ستمکاران را قطع نمایند.

مناسبت ۰۴: انتخابات پنجمین دوره مجلس شواری اسلامی (۱۳۷۴ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: رحلت "سیدجمال الدین اسدآبادی" اندیشمند و مبارز مسلمان (۱۲۷۵ ش)

شرح مناسبت:

روحانی مجاهـد، سـیدجمال الدین اسدآبادی در سال ۱۲۱۷ش (۱۲۵۴ق) در اسـدآباد همـدان در خانواده ای روحانی چشم به جهان گشود. پس از فراگیری مقـدمات در زادگاه خود، برای ادامه تحصـیل به قزوین، تهران و نجف اشـرف رفته و از محضـر شیخ انصاری و ملاحسـینقلی همدانی استفاده برد. در سال ۱۲۳۲ ش به دسـتور شـیخ انصاری عازم هند شد تا مردم آن دیار به ویژه مسـلمانان را علیـه اسـتعمار انگلسـتان بسـیج کنـد. او در ایـن راه متحمـل رنـج فراوان گردیـد و در راسـتای این هـدف به کشورهـای عثمـانی، مصـر، فرانسه، افغانسـتان، انگلسـتان، عراق و ایران سـفر نمود. از آنجا که سـید، خود بنیانگـذار اتحاد ملل اسلامی و وحدت شیعه و سنی بود، تعمداً ملیت خود را مخفی نگه می داشت. وی با مسافرت های متعدد خود و با ایراد خطابه هـای پرشور، از مسـلمانان می خواست بـا اتحاد و همبسـتگی، در برابر مفاسـد و حاکمیت دست نشانـده و اسـتعماری اروپاییان ایسـتادگی کنند. در نتیجه، وی توسط دولت های سـرسپرده به هند، پاریس و لندن تبعید شد. همچنین سید در ایران به خواسته ناصـرالدین شـاه قاجـار به دربار رفت ولی وقتی ناصـرالدین شاه، سـیدجمال را برای حکومت خود خطرناک دیـد، او را به مرز عثمـانی تبعیـد کرد. سـید در آنجـا بود که نـامه بسـیار مهم و آتشـین خود را خطـاب به مرجع تقلیـد وقت، میرزا محمـد حسـن شیرازی نوشت و ضـمن افشـای فسـاد دربـار ناصـرالدین شـاه، مقـدمات نهضت تحریم تنبـاکو را فراهم آورد. در اواخر عمر به خواسته سلطان عبدالحمید عثمانی به استانبول رفت و پس از مدتی مورد سوءظن

سلطان قرار گرفت. پس از قتل ناصرالدین شاه توسط میرزا رضا کرمانی که از مریدان سیدجمال الدین بود، فشار بر روی سید افزایش یافت و به زندان افتاد.

سرانجام سیدجمال الدین به دستور سلطان عثمانی مسموم گشت و ۱۹ اسفند ۱۲۷۵ش برابر با ۵ شوال ۱۳۱۴ در ۵۸ سالگی بدرود حیات گفت. جنازه سید را در حالی که به جز چند نفر، کسی جرأت شرکت در تشییع را نداشت در قبرستانی در استانبول به خاك سپردند. در سال ۱۳۲۴ ش سفیر وقت دولت افغانستان در ترکیه، دولت لاییک ترکیه را متقاعد کرد که قبر سید را نبش کند و سپس بقایای جسد او را در تابوتی قرار داده و به کابل بردند. تشخیص دردهای اصلی و خمیر مایه های عقب ماندگی جوامع اسلامی و تاکید بر ضرورت درد زدایی و جهل ستیزی از طریق درمان صحیح و ارایه برنامه های اصلاحی و انقلابی، عمده ترین بخش های تفکر سیاسی و نهضت سریع الانتشار سید را تشکیل می داد. سید بر اساس یک تحلیل کلی از اوضاع جهان اسلام و به منظور ریشه کن نمودن دردهای اصلی جامعه اسلامی، معتقد بود باید با شجاعت و شهامت به پا خواست و حرکت یکپارچه و آگاهانه ای را آغاز نمود. در هر حال، او با نهضت عظیم خود، بیداری مشرق زمین را پایه گذاری کرد. نهضت استقلال هند و انقلاب مشروطه ایران را می توان از آثار جنبش و اندیشه او دانست.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه جلیل "سید محمد مهدی خوانساری" (۱۲۸۴ش)

شرح مناسبت:

میرزا محمد مهدی خوانساری در حدود سال ۱۲۱۴ش (۱۲۵۱ق) در خاندان علم و فضیلت و دانش، در اصفهان به دنیا آمد. پدر وی، میرزا محمدباقر خوانساری،

صاحب کتاب گرانسنگ "روضات الجنّات" و از فضلا و علمای شیعه زمان و فقیهی اصولی، محدثی توانا، عالمی فاضل، مجتهدی کامل و مفسری زاهد بود. میرزا محمد مهدی، تحصیلات خود را نزد پدر دانشمند و عمویش، سید محمد هاشم چهار سوقی و دیگر بزرگان حوزه علمیه اصفهان پشت سر نهاد و از استادان خود به دریافت اجازه اجتهاد نائل آمد. وی از آن پس به تدریس و تالیف روی آورد و آثاری نگاشت که فرائضُ الیومیه، حاشیه بر قوانین و تعلیقه بر لمعه از آن جمله اند. میرزا مهدی خوانساری سرانجام در نوزدهم اسفند ۱۲۸۴ش برابر با سیزدهم ذی حجه ۱۳۲۴ق در هفتاد سالگی درگذشت و در جوار پدر، در اصفهان مدفون شد.

مناسبت ۰۳: شهادت سردار بزرگ خیبر سرلشکر پاسدار "حاج محمد ابراهیم همت" (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

شهید محمد ابراهیم همت در دوازدهم فروردین سال ۱۳۳۳ش در شهر قمشه (شهرضا) در استان اصفهان به دنیا آمد. وی پس از اخذ دیپلم، به دانشسرای تربیت معلم اصفهان وارد شد و با اتمام تحصیل و خدمت سربازی، تدریس در مدارس شهرضا را آغاز کرد. محمد ابراهیم پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، به عضویت این نهاد انقلابی درآمد و در اوایل سال ۱۳۵۹ برای دفع ناآرامی های پاوه راهی این شهر گردید. حاج همت، حدود دو سال در کردستان بود و در این مدت، بیش از بیست عملیات کوچک و بزرگ را فرماندهی کرد. وی از آن پس راهی جبهه های جنوب گردید و به فرماندهی تیپ محمد رسول اللّه (ص) رسید. حضور در عملیات بزرگ بیت المقدس و آزادسازی خرمشهر و فرماندهی عملیات های رمضان و مسلم بن عقیل نیز در این دوران روی

داد. سرانجام سردار نامدار لشکر ۲۷ محمد رسول اللّه(ص) در جریان عملیات بزرگ خیبر، در حالی که کمتر از سی سال داشت به معشوق حقیقی رسید و به لقاءاللّه پیوست. پیکر پاک این رادمرد بزرگ جبهه های حق علیه باطل پس از تشییعی با شکوه، در گلزار شهدای شهرستان شهرضا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عملیات بزرگ بدر در هورُالهویزه با رمز یا فاطمه الزهرا (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

عملیات بزرگ بدر با رمز یا فاطمهالزهرا(س) از روز نوزدهم اسفند سال ۱۳۶۳ در جبهه جنوب واقع در هورالهویزه در وسعت تقریبی ۱۱۰۰ کیلومتر مربع با اهداف انهدام وسیع نیروهای دشمن و تصرف و تأمین هورالهویزه و کنترل جاده بصره – العماره و پاسخ به حملات دشمن به مناطق مسکونی ایران انجام گرفت و تا ۲۶ اسفند به طول انجامید. نتایج عملیات بزرگ بدر: تلفات نیروی انسانی: ۳۲۰۰ نفر اسیر، حدود ۱۵۰۰۰ نفر کشته و زخمی؛ سایر نتایج: انهدام هفت لشکر دشمن و آزادسازی بخش دیگری از منطقه هورالهویزه به وسعت ۸۰۰ کیلومتر مربع؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۲۵۰ دستگاه انهدامی، هواپیما: ۶ فروند انهدامی، هلیکوپتر: ۴ فروند انهدامی، انواع توپ: ۴۰ قبضه انهدامی، ۵ قبضه اغتنامی، خودرو: ۲۰۰ دستگاه انهدامی، رادار رازیت: ۴ دستگاه اغتنامی. عملیات بدر علاوه بر آن که جایگاهی ویژه در ارتقاء و رشد ابعاد فکری و عملی سازمان رزم جمهوری اسلامی در برداشت، دورنمایی را ترسیم کرد که بعدها، فتح فاو، بخشی از حاصل و ثمره آن بود. اما آن چه در عملیات بدر برجستگی داشت عمدتاً عبارت بود از: تصمیم و عزم راسخ جمهوری اسلامی جهت تهاجم به دشمن و ادامه نبرد تحت هر شرایطی مبتنی بر رهنمودهای فرماندهی کل قوا و

توانایی و جسارت در بهره گیری از تدابیر و راه کارهای جدید و درهم شکستن خطوط دفاعی دشمن در خط و عمق.

مناسبت ۰۵: شهادت حاج "حبیب اللّه افتخاریان" فرمانده سپاه مریوان (۱۳۶۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت دکتر "عباس ریاضی کرمانی" استاد نجوم (۱۳۶۷ ش)

شرح مناسبت:

دکتر عباس ریاضی کرمانی، منجّم و ریاضی دان معروف ایرانی در سال ۱۲۸۶ ش در کرمان به دنیا آمد و پس از پایان تحصیلات دانشگاهی، عازم فرانسه شد. وی در پاریس موفق به اخذ درجه دکترای نجوم از دانشگاه سوربن شد. دکتر ریاضی پس از بازگشت به ایران، به تدریس در دانشگاه تهران و سایر مؤسسات آموزش عالی مشغول شد و به مقام استادی نجوم دست یافت. وی در ۱۳۲۵ ش اقدام به تهیه تقویم رسمی ایران نمود و تا سال های آخر عمر خود، روزشمار ایران را محاسبه می کرد. از تألیفات این ریاضی دان و منجّم پرتلاش ایرانی می توان به کتاب های هیئت و نجوم، مقدمه ای بر نجوم عالی و مثلثات کروی، اشاره کرد. دکتر عباس ریاضی کرمانی سرانجام در سال ۱۳۶۷ ش در ۸۱ سالگی در تهران بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۷: انتخاب دکتر "محمود حسابی" به عنوان مرد فیزیک سال ۱۹۹۰ میلادی (۱۳۶۹ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: تشکیل نیروی هوایی ایران با هفت فروند هواپیما (۱۳۰۴ ش)

شرح مناسبت:

در اواخر سال ۱۳۰۴ ش، چند فروند هواپیمای فرانسوی و روسی خریداری شد که با نام پرندگانی از قبیل عقاب، سیمرغ، کرکس، تیهو و ... خوانده می شدند. محل استقرار این هواپیماها، آبادی قلعه مرغی در جنوب غربی تهران انتخاب شد که وسعت کافی جهت نشستن هواپیما داشت. پس از آن، عده ای دانشجو جهت گذراندن دوره های آموزشی خلبانی به کشورهای روسیه و فرانسه اعزام شدند. تا این که در همان سال، نیروی هوایی ایران تشکیل گردید. پس از مدتی، با تاسیس آموزشگاه ها و دانشکده های خلبانی و فنی و دیده بانی، تربیت و آموزش نیروها نیز در داخل کشور انجام گرفت.

مناسبت ۰۲: ترور "احمد کسروی"، یکی از نویسندگان ضد مذهبی زمان طاغوت توسط فداییان اسلام (۱۳۲۴ ش)

شرح مناسبت:

سید احمد کسروی یکی از نویسندگانی بود که علی رغم این که در ابتدا خود در سلک روحانیت قرار داشت، ولی پس از مدتی، در اثر انحرافات فکری، به هتاکی علیه مقدسات دینی اسلام دست زد. آرای او در نقد مذهب تشیع، مسائلی بود که پیش از وی بر قلم برخی از نویسندگان اهل سنت جاری شده بود و علمای شیعه نیز پاسخ آن ها را داده بودند، اما او با زبانی که از بی نزاکتی و هتاکی خالی نبود، همان انتقادها را رواج داد. کسروی ضمن اینکه مرتباً بر ضد علما و روحانیت شیعه هرزه گویی می کرد، وقتی که معارض و مبارزی در این مسیر برای خود ندید، پا را فراتر نهاده و شروع به هتاکی به ساحت مقدس امام جعفرصادق(ع) نمود و درصدد بود که با این بی شرمی و دریدگی، آخرین میزان غیرت و سرمایه های نهفته مکتبی شیعیان را ارزیابی کند. وقتی کار کسروی

به این مرحله رسید، در تمام محافل دینی به ویژه در حوزه علمیه نجف اشرف، شور و غوغایی برپا شد. در این حال هنگامی که کتابی از او در اهانت به ساحت مقدس امام صادق(ع) به دست سید مجتبی نواب صفوی رسید، وی کتاب را نزد علمای نجف برد و حکم ارتداد کسروی را از آیت اللَّه العظمی حاج آقاحسین قمی، از مراجع بزرگ نجف، گرفت. از این رو راهی ایران گردید و پس از چند بار مناظره، وقتی که کسروی را غیرقابل اصلاح دید، درصدد از میان بردن این مهره منحرف برآمد. اما در زمان حمله به کسروی، گلوله در تفنگ نواب گیر کرد و تنها توانست او را زخمی کند. با این حال، پس از مدتی که از زندانی شدن نواب می گذشت، بر اثر فشار مردم و علما از حبس آزاد شد و توانست علیه کسروی شکایت کند.

پرونده ای برای کسروی تشکیل گردید که سرانجام هنگامی که او به دادگستری مراجعه نمود توسط یاران فداییان اسلام اعدام انقلابی شد. برادران امامی که عامل اصلی این ترور بودند نیز پس از مدتی بر اثر درخواست های مکرر مردم و دفاع قاطع علما، از زندان آزاد شدند. بدین ترتیب، نخستین اقدام انقلابی فداییان اسلام به بار نشست و کسروی و اندیشه های پلیدش به گورستان تاریخ پیوست.

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه برجسته و عالم مجاهد آیت اللَّه "حاج آقا حسین خادمی" (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه حسین خادمی اصفهانی در سال ۱۲۸۰ش (۱۳۱۷ق) در اصفهان به دنیا آمد. وی پس از فراگیری مقدمات و سطح، به نجف اشرف رفت و از محضر استادانی چون میرزای نائینی، سیدابوالحسن اصفهانی و شیخ محمد جواد بلاغی بهره مند شد. آیت اللَّه خادمی در

۲۶ سالگی به مقام رفیع اجتهاد نائل گشت و پس از بازگشت به اصفهان، حلقه درس فقه و اصول خود را تشکیل داد و شاگردان فراوانی تربیت نمود. ایشان در جریان کشف حجاب، با سخنرانی های آتشین خود به مبارزه با رژیم رضاخان برخاست و در ملی شدن صنعت نفت نیز در کنار آیت اللّه کاشانی و شهید نواب صفوی فعالیت زیادی نمود. آیت اللّه خادمی از آغاز نهضت امام خمینی، در تشویق و ترغیب مردم در برپایی جنبش اسلامی ضد سلطنتی و بیان اهداف امام، در اصفهان نقش ارزشمندی ایفا نمود. از آیت اللّه سیدحسین خادمی تالیفات متعددی برجای مانده که کتاب رهبر سعادت در زمینه اثبات دین اسلام با دلایل علمی، فلسفی، تاریخی و با تحلیل های منطقی، شهرت دارد. این عالم بزرگوار در ۲۰ اسفند ۱۳۶۳ ش در ۸۶ سالگی در اصفهان بدرود حیات گفت و در شهر مشهد مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: درگذشت "عبدالحمید عرفانی" شاعر پاکستانی (۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

دکتر عبدالحمید عرفانی شاعر معاصر پاکستانی، در احیای فرهنگ اسلامی و مقابله با تهاجم فرهنگی غرب، سهم بسزایی داشت و از شاگردان برجسته محمد اقبال لاهوری، فیلسوف و شاعر معروف پاکستانی بود. دکتر عرفانی بیش از چهل کتاب در زمینه های مختلف ادبی تألیف کرد که تعدادی از آنها در ایران به چاپ رسیده است. وی قبل از تأسیس کشور پاکستان، به عنوان استاد زبان انگلیسی به ایران می آمد و پس از تشکیل کشور مستقل پاکستان، رایزن فرهنگی و مطبوعاتی سفارت پاکستان در تهران شد. دکتر عرفانی در سال های آخر عمر، در دانشگاه پنجاب هند به تدریس مشغول بود تا این که در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: روز آبخیزداری

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: رحلت فقیه و دانشمند مسلمان ایرانی آیت اللّه "شیخ محمدصالح حائری مازندرانی" (۱۳۴۹ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمد صالح حائری مازندرانی در حدود سال ۱۲۶۰ ش (۱۲۹۸ ق) در شهر مقدس کربلا به دنیا آمد. وی در ابتدا ادبیات عرب را فرا گرفت و دروس دیگر سطح و فلسفه و منطق را از محضر پدر و برادرش استفاده نمود. هنوز ۱۵ سال از عمر محمد صالح نمی گذشت که "رساله غَسّاله" را تألیف کرد و به مرحوم آخوند خراسانی عرضه نمود. آخوند با مشاهده این رساله و پی بردن به نبوغ و استعداد بی نظیر این نوجوان، وی را با خود به نجف اشرف برد، و پس از سالیانی در شمار شاگردان بزرگ آخوند گردید. ایشان همچنین از محضر بزرگانی همچون میرزا حسین خلیلی و ملااسماعیل بروجردی فقه و اصول و حکمت آموخت و به مدارج والای علمی رسید. تلاش علمی و ذوق سرشار شیخ محمدصالح، توجه همه صاحب

نظران را به خود جلب کرد، چرا که کتاب ها و رسایل زیادی را به تألیف درآورده بود و حتی در شانزده سالگی به درجه اجتهاد نائل آمد. آیت اللّه مازندرانی در ۲۶ سالگی راهی بابل گردید و در آنجا به اقامه شعائر دینی و خدمات مذهبی مشغول شد و بعدها مرجع دینی بسیاری از مؤمنین قرار گرفت. شیخ محمدصالح در زمان رضاخان پهلوی، سخنان قاطعی در مسجد جامع بابل ایراد کرد و از حکومت و شخص شاه انتقاد نمود که به حبس وی در تهران انجامید. بر اثر این حرکت، قرار بر اعدام ایشان شد که به دلیل اعتراض شدید مراجع وقت، به آزادی و تبعید وی به سمنان منجر گردید و

این عـالم سترگ تـا پایـان عمر در سـمنان اقامت گزیـد. از این عالم ربانی در حـدود سـیصد تألیف و رساله بر جای مانـده که حکمت بوعلی در ۵ جلد، سیمای ایمان، دیوانُ الادب و تاریخ معارف امامیه از آن جمله اند.

این فقیه مجاهد سرانجام پس از عمری خدمت و تلاش و زندگی پربار، در ۲۱ اسفند ۱۳۴۹ش برابر با سال ۱۳۹۱ ق در سن ۸۹ سالگی در سمنان به لقاءاللّٰه پیوست و پس از تشییعی باشکوه، در جوار حرم حضرت ثامن الحجج(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: صدور پیام حضرت امام خمینی درباره تحریم شرکت در حزب شاهنشاهی رستاخیز (۱۳۵۳ ش)

شرح مناسبت:

پس از تشـکیل حزب شاهنشاهی رسـتاخیز در ۱۱ اسفند ۱۳۵۳ و دعـوت رژیم از مردم برای عضویت در آن و تهدیـد دسـتگاه جور به خروج از کشور برای کسانی که عضو حزب نشونـد، حضـرت امام خمینی که در آن زمان در نجف اشـرف به سـر می بردنـد، طی پیـامی شـرکت در این حزب دین سـتیز را حرام و کمـک به استیصـال مسـلمین عنـوان کردنـد. ایشـان در این پیـام فرمودنـد: "نظر به مخـالفت این حزب بـا اسـلام و مصالـح ملت مسـلمان ایران، شـرکت در آن بر عموم ملت حرام و کمـک به استیصال مسـلمین است و مخالفت با آن از روشن ترین موارد نهی از منکر است و چون این نغمه تازه که به دستور کارشناسان یغمـاگر برای اغفـال ملت از مسائـل اساسـی از حلقـوم شـاه برخاسـته تـا کشور را بیش از پیش، خفقـان زده کنـد و راه را برای مسائلی که در نظر دارنـد، باز نماینـد، لـذا لازم است حسب وظیفه تذکراتی بر همه باشد که ملت مسـلمان، تا فرصت از دسـت نرفته، با مقاومت بیش از پیش

و همه جانبه، جلو این نقشه های خطرناک را بگیرند. درباره این حزب به اصطلاح رستاخیز ملی ایران باید گفت این عمل با این شکل تحمیلی، مخالف قانون اساسی و موازین بین المللی است و درهیچ یک از کشورهای عالم نظیر ندارد."

مناسبت ۰۳: رحلت عالم ربانی آیت اللّه "محمود انصاری قمی" از علمای مشهور تهران (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ محمود انصاری قمی در حدود سال ۱۳۰۰ ش (۱۳۴۰ ق) در خانواده تقوا و فضلیت در قم به دنیا آمد. او در ده سالگی پدر را از دست داد و تحت سرپرستی برادرانش، دروس اولیه را فرا گرفت. آیت اللّه انصاری در جوانی برای ادامه تحصیلات خود راهی حوزه نجف شد و از محضر آیات عظام: سید عبدالهادی شیرازی، سید محسن حکیم و سید ابوالقاسم خویی کسب فیض نمود. وی بعدها از این بزرگواران و عالمانی نظیر حضرات آیات: سیدمحمدرضا گلپایگانی، سید احمد خوانساری و حضرت امام خمینی(ره) اجازه اجتهاد و از شیخ آقا بزرگ تهرانی و سید شهاب الدین مرعشی نجفی اجازه روایت گرفت. او با آغاز نهضت اسلامی مردم ایران و دستگیری امام خمینی(ره) در سال ۱۳۴۲، در ترغیب و تشجیع علمای نجف به حمایت از امام راحل، نقش مهمی ایفا کرد و فعالیت زیادی نمود. ایشان در حدود سال ۱۳۴۳ ش به تهران آمد و به فعالیت های دینی و اجتماعی و امور خیریه پرداخت. آیت اللّه انصاری در کنار تاسیس دو مسجد و دو بیمارستان، در راه برطرف کردن مشکلات مردم تلاش فراوانی از خود نشان می داد و در این راه از هیچ کوششی فروگذار نمی کرد. آیت اللّه انصاری مورد وثوق و اعتماد بسیاری از مراجع تقلید بود و تعدادی از آنان،

امر غُسل و تدفین خویش را به ایشان محوَّل کرده بودند. از این عالم خدمتگزار، تالیفات چندی بر جای مانده که برخی از آثار ایشان عبارتند از: تقریرات درس فقه آیت اللَّه سید محسن حکیم و تقریرات دروس فقه، اصول و تفسیر آیت اللَّه خویی.

سرانجام آن خدمتگزار صادق دین در سحرگاه ۲۱ اسفند ۱۳۶۳ ش برابر با ۲۳ ذی قعده ۱۴۱۹ ق در هفتاد و هفت سالگی بدرود حیات گفت و پس از تشییع باشکوه، در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: ارتحال فقیه و عالم دینی، آیت اللَّه "میرزا هدایت اللَّه وحید گلپایگانی" (۱۳۵۲ش)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه میرزا هدایت اللَّه فرزند ملامحمد جواد وحید گلپایگانی در سال ۱۲۶۹ش (۱۳۰۸ق) در قریه گوگد گلپایگان به دنیا آمد. وی مقدمات و سطوح را در زادگاهش نزد پدر فرا گرفت. آن گاه راهی اراک شد و از محضر آیت اللَّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی و دیگر استادان بهره برد. آیت اللَّه وحید گلپایگانی همزمان با ورود آیت اللَّه حائری یزدی به قم و تاسیس حوزه علمیه، به همراه استاد راهی این شهر شد و به مدت ده سال دیگر، از مباحث فقه و اصول ایشان بهره مند گردید. او به هنگام تبعید جمعی از علمای نجف به ایران نیز، مقداری از دروس خارج را نزد آیت اللَّه سیدابوالحسن اصفهانی آموخت. پس از درگذشت پدر، آیت اللَّه وحید گلپایگانی به امر و تشویق آیت اللَّه حائری راهی گلپایگان شد و پس از تاسیس حوزه علمیه گلپایگان، خود به تدریس در آنجا همت گماشت. ایشان پس از سالیانی، همزمان با ورود آیت اللَّه بروجردی، به قم در سال ۱۳۲۳ش، رهسپار آنجا شد و در حلقه درس ایشان حاضر گشت. آنگاه به

تهران رفت و تا پایان عمر به مـدت نزدیک به سی سال به انجام وظایف دینی و تـدریس در مدرسه عالی سـپهسالار پرداخت. آیـت اللّٰه وحیـد بهبهـانی سـرانجام در بیست و دوم اسـفند ۱۳۵۲ش برابر با هفـدهم صـفر ۱۳۹۴ق در تهران درگــذشت و در قبرستان شیخان در قم مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: تأسیس "بنیاد شهید انقلاب اسلامی" به فرمان امام خمینی (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

هدف از تشکیل نهاد انقلابی بنیاد شهید، رسیدگی و صیانت از خانواده های شهدای گرانقدر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی است. البته این مسأله در تاریخ معاصر ایران، سابقه دارد. زیرا پس از قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، گروهی از روحانیان مبارز و افراد نیکوکـار به دسـتور حضـرت امـام، در جهت رسـیدگی به خـانواده هـای معظم شـهدا عمل می کردنـد. پس از پیروزی انقلاب اسـلامی به فرمـان امـام خمینی(ره) برای رسـیدگی به مسائل رفاهی، مادی، معنوی و فرهنگی خانواده معظم شـهیدان، این بنیاد تشـکیل یافت که با آغاز جنگ تحمیلی و بیشتر شـدن تعـداد شـهدا، وظیفه و تکلیف بنیاد شـهید سـنگین تر شـد. احیا، حفظ و ترویـج فرهنـگ ایثار و شـهادت طلبی، زنـده نگه داشـتن یاد شـهیدان و حفظ آثار آنان، تجلیل و تکریم از خانواده های معظم شهیدان، جدیت در امور فرهنگی خانواده های شاهد، خوداتکایی و قانونمند کردن ارایه خدمات به آنان و بسیج امکانات نظام به منظور پراکندن عطر ملکوتی شـهادت در جامعه، محور فعالیت های این نهاد مقدس است. در سال ۱۳۸۲ بنیاد شهید انقلاب اسـلامی بـا سـتاد رسـیدگی به امور آزادگـان ادغام شـده و سازمانی به نام بنیاد شـهید و امور ایثارگران زیر نظر رئیس جمهور ایجاد شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت "استاد حسین گُلْ گلاب" نویسنده، مترجم و موسیقی دان معاصر (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

حسـین گل گلاب فرزند میرزا مهدی خان مصور الملک، نقاش و عکاس دوره قاجار، در سال ۱۲۷۴ ش در تهران به دنیا آمد. وی از سال ۱۲۹۸ تا ۱۳۰۷ ش تـدریس علوم طبیعی در مـدرسه دارالفنون را عهده دار شد و دوازده جلد کتاب در رشـته علوم طبیعی تألیف نمود. گل گلاب بعدها به معاونت دانشکده علوم و ادبیات منصوب گردید

و به دریافت درجه دکترا در رشته علوم نائل شـد. وی از ۱۳۱۴ به هنگام تشـکیل فرهنگستان ادب فارسی به سبب تخصص در معادل یابی در رشـته های علمی به عضویت پیوسـته این مؤسـسه برگزیده شد و در ۱۳۱۵ به سـردبیری فرهنگستان رسید. دکتر گل گلاب همچنین به کار ترجمه و موسـیقی علاقمند بود و چندین اثر از او در این زمینه به جای مانده است. وی موسیقی می دانست و سرود هم می ساخت. او با انجمن موسیقی ملی در زمینه تصنیف و سرود همکاری داشت و از جمله سرودهای ساخته شده توسط این اسـتاد می توان به "ای ایران ای مرز پرگهر" و "آذربایجان" اشاره کرد. از این نویسنده و هنرمند آثار متعددی به جای مانده که تاریخ طبیعی، جغرافیا و گیاه شناسی از آن جمله اند. استاد گل گلاب به هنگام فوت ۸۹ سال داشت.

مناسبت ۰۴: روز بزرگداشت شهدا

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: تصویب تشکیل سازمان اطلاعات و امنیت کشور در مجلس شورای ملی (۱۳۳۵ ش)

شرح مناسبت:

کلمه سـاواک مخفّف سازمـان اطلاعـات و امنیت کشور است که طرح تشـکیل آن در ۲۳ اسفند ۱۳۳۵ توسط مجلس شورای ملی تصویب رسـید. این سازمـان مخوف از ابتـدای سال ۱۳۳۶، همزمـان بـا آغاز به کار دولت منوچهر اقبال، با ریاست سـپهبد تیمور بختیار عملاً تاسـیس شد. فلسفه وجودی ساواک برقراری سیستم سرکوب به منظور مقابله با حرکت های سیاسی مخالف رژیم و نیز از بین بردن مبارزه و مقاومت ملت مبارز ایران بود.از انجا که حکومت نظامی برای سـرکوب مخالفین و در وضعیت ویژه، خواه نـاخواه حالتی موقتی داشت، سیسـتم ساواک به صورت دائمی با همان اهـداف، جایگزین حکومت نظامی گردیـد. سـاواک که از یـک سو با سازمان جاسوسـی آمریکا، سـیا، و از سوی دیگر با سازمان اطلاعاتی رژیم صـهیونیستی، موساد، در ارتباط بود، به تدریج به یک سازمان مخوف و جهنمی مبدل شد. ساواک در طول حیات سـیاه خویش، شرم آورترین فجایع و رقت بـارترین تراژدی هـا و ننگین ترین جنـایت هـا را عیه ملت ایران و به ویژه در مورد مبـارزان نهضت اسـلامی ایران آفریـد. سـاواک دارای تیم هـای تعقیب ومراقبت بود که بـا تجهیزات پیشـرفته، هر کس را که به هر اتهامی دسـتگیر می نمود، نخسـت برای به دست آوردن اطلاعات مورد نظر به شـکنجه گاه ها روانه می کرد و سـپس تسـلیم دادگاهای فرمایشی نموده، آنگاه به زنـدان های مخوف گسـیل می نمود. قساوت و بی رحمی ساواک در شـکار متهمان و شـکنجه دادن و زندانی کردن در سـیاه چال ها تا به آنجا رسید که دبیر کل سازمان عفو بین الملل، در سال

۱۳۵۳ ش اعلام کرد کارنامه هیچ کشوری در جهان، سیاه تر از کارنامه ایران در زمینه حقوق بشر نیست.

اعمال ساواک از تعقیب، دستگیری، شکنجه و محاکمه گرفته، تا زندانی کردن، برخلاف قانون و کاملاً خودکامه بود و تنها با فرمان شخص محمدرضا شاه انجام می شد. این روش به مدت حدود بیست و دو سال در کشور جاری بود تا آنکه در روزهای پایانی عمر ننگین رژیم پهلوی، شاپور بختیار برای فرو نشاندن خشم مردم، لایحه انحلال ساواک را به مجلس برد و در حالی که انقلاب تمام کشور را دربرگرفته بود و عملاً قدرت از دست رژیم خارج شده بود، لایحه انحلال ساواک در اقدامی عوام فریبانه و بسیار دیر یک روز قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

مناسبت ۰۲: رحلت عالم مجاهد و روحانی مبارز آیت اللّه "سیدابوالقاسم کاشانی" (۱۳۴۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدابوالقاسم فرزند سید مصطفی حسینی کاشانی در سال ۱۲۶۱ ش (۱۳۰۰ ق) در تهران متولد شد. وی در ۱۶ سالگی در خدمت والد بزرگوارش به قصد حج بیت اللّه الحرام راهی مکه شد و پس از آن در نجف اقامت گزید. سید ابوالقاسم، علوم مختلف را در محضر والد معظم خود و بزرگانی نظیر آخوند ملامحمد کاظم خراسانی و میرزاحسین خلیلی تهرانی و سایر علماء شاگردی نمود و در ۲۵ سالگی به درجه رفیع اجتهاد نائل آمد. وی در جریان جنگ جهانی اول، زمانی که انگلیسی ها با نیروی عظیمی به قصد تسلط بر عراق، به مناطق شرقی حمله ور گردیدند به همراه جمعی از علما وارد جنگ با آنان گردید و باعث شکست انگلیسی ها شد. از این رو وقتی که آیت اللّه کاشانی وارد تهران شد،

انگلیسی ها به دلیل شکستی که خورده بودند با ایشان دشمنی داشتند و در زمان دولت قوام السلطنه به دستور آنها چند بار او را تبعید کردند؛ به طوری که ۱۸ ماه در حبس و زندان متفقین به سر برد. وی پس از رهایی از زندان، علیه سه جناح ضداسلامی، یعنی استعمارگران، استبداد حکومتی و احزاب ضددینی به مبارزه برخاست. یکی از خط مشی های اصولی آیت اللّه کاشانی، حفظ وحدت و یکپارچگی ملت در برابر دشمن خارجی بود و بارها در پیام ها و اعلامیه های خود، مردم را به هوشیاری در برابر توطئه های آنان، فرا می خواند. آیت اللّه کاشانی ترجیح می داد به عنوان یک رهبر اسلامی در پشت صحنه سیاست کشور، نیروهای سیاسی و توده های وسیع مسلمان را در صحنه نگهداشته و از یک دولت ملی و مردمی حمایت کند.

از این رو با روی کار آمدن دولت دکتر مصدق، زمینه های این حمایت، باعث قدرت دولت و مجلس در تصویب لایحه ملی کردن صنعت نفت شد، هرچند در نهایت با ایجاد اختلاف بین نیروهای ملی و مذهبی، کار به کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و انزوای آیت اللّه کاشانی انجامید. سال های پایانی عمر این مجاهد فی سبیل اللّه در خانه نشینی و بیماری سپری شد تا این که سرانجام در ۲۳ اسفند ۱۳۴۰ ش برابر با ۷ شوال ۱۳۸۱ ق در هشتاد سالگی دعوت حق را لبیک گفت و به سوی حق تعالی شتافت. در آن روز تهران در مرگ پیشوای خود تعطیل عمومی بود و تشییعی بسیار با شکوه برگزار گردید تا اینکه پیکر این عالم مجاهد

در جوار حضرت عبدالعظیم در ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: شهادت حاج "عباس کریمی" فرمانده لشکر ۲۷ محمدرسول اللّٰه(ص) در جریان جنگ تحمیلی (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

سردار رشید اسلام، برادر حاج عباس کریمی در سال ۱۳۳۶ ش در یکی از روستاهای اطراف کاشان به دنیا آمد و پس از طی دوران تحصیل و اخذ دیپلم، به عنوان درجه دار وارد ارتش شد. وی در دوران سربازی، اعلامیه های امام خمینی را مخفیانه تهیه می کرد و بین سربازان پخش می نمود. همزمان با تشکیل کمیته استقبال از امام، عباس کریمی نیز به این کمیته پیوست و جزو نیروهای انتظامی مراسم بود. پس از پیروزی انقلاب، شهید کریمی اولین کسی بود که برای تشکیل سپاه پاسداران در کاشان اقدام کرد و به عضویت رسمی آن درآمد. او در جریان غائله کردستان و فتنه عناصر ضدانقلاب راهی مریوان شد و در ریشه کنی این تحریکات نقشی فعال ایفا کرد. این شهید گرانقدر با آغاز جنگ تحمیلی به جبهه های نور علیه ظلمت شتافت و در عملیات های گوناگون سپاه، فرماندهی برخی از نیروهای جان برکف سپاه را به عهده گرفت. سردار عباس کریمی، پس از چندی به فرماندهی تیپ سوم سلمان از لشکر ۲۷ محمد رسول اللّٰه منصوب گردید و تا عملیات بزرگ و غرورآفرین خیبر در این مسؤولیت انجام وظیفه کرد. با شهادت سردار رشید سپاه اسلام، شهید محمد ابراهیم همت در عملیات خیبر، حاج عباس کریمی فرماندهی این لشکر را بر دوش کشید تا اینکه پس از جانفشانی های بسیار، در تاریخ ۲۳ اسفند ۱۳۶۳ ش در عملیات غرورآفرین بدر در منطقه شرق رود دجله، عاشقانه به آرزوی دیرین خود رسید و شربت شهادت نوشید.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات کوچک ظفر ۷ در منطقه سلیمانیه عراق توسط سپاه پاسداران (۱۳۶۶ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز عملیات والفجر ۱۰ در منطقه حلبچه (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

عملیات والفجر ۱۰ از بامداد ۲۳ اسفند ۱۳۶۶ با رمز مقدس یا رسول اللّٰه(ص) توسط دلیرمردان سپاه اسلام و در منطقه حلبچه، با هدف آزادسازی بخش وسیعی از استان سلیمانیه و انهدام ماشین جنگی دشمن در پنج مرحله به اجرا گذاشته شد. این عملیات زمانی صورت گرفت که شهرهای مختلف ایران، به شدت از سوی دشمن بمباران می شد و عملیات مقابله به مثل نیز با قاطعیت از طرف جمهوری اسلامی انجام می شد. نتایج این عملیات عبارتند از: تلفات نیروی انسانی دشمن: ۶۰۰۰ نفر اسیر، ۱۱۰۰۰ نفر کشته و زخمی؛ سایر نتایج: به تصرف درآمدن ۱۲۰ کیلومتر مربع شامل بخشی از استان سلیمانیه عراق موسوم به دشت زور شامل شهرهای حلبچه، دوحیله و خورمال؛ تجهیزات و امکانات: تانک و نفربر: ۴۵۰ دستگاه انهدامی، ۹۰ دستگاه اغتنامی، توپخانه صحرایی: ۶۰ قبضه انهدامی، ۱۰۰ قبضه اغتنامی، دستگاه مهندسی: ۱۳ دستگاه انهدامی، ۱۵ دستگاه اغتنامی، خودرو: ۲۳۰ دستگاه انهدامی، ۸۰۰ دستگاه اغتنامی، هواپیما: ۱۰ فروند انهدامی؛ هلیکوپتر: ۱ فروند انهدامی. واکنش رسانه

هـای خبری و کارشـناسان و تحلیـل گران محافـل سیاسـی - نظـامی نسـبت به عملیات والفجر ۱۰ در فضـای ناشـی از حملات موشـکی عراق به تهران انجـام گرفت. ابعاد و تبعات موشک باران تهران که برای نخستین بار انجام می گرفت، قبل از عملیات والفجر ۱۰ در کـانون توجهـات قرار داشـت ولی نتایـج درخشـان این عملیـات، اعجـاب و تحسـین رسـانه هـای خـبری دنیـا را برانگیخت. البته این عملیـات بیشـتر بـدان جهت مورد توجه قرار گرفت که شـهر کردنشـین حلبچه، دو روز بعـد، در ۲۵ اسفند ۱۳۶۶ هدف سلاح های

مرگبار شیمیایی قرار گرفت و هزاران نفر از کردهای ساکن آن را به کام مرگ فرستاد.

مناسبت ۰۶: آغاز عملیات بیت المقدس ۳ توسط سپاه (۱۳۶۶ش)

شرح مناسبت:

عملیات بیت المقدس ۳ با رمز مقدس یا موسی بن جعفر(ع) در منطقه عمومی استان سلیمانیه عراق توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و با هدف آزادسازی ارتفاعات شمال سلیمانیه و پاسخ به شرارت های عراق در بمباران مناطق مسکونی صورت گرفت. در این عملیات که در دو مرحله انجام شد، علاوه بر انهدام مقدار قابل توجهی ادوات سنگین و نیمه سنگین دشمن، تعداد ۱۱۰۰ تن از نفرات دشمن کشته و زخمی و تعداد هشتاد تن از آنها به اسارت نیروهای اسلام درآمدند. همچنین علاوه بر ساقط کردن یک فروند هواپیما و انهدام یک تیپ پیاده دشمن، ارتفاعات و مناطق مورد نظر به دست رزمندگان اسلام افتاد.

مناسبت ۰۷: روز همبستگی مردم ایران با مردم لبنان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: تصویب ماده واحده ملی شدن صنعت نفت در مجلس شورای ملی (۱۳۲۹ش)

شرح مناسبت:

تصویب ملی شدن نفت ایران مرهون تلاش های پی گیر برخی از اشخاص مذهبی و سیاسی کشور، از جمله آیت اللّٰه کاشانی و جمعیت فداییان اسلام و قیام ملت مسلمان ایران است. اعدام انقلابی رزم آرا، نخست وزیر که با ملی شدن نفت به شدت مخالفت می نمود، به این حرکت مردمی شتاب فزاینده ای بخشید. تا اینکه مجلس شورای ملی در ۲۴ اسفند و مجلس سنا در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ش ماده واحده ملی شدن صنعت نفت ایران را به تصویب رساندند.

مناسبت ۰۲: افتتاح فرستنده رادیویی صد کیلو واتی در تهران (۱۳۳۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسلامی (۱۳۵۸ش)

شرح مناسبت:

با برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسلامی، یکی دیگر از اهداف انقلاب اسلامی تحقق یافت و مردم ایران در

انتخاباتی آزاد، نمایندگان خود را برگزیدند. این انتخابات در شرایطی برگزار شد که دشمنان اسلام با توطئه های مختلف خود، در صدد تضعیف نظام نوپای جمهوری اسلامی و جلوگیری از شکل گیری ارکان آن بودند. اما مردم ایران، تحت رهبری امام خمینی، تمامی توطئه ها را خنثی کردند و مجلس، با قدرت، کار خود را آغاز کرد.

مناسبت ۰۴: آغاز عملیات کوچک اُمُّ الحسنین در کرخه نور، توسط سپاه (۱۳۶۰ش)

شرح مناسبت:

عملیات امّ الحسنین با رمز مبارک یا زهرا(س) بنت رسول اللّه اشفعی در بامداد ۲۴ اسفند ۱۳۶۰ توسط سپاه به منظور انهدام نیروهای دشمن و جلوگیری از ایجاد جبهه جدید از سوی دشمن، آغاز شد. دشمن که تمامی تلاش خود را معطوف حمله بزرگ ایران، فتح المبین، نموده بود تا بداند کجا و در چه تاریخی انجام خواهد شد، ناگهان خود را در محاصره رزمندگان ایرانی دید و با وجود انجام پاتک نتیجه ای نگرفت. در این عملیات چندین دستگاه تانک و نفربر و خودروی دشمن منهدم شده و هفتصد نفر از قوای بعث کشته و زخمی و یکصد و پنجاه تن دیگر اسیر شدند.

مناسبت ۰۵: انفجار بمب در مراسم نماز جمعه تهران توسط منافین کوردل (۱۳۶۳ش)

شرح مناسبت:

در زمانی که رژیم بعث، مردم را از رفتن به نماز جمعه بر حذر می داشت و به بمباران و موشک باران نماز جمعه تهدید می کرد، منافقان نیز بیکار ننشسته و با یک طرح از قبل تعیین شده و هماهنگ با رژیم عراق، نماز جمعه تهران را در ۲۴ اسفند ۶۳ به خاک و خون کشیدند. در این جنایت ۱۴ نفر شهید و ۸۸ نفر مجروح شدند. مقام معظم رهبری حضرت آیت اللّه خامنه ای که در آن زمان در مقام ریاست جمهوری و امامت جمعه تهران در حال ایراد خطبه های نماز بودند، پس از انفجار بمب، با صلابت و بدون هیچ گونه تزلزلی به خطبه هایش ادامه دادند و این امر موجب تقویت روحیه ضداستکباری نمازگزاران و امت شهید پرور ایران گردید.

مناسبت ۰۶: شهادت "شیخ عبدالعلی مزاری" دبیرکل حزب وحدت افغانستان به دست گروه طالبان (۱۳۷۳ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام عبدالعلی مزاری در نزدیکی مزار شریف افغانستان به دنیا آمد. پس از فراگرفتن مقدمات علوم اسلامی، به حوزه علمیه قم رفت و چندین سال به تکمیل تحصیلات خود پرداخت. وی در سال های قبل از پیروزی انقلاب در مبارزات اسلامی ایران به رهبری امام خمینی بر ضد رژیم شاه شرکت کرد و یک بار نیز به دست عوامل ساواک دستگیر و زندانی شد. او پس از کودتای کمونیستی سال ۵۷ در افغانستان و اشغال این کشور توسط ارتش سرخ شوروی، فعالانه در جهاد اسلامی مردم افغانستان شرکت کرد. هنگامی که از ادغام تمام گروه ها و سازمان های سیاسی – نظامی شیعیان افغانستان در سال ۱۳۶۸، حزب وحدت اسلامی افغانستان تأسیس گردید. شهید مزاری به سبب شایستگی هایش به عنوان نخستین دبیرکل این

حزب که بر

بخش های وسیعی از مناطق مرکزی افغانستان تسلط داشت، برگزیده شد. ایشان همچنین در پیروزی مجاهدین افغان بر دولت کمونیستی محمد نجیب اللّه و اخراج ارتش سرخ شوروی در اردیبهشت ۱۳۷۱ نقش اساسی ایفا کرد. شهید مزاری سرانجام در آخرین روزهای سال ۱۳۷۳ش به دنبال هجوم نیروهای جنایتکار طالبان به مناطق جنوب و غرب کابل، با شماری از یارانش اسیر شد و پس از چند روز تحمل شکنجه های شدید طالبان، به دست آنان به شهادت رسید.

مناسبت ۰۷: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّه "عبدالرحمن محمدی هیدَجی" (۱۳۷۹ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ عبدالرحمن محمدی هیدجی در سال ۱۳۰۴ ش (۱۳۴۴ ق) در هیدج از توابع زنجان درخانواده ای اهل علم و تقوا به دنیا آمد. وی مقدمات و ادبیات را در زادگاهش فرا گرفت و سطوح عالیه را در حوزه علمیه قم گذراند. آیت اللّه محمدی هیدجی سپس در محضر درس خارج حضرات آیات سید حسین بروجردی و سید محمد حجت کوه کمره ای حاضر شد و مبانی علمی اش را استوار ساخت. وی در حدود سال ۱۳۳۷ ش، بنا به درخواست مردم، به زادگاهش بازگشت و همزمان با تدریس علوم دینی و تاسیس کتابخانه و اقامه نماز جماعت، اداره مدرسه علمیه آنجا را برعهده گرفت. آیت اللّه هیدجی پس از اقامتی ۲۳ ساله در زادگاهش، همزمان با پیروزی انقلاب اسلامی به قم بازگشت و به تدریس و تالیف پرداخت. از این عالم وارسته که در فقه، حدیث، تاریخ و شعر و ادب مهارتی بسزا داشت آثار متعددی برجا مانده که عهد پدری، عوامل صلاح و فساد، انتقادات اخلاقی و چهل حدیث مستند در آخرُّالزمان و ... از آن جمله اند. آیت اللّه هیدجی سرانجام در

۲۴ اسفند ۱۳۷۹ش در ۷۵ سالگی ندای حق را لبیک گفت و در قم به خاک سپرده شد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تبدیل روز شمار تاریخ ایران از هجری شمسی به تاریخ مجعول شاهنشاهی (۱۳۵۴ ش)

شرح مناسبت:

محمدرضا پهلوی در جریان افتتاح مجلس دوره بیست وچهارم، یکباره کینه توزی خود را نسبت به اسلام و ملت مسلمان ایران بر زبان آورد و خواهان از میان بردن آثار و مظاهر ناپسند دوران های انحطاط اجتماعی و اخلاقی گردید. به این ترتیب، شاه، تلویحاً کلیه ضعف ها و عقب ماندگی ها و فساد و زبونی های گذشته را به آثار و مظاهر بازمانده از غلبه فرهنگی و معنوی مهاجمین و بیگانگان اشغالگر نسبت داد. بی شک منظور وی از اشغالگران بیگانه، اربابانش انگلیس و آمریکا نبود. او اسلام را هدف قرار داده بود و می خواست اسلام زدایی را تنها راه رسیدن به ترقی و تمدن قلمداد نماید و مظاهر فرهنگ اسلامی را ناسازگار با فرهنگ شاهنشاهی معرفی کند. از این رو، در پایان سال ۱۳۵۴ ش دو مجلس شورای ملی و سنا در یک اجلاس مشترک تصویب کردند که مبدأ تاریخ ایران از هجری شمسی به شاهنشاهی تغییر یابد و مردم و سازمان های دولتی، موظف شدند تا تاریخ جدید را به کار برند و تاریخ هجری که تاریخی اسلامی و بر اساس هجرت پیامبر اسلام به مدینه است، مورد استفاده قرار نگیرد. از این پس مقرر شد که تاج گذاری کوروش هخامنشی در سال ۵۹۹ قبل از میلاد، مبدأ سال خورشیدی و سرآغاز تاریخ سیاسی و اجتماعی ایران قرار گیرد. به همین مناسبت، اول سال ۱۳۵۵ هجری خورشیدی، آغاز سال ۲۵۳۵ شاهنشاهی، سال رسمی کشور شاهنشاهی ایران اعلام شد. این عمل با مخالفت

علمـا و تحریم حضـرت امام خمینی(ره) مواجه شـد. در نهایت مبـدأ تاریـخ شاهنشاهی دوام چنـدانی نیافت و سـرانجام در سال ۱۳۵۷ ش به دستور دولت جعفر شریف امامی برچیده شد.

مناسبت ۰۲: شهادت سردار شهید "حاج کاظم نجفی رستگار" (۱۳۶۳ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: شهادت مهندس "مهدی باکری" فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا (۱۳۶۳ ش)

شرح مناسبت:

شهیـد مهـدی باکری در سال ۱۳۳۳ ش در شهرسـتان میانـدوآب در اسـتان آذربایجـان غربی به دنیا آمـد. با ورود به دانشـگاه، مرحلـه جدیـدی از زنـدگی علمی و سیاسـی او آغـاز شـد و وارد عرصه مبـارزات سیاسـی و انقلابـی گردیـد. شـهید بـاکری و دوسـتانش، نقش مهمی در برپـایی تظـاهرات شـهر تبریز در ۱۵ خرداد ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ داشـتند. وی در دوران سـربازی کـه در بحبوحه انقلاب سـپری می شـد بـه فرمـان امـام خمینی از پادگـان گریخـت و از ایـن زمـان زنـدگی مخفی او و تلاش برای سازمانـدهی نیروهـای جوان و تربیت آنهـا برای یـاری انقلاب آغـاز شـد. بـا پیروزی انقلاب اسـلامی، باکری، نقش فعالی در سازمانـدهی سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی منطقه ایفا کرد و پس از مـدتی، مسؤولیت شـهرداری ارومیه را برعهده گرفت. با آغـاز جنـگ تحمیلی، مهـدی بـاکری در جبهه هـای غرب و جنوب حضوری دائمی داشت و در راه پاسـداری از آرمـان هـای انقلاب اسـلامی، چندین بارمجروح شد. با تشکیل لشکر ۳۱ عاشورا، شـهید باکری به فرمانـدهی آن برگزیده شد و در چندین عملیـات شـرکت جُست. سـرانجام این فرمانـده غیـور و دلاور که در جریـان عملیـات بـدر زخمی شـده بـود، در راه انتقـال به درمانگاه توسط قایق، بر اثر برخورد گلوله توپ به درجه رفیع شهادت نائل آمد و پیکر مطهرش به دریا پیوست.

مناسبت ۰۴: بمباران شیمیایی شهر حلبچه توسط مزدوران رژیم بعث عراق (۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

با پیروزی رزمندگان اسلام در عملیات والفجر ۱۰ و آزادسازی بسـیاری از مناطق کردنشین از جمله شهر استراتژیک حلبچه، و اسـتقبال مردم شـهرها و روستاها از طلیعه سپاهیان نور و آزادی، رژیم بعثی عراق در یک اقدام غیرانسانی، به قصد انتقام گیری از این شکست فاحش و دشمنی

با مردم، شهر حلبچه و اطراف آن را هدف بمب های شیمیایی قرارداد. آن رژیم با ارتکاب به این عمل ضد بشری، هیروشیمای دیگری آفرید و برگ سیاه دیگری بر پرونده سراسر ننگ خود افزود. در این فاجعه بزرگ، حدود پنج هزار کرد عراقی به شهادت رسیده و هفت هزار تن دیگر مصدوم شدند. فاجعه حلبچه علاوه بر جنبه های انسانی و اخلاقی، زیان هایی در روابط خارجی رژیم بعثی عراق در پی داشت و حتی بسیاری از حامیان آن را برآشفته کرد. انعکاس صحنه های دلخراش قربانیان گازهای سمّی حلبچه در سراسر جهان، موقعیت بین المللی رژیم عراق و حامیان وی را بسیار تضعیف نمود. اعزام خبرنگاران خارجی به ایران و بازدید از منطقه، تدریجاً ابعاد این جنایت دهشتناک را افشا کرد و واکنش های متعددی را برانگیخت. به کارگیری سلاح های شیمیایی از سوی عراق در حالی صورت می گرفت که این کشور جزو ۱۲۰ کشور امضا کننده پروتکل ژنو راجع به منع استفاده از سلاح های سمی و خفه کننده قرار داشت. تا حدود پس از یک ماه از بمباران حلبچه، بازتاب آن در رسانه های خبری خارجی مشاهده می شد. لیکن با اتمام حملات عراق به شهرهای ایران و نیز اعزام نمایندگان ایران وعراق به سازمان ملل و مذاکره با دبیرکل سازمان ملل، تدریجاً از جنایات عراق در حلبچه همه چیز به فراموشی سپرده شد.

مناسبت ۰۵: درگذشت "حسین امیرفضلی" بازیگر (۱۳۷۰ ش)

شرح مناسبت:

حسین (هوشنگ) امیرفضلی بازیگر رادیو، تئاتر، تلویزیون و سینما از نوجوانی به کارهای نمایشی علاقمند شد و بازیگری تئاتر را به طور رسمی در سال ۱۳۲۲ ش آغاز کرد. او از ابتدای تأسیس رادیو جزو

بازیگران نمایش های زنده رادیویی بود و خودش نیز نمایش های فراوانی را کارگردانی نمود. حاصل فعالیت امیرفضلی در مقام بازیگر، نزدیک به چهل فیلم سینمایی و شش مجموعه تلویزیونی بود. هوشنگ امیرفضلی فعالیت تلویزیونی را تا پایان عمر، ادامه داد.

مناسبت ۰۶: افتتاح شبکه جام جم ۲ (۱۳۷۸ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عملیات کوچک امام مهدی(عج) توسط سپاه (۱۳۵۹ش)

شرح مناسبت:

پس از چندین بار شکست عملیات های رزمندگان اسلام، سرانجام عملیات امام مهدی(عج) در منطقه غرب سوسنگرد آغاز شد. دشمن که تصور نمی کرد در روز روشن مورد حمله واقع شود، غافلگیرانه به وحشت افتاد و پس از ساعاتی درگیری، راهی جز فرار برای آنان باقی نماند. در این تهاجم صدنفر از نیروهای دشمن کشته و مجروح شده و علاوه بر اسارت ده ها نفر، یک گردان تانک و یک گردان مکانیزه دشمن به طور صددرصد منهدم شد. پس از دو روز، به علت نبود نیروهای جایگزین و پشتیبانی، نیروهای عراق اقدام به پاتک نموده و منطقه را باز پس گرفتند. گرچه منطقه تصرف شده، مجدداً از دست رفت ولی نتایج درخشان و مثبت عملیات، قابلیت و توانایی نیروهای فداکار و شهادت طلب اسلام را به اثبات رساند.

مناسبت ۰۲: رحلت یادگار امام حجت الاسلام و المسلمین "حاج سیداحمد خمینی" (۱۳۷۳ ش)

شرح مناسبت:

حجت الاسلام و المسلمین حاج سیداحمد خمینی در ۲۴ اسفند سال ۱۳۲۴ شمسی در بیت علم و عرفان و فضیلت و مجاهدت، در شهر مقدس قم دیده به جهان گشود. پس از پایان دوره دبیرستان و به هنگام تبعید والد معظمش حضرت امام خمینی(ره) به نجف اشرف، به تحصیل علوم اسلامی پرداخت و مدارج علمی را پیمود. حاج سید احمد پس از شهادت برادر بزرگوارش آیت اللّه سیدمصطفی خمینی، مسؤولیت اصلی ارتباط امام امت با یاران انقلاب را به عهده گرفت و تا پیروزی انقلاب اسلامی و پس از استقرار نظام اسلامی، این ارتباط را کاملاًـ حفظ نمود و در تمامی لحظات در کنار حضرت امام بود. ایشان در پاریس، علاوه بر مقابله با جریان های سیاسی منحرف از خط امام و برنامه ریزی دقیق

برای تنظیم امور بیت و دفتر امـام در نوفل لوشاتو، رسالتی مهم بر عهـده داشت که تجربه کافی آن را قبلاً طی سال های مبارزه در ایران آموخته بود. این رسـالت مهم، برقراری ارتباطهـای گسـترده و لاـزم بین اقشـار مختلف جـامعه انقلاـبی ایران و رهبری انقلاـب در خـارج از کشور بود. ایشـان پس از ورود به کشور و پیروزی انقلاـب اسـلامی، هماننـد گذشـته، زمینه های لازم را برای هـدایت امور انقلاـب و تنظیم بیت و دفتر امـام و تامین شـرایط برای ارتباطهای گسترده امام با مردم و مسؤولان که روزانه در نوبت های متوالی به دیـدار امام می شـتافتند، فراهم می نمود. وی به عنوان رییس دفتر امام، بخشـی از مسؤولیت های خطیر ایشان را برعهده گرفت و در خلال این مدت، با قوت و به خوبی، از ایفای وظایف محوله برآمد.

همچنین با شـروع جنگ، کسب اطلاعات دقیق روزمره از آخرین وضـعیت جنگ و آخرین اخبار از شـرایط سیاسی و اجتماعی جـامعه و موضع گیری افراد و گروه هـا در قبـال جنگ، تنظیم و جمع بنـدی اطلاعات و رسانـدن به موقع این اخبار به حضـرت امـام، مسؤولیتی بود که مرحوم حـاج احمـد خمینی آن را بـا مـدیریت عالی خود انجام می داد. ایشان پس از رحلت جانگـداز حضرت امام خمینی(ره)، به عضویت مجلس خبرگان رهبری و نمایندگی مقام معظم رهبری در شورای عالی امنیت ملی کشور برگزیـده شـد و تولیت مؤسـسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی را برعهـده گرفت و بسیاری از کتاب ها و نوشـتارهای امام را به زیبایی منتشر نمود. ارتباط حاج سیداحمد با مقام معظم رهبری بسیار گرم و زبانزد همگان

بود و از یـاران صـدّیق رهبر انقلاب و مورد احترام همه ملت ایران بود. این روحانی مجاهـد سـرانجام پس از چنـد روز بیماری حاد، در ۲۶ اسفند ۷۳ در ۴۹ سـالگی دار فانی را وداع گفت و پس از اقامه نماز میت توسط حضـرت آیت اللّٰه خامنه ای، طی مراسم باشکوهی در جوار مزار پدر ارجمندش مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: ارتحال مدرس برجسته حوزه علمیه قم آیت اللّٰه "احمد پایانی اردبیلی" (۱۳۷۵ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه احمـد پایـانی اردبیلی اسـتاد برجسـته و معروف حوزه علمیه قم و چهره شـهیر علم و فضـل و تقوا، در سـال ۱۳۰۶ ش (۱۳۴۶ ق) در اردبیل به دنیا آمـد. پس از تحصـیل مقـدمات در زادگاه خویش، در ۲۰ سالگی راهی قم شد و از محضـر آیات عظام سـیدمحمد باقر سـلطانی، سـید شـهاب الدین مرعشی نجفی، سیدمحمد حجت، سید حسین بروجردی و سید محمد محقق دامـاد بهره برد. آیـت اللّٰه پایـانی همزمـان بـا تحصـیل، به تـدریس می پرداخت و علی رغم تنگـدستی، لحظه ای از تحصـیل و تـدریس باز نماند. ایشان طی پنجاه سال تدریس سـطوح، شاگردان فراوانی را پرورش داده و طی سال های آخر عمر، جلسات آموزشـی ایشان، از پررونق ترین جلسات حوزه به شمار می رفت. آیت اللّٰه پایانی از ابتدای شروع مبارزات ضدرژیم به رهبری حضـرت امـام خمینی)ره(، به پیکـار بـا دسـتگاه پهلوی پرداخت. ایشـان همگام با دیگر مدرسـین حوزه، جامعه مدرسـین حوزه علمیه قم را پی افکنـد و نـامش هماره در ذیل اعلامیه های جامعه مدرسـین دیـده می شـد. ایشان پس از پیروزی انقلاب نیز از مـدافعان انقلاب بود و از تاییـد و پشتیبانی مواضع امام دریغ نمی کرد. از این عالم بزرگوار تالیفات متعـددی بر جای مانده که حاشیه

کفایهُالا-صول، تقریرات آیت اللّٰه بروجردی و حجت کوه کمره ای و شرح مکاسب و ... از آن جمله اند. سرانجام این عالم وارسته در ۲۶ اسفند ۱۳۷۵ش برابر با ۶ ذیقعده ۱۴۱۷ ق در ۶۹ سالگی دارفانی را وداع گفت و در کنار استاد خود، محقق داماد در حرم حضرت معصومه(س) آرمید.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: آغاز بهره برداری از تلگراف در ایران (۱۲۳۶ ش)

شرح مناسبت:

روزنامه وقایع اتفاقیه در شماره ۳۷۲ خود در این روز، رویداد سیم کشی تلگراف در مدرسه دارالفنون و موفقیت آمیز بودن آن را خبر داد. پس از آن قرار شد که از کاخ سلطنتی تا باغ لاله زار، سیم تلگراف متصل شود و پس از آن، نقاط دیگر نیز دارای تلگراف شدند. نکته در خور توجه این بود که برقراری تلگراف در ایران، در مرحله اول انگلیسی ها را بهره مند کرد تا ایرانیان را، چرا که آنان با اتصال خطوط مخابراتی هند و اروپا، نه تنها با مستعمره خود، هندوستان، ارتباط برقرار کردند و آن را سرعت بخشیدند، بلکه با ساختن تلگراف خانه هایی در ایران و فرستادن مامور به کشور، نفوذ خود را روز به روز در ایران، توسعه دادند.

مناسبت ۰۲: درگیری شهید "سید حسن مدرس" با طرفداران سردار سپه در مجلس شورای ملی (۱۳۰۲ ش)

شرح مناسبت:

در روزهایی که بحث جایگزینی جمهوری به جای مشروطه سلطنتی، بسیار اوج گرفته بود و روز تصمیم گیری برای اعلان جمهوری نزدیک می شد، عالم مجاهد آیت اللّٰه سید حسن مدرس در برابر این عمل ایستادگی کرد و سعی داشت از تصویب آن جلوگیری نماید. در این میان مشاجره ای بین سید محمد تدین، رییس مجلس شورای ملّی با سید حسن مدرس روی داد که پس از هتاکی تدین، او به همراه طرفدارانش از مجلس خارج شد و مجلس از رسمیت افتاد. پس از آن، مدرس از جلسه خارج شد و در سرسرا که نمایندگان جمع بودند به ایراد سخن پرداخت. در این هنگام دکتر حسین بهرامی به تحریک تدین به مدرس نزدیک شد و سیلی محکمی به صورت مدرس نواخت به طوری که عمامه او از سرش افتاد. این حادثه

چنـان زشت و دور از انتظار بود که برخی نماینـدگان آن را محکوم کرده و از جرگه هواداران جمهوری و سـردار سپه خارج شدند. در آن زمان، این سیلی را، سیلی به جمهوری تعبیر کردند که در نهایت به شکست آن طرح انجامید.

مناسبت ۰۳: درگذشت عالم بزرگوار آیت اللّٰه "ابوالقاسم رحمانی خلیلی" (۱۳۷۴ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه ابوالقـاسم رحمـانی خلیلی مازنـدرانی در سال ۱۳۰۲ش (۱۳۴۲ق) در خلیـل محله بهشـهر به دنیـا آمـد. او از کودکی کسب علم و دانش را آغـاز نمود و به تحصـیل علوم حوزوی پرداخت. ایشـان سـپس برای تکمیل مـدارج علمی خود، در سال ۱۳۲۵ش راهی نجف اشرف شد و از محضر حضرات آیات: سید محسن حکیم، سیدمحمود شاهرودی، سید ابوالقاسم خویی و میرزا هـاشم آملی بهره هـای فراوان برد و در همـان جـا به تـدریس پرداخت. آیت اللّٰه رحمـانی پس از چهارده سال اقامت در حوزه نجف به زادگـاه خود بـازگشت و یـک هفته پس از آن، توسط آیت اللّٰه کوهسـتانی، عالم منطقه و اسـتاد اولیه خود، به عنوان فقیه، عالم و ملا معرفی گردید. ایشان در زادگاه خود، حوزه علمیه، مسـجد و حسـینیه تأسیس کرد و به تدریس و ارشاد همت گماشت. مـدتی بعـد به تهران رفت و پس از اقامتی ۱۴ ساله، در سال ۱۳۶۴ راهی شـهر قم گردید. ایشان عاشق تدریس بود و در تهران هر روز تـا ده درس می داد. از این عـالم بزرگوار تالیفاتی بر جای مانـده که: شـرحی بر عروهالوثقی، رساله در مشـتق، رسـاله در طلب و اراده و ... از آن جمله انـد. این فقیه فرزانه سـرانجام ایشـان در ۲۷ اسفند ۱۳۷۴ ش برابر بـا ۲۷ شوال ۱۴۱۶ ق در ۷۲ سالگی پس از

نماز صبح بدرود حیات گفت و پس از تشییعی با شکوه در مدرسه ای که خود در زادگاهش بنیان نهاده بود، مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: رحلت فقیه معظم آیت اللّه "محمدمظفری قزوینی" عالم بزرگ قزوین (۱۳۸۰ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ محمد مظفری قزوینی در سال ۱۳۰۴ ش (۱۳۴۴ ق) در قزوین به دنیا آمد و تحصیلات اولیه را در زادگاه خویش به پایان برد. در ۲۶ سالگی به قم رفت و در درس های آیت اللّه بروجردی و سید شهاب الدین مرعشی نجفی حاضر شد. سپس در سال ۱۳۳۲ ش به نجف اشرف کوچید و سالیان فراوان با حضور در مجلس درس آیات عظام: سید محسن حکیم و سید محمود شاهرودی وحضرت امام خمینی، در زمره یکی از فضلای نجف درآمد. ایشان همچنین به مدت بیست سال از محضر آیت اللّه سید ابوالقاسم خویی بهره مند شد و مبانی علمی خویش را استوار ساخت. آیت اللّه مظفری در ۱۳۵۲ ش پس از کسب اجازات متعدد از اساتیدش و علمای دیگر، به قزوین بازگشت و به تالیف، تدریس و اقامه جماعت، بیان مسائل و ترویج شرع مبین، اشتغال ورزید. معظم له یکی از علمای بزرگ قزوین بود که تدریس منظم فقه واصول و تالیف کتاب های فراوان را وجهه همت خویش ساخت و از این رهگذر، شاگردان بسیار و کتاب های پرفایده علمی از خود به یادگار نهاد. ایضاحُ الحُجّه فی شرح العُروَه در هشت جلد، پرسش ها و پاسخ ها در دو جلد و اسلام و فلسفه احکام و طبقات رجال در شانزده جلد از جمله آثار اوست. سرانجام این فقیه بزرگ در ۲۷ اسفند ۱۳۸۰ ش برابر با سوم محرم الحرام ۱۴۲۳ ق در ۷۶ سالگی

چشم از جهان فرو بست و پس از تشییع با شکوه، در حرم شاهزاده حسین قزوین به خاک سپرده شد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: اجتماع جمعیت زیادی از مردم تهران در موافقت و مخالفت با جمهوری "رضاخانی" (۱۳۰۲ ش)

شرح مناسبت:

پس از سفر احمدشاه قاجار به اروپا و به دست گرفتن قدرت توسط رضاخان، کم کم زمزمه های جمهوری توسط طرفداران وی بلند شد و آنان با تبلیغات خود مردم را به حمایت از جمهوری تشویق می کردند. در این حال رضاخان سردار سپه، برای تسهیل کار و رسیدن به مقام ریاست جمهوری درصدد برآمد از ولیعهد استعفا بگیرد و در این گیر و دار، در مجلس درگیری هایی نیز روی داد. در اثر این القائات، روز ۲۸ اسفند ۱۳۰۲، عده ای از مردم تهران به جانبداری از رضاخان برخاسته و خواستار جمهوری شدند. این اجتماع در حالی بود که مردم طرفدار سید حسن مدرس به دلیل اهانتی که روز قبل به وی شده بود در مسجد شاه تهران تجمع کردند و علیه جمهوری دست به تظاهرات زدند. در مقابل فشارهای جمهوری خواهان، مدرس به تنهایی در مقابل توطئه گران ایستاد و برای جلوگیری از رسمیت یافتن مجلس جهت طرح جمهوری، عده ای از نمایندگان اقلیت را به قم فرستاد تا مجلس در نبود ایشان به حد نصاب نرسد و توطئه جمهوری خنثی شود. اما پس از حلول سال جدید ورق برگشت و شهید سید حسن مدرس، سخت به تلاش و فعالیت افتاد تا اینکه عده زیادی را علیه جمهوریت بسیج نمود. چرا که قرار بود مجلس شورای ملی در دوم فروردین ۱۳۰۳ نسبت به جایگزینی جمهوریت به جای پادشاهی قاجاریه تصمیم گیری نماید. در این میان بر اثر برخوردی که بین مردم و

سردار سپه روی داد، به دستور رضاخان عده ای از مردم توسط قوای قزاق به گلوله بسته شدند و اوضاع دگرگون شد. این عمل رضاخان عکس العمل شدید برخی نمایندگان مجلس و مردم را برانگیخت و در نهایت سردار سپه از جمهوری ساختگی اش، صرف نظر کرد.

مناسبت ۰۲: رحلت فقیه و مورخ بزرگوار شیعه آیت اللّه "ملامحمد هاشم خراسانی" (۱۳۱۲ ش)

شرح مناسبت:

ملامحمد هاشم خراسانی معروف به ثقهالاسلامی در سال (۱۲۴۲ ش) (۱۲۸۰ ق) در مشهد به دنیا آمد. پس از فرا گرفتن مقدمات علوم، رهسپار نجف اشرف گردید و در مدت دوازده سال از محضر عالمانی همچون آخوند خراسانی و سید اسماعیل صدر بهره مند شد. ملاهاشم خراسانی پس از بازگشت از نجف، راهی مشهد گردید و در حوزه درس آیت اللّه سیدعلی حائری یزدی شرکت جُست و از آن پس به تحقیق و تالیف همت گمارد. آثار متعددی از ملامحمدهاشم خراسانی به جای مانده که مهم ترین آنها عبارتند از: مُنتَخَبُ التواریخ به فارسی در تاریخ معصومان و برخی از امامزادگانِ مدفون در ایران و نیز علمایی که در مشهد، هرات، اصفهان و شیراز به خاک سپرده شده اند؛ حُسنُ العاقبهُ فی سَعادَهِ الخاتَمه و نیز غایهُ الآمال فی حُسنِ خواتیم الاعمال. این عالم و مورخ گرانقدر سرانجام در بیست و هشتم اسفند ۱۳۱۲ش برابر با سوم ذی حجه ۱۳۵۲ق در هفتاد سالگی در مشهد به لقاءاللّه پیوست و در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: درگذشت "سیداشرف الدین حسینی" مدیر روزنامه "نسیم شمال" (۱۳۱۳ش)

شرح مناسبت:

سیداشرف الدین حسینی گیلانی در حدود سال ۱۲۴۹ ش (۱۲۸۷ ق) در قزوین به دنیا آمد. او در کودکی یتیم شد و در جوانی به عتبات رفت. وی پس از پنج سال راهی تبریز شد و پس از آموزش علوم متداول، ساکن رشت گردید. اشرف الدین پس از مدتی به سبب داشتن روحیه وطن خواهی و نیز استعداد و قریحه شاعری، تصمیم به چاپ و نشر روزنامه ای به نام نسیم شمال گرفت و آن را از شهریورماه ۱۲۸۶ش، نه ماه قبل از به توپ بستن مجلس

منتشر کرد. سید اشرف الدین حسینی پس از مدتی به معروف ترین، مشهورترین و محبوب ترین شاعر و سراینده اشعار طنزآمیز و انتقادی دوران مشروطه تبدیل شد و روزنامه اش به شهرت فراوانی رسید. این روزنامه به اندازه ای در میان توده مردم محبوبیت یافته بود که مدیر آن را نسیم شمال می خواندند و همه این ها حکایت از اخلاق و صدق عقیده سید در دفاع از وطن و مردم بی پشت و پناه و حمایت به تمام معنی از طبقات زحمتکش مردم دارد. او مسائل جدی را در غالب فکاهی همراه با طعن و طنز و کنایه به نوعی که هر کس از توده مردم آن را می فهمید و احساس می کرد، مطرح می نمود. این روزنامه که نزدیک به بیست سال منتشر می شد، پس از مرگ سیداشرف الدین نیز مدتی انتشار یافت. سرانجام در سال ۱۳۰۶ ش شایع شد که به بیماری جنون مبتلاـ شده است. به این بهانه او را به تیمارستان بردند و چند سالی در حال بیماری و تنگدستی زنده بود تا این که در روز بیست و نهم اسفند ماه ۱۳۱۳ ش برابر با ذی حجه ۱۳۵۲ق در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تصویب ملی شدن صنعت نفت ایران (۱۳۲۹ش)

شرح مناسبت:

از سال های اولیه حفر چاه نفت ایران، چشم طمع بیگانگان به دنبال استثمار منابع زیرزمینی کشور بوده و آنان در هر فرصتی به گرفتن امتیازهای گوناگون نفتی اقدام می کردند. پس از لغو امتیاز نفتی دارسی بین ایران و انگلستان، قرارداد الحاقی گس – گلشاییان به منظور کشف و استخراج نفت توسط شرکت های نفتی انگلیسی منعقد گردید. این قرارداد را جهت تصویب

به مجلس بردند که با مخالفت عده ای از نمایندگان مجلس و علماء به ویژه آیت اللّه کاشانی و مردم روبرو شد. پافشاری های سپهبد رزم آرا نخست وزیر پهلوی، این لا‌یحه را بار دیگر به مجلس برد و او که تصویب آن را مشکل یافت، قصد کودتا نمود. اما یک روز قبل از اجرای کودتا، توسط خلیل طهماسبی از گروه فداییان اسلام ترور شد. به دستور آیت اللّه کاشانی مردم به این قرارداد اعتراض کرده و خواهان ملی شدن نفت ایران شدند. سرانجام با به وجود آمدن آن وضعیت، مجلس به ملی شدن صنعت نفت ایران، رأی مثبت داد و در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ مقرر شد که کلیه عملیات اکتشاف، استخراج و بهره برداری نفت در دست دولت قرار گیرد.

مناسبت ۰۳: تاکید حضرت امام خمینی بر عزای ملی در نوروز ۱۳۴۲ شمسی (۱۳۴۱ ش)

شرح مناسبت:

پس از برگزاری رفراندوم قلابی شاه در ششم بهمن ۱۳۴۱ و در شرایطی که رسانه ها داخلی و خارجی یکصدا شاه و انقلاب سفید او را می ستودند، نغمه های مخالفت با این همه پرسی از گوشه و کنار و در رأس آنها از جانب امام خمینی بلند شد. حضرت امام طی نشست هفتگی با مراجع و علمای قم، خواهان در پیش گرفتن سیاست مشترک علیه رژیم شده و پیشنهاد دادند که در اعتراض به اعمال رژیم، نوروز ۱۳۴۲ عزای عموی اعلام شود. این پیشنهاد با استقبال وسیع شخصیت های حوزوی مواجه گردید و آنان نیز ضمن حمایت از امام، عید نوروز را عزای ملی اعلام کردند. پس از این حرکت، شاه در اقدامی وقیحانه با روحانیت اعلام جنگ نمود و مخالفان را به مرگ تهدیدکرد. این عمل محمدرضا پهلوی عکس العمل شدید

حضـرت امام را به دنبال آورد و ایشان طی سخنانی در ۲۹ اسفند ۱۳۴۱ در جمع روحانیـان، طلاب و مردم قم به افشاگری علیه رژیم پرداخته و بر موضع خـود مبنی بر اعلام عزای عمـومی در نوروز ۴۲ پافشـاری نمودنـد. به دنبال تحریم نوروز، در برخی ازمساجـد و حسـینیه هـا و منـازل علمـا و در رأس آن بیت حضـرت امـام، مجالس عزا برپا شـد. این عمل باعث زیر سؤال بردن برنامه های شاه شد و خشم حکومت را برانگیخت. از این رو رژیم به این نتیجه رسـید که باید با حرکتی قهرآمیز، زهر چشـمی به نیروهای مـذهبی نشان دهـد تا به خیال خود آنان را سـر جایشان بنشاند. این فرصت در دوم فروردین ۱۳۴۲ نصیب مزدوران شاه گردید و آنان طی یورش به مدرسه فیضیه، درصدد به اصطلاح سرکوب حوزه علمیه قم و روحانیان برآمدند.

ایـن عمـل، وقـایع مهمی را در پی داشـت کـه مهـم ترین آنهـا، عکس العمـل شدیـد امـام طی سـخنرانی عـاشورای ۱۳۴۲ ش، دستگیری ایشان و وقوع قیام خونین پانزدهم خرداد ۴۲ می باشد.

مناسبت ۰۴: افتتاح رسمی "سازمان تلویزیون ملی ایران" (۱۳۴۵ ش)

شرح مناسبت:

پس از آن که نخستین فرسـتنده تلویزیون ایران در یـازدهم مهرماه سال ۱۳۳۷ پخش برنـامه هـای خود را آغاز کرد، این روز با عنوان آغاز کار تلویزیون ایران نام گرفت. تلویزیون ایران در ابتدا به صورت یک بخش خصوصی اداره می شد که در هر روز چهـار سـاعت برنـامه پخش می کرد. بـا بهره برداری از فرسـتنده های دیگر در سـطح کشور و تغییر ساختار آن، تلویزیون ملی ایران در آبان ۱۳۴۵ به صورت تلویزیون دولتی، به طور آزمایشی آغاز به کار کرد. اما افتتاح رسمی سازمان تلویزیون

ملی ایران در ۲۹ اسفند ۱۳۴۵ صورت گرفت. در سال ۱۳۵۰ و به دنبال ادغام رادیو و تلویزیون، سازمان واحدی به نام سازمان رادیو - تلویزیون ملی ایران مشغول به کار گردید. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، این سازمان به نام صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران تغییر نام یافت و با گذشت زمان، فعالیت آن به شکل افزایش فرستنده و شبکه های رادیویی و تلویزیونی در تهران و شهرستان ها رو به گسترش نهاد؛ چنان که در حال حاضر (۱۳۸۲) این سازمان دارای ۳۰ مرکز در استان و شهرستان های مختلف ایران، بیش از پانزده دفتر منطقه ای در کشورهای مختلف جهان، چندین شبکه بین المللی و خبری، بیش از ۱۸ شبکه رادیویی و تلویزیونی سراسری و شبکه های متعدد مختلف صدا و سیما در تهران و شهرستان ها می باشد.

مناسبت ۰۵: درگذشت "سیدمحمدعلی ریاضی یزدی" شاعر معاصر (۱۳۶۲ ش)

شرح مناسبت:

سیدمحمدعلی ریاضی یزدی، متخلّص به ریاضی در سال ۱۲۹۰ ش در یزد به دنیا آمد. پس از تحصیلات ابتدایی و علوم دینی در ۱۷ سالگی به اصفهان رفت و پس از اتمام تحصیلات وارد دانشکده معقول و منقول شد و لیسانس گرفت. سیدمحمدعلی ریاضی یزدی، شاعری توانا و خوش قریحه و دانشمندی فاضل بود و در سرودن انواع شعر از قصیده و غزل، استاد بوده است. وی از شاعرانی بود که به پیامبر اسلام(ص) و اهل بیت پیغمبر اخلاص زیادی داشت و در مدایح و مراثی ائمه اطهار، اشعار بسیاری نظم کرد که نمونه اشعار وی در نگین سخن آمده است. ریاضی یزدی سرانجام در ۲۹ اسفند ۱۳۶۲ش در هفتاد و دو سالگی در تهران در گذشت و در ابن بابویه در

ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: رحلت فقیه عارف و مجتهد برجسته آیت اللّٰه "احمد حجتی" (۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

مناسبت ۰۷: تهاجم نیروهای متحد آمریکایی و انگلیسی به عراق (۱۳۸۱ ش)

شرح مناسبت:

بعـد از یـک سال رَجَز خوانی آمریکا درباره عراق و تهدیـد به حمله به این کشور به بهانه تولیـد و انباشت سـلاح های کشـتار جمعی و علی رغم اعتراضات سراسـری مردم جهان، شـیطان بزرگ آمریکا به همراه اسـتعمار پیر انگلستان در روز بیست و نهم اسفندماه ۱۳۸۱ ش برابر با بیسـتم ماه مارس ۲۰۰۳ م به مردم بی دفـاع عراق حمله کرده و جنـگ تمـام عیاری را آغاز کرد. در پی این جنـگ خونین، بیش از هزار موشـک کروز، هزاران بمب و ده ها هزار گلوله توپ و بمب های خوشه ای بر روی مردم عراق ریخته شـد و هزاران نفر از زنـان، مردان و کودکـان عراقی به خـاک و خـون غلطیدنـد. کشـتار دوازده هزار نفر از مردم، همچنین تخریب خانه های مسـکونی بی شـمار، بیمارسـتان ها، تاسیسات اقتصادی، فرهنگی، مساجد، مجروح و معلول شدن ده هـا هزار نفر و بر جـای مانـدن آثار زیان بار و خطرناک اسـتفاده از سـلاح های الکترومغناطیسـی، شـیمیایی و سایر سـلاح های ممنوعه، از دیگر اثرات این حمله دهشتناک بود. سرانجام پس از سه هفته کشتار و تخریب و آواره کردن تعداد زیادی از ملت عراق توسـط ارتش هـای متجـاوز آمریکـا و انگلیس، بر اسـاس یـک توافق میـان آمریکـایی ها و صـدام، ارتش عراق در برابر نیروهای اشـغالگر تسـلیم شد و این کشور در بیستم فروردین ۱۳۸۲ به اشـغال کامل نظامیان مهاجم درآمـد. اولین اقدام آمریکا پس از تسـخیر کامـل عراق، سـرقت نفـت این کشـور بـود و به فاصـله یـک هفته پس از فروپاشـی رژیم صـدام، وزارت جنگ آمریکا (پنتاگون) به عنوان قیم عراق به انعقاد

قراردادهای کلان تحت عنوان بازسازی این کشور به شرکت های وابسته به دولتمردان آمریکا اقدام کرده و مزدوران خود را برای رهبری عراق در نظر گرفتند.

همچنین پس از سقوط رژیم صدام و ورود مهاجمان به پایتخت، غارت وسیع اموال دولتی و نیز موزه ملی و بزرگ عراق و هزاران قطعه ارزشمند آن با هماهنگی نیروهای اشغالگر صورت گرفت و لطمات جبران ناپذیری به فرهنگ و تمدن گذشته این کشور وارد آمد.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: شهادت عالم مجاهد آیت اللّه "میرزا عبدالکریم امام جمعه تبریزی" (۱۲۹۶ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا عبدالکریم امام جمعه تبریزی در نیمه دوم قرن سیزدهم هجری قمری در خاندانی عالم پرور که سالیان طولانی عهده دار وظایف شرعی و مذهبی بودند، در شهر تبریز به دنیا آمد. میرزا عبدالکریم از نوجوانی به فراگیری علوم مقدماتی و سطح پراخت و پس از سالیانی به مدارج والای علمی دست یافت. وی بعدها ریاست مذهبی بزرگی در تبریز به دست آورد و دستوراتش نزد مردم اجرا می شد. علاوه بر مردم، فرمانداران و مقامات دولتی هم از او حساب می بردند. این نفوذ و اقتدار از آن جهت نصیب امام جمعه تبریزی شده بود که خود وی، رفتاری نرم و ملاطفت آمیز و سیرتی پسندیده و علمی وافر و زهدی متعالی داشت. وی در رفع نیازهای همه اصناف خلق تلاش می کرد و تا می توانست، در رفع گرفتاری های مردم می کوشید. وی عابدی غیرتمند و پاسدار مقدسات اسلام بود و بیش از هر چیز، غربزدگی را دشمن می دانست و از آن تنفّر داشت. امام جمعه تبریزی، اولین کسی بود که در ترویج شعائر دینی و دسته های عزاداری امام حسین(ع)، همه ساله در ایام محرم، اقامه عزا می نمود و بر همه طبقات مردم، اطعام و احسان می نمود. وی

همچنین از جریان های سیاسی غافل نبود و در مواقع لزوم، در این امور دخالت می کرد. پس از اعلان مشروطیت، او نیز همانند دیگر علمای عصر، طرفدار مشروطه شد ولی با دخالت بی حد و حصر انجمن ایالتی تبریز در شئون زندگی مردم، وی و جمعی از روحانیان از مشروطه دلتنگ شدند. با وقوع قحطی در تبریز، مخالفان، او را به احتکار متهم ساختند و در نهایت با کمک چند تن از مهاجرین قفقازی، امام جمعه تبریزی و پسرش را در آخرین ساعات سال ۱۲۹۶ش برابر با هشتم جمادی الثانی ۱۳۳۶ق در خیابان و در حضور مردم به گلوله بستند و به شهادت رساندند. این قتل افکار عمومی را برانگیخت و وجهه دموکرات های تبریزی را نزد مردم از میان برد. پس از این حادثه، چنان یاس و ناراحتی و اندوه شدید برای تمامی مردم به ویژه علما رخ نمود که ضمن اعلام عزا، دیگر در عید آن سال، دید و بازدید به عمل نیاوردند و بر آن پدر و پسر می گریستند.

مناسبت ۰۲: عملیات امام مهدی(عج) در منطقه قصرشیرین توسط سربازان دلیر ارتش (۱۳۶۶ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "حسین امامی کاشانی" عالم بزرگ کاشان (۱۳۸۰ ش)

آیت اللّه شیخ حسین امامی کاشانی در سال ۱۳۰۵ ش (۱۳۴۵ ق) در بیت علم و فضلیت در کاشان به دنیا آمد و در زادگاهش مقدمات و سطوح را آموخت. آیت اللّه حسین امامی کاشانی پس از آن به قم آمد و در درس های آیت اللّه سیدحسین بروجردی شرکت جست و با صحبت هایی که در اثنای درس می کرد مورد توجه استاد قرار گرفت. وی پس از سالیانی به نجف اشرف مهاجرت نمود و در درس های فقه و اصول آیات عظام سید محسن حکیم و سید ابوالقاسم خویی حاضر شد و مبانی علمی اش را استوار ساخت. آیت اللّه امامی کاشانی سپس به زادگاهش بازگشت و به تدریس و تالیف و اقامه جماعت و راهنمایی مردم پرداخت. از این شخصیت برجسته دینی و مذهبی که بسیاری از مردم کاشان از ایشان تقلید می کردند آثاری بر جای مانده که فقه الامامیه در ۳ جلد اصول الامامیه، رساله در شناخت اَعلَم، و دراسات الاصول از آن جمله اند. معظم له سرانجام در آخرین ساعاتِ سال ۱۳۸۰ ش برابر با ۶ محرم الحرام ۱۴۲۳ ق در هفتادوپنج سالگی چشم از جهان فرو بست و پس از تشییع با شکوه در کاشان و قم، در جوار حرم مطهر حضرت معصومه (س) به خاک سپرده شد.

روز شمار قمری

محرم

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز سال هجری قمری

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

المُؤمِنونَ و المُؤمِناتُ بَعضُهُم أولياءُ بَعضٍ يَأمُرونَ بِالمَعروفِ و يَنهَونَ عَنِ المُنكَرِ

ترجمه:

مردان و زنان مؤمن دوستان یکدیگرند؛ به نیکی فرمان می دهند و از اعمال زشت باز می دارند

آدرس:

توبه، آیه ۷۱.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

وَلتَكُن مِنكُم أُمَّةٌ يَدعُونَ إلَى الخَيرِ و يَأمُرونَ بِالمَعروفِ و يَنهَونَ عَنِ المُنكَرِ و أولئِكَ هُمُ المُفلِحونَ

ترجمه:

باید در میان شما گروهی باشند تا مردم را به خیر دعوت نمایند و امر به معروف و نهی از منکر کنند؛ ایشان همان رستگارانند

آدرس:

آل عمران، آیه ۱۰۴.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أمَرَ بِمَعروفٍ أو نَهی عَن مُنکَرٍ أودَلَّ عَلی خَیرٍ أو أشارَ بِهِ فَهُوَ شَریکٌ و مَن أمَرَ بِسوءٍ أودَلَّ عَلَیهِ أو أشارَ بِهِ فَهُوَ شَریکٌ

ترجمه:

هر کسی که به کاری نیک امر کند یا از کاری زشت باز دارد، یا به کاری خیر راهنمایی کند یا حتّی به آن اشاره کند، [در ثواب آن عمل] شریک است. هر کس به بدی امر کند یا به آن دلالت یا اشاره کند، او نیز [در گناه عمل]شریک است

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۱۶، ص ۱۲۴.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: نَصرُ المَظلومِ وَ الأمرُ بِالمَعرُوفِ والنَّهیُ عَنِ المُنکَرِ جِهادٌ

ترجمه:

یاری رساندن به ستم دیده و امر به معروف و نهی از منکر جهاد در راه خدا است

آدرس:

جامع الأحادیث، ص ۱۲۵.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أمَرَ بِالمَعروفِ

و نَهی عَنِ المُنکَرِ هُوَ خَلیفَهُ اللَّهِ فی الأرضِ

ترجمه:

هر کس امر به معروف و نهی از منکر کند، جانشین خدا در زمین است

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۵۵۶۴.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

امام علی علیه السلام: قِوامُ الشَّریعَهِ الأمرُ بِالمَعرُوفِ والنَّهیُ عَنِ المُنکَرِ و إقامَهُ الحُدودِ

ترجمه:

استواری شریعت، به امر به معروف و نهی از منکر و برپاداشتن حدود است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۲۶۸۸.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

امام علی علیه السلام: غایَهُ الدِّینِ الأمرُ بِالمَعرُوفِ والنَّهیُ عَنِ المُنکَرِ و إقامَهُ الحُدودِ

ترجمه:

غایت دین، امر به معروف و نهی از منکر و برپاداشتن حدود است

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۶۳۷۳.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

امام علی علیه السلام: مَن تَرَکَ إنکارَ المُنکَرِ بِقَلبِهِ و یَدِهِ و لِسانِهِ فَهُوَ مَیِّتٌ بَینَ الأحیاءِ

ترجمه:

آن که منکَر را با قلب و دست و زبانش انکار نکند، مرده ای است میان زندگان

آدرس:

تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۱۸۱.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

امام علی علیه السلام: ما أعمالُ البِرِّ کُلُّها و الجِهادُ فی سَبیلِ اللَّهِ عِندَ الأمرِ بِالمعَروفِ و النَّهی عَنِ المُنکَرِ إلّا کَنَفثَهٍ فی بَحرٍ لُجِّیٍّ

ترجمه:

تمام کارهای نیک، حتّی جهاد در راه خداوند، در برابر امر به معروف و نهی از منکر، چون دمیدنی است به دریایی موّاج

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۳۷۴.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: فَرَضَ اللَّهُ ... الأمرَ بِالمَعُروفِ مَصلَحَهً لِلعامَّهِ

ترجمه:

خداوند امر به معروف را برای اصلاح مردم قرار داد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶، ص ۱۰۷.

زیر عنوان:

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

متن:

امام صادق علیه السلام: وَیلٌ لِمَن یأمُرُ بِالمُنکَرِ و

يَنهى عَنِ المَعروفِ

ترجمه:

وای بر آن که به منکر امر کند و از معروف نهی کند!

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۰، ص ۸۷.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقيه بزرگوار "ميرزا جعفر قزوينى" (۱۲۹۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوهادی جعفر بن سیدمهدی بن حسن حسینی، از علمای امامیه ی خاندان آل قزوینی و شاعری ماهر و ادیبی لغوی است که در "حِلّه" در عراق سکونت داشته و دارای ریاست مذهبی بوده است. این عالم گرانقدر نزد پدر خود و شیخ انصاری و فاضل ایروانی به مدارج عالی علمی دست یافت و سپس به تدریس و تالیف مشغول شد. کتاب اشراقات در منطق و تلویحات در اصول فقه از تالیفات میرزاجعفر قزوینی می باشند. میرزاجعفر قزوینی در حله وفات یافت و در نجف اشرف دفن گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ارتحال آيت اللّه "سيدابوالحسن رفيعى قزوينى" (۱۳۹۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا ابوالحسن رفیعی قزوینی در سال ۱۳۱۰ ق در قزوین به دنیا آمد و دروس حوزوی را در قزوین و سپس در تهران گذراند. پس از ورود آیت اللّه حائری یزدی به قم، به این شهر عزیمت کرد و به تدریس و تالیف پرداخت. میرزای قزوینی پس از اخذ درجه ی اجتهاد راهی قزوین گردید و حوزه ی آن دیار را احیاء کرد. وی از افراد نادری بود که علوم عقلی و نقلی را به خوبی فرا گرفته و مدارج عالی کمال را پیمود. علامه سیدابوالحسن قزوینی سرانجام پس از سال ها مجاهدت، در ۸۵ سالگی به لقاءاللّه پیوست و در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آيت اللّه العظمى "سيد عبداللّه شيرازى" زعيم حوزه ى علميه ى مشهد (۱۴۰۵ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعبداللّه شیرازی در سال ۱۳۰۹ ق در بیت علم و فضیلت در شیراز به دنیا آمد. ایشان در ۲۱ سالگی به همراه پدر بزرگوار خود به دلیل مبارزات ضد استعماری انگلیس به مدت شش ماه از شیراز تبعید شد و پس از بازگشت، به تحصیل و تدریس ادامه داد. وی سپس به مدت سیزده سال در نجف اقامت گزید و پس از اخذ اجتهاد به شیراز بازگشت. آیت اللّه

شیرازی در مسیر مخالفت با حکومت رضاخان متحمل سختی های فراوانی گردید. از این رو مخفیانه راهی نجف شد و این اقامت، چهل سال به طول انجامید. ده سال پایانی عمر معظمٌ له در مشهد گذشت و حضور ایشان، حوزه ی این شهر را رونقی دوباره بخشید. آیت اللّه شیرازی همچنین در نهضت اسلامی مردم ایران به رهبری امام خمینی همواره پشتیبانی خود را اعلام داشته و در آگاه سازی افکار مردم

مشـهد، نقش مهی ایفا نمود. از آیت اللَّه شـیرازی آثار و بناهای فراوانی به جای مانده که تاسیس مدارس، کتابخانه ها، مساجد و ... در شـهرهای مختلف از آن جمله اند. هم چنین عُمدَهُالوسایل، الامامَهُ و الشیعَه و ذخیرهُ الصّالحین از جمله کتب این عالم آگاه می باشند.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ورود کاروان اباعبداللَّه الحسین (ع) به سرزمین کربلا (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

پس از آن که والی مدینه، امام حسـین(ع) را برای بیعت با یزید تحت فشار قرار داد، آن حضـرت به مکه رفت و پس از مدتی، در روز ترویه یعنی هشـتم ذی حجّه ی سال ۶۰ قمری از مکه ی معظمه به سوی عراق مهـاجرت فرمود. در اوایل ماه محرم سال ۶۱ قمری، لشـکریان عبیداللَّه بن زیاد به فرماندهی حُرّ بن یزید ریاحی با آن حضـرت مواجه شده و مانع پیش روی آن حضرت به سوی کوفه شدند. گرچه حرّ بن یزید، مأموریت داشت با امام حسـین(ع) برخورد شدید نماید ولیکن رفتار وی با امام بر رِفق و مدارا بود. از این رو حرّ و لشـکریانش در نماز جماعت امام حسـین(ع) شرکت می کردند و به خطبه های دلنشین وی گوش جـان می سپردنـد و این دو سـپاه چنـد روز بـدون هیـچ گونه مشـکلی در کنار هم بودنـد. امّا عبیـداللَّه بن زیاد که در جنگ با اباعبداللَّه الحسـین(ع) اصـرار فراوان داشت، نامه ای به حرّ بن یزید نوشت و وی را مأمور سـخت گیری بر امام حسین(ع) نمود. حرّ بن یزید نیز طبق فرمان، راه را بر امام حسـین(ع) و یارانش مسدود نمود و آنان را به سوی منطقه ی خشک و بی حاصلی به نام کربلا هدایت کرد و در آن جا آنان را در

محاصره ی خویش قرار داد. قافله ی امام حسین(ع) چون به سرزمین کربلا رسیدند، آن حضرت پرسید: این زمین چه نام دارد؟ عرض کردند: کربلا. آن حضرت تا نام کربلا را شنید، فرمود: اَللّهمَّ اِنّی اَعوُذُ بِکَ مِنَ الْکَرْبِ وَ الْبَلاءِ. و سپس فرمود: این، موضع کَرْب و بَلاء و محلّ محنت و عِنا است. فرود آیید که این جا منزل و محل خیمه های ما است و این زمین، جای ریختن خون ما است و در این مکان قبرهای ما واقع خواهد شد. جدّم رسول خدا (ص) مرا به این امور خبر داد. به ناچار، آن حضرت و یاران و اصحابش در روز پنج شنبه دوم محرم الحرام سال ۶۱ قمری در آن سرزمین فرود آمدند و حرّ بن یزید نیز با سپاهیانش در مقابل آن حضرت، خیمه زدند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه بزرگ شیعه "ابوالحسین مسعود بن عیسی" معروف به "شیخ ورام" (۶۰۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسین مسعود بن عیسی معروف به شیخ وَرّام بن ابی فِراس المالکی الاَشتری، از اولادِ مالك بن حَرَثِ اشترِ نخعی - از اصحاب امیرالمؤمنین امام علی(ع) - می باشد. ایشان، جدِّ مادری عالم بزرگ اسلام، سید بن طاووس و ابن ادریس حِلّی است. امام فخر رازی، از شاگردان او به شمار می رود و کتاب الف: مساله فی المواسعه و المضایقه و تنبیهُ الخاطر و نَزْهَهُ النّاظِر در اخلاق معروف به مجموعه ی وَرّام نیز از این فقیه بزرگوار شیعی است.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: روز آزاد شدن حضرت "یوسف (ع)" از زندان و استحباب روزه برای رفع هر گرفتاری

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: دعوت جهانی اسلام توسط پیامبر اکرم (۷ ق)

شرح مناسبت:

پس از تثبیت اسلام در مدینه و نواحی اطراف آن، پیامبر اکرم (ص) به حکم صدور جهانی اسلام به نقاط دیگر دنیا، با ارسال نامه به پادشاهان و امپراتوران زمان، رسماً دعوت به اسلام را آغاز کرد. مورّخین، تعداد نامه هایی را که رسول گرامی اسلام (ص) در این زمان ارسال فرمود، بین ۱۲ تا ۲۶ نامه ذکر کرده اند. مخاطبین نامه ها نیز پادشاهان و فرمانروایان روم، ایران، حبشه، بحرین، یمن و برخی دیگر از سرزمین های بزرگ آن عصر بودند و هر کدام از آن ها به گونه ای نسبت به دعوت حضرت رسول، واکنش نشان دادند. چند سال پس از این دعوت، دین اسلام، گسترش چشمگیری یافت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: ورود سپاه "عمر بن سعد" به سرزمین کربلا (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

پس از آن که حرّ بن یزید، امام حسین(ع) و یارانش را در سرزمین کربلا در محاصره ی خویش قرار داد و مانع حرکت آنان گردید، عبیداللّه بن زیاد عامل یزید در کوفه، فرماندهی سپاه یزید را بر عهده ی عمر بن سعد گذاشت. عمر بن سعد در روز جمعه سوم محرم الحرام سال ۶۱ قمری به همراه چهار هزار نیروی جنگی وارد کربلا شد و فرماندهی آنان را بر عهده گرفت. عمر بن سعد پیش از واقعه ی کربلا، منصب حکومت "ری" را از عبیداللّه گرفته بود ولیکن با مخالفت اباعبداللّه الحسین(ع) با یزید و امتناع از بیعت و حرکت آن حضرت به سوی کوفه، عبیداللّه، حکومت "ری" را مشروط به خاتمه بخشیدن به قضیه ی امام حسین(ع) نمود. عمر بن سعد به خاطر دست یابی به حکومتِ منطقه ی وسیعِ ایالت "ری" - که هرگز به آن نایل نیامد - فرماندهی

سپاه یزید را پذیرفت و مرتکب جنایت بزرگ غیرانسانی شد. از روزی که عمر بن سعد وارد سرزمین کربلا شد، پیوسته لشکریانی از سوی عبیداللّه بن زیاد برای وی فرستاده می شد. بنابر روایتی تا ششم محرم، متجاوز از ۲۰۰۰۰ نفر در سپاه عمر بن سعد گرد آمدند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تولّد "ابن خَلّوف" کاتب و شاعر مسلمان (۸۲۹ ق)

شرح مناسبت:

شهاب الدین احمد بن ابی القاسم محمد خلوف معروف به ابن خَلوف در کودکی عازم سفر مکه و سپس بیت المقدّس شد و در جوانی به قاهره رفت. هدف وی از این سفرها، تحصیل علم و دانش بود به طوری که در ۲۶ سالگی در جوامع علمی قاهره، دانشمندی برجسته محسوب می شد. ابن خلوف شعر نیز می سرود و قصیده های زیبایی درمدح پیامبراکرم در دیوان اشعار او به چشم می خورد. دیوان الاسلام، نظمُ التَلخیص و نظم المغنی از آثار قلمی ابن خَلوف است. وی در سال ۸۹۹ در ۷۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: تعطیلی مجلس شورای ملی در پی اولتیماتوم روسیه به مجلس در زمان احمدشاه (۱۳۳۰ ق)

شرح مناسبت:

به دنبال درخواست روسیه مبنی بر اخراج مورگان شوستر، مستشار اقتصادی آمریکا از ایران، غوغایی در کشور به راه افتاد که به تحریم کالاهای روس و انگلیس از طرفِ پیشوایان روحانی منجر گشت. مجلس در برابر این اولتیماتوم روسیه مقاومت کرد ولی چون دولت وقت تحت فشار روس و انگلیس بود، نتوانست مقاومت کند و در سوم محرم ۱۳۳۰ ق، مجلس را تعطیل کرد. در نتیجه، مواد اولتیماتوم قبول شد و مورگان شوسترِ آمریکایی ایران را ترک نمود. از آن پس دست نشاندگان بلژیکی بر خزانه داری کل کشور به جای شوستر مسلط شدند.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: – درگذشت "ابن ناقیا" شاعر و ادیب بغدادی (۴۸۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم عبداللّه بن محمد بن حسن بن ناقیا بغدادی مشهور به ابن ناقیا، شاعر، کاتب و ادیب معروفِ اهل بغداد بود. او به خاطر طبع روانی که داشت، شاعری چیره دست شد و صاحب نظران، شعر او را به زیبایی و شیوایی ستوده اند. ابن ناقیا در دیوان شعرِ خود به نام "مقامات"، مفاسد اجتماعی را در قالب حکایت و طنز بیان کرده است. دیوان رسائل، مختصَر اغانی و مِلحُ المَمالِح از دیگر آثار اوست. ابن ناقیا به هنگام مرگ ۷۵ سال داشت و در مقبره ی بابُ الشام در بغداد مدفون گشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابن ادریس" کاتب و شاعر مسلمان مراکشی (۱۲۶۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه محمد عمراوی فاسی معروف به ابن ادریس، کاتب و شاعر مسلمان مراکشی، تحصیلاتش را با حفظ قرآن آغاز کرد و سپس به آموختن نحو و ادب پرداخت. ابن ادریس پس از آن شغل مکتب داری پیشه کرد و به نسخه نویسی از کتاب ها همّت گماشت. او در حین این فعالیت ها بر اطلاعات تاریخی خود افزود و به تدریج کاتب مشهوری شد. ابن ادریس به مناسبت تجاوز فرانسویان به خاک الجزایر، قصیده ای سرود و طی آن، مسلمانان را به جهاد دعوت کرد. پس از مدتی در اثر توطئه های مخالفانش توسط سلطان مراکش به زندان افتاد و تحت شکنجه قرار گرفت. ابن ادریس پس از آزادی از زندان، انزوا گُزید و به سرودن شعر پرداخت. او به بدیهه سرایی شهرت داشت و بیشتر اشعارش را در مدح پیامبر و وصف طبیعت سروده است.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شکست و عقب نشینی روس ها در نبرد "ایروان" در زمان فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۹ ق)

شرح مناسبت:

دولت روس که از زمان پطر کبیر در صدد اتصال به دریای آزاد از طریق جنوب بود، با هر بهانه ای متصرفات خود را افزایش می داد. در سال ۱۲۱۸ ق مردم قره باغ و گنجه شورش کردند که با عکس العمل خشن دولت روس سرکوب شدند. مردم آن نواحی به ایران متوسل شدند و این امر باعث آغاز جنگ اول ایران و روسیه گردید. در ابتدا عباس میرزا ولیعهد و فرزند ارشد فتحعلی شاه قاجار بر سیسیانوف فرمانده ی روسی غلبه کرد و نیروهای روسیه عقب نشینی کردند. بعدها سیسیانوف در این جنگ کشته شد و زمینه ی جنگ اصلاندوز و امضای معاهده ی ننگین گلستان فراهم آمد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "فاضل مراغی" فقیه و اصولی قرن سیزده و چهارده هجری قمری (۱۳۱۰ ق)

شرح مناسبت:

ملا احمد بن علی اکبر مراغی معروف به فاضل مراغه ای از علمای برجسته ی آذربایجان، پس از سال ها تحصیل در حوزه ی علمیه ی نجف و بهره گیری از محضر اساتید مشهوری چون شیخ مرتضی انصاری و حاج سید حسین کوه کمره ای، فقیهی متبحّر در علم فقه، اصول فقه و دیگر علومِ دینی شد. وی پس از بازگشت به ایران به تدریس پرداخت و شاگردان برجسته ای را تربیت کرد. فاضل مراغه ای همچنین کُتب متعددی را در زمینه های مختلف علوم دینی به رشته ی تحریر درآورد. از این دانشمند گرانقدر، تفسیری بر بخشی از قرآن و همچنین حاشیه هایی بر متون قدیمی اسلامی به جای مانده است. فاضل مراغی در وادی السلام نجف اشرف مدفون است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه حاج شیخ "محمد باقر کمره ای" (۱۴۱۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج شیخ محمدباقر کمره ای خمینی در سال ۱۳۲۰ قمری در کَمَره (در اطراف خمین) دیده به جهان گشود. از آثار فراوانی که از ایشان باقی مانده است، مهارت آن عالم فرزانه در فقه، اصول، تفسیر، کلام و عقاید، تاریخ، تراجم، ادبیات عرب و عجم، لغت، حدیث، ملل و مذاهب اسلامی، معانی و بیان و غیره مشهود است. از جمله کتاب هایش که متجاوز از پنجاه عنوان است، عبارتند از: خداشناسی، الدین فی طَور الاجتماع (۵ جلد)، ستون دین، روحانیت در اسلام (۲ جلد)، خودآموز علم بلاغت، مروارید حکمت و ... آیت اللّٰه محمدباقر کمره ای از تمام اساتید خویش اجازه ی اجتهاد و روایت داشته و اجازه ی اجتهادش از آیت اللّٰه شیخ عبدالکریم حائری یزدی بسیار قابل توجه است. سرانجام این عالم فرزانه پس از عمری سرشار از

خدمات دینی، اجتماعی و علمی در ۹۵ سالگی در تاریخ ۵ محرم الحرام ۱۴۱۶ قمری، برابر با ۱۴ خرداد ۱۳۷۴ شمسی بدرود حیات گفت و در صحن حرم مطهر حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) در ری به خاک سپرده شد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات عالم و محدث شهیر شیعه "سید رضی" گردآورنده ی نهج البلاغه (۴۰۶ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن حسین، معروف به سیدرضی در سال ۳۵۹ قمری دیده به جهان گشود. پدرش ابواحمد حسین بن موسی نام دارد که نَسَبَش با چهار واسطه به امام موسی بن جعفر(ع) می رسد. سیدرضی از بزرگان شیعه و دارای مقام و منزلت در دولت بنی عباس و دولت آل بویه بود و برادرش، سید مرتضی، از بزرگان علما و فقهای شیعه در قرن پنجم هجری قمری و صاحب تألیفات فقهی و اصولی است. سیدرضی از همان اوایل کودکی با اشتیاق فراوان به محضر درسِ شیخ مفید حاضر شد و به همراه برادر، مراتب ترقی و کمال را پیمود. وی علاوه بر جدّیت و پشتکار زیاد، از نبوغی ذاتی و خدادادی برخوردار بود که پیشرفت های علمی و ادبی او را سرعت می بخشید. سیدرضی از بزرگ ترین صاحبان فصاحت و بلاغت بود که از درکی صحیح و ذوقی سلیم بهره داشت. او در ۹ سالگی چنان مهارتی در شعر از خود نشان داد که باعث شگفتی همگان گردید. وی در ۳۰ سالگی، کل قرآن را در مدت کوتاهی حفظ نمود. سید، همه ی خلفای بنی عباس را غاصبان خلافت و ولایت و حکومت اسلامی می دانست و با اشعار خود، سعی در بیان حقایق و طرح عقاید انقلابی خود داشت. او در کنار فعالیت های سیاسی، به تدریس و تالیف همت گماشت و شاگردانی فاضل و

آثاری ماندگار از خود به جای گذاشته است. شیخ طوسی، مفید نیشابوری، مهیار دیلمی و ابوالحسن هاشمی و ... از شاگردان سیدرضی هستند. معانی القرآن، تَلخیصُ البَیان عن مجازاتِ القرآن از جمله تالیفات اوست. شریف رضی در اقدامی بی نظیر، کلمات، خطابه ها، نامه ها و مواعظ امام علی(ع) را گردآوری کرد و با نام "نهج البلاغه" به جامعه ی بشری اهدا نمود. سیدرضی اولین کسی است که مکانی برای تحصیل طلاب علوم دینی تهیه کرد و آن را دارالعلم نامید. سیدرضی از جمله علمای جامع شیعه است که در زمینه های مختلف علمی و اسلامی، مجتهد مسلّم و صاحب نظر بود و در شعر و ادبیات عربی، هماورد نداشت. سرانجام، سیدرضی این عالم شهیر اسلامی در محرم سال ۴۰۶ قمری در ۴۷ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد. بدن پاک سید را پس از تشییعی با شکوه در منزلش به امانت به خاک سپرده و بعدها به حرم امام حسین(ع) در کربلا منتقل کردند.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ممنوعیت استفاده از نهر فرات برای کاروان امام حسین(ع) به دستور عمر بن سعد (۶۱ق)

شرح مناسبت:

پس از آن که عبیداللّٰه بن زیاد، لشکریان فراوانی برای نبرد با اباعبداللّٰه الحسین (ع) به کربلا گسیل داشت و آن حضرت را کاملاً در محاصره ی لشکریان خود قرار داد، نامه ای به عمر بن سعد فرمانده سپاه کربلا نوشت و به او دستور داد: به محض رسیدن نامه، از حسین برای یزید بیعت بگیرد و چنان چه این پیشنهاد را پذیرفت، بعد تصمیم خود را خواهیم گرفت. در نامه ی دیگری که به عمر بن سعد نوشت تأکید کرد؛ میان حسین و آب فرات را فاصله بیاندازید و اجازه ندهید وی از آن آب استفاده کند،

همـان طوری که آن هـا عثمـان بن عفـان را ازآب منع نمودنـد. ابن سـعد بلافاصـله عمروبن حجـاج زبیـدی را با پانصـد سوار، مـأموریت داد تـا مـانع اسـتفاده ی امـام حسـین(ع) و یـارانش از آب فرات گردنـد. این واقعه ی نـاجوانمردانه، سه روز پیش از شهادت امام حسین(ع) بود. البته حضـرت اباالفضل العباس(ع) از سیاهی شب استفاده می کرد و برای خیمه ها آب می آورد و حضـرت علی اکبر بـا پنجـاه نفردر شب عاشورا برای خمیه ها آب کافی آوردنـد. ولیکن از بامـداد تا شامگاه روز عاشورا هیچ گونه آبی برای امام حسـین(ع) و یاران و کودکانش مهیّا نشـد و آنان در شـدت گرما و عطش، متحمّل مصائب این روز عظیم شدند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "نجم الدین ابوالفتح یوسف شیبانی" جغرافی دان مسلمان (۶۰۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفتـح یوسف بن یعقوب شـیبانی دمشـقی ملقب به ابن مجـاور، مورخ و جغرافی دان مسـلمان در دمشق به دنیـا آمـد. دوران کودکی و نوجوانی خود را در بغداد سپری کرد و از اساتید این شـهر بهره برد. سپس به هند رفت و پس از مدتی به سیر و سفر در شبه جزیره ی عربسـتان پرداخت. مهم ترین اثر وی به نـام تاریـخ المُستَبصـر، به شـرح دقیق وضـعیت سیاسـی، جغرافیـایی و اجتماعی این منطقه اختصاص دارد. ابن مجاور در سال ۶۹۰ در سن ۸۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: ولادت مرجع عالیقدر شیعه حضرت آیت اللّه العظمی "سید محمدهادی میلانی" (۱۳۱۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه العظمی سـید محمـد هـادی میلانـی در هفتم محرم سال ۱۳۱۳ق. در نجف اشـرف به دنیا آمـد. او از سـنین کودکی، تحصـیلات دینی خود را با فراگیری قرآن آغاز کرد و سـپس نزد اساتید حوزه ی علمیه نجف به تکمیل تحصـیلات دینی خود پرداخت، تـا آنجـا که علاـوه بر تسـلط بر علوم دینی، در ادبیات فارسـی و عربی نیز مهارت بسـیار یافت. پس از چنـدی به کار تالیف و تـدریس پرداخت. حوزه ی درس ایشان، بسـیار پرجمعیت بود و در آن شاگردانی محقّق و متفکر تربیت شدنـد و عده ی کثیری از آن ها، به مراحل بالای علمی، دست یافتند. آیت اللَّه میلانی، راه رسـیدن به فضـیلت را معرفت خدا، تقوا و کسـب مکارم اخلاقی دانسته و روی آن تاکید می کرد. محاضرات فی فقه الامامیه در ده جلد از آثار ایشان است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت شیخ "جعفر بن حاج محمد نزاری نقدی" (۱۳۷۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه شیخ جعفر بن حاج محمد نزاری، معروف به نقدی از افاضل علمای امامیه ی قرن چهاردهم هجری عراق می باشد. او فقیه اصولی، محدّث رجالی، مفسر، مورخ، ادیب و شاعر ماهری بود. وی پس از فراگیری اصول قرائت و خط عربی و فارسـی در موطن خویش شـهر "العماره" در نزد پدرش حاج محمدبن عبداللَّه نزاری، جهت تکمیل تحصیلات راهی نجف اشرف شد و از محضـر آخوند خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی و شـیخ احمد کاشف الغطا بهره گرفت. شـیخ جعفر نقدی، مدتی به نشـر

علوم دینی و ریاست منصب جعفریین و قضاوت فریقین و ریاست مَحکمه ی سنّی و شیعه ی شهر "العماره" را بر عهده گرفت.

از وی آثاری چون ارشادالطّلاب الی علم الاعراب، الاسلام و المرأه، الاَنوار

العَلَویَّه و الاسرار المرتضویه، بر جای مانده است. این عالم ربانی سرانجام در هفتم محرم الحرام سال ۱۳۷۰ قمری در ۶۷ سالگی دیده از جهان فرو بست.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابوسهل کوهی" ریاضی دان و منجم ایرانی (۳۲۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوسهل کوهی ریاضی دان و منجم ایرانی، بیشتر روزهای عمرش را در مراکز علمی شهر بغداد که در آن عصر از رونق علمی برخوردار بود، به مطالعه و تحقیق، سپری کرد و نزدیک به سی سال به رَصَد ستارگان و مسایل مربوط به آن ها پرداخت. ابوسهل کوهی در نتیجه ی تحقیقات خود، موفق به ساخت رصدخانه ای شد که مورد استفاده ی دانشمندان پس از او قرار گرفت. از کتاب های متعدد او، صنعت اُسطُرلاب و دوایر حماسه قابل اشاره اند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه بزرگ "آیت اللّه ملاعلی زنجانی" (۱۲۹۰ ق)

شرح مناسبت:

ملاعلی زنجانی از علما و فقهای قرن سیزدهم هجری قمری و از پرورش یافتگان حوزه ی درس شیخ محمدتقی، صاحب "هدایهُالمسترشدین" و از معاصران شیخ مرتضی انصاری بوده و برخی از بزرگان چون میرزا حبیب اللّه رشتی از شاگردان وی می باشند. او در کنار تدریس، به رفع نیازهای دینی و دنیوی مردم نیز اهتمام می ورزید. برخی از آثار به جای مانده ی وی عبارتند از: تفسیر قرآن، جوامع الاصول، السؤال و الجواب، الصّید و الذِّباحه، معدَنُ الاسرار، نوامیسُ الاُصول و وسیلهُالنّجاه و ...

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تاسوعای حسینی (۶۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: جواب ردّ حضرت ابوالفضل العباس (ع) به امان نامه ی شمربن ذی الجوشن (۶۱ق)

شرح مناسبت:

شمر بن ذی الجوشن در عصر روز نهم محرم، چون دید که عمربن سعد مهیّای نبرد با امام حسین(ع) است، به نزدیک خیام حسینی آمد و بانگ زد که: فرزندان خواهرم کجایند؟ منظورش حضرت عباس و سه برادرش به نام های عبداللّه، جعفر و

عثمـان بود که از فرزنـدان فـاطمه ی ام البنین(س) بودنـد. آن مجلّله از قـبیله ی بنی کلاـت و شِـمر هم از همین قـبیله بود. امـام حسـین(ع) که صدای شمر را شنید به برادرانش دستور داد که جواب شمر را بدهید، اگرچه او فاسق است ولیکن با شما قرابت و خویشـی دارد. حضرت عباس(ع) به همراه سه برادرش به نزد شمر رفتند. شمر برای آنان، امان نامه ای آورده بود، مشروط بر این که از یاری حسین(ع) دست بردارند و سپاهش راترک گویند. حضـرت عباس(ع) فرمود: بریده باد دست های تو و لعنت بـاد بر امـانی که برای مـا آورده ای. ای دشـمن خـدا! مـا را امر می کنی که دست از برادر و مولاـی خـویش برداریم و سـر در طاعت ملعونان برآوریم. آیا ما را امان می دهی ولی برای پسـر رسول خدا(ص) امانی نیست؟ شـمر از شـنیدن این پاسخ دندان شکن، خشـمناک شد و به لشکرگاه خویش برگشت. در این شب، امام حسـین(ع) برادر خود حضـرت اباالفضل را به اردوگاه دشمن فرستاد که آن شب را مهلت بخواهد، برای این که امام و یارانش به نماز و راز و نیاز با خداوند بپردازند.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسـبت: عاشورای حسـینی و شـهادت "امام حسـین"(ع) به همراه یاران وفادارش در صحرای کربلا توسط سپاه یزید(۶۱ق)

شرح مناسبت:

امام حسین(ع) پس از حرکت به سوی کوفه، با پیمان شکنی مردم آن سامان مواجه گردید. سپاهیان یزید که به دستور عبیداللّه بن زیاد و

به فرماندهی عمر بن سعد وارد صحرای کربلا شده بودند، مانع از رفتن امام از آن مکان گردیدند. سرانجام در دهم محرم سال ۶۱ هجری دستان خود را به خون پاک فرزند رسول(ص) آغشته ساخته و یارانش را به شهادت رساندند. امام حسین(ع) در هنگام شهادت ۵۷ سال داشتند و یازده سال از امامت ایشان گذشته بود. امام حسین(ع) از روز نخست از مدینه با شعار امر به معروف و نهی از منکر حرکت کرد. از این دیدگاه، منطق امام حسین(ع) منطق اعتراض و تهاجم بر حکومت ضد اسلامی بود، منطق او این بود که چون جهان اسلام را منکرات و فساد و آلودگی فراگرفته و حکومت وقت به صورت سرچشمه ی فساد درآمده است، او به حکم مسؤولیت شرعی و وظیفه ی الهی خود، باید قیام کند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام حسین علیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ لِقَتلِ الحُسَینِ حَرارَةً فی قُلوبِ المُؤمِنینَ لاتَبرُدُ أبَداً

ترجمه:

مرگ حسین علیه السلام آتشی در دل مؤمنان درانداخته است که هرگز سرد نخواهد شد

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۰، ص ۳۱۸.

زیر عنوان:

شهادت امام حسین علیه السلام

متن:

امام حسن علیه السلام: إنَّ الَّذی یُؤتی إلَی، سَمٌّ یُدَسُّ إلَی فَاُقتَلُ بِهِ ولکِن لایَومَ کَیومِکَ یا أباعَبدِاللّهِ

ترجمه:

آنچه به من می رسد، زهری است که با دسیسه به کامم ریخته می شود، امّا ای ابا عبد اللّه هیچ روزی مانند روز [مصیبت] تو نیست

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۱۷۷.

زیر عنوان:

شهادت امام حسین علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ یَومَ الحُسَینِ أعظَمُ مُصیبَهً مِن جَمیعِ سائِرِ الأیّامِ

ترجمه:

روز شهادت امام حسین علیه السلام سوگناک ترین روزها است

آدرس:

علل الشرائع، ص ۲۲۵.

زیر عنوان:

شهادت امام حسین علیه السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: إنَّ

يَومَ الحُسَينِ أقرَحَ جُفُونَنا و أسبَلَ دُمُوعَنا و أذَلَّ عَزيزَنا

ترجمه:

روز شهادت حسین علیه السلام دیدگان ما را مجروح، اشک های ما را روان و عزیز ما را خوار کرد

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۱۹۰.

زیر عنوان:

عاشورا

متن:

امام صادق علیه السلام: أمّا يَومُ عاشُوراءَ فَيَومٌ اُصِيبَ فيهِ الحُسَينُ صَريعاً بَينَ أصحابِهِ

ترجمه:

عاشورا روزی است که حسین میان یارانش کشته بر زمین افتاد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۹۵.

زیر عنوان:

عاشورا

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَن كانَ يَومُ عاشوراءَ يَومَ مُصيبَتِهِ و حُزنِهِ وبُكائِهِ، يَجعَلُ اللّهُ يَومَ القيامَةِ يَومَ فرحِهِ و سُرورِهِ

ترجمه:

هر که عاشورا روز مصیبت و اندوه و گریه اش باشد، خداوند روز قیامت را روز شادی و سرورش می گرداند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۳۰۱۱.

زیر عنوان:

عاشورا

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَن تَرکَ السَّعیَ فی حَوائجِهِ یَومَ عاشُوراءَ قَضَی اللَّهُ لَهُ حَوائجَ الدُّنیا و الآخِرَهِ

ترجمه:

هر که در روز عاشورا کار و کسب خود را فرو گذارد، خداوند حاجت های دنیا و آخرت او را بر آورده سازد

آدرس:

علل الشرائع، ص ۲۲۷.

زیر عنوان:

عاشورا

متن:

امام رضاعلیه السلام: فَإِذا کانَ الیَومُ العاشِرُ کانَ ذلِکَ الیَومُ یَومَ مُصیبَتِهِ و حُزنِهِ و بُکائِهِ و یَقُولُ: هُوَ الیَومُ الَّذی قُتِلَ فیهِ الحُسَینُ

ترجمه:

روز عاشورا، روز مصیبت و حزن و گریه [امام کاظم علیه السلام] بود و می فرمود: "در چنین روزی بود که حسین علیه السلام کشته شد

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۱۲۸.

زیر عنوان:

گریه بر امام حسین علیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یا فاطِمَهُ! کُلُّ عَینٍ باکِیَهٌ یَومَ القِیامَهِ إلّا عَینٌ بَکَت عَلی مُصابِ الحُسَینِ

ترجمه:

ای فاطمه! همه چشم ها در روز قیامت گریان است جز چشمی که بر مصیبت های حسین بگرید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۴، ص ۲۹۳.

زیر عنوان:

گریه بر امام حسین علیه السلام

متن:

امام حسین علیه السلام: أنَا قَتیلُ العَبرَهِ لایَذکُرُنی

مُؤمِنٌ إلّا استَعبَرَ

ترجمه:

من کشته اشکم؛ هر مؤمنی مرا یاد کند، اشکش روان شود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۴، ص ۲۸۴.

زیر عنوان:

گریه بر امام حسین علیه السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: أنَا ابنُ مَنَ بَکَت عَلَیهِ مَلائِکَهُ السَّماءِ أنَا ابنُ مَن ناحَتْ عَلَیهِ الجِنُّ فِی الأرضِ و الطَّیرُ فِی الهَواءِ

ترجمه:

من پسر کسی هستم که فرشتگان آسمان بر او گریستند. من پسر کسی هستم که جنّیان در زمین و پرندگان در هوا بر او نوحه سرایی کردند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۱۷۴.

زیر عنوان:

گریه بر امام حسین علیه السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: إن بَکَیتَ عَلَی الحُسَینِ حَتّی تَصیرَ دُموعُکَ عَلی خدَّیکَ غَفَرَاللَّهُ لَکَ کُلَّ ذَنبٍ أذنَبتَهُ

ترجمه:

اگر بر حسین بگریی، چندان که اشک هایت بر گونه ات جاری شود، خداوند تمام گناهانت را می آمرزد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۴، ص ۲۸۶.

زير عنوان:

گريه بر امام حسين عليه السلام

متن:

امام رضاعليه السلام: كانَ أبى إذا دَخَلَ شَهرُ المُحَرَّمِ لايُرى ضاحِكاً ... فَإذا كانَ يَومُ العاشِرِ كانَ ذلِكَ اليَومُ يَومَ مُصيبَتِهِ و حُزنِهِ و بُكائِهِ

ترجمه:

چون ماه محرّم مى رسيد، كسى پدرم را خندان نمى ديد ... چون روز دهم فرا مى رسيد آن روز، روز سوگوارى و اندوه و گريه او بود

آدرس:

وسائل الشيعه، ج ۱۰، ص ۵۰۵.

زير عنوان:

گريه بر امام حسين عليه السلام

متن:

امام مهدى عليه السلام در زيارت ناحيه مقدّسه: لَأَندُبَنَّكَ صَباحاً و مَساءً و لَأَبكِيَنَّ عَلَيكَ بَدَلَ الدُّمُوعِ دَماً

ترجمه:

هر صبح و شام بر تو گريه و شيون مى كنم و در مصيبت تو به جاى اشک، خون مى گريم

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۱، ص ۲۳۸.

زير عنوان:

زیارت امام حسین علیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: لَو یَعلَمُ النّاسُ ما فی زِیارَهِ قَبرِ الحُسَینِ مِنَ الفَضلِ لَماتُوا شَوقاً

ترجمه:

اگر مردم می دانستند در زیارت

مزار امام حسین علیه السلام چه فضیلتی است از شوق آن می مردند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۱، ص ۱۸.

زیر عنوان:

زیارت امام حسین علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن سَرَّهُ أنَ یَکونَ عَلی مَوائِدِ النُّورِ یَومَ القِیامَهِ فَلْیَکُنْ مِن زُوّارِ الحُسَینِ بنِ عَلیّ علیه السلام

ترجمه:

هر کس دوست دارد روز قیامت، بر سر سفره های نور بنشیند، باید از زایران امام حسین علیه السلام باشد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۷۲.

زیر عنوان:

زیارت امام حسین علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: لاتَدَعْ زیارَهَ الحُسَینِ بنِ عَلِیّ علیه السلام یَمُدُّ اللَّهُ فی عُمرِکَ و یَزیدُ فی رِزقِکَ و یُحییکَ اللَّهُ سَعیداً ولاتَموتُ إلّاشَهیداً

ترجمه:

زیارت امام حسین علیه السلام را فرو نگذار که خدا عمرت را طولانی و روزی را زیاد می کند و زندگی با سعادت و مرگ با شهادت به تو خواهد بخشید

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۴۳۱.

زیر عنوان:

زیارت امام حسین علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: زِیارَهُ قَبرِ الحُسَینِ بِن عَلیّ علیه السلام مِن أفضَلِ ما یَکونُ مِنَ الأعمالِ

ترجمه:

زیارت قبر امام حسین علیه السلام از برترین اعمال است

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۰، ص ۳۱۱.

زیر عنوان:

زیارت امام حسین علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن أرادَ اللَّهُ بِهِ الخَیرَ قَذَفَ فی قَلبِهِ حُبَّ الحُسَینِ علیه السلام و حُبَّ زیارَتِهِ

ترجمه:

کسی که خدا خیرخواه او باشد، محبّت حسین و شوق زیارتش را در دل او می اندازد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۷۶.

زیر عنوان:

زیارت امام حسین علیه السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: إنَّ لِکُلِّ إمامٍ عَهداً فی عُنُقِ أولیائِهِ و شیعَتِهِ و إنَّ مِن تَمامِ الوَفاءِ بِالعَهدِ و حُسنِ الأداءِ زیارَهَ قُبورِهِم

ترجمه:

دوست داران و شیعیان هر امامی را با او عهدی است، و تمامت وفای به عهد و نیکویی انجام

دادن آن، زیارت قبر ایشان است

آدرس:

وسائل الشيعه، ج ۱۴، ص ۳۲۲.

زیر عنوان:

تربت حسینی

متن:

پیامبرعلیه السلام: ألا و إنَّ الإجابَةَ تَحتَ قُبَّتِهِ والشِّفاءَ فی تُربَتِهِ

ترجمه:

بدانید که اجابت دعا در زیر گنبد حرم او و شفا در تربت او است

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۰، ص ۳۳۵.

زیر عنوان:

تربت حسینی

متن:

امام صادق علیه السلام: حَنِّكُوا أولادَكُم بِتُربَهِ الحُسَينِ علیه السلام فَإِنَّها أمانٌ

ترجمه:

کام کودکانتان را با تربت حسین بردارید؛ زیرا موجب امنیّت کودکان است

آدرس:

وسائل الشيعه، ج ۱۴، ص ۵۲۴.

زیر عنوان:

تربت حسینی

متن:

امام صادق علیه السلام: فی طِینِ قَبرِ الحُسَینِ الشِّفاءُ مِن کُلِّ داءٍ و هُوَ الدَّواءُ الأکبَرُ

ترجمه:

شفای هر دردی در تربت مزار حسین است، و آن بزرگ ترین درمان است

آدرس:

کامل الزیارات، ص ۴۶۲.

زیر عنوان:

تربت حسینی

متن:

امام صادق علیه السلام: السُّجُودُ عَلی تُربَهِ الحُسَینِ علیه السلام یَخرُقُ الحُجُبَ السَّبعَ

ترجمه:

سجده بر تربت امام حسین حجاب های هفت گانه را می درد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۱۳۵.

زیر عنوان:

تربت حسینی

متن:

امام کاظم علیه السلام: لاتَستَغنِی شِیعَتُنا عَن أربَعٍ: ... و سُبحَهٌ مِن طِینِ قَبرِ أبی عَبدِاللَّهِ علیه السلام

ترجمه:

پیروان ما به چهار چیز نیازمندند: ... و تسبیحی از تربت مزار امام حسین علیه السلام

آدرس:

تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۷۵.

زیر عنوان:

تربت حسینی

متن:

امام رضاعلیه السلام: کُلُّ طِینٍ حَرامٌ [أکلُهُ] کَالمَیتَهِ و الدَّمِ ... ما خَلاطِینَ قَبرِ الحُسَینِ علیه السلام فَإنَّهُ شِفاءٌ مِن کلِّ داءٍ

ترجمه:

[خوردن] هر خاکی، مانند مردار و خون ... ، حرام است، غیر از تربت مزار امام حسین علیه السلام که دوای هر دردی است

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۳۱۹.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: هلاکت "عبیداللّٰه بن زیاد" توسط سپاهیان مختار (۶۷ ق)

شرح مناسبت:

در روز عاشورای سال ۶۷ قمری، شش سال پس از واقعه ی کربلا، درست همان روزی که سپاهیان یزید به فرمان عبیداللّٰه بن زیاد فاجعه ی خونین کربلا را به وجود آورده

و امام حسین(ع) و یارانش را مظلومانه به شهادت رسانده بودند، لشکریان عبدالملک بن مروان به فرماندهی عبیداللّٰه بن زیاد و لشکریان مختار بن ابی عبیده ثقفی به فرماندهی ابراهیم بن مالك اشتر در ساحل "نهر خاذر" در چهارفرسخی شهر "موصل" با هم به نبرد پرداختند و از طرفین تعداد بی شماری کشته شدند. سرانجام لشکریان شام با از دست دادن هفتاد هزارتن، رو به هزیمت نهاد و طعم تلخ شکست را پذیرا شدند. مهم ترین حادثه ی این نبرد، کشته شدن عبیداللّٰه بن زیاد (فرمانده لشکریان شام) به دست ابراهیم بن مالک اشتر بود که با یک ضربت شمشیر، از کمر به دو نیم شد و به هلاکت رسید. در این جنگ همچنین شمربن ذی الجوشن نیز کشته شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت عالِم مبارز "میرزا علی ثقه الاسلام تبریزی" توسط عوامل روس در تبریز (۱۳۳۰ ق)

شرح مناسبت:

میرزا علی ثقهالاسلام تبریزی فرزند میرزا موسی، در سال ۱۳۷۷ قمری در خانواده ی علم و دیانت دیده به جهان گشود. در ایران و عتبات عالیات و در حوزه ی درس اساتید بزرگی چون فاضل اردکانی، شیخ زین العابدین مازندرانی و شیخ علی یزدی کسب فیض نمود. در سال ۱۳۰۸ قمری به تبریز مراجعت نموده و به تدریس علوم اسلامی و رسیدگی به امور مذهبی و اجتماعی مردم همت گماشت. وی در قیام و حکومت ملی مردم آذربایجان، به ویژه شهر قهرمان پرور تبریز فعالیت چشمگیری داشت. قزّاق های روسیه ی تزاری که به پشتیبانی حکومت استبدادی محمدعلی شاه قاجار، تبریز را به اشغال نظامی خود در آورده بودند، با قیام مردمی این شهر به رهبری ثقهالاسلام تبریزی مواجه شده و پس از درگیری سنگین، مفتضحانه شهر را ترک نموده و تن به صلح

دادند. اما مرتکب خیانت شده و یک روز پس از امضای صلح نامه و خلع سلاح مجاهدین، توپخانه هایشان، آتش بار سنگینی را بر شهر تبریز آغاز کرده و زمینه ی ورود پیاده نظام را فراهم نمودند. شهر، به اشغال قزاق ها درآمد و از سوی اشغال گران، کشتار بی رحمانه ای در خیابان ها و کوچه ها به راه افتاد. مردم به ناچار شهر را ترک گفته و به اطراف پناهنده شدند ولیکن مجاهدین، سنگر خویش را ترک نکرده و از شهر خارج نشدند. بسیاری از آنان که در شهر مانده بودند، دستگیر شده و برخی از آنان به دار کشیده شدند. از جمله شهید ثقهالاسلام تبریزی پس از تحمل شکنجه های فراوان، به چوبه ی دار اشغالگران آویخته شد و در عصر عاشورای ۱۳۳۰ ق برابر با ۱۰ دی ۱۲۹۰ شمسی، روحش به لقاءاللّٰه پیوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: انفجار بمب در حرم امام رضا(ع) در عاشورای حسینی توسط منافقین (۱۴۱۵ ق)

شرح مناسبت:

در بعداز ظهر عاشورای سال ۱۴۱۵ ق برابر با ۳۰ خرداد۱۳۷۳ ش، در حالی که مردم عزادار، در اوج برگزاری مراسم بزرگداشت قیام تاریخی امام حسین(ع) بودند، بمبی در داخل حرم مطهر و نزدیک مرقد منور حضرت ثامن الحجج امام رضا(ع) منفجر شد و عاشورای حرم رضوی در مشهد مقدس رقم خورد. در پی این انفجار، ده ها تن از زائران و علاقمندان اهل بیت در حرم امام رضا(ع) شهید یا مجروح شدند و خسارت زیادی به حرم مطهر وارد آمد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز حرکت اسرا و اهل بیت "امام حسین"(ع) به شام (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

با پایان یافتن روز دهم محرم سال ۶۱ قمری و شهادت امام حسین(ع) و یاران با وفایش، یزیدیان به غارت کاروان حسینی پرداختند. آنان خیمه های امام را سوزانده و از به یغما بُردن جزئی ترین وسایل دریغ نکردند. سرانجام کاروان امام حسین(ع) این بار به رهبری امام سجاد(ع) و حضرت زینب کبری(س) در شامگاه روز یازدهم محرم به طرف کوفه حرکت داده شدند و نهضت حسینی، به شکلی دیگر ادامه یافت. هرچند، دشمن توانسته بود نیروهای امام را در ظاهر شکست دهد ولی رسوایی های حکومت جور بنی امیه و افشاگری های امام سجاد(ع) و حضرت زینب(س) روی امویان را در تاریخ سیاه کرد و قیام امام حسین(ع) و راه پاک او را جاودانه ساخت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت محدث شهیر "ابوعیسی ترمذی" (۲۷۹ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن عیسی مشهور به ابوعیسی ترمذی، حافظ قرآن و محدث مشهور مسلمان بود. او جهت کسب علوم دینی و فراگیری حدیث، سال های متمادی به سرزمین های مختلف اسلامی سفر کرد و از بسیاری مشایخ زمان خود، حدیث شنید و آن هارا

گردآوری کرد. معروف ترین اثر به جای مانده از این محدث مسلمان، کتابی تحت عنوان جامع ترمذی است که از کتب مرجع و اصلی اهل سنت به شمار می رود.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ورود کاروان اسیران کربلا به کوفه (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

در روز دوازدهم محرم سال ۶۱ قمری، کاروان اسیران کربلا که شامل زنان و کودکان شهیدان قیام کربلا بود، وارد شهر کوفه شد. سرپرستی این کاروان را امام سجاد(ع) فرزند امام حسین(ع) و حضرت زینب(س) خواهر آن امام، بر عهده داشتند. این دو بزرگوار، با وجود سختی ها و ناملایمات فراوان که از سپاهیان یزید دیده بودند، در کوفه باشجاعت و صراحت، ستم ها و جنایات حکومت اموی را افشاء و مردم این شهر را به خاطر یاری نکردن امام حسین(ع) و مقابله با ایشان سرزنش کردند. امام سجاد(ع) و حضرت زینب در مدت اقامت در کوفه، وظیفه و رسالت خود را مبنی بر ابلاغ و نشر پیام امام حسین(ع) در جامعه، به شایستگی انجام دادند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: دفن اجساد مطهر شهدای کربلا در شب دوازدهم (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

در روز ۱۲ محرم سال ۶۱ قمری، هنگامی که نیروهای یزید، کربلا را ترک کردند، مردم قبیله ی بنی اسد از روستای غاضریه که نزدیک کربلا بودند اجساد شهداء را دفن کردند. پیکرهای مطهر یاران وفادار امام حسین(ع) در کنار بدن پاک آن سرور به خاک سپرده شدند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت حضرت "امام زین العابدین(ع)" به روایتی (۹۵ ق)

شرح مناسبت:

شهادت امام سجاد(ع) در برخی نقل ها سال ۹۲ ق و در نقلی دیگر سال ۹۴ و در منابعی دیگر سال ۹۵ ذکر شده است. همچنین در روز شهادت آن حضرت اختلاف وجود دارد. در برخی منابع، شهادت ایشان را در روز ۲۲ ۱۸ و ۲۵ ماه محرم نیز ذکر کرده اند. زمان حضرت امام سجاد(ع) پُر از اختناق و تقیّه بود و کسی در برابر جاسوسان بنی امیه، مجال نفس کشیدن نداشت؛ با این حال، امام سجاد(ع) از ارشاد و نشر احکام اسلام فروگذاری نکرد. ایشان به هر نحوِ ممکن، مسائل اسلامی را بیان می نمود و در هدایت مردم می کوشید. از جمله آثار امام سجاد(ع) صحیفه ی سجادیه است که مشتمل بر ۵۴ دعا از دعاهای آن حضرت می باشد. مدت عمر آن امام، ۵۷ سال و زمان امامت آن بزرگوار ۳۴ سال بود. آن امام همام، سرانجام به دستِ هشام بن عبدالمَلِک در زمان خلافت ولید بن عبدالملک مسموم شد و به شهادت رسید. پیکر مطهر امام سجاد(ع) در

قبرستان بقیع و در کنار مرقد مطهر عموی گرامیش حضرت امام حسن مجتبی(ع) واقع است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات شیخ "صفی الدین اردبیلی" عارف نامی و بزرگِ دودمان صفوی (۷۳۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفتح شمس الدین سید اسحاق بن سید امین الدین جبرییلِ موسوی اردبیلی، معروف به صفی الدین اردبیلی (شیخ صفی)، موصوف به بُرهانُ الاَصفیاء، قُطبُ الاَقطاب و شَیخُ العارفین، از عرفا و مشایخ صوفیه و پیران طریقت در قرن هشتم هجری است. نسب شیخ صفی با نوزده واسطه به جناب حمزه بن موسی بن جعفر(ع) می رسد و با این که از سادات بود ولی به شیخ شهرت داشت. شیخ صفی الدین در سن بیست سالگی

به جستجوی مرشدی در میان زُهّاد اردبیل برخاست اما هیچ یک از آنان قادر به برآوردن نیاز روحی وی نشدند. بنابراین صفی الدین به گیلان رفت و شیخ محمد گیلانی، معروف به زاهد را به عنوان مرشد خود انتخاب نمود. شیخ زاهد نیز صفی الدین را به ریاست طریقت زاهدیه برگزید و هنگامی که صلاحیت صفی الدین را مشاهده کرد به وی اجازه ی تدریس داد. قدرت معنوی صفی الدین نفوذ فراوانی در میان مردم داشت به طوری که بعدها، چون نوادگانش ادعای سلطنت کردند مورد حمایت مردمی واقع شدند و سلسله ی صفویه را یاری دادند.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "عبداللّٰه بن عفیف" به دست "عبیداللّٰه بن زیاد" (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

نخستین اعتراض آشکار نسبت به جنایت عبیدالله بن زیاد در شهادت امام حسین(ع)، از سوی یکی از شیعیان کوفه، به نام عبدالله بن عفیف اَزدی برخاست. عبیدالله بن زیاد، پس از آن که اسیران واقعه ی کربلا را در مجلس خود با کلمات درشت و خشن، مورد اذیت و آزار قرار داد و آنان را سرزنش کرد، عبدالله بن عفیف که از شیعیان دلیر امیر مؤمنان و از زاهدان و عبادت پیشه گان کوفه بود، همین که نعره های نفرت انگیز عبیدالله را شنید، به خشم آمد و پاسخ عبیدالله را داد. عبیدالله بن زیاد که انتظار چنین پیش آمدی را نداشت و خیال می کرد که دیگر نفس در سینه های دوستان اهل بیت(ع) حبس شده است، با تکبر و خودخواهی تمام دستور داد او را دستگیر کرده و به نزدش ببرند. تلاش مأموران حکومتی برای دستگیری وی به خاطر حمایت افراد قبیله عبدالله ناکام ماند اما ماموران عبیدالله شبانگاه به سوی خانه عبدالله بن عفیف

هجوم آورده و او را از خانه اش به بیرون کشیده و با ضربات شمشیر به شهادت رسانیدند. جنایات کاران حکومتی، سرش را از بدن جدا کرده و بدن او را به دار آویختند. بدین گونه نخستین جرقه ای که که می رفت کوفه را بار دیگر به حرکت درآورد و جنبش عظیمی را پی افکند، به دست مزدوران پلید اموی به خاموشی گرایید. ولی شش سال بعد، شیعیان کوفه و دوستداران اهل بیت(ع) انتقام خویش را از عاملان جنایت کربلا گرفتند و آنان را به دست مختاربن ابی عبیده ثقفی به اشد مجازات رسانیدند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "عمر صوفی رازی" منجم و ریاضی دان (۳۷۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن عمر صوفی رازی، منجم و ریاضی دانِ ایرانی و از منجمین دربار عضدالدوله دیلمی از پادشاهان آل بویه به شمار می رفت. اثر پرارزش و نفیس او صورالکواکب نام دارد. همچنین "اشکال متوازی الاضلاع" در علم ریاضیات، به زبان عربی نیز از این دانشمند است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ملاعبداللّٰه شوشتری" عالم و فقیه مسلمان (۱۰۲۱ ق)

شرح مناسبت:

ملاعبداللّٰه شوشتری، سال ها در حوزه ی علمیه ی نجف تحصیل کرد و از محضر اساتید برجسته ی این مرکز دینی بهره برد. او سپس به ایران مراجعت نمود و به تدریس و تربیت شاگردان پرداخت. ملاعبداللّٰه شوشتری در زهد و تقوا شهرت فراوانی داشت و در ساده زیستی زبانزد خاص و عام بود. او بر کتاب های مختلف حاشیه نوشت و آن هارا تشریح کرد. شوشتری، گذشته از آن که در علم و عمل به احکام دین از پیشتازان محسوب می شد، در توجه به مردم و رفع مشکلات و همدلی در مصائب آن ها نیز مشهور بود و در نزد مردم محبوبیت ویژه ای داشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات محقق شهیر "شیخ محمدصالح مازندرانی" داماد علامه ی مجلسی (۱۰۸۰ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمد صالح بن احمد سروی مازندرانی ملقب به حسام الدین، داماد علامه محمدتقی مجلسی بود. همسر وی آمنه بیگم، بانوی بسیار فاضل، عالم و پرهیزکار بوده و ملاصالح را در حل مسایل علمی یاری می کرد. وی در نزد استادان بزرگواری مانند محمدتقی مجلسی، شیخ بهایی و ملاعبداللّٰه شوشتری کسب علم کرد. وفات این عالم ربانی و محقق بزرگ در اصفهان روی داد و در کنار علامه مجلسی در جوار مسجد جامع اصفهان به خاک سپرده شد. حاشیه ی شرح لمعه، شرح روضه ی کافی و شرح زُبدهُالاصول شیخ بهایی از تألیفات ملا محمد صالح مازندرانی به شمار می روند.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابن حجاج" شاعر معروف شیعی عرب (۳۳۰ ق)

شرح مناسبت:

حسین بن احمد بن حجّاج کاتب بغدادی معروف به ابن الحجّاج و از معاصران سید مرتضی و سیدرضی بود. او در عهد دیالمه زندگی می کرد و از شعرای بزرگ دوستدار اهل بیت رسالت(ع) به شمار می رفت. اشعار ابن حجاج، طبیعی و خالی از تکلّف بود، به طوری که مورخان مشهور مسلمان، مانند ابن خلکان، او را در این فن، معلم ثانی خوانده اند. اشعار ابن حجاج بغدادی، از زیبایی خاصی برخوردار است و استفاده ی مناسب و بجای او از مضامین و الفاظ دلچسب، از او شاعری ممتاز ساخته است. بیشتر اشعارش، ستایش پیامبر اکرم(ص) و خاندان پاک او و برضد ستمگران زمان آنان می باشد. سیدرضی دانشمند و فقیه معاصر وی، گزیده ی اشعارش را در کتابی گردآوری کرده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه، اصولی و رجالی شیعه آیت اللّه "سیدصدرالدین عاملی اصفهانی" (۱۲۶۳ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمد صدرالدین عاملی فرزند سید صالح از فقهای بزرگ و علمای قرن سیزدهم هجری قمری است. وی علاوه بر فقه، اصول، حدیث و رجال، در ادبیات و شعر، توانا بود و اشعار زیبایی سروده است. سید صدرالدین از حوزه ی درس سید جواد عاملی، سید بحرالعلوم و پدر زن خویش شیخ جعفر کاشف الغطاء استفاده نموده و در سنین جوانی به مقام بالای اجتهاد رسید. از وی آثار ارزشمند و گران بهایی چون اُسرهُ العِتره، حاشیه ی مُنتهی المَقال و نَقدُالرِّجال و مَنظومه ی رضاعِیه و ... بر جای مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه و مفسر "سیدابوالقاسم لاهوری" (۱۳۲۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم بن حسین بن نقی رضوی تقوی لاهوری، فقیه و مفسّری بود که در کشمیر متولد شد. وی از مشاهیر علمای هند و عالمی فقیه، فاضل، مفسر متبحّر و دارای تالیفات متعددی است. او در لاهور مدفون می باشد. آثار ابوالقاسم لاهوری عبارتند از: برهانِ شَقُّ القَمَر و رَدُّالنیر الاکبر، الصراطُ المستقیم و ...

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ورود نمایندگان طایفه ی "نَخَع" به مدینه و پذیرش دین اسلام (۱۱ ق)

شرح مناسبت:

از هنگامی که پیامبر اسلام (ص) دین اسلام را در مکه ی معظمه آشکار ساخت و تا سالی که در مدینه ی منوّره رحلت نمود،

به مـدت بیست سال مردم را به دین جدید فرا خواند و آنان را از شـرک، کفر و بت پرستی بازداشت. در این مدت بسـیاری از اهالی شـبه جزیره ی عربستان با میل و رغبت باطنی خویش، دین اسلام را پذیرا شده و خود را از گمراهی رهایی بخشیدند. بنا به روایت تاریـخ نگاران، آخرین هیئت و گروهی که بر پیامبر(ص) وارد شـده و اسـلام اختیار نمودند، طایفه ی "نَخَع" بود. از این طـایفه، حـدود دویست تن در نیمه ی محرم سال ۱۱ قمری وارد مـدینه شده و به محضـر رسول خدا (ص) رسـیده و با آن حضـرت بیعت و اظهـار اعتقـاد و ایمان به دین مبین اسـلام نمودنـد. این هیئت، آخرین گروهی بودنـد که بر رسول خـدا (ص) وارد شدنـد و این واقعه، پس از بازگشت آن حضـرت از حجهالوداع بود و چهل و سه روز بعـد، آن حضـرت دار فانی را وداع گفت و روح بلندش به ملکوت اعلی پیوست. لازم به یادآوری است که "مالک بن حارث اشتر نَخَعی" فرمانده سلحشور و یار فداکار امیر مؤمنان(ع) از همین طایفه است و

از مردان این طایفه، فداکاران فراوانی برای حضرت علی(ع) و اهل بیت عصمت(ع) تربیت نمود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "محدث رازی" محدث شهیر قرن دوم (۱۸۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت "ابن سکن" محدث و دانشمند مسلمان (۳۵۳ ق)

شرح مناسبت:

ابن سکن، دانشمند و محدث مشهور قرن چهارم هجری قمری در سال ۲۹۴ ق در بغداد به دنیا آمد و برای کسب علم و دانش به سرزمین های بسیاری سفرکرد. او در شهرهای مختلف ماوراءالنهر، خراسان، عراق، شام و مصر، استماع حدیث کرد و سرانجام در مصر اقامت گزید. از میان آثار این دانشمند مسلمان، کتاب الحروف فی الصحابه در شرح حال یاران پیامبر اکرم، قابل اشاره است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ولادت عالم بزرگ شیعه "سید بن طاووس" (۵۸۹ ق)

شرح مناسبت:

علی بن موسی بن جعفر معروف به سیدبن طاووس، نوه ی دختری شیخ طوسی، از اعاظم شیعه ی امامیه و عالمی فقیه و جلیل القدر، ادیب، شاعر، خطیب، عابد، زاهد و جامع کمالات عالیه ی اخلاقی می باشد. وی در نزد اساتید بزرگ زمان تحصیل کرد و به مدارج بالای علمی دست یافت. وی شاگردان فراوان و تالیفات متعددی دارد. علامه ی حلی و پدرش و نیز دو فرزند وی از جمله شاگردان بارز او و اللهوف، المزار، فرج المهموم و ... از کتب آن عالم فرزانه می باشند.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: وفات "درویش عبدالمجید" خطاط شهیر قرن دوازدهم (۱۱۸۵ ق)

شرح مناسبت:

درویش عبدالمجید از مشاهیر خطاطان و خوشنویسان ایرانی است که درخط شکسته بی نظیر و کسی به پایه ی او نرسیده است. وی در اصل اهل طالقان بود. مدتی در اصفهان اقامت گزید و با لباس درویشانه روزگار می گذراند. عبدالمجید طالقانی، ابتدا به خط نستعلیق و سپس خط شکسته پرداخت. از آثار ارزنده ی این خوشنویس ایرانی، به جز نسخه ای از کلیات سعدی و چند اثر خطی پراکنده، چیزی به جای نمانده است. او دارای ذوق سرشار شاعری بود و "دیوان خوش" از اوست. وفات استاد عبدالمجید طالقانی در اصفهان روی داده و در تخت فولاد اصفهان مدفون گردید.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تدوین تاریخ اسلامی در عهد خلیفه ی دوّم (۱۶ ق)

شرح مناسبت:

در عصر خلیفه ی دوم برخی از استانداران و برخی از دوراندیشان مدینه لزوم انتخاب تاریخی ویژه برای مسلمانان را به اطلاع خلیفه رسانیدند. عمر بن خطاب که دو سال و نیم از خلافت اش می گذشت، تصمیم گرفت برای مسلمانان تاریخ ویژه ای ترتیب دهد. به همین جهت تعدادی از صاحب نظران مهاجر و انصار را گردآورد و با آنان درباره ی تدوین تاریخ اسلامی مشورت و گفت وگو کرد. امیر مؤمنان علی بن ابی طالب(ع) نیز که در آن جمع حضور داشت، پیشنهاد کرد: به خاطر اهمیت هجرت پیامبر اسلام (ص) از مکه به مدینه ی منوّره، هجرت آن حضرت را مبدأ تاریخ قرار بدهند. غیر از آن حضرت، برخی از حاضران، تولد پیامبر(ص)، برخی سال بعثت آن حضرت و برخی سال رحلت آن حضرت را پیشنهاد کرده بودند. هم چنین بعضی ها تاریخ رومی (میلادی) و عده ای هم تاریخ فارس (فرس قدیم) را پیشنهاد نمودند. ولی عمر بن

خطاب پیشنهاد امیر مؤمنان علی بن ابی طالب(ع) را اصلح دانست و همان را تأیید کرد و بنا گذاشت که هجرت پیامبر(ص) مبدأ تاریخ اسلامی باشد. پس از آن درباره ی ابتدای سال قمری که از چه ماهی آغاز گردد، گفت وگو شد. در این باره هم نظرهای گوناگونی ارائه گردید. برخی به خاطر اهمیت ماه رمضان، ابتدای رمضان را و برخی به خاطر اهمیت حج، اوّل ذی حجه را و برخی ماه رجب را که در عصر جاهلیت اهمیت ویژه ای در نزد عرب ها داشت و عثمان بن عفان، ماه محرم را به خاطر این که نخستین ماه حرام است، پیشنهاد نمودند. عمر بن خطاب پیشنهاد عثمان را پذیرفت و دستور داد که نخستین ماه سال قمری را از محرم آغاز کنند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شکست "امیر عبدالقادر الجزایری" در برابر استعمارگران فرانسوی (۱۲۶۰ ق)

شرح مناسبت:

امیرعبدالقادر الجزایری پس از ۱۵ سال مبارزه ی پی گیر علیه استعمارگران فرانسوی، سرانجام دستگیر شد. از جمله عوامل شکست امیر عبدالقادر، این بود که در داخل الجزایر پایگاهی برای استقرار و مبارزه نداشت، زیرا سراسر کشور تحت اشغال فرانسویان بود در نتیجه عبدالقادر ناچار گردید، درمناطق مرزی الجزایر و مراکش با فرانسویان مبارزه کند. ولی حاکم مراکش نیز که تحت سلطه ی فرانسویان بود، پس از چندی به امیر عبدالقادر، اجازه ی استفاده از مناطق مرزی مراکش را نداد و او را از خاک این کشور بیرون راند. این موضوع باعث شد که فرانسویان بتوانند امیر عبدالقادر را که در اندیشه ی ایجاد حکومتی یکپارچه و مستقل در سراسر شمال آفریقا و بیرون راندن استعمارگران از الجزایر بود شکست دهند. عبدالقادر ۹ سال در زندان فرانسه بود و سپس

وی را به شرط آن که به کشورش باز نگردد، آزاد کردند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت حاج "سید مهدی خوانساری" عالم مسلمان (۱۳۹۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت ادیب و عارف نامی "عبدالرحمن جامی" خاتم شعرای بزرگ ایران (۸۹۸ ق)

شرح مناسبت:

عبدالرحمن بن احمد بن محمد جامی، صوفی، ادیب نحوی و شاعر ماهر در سال ۸۱۷ قمری در شهر جام خراسان به دنیا آمد. وی در فنون طریقت، از مریدان نقشبندیه بود و ارتباط فراوانی با پیر طریقت داشت. جامی را شیعه دانسته اند و اشعار پرشوری را در مناقب اهل بیت(ع) از او نقل می نمایند. ولی گویا وی مذهب خود را پنهان می ساخته و تقیّه می کرده است. اَشِعَّةُ اللَّمَعات، بهارستان، چهل حدیث، دیوان اشعار، سلامان و آبسال از جمله تصنیفات وی می باشند. غزلیات جامی بسیار شیرین و گاهی تلفیقی از عربی و فارسی هستند. وی را خاتم شعرای بزرگ پارسی گوی خوانده اند. در اشعار جامی، افکار صوفیانه، داستان ها، حکمت، اندرز، تصورات خیالی و غنایی، به وفور دیده می شود. او در مثنوی های خود، روش نظامی را تقلید می کرد و در غزل از سعدی و حافظ پیروی می نمود. با این حال، نباید جامی را از ابتکار مضامین تازه و قدرت بیان و لطف معانی در اشعارش بی بهره دانست. جامی با آن که کمتر به مرتبه و جایگاه استادانِ بزرگ پیش از خود می رسد، ولی از آن جهت که خاتم شعرای بزرگ پارسی زبان است، دارای اهمیت و مقام خاصی است. جامی در سال ۸۹۸ ق در ۸۱ سالگی در هرات چشم از جهان فرو بست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت دانشمند برجسته "بهاءالدین عاملی" معروف به "شیخ بهایی" (۹۵۳ ق)

شرح مناسبت:

شیخ بهاءالدین محمد عاملی معروف به شیخ بهایی از شاگردان شهید ثانی و یکی از علمای بزرگ شیعه و از افتخارات جهان اسلام می باشد. وی در سال ۹۵۳ قمری در بعلبک لبنان به دنیا آمد و در

طول حیات پربار خویش، مسافرت های زیادی به نقاط مختلف جهان داشت و از محضراساتیدی برجسته در رشته های گوناگون استفاده نمود. شیخ بهایی در بسیاری از علوم مانند هیئت، نجوم، ریاضیات، تفسیر قرآن، فقه، اصول، علم حدیث، ادبیات فارسی و عربی، طب و مهندسی متبحّر بود و در تمامی آن ها کتبی را به رشته ی تحریر در آورد. وی اولین کسی است که یک دوره فقه غیر استدلالی به زبان فارسی نوشت. از صفات بارز شیخ بهایی بی اعتنایی به دنیا و دوری از ریاکاری است که با وجود داشتن مقامات بالای علمی و مناصبی چون شیخ الاسلامی، به سوی علایق مادی گرایش پیدا نکرد. از شاگردان او می توان به ملاصدرا، ملامحمد تقی مجلسی و محقق سبزواری اشاره نمود. شیخ بهایی ده ها اثر ارزنده از خود به جای گذاشته است که: کشکول، اسرارُالبلاغه، اِثنی عَشَریّات خَمْس، اَربعین حدیثاً، جامع عباسی، عینُ الحیوه، بحرالحساب و ... از آن جمله اند. آثار علمی و مهندسی شیخ بهایی را می توان در جای جای اصفهان مشاهده نمود. شیخ بهایی در ۱۲ شوال ۱۰۳۰ قمری پس از یک بیماری چند روزه به سرای باقی شتافت و در مشهد مقدس به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: گشایش سومین مجلس قانونگذاری در ایران (۱۳۳۳ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: پیروزی سپاهیان نادرشاه در جنگ با عثمانی (۱۱۴۸ ق)

شرح مناسبت:

نادر شاه افشار، عثمانی ها را در قفقاز و داغستان به سختی شکست داد و دولت عثمانی ناچار شد، صلح را بپذیرد. به این ترتیب در سال ۱۱۴۸ ق، صلح بین ایران و عثمانی جاری شد و ایروان و ولایات غربی و شمال غربی به ایران باز گردانده شد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت "ابومنصور ثَعالَبی" ادیب و لغوی نیشابوری (۳۵۰ ق)

شرح مناسبت:

ابومنصور عبدالملک بن محمد بن اسماعیل ثعالبی، ادیب و لغوی مشهور قرن چهارم و پنجم هجری در نیشابور به دنیا آمد. تالیفات ثعالبی در نزد اهل فن مشهور و به دقت نظر و کثرت فائده، معروف است و به "امام المُصَنِّفین و رَأسُ المؤلِّفین" خوانده می شود. مکارِمُ الاَخلاق و الامثال از کتب اوست. ابومنصور ثعالبی در سال ۴۲۹ ق در ۷۹ سالگی بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد علامه ی بزرگ "حیدرقلی سردار کابلی" عالم و فقیه مسلمان (۱۲۹۳ ق)

شرح مناسبت:

حیدرقلی فرزند محمدخان سردار کابلی از مفاخر علمای امامیه، در کابل متولد شد. وی از محضر اساتیدی مانند میرزا حسین

نوری و سیدصفیُّ الدین حسن بن هادی کاظمی استفاده کرد و از آیات عظام: سیدحسن صدر، حاج شیخ عباس قمی، سید یحیی خراسانی، شیخ آقا بزرگ تهرانی و ... مفتخر به دریافت اجازه و نقل روایت شد. سردار کابلی، همزمان با فراگیری علوم معقول و منقول، به یادگیری زبان های زنده ی دنیا از قبیل عربی، انگلیسی، عبری و اردو همت گماشت و آن ها را آموخت. ایشان در سال ۱۳۱۰ ق راهی کرمانشاه شد و در آن منطقه ی محروم به ارشاد مردم، تبلیغ دین و تدریس و تالیف پرداخت. کتاب "ترجمه ی انجیل برنابا" و "الاربعون حدیثاً فی فضایل امیرالمؤمنین" از جمله آثار او می باشد. سردار کابلی در سال ۱۳۷۲ قمری در ۷۹ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و پس از تشییعی با شکوه در کرمانشاه، در نجف اشرف مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد فقیه عالی مقام آیت اللّٰه "سیداحمد خوانساری" مرجع بزرگوار شیعه (۱۳۰۹ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیداحمد خوانساری در ۱۳۰۹ ق در خوانسار به دنیا آمد. در ۲۰ سالگی عازم نجف اشرف گردید و از محضر اساتید بزرگی همچون محقق خراسانی، سید محمدکاظم یزدی، شریعت اصفهانی، محقق نایینی و آقا ضیاءالدین عراقی کسب فیض نمود. آیت اللّٰه خوانساری هم زمان با تأسیس حوزه ی علمیه ی اراک، وارد ایران شد و به تدریس پرداخت. وی سال ها در اراک و قم با مرحوم آیت اللّٰه شیخ عبدالکریم حائری همکاری و تشریک مساعی داشت و پس از تأسیس حوزه ی علمیه ی قم به سرپرستی آیت اللّٰه حائری یزدی، امام جماعت مدرسه

ی فیضیه را به عهده گرفت. آیت اللّٰه خوانساری در سال ۱۳۷۰ قمری پس از درگذشت عالم وارسته حاج سید یحیی سجادی به دستور آیت اللّٰه بروجردی به تهران عزیمت نمود. ایشان در آنجا به امامت جماعت مسجد معروف "سید عزیزاللّٰه" مشغول شد و به تدریس علوم دینی و ارشاد مردم همت گمارد. آیت اللّٰه خوانساری تا پایان عمر در تهران اقامت داشت و پس از فوت، در حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگ و فقیه نامدار شیعه، آیت اللّٰه "محمد حسن مامقانی" (۱۳۲۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ محمد حسن مامقانی فرزند ملاعبداللّٰه، از مُتَبَحِّرین علمای امامیه عصر خویش بود و حوزه ی درس این فقیه صمدانی و عابد زاهد، محل تجمع و استفاده ی علماء و فضلای بسیاری محسوب می گردید. او به مال دنیا بی رغبت بود و از ظالمان، چیزی را قبول نمی کرد. آیت اللّٰه مامقانی شاگرد برجسته ی شیخ مرتضی انصاری و سید حسین کوه کمره ای می باشد. از این عالم بزرگ تألیف های گران بهایی چون بُشرَی الاصولِ الی اسرارِ علمِ الاصول، ذرایعُ الاحکام فی شرحِ شَرایع الاسلام و غایهُالآمال به جای مانده است. آیت اللّٰه مامقانی در سال ۱۳۲۳ قمری در نجف اشرف وفات یافت و در مقبره ی خصوصی خود دفن شد.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: حرکت کاروان اسیران کربلا از کوفه به طرف شام (۶۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت (حسن بن بویه دیلمی) از امرای آل بویه (۳۶۶ ق)

شرح مناسبت:

حسن بن بویه ملقب به رکن الدوله دیلمی از امرای آل بویه بود. وی بر جنوب و غرب ایران حکومت می کرد. آل بویه از مشهورترین خاندان های مسلمان ایران بودند که از سال ۳۲۰ ق بر بخش وسیعی از سرزمین ایران و عراق تا مرزهای شمالی شام حکومت می کردند. آل بویه اولین حکومت شیعی در ایران است. برخی از امرای این سلسله، خدمات قابل توجهی به علم و فرهنگ اسلامی کرده اند. آنان از ادیبان و فضلای زمان خود تجلیل کرده و وزرای خود را از میان دانشمندان برمی گزیدند. بیمارستان عضدی بغداد وده ها بیمارستان و مدرسه دیگر از آثار این سلسله است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز جنگ و محاصره ی بغداد توسط هلاکوخان مغول (۶۵۶ ق)

شرح مناسبت:

هلاکوخـان مغول در اوایـل ذی حجه ی سال ۶۵۵ ق از راه کرمانشاهان عازم بغـداد شد و پس از شـکست طلایه داران لشـکر خلیفه ی عباسی از دجله گذشت و بغداد را به محاصره ی خود درآورد. لشکریان خلیفه در ابتدا از ظاهر بی اهمیت مغولان که هیچ سـلاح سـنگینی بر تن نداشـتند و سوار اسب های کوچک بودند خوشـحال شدند. اما همین که جنگ درگرفت، دریافتند که حریفان آنان بیش از آن چه تصور می رفت نیرومند می باشـند. با یک حمله ی سپاه مغول، قوای خلیفه از هم پاشید و شهر به تسخیر مغولان درآمد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: عزل "امیرکبیر" از صدارت ناصرالدین شاه بر اثر بدگویی دیگران علیه او (۱۲۶۸ق)

شرح مناسبت:

امیرکبیر که پس از ورود ناصر الدین شاه به تهران، به عنوان صدراعظم برگزیده شده بود، در ابتدا بکارگیری القاب و تعارفات بی معنا را در نامه های اداری حذف کرد. اخذ رشوه را ممنوع نمود و جلوی اختیارات بی حد و حساب و نامشروع درباریان را گرفت. برای متعـادل کردن دخـل و خرج مملکت، بر بیشتر وظایف و مسـتمری هایی که اشـخاص با نفوذ ماننـد شاهزادگان و اُمرای لشکر، بدون استحقاق از خزانه ی دولت دریافت می کردند، خط بطلان کشید. اخذ مالیات ها را بر اساس صحیحی قرار داد چنان که در اندک مدتی، خزانه ی خالی مملکت از درآمد مالیات پُر شد. بر گسترش کشاورزی همت ورزید و مدرسه ی عـالی دارالفنـون را تاسـیس کرد. امیرکـبیر هم چنین دست سـفیران روس و انگلیس را از دخـالت در امـور داخلی ایران کوتـاه سـاخت و بَست نشسـتن در محـل سـفارت آنان را ممنوع اعلام نمود. لیاقت و تـدبیر و طهارت اخلاق امیرکبیر موجب وحشـت درباریان

ناپاک و حسودان شد و شاه بی تجربه را با دسیسه ها و تحریکات فراوان به عزل وی تشویق کردند. سرانجام بر اثر دسیسه های فراوان اطرافیان به ویژه مهد عُلیا مادر ناصرالدین شاه، امیرکبیر از صدارت عزل شد و میرزا آقاخان نوری به جای وی به صدارت عُظمی رسید.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابونعیم احمد بن عبداللّه اصفهانی" محدث بزرگ مسلمان (۴۰۲ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن عبداللّه بن احمد بن اسحاق معروف به ابونعیم اصفهانی از محدثینی به شمار می آید که فقه و تصوف را با حدیث توأم ساخت. برخی او را اهل تسنن دانسته اند. اما به نظر شیخ بهایی و میرمحمدحسین خاتون آبادی، نه تنها او شیعی مذهب بلکه از خُلّصین شیعه بود و از شدت تقیه، تشیع خود را از مخالفین شیعه کتمان نموده است. شاهد این مطلب تألیفات او می باشد. "تاریخ اصفهان" و "دلائل النبوه" ازجمله آثار اوست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم و فقیه بزرگ اسلام "حسن بن یوسف" معروف به "علامه حلی" (۷۲۶ ق)

شرح مناسبت:

حسن بن یوسف بن علی بن مطهر معروف به علامه حلی در ۲۹ رمضان ۶۴۸ ق در شهر حلّه در عراق به دنیا آمد. سال های آغازین حیات وی مقارن با حملات وحشیانه ی مغولان به سرزمین های اسلامی بود که با تدبیر چند تن از علما از جمله پدرش، حله ازطوفان حملات مغول در امان ماند و در همان جا به رشد و نمو و تحصیلات خود ادامه داد. وی از محضر شیخ مفید، محقق حلی، خواجه نصیرالدین طوسی، سیدبن طاووس و اساتید بزرگ دیگر استفاده کرد و در علم به درخششی عظیم دست یافت و عنوان "آیت اللّه" گرفت. علامه حلی با ارایه ی تصویری صحیح از تشیع، اُلجایتو، حاکم مغولیِ ایران، معروف به سلطان محمد خدابنده را به این مذهب مجذوب کرد و باعث نشر مذهب اهل بیت(ع) در سراسر ایران گردید. شاگردان و آثار قلمی علامه بسیار زیاد و گسترده می باشند. فرزند نابغه اش معروف به فخرُالمُحققین، قطب الدین رازی، علی بن احمد حلی و ابن مُعَیَّه از جمله شاگردان و مُنتهی المطلب فی تحقیقِ المَذهب و تَبصِرَهُ

المُتعلّمین در فقه، نهایه الوصول الی عِلم الاـصول در اصول، نهایَهُ المَرام در کلام، جامِعُ الاخبار در حدیث، کَشفُ المَقال فی مَعرفهِ الرِّجال در رجال، القول الوَجیز فی تفسیر الکتابِ العزیز در تفسیر و شرح حکمه الاشراق در فلسفه و عرفان و ده ها اثر دیگر از زمره ی آثار این عالم خستگی ناپذیر می باشند. سرانجام علامه حلی در ۷۸ سالگی وفات یافت و در حرم مطهر امام علی(ع) مدفون گشت.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "حسن بن حسن" معروف به "ابن هثیم" ریاضی دان شهیر اسلام و جهان (۳۵۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی حسن بن حسن بن هیثم ابن هیثَم در سال ۳۵۴ قمری به دنیا آمد. وی فیزیکدان بود و توصیفات او درباره ی چشم انسان، مخاط خارجی، قرنیه، شبکیّه و عنبیّه قابل توجه است. ابن هثیم تألیفاتی درباره ی هیأت، هندسه ی کائنات جَو، منطق، حساب، طبّ و تشریح دارد. اختراع ذره بین نیز از اوست. وی در دوره ی خلیفه ی فاطمی مصر به نام الحاکم باللّه زندگی می کرد که از ترس این خلیفه، خود را به دیوانگی زد و پس از مرگ الحاکم، اظهار عقل نمود. ابن هیثم در دوران شکوفایی علوم در تمدن اسلامی می زیست و از میراث علمی عظیمی که به دست دانشمندان برجسته ی مسلمان شرح و بسط داده شده بود، بهره های بسیاری برد. مهم ترین کتاب ابن هیثم "المَناظر" نام دارد که این اثر مورد استفاده کُپلر ستاره شناس آلمانی نیز قرار گرفته است. ابن هیثم در سال ۴۳۰ ق در ۷۶ سالگی در قاهره درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "شیخ طوسی" عالم شهیر شیعه و مؤسّس حوزه ی علمیه ی نجف اشرف (۴۶۰ ق)

شرح مناسبت:

شیخ ابوجعفر محمد بن الحسن طوسی معروف به شیخُ الطّائفه از ستارگان درخشان جهان اسلام در سال ۳۸۵ قمری در خراسان به دنیا آمد. در سال ۴۰۸ قمری یعنی ۲۳ سالگی به بغداد که مرکز بزرگ علوم و فرهنگ اسلامیِ آن زمان بود مهاجرت نمود و تا پایان عمر در عراق ماند. وی مدت پنج سال ازمحضر درس شیخ مفید مستفیض شد و ۲۳ سال هم از خدمت سیدمرتضی شاگرد ارزشمند شیخ مفید بهره مند گشت. شیخ طوسی پس از استادش سید مرتضی، ریاست علمی و فتوایی شیعه را بر عهده گرفت و به علت یک سلسله آشوب

های به وجود آمده از سوی مخالفان، خانه و کتابخانه اش به تاراج رفت. شیخ که خانه، کتاب ها و دست نوشته های خود را در بغداد از دست داده بود، به نجف اشرف مهاجرت کرد. او حوزه ی علمی جدیدی را در آنجا به وجود آورد و پایه های استوار این مرکز بزرگ را بنا گذاشت به طوری که پس از گذشت هزار سال از آن تاریخ، هنوز اصالت علمی خود را حفظ کرده و دیگر مراکز اسلامی را تغذیه ی فرهنگی می کند. شیخ طوسی فقه را با نگارش کتاب "المَبسوُط" وارد مرحله ای جدید نمود، ولی دو اثر بسیار مهم ایشان با نام "تَهذیب" و "اِستِبصار" در کنار کتاب "کافی از کلینی" و "من لایَحضُرُه الفَقیه از شیخ صدوق" کتب چهارگانه ی حدیث شیعه را تشکیل می دهند. شمار آثار شیخ طوسی به بیش از ۵۰ جلد می رسد که التِبیان فی تفسیر القرآن در ۱۰ جلد، تَلْخیصُ الشّافی، کتابُ الابْواب و ... از آن جمله اند. گذشته از آثار گرانبها و ارزشمند علمی، دانشوران بزرگی در حوزه ی درسی شیخ طوسی پرورش یافتند که شمار آنان را افزون از سیصد دانشمند مجتهد نوشته اند. شیخ طوسی سرانجام در محرم سال ۴۶۰ قمری در ۷۶ سالگی رخ در نقاب خاک کشید و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "ملاسعد تفتازانی" فقیه و دانشمند نامی مسلمان (۷۹۲ ق)

شرح مناسبت:

مسعود بن عمر بن عبداللّه خراسانی هروی ملقب به سعدالدین، و معروف به ملاسعد تفتازانی در دهه ی دوم قرن هشتم هجری در خراسان به دنیا آمد. وی در فقه، اصول، تفسیر، کلام، منطق و تمامی فنون ادبی و اکثر علوم متداول

استاد کل بود و بر علوم زمان احاطه داشت. اِرشاد الحادی، اربعین، تَهذیب، المنطق و الکلام و شرح نهج البلاغه و نیز مختصر و مُطَوَّل از آثار اوست. برخی از کتب تفتازانی، هنوز هم در حوزه های علمی، تدریس می شوند و مورد استفاده قرار می گیرند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: آغاز جنگ چالدران بین پادشاهی ایران و امپراتوری عثمانی (۹۲۰ ق)

شرح مناسبت:

پس از روی کار آمدن سلطان سلیم اول به پادشاهی عثمانی در ۹۱۸ ق، وی اقدام به قتل عام بیش از چهل هزار تن از شیعیان نمود. در سال ۹۲۰ ق جنگ سختی در چالدران روی داد که به شکست شاه اسماعیل صفوی انجامید و تبریز به دست عثمانی افتاد. هرچند بر اثر مقاومت مردمی شاه عثمانی مجبور به تخلیه ی آذربایجان شد ولی اثر این شکست تا آخر عمرِ شاهِ صفوی، او را می آزُرد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوسلیمان منطقی" فیلسوف و حکیم (۳۷۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوسلیمان محمد بن بهرام منطقی سجستانی، درمنطق و حکمت و فلسفه مقامی عالی داشت و در سلک حکمای قرن چهارم محسوب می شود. او نزد عضدالدوله، دومین سلطان آل بویه (۳۷۲ - ۳۳۸ ه. ق) بسیار محترم و مشمول مراحم وی بود و او نیز شرح هایی به کتب ارسطو را به نام عضدالدوله نمود. ابوسلیمان، استاد ابوحیان توحیدی (معتزلی الاصول و شافعی الفروع (است. از آثار او: رساله فی مراتب قُوَی الانسان، رسائل الی عضد الدوله، شرح کتب ارسطاطالیس قابل ذکر می باشند. (جالب این که ابوسلیمان منطقی، نزدیک به ۸۰۰ سال پیش از نیوتن، قانون جاذبه ی خورشید را کشف کرده است).

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ثعلبی" از مشاهیر، فقها و مفسرین مسلمان (۴۲۷ ق)

شرح مناسبت:

شیخ ابواسحاق احمد فرزند محمد نیشابوری معروف به ثَعلبی یا ثَعالَبی است. وی در نیشابور زاده شد و بعدها به یکی از فُقها و مفسِّرین برجسته بَدَل گشت. ثعلبی کرسی استادی را در نیشابور به خود اختصاص داد و جمع بسیاری از مشاهیر علمای سنی و شیعی در حوزه ی وی تربیت یافتند. مشهورترین اثر وی "الکشف و البیان فی تفسیر القرآن" است که معروف به تفسیر ثعلبی است. هم چنین کتاب مشهور تاجُ العَروس نیز از این دانشمند بزرگ ایرانی می باشد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت حکیم بزرگوار حاج "ملامحمد نراقی" عالم بزرگ شیعه (۱۲۹۷ ق)

شرح مناسبت:

حاج ملامحمد نراقی ملقب به عبدالصاحب معروف به حجت الاسلام فرزند ملا احمد نراقی از علمای بزرگ شیعه بوده است که در علم کلام و فقه و اصول صاحب تألیف است وفات ایشان در سال ۱۲۹۷ ق در کاشان در حدود هشتاد سالگی واقع شد و نزد مدفن پدر بزرگوار خود به خاک سپرده شد. کتب انوارُالتوحید در کلام، المَراصِد در اصول و مَشارقُ الاحکام در فقه از جمله آثار این حکیم جلیل می باشند.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت "حاج ملامحمد تقی استرآبادی" دانشمند بزرگ شیعه (۱۲۷۲ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمد تقی بن محمد اسماعیل از مشاهیر علمای شیعه است. وی از محمدتقی بن محمد رحیم تهرانی اصفهانی معروف به صاحب هدایهُالمُسْتَرشِدین اجازه ی اجتهاد گرفت و به مدت چهارده سال در محضر علمای نجف و کربلا تلمذ کرد. ملامحمدتقی استرآبادی در سال ۱۲۷۱ ق که در مرزهای استرآباد اغتشاشاتی بروز کرد، برای گزارش شرح واقعه به ناصرالدین شاه به تهران آمد اما پیش از بازگشت در همان جا درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "حَشْر کشمیری" شاعرِ مسلمانِ هندی (۱۳۵۴ ق)

شرح مناسبت:

آغامحمد شاه متخلص به حشر کشمیری، شاعر و نمایشنامه نویس اردوزبان مسلمان در سال ۱۲۹۶ ق در شهر بنارس هند متولد شد. تحصیلاتش را با قرائت و حفظ قرآن آغاز کرد و سپس زبان های عربی و فارسی را نزد اساتید مشهور شهر بنارس فرا گرفت. کشمیری پس از مدتی به سرودن شعر و نمایشنامه نویسی روی آورد و اولین نمایشنامه ی خود به نام آفتاب محبت رابه رشته ی تحریر درآورد. از حشر کشمیری، ۳۶ نمایشنامه به جای مانده و بهترین اثر او "تبعید سینا به جنگل" نام دارد که به زبان هندی است. شیوه ی نگارش او در آثارش بسیار ساده و روان است. نوشته های کشمیری خالی از طنز نیست و در آن ها مشکلات و حقایق زندگی به نحوی تاثیرگذار و تمثیل گونه مطرح شده است. وی در زمینه ی شعر نیز دارای طبعی روان بود. حشر کشمیری به هنگام مرگ ۵۸ سال داشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات فقیه ادیب "شیخ محمدرضا اصفهانی" (۱۳۶۱ ق)

شرح مناسبت:

محمدرضا اصفهانی نوه ی دختری سید صدرالدین عاملی در نه سالگی به اصفهان رفت و مقدمات علوم را فرا گرفت. وی علم حدیث و رجال را از میرزا حسین نوری و سیدمرتضی کشمیری فرا گرفت تا در علوم کامل گشت. از آثار وی "الامجدیه"

درباره ی اعمال ماه رمضان و "الایراد و الاصدار" درباره ی حل برخی مشکلات علمی را می توان نام برد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "حضرت امام زین العابدین"(ع) امام چهارمِ شیعیان بنا به روایتی (۹۴ یا ۹۵ ق)

شرح مناسبت:

تاریخ دقیق شـهادت امام سـجاد(ع) مشخص نیست ولی روایت ۲۵ محرمِ سال ۹۴ هجری سـندّیت بیشتری دارد. مدت عمر آن حضـرت پنجـاه و هفت سـال و طول امـامت آن بزرگوار سـی و چهـار سـال و انـدی می باشـد. آن حضـرت به دست هِشام بن عبدُالمَلِك در زمان خلافت ولیدبن عبدالملك مسـموم گردیدند و در کنار مرقد مطهر عموی بزرگوارش، حضـرت امام حسن مجتبی(ع) در قبرسـتان بقیع به خاك سپرده شدند. حضـرت امام زین العابدین(ع) پس از واقعه ی پرشور کربلا، به همراه دیگر افراد خانـدان اهـل بیت(ع) به کـوفه و شـام برده می شونـد. ایشـان به همراه عمّه ی بزرگـوار خود، حضـرت زینب کـبری(س) رسالت حسینی را با افشای ماهیت دستگاه فاسد اموی و معرفی راه پاك ثاراللّه به عنوان مسیر صحیح به سوی نجات، کامل می کنند. آن امام بزرگوار پس از رسوا ساختن حکام جور در مجلس عبیداللّه بن زیاد و یزید بن معاویه، به مدینه باز می گردند و لحظه ای از زنده نگاه داشتن واقعه ی عاشورا باز نایستادند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام سجّادعلیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: كانَ أثَرُ السُّجُودِ فِی جَمیعِ مَواضِعِ سُجُودِهِ فَسُمِّی السَجّادُ لِذلِکَ

ترجمه:

اثر سجده در تمام مواضع هفت گانه سجده

او نمایان بود؛ از این جهت "سجّاد" نامیده شد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۶، ص ۶.

زیر عنوان:

شهادت امام سجّادعلیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: کانَ یُصَلّی صَلاهَ مُوَدِّعٍ یَری أَنَّهُ لایُصَلِّی بَعدَها أبَدَاً

ترجمه:

امام سجّادعلیه السلام مانند کسی که آخرین نماز خود را به جای می آورد، نماز می گزارد. او چنین می دید که پس از آن هیچ گاه نماز نمی گزارد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۶، ص ۷۹.

زیر عنوان:

شهادت امام سجّادعلیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: یُنادِی مُنادٍ یَومَ القیامَهِ أینَ زَینُ العابِدینَ؟ فَکَأنّی أنظُرُ إلی عَلِیِّ بنِ الحُسَینِ علیه السلام یَخطُرُ بَینَ الصُّفُوفِ

ترجمه:

روز قیامت منادی ندا می دهد: "زیور عبادت کنندگان کجاست؟" گویا علی بن حسین علیه السلام را می بینم که میان صف ها با ابّهت گام بر می داد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۱۳۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: ألا و إنَّ أبغَضَ النّاسِ إلَى اللَّهِ مَن یَقتَدی بِسُنَّهِ إمامٍ و لا یَقتَدِی بِأعمالِهِ

ترجمه:

هشدار که منفورترین مردم نزد خداوند کسی است که سیره امامی را برگزیند ولی از کارهای او پیروی نکند

آدرس:

الکافی، ج ۸، ص ۲۳۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: کَفُّ الأذی، مِنْ کَمالِ العَقلِ وفیهِ راحَهٌ لِلبَدَنِ عاجِلاً و آجِلاً

ترجمه:

خودداری از آزار رساندن، نشانه کمال خرد و مایه آسایش دو گیتی است

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إنَّها [الصَّدَقَهَ] تَقَعُ فِی یَدِاللَّهِ قَبلَ أن تَقَعَ فِی یَدِ السّائِلِ

ترجمه:

صدقه، قبل از این که به دست نیازمند برسد، در دست خداوند قرار می گیرد

آدرس:

عدّه الدّاعی، ص ۵۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إذا صَلَّیتَ فَصَلِّ صَلاهَ مُوَدِّعٍ

ترجمه:

هرگاه نماز می گزاری، [چنان باش که گویی]نماز آخرین را به جای می آوری

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۶۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: المُؤمِنُ یَصمُتُ

لِيَسلَمَ و يَنطِقُ لِيَغنَمَ

ترجمه:

مؤمن سکوت می کند تا سالم ماند و سخن می گوید تا سود برد

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۲۳۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: خَفِ اللَّهَ لِقُدرَتِهِ عَلَيکَ واستَحی مِنهُ لِقُربِهِ مِنکَ

ترجمه:

از قدرت خداوند بر خویش بترس و از نزدیکی اش به خود شرمگین باش!

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۶۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: قَدِّمُوا أمرَ اللَّهِ و طاعَتَهُ و طاعَةَ مَن أوجَبَ اللَّهُ طاعَتَهُ بَينَ يَدَیِ الاُمورِ

ترجمه:

فرمان خدا و طاعت او و طاعت کسی را که طاعتش را واجب کرده است، بر همه چیز مقدّم بدارید

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۵۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: المُؤمِنُ مِن دُعائِهِ عَلی ثَلاثٍ: إمّا أن یُدَّخَرَ لَهُ و إمّا أن یُعَجَّلَ لَهُ و إمّا أن یُدفَعَ عَنهُ بَلاءٌ یُریدُ أن یُصیبَهُ

ترجمه:

مؤمن از دعـای خود یکی از سه نتیجه را می گیرد: یـا برایش ذخیره می شود، یـا در دنیـا برآورده می شود و یـا بلاـیی که می خواست به او برسد از او برگردانده می شود

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۸۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إنّی لَاُحِبُّ أن أدومَ عَلَی العَمَلِ و إن قَلَّ

ترجمه:

من دوست دارم که در کار پیوسته باشم، اگر چه اندک باشد

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۴، ص ۹۲.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: قتل "محمد امین" به دستور برادرش "مأمون" در جنگ بین سپاهیان دو طرف (۱۹۸ق)

شرح مناسبت:

هارون در زمان حیات خود، پسـر خویش محمد، ملقب به امین را که مادرش زبیده بود، جانشـین خود قرار داد و پسـر دیگرش عبـداللّٰه مـامون را که بزرگتر از امین و از مادری کنیز و ایرانی بود ولیعهـد امین قرار داد. پس از مرگ هارون، امین به خلافت رسید و پنج سال خلافت کرد و برادرش را از ولایتعهدی خلع نمود. مأمون که درخراسان امارت داشت به کمک ایرانیان

علیه برادرش قیام کرد و سرانجام طاهربن حسین ذوالیمینین را به بغداد فرستاد و طاهر، امین را کشت و سرش را به مرو منتقل کرد. از آن زمان خلافت عباسی به مامون منتقل شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: انتشار نخستین روزنامه در ایران (۱۲۵۳ ق)

شرح مناسبت:

نخستین روزنامه ی ایران توسط میرزا صالح شیرازی در ۲۵ محرم سال ۱۲۵۳ ق به نام کاغذ اخبار یا اخبار وقایعِ دارُالخِلافه انتشار یافت و بر خلاف اسمش، ماهنامه بود. اداره ی این روزنامه را خودِ میرزا صالح شیرازی بر عهده داشت. این روزنامه در دو برگ بزرگ با چاپ سنگی منتشر می شد و در آن مطالبی درباره ی شهر تهران ودیگر شهرهای ایران، سرزمین های عربی و کشور ترکیه به چاپ می رسید. تنها نسخه ی موجود از روزنامه ی کاغذ اخبار، در موزه ی بریتانیا نگهداری می شود.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: خلع "امیر کبیر" از وزارت نظام پس از عزل وی از صدارت عُظمی (۱۲۶۸ ق)

شرح مناسبت:

لیاقت و تدبیر و طهارت اخلاقی امیر کبیر، موجب وحشتِ درباریان ناپاک و حسودانِ جاه طلب گشت. سرانجام شاه جوان ۱۸ ساله و بی تجربه بر اثر دسیسه ها و تحریکات درباریان و مادر خود، مهد عُلیا، در بیستم محرم ۱۲۶۸ ق، امیرکبیر را از صدرات برکنار کرد ولی مقام امیرنظامی را همچنان در عهده ی او گذاشت. اما این مقام نیز پنج روز بعد از او گرفته شد. پس از عزل امیرنظام، مَهد عُلیا، همچنان از ماندن او در تهران نگران بود و برای این که شاه، دیگرباره با وی بر سَرِ مِهر نیاید، در کار او مکر و حیله می کرد. سرانجام شاه را بیش از پیش به امیرکبیر بدبین ساختند تا این که ناصرالدین شاه، دستور تبعید او به فینِ کاشان و قتل این امیرِ لایق را صادر کرد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: محاصره ی مکّه و سنگ باران کعبه از سوی سپاهیان یزیدبن معاویه (۶۴ ق)

شرح مناسبت:

یزیدبن معاویه پس از شهادت اباعبداللّه الحسین(ع) و یارانش در کربلا و اسیر نمودن اهل بیت و بازماندگان آنان، خود را در نزد مسلمانان، بی مقدار و بی اعتبار کرد. از سوی دیگر، افشاگری های خاندان عصمت و طهارت و طرفداران اهل بیت(ع)، مردم را بر ضد حکومت یزید وادار به قیام نمود. به همین جهت در سال ۶۳ ق شورش ها و جنبش هایی بر ضد یزید در حجاز به وجود آمد. سرانجام اهالی مکه و مدینه اقدام به مخالفت های علنی و درگیری مسلحانه با سپاهیان و عاملان یزید نمودند. در مکه، عبدالله بن زبیر با پرداختن به عبادت و مخالفت با یزیدبن معاویه، مردم را به گرد خود جمع کرد وبه تدریج قوت یافته بود و توانست شهر

مکـه را از دست عامـل یزیـد بیرون آورد و خـود بر آن استیلاـ یابـد. سـپاهیان شـام به مکه هجـوم آورده و آن را در محاصـره خویش قرار دادنـد و بر اهالی آن بسـیار سـخت گرفتنـد. آنان بر بلندی های اطراف مکه، منجنیق ها و سـنگ اندازهای بزرگی نصب کرده و به وسیله ی آنها شـهر را سـنگ باران کردند. عبدالله بن زبیر و بسـیاری از مردم به مسـجدالحرام پناه آورده تا از شـدت سـنگ بـاران دشـمن در امان باشـند، ولی حصـین بن نمیر دسـتور داد که مسـجدالحرام و کعبه را نیز نشانه گرفته و زیر ضربات خویش قرار دهند.سپاهیان یزیـد با این اعمال ننگین خودکاری از پیش نبرده و متقابلاً موجب تقویت عبدالله بن زبیر و قیام او گردیدنـد. سـرانجام یزید در ۱۴ ربیع الاـول همـان سـال به هلاـکت رسـید و نیروهای شامی به شام بازگشت نمودنـد و عبدالله بن زبیر، زمام امور حجاز را به دست گرفت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز سلطنت دو ساله ی "احمد فئودار" هفتمین پسر هلاکوخانِ مغول (۶۸۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت عالم جلیل القدر "ملا عبداللّه تُسْتَری" دانشمند عهد صفوی (۱۰۲۳ ق)

شرح مناسبت:

ملاـ عبـداللّه بن حسـین تُستَری از علمـاء، فقهـا و محـدثین نـامی امامیه و از پرورش یافتگان حوزه ی درس مقـدس اردبیلی می باشد. وی بسیار عابد و زاهد بود؛ نمازهای نافله ی شبِ وی هرگز ترک نمی شد و بیشتر ایام را به روزه داری صرف می نمود. در خوراک و پوشاک بسـیار قانع بود و از لذایذ دنیوی دوری می کرد. مجلسی اول که از شاگردان وی می باشد درباره مولی می گویـد: "او نسـبت به من و تمامی مؤمنین به منزله ی پـدری مهربان بود و از ایشان کرامات بسـیاری مشاهده گشـته است." مولی بر خلاف سایر علما فقط به تـدریس اشـتغال داشت و شاگردان برجسـته ای را به جامعه ی شـیعه عرضه نمود. از جمله ی این شاگردان: علامه مجلسـی اول، شـیخ بهایی و میرزا محمد نایینی می باشـند. کتاب التَّتْمیم لشرحِ الشّیخ نورالدین عَلی قواعد الحلی در هفت جلـد و کتـاب خَواص القرآن و نیز جامع الفوایـد از آثار اوست. مولی در ۲۶ محرم سال ۱۰۲۱ یا ۱۰۲۳ قمری وفات یافت و میرداماد بر جنازه اش نماز خواند و در کربلا مدفون شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تولد "میرزا محمدحسین ادیب آزاد" شاعر ایرانی (۱۲۹۸ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمد حسـین ادیب آزاد، شاعر ایرانی در شـهر تبریز به دنیا آمد. وی پس از آموختن علوم رسمی عصر خود به فراگیری زبان و ادبیات عرب پرداخت و پس از چندی به سـرودن شعر روی آورد. دیوان اشعار ادیب آزاد، شامل اشعار و غزلیاتی است که از او بر جای مانده است. همچنین اثر دیگر او گنجینه ی ادب نام دارد که شامل منتخب اشـعار شاعران قبل و معاصـر او می باشد.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابوالحسن اسماعیل" (ابن سیده) ادیب و لغوی نابینای مسلمان (۳۹۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن اسماعیل بن سیده اندلسی، از علمای مسلمان اندلس و لغت شناسی بزرگ به شمار می رفت. وی قوه ی حافظه ای قوی داشت و همانند پدرش از نعمت بینایی محروم بود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف شهر تبریز توسط نادرشاه افشار (۱۱۴۳ق)

شرح مناسبت:

نادرقلی افشار که بر اثر رشادت های خود در یکی از مناطق خراسان به قدرت رسیده بود، پس از حمله ی افغان ها به اصفهان، به یاری شاه طهماسب صفوی رفت و افغان ها را شکست داد. سپس سفیری به دولت عثمانی فرستاد و تخلیه ی نواحی اشغالی آذربایجان را خواستار شد. عثمانیان اهمیتی به سفیرِ نادر نداده و در اشغال آذربایجان اصرار داشتند. بنابراین نادر به کمک قبیله ی خود در ۲۷ محرم ۱۱۴۳ ق وارد تبریز گردید و آن جا را به تصرف خود درآورد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ویران ساختن قسمتی از بغداد توسط سپاه مغول به فرمان "هلاکوخان" (۶۵۶ ق)

شرح مناسبت:

پس از محاصره ی بغدادتوسط سپاهیان مغول به فرماندهی هلاکوخان، مغولان شکافی در دیوار بغداد ایجاد کردند و به شهر ریختند. لشکریان خلیفه ی عباسی که فکر نمی کردند سپاه مغول تا این حد نیرومند باشد، از هم متلاشی گردید و افراد آن به سرداب های اطراف شهر پناه بردند. سپاه مغول بدون مقاومت لشکر خلیفه، بغداد را تصرف نمود و دست به کشتار مردم زد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد حکیم بزرگ میرزا "محمدطاهر تنکابنی" (۱۲۸۰ ق)

شرح مناسبت:

میرزا طاهر بن فرج اللّه تنکابنی در سال ۱۲۸۰ ق در کلاردشت به دنیا آمد. پس از تحصیل مقدمات به تهران رفت و فقه و اصول و حکمت را در نزد مدرس زنوزی، محمدرضا قمشه ای و میرزا ابوالحسن جلوه شاگردی نمود. سپس به تدریس روی آورد و در مدرسه سپه سالار درس می گفت. بعدها وارد سیاست گردید و در دوره ی اول و چهارم مجلس شورای ملی وارد مجلس شد. سرانجام میرزا طاهر تنکابنی در سال ۱۳۶۰ ق در ۸۰ سالگی وفات یافت و در جوار استادش مرحوم جلوه در مزار شیخ صدوق(ره) مدفون گردید. درباره ی علم و دانش و تبحر او در حکمت و فلسفه گفته اند که با مرگ او، حکمت و فلسفه ی قدیم نیز در تهران، مُرد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "محمد هروی" مورخ مسلمان (۹۰۳ ق)

شرح مناسبت:

محمد هروی در خاندانی مشهور در شهر بلخ درشمال افغانستان متولد شد، اما بیشتر عمر خود را در هرات گذراند. هروی به سبب مراتب علمی اش، مورد توجه امیرعلیشیر نوایی، وزیر دانشمند سلسله ی گورکانیان که به علماء احترام فراوان می گذاشت، قرار گرفت. مهم ترین اثر هروی، تاریخ رُوضَ هُالصَّفا است که تاریخ عمومی جهان را از ابتدای خلقت تا زمان خودش به نگارش در آورده است. وفات محمد هروی در هرات روی داد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللَّه "سیدعلی حجت کوه کمره ای" از علما و فقهای بزرگ شیعه (۱۳۶۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سید علی حجت کوه کمره ای از علما و دانشمندان بزرگ و از شاگردان مرحوم آیت اللَّه حاج میرزا حبیب اللَّه رشتی، فاضل ایروانی و فاضل شربیانی بود. وی پس از آن که در نجف اشرف فارغ التحصیل شد، عازم ایران گردید و مورد تجلیل فوق العاده ی استاد خود، فاضل شربیانی قرار گرفت؛ به طوری که از طرف جمعی از طلاب و بزرگان علماء نجف تا کوفه مشایعت شد و جمعی بی شمار به او اقتداء کرده، پشت سرش نماز خواندند. پس از ورود به تبریز مورد استقبال و اقبال عموم مردم آن مکان واقع شده و مشغول همه گونه وظایف لازم و خدمات دینی گردید. او بسیار بزرگوارانه زندگی نمود و در عظمت و شخصیت وی، گذشته از مقامات شامخ و فضایل عظیم، داشتن فرزندی چون آیت اللَّه سیدمحمد حجت کوه کمره ای (یکی از مراجع سه گانه پس از ارتحال آیت اللَّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی) است. سرانجام آیت اللَّه سیدعلی حجت در ۲۹ محرم الحرام ۱۳۶۰ ق در تبریز وفات نمود. جنازه اش را با تجلیل فراوان از تبریز به قم منتقل کرده

و پس از تشییعی با شکوه در راهرو صحن عتیق حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: قتل "جعفربرمَکی" و سقوط خاندان "برمکیان" به فرمان "هارون الرشیدعباسی" (۱۷۸ق)

شرح مناسبت:

برمکیـان که از اواخر قرن اول هجری به دربـار خلفای اموی راه یافته بودنـد، دارای نفوذ فراوانی در قلمرو حکومت گردیدنـد. این نفوذ در دوران عباسـیان نیز ادامه یـافت و در زمـان وزارت یحیی برمکی در عصـر هـارون الرشـید، وی فرمانروای یگانه به شمـار می رفت و خلیفه، جز نـامی بیش نبـود. پس از یحیی، فرزنـدان وی، فضـل و جعفر، به بالاـترین درجه در دربـار عباسـی رسـیدند و این قدرت مفرط، با حسد و بدگویی اطرافیان خلیفه مواجه گردید. هارون الرشـید نیز از قدرت روزافزون برامکه به تنـگ آمـده بـود و می دیـد که بـا وجود آن هـا، اختیـاری در امور مملکت نـدارد، بنـابراین تصـمیم به نـابودی آن هـا گرفت. سرپیچی جعفر از یک دسـتور خلیفه، بهانه را به دست هارون الرشید داد و او نیز که از نفوذ فوق العاده ی برمکیان ناراحت بود دسـتور قتل عام آنان را صادر کرد و آنان را از مصدر قدرت به زیر کشید. تعداد افراد خاندان برمکیان را که به دستور هارون، در ظرف مـدت کوتاهی به قتل رسـیدند تا یکصد و بیست هزار نفر نوشـته اند. بدین ترتیب دوران شوکت و اقتدار این خاندان به پایان رسید و پس از مدتی، حتی نام بردن از این خانواده نیز به دستور هارون، ممنوع شد.

صفر

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز مرحله ی نهایی جنگ صفین میان سپاهیان امام علی(ع) و لشکریان معاویه (۳۷ ق)

شرح مناسبت:

پس از پایان یافتن فتنه ی جنگ جمل، امام علی(ع) خود را برای سـرکوبی فرمانروای سرکش شام، معاویه بن ابی سفیان آماده نمـود. بیـن دو سپاه در محلی به نـام صـفین در جنـوب شـهر رُقه برکنـار رود فرات، جنگی درگرفت. هنگـامی که شـکست بر سپاهیان معاویه آشکار گردید، با حیله ی

عمروعاص، لشکریان امام علی(ع) دست از جنگ کشیدند و کار به حکمیّت کشید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ورود کاروان اهل بیت امام حسین(ع) به شام (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

پس از واقعه ی کربلا، خانـدان پیامبر اکرم(ص) که به اسارت یزیدیان درآمده بودند، وارد شام مرکز حکومت یزید شدند. در شـام، حضـرت زینب(س) و امـام سـجاد(ع) در مقـاطع مختلـف، از جمله در دربـار یزیـد و مسـجد شـام به افشـاگری علیه یزید پرداختند و پیام خون شهیدان کربلا را به بهترین نحو به مردم رساندند، به طوری که مردم شام از واقعیت جنایات سپاه یزید در کربلاـ آگـاه و نسـبت به وی و مزدوران او خشـمگین شدنـد. این موضوع بـاعث شـد که یزیـد به کلی صـدور فرمـان قتل امام حسـین(ع) و یارانش را تکـذیب کنـد و گناه آن را به گردن عبیـداللّٰه بن زیاد والی کوفه، بیندازد. همچنین به دلیل فشار افکار عمومی، یزید مجبور شد پس از چندی، کاروان اهل بیت پیامبر(ص) را به مدینه، باز گرداند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز فرمانروایی "امیر بهادرخان" فرمانروای مغول (۷۱۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت حضرت "زید" فرزند امام زین العابدین(ع) در قیام علیه دولت بنی امیه (۱۲۲ ق)

شرح مناسبت:

در زمان خلافت هشام بن عبدالملک و امامت حضـرت امام صادق(ع)، زید بن علی بن الحسـین که پسـر امام زین العابدین(ع) بود، با انگیزه ی خون خواهی امام حسین(ع)، در کوفه با جماعتی از شیعیان، علیه دولت اموی قیام کرد. هشام، خلیفه ی اموی، یوسف بن عمر ثقفی را بـا لشـکری به جنـگ او فرسـتاد و زیـد در این جنـگ به شـهادت رسـید. سرِ او را به دمشق نزد خلیفه فرستادند و بدنش را در کنار کوفه بر دار کرده و بعد از چند سال، استخوان های وی را سوزاندند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شکست قیام زنگیان و درگذشت فرمانده ی زنگیان، معروف به "صاحب الزنج" (۲۷۰ ق)

شرح مناسبت:

قیـام بردگـان و غلامان در قرن سوم یکی از بزرگ ترین نهضت های اجتماعی محرومان در سال های حکومت پر جور و فساد عباسـیان بود که مـدت زمـانی خواب خوش خلیفه ی عباسـی و دیگر سـتمگران را آشـفته کرد. رهبری این قیام را مردی به نام علی بن محمد به عهده داشت که خود را علوی می دانست و نَسَب خود را از امام علی(ع) می دانست. او مردی شجاع، فاضل، بلیغ و شاعری توانا بود. وی که بعـدها به "صاحب الزنج" و امیر زنگیان ملقب شد در مدت کوتاهی بردگان فراوانی را به دور

خـود جمع کرد و پس از تشـکیل جلسه ای در روز ۲۷ رمضـان سال ۲۵۵ قمری قیـام را آغـاز نمود. خلیفه، معتمـد عباسـی، سرداران متعـددی را برای جنـگ بـا زنگیان فرسـتاد. این قیام به مـدت ۱۵ سـال به طـول انجامیـد تـا این که خلیفه، برادر خود ابواحمد موفق را به جنگ آن ها فرستاد و او، در دوم صفر سال ۲۷۰ قمری موفق به شکست زنگیان گردید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت "ابوحَیّان غَرناطی" معروف ترین عالم نحوی عرب (۷۴۵ ق)

شرح مناسبت:

اثیرالـدین محمـد بن یوسف اندلسـی معروف به ابوحَیّان غَرناطی، محدث، مفسّـِر، ادیب، نحوی، لغوی، شاعر و رجالیِ مشـهور عرب، در سـال ۶۵۴ ق در غرنـاطه (واقع در اسـپانیا) به دنیـا آمـد. علوم مقـدماتی را در زادگـاه خود فرا گرفت و مـابقی را در آفریقا، حجاز و شامات آموخت. اساتید وی را تا چهارصد و پنجاه نفر نوشـته اند. همچنین شاگردان بسـیار فاضل تربیت نموده است. او در علوم مختلف متبحّر بود و تمامی اوقاتش در تعلیم و تعلّم و تالیفات متنوع صـرف شـد. ابوحیان در صـرف و نحو و حدیث استاد

کل به شمار می رفت و به شِیخُ النُّحاه(استاد نحویّن) و شیخُ المحدّثین مشهور گشت. وفات ابوحیان در مصر اتفاق افتاد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن دُرَیهِم" ریاضی دان و منجم مسلمان (۷۶۲ ق)

شرح مناسبت:

ابن دُرَیهِمْ بـا کوشـش و پشـتکار به تحصـیل علم و دانش همت گمـاشت. او قرائت قرآن کریم، فقه و ریاضـیات را نزد اساتید عصـر خود فرا گرفت. در مصـر به اسـتماع حـدیث مشـغول شـد و به مقامات علمی دست یافت. سـپس به شام رفت و در جامع اموی در دمشق به عنوان مـدرس مشـغول تـدریس شـد. ابن دُرَیهِم به علومی همچون قرائت، حـدیث، فقه و اصول آن، کلاـم، تفسیر و ادبیات عرب تسلط کامل داشت. قصیده ای در مدح پیامبر، از آثار به جا مانده از ابن دُرَیهم است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه و فیلسوف بزرگ "احمد امین" (۱۳۹۰ ق)

شرح مناسبت:

احمـد امین در سـال ۱۳۲۰ قمری در خانـدان علم و فضـیلت در شـهر مقـدس کـاظمین متولـد گردیـد. وی یکی از چهره هـای درخشان علم و فضـیلت، فیلسوفی بزرگ، فقیهی اصولی، مفسـر و از مفاخر عالم تشیع بود. احمـد امین علاوه بر علوم جدید و اخذ درجه ی دکتری در فلسفه و ریاضیات، از حوزه ی درس اساتیدی چون شیخ نعمت اللّه دامغانی و بلاغی، علوم فقه، اصول و تفسـیر را فرا گرفت و به مقام عالی اجتهاد رسید. از ایشان تألیفات ارزشمندی بر جای مانده است که "التَفْسیرُ الکبیر" در ۳۰ جلد و "التَّکامُل فی الاسـلام" در ۱۴ جلد از آن جمله اند. این اسـتاد بزرگ، سـرانجام در صبح روز دوم صفر ۱۳۹۰ قمری در هفتاد سالگی بر اثر سکته مغزی دار فانی را وداع گفت و درنجف اشرف مدفون گردید.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت حضرت امام "محمد باقر(ع)" (۵۷ ق)

شرح مناسبت:

حضـرت امام محمـد باقر(ع) امام پنجم شـیعیان در مـدینه به دنیا آمد. مادرش، فاطمه معروف به ام عبداللّه، دختر امام حسن(ع) می باشد و این امام از پدر و مادر علوی و هاشـمی است. ابوجعفر کنیه ی ایشان و باقر و باقرالعلوم نیز از القاب آن حضرت می باشـند. ولیـد بن عبـدالملک، سـلیمان بن عبـدالملک، عمر بن عبـدالعزیز و هشـام ابن عبـدالملک در زمان حیات آن امام همام حکومت می کردنـد. اولاـد آن حضـرت را پنـج پسـر و دو دختر نقـل کرده انـد. در زمـان امـام بـاقر(ع) علی رغم هرج و مرج موجود به جهت تغییر حاکمیت اموی به عباسـی، زمینه ای برای قیام علیه دسـتگاه جور فراهم نبود. با این حال در این میان، قیام عِلمی، ممکن بود. این حرکت علمی

امام در حالی صورت گرفت که مُلّاهای درباری که متکی به زر و زور سلاطین بودند، هر یک مذهبی از خود تراشیده، سبب انحراف شده بودند. امام باقر(ع) در آن دوران، مطالب علمی و اسلامی را بازگو می کرد و چنان در بسط علوم متبحّر بود که به باقرالعلوم یعنی شکافنده ی دانش ها، معروف گردید. این تلاش مقدس به حدی بود که شیخ مفید آن را منحصر به فرد می داند و میزان ظهور علوم دین، آثار و سنت و علوم قرآن، تاریخ و فنون آداب را در این زمان، بی نظیر توصیف می کند. اگر به روایات شیعه رجوع کنیم، خواهیم دید که بیشترِ آنها از امام باقر و امام صادق علیهماالسلام است، زیرا امامانِ دیگر، مانند آن دو بزرگوار، برای نشر حقایق مجال نیافته اند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "سیده نفیسه" عالمه ی اسلامی (۲۰۸ ق)

شرح مناسبت:

سیده نفیسه، دختر حسن بن زید بن حسن بن علی بن ابی طالب همسر اسحاق مُؤْتَمَن و از زنان محدّثه می باشد. او در سال ۱۴۵ ق درمکه متولد شد و در مصر اقامت گزید. پس از وفات شافعی، عالم بزرگ مسلمان، جنازه اش را به خانه ی آن بانوی مجلّله برده و در آن جا نماز خواندند. سیده نفیسه در مصر دار فانی را وداع گفت و مقبره اش زیارتگاه گردید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "شیخ الرئیس ابوعلی سینا" فیلسوف و دانشمند شهیر ایرانی در بخارا (۳۷۰ ق)

شرح مناسبت:

فیلسوف و پزشک نابغه ی مسلمان ایرانی ابوعلی سینا ملقب به شیخ الرئیس، حجه الحق و استاد استادان در بلخ به دنیا آمد. وی با کمک هوش سرشار خود، به سرعت، تعلیمات مقدماتی را آموخت و در ده سالگی کل قرآن را حفظ نمود. ابن سینا پس از فراگیری منطق، هندسه و نجوم، به فلسفه روی آورد و در علوم زمان خود، سرآمد عصر خود گردید. ابوعلی سینابه خاطر درمان نوح بن منصور،پادشاه سلسله ی سامانی، توانست به کتابخانه ی دربار او راه یابد واز آن بهره ببرد. ابن سینا مدتی را نیز به مشاغل دیوانی از جمله وزارت گذراند. با این حال، مطالعه و تالیف کتاب از هر کاری برای ابن سینا مطلوب تر بود. او نگارش کتاب را از ۲۱ سالگی شروع کرد و در مدت ۵۸ سال زندگی خود، آثار پر ارزشی بر جای گذارد که هنوز مورد استفاده ی مجامع علمی واقع می شود. از جمله کتاب های ابن سینا، قانون و شفا و اشارات است. این دانشمند در سال ۴۲۸ ق وفات یافت و در همدان مدفون گشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "محمد بن عبداللّٰه" معروف به حاکم نیشابوری محدث و فقیه مسلمان (۴۰۵ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن عبداللّٰه مشهور به حاکم نیشابوری از بزرگان محدثین و فقها و مورخین اسلام است. معروف است که وی با دو هزارتن از مشایخ در بلاد مختلف دیدار و مباحثه کرده و از آنان حدیث شنیده است. ابوعبداللّٰه در سال ۳۵۹ ق قاضی نیشابور شد و در نزد شاهان آل بویه و سامانی حرمت و تقرب داشت. کتاب معروف او در حدیث "المُسْتَدْرَکُ بَیْنَ الصحیحین" است.

کتاب تاریخ نیشابور یا تاریخ علمای نیشابور از تألیفات دیگر اوست.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رتصرف شهر بغداد پایتخت خلفای عباسی توسط "هلاکوخان مغول" (۶۵۶ ق)

شرح مناسبت:

پس از حمله ی سپاهیان مغول و تسخیر شهر بغداد، پایتخت خلافت عباسیان، در چهارم صفر سال ۶۵۶ ق، خلیفه ی عباسی، المستعصم باللَّه، با سه پسر خود و سه هزار تن از سادات، بزرگان، قضات و اعیان بغداد از شهر خارج شد و به خدمت هلاکو رسید و تسلیم وی گردید. هلاکو امر کرد که مردم بغداد را به بهانه ی سرشماری به خارج از شهر کوچ دهند. سپس دستور قتل همگی آنان را صادر کرد و خود در نهم صفر وارد بغداد شد و آن شهر تاریخی را به یغما بُرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت استاد بزرگ اخلاق میرزا "محمد علی شاه آبادی" (۱۳۶۹ ق)

شرح مناسبت:

آقا میرزا محمد علی شاه آبادی فرزند شیخ محمدجواد اصفهانی در سال ۱۲۹۲ قمری در اصفهان متولد گردید و مقدمات علوم را از محضر پدر بزرگوارش که خود از فقها و شاگردان صاحب جواهر بود، فرا گرفت. سپس از محضر برادرش آقا شیخ احمد بیدآبادی و میرزا محمدهاشم خوانساری بهره مند شد. سپس در تهران، فقه و اصول را از محضر میرزا حسن آشتیانی و عرفان را از محضر میرزاهاشم گیلانی و فلسفه را از میرزا ابوالحسن جلوه فرا گرفت و برای تکمیل مراتب علمی به دارالعلم نجف اشرف رهسپار گردید. آیت اللَّه شاه آبادی سپس به سامرا رفته و در درس آیت اللَّه میرزا محمد تقی شیرازی شرکت جست و از افادات آن بزرگوار بهره ها برد. ایشان بنا به اصرار والده ی محترم خود به ایران بازگشت و در تهران سکونت جست و در مسجد سراج الملک (شاه آباد سابق) به اقامه ی نماز و ترویج و تبیین معارف اسلام پرداخت. آیت اللَّه شاه آبادی آن گاه در

سال ۱۳۴۷ قمری بـه حـوزه ی علمیـه ی قـم رفت و به تربیت طلاب علـوم دینی پرداخت و شخصـیت هـای بزرگـواری چـون حضـرات آیات عظام: امام خمینی(ره)، سید شهاب الدین مرعشی نجفی، میرزا هاشم آملی، محمدرضا مروج طبسی و ... را به جهان تشیع عرضه نمود. بعد از ۷ سال مجدداً به تهران بازگشت و در مسـجد امین الدوله ی بازار، امامت جماعت را به عهده گرفت. از این اسـتاد فرزانه ی عرفـان، کتـاب های فراوانی بر جای مانـده که منازِلُ السّالِکین، رساله ی عقل و جهل، حاشـیه ی کفـایهُ الاـصول و ... از آن جمله انـد. در موقعیتی که رضاخان پهلوی، تمام مساجـد و منابر را تعطیل نموده بود، آیت اللّه شاه آبـادی، هیـچ گـاه نمـاز و سـخنرانی اش قطع نشـد. زمـانی هم که رضـاخـان، پوشـیدنِ لبـاس روحـانیت را ممنوع کرده بود، او فرزنـدانش را به روحـانی شـدن و پوشـیدن لبـاسِ مقـدس روحانیت تشویق کرد و به برکت همین تلاش مُخلصانه، هفت تن از فرزنـدانِ ایشـان، روحـانی شدنـد. وفات این عارف بزرگ برابر با ۳ آذر ۱۳۲۸ ش در ۷۷ سـالگی روی داد و پس از تشـییعی باشـکوه در رواق ابوالفتوح رازی در حرم حضـرت عبـدالعظیم(ع) مـدفون گردیـد. حضـرت امـام خمینی(ره) درباره اسـتاد می فرمود: "من در طول عمرم، روحی به لطافت روح آیت اللّه شاه آبادی ندیدم."

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "حضرت رقیه(س)" دختر کوچک امام حسین(ع) در شام (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

رقیّه خـاتون یـا فـاطمه بنت الحسـین(ع) معروف به فاطمه ی صـغیره، دختر آخر امام حسـین(ع) از مادری به نام ام اسـحاق بنت طلحه یا شاه زنان بود. سن مبارك او را ۳ ۴ ۵ یا ۷ سال دانسته اند. امام حسین(ع) بسیار به او مهر

می ورزید و وی نیز به پدر، علاقه ی فراوانی داشت. رقیّه به همراه پدر، برادران، عموها و دیگر خاندان نبوی راهی سرزمین کربلا شد. پس از شهادت امام و یارانش به اسارت کوفیان درآمده و سپس راهی شام شدند. رقیّه خاتون در شام، شب و روز در فراق پدر می گریست و پدر را طلب می کرد. معروف است که در خرابه ی شام، پس از دیدن سَـرِ بریده ی پدر و گفتگوی سوزناک با وی، لب بر لب های پدر نهاده و آن چنان گریسته که بیهوش شد. وقتی که او را حرکت دادند، دریافتند که از دنیا رفته است. آستانه ی حضرت رقیه(س) یکی از زیارتگاه های شیعیان در شهر دمشق پایتخت سوریه، در ۳۰۰ متری شمال شرقی مسجد مشهور اُموی واقع است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن یونس" فقیه و طبیب مسلمان (۵۵۱ ق)

شرح مناسبت:

کمال الدین ابوعمران مشهور به ابن یونس، فقیه، طبیب، و ریاضی دان مسلمان در موصل در شمال عراق متولد شد. او پس از پایان تحصیلاتِ مقدماتیِ معارف دینی، به فراگیری ریاضیات، فقه و ادبیات پرداخت و پس از کسب مهارت در این علوم، به تدریس روی آورد. ابن یونس از جمله دانشمندان برجسته ی عصر خود به شمار می رفت و در زمینه ی فقه مذاهبِ مختلف اسلامی و سایر ادیان الهی چیره دست بود تا آنجا که حتی یهودیان و مسیحیان نیز برای تفسیر تورات و انجیل به او مراجعه می کردند. این فقیه و ریاضی دان مسلمان در ادبیات نیز از استعداد خاصی بهره مند بود و شعر می سرود. اَسرارُالسُّلطانیه در نجوم و شرحُ الاَعمالُ الهِنْدِسیّه در ریاضی از آثار ابن یونس می باشند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "محمدعلی معصومی" عالم و فقیه بزرگوار اسلام (۱۳۷۲ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه محمدعلی معصومی، عالم و فقیه مسلمان در سال ۱۲۸۸ ق به دنیا آمد و از نوجوانی، فراگیری علوم دینی را آغازکرد. وی پس از سالیان متمادی تحصیل در حوزه ی علمیه ی نجف، به درجات بالای علمی دست یافت. آیت اللّه معصومی همچنین از مبارزین عصر خود به شمار می رفت و در دفاع از آرمان اسلام و مسلمین کوشا بود.حاشیه بر جواهر و شرح لمعه از جمله آثار اوست. وفات این عالم ربانی در بهبهان از شهرهای جنوبی ایران در ۸۴ سالگی روی داد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "قطب الدین شیرازی" فیلسوف ایرانی (۶۳۴ ق)

شرح مناسبت:

قطب الدین محمود شیرازی، فیلسوف، منجم و پزشک مشهور ایرانی، در شیراز زاده شد. وی ابتدا به تحصیل طب پرداخت و بعد از مرگ پدر به جای وی در یکی از بیمارستان های شیراز به طبابت مشغول شد. قطب الدین شیرازی پس از تاسیس

رصدخانه ی مراغه، سالیان زیادی در محضر خواجه نصیرالدین طوسی به سر بُرد و از دانش آن استاد برجسته، بهره مند گردید و علم نجوم را آموخت. قطب الدین در مدت عمر خود سفرهای بسیار کرد و در شهرها و کشورهای مختلف با علمای متعدد و برجسته ای مباحثه نمود و برتجربیات و اندوخته های علمی خود افزود. از جمله آثار قطب الدین شیرازی می توان به کتاب های جامِعُ الاصول و نهایَهُالاِدراک اشاره کرد. وی در ۷۱۰ ق درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: قتل "میرزا آقاخان کرمانی" از همکاران سیدجمال الدین اسدآبادی (۱۳۱۴ ق)

شرح مناسبت:

میرزا عبدالحسین خان معروف به میرزا آقاخان کرمانی فرزند میرزا عبدالرحیم بردسیری در سال ۱۲۷۰ ق در کرمان متولد شد. در ابتدا علوم ریاضی و طبیعی و حکمت الهی را فرا گرفت سپس از کرمان به اصفهان رفت و پس از مدتی راهی تهران شد. از آنجا به استانبول عزیمت کرد و در روزنامه ی اختر به خدمت مشغول شد. میرزا در آن جا با سیدجمال الدین اسدآبادی همکاری می کرد. او به جرم شرکت داشتن در شورش ارامنه مجبور به ترک استانبول شد و در سال ۱۳۱۴ به امر محمد علی میرزا به قتل رسید. از تالیفات او: خطابه ها و منشأت که به صورت رمان و اشعار می باشد، تاریخ نثری موسوم به آینه ی سِکَندری و تاریخ نظمی موسوم به نامه ی باستان. میرزا آقاخان کرمانی

اعتقاد به اتحاد دول اسلامی داشت و اجرای قانون اسلامی را خواهان بود. وی عقیده داشت که فقط به وسیله ی قوانین اسلامی می توان ریشه ی استبداد را از بیخ و بن درآورد و در زایل کردن رسوم ظالمانه ی شاهنشاهی به پیش رفت.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت "امام موسی کاظم(ع)" (۱۲۸ ق)

شرح مناسبت:

حضرت امام موسی کاظم(ع) امام هفتم شیعیان در منزل "اَبْواء" در بین مکه و مدینه و محل دفن حضرت آمنه(س) از مادری به نام حمیده زاده شد. ابوالحسن، ابوابراهیم و ابوعلی، کنیه های حضرت و کاظم و عبدصالح از القاب آن امام می باشند. آن امام در زمان حکومت منصور، مهدی، هادی و هارون عباسی زندگی می کرده است. شیخ مفید برای امام موسی(ع) نوزده پسر و هجده دختر ذکر کرده است. در زمان حیات امام کاظم (ع) شرایطِ مبارزه ی منفی و قیام علمی و ارشاد مردم، آماده بود. به این جهت، امام، فعالیت خود را در دو جبهه آغاز فرمود: مبارزه ی منفی و عدم تسلیم در برابر طاغوت و دیگری متنفر کردن مردم از دستگاه ظلم و جورِ عباسی. ایشان دنباله ی کار پدر بزرگوار خود را گرفت و حوزه ی علمی تشکیل داد و به تربیت شاگردان بزرگ و رجالِ علم و فضیلت پرداخت. آن امام همام نه تنها از نظر علمی، تمام دانشمندان و رجال عِلمی آن روز را تحت الشعاع قرار داده بود، بلکه از نظر فضایل اخلاقی و صفات برجسته ی انسانی نیز زبانزد خاص و عام بود به طوری که تمام دانشمندانی که با زندگی پرافتخار آن حضرت آشنایی دارند در برابر عظمت شخصیّت اخلاقی وی، سرتعظیم فرود آورده اند.

آیات و

احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام کاظم علیه السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: کانَ [الامام الکاظم علیه السلام]عَقلُهُ لاتُوازی بِهِ العُقُولُ و رُبَّما شاوَرَ الأسوَدَ مِن سُودانِهِ

ترجمه:

هیچ اندیشه ای با اندیشه او برابری نمی کرد و [با این حال] چه بسا با یکی از خادمان سیاه خود مشورت می کرد

آدرس:

مکارم الأخلاق، ج ۲، ص ۹۹.

زیر عنوان:

ولادت امام کاظم علیه السلام

متن:

روایت شده است: و کانَ اَوصَلَ النّاسِ لِأهلِهِ و رَحِمِهِ و کانَ یَتَفَقَّدُ فُقَراءَ المَدینَهِ فِی اللَّیلِ

ترجمه:

[امام موسی بن جعفرعلیه السلام] بیشترین پیوند را با خانواده و خویشان خود داشت و شب ها از فقیران مدینه دستگیری می کرد

آدرس:

الإرشاد، ج ۲، ص ۲۲۳.

زیر عنوان:

ولادت امام کاظم علیه السلام

متن:

ابن أثير: كانَ يُلقَّبُ بِالكاظِمِ لِأَنَّهُ كانَ يُحسِنُ إلى مَن يُسی ءُ إلَيهِ، كانَ هذا عادَتَهُ

ترجمه:

امام كاظم عليه السلام] از آن روى "كاظم" ناميده شد كه همواره با كسى كه به او بدى مى كرد، به نيكى رفتار مى كرد؛ اين خوى او بود

آدرس:

الكامل، ج ۶، ص ۱۶۴.

زير عنوان:

سخنان برگزيده

متن:

امام كاظم عليه السلام: المَغبونُ مَن غُبِنَ عُمرُهُ ساعَةً

ترجمه:

زيان كار كسى است كه ساعتى از عمرش را زيان كرده باشد

آدرس:

نزهه الناظر و تنبيه الخاطر، ص ۱۲۳.

زير عنوان:

سخنان برگزيده

متن:

امام كاظم عليه السلام: مَن وَلَهَهُ الفَقرُ أبطَرَهُ الغِنى

ترجمه:

آن که ناداری حیرانش کند، توانگری سرمستش سازد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۱۹۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: ما تَسابَّ اثنانِ إلّا انْحَطَّ الأعلی إلی مَرتَبَهِ الأسفَلِ

ترجمه:

هیچ گاه دو تن به هم دشنام ندادند جز آن که بالاتر به مرتبه فروتر سقوط کرد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۳۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: جِهادُ المَرأهِ حُسنُ التَّبَعُّلِ

ترجمه:

جهاد زن خوب شوهر داری کردن است

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۵۰۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام

كاظم عليه السلام: قُلِ الحَقَّ و إن كانَ فيهِ هَلاكُكَ، فَإِنَّ فِيهِ نَجاتُكَ

ترجمه:

حق را بگو، اگرچه نابودی تو در آن باشد؛ زيرا نجات تو در همان است

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۰۸.

زير عنوان:

سخنان برگزيده

متن:

امام كاظم عليه السلام: إنَّ العاقِلَ لايَكذِبُ و إن كانَ فيهِ هَواهُ

ترجمه:

خردمند دروغ نمی گويد، اگرچه ميل او در آن باشد

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۹۱.

زير عنوان:

سخنان برگزيده

متن:

امام كاظم عليه السلام: التَّوَدُّدُ إلَى النّاسِ نِصفُ العَقلِ

ترجمه:

مهرورزی با مردم نيمی از عقل است

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۰۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: مَن استَوی یَوماهُ فَهُوَ مَغبونٌ و مَن کانَ آخِرُ یَومَیهِ شَرَّهُما فَهُوَ مَلعونٌ و مَن لَم یَعرِفِ الزِّیادَهَ فی نَفسِهِ فَهُوَ فی نُقصانٍ و مَن کانَ إلَی النُّقصانِ فَالمَوتُ خَیرٌ لَهُ مِنَ الحَیاهِ

ترجمه:

کسی که دو روزش با هم برابر باشد، زیان کار است. کسی که امروزش بدتر از دیروزش باشد، از رحمت خدا به دور است. کسی که رشد و بالندگی در خود نیابد، به سوی کاستی ها می رود و آن که در راه کاستی و نقصان گام بر می دارد مرگ برایش بهتر از زندگی است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۲۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: إنَّ الحَرامَ لایُنمی و إن نُمِی لایُبارَکُ فیهِ

ترجمه:

مال حرام افزون نمی گردد و اگر هم افزون گردد برکت نمی یابد

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۱۲۵.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد میرزا "محمدعلی معلم حبیب آبادی" شاعر و مؤلف بزرگ ایرانی (۱۲۰۸ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمدعلی حبیب آبادی متخلص به معلّم، شاعر و مؤلف بزرگ ایرانی در حومه ی شهر اصفهان متولد شد. وی علاوه بر تحصیل در زمینه ی ادبیات به فراگیری علوم ریاضی، جبر، هیئت و نجوم نیز همت گماشت. حبیب آبادی بیش از هر چیز به شعر علاقه داشت و از این رو از

دوران جوانی به سرودن شعر پرداخت و تخلص او ابتدا آزاد و سپس معلم، بود. میرزا معلم حبیب آبادی همچنین در زمینه ی احوال علما و فضلا تالیفات بسیاری دارد که از آن جمله می توان به مَکارِمُ الآثار و مَقاماتِ معنوی اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: ارتحال فقیه بزرگوار "سیدشهاب الدین مرعشی نجفی" (۱۴۱۱ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدشهاب الدین مرعشی نجفی در سال ۱۳۱۵ ق در نجف اشرف به دنیا آمد. پس از طی مراحل مقدماتی و دروس سطح نزد والدشان، در ۲۰ سالگی به اجتهاد نایل شد و در درس خارج فقه و اصول آیات عظام: عراقی، بهبهانی، کاشف الغطاء و ... شرکت کرد. آیت اللّه مرعشی علاوه بر این، در سایر علوم اسلامی و غیراسلامی از قبیل حدیث، رجال، درایه، تراجم، انساب، تفسیر، حروف و اوقاف، کلام، عقاید و ادیان، طب، تجوید و قرائت قرآن، ادبیات و علوم آلی، حساب، هندسه و سایر علوم ریاضی و ... نیز تبحر داشت. ایشان در سال ۱۳۴۲ ق از نجف قصد زیارت مرقد امام هشتم(ع) می کند و از آن پس در ایران ماندگار می شود. از این سال به بعد به امر آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری در قم مقیم می گردد. در درس خارج آیت اللّه مرعشی نجفی صدها فقیه و عالم پرورش یافتند و ایشان در این دوره، ده ها اثر علمی و فقهی نگاشت. این عالم بزرگ علاقه ی وافری به جمع آوری کتب قدیمی و نگهداری و حراست از آن ها داشت و در این راه، سختی های فراوانی تحمل کرد. ایشان در سال ۱۳۵۳ شمسی کتابخانه ای در قم تأسیس نمود. آیت اللّه مرعشی بیش از دویست اجازه ی روایتی

از علمـای بزرگ شـیعه و اهـل سـنت و زیـدیه دریافت کرده است. این روحانی مجاهـد، همچنین از آغاز نهضت انقلابی مردم ایران، همواره حمایت خود را از حضـرت امام خمینی عنوان داشـته و پشتیبان این حرکت اسلامی بوده است. سرانجام این عالم ربانی در ۷ صفر ۱۴۱۱ ق برابر بـا ۷ شهریور ۱۳۶۹ ش در سن ۹۶ سالگی جان به جان آفرین تسـلیم کرد و پس از تشـییعی با شکوه، طبق وصیت ایشان، در قسمت ورودی کتابخانه ی عمومی معظم له، در شهر مقدس قم به خاک سپرده شد.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "سلمان فارسی" صحابی بزرگوار پیامبر اسلام (۳۵ ق)

شرح مناسبت:

روزبه معروف به سـلمان فارسـی از اهالی منطقه ی جِی در اصفهان بود که در ابتدا آیین زرتشتی و آتش پرستی داشت. وی بر اثر برخورد با دین مسـیح به آن گرایش پیـدا کرد و در راه عزیمت برای یافتن کیش برتر، راهی شام و سـپس حجاز گردید. او را در این زمـان به عنوان برده ای خریـد و فروش کردنـد و سال ها قبل از هجرت پیامبر اکرم(ص)، در مـدینه به کارگری برای یـک یهودی مشـغول بود. سالیـان اولیه ی حضور پیـامبر در مـدینه نیز بـا این ایـام همراه بود و او توفیق حضور در جنـگ هـای پیـامبر(ص) را نیـافت. سـلمان فارسـی سـرانجام به دین اسـلام مشـرف شـد و پس از آن که پیامبر(ص) او را سـلمان نام نهاد از نزدیک ترین یاران رسول خدا گردید. سـلمان فارسی از صحابه ی بسیار نزدیک پیامبر بزرگ اسلام(ص) و دارای علم ظاهر و باطن و بسیار فاضل و پرهیزکار بوده است. از کثرت تَقرُّبی که نسبت به آن حضرت و خانواده ی عصمت و طهارت داشته،

پیامبر(ص) درباره ی او فرموده است: "السَّلمانُ مِنّا اهل البیت" سلمان از ما اهل بیت است. طرح حفر خندق در جنگ احزاب از جانب این صحابی بزرگ پیامبر اکرم(ص) بود. پس از رحلت پیامبر اکرم(ص) در زمان خلیفه ی دوم به حکومت مداین برگزیده شد و تا پایان عمر به مدت ۱۹ سال در این منصب بود. مرقد شریف این صحابی بزرگ پیامبر اسلام در مدائن، در پنج فرسخی بغداد، نزدیک طاق کسری قرار دارد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: خلع "محمد بن عبدالملک زیات" از وزارت به دستور متوکل عباسی (۲۲۳ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن عبدالملک زِیات در دوره ی خلافت معتصم و واثق عباسی، وزارت را بر عهده داشت. وی تنوری ساخته بود که در آن میخ های آهنی وجود داشت و او مخالفین را در آن تنور شکنجه می داد. پس از واثق، متوکل عباسی به خلافت رسید. او پس از مدتی ابن زیات را از وزارت برکنار کرد و او را در داخل همان تنور حبس نمود. ابن زیات به مدت ۴۰ روز در داخل تنور محبوس ماند تا این که جان سپرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: حمله ی آقامحمدخان قاجار به گرجستان (۱۲۰۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت فقیه نامدار شیعه آیت اللّه العظمی "سیدابوالقاسم خوئی" (۱۴۱۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه العظمی سیدابوالقاسم خویی فرزند حاج سیدعلی اکبر در شب پانزدهم ماه رجب سال ۱۳۱۷ ق در خانواده ای اهل علم و دانش و تقوی در شهرستان خوی دیده به جهان گشود و در ۱۳ سالگی برای تحصیل علوم اسلامی عازم نجف شد. ایشان از کودکی و نوجوانی به هوش و ذکاوت و استعداد معروف بود. آیت اللّه خویی در ۲۱ سالگی به درس خارج مشغول شد و از بزرگانی همچون آیات عظام: کمپانی، عراقی، بلاغی، شیخ الشریعه ی اصفهانی و آقا سیدابوالحسن اصفهانی اجازه ی اجتهاد دریافت نمود. ایشان از جوانی به تدریس همت می ورزید و پس از اخذ اجتهاد، درس خارج خود را آغاز کرد. محفل درس آیت اللّه خویی پرجمعیت ترین درس حوزه ی نجف بود و فُضلای بسیاری در حلقه ی درس این استاد بزرگوار حوزه پرورش یافتند. حضرات آیات عظام: ابوالفضل نجفی خوانساری، میرزا جواد تبریزی، حسین وحید خراسانی، سیدعباس خاتم یزدی، سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی، شهید سید محمدباقر صدر، سیدمحمود هاشمی شاهرودی، سید محمدحسین فضل اللّه و ده ها عالم بزرگ از جمله شاگردان این مرجع بزرگ شیعه در طول بیش از ۶۰ سال تدریس می باشند. ایشان در تدریس بسیار چیره دست بود و با توانایی شگرفی آموزش می داد. هنگام تدریس، شمرده، فصیح، منظم و مرتب سخن می گفت و با پرهیز از زیاده گویی و حاشیه پردازی، درس را فشرده و سنجیده ارایه می کرد. از آیت اللّه خویی بیش از ۲۵ دوره کتاب در موضوعات مختلف بر جای مانده است که مُعجَم رجالُ الحَدیث و تَفصیل الطَّبقات

الرُّواه در ۲۳ جلـد در علم رجـال، نَفَحاتُ الاعجاز فی رَدِّ حُسنِ الایجاز در علوم قرآنی و تکمله ی منهاجُ الصّالحین و ... از آن جمله اند. معظمٌ له هم چنین موسـسات خیریه ای در شـهرهای مختلف دنیا دایر کرده است که شامل بناهای مسـکونی، مسجد، حسـینه، کتابخانه، مدرسه و درمانگاه می باشد. آیت اللّه خویی سـرانجام در سن ۹۶ سـالگی در حالی که از یک سال پیش از طرف حزب بعث خونخوار عراق در کوفه تبعیـد بود، در ۸ صفر ۱۴۱۳ق برابر با ۱۷ مرداد ۱۳۷۱ ش دار فـانی را وداع گفت و در مسجدالخضراء محل تدریس خود در نجف اشرف مدفون گردید.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "عمارياسر" صحابی بزرگ پیامبر در جنگ صفین (۳۷ ق)

شرح مناسبت:

رساترین سـخن درباره ی شخصیت معنوی او حدیث رسول خدا است که فرمود: "عمار، از سر تا پایش آکنده از ایمان است و ایمـان بـا گوشت و خون او عجین گردیـده است". هم چنین، پیامبر به او فرموده بود: "تو را گروه سـتمگری خواهـد کشت در حالی که تو آنان را به سوی حق و حقیقت دعوت می نمایی". این خبر غیبی که یکی از دلایل نبوت و راسـتگویی پیامبر(ص) بـود آنچنـان که فرموده بود نیز اتفـاق افتـاد و سـرانجام عمـار در نود سـالگی در جنـگ صـفین در رکـاب امـام علی به دست هواداران معاویه کشته شد. عمار یاسر از مسلمانان راستین بود که در راه اسلام سختی های فراوانی را تحمل کرد و پدر و مادر او اولین شهدای راه اسلام بودند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وقوع جنگ نهروان بین سپاهیان امام علی(ع) و خوارج (۳۸ ق)

شرح مناسبت:

پس از پایان جنگ صفین میان امام علی(ع) و معاویه بن ابی سفیان و تحمیل حَکَمیَّت بر امام، کوفیان که خود را بازنده ی این ماجرا می دانستند، امام را برای جنگ دوباره با معاویه، تحریک کردند که با مخالفت آن حضرت مواجه گردیدند. از آن پس عَلَم ناسازگـاری بـا امـام را برداشـته و پس از ماجراهـای فراوان، در مقابل آن حضـرت صف آرایی کردنـد. امام با نصیحت و هشدار، تعداد زیادی از آنان را از جنگ با آن حضـرت منصرف ساخته و به بقیه مادامی که دست به سلاح نبرده بودند، اجازه ی حضور در شـهر را می داد. ولی از آن زمان که به جنایت و قتل دست زدند، امام به جنگ آنان شـتافت و در جنگ نهروان، جز ۹ نفر از سپاه چهار هزار نفری آنان، کسی

زنده نماند. این افراد را که از دین برگشته و به امام اهانت کردند، خوارج یا خارجی می گویند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن مَسکویه" حکیم و فیلسوف اسلامی (۴۲۱ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن محمد بن یعقوب مَسکویه از فلاسفه، حکما و مشاهیر اطبّای اسلامی اوایل قرن پنجم هجری است که با ابوریحان بیرونی و ابوعلی سینا، معاصر بود. وی همچنین در لغت، منطق، ادبیات و فنون شعر و کتابت، ریاضیات و انواع فلسفه و حکمت متبحر و صاحب نظر بوده است. تَجارِبُ الاُمَمْ، اَقْسامُ الحِکْمَهِ و الرّیاضی و نیز تَهذیبُ الاخلاق از جمله تالیفات اوست. ابن مسکویه در اصفهان وفات یافت و در تخت فولاد اصفهان مدفون گشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن رُشدِ اندلسی" فیلسوف و دانشمند مسلمان (۵۹۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالوَلید محمد بن احمد بن رشد معروف به ابن رشد از بزرگ ترین فلاسفه و حکمای اسلامی قرن ششم هجری می باشد که در فلسفه و حکمت، یگانه ی روزگار خود بود و در فقه، حدیث، ادبیات، منطق و دیگر علوم متداول نیز تبحّر داشت. وی که در اندلس می زیست، نزد ملوک آن سامان مقرب گردید و قاضی یکی از مناطق آن شد. بیشتر از صد کتاب به او نسبت داده شده است که التحصیل، بِدایَهُ المجتهد، فلسفه ی ابن رشد و الکلیات و ... از آن جمله اند.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّٰه "میرزا عبدالرحیم کَلیبَری" عالم و فقیه اصولی (۱۳۳۴ ق)

شرح مناسبت:

میرزا عبدالرحیم بن نصر اللّٰه انصاری جابری کلیبری، از علمای امامیه و از فقهای اصولی و ادبا و فُصَحا بوده است. وی از شاگردان آخوند خراسانی و میرزا حبیب اللّٰه رشتی و مامقانی بود و سپس سال ها در تبریز به تدریس فقه و اصول پرداخت. الاجتهاد و التقلید و قاعده ی لاضرر از جمله تألیفات اوست.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "مغازلی" مورخ، محدث و ستاره شناس (۴۸۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوعُمَر مغازلی بوزجانی نیشابوری، حاسب و منجّم و مهندس بود. او هندسه را از یحیی الماوَرْدی و ابوالعلاء ابن کَرنیب فرا گرفت. هم چنین ابوالوفاء بوزجانی (که تانژانت را از بررسی مسجد پیامبر اکرم(ص) اختراع کرد) برادرزاده ی اوست که

کسب فنون ریاضی را از او آموخت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف نیشابور و قتل بیش از یک ونیم میلیون نفر توسط سپاهیان مغول (۶۱۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: جلوس "لطفعلی خان زند" آخرین فرمانروای زندیه بر تخت سلطنت (۱۲۰۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه بزرگ "ملاجعفر شریعتمدار تهرانی" فقیه و مجتهد عالی مقام (۱۲۶۳ ق)

شرح مناسبت:

حاج ملاجعفر بن ملاسیف الدین استرآبادی معروف به شریعتمدار تهرانی از فقها و مجتهدین امامیه ی قرن سیزدهم هجری، صاحب تحقیقات و تالیفات متعدد، بسیار متقی و محتاط و پرهیزکار بود. بیشتر ایام جوانی را به تحصیل علم و دانش سپری کرد و از محضر اساتید برجسته ی زمان بهره برد. ملاجعفر شریعتمدار تهرانی علاوه بر منصب قضاوت، در ادبیات عرب و سرودن شعر نیز مهارتی بسیار داشت اما شهرت او بیشتر به خاطر تالیفات متعدد وی در زمینه های فقه، اصول فقه، حکمت، کلام و اخلاق است. مهم ترین آثار به جا مانده از وی، کتب مصابیح در اصول فقه، الشَّارِعُ الکبیر، سفینهُ النجاه و البراهینُ القاطِعَه در حکمت و کلام می باشد. ملاجعفر شریعتمدار در ۶۶ سالگی وفات یافت و بدن وی را در نجف اشرف، در کنار مزار علامه ی حلی به خاک سپردند.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه العظمی "سیدعبدالهادی شیرازی" دانشمند بزرگ شیعه (۱۳۸۲ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدعبدالهادی شیرازی در کودکی پدر را از دست داد و تحت سرپرستی میرزای شیرازی که از نزدیکانش بود از همان ابتدا با مبانی دین مبین اسلام آشنا شد. آیت اللّٰه شیرازی پس از چندی درحوزه ی علمیه ی نجف از محضر درس اساتید برجسته ای همچون آخوند خراسانی و علامه سید محمدکاظم یزدی بهره جست و به مدارج عالی علمی و معنوی دست یافت. آیت اللّٰه سیدعبدالهادی شیرازی مدت زیادی در راس اساتید حوزه ی علمیه ی نجف قرار داشت. از این عالم والامقام مسلمان، علاوه بر چندین رساله در فروع و عبادات اسلامی، کتابی تحت عنوان دارالسَّلام به جای مانده است.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "سراج" فقیه، محدث و قاری بزرگ قرن پنجم هجری (۵۰۱ ق)

شرح مناسبت:

جعفربن حسین بن احمد مشهور به سراج در سال ۴۱۹ ق متولد شد. وی درعلوم فقه، حدیث، قرائت، نحو و لغت مهارت یافت و برای کسب این علوم به سرزمین های بسیاری چون مصر و شام سفر کرد. وی همچنین اشعاری چند از خود به یادگار گذاشته است. از جمله آثار سراج می توان به نِظامُ المَناسِکْ اشاره نمود. سراج در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: اشغال شهر ساوه توسط قوای روس در جریان جنگ جهانی اول (۱۳۳۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه شیخ "محمدعلی اردوبادی" از علما و مراجع تقلید شیعه (۱۳۸۰ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدعلی اردوبادی فرزند میرزا ابوالقاسم، از علما و مراجع تقلید شیعه در تبریز به دنیا آمد و پس از تکمیل مقدمات و سطوحِ دروس حوزه، به کربلا هجرت نمود. فقه و اصول را از محضر استادانی چون فاضل اردکانی و شیخ زین العابدین مازندرانی و حکمت و فلسفه را از محضر میرزا علامه برغانی فرا گرفت. آن گاه نجف اشرف را مسکن خویش قرار داد و مدارج عالی اجتهاد را پیمود. شیخ محمدعلی اردوبادی اطلاعات بسیاری در شرح حال رجال داشت و در روایات و اخبار و شعر و ادبیات استاد بود. پس از فوت حضرات آیات مامقانی و شربیانی، شیعیان آذربایجان و قفقاز و تمامی روسیه در امر تقلید به وی رجوع کردند. تألیفات آیت اللّه اردوبادی را بالغ بر ۵۲ کتاب نام برده اند. از آن جمله: اَلْقَبَساتُ فی اصولِ الدّین، مَناهیجُ الیقین، الشهاب المبین، الشُّهُبِ الثَّاقِبَهُ، رجوم الشیاطین و ...

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز محاصره ی تبریز پایتخت اتابکان ازبک توسط سپاهیان خوارزمشاه (۶۲۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "سلمان ساوجی" غزل گو و قصیده سرای بزرگ ایرانی (۷۷۸ ق)

شرح مناسبت:

خواجه جمال الدین سلمان بن علاءالدین محمد ساوجی معروف به سلمان ساوجی از بزرگ ترین شاعران قصیده سرا و از غزل گویان نیکو سخن قرن هشتم هجری می باشد. زندگی سلمان بیشتر در دربار امرای آل جلایر (ایلکانیان) و در بغداد که پایتخت آنان بود، سپری شده است. سلمان را می توان آخرین قصیده سرای بزرگ ایران بعد از مغول دانست و او از همه ی معاصران خود، بهتر از عهده ی تتبع قصاید شاعران قصیده سرای قرن پنجم و ششم هجری برآمده است. او در علوم و فنون

متداول زمان خود به درجه ای از کمال رسید که توانست به مدد ذوق خدادادی در سخن سرایی و شاعری، از نامداران عصر خود شود. مجموع اشعار سلمان در حدود یازده هزار بیت است. وی در همه ی زمینه ها و قالب های شعری، ذوق آزمایی کرده و به اعتقاد محققین، در زمینه ی شعر، استاد مسلّم بوده است. مهارت و استادی او در شاعری تا بدان پایه بوده که حافظ شیرازی او را ستوده است. در اشعار سلمان، گرایش های عارفانه موجود است و اعتقادات او در این زمینه به خوبی در اشعارش جلوه گر است. در دیوان اشعار سلمان، قصاید دینی در توصیف خداوند متعال و رسول گرامی اسلام نیز وجود دارد که برخی از آن ها از نظر قدرت تشبیه و شیوایی زبان، بسیار زیبا هستند. از سلمان ساوجی، دو داستان منظوم با نام های فراق نامه و جمشید و خورشید نیز باقی مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شکست نهایی سربازان انگلیس از نیروهای مصری (۱۲۲۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات احمد نسایی معروف به "شیخ الاسلام" محدث شهیر مسلمان (۳۰۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبدالرحمن احمد بن شعیب نسایی محدث مشهور مسلمان معروف به شیخ الاسلام در سال ۲۲۰ ق در یکی از روستاهای خراسان متولد شد. در سنین جوانی به مصر رفت و در این کشور اقامت گزید. وی در مصر در علوم فقه و حدیث به استادی رسید. شیخ الاسلام در سفری به دمشق از فضایل اهل بیت پیامبر اسلام بسیار سخن گفت، از این رو، مخالفین، چندین بار او را مضروب کردند تا این که بر اثر همان آزارها بدرود حیات گفت. درباره ی تاریخ وفات، محل وفات و دفن او اتفاقی در میان تاریخ نگاران نیست، اما برخی گفته اند که سرانجام به مکه رفت و در آن جا ساکن شد. از آثار او می توان به کتاب خصایص امیرالمومنین(ع) اشاره کرد. شیخ الاسلام همچنین صاحب کتاب سُنَن نسایی است که یکی از کتاب های مهم اسلامی در سیره ی نبوی به شمار می رود. شیخ الاسلام به هنگام وفات، ۸۳ سال داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "محمد ازهری هروی" دانشمند و عالم (۳۷۰ ق)

شرح مناسبت:

ابومنصور محمد بن احمد بن ازهر، معروف به ازهری هِرَوی فقیه، محدث، ادیب، نحوی، لغوی و شافعی است که فضل و درایت وی مسلّم و دارای تالیفات متعددی می باشد. اَلْاَدَوات، التقریب فی التفسیر، شرح شعر اَبی تمام و ... از جمله آثار او می باشند. ازهری هروی به جهت فراگیری لغات متفرقه به سیاحت پرداخت. در این اثنا به دست بادیه نشینان اسیر شد و در آن جا، کلمات، گفت وگوها و مخاطبات ایشان را جمع کرد و درکتابی گردآورد. زیرا این قوم به زبان اصلی و بدون غلط، تکلم می کردند. محمد ازهری هروی سرانجام در هشتاد و

پنج سالگی وفات یافت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت وکیل الرّعایا "کریم خان زند" مؤسس و فرمانروای سلسله ی زندیه (۱۱۹۳ ق)

شرح مناسبت:

کریم خان زند، موسس خاندان پادشاهی زند، در ۱۱۱۹ ق در نزدیکی ملایر به دنیا آمد. نادرشاه افشار برای تضعیف خاندان زند و قبایل آن ها، ایشان را به دره ی گَز کوچ داد و برخی از آن ها از جمله کریم خان را به خدمت سپاه خود درآورد. کریم خان رشادت فراوانی در جنگ ها از خود نشان داد و در جنگ هند، مورد توجه نادر قرارگرفت. کار کریم خان کم کم بالا گرفت و قصد برگرداندن خاندان افشاریه را داشت. این کار مدتی به طول نیانجامید و جنگ های متعددی روی داد که با پیروزی کریم به پایان رسید. وی در ۱۱۶۳ ق به تخت قدرت تکیه زد و خود را وکیل الرعایا نامید. کریم خان به سادگی زندگی می کرد و به امنیت مردم و علم و دانش اهمیت می داد. وی سرانجام در ۷۴ سالگی درگذشت و در شیراز به خاک سپرده شد. مسجد، بازار و حمام وکیل از جمله آثار دوره ی اوست.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "محمد بن ابی بکر" از یاران امام علی(ع) در مصر توسط معاویه (۳۸ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن ابی بکر ابن ابی قَحافه، یکی از یاران وفادار امام علی(ع) بود که مادرش، اسماء دختر عُمِیس پس از ابوبکر با امام علی(ع) ازدواج کرد. او از کودکی در دامان علی(ع) تربیت شد و به شایستگی، مهر علی در دلش جای گرفت. از این رو، وی از حواریّون و اصحاب خاصِّ آن حضرت شد و مورد عنایت ویژه ی امام قرار داشت. محمد در جنگ جمل در رکاب امیرالمؤمنین بود که از جانب امام به حکومت مصر انتخاب شد. امّا مردم مصر از دَرِ نیرنگ با او وارد شده و در این هنگام،

سپاه معاویه به فرماندهی عمروعاص بر مصر تاخت در حالی که مردم مصر، علیه او شورش کردند. جنگ شدیدی روی داد تا این که لشکر محمد بن ابی بکر رو به ضعف نهاد. سرانجام، محمد دستگیر و به فجیع ترین وجهی به شهادت رسید. او علاوه بر شجاعت و شهامتِ زایدالوصفی که داشت، از علم و درایت و فهم و فراست و زهد و عبادتِ فوق العاده ای برخوردار بود. امیرالمؤمنین علی(ع)، چون خبر شهادت محمد بن ابی بکر را شنید، سخت بی تابی نمود و چندین بار در خطبه های خویش، وی را به این صفات می ستود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "ابن شدّاد" فقیه و مورخ مسلمان (۶۳۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوالمحاسن بهاءالدین مشهور به ابن شدّاد در سال ۵۳۹ ق در موصل به دنیا آمد و در دوران کودکی قرآن را حفظ کرد. سپس علومی چون حدیث، تفسیر و قرائت قرآن را فراگرفت و در این رشته ها مهارت بسیار یافت. ابن شداد بعد از طی این مراحل، در مدرسه ی نظامیه ی بغداد، به تدریس پرداخت و در همین دوران بود که ابن خلکان، مورخ مشهور مسلمان، از محضر درس وی بهره های بسیار بُرد. ابن شداد پس از چندی، برای کسب دانش بیشتر به سرزمین های مختلف اسلامی سفر کرد و هنگامی که به شام رسید، کتابی را که درباره ی جهاد و آداب و احکام آن نوشته بود به صلاح الدین ایوّبی هدیه کرد. دوستی بین ابن شدّاد و صلاح الدین ایوبی همچنان ادامه یافت و او همچون مشاور و مورخ، در تمام سفرها به خصوص در جنگ های معروف صلیبی، همراه صلاح الدین بود. این دوستی موجب شد که ابن شداد

بتواند شرح مستند وقایع دوران صلاح الدین ایوبی را بنویسد. یکی از همین نوشته ها - که بی شک اهمیت بسیاری در زمینه ی تاریخ نگاری دارد - کتاب النّوادِرُ السُّلطانیه نام دارد. همچنین دَلایِلُ الاحکام در احادیث فقهی در چهار جلد و العَصا درباره ی حضرت موسی(ع) از دیگر آثار اوست. ابن شداد در ۹۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "ملامحمد محسن فیض کاشانی" محدث، عالم و مفسر بزرگ مسلمان (۱۰۰۷ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمدمحسن بن شاه مرتضی کاشانی، حکیم، محدث، مفسر، متکلم، عارف و شاعر در کاشان متولد شد. او پس از فراگیری دوره ی مقدمات، از محضر دو استاد بزرگ عهد خود در شیراز به نام سید ماجد صادقی بحرانی و ملاصدرای شیرازی بهره گرفت. ملامحسن کاشانی پس از مدتی به تَشرَّف دامادی ملاصدرا رسید و عنوان فیض را برگزید. تألیفات او را تا ۲۰۰ اثر ذکر کرده اند که از مهم ترین آن ها می توان به تفسیر صافی، نوادِرُالاخبار، الوافی، الانوار و الاسرار و کتاب علمُ الیقین اشاره کرد. هم چنین ملامحمد باقر مجلسی (صاحب بحارالانوار)، سید نعمت اللّه جزایری، قاضی سعید قمی، ملامحمد صادق و ... و ده ها عالم فاضل، از جلمه شاگردان فیض کاشانی می باشند. ملامحسن در ۱۰۹۱ ق در ۸۴ سالگی در کاشان بدرود حیات گفت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت میرزا "عبدالرحیم ایروانی" عالم اسلامی (۱۲۹۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگ "شیخ محمدتقی بجنوردی" عالم و فقیه بزرگ (۱۳۱۴ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ محمدتقی بجنوردی، عالمی شهیر و فقیهی باتقوا بود. او از حاکمان و دنیاداران دوری می گزید و در میان مردم جایگاهی بس رفیع داشت. گفته اند، نمازها را با تأنّی بسیار می خواند و در آن ها سوره های بزرگ را قرائت می نمود. آیت اللّه بجنوردی مجالس با شکوهی در منزل خود برای بزرگداشت و تجلیل از حضرت امام حسین(ع) و اقامه ی مراسم عاشورا برپا می کرد، که هم چنان بیش از یک قرن است که ادامه دارد و هر ساله برپا می شود. این عالم عامل، که آثار و برکاتی از ایشان دیده شده است، پس از فوت، در حرم مطهر رضوی(ع)، در نزدیک درگاه ورودی به مسجد گوهرشاد مدفون گردید.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز خلافت "مروان حمار" آخرین خلیفه ی ستمکار اموی (۱۲۷ ق)

شرح مناسبت:

مروان بن محمـد بن مروان، عامل خلیفه در منطقه ی ارمنسـتان، پس از شـنیدن خبر مرگ یزید و جانشـینی برادرش ابراهیم بن ولیـد، بـا سـپاهی منظم و توانمنـد از ارمنسـتان به سوی شـام عـازم گردیـد، تـا قـدرت را در دست گرفته و به خلافت امویـان، اسـتحکام بیشتری بخشد. وی که به دلیری و رزمندگی در میدان مبارزه، مشـهور بود و ابهت نام و حرکت او، خلیفه ی وقت را به تزلزل می آورد، شهرهای میان ارمنستان و شام را یکی پس از دیگری گشود و با سپاه سلیمان بن هشام بن عبدالملک که از سوی ابراهیم بن ولیـد به نبرد او آمـده بود، در مکـانی به نـام "عین الجرّ" که میـان بعلبـک و دمشق، در منطقه بقاع واقع است، درگیر شد و سپاه خلیفه را وادار به پذیرش شکست و عقب نشینی نمود. سپس به

سوی دمشق، تهاجم نمود و از مردم این شهر برای خویش بیعت گرفت. ابراهیم بن ولید که در مقابل عمل انجام شده قرار گرفته بود، چاره ای جز تسلیم و پذیرش خلافت مروان نداشت. بدین جهت، خود را از خلافت، خلع و با مروان حمار بیعت کرد. آغاز خلافت مروان حمار پس از خلع ابراهیم، در روز پانزدهم صفر سال ۱۲۷ ق واقع گردید. مروان از سال ۱۲۷ تا سال ۱۳۲ ق در منصب خلافت قرار داشت و به حکومت امویان، قدرت و استحکام نسبی بخشید، ولی در برابر جنبش سراسری عباسیان تاب مقاومت نیاورد و سرانجام به دست آنان کشته گردید. با کشته شدن وی، خلافت امویان که از سال ۴۱ ق، پس از صلح امام حسن مجتبی(ع)، آغاز گردیده بود، در سال ۱۳۲ ق به پایان نکبت بار خویش رسید و با سرافکندگی و شکست نظامی، سیاسی، اجتماعی و عقیدتی در جامعه اسلامی مواجه گردید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوالفضل بلعمی" دانشمند ایرانی و وزیر فاضل دستگاه سامانی (۳۲۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفضل بلعمی، دانشمند مشهور ایرانی، اهل بخارا در ازبکستان اِمروزی بود و چون یکی از اجدادش در بلعم در آسیای صغیر می زیست به بلعمی مشهور شد. او وزیر خردمند، فاضل، کاردان و دانشمندِ امیر نصر سامانی بود که تالیفات ارزشمندی از خود به جای گذاشته است. بلعمی مورد ستایش شاعر بزرگ عصر، رودکی بود. بلعمی به اشاره ی امیر نصر سامانی، کلیله و دمنه را از عربی به فارسی برگرداند و رودکی به خواست بلعمی، آن را به نظم فارسی درآورد. تاریخ بلعمی از دیگر آثار اوست که دارای نثر روان و ساده است و نمونه ای تاریخی و روشن از شیوه ی نویسندگی و نگارش

در قرن چهارم هجری است. این کتاب یکی از قدیمی ترین آثار به جای مانده از متون فارسی این عصر می باشد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: فوت "شاه طهماسب اول" و جلوس "شاه اسماعیل دوم" به سلطنت صفوی (۹۸۴ ق)

شرح مناسبت:

شاه طهماسب صفوی از یازده سالگی به پادشاهی ایران رسیده بود. او پس از تحمل چند سال بیماری و بعد از ۵۴ سال سلطنت در ۶۵ سالگی وفات یافت. شاه طهماسب، اگر چه از جهت کفایت و مملکت داری و فتوحات، قابل قیاس با شاه اسماعیل و یا شاه عباس، نیست لیکن به هر حال در عصر او از خاک ایران چیزی کاسته نشده و از تعرضات دشمنان خارجی جلوگیری کرده است. شاه طهماسب در ابتدای سلطنت خود به عیش و عشرت می پرداخت ولی در اواسط عمر از عیاشی و لهو و لعب توبه کرد و به عبادت مشغول گشت و فرمان هایی مبنی بر حفظ شعائر اسلام صادر نمود.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تسلط سپاهیان اسلام بر ناحیه ی "تخارستان" در خراسان (۱۲۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه "مجتهد تبریزی" عالم بزرگ اسلام (۱۳۳۷ ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا مصطفی مجتهد تبریزی از افاضل علمای تبریز است که بسیار کریم النفس و خوش خلق و دارای ذکاوت و هوش سرشار بود. میرزای مجتهد تبریزی در خاندانی فاضل و عالم پرور به دنیا آمد. وی در فقه، اصول، نجوم، ریاضیات، شعر و ادب تبحر داشت و کمال او بر همگان آشکار بود. در ابتدا به تحصیل مقدمات پرداخت و سپس در نجف اشرف از درس آخوند خراسانی، شیخ الشریعه ی اصفهانی، سیدمحمدکاظم یزدی و دیگر بزرگان استفاده کرد. العَروض، حاشیه ی کفایهالاصول و اللباس المشکوک از جمله تالیفات ایشان است.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابوالسعود" فقیه و مفسر مسلمان (۸۹۶ ق)

شرح مناسبت:

محمد مصطفی عمادی مشهور به ابوالسعود، فقیه و مفسّر مسلمان در روستای مدرس واقع در نزدیکی استامبول در ترکیه متولد شد. ابوالسعود پس از پایان تحصیلات به تدریس مشغول گردید. همزمان با تدریس، منصب قضاوت در استامبول را نیز به

عهـده گرفت و تا پایان عمر در این مقام باقی مانـد. او به مسایل اجتماعی و عرفی جامعه ی خود توجه داشت و تلاش می کرد قوانین اداری عثمانی را بر اساس شـریعت اسـلامی تنظیم و اصول دیوانی را اصلاح کند. ابوالسعود علاوه بر زبان ترکی به زبان های فارسی و عربی، تسلط کامل داشت و به این دو زبان، شعر نیز می سرود. ارشاد العقل السلیم، دعا نامه و قانون نامه از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: حمله ی سپاهیان روس به "دربند" (۱۲۱۰ ق)

شرح مناسبت:

با حمله ی سپاهیان روس به دربند، جنگ در نواحی قفقاز، بادکوبه و گنجه نیز آغاز شد. در این جنگ شهرهای رشت و انزلی و اطراف آن نیز مورد تهدیـد قرار گرفت ولی بـامرگ "کـاترین" ملکه ی روسـیه، این جنگ متوقف شـد و "آغامحمـدخان" پادشاه قاجار توانست تا اندازه ای این شکست را جبران نماید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "سلطان القُرّاء تبریزی" قاری شهیر قرآن و دانشمند علم قرائت (۱۲۵۵ ق)

شرح مناسبت:

شیخ عبدالرحیم بن ابوالقاسم تبریزی معروف به سـلطان القُرّا یا شاه قرآن خوانان در ۱۲۵۵ ق در تبریز به دنیا آمـد. وی در علم تجویـد در عصـر خود اسـتاد بود و شاگردان فاضـلی در این زمینه تربیت نمود. از تالیفات وی رساله ای است در علم تجوید به نام "دُرُّ المنثور" و رسایل دیگر. سـلطان القرّاء پس از فراگیری این علم نزد پدر، با شـیخ شامیل داغسـتانی آشـنا شد و هنگامی که شـیخ شامیـل ارتشـی فراهم آورده بود تـا علیه روس هـا قیـام کنـد، وی برای همراهی با این نهضت با شـیخ شامیل به سوی داغسـتان عزیمت کرد. سـپس به تبریز بازگشت و حوزه ی درسـی جهت قرائت قرآن تشکیل داد و از آن زمان به برترین قاری قرآن کریم لقب یافت. سلطان القراء در سال ۱۳۳۶ ق در ۸۱ سالگی درگذشت.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "اویس قرنی" صحابی امام علی(ع) در جنگ صفین (۳۷ ق)

شرح مناسبت:

اویس بن عامر تمیمی از پارسایان نامدار صدر اسـلام، ملقب به سیّدالتابعین و از اصحاب و حواریون حضرت علی(ع) بود. وی در "قَرَن" از نواحی یمن دیـده به جهـان گشود و زمـانی که خبر رسـالت پیـامبر اکرم(ص) به او رسـید، ایمـان آورد. اویس به خـاطر پرسـتاری از مـادرش نتوانست پیامبر اسـلام(ص) را از نزدیک زیارت کنـد. پیامبر او را "نَفَسُ الرَّحمان" ناميـد و فرمود: "من از سوی یمن، بوی خـدا می شـنوم". اویس قرنی یـک بـار برای دیـدن پیامبر(ص) به مـدینه آمـد، اما چون مادرش اجازه توقف بیش از نیم روز در مـدینه را به وی نـداده بود، برای حفـظ حرمت کلاـم مـادرش، بـدون این که موفق به زیـارت پیـامبر

اکرم(ص) گردد به یمن بازگشت. سرانجام در جنگ صفین به یاری

حضرت علی(ع) شتافت و در نبردی سخت با سپاهیان معاویهبن ابی سفیان، به درجه ی رفیع شهادت نایل آمد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "اصمعی" دانشمند و ادیب لغوی (۲۱۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوسعید عبدالملک بن قریب بن عبدالملک بصری بغدادی معروف به اصمعی، از بزرگان ادبای عرب است که در شعر، متون ادب، نحو، لغت و اخبار، گوی سبقت را از هم عصران خود گرفته بود. شیوایی کلام او شهره است و هارون الرشید وی را شیطان الشعر می نامید. اصمعی مدتی از نزدیکان خلیفه ی عباسی و مورد علاقه ی هارون ومأمون بود. وی ده ها کتاب در لغت و ... تالیف کرد که النِحَل، لغاتُ القرآن و المصادر از آن جمله است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز بنای ساختمان مسجد امام اصفهان به فرمان شاه عباس صفوی (۱۰۲۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت علامه "میرحامد حسین هندی" عالم برجسته ی اهل هند (۱۳۰۶ ق)

شرح مناسبت:

میرحامد حسین، از علمای بزرگ شیعه و از بزرگان فقهی اثنی عشریه و جامع علوم عقلی و نقلی می باشد. وی علاوه بر فقاهت، در دیگر علوم دینی مانند حدیث و اخبار، آثار، معرفت، احوال رجال فریقین و علم کلام، به ویژه در مبحث امامت دارای مقام عالی بود. بیشتر عمر میرحامد حسین به تحریر و کتابت ونشر آثار دینی مصروف گشت تا آن جا که دست راستش از کار بازماند و از آن پس به ناچار با دست چپ نویسندگی می نمود. اثر معروف وی، "عَبَقاتُ الانوار" نام دارد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت عالم و فقیه وارسته "شیخ باقر کاظمینی" (۱۳۲۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ باقر کاظمینی از علمای شهیر عراق در سال ۱۲۵۸ ق در کاظمین به دنیا آمد. تحصیلات خود را در کاظمین و سپس نجف اشرف دنبال کرد و از محضر علمای بزرگی همچون شیخ انصاری بهره برد. سرانجام در ردیف فقهای برجسته ی نجف اشرف قرار گرفت و به تدریس و تألیف پرداخت. میزانُ الحق و رسائلی در بیع از کتب اوست. آیت اللّه کاظمینی در ۶۸ سالگی دار فانی را وداع گفت.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابو معشر بلخی" منجم شهیر ایرانی (۱۷۱ ق)

شرح مناسبت:

ابومعشـر بلخی به خـاطر علاقه به سـتاره شناسـی به بغـداد رفت و به تحصـیل در این رشـته پرداخت. وی از منابع مختلفی که به زبان های عربی، هندی، یونانی و سـریانی نوشـته شده بود، اسـتفاده کردتا آن که مشهورترین منجم عصر خود شد. آثار علمی ابومعشـر بلخی تا قرن ها پس از مرگش در جهان اسـلام و غرب، معتبر بود. بر اساس دیـدگاه ابومعشـر، همه ی معارف، منشاء الهی دارد و نشـانه هـای وحی خداونـدی در هر علمی، به چشم می خورد. آثار ابومعشـر به دلیل برداشـتن بخش هایی از متون کهنی که اصـل آن هـا از بین رفته، قابـل توجه است. از مهم ترین آثـار به جای مانـده از این منجم مسـلمان، می توان به کتاب های اَلْمَدْخَلُ الکَبیر و اَلْمَوالیدُ الصَّغیرَهُ اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه جلیل آیت اللّه "سیدمرتضی لنگرودی" (۱۳۸۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج سیدمرتضی لنگرودی در سال ۱۳۰۶ ق در حومه ی لنگرود در شمال ایران به دنیا آمد و در جوانی برای ادامه ی تحصـیل به قزوین رفت. او سـپس در تهران از محضـر آیت اللّه تنکـابنی علوم دینی و فقه را آموخت. ایشـان در سـال ۱۳۳۸ به نجف سـفر کرد و سال ها از حوزه ی درس میرزای نایینی بهره منـد شـد، تا این که به درجه ی اجتهاد نایل آمـد و در زمره ی مدرسـین حوزه ی علمیه ی نجف قرار گرفت. آیت اللّه لنگرودی، مـدت ها در حوزه ی قم به تـدریس اشـتغال داشت و کتاب هایی را نیز به رشته ی تحریر درآورد. ایشان در ۷۷ سالگی درگذشت.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: اربعین حسینی "روز زیارتی مخصوص حضرت سیدالشهدا"

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

اربعین حسینی

متن:

امام صادق علیه السلام: بَکَتِ السَّماءُ عَلَی الحُسَین أربَعینَ یَوماً بالدَّم

ترجمه:

آسمان چهل روز بر حسین علیه السلام، خون گریه کرد

آدرس:

مناقب آل أبی طالب، ج ۳، ص ۲۱۲.

زیر عنوان:

اربعین حسینی

متن:

امام عسکری علیه السلام: عَلاماتُ المُؤمِنِ خَمسٌ ... و زِیارَهُ الأربَعینَ ...

ترجمه:

مؤمن پنج نشانه دارد ... و یکی از آنها زیارت روز اربعین است ...

آدرس:

تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۵۲.

زیر عنوان:

اربعین حسینی

متن:

بحار الأنوار به نقل از سید بن طاووس لَمّا رَجَعَت نِساءُ الحُسَینِ علیه السلام و عِیالُهُ مِنَ الشّامِ و بَلَغوا إلَی العِراقِ قالُوا لِلدَّلیلِ: مُرَّ بِنا عَلی طَریقِ کَربَلاءَ فَوَصَلُوا إلی مَوضِعِ المَصرَعِ ... وَ اجتَمَعَت إلَیهِم نِساءُ ذلِکَ السَّوادِ و أقامُوا عَلی ذلِکَ أیّاماً

ترجمه:

چون همسران و اهل بیت امام حسین علیه السلام از شام بازگشتند و به عراق رسیدند، به راهنما گفتند: "ما را از راه کربلا ببر". به قتلگاه شهیدان

رسیدند ... در این هنگام زنان اهل آن وادی گرد ایشان جمع شدند و چند روز عزداری کردند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۱۴۶.

زیر عنوان:

اربعین حسینی

متن:

عطیّه العُوفی: ... فَخَرَّ [جابِرٌ] عَلَی القَبرِ مَغشِیّاً عَلَیهِ فَرَشَشتُ عَلَیهِ شَیئاً مِنَ الماءِ فَأفاقَ ثُمَّ قالَ یا حُسَینُ - ثَلاثاً - ثُمَّ قالَ: أحَبیبٌ لایُجیبُ حَبیبَهُ ثُمَّ قالَ أنّی لَکَ بِالجَوابِ ... و فُرِّقَ بَینَ بَدَنِکَ و رَأسِکَ

ترجمه:

... جابر به حالت غش روی مزار [امام حسین علیه السلام] افتاد؛ به صورتش آب پاشیدم؛ به هوش آمد. آن گاه سه بار گفت: "یا حسین!" سپس گفت: "آیا دوست جواب دوستش را نمی دهد؟" آن گاه گفت: "چگونه می توانی جواب دهی در حالی که بین بدن و سرت فاصله افتاد است؟

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۱۳۰.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ورود اهل بیت سیدالشهداء به کربلای حسینی (۶۱ ق)

شرح مناسبت:

بنا بر روایتی مقارن چهلمین روز شهادت امام حسین(ع) کاروان اهل بیت پیامبر(ص)، پس از افشای ماهیت ضد اسلامی یزید و حقانیت امام حسین(ع)، به سرزمین کربلا بازگشتند. بنابر همین روایت، خاندان امام حسین(ع) در آنجا با صحابی بزرگ پیامبر، جابر بن عبداللّه انصاری و عده ای دیگر از یاران امام(ع) مواجه شدند که برای زیارت قبر امام حسین(ع) آمده بودند. آنان با سوگواری و سوز و گدازی حسرت بار، یاد آن امام شهید و مظلوم را گرامی داشتند و پس از مدتی راهی مدینه شدند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: ورود "جابربن عبداللّه انصاری" به سرزمین کربلا و زیارت قبر مبارک امام حسین(ع) (۶۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت شیخ "جعفر شوشتری" محقق و عالم بزرگ مسلمان (۱۳۰۳ ق)

شرح مناسبت:

شیخ جعفر بن حسین بن علی شوشتری ازمحققین و علمای بزرگ اسلام و فقیهان عالی مقام و مجتهدین امامیه بود. اوقات او در امور دینی و ارشاد مردم و موعظه سپری گردید. وی از شاگردان محمدحسن نجفی، صاحب جواهر، شیخ مرتضی انصاری و شریف العلمای مازندرانی و دیگر بزرگان بود. وی اولین کسی است که درمسجد سپهسالار تهران اقامه ی جماعت نمود. وی در حوالی کرمانشاه بدرود حیات گفت و جنازه اش به نجف منتقل و مدفون شد. از شیخ جعفر شوشتری تالیفات ارزشمند و متعددی به جای مانده که هر یک از آن ها، نشان دهنده ی وسعت فکر و دقت نظر اوست. اصول الدین، الخصائص الحسینیه و مجالسُ البُکا از آن جمله اند.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: تولد آیت اللّه العظمی "مرعشی نجفی" (۱۳۱۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد سراج الدّین "ارمَوی" دانشمند منطق، فقیه و متکلم شهیر (۵۹۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوالثناء محمدبن ابی بکر بن احمد، معروف به سراج الدین ارمَوی (منسوب به ارومیه) از علمای بزرگ معقول می باشد و در منطق و کلام بسیار متبحر بود. وی در این رشته ها، بی نظیر و محل توجه صاحبان فن و فضلاء قرار داشت و کتب متعددی تدوین کرد که البَیان، اللُّباب، مُختَصرُ الاربعین و مَصالحُ الانوار از آن جمله اند.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن نُقطه" عالم و حدیث شناس (۶۲۹ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن عبدالغنی بن ابی بکر معروف به ابن نقطه از کودکی به حدیث علاقه داشت و برای استماع حدیث سفرهای بسیار کرد. وی بدین منظور به خراسان، شام و مصر عزیمت نمود و ضمن گردآوری حدیث، شاگردان زیادی نیز تربیت کرد که آنان از استاد خود، احادیث فراوانی روایت کرده اند. از میان شاگردان ابن نقطه می توان ابن عساکر را نام برد. الاستدراک کتاب معروف ابن نقطه می باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد میرزا "محمدباقر خوانساری" فقیه و محدّث (۱۲۲۶ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمدباقر بن میرزا زین العابدین خوانساری از علمای بزرگ قرن سیزده و چهارده هجری، در ۱۲۲۶ ق در خوانسار به دنیا آمد. وی فقیه اصولی، محدث رجالی، ادیب و محقق برجسته بود و ریاست علمی مذهبی در اصفهان را به عهده داشت. حوزه ی درس او محل استفاده ی افاضل بسیاری از جمله شیخ الشریعه ی اصفهانی، سیدابوتراب خوانساری و سیدمحمدکاظم یزدی و دیگران بوده است. احسنُ العطیه، حاشیه ی شرح لمعه، قرهالعین، روضات الجنات فی احوال العلماء و السادات و ... از تالیفات این عالم برجسته می باشند.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "شیخ محمد باقر آقانجفی اصفهانی" عالم بزرگ مردمی (۱۳۰۱ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدباقر آقانجفی اصفهانی در سال ۱۲۳۴ ق متولد شد و پس از تحصیل در رشته های مختلف علوم دینی در اصفهان برای تکمیل تحصیلات به نجف رفت. آقا نجفی پس از بازگشت از نجف، در اصفهان ساکن شد و به تعلیم و تربیت شاگردان و نگارش کتاب پرداخت. وی دارای نفوذ فراوان اجتماعی بود. به امر به معروف و نهی از منکر و اجرای حدود الهی اهمیّت زیادی می داد و با منحرفان مقابله می کرد. به همین دلیل، آقانجفی در میان مردم از محبوبیت بسیار برخوردار بود. لَبُّ الفقه و لُبُّ الاصول از کتاب های ایشان است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تشکیل دولت موقت در کرمانشاه "اعضای کمیته مهاجرت" (۱۳۳۴ ق)

شرح مناسبت:

کمیته ی دفاع ملی در قم از سران دموکرات مانند سلیمان میرزا، میرزا سلیمان خان میکده، میرزا محمدعلی خان کلوپ، وحید الملک و عده ی دیگری تشکیل شد که با مأمور دولت آلمان به نام شونمان همکاری می کرد. اعضای این کمیته با حمله ی قوای روس به قم، از آنجا بیرون رفته و عده ی زیادی از مجاهدین نیز با آنان همراه شدند. این گروه که افرادی مانند سیدحسن مدرس و علی اکبر دهخدا نیز در آن شرکت داشتند به اصفهان و سپس به سوی کرمانشاه رفتند. در آن شهر نظام السلطنه ی مافی نیز به آنان پیوست و یک دولت ملی به ریاست نظام السلطنه تشکیل شد و مدرس نیز وزیر عدلیه ی این دولت گردید. سرانجام نیروهای روسیه ی تزاری در خانقین عراق، نیروهای دولت ملی را شکست دادند.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن دُرُستویه" عالم نحو و حدیث (۳۴۷ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمد، عبداللّه بن جعفر بن محمد ابن دُرستویه، نحوی بزرگ، لغوی و ادیب، متولدِ سال ۲۵۸ ق در بغداد می باشد. وی در علم حدیث نیز دست داشت و در نحو از علی بن عیسی رمانی و مُبرّد و ابن جِنّی پیروی می کرد. از آثار وی می توان کتاب الارشاد، الکتّاب، اخبارالنحویین و معانی شعر را نام برد. وفات ابن درستویه در ۸۸ سالگی در بغداد واقع شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "اسماعیل بن عُبّاد" وزیر دانشمند آل بویه (۳۸۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم اسماعیل بن عُبّاد فرزند عباس معروف به صاحب بن عُبّاد در سال ۳۲۶ ق در اصفهان به دنیا آمد. پدر و اجداد صاحب از بزرگان و سرشناسان اصفهان بوده و مرتبه ی وزارت داشتند. پس از فراگیری مقدمات در اصفهان، راهی ری گردید و در محضر ابن عمید، وزیر دانشمند و شَهیر آل بویه حاضر شد. وقتی که ابن عمید توانایی اسماعیل را در انشای متون ادبی دید، او را به دبیری و نویسندگیِ حاکم اصفهان انتخاب کرد و پس از ۱۳ سال به وزارت رسید. او شیعی مذهب بود و در ترویج تشیع تلاش کرد. صاحب، تا آخرین لحظات عمر از علم اندوزی غافل نگردید و دانش گستری را سرلوحه ی خویش قرار داد. همچنین آثار و تالیفات فراوانی از وی به جا مانده است که بیان گر احاطه ی او بر علوم زمان می باشد. صاحب در فن نویسندگی و کتابت نیز مهارتی عجیب داشت و در این زمینه دارای سبک و روش بود. وی در اواخر عمر علی رغم بیماری، از امور کشور مطلع می گشت. سرانجام مشتاقانه به لقای پروردگار رسید و در ۵۹ سالگی جان به جان آفرین

تسلیم کرد. پیکر آن عالم فرزانه در میان حزن و اندوه دوستداران در اصفهان به خاک سپرده شد. معروف ترین اثر صاحب بن عباد، المُحیط نام دارد که در باب لغت و در ۷ جلد گردآوری شده است. همچنین کتب امامت، الانوار و الاعیاد از اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: پایان دوره ی حکومت پانصد ساله ی خلافت عباسی (۶۵۶ ق)

شرح مناسبت:

پس از تسخیر بغداد، پایتختِ حکومت عباسیان توسط مغولان و کشتار مردم و تسلیم شدن خلیفه وبزرگان شهر و نیز غارت و ویران کردن آن، هلاکوخان مغول در ۲۴ صفر ۶۵۶ ق المستعصم باللَّه، خلیفه ی وقت را به حضور طلبید و او را به همراه پسر بزرگش به قتل رسانید. به این ترتیب دولت پانصد و چند ساله ی بنی عباس سرنگون گردید. دولت بنی عباس با قیام ابومسلم خراسانی علیه بنی امیه و با روی کار آمدن عبداللَّه سَفّاح در سال ۱۳۲ ق، آغاز شده بود و پس از به قدرت رسیدن ۳۸ تن از این خاندان در مدت ۵۲۴ سال، سرانجام در سال ۶۵۶ ق با قتل مستعصم، به زوال رفت. بنی عباس در ابتدای کار همانند بنی امیه، از وجود امامان معصوم در هراس بودند و هر کدام را به طریقی از سر راه خود برداشتند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: شهادت آیت اللَّه میرزا "علی غروی تبریزی" در بازگشت از زیارت کربلا به نجف توسط مزدوران بعث (۱۴۱۹ ق/ ۲۹ خرداد ۱۳۷۷ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "سیف الدوله حمدانی" فرمانروای حَلَب (۳۵۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: حمله ی سپاهیان چنگیزخان مغول برای تصرف همدان (۶۱۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: فتح "هرات" توسط "حسام السلطنه" (۱۲۷۳ ق)

شرح مناسبت:

حاکم کابل و قندهار فردی به نام دوست محمدخان بود که با همکاری انگلیس عازم استیلا بر هرات شد. حسام السلطنه نیز هرات را در محاصره گرفت. هرات از رمضان سال ۱۲۷۲ درمحاصره ی ایران بود و در این مدت با وجود تهدیدات انگلیس ودوست محمدخان، حسام السلطنه از آن جا دست برنداشت. عاقبت در ۲۵ صفر ۱۲۷۳ حصار مستحکم آنجا را به وسیله ی

یک مهندس فرانسوی گشودو هرات تحت تصرف ایران درآمد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ثابت بن قره حرانی" ریاضی دان، طبیب و فیلسوف عراقی (۲۸۸ ق)

شرح مناسبت:

ثابت بن قره حرانی ریاضی دان و منجم عراقی در سال ۲۱۱ ق متولد شد. او از دانشمندان بزرگ زمان خود به شمار می رفت و در ترجمه ی متون علمی از زبان های سریانی و یونانی به عربی مهارت زیادی داشت. بسیاری از آثار یونانیان توسط ثابت و یا تحت سرپرستی او به زبان عربی برگردانده شده است و او از این نظر سهم مهمی در پیشرفت علوم دارد. برخی از مورخان، تعداد آثار ترجمه شده توسط این دانشمند را متجاوز از ۱۳۰ کتاب و رساله ذکر کرده اند. ثابت بن قره، علاوه بر ترجمه ی بسیاری از کتب، تالیفات ارزنده ای نیز از خود به یادگار گذاشته است که از آن میان، کتاب مسایل الهندسه و اعداد قابل ذکر می باشد. وفات ثابت در ۷۷ سالگی روی داد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: حمله ی "سلطان مراد عثمانی" به ایران (۹۸۶ ق)

شرح مناسبت:

در سال ۹۸۶ ق، سلطان مراد عثمانی لشکری متجاوز از صد هزار تن، از جمله نیروی بزرگی از تاتارهای کِریمه را برای تسخیر آذربایجان فرستاد. با این اقدام، دوره ی طولانی صلح ایران و عثمانی به پایان رسید. در این جنگ نیروهای صفویه متحمل شکست های پی در پی شدندو بخش های بزرگی از گرجستان به اشغال عثمانی درآمد.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مأموریت "اسامه بن زید" از سوی پیامبر برای تجهیز سپاه جهت نبرد با رومیان (۱۱ ق)

شرح مناسبت:

پیامبر اکرم(ص) پس از بازگشت از حجهالوداع، در آخرین روزهای عمر شریف خود جهت نبرد با رومیان که از شمال غربی شبه جزیره ی عربستان در صدد لشکرکشی به سرزمین های مسلمانان بودند، سپاهی منظم از مهاجران و انصار مدینه ترتیب داد وبه همگان فرمان داد تا در آن شرکت جسته و با رومیان متجاوز به جهاد برخیزند. پیامبر(ص)، فرماندهی این سپاه بزرگ و پرمخاطره را به جوانی نورس به نام اُسامه فرزند زیدبن حارثه که پدرش پیش از این در جنگ تبوک به دست رومیان کشته شده بود، سپرد. اسامه در آن زمان بیش از هفده یا هجده سال نداشت. مسلمانان واجد شرایط رزم از انصار و مهاجر، به فرماندهی اسامه در خارج از شهر مدینه اردو زدند. برخی از آنان که از ماجرای غدیر خم و نصب امیرمؤمنان(ع) به امامت و رهبری مسلمانان از سوی رسول خدا(ص) دل خوشی نداشته و خروج این سپاه بزرگ از مدینه را مطابق با اهداف و امیال خود

نمی دیدند، بر آن حضرت خورده گرفته که چرا وی، جوانی کم سن و سال و کم تجربه را بر آ نان مقام امیری داده است. در صورتی که بزرگان و متنفذان فراوانی در میان یاران و صحابه

ی وی وجود دارنـد که پیشـینه ی رزم و جهـاد آنـان در راه خـدا بر همگـان روشن است و در این راه دارای تجربیـاتی فراوان هسـتند. سـرانجام در حـالی که تـوطئه هـای بسـیاری در مسـیر حرکـت سـپاه اسـلام روی داد، این سـپاه به سوی روم به حرکـت درآمـد. ولی هنوز از مـدینه چنـدان فـا صـله نگرفته بود که از رحلت رسول خـدا(ص) بـاخبر گردیـد. همین امر موجب انـدوه سپاهیان اسـلام و دست مایه ی برخی از فرصت طلبان و بازگشت آنان به مـدینه گردیـد. به همین جهت این سـپاه بزرگ برای مدّتی موقّت از هم پاشـید و شیرازه ی آن با پراکنده شدن مسلمانان سوگوار در هم ریخت. تا این که با خلافت ابوبکر بن أبی قحافه، سپاه اسلام به رهبری اسامه به سوی مرزهای روم عازم شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن ماجه" محدث ایرانی و مؤلف کتاب السُّنَنَ (۲۰۹ ق)

شرح مناسبت:

ابن ماجه محدث و عالم بزرگ مسـلمان در قزوین به دنیا آمد. او پس از گذراندن دروس مقدماتی دینی در زادگاه خویش به نقـاط مختلف سـرزمین پهنـاور اسـلامی آن روز سـفر کرد و از علمای بزرگی حـدیث شـنید. او مجموعه ی این احادیث را در کتابی که سـنن ابن ماجه خوانده می شود، گردآوری کرد. این اثر، یکی از کتب معتبر حدیث اهل سنت تلقی می شود. از این دانشـمند اسـلامی، تفسیری بر قرآن کریم و کتاب دیگری تحت عنوان التاریخ به جای مانده است. ابن ماجه در ۲۷۳ ق در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "صلاح الدین ایوبی" سردار شجاع مسلمان در جنگ های صلیبی (۵۸۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت فقیه اصولی "ابوالمعالی کلباسی اصفهانی" (۱۳۱۵ ق)

شرح مناسبت:

محمـد بن حاج محمد ابراهیم کلباسـی، از بزرگان علمای امامیه ی اوایل قرن چهاردهم هجری است. وی از نظر علمی، مراتب بلنـدی داشـته و دارای تألیفـات بسـیاری اسـت. از جملـه آثـار او می تـوان بـه کتب: شـرح کفـایه ی سـبزواری، شـرح خطبه ی الدمشـقیه و الجبر و التَفویض اشـاره کرد. وی همچنین دربـاره ی محـدثان بزرگ و طبقـات دیگر، کتب مسـتقلی تـألیف کرده است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّه العظمی "سید عبدالاعلی موسوی سبزواری" (۱۴۱۴ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه حاج سـیدعبدالاعلی فرزند سـیدعلی رضا موسوی سبزواری از علمای نجف اشـرف در صفر سال ۱۳۲۸ ق در سبزوار

تولـد یافت و پس از تحصـیل مقدمات و سـطوح در سبزوار و خراسان به نجف اشـرف مهاجرت نمود. وی در نجف از محضـر درس آیات عظام: میرزای نائینی، آقا ضـیاء الدین عراقی، سـید ابوالحسن اصـفهانی و شـیخ محمدحسین غروی اصفهانی، فقه و اصول را آموخت و به درجه ی اجتهاد نایل گردید. آیت اللّه سبزواری فلسـفه و حکمت را نزد آیت اللّه بادکوبه ای و تفسیر و اخلاـق را نزد مرحوم بلاغی آموخت و سـپس به تـدریس خارج فقه و اصول و تفسـیر پرداخت و بسـیاری از فضـلای نجف از درس او اسـتفاده نمودنـد. از جمله آثـار این عـالم بزرگ عبارتنـد از: لُبـابُ المعـارف، حاشـیه بر بحارالانوار، حاشـیه بر تفسـیر صافی، عدالت، حاشـیه بر جواهر، حاشـیه بر عروهالوثقی و حاشیه بر وسیله. آیت اللّه سبزواری پس از ارتحال آیت اللّه العظمی خویی زعامت حوزه ی علمیه ی نجف را به عهـده گرفت. سـرانجام آن عالم فرزانه در ۲۵ مرداد ۱۳۷۲ ش در ۸۶ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در نجف اشرف مدفون گردید.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت جانسوز پیامبر گرامی اسلام "حضرت محمد (ص)" (۱۱ ق)

شرح مناسبت:

پیـامبر عظیم الشـأن اسـلام حضـرت محمـد(ص) در سن شـصت و سه سـالگی پس از ۲۳ سـال رسـالت و نبوت به لقـای معبود شتافت. دین اسـلام در مکه به کنـدی پیش می رفت و آزار مشـرکان مانع رشـد اسـلام بود اما درمدینه، تحول بزرگی در نشـر اسلام حاصل شد و اسلام، تمام جزیرهالعرب را فرا گرفت. هرچندرسول خدا(ص) تلاش فراوانی در حفظ نظم و انضباط دینی مردم انجام

دادندولی پس از رحلت آن بزرگوار، مردم به بزرگترین وصیت حضرتش که پیروی از امیرالمؤمنین(ع) بود، عمل نکردند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

رحلت پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

و إِنَّکَ لَعَلی خُلُقٍ عَظیمٍ

ترجمه:

وتو دارای خویی والا هستی

آدرس:

قلم، آیه ۴.

زیر عنوان:

رحلت پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

امام علی علیه السلام: أدّی أميناً و مَضی رَشیداً و خَلَّفَ فِینا رایَهَ الحَقِّ

ترجمه:

آن بزرگ، رسالت خویش را با امانت به انجام رساند و دنیا را ترک کرد، در حالی که راهنمای ما بود و پرچم حق را در میان ما باقی گذاشت

آدرس:

نهج البلاغه، خطبه ۱۰۰.

زیر عنوان:

رحلت پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

امام سجّادعلیه السلام: کانَ إذا أوی إلی مَنزِلِهِ جَزَّءَ دُخولَهُ ثَلاثَهَ أجزاءٍ: جُزءاً لِلّهِ و جُزءاً لِأهلِهِ و جُزءاً لِنَفسِهِ

ترجمه:

پیامبر وقتی به خانه خویش می رفت، اوقاتش را سه قسمت می کرد: بخشی برای خدا، بخشی برای خانواده و بخشی برای خود

آدرس:

مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۴۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ أحَبَّ النّاسِ إلَی اللَّهِ یَومَ القِیامَهِ أطوَعُهُم لَهُ

ترجمه:

محبوب ترین آدمیان نزد خداوند در روز قیامت فرمان بردارترینِ آنها از او است

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۳۴۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أعظَمُ النّاسِ قَدراً مَن تَرَکَ مالا یَعنیهِ

ترجمه:

ارجمندترین مردم کسی است که آنچه را که برایش سودی ندارد رها کند

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۷۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أتقَی النّاسِ مَن قالَ الحَقَّ فیما لَهُ و عَلَیهِ

ترجمه:

پرهیزگارترین مردم کسی است که حق بگوید، چه به سودش باشد چه به زیانش

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۴۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لا یَقبَلُ اللَّهُ صَلاهَ عَبدٍ لایَحضُرُ قَلبُهُ مَعَ بَدنِهِ

ترجمه:

خداوند نماز بنده ای را که [در نماز] دلش با بدنش همراه نیست نمی پذیرد

آدرس:

المحاسن، ج ۱،

ص ۴۰۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أفضَلُ الجِهادِ مَن أصبَحَ لایَهُمُّ بِظُلمِ أحَدٍ

ترجمه:

برترین جهاد آن است که آدمی صبح کند و در اندیشه ستم به کسی نباشد

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۳۵۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن عَرَضَ لِأخیهِ المُسلِمِ المُتَکَلِّمِ فی حَدیثِهِ فَکَأنَّما خَدَشَ وَجهَهُ

ترجمه:

هر که در میان سخن برادر مسلمانش بدود، چنان است که چهره او را بخراشد

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۶۶۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ شِیعَتَنا مَن شَیَّعَنا وَاتَّبَعَ آثارَنا وَ اقتَدی بِأعمالِنا

ترجمه:

شیعه ما کسی است که از ما پیروی کند و پا جای پای ما بگذارد و به کردار ما اقتدا کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۱۵۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إفشاءُ سِرِّ أخیکَ خِیانَهٌ فَاجتَنِبْ ذلِکَ

ترجمه:

فاش کردن راز برادرت خیانت است؛ پس از این کار دوری کن

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۷، ص ۹۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لاتَعمَل شَیئاً مِنَ الخَیرِ رِیاءً و لاتَدَعْهُ حَیاءً

ترجمه:

هیچ کار خیری را ریاکارانه انجام نده و آن را از روی حیا ترک مکن

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۷، ص ۱۶۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لِیَکُن لَکَ فی کُلِّ شَیءٍ نِیَّهٌ صالِحَهٌ حَتَّی النَّومِ و الأکلِ

ترجمه:

در هر چیز باید نیّتی نیک داشته باشی، حتّی در خوردن و خواب

آدرس:

مکارم الأخلاق، ج ۲، ص ۳۷۰.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شهادت "امام حسن مجتبی(ع)" (۵۰ ق)

شرح مناسبت:

معاویه که وجود امام حسن(ع) را برای بیعت گرفتن یزید مانع می دید، به جَعده دختر اشعث خوارجی و همسر امام نوشت: اگر شوهرت را مسموم کنی، تو را به عقد پسرم یزید در خواهم آورد و صد هزار درهم نیز به همراه نامه برای جعده فرستاد. این وعده کار خودش را کرد و

این زن به هوای ازدواج با یزید، پسر رسول خدا(ص) را مسموم نمود. هرچند هیچ گاه به آرزوی پلید خود نرسید. سن شریف امام حسن مجتبی(ع) به هنگام شهادت ۴۷ سال و مدت امامت آن حضرت ۱۰ سال بوده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام حسن علیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أتاکَ زائِراً بَعدَ مَوتِکَ فَلَهُ الجَنَّهُ

ترجمه:

پاداش کسی که پس از مرگت به زیارت تو آید، بهشت است

آدرس:

تهذیب الأحکام، ج ۶، ص ۲۰.

زیر عنوان:

شهادت امام حسن علیه السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إنَّ الحَسَنَ بنَ عَلیّ علیه السلام کانَ أعبَدَ النّاسِ فی زَمانِهِ و أزهَدَهُم و أفضَلَهُم

ترجمه:

امام حسن (ع) در زمان خود عابدترین، زاهدترین و برترین مردم بود

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۲۲۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: لاتُعاجِلِ الذَّنبَ بِالعُقُوبَهِ واجْعَلْ بَينَهُما لِلإعتِذارِ طَريقاً

ترجمه:

در مجازات خطا کار شتاب مکن و میان خطا ومجازات، راهی برای عذرخواهی قرار ده

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۱۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: صاحِبِ النّاسَ مِثلَ ما تُحِبُّ أن يُصاحِبوكَ بِهِ

ترجمه:

با مردم به گونه ای رفتار کن که دوست داری با تو آن گونه رفتار کنند

آدرس:

أعلام الدّين، ص ۲۹۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: إنَّ أَحسَنَ الحَسَنِ الخُلُقُ الحَسَنِ

ترجمه:

نیکوترین نیکو، خُلق نیکو است

آدرس:

الخصال، ص ۲۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: مَن عَبَدَ اللَّهَ عَبَّدَ اللَّهُ لَهُ کُلَّ شَیء

ترجمه:

هر کس خدا را بندگی کند، خداوند همه چیز را بنده او گرداند

آدرس:

تنبیه الخواطر، ج ۲، ص ۱۰۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: اللُّؤمُ أن لاتَشکُرَ النِّعمَةَ

ترجمه:

پستی آن است که نعمت را سپاس نگویی

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۳۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: کَفاکَ مِن لِسانِکَ أوضَحَ لَکَ سَبیلَ رُشدِکَ مِن غَیِّکَ

ترجمه:

همین مقدار بهره برداری

از زبانت برایت بس که راه هدایت را از گمراهی برایت آشکار می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۱۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: ولَعَمری إنّا لأَعلامُ الهُدی و مَنارُ التُّقی

ترجمه:

به جانم قسم که ما پرچم های هدایت و نشانه های روشن پرهیزگاری هستیم

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۳۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: مَن تَذَكَّرَ بُعدَ السَّفَرِ اعتَدَّ

ترجمه:

هر که دوری [راه] سفر را به یاد آورد، آماده خواهد شد

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۳۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: المِزاحُ یَأکُلُ الهَیبَةَ

ترجمه:

شوخی هیبت را می بَرد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۱۳.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد حضرت آیت اللَّه "سید علی حسینی خامنه ای" رهبر معظم انقلاب اسلامی در مشهد مقدس (۱۳۵۸ ق / ۲۴ تیر ۱۳۱۸ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللَّه "محمدتقی ستوده" (۱۴۲۰ ق)

شرح مناسبت:

حاج شیخ محمدتقی ستوده در سال ۱۳۴۰ ق در روستایی از توابع اراک به دنیا آمد. پس از تحصیلات ابتدایی به اراک رفت و سپس راهی حوزه ی علمیه ی قم شد. از جمله اساتید ایشان حضرات آیات خوانساری، اراکی، گلپایگانی و علامه طباطبایی بودند. ایشان سال ها بر کرسی تدریس نشسته و شاگردان فراوانی را تربیت نمود. از جمله ی این شاگردان حضرات آیات مؤمن، طاهری خرم آبادی، شهید شاه آبادی، نورمفیدی، علوی گرگانی، کروبی، یوسف صانعی، حسن صانعی، موسوی لاری، هاشمی رفسنجانی و ... می باشند. مرکز مدیریت حوزه علمیه قم در سال ۱۴۱۹ ق از ایشان به عنوان استاد نمونه تجلیل کرده بود. آیت اللَّه ستوده سرانجام در هشتاد سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت"ابوعبداللَّه محمد بن جابر بن سنان" ریاضی دان بزرگ مسلمان (۳۱۷ ق)

شرح مناسبت:

ابو عبداللَّه محمد بن جابر بن سنان بتانی از مشاهیر و اکابر حکمای اسلام و منجم، اختر شناس و ریاضی دان بود و در هندسه و ریاضیات و هیئت سرآمد روزگار خود به شمار می رفت. وی در مصر به دنیا آمد و بیش از چهل سال به رَصَد افلاک و نجوم اشتغال داشت. او زمان دقیق سال خورشیدی را معین نمود و کتب متعددی را نگاشت. تعدیل الکواکب، زیج صابی، مقدار الاتصالات و ... از جمله کتب وی می باشند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت محقق و عالم آگاه "ملاحسینعلی تویسرکانی" (۱۲۸۶ ق)

شرح مناسبت:

ملاحسینعلی تویسرکانی دانشمندی آگاه و اهل تحقیق و مطالعه بود و در علومی چون فقه و اصول فقه، اطلاعات و دانش بسیاری داشت. تویسرکانی سال های بسیاری را به تدریس پرداخت و دانش خود را در اختیار دانش پژوهان قرار داد. از مهم ترین کتاب های ملاحسینعلی تویسرکانی می توان به کشف الاسرار در فقه در ۱۱ مجلد و نیز اصول عقاید و مکارم الاخلاق اشاره کرد.

ربیع الاول

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: هجرت پیامبر اکرم(ص) از مکه به مدینه و لَیلَه المبیت (۱ ق)

شرح مناسبت:

مسأله ی هجرت پیامبر از مکه به مدینه، در جریان بیعت دوم عقبه تثبیت و تعیین شد. کفار قریش با آگاهی از این امر در صدد کشتن پیامبر برآمدند. برای این کار پیشنهاد ابوجهل مورد موافقت سران قریش قرار گرفت که براساس آن از هر تیره ی قریش، جوان دلیری برگزیده شود تا همه با هم شبانه به پیامبر حمله ور شوند و او را به قتل برسانند. خداوند، پیامبر را از توطئه ی قریش آگاه کرد و فرمان هجرت ایشان را در همان شب صادر فرمود. پیامبر(ص) برای گمراه کردن کفار، علی(ع) را در بستر خود قرار داد. این شب معروف به لیلهالمبیت شد و هجرت رسول اکرم(ص) مبدأ تاریخ مسلمانان واقع گردید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

هجرت پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

وَاصْبِرْ عَلی ما یَقُولُونَ واهجُرهُم هَجراً جَمیلاً

ترجمه:

و بر آنچه می گویند شکیبا باش و از آنان با دوری گزیدنی خوش، فاصله بگیر

آدرس:

مزمّل، آیه ۱۰.

زیر عنوان:

هجرت پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أَیُّهَا النّاسُ، هاجِرُوا و تَمَسَّکُوا بِالإسلامِ؛ فَإنَّ الهِجرَهَ لاتَنقَطِعُ مادامَ الجِهادُ

ترجمه:

ای مردم! مهاجرت کنید و به اسلام چنگ زنید؛ زیرا تا آن گاه که جهاد باشد، هجرت فروگذارده نمی شود

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۱۰۵۲.

زیر

عنوان:

هجرت پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أفضَلُ الهِجرَهِ أنْ تَهجُرَ ما كَرِهَ اللَّهُ

ترجمه:

برترین هجرت، هجرت از چیزی است که خدا آن را خوش ندارد

آدرس:

کنزالعّمال، ح ۴۶۲۶۳.

زیر عنوان:

هجرت پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: الهِجرَهُ هِجرَتانِ: إحداهُما أن تَهجُرَ السَّيِّئاتِ و الأخرى أن تُهاجِرَ إلَى اللَّهِ و رَسولِهِ و لاتَنقَطِعُ الهِجرَهُ ما تُقُبِّلَتِ التَّوبَهُ

ترجمه:

هجرت دوگونه است: هجرت و دوری کردن از گناهان، ودیگری آن است که به سوی خدا و رسول او هجرت کنی،و تا زمانی که توبه پذیرفته می شود، هجرت قطع نمی شود

آدرس:

کنزالعّمال، ح ۴۶۲۶۲.

زیر عنوان:

هجرت پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن فَرَّ بِدینِهِ مِن أرضٍ إلی أرضٍ و إن کانَ شِبراً مِنَ الأرضِ، إستَوجَبَ الجَنَّهَ

ترجمه:

هر کس با دین داری از سرزمینی به سرزمین دیگر، اگر چه به اندازه یک وجب، هجرت کند، سزاوار بهشت است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۹، ص ۳۱.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "زینب بنت خزیمه" همسر پیامبر(ص) در مدینه ی منوره (۴ ق)

شرح مناسبت:

زینب بنت خزیمه پس از آن که شوهر اولش در اُحد به شهادت رسید، به شرف ازدواج با حضرت محمد(ص) نایل شد و چند ماه پس از آن بدرود حیات گفت. این بانوی بزرگوار از کثرت رَحْم و اطعام و صدقه برمساکین و فقرا به "اُمُّ المساکین" شهرت دارد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: قتل "مُسَوّر بن مَخزَمه ی زهری" از یاران امام علی(ع) (۶۲ ق)

شرح مناسبت:

مُسَوَّر بن مَخْزَمَه بن نوفل زهری از اصحاب رسول اکرم(ص) و امام علی(ع) و از فقهای عصر و اهل علم و دیانت زمان خود بود. وی بعد از معاویه با یزید بیعت نکرد و در مکه اقامت گزید. مسور به هنگام خواندن نمازدر حجراسماعیل، در حمله ی سپاه یزید به مکه بر اثر برخورد سنگ منجنیق کشته شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: آغاز قیام توابین در کوفه به رهبری "ابن صُرَد خزاعی" علیه حکومت ظُلم اُموی (۶۵ق)

شرح مناسبت:

گروهی از مردم کوفه که از شهادت امام حسین(ع) سخت اندوهگین شده و از این که امام را یاری نکردند، پشیمان شدند، توبه نموده و خود را توّابین نامیدند. اینان پس از این که بر مزار سیدالشهداء به عزاداری پرداختند، به رهبری سلیمان بن صُرَد خزاعی از اصحاب رسول خدا و شانزده هزار نفر، راهی کوفه شدند تا انتقام خون امام حسین(ع) رابگیرند. در نتیجه، جنگی با لشکر شام روی داد که سلیمان کشته شد و سپاه منهزم گردید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: وفات "ابن منیر" فقیه و مفسر و خطیب (۶۸۳ ق)

شرح مناسبت:

احمـد بن محمـد بن منصـور مشـهور به ابن منير از علمـا و ادبـای قرن هفتم هجری بود. وی فقيه اصولی، مفسـر، اديب، نحوی، بيانی و از اساتيد ابوحيان معروف می باشد. وی در مصـر تدريس می کرد و قاضـی آن ديار بود. تفسـير قرآن، مناسبات تراجم البخاری و الانتصاف من صاحب الکَشّاف از تاليفات او هستند. وی در ۶۳ سالگی بر اثر مسموميت درگذشت.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن اثير" مورخ، اديب و محدث شافعی (۶۳۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن، علی بن ابی الکرم محمـد بن عبـدالکريم بن عبـداللّه شـيبانی، معروف به ابن اثير جزری از مورخان نيمه ی دوم قرن ششـم و اوايـل قرن هفتم هجری است. او در حفـظ حـديث و مبـادی و متعلقـات آن، پيشـوای محـدّثين به شـمار می رود و در تاريـخ، انسـاب، سـيره و وقـايع و جنـگ هـای عرب، متبحربود. شـهرت ابن اثير به دليـل دو کتاب بزرگ او به نام "الکامل فی التاريـخ" و "اُسْـدُالغابَه فی معرفه الصـحابه" است. از کتب ديگر وی می توان "اللُّبـاب فی تهـذيب الانسـاب" و "الباهر" را نام برد. الباهر درباره ی خاندان زنگيان موصل نوشته شده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگوار "سيدمحمدباقر شفتی" معروف به "حجت الاسلام" (۱۲۶۰ق)

شرح مناسبت:

سيدمحمد باقر بن محمد تقی شـفتی مشـهور به "حجهالاسـلام"، رشتی الاصل و از بزرگان علمای اماميه، فقيه، اصولی، اديب، نحوی، رجالی و رياضـی دان بوده است. او هم چنين در درايه، هيئت و علوم ادبی و فنون عربی از مشاهير روزگار و در مراحل اخلاقی بی هماورد بوده است. او به حال فقرا و طلاب علوم دينی کمک بسيار می نمود و در عبادت و مناجات و سـخاوت و نيز اجرای حدود الهی بسيار کوشا بود. حجت السـلام شـفتی از محضـر درس حضـرات آيات بهبهانی، سـيد مهدی بحرالعلوم، شيـخ جعفر کـاشف الغطـاء، ملامهـدی نراقی و ميرزای قمی اسـتفاده برد و دارای تاليفـات بسـياری اسـت. آداب نمـاز شـب، الاجـازات، اصحاب الاجمـاع و ... از آن جمله انـد. همچنين رسـاله هـای فراوانی را در تحقيق حـال هر يک از رجال حـديث امـامی، به رشـته ی تحرير درآورده است. سـرانجام اين عالم سترگ در ۸۵ سالگی در اصـفهان وفات يافت و در مسـجدی که خود بنا

نهاده بود و به مسجد سید معروف شد، دفن گردید.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: یورش سپاهیان یزید به مکه و اهانت به ساحت مقدس مسجدالحرام (۶۴ق)

شرح مناسبت:

یزید بن معاویه سه سال و اندی خلافت کرد. در سال اول نواده ی عزیز رسول اللّٰه و سلاله ی پاک زهرا(س) و علی(ع)، حضرت امام حسین(ع) را به شهادت رساند و مرتکب جنایاتی شنیع گردید. در سال دوم جنبشی را که در مدینه آغاز شده بود به قتل عام تبدیل کرد و مدینه ی معظمه را به خاک و خون کشید و در اواخر خلافت نکبت بار خود برای سرکوبی عبداللّٰه بن زبیر، یکی از فرماندهانِ سپاه خود به نام حَصین بن نُمیر را به مکّه ی منوّره فرستاد. در این حمله، حرم امن الهی را محاصره کرده و بیت اللّٰه الحرام را به منجنیق بست. این محاصره تا زمانی که خبر مرگ آن پلید به گوش حصین رسید، ادامه داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوالعلاء مُعرّی" شاعر، نویسنده و ادیبِ شهیر عرب (۴۴۹ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن عبداللّٰه بن سلیمان مُعِرِّی تَنوخی، از ادبا، شعرا، نحویین، لُغَویین بسیار متبحّر و حاذق می باشد. وی دارای حافظه ای عالی و عجیب بود که خارج از حیطه ی بیان و قدرت زبان می باشد، به طوری که هر چیزی را به یک بار خواندن حفظ می نمود. ابوالعلاء در کودکی بر اثر بیماری آبله نابینا شد و تا آخر عمر کور بود. در ده یازده سالگی قریحه ی شعری بسیار عالی در خود مشاهده کرد و از آن پس به سرودن اشعار ناب پرداخت. وی مدتی در مجلس سیدمرتضی عالم و دانشمند بزرگ شیعه حضور داشته و در سلک شعرای درس و مجلس او بوده است. هرچند پس از مدتی به سبب بیان عقایدی باطل، از مجلسِ درس سید مرتضی بیرون رانده شد. عقیده ی مذهبی ابوالعلاء در

بین رجال نویسان محل اختلاف و نظر می باشد. بیشتر بزرگانِ این فن، او را به کفر و الحاد محکوم کرده و کافرش می دانند. همچنین با بعضی از سوره های قرآن معارضه و مخالفت کرده است. ابوالعلاء، تولید نسل را روا ندیده و آن را جنایت می دانست که والدین، فرزند را به این دنیا می آورند. با این همه، عده ای می گویند که ابوالعلاء در اوایل حال، طریقتی باطل داشت ولی در اواخر عمر توبه کرده است. الامالی، الحقیر النافع، الرسایل و ... از جمله تألیفات وی می باشند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت مرجع بزرگوار آیت اللّٰه "آقامحمد کبیر" عالم و فقیه (۱۳۶۹ ق)

شرح مناسبت:

آقامحمدقمی فرزند آقا حسین قمی معروف به کبیر در سال ۱۲۸۸ ق در قم به دنیا آمد. مقدمات و سطوح را در قم و تهران خواند. از جمله اساتید وی در این دوره، میرزا حسن آشتیانی، آقامحمود قمی و شیخ فضل اللّٰه نوری می باشند. در ۱۳۱۹ ق به نجف رفته و از درس آخوند خراسانی و دیگر علما بهره می گیرد و در ۱۳۳۰ به قم مراجعت می نماید. وی سال ها به ارایه ی خدمات دینی مشغول بود و در یکی از مساجد اصلی شهر، اقامه ی جماعت می نمود. از ایشان آثار و تالیفاتی بر جای مانده است. آرامگاه ایشان در شیخان قم در مقبره ای که به نام وی است، می باشد. آیت اللّٰه کبیر به هنگام رحلت ۸۱ سال داشت.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: بیرون آمدن پیامبر اسلام از غار ثور پس از سه شبانه روز و حرکت به سوی مدینه (۱ق)

شرح مناسبت:

پیامبر اکرم(ص) پس از سه شبانه روز مخفی بودن درغار ثور، در روز چهارم ربیع الاول سال اول هجرت به سوی مدینه حرکت نمود. آن حضرت را درغار ثور، ابوبکر بن ابی قحافه همراهی می کرد. حضرت علی(ع) و برخی از نزدیکان پیامبر(ص)، شبانه به این غار رفت و آمد می کردند. پس از هجرت پیامبر اکرم(ص) از مکه، حضرت علی(ع) سفارش ها و خواسته های آن حضرت در مکه را برآورده نمود و خانواده پیامبر اکرم(ص) را به سوی مدینه به حرکت درآورد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تسخیر شهر تاریخی نیشابور توسط نیروهای اسلام (۴۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز حمله ی "ملک محمود سیستانی" به مشهد (۱۱۲۲ ق)

شرح مناسبت:

در دوره ی سلطنت شاه سلطان حسین پسر شاه سلیمان صفوی دامنه ی طغیان و شورش در بسیاری از مناطق ایران از جمله قندهار و هرات وسعت یافت. در این میان ملک محمود سیستانی نیز که خود را از بازماندگان صفاریان می دانست به مشهد

حمله کرد و در خراسان حکومت مستقلی تشکیل داد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه جلیل "شیخ یوسف بحرانی" عالم محدث و محقق بزرگ (۱۱۸۶ ق)

شرح مناسبت:

شیخ یوسف بحرانی، فقیه، محدث، محقق و نویسنده ی معروف قرن دوازده هجری قمری بود. او شرح حال خود را در مقدمه ی کتابی به نام لوءلوء البحرین آورده است بر اساس نوشته های این کتاب، بحرانی نزد پدرش خواندن و نوشتن و مقدمات علوم دینی را آموخت. سپس برای تکمیل تحصیلات خود رهسپار بحرین و مکه شد. پس از حج به ایران آمد و از آنجا که محیط ایران رامحیطی مناسب برای سکونت خویش یافت، در شهر فسا در استان فارس اقامت نمود و به کار تدریس، تحقیق و تالیف مشغول شد. در همین زمان، او نگارش مشهورترین کتاب فقهی خود به نام الحدایق الناظره را آغاز کرد و بعدها به نام همین کتاب، به صاحب حدایق شهرت یافت. بحرانی در مجموع، ۳۲ اثرتالیفی دارد که از بین آن ها می توان به کتاب های انیس المسافر و جلیس الخواطر اشاره کرد. شیخ یوسف بحرانی از اساتید آیت اللّه سیدمحمد مهدی بحرالعلوم می باشد. وفات این عالم شهیر در کربلا روی داد و در حرم مطهر امام حسین(ع) مدفون گردید.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات حضرت سکینه بنت الحسین(ع) (۱۱۷ ق)

شرح مناسبت:

حضرت سکینه بنت الحسین(ع) از زنان بزرگ اسلام و نواده ی امام علی(ع)، در حدود سال ۴۲ هجری قمری در مدینه به دنیا آمد. آن حضرت دارای اخلاقی فاضله، صفاتی حمیده، بلاغت، فصاحت و جود و کَرَم بود. آستان بیانش، مرجع ادبا و فضلا و شعراء و ارباب کمال بود و در شعر و ادب مهارت داشت. او همسر عبداللّه بن حسن(ع) پسر عموی خود بود و از مادری با نام رباب به دنیا آمد. آن حضرت به همراه پدر، عموها و

دیگر اعضای خانواده از مـدینه راهی کربلا شد و در نوزده سالگی پدر و بسـتگان را از دست داد و رنج اسارت کشـید. از آن پس راهی مدینه شد تا سرانجام در ۷۵ سالگی در مدینه وفات یافت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: افتتاح مدرسه ی "دارالفنون" به همت امیرکبیر در زمان "ناصرالدین شاه" (۱۲۶۸ ق)

شرح مناسبت:

دارالفنون اولین دانشـگاه ایرانی به سـبک نوین بود که در زمان پادشاهی ناصـرالدین شاه قاجار و به همّت و پشتکار میرزا تقی خان امیرکبیر صـدراعظمِ بادرایتِ وی دایر شـد. هدف از ایجاد این مدرسه، دستیابی به صـنایع و علوم جدید در آن عصـر بود. فعـالیت علمی مـدرسه ی دارالفنون، در آغـاز در رشـته هـای پیاده نظام، سواره نظام و سایر رشـته های نظامی، طبّ و جراحی، معدن شناسی و داروسازی بود. مدرسه ی دارالفنون در ابتدا با هفت نفر معلم اتریشی و عده ای مترجم، کار خود را آغاز کرد. امیرکبیر تأکیـد زیادی بر عـدم به کارگیری اساتیـد از روسـیه و انگلسـتان داشت. امّا متأسـفانه چنین نشد. شاگردانی که در آن پذیرفته می شدند از خانواده های اعیان و اشراف بودند و چهارده تا شانزده سال داشتند. این مدرسه طی فعالیت خود، ۱۲ دوره فـارغ التحصـیل داشت که بسـیاری از آنـان به مقـام های بالایی در کشور دست یافتنـد. دارالفنون با معلمین اروپاییِ آن، عامل بسـیار مؤثری در شناساندنِ تمدن اروپا و فرهنگ جدید مغرب زمین بود. فارغ التحصیلان آن که ظرف چهل سال از ۱۱۰۰ نفر تجاوز کردند و اغلب از خانواده های مهم و متنفّذ بودند، در نشـر این فرهنگ کوشـیدند و مطالبی که در آن مدرسه فرا گرفته بودند، در جامعه ی خود انتشار دادند. بعدها با تفکیک رشته های نظامی و طب

در دارالفنون و تجدید نظر در نظام آموزشی ایران، این مرکز علمی از قالب یک دانشگاه خارج و به مدرسه مبدل شد. تاسیس این مدرسه، نقطه ی عطفی در تاریخ آموزش در ایران به شمار می رود. این مدرسه در حالی افتتاح می شد که بانی اصلی آن یعنی امیرکبیر دوران تبعید در کاشان را سپری می کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت حجت الاسلام شیخ "مهدی واعظ خراسانی" (۱۳۷۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد مولانا جلال الدین محمد رومی معروف به مولوی (۶۰۴ ق)

شرح مناسبت:

جلال الدین محمد بن بهاءالدین محمد در بلخ به دنیا آمد. مقارن حمله ی مغولان، به آسیای صغیر واقع در ترکیه ی امروزی رفت و در قونیه ساکن شد. وی در نزد پدردانشمند خود تلمذ نمود و چندی نیز در شام کسب دانش کرد. در بازگشت به قونیه به تعلیم علوم دینی اشتغال یافت تا با عارفی واصل و بزرگ به نام شمس الدین محمد بن علی تبریزی در قونیه ملاقات کرد واز نَفس گرم او چنان به تاب و تب افتاد که دیگر تا دم واپسین، سردی نیافت. او هیچ گاه از ارشاد سالکان و افاضه ی حقایق الهیه باز نایستاد. از این دوره ی پرشور که سی سال از پایان حیات مولوی را دربرمی گرفت، آثار بی نظیر ملّای روم باقی مانده است. مثنوی عظیم معنوی در ۲۶ هزار بیت، دیوان غزلیات شمس، رباعیات معروف او و مجالس سبعه و فیه ما فیه، از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: مرگ "ارغون خان" ایلخان مغول پس از هفت سال حکومت در آذربایجان(۶۹۰ ق)

شرح مناسبت:

پس از مرگ تگودار احمد، ارغون خان پسر اباقاخانِ مغول در هشترود آذربایجان به پادشاهی رسید و پسر خود غازان را به فرمانروایی خراسان منصوب کرد. او در ابتدا، خواجه شمس الدین جوینی را به علل دشمنی های سابق، بخشید ولی پس از مدتی به دلیل بدگویی های اطرافیان دستور قتل او را صادر نمود. پس از چندی ارغون خان، سعدالدوله ی یهودی را که پزشک دربار او بود به وزارت برگزید و دیری نپایید که سعدالدوله، تمام مشاغل حساس را به خویشان یهودی خود سپرد. این روند باعث نارضایتی مغولان شدند و از او بدگویی کردند. از این جهت، هنگامی که ارغون خان

در بستر مرگ بود، دشمنان او بر سَرِ سعدالدوله و اطرافیان او ریخته و همه ی آن ها را از دَمِ تیغ گذراندند. شش روز پس از این واقعه، ارغون خان مغول در ششم ربیع الاول سال ۶۹۰ ق درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: ورود امین السلطان صدر اعظم محمد علی شاه قاجار به ایران(۱۳۲۵ ق)

شرح مناسبت:

با عزل مشیرالدوله از صدارت، محمدعلی شاه قاجار، امین السلطان را از فرنگ دعوت کرد و او را به مقام صدارت منصوب نمود. امین السلطان در قدم اول در صدد برآمد تا با همکاری نمایندگان معتدل مجلس، از روسیه قرض جدیدی بگیرد. لیکن وُکَلای تندرو مخصوصاً نمایندگان آذربایجان نه تنها مانع انجام طرح او شدند بلکه به مخالفت با او پرداختند. به دنبال این اختلافات، طولی نکشید که امین السلطان در رجب سال ۱۳۲۵ به دست یکی از فداییان مشروطه خواه به قتل رسید.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت علی بن محمد تنوخی ادیب و شاعر(۳۴۲ ق)

شرح مناسبت:

علی بن محمد تنوخی عالم، ادیب و شاعر مشهور قرن چهارم هجری در شهر انطاکیه در شرق ترکیه ی امروزی به دنیا آمد. در دوران جوانی به بغداد رفت و در آنجا مسکن گزید. تنوخی در علوم نحو، لغت، هندسه و ادبیات، از مشاهیر عصر خود به شمار می رفت. وی پس از بغداد به بصره رفت و به کار قضاوت مشغول شد و از این رو به قاضی تنوخی شهرت یافت. او علاوه بر کسب مراتب علمی، از بیانی شیوا نیز برخوردار بود و به همین جهت در میان بزرگان عراق به عنوان سخنوری برتر شهرت پیدا کرد. تنوخی علاوه بر دیوان شعری که از خود به یادگار گذاشته، دارای تألیفات دیگری نیز هم چون کتاب العروض است. درگذشت تنوخی در شهر بصره در عراق روی داد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد آیت اللّه شیخ "محمدرضا آل یاسین" (۱۲۹۷ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدرضا آل یاسین در هفتم ربیع الاول سال ۱۳۹۷ ق در کاظمین به دنیا آمد. حضور در خانواده ای اهل علم، از ایشان در یازده سالگی فردی صاحب کمال و استاد در اکثر علوم مقدماتی ساخته بود. ایشان پس از گذراندن دوره ی مقدمات، عازم کربلای معلی شد و در سن ۲۰ سالگی به درجه ی اجتهاد نایل آمد. پس از وفات آیت اللّه العظمی سیدابوالحسن اصفهانی(ره) مرجعیت جمعی از شیعیان به ایشان واگذار گردید. چیزی که آیت اللّه آل یاسین را شایسته این مقام کرد، درخشندگی خاص فقهی ایشان و برخورداری از تقوا و دوری از زرق و برق دنیا بود. شرح منظومه ی سیّد بحرالعلوم شرح بر عروهالوُثقی و حاشیه بر وسیلهُ النَّجاه و ... از جمله آثار این عالم

ربانی می باشند. آیت اللّه شیخ محمدرضا آل یاسین سرانجام در ۲۸ رجب سال ۱۳۷۰ ق پس از گذراندن یک دوره بیماری در ۷۳ سالگی در کوفه به سرای باقی شتافت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت پیشوای یازدهم مسلمانان حضرت امام حسن عسکری(ع) (۲۶۰ ق)

شرح مناسبت:

حضرت امام حسن عسکری(ع) پس از بیست و هشت سال زندگی و شش سال امامت در هشتم ربیع الاول سال ۲۶۰ هجری در شهر سامرا و به دست معتمد عباسی به شهادت رسید و در کنار مرقد مطهر پدر بزرگوار خویش مدفون گردید. آن حضرت، همواره تحت نظر و در زندان های طاغوت های عصر خود بود و سرانجام با زهر جفا، شهید شد. امام حسن عسکری(ع) با همه ی اختناق و محدودیت های زمان توانست به بهترین وجه و در حد امکان، فشردگی مبارزه درمقابل ستمگران و حکام جور را حفظ کرده و این نهضت نهفته را هدایت نماید. آن حضرت، قطب دایره ی مبارزه بود و دیگران بر اطراف او دور می زدند. دوست ودشمن می دانستند که امام و پیروانِ او، خلافت ناحقِّ عباسی را قبول ندارند و طرفدار حکومت واقعی و نجات دهنده ی اسلامند. امام حسن عسکری، با وجود همه ی فشارهای دستگاهِ جور عباسی و کنترل ها و مراقبت های بی وقفه ی دولت مرکزی، یک سلسله فعالیت های سیاسی و اجتماعی و علمی در جهت حفظ اسلام و مبارزه با افکار ضداسلامی انجام داد که بدین گونه قابل ذکرند: کوشش های علمی در دفاع از آیین اسلام و ردّ اشکال ها و شُبهاتِ مخالفان و نیز تبیینِ اندیشه ی صحیح اسلامی؛ ایجاد شبکه ی ارتباطی با شیعیانِ مناطق

مختلف از طریق تعیین نمایندگان و اعزام پیک ها و ارسال پیام ها؛ فعالیت های سِرّی سیاسی به رغم کنترل های حکومت عباسی؛ حمایت و پشتیبانی مالی از شیعیان، به ویژه یارانِ خاصِّ خود؛ تقویت و توجیه سیاسیِ رجال و عناصرِ مهمّ شیعه در برابر مشکلات؛ استفاده ی گسترده از آگاهی غیبی برای جلب منکران امامت و دلگرم کردن شیعیان؛ آماده سازی شیعیان برای دوران غیبت فرزند خود، امام مهدی (عج).

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام حسن عسکری علیه السلام

متن:

ابن أثیر: أمّا الحَسَنُ بنُ عَلیٍّ العَسکَرِیّ علیه السلام فَقَد کانَت أخلاقُهُ کَأخلاقِ رَسولِ اللَّهِ صلی الله علیه وآله

ترجمه:

خلق و خوی امام حسن عسکری علیه السلام همچون خلق و خوی رسول خدا بود

آدرس:

الخرائج و الجرائح، ج ۲، ص ۹۰۱.

زیر عنوان:

شهادت امام حسن عسکری علیه السلام

متن:

امام مهدی علیه السلام: کان [الإمامُ العَسکَری علیه السلام] نُوراً ساطِعاً و قَمَراً زاهِراً اختارَ اللَّهُ لَهُ ما عِندَهُ فَمَضی عَلی مِنهاجِ آبائِهِ حَذوَ النَّعلِ بِالنَّعلِ

ترجمه:

او نوری فروزان و ماهی درخشان بود که خداونـد آنچه را نزد خود بود برای او برگزیـد. او راه و روش پدران بزرگوار خود را گام به گام دنبال کرد تا رحلت فرمود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۹۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: خَصلَتانِ لَیسَ فَوقَهُما شَی ءٌ: الإیمانُ بِاللّهِ و نَفعُ الإخوانِ

ترجمه:

دو خصلت است که بالاتر از آنها چیزی نیست: ایمان به خدا و سود رساندن به برادران

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: جُعِلَتِ الخَبائِثُ فی بَیتٍ و جُعِلَ مِفتاحُهُ الکِذبَ

ترجمه:

همه پلیدی ها را در خانه ای نهادند و کلید آن دروغ است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۷۴۱۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام:

إتَّقُوا اللَّهَ و كُونوا لَنا زَيناً و لاتَكوُنوا عَلَينا شَيناً

ترجمه:

تقوای الهی پیشه کنید و مایه زینت ما باشید، نه مایه سرشکستگی ما

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: خَیرُ إخوانِکَ مَن نَسِی ذَنبَکَ و ذَکَرَ إحسانَکَ إلَیهِ

ترجمه:

بهترین برادر تو کسی است که خطایت را فراموش کند و احسان تو را به خود، به یاد آورد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: مَن وَعَظَ أخاهُ سِرّاً فَقَد زانَهُ و مَن وَعَظَهُ عَلانِیَهً فَقَد شانَهُ

ترجمه:

هر که برادرش را در خلوت پند دهد، او را آراسته است، و هر کس برادرش را در جمع پند دهد، او را سرشکسته کرده است

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: لَیسَ مِنَ الأدَبِ إظهارُ الفَرَحِ عِندَ المَحزونِ

ترجمه:

شادمانی کردن در نزد غمدیده، بی ادبی است

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: بِئسَ العَبدُ عَبداً یَکونُ ذا وَجهَینِ و ذا لِسانَینِ

ترجمه:

چه بد بنده ای است آن که دورو و دو زبان باشد

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: مَن کانَ الوَرَعُ سَجِیَّتَهُ و الکَرَمُ طَبیعَتَهُ و الحِلمُ خُلَّتَهُ، کَثُرَ صَدیقُهُ

ترجمه:

کسی که پارسایی خوی او، بخشندگی طبیعت او و بردباری خصلت او باشد، دوستانش زیاد شوند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۹.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف شهر تفلیس توسط سلطان جلال الدین خوارزمشاه (۶۲۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم جلیل، شیخ حسین بن عبدالصمد عاملی پدر شیخ بهایی (۹۸۴ ق)

شرح مناسبت:

عزالدین حسین فرزند عبدالصمد جَبَلی عاملی پدر شیخ بهایی و از نوادگان حارث بن اعور همدانی و از شاگردان شهید ثانی و حسن بن جعفر کَرَکی بود و از آنان اجازه ی اجتهاد داشت. عزالدین پس از اتمام تحصیلات راهی بحرین شد و برای همیشه اقامت در آن دیار را برگزید. وی در آنجابه ترویج مذهب شیعه و احیای علوم دینی پرداخت و بالاخره در هشتم ربیع الاول سال ۹۸۴ ق درگذشت. تحفه ی اهل ایمان و دیوان اشعار از آثار اوست.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: اولین روز امامت حضرت امام مهدی(عج) پس از شهادت پدر بزرگوار ایشان(۲۶۰ ق)

شرح مناسبت:

پس از شهادت یازدهمین اختر تابناک آسمان امامت، و ولایت، حضرت امام حسن عسکری(ع) در هشتم ربیع الاول سال ۲۶۰ قمری، حضرت بقیه اللّه الاعظم امام مهدی(عج) سکاندار امت مسلمان گردید و به امر خداوند متعال از دیده ها پنهان گشت. نهم ربیع الاول سال ۲۶۰ ه. ق، برابر با آغاز امامت آن امام بزرگ و امید مستضعفان جهان می باشد. او خواهد آمد و جهان را از عدل و داد پر خواهد کرد همان گونه که از ظلم و جور، پُر شده است. شیعیان، این روز را به عنوان عید، جشن می گیرند و در آن، به شادمانی و عبادت می پردازند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز ساختمان مسجد "گوهرشاد" در مشهد به دستور گوهرشاد خاتون (۸۴۱ ق)

شرح مناسبت:

مسجد گوهرشاد در صحن جنوبی مرقد مطهر حضرت امام رضا(ع) واقع شده است. بانی آن، گوهرشاد بیگُم، همسر سلطان شاهرخ میرزا و جانشین امیر تیمور گورکانی، یکی از زنان نیکوکار و نامدار بوده است. این مسجد یکی از بناهای بسیار عالی است که کاشی های مُعَرَّق و غیرمُعرّق آن، با چینی های بسیار ممتاز برابری می کند. این مسجد در ابتدا چهار در داشت و دارای چندین ایوان بود از جمله: ایوان مَقصوره با گنبدی بسیار عالی و دو گلدسته ی بلند کاشی که ارتفاع آن ۲۷ متر و گنبدی با حدود ۵۰ متر ارتفاع. همچنین ایوان دارُ السَّعاده که سمت مرقد مطهر واقع شده و نیز ایوان غربی، جزئی از ساختمان مسجد گوهرشاد مشهد می باشند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: واگذاری امتیاز احداث راه آهن جلفا – تبریز به روسیه (۱۳۳۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات عبدالمطلب جدّ بزرگوار پیامبر گرامی اسلام (ص) (۸ عام الفیل)

شرح مناسبت:

ابوحارث عبدالمطلب بن هاشم بن عبدمناف، بزرگ قبیله ی قریش در زمان جاهلیت و از بزرگانِ عرب بود. وی مردی عظیمُ الشّان، رفیع منزِلَت، متَّصف به اوصاف پسندیده و مشهور به افعال حمیده بود. عبدالمطّلب جد پدری حضرت محمد(ص) و امام علی(ع) است. قوم قریش ریاست او را قبول داشته و به وجودش افتخار و مباهات می نمودند. از جمله آثار عبدالمطلب، حفرِ چاه زمزم است. او نذر کرد که هرگاه، خدایِ متعال، به او ده فرزند پسر کرامت کند، یکی از آن جمله را به سُنَّت جدش، ابراهیم(ع)، قربانی کند. خدای، حاجتش برآورد و او را ده پسر عنایت فرمود. عبدالمطلب بر آن شد که نذرش را ادا کند. قرعه به نام عبداللَّه، پدر حضرت محمد(ص) افتاد. چون خواست او را قربان کند، خویشانِ مادری، او را ممانعت کردند. سرانجام با راهنمایی یکی از بزرگان، قرار بر این شد که دیه ی یک نفر را به جای عبداللَّه قربانی کنند که صد شتر معیَّن گردید. عبدالمطلب همواره، محمد(ص) را نوازش می کرد، او را می بوسید و درباره ی او سفارش می نمود و می گفت: این چهره را چهره ی سروَری و زعامت می بینم. چون عبدالمطلب را مرضِ موت رسید، ابوطالب را بخواند و او را گفت: محمد(ص) را از دل و جان مواظب باش که این کودک، رایحه ی پدر را استشمام ننموده و مهر مادر ندیده. این کودک را آینده ای پس شگفت در پیش است. تو مسؤولی در دوران کودکی، مراقب و مواظب او باشی، مبادا آسیبی به وی رسد. پیامبر بزرگ

اسلام، در زمان رحلت جدّ خود، هشت سال داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ازدواج پیامبر اکرم با حضرت خدیجه(س) پانزده سال قبل از بعثت (۲۵ عام الفیل)

شرح مناسبت:

پیامبر اکرم(ص) در ۲۵ سالگی با مشورت و یاری عمویش ابوطالب(ع) با بانوی صاحب نام قریش، خدیجه بنت خُویْلَد ازدواج نمود. خدیجه ی کبری(س) در تمام ۲۵ سال زندگی مشترک با پیامبر اکرم(ص) یار و غمخوار آن حضرت بود. او نخستین کسی بود که به دین اسلام ایمان آورد و با ایمان خویش مایه ی آرامش خاطری برای نبی مکرم اسلام شد. آن بانوی مکرّمه، ثروت هنگفت خود را در راه رشد و تبلیغ دین اسلام به پیامبر واگذار کرد و نقش مهمی در پیشرفت این دین آسمانی ایفا نمود. ثمره ی شیرین ازدواج خدیجه با پیامبر اسلام دو پسر و چهار دختر به نام های قاسم، عبداللّه، رقیه، زینب، ام کلثوم و حضرت فاطمه ی زهرا(س) بود.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ازدواج پیامبرصلی الله علیه وآله و حضرت خدیجه علیها السلام

متن:

و من آیاتِهِ أنْ خَلَقَ لَکُم مِن أنفُسِکُم أزواجاً لِتَسکُنُوا إلَیها و جَعَلَ بَینَکُم مَوَدَّهً و رَحمَهً

ترجمه:

و از نشانه های قدرت او آن است که برایتان از جنس خودتان همسرانی آفرید تابه ایشان آرامش یابید و میان شما دوستی و مهربانی نهاد

آدرس:

روم، آیه ۲۱.

زیر عنوان:

ازدواج پیامبرصلی الله علیه وآله و حضرت خدیجه علیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: ما بُنِی فِی الإسلامِ بِناءٌ أحَبُّ إلَی اللَّهِ و أعَزُّ مِنَ التَّزویجِ

ترجمه:

در اسلام هیچ بنایی نزد خدا محبوب تر و ارجمندتر از ازدواج نیست

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص ۲۲۲.

زیر عنوان:

ازدواج پیامبرصلی الله علیه وآله و حضرت خدیجه علیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اِتَّخِذُوا الأهلَ فَإنَّهُ أرزَقُ لَکُم

ترجمه:

اهل و عیال اختیار کنید، که این کار بر روزی شما می

افزاید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص۲۲۲.

زیر عنوان:

ازدواج پیامبرصلی الله علیه وآله و حضرت خدیجه علیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إذا تَزَوَّجَ العبَدُ فَقَدِ اسْتَکمَلَ نِصفَ الدِّینِ فَلْیَتَّقِ اللَّهَ فِی النِّصفِ الباقی

ترجمه:

هر گاه کسی ازدواج کند، نیمی از دین خود را کامل کرده است و برای [حفظ] نیم دیگر باید تقوای الهی پیشه کند

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۴۴۰۳.

زیر عنوان:

ازدواج پیامبرصلی الله علیه وآله و حضرت خدیجه علیها السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: رَکعَتانِ یُصَلِّیهِما مُتَزوِّجٌ أفضَلُ مِن سَبعینَ رَکعهٍ یُصَلِّیها غَیرُ مُتَزَوِّجٍ

ترجمه:

دو رکعت نمازی که فرد همسر دار می خواند، برتر از هفتاد رکعت نمازی است که فرد بی همسر می خواند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص ۲۱۹.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن قُولَوِیْهْ" از بزرگان امامیه در حدیث و فقه (۳۶۸ ق)

شرح مناسبت:

شیخ ابوالقاسم جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قُولَوِیْه قمی معروف به ابن قولویه، از مشاهیر فقهای امامیه و بزرگان حدیث قرن چهارم هجری است که در کلمات علمای رجال، از او به عظمت یاد شده است. تاریخُ الشهورِ و الحَوادِث، الشَّهادات، کامِلُ الزّیارات و ... از تالیفات او هستند. وی در کاظمین وفات یافت و در پایین پای حضرت امام جواد و در کنار شیخ مفید، مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: اشغال جزیره ی هرمز توسط نیروهای پرتغالی (۹۱۳ ق)

شرح مناسبت:

در سال ۹۱۲ ق یک ناوگان پرتغالی به فرماندهی دریاسالار آلفونس آلبوکرک به جزیره ی هرمز در خلیج فارس رسید. نماینده ی پادشاه پرتغال فوراً به اهمیت فوق العاده راهبردی و تجاری محل که مسلط بر مدخل ورودی خلیج فارس بود پی برد. زیرا از آن محل، ارتباطات پرتغالی ها با هند محافظت می شد. پرتغالی ها جزیره را تصرف کردند و حاکم هرمز، تابع پادشاه پرتغال گردید و با پرداخت خراج سالانه موافقت کرد. این امر به بروز برخورد با شاه اسماعیل اول صفوی انجامید. آلبوکرک مجبور شد در سال ۹۱۳ ق از هرمز حرکت کند، اماکاملاً مصمم بود تا دراولین فرصتی که پیش آید آن را باز پس گیرد. آلبوکرک در سال ۹۲۰ ق به هرمز بازگشت و معاهده ای با شاه اسماعیل منعقد کرد که پیروی حاکم هرمز را از پرتغال تصدیق می کرد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "میرمحمد رضوی قمی" از علمای بزرگ قزوین (۹۷۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد عالم بزرگ شیعه شیخ "آقا بزرگ تهرانی" مؤلف و محقق شهیر(۱۲۹۳ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدحسن رازی مشهور به شیخ آقابزرگ تهرانی، فقیهی محقق، مدقّق، اصولی، رجالی و جامع علوم متنوع و از شاگردان آخوند خراسانی، شیخ الشریعه ی اصفهانی، سیدمحمدکاظم یزدی و میرزا محمدتقی شیرازی است. علامه تهرانی، اهمیت بسیاری به روایت و نقل حدیث می داد و در کسب اجازه برای نقل احادیث می کوشید. علما و فُقهای بسیاری برای او اجازه نامه ی روایی نوشته یا از او اجازه گرفته اند، تا آنجا که پس از محدّث نوری از او به عنوان سرشناس ترین شیخِ روایت یاد می شود. آیت اللّٰه تهرانی از محدثان بزرگی همچون محدّث نوری، شیخ علی خاقانی، سید ابوتراب خوانساری، شیخ محمد طه نجف، آخوند خراسانی، شیخ الشریعه ی اصفهانی، حاج شیخ عباس قمی و ... اجازه ی نقل حدیث گرفت. همچنین

علمای بزرگی از شیخ آقابزرگ تهرانی اجازه ی نقل روایت گرفته اند که حضرات آیات عظام: سیدحسین بروجردی، علامه امینی، سیدعبدالحسین شرف الدین، سید عبدالهادی شیرازی، سیدمحمد هادی میلانی، شیخ مرتضی حائری یزدی، محمدرضا حکیمی، علامه طباطبایی، سیدشهاب الدین مرعشی نجفی و ده ها عالم فاضلِ دیگر از آن جمله اند. آثار قلمی و کتاب های شیخ آقابزرگ تهرانی را تا هشتاد جلد می توان شمرد که الذّریعَه الی تَصانیفِ الشّیعهَ در ۲۹ جلد در بیان آثار قلمی و هنری عالمان شیعه و نیز طَبَقاتُ اعلامُ الشّیعه در ۲۰ جلد حاوی زندگی دانشمندان شیعه، مهم ترین آثار این رجالی و محدث بزرگ می باشند. شیخ آقابزرگ تهرانی در سیزدهم ذیحجه ی سال ۱۳۸۹ ق برابر با ۱۲ اسفند ۱۳۴۸ ش در نجف وفات

یافت و در آن شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "سیدحسن صدر" عالم برجسته ی مسلمان (۱۳۵۴ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدحسن فرزند سید هادی، معروف به صدر که نَسَب شریفش با سی واسطه به حضرت امام موسی کاظم(ع) می رسد، از شخصیت های برجسته و علمای شیعه می باشد. وی پس از تکمیل دروس مقدمات و سطح، در ۱۸ سالگی به نجف اشرف مشرف شد و در آن جا از محضر اساتیدی چون میرزای شیرازی بهره های وافر یافت و در اکثر علوم به تبحر رسید. آیت اللّه صدر تمام اوقات خود را صرف فراگیری علوم مختلف می نمود و تألیفات ارزنده ای از خود برجای گذاشته است.: احیاء النفوس، شیعه و فُنون الاسلام (که تقدم علمای شیعه در وضع علوم مختلف را بیان کرده است) و نَهایهُالدّرایه از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات آیت اللّه شیخ "مهدی مدرس یزدی" فقیه وارسته (۱۴۱۳ ق)

شرح مناسبت:

علامه مهدی مدرس یزدی درسال ۱۳۳۰ قمری در یزد و در یک خانواده ی روحانی متولد شد و در حوزه ی علمیه ی قم و نجف اشرف به تحصیل علوم اسلامی پرداخت. ایشان از مراجع عظام وقت همچون: سیدابوالحسن اصفهانی، سیدضیاءالدین عراقی، حاج آقاحسین بروجردی و ... گواهی اجتهاد دریافت کرد. علامه مدرس یزدی پس از نجف اشرف مجدداً به قم مراجعت نمود و از آن جا به تهران هجرت کرده و تا پایان عمر در این شهر به اقامه ی نماز جماعت و تدریس مشغول بود. ایشان به هنگام وفات ۸۳ سال داشت.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت رسول خاتم، پیامبر اکرم(ص) بنابر قول اهل سُنَّت (سال عام الفیل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت احمد بن حنبل، پیشوای مذهب حنبلی ها (۲۴۱ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن حنبل بن هلال در ربیع الاول سال ۱۶۴ ه. ق در بغداد متولد شد. وی از اصحاب امام شافعی بود و هزاران حدیث می دانست. عده ای از جمله محمد بن اسماعیل بخاری و مسلم بن حجاج نیشابوری از وی اخذ حدیث کردند. از جمله آثار احمد بن حنبل می توان کتاب العلل، کتاب التفسیر، کتاب الزهد و کتاب الایمان را نام برد. وی بنیان گذار مذهب حنبلیه از مذاهب

چهارگانه ی اهل سنت است. احمد بن حنبل در صبح روز جمعه ۱۲ ربیع الاول سال ۲۴۱ ق در ۷۷ سالگی در بغداد درگذشت. گویند: اُبُهت تشییع جنازه ی وی چنان بود که در آن روز، ۲۰ هزار تن از نصاری، یهود و مجوس به دین اسلام گرویدند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد عالم و عارف بزرگ "شریعت اصفهانی" فقیه برجسته و مرجع کبیر(۱۲۶۶ق)

شرح مناسبت:

ملافتح اللّه بن محمدجواد اصفهانی، معروف به شیخ الشریعه ی اصفهانی فقیه، اصولی، رجالی، جامع معقول و منقول، حکیم و متکلم بود. او در ابتدا در حوزه ی علمیه ی اصفهان به تحصیل مشغول شد و پس از مدتی اقامت در حوزه ی مشهد، در سال ۱۲۹۵ ق، راهی حوزه ی عظیم نجف اشرف گردید و در درس حضرات آیات عظام: نصراللّه مدرس، ملااحمد سبزواری، شیخ محمدتقی هِرَوی، شیخ محمد حسین کاظمینی و میرزا حبیب اللّه رشتی شرکت جُست. از آن پس حلقه ی درس خود را تشکیل داد و صدها نفر از طلاب علوم دینی در جلسات درس ایشان شرکت می کردند که بعدها هر کدام، پشتوانه ای عظیم برای فرهنگ اسلامی و شیعی شدند. شیخ الشریعه ی اصفهانی از اساتیدِ آیات عظام: صدر، سیدمحمدتقی خوانساری، سیدابوالقاسم خویی، شیخ عبدالکریم حائری، سیدمحمدحسین

بروجردی، آقا ضیاءالدین عراقی، سیدشهاب الدین مرعشی نجفی، سیدمحسن طباطبایی حکیم، محمدعلی شاه آبادی، سیدمحمد حجت کوه کمره ای و سیدعبدالهادی شیرازی و بسیاری دیگر از علماء و نیز همرزم میرزای شیرازی بود. شیخ الشریعه ی اصفهانی دارای آثار متعددی می باشد که اِصالهُ الصِّحَه و قاعده ی لاضَرَر از آن جمله است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت فقیه، مفسر و محدث بزرگ "سید مهدی قزوینی" (۱۴۰۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید مهدی بن سیدحسن قزوینی در محضر شیخ مرتضی انصاری و میرزای شیرازی به فراگیری علوم دینی پرداخت و در ۲۰ سالگی به اجتهاد رسید. سیدمهدی علاوه بر تبحُّری که در فقه، اصول، کلام، تفسیر و حدیث داشت در کمالات نفسانی نیز کم نظیر بود. این عالم بزرگوار علاوه بر تدریس و تألیف، مردمان بسیاری از اهالی حِلّه را به مذهب شیعه دعوت کرد و به هدایت و ارشاد آنان همت گماشت. همچنین کُتبِ آیاتُ المُتِوَسِّمین و المُهَذَّب از جمله آثار اوست. سید مهدی قزوینی پس از فوت، در نجف اشرف مدفون گردید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: آغاز هفته ی وحدت

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

هفته وحدت

متن:

وَاعتَصِمُوا بِحَبلِ اللَّهِ جَمِیعاً و لاتَفَرَّقُوا

ترجمه:

همگی به ریسمان الهی چنگ زنید و پراکنده نشوید

آدرس:

آل عمران، آیه ۱۰۳.

زیر عنوان:

هفته وحدت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أیُّهَا النّاسُ! عَلَیکُم بِالجَماعَهِ و إیّاکُم و الفُرقَهَ

ترجمه:

ای مردم! بر شما باد به جماعت و بپرهیزید از جدایی

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۴۳۴.

زیر عنوان:

هفته وحدت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: الجَماعَهُ رَحمَهٌ و الفُرقَهُ عَذابٌ

ترجمه:

وحدت مایه رحمت، و تفرقه موجب عذاب است

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۲۰۲۴۲.

زیر عنوان:

هفته وحدت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یَدُاللَّهِ عَلَی الجَماعَهِ و الشَّیطانُ مَعَ مَن خالَفَ الجَماعَهَ یَرکُضُ

ترجمه:

دست خدا بر سر جماعت است و شیطان با کسی همراه است که با جماعت ناسازگاری کند

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۱۰۳۱.

زیر عنوان:

هفته وحدت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: عَلَیکَ بِالجَماعَهِ؛ فَإنَّما یأكُلُ الذِّئبُ القاصِیَهَ

ترجمه:

با جماعت همراه شو؛ زیرا گرگ، گوسفند دورمانده را می خورد

آدرس:

مسند أحمد، ج ۶، ص ۴۴۶.

زیر عنوان:

هفته وحدت

متن:

امام علی علیه السلام: لَوسَكَتَ الجاهِلُ مَااختَلَفَ النّاسُ

ترجمه:

اگر نادان خاموشی می گزید، مردم دچار اختلاف نمی شدند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۸۱.

زیر عنوان:

هفته وحدت

متن:

امام على عليه السلام:

عَلَیکَم بِالتَّواصُلِ وَالتَّباذُلِ و إیّاکُم و التَّدابُرَ والتَّقاطُعَ

ترجمه:

بر شما باد به ارتباط و بخشش به یکدیگر و دوری گزیدن از جدایی و پشت کردن به یکدیگر

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۴۷.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسـبت: فتح بیت المقدس از سوی سپاه اسلام پس از نبردهای خونین میان مسلمانان و سپاهیان روم در عهد خلافت عمر بن خطاب (۱۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز دوران حکومت ۵۰۰ ساله ی عباسیان در مکه بنا به روایتی (۱۳۲ ق)

شرح مناسبت:

پس از کشـتار و قتل عام فراوان برای کسب قـدرت توسط عباسـیان، بیعت ابوالعباس عبـداللّه بن محمـد بن علی بن عبـداللّه بن عبـاس بن عبـدالمطلب معروف به سَـفّاح در سـیزدهم ماه ربیع الاول سال ۱۳۲ ق انجـام گرفت. بـدین ترتیب حکومت طولانی خاندان عباسـی آغاز شد. ابوالعباس سـفاح اولین خلیفه ی عباسـی، تا سال ۱۳۶ ق خلافت کرد. وی در طول این مـدت به قتل عـام بسـیاری از خانـدان بنی امیـه و نیز دوسـتداران اهـل بیت(ع) دست زد و بـدین جهت به او لقب خـونریز دادنـد. وی مردی سخت عقوبت و بزرگ انتقام بود. بقایای خاندان اموی را کشت، به دار زد و سوزاند. سفاح نخستین کسی است که وزارت را در اسـلام به وجود آورد و پیش از آن، اُمَویـان، مردانی را جهت مشورت برمی گزیدنـد. مرگ سـفاح در سـال ۱۳۶ ق در ۳۲ سالگی واقع شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "قاضی جُرجانی" از ادبا و فقهای بزرگ شافعی(۲۹۰ ق)

شرح مناسبت:

علی بن عبدالعزیز بن حسن بن علی بن اسماعیل، مکنّی به ابوالحسن جُرجانی، فقیه شافعی بود. وی در عین حال شاعری ماهر و نویسـنده ای زبردست به شـمار می رفت. جرجانی برای تحصـیل علوم و معارف، به بیشتر بلاد اسـلامی سـفر کرد. از آثار وی، دیوان شـعر، رسائل، تفسـیر القرآن و تهـذیب التاریـخ را می توان نام برد. وفات او را به اختلاف در سال های ۳۶۶ ۳۶۲ و ۳۹۲ ذکر کرده اند. قاضی جرجانی در گرگان مدفون است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تولد "ملک الشعراء بهار" ادیب و سیاست مدار ایرانی(۱۳۰۴ ق)

شرح مناسبت:

استاد محمدتقی بهار یکی از بزرگ ترین گویندگان پارسی در چند قرن اخیر ازتاریخ ادبیات ایران است. فعالیت های ممتد ادبی او نزدیک به نیم قرن ادامه داشت و در کنار آن وارد کارهای سیاسی نیز گردید. اهمیت شعر بهار در آن است که زبان فصیح پیشینیان را به بهترین صورت درسخن خود به کار برد و از حدود فشرده و تنگ موضوعات قدیم در شعر بیرون آمد. تالیف سبک شناسی و نیز تصحیح تاریخ سیستان و مُجمَلُ التَّواریخِ و القِصَص ازفعالیت های ادبی وی به شمار می روند.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عارف و فقیه بزرگ آیت اللّه حاج "سید رضا بهاءالدینی"(۱۴۱۸ ق / ۲۷ تیر ۱۳۷۶ ش)

شرح مناسبت:

سیدرضا فرزند سیدصفی الدین بهاءالدینی در سال ۱۳۲۷ قمری در شهر مقدس قم به دنیا آمد. هوش سرشار وی در اوان کودکی، او را در دروس مکتب خانه موفق ساخت و در دوازده سالگی برای امتحان نزد حاج شیخ عبدالکریم حائری موسس حوزه ی علمیه ی قم اعلام آمادگی نمود. پس از موفقیت در آن آزمون، با جدیت به تحصیل ادامه داد و در ادامه، به تدریس سطوح حوزه پرداخت. سال های آینده با درس خارج وی همراه بود و فضلای فراوانی خوشه چین معارف الهی وی گردیدند. آیت اللّه بهاءالدینی از زمره ی عارفان و واصلان درگاه قُرب ربوبی است که آرامش نَفس او شهره می باشد. معظمٌ له سرانجام در تاریخ ۲۷ تیر ۱۳۷۶ شمسی در ۹۱ سالگی دار فانی را وداع گفت و در مسجد بالاسر حضرت معصومه(س) در کنار آیت اللّه اراکی مدفون شد.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: قتل کعب بن اشرف شاعر مفسد به امر پیامبر اسلام(ص) (۳ ق)

شرح مناسبت:

کعْب بن اشرف یهودی با سرودن اشعار بی ادبانه علیه پیامبر اسلام(ص) و مسلمانان، به ویژه زنان مسلمان، مشرکان مکه را علیه مسلمین تحریک می کرد. کعب از سوی پیامبر اکرم(ص)، مفسد فی الارض شناخته شد و دستور به قتل او داد.برای این کار محمد بن مِسْلَمَه داوطلب شد و او را در یک عملیات غافلگیرانه به قتل رساند. پس از قتل کعب بن اشرف، یهودیان مجبور به نوشتن قرارداد صلح با مسلمین شدند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: هلاکت یزید بن معاویه "لعنهاللّه علیه" در شام پس از سه سال و نه ماه حکومت (۶۴ ق)

شرح مناسبت:

در سال اول حکومت جور یزید بن معاویه، به دستور او، حضرت امام حسین(ع) و یارانش در واقعه ی کربلا به شهادت رسیدند. در سال دوم خلافت وی، مردم مدینه قتل عام شدند و در سال پایانی دولت یزید، مکه به محاصره درآمد و خانه خدا تخریب شد. در این میان خبر مرگ او، سپاهیانش را از ادامه ی محاصره ی مکه باز داشت. یزید بن معاویه بن ابی سفیان بیش از حکومت داری، در اندیشه ی راحت طلبی و خوشگذرانی های گناه آلود بود و به اصول و تعالیم اسلام، پایبندی نداشت. یزید به سبب ظلم و ستم فراوان در حق خاندان پاک پیامبر اسلام و دوستداران اهل بیت و نیز جنایات متعدد او، در نزد همگان فردی منفور و ظالم به شمار می آید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "ابن فارس رازی" دانشمند بزرگ ایرانی (۳۲۵ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن فارس بن زکریای رازی، ادیب و نحوی و شاعر لغوی بود و در ادبیات و بسیاری از علوم متداوله تبحر داشت. صاحب بن عباد دانشمند شهیر از شاگردان وی محسوب می شود. الِاِتباع و المُزاوجه، اَخلاقُ النبی وسیرهُالنَّبی از جمله تالیفات وی می باشند. ابن فارس در سال ۳۹۵ ق در شهر ری درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ارتحال زعیم حوزه ی علمیه ی مشهد آیت اللّه "حاج آقاحسین طباطبایی قمی" (۱۳۶۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج آقا حسین طباطبایی قمی در ۲۸ رجب ۱۲۸۲ ق در قم به دنیا آمد و دروس ابتدایی را در همان جا آغاز کرد. پس از گذراندن دروس سطح در تهران، در مدت ۲ سال در محضر درس آیت اللّه محمدحسن شیرازی در سامرا شرکت نمود. بعدها بار دیگر راهی نجف اشرف گردید و از درس عالمان بزرگ آن سامان استفاده کرد. بنا به پیشنهاد اهالی مشهد، آیت اللّه محمدتقی شیرازی، ایشان را به مشهد مقدس فرستاد تا راهنمای دینی مردم باشد. وی زعامت حوزه ی علمیه ی خراسان را عهده دار گردید و به تدریس و تالیف پرداخت. همچنین نقش ایشان در رهبری مردم علیه کشف حجاب در زمان رضاخان پهلوی، مهم و حساس است. سرانجام این عالم ربانی در ۱۴ ربیع الاول ۱۳۶۶ ق در ۸۴ سالگی دار فانی را وداع گفت و به سوی دوست شتافت. پیکر مطهرِ ایشان پس از تشییع با شکوه در بغداد، کربلا و نجف، در مقبره شیخ الشریعه ی اصفهانی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "محمد کوهستانی بهشهری" از زُهّاد و علمای مازندران(۱۳۹۲ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمد کوهستانی بهشهری پس از تحصیل دروس مقدماتی در زادگاه خود، به نجف اشرف عزیمت کرد و در حلقه ی درس حضرات آیات: میرزای نایینی و سید ابوالحسن اصفهانی جای گرفت. ایشان پس از اخذ درجه ی اجتهاد به زادگاه خود، کوهستان، بازگشت و به دور از هیاهوی شهر به تدریس و ارشاد مردم پرداخت. آیت اللّه کوهستانی در همان

محل کوچک، چندین مدرسه بنا کرد و به تربیت طلاب علوم دینی پرداخت که شهید سید عبدالکریم هاشمی نژاد از آن جمله اند. این عالم ربانی

سرانجام بر اثر بیماری، دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: بنای مسجد "قُبا" نخستین پایگاه عبادی در اسلام توسط پیامبر در نزدیکی مدینه (۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ساخت مسجد

متن:

إنَّمـا یَعمُرُ مَساجِـدَ اللّهِ مَن آمنَ بِـاللَّهِ وَ الیَومِ الآخِرِ و أقامَ الصَّلوهَ و آتَی الزَّکوهَ و لَم یَخشَ إلّا اللّهَ فَعَسـی اُولئِکَ أن یَکُونُوا مِنَ المُهتَدینَ

ترجمه:

جز این نیست که مساجد خدا را آن کس آباد می کند که به خدا و روز واپسین ایمان داشته باشد و نماز بگذارد و زکات بپردازد و جز از خدا نترسد. امید است که اینان از رهیافتگان باشند

آدرس:

توبه، آیه ۱۸.

زیر عنوان:

ساخت مسجد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن بَنی مَسجِداً و لَو کَمَفحَصِ قَطاهٍ بَنَی اللّهُ لَهُ بَیتاً فِی الجَنَّهِ

ترجمه:

هر که مسجدی، هر چند به اندازه لانه یک پرنده، بنا کند، خداوند برای او در بهشت خانه ای بسازد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۵، ص ۴۶.

زیر عنوان:

ساخت مسجد

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن بَنی مَسجِداً بَنَی اللّهُ لَهُ بَیتاً فِی الجَنَّهِ

ترجمه:

هر کس مسجدی بسازد، خداوند برای او در بهشت خانه ای بسازد

آدرس:

الکافی، ج ۳، ص ۳۶۸.

زیر عنوان:

ساخت مسجد

متن:

امام صادق علیه السلام: کانَ عَلِیّ علیه السلام قد جَعَلَ بَیتاً فی دارِهِ لَیسَ بِالصَّغیرِ و لابِالکَبیرِ لِصَلاتِهِ

ترجمه:

امام علی علیه السلام در منزل خود اتاقی را، که نه کوچک بود و نه بزرگ، به اقامه نماز مخصوص کرده بود

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۸۲۹۷.

زیر عنوان:

نشستن در مسجد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: الجُلوسُ فِی المَسجِدِ لِاْنتِظارِ الصَّلوهِ عِبادَهٌ

ترجمه:

نشستن در مسجد به انتظار نماز، عبادت است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۸۳۰۴.

زیر عنوان:

نشستن در مسجد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: کُلُّ جُلوسٍ فِی المَسجِدِ لَغوٌ إلّا ثَلاثَهً: قِراءَهُ مُصَلٍّ أو ذِکرُ اللَّهِ

أوسائلٌ عَن عِلمٍ

ترجمه:

هر نشستنی در مسجد بیهوده است مگر نشستن سه کس: نمازگزاری که [قرآن]قرائت کند کسی که ذکر خدا بگوید و کسی که به جست وجوی دانش باشد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۷، ص ۸۸.

زیر عنوان:

نماز جماعت در مسجد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن رَأیتُمُوهُ یُصَلِّی فِی المَسجِدِ جَماعَةً فَظَنُّوا بِهِ کُلَّ خَیرٍ

ترجمه:

هر گاه دیدید کسی در مسجد نماز به جماعت می گزارد، در هر کار خیری به او خوش گمان باشید

آدرس:

عوالی اللآلی، ج ۱، ص ۳۴۱.

زیر عنوان:

نماز جماعت در مسجد

متن:

امام صادق علیه السلام: عَلَیکُم بِإِتیانِ المَساجِدِ فَإِنَّها بُیوتُ اللَّهِ فِی الأرضِ

ترجمه:

بر شما باد به رفتن به مساجد، که مساجد، خانه های خدا در روی زمین اند

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۴۴.

زیر عنوان:

نماز جماعت در مسجد

متن:

امام صادق علیه السلام: عَلَیکُم بِالصَّلاهِ فِی المَساجِدِ

ترجمه:

بر شما باد به نماز گزاردن در مساجد

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۶۳۵.

زیر عنوان:

نماز جماعت در مسجد

متن:

امام صادق علیه السلام: صَلاهُ الرَّجُلِ جَماعَهً فِی المَسجِدِ تَعدِلُ ثَمانِیَ و أرَبعینَ صَلاهً مُضاعَفَهً فِی المَسجِدِ

ترجمه:

نماز خواندن مرد به جماعت در مسجد، برابر با چهل و هشت نماز، [با پاداش]دو چندان، در مسجد است

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۶۹۶.

زیر عنوان:

بهداشت مسجد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن كَنَسَ المَسجِدَ يَومَ الخَميسِ لَيلَهِ الجُمُعَهِ فَأخرَجَ مِنهُ التُّرابَ غَفَرَاللَّهُ لَهُ

ترجمه:

هر کس در روز پنج شنبه برای شب جمعه، مسجد را جاروب کند و خاک آن را بیرون برد، خداوند او را می آمرزد

آدرس:

ثواب الأعمال، ص ۵۱.

زیر عنوان:

بهداشت مسجد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أكَلَ هذِهِ البَقلَهَ المُنتِنهَ [الثَّومَ] فَلا يَقرَبْ مَسجِدَنا

ترجمه:

هر که این گیاه بدبو [سیر] را خورده است، به مسجد ما نزدیک نشود

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۸۳۱۲.

زیر عنوان:

بهداشت مسجد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: تَعاهَدُوا نِعالَكُم عِندَ أبوابِ المَسجِدِ

ترجمه:

پیش در

مسجد، کفش هایتان را بررسی کنید[تا آلودگی در آن نباشد]

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۲۳۰.

زیر عنوان:

بهداشت مسجد

متن:

امام کاظم علیه السلام: إنَّ الجَنَّهَ و الحُورَ لَتَشتاقُ إلی مَن یَکسَحُ المَساجِدَ و یَأخُذُ مِنهُ القِذی

ترجمه:

بهشت و حورالعین مشتاق دیدار کسی هستند که مسجد را جاروب، و آن را گردگیری می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۸۳، ص ۲۸۲.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز غزوه ی "دُومهُالجَندل" به رهبری رسول اکرم(ص) (۵ ق)

شرح مناسبت:

دُومهُالجَندل منطقه ای در حاشیه ی شرقی شام است که دارای زمامداری مسیحی و فرمانبردار امپراتور روم بود. حاکم این منطقه، مسافران و رهگذران را مورد اذیت و آزار قرار می داد و تصمیم گرفته بود تا به مدینه حمله نماید. هنگامی که خبر گستاخی و ستمگری وی به مسلمانان رسید، بلافاصله عازم منطقه گردیدند ولیکن اهالی آن تسلیم شدند و جنگی میان مسلمانان و آنان روی نداد. غزوه ی دومه الجندل نخستین برخورد مسلمانان با رومیان به شمار می رود.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "اَعمَش" فقیه و محدث جلیل القدر شیعه (۱۴۸ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمد سلیمان بن مَهران اسدی کوفی معروف به "اَعمش" در کوفه به دنیا آمد. اصلش از ری بود. وی از فقها و محدثین کوفه محسوب می شد که در حدود ۱۳۰۰ حدیث از تابعین روایت کرده است. همچنین برخی از افراد مانند: سفیان ثوری و حفص بن غیاث از اعمش روایت کرده اند. پدرش از حاضرین جنگ در کربلا و شهادت امام حسین(ع) بود. خودش هم در

همین روز به دنیا آمد. ابن طولون شامی کتابی در نوادر اَعمش نوشته است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات "صدرالدین محمدقاضی جهان قزوینی" موسیقی دان و استاد فصاحت (۱۰۰۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللَّه "سید روح اللَّه خاتمی" نماینده ی امام و امام جمعه ی یزد (۱۴۰۹ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سید روح اللَّه خاتمی در سال ۱۳۲۴ ق در اردکان یزد به دنیا آمد. در اصفهان از محضر اساتیدی چون آیات عظام علی آقا شیرازی، سید محمد و سید علی نجف آبادی و ... استفاده نمود. وی پس از شهادت آیت اللَّه صدوقی، از طرف حضرت امام خمینی(ره) به عنوان نماینده ی ولی فقیه و امام جمعه ی یزد انتخاب گردید. وفات ایشان در سال ۱۴۰۹ ق برابر با ۵ آبان ۱۳۶۷ ش در ۸۵ سالگی روی داد.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: اقامه ی نخستین نماز جمعه ی تاریخ اسلام توسط پیامبر اکرم(ص) (۱ ق)

شرح مناسبت:

بنابر برخی روایات، نخستین نماز جمعه، توسط پیامبر گرامی اسلام(ص)، پس از هجرت ایشان از مکه اقامه گردید. حضرت محمد(ص) هنگام ظهر جمعه وقتی که به نزدیکی مدینه رسید، در محل قبیله ی بنی سالم بن عوف که قُبا نام داشت، خطبه خواند و نماز جمعه را برپا کرد. به نقل راویان تاریخ، این نخستین نماز جمعه ای بود که در تاریخ اسلام خوانده شد. این موضوع حاکی از اهمیت فریضه ی سیاسی - عبادی نماز جمعه است که پیامبر اسلام در اولین فرصت، آن را برگزار کرد. بعدها در محل برپایی اولین نماز جمعه ی پیامبر، مسجدی ساخته شد که هم اکنون نیز موجود است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن مرزبان" ادیب، مورخ، متکلم و محدّث مسلمان (۳۰۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوالعباس محمد بن مرزبان دمیری، معروف به ابن مرزبان، ادیب، مورّخ، لغت شناس، و استاد بلاغت بود. او از جمله ی مشاهیر مترجمین می باشد که بیشتر از پنجاه کتاب فارسی را به عربی ترجمه کرده است. الحاوی فی العلومِ القُرآنی و الحَماسَه، از مُصَنِّفات ابن مرزبان می باشند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ملاعبداللَّه بن محمد تونی بشروی" معروف به "فاضل تونی" (۱۰۷۱ ق)

شرح مناسبت:

ملاعبـداللّه بن محمـدبن تونی بُشـرَوی معروف به فاضل تونی، فقیهی اصولی و عابـد و زاهـد و پیروِ مقدس اردبیلی بوده است. وی در ابتدا در اصـفهان و مشهد ساکن بود و سپس راهی عتبات عالیات شد و در این مسیر در سال ۱۰۷۱ ق در کرمانشاه جان به جان آفرین تسـلیم کرد. آثار وی عبارتند از: حاشـیه ی مدارك، حاشیه ی معالم، شرح ارشاد علامه، فهرست و تهذیب شیخ طوسی و وافِیه.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تشکیل دولت رضاخان میرپنج (۱۳۴۲ ق)

شرح مناسبت:

مشیرالدوله صدراعظم احمدشاه در روز ۱۴ ربیع الاول سال ۱۳۴۲ ق اسـتعفای خود را به احمد شاه قاجار تقدیم کرد و مجلس پنجم با اکثریتی که هواخواه زمامداری سـردار سپه بود تشکیل گردید. احمد شاه قاجار که تحت تاثیر القائات اطرافیان و تزویر رضا میرپنـج بود، سـرانجام به صـدارت او رضایت داد و او را مامور تشـکیل کابینه نمود. بـدین ترتیب رضاخان میرپنج(سـردار سپه) اولین دولت خود را تشکیل داد و اعضای کابینه را به حضور احمد شاه معرفی کرد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "میرزا احمد مدرس یزدی" مدرس برجسته ی حوزه ی علمیّه ی مشهد (۱۳۱۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسـبت: میلاد خجسته ی آخرین رسول الهی پیامبر اکرم حضرت محمد بن عبداللّه (ص) (۵۲ سال قبل از هجرت برابر با سال عام الفیل)

شرح مناسبت:

ولادت حضـرت محمد(ص) به اتّفاق نظر شـیعیان در ۱۷ ربیع الاـول در سال عام الفیل می باشـد، ولی برخی از مسـلمانان، این واقعه را در روز دوازدهم این مـاه دانسته انـد. کنیه ی آن حضـرت، ابوالقاسم و القاب ایشان، رسول اللّه، نبی اللّه، خاتم الانبیا، سَیِّدُالبَشَر و ... می باشد. پدر ایشان عبداللّه بن عبدالمطلب و نیز مادر آن حضرت آمنه بنت وَهَب است. رقیه، ام کلثوم، زینب، قـاسم، عبـداللّه، ابراهیم و حضـرت فاطمه ی زهرا(س) فرزنـدان پیامبر اسـلام می باشـند که به جز فاطمه(س) همگی در دوران حیات پیامبر، از دنیا رفتنـد. دوران زنـدگی پیامبر اکرم(ص) در دو شـهر مکه و مدینه سپری شد. ایشان پس از آن که در چهل سالگی برای پیامبری برگزیده شدند، در ابتدا دین الهی را به طور مخفیانه تبلیغ می کردند و پس از سه سال، به دعوت آشـکار دست زدند. رنج ها و سـختی های فراوانی که پس از درگذشت ابوطالب، عمو و حضـرت خدیجه(س) همسـر آن حضـرت بر ایشـان گـذشت و همچنین اعلاـم آمـادگی مردم یثرب برای پـذیرفتن آن پیامبر عظیم الشأن، زمینه ساز هجرت بزرگ ایشان به

مـدینه گردیـد. ده سال آخر عمر و رسالت حضـرت محمـد(ص) در مدینه، همراه با جنگ ها، فتوحات و انتشار آیین آسـمانی اسلام همراه بود.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

میلاد پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

لَقَد کانَ لَکُم فی رَسولِ اللَّهِ اُسوَهٌ حَسَنَهٌ لِمَن یَرجُو اللَّهَ و الیَومَ الآخِرَ

ترجمه:

قطعاً برای شما در [اقتدا به] رسول خدا سرمشقی نیکو است، برای آن کس که به خدا و روز باز پسین امید دارد

آدرس:

احزاب، آیه ۲۱.

زیر عنوان:

میلاد پیامبرصلی

الله علیه وآله

متن:

امام علی علیه السلام: ما بَرَأَ اللَّهُ نَسَمَةً خَیرَاً مِن مُحَمَّدٍصلی الله علیه وآله

ترجمه:

خداوند آفریده ای بهتر از محمّد نیافریده است

آدرس:

الکافی، ج ۱، ص ۴۴۰.

زیر عنوان:

میلاد پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

امام علی علیه السلام: کانَ رَسولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله دائِمَ البِشرِ، سَهلَ الخُلقِ، لَیِّنَ الجانِبِ

ترجمه:

پیامبر خدا، همواره خوش رو، خوش خو و نرم خو بود

آدرس:

معانی الأخبار، ص ۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أغفَلُ النّاسِ مَن لَم یَتَّعِظ بِتَغَیُّرِ الدُّنیا مِن حالٍ إلی حالٍ

ترجمه:

غافل ترین مردم کسی است که از دگرگونی دنیا از حالی به حال دیگر پند نگیرد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۷، ص ۱۱۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّكُم لَنْ تَسَعُوا النّاسَ بِأموالِكُم فَسَعُوهُم بِأخلاقِكُم

ترجمه:

با دارایی خود نمی توانید دل مردم را به دست آورید، پس دلشان را با اخلاق [نیک]به دست آورید

آدرس:

نثر الدرّ، ج ۱، ص ۱۲۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: خَيرُ النّاسِ مَنِ انتَفَعَ بِهِ النّاسُ

ترجمه:

بهترین مردم کسی است که مردم از او بهره مند شوند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۲۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن صاحَبَ النّاسَ بِالَّذی یُحِبُّ أن یُصاحِبُوهُ کانَ عَدلاً

ترجمه:

هر که با مردم چنان رفتار کند که دوست دارد آنها با او آن گونه رفتار کنند، عادل است

آدرس:

کنزالفوائد، ج ۱، ص ۱۶۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: البادِی ءُ بِالسَّلامِ بَری ءٌ مِنَ الکِبرِ

ترجمه:

آغاز کننده سلام از تکبّر برکنار است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۸۸۴۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لاإیمانَ لِمَن لا أمانَهَ لَهُ

ترجمه:

آن که امانت دار نیست، ایمان ندارد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۱۹۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: تَمامُ البِرِّ أن تَعمَلَ فِی السِّرِّ عَمَلَ العَلانِیَهِ

ترجمه:

نیکوکاری کامل آن است که در نهان

همان کنی که در آشکارا می کنی

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۵۲۶۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: الجَلیسُ الصّالِحُ خَیرٌ مِنَ الوَحدَهِ و الوَحدَهُ خَیرٌ مِن جَلیسِ السُّوءِ

ترجمه:

همنشین خوب بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از همنشین بد

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۵۳۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: تَهادَوا فَإنَّها تَذهَبُ بِالضَّغائِنِ

ترجمه:

به یکدیگر هدیه بدهید که کینه ها را از بین می برد

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۱۴۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أتی غَنِیّاً فَتَضَعضَعَ لَهُ ذَهَبَ ثُلُثا دِینِهِ

ترجمه:

هر که نزد ثروتمندی برود و (به خاطر ثروتش) برای او فروتنی کند، دو سوم دینش بر باد رفته است

آدرس:

تحف العقول، ص ۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أَحسِن مُجاوَرَهَ مَن جاوَرَکَ تَکُن مُؤمِناً

ترجمه:

حق همسایگی همسایه ات را خوب به جای آور، تا مؤمن باشی

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۹، ص ۳۶۸.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت امام صادق(ع) ششمین امام شیعیان و رئیس مذهب جعفری(۸۳ ق)

شرح مناسبت:

حضرت امام جعفر صادق(ع) فرزند امام محمد باقر(ع) و از مادری به نام اُمّ فَروَه دختر قاسم بن محمد بن ابی بکر است. ابوعبداللَّه، ابواسماعیل، ابوموسی از کنیه های آن حضرت و صادق، فاضل، طاهر، صابر و ... از القاب آن جناب می باشند. حضرتش در سال هشتاد و سوم هجری در مدینه به دنیا آمده است. فرزندان آن حضرت را ده تن ذکر کرده اند. در میان امامان، عصر امام صادق(ع) منحصر به فرد بوده و شرایط اجتماعی و فرهنگی عصر آن بزرگوار، در زمان هیچ یک از امامان

وجود نداشته است. زیرا آن دوره از نظر سیاسی، دوره ی ضعف و تزلزلِ حکومت بنی امیه و فزونی قدرت بنی عباس بود و این دو گروه، مدتی در حال کشمکش و مبارزه با یکدیگر برای کسب حکومت بودند.

از این رو این دوران، دوران آرامش و آزادی نسبیِ امام صادق(ع) و شیعیان و فرصت بسیار خوبی برای فعالیت علمی و فرهنگی آنان به شمار می رفت. از نظر فکری و فرهنگی نیز عصر امام صادق(ع) عصر جنبش فکری و فرهنگی بود. در آن زمان، شور و شوق علمی بی سابقه ای در جامعه ی اسلامی حاصل شده و علوم مختلفی اعم از علوم اسلامی یا علوم بشری پدید آمده بود. امام صادق(ع) با توجه به فرصت مناسب سیاسی به دست آمده و با ملاحظه ی نیاز شدید جامعه و آمادگی زمینه ی اجتماعی، دنباله ی نهضت علمی و فرهنگی پدر بزرگوار خود، امام محمدباقر(ع) را گرفت، حوزه ی وسیع علمی و دانشگاه بزرگی به وجود آورد و در رشته های مختلف علوم عقلی و نقلیِ آن روز، هزاران شاگردِ فاضل را پرورش داد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام صادق علیه السلام

متن:

الازدی: و کانَ ما کانَ یُوصِینا بِهِ أبوعَبدِاللَّهِ البِرُّ و الصِّلَةُ

ترجمه:

امام صادق علیه السلام بیش از هر چیز ما را به نیکوکاری و پیوند با خویشاوندان توصیه می فرمود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۹۰.

زیر عنوان:

ولادت امام صادق علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: إنّی وَاللَّهِ ما آمُرُکُم إلّا بِما نَأمُرُ بِهِ أنفُسَنَا فَعَلَیکُم بِالجِدِّ و الِاجتِهادِ

ترجمه:

به خدا سوگند من شما را به چیزی فرمان نمی دهم مگر آن که خود را نیز بدان فرمان می دهم؛ پس بر شما باد که تلاش و کوشش کنید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵، ص ۷۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: اَحَبُّ إخوانی إلَی مَن أهدی إلَی عُیوُبی

ترجمه:

محبوب ترین برادرم کسی است که عیب هایم را به من هدیه کند

آدرس:

تحف

العقول، ص ۳۶۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: ثَلاثَهٌ تُورِثُ المَحَبَّهَ: الدِّینُ و التَّواضُعُ و البَذلُ

ترجمه:

سه چیز محبّت می آورد: دین داری، تواضع و بخشش

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۱۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: الأُنسُ فی ثَلاثٍ: فِی الزَّوجَهِ المُوافِقَهِ و الوَلَدِ البارِّ و الصَّدیقِ المُصافِی

ترجمه:

انس در سه چیز است: زن سازگار، فرزند نیکوکار و دوست یکرنگ

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۱۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: صَلاحُ حالِ التَّعایُشِ و التَّعاشُرِ مِل ءُ مِکیالٍ ثُلثاهُ فِطنَهٌ و ثُلثُهُ تَغافُلٌ

ترجمه:

سامان یافتن همزیستی و معاشرت، به پیمانه ای پُر می مانـد که دو سومش هوشـمندی و یک سومش نادیـده گرفتن [خطای دیگران]است

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۵۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: لایَصیرُ العَبدُ عَبداً خالِصاً لِلّهِ حَتّی یَصیرَ المَدحُ و الذَّمُّ عِندَهُ سَواءٌ

ترجمه:

آدمی بنده خالص خدا نمی شود تا آن گاه که ستایش و نکوهش نزد او یکسان شود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۲۹۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن رَأی أخاهُ عَلی أمرٍ یَکرَهُهُ، فَلَم یَرُدَّهُ عَنهُ – و هُو یَقدِرُ عَلَیهِ – فَقَد خانَهُ

ترجمه:

هر که برادرش را در کاری ناپسند ببیند و بتواند او را از آن باز دارد و چنین نکند، به او خیانت کرده است

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۳۴۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: لایَنبَغی لِلمُؤمِنِ أن یَجلِسَ مَجلِساً یُعصَی اللَّهُ فیهِ و لایَقدِرُ عَلی تَغییرِهِ

ترجمه:

شایسته نیست مؤمن در مجلسی بنشیند که در آن گناه می شود و او توانایی تغییر دادن آن را ندارد

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۳۷۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن سَرَّهُ أن یُستَجابَ دُعاؤُهُ فَلیُطَیِّب کَسبَهُ

ترجمه:

هر که خوش دارد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را حلال کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۳، ص

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تصرف عکا توسط مسلمین و پایان جنگ های صلیبی(۶۹۰ ق)

شرح مناسبت:

ملک اشرف خلیل در چهارم ربیع الاول سال ۶۹۰ ق با سپاهی عظیم به عکا رسید و آن شهر را محاصره کرد. سپاهیان قبرس به کمک صلیبی ها آمدند، اما شکست خود را قطعی دیده و از طریق دریا گریختند. مسلمانان به عکا حمله برده و جنگ شدیدی در روز هفدهم ربیع الاول سال ۶۹۰ ق روی داد. در این نبرد، مسلمین پیروز شده و صلیبی ها شکست خوردند. عکا از سال ۴۹۶ ق تا سال ۶۹۰ ق در دست صلیبی ها بود. ملک اشرف خلیل پس از بازپس گرفتن عکا، شهرهای صور و صیدا را نیز از دست صلیبی ها بیرون کرد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت میرزا محمد مهدی قمشه ای (۱۳۳۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز بنای مسجدالنبی در مدینهالرسول به دست مبارک پیامبر اکرم و یاران (۱ ق)

شرح مناسبت:

پس از ورود حضرت محمد(ص) به مدینه، ایشان دستور ساخت مسجد را صادر کرده با کمک مهاجرین و انصار، شروع به بنای آن نمودند. دیوار مسجد از سنگ و آجر و سقف آن از چوب درخت بود و در کنار مسجد اتاق های پیامبر(ص) و برخی از اصحاب وی قرار داشت. رسول گرامی اسلام از مسجد نه تنها برای انجام عبادت، بلکه جهت برگزاری امور قضاوت، مجالس مشورتی، آموزش های فنی و حل و فصل دیگر امور مسلمانان استفاده می کردند به همین دلیل این مسجد اهمیت فوق العاده ای برای مسلمانان داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه بزرگوار "سیدمحمد طباطبایی عاملی" محدث و محقق شیعه (۱۰۰۹ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمد بن علی بن حسین موسوی عاملی، ملقب به شمس الدین، دخترزاده ی شهید ثانی، عالمی فقیه، محدثی فاضل و محقق بود. وی نزد پدر و مقدس اردبیلی و دیگران درس آموخت. حاشیه ی استبصار، مدارکُ الاحکام و حاشیه ی روضَهُ البَهیَّه از جمله تصنیفات او می باشند. وفات این سید بزرگوار در جبل عامل روی داد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: قتل "امیرکبیر" صدراعظم ناصرالدین شاه به دستور پادشاه قاجاریه (۱۲۶۸ق)

شرح مناسبت:

میرزا تقی خان فراهانی فرزند کربلایی قربان، آشپز میرزا ابوالقاسم قائم مقام، در اصل از هزاوه و خانواده ای فقیر بود. وی در دستگاه قائم مقام پرورش یافت و دبیری کارآمد و منشی لایقی شد. وی سمت های متعددی در زمان فتحعلی شاه و محمدشاه قاجار داشت و در خدمت ناصرالدین میرزای ولیعهد، فعالیت می کرد. میرزاتقی خان پس از مرگ محمدشاه قاجار تلاش فراوانی در به سلطنت رساندن ناصرالدین شاه نمود و لقب اتابک اعظم گرفت. نزدیکی وی به شاه به حدی بود که ناصرالدین شاه قاجار تنها خواهر خود را به عقد میرزاتقی درآورد، هرچند مهد علیا مادر شاه، از این امر راضی نبود. پس از صدر اعظمی و فرونشاندن ناآرامی ها و به جریان انداختن امور کشور، به امیرکبیر ملقب گردید و بیشتر از قبل مورد حسادت درباریان واقع شد. سرانجام با بدگویی های فراوانی که نزد شاه از او گفتند به دستور شاه قاجار از صدارت عزل گردید و بدخواهان از ترس تغییر نظر شاه، حکم قتل وی را نیز از سلطان گرفتند. وی را در حمام فین کاشان با گشادن شریان بازویش به قتل رسانده و سپس جسدش را به عراق برده و در کربلا به خاک سپردند.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مرگ "هلاکوخان" ایلخان خونخوار مغول (۶۶۳ ق)

شرح مناسبت:

در عهد مغول، شعبه ای از این خاندان در ایران دارای یک سلسله ی پادشاهی شد که آن را سلسله ی ایلخانان یعنی خان های محلّی می گویند. مؤسس این سلسله، هلاکوخان مغول، برادر منگوقاآن است. هلاکو در آغاز ورود به ایران، قصد براندازی فرقه ی اسماعیلیه را کرد و پس از تصرف قلعه های این گروه، رکن الدین خُوَرشاه،

آخرین شاه اسماعیلی را در ۶۵۵ ق کُشت. سپس با هدف تسخیر بغداد پایتخت خلافت عباسی، راهی این شهر شد و پس از قتل عام بسیار و کشتار هزاران نفر از مردم و غارت پایتخت عباسیان، خلیفه ی عباسی را به قتل رساند. با قتل المستعصم باللّه، در ماه صفر ۶۵۶ ق، دولت پانصد ساله ی بنی عباس نیز منقرض گشت. از آن پس، شام را تصرف نمود و ولایات آن را غارت کرد. در نهایت، در حالی که هلاکو قصد داشت بر مصر بتازد و شکست سردار خود را در این کشور جبران کند، در آذربایجان به دیار نیستی رفت و در ۴۸ سالگی پس از عمری جنایت و کشتارهای وحشتناک، مُرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه میرزا حسن علیاری (۱۳۵۸ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا حسن علیاری مجتهد عالی قدر و راوی بزرگ مسلمان، در یکی از روستاهای توابع تبریز به دنیا آمد. در جوانی علوم معقول و منقول، ریاضیات و دیگر مقدمات دروس دینی را نزد پدرش فرا گرفت. آیت اللّه علیاری برای ادامه ی تحصیلات دینی به حوزه ی علمیه ی نجف اشرف رفت و در محضر درس اساتید برجسته ی آن حوزه هم چون آیات عظام میرزا ابوالقاسم حائری و فاضل شربیانی شرکت کرد و بهره های فراوان علمی برد. ایشان که از بزرگان علم و ادب و از فقهای اسلام به شمار می رود دارای آثار متعددی است که از جمله ی آن ها می توان به کتاب صراطُ النَّجاه و جامِعُ السَّعادَه در دو جلد، اشاره کرد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوسهل هروی" دانشمند و ادیب (۴۳۳ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن علی هروی نحوی ولغوی شهیر، معروف به مؤذن، از ادبای قرن پنجم هجری قمری بوده است. وی دارای آثار قلمی از جمله اَسماءُ الاَسَد، اَسماءُ السَّیف و التَّلویحُ فی شرحِ الفَصیح می باشد. وفات وی در قاهره روی داد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "ابوطیب طبری" فقیه وادیب مسلمان (۴۵۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوطیب طبری، فقیه و ادیب مسلمان در سال ۳۴۸ ق در آمل متولد شد و برای کسب دانش به نقاط مختلف سفر کرد. ابوطیب بالاخره در بغداد سکنی گزید و به درس و بحث پرداخت و در زمره ی علمای بزرگ زمان خود درآمد. وی تا پایان عمر طولانی خود، مسند قضا و افتاء را در بغداد برعهده داشت. ابوطیب طبری با ادبیات و شعر آشنا بود و اشعاری نیز سروده است. از جمله آثار ابوطیب می توان به جواب فی السّماع و الغِناء و التَّعلیقهِ الکبری فی الفروع در ده جلد، اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "محمد بن ابیوردی" شاعر و ادیب(۵۰۷ ق)

شرح مناسبت:

از محمد بن احمد بن عثمان مشهور به ابیوردی، شاعر و ادیب مشهور، به عنوان شاعری خوش قریحه و لغت شناسی ادیب یاد شده است که درعلم لغت، حدیث، تاریخ و برخی از علوم دیگر استاد بود. وی در فن کتابت، مهارتی بسزا داشت و کُتُبش هنوز هم از جمله منابع مهم لغت به شمار می رود. اشعار ابیوردی از زیبایی خاصی برخوردار بوده و بیان وی، شیرین و روان می باشد. وی در اشعارش برخی معانی تازه را به نظم کشیده است. تاریخ ابیورد و طبقاتُ العُلوم از اوست. وفات ابیوردی در اصفهان روی داد.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: قتل "مُنتصر" آخرین فرمانروای سلسله ی سامانی (۳۹۵ ق)

شرح مناسبت:

اواخر دوران حکومت سلسله سامانیان به هرج و مرج و آشفتگی گذشت. خبر اوضاع نابسامان حکومت، ایلَک خان ترک از سرداران سلطان محمد غزنوی را به بخارا کشاند و او، شاه سامانی و شاهزداگان را دستگیر کرده و به فرمانروایی آن سلسله پایان داد. آخرین شاهزاده ی این خاندان، ابوابراهیم ملقب به منتصر بود که چندبار با ایلک خان و دیگر مدعیان نبرد کرد ولی سرانجام شکست خورد و در مرو به دست یکی از روسای قبایل عرب کشته شد. با قتل منتصر، سلسله ی سامانیان پس از روی کار آمدن نُه پادشاه و حکومتی ۱۱۰ ساله پایان پذیرفت و زمینه ی تشکیل سلسله "زَیّاریان" فراهم آمد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف شهر "ایروان" توسط قوای روسی در جریان دومین جنگ ایران و روس(۱۲۴۳ق)

شرح مناسبت:

در جریان دومین جنگ ایران و روسیه در زمان فتحعلی شاه قاجار، عباس میرزای ولیعهد، در ابتدا پیروزی هایی به دست آورد ولی بر اثر خیانت برخی از نیروهایش، قلعه ی استراتژیک عباس آباد در ایروان که دژی محکم بود، به دست روس ها افتاد. پس از مدتی جنگ، عباس میرزا شکست خورد و تبریز و اردبیل به دست قوای روسیه سقوط کرد. این حادثه زمینه ی عقد قرارداد ننگین ترکمانچای گردید و مناطق پهناوری از ایران را به خاک روسیه ی تزاری ملحق کرد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی "بنی نضیر" و بیرون راندن یهودیان از مدینه (۴ ق)

شرح مناسبت:

پس از واقعه ی غزوه ی احد و شکست سپاه اسلام در برابر بت پرستان و مشرکان قریش، فرصتی برای یهودیان مقیم مدینه به

دست آمد تا علیه پیامبر اسلام(ص) و مسلمانان مدینه توطئه و دسیسه نمایند. از جمله این که آنان با ترفندهایی قصد کشاندن پیامبر(ص) به داخل قلعه ی بنی نضیر را نموده تا در آن جا به وی آسیبی رسانند. مسلمانان جهت تادیب آنان و خفه کردن نطفه ی نفاق، به قلعه ی آنان هجوم آورده و پس از ۶ روز محاصره، یهودیان بنی نضیر را وادار به تسلیم نمودند. آنان با پیامبر(ص) مصالحه نمودند که جلای وطن کرده و سرزمین و خانه های خود را در اختیار مسلمانان قرار دهند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "محیی الدین مغربی" منجم آندلسی (۶۸۲ ق)

شرح مناسبت:

محی الدین مغربی ریاضی دان و منجم آندلسی در زادگاهش فقه را آموخت اما چون گرایش بیشتری به ریاضی و نجوم داشت به مطالعه در این علوم روی آورد و دانش بسیار اندوخت. محی الدین مدتی به عنوان دستیار خواجه نصیرالدین طوسی در رصد خانه ی مراغه به کار اشتغال داشت و در این مدت، تجارب بسیار با ارزشی کسب کرد. وی دارای تالیفاتی از قبیل شکل القطاع و نیز تحریر اصول اقلیدس می باشد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت "شیخ خلیفه مازندرانی" رهبر نهضت سربداران خراسان توسط مغولان (۷۳۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ورود حضرت معصومه(س) به شهر مقدس قم (۲۰۱ ق)

شرح مناسبت:

یک سال پس از سفر تبعید گونه ی امام رضا(ع) به شهر مرو، حضرت معصومه، خواهر آن امام، به همراه عده ای از برادران خود برای دیدار برادر و تجدید عهد با امام زمان خویش راهی دیار غربت شد. در مسیر راه به شهر ساوه رسیدند ولی در آنجا عده ای از مخالفین اهل بیت با مأموران حکومتی همراهی نموده و با همراهان حضرت به نبرد و جنگ پرداختند که عده ای از همراهان حضرت در این حادثه غم انگیز به شهادت رسیدند. حضرت در حالی که از غم و حُزن این واقعه، بسیار مریض بود با احساس ناامنی در شهر ساوه فرمود: مرا به شهر قم ببرید، زیرا از پدرم شنیدم که فرمود، شهر قم، مرکز شیعیان ما می باشد. سپس به طرف قم حرکت نمود. بزرگان قم وقتی از این خبر مسرت بخش مطلع شدند به استقبال آن حضرت شتافتند و حضرت معصومه(س) در حالی وارد شهر گردید که شور و احساسات مردم قم، پذیرای وجود شریف آن عزیز بود. آن بزرگوار هفده روز در شهر ولایت و امامت به سر برد و سپس جان به جان آفرین تسلیم کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "میرزا حسین خان دانش" ادیب و شاعر(۱۳۶۲ ق)

شرح مناسبت:

میرزا حسین خان دانش، مردی فاضل و شاعری با ذوق بود. این شاعر ایرانی بخشی از عمر خویش را در استانبول و آنکارا سپری کرد و تمام این مدت را به تحقیق و تالیف در ادب پارسی گذراند. از آثار دانش می توان به دستور زبان فارسی، سرآمدان سخن، درباره ی احوال پانزده نفر از مشاهیر شعر ایران از رودکی تا حافظ و ترجمه ی رباعیات حکیم عمر خیام که همگی

به زبان ترکی هستند اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم زاهد "میرزا جوادآقا تهرانی" (۱۴۱۰ ق / ۲ آبان ۱۳۶۸ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا جواد آقاتهرانی در حوالی سال ۱۳۲۲ ق (۱۲۸۳ ش) در خانواده ای اصیل و مذهبی در تهران به دنیا آمد. پس از تحصیل دوره ی ابتدایی، برای فراگیری علوم دینی، راهی قم شد و پس از مدتی رهسپار نجف گردید. میرزای تهرانی در نجف از محضر اساتیدی همچون شیخ محمدتقی آملی و شیخ مرتضی طالقانی بهره های فراوان برد و به مقام بالای علمی دست یافت. وی پس از مراجعت به ایران، در مشهد رحل اقامت افکند و با حضور در درس حضرات آیات شیخ هاشم قزوینی و میرزا مهدی اصفهانی به تکامل بیشتری رسید. میرزا علی رغم موقعیت خود، از مال دنیا چیزی نیندوخت و در خانه ی استیجاری زندگی می کرد. او خود را از خاکساران اهل بیت(ع) می دانست و در روز عاشورا به سقّایی می پرداخت. فلسفه ی بشری و اسلامی، میزان المطالب، آیین زندگی و ... از جمله تالیفاتِ این عالم ربانی می باشند. این عارف زاهد سرانجام در سحرگاه دوم آبان ۱۳۶۸ ش در ۸۸ سالگی به سرای جاوید شتافت و به دیدار دوست رسید.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: سرنگونی دولت سامانی و پایه گذاری حکومت "غزنویان" توسط "الب تکین" (۳۵۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن بواب" فقیه، ادیب و خوشنویس(۴۱۳ ق)

شرح مناسبت:

علی بن هلال کاتب بغدادی مکنی به ابوالحسن، ملقب به علاءالدین و معروف به ابن بوّاب، از ادبا، فضلا و مشاهیر قرّا و خطاطین و خوشنویسان اوایل قرن پنجم هجری می باشد. وی در حُسن خط و فن کتابتِ نسخ و ثلث بسیار شهره بود و کمتر کسی چون او در این هنر سرآمد است. وفات ابن بوّاب در سال ۴۱۳ یا ۴۲۳ قمری در بغداد واقع شد و در جوار احمد بن حنبل دفن گردید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: قتل عام ده هزار تن از پیروان فرقه ی اسماعیلیه به دستور امیر سیف الدین غوری (۵۵۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت آزرده ی دهلوی "کشمیری" شاعر اردو زبان(۱۲۸۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگ شیعه "سیدمرتضی علم الهدی" شاگرد معروف شیخ مفید(۴۳۶ ق)

شرح مناسبت:

سیدمرتضی عَلَم الهدی که نَسب وی با پنج واسطه به امام هفتم(ع) می رسد، در رجب سال ۳۵۵ ق در بغداد به دنیا آمد. وی که با رؤیای صادقه ی شیخ مفید، به مکتب درس آن شیخ بزرگوار راه یافته بود، به همراه برادرش سیدرضی، خوشه چین معرفت استاد گردید. از جمله استادان وی می توان از ابومحمد تلعکبری، شیخِ صدوق، حسین بن علی بن بابویه برادر شیخ صدوق و ... نام برد. همچنین شیخ طوسی، ابوالصلاح حلبی، قاضی ابن بَرّاج طرابلسی، سید تقی رازی و شیخ مفید ثانی و ... از شاگردان وی می باشند. از جمله ویژگی های حوزه ی درسی وی این که، همه گونه افراد با هر عقیده ای می توانستند در محضر او حضور یابند و از علوم مختلفی که وی تدریس می کرد استفاده نمایند. همچنین او اولین کسی است که خانه اش را دارالعلم قرار داد و برای مباحثه و مناظره آماده کرد و کتابخانه ی وی دارای هشتاد هزار جلد کتاب بوده است. تالیفات فراوان سید مرتضی را بیش از ۸۵ اثر شمرده اند و بر اثر کوشش فراوان در نشر احکام و علوم اسلامی، وی را مجدّد مکتب و احیاگر دین و رونق بخش معارف الهی در قرن چهارم هجری دانسته اند. سید مرتضی سرانجام پس از عمری پربار و انجام کارهایی بزرگ و ارزنده در روز یکشنبه ۲۵ ربیع الاول ۴۳۶ ق در سن هشتاد سالگی به جوار حق شتافت و از بغداد به کربلا منتقل گردید و در حرم حضرت سیدالشهداء مدفون شد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: صلح امام حسن(ع) با معاویه بن ابی سفیان (۴۱ ق)

شرح مناسبت:

پس از شهادت امام علی(ع) شیعیان کوفه با امام

حسن مجتبی(ع) پسر ارشد آن حضرت بیعت کرده و او را به خلافت برگزیدند. امام، لشگری دوازده هزار نفری به رهبری قیس بن سعد به جنگ معاویه فرستاد و خود روانه ی مداین شد. هنوز بین سپاه امام و معاویه جنگی روی نداده بود که شایعه ی کشته شدن قیس بن سعد، شیرازه ی سپاه حضرت را از هم گسیخت. در این میان، جمعی حتی سراپرده ی امام را نیز غارت کرده و یکی از آنان خنجری بر ران حضرت وارد نمود. با این وضع، مسلّم شد که با چنین مردمی به جنگ معاویه و لشکر منظم او رفتن صلاح نیست. بدین ترتیب، امام حسن با معاویه وارد مکاتبه و مذاکره گردید و قرار بر این شد که امام از خلافت کناره گیری کند به شرط این که معاویه پس از خود، فرزندانش را به خلافت معین نکند، از امام علی(ع) به زشتی یاد ننماید و ... امام حسن(ع) علی رغم میل باطنی، این صلح را پذیرفت و پس از پنج ماه و نیم، از خلافت کناره گرفت و با اهل بیت خود عازم مدینه گردید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

صلح امام حسن علیه السلام با معاویه

متن:

و إنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَح لَها و تَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إنَّهُ هُوَ السَّميعُ العَليمُ

ترجمه:

اگر به صلح مایل شدند تو نیز از در صلح وارد شو و بر خدا توکّل کن که او شنوای دانا است

آدرس:

أنفال، آیه ۶۱.

زیر عنوان:

صلح امام حسن علیه السلام با معاویه

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: الحَسَنُ و الحُسَینُ إمامانِ قاما أو قَعَدا

ترجمه:

حسن و حسین دو امامند؛ چه قیام کنند، و چه قیام نکنند

آدرس:

مناقب آل أبی طالب، ج ۲،

ص ۱۳۸.

زیر عنوان:

صلح امام حسن علیه السلام با معاویه

متن:

امام علی علیه السلام: و لاتَدفَعَنَّ صُلحاً دَعاکَ إلَیهِ عَدُوُّکَ و لِلّهِ فیهِ رِضی؛ فَإنَّ فِی الصُّلحِ دَعَهً لِجُنودِکَ و راحَهً من هُمومِکَ و أمناً لِبِلادِکَ

ترجمه:

اگر دشمن، تو را به صلح فراخواند و خشنودی خدا در آن بود، آن را ردّ مکن؛ زیرا صلح مایه آسایش سپاهیان تو و راحتی خودت از اندوه ها و ایمنی سرزمین تو است

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۳.

زیر عنوان:

صلح امام حسن علیه السلام با معاویه

متن:

امام علی علیه السلام: ... فَإن أرَدتَ مُجاهَدَهَ عَدُوِّکَ فَلَن یَصلُحَ لَکَ مِن شیعَتِکَ مَن لَم یَصلُحْ لِأبیکَ لَأَنَّهُم قَومٌ لاوَفاءَ لَهُم، یُورِدُونَکَ ثُمَّ لایُصدِرُونَکَ

ترجمه:

.. و اگر بخواهی با دشمنت بجنگی [بدان که] کسانی که شمشیرشان سودی برای پدرت نداشت هرگز برای تو نیز سودی نخواهند داشت؛ زیرا آنان قومی بی وفا هستند که تو را وارد معرکه کارزار می کنند آن گاه برای بیرون آمدن از آن یاری ات نمی کنند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۰۵۱۳.

زير عنوان:

صلح امام حسن عليه السلام با معاويه

متن:

امام على عليه السلام: وَجَدتُ المُسالَمَهَ مالَم يَكُنْ وَهنٌ لِلإسلامِ أنجَعَ مِنَ القِتالِ

ترجمه:

من صلح را، تا آن گاه كه مايه وهن اسلام نباشد، كارسازتر از جنگ يافته ام

آدرس:

غررالحكم و دررالكلم، ح ۱۰۱۳۸.

زير عنوان:

صلح امام حسن عليه السلام با معاويه

متن:

امام حسن عليه السلام: إنَّ مُعاوِيَهَ نازَعَنى حَقّاً هُوَ لى فَتَرَكتُهُ لِصَلاحِ الاُمَّهِ و حَقنِ دِمائِهِم

ترجمه:

معاويه در حقى كه از آنِ من بود با من ستيز كرد و من براى صلاح امّت و جلوگيرى از ريختن خونشان آن را واگذاردم

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۴، ص ۳۰.

زير عنوان:

صلح امام حسن عليه السلام با معاويه

متن:

امام حسن عليه السلام: ما أنَا بِمُذِلِّ المُؤمِنينَ ولكِنّى

مُعِزُّ المُؤمِنینَ، إنّی لَمّا رَأَیتُکَم لَیسَ بِکَم عَلَیهِم قُوَّهٌ سَلَّمتُ الأمرَ لأبقی أنا و أنتُم بَینَ أظهُرِهِم، کَما عابَ العالِمُ السَّفینَهَ لِتَبقی لِأصحابِها و کَذلِکَ نَفسِی و أنتُم لِنَبقی بَینَهُم

ترجمه:

من نه خوارکننده مؤمنان، بلکه عزّت بخش آنانم. وقتی دیدم شما در برابر دشمن قدرتی ندارید، کار را به او واگذاشتم تا من و شما در میان آنان باشیم. همچنان که آن فرزانه [خضر]کشتی را سوراخ کرد تا برای صاحبانش باقی بماند، و این چنین است حکایت من و شما تا در میان آنها باقی بمانیم

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۰۵۱.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن سماک" محدث بزرگ مسلمان (۳۴۴ ق)

شرح مناسبت:

از تاریخ و محل تولد و جزئیات زندگی ابن سماک اطلاع دقیقی در دست نیست. همین قدر معلوم است که او در بغداد می زیسته و از محضر مشایخ بسیاری کسب فیض کرده است. وی همچنین علمای بزرگی را در مکتب درس خود پرورش داده که از آن میان می توان حاکم نیشابوری را نام بُرد. از بین آثار ابن سماک کتاب الامالی و نیز تالیفاتی در فضایل اهل بیت پیامبر گرامی اسلام(ص) به جای مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "ابوالمکارم زنجانی" عالم و دانشمند (۱۳۳۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه ابوالمکارم زنجانی در سال ۱۲۵۵ ق در زنجان متولد شد و پس از تحصیلات مقدماتی، برای تکمیل آموخته هایش به حوزه ی نجف رفت و از محضر علمایی چون شیخ مرتضی انصاری بهره های فراوان برد. آیت اللّه ابوالمکارم زنجانی پس از فوت پدرش، مرجعیت امور دینی و شرعی مردم در زادگاه خود را بر عهده گرفت. این عالم گرانقدر در دوران انقلاب مشروطه، همچون دیگر علمای آگاه و مبارز، علیه استبداد حاکم به مبارزه پرداخت. مَخارِجُ الرِّضْوان و مِفتاحُ الظَّفَر از جمله آثار این عالم برجسته ی ایرانی است.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابوالعلاء معری" شاعر و ادیب عرب(۳۶۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز نبرد تاریخی مجمع المُرُوج (۶۹۹ ق)

شرح مناسبت:

جنگ تاریخی مجمع المُروج میان نیروهای غازان ایل خان و مَلِك ناصر در سوریه ی کنونی به دلیل منافع و مصالح سیاسی میان دو طرف درگرفت. ممالیك مصر پس از بیرون آوردن شام و سواحل مدیترانه از دست صلیبیون درصدد تصرف بغداد و بیرون آوردن آن از دست مغول برآمدند. غازان برای دفاع از متصرفات ایلخانان وارد این نبرد شد و در محل مجمع المروج مسلمین را شکست داد و بر شام و فلسطین مستولی شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: حمله ی سپاهیان شاه عباس برای آزادی جزیره ی هرمز از دست بیگانگان(۱۰۳۱ق)

شرح مناسبت:

جزیره ی (تنگه) هرمز از ده ها سال قبل تحت تصرف پرتغالی ها قرار داشت و آنان خواستار ادامه ی تصرف بحرین نیز بودند. اما چون اسپانیا که تحت تسلط پرتغال بود به قولِ خود در اتحاد جنگی با ایران بر ضدعثمانی وفا نکرده بود، به دستور شاه، یکی از فرماندهان لشکر صفوی با نمایندگان شرکت هند شرقی انگلیس برای گرفتن کشتی های جنگی از ایشان وارد مذاکره شد. سرانجام قرار بر این گردید که ایرانی ها از خشکی و انگلیسی ها از دریا به جزیره ی قشم و هرمز حمله کنند و به تسلط پرتغالی ها بر خلیج فارس خاتمه دهند. قوای متحد ایرانی و انگلیسی در ۲۷ ربیع الاوَّل سال ۱۰۳۱ ق به محاصره ی قلعه ی هرمز پرداختند و آن قلعه را در دهم جمادی الثانی همان سال، فتح کردند. پایگاه های پرتغالی ها، پس از ۱۳۰ سال یعنی از زمان شاه اسماعیل صفوی، با فتح قشم و هرمز از دست رفت و آنان به ناچار در سال ۱۰۳۴ ق با شاه عباس، صلح کرده و از جمیع متصرفاتِ خود، چشم پوشیدند. شاه عباس

برای این که دوستی آن ها را به کلی از دست نداده باشد، فقط به آن ها اجازه داد که در بحرین به صید مروارید بپردازند و در بندر لنگه برای خود قلعه و تجارت خانه بنا نمایند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّٰه العظمی "سیدمحسن حکیم" زعیم حوزه ی علمیه ی نجف اشرف(۱۳۹۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدمحسن حکیم در سال ۱۳۰۶ قمری در کشور عراق دیده به جهان گشود. او در تحصیل مدارج عالی علمی از محضر بزرگانی همچون آیات عظام: آخوند خراسانی، میرزای نایینی و آقا ضیاء عراقی کسب فیض کرد. آیت اللّٰه حکیم نسبت به مسایل سیاسی و اجتماعی مسلمانان توجه ویژه ای اعمال می نمود و با زمامداران نالایق عراق سر ستیز داشت. ایشان علاوه بر مبارزه با استعمارگران غربی و حضور فعالانه در قیام اسلامی مردم عراق در سال ۱۹۲۰ میلادی، از انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی(ره) در طول سال های اولیه ی دهه ی ۱۳۴۰ شمسی پشتیانی می نمود. آیت اللّٰه حکیم با روی کار آمدن حزب بعث در عراق، به مخالفت با آنان پرداخت و از این روی، حُکّام جور، انواع آزار و اذیت و اهانت را به ساحت این مرجع بزرگوار روا داشتند. سال های پایانی عمر آن عالم سترگ به بیماری و تبعید گذشت و منزل وی در نجف مورد هجوم عواملِ چماقدار حزب بعث قرار گرفت و انواع بی حرمتی ها را به ایشان نمودند. سرانجام این مرجع صبور و رهبر آگاه پس از تحمل رنج و مصیبت بسیار، ناشی از ظلم و ستم حکّام بعث، پس از دوره ای بیماری، سرانجام در ۸۴ سالگی به لقای معبود شتافت و در تشییعی با شکوه، در کنار کتابخانه اش در

نجف اشرف به خاک سپرده شد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شکست ایرانیان از مسلمانان و انقراض سلسله ی ساسانیان در زمان خلیفه سوم (۳۱ ق)

شرح مناسبت:

یزدگرد سوم پادشاه ساسانی در سال ۳۱ هجری قمری به مرو آمد تا در آنجا به جمع سپاه مشغول شود و از خاقان ترک و امرای کاشغر و بلاد دیگر حدود چین شرقی کمک بگیرد. اما ماهویه، مرزبان شهر مرو که به تفریط در اموال دیوان متهم شده بود، چند نفر را به مقرّ یزدگرد فرستاد. یزدگرد سوم، آخرین پادشاه ساسانی توسط این افراد کشته شد و سلسله ی ساسانی انقراض یافت. در این زمان بود که سپاهیان اسلام برای نشر این آیین الهی به ایران وارد شده و دستگاه شاهنشاهی ساسانی را درهم کوبیدند. عدم ثبات اوضاع داخلی ایران، تعصُّب شدید موبدان، بی عدالتی و ظلم بی حدّ بزرگان و دولتیان بر مردم، شیوع بیماری های خانمان برانداز مثل وبا و طاعون، اختلاف شدید طبقاتی و مسایل دیگری از این قبیل و نیز ویژگی های ممتاز اسلام، سقوط پادشاهی ساسانیان را سرعت بخشید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "عامری" حکیم و دانشمند (۳۸۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تصرف شهر بغداد توسط شاه عباس صفوی و شکست امپراتوری عثمانی(۱۰۳۳ ق)

شرح مناسبت:

آخرین جنگ های شاه عباس صفوی با عثمانی بین سال های ۱۰۳۲ و ۱۰۳۴ ق بر سر تسخیر بغداد روی داد. در این جنگ ها بغداد نیز به تصرف ایران درآمد و شاه عباس به زیارت عتبات عالیات رفت و به تعمیر و بازسازی قبور مطهر ائمه در عراق پرداخت.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شکست "لطفعلی خان زند" از "آقامحمدخان قاجار" (۱۲۰۹ق)

شرح مناسبت:

پس از مرگ (کریم خان زند) بین امرای او اختلاف افتاد تا این که در سال ۱۲۰۳ ق، پادشاهی، به لطفعلی خان زند رسید. در ۱۲۰۴ آقا محمد خان قاجار قصد تسخیر شیراز، پایتخت زندیه را نمود. در این میان لطفعلی خان فرار کرد و بعدها بار دیگر به

آن شهر بازگشت. در ۱۲۰۶ آقامحمدخان خود، به دفع لطفعلی خان آمد که وی به کرمان گریخت. پس از سقوط شهر توسط آقامحمـدخان، خانِ زنـد به بم رفت و بر اثر خیانت یکی از هوادارنش، به دست آقامحمدخان قاجار گرفتار شد. دو چشم خان زنـد توسط دسـتان خان قاجار از حدقه بیرون آورده شد و پس از شـکنجه های وحشـتناک، او را در ۱۲۰۹ ق در تهران بـه قتل رساندند. قبر وی در امامزاده زیدِ تهران واقع است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "میرسید محمد بقاء" شاعر و خوشنویس(۱۳۳۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت عالم و فقیه وارسته آیت اللّه "سیدمحمد فیروزآبادی" (۱۳۴۵ ق)

شرح مناسبت:

سیـد محمـد یزدی فیروزآبادی نجفی، عالم و عابـد، فاضل و فقیه، مجتهـد امامی و از شاگردان آخونـد خراسانی و سـید محمد کـاظم یزدی به شـمار می رود. وی مرجع تقلیـد جمعی از شـیعیان بود. سـرانجام این عـالم ربـانی در شب آخر ربیع الاول سال ۱۳۴۵ ق در سـامرا وفـات یـافت و جنـازه ی شـریفش به نجف اشـرف منتقـل شـد. جامع الکَلِم فی حُکمِ اللِّباسِ المشـکوک از اوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تأسیس دارالتقریب بین المذاهب الاسلامیه در قاهره (۱۳۶۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه بزرگوار آیت اللّه حاج آقا حسین شاهرودی (۱۴۱۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

ربیع الثانی

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز حمله ی "سلطان سنجر" به غزنه و شکست "بهرام شاه" (۵۲۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "محمدبن عبدالرحمن خراسانی" ادیب و فاضل (۵۸۴ ق)

شرح مناسبت:

محمـد بن عبـدالرحمن خراسانی ملقب به تاج الـدین، از فضـلای اهل حدیث و لغت و از ادبا و فقهای شافعیه و بزرگان صوفیه بوده است. وی در سن شـصت و دو سـالگی در دمشق وفـات یافت و در دامنه ی کوه قاسـیون مـدفون شـد. تاج الـدین، شـرح مفصّلی بر کتاب ۵ جلدی مقامات حریری نوشته است که از ارزنده ترین آثار این ادیب فقیه محسوب می شود.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت "ملاعلی بن فتح اللّه نهاوندی" در نجف(۱۳۲۲ ق)

شرح مناسبت:

ملاـعلی بن ملافتـح اللّه نهاونـدی نجفی، فقیه اصـولی، رجـالی، ادیب نحوی لغوی، از علمـای بزرگ امـامیه در قرن چهـاردهم هجری و از شاگردان شـیخ مرتضـی انصاری و میرزا ابوالقاسم کلانتری می باشـد. تشـریح الاصول الصـغیر و مقـدمهالواجب از تالیفات اوست. وفات وی به علت وبای شدید در نجف اشرف واقع شد و در وادی السلام مدفون گردید.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابهری" حکیم و منجم شهیر اسلام (۶۰۲ ق)

شرح مناسبت:

اثیرالـدین مفضـل بن عمر معروف به ابهری حکیم و منجم مشـهور مسـلمان درموصل به دنیا آمـد. اثیرالـدین که در رصـدخانه مراغه بـا خواجه نصـیرالدین طوسـی همکـاری داشت، دارای چنـدین اثر ارزشـمند است که از آن میـان دوکتـاب ایساغوجی و هدایت الحکمه مشهورترند. هم چنین از وی سه رساله در هیئت و نجوم باقی مانده است. ابهری در سال ۶۶۳ ق در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: انتقال پایتخت ایران از تبریز به قزوین به فرمان شاه طهماسب اوّل (۹۵۲ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "میرزا عبداللّه ریاضی" حکیم و ریاضی دان(۱۳۱۱ ق)

شرح مناسبت:

میرزا عبـداللّه ریاضـی، افزون بر ریاضـیات، در نجوم، طب قـدیم و الهیـات نیز صـاحب نظر بود. میرزا عبـداللّه هم چنین در هنر خطاطی، اسـتادی چیره دست بود و خط نستعلیق را به زیبایی تحریر می کرد. از جمله آثار خطاطی او می توان به تحریر کتاب مفاتیح الحساب اثر غیاث الدین جمشید کاشانی اشاره کرد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت زاهد مُتألّه آیت اللّه سید موسی زرآبادی (۱۳۵۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدموسی زرآبادی در سال ۱۲۹۴ ق به دنیا آمد. ایشان در قزوین و تهران از محضر حضرات آیات: میرزا ابوالحسن جلوه، میرزا حسن کرمانشاهی، شیخ فضل اللّه نوری و ... استفاده کرده و درعلوم عقلی و نقلی به استادی رسید. این عالم ربانی همچنین در سلوک شرعی و رعایت تقوا و مراقبات، مرتبه ای والا داشت و به مکاشفاتی عمیق نائل شد. در محضر درس آیت اللّه زرآبادی دانشمندان نام آوری همچون شیخ مجتبی قزوینی، شیخ علی اکبر تنکابنی و شیخ علی اصغر شکرنابی به درجات بالای علمی دست یافتند و به مراتب عالی رسیدند. حاشیه برمنظومه ی سبزواری، و حاشیه بر شرح اشارات از جمله تالیفات ایشان است. آیت اللّه زرآبادی سرانجام در ۵۹ سالگی به سرای باقی شتافت و در قزوین به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت حکیم آیت اللّه میرزا ابوالقاسم حکمت(۱۳۷۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت "میرزا ابوالقاسم کلانتری" فقیه و اصولی(۱۲۹۲ ق)

شرح مناسبت:

میرزا ابوالقاسم بن حاج محمدعلی بن حاج هادی در تهران به دنیا آمد. وی نوری الاصل و از علمای قرن سیزدهم هجری است. شهرت وی به کلانتری به جهت انتساب به دایی خود محمودخان کلانتر بوده است. ایشان پس از شاگردی نزد سیدابراهیم و شیخ مرتضی انصاری به تهران بازگشت و با اجازه ی اجتهاد شیخ انصاری، به مدت هفت سال در مدرسه ی فخریه ی تهران به تدریس فقه و اصول مشغول شد. وی درباره ی موضوعات مختلفی از جمله: اجتهاد و تقلید، اجاره، حُسن و قُبح شرعی و عقلی، رَهن، زکات و ... تألیفاتی دارد. آیت اللّه کلانتری پس از وفات، در جوار حضرت عبدالعظیم حسنی در ری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: عبور نیروهای روسیه از جلفا جهت سرکوبی انقلابیون مشروطه خواه تبریز(۱۳۲۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد حضرت عبدالعظیم حَسنی(ع) (۱۷۳ق)

شرح مناسبت:

یکی از چهره های شاخص اصحاب ائمه، حضرت عبدالعظیم حسنی است که در شمار اصحاب امام رضا، جواد و هادی علیهم السلام بوده و مورد تمجید فراوان قرار گرفته است. حضرت عبدالعظیم از نوادگان امام حسن مجتبی(ع) بود که در شهر مدینه به دنیا آمد. آن حضرت فردی پرهیزگار و اندیشمند بود و از ائمه ی بزرگوار و هم عصر خویش به طور مستقیم، نقل حدیث کرده است. ایشان در زمان امامت امام هادی(ع) به پیشنهاد آن حضرت برای هدایت مردم به ایران مهاجرت کرد و در شهر ری در نزدیکی تهران کنونی مسکن گزید. آمدن حضرت عبدالعظیم به ری، هم نشانه ی وجود تشیع در این شهر بوده و هم خود زمینه ای برای رشد دعوت شیعی شده است. حضرت عبدالعظیم احتمالاً در حدود سال ۲۵۰ هجری به درجه ی رفیع شهادت نایل شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابوبکر محمد انباری" فقیه و نحوی (۵۱۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمد انباری فقیه، محدّث، نحوی و لغت شناس بغدادی از نوجوانی به آموختن علوم دینی پرداخت و فراگیری نحو و لغت رانزد پدرش آغازکرد. ابن انباری پس از فراگیری دیگر علوم و دانش ها بر کرسی تدریس نشست و شاگردان زیادی در محضر او کسب علم کردند. وی فقیهی برجسته بود و به ویژه درنحو استادی زبردست و کم نظیر به شمار می رفت. او هم چنین در این مقام ازکلامی گرم وجذاب بهره مند بود. منشور الفواید از جمله تالیفات اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "کاتبی قزوینی" دانشمند، حکیم و منجم (۶۷۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوعمربن علی شافعی ملقب به نجم الدین و معروف به کاتبی قزوینی از علمای رصد و ریاضیات بود. وی از اساتید علامه حلی و قطب الدین شیرازی و از شاگردان خواجه نصیر طوسی است. وی به همراه دیگر عالمان، به فرمان هلاکو خان برای شرکت در عمل رصدخانه ی مراغه، احضار شده بود. کاتبی قزوینی به تشیع رغبتی وافر داشت و در حوزه ی درس قزوین تدریس می کرد. برخی از کتب وی عبارت است از: بحرالفوائد، جامع الدقایق در منطق و ...

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت "تاج العلماء" عالم مسلمان هندی (۱۳۱۲ ق)

شرح مناسبت:

سیدعلی محمد بن سلطان العلماء، مشهور به تاج العلماء ازمشاهیر علمای هند بود. او فقیهی عالم، حکیمی متکلم و محدثی آگاه محسوب می شد. وی هم چنین از ادیان گوناگون آگاهی و اطلاع وسیعی داشت به طوری که با صاحب نظران و بزرگان هر دین به مباحثه می نشست. از تاج العلما تالیفات بی شماری بر جای مانده که از میان آن ها می توان به احسن القصص در تفسیر سوره ی یوسف و گوهرشب چراغ در فضیلت نماز اشاره کرد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: نطق تاریخی "سید حسن مدرس" علیه رضاخان (۱۳۴۳ق)

شرح مناسبت:

قرار بود که گروه اقلیت مجلس ششم، رضاخان را به خاطر سوء سیاست داخلی و خارجی، قیام و اقدام علیه قانون اساسی و حکومت مشروطه و توهین به مجلس شورای ملی و نیز تحویل ندادن اموال توقیف شده از محکومان به خزانه ی دولت استیضاح کند. در صبح روز استیضاح، شهید سید حسن مدرس و اعضای اقلیّت مجلس، بیرون از ساختمان مجلس، مورد ضرب و شتم اوباش طرفدار سردار سپه قرار گرفتند. استیضاح کنندگان در اعتراض به این اقدام، در جلسه ی بعد از ظهر که طرح استیضاح بررسی شد، شرکت نکردند و در نتیجه، دولت سردار سپه، رأی اعتماد گرفت. از طرفی سردار سپه نیز برای همسو نگاه داشتن گروه های درون مجلس، با سران هر یک به طور محرمانه زد و بند کرده و برای اجرای برنامه ی آنان، قول مساعد داده بود. مدرس که این جریان را مشاهده می کرد، قصد داشت، رابطه ی ننگین مجلسیان و سردار سپه را به هم بزند و رضاخان را از اکثریت بیاندازد. بنابراین در روز دهم آبان ۱۳۰۳ ش نطق مفصَّل و

تاریخی خود را بیان می کند. مدرس در این نطق، از وضع ناگوار کشور صبحت می کند. از حکومت مشروطه و استفاده ای که ملت بایـد از آن ببرد سخن می گویـد. از حکومت سردار سپه و فشارهای غیرقانونی او می نالد و به نمایندگان تذکّر می دهد که اگر بیش از این بخواهند از چنین حکومتی طرفداری و دفاع نمایند، نه تنها به کشور صدماتی وارد می شود، بلکه خودِ آن ها، زودتر در معرض خطر قرار خواهند گرفت.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "خرقی مروزی" ریاضی دان (۵۳۲ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: انتشار روزنامه ی "وقایع اتفاقیه" به دستور امیرکبیر (۱۲۶۷ق)

شرح مناسبت:

نخستین روزنامه ی فارسی زبان ایران در ابتدا "اخبار دارُ الخلافه" نام داشت و از شماره ی دوم به وقایعِ اتّفاقیّه تغییر نام یافت. انتشار این روزنامه در سومین سال سلطنت ناصرالدین شاه قاجار و به دستور میرزاتقی خان امیرکبیر، صدر اعظم با کفایت آن دوره آغازشد. مدیریت و سردبیری این روزنامه بر عهده ی حاج میرزا تذکره چی بود و اخبار آن هم تحت نظارت امیرکبیر گردآوری می شد. مطالبی که در این روزنامه چاپ می شد اخباری از دولت ایران، جهان و ترجمه ی مقالات علمی از مطبوعات اروپا و نیز آگهی بود. چهل و یک شماره ازاین روزنامه در عصر صدارت امیرکبیر منتشر شد و چهل و نهمین شماره ی آن حاوی خبر قتل این شخصیت کاردان و میهن دوست بود. وقایع اتفاقیه تا ۴۷۲ شماره منتشر شد و بعدها تحت نام های دیگری از جمله روزنامه ی دولت عِلیّه ی ایران منتشر گردید.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت ادیب متکلم میرسید شریف جرجانی (۸۱۶ق)

شرح مناسبت:

سیدعلی بن محمد بن علی حسینی معروف به میرسید شریف جرجانی استرآبادی الاصل در گرگان به دنیا آمد. وی از بزرگان علما و متکلمین حکمای اهل سنت و دارای فهم عمیق و فکر دقیق است. وی از شاگردان قطب الدین رازی و از معاصرین ملاسعد تفتازانی و دارای تالیفات گوناگونی می باشد که الاصول المنطقیه، الترجمان فی لغات القرآن و تعریفات و نیز صرف میر از آن جمله اند. سید شریف بعدها از آن همه علوم ظاهری رسمی که داشته، منصرف شد و قدم به دایره ی سیر و سلوک گذاشت و در حلقه ی درس و تذهیب خواجه علاءالدین نقشبند و دیگر مشایخ آن طریقت

جای گرفت. وفات وی در شیراز روی داد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن ایاس" مورخ مشهور مصری (۸۵۲ق)

شرح مناسبت:

محمـد بن احمد بن ایاس معروف به ابن ایاس مکنی به ابوالبرکات است. او برای نقل اخبار، آن ها را با نثر ساده و بدان شکل که در زبان محاوره نقل می شـد به رشـته ی تحریر درمی آوَرد و قواعد دسـتور زبان را در آن ها رعایت نمی کرد. این شـیوه، آثـار ابن ایاس را از لحاظ زبان شناسـی و مطالعه ی تحول زبان عربی حائز اهمیت ساخته است. مهم ترین اثر تاریخی او کتاب بـدایع الزهور فی وقـایع الـدهور دربـاره ی تاریـخ سـرزمین مصـر از روزگار کهن تا حـدود سال های درگـذشت مؤلف است. همچنین از شـرح احوال سـلاطین مصـر، تاسـیس و افتتاح بناها و بروز بیماری های مهلک در این کتاب، مطالب ارزشـمندی به چشم می خورد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ملاقطب" منجم ودانشمند(۶۳۴ ق)

شرح مناسبت:

قطب الدین محمود بن ضیاءالدین مسعود کازرونی معروف به ملاقطب در کازرون از شهرهای استان کنونی فارس به دنیا آمد. قطب الدین محمود، در طول حیات خود سـفرهای بسـیاری کرد. وی به هنگام تاسـیس رصدخانه ی مراغه به جمع دانشـمندان مراغه پیوست و مدتی باخواجه نصـیرالدین طوسـی در این رصدخانه همکاری نمود. ملاقطب پس از سفرهایی به قونیه، مصر و شام در سال ۶۹۶ ق به تبریز بازگشت. قطب الدین محمود آثار متعددی از خود به جای گذاشـته که از میان آن ها می توان به نهایةُ الادراک، شرح قانون ابن سینا و شرح حکمةُ الاشراق سهروردی اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شورش صربستان علیه امپراتوری عثمانی(۱۲۳۰ ق)

شرح مناسبت:

دومین شورش صربستان علیه امپراتوری عثمانی که از حمایت روسیه برخوردار بود، ابتدا در منطقه ی تاکاویه به رهبری میلوش اوبرنویچ شـکل گرفت و سـپس به سراسـر صربستان گسترش یافت. پس از درگیری های متعددی که بین صرب ها و نیروهای عثمـانی روی داد، سـرانجام پیمـان صـلحی میـان طرفین منعقـد شـد. به موجب این پیمـان، صربسـتان به عنوان یک امارتِ تابع عثمانی به رسـمیت شـناخته شد و اجازه ی تاسیس مجمعی از نمایندگان صرب ها را یافت. امپراتوری روسیه همواره به شورش ملل تابع امپراتوری عثمای در بالکان دامن می زد و سعی می کرد امپراتوری عثمانی را تضعیف کند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن حاج" ادیب و فقیه مسلمان(۱۲۳۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفیض حمدون بن عبدالرحمن معروف به "ابن حاجّ" مفسر، ادیب و فقیه مسلمان در سال ۱۱۷۴ ق در شهر فاس در مراکش امروزی متولـد شـد و در همان جا پرورش یافت. او آموزش علوم ادبی و دینی را نزد اساتیـد معروف آن عصـر فرا گرفت و در جریان سـفر حج با عالمانی چون شیخ مرتضی انصاری ملاقات و از محضر آن ها کسب علم کرد. از ابن حاج تالیفات متعددی در فقه، کلام، تفسیر، منطق و سایر علوم به جای مانده که غالباً به صورت چاپی است.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت باسعادت حضرت امام حسن عسکری(ع) در سامرا(۲۳۲ ق)

شرح مناسبت:

دوران امامت امام حسن عسـکری(ع) دورانی حساس و متفاوت بود. امام از جوانی تحت نظر خلفای جورِ عباسی قرار داشت تا جـایی که از پـانزده سـالگی و در زمـان حیـات پـدر بزرگوار خویش نیز به زنـدان برده شـد. آن امـام همام، به مقتضای زمان، رسـالت خویش را به انجـام می رسانـد و کـار امامت را به پیش می برد. همچنین وظیفه ی سـنگینِ آماده ساختن شـیعیان برای امامت و غیبَت امام زمان، نیز بر عهده ی آن حضـرت بود. یکی از مهم ترین کارهای امام حسن عسکری، همانند پدر و اجداد طاهرینَش، تربیت شاگرد و حفظ فقه تشیُّع و اندیشه ی ناب اسلام در برابر دشمنان و مخالفان بود تا آن جا که بیش از ۲۶۰ نفر را از شـاگردان آن امـام نـام برده انـد. امام حسن عسـکری(ع) در کنار کارهای علمی، مجموعه ای از تفسـیر، روایات، معارف اسلامی و عقاید را نیز تألیف نمود که تفسیر و مواعظِ قصار از آن جمله اند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام حسن عسکری علیه السلام

متن:

ابن شهرآشوب: [الإمامَ العسکری

علیه السلام] بَری مِنَ العَیبِ، أمینٌ عَلَی الغَیبِ، کَثیرُ الحِباءِ، کَریمُ الوَفاءِ

ترجمه:

امام عسکری(ع) از هرگونه عیب به دور و بر غیبْ امین، بسیار بخشنده و نیکووفاکننده بود

آدرس:

مناقب آل أبی طالب، ج ۳، ص ۵۲۳.

زیر عنوان:

ولادت امام حسن عسکری علیه السلام

متن:

زندان بان های امام عسکری علیه السلام در جواب صالح بن وصیف: ما نَقولُ فی رَجُلٍ یَصومُ نَهارَهُ و یَقُومُ لَیلَهُ کُلَّهُ، لا یَتَکَلَّمُ و لایَتَشاغَلُ بِغَیرِ العِبادَهِ

ترجمه:

چه بگوییم در باره کسی که روزها را روزه می گیرد و تمام شب را به عبادت به سر می آورد و جز به عبادت سخنی نمی گوید و به کاری نمی پردازد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۰، ص ۳۰۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: ما أقبَحَ بِالمُؤمِنِ أن تَکونَ لَهُ رَغبَهٌ تُذِلُّهُ

ترجمه:

چه زشت است برای مؤمن که خواسته ای داشته باشد که او را به خواری کشاند

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: مَن لَم یَتَّقِ وُجُوهَ النّاسِ لَم یَتَّقِ اللَّهَ

ترجمه:

آن که از مردم پروا نکند، از خدا نیز پروا نمی کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۳۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: إیّاکَ و الإذاعَهَ و طَلَبَ الرِّئاسَهِ، فَإنَّهُما یَدعُوانِ إلَی الهَلَکَهِ

ترجمه:

از افشای اسرار و ریاست طلبی بپرهیز که این دو [آدمی را] به هلاکت می کشانند

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: إنَّ الوصولَ إلَی اللَّهِ سَفَرٌ لایُدرَکُ إلاّ بِامتِطاءِ اللَّیلِ

ترجمه:

وصال خداوند سفری است که جز با مرکب شب زنده داری به دست نمی آید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: التَّواضُعُ نِعمَهٌ لایُحسَدُ عَلَیها

ترجمه:

فروتنی نعمتی است که بر آن حسد نبرند

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: مَن

رَكِبَ ظَهَر الباطِلِ نَزَلَ بِهِ دارَ النَّدامَهِ

ترجمه:

هر که بر مرکب باطل نشیند، در سرای پشیمانی فرودش آورد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: إذا نَشِطَتِ القُلوبُ فأودِعُوها وإذا نَفَرَت فَوَدِّعوها

ترجمه:

دل چون در نشاط است (معرفت) را به آن واسپارید، و چون در گریز است آن را واگذارید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام عسکری علیه السلام: مَن تعدّی فی طَهورِهِ کانَ کَناقِضِهِ

ترجمه:

هر که در مصرف آب (وضو و غسل) زیاده روی کند، مانند کسی است که وضو و غسل خود را باطل کند

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۶۳.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز حملات شاه عباس صفوی برای تصرف آذربایجان از دست دولت عثمانی(۱۰۱۱ق)

شرح مناسبت:

چون شاه عباس صفوی خود را از نظر قوای نظامی نیرومند یافت به فکر بازپس گیری شهرهایی افتاد که در شمال غربی ایران به عثمانی ها واگذاشته بود. نخست به تبریز حمله برد و از آن جا به ایروان تاخت و از آن به بعد شهرهای غربی ایران را از دست عثمانی ها خارج ساخت و به ایران ملحق گردانید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد حکیم بزرگ سید مرتضی کشمیری(۱۲۶۸ ق)

شرح مناسبت:

سیدمرتضی کشمیری نزد دایی و والد بزرگوارش به کسب علوم دینی پرداخت و در سنین نوجوانی به درجات علمی نایل گردید. در سال ۱۲۸۴ قمری همراه دایی خویش به عتبات عالیات عزیمت نمود. وی در آنجا از حوزه ی درس علامه سیدمحمد عباس تستری، آخوند ملامحمد اردکانی، میرزا حبیب اللّٰه رشتی و میرزا محمد حسن شیرازی بهره برد و به مقام عالی علمی رسید. سید دارای شخصیت عرفانی و دارای کرامات عجیبی بوده است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: پایان محاصره ی شهر تبریز در جریان نهضت مشروطیت(۱۳۲۷ ق)

شرح مناسبت:

پس از به قدرت رسیدن محمدعلی شاه و بی اعتنایی او به مشروطه، مردم تبریز دست به قیام زده و با رهبری باقرخان و ستارخان ندای مشروطه سر دادند. پس از آن تبریز توسط قوای دولتی ماه ها به محاصره درآمد ولی توفیقی جهت تصرف شهر، برای شاه به دست نیامد. مقاومت سرسختانه ی مردم تبریز ده ماه به طول انجامید و سرانجام در ربیع الثانی ۱۳۲۷ ق هنگامی که سربازان روس به بهانه ی حمایت از خارجیان وارد این شهر شدند، این محاصره پایان یافت.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عالم ربانی "شیخ الشریعه ی اصفهانی" مدرس بزرگ حوزه ی علمیه ی نجف(۱۳۳۹ ق)

شرح مناسبت:

ملافتح اللّٰه اصفهانی معروف به شیخ الشریعه در دوازدهم ربیع الاول سال ۱۲۶۶ ق در اصفهان به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات در اصفهان و مشهد، در سال ۱۲۹۵ ق راهی نجف اشرف گردید و از محضر عالمانِ گرانقدری همچون ملااحمد سبزواری، محمد حسین کاظمینی و میرزا حبیب اللّٰه رشتی استفاده برد. از شاگردان او می توان آیات عظام: محمد تقی خوانساری، عبدالکریم حائری یزدی، محمدحسین بروجردی، سید ابوالقاسم خویی، سید شهاب الدین مرعشی نجفی، سید

محسن حکیم و محمـد علی شاه آبادی را نام برد. شیـخ الشـریعه با توجه به اقتضائات زمان وارد میـدان عمل می شد و در امور سیاسـی متعددی دخالت مستقیم داشت. ایشان یکی از رهبران اصلی نهضت اسلامی مردم عراق علیه استعمار انگلستان در سال ۱۹۲۰ م بود. شیـخ الشـریعه، برای ارتقاء سـطح علمی طلاب، کتابخانه ی مهمی ایجاد کرد که دانش پژوهان از آن استفاده می کردند. این عالم ربانی در ۷۳ سالگی بدرود حیات گفت و در حرم امام علی(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "نجیب الدین سمرقندی" دانشمند خراسانی(۶۱۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوحامـد نجیب الدین علی بن عمر سـمرقندی، پزشک و داروشـناس مسـلمان، در طبّ بسـیار حاذق بود و تحقیقات جامعی در زمینه ی داروهـا انجـام داد. هم چنین کتب و رسالات متعـددی درباره ی داروهای مختلف به رشـته ی تحریر درآورد. یکی از مهم ترین تالیفات این پزشک برجسته، الاسـبابُ و العَلامات نام دارد که در باب علت ها و علائم بیماری هاست. از دیگر آثار ارزنـده ی سـمرقندی می توان به کتـاب الالبـاب در علم طبّ اشـاره کرد. این طبیب خراسانی سـرانجام در حمله ی مغول ها به هرات، کشته شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت شیخ "ابوالبقاء" معروف به "عُکَبَّری" پزشک معروف مسلمان(۶۱۶ق)

شرح مناسبت:

ابوالبقاء، عبـداللَّه بن حسـین بن عبـداللَّه عُکَبَّری بغـدادی، عالم در ادبیات، فقه و تفسـیر و اصول بود. وی علوم عربی را نزد ابن خشاب و یحیی بن نجاح و حـدیث را نزد ابویَعلی فراء آموخت. وی در کودکی به علت بیماری آبله نابینا گشت. گوینده کتب را بر او می خواندنـد و او مطالب را در ذهنِ خویش فراهم می آورد و سـپس به کاتب، املا می کرد. ابوالبقاء دارای حافظه ای نیرومنـد بود و کتـاب هـای متعـددی به همین روش نگـاشت. شـرح مُفَصَّل زمخشـری، اعراب القرآن موسوم به تفسـیر التبیـان، اعراب الحدیث و ... از جمله آثار اوست. وی در بغداد مدفون گشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللَّه سید حیدر حلّی(۱۳۰۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن سیدحیدر بن سلیمان بن داود حلی حسینی، نه تنها نخستین شاعر عصر خود، بلکه امام شعرای عراق به شمار می رود. فصاحت بیان و قوت ایمان داشت و به جهت کثرت اشـعاری که در مناقب و مراثی اهل بیت(ع) سروده است به شاعر اهل بیت شهرت دارد. الدُّرُّ الیَتیم و العَقدُ المُفَصَّل از آثار اوست. وی در پنجاه و هشت سالگی وفات یافت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت عالم بزرگوار آیت اللَّه میرزا عبدالرحیم نهاوندی(۱۳۰۴ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا عبدالرحیم نهاوندی از علمای امامیه و از شاگردان صاحب جواهر و شیخ مرتضی انصاری و در فقه، اصول، شعر و ادبیات و فنون آن بسیار ماهر بود. ایشان در نجف به تدریس اشتغال داشت و در ادامه به اصرار برخی از بزرگان، در تهران اقامت گزید و در مدرسه ی مروی درس گفت. کتاب حاشیه ی رسایل شیخ انصاری توسط این عالم ربانی به رشته ی تحریر درآمده است. ایشان در حرم مطهر حضرت معصومه(س) مدفون می باشد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات کریمه ی اهل بیت، حضرت فاطمه ی معصومه(س) در قم (۲۰۱ ق)

شرح مناسبت:

حضرت فاطمه ی معصومه(س)، خواهر گرامی امام رضا(ع) در سال ۱۷۳ ق در مدینه به دنیا آمد. ایشان بانویی سخنور، معلمی توانا و در زهد و تقوا برجسته بود. حضرت معصومه(س) یک سال پس از ورود برادرش به خراسان به قصد دیدار وی از مدینه به سمت خراسان حرکت کرد، اما پس از حوادثی که در شهر ساوه برای آن حضرت پیش آمد، بیمار شد. چون حضرت معصومه در شرافت و فضیلت شهر قم احادیثی را از پدران خود شنیده بود، عزم این شهر کرد و پس از هفده روز توقف در قم، به ملکوت اعلی پیوست. آن حضرت در قم مدفون است و آرامگاه با شکوه دختر امام موسی کاظم(ع) در قم، محفل و زیارتگاه مردم ودانشمندان با فضیلت است. همچنین حوزه ی مهم علمی و دینی قم در کنار حرم ایشان شکل گرفته است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

وفات حضرت معصومه علیها السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ لَنا حَرَماً و هُوَ بَلَدَهُ قُمَّ و سَتُدفَنُ فیهَا امْرَأةٌ مِن أولادِی تُسَمّی فاطِمَهَ، فَمَن زارَها وَجَبَت لَهُ الجَنَّهُ

ترجمه:

ما را حرمی است و آن

"قم" است، و به زودی بـانویی از فرزنـدان من به نـام فـاطمه در آن دفن خواهـد شـد. هر کس او را زیارت کنـد، بهشت بر او واجب شود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۲۱۶.

زیر عنوان:

وفات حضرت معصومه علیها السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: و تَدخُلُ بِشَفاعَتِها شِیعَتی الجَنَّهَ بِأجمَعِهِم

ترجمه:

همه شیعیان من با شفاعت او (فاطمه معصومه علیها السلام) وارد بهشت خواهند شد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۲۲۸.

زیر عنوان:

وفات حضرت معصومه علیها السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَن زارَها بِقُمَّ کَمَن زارَنی

ترجمه:

هر کس (حضرت معصومه علیها السلام) را در قم زیارت کند، چنان است که مرا زیارت کرده است

آدرس:

کامل الزیارات، ص ۵۳۶.

زیر عنوان:

وفات حضرت معصومه علیها السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَن زارَها عارِفاً بِحَقِّها فَلَهُ الجَنَّهُ

ترجمه:

هر کس او را با شناخت زیارت کند، بهشت پاداش او خواهد بود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۲، ص ۲۶۶.

زیر عنوان:

وفات حضرت معصومه علیها السلام

متن:

امام جوادعلیه السلام: مَن زارَ قَبرَ عَمَّتی بِقُمَّ، فَلَهُ الجَنَّهُ

ترجمه:

هر کس قبر عمّه ام (حضرت معصومه علیها السلام) را در قم زیارت کند، بهشت پاداش او است

آدرس:

کامل الزیارات، ص ۵۳۶.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "نَرشَخی" دانشمند و نویسنده ی شهیر(۲۸۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوجعفر محمد بن جعفر معروف به نَرشَخی از مورخانِ قرن چهارم هجری قمری به شمار می رود. وی کتاب تاریخ بخارا را به زبان عربی به نام امیر نوح بن نصر سامانی تألیف کرد. نَرشخی در سال ۳۴۷ ق در شصت و دو سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "رضا قلی خان هدایت" رئیس مدرسه ی دارالفنون (۱۲۸۸ ق)

شرح مناسبت:

رضاقلی خان پسر محمد هادی نور تهران از ادبا و مورخین و شعرای نامی اواخر قرن سیزدهم هجری می باشد. وی از ابتدای جوانی طبعی موزون داشت و بعدها به "هدایت" تخلُّص کرد. وی از طرف فتحعلی شاه قاجار به خان و امیرالشعراء ملقب شد و در زمان ناصرالدین شاه به سفارت خوارزم تعیین گردید. وی سپس به ریاست مدرسه ی دارالفنون رسید و به تحقیق و تالیف مشغول گشت. اَجمَل التواریخ، روضهُ الصَّفای ناصری، و رِیاضُ العارفین از جمله تالیفات اوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: به توپ بستن گنبد مطهر حَرم حضرت امام رضا(ع) توسط سربازان روسیه(۱۳۳۰ق)

شرح مناسبت:

پس از تشکیل ژاندرمری مخصوص خزانه داری کل ایران توسط مورگان شوستر آمریکایی، دولت روسیه که این اقدام را مخالفت مطامع خود در ایران می دانست، طی اولتیماتومی به دولت ایران، خواستار اخراج شوستر از ایران و نیز استخدام اتباع خارجی با اجازه ی دُوَل روس و انگلیس شد. در پی ردّ این اولتیماتوم دخالت آمیز توسط مجلس شورای ملی، قوای روسی مستقر در تبریز وارد قزوین شدند. هم چنین یکی از دست نشاندگان دولت روس در مشهد به نام یوسف هراتی به تحریک روس ها، شورشی مصنوعی در مشهد به پا کرد. قوای روس نیز به بهانه ی این که جانِ اتباع آن ها در خطر است به شهر مقدس مشهد وارد شدند و سپس برای تهدید دولت ایران و نیز بی احترامی به عقاید و احساسات مذهبی مردم، حرم مطهر امام رضا(ع) را به توپ بستند و جنایتی دیگر آفریدند. در اثر شلیک توپخانه، به سَردَرها و گلدسته های حرم رضوی، خسارات فراوانی وارد آمد. هم چنین خزانه ی حضرتی را به بانک روس منتقل کرده و اشیای قیمتی

حرم را بـه غـارت بُردنـد. پس از آن، مقـداری از امـوال را برگردانـده ولی متـولی حرم را بـا تهدیـد به مرگ وادار کردنـد که تصدیق کند که تمام خزانه را تحویل گرفته است. علاوه بر این، عده ی بسیاری از مردم مشهد در این تهاجم وحشیانه کشته و مجروح شدند.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت ابوعلی خیاط، دانشمند و ریاضیدان مسلمان(۲۲۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی خیاط، منجم و ریاضـی دان مسـلمان، نزد متخصصـین در علوم ریاضی و نجوم از مقام والایی برخوردار بود و نامش در کتـاب دانشـمندان طراز اول و مشـهور جهـان، آورده شـده است. ابوعلی خیاط تالیفات متعـددی دارد که کتاب المَوالیـد و نیز سِیَرُالاعمال از آن جمله اند. تعدادی از کتاب های این دانشمند برجسته ی مسلمان به زبان لاتین ترجمه شده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن خَلْکان" قاضی، مورخ و ادیب شهیر عَرب(۶۰۸ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن محمد بن ابراهیم بن ابی بکر بن خلکان، ملقب به شمس الدین و مشهور به ابن خلکان از مشاهیر مورخین و قضات و علمـای نامی قرن هفتم هجری، از معاصـرین خواجه نصـیرالدین طوسـی، محقق حلّی و علامه ی حلّی می باشـد. وی در نواحی اطراف موصـل در عراق زاده شـد. در ابتـدا از پـدر و دیگر بزرگـان وقـت، فقه و ادبیـات را آمـوخت و سـپس به مصـر و شـام مسـافرت کرد و به تعلیم وتعلم پرداخت. ابن خَلکـان در مصـر قضـاوت نمـود و بعـدها قاضـی القضـات دمشق گردیـد. وفیـات الاعیـان و تاریـخ ابن خلکـان از جمله تالیفـات اوست. ابن خلکـان در رجب سال ۶۸۱ هجری در ۷۳ سالگی درگـذشت و در دمشق مدفون گردید.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شروع خلافت "سفاح عباسی" به روایتی (۱۳۲ ق)

شرح مناسبت:

عباسـیان بـا همکـاری ابومسـلم خراسـانی و سپاه او، مروان دوم، آخرین حـاکم امـوی را به قتـل رسانـده و حکومت امویـان را سرنگون کردنـد. اما بنی عباس نیز ماننـد امویان، سال ها با سـتمگری بر جان و مال مردم کشورهای اسـلامی سـلطه یافتنـد و تا سال ۶۵۶ ق به مـدت بیش از پانصـد سال حکومت کردنـد. در این روز ابوالعباس عبداللّه بن محمد معروف به سـفاح به معنی خون ریز، اولین خلیفه ی عباسی بر مسند خلافت نشست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: قیام تاریخی مردم اصفهان علیه عمّال امیرتیمور گورکانی (۷۸۹ ق)

[illegible]

شرح مناسبت:

امیرتیمور، مالی را از اصفهان طلب کرد که علمای اصفهان از تیمور امان خواستند و تعهد کردند که آن مال را تسلیم تیمور کنند. تیمور برای این کار، عده ای از امرای خود را به اصفهان فرستاد. این افراد در گرفتن اموال از مردم به ناموس مردم نیز تعدی کردند. این عمل آن ها، مردم اصفهان را به شورش واداشت. بنابراین گماشتگان تیموری به بدترین وضعی توسط مردم کشته شدند. تیمور نیز به اصفهان حمله کرد و دستور قتل عام مردم آنجا را صادر نمود.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "میرزا مهدی الهی قمشه ای" حکیم قرآنی (۱۳۹۳ ق)

شرح مناسبت:

میرزا مهدی الهی قمشه ای در سال ۱۳۱۹ ق در قمشه(شهرضا) به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات در زادگاه خود، راهی اصفهان گردید. وی از شاگردان آیت اللّٰه شهید سید حسن مدرس بود و استفاده ای وافر از ایشان نمود. همچنین آقابزرگ حکیم، حاج آقا حسین قمی، شیخ اسداللّٰه یزدی، حاج میرزا حسین فقیه سبزواری و ... از دیگر اساتید وی بودند. ایشان در تهران در مدرسه ی سپهسالار(شهید مطهری فعلی) به تدریس پرداخت و همزمان در درس استاد ابوالحسن جلوه شرکت می کرد. ترجمه ی تفسیر گونه ی ایشان از قرآن از جمله مشهورترین آثار حکیم الهی می باشد. سرانجام در حالی که به اصلاح خلاصه التفاسیر خود مشغول بود، در دوازدهم ربیع الثانی ۱۳۹۳ ق دعوت حق را لبیک گفت و در جوار بارگاه حضرت معصومه آرمید.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابن هِشام" مورخ شهیر عرب (۲۱۸ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمد عبدالملک بن هِشام معروف به ابن هِشام، مورّخ نامی عرب در بصره در جنوب عراق به دنیا آمد و بیشتر ایام عمر خود را به مطالعه درباره ی زندگی پیامبر بزرگ اسلام حضرت محمد(ص) سپری کرد. او در علم نحو نیز عالمی برجسته بود و با شعر و ادب آشنایی داشت. اما شهرت اصلی ابن هشام به جهت تالیف کتاب السیرَهُ النَّبویّه است که به نام وی سیره ی ابن هِشام خوانده می شود. این کتاب از منابع مهم درباره ی زندگی حضرت محمد(ص) به شمار می رود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "مُعِزُّالدّوله دیلَمی" فرمانروای آل بویه (۳۵۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن احمد بن بویه، معروف به مُعزُّالدوله دیلمی یکی از سه برادر آل بویه بود که در سال ۳۳۴ ق بغداد را فتح کرد و

"المُستَکفی" خلیفه ی عباسی را به اطاعت خود درآورد. مردم در دوره ی این خلیفه، وضع ناگواری داشتند و از طرف دستگاهِ حکومت، مورد تعدی و ستم قرار می گرفتند. ولی در زمان فرمانروایی بیست و دو ساله ی معزالدوله، این وضعیت بهبود یافت، زیرا او به امور فرهنگی و ادبی اهتمام داشت و زمینه را برای پرورش دانشمندان فراهم می ساخت. علاوه بر این، معارف و علوم اهل بیت پیامبر – علیهم السلام – در عصر معزالدوله، رواج یافت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوسعید بهادرخان" آخرین ایلخان مغول در ایران (۷۳۶ق)

شرح مناسبت:

ابوسعید بهادرخان فرزند و جانشین اُلجایتو و آخرین فرمانروای ایلخانان مغول در ایران بود. ابوسعید در نوجوانی حکومت خراسان را به عهده گرفت و با کمک فرماندهان و یارانش، نواحی مازندران و بلخ را به قلمرو حکومت ایلخانان مغول افزود. او سرانجام در سال ۷۱۶ ق در پی مرگ پدرش اُلجایتو، در سلطانیه واقع در شمال غرب ایران بر تخت سلطنت نشست و غیاث الدین محمد را که در اداره ی امور از تدبیر و شایستگی برخوردار بود به وزارت منصوب کرد. ابوسعید بهادرخان به اسلام علاقه نشان می داد و به علمای دین احترام می گذاشت. وی شاعران و نویسندگان را نیز گرامی می داشت و خود در سرودن شعر از ذوق قابل توجهی برخوردار بود. از این رو این دوران را می توان از دوره های رونق فرهنگ و ادب اسلام در ایران دانست. ابوسعید در اواخر سال ۷۳۵ جهت جنگی به آذربایجان رفت که به

علت بیماری، در آن منطقه جان سپرد. با مرگ ابوسعید بهادُرخان، دوره ی سلسله ی ایلخانانِ بزرگ مغول به پایان رسید. از آن پس، تخت ایلخانی، بازیچه ی دست امیرانی گردید که با یکدیگر در به دست آوردن قدرت، رقابت می کردند و هر کدام از ایشان، یکی از شاهزادگانِ مغول را برای اجرای مقاصد خویش، آلت دست خود کرده بود.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: قیام "مختار ثقفی" به خون خواهی امام حسین(ع)(۶۶ق)

شرح مناسبت:

پس از شهادت امام حسین(ع) و قیام توابین، نفرتی عمیق از بنی امیه در میان مسلمین ایجاد شد. با شکست قیام توابین، باقی مانده ی آن ها به گرد مختار بن ابوعبیده ثقفی جمع شدند. مختار به داعیه ی خون خواهی امام حسین و دعوت به محمد حنفیه برادر آن حضرت، در کوفه قیام کرد و آن شهر را تصرف نمود. مختار قاتلان و کسانی را که در شهادت امام حسین(ع) نقش داشتند به قتل رساند و انتقام اهل بیت را از اشقیای زمان گرفت. مختار ثقفی حدود یک سال بر کوفه حکومت کرد امّا از سپاهیان مصعب بن زبیر شکست خورد و کشته شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "اللّه وردیخان" از سرداران شاه عباس(۱۰۲۳ ق)

شرح مناسبت:

اللّه وردیخان از سرداران دوره ی صفویه، از اهالی گرجستان بود. در جوانی به غلامی فروخته شد و سرانجام به خدمت شاه طهماسب صفوی درآمد. اللّه وردیخان در سال ۱۰۰۴ ق به سبب لیاقت و کفایتی که از خود در دربار صفوی نشان داد، به فرمان شاه عباس به امیر الامرایی حکومت فارس برگزیده شد. او در مدت زمان کوتاهی به سرداری سپاه قزلباش منصوب شد و خدمات زیادی به دولت صفویه کرد. او که فرماندهی کل سپاه ایران در زمان شاه عباس را بر عهده داشت در جنگ های متعددی از قبیل لار، بحرین، بغداد و غرب ایران، رشادت های فراوانی از خود نشان داد. اللّه وردیخان اقدامات اجتماعی و رفاهی ارزنده ای انجام داده است که از آن میان می توان به بنای پُل اللّه وردیخان یا سی و سه پُل بر روی رودخانه ی زاینده رود در اصفهان اشاره کرد که هنوز پس از گذشت

قرن ها، یکی از زیباترین و مستحکم ترین آثار باستانی جهان است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "محمدعلی شاه قاجار" در تبریز(۱۲۸۹ ق)

شرح مناسبت:

محمـدعلی میرزا درتبریز به دنیا آمد. پدرش مظفرالدین شاه و مادرش ام الخاقان دختر میرزا تقی خان امیرکبیر بود. وی از سال ۱۳۱۳ ق ولیعهد ایران و فرمانروایی کل آذربایجان را بر عهده داشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت حکیم عارف محمدرضا مهدوی قمشه ای(۱۳۸۸ق)

شرح مناسبت:

محمـدرضا بن ابوالقـاسم قمشه ای متخلص به صـهبا، حکیم، عارف، مـدرس و شاعر متولـد در قمشه، ساکن و متوفی در تهران بود و حکمت و عرفان تـدریس می کرد. از جمله اساتیـد او ملامحمـدجعفر لاهیجی و آقاسیدرضـی مازندرانی را می توان نام برد. الاسفار الاربعه، الخلافه الکبری، و دیوان اشعار از اوست.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوعلی حاتمی" ادیب و عالم مسلمان(۳۸۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی محمـدبن مظفر مشـهور به حـاتمی یا بغـدادی، علوم ادبی و لغت شناسـی را نزد ابن دُرَیـد و ابوعمر فرا گرفت و پس از اندوختن دانش بسـیار در این زمینه ها، تدریس این دروس را در بغداد آغاز کرد. حوزه ی درس حاتمی بسـیار پرمحتوا بود به طوری که قاضـی تنوخی و دیگر علمـای بزرگ آن دوران در حوزه ی درس وی شـرکت می جُسـتند. از تالیفـات حـاتمی می توان به کتاب حاتمیّه در عیوب و نواقص سروده ها و اشعار شاعران معاصرش، اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه شیخ محمدعلی سیبویه(۱۳۲۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت فقیه جلیل ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن قشیری(۴۶۵ ق)

شرح مناسبت:

عبدالکریم بن هوازن بن عبدالملک از قبیله ی قُشیری و ملقب به زین الاسلام یا شیخ الاسلام، مُکنّی به ابوالقاسم، از بزرگان علمای قرن پنجم هجری می باشد. وی فقیه، محدث، مفسر، عارف، ادیب، اصولی، کاتب، شاعر و در علوم عقلی و نقلی متبحّر بود. التَّیسیر فی التَّفسیر، الرِّسالَه القُشَیریّه و مُختَصَرُ المُحَصَّل ازتالیفات اوست. وی هشتاد و نه سال عمر کرد و در نیشابور وفات یافت و در نزد قبر شیخ طریقتِ خود، ابوعلی دقاق، مدفون گردید.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "عبدالقادر بَدَوانی" متخلّص به "قادری" مورخ معروف هندی(۹۴۷ ق)

شرح مناسبت:

عبدالقادر بَدَوانی در دربار اکبر شاه تیموری، منصب قضاوت داشت، اما اوضاع نامناسب دربار را تحمل نکرد و از کار دست کشید. قادری، بعدها مامور ترجمه ی کتاب های زبان سانسکریت و جمع آوری آن ها بود، اما کارش ناتمام ماند و مورخان دیگر، آن را به پایان رساندند. عبدالقادر از اندیشمندان پرکار زمان خویش به شمار می رفت و ترجمه ها و تالیفات زیادی از او بر جای مانده است. از مهم ترین آثار اوکتاب مُنتَخَبُ التَّواریخ معروف به تاریخ بَدَوانی می باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: انتشار "روزنامه ی صور اسرافیل" در صدر مشروطیت(۱۳۲۵ ق)

شرح مناسبت:

مجله ی هفتگی صور اسرافیل که به مدیریت میرزا جهانگیر خان شیرازی و با همکاری میرزا قاسم خان تبریزی و علی اکبر دهخدا منتشر می شد یکی از برجسته ترین نشریه های دوران مشروطه بود. در دوره ی انتشار روزنامه ی صور اسرافیل، این روزنامه به مشکلاتی دچار شد. از جمله آن که چندین بار نویسنده ی او را تکفیر کردند و بساط روزنامه را فروپیچیدند. میرزا جهانگیرخان شیرازی، این روزنامه را در تکمیل معنی مشروطیت و حمایت از مجلسِ شورای ملی و یاری روستائیان، ضُعفا، فقرا و مظلومین، انتشار می داد. این روزنامه سرانجام پس از کشته شدن میرزا جهانگیرخان صور اسرافیل به دستور محمدعلی شاه قاجار تعطیل شد. پس از آن در سال ۱۳۳۷ق، مجدّداً سه شماره به همت علامه دهخدا در سوئیس انتشار یافت و سپس برای همیشه تعطیل گردید. تا آن وقت، ادبیات و انشاء ایرانی عموماً و روزنامه ها خصوصاً، به طرز نگارش قدیم، حاوی الفاظ مُسَجَّع، بی حقیقت و بدون معنی و خالی از سود و اثر بود، اما روزنامه ی صور اسرافیل

به زبان مردمِ همان زمان نوشته می شد و حتی از آوردن اصطلاحات و لغات عامیانه ابا نداشت. از این رو در سبک نثر فارسیِ معاصر تأثیر بسزا کرد. مهم ترین مقالات این روزنامه، مقالات علی اکبر دهخدا بود که تحت عنوان "چرند و پرند" منتشر می شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت عالم بزرگوار "ملا قربانعلی زنجانی" معروف به حجت الاسلام(۱۳۲۸ ق)

شرح مناسبت:

ملاقربانعلی زنجانی معروف به "حجت الاسلام" از شاگردان شیخ انصاری بود که پس از تحصیل در نجف اشرف به زنجان بازگشت. او ضمن احراز مقام مرجعیت، با سخت کوشیِ تمام به اجرای احکام اسلام، از جمله اقامه ی حدود و اجرای تعزیرات می پرداخت. ملاقربانعلی از چنان نفوذ و موقعیتی در منطقه برخوردار بود که عدم همراهی وی با جریان مشروطه ی غیر مشروعه، باعث گردید تا نهضت در آن منطقه تاثیر چندانی نداشته باشد. او هیچ گاه به ملاقات حاکمی نرفت و هیچ حاکمی را نیز به حضور نمی پذیرفت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات محدث و رجالی ملامحمد نخجوانی(۱۳۳۴ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمد علی نخجوانی، فقیه، اصولی، محدث، رجالی و عالم شیعیِ زمان خود بود. وی از شاگردان حاج میرزا حبیب اللّه رشتی، فاضل ایروانی و فاضل شرابیانی بود که بعد از وفات شرابیانی، مرجع تقلید قفقازیان و جمع فراوانی از دیگر بلاد شیعه گردید. آیت اللّه نخجوانی در ۶۶ سالگی در کربلای معلی وفات یافت و در صحن مقدس امام علی(ع) دفن شد. حاشیه بر رسائل و حاشیه بر مکاسب شیخ انصاری، از آثار اوست.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت مدرس برجسته و عالم ربانی آیت اللّه سید مصطفی صفایی خوانساری(۱۴۱۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید مصطفی صفایی خوانساری در سال ۱۳۲۱ ق (۱۲۸۱ ش) در خوانسار به دنیا آمد. پس از فراگیری دروس مقدماتی حوزه، در محضر اساتید بزرگی همچون: شیخ عبدالکریم حائری یزدی، سید ابوالحسن رفیعی قزوینی و میرزا محمدعلی شاه آبادی حاضر شد و در نجف در حلقه ی درس حضرات آیات سیدابوالحسن اصفهانی و میرزای نایینی شرکت جُست. آیت اللّه صفایی خوانساری اجازات متعدد اجتهاد و روایی را از حضرات آیات حائری، بروجردی و اصفهانی دریافت کرد. سرانجام این عالم ربانی در ۹۲ سالگی در تاریخ ۲۳ مهر ۱۳۷۱ ش چشم از جهان فروبست و پیکر پاک ایشان در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "محقق حلی" فقیه بزرگ و نامدار شیعی(۶۰۲ ق)

شرح مناسبت:

شیخ جعفر بن شیخ حسن حلی معروف به محقق حلی در سال ۶۰۲ هجری در حله واقع در عراق به دنیا آمد. وی از ابتدا دارای هوشی سرشار و استعدادی شگرف بود. در محضر پدر، ابن زهره ی حلی، تاج الدین حسن بن علی دربی و دیگران تحصیلات خود را ادامه داد و خود بر مسند تدریس نشست. نام آورانی مانند علامه ی حلی، ابن داود حلی، سید بن طاووس و ابن سعید هَـذْلی حلی از جمله دست پروردگـان مکتب درس محقق حلی انـد. وی مورد احترام خـاص خواجه نصیرالدین طوسی بود و خواجه، به او ارج فراوان می نهـاد. شـرایع الاسـلام، المُختصـر النافع فی فقهِ الامامیه و آثار دیگر وی چون نگینی در میان کتب اسلامی می درخشند. محقق حلی در سال ۶۷۶ ق، در هفتاد و چهار سالگی رحلت نمود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه میرزا علی شیرازی(۱۳۵۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا علی شـیرازی، فقه و علوم اسـلامی را نزد اساتیـدی همچون آیـات عظـام فشـارکی اصـفهانی و میرزا محمـدتقی شیرازی فرا گرفت و در ۲۲ سالگی به درجه ی اجتهاد نائل آمد. آیت اللّه میرزا علی شیرازی علاوه بر تبحّر در فقه و اصول، در کلاـم، حکمت، طب، تاریـخ و ادبیـات نیز از مهارتی درخور تحسـین برخوردار بود. ایشان مـدتی نیز مرجعیت تقلیـد جمعی از مسلمانان را بر عهده داشت.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "قابسی" دانشمند و فقیه اسلام(۴۰۳ ق)

شرح مناسبت:

علی بن خَلَف قیروانی قابسـی، دانشـمند، محـدث و فقیه مسـلمان، در سـال ۳۲۴ ق در قیروان در تونس متولـد شـد. قابسـی در جوانی نابینا گردید، اما با وجود این، احادیث بی شـماری را همراه با اسـناد مربوط به آن ها از حفظ داشت. قابسی همچنین در فقه و اصول از دانشـی بسـیار بهره داشت. و تالیفـاتی در این زمینه از خود به یادگـار گذاشـته است. از آثار قابسـی می توان به کتاب "المَهد" در موضوع فقه اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابهری" فیلسوف و منجم ایرانی(۶۶۳ ق)

شرح مناسبت:

اثیرالدین ابهری فیلسوف، منجم و ریاضی دان برجسته ی ایرانی از مشاهیر حکمای اسلام و از شاگردان امام فخر رازی و کمال

الدین بن یونس بود. ابهری بیشتر اوقات عمر خود را به تدریس و تالیف کتاب پرداخت و آثار او باتوجه به صاحبنظر بودن وی در منطق، حکمت، ریاضی و نجوم، از ارزش بسیاری برخوردار است. از این منجم و ریاضی دان ایرانی آثار بسیاری بر جای مانده که از میان آنها می توان به کتاب اصلاح اصول اُقلیدُس و هدایت الحِکمَه اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد آیت اللّه "کرباسی" فقیه فاضل(۱۱۸۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج محمد ابراهیم خراسانی معروف به کرباسی از علمای فاضل اصفهان بود. علوم مقدماتی را در زادگاهش آغازکرد و در حوزه ی علمیه ی نجف به تکمیل تحصیلات خود پرداخت. آیت اللّه کرباسی پس از بازگشت به زادگاهش به تعلیم و تدریس مشغول شد و به تالیف آثار متعدد پرداخت. این عالم فاضل که در زهد و تقوا نیز معروف بود، کتب و رساله های ارزنده ای از خود به یادگار گذاشته است که از آن جمله می توان به اِشاراتُ الاصول و مناسک حج اشاره کرد. آیت اللّه کرباسی در سال ۱۲۶۲ ق در ۸۲ سالگی در اصفهان دار فانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: آغاز لشکرکشی "محمدشاه قاجار" به هرات در افغانستان(۱۲۵۳ ق)

شرح مناسبت:

چون در زمان فتحعلی شاه فتح هرات نیمه کاره رها شده بود و محمدشاه نیز می خواست در فتوحات نظامی شهرتی به دست آورد، لذا چون توان رویارویی با روس ها در بازپس گیری ولایات از دست رفته ی قفقاز را در خود نمی دید، قصد تصرف هرات را در سر می پروراند. از این رو در ربیع الثانی ۱۲۵۳ ق به هرات لشکرکشی کرد و آن جا را به محاصره ی خود درآورد. این محاصره با حمایت روس ها صورت گرفت و انگلیس که مستعمره ی بزرگ خود یعنی هند را در خطر می دید، دست به تهدید محمدشاه از طریق نظامی زد. تهدیدات پیاپی انگلستان و نیز طولانی شدن زمان محاصره ی هرات، توان ادامه ی این کار را از اردوی محمد شاه گرفت. سرانجام محمدشاه باسرشکستگی و بدون هیچ نتیجه ای در ۱۸ جمادی الثانی ۱۲۵۴ ق به تهران بازگشت و این عمل موجب

سلب حیثیت ایران گردید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت مرجع بزرگوار تقلید و عالم کبیر آیت اللّه سیدصدرالدین صدر(۱۳۷۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید صدرالدین صدر عاملی فرزند سیداسماعیل در سال ۱۲۹۹ ق در خانواده ای اصیل و مشهور به فضل، ادب و تقوا در کاظمین به دنیا آمد. ایشان بعد از عزیمت به کربلا، دروس سطح را در خدمت اساتیدی همچون شیخ حسن کربلایی فرا گرفت. آیت اللّه صدر در سال ۱۳۲۸ ق راهی نجف اشرف گردید و از محضر آیات عظام: آخوند خراسانی، سید محمد کاظم یزدی و میرزاحسین نایینی بهره مند شد. در سال ۱۳۳۹ به ایران سفر نمود و حدود شش سال در مجاورت حرم مطهر حضرت رضا(ع) به تدریس و ارشاد پرداخت. ایشان بعد از یک سفر به عراق دوباره به مشهد برگشته و به تدریس و اقامه ی نماز در مسجد گوهرشاد پرداخت. آیت اللّه صدر با پیشنهاد آیت اللّه العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی مؤسس حوزه ی علمیه ی قم، به شهر قم آمده و پس از فوت حاج شیخ، به یاری آیت اللّه سیدمحمدتقی خوانساری و آیت اللّه سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سرپرستی حوزه را به عهده گرفته و به حفظ و توسعه ی آن پرداختند. اصول دین، حاشیه بر کفایهُ الاصول و خُلاصهُ الفُصول از جمله تألیفات این مرجع بزرگ دینی است. آیت اللّه سید صدرالدین صدر، پدر بزرگوار امام موسی صدر، رهبر شیعیان لبنان می باشد. سرانجام این عالم ربانی در ۷۴ سالگی بدرود حیات گفت و در مسجد بالاسرِ روضه ی منوره ی حضرت معصومه(س) در کنار آیت اللّه حائری یزدی، به خاک سپرده شد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "حاج لطفعلی بیگ آذربیگدلی" شاعر و ادیب(۱۱۳۴ ق)

شرح مناسبت:

لطفعلی بیگ آذربیگدلی از شاعران معروف ایران در قرن دوازدهم هجری است. وی با هاتف و

مشتاق اصفهانی و استادان دیگری که دوره ی بازگشت ادبی را آغاز کردند، معاصر بود. چندی در خراسان و اصفهان و شیراز گذراند و مدتی مداح جانشینان نادرشاه و سپس ستایش گر کریم خان زند بود تا این که در سال ۱۱۹۵ ق درگذشت. وی در قصیده، غزل و ترانه به روش شاعران قدیم پارسی گوی می سروده و در این کار موفق بوده است. منظومه ی یوسف و زلیخا و نیز تذکره ی آتشکده از آثار مهم اوست. هم چنین لطفعلی آذر در سخن سرایی، شعرشناسی و اطلاع بر احوال و اشعار شعرا تبحّری بسزا داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه "شیخ هاشم قزوینی" مدرس برجسته ی حوزه ی علمیه ی مشهد(۱۳۸۱ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ هاشم قزوینی، عالمی ربانی و متفکری عمیق و زاهدی وارسته بود. مقدمات را در قزوین فرا گرفت و برای تکمیل تحصیلات به اصفهان رفت و در سی سالگی در مشهد از محضر اساتیدی چون آقا حسین قمی و حاج میرزا محمد آقازاده ی خراسانی استفاده کرد. ایشان با مقام علمی بالا همه ساله ایام ماه مبارك رمضان به تربیت و تعلیم دینی روستاییان می پرداخت. آیت اللّه قزوینی که از مدرسان برجسته ی حوزه ی علمیه ی مشهد به شمار می رفت، از عالمانی است که به قیام مسلحانه علیه رژیم پهلوی معتقد بود و در قیام مسجد گوهرشاد مشهد شرکت داشت.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "محمدباقر واعظ تهرانی" از علمای تهران(۱۳۱۳ ق)

شرح مناسبت:

حاج ملامحمدباقر واعظ تهرانی در سال ۱۲۵۵ ق به دنیا آمد و بیشتر عمر خود را صرف آموختن علوم مختلف کرد. از حاج ملامحمدباقر واعظ تهرانی آثار بسیاری به جای مانده که از میان آن ها می توان به جَنَّهُ‌النَّعیم در باب احوال حضرت عبدالعظیم از نوادگان پیامبر اکرم(ص) اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت عالم بزرگ، آیت اللّه محمد نهاوندی(۱۳۷۱ ق)

شرح مناسبت:

آیت الله محمد نهاوندی، فرزند عالم ربانی و کبیر آیت اللّه میرزا عبدالرحیم نهاوندی در نجف اشرف به دنیا آمد. او همانند پدرش در مراتب علمی و عَمَلی و اخلاق فاضله، از بزرگان علمای قرن چهاردهم به شمار می رود. تفسیر مبسوط عربی و تفسیر مبسوط فارسی و مجموعه این دو کتاب در ۴ جلد که به نام نفحات الرحمن موسوم است، از آثار ایشان می باشد. وفات وی در تهران روی داد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت حکیم عارف و محدث مفسر ملامحمد محسن فیض کاشانی(۱۰۹۱ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن شاه مرتضی، ملقب به محسن معروف به ملامحسن فیض کاشانی، در چهاردهم صفر سال ۱۰۰۷ هجری قمری در کاشان به دنیا آمد. وی مقدمات را در زادگاه خود فرا گرفت و در جوانی راهی اصفهان گردید. ملامحسن در محضر علمای نامور زمان از قبیل علامه محمدتقی مجلسی، شیخ بهایی، میرداماد، میرفندرسکی و ملاصدرای شیرازی زانوی ادب زد و به کسب علم پرداخت. آن هنگام که ملاصدرا در روستای کَهَک قم ساکن بود، ملامحسن، مونس وی گردید و ملاصدرا دخترش را به وی تزویج نمود و به او لقب فیض داد. وی پس از سالیانی، راهی کاشان شد و به تدریس و تالیف همت گماشت. علم الهدی و معین الدین،(فرزندان فیض) محمد مومن(برادرش) ضیاءالدین محمد و ده ها فاضل دیگر از جمله شاگردان مکتب درسی او بودند. ملامحسن هم چنین در طول ۶۵ سال تحقیق و مطالعه، نزدیک به دویست کتاب و رساله ی نفیس در علوم و متون مختلف نگاشت. تفسیر صافی، تفسیر اصفی و تفسیر مُصفّی در تفسیر، الوافی، الشافی و المَحجَهُ البیَضاء و ده ها اثر گران سنگ ایشان درکلام، عرفان، اخلاق، ادب و موضوعات دیگر،

نشانگر روح پر تلاش و احاطه ی ایشان بر معارف اسلامی و علوم روز می باشد. سرانجام این فقیه وارسته و این عالم کامل در ۸۴ سالگی دار فانی را وداع گفت و در زمینی که بعدها به قبرستان فیض معروف شد، مدفون گردید. برطبق وصیت ملامحسن فیض کاشانی، بر روی قبر وی سقف و سایبانی ساخته نشده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد عالم شیعه "محمدتقی رازی" معروف به "آقانجفی" از مبارزان جنبش تنباکو(۱۲۶۲ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدتقی بن شیخ محمد باقر تهرانی رازی معروف به آقانجفی از علمای بزرگ شیعه در قرن سیزدهم و اوایل قرن چهاردهم هجری می باشد. وی مرجع خاص و عام و جامع معقول و منقول و حاوی فروع و اصول و تالیفات فراوان بوده است. آداب الصلوه، آداب العارفین، اسرارالاحکام و انیس الزائرین از جمله آنها می باشد. آقانجفی در شعبان ۱۳۳۱ ق در ۶۹ سالگی در اصفهان بدرود حیات گفت و در بقعه ای نزدیک امام زاده احمد بن علی بن امام محمد باقر(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه جلیل آیت اللّه حائری قمی(۱۳۵۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مرگ "سلطان محمود غزنوی" بزرگ ترین پادشاه سلسله ی غزنویان(۴۲۱ ق)

شرح مناسبت:

سلطان محمود غزنوی، سومین شاه سلسله ی غزنویان از سال ۳۸۷ ق پس از شکست دادن برادرش اسماعیل، حکومت را به دست گرفت و با غلبه بر امیران صفاری، سامانی، آل بویه، آل زیار و خوارزمشاهیان بر شمال و شرق ایرانِ آن روز استیلا یافت. سلطان محمود غزنوی به تدریج سرزمین های بیشتری را ضمیمه ی قلمرو خود نمود. او دوازده بار به سرزمین هندوستان لشکرکشی کرد اما سرانجام قبل از رفتن به ری پس از ۳۴ سال سلطنت، به دلیل ابتلا به بیماری سل در غزنین درگذشت. سلطان محمود غزنوی، اولین پادشاه مستقل و بزرگ ترین فرد خاندان غزنوی است که به دلیری و بی باکی و کثرت فتوحات و شکوه دربار در تاریخ اسلام، بسیار مشهور شده است. غزوات وی در هند و غنائمی که از آن جا آورده، اجتماع علما و شعرا در دستگاه او و اشعار و کتبی که به نام او ترتیب یافته بود، نام سلطان محمود غزنوی را در اطراف عالم، معروف کرده است. افرادی همانند عُنصری بلخی، فَرُّخی سیستانی، عَسجَدی مَروَزی، کسایی مروَزی و غضایری رازی و نیز فردوسی طوسی از شاعران دربار او بودند. هم چنین از علمای دستگاه محمودی، هیچ کس جلیل القدرتر از ابوریحان بیرونی نیست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابوشامه" فقیه، محدث و مورخ(۵۹۹ ق)

شرح مناسبت:

عبدالرحمن بن اسماعیل بن ابراهیم ملقب به شهاب الدین و معروف به ابوشامه از مشاهیر علمای قرن هفتم هجری است که در فقه، حدیث، تاریخ، نحو، ادبیات و قرائات متنوعه ی قرآنی، یگانه ی دوران خود بود. وی در ابتدا در دمشق درسن شانزده سالگی قرآن را با تمامی قرائت های متداول فرا گرفت و در اسکندریه

به تکمیل آن پرداخت. ابوشامه دارای تالیفاتی می باشد از قبیل: الاصول فی الاصول، مختصر تاریخ دمشق و مُفردات القُرّاء. بنابه قول برخی از مورّخین، بیشتر آثار ابوشامه در یک واقعه ی آتش سوزی به همراه کتابخانه ی عظیمِ او سوخت و از بین رفت. ابوشامه به سال ۶۶۵ هجری در ۶۶ سالگی در دمشق بدرود حیات گفت و در آن شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه ربانی ملااحمد نراقی(۱۲۴۵ ق)

شرح مناسبت:

حاج ملااحمد بن ملامهدی نراقی، از بزرگان علمای دین و مجتهدان عالی قدر شیعه می باشد. وی فقیه اصولی، محدث رجالی و شاعر حاذق و زاهد متقی بوده است. ملااحمد پس از کسب مدارج بالای علمی نزد پدر دانشمندش، حاج ملامهدی نراقی، مشغول تدریس و تالیف شد و شاگردانی همچون شیخ مرتضی انصاری و سید محمد شفیع جابلقی و بسیاری دیگر را پرورش داد. این عالم بزرگ همچنین در حدیث مهارت داشته و با سه واسطه از علامه محمدباقر مجلسی روایت حدیث کرده است. مُستند الشّیعه، معراجُ السَّعاده، اسرارُ الحَجّ، مفتاح الاحکام و مثنوی طاقدیس از جمله آثار اوست. ایشان اشعار عرفانی فراوانی سروده است و در شعر، "صفایی" تخلّص می کرد. وفات ملااحمد در نراق اتفاق افتاد و بدن مطهر وی را در صحن علوی در نجف اشرف دفن کردند.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "سیدقاسم الانوار" شاعر عهد تیموری(۸۳۷ ق)

شرح مناسبت:

سیدقاسم الانوار از شعرای معروف عهد تیموریان اهل تبریز بود و از بزرگان علم و دانش کسب فیض کرد. وی بعد از مدتی در هرات در افغانستان اقامت گزید و تدریس را آغاز کرد. سیدقاسم به تدریج به شهرت رسید به طوری که شاگردان و مریدان وی از نواحی و شهرهای مختلف به حضورش می شتافتند. این ایام، مقارن با سلطنت تیمور و فرزندش شاهرخ بود. سیدقاسم پس از این که مورد سوءظن شاهرخ قرار گرفت به ناچار هرات را ترک گفت و به سمرقند در ازبکستان امروزی رفت. آثار ادبی سیدقاسم الانوار شامل یک دیوان غزل و چندین مثنوی است که نُسَخ خطی آن ها موجود است. هم چنین رساله های انیس العارفین و انیس العاشقین از جمله آثار این شاعر

ایرانی است.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز بنای شهر بغداد در زمان خلافت خاندان بنی عباس(۱۴۵ ق)

شرح مناسبت:

منصور دوانیقی دومین خلیفه ی عباسی، بانی شهر بغداد است. این خلیفه، آن جا را دارالخلافه ی عباسی قرار داد. نام اول این شهر مدینه المنصور بود. اما نام بغداد رواج بیشتری یافت و به همین اسم نامیده شد. این شهر قبلاً دهکده ای به نام بغداد بوده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن سیده" دانشمند و ادیب(۴۵۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن اسماعیل، معروف به ابن سیده، از دانشمندان و ادبای قرن پنجم در اندلس می باشد. وی دارای حافظه ای فوق العاده بود. الانیق، المخصَّص و الوافی فی علم القوافی از جمله تالیفات اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "امام الحرمین جوینی" دانشمند نامدار و آگاه به علوم زمان(۴۷۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالمعالی عبدالملک بن عبداللّه بن یوسف جُوینی، ملقب به ضیاءالدین، جامع اصول و فروع، کلام و تمامی فنون علمی و استاد امام محمد غزالی است. وی مدتی در مکه و مدینه مجاور بوده و تدریس می کرد و به همین جهت به "امام الحرمین" مشهور گردید. تمامی مسایل فقهی را موافق هر کدام از مذاهب چهارگانه که سوال می کردند، فتوا می داد وی در زمان سلطنت الب ارسلان سلجوقی، رییس مدرسه ی نظامیه ی نیشابور شد و ریاست علمی به او منتهی می گردید. امام الحرمین تا سی سال با کمال استقلال، تمامی امور محراب، منبر، تدریس، خطابه و مناظرات مذهبی و مذاکرات دینی را بر عهده داشت و تالیفات متعددی نگاشته است. الارشاد فی اصول الدین، مدارک العقول و غنیه المسترشدین از جمله آثار اوست. وفات او در نیشابور اتفاق افتاد. گویند که بعدها جسدش را به کربلا منتقل نموده و در جوار پدرش دفن کردند.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "عین الزمان قطان مروَزی" ریاضی دان، طبیب و فیلسوف مسلمان(۴۶۵ م)

شرح مناسبت:

عین الزمـان قطانِ مروَزی متولـد شـهر مَرو از شـهرهای قـدیم خراسان واقع در ترکمنسـتان فعلی است. او در ریاضـیات، فلسـفه، ادبیـات، طب و علوم دینی مهـارت داشت امـا بیشتر به طب علاقمنـد بود. قطان مروزی که در مَرو به طبابت مشـغول بود، کتب متعـددی به رشـته ی تحریر درآورد که از جمله ی آنهـا، کتاب "کیهان شـناخت" در علم ریاضـی است. قطان مروَزی در سال ۵۴۸ ق در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: مرگ "حَسَن صَبّاح" داعی فرقه ی اسماعیلیه در اَلَموت در نزدیکی قزوین(۵۱۸ ق)

شرح مناسبت:

حَسن صـبّاح پس از قبول مـذهب اسـماعیلی در سـال ۴۶۴ ق، مـدتی در مصـر بـود و سـپس به ایران بـازگشت. او در ابتـدا در خوزسـتان، اصـفهان، یزد، کرمان و دامغان، سرگرم دعوت بود و در همان حال، داعیانی به اطراف فرستاد و بسیاری از مردم را به مـذهب خود درآورد. حسن صـبّاح توانست در شـشم رجب سـال ۴۸۳ ق به قلعه ی مسـتحکم و طـبیعی المـوت در نزدیکی قزوین دست یابد و به گسترش دایره ی دعوت خود بپردازد. کار صـباح و دعوت اسـماعیلیان با مرگ مَلِک شاه سـلجوقی و به ویژه قتـل نظـام الملـک، وزیر مقتـدر سـلجوقی، فرصت را بیش از قبـل در اختیار این فرقه نهاد و شـهرت آنان را عالمگیر کرد. حسن، فـداییانی تربیت کرده بود که حاضـر بودنـد به اشاره ی او، هر کاری انجام دهنـد. قتل های متعـدد بزرگانی که مخالف فعالیت اسـماعیلیان بودنـد توسط این فداییان صورت می گرفت و باعث ایجاد رُعبی عظیم در دل مخالفان گردید. حسن، حتی سلطان سنجر سلجوقی را تهدید به مرگ کرد و پادشاه، از ترس جان، با او آشتی نمود. ازآن پس قدرت صَبّاحیان بیشتر از قبل فزونی یافت

تـا این که، حسن صـباح در ۲۶ ربیع الثـانی ۵۱۸ ق درگـذشت. حَسن مردی معتقـد و خشـک بـود و دو پسـر خود را به سـبب تخلّفات مذهبی کشت. او با سلطنت ارثی مخالف بود و پس از خود یکی از سردارانش را به جای خویش برگزید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت نویسنده و عالم زاهد آقانجفی قوچانی(۱۳۶۳ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمـد حسن معروف به آقـا نجفی قوچـانی در سال ۱۲۹۵ ق در روسـتای خُسـرویّه در حوالی شـهر قوچان به دنیا آمد. در کودکی به فراگیری قرآن نزد پدر پرداخت و سـپس به تشویق والد خود برای تحصیل علوم دینی، راهی قوچان شد. از آن پس وارد مشـهد گردید و تحصـیلات خود را ادامه داد. سـیدمحمدحسن در نوزده سالگی همراه یکی از دوسـتانش، با پای پیاده از راه طبس به یزد و از آنجا به اصفهان رفته و در اقامت چهار ساله ی خود در آن شهر، از اساتید فن، مستفیض گردید. آقانجفی قوچانی بار دیگر با پای پیاده عزم نجف اشرف کرد. در مدت بیست سال سکونت در آن دیار مقدس، از محضر علمای نامدارِ زمان از جمله آخونـد خراسانی بهره منـد شـد و به اجتهاد نایل آمـد. او با شـنیدن خبر درگـذشت پدر به زادگاه خود مراجعت نمود و به درخواست اهـالی قوچـان، در آن شـهر رحـل اقامت افکنـد. آقا نجفی قوچانی، علاوه بر اداره ی حوزه ی علوم دینیِ آن دیـار، حـاکمیت شـرع شـهر قوچـان را نیز عهـده دار بود. آقـا نجفی قوچـانی در جنبش مشـروطیت ایران، همگـام بـا دیگر روحـانیونِ مبارز، مشارکت فعال داشت. از وی آثار گرانسـنگی به جا مانـده است که کتب سـیاحت شـرق و سـیاحت غرب از جمله ی آنها می باشد.

سرانجام این عارف زاهد در شصت و هشت سالگی در شهر قوچان دار فانی را وداع گفت و در منزل خود در آن شهر مدفون گردید.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: موافقت "محمدعلی شاه قاجار" با انقلاب مشروطه(۱۳۲۷ ق)

شرح مناسبت:

محمدعلی شاه قاجار پس از مخالفت های سرسختانه، در حالی با انقلاب مشروطه موافقت کرد که قدرت مشروطه خواهان هر روز افزایش می یافت. بدین ترتیب، محمدعلی شاه که قبلاً با مردم مبارز و مشروطه خواهِ ایران، مقابله کرده بود، تسلیم آنان شد و بر خلاف میل باطنی خود، دست خطی مبنی بر لازم الاجرا بودنِ قانون اساسی را به مجلس شورای ملی ارسال کرد. بدین ترتیب، دوران یک ساله ی استبداد صغیر به پایان رسید، هرچند محمدعلی شاه به تعهدات خود عمل نکرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگوار شیعه آیت اللّه العظمی حاج سیداحمد خوانساری(۱۴۰۵ ق)

شرح مناسبت:

حضرت آیت اللّه العظمی سیداحمد خوانساری در سال ۱۳۰۹ ق در خوانسار به دنیا آمد. در ۳ سالگی پدر را از دست داد و سرپرستی او بر عهده ی برادرش قرار گرفت. سید احمد پس از فراگیری مقدمات در زادگاه خود، برای ادامه ی تحصیل، عازم اصفهان گردید و از آن جا عزم نجف اشرف نمود. ایشان در حوزه ی علمیه ی نجف خوشه چین خرمن معارف آیات عظام: آخوند خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی، میرزای نایینی و آقاضیاءالدین عراقی بود و پس از سالیانی، بر قله ی رفیع اجتهاد دست یافت. آیت اللّه خوانساری در سال ۱۳۳۵ ق به ایران بازگشت و در درس آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی در اراک شرکت کرد. با تاسیس حوزه ی علمیه ی قم، به تدریس و پرورش شاگردان همت گماشت ولی از جانب آیت اللّه بروجردی عازم تهران گردید و در مسجد سیدعزیزاللّه به اقامه ی نماز جماعت، تدریس خارج فقه، رفع گرفتاری های مردم و فعالیت های سیاسی پرداخت. ایشان در زهد و پرهیزگاری و مبارزه با هوای نفس کم نظیر

و زبانزد همگان بود و حضور ایشان در کنار حضرت امام، نهضت اسلامی ایران را تقویت می کرد. سرانجام این عالم ربانی در ۲۹ دی ۱۳۶۳ در ۹۶ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و به سرای باقی شتافت. پیکر آن مرجع بزرگوار تقلید پس از تشییع در تهران به قم منتقل گردید و در مسجد بالاسر حضرت معصومه(س) مدفون شد. العقائدُ الحَقّه، مناسک حج و جامعُ المدارک از جمله آثار ایشان می باشد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "محیی الدین بن عربی" نویسنده، اندیشمند و عارف بزرگ اسلام(۶۳۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبدالله محیی الدین محمدبن علی العربی معروف به ابن عربی در ۲۷ رمضان سال ۵۶۰ ق در اندلس به دنیا آمد. وی از آغاز جوانی، دارای دلی تپنده در جستجوی فراسوی جهان مادی بود و روحی تشنه ی حقایق غیبی و عواطفی پرهیجان و اندیشه ای عرفان جو داشت. چنان که در این رهگذر، جوانه های بینش عرفانی در درونش ایجاد شده و مکاشفاتی برایش دست می داد. او دانشمندی پرکار بود که آثارش را بیش از پانصد رساله و کتاب ذکر کرده اند. یکی از آن ها، تفسیر کبیر است که به تنهایی شامل چندین مجلد است و کتاب معروف فصوصِ الحِکَم او، فشرده ای از دیدگاه ها و اندیشه های عرفانی اوست. ابن عربی در ۷۸ سالگی در شام درگذشت و در دامنه ی کوه قاسیون در دمشق مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "شرف جهان قزوینی" شاعر خوش قریحه ی ایرانی در قزوین(۹۱۲ ق)

شرح مناسبت:

میرزا شرف جهان قزوینی در شیراز نزد امیر غیاث الدین، دانشمند نام آورِ آن زمان، علوم متداول را فرا گرفت و علاوه بر علوم عقلی و نقلی، در ادب، شعر، نگارش، کتابت و موسیقی نیز تبحّر یافت. میرزا شرف جهان، شاعری توانا به شمار می رفت و از او نسخه ی خطی دیوان اشعارش بر جای مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "محمدصادق ادیب الممالک فراهانی" ادیب شهیر ایرانی(۱۳۳۶ ق)

شرح مناسبت:

محمدصادق ادیب الممالک فراهانی متخلصّ به "امیری" نویسنده و شاعر معروف ایرانی، علوم ادبی زمان را نزد اساتید فن فرا گرفت و در شاعری بر اکثر سخنوران عصر خویش، غالب گردید. وی در فنون سخنوری، مقتدر و در روانی طبع، قوّت حافظه، تسلط بر تاریخ عرب و عجم و احاطه بر لغات و مضامین فارسی و عربی، مشهور بوده است. ادیب الممالک مسؤولیت انتشار روزنامه های ادب، مجلس و آفتاب را برعهده داشت و در انقلاب مشروطه، به یاری مجاهدانِ و آزادی خواهان شتافت. امیری در سرودن انواع قالب های شعری، توانایی ویژه ای داشت و سبک قدیمِ را به خوبی رعایت می کرد. وی از جمله شاعرانی بود

که برای نخستین بار، مضامین و مفاهیمِ اجتماعی و سیاسی به ویژه میهن دوستی را در اشعارش به کار گرفت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات آیت اللّه "سیدمحمدباقر دُرچه ای" عالم و فقیه برجسته ی شیعه(۱۳۴۲ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمد باقر دُرچه ای از علما و فقهای برجسته ی شیعه، در دُرچه یکی از روستاهای اصفهان به دنیا آمد. وی پس از تحصیل در اصفهان راهی نجف اشرف شد و از بزرگانی چون میرزا محمد حسن شیرازی، میرزا حبیب اللّه رشتی و حاج حسن کوه کمره ای استفاده کرد و به مقام اجتهاد رسید. پس از مراجعت به اصفهان به تدریس فقه و اصول پرداخت. از آثار ایشان دوره ی فقه و اصول در ۱۶ جلد است و آیت اللّه بروجردی و استاد جلال الدین همایی از شاگردان اویند. این عالم بزرگ در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شده است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگ شیعه و مؤلف کبیر علامه شیخ عبدالحسین امینی(۱۳۹۰ ق)

شرح مناسبت:

علامه شیخ عبدالحسین امینی در سال ۱۳۲۰ ق در تبریز به دنیا آمد. وی علوم ابتدایی و متوسطه را نزد پدر تحصیل کرد. سپس جهت ادامه ی دروس خود راهی نجف اشرف گردید و در درس آیات عظام فیروزآبادی و سیدابوتراب خوانساری شرکت کرد. علامه امینی در اولین تالیف خویش، کتاب شهداء الفضیله را نگاشت و مورد توجه و تایید علمای بزرگ قرار گرفت. این عالم بزرگوار سپس کتاب عظیم "الغدیر" را تالیف کرد و آن را به جهان بشری تقدیم نمود. علامه امینی با تألیف کتاب الغدیر خاطرات عصر نبوی را تجدید کرد و با این اثر که با سختی های فراوان و خون دل نگاشت، درصدد احیاء سیره ی نبوی و علوی بود. سرانجام این رادمرد علم و عمل در هفتاد سالگی به دیدار محبوب شتافت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "محمد بن احمد ذهبی" محدث و مورخ(۶۷۳ ق)

شرح مناسبت:

شمس الدین، محمدبن احمد ذهبی محدث و مورخ مشهور، علاقه ی زیادی به گردآوری حدیث داشت و برای تکمیل این علم، سفرهای بسیار کرد. او در این سفرها از بسیاری از بزرگان و علما حدیث شنید و آن ها را ضبط نمود. ذهبی وقایع تاریخ اسلام و مشاهیر این دوران را از زمان ظهور آیین اسلام تا سال ۷۰۴ ق دنبال کرده و اخبار و وقایع محدثین آن دوره را نیز به رشته ی تحریر درآورده است. وی این مجموعه را تحت عنوان تاریخ اسلام به صورت کتابی تنظیم کرده است. آثار ذهبی بسیار مورد استفاده ی اهل علم قرار گرفت و در اکثر مواقع، دانش پژوهان برای شنیدن احادیث به محضرش می شتافتند. الکاشف، طبقات القُرّاء،

المُعجم الکبیر و المعجم الصغیر از آثار اوست. ذهبی در سال ۷۴۸ ق در ۷۵ سالگی در دمشق وفات یافت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "محمد بن عبداللّه بن بهلول" معروف به شیبانی از مشاهیر حدیث(۱۳۸۷ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن عبداللّه بن محمد بن عبیداللّه بن بهلول، معروف به شیبانی، کوفی الاصل، از مشاهیر محدثان امامیه می باشد که برای استماع حدیث، مسافرت ها کرده و تألیفاتی دارد. او در ابتدا به نقل احادیث معتبر همت می گماشت ولی در ادامه از روایت احادیث غریب نیز خودداری نکرد و باعث شد که دیگران نقل روایت های او را معتبر نشمارند.

جمادی الاول

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد سیاستمدار و نویسنده ی ایرانی شریف الدین کاشانی(۴۵۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: صدور حکم تحریم تنباکو توسط میرزای بزرگ شیرازی(۱۳۰۹ ق)

شرح مناسبت:

یکی از امتیازات ننگینی که در زمان قاجار نتایج نامطلوبی را به بار آورد امتیاز انحصار تنباکو معروف به امتیاز رِژی بود. به موجب این امتیاز که در زمان ناصرالدین شاه قاجار با تالبوت انگلیسی منعقد شد، شرکت رِژی به مدت ۵۵ سال صاحب حق انحصاری تجارت تنباکوی ایران و حتی نظارت در زراعت آن شناخته می شد. وقتی مردم، این قرارداد را با قرارداد مشابهی که با دولت عثمانی منعقد شده بود مقایسه کردند، از بابت این که منفعت بسیار کمتری نصیب کشور شده است دست به اعتراض زدند. با گسترده شدن اعتراضات مردمی و پیگیری علمای بزرگ تهران از جمله حاج میرزا حسن آشتیانی، این اعتراضات شکلی وسیع به خود گرفت و سرانجام حکم تحریم استعمال تنباکو توسط میرزای بزرگ شیرازی، تکلیف مردم و شاه را یکسره کرد. پس از صدور این فتوا که استعمال تنباکو به هر نحو را در حکم محاربه با امام زمان(عج) عنوان کرده بود، مردم قلیان ها را شکستند و انبارهای توتون را به آتش کشیدند. تاثیر این فتوا به حدی بود که در درون دربار قاجار نیز کسی از تنباکو استفاده نمی کرد. سرانجام ناصرالدین شاه قاجار مجبور شد که این قرارداد را فسخ نموده و مقداری غرامت به شرکت رژی پرداخت کند.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت کسایی مروزی شاعر شهیر و نامدار ایرانی(۳۹۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن مجدالدین کسایی مَروَزی شاعر قرن چهارم هجری قمری در سال ۳۴۱ هجری در مرو ولادت یافت و در دوران سلطنت سلطان محمود غزنوی، وی را مدح گفته است. پایان عمر این شاعر در ندامت از مدح سلاطین و اشتغال به شعر زاهدانه و پند و اندرز گذشت. از اشعار موجود او

معلوم است که در ابـداع مضامین و بیان معانی نو و توصـیفات بـدیع و تشبیهات لطیفِ طبیعی، مهارت بسـیار و قـدرت فراوانی داشت. کسایی مروزی در مدح اهل بیت، اشعاری سروده است و از این اشعار، شیعه بودن وی آشکار می گردد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم زاهد شیخ علی اکبر نهاوندی(۱۳۶۹ ق)

شرح مناسبت:

علی اکبر بن ملا محمـد حسـین نهاونـدی، در اصل از اهالی نهاونـد بود، اما خود در مشـهد به دنیا آمد. وی در تهران نزد حاج میرزا حسن آشتیـانی و در نجف نزد حـاج میرزا حبیب اللَّه رشتی و شـریعت اصـفهانی تلمـذ کرد. نهاونـدی در ۱۳۲۸ ق راهی مشهد مقدس گردید و ساکن آن دیار شد. البَیانُ الرَّفیع فی احوال خواجِه ربیع، گلزار اکبری و لاله زار از آثار اوست. سرانجام این عالم ربانی در نودسالگی دار فانی را وداع گفت و در مشهد مقدس به خاک سپرده شد.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت عالم بزرگ و محقق برجسته میرزا ابوالقاسم موسوی زنجانی(۱۲۹۳ق)

شرح مناسبت:

میرزا ابوالقـاسم موسوی زنجـانی فرزنـد میرزا کـاظم، یکی از علمـای شـیعه ی قرن سـیزدهم هجری قمری و از شـاگردان سیدمحمـدباقر، حجت الاسـلام رشـتی و حـاج محمـدابراهیم کلباسـی بـوده است. وی برای تکمیـل تحصـیلات خود به عتبـات عالیات رفت و پس از اتمام دروس به زنجان بازگشت. میرزای زنجانی پس از ورود به زادگاهش، ریاست مـذهبی آن شـهر را به عهده گرفت و نفوذ بسـیاری در میان مردم یافت. از وی بیش از ده دوره اثر ارزشـمند بر جای مانده است که ایضاحُ الدَّلائل فی حساب عِقد الَانامِل، تخریبُ الاسباب و مَقالیدُ الابواب و ... از آن جمله اند. وفات این عالم بزرگوار در سوم جمادی الاول ۱۲۹۳ قمری در زنجان اتفاق افتاد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه و مرجع بزرگوار آیت اللَّه سید اسماعیل صدر(۱۳۳۷ ق)

شرح مناسبت:

حاج سیداسـماعیل بن سـید صدرالـدین صـدر از بزرگ ترین علما و مراجع تقلیـد و طراز اول قرن چهاردهم هجری می باشـد. مراتب علمی و کمالات نفسانی او مشـهور و مسـلم بوده و مورد تاییـد است. در شـش سالگی و بعـد از فوت پدر، در ۱۲۶۲ ق تحـت تعلیـم برادر بزرگ خـود معروف بـه آقامجتهـد قرار گرفت. سـپس راهی عتبـات گردیـد و از محضـر میرزا محمدحسـن شیرازی و دیگر بزرگان اسـتفاده کرد و به حَسَب تکلیف شـرعی، در کربلا اقامت گزید. در آن جا بنای تدریس گذاشت و از مراجع وقتِ آن دیـار شـد. میرزا حسـین نایینی، سیدشـرف الـدین عاملی و سیدحسـین فشارکی از جمله شاگردان اوینـد. فتوای مشـهور سیداسـماعیل صدر در خصوص تایید حرکت های اسـتقلال طلبانه و رَدِّ سـلطه ی بیگانگان، از عشق او به جهان اسلام

حکایت دارد و با این همه، ساده زیستی، دوری از تعارفات و تشریفات،

رسانیدن وجوه شرعی به مستحقّان و تحمل شرایط دشوار زمانه، از خصوصیات و صفات برجسته ی این عالم ربانی است. سرانجام این فقیه بزرگوار در سامرا چشم از جهان فرو بست و در حرم امام موسی کاظم(ع) مدفون گشت.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن جَزار" طبیب و فیلسوف شهیر(۳۹۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوجعفر احمد بن ابراهیم بن ابی خالد، معروف به ابن جَزار، از مشاهیر اطبای اسلامی قرن چهارم هجری می باشد. وی پس از آن که هر دو نوع عِلمی و عَمَلی طبّ را آموخت به تدریس و معالجه پرداخت. ابن جَزار در تشخیص بیماری و مداوای بیماران دارای ید بیضا و نَفَس مسیح گونه بود. اِبدال الادویه، نصایحُ الابرار و زادُالمسافر از جمله تالیفات اوست. در گذشت ابن جزار را سال چهار صد هجری قمری نیز گفته اند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه و محدث بزرگوار آیت اللّه شیخ حیدرقلی سردار کابلی (۱۳۷۲ ق)

شرح مناسبت:

علامه حیدر قلی فرزند سردار نورمحمدخان در ۱۸ محرم ۱۲۹۳ ق در کابل به دنیا آمد. در آغاز کودکی که استعمار انگلستان بر افغانستان چیره شده بود، به همراه پدر که از سرداران ارتش بود به لاهور تبعید شد. حیدرقلی در آن سامان به تحصیل روی آورد و در اندک زمانی پیشرفت کرد. آزار حُکّام لاهور، نورمحمد خان را وادار به مهاجرت به عراق کرد و علامه تلاش بی وقفه ای را در راه کسب علم آغاز کرد. این حکیم وارسته پس از کسب مدارج علمی و رسیدن به درجه ی اجتهاد و فتوا، از رجال نامی و استوانه های بزرگ حوزه همچون حضرات آیات عظام: سیدحسن صدر، حاج شیخ عباس قمی، سیدیحیی خراسانی و شیخ آقابزرگ تهرانی، مفتخر به دریافت اجازه و نقل روایات گردید. سردار کابلی همراه با فراگیری علوم معقول و منقول، به یادگیری چندین زبانِ زنده ی دنیا همت گماشت و در این امر نیز موفق بود. وی پس از مدتی راهی کرمانشاه در غرب ایران گردید و به نشر احکام دینی و ارشاد مردم همت گماشت. دُرُّالنثیر، رساله در معرفت

و شـرح دعای صباح از جمله تالیفات اوست. سرانجام، حکیم فرزانه، دانشمند برجسته و ستاره ی خاور، پس از بیش از نیم قرن تلاش، بررسـی و نشـر معارف اسـلامی در حال راز و نیاز با خداونـد و در سَـرِ سـجاده ی نماز، در ۷۹ سـالگی در کرمانشاه در گذشت و طبق وصیتش در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت با سعادت عقیله ی بنی هاشم حضرت زینب(س) دختر امام علی(ع)(۵ ق)

شرح مناسبت:

زینب در لغت به معنای درخت نیکو منظر آمـده و گاهی به معنای زینت پـدر می باشد. حضـرت علی(ع) دو یا سه دختر به نام زینب داشـته و دختـر بزرگ آن حضـرت، زینب کبری است و اوست که در واقعه ی عـاشورای سـال ۶۱ هجری به همراه امـام حسـین(ع) بوده است. حضـرت زینب(س) از زنان فاضـله، عالمه و شـجاع تاریخ است و فضایل آن بانو و جلالت شأنش بسـیار والاـست. آن حضـرت، همسـر پسـرعمویش عبـداللّٰه بن جعفر بن ابی طـالب بود و پنـج فرزنـد داشت. حضـرت زینب به هنگام عزیمت امام حسـین(ع) به عراق، برادر را همراهی کرد و در واقعه ی کربلا دو پسرِ آن بانو به نام های محمد و عَون به شهادت رسـیدند. ایشان از سوی حضـرت امام حسـین(ع) سـرپرستی اهل بیتِ آن حضـرت و حفظ و نگهداریِ مقام ولایت کبری، امام سجاد(ع)، را در هنگام بیماری برعهده داشت. شـیرزن کربلا با روحیه ای قوی و شـهامت زاید الوصف خود توانست آن امانت بزرگ را در آن شـرایط سـخت و سـنگین اسارت به درسـتی و شایسـتگی به منزل رسانـد. خطبه هـای مردانه و رسواکننـده ی حضرت زینب(س) در مجلسِ ستم عُبیداللّٰه بن زیاد در کوفه و یزید بن معاویه در شام که

کاخ ظلم و جورِ فرعون زمان را به لرزه در آورد، شهره ی تاریخ است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد عالم بزرگوار آیت اللّه "سید محمد تقی موسوی اصفهانی" (۱۳۰۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: روز پرستار و بهورز

شرح مناسبت:

به پاس زحمات شبانه روزی پرستاران و بهورزانی که در مراکز بهداری، وظیفه ی نگهداری، مراقبت و درمان بیماران را برعهده دارند و با تأسی به بانوی بزرگوار اسلام، حضرت زینب کبری(س) که از بیمار کربلا، حضرت امام سجاد(ع) و کودکان، مراقبت می کرد، پنجم جمادی الاول برابر با زاد روز آن اسوه ی صبر و شکیبایی به عنوان روز پرستار و بهورز در نظام جمهوری اسلامی ایران نامگذاری شده است. این روز، ضمن یادآوری رشادت های دختر بزرگوار امیرالمؤمنین(ع) در صحنه های خطر و رویارویی با سختی های زمان، زمینه ای برای سپاسگزاری و ارج نهادن به مقام پرستاران و تقدیر از بهورزانِ این مرز و بوم است که خاطره ی شیرزن کربلا را فراموش نخواهند کرد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز پرستار

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن قامَ عَلی مَریضٍ یَوماً و لَیلَهً بَعَثَهُ اللّهُ مَعَ ابراهیمَ الخَلیلِ

ترجمه:

هر کس یک شبانه روز از بیماری پرستاری کند، خداوند او را با ابراهیم خلیل محشور می کند

آدرس:

ثواب الأعمال، ص ۳۴۱.

زیر عنوان:

روز پرستار

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أطعَمَ مَریضاً شَهوَتَهُ أَطعَمَهُ اللَّهُ من ثِمارِ الجَنَّهِ

ترجمه:

هر کس غذای بیمار را به او بخوراند، خداوند از میوه های بهشتی به او بخوراند

آدرس:

الدعوات، ص ۲۳۰.

زیر عنوان:

روز پرستار

متن:

امام صادق علیه السلام: یَکِرُّ مَعَ القائِمِ علیه السلام ثَلاثَ عَشرَةَ امرَأَةً ... یُداوِینَ الجَرحی ویَقُمنَ المَرضی

ترجمه:

سیزده زن در رکاب امام مهدی علیه السلام حضور خواهند داشت ... زخمیان را درمان و از بیماران پرستاری می کنند

آدرس:

دلائل الإمامه، ص ۴۸۴.

زیر عنوان:

روز پرستار

متن:

سماعه: إنَّ رَسولَ اللَّهِ صلی الله علیه وآله خَرَجَ بِالنِّساءِ فِی الحَربِ حَتّی یُداوینَ الجَرحی

ترجمه:

پیامبر خداصلی الله

علیه وآله زنان را با خود به جنگ برد تا مجروحان را مداوا کنند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۹، ص ۱۸۴.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوسعید سنجری" ریاضی دان نامدار ایران(۴۱۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: مرگ "گیخاتو" ایلخان مغول در ایران و آغاز حکومت "بایدوخان"(۶۹۴ ق)

شرح مناسبت:

پس از ارغون خان مغول، برادرش گیخاتو که در زمان او، فرمانروای آسیای صغیر بود به پادشاهی رسید. گیخاتو به سبب آن که از مرض شفا یافته بود، فرمان آزاد کردن زندانیان را داد و از خزانه ی مملکت، آنچه را که دستش رسید در بین تهی دستان و درباریان تقسیم کرد. این حاتم بخشی های او، کشور را به کمبود درآمد و فقر اقتصادی دچار ساخت و در نتیجه، خزانه ی سلطنتی تهی گشت. وزیر گیخاتو که می دانست چینی ها از پول کاغذی استفاده می کنند، برای جبران کمبود مالی، چاپخانه ای تاسیس کرد و به رواج نوعی اسکناس که "چاو" خوانده می شد، اقدام نمود. هدف از چاپ پول کاغذی این بود که اسکناس در میان مردم رایج شود و طلا و نقره به خزانه باز گردد. اما مردم از قبول این اسکناسِ بدون پشتوانه خودداری کردند تا این که گیخاتو، چاو را ملغی کرد. دیری نگذشت که در جمادی الاولی سال ۶۹۴ ق، امیران مغول طغیان کرده، گیخاتو را بکشتند و پسر عموی او، بایدو، را به پادشاهی نشاندند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: مرگ "ظهیر الدین بابرشاه" پادشاه سلسله ی گورکانیان هند(۹۳۷ ق)

شرح مناسبت:

ظهیر الدین محمد بن میرزا عمر از نوادگان امیرتیمور گورکانی در سال ۸۹۹ ق، پس از فوت پدر در ۱۱ سالگی وارث حکومت فرغانه در ماوراءُ النَّهر گردید. وی در ابتدا، یازده سال با ملوك ازبک و تاتار جنگید و چون ضعف خود را احساس کرد، رو به کابل و قندهار آورد و پس از تصرف افغانستان، ۲۲ سال در آن نواحی، فرمانروایی نمود. در سال ۹۳۲ ق برای تسخیر هند راهی این کشور شد و با پیروزی وارد دهلی

گردید. ظهیرالدین بابر از این زمان، سلسله ی گورکانیان هند معروف به دولت مغول را درهندوستان تاسیس کرد. این دولت تا سال ۱۲۶۴ ق به مدت ۳۳۲ سال در هندوستان و اطراف فرمانروایی داشت. بابر در هندوستان و افغانستان، راه ها و کاروان سراهای فراوانی ایجاد نمود و به عمران و آبادانی کشور همت گماشت. مسجد معروف "بابری" در هند از بناهای دوران حکومت ظهیرالدین محمد بابر محسوب می شود. وی تا سال ۹۳۷ ق به مدت پنج سال نیز در دهلی حکمرانی نمود و سرانجام در ۴۹ سالگی درگذشت. ظهیرالدین بابر را حاکمی عالم و ادیب گفته اند و او کتابی درباره ی فتوحات و جهانداری و شرح حال خود نگاشته است. بابر در ابتدا در شهر جَمنه به خاک سپرده شد اما در سالیان بعد، استخوان های او را به کابل منتقل ساخته و آرامگاهی مُجَلّل در خارج از شهر برای او بنا کردند.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تصرف سرزمین مازندران توسط سپاهیان "علاءالدین محمدتَکِش خوارزمشاه" (۶۰۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "حاجی کرباسی" عالم و فقیه برجسته(۱۲۶۲ ق)

شرح مناسبت:

حاج ابراهیم بن محمد حسن خراسانی کاخی معروف به حاجی کرباسی در سال ۱۱۸۰ ق در اصفهان به دنیا آمد و پس از فراگیری دروس مقدماتی، برای تکمیل تحصیلات به نجف اشرف رفت. فقه و اصول و دیگر علوم دینی را از علامه بَحرُالعُلوم و شیخ جعفر کاشِفُ الغطاء و دیگر بزرگان فرا گرفت. وی بسیار محتاط بود و تنها به اصرار میرزای قمی، رساله نوشت. اشاراتُ الاصول، شَوارِعُ، الهِدایه و مِنهاجُ الهِدایه از تالیفات او می باشند. حاجی کرباسی در سال ۱۲۶۲ ق در ۸۲ سالگی در اصفهان وفات یافت و در مسجدی که در آن درس می گفت و به مسجد حکیم معروف است، به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "سیدمحمدباقر خوانساری" فقیه بزرگوار شیعه(۱۳۱۳ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمد باقر خوانساری از علمای بزرگ قرن چهاردهم هجری، فقیه، اصولی، محدث، رجالی، ادیب و محقق بوده است. وی ریاست علمی و مذهبی اصفهان را داشته و دارای تألیفات متعددی می باشد. روضاتُ الجنّات، اُرجوزَه و قُرهُالعین و ... از جمله ی آن هاست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "شیخ محمد عبده" عالم و اندیشمند دینی و مبارز اسلام گرای مصری(۱۳۲۳ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمد بن عبده بن حسن خیراللّه مصری، مفتی دیار مصر، معروف به عبده در اواسط قرن سیزدهم به دنیا آمد. وی که دارای هوشی سرشار بود، پس از تحصیل علوم اولیه، در دانشگاه الازهر، به شاگردی سیدجمال الدین اسدآبادی نشست و منطق و کلام و فلسفه را از او آموخت. شیخ محمد عبده، گوی سبقت را از دیگر شاگردان ربود و مورد توجه خاص سیدجمال الدین واقع گردید. بعدها به علت شرکت در جریانات سیاسی به سوریه تبعید شد و از آن جا به پاریس رفته و با سیدجمال الدین ملاقات نمود. از آن پس راهی مصر گردید و مفتی آن دیار شد. شیخ محمد عبده به همراه سیدجمال الدین اسدآبادی، عالم اسلام را محتاج پاره ای اصلاحات می دانست و در قطع دست استکبار انگلستان می کوشید. عبده مانند سید جمال در پی آن بود که ثابت کند اسلام توانایی دارد که به صورت یک مکتب و یک ایدئولوژی، راهنما و تکیه گاه اندیشه ی جامعه ی اسلامی قرار گیرد و آن ها را به عزت دنیایی و سعادت اخروی برساند. از اینرو، سعی داشت، فلسفه های احکام دنیایی و اجتماعی اسلام از قبیل نماز، روزه، حج، زکات و انفاق تبیین و استحکام اصول اخلاقی اسلام را روشن نماید. عبده با سید جمال در دو جهت

اختلاف نظر داشت: یکی این که سید جمال، انقلابی فکر می کرد و عَبدُه، طرفدار اصلاح تدریجی بود. دیگر این که سید، مبارزه با استبداد و استعمار را در رأس برنامه های خود قرار داده بود و معتقد بود اول باید ریشه ی این اُمُ الفساد را کَند و دور انداخت ولی عبده، آموزش و تربیت دینی جامعه را مقدم بر آموزش و پرورش سیاسی می دانست. از این اندیشمند و مبارز مسلمان مصری آثاری به جای مانده است که اصلاحُ المَحاکمِ الشَّرعیه و تفسیر القرآن، از آن جمله اند.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "شمس الدین محمد بن حامد مَکّی عاملی" معروف به "شهید اول"(۷۸۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّٰه شمس الدین محمد بن حامد بن احمد مَکّی عاملی، معروف به "شهید اول"، در سال ۷۳۴ ق در یکی از روستاهای جبل عامل در لبنان به دنیا آمد. اجداد شمس الدین تا چندین پشت از علما و فقها بوده و فرزندان این خاندان از دانشمندان و اهل کمال و معرفت می باشند. شمس الدین در محضر عالمان بزرگواری همچون فخرالمحققین، سیدعمید الدین و سید ضیاءالدین به مدارج بالای علمی دست یافت و از آن پس به تدریس و تألیف مشغول شد. شهید اول از افراد زیادی اجازه ی روایت گرفته و خود نیز شاگردان متعددی را پرورش داده است. اختصارُ الجَعفر، الباقیاتُ الصّالحات، اللُّمْعَهُ الدَّمشقیَّه و المَزار و ... از جمله تالیفات وی می باشند. سرانجام این عالم ربانی و نویسنده ی نامدار شیعه در ۹ جمادی الاول ۷۸۶ ق بر اثر پرونده سازی حسودان و پس از تحمل یک سال حبس به دار آویخته شد و به بدن مبارکش اهانت نموده و آن را سنگسار کردند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابن غازی" ادیب و مورخ(۹۱۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّٰه محمد بن احمد بن محمد بن محمد بن علی بن غازی عثمانی، معروف به ابن غازی، فقیهِ مالکی، مورخ، ادیب و ریاضی دان مسلمان قرن دهم هجری در سال ۸۵۸ ق در شهر فاس واقع در مراکش امروزی به دنیا آمد. او در حدیث، علم رجال، شرح حال نگاری و گزارش جنگ ها نیز تسلط داشت و در علم قرائت، تفسیر، ادب، عروض و حساب، استاد بود. بسیاری از جویندگان دانش، از مناطق دور در مجلس درسش حاضر می شدند و از وی دانش می آموختند. ابن غازی دارای منطقی قوی، بیانی شیرین و

روان، خُلقی نیکو و محضری پربار بود. وی نزد خواص و عوام، عزت و احترام داشت و سخنورترین فرد زمان خود به شمار می رفت. الفِهرَسَهُ المبارکه، کلیّات فقهیّه و ... از تالیفات ابن غازی است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "صدرالدین شیرازی" متفکر بزرگ اسلامی معروف به ملاصدرا(۹۸۰ق)

شرح مناسبت:

صدرالدین شیرازی مشهور به ملاصدرا و صدرالمتألهین در نهم جمادی الاول سال ۹۸۰ ق در شیراز به دنیا آمد. سنگ بنای علمی و اخلاقی ملاصدرا در محضر درس شیخ بهایی بنا نهاده شد و سپس در جرگه ی درس حکیمِ الهی، میرداماد، کسب فیض کرد. وی پس از رسیدن به مقام والای علمی، بر مسندتدریس تکیه زد و به تدوین حکمت متعالیه پرداخت. ملاصدرا با ترکیب فلسفه ی مشّاء و اشراق، حکمت متعالیه را بنیان نهاد و تاثیری شگرف بر فلسفه ی اسلامی گذاشت به طوری که این تاثیر، بسیار وسیع و غیرقابل انکار است. صدرالمتألهین به عنوان بزرگ ترین فیلسوف اسلامی در حالی که در یک دست، قلمِ تفسیر سوره ی بقره و در دست دیگرش برگه های شرح کتاب الحُجّه ی اصول کافی بود، در سال ۱۰۵۰ ق در ۷۰ سالگی در بصره دار فانی را وداع گفت و در همان شهر مدفون گشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: برگزاری تظاهرات آزادی خواهی به رهبری حضرات آیات "طباطبایی" و "بهبهانی" (۱۳۲۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت "سیدابوتراب خوانساری" فقیه اصولی(۱۳۴۶ ق)

شرح مناسبت:

سیدابوتراب خوانساری در سال ۱۲۷۱ ق در خوانسار به دنیا آمد. تحصیلاتش را در اصفهان آغاز کرد و در نزد آیت اللّٰه سیدحسین کوه کمره ای و میرزا محمدهاشم خوانساری و ... کسب علم نمود. پس از فوت آیت اللّٰه کوه کمره ای، سیدابوتراب به تدریس پرداخت و مرجع احکام و فتاوی شد. در محضر این عالم بزرگ شخصیت های بزرگواری همچون آیات عظام: سید محسن حکیم، سید محمد حجت کوه کمره ای، آقابزرگ تهرانی، میرزا ابوالحسن شعرانی و سید علی قاضی طباطبایی پرورش یافتند. از این عالم ربانی نزدیک به پنجاه کتاب و رساله بر جای مانده که سَبیلُ الرَّشاد فی شرح نِجاهُالعباد، البَیان فی تفسیر القرآن، اَصالهُالعَدَم و احکامُ الوَضعیّه از آن جمله اند. این فقیه بزرگوار، سرانجام در ۷۵ سالگی در نجف اشرف وفات یافت و پس از تشییعی باشکوه، بر حَسَب وصیتش در وادی السلام نجف اشرف به خاک سپرده شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: کشته شدن "خسروپرویز" پادشاه مغرور سلسله ی ساسانیان(۷ ق)

شرح مناسبت:

خسرو پرویز از سلاطین ساسانی است که در مدائن می زیست و از سال ۵۹۰ میلادی - بیست سالگی حضرت محمد(ص) - به مدت ۳۸ سال بر ایران حکومت کرد. وی در عصر پیامبر اسلام(ص) می زیسته و حضرت طی نامه ای، او را به اسلام دعوت نمود. این پادشاه مغرور نامه ی پیامبر اکرم(ص) را پاره کرد و به نماینده ی خود در یمن، دستور دستگیری پیامبر را داد. هنگامی که فیروز، نماینده خسرو پرویز به حضور پیامبر رسید گفت: خداوندگارم، خسرو، مرا فرموده که تو را به نزد او ببرم. حضرت فرمود: خدای من، مرا خبر داد که دیشب خدای تو به قتل رسیده است. پس

از چندی خبر قتل خسرو پرویز و جانشینی پسرش، شیرویه، به مدینه رسید و فیروز و همه ی همراهانش به اسلام گرویدند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوجعفر بن حبش" دانشمند نجوم و ریاضی(۳۸۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تصرف کشمیر توسط قوای "سلطان محمود غزنوی" در جریان حمله به هند(۳۹۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات "امام بیهقی" از مشاهیر محدثین و حافظ قرآن(۴۵۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر فخرالزَّمان احمد بن حسن، معروف به امام بیهقی از مشاهیر محدثین، حافظ، زاهد و در علوم گوناگون دارای دستی توانا بود. به جهت تحصیل احادیث و سنن نبویّه به بلاد بسیاری سفر کرد. او را بر امام شافعیان به واسطه ی تألیفات خود حقّی روشن است. بیهقی در ۴۵۸ قمری در نیشابور وفات یافت و جنازه اش را برای دفن به بیهق(نزدیک نیشابور) انتقال دادند. الاربعین، الاسماء و الصفات، الاعتقاد، البعث و النشور، از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه "حاج میرزا علی اکبر نوقانی" فقیه و مجتهد(۱۳۷۰ ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا علی نوقانی فقیه، متکلم و شاعر، متخلّص به فقیر، در سال ۱۳۰۰ ق در محله ی نوقان مشهد دیده به جهان گشود و تا ۲۷ سالگی در محضر اساتیدی چون ادیب نیشابوری اول، حاج شیخ حسنعلی تهرانی و حاج سید عباس شاهرودی در حوزه ی علمیه ی مشهد به تحصیل علوم اسلامی پرداخت. سپس به نجف اشرف رفته و از محضر آخوند خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی و شریعت اصفهانی بهره جست و پس از اخذ اجازه اجتهاد به مشهد بازگشت. او خطیبی توانا و در مناظره، استادی زبردست بود و طبع شعر موزون داشت. میرزا علی اکبر نوقانی همچنین خطوط نسخ و نستعلیق را به خوبی می نوشت و در این فن، استاد بود. نوقانی سرانجام در اثر سکته ی قلبی در هفتاد سالگی در مشهد درگذشت و در حرم امام رضا(ع) دفن شد. سه مقاله ی نوقانی و تعلیقی بر شرح نهج البلاغه ی ابن ابی الحدید، از جمله آثار این عالم دینی می باشند.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: فتح شهر بغداد توسط معزالدوله آل بویه(۳۳۴ ق)

شرح مناسبت:

در زمان آل بویه، بغداد، در دست غلامان ترک بود و آشفتگی اوضاع آن شهر به آل بویه فرصت داد که به بغداد حمله کند. بنابراین معزالدوله در سال ۳۳۴ ق بغداد را محاصره کرد و به زودی بر آن شهر دست یافت و المستکفی باللّه خلیفه ی عباسی را بر کنار کرد و پس از کور کردن وی، المطیع للّه را به خلافت نشاند. از این پس احمد معزالدوله از طرف خلیفه به لقب امیرالامراء ملقب گردید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "علی بن عیسی رُمانی" از علمای معتزله(۳۸۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن عیسی بن علی رمانی، فقیه، ادیب، نحوی، معتزلی، در اصل از سامراء و متولد بغداد، نزد ابن اخشید، زجاج، ابوبکربن درید و ابوبکر بن سراج تلمّذ نمود. ابوالقاسم تنوخی و ابومحمد جوهری از شاگردان وی به حساب می آیند. حدود صد تألیف برای او شمرده اند. می توان وی را در ردیف ابوسعید سیرافی و ابوعلی فارسی دانست. از آثار اوست: اکوان المعلوم و المجهول، شرح سیبویه، الاشتقاق الصغیر.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد عالم شهیر و دانشمند بزرگ ایرانی خواجه نصیرالدین طوسی(۵۹۷ ق)

شرح مناسبت:

محمد ابوجعفر مشهور به خواجه نصیرالدین طوسی معروف به محقق طوسی و استاد البشر در طوس زاده شد. پس از آن که عطش علمی وی در زادگاهش برطرف نگردید راهی نیشابور گردید و از اساتید آن سامان بهره گرفت. بعدها به ری، اصفهان و قم و سرانجام به عراق عزیمت نمود و خوشه چین معارف آنان گردید. محقق طوسی پس از حمله ی وحشیانه ی مغول به ایران، به دعوت یکی از حکام فرقه ی اسماعیلیه راهی قُهِستان شد و در مدت ۲۶ سالی که در این قلعه ها به سر برد، کتاب های متعددی را به رشته ی تحریر درآورد. پس از حمله ی مغول، هلاکوخان وی را در شمار بزرگان خود قرار داد و خواجه با استفاده از این موقعیت از قتل عام مردم، علما و نیز ویران ساختن اماکن علمی و فرهنگی جلوگیری می نمود. خدمات گسترده ی خواجه بسیار وسیع و در سطوح مختلف انجام گرفته است. سرانجام این عالم نستوه در ۱۸ ذی قعده ۶۷۳ ق در بغداد وفات یافت و در جوار مرقد مطهر حضرت امام موسی کاظم(ع) در خاک آرمید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: شهادت فقیه شیعه "حسن بن محمد سکاکینی" به جرم شیعه بودن(۷۴۴ ق)

شرح مناسبت:

حسن بن محمد بن ابوبکر بن ابوالقاسم دمشقی همدانی معروف به سکاکینی، از اکابر علمای امامیه در قرن هشتم هجری می باشد. سکاکینی در چندین علم متبحّر و استاد بود. موافق آنچه از ریاض العلماء نقل شده است. به واسطه تهمت و مفتریات مشهودی که به وی نسبت دادند، قاضی شرف الدین مالکی، به واجب القتل بودن او حکم داد. سرانجام وی را در سوق الخیل دمشق به شهادت رساندند.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن عبدالسلام" فقیه، قاضی و خطیب مسلمان در قاهره(۶۶۰ ق)

شرح مناسبت:

عزّالدین ابومحمد عبدالعزیز بن عبدالسلام معروف به شیخُ الاسلام و سلطانُ العلماء، از بزرگان علمای شافعی درقرن هفتم هجری است. فقه را از ابن عساکر و اصول را از سیف الدین آمِدی و ... فرا گرفت و در اندک زمانی از علمای برجسته ی عصر خود شد. ابن عبدالسلام، بسیاری از سال های عمر خود را در دوران پرآشوب درگیری های داخلی ایّوبیان با یکدیگر و نیز رویارویی آنان با سپاهیان صلیبی سپری کرد. در چنین شرایطی، مداخله ی او در امور سیاسی و ترغیب زمامداران به ایستادگی در مقابل سپاهیان روم، موجب شهرت او گردید. ابن عبدالسلام در دمشق به تدریس اشتغال داشت. وی چندی بعد در مصر به کار قضاوت مشغول شد و تدریس را در آنجا نیز ادامه داد. ابن عبدالسلام بیش از بیست سال، مقام تدریس، فتوا، امامت و خطابتِ قاهره را برعهده داشت. در نشر علم و انجام وظایف امر به معروف و نهی از منکر اهتمام تمام به کار می برد و نفوذ زیادی داشت. الفَتاوی، الاشارَهُ الی الایجاز و ... از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن طولون" فقیه، ادیب و مورخ دمشقی(۹۵۳ ق)

شرح مناسبت:

ابن طولون دمشقی در سال ۸۸۰ قمری در دمشق به دنیا آمد و در سراسر عمرش، بی وقفه به تحقیق، تدریس و تألیف پرداخت. وی در پایان تحصیلاتِ متداولِ عصر خویش به آموختن علم حدیث روی آورد. ابن طولون از معدود رجال اسلامی است که زندگی نامه ی خویش را به رشته ی تحریر درآورده است. او در کنار اشتغالات علمی، مدتی به کارهای اداری نیز پرداخت و از این راه، مدتی به قناعت روزگار می گذرانید. نوع کارهایی را که ابن

طولون می پـذیرفت، اموری بود که بـا کارهای علمی سـنخیّت داشـته است. وی در سال های پایانی عمر بیمار شـد و به سـبب دردمندی، نتوانست پیشـنهاد منصب اِفتاءِ مذهبِ حنفی را که چند سِمتِ علمی و اداری دیگر نیز به همراه داشت، بپذیرد. شمار آثـار این فقیه و ادیبِ دمشـقی در تاریـخ اسـلام، کم نظیر و شـگفت آور است. وی در زنـدگی نـامه ی خویش ۷۲۸ اثر را به ترتیب حروف الفبا بر شـمرده است و به سـبب تسـلط بر بسـیاری از علوم زمان در زمینه های تفسـیر، علوم قرآنی، حدیث، فقه، رجـال، نحـو، طب و عرفـان و ... تالیفـاتی دارد. التَّمَتُّع بالاَـقران، الـدُّرَرُ الفـاخِرَه و السَّفینهُ الطولـونیّه، از جمله آثـار ابن طولـونِ دمشقی است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "میرزا محمدتقی مامقانی تبریزی" عالم و ادیب معروف به "حجت الاسلام" (۱۲۴۷ ق)

شرح مناسبت:

میرزامحمد تقی بن ملامحمد مامقانی مشـهور به حجت الاسلام از علما و دانشمندان اوایل قرن چهاردهم هجری در آذربایجان است. در ۲۲ سالگی برای تکمیل تحصیلات خود به نجف اشرف رفت و سپس به تبریز بازگشت. وی شاگردانی تربیت کرد و کتاب هایی نگاشت. آتشـکده، الفیّه، مَفاتیـحُ الغَیب و ... از جمله آثار اوست. حجت الاسـلام تبریزی در نجف اشـرف مدفون است.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت حضرت فاطمه ی زهرا(س) "به روایت ۷۵ روز" (۱۱ق)

شرح مناسبت:

روز شـهادت حضـرت فاطمه ی زهرا(س) مورد اختلاف مورخین است و یکی از این موارد، سـیزدهم جمادی الثانی می باشـد. فاطمه(س) پس از پـدر بزرگوار خود، روز به روز بدنش رو به ضـعف و سـستی می گرایید. پیوسـته سوخته دل و اشک ریزان بود و در فراق پدر می گریست. پس از به خلافت نشسـتن ابوبکر، خواسـتند تا از امام علی(ع) برای ابوبکر بیعت بگیرند که در این مسـیر حضـرت زهرا(س) مخالفت کرده و به آتش کشـیده شـدن در خانه ی آن حضـرت و وقایع بعـدی انجامید. حضـرت زهرا(س) پس از رحلت رسول خـدا(ص) از مردم آزار بسـیار دیـد. به خانه اش هجوم برده و کودکش را سـقط کردند. در اثر ضربـاتی که به آن حضـرت وارد شـد، حضـرت زهرا(س) این نور چشم پیـامبر و پـاره ی تن رسول خـدا، پس از تحمل روزها بیماری، به پـدر بزرگوار خود، ملحق گشت. به وصـیت آن حضـرت، محل دفن وی مخفی می باشد. گرچه اقوالی در این باره است، از جمله این که شیخ صدوق مرقد مُنوّر آن بانو را خانه ی آن حضرت می داند که اکنون جزء مسجد می باشد. این قول را دیگران نیز تایید کرده اند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: کشته شدن "ابراهیم بن مالک اشتر" در نبرد با خاندان اُمَوی(۷۱ ق)

شرح مناسبت:

ابراهیم فرزنـد مالک اشتر نَخَعی، هنگام قیام مختار بن ابوعبیده ی ثقَفی برای خونخواهی امام حسـین(ع) با او بود و در سال ۶۷ ق به سـرداری لشـکر منصوب گردیـد. ابراهیم از طرف مختار، مأمور تصـرف موصل شـد و سـپاه شام را که از طرف خلیفه ی اموی آمده بودند شکست داد. او عبیداللّه بن زیاد، حاکم کوفه در زمان واقعه ی کربلا را به قتل

رساند و تعدادی از کُشَندگان امام حسین(ع) و یاران او را از دَمِ تیغ گذراند. ابراهیم بن مالک با دستگیری و قتل مختار توسط مُصعَب بن زُبَیر، به مُصعَب پیوست و به دولت ابن زُبَیر خدمت کرد. سرانجام، هنگامی که عبدالملک بن مروان، خلیفه ی اموی، لشکری برای نبرد با سپاه ابن زبیر به عراق فرستاد، ابراهیم بن مالک در این جنگ کشته شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "میرزا فضل علی ایروانی" متخلص به "صفا" عالم و ادیب مسلمان(۱۲۷۸ ق)

شرح مناسبت:

میرزا فضل علی ایروانی، تفسیر، کلام و ریاضیات را در تبریز فرا گرفت و سپس به حوزه ی علمیه ی نجف اشرف رفت. او پس از طی مراحل عالی در نجف به درجه ی اجتهاد نایل آمد. صفا، در زمان انقلاب مشروطه در ایران، به آزادی خواهان پیوست و در این راه، مورد آزار و شکنجه ی حُکّام وقت قرار گرفت. ایروانی، علاوه بر دارا بودن مراتب علمی، در سرودن شعر نیز ذوق و قریحه ای کم نظیر داشت و اشعاری از وی به دو زبان فارسی و عربی، موجود است. کتب حَدائِقُ العارفین، سَفرنامه ی اروپا، کلید دانش و مِصباحُ الهُدی از آثار میرزا فضل علی ایروانی به شمار می روند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه "میرزا مسیح خوانساری" (۱۳۷۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوسعید عبیداللّه بن جبراییل" پزشک نامدار و داروساز شهیر(۴۵۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "حاج ملااسماعیل سبزواری" محدث و واعظ شهیر در تهران(۱۳۱۲ ق)

شرح مناسبت:

حاج ملااسماعیل سبزواری، فراگیری حکمت و فلسفه را نزد حاج ملاهادی سبزواری، فیلسوف مشهور شرق آموخت. او برای تکمیل تحصیلاتِ علوم دینی به حوزه ی علمیه ی نجف رفت و پس از کسب درجه ی اجتهاد به تهران بازگشت. ملااسماعیل مردی بسیار مُتَتِبّع بود و حافظه ای نیرومند داشت. وی در رشته ی موعظه استادی مُسلَّم به شمار می رفت و دارای تألیفاتی می باشد. مجمعُ النّورَین و نوادِرُ الاثار از جمله تالیفات این محقق گرانقدر به شمار می روند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "میرزا عبدالغفّار تهرانی" ریاضی دان ایرانی(۱۳۲۶ ق)

شرح مناسبت:

میرزا عبدالغفار تهرانی ملقب به نجم الدوله، از همان ابتدای تحصیل، استعداد و علاقه ای عمیق به ریاضیات داشت. او این علم را در مدارس مشهور آن زمان همچون دارالفنون فرا گرفت و به تحقیق و مطالعه در زمینه ی ریاضیات پرداخت. نَجمُ الدوله، سال ها معلم ریاضی در مدرسه ی دارالفنونِ تهران بود. از این ریاضی دانِ ایرانی، تالیفاتی هم چون بدایهُ الحساب و اصول هندسه به یادگار مانده است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ورود نیروهای روسی به ایران و اشغال اصفهان در جریان جنگ جهانی اول(۱۳۳۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت "امام زین العابدین" (ع) "به روایتی" (۳۸ ق)

شرح مناسبت:

بنا به قولی، امام چهارم حضرت علی بن الحسین، ملقب به زین العابدین(ع) از اهل بیت رسول خدا(ص) در شهر مدینه، قدم به عرصه ی گیتی نهاد. آن حضرت، فرزند سروَرِ شهیدان، حضرت حسین بن علی(ع) و بی بی شهربانو بود و در علم، تواضع، مهربانی و مردم داری، از سرآمدان روزگار خود به شمار می رفت. از ویژگی های امام زین العابدین(ع)، عبادت و شب زنده داری بسیار بود. آن حضرت به خاطر سجده های طولانی به درگاه خداوند، به سجّاد یعنی بسیار سجده کننده و نیز زین العابدین یعنی زینت عبادت کنندگان لقب یافت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "میرزا محمد حسن شیرازی" مرجع عالی قدر و استکبارستیز شیعه (۱۲۳۰ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمد، محمد حسن بن محمود بن اسماعیل حسینی شیرازی معروف به میرزای مجدد، معزّالدین و میرزای بزرگ شیرازی، مرجع تقلید شیعیان زمان خود و فقیه امامی بود که در ۱۵ جمادی الاولی سال ۱۲۳۰ ق در شیراز متولد گردید. وی قبل از ۲۰ سالگی، صاحب اجازه از سیدمحقق میرسید حسن بیدآبادی شد و در اصفهان به تحصیل پرداخت. از جمله استادان وی صاحب جواهر و صاحب انوارُ الفِقاهَه، محمد ابراهیم کلباسی، محمدتقی اصفهانی و علی تُستَری بودند. میرزای شیرازی پس از شیخ مرتضی انصاری، مرجع عالم اسلام گردید و در حدود سی سال این سمت را به عهده داشت. شاگردان زیادی در مکتب میرزا کسب علم کرده اند که از آن میان حضرات آیات عظام: علامه سیدمحمد کاظم یزدی، آخوند خراسانی، شیخ فضل اللّه نوری، میرزا حسین نوری، سیدحسین صدر، ابراهیم دامغانی، سید اسماعیل شیرازی و شریف جواهری را می توان نام برد. از کارهای بزرگ میرزای شیرازی، صدور فتوای تاریخی تحریم تنباکو در زمان ناصرالدین شاه

قاجار به عنوان اولین مقاومت منفی مردمی در ایران علیه بیگانگان بود که باموفقیت انجام شده است. از آثار این مرجع بزرگ: کتابٌ فی الطَّهارَه، نِجاهُ العِباد، رسالهٌ فی الرَّضاع و رسالَهٌ فی المُشْتَق می باشد. میرزا در سال ۱۳۱۲ ق در ۸۲ سالگی در سامرا فوت نمود و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: انتشار اولین شماره از روزنامه ی "عروهالوثقی" در پاریس(۱۳۰۱ ق)

شرح مناسبت:

سیدجمال الدین اسدآبادی، روحانی مبارز و دانشمند بزرگ مسلمان به منظور تحقق آرمان خود، مبنی بر اتحاد ملل اسلامی، انجمنی به نام "عروهالوثقی" دایر کرد و پس از مدتی، روزنامه ای نیز به همین نام در پاریس منتشر ساخت. سیدجمال الدین با همکاری شیخ محمد عبده، با درج مقالات اسلامی و نیز مصاحبه با دانشمندان و سیاست مداران، نظر مسلمانان را به اندیشه های خود و شعار اتحاد ملل اسلامی جلب کرد. سرانجام این روزنامه، در اثر فشارهای سیاسیِ برخی از دولت های آن زمان، در ماه ذیحجه ی همان سال(۱۳۰۱) پس از چند ماه انتشار در اروپا، هند، مصر، ایران و چندین کشور عربی توقیف شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت عالم ربانی آیت اللّه "سیدمحمد حسینی" معروف به "آقانجفی همدانی" مؤلف تفسیر "انوار درخشان" (۱۴۱۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابوحنیفه ی دینوری" ادیب، منجم و ریاضی دان(۲۸۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوحنیفه، احمد بن داود دینوری از فلاسفه و حکما و ریاضی دانان قدیمی مسلمان می باشد که در نحو، لغت، منطق، نجوم، هیئت، حساب، هندسه، تاریخ و ... یگانه ی زمان بود. علاوه بر این، وی از علوم دینی و فلسفی نیز آگاهی زیادی داشت و در بلاغت کم نظیر بود. ابوحنیفه دینوری رصدخانه ای در اصفهان تاسیس کرد و زیجی نیز تالیف نمود الَاخبارُ الطِّوال، الفَصاحَه، الشِّعرُ و الشُّعَراء و البُلدان از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "علی عمادالدوله دیلمی" از موسسین آل بویه(۳۳۸ ق)

شرح مناسبت:

علی بن بویه دیلمی ملَقَّب به عمادالدوله، به همراه دو برادر کوچک تر خود، رکن الدین حَسن و مُعزُّالدوله احمد، در ابتدای قیامِ داعیان علوی در گیلان و طبرستان به خدمت ماکان دیلمی و سپس مرداویج بن زیار پیوستند. علی از طرف مرداویج

فرمانـدار کرج شد ولی در سالیان بعد با مرداویچ اختلافاتی پیدا کرد که منجر به جنگ بین دو طرف شد. با مرگ مرداویچ در سال ۳۲۳، عمادالـدوله کرمـان را فتـح کرد و بـدین ترتیب بـا تسـخیر فـارس و کرمان و نواحی اطراف، دولت عباسـی، کلیّه ی متصرفات خود را در ایران از دست داد. در سـال ۳۲۹، عمادالـدوله در حین قلع و قمع مخالفان خود، تا طبرسـتان پیش رفت و بعـدها موفق به تسـخیر خوزسـتان نیز شـد. علی عمادالـدوله در سال ۳۳۷ بـه سـختی مریض شـد و کارهـا را بـه برادر زاده اش فناخسـرو ملقّب به عضدالـدوله واگذاشت و خود در سال ۳۳۸ ق درگـذشت. عمادالـدوله در تمام مدت امارت خود با مردم با مهربانی رفتار کرد و بساط عدل و انصاف را در سراسر قلمرو خویش گستراند.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ثَعْلَب" نحوی و لغت شناس شهیر عرب(۲۹۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوالعبـاس احمـد بن یحیی معروف به ثَعلَب، نحـوی و لغوی، ادیـبی پرهیزکـار و از مشـاهیر اهـل لغت می باشـد. وی در پایـان تحصـیلات متـداولِ عصرِ خود، با جدیّت بسـیار به تحصـیل ادبیات عرب اهتمام ورزید و پس از سال ها مطالعه ی پی گیر، در این رشـته، به مقامی شامـخ دست یافت. اَخْفَشِ اَصـغر، مُطَرِّز و ابنُ الحائِك از شاگردان برجسـته ی ثَعلَب می باشـند. او دارای حافظه ای قوی و معلومات بسیار بوده است. ثعلب دارای تالیفات فراوانی از جمله: الفَصیح،

اِعرابُ القرآن، اَمالی و الْاَلفاظ می باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابوحامد امام محمد غزالی"، دانشمند شهیر و فیلسوف نامی ایران(۴۵۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوحامـد امام محمد غزالی، در سال ۴۵۰ هجری قمری در طوس به دنیا آمـد. در مـدت کمی بر اثر ذکاوت فطری، مقدمات را فرا گرفت و سپس عازم نیشابور شد و در حوزه ی درس امام الحَرَمین جُوِینی مراتب کمال را پیمود. ابوحامد در سال ۴۸۰ ق و در ۳۰ سـالگی به مـدرسه ی نظـامیه ی بغـداد که از پر اهمیت ترین حوزه هـای درسـی آن زمـان بود، رفت و به صـدها تن از افاضل درس گفت. پس از مدتی که آوازه اش همه جا را فرا گرفته بود، بر اثر تحول عظیم روحی درس و بحث و مقام را رها کرد و عُزلت گزیـد و پس از مـدتی از بغداد هجرت کرد. امام محمد غَزّالی سـپس راهی حجاز، شام و بیت المقدس گردید و دیگر به بغـداد نرفت. وی سـرانجام به طـوس رفت و در آن جـا به تـدریس پرداخت و طریقت صـوفیه را برگزیـد. امـام محمد غزالی دارای تالیفـات فراوانی می باشـد از جمله: احیـاءُ علوم الـدین، کیمیـای سـعادت، تفسـیرُ القرآن، الاقتِصاد و المُسْتَصْفی. غزالی سرانجام در سال ۵۰۵ ق در ۵۵ سالگی در طوس درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "سیدمحمدعلی شاه عبدالعظیمی" فقیه، نویسنده و عالم مسلمان(۱۲۵۸ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمـدعلی شـاه عبـدالعظیمی معروف به هـدایت حسـینی برای تحصـیل به نجف رفت و در پی سال ها تحقیق و مطالعه در محضـرِ شـیخ مرتضی انصاری، به مقام والای علمی و اجتهاد دست یافت. هدایت حسینی که در علوم حدیث و رجال از دانش بسـیاری بهره منـد بود، تالیفـاتی دارد که از آن میان می توان به کتاب "وسـیله الرضوان" اشاره کرد. شاه عبـدالعظیمی در سال ۱۳۴۳ ق در ۸۵ سالگی در نجف اشرف، بدرود حیات

گفت.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "احمد عبد ربّه" شاعر و نویسنده ی عرب(۳۲۸ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن محمد بن عَبد رَبِّه اَندلُسی قُرطُبی، از مشاهیر علما و ادبا و محدثین و شعرای زمان خود بود. وی قصص و حکایات بسیاری را به نظم درآورد. اثر مشهور این شاعر و نویسنده ی عرب، عَقدُالفَرید نام دارد که درباره ی تاریخ، شعر، عروض و لغت نگاشته شده است. از ابن عبد ربِّه، اشعار بسیار نغز و شیوایی نیز باقی مانده که وی در آن ها، روح شرقی خود را به خوبی آشکار کرده است. وی در هشتاد و دو سالگی به علت فلج چندین ساله، در اندلس وفات یافت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوالعباس احمد بن علی نجاشی" عالم شهیر شیعه در قرن پنجم(۴۵۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالعباس احمد بن علی بن احمد معروف به ابنِ الکوفی، نجاشی و شیخ نجاشی در سال ۳۷۲ ق در کوفه به دنیا آمد. وی از شاگردان معروف سید مرتضی علم الهدی بود که از شیخ مفید، تَلعَکْبَری و دیگر بزرگان نقل روایت نموده است. نجاشی در علم رجال یگانه ی زمان و در علم حدیث کم نظیر بود. به جهت تخصّص ابن الکوفی در این علوم و کثرت احاطه ی وی در علم تاریخ و انساب و سِیَر، مورد اعتماد علمای بزرگ دیگر می باشد. رِجال نجاشی، اخبار بنی سُنَن و فَضل الکوفه از کتب این عالم بزرگ مسلمان هستند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت علامه "سیدمحمد مولانا" عالم و مؤلف(۱۳۶۳ ق)

شرح مناسبت:

حاج سید محمد مولانا از علمای تبریز، در ابتدا، مقدمات و ادبیات متداول را در تبریز خواند و در ۱۹ سالگی راهی عتبات گردید. در نجف به درس شیخ الشریعه ی اصفهانی، فاضل شربیانی و دیگر بزرگان راه یافت و به درجه ی اجتهاد رسید. در ۱۳۲۱ ق به تبریز برگشت و به تدریس و تالیف پرداخت. مِصباحُ الوَسایل فی شرحِ الرَّسایِل و حاشیه ی فُصول از کتب اوست.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "اُلغ بیگ" فرمانروای دانشمند تیموریان و منجم ایرانی(۷۹۶ ق)

شرح مناسبت:

(اُلغ بیگ) دانشـمند و منجم ایرانی در دربار جدش "امیر تیمور گورکانی" تربیت شد و از سال ۸۱۲ قمری فرمانروای ماوراالنهر گردیـد. اُلغ بیگ بر خلاف پدربزرگش، تیمور، علاقه ای به کشور گشایی نداشت و بیشتر به سبب علاقه به علوم به ویژه علم نجوم شـهرت یافت. در سال ۸۴۲ قمری در سـمرقند مـدرسه ای بنا کرد که مهم ترین موضوع درسـی آن نجوم بود. اقدام مهم دیگر وی ایجاد رصـدخانه ی ۳ طبقه ای در سـال ۸۲۸ قمری بود. از ابزارهـای اصـلی این بنا "ثلث فخری" بود که برای رصـد کردن خورشـید، ماه و سـیارات ساخته شده بود. الغ بیگ با استفاده از این وسیله، حرکات سالانه ی ۵ سیاره ی زحل، مشتری، مریـخ، زُهره و عطارد را بیان کرد که با نتایج امروزی فقط حدود ۲ تا ۵ ثانیه اختلاف دارد. او نتایج فعالیت های علمی خود را در کتابی به نام "زیـج الغ بیگی" یا "زیـج گورکانی" جمع آوری کرده است که در اصل به زبان فارسـی نوشـته شده و شامل بخش نظری و بخشی درباره ی جداول محاسبه ی تقویم، جداول مثلثاتی و اوضاع ستارگان است. این پادشاه، ایام حیات

را به مطالعه و خدمت به علوم و فنون به سر برد. محضَرَش همیشه مجمَع اُدَبا و محفِل علما و دانشمندان عصر بود و او بعضی افرادِ مُستعِد را برای تحقیقات فنی، تا چین نیز اعزام نمود. اُلغ بیگ سرانجام در رمضان سال ۸۵۳ قمری در ۵۷ سالگی در نزدیکی سمرقند در جنگ با پسر خود که داعیه ی حکومت داشت، کشته شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "جلال الدین سیوطی"، فقیه، محدث و لغت شناس بزرگ عرب(۹۱۱ ق)

شرح مناسبت:

عبدالرحمان بن ابی بکر بن محمد، معروف به سیوطی در ۸۴۹ ق در قاهره به دنیا آمد. در ۸ سالگی قرآن را حفظ کرد و در درس ابوالعباس شَمَنی و محیی الدین کافیجی و دیگر بزرگان حاضر شد. وی در تمام فنون رایج به ویژه فقه، هیئت، حدیث، تفسیر، معانی، بیان، بدیع، نحو و لغت متبحر بوده و بر همه ی هم دوره های خود، برتری یافت. تالیفات سیوطی را تا سیصد و حتی پانصد کتاب ذکر کرده اند که تعداد زیادی از آن ها جزوه می باشند. آدابُ السّلوك، اُصول النحو، شرح الفیه ی ابن مالك و و نیز شرح ابن عقیل از کتب اوست. وی در هر یک از زمینه های ادبیات، تاریخ، رجال، تراجمِ احوال و علوم دیگر، تالیفات جامع و نافع دارد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد آیت اللّه "شیخ محمدقاسم اردوبادی" عالم و ادیب ایرانی در تبریز(۱۲۷۴ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدقاسم اردوبادی، پس از اتمام تحصیلات متوسطه، به نجف رفت و نزد علمای مشهور زمان، دانش آموخت. این عالم بزرگ پس از اخذ درجه ی اجتهاد، به زادگاهش تبریز بازگشت و در این شهر، علاوه بر تدریس، کتب متعددی را نیز به رشته ی تحریر درآورد. آیت اللّه اردوبادی در سال ۱۳۳۳ ق در ۵۹ سالگی درگذشت.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد فقیه بزرگ و عالم شیعه "فخرالمحققین حلی" فرزند دانشمندِ علامه ی حلی(۶۸۲ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن حسن بن یوسف معروف به فخرالمحققین فرزند علامه ی حلی، ملقب به فخر الاسلام، فخرالدین و رأس المدقّقین از اعاظم و بزرگان شیعه و دارای جلالت علمی بسیاری بود. وی در نوجوانی به اجتهاد دست یافت. فخر المحققین مورد تایید و توجه خاص پدر بزرگوار خود علامه ی حلی بود تا آن جا که علامه، اتمام مصنفات خود را پس از مرگ به فخر سپرد. ایضاحُ الفَوائد، تَحصیل النّجاه و مَنبَع الاسرار از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوعبداللّه محمد بن عبدری فاسی" مشهور به "ابن حاج" درقاهره(۷۳۷ ق)

شرح مناسبت:

ابن حـاج، در ابتـدا در نزد علمـای فـاس در مراکش امروزی دانش آموخت. آن گـاه به قـاهره رفت و تاپایان عمر در این شـهر اقامت گزیـد. ابن حاج سـپس به تعلیم و تربیت دانش پژوهان پرداخت و افراد زیادی ازمحضـر او بهره منـد شدنـد. از ابن حاج آثـار بسـیاری به جـای مانـده است که مهم ترین آن ها، المَـدخل نام دارد. او در این کتاب، مسایل اخلاقی، فقهی، اجتماعی و اقتصادی را مورد بررسی قرار داده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه جلیل "سیدالعلماء" عالم شیعی هندوستان(۱۳۰۷ ق)

شرح مناسبت:

سیـدابراهیم بن سـیدمحمد تقی نقوی نصیرآبادی از علمـا و فقهـای امـامیه ی قرن چهاردهم هجری، معروف به سـیدالعلما و از شاگردان میرزای شـیرازی، شـیخ محمد طه نجف، میرزا محمد حسـین شهرسـتانی، میرزا حبیب اللّٰه رشتی و شـیخ زین العابدین بوده است. وی در سن جوانی به مقام اسـتنباط احکام شـرعیه و مرجعیت شـیعیان هندوسـتان نائل گردیـد. سـید العُلماء با کمال شهامت در مقابل علمای درباری به جهت الغای شـهادتِ ولایت در اذان ایسـتاد و از تهدید مرگ نیز نهراسید. از آثار این عالم برجسـته ی شـیعی می توان به کتـاب هـای تکلِمه ی یَنـابیعُ الا نوار و الشَّمعَهُ فی احکامِ الجُمعَه اشاره کرد. سـیدالعُلماء در سال ۱۳۰۷ ق در سن ۴۸ سالگی دار فانی را وداع گفت و به اجداد طاهرینش پیوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات "آیت اللّٰه فاضل نوری" از علمای اصفهان(۱۳۴۳ ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا بهاءالدین معروف به فاضل نوری از بزرگان و علمای اصفهان بود. وی در اخلاق فاضله مقام والایی داشت و تمامی اوقـات شـریف او در تصـفیه ی باطن و تهـذیب اخلاق صـرف شـد. در فنون شـعر نیز ماهر بود و به "فاضل" تخلّص می نمود. اشـعار وی توسط یکی از فرزنـدانش به نام نصـیرالدین نوری معروف به خواجَوی، مـدون و آماده ی چاپ گردید. پدر فاضـل نـوری، "میرزا جـواد نـوری" نیز در عصـر خـود ریـاست مـذهبی اصـفهان را به عهـده داشت و صـاحب کرامت بـود. جـد وی ملامحمـدعلی نوری هم چنین از بزرگان علم و جامع معقول و منقول به شـمار می رفت. فاضل نوری در بیسـتم جمادی الاولی ۱۳۴۳ ق در اصفهان وفات یافت و در تکیه ی بابارکن الدین در قبرستان تخت فولاد اصفهان، در جوار مزار پدر بزرگوار

خود به خاک سپرده شد.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابوجعفر احمدبن ابراهیم قیروانی" معروف به "ابن جزّار" جغرافی دان، طبیب و فیلسوف مسلمان مغرب زمین(۳۲۰ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن ابراهیم بن ابی خالد، معروف به ابن جزار از مشاهیر اطبای اسلامی قرن چهارم هجری می باشد. وی برای رعایت شرافت مقام علم، به خانه ی کسی از ملوک و حکام نمی رفت و بیماران را تنها در خانه ی خود معاینه می نمود. ابن جَزّار بیش از هشتاد سال به قناعت و گوشه گیری زندگی کرد و بر خلاف دیگر پزشکان مغرب، از نزدیک شدن به سلاطین خودداری می کرد. مشهورترین کتاب وی، زادُالمُسافر در طب است که به چند زبان نیز ترجمه شده است. همچنین کتب الاعتماد، طِبُّ الفقرا و نیز کتاب اخبارُ الدّولَه در ظهور حضرت مهدی(عج) به مغرب از آثار ابن جزّار می باشند. مرگ این طبیب مسلمان، در اوایل قرن پنجم هجری روی داد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "عبداللَّه بن علی اندلسی لَخْمی" مورخ و محدث مشهور قرن ششم(۵۴۲ق)

شرح مناسبت:

عبداللَّه بن علی بن عبداللَّه بن خَلَف لَخمی معروف به رشاطی در سال ۴۶۵ق در اندلس واقع در اسپانیای امروزی به دنیا آمد. وی در علم حدیث و تاریخ استاد بود و دارای تألیفاتی می باشد. الَاعلامُ بِما فی المؤتَلِفِ و المُختَلِفِ الدّلر قُطنی مِن الابهام از جحمله آثار اوست. عبداللَّه رشاطی در سال ۵۴۲ ق در ۷۷ سالگی درگذشت. بعضی، مرگ او را به دست دشمنانش نوشته اند.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "شاه عباس صفوی" در بهشهرِ مازندران(۱۰۳۸ ق)

شرح مناسبت:

دوره ی حکومت شاه عباس، پادشاه معروفِ صفویه، به دلیل وجود دانشمندان، علما و هنرمندان برجسته، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بنای مسجد امام و میدان نقش جهان، ایجاد تونِلی در کوهرنگِ اصفهان برای انتقال آب کارون به زاینده رود، تأسیس مرکز تجارت ابریشم، احداث راه کاروان های تجارت ابریشم از طریق اصفهان و نیز ساخت کاروانسراهای فراوان و ایجاد واحد پول جدید در سراسر کشور از جمله اقدامات شاه عباس صفوی به شمار می روند. با وجود همه ی این کارها، او

پادشاهی قسّی القلب و سنگدل بود و کشتارهای فراوانی کرد. شاه عباس صفوی سرانجام پس از ۴۲ سال سلطنت، در ۵۹ سالگی درگذشت و در قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: به توپ بستن مجلس به فرمان محمدعلی شاه و آغاز دوره ی استبداد صغیر(۱۳۲۶ ق)

شرح مناسبت:

محمد علی شاه از آغاز، مصمم به برانداختن مشروطیت بود. وی سوء قصد علیه خود را بهانه ای برای حمله به آزادی خواهان قرار داد و به دستور او، نیروهای دولتی به سوی مجلس روان شده و راه هایی که به مجلس منتهی می شد، بستند. آزادی خواهان در سنگرهای خود آماده باش بودند. چون خبر به آیت اللّه بهبهانی و طباطبایی رسید، به سرعت خود را به مجلس رسانیدند تا شاید از وقوع حادثه جلوگیری کنند. ناگهان کُلُنل لیاخوف روسی، فرمانده قشون محمدعلی شاه، فرمان داد توپ ها از هر سو به سمت مجلس به شلیک بپردازند. جنگ سختی در گرفت و عده ی زیادی کشته شدند. پس از آن، شاه، دستور تبعید آیت اللّه بهبهانی و حصرِ آیت اللّه طباطبایی و نیز قتل عده ای از آزادی خواهان را صادر کرد. بدین ترتیب، مشروطه ی اول ایران

پس از دو سال از میان رفت و دوره ی استبداد صغیر آغاز گشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: قتل "میرزا جهانگیر خان شیرازی" به دستور محمدعلی شاه قاجار(۱۳۲۶ ق)

شرح مناسبت:

میرزا جهانگیر خان شیرازی در سال ۱۲۹۲ ق در شیراز به دنیا آمد. در ۱۳۱۱ ق در مدرسه ی دارالفنون در تهران به تحصیل علوم و فنون جدید پرداخت و یکی از دانشمندان زمان گردید. در این هنگام بود که نهضت آزادی خواهی آغاز شده و او با حضور در جلسات و مجامع مخفیِ این نهضت، با بزرگان سیاسی ایران آشنا گشت. وی در اوایل سلطنت محمدعلی شاه قاجار، روزنامه ی صور اسرافیل را راه اندازی کرد و از مشروطه دفاع نمود. سرانجام پس از اشغال مجلس توسط قوای روس، به دستور محمدعلی شاه، جهانگیر خان به وسیله ی قزاقان دستگیر و به باغشاه منتقل شد. در باغشاه او را به همراه ملک المتکلمین به طرزی فجیع به قتل رساندند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: قتل "ملک المتکلمین" دانشمند و روشنفکر مشروطه خواه به فرمان شاه قاجار(۱۳۲۶ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا نصراللّه مَلِکُ المُتِکَلِّمین در رجب سال ۱۲۷۷ ق در اصفهان به دنیا آمد. در ۲۲ سالگی به مکه رفت و در بازگشت، به هندوستان عزیمت نمود. در هندوستان کتابی به نام "مِنَ الخَلقِ اِلی الحَق" برای بیدار ساختن مسلمانان تصنیف کرد. پس از انتشار این کتاب، انگلیسی ها او را از هندوستان اخراج نمودند. از آن پس به ایران آمد و در نهضت مشروطه با خطابه های خود به آگاهی بخشی مردم پرداخت. ملک المتکلمین که از خطبا و وعاظ مشهور دوره ی انقلاب مشروطیت به شمار می رود، در همان روزی که مجلس شورای ملی، به فرمان محمدعلی شاه قاجار به توپ بسته شد، دستگیر و به دستور شاه، به قتل رسید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه "سیدمحمد حجت کوه کمره ای" عالم وفقیه ربانی(۱۳۷۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمد حجت کوه کمره ای در سال ۱۳۱۰ ق درتبریز به دنیا آمد. پس از فراگیری دروس مقدماتی در زادگاه خود، رهسپار نجف اشرف گردید و از محضر حضرات آیات: سیدمحمد کاظم یزدی، سید ابوتراب خوانساری، شریعت اصفهانی، میرزای نایینی، سیدمحمد فیروزآبادی و آقا ضیاءعراقی بهره جست و در اندک مدتی به درجه ی عالی اجتهاد نایل گردید. ایشان درسال ۱۳۴۹ ق رسماً در قم رحل اقامت افکند و ضمن حضور در درس آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری، خود به تدریس فقه و اصول پرداخت. پس از درگذشت آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری، آیت اللّه حجت کوه کمره ای به همراه حضراتِ آیاتِ عظام: سیدمحمدتقی خوانساری و سید صدرالدین صدر به ریاست امور حوزه ی دینی دست یافت و هر سه بزرگوار، به عنوان مراجع ثلاث یا سه گانه شهرت یافتند. مدرسه ی مشهور حجتیه از

آثار ماندگار این عالم ربانی است. سرانجام، آیت اللّه حجت کوه کمره ای، در ۶۲ سالگی رحلت نمود و بنا به وصیت ایشان، در مدرسه حجتیه ی قم مدفون گردید.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت عالم بزرگ "محقق زاهد" (۱۳۷۵ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شهادت عالم مجاهد آیت اللّه "سید محمد باقر صدر" توسط دژخیمان بعث عراق(۱۴۰۰ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمدباقر صدر در ۲۵ ذیقعده ی سال ۱۳۵۳ ق در شهر کاظمین در خانواده ای عالم پرور به دنیا آمد. وی در کودکی پدر را از دست داد و از آن پس تحت تکفّل برادر بزرگش، سید اسماعیل، قرار گرفت. شهید صدر در ۱۲ سالگی راهی نجف اشرف گردید و پس از چند سال، دوره ی عالی فقه و اصول را در نزد حضرات آیات سید ابوالقاسم خویی و دایی خود شیخ محمدرضا آل یاسین گذراند. این عالم بزرگوار در جوانی به اجتهاد دست یافت و از ۲۵ سالگی تدریس خارج اصول و سپس خارج فقه را آغاز کرد. آیت اللّه صدر در طول نزدیک به ۳۰ سال تدریس، شاگردان مستعدّی تربیت کرد که حضرات آیات سیدمحمد باقر حکیم، سیدمحمود هاشمی شاهرودی، سیدکاظم حسینی حائری، شیخ مهدی آصفی و ... از آن جمله اند. همچنین کتاب های فراوانی از شهید صدر به یادگار مانده اند که کتب فَلسَفَتُنا(فلسفه ی ما) و اقتصادُنا، (اقتصاد ما) سمبل قدرت نمایی ایدئولوژی اسلامی در برابر اندیشه های وارداتی شرق و غرب بود. ایشان تفکیک مسأله ی رهبری فکری را از مسأله ی رهبری سیاسی امکان پذیر نمی دانست و همراهِ فعالیت های فکری، به فعالیت های سیاسیِ جامعه نیز همت می گماشت. این مبارزات پرشور به ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و حمایت امام خمینی از ایشان، خطری جدی برای بعثیان به شمار می آمد و بدین سبب حاکمان عراق، حضور این رادمرد صحنه ی دین و سیاست را تحمل نکردند. سرانجام مزدوران حزب بعث عراق آیت اللّه صدر

را پس از چند روز بازداشت و اِعمال وحشیانه ترین شکنجه ها، به همراه خواهر فداکارش بنت الهدی، در روز ۱۹ فروردین ۱۳۵۹ شمسی برابر با ۲۴ جمادی الاولی ۱۴۰۰ ق در ۴۷ سالگی به شهادت رساند. پیکر پاک این دو عزیز در فضایی غم بار و بدون حضور مردم در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت بانوی عالمه و آگاه "سیده بنتُ الهدی صدر" به دست مزدوران(۱۴۰۰ ق)

شرح مناسبت:

سیده بنت الهدی صدر در سال ۱۳۵۷ ق در خانواده ی علم و تقوا در کاظمین به دنیا آمد. بنت الهدی دوران کودکی خود را در کنار پدری دانشمند، مادری متقی و برادرانی عالم گذراند. وی بدون آن که به مدارس نامناسبِ دخترانه ی آن روزِ عراق پای گذارد، نزد برادرانش سیدمحمدباقر و گاه سیداسماعیل، قرآن، ادبیات، تاریخ، فقه و اصول را تا بالاترین سطوح پشت سر گذاشت و پس ازمدتی به تدریس علوم اسلامی پرداخت. این بانوی عالمه توانست رهبری زنان مسلمان عراق را به عهده گیرد و مدارس اسلامی وابسته به جمعیّت خیریه ی اسلامی در بغداد را سرپرستی کند. ایشان در مدارس تحت نظر خود در نجف و کاظمین نیز خواهرانی آگاه و مبارز را پرورش داد و در نشر علوم اسلامی فعالیت موثری به انجام رساند. پس از دستگیری برادرش آیت اللّه سید محمد باقر صدر، بنت الهدی با ایراد خطابه های پرشور در حرم امام علی(ع(مردم را به فریادخواهی خواند و علیه نظام بعث به قیام دعوت کرد. سرانجام، بنت الهدی صدر به همراه برادر بزرگوارش پس از تحمل شکنجه های طاقت فرسای مزدوران بعثی عراق در ۴۳ سالگی به شهادت رسید و در کنار برادر به خاک سپرده شد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن یعیش" ادیب و عالم عرب در حَلَب(۶۴۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوالبقا یعیش بن علی بن یعیش معروف به ابن یعیش، ادیب نحوی و از بزرگان نحو و فنون عربی است. او در شهرهای حَلَب، موصل و دمشق، نحو و حدیث آموخت و پس از تکمیل مراحل تحصیلی به تدریس مشغول شد. شهرت ابن یعیش بیشتر در علم نحو بود و شاگردان بسیاری از محضر درس این عالم بزرگ، کسب

فیض کردنـد و هر یـک در ردیف علمـای عصـر خود، قرار گرفتنـد که از بین آن هـا می توان از "ابن خلکـان" ادیب و مورخ شهیر قرن هفتم هجری نام برد. حاشـیه ی شـرح ابن جنی و شرح مفصل زمخشری از جمله آثار ابن یعیش می باشند. ابن یعیش سرانجام در ۸۸ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "نورالدین علی بن عبدالعالی عاملی" عالم بزرگ شیعه(۹۳۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقـاسم نورالـدین علی بن عبـدالعالی عاملی میسـی معروف به ابن مفلـح از بزرگان و متبحرین علمای شـیعه قرن دهم هجری است که با محقق کرَکی معاصـر و از اساتیـد شـهید ثانی می باشـد. وی عالمی محقق و زاهـد و عابد و به عَلاّمهُ العُلَما معروف بود. شرح جعفریه ی محقق کَرَکی و شرح صِیَغُ العُقود و الایقاعات از اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت استاد برجسته ی حوزه ی علمیه ی قم، آیت اللّه "میرزا محمد فیض قمی" (۱۳۷۰ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمـدفیض قمی از نوادگـان ملاـ محسن فیض کاشـانی در سال ۱۲۹۳ ق در شـهر قـم به دنیـا آمـد. وی پس از فراگیری مقـدمات و سـطوح حوزه در قم و تهران، برای تکمیـل تحصـیلات خود راهی عتبـات عالیـات گردیـد و از محضـر علامه سـید محمدکاظم یزدی طباطبایی، آخوندملا کاظم خراسانی، آقا شیخ فتح اللّه اصفهانی و سید محمدتقی شیرازی بهره برد. سپس به قـم مراجعـت کرد و حـوزه ی درسـی تشـکیل داد و بـه تعمیر اساسـی مـدرسه فیضـیه پرداخت. میرزا محمـدفیض قمی از جمله عالمـانی است که در دعـوت از آیت اللّه شـیخ عبـدالکریم حـائری یزدی از اراک به قم و تاسـیس حوزه ی علمیه ی قم، نقش مهمی ایفا کرد و پس از تاسیس حوزه، در کنار آیت اللّه حائری، قرار گرفت. این عالم ربانی سرانجام در ۱۳ اسفند ۱۳۲۹ ش در ۷۷ سـالگی در حین انجـام فریضه ی نمـاز در حالت قنوت که دعای "الهی عامِلْنا بفضـلک" می خوانـد روحش به ملکوت اعلی پر گشود و در ایوان طلا در جوار حضـرت معصومه(س) مدفون شد. تألیفات میرزا محمد فیض قمی عبارت اند از: کتاب الفیض، حاشیه بر عروه الوثقی، مناسک حج، حاشیه ی وسیله النجاه، شرحی بر منظومه ی مرحوم سیدبحرالعلوم در

فقه، ذخیرهالعباد و چند اثر دیگر.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن طیفور" نویسنده و شاعر عرب(۲۸۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفضل احمدبن ابی طاهر طیفور بغدادی معروف به ابن طیفور ادیب و کاتب عرب و ایرانی الاصل و اهل خراسان، در سال ۲۰۴ ق در بغداد زاده شد. پس از گذراندن مقدماتِ تحصیل، در بغداد به کتابت اشتغال یافت و در این شهر با بسیاری از مشاهیر علم و ادبِ آن زمان آشنا شد. از آن جا که ابن طیفور، اهل ذوق و فهم بود، در سایه ی دانش گسترده و طبع لطیف خود، شعر نیز می سرود و از این جهت، شهرت بسیار یافت. این طیفور در زمینه ی نویسندگی و شاعری، آثاری از خود به یادگار گذاشته که: القابُ الشُّعراء، تاریخ بغداد، الفُصُول المُختارَه و دیوان اشعار از آن جمله است. ابن طیفور سرانجام در ۷۶ سالگی در بغداد وفات یافت و در مقبره ی باب الشامِ آن شهر مدفون گشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: قتل "تگودار احمد" ایلخان مسلمان مغول(۶۸۳ ق)

شرح مناسبت:

تگودار پس از به سلطنت رسیدن در سال ۶۸۱ ق، بر اثر معاشرت با مسلمانان، به دین اسلام درآمد و خود را سلطان احمد خواند. تگودار چون متدین به دین اسلام بود، با پادشاه مصر صلح کرد، اما ارغون و دیگر شاهزادگانِ مغول، این امر را بهانه ساخته، توطئه ای علیه تگودار به راه انداختند و سر به طغیان برداشتند. این توطئه با شکست ارغون پایان یافت ولی چون تگودار هنوز از ارغون بیم داشت وی را به خدمت خواست و نوازش کرده و به حکومت خراسان باز گردانید. ارغون از پای ننشست و به کمک اُمرای مغول، در شبی که سلطان مست بود به اردوی او ریختند و قصد جانِ او کردند. در این ماجرا تگودار احمد از مهلکه

جانِ سالم به در بُرد و به آذربایجان گریخت. او در حین فرار دستگیر شد و به امر ارغون خان در ۲۶ جمادی الاولی سال ۶۸۳ق، ستون فقرات او را شکسته و بدین ترتیب او را به قتل رساندند، زیرا طبق رسوم مغول، شاهزادگان را می بایست بدون این که خونشان ریخته شود اعدام نمایند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت محقق کبیر و فقیه شهیر "میرزا محمد حسین نایینی" مرجع و زعیم حوزه و مجاهد دوران مشروطه(۱۳۵۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا محمدحسین نایینی در سال ۱۲۷۷ ق در شهر نایین به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی حوزوی خود را در زادگاه خویش گذراند و در هفده سالگی به شهر اصفهان هجرت کرد و سپس در سال ۱۳۰۳ ق به عراق رفت. میرزای نایینی در آغاز ورود به عتبات، پس از زیارت بارگاه ملکوتی امام علی(ع) راهی سامرا شد و در محضر درس مرجع کبیر و فقیه جلیل، میرزا محمدحسن شیرازی حاضر گردید. او همچنین در درس آیات عظام سیدمحمد طباطبایی فشارکی و سیداسماعیل صدر حضور یافت و در نجف به حلقه ی درس ملاحسینقلی همدانی پیوست. پس از مدتی، میرزای نایینی در کنار تدریس، در جلسه ی علمی آخوند خراسانی حاضر شد و از محرمان اسرار وی گردید. میرزا با مقام والای علمی، سیاسی و معنوی خود، شاگردان فاضل و آگاهی را به عالم اسلام عرضه کرد که از آن جمله حضرات آیات: سیدمحسن طباطبایی حکیم، سیدجمال الدین گلپایگانی، سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سیدمحمدهادی میلانی، شیخ محمدتقی آملی، سیدابوالقاسم خویی، علامه ی طباطبایی، میرزا هاشم آملی و ده ها تن دیگر، از پرورش یافتگان درس مکتب این عالم برجسته می باشند. ایشان همچنین با حضور خود، نهضت مردمی مشروطه در ایران را تاییدکرد. آیت اللّه نایینی کتاب

"تَنبیهُ الاُمّه" را در بحران انقلاب مشروطه در سال ۱۳۲۷ ق به زبان فارسی نوشت و از سوی آیت اللّه مازندرانی و آیت اللّه آخوند خراسانی مورد تایید قرار گرفت. این کتاب درباره ی انواع استبداد و حکومت های خودکامه ی شاهان مستبد و همچنین وظایف علما و فقها در قبال دین و اوضاع ایران در دوران قاجاریه نگاشته شده است. سرانجام میرزا محمدحسین نایینی پس از عمری تلاش و خدمت، در ۲۶ جمادی الاولی سال ۱۳۵۵ ق در ۷۸ سالگی به جوار رحمت ایزدی پیوست و پس از تشییعی باشکوه و اقامه ی نماز توسط آیت اللّه سیدابوالحسن اصفهانی، در کنار حرم مطهر حضرت علی(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: جلوس "شاه اسماعیل دوم" در قزوین(۹۸۴ ق)

شرح مناسبت:

شاه طهماسب صفوی یازده پسر داشت که بزرگ ترین آن ها، موسوم به محمد خدابنده بود. وی در هنگام مرگ پدر ۴۵ سال داشت و هر چند یکسال بعد به تخت سلطنت نشست، اما در هنگام مرگ پدر به جهت ضعفی که در چشم داشت، از پادشاهی استعفا کرد. اما اسماعیل میرزا که مورد خشم پدر بود و در زندان به سر می برد توسط هواخواهانش رهایی یافت و بر تخت قدرت تکیه زد. وی تمام برادران خود را یکی پس از دیگری به قتل رساند و هر که را گمان می کرد، در فکر پادشاهی باشد، از سرِ راه برداشت. شاه اسماعیل دوم مردی عیاش و خونخوار و سفیه بود و چون در جوانی در هرات به دست معلّمی سنی مذهب تربیت یافته بود، بر آن شد که چون به شاهی برسد، مذهب شیعه را که توسط پدرانش ترویج شده بود، براندازد. او

همین کار را هم کرد و خطبه و سکّه را به نام خلفای راشدین جاری ساخت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "عبدالکریم بن احمد حَلَبی" محدث مسلمان(۱۱۷۸ ق)

شرح مناسبت:

عبدالکریم ابن احمد حَلَبی از مشهورترین محدثان عصر خود در شهر حَلَب - واقع در سوریه ی امروزی - بود. حَلَبی، فقه، اصول فقه، تفسیر، حدیث ودیگر علوم متداول زمانش را نزد پدر و دیگر بزرگان آن عصر فرا گرفت. او پس از چندی نابینا شد، اما امید و روحیه ی خود را از دست نداد و بیش از پیش به علم حدیث، اشتغال یافت. از حَلَبی آثار و تالیفات متعددی بر جای مانده است که از بین آن ها می توان به کتاب "ادعیهُ السَّفَر" اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: واگذاری امتیاز تأسیس بانک شاهی ایران به "رویتر" سرمایه دار انگلیسی(۱۳۰۶ ق)

شرح مناسبت:

پس از لغوِ امتیازِ فوق العاده ی بارون رویتر مبنی بر انحصار ساختمان راه آهن، استخراج معادن و تاسیس بانک ملی به یک تبعه ی انگلیسی توسط دولت ایران، به زودی هردو طرف به علّت عظمت امتیاز، دریافتند که این کار بدون مطالعه صورت گرفته شده است، بنابراین در سال ۱۳۰۶ ق دولت ایران به بارون دو رویتر پسر بارون جولیوس دو رویتر مذکور، به عنوان غرامتِ لغو امتیاز پدرش، امتیاز محدودتری اعطا کرد که به موجب آن می توانست بانکی تاسیس نموده و از بعضی معادن ایران بهره برداری کند. این امتیاز سرانجام به تاسیس بانک شاهی و بانک صنایع و معادن ایران منتهی گشت.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "علی بن عباس بغدادی" معروف به "ابن رومی" شاعر عرب(۲۸۳ ق)

شرح مناسبت:

علی بن عباس بن جُریَح بغدادی، مُکَنَّی به ابوالحسن و معروف به ابن رومی و ابن جُرَیح از مشاهیر شعرای اواخر قرن سوم هجری می باشد که با فصاحت و بلاغت شعر می سرود. ابن رومی در جوانی علوم متداول زمان خود را آموخت و در سرودن شعر نیز مهارتی بسیار یافت. از آن جا که ابن رومی با دیدی انتقادی با مسایل اجتماعی برخورد می کرد، اشعار او نشان دهنده ی واقعیات ملموس جامعه ی آن روز است. وی هرچند که در اشعار خود از الفاظ فصیح و زیبا استفاده می کرد ولی دارای نوعی بددلی و بدفالی در زندگی بود؛ به طوری که هرچه را که به نظرش نامبارک می آمد، ترک می نمود. هرچند آن چیز، خجسته نیز باشد. ابن رومی در زمان معتضدباللّه، شانزدهمین خلیفه ی عباسی، توسط وزیر خلیفه مسموم گردید و درگذشت. گویند که وزیر از ترس هَجو ابن رومی وی

را مسموم گردانید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "حاج ملاعلی میرزا خلیلی" فقیه و عالم بزرگ ایرانی(۱۲۲۶ ق)

شرح مناسبت:

حاج ملاعلی میرزا خلیلی پس از طی تحصیلات مقدماتی، دروس عالی خود را نزد عالمانی هم چون شریف العلماء، ملاکریم کرمانی و ملا اسماعیل بروجردی گذراند. وی در فقه، اصول فقه و ریاضی، مهارت کافی داشت و در مدت زمانی کوتاه، فقیهی دانا و ریاضی دانی برجسته شد. این عالم ربانی تا واپسین لحظات عمر، به تحقیق، مطالعه و تالیف اشتغال داشت. از میرزا خلیلی، کتب متعددی به یادگار مانده است که از آن جمله می توان به کتاب خَزائِنُ الاَحکام اشاره کرد. این فقیه وارسته سرانجام در سال ۱۲۹۷ در ۷۱ سالگی در نجف اشرف جان به جان آفرین تسلیم نمود و به لقای معبود شتافت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم مجاهد "میرزا محمدحسن آشتیانی" از رهبران مبارز نهضت تنباکو و از شاگردان شیخ انصاری در تهران(۱۳۱۹ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمدحسن آشتیانی ازعلمای برجسته ی عالم تشیع و از شاگردان ویژه ی شیخ مرتضی انصاری بود. وی پس از درگذشت شیخ انصاری به تهران آمد و به نشر اندیشه های شیخ پرداخت. میرزای آشتیانی به همراه علمای معتبر دیگر به مخالفت با امتیاز انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو به یک شرکت انگلیسی از سوی دولت ناصرالدین شاه پرداخت. تا این که با انتشار فتوای میرزای شیرازی در تحریم تنباکو، این امتیاز تحمیلی ملغی گردید. کُتبِ الْوَقف، احکامُ الاَوانی و نیز بَحرُالفوائد و ... از جمله تالیفات ایشان است. این عالم ربانی و فقیه بزرگ سرانجام در سال ۱۳۱۹ ق در تهران وفات یافت. جنازه ی او را به نجف انتقال داده و در مقبره ی شیخ جعفر شوشتری دفن کردند.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت فقیه ارجمند "ملامحمد تقی بُرغانی" معروف به "شهید ثالث" (۱۲۶۴ق)

شرح مناسبت:

ملامحمد تقی بن محمد معروف به شهید ثالث در سال ۱۱۸۴ در برغان متولد شد و در قزوین، قم و اصفهان به تحصیل علوم اسلامی پرداخت. سپس درعتبات عالیات از محضر شیخ جعفر کاشف الغطاء، صاحب ریاض و سید مجاهد بهره گرفت. وی بیشتر اوقات خود را صرف ترویج احکام دین می کرد. اثرهای ارزنده ای چون کتاب "عیون الاصول" در اصول فقه، "مجالس المؤمنین" در مواعظ و "منهج الاجتهاد" درشرح شرایع الاسلام از تألیفات او می باشند. شهید ثالث در سال ۱۲۶۴ قمری که اوایل ظهور فتنه ی بابیه و سال اول جلوس ناصرالدین شاه بود در اثر مجاهدت ها و مدافعات دینی علیه فتنه ی ظهور

"بابیّت" به دستور برادرزاده اش قرهالعین در حالی که به نماز شب مشغول بود، از سوی چندتن از افراد فرقه مذکور مضروب

گشت و پس از دو روز به شهادت رسید.

جمادی الثانی

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن عسگر" قاضی، مورخ و فقیه مراکشی (۹۸۶ ق)

شرح مناسبت:

ابن عسکر، پس از طی مراحل مقدماتی تحصیل، طبّ ابن سینا را نیز فرا گرفت و به تحقیقات و مطالعاتش در زمینه ی علوم اسلامی ادامه داد. از ابن عسکر، رساله ای برجای مانده که شامل گزارشی از احوال برخی بزرگان مراکش در قرن دهم هجری قمری است و این اثر در مراکش از اهمیت زیادی برخوردار است. بعدها این کتاب مورد استفاده ی مورخین مراکشی قرار گرفت و بسیاری از آنان به هنگام تالیف برخی از آثارشان به آن استناد کرده اند. دیوان الشُّرَفا از دیگر آثار ابن عسکر به شمار می رود.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "مؤیدالدین محمد ابن علقمی" وزیر مستعصم باللّه(۶۵۶ ق)

شرح مناسبت:

مؤیدالدین محمد بن احمد بن علقمی بغدادی، وزیر شیعی مذهب و روشن ضمیر مستعصم باللّه، آخرین خلیفه ی عباسی، عالم و فاضل و آگاه در امور سیاسی و دارای کفایت و فطانت و حسن تدبیر بود. وی به اهل تقوی و علم ارج نهاد و احترام می کرد. ابن علقمی پس از حمله ی مغول و تسخیر بغداد وانقراض سلسله ی عباسی در حفظ میراث اسلامی تلاش نمود ودر همان سال درگذشت.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت حضرت زهرا(س) به روایت ۹۵ روز و آغاز ایام فاطمیه ی دوم(۱۱ ق)

شرح مناسبت:

حضرت زهرا(س) از کودکی تحت راهنمایی های پدرش، پیامبر اکرم(ص) با معارف عالی الهی آشنا شد. ایشان از جمله خواص درگاهِ خداوند بود که از سرچشمه ی علوم الهی بهره ی فراوانی داشت. حضرت زهرا(س) دختر رسالت، همسر ولایت و مادر امامت می باشد و او حلقه ی اتصال نبوَّت و امامت است. فاطمه ی زهرا(س) در سراسر زندگی خود، سخاوت، ایثار، گذشت، صبر، قناعت، عبادت پروردگار و کمک به زیردستان را به زیباترین شکل ممکن جلوه گر ساخت وانسان های

بزرگ و تاریخ سازی همچون امام حسن(ع) و امام حسین(ع) در دامانِ او پرورش یافتند. سوم جمادی الثانی به روایتی سالروز شهادت حضرت صدیقه ی طاهره، فاطمه ی زهرا(س) می باشد. آن بانو، پس از پدر بزرگوار خویش، اولین شخص از خاندان بنی هاشم است که به آن حضرت ملحق شده است. حضرت زهرا(س) در هنگام شهادت هجده سال سن و چهار فرزند به نام های امام حسن(ع)، امام حسین(ع) و حضرت زینب(س) و ام کلثوم(س) داشت.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت حضرت زهراعلیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ یَغضَبُ لِغَضَبِ فاطِمَهَ و یَرضی لِرِضاها

ترجمه:

به یقین خداوند با خشم فاطمه

به خشم می آید و با خشنودی او خشنود می شود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۳۲۰.

زیر عنوان:

شهادت حضرت زهراعلیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ فاطِمَهَ بَضعَهٌ مِنّی و هِی نورُ عَینی و ثَمَرَهُ فُؤادی؛ یَسوؤُنی ما ساءَها و یَسُرُّنی ما سَرَّها و إنَّها أوَّلُ مَن یَلحَقُنی مِن أهلِ بَیتی

ترجمه:

فاطمه پاره تن من و روشنی دیده و میوه دل من است. آنچه او را ناراحت کند مرا ناراحت می کند و آنچه شادش کند، مرا شاد می کند؛ او نخستین کس از اهل بیت من است که به من می پیوندد

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۵۷۵.

زیر عنوان:

شهادت حضرت زهراعلیها السلام

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّ فاطِمَهَعلیها السلام لَم تَزَل مَظلُومَهً، مِن حَقِّها مَمنوعَهٌ و عَن مِیراثِها مَدفوعَهٌ

ترجمه:

فاطمه همواره مظلوم و از حق و میراث خود محروم بود

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۱۵۵.

زیر عنوان:

شهادت حضرت زهراعلیها السلام

متن:

امام مهدی علیه السلام: إنَّ لِی فی إبنَهِ رَسولِ اللَّهِ اُسوَهٌ حَسَنهٌ

ترجمه:

دختر رسول خدا (فاطمه) برای من سرمشقی نیکو است

آدرس:

الغیبه، طوسی، ص ۲۸۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: إلزَم رِجلَها؛ فَإنَّ الجَنَّهَ تَحتَ أقدامِها

ترجمه:

در خدمت مادر باش؛ زیرا بهشت زیر قدم های مادران است

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۵۴۴۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: إذا حُشِرتُ یَومَ القِیامَهِ أشفَعُ عُصاهَ اُمَّهِ النَّبِیّ صلی الله علیه وآله

ترجمه:

آن گاه که در روز قیامت برانگیخته شوم، گناهکاران امّت پیامبر اسلام را شفاعت خواهم کرد

آدرس:

إحقاق الحقّ، ج ۱۹، ص ۱۲۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: إنْ کُنتَ تَعمَلُ بِما أمَرناکَ و تَنتَهی عَمّا زَجَرناکَ عَنهُ فَأنتَ مِن شیعَتِنا و إلّا فَلا

ترجمه:

اگر به آنچه تو را به آن فرمان می دهیم عمل کنی و از آنچه برحذر می داریم دوری کنی، از شیعیان مایی

و الّا هرگز

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۱۵۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: حُبِّبَ إلَی من دُنیاکُم ثَلاثٌ: تِلاوَهُ کِتابِ اللَّهِ و النَّظَرُ فی وَجهِ رَسولِ اللَّهِ و الإنفاقُ فی سَبیلِ اللَّهِ

ترجمه:

از دنیای شما محبّت سه چیز در دل من نهاده شد: تلاوت قرآن، نگاه به چهره پیامبر خدا و انفاق در راه خدا

آدرس:

نهج الحیاه، ح ۱۶۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: یا أباالحَسَنِ! إنّی لَأستَحیی مِن إلهی أن اُکَلِّفَ نَفسَکَ مالاتَقدِرُ عَلَیهِ

ترجمه:

ای علی! من از پروردگارم شرم دارم که چیزی از تو درخواست کنم که توان برآوردن آن را نداشته باشی

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۵۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: بِشرٌ فی وَجهِ المُؤمِنِ یُوجِبُ لِصاحِبِهِ الجَنَّهَ

ترجمه:

خوش رویی هنگام روبه رو شدن با مؤمن، بهشت را بر فرد خوش رو واجب می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۴۰۱.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت عالم فاضل "میرسید حسن مدرس اصفهانی" فقیه اصولی(۱۲۷۳ ق)

شرح مناسبت:

سیدحسن بن علی بن امیراسماعیل واعظ حسینی اصفهانی، معروف به مدرس، از بزرگان علمای امامیه ی قرن سیزدهم هجری، در سال ۱۲۱۰ ق در اصفهان به دنیا آمد. پس از آموختن مقدمات علوم دینی و فقه و اصول فقه، از محضر اساتید برجسته ی عصر خویش از قبیل شریف العلمای مازندرانی و شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر در نجف اشرف بهره برد. میرحسن مدرس، پس از فراغت از تحصیل، تدریس را در زادگاه خود آغاز کرد و به درجه ای از مقام علمی رسید که علما و دانش پژوهانِ علوم دینی، برای شرکت در کلاس درس او، به اصفهان می آمدند. ایشان حاوی فروع و اصول و جامع منقول و معقول بود. کُتب اِصالَهُ البَرائه، جَوامِعُ الکَلِم و قاعده ی لاضَرر از آثار اوست.

ایشان در جوار مسجدی که خود در اصفهان بنا کرده بود، مدفون می باشد.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن سعد واقدی" کاتب "طَبَقاتُ الکُبری" (۲۳۰ ق)

شرح مناسبت:

محمدبن سعد بن منیع زهری بصری معروف به ابن سعد واقدی از بزرگان علما و محدثین عامه در قرن سوم هجری است که به کاتب واقدی شهرت دارد. وی پس از فراگیری روایات تاریخی و علم حدیث به کلاس درس محمد بن عمرِ واقدی، مورخ مشهور آن عصر راه یافت و از شاگردان ممتاز او شد. اگرچه ابن سعد، در تدوین آثار خود از نوشته های استاد خویش بهره گرفته است، اما آن چه نام او را تاکنون زنده نگه داشته و موجب شهرت وی شده است مشهورترین اثر وی، "طَبقاتُ الکُبری" است که آن را یکی از بزرگ ترین نوشته ها در طبقات رُوات دانسته اند. این کتاب، آگاهی های جامع و گسترده ای درباره ی زندگانی پیامبر اسلام و سه هزار نفر از صحابه و تابعین و عالمان، تا زمان خود، ارائه داده است. مطالب طبقات الکبری بسیار قابل توجه و در مواردی منحصر به فرد است. ابن ندیم طبقات وی را برگرفته از آثار واقدی، کلبی، هِیثَم بن عَدی و مداینی دانسته است. نگاهی به اسناد موجود در کتاب نشان می دهد که واقدی سهم عمده ای در آن داراست. ابن سعد مقیَّد است تا سند نقل ها را ذکر کند. وی در آغاز ساکن مدینه منوّره بوده امّا بعداً به دیگر شهرها و از جمله بغداد رفته است. کتاب دیگری نیز با عنوان طبقاتُ الصَّغیر از وی باقی مانده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: عزیمت "شاه طهماسب اول صفوی" به جنگ سلطان سلیمان عثمانی(۹۵۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت "ابوالحسن مهیار بن مرزویه دیلمی" شاعر و کاتب مشهور قرن پنجم(۴۲۸ ق)

شرح مناسبت:

مهیار دیلمی، توسط سیدرضی از آیین زرتشت به دین مقدس اسلام روی آورد و مدتی نیز نزد سیدرضی به تحصیل علم و ادب مشغول بود. وی اشعار بسیاری درباره ی مناقب اهل بیت سروده و گفته می شود که از تمامی شعرای عصر خود مقدم بوده است. دیوان اشعار مهیار دیلمی چهار جلد می باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد عالم بزرگوار شیعه "تقی الدین حسن بن علی بن داود حلی" (۶۴۷ ق)

شرح مناسبت:

ابن داود حلی از بزرگان علمای شیعه، فقیه، ادیب، رجالی و معاصر خواجه نصیر الدین طوسی و علامه ی حَلّی بود. ابن داود درفقه واصول دین، منطق، نحو، عروض، رجال و علوم عرب، تالیفات و آثار قلمیِ نثری و نظمی دارد. او اولین کسی است که برای هر یک از کتبِ رجالیه و ائمه ی معصومین، رمز مخصوصِ رجالی وضع کرده و نیز اسامی خودِ رِجال و آباء و اجداد ایشان را به ترتیب حروف هجا مرتب نموده است. احکامُ القضیَّه، تَحصیل المنافع و کتابِ رجال از جمله آثارِ اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "بن ابی الحدید" متکلم و فقیه بزرگ مسلمان و شارح نهج البلاغه(۶۵۶ ق)

شرح مناسبت:

عزالدین ابوحامد عبدالحمید بن هبةُ اللَّه معروف به ابن ابی الحدید، ادیب، متکلم، فقیه، شاعر و نویسنده ی بزرگ مسلمان در سال ۵۸۶ ق در مدائن به دنیا آمد و از حدود پانزده سالگی در محضر عالمان مشهور بغداد حضور یافت. عزّالدین در بغداد به قرائت کتب و اندوختن دانش پرداخت و در محافل ادبی و علمی شرکت جست به طوری که در زمره ی عالمان روزگار درآمد. ابن ابی الحدید در شعر طبعی رسا داشت و در انواع مضامین، شعر می گفت ولی مناجات و اشعار او در عرفان مشهورتر است. در حمله ی مغولان به بغداد اسیر شد اما با وساطت برخی از بزرگان این شهر آزاد گردید و از مرگ نجات یافت. مهم ترین اثر ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه است که مجموعه ای گردآوری شده از سخنان امام علی(ع) است. ابن ابی الحدید دراین کتاب، عظمت نهج البلاغه را به لحاظ ادبی، تاریخی و کلامی آشکار و عرضه کرده است. با این که گرایش به تشیع در شرح

نهج البلاغه زیاد است، مطالبی نیز در آن یافت می شود که با عقاید عمومی شیعه درباره ی مسایل امامت و مسایل تاریخی مربوط به آن، سازگار نیست. هر چند ابن ابی الحدید در حمله ی هلاکوخان مغول به بغداد به واسطه ی شفاعت خواجه نصیرالدین طوسی و علمای بغداد از مرگ رهایی یافت ولی روزگاری نپایید و اندکی بعد در هفتاد سالگی در همان شهر درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت شاعر و عارف شهیر "جلال الدین محمد بلخی" معروف به "مولوی" (۶۷۲ ق)

شرح مناسبت:

جلال الدین رومی در سال ۶۰۴ ق در بلخ متولد شد. شهرتش به روم به سبب طول اقامت او در قونیه واقع در ترکیه ی امروزی است که در آن زمان جزو قلمرو امپراتوری روم بوده است هرچند مولوی، خود را از مردم خراسان می شمرد. پدرش بهاءالدین ولد، مدرس و واعظی خوش بیان و عرفان گرا بوده است. زندگانی مولانا بعد از سفرهای مختلف، با آشنایی با شمس تبریزی صورتی دیگر گرفت. او پس از ۱۶ سال همدمی با شمس، از او جدا شد و در آتش فراغ او سوخت. مولانا پس از آگاهی از اقامت شمس در دمشق فرزند خود را با جمعی از یاران در جست وجوی شمس فرستاد. عاقبت شمس دعوت وی را اجابت کرد و به قونیه آمد. اما نوبت اقامت شمس در این دفعه کوتاه بود و پس از مدتی با رنجش خاطر از فتنه انگیزی حسودان، از قونیه برفت. از این رو مولانا غزلیات سوزناک تری سرود. مولوی سرانجام در ۶۸ سالگی در قونیه بدرود حیات گفت و همه ی مردم و اهالی قونیه، حتی مسیحیان و یهودیان نیز در سوگ مولانا نشستند و زاری کردند. بارگاه او در قونیه

به عنوان مزار یک روحانی و عابد و عالم ربانی، مورد نذر و نیاز است و مردم آن سامان ودوستداران وی، از این دیدگاه، از خاک پاکش همت و مدد می جویند. در میان بزرگان ادب فارسی، مولوی پرکارترین شاعر است و آثار فراوانی دارد از جمله: مثنوی معنوی، غزلیات شمس تبریزی، رباعیات، فیه مافیه، مکاتیب و محاسن شیعه. وی در نظر ایرانیان و بیشتر صاحب نظران جهان به نام عارفی بزرگ، شاعری نامدار، فیلسوفی تیزبین و انسانی کامل شناخته شده است. پایگاه او در جهان شعر و شاعری چنان والاست که گروهی او را بزرگ ترین شاعر جهان و دسته ای، مولوی را بزرگ ترین شاعر ایران و جمعی او را یکی از چهار پنج شاعر بزرگ ایران می شمارند.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوطالب مکی" از مشاهیر صوفیه(۳۸۶ ق)

شرح مناسبت:

محمدبن علی بن عَطیّه عَجمی در اصل ایرانی بود، ولی به دلیل اقامتش در مکه، به ابوطالب مَکّی شهرت یافته است. وی، زمان طولانی ترک طعام کرد و تنها از گیاهان تغذیه نمود. در اثر همین کار مشاعرش را از دست داد و پوست بدنش سبز شد. ابن عطیه ی عجمی در علم حدیث و طریقت به خدمت بسیاری از مشایخ رسیده بود، لیکن به دلیل روی گرداندن از طعام و ریاضت کشیدن، قوای عقلی خود را از دست داد به طوری که در منابر بغداد و بصره، سخنان خلاف شرع به زبان می آورد. از آثار وی می توان کتاب: قُوَّتُ القُلُوب فی مُعامِلَهِ المَحبوب رانام برد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز سفر هفت ساله ی "حکیم ناصر خسرو قبادیانی" حکیم و شاعر ایرانی(۴۳۷ ق)

شرح مناسبت:

حکیم ناصر خسرو قبادیانی تا حدود چهل سالگی به خدمات دولتی مشغول بود ولی بر اثر تحول روحی که در وی پدید آمد، از این شغل کناره گیری کرد و خود را برای سیر و سیاحت مُهیّا نمود. وی در این سفر از سرزمین هایی چون حجاز، مصر، بین النهرین و روم دیدن کرد. حاصل این جهانگردی، کتاب مهم سفرنامه است که ناصرخسرو، نگارش آن را از سال ۴۴۴ ق آغاز نمود. سفرنامه ی ناصرخسرو از جهات مختلف دارای اهمیت است، زیرا گذشته از آن که این کتاب یکی از آثار مهم ادبی به شمار می رود، از لحاظ تاریخی و جغرافیایی نیز اهمیت دارد. چرا که وی در این اثر، مختصات جغرافیایی مناطق را که به آن ها سفر کرده، به طرز جالبی ثبت نموده و از زندگی، اخلاق، دین و آداب و رسوم مردم آن دوره سخن گفته است.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: به دار آویختن دانشمند و مؤلف بزرگ "عَینُ القضاتِ همدانی" از مشایخ صوفیه(۵۲۵ ق)

شرح مناسبت:

عبداللّٰه بن محمدبن علی میانجی همدانی ملقب به عَینُ القضات از بزرگان مشایخ صوفیه، فقیه، ادیب، فاضل و شاعر اوایل قرن ششم هجری در سال ۴۹۲ ق در همدان متولد شد. عین القضات شاگرد احمد غزالی و شیخ برکه ی همدانی و پیرو مذهب شافعی بود. عینُ القضات هیچ گاه در بیان عقاید خویش، هراسی به خود راه نمی داد و سرانجام با سعایت و بدگویی مخالفان، متهم به کُفر و دعویِ اُلُوهیت شد و سپس در شب ۷ جمادی الاخر سال ۵۲۵ به دار کشیده شد. از آثار اوست: یزدان شناخت در مسائل حکمت الهی و علوم طبیعی؛ تمهیدات، در تمهید ده اصل تصوُّف؛ زُبدهُالحَقایق، رساله ای مختصر راجع به علم

ذات و صفات خداوندی و مکاتبی که شامل نامه های اوست. نوشته های فارسی عَین القُضات مشحون از تعبیرات نَغزِ صوفیانه است. کلام او پرسوز و گداز است و تصنُّع و تکلُّف در آثار وی مشاهده نمی شود. وی رباعیّاتی عرفانی نیز به زبان فارسی سروده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "بهاءالدین ابوالعباس" معروف به "قاضی اشرف" عالم بزرگ مصری(۶۴۳ ق)

شرح مناسبت:

بهاءالدین ابوالعباس همچون پدرش قاضی فاضل به کار قضاوت در قاهره مشغول بود. وی از هوش سرشاری بهره داشت و در نوشته هایش از سبک پدر خود پیروی می کرد. قاضی اشرف به استماع حدیث از بزرگان آن دوره و هم چنین گردآوری احادیث معتبر علاقه ی خاصی داشت. از میان آثار قاضی اشرف، تنها مجموعه ای از احادیث جمع آوری شده توسط او به صورت نسخه ی خطی باقی مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم مدرس حاج میرزا "ابوعبداللّٰه زنجانی" (۱۳۶۰ ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا ابوعبداللّٰه بن میرزا نصراللّٰه معروف به شیخ الاسلام زنجانی از علمای قرن چهاردهم هجری قمری است وی پس از تحصیل ادبیات، فلسفه و کلام نزد میرزا ابراهیم ملکی زنجانی به تهران عزیمت نمود و در آن جا به تکمیل مراتب علمی و اسلامی پرداخت و در سال ۱۳۳۰ قمری به نجف اشرف عزیمت نمود. ایشان سفرهایی به فلسطین، قاهره و سوریه نمود و با اساتید و فضلای آن دیار ملاقات هایی داشت. در سفر دوم خود به مصر مورد تجلیل ادبا و فضلای دانشگاه الازهر قرار گرفت. شیخ الاسلام زنجانی پس از مراجعت به ایران به تدریس تفسیر و فلسفه اشتغال ورزید و سرانجام در ۱۲ تیر ۱۳۲۰ ش در زنجان دیده از جهان فرو بست. از آثار وی می توان به: اصول القرآن الاجتماعیه، الافکار، تاریخ القرآن و زندگانی محمد(ص) اشاره نمود.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابوالقاسم شاطبی" ادیب، فقیه و قاری معروف(۵۳۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم قاسم بن فیره بن ابی القاسم شاطبی شافعی، معروف به امام القُرّاء(پیشوای قاریان) و از اساتید ادب و علوم قرآنی در قرن ششم هجری بود. او علاوه بر اصول قرائت و تجوید، در تفسیر، حدیث، نحو، لغت و علوم عربی یگانه ی روزگار و استاد زمانِ خود به شمار می رفت. شاطبی علی رغم این که از نعمت بینایی محروم بود ولی از کثرت ذکاوت و زیرکی، تمامی حرکات، سخنان و افعال و رفتار خود را طوری می نمود که حاضرین مجلس، اصلاً متوجه ی نابینایی او نمی شدند. شاطبی

علاوه بر مراتب علمی، بسیار زاهد، صالح، متقی و دارای اخلاق پسندیده بود. بدون ضرورت حرف نمی زد، از مرض های بسیار سخت، اصلاً شکایت نمی کرد،

بـدون وضو قرآن نمی خوانـد و در مجلس قرائت، بـا کمـال وقار و متانت می نشـست. از آثار مهم او علاوه بر حِرزُالامانی، دو قصـیده ی لامیّه و رائیّه در علم قرائت است که شـهرت دارد و در قرون بعد، شـرح هایی بر آن ها نوشـته شده است. ابوالقاسـم شاطبی در ۲۸ جمادی الثانی سال ۵۹۰ ق در ۵۲ سالگی درگذشت و در قاهره مدفون گردید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن یمین فریومدی" شاعر معروف خراسانی(۷۶۹ ق)

شرح مناسبت:

امیر محمود بن امیر یمین الدین طغرایی فریومدی خراسانی معروف به ابن یمین، ادیبی فاضل، شاعری قانع و زاهدی عارف بود که در سـال ۶۸۵ ق در فریومـد در خراسـان به دنیـا آمـد. او همراه بـا قیام سـربداران بر ظلم و جور زمانه شوریـد و در این اثنا، دیوان شـعرش گم شـد. ابن یمین شـاعری قصـیده سـرا و مـداح بود ولی هنر وی بیشتر در سـرودن قطعـات اجتماعی و اخلاقیِ سودمندِ وی است که شهرت بسیار دارد، چنان که باید او را بعد از انوری، بزرگ ترین شاعر قطعه سرایِ پارسی دانست. اشعار وی مشـتمل بر اخلاق و نصایح، عزت نفس، دوری و مذمت چاپلوسی و مدح ناکسان بوده است. ابن یمین به هنگام مرگ ۸۴ سال داشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد شیخ "محمدتقی بهلول" از دانشمندان معاصر(۱۳۲۸ ق)

شرح مناسبت:

شیـخ محمـدتقی بهلـول، خطیـب و واعـظ شـهیر اهـل خراسـان، در گنابـاد به دنیـا آمـد. پس از تحصـیلات مقـدماتی نزد پـدر دانشـمندش، به سبزوار رفت و به ادامه ی تحصـیل پرداخت. همزمان به وعظ و خطابه روی آورد و در اندک زمانی در این فن به مهـارت دست یافت. پس از واقعه ی کشف حجاب توسط رضاخان، در اجتماع عظیم مردم مشـهد در مسـجدگوهرشاد علیه رژیم پهلوی سـخنان تندی بیان کرد که به عکس العمل رژیم و کشـتار تعداد زیادی از زائران حرم رضوی انجامید. از آن پس از مشـهد متواری گردید و راهی افغانسـتان شد. از آن جا که سـیاست افغانسـتانِ آن روز، در راسـتای سیاست ایران بود، حکام افغان برای این که روابط دو طرف به تیرگی نگراید، بهلول را زندانی کرده و بیش از ۳۰ سال در زندان نگاه می دارند. بهلول پس

از آزادی، به ایران، مصر، عراق و دیگر کشورهای عربی رفته و پس از پیروزی انقلاب اسلامی، وارد جمهوری اسلامی ایران می شود.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ارتحال عالم جلیل القدر "شرف الدین عاملی" (۱۳۷۷ق)

شرح مناسبت:

سیدعبدالحسین شرف الدین عاملی در سال ۱۲۹۰ ق در کاظمین دیده به جهان گشود. سال های ابتدایی حیات خویش را در کنار پدر به فراگیری ادبیات عرب، صرف، نحو، لغت، معانی و ... گذراند. آیات عظام شیخ الشریعه ی اصفهانی، آخوند خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی از جمله اساتید ایشان بودند و مورد تایید آن ها قرار گرفت. شرف الدین در سال ۱۳۲۲ ق راهی جبل عامل لبنان گردید و به ارشاد مردم و تدریس همت گماشت. وی در سال ۱۳۳۰ ق علما و رهبران جبل عامل را به قیام علیه فرانسویان فراخواند و فتوای جهاد صادر کرد. این مبارزه، مشکلات فراوانی برای او به وجودآورد که ایشان در راه آرمان خویش، تحمل نمود. سرانجام روح قدسی سیدعبدالحسین شرف الدین در در ۸۸ سالگی از حجاب تن رهایی یافت و به ملکوت اعلی پرواز کرد. بدن پاک ایشان با تجلیل فراوان در کنار استادش، سیدمحمدکاظم یزدی، در صحن مطهر امیرالمؤمنین(ع) دفن گردید. مهم ترین کتاب شرف الدین "المُراجعات" در کلام و عقاید نام دارد.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "اِبنِ فَرَحِ اِشبیلی" شاعر و محدث قرن هفتم هجری(۶۹۹ ق)

شرح مناسبت:

شهاب الدین ابوالعباس احمد بن فَرَح بن احمد لَخمی اِشبیلی در سال ۶۲۵ ق در اِشبلیّه در اندلس قدیم واقع در اسپانیای امروز به دنیا آمد. وی به هنگام حمله ی ارتش اسپانیا به این شهر، در سال ۶۴۶ ق به اسارتِ سربازانِ اسپانیایی افتاد، اما پس از مدتی گریخت و به کشور مصر رفت. ابن فَرَح در مصر از محضر درس علمای مشهور قاهره کسب فیض کرد و بعد ازمدتی عازم دمشق شد و در آن جا تحصیلات خود را ادامه داد. ابن فرح اشبیلی سپس در دمشق به عنوان

عالمی آگاه در علم حدیث به تدریس پرداخت و شاگردان بسیاری از دانشِ او بهره مند شدند. از این محدّث برجسته، منظومه های معروفی در شرح احادیث به جای مانده است که از لحاظ اصول شعری نیز قابل توجه می باشد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت ادیب شهیر و عارف بزرگ ایرانی "شیخ فریدالدین عطار نیشابوری" (۶۲۷ق)

شرح مناسبت:

شیخ فریدالدین محمد بن ابراهیم عطار نیشابوری از بزرگان عُرفا و مشاهیر مشایخ صوفیه و شعرا، در سال ۵۱۳ هجری قمری در نیشابور به دنیا آمد. وی در ابتدا شغل عطاری داشت و صاحب ثروت شده بود. بعدها بر اثر حادثه ای، قدم به دایره ی سیر و سلوک گذاشت و تا آخر عمر در این وادی پَر گشود. عطار، به حقّ، از شاعران بزرگ مُتِصّوفه بود که کلام ساده و گیرنده ی او با عشق و شوقی سوزان همراه است. زبان نرم و گفتار دل انگیزش که از دلی سوخته و عاشق و شیدا برمی آید، حقایق عرفانی رابه نَحوی خاص در دلها جایگزین می سازد. عطار از تمثیلات گوناگون و بیان حکایت های مختلف در هنگام طرح یک موضوع عرفانی استفاده می کند تا مقاصد مُعتکِفان خانقاه ها و نکات عرفانی را برای مردم عادی، بیشتر و بهتر روشن و آشکار سازد. عطار به داشتن آثار متعدد در میان شاعران متصوف ممتاز است. در آثار نظمی و نثری عطار، نکات دقیقی درباره ی توحید و معارف الهی یافت می شود. تالیفات او را تا یکصد و چهارده و بیشتر وده ها هزار بیت شعر، گفته اند. اِخوانُ الصَّفا، اسرار نامه، الهی نامه، بلبل نامه، پند نامه، دیوان اشعار، مَنطِقُ الطّیر، تَذکرهُالاولیاء و جواهر نامه از آن جمله اند. عطار به سال

۶۲۷ یا ۶۲۸ هجری در فتنه ی مغول در سن ۱۱۴ سالگی وفات یافت و بعضـی او را مقتول می داننـد. آرامگاه عطار نیشابوری درنزدیکی شهر نیشابور در استان خراسان واقع است و محفلِ دوستداران زبان و ادب فارسی می باشد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "بدیع الزمان همدانی" ادیب بزرگ مسلمان(۳۷۸ ق)

شرح مناسبت:

احمدبن حسـین بن یحیی بن سـعیدبن بشـر همدانی از اکابر ادبای اسـلام و شـیعه است. کلمات او در نهایت فصاحت و بلاغت است و در قوه ی حـافظه و بـدیهه گویی بسـیار کم نظیر و عجیب بود. همـدانی در نظم و نثر عربی بسـیار مـاهر و از مصاحبـان صـاحب بن عبّاد، عالم بزرگ اسـلامی است. کتاب مقامات او که معروف به مقامات بـدیع الزمان است مشـهور می باشـد. وی دارای دیوان شـعری هم بود و رسائـل و مکـاتیب او نیز در رسائل بـدیع الزمان جمع شـده است. کتاب امالی را هم به او نسـبت دادنـد. در روز جمعه یـازده جمادی الاخر سال ۳۷۸ یا ۳۹۸ وفات یافته است. می گوینـد بـدیع الزمان همـدانی در قبر به هوش آمد و صدای وی به گوش اهالی رسید. بعد از نبش قبر دیدند دست بر ریش دارد و از هول قبر جان داده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن اثیر" مورخ اسلامی(۵۵۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن ابی الکرم شـیبانی معروف به ابن اثیر در موصل به دنیا آمد. در خدمت پدر و دیگر بزرگان، علوم مختلف را تحصـیل کرد و در حفـظ حـدیث و فروع آن به اسـتادی دست یـافت. کامـل التواریـخ و الجامع الکبیر فی علم البیان از تالیفات اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "ابن شعار" ادیب و مورخ عرب(۶۵۴ ق)

شرح مناسبت:

ابن شـعار در موصـل در عراق به دنیـا آمـد و بعـد از اتمـام تحصـیلات، به مقـام دیوانی دست یـافت. این ادیب گرانقـدر برای گردآوری شـرح حال ادبا و شـعرای معاصرش، پنجاه سال از عمر خود را در سفر گذراند که حاصل این تلاش، نگارش کتاب "عقود الجمان" بود.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: قتل "نادرشاه افشار" در فتح آباد قوچان(۱۱۶۰ ق)

شرح مناسبت:

هرچند نادر ثروت فراوانی از طریق جنگ های پیاپی نصیب ایران کرده بود ولی حرصِ جمع آوری مال باعث شد که ماموران مالیاتی وی بر مردم سخت گیری کنند. همچنین چون نادرشاه در پی محو نام و نشان خاندان صفوی و برانداختن مذهب تشیع و ترویج تسنن بود، مردم دل خوشی از او نداشتند. در اوایل ۱۱۶۰ ق که مردم سیستان علیه نادر شورش کردند، برادرزاده ی خود علیقلی خان راجهت دفع شورش به سیستان فرستاد، ولی علیقلی با شورشیان همدست شد. نادر که در آن زمان درمشهد به سر می برد قصد عزیمت به سیستان را داشت ولی چون نسبت به سرداران ایرانی و قزلباش خود بدگمان شده بود، می خواست تا با کمک سرداران افغانی، آنان را از سر راه بردارد. سرداران قزلباش پس از اطلاع از این نقشه به تحریک علیقلی به سراپرده ی نادر حمله کردند و او را در شصت سالگی در نزدیکی قوچان به قتل رساندند.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ضرب سکه توسط مسلمین(۷۴ ق)

شرح مناسبت:

تا زمان عبدالملک بن مروان، خلیفه ی اموی، مسکوکات اسلامی همان سکه های رومی و ایرانی بود. عبدالملک، سکه های مزبور را تغییرداد و آن ها را به مسکوکات عربی تبدیل کرد. نخستین سکه ی اسلامی در سال ۷۴ هجری در دمشق ضرب شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوالحسن علی سخاوی" فقیه و لغت شناس(۶۴۳ ق)

شرح مناسبت:

علی بن محمد بن عبدالصمد همدانی مصری معروف به سخاوی از مشاهیر ادبا و نحویین و قرّاء، فقها، لغویین، اصولیین و مفسرین و درشمار پیشوایان نحو، تفسیر، لغت وقرائت قرار دارد و به شیخ القرّاء معروف است. تحصیلات وی ابتدا در شام ودر ادامه در مصر بود. سپس در شام بر کرسی تدریس تکیه زد و به تدریس و تالیف پرداخت. تفسیر القرآن، شرح مفصل زمخشری و فتح الوصید از اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "امیرعلی شیرنوایی" ادیب، سیاستمدار و وزیر سلطان حسین گورکانی(۹۰۶ق)

شرح مناسبت:

امیرعلی شیر بن آلوس ملقب به نظام الدین از مشاهیر درباریان و وزرای سلطان حسین گورکانی، در سال ۸۴۴ ق به دنیا آمد. وی به زبان فارسی و ترکی شعر می سرود و به "ذواللسانین" معروف بود. امیرعلی شیر با آن که وزیر سلطان بود ولی هیچ گاه از تألیف ومطالعه ی علمی غافل نمی گشت. سرانجام از وزارت کناره گیری کرد و با شاعر هم عصر خود، عبدالرحمن جامی مصاحبت گزید. اربعین منظوم، دیوان اشعار، محبوب القلوب و ده ها اثر دیگر از تالیفات اوست. او به ساخت و تعمیر بناهای اسلامی فراوانی از جمله ایوان حرم امام رضا و مقبره ی شیخ عطار همت گماشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ولادت عالم و عارف ربانی "آقا رحیم ارباب اصفهانی" (۱۲۹۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ام البنین" همسر امام علی(ع) و مادر گرامی حضرت ابالفضل العباس(ع) (۶۴ ق)

شرح مناسبت:

حضرت امام علی(ع) سالیانی پس از حضرت زهرا(س)، به سفارش برادر خود عقیل که از علمای نَسَب شناس بود و خاندان های عرب را به خوبی می شناخت، با فاطمه ی کلابیه ازدواج کرد. این بانوی بزرگوار از امام علی(ع) چهار پسر به نام های عباس، جعفر، عبداللّٰه و عثمان آورد و به اُمّ البنین یعنی مادر پسران معروف گردید. هر چهار پسر ام البنین در واقعه ی خونین کربلا به رسیدند و او در برابر این مصیبت صبر نمود. وی پس از اطلاع از حادثه ی عاشورا، عبیداللّٰه، فرزند پسرش عباس را همراه خود به قبرستان بقیع می بُرْد و اشعاری در رثای فرزندانش می سرود. مردم مدینه نیز جهت شنیدن ندبه ی این بانوی بزرگوار در آن محل جمع می شدند و می گریستند. ام البین سه سال پس از عاشورای سال ۶۱ ق در مدینه درگذشت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن هیثم" ریاضی دان و فیزیک دان شهیر اسلام(۴۳۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی محمد بن حسن بصری معروف به ابن هیثم از حکما و اطبّای نامی اسلامی است که علاوه بر تبحّر علمی در طب، بسیاری از کتب ارسطو و جالینوس را شرح و تلخیص کرده و به تالیفات بسیاری در زمینه ی نجوم، هندسه، منطق، حساب و تشریح پرداخته است. ابن هیثم به هنگام مطالعه درباره ی انعکاس نور، بی آنکه به طور مستقیم به موضوع انکسار و شکست نور اشاره کند نتیجه گرفت که میان زاویه ی تابش نور و زاویه ی بازتاب آن، یک رابطه برقرار است. از دیگر اقدامات ابن هیثم، ابداع روش های جدیدی در علم ریاضیات می باشد. همچنین شرح اصول تاریکخانه

و اختراع ذرّه بین از دیگر کارهای برجسته ی این دانشمند مسلمان است. این اختراعات در کشفیات کِپلر و گالیله، ستاره شناسان مشهور اروپا در قرن های آینده، تاثیر زیادی داشت و در صنعت سینما نیز مورد استفاده قرار می گیرد. ابن هیثم در زمان حاکم بامراللّه ششمین خلیفه ی فاطمی در مصر، متصدی بعضی امور سیاسی بود، اما وی به خاطر این که در ستم و ظلم های او مساعدت نکرده باشد، خود را به دیوانگی زد ولی بعد از مرگ خلیفه ی فاطمی اظهار عقل نمود و به تدریس در دانشگاه جامع الازهر پرداخت. یکی از مهم ترین آثار ابن هیثم، کتاب المَناظِر است که به زبان انگلیسی ترجمه شده و از جمله منابع اصلی مطالعات کپلر در زمینه ی نجوم بوده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت "جعفر بن حسن" معروف به "محقق حلی" دانشمند و عالم بزرگ شیعی(۶۷۶ ق)

شرح مناسبت:

جعفر بن حسن مشهور به محقق حلی در سال ۶۰۲ ق در شهر حله در عراق به دنیا آمد. پس از کسب مقدمات، در حلقه ی درس اساتید زمان حاضر شدو پس از سالیانی، عالمی بزرگ و استادی توانا گشت. علامه حلی، ابن داود حلی، سیدبن طاووس و ... از زمره ی شاگردان وی می باشند. پس از حمله ی مغول، حوزه ی بزرگ بغداد ویران گشت و تلاش محقق حلی در رونق حوزه ی حله بسیار موثر و چشمگیر بود. محقق حلی در نوشتن آثار علمی ید طولایی داشت و کتب جاودانه ای را تقدیم حوزه ی دین و علم نموده است. از جمله ی این آثار، کتاب ارزشمند شَرایعُ الاسلام می باشدکه یکی از کتب مهم فقهِ استدلالی است. محقق حلی سرانجام پس از عمری پربار، ۷۴

سالگی در حله به سوی معبود شتافت و در همان جا به خاک سپرده شد. آرامگاه وی زیارتگاه حق جویان و دوستداران علم و حقیقت است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تصرف سبزوار توسط "عبدالرزاق" فرمانده ی نهضت سربداران(۷۳۸ ق)

شرح مناسبت:

گروه سربداران، امین الدین عبدالرزاق را در تاریخ ۱۲ شعبان سال ۷۳۷ به سرداری خود انتخاب کردند. آنها به دلیل کمی تعداد و ضعف قدرت، قیام خود را به شکل دستبرد به قافله ها شروع کردند. پس از به دست آوردن اموال و اسباب لازم،عبدالرزاق بر خواجه علاءالدین محمد، وزیر خراسان غلبه کرده و پس از کشتن وی شهر سبزوار را به تصرف خود درآورد. از آن پس، شهر سبزوار را که از روزگار قدیم، مردم آن به تشیع اشتهار داشتند مرکز خود ساختند و با درویشان و مردانی که به دوستی آل علی مشهور بودند، رابطه برقرار کردند.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت "امام محمد غزالی طوسی" فیلسوف و دانشمند شهیر مسلمان در طوس(۵۰۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوحامد محمد غزالی در سال ۴۵۰ قمری در روستای "طابران" طوس دیده به جهان گشود. وی پس از تحصیل مقدّمات، برای تکمیل تحصیلات و بهره وری از محضر استادان دیگر رهسپار جرجان(گرگان) شد. در بیست و سه سالگی از طوس به نیشابور عزیمت و از محضر استادش امام الحرمین جوینی کسب فیض نمود. در سی و چهار سالگی چنان اوج گرفت که بر کرسی تدریس نظامیه بغداد، بزرگ ترین دانشگاه دورانش تکیه زد. در مدرسه ی نظامیه ی بغداد، سیصد تن از افاضل وقت از درس او استفاده می کردند. و در اندک زمانی، علاوه بر آن مقام علمی بزرگ، در امور سیاسی نیز، نفوذ فوق العاده ای کسب نمود. غزالی پس از آگاهی از آرای فرقه های گوناگون دورانِ خود، طریقه ی صوفیه را برگزید. به تمام علایق دنیوی پشت پا زد و رهسپار دیار عشق و حقیقت و انزوا شد. امام محمد غزالی در سال ۴۸۸ قمری به سبب بحران روحی و

فکری شدید، تدریس را رها کرد و بغداد را به قصد حج ترک نمود. از آن پس عزلت را بر آن همه عزّت ظاهری ترجیح داد و قدم به دایره ی زهد و انقطاع از دنیا و تصوف گذاشت. وی پس از بازگشت از حج در بیت المقدس مسکن گزید و در همین ایام کتاب "احیاءالعلوم الدین" را به رشته تحریر در آورد. از کتاب های دیگر ایشان می توان کیمیای سعادت، نصیحه الملوک، معیارالعلم و یاقوت التاویل فی تفسیر التنزیل در ۴۰ جلد را نام برد. هرچند تعداد تالیفات غزالی بیش از ۶۰ عنوان می باشد. سرانجام این عارف و حکیم بزرگ در ۵۵ سالگی در زادگاهش وفات یافت و در همان جا مدفون گشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگوار میرزا "حبیب اللّه رشتی" مرجع بزرگ و عالم عالی قدر شیعه(۱۳۱۲ ق)

شرح مناسبت:

میرزا حبیب اللّه رشتی فرزند میرزا محمدعلی خان در سال ۱۲۳۴ قمری در یکی از روستاهای گیلان در شمال ایران به دنیا آمد. وی مقدمات علوم را در زادگاه خودنزد اساتید خصوصی فراگرفت. در ۱۸ سالگی برای تکمیل معلومات خود به قزوین عزیمت کرد و در ۲۵ سالگی اجازه اجتهاد گرفت و سپس رهسپار نجف اشرف گردید و از محضر صاحب جواهر و شیخ انصاری بهره های فراوان گرفت. پس از درگذشت شیخ انصاری، بهترین درس حوزه علمیه، درس ایشان بود و بنا به گفته شیخ آقابزرگ تهرانی، او در نهایت ورع و تقوا بود و بعد از سیدحسین کوه کمره ای تدریس و بحث در نجف به او منتهی گشت. آثارش عبارتند از: بدایعُ الاصول، الاجارَه، مساله ی غَصب، الامامَه، تقلیدِ اَعلم، بدایعُ الافکار در اصول فقه و ... میرزای رشتی سرانجام در ۲۲ آذر ۱۲۷۳ ش

در ۷۸ سالگی در نجف اشرف رحلت کرد و در آن شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: صدور فرمان مشروطیت توسط "مظفرالدین شاه قاجار" (۱۳۲۴ ق / ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ ش)

شرح مناسبت:

با اعتراضات گسترده ی مردم به رهبری علما و روحانیون سرانجام مظفرالدین شاه، عین الدوله صدراعظم مستبد خود را عزل کرد و مشیرالدوله را به جای او برگزید. پس از آن تقاضای مردم را که تاسیس عدالت خانه و بازگشت علما از قم و ... را پذیرفت و دستور تشکیل مجلس شورای ملی را صادر کرد. این دستور را فرمان مشروطیت می خوانند و گام مهم در تحول تاریخی زمان خود به شمار می رود.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت عالم ربانی آیت اللّه "میراز احمد آشتیانی" (۱۳۹۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا احمد آشتیانی در سال ۱۳۰۰ ق در تهران به دنیا آمد و در اوان عمر به فراگیری علوم اسلامی پرداخت. در ۴۰ سالگی به نجف اشرف رفت و پس از ده سال به تهران بازگشت و به ارشاد و راهنمایی مردم همت ورزید. حاصل جد و جهد میرزا احمد آشتیانی در کسب علم، تبحر در رشته های علمی بسیاری از قبیل فقه، ادبیات، هیئت، ریاضیات، طبّ، فلسفه و اصول بود که تالیفاتی نیز در این زمینه ها نگاشت. تاکید وی بر دعا و خضوع و خشوع در آن، نشانگر روح لطیف و الهی اوست. نقش میرزا احمد آشتیانی در مقابله با اشاعه ی فرهنگ غربی و لائیک در اوج قدرت رضاخان، قابل توجه است. سرانجام این عالم ربانی در ۹۵ سالگی بدرود حیات گفت و در صحن حرم حضرت شاه عبدالعظیم به خاک سپرده شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع جنگ جَمَل بین امام علی(ع) و سپاه ناکثین(۳۶ ق)

شرح مناسبت:

مدت کوتاهی پس از به خلافت رسیدن امام علی(ع) و بیعت مردم با آن حضرت، طَلحه و زبیر از یاران قدیمی پیامبر اسلام(ص) که در به دست آوردن سهمی از حکومت ناکام مانده بودند، بیعت خود را شکستند و به سوی مکه رهسپار شدند. آنان در مکه با عایشه همسر رسول خدا(ص) ملاقات کرده و با همدستی یکدیگر، مردم را به خونخواهی عثمان، علیه امام علی(ع) فرا خواندند. از آن طرف، چون امام از ماجرا آگاه شد، تجهیز قوا فرمود و در صدد دفع فتنه ی ناکثین برآمد. چون پیروان طلحه و زبیر شهر بصره را تصرف کرده و علیه امام شوریدند، سپاهِ حضرت نیز در مقابل آنان قرار گرفت. امیرالمؤمنین قبل از آغاز جنگ

به میان هر دو صف لشکر آمد و به نصیحت عایشه و طلحه و زبیر پرداخت و عایشه را به خاطر بیرون آمدن از حریم حَرَم و طلحه و زبیر را بر شکستن بیعت ملامت فرمود. امام چون دید که صلح امکان پذیر نیست، با آنان اتمام حجت کرد و از آن پس، آتش جنگ شعله ور گشت. سرانجام با کشته شدن طلحه و زبیر و شانزده هزار نفر از ناکثین و شهادت بیش از هزار یاور علی(ع)، این جنگ با پیروزی امام پایان پذیرفت. این جنگ به دلیل سوار بودن عایشه بر شتر، به جَمَل شهرت یافت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: قتل "عبداللّٰه بن زبیر" از مدعیان خلافت در مکه(۷۳ ق)

شرح مناسبت:

پس از شهادت امام حسین(ع) عبداللّٰه بن زبیر که در این هنگام کارش در مکه بالا گرفته بود و ادعای خلافت داشت، توسط سپاهیان یزید تحت محاصره واقع شد. ولی با مرگ یزید، این محاصره از هم گسست و عبداللّٰه بن زبیر در سال ۶۸ ق کوفه را نیز تسخیر نمود. هنگامی که عبدالملک بن مروان به خلافت اُموی رسید جنگ با عبداللّٰه را آغاز کرد و در ۷۱ کوفه را از دست ابن زبیر خارج ساخت. در سال ۷۲، عبدالملک بن مروان، حَجّاج بن یوسف ثَقَفی، یکی از سرداران سفاک و ستمگر خود را که نمونه ی کاملی از بی رحمی و آدم کشی بود برای دفع عبداللّٰه روانه ی مکه نمود. حجاج، مکه را محاصره کرد و خانه ی کعبه را به ضرب سنگ هایی که ازمنجنیق پرتاب می شد ویران ساخت. حجاج در این حمله، سرانجام عبداللّٰه بن زبیر را به دام انداخت و کشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت محقق کبیر "فخرالمحققین محمد بن حسن حلی"(۷۷۱ ق)

شرح مناسبت:

فخرالمحققین محمد بن حسن حلی در سال ۶۸۲ق در شهر حله ی عراق به دنیا آمد. علوم متداول عصر از قبیل فلسفه، کلام، منطق، فقه، اصول و حدیث و ... را نزد پدرش، علامه ی حلی، فرا گرفت و پیش از آنکه به سن بلوغ برسد، در انواع علوم ورزیده شد به طوری که می گویند در شانزده سالگی مجتهد مُسلَّم بوده است. فخرالمحققین، تمام رشته های علوم و فنون را در خدمت پدر علامه اش تکمیل نمود و جز وی استادی ندیده است. شهید اول، شیخ احمد بحرانی و سیدتاج الدین ابن مَعیه و شیخ ظهیرالدین(فرزندش) از شاگردان مشهور او بوده اند. تالیفات فخرالمحققین،

مانند "شرح مبادُی الاصول"، "شرح تهذیبُ الاصول" و "المسایلُ الحیدریه"، از بهترین کتب شیعه محسوب می شود. این عالم ربانی سرانجام در ۸۹ سالگی به دیدار محبوب شتافت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه جلیل "آیت اللّٰه میرزا ابوالقاسم قمی" عالم بزرگ مسلمان(۱۳۵۳ ق)

شرح مناسبت:

شیخ ابوالقاسم کبیر قمی در سال ۱۲۸۰ قمری متولد گردید و در قم از محضر شیخ محمدحسن نادی و ملامحمدجواد قمی استفاده کرد. ایشان در نجف اشرف از آیات عظام: میرزا خلیل تهرانی نجفی، حاج آقا رضا همدانی، آخوند ملامحمد کاظم خراسانی و سیدمحمد کاظم یزدی و در تهران از محضر میرزا محمد حسن آشتیانی بهره های وافر یافت. آیت اللّٰه قمی از نظر علمی در مرتبه ای قرار داشت که برخی وی را بر آیت اللّٰه العظمی حائری یزدی، مؤسس حوزه ی علمیه ی قم ترجیح می دادند. با این حال نقل شده است که ایشان فداکاری عجیبی نسبت به آیت اللّٰه حائری از خود نشان می داد، به گونه ای که می فرمود: نظر به منزل ایشان ثواب دارد. شخصیت های برجسته ای همچون آیات عظام: امام خمینی، سیدمحمدرضا گلپایگانی، آخون ملا علی همدانی، سیدمصطفی صفایی خوانساری و ده ها عالم فاضل دیگر از محضر ایشان بهره گرفتند. آیت اللّٰه کبیر قمی در ۷۳ سالگی درگذشت و در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات محدث ایرانی تبار "ابن هُمام اسکافی" در بغداد(۳۳۶ ق)

شرح مناسبت:

ابن هُمام در سال ۲۵۸ قمری دیده به جهان گشود ودر دوران تحصیل از محضر اساتیدی همچون احمد بن ادریس قمی، عبداللّٰه بن جعفر حمیدی و پدرش بهره برد. وی در عصر خود از بزرگ ترین مورخان شهر بغداد به شمار می رفت. از آثار وی می توان به "الانوار فی التاریخ الائمه(ع)" اشاره کرد. این عالم بزرگ در بغداد وفات یافت و در مقابر قریش به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن دراج قسطلی" شاعر و کاتب مشهور اندلسی(۴۲۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوعمر احمد بن محمد بن عاص مشهور به ابن دَرّاج از بزرگ ترین شاعران اندلس بوده و نماینده ی اصلی اعتلای این سرزمین در پایان قرن چهارم و ابتدای قرن پنجم محسوب می شد. وی سبک نوینی در قالب های شعر قدیم عربی پدید آورد و اشعارش علاوه بر آثار ادبی، منبع موثقی از اتفاقات آن دوران است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "ابن سرّاج" ادیب، شاعر و فقیه مالکی در اندلس(۵۰۸ ق)

شرح مناسبت:

(ابن سرّاج) ادیب، شاعر و فقیه مالکی در خانواده ای اهل دانش و فضل در عصر ملوک الطوائف اندلس متولد شد. دانش اندوزی خود را نزد جد و پدرش که بزرگ اندلس به شمار می رفتند، آغاز کرد. در پی فوت پدر، ابن سرّاج که به استادی در علم نحو شهرت داشت، به تدریس پرداخت.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: به سلطنت رسیدن "طغرل بیک" اولین پادشاه سلسله ی سلجوقیان در نیشابور(۴۲۹ ق)

شرح مناسبت:

سلجوقیان که نَسَب ایشان به سلجوق بن دَقّاق می رسد، طایفه ای از ترکمانان غَز بودند که در روزگار سامانیان، در دشت های خوارزم و سواحل دریای خزر سکونت داشتند. در حدود سال ۴۱۶ ق، ترکمانان سلجوقی در ماوراءالنهر سر به عصیان برداشتند ولی از محمود غزنوی شکست خورده، تار و مار شدند. پس از مرگ سلطان محمود غزنوی، در سال ۴۲۶ ق، قریب ده هزار تن از جنگاوران سلجوقی به سرکردگی طغرل بیک ودیگران از ماوراءالنهر به حدود خراسان آمدند و با سلطان مسعود غزنوی درگیر شدند. این جنگ و جنگ های بعدی به ضعف و شکست مسعود غزنوی انجامید. سرانجام طغرل بیک در سال ۴۲۹ ق به نیشابور آمد و بر تخت سلطنت نشست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "بارع بغدادی" ادیب و شاعر مشهور عرب(۵۲۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه، حسین بن محمد بن عبدالوهاب معروف به بارع بغدادی، ادیبِ مشهور، نحوی، لغوی، قاری و فاضل شهیر عرب در سال ۴۴۳ ق در بغداد به دنیا آمد. او در علم نحو و لغت از علمای برجسته ی دوران به شمار می رفت و تنها اثر به جای مانده از او، دیوان اشعار اوست. بارع در آخر عمرِ ۸۱ ساله ی خود، نابینا شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: امضای قرارداد سیاسی "عَکّا" در جریان جنگ های صلیبی(۵۸۷ ق)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ های صلیبی بین مسلمانان و جنگجویان مسیحی، قراداد سیاسی "عَکّا" برای تسلیم شهر "عَکّا"به مسیحیان و استرداد سه هزار اسیر مسلمان، بین مسلمانان و مسیحیان به امضا رسید. ولی مسیحیان، اسیرانِ مسلمان را کشته و دوباره جنگ های صلیبی آغاز شد که با شکست مسیحیان پایان یافت. شهر عَکّا در سال پانزدهم هجری توسط مسلمانان فتح شده بود اما در سال ۴۹۷ ق به تسخیر فرنگی ها درآمد. این شهر در سال ۵۸۳ ق توسط صلاح الدین ایوبی از صلیبیون باز پس گرفته شد ولی در سال ۵۸۷ ق باز هم به چنگ فرنگی ها افتاد و تاکنون در دست آنان باقی مانده است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت خاتَمُ المُحدِّثین "حاج میرزا حسین نوری" صاحب مُستَدْرَکُ الوسایل(۱۳۲۰ق)

شرح مناسبت:

میرزا حسین بن محمد تقی بن محمد علی نوری مازندرانی معروف به میرزا حسین نوری در سال ۱۲۵۴ ق در شهرستان نور در مازندران به دنیا آمد. میرزای نوری، فقیه امامی، محدث، مفسر و شاعر، نزد شیخ العراقین عبدالحسین تهرانی، شیخ مرتضی انصاری، حاج ملاعلی کَنی، میرزا محمدحسن شیرازی و سیدمهدی قزوینی تلمذ نمود. میرزا حسین نوری همچنین از استادان شیخ آقابزرگ تهرانی، حاج شیخ عباس قمی، محمد حسین کاشف الغطاء و سید شرف الدین عاملی در حدیث نیز بوده است. میرزای نوری در ترویج اصول مذهب جعفری و نشر آثار ائمه ی اطهار(ع)، کوشش بسیار کرد. همچنین این عالم فاضل در عبادت، پرهیزگاری، تقوی و کمالات نفسانی، انسانی نمونه بود. از آثار وی: مُستَدرک الوسایل در فقه(در ۳ جلد) است که به جهت تألیف این کتاب به ایشان "صاحب مُستَدرَکُ الوَسایل" می گویند. مَعالِمُ الصَّبر، جَنَّهُالمأوی و نَفَسُ الرَّحمن فی فضائلِ سَلمان، نیز از اوست.

میرزای نوری دارای کتابخانه ی جامع و معتبری بود که در ایران و عراقِ عرب نظیر آن در کمیَّت و کیفیَّت یافت نمی شد ولی این کتابخانه پس از وفات میرزا، به کلی متفرق شـد. ایشان پـدر همسـر شـهید شـیخ فضل اللّٰه نوری، عالم مبارز و آگاه دوران مشروطه بود و بسیاری از کتب نفیس میرزا حسـین، نزد فرزنـدانِ شیخ فضل اللّٰه نوری، مانـد. بعدها مقداری از این کتاب ها، توسط آیت اللّٰه بروجردی خریداری و به کتابخانه ی معظم له در نجف اشـرف منتقل شد. میرزا حسین نوری سرانجام در ۱۷ یا ۲۷ جمادی الثانی سال ۱۳۲۰ ق در ۶۶ سالگی بدرود حیات گفت و در نجف اشرف مدفون گشت.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت مظلومانه ی علامه ی مجاهد "قاضی نوراللّٰه شوشتری" عالم و مؤلف(۱۰۱۹ ق)

شرح مناسبت:

قاضـی نوراللّٰه بن سـید شـرف الـدین شوشتری، رجالی، فقیه، اصولی، محـدث، شاعر و عالم بزرگ عهد صـفوی، بود. در سال ۹۵۶ ق در شوشـتر بـه دنیـا آمـد. دروس آغـازین را نزد پـدر دانشـمندش فرا گرفـت و در سـال ۹۷۹ راهی مشـهد مقـدس شد. سیـدنوراللّٰه در مشـهد به درس اساتید بزرگ راه یافت و از بزرگان شـهر اجازه ی روایت گرفت. او در سال ۹۹۳ روانه ی هند شـد و پس از سالیانی،منصب قضاوت را عهـده دار گشت. این اندیشـمند مسـلمان در هنـد مـذهبِ خود را اظهار نمی داشت و تقیه می کرد تـا این که علمـای دربـار هنـد از نفـوذ او هراسـان شـده و در صـدد فتنه و برانگیختن شـاه، علیه قاضـی برآمدنـد. سرانجـام بـا توطئه چینی، به کتـاب مجـالسُ المؤمنینِ وی دست یافته و او را به جرم شـیعه بودن، مسـتحق اجرای حَـد دانسـتند. قاضی نوراللّٰه شوشتری، سرانجام در سال ۱۰۱۹ ق

در حالی که حدود ۶۵ سال عمر داشت در زیر شلاق حسودان به شهادت رسید. تصنیفات این بزرگ مرد عرصه ی سیاست و نگارش را تا ۱۴۰ کتاب ذکر کرده اند که: اِحقاقُ الحَقّ، مَجالِسُ المؤمنین، تَفسیر القرآن، تحفَهُ العقول و ده ها اثر دیگر از اوست. مزار قاضی شوشتری در آگره ی هندوستان، زیارتگاه مسلمانان بسیاری در دلِ شبه قاره ی هند است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ارتحال استادُ المتأخرین شیخ "مرتضی انصاری" فقیه و مرجع اعلی در نجف(۱۲۸۱ ق)

شرح مناسبت:

شیخ مرتضی انصاری شوشتری دزفولی، یکی از نامورترین و پرآوازه ترین مراجع عالی قدر تقلید در سده های اخیر و یکی از محقق ترین چهره های علمی و فقهی قرون متأخّر به شمار می رود. شیخ مرتضی انصاری در روز عید غدیر ۱۲۱۴ ق در دزفول و از سلاله ی جابربن عبداللّٰه انصاری به دنیا آمد. وی در ۱۸ سالگی راهی کربلا شد و به تحصیل علوم دینی پرداخت. سپس به نجف اشرف رفت واز محضر درس شیخ موسی کاشف الغطاء استفاده برد. ایشان همچنین درکاشان به حلقه ی درس ملااحمد نراقی راه یافت و زانوی ادب زد. شیخ انصاری در ۳۵ سالگی بار دیگر عازم نجف گردیدو به تدریس و تالیف پرداخت. صدها شاگرد مجتهد از جمله میرزای شیرازی، شیخ جعفر شوشتری، میرزای رشتی، سیدحسین کوه کمره ای، آخوند خراسانی و ... در محضر او پرورش یافته و کتاب مکاسب و فرائد الاصول از جمله آثار مشهور این استاد اعظم می باشند. سرانجام این مرد علم و فضیلت در ۶۷ سالگی به لقای معبود شتافت و در جوارمرقد مطهر امام علی(ع) آرمید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: واگذاری امتیاز "رویتر" توسط "ناصرالدین شاه قاجار" به انگلستان(۱۲۸۹ ق)

شرح مناسبت:

در نیمه ی دوم دوران سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، عده ای از خارجیان تقاضای امتیاز بهره برداری از معادن و سایر منابع کشور را نمودند. نخستین و مهم ترینِ آن ها، امتیازی بود که به موجب آن، انحصار ساختمان راه آهن، استخراج معادن و تاسیس بانك ملی به "بارون جولیوس دو رویتر" سرمایه دار انگلیسی اعطا شد. این امتیاز به قدری وسیع بود که اجرای آن برای رویتر نیز مشکل می نمود و دو طرف معاهده به زودی فهمیدند که

این کار بدون مطالعه ی دقیق انجام یافته است. بنابراین، این امتیاز بر اثر تاخیر رویتر لغو شد. ولی در سال ۱۳۰۶ ق دولت ایران به پسر رویتر، امتیاز تاسیس بانک را اعطا کرد و وی توانست از بعضی معادن بهره برداری کند. این امتیاز در نهایت به تاسیس بانک شاهنشاهی و بانک صنایع و معادن در ایران منتهی گشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت فقیه برجسته و عالم مجاهد آیت اللّه "حاج آقا حسین خادمی" (۱۴۰۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حسین خادمی اصفهانی در حدود سال ۱۳۱۷ق در اصفهان به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات و سطح، به نجف اشرف رفته و از محضر اساتیدی چون میرزای نائینی، سیدابوالحسن اصفهانی، خوانساری و شیخ محمد جواد بلاغی بهره مند شد. آیت اللّه خادمی در ۲۶ سالگی به مقام رفیع اجتهاد نائل گشت و سپس به اصفهان مراجعت نمود. ایشان در جریان کشف حجاب، با سخنرانی های آتشین خود به مبارزه با رژیم رضاخان برخاست و در ملی شدن صنعت نفت نیز در کنار آیت اللّه کاشانی و شهید نواب صفوی فعالیت زیادی داشت. آیت اللّه خادمی از آغاز نهضت امام خمینی، در تشویق و ترغیب مردم در برپایی جنبش اسلامیِ ضد سلطنتی و بیان اهداف امام، در اصفهان نقش ارزشمندی ایفا نمود. این عالم بزرگوار در ۲۰ اسفند ۱۳۶۳ ش در ۸۶ سالگی در اصفهان بدرود حیات گفت و در آن شهر مدفون گردید.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مرگ "فتحعلی شاه" دومین شاه قاجار(۱۲۵۰ ق)

شرح مناسبت:

فتحعلی شاه قاجار که مدتی در اواخر عمر خود به بیماری دچار شده بود در ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۵۰ ق پس از حدود ۳۸ سال سلطنت در ۶۸ سالگی در اصفهان درگذشت. جسد او را به قم برده و در آستانه ی حضرت معصومه به خاک سپردند. فتحعلی شاه در دوران پادشاهی طولانی خود، همواره سرگرم کشمکش باقوای داخلی و خارجی بود و به کمک فرزندان خود بود که توانست بر مشکلات داخلی توفیق یابد.در زمان او جنگ های اول ودوم ایران و روسیه روی داد و باعث انعقاد قراردادهای ننگین گلستان و ترکمانچای و جدا شدن سرزمین های پهناوری از کشور ایران و الحاق به روسیه

گردید. فتحعلی شاه در موقع مرگ از ده ها زنِ خود بیش از ۱۰۵ دختر و پسر و در حدود ۶۰۰ نوه به یادگار گذارد. کثرت اولاد او در زمان حیات و پس از خودش، اوضاع اداریِ مملکت را مشوَّش کرد و چون هر کدام از این شاهزادگان، دارای دستگاه و روابط بسیاری بودند، از انجام هر ظلمی به مردم، اِبا نمی کردند. از طرفی مردم که مورد ستمیقرار می گرفتند، چون تجاوزکننده، فرزند شاه بود، برای شکایت از مظالم ایشان، چاره ای جز تحمل نداشتند. فتحعلی شاه از اصلاحات خبری نداشت و شاید، هرگز به فکر این کار هم نیافتاده بود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت عالم برجسته "سیدناصر هندی" (۱۲۸۴ ق)

شرح مناسبت:

سید ناصر حسین فرزند میرحامد حسین عالمی متبحر، فقیهی اصولی، محدث رجالی و صاحب تألیفات فراوان، در سال ۱۲۸۴ ق در هندوستان به دنیا آمد. ایشان در تمامی فضایل و کمالات نفسانی وارث صالح پدر دانشمند خود بود. دیوانُ الخطب، المواعظ و ... از جمله تألیفات سید ناصر هندی است. این شخصیت گرانقدر در سال ۱۳۶۱ ق در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت "شیخ عبداللّه مازندرانی" از مبارزان مشروطه(۱۳۳۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ عبداللّه بن محمدنصیر گیلانی مازندرانی نجفی، عالم امامی و از مراجع تقلید بود. وی در طالش متولد شد و در نجف وفات یافت. در محضر درس میرزا حسین خلیلی و در نجف در محضر شیخ مرتضی انصاری، سیدحسینی کوه کمری و میرزا حبیب اللّه رشتی کسب علم نمود. شیخ عبداللّه مازندرانی در نهضت ملی ایران و تبدیل اوضاع سلطنت استبدادی به مشروطه نقش مؤثری داشت و از ارکان این نهضت به شمار می رفت. هِبَهُ العباد فی یِوم المَعاد و کتاب طلاق از اوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات عالم بزرگ آیت اللّه "سیدحسن موسوی بجنوردی"(۱۳۹۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج میرزا حسن بن سیدآقا بزرگ موسوی بجنوردی متولد ۱۳۱۶ ق، فقیهی بزرگ و از مراجع و اساتید و مدرسین حوزه ی علمیه ی نجف بود. القَواعِدُ الفِقهیّه، ذخیرهُالمَعاد، حاشیه بر وسیلهُ النجاه و رساله در اجتماع امر و نهی، از آثار این فقیه بزرگوار می باشند.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت حضرت "فاطمه ی زهرا"(س) دختر بزرگوار حضرت محمدمصطفی(ص) (۵ بعثت)

شرح مناسبت:

حضرت فاطمه ی زهرا، دختر نبی مکرّم اسلام در سال پنجم بعثت، هشت سال قبل از هجرت، در مکه به دنیا آمد. ام ابیها،ام الحَسَنین، اُمُّ السِّبطَین وامُّ الائمَه از کُنیه های آن بانو و صدیقه، کبری، بتول، سیّده ی نساءالعالمین، مطهّره، راضیه، مرضیه، طاهره و محدثه و ... از القاب آن حضرت است. مادرش، خدیجه بنت خویلد می باشد. فاطمه ی زهرا، فرزند رسول اللّه، همسر ولیُّ اللّه و مادر اوصیاء اللّه است که خداوند در آیه ی تطهیر، به پاکی او شهادت می دهد. او بهترین زنان از گذشتگان و آیندگان تا روز قیامت می باشد و سیده ی همه زنان عالم است. صدیقه ی طاهره، در مقام تقوا و عصمت و طهارت به جایی رسید که رسول خدا(ص) غضب و خشنودی آن بانو را غضب و خشنودی خداوند معرفی می کند. یکی از یادگارهای حضرت زهرای مرضیّه(س) تسبیحِ آن بزرگوار در تعقیب نمازها است که در روایات امامان(ع) به نام تسبیح حضرت زهرا، آمده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت حضرت زهراعلیها السلام

متن:

إنّا أعطَيناكَ الكَوثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَر

ترجمه:

همانا ما کوثر را به تو عطا کردیم پس برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی کن

آدرس:

کوثر، آیه ۲ - ۱.

زیر عنوان:

ولادت حضرت زهراعلیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: فاطِمَةُ أَعَزُّ النّاسِ عَلَيَّ

ترجمه:

فاطمه عزیزترین مردم نزد من

است

آدرس:

بشاره المصطفی، ص ۷۰.

زیر عنوان:

ولادت حضرت زهراعلیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أَحَبَّ فاطِمَهَ ابنَتی فَهُوَ فِی الجَنَّهِ مَعی

ترجمه:

هر کس دخترم فاطمه را دوست داشته باشد، در بهشت با من همراه خواهد بود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۲۷، ص ۱۱۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: مَن أصعَدَ إلَی اللَّهِ خالِصَ عِبادَتِهِ أهبَطَ اللَّهُ إلَیهِ أفضَلَ مَصلَحَتِهِ

ترجمه:

هر که خداوند را بی پیرایه عبادت کند، خداوند برترین مصلحتش را نثار او می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۰، ص ۲۴۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: فَرَضَ اللَّهُ الصَّلاهَ تَنزِیهاً مِنَ الکِبرِ

ترجمه:

خداوند نماز را برای دوری از کبر واجب کرد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۸۲، ص ۲۰۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: نَحنُ وَسیلَتُهُ فی خَلقِهِ و نَحنُ خاصَّتُهُ و مَحَلُّ قُدسِهِ

ترجمه:

ما [اهل بیت] دست آویز الهی مردمان، بر گزیده خدا و منزلگاه قدس [و پاکی]اوییم

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۱۶، ص ۲۱۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: فَجَعَلَ اللَّهُ ... إطاعَتَنا نِظاماً لِلمِلَّهِ و إمامَتَنا أماناً لِلفُرقَهِ

ترجمه:

خدا اطاعت از ما را رشته سامان ملّت، و امامت ما را مایه ایمنی از تفرقه قرار داده است

آدرس:

الإحتجاج، ج ۱، ص ۱۳۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: در جواب امام حسن علیه السلام که پرسیده بود: چرا برای همسایگان و دیگران دعا می کنی و برای خود دعا نمی کنی؟ فرمود: الجارُ ثُمَّ الدّارُ

ترجمه:

اوّل همسایه، سپس خانه خود

آدرس:

علل الشرائع، ج ۱، ص ۱۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: خِیارِکُم ألیَنُکُم مَناکِبَهُ و أکرَمُهُم لِنسائِهِم

ترجمه:

بهترین شما کسانی اند که با مردم نرم ترند و زنان خویش را بیشتر گرامی می دارند

آدرس:

دلائل الإمامه، ص ۷۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: خَیرٌ لِلنِّساءِ أن لایَرَینَ الرِّجالَ و

لایَراهُنَّ الرِّجالُ

ترجمه:

برای زنان بهتر است که [بدون ضرورت] مردان نامحرم را نبینند و نامحرمان نیز آنان را نبینند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۳۶.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "محمد بن عبدالصّمد بغدادی" محدث معروف مسلمان(۳۱۹ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن عبدالصّمد بغدادی در راه فراگیری علوم مختلف به ویژه علم حدیث، کوشش بسیار کرد. وی مجموعه ای از احادیث معتبر را که هر یک با چند واسطه از حضرت محمد(ص) و امام علی(ع) نقل شده گردآوری نمود که از منابع معتبر نزد عالمان حدیث به شمار می رود.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد رهبر عظیم الشأن انقلاب اسلامی ایران حضرت "امام خمینی" در خمین(۱۳۲۰ ق)

شرح مناسبت:

حضرت آیت اللَّه العظمی سید روح اللَّه موسوی معروف به امام خمینی(ره) در ۲۰ جمادی الثانی سال ۱۳۲۰ قمری برابر با اول مهر سال ۱۲۸۱ شمسی و مصادف با میلاد با سعادت حضرت فاطمه ی زهرا(س) از پدری به نام "سیدمصطفی موسوی" و مادری به نام "هاجر احمدی" متولد گردید. در کودکی پدر را از دست داد چرا که سید مصطفی پدر ارجمند امام خمینی(ره) که از روحانیون مبارز و دارای نفوذ کلمه بود، از سوی جعفرقلی خان و رضاقلی سلطان خمینی(از اشرار منطقه) مورد سوءقصد قرار گرفت و به شهادت رسید. پس از مدتی حضرت امام(ره) دروس ابتدایی خود را در زادگاه خود گذراند. سپس در محضر آیت اللَّه شیخ عبدالکریم حائری در اراک حاضر شد و سال ها از معظم له بهره بُرد. پس از تأسیس حوزه ی علمیه ی قم به همراه استاد، راهی آن شهر گردید. با ارتحال آیت اللَّه العظمی بروجردی فعالیت های سیاسی خود را آغاز نمود و پس از چندی به عنوان دشمن سرسخت رژیم پهلوی در برابر شاه ایستاد. رژیم نیز ایشان را به ترکیه تبعید نموده و سرانجام پس از نزدیک ۱۵ سال دوری از وطن در حالی که کشور، مشتاق حضور معظم له بود، وارد تهران گردید و رهبری انقلاب اسلامی ایران را

به عهده گرفت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: روز زن و هفته ی بزرگداشت مقام مادر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز مادر

متن:

و وصَّینَا الإنسانَ بِوالِدَیهِ إحساناً حَمَلَتهُ أُمُّهُ کُرهاً و وَضَعَتهُ کُرهاً)

ترجمه:

ما به انسان سفارش کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند؛ مادرش او را با رنج حمل کرد و با رنج بر زمین نهاد

آدرس:

احقاف، آیه ۱۵.

زیر عنوان:

روز مادر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: الجَنَّهُ تَحتَ أقدامِ الاُمَّهاتِ

ترجمه:

بهشت زیر قدم های مادران است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۹۱.

زیر عنوان:

روز مادر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن سَرَّهُ أن یُمَدَّ لَهُ فِی عُمرِهِ و یُزادَ فی رِزقِهِ فَلیَبَرَّ والِدَیهِ

ترجمه:

هرکه خوش دارد عمرش دراز و روزی اش بسیار شود، به پدر ومادرش نیکی کند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۷۱.

زیر عنوان:

روز مادر

متن:

امام علی علیه السلام: بِرُّ الوالِدَینِ أکبَرُ فَریضَهٍ

ترجمه:

نیکی به پدر و مادر بزرگ ترین فریضه است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۷۳.

زیر عنوان:

روز مادر

متن:

امام سجّادعلیه السلام: وَ أمّا حَقُّ اُمِّکَ فَأنْ تَعلَمَ أنَّها حَمَلَتکَ حَیثُ لایَحتَمِلُ أَحَدٌ أَحَداً و أعطَتْکَ مِن ثَمَرَهِ قَلبِها مالا یُعطِی أحَدٌ

أحَداً

ترجمه:

حقّ مادرت بر تو این است که بدانی او تو را در جایی حمل کرده است که هیچ کس دیگری را حمل نمی کند و از میوه دلش آن به تو داد که هیچ کس به دیگری نمی دهد

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص۴۵۳.

زیر عنوان:

روز مادر

متن:

امام رضاعلیه السلام: إنَّ اللَّهَ أمَرَ بِالشُّکرِ لَهُ و لِلوالِدَینِ، فَمَن لَم یَشکُر والِدَیهِ لَم یَشکُرِ اللَّهَ

ترجمه:

خداوند به سپاس گزاری از خود و پدر و مادر فرمان داده است؛ پس هر که از پدر و مادرش سپاس گزاری نکند، خداوند را سپاس نگفته است

آدرس:

الخصال، ص ۱۵۶.

زیر عنوان:

روز زن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَنِ اتَّخَذَ زَوجَهً فَلیُکرِمها

ترجمه:

هر کس همسری اختیار کند، باید او را گرامی بدارد

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱،

ص ۴۱۲.

زیر عنوان:

روز زن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إذا صَلَّتِ المَرأةُ خَمسَها و صامَت شَهرَها و أحصَنَت فَرجَها و أطاعَت بَعلَها فَلَتَدخُلُ الجَنَّهَ مِن أیِّ أبوابٍ شاءَت

ترجمه:

هرگاه زنی نمازهای پنج گانه اش را به جای آورد، و ماه رمضان را روزه بگیرد، و دامنش را پاک نگه دارد، و از شوهرش فرمان ببرد، از هر دری که بخواهد وارد بهشت می شود

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۴۴۱.

زیر عنوان:

روز زن

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّ المَرأَهَ رَیحانَهٌ و لَیسَت بِقَهرَمانَهٍ

ترجمه:

زن گل است و لطیف، نه دلیر

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۳۱.

زیر عنوان:

روز زن

متن:

امام صادق علیه السلام: أکثَرُ الخَیرِ فِی النِّساءِ

ترجمه:

بیشتر خوبی ها در زنان است

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۳۸۵.

زیر عنوان:

روز زن

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ اللَّهَ جَعَلَ لِلمَرأهِ أن تَصبِرَ صَبرَ عَشرَهِ رِجالٍ

ترجمه:

خداوند صبر و تحمّلِ ده مرد را به زن عطا کرده است

آدرس:

الکافی، ج ۵۰، ص ۳۳۹.

زیر عنوان:

روز زن

متن:

امام صادق علیه السلام: لَیسَ لِامرَأهٍ خَطَرٌ لا لِصالِحَتِهِنَّ ولالِطالِحَتِهِنَّ

ترجمه:

برای زن بهایی نمی توان تعیین کرد، نه برای خوب آنها و نه برای بدشان

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۷۸۴۷.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "محسن بن علی تنوخی" ادیب، شاعر و مورخ مشهور مسلمان(۳۸۴ ق)

شرح مناسبت:

محسن بن علی تنوخی ادیب و مورخ مسلمان در شعر و ادب، استعداد سرشاری داشت و اشعار بسیاری از خود بر جای گذاشت. تنوخی در مدتی کوتاه، مراتب علمی و دینی متداولِ زمانِ خود را طی کرد و سپس به شغل قضاوت پرداخت. کتاب الفَرَجُ بَعد الشِّدَّه، شامل مجموعه ای از وقایع تاریخی و اجتماعی آن دوران است که وی آن را با دقت و ظرافت خاصی تالیف کرده است. هم چنین کتاب دیگر تنوخی، المساجد نام دارد که حاوی حکایات و فرازهای اخلاقی است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم ربانی، آیت اللّه "سید محمد حسن میرجهانی"(۱۴۱۳ق)

شرح مناسبت:

حاج سید محمد حسن میرجهانی طباطبایی اصفهانی فرزند میرسید علی در ذیقعده ی سال ۱۳۱۹ ق در یکی از روستاهای اصفهان و بیت دانش و تقوا چشم به جهان گشود. ایشان پس از فراگیری علوم مقدماتی در اصفهان، به حوزه ی علمیه ی نجف اشرف هجرت کرد و پس از بهره گیری از درس حضرات آیات: آقا ضیاءالدین عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی و شیخ عبداللّه مامقانی، به مدارج بالای علمی دست یافت. آیت اللّه میرجهانی سپس راهی مشهد مقدس گردید و به هدایت و ارشاد مردم و تألیف و تصنیف پرداخت. از آثار این عالم فرزانه می توان به کتاب های مصباحُ البلاغه در ۲ جلد، نوائبُ الدُّهور در ۴ جلد، ولایت کلّیه در ۲ جلد و چندین اثر دیگر اشاره کرد. از ویژگی های آیت اللّه میرجهانی، عشق به آستان اهل بیت(ع) زهد و قناعت، تقوا و تَهجُّد و کوشش در تألیف کتب اسلامی تبلور بیشتری دارند. این عالم ربانی در ۹۴ سالگی بدرود حیات گفت و در جوار مقبره ی علامه مجلسی در اصفهان به خاک

سپرده شد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوبکر ابی قحافه" خلیفه ی اول مسلمانان(۱۳ ق)

شرح مناسبت:

هنوز جسد مطهر پیامبر اکرم(ص) رابه خاک نسپرده بودند که بر سر جانشینی او بین اصحاب اختلاف افتاد. ایشان در محلی به نام "سقیفه ی بنی ساعده" گرد آمده و درباره ی جانشینی رسول خدا به گفت و گو پرداختند. سرانجام آن افراد، علی رغم آن همه تأکید و سفارشی که پیامبر اسلام(ص) درباره ی وصایت و جانشینی امام علی(ع) بیان کرده بود، با ابوبکر بن ابی قحافه که از یاران قدیمی پیامبر(ص) و پدر همسر رسول خدا بود، بیعت کردند. از آن پس او را به خلافت انتخاب کرده و به وی، لقب خلیفه ی رسول اللّٰه یعنی جانشین رسول خدا دادند. پس از به خلافت رسیدن ابوبکر، وی به فکر گسترش اسلام و لشکرکشی به خارج از سرزمین اسلامی افتاد. در جنگ های این دوره، سربازان اسلام بر نیروهای روم و ایران غلبه کرده و مناطق زیادی را به تصرف خود درآوردند. ابوبکر بن ابی قحافه سرانجام پس از حدود ۲ سال و ۴ ماه خلافت و پس از پانزده روز بیماری، در سن ۶۳ سالگی درگذشت و عمر بن الخطاب را به خلافت پس از خود تعیین نمود. به ابوبکر و عمر و عثمان و امام علی(ع) که پس از پیامبر به خلافت رسیدند، خلفای راشدین یعنی جانشینان پیغمبر می گویند.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "طاهر ذوالیمینین" از سرداران عباسی(۲۰۷ ق)

شرح مناسبت:

طاهر بن حسین ذوالیمینین از سرداران نامی هارون و مامون عباسی است. وی از طرف مأمون، به مقابله ی علی بن عیسی، فرمانده امین عباسی رفت و او را شکست داد و بغداد را فتح نمود. از آن پس جزو خواص مامون به شمار می رفت و از هنگام رفتن

مـامون به بغـداد، حکمران خراسـان گردیـد. در اواخر خلافـت مـأمون، طاهر دعوی اسـتقلال کرد و یک روز در خطبه ی نماز جمعه نـام خلیفه را حـذف کرد. از آن جـایی که مـامون می دانست روزی طاهر دست به این کار خواهـد زد، از مـدت ها قبل غلامی را به او هدیه داد که در واقع جاسوس مامون بود و ماموریت داشت به محض آن که طاهر نام خلیفه را از خطبه ی نماز جمعه حذف کَرد، طاهر را به قتل برساند. پس از قتل طاهر، طلحه پسر طاهر حاکم خراسان شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه فرزانه آیت اللّه "ملاحبیب اللّه کاشانی" عالم ربانی و دانشمند کامل(۱۳۴۰ ق)

شرح مناسبت:

میرزا حبیب اللّه شـریف کاشانی در سال ۱۲۶۲ ق در کاشـان به دنیا آمـد. در کودکی پـدر را از دست داد و زیر نظر آیت اللّه سیدحسـین کاشانی به تحصیل علوم حوزوی همت گماشت. در پرتو این تلاش پیگیر، در شانزده سالگی گواهی نقل روایت و در هجده سالگی گواهی اجتهاد دریافت نمود. میرزا حبیب اللّه در سال های بعد به تهران رفت و در محضـر درس شـیخ محمد اصفهانی، ملاهادی مدرس تهرانی، ملاعبدالهادی تهرانی و حاج میرزا ابوالقاسم تهرانی کلانتر استفاده ی وافر برد. در ۱۲۸۱ ق جهت حضور در درس شـیخ مرتضـی انصاری راهی عراق شـد، اما ورود او به کربلا با رحلت آن اسـتاد یگانه همزمان گردید. پس از چنـد سـال توقف در عتبـات، به زادگـاه خود، کاشـان، بازگشت و به تالیف، تـدوین و تکمیل تحقیقات خود پرداخت. میرزای کاشـانی همزمـان در مسـند عظیم مرجعیت، به انجـام وظایف شـرعی خویش اشـتغال داشت و به ارشاد و هـدایت مردم مشغول بود. از ویژگی های برجسته ی میرزای کاشانی، تنوع تالیفات و

فزونی آن هاست. آثار وی را تا سیصد جلد کتاب و رساله نوشته اند، اما تنها حدود دویست جلدِ آن ها شناخته شده است. مُنْتَقِدُ المَنافِعِ فی شرحِ المُختَصِر النّافع به عنوان دائرهُالمعارف فقه شیعه، منظومهٌ فی الفقه و ده ها اثر دیگر از اوست. سرانجام این عالم کبیر و محقق دقیق در ۷۸ سالگی در کاشان دارفانی را وداع گفت و در آن شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات آیت اللّه "سیدهاشم نجف آبادی میردامادی" (۱۳۸۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "یحیی بن قاسم ثَعْلَبی" ملقب به "ابوزکریا" ادیب و شاعر مشهور عرب(۶۱۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوزکریا، یحیی بن قاسم ثَعْلَبی، فقیه، قاری، مفسِّر، نحوی، لغوی، عروضی و شاعر ماهر بود. او سال ها در مدرسه ی نظامیه ی بغداد به تدریس اشتغال داشت و شاگردان زیادی پرورش داد. از ابوزکریا که در میان اعراب بیشتر به عنوان ادیب و شاعر مطرح می باشد، دیوان شعری به جای مانده است. سرانجام ابوزکریا در سال ۶۱۶ ق در ۹۵ سالگی بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد فقیه و مرجع بزرگوار تقلید حضرت آیت اللّه "حاج شیخ محمدعلی اراکی" (۱۳۱۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "شیخ مرتضی حائری یزدی" فرزندِ موسس حوزه ی علمیه ی قم(۱۴۰۶ ق)

شرح مناسبت:

شیخ مرتضی فرزند ارشد آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی موسس حوزه ی علمیه ی قم در ۱۳۳۴ ق در اراک به دنیا آمد. وی پس از اتمام دروس مقدماتی، به محضر درس اساتید بزرگ حوزه از جمله آیات عظام: گلپایگانی، سیدمحمدتقی خوانساری، محقق داماد، حجت کوه کمره ای، بروجردی و امام خمینی راه یافت و نیز از درس والد خود، خوشه ها چید. ایشان بیش از چهل سال در حوزه ی علمیه ی قم به تدریس پرداخت و شاگردان زیادی تربیت نمود. در زمان حکومت طاغوت، با قوانین ضد خدایی شاه مخالفت می ورزید و با آن مبارزه می کرد. این عالم ربانی سرانجام در ۲۵ اسفند ۱۳۶۴ ش درسن ۷۲ سالگی به لقای معبود شتافت و در پایین پای پدر بزرگوار خود آرمید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ارتحال عالم بزرگ آیت اللّه "سیدمحمدرضا گلپایگانی" زعیم حوزه ی علمیه ی قم(۱۴۱۴ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمدرضا فرزند سیدمحمدباقر موسوی گلپایگانی در سال ۱۳۱۶ قمری در "گوگد" گلپایگان دیده به جان گشود. پس از چندی جهت فراگیری علوم اسلامی به اراک عزیمت نمود و از محضر آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری بهره جست. پس از تأسیس حوزه ی علمیه ی قم، به این شهر مهاجرت نمود و بعد از درگذشت آیت اللّه حائری، به تدریس خارج فقه و اصول پرداخت. معظم له از آغاز نهضت ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ تا پیروزی انقلاب اسلامی همراه امام خمینی(ره) بوده و از پشتیبانان آن امام محسوب می شد. پس از رحلت امام خمینی(ره)، از بزرگ ترین مراجع تقلید شیعیان به حساب می آمد. آیت اللّه گلپایگانی بیش از هفتاد و پنج سال بر مسند تدریس تکیه زد و شاگردان بی شماری را به جامعه ی اسلامی عرضه نمود.

حضرات آیات مرتضی حائری یزدی، عبدالرحیم ربانی شیرازی، مرتضی مطهری، محمدعلی قاضی طباطبایی، سیداسداللَّه مدنی، محمد مفتح، سیدمحمد بهشتی، علی مشکینی، ناصر مکارم شیرازی، جعفر سبحانی، لطف اللَّه صافی گلپایگانی، احمد جنتی و ده ها نفر از علما و فضلای حوزه، از جمله شاگردان این مرجع بزرگوار تقلید می باشند. آیت اللَّه گلپایگانی دارای تالیفات و تقریرات متعددی نیز می باشند که کتاب الحج، کتاب القضا و الطهاره و ... از آن جمله اند. اولین مدرسه ی علوم دینی به سبک جدید، اولین موسسه ی بزرگ قرآنی در قم، اولین فهرست بزرگ فقهی و حدیثی بااستفاده از دانش و اختراعات جدید بشری و تاسیس و ساخت صدها مدرسه، مسجد، موسسه ی دینی در کشور و خارج ازکشور از جمله خدمات این عالم ربانی می باشند. سرانجام این فقیه جلیل و مرجع کبیر در ۱۸ آذر ۱۳۷۲ ش در ۹۶ سالگی بدرود حیات گفت و در کنار اساتید بزرگ خود در مسجد بالاسر حرم حضرت معصومه(س) مدفون شد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تصرف بغداد توسط "شاه اسماعیل اول" بدون جنگ و درگیری(۹۱۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: اعلام لغو حکم تحریم تنباکو از جانب "میرزای بزرگ شیرازی"(۱۳۰۹ ق)

شرح مناسبت:

پس از درگذشت شیخ مرتضی انصاری، شاگردان و بزرگان روحانیت شیعه، میرزای شیرازی را به عنوان مرجع تقلید شیعیان معرفی نمودند. یکی از بزرگ ترین قسمت های زندگانی وی، مبارزه با استعمار انگلیس و واگذاری تنباکو است. میرزای شیرازی با ارسال پیام برای ناصرالدین شاه قاجار، وی را از مفاسد امتیاز انحصار تنباکو، برحذر نمود. ولی تذکرات ناصحانه ی وی تأثیری در شاه نداشت. سرانجام میرزای بزرگ برای نجات اسلام و مسلمانان و حفظ مملکت ایران از شرّ دشمنان، فتوای تاریخی خود را در تحریم تنباکو به شرح ذیل صادر نمود: "الیوم، استعمال تنباکو و توتون بأیّ نحو کان در حکم محاربه با امام زمان(عج) است." مردم مسلمان پس از اطلاع از این فتوا، مغازه های توتون فروشی را بستند و تمام قلیان ها را جمع کردند. حکومت وقت با این حکم شرعی به مبارزه برخاست و سرانجام، همگام با نهضت عمومی مردم، ناصرالدین شاه به ناچار تسلیم شد و قرارداد امتیاز تنباکو را لغو کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت شیخ الفُقهاءِ و المُجتَهدین، آیت اللَّه العظمی "محمدعلی اراکی" در قم(۱۴۱۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه محمد علی اراکی در سال ۱۳۱۲ قمری در "اراک" دیده به جهان گشود. پدرش از علما و اوتاد عصرخویش و مادرش از سلاله ی پاک رسول خدا(ص) بود. وی از سن ۲۰ سالگی و همزمان با تأسیس حوزه ی علمیه ی اراک به مدت ۸ سال از محضر آیت اللَّه العظمی حائری کسب فیض نمودو سپس با تأسیس حوزه ی علمیه ی قم از سوی آیت اللَّه العظمی

حائری، به قم هجرت کرده و از اصحاب خاص او به شمار آمد. آیت اللّٰه اراکی به مدت ۳۵ سال در حوزه ی علمیه ی قم به

امر تـدریس اشـتغال داشت و بسـیاری از بزرگـان حوزه، از محضـر درس ایشـان مسـتفیض شدنـد. وی پس از وفـات آیت اللّه خوانساری در حـدود ۳۰ سـال، نمـاز جمـاعت را در مـدرسه ی فیضـیه اقـامه نمود و پس از رحلت آیت اللّه گلپایگـانی(ره) به مرجعیت عالیه ی شـیعیان نائل آمد. سرانجام این عالم سترگ و فقیه فرزانه پس از عمری پر بار و پُربرکت در سن ۱۰۳ سالگی در تاریخ ۸ آذر ۱۳۷۳ ش بدرود حیات گفت و پس از تشییعی با شـکوه، در مسـجد بالاسـر حرم حضرت معصومه(س)، دفن شد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت حضرت امام علی النقی(ع) به روایتی(۲۵۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه بزرگ عالم تشیع "مقداد بن عبداللّه حلّی" (۸۲۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه شـرف الدین مقداد بن عبداللّه بن محمد حلی سَـیوری معروف به فاضل مقداد و فاضل سیوری، فقیه، متکلم، محقق، جـامع معقول و منقول و از علمـای بزرگ شیعه می باشـد. فاضل مقـداد پس از اتمام تحصـیلات مقـدماتی برای فراگیری فقه، اصول و حـدیث در محضـر درس "شـهید اول" حضور یافت تا آن گاه که خود در این علوم اسـتاد گشت. وی از اکابر علمای امامیه در عصر خویش بوده و آثار متعددی از خود به جای گذاشت که: آداب الحج، آیات الاحکام، شرح اَلفیّه ی شهید اول، شرح مبادی الاصول علامه و کَنزُالعرفان فی فقه القرآن از آن جمله اند. وفات فاضل سـیوَری در نجف اشـرف واقع شد و مقبره ی او را در نزدیکی بغداد در مسیر زائران عتبات عالیات می دانند.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "حسین بن احمد بن حجاج" شاعر معروف شیعه(۳۹۱ق)

شرح مناسبت:

ابوعبـداللّه حسـین بـن احمـد بـن حجـاج، معروف به ابن حجّاج ادیـبی فاضـل و مـاهر بـود که بـا سیدمرتضـی و سیدرضـی از دانشـمندان قرن چهـارم هجری در یـک عصـر زنـدگی می کرد. او از شـعرای دوسـتدار اهـل بیت رسالت و دشـمن سرسـخت دشمنان دین بود و در هر مورد اشعار فراوانی سروده است. مشهور است که در خوابِ سیدرضی، ابن حجاج از جانب اهل بیت به عنوان شـاعر اهـل بیت مطرح گردیـده است. از آثار ابن حجاج، می توان به دیوان ده جلـدی او اشاره کرد که در موزه های مختلف جهان نگهـداری می شود. وی در مکانی بین بغـداد و کوفه وفات یافت و طبق وصـیت ابن حجاج، بدنش را در سـمت پایین پای امام موسی کاظم(ع) دفن کردند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه جلیل، آیت اللّه "میرزا ابوالحسن مشکینی" عالم مسلمان(۱۳۵۸ ق)

شرح مناسبت:

میرزا ابوالحسن مشکینی، عالم دینی، فقیه اصولی و مدرس برجسته ی حوزه ی علمیه ی نجف اشرف در سال ۱۳۰۵ ق در اطراف اردبیل به دنیا آمد. وی از نوجوانی در محضر درس علمای برجسته ی عصر خویش حضور یافت و در نهایت، عالمی توانا شد. میرزای مشکینی در ۲۳ سالگی راهی نجف شد و از محضر درس حضرات آیات آخوند خراسانی، شیخ الشریعه ی اصفهانی و سید محمد کاظم یزدی بهره مند گردید. بعدها به کربلا رفت و در درس میرزا محمدتقی شیرازی شرکت جُست. میرزا ابوالحسن مشکینی در فقه، اصول فقه و تفسیر از دانش در خورِ توجهی برخوردار بود. از میرزا ابوالحسن مشکینی آثار بسیاری بر جای مانده است که از بین آن ها می توان به حاشیه بر مکاسب شیخ انصاری، الفوائدُ الرّجالیه و المناسک اشاره کرد. میرزای مشکینی سرانجام

در ۵۳ سالگی در کاظمین وفات یافت و پیکرش را پس از انتقال به نجف، در صحن شریف علوی به خاک سپردند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: پناهنده شدن "محمدعلی شاه قاجار" به سفارت روس(۱۳۲۷ ق)

شرح مناسبت:

بـا گسترده تر شـدن آتش انقلاب در نقـاط مختلف کشور، نهضتی برای فتـح تهران توسـط مشـروطه خواهـان ایجاد گردیـد و پیروزی آنـان را به دنبـال آورد. در نـبردی که بین قوای محمـدعلی شـاه قاجـار و آزادی خواهـان در نزدیکی تهران روی داد، قوای دولتی شکست خورده و طرف پیروز در ۲۴ جمادی الثانی ۱۳۲۷ رو به تهران نهاد. این درگیری ها در تهران ادامه یافت و سرانجام تهران به تصـرف مشـروطه طلبان درآمد. در این هنگام، محمد علی شاه که خود را در برابر آزادی خواهان ناتوان دید در روز ۲۷ جمادی الثانی به سـفارت روسـیه پناهنده شد و لیاخوف روسـی نیز خود را به فاتحان تهران تسلیم کرد. بعد از ظهر همان روز، در جلسه ای فوق العاده، محمـدعلی شاه، از سـلطنت کنار گذاشـته شد و فرزند یازده ساله ی وی، احمد میرزا را به عنوان پادشاه معرفی کردنـد. چون احمـد شاه کودک بود، نیابت سـلطنت او را به عضـدالملک، رییس سالخورده ی ایل قاجار سپردند و بدین ترتیب دوره ی استبداد صغیر که در حدود سیزده ماه به طول انجامیده بود به پایان رسید.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابوالقاسم شاطبی" معروف به "امام القُرّاء" عالم و قاری مشهور قرآن کریم(۵۹۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقـاسم قـاسم بن فیره بن ابی القـاسم شـاطبی در سال ۵۳۸ ق بـه دنیـا آمـد. وی علاوه بر قرائت، در تجویـد و تفسـیر قرآن، حـدیث، نحو، لغت و سایر علوم دینی متـداول عصـر خود از دانشِ خوبی برخوردار بود. او که از مشاهیر قاریان قرآن به شـمار می رفت، به امام القراء، شـهرت یافت. شاطبی با وجود آن که نابینا بود، از هوش و اسـتعداد سـرشاری بهره داشت و بسیاری از احادیث را در حافظه ثبت کرده

بود. از ابوالقاسم شاطبی آثاری به جای مانـده که از آن میان می توان به قصـیده ی شاطبیه، تتمه الحرز و قصـیده ی دالیه اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "میرزا محمد بن سلیمان تنکابنی" عالم و ادیب ایرانی(۱۳۰۲ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمـد بن سـلیمان تنکـابنی، علاوه بر تبحر در فقه، ادیبی فرزانه و شـاعری توانـا در عصـر خود بود. از تنکابنی آثاری به جای مانده که از میانِ آن ها می توان به قصـص العلماء اشاره کرد. نویسـنده در این کتاب به شـرح حال و آثار حدود ۲۰۰ تن از علمـا و بزرگـان قبل از خود پرداخته است. این کتاب بارها در ایران به چاپ رسـیده است. از دیگر آثار تنکابنی می توان از کتاب الفواید فی اصول الدین یاد کرد که منظومه ی شعری در اصول دین می باشد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز انتشار روزنامه ی قانون توسط "ملکم خان"، ناظم الدوله فرمانفر معروف(۱۳۰۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

رجب

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: سوار شدن "حضرت نوح"(ع) بر کشتی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: میلاد "امام محمدباقر"(ع) بنا به روایتی(۵۷ ق)

شرح مناسبت:

بنا به روایتی حضـرت امام محمـدباقر(ع) در اول رجب سال ۵۷ ق در مـدینه به دنیا آمـد. آن حضـرت را باقر لقب دادند که به معنای شـکافنده ی علوم است، زیرا آن بزرگوار مشکلات و پیچیدگی های علميِ عصرِ خود را با دقت و ظرافتِ خاصی تجزیه و تحلیـل می کرد. در دوران امامت آن حضـرت، از سال ۹۶ ق که مقـارن با سال های پایانی حکومت جور بنی امیه و ضـعف آن بود، فرصتی فراهم شـد تـا آن بزرگوار به تقویت بنیان های فکری و فرهنگی مسـلمانان بپردازد. در این زمان و همچنین در دوران امامت فرزندش امام جعفر صادق(ع) بسـیاری از علوم شکوفا شد و شاگردان آن دو بزرگوار، برخی از علوم را گسترش داده، علـوم جدیـدی را نیز ابـداع کردنـد. امـام محمـدباقر(ع) بر اثر سـلطه ی حکـومتِ طـاغوت، از نظر سیاسـی مُنزوی بـود و اعتراضـات او به صورت یـک نهضت سیاسـی همه جـانبه به سـرنگونی رژیم بنی امیه نیانجامیـد. ایشان که دریافته بود فرهنگ

تشیع در انزوا قرار گرفته و زیر چکمه ی جلاّدان اُموی، بی رَمَق مانده است، دست به یک انقلاب وسیع فرهنگی زد و با تشکیل حوزه ی علمیه و تربیت شاگردان برجسته، فقه آل محمد(ص) و خط فکری تشیُّع را آشکار ساخت. پس از آن حضرت(ع) فرزند برومندشان، حضرت امام جعفر صادق(ع)، با تشکیل حوزه ی علمیه با چهار هزار نفر شاگرد، آن حرکت و نهضت فرهنگی را غنای بیشتری بخشید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام باقرعلیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یا جابِرُ! فَإذا لَقَیتَهُ [الإمامَ الباقِرَعلیه السلام]فَاقرَئهُ مِنّی السَّلامَ

ترجمه:

ای جابر!

هر گاه او [امام باقرعلیه السلام] را دیدار کردی، سلام مرا به او برسان

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۶، ص ۲۲۳.

زیر عنوان:

ولادت امام باقرعلیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: وَاللَّهِ یا جابِرُ! لَقَد أعطانی اللَّهُ عِلمَ ما کانَ و ما هُوَ کائِنٌ إلی یَومِ القِیامَهِ

ترجمه:

ای جابر! به خدا سوگند، خداوند علم گذشته و آینده تا روز قیامت را به من عطا کرده است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۶، ص ۲۹۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: الکَمالُ کُلُّ الکَمالِ التَّفَقُّهُ فِی الدِّینِ و الصَّبرُ عَلَی النّائِبَهِ و تَقدِیرُ المَعیشَهِ

ترجمه:

همه کمال در شناخت عمیق دین و شکیبایی در پیشامدها و اندازه نگه داشتن در زندگی است

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۹۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فی وَجهِ أخیهِ المُؤمِنِ حَسَنَهٌ

ترجمه:

لبخند آدمی به روی برادر دینی اش حسنه است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۸۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: خُذُوا الکَلِمَهَ الطَّیِّبَهَ مِمَّن قالَها و إن لَم یَعمَل بِها

ترجمه:

سخن نیک را از گوینده آن برگیرید، اگر چه به آن عمل نکند

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۹۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: مَن تَوَکَّلَ عَلَی اللَّهِ لایُغلَبُ و مَنِ اعتَصَمَ بِاللَّهِ لایُهزَمُ

ترجمه:

آن که به خدا توکّل کند، مغلوب نشود و آن که به خدا توسّل جوید، شکست نخورد

آدرس:

جامع الأخبار، ص ۳۲۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: ما ضُرِبَ عَبدٌ بِعُقُوبَهٍ أعظَمَ مِن قَسوَهِ القَلبِ

ترجمه:

هیچ بنده ای به کیفری بزرگ تر از سختْ دلی کیفر نشد

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۹۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: عَلَیکُم بِالصَّدَقَهِ فَبَكِّرُوا بِالصَّدَقَهِ فَإنَّها تُسَوِّدُ وَجهَ إبلیسَ

ترجمه:

بر شما باد به صدقه دادن! صبح زود صدقه بدهید که روی ابلیس را سیاه می کند

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۹۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: ما مِن نَکبَهٍ تُصِیبُ العَبدَ إلّا بِذَنبٍ

ترجمه:

هیچ گرفتاری

یی به بنده نمی رسد مگر به سبب گناه

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۲۶۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: ما حَسَنَهُ الدُّنیا إلّا صِلَهَ الإخوانِ و المَعارِفِ

ترجمه:

خوبی دنیا جز در پیوند با برادران و آشنایان نیست

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۶، ص ۲۹۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: ما عُبِدَاللَّهُ بِشَی ءٍ أفضَلَ مِن عِفَّهِ بَطنٍ و فَرجٍ

ترجمه:

خداوند با چیزی برتر از پاکی شکم و دامن عبادت نشده است

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۷۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: ایّاکَ و الکَسَلَ و الضَّجَرَ فَإنَّهُما مِفتاحُ کُلِّ شَرٍّ

ترجمه:

از تنبلی و بی حوصلگی بپرهیز که این دو کلید هر بدی اند

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۹۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: قُولُوا لِلنّاسِ أحسَنَ ماتُحِبّونَ أن یُقالَ لَکُم

ترجمه:

با مردم نیکوتر از آنچه دوست دارید با شما سخن بگویند، سخن بگویید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۱۵۲.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت "نُعمان بن محمد" از علمای شیعه ی آفریقا(۳۶۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوحنیفه نُعمان بن محمد بن منصور از علما و فقهای مشهور آفریقاست که در شعر، لغت، تاریخ، فقه، تفسیر و علوم قرآنی، بسیار متبحر بود. وی در ابتدا مذهب مالکی داشت و سپس هدایت یافته، امامی مذهب گردید، به همین جهت به ابوحنیفه ی شیعه شهرت دارد. ابوحنیفه مدتی در دستگاه خلفای فاطمی مصر به قضاوت در آن دیار نشست و به قاضی نُعمان مصری نیز معروف شد. دَعائمُ الاسلام، اختلاف اصول المذاهب و مُختَصرُ الاثار از اوست. وفات نعمان بن محمد در مصر واقع گشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات "رشیدالدین صوری" گیاه شناس و طبیب برجسته ی مسلمان(۶۳۹ ق)

شرح مناسبت:

رشید الدین ابومنصور بن علی صوری، گیاه شناس و طبیب مشهور، در سال ۵۷۳ق، در صور واقع در لبنان کنونی و در خاندانی اصیل به دنیا آمد و در جوانی برای کسب علم به سرزمین های متعدد سفر کرد. آن چه در روش علمی ابن صوری جلب نظر می کند، توجه دقیق او به مطالعه ی گیاهان دارویی است و همین ویژگی، از او یک محقق برجسته ساخته است به طوری که برخی از محققان، رشید الدین صوری را بنیانگذار گیاه شناسی نوین دانسته اند. مهم ترین اثر ابن صوری، کتابی درباره ی گیاهان، همراه با تصاویر آن ها است. از این کتاب به عنوان دایرهالمعارف مُصوَّر علم گیاه شناسی یاد می شود.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگ و فقیه جلیل "محقق خوانساری" (۱۰۹۹ ق)

شرح مناسبت:

آقا حسین بن جمال الدین محمد خوانساری، معروف به محقق خوانساری عالمی عامل، فقیهی کامل، محدثی فاضل، اصولی، رجالی، حکیم و متکلم قرن یازده است. این شخصیت برجسته ی جهان اسلام جامع معقول و منقول بود و به علامه، فَریدُ الدَّهر، استادُ الحُکماءِ و المُتِکلِّمین و مربی الفُقها و المحدثین مشهور است. ایشان در هر یک از دروس معقول و منقول تدریس میکرد، به همین جهت به استاد الکُلِّ فی الکُلّ معروف بود. محقق خوانساری در نوجوانی جهت تحصیل به اصفهان عزیمت نمود و در حلقه ی درس اساتید زمان همچون: میرفندرسکی، علامه محمدتقی مجلسی اول و محقق سبزواری قرار گرفت. وی در اندک زمانی به مقام بالای علمی دست یافت و علمش بر همگان مسلّم گردید. از آن پس به تدریس پرداخت وشاگردان کم نظیری همانند سید نعمت اللَّه جزایری، شیخ جعفر قاضی، ملامیرزا شیروانی و آقاجمال خوانساری (فرزندش)

راپرورش داد. همچنین ترجمه ی صحیفه ی سجادیه، الجبر و الاختیار، حاشیه ی الهیّات شفا و ... از آثار این عالم فرهیخته می باشند. محقق خوانساری سرانجام در هشتاد و دو سالگی در اصفهان به دیدار معبود شتافت و درقبرستان تخت فولاد به خاک سپرده شد. به دستور شاه سلیمانِ صفوی، قُبّه ای عالی بر مرقد او بنا کردند که زیارتگاه دوستداران می باشد.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: میلاد امام "علی النقی"(ع) به روایتی(۲۱۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن رومی" شاعر مشهور عرب در بغداد(۲۲۱ ق)

شرح مناسبت:

علی بن عباس بغدادی معروف به ابن رومی از کودکی تحصیل علم را نزد پدرش آغاز کرد و سپس نزد اساتید برجسته ی آن زمان تحصیلات خود را ادامه داد. ابن رومی در جوانی در علوم رایج زمان به ویژه در ادبیات و سرودن شعر مهارت خوبی پیدا کرد. وی را شاعر خاص امام حسن عسکری(ع) می دانند، زیرا اشعار بسیاری در مدح آن حضرت سروده است. از ابن رومی اشعار زیبایی برجای مانده که تسلط او بر شعر و وسعت اطلاعاتش را نشان می دهد. ابن رومی در ۲۸ جمادی الاولی ۲۸۳ در ۶۲ سالگی وفات یافت و به قولی کشته شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوریحان بیرونی" دانشمند بزرگ مسلمان(۴۴۰ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن احمد بن ریحان هروی خوارزمی بیرونی معروف به ابوریحان بیرونی، از مشاهیر حکمای نامی و اکابر فلاسفه ی اسلامی ایران زمین می باشد که در فنون ریاضی، طب، نجوم و سایر علوم زمان خود، متبحر بوده است. وی نزدیک به چهل سال در هند اقامت گزید و علاوه بر تسلط کامل به زبان آن ها، افکار حکمای هند و فلاسفه ی یونان را ضمیمه ی معارف اسلامی نمود و علوم و معارف اسلامی را در بلاد هندوستان رواج کلی داد. هم چنین در ریاضیات، هیئت و جغرافیا فعالیت های علمی زیادی داشته و کتب گوناگونی نگاشته است. وی معاصر حکیم ابوعلی مسکویه، ابوسهل مسیحی و ابوعلی سینا، بوده است. این فیلسوف و حکیم بزرگ مسلمان، قرن ها قبل از دانشمندان غربی، کروی بودن زمین را کشف کرد و بر اساس محاسبات خود به این نتیجه رسید که زمین هر روز یک بار به دور خود و هر سال

یک بار به دور خورشید می چرخد. ابوریحان بیرونی به زبان های عربی، یونانی و سانسکریت تسلط داشت و با تکیه بر دانش گسترده ی خویش، کتاب های متعددی را ترجمه کرد. علاوه بر آن حدود نیمی از آثار با ارزش این دانشمند نامی مسلمان در علم ریاضیات و نجوم می باشد. الارشادُ فی احکامِ النجوم، زیج مسعودی و مالَلهِند از جمله تالیفات اوست.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "امام علی النقی الهادی" (ع)(۲۵۴ ق)

شرح مناسبت:

یکی از کارهای مهم امام هادی(ع) که امامانِ قبل از ایشان نیز، اهمیت بسیار به آن می دادند، حفظ خطّ فکری و فرهنگی تشیُّع و جلوگیری از القائات مخالفان بود. این کار، نیاز به تربیت شاگردان برجسته و تشکیل حوزه ی علمیه و تدریس فقه و عقاید اصول اسلامی داشت که در عصر امام علی النقی(ع) نیز ادامه یافت. آن حضرت شاگردان برجسته ای همچون حضرت عبدالعظیم حسنی، ابن سِکّیت اهوازی، اسماعیل بن مهران، ابوهاشم جعفری، جعفر بن سهیل و ... تربیت کرد و حوزه ی علمی فعال و پرتلاشی به وجود آورد. آن امام بزرگوار، در تحکیم و استواری فقه، عقاید و فرهنگ تشیُّع، همت جدی و وسیعی نمود و کتبی نیز در این زمینه نگاشت از قبیل: رساله ای در ردّ جَبر و تفویض، رساله ای در اثبات عدل و المنزلهُبین المنزِلتَین، رساله ای در احکام دین و ... همچنین حضرت امام علی النقی(ع) برای معرفی سیمای تابناک اسلامِ راستین، جلسات متعددی را برای بحث پیرامون مسایل مختلف عقیدتی، فکری و اجتماعی برگزار کرد و در این جلسات به سؤالات و شبهاتِ مطرح شده پاسخ می داد. جمع زیادی از بزرگان علم و ادب نزد ایشان گرد می

آمدنـد و از دریای بیکران دانش آن حضـرت بهره می بُردنـد. امام هادی(ع) همواره، پناهگاه نیازمنـدان و گرفتاران بود و هیچ گـاه آنـان را نـاامیـد از خـانه ی خویش نمی رانـد. سـرانجام حضـرت امام علی النقی الهادی(ع) پس از حـدود چهل و دو سال زندگی و سـی و سه سال امامت، در سوم رجب سال ۲۵۴ هجری قمری بر اثر زهری که با دسـیسه ی مُعتز(سیزدهمین خلیفه ی عباسی) توسط معتمد عباسی به آن حضرت خوراندند، به شهادت رسید و آن امام بزرگوار را در شهر سامرا، به خاک سپردند. دوران امامت امام هادی(ع) در سـخت ترین شـرایط، در زمان خلافت پانزده ساله ی دیکتاتوری متوکل و سـپس خلفای بعدی سپری گردید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام هادی علیه السلام

متن:

عَبید اللَّهِ بن یَحیی الخاقان: لَو رَأیتَ أباهُ رَأیتَ رَجُلًا جَزلاً نَبیلًا فاضِلًا

ترجمه:

اگر پدر امام عسکری علیه السلام (امام هادی علیه السلام) را می دیدی، او را بسیار کریم و بخشنده، با نجابت و صاحب فضل می یافتی

آدرس:

الإرشاد، ص ۳۳۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: مَن أطاعَ اللَّهَ یُطاعُ

ترجمه:

هر کس از خدا فرمان ببرد، از او فرمان برند

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: العُقوقُ یُعقِبُ القِلَّهَ و یُؤَدِّی إلَی الذِّلَّهِ

ترجمه:

عاقّ [والدین]، ناداری در پی دارد و به خواری می کشاند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۸۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: الغَضَبُ عَلی مَن لاتَملِکُ عَجزٌ و عَلی مَن تَملِکُ لَومٌ

ترجمه:

خشم بر کسی که اختیارش به دست تو نیست، نشانه ناتوانی و بر آن که اختیارش به دست تو است، مایه سرزنش است

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: مَن

یَزرَع خَیراً یَحصُد غِبطَهً و مَن یَزرَع شَرّاً یَحصُد نَدامَهً

ترجمه:

هر که بذر خوبی بکارد، شادمانی بدرود و هر که تخم بدی بیفشاند، پشیمانی می درود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: مَن رَضِیَ عَن نَفسِهِ کَثُرَ السّاخِطونَ عَلَیهِ

ترجمه:

آن که از خودش راضی شود، ناراضیان از او فراوان شوند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۳۱۶.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "محمد بن یحیی بوزجانی" از مفاخر علمی ایران و اسلام(۳۸۸ق)

شرح مناسبت:

ابوالوفا محمد بن محمد بن یحیی بوزجانی در سال ۳۲۸ ق در نزدیکی نیشابور به دنیا آمد. او تحصیلات ریاضی خود را در نیشابور فرا گرفت و در جوانی به عراق رفت. بوزجانی از آن پس در بغداد سکونت گزید و تا پایان عمر به تحقیق، تالیف و ترجمه پرداخت. او از مترجمان مشهور کتب ریاضی از یونانی به عربی نیز به شمار می رفت. ابوالوفا را از مشهورترین ریاضی دانان و منجمان زمان خود دانسته اند. او در فعالیت های علمی اش با ابوریحان بیرونی، دانشمند نامی هم عصرش مکاتبه و تبادل نظر داشته است. اهمیت آثار ریاضی بوزجانی، به دلیل تحقیقات عمیق او در علم مثلثات می باشد. از بوزجانی آثار متعددی بر جای مانده است. اعمال الهندسه، اثری بدیع و جالب درباره ی هندسه ی علمی و نیز کتابِ علم حساب و کتاب الکامل، از دیگر آثار بوزجانی هستند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت ادیب شهیر "ابوالحسن طاهربن احمد بابشاد مصری" (۴۹۶ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن طاهر بن احمد بابشاد مصری در ابتدا پیشه ی بازرگانی داشت ولی بعداً به تحصیل علم علاقه پیدا کرد و در عراق به تحصیل مشغول شد. وی پس از اتمام تحصیلات به مصر بازگشت و درمجامع فرهنگی و اجتماعی مصر مشغول کار گردید. بابشاد مصری پس ازمدتی در انزوا درگذشت.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "محمد بن علی واسطی" معروف به "ابن معلم" شاعر مسلمان(۵۹۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوالغنائم محمد بن علی بن فارس واسطی مشهور به ابن المُعَلِّم در سال ۵۰۱ ق در عراق به دنیا آمد و تا آخر عمر در همان جا باقی ماند. او در اشعارش مضامین اخلاقی و اجتماعی را با الفاظی ساده و روان مطرح کرده است. هم چنین اشعاری در مدح و نیز موضوعات عرفانی دارد. ابن معلم هرگز از قالب های کهن عرب دست برنداشت امّا گه گاه کوشید مضامین آنها را با الفاظ جدید، عرضه کند. تنها اثر به جای مانده از ابن معلم دیوان اشعار اوست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شهادت حکیم "شیخ شهاب الدین سهروردی" معروف به "شیخ اشراق" (۵۸۷ق)

شرح مناسبت:

ابوالفتح یحیی بن حَبَش سُهرِوَردی ملقب به شهاب الدین، از بزرگان فلاسفه و حکمای اسلامی است که در فقه، حدیث و دیگر علوم متداول زمان، مهارت داشت. وی حکمت و اصول فقه را از مجدالدین جبلی آموخت و از اساتید دیگر نیز بهره برد. شیخ شهاب الدین سالک مسلک اشراق بود که مبتنی بر ذوق و کشف و شهود و اشراقات انوار قلبی است. او این مبانی را مطرح و منتشر ساخت و به سیر و سلوک پرداخت. در طریقه ی اشراق، عقل و استدلال برای رسیدن به حقایق کافی نیست، بلکه سیر و سلوک عرفانی نیز برای رسیدن به معرفت ضروری به شمار می رود. این عارف مسلمان سرانجام به حَلَب رفت و از لحاظ علمی بر علمای آن سامان برتری جست و مورد لطف حاکم منطقه قرار گرفت. اما دیدگاه های فلسفی و عرفانی سهروردی باعث خشم مخالفان وی شد. پس از مدتی، بدگوییِ علمای حَلب از شیخ، حاکم را به قتل سهروردی مصمم ساخت و سرانجام وی را در سی و شش

یا چهل سالگی به قتل رساندند. البته شکل قتل وی به صُوَر مختلف نقل شده است. حاکم پس از مرگ شیخ پشیمان شد و مسبّبان این عمل را مجازات نمود. سهروردی با وجود عمر کوتاه خویش کتاب های متعددی به فارسی و عربی نوشته است که از آن میان می توان به حکمةُ الاشراق، المبدأ و المعاد به عربی و آواز پر جبرییل و عقل سرخ به زبان فارسی اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه، محدث و حکیم جلیل آیت اللّه "ملاعلی علیاری" (۱۳۲۷ ق)

شرح مناسبت:

علی بن عبداللّه بن محمد علیاری قراجه داغی تبریزی، در سال ۱۲۳۶ ق در روستای سَرْدْرود در نزدیکی تبریز، به دنیا آمد. وی ابتدا در قریه ی عَلیار و سپس در نجف اشرف ساکن شد. ملاعلی علیاری عالم، فقیه، محدث، حکیم، ادیب و شاعری بود که در نجف اشرف به کسب علوم پرداخته و از شیخ مرتضی انصاری، میرزای بزرگ شیرازی و سیدحسین کوه کمره ای اجازه روایت و اجتهاد کسب کرده بود. از آثار وی: المَقاصد، حاشیه ی قوانین، مِشکوهُالوُصولِ الی عِلمِ الاصول می باشند. آیت اللّه علیاری طبع شعر خوبی داشت و در علم نجوم و ریاضی نیز دارای مهارت بود. سرانجام این عالم ربانی در ۹۱ سالگی بدرود حیات گفت و به دیدار معبود شتافت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگوار و رجالی کبیر شیعه، آیت اللّه "سید محسن امین عاملی" (۱۳۷۱ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحسن جَبَل عاملی، ملقب به "امین"، از علمای شیعه، در ۱۲۸۴ ق در جبل عامل زاده شد و پس از تحصیل مقدمات در زادگاه خود، راهی نجف گردید. وی در آن جا در حوزه ی درس آیات عظام آخوند خراسانی، شریعت اصفهانی، شیخ محمدطه نجف و دیگر بزرگان جای گرفت و دانش فراوان اندوخت. سیدمحسن در ۱۳۱۹ ق به دمشق رفت و حامل لوای شریعت و عهده دار حل و عقد امور مذهبی و تدریس و تالیف گردید. کتاب نفیس اعیانُ الشیعه اثر نفیس ایشان و از مهم ترین مصادر اسلامی در رجال شیعه می باشد. او بیش از پنجاه سال در تالیف این کتاب رنج برد و با این کار می خواست جامع ترین دایرهُالمعارف را در شرح احوال رجال شیعه به رشته ی تحریر درآوَرد. البَحرُ الزّاخر و ضیاءُالعُقول نیز از آثار این

عـالم ربـانی است. سـید محسن امین عـاملی، خـاتم مجتهـدان شام و رهبر و مرجع شـیعیان و مورَّخ و شاعر بزرگی بود که مقام مرجعیّت اعلا را با حُسن تقریر و شیوایی بیان و فصاحت نظم و نثر و کثرت تالیف و شهامت و شجاعت ادبی و سیاسی در خود جمع داشت. امین عـاملی سـعی فراوانی در زدودن ریشه هـای خرافی کرد و علاوه بر مقـام علمی و دینی، پیشاهنـگ اسـتقلال طلبان سوریه بود. سـرانجام این عالم ربانی و رجالی بزرگوار شـیعه، در ۸۷ سـالگی دار فـانی را وداع گفت و پیکر پاک ایشان پس از تشییع با شکوه در جبل عامل و دمشق، در جوار حرم حضرت زینب(س) به خاک سپرده شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "ابن سِکّیت" عالم لغوی و ادیب مسلمان به دستور متوکل عباسی(۲۴۴ ق)

شرح مناسبت:

ابویوسف یعقوب بن اسـحاق خوزی معروف به ابن سـکّیت اهوازی، عـالم، شاعر، لغوی، راوی و ادیب مشـهور ایرانی و شـیعی مذهب، در سال ۱۸۶ ق در قریه ای در خوزستان به دنیا آمد. وی هیچ گاه از دانش اندوزی باز نایستاد و در رشته های مختلف علوم تدریس می کرد. ابن سکّیت از خواص اصحاب امام جواد و حضرت امام هادی(علیهما السَّلام) بود. وی عشق و علاقه ی وافری به آل علی(ع) داشت و در اظهار عقایدش بی پروا بود. ابن سـکّیت، معلّم فرزندان متوکل، خلیفه ی سـتمکار عباسی بود و در ابراز شـیعی گری خود، زبـانی بی بـاک داشت، چنـدان که جانِ خود را نیز به خاطر آن از دست داد. روزی متوکل که با اهل بیت(ع)، دشـمنیِ سرسـختی داشت از او پرسـید که آیا فرزنـدان من بهترنـد یا پسـران امام علی(ع)؟ ابن سـکّیت در جواب گفت: من، تو و فرزندان

تو را بـا قنبر، خـادم علی(ع) برابر نـدارم. متوکل برآشـفت و فرمان داد زبانِ وی را از قَفا بیرون کشـند. غلامان او را به بـدترین صورت شکنجه کرده و کشتند. ابن سکّیت متخصـص لغت و شعرِ عرب بود و بیش از بیست اثر ازخود بر جای گذاشته است که اصلاحُ المنطق و الالفاظ و الاضداد از آن جمله اند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن بَنّاء" دانشمند علوم قرآنی(۴۷۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی عبداللّه بن بَنّاء، دانشـمند علوم قرآنی، محدث و فقیه مسـلمان، از محققان در زمینه های تاریخ، اخلاق، حدیث، کلام و لغت بود و تالیفات متعـددی از خود به جای گذارد. تعداد تالیفات ابن بنّاء را تا ۱۵۰ جلد ذکر کرده اند که البته تنها سه اثر او به صورت نسخه ی خطی در کتابخانه های بزرگ دمشق نگهداری می شود. وفات ابن بناء در ۸۵ سالگی واقع شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّه "سید علی یثربی کاشانی" (۱۳۷۹ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعلی یـثربی کاشـانی در سـال ۱۳۱۱ ق در عتبـات عالیـات متولـد شـد. ابتـدا نزد پـدر بزرگـوارش آیت اللّه سید محمـدرضا پُشت مشـهدی و دیگر اساتید، مقدمات و سـطوح را به پایان رساند. سـپس در سال ۱۳۳۱ به حوزه ی درس آیـات عظام علامه محمدکاظم یزدی(صاحب عُروَهُالوُثقی)، شریعت اصفهانی، آقا ضیاءالدین عراقی و میرزای نایینی حاضر و از آنان بهره مند گردید. آیت اللّه یثربی در سال ۱۳۳۹ ق به درخواست پدرش به کاشان رفت، در حالی که در وقت حرکت، استادش آقاضیاءالدین عراقی، او را با اشک بدرقه نمود. پس از ورود به کاشان، از طرف آیت اللّه حائری یزدی موسس حوزه ی علمیه ی قم از آیت اللّه یثربی خواسته شـد تا به قم آمـده و به تـدریس بپردازد. آیت اللّه یثربی در سال ۱۳۴۱ ق راهی قم گردیـد و حلقه ی درس خود را تشـکیل داد. حضـرات آیات عظام سید شهاب الدین مرعشی نجفی، سیدمحمدباقر محقق داماد، حضرت امـام خمینی و میرزاهاشم آملی از شاگردانِ برجسـته ی این فقیه بزرگوار می باشـند. وی در سال ۱۳۴۷ که پدر گرامیش فوت نمود، به کاشان مراجعت کرد. این عالم ربانی در ۶۸

سالگی وفات یافت و با تشییع بی نظیری در کاشان در جوار قبر پدرش درصحن امامزاده حبیب بن موسی(ع) مدفون گردید.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "امام موسی کاظم"(ع) بنا به روایتی(۱۸۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف قلعه ی اَلَموت توسط "حسن صباح"(۴۸۳ ق)

شرح مناسبت:

حسن صباح که در ابتدا در خدمت سلطان مَلِکشاه سلجوقی بود بعدها به شام و مصر مسافرت کرد و به سلک اسماعیلیان – که به امامت اسماعیل فرزند امام جعفر صادق(ع) معتقد بودند و هفت امامی به شمار می روند – درآمد. وی از اواخر سال ۴۷۳ ق به دعوت مردم ایران به مذهب اسماعیلی پرداخت و عده ی زیادی را به دور خود جمع کرد. حسن صبّاح در رجب ۴۸۳ ق بر قلعه ی الموت در قزوین استیلا یافت و آن جا را مرکز دعوت و تربیت سرّی خود قرار داد. پس ازتصرف اَلَموت، حَسن، دایره ی دعوت خود را توسعه داد. هرچند حسن، تا آن هنگام، بسیاری از مردم را درنواحی مختلف به مذهب خویش درآورده بود، ولی اهمیّت واقعی کار او در حقیقت پس از تصرّف قلعه ی اَلَموت آغاز شد. پس از مدتی، کار حسن صباح چنان بالا گرفت که سپاهیان سلجوقی از رویارویی با او و قلعه ی مستحکم اَلَموت، ناکام باز می گشتند. او یارانی در این منطقه و مناطق گوناگون شمال و شرق کشور فرستاد و پناهگاه هایی بسیار در دست گرفت. حسن صباح یاران فداکاری را تربیت کرد که مردم از کار آن ها در وحشت و دِهشت می افتادند و هرکار پرخطری به دست ایشان انجام می شد. از جمله کارهای این فدائیان، قتل مخالفان این فرقه بود که قتل نظام المُلك، وزیر کهنه کار سلجوقی و دو پسر او و بسیاری از دیگر افراد می باشد. سلطان سنجر سلجوقی نیز بر اثر تهدیدی که از جانب حَسن دیده

بود، از تعقیب او باز ایستاد. گویند، حسن، یکی از فداییان را مامور کرد تا شب هنگام، کاردی نزدیک وی در زمین فرو کند. او سپس به شاه پیغام داد که "آن کس که کارد به زمینِ دُرشت فرو می کند، در سینه ی نرم سلطان هم توانَد نشانَد" سلطان ترسید و با صبّاحیان آشتی کرد و قدرت ایشان، بیش از قبل فزونی گرفت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن حریری" ادیب و نویسنده ی ایرانی(۵۱۶ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمد قاسم بن علی بصری معروف به ابن حریری، ادیب و نویسنده ی ایرانی و صاحب کتابی به نام مقامات است که در نوع خود بی نظیر می باشد. ابن حریری در این کتاب، رموز و لطایف زبان عربی را در قالب حکایت های پندآموز و ساده بیان کرده است. از این رو از دیرباز تاکنون ادیبان و ادب آموزان برای آشنایی با ادبیات عرب از این کتاب استفاده کرده اند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: آغاز سلطنت "محمدمیرزا" سومین شاه قاجار(۱۲۵۰ ق)

شرح مناسبت:

وقتی که فتحعلی شاه قاجار در اصفهان درگذشت، محمد میرزا نوه ی او و فرزند عباس میرزای ولیعهد، فرمانروای آذربایجان بود. او می دانست که به زودی با مخالفت عموهای فراوانِ خود مواجه خواهد شد. بنابراین به دستیاری پیشکارِ باتدبیر و فاضل خود، میرزاابوالقاسم فراهانی ملقب به قائم مقام به تخت پادشاهی نشست و در تبریز تاج گذاری نمود. دوران سلطنت محمدشاه مقارن با آشکار شدن نتایج شوم عهدنامه های گلستان و ترکمانچای و عوارض جنگ های ایران و روس بود. در همین دوره، رقابت های گسترده ی دول استعماری برای نفوذ در ایران گسترش یافت. از جمله اقدامات این شاه قاجار، لشکرکشی به هرات بود که بدون نتیجه پایان یافت. هم چنین محمدشاه پس از مدتی دستور قتل قائم مقام فراهانی، صدراعظم دانشمند و با کفایت را صادر کرد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابن طَرّار" محدث و ادیب مسلمان(۳۰۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفتح معافی بن زکریابن یحیی معروف به ابن طَرّار از بزرگان و اساتید علمای شافعی بود و در فقه، ادب، حدیث، نحو و لغت تبحّر داشت. این دانشمند مسلمان، تألیفات متعددی در فقه داشت اما هیچ یک از آن ها به جای نمانده است. از آثار ابن طَرّار که در زمینه ی ادب از محتوای در خور توجهی برخوردار است می توان به کتاب الجَلیسُ الصالحِ الکافی و الانیسُ النّاصح الشّافی اشاره کرد. این کتاب که معروف به الجلیس و الانیس است شامل یکصد جلد می باشد که برخی از آن ها با ذکر یک حدیث نبوی آغاز شده است و سپس مؤلف به شرح حدیث پرداخته و حکایت ها و قطعه های منظوم مناسب، نقل

کرده است. ابن طرار در سال ۳۹۰

ق در هشتاد وپنج سالگی در بغداد بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: انعقاد "معاهده ی پاریس"، بین ایران و انگلیس در عهد "ناصرالدین شاه"(۱۲۷۳ق)

شرح مناسبت:

هرات از دیرباز متعلق به سرزمین ایران بود ولی در زمان محمدشاه قاجار از دست ایران خارج شد. ناصرالدین شاه برای الحاق دوباره ی آن به هرات لشکرکشی کرد و در صفر ۱۲۷۳ ق این شهر را تسخیر نمود. این عمل که به مذاق انگلستان خوش نیامد باعث عکس العمل آنان گردید و جزیره ی خارك، بوشهر و برخی نواحی خوزستان را اشغال کردند. پس از این تیرگی روابط، ایران نماینده ای جهت برطرف نمودن کدورت ها به پاریس فرستاد و در آن جا پیمان پاریس امضا شد که به موجب آن، ایران حق مداخله در افغانستان را ندارد و باید از ادعاهای خود درباره ی هرات چشم پوشی کند. این معاهده باعث نفوذ هرچه بیشتر انگلیس در ایران گردید و به وجهه ی دولت لطمه زد.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "نجیب الدین سمرقندی" دانشمند و طبیب(۶۱۹ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن علی بن عُمر سمرقندی ملقب به جمال الدین از مشاهیر اطبای اواخر قرن ششم و اوایل قرن هفتم می باشد. اِبدالُ الَادویه، الاسباب و العَلامات و اغذیه المَرضی از اوست. جمال الدین در سال ۶۱۹ ق هنگامی که مغولان، هرات را تسخیر کرده و مردم را قتل عام نمودند، به دست آنان به قتل رسید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد فقیه بزرگ "محمد بن حسن عاملی" معروف به "شیخ حرّ عاملی" (۱۰۳۳ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن حسن عاملی معروف به شیخ حرّ عاملی در روستای مَشغَره از توابع جبل عامل لبنان متولد گردید. شیخ حسن ظهیر، شهید ثانی، پدر، عمو و دایی وی از اساتید شیخ حُرّ عاملی بودند. او تا چهل سالگی در کشور سوریه و منطقه ی جَبَل عامل، نزد استادان شیعی تعلیم یافت و بعدها به عراق و خراسان عزیمت نمود. شیخ حُرِّ عاملی در مشهد به منصَب شیخ الاسلامی و قاضیُ القضاتی این شهر منصوب شد و در اصفهان نیز مورد احترام علامه محمد باقر مجلسی و شاهِ صفوی قرار گرفت. از ایشان بیش از ۲۰ کتاب و رساله بر جای مانده است. اما معروف ترین اثر شیخ حرُّ عاملی، کتاب عظیم وسایل الشیعه در ۳۰ جلد می باشد که کار تالیف آن، هجده سال به درازا انجامید. وی در این کتاب، همه ی روایات و اخباری را که در قرن چهارم هجری در کتب ششگانه ی روایی شیعه(شامل اصول کافی، مَن لایحضُرُهُ الفقیه، تهذیب و استِبصار، محاسن برقی و قُربُ الاستاد) گرد آمده بود، یک جا جمع آوری کرد و روایاتی بسیار بر آن ها افزود. هم چنین کتب: صحیفه ی ثانی،

الفُصولُ المُهمَّه، الفَوایدُ الطوسیَّه و تواترُ القرآن از جمله آثار این عالم بزرگ

مسلمان می باشند. این عالم برجسته در ۲۱ رمضان ۱۱۰۴ قمری در مشهد مقدس وفات نمود و در صحن شریف امام رضا(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت آیت اللَّه "سیدعبداللَّه بهبهانی" از رهبران اصلی نهضت مشروطه(۱۳۲۸ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سید عبداللَّه فرزند سید اسماعیل مجتهد بهبهانی در حدود سال ۱۲۶۰ قمری به دنیا آمد. وی پس از تحصیلِ مقدمات علوم شرعی، راهی نجف اشرف گردید و در حوزه ی درس آیات عظام شیخ مرتضی انصاری، میرزا محمد حسن شیرازی و سید حسین کوه کمری شرکت جُست. سید عبداللَّه پس از اخذ اجتهاد، در سال ۱۲۹۵ ق به تهران مراجعت کرد و پس از فوت پدر، مقام مذهبی او را احراز کرد. سید با کمک هوش فطری و صراحت بیان، در حوزه ی علمی تهران به مرور به شهرت دست یافت و در شمار علمای بزرگ پایتخت درآمد. آیت اللَّه بهبهانی در جریان مشروطه، به همراه آیت اللَّه سیدمحمد طباطبایی، رهبری اصلی مشروطیت را برعهده داشت و در راه تحقق آرمان انقلابی خویش، صدمات فراوانی دید و مدتی به عتبات تبعید گشت. وی در واقعه ی به توپ بستن مجلس توسط محمدعلی شاه قاجار، به اسارت قزّاقان درآمد و بعد از شکنجه های بسیار، با سر برهنه و چهره ی خون آلود و جامه ی پاره به باغشاه برده شد. آیت اللَّه بهبهانی، پس از اعلان مشروطیت، فعالانه در برگزاری انتخابات و تشکیل مجلس ملی شرکت جُست. اگرچه خود هیچ مقام دولتی را نپذیرفت ولی در همه ی کارها نظارتِ کامل داشت. در مجلس دوم که نمایندگان به دو گروه تندرو و میانه رو تقسیم شده بودند به حمایت از میانه روها برخاست. در این حال تندروان کمر

به قتل او بستند. سرانجام آیت اللّه بهبهانی، این روحانی آگاه و مجتهد مبارز و مقتدر در هشتم رجب سال ۱۳۲۸ ق برابر با ۲۴ تیرماه ۱۲۸۹ ش در ۶۸ سالگی توسط اشخاص نقابداری که به منزلِ او هجوم آورده بودند، به ضرب سه گلوله به شهادت رسید. از این عالم برجسته، ۲۵ رساله در فقه به جای مانده است.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "عبدی بیک شیرازی" ملقب به "نویدی" مورخ بزرگ ایرانی(۹۲۱ ق)

شرح مناسبت:

زین العابدین عبدی بیک شیرازی ملقب به نویدی در شیراز به دنیا آمد. او از کاتبان و نویسندگان دیوان شاه طهماسب صفوی بود و به ادب فارسی علاقه داشت. بزرگ ترین اثر این مورخ ایرانی، کتابی درباره ی حکومت سلسله ی صفویه در ایران می باشد. او در این کتاب، اخبار صفویان را از آغاز تا ۹۷۸ ق نگاشته است. از دیگر آثار نویدی، جام جمشید به صورت منظوم می باشد. عبدی بیک با پیروی از خمسه ی نظامی گنجوی، پنج مثنوی سروده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شهادت "عزالدین سید حسین" عالم لبنانی(۹۶۳ ق)

شرح مناسبت:

عزالدین سیدحسین از عالمان قرن دهم هجری در سال ۹۰۶ ق در یکی از روستاهای جبل عامل لبنان متولد شد. او به تحصیل علوم متداول عصر خویش پرداخت و به مقامات عالی علمی و عرفانی دست یافت. سرانجام، بدخواهان کینه توز که تحمل شخصیت برجسته ی معنوی و دینی او را نداشتند وی را در شهر صیدای لبنان مسموم کرده، به شهادت رساندند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت مجتهد بزرگ شیعه آیت اللّه "محمد حسن آل یاسین" (۱۳۰۸ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدحسن آل یاسین کاظمی در سال ۱۲۲۰ ق در کاظمین دیده به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی را در زادگاه خود گذراند و پس از سفری به ایران، راهی کربلا گردید و نزد شیخ محمدحسین صاحب فصول و در نجف از محضر شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر و شیخ جواد ملا کتاب، استفاده برد. آیت اللّه آل یاسین پس از طی مدارج عالی علمی، بنا به درخواست مردم کاظمین و امر استادش صاحب جواهر، برای سرپرستی حوزه ی کاظمین عازم این دیار گردید و تا پایان عمر در آنجا بود. وی با وجود تبحُّر در علم رجال و حدیث، عمده ی نگارش های خود را در زمینه ی فقه و اصول ارایه داده است که کُتبِ اسرارُ الفِقاهه، حاشیه بر فصول، تعلیقه بر فوائدُ الاصول و ... از آن جمله اند. این عالم ربانی سرانجام در نهم رجب سال ۱۳۰۸ ق در حالی که پس از فوت شیخ مرتضی مرجعیت داشت، در ۸۸ سالگی به دیدار معبود شتافت و پس از تشییعی با شکوه در آرامگاه خانوادگی آل یاسین، در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: انتشار مجله ی "دانشکده" به مدیریت ملک الشعراء بهار(۱۳۳۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت حضرت علی اصغر(ع) فرزند امام حسین(ع)(۶۰ ق)

شرح مناسبت:

عبداللّه رضیع(شیرخواره) یا علی اصغر، فرزند سید الشهداء امام حسین(ع) است که در روز عاشورا در آغوش پدر با تیر حرمله یـا عَقبهِ بن بِشـر به شـهادت رسـید. مـادرش، ربـاب، دختر امرءُالقیس بود. وقتی امـام برای آخرین وداع، مقابـل خیمه ها آمـد، زینب(س)، علی اصـغر را آورد. وی در آغوش امام بود که تیری بر گلوی او اصابت نمود و به شـهادت رسید. آن گاه امام(ع) جسد آن کودک را در کنار خیمه ها در گودالی که حفر کرد، به خاک سپرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت "امام محمدتقی(ع)، جواد الائمه(ع)" (۱۹۵ ق)

شرح مناسبت:

حضـرت امام محمـدتقی(ع) امام نهم، در مـدینه ی منوره به دنیا آمد. روز تولد آن حضـرت را پانزده و نوزده رمضان نیز گفته انـد. ابوجعفر، کنیه و جواد، تقی، قـانع، مرتضـی و نجیب از القـاب آن امـام می باشـند. نـام مـادر امـام را سَبیکِه گفته انـد. آن حضـرت در ۸ سـالگی و در زمـان مـأمون به امـامت رسـید و در عصـر معتصم عباسـی در ۲۵ سالگی شـهید شـد. فرزندان امام جواد(ع) را چهـار تن ذکر کرده انـد. آن امام بزرگوار، از محبوبیت فوق العاده ای در میان مردم برخوردار بود. آن حضـرت به واسطه ی بخشندگی زیادی که داشت به جواد به معنای بخشنده مشهور شد. خانه ی امام جواد(ع) پناهگاه نیازمندانی بودکه از هر سو ناامیـد شـده و به مساعدت امام چشم دوخته بودند. در دوران امام جواد(ع) حوزه ی نفوذ اسـلام، پهنه ی گسترده ای را شامل می شد.این امر زمینه را برای انتقال و نشر آراء مختلف فراهم آورد و باب مباحثه و گفت وگو بین اندیشمندان مسلمان و غیرمسلمان را باز کرد. در این میان، آن امام

به عنوان یادگار پیامبر اسـلام(ص)، از هر فرصتی بهره می برد تا مردم را با علوم و معارف والای اسـلامی آشـنا سازد و از نفوذ اندیشه های غیرالهی جلوگیری کند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام جوادعلیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: و یَخرُجُ مِن صُلبِ عَلِیٍّ (الرِّضاعلیه السلام) ابنُهُ مُحَمَّدٌ المَحمُودُ أطهَرُ النّاسِ خَلقاً و أحسَنُهُم خُلقاً

ترجمه:

از نسل امام رضاعلیه السـلام فرزندش محمّد پدید می آید که فرزندی است پسندیده، و در آفرینش از همه مردم پاک تر و در اخلاق از همه نیکوتر است

آدرس:

کفایه الأثر، ص ۸۴.

زیر عنوان:

ولادت امام جوادعلیه السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: هذا [الامام الجوادعلیه السلام] المَولُودُ الّذی لَم یُولَد مَولُودٌ أعظَمُ بَرَکَهً عَلی شیعَتِنا مِنهُ

ترجمه:

این مولودی است که پر برکت تر از او برای شیعه ما به دنیا نیامده است

آدرس:

الکافی، ج ۱، ص ۳۲۱.

زیر عنوان:

ولادت امام جوادعلیه السلام

متن:

امام جوادعلیه السلام: أنَا أعلَمُ بِسَرائِرِکُم و ظَواهِرِکُم و ما أنتُم صائِرونَ إلَیهِ

ترجمه:

من از نهان و آشکار شما و فرجامی که به سوی آن می روید، آگاه ترم

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۰، ص ۱۰۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: إعلَم أنَّکَ لَن تَخلُوَ مِن عَینِ اللَّهِ فَانظُر کَیفَ تَکُونُ

ترجمه:

بدان که از دید خداوند پنهان نیستی، پس بنگر چگونه ای

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۵۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: مَنِ استَحسَنَ قَبیحاً کانَ شَریکاً فیهِ

ترجمه:

هر که کار زشتی را نیک بشمارد، در آن کار شریک است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۸۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: مَنِ انقَطَعَ إلی غَیرِ اللَّهِ وَ کَلَهُ اللَّهُ إلَیهِ

ترجمه:

آن که به غیر خداوند روی آورد، خداوند به همو واگذارش کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۱۵۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: مَن أطاعَ هَواهُ أعطی عَدُوَّهُ مُناهُ

ترجمه:

آن که

از هوای نفس خود پیروی کند، آرزوی دشمنش را برآورده است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۷، ص ۷۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: إتَّئِد تُصِب أو تَکَد

ترجمه:

شتاب مکن تا برسی یا نزدیک شوی

آدرس:

نزهه النّاظر، ص ۱۳۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: لاتَکُن وَلِیّاً لِلّهِ فِی العَلانِیَهِ، عَدُوّاً لَهُ فِی السِّرِّ

ترجمه:

در ظاهر، دوست خدا و در باطن، دشمن خدا مباش

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۳۶۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: تَأخيرُ التَّوبَهِ إغتِرارٌ

ترجمه:

تأخیر در توبه کردن فریب خوردن است

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۵۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: مَن هَجَرَ المُداراهَ قارَبَهُ المَكرُوهُ

ترجمه:

آن که سازش و مدارا را ترک کند، ناگواری به او روی آورد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۸، ص ۳۴۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: مَن لَم يَعرِفِ المَوارِدَ أعيَتْهُ المَصادِرُ

ترجمه:

کسی که راه ورود به کاری را نشناسد، راه برون شدن از آن درمانده اش می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۳۶۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: مَن رَضِیَ بِدونِ الشَّرَفِ مِنَ المَجلِسِ لَم یَزَلِ اللَّهُ و مَلائِکَتُهُ یُصَلُّونَ عَلَیهِ حَتّی یَقومَ

ترجمه:

هر که از نشستن در پایین مجلس خرسند باشد، خدا و فرشتگانش پیوسته بر او درود می فرستند تا آن گاه که برخیزد

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۶.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم و مجتهد بزرگ آیت اللَّه "میرزا باقر قاضی تبریزی" (۱۳۶۶ ق)

شرح مناسبت:

میرزا باقر قاضی تبریزی فرزند میرزا محمدعلی در سال ۱۲۸۵ قمری در تبریز متولد گردید. وی از محضر اساتیدی چون میرزا حبیب اللَّه رشتی، ملاحسینقلی همدانی، فاضل شربیانی، آخوند خراسانی، علامه محمد کاظم یزدی، شریعت اصفهانی و شیخ حسن مامقانی بهره ها گرفت. این عالم ربانی پس از کسب اجازات متعدد از اساتید معظم خویش، به تبریز مراجعت کرد و به تدریس و رفع حوایج مردم پرداخت. از میرزا باقر قاضی آثار گران بهایی چون حاشیه ی

رسائل شیخ مرتضی انصاری، حاشیه ی ریاضُ المسائل، حاشیه ی فُصول الاصول و الدُّرَرُ الغَرَویَّه فی الفوائِدُ العلمیه و ... باقی مانده است. میرزا باقر، اخلاق حسنه ای داشت؛ انسانی حلیم، متواضع و به دور از مسایل دنیوی بود و تا آخرین لحظه ی زندگی، از وجوهات شرعی استفاده ی شخصی نکرد. این عالم بزرگ سرانجام در دهم رجب ۱۳۶۶ قمری در ۸۱ سالگی در تبریز وفات یافت و پیکر مطهرش با شکوهی تمام، تشییع و تدفین شد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابوبکر محمد" معروف به "ابن انباری" ادیب و مفسر مسلمان(۲۷۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمد، معروف به ابن انباری، ادیب، لغت شناس و مفسر علوم قرآنی در بغداد به دنیا آمد و پس از فراگیری علم لغت و علوم قرآنی به آموختن حدیث روی آورد. او دارای حافظه ای نیرومند بود و در کار تدریس، در برابر شاگردانش، بسیار فروتنی نشان می داد. ابن انباری به دانش بسیار و تالیفات بی شمار و حافظه ی شگفت و فضایل اخلاقیِ فراوان نام آور بود. وی در عین دانشمندی، سخت پارسا بود و به گناهی و حرامی آلوده نشد. ابن انباری علاوه بر تدریس و تربیت شاگردان، کتاب هایی از قبیل اَدَبُ الکاتِب و ضمائِرُ القرآن تالیف کرد. وفات ابن انباری در روز عید قربان سال ۳۲۸ ق در ۵۷ سالگی روی داد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن عساکر مشقی" مورخ و محدث شهیر اسلامی(۵۷۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم علی بن حسن دمشقی معروف به ابن عساکر نزد عالمان و فقیهان عالی مقام دمشق، علوم قرآن، حدیث، فقه و اصول را با اشتیاق فراوان فرا گرفت. او برای تکمیل دانش خود درعلوم اسلامی، سفری طولانی را آغاز کرد. ابن عساکر در مراکز و حوزه های علمی شهرهای بغداد، کوفه، موصل، نیشابور، مرو، اصفهان و همدان حضور یافت و از محضر دانشمندان رشته های گوناگون، علوم و معارف دینی را آموخت. ابن عساکر به سبب حفظ و روایت احادیث بسیار، کثرت سفرهای علمی و استفاده ی علمی و استفاده از مشایخ بزرگ در شهرهای اسلامی و تالیف کتب مهم، در شمار یکی از بزرگ ترین حافظان حدیث و نویسندگان تاریخ در روزگار خویش درآمد. از ابن عساکر بیش از صدو سی اثر ممتاز علمی و تاریخی به جای مانده که تاریخ دمشق یا تاریخ

کبیر در هشتاد جلد، مناقِبُ الشَّباب و الاَمالی فی الحدیث از آن جمله اند. این شخصیت برجسته ی علمی سرانجام در رجب سال ۵۷۱ ق در ۷۲ سالگی در دمشق درگذشت و پس از تشییعی با شکوه، در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "عباس بن عبدالمطلب"، عموی پیامبر(ص) اسلام(۳۲ ق)

شرح مناسبت:

عباس ابن عبدالمطلب، عموی پیامبر(ص) و یکی از بزرگان قریش بود. مورخان معتقدند که وی قبل از هجرت پیامبر به مدینه، پنهانی مسلمان شد. عباس پس از هجرت نیز در مکه ماند و اخبار فعالیت های مشرکان بر ضد مسلمانان را به پیامبر اطلاع می داد. وی در جنگ حنین در سال هشتم هجری به مسلمانان پیوست و شجاعانه جنگید. عباس پس از فتح مکه از جانب رسول خدا عهده دار تامین آب برای زائران خانه ی خدا گردید. پیامبر در وصف عموی خود عباس، چنین فرموده اند: "او بخشنده ترین مرد قریش بود. با خویشاوندان خود، خوش رفتار بود و در عقل و ذکاوت شهرت داشت. با بردگی و برده داری مخالفت می کرد و شمار زیادی از بردگان را آزاد ساخت". عباس ابن عبدالمطلب در زمان خلافت عثمان، خلیفه ی سوم درگذشت و در بقیع مدفون گشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: انتخاب کوفه به عنوان مقر حکومت امام علی(ع)(۳۶ ق)

شرح مناسبت:

امیرالمؤمنین امام علی(ع) پس از پیروزی در جنگ جمل به همراه لشکریان و گروهی از مردم بصره به شهر کوفه وارد شد و آن جا را به عنوان مرکز حکومت اسلامی خود انتخاب کرد. کوفه از آن جهت که در مرز شام بود، این امکان را به امام می داد که در مقابل فتنه های معاویه، ایستادگی نماید. ایشان پس از ورود به کوفه به مسجد رفت و پس از نماز، خطبه ای ایراد نمود. از آن پس به تنظیم امور حکومت پرداخت و استانداران را برای خدمت به سوی محل ماموریتشان فرستاد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوحُذیفه" راوی حدیث و اخبار تاریخی و داستان های پیامبران(۲۰۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوحُذیفه مدتی را در شهرهای مکه و مدینه به سر بُرد و به فراگیری حدیث مشغول شد. وی راوی احادیثی معتبر بود که از پیامبر نقل می گردید. یکی از تالیفات مهم ابوحذیفه، المُبتداء، نام دارد که درباره ی خلقت انسان و داستان های پیامبران است. هم چنین شرح روایتی از امام جعفر صادق(ع) درباره ی معراج رسول اکرم(ص) از دیگر آثار با ارزش او به شمار می رود.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: قتل "لطفعلی خان زند" آخرین فرمانروای زندیه به فرمان "آقامحمد خان قاجار"(۱۲۰۹ ق)

شرح مناسبت:

لطفعلی خان زند، پسر جعفرخان بن صادق خان، یعنی نواده ی برادری کریم خان زند و هشتمین و آخرین خانِ سلسله ی زندیه از سال ۱۲۰۳ تا ۱۲۰۹ ق، فرمان رانده است. با وجود سنٍّ کم، به فتوحات مهمی نایل آمد و تا زنده بود، آقامحمدخان قاجار از او بر جان و دولت خویش، بیم داشت. با به قدرت رسیدن خانِ قاجار، جنگ بین آن دو درگرفت و لطفعلی خان زند شکست خورد. لطفعلی خان زند پس از شکست از سپاه آقامحمدخان قاجار در کرمان، به بم گریخت. در آن جا به دست یکی از یارانش که به او خیانت کرد، گرفتار شد و به دست دشمن خونخوار خود آقامحمدخان افتاد. پادشاه قاجار با انگشتان خود دو چشم لطفعلی خان را از حدقه بیرون آورد و پس از شکنجه های فراوان و اعمال وحشیانه، او را در تهران به قتل رساند. قبر او در امامزاده زید تهران واقع است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: تولد عالم فاضل آیت اللّه "سیدمصطفی خمینی" فرزند ارشد "امام خمینی" (۱۳۴۹ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید مصطفی خمینی در ۱۲ رجب ۱۳۴۹ قمری در شهرستان قم دیده به جهان گشود. پس از اتمام دروس ابتدایی، به فراگیری دروس اسلامی پرداخت، دوره سطح را در محضر اساتیدی چون حائری، صدوقی، سلطانی و شیخ محمد جواد اصفهانی گذارند. در ۲۱ سالگی مشغول دروس خارج گشته و از محضر آیت اللّه بروجردی، پدر بزرگوارش امام خمینی(ره) و محقق داماد استفاده کرد. حاج سیدمصطفی خمینی در علم رجال و تاریخ، اطلاعات گسترده ای داشت. معظم له علاوه بر مقام و درجه ای که در فقه و اصول داشت، در علوم معقول، فلسفه و کلام نیز متبحّر بود. هم چنین آثاری از

ایشان به یادگار مانده است که مکاسب محرّمه، تفسیر قرآن، القواعد الحکمیه و کتاب البیع از آن جمله اند. آیت اللّه مصطفی خمینی همراه و همگام با پدر بزرگوارش علیه استبداد مبارزه کرد و سرانجام از سوی عُمّال شاه، مسموم شد و در نجف اشرف به شهادت رسید.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: میلاد پیشوای اول مسلمانان "امیرالمؤمنین امام علی"(ع)(۲۳ سال قبل از هجرت)

شرح مناسبت:

امام علی(ع) امام اول شیعیان و خلیفه ی چهارم، در سیزدهم رجب سال ۳۰ عام الفیل در دورن خانه ی کعبه به دنیا آمد. پدرش ابوطالب(عبدمناف) پسر عبدالمطلب و مادرش فاطمه دختر اسد بن هاشم است. ابوالحسن، ابوتراب، ابوالحسین، ابوالرَّیحانَتَین از جمله کنیه های آن امام و امیرالمؤمنین، ولی اللّه، اسداللّه، مرتضی، وصی، یعسوب الدین، حیدر، کرار و ... از القاب آن سرور می باشد. حضرت علی(ع) از دوران کودکی، تحت تعلیم و تربیت حضرت محمد(ص) قرار گرفت و اولین مردی بود که اسلام آورد. آن امام همام به جز غزوه ی تبوک، در تمامی غزوات و جنگ های پیامبر اکرم(ص) حضور داشت و همواره در رنج ها و سختی ها، یاور و حامی پیامبر بزرگ اسلام بود. امام علی(ع) در هجدهم ذی حجّه ی سال یازدهم هجری، در محلی به نام غدیر خُم، به امر خدا و از طرف پیامبر به رهبری امت اسلامی پس از رسول اکرم(ص) برگزیده شد و پس از بیعت مردم، امیرالمؤمنین لقب گرفت. اماپس از رحلت پیامبر(ص) این امر مُهم اجرا نگردید و خلافت به دست ابوبکر افتاد. سی وسه سال از عمر مبارک امام علی در کنار رسول خدا(ص)، بیست و پنج سال پس از رحلت آن حضرت در خانه نشینی و در حدود پنج سال نیز در خلافت

سپری شد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام علی علیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ السَّعیدَ کُلَّ السَّعیدِ حَقَّ السَّعیدِ مَن اَحَبَّ عَلِیّاً فی حَیاتِهِ و بَعدَ مَوتِهِ

ترجمه:

سعادتمند حقیقی کسی است که علی را در حیات او و پس از رحلتش دوست بدارد

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۲۴۹.

زیر عنوان:

ولادت امام علی علیه السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام إنَّ فاطِمَهَ بِنتَ أسَدٍ ضَرَبَهَا الطَّلقُ و هِیَ فِی الطَّوافِ فَدَ خَلَتِ الکَعبَهَ فَوَلَدَتْ أمیرَالمُؤمِنینَ فِیها

ترجمه:

فاطمه، دختر اسد، در حال طواف بود که درد زایمان او را فرا گرفت؛ پس وارد کعبه شد و امیرمؤمنان را در کعبه بزاد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۳۵، ص ۲۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام على عليه السلام: لا تَبتَهِجَنَّ بِخَطَإِ غَيرِكَ فَإنَّكَ لَن تَملِكَ الإصابَةَ أبَداً

ترجمه:

به خطاى ديگران شاد مشو كه هميشه از تو درست كارى سر نزند

آدرس:

غررالحكم و دررالكلم، ح ۱۰۲۹۴.

زير عنوان:

سخنان بر گزيده

متن:

امام على عليه السلام: عَظِّمُوا أقدارَكُم بِالتَّغافُلِ عَنِ الدَّنِيِّ مِنَ الأُمورِ

ترجمه:

با بى توجّهى به امور پست، بر ارزش خود بيفزاييد

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۲۴.

زير عنوان:

سخنان بر گزيده

متن:

امام على عليه السلام: مَن لَم يَقهَر حَسَدَهُ كانَ جَسَدُهُ قَبراً لِنَفسِهِ

ترجمه:

هر كه بر حسدش غالب نشود، بدنش گورجانش خواهد شد

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۲۵۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّ أهَنأَ النّاسِ عَیشاً مَن کانَ بِما قَسَمَ اللَّهُ لَهُ راضِیاً

ترجمه:

گواراترین زندگی را کسی دارد که از آنچه خداوند نصیب او کرده است خرسند باشد

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۳۳۹۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: أفضَلُ العَمَلِ ما اُریدَ بِهِ وَجهُ اللَّهِ

ترجمه:

برترین کارها، کاری است که برای خدا باشد

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۲۹۵۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: لاتَقُل مالا تُحِبُّ أن يُقالَ لَکَ

ترجمه:

آنچه دوست نداری درباره ات گفته شود،

درباره دیگران مگوی

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۷، ص ۱۳۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: ما عالَ مَنِ اقتَصَدَ

ترجمه:

هر که میانه روی پیشه سازد، گرفتار فقر نشود

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۱۴۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: مَن ضَنَّ بِعِرضِهِ فَلْیَدَعِ المِراءَ

ترجمه:

هر که می خواهد آب روی خود را نگاه دارد، باید از جدال بپرهیزد

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۳۶۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: امضِ لِکُلِّ یَومٍ عَمَلَهُ، فَإنَّ لِکُلِّ یَومٍ ما فیهِ

ترجمه:

در هر روز کار همان روز را انجام ده، که هر روز را کاری [ویژه] است

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: البِشرُ إسداءُ الصَّنیعَهِ بِغَیرِ مَؤونَهٍ

ترجمه:

خوش رویی احسانی است بی هزینه

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۱۵۰۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: نُصحُکَ بَینَ المَلَإ تَقریعٌ

ترجمه:

نصیحت کردنت در حضور جمع، سرکوفت است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۱۷۱.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز اَیّامُ البَیض"روزهای ۱۴ ۱۳ و ۱۵ رجب" و ایّام اعتکاف

شرح مناسبت:

از روز سیزدهم رجب، ایّام البیض یا ایام تَشریقْ آغاز می شود و سه روز به طول می انجامد. مؤمنانِ علاقمند در این مدت، با خلوت گزیدن در مساجد جامع شهرها، به راز و نیاز با آفریدگار مهربان می پردازند که به این عمل، اعتکاف می گویند. مُعتَکِفین، با روزه و عبادت در این سه روز، تلاش می کنند با گسستن از قید و بندهای زندگیِ دنیوی، خود را به پروردگارِ عالم نزدیک تر کنند. اعتکاف از سنت های مورد توجه پیامبراکرم(ص)، امامان معصوم(ع) و پیشوایان وبزرگان دینی بوده است. آن ها، مسلمانان را به خاطر تاثیرات عمیق و معنوی اعتکاف، به انجام این عبادت بویژه در این سه روز، تشویق کرده اند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

اعتکاف

متن:

أنْ طَهِّرا بَیتِیَ لِلطّآئِفینَ وَ العاکِفینَ و الرُّکَّعِ السُّجُودِ

ترجمه:

خانه مرا برای طواف کنندگان و معتکفان

و رکوع و سجده کنندگان پاکیزه کنید

آدرس:

بقره، آیه ۱۲۵.

زیر عنوان:

اعتکاف

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَنِ اعتَكَفَ إيماناً وَ احتِساباً غُفِرَ لَهُ ما تَقَدَّمَ مِن ذَنبِهِ

ترجمه:

همه گناهان گذشته کسی که از روی ایمان و برای رسیدن به ثواب الهی معتکف شود، آمرزیده می شود

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۲۴۰۰۷.

زیر عنوان:

اعتکاف

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: المُعتَكِفُ يَعكُفُ الذُّنوبَ ويُجرى لَهُ مِنَ الأجرِ كَأجرِ عامِلِ الحَسَناتِ كُلِّها

ترجمه:

معتکف همه گناهان را در بند می کند و مانند کسی که همه خوبی ها را انجام داده است، به او پاداش داده می شود

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۲۴۰۱۲.

زیر عنوان:

اعتکاف

متن:

امام صادق علیه السلام: لا اعتِکافَ إلّا فی مَسجدِ جَماعَهٍ قَد صَلّی فیهِ امامُ عَدلٍ بصَلاهِ جَماعهٍ

ترجمه:

اعتکاف تنها در مسجد جامعی است که امام عادل در آن نماز جماعت گزارده باشد

آدرس:

الکافی، ج ۴، ص ۱۷۶.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "محمد بن عیسی تَرمَذی" محدث کبیر(۲۷۹ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن عیسی معروف به ابوعیسی تَرمَذی از مشاهیر حُفّاظ، مُحدثین و در شمار پیشوایان راوی حدیث قرار دارد. وی در قوه ی حافظه بی نظیر و از شاگردان خاص امام بخاری بود. کتاب صحیح ترمذی از منابع درجه ی اول اهل سنت، از آثار ترمذی می باشد. وی در هفتاد سالگی وفات یافت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت عالم ربانی "علی بن محمد نصیرالدین حِلی کاشی" (۷۵۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: شهادت عالم مجاهد و مبارز مشروطه خواه آیت اللّه "شیخ فضل اللّه نوری" (۱۳۲۷ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ فضل اللّه نوری در سال ۱۲۵۹ ق در تهران متولد شد. در جوانی به همراه دایی و پدر زن خود حاج میرزا حسین نوری، جهت تحصیل به نجف اشرف مهاجرت کرد. وی از شاگردان برجسته ی میرزای شیرازی بود. شیخ فضل اللّه برای مقابله با استبداد، به همراه آیات عظام طباطبایی و بهبهانی در دوران مشروطیت، این جنبش را رهبری می کرد. وی در مهاجرت کُبری شرکت داشت و در تهیه، تنظیم و تدوین قانون اساسی و متمم آن سهیم بود، به طوری که اصل دوم متمم به ابتکار او تهیه شد. یکی از اصول پیشنهادی شیخ فضل اللّه، حضور پنج عالم مجتهد در مجلس بود تا قوانین ضد اسلامی به تصویب نمایندگان نرسد. او در جمادی الاولی سال ۱۳۲۵ تصمیم گرفت یک کانون تبلیغاتی علیه مشروطه ی غیر مشروعه ایجاد کند. اقدامات تبلیغی شیخ با مخالفت مجلسیان مواجه شد و شیخ فضل اللّه در حضرت عبدالعظیم تحصن اختیار کرد.

شیخ فضل اللّٰه سرانجام در ۱۲ رجب سال ۱۳۲۷ از جانب فاتحین دستگیر و عصر ۱۳ رجب پس از یک محاکمه ی کوتاه به مجازات مرگ محکوم شد. شیخ فضل اللّٰه نوری سرانجام در سیزدهم رجب همان سال در میدان توپخانه ی تهران و در حضور هزاران نفر از مردم به دار آویخته شد. اکثریت کسانی که آن روز در پایین دارِ شیخِ شهید جهت قتلِ او خوشحالی می کردند، همان هایی بودند که در ماه های قبل در استقبالِ آن عالمِ مجاهد در بازگشت از تَحصُّن، حضور داشتند. شیخ فضل اللّٰه نوری که خود

در ابتدا از حامیان اصلی مشروطه بود، به محض این که خطر انحراف این نهضت را تشخیص داد، خواهان مشروطه ی مشروعه شد و این چنین مرگبار پاسخ خود را دریافت کرد. مقبره ی ایشان در صحن حرم مطهر حضرت معصومه(س) واقع شده است.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: نخستین نبرد مسلمانان با مشرکان مکه در صدر اسلام(۲ ق)

شرح مناسبت:

اولین درگیری مسلمانان پس از استقرار در مدینه، به فرماندهی عبداللّه بن جحش اسدی با کاروان قریش به سرگردگی عمر بن الحضرمی بود که در این نبرد، عمر بن الحضرمی کشته شد. این جنگ در تاریخ اسلام به "سَرِیه ی عبداللّه بن جحش" معروف گشته است.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز نخستین مهاجرت مسلمانان مکه به حبشه(۵ بعثت)

شرح مناسبت:

در پی فشار طاقت فرسای مشرکان قریش بر مسلمانان، پیامبر اکرم(ص) به تعدادی از پیروانِ خود دستور داد تا برای در امان ماندن از اذیت و آزار مشرکین، به سرزمین حبشه مهاجرت کنند. جمعی از مسلمانان که ۱۱ مرد و ۴ زن بودند به سرپرستی "عُثمان بنَ مظعون" به حبشه مهاجرت کردند و زمینه ساز مهاجرت بعدی مسلمانان به سرپرستی "جعفر بن ابیطالب(ع)" شدند. این مهاجرت ها، طی سالیان متمادی، سبب نفوذ و گسترش دین اسلام در قاره ی آفریقا شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تغییر قبله از بیت المقدس به سوی کعبه به قول مشهور(۲ ق)

شرح مناسبت:

پس از دستور واجب شدن نماز بر مسلمانان، پیروان این آیین الهی، به طرف بیت المقدس، محلی که مورد احترام ادیان دیگر از قبیل یهودیت و مسیحیت بود، نماز می خواندند. ولی پس از هجرت پیامبر اسلام به مدینه، یهودیان این شهر، پیامبر اسلام(ص) را مورد طعنه قرار داده و از این که مسلمانان از قبله ی یهودیان برای نماز استفاده می کنند، آنان را استهزاء می کردند. سرانجام در حالی که ۱۷ ماه از ورود پیامبر اسلام(ص) به مدینه می گذشت، به دستور خدا، کعبه، قبله ی مسلمانان گردید. این دستور در حالی که پیامبر اکرم(ص) نماز ظهر را در مسجد بنی سَلَمه اقامه می کرد از جانب خداوند صادر شد. پیامبر اسلام(ص) در حالِ نماز، روی به مسجدالحرام کرد و دو رکعت پایانی نماز ظهر را به سوی کعبه خواند و به همین دلیل این مسجد در تاریخ اسلام به "ذوالقبلَتَین" معروف شده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات عقیله ی بنی هاشم، ام المصائب "حضرت زینب کبری"(س)(۶۲ ق)

شرح مناسبت:

حضرت زینب(س) پس از بازگشت از شام و رجعت به مدینه، همواره در مجالس خود از راه امام حسین(ع) و مصایب عاشورا سخن می رانـد و مردم را علیه حکومت جور تحریک می کرد. کم کم کار به جایی رسید که اقامت آن حضـرت در مدینه با مخالفت والی شـهر روبرو گردید و ایشان عازم شام شد. سـرانجام آن حضـرت در سن ۵۶ سالگی به سـرای باقی شتافت. محل دفن آن بانوی مجلله مورد اختلاف است و برخی شام، مدینه وعده ای مدفن ایشان را در سرزمین مصر می دانند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

رحلت حضرت زینب علیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن بَکی عَلی مُصابِ هذِهِ البِنتِ

(زَینَبَ بَنتِ عَلِیّ علیها السلام) کانَ کَمَن بَکی عَلی أَخَوَیهَا الحَسَنِ و الحُسَینِ علیهما السلام

ترجمه:

هر کس بر مصیبت های این دختر (زینب علیها السلام) بگرید، همانند کسی است که بر برادرانش، حسن و حسین علیهما السلام، گریسته باشد

آدرس:

وفیات الأئمه، ص ۴۳۱.

زیر عنوان:

رحلت حضرت زینب علیها السلام

متن:

امام حسین علیه السلام: یا أُختاه لاتَنسینی فی نافِلَهِ اللَّیلِ

ترجمه:

ای خواهرم! مرا در نماز شب فراموش نکن

آدرس:

وفیات الأئمه، ص ۴۴۱.

زیر عنوان:

رحلت حضرت زینب علیها السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إنَّ عَمَّتی زَینَبَ مَعَ تِلکَ المَصائبَ و المِحَنِ النّازِلَهِ بِها فی طَرِیقِنا إلَی الشّامِ ما تَرَکَتْ [تَهَجُّدَها] لِلَیلَهٍ

ترجمه:

عمّه ام، زینب، با وجود همه مصیبت ها و رنج هایی که در مسیرمان به سوی شام به او روی آورد، حتّی یک شب اقامه نماز شب را فرو نگذاشت

آدرس:

وفیات الأئمه، ص ۴۴۱.

زیر عنوان:

رحلت حضرت زینب علیها السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: أنتِ بِحَمدِ اللّهِ عالِمَهٌ غَیرُ مُعَلَّمَهٍ، فَهِمَهٌ غَیرُ مُفهَّمَهٍ

ترجمه:

[ای زینب!] تو، بحمداللّه، عالمی هستی که نزد کسی تعلیم ندیدی و دانایی هستی که نزد کسی نیاموختی

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۵، ص ۱۶۴.

زیر عنوان:

رحلت حضرت زینب علیها السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إنَّها مَا ادَّخَرَت شَیئاً مَن یَومِها لِغَدِها أبَداً

ترجمه:

او هیچ گاه چیزی از امروز برای فردای خود نیندوخت

آدرس:

وفیات الأئمه، ص ۴۴۱.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: انتخاب اصفهان به پایتختی دولت پادشاهی صفوی توسط "شاه عباس اول" (۱۰۰۶ ق)

شرح مناسبت:

تا سال ۱۰۰۶ ق، قزوین پایتخت حکومت صفویه بود ولی در این روز شاه عباس صفوی، اصفهان را مرکز حکومت خود قرار داد و تلاش فراوانی در آباد سازی این شهر صورت داد. اصفهان تا پایان حکومت صفوی جزو آبادترین شهرهای ایران بود.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: اعمال ام داوود در آخرین روز از ایام اعتکاف

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن خیرون" محدث مسلمان(۵۳۹ ق)

شرح مناسبت:

ابومنصور محمد بن عبدالملک بن حسن بن ابراهیم عطار، معروف به ابن خیرون، محدث و استاد علم قرائت در خاندانی که همه از رجال حدیث و قرائت بوده اند، در سال ۴۵۴ ق در بغداد به دنیا آمد. وی علم قرائت را از مشایخ معروف زادگاه خود مانند ابوالبَرکات و عبدُالسّیّد فرا گرفت. از جمله آثار او المِفتاح و المُوَضّح در باره ی قرائات دهگانه است که نسخه ای از آنها در دسترس نیست. ابن خیرون در حدیث نیز دستی داشته و مورد وثوق بزرگان حدیث می باشد. سرانجام ابن خیرون در شانزدهم رجب سال ۵۳۹ ق در ۸۵ سالگی در بغداد درگذشت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وقوع جنگ "چالدران" بین قوای صفوی و عثمانی در نزدیکی تبریز(۹۲۰ ق)

شرح مناسبت:

پس از روی کار آمدن سلطان سلیم اول، رابطه ی ایران و عثمانی رو به تیرگی بیشتر نهاد. او به سمت نواحی غربی ایران لشکرکشی کرد و در سال ۹۲۰ ق جنگ سختی در چالدران از نواحی ماکو بین شاه اسماعیل صفوی و سلطان سلیم عثمانی روی داد. شاه اسماعیل که قسمت اعظم قشونش در آسیای مرکزی مشغول جنگ با ازبکان بودند، تصمیم به جنگ تدافعی گرفت، زیرا نیروهای عثمانی دو برابر قوای ایران بود. در ابتدای جنگ، پیروزی با سپاه ایران بود، ولی به علت کثرت نیروهای عثمانی، شکست بر ایران، مستولی شد و با کشته شدن سرداران ایرانی و اسارت حرم شاه، اسماعیل صفوی مجبور به عقب نشینی گردید. در این جنگ سه هزار عثمانی و دو هزار ایرانی کشته شدند ولی علت اصلی در شکست شاه اسماعیل، وجود توپخانه ی عثمانی بود که جنگ را به نفع ترک ها

به پایان رساند. پس از عقب نشستن سپاهیان صفوی، سلطان سلیم تبریز را اشغال کرد، ولی به زودی بر اثر مقاومت ملی، مجبور شد تبریز و آذربایجان را تخلیه کند. گویند پس از این واقعه،کسی شاه اسماعیل راخندان ندید.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت علامه ی فاضل شیخ "سلیمان بحرانی" از علمای بزرگ شیعه(۱۱۲۱ ق)

شرح مناسبت:

شیخ ابوالحسن سلیمان بن عبداللَّه بن علی بن حسن بحرانی ماحوزی، معروف به محقق بَحرانی از بزرگان علمای امامیه ی اوائل قرن ۱۲ هجری در نیمه ی رمضان ۱۰۷۶ ق به دنیا آمد. او در علم حدیث، رجال، تاریخ و سیره تبحُّر داشت. شیخ عبداللَّه سماهَیجی و سیدهاشم بحرانی صاحب تفسیر برهان و شیخ احمدبحرانی از تلامذه ی او بودند. از آثار قلمی او: الاشارات فی الکلام، الشفاء فی الحکمه النظریه و المعراج قابل ذکرند. این فقیه و عالم بزرگ سرانجام در ۱۷ رجب ۱۱۲۱ در ۴۶ سالگی دار فانی را وداع گفت و به دیدار دوست شتافت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت آیت اللَّه "سیدابوتراب خوانساری" فقیه برجسته ی شیعه(۱۲۷۱ ق)

شرح مناسبت:

سید ابوتراب بن سیدابوالقاسم خوانساری از عالمان بزرگ شیعه، فقیه، محدث، رجالی و جامع معقول و منقول و زاهد و عابد است. وی از شاگردان سیدحسین کوه کمری و میرزا محمد هاشم خوانساری و از اساتید حضرات آیات سید محسن حکیم، سیدمحمد حجت، آقابزرگ تهرانی، میرزا ابوالحسن شعرانی و ... بود. این فقیه بزرگ و مرجع عالی مقام شیعیان، همچنین آثار علمی فراوان در علوم مختلف از خود به جای گذارده است. لُبُّ الالباب فی تفسیر احکام الکتاب، الفوائد الرجالیه و مصباح الصالحین از تالیفات ایشان می باشند. آیت اللَّه حاج سیدابوتراب خوانساری سرانجام در سال ۱۳۴۶ ق در هفتاد و پنج سالگی وفات یافت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللَّه "میرزاکاظم نجفی تبریزی" (۱۴۱۶ ق / ۱۹ آذر ۱۳۷۴ ش)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات حضرت "ابراهیم" فرزند رسول اکرم(ص)(۱۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "حجت الاسلام اشرفی" فقیه مسلمان(۱۲۲۰ ق)

شرح مناسبت:

حاج ملامحمد معروف به حجت الاسلام اشرفی برای تکمیل تحصیلات خود به حوزه ی نجف در عراق رفت و از محضر استادان بنام آن دیار کسب فیض نمود. وی پس از چندی درعلوم حدیث، تفسیر قرآن و کلام، مهارت بسیار یافت و استادی برجسته شد. از وی مؤلفاتی سودمند بر جای مانده است که از آن جمله اسرار الشهاده می باشد. حجت الاسلام اشرفی سرانجام پس از ۹۵ سال مجاهدت علمی و عملی در سال ۱۳۱۵ ق رحلت کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد عالم بزرگ "شیخ عباس آل کاشف الغطاء" (۱۳۲۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "سیدعلی کازرونی" استاد فلسفه و عرفان(۱۳۴۳ ق)

شرح مناسبت:

آقا سید علی مجتهد کازرونی شیرازی، فرزند مرحوم حاج سید عباس مجتهد کازرونی در سال ۱۲۷۸ ق متولد شد. در ۱۲۹۱ از کازرون به شیراز آمد و تا سال ۱۳۰۴ در شیراز به تحصیل معقول و منقول پرداخت. معقول را نزد شیخ احمد شیرازی نجفی – که شاگرد حکیم عباس دارابی بوده – و شیخ محمد حسین شانه ساز تحصیل کرد. احتمالاً اواخر دوره ی تدریس حکیم عباس (متوفی ۱۳۰۰) را نیز درک نموده است. از سال ۱۳۰۴ تا ۱۳۱۵ در نجف اقامت کرد و از حوزه ی درس آخوند ملامحمدکاظم خراسانی بهره مند شد و به مقامات عالی نائل آمد. از سال ۱۳۱۹ تا پایان عمر در شیراز به تدریس، خصوصاً تدریس فلسفه و عرفان اشتغال داشت. بسیاری از مدرسین و فضلای شیرازی در معقول و منقول شاگردان او بوده اند. مرحوم آقا سیدعلی نمونه ای از سلف صالح بوده است. شاگردان او و سایر مردم شیراز داستان ها از صفای نفس و تقوای او دارند. این فیلسوف و عارف الهی سرانجام در ۶۵ سالگی بدرود حیات گفت.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی "تبوک" بین مسلمانان و لشگر روم(۹ ق)

شرح مناسبت:

غزوه ی تبوک از آخرین غزوات پیامبر اسلام(ص) به شمار می رود. سبب وقوع غزوه ی تبوک آن بود که کاروان تجاری شام به پیامبر اسلام خبر داد که سلطان روم لشگری مجهز کرده و عازم مدینه است. از اینرو رسول خدا فرمان داد مسلمانان از دور و نزدیک آماده ی جنگ شوند. علی رغم دوری راه، فصل گرما، دوره ی برداشت محصول و سختی مسیر، اکثر مسلمانان، خود را جهت جنگ آماده کردند. در این میان گروهی از منافقین مدینه به بهانه هایی

در این غزوه شرکت نکردند و دیگران را نیز از رفتن منع می نمودند. لذا چون پیامبر از نیّت سوء آنان آگاه شد، علی(ع) را به جای خویش در مدینه گماشت و رهسپار تبوک گشت. سرانجام لشگر سی هزار نفری اسلام به محل جنگ رسیدند ولی از سپاه روم اثری نیافتند. در این غزوه هرچند جنگی رخ نداد ولی شوکت اسلام، فداکاری مسلمین و آمادگی آنها در برابر کفر به نمایش درآمد. همچنین به این جنگ، غزوی "فاضِحِه" (به معنی رسوا کننده) نیز گفته می شود زیرا جمعی منافقِ مسلمان نما در این سفر رسوا شدند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن خلف مالکی" عالم و فقیه(۴۷۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوالولید سلیمان بن خلف مالکی حافظ و مفسر قرآن، ادیب و شاعری چیره دست بود و از دانشمندان برجسته ی آندلس به شمار می رفت. وی در ابتدا در آندلسِ اسپانیا و سپس در مکه و بغداد به تدریس فقه و نشر احادیث پیامبر اکرم پرداخت. تفسیر القرآن، الناسخ و المنسوخ و الاشاره از جمله آثار ابوالولید است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "شاه اسماعیل صفوی" و جلوس "شاه طهماسب" (۹۳۰ ق)

شرح مناسبت:

شاه اسماعیل صفوی در رجب سال ۹۳۰ ق هنگامی که عازم قفقاز بود بیمار شد و در نوزدهم این ماه در نزدیکی سراب جان سپرد. در آن زمان او ۳۸ ساله بود و ۲۴ سال از پادشاهی وی می گذشت. جسد اسماعیل اوّل را به اردبیل آورده و در آرامگاه شیخ صفی الدین اردبیلی به خاک سپردند. او محبوب مردم ایران بود. شاه اسماعیل به محض آنکه بر تخت سلطنت نشست، مذهب تشیع را در کشور، کیشِ رسمی قرار داد و دولتی نیرومند به وجود آورد. پس از مرگ شاه اسماعیل، پسرش طهماسب اول که یازده سال داشت بر اریکه ی قدرت تکیه زد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات فقیه جلیل "سید دلدار علی نَقَوی" عالم بزرگ هندی(۱۲۳۵ ق)

شرح مناسبت:

سید دلدار علی بن سیدمحمد معین نقوی هندی نصیرآبادی در سال ۱۱۶۶ ق در خانواده ای عالم در نصیرآباد هند به دنیا آمد. نَسَب شریفش با ۲۲ واسطه به امام دهم، حضرت علی النقی(ع) می رسد. وی از علمای بزرگ هند و نخستین شخصیتی است که توانست شریعت جعفری را در کشور هندوستان استوار سازد. سید دلدار علی نقوی از شاگردان برجسته ی آیات عظام: سیدمهدی بحرالعلوم، بهبهانی و میرزا مهدی شهرستانی بوده و آثار گرانقدری از او بر جای مانده است. اِحیاء السُّنَّه و امانَهُ البدعَه، اساسُ الاصول و عمادُ الاسلام از جمله تالیفات این عالم ربانی به شمار می روند. سید دلدار ریاست مذهبی هندوستان را برعهده داشت و در تعریف و شناساییِ مقامات علمی او همین بس که شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر و مرجع بزرگ تقلید، او را با عناوین علامه ی فائق و خاتَمُ المُجتَهد می ستاید. این عالم بزرگوار سرانجام در ۶۹ سالگی

در لکهنو در هندوستان رحلت کرد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّٰه "شیخ محمد خالصی زاده" فقیه عالی قدر شیعه(۱۳۸۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه محمد خالصی معروف به خالصی زاده در سال ۱۳۰۸ ق در کاظمین به دنیا آمد و پس از پایان تحصیلات به اجتهاد دست یافت. ایشان در قیام سال ۱۹۲۰ میلادی مردم عراق علیه استعمار انگلستان، دوشادوش پدرش به صفوف مجاهدان پیوست تا این که او را به ایران تبعید کردند. پس از درگذشت پدر، در مشهد مقدس بر کرسی تدریس نشست و همزمان بر ضد مفاسد و ستمگری های رژیم طاغوت، مبارزه می کرد. رژیم نیز ایشان را به شهرهای مختلف از جمله قزوین تبعید نمود. سرانجام به زادگاه خود بازگشت و به تدریس و تالیف پرداخت. احیاء الشریعه، مظالم انگلیس در بین النهرین و هُدی و شفا از جمله آثار اوست. آیت اللّٰه خالصی زاده سرانجام در سال ۱۳۸۳ در ۷۵ سالگی درگذشت و به دیدار معبود شتافت.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: نبرد "یرموک" بین مجاهدان مسلمان و سپاه روم(۱۳ ق)

شرح مناسبت:

در این جنگ، رومیان سپاه عظیمی را فراهم کرده و در مقابل مسلمانان قرار داده بودند. سرانجام با جان فشانی سربازان اسلام، این جنگ به سود مسلمانان خاتمه یافت و بیش از ده هزار نفر از رومیان به هلاکت رسیدند و حدود سه هزار نفر از مسلمانان شهید شدند. نقل می کنند ابوسفیان در این جنگ شرکت کرده بود و وقتی که رومیان غلبه می کردند می گفت آفرین بر "بنی الاصفر" یعنی رومیان.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: انعقاد قرارداد ننگین ۱۹۰۷ و تقسیم ایران(۱۳۲۵ ق)

شرح مناسبت:

در زمان مظفرالدین شاه قاجار که نهضت اصلاح طلبی و تجدید روش سیاسی و ایجاد مشروطیت پا گرفت، دولت ضعیف شاه، مقروض روس و انگلیس شد. این استقراض های پی درپی، باعث حضور هرچه بیشتر بیگانگان و دخالت آنان در امور مملکت گردید. پس از مدتی، دولت های روسیه و انگلستان در راستای سیاست های استعمارگرانه ی خویش، در زمان سلطنت محمدعلی شاه قاجار، با خود پیمانی منعقد کردند که بر اساس آن، ایران، تجزیه و به سه قسمت شمالی، جنوبی، و بی طرف تقسیم گردید. بر این اساس نیمه ی شمالی را روس ها و نیمه ی جنوبی را انگلیسی ها به تملک خود درآوردند. در ادامه ی این روند بود که در ۲۱ رجب سال ۱۳۲۵ قمری برابر با ۱۹۰۷ میلادی، قرارداد روس و انگلیس مبنی بر تقسیم ایران به

سه منطقه ی حوزه ی نفوذ روس در شمال و مرکز، منطقه ی نفوذ انگلیس در جنوب شرقی کشور و منطقه ی بی طرف در جنوب غربی ایران، منعقد گردید. خط منقطه ی روس ها از قصر شیرین آغاز شده، پس از عبور از اصفهان و یزد

و خواف، در منطقه ای که مرز ایران و افغانستان و روسیه، یکدیگر را قطع می کنند خاتمه می یافت. خط منطقه ی انگلیسی ها از مرز افغانستان آغاز شده و پس از عبور از بیرجند و کرمان به بندرعباس منتهی می شد. با این قرارداد، انگلیس ها و روس ها می خواستند به رقابت های خود در ایران و افغانستان و تبّت خاتمه دهند. همین که خبرِ انعقاد قرارداد به مردم رسید، وحشت و خشم عمومی را در آنان برانگیخت.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ارتحال فقیه نامدار شیعه "شیخ الفقهاء شیخ جعفر کاشف الغطا" (۱۲۲۸ ق)

شرح مناسبت:

شیخ جعفر کاشف الغطاء در سال ۱۱۵۴ ق در نجف اشرف به دنیا آمد و از همان اوان کودکی به تحصیل علوم دینی پرداخت. در آغاز، مقدمات را نزد پدر آموخت و سپس از محضر بزرگانی نظیر شیخ محمدمهدی فتونی، محمدباقر وحید بهبهانی و سیدمهدی بحرالعلوم کسب دانش کرد. شیخ جعفر سپس به تالیف و تدریس پرداخت و شاگردان فراوانی تربیت نمود و کتب متعددی نگاشت. یکی از کارهای مهم وی، مقابله با اخباری گری بودو تلاش مؤثری در از بین بردن این فتنه انجام داد. سرانجام این عالم سترگ پس از هفتاد و چهار سال عمر با برکت، دار فانی را وداع گفت و زندگی جاودان خود را آغازکرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت عالم بزرگ "ملاعلی نوری" حکیم و فقیه شیعه(۱۲۴۶ ق)

شرح مناسبت:

ملاعلی بن جمشید معروف به آخوند نوری از محضر اساتید بزرگی چون محمد بیدآبادی کسب فیض نمود. سپس به تدریس مشغول شد و حوزه بزرگی در فلسفه تاسیس کرد که از نظر کمّی بی نظیر بود. آخوند نوری علاوه بر تحصیل و تدریس به مقام شامخی نیز در حکمت متعالیه نایل گشت تا بدان پایه که برخی از دانشمندان فلسفه، پایگاه او را از این جهت به مقام و موقعیت "صدرالمتألهین" نزدیک دانسته اند. از آثار متعددی که به وی نسبت می دهند حواشی اسفار و رساله ای در وحدت وجود است. مدفن این عالم طراز اول قرن ۱۳، کفشکن حرم حضرت علی(ع) در نجف اشرف می باشد که به وصیت او بوده است.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز فرمانروایی "عضدالدوله دیلمی" (۳۳۸ ق)

شرح مناسبت:

علی عمادالدوله که پسر بزرگ بویه و مورد احترام برادرانش بود، چون پسری نداشت وصیت کرد برادرزاده اش پناه خسرو

پسر حسن رکن الدوله که سیزده ساله بود، پس از وی به جای او بنشیند. پس از مرگ عمادالدوله، پناه خسرو با لقب عضدالدوله دیلمی حاکم فارس شد. او از بزرگ ترین پادشاهان آل بویه است و بیش از ۳۴ سال در این مقام فرمانروایی کرد. عضدالدوله چون مانند دیگر پادشاهان آل بویه، شیعه مذهب بود، خود به زیارت قبر امام علی(ع) در نجف رفت و به دستور او بر مزار امیرالمؤمنین و امام حسین (علیهما السلام) بقعه ای بنا کردند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگ "سیدحسین کوه کمره ای" (۱۲۹۹ ق)

شرح مناسبت:

عالم بزرگ آیت اللّٰه سید حسین کوه کمره ای از بزرگان علمای شیعه است که نَسَب شریفش با ۲۴ واسطه به امام حسین(ع) می رسید. وی پس از فراگیری مقدمات راهی نجف اشرف گردید و سال ها در عتبات عالیات از محضر شیخ کاشف الغطاء، شیخ محمدحسن صاحب جواهر و شیخ انصاری بهره مند گردید. آیت اللّٰه کوه کمره ای در فقه و اصول استاد بود و پس از مرحوم شیخ انصاری از زعمای حوزه ی عراق به شمار می رفت و قسمتی از بلاد جهان تشیع از ایشان تقلید می کردند. گویند بیش از ۸۰۰ نفر از فُضلای بزرگ در محضر درس او حضور می یافتند. حضرات آیات میرزا موسی تبریزی و شیخ حسن مامقانی از جمله شاگردان این فقیه فرزانه بودند. آیت اللّٰه کوه کمره ای هم چنین رساله هایی در باب عبادات، فروع دین و احکام حلال و حرام به رشته ی تحریر در آورده است. وفات این عالم

ربـانی در نجف اشـرف واقع شـد و در مقبره ای که به نـام خودش و در مقابـل مقبره ی اسـتادش، محمـدحسن نجفی صـاحب جواهر، قرارداشت به خاک سپرده شد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: فتح قلعه ی خیبر به دست توانای "حضرت علی"(ع)(۷ ق)

شرح مناسبت:

خیبَر، سـرزمین حاصلخیزی در ۳۲ فرسـخی شـمال مـدینه، دارای هفت قلعه و بالغ بر بیست هزار سَـکنه ی یهودی بود. یهودیان خیبر، همچون پایگاه دشـمن در نقطه ای حساس در حکومت اسـلامی، برضـد اسـلام عمل می کردنـد. یهودیان فرصت طلب، علی رغم پیمانی که با مسلمانان داشتند، خیبر را کانون مبارزه با اسلام قرار داده و تا می توانستند، مشرکان را بر ضد اسلام می شوراندنـد و کمک می کردنـد. پیامبر اسـلام(ص) تصـمیم گرفت این آخرین کانون ضداسـلامی دشـمن در مدینه را نیز نابود کنـد و ریشه ی فتنه را درآوَرَد. پیامبر اکرم(ص) با هزار و ششـصد نفر، با روش غافلگیرانه، خود را به قلعه های خیبَر رساندنـد. یهودیان به قلعه های خود پناه برده و قلعه ها را به روی خود بسـتند. مسلمانان قلعه ها را یکی پس از دیگری گشودند ولی فتح دو قلعه ی آخر ده روز به طول انجامید. حضرت رسول اکرم(ص) پس از این که عده ای از اطرافیانش موفق به فتح آن دو قلعه نشدند، فرمود: فردا پرچم جنگ را به مردی می دهم که جنگجویی است که فرار نمی کند، خدا و رسول خدا(ص) را دوسـت دارد، خـدا و رسولش نیز او را دوست دارنـد و خـدای تعـالی خیـبر را به دست او فتـح می کنـد. فردا حضـرت علی(ع) حاضـر گشت و حضرت رسول(ص) پرچم را به دست او سپرد. حضرت علی(ع) به سوی خیبر شتافت و پس

از آن که پهلوانان یهود را به هلاکت رساند قلعه ی خیبر را به دست مبارک خویش فتح کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "عمربن عبدالعزیز"، خلیه ی اموی(۱۰۱ ق)

شرح مناسبت:

عمر بن عبدالعزیز را نیکوکار بنی امیه می دانند. وی چون به خلافت رسید، سنت زشتی را که معاویه در دشنام و لعن علی(ع) رایج کرده بود، پس از ۶۰ سال منسوخ کرد. عمر بن عبدالعزیز لشکریان اسلام را از چپاول ممالك اطراف بازداشت و باغ فدك را به اولاد علی(ع) باز گردانید. مرگ او را بر اثر زهر مروانیان گفته اند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات دانشمند کبیر "ابونصر فارابی" معروف به "معلم ثانی" (۳۳۹ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن طرخان، حکیم و فیلسوف شهیر، معروف به ابونصر فارابی، در سال ۲۶۰ ق در روستایی نزدیك فاراب در خراسان قدیم به دنیا آمد. فارابی از بزرگ ترین دانشمندان اسلامی قرن چهارم هجری بوده و به معلم ثانی، استاد الفلاسفه و مَلِكُ الحُکَما خوانده می شود. وی پس از تحصیل مقدمات در فاراب، به بغداد رفته و زبان عربی، ریاضیات و فنون حکمت را آموخت. فارابی با هوش سرشاری که داشت، در تحصیل، دقتِ بسیار می ورزید و با وجود عدم بضاعت مالی، به سرعت در علوم پیشرفت کرد. وی همچنین در طب، منطق، موسیقی و زبانشناسی استاد کامل بود. فارابی در اثر تسلط بر زبان های متعدد، کتب یونان قدیم را به عربی ترجمه کرد. آراءُ اهلِ المدینهِ الفاضِلِه، اِحصاءُالعلوم، القیاس و ده ها اثر دیگر از تالیفات اوست. وی در ۷۹ سالگی در دمشق وفات یافت ودر آن شهر به خاك سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت علامه ی شهیر و دانشمند کم نظیر "سیدمحمدمهدی بحرالعلوم" (۱۲۱۲ ق)

شرح مناسبت:

سیّدمحمدمهدی فرزند سید مرتضی طباطبایی بروجردی از نسل امام حسن مجتبی(ع) در سال ۱۱۵۵ ق در کربلا به دنیا آمد. پس از گذراندن دروس مقدمات و سطح، به درس خارج پدرش راه یافت و پس از پنج سال و در حالی که جوانی بیش نبود به اجتهاد رسید. وی همچنین از اساتید نجف و کربلا همچون وحید بهبهانی، شیخ یوسف بحرانی، میرزا ابوالقاسم مدرس و ... بهره جست و سرآمد روزگار گردید. سیّد بحرالعلوم هفت سال در مشهد و دو سال در حجاز اقامت گزید و در آن جا منشأ خدمات ارزنده ای گردید و حتی باعث شیعه شدن امام جمعه ی مکه در سن هشتاد سالگی

شـد. در محضـر این عـالم بزرگوار، عالمـانِ فراوانی پرورش یافتنـد که شـیخ جعفر کـاشف الغطاء، ملااحمـد نراقی، محمـدباقر شفتی، سـیدمحمدجواد عـاملی و ... از آن جمله می باشـند. همچنین الفوائـدُ الرّجالیه، اُرجوزَهُ فی الامامَه، لُؤلُؤالبحرین و ... از جمله کتب ارزشـمند این فقیه بزرگ می باشـند. سـیدبحرالعلوم که به علت بیمـاری در منزل به مطـالعه و تـالیف می پرداخت، سرانجام در ۲۴ رجب (یا ۲۴ ذیحجه) سال ۱۲۱۲ ق در ۵۷ سالگی از دنیا رفت و در کنار مرقد شـیخ طوسـی در نجف اشرف مدفون شد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت امام موسی کاظم(ع) در زندان "هارون الرشید" خلیفه ی ستمکار عباسی(۱۸۳ ق)

شرح مناسبت:

در زمـان امـامت امـام موسـی کـاظم(ع) شـرایط برای مبـارزه ی منفی و قیـام علمی و ارشـاد مردم، آمـاده بـود. بـا توجه به این وضـعیت، آن امـام بزرگوار، فعـالیت خویش را در دو جبهه آغاز فرمود. یکی مبارزه ی منفی و عـدم تسـلیم در برابر طاغوت و متنفّر کردن مردم از دسـتگاه ظلـم و جـور و دیگری در جهـت ارشـاد و هـدایت مردم و نشـر احکـام و تربیـت شـاگردان. امـام کاظم(ع) در این راه سـختی های فراوانی را متحمل شده و سالیان طولانی در زندان هارون، خلیفه ی سـتمکار عباسـی محبوس گردید. سرانجام حضرت امام موسی کاظم(ع) پس از پنجاه و پنج سال زندگی و سی و پنج سال امامت در حالی که سال های زیادی از دوران امامت را در زندان ستم هارون الرشید عباسی گذرانده بود به دستور خلیفه و توسط زندانبان قَسیُّ القلبی به نام سِندی بن شاهِک مسـموم شده و به شـهادت رسید. شهادت آن امام بزرگوار در زندان بغداد صورت گرفت و بدن مطهرش را در نزدیکی بغداد و در محلّی که امروزه به

کاظمین مشهور است به خاک سپردند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام کاظم علیه السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: زیارَةُ قَبرِ أبی مِثلُ زِیارَةِ قَبرِ الحُسَینِ

ترجمه:

زیارت قبر پدرم، موسی بن جعفرعلیه السلام، مانند زیارت قبر حسین علیه السلام است

آدرس:

کامل الزیارات، ص ۴۹۹.

زیر عنوان:

شهادت امام کاظم علیه السلام

متن:

روایت شده است: أنّهُ [الکاظِمَ علیه السلام] کانَ یَبکی مِن خَشیَةِ اللَّهِ حَتّی تَخضَلَّ لِحیَتُهُ بِالدُّمُوعِ

ترجمه:

امام کاظم همواره از بیم خدا می گریست، چندان که محاسنش از اشک تر می شد

آدرس:

الإرشاد، ج ۲، ص ۲۳۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: ثَلاثٌ مُوبِقاتٌ: نَکثُ الصَّفَقَهِ و تَرکُ السُّنَّهِ و فِراقُ الجَماعَهِ

ترجمه:

سه چیز تباهی می آورد: پیمان شکنی، رها کردن سنّت و جدا شدن از جماعت

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۱۲۵۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: عَونُکَ لِلضَّعیفِ أفضَلُ الصَّدَقَهِ

ترجمه:

کمک کردن تو به ناتوان، بهترین صدقه است

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۱۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: لَو کانَ فِیکُم عِدَّهُ أهلِ بَدرٍ لَقامَ قائمُنا

ترجمه:

اگر به تعداد اهل بدر [مؤمن کامل] در میان شما بود، قائم ما قیام می کرد

آدرس:

مشکاه الأنوار، ص ۱۲۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: لَیسَ مِنّا مَن لَم یُحاسِب نَفسَهُ فی کُلِّ یَومٍ

ترجمه:

کسی که هر روز خود را ارزیابی نکند، از ما نیست

آدرس:

الاختصاص، ص ۲۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: ما مِن شَی ءٍ تَراهُ عَیناکَ إلّا و فیهِ مَوعِظَهٌ

ترجمه:

در هر چیزی که چشمانت می بیند، موعظه ای است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۱۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: مَن کَفَّ غَضَبَهُ عَنِ النّاسِ کَفَ َاللَّهُ عَنهُ عَذابَ یَومِ القِیامَه

ترجمه:

هر کس خشم خود را از مردم باز دارد، خداوند عذاب خود را در روز قیامت از او باز می دارد

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص

.۳۰۵

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: إذا کانَ ثَلاثَةٌ فی بَیتٍ فَلا یَتَناجی إثنانِ دونَ صاحِبِهِما فَإنَّ ذلِکَ مِمّایَغُمُّهُ

ترجمه:

هر گاه سه نفر در خانه ای بودند، دو نفرشان با هم نجوا نکنند؛ زیرا نجوا کردن، نفر سوم را ناراحت می کند

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۶۶۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: إیّاکَ أن تَمنَعَ فی طاعَهِ اللّهِ فَتُنفِقُ مِثلَیهِ فی مَعصِیَهِ اللّهِ

ترجمه:

مبادا از خرج کردن در راه طاعت خدا خودداری کنی، و آن گاه دو برابرش را در معصیت خدا خرج کنی

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۰۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: لاتُذهِبِ الحِشمَهَ بَینَکَ و بَینَ أخیکَ وَأبْقِ مِنها فَإنَّ ذَهابَها ذَهابُ الحَیاءِ

ترجمه:

مبادا حریم میان خود و برادرت را [یکسره] از میان ببری؛ چیزی از آن باقی بگذار؛ زیرا از میان رفتن آن، از میان رفتن شرم و حیا است

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۰۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: أبلِغ خَیراً و قُل خَیراً ولا تَکُن اُمَّعَهً

ترجمه:

خیر برسان و سخن نیک بگو و سست رأی و فرمان برِ هر کس مباش

آدرس:

الاختصاص، ص ۳۴۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: المُصیبَهُ لِلصّابِرِ واحِدَهٌ و لِلجازِعِ اثنَتانِ

ترجمه:

مصیبت برای شکیبا یکی است و برای ناشکیبا دوتا

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۱۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام کاظم علیه السلام: الصَّبرُ عَلَى العافِيَهِ أعظَمُ مِنَ الصَّبرِ عَلَى البَلاءِ

ترجمه:

شکیبایی در عافیت بزرگ تر است از شکیبایی در بلا

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۱ ص ۲۶۱.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "شاه نعمت اللّه ولی" از اولیاء بزرگ و صاحبْ طریقتِ شیعه(۸۳۰ ق)

شرح مناسبت:

نورالدین شاه نعمت اللّه بن سیدعبداللّه کرمانی معروف به شاه نعمت اللّه ولی، از بزرگان عرفای نامدار شیعه ی قرن نهم هجری، در حدود سال ۷۳۰ ق در کرمان به دنیا آمد. وی از معاشران سیدشریف جرجانی و حافظ شیرازی بود و در حرمین شریفین

(مکه و مدینه) در خدمت عبداللَّه یافعی تن به ریاضات شاقه و مجاهدات جان فرسا داد و از او اجازه ی ارشاد گرفت. طریقه ی شاه نمت اللَّه ولی را از افراط و تفریط و عقاید فاسد، مبرّا دانسته اند. همچنین او را پیرو افکار و شارح آثار ابن عربی گفته اند. شاه نعمت اللَّه ولی، سلطان دراویش بود و بزرگانِ اطراف، هدایایی به درگاهش می فرستادند. شهرت شاه نعمت اللَّه ولی بیشتر از جنبه ی تصوُّف است نه شعر و شاعری. دیوان اشعار وی مشتمل بر چهارده هزار بیت غزلیات، مثنویات و نیز مقداری رباعیات می باشد. غزلیات او بیشتر بر وحدت وجود و عشق عرفانی است. امانت، شرح گلشن راز، نصیحهُ الملوک و ... از جمله آثار اوست. وفات شاه نعمت اللَّه ولی بین ۸۳۰ ق الی ۸۴۳ ق واقع شده و در تاریخ آن محل اختلاف می باشد. هرچند، با توجه به اشعار وی، بر می آید که بیش از صد سال عمر کرده است. شاه نعمت اللَّه ولی در ماهانِ کرمان درگذشت و تربتش زیارتگاه صوفیان، مریدان و معتقدانش می باشد. هم اکنون مزار او در ماهان، با شکوه و صفا پابرجاست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت آیت اللَّه شیخ "عبدالکریم عیدگاهی شهیدی" (۱۳۳۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آخوند "ملامحمد جواد صافی گلپایگانی" (۱۳۸۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: ارتحال عالم ربانی و فقیه بزرگوار شیعه آیت اللَّه "ابوالفضل خوانساری نجفی" (۱۴۲۲ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه شیخ ابوالفضل خوانساری در سال ۱۳۳۴ ق (۱۲۹۵ ش) در اصفهان به دنیا آمد. پدرش از شاگردان با سابقه ی آخوند خراسانی و شیخ حسن مامقانی بود. پس از فراگیری مقدمات در زادگاهش، در ۲۰ سالگی به دلیل آزار و اذیت حکومت پهلوی، برای تحصیلِ سطوح بالاتر، راهی نجف اشرف گردید. آیت اللَّه خوانساری در نجف از محضر درس آیات عظام: سیدابوالقاسم خویی، سیدمحسن حکیم، محمدحسین غروی اصفهانی و میرزا باقر زنجانی بهره مند گردید و پس از ۱۶ سال اقامت، در ۳۶ سالگی به علت بیماری ریوی به ایران مراجعت نمود و در محضر آیت اللَّه بروجردی به تلمذ نشست. این عالم بزرگوار با آغاز دوران مبارزه ی امام خمینی، به پشتیبانی از نهضت اسلامی پرداخت و نقش مؤثری در سال های تبعید حضرت امام ایفا نمود. آیت اللَّه خوانساری پس از پیروزی انقلاب اسلامی به عنوان نماینده ی امام و امام جمعه ی اراک، راهی آن شهر گردید و به مدت سیزده سال در این سنگر خدمت کرد. این عالم فرزانه سرانجام در ۲۱ مهر ۱۳۸۰ در ۸۵ سالگی دار فانی را وداع گفت و در حرم مطهر حضرت معصومه(س) دفن گردید.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات حضرت "ابوطالب" عموی گرامی پیامبراسلام(ص) به روایتی(۱۰ بعثت)

شرح مناسبت:

حضـرت ابوطالب بن عبدالمطب مانند بیشتر رُؤَسای قریش مردی تاجر بود و پس از درگذشت پدرش، عبدالمطلب، سـرپرستی پیامبر اسـلام(ص) را از هشت سالگی بر عهـده گرفت. در سـفری که حضـرت محمـد(ص) را برای تجارت با خود به شام برد، بشارت پیامبری آن حضـرت را از راهبی به نام بُحیرا شـنید و در حراست از پیامبر تلاش بیشتری از خود نشان داد. پس از بعثت نیز، ابوطالب،

یـاور و پشتیبـان همیشـگی پیـامبر بود و در حمایت از ایشان دریغ نمی کرد. ابوطالب در حالی که با دیگر مسـلمانان در شِـعْب ابوطالب در محاصـره ی مشـرکان مکه بود، در گذشت. در همان سال حضرت خدیجه(س) همسر با وفای پیامبر نیز وفات کرد و رسول خدا(ص) بر اثر شدت غم و اندوه، آن سال را "عامُ الحزن" یعنی سال حزن و اندوه نامیدند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن دُوبَیتی" مورخ و محدث مسلمان(۵۵۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبـداللّٰه محمـد بن ابی المعالی معروف به ابن دوبَیتی، مورخ، محـدث و فقیه مسـلمان در عراق به دنیا آمـد و علوم و معارف اسـلامی را نزد عالمـان و فقیهان زمان فرا گرفت. ابن دوبیتی پس از کسب مهارت کافی در علوم به تـدریس و تالیف و تربیت شاگردان روی آورد. او از حافظه ای نیرومنـد برخوردار بود و مجلس درس پرباری داشت. کتاب های بسـیاری را به او نسـبت داده اند که تاریخ واسط و تاریخ بغداد از آن جمله اند. وفات ابن دوبیتی در ۶۳۷ ق روی داد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "احمد بن ابراهیم" معروف به "ابن خلکان" مورخ مشهور عرب(۶۸۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوالعباس شـمس الـدین احمـد بن ابراهیم بن ابی بکر بن خلکان معروف به ابن خلکان در سال ۶۰۸ هجری در اطراف موصل در عراق در خاندانی که از علما و فُقها بودند، به دنیا آمد. پس از تحصـیل مقدمات در زادگاه خود، راهی شام و مصـر گردید و به تعلیم و تعلم و تألیف پرداخت. ابن خلکان سالیانی قاضـی القضاه مصر و دمشق گردید و به سرودن شعر نیز اشتغال داشت. وی بـا توجه به این که در منصب قضـا، فقیهی دانشـمند و داوری عـادل به شـمار می رفت و نزد فقیهـانِ بزرگ گـارِ خود، دانش آموخته بود اهتمامی خاص به فقه و اصول نشان می داد، اما در تاریـخ و نحو و ادبِ عرب نیز مهارت داشت. بسـیاری از نویسـندگان، ابن خلکان را از نظر اخلاقی سـتوده اند و او را مردی نیک نَفْس، خوش خوی، سـخاوتمند و پاکدامن دانسته اند. کتاب نفیس او موسوم به وَفَیاتُ الاَعیان و اَبناءُ الزَّمان یکی از بزرگ ترین و سودمندترین کتاب های فن رجال است که

در سال ۶۵۴ ق در قاهره آن را آغاز کرده و هجده سال به نوشتن آن مشغول بود. این کتاب که به تاریخ ابن خلکان معروف می باشد، شرح حال هشتصد و شصت نفر از مشاهیر علمای اسلامی در علوم مختلف را بیان نموده است. سرانجام ابن خلکان در سال ۶۸۱ ق در ۷۳ سالگی در دمشق وفات یافت و پیکرش را در دامنه ی کوه قاسیون که مدفن بسیاری از دانشمندان بود به خاک سپردند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت عالم بزرگ "میرزامحمدباقر فشارکی" (۱۳۱۴ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمد باقر فشارکی فرزند ملامحمد جعفر از علمای بزرگ و فقها و مدرسین برجسته ی اصفهان و از پرورش یافتگان حوزه ی درس شیخ محمدباقر(صاحب حاشیه ی معالم) بوده است. وی بنیان گذار احیای شب جمعه در اصفهان بوده و آثار گران بهایی را از خود به جای گذاشته است که آدابُ الشَّریعه، ذخیرهُالعباد، اصول دین و تعداد زیادی حواشی بر کتب بزرگان از جمله آثار اوست. مدفن این عالم بزرگ، در تکیه ی محقق خوانساری در اصفهان می باشد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: انعقاد قرارداد گمرکی ایران و روسیه در زمان "مظفرالدین شاه قاجار" (۱۳۱۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مبعث پیامبر ختمی مرتبت حضرت "محمد بن عبداللَّه"(ص)(سیزده سال قبل از هجرت)

شرح مناسبت:

حضرت محمد(ص) قبل از بعثت، در بعضی از اوقات برای تفکر و عبادت به غار حرا در کوهی واقع در شمال مکه پناه می برد تا این که در این روز، فرشته ی وحی، جبرئیل امین، بر آن حضرت نازل شد و به آن حضرت بشارت نبوت و رسالت داد. این واقعه به طور مشهور، در روز ۲۷ رجب، سیزده سال قبل از هجرت و در سال چهلم عام الفیل برابر با سال ۶۱۰ میلادی روی داد. اولین آیاتی که بر حضرت نازل شد در ابتدا آیات نخستین سوره ی علق و سپس مُدَّثر بود. آغاز اسلام و شروع بعثت با نام خدا، خواندن، قَلَم، قیام، هشدار، پاکی و اخلاص و بزرگداشت خدا شروع شد. بعثت که به معنی رستاخیز معنوی و انقلاب در همه ی امور است با انقلاب فرهنگی آغاز گردید. چرا که پایه و اساس تحوّل فرهنگی به خواندن، نوشتن و پاک سازی و بهسازی فرهنگی بستگی دارد. در آن زمان محیط مکه و اطراف آن، چنان در لجن زار بت پرستی و خرافات و فساد غرق بود که دعوت علنی بر خلاف آن وضع، ممکن نبود. بلکه نیاز به هسته ی مرکزی و دفاعی و اجتماع یاران وفادار و فداکار داشت. از این رو، پیامبر بزرگ اسلام(ص) سه سال به طور محرمانه با افراد تماس می گرفت و آن ها را به اسلام دعوت می نمود. پیامبر گرامی اسلام، پس از بعثت، نستوه و خستگی ناپذیر با جهل، کفر و ستم مبارزه کرد و پس از سه سال تبلیغ مخفی و ده سال دعوت

علنی مردم به توحید و ترویج آشکار دین اسلام در شهر مکه، به مدینه هجرت کرد و تا پایان عمر خویش در آن دیار ماند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

مبعث پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

یا أَیُّهَا النَّبِی إنّا أرسَلناکَ شاهِداً و مُبَشِّراً و نَذیراً و داعِیاً إلَی اللَّهِ بِإذنِهِ و سِراجاً مُنیراً

ترجمه:

ای پیامبر! ما تو را گواه و نوید دهنده و هشدار دهنده فرستادیم که به فرمان خدا به سوی او دعوت کنی و چراغی روشنی بخش باشی

آدرس:

احزاب، آیه ۴۶ – ۴۵.

زیر عنوان:

مبعث پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

پیامبر صلی الله علیه وآله: إنَّما بُعِثتُ لِاُتَمِّمَ مَکارِمَ الأخلاقِ

ترجمه:

من مبعوث شدم تا بزرگواری های اخلاقی را کامل کنم

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۶، ص ۲۱۰.

زیر عنوان:

مبعث پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

پیامبر صلی الله علیه وآله: بُعِثتُ بِمَکارِمِ الأخلاقِ و مَحاسِنِها

ترجمه:

من برای [احیای] مکارم و نیکی های اخلاقی مبعوث شدم

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۶، ص ۲۸۷.

زیر عنوان:

مبعث پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

امام علی علیه السلام: أرسَلَهُ عَلی حِینِ فَترَهٍ مِنَ الرُّسُلِ و طُولِ هَجعَهٍ مِنَ الاُمَمِ و اعتِزامٍ مِنَ الفِتَنِ وَانتِشارٍ مِنَ الاُمُورِ و تَلَظٍّ مِنَ الحُرُوبِ و الدُّنیا کاسِفَهُ النُّورِ، ظاهِرَهُ الغُرورِ عَلی حِینِ اصفِرارٍ مِن وَرَقِها و إیاسٍ مِن ثَمَرِها

ترجمه:

خداوند او را در زمانی فرستاد که روزگاری بود پیامبری برانگیخته نشده بود، و مردم در خوابی طولانی به سر می بردند، و فتنه ها بالا گرفته و کارها پریشان شده بود، و آتش جنگ ها شعله می کشید، و دنیا بی فروغ و پر از مکر و فریب گشته، برگ های درخت زندگی به زردی گراییده و از به بار نشستن آن قطع امید شده بود

آدرس:

نهج البلاغه، خطبه ۸۹.

زیر عنوان:

مبعث پیامبرصلی الله علیه وآله

متن:

امام

على عليه السـلام: أرسَـلَهُ بِالضِّياءِ و قَدَّمَهُ فِى الاِصـطِفاءِ فَرَتَقَ بِهِ المَفاتِقَ و ساوَرَ بِهِ المُغالِبَ و ذَلَّلَ بِهِ الصُّعُوبَهَ و سَـهَّلَ بِهِ الحُزُونَهَ حَتّى سَرَّحَ الضَّلالَ عَن يَمينٍ و شِمالٍ

ترجمه:

او را با نور فرستاد و در گزينش مقدّم داشت. به واسطه او گسستگى ها را به هم آورد و چيره جو را شكست داد و مشكلات را آسان و ناهموارى ها را هموار كرد تا جايى كه گمراهى را از راست و چپ دور كرد

آدرس:

ميزان الحكمه، ح ۱۹۸۴۱.

زير عنوان:

مبعث پيامبرصلى الله عليه وآله

متن:

امام على عليه السلام: ... إلى أن بَعَثَ اللَّهُ سُبحانَهُ مُحَمَّداً رَسولَ اللَّهِ لإنجازِ عِدَتِهِ و إتمامِ نُبُوَّتِهِ

ترجمه:

... تا اين كه خداوند سبحان محمّد پيامبر خود را فرستاد تا وعده خويش را به انجام رساند و سلسله نبوتش را كامل كند

آدرس:

نهج البلاغه، خطبه ۱.

زير عنوان:

مبعث پيامبرصلى الله عليه وآله

متن:

امام مهدى عليه السلام: إنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّداً رَحمَهً لِلعالَمينَ و تَمَّمَ بِهِ نِعمَتَهُ

ترجمه:

خداوند محمّد را برانگيخت تا رحمتى براى جهانيان باشد و نعمت خود را تمام كند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۹۴.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "جارُاللَّه زمخشری خوارزمی" عالم نحوی و دانشمند بزرگ مسلمان(۴۶۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم محمود بن محمد بن احمد خوارزمی در زَمَخشر به دنیا آمد. وی از بزرگترین علمای اهل سنت بوده و در فقه، حدیث، تفسیر، لغت، بیان، بلاغت و ادبیات عرب، استاد کل و مرجع افاضل بود. او را فخر خوارزم می خواندند و به علت توقف در کنار مسجد الحرام در مکه به جارُاللَّه (همسایه ی خدا) معروف گردید. ده ها اثر از زَمخشری به جا مانده است از جمله: اساسُ البَلاغَه، رُؤوس المَسایل، المُستَقصی، المِنهاج و نوابغُ الکَلِم. مهم ترین اثر زمخشری، الکشّاف فی تفسیر القرآن نام دارد. گویند

که او در ابتـدا، طریقت معتزله داشت و در آخر عمر به مـذهب تشیُّع گرایش پیدا کرده است. جارُ اللّٰه زمخشـری سـرانجام در سال ۵۳۸ ق در ۷۱ سالگی در خوارزم درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "میرزا احمد مجتهد آذربایجانی" عالم بزرگ شیعه(۱۲۶۵ ق)

شرح مناسبت:

میرزا احمـد بن لطفعلی خان آذربایجانی مغانی تبریزی، از علمای بزرگ امامی اواسط قرن سـیزدهم هجری می باشد. وی برای تحصیل علوم اسلامی، راهی کربلای مُعلّی گردید و به مقام عالی اجتهاد دست یافت. میرزای تبریزی سپس به تبریز بازگشت و در ارشاد و راهنمایی مردم و رفع حوایـج آنان اهتمام ورزید. از ایشان تالیفاتی به جای مانده که مُنهَجُ الرَّشاد فی شـرحِ الارشاد از اوست. میرزای تبریزی در تبریز وفات یافت و پس از انتقال جَسد، در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: خلع سلاح ستارخان و باقرخان و مجاهدین تحت فرمان آن ها در تهران(۱۳۲۸ ق)

شرح مناسبت:

به دنبـال ترور و شـهادت آیت اللّٰه سـیدعبداللّٰه بهبهـانی از رهـبران روحـانی مشـروطه در هشـتم رجب سـال ۱۳۲۸ق، دولـت و مجلس تصـمیم گرفتنـد که اسـلحه را از دست مجاهـدان بگیرنـد. اما همین که قانون جمع آوری اسـلحه از مردم غیرنظامی، از تصویب مجلس گذشت، ستارخان و باقرخان و برخی دیگر از رهبران مجاهدان، حاضر به تسلیم اسلحه نشدند. قیمت اسلحه ها بهانه ی ظاهری سـتارخان بود ولی مطلب اصـلی، رقابت با بختیاری هایی بود که اسـلحه را در دست داشتند و قسمت عمده ای از کشور ایران را در حیطه ی حکومت خود گرفته بودند. از این رو، سـتارخان و یارانش تصمیم به مقاومت گرفته و در پارک اتابک تجمع کردند. سـرانجام جنگی بین مجاهدان و نیروهای دولتی رخ داد که به شـکست مجاهدان انجامید. عاقبت با تسلیم مجاهدان، سلاح ها از آنان گرفته شد و ستارخان نیز مجروح گردید.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: حرکت حضرت امام حسین(ع) و خاندان پیامبر از مدینه به مکه(۶۰ ق)

شرح مناسبت:

پس از مرگ معاویهبن ابوسـفیان اولین خلیفه و مؤسـس سلسـله ی ستم پیشه ی بنی اُمیّه در ۱۵ رجب سال ۶۰ قمری، یزید بن معاویه به حکومت رسـید و بلافاصله به والی مـدینه نامه نوشت تا از امام حسـین(ع) و چنـد نفر دیگر از بزرگان مدینه برای او بیعت بگیرد. ولی امام حسـین(ع) از بیعت با یزید امتناع کرد و در جواب درخواست کنندگان گفت: فردی مثل من با مثل یزیدِ فـاسقِ فاجر بیعت نمی کنـد. ولی والی مـدینه در این امر، اصـرار و تأکیـد نمود. امام حسـین(ع) به ناچار از مـدینه به سوی مکه حرکت کرد تا این که با قیام خویش، حکومت فاسد یزید بن معاویه را رسوا سازد. نهایت این

سفر، وقوع حادثه ی خونبار و جاودانه ی عاشورا در کربلا بود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: امضاء قرارداد انحصار توتون و تنباکو بین ایران و انگلیس(۱۳۰۸ ق)

شرح مناسبت:

بر اساس قرارداد تنباکو بین ایران و انگلیس، شرکت رژیِ انگلیسی، صاحب حق انحصاری تجارت تنباکوی ایران و حتی نظارت در زراعتِ آن به مدت ۵۵ سال شناخته شد. این قرارداد بعدها با قیام مردمی به رهبری روحانیت و صدور فتوای مشهور تحریم تنباکو توسط میرزای شیرازی، لغو گردید و دولت ایران مجبور شد، غرامتِ شرکت مزبور را بپردازد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت شاعر شیعی قفقاز "علی اکبر طاهرزاده" (۱۳۲۹ ق)

شرح مناسبت:

میرزاعلی اکبر طاهرزاده متخلّص به صابر، از مشاهیر شعرای قفقاز، در سال ۱۲۷۸ ق در شروان به دنیا آمد. صابر به مدحِ دروغِ بزرگان اهمیتی نمی داد ولی در بیان مناقب راستین، فعال بود. او هم چنین نسبت به اوضاع بد زمانه و طرفداری از مردم ستمدیده، به انتقادات ادبی روی آورد. این شاعر توانای قفقاز در مدح پیامبر اکرم(ص) و اهل بیت آن حضرت اشعاری سروده و در اشعار خود با طنزی شیرین مشکلات اجتماعی مردم عصر خویش را بیان کرده است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت علامه ی بزرگ "سید محمدکاظم یزدی" عالم جلیل و استاد کم نظیر شیعه(۱۳۳۷ ق)

شرح مناسبت:

علامه سیدمحمد کاظم یزدی در سال ۱۲۴۸ ق در یزد به دنیا آمد و پس از فراگیری علوم مقدماتی، راهی نجف گردید. در نجف اشرف از محضر استادانی برجسته نظیر میرزای شیرازی و شیخ مهدی آل کاشف الغطاء بهره برد و به اجتهاد دست یافت. آیت اللّٰه یزدی که بر مباحث فقهی. تسلط کامل داشت، مسایل مشکل و پیچیده ی فقه را با بیانی روان و ساده و با استدلال قوی به طلاب عرضه می کرد. ایشان هم چنین در مدتی کوتاه، علوم ریاضی و نجوم را آموخت و در زمره ی استادان برجسته ی این دانش ها درآمد. علامه یزدی پس از ارتحال میرزای بزرگ شیرازی و آخوند خراسانی، زعیم عالیقدر جهان تشیع گردید و در راه حفظ کیان اسلامی، به صحنه آمد. ایشان علاوه بر نشر احکام الهی و مبارزه برای عزت و آزادی مسلمانان، بناهای خیریه، مراکز عام المنفعه و نیز مساجد و مدارسی را تاسیس کرد. از این عالم الهی، آثار فراوانی به جای مانده است که کتب حاشیه بر مکاسب، الصَّحیفهُ الکاظمیه و ... از

آن جمله اند. کتاب شهیر عُروَهُالوثقی اثر این مرجع بزرگ دینی است که در آن، ابواب فقه را به روشی بدیع شرح داده است. در مکتب علامه یزدی فرزانگان بی شماری پرورش یافتند که هر یک بعدها، استوانه های علمی سرزمین اسلامی بودند و به عنوان مرجع دینی، پاسخگوی مسایل گوناگون مردمی شدند. از جمله ی این بزرگواران، حضرات آیات عظام: شیخ محمد حسین کاشف الغطا، شهید سیدحسن مدرس، سیدمحمدتقی خوانساری، سیدمحمد فیروزآبادی، سیدعبدالحسین شرف الدین عاملی و ده ها عالم فاضل، خوشه چین دروس معرفت این علامه ی بزرگ بوده اند. علامه محمدکاظم یزدی سرانجام در ۸۹ سالگی به لقای معبود شتافت و در حرم مطهر امام علی(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّه "شیخ محمدرضا آل یاسین" (۱۳۷۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدرضا آل یاسین در سال ۱۲۹۷ ق در خانواده ای عالم پرور در کاظمین به دنیا آمد. پس از فراگیری دروس مقدماتی و سطح در زادگاه خود راهی کربلا گردید و در بیست سالگی به اجتهاد دست یافت. از آن پس به تدریس همت گماشت و پس از ارتحال آیت اللّه سیدابوالحسن اصفهانی، مرجعیت جمعی از شیعیان را به عهده گرفت. شرح بر عروهُالوثقی و حاشیه بر وسیلهُالنجاه از جمله آثار آیت اللّه آل یاسین می باشند. درگذشت این فقیه جلیل در ۷۳ سالگی ایشان روی داد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات همسر گرامی رسول خدا، "حضرت خدیجه" به روایتی(سه سال قبل ازهجرت)

شرح مناسبت:

حضرت خدیجه(س) پس از ۲۵ سال زندگی مشترک با پیامبر اکرم(ص) در سن ۶۵ سالگی، وفات یافت و در منطقه ی حَجون مکه دفن گردید. وی در سن ۴۰ سالگی با رسول خدا(ص) ازدواج نمود و ثمره ی ازدواج آن ها، دو پسر و چهار دختر به نام های قاسم، عبداللّه، زینب، رقیه، ام کلثوم و حضرت فاطمه ی زهرا(س) بود. آن حضرت نخستین زنی بود که به دین اسلام گروید و تمام اموال خود را در راه ترویج اسلام در اختیار پیامبر اکرم(ص) گذاشت. یکی از روزهایی که در آن احتمال رحلت آن حضرت نقل شده، ۲۹ رجب است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن قُتَیبه" محدث و ادیب(۲۷۶ ق)

شرح مناسبت:

عبداللّه بن مسلم دینوری معروف به ابن قُتَیبه، قرآن پژوه، محدث، شاعر و ادیب مسلمان در سال ۲۱۳ ق در کوفه به دنیا آمد. پس از تحصیل به قضاوت در دینور(در غرب ایران) پرداخت و سپس در بغداد، نوزده سال به تدریس، تالیف و تکمیل آثار علمی خود همت گماشت. ابن قُتیبه به یُمن کتاب هایش مورد توجه عالمان و دانش پژوهان قرار گرفت، هرچند وی از جنجال

های زمان دوری گزید و در کارهای سیاسی دخالت نمی کرد. تاویلُ مشکلِ القرآن، تفسیر غَریبِ القُرآن، و معانی الشِّعر از جمله تألیفات اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّٰه "سیدمحمد هادی میلانی" فقیه بزرگ و مرجع عالی مقام شیعه(۱۳۹۵ ق)

شرح مناسبت:

حضرت آیت اللّٰه سید محمد هادی میلانی در محرم سال ۱۳۱۳ ق در نجف، در خانواده ای اهلِ علم و معنویت به دنیا آمد. اجداد او همه از ساداتِ حسینیِ شهر مدینه ی منوره و از فرزندانِ امام چهارم حضرت علی بن الحسین(ع) بودند. پس از اتمام دروس مقدماتی، به درس حضرات آیات: ابوالحسن اصفهانی، میرزای نایینی و آقاضیاءالدین عراقی حاضر شد و در طول ۲۳ سال حضور در دروس و محافل علمی این بزرگان، توانسته بود بر آراء و نظرات قوی ترین اساتید مسلط شود. آیت اللّٰه میلانی علاوه بر مهارت در فقه، در علومی همچون فلسفه، تفسیر و علوم قرآنی نیز تبحّر داشت و این دروس را تدریس می نمود. جلسات درس ایشان در حوزه ی بزرگ نجف بسیار با شکوه بود و شاگردان فراوانی از جمله آیات عظام: حسین وحید خراسانی، سید عباس صدر، محمدتقی جعفری، سیدمحمدباقر طباطبایی و ... در محضر درس او به مدارج بالای علمی دست یافتند. هم چنین آثار فراوان علمی آیت اللّٰه میلانی

در کتب گوناگون معظمٌ له متبلور شده است. محاضراتٌ فی الفِقهِ الامامیَّه در ده جلد، قادَتُنا کیفَ نَعرِفهُم در نُه جلد و ... از جمله تألیفات این مرجع بزرگ تقلید به شمار می روند. این عالم بزرگ در سال ۱۳۷۳ ق وارد شهر مشهد شده و با حضور خود، حوزه ی علمیه ی مشهد را رونقی دوباره بخشید. سرانجام این عالم ربانی که در اواخر عمرِ خود، از همراهی با نهضت اسلامی مردم علیه رژیم پهلوی غافل نبود در سال ۱۳۹۵ ق برابر با ۱۳۵۴ شمسی در ۸۲ سالگی دار فانی را وداع گفت و پس از تشییعی با شکوه، در جوار مرقد مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد. گفته می شود که تایید شرعی برای اعدام حسنعلی منصور، نخست وزیر خائن رژیم منحوس پهلوی، از جانب آیت اللّه میلانی به اعضای هیئت مؤتلفه ی اسلامی، صادر شده بود.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "میرزا جواد سلطان القراء" (۱۴۱۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "امام شافعی"، پیشوای شافعیه (۲۰۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه محمد بن ادریس بن عباس که به جهت انتساب به جد بزرگش، شافع، به شافعی معروف گشت. وی در سال ۱۵۰ هجری به دنیا آمد. از کودکی به همنشینی با علما رغبت داشت. وی در مکه و مدینه به ادامه ی تحصیل پرداخت و در سیزده سالگی نزد امام مالك بن اَنس حاضر شد و مورد تشویق او قرار گرفت. شافعی در فقه، علوم قرآنی، فنون شعر و لغت متبحر بود و دستی تمام داشت. او را اولین کسی می دانند که در آیات احکام و اختلاف اخبار و حدیث و اصول فقه تکلم کرده و کتاب نوشته است. احکام القرآن، ختلاف الحدیث، ادب القاضی، اصول الفقه و السُّنَن از تالیفات اوست. وی در ۵۴ سالگی در مصر درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: قتل "میرعماد" خوشنویس(۱۰۲۴ ق)

شرح مناسبت:

میرمحمد بن حسن حسنی قزوینی از مشاهیر خطاطین و سادات معروف به سیفی، در قزوین به دنیا آمد و در آن سامان به تحصیل خط پرداخت. او استعدادی فطری در این راه از خود نشان داد و به سرعت مسیر ترقی را پیمود و حتی از استاد خود نیز پیشی گرفت. در سال ۱۰۰۸ هجری به اصفهان که پایتخت صفویه و مهد علما و فضلا و ادبا بود، عزیمت کرد و در اندك زمانی شهره ی عام گردید. وی به سرعت مورد لطف شاه عباس صفوی واقع شد ولی حسودان، از او نزد شاه بدگویی کرده و سرانجام مطرود شاه گردید. وی در سال ۱۰۲۴ هجری در ۶۳ سالگی به دست تعدادی از اوباش به قتل رسید و در مسجد مقصود بیگ مدفون گشت. قتل او را نیز به درخواست شاه عباس نسبت

داده اند.

شعبان

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن طاووس" فقیه و ادیب مسلمان(۶۹۳ ق)

شرح مناسبت:

غیاث الـدین ابومظفر عبدالکریم ابن احمد معروف به ابن طاووس در سال ۶۴۸ از خانـدان معروف بنی طاووس که از نوادگان شیخ طوسـی بوده اند، به دنیا آمد. در یازده سالگی حافظ قرآن شد و سـپس از محضـر پدرش و استادانی همچون محقق حلی، ابن سـعید حلی، سـید ابن طاووس و خواجه نصـیرالدین طوسی به فراگیری علوم دینی و ادبی پرداخت. وی سپس به تدریس و تربیت شاگردان روی آورد و کتاب هایی تالیف نمود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگوار شیخ "محمد حسن نجفی" مؤلف و فقیه گرانقدر شیعه(۱۲۶۶ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شـیخ محمد حسن فرزند شـیخ محمدباقر نجفی در سال ۱۲۰۰ ق در نجف اشـرف دیـده به جهان گشود. پس از طی مقدمات، در نوجوانی به درس خارج فقه و اصول راه یافت و خوشه چین حلقه ی درس آیات عظام شـیخ جعفرکاشف الغطاء، سیدمهدی بحرالعلوم، سیدجواد عاملی و شیخ موسی کاشف الغطاء گردید. در ۲۵ سالگی به درجه ی اجتهاد رسید و از همان سال نگارش کتاب گرانقدر "جواهر الکلام" را آغاز کرد. جواهر الکلام، این دائره المعارف فقه شیعه، ثمره ی ۳۲ سال تلاش شبانه روزی او، اینک، معتبرترین متنِ درسـی عالی ترین سـطح دروس حوزه های علمیه ی شـیعه، یعنی درس خارجِ فقه است. وی که در حوزه ی نجف، کرسـی تـدریس داشت شـاگردان فراوانی تربیت نمود که حضـرات آیـات سیدحسـین کوه کمری، شیخ جعفر شوشتری و ملاعلی کنی از آن جمله اند. صاحب جواهر تا آخرین لحظات عمر به تألیف مشغول بود. در اواخر عمر تصـمیم به شـرح کتابی دیگر گرفت، امّا پیمانه ی عمرش به سرآمد. سرانجام این عالم کم نظیر در ۶۶ سالگی در نجف اشرف وفات یافت و پس از

تشییعی باشکوه، بدن مطهر او را در مقبره ای که خود جنب مسجدش در نجف آماده کرده بود، به خاک سپردند. شیخ محمد حسن نجفی در پایان عمر زمام امور دینی را پس از خود به شاگرد فقیه و فرزانه اش شیخ مرتضی انصاری سپرد و جان به جان آفرین تسلیم نمود.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: واجب شدن روزه ی ماه مبارک رمضان(۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "خواجه عبداللّه انصاری" عارف والامقام و نویسنده ی بزرگ اسلامی(۳۹۶ ق)

شرح مناسبت:

خواجه عبداللّه انصاری هروی بن ابی منصور که نَسَبَش با شش واسطه به ابوایوب انصاری، صحابی پیامبر(ص) می رسد، از عرفا و بزرگان صوفیه می باشد.وی که به شیخ الاسلام معروف است در اواخر قرن چهارم در هرات به دنیا آمد. خواجه از نه سالگی شعر می گفت و سپس برای خدمت به اسلام، مسافرت نمود. او شعر پارسی و عربی را نیکو می سرود و در جوانی در علوم دینی و حفظ اشعارِ عرب، مشهور بود. همچنین وی در حدیث و فقه مهارت داشت و در تصوف دارای مقامی عالی است. محل اقامتش، بیشتر در هرات بود و در آنجا، تا پایان عمر به تعلیم و ارشاد اشتغال داشت. وی دارای حافظه ای قوی و استعدادی بالا بوده است. بیشتر شهرت خواجه عبداللّه انصاری به جهت رسالات و کُتب مشهوری است که آن ها را نگاشته که تفسیر قرآن، کنزُالسّالکین، رساله ی دل و جان، اُنسُ المُرید، انوارُ التَّحقیق، شَمس المجالس، منازل السائرین و مناجات فارسی از آن جمله اند. خواجه عبداللّه انصاری در سال ۴۸۱ ق در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز اولین حمله ی امیر تیمور گورکانی به سرزمین خوارزم(۷۷۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تصرف شهر نخجوان در قفقاز توسط سپاهیان امپراتوری عثمانی(۹۲۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: انتشار نخستین شماره از روزنامه ی "نسیم شمال"(۱۳۲۵ ق)

شرح مناسبت:

سیداشرف الدین حسینی قزوینی از شاعران و روزنامه نویسان دوره ی نهضت مشروطه بود که روزنامه ی نسیم شمال را

تاسیس و منتشر کرد. روزنامه ی نسیم شمال که پس از پیروزی مشروطه خواهان، در تهران منتشر می شد، حاوی مقالات و اشعار فکاهی و طنز بود و این مطالب در نکوهش اعمال ظالمانه و بی عدالتی های محمدعلی شاه قاجار و عوامل دست نشانده ی وی منتشر می گشت. نسیم شمال مقبولیت عام یافت و خودِ سید اشرف الدین حسینی قزوینی نیز به مناسبت روزنامه اش، به نسیم شمال معروف شد.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت امام حسین(ع)(۴ ق)

شرح مناسبت:

سید جوانان اهل بهشت، ریحانه ی باغ رسالت، یکی از دو گوشواره ی عرش خدا، خامس آل عبا، سرور آزادگان جهان، حضرت امام حسین(ع) در سوم شعبانِ سال چهارم هجری در مدینه ی منوره به دنیا آمد. ابوعبداللّٰه، کنیه و سید شباب اهل الجنه، سبط النبی، مبارك و سیدالشهدا از القاب آن حضرت می باشند. اخبار و احادیث گوناگون در فضایل و مناقب آن بزرگوار از شیعه و سنی فوق تواتر است. نام آن حضرت، زینت بخشِ تاریخ انسانیت و قیام او سرخط و الگوی قیام ها و نهضت های جهان است. آموزشگاه فداکاری را او یگانه آموزگار است و دانشگاه شهامت و شهادت را او یکتا استاد. پیامبر اکرم درباره ی نواده ی گرامی خویش فرموده است: حسین را در دل های مؤمنان، محبتی ژرف و پنهان است و او دری از درهای بهشت می باشد. سوگند به آن که جانم به دست اوست که حسین در آسمان ها، بیش از روی زمین به عظمت یاد می شود و او

زیور آسمان و زمین است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام حسین علیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أحَبَّ اللَّهُ مَن اَحَبَّ حُسَیناً

ترجمه:

هر که حسین را دوست بدارد، خداوند دوستدار او است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۲۶۱.

زیر عنوان:

ولادت امام حسین علیه السلام

متن:

حذیفه بن یمان: پیامبرصلی الله علیه وآله را دیدم که دست حسین بن علی علیه السلام را گرفته بود و می گفت: یا أَیُّهَا النّاسُ هذا الحُسَینُ بنُ عَلِی فَاعِرفُوهُ فَوَ الَّذی نَفسِی بِیَدِهِ إِنَّهُ لَفی الجَنَّهِ و مُحِبِّهِ فِی الجَنَّهِ و مُحِبِّی مُحِبِّیهِ فی الجَنَّهِ

ترجمه:

ای مردم! این حسین، فرزند علی است. او را بشناسید. سوگند به آن که جانم در دست اوست، او و دوستدارانش و دوستداران دوستدارانش در بهشت اند

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۳۵۵.

زیر عنوان:

ولادت امام حسین علیه السلام

متن:

سلمان فارسی: حسین بن علی علیه السلام روی زانوی پیامبرصلی الله علیه وآله نشسته بود و پیامبر او را می بوسید و می گفت: أنتَ الإمامُ ابنُ الإمامِ أبُو الأئمَهِ، تِسعَهٌ مِن صُلبِکَ و تاسِعُهُم قائمُهُم

ترجمه:

تو امام، فرزند امام و پدر امامان هستی که نُه تن از ایشان از نسل تو هستند و نهمین آنان قیام کننده آنها است

آدرس:

مناقب آل أبی طالب، ج ۲، ص ۱۹۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسین علیه السلام: مَن عَبَدَ اللَّهَ حَقَّ عِبادَتِهِ آتاهُ اللَّهُ فَوقَ أمانِیِّهِ و کِفایَتِهِ

ترجمه:

هر که خدا را، آن گونه که سزاوار او است، بندگی کند، خداوند بیش از آرزوها و کفایتش به او عطا کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۱۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسین علیه السلام: لاتَقولُوا بِألسِنَتِکُم ما یَنقُصُ عَن قَدرِ کُم

ترجمه:

چیزی را بر زبان نیاورید که از ارزش شما بکاهد

آدرس:

جلاءالعیون، ج ۲، ص ۲۰۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسین علیه

السلام: إنَّ حَوائِجَ النّاسِ اِلَيكَم مِن نِعَمِ اللّهِ عَلَيكَم فَلاتَمَلّوا النِّعَمَ

ترجمه:

نیاز مردم به شما از نعمت های خدا بر شما است؛ از این نعمت افسرده و بیزار نباشید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۲۰۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسین علیه السلام: مَن سَرَّهُ أن يُنسَأَ فی أَجَلِهِ و يُزادَ فی رِزقِهِ فَليَصِلْ رَحِمَهُ

ترجمه:

هر که خوش دارد مرگش به تأخیر افتد و روزی اش افزون شود. با خویشانش پیوند برقرار کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۹۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسین علیه السلام: مِن عَلاماتِ أسبابِ الجَهلِ المُماراةُ لِغَيرِ أهلِ الفِكرِ

ترجمه:

از نشانه های نادانی، جدل با بی فکران است

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۴۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسین علیه السلام: مَن طَلَبَ رِضَی النّاسِ بِسَخَطِ اللَّهِ وَکَلَهُ اللَّهُ إلَی النّاسِ

ترجمه:

هرکه با خشم خدا، خواهان خشنودی مردم باشد، خداوند او را به مردم وامی گذارد

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۲۶۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسین علیه السلام: مَن أحجَمَ عَنِ الرَّأی و عَیِیَت بِهِ الحِیَلُ، کانَ الرِّفقُ مِفتاحُهُ

ترجمه:

هر که از اظهار نظر درماند و راه چاره درمانده اش کند، نرمی و مدارا کلید او باشد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۶۸۶۹.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: روز پاسدار

شرح مناسبت:

در جمهوری اسلامی ایران، سوّم شعبان، سالروز ولادت باسعادت امام حسین(ع)، به عنوان روز پاسدار، نام گذاری شده است.

پاسداران انقلاب اسلامی در ایران با تأسّی به شجاعت، مردانگی، استواری، ایمان و فضایل اخلاقی امام حسین(ع)، در راه حفظ آرمان های والای اسلام و انقلاب اسلامی و نیز حراست از تمامیّت ارضی جمهوری اسلامی، صحنه هایی فراموش نشدنی و حماسه هایی با شکوه آفریدند و خود، سرمشق جوانانِ مؤمن و آزادی خواه جهان شدند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز پاسدار

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: رِباطُ یَومٍ فی سَبیلِ اللَّهِ خَیرٌ مِن قِیامِ

شَهرٍ و صِيامِهِ

ترجمه:

يک روز مرزبانی در راه خدا از يک ماه شب زنده داری و روزه داری بهتر است

آدرس:

عوالی اللآلی، ج ۱، ص ۸۷.

زير عنوان:

روز پاسدار

متن:

پيامبرصلی الله عليه وآله: عَينانِ لاتَمَسُّهُمَا النّارُ: عَينٌ بَكَت مِن خَشيَهِ اللَّهِ و عَينٌ باتَ تَحرُسُ فی سَبيلِ اللَّهِ

ترجمه:

دو چشمند که آتش به آنها نمی رسد: چشمی که از ترس خدا بگريد و چشمی که شب ها در راه خدا نگهبانی دهد

آدرس:

سنن الترمذی، ج ۳، ص ۹۶.

زير عنوان:

روز پاسدار

متن:

امام علی عليه السلام: خَيرُ النّاسِ رَجُلٌ حَبَسَ نَفسَهُ فِی سَبيلِ اللَّهِ يُجاهِدُ أعداءَهُ يَلتَمِسُ المَوتَ أوِ القَتلَ فی مَصافِّهِ

ترجمه:

بهترين مردم کسی است که در راه خدا خويشتن داری می کند و با دشمنان او به نبرد برمی خيزد، و مرگ يا کشته شدن در ميدان نبرد را آرزو می کند

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۱۷.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: ورود امام حسین(ع) به مکه ی منوره(۶۰ ق)

شرح مناسبت:

چون معاویه در نیمه ی رجب سال شصت هجری از دنیا رفت، برخلاف مفاد قرارداد صلح با امام حسن(ع)، یزید را به جای خویش نصب کرد و اُمرای یزید در سرزمین های اسلامی از مردم برای او بیعت می گرفتند. یزید به والی خود در مدینه دستور داد تا از بزرگان این شهر به ویژه امام حسین(ع) بیعت بگیرد و گرنه آنان را به قتل برساند. امام حسین(ع) پس از آگاهی از موضوع، به اتفاق افراد خانواده، برادران و برادرزادگان خود از مدینه خارج شد و به سوی مکه حرکت کرد. آن حضرت در اواخر ماه رجب سال شصت از مدینه بیرون آمد و در سوم شعبان وارد مکه گردید. این اقامت تا ماه ذیحجه ادامه یافت و امام در آن تاریخ، راهی عراق گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تولد عارف شهیر میرزا "محمدحسن اصفهانی" معروف به "صفی علی شاه" (۱۲۵۱ ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا محمد حسن بن محمد باقر اصفهانی معروف به صفی علی شاه از اکابر عرفای قرن سیزدهم، متولد اصفهان بود. وی در خردسالی به یزد رفت و تحصیلات اولیه را در آن شهر به پایان رسانید، سپس از راه هندوستان عازم مکه شد. در این مسافرت ها اصول و قواعد فقه و سیر و سلوک را که اخذ آن ها منجر به خدمت مشایخ طریقت و قبول ارادت است به دست آورد و در پایان عمر خویش، در تهران اقامت گزید. از وی چندین اثر علمی باقی مانده است که زُبدَهُ الاَسرار، بَحرُ الحَقایق و تفسیر قرآن به نظم و ... از آن جمله اند. صفی علی شاه در ۲۴ ذی قعده ی ۱۳۱۶ ق در ۶۵ سالگی در تهران درگذشت و در خانقاهِ خود به خاک

سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: تولد آیت اللّه "سیدحسین خادمی" رییس حوزه ی علمیه ی اصفهان(۱۳۱۹ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حسین خادمی پس از طی دروس مقدماتی در اصفهان، برای ادامه ی تحصیلات خود راهی حوزه ی علمیه ی نجف اشرف گردید و با بهره گیری از اساتید بزرگ نجف، به درجه ی اجتهاد نایل آمد. آیت اللّه خادمی سپس به اصفهان بازگشت و علاوه بر تدریس و تالیف، در عرصه ی سیاست نیز حضوری فعال داشت. ایشان از مخالفان سیاست های ضد دینی رضاخان بود و در مبارزات ملی شدن صنعت نفت شرکت کرد. با اوج گیری و گسترش مبارزات حضرت امام خمینی، برای تحقق نظام اسلامی در ایران، بر فعالیت های سیاسی و انقلابی خود افزود و در این راه، تلاشی فراوان از خود نشان داد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، به نمایندگی از مردم استان اصفهان به مجلس خبرگان رهبری راه یافت و چند سالی نیز ریاست حوزه ی علمیه ی اصفهان را بر عهده گرفت. رهبر سعادت یا دین محمد(ص) از آثار ایشان است. وفات این روحانی مجاهد برابر با بیستم اسفند ماه ۱۳۶۳ ش در ۸۶ سالگی در اصفهان واقع شد.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت حضرت اباالفضل العباس(ع)(۲۶ ق)

شرح مناسبت:

حضرت اباالفضل العباس(ع) فرزند برومند امام علی(ع) از مادری مشهور به ام البنین متولّد شد. حضرت اباالفضل(ع) از محضر پدری چون امیرالمؤمنین و برادرانی همچون امام حسن(ع) و امام حسین(ع)، فیوضات علمی، معنوی و اخلاقی برگرفت و در کمالات گوناگون به جایگاه رفیعی دست یافت. حضرتش پس از شهادت پدر از همراهی و یاری برادرانش فروگذار نکرد و سرانجام به همراه امام و پیشوای خود، حضرت امام حسین(ع) در صحرای کربلا به شهادت رسید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت حضرت ابوالفضل علیه السلام

متن:

امام حسین علیه

السلام: یا عَبّاسُ إرکَبْ، بِنَفسی أنتَ یا أخی

ترجمه:

ای عبّاس، بر اسب سوار شو؛ جانم فدایت ای برادرم!

آدرس:

الإرشاد، ج ۲، ص ۹۰.

زیر عنوان:

ولادت حضرت ابوالفضل علیه السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: رَحِمَ اللَّهُ العَبّاسَ فَلَقَد آثَرَ و أبلی و فَدی أخاهُ بِنَفسِهِ

ترجمه:

رحمت خدا بر عبّاس! ایثار کرد و کوشید و جان فدای برادرش کرد

آدرس:

الخصال، ج ۱، ص ۶۸.

زیر عنوان:

ولادت حضرت ابوالفضل علیه السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: أنَّ لِلعَبّاسِ عِندَاللَّهِ مَنزِلَهٌ یَغبِطُهُ بِها جَمیعُ الشُّهداءِ یَومَ القیامَهِ

ترجمه:

عبّاس را نزد خداوند منزلتی است که در روز قیامت همه شهیدان بر آن رشک می برند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۲۲، ص ۲۷۴.

زیر عنوان:

ولادت حضرت ابوالفضل علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: کانَ عَمُّنَا العَبّاسُ بنُ عَلِیٍّ نافِذَ البَصیرَهِ صُلبَ الإیمانِ جاهَدَ مَعَ أبی عَبدِاللَّهِ و أبلی بَلاءً حَسَناً و مَضی شَهیدَاً

ترجمه:

عموی ما، عبّاس، دارای بینشی ژرف و ایمانی راسخ بود؛ همراه با امام حسین علیه السلام جهاد کرد و نیک آزمایش داد و به شهادت رسید

آدرس:

عمده الطّالب، ص ۳۵۶.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: روز جانباز

شرح مناسبت:

چهارم شعبان سالروز ولادت با سعادت حضرت اباالفضل(ع) در جمهوری اسلامی ایران روز جانباز نامیده شده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جانباز

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن جُرِحَ فی سَبیلِ اللَّهِ جاءَ یَومَ القِیامَهِ ریحُهُ کَریحِ المِسکِ ... عَلَیهِ طابَعُ الشُّهَداءِ

ترجمه:

هر کس در راه خداوند مجروح شود، در حالی وارد قیامت می شود که بویش چون بوی مشک است ... و نشان شهیدان را

دارد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۸۱۴.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوسعید ابوالخیر" عارف و شاعر معروف(۴۴۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوسعید فضل بن ابی الخیر از اکابر و مشایخ عرفا و صوفیِ نامی قرن پنجم هجری در اواسط قرن چهارم هجری به دنیا آمد. وی از کودکی ریاضات سخت کشید و به خدمت جمعی از بزرگان صوفیه رسید. ابوسعید ابوالخیر پس از تَحمّل رنج فراوان در این راه، از دست بعضی از بزرگان، خرقه ی خلافت گرفت و در خانقاه خود در میهنه و نیشابور به ارشاد سالکان و وعظ و هدایت مردم پرداخت. وی از اولین کسانی است که نظریه ی وحدت وجود را در خراسان پراکند و قول و سماع را در میان خانقاهیان متداول ساخت و از این حیث در تاریخ تصوف، مقامی خاص دارد. ابوسعید در هشتاد و سه سالگی در میهنه وفات یافت. اسرار التوحید فی مقامات الشیخ ابوسعید، شرح مفصلی از احوال اوست که توسط محمدبن منور یکی از نوادگان ابوسعید تالیف شده است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: آغاز قیام شاهزاده "اسماعیل میرزا صفوی" جهت ایجاد حکومت صفویه(۹۰۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت حضرت امام سجاد(ع)(۳۸ ق)

شرح مناسبت:

امام چهارم شیعیان حضرت امام سجاد(ع) در پنجم شعبان سال سی و هشت هجری در مدینه به دنیا آمد. در سال و ماه ولادت حضرت، اختلاف است ولی این تاریخ معتبرتر می باشد. ابومحمد و ابوالحسن از کنیه های ایشان و مشهورترین القابش، زین العابدین، سیدالعابدین و سجاد است. مادر وی شهربانو (شاه زنان) دختر یزدگرد سوم می باشد. آن حضرت در بقیه ی حکومت یزید و حکومت معاویه بن یزید، مروان بن حکم، عبدالملک مروان و ولید بن عبدالملک زندگی می کرده است. برای آن حضرت یازده پسر و چهار دختر ذکر کرده اند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام سجّادعلیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: إنَّ عَلِیَّ بنَ الحُسَینِ علیه السلام قاسَمَ اللَّهَ مالَهُ مَرَّتَینِ

ترجمه:

امام علی بن حسین علیه السلام دارایی خود را دوبار در راه خدا تقسیم کرد

آدرس:

مناقب آل أبی طالب، ج ۳، ص ۲۹۴.

زیر عنوان:

ولادت امام سجّادعلیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: کانَ عَلیُّ بنُ الحُسَینِ علیه السلام إذا قامَ فِی الصَّلوهِ کَأَنَّهُ ساقُ شَجَرَهٍ لایَتَحَرَّکُ مِنهُ شَی ءٌ إلّا ما حَرَّکَهُ الرِّیحُ مِنهُ

ترجمه:

امام سجّادعلیه السلام هرگاه به نماز می ایستاد چنان تنه درختی بود که چیزی از آن نمی جنبید مگر آنچه را که باد می جنباند

آدرس:

الکافی، ج ۳، ص ۳۰۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: مَن رَمَی النّاسَ بِما فیهِم رَمَوهُ بِمالَیسَ فیهِ

ترجمه:

هر کس مردم را به دلیل چیزی که در آنان هست، وانهد، او را به دلیل چیزی که در او نیست، وا می نهند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۲۶۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: نَظَرُ المُؤمِنِ فی وَجهِ أخیهِ المُؤمِنِ لِلمَوَّدَهِ و المَحَبَّهِ لَهُ عِبادَهٌ

ترجمه:

نگاه مؤمن

به چهره برادر مؤمن خود از روی دوستی ومحبّت به او عبادت است

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۸۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: کانَ آخِرُ ما أوصی بِهِ الخِضرُ مُوسی بنَ عِمران علیهما السلام أن قالَ لاتُعَیِّرَ نَّ أحَداً بِذَنبٍ

ترجمه:

آخرین سفارش حضرت خضر به حضرت موسی این بود که: هرگز کسی را به سبب گناهش خوار نکن

آدرس:

الخصال، ص ۱۱۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: کَفی بِنَصرِاللَّهِ لَکَ أن تَری عَدُوَّکَ یَعمَلُ بِمَعاصِی اللَّهِ فِیکَ

ترجمه:

تو را یاری خدا همین بس که می بینی دشمنت به قصد تو خدا را نافرمانی می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۳۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: رأیتُ الخَیرَ کُلَّهُ قَدِ اجتَمَعَ فی قَطعِ الطَّمَعِ عَمّا فی أیدی النّاسِ

ترجمه:

همه خوبی ها را در بریدن طمع از آنچه در دست مردم است، دیدم

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۱۷۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: وَیلٌ لِمَن غَلَبَت آحادُهُ أعشارَهُ

ترجمه:

وای به حال کسی که یکانش (گناهان) بر ده گانش (نیکی ها) چیره شود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۲۴۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: مُجالَسَهُ الصّالِحینَ داعِیَهٌ إلَی الصَّلاحِ

ترجمه:

همنشینی با صالحان، به سوی صلاح رهنمون می شود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۰۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: أمّا حَقُّ ذِی المَعروفِ عَلَیکَ فَأن تَشکُرَهُ و تَذکُرَ مَعروفَهُ و تُکسِبَهُ المَقالَه الحَسَنَهَ و تُخلِصَ لَهُ الدُّعاءَ فیما بَینَکَ و بَینَ اللّهِ

ترجمه:

حق کسی که بر تو نیکی می کند، این است که او را سپاس بگویی و نیکی اش را به زبان آوری و از وی به خوبی یاد کنی و میان خود و خداوند برایش خالصانه دعا کنی

آدرس:

الخصال، ص ۵۶۸.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "محمد بن زکریای رازی" دانشمند نامدار جهان اسلام(۳۱۳ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن زکریای رازی در سال ۲۵۱ ق در شهر ری به دنیا

آمد. ابتدا به کیمیاگری پرداخت و در نهایت به شیمی روی آورد. سپس درعلوم طب، هندسه، منطق و فلسفه نیز مهارت یافت. رازی سال های بسیاری ازعمر خویش را در تجزیه و ترکیب عناصر و مواد طبیعی صرف کرد و موفق به کشف الکل و تهیه ی اسید سولفوریک شد. محمد بن زکریا علاوه بر تحقیقات علمی و طبابت، به تدریس و تربیت شاگردان نیز می پرداخت. تالیفات وی را تا حدود ۲۵۰ اثر در رشته های مختلف علمی ذکر کرده اند که در زمینه های طب، طبیعیات، منطق، ریاضی و نجوم، تفسیر، فلسفه، مابعدالطبیعه، الهیات و ... نگاشته است. از مهم ترین کتاب های محمد بن زکریا، الحاوی و المنصوری است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تصویب معاهده ی ترکمانچای بین ایران و روس(۱۲۴۳ ق)

شرح مناسبت:

به موجب معاهده ی ترکمانچای که پس از شکست ایران در دومین دوره ی جنگ با روسیه در زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار منعقد گردید، ولایات وسیع ایروان و نخجوان به روسیه واگذار شد. همچنین ایران سی میلیون روبل معادل پنج میلیون تومان به روسیه غرامت داد. حق کشتی رانی برای کشتی های روسی تایید شد و اتباع روسیه در ایران نیز امتیاز قضاوت کنسولی یا کاپیتولاسیون را به دست آوردند. دولت روسیه در برابر این همه امتیاز، تنها ولیعهدی عباس میرزا از شاهزادگان قاجار را به رسمیّت شناخت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت عالم برجسته "میرزا ابوالقاسم اردوبادی" (۱۳۳۳ ق)

شرح مناسبت:

میرزا ابوالقاسم مجتهد اردوبادی در جمادی الثانی ۱۲۷۴ قمری در اردوباد آذربایجان به دنیا آمد. در هفده سالگی جهت تحصیل علوم دینی وارد حوزه ی علمیه ی تبریز گردید و پس از چندی عازم نجف شد. در نجف از میرزای بزرگ اجازه ی اجتهاد گرفت. پس از وفات آقایان فاضل شرابیانی و میرزا حسن مامقانی به موطن خود برگشت و مرجعیت اهالی آذربایجان و قفقاز را عهده دار گردید. از مجتهد اردوبادی، شصت عنوان کتاب و رساله درفقه و اصول به جای مانده است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت مبلغ و مفسر قرآن "حاج آقا حسین اثنی عشری" (۱۳۸۴ ق)

شرح مناسبت:

حاج آقا حسین اثنی عشری، مفسر عالی قدر قرآن در سال ۱۳۱۸ ق در شهر ری ولادت یافت و پس از فراگیری مقدمات و ادبیات در تهران، در سال ۱۳۴۹ ق به قم سفر کرد. پس از آموختن سطوح، در درس خارج آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری شرکت جست و سپس از درس آیت اللّه سیدمحمد حجّت و آیت اللّه سیدمحمدتقی خوانساری استفاده نمود. در سال ۱۳۶۲ به شهر ری بازگشت و در آستانه ی مقدس حضرت عبدالعظیم به اقامه ی جماعت و تبلیغ و تفسیر قرآن پرداخت. حاج آقا اثنی عشری در امر به معروف، فوق العاده جدّی بود. سرانجام این عالم عامل درسال ۱۳۸۴ در ۶۶ سالگی بر روی منبر دچار

سکته ی قلبی گردید و بدرود حیات گفت. مهم ترین تفسیر وی، تفسیر اثنی عشری نام دارد و علاوه بر آن دارای تألیفات دیگری نیز می باشد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت علامه "ابراهیم خویی" عالم مسلمان ایرانی(۱۳۲۵ ق)

شرح مناسبت:

علامه ابراهیم خویی در سال ۱۲۴۷ ق در خوی متولد شد و پس از فراگیری مقدمات علوم، راهی نجف اشرف گردید. وی در محضر استادانی هم چون شیخ مرتضی انصاری و شیخ حسین کوه کمره ای کسب فیض کرد و به اجتهاد دست یافت. پس از آن به ایران بازگشت و در زادگاه خود به ارشاد مردم، تدریس علوم و معارف اسلامی و تألیف کتاب پرداخت. علامه خویی در فقه، اصول فقه، حدیث، کلام، فلسفه، عرفان و رجال استادی برجسته بود. مورخان او را به داشتن فضل بسیار و گشاده دستی می ستایند. الدُّرَّهُ النجفیه، اثری منظوم در شرح نهج البلاغه مشتمل بر چهار هزار بیت و نیز کتاب شرح چهل حدیث از

اوست. این عـالم بزرگ در راه ایجـاد حکـومت مشـروطه و ظلم سـتیزی و آزادی خواهی تلاش بسیار کرد و سـرانجام در ۷۸ سالگی به دست عوامل محمدعلی شاه قاجار، در منزل خود به شهادت رسید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت میرزا "لطفعلی نصیری" عالم، ادیب و شاعر صاحب نام معاصر(۱۳۵۰ ق)

شرح مناسبت:

میرزا لطفعلی بن محمـدکاظم تبریزی نصـیری ملقب به صَـدرُالافاضل، عـالم و فاضـل از مشـاهیر صـاحب کمـال قرن چهاردهم هجری، در رمضان ۱۲۶۸ق در شیراز به دنیا آمـد. در کودکی همراه پـدر به تهران رفت. در ابتدا به اصول خط و ادبیات روی آورد و سـپس به فراگیری اصول و فقه و حـدیث و تفسـیر و نیز منطق و ریاضـیات و الهیات پرداخت. از صدر الافاضل تالیفات متعددی به جای مانده است از قبیل: اساطیر، دستور البلاغه، کَلِم و حِکَم و قصاید گوناگون. وی در شعر به "فانی" تخلص می کرد. وفـات میرزا لطفعلی در سـال ۱۳۵۰ ق در ۸۲ سالگی واقع شـد و در جوار مزار شـیخ صـدوق (ابن بابویه) در ری مـدفون گردید.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابن رومیه" محدّث و گیاه شناس مسلمان(۵۶۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوالعبـاس احمـدبن محمـد اِشبیلی معروف به ابن رومیّه محـدث، گیـاه شـناس و داروشـناس مسـلمان در شـهر اشبیلیه، پایتخت مسـلمانان در اندلس به دنیا آمد. پس از تحصـیلات مقدماتی، از دانشـمندان و محدثان بزرگ عصـر خود، حدیث فراگرفت و همزمان با تحصـیل علوم دینی، به پژوهش در علم گیاه شناسی نیز همّت گماشت. ابن رومیّه علاوه بر مطالعه و شناخت ویژگی هـای گیاهان و انجام سـفرهای تحقیقاتی در این زمینه، کتاب هایی نیز تألیف کرد که مقاله فی ترکیبِ الادویه و تفسـیر اسـماءِ الادویهِ المفرده از آن جمله اند. وفات ابن رومیّه در سال ۶۳۷ ق در ۷۶ سالگی واقع شد.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه عالی قدر "قاضی ابوالقاسم ابن برّاج" (۴۸۱ ق)

شرح مناسبت:

شیخ سـعدالدین ابوالقاسم، عبدالعزیز بن نحریر بن عبدالعزیز بن برّاج طرابلسی معروف به قاضی در حدود سال ۴۰۰ ق در مصر به دنیا آمـد. تحصـیلات خود را در زادگاه و سـپس در بغـداد ادامه داد تا این که یکی از فقهای نامدار و معتبر شـیعه در عصـر خویش شد. ابن بَرّاج از علم وسـیع و اطلاعات شایسته در زمینه ی فقه و علوم اسلامی برخوردار بوده و تالیفات فراوانی در این باره دارد. او از شاگردان خاص سـید مرتضـی و شـیخ طوسـی بود و مورد توجه آنان قرارگرفت. شیخ ابوالقاسم بن بَرّاج بعدها

نماینـده ی شـیخ طوسـی در شام گردیـد و یکی از مردان فقه و فقاهتِ معروف آن دیار شـد. ابن برّاج در حـدود سـی سال در طرابلس منصب قضـاوت داشـته و به "قاضـی" مشـهور گشت. ابن برّاج از دانشـمندان پرآوازه و معتبر شـیعی است که آرای او پیوسته مورد توجه ی فقیهان بزرگ بوده و غالباً به نظریات او، اشاره و

استناد شده است. بسیاری از فقیهان و محدّثانِ سده های بعد، در اجازه هایی که به برخی از شاگردان خود داده اند، به شخصیت و آثار او اشاره کرده اند. قاضی، از نویسندگانی است که نوشته هایی در فقه و کلام از خود به یادگار گذاشته است. نوشته های به جای مانده از او، شامل مجموعه ای از فتواهای فقهی است که در آن جا، استدلال های فقهی و نقد نظرهای دیگر فقیهان، بسیار کم به چشم می خورد. جواهر الفقه، عِمادُ المُحتاج فی مناسک الحاجّ و ... از تالیفات اوست. سرانجام این عالم ربانی در حدود هشتادسالگی در طرابلس در لبنان بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن انباری" فقیه و لغت شناس مسلمان(۵۷۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوالبرکات، کمال الدین عبدالرحمن ابن محمد، مشهور به ابن انباری، تحصیلات خود را در مدرسه ی نظامیه ی بغداد به پایان رساند و به علّت کسب مدارج عالی در علوم فقهی و ادبی، در همان مدرسه به تدریس مشغول شد. ابن انباری پس از طی مراتب علمی، به استادی دست یافت و شیخ زمانه گردید. آنگاه آثارش شهرت یافت و طلاب علم از هرسو به محضرش شتافتند. ابوالبرکات در مقام استادی، نَفَسی گرم و مبارک داشت، چنان که هر کس نزد وی شاگردی کرد، از مشاهیر شد. ابن انباری مردی دیندار و پارسا و زاهدی مخلص و بی پیرایه بود. او از هیاهوی نظامیه روی برتافت و در گوشه ی عُزلَت نشست. بیشتر اوقات ابن انباری صرف تألیف در علم نحو شده است. وی می کوشید قواعد و اصول فقهی و نحوی را به هم پیوند دهد. از همین رو، شیوه ی او در برداشت های نحوی، بیشتر به

شیوه ی فقیهان شبیه است. از ابن انباری کتب و رساله های بسیار بر جای مانده است که کتاب اسرارُ العربیَّه شهرتی بیشتر دارد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "عبدالباقی" شاعر مشهور قرن پنجم(۴۲۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه عبدُالباقی در شهر بغداد زندگی می کرد. او علاوه بر کسب فیض از محضر ادیبان بزرگ، در درس عالمان برجسته ی این شهر نیز شرکت می کرد و به کسبِ علوم گوناگون به ویژه علم حدیث می پرداخت. عبدالباقی در سرودن شعر، طبعی روان داشت و از او اشعار بسیاری بر جای مانده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت "ابوالفوارس" عالم بزرگ مسلمان(۷۵۴ ق)

شرح مناسبت:

مجدالدین ابوالفوارس در عراق به دنیا آمد و پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی نزد عالمان برجسته ی زمان، به تکمیل دانش خود همت گماشت تا این که خود، استادی زبردست شد. ابوالفوارس در فقه، اصول فقه، حدیث، کلام، تفسیر قرآن و ادبیات عرب از دانش و مهارتی بسیار بهره مند بود. از این دانشمند بزرگ مسلمان آثار ارزشمندی بر جای مانده که کنزالفواید از آن جمله است.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت حضرت علی اکبر(ع) فرزند ارشد امام حسین(ع)(۳۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "سنایی غزنوی"، عارف و شاعر بزرگ مسلمان(۵۴۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالمجد مجدود بن آدم سنایی غزنوی، موصوف به حکیم، از بزرگان، حکما و شعرای ایران، در اواسط قرن پنجم هجری در طوس به دنیا آمد. او آن هنگام که به شاعری روی آورد، مداح و شاعر سلطان ابراهیم غزنوی بود و پس از حادثه ای از این کار توبه کرد و به عرفان روی آوَرد. اشعار سنایی براخلاق، مواعظ، حقایق توحید، عرفان، حکمت و نکات لطیف بسیاری تکیه دارد و آدمی را به تزکیه ی درونی و توجه به شناخت خود و بازگشت به اللّه سوق می دهد. سنایی، کلام خود را به اشاراتِ مختلف از احادیث و آیات و قصص و تمثیلات و استدلالات عقلی و نتیجه گیری از آنها برای اثباتِ مقاصد خود و نیز

اصطلاحاتِ فراوانی علمی آراسته است و به همین سبب، بسیاری از ابیات او، دشوار و محتاجِ شرح و تفسیر شده اند. آثار فراوانی از سنایی به جا مانده است که: حدیقهُ الحقیقه و شریعهُ الطَّریقه، زادُالسالِکین، سیرُالعباد الی المعاد و کارنامه ی بلخ از آن جمله اند. وفات وی را سال ۵۵۵ ق نیز گفته اند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه گرانقدر شیعه، علامه "ملامحمد تقی مجلسی" در اصفهان(۱۰۷۰ ق)

شرح مناسبت:

علامه محمد تقی مجلسی در سال ۱۰۰۳ ق در اصفهان به دنیا آمد. مقدمات علوم را نزد پدرش مولاعلی مجلسی فراگرفت و سپس به حلقه ی درس علامه عبداللّه شوشتری راه یافت. وی سال ها از محضر این عالم بزرگ، فقه، حدیث،اصول فقه، کلام و تفسیر را آموخت. علاوه بر آن از درس عالم کم نظیری همچون "شیخ بهایی" بهره برد و روح تشنه ی خودرا از دریای علم استاد، سیراب ساخت. علامه مجلسی همچنین از محضر اساتید دیگر زمان

از جمله میر فندرسکی، قاضی ابوالسُّرور و امیر اسحاق استرآبادی نیز استفاده کرد. ایشان پس از سفری به نجف، به حیطه ی شرح احادیث روی آورد و به تالیف و تدریس پرداخت. علامه محمدباقر مجلسی صاحب بحارالانوار(فرزندش)، محقق خوانساری، سیدنعمت اللّه جزایری، ملامحمدصالح مازندرانی و ملامحمدصادق کرباسی از جمله شاگردان و رَوضهُ المتقین، اربعین و شرح زیارت های مختلف از تالیفات اوست. علامه مجلسی در ۶۷ سالگی در اصفهان وفات یافت و در کنار مسجد جامع این شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات حکیم "ملااسماعیل خواجویی" عالم و فقیه بزرگ شیعه(۱۱۷۳ ق)

شرح مناسبت:

ملااسماعیل بن محمدحسین (مازندرانی الاصل) در منطقه ی خواجویی از محلات اصفهان ساکن بود. وی عالمی جامع، حکیم و از بزرگان فقها و متکلمین شیعه ی عهد افشاریه به شمار می رفت و به دلیل قناعت و عدم توجه به دنیا، مورد توجه نادرشاه قرار گرفت. احیای حوزه ی علمیه ی اصفهان پس از جنگ های محمود و اشرف افغان از کارهای او و تحریر کتب بشارهُ الشیعه و الجبر و التفویض از تألیفات ایشان است. این عالم بزرگوار در تخت فولاد اصفهان مدفون است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت عالم زاهد و مجاهد "آقا نجفی اصفهانی" (۱۳۳۱ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدتقی اصفهانی معروف به آقانجفی اصفهانی در ۲۲ ربیع الثانی ۱۲۶۲ ق در اصفهان به دنیا آمد و در آنجا به تحصیل پرداخت تا به مقام اجتهاد رسید. او را به عنوان جامع علومِ معقول و منقول شناخته و به قوَّت حافظه، حضور ذهن، سخاوت و شجاعت ستوده اند. آقانجفی اصفهانی صاحب نفوذ و قدرت معنوی فراوانی بود و از آغازگران مبارزه در جنبش تنباکو به شمار می رود. این فقیه وارسته در دوران مرجعیت خود، در کمک به مردم و رفع ستم از ایشان اهتمام می ورزید و در جهت تامین وسایل آسایش آنان کوشش می کرد. بیش از یکصد اثر از آیت اللّه شیخ محمدتقی رازی باقی است که الاجتهاد و التقلید، اسرارُ الآیات، اسرارُ الاحکام و اسرارُالشَّریعه از آن جمله اند.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز قیام مردمی سربداران خراسان علیه نیروهای خونخوار مغول(۷۳۸ ق)

شرح مناسبت:

پس از یکصد و بیست سال استیلای قوم تاتار و مغول بر ایران و بسیاری از مناطق آسیا، قیامی مردمی در باشتین و سبزوارِ خراسان علیه ظلم و تعدّی حاکمان مغول و عاملان مزدور آنان به وقوع پیوست. این نهضت که به قیام "سربداران" شهرت یافته است، از لحاظ وسعت، بزرگ ترین، از نظر تاریخی مهم ترین جنبش آزادی بخش خاورمیانه در قرن هشتم هجری بود.

تلاش پیگیر رهبران آزاده و متدیّن این قیام، منجر به تشکیل حکومت مستقل ملی و شیعه مذهب ایرانی در خراسان شد. مهم ترین ویژگی های این حکومت عبارت بود از: تنفّر و انزجار از عنصر مغولی و تثبیت ایدئولوژی تشیّع امامی. نخستین حاکم سلسله ی سربداران، "عبدالرزاق باشتینی" بود که به مدت دو سال و چهار ماه حکومت کرد. پس

از وی، "برادرش وجیه الدین امیر مسعود" به حکومت رسید. امیر مسعود با این که در مردم داری و مبارزه با حاکمان مغول و تثبیت حکومت سربداران، دارای موفقیت های بالایی بود، لیکن به خاطر اختلاف با شیخ حسن جوری(رهبر روحانی نهضت سربداران) و توطئه در قتل او، پایگاه مردمی خویش را از دست داد و حکومتش به تدریج رو به ضعف نهاد. به همین جهت سپاهش در نبرد با امرای مازندران متحمل شکست گردید و خود وی کشته شد. پس از مرگ امیر مسعود، ۱۰ تن دیگر از این سلسله به حکومت رسیدند که معروف ترین آن ها عبارتند از: شمس الدین علی، خواجه یحیی کرابی و خواجه علی مؤیّد. فقیه نامور شیعه شهید اول، معاصر با خواجه علی مؤیّد بود که در پی دعوت خواجه از وی، کتاب شریف "اَللُّمْعَةُ الدَّمِشقیّه" را در فقه امامی تدوین و به همراه نماینده ای به سوی خواجه علی مؤیّد در سبزوار فرستاد. سرانجام در پی هجوم "امیر ولی" به سبزوار و محاصره ی چهار ماهه ی این شهر در سال ۷۸۳ قمری، خواجه علی مؤیّد، دست نیاز به سوی "تیمور لنگ گورکانی" دراز کرد، و از او یاری خواست. با تسلیم شدن خواجه علی مؤیّد به تیمور لنگ، پرونده ی حکومت سربداران نیز برای همیشه بسته شد و منطقه ی خراسان پس از ۴۶ سال رهایی از یوغ استعمارِ مغولان، مجدداً مقهور و مغلوب آنان گردید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "سید الاطبّاء" طبیب و فقیه(۱۳۱۶ ق)

شرح مناسبت:

سیدعلی شرف الدین بن حاج سیدمحمد منجم، تاجر تبریزی حسینی مرعشی، معروف به سیدالعلماء و سیدالاطباء، از علمای بزرگ آذربایجان و از شاگردان صاحب جواهر و صاحب ضوابط و

شیخ مرتضی انصاری است. وی بعد از اجتهاد به تبریز آمد، سپس به تحصیل طب پرداخت. مدت پانزده سال در اصفهان و شهرهای دیگر دروس طب خواند و مدتی در سبزوار، در درس ملاهادی سبزواری حضور پیدا کرد. سیّد الاطباء در زمینه اختراعات نیز استعداد داشت. کتب تاریخ تبریز و کلیات قانون ابوعلی سینا از تألیفات اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه "شیخ حسین حلّی" (۱۳۷۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ حسین حلّی فرزند شیخ علی در سال ۱۳۰۰ قمری در نجف اشرف دیده به جهان گشود و مقدمات و سطوح عالی را در محضر اساتید این حوزه فرا گرفت. وی برای تکمیل مراتب علمی، سالیان دراز از محضر آیات عظام، محقق نایینی، آقاضیاء عراقی و سیدابوالحسن اصفهانی استفاده برد. شیخ حسین حِلّی در عین پارسایی و فروتنی، خدمات ارزنده ای به جامعه ی علمی شیعه نمود و فضلا و اساتید عالیقدری تربیت نمود.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوالحسن فروغی" دانشمند ایرانی(۱۳۷۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن فروغی فرزند محمدحسین اصفهانی (معروف به ذکاءُ الملک اول) در سال ۱۳۰۱ قمری در تهران به دنیا آمد. تحصیلات خود را در زادگاهش تهران در علوم جدید و معارف اسلامی به پایان رسانید و به تدریس تاریخ و جغرافیا روی آورد. فروغی مدتی ریاست مدرسه ی علوم سیاسی را برعهده گرفت و مجله ی تربیت را نیز منتشر ساخت. او سفرهای متعددی به اروپا کرد و در کنگره های علمی و ادبی شرکت نمود. این شخصیت علمی، مدتی نمایندگی ایران را در سوئیس و در جامعه ی ملل به عهده داشت و فعالیت سیاسی می کرد. ابوالحسن فروغی در سال ۱۳۱۶ ش، به استادی دانشگاه تهران در دانشکده ی معقول و منقول رسید و به عضویت فرهنگستانِ ایران درآمد. وی دارای مؤلفاتی ارزنده است که تاریخ ادبیات ایران، اوراق مَشوَّش، سرمایه ی سعادت و کتابی با نام تمدن و ترکیب به زبان فرانسه از آن جمله اند. ابوالحسن فروغی در سال ۱۳۳۸ ش در ۷۹ سالگی بدرود حیات گفت.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "موسی بن یونس" فقیه و ریاضی دان مسلمان(۶۳۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفتح کمال الدین موسی بن یونس معروف به ابن منعه، فقیهِ شافعی، طبیب، منجم و ریاضی دان مسلمان در سال ۵۵۱ ق در موصِل عراق به دنیا آمد. پس از فراگیری علوم مقدماتی در زادگاه خود، راهی بغداد گردید و در مدرسه ی نظامیه ی آن شهر

به تکمیل تحصـیلات خود پرداخت. ابن یونس در عصری که دوره ی شکوفایی علمی در تمدن اسلامی به شمار می رفت، در علوم و فنون گوناگون، صاحبِ دانش و مهارت بود به طوری که حَنَفیان نزد او فقه حنفی می آموختنـد و یهودیان و مسـیحیان در

تفسیر تورات و انجیل به او رجوع می کردند. این دانشمند مسلمان پس از اتمام تحصیلات خود، در قاهره به تدریس پرداخت و آثار فراوانی را تألیف نمود. اسرار السلطانیه، عیون المنطق و مفردات الفاظ القانون از آن جمله اند.

مناسبت ۲۰: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن مرزوق حفید" فقیه و ادیب مسلمان(۸۴۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه محمد بن احمد بن محمد، معروف به ابن مرزوق حفید، در ربیع الاول سال ۷۶۶ ق در مغرب به دنیا آمد. او در روزگار جوانی در طی سفرهایی که به مکه، قسطنطنیه، اسکندریه، قاهره و ... داشت، نزد مشایخ و بزرگان علم و ادب آن سرزمین ها نظیر سراج الدین بَلقینی، زین الدین عراقی، ابن خلدون، ابوحیّان نحوی و ابن هِشام انصاری دانش آموخت. برخی دیگر از خاندان ابن مرزوق نیز از بزرگان فقه و ادب و سیاست بوده اند. ابن مرزوق حفید در زمینه ی فرهنگ اسلامی عصر خویش، تأثیری بسزا برجای نهاده است. آن چه در مورد حفید حائز اهمیت می نماید، وجود نام وی در بسیار از طُرُق اجازات، به ویژه اجازات حجاز و مغرب است. او صاحب تالیفات متعدد بوده که برخی از آن ها به صورت خطّی در کتابخانه های جهان نگهداری می شوند. رَوضهالاعلام در حدیث، المفتاتیحُ المَرزوقیّه و نیز منظومه ای در حدیث از جمله آثار ابن مرزوق حفید است. این محدث و دانشمند مسلمان در سال ۸۴۲ ق در ۷۸ سالگی در مصر یا مغرب درگذشت.

مناسبت ۳۰: عنوان مناسبت: تولد "میرزا مرتضی خان فرهنگ" شاعر و نویسنده ی ایرانی(۱۳۰۱ ق)

شرح مناسبت:

میرزا مرتضی خان متخلص به فرهنگ با تلاش و پشتکار بسیار به تحصیل دانش های متداول زمان خود پرداخت. میرزا مرتضی فرهنگ با آغاز نهضت مشروطیت به صف مبارزانِ مشروطه خواه پیوست و هم زمان با فعالیت های سیاسی بر ضد استبداد قاجاریه، به کار روزنامه نگاری نیز اشتغال ورزید. او روزنامه هایی را با نام های فرهنگ، خاورستان و پایتخت منتشر کرد. میرزا مرتضی خان فرهنگ مدتی را در شهرهای استامبول، ویَن و پاریس گذرانید و در

این مدت، ضمن تکمیل تحصیلات علمی خود، به نشر علوم و معارف اسلامی نیز همت گماشت. فرهنگ در سرودن شعر، دارای طبعی روان و در نویسندگی نیز چیره دست بود. اشعار او بیشتر در روزنامه های ایران، فرانسه و ترکیه به چاپ رسیده است.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تغییر قبله از "مسجد الاقصی" در بیت المقدس به "مسجد الحرام" در مکه به روایتی(۲ ق)

شرح مناسبت:

تغییر قبله از بیت المقدس به مسجدالحرام در رکوع رکعت دوم نماز ظهر روز سه شنبه نیمه ی شعبان روی داد. این واقعه سیزده روز پس از واجب شدن روزه ی ماه رمضان بود. ابن هشام مؤلف سیرهالنبی معتقد است که تغییر قبله در نیمه ی ماه رجب، هفده ماه پس از ورود پیامبر به مدینه اتفاق افتاده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت با سعادت منجی عالم بشریت حضرت ولی عصر، امام زمان(عج)(۲۵۵ ق)

شرح مناسبت:

معصوم چهاردهم، حجت دوازدهم، ولی اللّه المنتظر، بقیهاللّه الاعظم، حضرت امام زمان، مهدی موعود(عج) در نیمه ی شعبان سال ۲۵۵ هجری قمری در سامرا به دنیا آمد. پدرش امام حسن عسگری(ع) و مادر آن حضرت،نرجس خاتون می باشد. آن امام، هم نام و هم کنیه ی پیامبر اسلام(ص) و دارای القاب قائم، منتظر، حجت، مهدی، خلف صالح، صاحب الزمان، بقیهاللّه و ... می باشد. رهبری پیشوایان الهی به منظور هدایت مردم به سر منزل کمالِ مطلوب است و این امر در صورتی میسَّر است که آنها آمادگی بهره برداری از این هدایت الهی را داشته باشند. اگرچنین زمینه ی مساعدی در مردم وجود نداشته باشد، حضور پیشوایان آسمانی در بین مردم ثمری نخواهد داشت. فشارها و تضییقاتی که از جانب خلفای جور بنی عباس، به ویژه از زمان امام جواد(ع) به بعد، بر امامان معصوم وارد شد و محدودیت های فوق العاده ای که از طرف دستگاه حاکم برقرار گردید، فعالیت های امامان را به حداقل رسانید. وجود این وضعیت خاص در زمان امامت حضرت مهدی(عج) و همچنین احتمال به شهادت رساندن آن حضرت در آن شرایط حساس، نشان داد که زمینه ی مساعدی جهت بهره مندی از هدایت ها و راهبری های امامان

در جـامعه وجود نـدارد. از اینرو حکمت الهی اقتضا کرد که حضـرت مهـدی(عـج) به اذن خداونـد متعال غیبت اختیار کنـد تا موقعی که آمادگی لازم در جامعه به وجود آید. او روزی خواهد آمد و زمین را که از ظلم و جور پر شده است، از عدل و داد پُر خواهد کرد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شخصیّت امام مهدی علیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: المَهدیُّ رَجُلٌ مِن وُلدِی وَجهُهُ کَالکَوکَبِ الدُّرِّیِّ

ترجمه:

مهدی مردی است از فرزندان من که چهره اش چون اختر تابناک است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۱۶۴.

زیر عنوان:

شخصیّت امام مهدی علیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: المَهدِیُّ طاوُوسُ أهلِ الجَنَّهِ

ترجمه:

مهدی طاووس بهشتیان است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۹۱.

زیر عنوان:

شخصیّت امام مهدی علیه السلام

متن:

امام علی علیه السلام: و بِمَهدیِّنا تَنقَطِعُ الحُجَجُ فَهُوَ خاتِمُ الأئمَّهِ و مُنقِذُ الاُمَّهِ و مُنتَهی النُّورِ و غامِضُ السِّرِّ

ترجمه:

با مهدی ما حجّت ها گسسته می شود. او پایان بخش سلسله امامان، نجات بخش امّت و اوج نور و راز نهان است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۷، ص ۳۰۰.

زیر عنوان:

شخصیّت امام مهدی علیه السلام

متن:

امام علی علیه السلام: المَهدیُّ رَجُلٌ مِنّا مِن وُلدِ فاطِمَهَ

ترجمه:

مهدی مردی است از ما، از نسل فاطمه

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۱۶۵.

زیر عنوان:

شخصیّت امام مهدی علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: لَو أدرَکتُهُ لَخَدَمتُهُ أیّامَ حَیاتی

ترجمه:

اگر او [امام زمان علیه السلام] را در یابم، تمام عمر به او خدمت می کنم

آدرس:

الغیبه، نعمانی، ص ۲۴۵.

زیر عنوان:

شخصیّت امام مهدی علیه السلام

متن:

امام مهدی علیه السلام: إنّی أمانٌ لِأهلِ الأرضِ کَما أنَّ النُّجُومَ أمانٌ لِأهلِ السَّماءِ

ترجمه:

من مایه امان اهل زمینم؛ چنان که ستارگان مایه امان اهل آسمان اند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۸۰.

زیر عنوان:

شخصیّت امام مهدی علیه السلام

متن:

امام مهدی علیه السلام: أنَا

بَقِیَّهُ اللّهِ فی أرضِهِ و خَلیفَتُهُ و حُجَّتُهُ عَلَیکَم

ترجمه:

من یادگار خدا در زمین و جانشین و حجّت او بر شما هستم

آدرس:

کمال الدّین، ص ۳۳۱.

زیر عنوان:

غیبت امام مهدی علیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: إنَّ لِلقائِمِ غَیبَتَینِ یُقالُ لَهُ فی إحداهُما هَلَکَ ولایُدری فی أیِّ وادٍ سَلَکَ

ترجمه:

قائم را دو غیبت است: در یکی از آنها (از بس طولانی است) درباره اش گفته می شود: "او مُرد و معلوم نیست به کدام وادی رفته است!

آدرس:

الغیبه، نعمانی، ص ۱۷۳.

زیر عنوان:

غیبت امام مهدی علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: لِلقائِمِ غَیبَتانِ: إحداهُما طَویلَهٌ و الاُخری قَصیرَهٌ؛ فَالاُ ولی یَعلَمُ بِمَکانِهِ فیها خاصَّهٌ مِن شیعَتِهِ والاُخری لایَعلَمُ بِمَکانِهِ فِیها إلاّ خاصَّهُ مَوالیهِ فِی دِینِهِ

ترجمه:

قائم را دو غیبت است: یکی طولانی و دیگری کوتاه. در غیبت نخستین جایگاه آن حضرت را شیعیان خاص او می دانند، و در

غیبت دوم از جایگاه او کسی جز خدمتکارانش، که بر دین اویند، آگاه نیست

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۱۷۸.

زیر عنوان:

غیبت امام مهدی علیه السلام

متن:

امام مهدی علیه السلام: أمّا وَجهُ الاِنتفاعِ بِی فی غَیبَتی فَکَالاِنتِفاعِ بِالشَّمسِ إذا غَیَّبَها عَنِ الأبصارِ السَّحابُ

ترجمه:

چگونگی بهره مندی از وجود من در دوران غیبتم، همچون بهره ای است که از خورشید می برند، آن گاه که ابر آن را از دیدگان نهان می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۹۲.

زیر عنوان:

انتظار فرج

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أفضَلُ أعمالِ اُمَّتی إنتظارُ الفَرَجِ

ترجمه:

برترین اعمال امّت من انتظار فرج است

آدرس:

کمال الدّین، ص ۶۴۴.

زیر عنوان:

انتظار فرج

متن:

امام علی علیه السلام: إنتَظِرُوا الفَرَجَ و لاتَیأَسوا مِن رَوحِ اللَّهِ

ترجمه:

در انتظار فرج باشید و از رحمت خدا نومید نشوید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۱۲۳.

زیر عنوان:

انتظار فرج

متن:

امام علی علیه السلام: المُنتَظِرُ لِأمرِنا کَالمُتَشَحِّطِ بِدَمِهِ فی

سَبيلِ اللَّهِ

ترجمه:

آن که منتظر فرج ما است، همچون کسی است که در راه خدا در خون خود تپیده باشد

آدرس:

کمال الدّین، ص ۶۴۵.

زیر عنوان:

انتظار فرج

متن:

امام سجّادعلیه السلام: المُنتَظِرونَ لِظُهُورِهِ أفضَلُ أهلِ كُلِّ زَمانٍ

ترجمه:

منتظران ظهور امام مهدی علیه السلام برترین اهل هر زمان اند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۱۲۲.

زیر عنوان:

انتظار فرج

متن:

امام صادق علیه السلام: تَوَقَّع أمرَ صاحِبِکَ لَیلَکَ و نَهارَكَ

ترجمه:

در شب و روزت منتظر فرج مولایت باش

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۱۵۹.

زیر عنوان:

انتظار فرج

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن آمَنَ بِنا و صَدَّقَ حَدِیثَنا وَانتَظَرَ أمرَنا کانَ کَمَن قُتِلَ تَحتَ رایَهِ القائِمِ

ترجمه:

آن که به ما ایمان آورَد و سخن ما را تصدیق کند و منتظر امر [فرج] ما باشد، همچون کسی است که زیر پرچم قائم به شهادت برسد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۲۷، ص ۱۳۸.

زیر عنوان:

انتظار فرج

متن:

امام صادق علیه السلام: المُنتَظِرُ لِلثّانی عَشَرَ کَالشّاهِرِ سَیفَهُ بَینَ یَدَی رَسولِ اللّهِ یَذُبُّ عَنهُ

ترجمه:

منتظر ظهور امام دوازدهم مانند کسی است که در رکاب پیامبر خدا شمشیر کشیده است و از ایشان دفاع می کند

آدرس:

کمال الدّین، ص ۶۴۷.

زیر عنوان:

یاران امام مهدی علیه السلام

متن:

امام علی علیه السلام: أصحابُ المَهدِیِّ شَبابٌ لاکُهُولَ فیهِم

ترجمه:

یاران مهدی جوان اند و میان سالی در میان آنان نیست

آدرس:

الغیبه، طوسی، ص ۴۷۶.

زیر عنوان:

یاران امام مهدی علیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: یَظهَرُ فی ثَلاثِمِأهِ و ثَلاثَهَ عَشَرَ رَجُلًا ... رُهبانٌ بِاللَّیلِ اُسدٌ بِالنَّهارِ

ترجمه:

[امام زمان] با همراهی سیصد و سیزده مرد، که راهبان شب و شیران روزند، ظهور می کند

آدرس:

الفتن، ابن حمّاد، ج ۱، ص ۳۴۵.

زیر عنوان:

یاران امام مهدی علیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: کَأنّی بِأصحابِ القائمِ و قَد أحاطُوا بِما بَینَ الخافِقَینِ فَلَیسَ مِن شَی ءٍ إلّا و هُوَ مُطیعٌ لَهُم

ترجمه:

گویا یاران قائم را

می بینم که بر شرق و غرب عالم مسلّط شده اند و هیچ چیزی نیست مگر آن که از آنها فرمان می برد

آدرس:

کمال الدّین، ص ۶۷۳.

زیر عنوان:

یاران امام مهدی علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن سَرَّهُ أنْ یَکونَ مِن أصحابِ القائِمِ فَلیَنتَظِر وَ لْیَعَمل بِالوَرَعِ

ترجمه:

هر کس خوش دارد از یاران امام مهدی علیه السلام باشد، باید منتظر باشد و پارسایی پیشه کند

آدرس:

الغیبه، نعمانی، ص ۲۰۰.

زیر عنوان:

یاران امام مهدی علیه السلام

متن:

امام کاظم علیه السلام: لَو کانَ فِیکُم عِدَّهُ أهلِ بَدرٍ لَقامَ قائِمُنا

ترجمه:

اگر به تعداد اهل بدر [مؤمن کامل] در میان شما بود، قائم ما قیام می کرد

آدرس:

مشکاه الأنوار، ص ۱۲۸.

زیر عنوان:

ظهور امام مهدی علیه السلام

متن:

امام علی علیه السلام: إذا نادی مُنادٍ مِنَ السَّماءِ: "إنَّ الحَقَّ فی آلِ مُحَمَّدٍ" فَعِندَ ذلِکَ یَظهَرُ المَهدِیُّ عَلی أفواهِ النّاسِ و یَشرَبونَ حُبَّهُ فلایَکونُ لَهُم ذِکرٌ غَیرُهُ

ترجمه:

هرگاه آواز دهنده ای از آسمان آواز داد که. "همانا حق در میان خاندان محمّد است"، در آن هنگام نام مهدی بر سر زبان های مردم می افتد و از جام محبّت او می نوشند و جز نام او بر زبان ندارند

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۳۹۶۶۵.

زیر عنوان:

ظهور امام مهدی علیه السلام

متن:

امام حسین علیه السلام: یَظهَرُ اللّهُ قائِمَنا فَیَنتَقِمُ مِنَ الظّالِمینَ

ترجمه:

خداوند قائم ما را از پس پرده غیبت بیرون می آورد و آن گاه او از ستم گران انتقام می گیرد

آدرس:

إثباه الهداه، ج ۷، ص ۱۳۸.

زیر عنوان:

ظهور امام مهدی علیه السلام

متن:

امام حسین علیه السلام: إذا قامَ قائِمُ العَدلِ وَسِعَ عَدلُهُ البِرَّ و الفاجِرَ

ترجمه:

آن گاه که برپا دارنده عدالت (امام مهدی علیه السلام) قیام کند، عدالتش نیکوکار و بدکار را فرا گیرد

آدرس:

المحاسن، ج ۱، ص ۱۳۴.

زیر عنوان:

ظهور امام مهدی

علیه السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إذا قامَ قائِمُنا أذهَبَ اللّهُ عَن شیعَتِنَا العاهَةَ و جَعَلَ قُلوبَهُم کزُبَرِ الحَدیدِ

ترجمه:

آن گاه که قائم ما قیام کند، خدا آفت را از شیعیان ما بزداید و دل هایشان را چون پاره های آهن [استوار] سازد

آدرس:

الخصال، ج ۲، ص ۵۴۱.

زیر عنوان:

ظهور امام مهدی علیه السلام

متن:

امام مهدی علیه السلام: أنَا الَّذی أملَأُها عَدلاً کَما مُلِئَت جَوراً

ترجمه:

منم که زمین را از عدالت لبریز می کنم، چنان که از ستم آکنده است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۲، ص ۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام مهدی علیه السلام: إنَّ الأرضَ لا تَخلُو مِن حُجَّةٍ إمّا ظاهِراً و إمّا مَغمُوراً

ترجمه:

زمین از حجّتی آشکار یا نهان خالی نیست

آدرس:

کمال الدّین، ج ۲، ص ۵۱۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام مهدی علیه السلام: لِیَعمَل کُلُّ امْرِءٍ علَی ما یُقَرَّبُ مِن مَحَبَّتِنا

ترجمه:

هر یک از شما باید کاری کند که با آن به محبّت ما نزدیک شود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۷۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام مهدی علیه السلام: ما اُرغِمَ أنفُ الشَّیطانِ بِشَی ءٍ مِثلِ الصَّلاهِ

ترجمه:

هیچ چیز مانند نماز، بینی شیطان را به خاک نمی مالد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۸۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام مهدی علیه السلام: إجعَلوا قَصدَکُم إلَینا بِالمَوَدَّهِ عَلَی السُّنَّهِ الواضِحَهِ

ترجمه:

گرایش خود را به ما، با دوست داشتن سنّت روشن همراه کنید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۷۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام مهدی علیه السلام: إنَّ اللَّهَ مَعَنا، فَلا فاقَهَ بِنا إلی غَیرِهِ و الحَقُّ مَعَنا فَلَن یُوحِشَنا مَن قَعَدَ عَنّا

ترجمه:

خدا با ما است و نیازمند دیگری نیستیم. حق با ما است و باکی نیست که کسی از ما روی بگرداند

آدرس:

الغیبه، طوسی، ص ۲۸۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام مهدی علیه السلام: أنا خاتِمُ الأوصِیاءِ، بی یُدفَعُ البَلاءُ مِن أهلی و شیعَتی

ترجمه:

من وصی آخرین

ام؛ به وسیله من بلا از خانواده و شیعیانم دفع می شود

آدرس:

الغیبه، طوسی، ص ۲۸۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام مهدی علیه السلام: إنّا یُحیطُ عِلمُنا بأنبائِکُم و لایعَزُبُ عَنّا شَی ءٌ مِن أخبارِکُم

ترجمه:

ما از همه خبرهای شما آگاهیم و چیزی از خبرهای شما از ما پنهان نیست

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۷۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام مهدی علیه السلام: أکثِروا الدُّعاءَ بِتَعجیلِ الفَرَجِ فَإنَّ ذلِکَ فَرَجُکُم

ترجمه:

برای تعجیل در فرج بسیار دعا کنید، که فرج من فرج شما نیز هست

آدرس:

کمال الدّین، ص ۴۸۵.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "علی بن محمد سَمَری" نایب خاص امام زمان و پایان غیبت صُغری (۳۲۹ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن محمد سَـمَری چهارمین و آخرین سفیر و نایب خاص حضرت صاحب الزمان(عج) است که به امر آن حضرت در سال ۳۲۶ ق به سفارت آن امام برگزیده شد. سَـمَری به مدت سه سال نیابت خاص امام عصر را برعهده داشت و چند روز قبل از وفات، نامه ای از جانب امام به او رسید که وی را آخرین نایب حضرت معرفی نمود. با وفات او، باب وکالت و سفارت و نیابت خاصه مسدود شد و با به انتها رسیدن غیبت صغری، غیبت کبری آغاز گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: انقراض سلسله ی آل بویه توسط "طغرل سلجوقی" مؤسس سلسله ی سلجوقی(۴۴۷ ق)

شرح مناسبت:

بغداد از سالیان قبل توسط اُمرای آل بویه اداره می شد تا این که طغرل سلجوقی، نیشابور، گرگان و طبرستان و ... را فتح کرد. طغرل، در سال ۴۴۷ ق بغداد را از مَلِک رحیم دیلمی، آخرین حاکم آل بویه گرفت و این سلسله را برانداخت و خاندان سلجوقی را بنیان نهاد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: روز جهانی مستضعفان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن دَهّان" ادیب و شاعر مسلمان(۶۱۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر، مبارک بن ابی طالب بن مبارک بن سعید ملقب به وجیه واسطی و مشهور به ابن دَهان، ادیب و شاعر نابینای مسلمان در جمادی الثانی ۵۳۲ یا ۵۳۴ ق در شهر واسط در عراق به دنیا آمد. او پس از مدتی به همراه پدر رهسپار بغداد شد و از محضر دانشمندان نام آوری همچون ابن خَشّاب و ابوالبرکات ابن الانباری استفاده برد و از عالمانی نظیر یحیی بن ثابت و احمد بن مبارک نیز حدیث شنید. او در همه ی علوم متداول زمان خود از جمله فقه، تفسیر قرآن، طب و نجوم از مهارتی بسیار برخوردار بود و اشعاری دلنشین می سرود و به زبان های فارسی، ترکی، رومی، هندی و ارمنی تسلط داشت. ابن دَهّان را در هوش، دانش، فروتنی و بردباری و چیره دستی در علوم متداول زمان ستوده اند. گفته اند که هیچ گاه خشمگین نشد و حتی آن گاه که به عمد می خواستند وی را به خشم آورند موفق نگردیدند. اگرچه از آثار ابن دهّان جز چند قصیده، اثری دیگر باقی نمانده است، اما برخی از مورخان معتقدند که او در علم نحو نیز دارای تألیفاتی است. ابن دَهّان سرانجام در هشتاد سالگی در بغداد درگذشت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: دستیگری و تبعید "سیدجمال الدین اسدآبادی" به دستور "ناصرالدین شاه" (۱۳۰۸ ق)

شرح مناسبت:

سیدجمال الدین اسدآبادی در شعبان سال ۱۲۵۴ ق در اسدآباد همدان به دنیا آمد. وی در ده سالگی همراه پدر به قزوین رفت و در مدت دو سال، در حوزه ی علمیه ی آن شهر،به فراگیری علوم اسلامی پرداخت. سیدجمال الدین سپس عازم تهران شد و در درس آقا سیدمحمدصادق طباطبایی همدانی حاضر

گردیـد و توسط ایشان ملبس به لباس روحانیت شد. او در سال ۱۲۶۶ ق راهی نجف اشـرف گردید و در محضر شیخ انصاری به کسب علوم تفسیری، حدیث، فقه، اصول، کلام، منطق، فلسفه، ریاضی، طب، هیئت و نجوم همت گماشت. سید در ۱۲۷۰ ق راهی هندوسـتان شد. وی در آنجا به سلطه ی استکباری انگلیس بر هند پی برد و به مقابله علیه آن پرداخت. او جهت شناسایی دنیای اسـلام و راه های مقابله با اسـتعمار، مسافرت های متعددی را به نقاط مختلف جهان انجام داد و فعالیت های گسترده ای را آغاز کرد. سـیدجمال الدین اسدآبادی اتحاد دنیای اسـلام با تمسک به قرآن و نیز بیرون راندن استعمار انگلستان ازسرزمین هـای اسـلامی را می خواست و در این راه از هیـچ تلاشـی فروگـذار نمی کرد. سید جمـال الـدین در سـال ۱۳۰۸ ق از طرف ناصـرالدین شاه به خارج از کشور تبعید شد. وی در ۱۳۱۰ وارد مرکز خلافت عثمانی در اسـلامبول گردید، ولی بعدها سلطانِ عثمانی علیه او کارشـکنی کرد و در سال ۱۳۱۴ وی را مسـموم کرد و به شهادت رسانید. سیدجمال الدین در اسلامبول مدفون است.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مرگ "تیمور گورکانی" سرسلسله ی تیموریان(۸۰۷ ق)

شرح مناسبت:

تیمور گورکـانی در سـال ۷۳۶ ق در نزدیـک سـمرقند بـه دنیـا آمـد. در ابتـدا، به خـدمت یکی از امرای مـاوراءالنهر درآمـد و درجات ترقی را پیمود. او پس از چندین بار لشکرکشـی به خوارزم، آن شهر را تصرف کرد و به تعدی به سرزمین های مجاور پرداخت. تیمور در دوران حکومت چهـل ساله ی خود بارها به شـهرها و مناطق گوناگون حمله برد و صـدها هزار نفر را از دم تیغ گذراند. یورش های سه،پنج

و هفت ساله ی او باعث ویرانی قسمت عمده ی شهرهای آن دوران گردید. وی در آخرین مرحله قصد تصرف چین را در سر می پروراند که اجل، مهلت کشتار دوباره به او نداد و جانش را گرفت. کشور او از دیوار چین تا دریای مدیترانه امتداد داشت ولی جانشینان تیمور این اراضی را بین خود تقسیم کردند و امپراطوری او، متلاشی شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیع بزرگوار آیت اللّٰه "شیخ حسنعلی اصفهانی" معروف به "نخودکی" (۱۳۶۱ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه شیخ حسنعلی اصفهانی معروف به نخودکی فرزند ملاعلی اکبر در نیمه ی ذی قعده سال ۱۲۷۹ قمری در اصفهان دیده به جهان گشود و از کودکی تلاش و جدّیت وافر در تزکیه نفس، تهجّد و عبادت داشت. وی با مراقبت حاج محمدصادق فولادی تحصیلات مقدماتی را در اصفهان فرا گرفت. آن گاه ازمحضر آخوند ملامحمد کاشی، جهانگیرخان و حاج سید سینا بهره ها گرفت. سپس به نجف اشرف عزیمت نمود و از محضر بزرگانی چون سیدمحمد فشارکی، سید مرتضی کشمیری و ملااسماعیل قره باغی تلمذ نمود. آیت اللّٰه نخودکی اصفهانی پس از مراجعت از نجف اشرف در مشهد مقدس اقامت گزید و از محضر فرزانگان این دیار نیز بهره مند گشت. او علاوه برتدریس و تحقیق و عبادت بسیار، به مستمندان و نیازمندان توجه ویژه ای داشت. آیت اللّٰه نخودکی سرانجام در ۱۷ شعبان ۱۳۶۱ قمری وفات یافت و در جنب ایوان عباسی (مقابل صحن ایوان طلا) در حرم حضرت رضا(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت عالم و فقیه جلیل و مرجع بزرگ آیت اللّٰه "ملاعلی آخوند همدانی" (۱۳۹۸ق)

شرح مناسبت:

آخوند ملاعلی همدانی، در سال ۱۳۱۳ ق در یکی از روستاهای همدان به دنیا آمد. مقداری از دروس خود را در همدان خواند و سپس چند سالی در تهران ادامه ی تحصیل داد. وی در سال ۱۳۴۰ ق به قم رفت و از درس میرزا جواد ملکی تبریزی و آیت اللّٰه حائری استفاده برد. آخوند ملاعلی همدانی در سال ۱۳۵۰ ق حسب امر آیت اللّٰه حائری یزدی در همدان مقیم شد و حوزه ی علمیه ی همدان را تاسیس کرد. از وی تالیفات متعددی به جا مانده است. این عالم ربانی سرانجام در ۸۵ سالگی در همدان دار

فانی را وداع گفت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت "ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی" سومین نایب خاصِّ امام زمان(عج)(۳۲۶ ق)

شرح مناسبت:

سومین سفیر و نایب و وکیل امام زمان، عالم جلیل القدر و شیخ بزرگوار حسین بن روح نوبختی است. وی پس از محمد بن عثمان، نایب دوم حضرت ولی عصر(عج) به نیابت حضرت حجت دست یافت و در مدت ۲۱ سال، واسطه ای بین مردم با ذات مقدس امام زمان بود. وفات این دانشمند امامی در سال ۳۲۶ ق روی داد و در بازار عطّاران بغداد به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن دُرید" ادیب و لغت شناس عرب(۳۲۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمد بن حسن اَزْدی معروف به ابن دُرَید در سال ۲۲۳ ق در بصره به دنیا آمد و نزد استادانی چون ابوحاتم سِجستانی، لغت و ادبیات عرب را آموخت. او بعدها به عمان رفت و دوازده سال بعد، به فارس آمد و مدتی وزارت و صاحب دیوانی امارت بنی میکال در فارس را برعهده گرفت. ابن دُرَید فردی هوشمند، خوش خو، بخشنده و دارای حافظه ای نیرومند بود. بیشتر عمر ابن دُرَید در مطالعه، تدریس و تالیف گذشت و شاگردان عالی مقامی چون ابوالفرج اصفهانی، مرزبانی و سیرافی از محضر او استفاده کردند. بیشتر شهرت ابن دُرَید به سبب نقشی است که در تاریخ لغت نویسیِ عرب به عهده داشته است. هم چنین او در علم لغت و شعرشناسی و نقد شعر، استاد مسلَّم زبان بود و در شاعری و نازک خیالی و نوآوری، از همگِنان، گوی سبقت ربود. ابن دُرَید را اَعلَمِ شُعرا و اَشعَر(شاعرترین) عُلما لقب داده اند. ابن دُرَید پس از عمری طولانی در ۹۸ سالگی درگذشت و در مقابر عبّاسیه در بغداد مدفون شد. الجَمهَره، الانوار و تقویمُ اللّسان از آثار اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم جلیل "ملامهدی نراقی" (۱۲۰۹ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمد مهدی نراقی در سال ۱۱۲۸ ق در نراقِ کاشان به دنیا آمد. شوق تحصیل معارف دینی، او را به کاشان سوق داد و پس از مدتی راهی اصفهان شد. او در اصفهان در محضر درس حکیم پارسا، مولی اسماعیل خواجویی استفاده ی فراوان برد و توقف سی ساله ی ملای نراق در اصفهان، از او دانشمندی توانا و استادی بزرگ ساخت. پس از مراجعت به کاشان، پرچم هدایت را به دوش گرفت و در حوزه

ی علمیه ی کاشان، کرسی درس و بحث برپا نمود. علاقه به ادامه ی راه، وی را به کربلا کشاند و از استادان آن دیار بهره برد و از آنان اجازه نامه های متعدد گرفت. از این عالم توانمند تالیفات گران بهایی در رشته های گوناگون به یادگارمانده است که هر کدام از اهمیت ویژه ای برخوردارند. لوامِعُ الاحکام، مُعتمَدُ الشّیعه و ... در فقه؛ تجریدُ الاصول، جامِعهُالاصول و ... در اصول؛ لَمَعاتُ العَرشیَّه، انیسُ الحُکماء و ... در فلسفه و حکمت، جامِعُ السَّعادات و جامعُ المَواعِظ در اخلاق و بسیاری کتب دیگر از ایشان به یادگار مانده است. این عالم خدمتگزار پس از سال ها فداکاری و خدمت در روز شنبه ۱۸ شعبان سال ۱۲۰۹ ق در هشتاد و یک سالگی در کاشان چشم از جهان فرو بست و پس از مراسمی با شکوه به نجف اشرف منتقل گردید و در حرم علوی مدفون گشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: افتتاح اولین دوره ی مجلس شورای ملی(۱۳۲۴ ق)

شرح مناسبت:

اولین دوره ی مجلس شورای ملی، حاصل فداکاری ها و مبارزات طولانی ملت مسلمان ایران در نهضت مشروطه بود. انتخابات اولین دوره ی مجلس به صورت صنفی برگزار شد و بازرگانان، کشاورزان و پیشه وران، جداگانه به نامزدهای خود رأی می دادند. از اعضای برجسته ی این مجلس، آیات عظام سیدمحمد طباطبایی و سید عبداللّه بهبهانی دو نفر از رهبران دینی و سیاسی مردم ایران بودند. مدتی پس از افتتاح مجلس شورای ملی، قانون اساسی ایران نیز تدوین شد و به امضای پادشاه وقت ایران "مظفر الدین شاه قاجار" رسید. مورخان، این مجلس را از فعال ترین مجالس دوره ی مشروطیت ایران توصیف کرده اند.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "سید علی اکبر خویی" (۱۳۷۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی "بنی مُصْطَلَقْ" به فرماندهی پیامبر بزرگ اسلام(ص)(۶ ق)

شرح مناسبت:

بنی مُصْطَلَقْ تیره ای از قبیله ی خُزاعه می باشند که با قریش هم جوار بودند. آنان قصد داشتند با تهیه ی سلاح و نیرو، مدینه را به محاصره درآورند. پیامبر اسلام(ص) همچون مواقع دیگر، برای خاموش کردن نطفه ی فتنه، با یاران خود به سوی قبیله بنی مصطلق حرکت کرد و در کنار چاه "مریسیع" با آنان روبرو گردید و پس از نبردی، سپاه دشمن را پس از دادن ۱۰ کشته متفرق کرد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن ندیم بغدادی" مورّخ و کتاب شناس مسلمان(۳۸۵ ق)

شرح مناسبت:

از زنـدگانی ابوالفرج محمدبن اسـحاق بغدادی معروف به ابن ندیم، اطلاعات چندانی در دست نیست. او همانند پدرش شـغل وَرّاقی داشت و کـارش نسـخه نویسـی از کتب و فروش آنهـا بود. آشـنایی او بـا کتـاب های گوناگون، انگیزه ای برای نوشـتن کتـاب "الفهرست" را در او ایجـاد کرد. ابن نـدیم در کتـابش همه ی علـوم رایـجِ عصـر خـود را که مـوجب شـکوفایی تمـدن اسـلامی گردیده معرفی کرده و سـپس به شـرح زندگانی دانشمندان مشهور در آن علوم پرداخته است. ابن ندیم در این کتاب همچنین اخبـار کتـاب و رسالاـتی را که دانشـمندان دربـاره ی این علوم نگاشـته انـد برشـمرده و شـرح حـال کـاملی درباره ی نویسـندگان آنهـا، آورده است. این مجموعه شامـل شـرح حـال همه ی عالمـان، فقیهان، ادیبان و دیگر دانشـمندان اسـلامی از گذشته تا روزگار ابن ندیم می باشد. او همچنین از تحقیق درباره ی ادیان و مذاهب معروف زمان خود نیز غافل نبود و در این زمینه هم، مطالبی گردآوری کرده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت آیت اللّه شیخ "محمدرضا نجفی اصفهانی" معروف به "مسجد شاهی"(۱۲۸۷ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدرضا نجفی مشـهور به حاج آقا رضا مسـجدشاهی و صاحب وِقایه، در شهر مقدس نجف به دنیا آمد. پس از رسیدن به مقـام عـالی علم و اجتهـاد و تبحر در فنون شـعر و ادب و کسب اجـازه هـای روایی و اجتهـاد به اصـفهان مهـاجرت کرد و به ترویـج دین و تـدریس و اقـامه ی جمـاعت و ارشـاد پرداخت و تـدریس را حتی در دوره ی اختنـاق رضاخـانی، دور از چشـم مـاموران، در خـانه اش ادامه داد. در سال ۱۳۴۴ قمری بنـا به دعوت آیت اللّه شـیخ عبـدالکریم حـائری جهت تقویت حوزه ی علمیه ی قم و تدریس

در آن حوزه، به قم عزیمت کرد و شاگردان بزرگی تربیت نمود. از این عالم بزرگ ۳۴ کتاب و رساله در فقه و اصول بر جای مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آخوند "ملامحمد کاشی" (۱۳۳۳ ق)

شرح مناسبت:

آخوند ملامحمد کاشی در سال ۱۲۴۹ قمری به دنیا آمد. از مهم ترین استادان وی می توان به دانشمندان نامداری همچون: علامه ی نامدار، حکیم آقامحمدرضا قمشه ای و میرزا حسین نوری اشاره نمود. ملامحمد کاشی همیشه قبل از درس دقایقی برای طلاب و شاگردانش، موعظه و نصیحت می کرد. از شاگردان این شخصیت عارف می توان به مرجع عالی مقام آیت اللّه العظمی حاج آقا حسین بروجردی، حاج آقا رحیم ارباب اصفهانی، آقا ضیاءالدین عراقی، سید حسن مدرس و میرزا حسین نایینی اشاره کرد. این بزرگوار در طول حیات با برکتش چنان به رابطه با خدایش مشغول بود که فانی در ذات مقدس معبود گردید و از تمامی لذائد دنیوی قطع علاقه کرد. ملامحمد کاشی تا پایان عمر، تمام توانش را در راه اُنس با پروردگارش مصروف داشت که از حالات معنوی و عرفانی این شخصیت برجسته، حکایات فراوانی نقل شده است. معظمٌ له پس از هشتاد و چهار سال عمر پربرکت همراه با سیر و سلوک الی اللّه دار فانی را وداع گفت و به ملکوت اعلی پیوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات واعظ شهیر "سید محمد شیرازی" معروف به "سلطان الواعظین" (۱۳۹۱ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمحمد شیرازی معروف به سلطان الواعظین فرزند حاج سیدعلی اکبر اشرفُ الواعظین در ذیقعده ی سال ۱۳۱۴ ق در تهران متولد گردید. وی پس از فراگیری تحصیلات متوسطه، در خدمت پدر به کرمانشاه رفت و از طریق وعظ و خطابه، به نشر حقایق اسلام و مکتب جعفری پرداخت. سلطان الواعظین برای تکمیل علم و کمال خویش، مسافرت های بسیاری به سرزمین های اسلامیِ عراق، سوریه، فلسطین، اردن، مصر و هندوستان داشته و با طوایف بسیاری از یهود، مسیحیت، اهل سُنّت و

بَرَهْمنیان و ... مناظره داشته است. مناظره ی معروف سلطان الواعظین شیرازی با دو عالم بزرگ اهل سنت در پیشاور پاکستان به مدت ده شب و هر شب متجاوز از هشت ساعت، توجه ی همگان را به خود معطوف داشت. از آثار گرانبهای این عالم و اندیشمند مسلمان می توان به کتب شب های پیشاور، صد مقاله ی سلطانی و گروه رستگاران اشاره کرد. سلطان الواعظین در شعبان سال ۱۳۹۱ ق برابر با مهر ۱۳۵۰ ش در ۷۷ سالگی در تهران وفات یافت و پس از تشییعی با شکوه، در مقبره ی ابوحسین در شهر قم به خاک سپرده شد.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز سلطنت "جلال الدین ملکشاه سلجوقی" پس از قتل پدرش "آلب ارسلان" (۴۶۵ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت استاد "محمدتقی شریعتی"(۱۴۰۷ ق / ۳۱ فروردین ۱۳۶۶ ش)

شرح مناسبت:

استاد محمدتقی شریعتی مزینانی در سال ۱۳۲۵ ق برابر با سال ۱۲۸۶ شمسی در روستای مزینان سبزوار چشم به جهان گشود. مقدمات را نزد پدر و عمویش در همان جا فرا گرفت. در ۲۱ سالگی جهت ادامه ی تحصیل راهی مشهد شد و از محضر استادانی چون شیخ هاشم قزوینی، ادیب نیشابوری بزرگ، ادیب نیشابوری ثانی، شیخ کاظم دامغانی و حاج میرزا احمد مدرس بهره گرفت. فعالیت های اجتماعی استاد از سال ۱۳۵۰ ق با ورود به وزارت فرهنگ و تدریس در مدرسه ی ابن یمین آغاز شد. از سال ۱۳۶۰ ق (۳۲۰ ش) به بعد همزمان با اشغال ایران و گسترش فعالیت حزب توده و ... یک تنه در خراسان به مبارزه با انحرافات فکری و اسلام زدایی برخاست و با تشکیل کانون نشر حقایق اسلامی در مشهد و برگزاری جلسات هفتگی و سخنرانی و تفسیر، اذهان جوانان را روشن نمود. استاد در سال های پس از آن نیز در صحنه ی سیاسی حضور فعال داشت. وی به خاطر مبارزات ضد استبدادیش ۲ بار به زندان افتاد ولی هرگز از راهی که یافته بود عقب ننشست. علاوه بر آن، ایشان درمسجد هدایت تهران به جای آیت اللّه طالقانی تفسیر قرآن می گفت. با تاسیس حسینیه ی ارشاد بنا به دعوت استاد مطهری، چهار سال در آن جا به تدریس و سخنرانی مشغول بود. از این شخصیت برجسته آثار گران قدری چون تفسیر نوین، کتاب ارزشمند خلافت و ولایت، فایده و لزوم دین، امامت در نهج البلاغه، مهدی موعود، در امم، علی شاهد رسالت و ... به جای

مانده است. سرانجام این استاد فرزانه در ۲۱ شعبان ۱۴۰۷ ق برابر با ۳۱ فروردین ۱۳۶۶ ش در ۸۰ سالگی چشم از جهان فرو بست.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت "ابن شهر آشوب" عالم و محدث بزرگ(۵۸۸ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن علی بن شهرآشوب مازندرانی معروف به "ابن شهرآشوب" ملقب به "زین الدین و رشیدالدین" متکلم، واعظ، ادیب و قاضی معروف شیعی مذهب، در مازندران متولد شد. بنا به دلایل مذهبی ناچار به ترک ایران در دوره سلجوقیان شد و به حلب رفت. او از دانشمندترین عالمان زمان خود و مورد قبول و احترام پیروان اهل تسنن نیز بود. ابن شهر آشوب از عالمانی چون زمخشری، امام محمد غزالی و خطیب خوارزمی اجازه نقل حدیث داشت. پاره ای از آثار مهم او عبارتند از: مَعالِم العُلَماء، مناقِب آل ابی طالب، مُتَشابِهِ القرآن و الاربعین. مقبره ی او در "جبل الجوشن" در نزدیکی مشهد حسینی قرار دارد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات شاعر زاهد "شهاب محمود" (۷۲۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالثناء شهاب الدین محمود بن سلیمان بن فهد حلبی دمشقی معروف به شهاب محمود، شاعر و کاتب مشهور، نزد ابن النجار فقه و از ابن مالک فنون ادبیه آموخت. او در حُسن نظم و کتابت از معاصران خود پیشی گرفت و در معرفت احوال بزرگان، آگاه بوده و دارای آثار قلمی متعددی است. اَهنَی المنائح فی اَسفی المدائح و حُسنُ التوسل الی صناعه التَرَّسُّل از آن جمله اند. شهاب محمود در ۸۱ سالگی وفات یافت و در دامنه ی کوه قاسیون دمشق مدفون گشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "ابن حَجَر عسقلانی" فقیه و محدث مسلمان(۷۷۳ ق)

شرح مناسبت:

ابن حَجر عسقلانی، فقیه، محدث، مورخ و شاعر مسلمان مصری در قاهره به دنیا آمد. در ده سالگی حافظ قرآن شد و از آن پس طی سفرهای فراوان، دانش زیادی فرا گرفت. ابن حجر عسقلانی چنان در علم حدیث مهارت یافت که از او به نام حافظ بزرگ حدیث یاد کرده اند. او از مؤلفان پر کار جهان اسلام به شمار می رود به گونه ای که تعداد آثار او بیش از یکصد و پنجاه جلد می باشد. از تالیفات ابن حجر که بیشتر در علم حدیث و تاریخ است می توان به لِسان المیزان و نیز فَتحُ الباری اشاره کرد. وی در سال ۸۵۲ ق در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "شاه شجاع"، فرمانروای آل مظفر(۷۸۶ ق)

شرح مناسبت:

شاه شجاع در نه سالگی قرآن را حفظ کرد. وی مردی شجاع و دیندار و پادشاهی فاضل، شاعر دوست و ادیب پرور بود. خواجه حافظ شیرازی و عماد فقیه کرمانی از شعرای عصر این پادشاه هستند. شاه شجاع در شیراز مدفون است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت متکلم کبیر "شیخ محمد جواد بلاغی" (۱۳۵۲ ق)

شرح مناسبت:

علامه محمد جواد بلاغی فرزند شیخ حسن در سال ۱۲۸۲ ق در نجف اشرف متولد شد. وی در محضر استادانی چون حاج آقارضا همدانی، علامه سیدمحمد هندی، شیخ محمد طه نجف، میرزا محمد تقی شیرازی و ملامحمد کاظم خراسانی تلمذ نمود. علامه بلاغی همراه میرزای شیرازی در نهضت استقلال طلبی علماء عراق شرکت داشت. این شخصیت برجسته ی علمی هم چنین پایه گذار علم کلام نوین در حوزه ی علمیه ی نجف بود. برخی از آثار علامّه بلاغی عبارتند از: الُهدی الی دین المصطفی، آلاءِ الرَّحمن فی تَفسیرِ القرآن، التوحید و التَّثلیث، انوارالهدی و الرحله المدرسیه. این عالم ربانی در هفتاد سالگی در نجف اشرف درگذشت.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "سید ابومحمد اطرواش" معروف به "ناصر کبیر" (۳۰۴ق)

شرح مناسبت:

حسن بن علی بن حسن از نوادگان امام سجاد(ع)، مَکَنّی به ابومحمد، ملقب به ناصرالحق، ناصرالدین و ناصر کبیر و موصوف به اطرواش ازفضلا و زُهّاد زمان خود بوده است. وی جد مادری سید مرتضی و سیدرضی است. گویندکه مدتی بر طبرستان حکومت داشت ولی در پایان عمر، از آن کناره گیری کرد و به تدریس و تالیف و عبادت پرداخت. اصول الدین، اَمالی، تَفسیر القُرآن، ایمان و النُّذور از جمله کتب اوست. روز وفات ایشان را، ۲۵ شعبان نیز گفته اند. ناصر کبیر در طبرستان مدفون است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "شرف الدین" محدث و ادیب بزرگ مسلمان(۷۳۳ ق)

شرح مناسبت:

حسین بن عبداللَّه طیّبی ملقب به شرف الدین، در ادبیات عرب به ویژه در علوم معانی و بیان از بزرگان عصر خود به شمار می رفت. وی به تدریس تفسیر قرآن و روایت حدیث اهتمام داشت و تفسیر قرآن و شرح مشکات را در این باره تألیف کرد. شرف الدین مردی فروتن و نیکوکار بود و با بدعت گزاران به شدت مخالفت می ورزید. او در تعلیم و تربیت جویندگان دانش و فضیلت، بسیار سخت کوش و در دستگیری بینوایان و نیازمندان، سخاوتمند بود.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد ادیب و عارف نامی "نورالدین عبدالرحمن جامی" (۸۱۷ ق)

شرح مناسبت:

نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی در خراسان به دنیا آمد. تحصیلات او در هرات و سمرقند در علوم ادبی و دینی و عرفانی، با سیر و سلوک در مراحل تصوف صورت گرفت تا به مرتبه ی ارشاد رسید. بعدها در سلک رؤسای طریقه ی نقشبندیه درآمد و بعد از وفات سعدالدین کاشغری، خلافت نقشبندیان به او تعلق گرفت. جامی مشهورترین شاعرآخر عهد تیموری است که باید او را بزرگ ترین شاعر آن عهد و گوینده ی نامدار ایران بعد از حافظ شمرد. جامی را خاتم شعرای بزرگ ایران گفته اند. او شاعر، عارف، ادیب و محقق بزرگ زمان خود و صاحب کتب نظم و نثر پارسی و عربیِ فراوانی است. در اشعار جامی، افکار صوفیانه، داستان ها، حکمت، اندرز و تصورات غزلی به وفور دیده می شود. او هم چنین در ابتکار مضامینِ تازه و قدرت و بیان و لطفِ معانی در اشعارش، استاد بود. هفت اورنگ، سلامان و آبسال، یوسف و زلیخا و دیوان جامی از جمله مصنفات اوست. وفات جامی در سال ۸۹۸ ق در هشتاد و

یک سالگی روی داد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: کودتای "اشرف افغان" علیه "محمود افغان" در اصفهان(۱۱۳۷ ق)

شرح مناسبت:

ضعف آخرین شاهان صفوی و اضمحلال امپراتوری آنان منجر به روی کار آمدن افغان ها گردید. محمود افغان بسیاری از دودمان سلطنتی سلسله ی صفویه را به قتل رساند. اما پس از ۲ سال، محمود نیز طی کودتایی به نفع پسر عمویش اشرف سرنگون شد و اشرف در ۲۳ شعبان سال ۱۱۳۷ ق خود را شاه خواند. اشرف پسر عموی محمود که پدرش میرعبداللّه به دست او کشته شده بود از تنفر مردم نسبت به محمود استفاده کرده، او را به انتقام پدرِ خود بکشت و به جای وی پادشاه ایران شد. محمود به هنگام مرگ، ۲۷ سال داشت.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت عالم جلیل "میرزا محمد حسن شیرازی" مرجع کل و مجاهد عالی قدر شیعه(۱۳۱۲ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا محمدحسن شیرازی در نیمه ی جمادی الاولی سال ۱۲۳۰ ق در شیراز به دنیا آمد. از چهار سالگی شروع به تحصیل نمود و در ۸ سالگی مقدمات را به پایان برد. وی در پانزده سالگی شرح لمعه را تدریس کرد و سپس عازم اصفهان گردید. میرزای شیرازی در ۲۹ سالگی وارد کربلا- شد و پس از آن به نجف رفت و در درس شیخ اعظم، انصاری، شرکت جست و از خواص شاگردان او شد. پس از فوت شیخ مرتضی انصاری در ۱۲۸۱ ق زعامت شیعه به میرزای بزرگ شیرازی محول گردید و نزدیک به ۳۰ سال در این مقام به رفع مشکلات مردم و اداره ی حوزه های علمیه مشغول بود. مهم ترین حادثه ای که در ایام زعامتِ آن پیشوای بزرگ شیعه رُخ داد، قضیّه ی جنبش تنباکو بود. فتوای تاریخی ایشان در معاهده ی انحصار تنباکو در زمان ناصرالدین شاه، چنان مردم را به صحنه کشاند که شاه قاجار،

مجبور به فسخ قرارداد تنباکو گردید. میرزای شیرازی همزمان با رهبری جامعه ی اسلامی، شاگردان بسیاری را به جامعه ی اسلامی تقدیم نمود و کتب متعددی را تالیف کرد. حضرات آیات عظام سیدمحمدکاظم یزدی، آخوندملامحمد کاظم خراسانی، میرزا محمدتقی شیرازی معروف به میرزای دوم، شیخ فضل اللّه نوری، حاج میرزا حسین نوری، میرزا اسماعیل شیرازی و ده ها عالم بزرگوار از جمله شاگردان این فقیه بزرگوار می باشند. سرانجام، میرزای بزرگ در ۸۲ سالگی در سامرا چشم از جهان فرو بست. جسد مطهرش را از سامرا تا نجف با پای پیاده تشییع کردند و در آخر شعبان در جوارمرقد منور امیرالمؤمنین(ع) به خاک سپردند. از آن پس مجالس فاتحه در تمام شهرها برگزار گردید. همه ی بازارها در این ایام تعطیل بود و این عزاداری تا نزدیک به یک سال ادامه داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات آیت اللّه "سیدابراهیم علم الهدی سبزواری" (۱۴۲۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: قتل "ابومسلم خراسانی" رهبر قیام سیاه جامگان به فرمان "منصور دوانِقی" (۱۳۷ ق)

شرح مناسبت:

عباسیان که از نوادگان عباس عموی پیامبر(ص) بودند، برای از هم پاشیدن حکومت بنی امیه و دست یابی به حکومت مسلمین، به بهانه ی طرفداری از اهل بیت(ع)، با پشتیبانی مردم قیام کردند. مسئولیت دعوت از مردم خراسان به "ابن یسار" مُلَقَّب به "ابومسلم" سپرده شد. ابومسلم که سپاه خویش را سیاه پوش نموده و نام سیاه جامگان را بر آن نهاده بود، ابتدا در خراسان و سپس در عراق به پیروزی رسید و با تلاش و همت او بود که خلافت عباسی روی کار آمد. با این حال، پس از مدتی "منصور" دومین خلیفه ی عباسی که از موقعیت "ابومسلم" در هراس افتاده بود، با ترفندی او را به سوی مداین کشانده و در ۲۵ شعبان سال ۱۳۷ ق او را به قتل رساند. پس از قتل ابومسلم، گروهی از یارانش به خونخواهی او برخاستند و کشمکش های ناشی از این خونخواهی تا مدت ها ادامه داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: پایه گذاری "قیام سربداران" در سبزوار(۷۳۷ ق)

شرح مناسبت:

سربداران گروهی بودند که از ظلم و تعدی مغولان که در آن زمان ایران را تحت سلطه ی خود داشتند به ستوه آمده بودند. آنان تحت رهبری روحانیون مبارزی چون شیخ خلیفه، شیخ حسن جوری و عبدالرزاق، با مغولان و عوامل دست نشانده ی آن ها مبارزه کردند. شعار قیام کنندگان این بود که یا ظالم و ستمکار را نابود می کنیم و یا بالای دار می رویم ولی ننگ را نمی پذیریم که به همین دلیل آن ها را سربداران نامیدند. سربداران حدود نیم قرن بر مناطقی از شمال شرق ایران حکومت کردند و سرانجام، تیمور گورکانی در سال ۷۸۸ ق، حکومت آنان را

منقرض کرد.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مرگ "یزید بن عبدالملک بن مروان" خلیفه ی ستمکار اموی(۱۰۵ ق)

شرح مناسبت:

یزید بن عبدالملک بن مروان پس از عمربن عبدالعزیز در سال ۱۰۱ هجری به خلافت رسید. یزید بن عبدالملک شخصی عیاش و باده گسار بود و به امور کشور اسلامی توجهی نداشت. چون از بستگان حجاج ثقفی بود، از این خاندان خونخوار، بر سر کارها گمارد. وی در اواخر عمر می خواست ثابت کند که عیش و نوش بدون نیش و تلخی وجود دارد. ولی باگذشت چند روز، معشوقه اش مُرد و آن زندگی مستانه تبدیل به سوگ گشت و خلیفه، چند روزی بعد از او زنده نماند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابن فصیح" از فقهای حنفی مذهب(۷۵۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوطالب احمد بن علی بن احمد همدانی، ملقب به فخر الدین و معروف به ابن الفصیح از بزرگان علمای حنفیه و جامع علوم عقلی و نقلی است. وی در زمان خود رییس مذهب بوده و در مقبره ی ابوحنیفه تدریس می کرد. نَظمُ السّراجیّه، نظم الکَنز، نَظمُ المنار و نظم النّافع ازآثار قلمی اوست. ابن فصیح در هفتاد و پنج سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه و متکلم بزرگوار آیت اللّه "سیدمهدی روحانی" (۱۴۲۱ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید مهدی روحانی در سال ۱۳۴۳ ق (۱ ۳۰۳ ش) در شهر مقدس قم و درخانواده ای فرهیخته و عالم به دنیا آمد. در دوران نوجوانی به فراگیری علوم دینی روی آورد و پس از چند سال در ۲۰ سالگی عازم نجف اشرف گردید. با ورود آیت اللّه بروجردی به قم، آیت اللّه روحانی در درس خارج فقه و اصول ایشان شرکت کرد و پس از مدتی به تدریس سطوح عالیه و خارج فقه و اصول پرداخت. او همچنین با تطبیق کتابهای آسمانی از قبیل تورات و انجیل با قرآن، ویژگی های مشترک و تفاوت آن هارا با قرآن روشن ساخت. آیت اللّه روحانی از نخستین کسانی بود که در حوزه ی علمیه ی قم، جلسه های بررسی مارکسیسم و اصول دیالکتیک را تشکیل داد. با آغاز نهضت اسلامی مردم به رهبری امام خمینی، در این مسیرگام نهاد و از هر فرصتی برای تعمیق و گسترش باورهای اسلامی، بهره می بُرد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز در سه دوره به عنوان نماینده ی مردم استان های مرکزی و قم در مجلس خبرگان برگزیده شد. سرانجام آن فقیه پارسا و متکلم زاهد پس از یک دوره بیماری در ۲۶

شعبان ۱۴۲۱ ق برابر با ۳ آذر ۱۳۷۹ ش در ۷۶ سالگی چشم از جهان فرو بست و پس از تشییعی با شکوه در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "بیهقی" معروف به "ابن فندق" (۴۹۰ یا ۵۰۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن زید بیهقی معروف به ابن فندق عالمی جامع و از شاگردان حکیم عُمر خیام است که جمله در فقه، اصول، طب، اخترشناسی، تفسیر، حساب و حکمت، متبحر بود و تالیفات متعددی دارد. اعجاز القرآن، ایضاحُ البراهین، تاریخ بیهق، کنزُ الحج و نهجُ الرَّشاد از جمله آثار اوست. تاریخ بیهق، مهمترین کتاب فارسی ابن فندق است و او در این کتاب به ذکرِ اوضاع جغرافیایی و تاریخی و شرح حال رجال و خاندان های معروف بیهق پرداخته است. این کتاب از جمله منابع مهم تاریخ در قرن ششم هجری و از نمونه های خوب نثر فارسی می باشد. وفات ابن فندق را در ۵۶۵ ق گفته اند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابن عراقی" فقیه و قاضی مسلمان مصری(۸۲۶ ق)

شرح مناسبت:

ابن عراقی در سال ۷۶۲ ق به دنیا آمد و از کودکی در محضر پدرش که عالمی مشهور در علم حدیث بود، این علم را فراگرفت. ابن عراقی سپس با بهره گیری از اساتید برجسته،به تکمیل معلوماتش پرداخت. وی پس از چندی در ردیف علمای مشهور عصر خود قرارگرفت. ابن عراقی به تدریس فقه و حدیث اشتغال داشت و تالیفاتی به زبان عربی از او به جای مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: اعدام "میرزا علی محمد شیرازی" بنیانگذار فرقه ی بابیه(۱۲۶۶ ق)

شرح مناسبت:

پس از درگذشت حاج سیدکاظم رشتی جانشین شیخ احمد احسایی که فرقه ی شیخیه را پایه ریزی کرده بود، بین دو تن از شاگردان او بر سر ریاست این فرقه رقابت در گرفت. در ۱۲۵۹ ق سیدعلی محمد شیرازی که شاگرد معروف سیدکاظم بود، پس از سفر به مکه به بندر بوشهر رفت و در آن جا خود را به جای "رکن باب" یعنی نایب امام زمان خواند و پیروانش به بابیه معروف شدند. چیزی نگذشت که سیدعلی محمد از مقام بابیت بالاتر رفت و ادعاکرد که او نقطه ی اعلی یا نقطه ی بیان است و سپس مدعی شدکه خود، قائم آل محمد(ص) می باشد و کتاب البیان رانگاشت. از این پس او دعوت خود را آشکار کرد و طرفداران فراوانی یافت که چندین بار با قشون دولتی جنگیدند و حتی پیروزهایی به دست آوردند. سرانجام سیدعلی محمد محبوس گردید و پس از درگیری های فراوان، علمای تبریز حکم به اعدام وی دادند. بالاخره در شعبان ۱۲۶۶ ق

میرزاعلی محمد شیرازی را به تبریز برده و به دستور امیرکبیر تیرباران کردند.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن حاجب" محدث و مورخ مسلمان(۶۳۰ ق)

شرح مناسبت:

ابن حاجب در سال ۵۹۳ ق در دمشق به دنیا آمد و برای بهره گیری از دانش محدثان عصر خود، به شهرها و نقاط مختلف سفر کرد. ابن حاجب در علم حدیث، سرآمد علمای عصر خود بود، که تالیفاتی از وی به جای مانده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم فرزانه "ملاحسینقلی همدانی" استاد بزرگ اخلاق(۱۳۱۱ ق)

شرح مناسبت:

آخوند ملاحسینقلی همدانی عارف والاقدر، فقیه و حکیم فرزانه و از بزرگ ترین استادان عرفان و اخلاق، در سال ۱۲۳۹ قمری در روستای "شوند" در "جزین" همدان متولد گردید. از استادان وی می توان به شیخ عبدالحسین تهرانی (شیخ العراقین)، شیخ مرتضی انصاری و آقاسیدعلی شوشتری و از شاگردان دانشمند او می توان به شیخ محمد بهاری، سید احمد کربلایی، شیخ موسی شراره، سیدمهدی حکیم، میرزا جواد آقا ملکی تبریزی و سید جمال الدین اسدآبادی اشاره نمود. به گفته ی استاد شهید مطهری، حوزه ی تعلیم و تربیت آخوند همدانی، بیشتر حوزه ی تربیت بود تا تعلیم.مدفن این سالك راه حق در کربلا واقع گردیده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز سلطنت رسمی"احمدشاه" آخرین پادشاه قاجار(۱۳۳۲ ق)

شرح مناسبت:

پس از محمد علی شاه قاجار، پسرش احمدشاه در ۲۷ جمادی الثانی ۱۳۲۷ ق در دوازده سالگی به پادشاهی برگزیده شد. چون احمدشاه کودکی بیش نبود، کارها به دست هیئت مدیره ای افتاد که زمام امور را تا تشکیل مجلس تازه، در کف خود گرفت. در این میان ابوالقاسم خان ملقب به ناصرالملك، نیابت سلطنت یافت و تا شعبان ۱۳۳۲ ق در این مقام بود و از آن پس، چون احمدشاه به سن قانونی رسیده بود، به طور رسمی، پادشاه ایران گردید.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت "ابن نعیم" فقیه و راوی اخبار تاریخی(۲۱۹ ق)

شرح مناسبت:

فضل بن دوکین معروف به ابن نعیم محدث، فقیه و راوی اخبار تاریخی در سال ۱۳۰ ق در عراق به دنیا آمد. او از راویان بسیار معتبر حدیث به شمار می رود و مورد احترام و اعتماد علمای اسلام است کتاب الصلاه از اوست. همچنین دوکتاب المناسك والمسايل الفقه را به او نسبت داده اند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن مُنذر" فقیه و محدث مسلمان(۳۱۸ ق)

شرح مناسبت:

ابن مُنذر فقه و حدیث را از دانشمندان برجسته آموخت و پس از آن عازم شهر مکه شد. او ضمن استماع حدیث و دانش اندوزی، تا پایان عمر در این شهر مقدس سُکنی گزید و به تالیف کتب متعدد همت گماشت. الاجماع در فقه و الاشراف در حدیث در زمره ی آثار ابن مُنذر می باشند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تصویب متمم قانون اساسی و تاییدِ آن توسط محمدعلی شاه قاجار(۱۳۲۵ق)

شرح مناسبت:

چون ۵۱ فصلی که به نام قانون اساسی در دوران مظفرالدین شاه تنظیم شد، وافی به مقصود نبود و در این قانون از وظایف مردم نسبت به دولت و بالعکس سخنی نرفته بود، بنابراین برای نوشتن متمم قانون اساسی، کمیسیونی تشکیل گردید و آن قانون در ۱۰۷ اصل تنظیم شد و برای امضا تقدیم شاه گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ارتحال عارف وارسته "شیخ باقر بهاری همدانی" (۱۳۳۳ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدباقر بن محمد جعفر بهاری همدانی از علمای قرن چهاردهم هجری در سال ۱۲۷۷ ق در شهرستان بهار از توابع همدان به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات مقدماتی، راهی نجف اشرف شد و در نزد ملا حسینقلی همدانی به سطوح بالای علمی دست یافت. شیخ محمدباقر همدانی پس از بیست سال توقف در نجف، به همدان بازگشت و تا پایان عمر در آن شهر زیست. از این عالم برجسته بیش از چهل اثر به جای مانده است که البَیان فی حقیقهِ الایمان، نثارُاللُّباب و حاشیه بر قوانین الاصول و ایضاحُ الخطا از آن جمله اند. شیخ محمد بهاری سرانجام در پنجاه و شش سالگی دارفانی را وداع گفت و در همدان مدفون گشت.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: ورود نیروی ارتش سرخ شوروی به بندرانزلی(۱۳۳۳ ق)

شرح مناسبت:

نیروی ارتش سرخ شوروی در ۲۹ شعبان سال ۱۳۳۸ قمری با شلیك چند گلوله ی توپ در بندر انزلی پیاده شدند؛ در حالی

که انگلیسی ها در غازیان استحکامات داشتند و به اعتقاد محافل نظامی، اگر مقابله می کردند می توانستند مانع ورود شوروی شوند. منظور انگلیس، کشاندن نیروی ارتش سرخ به داخل کشور و به دنبال آن برپا کردن هیاهو و رعب و وحشت بود تا مردم ایران قرارداد ۱۹۱۹ را بپذیرند. نیروی ارتش سرخ پانصد پیاده و دویست سواره بود و با جمعی که تدریجاً اضافه شدند به دو هزار نفر می رسیدند.

رمضان

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: نزول کتاب مقدس صحف بر حضرت ابراهیم(ع)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "شیخ الرئیس ابوعلی سینا" فیلسوف و دانشمند بزرگ مسلمان(۴۲۸ق)

شرح مناسبت:

حسین ابن عبداللّٰه بن سینا ملقب به شَرَفُ المُلک و معروف به شیخ الرئیس، ابن سینا و حَجَّهُالحَق،از بزرگ ترین اطبای نامی و اعاظم فلاسفه و حکمای اسلامیِ اوایل قرن پنجم هجری است. وی در سوم صفر سال ۳۷۰ ق در بلخ به دنیا آمد. قبل از ده سالگی قرآن را حفظ کرد و در اندک زمانی، ادبیات، علوم دینی، حساب، هندسه، منطق، جبر، هیئت و علوم عقلی و نقلی را فرا گرفت و قبل از ۲۰ سالگی بر تمام معلّمین و اساتید خود برتری یافت. مهارت فوق العاده ی ابن سینا در طب و معالجات شگفت آوری که از وی ذکر شده، بسیار تعجب برانگیز است. ابن سینا، علی رغم زندگانی ناآرام و پرحادثه ی خود، اندیشمند و نویسنده ای پرکار بوده است. آن چه از نوشته های خُرد و کلانِ وی بر جای مانده است، نماینده ی ذهنی فعال و پویاست که گویی در هر شرایطی، حتی در سخت ترین و توان فرساترینِ آن ها، از فعالیت و خلاقیت باز نمی ایستاده است. از ابن سینا بیش از یکصد و سی اثر علمی در موضوعات مختلف از قبیل فلسفه، عرفان، الهیات، منطق، طب، ادبیات و ... بر جای مانده است که اشارات، قانون، الحاصِلُ و المَحصول، شِفا، عُیونُ الحِکمه، و ده ها کتاب دیگر از آن جمله است. ابن سینا در اواخر عمر به سبب اختلافی که با سلطان وقت پیدا کرد، مدتی فراری بود، هرچند قبل از آن روزگاری به وزارت نیز رسیده بود. وفات وی در سال ۴۲۸ قمری به بیماری قولنج که خود

در معالجه ی آن مهارت فراوان داشته، در ۵۸ سالگی، روی داد. مقبره ی ابن سینا در همدان در میدانی به همین نام واقع است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "ابن خلدون" مورّخ مشهور مسلمان در تونس(۷۳۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوزید عبدالرحمن بن محمد بن خَلدون از اندیشمندان بلند پایه ی دنیای اسلام است که به دلیل نگارش کتاب معروف "مقدمه" به عنوان بنیانگذار جامعه شناسی علمی شناخته شده است. وی در ۱۶ سالگی به سبب پایگاه اجتماعی خانواده اش و آمادگی علمی خود، توانست از دانشمندان برجسته ی دربار سلطانِ مغرب بهره گیرد. ابن خلدون در ۲۱ سالگی به خدمت دولت درآمد و به کارهای سیاسی پرداخت، اما در سال ۷۶۵ به کلی از سیاست و امور حکومتی روی گردان شد و پس از آن به کارهای علمی روی آورد. به طور کلی زندگی ابن خلدون را می توان به سه بخش تقسیم کرد که بخش اول آن صرف آموختن علوم مختلف شد. در دومین بخش، بیشتر به فعالیت های سیاسی پرداخت و مسؤولیت های متعددی رابه عهده گرفت، اما با سعایت و بدگویی دیگران به زندان افتاد و پس از رهایی، گوشه گیری اختیار کرد. از این زمان بود که دوره ی سوم زندگانی ابن خلدون آغاز شد که دوره ی روی آوردن به فعالیت های تحقیقی و تالیفی است. در این دوره بود که اندیشه ی نگارش تاریخ در ابن خلدون ایجاد شد. کتاب "العِبَر و دیوان المُبتَدا و الخَبَر فی تاریخِ العَرَبِ وَ العَجَم و البَربَر" اثر ابن خلدون است که بخش اول این کتاب "مقدمه" نام دارد که به نام مقدمه ی ابن خلدون معروف شده است. ابن خلدون در زمان خود به تاریخ

نگاری و تاریخ اندیشی شهره بود اما با همه ی تاثیری که در افزایش توجه به تاریخ در مصر در سده های هشتم و نهم هجری قمری داشت، اندیشه هایش در روزگار خود او بازتاب کافی نیافت و هیچ یک از شاگردان او، راهش را در این زمینه ادامه ندادند. لیکن اندیشه های بدیع و عمیق او در زمان و مکانی دیگر جلب نظر کرد و از قرن سیزدهم هجری، نام، آثار و افکار او، سخت مطرح شد و پژوهش های بسیاری را به خود اختصاص داد. این مورخ مشهور مسلمان در سال ۸۰۸ ق در ۷۶ سالگی درگذشت.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی "الفتح" و فتح مکه به دست پیامبر و اصحاب آن حضرت به روایتی(۸ ق)

شرح مناسبت:

برخی از مورخان، وقوع غزوه ی الفتح و فتح مکه به دست پیامبر(ص) و اصحاب و یاران آن حضرت را دوم و برخی دیگر سیزدهم و نیز بیستم رمضان دانسته اند. ممکن است در دوم رمضان آماده برای جنگ شده و در روز سیزدهم مکه را فتح کرده باشند. منشأ فتح مکه و درگیری مسلمین با کفار قریش، نقض شرایط صلح حدیبیه از سوی کفار قریش بود که فردی از بنی بکر که از طرفداران قریش بودند شعری در هجو پیامبر(ص) خواند و غلامی از بنی خزاعه ی طرفدار پیامبر(ص) این شعر را شنید و منع کرد ولی فایده ای نداشت. در نتیجه، بین آنان زد و خورد درگرفت و درگیری طرفین به قوم و قبیله آنان نیز کشیده شد. این خبر به پیامبر(ص) رسید آن حضرت فرمود: نصرت داده نشوم، اگر خزاعه را نصرت نکنم. پس در طلب لشکر برآمد و پیکی را به سوی دشمن فرستاد و پیام داد: هر که ایمان به

خدا دارد، در اول رمضان در مدینه حاضر شود. هر مسلمانی که در مدینه بود آماده ی تجهیز جنگی شد. بالاخره زمان موعود فرا رسید و این شهر مقدس به دست مسلمانان فتح گردید. از آن پس کار اسلام پا برجا شد و شالوده ی دین پی ریزی گردید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "عبدالرحمن زجاجی" ادیب و فقیه مسلمان(۳۴۰ ق)

شرح مناسبت:

عبدالرحمن بن اسحاق زجاجی نهاوندی،ادیب، لغت شناس و فقیه سرشناس قرن چهارم هجری، در اواخر قرن سوم هجری در نهاوند به دنیا آمد. وی در نوجوانی راهی بغداد شد و نزد اساتید برجسته ی زمان خود، همچون ابن دُرَید، ابراهیم بن محمد زجاج، اخفَش صغیر و محمد یزیدی به تحصیل فقه و لغت پرداخت تا این که خود در این علوم استاد شد. از تالیفات این عالم فاضل می توان به کتاب الایضاحُ الکافی، الاَمالی و شرحُ الاَلِف و اللام لالمازنی اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شکست سپاهیان مغول از ارتش مصر و شام(۷۰۲ ق)

شرح مناسبت:

غازان خان معروف به محمود، پادشاه مغول در ایران، دوبار به سرزمین های شام و مصر لشکر کشید که در بار اول به سال ۶۹۹ ق، پیروزی از آن وی بود. ولی در حمله ی دوم غازان به شام که در سال ۷۰۲ ق روی داد، ملک ناصر محمد پسر سیف الدین قلاوون پادشاه مصر، امرای غازان را در محل مَرج الصُّفْر در نزدیکی دمشق در دوم رمضان سال ۷۰۲ ق شکست داد. غازان خان چنان از این شکست اندوهگین شد که حدود یک سال بعد در یازدهم شوال سال ۷۰۳ ق در سی و سه سالگی در قزوین مرد و جسد او را در بیرون شهر قزوین به خاک سپردند.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مرگ "مروان بن حکم" بانی سلسله ی مروانی بنی امیه و دشمن سرسخت اهل بیت(۶۵ ق)

شرح مناسبت:

مروان بن حکم بن ابی العاص، در سال دوم هجری متولد شد. پدرش لعن شده ی پیامبر اسلام بود که او را از مدینه اخراج کرد. در زمان عثمان به دربار راه یافت و به خلیفه بسیار نزدیک گردید. او پس از مرگ معاویه ی دوم به خلافت رسید و دولت اموی در خاندان آل مروان جریان یافت. مروان، آدمی منافق، مزوَّر، مکار و خبیث بود. مدت خلافت وی در حدود ۱۰ ماه به طول انجامید. مروان همسر یزید را به زنی گرفت و به دست او هم کشته شد، زیرا به یزید توهین کرده بود. مروان یکی از دشمنان سرسخت اهل بیت عصمت و طهارت(ع) به شمار می رود که ظلم فراوانی به این خاندان روا داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم کبیر "شیخ مفید" فقیه نامی و متکلم شهیر مسلمان(۴۱۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه، محمد بن محمد بن نُعمان معروف به شیخ مفید، عالم نامی، از مراجع شیعه، فقیه، متکلم، متوفی و مدفون در بغداد، در یازده ذیقعده ی سال ۳۳۶ ق در روستایی در ده فرسنگی شمالِ بغداد به دنیا آمد. وی در آن جا رشد و نمو کرد و تحصیلات مقدماتی را در زادگاه خود فرا گرفت؛ سپس برای تکمیل معلومات خود به بغداد رفت. شیخ مفید در مکتب ابن قولِوَیه و شیخ صدوق و ابوغالب رازی و ابن جنید کسب علم نمود و به درجه ی اجتهاد رسید. از جمله شاگردان وی، سیدرضی و سیدمرتضی، شیخ طوسی، ابوالفتح کَراجَکی و نجاشی بوده اند. در آن زمان بغداد مرکز علوم اسلامی بود و در فقهِ مذاهب اربعه، مکتب شیخ مفید رونق داشت. شیخ مفید در جهت تقویت تشیع زحمت بسیار کشید. او از پایه گذاران علم

کلام و اصول فقه استدلالی و منطقی به شمار می رود. تلاش علمی این عالم ربانی تا آن اندازه وسیع و گسترده بود که دانشمندان اهل تسنن به او لقب مفید دادند. آثار وی عبارتند از: الارشاد، الاختِصاص، امامَت امیرالمؤمنین و کشفُ السَّرائر و کتب دیگر. در احوال او نوشته اند که شب ها مختصر می خوابید، باقی را به نماز یا مطالعه یا تدریس و یا تلاوت قرآن مجید می گذراند. شیخ مفید از جمله کسانی است که توقیعات و نامه های مختلفی از ناحیه ی مقدسه ی صاحب الامر(ع) با عباراتی چون: السلام علیک ایها الوَلیُّ المَولی المخلصُ فی الدین، المخلص فینا ... به او ارسال می شد. او را در پایین پای امام هفتم(ع) درکنار استادش ابن قولِویه به خاک سپردند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن خَشّاب" محقق و نویسنده ی مسلمان(۵۶۷ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمد عبداللّٰه بن احمد معروف به ابن خَشّاب در سال ۴۹۲ ق در عراق به دنیا آمد واز کودکی به فراگیری علوم رایج زمان خود پرداخت. ابن خَشّاب به تدریج در رشته های منطق، حدیث، ادب، نحو و لغت مهارت یافت و به تالیف کتب متعدد همت گماشت. شخصیت علمی ابن خشاب از اعتباری کم نظیر برخوردار است و به این سبب او را علامه، حُجَّتِ عَرَب و حجتُ الاسلام خوانده اند. ابن خشاب در قرائت قرآن و فهمیدن قرآن مجید، سرآمد قاریان عصر خود محسوب می شد و قرآن را با قرائت های گوناگون از حفظ داشت. ابن خشاب با مردم فرو دست بسیار فروتنانه رفتار می کرد اما در برابر فرمانروایان و اشراف، تکبُّر نشان می داد. افزون بر استادی در زبان عرب، نحو، لغت، تفسیر، حدیث، نسب

شناسی و ... در ادب، شعر، منطق، حساب، هندسه و ... نیز مهارت داشت. از او تالیفات ارزشمندی بر جای مانده است که تواریخ میلادُ الائِمه و وَفَیاتِهِم، مسائلٌ فی النَّحو و القصیدَهُ البدیعیّه و ... از آن جمله اند. ابن خشاب ثروت خود را که مجموعه ای از کتب نفیس بوده، وقف طالبان علم کرد اما اکثر آن ها به تاراج رفت.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "قاضی سعید بن سناء الملک" ادیب مصری(۶۰۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم هبهاللّه بن جعفر ملقب به قاضی سعید ابن سناء الملک در سال ۵۴۵ ق در قاهره به دنیا آمد. او قرآن، نحو و برخی علوم دیگر را فرا گرفت و با سرودن قصایدی در مدح صلاح الدین ایوبی و نیز قاضی فاضل، نبوغ خود را آشکار نمود. پس از این که وی در فنون بلاغت و نویسندگی تبحّر و تجربه ای کسب کرد، قاضی فاضل او را در امور ولایت مصر به کار گماشت ولی آن چه بیشتر باعث شهرت و بلندی آوازه ی ابن سناءالملک شد، تدوینِ اصول و قواعد مُوَشّحات است. دیوان شعر او در موضوعات گوناگون از جمله توصیف روز عاشورا و شهادت امام حسین(ع) و ... سروده شده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت عالم زاهد آیت اللّه "شیخ حسنعلی تهرانی" (۱۳۲۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ حسنعلی تهرانی فرزند حاج محمود تاجر تبریزی در تهران دیده به جان گشود. پس از فراگیری مقدمات، عازم نجف اشرف گردید و از محضر بزرگانی چون میرزای بزرگ شیرازی بهره جست. ایشان صاحب کرامات بوده و به توصیه ی استادش، پیش از درس، نهج البلاغه می گفت و روح شاگردان را با کلام امیرالمؤمنین(ع) صفا می بخشید. این عالم ربانی از صالحین بوده و از کثرت احتیاط، از حقوق شرعی استفاده نمی کرد و به نماز و مراقبت بر اعمال، دقت زیادی داشت. آیت اللّه تهرانی پس از فوت در جوار حضرت امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "میرزاهاشم آملی" فقیه نامدار شیعه(۱۴۱۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا هاشم آملی در سال ۱۳۲۲ قمری در روستای "پردمِهِ لاریجان" آمل دیده به جهان گشود. پس از آموختن قرآن و گذراندن تحصیلات ابتدایی، علاقه ی سرشار او به علوم دینی، وی را به آمل و از آن جا به تهران کشاند. در مدرسه ی علمیه ی سپهسالار تهران که در آن زمان زیر نظر آیت اللّه سید حسن مدرس اداره می شد اقامت نمود. وی به علت هوش و ذکاوت زیادش در تهران از محضر اساتیدی چون سیدمحمد تنکابنی و میرزا ابوالحسن شعرانی استفاده نمود. پس از مدتی به قم عزیمت نمود و از محضر اساتیدی چون آیت اللّه حائری، حجت کوه کمره ای و شاه آبادی استفاده شایانی برد. پس از اخذ

اجازه ی اجتهاد، به نجف اشرف مشرف شد و از دروس فقه و اصول میرزای نائینی، سیدابوالحسن اصفهانی و آقاضیاء عراقی کسب فیض نمود. این عالم ربانی و فقیه بزرگوار علاوه بر تحصیل به تدریس نیز

پرداخت و بعدها حلقه ی درس خارجِ خود را تشکیل داد. حضرات آیات میرزا جواد تبریزی، ناصر مکارم شیرازی، عبداللّه جوادی آملی، احمد آذری قمی، سید جعفر کریمی، هادی معرفت، اسماعیل صالحی مازندرانی، سید علی محقق داماد، محمد محمدی گیلانی و ده ها عالم فاضل از جمله شاگردان این بزرگوار می باشند. میرزا هاشم آملی همچنین در امور سیاسی و مبارزه علیه رژیم ستم شاهی بسیار فعال بود و نقش مثبتی در حمایت از امام راحل(ره) و انقلاب اسلامی داشته است. آثاری چون بدایعُ الافکار، حاشیه بر عُروهُ الوُثقی، کتاب الصلاه و تقریرات دروس آیت اللّه حائری از وی به جای مانده است. سرانجام این عالم ربانی در چهارم رمضان سال ۱۴۱۳ ق برابر با هفتم اسفند ۱۳۷۱ ش در ۹۱ سالگی دار فانی راوداع گفت و در مسجد بالاسرِ حرم حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "افضل الدین خونجی" حکیم نامی(۶۴۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه افضل الدین طبیب خونجی از حکیمان نامدار قرن هفتم هجری در سال ۵۹۰ ق در خونج از نواحی خلخال متولد شد و در آن جا، تحصیل خود را آغاز کرد.وی از مشاهیر پزشکان و فیلسوفان شیعی است که در حکمت و طب، یگانه ی عصر و علامه ی زمان خود بود و در حدیث و فقه نیز دستی داشته است. این حکیم فرزانه دارای تالیفات بسیار است که از بین آن ها می توان به کتاب کشف الاسرار عن غوامض الافکار فی المنطق و موجز اشاره کرد. خونجی در اواخر عمر، قاضی القضاه مصر بوده و سرانجام در ۵۶ سالگی در همان دیار درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد عالم برجسته "ملاعلی علیاری" (۱۲۳۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج ملاعلی علیاری تبریزی از علمای برجسته ی ایرانی در تبریز به دنیا آمد. وی در فقه، حدیث، شعر و ادب، مهارت بسیار داشت و در حکمت،ریاضی و نجوم نیز استادی توانا به شمار می رفت. ملاعلی علیاری پس از عزیمت به حوزه ی علمیه ی نجف از محضر عالمانی همچون: شیخ انصاری و میرزای شیرازی بهره برد و در فقه و اصول فقه، متبحّر گردید. ملاعلی علیاری پس از بازگشت به ایران به تدریس و تربیت پرداخت و شاگردان برجسته ای را تعلیم داد. ایشان همچنین ریاضیات و نجوم را نیز تدریس می کرد. علیاری در این ایام، کتب بسیاری را در زمینه های مختلف فقهی و مسایل اسلامی تالیف کرد. از میانِ آثار او می توان به کتاب دلایلُ الاَحکام فی شرحِ شرایعِ الاسلام اشاره کرد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: نزول کتاب مقدس تورات بر "حضرت موسی بن عمران" به نقل از نبی اکرم(ص)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابویعلی محمدبن حسن شریف جعفری" عالم نامی قرن پنجم(۴۶۳ ق)

شرح مناسبت:

ابویعلی محمد بن حسن شریف جعفری، از نوادگان جعفر طیار بود که از متکلمان شیعه در بغداد به شمار می رفت. وی پس از تکمیل مقدمات نزد علمای خاندان خویش، به حوزه ی درس شیخ مفید ملحق گردید و از حواریین و اصحاب خاص استاد شد. جعفری پس از رحلت شیخ مفید، کرسی تدریس و فتوی و رهبری شیعیان را در بغداد به دست گرفت. از اِین عالم ربانی آثار بسیاری بر جای مانده که نَزهةُ النّاظر و تنبیهُ الخاطر، اخبار المُختار و ایمان آباءُالنّبی(ص) و ... از آن جمله اند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه جلیل "حمزه بن عبدالعزیز دیلمی" (۴۶۳ ق)

شرح مناسبت:

ابویعلی حمزه بن عبدالعزیز دیلمی طبرستانی معروف به "سَلّار"، فقیه بزرگ شیعه و از شاگردان شیخ مفید و سید مرتضی علم الهدی است. شیخ ابوعلی طوسی فرزند شیخ الطائفه، ابوالمکرّم مبارک بن فاخرِ نحوی، ابوالصلاح حَلَبی و ابوالفتح کراجکی و دانشمندان دیگر، از جمله شاگردان این عالم بزرگ به شمار می آیند. او از طرف سیدمرتضی، منصب حکومت شرعیه و فصل خصومات و مرافعات دینی در حَلَب داشت. الابواب و الفصول، التَّقریب، المَراسِمُ العَلَویّه و الاحکامُ النَّبویَّه از اوست. مدفن سلّار دیلمی در نزدیکی تبریز واقع است.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات حضرت "ابوطالب" عمو و حامی بزرگ پیامبراکرم در مکّه بنا به روایتی(۱۰ بعثت)

شرح مناسبت:

پس از وفات عبدالمطلب جد بزرگوار پیامبر اکرم(ص) ابوطالب سرپرستی آن حضرت را به عهده گرفت و در تمام مراحل، همراه برادرزاده ی خود بود. ابوطالب پس از بعثت پیامبر نیز از یاری حضرت محمد(ص) دست برنداشت و در مقابل مشرکان قریش می ایستاد. با رحلت ابوطالب، مشرکان، آزار و اذیت بیشتری به پیامبر اسلام وارد کرده و آن حضرت را تحت فشار زیادتری قرار دادند. مسأله ی ایمان و اسلام ابوطالب از دیر زمان میان شیعه و اهل سنت مورد اختلاف بوده است. این مسأله کم کم به صورت حادی در آمده، صورت کلامی، عقیدتی و سیاسی به خود گرفت. علمای شیعه با تکیه به روایات امامان و نیز اشعاری که از ابوطالب به جای مانده، حکم به مسلمان بودن او داده اند و در این باره رساله ها نگاشته اند که یکی از آن ها، کتابِ ایمان ابیطالب اثر شیخ مفید می باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تحمیل ولایتعهدی به حضرت امام رضا(ع) توسط مأمون عباسی(۲۰۱ ق)

شرح مناسبت:

دشمنی خاندان اُمَوی و عباسی با اهل بیت از دیرباز وجود داشت. هر کدام از این خاندان جور به نوبه ی خود آزار و اذیت فراوانی به اهل بیت و آل علی(ع) روا داشتند و حتی از به شهادت رساندن امام معصوم ابا نمی کردند. وقتی مامون بر مسند قدرت نشست، از نفوذ امام رضا(ع) در میان مردم آگاه بود و چون می خواست هم امام را تحت نظر داشته باشد و هم خود را فردی دوستدار اهل بیت نشان دهد تا اقبال عمومی را به خود جلب کند، دستور داد تا امام رضا(ع) را از مدینه به خراسان آوردند و با اصرار فراوان ولایتعهدی خود را به

امام، واگذار کرد. سرانجام روز دوشنبه هفتم ماه رمضان سال ۲۰۱ ق، منشور ولایتعهدی به خط مأمون نگاشته شد و در پشت همان ورقه، حضرت علی ابن موسی الرضا(ع) نیز با ذکر مقدمه ای پر از اشاره و ایماء، قبولی خود را اعلام فرمود؛ ولی یادآوری کرد که این امر به انجام نمی رسد. آن گاه در کنار همان مکتوب، بزرگان و فرماندهان کشوری و لشکری، این عهدنامه را گواهی نمودند. از این پس به امام، الرضا من آل محمد(ص) می گفتند یعنی کسی که از آل محمد به وی (مامون) راضی شده است. مامون دختر خود، ام حبیب را به ازدواج آن حضرت درآورد و شعار عباسیان راکه لباس سیاه بود، تبدیل به شعار علویان و لباس سبز نمود. بررسی اوضاع و شرایط سیاسی زمان مأمون نشان می دهد که وی با یک سلسله دشواری ها و مشکلات سیاسی روبرو شده بود و برای رهایی از این بن بست ها تلاش می کرد. او سرانجام به منظور حل این مشکلات، یک سیاست چند بعدی در پیش گرفت که همان طرح ولیعهدی امام رضا(ع) بود.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "ابن زُهره" فقیه و متکلم نامدار مسلمان(۵۱۱ ق)

شرح مناسبت:

عِزُّالدین ابوالمکارم حمزه بن علی بن زُهره الحسینی الحَلَبی معروف به ابن زهره، فقیه و متکلم و از دانشمندان مشهور مسلمان، در حلب از شهرهای سوریه به دنیا آمد. او پس از تکمیل تحصیلاتش در حلب و نجف، به مراتب عالی علمی دست یافت. ابن زهره در فقه، اصول، کلام و ادبیات عرب، مهارت و دانش بسیار اندوخت و دانشمندان مشهوری تربیت کرد. نزدیک به بیست کتاب، رساله و نامه به او نسبَت داده اند. تنوع موضوعات این آثار،

نشان دهنده ی وُسعَتِ دامنه ی دانشِ اوست. مسألهٌ فی نَفیِ الرُّؤیَه، نقضِ شُبهَهُ الفلاسَفه و نیز قَبَسُ الانوار از جمله ی تالیفات این عالم بزرگ مسلمان است. ابن زهره در سال ۵۸۵ ق در ۷۴ سالگی چشم از جهان فرو بست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تولد "صفایی ترمذی" مورخ و شاعر قرن دهم هجری(۹۴۴ ق)

شرح مناسبت:

سیدنظام الدین محمد معصوم صفایی ترمذی متخلص به نامی، مورخ و شاعر، در هندوستان به دنیا آمد. اجداد وی از مسلمانان ترمذ بودندو در قندهار افغانستان می زیستند، اما چون پدرش به هند مهاجرت کرد، وی نیز پس از اتمام تحصیلاتش در قندهار، به گجرات هند رفت و به مناصب دیوانی پرداخت. "نامی" از دانشمندان پرکارِ زمان خود بود و آثار ارزشمندی چون طِبِّ نامی را به رشته ی تحریر درآورد. وی در ۱۰۱۹ ق در ۷۵ سالگی درگذشت.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز حرکت پیامبر اسلام(ص) به سوی منطقه ی بدر(۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: مرگ "سلطان طغرل سلجوقی" بنیانگذار سلسله ی سلجوقیان در ری(۴۵۵ ق)

شرح مناسبت:

طغرل، سلطان قدرتمند سلجوقیان با براندازی حکومت غزنویان، ایران را در استیلای خویش قرار داد. او با هجوم به عراق و تصرف بغداد، حکومت شیعی مذهب "آل بویه" را برانداخت و به حمایت خلیفه ی عباسی پرداخت. طغرل تمام حرکت هایی را که از سوی مخالفان خلافت در سراسر حکومت اسلامی برخاسته بود، دفع نمود. وی در اواخر عُمر، بغداد را که به تصرف خلیفه ی فاطمی درآمده بود، آزاد ساخت و القائم بامراللّه، خلیفه ی عباسی را به قدرت باز گرداند. چون زنِ طغرل در ۴۵۲ ق درگذشته بود، طغرل دختر خلیفه رابه زنی خواست. هرچند خلیفه از این امر امتناع کرد ولی سرانجام به این ازدواج رضایت داد و قرار شد دختر خلیفه ی عباسی در ذیقعده ی سال ۴۵۵ به عقد طغرل درآید. ولی این عقد به عروسی منجر نشد و داماد پیر در هفتاد سالگی درگذشت. طغرل در اواخر عمر از بغداد راهی ری بود و در بین راه به بیماری رُعاف (خون دماغ) مبتلا گشت و در هشتم رمضان ۴۵۵ ق در نزدیکی ری درگذشت. جسد وی را به ری برده و در مقبره ای که امروز به برج طغرل معروف است به خاک سپردند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "کاتبی" حکیم و منجم برجسته ی ایرانی(۶۷۵ ق)

شرح مناسبت:

نجم الـدین علی دبیران، معروف به کاتبی از حکیمان و منجمان برجسـته ی ایرانی است. ازنخستین سال های زنـد گی او اطلاع چنـدانی در دست نیست، اما از احوال او معلوم است که خواجه نصـیر الدین طوسـی از کاتبی درخواست کرد که او را در کار رصدخانه ی مراغه که از رصدخانه های مشهور آن زمان بود، یاری کند و این دانشمند مسلمان، مدت

هـا در آن رصـدخانه به فعـالیت علمی پرداخت. از کـاتبی آثار متعـددی در علم حکمت و منطق برجای مانـده است که از آن جمله می توان به جامِعُ الدقایق و حکمهُ العین اشاره کرد.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد حضرت یحیی بن زکریا(ع)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "آلغ بیک تیموری" فرمانروای دانش دوست و دانشمند نجوم(۸۵۳ ق)

شرح مناسبت:

آلغ بیگ، دانشـمند برجسته در علم نجوم، در سال ۷۹۶ ق در سلطانیه ی زنجان به دنیا آمد و در دربار جدش، تیمور، مؤسس سلسـله ی تیموریـان پرورش یـافت. در شانزده سالگی به فرمانروایی ماوراءالنهر منصوب شـد. آلغ بیگ بر خلاف تیمور، علاقه ای به کشورگشـایی نـداشت و بیشـتر به مطـالعه و تحقیق می پرداخت. او برای گسترش علوم، مـدرسه ای بنـا کرد که در رأس مواد درسـی آن، علم نجوم قرار داشت. از اقـدامات مهم دیگر او، ایجاد رصـدخانه ای در سه طبقه در سـمرقند در سال ۸۲۸ ق بود.از نتایـج مهم فعـالیت هـای علمی آلغ بیـگ جـداولی است که به زیـج آلغ بیـگ معروف است. این جـدول هـا، مربوط به محاسـبه ی تقویم، جدول های مثلثاتی و اوضاع سـتارگان است. نتایج حاصله از تحقیقات آلغ بیگ درباره ی برخی از سیارات منظومه ی شمسـی، بـا داده هـای امروز اختلاـف چنـدانی نـدارد. الغ بیگ سـرانجام در جنگی که با پسـر یاغیِ خود در حـدود سمرقنـد روی داد، شـکست خورد و به دسـتور فرزند، پدر را در ۵۷ سالگی کشـتند. اما پسـرِ ناسپاس، پس از الغ بیگ بیش از شش ماه سلطنت نکرد و در ربیع الاول سال ۸۵۴ به دست یکی از طرفداران پدرش کشته شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عارف نامی شیخ "محمد بهاری همدانی" (۱۳۲۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حـاج شـیخ محمـد بهـاری همـدانی از عالمان بزرگ و عارفان مشـهور قرن سـیزده و چهاردهم هجری قمری در ایران است که به وارسـتگی، پارسایی، کمال علم و عمل و تاثیر نفس در تربیت شاگردان برجسـته شهرت داشت. وی در سال ۱۲۶۵ ق در شهرستانِ بهار در اطراف همدان دیده به جهان گشود. آیت اللّه

بهاری همدانی پس از طی تحصیلات مقدماتی، برای ادامه ی تحصیل، به حوزه ی علمیه ی نجف رفت و پس از اخذ درجه ی اجتهاد به تدریس پرداخت. او که از جوانی، اهل عبادت و تهجُّد و ریاضات شرعی بود، در نجف به حلقه ی مریدان ملاحسینقُلی همدانی درآمد و پس از فوت استاد، بسیاری از افراد، از وی کسب دستور سلوک می کردند. تعلیم و تدریس شیخ محمد به طور عمده، شفاهی بود و یک مجموعه به نام تذکرهُالمتّقین از آثار وی گردآوری شده است. این عالم ربانی و زاهد عارف، سرانجام در هفتاد سالگی دار فانی را وداع گفت و در بهارِ همدان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت عالم وارسته آیت اللّه "شیخ علی خویی" (۱۳۵۰ ق)

شرح مناسبت:

شیخ علی بن علی رضا خویی از علمای امامیه ی قرن چهاردهم هجری، در سال ۱۲۹۲ ق در شهرستان خوی به دنیا آمد و تحصیلات ابتدایی را در زادگاه خود به پایان رساند. آنگاه عازم حوزه ی علمیه ی نجف گردید و از محضر آخوند خراسانی و شیخ هادی تهرانی بهره برد. شیخ علی خویی پس از مدتی، به آذربایجان مراجعت کرد و در ارومیه سکنی گزید و مصدر خدمات فرهنگی گردید تا این که در سال ۱۳۵۰ ق در ۵۸ سالگی در بندر شرفخانه رخ در نقاب خاک کشید. تشریح الصدور در ۶ جلد، تعادل و ترجیح، عقد نکاح و عِقدالفرید فی شرح القصاید از آثار اوست.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات حضرت خدیجه(س) همسر با وفای پیامبر اسلام(ص) بنا به روایتی(۱۰بعثت)

شرح مناسبت:

حضرت خدیجه ی کبری(س) که از زنان نامدار و ثروتمند قریش بود پانزده سال قبل از بعثت با پیامبر اسلام(ص) ازدواج کرد. این بانوی بزرگوار اولین فردی بود که به رسالت پیامبر ایمان آورد و با تمام توان و ثروت خود به یاری دین اسلام برخاست. وجود حضرت خدیجه برای پیامبر اسلام به قدری اهمیت داشت که پیامبر اکرم(ص) رحلت این بانوی بزرگ را مصیبتی عظیم خواند و سال رحلت حضرت خدیجه و حامی بزرگ دیگر خود یعنی حضرت ابوطالب را عام الحزن یعنی سال اندوه نامید، زیرا ابوطالب عموی پیامبر نیز در همان سال وفات یافته بود. پیامبر اکرم(ص)، حتی سال ها پس از رحلت آن بانوی بزرگوار، از ایشان به خوبی و نیکی یاد می کرد و او را ستایش می نمود. آن حضرت در جواب کسی که به پیغمبر گفت: خداوند، بهتر از خدیجه را به تو عوض داده است، فرمود: "سوگند

به خـدا که خداونـد، مرا بهتر از او عوض نداده است. او به من ایمان آورد، هنگامی که مردم کفر ورزیدند و مرا تصدیق کرد، آنگـاه که مردم مرا تکـذیب کردنـد و بـا مال خود مرا یاری نمود، آنگاه که مردم، مرا محروم ساختنـد و پروردگار، مرا تنها از میان زنان، از او به ولادت فرزند روزی داد." ام المؤمنین خدیجه(س) به هنگام وفات ۶۵ سال داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ارسال نامه ی کوفیان برای "امام حسین(ع)" جهت عزیمت امام به عراق(۶۰ق)

شرح مناسبت:

امام حسـین(ع) پس از ترک اعتراض آمیز مـدینه و ورود به مکه، به افشای ماهیّت ضد اسـلامی دسـتگاه یزید پرداخت. در این حـال، مردم کوفه که خاطره ی حکومت علی(ع) را از بیست سال پیش در خاطر داشـتند، از امام حسـین(ع) جهت رهبری خود دعوت کردنـد. از آن پس، سـران شـیعیان کوفه، نـامه هـایی به حضور امام نوشـتند که اولین نامه در دهم رمضان سال شصـت هجری به دست آن حضرت رسید. ارسال نامه ها از طرف شخصیت ها و گروه های متعدد کوفی همچنان ادامه یافت به طوری که تنهـا در یـک روز، ششـصد نـامه به دست امام رسـید و مجموع نامه هایی که به تدریـج می رسـید، بالغ بر دوازده هزار نامه گردید. دعوت کوفیان، بُعد تازه ای به وضعیت داد و وظیفه ی تازه ای برای امام ایجاد کرد. بنابراین و با در نظر گرفتن شرایط موجود بود که امام حسین(ع) تصمیم به عزیمت به عراق گرفته، راهی آن دیار شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: برگزاری مراسم بیعت درباریان با امام رضا(ع) به امر مامون عباسی(۲۰۱ ق)

شرح مناسبت:

پس از تفویض و در حقیقت تحمیـلِ ولایتعهـدی مـامون به امـام رضـا(ع) در هفتم رمضـان سال ۲۰۱ ق، تشـریفات بیعت، طی مراسـمی شکوهمند در روز پنجشـنبه دهم ماه رمضان همان سال به عمل آمد و حضـرت بر مسندِ ولایتعهدی جلوس فرمودند. اولین کسـی که به دسـتور خلیفه، دست بیعت به امام داد، عباس فرزند مامون بود. پس از او، فضل به سـهل، وزیر اعظم؛ یحیی بن اَکثَم، مُفتی دربار؛ و سـپس امرای لشـکر و عموم اشـراف و رجالِ بنی عباس که حاضـر بودنـد، با آن حضـرت بیت کردند. موضوع ولایتعهدی امام رضا(ع)، طبعاً برای دوستان و شیعیان آن حضرت

موجب سرور و شادمانی شد، زیرا آنان خلافت را حق مسلّمِ اهل بیت(ع) می دانستند. ولیِ خود آن حضرت از این امر اندوهگین و متأثر بود و در مقابل اظهار خوشحالی یکی از اطرافیان فرمود: دل به این کار مَبَند و به آن خشنود مباش که دوامی ندارد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: قتل "خواجه نظام الملک" وزیر دانشمند سلجوقی(۴۸۵ ق)

شرح مناسبت:

خواجه نظام الملك در اصل از دهقان زادگان بیهق بود، اما در طوس تربیت یافت. او پس از تحصیل ادب و فقه، وارد دستگاه حکومتی آلب ارسلان شد. خواجه نظام الملك، مشهورترین وزیر ایرانی است که نزدیک به ۳۰ سال وزارت سلجوقیان را بر عهده داشت. از جمله اقدامات مهم وی تأسیس مدارسی به نام "نظامیّه" در طوس، هرات، نیشابور و بغداد است. در اواخر دوران وزارت نظام الملك، رابطه ی او با ملکشاه سلجوقی رو به تیرگی نهاد ولی شاه سلجوقی وی را عزل نکرد زیرا از طرفداران بی شمار وی هراس داشت. سرانجام در سال ۴۸۵ ق در سفری که نظام الملك به همراه ملك شاه عازم بغداد بود، در نزدیکی کرمانشاه جوانی در لباس صوفیه به نزد خواجه آمد و او را با ضربت دشنه ای مجروح ساخت و خواجه با آن جراحت درگذشت. بعدها چنین شهرت یافت که کُشَنده ی وی، از فداییان اسماعیلی است. نفوذ نظام الملك در دستگاه سلاجِقِه با قتل او از میان نرفت، زیرا فرزندان او در دوران سلجوقیان، مکرّر به وزارت و مشاغل عمده ی دیوانی دست یافتند.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابراهیم کَرَکی" مورخ و محدث مسلمان(۸۵۳ ق)

شرح مناسبت:

ابراهیم کَرَکی، مورخ، ادیب و محدث مسلمان پس از آموختن قرآن و مقدمات علوم دینی، جهت تکمیل تحصیلات و کسب دانش بیشتر به مراکز مختلف علمی و دینی رفت تا این که در علومی چون فقه و ادبیات، مهارت کافی یافت و آثار متعددی را در این زمینه ها پدید آورد. از میان آن ها می توان به کتاب "اعرابُ المُفَصَّل" در زمینه ی علوم قرآنی اشاره کرد. ابراهیم کرکی، دانشمند مسلمان در قاهره، پایتخت مصر

درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: واگذاری امتیاز تأسیس بانک استقراضی روس در ایران توسط ناصرالدین شاه(۱۳۰۷ ق)

شرح مناسبت:

پس از آن که امتیاز تاسیس بانک شاهنشاهی و بانک صنایع و معادن ایران از طرف ناصرالدین شاه قاجار به رویتر انگلیسی واگذار شد، دولت روسیه نیز به همچشمی انگلیس در گرفتن امتیاز کوتاهی نکرد. از جمله ی این امتیازها، شیلات و صید ماهی در شمال و نیز امتیاز تاسیس بانک استقراضی روس بود که توسط یولیاکوف روسی اخذ شد. این امتیازها که به خاطر سفرهای پرهزینه ی شاهان قاجار به فرنگ به بیگانگان اعطا می شد، بار سنگینی بر دوش مردم محروم و ستمدیده بود. هر کدام از این امتیازات گاه چنان وسیع و ناعادلانه بود که به قیمت تاراج منابع و ثروت های مملکت تمام می شد. هم چنین برخی از این امتیازها با حضور مردم در صحنه و رهبری روحانیت، همانند امتیاز انحصار تنباکو لغو گردید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه فرزانه آیت اللّه "شیخ محمد مهدی خالصی"(۱۳۴۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه محمدمهدی خالصی در سال ۱۲۷۶ ق در روستایی از توابع کاظمین به دنیا آمد. وی در نجف و کاظمین به تلمذ و فراگیری دروس حوزوی پرداخت و از عالمان بزرگ و فضلای سرآمد روزگار شد. از جمله مهم ترین اساتید آیت اللّه خالصی، حضرات آیات عظام: میرزا حبیب اللّه رشتی، آخوند خراسانی و میرزای شیرازی می باشند. آیت اللّه خالصی مرد میدان سیاست بود و مداخله در آن را جزیی از دین به حساب می آورد و از این رو سال های زیادی را صرف مبارزه با استعمارگران، خصوصاً استعمار انگلستان سپری کرد. این عالم مبارز نقش مهمی در انقلاب سال ۱۹۲۰ م عراق در کنار آیت اللّه شیرازی ایفا نمود و تلاش زیادی در راه استقلال این کشور از خود نشان

داد. از آیت اللّه خالصی کتاب هایی به جا مانده اند از قبیل: حاشیه ی اَلفیّه، حاشیه ی کفایهُ الاصول، القواعِدُ الفقهیه و ... سرانجام این عالم کم نظیر و مصلح بزرگ و مجاهد نستوه و خستگی ناپذیر در شامگاه یازدهمین روز ماه مبارك رمضان ۱۳۴۳ ق بر اثر سکته ی قلبی، در ۶۷ سالگی به لقای معبود رسید.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: نزول کتاب مقدس انجیل بر حضرت عیسی بن مریم(ع)

شرح مناسبت:

انجیل، کلمه ای یونانی به معنی مژده است و مسیحیان از این جهت آن را مژده می دانند که به اعتقاد آن ها، حضرت عیسی(ع) خود را فدای مردم کرد تا همه ی مردم را از آتش دوزخ بخرد و این کتبِ اناجیلِ آن ها، مژده ی بهشت است. نام این کتاب دوازده بار در قرآن مجید ذکر شده است. قرآن، انجیل را کتاب خدا می داند ولی آن انجیلی را کتاب آسمانی می خواند که مشتمل بر احکام و تکالیف بشر باشد؛ زندگی او را تنظیم کند و سر و سامان بخشد، چنان که شأن ادیان الهی است. گویند: انجیل های کنونی نزد مسیحیان چهار است: انجیل مَرقُس که از همه ی اناجیل، قدیم تر است و به احتمال قوی در شهر انطاکیه در حدود سال های ۷۰ - ۶۵ میلادی به تحریر درآمده است. انجیلِ متی و لوقا پس از مَرقُس و انجیلِ یوحَنّا، شصت سال پس از مسیح یعنی سال ۹۳ میلادی نوشته شده است. لازم به ذکر است که مسیحیان در کنار این چهار انجیل، به مجموعه ای دیگر از مکتوبات و رسالات اعتقاد دارند که به مجموعه ی آن ها عهد جدید اطلاق می نمایند. به هر تقدیر آن چه

که برای هـدایت آدمیان توسط حضـرت عیسـی(ع) آورده شده، از دسترس ما خارج است و آن چه که به نام اناجیل در کتاب مقدس دیده می شود، محصول تلاشِ مسیحیان و رسولان دوره ی اول مسیحیت می باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: انجام عقد اخوت میان رسول خدا(ص) و حضرت علی(ع)(۱ ق)

شرح مناسبت:

وقتی آیه ی "اِنّما المؤمنونَ اِخوَةٌ"(حجرات، ۱۰) نازل شد، پیامبر(ص) بین یاران خود از مهاجر و انصار عقد اخوت برقرار کرد و هر یـک از مهـاجران را با یکی از انصار برادر ساخت. آن حضـرت همچنین در پایان، حضـرت علی(ع) را به برادری خویش انتخاب نمود. حضـرت علی(ع) هرگاه بر روی منبر می نشـست می فرمود: من بنده ی خدا و برادر رسول خدا(ص) می باشم و هر که غیر از من، چنین ادعایی کند دروغگو می باشد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن جوزی" متکلم، محدث و فقیه(۵۹۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفرج جمال الـدین عبـدالرحمن بن علی بن جوزی بغدادی معروف به ابن جوزی، فقیه، مفسّـِر، محدّث و واعظ است که در طب، تاریـخ، عرفان و اکثر فنون متداول نیز، متبحّر بوده است. در مجلس وعظ وی ازدحام جمعیت ایجاد می شد و او را بسـیار بدیهه گو و حاضر جواب گفته اند. از کارهای بی سابقه ی ابن جوزی، بیان یک دوره تفسیر قرآن بر روی منبر است. همچنین ابن جوزی در مجالسی که خلیفه حاضر بود به موعظه ی وی می پرداخت و هراسی به خود راه نمی داد. تدریس، بخش مهمی از زنـدگی اجتماعی ابن جوزی را دربرمی گرفت. وی اسـتادی بزرگ و توانا بود و چنان که خود می گویـد، در پنـج مدرسـه تدریس می کرده است. ابن جوزی از سـیزده سالگی به تالیف پرداخت و از آن جا که تا پایان عمر از نوشـتن باز نایستاد شمار آثـارش را تا بیش از ۳۸۰ کتـاب و رساله ذکر کرده انـد. اسـبابُ النُّزول، روحُ الارواح، مولـدُالنَّبی و النُطقُ المَفهوم و ... از آن جمله اند. وفات ابن جوزی در ۸۶ سالگی در بغداد

واقع شد و در مقبره ی بابُ الحَرْب مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت عالم و فقیه شاعر شیعه "محمدتقی مامقانی" معروف به "حجت الاسلام" (۱۳۱۲ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمدتقی بن ملامحمد مامقانی تبریزی متخلص به نیّر و معروف به حجت الاسلام، از علما و دانشمندان آذربایجان و دارای قریحه ی شعری لطیفی بود. وی در ۱۲۴۷ ق در تبریز به دنیا آمد و در ۲۲ سالگی برای تحصیل علوم دینی راهی نجف گردید. پس از استفاده از محضر اساتید بزرگ آن شهر به تبریز بازگشت و به تألیف و تدریس همت گماشت. آتشکده در مراثی، دیوان غزلیات، عِلمُ السّاعه و نُصرَهُالحَق از جمله تالیفات وی می باشند. حجت الاسلام نیّر تبریزی در ۵۷ سالگی در تبریز دار فانی را وداع گفت و بنا به وصیتش، در وادی السلام نجف اشرف مدفون گشت.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مرگ "حجاج بن یوسف ثقفی" حاکم خونخوار عراق بعد از مرضی سخت(۹۵ ق)

شرح مناسبت:

حجاج بن یوسف ثقفی از ستم کاران تاریخ به شمار می آید و طی مدت بیست سال حکومت خویش، تلاش وافری در تحکیم و تثبیت حکومت مروانیان به عمل آورد. وی پس از کشتن عبداللّٰه بن زبیر و به منجنیق بستن خانه ی خدا و پایان دادن به حکومت آل زبیر، علاوه بر حجاز، حکومت عراق و شرق عالم اسلام(تا مرزهای هند و مغولستان) را نیز به دست آورد. غیر از افرادی که در جنگ ها به دست این حکمران خونخوار کشته شدند، وی حکم قتل حدود صد و بیست هزار نفر را نیز در دوران حکومتش صادر کرد. حجاج بن یوسف، تلاش وافری در کشتن طرفداران امام علی(ع) و براندازی نام و نشان اهل بیت از خود نشان داد و در این راه، از هیچ ظلم و تعدی فروگذار نکرد. حجاج سرانجام در حالی که به دلیل جنایاتش دچار اختلال روانی و کابوس شده بود در ۵۵

سالگی از دنیا رفت و جسد وی را مخفیانه در محلی که مردم خشمگین متوجه ی آن نشوند، دفن کردند. در آن هنگام بیش از ۵۰ هزار مرد و ۳۰ هزار زن در زندان او به سر می بردند که بسیاری از آنان برهنه بودند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "شاه اسماعیل دوم صفوی(۹۸۵ ق)

شرح مناسبت:

شاه اسماعیل دوم مردی عیاش و خونخوار و سفیه بود و چون در جوانی در هرات به دست معلمی سنی مذهب تربیت یافته بود، بر آن شد که چون به شاهی برسد، مذهب شیعه را براندازد و همین کار را کرد. وی پس از به دست گرفتن قدرت، تمام برادران خود را یکی پس از دیگری به قتل رسانید و سپس به کشتار شاهزادگانی که در اطراف پایتخت بودند، پرداخت. با این حال، حکومت پرجور او، بیش از یک سال به طول نیانجامید و بر اثر افراط در مصرف شراب و مسکرات و مواد افیون دار مُرد. مردم از مرگ این پادشاه، بسیار شادمان شدند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات فقیه عارف "جهانگیر خان قشقایی" عالم نامدار قرن چهاردهم هجری(۱۳۲۸ق)

شرح مناسبت:

میرزا جهانگیر خان قشقایی از دانشمندان بزرگ ایرانی در اواسط قرن سیزدهم هجری، در میان ایلات قشقایی به دنیا آمد. پس ازمدتی به فراگیری علوم اسلامی همت گماشت و به عالمی توانا تبدیل شد. از آن پس، عمر خود را به تدریس علوم دینی صرف کرد و بسیاری از بزرگان، از محضر او استفاده کردند. در طول حدود پنجاه سال که در مدرسه ی صدر اصفهان و ... به تدریس می پرداخت شاگردانی از قبیل آیت اللّه شهید سیدحسن مدرس، آیت اللّه بروجردی، فاضل تونی و وحید دستگردی در حلقه ی درس او آموزش دیدند. میرزا جهانگیرخان قشقایی با این که دروس حوزوی را تدریس می کرد ولی به لباس محلی و سنتی خود مقید بود و همواره از آن استفاده می کرد. این دانشمند بزرگ ایرانی سرانجام در حدود ۸۵ سالگی دار فانی را وداع گفت و در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت "آیت اللّه سیدعلی سیستانی" عالم و فقیه بزرگوار شیعه(۱۳۴۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعلی سیستانی پس از اتمام تحصیلات دینی در نجف، در سال ۱۳۱۸ ق به ایران آمد و در مسجد گوهرشاد مشهد، به ارشاد مردم، تدریس فقه، اصول فقه و اقامه ی نماز جمعه پرداخت. آیت اللّه سیستانی، فقیه، مجتهد و عالم بزرگ اسلامی در زمان نهضت مشروطه به دلیل مبارزات ضد استبدادی، مدتی به زندان افتاد و سرانجام در سیزدهم رمضان ۱۳۴۰ ق دار فانی را وداع گفت.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: کشته شدن "مختار بن ابوعبیده ثَقَفی" رهبر قیام خونخواهی امام حسین(ع)(۶۷ ق)

شرح مناسبت:

مختار بن ابوعبیده ثقفی پس از هلاکت معاویه بن ابی سفیان، از جمله رهبران انقلابی کوفه بود که از امام حسین(ع) و نماینده اش حضرت مسلم بن عقیل(ع) حمایت نمود و در نتیجه، از سوی عبیداللّه بن زیاد عامل یزید در کوفه، دستگیر و زندانی شد. مختار در ایام قیام امام حسین(ع) هم چنان در زندان عبیداللّه بن زیاد به سر می برد تا این که به وساطت شوهر خواهرش، عبداللّه بن عمر در نزد یزید بن معاویه، از زندان آزاد گردید. پس از مرگ یزید، جهت خون خواهی امام حسین(ع) در کوفه قیام نمود و جمع کثیری به او پیوسته و تمام قاتلان امام حسین(ع) و عناصر اصلی ضد امام حسین(ع) و اهل بیت را دستگیر و به مکافات اعمالشان رساند. مختار ثقفی پس از ۱۸ ماه حکومت در کوفه و نواحی آن، در چهاردهم رمضان سال ۶۷ قمری در برابر لشکریان عبداللّه بن زبیر به فرماندهی مصعب بن زبیر، متحمل شکست گشته و در این نبرد به قتل رسید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن مغازلی" محدث و فقیه مسلمان(۵۴۲ ق)

شرح مناسبت:

ابن مغازلی در سال ۴۵۷ ق متولد شد و دوران تحصیلش در عراق، در محضر علما و مشایخ آن دیار سپری گردید. ابن مغازلی در میان علوم و معارف اسلامی، علاقه ی بسیاری به حدیث داشت. وی بخش عمده ی زندگی خود را در شهرهای واسط و بغداد به نقل حدیث گذراند و آثاری از پیشینیان خود را روایت کرد که از آن جمله می توان از مناقب نام بُرد. از این محدث و فقیه مسلمان، رساله ای در حدیث به جا مانده است که به صورت خطی در کتابخانه ی دمشق

نگهداری می شود.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت "شمس الدین بهبهانی" حکیم ایرانی(۱۲۴۸ ق)

شرح مناسبت:

شمس الدین بهبهانی از حکما و دانشمندان مشهور ایرانی در قرن سیزدهم هجری قمری، در سنین جوانی از محضر عالم برجسته ای چون، محقق بهبهانی بهره جست. وی فقیهی عالم و عارفی زاهد بود و بیشتر ایام عمر را به تحقیق و تالیف سپری کرد. شمس الدین بهبهانی شرح مفصلی بر معالم الاصول نگاشته و رساله هایی نیز در زمینه ی حکمت و اصول دین به رشته ی تحریر درآورده است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "سیدمحمد تقی ممتاز العُلماء" عالم برجسته ی شیعی در هندوستان(۱۲۸۹ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمدتقی بن حسین دلدار علی، معروف به "ممتاز العلماء" از بزرگ ترین علمای امامیه ی قرن سیزدهم هجری در هند است. کتابخانه ی او از بزرگ ترین و مهم ترین کتابخانه های هند به شمار می رفت. از ایشان آثار ارزشمندی به جای مانده است که برخی از آن ها عبارتند از: ارشاد المؤمنین، حَدیقَهُ الواعظین و ظهیرُ الشّیعه فی احکام الشریعه. وی در ۷۸ سالگی در شهر لکهنوی هند وفات یافت و در حسینیه ی خویش مدفون گردید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: فاجعه ی کشتار مسلمانان فلسطینی در حرم حضرت ابراهیم(ع) در شهر الخلیل(۱۴۱۴ ق)

شرح مناسبت:

در این روز، یک صهیونیست افراطی، نمازگزاران روزه دار فلسطینی را در حرم مطهر حضرت ابراهیم(ع) در شهر الخلیل واقع در کرانه ی غربی رود اردن به رگبار مسلسل بست و ۲۹ تن را شهید و تعداد زیادی را مجروح کرد. این ترور که بار دیگر خصومت صهیونیست ها با مسلمانان را به اثبات رساند، واکنش تند جهان اسلام را به دنبال داشت به طوری که مذاکرات سازش اعراب و اسراییل را برای مدتی به حال تعلیق درآورد. این حمله ی وحشیانه باعث گسترش ناآرامی در سرزمین های اشغالی گردید و مقابله با رژیم صهیونیستی را شدت بخشید. با توجه به این واکنش ها، تل آویو، فرد تروریست را دستگیر و محاکمه کرد، اما با ادعای این که او دیوانه است و جنون دارد از مجازاتش سرباز زد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت سبط اکبر، امام حسن مجتبی(ع)(۳ ق)

شرح مناسبت:

سید جوانان اهل بهشت، سبط اکبر، ریحانه الرسول حضرت امام حسن مجتبی(ع) در ۱۵ رمضان سال سوم (و به روایتی سال دوم) هجری قمری در مدینه ی منوره به دنیا آمد. کنیه ی آن حضرت، ابومحمد و القاب ایشان، تقی، زکی و السبط می باشد. امام حسن مجتبی(ع) پس از شهادت پدر بزرگوار خویش، مدتی امور خلافت مسلمانان را عهده دار گردید و مهیای جنگ با معاویه بن ابی سفیان شد. اما آن حضرت در پی خیانت گروه زیادی از یاران و لشکریانِ خود، تن به صلح با معاویه داد و از آن پس خلافت را رها کرد. امام حسن مجتبی(ع) پس از مدتی از کوفه به مدینه بازگشت و به ارشاد، هدایت و امامت جامعه ی اسلامی پرداخت.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام حسن

علیه السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: حَسَنٌ مِنّی و أنَا مِنهُ أحَبَّ اللَّهُ مَن أحَبَّهُ

ترجمه:

حسن از من است و من از اویم؛ هر که دوستش بدارد، خداوند دوستدار او است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۳۰۶.

زیر عنوان:

ولادت امام حسن علیه السلام

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إنَّ الحَسَنَ علیه السلام لَم یُرَ فِی شَی ءٍ مِن أحوالِهِ إلّا ذاکِراً لِلّهِ سُبحانَهُ

ترجمه:

امام حسن علیه السلام در همه حال خدای سبحان را یاد می کرد

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۲۲۴.

زیر عنوان:

ولادت امام حسن علیه السلام

متن:

امام باقرعلیه السلام: کانَ الحَسَنُ کَثیرَ الاِجتِهادِ فِی العِبادَهِ و التَّصَدُّقِ

ترجمه:

امام حسن علیه السلام در عبادت و صدقه دادن سخت کوش بود

آدرس:

نظم دررالسمطین، ص ۱۹۶.

زیر عنوان:

ولادت امام حسن علیه السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: کانَ الحَسَنُ أشبَهَ النّاسِ بِرَسولِ اللَّهِ خَلقاً و سُؤدُداً و هَدیاً

ترجمه:

امام حسن علیه السلام در خلقت و سیرت و شرافت شبیه ترین مردم به رسول خدا بود

آدرس:

الإرشاد، ج ۲، ص ۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: أحسِن جِوارَ مَن جاوَرَکَ تَکُن مُسلِماً

ترجمه:

با همسایه ات به نیکی همسایگی کن تا مسلمان باشی

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۱۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: القَریبُ مَن قَرَّبَتهُ المَوَدَّهُ وان بَعُدَ نَسَبُهُ

ترجمه:

خویشاوند کسی است که دوستی سبب خویشاوندی او است، اگرچه نسبش دور باشد

آدرس:

تحف العقول، ص ۱۶۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: مَنِ اتَّکَلَ عَلی حُسنِ الاِختیارِ مِنَ اللَّهِ لَهُ لَم یَتَمَنَّ أنَّهُ فی غَیرِ الحالِ الَّتِی اخْتارَهَا اللَّهُ

ترجمه:

هر که به حُسن اختیار خدا برای او اعتماد کند، آرزو نمی کند که در حالتی جز آنچه خدا برایش اختیار کرده است، باشد

آدرس:

تحف العقول، ص ۱۶۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: لایَغُشُّ العاقِلُ مَنِ استَنصَحَهُ

ترجمه:

خردمند به کسی که از او نصیحت می

خواهد، خیانت نمی کند

آدرس:

تحف العقول، ص ۱۲۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: عَلَیکم بِالفِکرِ، فَإِنَّهُ حَیاهُ قَلبِ البَصیرِ ومَفاتیحُ أبوابِ الحِکمَهِ

ترجمه:

بر شما باد به تفکّر، که تفکّر مایه حیات قلب شخص بصیر و کلید درِ حکمت است

آدرس:

إعلام الدین، ص ۲۹۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: لامُرُوَّهَ لِمَن لاهِمَّهَ لَهُ

ترجمه:

بی همّت را مردانگی نباشد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۴۱۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: تَمامُ الصَّنیَعهِ خَیرٌ مِن ابتِدائِها

ترجمه:

تمام کردن احسان از آغاز کردن آن بهتر است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۱۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: ما تَشاوَرَ قَومٌ إلّا هُدُوا إلی رُشدِهِم

ترجمه:

هیچ گروهی با هم مشورت نکردند، مگر آن که به راه پیشرفت خود رهنمون شدند

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۳۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: اَلإخاءُ الوَفاءُ فِی الشِّدَّهِ وَ الرَّخاءِ

ترجمه:

نشانه برادری، وفاداری در سختی و آسایش است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۱۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: مَن عَدَّدَ نِعَمَهُ، مَحَقَ کَرَمَهُ

ترجمه:

هر کس احسان های خود را برشمرد، بخشندگی خود را تباه کرده است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۴۱۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: اَلمَعروفُ مالَم یَتَقَدَّمهُ مَطَلٌ و لَم یَتبعهُ مَنٌّ

ترجمه:

احسان آن است که تأخیری در پیش و منّتی در پس نداشته باشد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۱۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام حسن علیه السلام: إذا سَمِعتَ أحَداً یَتَناوَلُ أعراضَ النّاسِ فَاجتَهِد أن لایَعرِفَکَ

ترجمه:

هر گاه شنیدی شخصی آبروی مردم را می ریزد، بکوش تا تو را نشناسد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۱۹۸.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: حرکت مسلم ابن عقیل(ع) از مکه به سوی کوفه(۶۰ ق)

شرح مناسبت:

اعزام حضرت مسلم(ع) از سوی امام حسین(ع) به جانب کوفه پس از نامه های پی در پی و دسته جمعی کوفیان به امام حسین(ع) و دعوت از آن حضرت جهت برپا نمودن

حکومت اسلامی و مبارزه با یزید بن معاویه بود. مردم کوفه گرچه در ابتدا استقبال شایانی از مسلم بن عقیل(ع) به عمل آوردند ولیکن با تطمیع و تهدید حکومت عبیداللّه بن زیاد، سرانجام نماینده ی امام را تنها گذاشته و پس از مدتی حضرت مسلم بن عقیل به دست ابن زیاد به شهادت رسید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: ولادت "شیخ طوسی" دانشمند بزرگ اسلام و مؤسس حوزه ی علمیه ی نجف(۳۸۵ ق)

شرح مناسبت:

محمدبن حسن طوسی معروف به شیخ طوسی در ۲۳ سالگی برای کسب علوم روز راهی بغداد گردید و در حوزه ی درس شیخ مفید و سید مرتضی جای گرفت. پس از رحلت سید مرتضی در سال ۴۳۶ ق، شیخ طوسی پیشوای مذهب تشیُّع گردید و دوازده سال بعد از سید مرتضی، در بغداد زعامت شیعیان را برعهده گرفت. حلقه ی درسی شیخ طوسی پذیرای صدها عالم فاضل شیعه و سنی بود و دانشوران بزرگی در حلقه ی درس او پرورش یافتند. آثار مکتوب شیخ طوسی، جزو مهم ترین و معتبرترین کتب شیعه می باشند که کتب "تهذیب" و "استبصارِ" ایشان از ارکان حدیث شیعه هستند. شیخ طوسی را تدوین کننده ی اساسنامه ی مکتب تشیع در فرهنگ و تمدن اسلامی می شناسند. شیخ طوسی در اواسط قرن پنجم هجری، حوزه ی عظیم نجف اشرف را بنیان نهاد و اولین دانشگاه شیعه را تاسیس کرد. سرانجام این عالم نامدار پس از عمری تلاش و خدمت، در محرم سال ۴۶۰ ق در ۷۶ سالگی به لقای معبود شتافت و در منزل مسکونی اش در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: شهادت "زین الدین بن علی بن احمد" معروف به "شهید ثانی" فقیه نامور شیعه(۹۶۵ ق)

شرح مناسبت:

زین الدین بن علی بن احمد معروف به شهید ثانی در سال ۹۱۱ قمری دیده به جهان گشود. او پس از مدتی علاوه بر فقه شیعه، نسبت به فقه سایر مذاهب اسلامی نیز تبحر یافت. شهید ثانی به شهرهای مختلفی در شام، فلسطین، لبنان، مصر و آسیای صغیر سفر کرد و تشنگان علم و معرفت را مستفیض نمود. معاندین که تحمل این عالم فرزانه را نداشتند، طرح قتلش را ریخته و ناجوانمردانه او را در

۵۴ سالگی به شهادت رساندند. از شهید ثانی آثار فراوان و متنوعی بر جای مانده است که "شرح لُمْعِه"، "غایهُ‌المُراد"، "مسالِکُ الافهام" و "روضُ الجنان" از جمله ی آن هاست.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: هفته ی کمک به محرومان و مستضعفان(۱۵ تا ۲۱ رمضان)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز جنگ "قادسیه" میان سپاه اسلام و ایران(۱۴ ق)

شرح مناسبت:

در ادامه ی جنگ های صدر اسلام، خلیفه ی دوم، سعد بن ابی وقاص را مأمور فتح ایران کرد و از جانب یزدگرد سوم پادشاه ساسانیان، رستم پسر فرخ زاد به فرماندهی قوای ایران تعیین شد. پس از مذاکرات اولیه و پیشنهاد قبول جزیه یا اسلام آوردن، سپاه ایران جنگ را برگزید و اسلام را نپذیرفت. سرانجام جنگ بین دو طرف در ناحیه ی قادسیه در عراق درگرفت و پس از چندین شبانه روز، سستی بر سپاه ایران چیره گشت و نیروهای ساسانی شکست خوردند. فتح قادسیه و رسیدن اعراب به ساحل غربی دجله مقابل ایوان مداین، سقوط پایتخت و انقراض دولت با عظمت ساسانی را قطعی نمود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابن زَمْلَکانی" فقیه و محدث مسلمان(۷۲۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوالمعالی کمال الدین محمد بن علی بن عبدالواحد انصاری معروف به ابن زَمْلَکانی در سال ۶۶۷ ق در حوالی دمشق به دنیا آمد. وی علم و دانش را نزد اساتید و علما آموخت و به یادگیری علوم دینی و حدیث همت گماشت و بیست و چند ساله بود که اجازه ی صدور فتوا یافت. ابن زَمْلَکانی در کنار مشاغلی چون قضاوت، به تعلیم و تعلّم نیز ادامه داد و در بسیاری از مدارس دمشق به تدریس مشغول شد. گویند، وی فردی خیال پرداز بود و مبانی فکری خود را بر تخیّلات استوار می ساخت و حتی بر اساس آن ها عمل می کرد. از اینرو در رنج و ناراحتی به سر می برد، زیرا برخی با او دشمنی می کردند و حسادت می ورزیدند. از جمله آثار این فقیه، محدث و ادیب مشهور دمشقی می توان به کتاب البُرهان الکاشِف عن اعجازِ القرآن، مولدُ النَّبی

و ... اشاره کرد. ابن زَمْلَکانی در اواخر عمر قرار بود تا از طرف سلطان مصر به قاضی القضاتی دمشق منصوب شود که در راه بیمار شد و در شصت سالگی بدرود حیات گفت. جنازه ی وی را به قاهره برده و در نزدیکی قبر شافعی به خاک سپردند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت دانشمند و مورخ بزرگ اسلامی "ابوالعباس مِقْریزی" در مصر(۸۴۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالعباس احمد بن علی بن عبدالقادر بعلبکی مصری ملقب به تقی الدین و مشهور به مِقریزی از مشاهیر مورخین عرب در سال ۷۶۶ ق در قاهره به دنیا آمد. او در آغاز حنفی مذهب بود و در آخر به شافعی گرایید. مِقریزی چندی قضاوت در قاهره را به عهده داشت و پس از اقامتی ده ساله در دمشق به قاهره بازگشت و انزوا گزید. وی عزت را در عُزلت می دید و بدون ضرورت با کسی تردد و مراوده نمی کرد. آوازه ی مقریزی، عالم گیر و ضرب المثل بود. مِقریزی آثار بسیاری دارد که به دویست مجلد می رسد. تاریخ مصر، مشاهیر مصر، دُرَرُالعُقودُ الفریده و المواعظ از آن جمله اند. مقریزی در ۷۹ سالگی در مصر وفات یافت و در قاهره مدفون شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ارتحال عالم فرزانه "شیخ محمدرضا مظفر" اندیشمند بزرگ و اصلاح گر مسلمان(۱۳۸۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدرضا مظفر در شعبان ۱۳۲۲ ق در نجف زاده شد. پس از فراگیری مقدمات و سطوح، در حلقه ی درس میرزای نایینی، آقاضیاء عراقی، سیدعلی قاضی طباطبایی و ... حاضر گشت و پس از سالیانی به اجتهاد دست یافت. برنامه ها و فعالیت های اصلاحی آیت اللّه مظفر، نام او را در زمره ی یکی از احیاگران عصر حاضر در تاریخ کهن حوزه ی نجف جاودان ساخت. تأسیس جمعیت مُنَتدی النَّشر، دانشکده ی مُنتَدی، مدارس مُنتَدی و تدوین کتاب های درسی از جمله ی این فعالیت ها می باشد. هم چنین آیت اللّه مظفر، استادی متبحر و نویسنده ای توانا بود که ده ها اثر علمی از خود به یادگار گذاشته است. این عالم بزرگوار سرانجام پس از ۶۲ سال زندگی پر برکت دعوت حق

را لبیک گفت و در مقبره ی خانوادگی واقع در جاده ی کوفه به خاک سپرده شد.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: معراج پیامبر اسلام(ص)(سال دوازدهم بعثت)

شرح مناسبت:

بنا به روایتی، پیامبر گرامی اسلام، در شب هفدهم ماه رمضان سال دوازدهم بعثت به امر خداوند از مکه به بیت المقدس سیر کرد و به آسمان ها عروج نمود. در اولین آیه از سوره ی اسراء، این معجزه ی بزرگ، توصیف شده است. با توجه به این آیه و سخنان حضرت محمد(ص)، ایشان در معراج با بسیاری از اسرار الهی، رموز جهان آفرینش و سرنوشت انسان ها در جهان دیگر آشنا شد. مرکب پیامبر در این سفر آسمانی بُراق نام داشت و جبرییل، فرشته ی بزرگ خداوند، با آن حضرت همسفر بود و دیدنی های عالم بالا و ملکوت و فرشتگان آسمان و بهشت و جهنم را به پیامبر نشان داد. این حادثه از معجزات بزرگ پیامبر گرامی اسلام به شمار می رود و حاکی از جایگاه رفیع ایشان است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی "بدر" اولین جنگ بین اسلام و کفر به فرماندهی پیامبر اکرم(ص)(۲ ق)

شرح مناسبت:

بدر، نام چاهی است که در اطراف آن، نبرد میان مسلمانان و مشرکان شعله ور گردید و پس از پایان نبرد، کشته های مشرکین در آن افکنده شدند. دراین غزوه که نخستین مقابله ی سپاه اسلام با کفر و نبرد اهل توحید با اهل شرک بود، مشرکان و کفار در آن، از جنبه ی ساز و برگ نظامی و اسلحه و مهمات بر مسلمانان برتری داشتند و نفرات آنان سه برابر سپاه اسلام بود. سردارانی چون امیرالمؤمنین علی(ع)، حمزه بن عبدالمطلب و عبیده بن الحارث بن عبدالمطلب(ع) در این جنگ حضور یافته و هفت نفر از سران لشکر کفر مانند: ابوجهل، ولید، شَیبَه و عُتَبه را به همراه ده ها تن دیگر از مشرکان به هلاکت رساندند. مسلمانان همچنین، هفتاد نفر از

کفار قریش را به اسارت درآوردند. اصحاب رسول خدا(ص)، ۳۱۷ نفر به تعداد اصحاب طالوت بودند ولیکن معروف است که تعداد اصحاب آن حضرت، ۳۱۳ نفر بوده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "عایشه" بنت ابوبکر همسر پیامبر اسلام(ص)(۵۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: شرفیابی "حسن بن مثله جمکرانی" در عالم رویا به محضر "امام زمان"(عج) و مأموریت یافتن او در ساخت مسجد جمکران(۳۹۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت "حاج میرزا محمد هاشم خوانساری" عالم بزرگ شیعه(۱۳۱۸ ق)

شرح مناسبت:

میرزامحمدهاشم خوانساری، از بزرگان علمای امامیه ی اوایل قرن چهاردهم هجری می باشد. وی از محضر والد خود میرزا زین العابدین خوانساری و شیخ مرتضی انصاری استفاده کرد. این عالم بزرگ همچنین از اساتیدِ آیات عظام سیدمحمدکاظم یزدی و شیخ الشریعه ی اصفهانی به شمار می رود. الاستِصْحاب، اصول آل الرَّسول، اصول الدّین و الحَجّ از آثار اوست. میرزا محمد هاشم خوانساری در نجف اشرف وفات یافت و در وادی السلامِ آن شهر مدفون شد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: نخستین شب قدر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شب قدر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أحیی لَیلَهَ القَدرِ حُوِّلَ عَنهُ العَذابُ إلَی السَّنَهِ القابِلَهِ

ترجمه:

هر کس شب قدر را احیا بدارد، تا سال آینده عذاب از او بر داشته می شود

آدرس:

اقبال الأعمال، ج ۱، ص ۳۴۵.

زیر عنوان:

شب قدر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن قامَ لَیلَهَ القَدرِ إیماناً وَ احتِساباً، غُفِرلَهُ ما تَقَدَّمَ مِن ذَنبِهِ

ترجمه:

هر که از روی ایمان و برای رسیدن به ثواب الهی، شب قدر را به عبادت بگذراند، گناهان گذشته اش آمرزیده می شود

آدرس:

فضائل الأشهر الثلاثه، ص ۱۳۶.

زیر عنوان:

شب قدر

متن:

امام صادق علیه السلام: قَلبُ شَهرِ رَمَضانَ لَیلَهُ القَدرِ

ترجمه:

قلب ماه رمضان، شب قدر است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۸، ص ۳۷۶.

زیر عنوان:

شب قدر

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن عَرَفَ فاطِمَهَ حَقَّ مَعرِفَتِها فَقَد أدرَکَ لَیلَهَ القَدرِ

ترجمه:

هر که فاطمه را، آن گونه که سزاوار است، بشناسد، بی تردید شب قدر را درک کرده است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۳، ص ۶۵.

زیر عنوان:

شب قدر

متن:

امام صادق علیه السلام: التَّقدیرُ فی لَیلَهِ تِسعَ عَشرَهَ و الإبرامُ فی لَیلَهِ إحدی و عِشرینَ و الإمضاءُ فی لَیلَهِ ثلاثَ و عِشرینَ

ترجمه:

مقدّرات در شب نوزدهم تعیین، در شب بیست و یکم تأیید و

در شب بیست و سوم ماه [رمضان] امضا می شود

آدرس:

الکافی، ج ۴، ص ۱۵۹.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: نزول کتاب مقدس زبور بر حضرت داود(ع)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات بانو "بدریه" ملقب به "ام کلثوم" دختر "ملاصدرا" از زنان فاضل و ادیب(۱۰۹۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه سیدمصطفی کاشانی(۱۳۳۷ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدمصطفی کاشانی فرزند حاج سیدحسین، در کاشان دیده به جهان گشود و در اصفهان و نجف اشرف به مدارج علمی و مرجعیت شیعیان دست یافت. وی از اکابر قرن چهاردهم هجری است که سال ها در تهران عهده دار ریاست علمیه و دارای مرجعیت عمومی بود. تمامی اوقات آیت اللّه کاشانی در تأیید دین مبین اسلام و دادرسی مسلمین و اِعمال وظایف امر به معروف و نهی ازمنکر و اعلای کلمه حق و انجام وظایف علمی از قبیل تدریس و تالیف صرف گردید. او علوم مختلف را ابتدا نزد پدر خود آموخت و پس از وفات وی به اصفهان رفت. سپس به نجف اشرف مهاجرت نمود و در آن جا، حوزه ی درس او، مرجع استفاده ی افاضل گردید. این عالم فرزانه علاوه بر علم، در محاسن اخلاق بی نظیر و دارای قریحه ی شعری بود و دیوانی در مناقب و مراثی حضرات معصومین دارد. همچنین کتبی از قبیل تفسیر مختصر قرآن مجید، حاشیه ی ارشاد علامه، حاشیه ی شرایع و قاعده ی لاضرر و ... از ایشان برجای مانده است. ایشان در شب نوزدهم ماه مبارک رمضان ۱۳۳۷ ق در کاظمین وفات یافت و در جوار حضرت امام موسی بن جعفر(ع) مدفون شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درخواست حکومت جمهوری توسط نهضت جنگل(۱۳۳۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ضربت خوردن امام علی(ع) به دست "عبدالرحمن ابن ملجم مرادی" (۴۰ ق)

شرح مناسبت:

پس از جنگ نهروان میان امام علی(ع) و خوارج، سه تن از آنان در خانه ی کعبه برای قتل معاویه، عمروعاص و امام علی(ع) هم پیمان شدند که در شب نوزدهم رمضان،مبادرت به آن کار نمایند. عبدالرحمن بن ملجم مرادی که از یاران سابق امام علی(ع) بود، در این شب، ضربتی را بر فرق مبارک امام وارد می سازد و اثر زخم و زهر شمشیر، امام را ناتوان ساخته و در ۲۱ رمضان به شهادت می رساند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "غیاث الدین جمشید کاشانی" منجم و ریاضی دان(۸۳۲ ق)

شرح مناسبت:

غیاث الدین جمشید پسر مسعودبن محمودبن محمد طبیب در حدود سال ۷۹۰ ق به دنیا آمد. وی طلبه ی رصدخانه مراغه به شمار می رفت که به دست خواجه نصیرالدین طوسی دایر شده بود. غیاث الدین کاشانی در کاشان نیز سه خسوف رصد کرد. سپس به خاطر توجه شاهان مغول که به نجوم علاقه داشتند ترک دیار نمود و نزد آلغ بیک مغول به سمرقند رفت. وی در سال ۸۱۸ ق ابزار رصد تازه ای به نام "طبق المناطق" اختراع کرد و کتابی به نام نزههالحدائق نوشت و آن را جام جم نامید. در سمرقند طرح و نقشه ی رصدخانه ی سمرقند را فراهم آورد. غیاث الدین از دست همکاران حسد پیشه، خون دل ها خورد تا مرگش رسید. "زیج خاقانی"، "زیج تسهیلات"، "سُلَمُّ السَّماء" (در حل اشکالی که برای پیشینیان در ابعاد و اجرام رخ داده است)، "مُحیطیّه" در باب استخراج نسبت مابین محیط دایره و قطر که امروزه آن را با "پی" یونانی می نویسند. رساله "وَتْر و جیب"، هم چنین تفسیر القرآن و کتب دیگر، از جمله تالیفات این ریاضی دان ایرانی می

باشند. او اولین ریاضی دانی است که کسرهای اعشاری را وضع کرد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: دومین شب قدر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: فتح مکه ی معظمه توسط سپاهیان اسلام به فرماندهی پیامبر اسلام بنا به روایتی(۸ق)

شرح مناسبت:

به دنبال نقض پیمان صلح حدیبیه توسط کفار قریش - که در سال ششم هجری میان پیامبر و قبیله ی قریش امضاء شده بود - سپاه ده هزار نفری اسلام به فرماندهی حضرت محمد(ص) شهر مکه را فتح کرد. پیامبر اسلام(ص) پس از فتح مکه، اهالی آن را امان دادند، در حالی که آن ها در مقابل گسترش اسلام مقاومت کرده و پیامبر اکرم و بسیاری از مسلمانان را آزار و شکنجه داده بودند. این رفتار محبت آمیز پیامبر، باعث شد تا قبیله ی قریش به اسلام ایمان آورد. بدین ترتیب، مکه بدون هیچ گونه درگیری و خونریزی فتح شد. سپس حضرت محمد(ص) گروهی را به اطراف مکه فرستاد تا بتخانه ها را ویران کنندو خود نیز به همراه امام علی(ع) بت های داخلِ خانه ی کعبه را درهم شکستند. فتح مکه را در دوم ماه رمضان سال هشتم هجری نیز گفته اند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "ابن شجری بغدادی" ادیب و نحوی مسلمان(۵۴۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوالسّعادت هِبَهُ اللَّه بن علی عَلَوی حَسَنی، نحوی، لغوی، ادیب و شاعر شیعی در سال ۴۵۰ ق به دنیا آمد. نَسَبِ ابن شجری به امام حسن مجتبی(ع) می رسد و به همین سبب علوی حسنی نامیده شده است. وی از نوجوانی به فراگیری ادب، نحو، حدیث و علوم زمانه پرداخت و هرگز از دانش اندوزی نیاسود، چنان که در سن پیری نیز در درس بزرگان حاضر می شد، هرچند که او خود در فنون ادب، تجارب بسیار اندوخته و در بغداد، سروَرِ نحودانان گشته بود. ابن شَجَری مدت هفتاد سال به تدریس علم نحو اشتغال داشت و در این مدت طولانی، بسیاری از مشاهیر نحو و لغت از او دانش

آموختند. از این عالم بزرگ، آثار فراوانی برجای مانده که از میان آن ها می توان به الَامالی، الحماسه و منظومه ی ابن الشجری اشاره کرد. ابن شجری سرانجام در ۹۲ سالگی در بغداد چشم از جهان فرو بَست و در کَرْخ که محله ی شیعه نشین بغداد بود به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "یاقوت حِمَوی" جغرافی دان شهیر اسلام(۶۲۶ ق)

شرح مناسبت:

عبداللَّه یاقوت بن عبداللَّه رومی معروف به یاقوت حِمَوی از ادبای شهیر قرن هفتم هجری در سال ۵۳۹ ق در بغداد به دنیا آمد. او سفرهای بسیار کرد و ضمن این سفرها به مطالعه نیز می پرداخت، تا این که در جریان حمله ی چنگیز خان مغول به ماوراءالنهر، او به موصل و سپس به حلب در سوریه گریخت و سرانجام در همان شهر نیز درگذشت. از آثار برجسته و ماندنی این ادیب می توان به مُعْجَمُ البُلدان و مُعْجَمُ الاُدَبا اشاره کرد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن ساعی بغدادی" ادیب و مورخ مسلمان(۶۷۴ ق)

شرح مناسبت:

شیخ تاجُ الدین ابوطالب علی بن اَنجُب بن عثمان بغدادی مشهور به ابن ساعی در سال ۵۹۳ ق در بغداد به دنیا آمد. او در آغاز، علوم متداول زمان را نزد اساتید فن آموخت و از بزرگان علم و دانش گردید. ابن ساعی سال ها کتابدار مدرسه ی نظامیه ی بغداد بود و پس از سقوط بغداد توسط مغولان، از سوی خواجه نصیرالدین طوسی، برای نظارت بر کتابخانه های بغداد منصوب شد. در روزگاری که باید آن را دوره ی رواج تاریخ نویسی به شمار آورد، ابن ساعی از نویسندگان بسیار پرکار آن زمان به شمار می رفت که از این راه ظاهراً مال فراوانی به دست آورد. از ابن ساعی آثار متعددی به جای مانده که ویژگی آنها، توجه مؤلف به تاریخ حاکمان عباسی است، به طوری که برخی از آثار او از منابع مهم این دوره و منبع اصلی نویسندگان پس از وی بوده است. کتاب اخبارُ الخُلَفاء که به تاریخ ابن ساعی نیز مشهوراست از جمله آثار این مورخ مسلمان می باشد. هم چنین اَخبارُالاُدَبا در ۵

جلد، اَخبار الحَلّاج و اخبارُ قضاه بغداد از اوست. ابن ساعی سرانجام در ۸۱ سالگی در بغداد درگذشت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "موسی بن عمران" و "یوشع بن نوح(ع)" دو پیامبر بزرگ الهی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: عروج عیسی بن مریم(ع) بر آسمان ها

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت مظلومانه ی حضرت امیرالمؤمنین امام علی(ع) در کوفه(۴۰ ق)

شرح مناسبت:

پس از ضربت خوردن امام علی(ع) در شب نوزدهم ماه مبارک رمضان توسط ابن ملجم مرادی از بازماندگان خوارج نهروان، درمانِ آن زخم تاثیری نبخشید و نوید پیامبر به امام به این که محاسن سفید حضرت به خون سرش رنگین می گردد، تحقق یافت. شهادت آن امام پس از سی سال امامت و چهار سال و نه ماه خلافت صورت گرفت. بدن مطهرامام علی(ع) را شبانه در محلی به نام نجف دفن کردند و این مکان، تا نزدیک به یکصد و پنجاه سال، از عموم مخفی بود و تنها برخی از شیعیان خاص از محل دفن امام آگاهی داشتند. امام علی(ع) در طول حیات پربرکت خویش در جنگ های صدر اسلام شرکت کرد و بزرگان مشرک عرب را به خاک مذلت کشاند. آن حضرت پس از رحلت پیامبر اسلام به خاطر مصالح مسلمانان به مدت بیست و پنج سال خانه نشینی گزید و سکوت اختیار کرد. با قتل سومین خلیفه، مردم، امام را به خلافت برگزیده و در آن دوران پرآشوب نیز سه جنگ جمل، صفین و نهروان از جانب ناکثین (پیمان شکنان) قاسطین (معاویه و مردم شام) و مارقین (خوارج و خارج شدگان از دین) بر امام علی(ع) تحمیل شد. فضایل امام علی(ع) فوق آن است که در این مختصر بگُنجَد و در اینجا تنها به دو سخن درباره ی آن حضرت بسنده می کنیم. ناظم نیشابوری درباره ی آن امام بزرگ گفته است که: علی بن ابی طالب، بر گوینده و نویسنده، محنتی گران و باری سنگین است که اگر بخواهد حقش را ادا کند به

کفر و گزافه گویی دچار گردد و اگر کوتاه آید، خیانت و جفا نموده باشد و حدّ وسط در فضایل او آن قدر دقیق و باریک است که جز یک اندیشمند ماهر و حاذق از عهده اش نیز برنیاید. هم چنین ابن ابی الحدید معتزلی، شارح نهج البلاغه گوید: فضایل علی(ع) در آن حد از عظمت است که نویسنده و گوینده در برابر آن، خود را ضعیف و زبون و شرمسار می بیند که درصدد تفصیل آن برآید. دشمنان هرچه کوشیدند که نور عظمتش را فرو نشاند، فضایل آن حضرت بیشتر شایع گشت.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام علی علیه السلام

متن:

امام علی علیه السلام: وَاللَّهِ لَابنُ أبی طالِبٍ آنَسُ بِالمَوتِ مِنَ الطِّفلِ بِثَدی اُمِّهِ

ترجمه:

به خدا سوگند که پسر ابوطالب با مرگ مأنوس تر است تا کودک به پستان مادرش

آدرس:

نهج البلاغه، خطبه ۵.

زیر عنوان:

شهادت امام علی علیه السلام

متن:

امام حسن علیه السلام: لَقَد فارَقَکُم رَجُلٌ بِالأمسِ لم یَسبِقهُ الأوَّلونَ و لایُدرِکُهُ الآخِرونَ

ترجمه:

دیروز مردی شما را ترک کرد که پیشینیان بر او پیشی نگرفتند و پسینیان به او نمی رسند

آدرس:

إحقاق الحق، ج ۱۱، ص ۱۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: لاتَعزِم عَلی مالَم تَستَبِنِ الرُّشدُ فِیهِ

ترجمه:

تصمیم به انجام دادن کاری که درستی آن برایت روشن نیست مگیر

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۲۹۲۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: سَلامَهُ الدّینِ وَالدُّنیا فی مُداراهِ النّاسِ

ترجمه:

سلامتی دین و دنیا در مدارا کردن با مردم است

آدرس:

غررالحکم و دررالکم، ح ۵۶۱۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: الفِکرُ فِی الخَیرِ یَدعُو إلَی العَمَلِ بِهِ

ترجمه:

اندیشیدن به خوبی ها آدمی را به انجام دادن آنها بر می انگیزد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۶۱۷۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: دَعِ المُماراةَ

و مُجاراةَ مَن لاعَقلَ لَهُ و لاعِلمَ

ترجمه:

ستیز و بگو مگوی با بی خردِ بی دانش را واگذار

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: أجمِلُوا فِی الخِطابِ تَسمَعُوا جَمیلَ الجَوابِ

ترجمه:

با مردم زیبا سخن بگویید تا پاسخ زیبا بشنوید

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۲۵۶۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: حُسنُ الظَّنِّ یُخَفِّفُ الهَمَّ و یُنجی مِن تَقَلُّدِ الإثمِ

ترجمه:

خوش بینی، اندوه را می کاهد و از افتادن در بند گناه می رهاند

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۴۸۲۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: إقبَل عُذرَ أخیکَ و إنْ لَم یَکُن لَهُ عُذرٌ، فَالْتَمِس لَهُ عُذراً

ترجمه:

عذر برادرت را بپذیر و اگر عذری نداشت، عذری برایش بتراش

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۱۶۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: سَیِّئَهٌ تَسوؤُکَ خَیرٌ عِندَ اللّهِ مِن حَسَنَهٍ تُعجِبُکَ

ترجمه:

گناهی که اندوهگین ات کند، نزد خدا بهتر است از کار نیکی که به خودپسندی گرفتارت سازد

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۴۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: إرحَم مَن دُونَکَ، یَرحَمْکَ مَن فَوقَکَ

ترجمه:

به فرودست خود رحم کن، تا فرادستت بر تو رحم آورد

آدرس:

غررالحکم و دررالکلم، ح ۲۴۲۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّ الحَقَّ لایُعرَفُ بِالرِّجالِ إعرِفِ الحَقَّ تَعرِف أهلَهُ

ترجمه:

حق با شخصیّت ها شناخته نمی شود؛ حقّ را بشناس تا اهل آن را بشناسی

آدرس:

روضه الواعظین، ص ۳۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: شِرارُکُم المَشّاؤونَ بِالنَّمیمَهِ، المُفَرِّقُونَ بَینَ الأَحِبَّهِ

ترجمه:

بدترین شما سخن چینان و تفرقه اندازان میان دوستان اند

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۳۶۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام علی علیه السلام: ما عُمِرَ مَجلِسٌ بِالغِیبَهِ إلّاَخَرِبَ مِنَ الدِّینِ

ترجمه:

مجلسی که با غیبت آباد شود، دین در آن تباه می شود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۲۵۹.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت عالم ربانی سید ماجد حسینی(۱۰۲۸ ق)

شرح مناسبت:

سید ابوعلی ماجد بن هاشم بن علی حسینی بحرانی

از علمای بزرگ شیعه در قرن یازدهم هجری است. وی عالمی عامل و فاضلی کامل و محقق، فقیه، محدث، ادیب و شاعر و اولین منتشر کننده ی حدیث در شیراز بود. سید ماجد، پس از فراگیری مقدمات علوم به حجاز و عراق هجرت نمود و سپس مقیم شیراز شد. وی در شیراز به تدریس و فتوا پرداخت و شیخ الاسلام شیراز گردید. طلاب علوم دینی از اطراف و اکناف به دور او گرد آمده و از حوزه ی درسش بهره مند می شدند. ملامحسن فیض کاشانی و شیخ سلیمان ماحوزی از شاگردان او بوده و شیخ بهایی با وی دوستی داشته است. مهم ترین کتاب سیدماجد، سَلاسِلُ الحَدید می باشد و نیز مُقَدَّمَهُ الواجب و یوسفیّه نیز از اوست. سید ماجد در شیراز بدرود حیات گفت ودر حرم حضرت شاه چراغ(ع) مدفون گردید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت محدث بزرگ شیعه "شیخ حر عاملی" (۱۱۰۴ ق)

شرح مناسبت:

محدث بزرگ عالم تشیع، محمد بن حسن بن علی معروف به "شیخ حرّ عاملی" در هشتم رجب سال ۱۰۳۳ ق در روستای "مشغره" از توابع جبل عامل لبنان دیده به جهان گشود. وی تا چهل سالگی در محضر علمای لبنان و سوریه کسب فیض کرد و سپس به مدت ۲۴ سال در مشهد مقدس به ترویج دین، تدریس، تالیف و قضاوت پرداخت. کتاب گرانسنگ "وسایل الشیعه" ثمره ی هجده سال تلاش پیگیر او در جمع آوری و تنظیم احادیث شیعه می باشد. او در این کتاب، احادیث احکام را به ترتیبِ ابواب فقه دسته بندی و تدوین کرده و بیانات کوتاهی در ضمن آن ها برای توضیح یا جمع بین روایات آورده است. از دیگر کتاب های شیخ، الجواهر السنّیه فی

الاحادیث القُدسِیَّه و دیوان شعر عربی است.شیخ حر عاملی درعصر صفویان به ایران مهاجرت نمود و پس از وفات، در صحن مطهر امام رضا(ع) درمشهد مقدس مدفون شد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: سومین شب قدر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف مجدد شهر آمل از سوی علویان طبرستان به فرماندهی "داعی کبیر"(۲۵۵ق)

شرح مناسبت:

حسن بن زید علوی معروف به داعی کبیر نخستین سید علوی از نسل امام حسن مجتبی(ع) بود که در شمال ایران حکومت مستقل شیعی علویان را تشکیل داد و دست خلفای عباسی و عاملان منطقه ای آن ها را از طبرستان (شامل مازندران، گرگان و دو سوی سلسله جبال البرز در قسمت جنوبی مازندران) کوتاه کرد. خلیفه ی وقت عباسی با اعزام لشکری به فرماندهی دو سردار ترک، داعی کبیر را با شکست و اضمحلال مواجه ساخته و بخش های عظیمی از طبرستان را اشغال نمود. اما پس از مدتی، داعی کبیر با کمک دیلمیان مجدّداً بر طبرستان تسلط یافت و شهر آمل را در ۲۲ رمضان سال ۲۵۵ قمری در استیلای خویش قرار داد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن ماجه" محدث بزرگ اهل سنت(۲۷۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه محمد بن یزید بن ماجه ی قزوینی معروف به "ابن ماجه" از مشاهیر و بزرگان حدیث اهل سنت، در سال ۲۰۹ ق در قزوین به دنیا آمد. ابن ماجه از پیشوایان علم حدیث محسوب می شود و در تمامی شعب آن دانا و منحصر به فرد می باشد. ابن ماجه برای تکمیل آن علم شریف به ری، مصر، عراق، شام، مکه، بغداد و کوفه مسافرت ها کرد و از بزرگان این رشته، استماع حدیث نبوی نمود. کتاب سُنَنِ ابن ماجه در حدیث را یکی از صحّاح سته ی اهل سنت می نامند و این کتاب بسیار معروف و مورد استناد شیعه و سنی است. وی در تاریخ و تفسیر نیز عالم و متبحر بوده و دارای تالیفاتی می باشد. تاریخ قزوین و تفسیر قرآن مجید نیز از آثار اوست. ابن ماجه در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "شیخ عبدالحسین تهرانی" مشهور به "شیخ العراقین" (۱۲۸۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ عبدالحسین تهرانی معروف به شیخ العراقین از علمای بزرگ ایران و دانشمندی فقیه و زاهدی پارسا بود که

از درک و حافظه ای بسیار نیرومند بهره می بُرد. این عالم بزرگ که از شاگردان شیخ محمدحسن نجفی، صاحب کتاب جواهر، بود، در فقه، حدیث و تفسیر قرآن، استادی کم نظیر به شمار می رفت و مرجع افاضل بود. شیخ العراقین در حمایت از دین و رفع شُبهات مُلحدین، تلاش زیادی از خود نشان داد و در تعمیر حرم های مبارک ائمه ی معصومین در عراق، همّتی عالی ورزید. طلاکاری گنبد منور امام حسین(ع) و توسعه ی صحن شریف آن حضرت و نیز طلاکاری گنبد بارگاه ملکوتی عسکریّین (امام هادی و امام عسکری) در

سامرا از آن جمله اند. از این عالم وارسته ترجمه ی کتاب نجم العِباد و کتابی در طبقات رُوات برجای مانده است. شیخ العراقین به جمع آوری کتب و آثار مذهبی علاقه ی بسیار داشت و وصیت کرد تا پس از مرگش، کتابخانه ی بزرگ و غنی او را وقف دانش پژوهان و اهل علم و مطالعه نمایند. این عالم بزرگوار در کاظمین درگذشت و بدن پاک وی را به کربلا منتقل کرده و در جوار بارگاه حسینی به خاک سپردند.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابن طولون" فرمانروای مصر و شام(۲۲۰ ق)

شرح مناسبت:

احمد بن طولون موسس سلسله ی طولونیان و فرمانروای مصر و شام بود. طولونیان، نخستین سلسله از سلاطین مصر بودند و شام را نیز به قلمرو حکومت خود افزودند. نسب طولونیان به غلامی به نام طولون می رسد که حاکم بخارا، او را به همراه هدایایی برای مامون، خلیفه ی عباسی فرستاده بود. احمد بن طولون، سلسله ی طولونیان را بنیان نهاد که طی سال های ۲۵۴ تا ۲۹۲ ق در مصر و شام حکومت کردند. ابن طولون را حافظ قرآن و مردی بخشنده، شجاع و متواضع دانسته اند که از ضعیفان و بینوایان حمایت می کرد و بر دشمنان سخت گیر و خونریز بود. او همچنین به آبادانی و احداث مراکز عام المنفعه در قلمرو حکومت خود اهتمام بسیار داشت. مشهورترین اثر او بیمارستانی است که در مصر احداث نمود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: پایان یافتن تدوین و تألیف برخی از کتب شیعی در شب ۲۳ رمضان

شرح مناسبت:

کتاب ارزشمند فقهی "جواهر الکلام" در ۴۰ جلد در ۲۳ رمضان ۱۲۵۴ قمری، کتاب گرانسنگ منظومه ی ملاهادی سبزواری در ۲۳ رمضان ۱۲۶۱ قمری و کتاب مهم تفسیر قرآن "المیزان" علامه طباطبایی در ۲۰ جلد در ۲۳ رمضان ۱۳۷۲ قمری، از جمله آثار مهم شیعی است که در این شب به پایان رسیده است.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز دعوت "ابومسلم خراسانی" علیه حکومت بنی امیه(۱۲۹ ق)

شرح مناسبت:

عبدالرحمن بن مسلم معروف به ابومسلم خراسانی، از مشاهیر رجال خراسان می باشد. وی به سبب دوستی که باخاندان عباسی داشته با ابراهیم بن محمد، از نوادگان عباس بن عبدالمطلب پیمان می بندد که برای او از مردم بیعت بگیرد و او را به خلافت برساند. ابومسلم با استفاده از نفوذ فراوانی که در بین مردم خراسان داشت، در سال ۱۲۹ هجری، خراسان را به تسخیر درآورد و چون مروان حمار، آخرین خلیفه ی اموی، ابراهیم بن محمد را به قتل رساند، ابومسلم برادر ابراهیم به نام عبداللّه سَفّاح رابه

جانشینی وی برگزید و به شام حمله برد. در این نبرد، قوای خراسان بر نیروهای خلیفه ی اُمَوی پیروز شدند و خاندان ستمکار اموی را برانداختند. سرانجام در سال ۱۳۲ مروان به قتل رسید و ابومسلم از این پس مردم را به بیعت با سَفّاح دعوت کرد و از این زمان خلافت خاندان عباسی که بیش از پانصد سال بر ممالک اسلامی به طول انجامید، آغاز شد. گویند که ابومسلم از این که دولت طاغوت را بر سرکار آورده بود پشیمان شد و بعدها توسط منصور دوانیقی دومین خلیفه ی عباسی در حدود سال های ۱۳۷ الی ۱۴۰ هجری در نزدیکی شهرمداین با مکر و حیله به قتل رسید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "قطب الدین شیرازی" پزشک، منجم و دانشمند بزرگ ایرانی(۷۱۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالثّناء محمود بن مسعود بن مُصلح فارسی کازرونی اشعری شافعی معروف به قطب الدین شیرازی یکی از دانشمندان بزرگ قرن هشتم هجری و از شاگردان خواجه نصیرالدین طوسی، صدرالدین قونوی و کاتبی قزوینی بود. قطب الدین شیرازی، پزشك، ریاضی دان، فیزیك دان، منجّم و فیلسوف بزرگ ایرانی، اولین کسی بود که درباره ی رنگین

کمان و چگونگی تشکیل آن تحقیق کرد و به تفسیری علمی درباره ی آن دست زد. وی همچنین علومی چون منطق، عرفان و هندسه رانزد دانشمندان مشهور آن زمان آموخت. او در فراگیری طب نیز بسیار کوشا بود و سال ها در بیمارستان شیراز به طبابت و مداوای بیماران مشغول بود. قطب الدین، کتب متعددی در طب، حکمت، ریاضی و نجوم نگاشته که از آن جمله می توان به شرح کلیات قانون ابن سینا در طب، اختیاراتُ المُظَفّری در هئیت، شرحُ الاَشراف، شرح حکمهُالاشراق، ترجمه ی تحریر اُقلیدس اثر خواجه نصیرالدین طوسی و نهایهُ الادراک فی درایهِ الافلاک در علم نجوم و ستاره شناسی، اشاره کرد. وفات قطب الدین شیرازی در ۲۴ رمضان سال ۷۱۰ یا ۷۱۶ ق در ۸۲ ۷۶ یا ۸۶ سالگی در تبریز اتفاق افتاد و در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابن عطیّه" مفسر و محدث مسلمان(۵۴۱ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمّد عبدالحق بن غالب بن عطیه، مفسر و محدث مشهور مسلمان، در آندلس و در خاندانی پرورش یافت که افراد آن همه از بزرگان علم و ادب به شمار می رفتند. اگرچه ابن عطیه، بیشتر به عنوان یک مفسر و محدث شهرت دارد، اما بسیاری از شرح حال نویسان، مهارت او را در فقه، اصول فقه و متون ادبی ستوده اند. مهم ترین اثر به جا مانده از ابن عطیه، کتابی در تفسیر قرآن است که شامل مقدمه ای است که در نوع خود از بهترین تالیفات علوم قرآنی محسوب می شود. اثر دیگر وی، البَرنامَج نام دارد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "امام فخر رازی" متکلم و فیلسوف شهیر اسلامی(۵۴۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه محمد بن عمر بن حسین طبرستانی رازی معروف به امام رازی، فخر رازی و امام فخرالدین و شیخ الاسلام، از بزرگ ترین علمای شافعی مذهب، جامع علوم عقلی و نقلی و متبحّر در تاریخ، کلام، فقه، اصول، تفسیر، حکمت، ادبیات و ریاضی است. وی را به سبب شبهاتی که در مسایل گوناگون وارد می کرد "امام المُشَکّکین" می نامند. کتاب های فخر رازی در زمان خودِ وی مورد اقبال مردم واقع شد و به صورت کتاب درسی درآمد. در حوزه ی درس امام رازی بیش از دو هزار تن دانشمند برای استفاده حاضر می شدند. حتی موقع سواری نیز نزدیک به سیصد نفر از فقها و شاگردان، برای استفاده در رکابش می رفتند. گویند که او به صراحت از اسماعیلیان بد می گفت اما با تهدید یکی از شاگردانش که اسماعیلی بود، از بدگویی نسبت به این گروه دست برداشت. از فخر رازی تالیفات بسیاری به جا مانده است از قبیل: اسرارُ النجوم، تفسیر

کبیر، شرح اشارات ابن سینا و ده ها کتاب دیگر. امام فخر رازی در عید فطر سال ۶۰۶ ق در ۶۲ سالگی در هرات درگذشت و در همان شهر به خاك سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه شیعه "بهاءالدین حسن اصفهانی" معروف به "فاضل هندی" (۱۱۳۷ق)

شرح مناسبت:

محمدبن حسن بن محمد اصفهانی ملقب به بهاءالدین و معروف به بهاء، تاج الفقها، فاضل اصفهانی و فاضل هندی از افاضل علمای اواخر حکومت صفوی،ف در سال ۱۰۶۲ ق به دنیا آمد. فاضل هندی در تمام علوم دینی اصلی و فرعی، یگانه ی روزگار و اعجوبه ی دهر بود به طوری که گویند قبل از ۱۲ سالگی شروع به تالیف نمود. از جمله ی آثارش تفسیر القرآن، التَّمحیص و شرح الکافیه و کتاب مشهور کِشْفُ اللِّثام از کتب استدلالی فقه است. بهاءالدین را به سبب این که در اوایل زندگی به همراه پدر در هندوستان بوده است، فاضل هندی نیز گفته اند. وی در تخت فولاد اصفهان مدفون است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: مفقود شدن روحانی مبارز "امام موسی صدر" رهبر شیعیان لبنان در لیبی(۱۳۹۸ ق)

شرح مناسبت:

سیدموسی صدر در سال ۱۳۴۷ ق (۱۳۰۹ ش) در عصر حکومت رضاخان در قم به دنیا آمد. پدر وی آیت اللّه العظمی سیدصدرالدین صدر عالمی نامدار و از از مراجع ثلاث پس از آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی بود. در سال ۱۳۶۰ ق (۱۳۲۰ش) وارد حوزه ی علمیه ی قم گردید و پس از طی مقدمات و سطوح، در حلقه ی درس آیات عظام سید احمد خوانساری و حجت شرکت جست و همچنین از درس پدر خویش و نیز حضرت امام خمینی بهره بُرد. پس از فوت پدر راهی نجف اشرف گردید و در آن جا در زمره ی مجتهدان قرارگرفت. احساس وظیفه، او را به لبنان کشاند و رهبری مردمی را پس از علامه شرف الدین به عهده گرفت. امام موسی صدر، در آنجا خدمات فراوانی را به انجام رساند و قصد سر و سامان دادن به اوضاع مسلمانان، او را لحظه

ای از تلاش غافل نمی کرد. سرانجام طی دعوتی رسمی راهی لیبی گردید و پس از یک هفته اقامت، در ۲۵ رمضان ۱۳۹۸ ق در حالی که قصد مراجعت به لبنان را داشت به طور مشکوکی ناپدید گردید.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگ "آقاجمال خوانساری" (۱۱۲۵ ق)

شرح مناسبت:

جمال الدین محمد بن حسین خوانساری معروف به آقال جمال خوانساری، عالم، حکیم، متکلم، فقیه و اصولی، ملقب به جمال المحققین و محقق خوانساری در اواسط قرن یازدهم هجری به دنیا آمد. جمال الدین نزد پدر و نیز دایی خود، محقق سبزواری دانش آموخت و به مدارج عالی رسید. وی از هم عصران ملامیرزا شیروانی و علامه مجلسی و دیگر بزرگان و مرجع علمی و مذهبی دوران خود بود. اصول الدین فی الامامه واختیارات الایام از جمله تألیفات محقق خوانساری است. همچنین بر تهذیب الحدیث، شرایع، شرح اشارات، شرح لمعه، شفا و.. حاشیه زده است. این عالم بزرگ در تخت فولاد اصفهان مدفون است.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: قیام زنگیان به رهبری "صاحِبُ الزَّنج" علیه عباسیان در جنوب عراق(۲۵۵ ق)

شرح مناسبت:

علی بن محمد بن احمد بن عیسی بن زید بن علی بن حسین بن علی بن ابی طالب معروف به صاحب الزنج، از سادات علوی، در ۲۷ رمضان سال ۲۵۵ قمری قیام بزرگی را علیه عباسیان برپا نمود. بردگان و غلامان فراوانی که از جور صاحبان و امرای خویش به تنگ آمده بودند به گرد او تجمع نمودند و او را یاری کردند. وی که به بردگان وعده ی آزادی، رفاه و برخورداری از حقوق مناسب اجتماعی می داد، توانست هزاران تن را آماده ی قیام کند. سرانجام در سال ۲۵۷ قمری، شهر بصره را به تصرف خویش درآورد و در اندك زمانی، قدرت او توسعه یافت. صاحب الزنج اقدام به بنای شهری به نام "مختاره" نمود و حصارها و باروهایی بر آن تعبیه کرد و به تبلیغ نظرات خویش و جنگ با عباسیان پرداخت. خلیفه معتمد و برادرش موفق عباسی چندین سال با او در حال نبرد بودند،

که توفیقی برای آنان حاصل نشد تا این که پس از چهارده سال تسلط صاحب الزنج بر بصره، لشکریانش به حسادت، خودخواهی و تفرقه مبتلاـ شده و در جنگ با عباسیان کوتاه آمدند. سرانجام در دوم صفر سال ۲۷۰ قمری با کشته شدن صاحب الزنج در جنگ با ابواحمد موفق عباسی، قیام زنگیان به نابودی گرایید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد ابوبکر محمدبن علی حاتمی معروف به "ابن عربی" دانشمند بزرگ مسلمان(۵۶۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمد حاتمی مشهور به محیی الدین بن عربی و ملقب به شیخِ اکبر در سال ۵۶۰ ق در شهر مرسیه در اندلس به دنیا آمد. او در جوانی به ملاقات مشایخ صوفیه رفت و طریقت آنان را در پیش گرفت. وی در سی سالگی سفرهای بسیاری را آغاز کرد و به سراسر اندلس و مغرب رفت. سپس ازشهرهای بیت المقدس، مکه، بغداد، حَلَب و منطقه ی آسیای صغیر دیدار نمود و در دمشق اقامت گزید. ابن عربی در این سفرها به کسب دانش و معرفت و تدریس و نگارش کتاب مشغول شد و نزد بسیاری از بزرگان به علم آموزی پرداخت. ابن عربی از پراثرترین مؤلفان مسلمان است که حتی پرکارترین نویسندگان اسلام مثل ابن سینا و غزالی به پای او نمی رسند. موضوع اصلی رسالات وی تصوف و عرفان است ولی در عین حال، تمامی علوم دینی از قبیل حدیث، تفسیر، سیره، فقه، نجوم و ... را دربرمی گیرد. کتب فُصوصُ الحِکَم، المَبادی و الغایات و الفُتوحات المکیّه از آن جمله اند. ابن عربی در سال ۶۳۸ ق در ۷۸ سالگی در دمشق مدفون گردید و در دامنه ی کوه قاسیون مدفون شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "ابومنصور حسن بن زین الدین" محدث و رجالی بزرگ شیعه(۹۵۹ ق)

شرح مناسبت:

ابومنصور جمال الدین شیخ حسن بن شیخ زین الدین، عالم عامل، فقیه، ادیب، محدث و رجالی عظیم الشأن، از بزرگان علمای امامیه در اوایل قرن یازدهم هجری می باشد. او از شاگردان فقیه شهیر، مقدس اردبیلی و ملاعبداللّٰه یزدی و شهید ثانی (پدرش) بود. زین الدین دارای هوش و ذکاوتی فراوان و دقت نظر بالایی بود و تالیفات او در نهایت اتقان و متانت می باشد. الاجازات و

معالم الاصول ازتالیفات این عالم بزرگ است. زین الدین را به سبب تألیف کتاب اخیر، صاحب معالم نیز می گویند. وفات ایشان در اول محرم سال ۱۰۱۱ ق در ۵۲ سالگی روی داد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت "علامه محمدباقر مجلسی" صاحب کتاب شهیر "بِحارُالانوار" (۱۱۱۰ ق)

شرح مناسبت:

علامه محمدباقر مجلسی دانشمند بزرگ دوران صفوی، در سال ۱۰۳۷ ق در اصفهان به دنیا آمد. وی درس و بحث را از چهارسالگی نزد پدر عالِم خود، علامه محمدتقی مجلسی آغاز کرد و بر اثر نبوغ و استعداد خارق العاده، در چهارده سالگی از ملاصدرا اجازه ی روایتِ گرفت. علامه شوشتری، میرزای جزایری، شیخ حُرِّ عاملی و ملامحسن فیض کاشانی از جمله اساتید ایشان بودند. وی در اندک زمانی بر صرف، نحو، معانی، بیان، لغت، ریاضی، تاریخ، فلسفه، حدیث، رجال، درایه، اصول، فقه و کلام احاطه ی کامل پیدا کرد و سرآمد همگان گردید. علامه مجلسی پس از رحلت پدر بزرگوار خود به تدریس پرداخت و تالیفات متعددی را به انجام رساند. جمع آوری احادیث و روایات اهل بیت(ع)، علامه مجلسی را به فکر تالیف کتاب گرانسنگ "بحارالانوار" انداخت و آن را در یکصد و ده جلد، تدوین کرد. تعداد تالیفات علامه را ششصد جلد ذکر کرده اند. وی سرانجام در ۷۴ سالگی بدرود حیات گفت و در کنار پدر بزرگوار خویش، در کنار مسجد جامع اصفهان مدفون شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: تأسیس بانک ملی ایران(۱۳۲۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابومعشر بلخی" محدث و منجم(۲۷۲ ق)

شرح مناسبت:

ابومعشر جعفر بن محمد بن عمر بلخی، حکیم و منجم، در ابتدا در بغداد از محدثین بزرگ بود و با فلسفه و حکمت و علوم عقلی مخالفت می کرد ولی بعدها به این علوم متمایل گردید و به مدارج بالایی در آن ها دست یافت. ابومعشر در اثر همت عالی و تلاش خستگی ناپذیر خود، در تمامی شعب حکمت، خصوصاً ریاضیات، نجوم و هیئت دارای بصیرتی فوق العاده بود و استاد کل و سرآمد اهل فن به شمار می رفت. ابومعشر تالیفات متعددی در نجوم و ریاضی دارد از قبیل: اثبات علم النجوم، زیج الهَزارات، المَدخلُ الکبیر و ... ابومعشر مشهورترین منجم مسلمان بود و اشتهار او تا قرن ها بعد نیز همچنان حفظ شد. بر اساس دیدگاه ابومعشر، همه ی معارف، منشأ الهی دارد و علم نجوم نیز از این قاعده مستثنی نیست. آثار ابومعشر از لحاظ در برداشتن بخش هایی از نوشته های کهن که اصل آن ها از بین رفته، قابل توجه است.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی "حنین" به فرماندهی پیامبر بزرگ اسلام(ص)(۸ ق)

شرح مناسبت:

پس از فتح مکه به دست مسلمانان، گروهی از قبایل اطراف مکه به منظور مقابله با لشکر اسلام متحد شدند. خبر اجتماع این قبایل به رسول خدا(ص) رسید و آن بزرگوار برای درهم شکستن مقاومت مشرکان، سپاهی تجهیز کرد و به سوی حنین حرکت فرمود. در این نبرد ابتدا مسلمین شکست خورده و روی به هزیمت نهادند، اما با تدبیر و تلاش رسول اکرم(ص) و یاران وفادارش همچون علی(ع)، بار دیگر فراریان برگشتند و طی نبردی سهمگین، دشمنان را شکست دادند. بعد از شکست دشمن، غنایم بسیار زیادی نصیب سپاه اسلام شد. پس از این پیروزی، سپاه

اسلام برای تعقیب دشمنان به سوی طائف حرکت کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد دانشمند کم نظیر و عالم بزرگوار شیعه "علامه حلّی" (۶۴۸ ق)

شرح مناسبت:

ابومنصور حَسن بن سدید الدین یوسف بن زین الدین علی بن مطهّر حلی، ملقب به آیت اللّه، جمال الدین و فاضل و معروف به علامه و نیز علامَهُ الدَّهر، در شب ۲۹ رمضان سال ۶۴۸ ق از خاندانی پاک سرشت در شهر حله در عراق به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات، به محضر عالمان بزرگواری همچون محقق حلی، خواجه نصیرالدین طوسی، کاتبی قزوینی و سید بن طاووس و ... راه یافت و به مدارج عالی علمی رسید. وی پس از درگذشت محقق حلی، در حالی مرجعیت مسلمانان را به عهده گرفت که تنها ۲۸ سال از عمر شریف او می گذشت و این امر حاکی از نبوغ و شخصیت والای اوست که در این سنین، تمام دانش ها و فضایل اخلاقی و کرامت های معنوی را کسب کرده و به مقام شامخ مرجعیت نایل گشته بود. مورخان، عصر علامه ی حلی را دوره ی توسعه ی فقه شیعه و پیشرفت دانش در سراسر جهان اسلام دانسته اند. زیرا وی اُلجایتو فرمانروای مغولی را به پذیرش مذهب تشیع تشویق کرد که این امر در رواج مذهب تشیع بسیار موثر بود. علامه حلی برای نشر علوم اسلامی، تلاش خستگی ناپذیری انجام داد. او نخستین فقیهی بود که ریاضیات را واردِ فقه نمود و فقه استدلالی را تکامل بخشید. کشفُ المَقال فی احوالِ الرِّجال، تبصِرَهُالمُتعَلِّمین، تَذکِرَهُالفُقهاء، الاَسرار و ده ها کتاب ارزشمند دیگر از آثار وی می باشد. علامه حلی در ۲۱ محرم سال ۷۲۶ ق در ۷۸ سالگی بدرود حیات گفت و در نجف اشرف مدفون

شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن فرات" فقیه و مورخ مصری(۸۰۷ ق)

شرح مناسبت:

ابن فرات فقیه، مورخ و خطیب مصری در سال ۷۳۵ ق در قاهره به دنیا آمد و از اوان نوجوانی در طلب علم برآمد. خصوصیات برجسته ی ابن فرات، شیفتگی وی به تاریخ بود، به طوری که همواره به تالیف مطالب تاریخی اشتغال داشت. مهم ترین اثر این مورخ مسلمان، تاریخ الدُوَلِ و المُلوک نام دارد که به تاریخ ابن فرات نیز مشهور است. او در این اثر، حوادث و وقایع قرون ششم تا هشتم هجری قمری را به نگارش درآورده است. اسماءُ الصَّحابه و تاریخُ العِباد و البِلاد از دیگر آثار اوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات "محمد بن حسن شیروانی" عالم بزرگ مسلمان(۱۰۹۸ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن حسن شیروانی، فقیه، محدث، متکلم، حکیم و جامع معقول و منقول بوده و در این علوم بسیار مُتِبَحِّر به شمار می رود. او را به علت کثرت استعداد و اصابت رَای، به وَحیدُ العَصر، سُلطانُ الحُکما و المُتَکَلِّمین نامیده اند. اثباتُ النبوهِ و الامامه، اصول الدین و شرح تهذیب شیخ طوسی از آثار وی می باشد. وی سرانجام در ۶۵ سالگی در اصفهان درگذشت و در مشهد به خاک سپرده شد. لازم به ذکر است که علامه شیروانی داماد ملامحمد تقی مجلسی و معروف به ملامیرزا است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "سیداحمد حسینی زنجانی" (۱۳۹۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیداحمد حسینی زنجانی در سال ۱۳۰۸ قمری در شهر زنجان به دنیا آمد و تحصیلات ابتدایی را در زادگاه خود به پایان رساند. پس از تأسیس حوزه ی علمیه ی قم به این شهر هجرت کرد و از محضر اساتیدی چون آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری بهره برد و از اساتید برجسته در سطوح عالیه گردید. آیت اللّه زنجانی در علوم کلام، ریاضی، ادبیات، تاریخ، بدیع و عروض صاحب نظر بود و علاوه بر مراتب علمی، با شرایط و مقتضیات زمان کاملاً آشنایی داشت. یکی از تألیفات ایشان به نام "خَیرُالامور" است. آیت اللّه زنجانی اولین بار نماز جماعت را در مدرسه ی فیضیه ی برپا کرد. پیکر آن فقیه بزرگوار در جوار حضرت معصومه(س) مدفون می باشد.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد فقیه کبیر آیت اللّه "سیدمحمد مهدی بحرالعلوم" (۱۱۵۵ ق)

شرح مناسبت:

علامه ی دهر و وحید عصر، سید محمدمهدی بحرالعلوم در آخرین ساعات ماه رمضان، قبل از طلوع عید فطر سال ۱۱۵۵ ق در عتبات عالیات به دنیا آمد. وی به علت فراست و کوشش فراوان، در نوجوانی به درس خارج پدر بزرگوار خود راه یافت و پس از آن در حلقه ی درس استاد بزرگ حوزه، آیت اللّٰه وحید بهبهانی، قرار گرفت و بعد از پنج سال به اجتهاد نایل آمد. سید بحرالعلوم پس از وفات استادش، وحید بهبهانی، رهبری کامل و زعامت و مرجعیت شیعه را به دست گرفت و آوازه ی او آفاق را پر کرد. شیخ جعفر کاشف الغطاء، حجت الاسلام محمدباقر شَفقی، سید عبداللّٰه شُبَّر، سید محمد مجاهد، سید محمدجواد عاملی و شیخ احمد نراقی و ... از جمله شاگردان بارز وی بوده اند. از سید، تألیفات متعددی بر

جای مانده که المصابیح فی الفقه، مِشکاهُ الهدایه و کتابُ الرِّجال از آن جمله اند. این عالم ربانی سرانجام در رجب یا ذیحجه ی سال ۱۲۱۲ ق در۵۷ سالگی دار فانی را وداع و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

شوال

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: عید سعید فطر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

عید سعید فطر

متن:

امام علی علیه السلام: إنَّما هُوَ عِیدٌ لِمَن قَبِلَ اللّهُ صِیامَهُ و شَکَرَ قِیامَهُ

ترجمه:

امروز تنها عید کسی است که خداوند روزه اش را پذیرفته و شب زنده داری اش را سپاس گزارده است

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۴۲۸.

زیر عنوان:

عید سعید فطر

متن:

امام علی علیه السلام: ألا و إنَّ هذا الیَومَ یَومٌ جَعَلَهُ اللّهُ لَکُم عِیداً و جَعَلَکُم لَهُ أهلاً، فَاذکُرُوا اللّهَ یَذکُرکُم وَ ادْعُوهُ یَستَجِب لَکُم

ترجمه:

امروز روزی است که خداوند آن را برای شما عید قرار داد و شما را نیز شایسته آن ساخت؛ پس به یاد خدا باشید تا او نیز به یاد شما باشد و او را بخوانید تا خواسته هایتان را اجابت کند

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۵۱۷.

زیر عنوان:

عید سعید فطر

متن:

امام رضاعلیه السلام: إنَّما جُعِلَ یَومُ الفِطرِ العِیدَ لِیَکونَ لِلمُسلِمینَ مُجتَمَعاً یَجتَمِعُونَ فیهِ و یَبرُزونَ لِلّهِ فَیُمَجِّدُونَهُ عَلی ما مَنَّ عَلَیهِم

ترجمه:

روز فطر از این رو عید قرار داده شد تا روز گردهمایی مسلمانان باشد، و در این روز گرد هم آیند و برای خدا به صحرا (فضایی باز) درآیند و خداوند را بر منّتی که بر آنها نهاده است ستایش و به بزرگی یاد کنند

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۵۲۲.

زیر عنوان:

عید سعید فطر

متن:

امام هادی علیه السلام: إنَّمَا الأعیادُ أربَعَةٌ لِلشّیعَهِ: الفِطرُ و الأضحی و الغَدیرُ و الجُمُعَهُ

ترجمه:

شیعیان فقط چهار

عید دارند: فطر، قربان، غدیر و جمعه

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۳۵۱.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "امام بخاری" محدث بزرگ اهل سنّت(۲۵۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بن ابراهیم مشهور به امام بخاری از محدثین بزرگ و مورد اعتماد راویان حدیث می باشد. وی جهت تحصیل و تصحیح احادیث نبوی به سرزمین های بسیاری سفر کرد و از بزرگان حدیث استفاده نمود. کتاب جامع صحیح معروف به صحیح بخاری، یکی از معروف ترین کتب حدیثی اهل سنت و شیعه، توسط امام بخاری تدوین گشته است. الادب المفرد، تاریخ اَوسط و السُّنن نیز از اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن دهّان" مفسر و ادیب مسلمان(۵۶۹ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمد سعید بن مبارک معروف به ابن دهان، مفسر، ادیب و شاعر مسلمان در سال ۴۹۴ ق در بغداد به دنیا آمد و پس از طی دوران تحصیلات مقدماتی، علم لغت را فرا گرفت و از بزرگان بسیاری، حدیث شنید. این لغت شناس بزرگ همچنین به ادبیات، به ویژه سرودن شعر، توجه خاصی داشت و شاگردانش را نیز به سرودن شعر تشویق می کرد. ابن دهان، کتابخانه ای عظیم داشت که در جریان طغیان رود دجله، خسارت های شدیدی دید. او برای احیای مجدد کتب از دست رفته، تلاش های بسیار کرد و سرانجام بینایی خود را در این راه از دست داد. از آثار ابن دَهّان تنها بخش کوچکی، آن هم در زمینه ی شعر و ادب و به صورت خطی باقی مانده است. ابن دَهّان سرانجام در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت حکیم و متکلم شهیر "امام فخر رازی" (۶۰۶ ق)

شرح مناسبت:

فخرالدین محمد بن عمر رازی معروف به امام فخر رازی در سال ۵۴۴ قمری در ری به دنیا آمد. او از علما، حکما و متکلمان معروف اسلام است. اعتراض ها و شک های فراوان وی در مورد مسائل مختلف سبب شد که او را "امامُ المَشَکّکین" بنامند. فخر رازی با آن همه تبحّر علمی، شبهه های بسیار سختی در دین وارد می کرد و خود از حلّ آن ها عاجز می ماند. وی عاقبت به خوارزم رفت و با علمای آن سامان به مذاکرات دینی پرداخت. پس از طرح شبهات خود، از جانب بزرگان شهر، از آن دیار اخراج گردید. فخر رازی سپس به ماوراءالنهر عزیمت نمود و باز به همان سبب تبعید شد و سرانجام به ری رفت و در

همـان جا مانـدگار گردیـد. در حلقه ی درس فخر رازی بیش از دو هزار تن از فقها، به تحصـیل علوم می پرداختنـد. ایشان در علم کلام، از مذهب اشعری و در فقه، از مذهب شافعی پیروی می نمود و به اکثر علوم زمان خود احاطه داشته، کسی توانایی مناظره با او را نـداشت. از امام فخر رازی، ده ها اثر نفیس به جای مانده که مفاتیح الغَیب یا تفسیر کبیر، عِصمةُ الانبیاء، اسرارُ النُّجوم و تحصیلُ الحَق و ... از آن جمله اند. امام فخر رازی در سال ۶۰۶ قمری در ۶۲ سالگی در شهر هرات درگذشت.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: آغاز سلطنت "فتحعلی شاه قاجار" دومین پادشاه سلسله ی قاجاریه(۱۲۱۲ ق)

شرح مناسبت:

هنوز نعش آقامحمـدخان قاجار را به خاک نسپرده بودند که قسـمتی از اردوی او سر به طغیان برداشت و با تدبیر حاج ابراهیم کلانتر، بقیه ی سپاه به تهران رفت. آقامحمـد خان که فرزنـدی از خود نـداشت، برادرزاده ی خود، باباخان معروف به فتحعلی میرزا را ولیعهد خود و فرمانروای فارس قرار داده بود. فتحعلی به سرعت خود را به تهران رساند و با کمک حاج ابراهیم کلانتر در عید فطر ۱۲۱۲ ق در ۲۶ سالگی تاجگذاری کرد و دوران ۳۸ ساله ی پادشاهی ننگین خود را آغاز نمود.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن تعاویذی" شاعر بغدادی(۵۸۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفتح محمد بن عبیداللّه تعاویذی، ازمشاهیر ادبا، شعرا و نویسـندگان قرن ششم هجری در دهم رجب سال ۵۱۹ ق در بغداد به دنیـا آمـد. در اشـعار وی، بسیاری ازمعـانی دقیق در قـالب الفاظ لطیف و کم نظیر بیان شـده است. لقب تعاویـذی را به این جهت به او داده اند زیرا جدِّ وی دعانویس بوده و "تعویذ" به معنی دعایی است که به بازو می بندند. این شاعر مسلمان، بیشتر اوقاتش را به سـرودن شـعر صـرف کرد. ابن تعاویذی، قصاید بسـیار زیبا و بلندی در مدح اهل بیت پیامبر اسـلام سـروده است. اشـعار وی همواره مورد تمجیـد شاعران و نویسـندگان بعد از او قرارگرفته است. ابن تعاویذی سـرانجام در سال ۵۸۴ ق در ۷۵ سالگی در بغداد وفات یافت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابوبکر نقاش" محدث شهیر عراقی(۶۰۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر نقاش، قرآن شـناس و محـدث مشـهور مسـلمان عراقی، در اوایل جوانی به بغـداد رفت و نزد اساتیـد مشـهور زمان خود، علوم دینی را آموخت. سـپس طی سفرهای متعدد به سرزمین های مختلف اسلامی، با دیگر معارف دینی، به ویژه علم حدیث، آشـنایی عمیق یـافت. ابوبکر نقاش، در زمان حیات خود، در قرائت قرآن و نقل حـدیث، دارای اعتبار خاصـی بود. او را دارای آثار بسیاری دانسته اند، اما تنها، کتاب تفسیر قران وی به نام "شَفاءُالصَّدر" به جای مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "ابن واصل" مورخ و ادیب مسلمان(۶۰۴ ق)

شرح مناسبت:

ابن واصل در حماه در غرب سوریه به دنیا آمد و تحصیلاتش را نزد پدر که مدرس مدرسه ی ناصریه ی بیت المقدس بود، آغاز کرد. او پس از پدر بر کرسی تدریس نشست و راه پدر را ادامه داد. ابن واصل در ساختن رصدخانه و چند دستگاه نجومی با تعاسیف، ریاضی دان مصری همکاری داشت و در سال ۶۶۳ ق، قاضی القضات شهر خود شد.از ابن واصل سه اثر مشهور تاریخی بر جای مانده که عبارتند از: التاریخ الصالحی در تاریخ عمومی انبیا و خلفا، نظم الدُرَر فی الحوادث و السِیَر و نیز مُفَرِّجُ الکَرب فی اخبار بنی ایوب که مهم ترین منبع درباره ی تاریخ سلسله ی ایوبیان است. ابن واصل سرانجام در سال ۶۹۷ ق در ۹۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تصرف آمل مرکز حکومت سادات علوی به دست سپاهیان "امیرتیمور گورکانی" (۷۹۵ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تصرف شهر شیراز توسط "امیر مبارزالدین محمد" سرسلسله ی آل مظفر(۷۵۴ ق)

شرح مناسبت:

امیر مبارزالدین محمد، سرسلسله ی آل مظفر، که از دست اندازی های متوالی شیخ ابواسحاق به کرمان و یزد متغیر شده بود بالاخره عازم تسخیر شیراز و برانداختن امیر شیخ ابواسحاق گردید. محاصره ی شیراز به مدت ۶ ماه طول کشید تا این که در سوم شوال سال ۷۵۴ ق شهر را به تصرف خود درآورد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت مورخ و محدث بزرگ "حافظ ابرو" حافظ بزرگ قرآن کریم(۸۳۴ ق)

شرح مناسبت:

نورالدین لطف اللّٰه بن عبداللّٰه خوافی هِرَوی معروف به حافظ ابرو، از مشاهیر مورخین و تاریخ نگار قرن نهم هجری است. وی درهرات به دنیا آمد. در همدان به مسند فضل و کمال قدم نهاد و بر اثر دانش فراوان، مورد تشویق امیر تیمور گورکانی واقع شد. چون قرآن را از حفظ بود به حافظ و چون ابروانی به هم پیوسته داشت به ابرو معروف گردید و به حافظ ابرو شهرت دارد. اولین اثر تاریخی او که در اوایل قرن نهم هجری نگاشته شده، کتاب ظفرنامه ی شاهی است که بعدها این اثر را بر کتاب مفصل تر خود به نام جامع التواریخ رشیدی افزود. جغرافیای تاریخی نیز کتاب دیگر اوست. حافظ ابرو در زنجان وفات یافت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّٰه آقا رضا تبریزی(۱۳۱۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّٰه "محمّدحسین شهرستانی" عالم بزرگ اسلامی(۱۳۱۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه حاج میرزا محمد حسین حسینی مرعشی شهرستانی از علما و مشاهیر بزرگ علوم اسلامی در سال ۱۲۵۶ ق در کرمانشاه، به دنیا آمد. وی از کودکی، علوم دینی و اسلامی را به خوبی فراگرفت و در جوانی به درجه ی اجتهاد رسید. آیت اللّٰه شهرستانی از دوازده سالگی شروع به تالیف نمود و در حدود هشتاد اثر از خود به جای گذاشت که تاریخ لباب الاجتهاد و تذکره النفس از آن جمله اند. این عالم ربانی در اواخر عمر، پس از سفری که به مشهد و تهران داشت، راهی کربلا گردید و در آن دیار مقدس، مرجعیت جمعی از شیعیان را برعهده گرفت. سرانجام در ۵۹ سالگی در کربلا درگذشت و در رواق حسینی به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت عالم ربانی آیت اللّٰه "ذبیح اللّٰه قوچانی" (۱۴۱۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تصرف شهر نیشابور توسط "یعقوب لیث صفاری" و سرنگونی سلسله ی طاهریان(۲۵۹ ق)

شرح مناسبت:

طاهریان اولین سلسله ی حکومتی در ایران پس از اسلام هستند که در اوایل قرن سوم هجری در خراسان قدرت یافتند. تشکیل دولت طاهری در خراسان ناشی از ضعف و گرفتاری عمومی خلفای عباسی در این زمان بود. با آن که خلفای عباسی از طاهریان حمایت می کردند ولی یعقوب لیث تنها با پشتوانه ی شمشیرزنانِ سیستانی بر طاهریان پیروز شد و خلیفه را مجبور به تأیید خود نمود. این تایید ناشی از پیروزی های پی درپی یعقوب لیث صفاری در شرق ایران بود. همچنین پس از فتح کابل توسط یعقوب و ارسال غنایم بسیار برای خلیفه ی عباسی، از جانب خلیفه، حکومت بلخ و طَخارستان به وی واگذار شد. با این قدرت گیری یعقوب، او در شوال ۲۵۹ ق، نیشابور، پایتخت حکومت طاهریان را فتح کرد و به حکومت پنجاه ساله ی ایشان بر ایران خاتمه داد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوبکر محمد بن حسن دارقطنی" عالم و ادیب(۳۵۱ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن حسن دار قطنی عالم وادیب قرن چهارم، از قاریان و مفسرین مشهور قرآن در عصرِ خود بود. دار قطنی بیشتر عمر

خود را در راه تالیف آثار علمی سپری کرد. المُعجَمُ الکبیر، المناسک و المَوضِع فی معانی القُرآن از جمله تالیفات اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "سید محمد دلداری" عالم بزرگ هندی(۱۲۶۰ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمددلداری، تحصیلاتش را نزد پدر و دیگر علمای آن عصر آغاز کرد و پس از سال ها کسب دانش در علوم مختلف دینی، به تالیف کتب ارزشمندی همت گماشت. از جمله آثار او که متجاوز از چهل جلد است، می توان به کتاب عِمادُ الاجتهاد در علم فقه اشاره کرد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت عالم مجاهد و مبارزه ی آیت اللَّه "سید عبدالحسین لاری" (۱۳۴۲ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سیدعبدالحسین لاری در صفر سال ۱۲۶۴ ق در لار به دنیا آمد. بعد از اتمام دوره ی مقدماتی و سطح، راهی نجف اشرف گردید و در درس میرزای بزرگ شیرازی حاضر شد. وی علاوه بر اخذ اجازه ی اجتهاد از استاد، از آیات عظام محمدحسین کاظمی، فاضل ایروانی، لطف اللَّه مازندرانی و ملاحسینقلی همدانی نیز گواهی اجتهاد دریافت کرد. آیت اللَّه لاری به دستور آیت اللَّه شیرازی جهت هدایت و رهبری مردم خطه ی فارس به لارستان رفت. ایشان در اولین گام، حوزه ی علمیه ی لار را تاسیس نمود و به نشر احکام اسلامی همت گماشت. حضور مجتهد مقتدری مانند آیت اللَّه لاری، باعث کم نفوذ شدن مبلغان مسیحی و انزوای آنان گردید. ضبط و ثبت اموال حاکم دست نشانده، احداث کارخانه ی اسلحه سازی، آموزش نیروهای نظامی و امتناع از پرداخت مالیات به دولت مرکزی، گام های مهمی بود که به رهبری آیت اللَّه لاری جهت ایجاد ملت اسلام برداشته شد. قیام ایشان در حمایت از مشروطه خواهان شیراز و رویارویی با نیروهای دولتی و نیز همکاری بادلیران تنگستان در مقابله با متجاوزان انگلیسی از جمله فعالیت های آیت اللَّه لاری در راه استقلال مردم و اعاده ی شرافت اسلامی می باشد. از آیت اللَّه لاری حدود چهل اثر

فقهی، کلامی، فقهی – سیاسی، اصولی و ... به یادگار مانده است. این عالم مجاهد سرانجام در ۸۶ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و در شهرستان جَهرم به خاك سپرده شد. آرامگاه ابدی وی در جهرم، معروف به مقبره ی "آقا"، زیارتگاه پیروان خاندان عصمت و طهارت و فرزندان جهاد و شهادت است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت عالم برجسته "میرزا رضا کلباسی" (۱۳۸۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: حرکت امام علی(ع) ازطریق مداین برای جنگ صفین(۳۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ورود "مسلم بن عقیل" نماینده ی امام حسین(ع) به کوفه(۶۰ ق)

شرح مناسبت:

مسلم بن عقیل، نماینده و پسر عموی امام حسین(ع) به منظور دعوت ازمردم کوفه و آگاهی از میزان وفاداری آنان به امام، وارد این شهر شد. مردم کوفه، قبلاً با ارسال نامه های فراوان، خواستار عزیمت امام به این شهر و رهبری آنان برای مبارزه با حکومت ستمکار اموی شده بودند. در بدو ورود مسلم به کوفه، وی نامه ی امام را که حاکی از دعوت مردم کوفه به قیام بود، برای آنان قرائت کرد و دراندك زمانی، حدود ۱۸ هزار نفر با وی بیعت کردند. پس از آن، مسلم، بیعت گسترده ی اهالی کوفه را به اطلاع امام رساند. اما اندکی بعد، مردم کوفه تحت تأثیر تبلیغات و تهدید و تطمیع ابن زیاد، حاکم جدیدِ کوفه، بیعت خود را با امام حسین(ع) نادیده گرفتند. آن ها حتی پا را فراتر گذاردند و گروهی از آن ها عازم جنگ با امام شدند. مسلم بن عقیل هم که در کوفه تنها مانده بود، به دست ماموران اموی اسیر شد و به شهادت رسید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "خواجوی کرمانی" شاعر و ادیب شهیر ایرانی(۶۷۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوالعطاء کمال الدین محمود بن علی بن محمود، معروف به خواجوی کرمانی در سال ۶۷۹ ق در شهر کرمان به دنیا آمد. او در جوانی در کرمان و فارس تحصیل کرد و از آن پس به مسافرت پرداخت. خواجو در اثنای مسافرت، با عده ای از مشایخ، سلاطین و وزرا ملاقات کرد و در پایان عمر، چندی نیز با حافظ شیرازی، شاعر بزرگِ غزل سرای قرن هشتم معاشرت داشت. دیوان قصیده ها، غزل ها و رباعی ها، مثنوی های همای و همایون، گل و نوروز، کمال نامه، گوهر نامه و ...

از آثار خواجوی کرمانی است. در غالبِ این مثنوی ها، خواجو از نظامی پیروی کرده است. خواجو در غزل های خود، شیوه ی سعدی را اساس قرار داده و آن را با افکار عرفانی در آمیخته است. روش ایجاد شده توسط خواجوی کرمانی به همت حافظ شیرازی کامل شده است. این ادیب نامدار ایرانی سرانجام در ۷۵۳ ق در ۷۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت "سیدجمال الدین حسینی اسدآبادی" متفکر و مصلح بزرگ جهان اسلام(۱۳۱۴ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمد بن سید صفدر معروف به سیدجمال، اندیشمند انقلابی، سخنور و از رهبران ضداستعماری ملل اسلامی است که بنا به گفته ی بسیاری از تاریخ نگاران، وی شیعه و ایرانی و در سال ۱۲۵۴ قمری در اسدآباد همدان چشم به جهان گشود. پدرش او را به کابل برد و به تحصیل علوم متنوع از جمله: تاریخ، فقه، ادبیات، منطق، حکمت و ریاضیات پرداخت. در ۱۸ سالگی در بسیاری از علوم متداوله به مقام عالی رسید. سیدجمال الدین از آن پس، به هندوستان و حجاز و مکه مسافرت کرد. سپس به مصر رفت و در دانشگاه الازهر به تدریس منطق و فلسفه پرداخت و شیخ محمد عبده از محضر او استفاده نمود. از آن جا که سید، خود بنیانگذار اتحاد ملل اسلامی و وحدت شیعه و سنی بود، تعمّداً ملیت خود را مخفی نگه می داشت. سید با مسافرت به اکثر کشورهای عربی و اسلامی و با ایراد خطابه های پرشور، از مسلمانان می خواست با اتحاد و همبستگی در برابر مفاسد و حاکمیت دست نشانده و استعماری اروپاییان ایستادگی کنند. در نتیجه، دولت های دست نشانده، تحمل چنین اندیشه ای را در جامعه ی خویش نداشتند و چندین بار او را به

هند، پاریس و لندن تبعید کردند. سیدجمال الدین با همیاری محمد عبده، ۱۸ شماره از روزنامه ی عروهالوثقی را در پاریس منتشر کرد، ولی با کارشکنی مقامات انگلیسی، این نشریه تعطیل شد. وی هم چنین به ایران و عثمانی سفر کرد و ملاقات هایی با سران کشورهای اسلامی از جمله ناصرالدین شاه قاجار داشت، تا بلکه حرکت و رشد مسلمانانِ سرزمین های اسلامی را فراهم نماید. اما دول استعماری سخت با او مخالفت کردند. پس از آن راهی استامبول شد و چون ناصرالدین شاه قاجار، توسط یکی از یاران سید در شهر ری به قتل رسید، امپراتور عثمانی او را تحت نظر گرفت. سرانجام سیدجمال الدین اسدآبادی در پنجم شوال ۱۳۱۴ قمری مصادف با ۱۸ اسفند ۱۲۷۵ در ۶۰ سالگی دیده از جهان فرو بست و در گورستان شیخلَر ترکیه به خاک سپرده شد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابن بَردَس" شاعر و محدث مسلمان(۷۸۶ ق)

شرح مناسبت:

عمادالدین اسماعیل بن محمد بَعلَبکی معروف به ابن بردس در بعلبک، یکی از شهرهای لبنان متولد شد. پس از تحصیل علوم مقدماتی در زادگاهش، به شهر دمشق رفت و از دانش علمای مشهور زمان خود، بهره های بسیار بُرد. او ضمن سفر به سرزمین های مختلف اسلامی، به تکمیل تحصیلات خود اهتمام ورزید و سپس به تدریس پرداخت. از ابن بردس که به دین داری، صیانت نفس و حُسن خلق در میان مردم شهره بود، آثاری به صورت خطی باقی مانده است که کتاب "الاعلامُ فی وَفَیاتِ الاعلام" از آن جمله می باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: امضای معاهده ی سوم ابریشم بین ایران و عثمانی در آذربایجان(۱۰۲۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شکست "حافظ محمد پاشا" سردار عثمانی از "شاه عباس صفوی" در جنگ بغداد(۱۰۳۳ ق)

شرح مناسبت:

آخرین جنگ های شاه عباس اول با امپراتوری عثمانی، در سال های ۱۰۳۲ و ۱۰۳۴ ق بر سر تسخیر بغداد بود. پس از مدتی نبرد، سرانجام بغداد به تصرف ایران درآمد و نیروهای عثمانی، شکست سختی را متحمل شدند. شاه عباس سپس به زیارت عتبات عالیات رفت و به تعمیر ابنیه ی آن شهرها همت گماشت.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی احد دومین جنگ صدر اسلام به فرماندهی پیامبر اکرم(ص)(۳ ق)

شرح مناسبت:

پس از شکست مشرکان در جنگ بدر در سال دوم هجری، آنان لشکری سه هزارنفری مهیا کرده و به سمت مدینه به راه افتادند. مسلمانان به تعداد هزار نفر به رهبری پیامبر اسلام(ص) در هفتم شوال از مدینه خارج شده و به سمت اُحُد به راه افتادند. در این میان منافقانی که با جنگ در خارج از مدینه مخالف بودند با تحریک دیگران، سیصد نفر را از همراهی با لشکر مسلمانان منصرف کرده و سپاه اسلام با هفتصد نفر رو در روی مشرکان قرار گرفت. پیروزی در ابتدای جنگ از آنِ مسلمانان بود ولی با سرپیچی عده ای از فرمان اکید پیامبر مبنی بر حراست از موضع استراتژیک اُحد، سپاهیان قریش با طی کردن این تنگه ی مهم، پشت سَرِ قوای اسلام قرار گرفت و تعداد زیادی از مسلمانان را به شهادت رساندند. در این جنگ، حمزه عموی پیامبر و هفتاد تن از یاران آن حضرت نیز به شهادت رسیدند.

مناسبت ۲-۰: عنوان مناسبت: وفات "احمد بن جیهانی" دانشمند ایرانی(۳۰۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه احمد بن جیهانی دانشمند، سیاست مدار و جغرافی دانِ مشهور ایرانی به واسطه ی تحقیقات ارزنده ای که انجام داد، در جهان اسلام شهرت یافت. مهم ترین اثر ابن جیهانی، کتابی در علم جغرافیا تحت عنوان المَسالِکُ و المَمالِکُ است که جغرافی نویسان متأخر، اطلاعات خود را درباره ی سرزمین های آن دوران، از این کتاب اخذ کرده اند.

مناسبت ۳-۰: عنوان مناسبت: درگذشت حکیم متألّه "میرزا رفیعا نایینی" (۱۰۸۰ ق)

شرح مناسبت:

میرزا رفیع الدین محمد بن حیدر طباطبایی معروف به میرزا رفیعا نایینی، از علمای بزرگ شیعه ی قرن یازدهم هجری است. وی فقیه اصولی، متکلم و جامع معقول و منقول بوده و از اساتید علامه مجلسی دوم و شیخ حر عاملی و از شاگردان شیخ بهایی می باشد. اقسامُ التَّشکیک و حقیقَتُهُ، حاشیه ی اصول کافی و الشَّجرَةُ الاهِیَّه از اوست. وفات میرزا رفیعا در هشتاد و پنج سالگی در اصفهان روی داد و در تخت فولاد به خاک سپرده شد.

مناسبت ۴-۰: عنوان مناسبت: رحلت "علامه میرزا ابوالحسن شعرانی" فقیه، مفسر و عارف نامی(۱۳۹۳ ق)

شرح مناسبت:

میرزا ابوالحسن شعرانی در سال ۱۳۲۰ ق در تهران به دنیا آمد. مقدمات را در مدرسه ی مروی تهران گذراند. وی مدتی در محضر درس آیت اللّه شیخ عبدالکریم حائری یزدی بود و سپس آهنگ نجف نمود و از اساتید آن دیار بهره برد. علامه شعرانی در حالی به وطن مراجعت کرد که اوج استبداد رضاخانی، خفقان را برکشور حاکم کرده بود و در این حال به تبلیغ و تدریس و تحقیق پرداخت. علامه، علاوه بر مهارت در فقه، اصول، تفسیر، حدیث، فلسفه، ریاضی، عرفان، کلام و ... به زبان

های عربی، فرانسه، ترکی، انگلیسی و عبری نیز آشنایی کافی داشت. فاضلان زیادی در محضر او پرورش یافتند که حضرات آیات میرزاهاشم آملی، عبداللّه جوادی آملی، حسنِ حسن زاده آملی، و ... از آن جمله اند. همچنین از علامه شعرانی آثار قلمی متعددی از جمله تفسیر مَنهَجُ الصادقین به جای مانده است. سرانجام، این عالم عامل و دانشمند کم نظیر پس از هفتاد و سه سال زندگی پر افتخار در هفتم شوال ۱۳۹۳ ق جان به جان آفرین تسلیم کرد و در

جوار حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) در خاک آرمید.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "عضدالدوله دیلمی" معروف ترین امیر آل بویه در نجف اشرف(۳۷۲ ق)

شرح مناسبت:

عمادالدوله دیلمی در سال ۳۳۸ ق جانشینی خود و امارت فارس را به عضدالدوله تفویض نمود. عضدالدوله معروف ترین امیر آل بویه است و در طول سلطنت خویش در فتح بلاد و آبادی شهرها و ساختن کاخ ها همت گماشت. در زمان عضدالدوله اقتدار او از سواحل دریای عمان تا شام و در حدود مصر مسلم گردید. بند امیر در فارس از آثار اوست. همچنین نخستین بار در بغداد خطبه به نام او خواندند. عضدالدوله مذهب شیعه داشت و دربارش مجمع دانشمندان بود و کتاب های بسیاری به نام او نوشته اند. جنازه ی او را در جوار حرم مطهر علی بن ابی طالب(ع) به خاک سپردند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز نبرد "سند" در کنار رود سند بین سپاهیان خوارزمشاه و مغولان(۶۱۸ ق)

شرح مناسبت:

پس از گسترش حمله ی مغول به ایران، سلطان جلال الدین خوارزمشاه به مقابله با آنان پرداخت و در چندین جنگ، آن هارا شکست داد. جلال الدین که قصد عزیمت به هند و تدارک نیروی جدید را داشت به طرف آن دیار حرکت کرد و درصدد تهیه ی کشتی برای عبور از این رودخانه ی خروشان برآمد. ناگهان لشکریان مغول در رسیدند و چون تنها یک کشتی در دست جلال الدین بود، آن را برای مادر و حَرَمِ خود اختصاص داد، ولی آن هم در تلاطم امواج درهم شکست. در این هنگام، زنان حرم از او خواستند برای این که به دست پادشاه مغول گرفتار نشوند، آنان را به قتل برساند و شاه هم دستور داد آن بیچارگان را به سند انداختند و غرق کردند. جلال الدین پس از مدتی نبرد، چون تاب مقاومت در خود ندید با اسب به رود عظیم سند زد و از

آن جا گذشت و به هند رسید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: مرگ "سلطان سلیم خان" امپراتور مقتدر عثمانی پس از ۸ سال سلطنت(۹۲۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: انتشار نخستین شماره از روزنامه ی (مجلس)(۱۳۲۴ ق)

شرح مناسبت:

روزنامه ی مجلس، توسط یکی از مشروطه خواهان به نام میرزا محمدصادق طباطبایی تاسیس شد. او فرزند یکی از رهبران صدر مشروطیت به نام آیت اللّه سید محمد طباطبایی بود. شایان ذکر است که در پی اعلام مشروطیت و آزادی مطبوعات، تعداد روزنامه های ایران رو به افزایش نهاد وده ها روزنامه در شهرهای مختلف ایران منتشر شد. اما نخستین روزنامه ی عهد مشروطه که بعد از گشایش مجلس شورای ملی در ایران به چاپ رسید، روزنامه ی مجلس بود که به درج اخبار و وقایع مجلس شورای ملی می پرداخت.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: تخریب بُقاع متبرکه ی ائمه ی بقیع(ع) در مدینه ی منوره توسط وهابیون سعودی(۱۳۴۴ ق)

شرح مناسبت:

با تسلط یافتن وهابیون بر مدینه، قبور ائمه ی شیعه و بسیاری از بزرگان اسلام توسط این فرقه ی منحرف ویران گردید. تا آن زمان، بر روی قبور ائمه ی شیعه و سایر بزرگان اسلام که در مدینه مدفون بودند، گنبد و ضریح قرار داشت، اما از این زمان به بعد وهابیون باتخریب قبور و از بین بردن ضریح و گنبدی که بر روی تربت ائمه و بزرگان اسلام قرار داشت، مسلمانان را از فیض زیارت بارگاه آن بزرگواران محروم ساختند. از جمله قبوری که در جریان این واقعه ویران گردید، بارگاه و مقبره ی امام حسن مجتبی(ع)، امام سجاد(ع)، امام محمد باقر(ع) و امام جعفر صادق(ع) بود. این حرکت وحشیانه ی وهابیون، جهان اسلام، به ویژه ایرانیان را شدیداً متأثر نمود و در امر سفر حجاج ایرانی هم اختلال ایجاد کرد. علاوه بر ویرانی قبور ائمه ی شیعه، قبر حضرت عبداللّه و حضرت آمنه پدر و مادر حضرت رسول(ص)، مالک، پیشوای مالکی، عباس عموی پیامبر، اسماعیل از فرزندان امام جعفر صادق(ع)

و ... نیز به طور کامل ویران گردید. لازم به ذکر است که قوت گرفتن فرقه ی وهابی در عربستان، از ناگوارترین حوادث تاریخ اسلام در قرن چهاردهم هجری است.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن سیرین بصری" خوابگزار معروف مسلمان(۱۱۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمد بن سیرین بصری، فقیه و راوی حدیث بود که از تابعین، احادیث فراوانی را نقل کرده است. وی در سال ۳۱ یا ۳۳ هجری قمری به دنیا آمد. در ابتدا شغل بزّاری داشت و بسیار زیباو با جمال بود. روزی زنی وی را به بهانه ی خرید اجناس بزازی، به خانه ی خود برد و او را به گناه فرا خواند و به او گفت: در صورتی که خواسته ام را برآورده نسازی، آبرویت را می برم. ابن سیرین برای آن که حِسِّ تَنَفُّر و انزجار را در زن برانگیزد خود را به نجاست آلوده می کند وبه این ترتیب خود را از گناه می رهاند. می گویند در نتیجه ی آن تقوی، وی به علم تعبیرخواب آگاه گردید، به حدی که او را "تالیِ یوسف صدیق" می شمارند. همه ی تعبیرات او، از ذوق سلیم و فکر ثاقب بود و حوادث رؤیایی را با آیات قرآنی و احادیث نبوی و یا حقایق خارجی تطبیق می نمود. ابن سیرین برای احادیث پیامبر اسلام(ص) اهمیت بسیاری قائل بود و در حفظ و نقل حدیث، دقیق و محتاط بود و همین دقت نظر او موجب شد تا مؤلفان برجسته، روایت هایش را قابل استناد بدانند. ابن سیرین در زمان حیات خود، محضر ۳۰ نفر از اصحاب پیامبر را درک کرد و کتب و نسخه های خطی گوناگونی رابه زبان های مختلف از خود بر

جای گذاشت. ویژگی هایی چون رعایت جانب احتیاط در مسایل شرعی، یک روز در میان روزه گرفتن، شب زنده داری، بردباری، نرم خویی، پرهیز از بحث و جِدَل، اعتراف به لغزش های خویش و امیدواری فراوان به رحمت الهی، از ابن سیرین چهره ای چونان زاهدان و پارسایان بزرگ ساخته است و همین امر موجب شده تا برخی از کسانی که در زمینه ی سیر و سلوک کتاب های مهم نگاشته اند، در وی به گونه ی الگوی پرهیزگاری و پارسایی بنگرند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: پایان محاصره ی بغداد از دست عثمانی ها توسط "شاه عباس صفوی" (۱۰۳۵ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن مُقْلَه" خوشنویس شهیر(۳۲۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی محمد بن علی بن حسین بن مُقلَه بغدادی معروف به ابن مُقلَه در سال ۳۷۲ ق در بغداد به دنیا آمد و نزد دانشمندان مشهور آن زمان به کسب دانش و معارف دینی پرداخت. ابن مُقلَه در جوانی به وزارت در دستگاه عباسی رسید، اما پس از چندی به دلیل مخالفت های شدید با مظالم و انحرافات حاکمان عباسی، مورد خشم آنان قرار گرفت و زندانی شد. سرانجام به دستور حاکم وقت، زبان و دست راست ابن مُقلَه را بریدند و سپس او را کشتند. بیشترین شهرت ابن مُقلَه در هنر خوشنویسی است. وی حروف را به شکل هندسی بسیار زیبایی می نوشت و بسیاری از شرح حال نویسان، او را نخستین طراح رسم الخط و شیوه ی جدید خط عربی دانسته اند. همچنین ابن مُقلَه مخترع خط ثُلْث، نَسخ، رِقاع و ... است و چندبار قرآن را با خط خوش نگاشت. از آثار ابن مقلَه می توان به کتاب رساله فی علمِ الخَط و القَلَم اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّٰه شیخ "هادی تهرانی" عالم و فقیه مسلمان(۱۳۲۱ ق)

شرح مناسبت:

شیخ هادی فرزند مولی محمدامین تهرانی، از بزرگان علمای طراز اول اوایل قرن چهاردهم، عالم به فروع و اصول، جامع معقول و منقول و دارای تالیفات متعدد است. وی مقدمات تحصیل را از علمای تهران و اصفهان فراگرفت. آیت اللّٰه تهرانی در نجف اشرف از پرورش یافتگان حوزه ی درس فاضل ایروانی، میرزا محمد حسن شیرازی، شیخ مرتضی انصاری، شیخ عبدالحسین جَنّات و صاحب روضات الجنات بوده است. آثار گران بهای او که حاکی ازمراتب بالای علمی اوست، عبارتند از: اتحادُ الوجود و الماهیه، الاِتقان، الارث، الاستِصحاب، اصالهُالبِرائه، منظومه فی الکلام، التوحید و دائِعُ

النبوه فی الاحکام الشرعیه.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "میرزا حسین خلیلی" از رهبران مشروطه(۱۳۲۶ ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا حسین فرزند حاج میرزا خلیل تهرانی از فقهای شیعه در قرن چهاردهم هجری و از پرورش یافتگان حوزه ی درس شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر و شیخ مرتضی انصاری بود. ایشان پس از فوت حاج میرزا محمدحسن شیرازی، مرجع تقلید بعضی از مناطق شیعه نشین گردید. آیت اللّه خلیلی از رهبران نهضت مشروطیت در نجف بود که باتشکیل چند انجمن، روحیه ی مبارزه با استبداد را در ایرانی ها تقویت نمود. از ایشان آثار خیریه ای بر جای مانده که از آن جمله می توان به بنای دو مدرسه در محله ی عماره ی نجف اشرف اشاره نمود. این عالم بزرگ در روز جمعه دهم شوال ۱۳۲۶ قمری در مسجد سهله وفات یافت و پس از انتقال به نجف اشرف در مقبره ی خصوصی خود مدفون گردید.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: عزیمت پیامبر اکرم(ص) به شهر "طائف" جهت تبلیغ دینِ اسلام(۳ سال قبل از هجرت)

شرح مناسبت:

سفر تبلیغی پیامبر اسلام به شهر طائف در نزدیکی مکه در حالی صورت گرفت که به تازگی ابوطالب، یاور و حامی بزرگ آن حضرت، وفات یافته و به همین دلیل، مشرکان قریش بر آزار و اذیت خود علیه پیامبر، افزوده بودند. بنابراین اگر اهالی طائف به اسلام می گرویدند، این شهر پایگاه و محل امنی برای مسلمانان تحت ستم مکه می شد.اما سران قبیله ی ثقیف در طائف، نه تنها به خدای یکتا و رسالت حضرت محمد(ص) ایمان نیاوردند، بلکه به تحریک آن ها برخی مردم نادان، پیامبر اکرم(ص) را مورد آزار و اذیت قرار دادند و ایشان را مجروح کردند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "عبدالعزیز اندلسی" لغت شناس و مورخ(۴۸۷ ق)

شرح مناسبت:

عبدالعزیز اندلسی در اکثر علوم متداول زمان خود، مهارت و دانش بسیار داشت و تالیفات متعددی از خود بر جای گذاشت. از میان آثارِ وی می توان به شرح نوادر القالی، اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: مرگ "غازان خان" ایلخانِ مغول، پس از ۹ سال سلطنت در ایران(۷۰۳ ق)

شرح مناسبت:

غازان، نخستین پادشاه مغول است که رسماً به دین اسلام درآمد. او سرداران و سپاه مغولِ خود را وادار به قبول اسلام کرد و خود را محمود نامید. وی در دهم ذیقعده ی سال ۶۹۴ ق در تبریز به پادشاهی دست یافت و دین اسلام را مذهب رسمیِ دولت ایلخانی اعلام کرد. غازان، سپس فرمان داد که همه ی کلیساها و معابد یهود و بودایی و زرتشتی را ویران سازند و آنها را تبدیل به مسجد نمایند. او دستوراتی با نام یاساهای غازانی وضع کرد و اوضاع مملکت را به کنترل خود درآورد. غازان دوبار به شام و مصر لشکر کشید ولی در بار دوم از پادشاه مصر، شکست سختی خورد و آنقدر از این شکست اندوهگین شد که در شوال سال ۷۰۳ ق در سی و سه سالگی در نزدیکی قزوین درگذشت. غازان از سال ها قبل از مرگش، دستور داده بود که در بیرون شهر تبریز و در مغرب آن، مقبره ی عظیمی که دارای گنبد رفیعی بود برای او برپا کردند و در زیر همین قُبّه بود که جسد غازانِ مغول را به خاک سپردند.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت "شیخ بهایی" عالم کم نظیر و دانشمند بزرگ عهد صفوی(۱۰۳۰ق)

شرح مناسبت:

شیخ الفُقهاء، استاد الحُکماء، رئیس الأُدبا، علامه ی دهر، شیخ الاسلام و المسلمین، شیخ بهاءالدین محمد بن عزالدین حسین بن عبدالصمد حارثی هَمْدانی جَبعی عاملی معروف به شیخ بهایی از شاگردان شهید ثانی و یکی از علمای بزرگ شیعه و از افتخارات جهان اسلام می باشد. شیخ بهایی فقیهی اصولی، محدث رجالی، مفسر، ریاضی دان، حکیم، متکلم، ادیب، شاعر، جامع علوم عقلی و نقلی بود و بالجمله در علوم متنوع، گوی سبقت از افاضل و

دانشمندان ربوده است. وی در سال ۹۵۳ قمری در بعلبك لبنان به دنیا آمد. در طول حیات پربار خویش مسافرت های زیادی به نقاط مختلف جهان داشت و از محضر اساتیدی برجسته در رشته های گوناگون استفاده نمود. شیخ بهایی در این سفرها توانست در بسیاری از علوم، مانند: هیئت و نجوم، ریاضیات، تفسیر قرآن، فقه و اصول، علم حدیث، ادبیات فارسی و عربی و طب و مهندسی متبحّر گردد و در تمامی آن ها کُتُبی را به رشته ی تحریر درآورد. وی نخستین کسی است که یك دوره ی فقه غیراستدلالی به زبان فارسی نوشت. ملاصدرا، ملامحمدتقی مجلسی اوّل، محقق سبزواری، ملاحسنعلی تُستَری، میرزا رفیعا نایینی، سید ماجد بحرانی، ملامحسن فیض کاشانی، ملامحمدصالح مازندرانی و ده ها دانشمند و فاضل دیگر از شاگردان شیخ بهایی می باشند. کشکول، اسرارالبلاغه، اثنی عشریات، خمس اربعین حدیثاً، جامع عباسی، عین الحیوه و بحرالحساب و ده ها اثر دیگر از جمله آثار اوست. آثار علمی و مهندسی وی را می توان در جای جای اصفهان مشاهده نمود. سرانجام، شیخ بهایی، این دانشمند کامل و جامع در ۷۷ سالگی در اصفهان پایتخت سلسله ی صفویان بدرود حیات گفت و طبق وصیتش در مشهد مقدس و در نزدیکی مرقد مطهر حضرت امام رضا(ع) مدفون گردید.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابوعبداللّه محمد بن اسماعیل بخاری" محدث شهیر اهل سنّت(۱۹۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه محمد بن اسماعیل بخاری معروف به امام بُخاری از محدثین بزرگی است که علم و درایت و وثوق او، مورد قبول همگان می باشد. امام بخاری جهت تحصیل و تصحیح احادیث نبوی به سرزمین های مختلف سفر کرد و از بزرگان حدیث، استفاده ها نمود. وی کتاب جامع صحیح را که به صحیح

بخاری معروف است، نگاشت. این کتاب یکی از کتب صحاح سته ی (کتب ششگانه ی حدیث) اهل سنت و به قولی صحیح تریِن آن ها بوده و حاوی نه هزار حدیث نبوی است که از میان ششصد هزار حدیث استخراج شده اند. معروف است که پیش از نقل هر حدیث در آن کتاب، وضو گرفته و دو رکعت نماز می خواند. وفات امام بخاری در اول شوال سال ۲۵۶ ق در ۶۲ سالگی در نزدیکی سمرقند افغانستان روی داد و در همان جا مدفون گشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت "زین الدین بن علی شامی" معروف به "شهید ثانی" "صاحب شرح لمعه" (۹۱۱ ق)

شرح مناسبت:

فقیه بزرگوارو دانشمند عالیقدر شیعه، زین الدین بن نورالدین عاملی پس از تحصیلات مقدماتی نزد پدر خویش، دروس خود را ادامه داد و یکی از مفاخر نامدار شیعه گردید. او به منظور ادامه ی تحصیلات علمی، مسافرت های متعددی به نقاط مختلف جهان اسلام آغاز نمود و به تحقیق و تتبع مشغول شد. وی در بعلبک مرجعیت یافت و شاگردانی فاضل را تربیت می کرد. زین الدین عاملی آثار تألیفی فراوانی را از خود به یادگار گذاشت که شرح لمعه معروف ترین اثر اوست. سرانجام بر اثر توطئه چینی که علیه زین الدین انجام شد، وی را دستگیر کرده و در ۹۶۶ ق به شهادت رساندند. از آن پس، این عالم ربانی به شهید ثانی معروف شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگ مسلمان آیت اللّه شیخ "محمد طه نجف" (۱۳۲۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ محمدطه نجف در نجف از خاندان اهل علم به دنیا آمد. شیخ محمدطه، از شاگردان استاد اعظم، شیخ انصاری بود. او در فقه، اصول فقه، حدیث و تفسیر از دانش بسیاری برخوردار بود. شیخ محمد طه، آثار بسیاری از خود به یادگار گذاشت که شرح معالم الاصول از آن جمله است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: قیام اسلامی ملت عراق علیه استعمار انگلیس به رهبری آیت اللّه شیرازی (۱۳۳۸ ق)

شرح مناسبت:

پس از اعلان جنگ انگلستان به امپراطوری عثمانی در سال۱۳۳۲ ق (۱۹۱۴ م) و تصرف بصره، علمای بزرگِ نجف، حکم به مقابله صادر کردند. در طول سال های بعد، گروه هایی به وجود آمدند که مخالف حضور انگلستان در عراق بودند. این حرکت با حمایت آیت اللّه میرزا محمدتقی شیرازی، رنگی دیگر به خود گرفت و مردم مسلمان با فتوای جهادی میرزا، علیه غاصبان انگلیسی قیام کردند. این حرکت اسلامی به قیام ۱۹۲۰ م عراق مشهور است.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت مرجع بزرگ تقلید حضرت آیت اللّه العظمی "سیدحسین بروجردی" (۱۳۸۰ق)

شرح مناسبت:

مرجع بزرگ شیعه آیت اللّٰه العظمی سید حسین طباطبایی بروجردی در سال ۱۲۹۲ قمری در بروجرد متولد گردید. وی فقیه بزرگوار و عالم وارسته ای بود که زندگی خویش را در راه پربار ساختن مکتب فقهی اهل بیت عصمت و طهارت(ع) سپری ساخت. دراصول و رجال از شاگردان حاج سیدمحمد شفیع جابلقی بود و ضمن آشنایی با تاریخ فقه، حدیث و تفسیر را از سیدجعفر کشفی دارابی اخذ کرد. آیت اللّٰه بروجردی به حدیث و رجالِ حدیث، تسلط کامل داشت. دانشور بروجرد در ۲۸ سالگی راهی نجف اشرف گردید و در مدت هشت سال از محضر عالمانی هم چون آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، شیخ الشریعه ی اصفهانی و علامه سیدمحمد کاظم یزدی بهره برد و به مقامی عالی در علم دست یافت. و طبقات روات و محدثین را کاملاً می شناخت. ایشان پس از آن ساکن بروجرد گردید ولی به درخواست علما و فضلای قم، در سال ۱۳۶۳ ق راهی این شهر شد و زعامت حوزه ی علمیه را برعهده گرفت. این عالم برجسته شاگردان فاضلی را پرورش داد که حضرات آیات مرتضی مطهری، سیدمحمد حسینی

بهشتی، جعفر سبحانی، محمدفاضل لنکرانی، ناصر مکارم شیرازی و ... از آن جمله اند. در زمان این شخصیت، در اقصی نقاط جهان و ایران بناها ومساجد عظیمی بنا شد. از جمله مسجد اعظم قم و مسجد بزرگ بندر هامبورگ در آلمان را می توان نام برد. تألیفات او عبارتند از: جامع احادیث شیعه، تعلیقه بر اسفار، طبقات رجال، رساله ای در منطق، حاشیه بر کفایهالاصول، حاشیه بر کفایه ی شیخ طوسی. ایشان سرانجام در ۱۰ فروردین سال ۱۳۴۰ش در ۸۸ سالگی در قم رحلت نمود و در حرم حضرت معصومه(س) مدفون گردید.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت فقیه، محدث و متکلم شهیر "قطب الدین راوندی" (۵۷۳ ق)

شرح مناسبت:

امام قطب الدین ابوالحسن سعید بن هبه اللّه بن حسین راوندی پس از تحصیل مقدمات به سرعت مدارج علمی را طی نمود. وی از شاگردان خاص علامه طبرسی صاحب تفسیر مجمع البیان و دیگر اساتید عصر بود. ابن شهر آشوب، علی بن محمد المدائنی و دو فرزندش حسین و محمد از شاگردان قطب و فقهای زمان بوده اند. قطب الدین راوندی در تفسیر، نهج البلاغه، کلام، فلسفه، فقه، حدیث، تاریخ، اصول فقه و شعر و ادب استاد زمانه بود و در هر کدام دارای تالیفاتی می باشد. که اُمّ القُرآن، تفسیرالقرآن، الاختلافات، رسالهُالفقها، فِقهُ القرآن و ... از آن جمله اند. این عالم بزرگ و این فقیه ربانی سرانجام در سال ۵۷۳ ق در شهر مقدس قم جان به جان آفرین تسلیم کرد و در جوار حرم مطهر حضرت معصومه به خاك سپرده شد. روزی که پس از هشتصد سال، قصد بازسازی صحن مبارك را داشتند، با پیکر سالم و سیمای نورانی این عارف باللّه مواجه شدند و حسب الامر حضرت آیت

اللّه مرعشی نجفی، سنگ قبر بلندی بر فراز مزارش نصب کردند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت حکیم بزرگ "سیدمرتضی کشمیری" (۱۳۲۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ردّ شمس برای حضرت امیرالمومنین(ع)

شرح مناسبت:

روزی پیامبردر کنار علی(ع) آرمید و سر مبارك آن حضرت بر روی پای امام علی(ع) قرار داشت. امام که هنوز نماز عصر خود را به جا نیاورده بود، نتوانست خود را راضی کند که پیامبر را بیدار نماید. بنابراین صبر کرد تا پیامبر، خود از خواب برخاست وامام را محزون دید. چون سبب را دانست، دعا کرد که خورشید بار دیگر باز گردد و امام نماز خود را در وقت خود، ادا کند. این واقعه که در مسجد فضیح روی داد به "ردّ الشمس" یعنی بازگشت خورشید مشهور گشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "حضرت عبدالعظیم حسنی" در شهر ری(۲۵۲ ق)

شرح مناسبت:

حضرت عبدالعظیم بن عبداللّه که با پنج واسطه به امام حسن مجتبی(ع) می رسد، ازاکابر محدثین و اعاظم علما و زهاد و عُبّاد بوده و از اصحاب امام جواد و امام هادی علیهم السّلام به شمار می رود. ولادت وی را در حدود سال ۱۷۳ ق گفته اند. خَفَقان دوران عباسی و دشمنی سختی که با علویان روا می داشتند، عبدالعظیم را به هجرت واداشت و او راهی ری گردید و ساکن آن دیار شد. سرانجام این سلاله ی پاك خاندان حَسنی و این زاهد پرهیزکار در نیمه ی شوال سال ۲۵۲ ق در ۷۹ سالگی در ری درگذشت. آن حضرت را شهید و مسموم نیز می دانند. مرقد حضرت عبدالعظیم در ری، زیارتگاه مشتاقان اهل بیت است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شخصیّت عبد العظیم حسنی علیه السلام

متن:

امام هادی علیه السلام به حمّاد رازی فرمودند: إذا أشكَلَ عَلَيكَ شَیءٌ مِن أمرِ دينِكَ بِناحِيَتِكَ، فَسَلْ عَن عَبدِ العَظيمِ بنِ عَبدِاللّهِ الحَسَنِیّ علیه السلام

ترجمه:

هرگاه در قلمرو خود در کار دین به مشکلی دچار شدی، آن را

با عبد العظیم حسنی در میان بگذار

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۷، ص ۳۲۱.

زیر عنوان:

شخصیّت عبد العظیم حسنی علیه السلام

متن:

امام هادی علیه السلام: مَرحَباً بِکَ یا أبَاالقاسِمِ أنتَ وَلِیُّنا حَقاً

ترجمه:

ای ابوالقاسم! خوش آمدی، تو حقیقتاً دوستدار ما هستی

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۹، ص ۲.

زیر عنوان:

شخصیّت عبد العظیم حسنی علیه السلام

متن:

امام هادی علیه السلام به مردی از اهالی ری که به زیارت امام حسین علیه السلام رفته بود فرمودند: أما إنَّکَ لَو زُرتَ قَبرَ عَبدِالعَظیم عِندَکمُ لَکُنتَ کَمَن زارَ الحُسَینَ علیه السلام

ترجمه:

اگر قبر عبد العظیم را در شهر خود زیارت کنی، چنان است که گویی امام حسین علیه السلام را زیارت کرده ای

آدرس:

کامل الزیارات، ص ۳۲۴.

زیر عنوان:

گزیده احادیث

متن:

حضرت عبد العظیم علیه السلام روایت می کند: مولا-یم امام رضاعلیه السلام برای من پیامی فرستاد و فرمود: سلام مرا به دوستانم برسان و به آنان بگو: ... و إقبالُ بَعضِهِم عَلی بَعضٍ و المُزاوَرَهُ فَإنَّ ذلِکَ قُربَهً إلَی اللّهِ

ترجمه:

[به آنان دستور بده] به هم روی آورند و با یکدیگر دیدار کنند، که موجب نزدیکی به خداوند است

آدرس:

الاختصاص،ص ۲۴۷.

زیر عنوان:

گزیده احادیث

متن:

حضرت عبد العظیم علیه السلام از امام رضا چنین روایت می کند: المُسلِمُ الَّذی یَسلَمُ المُسلِمونَ مِن لِسانِهِ و یَدِهُ ولَیسَ مِنّا مَن لَم یَأمَن جارُهُ بَوائِقَهُ

ترجمه:

مسلمان کسی است که مردم از دست و زبان او آسوده باشند و از ما نیست آن که همسایه اش از شرّ او در امان نباشد

آدرس:

عیون أخبار الرّضاعلیه السلام، ج ۱، ص ۲۴.

زیر عنوان:

گزیده احادیث

متن:

حضـرت عبد العظیم علیه السـلام از امام جوادعلیه السـلام چنین روایت می کند: مَن رَضِی بِالعافِیَهِ مِمَّن دُونَهُ رُزِقَ السَّلامَهَ مِمَّن فَوقَهُ

ترجمه:

هر کس از عافیت زیر دستانش خشنود باشد، از بالا دستش

در امان می ماند

آدرس:

عیون أخبار الرّضاعلیه السلام، ج ۱، ص ۵۴.

زیر عنوان:

گزیده احادیث

متن:

حضرت عبد العظیم علیه السلام از امام جوادعلیه السلام چنین روایت می کند: أفضَلُ أعمالِ شیعَتِنَا انتِظارُ الفَرَجِ

ترجمه:

برترین اعمال شیعیان ما انتظار فرج [ظهور امام زمان علیه السلام] است

آدرس:

کمال الدین، ص ۳۷۷.

زیر عنوان:

گزیده احادیث

متن:

حضرت عبد العظیم علیه السلام از امام هادی علیه السلام چنین روایت می کند: إنَّمَا اتَّخَذَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إبراهِیمَ خَلیلًا لِکَثرَهِ صَلاتِهِ عَلی مُحَمَّدٍ و أهلِ بَیتِهِ علیهم السلام

ترجمه:

خداوند متعال، ابراهیم علیه السلام را دوست خود برگرفت؛ زیرا او بر محمّد و اهل بیت او بسیار درود می فرستاد

آدرس:

علل الشرائع، ج ۱، ص ۳۴.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوداوود سجستانیر از مشاهیر خراسان(۲۷۲ ق)

شرح مناسبت:

اصل ابوداود سجستانی از سیستان و مولد او به سال ۲۰۲ ق بود. وی صاحب کتاب سنن است که بر احمد بن حنبل عرضه کرد و وی را پسند افتاد و تحسین کرد. ابوداوود در سال ۲۷۲ ق در بصره درگذشت و عبداللّٰه ابن عبدالواحد هاشمی بر وی نماز خواند. علاوه بر "سنن"، دو کتاب، یکی به نام ناسخ القرآن و منسوخه و دیگری را به قولی دلائل النبوه به نام او آورده اند، هم چنین ابن ندیم کتاب اختلاف المصاحف را از او دانسته و در قاهره کتابی به نام مراسل منسوب به او به طبع رسیده است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: کشته شدن سلطان "جلال الدین خوارزمشاه" انقراض سلسله ی خوارزمشاهی(۶۲۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عالم ربانی "شیخ محمدتقی رازی اصفهانی" (۱۲۴۸ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدتقی رازی اصفهانی فرزند عبدالرّحیم، عالم امامی، فقیه اصولی و زاهدی ژرف بین و دقیق النظر بود و در محضر عالمانی همچون سید بحرالعلوم، سید علی صاحب ریاض، شیخ جعفر کاشفُ الغطاء و سیدمحسن کاظمینی پرورش یافت. وی علاوه بر تبحر در علوم عقلی و نقلی، در اصول فقه نیز استادی مسلم و توانا به شمار می رفت. شیخ محمدتقی رازی اصفهانی که با نگارش کتاب هدایَةُ المسترشدین، به صاحب هدایه معروف است، دارای تالیفات سودمند دیگری از قبیل شرح اسماء الحُسنی، حاشیه ی معالم و ... می باشد. این عالم بزرگ سرانجام در ۱۵ شوال ۱۲۴۸ ق در اصفهان وفات یافت و در تخت فولادِ این شهر به خاک سپرده شد.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابن ازرق فارقی" محدث و فقیه عرب(۵۱۰ ق)

شرح مناسبت:

ابن ازرق فارقی، در اوان جوانی به آموختن فقه، حدیث، لغت و تفسیر قرآن روی آورد و از آن جا که به تاریخ علاقه ی بسیار داشت به فراگیری تاریخ و مطالعه در این زمینه پرداخت. از سوی دیگر، فارقی در سفرهای متعدد به مناطق مختلف، با اوضاع تاریخی و اجتماعی توده های مردم و همچنین آداب و رسوم آن ها در جوامع گوناگون آشنا شد. این سفرهای آموزنده، تاثیری شگرف در او برجای گذاشت و در واقع بخش اعظم مندرجات کتاب "تاریخ الفارقی" ثمره ی مشاهدات و یادداشت های او طی این سفرهاست. ظاهراً تنها اثر باقی مانده از این مورخ مسلمان، همین کتاب است و انگیزه ی اصلی مؤلف از تالیف

آن، ارایه ی گزارش تاریخی، سیاسی و فرهنگی از اوضاع مردم و جغرافیای ادوارگذشته تا اواسط قرن ششم هجری بود.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی "خندق" معروف به جنگ احزاب در مدینه(۵ ق)

شرح مناسبت:

آتش افروزان اصلی نبرد احزاب، یهودیان مدینه بودند که با تحریک قبایل و طوایف قریش از جمله: بنی سلیم، بنی اسد، غطفان و ... ، سپاه متحدی بین ۱۰ هزار تا ۲۴ هزار نفر (بنا به نقل های مختلف مورخان) جهت هجوم به مدینهالرسول مهیّا نمودند. این سپاه عظیم، شهر مدینه را به مدت یک ماه در محاصره نگه داشتند. مسلمانان مدینه به فرماندهی پیامبر اسلام(ص) با حفر خندق در دور شهر، از مدینه دفاع کردند. با این که جوّسازی منافقان در داخل مدینه به اوج رسیده بود و یهودیان هم پیمان با مسلمانان، پیمان خویش را نقض کردند ولی سپاه سه هزار نفری اسلام، مقاومت سرسختانه ای از خود به نمایش گذاشت. سرانجام با کشته شدن "عمرو بن عبدود"

شجاع ترین و قوی ترین نیروی سپاه دشمن به دست امام علی(ع)، مشرکان، روحیه ی جنگی خود را ازدست داده و پس از مدتی سرگردانی، مفتضحانه شکست را پذیرا شده و به سوی مکه عقب نشینی نمودند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تسخیر شهر مرو توسط ابومسلم خراسانی(۱۳۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "سیدابراهیم کربلایی" عالم مسلمان(۱۲۶۳ ق)

شرح مناسبت:

سیدابراهیم کربلایی در سال ۱۲۱۴ ق در ایران به دنیا آمد. پس از تحصیل علوم مقدماتی برای تکمیل دانش خود، عازم شهر کربلا شد و تا پایان عمر در این شهر به تحصیل و تدریس پرداخت. از جمله آثار این عالم بزرگ مسلمان، می توان به کتب دلایل الاحکام و نتایج الافکار اشاره نمود. سیدابراهیم کربلایی سرانجام در سال ۱۲۶۳ در ۴۹ سالگی در شهر مقدس کربلا دار فانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللّه "سیدمحمدقلی" عالم مسلمان هندی(۱۲۸۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عالم زاهد "ملاعباس تربتی" معروف به "حاج آخوند" (۱۳۶۲ ق)

شرح مناسبت:

حاج آخوندملاعباس تربتی از عالمان زاهد و روحانیان وارسته ی منطقه ی تربت حیدریه بود که علاوه بر ترویج دین و اقامه ی جماعت و وعظ و ارشاد مردم، مانند یک کشاورز روستایی، زراعت و کار می کرد و با دسترنج خویش امرار معاش می نمود. وی پدر دانشمند و واعظ معروف، مرحوم "حسینعلی راشد" است. کتابی که مرحوم راشد در شرح حال پدر خود به نام "فضلیت های فراموش شده" نوشته است، مفید و خواندنی است.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگ شیعه "محمد بن احمد بن ادریس حلّی" (۵۹۸ ق)

شرح مناسبت:

فخرالدین ابوعبداللّه محمدبن احمدبن ادریس حلّی در سال ۵۴۳ قمری در شهر حلّه در عراق دیده به جهان گشود. ابن ادریس از کودکی به فراگیری قرآن و علوم دینی پرداخت به طوری که در جوانی، فقیهی متبحر و عالمی برجسته شد. او معتقد بودکه

تفکر و شناخت برای انتخاب راه درست، وظیفه ی هر انسانی است و هر کس که از این نعمت یعنی شناخت و تفکر، استفاده نکند، به نعمت های خداوند کفر ورزیده است. به همین جهت، علما و دانشمندان معاصر و متأخر ابن ادریس حلی، وی را به خاطر داشتن شجاعت علمی و تحرک بخشیدن به فقه اسلامی و تشویق به اندیشه ی آزاد ستوده اند. تا یکصد سال پس از درگذشت شیخ طوسی، تمامی مسندنشینانِ فقاهتِ شیعه، خوشه چینان آراء شیخ و در حقیقت، فقط منعکس کنندگانِ نظرات او بودند تا جایی که می توان گفت باب اجتهاد تا حدودی مسدود شده بود. در چنین وضعی، ابن ادریس پای از دایره ی تقلید بیرون نهاد و به احیای اجتهاد و اظهار نظر آزاد پرداخت. ابن ادریس دارای آثار گرانبهای چندی است که

معروف ترین آن ها کتابِ "السرائر" از کتب بدیع فقهی می باشد که ارزش و اعتبار آن، پس از قرن ها به قوَّت خود باقی است. این کتاب علاوه بر اهمیَّت فقهی، به علت دارا بودنِ گزیده ای از احادیث، ارزش حدیثی قابل توجهی دارد. این عالم بزرگ مسلمان سرانجام در ۱۸ شوال سال ۵۹۸ قمری در ۵۵ سالگی دار فانی را وداع گفت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "میرزا حسین نوری" عالم و فقیه شهیر مسلمان(۱۲۵۴ ق)

شرح مناسبت:

میرزا حسین نوری، عالم وفقیه مشهور مسلمان در شهر نور از شهرهای شمالی ایران در استان مازندران به دنیاآمد. میرزای نوری پس از پایان تحصیلات مقدماتی در محضر عالمان بزرگی همچون حضرات آیات: ملامحمدعلی محلاتی، شیخ عبدالرحیم بروجردی، شیخ العراقین عبدالحسین تهرانی، میرزای بزرگ شیرازی، شیخ مرتضی انصاری، ملاشیخ علی خلیلی، سیدمهدی قزوینی و ... حاضر شد و به جایگاه رفیعی در علم دست یافت. وی پس از طی مدارج عالی علمی، سعی و کوشش خود را در جهت کسب حدیث و جمع آوری آن متمرکز کرد. میرزا حسین نوری به تدریج یکی از محدثین توانای اسلام شد و از آن پس به تالیف کتبِ ارزشمند پرداخت. اخبار حفظ القرآن و شاخه ی طوبی از جمله آثار میرزای نوری می باشند. همچنین ده ها عالم فاضل در محضر این محدث بزرگوار حاضر شده که حضرات آیات شیخ آقابزرگ تهرانی، شیخ عباس قمی، محمدحسین کاشف الغطاء، سیدعبدالحسین شرف الدین عاملی، شیخ فضل اللّه نوری، شیخ محمدتقی بافقی، میرزا جواد ملکی تبریزی و ... از آن جمله اند. سرانجام این عالم بزرگوار در سال ۱۳۲۰ ق در ۶۶ سالگی رخ در نقاب خاک کشید و در حرم امام علی(ع) مدفون گردید.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "یعقوب لیث صفاری" فرمانروا و بنیانگذار سلسله ی صفاریان(۲۶۵ ق)

شرح مناسبت:

خصلت های جوان مردانه ی یعقوب لیث صفار، باعث جذب مردم به سوی وی شد و پس از مدتی، مردم سیستان در جنوب شرقی ایران، او را به امیری برگزیدند. یعقوب لیث پس از چندی، قدرت یافت و با کمک هوادارانِ خود، چندین شهر ایران را تصرف کرد و دولتی منسجم و یکپارچه در ناحیه ی سیستان ایجاد نمود. یعقوب در سال ۲۶۱ ق

با سپاهی عظیم عازم فتح بغداد، پایتخت حاکمان عباسی شد ولی از قوای عباسی شکست خورد و عقب نشینی نمود. وی که سلسله ی صفاریان را در جنوب شرقی ایران تاسیس کرده بود بعد از این شکست، در حال تجهیز قوای دیگری بود که بیمار شد و پس از چندی درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن منده" محدث و فقیه ایرانی(۴۳۴ ق)

شرح مناسبت:

ابوزکریا یحیی بن عبدالوهاب مشهور به ابن مَنده، محدث، فقیه و مورخ ایرانی تبار، آخرین فرد از خاندان ابن منده بود. او پس از کسب علوم متداول، از دانشمندانِ هر دیار و به دست آوردن مهارت در این علوم، به تدریس و تألیف پرداخت. دانشمندان بسیاری در بغداد از محضر درس او استفاده بردند که عبدالقادر گیلانی یکی از آنهاست. از این مورخ ومحدث مسلمان، آثار زیادی بر جای مانده است که از میان آن ها می توان به کتاب زندگی نامه ی طبرانی اشاره کرد. ابن منده سرانجام در ذی حجّه ی سال ۵۱۲ ق در ۷۸ سالگی در اصفهان وفات یافت و در همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: انتشار پول کاغذی در ایران توسط "گیخاتو" فرمانروای مغولی(۶۹۳ ق)

شرح مناسبت:

وقتی که گیخاتوی مغول به فرمانروایی ایران رسید به سبب آن که از مرض شفا یافته بود، فرمان آزاد کردن زندانیان را صادر کرد و از خزانه ی مملکت، آنچه که در دستش رسید، در بین تهی دستان و درباریان تقسیم نمود. این بخشش ها، کشور را به کمبود درآمد و فقر اقتصادی دچار ساخت و خزانه را تهی نمود. در این هنگام وزیر گیخاتو که می دانست در چین پول کاغذی رواج دارد، برای جبران کمبود مالی و برگشتِ طلا و نقره به خزانه، دستور تاسیس چاپخانه ای را در تبریز صادر کرد و به رواج نوعی اسکناس که "چاو" نام داشت اقدام کرد. هرچند این پول مورد قبول مردم واقع نشد و آن را معتبر نشمردند، ولی این گام، زمینه ای برای به کارگیری پول کاغذی در معاملات روزمره ی مردم را فراهم آورد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات شیخ "محمدغزالی" دانشمند معاصر(۱۴۱۶ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "محمدبن یعقوب فیروزآبادی شیرازی" عالم بزرگ اهل سنّت(۸۱۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوطاهر محمد بن یعقوب بن محمد شیرازی فیروزآبادی عالم بزرگ اهل سنت دارای حافظه ای قوی و معلومات زیاد بود. وی

برای تحصیل علوم، مسافرت های متعددی انجام داد و در فقه، تفسیر، حدیث و لغت متبحر شد. ابوطاهر بیش از بیست سال قاضی القُضاه سرزمین یمن و سپس شیخ الاسلام آن دیار بود. الاحادیثُ الضَّعیفَه، قاموس اللُّغَه، المُثلَّث و جَلیسُ الاَنیس از آن جمله اند. ابوطاهر شیرازی در حدود ۹۰ سال عمر کرد و پس از مرگ در یمن مدفون شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه امامی آیت اللّه "میرزاجواد نوری" (۱۳۲۳ ق)

شرح مناسبت:

حاجی میرزا جواد بن حاجی ملا محمدعلی نوری، فقیه امامی، مجتهد، اصولی، و از مراجع تقلید به شمار می رفت. این عالم وارسته، نزد سیدمحمدشهشهانی کسب علم کرده و در اصفهان، ریاست مذهبی وقت به ایشان منتهی می شد. کتابٌ فی الاصول، کتابٌ فی الفِقه الاستدلالی، رسالاتی در طهارت و صلوه و نکاح و تجارت از جمله آثار میرزا جواد نوری می باشند. این فقیه جلیل در اصفهان رحلت کرد و در آن شهر به خاک سپرده شد.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: فتح آندلس به دست مسلمانان(۹۲ ق)

شرح مناسبت:

اندلس سرزمینی است در جنوب غربی اروپا که شامل کشورهای اسپانیا، پرتغال و منطقه ی اشغالی (انگلیس) جبل الطارق می باشد. اندلس از سوی سپاهیان اسلام به فرماندهی طارق بن زیاد در سال ۹۲ قمری فتح گردید و قسمت اعظم مردم این منطقه تا سال ۹۵ قمری با طیب خاطر، دین اسلام را پذیرفتند. حکومت اسلامی تا سال ۴۲۲ قمری در این منطقه ادامه یافت ولیکن دراین تاریخ به خاطر بی کفایتی حاکمان مسلمان و دسیسه های مسیحیان و حکومت های استعماری اروپا، این کشور بزرگ به دست مسیحیان افتاد و میان ۲۳ پادشاه اروپایی تقسیم و تجزیه گردید. مسلمانان این کشور از امیرالمسلمین مغرب (یوسف بن تاشفین مرابطی) یاری خواستند و در سال ۷۴۹ قمری در نبردی معروف به "زلاقه"، مسیحیان متحمل شکست شده و این کشور به مغرب، ضمیمه گشت. اما پس از مدتی حکومت مرابطین نیز به ضعف و سستی گرایید و مجدداً اندلس در تصرف مسیحیان درآمد و تجزیه گردید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابن حبّان" فقیه، مورخ و محدث(۳۵۴ ق)

شرح مناسبت:

ابن حَبّان مورخ و محدث مشهور قرن چهارم هجری،مقدمات علوم را از اساتید معروف عصرخود آموخت و سپس به نیشابور که در آن زمان، یکی از مراکز مهم کسب علم ودانش بود، رفت و به ادامه ی تحصیل پرداخت. ابن حبّان از صاحب نظران در علم حدیث به شمار می رفت و در این زمینه، آراء و نظرات ویژه ای داشت. وی چندین بار به مقام قضاوت در شهرهای

مختلف منصوب شد. ابن حبان کتابخانه ی شخصی خود رابرای استفاده و نسخه برداری دیگر دانشمندان وقف کرد، اما بیشتر کتب او از بین رفته است. از آثار باقی مانده

ی ابن حبان می توان به الثقات و روضه العقلاء اشاره کرد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "کسایی مروزی" شاعر معروف ایرانی(۳۴۱ ق)

شرح مناسبت:

دوران زنـدگی ابواسـحاق کسـایی مروزی، شـاعر شـیعی مـذهب معروف ایرانی، مقـارن با اواخر عهـد سامانی و اوایل دوره ی غزنوی در ایران بود. او در آغاز، شاعری مدیحه سرا بود، اما پس از چندی در پی دگرگونی روحی که موجب تحول فکری و عقیدتی او شد، زهد و عبادت پیشه کرد و تنها به مدح پیامبر اسـلام وخاندان ایشان و وعظ پرداخت. کسایی در ابداع مضامین، بیان معانی و توصیف و تشبیه، قدرت بسیار داشت. او موعظه و حکمت رادر شعر فارسی به کمال رسانید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگ شیعه "سیدنعمت اللّه جزایری" فقیه و دانشمند نامی(۱۱۱۲ ق)

شرح مناسبت:

سیـد نعمت اللّه جزایری فرزنـد سـیدعبداللّه که از نوادگان امام موسـی کاظم(ع) به شـمار می آید، در حدود سال ۱۰۵۰ ق در (صباغیه) یکی از مناطق اطراف بصره به دنیا آمد. پس از تحصیل مقدمات در زادگاه خود، عازم شیراز شد و با جدیت به ادامه ی تحصـیل و تـدریس همت گمـاشت. در ادامه ی راه به اصـفهان رفت و از محضـر درس محقـق سـبزواری، شـیخ حرعـاملی، ملامحسن فیض کاشانی و علامه محمـد باقر مجلسـی و ... بهره برد و به سوی قله های کمال پیش رفت. وی چنان مورد توجه ی علامه ی مجلسـی قرار گرفت که به مدت چهار سال اسـتاد را در انجام رسالت بزرگش که تألیف کتاب شریف بحارالانوار بود، یاری کرد و بعـدها خود یکی از مدرسان بزرگ اصـفهان گردید. نقل است که بر اثر شدت مطالعه دچار چشم درد شد و داروی پزشـکان فایـده نبخشـید. او به همراه برادر راهی عتبات عالیات گردیـد و خاک مقـدس آن سامان را سـرمه ی چشـمان خویش نمود و شفا یافت. سید جزایری در اواخر عمر

به دعوت حاکم خوزستان راهی شوشتر گردید و در آن دیار، مساجد و مدارس دینی فراوانی پی افکند و به تربیت مشتاقان علوم اهل بیت(ع) پرداخت. همچنین از او کتب فراوانی به جای مانده است. سرانجام این عالم ربانی در راه بازگشت از مشهد رضوی بیمار شد و در جایدر - منزلگاهی نزدیک پل دختر - دعوت حق را لبیک گفت و در همان جا به خاک سپرده شد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تصرف آمل توسط "داعی کبیر" از نوادگان حضرت علی(ع)(۲۵۰ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن ساعد انصاری" دانشمند مصری(۷۴۹ ق)

شرح مناسبت:

ابن ساعد انصاری، پزشک، ریاضی دان و نویسنده ی مشهور مصری در منطق، تاریخ وقایع و احوال رجال قبلی و معاصر خود، اطلاعات وسیعی داشت. کتاب های متعددی به او نسبت داده اند که مهم ترین آن ها ارشاد القاصد نام دارد که درباره ی تاریخ علوم است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت حکیم "امیرمحمدحسین خاتون آبادی" (۱۱۵۱ ق)

شرح مناسبت:

امیرمحمدحسین خاتون آبادی فرزند امیرمحمد صالح ازعالمان بزرگ امامیه در قرن دوازدهم هجری بوده که از علامه محمدباقر مجلسی، آقا جمال خوانساری، آقاحسین خوانساری و برخی دیگر از عالمان شیعی عصر خویش، اجازه ی نقل روایت گرفت. آیت اللّه خاتون آبادی در فقه، ادبیات و حدیث مهارت فراوانی داشت و احادیث معتبر اسلامی را در کتاب هایی گردآوری نمود. وی دارای آثار سودمندی چون: الالواح السماویه، حاشیه بر شرح جدید تجرید، مناقب الفضلاء، النجم الثاقب و ... می باشد. سرانجام این عالم ربانی در ۲۳ شوال سال ۱۱۵۱ قمری در اصفهان وفات یافت و جنازه اش به مشهد مقدس انتقال داده شد و در آن جا مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: شهادت "رئیس علی دلواری" سردسته ی دلاوران تنگستان(۱۳۳۳ ق)

شرح مناسبت:

رئیس علی فرزند زایر محمد (کدخدای دلوار) از طایفه ی "نیامتی"، از چهره های سرشناس تنگستان در روزگار خویش بود. تاریخ تولد او را بین سال ۱۲۹۹ تا ۱۳۰۳ ق دانسته اند. با توجه به شهادت او در شوال سال ۱۳۳۳ قمری، سن وی در هنگام وفاتش بین ۳۰ تا ۳۴ سال بود. رئیس علی دلواری، در برابر استبداد داخلی و استعمار خارجی آن قدر مقابله و مبارزه نمود تا

در ایـــن راه در ۲۳ شـوال ۱۳۳۳ ق برابر بـا ۱۲ شـهریور ۱۲۹۴ ش بـه درجـه ی شـهادت نایـل آمـد. مـدفن وی در حرم امیرالمؤمنین(ع) در نجف اشرف قرار دارد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "عبدالرزاق صنعانی" محدث یمنی(۲۱۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر عبدالرزاق بن هَمام بن نافِع الحِمْیَری صـنعانی از دانشـمندان و محدثین مشـهور قرن دوم و سوم هجری است که در سال ۱۲۶ ق در صَـنعا در یَمن به دنیـا آمـد. وی دانشـمندی آگاه و پرهیزکار بود و بسـیاری از علمای آن روزگار، از دانش او بهره برده انـد. ایـن فقیه ارجمنـد که در اواخر عمر، بینـاییش را از دست داد، از حـافظین برجسـته ی قرآن کریم بـود. عبـدالرَّزاق از حافظان حدیث و راویان مورد اعتماد بوده و هفده هزار حدیث را از حفظ داشت. تفسیر قرآن و کتابی در حدیث از جمله آثار عبدالرزاق صنعایی است. وی در ۸۵ سالگی در یمن وفات یافت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابن لبان" فقیه و مفسر مسلمان(۷۴۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه شـمس الدین محمّد بن احمد بن عبدالمؤمن معروف به ابن لبان، فقیه، محدث، مفسـر و نویسـنده ی مسـلمان مصری در سال ۶۷۹ ق در دمشق به دنیـا آمـد و دوران کودکی را در زادگاهش گذرانـد. وی فقه، اصول فقه و حـدیث را نزد اساتید بزرگ وقت آموخت و به درجه ی والایی در آنها رسـید. ابن لبان همچنین در سـرودن شـعر نیز دارای قریحه ی خاصـی بود و علاوه بر تـدریس و وعـظ و خطـابه، به تفسـیر قرآن نیز می پرداخت. تنهـا اثر چـاپ شـده از ابن لَبّـان، کتاب رَدّ معانی الایات المُتَشابهـات الی مَعـانی الایـاتِ المُحکَمـاتِ در تفسیر قرآن است که به بررسـی آیـات محکم و متشابه در قرآن کریم پرداخته است. ابن لَبّان سرانجام در ۲۴ یا ۲۵ شوال سال ۷۴۹ در هفتاد سالگی بر اثر ابتلا به بیماری طاعون درگذشت.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت حضرت امام جعفر صادق(ع) پیشوای ششم مسلمانان(۱۴۸ ق)

شرح مناسبت:

حضـرت امـام جعفر صـادق(ع) پیشـوای شـشم مسـلمانان، در این روز به دست خلیفه ی عباسـی، منصور دوانیقی مسـموم و در مدینه به شهادت رسید. امام صادق(ع) به شیخ الائمه نیز معروف است زیرا عمر ایشان از تمامی ائمه اطهار(ع) طولانی تر است. حضـرت را در قبرستان بقیع در کنار پدر، جدّ و امام حسن مجتبی(ع) دفن کردند. آن امام به هنگام شهادت شصت و پنج سال داشـته و مـدت سی و چهـار سـال از امامت حضـرتش می گـذشت. در میان امامان معصوم(ع)، برای هیـچ کـدام هماننـد امام

صادق(ع) فرصت و شرایط مساعدی پیش نیامد تا بتوانند در سطح وسیع به انقلاب فرهنگی بپردازند و با تشریح فرهنگ غنی و پُرمایه ی اسلام، بر گسترش این دین آسمانی بیفزایند. ولی

برای امام صادق(ع) این فرصت، در گیر و دار کشمکش ها و رودرویی بنی امیه و بنی عباس و جنگ قدرت به دست آمد. آن بزرگمرد علم و عمل از این فرصت استفاده ی کامل کرد و اسلام و فقهِ آن را از دیدگاه ائمه ی اهل بیت(ع) معرفی نمود و با تربیت شاگردان بسیار و برجسته، حیات تازه ای به اسلام و مسلمین بخشید و فرهنگ ناب تشیّع را که از متن اسلام محمدی و علوی نشأت گرفته بود به جهانیان عرصه کرد. امام صادق(ع) به عنوان رییس مذهب جعفری حوزه ی علمیه ی اسلامی در سطح عمیق و وسیع تشکیل داده و علوم اسلامی را تدریس می نمود. در این حوزه، چهار هزار نفر به فراگیری علوم آل محمد(ص) می پرداخته و حضرت در این زمان، اسلام اصیل را از زیر حجاب تیره و تار اسلام بنی امیه و بنی عباس آشکار ساخت.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام صادق علیه السلام

متن:

امام کاظم علیه السلام: كانَ يُعرَفُ مَوضِعُ سُجُودِ أبی عَبدِاللّهِ بِطيبِ رِيحِهِ

ترجمه:

سجده گاه امام صادق علیه السلام از بوی خوش آن شناخته می شد

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۵۱۱.

زیر عنوان:

شهادت امام صادق علیه السلام

متن:

مالک بن أنس (فقیه المدینه): كانَ الصادقُ علیه السلام رَجُلًا لايَخلُو مِن إحدى ثَلاثِ خِصالٍ: إمّا صائماً و إمّا قائماً و إمّا ذاكِراً و ... طَيِّبُ المُجالَسَهِ، كَثيرَ الفَوائدِ

ترجمه:

امام صادق علیه السلام همیشه در یکی از سه حالت بود: یا روزه دار بود یا در حال نماز و یا ذکر می گفت ... مجلسش نیکو

و نفعش فراوان بود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۱۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: الغِیبَهُ أن

تَقولَ فی أخیکَ ما سَتَرهُ اللَّهُ عَلَیهِ

ترجمه:

غیبت آن است که درباره برادرت چیزی بگویی که خداوند آن را پنهان کرده است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۵۵۱۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: لایَتِمُّ المَعروفُ إلاّ بِثَلاثٍ: تَعجیلِهِ و تَصغیرِهِ و تَستیرِهِ

ترجمه:

کار نیک تمام نمی شود مگر به سه چیز: شتاب در انجام دادن، کوچک شمردن و پنهان داشتن آن

آدرس:

خصائص الائمه، ص ۱۰۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: أروَحُ الرُّوحِ الیَأسُ عَنِ النّاسِ

ترجمه:

خوش ترین آسایش، نومیدی از مردم است

آدرس:

مشکاه الأنوار، ص ۳۲۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: صِلَهُ الرَّحِمِ تُهَوِّنُ الحِسابَ یَومَ القیامَهِ

ترجمه:

صله رحم حساب را در روز قیامت آسان می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۱۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن یَثِقَ بِاللَّهِ یَکفِهِ ما أهَمَّهُ مِن أمرِ دُنیاهُ و آخِرَتِهِ

ترجمه:

هر که به خدا اعتماد کند، خداوند کارهای دنیا و آخرتش را، که او را بی قرار کرده اند، کفایت می کند

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۰۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: إعمَلِ الیَومَ فِی الدُّنیا بِما تَرجُو بِهِ الفَوزَ فِی الآخِرَهِ

ترجمه:

امروز در دنیا کاری کن که به وسیله آن امید رستگاری در آخرت داری

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۰۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن عَیَّرَ مُؤمِناً بِذَنبٍ لَم یَمُت حَتّی یَرتَکِبَهُ

ترجمه:

هر کس مؤمنی را بر انجام دادن گناهی سرزنش کند، نمی میرد تا آن که خود آن گناه را مرتکب شود

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۳۵۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: ضَمِنتُ لِمَنِ اقتَصَدَ أن لایَفتَقِرَ

ترجمه:

من ضمانت می کنم که هر که میانه روی پیشه کند، فقیر نشود

آدرس:

الخصال، ص ۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: إعرِفُوا مَنازِلَ النّاسِ عَلی قَدرِ رِوایَتِهِم عَنّا

ترجمه:

منزلت مردم را به اندازه نقل حدیث شان از

ما بشناسید

آدرس:

الکافی، ج ۱، ص ۵۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام صادق علیه السلام: بَرُّوا آبائکُم یَبَرَّکُم أبنائُکُم

ترجمه:

به پدرانتان نیکی کنید تا فرزندانتان به شما نیکی کنند

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۵۹.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "احمد هروی" محدث و نویسنده ی ایرانی(۵۳۶ ق)

شرح مناسبت:

احمد هروی محدث و نویسنده ی مسلمان ایرانی از مدرسین برجسته ی مدرسه ی نظامیه بلخ به شمار می رفت. معروف ترین شاگرد او که در محضرش پرورش یافت، رشید الدین وطواط، ادیب، شاعر و سخن سرای شهیر بلخ بود. هروی در سال ۵۲۰ ق پس از مراسم حج به بغداد آمد و به درخواست گروهی از دانشمندان و نویسندگان این شهر به تدریس حدیث و ادبیات پرداخت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: امضای معاهده ی دوّم ابریشم بین امپراتوری عثمانی و پادشاهی صفویه(۱۰۲۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: حمله ی مزدوران رژیم ستم شاهی پهلوی به مدرسه ی فیضیه در قم(۱۳۸۳ ق)

شرح مناسبت:

همزمان با ۲۵ شوال، سالروز شهادت امام جعفر صادق(ع) برابر با دوم فروردین سال ۱۳۴۲ ش، مجلس سوگواری از طرف حضرت آیت اللّه گلپایگانی در مدرسه ی فیضیه ی قم برگزار شد. در این مراسم عده ی زیادی از مزدوران رژیم پهلوی با لباس کشاورزان و چماقداران ضمن برهم زدن سخنرانی، به ضرب و شتم طلاب پرداختند. در این حمله ی وحشیانه، ضمن اهانت به ساحت مقدس قرآن کریم، بر اثر پرتاب طلبه ها از طبقات فوقانی و پشت بام مدرسه، تعداد زیادی کشته و مجروح شدند. این واقعه، به شدت از جانب امام خمینی(ره) محکوم شد و سخنرانی شدیدی علیه رژیم شاه ایراد فرمودند. رژیم با این عمل می خواست هم زَهره چشمی از روحانیت بگیرد و هم حوزه را در مقابل مردم قرار دهد. اما افشاگری های حضرت امام و وقایع پس از آن، رژیم پهلوی را رسوا ساخت.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت مفسّر و مورخ شهیر مسلمان "محمدبن جریر طبری" (۳۱۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوجعفر محمد بن جریر بن یزید طبری در سال ۲۲۵ هجری در آمل به دنیا آمد. وی نزد پدر و دایی خود ابوبکر خوارزمی به تحصیل پرداخت و در علوم گوناگون از قبیل فقه، حدیث، تاریخ و تفسیر، علامه ی روزگار گردید و از تمامی دانشمندان پیشی گرفت. امام طبری از پیشوایان فقه، حدیث، تفسیر و ... است و در تمامی این رشته ها دارای تالیفاتی می باشد. تاریخ معروف طبری و نیز تفسیر مشهور کبیر و نیز جامع البیان فی تفسیرالقرآن، طرق حدیث الغدیر، تاریخ الامم و الملوک و ادب القاضی از اوست. محمد بن جریر طبری در ۸۵ سالگی در بغداد دار فانی را وداع گفت و در خانه اش مدفون

گشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللَّه "سیدعبدالمحمد موسوی" عالم مسلمان(۱۲۹۳ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سید عبدالمحمد موسوی از هفت سالگی با حفظ قرآن، تحصیلات علوم دینی را آغاز کرد. در ۲۴ سالگی به اجتهاد رسید و سپس به کار تدریس پرداخت. او از مدرسین بزرگ علوم دینی بود و تدریس فقه واصول فقه، تشکیل حوزه های علمیه ومدارس دینی، همچنین اجرای احکام الهی در کنار سایر فعالیت های اجتماعی از خدمات این مجتهد آگاه و مرجع تقلید مسلمانان ایران به شمار می رود.از آیت اللَّه موسوی تالیفاتی برجای مانده که همه ی آن ها به صورت خطی است و از آن میان می توان به کتب شرح استدلالی بر عروهالوثقی و رساله ی ذَخیرهُ العباد اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: ارتحال فقیه ربانی "سید هبه الدین شهرستانی" عالم مجاهد و آگاه(۱۳۸۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه سیدهبهالدین محمد علی شهرستانی در رجب سال ۱۳۰۱ ق در سامراء به دنیا آمد. پس از کسب مقدمات از پدرفاضل و دیگران در هجده سالگی راهی نجف اشرف گردید و از محضر درس آخوند خراسانی، سیدکاظم یزدی و شیخ الشریعه اصفهانی بهره برد و در شمار مجتهدان شیعه قرار گرفت. آیت اللَّه شهرستانی جهت بیداری فکری مسلمانان با شیخ محمد عبده مفتی مصر و سید محمد رضا، دانشور و اندیشمند مشهور جهان اسلام و جراید اسلامی ارتباط برقرار کرد و در پرورش روح اتحاد و بیداری مسلمین کوشید. سید هبهالدین مسافرت های متعددی در این مسیر انجام داد و سختی های فراوانی را به جان خرید. آیت اللَّه شهرستانی سال های پایانی عمر خود را در بیماری چشم و سرانجام نابینایی گذراند. ولی این حالت، از روحیه ی استوار او نکاست و به فعالیت های خود ادامه داد. سرانجام این عالم مجاهد در ۸۵ سالگی درگذشت

و در حریم پاک کاظمین آرمید. از این مجتهد برجسته حدود یکصد و ده اثر به جای مانده است که المحیط فی تفسیر القُرآن، فیض الباری، الشریعهُ و الطبیعه و الدلائل و المسایل از آن جمله اند.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابوالحسن عامری" فیلسوف ایرانی(۳۸۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن عامری از جمله فیلسوفانی است که در فاصله ی زمانی میان دو فیلسوف بزرگ ایران یعنی فارابی و ابن سینا می زیست و در واقع، حلقه ی اتصال بین فلاسفه ی متقدم اسلامی شمرده می شود. ابوعلی مسکویه که از شاگردان برجسته ی عامری و معاصر ابن سینا می باشد، بسیاری از سخنان عامری را که حاوی نکات اخلاقی است در کتاب معروف خود به نام تجاربُ الاُمَم آورده است. عامری علاوه بر این که در فلسفه صاحب نظر و شارح فلسفه ی ارسطو بود، در زمینه ی اخلاق و دین نیز تحقیق و بررسی بسیاری انجام داد و آثار ارزشمندی در این زمینه برجای گذاشت. وی فلسفه را مولود عقل و استدلال می دانست و معتقد بود که عقل هرگز از فرمان خداوند سرپیچی نمی کند. الابصار و المُبَصِّر از جمله تالیفات اوست.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت زاهد عارف "سید احمد کربلایی" (۱۳۳۲ ق)

شرح مناسبت:

سیداحمد کربلایی از چهره های معروف اخلاق، در اصل اصفهانی بوده، ولی در کربلا رشد کرده است. وی از محضر اساتیدی چون آخوند ملاکاظم خراسانی و ملاحسینقلی همدانی بهره گرفته و پس از کسب مدارج عالی علمی، حلقه ی درس خود را تشکیل داد. جمع کثیری از بزرگان و وارستگان، به یُمن تربیت آن بزرگوار قدم در دایره ی کمال گذاشته، پشتِ پای به بساط طبیعت و دنیای مادی زده و از متوجّهان به حق و مَحرمانِ حریم قُرب شدند. مجاهدِ شهید شیخ محمدتقی بافقی، سیدمحمدکاظم عصار، سیدمحسن امین عاملی و میرزاعلی آقا قاضی طباطبایی تبریزی در مکتب درس ایشان پرورش یافتند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "سیدجواد حسینی خامنه ای" والد محترم مقام معظم رهبری(۱۴۰۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدجواد حسینی خامنه ای در ماه جمادی الثانی سال ۱۳۱۳ ق در خامنه نزدیک تبریز به دنیا آمد. او از دوران طفولیت، در جریان حوادث مشروطه قرار گرفت و با روحیه ی مبارزه گریِ شهید شیخ محمد خیابانی، خو گرفت. سید جواد در جوانی سفری به عتبات عالیات و مشهد مقدس کرد و از آن پس در شهر مشهد اقامت نمود. ایشان از محضر آقازاده ی خراسانی و حاج آقا حسین قمی کسب فیض نمود و به مدارج بالای علمی دست یافت. در سال ۱۳۴۵ ق برای ادامه ی تحصیلات راهی نجف اشرف گردید و در آنجا از درس میرزای نایینی و سیدابوالحسن اصفهانی بهره ای وافر برد. در روزهای

سیاه اختناق ستمشاهی، رنج و فشار روز افزونِ آن دستگاه جبار بر خانواده و فرزندان خود را تحمل می کرد ولی در همه ی عمر، روی خوش به دشمنان اسلام نشان نداد. از دامان این عالم بزرگوار شخصیت بزرگواری

همچون حضرت آیت اللّه سید علی خامنه ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی پرورش یافتند که مایه ی مباهات جامعه ی تشیع و جهان اسلام می باشند. آیت اللّه سیدجواد خامنه ای سرانجام درچهاردهم تیر ماه ۱۳۶۵ ش پس از گذراندن چند ماه بیماری و ضعف در سن ۹۳ سالگی به لقاء اللّه پیوست و در حرم امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "سنایی غزنوی" عارف و شاعر بزرگ ایرانی(۴۷۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوالمجد مجدود بن آدم سنایی غزنوی، شاعر بلند مرتبه ی ایرانی و عارفِ مشهور و از استادان مسلم شعرفارسی است که در غزنین به دنیا آمد. وی در آغاز جوانی، شاعردربار و مداح سلطان مسعود و بهرام شاه غزنوی بود. ولی بعد از سفر به خراسان و اقامت چندساله در آن دیار و دیدار با مشایخ تصوف، تغییرات شگرفی در او به وجود آمد و کارش به زهد و انزوا و تامل در حقایق عرفانی کشید. بروز شخصیت اصلی سنایی از این اوان صورت گرفت و در این دوره به سرودن قصاید معروف خود در زهد و وعظ و عرفان و ایجاد منظومه های حدیقَةُ الحَقیقه و طریقُ التَّحقیق و سیرُالعِباد و ... توفیق یافت و نخستین بار، قصائد و منظومه های خاصی را به بحث در مسایل عرفانی اختصاص داد. تاثیر اشعار سنایی در تغییر سبک شعر فارسی و ایجاد تنوع و تجدد در آن غیر قابل انکار است. آثار او پُر است از معارف و حقایق عرفانی و اندیشه های دینی، زهد، وعظ و تمثیلات تعلیمی که با بیانی شیوا و استوار ادا شده است. وی (به احتمال زیاد) در سال ۵۴۵ قمری در غزنین وفات یافت و در همان

شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت حکیم و فیلسوف شهیر آیت اللّه "سیدحسین بادکوبه ای لاهیجی" (۱۳۵۸ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سید حسین بادکوبه ای لاهیجی، فرزند سید رضا در سال ۱۲۹۳ ق در یکی از روستاهای توابع بادکوبه در آذربایجان به دنیا آمد. مقدمات علوم اسلامی را از محضر پدرش که از علمای عالی مقام عراق بود اخذ کرد و پس از فوت او به تهران آمد و در مدرسه ی صدر ساکن شد. او در تهران به مدت هفت سال از محضر عالمان نامداری همچون سیدابوالحسن جلوه و میرزا هاشم اشکوَری، بهره برد و در فلسفه و ریاضیات به استادی رسید. آیت اللّه بادکوبه ای سپس راهی نجف اشرف گردید و در حلقه ی درس اصولِ آخوند خراسانی و فقهِ شیخ محمد حسن مامقانی حاضر شد. از آن پس به تدریس فقه و اصول و فلسفه پرداخت ولی تدریس فلسفه ی او شهرت بیشتری یافت. در نجف، کمتر کسی در علوم عقلی همطراز او بود به طوری که این عالم بزرگوار به همراه آیت اللّه غروی اصفهانی را برجسته ترین استاد و صاحب مکتب علوم عقلی در نجف به شمار آورده اند که در علوم نقلی نیز دارای مقام شامخی بوده اند. علامه سیدمحمد حسین طباطبایی و سیدجلال الدین آشتیانی از شاگردان معروف این فیلسوف شهیر می باشند. حاشیه بر اسفار، حاشیه بر کتاب الشَّواریق و حاشیه بر کتابِ طهارتِ شیخِ انصاری از جمله آثار آیت اللّه بادکوبه ای به شمار می روند. سرانجام این حکیم الهی و فیلسوف زاهد در ۶۵ سالگی در نجف اشرف به لقاءاللّه پیوست و در جوار مرقد منور امام علی(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: هلاکت قوم عاد به امر پروردگار

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگ شیعه آیت اللّه "آقا محمدباقر وحید بهبهانی" (۱۲۰۵ ق)

شرح مناسبت:

محمدباقر بن محمداکمل بهبهانی معروف به "وحید بهبهانی" در سال ۱۱۱۶ یا ۱۱۱۸ ق در اصفهان به دنیا آمد. وحید بهبهانی بعد از این که حوزه ی اصفهان، پس از انقراض صفویه، از مرکزیت افتاد، به همراه برخی از علما و فقها به عتبات مهاجرت نمود. آیت اللّه وحید بهبهانی، کربلا را مرکز قرار داد و شاگردان بسیار مُبَرِّزی تربیت کرد. حضرات آیات عظام سیدمهدی بحرالعلوم، شیخ جعفر کاشف الغطاء، میرزا ابوالقاسم قمی (صاحب کتاب قوانین)، حاج ملامهدی نراقی، سیدعلی صاحب ریاض، میرزا مهدی شهرستانی، سیدمحمدباقر شفتی اصفهانی (معروف به حجت الاسلام) و میرزا مهدی شهید مشهدی، از آن جمله اند. علاوه بر این، وحید بهبهانی در دفاع از اجتهاد و مبارزه با اخباری گری و تربیت گروهی مجتهد مبرز، تلاش پیگیری نمود و این سبب شد که او را "استادُ الکُلّ" خواندند. او تقوی را در حد کمال داشت و شاگردانش برای او احترام

بسیارعمیقی قایل بودند. نتایج کارهای آیت اللّٰه بهبهانی را می توان بر دو محور برشمرد: اول بررسی کامل روایاتِ اخبار و احادیث و حاکم شدن باب اجتهاد و انسداد باب اخباری گری و ظاهرگرایی. دوم در مسیر تکامل قرار گرفتن فقه اجتهادی. وحید بهبهانی از سال ۱۱۷۳ ق تا پایان عمر، مرجعیت و زعامت شیعیان را به عهده داشت و خدمات زیادی در این دوران به انجام رساند. حُسنِ تدبیر، مقام علمی و استعداد فوق العاده و ذوق خاص ایشان در آن عصر، زبانزد خاص و عام بود، به گونه ای که از نوادر جهان اسلام به شمار آمده، خدمات و تلاش های

علمی آن فقیه بزرگوار نقطه ی عطف مهمی در تحول بحث های اصولی و اجتهادی محسوب می شد. الاجتهاد و الاخبار، شرح مفاتیح فیض و ... از جمله تالیفات این مرجع بزرگ شیعه می باشند. سرانجام این عالم ربانی در ۸۹ یا ۸۷ سالگی در کربلا به لقاءاللّه پیوست و در حرم امام حسین(ع) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: انعقاد عهدنامه ی گلستان میان روسیه و ایران پس از شکست ایران از روس(۱۲۲۸ ق)

شرح مناسبت:

عهدنامه ی گلستان از نتایج جنگ های ده ساله ی ایران و روسیه بود که به سبب بی کفایتی فتحعلی شاه قاجار به شکست ارتش ایران منجر شد. به موجب این عهدنامه، بخش هایی از سرزمین ایران در شمال غربی کشور از جمله گنجه، شیروان، باکو، داغستان و گرجستان تا دریای خزر به روسیه ضمیمه شد. در مقابل، دولت روسیه متعهد گردید که ولایتعهدی عباس میرزا را به رسمیت بشناسد. با این حال، سیزده سال بعد در ۱۲۴۱ ق، بار دیگر روسیه به خاک ایران تجاوز نمود و مناطقی دیگر را اشغال کرد که این بار به انعقاد معاهده ی ننگین ترکمانچای انجامید. نتایج شوم این قراردادها در سال های بعد از آن، بیشتر دامنگیر ملت ایران گردید.

ذی القعده

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت حضرت معصومه(س) دختر گرامی امام موسی کاظم(ع)(۱۷۳ ق)

شرح مناسبت:

حضرت فاطمه ی کبری دختر ارجمند امام موسی کاظم(ع)، ملقب به معصومه در شهر مدینه چشم به جهان گشود. مادر وی نجمه یا تکتم و خواهر امام رضا(ع) از یک مادر بود. آن حضرت از برادرش نقل روایت می کرد و فضل و کمال و علم او زبانزد خاص و عام بوده است. این بانو به برادرش امام رضا(ع) محبت زیادی داشت و پس از اعلام ولایتعهدی ایشان، به قصد زیارت برادر در مرو، به ایران وارد شد. چون به ساوه رسید بیمار گشت و از مسافتِ بین ساوه و قم پرسید. گفتند ده فرسخ است. دستور داد او را به قم ببرند. آن بانوی مکرّمه هفده روز در قم ماندگار شد و پس از آن جان به جان آفرین تسلیم کرد. حضرت فاطمه ی معصومه(س) پس از حضرت زینب کبری(س)، فاضل ترین زن در

میان معصوم زادگان است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "شریک بن عبداللَّه نَخَعی" محدث و فقیه(۱۷۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللَّه شریک بن عبداللَّه کوفی نَخَعی، فقیه فاضل و محدث، در سال ۷۵ یا ۹۵ ق در بخارا به دنیا آمد. وی در دوران خلافت منصور دوانیقی، دومین خلیفه ی عباسی به قضاوت کوفه و سپس اهواز منصوب گردید. نَخَعی نسبت به امام علی(ع) و خاندان اهل بیت(ع) ارادت فراوان و به بنی امیه بغض بی اندازه ای داشت. او به هوشمندی مشهور بود و در قضاوت، عدالت می ورزید. وفات نَخَعی در کوفه روی داد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: انقراض فرمانروایی اسماعیلیان در ایران توسط "هلاکوخان مغول" (۶۵۴ ق)

شرح مناسبت:

در سال ۶۵۲ ق، منگوقاآن خان مغول، برادرش هلاکوخان را برای براندازی حکومت اسماعیلیان به ایران فرستاد. چون حکام نواحی مختلف با هلاکوجهت جنگ با اسماعیلیان همراه شدند، او توانست در سال ۶۵۴ ق قلعه های اسماعیلیان را محاصره کند. در آن زمان، ریاست اسماعیلیه، با رُکن الدین خُوَرشاه بود. هلاکو، او را به اطاعت خود خواند. خُوَرشاه به صوابدید خواجه نصیرالدین طوسی، فرمانبرداری از مغول را پذیرفت و برادر خود را به خدمت هلاکو فرستاد ولی در تسلیم قلعه ها تَعلُّل نمود. سرانجام پس از یک سال، به نصیحت خواجه نصیرالدین طوسی، در ذی قعده ی سال ۶۵۴ ق از قلعه به زیرآمد و در پیش هلاکو، زمینِ خدمت ببوسید. هلاکو، ضمن احترام به خُوَرشاه، فرمان داد تا همه ی قلعه های اسماعیلیه که عدد آنها به صد قلعه می رسید ویران کرده، اموال و خزائن آنها را به تاراج بُردند. به این طریق، در سال ۶۵۴ ق، دولت اسماعیلیه، پس از یکصد و هفتاد و هفت سال برچیده شد. سرانجام، رُکن الدین خُوَرشاه که آخرین شاهِ اسماعیلی بود و از طرف هلاکو به نزد برادرش

منگوقاآن خان فرستاده می شد، در کنار جیحون به دست همراهانِ مغولیِ خود کشته شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: آغاز هفته ی حج

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابن خزیمه" محدث و فقیه(۳۱۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمد بن اسحاق بن خزیمه معروف به ابن خزیمه، در سال ۲۲۳ ق متولد شد و از دوران جوانی برای کسب علوم مختلف دینی به سرزمین های دیگر سفر کرد. ابن خزیمه سپس به تالیف کتب متعدد همت گماشت وآثار زیادی از خود بر جای گذارد. مهم ترین اثر چاپی او کتاب التوحید و اثبات صفات الرّب نام دارد که در زمینه ی بحث های اعتقادی اسلام نگاشته شده است. ابن خزیمه در این کتاب مفصلاً عقاید خود را در باب یگانگی خداوند بر مبنای آیات قرآن مجید و روایات نقل شده از اهل بیت پیامبر گرامی اسلام بیان کرده و سپس صفات خداوند را شرح داده است. ابن خزیمه به هنگام مرگ، ۸۸ سال داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "میرخواندخاوند شاه" نویسنده و محقق(۹۰۳ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن برهان الدین خاوندشاه بلخی معروف به میرخواند در سال ۸۳۷ ق در بلخ به دنیا آمد. درجوانی به هرات رفت و در دستگاه وزیر امیرعلیشیر نوایی وارد شد واز کمک های وی برخوردار گردید. میرخواند از طرف "سلطان حسین بایقرا" به ریاست خانقاه منصوب گردید و به نوشتن تاریخ جامعی مأمور شد. نام این کتاب روضهالصفا می باشد که از آفرینش عالم تا جلوس سلطان حسین به تخت سلطنت را در بر گرفته است. میرخواند پس از یک بیماری طولانی، در سال ۹۰۳ ق در ۶۷ سالگی در خانقاه هرات درگذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: افتتاح دومین دوره ی اجلاسیه ی مجلس شورای ملی ایران توسط احمد شاه قاجار(۱۳۲۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابن مُنَیِّر" فقیه و مفسر مسلمان مصری(۶۲۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالعبّاس ناصرالدین احمد بن محمد بن منصور معروف به ابن مُنَیِّر در اسکندریه در مصر زاده شد. وی علوم مقدماتی را نزد پدرش فراگرفت و سپس رشته های مختلف علوم دینی چون فقه، ادبیات عرب و علوم قرآن را نزد اساتید مشهور زمان آموخت و در این رشته ها تخصص یافت. ابن مُنَیِّر در دوران زندگی خود، مناصب مختلفی داشته و مدتی متصدی قضاوت بوده است، هرچند که با سعایت و حسادت جمعی از دشمنانش از این کار برکنار شد. از این دانشمند مسلمان، آثار متعددی در زمینه ی تفسیر قرآن و دیگر علوم برجای مانده که کتاب الانصاف فیما تَضَمَّنَهُ الکَشّاف مِن الاعتِزال، بارها در قاهره به چاپ رسیده است. همچنین البحر الکبیر و نیز تحریرُ التَنزیه و تَحذیرُ التشبیه از دیگر آثار اوست. ابن مُنَیِّر در ۶۳ سالگی در اسکندریه ی مصر درگذشت و در مسجدی که امروزه به جامع المُنَیِّر معروف است به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت استاد کبیر "آیت اللّه سیدمحمد فشارکی" فقیه محقق و عالم امامی(۱۳۱۶ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمد بن امیر سید قاسم طباطبایی فشارکی اصفهانی، از بزرگان علمای شیعه در اوایل قرن چهاردهم هجری و از شاگردان میرزای شیرازی است. او در همان زمان، مرجعِ تدریسِ افاضل بسیاری در سامرا بود. پس از وفات استاد، راهی نجف اشرف گردید و حوزه ی درس وی نیز در آن سامان برپا شد. میرزای نایینی و حاج شیخ عبدالکریم حائری و دیگر بزرگان از شاگردان ایشان هستند. مراتب علم و فضل آیت اللّه فشارکی به اندازه ای است که درکلمات برخی از بزرگان به "استادِ کبیر" معروف می باشد. علی رغم فراهم بودن شرایط لازم جهت به دست گرفتن ریاست علمی و مرجع دینی،

به این امور اعتنایی نکرد و تنها به تدریس و تالیف پرداخت. اِصالهُ البَرائه، الاغتسالِ و الفُروعُ المُحَمَّدیَّه ازآثار اوست. مدفن این عالم بزرگ در نجف واقع شده است.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "مهلبی" کاتب و دانشمند مصری(۶۵۶ ق)

شرح مناسبت:

مهلبی، درنظم و نثر و خط خوش سرآمد دانشمندان عصر خود بود، به طوری که ابن خلکان، مورخ مشهور درباره ی او گفته است: "با او ملاقات کردم و بیش از آن چه که شنیده بودم، دیدم". این کاتب و ادیب مسلمان، در سرودن شعر نیز توانا بود و دیوان اشعار ارزنده ای از او به جای مانده است. تمامی اشعار او لطیف و ساده است و از آن جا که دیوان اشعارش مورد پسند مردم قرار دارد، بارها درمصر و بیروت به چاپ رسیده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "عطاملک جوینی" سیاست مدار و مورخ شهیر ایرانی(۶۸۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوالمظفَّر عطامَلِك علاءالدین بن بهاءالدین محمد بن محمد جُوینی در سال ۶۲۳ ق در جوین از توابع خراسان متولد شد. پس از خاتمه ی تحصیل وارد کارهای دیوانی شد، زیرا پدر و برادر وی از دیوانیان بودند. وی پیش از حمله ی هلاکوخان به ایران، سفرهایی به مغولستان نمود. در سال ۶۵۷ ق، هلاکوخان پس از فتح بغداد، حکومت عراق را به عطاملك واگذاشت و او تا سال ۶۸۰ در این شغل باقی بود. با حضور عطاملك جوینی در دستگاه اداری مغولان، اقدامات بی رحمانه ی آنان علیه مردم تا حدودی کاهش یافت و ازتباه شدن آثار فرهنگی ایران تا اندازه ای جلوگیری به عمل آمد. او ۲۴ سال، اداره ی عراق را به عهده داشت اما دشمنانش به تدریج، خان مغول را به او بدبین کردند. بدین ترتیب اقتدار عطاملك تدریجاً افول کرد و خان مغول بر او چندان سخت گرفت که در اثر این فشارها وفات یافت. عطاملك جوینی مؤلف تاریخ معروف جهانگشای فارسی است که شامل تاریخ چنگیز خان و هلاکوخان مغول و شرح

جنایات آنان می باشد. از آثار خیریه ی جوینی احداث نهر نجف است. او در آن سرزمین مقدس، نهری حفر کرده و با صرف هزینه ای فراوان، آبِ رودِ فرات را به حوالی نجف اشرف جاری نمود. وفات جوینی را در سال ۶۸۱ ق نوشته اند.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تجدید بنای خانه کعبه توسط "خلیل الرَّحمن حضرت ابراهیم(ع)" به امر پروردگار

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "سیدبن طاووس" عالم و محدث عالیقدر شیعه(۶۶۴ ق)

شرح مناسبت:

رضی الدین سید علی بن موسی بن جعفر معروف به سید بن طاووس در سال ۵۸۹ ق در شهر حلّه در عراق به دنیا آمد. وی در ابتدا از محضر پدر دانشمند خود، سعدالدین ابوابراهیم ونیز جد بزرگوارش وَرّام ابن ابی فراس استفاده کرد و بعدها از افادات دیگر بزرگان حلّه، بهره ی وافی بُرد. شهره ی سید به زودی در سراسر عراق پیچید و او پس از مدتی راهی بغداد گردید. سید در مدت پانزده سالی که در پایتخت بود، بارهابه قضاوت، وزارت و دیگر امور دولتی فرا خوانده شده بود که هر بار به طریقی آن مشاغل را نمی پذیرفت. سال های پایانی عمر شریف سید در زادگاهش سپری شد و به تدریس و تالیف پرداخت. او از دانشمندان پر کار مسلمان به شمار می رفت، چنانکه آثار متنوعی در علم کلام، اخلاق، فقه، حدیث از او به جای مانده است. یکی ازتالیفات مهم ابن طاووس به نام اَللُّهُوف، درباره ی وقایع روز عاشورا است که از کتب معتبر تاریخ اسلام به شمار می رود. کتاب مهم دیگر او المَلاحِمُ و الفِتَن فی ظهور آثار الحُجّه نام دارد که در مورد رویدادهای قبل و هنگام ظهور حضرت مهدی(عج) است. سیدبن طاووس، شاگردان فاضلی پرورش داد که پدر علامه حلی و علامه حلی از آن جمله اند. در اواخر عمر سیدبن طاووس و حضور او در بغداد، این شهر در محاصره ی لشکریان متوحش مغول قرار گرفت. هلاکوخان مغول در این هنگام سید را فراخوانده، امان نامه ای برای او و یارانش صادر کرد. سید که در

پی راهی برای بیرون بُردن مؤمنان از پایتخت بود، هزار تن را گرد آورده، با حمایت سربازان هلاکوخان، آنان را به حِلّه رساند. پس از آن بار دیگر به بغداد بازگشت تا شاید مؤمنی را از دردی برهاند یا بی گناهی را از کیفر رهایی بخشد. سرانجام سید بن طاووس، سرور فقیهان عراق در ۵ ذیقعده ی سال ۶۶۴ ق دعوت حق را لبیک گفت و به دیدار معبود شتافت. سید قبلاً کفن خود را تهیه کرد و آن را در حج بیت اللّه الحرام، لباسِ احرام خود قرار داد. همچنین آن کفن را در کعبه ی معظّمه و روضات مطهّره ی پیامبر اکرم(ص) و ائمه ی بقیع(ع) و عراق متبرک کرد و آن را وسیله ی شفاعتِ آن بزرگواران قرار داده بود. وفات سید بن طاووس در ۷۵ سالگی در بغداد روی داد و بدنِ وی را به نجف اشرف منتقل کرده، به خاک سپردند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن هِشام" فقیه و نحویِ بزرگ عرب(۷۶۱ ق)

شرح مناسبت:

ابومحمد عبداللّه بن یوسف بن عبداللّه ملقب به جمال الدین و مشهور به ابن هشام و علامه، از بزرگان و دانشمندان نامدار نحو و ادبیات قرن هشتم هجری در ذی القعده ی سال ۷۰۸ ق در قاهره به دنیا آمد. وی از شاگردان تاج الدین تبریزی و عبداللطیف بن مُرحَّل بوده و درکثرت احاطه بر بسیاری از قواعد و تحقیقات وسیع و مباحث دقیق، مشهور و محل مراجعه ی جمع زیادی از طلاب و افاضل بوده است. ابن هِشام در ابتدا شافعی مذهب بوده و سپس حنبلی را برمی گزیند. ابن هشام به زودی در نحو شهرتی عظیم به دست آورد و سرآمد همگان شد. او حتی بر

استادانش برتری یافت و آثارش در فراسوی مرزهای مصر و شام به دست دانش پژوهان و اندیشمندان افتاد. معروف ترین کتاب ابن هشام مُغنی اللَّبیب می باشد. این کتاب از همان آغاز مورد توجه بسیارِ علما قرار گرفت و هم اکنون نیز پس از گذشت قرن ها، هم چنان در زمره ی کتاب های درسی مدارس علمیه است. هم چنین کتاب التَّذکِرَه، الجامِعُ الصَّغیر و قطرالنَّدی نیز از جمله آثار اوست. وفات این عالم و محدث شهیر در ۵۳ سالگی در مصر واقع گردید.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابوالحسن سهروردی" فقیه و ریاضی دان(۵۳۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن سهروردی در علوم اسلامی متبحر بود، اما شهرت او بیشتر به جهت دانش و آگاهی چشمگیرش در علم ریاضی است. سهروردی مدتی نزد امام محمد غزالی عالم و نویسنده ی مشهور آن عصر، کسب علم کرد. اثر معروف سهروردی، اصول الجَبر و المُقابله نام داردکه امروزه به صورت نسخه ی خطی موجود است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت"ابن هانی" شاعر و لغت شناس مسلمان(۷۳۳ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللَّه محمد بن علی بن هانی لَخِمی سِبتی معروف به ابن هانی، شاعر، نویسنده و لغت شناس معروف مسلمان، در جنوب اندلس متولد شد و پس از طی دوران مقدماتی تحصیل، در اوایل جوانی نزد مشاهیر علم و ادب آن زمان به تحصیل پرداخت. در مدت کوتاهی در علوم مختلف ادبی مهارت یافت و سپس به تدریس مشغول شد. ابن هانی، شعر نیز می سروده و اشعاری از او به جای مانده است. از جمله آثار ابن هانی، می توان به کتاب شرح التَّسهیل، اُرجوزَةٌ فی الفَرائض و قوتُ المُقیم اشاره کرد. ابن هانی هنگامی که در جنگ برای باز پس گیری تنگه ی جبل الطارق شرکت کرده بود، بر اثر اصابت سنگ منجنیق کشته شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت حکیمِ الهی "میرزا ابوالحسن جلوه" عارف و استاد اخلاق(۱۳۱۴ ق)

شرح مناسبت:

میرزا ابوالحسن جلوه در سال ۱۲۳۸ ق در احمدآباد هند به دنیا آمد. نَسَب ایشان با ۳۰ پُشت به امام حسن مجتبی(ع) می رسد. ایشان در کودکی به همراه خانواده به اصفهان رفت و در آن شهر به تحصیل پرداخت و راه کمال پیمود. در سال ۱۲۷۳ ق راهی تهران شد و بیش از چهل سال در مدرسه ی دارالشفا به تدریس حکمت، فلسفه و ریاضیات مشغول گردید. میرزا طاهر تنکابنی، آیت اللَّه محمدعلی شاه آبادی، سید حسین بادکوبه ای، ملامحمد آملی، جهانگیرخان قشقایی و علامه طباطبایی و ... از شاگردانِ معروف ایشان می باشند. تالیفات میرزا ابوالحسن جلوه نیز گسترده و در خور توجه است که حاشیه بر شفا و

اسفار، اثباتُ الحرکهُ الجَوهَریّه و ... از آن جمله اند. سرانجام این حکیم الهی در شب جمعه، ششم ذی قعده سال ۱۳۱۴ ق در ۷۶ سالگی

در تهران وفات یافت ودر مرقد ابن بابْوِیْهْ مدفون گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات فقیه متکلم، آیت اللّٰه "میرزا صادق آقا مجتهد تبریزی" (۱۳۵۱ ق)

شرح مناسبت:

آقا میرزا صادق، فرزند عالم فقیه و متکلم، علامه میرزا محمدآقا، معروف به مجتهد کوچک در حدود سال ۱۲۷۳ قمری در شهر تبریز دیده به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی را در همان شهر به پایان رسانید. در ۱۹ سالگی به همراه برادر بزرگترش به نجف اشرف مهاجرت کرد و ۲۴ سال در آنجا ماند. در نجف از محضر اساتیدی چون شیخ حسین فاضل اردکانی، ملامحمدفاضل ایروانی، محمد فاضل شرابیانی، محمد حسن مامقانی و شیخ هادی تهرانی استفاده نمود. در سال ۱۳۱۲ قمری به تهران آمد و پس از آن در زادگاه خود اقامت گزید. مجتهد تبریزی از بنیانگذاران نهضت اسلام بر علیه زَنادقه و بی دینی و سیاست های ضد اسلامی در کشورهای اسلامی بوده است. او علناً با مشروطه ی غیرمشروعه مخالفت کرد و در راه مبارزه با استبداد رضاخانی، به کردستان تبعید گشت. به گفته ی علامه امینی، او یکی از چهره های درخشان تشیع بوده است. از این عالم بزرگ بیش از ۱۲ اثر بر جای مانده که تعدادی از آن ها عبارتند از: المَقالاتِ الغَریَّه فی مباحث الالفاظ، رسالةٌ فی المُشتَقّات، رساله ی مُختَصَره و الفوائد فی مسائل المُتِفَرِّقَهِ الفقهیه. این عالم ربانی سرانجام به دنبال کسالت ذات الریه در شب جمعه ششم ذی القعده سال ۱۳۵۱ قمری در ۷۸ سالگی در شهر مقدس قم از دنیا رحلت کرد و آیت اللّٰه شیخ ابوالقاسم کبیر بر بدن او نماز خواند. جنازه ی این عالم بزرگ را به حرم حضرت معصومه (س) حمل کردند و به هنگام حفر قبر، قبر آماده

ای پیدا شد و مردم را به تعجب واداشت.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابوالحسن لاعب" محدث مسلمان(۴۳۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن لاعب از محدثین مشهور مسلمان، دارای حوزه ی درسی گسترده ای بود، به طوری که جمع کثیری از علمای عرب از دانش وی بهره برده و استماع حدیث می کردند. خطیب بغدادی، دانشمند و مورخ مشهور آن زمان درکلاس درس لاعب شرکت می کرد و بعدها در آثار خود از استاد به نیکی یاد نموده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن بُصَیْص" خوشنویس و شَیخُ الکُتّابِ دمشق(۷۱۶ ق)

شرح مناسبت:

شیخ نجم الدین موسی بن علی بن محمد حَلَبی معروف به ابن بُصَیْص در سال ۶۵۱ ق متولد شد. او به مدت ۵۰ سال به کار آموزش خط پرداخت و مردم دمشق از دانش و هنر او بهره ی فراوان بردند. ابن بصیص شیوه های مختلف خط را به صورتی بسیار زیبا می نوشت. این خوشنویس مسلمان در سال های پیری،نسخه ای ازقرآن مجید را با آب طلا به زیبایی نگاشت. این نسخه ی نفیس قرآن، همراه با برخی از آثار وی، هنوز باقی است. ابن بُصَیْص، صوفی مشرب بود و اشعار صوفیانه از او بر جای مانده است. وی پیری نیک منظر بود و او را به مَنِش های نیکو، امانت و پرهیزکاری ستوده اند. ابن بُصیص در ۶۵ سالگی در دمشق درگذشت و او را در گورستان بابُ الصَّغیرِ دمشق به خاک سپردند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگ آیت اللّه "ملامحمد اسماعیل فدایی آستانی" (۱۲۶۲ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه ملامحمد اسماعیل فدایی آستانی در سنین کودکی، قرآن و علوم دینی را فرا گرفت. سپس جهت ادامه ی تحصیل به شهرهای مختلف سفر کرد و در فقه و اصول فقه، استادی برجسته شد. آیت اللّه فدایی، آن گاه به کار تدریس مشغول شد و کتب متعددی را به رشته ی تحریر درآورد. شرحِ الجعفریّه، اَلّلاَلی، منظومه ی العقیدَهُ الوحیده و دیوان شعر از آن جمله اند. شرح حال نویسان، او را به رفتار نیکو، بردباری، امانت داری و پرهیزگاری ستوده اند. ازآیت اللّه فدایی، دیوان اشعاری نیز بر جای مانده است.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابوالحسن علی بن زبیر کوفی" نویسنده ی مسلمان(۳۴۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن زبیر کوفی، ابتـدا در محضـر پدرش به فراگیری دانش های متداول زمان پرداخت و بعد از فوت او، ثروت به جای مانده از پدر را در راه کسب علم و دانش و ایجاد کتابخانه و کمک به دانش پژوهان صـرف کرد. او به گردآوری و نشر کتاب عشق می ورزیـد و کتاب های بسـیاری را به خط زیبای خویش، نسـخه برداری کرد. همین کوشـش ابن زبیر درزمینه ی نسـخه برداری ازکتب، موجب شـد که با وجود توانایی های علمی بسـیار، کمتر به کار تالیف بپردازد. ابن زبیر، یادداشت های فهرست گونه ای بر برخی از کتاب های کتابخانه اش نوشته است که مورد استفاده ی دانشمندان قرار می گرفت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوالحسن علی بن عمر بن احمد دارقطنی" محدث و فقیه(۳۸۵ ق)

شرح مناسبت:

علی بن عمر دارقُطنی، پس از طی مراحل مقدماتی تحصیل، به مصر و شام سفر کرد و از محضر اساتید مشهور آن زمان کسب فیض نمود. وی در تفسـیر، فقه، شـعر و ادبیات نیز مهارت بسـیاری داشت. از جمله آثار این دانشمند مسلمان، السُّنن دارقطنی و نیز المختلف و المؤتلف نـام دارنـد. دارقطنی اکثر دیوان های شـعر عرب را از حفظ داشت. دار قطنی در جوار قبری معروف به کَرخی در بغداد مدفون می باشد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "شیخ فخرالدین ابراهیم بن شهریار عراقی همدانی"، شاعر بزرگ ایرانی(۶۸۸ ق)

شرح مناسبت:

شیخ فخرالدین عراقی در ۱۸ سالگی به هند رفت و در خدمت مشایخ بزرگ آن سامان، سـیر و سلوک را برگزید. پس از چند سال، در قونیه به مجلس شـیخ صدرالدین قونوی راه یافت و کتاب لمعات را نگاشت. عراقی در اواخر عمر به مصـر و شام سفر کرد و در همـان جـا درگـذشت و در جوار قبر محی الـدین ابن عربی در دمشق مـدفون گردیـد. کلاـم عراقی، ساده، اسـتوار و اسـتادانه است. در غزل ها، ترکیبات و ترجیع های وی، شور و شوقی بی مانند که نشانه ی التهاب درونی اوست دیده می شود. این شوق، گاه با تامّل در معارف و حقایق عرفانی همراه و گاه با توصـیفات بدیع و کم سابقه ای از حالات سالکان و واصلان، آمیخته است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت فقیه و اصولی بزرگ آیت اللّه "ملاحسین بن محمد بن جعفر فشارکی" (۱۳۵۳ ق)

شرح مناسبت:

آخوند ملامحمد حسـین فشارکی از علمای بزرگ شـیعه، فقیه، متکلم، رجالی، اصولی و ادیب در سال ۱۲۶۶ ق در اصفهان به دنیا آمد. وی در اصـفهان از شاگردان برادر خود، ملامحمدباقر فشارکی و نیز حاج شـیخ محمدباقر مسجدشاهی و در نجف از شاگردان میرزا حبیب اللّه رشتی و شـیخ زین العابدین مازندرانی بود. او از اساتید روایتی آیت اللّه مرعشـی نجفی است. حاشیه

ی رسایل و حاشیه ی طهارت شیخ انصاری از تالیفات اوست. وفاتش در اصفهان روی داد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّه "میرزا عبدالرحیم سامت" (۱۴۲۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا عبدالرحیم سامت در سال ۱۳۲۱ ق در قزوین به دنیا آمد و پس از فراگیری دروس مقدماتی در قزوین وارد اصفهان و سپس حوزه ی علمیه ی قم گردید. از آن پس به اصفهان و سپس به نجف رفت و خوشه چین معارف اسلامی آیات عظام سیدابوالحسن اصفهانی، آقاضیاء عراقی و میرزای نایینی شد و به درجه ی اجتهاد نایل آمد. پس از اقامت ده ساله درنجف اشرف به زادگاه خود بازگشت و بیش از نیم قرن به تدریس، تبلیغ دین و اقامه ی نماز جماعت پرداخت. نقش ایشان در احیای حوزه ی علمیه ی قزوین و نیز رهبری نهضت امام خمینی در قزوین بسیار ممتاز است. سرانجام این دانشمند فرزانه در ۲۵ بهمن ۱۳۷۸ ش برابر با هشتم ذیقعده ی سال ۱۴۲۰ ق در سن ۹۹ سالگی دار فانی را وداع گفت و به دیدار معبود شتافت.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "حکیم ناصر خسرو قبادیانی" شاعر مشهور ایرانی(۳۹۴ ق)

شرح مناسبت:

ابومعین ناصر بن خسرو قبادیانی در بلخ به دنیا آمد. وی از کودکی در محضر اساتید زمان خود، به تحصیل علم و دانش و حفظ قرآن پرداخت. ناصر خسرو علاوه بر ادبیات فارسی و عربی با بیشتر علوم زمان خود همچون حساب، هندسه، نجوم، طب، داروشناسی و الهیات نیز آشنا شد. ناصرخسرو در ابتدا شغل دبیری در دربار محمود و مسعود غزنوی داشت، اما پس از چندی بر اثر تحولی که در افکار و اندیشه های او پدید آمد از سیاست کناره گیری کرد و به تحقیق در اصول و عقاید مذاهب مختلف و سیر و سفر پرداخت. او در مسافرتی که به مکه و قاهره کرد، از خلیفه ی فاطمی، مذهبِ

اسماعیلی را پذیرفته و به ریاست اسماعیلیانِ خراسان برگزیده شد. ناصرخسرو با لقب "حُجّتِ زمین خراسان" به ایران بازگشت، ولی از بیم دشمنان و متعصّبان خراسان، به ناحیه ی بَدَخشان در افغانستان امروزی پناه برد و در همان جا بدرود حیات گفت. حاصل سفر هفت ساله ی ناصرخسرو، کتاب سفرنامه است که از نظر تاریخی و جغرافیایی حایز اهمیت است. وی افکار و اعتقادات خود و همچنین حکمت ها و موعظه های بسیاری را در قالب آثار و اشعارش بیان کرده است. زاد المسافرین، خوان اَخوان و وجه دین از دیگر آثار این شاعر بزرگ ایرانی است. خاصیت عمده ی شعر ناصر خسرو، اشتمالِ آن بر مواعظ و حِکَم بسیار است. همچنین جنبه ی دعوتِ مذهبیِ او، به اشعارش رنگ دینیِ آشکاری داده است و ذهن علمی او نیز باعث شد که در بیان مقاصد خود، به شدت تحت تاثیر روش منطقیان قرار گیرد. حکیم ناصر خسرو قبادیانی، بی تردید یکی از شاعران بسیار توانا و سخن آور زبان فارسی است که دارای طبعی نیرومند و سخنی استوار و قوی و اسلوبی نادر و خاص خود می باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ورود سپاهیان مصر و عثمانی به مدینه و خارج کردن شهر از دست وهابیان(۱۲۲۷ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: انقراض سلسله ی سامانیان توسط ایلک خان(۳۸۹ ق)

شرح مناسبت:

بر اثر نفوذ بیش از حد غلامان تُرک در دربار سامانیان و دخالت آنان در تمام امور، حاکمیتِ این سلسله رو به انحطاط نهاد. پادشاهان سامانی در دوره ی اقتدار خود به آبادانی شهرهای قلمرو خود پرداختند. آن ها به ویژه به گسترش علم و ادب و تکریم عالمان، ادیبان و شعرا توجه ی زیادی داشتند، به گونه ای که مراکز علمی متعددی در شهرهای مختلف آسیای مرکزی و خراسان در شمال شرقی ایران تاسیس کردند. سرانجام این سلسله پس از ۱۲۸ سال حکومت بر خراسان، ماوراء النهر و بخشی ازمناطق مرکزی ایران، توسط ایلک خان که از غلامان ترک و صاحب نفوذ بود،منقرض گردید. همزمان با اضمحلال سامانیان، خاندان آل بویه و سلسله ای از ترکان به نام غزنویان در ایران قدرت یافتند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "سبط ماردینی" منجم و ریاضی دان مسلمان(۸۲۶ ق)

شرح مناسبت:

سبط ماردینی در دمشق به دنیا آمد. او نزد دانشمندان برجسته ی زمان خود به کسب دانش و معارف گوناگون به ویژه ستاره شناسی و ریاضیات پرداخت و در این علوم از مهارت بسیار بهره مند گردید. ماردینی، سال های طولانی از عمر خود را به تحقیق و تالیف کتاب و تدریس گذراند. مورخان، حدود چهل و دو کتاب و رساله را به نام این دانشمند بزرگ مسلمان ثبت کرده اند که نسخه های خطی برخی از آن ها موجود است. از جمله آثاری که به ماردینی نسبت داده اند، کتاب دقایِقُ

الحَقایِق می باشد که در دانش ریاضیات نگاشته شده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "شیخ فخرالدین محمد بن حسن بن شهیدثانی" عالم نامدار شیعه(۱۰۳۰ق)

شرح مناسبت:

شیخ ابوجعفر محمد بن حسن بن شهید ثانی ملقب به فخرالدین است که پدرش شیخ حسن، صاحب کتاب معروف معالم الاصول و جدش، شهید ثانی و صاحب کتاب شرح لُمعه می باشد. وی فقیه، محدث، متکلم، ادیب و شاعر و از شاگردان پدر و نیز میرزا محمد استرآبادی بوده است. شیخ فخرالدین تالیفات بسیاری دارد که کتابِ اِستِقصاء الاعتبار فی شرحِ الاستِبصار، تزکیهُ الرّاوی، حاشیه ی من لا یحضرُهُ الفَقیه و دیوان اشعار از آن جمله اند. این عالم ربانی در پنجاه سالگی در مکه ی معظمه وفات یافت ودر نزدیکی استاد خود، میرزای استرآبادی و در جوارمرقد حضرت خدیجه(س) مدفون گردید.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ولادت پیشوای هشتم مسلمانان، حضرت امام رضا(ع)(۱۴۸ ق)

شرح مناسبت:

حضرت امام علی بن موسی الرضا(ع) در مدینه ی منوره به دنیا آمد. ابوالحسن کنیه و رضا، صابر، رضی و وفیّ از القاب آن حضرت می باشند. مادرش ام البنین که تکتم، نجمه و طاهره اش نیز می خوانند. هارون الرشید، محمد امین و عبداللّٰه مأمون در زمان امام رضا(ع) خلافت کردند. تنها فرزند امام رضا(ع) حضرت جوادالائمه(ع) می باشد. آن حضرت در اواخر عمر، به درخواست مامون عباسی، به مرو رفته و به اصرار خلیفه، ولایتعهدی او را می پذیرد. با پذیرش ولایتعهدی، مامون قصد داشت هم امام را تحت نظرِ خود داشته باشد و هم خود را دوستدار اهل بیت عنوان کرده و از محبوبیت برخوردار گردد. اما سرانجام مامون، خود، امام را به شهادت رساند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام رضاعلیه السلام

متن:

ابراهیم بن عبّاس: و کانَ [أبُوالحسَنِ الرِّضاعلیه السلام] کَثیرَ المَعروفِ والصَّدَقَهِ فِی السِّرِّ

ترجمه:

امام رضاعلیه السلام در پنهان بسیار نیکی می کرد و صدقه می داد

آدرس:

بحار الأنوار، ج

۴۹، ص ۹۱.

زیر عنوان:

ولادت امام رضاعلیه السلام

متن:

معروف الکرخی: دَخَلَ الرِّضاعلیه السـلام الحَمّامَ فَقالَ لَهُ بَعضُ النّاسِ: دَلِّکنی یا رَجُلُ! فَجَعَلَ یُـدَلِّکُهُ فَعَرفُوهُ فَجَعَلَ الرَّجُلُ یَعتَذِرُ مِنهُ و هُوَ یُطَیِّبُ قَلبَهُ و یُدَلِّکُهُ

ترجمه:

امام رضاعلیه السلام وارد حمام شد. مردی به ایشان گفت: "ای مرد! پشتم را کیسه بکش." امام شروع به این کار کرد. کسانی آن حضرت را شـناختند. (آن گاه مرد وی را شـناخت) و عـذر خواهی کرد؛ این در حالی بود که امام او را دلـداری می داد و پشتش را کیسه می کشید

آدرس:

مناقب آل أبی طالب، ج ۳، ص ۴۷۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَن طَلَبَ الأمرَ مِن وَجهِهِ لَم یَزِلَّ، فَإن زَلَّ لَم تَخذُلهُ الحِیلَهُ

ترجمه:

آن که کار را از راهش بجوید نمی لغزد، و اگر بلغزد راه چاره در پیش رو دارد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۴۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَن سَألَ اللَّهَ التَّوفیقَ و لَم یَجتَهِد فَقَدِ استَهزَأَ بِنَفسِهِ

ترجمه:

هر کس از خدا توفیق بخواهد و تلاش نکند، خود را مسخره کرده است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۷۹۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام رضاعلیه السلام: إیّاکَ أن تَتبَعَ النَّفسَ هَواها فَإنَّ فی هَواها رَداها

ترجمه:

مبادا از هوای نفس پیروی کنی که در آن نابودی نهفته است

آدرس:

مشکاه الأنوار، ص ۴۵۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام رضاعلیه السلام: أفضَلُ المالِ ما وُقِیَ بِهِ العِرضُ

ترجمه:

بهترین مال آن است که آب رو با آن محفوظ بماند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۵۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَن لَقِیَ فَقیراً مُسلِماً فَسَلَّمَ عَلَیهِ خِلافَ سَلامِهِ عَلَی الأغنیاءِ لَقِی اَللَّهَ یَومَ القِیامَهِ و هُوَ عَلَیهِ غَضبانٌ

ترجمه:

هر کس مسلمان فقیری را دیدار کند و برخلاف سلامی که به ثروتمندان می کند، به او سلام کند، روز قیامت در

حالی به دیدار خدا می رود که بر او خشگمین است

آدرس:

عیون أخبار الرّضاعلیه السلام، ج ۲، ص ۵۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام رضاعلیه السلام: لَم یَخُنکَ الأمینُ و لکِن ائتَمَنتَ الخائنَ

ترجمه:

امین به تو خیانت نمی کند، امّا تو خائن را امین می شماری

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۳۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَا التَقَتْ فِئَتانِ قَطُّ إلّا نُصِرَ أعظَمُهُما عَفواً

ترجمه:

از میان دو گروهی که با هم روبه رو می شوند، پیروزی با گروهی است که بخشش بیشتری داشته باشد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۴۵۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام رضاعلیه السلام: النّاسُ ضَربانِ: بالِغٌ لایَکتَفِی و طالِبٌ لایَجِدُ

ترجمه:

مردم دو گونه اند: یابنده ای که [به یافته اش] بسنده نمی کند، و جوینده ای که نمی یابد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۵۳.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تاسیس سلسله ی "آل بویه" خاندان مشهور شیعی ایرانی(۳۲۱ ق)

شرح مناسبت:

خانـدان آل بویه که به دیـالمه و دیلمیان نیز معروف بودنـد، در ایران و عراق حکمرانی می کردنـد. بنیانگـذاران سلسـله ی آل بویه، سه برادر به نام های علی، حسن و احمـد بودنـد. پادشاهان این خاندان در زمان حکومت خود، سـرزمین های بسـیاری را تصرف کردند و حتی احمد، بغداد را به تصرف خود درآورد. زمامداران آل بویه خدمات ارزنده ای به علم و فرهنگ اسلامی کردند و از نویسـندگان و دانشمندانِ زمان خود، تجلیل به عمل می آوردند. آن ها به اقامه و احیاء مراسم و شعائر دین اسلام و مـذهب شـیعه اهتمام داشـتند. از این خانـدان، آثار بسـیاری در ایران و عراق بر جای مانده که بیمارسـتان عَضُدی بغداد، از آن جمله است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد عالم جلیل القدر "شیخ مفید" فقیه و متکلم نامدار شیعه(۳۳۶ ق)

شرح مناسبت:

محمد بن محمد بن نُعْمان معروف به شیخ مفید در روستای عُکبَرا در نزدیکی بغداد متولدشد. پدر مفید شغل معلمی داشت و بـدین جهـت فرزنـدش بـه لقـب ابـن معلم مشـهور بـوده است. در کـودکی به همراه پـدر به بغـداد آمـد و فراگیری علم را نزد ابوعبداللّه حسین بن علی معروف به جُعَل، آغاز کرد. سـپس نزد ابوسَریا به علم آموزی پرداخت. ابن شهرآشوب لقب مفید را به اشاره ی امام عصـر(عج) می داند. هرچند برخی براین باورند که این لقب توسط اهل سـنت به او داده شده است. او کلام را درنزد مظفر بن محمـد ابـوالجیش خراسـانی و حسـین بن علی بصـری و علی بن عیسـی رمـانی از مشایـخ معـتزله آموخته است. سیدمرتضـی و سـید رضـی از شاگردان مشـهور شـیخ مفید می باشـند. همچنین ده ها اثر ارزشمند در رشته های کلام و عقاید، فقه، اخلاق اسلامی، امامت

و فلسفه ی سیاسی در اسلام از شیخ مفید به جای مانده است. شیخ مفید در سال ۴۱۳ ق در هفتاد و هفت سالگی در بغداد درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: آغاز جنگ "نادرشاه افشار" برای تصرف هندوستان(۱۱۵۱ ق)

شرح مناسبت:

قرار بودکه محمدشاه، پادشاه تیموری هند، مرزهای خود را بر روی مخالفان نادرشاه ببندد، ولی این امر با تعلّل تیموریانِ هندی مواجه گردید. نادرشاه نامه ای عتاب آمیز به محمدشاه فرستاد و خود به همراه سپاهی گران راهی هند گردید. نادر شهرهای سر راه به سرعت تصرف کرد و در برابر مردم هند به پیروزی رسید. محمدشاه که خود را شکست خورده می دید، دولت خود را تسلیم کرد و برای جلب رضایت نادرشاه همه ی خزاین هند را به او تقدیم نمود. از جمله ی این غنایم، جواهرات گران قیمت تخت طاووس و کوه نور می باشند.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد فیلسوف کبیر و فقیه بزرگ آیت اللّه "محمدتقی آملی" (۱۳۰۴ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدتقی فرزند ملامحمد آملی در تهران دیده به جهان گشود و در محضر عالمانی چون شیخ عبدالنبی نوری و میرزا حسن کرمانشاهی تلمذ نمود. مدتی در نجف اشرف از محضر درس میرزای نائینی، آقا ضیاء عراقی و آقا سیدابوالحسن اصفهانی بهره گرفت. سپس به تهران بازگشت و به مدت بیش از چهل سال به تصنیف و تدریس اشتغال ورزید. او فقیه و فیلسوفی گوشه نشین بود و از پذیرفتن مسؤولیت ریاست خودداری می نمود. آیت اللّه محمدتقی آملی، تا پایان عمر از نوشتن رساله ی عملیّه خودداری کرد. حاشیه بر شرح اشارات، دُرَرُالفوائد، رسالهٌ فی قاعدهِ لاضَرَر و ... از جمله تالیفات این فقیه و عارف بزرگوار می باشند. سرانجام این حکیم الهی در آخرین روز ماه شوال سال ۱۳۹۱ ق در ۸۷ سالگی دار فانی را وداع گفت و در تهران به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت شاعر گرانقدر ایرانی "ادیب نیشابوری" (۱۳۴۴ ق)

شرح مناسبت:

شیخ عبدالجواد ادیب نیشابوری، شاعر ایرانی در سال ۱۲۸۱ ق در نیشابور به دنیا آمد. در سنین کودکی به علت ابتلا به بیماری آبله، یک چشم او نابینا شد ولی با پشتکار و علاقه ی فراوان، به تحصیل و فراگیری علم و دانش پرداخت. ادیب، پس از مهارت یافتن در ادبیات عرب ودیگر علوم متداول زمان، به مدت بیش از چهل سال در مدارس مشهد به تدریس پرداخت. ادیب نیشابوری به تدریج شاعری چیره دست و دارای سبکی مخصوص شد. انتخاب الفاظ مناسب و انسجام ترکیبات و معانی

دقیق از مزایای شعر اوست. دیوان اشعار ادیب، حاوی اشعار نغز وشیوایی به فارسی و عربی است که در حدود ۶ هزار بیت از آن جمع آوری شده

است. وی علاوه بر فنون ادبی، از علوم ریاضی، نجوم و فقه و اصول نیز بهره داشت. ادیب نیشابوری سرانجام در ۶۳ سالگی در مشهد درگذشت و در حرم مطهر امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابن جوزی" فقیه و واعظ شهیر مسلمان در بغداد(۵۰۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفضایل جمال الدین عبدالرحمن بن علی جوزی معروف به ابن جوزی، مدتی از عمرش را جهت کسب دانش و آشنایی با علما در سفر به شهرهای مختلف سپری کرد. او را مردی دانشمند و مردم دوست، وصف کرده اند که همه به او احترام می گذاشتند و بسیاری که از محضر او سود بردند، بعدها از دانشمندان مشهور عصر خود شدند. از ابن جوزی تالیفات فراوانی بر جای مانده که از آن میان می توان به کتاب های المنتظم و ایضاحُ القوانین اشاره کرد. وی در سال ۵۹۷ ق در ۸۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "اوحد الدین انوری ابیوردی" شاعر، ادیب و فیلسوف ایرانی(۵۸۱ ق)

شرح مناسبت:

حُجَّهُ الحَق اوحَد الدین محمد بن محمد انوری ابیوردی، به غزلیات شیوا و قطعات نغز خود مشهور است و از ارکان شعر پارسی محسوب می شود. او در علوم ادبی و عقلی سرآمد بوده و در ریاضیات و نجوم، دستی داشت. وی سالیانی مداح اُمرا و حکام آن دوران بوده است. انوری طبعی قوی و مهارتی وافر در آوردن معانی دقیق و مشکل داشت. وی در شعر خود از زبان محاوره کمک می گرفت. طریقه ی ابداعی انوری مبتنی بر سادگی و بی پیرایگی در ترکیب سخن و آمیزش آن با لغات عربی و استفاده ی بسیار از اصطلاحات علمی و مضامین دقیق و تخیّلات و تشبیهات و استعارات فراوان می باشد. انوری نه تنها در قصیده، بلکه در غزل نیز قدرت و مهارت بسیار نشان داده است. غزل های انوری از حیث سادگی لفظ و لطافت معنی، بهترین غزل های فارسی پیش از سعدی محسوب می شوند. مقطّعات وی هم در سادگی و روانی کم نظیر است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت حکیم بزرگ "قطب الدین رازی" (۷۶۶ ق)

شرح مناسبت:

قطب الدین محمدبن محمدرازی اصلاً اهل ورامین است. نَسَب او به یک واسطه به پادشاهان آل بویه یا ابوجعفرصدوق یعنی محمدبن بابویه می رسد. وی شاگرد علامه حلی (متوفی ۷۲۶ ه) و عضدالدین ایجی است و استاد شهید اول است. شهید اول درباره او فرموده است: "وی در میان بزرگان علم و ادب اهمیت زیادی یافت و در منطق و حکمت و علوم ادبی از دانشمندان بزرگ زمان خود شد. او دریایی است که اعماق آن ناپیداست و مذهب امامیه ی اثنی عشری دارد". قطب الدین در دمشق

اقامت گزیده و در همان شهر وفات

یافته است. رساله در تحقیق کلیات، رساله ی تحقیق دلالت و القواعدُ المَنطقیه، از جمله آثار این دانشمند مسلمان است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ارتحال فقیه متکلم "میرزا محمد استرآبادی" (۱۰۲۸ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمد بن علی بن ابراهیم استرآبادی، اصولی، رجالی، فقیه، متکلم، مفسر و از بزرگان علمای شیعه است. وی در ابتدا در نجف ساکن بود و بعدها در مکه اقامت گزید. استرآبادی را از جمله کسانی گفته اند که به محضر مبارک حضرت صاحب الامر(عج) شرفیاب شده است. میرزای استرآبادی سه دوره کتاب رجال تالیف کرده که عبارتند از: توضیح المقال، تلخیص الاقوال فی معرفه الرجال و منهج المقال. این کتب بهترین و جامع ترین منابع رجالی می باشند و به همین جهت، میرزا به صاحب رجال شهرت یافته است. وی در مکه وفات یافت و درکنار مرقد منور حضرت خدیجه ی کبری(س) مدفون گردید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت عالم بزرگوار آیت اللّٰه "آقامحمد فرزند آخوند خراسانی" (۱۳۵۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه آقا محمد بن آخوند خراسانی از علمای معاصر خراسان و رئیس حوزه ی علمیه ی مشهد بود. تولد وی در نجف اشرف واقع شده و در مهدعلم پرورش یافته است. پس از تحصیل ادبیات، متون فقه و اصول و تکمیل سطوح، از محضر مرحوم والدش استفاده ی کامل نموده تابه مدارج اعلای علم ارتقا یافت. او در زمان حیات پدر بزرگوارش، به مشهدمقدس عزیمت کرد و در آن جا اقامت گزید. در مشهد، حوزه ی درس خارج تشکیل داد و صدها نفر از علما و فضلا به درسش حاضر می شده اند. آقامحمد خراسانی سپس دارای ریاست تامه و مرجعیت عامه گردید. وی در غائله ی مسجد گوهرشادِ سال ۱۳۵۴ ق به تهران منتقل شد و دو سال بعد وفات نمود و در جوار مرقد مطهر سیدالکریم، عبدالعظیم حسنی(ع) مدفون گردید.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن سمعون" واعظ مسلمان(۳۸۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن محمد بن احمد بن اسماعیل معروف به ابن سمعون، از مشاهیر وُعّاظِ اواخر قرن چهارم هجری است. کلمات حکیمانه و عبارات عبرت آمیزِ وی در نهایتِ شهرت می باشند. ابن سمعون در ابتکار معانیِ دقیق و مضامینِ لطیف، بسیار توانا بود. بیشترین شهرت ابن سمعون در وعظ و خطابه است، اما درراه جمع آوری حدیث نیز زحمات بسیاری کشید و جهت استماع آن سفرهای متعددی کرد. از جمله آثار ابن سمعون می توان به کتاب الامالی اشاره نمود. آثار به جا مانده از این خطیب توانا، هم اکنون درکتابخانه ی ظاهریه ی دمشق نگهداری می شود. وفات ابن سمعون در هشتاد و هفت سالگی در بغداد واقع شد و در خانه ی خود مدفون گردید. گویند در حدود ۴۰

سال بعد در رجب ۴۲۶ ق جنازه اش را به مقبره ی باب الحَرْب منتقل کرده و در نزدیکی قبر احمـد بن حنبل به خاک سپردند، در حالی که بدنش سالم مانده و حتی کفن او نیز پوسیده نبود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد مجتهد بزرگ شیعه "حاج میرزا رضی ذوالنوری" عالم و فقیه(۱۲۹۴ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه میرزا رضـی ذوالنوری از اساتیـد توانای مسـلمان، در تبریز به دنیا آمد. او دوران کودکی و جوانی خود را به تحصـیل علوم دینی و ادبیات عرب در زادگاهش گذراند و پس از اتمام علوم مقدماتی، رهسپار حوزه ی علمیه ی نجف در عراق شد. آیت اللّه ذوالنوری پس از کسب درجه ی عـالی اجتهـاد به ایران مراجعت کرد و از آن پس به کار تالیف و تـدریس پرداخت. شـاگردان بسـیاری در حلقـه ی درس او حضـور پیـدا می کردنـد که شـماری از آنـان به اجتهـاد دست یافتنـد. از این دانشـمند والامقام مسلمان، آثاری چون قضا و شهادت و شرحی بر عروهالوثقی بر جای مانده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تصویب قانون اساسی مشروطیت ایران(۱۳۲۴ ق)

شرح مناسبت:

پس از وقـوع حـوادث بسـیار و مبـارزات پیگیر آزادی خواهـان و مشـروطه طلبـان، سـرانجام مجلس شورای ملی در چهـاردهم جمـادی الثانی ۱۳۲۴ ق بـا دسـتور مظفرالـدین شاه قاجار تاسـیس شـد. از آن پس نماینـدگان منتخب، سـعی در تـدوین قانون اساسی داشتند که در این راه با مشکلاتی مواجه بودند. آزادی خواهان واقعی درصدد بودند تا قدرت ملی را افزون سازند ولی درباریان تمایل داشـتند قدرت را در وجود شاه متمرکز کنند و مجلس را به صورت یک هیئت مشورتی درآوردند. سرانجام با پیروزی آزادی خواهان، متن قانون اساسی مشروطیت با ۵۱ اصل تهیه شد و در ۱۴ ذی القعده ی ۱۳۲۴ ق به امضاء مظفرالدین شاه قاجار رسـید. قانون اساسـی با تشـریفات خاص توسط چهار نفر: مشـیرالدوله صـدراعظم، ناصـر الملک همدانی وزیر مالیه، محتشم السلطنه و مشیرالملک از سیاست مداران وقت، به مجلس آورده شد. نمایندگان مجلس از قانون اساسی استقبال کردند و به هم تبریک

گفتند. به دنبال آن جشن ها بر پا شد و تهران چراغانی گردید.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: قلع و قمع بازماندگان بنی امیه توسط بنی عباس(۱۳۲ ق)

شرح مناسبت:

پس از قیام ابومسلم خراسانی و سرنگونی دولت بنی امیه، خاندان بنی عباس به قدرت رسیدند و به کشتار وسیع امویان دست زدند. این قتل عام ها به حدی رسید که ابوالعباس، خلیفه ی اول عباسی به سفّاح یعنی خونریز شهرت یافت. سفاح تنها دریک جلسه ی مهمانی، هفتاد نفر از بزرگان بنی امیه را احضار کرد و کشت. سپس بر روی نعش آن ها سفره انداخت و طعام خورد و نفسی به راحتی کشید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن فاخر" لغت شناس مسلمان(۵۰۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالکَرَم مبارک بن فاخر بن محمد در سال ۴۳۱ یا ۴۳۸ ق در بغداد به دنیا آمد و تا آخر عمر در همان شهر زیست. این دانشمند و لغت شناس بزرگ مسلمان، در جوانی، سفرهای بسیاری به حجاز و یمن کرد و از علمای آن زمان کسب دانش نمود و سرانجام در لغت و حدیث به مقام استادی رسید. ابن فاخر در مجالس درس خود، شیوه ی خاصی داشت که گاه مورد انتقاد قرار می گرفت. مثلاً- پیش پای طلاب برمی خاست و آنان را بسیار تکریم می کرد. شیوه ی نگارش ابن فاخر مبتنی بر نثری فاخر و آمیخته با صنایع لفظی اما فصیح و روشن بود. از جمله آثار ابن فاخر می توان به کتاب جواب مسائل، المعلّم، نحو العُرف و ... اشاره کرد. ابن فاخر تالیف کتب دیگری را نیز آغاز کرده بود ولی عمرش کفاف نداده است که آنها را به اتمام برساند. وی در ۶۹ یا ۶۲ سالگی در بغداد درگذشت و در مقبره ی بابِ حَرب به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد علامه "میرزا محمد حسین نایینی" مدرس و مرجع بزرگ تقلید(۱۲۷۶ ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا حسین نایینی از بزرگ ترین علما و فقهای قرن چهاردهم هجری است که به کثرت تحقیق و فصاحت و کتابت معروف می باشد. وی درنایین به دنیا آمد و پس از تحصیل مقدمات به اصفهان رفت و پس از ده سال، راهی حوزه ی نجف گردید. درنجف از محضر آیات عظام: فشارکی، صدر و میرزای بزرگ شیرازی و آخوند خراسانی بهره گرفت و پس از مدتی بر کرسی تدریس نشست. سیدمحسن حکیم، سیدمحمود شاهرودی، سید محمد حجت، سیدابوالقاسم خویی و میرزا هاشم آملی و ده

ها فاضل، مجتهد و فقیه از جمله شاگردان او می باشند. میرزای نایینی از طرفداران نهضت مشروطه و یکی از رهبران آن بود و کتاب تَنبیهُ الاُمَّه را در زمینه ی حکومت اسلامی نگاشت. وسیلهُ النَّجاه، قاعده ی لاضرر، احکام خلل و تعلیقه بر عُروَهُ الوُثقی ازدیگر کتب اوست. این عالم عالی قدر سرانجام در ۲۶ جمادی الاولی سال ۱۳۵۵ ق در ۷۹ سالگی بدرود حیات گفت و در جوار حرم حضرت امام علی(ع) مدفون گردید.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "رشید الدین وطواط" کاتب و شاعر بزرگ ایرانی(۵۷۳ ق)

شرح مناسبت:

رشیدالدین محمد بن عبدالجلیل عُمَری کاتب بلخی معروف به وطواط از دانشمندان، نویسندگان و شاعران ذواللِّسانَین معروف قرن ششم هجری است که در سال ۴۸۰ ق در بلخ ولادت یافت. ذواللسانین به کسانی می گویند که هم در زبان فارسی و هم در عربی متبحر بوده و تالیفاتی داشته باشند. وی بعد از اتمام تحصیلات خود از خراسان به خوارزم رفت و در خدمت اتسِز خوارزمشاه درآمد و بعد از او در خدمت فرزندش مُعَزَّر بود. مُنشَأت به عربی و فارسی، حَدایقُ السّحر و دیوان اشعار از تالیفات اوست. وطواط از ادیبان نامدار و فصیحان مشهور در نظم و نثر پارسی و دارای شعری استادانه و استوار است. وی در برگزیدن کلمات و قوت ترکیب، از شاعران کم نظیر و در بیان صنایع، بی آن که به زیبایی شعر لطمه زند، بسیار ماهر است. شعرِ پارسی وطواط، مجموعه ای از صنایع شعری است که با کمال استادی در عین تکلُّف اِعمال شده و سلاسَت بیان و سلامَت الفاظ را از دست نداده است. وفات رشیدالدین وطواط را در سال ۵۷۳ ق در ۹۳ سالگی گفته اند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت عالم ربانی "شیخ زین العابدین مازندرانی" (۱۳۰۹ ق)

شرح مناسبت:

شیخ زین العابدین ابن مسلم مازندرانی، عالمی ربانی، فقیه و از بزرگان علمای امامیه در قرن سیزدهم و اوایل قرن چهاردهم هجری است. وی پس از پایان تحصیلات مقدماتی، برای تکمیل معلومات دینی به حوزه ی علمیه ی نجف رفت و از محضراساتید بزرگ آن حوزه از قبیل شیخ مرتضی انصاری، شیخ محمدحسن نجفی صاحب جواهر و سیدالعلمای مازندرانی بهره برد و به درجات عالی علمی و معنوی دست یافت. شیخ زین العابدین مازندرانی همواره در اندیشه

ی نیازمندان و فقرای جامعه بود و در حل مشکلات و رفع گرفتاری های آن ها می کوشید. وی به جهت فروتنی و تواضع فراوان خود، مورد احترام علماء و مردم بوده و نزد دانش پژوهانِ علوم دینی، مقامی والا داشت.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تبعید حضرت امام موسی کاظم(ع) از مدینه به عراق(۱۷۹ ق)

شرح مناسبت:

حضرت امام موسی کاظم(ع) هفتمین پیشوای معصوم، به دستور هارون الرشید، خلیفه ی ستمکار عباسی درمدینه دستگیر و به بصره تبعید شد. گویند آن حضرت در هفتم ذیحجّه ی سال ۱۷۹ ق وارد آن شهر گردید و به زندان فرستاده شد. امام، مدتی در زندان عیسی بن جعفر، حاکم بصره، بود؛ اما وی به هارون نامه ای نوشت و درخواست کرد که امام رابه فردی دیگر بسپارد، زیرادر تمام این مدت، سَنَدی بر ضد او نیافته است. هارون نیز امام را به بغداد تبعید کرد و از وزیر خود فضل بن ربیع خواست که آن حضرت را به شهادت برساند، اما او نپذیرفت. سرانجام سِنْدی بن شاهِک به دستور یحیی بن خالد برمکی، وزیر دربار عباسی و به خواست هارون، امام کاظم(ع) را به شهادت رساند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "میرزا شرف جهان قزوینی" شاعر ایرانی(۹۶۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت حاج "ملامحمد تقی شهید ثالث" فقیه بزرگوار شیعه(۱۲۶۴ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمد تقی بن محمد، معروف به شهید ثالث، از بزرگان علمای شیعه می باشد. او در برغان به دنیا آمد و در قزوین به تحصیل پرداخت. سپس در قم و اصفهان به ادامه ی دروس خود روی آورد و پس از آن راهی عتبات گردید. در محضر عالم بزرگ، شیخ جعفر کاشف الغطاء و نیز سید مجاهد کسب علم کرد و به مقامی رفیع در دانش رسید. اوقات عمر وی در ترویج احکام دین و ریشه کنیِ اساسِ بدعت گذاران در دین گذشت. عیون الاصول، مجالس المؤمنین و منهج الاجتهاد از آثار اوست. در سال ۱۲۶۴ ق که اوایل ظهور مذهب بابیه بود، بر اثر افشاگری هایش در ردّ این فرقه، از طرف هواداران این گروه زخمی شد و به همان زخم ها درگذشت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ترور "ناصرالدین شاه قاجار" در حرم عبدالعظیم توسط میرزا رضاکرمانی(۱۳۱۳ق)

شرح مناسبت:

ناصرالدین شاه قاجار که پس از مرگ محمدشاه، در سن شانزده سالگی به سلطنت رسیده بود، به مدت پنجاه سال در مقام

پادشاهی ایران قرار گرفت و در دوران سلطنتِ بلند مدت وی تحولات مثبت و منفی گوناگون در کشور به وجود آمد. سرانجام میرزارضا کرمانی در آستانه ی آغاز جشن پنجاهمین سالگرد پادشاهی ناصرالدین شاه، با اشارت سید جمال الدین اسد آبادی، با شلیک چند گلوله در زیارتگاه حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) به عمر شاه ۶۶ ساله ی قاجار پایان داد. پس از ناصرالدین شاه، پسر ۴۵ ساله اش مظفرالدین شاه که چهل سال ولیعهد ناصرالدین شاه بود، به سلطنت رسید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت مرجع عالی قدر آیت اللّه حاج "شیخ عبدالکریم حائری یزدی" مؤسس گرانقدر حوزه ی علمیه ی قم(۱۳۵۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی فرزند شیخ جعفر مهرجردی در سال ۱۲۷۶ ق در میبد یزد چشم به دنیا گشود. مقدمات و سطوح را نزد علمای آن روز یزد فراگرفت و سپس راهی عتبات مقدسه شد. در نجف در محضر اساتید بزرگی مثل محمد فشارکی اصفهانی، میرزای شیرازی، شیخ فضل اللّه نوری، میرزا ابراهیم محلّاتی و آخوندخراسانی حضور یافت و علوم اسلامی را فرا گرفت و به درجه ی بالایی در علم دست یافت. در سال ۱۳۳۲ ق بنابه دعوتی، به اراک مهاجرت و حوزه ای در آن جا تاسیس نمود. سپس طی سفری به قم، بحث از ماندن ایشان و تاسیس حوزه ی علمیه به میان آمد و با اصرار علما از جمله آیت اللّه بافقی و انجام استخاره در سال ۱۳۴۰ ق، هجرت به قم را تقبل نمود. ایشان در آن دورانِ سیاهِ خفقان، با خون دل این حوزه را حفظ کرد. آثار بابرکت اقامت آیت اللّه حائری

در شهر مقدس قم عبارتند از: تاسیس حوزه ی علمیه و شروع درس های علمی با ۶۰۰ نفر از فضلا و طلاب، بنای دارالاطعام، تاسیس مریض خانه، ساختن قبرستان نو، تعمیر مدرسه ی دارالشفاء و فیضیه و ساختن بیمارستان فاطمی در قم. از ایشان تالیفات و آثار ارزشمندی به جای مانده است که برخی از آنها عبارتند از: دُرَرُالفوائد، الرضا، الصلوه، المواریث، النکاح. شاگردان ارزنده ایشان از ۸۰ تن متجاوزند و حضرات آیات عظام: حاج آقاروح اللّٰه کمالوند، ملاعلی همدانی، سید شهاب الدین نجفی مرعشی، سید محمدرضا گلپایگانی، سیدمحمدتقی خوانساری، سیدمحمد حجت کوه کمره ای، سیدصدرالدین صدر، محمدعلی اراکی و حضرت امام خمینی از آن جمله اند. آیت اللّٰه شیخ عبدالکریم حائری یزدی سرانجام در شب دهم بهمن ۱۳۱۵ ش در ۸۰ سالگی دار فانی را وداع گفت و در جوار حضرت معصومه به خاک سپرده شد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "خیام نیشابوری" شاعر، فیلسوف، پزشک و ریاضی دانِ شهیر ایرانی(۴۳۹ ق)

شرح مناسبت:

شهرت حکیم ابوالفتوح عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری بیشتر در حکمت، طب، نجوم و ریاضیات بود، ولی در این دوران، بیشتر او را به سبب رباعیات لطیفش می شناسند. این رباعی ها بسیار ساده و بی آرایش و به دور از تصنع و تکلف و در کمال فصاحت و بلاغت، در معانی عالی سروده شده اند. در این اشعار، خیام، افکار فلسفیِ خود راکه غالباً در مطالبی از قبیل تحیّر یک متفکّر در برابر اسرار خلقت و تاثّر از ناپیدایی سرنوشت آدمیان و کوتاهی حیات و مصائب آن است، بیان می کند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت ادیب برجسته ابوالقاسم، حسین بن محمد، معروف به "راغب اصفهانی" (۵۰۲ ق)

شرح مناسبت:

راغب اصفهانی از بزرگان علمای اهل سنت می باشد که در لغت، حدیث، کتابت، کلام، حکمت، اخلاق و علوم و فنون ادبی و عربی و شعر شهره ی آفاق و مراتب فضل و کمال وی مسلم می باشد. وی را شیعه نیز گفته اند. افانین البلاغه، جامع التفسیر و مفردات القرآن از جمله تالیفات اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن خلدون" مورخ بزرگ مسلمانان(۸۰۸ ق)

شرح مناسبت:

عبدالرحمن بن محمد بن خلدون معروف به ابن خلدون ملقب به ولی الدین، از بزرگان و مشاهیر مورخین مسلمان، در اول رمضان سال ۷۳۲ ق درتونس به دنیا آمد. وی از جوانی به کارهای دولتی پرداخت ولی پس از مدتی به واسطه ی بدگویی دیگران به زندان افتاد و از کارهای دربار فاصله گرفت. از آن پس به مطالعات علمی روی آورد و دست به تالیف کتاب زد. ابن خلدون در زمان خود در تاریخ نویسی مشهور بود اما اندیشه های وی در آن زمان بازتاب کافی نیافت و از قرن سیزدهم

هجری قمری نام، آثار و افکار او، مطرح شد. مهم ترین اثر ابن خلدون، کتاب تاریخ او موسوم به "کتاب العِبَر و دیوان المُبَتدَأ و الخَبر فی ایّام العَرَب و العَجَم و البَربَر" در هفت جلد ضخیم به چاپ رسیده که جلد اول آن به عنوان مقدمه، در فلسفه ی تاریخ و اجتماع، شهره ی خاص و عام است. ابن خلدون را مخترع و پدیدآورنده ی علم عمران نیز گفته اند. سرانجام ابن خلدون در ۷۶ سالگی در قاهره وفات یافت ودر همان شهر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "شیخ محمدحسین کاشف الغطاء" عالم بزرگ جهان اسلام(۱۳۷۳ ق)

شرح مناسبت:

علامه محمدحسین بن علی کاشف الغطاء نجفی، در سال ۱۲۹۴ قمری از خاندانی اهل علم و معروف به دانش و فضیلت در نجف اشرف متولد شد. ایشان مقدمات علوم را در زادگاه خویش خواند و آن گاه در حلقه ی درس دانشمندان بزرگ زمان خویش درآمد. آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، حاج آقارضا همدانی، سید محمدکاظم یزدی، میرزا حسین نوری، میرزامحمدباقر اصطهباناتی و شیخ محمدرضا نجف آبادی از جمله اساتید وی بودند. کاشف الغطاء

دارای استعدادی سرشار و ذکاوتی بسیار بود و در مدت کوتاهی توانست به مدارج عالی دست یابد و محل اعتماد مخصوص علمای حوزه ی نجف قرار گیرد. وی علاوه بر مقام علمی، در فن خطابه و سخنرانی نیز مقامی بس بلند داشت و سفرهای متعددی به کشورهای مختلف نموده و به هدایت مسلمین پرداخته است. آیت اللّه کاشف الغطاء حتی به کلیسا می رفت و ضمن سخنرانی، اشتباهات مبشّرین مسیحی را روشن می ساخت. ایشان یک بار، پس از اقامه ی نماز جماعت در مسجدالاقصی در حضور ۱۵۰ نماینده از کشورهای اسلامی و ۲۰/۰۰۰ نمازگزار، سخنرانی مهمی ایراد کرد و مسلمانان را برای مبارزه با رژیم صهیونیستی تهییج نمود. بر اساس همین اندیشه های سیاسی بود که ایشان درغالب جنبش های آزادی بخش و ضداستعماری شرکت می جست. از این عالم بزرگوار بیش از ۴۰ جلد تألیف و ترجمه به جای مانده است. که: تحریرالمجله (۵ جلد)، وجیزه المسائل، المراجعات الریحانیه (۲ جلد) از آن جمله اند. معظم له پس از چند روز بیماری در ۲۸ تیر ماه ۱۳۳۴ ش در منطقه ی کرند کرمانشاه در ۷۹ سالگی دارفانی را وداع گفت. پیکر مطهرش پس از تشییع به بغداد حمل و در وادی السلام نجف اشرف مدفون گردید. این جمله از ایشان است: "آمریکا برای ما، فقر، جهل و عقب افتادگیِ در ترقی و آبادی، زراعت و صنعت را می خواهد تا در برابرشان ذلیل و خاشع باشیم و به غارت منابع ثروتمان به وسیله ی آن ها راضی شویم". او در دیدار با سفیر آمریکا درباره ی اشغال فلسطین گفت: "قلب های ما از

دست شما آمریکایی ها مجروح است. شما ضربه ی ناجوانمردانه ای به ما زدید که هرگز در برابر آن سکوت نخواهیم کرد".

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "کمال الدین فارسی" ریاضی دان ایرانی(۷۱۸ ق)

شرح مناسبت:

کمال الدین فارسی ریاضی دان و فیزیک دان ایرانی در جوانی برای کسب علم و فضیلت به سفر پرداخت تا از دانش استادان برجسته ی عصر خود،بهره گیرد. با این که مدت عمر او کوتاه بود، اما آثار بدیعی در ریاضیات و نورشناسی بر جای گذاشت. مهم ترین اثر به جا مانده ازکمال الدین فارسی، رساله ی تَذکِرَهُ الاحباب می باشد که در مورد نظریه ی اعداد، تحریر شده است. مطالعه و بررسی این رساله نشان می دهدکه او ریاضی دانی مبتکر و صاحب اندیشه ای نو و دقیق بوده است. از دیگر آثار این ریاضی دان ایرانی، می توان به کتاب تنقیح المناظر اشاره کرد که هنوز هم به عنوان یک کتاب مرجع مورد استفاده ی پژوهشگران است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: انعقاد معاهده ی "اَرزَنهالروم" میان ایران و عثمانی(۱۲۳۸ ق)

شرح مناسبت:

پس از شکست دولت عثمانی از ایران،دولت مزبور تقاضای صلح نمود و معاهده ای در ارزنه الروم در ذی قعده ی سال ۱۲۳۸ ق بین نمایندگان طرفین به امضا رسید که شامل هفت ماده بود. به موجب این عهدنامه، دولت ایران ولایاتی را که از عثمانی تصرف کرده بود باز گرداند ودولت عثمانی نیز تعهد کرد که به زوّار ایرانی آزار نرساند و مالکیت ایران را بر بندر خرمشهر،جزیره ی خضر و ساحل چپ اروند رود و نیز حق کشتی رانی در این قسمت رودخانه را به رسمیت بشناسد. همچنین قرار شد هر دولت در پایتخت یکدیگر سفیر و نماینده داشته باشد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابوعلی قیروانی" شاعر و ادیب(۴۵۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی قیروانی شاعر،ادیب و منتقد مراکشی در سال ۳۹۰ ق در مراکش به دنیا آمد. از کودکی به فراگیری شعر و ادب و دیگر علوم رایج زمان خود پرداخت. پس از آن به منظور شرکت در مجالس درس دانشمندان برجسته، به قیروان، واقع در جنوب تونس که در آن زمان مهد تمدن اسلامی در شمال آفریقا و اندلس به حساب می آمد، رفت و مهارت خاصی در عرصه ی شعر و ادب به دست آورد. اشعار قیروانی که بیشتر در معانی، مدح، وصف و غزل است، تصویری از مراحل مختلف زندگی اجتماعی و ادبی او را ترسیم می کند. او شیوه ی تازه ای در نقد آثار ادبی به وجود آورد به طوری که نقد را که تا پیش از

آن در حـد مقـدمه و توضـیح بود تا حد مکتبی معتبر و قابل توجه اعتبار بخشـید. از قیروانی آثاری به صورت خطی و چاپی بر جای مانده است که از آن میان

می توان به کتبی درباره ی شناخت صنایع شعری و شاعران قیروان اشاره کرد. ابوعلی قیروانی به هنگام مرگ ۶۶ سال داشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: به وجود آمدن اولین وزارت امور خارجه در ایران در زمان "فتحعلی شاه قاجار" (۱۲۳۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابن نفیس" طبیب مسلمان و کاشف گردش ریوی خون(۶۸۷ ق)

شرح مناسبت:

علاءالدین علی ابن نفیس دانشمند و طبیب مسلمان در دمشق به دنیا آمد و در زادگاهش به تحصیل علوم اسلامی پرداخت. او علم طب رانزد دانشمندان مشهور آن عصر فراگرفت و پس ازمطالعه و تحقیقات عمیق در این رشته مهارت بسیاری پیدا کرد. یکی از نخستین کتاب های ابن نفیس شرح تشریح القانون نام دارد که گردش ریوی خون را شرح داده است. کشف این گردش خون، مربوط به سه قرن قبل از زمانی است که توسط دانشمندان اروپایی ارایه شده است. به همین جهت، بنا به نظر برخی از محققان، دانشمندان اروپایی، این نظریه را از ابن نفیس اقتباس کرده اند. کتاب الشامل، یکی دیگر از آثار اوست که درباره ی تکنیکِ جراحی، بحث های قابل توجهی دارد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: حمله ی "آقامحمدخان قاجار" به شمال غربی ایران(۱۲۱۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز صدارت "امیرکبیر" صدراعظم با کفایت ناصرالدین شاه قاجار(۱۲۶۴ ق)

شرح مناسبت:

پس از مرگ محمدشاه قاجار، پسرش ناصرالدین میرزا که شانزده سال داشت به شاهی رسید. وی پس از آن که در تبریز بر تخت نشست، میزا تقی خان امیرنظام را با لشکری آراسته به تهران فرستاد و خود در ۲۱ ذی قعده به تهران رسید. ناصرالدین میرزا، پیش از ورود به تهران، امیر نظام را به لقب اتابک اعظم ملقب کرد و او رابه صدر اعظمی خویش برگزید. بعدها صدر اعظم ناصرالدین شاه توسط سلطان قاجار ملقب به امیر کبیر گردید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت عالم بزرگوار آیت اللّه "سید یونس اردبیلی" (۱۳۷۷ ق)

شرح مناسبت:

سید یونس فرزند سیدمحمدتقی موسوی اردبیلی در سال ۱۲۹۳ یا ۱۲۹۶ ق در اردبیل به دنیا آمد. وی پس از تحصیل مقدمات

و سطوح در اردبیل، به زنجان رفت و فقه و اصول را از آخوند ملاقربانعلی زنجانی، عالم بزرگ آن سامان و علوم معقول را از آخوند ملاسبزعلی حکیم آموخت. سیدیونس سپس برای ادامه ی تحصیل راهی نجف اشرف شد و در حلقه ی درس اساتید نامداری همچون شیخ الشریعه ی اصفهانی، فاضل شربیانی، آخوند خراسانی و علامه سیدمحمدکاظم یزدی جای گرفت. وی پس از آن به کربلا رفت و از محضر آیت اللّٰه میرزا محمد تقی شیرازی بهره جُست. آیت اللّٰه اردبیلی در سال ۱۳۴۶ ق به اردبیل بازگشت و عهده دار امور مذهبی گردید. از آن پس به مشهد رفت و به دنبال کشتار خونین مسجد گوهرشاد، به همراه عده ای دیگر از روحانیون، دستگیر، زندانی و سپس تبعید شد. در اواخر عمر چندی درعتبات بود ولی به علت بیماری به تهران رفت و در آن شهر در ۸۴ یا ۸۱ سالگی درگذشت. پیکر این عالم ربانی را به

مشهد منتقل کرده و در آن شهر به خاک سپردند. از آیت اللّه سید یونس اردبیلی آثاری برجای مانده که دوره ی کامل فقه، رساله در فروع علم اجمالی و معتقدات القاصر از آن جمله اند.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: حمله ی "سلطان محمودغزنوی" به سیستان و انقراض سلسله ی صفاریان(۳۸۹ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "خواجه نظام الملک" وزیر دانشمند سلجوقی(۴۰۸ ق)

شرح مناسبت:

خواجه نظام الملک، دانشمند و از شخصیت های مهم سیاسی - فرهنگی قرن پنجم هجری است که در طوس به دنیا آمد. او از جمله دانشمندانی است که تاثیر بسیار زیادی بر تحولات سیاسی و فرهنگی عصر خویش گذاشت. خواجه در دربار سلسله ی سلجوقیان به وزارت منصوب شد و در طی سی سال وزارت خود،در حل و فصل امور مملکتی تلاش بسیاری کرد و بسیاری از پیشرفت های ایران در زمان سلجوقیان، مدیون کاردانی و لیاقت او بود.از اقدامات مهم خواجه نظام الملک، تاسیس مدارس متعددی در شهرهای مهم بود که به نظامیه معروف شدند. خواجه از نویسندگان چیره دست ادب فارسی نیز به شمار می رود. او تجربه ی سالیان دراز وزارت خویش را درکتابی به نام سیاست نامه گردآوری کرده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: پایان تألیف تفسیر مشهور "مجمع البیان" توسط علامه "طبرسی"(۵۳۶ ق)

شرح مناسبت:

تفسیر مجمع البیان نوشته ی علامه شیخ طبرسی یکی از مفسرین بزرگ قرآن است. وی از علمای مشهور ایران بود که به خاطر فضیلت، درست کاری و امانت داری در علوم فقه، حدیث و تفسیر به امین الاسلام،یعنی امانت دار اسلام شهرت یافت. تفسیر مجمع البیان که ازتفاسیر مهم قرآن می باشد،تفسیری مرجع و قابل استفاده برای دانشمندان مسلمان بوده و هست. این تفسیر بارها چاپ شده و ترجمه ی فارسی این تفسیر،در سی جلد موجود است.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات "مخدوب علی شاه همدانی" شاعر و عارفِ مکتب تصوّف(۱۲۳۸ ق)

شرح مناسبت:

میرسید علی همدانی پسر سیدشهاب الدین همدانی ملقب به علی ثانی یا شاه همدان و معروف به مخدوب علی شاه، از عارفان و شاعران نامی قرن هشتم هجری است. او از شاگردان شیخ تقی الدین علی دوستی سمنانی (شاگرد ممتاز شیخ علاءالدوله سمنانی) بود که به راهنمایی دو تن از شاگردان و جانشینانِ شیخ علاءالدوله سمنانی، در اواسط قرن هشتم هجری از ایران عازم

هندوستان گردید و در کشمیر به تبلیغ و نشر مکتب تصوف پرداخت. مرگ مخدوب علی شاه به سال ۷۸۶ ق در ولایت کبر و سواد هندوستان اتفاق افتاد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: وفات عارف عالم "ملا محمدعلی نوری اصفهانی" (۱۲۵۳ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمد علی نوری اصفهانی، عارف و عالم در نور متولد شد. او در موطن خود در انزوا و تفکر زندگی می کرد و بر حَسب علاقه، به سیر آفاق و انفس پرداخت. بعدها به هندوستان سفر کرده و در بازگشت به علت تلاطم دریا تمامی کتب و یادداشت هایش را از دست داد. ملای نوری از عرفای قرن ۱۳ بشمار می رود که در سال ۱۲۵۳ در اصفهان وفات یافت. حاشیه بر شرح لمعه و حاشیه بر مثنوی مولوی از آثار اوست.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وقوع غزوه ی "نی قُرَیظه" به فرماندهی پیامبر اسلام(ص) (۵ ق)

شرح مناسبت:

یهودیان طایفه ی بنی قریظه که با مسلمانان مدینه، پیمان دفاعی برقرار کرده بودند، پس از هجوم جبهه ی متحد استکبار، متشکل از یهودیان، مشرکان قریش و طوایف دیگر عرب به شهر مدینه و وقوع نبرد سرنوشت ساز خندق (جنگ احزاب)، نسبت به مسلمانان، مرتکب خیانت شده و موجب تقویت جبهه ی کفر و شرک و تضعیف روحیه ی مسلمانان مدینه گردیدند. به همین جهت، پس ازپیروزی مسلمانان درجنگ احزاب با قهرمانی های مولای متقیان امام علی بن ابیطالب(ع)، مسلمانان به فرمان پیامبراکرم(ص) بلادرنگ به سوی قلعه ی بنی قریظه رهسپار گردیدند و آنان را به مدت ۱۵ (و به روایتی ۲۵) روز در محاصره ی خویش گرفتند. سرانجام سران طایفه ی بنی قریظه چاره ای جز تسلیم ندیده و به داوری سعدبن معاذ یکی از صحابه ی بزرگ پیامبر، رضایت دادند. سعدبن معاذ، اشد مجازات را که قتل مردان جنگی قبیله بود برای آنان پیشنهادنمود که مورد پذیرش پیامبر اکرم(ص) واقع گردید. به این صورت، فتنه و خیانت، از ریشه خشکانیده شد و شرّ یهود از سر مسلمانان کوتاه گردید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: روز زیارتی امام رضا(ع)

شرح مناسبت:

بیست و سوم ذیقعده روز زیارتی امام رضا(ع) و به روایتی شهادت آن حضرت در طوس از سوی مأمون عباسی است. البته قول مشهور درشهادت آن امام همام روز آخر ماه صفر سال ۲۰۳ قمری یعنی دو سال پس از آوردن آن حضرت از مدینه به خراسان و یک سال و اندی پس ازصدور فرمان ولیعهدی به نام آن حضرت، از سوی مأمون عباسی می باشد. طبق قول

مشهور، آن حضرت پس ازشهادت پدربزرگوارش، درسن ۳۵ سالگی عهده دارمقام ولایت و رهبری

شد و مدت امامت آن حضرت ۲۰ سال به طول انجامید، که ۱۰ سال آن با خلافت هارون الرشید و ۵ سال باخلافت محمدامین و ۵ سال دیگر با خلافت عبداللّه مامون مصادف بود. از عمر آن حضرت در هنگام شهادت، ۵۴ سال و ۳ ماه و ۱۹ روز می گذشت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "زبیر بن بکار" از علمای مدینه و قاضی مکه(۲۵۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه، زبیر ابن بکار، از بزرگان علمای امامیه می باشدکه در فقه، حدیث، شعر، ادب، اخبار و انساب، علامه ی وقت خود بود و تالیفات متعددی دارد که انساب قریش و الموفقیات از آن جمله اند. علت مرگ وی را سقوط از پشت بام گفته اند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تولد "ابن نَجّار" مورخ، محدث، رجالی و ادیب مسلمان(۵۷۸ ق)

شرح مناسبت:

محبُّ الدین محمد بن نجار، مورخ، محدث، رجالی و ادیب مسلمان در بغداد به دنیا آمد. درکودکی قرآن را حفظ کرد و در نظامیه ی بغداد به تحصیل ادبیات عرب و حدیث پرداخت. سپس برای تکمیل تحصیلات خود به حجاز، شام و عراق سفر کرد. ابن نجار به همین منظور درنخستین سال های قرن هفتم هجری به بسیاری از شهرهای ایران سفر کرد و در حوزه های علمی از محضر عالمان بزرگ، کسب فیض نمود. پس از حمله ی مغولان به ایران و عراق، ابن نجار به شام و سپس به مصر رفت و به تدریس وبیان حدیث پرداخت. او در طول سفرهایش که حدود بیست سال طول کشید، برای شنیدن حدیث و فرا گرفتن علوم و معارف اسلامی و شعر و ادب از محضر حدود سه هزار استاد بهره گرفت. تحقیق و اتقان ابن نجار در حدیث، رجال و تاریخ، مورد تایید بسیاری از عالمان و محدثان قرار گرفته است. او همچنین از محضر مشایخ عرفای بزرگ عصر خود همچون محی الدین عربی و شیخ شهاب الدین سهروردی بهره برده است. تاریخ مدینه، ازهار در شعر، شافی در طب، عقد فائق در تاریخ و قمر منیر در حدیث از جمله آثار ابن نجار می باشند.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: حرکت امام رضا(ع) از مدینه به خراسان محل حکومت مامون عباسی(۲۰۰ ق)

شرح مناسبت:

مأمون، هفتمین خلیفه ی عباسی پس از پیروزی بر برادرش امین و استیلای کامل بر کشور پهناور اسلامی، تصمیم گرفت امام رضا(ع) را از مدینه به مرو مقر حکومت خود منتقل کند و با آن حضرت به ظاهر طرح دوستی و محبت بریزد و ضمن استفاده از موقعیت علمی و اجتماعی امام، کارهای او را تحت نظارت

کامل قرار دهد. آوردن امام از مدینه به مرو، هر چند در ظاهر به صورت دعوت بود، اما ماهیت واقعی آن جز ایجاد محدودیت هر چه بیشتر برای امام چیز دیگری نبود. از این جهت امام برای تفهیم ماهیت این دعوت، هیچ یک از اعضای خاندان خویش را همراه خود نبرد تا از این طریق به مسلمانان بفهماند این سفر، نوعی تبعید است نه سفری مقرون به رضایت. ولی مامون برای خنثی کردن هدف امام دستور داد گروهی از رجال و اشراف از جمله والی مدینه ملازم رکاب امام باشند و حتی مسیر سفر امام نیز معین گشت و قرار شد که امام از طریق مدینه، بصره، خرمشهر، اهواز، قم، ری و نیشابور به مرو وارد شود. آن حضرت در ۱۰ شوال سال ۲۰۱ قمری وارد مرو شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: قتل "حسین بن منصورحلّاج" عارف و زاهد شهیر مسلمان(۳۰۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللَّه حسین بن منصور، ملقب به حلاج از بزرگان عرفا و صوفیه می باشد که با جنید بغدادی و دیگر بزرگان این فرقه، مصاحبت داشت. گروهی او را از اولیاء اللَّه می پندارند و پاره ای، کاهن و کذّاب می دانند و کرامات ذکر شده از وی را شعبده بازی می نامند. "اَنَا الحق و لَیسَ فی جُبَّتی الاّ اللَّه" (من حقم و در وجود من چیزی جز اللَّه نیست) ازکلمات مشهور اوست که جمعی با استناد به این گفتار،کافرش دانستند و سال ها به زندان انداختند. سرانجام به امر حامد بن عباس، براساس فتوای مهدور الدم بودن وی، به حلاج هزار تازیانه زدند؛ دست ها و پاهایش را قطع کردند، او را آتش زدند و خاکسترش را به دجله ریختند و گویند سرش را از

پل بغداد آویزان نمودند. امر الشیطان،التوحید، نورالنور و الیقین از تالیفات اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگ "ملامحمد شریف مازندرانی" معروف به "شریف العلماء" (۱۲۴۶ق)

شرح مناسبت:

ملا شرف الدین محمدشریف بن حسنعلی آملی مازندرانی، فقیه و اصولی بزرگ شیعه و جامع معقول و منقول بود. در کربلا مجلس درسی داشت که بیش از هزار نفر از بزرگان حوزه در آن شرکت می کردند. سیدالعلمای مازندرانی، شیخ مرتضی انصاری، ملااسماعیل یزدی و ملاآقا دربندی از جمله شاگردان اویند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت عارف نامدار "محمد حسن اصفهانی" معروف به "صفی علیشاه" (۱۳۱۶ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا محمد حسن اصفهانی از بزرگان عرفا معروف به صفی علیشاه، در سوم شعبان ۱۲۵۱ ق در اصفهان به دنیا آمد. در اوایل امر مدتی در شیراز و کرمان و یزد و هندوستان به سر برد و عاقبت در تهران مسکن گزید. در این مسافرت ها، اصول و قواعد سیر و سلوك را آموخت و قدم به دایره ی عرفان گذارد. او در تهران خانقاهی وسیعی بنا نهاد و جمع کثیری به او ارادت ورزیدند. صفی علیشاه مردی دانا سخن سَنج، نیک محضر و خوش صحبت بود و مریدانش از او کرامات زیادی نقل می کردند. طبعی روان و منطقی استوار داشته و دارای آثاری از قبیل بَحرالحقایق، تفسیر قرآن، زُبدهُ الاسرار و عرفان الحَق می باشد. وفات او درتهران در ۶۵ سالگی واقع شد و در خانقاه خود مدفون گردید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: مرگ "مظفرالدین شاه قاجار" پنجمین پادشاه سلسله ی قاجاریه در تهران(۱۳۲۴ ق)

شرح مناسبت:

مظفرالدین شاه قاجار مردی رئوف، مایل به آسایش رعیّت خود، ولی ضعیف النفس، بیمار و بی حال بود. از این جهت مُغرِضان بر او مسلط گشته و تا آن جا که توانستند، وی را از همراهی با ملت و اجرای عدالت باز داشتند. با همه ی این احوال، مظفرالدین شاه، دستِ خود را به خون ملت، آلوده نساخت و به واسطه ی اعطای فرمان مشروطیت، مورد علاقه ی مردم بود. مظفرالدین شاه ده روز پس از امضای فرمان مشروطه پس از یازده سال سلطنت، در ۵۵ سالگی در تهران درگذشت.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: روز "دَحوالارض"

شرح مناسبت:

روز دَحوُالارض برای اهل معنی و صاحبان سیر و سلوک، یکی از روزهای مهم سال است که شیخ عباس قمی در مفاتیح الجنان اعمال زیادی برای این روز نقل می کند. از جمله می گوید: یکی از چهار روزی است که روزه اش بسیار سفارش شده است و این روزی است که رحمت خدا در زمین منتشر گردیده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد حضرت ابراهیم(ع) به نقل از امام رضا(ع)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: خروج پیامبر اکرم(ص) از مدینه به قصد حجهالوداع(۱۰ ق)

شرح مناسبت:

از طرف پیامبر اکرم(ص) در ماه ذیقعده ی سال دهم هجری قمری به اهالی مدینه و قبیله های اطراف اعلام شد که امسال، آن حضرت قصد زیارت خانه ی خدا و برپایی مراسم حج را دارد. به همین جهت، تعداد زیادی از مسلمانان به همراه آن حضرت عازم مکه شدند. پیامبر اکرم(ص) در روز ۲۵ ذیقعده ی سال دهم هجری قمری از مدینه حرکت نمود و در مکانی به نام ذوالحلیفه احرام بست. تمام همسران آن حضرت و یگانه دختر گرامیش، حضرت فاطمه(س) در این سفر همراه پیامبر(ص) بودند. حضرت علی(ع) نیز پس از مأموریت جهادی و تبلیغی در منطقه ی یمن، به دستور پیامبر اکرم(ص) در مراسم بزرگ حجهالوداع حضور یافت. چون حجّ این سال آخرین حج پیامبر اکرم(ص) بود به حَجَّهُالوِداع مشهور گردید. پس از پایان مراسم حجهالوداع هنگام بازگشت به مدینه، در مکانی به نام غدیر خم،پیامبر اکرم(ص) در اجتماع یکصد هزار نفری، حضرت علی(ع) را به فرمان خداوند متعال به جانشینی خودمنصوب فرمود و همگان با امیرالمؤمنین علی(ع) بیعت کردند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "میرزاعیسی قائم مقام فراهانی" وزیر نامدار عهد فتحعلی شاه قاجار(۱۲۳۷ ق)

شرح مناسبت:

میرزا عیسی قائم مقام فراهانی پدر میرزا ابوالقاسم قائم مقام، مشهور به "میرزا بزرگ" از وزرای نامی ایران در عهد فتحعلی شاه قاجار بود. وی ادیب و دانشمندی فاضل به شمار می رفت و شخصیتی کاردان و با تدبیر بود و برای انجام امور اصلاحی کوشش فراوان انجام داد. اثباتُ النَّبَویَّهُ الخاص+ه، احکام الجهاد و اسباب الرشاد و الجهادیه الصغری (که دیباچه ی این هر دو کتاب اثر میرزا ابوالقاسم قائم مقام، پسر وی می باشد) از جمله آثار میرزا عیسی قائم مقام فراهانی است.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "مازیارایرانی" یکی از اسپهبدان طبرستان(۲۲۵ ق)

شرح مناسبت:

مازیـار بن قـارن یکی از اسپهبدان طبرسـتان است که تعلق خاطر خاصـی به کیش و آیین زردشت و آداب ایرانی داشت. او بر معتصم عباسـی عصـیان کرد و معتصم، عبـداللّه بن طاهر را از خراسان برای سـرکوبی او فرسـتاد. عبـداللّه، مازیار را گرفت و به بغداد روانه کرد. خلیفه او را به ضـرب تازیانه کشت و جسدش را آویخت. سـپس معتصم، افشـین، دیگر سـردار نامدار را متهم کرد که با مازیار همدست بوده و در توطئه ی احیای دین مزدکی و خرّمی با او شریک بوده است. به همین تهمت او را به سال ۲۲۷ ق به حبس انداخت تا در زندان مرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد علامه "تفتازانی" دانشمند و ادیب شافعی(۷۲۲ ق)

شرح مناسبت:

سعدالدین مسـعود بن عمر بن عبداللّه خراسانی هِرَوی معروف به ملاسـعدتفتازانی، در فقه، اصول، تفسیر، کلام، منطق و تمامی فنون ادبی و اکثر علوم متـداول زمـان، اسـتاد کـل ویگـانه ی روزگـار خود بود. وی مـدتی از عمر خود را به سـفر به شـهرهای خراسان و آسـیای مرکزی برای کسب علم گذراند. علامه تفتازانی به خاطر نبوغ و احاطه ی علمیش، تالیف و نگارش را بسیار زود و در شـانزده سـالگی آغـاز کرد. کتـاب هـای بسـیاری از خود به جای گـذاشت که برخی از آن ها هنوز جزو کتاب های درسـی حوزه های علمیه هستند. ازکتاب های تفتازانی می توان به المطوّل، الارشاد و مختصر المعانی اشاره نمود. تفتازانی، ۲۰ سـال آخر عمر را به دعوت امیر تیمور گورکانی در شـهر سـمرقند گذرانـد و شاگردان بسـیاری تربیت کرد. علامه تفتازانی در سال ۷۹۲ ق در هفتاد سالگی در این شهر وفات یافت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: پیروزی "نادرشاه افشار" در جنگ "کردال" بر "محمدشاه گورکانی " (۱۱۵۱ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: آغاز دوره ی جدید جنگ های ایران و عثمانی در زمان سلطنت "محمدشاه قاجار" (۱۲۵۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: انقراض سلسله ی غزنویانِ هند توسط غوری ها(۵۸۲ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف بغداد توسط "تیمور گورکانی" و قتل هزاران نفر از مردم(۸۰۴ق)

شرح مناسبت:

تیمور گورکانی معروف به تیمور لنگ طی دوران سلطنت سی و شش ساله اش، سه یورش وحشیانه ی سه، پنج و هفت ساله به نواحی اطراف ایران داشت و در هر نوبت، صدها هزار نفر را قتل عام کرد. وی پس از فتح هر شهر، از سرهای کشتگان، مناره ها می ساخت و یادبودی از قساوت و سنگدلی در یادها می گذاشت. در جریان یورش هفت ساله ی تیمور، وی شهر بزرگ بغداد را که در قتل و غارت هلاکوخانِ مغول در سال ۵۶۵ ق ویران شده بود تصرف کرد و چون چند سرباز او در آن شهر کشته شده بودند، دستور داد تا هر یک از سربازان او دو سر حاضر کنند و به دنبال آن، قتل عام سختی در بغداد رخ داد و هزاران نفر از کوچک و بزرگ و زن و مرد بی گناه، در پنجه ی قهرِ سربازانِ خونخوارِ تیمور لنگ مبتلا گردیده و کشته شدند. تیمور سرانجام پس از جنایات فراوان و غارت بغداد، آن را همچون ویرانه ای ترک کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "آزاد بلگرامی" مورخ مسلمان هندی(۱۲۰۰ ق)

شرح مناسبت:

آزاد بلگرامی،مورخ و عارف مسلمان هندی در شهر بلگرام هند متولد شد. او فراگیری علوم مقدماتی و حدیث را از نوجوانی آغاز کرد و پس از آن، به آموختن زبان های عربی و فارسی پرداخت. آزاد بلگرامی، آثار فراوانی به نظم و نثر به زبان های عربی و فارسی دارد و به سبب قصایدی که به زبان عربی در ستایش پیامبر اسلام(ص) سروده، به نیکوکار هندی، ملقّب شده است. او علاوه بر شعر و ادب، در دیگر دانش ها نیز صاحب نظر بود. غزلیات فارسی "آزاد" بیشتر

به سبک هندی است و تشبیهات و استعارات لطیف در آن دیده می شود. از جمله آثار این شاعرهندی می توان به دلگشانامه، مثنوی و دیوان اشعار او که به زبان عربی است اشاره کرد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات "ابوالقاسم طبرانی" محدث مسلمان(۳۶۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوالقاسم سلیمان بن احمد بن ایوب لَخمی شامی در سال ۲۶۰ ق در طبریّه ی شام به دنیا آمد. این عالم مسلمان و دانشمند و محدث مشهور قرن چهارم هجری، برای کسب علوم دینی و جمع آوری احادیث به سرزمین های اسلامی سفر کرد و پس از ۳۳ سال تحقیق و مطالعه، به تدریس پرداخت و شاگردان بسیاری را تربیت کرد. طبرانی سه مجموعه در باب علم حدیث نوشته که به نام های مُعجم کبیر، مُعجم وسط و مُعجم صغیر مشهورند. همچنین کتبِ تفسیر و دلائل النُّبُوَّه نیز از آثار طَبَرانی است. این دانشمند مسلمان سرانجام در سال ۳۶۰ ق در یکصد سالگی در اصفهان درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت "اسعد دمشقی" پزشک شهیر سوری(۶۵۲ ق)

شرح مناسبت:

اسعد بن حلوان دمشقی پزشک مشهور و حاذق سوری، در سال ۵۹۳ ق به دنیا آمد و پس از فراگیری علوم پزشکی، در ردیف پزشکان برجسته ی عصر خود قرارگرفت. این طبیب چیره دست، ادبیات، منطق و ریاضیات رابه خوبی می دانست و در هر یک از این رشته ها، آثاری تألیف کرده است.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگ شیعه "آقاضیاءالدین عراقی" استاد بزرگ حوزه ی علمیه ی نجف(۱۳۶۱ ق)

شرح مناسبت:

آقا ضیاءالدین عراقی از بزرگانِ علمای شیعه در قرن چهاردهم هجری، در سال ۱۲۷۸ ق در قربه ی سلطان آباد اراک به دنیا آمد. او علوم مقدماتی را در زادگاهش فرا گرفت و سپس در نجف در محضر آقاسیدمحمد فشارکی حضور یافت. آقاضیاء عراقی سپس در حلقه ی درس مدرسان ناموری همچون حاج میرزا حسین خلیلی، آخوندملامحمد کاظم خراسانی، شیخ الشریعه ی اصفهانی و علامه یزدی جای گرفت و فقیهی والا مقام، اصولی و محدث رجالی و از مراجع تقلید طراز اول عصر خویش گردید. آقاضیاء، پس از وفات آخوند خراسانی، حوزه ی درس خارج خود را تشکیل داد و بسیاری از شاگردان آخوند را به مجلس خود جذب کرد. از این پس، او مرجعیت یافت و به عنوان استاد مسلَّمِ اصول و مجدّد این عالم به حساب آمد. وسعت مشرب وی سبب شد که مجلس درسش پذیرای طلاب فاضلی باشد و حوزه ی درس فقه و اصول او محل استفاده ی بزرگان قرار گیرد. در محضر آقاضیاءالدین عراقی عالمانی همچون حضرات آیات عظام سیدمحمدتقی خوانساری،

سیدعبدالهادی شیرازی، سید ابوالقاسم خویی، سیدعلی یثربی کاشانی، شیخ محمدتقی آملی، شیخ محمدتقی بروجردی، میرزاهاشم آملی، سیدمحسن حکیم و شیخ عبدالنبی عراقی و بسیاری دیگر پرورش یافتند. آقا ضیاءعراقی در لطافت بیان و

روانی کلام، شیوه ی نگارش و حسن تحریر از دیگران امتیاز داشته است. کتاب مقالات الاصول و شرح تبصره ی علامه از آثار قلمی این شخصیت بزرگ می باشد. آقاضیاء در فقه نیز تألیفات دیگری دارد. وی در ذی قعده ی سال ۱۳۶۱ قمری در ۸۳ سالگی در نجف اشرف بدرود حیات گفت و در صحن شریف علوی مدفون گردید.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت امام نهم حضرت جوادالائمه(ع) به دستور معتصم عباسی(۲۲۰ ق)

شرح مناسبت:

حضرت امام محمدتقی(ع) در آخر ذیقعده ی سال ۱۹۵ هجری درسن بیست و پنج سالگی بر اثر زهری که به دستور معتصم عباسی، توسط ام الفضل همسر آن حضرت (دختر مأمون) به او خورانده شد در بغداد به شهادت رسید و در کنار مرقد منور جد گرامیش، حضرت امام موسی کاظم(ع) مدفون گردید. آن حضرت در سن هشت سالگی به امامت رسید و هفده سال امامت نمودو به هنگام شهادت در ۲۵ سالگی، جوان ترین امام بود. امامتِ حضرت با حکومت دو طاغوت زمان، مأمون ومعتصم عباسی همزمان بوده است. شهادت زود هنگام آن حضرت، گویای این نکته است که فعالیت های امام جواد در پاسداری از فرهنگ و ارزش های اسلامی تا چه اندازه برای حکومت های جور و ستم، خطر آفرین بوده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

شهادت امام جوادعلیه السلام

متن:

امام رضاعلیه السلام: [هُوَ] الصّادِقُ و الصّابِرُ وَ الفاضِلُ و قُرَّةُ أعيُنِ المُؤمِنينَ و غَيظُ المُلحِدينَ

ترجمه:

او راستگو، شکیبا، دارای فضیلت، نورچشم مؤمنان و مایه خشم ملحدان است

آدرس:

عیون اخبار الرضاعلیه السلام، ج ۱، ص ۲۵۰.

زیر عنوان:

شهادت امام جوادعلیه السلام

متن:

امـام رضاعلیه السـلام: یُقتَلُ [الامامُ الجَوادُعلیه السـلام] غَصـباً فَیبکِی لَهُ و عَلَیهِ أهلُ السَّماءِ و یَغضَبُ اللَّهُ عَلی عَدوِّهِ و ظالِمِهِ فلا یَلبَثُ إلّا یَسیراً حَتّی

يُعَجِّلُ اللَّهُ بِهِ إِلى عَذابِهِ الأليمِ و عِقابِهِ الشَّديدِ

ترجمه:

امام جوادعلیه السلام مظلومانه کشته می شود، و ساکنان آسمان بر او می گریند و مرثیه می سرایند. خداوند بر دشمن و ستم کننده بر او خشم می گیرد، و [پس از کشتن او] زمانی کوتاه در دنیا نمی ماند، تا آن که خداوند به زودی دشمن او را به عذابی دردناک و کیفری سخت گرفتار می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵، ص ۱۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: الثِّقَةُ بِاللَّهِ ثَمَنٌ لِکُلِّ غالٍ و سُلَّمٌ إلی کُلِّ عالٍ

ترجمه:

اعتماد به خدا بهای هر چیز گران بها است، و نردبانی به سوی هر بلندایی

آدرس:

همان، ج ۷۸، ص ۳۶۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: القَصدُ إلَی اللَّهِ تَعالی بِالقُلُوبِ، أبلَغُ مِن إتعابِ الجَوارِحِ بِالأعمالِ

ترجمه:

به دل آهنگ خدا داشتن برتر است تا خسته کردن جوارح به عبادت

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۶۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: إظهارُ الشَّی ءِ قَبلَ أن یُستَحکَمُ مَفسَدَهٌ لَهُ

ترجمه:

آشکار کردن چیزی پیش از استوار شدن، مایه تباهی آن است

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۵۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: المُؤمِنُ یَحتاجُ إلی تَوفیقٍ مِنَ اللَّهِ و واعِظٍ مِن نَفسِهِ و قَبولٍ مِمَّن یَنصَحُهُ

ترجمه:

مؤمن به توفیق از جانب خدا، پند دهنده ای از درون خویش و پذیرش خیرخواهی آن که خیرخواه اوست، نیازمند است

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۵۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: مُلاقاهُ الإخوانِ نُشرَهٌ و تَلقیحٌ لِلعَقلِ و إن کانَ نَزراً قَلیلاً

ترجمه:

دیدار برادران مایه سلامتی و رشد عقل است؛ اگرچه بسیار اندک باشد

آدرس:

الأمالی، مفید، ص ۳۲۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: مَنِ انقَادَ إلَی الطُّماْ نینَهِ قَبلَ الخُبرهِ فَقَد عَرَضَ نَفسَهُ لِلهَلَکَهِ و العاقِبَهِ المُتعِبَهِ

ترجمه:

هر که پیش از آزمودن، به کسی اطمینان کند،

خود را در معرض هلاکت و فرجامی رنج آور قرار داده است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۶۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: لا یَضُرُّکَ سَخَطُ مَن رِضاهُ الجَورُ

ترجمه:

خشم کسی که خشنودی اش ستم گری است، به تو زیان نمی رساند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۳۸۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: غِنَی المُؤمِنِ غِناهُ عَنِ النّاسِ

ترجمه:

توان گری مؤمن در بی نیازی از مردم است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۰۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: قَد عاداکَ مَن سَتَرَعَنکَ الرُّشدَ اتِّباعاً لِما تَهواهُ

ترجمه:

آن که برای پیروی از هوس تو، راه پیشرفت را از تو پنهان کند، با تو دشمنی کرده است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۶۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام جوادعلیه السلام: الأیامُ تَهتِکُ لَکَ الأمرَ عَنِ الأسرارِ الکامِنَهِ

ترجمه:

روزگار رازهای نهان را بر تو آشکار می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۶۵.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت عالم شیعی "ملاحسین فشارکی" (۱۲۶۶ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمدحسین بن محمد جعفر فشارکی، فقیه و متکلم نامدار، در سال ۱۲۶۶ ق در اصفهان به دنیا آمد. او در زادگاه خویش از اساتیدی همچون برادرش ملامحمدباقر فشارکی، حاج شیخ محمدباقر مسجدشاهی و میرزامحمد هاشم چهار سوقی بهره برد و سپس در نجف در حلقه ی درس میرزای بزرگ شیرازی، میرزا حبیب اللّه رشتی قرار گرفت. بیشترین استفاده ی آخوندِ فشارکی از محضر درس شیخ زین العابدین مازندرانی بود و از او اجازه ی اجتهاد دریافت کرد. وی سپس به اصفهان مراجعت

نمود و به درس و بحث و ارشـاد مردم پرداخت و در اواخر عمر، مرجعیت تام یافت. در حلقه ی درس آخونـد فشارکی جمعی کثیر از فرزانگان و فضلا حاضر می شدند که آیت اللّه سیدشهاب الدین مرعشی نجفی از آن جمله بود. هم چنین از این

عـالم برجسـته تاليفاتی برجای مانـده که حاشـيه ی رسايل از آن جمله انـد. وفات ملاحسـين فشارکی در سال ۱۳۵۳ ق در ۸۷ سالگی در اصفهان روی داد و در همان شهر به خاك سپرده شد.

ذی الحجه

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ازدواج امیرالمؤمنین امام علی(ع) و حضرت فاطمه ی زهرا(س)(۲ ق)

شرح مناسبت:

خواسـتگاران بسـياری از شخصـيت هـای بزرگ صـدر اسـلام، حضـرت زهرا(س) را برای همسـری خـود، از پيـامبر اکرم(ص) خواسـتگاری کردنـد. امـا پيـامبر(ص) به هيـچ يـک از آن هـا پاسـخ مثبت نـداد و از ايشان روی برمی گردانيـد. تا اين که امام علی(ع) به محضر پيامبر(ص) آمد و خواستگاری نمود. پيامبر فرمود: يا علی! پيش از تو کسانی از فاطمه خواستگاری کرده اند و او در همه، اظهـار کراهت کرده است. امـا تو منتظر بـاش تـا برگردم. رسول اللَّه به اطـاق حضـرت زهرا رفت و فرمود: فـاطمه جان، علی بن ابی طالب کسـی است که قرابت و فضل و اسلام او را شناخته ای. من از پروردگارم خواسته ام، تو را به بهترين و محبوب ترين خلقش تزويج کند. حال، علی از تو خواستگاری می کند. نظرت چيست. فاطمه ساکت شد ولی روی برنگردانيد و رسول اللَّه در قيافه ی فاطمه، نارضايتی احساس نکرد. آنگاه حضـرت به پاخاست و فرمود: اللَّه اکبر. سکوت فاطمه حاکی از رضايت اوست. در اين هنگام جبرئيل نازل شـد و گفت: يا رسول اللَّه! فاطمه را به علی تزويـج کن. خدا، فاطمه را برای علی و علی را برای فاطمه پسـنديده است، آنگاه آن حضـرت، فاطمه را به علی تزويج کرد. بعد از تهيه ی مقدمات، آن دو بزرگوار با هم ازدواج کردند. مهريه حضرت زهرا (س) ۵۰۰ درهم بود که علی (ع) با نيمی از

آن برای خانه جهاز خرید. پیامبر در این باره فرموده است: من فاطمه را به ازدواج علی(ع) در نیاوردم مگر آن هنگام که خدا، آن را به من فرمان داد. بدین ترتیب، نور به نور رسید و صدیقه ی طاهره به منزل حضرت علی(ع) قدم گذاشت تا از آن وصلت مبارک، دو سید جوانان اهل بهشت و زینَبین و پس از آنها ائمه ی اطهار و راهنمایان توحید، قدم به دنیا گذارند و ظلمت جهان را منور فرمایند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ازدواج امام علی علیه السلام و حضرت زهراعلیها السلام

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: زَوِّجُوا أیاماکُم، فَإِنَّ اللَّهَ یُحَسِّنَ لَهُم فی أخلاقِهِم و یُوَسَّعُ لَهُم فی أرزاقِهِم و یَزیدهُمُ فی مُروّاتِهِم

ترجمه:

بی همسران خود را همسر دهید؛ که خداوند اخلاق آنان را نیکو و روزیشان را فراخ می کند و بر جوانمردی آنها می افزاید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص ۲۲۲.

زیر عنوان:

ازدواج امام علی علیه السلام و حضرت زهراعلیها السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن زَوَّجَ أعزَباً کانَ مِمَّن یَنظُرُ اللَّهُ إلَیهِ یَومَ القِیامَهِ

ترجمه:

هر کس بی زنی را همسر دهد از جمله کسانی است که خداوند در روز قیامت به او نظر می افکند

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۳۳۱.

زیر عنوان:

ازدواج امام علی علیه السلام و حضرت زهراعلیها السلام

متن:

امام صادق علیه السلام: لَولا أنَّ اللَّهَ خَلَقَ أميرَ المُؤمِنينَ لِفاطِمَةَ ما كانَ لَها كُفوٌ عَلَى ظَهرِ الأرضِ

ترجمه:

اگر خداوند امیرمؤمنان را برای فاطمه نمی آفرید، در زمین همتایی برای او نبود

آدرس:

الکافی، ج ۱، ص ۴۶۱.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابن ابی الحدید" دانشمند و مورخ بزرگ مسلمان(۵۸۶ ق)

شرح مناسبت:

ابوحامد عبدالحمید بن محمد مداینی، معروف به ابن ابی الحدید معتزلی، از بزرگان علمای معتزله، فقیه، اصولی، حکیم، متکلم، شاعر و کاتب می باشد. شرح نهج البلاغه

ی او که شهره ی عام و خاص است، حاکی از مودت و دوستی وی نسبت به امیرالمؤمنین(ع) و خانواده ی رسالت(ص) می باشد. این اثر از کتب مهم و معتبر ادبی، تاریخی و کلامی است و از همان زمان تالیفش شهرت یافته و محل مراجعه و استفاده ی دانشمندان قرار گرفته است. ابن ابی الحدید در مدائن به دنیا آمد و در سال ۶۵۶ ق در هفتاد سالگی در بغداد وفات یافت. شرح یاقوت ابن نوبخت، شرح مُحَصّل فخر رازی و القصائدُ السَّبع فی مدحِ سیّدنا علی(ع) از دیگر آثار اوست.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تصرف مصر توسط خلفای فاطمی و بنای شهر قاهره به عنوان مرکز حکومت آنان(۳۵۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت عالم مجاهد و فقیه مبارز آیت اللّه شهید "شیخ فضل اللّه نوری" (۱۲۵۹ ق)

شرح مناسبت:

حاج شیخ فضل اللّه نوری از شاگردان برجسته ی میرزای بزرگ شیرازی در عراق بود. وی در سال ۱۳۰۰ ق به تهران رفت و به شدت با جدایی دین از سیاست مخالفت ورزید. شیخ فضل اللّه در اوایل مشروطیت، از پیشگامان و مجاهدان این نهضت به شمار می رفت و دوشادوش سیدعبداللّه بهبهانی و سیدمحمدطباطبایی به مبارزه علیه استبداد مشغول بود. ولی پس از چندی پی برد که دست های پلید و پنهانی به قصد پایمان کردن خون های ریخته شده در راه این نهضت می باشند و مشروطه را نه به معنی حکومتی که مشروط به رعایت حدود و اجرای قوانین الهی باشد، بلکه رژیمی که مردم در مقابل آن، مشروط به سکوت باشند، می خواهند. لذا شیخ فضل اللّه مخالفت خویش را با مشروطه ی غیرمشروعه اعلام کرده، به تمام ولایات تلگراف می زند و مشروطه را تحریم می نماید. از آن سو، جناح های مقابلِ شیخ، او را در یک دادگاه فرمایشی به مرگ محکوم کرده و آن مجتهد والامقام را در سیزدهم رجب سال ۱۳۲۷ ق به دار آویختند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "طنطاوی جوهری" عالم و شاعر مصری(۱۳۵۸ ق)

شرح مناسبت:

استاد طنطاوی جوهری عالم و شاعر مسلمان مصریِ قرن چهاردهم هجری، در علوم متداول عصر، مهارت داشت و از استادان لغت به شمار می رفت. طنطاوی حافظ قرآن بود وبه تفسیر و تحلیل آن نیز می پرداخت. این حکیم فرزانه به زبان انگلیسی نیز تسلط کامل داشت و همواره به تعلیم و تدریس علوم اسلامی مشغول بود. میزان الجواهر، تفسیرقرآن و جمالُ العلمِ از جمله آثار این دانشمندِ مسلمانِ مصری به شمار می رود.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "سیدمحمد محقق داماد" استاد بزرگ حوزه ی علمیه ی قم(۱۳۸۸ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمد محقق داماد، فرزند سیدجعفر موسوی در سال ۱۳۲۵ قمری در احمدآباد اردکان یزد متولد گردید. وی پدرش را پیش از تولد و مادرش را در ۶ سالگی از دست داد. علی رغم چنین حادثه ی غم انگیزی، آغاز به تحصیل نمود. آن گاه به یزد مهاجرت کرد و نزد اساتید آن شهر به تکمیل ادبیات و سطح پرداخت. سپس با توصیه ی استاد گرامیش شیخ غلامرضا یزدی، به قم مهاجرت کرد و در درس اساتید بزرگ حوزه، بهره ها گرفت. آیت اللّٰه شیخ عبدالکریم حائری یزدی ارادت خاصی به ایشان داشت و با وجود چنین شاگردانی، به آینده ی حوزه دلگرم بود. همین ارادت موجب شد که او را به دامادی خود بپذیرد و به لقب "داماد" ملقب گردد. ایشان بسیار به تدریس اهمیت می داد. هنگامی که در روزهای آخر عمر در بستر بیماری قرار داشت ازاین که نمی توانست در جلسه ی درس شرکت کند، می گریست. این بزرگوار پس از ۷۵ روز بیماری، سرانجام بر اثر سکته ی قلبی در ۶۳ سالگی دار فانی را وداع کرد و در صحن حرم حضرت معصومه(ع) به خاک

سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: وفات فقیه مجتهد آیت اللّٰه "شیخ علی نمازی" (۱۴۰۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه نمازی مقدمات و سطوح را در زادگاه خویش، شاهرود، نزد والد بزرگوار خود حاج شیخ محمد - که آیات عظام وی را "سلمان زمان" می نامیدند - و دیگر اساتید، فرا گرفت. آن گاه به مشهد مقدس رفت و در آن جا با استعداد فوق العاده ای که داشت در کمترین مدت، مدارج عالیه ی فقه و اصول را طی کرد و به درجه ی اجتهاد رسید، به گونه ای که نگارش فقه استدلالی خود را از ۲۲ سالگی آغاز کرد. ایشان سپس جهت بهره گیری از اساتیدبزرگ به نجف اشرف مشرف شد. ولی علاقه ی بی حد وحصر ایشان به انجام رسالت خویش در امر تبلیغ، موجب شد که به ایران بازگشته و در مشهد مقدس مقیم گردد. آیت اللّٰه نمازی در علم ریاضی، هندسه، تاریخ و خطاطی نیز به درجات عالی دست یافت و به زبان فرانسه مسلط بود. او از طب سنتی بهره مند بود و در مناظره نیز قدرتی شگرف داشت. در شناخت حدیث و رجال حدیث تبحر داشته، از استادان تاریخ اسلام به شمار می رفت. به تعبیر آیت اللّٰه العظمی مرعشی نجفی، علامه نمازی، مجلسیِ زمان بود. از این شخصیت برجسته، آثار گران بهایی به جای مانده که: مُستدرک سَفینهُالنّجاه (۱۰ جلد)، الاحتِجاجُ بالتّاج علی اَصحابِ اللِّجاج، الاَعلام الهادیَهِ فی اِعتبارِ الکتُب الاربعه و ابواب رحمت و ... از آن جمله اند.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: ورود پیامبر اکرم(ص) و اصحاب به مکه در سفر حجهالوداع(۱۰ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "ابوریحان بیرونی" دانشمند شهیر مسلمان(۳۶۲ ق)

شرح مناسبت:

ابوریحان بیرونی، در شهر بیرون در حوالی خوارزم از شهرهای قدیم ایران متولد شد. وی از خردسالی به تحصیل علم و دانش، علاقه نشان داد و آموختن را آغاز کرد. ابوریحان در نوجوانی موفق شد در محضر ریاضی دان و ستاره شناس بزرگ خوارزم، ابونصر خوارزمی، به تحصیل ریاضی و نجوم بپردازد. او درعلومی چون تاریخ، جغرافی، نجوم و ریاضیات سرآمد عصر خود بود. بیرونی درسفری به هند با علما و حکمای آن دیار ملاقات کرد وپس از آموختن زبان سانسکریت، اطلاعات لازم را درجهت تالیف کتاب خود به نام "مالِلهِند" به دست آورد. ابوریحان، تالیفات بسیاری نیز در نجوم، منطق و حکمت دارد که آثار او را بیش از یکصد و ده عنوان ذکر کرده اند. او در استفاده از مطالب واطلاعات در آثارش، شیوه ای نقادانه و موشکافانه داشت. از این رو، آثار و نوشته های ابوریحاین از معتبرترین منابعِ بررسی آثار پیشینیان و معاصرانش به شمار می آید. وی تا آخرین لحظات عمر از آموختن دست برنداشت. وفات ابوریحان در سال ۴۴۰ ق در هفتاد و هشت سالگی در غزنه

روی داد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: تولد "خاقانی شروانی" شاعر بزرگ ایرانی(۵۲۰ ق)

شرح مناسبت:

افضل الدین بدیل بن علی خاقانی شروانی، معروف به حَسّانُ العَجَم از بزرگ ترین شاعران قصیده گوی و از ارکان مسلّم شعر فارسی به شمار می رود. وی نزد عمویش، کافی الدین عمر بن عثمان، و پسر عمّش، وحیدالدین عثمان، علوم ادبی و حکمت را فرا گرفت و مدتی در خدمت ابوالعلاء گنجوی، دانشمند مشهور آن زمان، تلمذ کرد و به دامادی او درآمد. او سالیانی در خدمت منوچهر شِروانشاه و پسرش بود و مدح ایشان می گفت.

مرگ فرزند و حبس و دیگر مصایب بر او روی نمود و در اواخر عمر به عُزلت نشست. قوت اندیشه و مهارت او در ترکیب الفاظ و خلق معانی، ابتکار مضامین جدید، استفاده از راه های خاص در توصیف و تشبیه و آوردن ردیف های مشکل از خواص شعری او محسوب می شوند. ترکیبات او غالباً با خیالات بدیع همراه و با استعارات و کنایاتِ عجیب آمیخته است و معانی خاصی را که تا عهد او سابقه نداشته، در بردارد. خاقانی بر اثر احاطه به غالب علوم و اطلاعاتِ عهدِ خود و قدرت خارق العاده ای که در استفاده از آن اطلاعات در کلام داشته، توانسته است مضامین علمی بی سابقه در شعر ایجاد کند. خاقانی در ۵۹۵ ق در ۷۵ سالگی در تبریز وفات یافت و در مقبرهالشعرای سرخاب مدفون شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "شیخ حسین رشتی نجفی" از مراجع شیعه(۱۳۴۸ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ حسین بن عبدالکریم رشتی نجفی کاظمی، فقیه، اصولی، متکلم و محدث، در نجف نزد حضرات آیات، علامه سیدمحمد کاظم طباطبایی یزدی و محقق خراسانی، فقه و اصول آموخت و بعد از استادانِ خود، مدرس بزرگی در حوزه شد. پس از مدتی راهی کاظمین گردید و مجلس درس خود را در آن شهر تشکیل داد. از این فقیه والامقام آثار چندی به یادگار مانده است که خُلاصَهُ الفقه و حاشیه بر کفایه از آن جمله اند. آیت اللّه شیخ حسین رشتی نجفی در کاظمین دیده از جهان فرو بست و در صحن مطهر امام کاظم و امام جواد(علیهما السلام) به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت "حاج ملامحمد هاشم خراسانی" فقیه و مورخ بزرگوار شیعه(۱۳۵۲ ق)

شرح مناسبت:

ملامحمد هاشم خراسانی معروف به ثقهالاسلام در سال ۱۲۸۰ ق در مشهد به دنیا آمد. پس از فرا گرفتن مقدمات علوم، رهسپار نجف اشرف گردید و در مدت دوازده سال از محضر عالمانی همچون آخوند خراسانی و سید اسماعیل صدر بهره مند شد. ملاهاشم خراسانی پس از بازگشت از نجف، به مشهد رفت و در حوزه ی درس آیت اللّه سیدعلی حائری یزدی شرکت جُست و از آن پس به تحقیق و تالیف همت گمارد. آثار متعددی از ملامحمدهاشم خراسانی به جای مانده که مهم ترین آنها عبارتند از: مُنتَخَبُ التواریخ به فارسی در تاریخ معصومان و برخی از امامزادگانِ مدفون در ایران و نیز علمایی که در مشهد، هرات، اصفهان و شیراز به خاک سپرده شده اند؛ حُسنُ العاقبهُ فی سَعادَهِ الخاتَمه و نیز غایَهُ الآمال فی حُسنِ خواتیم الاعمال. سرانجام این عالم گرانقدر در سال ۱۳۵۲ ق برابر با ۱۳۱۳ ش در هفتاد و دو سالگی

در مشهد به لقاءاللّه پیوست و در همان شهر به خاک سپرده شد.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: وفات متکلم اصولی "ابواسحاق اسفراینی" عالم بزرگ مسلمان(۴۱۸ ق)

شرح مناسبت:

ابواسحاق اسفراینی ملقب به رکن الدین شافعی، معروف به استاد از دانشمندان مشهور ایرانی است که در علم فقه، اصول فقه و کلام و دیگر معارف دینی از مهارت های بسیار برخوردار بود. او در مدارس نیشابور که در آن زمان از مراکز بزرگ تحصیل علوم مختلف بود، به تدریس اشتغال داشت. الجامع فی اصول الدین و نور العین فی مشهدالحسین از جمله آثار اوست. ابواسحاق در ۸۰ سالگی در نیشابور وفات یافت و در اسفراین به خاک سپرده شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شکست "عباس میرزا" نایب السلطنه از قوای روسی در نبرد اصلاندوز(۱۲۲۸ ق)

شرح مناسبت:

با تجاوز قوای روسی به شمال کشور، عباس میرزا، ولیعهد فتحعلی شاه قاجار به مقابله با آنان برخاسته و آن ها را شکست داد. پس از مدتی، بین سپاهیان ایران و روس در محلی به نام اصلاندور در کنار رودخانه ی ارس جنگی روی داد که به شکست ایران انجامید. فتحعلی شاه که خطر را نزدیک می دید، تقاضای صلح کرد و روسیه نیز که گرفتار جنگ با ناپلئون بود از این تقاضا استقبال نمود. درنتیجه، قراردادی که به پیمان گلستان معروف است منعقد شد و به موجب آن، همه ی ولایاتی که تا آن تاریخ در تصرف روس ها بود به اضافه ی قره باغ، شروان، باکو، دربند ودیگر مناطق به مالکیت دولت روس درآمد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد شیخ "محمد غزالی" دانشمند بزرگ مصری(۱۳۳۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه و عارف بزرگ آیت اللّه "محمدحسین غروی اصفهانی" (۱۳۶۱ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمدحسین غروی اصفهانی معروف به کمپانی فرزند شیخ محمدحسن در دوم محرم سال ۱۲۹۶ قمری در کاظمین دیده به جهان گشود. وی با حمایت پدر که از بازرگانان متدین بود تحصیلات خویش را با جدّیت شروع کرد. سطح را نزد شیخ حسن تویسرکانی فرا گرفت؛ آن گاه از محضر آقاسیدمحمد فشارکی اصفهانی و حاج آقا رضا همدانی بهره برد واز شاگردان

آخوند ملامحمد کاظم خراسانی گردید. پس از ارتحال آخوند، به تدریس پرداخت. درس اصول و فقه ایشان بسیار دقیق بود و با زبان عربی فصیح بیان می شد. آیت اللّه کمپانی علاوه بر نبوغ و تبحّرش در فقه و اصول؛ در کلام، تفسیر، حکمت، تاریخ، ادب، عرفان و سایر علوم نیز مهارت داشت. آیت اللّه غروی نزد علمای زمان از احترام و بزرگداشت بسیاری برخوردار بود و زمانی دراز به تدریس فقه و اصول و علوم عقلی اشتغال داشت. مجلس درس این عالم ربانی مجمع اهل فضل و کمال بود ولی در تدریس فلسفه شهرتی خاص داشت. حضرات آیات عظام سید محمد حجت کوه کمره ای، سیدمحمدهادی میلانی، سیدابوالقاسم خویی، سید عبدالاعلی سبزواری، محمدتقی بهجت فومنی و محمدرضا مظفر از جمله شاگردان این عالم ربانی می باشند. ایشان در فلسفه، حکیمی عرفانی مشرب و در اخلاق، مخزن اسرار بود و در سیر و سلوک به مقام شهود رسیده بود. از همه بریده و به دوست پیوسته بود. معروف است که حدود ۱۲ سال ازدرس و بحث کناره گرفت و به سیر و سلوک پرداخت. از این عالم بزرگوار بیش از ۱۰ کتاب و رساله بر جای

مانده است. که برخی از آن ها عبارتند از: الاجتهاد و التقلید و العِداله، اُرجوزَهٌ فی الصوم، الانوارُ القُدسیّه، تُحفهُالحکیم، دیوان اشعار، نَهایهالدِّرایه فی شرح الکفایه و منظومه ای در اعتکاف. وی سرانجام در سپیده دم پنجم ذیحجه ی سال ۱۳۶۱ قمری بر اثر سکته قلبی در ۶۵ سالگی درگذشت و پیکر پاکش در کنار مقبره ی علامه حلی در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "محمد بن همام" محدث شهیر ایرانی(۲۵۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی محمد بن همام از علما ومحدثین مشهور ایرانی در بغداد زندگی می کرد. او در محضر بسیاری از علمای عصر خود، تعلیم دید و با علم حدیث به خوبی آشنایی داشت. همچنین این دانشمند مسلمان، شاگردان بسیاری تربیت کرد که بعدها هر یک از آنان عالمی برجسته در علم حدیث و دیگر علوم اسلامی شدند. از ابن همام آثاری درباره ی تاریخ پیشوایان دین اسلام به جای مانده است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شهادت زایرین خانه خدا در حرم امن الهی توسط وهابیون سعودی(۱۴۰۷ ق)

شرح مناسبت:

در ششم ذیحجه ی سال ۱۴۰۷ ق برابر با یازدهم مرداد ماه سال ۱۳۶۶ ش، صدها زائر ایرانی و تعدادی از زائران دیگر کشورها در شهر مکه ی منوّره، در حال انجام فریضه ی الهی برائت از مشرکین به دست ماموران دولت عربستان به شهادت رسیدند. زائران خانه ی خدا، این مراسم را همه ساله با الهام ازتعالیم اسلام و قرآن برگزار می کنند ودر آن، ضمن دعوت مسلمانان به اتحاد، بیزاری خود را از دشمنان اسلام به ویژه آمریکا و رژیم صهیونیستی اعلام می کنند. برگزاری مراسم برائت از مشرکین در جریان اجتماع بزرگ و پرشکوه حج، تاثیر آن را دو چندان می کند. با توجه به این موضوع رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حضرت آیت اللّه خامنه ای بر انجام هر چه باشکوه تر مراسم برائت، تاکید داشته و دارند. بر اثر این یورش بی رحمانه، چهارصد زائر به شهادت رسیده و بیش از هزار نفر زخمی شدند.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت حضرت امام محمدباقر(ع) به دستِ هشام بن عبدالملک اُمَوی(۱۱۴ ق)

شرح مناسبت:

امام پنجم، حضرت امام محمدباقر(ع) در هفتم ذی الحجه ی سال صد و چهارده هجری قمری به دست هشام بن عبدالملک اموی در مدینه مسموم گردید و در قبرستان بقیع در کنار امام حسن مجتبی(ع) و امام سجاد(ع) به خاک سپرده شد. آن حضرت به هنگام شهادت، پنجاه وهفت سال داشته و از امامت ایشان، در حدود بیست سال می گذشت. در دوران امامت آن

حضرت، فرصت هایی برای نهضت فکری به دست آمده بود که امام باقر(ع) کمال استفاده را در جهت تربیت شاگرد و استحکام و گسترش تشیع و انقلاب فرهنگی نمود. امام باقر(ع) در فرصت کوتاه و مناسبی که به

دست آمده بود، یکسره به تعلیم و نشر علوم اسلامی پرداخت و پایه های یک مرکز بزرگ علمی را که مملو از دانش پژوهان برجسته بود، پی ریزی کرد. این موقعیت حساس، سرفصل بزرگی در تاریخ تمدن اسلامی گشود و رشد اسلام در دوره های بعد، تاثیر فراوانی از آن پذیرفت.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: مَن لَم یَجعَل لَهُ مِن نَفسِهِ واعِظاً فَإنَّ مَواعِظَ النّاسِ لَن تُغنِیَ عَنهُ شَیئاً

ترجمه:

کسی که واعظی درونی نداشته باشد، موعظه های مردم سودی به او نمی رساند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۷۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: ما شِیَعَتُنا إلّا مَنِ اتَّقَی اللَّهَ و أطاعَهُ

ترجمه:

شیعه ما، تنها، کسی است که تقوا پیشه و مطیع خداوند باشد

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۹۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: سُدَّ سَبیلَ العُجبِ بِمَعرِفَهِ النَّفسِ

ترجمه:

راه خود پسندی را با خودشناسی ببند

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۸۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: إنَّ مِن رَوحِ اللَّهِ ثَلاثَهً: التَّهَجُّدَ بِاللَّیلِ و إفطارَ الصّائمِ و لِقاءَ الإخوانِ

ترجمه:

سه چیز نشانه رحمت خدا است: عبادت شبانه، افطار دادن به روزه دار، دیدار با برادران

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۱۷۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: رَبِّ أَصلِح لِی جَماعَهَ إخوَتی و أخواتی و مُحِبِّیَّ، فَإنَّ صَلاحَهُم صَلاحِی

ترجمه:

خدایا! همه برادران و خواهرانم و دوستدارانم را اصلاح فرما، که صلاح ایشان صلاح من است

آدرس:

قرب الإسناد، ص ۱۸.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: تَزَیَّنْ لِلّهِ بِالصِّدقِ فِی الأعمالِ

ترجمه:

با راست کرداری، خود را برای خداوند بیارای

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۶۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: إنَّ حَدیثَنا یُحیِی القُلُوبَ

ترجمه:

سخن ما دل ها را زنده می کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۲، ص ۱۵۵.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: مَن کانَ ظاهِرُهُ أرجَحَ مِن باطِنِهِ خَفَّ

میزانُهُ

ترجمه:

هر کس ظاهرش بهتر از باطنش باشد، ترازویش سبک آید

آدرس:

مشکاه الأنوار، ص ۵۵۴.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: اُطلُب بَقاءَ العِزِّ بِإماتَهِ الطَّمَعِ

ترجمه:

پایداری عزّت را با میراندن طمع بجوی

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۸۶.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: إنَّ أشَدَّ النّاسِ حَسرَهً یَومَ القِیامَهِ عَبدٌ وَصَفَ عَدلاً ثُمَّ خالَفَهُ إلی غَیرِهِ

ترجمه:

حسرت مندترین مردم در روز قیامت، بنده ای است که سخن از عدالت گوید و با دیگران خلاف آن عمل کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۷۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام باقرعلیه السلام: الصَّلاةُ تَثبیتٌ لِلإخلاصِ تَنزیهٌ عَنِ الکِبرِ

ترجمه:

نماز موجب استواری اخلاص و دوری از کبر است

آدرس:

الأمالی، طوسی، ص ۲۹۶.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّٰه "سیدمحمدتقی خوانساری" فقیه و مرجع عالی قدر تقلید(۱۳۷۱ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سیدمحمدتقی خوانساری در سال ۱۳۰۵ق در خوانسار به دنیا آمد. پس از تکمیل مقدمات علوم در زادگاه خود، رهسپار حوزه ی نجف گردید و در حلقه ی درس آخوند خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی، میرزای نایینی و آقاضیاء عراقی جای گرفت. با شروع جنگ جهانی اول، به صف راهیان جهاد پیوست و در کنار دیگر بزرگان از کیان اسلامی به دفاع برخاست و در این راه متحمل چهار سال اسارت گردید. وی پس از بازگشت به خوانسار، در درس آیت اللّٰه حائری یزدی شرکت جست و مورد توجه خاص استاد قرار گرفت. آیت اللّٰه خوانساری پس از ارتحال مؤسّس حوزه ی علمیه ی قم، به همراه آیات عظام حجت کوه کمره ای و صدر، مسؤولیت حوزه و رهبری دینی مردم را به عهده گرفت. نماز باران ایشان در زمان حضور متفقین در ایران در سال ۱۳۲۰ ش و استجابت دعای باران، زبانزد خاص و عام است. در سال پایانی عمر شریف ایشان، به خواست مردم همدان،جهت سپری کردن تابستان راهی

آن شـهر شد و با اسـتقبال مردم مواجه گردید. سـرانجام در یکی از روزهایی که برای برپایی نماز جماعت راهی مسـجد جامع همـدان بود، دچـار حمله ی قلبی گشت و در هفتم ذی الحجه ی سـال ۱۳۷۱ ق به احرام جانان درآمـد و در ۶۶ سالگی لبیک گویان به سـرای دوست شـتافت. پیکر مطهر وی پس از تشـییعی باشکوه در جوار استادش در حرم مطهر حضرت معصومه(س) دفن شد.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: روز تَرویه

شرح مناسبت:

روز هشـتم ذی الحجه، روز ترویه است. علت نامگذاری این روز به این جهت بود که در زمان حضرت ابراهیم(ع)، درصحرای عرفات آب یافت نمی شد به این جهت مردم برای رفع نیاز آبِ روز نهم، در روز هشتم، آب را ازمکه به سرزمین عرفات حمل می نمودند. به همین جهت عده ای به هم می گفتند تَرَوَیتُم تَرَوَیتُم؟ آیا سیراب شدید؟

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: حرکت امام حسین(ع) از مکه به سوی عراق(۶۰ ق)

شرح مناسبت:

امام حسـین(ع) در پی خودداری از بیعت با یزیـد بن معاویه، مکه را به قصـد کوفه در عراق ترک کرد. آن حضـرت، چهار ماه قبل از آن، از مدینه زادگاه و محل زندگی خود به همراه جمعی از خاندانش به مکه آمده بود. درمدتی که امام حسـین(ع) در مکه بود، با اسـتفاده از حضور تعداد زیادی از زائران خانه ی خدا در این شـهر، توانست عده ی زیادی از مسلمانان را از ظلم و فساد حکومت یزیـد بن معاویه آگاه کنـد. در عین حال، به دلیل دعوت های مکرر مردم کوفه از امام و همچنین توطئه ی ترور ایشان در مکه توسط عاملان حکومت یزید، آن حضرت رهسپار کوفه شد. ضمن آن که ترک مکه در هشتم ذی الحجه که از ایام حج است، باعث جلب توجه بیشتر همگان به مخالفت امام با حکومت جابرانه ی یزید گردید.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: یورش به مکه و قتل عام حجاج خانه ی خدا توسط حکومت قرمطی بحرین(۳۱۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوطاهر، رییس حکومت قرمَطی بحرین در حمله ای بی رحمانه به شـهر مکه، پس از اشغال این شهر مقدس، حجاج را قتل عام کرد واموال آن هـا را به غـارت بُرد. وی همچنین حَجَرالاَـسوَد، سـنگ مقدسـی را که بر کعبه نصب شـده بود به همراه اموال و اسیرانِ فراوان بـه بحرین انتقـال داد. سـرقت حجرالاـسود، دنیـای اسـلام را در آن روزگـار به شـدت تکـان داد و مسـلمانان را خشمگین کرد. حجرالاسود، ۲۲ سـال در دست قرمطیانِ بحرین بود تا آن که در سال ۳۳۹ ق باوساطت خلیفه ی فاطمی آن را به مکه بـاز گرداندنـد. فرقه ی قرمطیـان، عقایـدی انحرافی و سـخت گیرانه داشـتند به طوری که قتل مسـلمانانِ مخالفِ خود را

جایز می دانستند.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: روز عرفه(روز نیایش)

شرح مناسبت:

روز نهم ذی الحجه به عنوان روز عرفه از اعیاد بزرگ اسلامی به شمار می رود، گرچه به اسم عید نامیده نشده است. در این روز خداوند تبارک و تعالی بندگان خود را به عبادت و اطاعت خود فراخوانده، و سفره ی جود و احسان خود را برای بندگان خود گسترانده است. شیطان در این روز خوار و حقیر و خشمناک است. از ظهر روز نهم ماه ذی الحجه، زائران خانه ی خدا در صحرای عرفات وقوف می کنند و برای این وقوف، فضایل بسیاری ذکر شده است. در غروب این روز، زائران، از عرفات به مشعرالحرام می روند و خود را برای سایر مناسک پر شکوه حج آماده می کنند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز عرفه

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: ما مِن یَومٍ أکثَرَ أن یُعتِقَ اللَّهُ فِیهِ عَبدَاً مِنَ النّارِ مِن یَومِ عَرَفَه

ترجمه:

خداوند در هیچ روزی به اندازه

روز عرفه، بندگان را از آتش دوزخ نمی رهاند

آدرس:

صحیح مسلم، ج ۴، ص ۱۰۷.

زیر عنوان:

روز عرفه

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ یُباهِی مَلائِکَتَهُ عَشِیَّهَ عَرَفهَ بِأهلِ عَرَفَهَ فَیَقولُ: اُنظُروا إلی عِبادی أتَونی شُعثاً غُبراً

ترجمه:

خداوند در غروب عرفه نزد فرشتگانش به اهل عرفه می بالد و می گوید: "بندگانم را بنگرید! ژولیده و غبار آلود، نزد من آمده اند

آدرس:

مسند أحمد، ج ۲، ص ۲۲۴.

زیر عنوان:

روز عرفه

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أعظَمُ أهلِ عَرَفاتٍ جُرماً مِنِ انصَرَفَ و هُوَ یَظُنُّ أنَّهُ لَن یُغفَرَ لَهُ

ترجمه:

گناه کارترین فرد در عرفات کسی است که از آن جا باز گردد در حالی که گمان می برد آمرزیده نخواهد شد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۹، ص ۲۴۸.

زیر عنوان:

روز عرفه

متن:

امام علی علیه السلام: مِنَ الذُّنوبِ ذُنوبٌ لاتُغفَرُ إلّا بِعَرَفاتٍ

ترجمه:

برخی از گناهان جز در عرفات بخشوده نمی شوند

آدرس:

دعائم الاسلام، ج ۱، ص ۲۹۴.

زیر عنوان:

روز عرفه

متن:

امام صادق علیه السلام: تَخَیَّر لِنَفسِکَ مِنَ الدُّعاءِ ما أحبَبتَ واجْتَهِد، فإنَّهُ (یَومَ عَرَفَه) یَومُ دُعاءٍ و مَسألَهٍ

ترجمه:

هر چه می خواهی برای خود دعا بخوان و [در دعا کردن] بکوش که آن روز [روز عرفه]روز دعا و درخواست است

آدرس:

التهذیب الأحکام، ج ۵، ص ۱۸۲.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

فَاذکُرونی أذکُرکُم وَاشکُرُوا لی ولا تَکفُرونِ

ترجمه:

مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم؛ مرا سپاس گویید و ناسپاسی مکنید

آدرس:

بقره، آیه ۱۵۲.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اَللّهُمَّ اجعَل حُبَّکَ اَحَبَّ الأشیاءِ إلَی

ترجمه:

خدایا! دوستی ات را محبوب ترین چیزها نزد من گردان

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۱، ص ۷۰.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

امام علی علیه السلام: اَللّهُمَّ إنّی أسألُکَ الأمانَ الأمانَ یَومَ لایَنفَعُ مالٌ و لابَنونَ إلّا مَن أتَی اللَّهَ بِقَلبٍ سَلیمٍ

ترجمه:

خدایا! از تو امان می طلبم در آن روزی که نه مال

و ثروت به کار می آید و نه فرزندان، مگر کسی که با دلی پاک به سوی خدا بیاید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۴، ص ۱۰۹.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: اَللّهُمَّ أسألُکَ النَّظَرَ إلی وَجهِکَ و الشَّوقَ إلی لِقائِکَ

ترجمه:

خدایا! نگریستن به رویت و شوق دیدارت را از تو درخواست می کنم

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۴، ص ۲۲۵.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

امام حسین علیه السلام: إلهی أنا الفَقیرُ فی غِنایَ فَکَیفَ لاأکونُ فَقیراً فی فَقری

ترجمه:

خدایا! من در حال بی نیازی نیازمندم؛ پس چگونه در حال فقر نیازمند [تو]نباشم؟

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۸، ص ۲۲۵.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

امام سجّادعلیه السلام: یا راحِمَ رَنَّهِ العَلیلِ و یا عالِمَ ما تَحتَ خَفِیِّ الأنینَ، اجعَلْنی مِنَ السّالِمینَ فی حِصنِکَ الَّذی لاتَرومُهُ الأعداءُ

ترجمه:

ای آن که بر ناله دردمند رحمت می آوری، و ای آن که به آنچه در دل زاری کننده نهفته است دانایی، مرا از کسانی قرار ده که در پناه تو ایمن اند و دشمنان را به آن جانْ پناه دسترسی نیست

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۴، ص ۱۲۱.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

امام صادق علیه السلام: أوحَی اللَّهُ إلی داودَعلیه السلام: بِی فَافرَح و بِذِکری فَتَلَذَّد و بِمُناجاتی فَتَنَعَّم

ترجمه:

خداوند به داوودعلیه السلام وحی فرمود: "به من شاد باش و با یاد من سرخوشی کن و از نعمت مناجات با من برخوردار شو

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۰۰۳۵.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

امام هادی علیه السلام: یا مَن دَعاهُ المُضطَرّونَ فَأجابَهُم و لَجَأ إلَیهِ الخائفُونَ فَآمَنَهُم و عَبَدَهُ الطّائِعونَ فَشَکَرَهُم و حَمِدَهُ الشّاکِرُونَ فَأثابَهُم

ترجمه:

ای آن که درمانـدگان او را می خواننـد و اجابتشـان می کنـد، بیم ناکـان به او پنـاه می برنـد و امانشان می دهـد، مطیعان او را عبادت می کنند و سپاسشان می

گوید و شاکران او را سپاس می گویند و پاداششان می دهد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۸۵، ص ۲۲۷.

زیر عنوان:

روز نیایش

متن:

امام مهدی علیه السلام: یا مَن أظهَرَ الجَمیلَ و سَتَرَ القَبیحَ یا مَن لَم یُؤاخِذ بِالجَریرَهِ و لَم یَهتِکِ السِّترَ یا عَظیمَ المَنِّ یا کَریمَ الصَّفحِ یا حَسَنَ التَّجاوُزِ

ترجمه:

ای آن که [کار] زیبا را آشکار می کند و [کار] زشت را می پوشاند! ای آن که بر بدکاری مؤاخذه نمی کند و پرده نمی درد! ای آن که منّتش بزرگ و چشم پوشی اش کریمانه و گذشتش نیکو است!

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۳۰۴.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: شهادت حضرت "مسلم بن عقیل" نماینده ی امام حسین(ع) در کوفه(۶۰ ق)

شرح مناسبت:

مسلم بن عقیل که از شخصیت های برجسته وبا تقوای زمان خود به شمار می رفت، برای ارزیابیِ میزان وفاداری مردم کوفه به امام حسین(ع) به این شهر رفته بود. زیرا مردم کوفه، طیِ هزاران نامه، از امام حسین برای رفتن به این شهر و قیام علیه حکومت ستمگر یزید بن معاویه، دعوت کرده بودند. مردم کوفه اگرچه در ابتدا به گرمی از مسلم بن عقیل استقبال کردند، اما هنگامی که عبیداللّه بن زیاد که مردی سنگدل و بی رحم بود بر کوفه حاکم شد، کوفیان، فریبِ وعده های دروغین او را خوردند و به خاطر ترس و جهل، دست از حمایت امام حسین(ع) کشیدند و مسلم را تنها گذاشتند. در پیِ آن، مسلم به دست عُمّال ابن زیاد گرفتار آمد و به دستور آن حاکم پلید، فرستاده ی امام حسین(ع) را از بالای دارُالاماره به پایین انداختند و او را به شهادت رساندند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "جارُاللّه زمخشری" ادیب، مفسر و محدث معروف اهل سُنَّت(۵۳۸ ق)

شرح مناسبت:

جاراللّه زمخشری استاد تفسیر، حدیث، علم لغت، ادیب و فقیه مسلمان، سال های بسیاری را در مکه اقامت داشت و از این رو به جارُاللّه یعنی همسایه ی خدا مشهور شد. زمخشری، به جهت علم و دانش بسیار در زمینه ی علوم دینی، مورد احترام فضلا و دانشمندان عصر خود بود و آثار بسیاری را در زمینه ی علوم مختلف اسلامی از خود به یادگار گذاشت. از مهم ترین تالیفات زمخشری می توان به تفسیر کَشّاف و مقدمهُ الادب اشاره کرد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ارتحال عالم کبیر "علامه طبرسی" مفسر شهیر قرآن کریم(۵۴۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوعلی فضل بن حسن طبرسی در سال ۴۶۸ ق به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات در مشهد مقدس به تحصیل ادبیات عرب، قرائت، تفسیر، حدیث، حساب و جبر، فقه، اصول وکلام پرداخت و در آن علوم متبحرگردید. علامه در حدود ۵۴ سال در مشهد بود و سپس راهی سبزوار شد و به تدریس و تالیف همت گماشت. قطب الدین راوندی، ابن شهر آشوب، ضیاءالدین راوندی و ... از جمله شاگردان او به شمار می آیند.همچنین اسرار الامامه، تاج المواليد و کنوز النجاح ازتالیفات اوست. از میان ده ها کتاب او، تفسیر کبیر مجمع البیان، به عنوان سرآمد تفاسیر، مطرح گردیده است. او همچنین فقیهی وارسته و عالمی آگاه بود و محل مراجعه ی مردم واقع می شد. سرانجام امام مفسّران، پس از نزدیک به هشتاد سال عمر با برکت درروز عرفه ی سال ۵۴۸ ق بدرود حیات گفت. بعضی، مسمومیت توسط بدخواهان را عامل درگذشتِ وی گفته اند. بدنش را به مشهد منتقل کرده و در جوار حرم امام رضا(ع) به خاک سپردند.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللّه "سیدابوالحسن اصفهانی" زعیم شَهیر حوزه ی علمیه ی نجف(۱۳۶۵ ق)

شرح مناسبت:

سیدابوالحسن اصفهانی در سال ۱۲۸۴ ق در یکی از روستاهای اصفهان به دنیا آمد. پس از گذراندن دروس ابتدایی در زادگاهش، به حوزه ی اصفهان رفت و در نهایت تنگدستی به فراگیری علوم دینی و تدریس همت گماشت. در ۲۴ سالگی راهی نجف شد و از محضر میرزای شیرازی، میرزا حبیب اللّه رشتی، محمدکاظم یزدی و آخوند خراسانی و ... بهره مند گردید. ده سال آخر حیات وی، همزمان با مرجعیت عامه و زعامت دینی شیعیان بود. از مهم ترین آثار ایشان، وسیلهُالنجاه و اَنیسُ المُقلّدین می باشد. همچنین

آیات عظام: سید محسن حکیم، سید محمد هادی میلانی، سیدمحمود شاهرودی، سردار کابلی،علامه طباطبایی، سید عبداللّه شیرازی و میرزا هاشم آملی و ... از جمله شاگردان او می باشند. این عالم ربانی سرانجام پس از ۸۱ سال عمر پر برکت در کاظمین دارفانی را وداع گفت و در نجف اشرف به خاک سپرده شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: عید سعیدقربان

شرح مناسبت:

حضرت ابراهیم(ع) در خواب، ذبح فرزندش را می بیند و پس از سه بار، این موضوع را با پسرش حضرت اسماعیل مطرح می کند. اسماعیل این دستور الهی را با آغوش باز می پذیرد و خود را برای اجرای آن آماده می سازد. پس از مهیا شدن ابراهیم و اسماعیل جهت انجام امر خداوند، از جانب پروردگار، قوچی جهت قربانی فرستاده می شود و این پدرو پسر از این آزمایش الهی، سربلند بیرون می آیند. از آن پس روز دهم ذیحجه به عید قربان نام گذاری شده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

عید قربان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یُغفَرُ لِصاحِبِ الأضحِیَّهِ عِندَ أوَّلِ قَطرَهٍ تَقطُرُ مِن دَمِها

ترجمه:

با ریختن اوّلین قطره خون قربانی [به زمین]، صاحب قربانی آمرزیده می شود

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۲، ص ۲۱۴.

زیر عنوان:

عید قربان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّما جَعَلَ اللَّهُ الأضحی لِشبَعِ مَساکِینِکَم مِنَ اللَّحمِ فَأطعِمُوهُم

ترجمه:

خداوند عید قربان را برنهاد تا مستمندان از گوشت سیر شوند؛ پس از گوشت قربانی به ایشان بخورانید

آدرس:

ثواب الأعمال، ص ۵۹.

زیر عنوان:

عید قربان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن صَدَقَت نِیَّتُهُ، کانَت أوّلُ قَطرَةٍ لَهُ کَفّارَةً لِکُلِّ ذَنبٍ

ترجمه:

هر کس نیّتش صادق باشد، اوّلین قطره از خون قربانی اش، کفّاره همه گناهان او است

آدرس:

دعائم الاسلام، ج ۱، ص ۱۴۸.

زیر عنوان:

عید قربان

متن:

امام باقرعلیه السلام: اِنَّ اللَّهَ یُحِبُّ

هِراقَهَ الدِّماءِ وَ إطعامَ الطَّعامِ

ترجمه:

خداوند قربانی کردن و اطعام کردن را دوست دارد

آدرس:

المحاسن، ج ۲، ص ۱۴۳.

زیر عنوان:

عید قربان

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إذا ذَبَحَ الحاجُّ کانَ فِداهُ مِنَ النّارِ

ترجمه:

قربانی کردن حاجی، فدیه او در برابر آتش خواهد بود

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۹، ص ۲۸۸.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات "ابن الانباری" ادیب و نحوی(۳۲۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمد بن قاسم انباری بغدادی معروف به انباری و ابن الانباری ازبزرگان ادبا، نحوی و لُغَوی قرن چهارم هجری است. ابن انباری در تفسیر، حدیث، شعر و فنون ادبی بسیار ماهر و در بدیهه گویی و ضرب المثل استاد بود. ابن انباری به داشتن دانش و تالیفات بسیار و فضایل اخلاقی، مشهور است و تا آخرین روزهای عمر از آموختن دانش غافل نبود. اما آنچه بیش از همه، نظر مورخان را به ابن انباری جلب کرده است، حافظه ی توانای اوست. کسانی که در کلاس درس او شرکت داشتند، گفته اند که وی در مجالس درس، تنها از حافظه ی خود، بهره می برد و از دفتر و کتاب کمتر استفاده می کرد. از تالیفات ابن انباری می توان به کتب ادب الکاتب، الاضداد و ضمائر القرآن،اشاره کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: سقوط قلعه ی شهر بخارا در مقابل حملات سپاهیان مغول(۶۱۶ ق)

شرح مناسبت:

چنگیزخـان مغول در ادامه ی کشورگشایی های خود در ذی الحجّه سال ۶۱۶ ق به بخارا رسید و پس از سه روز محاصره، آن شهر را فتـح کرد و آتش زد. چون بنـای خـانه هـای بخـارا از چوب بود، همه ی آن ها به جز چنـد سـرای و مسـجد که از آجر سـاخته بودنـد، بقیه از میـان رفت. چنگیز آن شـهر را غـارت و مردم آن را قتل عام کرد. وی سـپس جوانان بخارا را به صورت لشـکری انبوه و غیرمنظم با خود برد و از ایشان در کارهای غیرنظامیماننـد پرکردن خنـدق ها و آوردن سـنگ و چوب جهت انباشـتن رودخانه ها و کارهای دیگر اسـتفاده می کردنـد. چنگیز در بخارا چنان کشـتار و خرابی کرد که چون یکی از فراریانِ آن شهر

را درباره ی این حادثه پرسیدند گفت: آمدند و سوختند و کشتند و بردند و رفتند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: تولد "محمد علی خان بامداد" نویسنده و شاعر(۱۳۰۵ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمدعلی خان بامداد در مشهد مقدس به دنیا آمد. او پس از فراگیری علوم مقدماتی، حکمت و ادب را نیز آموخت. دوران زندگی بامداد مقارن با استبداد صغیر در ایران بود. وی که از آزادی خواهان به شمار می رفت، در اثر فشارهای رژیم حاکم به تهران آمد و برای بیداری مردم و ترویج آزادی و مشروطیت، روزنامه ی بامداد را منتشر کرد. قطعات نظم و نثر او که درجراید و مجلات ادبی چاپ و منتشر می شد، از شهرت و استقبال فراوانی در میان مردم برخوردار بود. بامداد، مدتی ریاست کل اوقاف را به عهده داشت و همچنین در دوره ی ششم مجلس شورای ملی از سوی مردم به نمایندگی انتخاب شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: وفات آیت اللّه "محمد حسین واسعی" (۱۳۸۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "محمدبن عمر واقدی" مورخ معروف(۲۰۷ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّه محمد بن عمر بن واقد معروف به واقدی از مشاهیر قدمای مورخین اسلامی است که در حدیث و اختلافاتی که در فقه و حدیث و احکام و اخبار گذشته موجود است بسیار آگاه بود. او از طرف مأمون عباسی قاضی بغداد بود. اخبارمکه، ذکر القرآن، فتوح الجزیره، المغازی و مقتل الحسین از کتب اوست. این گفته از واقدی است: کتابِ همه از حفظش بیشتر است ولی من، محفوظاتم از کتابم فزون تر می باشد و نیز گفته: وجود مقدس امام علی(ع) از معجزات پیامبر اکرم(ص) است. مثل عصای موسی(ع) و زنده کردن مردگان توسط عیسی(ع). واقدی ازقدیمی ترین مورخان جهان اسلام به شمار می رود. کتاب های متعدد او در باب غزوات پیامبر(ص) و فتوحات اعراب، گواه روشنی بر این مطلب است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت استاد بزرگ اخلاق و عالم عارف، آیت اللّه "میرزا جواد ملکی تبریزی" (۱۳۴۴ ق)

شرح مناسبت:

میرزا جوادآقا فرزند حاج میرزا شفیع، عارفی کامل، عالمی عامل،سالکی و اصل و فقیهی گرانقدر بود. وی در تبریز متولد شد و پس از تحصیل مقدمات و سطوح به نجف اشرف عزیمت کرد و از محضر اساتید برجسته ای چون حاج آقا رضا همدانی، آخوند خراسانی، محدث نوری و آخوند همدانی استفاده نمود. میرزا جواد ملکی در سال ۱۳۲۰ قمری پس از مراجعت به

ایران در تبریز سکنی گزید و در اوج مشروطیت به قم مهاجرت کرد. وی به تمام معنی اهل عبادت و تهجد بود. آیت اللّه بهاءالدینی، شیخ عباس تهرانی و حضرت امام خمینی از شاگردان برجسته ی او می باشند. از مرحوم ملکی آثار ارزنده ای از جمله اسرار الصلاه، المراقبات، اعمال السنه، رساله ای در فقه و رساله ی لقاءاللّه به جای مانده است. این عالم

ربانی سرانجام پس از یک عمر تلاش در راه تهذیب انسان ها در سحرگاه یازدهم ذی الحجه ی سال ۱۳۴۴ قمری به دیار باقی شتافت و در قبرستان شیخان قم به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات فقیه امامی آیت اللّه "سیدعلی ممتاز العلماء" (۱۳۵۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن شمس العلما سیدابراهیم ملقب به ممتاز العلماء، از بزرگان علمای هند بود. وی پس از تحصیل مقدمات به فراگیری معقول و منقول پرداخت. وی در ۱۳۲۷ ق به نجف اشرف رفت و از محضر درس سیدمحمدکاظم یزدی، آخوند خراسانی، شیخ زین العابدین مازندرانی و آقا ضیاءالدین عراقی استفاده برد. ممتاز العلما پس از پنج سال به زادگاه خود، لکهنو برگشت و به تدریس و تالیف و ارشاد مردم پرداخت. اثبات النُّبُوَّه، الامامه و تجزی الاجتهاد از تالیفات اوست.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: اولین سفر "مظفرالدین شاه قاجار" به فرنگ (۱۳۱۷ ق)

شرح مناسبت:

در حالی که اوضاع اقتصادی ایران در این زمان دچار آشفتگی بود، مظفرالدین شاه قاجار چندین بار به بهانه ی معالجه، به سفر فرنگ رفت ودر هر بار با استقراض از دولت های خارجی خصوصاً روسیه، مملکت را دچار بدهکاری های هنگفت نمود و دست آنان را در دخالت در امور کشور باز گذاشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: وفات آیت اللّه "میرزامحمد باقر آشتیانی" (۱۴۰۴ ق)

شرح مناسبت:

حاج میرزا محمد باقر فرزند میرزا احمد و نوه ی میرزا محمد حسن آشتیانی از رهبران نهضت تنباکو، در سال ۱۳۲۳ ق در تهران به دنیا آمد. پس از طی دروس مقدماتی در تهران، راهی نجف اشرف شد و از محضر حضرات آیات ضیاءالدین عراقی، سید ابوالحسن اصفهانی و میرزای نایینی بهره جست. پس از سالیانی به تهران مراجعت نمود و در مدرسه ی مروی به تدریس پرداخت. آثار متعددی از این عالم گرانقدر برجای مانده که کتاب الصَّوم، رساله در زکات فطر، کتاب قضاء و ... از آن جمله اند. آیت اللّه آشتیانی سرانجام در ۱۶ شهریور ۱۳۶۳ ش در ۸۱ سالگی در تهران بدرود حیات گفت و در شهر ری به خاک سپرده شد.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: انعقاد دومین پیمان اهل یثرب معروف به به عَقَبه ی دوم با پیامبر در مکه (۱۳ بعثت)

شرح مناسبت:

پیمـان عقبه ی دوم، میـان پیـامبر وعـده ای از اهـل یـثرب که به حـج آمـده بودنـد منعقـد شـد و یثربیـان از پیـامبر اسـلام(ص) درخواست کردنـد که آن حضـرت به مـدینه مهاجرت کند. در این پیمان، آنها مسؤولیت دفاع از پیامبر را بر عهده گرفتند. این پیمانِ مهم و سرنوشت ساز چندی پس از پیمان عقبه ی اول منعقد شد. مسلمان شدن شماری از مردم یثرب موجب شد تا آیین حیـات بخش اسـلام در بین بسـیاری از اهـالی این شـهر رواج یابـد. در این حـال مردم یثرب پس از دیـدار بـا پیامبر(ص) از او خواستند تا به شهر آن ها برود واین مقدمه ی هجرت بزرگ پیامبر(ص) به مدینه بود.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: آغاز سلطنت "آلب ارسلان سلجوقی" پس از طغرل سلجوقی(۴۵۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عالم مجاهد و مجتهد مبارز آیت اللّٰه "میرزا محمدتقی حائری شیرازی" (۱۳۳۸ ق)

شرح مناسبت:

میرزا محمدتقی گلشن حائری شـیرازی از بزرگان علمای امامیه و از شاگردان مُبَرِّز و تربیت یافته ی میرزای شیرازی اول است. ایشان یکی از مشهورترین چهره های شناخته شده در علم و تقوی و غیرت و شهامت دینی و پرچمدار و رهبر انقلاب مسلمانان علیه اشـغالگران انگلیس بود. میرزا، به خوبی احساس می کرد که هدف دولت انگلیس از درخواست پذیرش نماینده ی دولت بریتانیـا به عنـوان رئیس حکـومت عراق تسـلط بر کشورهـای اسـلامی است. از این رو، فتوایی مشـهور به نـام فتوای دفـاعیه که مجوّزی رسـمی برای نهضت مسلحانه ی مردم عراق بود صادر کرد. در این فتوا، مطالبه ی حقوق، بر عراقیان واجب اعلام شده و در صورت عدم پذیرش انگلسـتان، جواز استفاده از قوه ی دفاعی عنوان شده بود. صدور فتوای میرزا لرزه بر ارکان حکومت اسـتعمار پیر افکند و دولت انگلیس را به عقب نشـینی از مواضع خود وادار نمود. او رهبر اصـلی انقلاب ۱۹۲۰ م مردم مسلمان عراق علیه استعمار بود که سرانجام توسط دست نشاندگان آنها مسموم گردید و در هشتاد سالگی به لقاءاللّٰه پیوست.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات آیت اللّٰه شیخ عبدالکریم گزی(۱۳۳۹ ق)

شرح مناسبت:

شیـخ عبـدالکریم گزی معروف به آخوند گزی در سال ۱۲۶۰ قمری در روسـتای "گز" از توابع اصـفهان به دنیا آمد. مقدمات علوم را در اصـفهان فرا گرفت و در ۳۸ سـالگی به مقام اجتهاد نایل آمـد. اهتمامش در رفع مشـکلات مردم و حل اختلافات و رفع مخاصـمات و قضاوت های عادلانه، چنان بود که معروف به اداره ی عدلیه ی سیار گردید. با آن که در ده سال آخر عمر، کلیه ی امور قضایی اصفهان و توابع به دست او سپرده شده

بود، هیچ گاه از مسیر ساده زیستی و قناعت دور نگردید و صفت مرد علم و تقوا را به حقیقت برازنده ی خویش ساخت. تذکرَهُالقبور در شرح حال علما و شعرای اصفهان و دیوان اشعار از جمله آثار آخوند گزی است. این عالم ربانی سرانجام در ۷۹ سالگی وفات یافت و در تخت فولاد اصفهان به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت رجالی نامدار و محدّث شهیر شیعه آیت اللّه "قا بزرگ تهرانی" (۱۳۸۹ ق)

شرح مناسبت:

شخ محمدحسن رازی مشهور به شیخ آقابزرگ در ۱۱ ربیع الاول ۱۲۹۳ ق در تهران متولد شد. او فقیه، محقق، مُدقّق اصولی، رجالی، جامع علوم متنوعه و از شاگردان آخوند ملاکاظم خراسانی، شریعت اصفهانی، سیدکاظم یزدی و میرزا محمدتقی شیرازی بود. آقابزرگ با پشتکار خارق العاده و ایثار و عزم راسخ، هر چه کتاب و کتابخانه راغ داشت ملاحظه کرد و در حدامکان، نوشته های شیعه را جمع آوری نمود و به تهیه ی دایرهالمعارف کتاب شناسی شیعه یعنی "الذَّریعَهُ اِلی تَصانیفِ الشّیعه" در ۲۶ جلد پرداخت. علاوه بر این کتب طَبَقاتُ اَعلامُ الشّیعه، مَعنیُ المَقال، هدیهُالرّازی و الرَّشاد و ... نیز از آثار ماندگار این عالم بزرگ می باشند. او از ملاکاظم خراسانی، شریعت اصفهانی، میرزا حسین نوری، شیخ طه نجف، سیدحسن صدر و دیگر بزرگان روایت کرده و زیاده بر سی تن از علما از وی اجازه روایت داشتند. در محضر درس آقابزرگ تهرانی علمای فاضل فراوانی زانوی ادب زدند که حضرات آیات سیدعبدالعزیز طباطبایی یزدی، سیدمرتضی نجومی، شهید سیدمحمد علی قاضی طباطبایی، سیدمحمدصادق بحرالعلوم و ... از آن جمله اند. آقابزرگ تهرانی در نجف اشرف درگذشت و طبق وصیت او، در کتابخانه اش به خاک سپرده شد.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تاجگذاری "محمدعلی شاه قاجار" ششمین پادشاه سلسله ی قاجاریه(۱۳۲۴ ق)

شرح مناسبت:

پس از مظفرالدین شاه، فرزند ارشدش، محمدعلی میرزا، که در دوره ی کسالت پدر در تهران حضور داشت به پادشاهی رسید. محمدعلی شاه در ۱۲۸۹ ق در تبریز به دنیا آمد ومادرش ام الخاقان، دختر امیرکبیر بود. وی از سال ۱۳۱۳ ق ولیعهد وفرمانروای کل آذربایجان بود. با این که قانون اساسی در هنگام حیات پدرش به امضای مظفرالدین شاه رسیده بود ولی

اکثر آزادی خواهان می دانستند او کسی نیست که به مشروطیت وفادار بماند وبر سر قول خود باقی باشد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت آیت اللّه "شیخ مرتضی حائری یزدی" عالم و فقیه جلیل(۱۳۳۴ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ مرتضی حائری یزدی فرزند آیت اللّه شیخ عبدالکریم، مؤسس حوزه ی علمیه ی قم، در شهر اراک به دنیا آمد. پس از طی تحصیلات مقدماتی و ادبیات، سطوح عالیه را در قم نزد آیات عظام سیدمحمدتقی خوانساری و سیدمحمد محقق داماد به اتمام رسانید و دردرس خارج والد معظم و آیت اللّه حجت (پدر همسرشان) شرکت نمود. معظم له مدتی در حوزه ی علمیه ی قم سطوح عالیه راتدریس می فرمود و از سال ۱۳۲۶ شمسی به تدریس خارج فقه و اصول اشتغال داشت و شاگردان بسیاری را پرورش داد. این عالم بزرگ، کلیه ی دروس فقه و اصول خود را شخصاً به رشته ی تحریر درآورد که هم اکنون یک دوره ی کامل اصول فقه و نیز کتاب های طهارت، خمس، مکاسب و قسمتی از بحث صلوه، از ایشان در دست است. یك جلد از مکاسب این فقیه جلیل نیز به نام اِبْتِغاهُالفَضیلَه فی شَرحِ الوَسیله به چاپ رسیده است. این عالم ربانی علاوه بر مقام علمی، از نظر تقوی، زهد و وَرَع نیز زبانزد همگان بوده است. آیت اللّه مرتضی حائری یزدی بر رفع حوائج نیازمندان و رسیدگی به مستمندان نیز سعی وافر داشت. این فقیه جلیل سرانجام در ۲۵ اسفند ۱۳۶۴ به ملکوت اعلی پیوست و در جوار حضرت معصومه(س) جای گرفت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "آیت اللّه شیخ فیاض زنجانی" عالم مسلمان(۱۳۶۰ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ فیاض زنجانی در سال ۱۲۸۵ ق در یکی از روستاهای اطراف زنجان به دنیا آمد. وی ابتدا نزد پدرش به فراگیری علوم دینی پرداخت و سپس در تهران از محضر دانشمندان گرانقدر عصر خود همچون میرزا ابوالحسن جلوه و میرزا محمدحسن آشتیانی

و ... بهره برد تا به اجتهاد دست یافت و پس از دست یابی به مراتب والای علمی و مهارت کافی به تدریس پرداخت. از جمله خصوصیات اخلاقی آیت اللّه فیاض در کلاس درس این بود که علی رغم توانایی علمی و تسلط کافی بر مطالب درس، در موقع اشکال درس شاگردان، سکوت می کرد و به حرف آنان گوش می داد و سپس با او به بحث می پرداخت. اگر در ضمن بحث، صحّت گفته های شاگردش با دلیل و برهان برای او مسلّم می شد، در کمال فروتنی و تواضع می پذیرفت. ایشان کتبی درباره ی احکام اسلامی تالیف نموده است که کتاب الاجاره و ذخایرُالامّه از آن جمله اند. سرانجام این عالم ربانی در حالی که مرجعیت مردم زنجان را برعهده داشت در ۷۵ سالگی درگذشت و در همان دیار به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت دکتر "احمد الملط" مبارز مسلمان مصری(۱۴۱۵ ق)

شرح مناسبت:

دکتر احمد الملط از مبارزان مسلمان مصری، در دوران تحصیل با حسن البَنّاء بنیانگذار جمعیت اخوان المسلمین مصر، آشنا شد و پس از چندی به این جمعیت پیوست. دکتر احمد الملط در نخستین جنگ اعراب با رژیم صهیونیستی در سال ۱۹۴۸ م در جبهه های نبرد، حضوری فعال داشت. او علاوه بر شرکت در جبهه ی جنگ با صهیونیسم، در جهاد و مبارزه علیه نیروهای اشغالگر انگلیس در کانال سوئز، شرکت فعال و مستقیم داشت. این پزشک مسلمان دردوران اشغال افغانستان توسط نیروهای شوروی، در جهاد مردم افغان شرکت جُست و این همکاری تا پایان اشغال و طرد نیروهای بیگانه از این کشور ادامه یافت. پس از آن، بوسنی، شاهد حضور دائمی دکتر احمد الملط در جبهه

های نبرد علیه صرب ها بود. جمعیت پزشکان مسلمان که در همه ی حوادث تلخ، نظیر جنگ، زلزله و سایر وقایع پیش بینی نشده به یاری و کمک آسیب دیدگان می شتافت توسط وی تاسیس شد و خود، ریاست آن را به عهده داشت. سرانجام دکتر احمد الملط قائم مقام رهبری جمعیت اخوان المسلمین کشور مصر،پس از انجام مراسم حجِ سال ۱۴۱۵ ق، در مکه ی معظّمه درگذشت و در قبرستان بقیع در مدینه به خاک سپرده شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: آغاز نهضت عباسیان با قیام "ابومسلم خراسانی" علیه حکومت اُمَوی(۱۲۹ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: ولادت پیشوای دهم حضرت امام علی النقی الهادی(ع) در مدینه(۲۱۲ ق)

شرح مناسبت:

حضرت امام هادی(ع) دهمین چراغ فروزان هدایت، در نیمه ی ذی حجّه ی سال ۲۱۲ ق در قریه ای در نزدیکی مدینه به دنیا آمد. مادرش سَمانه معروف به سیّده می باشد. ابوالحسن ثالث کنیه ی حضرت و هادی، نقی، مرتضی، فقیه، امین و متوکل، از القاب آن امام هستند. مُعتَصِم، واثق، متوکل، مُنتَصِر، مُستَعین و مُعتزّ از خلفای دوران حیات امام هادی(ع) بوده اند. پنج فرزند برای آن حضرت ذکر شده است. امام هادی(ع) پس از شهادت پدر بزرگوار خود، در سن هشت سالگی به امامت رسیده و عهده دار ولایت مسلمانان گردید. آن حضرت در همان دوران خردسالی، آن چنان از علم و هوشیاری و کمالات فوق العاده ای برخوردار بود که اطرافیان را حیران می نمود. امام دهم، همچنین در راستای انتشار مکتب تشیع به تربیت شاگردان متعددی پرداخت که حضرت عبدالعظیم حَسَنی، ابن سِکّیت اهوازی، ابوهاشم جعفری، جعفر بن سهیل و اسماعیل بن مهران از آن جمله اند. آن حضرت در تحکیم و استواری فقه و عقاید و فرهنگ تشیع، همت جدی و وسیع نمود و در این راستا، کتاب هایی نوشت که رساله هایی در ردّ جَبْر و تَفویض، اثبات عدل، احکام دین و نیز تفسیر صَحَّهُالخِلقَه و ... از آن جمله اند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

ولادت امام هادی علیه السلام

متن:

عبد اللّه بن المبارک: و کانَ [الإمامُ الهادی علیه السلام] أطیَبَ النّاسِ بَهجَةً و أصدَقَهُم لَهجَةً

ترجمه:

امام هادی خوش روترین و راست گوترین مردم بود

آدرس:

مناقب آل أبی طالب، ج ۳، ص ۳۳۸.

زیر عنوان:

ولادت امام هادی علیه السلام

متن:

نادِر الخادِم: کانَ أبوالحَسنِ [العَسکَریّ علیه السلام] إذا

اَکَلَ أحدُنا لایَستَحدِثُهُ حَتّی یَفرُغَ مِن طَعامِهِ

ترجمه:

زمانی که یکی از ما غذا می خورد، امام هادی علیه السلام کسی از ما را به سخن وا نمی داشت تا از غذا خوردن فراغت یابد

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۴، ص ۲۶۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: مَن جَمَعَ لَکَ وُدَّهُ و رَأیَهُ فَاجمَعْ لَهُ طاعَتَکَ

ترجمه:

هر کس نهایت دوستی و رأی[نیکش] را به تو عرضه کرد، تو نیز نهایت فرمانبری ات را به او ابراز کن

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: اُذکُر حَسَراتِ التَّفریطِ بِأخذ تَقدیمِ الحَزمِ

ترجمه:

حسرت کوتاهی کردن را با پیشه کردن دور اندیشی، یاد کن

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: مَن أَطاعَ اللَّهَ لَم یُبالِ سَخَطَ المَخلُوقِینَ

ترجمه:

کسی که از خدا اطاعت می کند، از خشم مردم باکی ندارد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۱۸۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: الغِنی قِلَّهُ تَمَنّیکَ وَ الرِّضا بِما یَکفیکَ

ترجمه:

توانگری، کمی آرزو و رضایت به چیزی است که تو را بسنده است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۰۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: مَن هانَت عَلَیهِ نَفسُهُ فَلا تَأمَن شَرَّهُ

ترجمه:

از شرّ کسی که خودش را سبک شمارد ایمن مباش

آدرس:

تحف العقول، ص ۴۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: لاتَطلُب الصَّفا مِمَّن کَدرتَ عَلَیهِ و لَا الوَفاءَ لِمَن غَدَرتَ بِهِ

ترجمه:

از کسی که رابطه ات را با او گسسته ای صمیمیّت مخواه و از کسی که به او وفا نکرده ای، وفا طلب مکن

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: إذا حَلَلتَ مِن أخیکَ فی مَحَلِّ الثِّقَهِ فَاعدِلْ عَنِ المَلَقِ إلی حُسنِ النِّیَّهِ

ترجمه:

هرگاه به برادرت اعتماد کردی، به جای مدح و ثنا [در ظاهر]

نیّتت را [در باطن]نیکو کن

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۶۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: العُجبُ صارِفٌ عَن طَلَبِ العِلمِ، داعٍ إلَی الغَمطِ والجَهلِ

ترجمه:

خودپسندی، آدمی را از دانش جویی باز می دارد و به ناسپاسی وانکار حق می خواند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۲، ص ۱۹۹.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: الهَزءُ فُکاهَهٌ السُّفَهاءِ و صِناعَهُ الجُهّالِ

ترجمه:

ریشخند کردن، شوخی کم خردان و کردار نادانان است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۴۷.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

امام هادی علیه السلام: السَّهَرُ اَلَذُّ لِلمَنامِ وَ الجُوعُ یَزیدُ فی طیبِ الطَّعامِ

ترجمه:

شب بیداری، خواب را لذّت بخش تر و گرسنگی، خوراک را گواراتر می کند

آدرس:

أعلام الدّین، ص ۳۱۱.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز حکومت "محمد خدابنده" معروف به "الجایتو" ایلخان مغول(۷۰۳ ق)

شرح مناسبت:

در ادامه ی حکومت ایلخانان مغول در ایران، الجایتو که به سلطان محمد خدابنده ملقب بود به پادشاهی رسید و دو دانشمند زمان، خواجه سعدالدین ساوجی و رشید الدین فضل اللَّه را به وزارت منصوب کرد. الجایتو به سبب نفوذ کلام علامه ی حلی، از مذهب سنت و جماعت به تشیع گرایید و فرمان داد که بر روی سکه ها نام دوازده امام را ضرب کنند. او بنای شهر سلطانیه - در نزدیکی زنجان - را به اتمام رساند و رصدخانه ی مراغه را که به فرمان هلاکوخان بنا شده و روی به خرابی گذارده بود، احیا کرد. الجایتو سرانجام در ۲۸ رمضان سال ۷۱۶ ق درگذشت و جَسد او را در زیر گنبدی که برای قبر خود ساخته بود به خاک سپردند.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات آیت اللَّه "شیخ علی اکبر برهان" (۱۳۷۸ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه شیخ علی اکبر برهان، در سال ۱۳۲۴ ق در تهران به دنیا آمد. پس از گذراندن مراحل مقدماتی، جهت تکمیل تحصیلات خود، راهی حوزه ی علمیه ی نجف گردید و از محضر درس حضرات آیات میرزا محمدعراقی و شیخ مرتضی طالقانی استفاده برد. آیت اللَّه برهان بعدها از درس آیت اللَّه میرزا ابوالحسن اصفهانی و سیدابوالقاسم خویی بهره مند شد و با اخذ وکالت مطلقه از میرزای اصفهانی به تهران باز گشت. این فقیه جلیل در طول اقامت خود در تهران، چندین مدرسه و مسجد تاسیس کرد و به ارشاد مردم همت گماشت. از آثار ماندگار آیت اللَّه برهان می توان به حدیثُ الایام در ادعیه و تفسیر سوره ی یوسف اشاره کرد. این مجتهد وارسته سرانجام در ۵۴ سالگی در تهران درگذشت و به دیدار معبود شتافت.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "محمد بن جیانی" منجم مسلمان اندلسی(۴۷۱ ق)

شرح مناسبت:

ابوعبداللّٰه محمد بن جیانی منجم و ریاضی دان مسلمان اندلسی در سال ۳۷۹ ق در قرطبه از شهرهای قدیم اندلس در اسپانیا، متولد شد و تحصیلات ابتدایی خود را در زادگاهش به پایان رساند. سپس به قاهره در مصر رفت و مدتی در آن جا اقامت گزید. جیانی در نجوم و ریاضیات از دانش بسیاری بهره منده بود واز مدافعان سرسخت کتاب اصول اقلیدس به شمار می رفت. از جمله آثار جیانی که درباره ی نجوم به رشته ی تحریر درآمده است، می توان به کتابی در شرح مقاله ی پنجم کتاب اصول اقلیدس اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: چاپ نخستین شماره از روزنامه ی "اختر"(۱۲۹۲ ق)

شرح مناسبت:

نخستین شماره ی روزنامه ی اختر به مدیریت آقامحمد طاهر تبریزی در استانبول منتشر شد، اختر، تنهاروزنامه ی ایرانی بود که در آن زمان به سبک نوین در خارج از ایران چاپ و منتشر می شد. در این روزنامه، بسیاری از رجال و بزرگان آن دوره، مقالاتی به چاپ می رساندند. روزنامه ی اختر در ایران، قفقاز، قلمرو عثمانی، هندوستان و عراق از شهرت برخوردار بود. علاوه بر این ها، این روزنامه در پیروزی نهضت تنباکو علیه استعمار انگلیس و در روشنگری و آگاه کردن مردم ایران، نقش داشته است.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تاسیس سلسله ی ایلکانی یا آل جلایر توسط شیخ "حسن بزرگ" (۷۴۰ ق)

شرح مناسبت:

همزمان با انحطاط ایلخانان مغول، عده ای از سرداران ایلخانی سر به استقلال خواهی برداشتند و آل جلایر یا ایلکانیان از همه نیرومندتر شدند. ایشان عراق و آذربایجان را سال ها در دست داشتند. جلایریان یا امرای ایلکانی که مؤسس آن شیخ حسن بزرگ بود، بغداد را به عنوان پایتخت زمستانی و تبریز را پایتخت تابستانی خود برگزیدند. این خاندان از سال ۷۳۶ تا ۸۱۴ ق بر نواحی غربی ایران و نقاط مجاور بین النهرین حکومت کردند.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تولد "محبُّ الدین سرایی" مفسر و فقیه مسلمان(۷۹۰ ق)

شرح مناسبت:

محب الدین سرایی، مفسر و فقیه مسلمان در قاهره به دنیا آمد. این دانشمند مسلمان، همه ی عمرش را به تحصیل و تدریس

پرداخت و در زمینه ی علوم دینی، دانش بسیاری کسب کرد. او در ادبیات عرب، فقه، اصول فقه، حدیث و منطق مهارت پیدا نمود و سپس در مدارس قاهره به تدریس پرداخت. حاشیه برکشاف و النهایه از آثار اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت عالم و مجتهد بزرگ، آیت اللّه "آقا رحیم ارباب اصفهانی" (۱۳۹۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه آقا رحیم ارباب اصفهانی در ۱۲ جمادی الاول سال ۱۲۹۷ ق در اصفهان به دنیا آمد. پس از کسب مقدمات و سطوح حوزه، از محضر درس اساتید برجسته ای همچون ابوالمعالی کلباسی، آخوند ملامحمد کاشی، سیدمحمدباقر دُرچه ای و میرزا جهانگیرخان قشقایی بهره ها گرفت و با آیت اللّه سیدحسین طباطبایی بروجردی هم مباحث بوده است. آیت اللّه ارباب اصفهانی به تأسی از استاد عارف و حکیم خود، جهانگیرخان قشقایی، جز در هنگام اقامه ی نماز جمعه و جماعت، عمامه نمی گذاشت. وفات این فقیه بزرگ در شب عید غدیرسال ۱۳۹۶ ق در ۹۹ سالگی روی داد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات فقیه بزرگوار آیت اللّه "سیدمرتضی فیروز آبادی" (۱۴۱۰ ق)

شرح مناسبت:

سید مرتضی حسینی فیروز آبادی در آخر ربیع الاول سال ۱۳۲۹ قمری درنجف اشرف و در خانواده ای اهل علم و فضیلت به دنیا آمد. ایشان ضمن تحصیل به تألیف و تدریس نیز اشتغال داشت و رنج های بسیاری در تهیه ی مدارک کتاب ارزشمند خود با نام "فضائلُ الخَمسَه" بر خود هموار نمود. آیت اللّه فیروز آبادی از محضر اساتید بزرگی همچون ایروانی، سیدابوالحسن اصفهانی و غروی کمپانی بهره ی وافر یافت و شخصیت عرفانی او در خدمت حاج سیدعلی قاضی شکل گرفت.از این عالم ربانی آثار ارزشمندی بر جای مانده است. که فَضائِلُ الْخَمسه، السَّبَعهُ مِنَ السَّلَف، عِنایَهُاالاصول و الفُروعِ المُهِمَّه فی احکام الاُمَّه ... از آن جمله اند. آیت اللّه فیروز آبادی پس از کسالتی ممتد و شدائد فراوانی که بعثیان بر وی وارد نموده بودند، سرانجام در ۸۱ سالگی دار فانی را وداع کرد و به سرای باقی شتافت.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: پایان طوفان نوح و قرار گرفتن کشتی حضرت نوح(ع) در کوه جودی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: گلستان شدن آتش نمرود بر حضرت ابراهیم خلیل(ع)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: عید سعیدغدیرخم و انتخاب امیرالمؤمنین امام علی(ع) به جانشینی پیامبراسلام(۱۰ق)

شرح مناسبت:

پیامبر گرامی اسلام حضرت محمد(ص) هنگام بازگشت از آخرین سفر حج خود، به امر خداوند،حضرت علی(ع) را به عنوان جانشین و وصی خود به مسلمانان معرفی نمود. اهمیت انتخاب امام علی(ع) به جانشینی پیامبر اسلام به حدی است که خداوند، انجام این کار عظیم را، انجام کامل رسالتِ پیامبر(ص) عنوان نموده است. این مراسم درمکانی به نام غدیر خم، واقع در مسیر مکه به مدینه برگزار شد. مسلمانان حاضر در غدیرخم که شمار آنان به ده ها هزار نفر می رسید، پس از این انتخاب، باشور و اشتیاق بسیار، با امام علی(ع) بیعت کردند. خداوند، انتخاب امام علی(ع) را اکمال دین و اتمام نعمت ها عنوان کرده و دین اسلام را برای امت برگزید. با تمام سفارشی که پیامبر اسلام به جانشینی امام علی(ع) نمود، ولی پس از رحلت ایشان، برخی از مهاجرین و انصار ولایت ایشان را نپذیرفته و ابوبکر بن ابی قحافه را به خلافت برگزیدند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

عید سعید غدیر خم

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یا علِیُّ! لَولا أنتَ و شیعَتُکَ ما قامَ لِلّهِ دِینٌ

ترجمه:

ای علی! اگر تو و شیعیانت نبودید، دینی برای خدا پا برجا نمی ماند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۳۹، ص ۳۰۷.

زیر عنوان:

عید سعید غدیر خم

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: یا علِیُّ! أنتَ العَلَمُ لِهذِهِ الاُمَّهِ مَن اَحَبَّکَ فازَ و مَن أبغَضَکَ هَلَکَ

ترجمه:

ای علی! تو نشان هدایت این امّتی؛ هر که تو را دوست بدارد، رستگار شود و هر که تو را دشمن بدارد، به هلاک افتد

آدرس:

بشاره المصطفی، ص ۱۸۰.

زیر عنوان:

عید سعید غدیر خم

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: ولایَهُ عَلِیِّ بنِ أبی طالِبٍ وِلایَهُ اللَّهِ و

حُبُّهُ عِبادَةُ اللَّهِ وَ اتِّباعُهُ فَريضَةٌ مِنَ اللَّهِ

ترجمه:

ولايت على بن ابى طالب عليه السلام ولايت خدا، و محبّت او عبادت خدا و پيروى از او فريضه اى از جانب خدا است

آدرس:

بشاره المصطفى، ص ۱۶.

زير عنوان:

عيد سعيد غدير خم

متن:

پيامبرصلى الله عليه وآله: مَن كُنتُ مَولاهُ فَعَلِيٌّ مَولاهُ

ترجمه:

هر كه من مولاى اويم پس على مولاى او است

آدرس:

الغدير، ج ۱، ص ۱۹۶.

زير عنوان:

عيد سعيد غدير خم

متن:

پيامبرصلى الله عليه وآله: يَومُ غَديرِ خُمٍّ أفضَلُ أعيادِ اُمَّتى

ترجمه:

روز غديرخم برترين عيد امّت من است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۹۷، ص ۱۱۰.

زیر عنوان:

عید سعید غدیر خم

متن:

حضرت فاطمه علیها السلام: ما جَعَلَ اللَّهُ بَعدَ غَدیرِخُمٍّ مِن حُجَّهٍ و لاعُذرٍ

ترجمه:

خداوند پس از غدیرخم برای کسی حجّت و عذری باقی نگذاشت

آدرس:

دلائل الإمامَه، ص ۱۲۲.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: وفات حکیم و سیاستمدار بزرگ "خواجه نصیرالدین طوسی"(۶۷۲ ق)

شرح مناسبت:

پس از حمله ی مغولان به ایران، مقام علمی و ارزش فکری خواجه نصیرالدین طوسی موجب شد تا هلاکوخان مغول، او را در شمار بزرگان خود دانسته، نسبت به حفظ و حراست از جانِ وی کوشا باشد. از آن پس، خواجه، دارای مقام و نفوذ فراوانی شده و خدمات بسیاری به فرهنگ اسلام و کشورهای مسلمان روا داشت. جلوگیری از به آتش کشیدن مراکز فرهنگی، کتابخانه ها و مؤسسات علمی، نجات جان دانشمندان و علمای بزرگ زمان که مورد غضب مغولان بودند، جلوگیری از تهاجم مغولان به کشورهای اسلامی و نیز احداث و تجهیز رصدخانه ی عظیم مراغه وکتابخانه ی بزرگ آن، از جمله خدمات ارزنده ی خواجه نصیر در دوران وزارت در دستگاه مغولان می باشند. همچنین محفل درسی خواجه، رونقی فراوان داشته و شاگردان فاضلی در آن تربیت یافتند. علامه حلی، کمال الدین میثم بحرانی، قطب الدین رازی و سید

رکن الدین استرآبادی و ... از جمله شاگردان خواجه می باشند. از این عالم بزرگ شیعی بیش از ۸۰ کتاب و رساله به جای مانده که اخلاق ناصری، اساسُ الاقتباس، اوصاف الاشراف و عِلمُ المثلث از آن جمله اند. این دانشمند گرانقدر در ۷۵ سالگی دیده از جهان فروبست و در کاظمین عراق مدفون گشت.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: ولادت فقیه فاضل، استاد متأخرین آیت اللّٰه "شیخ مرتضی انصاری"(۱۲۱۴ ق)

شرح مناسبت:

شیخ انصاری در نجف از محضر اساتیدی همچون حاج ملااحمد نراقی، شریف العلماء مازندرانی، شیخ موسی و شیخ علی کاشف الغطاء بهره گرفت. وی پس از درگذشت صاحب جواهر، به مرجعیت عامه ی شیعه رسید. همچنین در محضر درس شیخ انصاری، فضلای زیادی زانوی ادب زدند و به مدارج بالای علمی دست یافتند که میرزای بزرگ شیرازی، آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، سید جمال الدین اسدآبادی، میرزا حبیب اللّٰه رشتی و ده ها عالم دیگر از آن جمله اند. از این عالم بزرگ، تألیفات و آثار ارزشمند علمیِ چندی از قبیل کتاب رسایل، مکاسب، الصلاه و الطهاره و ... به جای مانده که هم اکنون از منابع درسی حوزه های علمیه ی شیعه می باشند.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد فقیه مجاهد "سیدمحمد طباطبایی" از رهبران اصلی نهضت مشروطه(۱۲۵۸ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّٰه سید محمد طباطبایی، در کربلا (و به قولی در تبریز) به دنیا آمد و در دو سالگی به ایران آورده شد. پس از گذراندن تحصیلات ابتدایی، در محضر میرزا ابوالحسن جلوه و شیخ هادی نجم آبادی، حکمت و اخلاق را فرا گرفت و سپس درعتبات به درس میرزای شیرازی راه یافت. آیت اللّٰه طباطبایی پس از واقعه ی تحریم تنباکو به درخواست میرزای بزرگ شیرازی راهی تهران گردید و مبارزات سیاسی خود را در راستای نهضت مشروطه وسعت بخشید. آیت اللّٰه سیدمحمدطباطبایی، عالم بزرگ مسلمان و از روحانیون آزادی خواه ایران و رهبران اصلی نهضت مشروطیت به شمار می رفت. ایشان با همکاری آیت اللّٰه سید عبداللّٰه بهبهانی یکی دیگر از رهبران روحانی نهضت مشروطه، در راه مبارزه با استبداد قاجاریه، کوشش و مجاهدت بسیار کرد. هنگامی که عین الدوله، صدر اعظم مظفرالدین شاه قاجار، آزادی خواهان

را به سختی تحت فشار قرار داد و علاءالدوله حاکم تهران، چند تن از بازرگانان را به چوب بست، این دو روحانی والامقام، به همراه عده ی کثیری از مردم به حرم حضـرت عبدالعظیم در ری پناهنده شده و در حرم آن حضرت تحصُّن کردند. این تحصُّن زمینه ی انقلاب مشـروطه را فراهم آورد. اما پس از به توپ بسـتن مجلس توسط محمـدعلی شاه قاجار، آیت اللّٰه سـید عبـداللّٰه بهبهانی تبعید شد و آیت اللّٰه طباطبایی در منزل خود، تحت نظر قرار گرفت. سید محمدطباطبایی، درعین مجاهدت در راه خدا و آزادی مردم مسـلمان ایران، دانشـمندی آگـاه و مطلع از اصول و مبـانی احکـام اسـلامی بود و برای گسترش علوم و معـارف دینی، به تربیت شاگردان برجسـته، اهتمام بسـیار ورزید. این شخصـیت برجسته ی دینی و سیاسی، سرانجام پس از رنج فراوانی که در قیام مشروطه و پس از آن تحمل نمود، در حدود سال ۱۳۳۹ ق (۱۲۹۹ ش) در ۸۱ سالگی درگذشت و در حرم حضرت عبدالعظیم در ری مدفون شد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت فقیه بزرگوار آیت اللّٰه "مهدی غروی اصفهانی"(۱۲۶۵ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: مرگ "آباقا خان" ایلخان مغول(۶۸۰ق)

شرح مناسبت:

پس از مرگ هلاکو، پسـرش اباقاخان به جانشـینی او نشـست. او تبریز را پایتخت و خواجه شـمس الدین محمد جوینی را وزیر خود قرار داد. اباقاخان سعی داشت تا با کمک مسیحیان روم، دولت مصر را که در آن زمان، پرچمدار عالم اسلام بود، از میان بردارد ولی موفق نشد و از آنان شکست خورد. در زمان اباقا خان، استیلای مغول تا کنار دریای مدیترانه گسترش یافت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت استاد ادبیات عرب "شیخ محمدتقی ادیب نیشابوری"(۱۳۹۶ ق/ ۲۱ آذر ۱۳۵۵ ش)

شرح مناسبت:

شیـخ محمدتقی ادیب نیشابوری معروف به ادیبِ نیشابوری دوم، در حدود سال ۱۳۲۰ ق در یکی از روستاهای اطراف نیشابور به دنیا آمد. وی تا سن ۱۸ سالگی نزد پدرش درس خواند و سپس مدتی از محضر میرزا عبدالجواد معروف به ادیب نیشابوری اول بهره گرفت. ادیب دوم در ادبیـات عرب، منطق، فلسـفه، ریاضـیات، فقه، اصول فقه، رجـال، حـدیث و تفسـیر قرآن مهارت یـافت و در طـب و نجـوم نیز اطلاعـاتی به دست آورد. در سن ۲۵ سـالگی صاحب حوزه ی تـدریس شـد و تا سه روز پیش از مرگش (قریب به ۶۰ سال) تـدریس نمود. ایشان به جهت نداشـتن درآمد دیگری، حق التدریس ناچیزی از طلاب دریافت می کرد و انسانی زاهد و پارسا بود. گوهر دانش، حدیث جان و جانان و تاریخ ادبیات ایران از جمله آثار اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت عارف الهی و عالم ربانی آیت اللّٰه "سیدعبدالکریم کشمیری" در قم(۱۴۱۹ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه سیدعبدالکریم کشمیری در سال ۱۳۴۵ق در نجف اشرف به دنیا آمد. پس از فراگیری دروس مقدمات در نجف، در حلقه ی درس خارج آیات عظام: خویی، سیدعبدالاعلی سبزواری، سید عبدالهادی شیرازی و شیخ کاظم شیرازی قرار گرفت. به دلیل هوش سرشار خویش، در کوتاه ترین زمان توانست، درجه ی اجتهاد را از آیات اللّه خویی دریافت دارد، آن گاه به تدریس سطوح عالی فلسفه در حوزه پرداخت. پشتکار آیت اللّه کشمیری در تدریس به گونه ای بود که روزانه ۱۱ کرسی درس اعم از فقه، اصول، فلسفه و ادبیات عرب برای ایشان برپا می شد. افزون بر تدریس، پژوهش و نگارش، در سیر معنوی و تهذیب نفس نیز به مراتب عالی دست یافت و صاحب کرامت هایی گردید. در پی سخت

گیری های رژیم بعث عراق، به طور پنهانی همراه خانواده، راهی ایران شد و در مرز ایران و عراق، همه ی نگاشته های علمی ایشان به دست نیروهای امنیتی عراق افتاد. سرانجام این عارف سترگ و عالم برجسته در ۱۸ فروردین ۱۳۷۸ ش پس از طی یک دوره ی بیماری در ۷۲ سالگی جان به جان آفرین تسلیم کرد و پس از اقامه ی نماز توسط آیت اللّه بهجت، در حرم مطهر حضرت معصومه(س) به خاک سپرده شد.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "ابن قَفطی" نویسنده ی نامدار اسلام(۵۶۸ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی ابن یوسف، معروف به ابن القفطی و قاضی اکرم از مشاهیر مورّخین می باشد و در فقه، حدیث، نحو، لغت، اصول، قرائت، منطق، نجوم و هندسه نیز ماهر بوده است. تاریخ آل سلجوق و الرُّد علی النَّصاری از اوست. وی در ۸۸ سالگی در سال ۶۵۶ ق درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: باز پس گرفتن هرات توسط "شاه طهماسب اول"(۹۳۶ ق)

شرح مناسبت:

در سال ۹۳۰ ق شاه اسماعیل صفوی درگذشت و فرزند او، شاه طهماسب در یازده سالگی بر تخت سلطنت نشست و کشور دچار آشفتگی شد. نیروهای ازبکان هرات را متصرف شده و بلخ رامحاصره کردند و گمان داشتند که شاه صفوی، قادر به باز پس گیری آن نمی باشد. ولی شاه طهماسب در شانزده سالگی به همراه تعدادی از یاران شجاع خود، ازبکان را شکست سختی داد و به عقب راند و هرات را تصرف کرد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: قتل "آقامحمدخان قاجار" مؤسس و اولین پادشاه سلسله ی قاجاریه(۱۲۱۱ ق)

شرح مناسبت:

آقامحمدخان قاجار پسر بزرگ محمدحسن خان قاجار قوانلو در محرم ۱۱۵۵ ق در گرگان متولد شد. در ۱۱۶۰ ق که عادل شاه، برادرزاده ی نادر شاه افشار برای سرکوبی محمدحسن خان، عازم مازندران شده بود، دستور داد آقامحمدخان را در خردسالی مقطوع النسل کردند. بعداز روی کار آمدن کریم خان زند و در بدری فراوانِ خاندان قاجار، به دربار زندیه فرستاده شد و مورد توجه خانِ زند قرار گرفت. آقامحمدخان به مدت ۱۶ سال با بستگانِ خویش در شیراز در نهایت رفاهِ حال به سر برد ولی به محض اطلاع از مریضیِ کریم خان، به طرف مازندران حرکت کرد و با کمک برادرش، مدعیان را مغلوب نمود. سرانجام در ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۰۰ ق در تهران تاجگذاری نمود و از آن پس به تصرف نقاط مختلف کشور مشغول گردید. در این مدت، ده ها هزار نفر از مردم بی گناه به دستور او کشته شدند و جنایات فراوانی انجام داد. آقا محمدخان سرانجام

هنگامی که در گرجستانیحضور داشت به دست دو تن از خـدمتکاران خود به قتل رسـید. پس از کشـته شـدن آقامحمـد خان قاجار، چون او

از خود فرزندی نداشت، برادرزاده اش باباخان معروف به فتحعلی شاه در عید فطر سال ۱۲۱۲ ق به پادشاهی رسید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت "آخوند ملامحمد کاظم خراسانی" استاد بزرگ حوزه ی علمیه ی نجف(۱۳۲۹ ق)

شرح مناسبت:

آخوند ملا محمدکاظم خراسانی در سال ۱۲۵۵ قمری در مشهد به دنیا آمد. و در ۱۲ سالگی وارد حوزه ی علمیه ی مشهد گردید. چند ماهی در محضر ملاهادی سبزواری و در تهران در حلقه ی درس میرزا ابوالحسن جلوه، شرکت کرد و سرانجام در نجف اشرف به درس میرزای شیرازی و شیخ مرتضی انصاری راه یافت. آخوند سیزده سال، از درس میرزای شیرازی استفاده کرد و اندک اندک آوازه ی علمی آخوند در نجف پیچید. وی پس از فوت استاد، از مجتهدان برجسته واستادان موفق حوزه بود که شاگردان فراوانی را تربیت نمود. سیدابوالحسن اصفهانی، سید ابوالقاسم کاشانی، سیدمحمد تقی خوانساری، سیدحسن مدرس، سیدصدرالدین صدر، آقا ضیاء عراقی، شیخ عبدالکریم حائری، میرزای نایینی، سیدمحمدحسین بروجردی، سیدمحمد شاهرودی و ده ها عالم فاضل از جمله شاگردان وی بودند. هم چنین تألیفات متعددی از ایشان به جا مانده است. که از جمله ی آنها، کتاب مهمِ کفایهُالاصول می باشد. از حیث مبارزات سیاسی نیز، آخوند خراسانی از مدافعان مشروطیت بود که تلاش زیادی دراین زمینه از خود نشان داد. قرار بود که بسیاری از علمای نجف، کربلا و کاظمین، خود را برای سفر به ایران آماده کنند. همچنین آخوند خراسانی آماده ی عزیمت به ایران بود که در شب چهارشنبه ۲۱ ذی الحجه ی سال ۱۳۲۹ ق به طرز مشکوکی به دل درد دچار شد و پس از اقامه ی نماز صبح، در ۷۴ سالگی به سوی دوست شتافت. برخی بر این باورند که وی

به وسیله ی جاسوسان روسی و یا انگلیسی مسموم شده است. پیکر پاک این استوانه ی فقاهت پس از تشییعی با شکوه در حرم مطهر علوی به خاک سپرده شد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: شهادت "میثم تمار" از یاران مُخلص امام علی(ع) در کوفه(۶۰ ق)

شرح مناسبت:

میثم تمار ابتدا غلام بود و توسط حضرت علی(ع) خریداری و آزاد شد. امام او را بسیار دوست داشت و احترام زیادی برایش قائل بود و میثم نیز متقابلاً علاقه ی شدیدی به حضرت داشت. میثم را به خاطر آن که خرما فروش بود، تمّار گویند. امام علی(ع) سال ها قبل از شهادت میثم، او را از چگونگی شهادتش آگاه کرده بود. او قبل از شهادت به همگان گفته بود که مولایش امام علی(ع) طرز شهادت او را به وی گفته است. حکام جور قصد داشتند به نحوی غیر از آن چه که امام فرموده بود، میثم را به شهادت برسانند ولی سرانجام طبق پیش بینی امام(ع) زبان گویای او را بریدند و این دوستدار آل علی(ع) به جرم حمایت آشکار از اهل بیت رسول اکرم(ص) و دوستی با آن ها، توسط عبیداللّه ابن زیاد، حاکم کوفه به طرزی فجیع به شهادت رسید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: درگذشت عارف نامدار "خواجه عبداللّه انصاری" معروف به "پیر هرات"(۴۸۱ ق)

شرح مناسبت:

ابواسماعیل، خواجه عبداللّه بن محمد بن علی هروی معروف به پیر هرات و شیخ الاسلام، محدث، عارف، فقیه، شاعر و از اعقاب ابوایوب انصاری از صحابه ی پیامبر(ص)، در هرات به دنیا آمد. از کودکی هوش و استعداد وی مورد تعجب بود و در نوجوانی شعر می سرود. در تصوف، از شیخ ابوالحسن خرقانی تعلیم گرفت و جانشین وی شد. خواجه در فقه، روش احمد بن حنبل را داشت و در حدیث، توانا و صاحب اطلاعات بسیار بود و در هرات تعلیم و ارشاد می کرد. از آثارش طبقات صوفیه، از آثار بسیار معتبر فارسی و تقریباً مشهورترین کتاب اوست. مناجات نامه، کنزالسالکین، زادالعارفین، قَلَندَرْنامه و تفسیر قرآن نیز از

اوست.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: آغاز دومین دوره ی جنگ های ایران و روسیه(۱۲۴۱ ق)

شرح مناسبت:

از آنجایی که در عهدنامه ی گلستان که پس از جنگ اول ایران و روس، به امضا رسید، مرز بین ایران و روسیه، به درستی معین نشده بود، باعث ایجاد مشکلاتی گردید. در مناطقی، هر دو دولت ادعای مالکیت داشتند، همچنین مردم مسلمان قفقاز و طالش، که از تصرف اراضی ایران به دست روس ها سخت ناراضی بودند و نیز علمای دین که کفّار را مسلّط بر مسلمانان می دیدند، همواره فتحعلی شاه را به باز پس گیری آن اراضی، تشویق و تشجیع می کردند. این موارد و نیز عدم همکاری دولت روسیه با ایران، موجبات شروع دوره ی دوم جنگ های ایران و روسیه را پدید آورد که سرانجام به شکست ایران و انعقاد پیمان ترکمانچای انجامید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: اشغال شهر قزوین توسط سپاهیان روس در جریان جنگ جهانی اول(۱۳۳۳ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: وفات آیت اللّه "حاج شیخ مجتبی قزوینی" فیلسوف بزرگ و عارف و اصل(۱۳۸۶ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه شیخ مجتبی قزوینی در جوانی به نجف اشرف، مشرف شده و در آن جا از محضر میرزا محمدتقی شیرازی، سیدمحمد کاظم یزدی و میرزای نایینی بهره برد. وی در درس محقق نایینی، با آیت اللّه العظمی خویی هم بحث بود. ایشان سپس به قزوین آمد و به محضر سیدموسی زرآبادی رسید و پس از تشرف به مشهد مقدس از آقابزرگ حکیم و میرزای اصفهانی بهره ها برد. آیت اللّه قزوینی چهل سال از عمرش را به تدریس و تربیت طلاب و افاضل گذراند و با نقد علمی مبانی فلسفه و عرفان و تحریر خالص حقایق قرآن، ارکان "مکتب تفکیک" را استوار ساخت. در علوم غریبه و اسرار، استادی مسلم بود و در قدرت روحی کم نظیر و نایل به مرحله ی تشرف بود. در تکالیف اجتماعی، مقدم بر دیگران و از نظر اخلاقی، متواضع و دایم التعقل و الذکر بود و به جوع عادت داشت. کتاب های "روشنگر" و "بیان الفِرَق در ۵ جلد" از آثار این عالم ربانی می باشند.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "مسعودی" مورخ و دانشمند بزرگ شیعه(۳۴۵ ق)

شرح مناسبت:

ابوالحسن علی بن حسین بن علی مشهور به مسعودی، مورخ و محدث شیعه و از عالمان و فرهیختگان امامی است. وی به بسیاری از سرزمین ها مسافرت نمود و حقایق فراوان تاریخی و جغرافیایی را از اهل فن و بصیرت به دست آورد. مسعودی، جهانگردی را از سال ۳۰۹ ق آغاز کرد و بسیاری از سرزمین های اسلامی و غیر اسلامی را از نزدیک مشاهده نمود که این سفرها، قسمت عمده ای از زندگانی او را تشکیل می دهند. به همین سبب، دو کتاب تاریخی وی یعنی مُرُوجُ الذَّهَبْ و

التَّنْبیه و الاَشراف، از اعتبار بالایی نزد محققین برخورداراند. به علاوه، وی وقایع تاریخی را حکایت گونه بیان کرده و به تحلیل آن ها به ویژه از لحاظ اجتماعی پرداخته است.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: رحلت محدث بزرگ آیت اللّه حاج "شیخ عباس قمی" صاحب مفاتیح الجَنان(۱۳۵۹ ق)

شرح مناسبت:

حاج شیخ عباس بن محمدرضا بن ابی القاسم قمی، از افاضل علمای قرن چهاردهم هجری قمری و از محدثین برجسته و آگاه شیعه به شمار می آید. پس از تحصیلات مقدماتی خویش در قم، در سال ۱۳۱۶ قمری عازم نجف اشرف گردید و از محضر حاج میرزا حسین نوری استفاده کرد و در تألیفات استادش مساعدت نمود. پس از فوت استاد، به قم عزیمت کرد و در همان جا به انجام وظایف دینی و تالیف کتاب های ارزنده پرداخت. ایشان درطول عمر خویش ده ها کتاب که هر یک در جای خود قابل تامل و تعمق می باشد ارایه نمود. از جمله آثار ایشان، کتاب مَفاتیح الجَنان است که مشتمل بر ادعیه و زیارات معصومین(ع) می باشد و در خانه ی هر فرد شیعی در کنار قرآن و نهج البلاغه قرار گرفته است. از دیگر آثار شیخ عباس قمی می توان به کتاب های الاَنوارُ البَهیَّه فی تَواریخُ الحُجَج الالهیَّه، الباقیاتُ الصّالِحات فی الاَدعِیَهِ وَ الصَّلواتِ المُستَحَبّات، سَفینَهُالبِحار و مَدینَهُ الْحِکَمْ و الاثارْ، غایَهُالْمَرام فی مَناقِبُ المُرْتَضَویه و مَنازِلُ الاخِرَه اشاره نمود. محدث قمی سرانجام پس از عمری تلاش و خدمت به اسلام و مسلمین و تحمل سختی ها و مرارَت زمان به ویژه در اواخر عمر که مصادف با توطئه های دشمنان اسلام و دین زدایی رضاخانی بود، در ذی الحجّه ی سال ۱۳۵۹ ق در ۶۵ سالگی بدرود حیات گفت و

پس از تشییع، در صحن مطهر امام علی(ع) در جوار استادش مرحوم حاج میرزا حسین نوری به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت آیت اللّه حاج "شیخ مرتضی نجفی بروجردی" در نجف اشرف به دست دشمنان اسلام(۱۴۱۸ ق / ۱ اردیبهشت ۱۳۷۷ ش)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ مرتضی نجفی بروجردی، از علمای برجسته ی نجف اشرف، پس از اقامه ی نماز جماعت در مسجدی در نجف اشرف توسط عمال رژیم بعث عراق به شهادت رسید. گروه های مخالف این رژیم با توجه به سابقه ی بدرفتاری و دشمنی سران بغداد با روحانیون شیعه، رژیم عراق رامسؤول ترور آیت اللّه بروجردی دانسته و آن را محکوم کردند. با این حال دو ماه بعد، آیت اللّه غروی یکی دیگر از علمای نجف نیز به شهادت رسید.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: انگشتر بخشی حضرت امیرالمؤمنین(ع) در حال رکوع نماز

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: روز مباهله ی پیامبر اسلام(ص) با مسیحیان نجران(۱۰ ق)

شرح مناسبت:

در این روز، رسول بزرگوار اسلام حضرت محمد(ص) تصمیم گرفت تا با بزرگان مسیحیان نجران به مباهله بپردازد. در مباهله، طرفین، همدیگر را نفرین می کنند و برای طرفی که راستگو نیست درخواست عذاب می نمایند. هنگامی که سران هیأت نمایندگی مسیحیان نجران، پیامبر اسلام را به همراهِ تنها چهار نفر از اهلِ بیتش شامل امام علی(ع) حضرت زهرا(س) و امام حسن و امام حسین(ع) مشاهده کردند، باتعجب دریافتند که پیامبر به استجابت دعای خود و همراهانش، اعتقاد راسخ دارد، از این رو اسقُف نجران از رسول اکرم تقاضای مصالحه و بخشش کرد و این جریان، حقانیت اسلام و منزلت اهل بیت پیامبر را به روشنی آشکار ساخت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: قیام سربداران خراسان به رهبری "شیخ حسن جوری" در نیشابور(۷۳۷ ق)

شرح مناسبت:

همزمان با حکومت مغول و پس از قتل عام های وسیعِ چنگیز و هلاکو، مردی روحانی به نام شیخ خلیفه مازندرانی، درصدد سازماندهی مردمی علیه مغولان برآمد. او در مسجد جامع سبزوار خانه کرده و در آن جا به وعظ و ارشاد پرداخت. رفته رفته، مردم به دورش گرد آمده و نسبت به اوضاع مسلمین آگاه گردیدند. روحانی نماهای درباری به واهمه افتاده و فتوا به قتل وی

دادند. سرانجام سعید مغول دستور قتل او را صادر کرد و او را در مسجد، شهید کردند. شیخ حسن جوری شاگرد وی، راه شیخ خلیفه را دنبال کرد. او با اعلام بسیج عمومی، مردم مسلمان را سازماندهی کرده و مبارزه ی مخفی را آغاز نمود. یک بار فریاد برآورد: حاکم مغول زنانتان را می طلبد چه پاسخی می دهید؟ مردم گفتند: ما سربردار می نهیم و این ننگ را نمی پذیریم. و از این زمان بود که

این قیـام به سـربداران مشـهور شـد. سـرانجام برای نخستین بـار، نهضتی در سراسـر خراسـان بر بنیـاد تشـیع علوی علیه اسـتعمار خارجی و استبداد داخلی صورت گرفت و به پیروزی رسید.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت آیت اللَّه "شیخ مرتضی آشتیانی" رئیس حوزه ی علمیه ی مشهد(۱۳۶۵ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه شیخ مرتضی آشتیانی پس از فراگرفتن مقدمات و سطوح، در نجف اشرف اقامت گزید و از درس خارج میرزا حبیب اللَّه رشتی و مرحوم آخونـد خراسانی بهره مند شد تا به مدارج عالیه ی اجتهاد و فقاهت رسـید. سـپس به ایران مراجعت نمود و در تهران به تـدریس و اقامه ی جماعت مشـغول شد. ایشان در سال ۱۳۴۰ قمری به مشـهد مقدس رفت و به تدریس و اقامه ی جماعت و اصلاح امور مردم پرداخت. این عالم ربانی سرانجام در ۸۴ سالگی به رحمت ایزدی پیوست و در پایین پای مبارک حضـرت امـام رضـا(ع) مـدفون گردیـد. آیت اللَّه آشتیـانی به لحاظ اخلاص به اهل بیت، زبانزد خاص و عام بود به طوری که تمام موالیـد و وفیات اهل بیت را برپا نموده و با وجود کهولت سن از مردم پـذیرایی و گاه خود مدیحه خوانی می نمود. ایشان دارای مکاشـفات و رؤیاهـای صـادقه نیز بـوده است. هم چنین جزو علمـای بـا نفوذ ایران بوده و در جنبش مشـروطیت شـرکت داشت و در حرم حضـرت عبـدالعظیم متحصن گردید. میرزا محمود آشتیانی، حکیم و فقیه معاصـر و اسـماعیل آشتیانی، نقاش بزرگ، از فرزندان اویند.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: رحلت آیت اللَّه "حاج شیخ رضا مدنی کاشانی" مرجع و عالم برجسته ی دینی(۱۴۱۲ق)

شرح مناسبت:

آیت اللَّه رضـا مـدنی کاشانی در محرم ۱۳۲۱ ق در کاشـان به دنیا آمـد. پس از فراگیری مقـدمات در کاشان، از محضـردرس آیت اللَّه حایری یزدی در قم استفاده نمود. ایشان هم مباحثه ای آیات عظام امام خمینی، محمدتقی خوانساری، مرعشی نجفی، گلپایگانی و کمالوند بود. آیت اللَّه مدنی کاشانی از سال ۱۳۵۲ ق به کاشان بازگشت و تا آخر عمر مسؤولیت حوزه ی علمیه ی کاشان رابه عهده

داشت و به تدریس و تألیف همت می نمود. از ایشان آثار و تألیفات متعددی به عربی و فارسی بر جای مانده که براهین الحج در چهار جلد از آن جمله است.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: نزول سوره ی دهر در شأن امام علی(ع)، حضرت زهرا(س) و امام حسن و امام حسین(ع) و روز خانواده

شرح مناسبت:

پس از آن که امام علی(ع) و حضرت زهرا(س) برای برآوردن حاجت خویش، سه روز روزه را نذر کرده بودند و نوبت به ادای آن رسید، در سه روز متوالی مسکین و یتیم و اسیری به دَرِ خانه ی آن ها آمد و غذایی طلب کرد. آن بزرگواران نیز غذای خود را به آن ها داده و خود با آب، افطار نمودند. این خانواده ی کریم در مقابل این عمل، هیچ جزایی را از افراد نخواستند و اجرِ خود را از خدا طلبیدند. در این هنگام بود که وحی بر پیامبر اکرم(ص) نازل شد و سوره ی دهر یا انسان در شأن امام علی(ع) و حضرت زهرا(س) نازل گردید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أحسَنُ النّاسِ إیماناً أحسَنُهُم خُلُقاً و ألطَفُهُم بِأهلِهِ

ترجمه:

باایمان ترین مردم، خوش اخلاق ترینِ آنها و مهرورزترین شان با خانواده خود است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۸۷.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: رَحِمَ اللَّهُ والِداً أعانَ وَلَدَهُ عَلی بِرِّهِ

ترجمه:

خداوند رحمت کند پدری را که فرزندش را بر نیکی کردن بر خود کمک کند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۴۴.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: جُلُوسُ المَرءِ عِندَ عِيالِهِ أحَبُّ إلَى اللَّهِ مِنِ اعْتِكافٍ فی مَسجِدی هذا

ترجمه:

نشستن مرد پیش زن و فرزندنش نزد خداوند محبوب تر است از اعتکاف در این مسجد من

آدرس:

تنبیه الخواطر، ج ۲، ص ۱۲۲.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

پیامبرصلی الله علیه

وآله: إنَّ اللَّهَ تَعالی یُحِبُّ أن تَعدِلُوا بَینَ أولادِکُم حَتّی فی القُبَلِ

ترجمه:

خداوند دوست دارد که میان فرزندانتان عادلانه رفتار کنید. حتّی در بوسیدن آنها

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۶۵.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: إنَّ أرضاکُم عِندَاللَّهِ أسبَغُکُم عَلی عِیالِهِ

ترجمه:

خداوند از آن کس خشنودتر است که خانواده خود را بیشتر در رفاه و نعمت قرار دهد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۳۶.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: و أمّا حَقُّ الزَّوجَهِ فَأن تَعلَمَ أنَّ اللَّهَ جَعَلَها لکَ سَکَناً واُنساً، فَتَعلَمَ أنَّ ذلِکَ نِعمَهٌ مِنَ اللَّهِ عَلَیکَ فَتُکرِمَها و تَرفُقَ بِها

ترجمه:

حقّ زن این است که بدانی خداوند او را مایه آرامش و انس تو قرار داده است و بدانی این نعمتی است که خداوند به تو داده؛ پس باید او را گرامی داری و با وی نرمی کنی

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۵.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

امام سجّادعلیه السلام: لَأن أدخُلَ السُّوقَ و مَعی دِرهَمٌ أبتاعُ بِهِ لَحماً لِعِیالی و قَد قَرِمُوا إلیهِ أحَبُّ إلَی مِن أن اُعتِقَ نَسَمَةً

ترجمه:

چنان چه وارد بازار شوم و درهمی داشته باشم و با آن برای خانواده ام گوشتی بخرم که بدان رغبت کرده اند، برای من محبوب تر است از این که بنده ای را آزاد کنم

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۵۴۳.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ المَرءَ یَحتاجُ فی مَنزِلِهِ و عیالِهِ إلی ثَلاثِ خِلالٍ یَتَکَلَّفُها و إن لَم یَکُن فی طَبعِهِ ذلِکَ: مُعاشَرَهٍ جَمیلَهٍ وسَعَهٍ بِتَقدیرٍ و غَیرَهٍ بِتَحَصُّنٍ

ترجمه:

مرد برای اداره منزل و خانواده خود به سه خصلت نیاز دارد که اگر در طبیعت او نباشد، باید خود را با تکلّف به آنها وادارد: خوش رفتاری،

گشاده دستی سنجیده وغیرت برای حفاظت از آنها

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۲۲.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

امـام صـادق علیه السـلام: لا ـغِنی بِـالزَّوجِ عَن ثَلا ـثَهِ أشـیاءَ فیما بَینَهُ و بَینَ زوجَتِهِ و هِیَ: المُوافَقَهُ لِیَجتَلِبَ بِها مُوافَقَتَها و مَحَبَّتَها و هَواها و حُسنُ خُلقِهِ مَعَها وَ استِعمالُهُ استِمالَهَ قَلبِها بِالهَیئَهِ الحَسَنَهِ فی عَینِها و تَوسِعَتِهِ عَلَیها

ترجمه:

شوهر در رابطه خود بـا همسـرش از سه چیز بی نیـاز نیست: سازگـاری با او تا به این وسـیله سازگاری و محبت و عشق او را به خود جلب کند، و خوش خویی با او و دلبری از او با آراستن خود برای وی و فراهم آوردن امکانات رفاهی او

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۷۸۷۶.

زیر عنوان:

نقش مرد در خانواده

متن:

امام صادق علیه السلام: مَن حَسُنَ بِرُّهُ بِأهلِ بَیتِهِ مُدَّ لَهُ فی عُمرِهِ

ترجمه:

هر کس به خانواده اش نیکی کند، عمرش زیاد شود

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۱۰۵.

زیر عنوان:

نقش زن در خانواده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لَو أمَرتُ أحَداً أن یَسجُدَ لِأحَدٍ لأَمَرتُ المَرأَةَ أن تَسجُدَ لِزَوجِها

ترجمه:

اگر قرار بود دستور دهم کسی در برابر کسی سجده کند، به زن دستور می دادم تا شوهرش را سجده کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص ۲۴۶.

زیر عنوان:

نقش زن در خانواده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: ما مِن امرَأَةٍ رَفَعَت مِن بَیتِ زَوجِها شَیئاً مِن مَوضِعٍ إلی مَوضِعٍ تُریدُ بِهِ صَلاحاً إلّا نَظَرَ اللَّهُ إلَیها و مَن نَظَرَ اللَّهُ إلَیهِ لَم یُعَذِّبهُ

ترجمه:

هر زنی که در خانه شوهر خود به قصد سامان دادن کارهای خانه چیزی را جابه جا کند خداوند به او نظر می کند و هر که خداوند به او نظر کند عذابش نمی دهد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳، ص۲۵۳.

زیر عنوان:

نقش زن در خانواده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله:

أيَّما اِمرَأهٍ حَمَلَتهُ عَلی ما لایَقدِرُ عَلَیهِ وما لا یُطیقُ لَم تَقبَلَ مِنها حَسَنَهٌ

ترجمه:

زنی که شوهر خود را بر انجام دادن کارهایی وادار کنـد که او توانایی انجام دادن آنها را نـدارد، هیچ یک از کارهای نیک او پذیرفته نخواهد شد

آدرس:

مکارم الأخلاق، ص ۲۱۵.

زیر عنوان:

نقش زن در خانواده

متن:

امام باقرعلیه السلام: لاشَفیعَ لِلمَرأَهِ أنجَحُ عِندَ رَبِّها مِن رِضا زَوجِها

ترجمه:

برای زن نزد پروردگارش هیچ شفاعت کننده ای کارسازتر از خشنودی شوهرش نیست

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۷۸۶۴.

زیر عنوان:

نقش زن در خانواده

متن:

امام صادق علیه السلام: سَعیدَهٌ سَعیدَهٌ امَرأهٌ تُکرِمُ زَوجَها و لاتُؤذِیهِ و تُطیعُهُ فی جَمیعِ أحوالِهِ

ترجمه:

خوشبخت است خوشبخت، آن زنی که شوهر خود را گرامی می دارد و آزارش نمی هد و در همه حال از وی فرمان می برد

آدرس:

کنزالفوائد، ج ۱، ص ۱۵۰.

زیر عنوان:

نقش زن در خانواده

متن:

امـام صادق علیه السـلام: لاغِنی بِالزَّوجَهِ فیما بَینَها و بَینَ زَوجِها المُرافِقِ لَها عَن ثَلاثِ خِصالٍ و هُنَّ: صِیانَهُ نَفسِها عَن کُلِّ دَنَسٍ حَتّی یَطمَئِنَّ قَلبُهُ إلَی الثِّقَهِ بِها فی حالِ المَحبوبِ والمَکروهِ و حِیاطَتُهُ لِتَکونَ ذلِکَ عاطِفاً عَلَیها عِندَ زَلَّهٍ تَکونُ مِنها و إظهارُ العِشقِ لَهُ بِالخَلابَهِ و الهَیئَهِ الحَسَنَهِ لَها فی عَینِهِ

ترجمه:

زن بـا شوهر سازگـار خود نـاگزیر از رعـایت سه نکته است: حفـظ کردن خود از هر گنـاه و آلودگی تـا شوهرش در هر حال، خوشاینـد یا ناخوشاینـد، در دل به او اطمینان داشـته باشـد؛ مراقبت از او و زندگی اش تا شوهرش در صورتی که لغزشـی از او سرزند با او مهربانی کند، و اظهار عشق به او با عشوه و دلبری و ظاهر مناسب و خوشایند در نظر او

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۲۳۷.

زیر عنوان:

نقش فرزندان در خانواده

متن:

وقَضَی

رَبُّکَ ألّا تَعبُدُوا إلّا إیّاهُ وبِالوالِدَینِ إحساناً إمّا یَبلُغَنَّ عِندَکَ الکِبَرَ أحَدُهُما أو کِلاهُما فلا تَقُل لَهُما اُفٍّ ولا تَنهَرهُما وقُل لَهُما قولاً کَریماً، واخْفِض لَهُما جَناحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحمَهِ وقُل رَبِّ ارحَمْهُما کَما رَبَّیانی صَغیراً

ترجمه:

و پروردگار تو مقرّر کرد که جز او را نپرستید و به پدر و مادر نیکی کنید. اگر یکی از آن دو، یا هر دو، در کنار تو به سالمند رسیدند، به آنها [حتّی]اُفّ مگو و به آنان پرخاش مکن و با آنها به شایستگی سخن گوی و از سرِ مهربانی، بال فروتنی بر آنان بگستر و بگو: پروردگارا! آن دو را رحمت کن، چنان که مرا در خُردی پروردند

آدرس:

اسراء، آیه ۲۴ – ۲۳.

زیر عنوان:

نقش فرزندان در خانواده

متن:

امام علی علیه السلام: بِرُّ الوالِدَینِ أکبَرُ فَریضَهٍ

ترجمه:

نیکی به پدر و مادر، بزرگ ترین فریضه است

آدرس:

غررالحکم و دررالحکلم، ح ۴۴۲۳.

زیر عنوان:

نقش فرزندان در خانواده

متن:

امام رضاعلیه السلام: إنَّ اللّهَ عَزَّوَجلَّ ... أمَرَ بِالشُّکرِ لَهُ و لِلوالِدَینِ فَمَن لم یَشکُر والِدَیهِ لَم یَشکُرِ اللّهَ

ترجمه:

خداونـد به سپاسـگزاری از خود و پـدر و مـادر فرمان داده است؛ پس هر که از پـدر و مادرش سپاسـگزاری نکنـد، خداونـد را سپاس نگفته است

آدرس:

الخصال، ص ۱۵۶.

زیر عنوان:

نقش فرزندان در خانواده

متن:

امام رضاعلیه السلام: بِرُّ الوالِدَینِ واجِبٌ وإن کانا مُشرکَینِ ولا طاعَةَ لَهُما فی مَعصِیَهِ الخالِقِ

ترجمه:

نیکی کردن به پدر و مادر واجب است، اگر چه مشرک باشند و نباید در معصیت خالق از آنان اطاعت کرد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۴، ص ۷۲.

زیر عنوان:

نقش فرزندان در خانواده

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن بَرَّ والِدَیهِ طُوبی لَهُ زادَ اللّهُ فی عُمرِهِ

ترجمه:

خوشا به حال کسی که به پدر و مادرش نیکی کند، خداوند عمرش را زیاد می

کند

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۵۴۸۳.

زیر عنوان:

نقش فرزندان در خانواده

متن:

امام صادق علیه السلام: یَجِبُ لِلوالِدَینِ عَلَی الوَلَدِ ثَلاثَهُ أشیاءَ؛ شُکرُ هُما عَلی کُلِّ حالٍ و طاعَتُهُما فِیما یأمُرانِهِ و یَنهَیانِهِ عَنهُ فی غَیرِ مَعصِیَهِ اللَّهِ و نَصیحَتُهُما فِی السِّرِّ وَ العلانِیَهِ

ترجمه:

پدر و مادر را بر فرزند سه حقّ است: در همه حال شکرگزار آنها باشد؛ در هر چه او را امر و نهی می کنند، به جز معصیت خدا، اطاعتشان کند و در نهان و آشکار خیرخواه آنان باشد

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۲۲.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: پذیرش خلافت توسط امام علی(ع) پس از قتل عثمان در مدینه(۳۵ ق)

شرح مناسبت:

پس از شورش مردم و قتل عثمان بن عفان خلیفه ی سوم در ۱۸ ذی حجه ی سال ۳۵ ق، مردم از امام علی(ع) خواستند تا خلافت را بپذیرد. با وجود امتناع ایشان، پافشاری و اصرار مردم باعث شد تا آن حضرت، خلافت را قبول کنند. اما تلاش گسترده ی امام برای اجرای عدالت و حقیقت خواهی ایشان در دوره ی حکومت، باعث شد که عده ای از صاحبان قدرت و ثروت به مخالفت با آن حضرت بپردازند و سه جنگ جمل، صفین و نهروان را به امام، تحمیل نمایند.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن سراج" ادیب و شاعر بغدادی(۳۱۶ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمد ابن سراج در کودکی به مجلس درس ابوالعباس مبرّد، نحوی معروف آن عصر راه یافت و با هوش ترین شاگرد

او گردیـد. پس از مرگ استـاد به بررسـی آراء و ارزیـابی نظرهـا و گفته هـای علمای معروف این علم پرداخت. ابن سـراج در زمینه ی علوم قرآنی، نویسـندگی و شـعر نیز مهارت بسیار داشت و درفن نویسندگی و شیوه ی نگارش از نثری فاخر برخوردار بود. ابن سراج در کتاب الاصول فی النحو، کوشیده است تامسایل نحوی را با نظم و ترتیبی خاص گردآوری کند، به گونه ای که می توان هر موضوع را در بخش معینی یافت.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: درگذشت "علامه سید ناصر حسین موسوی هندی" فقیه اصولی و محدث(۱۳۶۱ ق)

شرح مناسبت:

سیدناصر حسین هندی ملقب به "شمس العلماء" فرزند سیدحامدحسین، از بزرگان علمای هندوستان و مفتی و مرجع اهالی آن سامان، در نوزدهم جمادی الثانی سال ۱۲۸۴ ق به دنیا آمد. وی از محضـر والد معظم و سیدمحمدعباس، تحصیل مراتب علمی نمود و در تمامی فضائل و کمالات نفسانیه یگانه بود. برادر وی "سـید ذاکر حسین" نیز از علمای نامدار هند است و بر "کتاب عَبَقات" پـدر خود شـرحی نوشـته است. دیوانُ الخُطَب، دیوان الشّعر، المَواعظ، نَفَحاتُ الاَزهار فی فَضایلُ الاَئِمَه الاَطهار(ع) از آثار اوست. سرانجام سیدناصر حسین، این فقیه اصولی و محدث رجالی در ۷۷ سالگی بدرود حیات گفت و به لقاء اللّٰه رسید.

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت فقیه جلیل و عالم مجاهد آیت اللّٰه "محمد غروی کاشانی" (۱۳۹۸ ق)

شرح مناسبت:

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تولد "علی بن یوسف آمِدی" فقیه وادیب برجسته(۵۵۹ ق)

شرح مناسبت:

ابوالفضایل علی بن یوسف آمِدی، فقیه وادیب برجسـته در شـهر آمِد عراق متولد شد. پس از تحصیل مقدمات علوم در زادگاه خود، به بغـداد رفت و فقه، اصول فقه، ادبیـات و ریاضـیات را نزد عالمان و فقیهان بزرگ زمان فرا گرفت. ابوالفضایل آمِـدی، اشـعاری دلنشین و پرمحتوا نیز سـروده است. بیشتر سـال هـای عمر او، صـرف تـدریس علوم اسـلامی و پرورشِ دانش پژوهان مسلمان صرف گردید و سرانجام در چهل و نه سالگی در زادگاه خود درگذشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: پایان جنگ دوم ایران و روس با شکست "عباس میرزا" ولیعهد فتحعلی شاه قاجار(۱۲۴۲ ق)

شرح مناسبت:

عهـدنامه ی گلسـتان که در پی شـکست ایران از روسـیه در جنـگ اول دو کشور به امضـا رسـید، مرز بین ایران و روسـیه را به درستی معین نکرده بود. از این رو نارضایتیِ مردمِ نَواحیِ ایرانیِ تَمَلُّک شده توسط روس ها، باعث شد که شـعله ی جنگ، بار

دیگر فروزان شود. در ابتدا، پیروزی باقوای ایران بود، ولی بعدها، نیروهای روسی، ضربات سختی وارد آورده و بر اثر خیانت و نیز بدگویی بعضی از افراد، سپاه ایران شکست را پذیرا شد. تسخیر قلعه ی عباس آباد توسط روس ها، امید ایران را به یأس تبدیل کرد و خواهان صلح گردید. پس از آن قرارداد ترکمانچای منعقد شد که به مراتب از عهدنامه ی گلستان شوم تر بود. به موجب این قرارداد، ولایات وسیعی از ایران به روسیه الحاق گردید و امتیازات فراوانی به این دولت تعلق یافت.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات عالم جلیل "غلامرضا یزدی کوچه بیوکی" (۱۳۷۸ ق)

شرح مناسبت:

آیت اللّه حاج شیخ غلامرضا یزدی در مشهد به دنیا آمد و در ده سالگی برای تحصیل به اصفهان رفت. سپس راهی نجف اشرف گردید و از محضر عالمان گرانقدری همچون آخوند خراسانی و علامه محمد کاظم یزدی استفاده نمود. در سال ۱۳۲۵ ق به یزد رفت و به ادای تکالیف دینی و ترویج احکام اسلام اشتغال ورزید. آن عالم ربانی، منبر و وعظی مؤثر داشت و در نفوس مردم تاثیری ژرف و احترامی عمق بر جای می گذاشت. گاه با پای پیاده به روستاهای اطراف می رفت و به ارشاد و تعلیم روستائیان می پرداخت. کتاب مفتاح علوم القرآن از آثار ایشان می باشد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: رحلت حکیم و فیلسوف شهیر "سیدمحمدکاظم لواسانی" معروف به "عصّار" (۱۳۹۴ ق)

شرح مناسبت:

سیدمحمدکاظم حسینی لواسانی تهرانی معروف به عصار فرزند سیدمحمد، از علما، حکما و فلاسفه ی بزرگ قرن چهاردهم هجری قمری و از معاصرین میرزا مهدی آشتیانی، احمد آشتیانی و فاضل تونی بوده است. وی تحصیلات خویش را در ایران و نجف گذراند و در محضر استادانی چون آخوند خراسانی و سیدُالسّالکین احمد تهرانی حائری، به مدارج عالی اجتهاد رسید و مدت ۱۴ سال درنجف به تدریس مشغول بود. علامه عصّار علاوه بر اطلاع جامع در فقه و اصول، در فلسفه نیز متبحر بلکه مبتکر و محقق بوده و علامه شعرانی و رفیعی قزوینی از او به نیکی، تجلیل کرده اند. از استاد، به ملاصدرای زمان نام برده شده است. علامه عصّار پس از بازگشت به تهران مامور تدوین قانون مدنی ایران گشت. استاد ضمن تدریس اسفار در مدرسه ی سپهسالار، استاد فلسفه ی دانشکده ی حقوق و ادبیات نیز بوده و اعتقاد داشت دانشگاه ها باید از مباحث

علمی و فقهی برخوردار باشند. از این عالم روشنفکر، آثار ارزشمندی چون تفسیر فاتِحَهُ الْکَتاب، رساله ای در وحدت وجود، رساله ای در جبر و اختیار، رساله ای در بداء و کتاب تَذْکِرَهُالْمُتَّقین به جای مانده است. سیدمحمد کاظم حسینی لواسانی تهرانی، این استاد و فیلسوف بزرگ شرق در شب پنج شنبه برابر با ۱۹ دی ۱۳۵۳ شمسی دار فانی را وداع کرد و در مقبره ابوالفتوح رازی در ری مدفون گردید.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: انقراض دولت بنی امیه پس از قتل "مروان حِمار" آخرین خلیفه ی اُموی(۱۳۲ ق)

شرح مناسبت:

دعوت عباسیان به قیام علیه امویان در ابتدا سری بود و آنان مردم را به این نوید می دادند که پس از پیروزی، یکی از اولاد پیامبر(ص) را به خلافت برمی گزینند. مردم نیز از روی علاقه به اهل بیت، با آنان همکاری کرده و به کمک ابومسلم خراسانی،قیام بر ضد امویان شکلی جدی و فراگیر گرفت. سرانجام جنگی بین عبداللّه بن علی، عموی سفاح و مروان حمار، آخرین خلیفه ی بنی امیه روی داد که با قتل مروان، حکومت غاصب هزار ماهه ی امویان سرنگون گردید. از آن پس خاندان ظالمی دیگر بر مسلمانان حاکم شد که حکومت آنان بیش از پنج قرن به طول انجامید.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف گرگان و مازندران توسط "طغرل سلجوقی"(۴۳۲ ق)

شرح مناسبت:

طغرل که فرمانده ی ده هزار تن از جنگاوران سلجوقی بود از ماوراءالنهر به خراسان آمد و از سلطان مسعود غزنوی خواست که به داخل ایران مهاجرت نماید. سلطان مسعود مانع این کار شد ودر اثر جنگی که بین آن ها روی داد، سلطان غزنوی شکست خورد و طغرل در ۴۲۹ ق وارد نیشابور گردید. طغرل که مؤسس سلسله ی سلجوقی به شمار می رود، پس از استقرار سلطنت خود به گرگان و طبرستان یورش برد و آن ولایات را از آخرین پادشاه آل زیار گرفت و به مُلکِ خویش افزود.

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: وفات "(شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی" شاعر و استاد بزرگ ادب فارسی(۶۹۱ ق)

شرح مناسبت:

شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی، شاعر و استاد بزرگ شعر ونثر فارسی، پس از گذراندن مقدماتِ علوم ادبی و دینی در زادگاهش، شیراز، در جوانی به بغداد رفت و در مدرسه ی نظامیه ی آن به آموختن علوم متداول آن دوران پرداخت. پس از تحصیل به سرزمینهای شام، فلسطین، حجاز و روم و کشورهای دیگر مسافرت کرد و با جوامع مختلف آشنا گردید. سعدی در طی این سفرها، باکمک دیده ها و شنیده هایش به همراه قریحه ی شاعری، به سرودن اشعاری زیبا و ماندنی پرداخت. وی سپس به شیراز بازگشت و به تألیف و تصنیف منظومه های پندآموز که نتیجه ی سی سال تجربه، جهانگردی و مردم شناسی

بود، دست زد. سعدی در سال ۶۵۵ ق اثر بزرگ اخلاقی و تربیتی خود به نام بوستان را سرود و در ۶۵۶ ق گلستان، یکی از شیواترین کتاب های نثر فارسی را تدوین کرد که در ضمن آن، از اشعار فارسی و عربی نیز استفاده شده است. همچنین دیوان سعدی و مجالس پنج

گـانه نیز از اوست. مـدفن سـعدی در شـیراز، میزبان خیل علاقه منـدان زبان وادب فارسـی از سراسـر دنیاست. سـعدی به همراه فردوسـی و حافظ، یکی از سه شاعر بسـیار بزرگ و بلامنازع زبان و ادب فارسـی است. در سخنِ او، غزل عاشقانه، آخرین حَدِّ لطافت و زیبایی را درک کرده و لطیف ترین معانی در ساده ترین و فصیح ترین و کامل ترین الفاظ آمده است. در حکمت و موعظه و ایراد حِکَم و امثال از هر شـاعر پارسـی گوی، موفق تر است و نثر مزّین و آراسـته و شـیرین و جـذابِ او در گلسـتان، بهترین نمونه ی نثرهـای فصـیح پارسـی است. سـعدی به سـبب تقـدُّم در نثر و نظم، از قرن هفتم به بعـد، همواره مورد تقلیـد و پیروی شاعران و نویسندگانِ فارسی گوی ایران و خارج از ایران بوده است.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: تهاجم وحشیانه ی سپاهیان یزید بن معاویه و وقوع حادثه ی دردناک "حَرّه" در مدینه(۶۳ ق)

شرح مناسبت:

پس از واقعه ی کربلا و شـهادت امام حسـین(ع) و یاران و نیز اسارت اهل بیت، عده ای از مردم مدینه جهت آشنایی با رویّه و رفتار یزیـد بن معاویه راهی شام شدنـد. آنان، زمانی که به شـهر بازگشـتند برای مردم مـدینه از فسق و فجور یزید گفتند. مردم مـدینه نیز کارگزار یزیـد، عثمان بن محمد بن ابی سـفیان و مروان بن حکم و سایر امویین را از مدینه بیرون کردند و با عبداللّه بن حنظله، بیعت نمودند. چون این خبر به گوش یزید رسـید، مسـلم بن عُقبَه معروف به مجرم و مُسـرف را با لشکری فراوان به سوی مـدینه فرسـتاد. لشـکر شـام در سنگسـتان بیرون مـدینه معروف به "حرّه" که در یک میلی مسـجدالنبی(ص) قرار دارد، با مردم مدینه وارد جنگ

شد. مردم مدینه پس از دادن کشته های فراوان به مدینه گریختند. لشگر شام نیز در تعقیب آن ها وارد مدینه شدند. مسرف بن عُقبه به مدت ۳ روز جان و مال و ناموس مردم مدینه را برای لشگر خود حلال نمود و لشکریانش نیز از هیچ جنایتی (حتی زنا در مسجدالنبی) فروگذار نکردند. مسرف بن عقبه در مدینه کاری را برای یزید انجام داد که "بُسر بن اَرطاه" پیش از او در حجاز و یمن برای معاویه انجام داده بود. چند روز پس از این واقعه، مسرف بن عقبه در راه مکه و در پی جنایتی دیگر به دَرَک اَسفَل شتافت. حمله ی سپاهیان یزید به کشتن شدن بیش از ده هزار نفر انجامید و به واقعه ی حره معروف گشت.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: صدور دستور ساخت قلعه و بنای حصار شهر تبریز توسط "شاه عباس اول"(۱۰۱۴ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: رحلت "حاج ملاهادی سبزواری" فیلسوف عظیم و دانشمند شهیر جهان اسلام(۱۲۸۹ ق)

شرح مناسبت:

ملاهادی سبزواری فرزند میرزا مهدی طبیب از خانواده ای متمول و اعیان سبزوار بود که در سال ۱۲۱۲ ق به دنیا آمد. پس از فوت پدر و در سنین کودکی، تحت مراقبت ملاحسین به کسب معلومات مقدماتی پرداخته و جهت فراگیری حکمت اشراق به اصفهان مهاجرت نمود. ملاهادی درمحضر استادانی چون آخوند ملااسماعیل اصفهانی، آخوند ملاعلی نوری و آقا محمد علی نجفی کسب فیض نموده و به مدت ۵ سال به تدریس فقه و اصول مشغول گردید. آن گاه پس از سفر حج به سبزوار مراجعت و به تدریس حکمت پرداخت. آوازه ی شهرتش موجب گشت که تشنگان چشمه ی حکمت از اقصی نقاط دنیا به سبزوار آمده و از محضر او بهره گیرند. این شخصیت برجسته و اکسیر بی نظیر حکمت، علی رغم تمّول خانواده، زندگی را در کمال زهد و قناعت سپری کرد و در کسوت تجرد، رنگ علایق را از لوح دل سترد. وی هیچ گونه ریاستی - حتی پیش نمازی - را نپذیرفت. حاج ملاهادی سبزواری مشهورترین فیلسوفی بود که قرن سیزدهم هجری به خود دیده و در بین متفکران، مقام ارجمندی داشت. از این بزرگوار حدود ۳۶ کتاب و رساله بر جای مانده که از آن جمله اسرارالحکم، اصول دین، اسرارالعباده، الجبر و الاختیار، حواشی بر اسفار ملاصدرا، زبده الاصول شیخ بهایی، غررالفواید (منظومه) و هدایه المسترشدین را می توان نام برد. سرانجام این عالم بزرگ در زادگاهش در ۷۸ سالگی بدرود حیات گفت و در همان جا به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: عنوان مناسبت: ورود قزاقان روسی به تبریز(۱۳۳۸ ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: عنوان مناسبت: درگذشت "ستار خان" سردار ملی(۱۳۳۲ ق)

شرح مناسبت:

ستارخان در سال ۱۲۸۴ ق در قره داغ آذربایجان به دنیا آمد. در ابتدا به صورت جوانی عیّار منش زندگی می کرد و دوستانی

همچون خود داشت. پس از آغاز مشروطه و رویداد محاصره ی تبریز، به مشروطه خواهان پیوست و در اثر رشادت ها و پایمردی های فراوان، عنوان سردار ملی گرفت. او جزو کسانی بود که پس از فرار محمدعلی شاه، فاتح تهران بودند. اما پس از چندی با دولت درگیر شده و توسط آن ها خلع سلاح و منزوی گردید. اواخر عمر خود را در تهران و با تنی زخمی و روحی خسته گذرانید و سرانجام در ۴۸ سالگی بدرود حیات گفت ودر صحن حرم عبدالعظیم در ری به خاک سپرده شد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: عنوان مناسبت: درگذشت "ابن خیاط" دانشمند و نحوی بزرگ(۳۲۰ ق)

شرح مناسبت:

ابوبکر محمدبن احمد بن منصور معروف به ابن خیاط از محدثین و علمای بزرگ علم نحو، درسمرقند از شهرهای ایران قدیم به دنیا آمد و پس از پایان مراحل ابتدایی تحصیل، در سال ۲۸۵ ق به عراق رفت. ابن خیاط در شهرهای مختلف عراق که در آن زمان از مراکز علمی جهان اسلام بودند، علوم اسلامی به ویژه علم نحو را فراگرفت و در این علم به استادی رسید. اگرچه کتاب های زیادی از ابن خیاط در دست نیست، اما از جمله آثار وی می توان به معانی القرآن، الموجز فی النحو و النحو الکبیر اشاره کرد.

مناسبت ۰۲: عنوان مناسبت: تصرف شهر بیروت توسط سپاهیان مسلمان شام و مصر در جنگ با صلیبی ها(۶۹۰ق)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: عنوان مناسبت: شهادت روحانی آگاه و مبارز انقلابی "شیخ محمد خیابانی" در تبریز(۱۳۳۸ ق)

شرح مناسبت:

شیخ محمد خیابانی در سال ۱۲۹۷ق در خامنه از توابع شبستر به دنیا آمد. در ابتدا مدتی به همراه پدر به کار تجارت مشغول بود، اما گرایش روحی به فراگیری علم او را به سلک روحانیت در آورد. شیخ محمد مدارج علمی را به سرعت پیمود و در درس عالی فقه و اصول و هیئت و نجوم شرکت کرد. در محاصره ی تبریز، وی از ارکان فکری و رهبری مردم بود و با لباس روحانیت و تفنگ بر دوش در سنگرها به دفاع از شهر و ناموس و حیثیت مردم مسلمان در مقابل سپاه متجاوز عین الدوله صدراعظم قاجار پرداخت. پس از خلع محمدعلی شاه از حکومت، از طرف مردم تبریز به مجلس شورای ملی راه یافت، و در کنار افرادی همچون شهید مدرس به دفاع از حقوق مردم قیام کرد. از قاجار کارهای درخشان خیابانی در مجلس دوم، اعتراض شجاعانه و کارساز او علیه اولتیماتوم استعماری دولت تزاری روس بود. اوضاع نابسامان ایران و اخراج نمایندگان آذربایجان از مجلس شورای ملی، شیخ محمد خیابانی را به تشکیل مجلس محلی و قیام مردمی فرا خواند و در ۱۶ رجب ۱۳۳۸ آن را علنی ساخت. در این قیام تبریز از لوث حضور خائنان و بیگانگان مزدور پاک شد و زمام امور به دست خیابانی و یارانش افتاد. این قیام پیروزمندانه، پنج ماه ادامه داشت. سرانجام با خیانت مخبرالسلطنه که چهره ای موجه و ملی داشت،

هواداران و یاران خیابانی به قتل رسـیده و یا خلع سـلاح شدند. در نهایت بر اثر خیانت برخی مزدوران، شیخ محمد خیابانی در

ذی الحجه ی سال ۱۳۳۸ ق (۲۲ شهریور ۱۲۹۹ ش) به شـهادت رسـید. پیکر وی را در گورستان سید حمزه در تبریز به خاک سپردند. بعدها، این گورستان به مدرسه تبدیل شد و با ویرانی مدرسه، مقبره ی خیابانی مظلوم هم از بین رفت.

روز شمار میلادی

ژانویه

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: درگذشت حضرت زرتشت "بنا بر قولی ۶۰۰ سال قبل از میلاد مسیح" (ع)

شرح مناسبت:

زرتشت، زراتشت، زروهشت، یا زرت هوشتَر، نامی است که پس از اهورامزدا در اوستا کتاب مقدس زرتشتیان، در سرِ همه نام هـای دیگر قرار دارد. این نام، اسم اوسـتایی پیامبر ایرانی، زرتشت، می باشـد. اختلاف در مورد وی، تنها اختلاف در الفاظ آن نیست بلکه در زمان و مکان حیات، خاندان، پیروان، اساس شخصیت، مکان تبلیغ، هم عصران و سروده های او و بسیاری دیگر نیز، بحث و اختلاـف نظر وجـود دارد. اختلاـف میـان دو قطب تاریـخ ظهور زرتشت، بیش از پنـج هزار سـال است و اختلاـف دربـاره مکـان تولـد یا زنـدگی اش نیز از شـرق تا غرب ایران را دربر می گیرد. گوینـد که در خردمنـدی، ممتاز بود و چون به پانزده سالگی رسـید، در معرفت و اخلاق و پارسایی و عبادت، سرآمد همگان بود. از وی اشعاری برجای مانده که به گاثْ ها معروفنـد و در حدود هفده فصل، ۲۳۸ قطعه و ۸۹۶ بیت می باشـند. آن چه از متن گات ها برمی آیـد، اشاراتی پراکنده درباره شخصِ زرتشت، حامیان، دشـمنان و تا انـدازه ای احوالش می باشـد. وی آیین زرتشتی را برای مردمان آورد. دین زرتشت که دین باسـتانی مردم ایران به حساب می رود، به موجب مستندات تاریخی، از قدیمی ترین ادیان جهان به شمار می آید و بعضی از آداب و رسوم این دین در

آیین یهود نیز که پس از دین زرتشت، کهن ترین دینِ جهان محسوب می شود، منعکس گردیده است. با وجود این، پیروان دین زرتشت که بیشتر درهند و ایران زندگی می کنند در حدود پانصد هزار نفر می باشند. کتاب مقدس زرتشت که انجیل دانش و حکمت ایرانیانِ باستان محسوب می شود، "اَوِستا" نام دارد. زرتشت اعلام داشت که خواست اهورا مزدا یا خدای نور و حکمت از فرستادن وی، آن بوده است که بر جهانیان مکشوف سازد که در آسمان و زمین، یک خدا بیشتر وجود ندارد، ولی اهورا مزدا در تنویر جهان با کارشکنی اهریمن، روح خبیث تاریکی، روبرو می شود. اهورا مزدا همه چیزهای خوب را می آفریند و اهریمن، همه چیزهای زشت و بد. قوای نیکی و بدی مدام با هم در حال ستیزند و دل آدمی گاه به نیکی میل می کند و گاه به زشتی و در این میان سرگردان است. با وجود این، سرانجام، نیکی بر بدی غلبه می کند، زیرا خداوند از عهده انجام هر کاری برمی آید و بر همه چیز دانا است. زرتشت به ظهور منجی موعود معتقد است و بیان می کند که وقتی منجی موعود یا سوشْیانْسْ ظهور کند، پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک را بر جهان روا خواهد کرد و راه را برای گذشتن از این جهان به جهان دیگر، روشن و هموار خواهد ساخت. زرتشت می گوید که زندگی به مرگ ختم نمی شود و مرگ، دعوت به داوری روز قیامت است. آنان که راست کار بوده اند به عرش الهی که جایگاه نور و سرود است داخل می

گردند و بدکاران و شریران در ورطه ظلمت و وحشت و عذاب افکنده می شوند. با این حال، خود زرتشت، به خاطر اعتقاد به خدای یکتا در مقابل خدایان متعدد که توده مردم می پرستیدند، جان به آتش کشید و مردمْ پیامبر زرتشتی را کشتند.

مناسبت ۰۲: آغاز سال میلادی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: اعلام منع برده داری و دستور آزادی بردگان در امریکا (۱۸۶۳م)

شرح مناسبت:

امریکا در قرن نوزدهم، یکی از مراکز مهم خرید و فروش برده بود و با بردگان سیاه پوست، به صورتی غیرانسانی و وحشیانه رفتار می شد. مخالفت با این گونه اعمال باعث بروز جنگ های داخلی امریکا از سال ۱۸۶۱ تا ۱۸۶۵ گردید. در نهایت، هنگامی که آتش جنگ داخلی بین نیروهای شمال و جنوب ادامه داشت، آبراهام لینکُلْن، رئیس جمهور وقت امریکا فرصت را غنیمت شمرده و در روز اول ژانویه ۱۸۶۳م، اعلامیه معروف آزادی بردگان در سراسر امریکا را صادر نمود که به موجب این اعلامیه، بیش از سه میلیون برده در سراسر امریکا آزاد شدند. این اعلامیه موجب طغیان سیاهان در ایالات جنوبی که طرفدار برده داری بودند گردید و جنگ های داخلی را به نفع ضدبرده داری پیش برد. هم چنین پاره ای از مورخین غربی معتقدند سیاست جمهوری خواهان در امر آزادی بردگان، به خاطر قبح و زشتی اسارت سیاهان نبوده، بلکه اقدامی بوده است برای جذب آراء مثبت سیاهان که رقم قابل ملاحظه ای از جمعیت امریکا را تشکیل می دادند. هرچند با تصویب قانون منع برده داری در امریکا، گام دیگری در راه مبارزه با خرید و فروش بردگان برداشته شد، با این حال، تبعیض نژادی علیه سیاه پوستان در این کشور همچنان ادامه دارد.

مناسبت ۰۴: تشکیل کمیساریای عالی آوارگان سازمان ملل متحد (۱۹۵۱م)

شرح مناسبت:

سازمان ملل متحد متشکل از کمیته ها، کمیسیون ها، نهادها و اجزای گوناگونی است که بسیاری از آنها در پی قطعنامه های مجمع عمومی شکل گرفته اند. سازمان بین المللی پناهندگان نیز از جمله سازمان هایی است که بر اساس مصوبه مجمع عمومی سازمان ملل در سال ۱۹۴۶م به وجود آمد.

اما در واقع نخستین بار در سال ۱۹۲۱م، جامعه ملل، با تعیین کمیسر عالی برای پناهندگان، کمک بین المللی به آوارگان را سازماندهی نمود. اساسنامه این تشکل در سال ۱۹۴۶م به تصویب رسید و براساس آن، وظایف اداره امداد، نوسازی و حمایت از پناهندگان و آوارگان و اسکان آنها را بر عهده این سازمان نهاد. سه سال بعد به موجب قطعنامه ۳۱۹، سازمان ملل تصمیم به تعیین یک کمیسر عالی گرفت و در نیمه دسامبر ۱۹۵۰م این امر توسط مجمع عمومی سازمان به تصویب رسید. وظایف کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان که کار خود را از اول ژانویه ۱۹۵۱م آغاز کرد شامل تامین حمایت بین المللی برای پناهندگان و کمک و مساعدت به آنها می باشد. پناهندگانی که به خاطر ترس از تعقیب به سبب عقیده، نژاد و ملیت از کشور خود خارج شده و مایل به مراجعت به وطن خود نمی باشند می توانند از کمک های این کمیساریای عالی استفاده کنند. وظیفه کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان این است که به این قبیل پناهندگان صرفاً براساس موازین بشر دوستانه و بدون در نظرگرفتن جوانب سیاسی، کمک و مساعدت کند و ترتیبی اتخاذ نماید که این افراد به موطن خود مراجعه نموده یا در سایر کشورها اسکان داده شوند.

مناسبت ۰۵: تشکیل صندوق ملل متحد برای کمک به کشورهای عقب مانده (۱۹۵۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: پیروزی مردم کوبا به رهبری "کاسترو" و فرار "باتیستا" دیکتاتور این کشور (۱۹۵۹م)

شرح مناسبت:

فولخنسیو باتیستا، دیکتاتور پیشین کوبا، پس از آن که چند سالی در عرصه قدرت این کشور حضور داشت، در سال ۱۹۵۲م دست به کودتا زد و قدرت را به طور مطلق به دست گرفت. وی در طول حکومت هفت ساله خود سعی می کرد با ایجاد ثبات، خللی در کار کشتزارهای بزرگ نیشکر و دیگر مؤسسات امریکایی پیش نیاید. در دوران حکومت باتیستا، سراسر کوبا به دلیل حضور مستمر توریست های امریکایی به عنوان تفریحگاه ارزان و دائمی، پر از مراکز فساد، اعتیاد، قمار و سایر انحرافات اخلاقی بود. باتیستا در سال ۱۹۵۴م با لغو حالت فوق العاده که از زمان کودتای ۱۹۵۲ خود به وجود آورده بود رسماً به ریاست جمهوری کوبا برگزیده شد. در سال ۱۹۵۶م، فعالیت های انقلابیون این کشور به رهبری فیدل کاسترو اوج گرفت و باتیستا سعی نمود با شدت آنان را سرکوب کند. با این حال، این سرکوب ها نتیجه ای دربرنداشت و باتیستا رو به سقوط می رفت. در نهایت، در اول ژانویه ۱۹۵۹م انقلاب کوبا به پیروزی رسید و با فرار ژنرال باتیستا دیکتاتور کوبا، دست او و سایر دست نشاندگان امریکا از این کشور کوتاه شد. پیروزی جنبش چریکی به رهبری فیدل کاسترو امریکا را در وضعیت دشواری قرار داد. زیرا کوبا تنها حکومت کمونیستی در امریکای مرکزی و در نزدیکی مرزهای امریکا بوده و روابط صمیمانه ای با شوروی داشت. امریکا در حالی که حضور شوروی را در نیمکره شرقی جهان برنمی تافت، اکنون مجبور بود که نزدیک کشور خود، کوبای کمونیست را تحمّل کند و به این

دلیل سیاست خصمانه امریکا، به طور دائم، دامن گیر کوبا بوده است.

مناسبت ۰۷: تشکیل اتحادیه رادیو تلویزیونی آسیا ای. بی. یو (۱۹۶۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: روز ملی فلسطین (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

سرزمین فلسطین از قدیمی ترین مناطق مسکونی جهان محسوب می شود که در ساحل شرقی دریای مدیترانه، و در همسایگی کشورهای اردن، مصر، سوریه و لبنان قرار دارد. فلسطین دارای ۳/۳۳۰/۰۰۰ نفر جمعیت و مساحت ۶/۲۶۳ کیلومتر مربع است که بخش اعظم آن تحت اشغال رژیم صهیونیستی است. پایتخت فلسطین قدس شریف و شهرهای غزه و رام اللّٰه نیز مراکز اداری موقت هستند. ضمن اینکه خان یونس و نابلس نیز از شهرهای مهم این کشورند. ملیت و زبان رسمی مردم فلسطین عربی است و بیش از ۸۷٪ مردم آن پیرو آیین مقدس اسلام هستند. پیش بینی جمعیت فلسطین تا سال ۲۰۲۰م نزدیک به ۷ میلیون نفر خواهد بود. سرزمین فلسطین بین سال های ۱۵۱۷م تا جنگ جهانی اول توسط دولت عثمانی اداره می شد و از آن پس تحت قیمومیت انگلیس درآمد. از اواخر قرن ۱۹م با اوج گیری نهضت صهیونیسم و گسترش موج مهاجرت یهودیان به فلسطین، جمعیت یهودیان رو به افزایش گذاشت. در پی تشدید اختلافات و درگیری ها میان اعراب و صهیونیست ها، طرحی در سازمان ملل به تصویب رسید که به موجب آن فلسطین به دو قسمت یهودی و عرب نشین تقسیم شد. طبق این طرح بیش از ۵۶٪ از کل اراضی فلسطین به یهودیان و بقیه به اعراب واگذار گردید. در سال ۱۹۴۸م پس از خروج نیروهای انگلیسی، دولت جعلی و غصبی اسرائیل در سرزمین فلسطین اعلام موجودیت نمود و طی مدت کوتاهی نزدیک ۸۰٪ از خاک فلسطین را به اشغال خود درآورد. در اثر فقدان یک موجودیت ملی در فلسطین، اداره نوار

غزه بـه مصـر و اداره کرانـه بـاختری بـه اردن واگـذار گردیـد کـه این منـاطق نیز در سـال ۱۹۶۷م به اشـغال رژیم صـهیونیستی درآمدنـد. آغاز نبرد مسـلحانه علیه رژیم صـهیونیستی در اول ژانویه ۱۹۶۵م به عنوان روز ملی فلسـطین نام گـذاری شده است. فلسطین در ۱۵ نوامبر ۱۹۸۸م اسـتقلال خود را اعلام کرد. نوع حکومت فلسـطین دولت خودمختار با یک مجلس قانون گزاری است. (ر.ک: ۱۵ نوامبر)

مناسبت ۰۹: تشکیل سازمان کشورهای مستقل مشترک المنافع پس از فروپاشی شوروی (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

پس از جنـگ خلیـج فـارس، مهم ترین رویـداد اوایـل دهه پایانی قرن بیسـتم، فروپاشـی اتحاد جماهیر شوروی و تقسـیم آن به پـانزده کشور مسـتقل است. اتحاد جماهیر شوروی که تا پایان سال ۱۹۹۱م یکی از دو ابرقـدرت جهان به شـمار می آمد، با فرا رسـیدن ژانویه سال ۱۹۹۲م به تاریـخ پیوست و جمهوری هـای مسـتقل جدیـد شوروی سـابق، اتحـادیه جدیـدی به نام سازمان کشورهای مستقل مشترک المنافع تشکیل دادند که در سال های بعد عملاً کارآیی خود را از دست داد. جمهوری های مستقل جدید نیز که از بطن اتحاد جماهیر شوروی سابق زاده شده اند در دهه آخر قرن بیسـتم، هر یک با مشـکلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی گوناگون روبرو شده اند که مشـکلات بزرگ ترین جمهوری آن یعنی فدراسـیون روسیه از همه بیشتر و پیچیده تر است. روسـیه علاوه بر قیـام بعضـی از جمهوری هـای خودمختار این فدراسـیونماننـد جمهوری چچن و داغسـتان که خواهان استقلال کامل و جدایی از روسیه هستند، با بحران شدید اقتصادی، کاهش ارزش پول ملی، فقر و بیکاری و صدها میلیارد دلار بدهی خارجی و از همه مهمتر، ناامنی و رشد گروه های مافیایی روبروست.

مناسبت ۱۰: رسمیت یافتن "یورو" به عنوان پول واحد اروپا (۲۰۰۲م)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ جهانی دوم و با توجه به گستردگی دامنه خسارات و تلفات آن، مسـئله شـکل گیری وضـعیتی که به پدید آمدن جنـگ هـای فراگیر و همگـانی،ماننـد دو جنگ جهانی که هر دو از اروپا آغاز شـد، پایان دهـد، از ذهن و فکر به بیان و عمل تبدیل شد. در سال ۱۹۵۷م براساس "پیمان رم"، جامعه اقتصادی اروپا به وجود آمد و این روال با انعقاد پیمان ها و

اتحادیه های دیگر ادامه یافت تا اینکه گام اساسی در جریان اجلاس سران اروپا در دسامبر ۱۹۹۱م در ماسْتْریخْتِ هلند برداشته شد. براساس توافق سران اروپا، از سال ۱۹۹۳م "اتحادیه اروپا" شکل می گرفت و شهروندان هر کشور اروپایی، تابعیت اتحادیه را نیز به دست می آوردند. اهدافِ اصلیِ این اتحادیه گسترش هرچه بیشتر همکاری ها و هماهنگی های اقتصادی، مالی، سیاست خارجی، امور دفاعی و قضایی بود. از ژانویه سال ۱۹۹۹م در جهت عملی ساختن این اهداف، پول واحدی به نام "یورو" به جریان افتاد. این پول ابتدا در مبادلات بانکی نقل و انتقالات حواله ای میان کشورها رایج گردید و سپس از اول ژانویه ۲۰۰۲م در دوازده کشور اروپایی به صورت سکه و اسکناس رواج یافت. هرچند سه کشور انگلستان، دانمارك و سوئد همچنان از پول ملی خود استفاده می کنند، اما سایر کشورها طی مدت ۲ ماه پول ملی خود را از گردونه مبادلات اقتصادی خارج نمودند.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تولد "یوهان پِستالوزی" استاد تعلیم و تربیت و مربی سوئیسی (۱۷۴۴م)

شرح مناسبت:

- یوهان هاینْریش پستالوزی، در دوم ژانویه ۱۷۴۴م در زوریخ سوئیس به دنیا آمد. وی پس از مرگ زود هنگام پدر، تحت نظر مادرش که زنی پارسا و نوع پرور بود، پرورش یافت. در نتیجه این تربیت و تاثیر پدربزرگش که در آن سامان به شغل روحانیت، روزگار می گذرانید، پستالوزی به فکر افتاد تا روستاییان پیرامون خود را از حال فلاکت و بدبختی بیرون آورد. وی در ابتدا کوشید از راه سرپرستی امور دینی به مقصود خود دست یابد اما چون موفق نشد، از این رو به تحصیل حقوق پرداخت به آن امید که از حقوق مردم دفاع کند. پستالوزی در کنار آن،

مـدتی به فعالیت های سیاسـی روی آورد و چون با معایب و نواقص حکومت وقت آشـنا گردید آن را به باد انتقاد گرفت و از سیـاست کنـاره گیری کرد. وی سـپس برای پیشبرد افکار خویش تصـمیم گرفت تا از راه اصـلاح راه های کشاورزی، مردم را راهنمـایی کنـد. او هم چنین تلاش کرد تـا بـا گردآوری پسـران بی سـرپرست، در تربیت آنـان بکوشـد و در عین حال، افکار تربیتی خود را در مورد این کودکان در معرض آزمایش قرار دهد. پسـتالوزی در سال ۱۷۸۱م آراء تربیتی خود را در کتابی به نـام لئونـاردو گرتْرود منتشـر سـاخت و حکـومت محلی را متوجه نقـایص تربیـتی نمود. هنگـامی که در سـال هـای پایـانی قرن هجدهم، انقلاب فرانسه به سوئیس سرایت کرد و تعداد زیادی را به کشتن داد، پستالوزی یتیم خانه ای دایر کرد و به سرپرستی کودکان مسـتمند و بدون سرپرست پرداخت. او با افکار و کارهای خود توانست نظر تمام دانشمندان علم تربیت دنیا را به خود جلب نماید و شهرتی جهانگیر پیدا کند. پستالوزی بر این عقیده بود که دوای همه دردها، تربیت است و از میان بردن فقر و بی نـوایی جـامعه و رشــد دادن آن، تنهـا از راه پرورش امکـان پـذیر می باشـد. او بـا ایـن افکـار تـوانست جنبش هـای عظیمی در کشورهـای دنیا به وجود آورد و اصول تربیتی او توانست ریشه فرهنگ بیشتر ملل جهان را فراگیرد. پسـتالوزی معتقـد است که مشاهـده و به کـار بردن بایـد اسـاس آموزش قرار گیرد و آموزش بایـد از روی رشـد کودک تنظیم شود. هم چنین، معلم باید شخصیت شاگرد را محترم بشمارد و رابطه

شاگرد و معلم بایـد براساس مهر و محبت اسـتوار باشـد. پسـتالوزی بر این عقیـده بود که هدف عمده تعلیمات ابتدایی، توسـعه دادن نیروی فکری طفل است نه آموختن علم و هنر به او. نظریات پسـتالوزی در اروپا و امریکا تاثیری بسـیار عمیق و اساسی بر جـای نهـاد و بسیاری از مربیـان تعلیم و تربیت، آراء او را به کـار برده انـد. یوهـان هاینریش پسـتالوزی سـرانجام در ۱۷ فوریه ۱۸۲۷م در ۸۳ سالگی درگذشت و در زوریخ به خاک سپرده شد. بیست سال پس از مرگ پسـتالوزی، مردم سوئیس آرامگاه مجللی برای وی برپا کردند و از او تقدیر نمودند.

مناسبت ۰۲: اختراع اولین ماشین نخ ریسی در انگلستان (۱۷۷۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: نصب نخستین صندوق پستی به سبک امروزی در وین (۱۸۴۳م)

شرح مناسبت:

- پُست، کهن ترین و گسترده ترین نوع ابزار ارتبـاطی بین مردم یک کشور با ساکنان دیگر سـرزمین ها و مناطق جهان است و یکی از عمـده ترین نهادهای اجتماعی بازمانده از ادوار گذشـته محسوب می شود. از این رو برای برقراری ارتباط بدون نیاز به سفر، پست جایگـاه ویژه ای یـافته است. پست تـاریخچه ای چنـد هزار سـاله دارد، امـا در دوم ژانـویه ۱۸۴۳م پست به صـورت امروزی رایج شد و اولین صـندوق پستی در وین پایتخت اتریش نصب گردید. قبل از این که سازمان مجهز و مخصوصی برای حمـل و نقـل نامه های پستی ایجاد شود، مرسولات پستی به وسـیله اسب یا شتر و یا قایق های مخصوص جابه جا می شـد، ولی بعـدها شیوه های جدیـد به اجرا درآمـد و به تدریـج، پست، پیشـرفت کرد تا این که به شـکل امروزی رسـید. در حال حاضـر ارتبـاط پستی سازمانـدهی شـده، فاصـله هـا را از بین برده، زمـان را کاهش داده و در توسـعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به عنوان عاملی زیربنایی، پیشتاز حرکت عمومی است.

مناسبت ۰۴: تولد "جیلبِرْتْ مورای" فیلسوف و شاعر انگلیسی (۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

جیلـبرت مـورای، فیلسـوف و محقق انگلیسـی در دوم ژانویه ۱۸۶۶م در سـیدنی استرالیـا به دنیـا آمـد. وی در ۱۱ سالگی راهی انگلسـتان شد و پس از تکمیل تحصـیلات خود، از سـی سالگی به عنوان استاد ادبیات و فلسفه یونانی در دانشگاه آکسفورد به تـدریس پرداخت. مورای هم زمان تعـدادی از داسـتان ها و نمایش نامه های یونانی را به شـعر انگلیسـی ترجمه کرد و در باب فرهنگ دنیای قدیم درتطبیق با مشکلات دنیای جدید، رسالات و مقالات بسیار نگاشت. وی در تحقیقات خود به این نتیجه

رسید که دین یونانی، در اصل، صبغه و رنگ یکتاپرستی داشته و خدایان متعدد یونانی، جنبه ها و وجه های مختلف خدا هستند. مورای براین اعتقاد بود که در فرهنگ شرک آلود باستان، پایین ترین و بالاترین مرتبه فکر بشر را می توان دید. او هم چنین عقیده داشت که از یک سو خرافات وحشت زا و ابتدایی و از سوی دیگر تعالی فکری جهانیان نشأت گرفته از ادبیات یونان باستان است. مورای پس از جنگ جهانی اول نیز خودش را صرف مسئله جامعه ملل کرد. از مورای آثاری برجای مانده که تاریخ ادبیات یونان، سنت کلاسیک در شعر و آزمایش این نسل از آن جمله اند. جیلبرت مورای سرانجام در دوم مه ۱۹۵۷م در ۹۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "هرمان هسه" نویسنده معروف آلمانی (۱۸۷۷م)

شرح مناسبت:

هرمان هِسه، نویسنده و شاعر آلمانی در دوم ژانویه سال ۱۸۷۷م در خانواده ای مذهبی در شهر کالو در جنوب آلمان متولد شد. پدر و مادر او هر دو از مبلغان مذهبی بودند و خود او نیز در ابتدای جوانی به این کار اشتغال داشت. هرمان از نوجوانی، سرودن شعر را آغاز کرد و در ۲۰ سالگی اولین مجموعه شعر خود را منتشر نمود. وی پس از چندی دست به سفری طولانی به سوی مشرق زمین زد. مدت های طولانی در هندوستان در میان جنگل ها و بودائیان زیست و با آیین آن ها آشنا شد. هرمان هسه به تدریجْ علاقه شدیدی به وارستگی این مردم پیدا کرد به طوری که در بیشتر آثار خود، عقاید و زندگی آن ها را تشریح نموده است. از جمله در داستان سیدارتا، از اساطیر هند الهام گرفته است و

این داستان، نمایانگر علاقه مردم غرب به ویژه آلمان به آیین های مذهبی شرق می باشد. هِسه در سال ۱۹۴۵م جایزه ادبی گوته و یک سال بعد، جایزه نوبل را در رشته ادبیات دریافت کرد. هسه مدت ها در سوئیس به نشر آثار خویش پرداخت و کتاب های متعددی به نگارش درآورد. مایه اصلی داستان های او، کشمکش میان مادیات و معنویات و گشودن راهی به سوی خویشتن است. هسه بیش از هر نویسنده دیگری توانسته است از رنج های درونی و احساسات و کشمکش های روحی، انزوا و زندگی باطنی بشر سخن بگوید. کمال مطلوب از دیدگاه هسه زمانی حاصل می شود که همه شکل های متفاوت زندگی با یک دیگر سازش پیدا کنند و مسائل مادی و معنوی به یک دیگر بپیوندند. از این دید، هسه معتقد به حل شدن تمدن غرب و شرق در همدیگر بود و این اندیشه، بسیاری از متفکران را نیز با خود همراه کرده است. وی در کتاب بازی مهره های شیشه ای که به خاطر آن جایزه نوبل گرفت، پیرامون سرزمین کمال مطلوب که در قرن بیست و سوم میلادی رخ می دهد سخن گفته است. در این سرزمین، مشتاقان عالم معنا دور از غوغای جهانْ در آن به سر می برند. فلسفه غرب و ریاضت شرق با یک دیگر تلفیق شده و حتی مرگ هم مانع پیشرفت آدمی نیست چرا که روح، متوقف نمی شود. هسه برخلاف بسیاری از نویسندگان عصر جدید که به بشرْ جدا از عالم طبیعت اعتقاد دارند و به هر تغییر شکل طبیعت بر حسب فنون علمی می نگرند، در آثار خود،

راه و شناخت تدریجی بشر را در ارتباط با عالم خلقت می نمایاند. در واقعْ آنچه برای هِسِه که تشنه کشف اسرار عالم هستی است، اهمیت دارد، آن است که تا حدّ امکان، خود را در قوای مختلفی که بر بشر نفوذ دارد شرکت دهد. از این روست که بیشتر اشخاصِ داستان های هِسه کسانی هستند که می خواهند خود را به صورتی عمیق بشناسند و برای شناخت درون، از برابر هیچ تجربه ای، هر قدر که دشوار و وحشتناک باشد، کنار نمی روند و پیوسته در حال تحقیق به سر می برند. این تحقیقِ مداوم از انسانیت محض و این اعتلای اندیشه است که هِسِه را در ردیف نویسندگانی جای می دهد که آثارشان در دسترش فهم عامه مردم نیست، اگرچه مبهم و تاریک شمرده نمی شود. هسه نویسنده ای صلح طلب و گوشه گیر بود که آثار ارزش مند او از قبیل گرگ بیابان، سفر مشرق زمین، شادی نقاش و نظریات سیاسی و ... از شهرت فراوانی برخوردارند. هرمان هسه سرانجام در نهم اوت ۱۹۶۲م در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تولد "پاتریس لومومبا" مبارز بزرگ افریقایی و بانی استقلال کنگو (۱۹۲۵م)

شرح مناسبت:

پاتریس لومومبا مبارز معروف افریقایی و بانی استقلال کنگو در دوم ژانویه سال ۱۹۲۵م به دنیا آمد. او پس از اتمام تحصیلات متوسطه در اداره پست مشغول به کار شد و سپس تحصیلات عالی خود را در رشته حقوق به پایان برد. لومومبا در نهضت آزادی افریقا عامل اصلی استقلال کشورش کنگو بود. او در سال ۱۹۵۸ به عضویت دائمی کنفرانس مردم سراسر افریقا درآمد و به ریاست نهضت ملی کنگو و استقلال کنگو از بلژیک انتخاب شد. لومومبا در سال ۱۹۶۰م پس

از تأسیس جمهوری دموکراتیک کنگو به مقام نخست وزیری و وزارت دفاع منصوب گردید. اما کمی پس از استقلال، نظامیان به تحریک عوامل بیگانه سر به شورش برداشته و یکی از ایالات کنگو را مستقل اعلام نمودند. وی برای جلوگیری از این شورش ها دست به دامان سازمان ملل شد ولی چون از این امر نتیجه ای نیافت خود وارد عمل گردید و نیروهای نظامی کنگو را به جنگ با نیروهای شورشی اعزام کرد. در پی این اقدام که مخالف با نظرات رئیس جمهور کنگو بود، لومومبا از سوی رئیس جمهور وقت از سمت هایش برکنار و پس از یک سلسله تحولات سیاسی، توسط نظامیان در محل اقامتش تحت نظر گرفته شد. این مسئله باعث شد که شورشیان که از جانب دولت بلژیک حمایت و تحریک می شدند، دست از شورش خود بردارند. لومومبا پس از مدتی، موفق به فرار از زندان شد. با این حال وی پس از چندی به اتهام نقض امنیت ملی، توسط نیروهای دولتی دستگیر و در یک اقدام خائنانه، تحویل نیروهای شورشی به رهبری موسی چومبه شد. پاتریس لومومبا سرانجام در ۱۷ ژانویه ۱۹۶۱ به همراه جمعی از یارانش توسط عوامل چومبه، پس از شکنجه های فراوان تیرباران شد. لومومبا در شرایطی در ۳۶ سالگی اعدام شد که بیمار بود. انتشار خبر کشته شدن لومومبا، موجی از اعتراضات مردمی کنگو و دیگر کشورهای افریقایی را به دنبال آورد. لومومبا چند کتاب از خود بر جای گذاشته است که مشهورترین آنها "میهن من کنگو" نام دارد. گفته می شود که پاتریس لومومبا توسط موسی چومبه رهبر شورشیان کنگو در خمره اسید

انداخته شد تا اثری از وی باقی نماند.

مناسبت ۰۷: امضای توافقنامه تشکیل کشور مستقل فلسطین (۱۹۷۷م)

شرح مناسبت:

در دوم ژانویه سال ۱۹۷۷م، به پیشنهاد انور سادات رئیس جمهور پیشین مصر، گروهی از رهبران سازشکار فلسطینی موافقتنامه ای با صهیونیست ها امضا کردند که بر اساس آن، کشور مستقل فلسطین در ساحل غربی رود اردن تشکیل می گردید. این تصمیم که به معنای نادیده گرفتن حقوق مسلَّم مردم مسلمان فلسطین و چشم پوشی از دیگر بخشهای سرزمین اسلامی فلسطین بود، به سبب مخالفت های گسترده مردمی و نیز فریب کاری اسرائیل برای به سازش کشاندن رهبران فلسطین عملی نشد. (ر.ک: ۱۵ نوامبر)

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: استقلال کامل "نیکاراگوئه" در امریکای مرکزی (۱۸۳۸م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری نیکاراگوئه در امریکای مرکزی واقع است. تاریخ نیکاراگوئه مانند سایر جمهوری های امریکای مرکزی با دوران طولانی سلطه اسپانیا که قریب سه قرن به طول انجامید، آغاز می شود. در سال ۱۸۲۱م به دنبال ناآرامی ها در اسپانیا، نیکاراگوئه نیز مانند سایر کشورهای امریکای لاتین، استقلال خود را اعلام کرد و سلطه اسپانیا بر این منطقه در نیمه سپتامبر آن سال پایان پذیرفت. نیکاراگوئه سپس با مکزیک متحد شد و به فدارسیون امریکای مرکزی پیوست. این فدراسیون در سال ۱۸۳۸م منحل شد و نیکاراگوئه در سوم ژانویه این سال به استقلال کامل دست یافت. (ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۰۲: درگذشت "پیر لاروس" ادیب و لغت شناس معروف فرانسوی (۱۸۷۵م)

شرح مناسبت:

پیِر لاروس ادیب و لغت شناس بزرگ فرانسوی در۲۳ اکتبر ۱۸۱۷م در خانواده ای فقیر در شهر پاریس به دنیا آمد. وضع مالی پدرش به قدری بد بود که قدرت نداشت حتی برای پسرش یک لباس آبرومند خریداری نماید و پیِر با شلوار پاره و مندرس در دبستان و دبیرستان مورد تمسخر و استهزاء دانش آموزان قرار می گرفت. او تا ۱۵ سالگی در کارگاه پدرش به عنوان شاگرد آهنگر، اسب را نعل می کرد. لاروس سپس تحصیلات خود را در شهر ورسای فرانسه ادامه داد و در این زمان، کتب منتشر شده در فرانسه و سایرنقاط جهان رامطالعه می کرد. وی از این زمان، درصدد تهیه فرهنگی جامع برآمد و با پشتکار فراوان، فرهنگ خود را به نام لاروس تکمیل نمود. تا اینکه با اتمام تحصیلات وی، فرهنگ او نیز کامل شد و انتشار یافت. او قبل از آن، تالیفات خود را از کتب لغت و دستور زبان برای تدریس در مدارس و

انتشار روزنامه تعلیم و تربیت برای دانش آموزان آغاز کرده بود و سپس به تدوین این دایرهالمعارف بزرگ پرداخت. در این هنگامْ در فرانسه کسی نبود که اسم لاروس را نشنیده باشد. پیِر لاروس فقط مبدع دایره المعارف نیست بلکه او نخستین کسی است که کتاب های تدریسی آموزشگاه ها را تدوین و روش آنها را عوض کرده و به صورت امروزی درآورده است. لاروس بر اثر کار مداوم بیمار شد تا اینکه در سوم ژانویه ۱۸۷۵م در۵۸ سالگی درگذشت. اکنون هرساله دایره المعارف وکتب لغت و فرهنگ های تاریخی و جغرافیایی متعدد به نام لاروس از طرف هیأت های علمی فرانسه منتشر می شود که نام لاروس را جاودان ساخته است.

مناسبت ۰۳: سرنگونی "مانوئل نوریگا" در پاناما پس از مداخله نظامی امریکا (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

پس از مرگ عمر توریخوس رهبر نظامی پاناما در سال ۱۹۸۱ و چند سال آشفتگی سیاسی، سرانجام قدرت به دست یک ژنرال دیگر به نام مانوئل نوریگا افتاد. وی پیش از آن درصدد اعمال سلطه مستقیم بر کانال پاناما و خارج ساختن آن از دست نیروهای امریکایی بود. وی هم چنین به علت عدم تمکین از سیاست امریکا و نیز ایجاد روابط نزدیکی که با دو رژیم مخالف امریکا در منطقه یعنی کوبا و نیکاراگوئه برقرار کرده بود در سال ۱۹۸۸ از طرف دولت امریکا متهم به مباشرت و شرکت در قاچاق مواد مخدر به امریکا شد و یک دادگاه امریکایی، حکم تعقیب و بازداشت او را صادر نمود. پس از این اتهام، نوریگا از طرف رئیس جمهور پاناما از فرماندهی گارد ملی کشور برکنار گردید، اما نوریگا طی کودتایی قدرت را در دست گرفت و از آن پس جنگ تبلیغاتی شدیدی

علیه نوریگا ایجاد شد. امریکا برای وادار ساختن نوریگا به استعفا، پاناما را تحت فشار اقتصادی قرار داد ولی او حاضر به عقب نشینی نشد تا اینکه نیروهای نظامی امریکا در نیمه دوم سال ۱۹۸۹، پاناما را مورد حمله قرار دادند. این جنگ نابرابر با مقاومت دلیرانه ارتش کوچک و مردم غیرتمند پاناما، دو هفته به طول انجامید و پس از بمباران وسیع مناطق غیرنظامی این کشور، نوریگا به سفارت واتیکان پناهنده شد. اما سفارت واتیکان یک هفته بعد در سوم ژانویه ۱۹۹۰ نوریگا را تحویل نیروهای امریکایی داد و وی نیز پس از محاکمه به حبس ابد محکوم شد.

مناسبت ۰۴: امضای پیمان "استارت ۲" بین امریکا و روسیه (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

مذاکرات محدود ساختن سلاح های استراتژیک، از سال ۱۹۶۹م بین امریکا و شوروی سابق آغاز شد و در طی چند مرحله به امضای قراردادهای سالت ۱ و ۲ انجامید. هرچند در این میان پس از تهاجم شوروی به افغانستان، تنش هایی میان امریکا و شوروی بروز کرد ولی با روی کار آمدن گورباچف و ایجاد دگرگونی در شوروی و فروپاشی این کشور، مذاکرات محدود ساختن این سلاح ها ادامه یافت و به امضای قرارداد استارت ۱ و ۲ منجر شد. بر اساس پیمان استارت ۲ که در سوم ژانویه ۱۹۹۳م بین رؤسای جمهوری امریکا و روسیه امضا شد، دو کشور متعهد شدند، دو سوم از تسلیحات زرّادخانه هسته ای خود بکاهند. این پیمان در ادامه اهداف پیمان استارت ۱ مبنی بر کاهش سلاح های هسته ای امریکا و روسیه بود. هم چنین دو طرف موافقت کردند که موشک های کوتاه برد و متوسط خود را نابود کنند. امریکا به این دلیل با انعقاد پیمان

استارت ۲ موافقت کرد که در پی فروپاشی شوروی، روسیه سیاست همکاری با غرب را در پیش گرفته بود و خطر مهمی برای امریکا محسوب نمی شد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: برگزاری همایش "خلع یَد" در اروپا (۱۰۷۳م)

شرح مناسبت:

در چهارم ژانویه ۱۰۷۳م، همایش "خلع ید" با حضور نمایندگان مذهبی کشورهای مسیحی و با پیشنهاد پاپ گِریگوری هفتم، رهبر مسیحیان جهان برگزار شد. در این همایش تصمیم گرفته شد که از پادشاهان کشورهای مسیحی درباره نصب مقاماتِ روحانی مسیحی خلع ید شود. تا آن زمان، پادشاهان، علاوه بر این که قدرت سیاسی را در کشورهای خود در دست داشتند، می توانستند اسقف کلیساها را نیز عزل و نصب کنند. این امر، کلیساها را در خدمت مصالح و منافع قدرت مندانی قرار داده بود که به فساد، استبداد، ستمکاری و بی عدالتی، معروف بودند و مقامات روحانی کلیساها، به واسطه این وابستگی، توجیه کننده اعمالِ شاهان شده بودند. این مصوّبه با واکنش شدید پادشاهان اروپایی روبرو شد و جنگ های طولانی و خونین بین پیروان پاپ ها و سلاطین اروپایی آغاز گردید.

مناسبت ۰۲: درگذشت "هانری بِرگْسون" فیلسوف شهیر فرانسوی (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

هانری بِرگْسون، فیلسوف معروف فرانسوی در ۱۸ اکتبر ۱۸۵۹م در پاریس به دنیا آمد و پس از تحصیل در فلسفه و ادبیات در این علوم به استادی رسید. او سال های متمادی به تدریس پرداخت و ضمن عضویت در فرهنگستان فرانسه، افکار و عقاید خود را در قالب خطابه و یادداشت و مجموعه کتاب مطرح کرد. برگسون به عنوان یک فیلسوف، با افکار تحقیقی زمان خود به مخالفت برخاست و به علت ابتکاری بودن حملاتش به فلسفه مادی، موفق به نفوذ در عرصه تفکر گردید. برگسون معتقد است که حقیقت، ساختمان ثابتی ندارد و ذاتاً متغیر است بنابراین عقل از شناخت آن عاجز است. از نظر او، پی بردن به معنای جهان، به علت آن که علم، تنها قسمت کوچکی از

آن را باز می گوید، دچار اشکال است. بنابراین تلقی علمی از جهان در تبیین معنای زمان و فضا نارساست. برگسون ابراز عقیده می کرد که خداوند به عنوان یک آفریننده آزاد، خالق حیات و ماده ولی متمایز از آنهاست. در مورد مخلوقات نیز برگسون بر این نظر است که حیات بشری بخشی از یک کل بزرگ و یکپارچه است. برگسون، فلسفه را تنها راه درک حقیقت می داند و در این مورد، عقل را دخالت نمی دهد، بلکه بیشتر به تجربه و دوراندیشی توجه دارد. او از تصور و خیال نفرت دارد و آن را مخلوق ضعف می داند و چون نفسْ آن را حس نمی کند، می گوید که قابل قبول نمی باشد. برگسون حکمت را از ابهام پرپیچ و خم الفاظ و کلمات دشوار بیرون آورد و به صورتی روشن، ساده و لذت انگیز به مردم عامی روشن ضمیر ارائه داد. او مانند افلاطون، فیلسوفی بود که مانند شاعران می نوشت. درنتیجه سبک پُر روحی که در نوشتن داشت و کتاب هایی که درباره اسرار ابدیت نوشت، بیش از اغلب داستان های جنایی پرفروش آن روزگار به فروش رفت. با این حال، برگسون تنها یک مرد صاحب سبک و فصیح نبود، بلکه یکی از ژرف اندیش ترین متفکران تاریخ فلسفه نیز بود. زندگی او سیری تحولی داشت، به تدریج از مذهب اصالت ماده روی گردانید و به فلسفه اصالت تصور گرایید. او از یک امتیاز نادر نیز برخوردار شد و آن این که به عنوان یک فیلسوف، جایزه ادبی نوبل را در سال ۱۹۲۷م دریافت نموده است. وی سرانجام در ۴ ژانویه

۱۹۴۱م در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال "میانمار" از استعمار انگلستان (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

میانمار، برمه یا بریمانی سابق، با ۶۷۶/۵۷۷ کیلومتر مربع مساحت، کشوری است کوهستانی که در جنوب شرقی آسیا قرار دارد و با کشورهای چین و هند و بنگلادش و تایلند هم مرز است. جمعیت میانمار بیش از ۴۵ میلیون نفر است که دین نزدیک به ۹۰٪ آنها بودایی است و بیش از ۲ میلیون مسلمان نیز در غرب این کشور زندگی می کنند. پیش بینی می شود جمعیت میانمار تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۵۸ میلیون نفر خواهد بود. پایتخت این کشور، یانگون و واحد پول آن، کیات می باشد و نوع حکومت آن، جمهوری سوسیالیستی است. کشور میانمار از نظر اقتصاد از جمله کشورهای فقیر به شمار می آید. تاریخ نفوذ اسلام به این کشور به قرن نهم هجری بر می گردد. میانمار در قرن نوزدهم میلادی به اشغال انگلستان درآمد که انگلستان آن را به هند، دیگر مستعمره اش ملحق نمود تا اینکه پس از جنگ جهانی دوم در ۴ ژانویه ۱۹۴۸م به استقلال دست یافت که روز ملی این کشور نیز می باشد.

مناسبت ۰۴: مرگ "آلبر کامو" نویسنده معروف فرانسوی (۱۹۶۰م) (ر.ک: ۷ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تشکیل کنفرانس سیاسی "دارالبیضاء" در مراکش (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

در چهارم ژانویه ۱۹۶۱م کنفرانس سیاسی دارالبیضاء با شرکت الجزایر، غنا، گینه، مالی، مراکش، سوریه، یمن، و مصر به منظور ایجاد یک بلوک سیاسی افریقایی در شهری به همین نام در مراکش تشکیل شد. هدف از تشکیل این کنفرانس ایجاد یک فرماندهی نظامی افریقایی بود و بر اساس طرح اعلام شده، سازمانی شبیه ناتو، دفاع مشترک و سیاست های هماهنگ را تأمین می نمود. هم چنین قرار بود که در پی آن، بازار مشترک افریقا نیز به وجود آید. با وجود این، مصوبات کنفرانس دارالبیضاء، در آن زمان، عملاً پیگیری نشد. گرچه در سال های بعد، برخی از آن موارد، به مرحله عمل رسید.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ های ۲۴ ساله بین امپراتوری ایران و روم (۶۰۳م)

شرح مناسبت:

در زمان سلطنت خسرو پرویز پادشاه ساسانی بر امپراتوری ایران، موریکیوس نیز بر امپراتوری روم حکومت می کرد و بین دو

امپراتوری، روابط دوستانه ای برقرار بود. در این میان، یکی از سرداران امپراتور روم به نام فوکاس علیه پادشاه روم شورش کرد و پس از کشتن او، خود را امپراتور روم خواند. خسروپرویز که از این پیشامد ناراضی بود، به بهانه خونخواهی امپراتور مقتول و در حقیقتْ برای تصرف سرزمین های بیشتر، در پنجم ژانویه سال ۶۰۳م، جنگ علیه روم را آغاز کرد. سپاهیان خسرو پرویز در این جنگ ضمن تصرف مناطقی از قبیل اُدِسا و ارمنستانْ به محاصره شهر قُسطَنْطَنّیه پایتخت روم شرقی یا بیزانس پرداختند. پیشرفت های سپاه ساسانی، بی کفایتی فوکاس را بیش از پیش نمایان می کرد تا این که جمعی از شورشیانِ رومی، وی را به قتل رساندند و هراکْلیوس به جای وی قدرت را در دست گرفت. هراکلیوس در ابتدا پیشنهاد صلح

داد اما بـا امتناع خسـرو از این امر، جنگ بین دو کشور باز هم ادامه یافت. از سال ۶۲۷م حملات تعرّضی رومیان آغاز شد که در جریان آن، مناطق متعددی را به تصـرف خود درآوردند. در این میان، خسرو پرویز که از هرگونه وسیله و امکان برای ادامه جنگ و مقابله با نیروهای بیزانس درمانده بود، جنگ را ادامه داد. این امر باعث شد تا توده مردم و جنگجویان خسته، دست به شورش زده و خسـروپرویز را از قدرت خلع و محبوس کنند. با خلع خسرو پرویز، جنگ های ایران و روم پس از بیست و چهار سال در سیزدهم سپتامبر سال ۶۲۷م پایان یافت و دوران اقتدار آخرین امپراتوری بزرگ ایران باسـتان یعنی سلسله ساسانیان رو به افول نهاد. از این پس عصـر اغتشاش و هرج و مرج آغاز گردید به طوری که در مدت چهار سال پس از مرگ خسروپرویز، حدود ده نفر از این سلسله به پادشاهی رسیدند.

مناسبت ۰۲: کشف سرزمین اروگوئه در امریکای لاتین (۱۵۱۶م)

شرح مناسبت:

سرزمین اروگـوئه یکی از کوچـک ترین ممالـک امریکـای لاـتین، نخسـتین بـار در پنجم ژانـویه ۱۵۱۶م در جریـان اکتشافات دریانوردان اسپانیایی کشف شد، ولی نخستین سکنه اروپایی آن که در اواخر قرن هفدهم در این سرزمین مستقر شدند پرتغالی های بودنـد. در اوائل قرن هجـدهم، مجدداً اسـپانیایی ها بر این سـرزمین مسـلط شدند و نزدیک یک قرن بر اروگوئه حکومت کردنـد تـا این که پرتغـالی ها دوباره در سال ۱۸۱۷م درصـدد تسـلط بر این منطقه برآمدند. کشـمکش بین اسـپانیا و پرتغال به استقلال طلبان اروگوئه فرصت داد تا علیه هر دوی آنها قیام کرده و در سال ۱۸۲۷م استقلال خود را به دست آورند.

اروگوئه پس از استقلال صحنه جنگ های داخلی و رقابت گروه های طالب قدرت شد. هم چنین از نیمه قرن بیستم، این کشور شاهد چندین کودتای نظامی بوده و نزدیک به پنجاه سال متناوباً به وسیله دولت های نظامی اداره شده است. فشار و اختناق حاکم بر اروگوئه در دهه ۱۹۶۰م به آغاز یک شورش مسلحانه و جنگ های چریکی در این کشور انجامید و نظامیان سرانجام در سال ۱۹۸۰م به رفراندومی برای تدوین یک قانون اساسی برای اروگوئه رضایت دادند. قانون اساسی جدید اروگوئه به حکومت نظامیان پایان داد و از ۱۹۸۵م به این طرف، حکومت غیرنظامی در این کشور زمام امور را به دست گرفته است. (ر.ک: ۲۵ اوت)

مناسبت ۰۳: تولد "کریستوفر رِن" معمار معروف انگلیسی (۱۶۳۲م)

شرح مناسبت:

کریستوفر رِن معمار انگلیسی در پنجم ژانویه ۱۶۳۲م در خاندانی که از روحانیون بزرگ کلیسا بودند به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در آکسفورد آغاز کرد و سپس به تدریس نجوم پرداخت. رِن از آن پس به معماری روی آورد و کوشید تا چند نقشه برای کمبریج و آکسفورد تهیه کند. وی از این پس به شهرت رسید و برخی طرح های خود را عملی ساخت. حریق عظیمی که در سال ۱۶۶۶م لندن را نابود کرد به کریستوفر رن امکان داد که نبوغ و کاردانی خود را در نقشه کشی ساختمان و شهرسازی آشکار سازد. در این حال وی مصلحت را در آن دید که شهری از نو بنا نهد، پس نقشه شهر به او واگذار شد. قبل از آتش سوزی، لندن دارای خیابان های تنگ و پرپیچ و خم بود. نقشه های رِن طوری تنظیم شده بود که خیابان های وسیع

و درختکاری شـده، ساختمان های بزرگ و دیگر امکاناتْ لحاظ گردیـده بود. هرچنـد تمامی نقشه لنـدن عملی نشد، ولی باز هم از ارزش کار رِن نکاست. وی در سال ۱۶۸۱م به ریاست انجمن سلطنتی انگلستان دست یافت و سرانجام در نوزدهم ژانویه ۱۷۲۳م در ۹۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: چاپ نخستین اسکناس اروپا در سوئد (۱۶۹۱م)

شرح مناسبت:

واژه اسـکناس در اصل از زبان لاتین گرفته شـده است. شـکل اولیه آن، اسـیگنو به معنای حواله امضا می باشـد. مبـدا پیـدایش اسـکناس را کشور چین می دانند. البته شـکل اسـکناس در روزگاران قدیم با آن چه امروز می شناسـیم تفاوت اساسی بسیاری داشته است. شکل و طرح و اندازه آن بسیار ساده و ابتدایی بوده است. پژوهش های تاریخی نشان می دهد که سایر کشورهای جهـان در انتشـار اسـکناس از چینی ها تأسّـِی نموده و اسـکناس را جانشـین پول های مسـکوک نموده انـد. از این رو در پنجم ژانویه ۱۶۹۱ م اولین اسـکناس اروپا توسط مردی به نام یوهان پالِمتروک برای بانک استکهلم در سوئد چاپ شده و به معرض انتشار گذاشته شد. تا قبل از اینکه اسکناس در سوئد و سپس در سراسر اروپا چاپ و منتشر شود، مبادلات نقدی به وسیله سکه های چهارگوش و بزرگ انجام می شد. در حال حاضر پول کاغذی یا اسکناس در عرصه مبادلات بین المللی و اقتصاد جهانی و سیسـتم پولی دنیا نقش اساسـی ایفا می کند و به اعتبار مؤسسه انتشار دهنده که اغلب دولت یا بانک مرکزی یک کشور می باشد، گردش می کند و به همین جهت دارای ماهیت اعتباری است

مناسبت ۰۵: درگذشت "ژان شاردن" خاورشناس، جهانگرد و فیلسوف فرانسوی (۱۷۱۳م)

شرح مناسبت:

شوالیه ژان شاردن، سیاح و خاورشناس فرانسوی، در ۲۶ نوامبر ۱۶۴۳م به دنیا آمد و پس از طی تحصـیلات مقدماتی، مدتی به جواهر فروشی پرداخت. وی در ۲۱ سالگی عازم هندوستان شد. او زبان فارسی و ترکی را فرا گرفت و پس از چندی به عنوان بازرگان سلطنتی، مقرّب دربار صفویه شد. شاردن در مدت حضور در ایران که چندین

سـال به طول انجامیـد، مطالعات و مشاهـدات خود را به قلم آورد. او با تحقیقات دقیق و تتبعات علمی مخصوص خود، ایران و ایرانیان را برای اولین بار چنان که شاید و باید به جهانیان معرفی کرد و با ارائه شـیوه نوین انتقادی و تاریخی خود، دانش ایران شناسـی را در غرب بنیان نهاد. سـفرنامه شاردن در ده جلد به تعریف و توصـیف امپراتوری ایران، قوای مسـلح، آداب و عادات مردم، علوم و صـنایع، مـذهب، اوضـاع مـدنی، سیاسـی و نظامی و کتاب های معتبر ایرانیان و ... اختصاص یافته است. از دیگر نکات مثبت این اثر، بررسی ادبیات و زبان فارسی و نیز امثال و حکم ایرانیان است. وی اولین کسی بود که کتابی در شرح ابنیه تخت جمشـید انتشار داد. شاردن در توصیف نبوغ ایرانیان تصریح می نماید که استعداد و نبوغ ایرانیان بیش از هر رشته و فنی، در علوم مصـروف گردیـده و ایرانیان در قسـمت علم کاملاً کامیاب شـده انـد. شاهـد مثال وی نکاتی است که درباره ادبیات، ریاضـیات، نجوم، هنر، صـنایع ظریفه، تاریخ، جغرافیا و سایر علوم آورده است. شاردن با توجه به آشنایی به زبان عربی تصریح می نمایـد که اهـالی مشـرق زمین، عربی را غنی ترین و عـالی ترین زبـان و غیرقابل قیاس می داننـد و شاردن خود، این ادعا را تاییـد می نمایـد. کتاب های شاردن به تنهایی یک دوره جغرافیای تاریخی و یک مجموعه فرهنگی بی نظیر به شـمار می آید. هم چنین ادوارد براون مستشـرق معروف انگلیسـی، شاردن را معتبرترین مورخ عهد صـفوی دانسـته است. سـیاحت نامه او را از پاره ای جهات با شاهنامه فردوسی

مقایسه می نمایند که در آن از دلاوری های پهلوانان ایران داد سخن رفته است. شاردن علاوه بر جهانگردی و خاورشناسی، یکی از مشاهیر فلاسفه در عهد جدید نیز به شمار می رود و مورخین مشهور قرن هجدهم، در تدوین نظریات تاریخی و تهیه آثار علمی خود از عقاید فلسفی و اجتماعی شاردن مایه گرفته اند. شوالیه ژان شاردن سرانجام در پنجم ژانویه ۱۷۱۳م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: امضای عهدنامه "داردانل" بین امپراتوری عثمانی و دولت انگلستان (۱۸۰۹م)

شرح مناسبت:

به موجب عهدنامه داردانل که در پنجم ژانویه ۱۸۰۹م بین دولت های عثمانی و انگلستان امضا شد، انگلیس متعهد گردید تمامی سرزمین های دولت عثمانی از جمله مصر را تخلیه کند و به اشغال این سرزمین ها خاتمه دهد. در مقابل، دولت عثمانی متعهد شد حقوق کنسولی انگلیس را در قلمرو عثمانی به رسمیّت بشناسد. هدف از امضای این معاهده از سوی انگلیس، حفظ امنیت ناوگان مدیترانه ای این کشور در برابر تهاجم احتمالی نیروی دریایی روسیه تزاری از طریق دریای سیاه بود؛ زیرا، طبق این پیمان، دولت عثمانی موافقت کرد در زمان صلح به هیچ کشتی جنگی اجازه عبور از تنگه بُسفُر و داردانل را ندهد.

مناسبت ۰۷: ولد "ذوالفقار علی بوتو" رئیس جمهور پیشین پاکستان (۱۹۲۸م) (ر.ک ۴ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: مرگ "جان کالْوین کولیج" سی امین رئیس جمهور امریکا (۱۹۳۲م)

شرح مناسبت:

جان کالوین کولیج رئیس جمهور پیشین امریکا در چهارم ژوئیه ۱۸۷۲م در ایالت ورمونت امریکا به دنیا آمد. او تحصیلاتش را در رشته های مختلف علوم اقتصادی ادامه داد و در این رشته فارغ التحصیل شد. کولیج از آن پس وارد فعالیت های سیاسی گردید و در زمان ریاست جمهوری وارنْ هارْدینگ، معاونت او را برعهده گرفت. با مرگ هاردینگ در سال ۱۹۲۳م کولیج به ریاست جمهوری دست یافت و با اثبات قدرت عمل خود، مجدداً در سال ۱۹۲۴م به ریاست جمهوری انتخاب شد. وی پایه گذار نظام نوین اقتصادی امریکا در قرن معاصر محسوب می شود؛ نظامی که امریکایی ها توانستند سلطه اقتصادی خود را بر مبنای آن به اقصی نقاط عالم بگسترانند. او شورای روابط خارجی را با هدف ایجاد نظام واحد اقتصاد جهانی در امریکا توسعه داد و به منظور حفظ برتری سلطه اقتصادی امریکا بر اروپا، این شورا را تقویت کرد. همین تشکیلات بود که بین دوجنگ جهانی طرح اعطای وام های بزرگ به دولت های خسارت دیده اروپا را با هدف ایجاد سلطه اقتصادی بر این قاره ارائه کرد و آن را به اجرا گذارد. سیاست خارجی جمهوری خواهان در دوران حکومت کولیج اصولاً در تلاش های توسعه طلبانه مالی و اقتصادی تظاهر می یافت و نخبگان محافل مالی امریکا، با نیرویی مضاعف، برای به دست آوردن سرکردگی اقتصادی جهان دست به کار شدند. این سیاست در امریکای لاتین نیز به شدت تعقیب می شد و دولت کولیج با نفوذ در اقتصاد امریکای

جنوبی، به تدریج رقیب اصلی خود، انگلستان را از صحنه

بیرون راند. به عنوان نمونه، در حالی که قبل از جنگ جهانی اول، سرمایه گذاری خارجی ایالات متحده، از میزان یک چهارم سرمایه گذاری انگلستان تجاوز نمی کرد، این میزان در پایان عمر کولیج، به ۹۵ درصد مجموع سرمایه گذاری تمامی کشورهای جهان در امریکا رسید. این نفوذ اقتصادی، دخالت فزاینده امریکا در امور کشورهای امریکای لاتین را با خود به همراه داشت؛ به طوری که از بیست دولت این منطقه، چهارده دولت به درجات مختلف، تحت کنترل اقتصادی، سیاسی و نظامی امریکا قرار داشتند. دولت کولیج تا آنجا پیش رفت که برای دفاع از این امتیازات، چند بار نیروی دریایی خود را مامور کرد که با شدت عمل بی رحمانه ای، حرکت های آزادی خواهانه مردم امریکای لاتین را درهم بکوبد. جان کالوین کولیج تا سال ۱۹۲۹م به مدت شش سال در مقام ریاست جمهوری امریکا باقی ماند و چهار سال بعد در ۵ ژانویه ۱۹۳۳م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: اعلام سیاست جدید امریکا در خاورمیانه معروف به "دکترین آیزنهاور" (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

یکی از فرازهای مهم دوره ریاست جمهوری دوایت آیزنهاور، سی و چهارمین رئیس جمهور امریکا، اعلام دکترین او در پنجم ژانویه ۱۹۵۷م می باشد. طبق این دکترین که به تصویب کنگره امریکا رسید، رئیس جمهور امریکا اجازه می یافت به هر دولتی که به کمک نظامی یا حتی به مداخله نظامی امریکا احتیاج داشت، فوراً یاری رساند. دکترین آیزنهاور هم چون دکترین ترومن دارای بار اقتصادی نیز بود با این تفاوت که دکترین ترومن عمدتاً مصرف اروپایی داشت، ولی دکترین آیزنهاور، مصرف آسیایی. تفاوت دیگر این دو استراتژی در تهاجمی تر بودن دکترین ترومن بود. بدین معنی که دکترین ترومن بیشتر به منظور

کوتـاه کردن دست کمونیست هـا در اروپـا بود، ولی دکترین آیزنهـاور، ایجاد پایگاه سیاسـی نظامی در خاوردور، خاورمیانه و خـاور نزدیـک را دنبـال می کرد. این نظریه نقطه آغاز فعال شـدن دیپلماسـی امریکا در خاورمیانه و خلیـج فارس به شـمار می رفت.

مناسبت ۱۰: مرگ "توماس اِلْیوت" شاعر بزرگ انگلیسی – امریکایی (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

تومـاس اِسترِنْزْ الْیوت ادیب معروف انگلیسـی در بیسـتم سـپتامبر ۱۸۸۸م در امریکـا به دنیـا آمـد. وی پس از اتمـام تحصـیلات مقدماتی، وارد دانشـگاه هاروارد گردید و موفقیت های درخشانی به دست آورد؛ به طوری که برتراند راسل، استاد مشهور آن دانشگاه، الیوت را بهترین شاگرد خود می دانست. الیوت مدتی در فرانسه و انگلستان نیز ساکن شد و به فعالیت های مطبوعاتی روی آورد. اما چون مدت اقامت وی در انگلیس طولانی شد تابعیت آنجا را پذیرفت و به شعر و شاعری پرداخت. وی در سال ۱۹۲۲، مجموعه زمین بایر را که مشـتمل بر یک سلسـله اشعار مفصل بود و به عنوان بهترین کار شعری قرن بیستم شناخته شده، منتشـر سـاخت. این کتـاب که تصویر غم انگیزی از اوضـاع بعـد از جنگ جهانی اول است چنان مورد توجه قرار گرفت که به تمام زبان های زنده دنیا ترجمه شد و او را به شـهرت فراوانی رساند. الیوت هم چنین پس از آن که مدت ها عقاید ضد کلیسـا و ضـد کشیشـی داشت، ناگهان ایمانی را که به دنبالش می گشت، پیـدا کرد و به مردی مـذهبی تبـدیل شد. از این روست که مؤلفه های روحانی و معنوی که در اشعارش موجود بوده و بر دیگران نفوذ می کند، از تاریخی شروع شد که تغییر عقیده داد. الیوت چند نمایش نامه مهم نگاشت

که با استقبال عمومی مواجه گردید. الیوت را باید یکی از بزرگ ترین شعرای معاصر انگلیس و از پایه گذاران ادبیات جدید این کشور دانست. شعرهای او در ادبیات معاصر، نفوذ بسیار دارد و به شدت مورد تقلید قرار گرفته است. فهم برخی اشعار الیوت به دلیل اشارات و کنایات فراوان دشوار است با این حال، در اشعار زیبای او، عمیق ترین و با معنی ترین زبان قرن بیستم برای غنی کردن فصاحت انگلیسی به کار رفته است. استعاره ها و تمثیل های بسیار غنی که در آثار او گسترش می یابد، حال شاعرانه ای که در آن، مفهوم و وزن به طور مداوم به هم می پیوندد، لحن سنگینی که به وسیله آن، اوضاع و احوال بشر در برابر عالم هستی و عالم ابدی عرضه می شود، همه موجب شده است که به توماس الیوت، عنوانِ شاعر ماوراءالطبیعه عصر جدید داده شود. از الیوت آثار متعددی بر جای مانده که چهارشنبه خاکستر، زمام دار پیشین، جمع خانوادگی و درباره شعر و شاعران از آن جمله است. هم چنین رسالات انتقادی وی که مبتنی بر اصول کلاسیک است، شاعران و نویسندگان گذشته را دوباره مورد توجه قرار داده است. توماس الیوت در سال ۱۹۴۸ به مناسبت فعالیت های ادبی، موفق به دریافت جایزه نوبل ادبیات گردید تا اینکه سرانجام در پنجم ژانویه ۱۹۶۵م در هفتادوهفت سالگی درگذشت.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: غسل تعمید "حضرت عیسی(ع)"

شرح مناسبت:

تعمید یکی از "هفت آیین مقدس" است که کلیساها و مسیحیان آن را برگزار می کنند. این عمل از قواعد مقدس دینی بود که قبل از حضرت مسیح(ع) رواج داشت و توسط حضرت عیسی(ع) جزء فرایض قرار

داده شـد. تعمید عبارت است از یک نوع شستشوی خاص که بر حسب نوشته قاموس کتاب مقدس، از وظایف کلیساست که باید در مورد پیروان خود انجام دهد؛ ولی، چگونگی این عمل از نظر کاتولیک ها و پروتستان ها متفاوت است. پروتستان ها، آن را وسیله توفیق و سبب وقف در راه خدمت به خدا می دانند، اما کاتولیک ها معتقدند که این شستشو، گناه موروثی را از انسان پاک می کند و شیطان را از وی دور می سازد و اگر طفلی بدون تعمید از دنیا برود روح شیطان در وجود او باقی می ماند. تعمید برای اموات نیز مسئله ای است که به اعتقاد برخی مسیحیان انجام می شود و گاهی فردی زنده به جای مرده ای تعمید داده نشده، تعمید داده می شود.

مناسبت ۰۲: تولد "ژاندارْکْ" یکی از شخصیت های نامدار فرانسه (۱۴۱۲م)

شرح مناسبت:

ژانـدْارکْ یا دوشیزه اورلئانی، قهرمان ملی فرانسه در ۶ ژانویه ۱۴۱۲م در فرانسه به دنیا آمد. وی را زنی دیندار، متقی و اهل مکاشفه و مراقبه و مدعی نوعی الهام خوانده اند. ژاندارک ادعا می کرد الهاماتی غیبی به او می رسد که وی را به قیام برای نجات فرانسه از سلطه انگلیس می خوانند. از این رو پس از زحمت فراوان، به فرماندهی عده ای از نیروهای فرانسوی رسید و در نبردهای متعدد، قوای انگلیسی را شکست داد. در نهایت در یکی از جنگ ها بر اثر جراحتی که برداشت به دست دشمن افتاد و او را محاکمه کردند. ژاندارک باکمال سادگی و شجاعت و جسارت از خود دفاع کرد. سرانجام دادگاه قرون وسطایی تفتیش عقاید او را تکفیر و به الحاد و ارتداد و فساد عقیده

متهم و به زنـده سوختن محکوم ساخت. ژاندارک را در ۳۰ مه ۱۴۳۱م در ۱۹ سالگی زنده زنده سوزاندند. این زن مبارز، پس از سال ها و قرن ها، هنوز هم قهرمان ملی و یکی از اسطوره های فرانسه به شمار می رود.

مناسبت ۰۳: آغاز سفر "فرناندو ماژلان" دریانورد مشهور پرتغالی به دور دنیا (۱۵۲۰م)

شرح مناسبت:

فرناندو ماژلان در سال ۱۴۷۰م در پرتغـال به دنیا آمـد و از جوانی به دریانوردی روی آورد. وی به منظور پیـدا کردن راه های دریایی، در اقیانوس ها گردش می کرد و در یکی از این سفرها بود که تنگه معروفی را در جنوب قاره امریکای جنوبی کشف کرد که به نام او معروف شـد. وی در ۶ ژانویه سال ۱۵۲۰م با سه کشتی سـفر خود را آغاز کرد و راه اقیانوس کبیر را در پیش گرفت. این کشتی ها به فرمانـدهی ماژلان به مـدت سه ماه و نیم در اقیانوس پیش رفتنـد و علی رغم اتمام غذا و تحمل سـختی های بسیار، در ششم اوت ۱۵۲۱م به یکی از جزایر فیلیپین رسیدند. در آنجا، ماژلان به دلیل دخالت در اختلاف بومی های این جزیره کشـته شـد، ولی کشتی های دیگر به راه خود ادامه دادند. این سـفرها هرچند باعث کشف مناطق ناشـناخته دنیا می شد، ولی زمینه ای برای غـارت و اسـتعمار این منـاطق را برای دولت های متبوعِ کاشـفان فراهم می آورد که گاه صـدها سال بر آن حکمرانی می کردند.

مناسبت ۰۴: تولد "الکساندْرْ دوما" "پسر" نویسنده برجسته فرانسوی (۱۸۲۴م)

شرح مناسبت:

الکسانـدر دومای پسـر فرزند الکساندر دومای پدر در شـشم ژانویه ۱۸۲۴م در پـاریس به دنیا آمـد و دوران کودکی سـخت و ملال آوری را گذراند. خاطرات و تاثّرات کودکی این نویسنده، راه و روش دوران بزرگسالی را برای او تعیین کرد و تردیدی نیست که این خاطرات، در طرز فکر و اشـتغالات او در زنـدگی آینـده اش اثری قاطع و بزرگ بخشـیده است. داسـتان زندگی الکساندر در واقع با آثارش مخلوط است. وی در ابتدا به نوشتن رمان پرداخت و

سپس به نگارش نمایش نامه مشغول شد. در این زمان بود که کمدی ها و درام های متعددی نوشت و به شهرت فراوانی دست یافت. دوما وسعت تخیلات پدر را که او نیز نویسنده ای برجسته بود، به ارث برد و متوالیاً نمایش نامه هایی به سبک رئالیسم یا واقع بینی و حقیقت جویی خلق کرد. وی همه هنر نویسندگی خود را درباره بینش مستقیم جامعه به کار انداخت و در بیشتر آثار خود، آداب و رسوم جامعه و زمان خود را به تصویر کشانید. دوما پیوسته در اندیشه اصلاح اخلاق جامعه بود و با نگارش نمایش نامه های کمدی، به عنوان ایجادکننده عمده "کمدی آداب" در دوره جدید مطرح شده است. وی در کتاب خود با نام مساله پول، جامعه سرمایه داری و عطش سیری ناپذیر آن به پول را مطرح ساخته و عملکرد سرمایه داران را که برای رسیدن به پول بیشتر، همه چیز را زیر پا می گذارند، مورد توجه قرار داده است. او توانسته است چهره واقعی و حقیقی جامعه خود را با واقع بینی هرچه تمام تر به نمایش بگذارد و بر ضد برداشت های شاعرانه غیرواقعی و خیال پردازانه قلم ر بزند. دوما در کمدی هایش، خود را مصلحِ بی پروای جامعه، دشمن بی عدالتی ها و ریاکاری ها معرفی می کند. قهرمانان نمایش نامه های او، همه جا سخنگوی صادقِ شخصِ وی به شمار می آیند و او در خلق صحنه های پرتحرک و گفت و شنودهای آمیخته با زیرکی و هوشیاری و فصاحت و بلاغت، استادی خاص نشان می دهد. اگرچه بسیاری از نمایش نامه های الکساندر

دوما به سبب القای افکار گستاخانه و نو، بحث ها و مشاجره های شدید برانگیخت، با این حال وی پیوسته نمایش نامه نویس محبوب نیمه دوم قرن نوزدهم باقی ماند. از الکساندر دومای پسر آثار متعددی بر جای مانده که پدر مُسرف، تئاتر کامل، فرانسیون پرنسس و بغداد از آن جمله اند. وی در سال ۱۸۷۴م به عضویت آکادمی فرانسه درآمد. دومای پسر در حالی که در اواخر عمر پدر، از او مشهورتر شده بود، سرانجام در یازدهم دسامبر ۱۸۹۵م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "زنوبه گرام" فیزیک دان برجسته بلژیکی و مخترع دینام (۱۸۲۶م)

شرح مناسبت:

زنوبه تئوفیل گرام، مخترع و فیزیک دان بلژیکی در ششم ژانویه ۱۸۲۶م متولد شد و پس از پایانِ تحصیلات خود به تحقیقات فنی پیرامون ساختن یک مرکز تولید جریان دائم برق روی آورد. وی از ۱۹ سالگی به کار تحقیق در رشته فیزیک مشغول شد. نتیجه تحقیقات گرام، اختراع دینام بود که به وسیله آن می توان جریان های دائم یا متناوب برق را به نقاط دور دست انتقال داد و از آن بهره برداری کرد. وی در سال ۱۸۷۲م اجازه انحصار اختراع ماشین برق با جریان متناوب را دریافت نمود و در همان سال دینامِ خود را در معرض نمایش قرار داد و باعث ایجاد تحولاتی در صنعت گردید. زنوبه تئوفیل گرام سرانجام در ۲۵ دسامبر ۱۹۰۱م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تشکیل کشور رومانی در اروپای شرقی (۱۸۶۱م)

شرح مناسبت:

سرزمین رومانی در اروپای شرقی، در طول قرن ها، صحنه تاخت و تاز اقوام مختلف از رومیان و بلغاری ها و مجارها تا مغول ها و عثمانی ها بوده و از قرن پانزده میلاد به بعد، بخشی از قلمرو امپراتوری عثمانی به شمار می رفت. تا اینکه در نیمه دوم قرن نوزدهم از سلطه عثمانی رهایی یافت و درصدد حکومتی واحد برآمد. در نهایت طرح ایجاد کشور رومانی در روز سیزدهم دسامبر ۱۸۵۹م با اتحاد دو شهر کوچک به نام مولداوی و والاشی پایه گذاری شد و پس از دو سال، ایالات و شهرهای دیگری نیز به این اتحادیه ملحق شدند و بدین ترتیب در روز ششم ژانویه ۱۸۶۱م، کشور رومانی تشکیل شد. رومانی با ۲۳۷/۵۰۰ کیلومتر مربع مساحت در اروپای شرقی و در ساحل شمال غربی دریای سیاه قرار دارد.

کشور رومانی در نهایت در ۱۳ ژوئیه ۱۸۷۸م استقلال یافت.

مناسبت ۰۷: مرگ "تئودور روزولت" رئیس جمهور پیشین امریکا (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

تئودور روزولت بیست و ششمین رئیس جمهور امریکا در ۲۷ اکتبر ۱۸۵۷م به دنیا آمد. وی از جوانی وارد فعالیت های سیاسی شد و با عضویت در حزب جمهوری خواه امریکا، به معاونت رئیس جمهور ایالات متحده دست یافت و با ترور رئیس جمهور وقت، در سال ۱۹۰۱م به ریاست جمهوری این کشور رسید. روزولت در اولین سال حکومتش، حضور نظامی امریکا در کوبا را که قبلاً به اشغال ایالات متحده درآمده بود تقویت کرد و این کشور را رسماً تحت الحمایه نمود. در این زمان بود که پایگاه عظیم دریایی امریکا در کوبا موسوم به گوانتانامو که از جمله پایگاه های بزرگ امریکا در محدوده دریای کارائیب در امریکای مرکزی محسوب می شود تأسیس شد و بعدها به عنوان یک زندان غیرقابل نفوذ و اسرارآمیز مورد استفاده قرار گرفت، به طوری که در طی دهه های بعد، امریکا مظنونان به حوادث تروریستی را بدون رعایت ضوابط بین المللی به این مکان می آورد و با اعمال شدیدترین تدابیر امنیتی و شکنجه های دهشتناک، زندانیان را به اعتراف وادار می کرد. از جمله حوادث مهم دوران حکومت روزولت، جدا شدن پاناما از کلمبیا و آغاز عملیات احداث کانال پاناما بود. اکثر مورخان، جدا شدن پاناما از کلمبیا را ناشی از حمایت دولت تئودور روزولت از شورش های مردم این سرزمین می دانند. اقدام دولت روزولت در حمایت آشکار از تجزیه طلبان پاناما و احداث اجباری کانال، چنان زشت و تجاوزکارانه جلوه کرده بود که در آن زمان مورد ملامت اکثر دولت های جهان قرار

گرفت. از اقدامات مهم روزولت، میانجی گری در جنگ دو ساله روسیه و ژاپن و پایان دادن به این جنگ بود که با این عمل، موفق به دریافت جایزه صلح نوبل هم شد. هم چنین تخریب و انهدام کامل شهر سانفرانسیسکو در جریان زلزله بی سابقه این شهر از حوادث دیگر دوران حکومت روزولت است. جمله معروف "چوب دستی بزرگی بردار ولی به نرمی سخن بگوی"، از سخنان روزولت است که نشان دهنده خوی نفاق و ستیزه جویی اوست. روزولت دو دوره کامل یعنی تا سال ۱۹۰۹م بر امریکا حکومت کرد و سرانجام ده سال پس از آن در ششم ژانویه ۱۹۱۹م در ۶۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: مرگ "هیروهیتو" امپراتور پیشین ژاپن (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

هیروهیتو امپراتور اسبق ژاپن در سال ۱۹۰۱ به دنیا آمد و در سال ۱۹۲۶م پس از مرگ پدرش، به امپراتوری ژاپن رسید. در سال های اولیه امپراتوری هیتو، اقتصاد ژاپن رو به ضعف نهاد و نظامیان در کشور قدرت گرفتند. جنگ چین و ژاپن بر سر تصرف سرزمین منچوری در اثر همین وضعیت بود، هر چند بسیاری معتقدند که ضعف هیروهیتو در برابر نظامیان باعث این جنگ ها گردید. او در نطق تاریخی خود در سال ۱۹۴۵م و پس از بمباران هسته ای شهرهای هیروشیما و ناکازاکی توسط امریکا شکست ژاپن را اعلام کرد. وی بعدها به عنوان پادشاه سمبلیک کشور، اشتغال سیاسی خاصی نداشت و به عنوان یک طبیعی دان برجسته به کارهای علمی مشغول بود. هیروهیتو طولانی ترین دوره امپراتوری جهان در قرن بیستم را در ژاپن بر عهده داشت و آخرین رهبر دوران جنگ جهانی دوم بود. وی عملاً از ۱۹ سپتامبر ۱۹۸۸ تا پایان

عمرش در ششم ژانویه ۱۹۸۹م، به مدت ۱۱۱ روز به دلیل ابتلا به بیماری سرطان در بیمارستان بستری بود و در موقع مرگ، تنها هجده کیلوگرم وزن داشت. پس از مرگ هیروهیتو در ۸۸ سالگی که ۶۲ سال بر ژاپن پادشاهی کرده بود، پسرش اکی هیتو به عنوان امپراتور جدید ژاپن انتخاب شد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: مرگ "یوسْتْ وَندل" شاعر و درام نویس بزرگ هلندی (۱۶۷۹م)

شرح مناسبت:

یوست وَندل، ادیب شهیر هلندی در چهارم آوریل ۱۵۸۷م در هلند به دنیا آمد. وی از جوانی ساکن آمستردام شد و به سرودن اشعار خود پرداخت. وندل، شاعر ملی بود و اشعار او به مقتضای زمان و به سبک خطابی و وعظ سروده می شد. وی بعدها به مذهب کاتولیک گرایید و بسیاری از اشعار او از همین تغییر مذهب و نیز مرگ همسر و فرزندانش الهام گرفته اند. اشعار وندل، نغمه دار و روان و باحذف حروف صدادار همراه است که وی این سنّت را در شعر هلندی رواج داد. او در کنار سرودن شعر، به نمایش نامه نویسی نیز مشغول بود که به سبک قدما نوشته شده و رنگ دینی و مسیحی دارد. در این نمایش نامه ها، موضوع تعارض میان هوس طغیان آدمی و آرزوی وی برای اطاعت از فرمان خدا، مطرح می گردد. وندل بیش از تمام شعرای هلند، آثار منظوم و منثور از خود به جا گذاشته است. او بیش از سی تراژدی عالی دارد که شانزده عدد آن، مذهبی است. در هلند، وندل را نجیب ترین و با قریحه ترین شاعر هلند و از روشن فکران و نوابغ این سرزمین می دانند. در زبان هلندی، هیچ کس اثری بدیع تر از او پدید نیاورده است.

بـا این حـال ونـدل، این فصـاحت و بلاـغت اعجازآمیز را فقط در راه تجلیل از کشور خود و شـهر آمستردام به کار برده است. یوست وندل سرانجام در ۷ ژانویه ۱۶۷۹م در ۹۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "جوزف پریستلی" دانشمند انگلیسی و کاشف اکسیژن (۱۸۰۴م)

شرح مناسبت:

جوزف پریشْـتْلی دانشـمند انگلیسی در سیزدهم مارس ۱۷۳۳م در نزدیکی شـهر لیـدْزْ انگلسـتان به دنیا آمـد و در کودکی یتیم شد. وی از آن پس تحت سـرپرستی عمه اش به تحصـیل پرداخت و زبان های فرانسه، آلمانی، ایتالیایی و عربی را به خوبی فرا گرفت. پریسـتلی پس از چندی به علم شـیمی علاقه پیدا کرد و آزمایش هایی در این زمینه انجام داد. وی در یکی از آزمایش های خود، قطعه چوبی را سوزاند و سـپس آن را در معرض گازی که از خمره آبجو خارج می شد قرار داد و مشاهده کرد که شعله چوب خـاموش می شود. این واقعه باعث پیگیری بیشتر پریسـتلی و کشف گاز کربنیک گردیـد. او آزمایش های خود را ادامه داد و بـا انجـام فعـل و انفعالاـتی بر روی گـاز کربنیـک یـک گـاز بی رنـگ و بو کشف کرد که همـان گـاز ازت است. پریسـتلی در یکی دیگر از آزمـایش هـا، مقـداری از گـاز کربنیـک را در آب حـل کرد و برای اولیـن بـار، راه تهیه مشـروبات غیرالکلی را به جهان نشان داد. با این کشف ها، پریسـتلی شـهرت بی نظیری به دست آورد و از طرف دولت فرانسه به استادی آکـادمی علوم برگزیـده شـد. یکی دیگر از کارهـای مهم او آن است که برای اولین بـار، گاز اکسـیژن را کشف کرد. وی در سال ۱۷۴۴، با حرارت دادن به اکسید جیوه گازی

را کشف کرد که این گاز پس از مطالعه توسط لاوازیه، شیمی دان معروف فرانسوی، به نام گاز اکسیژن شناخته شد. پریستلی دریافت که گیاهان می توانند اکسیژن تولید کنند. او هم چنین به تنفس گیاهان پی برد و راه طبیعی تهیه اکسیژن را کشف کرد. در این میان برخورد پریستلی و عده ای از آشوبگران در جریان انقلاب کبیر فرانسه، به حمله این خرابکاران به منزل و کتابخانه پریستلی انجامید و حاصل زحمات چندین ساله اش در این تاراج از بین رفت. پس از این حادثه، پریستلی از فرانسه راهی امریکا شد و فعالیت های علمی خود را ادامه داد. زمانی که پریستلی در آزمایشگاه شخصی خود در پنسیلوانیا کار می کرد، به کشف مهم دیگری نائل آمد. او گاز سمی و مرگ آور اکسید کربن را از احتراق ناقص زغال، بنزین یا هر سوخت دیگر با اکسیژن کشف کرد که درجهان علم دارای ارزش زیادی است. وی هم چنین درباره جوهر گوگرد، آمونیاک و جوهر نمک مطالعات و تحقیقات و آزمایش های فراوانی انجام داد که امروزه، نتایج این تحقیقات در علم شیمی دارای اهمیت بسزایی می باشند. جوزف پریستلی سرانجام در ۷ ژانویه ۱۸۰۴م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "شارل پگی" ادیب و نویسنده فرانسوی (۱۸۷۳م)

شرح مناسبت:

شارْلْ پِگی، شاعر و نویسنده فرانسوی در هفتم ژانویه ۱۸۷۳م در فرانسه به دنیا آمد. وی در جوانی وارد نظام شد اما پس از چندی آن را رها کرد و پس از ورود به دانش سرای عالی پاریس، از پایان این دوره نیز صرف نظر کرد. پگی از آن پس به نویسندگی روی آورد و در سال ۱۹۰۰م نشریه دفترهای دو هفتگی را

بنیـان گـذارد که انتشـار آن تـا زمـان مرگش ادامه یافت. مطالب این نشـریه شامل انـدیشه های مختلف و مباحث گوناگون در قلمرو افکـار بود که با بینشـی روشن طرح می گردیـد. قـدرت خسـتگی ناپـذیر پگی در القای فکر و پرخاشـگری و حساسـیت فراوان و هم چنین نظریه هایش در سلسله نوشته های این دفتر آشکار شده است. پگی برای ادراک عمق و عظمت عالم انسانی و عالم هنر، هم با اشارات و کنایات سمبولیسم و نمادگرایی مخالف است و هم با صراحتِ ناتورالیسم که در آن بیشتر به تقلید دقیق و مو به موی طبیعت پرداخته می شود. مذهب پگی، نوعی مذهب شاعرانه بود بدون قید و مستقل از هر نوع قانون خشک مـذهبی. مسائل مربوط به خـدا در وجود پگی با نوعی عرفان آمیخته بود. شارل پگی هرچنـد از جانب بسـیاری از نویسـندگان بزرگ عصـر خود تحقیر می شد و انتقاد او به کلیسا مورد هجوم واقع می گردید، اما بعدها پیشرو گروهی از نسل جوان گشت و آثارش از مهم ترین آثار در طول نیمه اول قرن بیسـتم به شمار آمد. حتی مقامات دانشگاهی و کلیسایی آن را ستودند. شیوه نگارش پگی چنان است که دست یافتن به انـدیشه هایش را دشوار می سازد. نثرش همراه با تکرار خسـتگی ناپذیری است که تازگی و ابتکار فکری او را از چشم عامه مردم، دور نگه می دارد. آثار کامل پگی پس از مرگ او و در پانزده جلد منتشر شد و آثـار کامـل منظوم وی در سال ۱۹۴۱م به چاپ رسـید. شارل پگی سـرانجام در پنجم سـپتامبر ۱۹۱۴م در چهـل و یک سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "بوریس زاخودر" ایران شناس برجسته روسی (۱۹۶۰م)

شرح

مناسبت:

بوریس نیکالایوویچ زاخودِر، ایران شناس معروف روسی در ششم اوت ۱۸۹۸م در یکی از شهرهای روسیه به دنیا آمد. در یکی از شهرهای روسیه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات دبیرستان، در سال ۱۹۲۷م موفق به گذراندن دوره مؤسسه خاورشناسی مسکو شد و سپس دوره دکترای آن را به پایان رسانید. زاخودر از ۳۲ سالگی به سمت دانشیار و متصدی کرسی زبان فارسی مؤسسه مسکو تعیین گردید و در سال ۱۹۳۴م به موزه تمدن های خاوری منتقل شد. وی هم زمان برای تصدی کرسی تاریخ قرون میانه دانشگاه مسکو دعوت گردید. زاخودر در کنار تدریس، به کارهای تحقیقاتی خود ادامه داد و در عین حال، نخستین دوره دروس رشته مطالعاتی تاریخ قرون وسطی در شرق را بنیان نهاد و در همین زمینه اولین مولّف کتب درسی تاریخ ملل خاور نزدیک و خاورمیانه در قرون میانه بود.زاخودر هم چنین موفق شد شعبه مشرق زمین در دانشگاه مسکو را در سال ۱۹۴۴م ایجاد نماید و خودْ متصدی کرسی تدریس در آن شود. فعالیت های گسترده زاخودِر در رشته شرق شناسی در آثارمتنوع وی نمایان می باشد. دانش نامه دکترای او تحت عنوان خواجه نظام الملک شرحی درباره تاریخ سلطنت سلجوقیان، وی را در شمار محققان درآورد. هرچند دایره علایق علمی زاخودِر متنوع بود، ولی بررسی تاریخ قرون وسطای کشورهای خاورمیانه و آسیای مرکزی را در اولویت تحقیقاتِ خود قرار داد. علاوه بر مسائل اداری جنبه تاریخی، زاخودر به مسائل میراث مدنی و فرهنگی کشورهای خاور زمین هم توجه می کرد. از این رو یک سلسله مقالات و گزارش هایی درباره مظاهر برجسته و نامدار تمدن

و فرهنگ خاور زمین مانند ابوعلی سینا، فردوسی و ... به نگارش درآورد. زاخودر از جمله مورخان و شرق شناسانی بود که به نحوی پسندیده به مهم ترین مسائل تاریخ و ادبیات جهان واقف بود و این معلومات را با توانایی خود برای حل بغرنج ترین مسائل تاریخی خاورزمین مورد استفاده قرار داد. وسعت معلومات او اجازه می داد که با تبحر خودْ در بحث درباره مسائل مربوط به خاور نزدیک و دور شرکت کند و ضمن تدریس تاریخ عمومی قرون میانه، کنفرانس هایی علمی و درسی درباره مسائل قرون وسطایی مشرق زمین ایراد نماید. از زاخودر آثار متعدد دیگری نیز بر جای مانده که تاریخ قرون وسطی در شرق، تاریخ ایران در قرون وسطی و مجموعه خزری از آن جمله اند. بوریس زاخودِر، سرانجام در هفتم ژانویه ۱۹۶۰م در ۶۲ سالگی در مسکو درگذشت.

مناسبت ۰۵: سقوط دولت خون خوار و دیکتاتوری "پول پوت" در کامبوج (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

پس از آن که در سال ۱۹۷۰م، حکومت قانونی کامبوج با یک کودتای نظامی با حمایت امریکا سرنگون شد، پول پوت رهبر خِمرهای سرخ و یارانش که از حمایت چین برخوردار بودند، از این فرصت استفاده کرده و با گسترش نفوذ خود، به تدریج کنترل بخش بزرگی از روستاهای کامبوج را به دست گرفت. با تضعیف ارتش کامبوج در سال ۱۹۷۵م که به خاطر فرار سربازان شدت یافت، خِمرهای سرخ پنوم پن، پایتخت کامبوج، را تصرف کردند. تصرف پنوم پن از طرف خِمرهای سرخ، سرآغاز فاجعه ای بود که نه تنها در قرن بیستم، بلکه در طول تاریخ بشری، نظیر آن دیده نشده است. مشخصه بارز حکومت پول پوت، استفاده از روش های خشونت آمیز و کوچ دادن اجباری

مردم شـهرها به روسـتاها و محو هر گونه آثـار و نشـانه تمـدن به بهانه اجرای همه اصول کمونیسم بود. در این میان افرادی که کمترین مقاومتی از خود نشان می دادند کشته می شدند به طوری که پول پوت، و خِمرهای سرخ در مدت کمتر از چهار سال حکومت بر کامبوج، حدود ۲ میلیون نفر از مردم، به خصوص اتبـاع ویتنامی تبارِ کامبوج را کشـتند. چنین فاجعه ای با توجه به نسـبت جمعیت شـش میلیونی کـامبوج، در دوران زمـام داری هیـچ یک از جباران دیگر تاریـخ سابقه نـدارد. از این رو، ارتش ویتنـام نیز به بهـانه حفـظ جان اتباع خود، به کامبوج حمله برد و حکومت پول پوت را در هفتم ژانویه ۱۹۷۹م سرنگون کرد. با وجود این، خِمِرهای سـرخ به مبارزه مسـلحانه خود در قسـمت هایی از کشور علیه دولت مرکزی ادامه دادند. پول پوت پس از سقوط از قـدرت، در جنگـل های شـمال این کشور ساکن شـد. وی در سال ۱۹۹۵م دچار سـکته شـد و قسـمتی از بدن او فلج گردید. پول پوت در این هنگام برای اینکه ثابت کند از قدرت او چیزی کاسـته نشده است بر خشونت خود به زیردسـتان خود در گروه خمرهای سـرخ، افزود و همین خشونت بیش از حـد او، باعث نارضایتی اطرافیانش شد. در نتیجه علیه وی شوریدند و او را به دادگاه تحویل دادند. با این حال پول پوت پس از دستگیری، قتل عام مردم را، خدمت به بشریت دانست و از آن اظهار پشیمانی نکرد. لازم به ذکر است که در تمام دوران حکومت پول پوت، تنها دولت چین بود که از این دولت خون

ریز حمایت می کرد.

مناسبت ۰۶: شهادت "سلیمان خاطر" مبارز مسلمان مصری (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

سلیمان خاطر مبارز مسلمان مصری در اکتبر ۱۹۸۵م تعدادی از صهیونیست ها را در صحرای سینا به هلاکت رساند. دولت مصر پس از دستگیری سلیمان خاطر، در یک محاکمه فرمایشی، او را به حبس ابد محکوم کرد اما پس از چندی، در هفتم ژانویه ۱۹۸۶م جسد او را در حالی که به دار آویخته شده بود، در درمانگاه زندان یافتند. دولت مصر ادعا کرد که سلیمان خاطر خودکشی کرده است. پس از اعلام این خبر هزاران تن از دانشجویان مصری راهپیمایی های بزرگی برگزار کرده و خشم خود را از اقدام رژیم مصر در به شهادت رساندن سلیمان خاطر اعلام داشتند.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: درگذشت "گالیلو گالیله" منجم و ریاضی دان شهیر ایتالیایی (۱۶۴۲م)

شرح مناسبت:

گالیلو گالیله ریاضی دان و فیزیک دان ایتالیایی در ۱۸ فوریه سال ۱۵۶۴م در شهر پیزا در ایتالیا به دنیا آمد و در فلورانس به تحصیل پرداخت. وی علوم پزشکی و ریاضیات را آموخت و سپس در نجوم مشغول گردید و در این علم شهرت یافت. یکی از اولین دوربین ها را او اختراع کرد و به وسیله آن معلوم ساخت که کره ماه دارای کوه های متعدد است. او هم چنین عنوان کرد که کهکشان از ستارگان بی شماری تشکیل شده است. گالیله در ادامه کار، موفق به مشاهده چهار قمر مشتری شد و لکه های خورشید را به چشم دید. وی توانست عقاید ذی مقراطیسی که زمین را مرکز عالم عنوان می دارد رد کرده و با استدلالات ریاضی ثابت نماید خورشید مرکز منظومه شمسی است. گالیله در سال ۱۶۰۱م کلیه عقاید نجومی خود را در کتابی تحت عنوان پیک آسمان منتشر ساخت که تحسین دانشمندان را برانگیخت. وی در

این کتـاب اثبـات نمود برخلاف نظریه غالب که زمین را مرکز عالم می دانـد و همه اجرام آسـمانی به دور زمین می چرخنـد، عنوان کرد زمین به همراه دیگر کرات به دور خورشـید می گردنـد. انتشـار این عقایـد، خشم کلیسـای قرون وسـطایی ایتالیـا را برانگیخت. گـالیله نمی تـوانست مخـالفین خـود را بـه وسـیله تجربه و مشاهـده محکـوم کنـد، زیرا آنـان هیـچ گـونه اسـتدلال غیرمذهبی را نمی پذیرفتند. از این رو، کلیسا عقاید او در باب حرکت زمین به گرد خورشـید را کفر شـمرد و مجبورش کرد تا به زانو در آید و از آن عقیده استغفار کند. گالیله سرانجام در ۸ ژانویه ۱۶۴۲م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ژوزف لالانْدْ" منجم و ریاضی دان فرانسوی (۱۷۳۲م)

شرح مناسبت:

ژوزف ژرام لالاند منجم و ریاضـی دان فرانسوی در هشـتم ژانویه ۱۷۳۲م در شـهر بورگ فرانسه به دنیا آمـد. وی پس از پایان تحصـیلات خود به تدریس مشغول شد و در ضمن آن، به تحقیقات نجومی پرداخت. لالاند درباره فرضیه مربوط به سیارات و حرکات آنها و به ویژه درباره عطارد و نیز ستارگان دنباله دار، مطالعات فراوانی انجام داد و به کشفیات مهمی نائل آمد. او هم چنین نظریات متعددی ارائه داد که مورد اسـتفاده سـتاره شناسان قرار گرفت. لالاند موضع و مکان سیاره نپتون را بدون آن که بداند سـیاره ای از منظومه شمسـی است کشف نمود. وی در سال ۱۷۶۲م به اسـتادی نجوم و در ۱۷۹۵م به مدیریت رصدخانه پاریس رسـید و به خدمات علمی خود ادامه داد. لالاند کلیه اوقات فراغت خود را صرف تهیه فهرستی از ۴۷۰۰ ستاره آسمانی شناخته شده آن زمان نمود و آن را در سال ۱۸۰۱م به چاپ

رسانید. ضمن آن که پیش از آن، کتابی با نام رساله نجوم درباره ستارگان دنباله دار نگاشته بود. ژوزف لالاند سرانجام در ۲۵ ژانویه ۱۸۰۷م در هفتاد و پنج سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: صدور اعلامیه ۱۴ ماده ای "وودرو ویلسون" رئیس جمهور امریکا (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

پس از جنگ جهانی اول، امریکا علی رغم کسب منافع و غنائم بی شمار، کوشید نفوذ معنوی و اخلاقی خود را در جهان گسترش دهد و در چشم ملل خسته از جنگ به صورت منادی صلح و آزادی جلوه گر شود. به این منظور و با توجه به اینکه کشورهای زرخیز افریقا و آسیا را حریفان اروپایی قبلاً تسخیر کرده بودند و سهمی برای امریکا باقی نمانده بود، آن کشور اعلام داشت صلح آتیه نباید متکی به قدرت و تسلط استعماری باشد، بلکه یک سیستم بین المللی باید به وجود آید تا آزادی و حرمت و حقوق کلیه دولت ها براساس آن محترم شناخته شود و کلید این سیستم نیز در دست امریکا قرار داده شود. بر همین اساس، وودرو ویلسون، بیست و هشتمین رئیس جمهور امریکا اعلامیه چهارده ماده ای مشهور خود را در هشتم ژانویه ۱۹۱۸م صادر کرد. این مواد چهارده گانه عبارت بودند از: علنی بودن قراردادها و مذاکرات سیاسی؛ آزادی دریاها مگر در برخی موارد؛ حذف موانع گمرکی؛ تقلیل تجهیزات جنگی؛ حل بی طرفانه اختلافات مستعمراتی، هم چنین تخلیه سرزمین روسیه، بلژیک و اراضی فرانسه؛ اصلاح مرزهای ایتالیا؛ استقلال اقوام اتریش - مجارستان؛ تخلیه اراضی صربستان، رومانی و مونته نگرو، استقلال سرزمین های غیرترکی امپراتوری عثمانی؛ تأسیس مجدد دولت لهستان و ایجاد مجمع اتفاق ملل به منظور تضمین استقلال دولت های کوچک و بزرگ. هدف نهایی امریکا از پیشنهاد

این مـواد آن بـود که از این راه، قـدرتی معنوی، هم چون اقتـدار سیاسـی و اقتصـادی که کسب کرده بود برای خود دست و پا کنـد. هرچنـد این طرح و تلاـش هـای بعـدی ویلسون مقـدمه ای برای تشـکیل جامعه ملل گردیـد، با این حال نفوذ روز افزون امریکا را در ارکان قدرت جهان فراهم کرد.

مناسبت ۰۴: آغاز سلطنت "عبدالعزیز ابن سعود" در جزیره العرب به کمک انگلستان (۱۹۳۲م)

شرح مناسبت:

عبـدالعزیز بن سـعود یکی از رؤسـای قبایـل حجـاز بود که در اواخر قرن نوزدهم و اوایـل قرن بیسـتم به مقابله با دولت عثمانی پرداخت و به فتوحاتی نایل آمـد. در سال ۱۹۰۳م، که ترکان عثمانی از ناحیه احساءِ حجاز بیرون رانـده شدنـد اساس حکومت سعودی بنیـان نهـاده شـد. در جریـان جنـگ جهـانی اول، سـعودی ها با بریتانیا از در دوستی در آمدنـد. در نتیجه پس از پایان جنـگ جهـانی، بـه واسـطه شـکست دولت عثمـانی، سـلطه عثمـانی بر عربسـتان به طـور کلی پایـان یـافت. در جنگی که میـان عبدالعزیز بن سـعود و حسـین بن علی، شـریف و حاکم مکه در گرفت، ابن سـعود به پیروزی هایی دست یافت و بدین ترتیب، حجـاز نیز جزئی از قلمرو وی شـد. سـرانجام انگلسـتان، ایـن منطقـه را در سـال ۱۹۲۶ بر طبق معاهـده جده، مسـتقل شـناخت و عبدالعزیز بن سعود خود را سلطان حجاز خواند و سپس در سال ۱۹۲۷م، عنوان خود را به سلطان حجاز و نجد تبدیل کرد. پس از چنـدی در هشـتم ژانویه سال ۱۹۳۲، عبـدالعزیز به عنوان سـلطان عربسـتان بر تخت پادشاهی نشـست. هم زمان با آن، کشور عربستان تأسیس شد و به جهت نام سعود، عربستان سعودی نامیده شد. (ر.ک: ۲۳ سپتامبر)

مناسبت ۰۵: آغاز جمهوری پنجم فرانسه به ریاست ژنرال "شارل دوگل" (۱۹۵۹م)

شرح مناسبت:

در سال های بعد از جنگ جهانی دوم، فرانسه گرفتار بحران های سیاسـی گوناگونی بود. هیچ حزبی اکثریت مطلق پارلمانی را نـداشت تا بتوانـد دولتی با ثبات را تشـکیل دهـد. کابینه های ائتلافی نیز چنان متزلزل بودنـد که قـدرت گذرانـدن لوایح را در پارلمان فرانسه نداشتند. در ادامه این جریان ها، زمانی که دولت وقت فرانسه سقوط کرد، ژنرال شارل دوگل،

که در زمان جنگ، ریاست دولت آزاد فرانسه را در لندن برعهده داشت طی انتخاباتی که در نوامبر ۱۹۵۸م صورت گرفت به ریاست جمهوری آن کشور برگزیده شد. دوگل در زمانی به قدرت رسید که اختلافات داخلی، فرانسه را به نابودی تهدید می کرد. وی طرح قانون اساسی جدیدی تهیه کرد که به موجب آن، رئیس جمهور، قدرتی برابر قوه مقننه داشت. این طرح مورد تایید ملت فرانسه قرار گرفت و به این ترتیب از هشتم ژانویه ۱۹۵۹، جمهوری پنجم فرانسه به رهبری دوگل آغاز به کار کرد.

مناسبت ۰۶: مرگ "چوئن لای"، سیاست مدار و اولین نخست وزیر کمونیست چین (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

چوئن لای، اولین نخست وزیر یا رئیس شورای دولتی جمهوری خلق چین در سال ۱۸۹۸م به دنیا آمد. وی برای ادامه تحصیلات راهی پاریس شد و در آنجا، به کمک چینی های تبعیدی، حزب کمونیست را با الهام از حوادث انقلاب اکتبر روسیه پایه ریزی و سازماندهی کرد. چوئن لای پس از بازگشت به چین مدتی به امور سیاسی اشتغال داشت و پس از فرار به شوروی سابق در سال ۱۹۳۱م، کمیسر سیاسی ارتش سرخ شوروی شد. او در سال ۱۹۳۶م به عنوان مرد شماره دو حزب کمونیست چین تبدیل گردید و پس از پیروزی کمونیست ها و برقراری جمهوری خلق چین به رهبری مائوتسه تونگ، چوئن لای در اکتبر ۱۹۴۹م به ریاست شورای دولتی چین و نخست وزیری این کشور دست یافت. او هم چنین در جریان انقلاب فرهنگی چین در نیمه دوم دهه ۱۹۶۰م، ریاست مرکزی حزب کمونیست چین را برعهده گرفت. چوئن لای در سال ۱۹۶۷م به عضویت گارد سرخ درآمد و از افکار مائو حمایت کرد. اما با استفاده از اعتماد مائو

به خود، علی رغم میل رادیکال ها و تندروهای معتقد به انقلاب فرهنگی به رهبری خانم مائو، همسر مائوتسه تونگ، بسیاری از تصفیه شدگان را که ظاهراً از موضع قبلی خود عدول کرده بودند به قدرت بازگرداند که از همه مهم تر، دنگ شیائو پینگ دبیر کل سابق حزب بود. چوئن لای پس از ۲۷ سال نخست وزیری، سرانجام در هشتم ژانویه ۱۹۷۶م در هفتاد و هشت سالگی درگذشت و هوا کوفنگ به جانشینی او انتخاب شد.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: امضاء قرارداد "یاشی" بین عثمانی و روسیه و پایان جنگ های قرن ۱۸ اروپا (۱۷۹۲م)

شرح مناسبت:

جنگ های بین امپراتوری عثمانی و روسیه تزاری از سلسله جنگ هایی است که در چند قرن منتهی به قرن بیستم میلادی به وقوع پیوست. از دلایل عمده این جنگ ها، کوشش روسیه جهت کشورگشایی و تسلط بر دریای سیاه و نیز رقابت پنهان دول اروپایی با روسیه بود که به تحریک عثمانی می پرداختند. عمده ترین جنگ این دو کشور در زمان کاترین دوم، امپراتوریس روسیه در نیمه قرن هجدهم شکل گرفت که به استقلال شبه جزیره کریمه و دستیابی روسیه به سرزمین های وسیعی منجر گردید. با این حال بار دیگر آتش جنگ این دو کشور در سال های پایانی این قرن، فروزان گردید و به دنبال جنگ بین دولت عثمانی و روسیه که از سال ۱۷۸۷ آغاز شده بود، درگیری های خونینی در اروپا روی داد. در این میان با اینکه چندین بار مذاکرات صلح صورت گرفت اما نتیجه ای از مذاکرات به دست نیامد. در نهایت پیشنهاد صلحی از جانب امپراتوری عثمانی مطرح شد و مذاکرات صلح بار دیگر از سر گرفته شد تا اینکه در اوت ۱۷۹۱م، روسیه متارکه جنگ به مدت هشت

ماه را به صورت مشروط پذیرفت. پس از آن، این مذاکرات ادامه یافت. و پس از پانزده جلسه، در نهایت در نهم ژانویه ۱۷۹۲م پیمان صلح "یاشی" بین عثمانی و روسیه امضا شد که به تبع آن دولت عثمانی سرزمین های وسیعی را از دست داد. با امضای این قرارداد، جنگ های اروپا در قرن هجدهم میلادی خاتمه یافت.

مناسبت ۰۲: اختراع سرقلم فلزی توسط "جیلو" مخترع ایتالیایی (۱۸۲۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "جیووانی پاپینی" نویسنده و فیلسوف معروف ایتالیایی (۱۸۸۱م) (ر.ک: ۸ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولّد "سیمون دوبووار" زن تئوری پرداز برجسته فمینیسم در فرانسه (۱۹۰۸م)

شرح مناسبت:

خانم سیمون دوبووار، نویسنده معروف فرانسوی، در نهم ژانویه ۱۹۰۸م در پاریس به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی خود، سالیانی را به تدریس گذراند و سپس تدریس را رها کرد. از آن پس، زندگانی دوبووار با یکی از پر سر و صداترین جریان های اجتماعی فرانسه در آمیخته شد که بخشی از آن، با پیدایش مکتب اگزیستانسیالیسم یا وجودگرایی پیوند می خورد. در این زمان، آشنایی دوبووار با ژان پل سارْتْرْ فیلسوف و نویسنده فرانسوی، تأثیر زیادی بوردوبووار نهاد و از آن الهام زیادی گرفت. وی طی سال های بعد سفرهایی به چین، شوروی و برخی کشورهای امریکای لاتین نمود و پس از ارائه گزارش اجتماعی خود، به جامعه اروپا معرفی شد و در فعالیت های اجتماعی و سیاسی متعددی شرکت کرد. اما فعالیت مهم او با سرمشق گیری از سارْتْرْ، ارائه نظریه اگزیستانسیالیسم فمینیستی بود که در آن به طرزی افراطی، از حقوق سیاسی و اجتماعی زنان طرفداری می کند. وی در اثرمعروف خود دراین باره که در ایران به نام جنس دوم به چاپ رسید، کوشیده است تا از این بینش فلسفی برای توضیح موقعیت سیاسی و فرهنگی زنان در جوامع مرد سالار استفاده کند. دوبووار در این اثر، تمامی موقعیت زن را در دو زمینه زیست شناسی و اجتماعی بررسی کرده و مسیرهایی را که به آزادی زن می انجامد، بنابر نظریات خود ابراز کرده است. وی هم چنین در کتاب دیگری با نام کهنسالی، جامعه، را به سبب رفتار تند و خشنی که با سالخوردگان از خود نشان می دهد به

شـدت مورد انتقاد قرار داده و به جامعه به دلیل ناهنجاری رفتار با زنان حمله ور شـده است. سـیمون دوبووار سـرانجام در سال ۱۹۸۶م در ۷۸ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "ریچارد نیکسون" رئیس جمهور پیشین امریکا (۱۹۱۳م) (ر.ک: ۲۲ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "احمد سکوتوره" رهبر نامدار کشور افریقایی گینه (۱۹۲۲م) (ر.ک: ۲۶ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: قتل عام مردم "پاناما" توسط ارتش ایالات متحده امریکا (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

فکر احـداث کانال پاناما از اواخر قرن نوزدهم در ذهن سـران این کشور شـکل گرفت و باعث شد که این پروژه را به شـرکتی فرانسوی واگذار کنند، اما اجرای برنامه حفر کانال به دلیل شـیوع نوعی بیماری، عملی نشد. پس از مدتی در اوایل قرن بیسـتم حفر این کانـال بـا کمـک امریکا آغاز گردیـد و پس از افتتاح آن در سال ۱۹۱۴م، کنترل کانـال به امریکا سپرده شـد. حضور دائمی امریکا و دخالت در امور داخلی پاناما، اعتراض مردم پاناما را برانگیخت. در سال ۱۹۶۴م، شورش های شدیدی در پاناما به دلیل برافراشـته شدن پرچم امریکا در کانال روی داد که منجر به کشـته و زخمی شدن صدها نفر گردید. این مسـئله بازتاب سویی در روابـط امریکـا باسـایر کشورهـای امریکای لاتین نهاد. در نتیجه، حل این مشـکل به عنوان یکی از برنامه های جیمی کـارتر در دوران ریـاست جمهـوری اش عنوان گردیـد. در سـال ۱۹۷۷م، پس از مـذاکرات طولانـی بیـن مسؤولان دو دولت، سرانجام طی قراردادی، دولت امریکا متعهد شد که تا اول ژانویه سال ۲۰۰۰ میلادی به کلی منطقه کانال پاناما را تخلیه کرده و اداره امور کانـال را به دولت پانامـا بسـپارند. بـا اینکه اکثر مردم پاناما از این توافق که حق حاکمیت آنها بر منطقه کانال را ۲۳ سـال به تاخیر می انـداخت راضـی نبودنـد، ولی ناچار آن را پذیرفتنـد. در نهایت در اول ژانویه سال ۲۰۰۰، نیروهای امریکایی پس از حدود یک قرن حضور در خاک پاناما، این کشور را ترک کردند و حاکمیت پاناما بر کانال استراتژیک پاناما به دولت این کشور تعلق

گرفت.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: تولد "فرانْسوا رابْلِه" ادیب و نویسنده معروف فرانسوی (۱۴۹۴م) (ر.ک: ۲۰ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: انتشار نخستین روزنامه چاپی جهان در ایتالیا (۱۶۵۳م)

شرح مناسبت:

اولین روزنامه خبری جهان به نام گازتا در دهم ژانویه سال ۱۶۵۳م در شهر ونیز ایتالیا چاپ و منتشر شد. از آن جا که بهای هر نسخه از این روزنامه برابر با یک "گازتا" یعنی واحد پول ونیز بود، این روزنامه نیز به همین اسم موسوم شد. این نام بعدها در سایر کشورهایی که روزنامه در آنها منتشر شد، متداول گردید و لغت گازتا، با واژه روزنامه مترادف شد.

مناسبت ۰۳: تولد "سزار داکورنت" نقاش برجسته فرانسوی (۱۸۰۶م)

شرح مناسبت:

سزار داکورنْتْ، نقاش مشهور فرانسوی در دهم ژانویه ۱۸۰۶م در این کشور به دنیا آمد. وی به هنگام تولد، دست نداشت و در پای راستش نیز فقط چهار انگشت نامتجانس به چشم می خورد. این طفل گرچه در جسم ظاهری خود دچار کمبود و نقص بود، اما در فکر و تخیل به مراتب کامل بود؛ چرا که از همان کودکی با کمک پا و با یک تکه زغال بر دیوارها نقاشی می کشید. هرچند این نقاشی ها به صورت خطهای پراکنده بود، اما نمایانگر استعداد ویژه او بود. براین اساس، وی را به پاریس فرستادند و پس از طی دوران اولیه تحصیل، وارد مدرسه هندسه گردید. داکورنت در این راه به سرعت پیش رفت و توانایی و سرعتش در نقاشی حیرت انگیز بود. قلم مو در پای او آنچنان می چرخید که گویا با دستانش به حرکت در می آید. این چنین بود که داکورنت به یکی از برجسته ترین نقاشان تاریخ فرانسه مبدل گشت. از جمله شاه کارهای هنری وی، تصویری با عنوان حضرت مریم(س) بعد از رستاخیز به طول ۳/۳۰ متر می باشد که توسط دولت فرانسه خریداری و به نمایش گذاشته

شد. دیگر اثرمعروف وی، توبه نام داشت که آن نیز دارای شهرت فراوانی می باشد. سزار داکورنت سرانجام در سال ۱۹۰۶م در ۱۰۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: اختراع سیمان در انگلیس (۱۸۲۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت "اوژن لابیش" نویسنده و نمایش نامه نویس فرانسوی (۱۸۸۸م)

شرح مناسبت:

اوژن مارن لابیش مصنّف و نمایش نامه نویس معروف فرانسوی در اول سپتامبر ۱۸۱۵م در پاریس به دنیا آمد. وی در حین تحصیل در رشته حقوق، به ادبیات شوق فراوان یافت و به نگارش داستان های کوتاه، پراحساس و خیال انگیز برای روزنامه های پاریس پرداخت. لابیش پس از آن با سرعتی باورنکردنی، کمدی و نمایش نامه های آهنگین خود را که تعدادشان به صد می رسید به طور پیاپی عرضه کرد. غالب این کمدی ها، با همکاری چند تن از دوستانش نوشته شده بود. در میان آنها شاه کارهایی وجود داشت و در بیشتر تئاترهای مهم پاریس به نمایش گذاره می شد که کلاه حصیری ایتالیایی و مردم گریز از آن جمله اند. او در نوشتن کمدی های انتقادی مهارت بسیار فراوانی داشت و در کنار آن، تراژدی های موفقی می نوشت. لابیش نویسنده ای است که بی هیچ گونه بلند پروازی توانسته است در نمایش نامه های عامه پسند و نشاطانگیز، آداب زندگی و اخلاق مردم، به ویژه طبقه کاسب و نوکیسه را به صورتی کاملاً دقیق و صادقانه بدون تحقیر و نیشخند پیش چشم گذارد و با وسعت تخیل خود، آثاری بیافریند که مردم را به خنده وادارد، بی آن که به عمق موضوع لطمه وارد آید. درباره او گفته اند: لابیش نه تنها نمایش نامه نویسی بود که با مزاح و نوشته های مسخره آمیزش می توانست مردم را بخنداند و سرگرم کند، بلکه دارای جهان بینی عمیقی بود که می دانست هدف از بذله گویی چیست. آثار نمایشی کامل لابیش در دو جلد

به چاپ رسیده و آثار فراوانی از او در تئاترهای بزرگ دنیا به معرض نمایش گذاشته شده است. اوژن مارن لابیش سرانجام در دهم ژانویه ۱۸۸۸م در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تشکیل "جامعه ملل" در ژنو پس از جنگ جهانی اول (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

جامعه ملل نخستین سازمان بین المللی است که بعد از جنگ جهانی اول به موجب پیمانی ۱۴ ماده ای که بخشی از پیمان صلح "ورسای" بود، با عضویت اولیه ۱۸ و سپس ۴۵ کشور در دهم ژانویه ۱۹۲۰م تشکیل شد. در آغاز فعالیت جامعه ملل، کشورهای افریقایی و امریکا و شوروی به آن ملحق نشدند و دولت های انگلیس و فرانسه نیز تنها از آن پشتیبانی می کردند. منشور جامعه ملل، اعضا را متعهد می ساخت که روابط خود را بر اساس احترام متقابل به یک دیگر استوار سازند و علیه تجاوز به استقلال و تمامیت ارضی شان، اقدام کنند. هم چنین برای ناقضان منشور، مجازات هایی در نظر گرفته شده بود. ولی فقدان ضمانت اجرایی برای تصمیمات جامعه ملل بزرگ ترین مشکل این جامعه و عامل اصلی انحلال آن بود. پس از روی کار آمدن هیتلر، آلمان، در سال ۱۹۳۳م جامعه ملل را ترک گفت و این نخستین گام او در شانه خالی کردن از انجام تعهدات پیمان صلح ورسای بود. جامعه ملل با ناتوانی در دفع تجاوز ایتالیا به حبشه و تجاوز آلمان به اتریش و چکسلواکی، و نیز تجاوز ژاپن به چین و هجوم شوروی به فنلاند، به تدریج اعتبار خود را از دست داد و کشورهای متجاوز برای این که تعهدی در قبال جامعه ملل نداشته باشند به تدریج آن را ترک گفتند. در جریان جنگ جهانی دوم، جامعه ملل

عملاً به حال تعلیق درآمد تا اینکه پس از جنگ جهانی دوم، در ۱۹ آوریل ۱۹۴۶م منحل شد و سازمان ملل متحد جای گزین جامعه ملل گردید. هرچند هنوز هم برخی از مشکلات ساختاری جامعه ملل همچنان دامنگیر سازمان ملل متحد نیز هست.

مناسبت ۰۷: تأسیس آکادمی هنرهای علوم سینمایی اسکار (۱۹۲۷م)

شرح مناسبت:

آکادمی هنرها و علوم سینمایی اسکار، مؤسسه ای غیرانتفاعی است که توسعه و پیشبرد هنر و علوم مربوط به این حرفه را از طریق مبادله افکار و هم چنین توسط اهدای جایزه ها برای دست آوردهای ارزش مند در رسته های گوناگون تشویق می کند. این آکادمی که به اسکار نیز معروف است، همه ساله از بین هنرمندان عرصه فیلم سازی، برترین افراد را انتخاب می کند. نحوه انتخاب در آکادمی به این نحو است که هر یک از اعضای آکادمی که بیش از چهارهزار نفر می باشند، مجاز است که پنج نامزد برای بهترین فیلم سال و پنج نامزد در رسته خود انتخاب کند. بازیگران، بازیگران را انتخاب می کنند، کارگردانان، کارگردانان را و فیلم برداران، فیلم برداران را و .... نامزدهای هر رسته ملزم به این نیستند که عضو آکادمی باشند. بخش تلویزیونی اسکار نیز از سال ۱۹۵۳م آغاز به کار کرد و برگزیدگان این عرصه را نیز معرفی می کند. نماد اسکار، تندیسی است با نگاهی جدی که شمشیری به دست دارد و روی یک حلقه فیلم ایستاده است. هرچند این تندیس قیمت مادی چندانی ندارد، ولی برای برندگان آن، شهرت و اعتباری جهانی به ارمغان می آورد. امروز اسکار، یکی از معتبرترین جوایز سینمایی جهان محسوب می شود.

مناسبت ۰۸: تشکیل اولین مجمع عمومی ملل متحد در لندن (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

پس از جنگ جهانی اول، جامعه ملل به منظور حفظ صلح، داوری در مورد اختلاف بین کشورها و ترویج همکاری های بین المللی به وجود آمد. اما علی رغم وجود این جامعه، جنگ جهانی دوم، خونین تر و وحشتناک تر از جنگ جهانی اول روی داد. بنابراین طی کنفرانس هایی در

اواخر جنگ، تصمیم گرفته شد تا سازمانی جهانی و قوی برای حل معضلات و اختلافات بین کشورها ایجاد شود. از این رو منشور سازمان ملل متحد به امضا رسید و اولین جلسه مجمع عمومی در دهم ژانویه سال ۱۹۴۶ در لندن تشکیل شد ضمن اینکه شورای امنیت نیز، دو روز بعد از آن، تشکیل جلسه داد. پس از پیشنهاد امریکا مبنی بر انتقال مقرّ سازمان ملل به این کشور، در جلسه مجمع عمومی، تصمیم بر این قرار گرفت که مقرّ دائمی سازمان ملل متحد در کشورهای متحد امریکا باشد. از این جهت، در دسامبر ۱۹۴۶، مجمع عمومی مبلغ اهدایی هشت و نیم میلیون دلاری جان را کفلِر سرمایه دار امریکایی را برای خرید یک قطعه زمین در شهر نیویورک برای ساختن مرکز سازمان ملل قبول کرد تا اینکه پس از اتمام کار ساختِ بنا، اولین جلسه مجمع عمومی در بیست و چهارم اکتبر سال ۱۹۵۲م در نیویورک تشکیل جلسه داد و تاکنون نیز در همان محل واقع می باشد. کمک های مالی امریکا به سازمان ملل باعث شد تا طی سال های بعد نفوذ بیشتری در سازمان ملل داشته باشد و خواسته های زورگویانه خود را بر سازمان ملل متحد تحمیل نماید.

مناسبت ۰۹: اختراع ساعت الکترونیکی در سوئیس (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

اولین ساعت الکترونیکی توسط دو صنعت گر سوئیسی با نام های "سولْویل" و "تیتوس" پس از ۱۲ سال تلاش، با وصل کردن صدها قطعه و ابزار دقیق در ۱۰ ژانویه ۱۹۶۳م اختراع شد. در ساعت الکترونیکی، حرکت الکترون ها موجب حرکت عقربه های ساعت به جلو می شوند. این نوع ساعت نیازی به کوک کردن ندارد و بسیار منظم و دقیق کار

می کند و میزان خطای آن، بسیار ناچیز است.

مناسبت ۱۰: امضای قرارداد "تاشکند" در مورد کشمیر بین هند و پاکستان (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

پس از استقلال هند و پاکستان و تصویب قانون استقلال هندوستان، مشکلات زیادی در نحوه اداره شبه قاره هند به وجودآمد. زیرا اولاً جمعیت مسلمانان هندوستان در سراسر شبه قاره پراکنده بودند و بین اقلیت مسلمان و اکثریت هندو در قلمرو هند و بین اقلیت هندو و اکثریت مسلمان در قلمرو پاکستان برخوردهای خونین روی داد و یک جوخصومت و اختلاف بین دو کشور به وجود آورد. مهم ترین اختلافی که به جنگ میان دو کشور انجامید، بر سر حاکمیت بر ایالت سرسبز و وسیع شمال غربی شبه قاره هند، یعنی کشمیر بروز کرد. بیش از ۷۵ درصد جمعیت این ایالت، مسلمان بودند و کشمیر بالطبع می بایست در قلمرو حکومت پاکستان قرار بگیرد. ولی مهاراجه هندی کشمیر بدون توجه به خواست اکثریت مردم، این ایالت را به هند ضمیمه کرد و با اعلام این تصمیم در ماه اکتبر ۱۹۴۷م، مسلمانان کشمیر سر به شورش برداشتند. اختلاف هند و پاکستان بر سر کشمیر سرانجام به سازمان ملل متحد ارجاع شد و سازمان ملل کشمیر را موقتاً بین هند و پاکستان تقسیم کرد. البته قسمت اعظم کشمیر در قلمرو هند بود و فقط بخش کوچکی از این ایالت وسیع در قلمرو پاکستان قرار گرفت. این امر زمینه های اختلاف دو کشور در سال های بعد را بیشتر از قبل فراهم کرد تا این که در ۲۵ اوت ۱۹۶۵م آتش جنگ دو طرف بر سر این منطقه، افروخته شد. این جنگ در نهایت پس از سه هفته با شکست پاکستان به پایان رسید و با دخالت سازمان

ملـل، آتش بس برقرار گردیـد. پس از چنـدی رهـبران دو کشـور در ژانـویه ۱۹۶۶م بـه دعـوت نخست وزیر وقت شـوروی در تاشـکند گرد آمدند و در دهم ژانویه با انتشار اعلامیه تاشـکند تعهد نمودند که نیروهای خود را به خطوط قبل از جنگ منتقل نماینـد و وضـعیت موجود در کشـمیر را بپذیرنـد. بـا این حال، اختلافات هنـد و پاکسـتان، در سال های پس از آن نیز همچنان ادامه دارد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: پیروزی نیروهای اسلام بر "یزدگرد سوم" و انقراض سلطنت ساسانی (۶۴۲م)

شرح مناسبت:

ساسانیـان که بیش از ۴۰۰ سال بر ایران حکومت کرده بودنـد در روزگار پس از قتل خسـروپرویز به دست فرزنـدش، به دلائل گوناگونی در سراشـیبی سـقوط و انحطاط قرار گرفتند. در همین هنگام آشـفتگی بسـیاری در اوضاع ایران پدید آمد و در طی چهار سال بیش از ۱۰ نفر به سلطنت رسیدند، تا سرانجام یزدگرد سوم بر تخت سلطنت نشست. در زمان وی دولت ساسانی در اوج ضـعف و درماندگی خود بود و خوش گذرانی امرا و ظلم و سـتم بیش از حد پادشاهان، فشار زیادی بر مردم محروم وارد می آورد. اسـتبداد پادشاهان، قـدرت بی حساب مُغان یا مقامات مذهبی، عدم تساوی اجتماعی، نظام غلط طبقاتی، اخذ مالیات های سـنگین و شـکل گیری یک نوع بردگی فکری از جمله دلائلی بودنـد که باعث شد هرگونه ندای اصـلاح طلبی و جنبش آزادی خـواهی مـورد اسـتقبال عمومی مردم سـتم دیـده ایران واقع شود. از سوی دیگر اسـلام به عنوان دینی مطرح گردیـد که اعتقادات آن با مبانی عقلی و فکری منطبق بود و جای گزینی توحیـد و یکتاپرستی به جای دو خدایی و پذیرش احکام و عمل به آن، برای ایرانیان که خواهان خروج از سخت

گیری های موبدان زرتشتی بودند به عنوان مائده ای آسمانی تلقی گردید. آنان با پذیرش دین اسلام، مساوات، برابری و برادری میان ضعیف و قوی و رهایی از جامعه طبقاتی ساسانیان را به دست می آوردند. هم چنین مدارا و عدم سخت گیری اولیه مسلمانان و آزادی در عقیده و مذهب بدون تعرض، از عواملی بود که به سقوط ساسانیان وحاکمیت مسلمانان انجامید. در این اوضاع و احوال بود که سپاهیان اسلام در زمان خلیفه دوم به ایران حمله کردند و در طی جنگ های قادسیه و نهاوند، ارتش مجهز ایران را شکست داده و اسلام را در آن نواحی منتشر ساختند. عقب نشینی برخی امرا و اشراف و دهقانان ایرانی و حتی موبدان در برابر امواج هجوم نیروهای اسلام، نارضایتی از حکومت ساسانیان و اسلام آوردن ایرانیان و همدلی با مسلمانان از عوامل مهم سقوط و اسلامی شدن تدریجی ایران بود و مقاومت ها و شورش های ضدعربی که در خلال فتح و پس از آن، در شهرها رخ می داد، مانعی جدی دربرابر گسترش اسلام نبود. همدلی برخی از اشراف و امرای ایرانی با مسلمانان باعث شد که بر جان و مال خود ایمن شوند و حتی از عطایای اسلامی بهره مند گردند و گاه موقعیت اجتماعی و سیاسی خود را نیز حفظ کنند.

مناسبت ۰۲: تولد "دنی پاپن" فیزیک دان فرانسوی و مخترع دیگ بخار (۱۶۴۷م)

شرح مناسبت:

دنی پاپن، یکی از مخترعان برجسته فرانسوی، در ۱۱ ژانویه ۱۶۴۷م در این کشور به دنیا آمد. وی از نوجوانی به امور صنعتی و فنی علاقه داشت. از این رو پس از طی تحصیلات خود در پاریس، راهی لندن شد و با یکی از دانشمندان آن سامان، درباره

تکمیل ماشین فشار هوا همکاری نمود. پس از چندی، پاپن برای اولین بار به نیروی بخار آب پی برد و در صدد استفاده از این نیرو برآمد. از این رو نخستین دیگ بخار را در سال ۱۶۸۸م اختراع کرد و در سال های بعد به تکمیل آن پرداخت. این دستگاه که به دیگ بخار پاپن شهرت یافت، شامل ظرفی کاملاً سربسته بود که در معرض حرارت قرار می گرفت. بخار آب متراکم در دیگ، فشاری درآن ایجاد می کرد که باعث بالا- رفتن غلیان آب می گردید. پاپن، برای این دیگ، دریچه اطمینانی نیز ساخت تا به هنگامی که فشار بخار آب از حد معینی تجاوز می کرد، دریچه خود به خود گشوده می شد و بخار از آن به خارج راه می یافت. این اختراع و دیگر کارهای عملی پاپن باعث شد که وی به عضویت انجمن سلطنتی درآید. پس از چندی، پاپن از فشار داخل دیگ، به فکر استفاده های عملی از نیروی بخار آب افتاد و اولین نیروی کارآمد را برای حرکت کشتی ها فراهم آورد. پاپن را به دلیل این اختراع مهم، پدر بخار لقب دادند. وی سرانجام در ۲ اوت ۱۷۱۴م در ۶۷ سالگی در لندن درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "ویلیام جِیمز" فیلسوف و نظریه پرداز معروف امریکایی (۱۸۴۲م)

شرح مناسبت:

ویلیام جِیْمْز، فیلسوف و روانشناس شهیر امریکایی در یازدهم ژانویه ۱۸۴۲م در نیویورک به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در فرانسه گذرانـد و از ابتـدای زنـدگی با زبان های متعـددی آشنا شد. ویلیام در همین زمان به نقاشی روی آورد و با علاقه زیاد در گالری های هنری اروپا به مطالعه پرداخت؛ ولی معلمش او را از این

کار باز داشت و وی را به کاری دیگر فراخواند. جِیمز پس از آن به تحصیل علوم طبیعی و سپس طب مشغول شد و علی رغم اخذ دکترای پزشکی، از طبابت صرف نظر نمود و به روان شناسی روی آورد. اما دیری نگذشت که از روان شناسی نیز چشم پوشید و به فلسفه پرداخت. ویلیام جِیمز در نهایتْ دریافت که رستگاری و نجات او در وجود خودش نهفته است از این رو اعلام کرد که به رغم رنج و دردم، زندگی خود را بر پایه کارها، رنج ها و ابتکارات خویش بنیان خواهم گذاشت. وی در سال های بعد، وقتش را صرف فراگیری و سپس بسط فلسفه اصالت عمل یا پراگماتیسم نمود. از نقطه نظر جِیمز، نجات و رستگاری انسانْ متکی به اراده خود اوست. جهانْ سراسر خوب نیست ولی اگر ما اراده کنیم می توانیم آن را بهتر سازیم. در همین سال ها، جِیمز به نگارش کتاب اصول روان شناسی پرداخت که نشان دهنده عطف توجه جِیمز از علم به فلسفه است. روان شناسی او، پیش از آنکه مطالعه نمودهای ذهن باشد، مطالعه انسان های زنده است. جِیمز اعلام داشت که مطالعه شور و وجدان آدمی باید تابع مطالعه سلوک و اخلاق آدمی بوده و روان شناسی باید در حکم مقدمه ای برای علم اخلاق باشد. به عبارت دیگر، ذهنْ یک ابزار مادی نیست، یک وسیله روحی است. ذهنْ تنها ثبات اندیشه ها نیست، بلکه مولّد و آفریننده آنهاست. ذهنْ معلم و راهنمای ما به سوی دنیای آزادتر، آرام تر و بهتر است. این اندیشه، جِیمز را دوباره به فلسفه کوشش برای بهتر ساختن

جهان می کشاند. وی با تصدیق اینکه جهان پر از شرّ و بدی است، می گفت: این همان چیز است که زندگی ما را با ارزش و قابل تحمل می سازد. زیرا وجود شر به ما گران بهاترین چیز را ارزانی داشته است و آن امید است. امید آن فعالیت اخلاقی است که ما را به مبارزه و در صورت امکان به غلبه بر شر و بدی برمی انگیزد. جِیمز می گفت: ما آن قدرت را داریم که جهان را بهتر سازیم زیرا دارای اراده آزاد هستیم. جِیمز معتقد است که این دنیا یک عنصر تام و تمام پرداخته نیست بلکه ترکیبی از عناصر مجزّا و متضاد است. سوی دیگر، جهانْ نظم واحدی نیست بلکه نظمی متکثّر است. مجموعه ای از جریانات مخالف است که بعضی از آنها خوب و بعضی بد هستند. کار ما آن است که بر بدی ها غلبه کنیم و خوبی ها را تثبیت نماییم. در این میان، کمترین موفقیت نیز چنان شرافتی به تلاش های ما می دهد که هر گونه کوششی را ارزش مند می کند. در این فلسفه، جِیمز عنوان می کند: جنگیدن به خاطر خوبی، حتی اگر به نتیجه ای منتج نشود شادی بخش است. این را نیز باید به خاطر داشت که در این جنگْ خدا یار ماست. جِیمز دنیا را ترکیب و مجموعه ای از واقعیات می داند و حقیقت را انکار می کند. وی بر این عقیده بود که آنچه را ما حقیقت می نامیم تنها یک فرض است، فرضِ کارآمدی که ما را قادر می سازد تا اندکی از آشوب را به اندکی

از نظم تبدیل کنیم. آنچه دیروز حقیقی بود امروز ممکن است حقیقت نداشته باشد و حقایق کهن چون ابزار کهنه ممکن است زنگ بزند و دیگر به کار نیاید. حقیقت نمی تواند در همه وقت و برای همه افراد وجود داشته باشد. به عقیده جِیمز، معنا و مفهوم زندگی، در مجادلات و منازعات ویرانگر میان انسان ها نیست بلکه در کوشش مشترک همه بشریت برای غلبه بر نیروهای شر و اهریمنی است. به عبارت دیگر، فلسفه عملی، دستگاه فلسفی خاصی نیست، بلکه در حقیقت روشی است برای به دست آوردن نتایج عملی. فلسفه اصالت عمل جِیمز، مجموعه ای از نظریات و دیدهاست و خصوصیت عمده آن، بی طرفی در میان عقاید و آرا است. از کتاب های معتبر جِیمز، اراده باور کردن، انواع تجارب دینی، فلسفه اصالت عمل و معنای حقیقت را می توان نام برد. ویلیام جِیمز سرانجام در ۲۶ اوت ۱۹۱۰م در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "ادوارد فیتز جرالد" نویسنده، مترجم و شاعر انگلیسی (۱۸۸۰م)

شرح مناسبت:

ادوارد فیتز جرالْدْ، یکی از ادبای مشهور انگلستان در ۳۱ مارس ۱۸۰۹م در ایالت سوفوک انگلستان در خانواده ای سرشناس و اشرافی به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی خود، چندی به فراگیری زبان و ادبیات کشورهای خاورمیانه به ویژه ایران مشغول شد و با آثار بزرگانی هم چون سعدی، حافظ، عطارنیشابوری و عبدالرحمن جامی و به خصوص حکیم عمر خیام نیشابوری آشنایی یافت. جرالد به دلیل علاقه بسیار به زبان های شرقی به ویژه زبان وادبیات فارسی، رباعیات خیام و منظومه عبدالرحمان جامی را به انگلیسی ترجمه کرد. او در ترجمه رباعیات خیام، آن چنان مهارتی از خود نشان داد که در آن سال

ها به عنوان یکی از ترجمه های برتر جهان برگزیده شد. ترجمه جرالد از رباعیات خیام، زیباترین و معروف ترین ترجمه ای است که تاکنون از این رباعیات انجام شده است. این اثر، ترجمه ای آزاد و اقتباس گونه است که اندیشه های خیام را در قالب شعر انگلیسی ریخته است. در ترجمه رباعیات خیام به انگلیسی، روح اثر اصلی حفظ شده و مترجم در بیان فلسفه خیام به خوبی از عهده کار برآمده است. به بیانی دیگر، فیتز جرالد از رباعیات خیام، ترجمه تحت اللفظی به عمل نیاورده است، بلکه بسیاری از این رباعیات، از اندیشه و ادراک خیام درباره زندگی الهام گرفته، تعبیرات او را درهم آمیخته و در قالبی موزون و دلنشین، اشعاری از نو خلق کرده است. هرچند این اثر در آغاز جلب توجه نکرده، بلکه بر حسب اتفاق، پس از مرگ فیتز جرالد، برخی از شاعران انگلیسی به ارزش آن پی بردند و آن را به مردم شناساندند. از آن پس، این اثر مورد توجه محافل ادبی قرار گرفت و محبوبیت عام یافت. جرالد با ترجمه آثار ادبی و عرفانی دانشمندان مسلمان به زبان انگلیسی، نقش مهمی در نشر افکار دینی ومعنوی آنان ایفا کرد. ادوارد فیتز جرالد سرانجام در یازدهم ژانویه ۱۸۸۰م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "برونو کرایسْکی" صدر اعظم پیشین اتریش (۱۹۱۱م) (ر.ک: ۲۹ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: استعفای "شاذلی بن جدید" رئیس جمهور اسبق الجزایر (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

شاذلی بن جدید سیاست مدار معروف الجزایر، که خود از طرف احمدبن بلا اولین رئیس جمهور الجزایر به فرماندهی نظامی در شرق این کشور برگزیده شد، بعد از کودتای هواری بومِدِیَن علیه احمد بن بلا در سال ۱۹۶۵م عضو ستاد کل ارتش گردید. از سال ۱۹۷۹م و با مرگ بومدین، شاذلی بن جدید به ریاست جمهوری و فرماندهی کل نیروهای مسلح الجزایر دست یافت و بر خلاف دشمنی گذشته اش با استعمار، دست دوستی به سوی فرانسه دراز کرد. وی سرانجام در ۱۱ ژانویه ۱۹۹۲م درپی اعلام نتایج انتخابات پارلمانی الجزایر که در آن جبهه نجات اسلامی پیروز شده بود، به جای واگذاری قدرت به اکثریت پیروز، از مقام خود استعفا کرد تا راه برای ایجاد یک حکومت سرکوب گر نظامی و تعلیق قوانین کشور و نتایج انتخابات گشوده شود. از آن پس، شورای حکومتی جدید الجزایر قدرت را به دست گرفت که عملاً تحت کنترل فرماندهان ارتش الجزایر قرار داشت.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: درگذشت "پیر دو فرما" ریاضی دان معروف فرانسوی (۱۶۶۵م)

شرح مناسبت:

پیِر دو فِرما ریاضی دان بزرگ فرانسوی در بیستم اوت ۱۶۰۱م در فرانسه به دنیا آمد. دوران کودکی وی با فرا گرفتن ریاضیات قرین شد و در جوانی به زبان های لاتین، یونانی، اسپانیولی و ایتالیایی آشنایی یافت. او مرد آرام و متفکری بود و

بـدین مناسـبت، زنـدگی او بدون هیچ گونه واقعه ای سپری شد. فرما درسال های بعد در ریاضـی به اسـتادی رسـید و با انتشار کتاب مکان های مسـطّح و حجم، به شـرح اصول اساسـی هندسه تحلیلی پرداخت. فِرما نتیجه مطالعات خود را در حاشیه کتبی که مورد مطالعه اش بود، می نوشت. وی در انجام وظایف خود، وسواس

عجیبی داشت و در مواقعی که از کار ریاضی فارغ می شد، به ترجمه آثار ریاضی مشغول می گردید. فرما به قدری در حساب عالی تسلط و نبوغ داشت که استدلال بعضی از قضایای او، یک قرن بعد توسط دانشمندان بزرگ فهمیده شد. اگرچه دو هزار و پانصد سال قبل، حساب عالی مورد توجه بوده است، ولی فرما در پیشرفت آن به قدری مؤثر عمل کرد که به جرأت می توان او را به وجود آورنده این علم دانست. با این حال، شهرت فرما بیشتر به سبب تحقیقات وی در خواص اعداد صحیح است. فرما در این باب، قضایای متعددی بیان کرده است که اگرچه برهان آنها را نیاورده، اما ریاضی دان های بعد از او، آنها را به ثبوت رسانیده اند. دانشمندان معتقدند آخرین مسئله فرما، سدی است که در مقابل هوش و استعداد آدمی قرار گرفته است که تاکنون نه دلیلی برای اثبات آن کشف شده است و نه راهی برای ابطال آن. در سال ۱۹۰۷م یک دانشمند آلمانی برای حل این مسئله یک قرن مهلت داد تا هر که آن را حل کند، مبلغ کلانی را به عنوان جایزه دریافت کند که بازهم کسی موفق به حل آن نشد. پیِر دو فرما سرانجام در دوازدهم ژانویه ۱۶۶۵م در شصت وچهار سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "هانری بوردو" داستان سرای نامدار فرانسوی (۱۸۷۰م) (ر.ک: ۲۸ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "جک لندن" نویسنده بلند آوازه امریکایی (۱۸۷۶م)

شرح مناسبت:

جک لندن نویسنده شهیر امریکایی در ۱۲ ژانویه سال ۱۸۷۶م در سانفرانسیسکو به دنیا آمد. جک، دوره کودکی را به دشواری گذراند و برای کمک به وضع مالی خانواده، به شغل های گوناگون دست زد. هم چنین سال های بسیاری از عمر جک لندن در سرزمین های قطب شمال و دریاهای ناآرام جنوب سپری شد و با اقوام گوناگون آشنا گردید. وی پس از این سفرها، داستان های کوتاهی نگاشت که در مجله های گوناگون منتشر شد و در سال ۱۹۰۳م، داستان آوای وحش را به نگارش درآورد. لندن در سال های بعد داستان های دیگری انتشار داد و به شهرت رسید. لندن بسیاری از صحنه هایی را که در کتاب هایش به تصویر کشیده، به چشم دیده و با برخی از قهرمان های داستان ها نیز آشنا بود. در نوشته های جک لندن که متأثر از افرادی هم چون چارلز داروین، کارل مارکس و فردریک نیچه می باشد، غالباً تجزیه و تحلیل های بسیار دقیق اجتماعی مشهود است. شهرت این نویسنده بزرگ در اروپا و قاره های دیگر نیز بسیار است و هر سال، ترجمه های فراوانی از آثارش در اغلب کشورهای جهان چاپ و در تیراژ بسیار منتشر می شوند. جک لندن، آثار خود را ظاهراً تنها برای به دست آوردن پول نوشته است، اما همه این آثار مبتنی بر فلسفه خاصی است که در آن مبارزه دایمی بشر را برای رهایی از فقر و بی نوایی نشان می دهد. جک لندن، مدافع مستمندان و بینوایان و طرفدار اصل زندگی مرفه برای همه است. عصیان بر

ضـد جامعه و برضد عقاید باطل و خرافی در همه آثار او به چشم می خورد. وی جز توانایی و اسـتادی در هنر نقل، طبع و نهاد خود را در وجود قهرمانانش گنجانـده است و آن شور زنـدگی، حسن نیت، جوانمردی، بردباری، اصالت در مبارزه و تمایل به بخشـایش است. کمـتر کسـی در میـان نویسـندگان امریکـایی از چنین پیروزی و محبوبیت عـام و مـداوم در کشور و خـارج از کشورش برخوردار بوده است. عشق به زنـدگی، انسان های تهی دست، نـدای جنگل و سپیـد دندان از مشـهورترین رمان های اوست. وی در مدت هجده سال نویسـندگی، بیش از پنجاه داسـتان بلند و ۱۲۵ داسـتان کوتاه نگاشت. جک لندن سرانجام در ۲۲ نوامبر سـال ۱۹۱۶م بر اثر عصـیان روحی برضـد اجتمـاع و تطابق نیافتن با شـیوه زنـدگی زمان، در چهل سالگی خودکشـی کرد.

مناسبت ۰۴: مرگ "نیکلای پادگورنی" رئیس جمهور سابق شوروی (۱۹۸۳م)

شرح مناسبت:

نیکلای ویکتوریویـچ پادْگورنی سـیاست مـدار با سابقه شوروی سابق و رئیس جمهور این کشور، در سال ۱۹۰۳م به دنیا آمد. وی پس از طی تحصــیلات خـود، در ۲۷ سـالگی به حزب کمـونیست پیوست. پـادگورنی در سـال ۱۹۵۳م به عضـویت کمیته مرکزی حزب کمونیست درآمـد و دو سـال بعـد عضو هیـأت رییسه شورای عـالی اتحـاد جمـاهیر شوروی گردیـد. پـادگورنی عاقبت در سال ۱۹۶۵م پس از اسـتعفای میکویان، به مقام صـدر هیأت رییسه اتحاد جماهیر شوروی دست یافت و به مـدت ۱۲ سـال ریاست جمهوری شوروی را برعهـده گرفت. پادگورنی این مقام را در ۱۹۷۷م بر اثر یک رقابت قدرت طلبانه سیاسـی با لئونید بِرِژنف دبیر کل وقت حزب کمونیست شوروی از دست داد و از دفتر سیاسی حزب اخراج شد. او سه هفته

بعد نیز بدون هیچ توضیحی از ریاست هیأت رییسه کنار گذاشته شد. نیکلای پادگورنی سرانجام در ۱۲ ژانویه ۱۹۸۳م در هشتاد سالگی در مسکو درگذشت.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تولد "بارتولو دیاز" دریانورد و کاشف پرتغالی (۱۴۵۰م)

شرح مناسبت:

بارتولو میو دیاز دریانورد و کاشف پرتغالی در سیزدهم ژانویه ۱۴۵۰م در پرتغال به دنیا آمد. به سبب استقبال فراوان جوانان آن زمان از نیروی دریایی، او نیز که اجدادش دریانورد بودند به این کار پرداخت و پس از سالیانی به مقام ناخدایی رسید. دیاز از آن زمان سفرهای دریایی فراوانی انجام داد، هرچند این سفرها مقدمه ای برای حضور استعمار پرتغال در نقاط مختلف جهان را فراهم می کرد. وی در یکی از این سفرها، که از ۱۴ فوریه ۱۴۸۷م آغاز شد، قصد داشت تا با دور زدن قاره افریقا راهی را به طرف هندوستان بیابد. به این منظور، دیاز پس از پیمودنِ اقیانوس اطلس به سوی جنوب، در ۲۸ اوت سال ۱۴۸۸م دماغه امیدنیک را در جنوبی ترین قسمت از قاره افریقا کشف کرد. دیاز پس از این کشف به شهرت فراوان رسید و سرانجام در ۲۷ ژوئیه ۱۵۰۰م در ۵۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: مرگ "جورج فاکس" مبارز صلح طلب انگلیسی (۱۶۹۱م)

شرح مناسبت:

جورج فاکس، صلح طلب انگلیسی در ماه ژوئیه سال ۱۶۲۴م در انگلستان به دنیا آمد و از کودکی به کار پرداخت. اما در نوزده سالگی دست از کار کشید و در جستجوی حقیقت، سر به بیابان نهاد. وی پس از چهار سال سرگردانی و تفکر، به اعتقاد خودش، چاره ناخوشی های جهان را کشف کرد و دریافت که این ناخوشی ها سه علت اصلی دارد: نخست آنکه ملل مسیحی از معنای واقعی تعلیمات مسیح(ع) بویی نبرده اند. دوم آن که شبانانِ اجتماع، متعدی تر و ستمکارتر از آن هستند که باید باشند و رمه خلق، فروتن تر و خاضع تر از آن است که باید باشد. سوم آن

که کشـتار و خون ریزی و جنـگ های غیرانسانی، بشـریت را به نابودی می کشانـد. از این رو، فاکس برای خویشـتن جامه ای چرمین و کلاهی پهن و لبه دار درست کرد تا از گزنـد باد و باران و برف در امان بماند و برای تعلیم راه صـلح به دنیای دیوانه جنگ، به سـفری که تمام عمر طول کشـید رفت. وی طی این سـفر، جهاد بی خون ریزی خود را برای برگرداندن مسـیحیان به مسـیحیت آغـاز کرد و هزاران نفر را تحت عنـوان ارتش صـلح به گرد خـود جمـع نمود. اینـان خود را فرزنـدان نور یـا انجمن دوستان می خواندند و بعدها به کویْکِر یا لرزانندگان لقب یافتند زیرا دشمنانشان را به لرزه افکندند. این گروه طرفدار مقاومت جـدی در برابر هرگونه بـدی بودنـد و از زنـدان و مرگ وحشتی نداشـتند. بیشتر عمر فـاکس به وعـظ یا در زنـدان گـذشت و حاکمـان جور برای کنترل کردن او، وی را به زنـدان می انداختنـد. عقیـده فلسـفی فـاکس و افکـار دینی او، بر پایه ایمانش به دوسـتی، اسـتوار بـود. فـاکس کوشـید تـا آن آرامش اصـلی را کـه در قلـب زنـدگی پراغتشـاش هر انسـان نهفته است به مردم بشـناساند. هنگـامی که فـاکس بر بستر مرگ افتـاده بود، پیـام دوستی و صـلح خود را در تعلیماتی که به پیروانش داد این طور خلاصه کرد: دین صـلح را میان برادران خود در هر جا که هسـتند انتشار دهیـد. به آنان تعلیم دهید که در همه جهان یک قبله بیش نیست و آن دل آدمی است. در اینجاست، نه در آسمان و نه در زمین، که شما خانه مقدس خدا را

می بینیـد. خـدا در دل هر انسانی جای دارد، زیرا در ترازوی رحمت الهی، همه آدمیان یک وزن دارنـد. جورج فاکس پس از سال ها مبارزه برای صلح جهانی سرانجام در سیزدهم ژانویه ۱۶۹۱م در شصت وهفت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "ماریا مریان" کاشف دگردیسی پروانه ها (۱۷۱۷م) (ر.ک: ۲ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "الکساندر پاولوف" مبتکر روسی و مخترع ضبط صوت (۱۹۰۶م)

شرح مناسبت:

الکساندر پاولوف دانشـمند و مخترع روسـی در ۱۶ مارس ۱۸۵۵م در روسـیه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصـیلات خود، در رشـته فیزیک فارغ التحصـیل شـد و به تـدریس پرداخت. پاولوف در کنار تدریس، به تحقیق و مطالعه برای ساخت دسـتگاهی پرداخت که بتواند صدا را ضبط و پخش کند. پاولوف در ۷ مه ۱۸۹۵م موفق به اختراع چنین دستگاهی شد که ضبط صوت نام گرفت. پاولوف سرانجام در ۱۳ ژانویه ۱۹۰۶م در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: روی کار آمدن شورای حکومتی در الجزایر به ریاست "بوضیاف" (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی جبهـه نجـات اسـلامی الجزایر در انتخابـات و اسـتعفای شـاذلی بـن جدیـد رئیس جمهـور وقـت، شـورای عـالی حکومتی در ۱۱ ژانویه ۱۹۹۲م توسط نظامیان تشـکیل شـد. این جابجایی قـدرت، امنیت را به الجزایر باز نگردانـد و با قـدرت گرفتن نظامیـان، کشور دچار موجی از تشـنج و ناآرامی گردیـد. ریاست شورای عالی حکومتی که در ۱۳ ژانویه ۱۹۹۲م، زمام امور را به دست گرفت. محمّد بوضـیاف بود و او در مدت کوتاه ریاست جمهوری خود، انتخابات پارلمانی سال ۱۹۹۱م را که جبهه نجات اسـلامی در آن پیروز شده بود، باطل اعلام کرد. این امر، دامنه اختلافات بین دولت و اسلام گرایان را هرچه بیشتر گسترش داد و زد و خوردهـای خیابـانی را شـدت بخشـید. در این میان بوضـیاف در مهار بحران الجزایر توفیقی کسب نکرد و همین موضـوع بـاعث شـد تـا بحران سیاسـی در الجزایر به خشونت بگرایـد. بـا این حـال، بوضـیاف پس از کمـتر از شـش مـاه حکومت سرانجام در ۲۹ ژوئن ۱۹۹۲م توسط یکی از محافظانش ترور شد و به قتل رسید.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: مرگ "جورج بِرکلی" اسقف و فیلسوف ایرلندی (۱۷۵۳م)

شرح مناسبت:

جورج بِرکْلی فیلسوف مشهور ایرلندی در ۱۲ مارس ۱۶۸۵م در ایرلند به دنیا آمد و تحصیلات خود را در دوبلین، پایتخت این

کشور به اتمام رساند. سپس به امریکا رفت و در آنجا به تأسیس دانشگاه پنسیلوانیا کمک کرد. هم چنین قصیده ای در ستایش امریکا سرود و بدان سبب در کالیفرنیا شهر برکلی را به افتخار وی، به نام او بازخواندند و بعدها دانشگاهی نیز به نام او نام گذاری شد. برکلی پس از آن در ایرلند به عنوان کشیش و اسقف برگزیده شد و به تامل

و تحقیق در فلسفه دین پرداخت. از این رو شهرت او عمدتاً به خاطر فلسفه دینی اوست نه اشعارش. برکلی معتقد بود فقط دو نوع وجود حقیقی وجود دارد: روح ها و تصورات. ارواح، ادراک کننده اند و تصورات، ادراک شده. به عبارت دیگر ارواح، فعال، متحرک و ایجاد کننده تصوراتند در حالی که تصورات، جنبه انفعالی و غیر فعال دارند. برکلی با این مقدمات نتیجه می گرفت که ارواح افراد بشر دارای ظرفیت محدود هستند در حالی که خداوند، روح نامحدود و نامتعین است. در نظام عقیدتی برکلی، همه چیز در همه احوال، بستگی به مشیت الهی دارد، بنابراین زنجیره های منظم و توانمند طبیعت برای هدایت انسان ها در امور زندگی ضرورت دارد. برکلی وجود درد یا آلام در جهان را برای رفاه و سعادت آدم، یک ضرورت واجب می داند. او بر این عقیده است که جامعیت ذهن به انسان امکان می دهد تا تاثیرات الهی را که در سراسر نظام طبیعت می درخشد، پذیرا گردد. وی در کتاب خود که به "اصول" معروف است به این نتیجه و درخواست می رسد که باید در مطالعات، منزلت اول را برای خداوند قائل شویم. او اعلام داشت که جهان واقعیت، جز در ذهن، وجودندارد و تمام اشیای مادی، تنها وقتی وجود پیدا می کنند که ذهنْ آنها را تصور کند. برکلی گذشته از فلسفه، به جغرافیا، باستان شناسی و اقتصاد علاقه داشت و در هر یک از این رشته ها، تبحر و استادی خویش را به ثبوت رسانیده بود. او مسافرت های زیادی انجام داد و در سیر و سیاحت به تدوین آثاری

در فلسـفه دسـت زد کـه نظریـه رؤیت، مبـادی علم انسـان و آب قطران از آن جمله انـد. جـورج برکلی سـرانجام در ۱۴ ژانویه ۱۷۵۳م در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "پیرلوتی" نویسنده برجسته فرانسوی (۱۸۵۰م) (ر.ک: ۱۰ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد دکتر "آلبرت شوایتْزر" پزشک نوع دوست فرانسوی (۱۸۷۵م) (ر.ک: ۵ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تشکیل کنفرانس "کازابلانکا" در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

کنفرانس کازابلانکـا در ۱۴ ژانـویه ۱۹۴۳م و در هنگـامه جنـگ جهـانی دوم در بنـدری به همین نـام واقع در کشـور مراکش برگزار گردیـد و فرانکلیـن روزولت رئیس جمهـور امریکـا و چرچیـل نخست وزیر انگلسـتان به عنـوان سـران دو دولت اصـلی متفقین در آنهـا شـرکت داشـتند. این کنفرانس در حـالی برگزار گردیـد که دو کشـور نسـبت به عملکرد یـک دیگر اعـتراض داشـتند. انگلسـتان از این که امریکا اولویت در شـکست آلمان را کنار گذاشـته است گله مند بود و امریکا نیز از عدم حملات وسیع انگلستان علیه ژاپن شاکی بود. با این همه، کنفرانس در یک موقعیت خاص زمانی برگزار می شد و هدف مشترک آنها در نهـایت پیروزی بر متحـدین بود. در این کنفرانس نقشه حمله به سیسـیل از جزایر مهم ایتالیـا، بمباران کشورهای جبهه متحد توسط امریکا و دیگر مسایل جنگ مورد بررسـی قرار گرفت. هم چنین نحوه کمک رسانی و تدارک تجهیزات برای روسـیه و نیز نحـوه حملـه بـه فرانسـه مـورد بحـث و مـوافقت قرار گرفـت. در پایـان این کنفرانس که به مـدت ده روز به طـول انجامیـد، نمایندگان کشورهای شـرکت کننده اعلامیه مشترکی صادر کردند که به موجب آن متعهد شدند، جنگ را تا تسلیم بدون قید و شرط دولت های متحد ادامه دهند. خواسته نهایی متفقین، باعث شد تا برخی کشورها، مسئولیت ادامه جنگ و طولانی شدن آن را متوجه متفقین بداننـد. بیش از ۲ سال بعد از این کنفرانس، جنگ دوم جهانی با شـکست و تسـلیم آلمان و ژاپن به پایان رسید.

مناسبت ۰۵: درگذشت "سرگئی کورولف" نخستین طراح سفینه های فضایی شوروی (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

سرگئی.پ. کورولُف فضانورد برجسته روسی، در ۳۰ دسامبر ۱۹۰۶م متولد شد. گرچه پدرش یک معلم بود

اما وی از نوجوانی به مسائل مربوط به علم نجوم، موشک سازی و سفر به فضا علاقه داشت و در آن زمینه به مطالعه پرداخت. بعد از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷م و روی کار آمدن رژیم کمونیستی، کورولف وارد مدرسه عالی تکنیک شوروی شد و هم زمان در کارخانه هواپیماسازی به کار پرداخت. وی با همکاری یک دانشمند روسی نوعی گلایْدِر به نام "کوکتبل" را طراحی نمود و سپس با ساخت هواپیمای سبک به نام "sk.۴" در سال ۱۹۳۰م آن را به پرواز درآورد. علاقه به سفرهای فضایی و انجام کار و پژوهش هایی در این زمینه باعث شد تا کورولف وارد بخش موشک سازی مؤسسه "پیشرفت های هوایی" شود و با بروز و ظهور استعدادها و توانایی وی، در سال ۱۹۳۲م توسط دولت شوروی مسئولیت طرح های مربوط به راکت سازی برعهده اش قرار داده شد. می توان گفت که کورولف از این تاریخ در تمام پروژه های مربوط به موشک های فضاپیما و قاره پیما نقشی اساسی داشت و موشک هایی که تا آن زمان جزء موشک های پیشرفته به حساب می آمد مانند اسپوتنیک، وستوک، سایوز و ... تحت نظر وی ساخته شد. با این همه با توجه به مسئولیت مهم نظامی و امنیتی وی و نیز جو حاکم بر نظام کمونیستی شوروی، نقش و جایگاه وی تا زمان مرگش پنهان بود. وی سرانجام در ۱۴ ژانویه ۱۹۶۶م در ۶۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: مرگ سرگرد "سعد حداد" نظامی متمرّد و مزدور ارتش لبنان (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

سرگرد شورشی، سعد حداد، نظامی متمرّد و مزدور ارتش لبنان، در سال ۱۹۳۷م در جنوب لبنان به دنیا آمد. او پس از پایان تحصیلات خود، در سال ۱۹۵۸م وارد ارتش

لبنان شد و پس از طی دوره آموزش توپخانه در فرانسه، راهی امریکا شد. سعد حداد در امریکا نیز یک دوره مقابله با عملیات نظامی انقلابیون را در مـدارس نظامی این کشور گذراند و در سال ۱۹۷۵م به لبنان بازگشت. چندی بعد، به عنوان یک عنصـر ناراضـی، از ارتش لبنان جـدا شـد و با حمایت اسـرائیل، رهبری یک گروه از نظامیان ناراضـی لبنان را در جنوب این کشور به منظور مقابله با نیروهای انقلابی و مسـلمان فلسـطینی و لبنانی بر عهـده گرفت. بـدین ترتیب آموخته های نظامی سـعد حداد در فرانسه و امریکـا، صـرف مبـارزه بـا گروه هـای مسلمان و به وجـود آوردن نوار امنیـتی در مرزهـای شـمالی رژیم صـهیونیستی گردیـد. به همین دلیل بود که در سال ۱۹۷۷م از وایْزْمَن، وزیر جنگ وقت اسـرائیل، مدال لیاقت دریافت کرد. سـعد حداد در ۱۸ آوریـل ۱۹۷۹م، رسـماً ارتش لبنـان آزاد را اعلام کرد و از آن پس حقـوق و اسـلحه مـورد نیـاز خـود را از طریـق رژیم صهیونیستی تامین نمود. در این زمان او عملاً مدافع مرزهای شـمالی اسـرائیل و راهنمای مأموران مخفی رژیم صهیونیستی برای تجسّس در لبنان شده بود. سعد حداد و گروه تحت فرمانش به تدریج در سایه حضور نظامی صهیونیست ها در اراضی جنوب لبنان، قدرت گرفتند، به طوری که مقر فرماندهی خود را به صورت علنی در شـهر صـیدا قرار دادند. او به هنگام حمله سـنگین رژیم صـهیونیستی به نواحی مرکزی لبنان در ۶ ژوئن سال ۱۹۸۲م، به عنوان راهنما و هادی اصـلی صهیونیست ها عمل کرد. او چنان به مقامات صهیونیستی نزدیک بود که وقتی در سال ۱۹۸۳م به دلیل

ابتلا به سرطان خون در بیمارستان حیفا بستری شد، موشه آرِنْزْ وزیر جنگ وقت رژیم صهیونیستی و هم چنین رئیس وقت ستاد ارتش اسرائیل در بیمارستان از وی عیادت کردند. سعدحداد از این بیماری جان سالم به در نبرد و سرانجام در ۱۴ ژانویه ۱۹۸۴م در ۴۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: ترور "ابواياد" مبارز فلسطینی توسط عوامل سازمان موساد (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

صلاح خَلَف معروف به ابواياد مرد شماره دو سازمان آزادی بخش فلسطین پس از یاسر عرفات، عضو کمیته مرکزی و مسئول امنیتی جنبش فتح، در سال ۱۹۳۳م در شهر یافا به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۴۸م هم زمان با اولین جنگ اعراب و اسرائیل همراه با خانواده به غزه رفت. ابواياد تحصیلات خود را در قاهره به پایان برد و پس از آشنایی با یاسر عرفات، همدوش او در چندین عملیات ضدصهیونیستی شرکت کرد. او از ابتدای امر از تشکیل یک سازمان چریکی برای مبارزه خالصانه با اشغال گران صهیونیستی در فلسطین جانبداری می نمود. پس از جنگ ۶ روزه، وی مسئول روابط فتح با دولت های عربی شد و توانست حمایت جمال عبدالناصر در مصر و عبدالسلام عارف در عراق را جلب کند. او همواره از سیاست های محافظه کارانه و نرمش های سیاسی یاسر عرفات انتقاد می کرد و خواهان جدیت در کار بود. با این حال، عرفات هرگز حاضر به حذف وی از سازمان آزادی بخش فلسطین نشد. سرانجام مأموران موساد، سازمان جاسوسی رژیم صهیونیستی در یک اقدام جنایت کارانه ابواياد را به همراه دو مقام دیگر سازمان آزادی بخش فلسطین در ۱۴ ژانویه ۱۹۹۱م در ۵۸ سالگی در تونس به قتل رساندند. ترور این افراد آن هم با نقض حاکمیت

ملی و تمامیت ارضـی کشوری مسـتقل یعنی تونس نشان داد که رژیم صـهیونیستی برای حذف مخالفان خود به هیچ قانون بین المللی پای بند نیست. چرا که این رژیم، بارها سایر رهبران گروه های فلسطینی و لبنانی مخالف خود را در دیگر کشورها ترور کرده است. با این حال چنـد ماه پس از ترور صـلاح خَلَف، (ابواياد) رهبران سازشـکار سازمان آزادی بخش فلسـطین در اکتبر ۱۹۹۱م مذاکرات به اصـطلاح صـلح را با رژیم اشـغال گر قدس آغاز کردند و در سال ۱۹۹۳م رژیم صهیونیستی را به رسمیت شناختند.

مناسبت ۰۸: مرگ "سايروس وَنس" وزير امور خارجه اسبق امريكا (۲۰۰۲م)

شرح مناسبت:

سـایروس وَنس وزیر امـور خـارجه اسـبق ایالاـت متحـده امریکـا در ۲۷ مـارس ۱۹۱۷م در امریکـا بـه دنیـا آمـد و پس از طی تحصـیلات متوسـطه، از دانشگاه ییل فارغ التحصیل گردید. وی مشاغل کاری خود را از خدمت در نیروی دریایی امریکا آغاز نمود و از سی سالگی به وکالت پرداخت. وَنس سپس در کمیته های مختلف سنای امریکا، از جمله کمیته ویژه نیروهای مسلح و فضا و هوانوردی، سـمت هایی برعهده گرفت و از سال ۱۹۶۴م، معاونت وزارت دفاع، به وی سپرده شد. او در زمان ریاسـت جمهوری لینـدون جانسون، در مسائل بین المللی هم چون قبرس، کُره و مذاکرات صـلح ویتنام، به عنوان نماینده امریکا حضور داشت. وَنس در زمان ریاست جمهوری جیمی کارتر، با عنوان وزیر امورخارجه، در تنظیم پیمان صلح مصر با رژیم نژادپرست اسـرائیل در سال ۱۹۷۹م در کمپ دیویـد، فعالیت زیادی نمود و برای به رسـمیت شـناخته شدن رژیم صـهیونیستی تلاش کرد. ونس نهایتاً پس از تلاش نافرجام واشینگتن برای نجات گروگان های لانه جاسوسی امریکا در تهران، از سمت خود

استعفا کرد. با این حال از فعالیت های سیاسی کناره گیری نکرد و در سال های بعد به عنوان نماینده دبیرکل سازمان ملل متحد، در مسائلی نظیر یوگسلاوی، افریقای جنوبی، بوسنی و قَره باغ شرکت داشت. وی در کتاب خود با نام انتخاب های دشوارکه در سال ۱۹۸۳م منتشر شد، ضمن توصیف سیاست امریکا در قبال ایران، در مورد علت سرنگونی رژیم پهلوی می نویسد: "سقوط شاه نمونه کاملی برای بررسی چگونگی برخورد تمدن مدرنیسم غرب با ساختار مذهبی و اجتماعی یک جامعه سنتی است". سایروس وَنس سرانجام در ۱۴ ژانویه ۲۰۰۲م در ۸۵ سالگی درگذشت.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: استقلال کامل کشور "السالوادور" در امریکای مرکزی (۱۸۳۹م)

شرح مناسبت:

کشور السالوادور با ۲۱/۰۴۱ کیلومتر مربع مساحت در میانه قاره امریکای مرکزی در کنار اقیانوس آرام واقع شده و با کشورهای هندوراس و گواتمالا همسایه است. جمعیت آن، ۶/۳۰۰/۰۰۰ نفر می باشد و سان سالوادور پایتخت و سانتاآنا و سان میگِل از شهرهای مهم این کشورند. واحد پول السالوادور کولون و زبان رسمی مردم آن اسپانیولی است. این کشور به نسبت مساحت کم، پرجمعیت ترین کشور امریکای مرکزی می باشد که اکثریت مردم آن از نژاد دورگه سرخ و سفید می باشند. پیش بینی جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۹ میلیون نفر عنوان شده است. کاشفان اسپانیایی، در سال ۱۵۲۴م به ال سالوادور قدم نهادند و در اواسط این قرن در این سرزمین به استعمار مشغول شدند. کشور السالوادور، پس از سال ها قرار داشتن تحت سلطه استعمار اسپانیا در سال ۱۸۲۱م استقلال خود را از این کشور به دست آورد و در سال ۱۸۲۴م به عضویت اتحادیه امریکای مرکزی درآمد. این اتحاد دیری نپایید و

با انحلال این اتحادیه، در ۱۵ ژانویه سال ۱۸۳۹، السالوادور به طور کامل مستقل شد. در سال های پس از استقلال، السالوادور همواره با همسایگانش به ویژه هندوراس درگیری داشته و همیشه درگیر جنگ های داخلی نیز بوده است. هم چنین از سال ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۲م، این کشور صحنه های درگیری های داخلی شورشیان بود که منجر به کشته و زخمی شدن صدها هزارنفر گردید. در اوایل سال ۱۹۹۲م، بین شورشیان و دولت این کشور مذاکرات آتش بس صورت گرفت و دوره ناآرامی ها سپری شد. (ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۰۲: درگذشت "جورج سیمون اُهْمْ" فیزیک دان معروف آلمانی (۱۸۵۴م)

شرح مناسبت:

جورج سیمون اُهْمْ دانشمند و فیزیک دان معروف آلمانی در ۲۸ ژوئن سال ۱۷۸۷م در باواریا در آلمان متولد شد و در دوران تحصیل به فیزیک علاقه مند گردید. وی در جوانی ضمن تدریس در دبیرستان، به تحقیق درباره تهیه جریان برق پرداخت و چون توان خرید ابزار لازم را نداشت، پاره ای از آنها را خودش ساخت. سیمون اُهم در پی مطالعات و تحقیقات بسیار در علم فیزیک، قوانینی را در زمینه الکتریسیته کشف کرد که علی رغم ایجاد دگرگونی بسیار در فیزیک، برای کاشف آن فایده ای جز مخالفت های شدید و ترک شغل دبیری از دبیرستان نداشت و او مدت شش سال با فقر دست به گریبان بود. با این حال اُهم به تلاش خود ادامه داد و رفته رفته کشف او در زمینه الکتریسته مورد توجه و استفاده علمی و عملی واقع گشت به طوری که در سال ۱۸۴۱م مدال انجمن سلطنتی و در سال ۱۸۴۲م عضویت این انجمن به او اعطا و پیشنهاد گردید. اُهم پس از چندی مورد توجه

همگان قرار گرفت و به استادی دانشگاه مونیخ رسید. به پاس خدمات این فیزیک دان برجسته، واحد مقاومت الکتریکی، اُهم، نام گذاری شده است. سیمون اهم سرانجام در پانزدهم ژانویه سال ۱۸۵۴م در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "سونیا کووالوسْکی" ادیب و ریاضی دان روسی (۱۸۹۱م) (ر.ک: ۱۰ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اولین مکالمه تلفنی از "نیویورک" به "سانفرانسیسکو" (۱۹۱۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "جمال عبدالناصر" رئیس جمهور پیشین مصر (۱۹۱۸م) (ر.ک: ۲۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "مارتین لوترکینگ" رهبر سیاه پوستان امریکا (۱۹۲۹م) (ر.ک: ۴ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: تأسیس سازمان کشورهای صادر کننده نفت "اوپک" (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

چهارماه پس از اجلاس بغداد که در دهم سپتامبر ۱۹۶۰م و درباره تأسیس یک سازمان مشترک نفتی تشکیل شده بود، سازمان کشورهای صادر کننده نفت یا اوپک که مخفّف حروف اول سازمان به انگلیسی است، در پانزدهم ژانویه سال ۱۹۶۱م از طرف پنج کشور صادر کننده نفت شامل ایران، عربستان سعودی، عراق، کویت و ونزوئلا به دنبال کنفرانسی از نمایندگان این پنج کشور در کاراکاس پایتخت کشور امریکایی ونزوئلا به وجود آمد. تا قبل از تشکیل اوپک، کمپانی های بزرگ غربی که کار اکتشاف، استخراج، توزیع و فروش نفت در بازارهای جهانی را در دست داشتند، بهای نفت را به میل خود تعیین می کردند و برخلاف معمول در مورد کالاهای تجارتی جهان، تولید کنندگان و صاحبان اصلی نفت، هیچ نقشی در تعیین قیمت آن نداشتند. در این اوضاع، اوپک که به عنوان واکنشی در برابر کاهش ناگهانی بهای نفت از طرف کمپانی ها تشکیل شده بود، در آغاز کار، در برابر قدرت های جهانی نفتی کاری از پیش نمی برد، ولی باپیوستن تدریجی کشورهای صادر کننده نفت از قبیل الجزایر، لیبی، نیجریه، قطر، امارات متحده عربی، اندونزی، اکوادور و گابن به اوپک، این سازمان به تدریج قدرت بیشتری یافت و از آن پس به رویارویی با شرکت های بزرگ نفتی غرب پرداخت. هرچند در مسیر فعالیت های اوپک فرازو نشیب های متعددی قرار گرفت، ولی این سازمان در سال های اخیر برای تثبیت بهای نفت و افزایش تدریجی آن به سیاست تعیین سهمیه تولید برای کشورهای عضو دست زده و باعث تعادل قیمت این ماده حیاتی گردیده

است.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: آغاز تهاجم دو ساله امریکا به مکزیک (۱۸۴۶م)

شرح مناسبت:

هم زمان با استقلال کشور مکزیک در قاره امریکا از دست استعمار اسپانیا در سال ۱۸۲۱م، شورش هایی علیه دولت مرکزی صورت گرفت. یکی از این شورش ها در سال ۱۸۳۶م در ایالت تگزاس که آن زمان جزئی از مکزیک بود، روی داد و به همین دلیل، قوای مکزیکی به رهبری رئیس جمهور وقت، سانتا آنا، در طی نبردی شدید، شورشیان را سرکوب کردند. ولی پس از مدتی رهبر استقلال طلبان تگزاس به نام هوستون با حمایت امریکا توانست قوای دولتی مکزیک را شکست دهد و بدین ترتیب در تگزاس رژیم جمهوری به ریاست هوستون اعلام گردید. در ۴ ژوئیه ۱۸۴۵م، مجلس نمایندگان جمهوری مستقل تگزاس موافقت نمود که به صورت یکی از ایالت های امریکا به آن کشور ضمیمه گردد. این عمل موجب عکس العمل مکزیک شد و پس از قطع رابطه دو کشور، جنگ شدیدی میان مکزیک و امریکا در ۱۶ ژانویه سال ۱۸۴۶م درگرفت. در نهایت با شکست مکزیک در فوریه ۱۸۴۸م، پیمان صلح منعقد شد که براساس آن امریکا مالک تگزاس عنوان گردید. هم چنین نواحی وسیعی شامل نیومکزیکو، کالیفرنیا، اریزونا و مناطق اطراف در شمال غرب مکزیک به امریکا واگذار شد و استعمار به صورتی دیگر شکل گرفت

مناسبت ۰۲: مرگ "پیر ژوزف پرودون" فیلسوف و اقتصاددان فرانسوی (۱۸۶۵م)

شرح مناسبت:

پیِر ژوزف پرودون، فیلسوف و اقتصاددان فرانسوی، در نیمه ژوئیه ۱۸۰۹م در فرانسه به دنیا آمد. دوران نوجوانی او به کار و سختی و فقر گذشت و در ۱۹ سالگی برای تحصیل راهی پاریس شد. وی دو سال بعد جزوه ای تحت عنوان "مالکیت چیست" منتشر ساخت که در آن استدلال کرده بود که مالکیت یعنی دزدی، زیرا مالکیت، نتیجه

به جیب زدن حاصل کار از راه تحمیل و زیاد ستاندن اجاره، بهره و منفعت و ندادن ارزش واقعی کار است. پرودون طرفدار یک نظام سهم به سهم میان کار و سرمایه بود و عدم مساوات خارق العاده ثروت را محکوم می کرد. این نظریات نتیجه دورانی است که وی، یک سوسیالیست پرشور و با حرارت به حساب می آمد، گرچه با کمونیسم به عنوان حکومت نیز مخالف بود. پرودون حکومت انسان بر انسان به هر صورتی که باشد را بردگی می دانست و با هر فرضیه و نظری که شخصیت فرد را از میان بَرَد و از پیشرفت آزادانه وی جلوگیری نماید، مخالفت می کرد. او در مورد شکل حاکمیت جامعه بر این عقیده بود که جامعه باید از اتحادیه های کوچکی تشکیل شود که با هم پیوستگی داشته باشند و امور آنها باید طوری باشد که احتیاج به حکومت نداشته باشند. پرودون، آنارْشی یا جامعه بدون حکومت و دارای هرج و مرج را کامل ترین سازمان اجتماعی بشر به حساب می آورد. به نظر پرودون، کمال غایی جامعه وقتی تحقق پذیر است که نظم و بی نظمی با هم متحد شوند، هرچند این سخن، خیال انگیزتر از آن است که بتواند در عالم واقع تحقق پذیرد. پرودون، بیشتر یک اصلاح طلب بود تا یک فیلسوف و گفته های او با دل، بیش از مغز و فکر سر و کار داشت. پیِر ژوزف پرودون سرانجام در ۱۶ ژانویه ۱۸۶۵م در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "طه حسین" نویسنده و ادیب شهیر مصری (۱۸۸۹م)

شرح مناسبت:

دکتر طه حسین، ادیب و محقق معاصر مصری در ۱۶ ژانویه سال ۱۸۸۹م در روستایی در مصر علیا به دنیا

آمد. وی در کودکی بینایی خود را از دست داد، اما با هوش سرشاری که داشت به تحصیل پرداخت و تا سال ۱۹۱۸م از دانشگاه های مصر و سوربُن فرانسه درجه دکترای ادبیات گرفت. وی سپس به فعالیت های فرهنگی پرداخت و خدمات فراوانی در زمینه علم وادب انجام داد که تأسیس دانشگاه های اسکندریه و اسیوط در مصر از آن جمله است. وی در سال ۱۹۵۰، وزیر فرهنگ مصر شد و تعلیمات رایگان دوره های ابتدایی و متوسطه را برقرار کرد. علاوه بر این، تأسیس انیستیتوی تحصیلات اسلامی در مادرید اسپانیا و ایجاد کرسی در شهر نیس فرانسه و تأسیس مدرسه زبان های مختلف در قاهره، تحت نظر او صورت گرفت. به علاوه وی در مقام یک شخصیت مورد اعتماد در جامعه ادبی جهان عرب، با مدعیان روشن فکری و نویسندگان ناسیونالیسم عرب به مقابله برخاست. به نظر وی آثار علمی و ادبی برجای مانده از صدر اسلام تاکنون، اگرچه به زبان عربی است، اما فرهنگ اسلامی به حساب می آید نه اندیشه قوم عرب. طه حسین در سال ۱۹۵۵م به ریاست انجمن رجال و ادب مصر انتخاب شد و در سال بعد به عضویت شورای عالی ادب و هنرهای زیبای مصر منصوب گردید. این ادیب مصری هم چنین عضو فرهنگستان های ادبی و تاریخی پاریس، مادرید، مایانِس آلمان، دمشق، تهران، بغداد و رُم نیز بود. از طه حسین بالغ بر هفتاد جلد کتاب باقی مانده که تاریخ ادبیات عرب، در حاشیه سیره نبوی در ۳ جلد، رنگارنگ و الایام از آن جمله است که به زبان های زنده دنیا ترجمه شده است. وی

در اثر داستانی خود به نام رؤیاهای شهرزاد به صورت کنایه آمیز به پادشاهان و حکام پند می دهد که لازم است در حفظ منافع رعایا و زیردستان بکوشند و اگر از انجام وظایفی که برعهده دارند سر باز زنند، حقوق خود را نیز از دست می دهند. طه حسین در کتاب الایام که به زبان فارسی نیز تحت عنوان "آن روزها" ترجمه شده ضمن پرداختن به زندگی نامه خود، به جایگاه فرهنگ، تضاد فرهنگ سنتی و مدرن و جایگاه شعر و ادب در راهنمایی اهل معنی پرداخته است. طه حسین نوشته های فراوان دیگری هم دارد که در آنها اندیشه های خود را درباره سفرهای خود به اروپا و مطالعات درباره ادبیات یونان و روم بیان می دارد. طه حسین علاوه بر تسلط به زبان و ادبیات عربی و فرهنگ اسلامی، به علوم باستانی و تاریخ روم و یونان و قرون وسطی و فلسفه جدید علاقه می ورزید. وی هم چنین زبان یونانی و لاتینی را آموخت و در زبان و ادبیات فرانسوی استادی یافت و از وسعت دانش بی نظیری بهره مند گشت. طه حسین به سبب همت شخصی و حوادث و دشواری های زندگی و پشتکار و اراده، شخصیتی جهانی و ممتاز یافته و در ادبیات معاصر عرب، از برجستگی خاص برخوردار گشته است. دکتر طه حسین به تاریخ ۱۹۷۲م در ۸۴ سالگی در مصر درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "شارل ماری لوکنت دولیل" شاعر معروف فرانسوی (۱۸۹۴م)

شرح مناسبت:

شارل رِنِه ماری لوکنت دولیل، شاعر فرانسوی، در ۵ دسامبر ۱۸۲۰م به دنیا آمد. وی در جوانی مدتی به تجارت روی آورد اما آن را رها کرد و پس از فراگیری زبان یونانی و مطالعه

تاریخ، اولین اشعار خود را منتشر کرد. لوکنت دولیل پس از آن مدتی به فعالیت های سیاسی کشیده شد ولی چون در مبارزه انتخاباتی شکست خورد، دچار فقر و تنگ دستی گردید. او هم چنین بیانیه ای درباره لغو بردگی انتشار داد که موجب تیرگی روابطش با خانواده اش گردید. ناکامی های دولیل از دموکراسی موجب کناره گیری او از سیاست شد و از آن پس، تنها پناهگاه خود را در شعر جستجو کرد. بدبینی او نسبت به همه مظاهر اجتماعی زمان موجب شد که به شکوه و جلال قرن های گذشته روی آورد و به مطالعه آثار ادبی و تاریخی کهن بپردازد. وی سپس شاه کارهای شاعران نامدار یونان باستان را ترجمه کرد و این کار که حدود بیست سال به طول انجامید، به شهرت او کمک فراوانی نمود. لوکنت دولیل با الهام از شاعران عهد کهن، در اشعارش با دقت و وسواس فراوان به توصیف زیبایی ها و رنگ ها پرداخت و به زیبایی قالب و آیین هنر برای هنر پای بند گشت. او پس از چندی یک مجله ادبی را راه اندازی کرد و شهرتش افزون شد. توصیف دقیق و تیزبینی بیش از حد در زیبایی اشیا و ارائه قالب صحیح و ادیبانه از خصوصیت های شعر او به شمار می آید. لوکنت دولیل، عشق به زیبایی را تنها داروی ناکامی های زندگی تشخیص داد. او که به پوچی همه چیز در زندگی ایمان یافته بود به تاریخ از نظر چشم اندازی با شکوه نگریست و در عالم مذهب و تمدن های گذشته و طبیعت در پی چیزی جز زیبایی نبود. احساس

غریزی وی بر مبنای بدبینی و عصیان بر ضد عالم خلقت و خدا گذاشته شده بود و تنها نظر انتقادآمیز و زیبایی پرستی به او آرامش و صفا می بخشید. اشعار مهم لوکنت دولیل از قاطعیت علمی برخوردار است. وی در عالم هنر به لزومِ همان نظم و صداقتی قائل است که دانشمند در دنیای دانش. هم چنین توصیف دقیق و تیزبینی بیش از حد در زیبایی اشیا و قالب صحیح و ادیبانه، از خصوصیت های شعر او به شمار می آید. از لوکنت دولیل آثاری برجای مانده که منظومه های غم انگیز و الهگان انتقام در دین یونان و ... از آن جمله اند. شارل رِنِه ماری لوکنت دولیل سرانجام در ۱۶ ژانویه ۱۸۹۴م در ۷۴ سالگی در اوج شهرت درگذشت.

مناسبت ۰۵: فرار "امان اللّه خان" حاکم افغانستان در پی قیام مردم مسلمان افغان (۱۹۲۹م)

شرح مناسبت:

امان اللّه خان، بانی نظام سلطنتی در افغانستان در سال ۱۸۹۲م متولد گردید و هم چون آتاتورک در ترکیه و رضا خان در ایران، از سوی استعمار بریتانیا مأمور اسلام زدایی در افغانستان بود. وی پس از کشته شدن پدرش، در ۲۰ فوریه ۱۹۱۹م به حکومت رسید و با انگلستان، روسیه، ایران و ترکیه به تفاهم دست یافت و استقلال افغانستان را تثبیت نمود. امان اللّه خان اولین رئیس جمهور یک کشور اسلامی بود که رژیم کمونیستی و الحادی لنین در روسیه را به رسمیت شناخت و با آن رابطه برقرار کرد. وی شیفته مظاهر تمدن غرب بود و سفرهایی به اروپا انجام داد. امان اللّه به همراه ایران و ترکیه دستور کشف حجاب و اختلاط مدارس دخترانه و پسرانه و استفاده از کلاه شاپو به سبک اروپاییان را صادر کرد. دین

ستیزی او و عناد با روحانیون، با مخالفت های عمومی مردم افغانستان مواجه گردید و مردم افغان به تدریج از سال ۱۹۲۸م بر او شوریدند و در سال بعد او را ساقط کردند. امان اللّه سپس مخفیانه به هندوستان و سپس در ۱۶ ژانویه ۱۹۲۹م به ایتالیا گریخت و دیگر خبری از او منتشر نشد تا اینکه در ۲۵ آوریل ۱۹۶۰م درگذشت. (ر.ک: ۲۵ آوریل)

مناسبت ۰۶: مرگ "آرتور توسْکانینی" آهنگ ساز شهیر ایتالیایی (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

آرتور توسْکانینی، موسیقی دان برجسته ایتالیایی در ۲۵ مارس ۱۸۶۷م در شهر پارما ایتالیا به دنیا آمد. پدرش شغل خیاطی داشت و کسی از میان خاندان او موسیقی دان نبود و وسایل تحصیل موسیقی هم در دسترس نداشت، اما وضع زادگاهش طوری بود که باعث پرورش قریحه او گردید. او در جوانی به موسیقی گرایش یافت و پس از چند سال و انجام سفرهای گوناگون، به رهبری اُرکِسْتر رسید. توسکانینی سپس به اپرای نیویورک رفت و به رهبری ارکستر سمفونیک پرداخت. وقتی که در نوامبر ۱۹۰۸م، توسکانینی اولین کنسرت خود را در امریکا رهبری کرد، پیش از آنکه پرده بیفتد، لقب نابغه یکتا به دنبال اسمش چسبید و شهرتی فراگیر یافت. او نیروی حافظه عجیبی داشت و تمام جزئیات اُپراها را در خاطر داشت به طوری که در تمرین ها، حافظه دقیق او مایه ترس نوازندگان بود. طبع کمالْ جوی توسکانینی کوچک ترین اهمال را نمی بخشید و اصرار داشت که آهنگ های او چنان اجرا شود که منظور نهایی آهنگ ساز، به وسیله ارکستر بیان گردد حتی اگر بر کاغذ نیز نیامده باشد. وی در طول سالیان فعالیت خود، آثار هنری متعددی خلق کرد که مایه حیرت جهانیان

شد و آثار سحرانگیز او باعث گردید که او را استاد همه رهبران بنامند. آرتور توسکانینی در آوریل ۱۹۵۴م پس از هفتاد سال رهبری ارکستر از این کار دست کشید تا این که سه سال بعد در شانزدهم ژانویه ۱۹۵۷م در نود سالگی درگذشت.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: تولد "آنیسیس بوئس" سیاست مدار و فیلسوف ایتالیایی (۴۷۵م) (ر.ک: ۳ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "بنجامین فرانکلین" متفکر و سیاست مدار امریکایی (۱۷۰۶م) (ر.ک: ۱۷ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "آبْراهام دوپرون" مستشرق فرانسوی و بنیان گذار ایرانشناسی در جهان (۱۸۰۵م)

شرح مناسبت:

آبراهام هیاسینت آنکیتل دوپرون خاورشناس فرانسوی، در هفتم دسامبر ۱۷۳۱م در پاریس به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات متوسطه، وارد دانشگاه این شهر شد. در این زمان بود که به زبان های شرقی علاقه مند گردید و زبان های فارسی، عربی و عبری را فراگرفت. وی سپس برای تکمیل آموخته ها و تحقیق درباره مذاهب ایرانیان قدیم راهی هند شد و پس از آشنایی با زبان های سانسکریت و پهلوی، به ترجمه آثاری از این خطه، از قبیل اوستا پرداخت. خطابه ها و گزارش های دوپرون در فرهنگستان علوم ادبی فرانسه و نیز ترجمه کاملی که از اوستا انجام داد، نه تنها فرانسویان را با نام ایران و اَوِستا آشنا کرد، بلکه دانشمندان دیگر کشورهای اروپایی را نیز بر آن داشت که در مباحثات مربوط به این علم شرکت کنند. پس از انتشار ترجمه اوستا، علمای زرتشت، ترجمه و تحقیقات دوپرون را عاری از حقیقت دانستند و آن را فاقد هر گونه ارزش تاریخی اعلام کردند. انتقادات و اتهاماتی که به دوپرون وارد آمد، به جای این که از ارزش تحقیقات وی بکاهد، آثار او را در جهان مشهور ساخت. هم چنین نقش دوپرون در تعمیم و نشر فرهنگ ایران در فرانسه و اروپا، فقط به ترجمه اوستا ختم نمی شود. بلکه او به هنگام بازگشت از ایران،۱۸۰ نسخه خطی نفیس با خود به همراه داشت و این نسخه های گران بها، سهم بزرگی در شناساندن فرهنگ ایرانی در اروپا ایفا نمود. گنجینه ای که دوپرون در دست علاقه مندان به فرهنگ و تمدن ایرانی نهاد،

تحول عظیمی در زمینه پژوهش های ادبی درباره ایران پدید آورد، هرچند در این میان نباید تاراج فرهنگی دوپرون را نیز از یاد بُرد. از دوپرون آثار متعددی بر جای مانده که قانون گزاری شرقی، تتبعات تاریخی و جغرافیایی درباره هند و نیز فرهنگ و زبان پهلوی به فرانسه از آن جمله اند. آنکیتل دوپرون که از او به عنوان بنیان گذار ایران شناسی در جهان یاد می شود سرانجام در ۱۷ ژانویه ۱۸۰۵م در ۷۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تعطیلی دادگاه مخوف تفتیش عقاید در اسپانیا به دستور ناپلئون بُناپارت (۱۸۰۸م)

شرح مناسبت:

دادگاه تفتیش عقاید یا انکیزیسیون، محکمه ای بود که از طرف کلیساهای اروپا از قرن دوازدهم میلادی در این قاره به وجود آمد و به تفتیش عقاید مردم و تعقیب متخلفان در مقررات مذهبی می پرداخت. این دادگاه که از طرف پاپ اداره می شد در قرن شانزدهم در تمام اروپا به جز انگلستان تسلط پیدا کرد، ولی بعد از یک قرن رو به ضعف گذاشت. این بنگاه وحشتناک و هول انگیز، در بیدادگری و تعدی چنان گستاخ و گسترده بود که حتی به کردار و رفتار و توجه و پندار درونی و قلبی و وجدان مردم تهمت می زد و متهمان را فقط با همین تهمت ها، زنده زنده به کوره های آدم سوزی می سپرد. دوشیزه ژاندراک نوزده ساله، رهبر آزادی بخش و چهره ملی فرانسه در همین آتش اتهام واهی و بی اساس، زنده زنده سوزانیده شد. هم چنین گالیله منجم و ستاره شناس مشهور ایتالیایی، در ۲۲ ژوئن سال ۱۶۳۳م در این دادگاه محاکمه گردید. تنها در کشور اسپانیا در مدت ۳۵۰ سال، بیش از سی وچهارهزار نفر سوزانده و در حدود

سی صـدهزار نفر دیگر توسط این دادگاه به اعمال شاقه، زنـدان ابـد و تبعید محکوم شدند. این دادگاه سـرانجام پس از حدود شش صد سال فعالیت، در هفدهم ژانویه ۱۸۰۸م به دستور ناپلئون بُناپارت تعطیل شد.(ر.ک: ۲۷آوریل)

مناسبت ۰۵: کشف "اِورِسْت" بلندترین قله جهان در رشته کوه هیمالیا (۱۸۴۱م)

شرح مناسبت:

قله اورست با بیش از ۸۸۴۸ متر ارتفاع به عنوان بلندترین قله دنیا در مرز کشور نپال و تبّت در چین و در رشته کوه های هیمالیا واقع شـده است که در ۱۷ ژانویه ۱۸۴۱م توسـط جورج اِوِرِست کوهنورد و نقشه بردار انگلیسـی کشف، انـدازه گیری و به نام وی نام گـذاری شـد. با این حال، جورج اورست نتوانست این قله را خود فتـح کنـد. کوشـش های بسـیاری برای صـعود به قله اورست به عمـل آمـد و انسـان هـای زیادی نیز جان خود را بر سـر این کار گذاشـتند. در سال ۱۹۵۱م یک کوهنورد انگلیسی راهی از جنـوب اورست کشـف کرد که صـعود به قله را ممکن سـاخت. نهایتاً در ۲۹ مه سـال ۱۹۵۳م عـده ای از کوهنوردان سوئیسی عازم بالا رفتن از اورست شدند و تا ارتفاع ۸/۶۰۰ متری از آن صعود کردند و این بیشترین ارتفاعی بود که بشر تا آن تاریخ از کوه بالا رفته بود. این قله سرانجام در سال ۱۹۵۳ توسط دو کوهنورد از هند و انگلستان فتح شد.

مناسبت ۰۶: تولد "آنتوان چخوف" نویسنده شهیر و برجسته روسی (۱۸۶۰م)

شرح مناسبت:

آنتوان پاولوویچ چخوف نویسـنده بلندآوازه روسی در ۱۷ ژانویه سال ۱۸۶۰م در خانواده ای فقیر در روسـیه به دنیا آمد و پس از اتمـام تحصـیلات پزشـکی به طبابت پرداخت. ولی این روال چنـدان طول نکشـید و با انتشار نوشـته هایش از نوزده سالگی، چنان مورد اسـتقبال قرار گرفت که از طبابت دست کشید و کار نویسندگی و ادبیات را دنبال کرد. چخوف طبعی روان و نبوغ درخشانی در زمینه نویسندگی داشت و در داستان های خود، پستی های طبع آدمی را به سختی مورد انتقاد قرار می داد. وی

در صـنعت ایجاز و خلاصه نویسـی و هنر داسـتان نویسی و نگارش داستان های کوتاه قدرتی شگرف و در خلق شخصیت های جالب، مهارتی بسـزا داشت. علاوه بر این، چخوف، بشـر دوستی و نیک نفسی و خدمت به مردم را نیز وظیفه هر انسان شرافت منـدی می دانست و این علاقه شدیـد انسان دوستی به شـکلی گیرا و دل انگیز، در آثارش به چشم می خورد. آثار چخوف در عین حال که خواننـده را می خندانَـد، به فکر و دقت نیز وامی دارد و معایب اجتماعی را در نظرش جلوه گر می سازد. چخوف یکی از بزرگ ترین اسـتادان داسـتان هـای کوتـاه است که آثـار درخشـان و نافـذ او از حیث انشاء فوق العاده روان، حاکی از مهـارت عجیب وی در برگردانیـدن ناگهـانی یـک وضـعیت مضـحک به صـحنه ای حزن انگیز و دردنـاک است. چخـوف در ادبیـات روسـیه، خـالق سـبکی تـازه در شـیوه نمـایش نـامه نویسـی و داسـتان نویسـی شـده است. آثـار چخـوف مورد سـتایش نویسـندگان بزرگ زمان واقع شد و به طور مسـتقیم یا غیرمستقیم در بیشتر رمان نویسان معاصر او نفوذ فراوان برجای گذاشت. چخوف از بزرگ ترین و برجسـته ترین داسـتان نویسان رئالیسم و واقع بین روسـیه در دوران قبل از انقلاب این کشور به شمار می آید. از آثار متعدد چخوف می توان فاجعه در شکارگاه، دهقانان، سه خواهر، مرغ دریایی، اتاق شماره شش، گم گشته ها و باغ آلبالو را نام برد. آنتوان چخوف سرانجام در ۲ ژوئیه سال ۱۹۰۴ در ۴۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: تولد "ایلیا اِرِنْبورْگْ" ادیب و نویسنده بزرگ روس (۱۸۹۱م) (ر.ک: ۲ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: مرگ "ریچارد هایْز" نوزدهمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۹۳م) (ر.ک: ۴ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: قتل "پاتْریس لومومْبا" مبارز افریقایی و بانی استقلال کنگو (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

پـاتریس لومومبا، انقلابی معروف افریقایی و بانی اسـتقلال کشور کنگو، در ۲ ژانویه سال ۱۹۲۵م به دنیا آمـد. او پس از اتمام تحصـیلات متوسـطه در اداره پست مشغول به کار شد و سپس در رشته حقوق تحصیلات عالی خود را به پایان برد. لومومبا در نهضت آزادی افریقا عامل اصلی استقلال کشورش کنگو بود. او در سال ۱۹۵۸ به عضویت دائمی کنفرانس مردم سراسر افریقا درآمـد و به ریـاست نهضت ملی کنگـو و اسـتقلال کنگو از بلژیـک نیز انتخـاب شـد. لومومبـا در سـال ۱۹۶۰ پس از تأسـیس جمهـوری دموکراتیـک کنگـو به مقـام نخست وزیری و وزارت دفـاع منصوب گردیـد. امـا کمی پس از اسـتقلال، نظامیـان به تحریک عوامل بیگانه سـر به شورش برداشـته و ایالت "کاتانگا" را مستقل اعلام نمودند. وی برای جلوگیری از این شورش ها دست به دامـان سازمـان ملـل شـد، ولی چون از این امر نتیجه ای نیـافت خود وارد عمـل گردیـد و نیروهـای نظامی کنگو را به جنـگ بـا نیروهـای شورشـی اعزام کرد. در پی این اقـدام که مخالف با نظرات رئیس جمهور وقت کنگو بود، لومومبا از سوی رئیس جمهور از سـمت هایش برکنار و پس از یک سلسـله تحولات سیاسـی، توسط نظامیان در محل اقامتش تحت نظر گرفته شد. این مسئله باعث شد که شورشیان که از جانب دولت بلژیک حمایت و تحریک می شدند، دست از شورش خود بردارند.

لومومبا پس از مـدتی، موفق به فرار از زنـدان شـد. بـا این حـال وی پس از چنـدی به اتهـام نقض امنیت ملی، توسـط نیروهای دولتی دستگیر و در یک اقدام خائنانه، تحویل

نیروهای شورشی به رهبری موسی چومبه شد. پاتریس لومومبا سرانجام در ۱۷ ژانویه ۱۹۶۱ به همراه جمعی از یارانش توسط عوامل چومبه، پس از شکنجه های فراوان تیرباران شد. لومومبا در شرایطی در ۳۶ سالگی، اعدام شد که بیمار بود و انتشار خبر کشته شدن لومومبا، موجی از اعتراضات مردمی کنگو و دیگر کشورهای افریقایی را به دنبال آورد. لومومبا چند کتاب از خود بر جای گذاشته است که مشهورترین آنها "میهن من کنگو" نام دارد. گفته می شود که پاتریس لومومبا توسط موسی چومبه رهبر شورشیان کنگو در خمره اسید انداخته شد تا اثری از وی باقی نماند.

مناسبت ۱۰: حمله نیروهای متحد غربی به سرکردگی امریکا به عراق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

به دنبال اشغال کویت توسط ارتش بعث عراق در دوم اوت ۱۹۹۰م و اتمام اولتیماتوم غرب به عراق جهت ترک کویت و عدم توجه عراق به این هشدار، نیروهای متحد، عملیات تهاجمی گسترده ای را با عنوان توفان صحرا علیه عراق آغاز کردند. در جریان بمباران های وسیع هواپیماهای نیروهای متحد، بخش اعظم تاسیسات زیربنایی عراق ویران شد و صدها نفر از مردم بی دفاع عراقی کشته و زخمی گردیدند. ساعاتی پس از شروع عملیات نیروهای چند ملیتی، عراق اقدام به حمله موشکی به رژیم اسرائیل و عربستان کرد. در ادامه حملات هوایی نیروهای متحد غرب، حمله زمینی علیه عراق در روز ۲۴ فوریه ۱۹۹۱م آغاز شد و پس از چهار روز با شکست و هزیمت کامل نیروهای عراق و تسلیم بلاقید و شرط عراق خاتمه یافت. نیروهای امریکا و متحدین آن کشور می توانستند با ادامه جنگ به مدت ۴۸ ساعت دیگر، بغداد را به تصرف خود درآورده و حکومت دیکتاتوری صدام حسین را

سرنگون کننـد، ولی ادامه حکومت صدام ذلیل و شـکست خورده را بر جانشـینان احتمالی او ترجیح دادند. امریکایی ها از آن بیم داشـتند که پس از سـقوط صدام حسـین، یک حکومت اسـلامی طرفدار ایران در بغداد بر سر کار بیاید، زیرا اکثریت مردم عراق که شـیعه و طرفدار ایران هسـتند در آخرین روزهای جنگ سـر به شورش برداشـتند و این شورش تا چند ماه ادامه داشت اما صدام با سرکوب بی رحمانه این قیام اسلامی، نگرانی امریکا را از این جهت برطرف ساخت. پس از این حملات و کشته و زخمی شدن تعداد زیادی از نیروهای عراقی و مردم بی گناه این کشور و تخریب اماکن عمومی، سرانجام در تاریخ دوم مارس ۱۹۹۱م بـا عقب نشـینی نیروهـای عراقی از کویت و پـذیرفته شـدن شـرایط نیروهـای چنـد ملیتی توسط عراق، آتش بس برقرار گردیـد. هرچنـد دخـالت غرب در مسـئله کـویت، به بهـانه حفـظ امنیت منطقه و بیرون رانـدن متجـاوز از کـویت بود، ولی این حضور، در واقع بهانه ای برای حفظ منافع غرب و تثبیت نیروهای نظامی آنان در منطقه بود. از این رو بسـیاری از تحلیل گران، با ارائه شواهدی، معتقدند، حمله عراق به کویت با چراغ سبز امریکا عملی گردید.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: انقراض سلسله اشکانیان بعد از ۴۷۰ سال حکومت بر ایران (۲۲۶م)

شرح مناسبت:

سلسله اشکانیان در سال ۲۵۰ قبل از میلاد توسط اَرَشک یکی از رؤسای قبایل پارت در حدود خراسان و گرگان تأسیس شد و ۲۹ پادشاهِ این سلسـله، به مدت ۴۷۰ سال بر ایران حکم راندنـد. به دنبال گسترش قلمرو اشـکانیان و مجاورت با روم، حکومت اشکانیان از یک حکومت محلی در نواحی شرقی فلات ایران به یک امپراتوری بزرگ جهانی مبدل شد و

از این پس با امپراتوری روم درگیری پیدا کرد. اشکانیان و رومیان بارها بر سر تصرف سرزمین های بیشتر با یک دیگر جنگیدند اما رومیان مهاجم هرگز توفیق چندانی نیافتند. آخرین پادشاه اشکانی به نام اردوان پنجم با این که قوای روم را درهم شکست و حتی آنها را مجبور به پرداخت غرامت کرد، اما در برابر رقیب داخلی خود، اردشیر بابکان تاب مقاومت نیاورد و در جنگی که میان این دو روی داد، کشته شد و بدین ترتیب سلسله شاهنشاهی اشکانی نیز فرو پاشید. قلمرو حکومت اشکانیان در دوره عظمت آن از مشرق تا هندوکش و حدود پنجاب، از شمال تا رود جیحون و دریای خزر، از جنوب تا دریای عمان و از غرب تا رود فرات بود. پس از انقراض اشکانیان، سلسله پادشاهی ساسانیان بر سر کار آمد و دور تازه ای از جور و ظلم آغاز گردید.

مناسبت ۰۲: تولد "شارْلْ دو مونْتِسْکیو" فیلسوف شهیر فرانسه (۱۶۸۹م) (ر.ک: ۱۰ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "فردریک لوفر" میکروب شناس آلمانی (۱۸۵۲م)

شرح مناسبت:

فردریک لوفر میکروب شناس و محقق آلمانی، در ۱۸ ژانویه ۱۸۵۲م به دنیا آمد. وی علی رغم فقر مالی خانواده اش به تحصیلات خود ادامه داد و پس از پایان تحصیل در انیستیتو پزشکی به کار و تحقیق مشغول گردید. لوفر در سال ۱۸۸۰م با کمک همکارش موفق به کشف عامل بیماری دیفتری شد و نام این باسیل در علم پزشکی به نام باسیل لوفر ثبت گردید. فردریک لوفر سرانجام در سال ۱۹۱۵م در ۶۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: امضاء قرارداد "معاهده سری" میان سه کشور اروپایی (۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

انگیزه اصلی انعقاد "معاهده سری" که در ۱۸ ژانویه ۱۹۱۵م میان سه کشور فرانسه، انگلستان و روسیه و در جریان جنگ جهانی اول به امضاء رسید، پیوستن عثمانی به متحدین جنگ یعنی آلمان و اتریش بود، زیرا با پیوستن عثمانی به متحدین، ارتباط ناوگان روسیه در دریای سیاه با متفقین قطع می شد. به دنبال امضای این معاهده، متفقین به تنگه داردانل که دریای سیاه را به دریای مدیترانه وصل می کرد، حمله کردند.

مناسبت ۰۵: مرگ "رائِنِر ماریا ریلْکه" بزرگترین شاعر آلمانی قرن بیستم (۱۹۲۶م)

شرح مناسبت:

راینر ماریا ریلْکِه، ادیب شهیر آلمانی در چهاردهم دسامبر ۱۸۷۵م در پراگ پایتخت چک از پدر و مادری آلمانی به دنیا آمد.

او در اوایل عمر به سفرهای متعدد رفت و از روسیه، بالکان و فرانسه دیدن کرد. ریلکه در ۲۱ سالگی در دانشگاه مونیخ به تحصیل در رشته فلسفه و تاریخ هنر پرداخت و با شرکت در جریان های اجتماعی و ادبی آخر قرن نوزدهم، در مجله های آلمانی و اتریشی مقاله هایی انتشار داد. وی در سال ۱۸۹۸م کتاب یادداشت های فلورانس را نوشت که در آن هیچ گونه آثار فعالیت هنری به چشم نمی خورد، بلکه احساس شاعر را در برابر هنر ایتالیا و اندیشه های او درباره هنرمندان آن دیار را نشان می دهد. ریلکه در سال ۱۹۰۶م اولین اثر خود را با نام کتاب ساعت ها منتشر ساخت و نخستین مجموعه اشعارش را به نام اشعار نو، انتشار داد. او هم چنین در سراسر دیوان دعای اموات، موضوع مرگ را حکم فرما کرده است؛ موضوعی که بر بیشتر آثار وی تسلط دارد و به صورتی گوناگون پرورش می یابد. وی در سال ۱۹۱۳م قسمت

اول قطعه بسیار معروف خود با نام الیژی را سرود اما به قول خودش، الهام شاعرانه او در نیمه راه او را ترک کرد و درست ده سال طول کشید تا ریلکه توانست در سال ۱۹۲۲م، قسمت دوم این قطعه را تحت تاثیر الهامی تازه بسراید. این اثر شاعرانه او بسیار عالی، ولی فوق العاده پیچیده و مشکل است؛ زیرا در آن غالباً یک فکر فلسفی و عمیق در چند کلمه خلاصه شده است. به سبب سبک خاص وی در ادبیات و شعر، او را شاعر اندیشه های والا لقب داده اند. راینر که ده ها سال، یکه تاز ادبیات آلمان بود، به عنوان بزرگ ترین شاعر این کشور در قرن بیستم نیز شناخته شده است، به طوری که هیچ شاعر آلمانی بعد از نیچه، شهرت و مقام ریلکه را ندارد. شهرت ریلکه نه تنها اتریش و آلمان، بلکه سایر کشورهای اروپایی را فرا گرفت و در محیط ادبی فرانسه، شخصیت بسیار آشنا و ستایش انگیزی به شمار می آمد. آثار ریلکه از چنان محبوبیتی برخوردار بود که هیچ شاعری در زمان حیات، تا این حد محبوبیت را به چشم ندیده بود. ریلکه در شعر به مقامی رفیع دست یافت و در ادبیات آلمانِ نسل بعد نفوذ فراوان باقی گذارد. ریلکه را به طور مسلم می توان از درخشان ترین چهره های شعر غنایی آخر قرن نوزده و ربع اول قرن بیستم به شمار آورد. وی آثاری به زبان های آلمانی و فرانسه به نگارش درآورده است که رباعیات، گل های سرخ و پنجره ها به فرانسه و دخترهای مالت، زمزمه های قرون و کتاب

زیارت به آلمانی از آن جمله اند. ماینر ماریا ریلکه سرانجام در ۱۸ ژانویه ۱۹۲۶م در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "رودیارْدْ کیپْلِینْگْ" شاعر و نویسنده معروف انگلیسی (۱۹۳۶م) (ر.ک: ۳۰ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: پایان حاکمیت اسلام در اندلس اسپانیا پس از یورش مسیحیان (۱۴۹۲م)

شرح مناسبت:

از اوایل قرن هشتم میلادی برابر با اواخر اولین قرن هجری، مسلمانان که بیش از نیم قرن از حکومتشان در جنوب غربی آسیا و شمال افریقا می گذشت به اسپانیا لشکرکشی کردند و آن را ضمیمه حکومت اسلامی نمودند. در طول صدها سال حکومت مسلمانان در اسپانیا که به اندلس شهرت یافته بود، مراکز متعدد فرهنگی و اقتصادی به وجود آمده و شهرهای فراوانی ساخته و تجدید بنا شد. در اواخر قرن پانزدهم میلادی، اندلس دستخوش موج عظیمی از حملات پی در پی مسیحیان گردید و قلمرو مسلمانان، در شرق و غرب، یکی پس از دیگری به دست مسیحیان افتاد. در طی حملات بعدی، بسیاری از شهرهای غربی به تصرف مهاجمان مسیحی درآمد و از آن پس، اوضاع اندلس رو به پریشانی نهاد. حملات سنگین مسیحیان باعث تضعیف بیشتر قوای مسلمانان و کاهش قدرت آنان گردید و مسیحیان را در تصرف دیگر شهرهای اندلس، مصمم تر ساخت. پس از چندی پرتغالی ها سرزمین های جنوب غربی را مورد تجاوز قرار داده و علی رغم تحمل تلفات فراوان، با تصرف نقاط مختلف اندلس شامل قرطبه و اِشبیلیه، آخرین ضربات را بر پیکر اندلس وارد آوردند. هنوز مدت زیادی از این تجاوزات نگذشته بود که تمام شهرهای اسلامی اندلس در شمال، غرب و شرق به دست مسیحیان افتاد و از فرمان روایی پهناور و مقتدر مسلمانان در اندلس، جز غرناطه در جنوب و چند شهر کوچک، دیگر چیزی باقی نماند. سرانجام مهاجمان مسیحی با حمله ای وسیع و پس از ۹ ماه محاصره، شهر غرناطه، آخرین پایگاه مسلمانان در اندلس

را که در دوران شکوفایی تمدن اسلامی در طی چندین قرن به عنوان مهد این تمدن به شمار می رفت، در ۱۹ ژانویه ۱۴۹۲م تصرف کردند و به این ترتیب اندلس پس از حدود ۸۰۰ سال به طور کلی از دست مسلمانان خارج شد. مسلمانان در هنگام حکومت خود در اندلس، در نشر فرهنگ و تمدن اسلامی کوشیدند و تمدنی درخشان با شهرهای آباد، کشاورزی، صنایع و معماری پرشکوه به وجود آوردند. بدین وسیله بود که تمدن اسلامی و قسمت مهمی از علم و ادب یونان از طریق اسپانیا به اروپای غربی انتقال یافت. و از میان مسلمانان اندلس، دانشمندان بزرگی در علوم گوناگون ظاهر شدند و در بسط تمدن اسلامی کمک شایانی کردند.

مناسبت ۰۲: مرگ "کریستوفر رِن" معمار بزرگ انگلیسی (۱۷۲۳م) (ر.ک: ۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "کریستوفر رِن" معمار بزرگ انگلیسی (۱۷۲۳م) (ر.ک: ۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "پل سزان" نقاش بلند آوازه فرانسوی (۱۸۳۹م) (ر.ک: ۲۲ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "میشل عَفلق" پایه گذار حزب بعث (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

میشل عفلق پایه گذار حزب بعث در ۱۹ ژانویه ۱۹۱۰م در دمشق و در یک خانواده مسیحی به دنیا آمد. وی در ۱۸ سالگی برای ادامه تحصیل عازم فرانسه شد و از دانشگاه سوربُن این کشور فارغ التحصیل گردید. عفلق در سال ۱۹۳۳م به همراه یکی از دوستانش هسته اولیه یک سازمان سیاسی تشکیلاتی با هدف اتحاد همه احزاب و تشکیلات سیاسی موجود در کشورهای عربی را بنیان نهاد. آنان با این هدف، در سال ۱۹۴۱م سازمان الاحیاء العربی را بنیان گذاری کردند و سپس روزنامه البعث را که ارگان این حزب بود، تأسیس کردند. عفلق نیز در اولین کنگره عمومی حزب بعث در سال ۱۹۴۷م به دبیر کلی این حزب انتخاب شد و با حمایت از طرح وحدت سیاسی سوریه و مصر، به عنوان یک چهره برجسته سیاسی مطرح گردید. وی طی سفری به بغداد، حمایت خود را از کودتای عبدالکریم قاسم در براندازی حکومت سلطنتی اعلام نمود و جای پایی نیز در عراق برای خود باز کرد. عفلق طی زمینه سازی سیاسی جهت کودتای آرام احمد حسن البکر در سال ۱۹۶۸، از دمشق به بغداد آمد و از آن تاریخ تا زمان مرگ خود به عنوان مغز متفکر حزب بعث عراق باقی ماند. میشل عفلق مدافع سرسخت اندیشه پان عربیسم و ناسیونالیسم عربی بود و اندیشه سلطه بر کل جهان عرب که توسط حکومت های بعثی عراق ابراز شد از خمیرمایه های ذهنی میشل عفلق ناشی می گردید. میشل عفلق سرانجام در ۲۴ ژوئن ۱۹۸۹م در ۷۹ سالگی بر اثر بیماری در پاریس جان سپرد.

مناسبت ۰۶: تولد "فدریکو فللینی" فیلم ساز مشهور ایتالیایی (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

فدریکو فللینی فیلم ساز ایتالیایی در

۱۹ ژانویه سال ۱۹۲۰م در ایتالیا تولد یافت و پس از تحصیلات مقدماتی، به سیرک و نقاشی علاقه مند شد. سپس به رم رفت و به کارِ کشیدن کاریکاتور و نوشتن قطعات رادیویی مشغول گردید. فللینی از ۱۹۳۸م به عنوان فیلم نامه نویس مشغول به کار شد و سپس به کارگردانی پرداخت. وی پس از جنگ به عنوان دستیار کارگردان روبرتو روسِّلینی دیگر فیلم ساز نامدار سینمای ایتالیا در ساخت فیلم "رُم شهر بی دفاع" همکاری کرد. فلینی به عنوان کارگردانی صاحب سبک در عرصه سینما، در سال ۱۹۹۳م شش ماه قبل از مرگ، جایزه افتخاری اسکار را به خاطر آثار با ارزش خود در دنیای سینما دریافت نمود و سرانجام در ۳۰ اکتبر ۱۹۹۳م در ۷۳ سالگی درگذشت.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: مرگ خانم "ماری سوینیه" بانوی نویسنده فرانسوی (۱۶۹۶م)

شرح مناسبت:

ماری دو رابوتن شانتال سوینْیه، بانوی نویسنده فرانسوی در پنجم مه ۱۶۲۶م در پاریس به دنیا آمد. وی در کودکی پدرو مادر را از دست داد و تحت تربیت اقوام قرار گرفت. مادام سوینیه از جوانی به محافل ادبی راه یافت و به زودی مورد توجه واقع شد. مهم ترین آثار او، مکاتباتی است که در سنین میانسالی با دختر خود داشته و این رشته نامه ها، امروزه از شاه کارهای ادبی به شمار می آید. نامه ها که تعدادش به هزار و پانصد می رسد در چهار جلد منتشر شد و شهرت بیشتری برای وی آورد. سوینیه از روی قصد و اراده، این نامه ها را به صورت آثار هنری در می آورد و در آنها، انشای استادانه ای به کار می برد که از این دست به آن دست می گشت. قسمت اعظم

این نامه ها، شامل وقایع جاری زمان است که از آثار بزرگ ادبیات فرانسه به شمار می آید. مادام دوسوینیه که زبان لاتینی و ایتالیایی می دانست بر اثر مطالعه فراوان و گوناگون در همه زمینه ها، روح و فکر خود را توسعه داد و از تعادلی معنوی برخوردار بود، چنانکه حتی در لحظه های اضطراب آور و سرشار از نومیدی، این تعادل بر هم نمی خورد. مادام دوسوینیه در نامه های خود، از موضوعات جاری و مکالمه های اجتماعی زمان استفاده می کرد. چهره ها، دوستی ها، لطیفه ها، حکایت ها و احساساتی که از قرائت کتاب ها پیدا می کرد، شرح و تفسیر وقایع دربار و جامعه، مواد مکاتبات او را تشکیل می داد که اندیشه های خود او نیز بر آنها افزوده می گشت. مادام دوسوینیه، بیش از همه به شیوه نگارش نامه ها و انشای درست و فصیح و ممتاز توجه داشت. وی در بیان عمق روح یا قلب اشخاص و قضاوت درباره اعمال آنان، هوش و قدرت و تبحر شگفت انگیزی به کار می برد و با سبکی زنده و معرفتی وسیع و دسترسی کامل به سرچشمه غنی لغت و عبارت و جمله، مراسله های خود را به مقامی شامخ می رساند. یکی از ادبا و نویسندگان مشهور فرانسویِ قرن هجدم درباره سوینیه گفته است نامه های او سرشار از لطیفه گویی است و با آزادی بیان همراه و به شیوه ای نگاشته شده است که همه چیز را ترسیم می کند و به همه چیز جان می دهد. این نامه ها بهترین نامه های انتقادی است که از مطالعه

و تحقیق و بررسی عمیق پدید آمده و در آن ذوق و هوش فراوان دیده می شود. مادام ماری دوسوینیه سرانجام در بیستم ژانویه ۱۶۹۶م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ژان هانری فابر" دانشمند معروف فرانسوی (۱۸۲۳م) (ر.ک: ۹ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "پول وِرْلَنْ" شاعر برجسته فرانسوی (۱۸۴۴م) (ر.ک: ۹ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت "آدولف ساکس" موسیقی دان آلمانی (۱۸۹۴م)

شرح مناسبت:

آدولف ساکس مخترع و موسیقی شناس آلمانی در ۱۹ مارس سال ۱۸۱۹م در آلمان متولد شد و از اوایل زندگی با آلات موسیقی، که پدرش سازنده و فروشنده آنها بود، آشنا شد. ساکس حرفه پدر را دنبال کرد و پس از مطالعات زیاد، ساز جدیدی را ساخت که به نام خود او "ساکسیفون" نامیده می شود. وی سرانجام در ۲۰ ژانویه ۱۸۹۴م در هفتاد و پنج سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: کشف اشعه ایکس توسط "ویلهلم رونتگن" دانشمند معروف آلمانی (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

اشعه ایکس اشعه ای از نوع نور ولی نامرئی با طول موج بسیار کوتاه است که در بیستم ژانویه ۱۸۹۶م توسط ویلهلْمْ رونْتْگِن، فیزیک دان آلمانی کشف شد و چون ماهیت آن نامعلوم بود، آن را اشعه ایکس به نام حرف X که در ریاضیات، علامت مقدار مجهول است خواندند. هم چنین این اشعه را به نام کاشف آن، رونتگن نیز می نامند. این اشعه مانند نور معمولی، صفحه حساس عکاسی را متأثر می کند و هم چنین گازها را تجزیه کرده، هادی و رسانای برق می سازد. اگرچه اشعه ایکس ممکن است به بافت های زنده آسیب برساند و ایجاد سوختگی های شدیدو خطرناک کند، با این حال ارزش فوق العاده ای در معالجات رادیوتراپی، تشخیص امراض از طریق رؤیت ساده رادیوسکوپی و عکس برداری داخلی، رادیو گرافی، دارد. علاوه بر این، در مورد جراحی، برای تعیین محل شکستگی استخوان، پرتوهای ایکس، وسیله بسیار سودمندی است. فیزیک دان ها، پرتوهای ایکس را برای تجزیه ماهیت ساختمانی بلورها به کار می گیرند. هم چنین از این پرتوها، در صنعت به منظور بررسی و تحقیق وضع ساختمانی قسمت هایی از فلز که باید زیر شرایط سختی

کار کند استفاده می شود.

مناسبت ۰۶: مرگ "جان راسکین" نویسنده و منتقد معروف انگلیسی (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

جان راسکین، فیلسوف، منتقد هنری و نویسنده مشهور انگلیسی در هشتم فوریه ۱۸۱۹م در خانواده ای ثروت مند و متدین در لندن به دنیا آمد. وی در کودکی تربیتی جدی و استوار یافت و شب و روز از مراقبت شدید پدر و مادر برخوردار بود. راسکین از کودکی با آثار کهن، مناظر طبیعی و کلیساها آشنایی یافت و با تشویق پدر، به جانب موسیقی و نقاشی و مطالعه شعر کشیده شد. وی در عین حال به سرودن شعر یا نوشتن قطعه های منثور ترغیب گشت و بدین ترتیب از تعلیم و تربیتی آمیخته با ادراک زیبایی بهره مند شد. راسکین با وجود دارا بودن تحصیلات نامنظم، مطالعات فراوانی انجام داد و با آثار نویسندگان بزرگ کشور آشنا گردید. راسکین پس از مرگ پدرش، ثروت عظیم موروثی خود را سخاوتمندانه به امور خیریه و سازمان های فرهنگی و موزه اختصاص داد و خود به کار نوشتن مشغول شد. راسکین در ۲۰ سالگی اولین منظومه معروف خود را سرود که به دریافت جایزه نیز نائل آمد. وی چهار سال بعد با مطالعه در هنر و طبیعت، کتاب نقاشان جدید را نگاشت و پس از چندی، آن را در پنج جلد منتشر کرد. او در این اثر، نظر خود را درباره هنر عرضه می دارد و ارزش نقاشی و به طور کلی، ارزش هنر را در آن می داند که اندیشه های عالی فراوانی را به ذهن القا کند. راسکین سپس اندیشه های قدرت، تقلید، واقعیت و زیبایی را از هم مشخص می سازد، از ارتباطشان با یک دیگر سخن می گوید

و هر یک از بخش های کتاب را به یکی از این اندیشه ها اختصاص می دهد. به عقیده راسکین، هنر از نظر شکل و قالب باید چنان باشد که قسمت های کوچک و بزرگ آن، یک دیگر را کامل کند و هماهنگی خاصی را که برای تکاملْ ضروری است پدید آوَرَد. از نظر معنوی، هنر والا آن است که از طرفی به عالم بشری و از طرف دیگر به عالم الهی ارتباط یابد. از این رو، ادراکِ زیبایی راسکین، پیوسته با مبانی مذهبی و اخلاقی آمیخته است. با این حالْ این کتاب مورد حمله نقادان هنری واقع شد و نقاشانْ آن را به سردی پذیرفتند. راسکین در کتاب دیگرش با عنوان هفت چراغ معماری، هنر معماری را مبین عقاید مذهبی و اخلاقی و خواست های ملی و عادات اجتماعی یک ملت می داند و هفت قانونی را که هنرمند باید از آنها پیروی کند، هفت چراغ می نامد. راسکین پس از آن که از نویسندگی درباره هنر دست کشید، بقیه عمر را به بیان اصول عقاید خود درباره مسائل اجتماعی، تربیتی، اخلاقی و مذهبی پرداخت و اصطلاحات اساسی تعلیم و تربیت را به وسیله یک سلسله سخنرانی،نامه، مقاله و رساله عرضه کرد که در حدود سی جلد از پنجاه جلد آثار او را در برگرفت. راسکین در کتابِ تا آخرین دم، ثروت را جدا از بشر و ارزش های معنوی نمی داند. وی بر این عقیده بود که جسم بشر چون ماشین است و روح او چون موتور این ماشین که قدرتش در همه موازنه های سیاسی و اقتصادی دخالت دارد. بنابراین از اقتصاد

بایـد ادراکی روحی و اخلاقی داشت. ثروت واقعی نبایـد از حـد احتیاج خود او بیشتر باشـد و روزی به تملّک دیگری درآید، زیرا این خود تجمّل است و معادل جهل. راسـکینْ هنر را نیز جزئی از تاریخ، فلسـفه و دین می شـمرد. دنیای مطلوب او دنیایی بود که در رابطه میـان انسـان ها با یک دیگر هماهنگی بیشتر وجود داشـته باشـد. راسـکین به هر جنبشـی که برای بهتر ساختن زنـدگی، خـاصه برای بیچارگـان در می گرفت، به چشم رغبت می نگریست. بسـیار کسان، راسـکین را نویسـنده ای بزرگ و نثرنویسـی برجسـته می دانند هر چند عده ای از منتقدان به ذوق هنری او شک دارند. تمام کتاب های راسـکین که موضوعات بسـیار مختلفی را شامل می شوند، دارای لحن و صـبغه اخلاقی هسـتند. جان راسـکین سـرانجام در بیستم ژانویه ۱۹۰۰م در ۸۱ سالگی درگذشت در حالی که نفوذ فراوانی بر نویسندگان پس از خود نهاد.

مناسبت ۰۷: پایان جنگ آزادی خواهانه ملت مسلمان اندونزی علیه استعمارگران هلندی (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

از اواسط تا اواخر جنگ جهانی دوم، انـدونزی تحت اشـغال ژاپن بود. با پایان جنگ و تسـلیم نیروهای ژاپن، کلیه سـلاح های ژاپنی ها به دست ملی گرایان اسـتقلال طلب اندونزیایی افتاد. در سال ۱۹۴۵م احمد سوکارنو رهبر آزادی خواهان این کشور، اعلام استقلال کرد، که با مخالفت و لشکرکشی هلندی ها مواجه گردید. اما سازمان ملل در این موضوع دخالت کرد و دولت هلنـد به ناچار با حکومتی به نام اتحادیه انـدونزی و هلنـد موافقت کرد. از این رو نماینـدگان دولت اندونزی و دولت پادشاهی هلند به دسـتور سازمان ملل متحد، بر روی عرشه یک ناو امریکایی، قرارداد ترک مخاصمه را در ۲۰ ژانویه ۱۹۴۸ امضا کردند و

جنگ دو کشور به پایان رسید. علت این که اندونزی و هلند، این قرارداد را روی یک کشتی بیگانه امضا کردند این بود که هیچ محل دیگری برای امضای معاهده، مورد موافقت دو طرف قرار نگرفته بود. (ر.ک: ۱۷ اوت)

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: تولد "ژان کالون" مصلح مذهبی اروپا (۱۵۰۹م) (ر.ک: ۹ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "تورکواتو تاسو" ادیب شهیر ایتالیایی (۱۵۹۵م) (ر.ک: ۲۱ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: وقوع توفان شدید در خلیج بنگال در شرق هند (۱۷۳۷م)

شرح مناسبت:

در ۲۱ ژانویه ۱۷۳۷م پرتلفات ترین توفان های تاریخ در خلیج بنگال در شرق هند روی داد و ۳۰۰هزار نفر را به کشتن داد. در منطقه خلیج بنگال هر از چندگاهی توفان ها و سیل های عظیمی اتفاق می افتد وتلفات زیادی به بار می آورد.

مناسبت ۰۴: اعدام "لویی شانزدهم" پادشاه فرانسه در جریان انقلاب این کشور (۱۷۹۳م)

شرح مناسبت:

وخامت اوضاع اقتصادی در فرانسه باعث شد تا لویی شانزدهم و هیأت حاکمه این کشور از نمایندگان طبقات مختلف جامعه برای اجتماع و یافتن راه حل کمک جویند اما در عمل، این طبقات اشرافی بودند که به منافعی دست یافتند. با این پیش زمینه از اوایل سال ۱۷۸۹م انقلاب فرانسه وارد اولین مرحله خود شد و مردمِ خشمگین از اعمال مستبدانه لویی شانزدهم سر به شورش برداشتند. آنها پس از به غنیمت گرفتن توپ و تفنگ از دولت، در ۱۴ ژوئیه ۱۷۸۹م زندان باستیل، محل نگهداری زندانیان سیاسی را با خاک یکسان کردند و ضربه ای سخت و مستقیم بر حکومت دیکتاتوری وارد نمودند. در ادامه رویدادهای فرانسه، در دهم اوت ۱۷۹۲م، خاندان سلطنتی محبوس شدند و از سوی رهبران انقلاب، انقراض حکومت پادشاهی و تأسیس جمهوری اعلام گردید. ولی اتخاذ تصمیم نهایی درباره سرنوشت خانواده سلطنتی به عهده مجلس دیگری که کنوانسیون نامیده می شد محول گردید. بحث کنوانسیون درباره سرنوشت لویی شانزدهم ۲۴ساعت به طول انجامید و در این مدت، یک یک اعضای کنوانسیون، پشت تریبون رفته و پس از اظهار نظر، رای خود را اعلام می کردند. در تمام مدت تشکیل جلسه، در اطراف کنوانسیون، تظاهراتی به طرفداری از صدور حکم اعدام لویی شانزدهم جریان داشت. در چنین جوی، تصویب حکم اعدام پادشاه فرانسه

در کنوانسیون، امری طبیعی و اجتناب ناپذیر بود. در نهایت، این مجلس در ۱۶ ژانویه ۱۷۹۳م، پیشنهاد اعدام لویی را داد؛ زیرا وجود لویی را خطر بالقوه ای برای جمهوری تازه تأسیس فرانسه می دانست. بدین ترتیب، لویی شانزدهم به جرم دیکتاتوری و نیز همدستی باکشورهای بیگانه محاکمه و در ۲۱ ژانویه ۱۷۹۳ در ۳۹ سالگی در میدانی که امروز به نام میدان کنکورد معروف است به وسیله گیوتین اعدام شد. نکته شگفت آور اینکه او با همه ضعف و زبونی که در حل مسائل زندگی اش از خود نشان داد، مرگ را با شجاعت و خونسردی استقبال کرد.

مناسبت ۰۵: آغاز ساخت "برج ایفل" در پاریس (۱۸۸۷م) (ر.ک: ۳۱ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "ولادیمیر لنین" پایه گذار اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۲۴م)

شرح مناسبت:

ولادیمیر ایلیچ اولیانف معروف به لنین رهبر انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه، در ۲۲ آوریل سال ۱۸۷۰م به دنیا آمد. اعدام برادر بزرگ وی به جرم شرکت در توطئه قتل الکساندر سوم، تزار روسیه، در لنین انگیزه سازمان دهی فعالیت برای براندازی حکومت تزاری را به وجود آورد. لنین ۶ ماه پس از ورود به دانشگاه، به دلیل شرکت در تظاهرات دانشجویی و فعالیت های سیاسی اخراج شد و در سال ۱۸۹۳م سازمان زیرزمینی سوسیال دموکرات های روسیه را پایه ریزی کرد. لنین در اوایل سال ۱۸۹۵م به دلیل بیماری جهت مداوا عازم سوئیس و فرانسه شد. او در این سفر توانست با رهبران سوسیالیست اروپا و نیز سردمداران نظریه مارکسیسم روس ملاقات کند و شیوه مبارزه کمونیستی را بهتر از گذشته از آنان بیاموزد. لنین پس از چندی به روسیه بازگشت و مدت کوتاهی پس از آن در پی انتشار یک نشریه ضد دولتی دستگیر و پس از ۱۴ ماه زندان به مدت سه سال به سیبری تبعید شد. او در تبعیدگاه کتاب های متعددی درباره ماهیت نظام سیاسی و اقتصادی تزار روس و نیز اهداف سوسیال دموکرات ها در روسیه انتشار داد و طرفدارانی پیدا کرد. لنین پس از تبعید راهی آلمان شد و به کمک آلمانی ها روزنامه ای به نام جرقه منتشر کرد که آن را به داخل روسیه می فرستاد. این روزنامه در ادامه فعالیت خود، نه فقط به عنوان یک ارگان انقلابی تبلیغاتی، بلکه به صورت یک عامل سازمان دهنده و هماهنگ کننده فعالیت های انقلابی در داخل روسیه شناخته شد. در سال

۱۹۰۳م حزب سوسیال دموکرات روسیه در نتیجه اختلافات داخلی به دو گروه تندرو و لیبرال تجزیه شد. گروه تندروها به بلشویک (اکثریت) و گروه لیبرال ها به منشویک (اقلیت) معروف شدند. این تجزیه و انشعابْ ضربه بزرگی برای لنین که در پی ایجاد اتحاد بین مخالفان تزار بود محسوب می شد. با این حال، لنین در سال های بعد توانست با کمک گروه اکثریت یا بلشویک ها، حزب بلشویک را با خط مشی مبارزه علنی و مسلحانه علیه حکومت تزاری به وجود آورد. نقش لنین در تحریک کارگران کارخانجات و نیروهای مسلح موجبات خشم دولت موقت را که پس از استعفای تزار نیکلای دوم، زمام امور را به دست گرفته بود، علیه وی فراهم آورد. در نتیجه لنین در ژوئیه ۱۹۱۷م با تغییر قیافه به فنلاند گریخت اما در اکتبر همان سال با تدابیر نظامی وسیع تری وارد روسیه شد. در این مرحله، لنین طی عملیات نیمه کودتایی - نیمه مردمی با حمله گروهی از سربازان نیروی دریایی وابسته به بلشویک ها به پایتخت و تصرف آن و پیشروی های مرحله به مرحله، انقلاب روسیه را در ۲۵ اکتبر ۱۹۱۷م (برابر با نهم نوامبر براساس تقویم جدید) به پیروزی رساند. با قدرت گیری لنین و روی کار آمدن دولت موقت، عناصر لیبرال قصد داشتند جنگ با آلمان و اتریش را ادامه دهند ولی لنین که با کمک آلمانی ها و قول و قرار قبلی با آنها به روسیه بازگشته بود می خواست به هر قیمتی شده به تعهدات خود برای متارکه جنگ عمل کند. از این رو در شش ماه اول زمام داری خود به

وعده متارکه جنگ عمل کرد و با اعطای امتیازات گوناگون، صلح خفت بار با آلمان را پذیرفت. لنین در سال ۱۹۲۱م سیاست جدید اقتصادی خود را که متضمن آزادی هایی برای فعالیت های اقتصادی به مردم بود اعلام کرد ولی از سال ۱۹۲۲م به علت بیماری نتوانست بر اداره امور کشور تسلط یابد. در همین سال، لنین به کمیته مرکزی حزب کمونیست شوروی توصیه کرد تا مقام دبیر کلی به ژوزف استالین داده شود. اما استالین پس از قبضه این مقام، لنین را به بهانه استراحت به مکانی در پنجاه کیلومتری مسکو فرستاد و ارتباط وی را با خارج قطع کرد. در این زمان، لنین ضمن یادداشتی خواهان برکناری استالین شد ولی این نوشته سی سال بعد، و پس از مرگ استالین افشا گردید. لنین در سال های پس از پیروزی انقلاب تا زمان مرگش، هیچ گاه شاهد اوضاع آرام در روسیه نبود. دولت های بزرگ سرمایه داری اروپا و مخالفت نظامیان، سلطنت طلبان، رقبای سیاسی و حزبی و نارضایی های داخل مردم در گوشه و کنار روسیه به صورت عامل بازدارنده و فشار علیه لنین عمل می کردند. لنین موفق شد بنیان یک حکومت خفقان و دیکتاتوری را در جامعه روسیه پایه ریزی کند و با قتل تزار روس و خانواده اش، حکومت تزاری را سرنگون سازد. زمام داری لنین بیش از شش سال طول نکشید و سرانجام در ۲۱ ژانویه ۱۹۲۴م بر اثر سکته مغزی در ۵۴ سالگی به کام مرگ فرو افتاد. جسد وی را پس از مومیایی شدن در یک تابوت شیشه ای، در مقبره ای که برای او در میدان

سرخ ساخته شد، قرار دادند.

مناسبت ۰۷: مرگ "ارنست هرتْسْفِلْدْ" مستشرق معروف آلمانی (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

ارنسْتْ امیل هِرتْسفِلْدْ، خاورشناس برجسته آلمانی در ۲۳ ژوئیه ۱۸۷۹م در یکی از شهرهای آلمان متولد شد. او تحصیلات خود را در دانشگاه های مونیخ و برلین پی گرفت و پس از اخذ لیسانس معماری، دکترای فلسفه را از دانشگاه برلین دریافت نمود. هرتسفلد ابتدا به عنوان استادیار جغرافیای تاریخی در همان دانشگاه به تدریس پرداخت و در کنار آن ضمن خدمت در موزه دولتی پروس، به مطالعه در جغرافیای تاریخی مشرق زمین به ویژه ایران و عراق پرداخت. وی از سال ۱۹۰۳م در خاور نزدیک و خاورمیانه و نیز در طول جنگ های اول و دوم جهانی به کاوش های باستان شناسی در ایران، بین النهرین و سوریه مشغول بود و با هیأت اعزامی به نینوا برای کشفیات باستان شناسی و تاریخی اعزام گردید. در جریان این ماموریت ها بود که شوق تحقیق در تاریخ مشرقِ قدیم در او افزایش یافت و شوقش به تاریخ اشکانیان و مطالعات اسلامی به حدی زیاد شد که در تمام عمر از آن دست نکشید. وی هم چنین چندین سال در مورد تمدنِ بابلی ها، آشوری ها، ساسانیان و نیز صنایع، معماری و اسناد مربوط به صنعت دوره هخامنشیان و دوره اسلامی به تحقیق و کاوش اشتغال داشت. هرتسفلد در سال ۱۹۲۰م کرسی استادی جغرافیای تاریخی مشرق زمین در دانشگاه برلین را به دست آورد و به طور هم زمان به تدریس در رشته زبان شناسی شرق اشتغال یافت. وی مدت ها در ایران به مطالعه و تحقیق پرداخت و گزارشی جامع درباره ویرانه های تخت جمشید برای دولت ایران تهیه نمود.

در جریان این کاوش ها آثار متعدد باستانی شامل ظروفِ حجاری، نقاشی و کتیبه های زیادی از زیر خاک بیرون آورده شد. در این میان هر چند تلاش های علمی هرتسفلد در شناسایی تمدن کهن مناطق مختلفِ شرق، مثال زدنی است، اما نباید از نظر دور داشت که این امر زمینه های غارت و انتقال اشیاء عتیقه بسیاری به موزه های غرب را فراهم آورد. هرتسفلد عضور انجمن آسیایی لندن و ایرلند، عضو فرهنگستان عربی دمشق، عضو افتخاری مؤسسه باستان شناسی هند و فرهنگستان بریتانیا بود. از هرتسفلد آثار متعددی در زمینه تاریخ تمدن اسلامی و پژوهش هایی در مورد نقشه برداری از مناطق مختلف شرق به جای مانده که کتیبه های ایران قدیم، ایران در شرق قدیم، زرتشت و جهان از آن جمله اند. ارنست امیل هرتسفلد سرانجام بعد از ۶۹ سال زندگی در ۲۱ ژانویه ۱۹۴۸ در شهر بال سوئیس درگذشت.

مناسبت ۰۸: به آب انداختن اولین زیردریایی هسته ای جهان در امریکا (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

اولین زیردریایی به صورت جنگ افزار در سال ۱۷۷۵م توسط یک امریکایی به نام دیوید بوشْنِل در جریان جنگ های استقلال طلبانه امریکا با نیروهای انگلیسی، اختراع شد. پروانه های این زیردریایی ابتدایی با زور بازوی سرنشینان به چرخش درمی آمد. با پیشرفت های تکنولوژی در قرن نوزدهم و استفاده از نیروی بخار و برق، زیردریایی الکتریکی ساخته شد که مجهز به توپ و اژدرافکن بود. تازه ترین تحول در این زمینه، اختراع زیردریایی های هسته ای است که پس از جنگ جهانی دوم و دستیابی به نیروی اتم تحقق یافته است. اولین زیردریایی از این نوع در سال ۱۹۵۴ توسط ایالات متحده امریکا کامل شد و در ۲۱ ژانویه همین

سال به آب انـداخته شـد و "ناتیلوس" نام گرفت. این زیردریایی که مجهز به موشک انـداز است، می تواند بمب هسـته ای نیز پرتـاب کنـد. تفـاوت اساسـی زیردریایی های هسـته ای با زیردریایی های معمولی در این است که زیردریایی هسـته ای دارای رآکتوری هسـتند که نیروی محرکه آنهـا را تـامین می کنـد. در نتیجه می تواننـد مـاه ها در دریاها در زیر آب به حرکت خود ادامه دهنـد بی آنکه نیـازی به سوختگیری داشـته باشـند. این زیردریـایی هـا قادر به پرتاب موشک هایی با کلاهک هسـته ای هسـتند و از مخوف ترین جنگ افزارهای کنونی به شـمار می رونـد. لازم به ذکر است که موارد اسـتفاده زیردریایی فقط برای مقاصد نظامی نیست و ازنظر پژوهش های علمی نیز کاربردهای متعددی دارند.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: تولد "فرانسیس بیکُن" فیلسوف شهیر انگلیسی (۱۵۶۱م) (ر.ک: ۹ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "آندره آمپر" ریاضی دان، فیزیک دان و کاشف فرانسوی (۱۷۷۵م)

شرح مناسبت:

آندْرِه ماری آمپر، دانشمند و ریاضی دان فرانسوی، در ۲۲ ژانویه ۱۷۷۵م در حومه لیون فرانسه به دنیا آمد. آندره از کودکی به تشویق پدر با مکتب های کلاسـیک لاتین و یونان آشنا شد و از خردسالی و نوجوانی عشق و علاقه زیادی به ریاضیات داشت. وی حتی قبل از فراگیری خواندن و نوشـتن، با کمک سنگ ریزه ها مسائل مشکل ریاضی را حل می کرد. آمپر در ۱۱ سالگی آثار ریاضـی را مطالعه می کرد و اطلاعات خود را در زمینه علوم ریاضی به ویژه حساب افزایش می داد. دوران جوانی آمپر با انقلاب فرانسه مصادف گردیـد و پـدر وی نیز جزو تصـفیه شدگانی بود که با حکم حکومت وقت به تیغ گیوتین سپرده شد. با این حال، وی پس از آن به تدریس پرداخت و اوقات فراغت را به مطالعه آثار علمی صـرف می کرد. آمپر در سال های بعد با کوشـش و جدّیتی که در راه پژوهش های علمی از خود نشان داد مورد توجه ریاضی دانان و دانشمندان قرار گرفت و یکی از مسائـل مهم زمـان را دربـاره ریاضـی حل کرد. او سـپس به آزمایش هایی درباره الکتریسـیته پرداخت و به اکتشافاتی در زمینه مغناطیس الکتریکی دست یافت. آمپر شدت جریان را تشـخیص داد و وسـیله ای برای اندازه گیری آن معین نمود. او هم چنین موفق به تهیه پروژه ای برای تلگراف الکتریکی گردیـد و بـا این اکتشـاف، بنـای الکترودینامیـک را مسـتحکم کرد. وی دارای اختراعات و اکتشافات مهمی از قبیل اختراع دستگاه تلگراف الکتریکی و کشف شدت جریان الکتریکی و ساخت دستگاه

اندازه گیری آن می باشد، آمپر را به وجود آورنده رشته الکترودینامیک می دانند و به پاس خدماتش در رشته فیزیک، واحد جریان الکتریکی را به نام وی، "آمپر" نامیده اند. آندره ماری آمپر سرانجام در پانزدهم ژوئن ۱۸۳۶م در شصت ویک سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: ولد "جورج بایْرون" ادیب شهیر انگلیسی (۱۷۸۸م) (ر.ک: ۱۹ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "ویکتوریا" ملکه معروف انگلستان (۱۹۰۱م)

شرح مناسبت:

ویکتوریا، ملکه مشهور استعمار انگلیسی در ۲۴ مه سال ۱۸۱۹م در لندن به دنیا آمد. وی در هیجده سالگی به جای ویلیام چهارم به سلطنت رسید و به مدت ۶۴ سال، زمام امور انگلیس را با اقتدار در دست داشت. در دوران سلطنت ملکه ویکتوریا، سرکوب مردم سرزمین های تحت سلطه انگلیس شدت بیشتری یافت و سرزمین های زیادتری زیر یوغ استعمار پیر قرار گرفتند. چرا که او تصمیم گرفته بود تا سرحد امکان و توانایی، وظیفه اش را نسبت به کشورش انجام دهد. حفظ منافع بریتانیای کبیر به هر صورت و بدون رعایت مسائل انسانی و اخلاقی و حاکمیت مستبدانه بر مستعمرات انگلستان وظیفه ای بود که وی بر دوش خود احساس می کرد. هم چنین در این دوره، امپراتوری بریتانیا به سوی شرق پیش رفت و با تسخیر هندوستان توسط کمپانی هند شرقی، به اوج عظمت خود نزدیک شد. او با تسلط بر مصر و کانال سوئز و ایجاد هماهنگی خاص میان انگلستان و مستعمراتش، روند استعمار و بهره کشی از منابع کشورهای ضعیف را سامان بخشید. وسعت این سرزمین به قدری گسترده و در سراسر جهان پراکنده بود که مَثَل معروفی درآن باره عنوان می گردید که "آفتاب هیچ گاه در امپراتوری انگلستان غروب نمی کند". در این زمان علی رغم وضعیت نابسامان و مشکلات فراوان و نیز وجود فقر و درماندگی در مناطق تحت سیطره بریتانیا، از جمله هندوستان، برای استعمارگران به عنوان دوره شکوه و اقتدار مطرح شده است. ملکه ویکتوریا در اواخر عمر به عنوان مادربزرگ اروپا معروف شد زیرا بسیاری از

سلاطین و ملکه های اروپا از فرزندان، نوادگان، خواهر زادگان و برادرزادگان و بستگان او به شمار می آمدند. ویکتوریا سرانجام در ۲۲ ژانویه ۱۹۰۱م پس از ۶۴ سال سلطنت، در ۸۲ سالگی درگذشت. با مرگ ملکه ویکتوریا، دوران ضعف امپراتوری عظیم بریتانیا نیز آغاز شد.

مناسبت ۰۵: وقوع حادثه یکشنبه خونین مسکو و آغاز انقلاب مارکسیستی شوروی (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

در طی سال های ۱۹۰۴ – ۵م جنگ های روس و ژاپن به وقوع پیوست و بر اثر پیروزی فرماندهان ژاپنی و رشوه گیری اُمرای روسی، ژاپن به پیروزی دست یافت. نارضایتی از حکومت استبدادی تزاری روسیه، تمام طبقات مردم را فرا گرفته بود. اوضاع بد اقتصادی روسیه در اوایل قرن بیستم و شکست نظامی روسیه در جنگ با ژاپن و از دست دادن منطقه منچوری، هم چنین رشد نارضایتی کارگران از شرایط کاری، وضعیت نابسامانی را ایجاد کرده بود. در این زمان، موج اعتصابات کارگری به اوج خود رسید و کارگران خود را برای حرکتی ضد سلطنتی آماده می کردند. در نهایت در روز یکشنبه ۲۲ ژانویه ۱۹۰۵م، هزاران کارگر اعتصابی به طرف قصر زمستانی تزار راه پیمایی کردند و خواهان پذیرفتن نمایندگان خود از طرف تزار شدند. اما قزاق ها و نیروی سواره نظام گارد امپراتوری، در نزدیکی قصر، راه را بر آنها سد کردند. جمعیت، بی اعتنا به حضور این نیروها به حرکت خود ادامه داد و در این لحظه، سربازان به طرف آنها آتش گشودند. دراین واقعه که به یکشنبه خونین معروف شده است، هزاران نفر کشته و زخمی شدند. اخبار مربوط به حوادث یکشنبه خونین به سرعت در سراسر روسیه منتشر شد و به احزاب و گروه های چپ و انقلابی که با

توسعه صنعتی کشور، امکان فعالیت بیشتری یافته بودند امکان داد که موج اعتصاب را در سراسر روسیه گسترش دهند. پس از این حادثه که سرآغازی برانقلاب ۱۹۰۵م روسیه بود، تزار در ۱۹ اوت آن سال با صدور بیانیه ای، صریحاً وعده آزادی های مدنی و پارلمانی به مردم داد. با این حال، یکشنبه خونین و انقلاب ۱۹۰۵م، مقدمه ای بود که با شروع جنگ جهانی اول، آخرین ضربه را به رژیم تزاری روس وارد ساخت و آن را در سال ۱۹۱۷م، سرنگون کرد.

مناسبت ۰۶: مرگ "لیندون جانسون" سی و ششمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۷۲م)

شرح مناسبت:

لیندون جانسون سی و ششمین رئیس جمهور امریکا، در ۲۷ اوت ۱۹۰۸م در ایالت تگزاس امریکا به دنیا آمد. او مدارج ترقی را طی سال های فعالیت سیاسی خود طی کرد و در دوران ریاست جمهوری جان کِنِدی به معاونت وی رسید. اما پس از ترور کندی در ۲۲ نوامبر ۱۹۶۳م، جانسون در پنجاه و پنج سالگی زمام امور ایالات متحده امریکا را به دست گرفت. جانسوی در سوم نوامبر سال بعد یعنی در انتخابات سال ۱۹۶۴م از رقبای خود جلو افتاد و رسماً به عنوان رئیس جمهور جدید امریکا به کاخ سفید راه یافت. مهم ترین حادثه دوره پنج ساله زمام داری جانسون، ورود علنی امریکا به صحنه جنگ ویتنام به بهانه حمله یک کشتی ویتنام شمالی علیه کشتی های امریکا در خلیج تونکن بود. هرچند جانسون در دوران کندی بیشترین نقش را در تجهیز و مسلح کردن رژیم وابسته ویتنام جنوبی داشت، با این حال تا قبل از ریاست جمهوری جانسون، امریکایی ها به طور علنی وارد جنگ علیه ویتنام شمالی نشده بودند. با آغاز تهاجم امریکا به ویتنام

در چهارم اوت ۱۹۶۴م، امریکایی ها به دستور جانسون، با تانک، توپخانه های دوربُرد، کشتی های جنگی و بیش از یک صد هواپیمای بمب افکن، حمله خود را به خاک ویتنام شمالی آغاز کردند. در ماه های اول جنگ، میلیاردها دلار خسارت در ویتنام شمالی به بار آمد و ده ها هزار نفر از مردم این سرزمین به خاک و خون کشیده شدند. این حملات پس از چندی به حدی گسترش یافت که طی سال های ۱۹۶۵ تا ۱۹۶۸م در طی بیش از ۱۰۷ هزار حمله به خاک ویتنام شمالی، ۲/۵ میلیون تن بمب بر سر مردم بی دفاع این کشور فرو ریختند. هم زمان با عملیات تجاوزکارانه امریکا در ویتنام، حادثه مهم دیگری نیز روی داد و آن، مداخله نظامی امریکا در جمهوری دومینیکن واقع در امریکای مرکزی در طی سال ۱۹۶۵م بود. این مداخله به دنبال وقوع کودتای نظامیان چپ گرا به وقوع پیوست و در جریان آن، به دستور جانسون، هزاران تفنگدار امریکایی به بهانه حفظ جان اتباع امریکایی و در واقع به خاطر روی کار آوردن حکومت دست نشانده خود، روانه این سرزمین شدند. این نیروها به مدد ۳۷ رزمناو امریکایی موفق شدند ضمن اشغال کامل دومینیکن، شورش نظامیان چپ گرا را که به قول جانسون، مورد حمایت کوبا قرار داشتند سرکوب کنند. با این حال، در دوران ریاست جمهوری پنج ساله جانسون، امریکا با یکی از بزرگترین گرفتاری های سیاسی خود در قرن بیستم روبرو شد و برای نخستین بار در یک جنگ خارجی، آن هم از یک ملت کوچک شکست خورد. در این میان، مردم امریکا که به شدّت

از درگیری کشور خود در جنگ ویتنام و تلف شدن جوانان امریکایی در این جنگ ناراضی بودند، از سال ۱۹۶۶م به بعد، دست به تظاهراتی علیه جنگ ویتنام زدند و عظیم ترین این تظاهرات در واشینگتن و در برابر ساختمان کنگره و کاخ سفید برگزار گردید. جانسون که به واسطه درگیر ساختن امریکا در ویتنام موقعیت خود را در میان مردم از دست داده بود از شرکت در مبارزات انتخاباتی سال ۱۹۶۸م خودداری کرد و ریچارد نیکسون با وعده پایان دادن جنگ ویتنام، به ریاست جمهوری ایالات متحده انتخاب شد. لیندون جانسون پس از آن از سیاست کناره گرفت تا اینکه چهار سال بعد در ۲۲ ژانویه سال ۱۹۷۲م بر اثر سکته قلبی در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: ترور مبارز فلسطینی "ابوحسن سلامه" توسط عوامل صهیونیستی (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

ابوحسن سلامه طراح عملیات گروگان گیری ۱۲ ورزشکار اسرائیلی در المپیک مونیخ ۱۹۷۲م بود. این عملیات در پنجم سپتامبر این سال به وقوع پیوست و به قتل ۱۲ ورزشکار اسرائیلی، ۵ فلسطینی و یک مأمور آلمانی و نیز دستگیری ۳ فلسطینی دیگر انجامید. ابوحسن سلامه طراح اصلی این عملیات بود، هرچند که خود در آن مستقیماً دخالت نداشت. وی صاحب دو پاسپورت ایتالیایی، سه پاسپورت لبنانی و یک پاسپورت فرانسوی بود. ابوحسن سلامه سرانجام در ۲۲ ژانویه ۱۹۷۹م هفت سال پس از حادثه مونیخ، در یکی از خیابان های بیروت همراه با چهار محافظش به هنگام خروج از خانه، در جریان انفجار بمبی که در یک اتومبیل در برابرخانه او کارگذاشته بودند به قتل رسید. تا دو سال پس از آن، کوچک ترین ردّ پایی از عاملان بمب گذاری به دست نیامد، ولی بعدها معلوم شد که

عامل این جنایت یک زن یهودی آلمانی بوده که به همراه دو عضو دیگر موساد در پوشش بازرگان و آشپز در آپارتمان مقابل خانه ابوحسن اقامت کرده بودند و رفت وآمدهای او را زیر نظر داشتند. آنها پس از حادثه موفق به فرار شدند. (ر.ک: ۵ سپتامبر)

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: وقوع زلزله شدید در چین (۱۵۵۶م)

شرح مناسبت:

یکی از شدیدترین و موحش ترین زمین لرزه های جهان در روز ۲۳ ژانویه ۱۵۵۶م در ایالت شنسی در چین اتفاق افتاد. این ایالت یکی از پرجمعیت ترین ایالات چین بود و از این رو، خسارات جانی و مالی بسیاری بر مردم آن منطقه وارد آمد. این منطقه روی گسل های زلزله خیز واقع است و زمین لرزه های شدید در آن جا روی می دهد. در این زلزله وحشتناک، حدد ۸۵۰ هزار نفر از مردم این ایالت، جان خود را از دست دادند.

مناسبت ۰۲: تولد "ماری هانری بیل" معروف به "استاندال"، ادیب فرانسوی (۱۷۸۳م)

شرح مناسبت:

ماری هانری بیل معروف به استانْدالْ، داستان نویس فرانسوی در ۲۳ ژانویه ۱۷۸۳م در خانواده ای متوسط به دنیا آمد. وی در کودکی مادرش را از دست داد، از این رو به پدر و نزدیکان که می خواستند جای مادر او را بگیرند کینه شدید یافت. همین محرومیت، موجب سرخوردگی و طغیان روحش گشت، چنانکه محیط شهرستان و طبقات مختلف جامعه و مذهب و سیاست، همه مورد نفرت و کینه ورزی او قرار گرفت. هانری در نوجوانی به تحصیل ریاضی پرداخت و پس از ورود به عالم موسیقی و سپس ارتش، وارد دنیای ادبیات شد. وی پس از مدتی کتاب گردش در رم را در ۲ جلد نگاشت که مورد استقبال قرار گرفت. این کتاب به سبب صحت مشاهده هانری، به ویژه احساس مستقیم نویسنده، یکی از بدیع ترین و گویاترین آثار زمان شناخته شد. استاندال در سال های بعد، مسافرت های متعددی به انگلستان، ایتالیا، اتریش و ... کرد و تجارب خود را در کتاب هایش مورد استفاده قرار داد. وی در یکی از آثارش به نام زندگی

هانری برولار در واقع زندگی خود را به نگارش درآورد. در این کتاب نه تنها می توان به منابع قصه ها، حکایت ها و اصول افکار و عقایدی که در رمان هایش وجود دارد پی ببریم، بلکه به قلب و روح و افکار استاندال نیز دست می یابیم. در روش رمان نویسی استاندال، وسواس و دقت در کار و وجدان نویسندگی و روح انتقاد هرگز جدا نمی شود. وی در برخی آثار خویش، تجزیه و تحلیل های بسیار ظریف و نظرهای فلسفی، اخلاقی و روحی را در رؤیایی تغزلی قرار داده که به داستان، حال منظومه ای غنایی بخشیده است. از دیگر آثار استاندال، می توان به ژولین سورل، وقایع تاریخی ایتالیا و یادداشت های روزانه اشاره کرد. ماری هانری بیل سرانجام در ۲۳ مارس ۱۸۴۲م در ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تقاضای صلح فرانسه پس از شکست از آلمان (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

ر جریان جنگ های پروس و فرانسه در سال ۱۸۷۰م، پاریس محاصره شد و مح محاصره شهر بیش از چهار ماه به طول انجامید. مجلس ملی فرانسه که به شهر "بُردو" نقل مکان کرده بود ناپلئون سوم را که به اسارت گرفته شده بود از امپراتوری خلع و تی یر را بعنوان اولین رئیس جمهور، جمهوری سوم فرانسه برگزید. پس از آن، در ۲۳ ژانویه ۱۸۷۱م فرانسه از پروس تقاضای صلح نمود که و پرداختِ ۵ میلیارد فرانک غرامت به پروس را تعهد کرد. در نتیجه این جنگ ها قسمت زیادی از فرانسه به تصرف آلمان درآمد.

مناسبت ۰۴: تعیین شهر "بیت المقدس" به عنوان پایتخت اسرائیل توسط پارلمان این رژیم (۱۹۵۰م)

شرح مناسبت:

در ۲۳ ژانویه ۱۹۵۰م پارلمان رژیم صهیونیستی موسوم به کِنِست، شهر بیت المقدس قبله اول مسلمانان را به عنوان پایتخت این رژیم اعلام کرد. این تصمیم پارلمان رژیمِ اشغال گر قدس، خشم اعراب و مسلمانان را برانگیخت. با وجود این، تلاش های رژیم صهیونیستی به منظور جلب رضایت سایر کشورها برای به رسمیت شناختن بیت المقدس به عنوان پایتخت این رژیم و انتقال سفارت خانه های آنها به این شهر، به جایی نرسید و تاکنون، تل آویو، پایتخت رژیم اشغال گر قدس شناخته می شود.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: امضای معاهده "بردا" بین هلند و انگلیس (۱۶۶۷م)

شرح مناسبت:

جنگ های بین انگلستان و هلند، پس از سال ها رقابت و بحران در روابط دو کشور، در نیمه قرن شانزدهم آغاز شد که چندین مرحله به طول انجامید و هربار پس از شکست یکی از طرفین، قرارداد صلحی به امضا رسید. یکی از این جنگ ها در سال ۱۶۶۴م روی داد که در آن، نیروهای انگلیسی به متصرفات افریقایی هلند حمله کردند و در سال بعد، رسماً به این کشور،

اعلان جنگ دادند. در این میان، وقوع بیماری طاعون و آتش سوزی های بزرگ در انگلستان باعث شد تا این کشور درخواست صلح نماید. در نتیجه در ۲۴ ژانویه ۱۶۶۷م قرارداد صلحی میان کشورهای انگلستان، هلند، فرانسه و دانمارک در منطقه بردا واقع در جنوب غربی هلند به امضا رسید که بر اساس آن، هلند که توانایی حفظ مستعمرات خود را در قاره تازه کشف شده امریکا نداشت، آنها را به انگلیس واگذار کرد. مهم ترین منطقه ای که به موجب معاهده "بردا" به انگلیس واگذار شد، ایالت فعلی نیویورک درشرق امریکا بود. انگلستان در ازای سرزمین

هایی که از هلند دریافت کرد، منطقه سورینام یا گویان در امریکای جنوبی را به این کشور استعماری، واگذار نمود و در قوانین تجاری انگلیس، تعدیلاتی به نفع هلند صورت پذیرفت.

مناسبت ۰۲: تولد "آلفرد وینی" ادیب معروف فرانسوی (۱۷۹۷م) (ر.ک: ۹ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: حفر اولین چاه نفت جهان در ایالت پنسیلوانیای امریکا (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

تا قبل از حفر نخستین چاه نفتی به کمک وسایل جدید حفاری، این ماده مهم فقط از چشمه های سطحی نفت، یا چاه های کم عمق که به وسیله دستْ حفر می شد استخراج می گردید و موارد استفاده از نفت خام نیز محدود بود. با این حال در ۲۴ ژانویه سال ۱۸۵۹م برای اولین بار یک چاه که به منظور استخراج نفت حفر شده بود، به طور محدود به نفت رسید و بدین ترتیب برای نخستین بار در تاریخ، این ماده حیاتی از اعماق زمین بیرون آورده شد. این چاه توسط "ادوین لورنتین دریک" در ایالت پنسیلوانیای امریکا حفر گردید. اما در واقع، آغاز عصر نفت از روز ۲۷ اوت ۱۸۵۹م است که پس از حفر یک چاه عمیق ۲۳۰ متری، انسان به نفت دست یافت. کشف نفت به عنوان مهم ترین کشف نیمه دوم قرن نوزدهم، تاثیر شگرفی در توسعه صنایع و وسایل حمل و نقل برجای گذاشت و در سال های بعد، به یکی از مهم ترین منابع انرژی تبدیل شد که حتی بر سیاست های جهانی نیز تاثیر می نهاد. دکل و سایر آلات حفاری مربوط به این چاه هنوز به عنوان سمبلی از پیدایش صنعت نفت در جهان، در موزه ای درنگهداری می شود.

مناسبت ۰۴: مرگ "وینستون چرچیل" سیاست مدار و نخست وزیر پیشین انگلستان (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

سِر وینستون لئونارد اسپنسِر چرچیل سیاست مدار معروف و نخست وزیر انگلستان در دوران جنگ جهانی دوم، در ۳۰ نوامبر سال ۱۸۷۴م در لندن به دنیا آمد و پس از پایان تحصیلات خود وارد ارتش گردید. او در سال ۱۹۰۱م از سوی محافظه کاران به نمایندگی مجلس انگلستان انتخاب شد و در ۱۹۰۵م، دبیر

دولت انگلیس و مستعمرات این کشور گردید. چرچیل بعدها به عنوان نماینده پارلمان از سوی لیبرال ها وارد مجلس شد و سپس به سمت رئیس دفتر برنامه ریزی تجاری و نیز به عنوان وزیر کشور و اولین لُرد دریاداری مشغول به کار گردید. وی در این پست به اصلاحات وسیعی در امور دریاداری انگلستان دست زد، ولی به واسطه بعضی اتهامات در مورد سهل انگاری در جنگ جهانی اول استعفا کرد. چرچیل در سال ۱۹۱۷م به کابینه فرا خوانده شد و در اواسط دهه ۱۹۲۰م بار دیگر به مجلس انگلستان راه یافت. وی از سال ۱۹۳۰ تا ۱۹۳۹م فاقد پست دولتی بود و توجه خود را تنها به سیاست خارجی معطوف کرد. چرچیل در خلال سال های جنگ جهانی دوم، ابتدا به دریاسالاری و سپس در ۱۰ مه ۱۹۴۰م، به نخست وزیری دولت ائتلافی انگلستان رسید. وی در جریان جنگ جهانی دوم توانست انگلستان را از یک سو به اروپای غربی و از جانب دیگر به امریکا نزدیک سازد. چرچیل که در تیره روزترین مقاطع تاریخ حیات انگلستان رهبر این کشور بود، با شکست محافظه کاران، به حزب لیبرال که به رهبری وی در جنگ جهانی خوشبین بودند پیوست و از جانب آنان وارد مجلس شد و پست نخست وزیری را بار دیگر به دست گرفت. با وجود این، در نخستین انتخابات عمومی انگلستان که پس از شکست آلمان برگزار شد. اکثریت مردم انگلستان به چرچیل رای ندادند و او در حالی که به همراه سران متفقین، در کنفرانس پوتسدام حضور داشت، علی رغم همه خدماتی که در زمان جنگ به ملت انگلیس کرده بود،

از کـار کنـار رفت. چرچیل یکبار دیگر در سال ۱۹۵۱م و به دنبال ملی شدن صـنعت نفت ایران، به نخست وزیری رسـید. او با طرح سـرنگونی حکـومت دکـتر مصـدق و جلب حمـایت امریکاییـان برای اجرای این نقشه، توانست حکومت حزب متبوعش، یعنی حزب محـافظه کـار را برای مـدتی طولانـی در انگلسـتان تثبیت سـازد. چرچیـل در ده سـال بـاقی مانـده عمر بیشتر به کار نویسندگی و نقاشی اشتغال داشت و خاطرات دوران جنگ را به نگارش درآورد. وی سرانجام در ۲۴ ژانویه سال ۱۹۶۵ در ۹۱ سالگی درگذشت. چرچیل را باید از معماران اصلی سیاست بین المللی انگلستان در یک قرن اخیر دانست.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: چاپ نخستین کتاب جهان توسط "گوتنبرگ" مبتکر آلمانی (۱۴۵۶م)

شرح مناسبت:

تـا عصـر گوتنبِرگ، مبتکر آلمـانی، کتـاب ها با صـرف وقت و زحمت بسـیار با دست نوشـته می شـد و در نتیجه، کم و گران قیمت بود و این امر موجب شده بود که تنها ثروت مندان قادر به تهیه کتاب باشند. از این گذشته نسخه های خطی غالباً دارای غلطهـا و اشـتباهات زیادی بود. در آن زمان نوعی چاپ موسوم به چاپ قالبی وجود داشت که با حک کردن حروف و مطالب به صورت معکوس، آن را به سـطح نرمی می فشـردند تـا نقش ایجـاد شود. گوتنبرگ در سال ۱۴۵۰م تمـام توان خود را برای ابـداع روشـی برای چاپ مصـروف داشت. او به این فکر افتاد که در ابتـدا بایـد ماده ای ارزان قیمت که قابل دسترسـی همگان باشـد تهیه نماید. وی پس از تهیه مُرکب مخصوص چاپ، حروف ریز و نازک و یک اندازه را از فلز تهیه کرد و با قالب بندی آنها و زحمت فراوان موفق شد تا در

۲۵ ژانویه سال ۱۴۵۶م، صنعت چاپ را به جهان علم عرضه کند. گوتنبرگ برای چاپ اولین کار چاپی خود که کتاب مقدس در ۱۲۸۲ صفحه بود دست به قرض زد و چون نتوانست دین خود را ادا نماید سر و کارش به دادگاه کشیده شد و محکوم گردید تا چاپ خانه و کلیه لوازم چاپ را به طلبکارانش تسلیم کند. با چاپ کتاب مقدس شامل تورات و انجیل به وسیله حروف سربی متحرکی که گوتنبرگ مخترع آلمانی ساخته بود، صنعت چاپ، متولد شد. هم چنین با اختراع حروف سربی متحرک، تحولی عظیم در فرهنگ نشر و مطالعه به وجود آمد و کتاب با تیراژ بالاـ در دسترس عموم مردم قرار گرفت و از انحصار خواص خارج شد. امروز به جز چند برگ، چیزی از چاپ اول کتاب مقدس باقی نمانده و آنها نیز درموزه های مهم جهان نگهداری می شوند. (ر.ک: ۲۳ فوریه)

مناسبت ۰۲: ساخت اولین ساعت جیبی در نورنبرگ توسط "پیتر هلانْسْ" (۱۶۰۰م)

شرح مناسبت:

در ۲۵ ژانویه ۱۶۰۰م اولین ساعت جیبی جهان در شهر نورنبرگ آلمان توسط یک صنعت گر معروف آلمانی به نام پیتر هِلاـنْسْ ساخته شد. این ساعت شبیه تخم مرغ بود و روی این اصل، تا مدت ها به آن، تخم مرغ نورنبرگ می گفتند. پیترهلانس مخترع این ساعت، با ابزار کاری که خودش ساخته بود و با استفاده از تجربیات سایر مخترعین که در این راه تلاش کرده بودند، موفق به ساخت این ساعت شد.

مناسبت ۰۳: انتشار اولین مجله دنیا به نام "بن" در لندن (۱۸۲۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: کشف میکروب جذام (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

بیماری عفونی و مزمن جذام با زخم های شدید توأم است که بافت های مبتلا شده را از بین می برد. هم چنین عامل مولد بیماری جذام در سلسله اعصاب نیز انباشته و سبب از بین رفتن بخش عمده عصب های حسی می شود. این بیماری بیشتر درمناطق گرمسیر بروز می کند اما مردم سایر مناطق نیز از خطر آن مصون نیستند. در ۲۵ ژانویه ۱۸۷۱ دکتر هانزن موفق به کشف میکروب این بیماری گردید و در راه درمان آن گامی اساسی برداشته شد. اما با وجود پیشرفت های قابل ملاحظه در کنترل بیماری جذام، هنوز راه درمان قطعی این بیماری شناخته نشده است و افراد زیادی در کشورهای مختلف از این بیماری رنج می برند.

مناسبت ۰۵: واگذاری امتیاز استخراج معادن به "رویتر" انگلیسی توسط دولت ایران (۱۸۷۲م)

شرح مناسبت:

در نیمه دوم دوران سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، عده ای از خارجیان تقاضای امتیاز بهره برداری ازمعادن و سایر منابع کشور را نمودند. از نخستین و مهم ترین آنها، امتیازی بود که به "بارون جولیوس دو رویتر" اعطا شد. علت واگذاری این امتیاز که در ۲۵ ژانویه ۱۸۷۲م و به پیشنهاد صدراعظم عملی گردید، فراهم نمودن وجوه مورد نظر برای پرداخت غرامات جنگی به روسیه بود. اما در واقع بیشتر وجوه دریافتی صرف هزینه های سفر اروپایی ناصرالدین شاه گردید. در این میان، رویتر برای دریافت امضای شاه حدود دویست هزار لیره خرج نمود و با پرداخت رشوه های گزاف به اطرافیان شاه، زمینه را برای امضای قرارداد فراهم ساخت. بر اساس این معاهده، امتیاز استخراج معادن و تأسیس یک بانک ملی به رویتر واگذار شد. در این قرارداد که در ۲۴ فصل تنظیم شده بود هم

چنین امتیاز ساختن راه آهن از رشت تا تهران و از تهران به خلیج فارس، استخراج سنگ های قیمتی، استفاده از تمامی جنگل ها به هر صورت، ساختن سدها، احداث قنوات، مهار رودخانه ها، استخراج آب های زیرزمینی، بهره برداری از گمرکات، کنترل تلگراف خانه، در اختیار گرفتن زمین به هر مقدار و رایگان، تأسیس کارخانجات مختلف و ... به مدت ۷۰ سال در اختیار رویتر و در حقیقت انگلستان قرار گرفت. این امتیاز به قدری وسیع بود که اجرای آن برای رویتر نیز مشکل می نمود و دو طرف معاهده به زودی فهمیدند که این کار بدون مطالعه دقیق انجام یافته است. بعدها ناصرالدین شاه، از بیم عکس العمل مردم مشکلاتی در راه اقدام رویتر ایجاد کرد به طوری که رویتر نتوانست طبق قرارداد، در سر موعد معین، کار خود را شروع کند. از سوی دیگر مخالفت مردم و علما و نیز اعتراض روسیه اوج گرفت. مردم به رهبری حاج ملاعلی کنی مجتهد برجسته تهران به مخالفت برخاستند. هم زمان با بازگشت شاه از سفر اروپا بازار تهران تعطیل شد و نمایندگان مردم و برخی از درباریان که به دلایل شخصی با صدراعظم مخالف بودند، خواستار برکناری وی و لغو قرارداد شدند. در نتیجه، این قرارداد لغو شد و مبلغی غرامت به رویتر تعلق گرفت. بعدها امتیاز محدودتری از طرف دولت به فرزند رویتر واگذار شد که به تأسیس بانک شاهنشاهی و بانک صنایع و معادن ایران منتهی گشت

مناسبت ۰۶: ولد "ویلیام موآم" نویسنده شهیر انگلیسی (۱۸۷۴م)

شرح مناسبت:

ویلیام سامِرْسِت موآم، در ۲۵ ژانویه ۱۸۷۴م در شهر پاریس به دنیا آمد و در ده سالگی یتیم شد. از این رو نزد عموی

خود در انگلستان رفت و در آن کشور رحل اقامت افکند. موآم، تحصیلات خود را در آلمان سپری کرد و آن را در رشته پزشکی به پایان رساند. اما وی در این زمان به نگارش رمان پرداخت و با پیروزی در این مسیر، رشته پزشکی را رها کرد. وی هم چنین قبل از جنگ جهانی اول، سال ها به مسافرت پرداخت و تجارب زیادی کسب کرد. همین سفرها الهام بخش او در آفرینش داستان هایی شد که ماجراهایشان در ممالک شرقی یا سرزمین های غربی می گذرد. این داستان ها در واقع، بررسی هایی است درباره اختلافات طبقاتی و تاثیر آب و هوا بر سفیدپوستان. موام پس از آغاز جنگ، دوباره به انتشار آثار گرانبهایی دست زد و با نوشتن کتاب اسارت بشری یا بردگی انسان در سال ۱۹۱۵م، به اوج شهرت خود رسید. دوره بعد از جنگ زندگی موام، به راحتی و خوشی گذشت، زیرا وضع مالی و شهرت فوق العاده اش هر دو باعث می شدند که او بتواند هرچه بهتر با موفقیت علمی و اجتماعی که داشت زندگی نماید. موام در سال های بعد به عنوان معروف ترین رُمان نویس انگلیسی قرن بیستم شهرت یافت و در جهان نیز معروف شد. موآم در برابر همه حوادث و برخوردها، وضع دانشمندی زیست شناس و هم چنین مردی ماجراجو را به خود می گیرد تا بتواند به معرفت وسیع تری دست یابد. حتی می توان گفت طرز نگریستن او به تقدیر، همراه با معرفتی که از زندگی با آن همه تجربه های گوناگون به دست آورده، او را به نوعی فلسفه خاص رسانده است.

موآم نویسـنده ای پرکـار و محبوب عـامه بود و شـیوه نگارش در دست او، تنها وسـیله انتقال است. می توان گفت که او بیشتر نویسـنده ای با ذوق و سـلیقه است تا یک هنرمنـد. موام در مقام نمایش نامه نویس هم سـیمایی درخشان دارد. در میان نمایش نـامه هـای او که بیشتر طنز و گـاهی بـدبینانه و کاملاً مردمی انـد می توان از دایره و از ما بهتران نام برد. از موام آثار متعـددی منتشـر شده است که دفتر یادداشت یک نویسنده در پنج جلد، لبه تیغ، گذرگاه خطرناک، سرزمین موعود و حاصل عمر از آن جمله اند ویلیام سامِرسِت موام سرانجام در شانزدهم دسامبر ۱۹۶۵م در هشتادویک سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: تولد "امیل لودویک" نویسنده معروف آلمانی (۱۸۸۱م)

شرح مناسبت:

هرمـان کُهِن معروف به امیـل لودویک نویسـنده آلمانی در ۲۵ ژانویه ۱۸۸۱م در شـهر برسـلاو آلمان به دنیا آمـد. او در آغاز جوانی مدتی به تجارت پرداخت و پس از آن به تحصـیل حقوق مشغول شد و وکالت کرد. اما طولی نکشید که شوق و رغبت زیـادی به نویسـندگی در او پیـدا شـد و به نوشـتن چنـدین نمـایش نامه پرداخت. هرچنـد این آثار موفقیت چنـدانی برای او به ارمغان نیاوردند اما پای او را به وادی این هنر باز کردند و لودویک در سال های بعد تبدیل به نویسـنده معروفی شد. لودویک قبـل از جنگ جهانی اول، از طرف یکی از روزنامه های بزرگ آلمان به خبرنگاری در کشورهای آلمانی زبان اروپا مأموریت یـافت. وی در فاصـله سـال هـای جنـگ جهـانی اول و دوم، به نوشـتن بیوگرافی و زنـدگی نامه شخصـیت های برجسـته جهان پرداخت و در این راه، به شهرت و افتخار زیادی

رسید. به طوری که به عنوان پایه گذار فن بیوگرافی نویسی شهرت یافت. این بیوگرافی ها از نظر روان شناسی و تجزیه و تحلیل روحی نیز بسیار دقیق بودند. لودویک در سال ۱۹۴۰م راهی امریکا شد و تا آخر عمر خود را در آن سرزمین گذراند. از جمله مهم ترین زندگی نامه ها که توسط لودویک تصنیف شده اند عبارتند از: گوته، بتهوون، استالین، بیسمارک و روزولت. امیل لودویک سرانجام در ۱۷ سپتامبر ۱۹۴۸م در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: اختراع جاروبرقی در امریکا (۱۹۰۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: درگذشت "پیر اوژن برتْلّو" شیمی دان فرانسوی (۱۹۰۷م)

شرح مناسبت:

پیِر اوژن مارسلن برتْلّو، شیمی دان فرانسوی در ۲۵ اکتبر ۱۸۲۷م در پاریس به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، دست به آزمایش های شیمیایی زد و این کار، نامش را بر سر زبان ها انداخت. برتْلّو پس از چندی به استادی دانشکده داروسازی برگزیده شد و ترکیب شیمیایی کافور را کشف کرد. او تحقیقاتی درباره مبحث گرما انجام داد و فعل و انفعالات شیمیایی را بررسی نمود که این امر به ساخت کالیمتر یا کالری سنج انجامید. برتْلّو نخستین دانشمندی بود که تولید مصنوعی اجسام آلی را جامعه عمل پوشانید و با تحقیقات وسیع خود، سهم بزرگی در شیمی نوین به خود اختصاص داد. برتْلّو از متخصصین شیمی آلی بود و در تطبیق آن با شیمی معدنی فعالیت زیادی را انجام داد که در حقیقت نام او را به عنوان پایه گذار شیمی جدید معرفی نمود. او علاوه بر کارها و فعالیت های علمی، چندی نیز وارد فعالیت های سیاسی شد و به مقام وزارت فرهنگ و امور خارجه فرانسه دست یافت. پیِر اوژن برتْلّو سرانجام در بیست وپنجم ژانویه ۱۹۰۷م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: برگزاری نخستین دوره بازی های زمستانی المپیک در فرانسه (۱۹۲۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: تولد "آتیلا" رهبر خون خوار قوم "هون" (۴۰۵م)

شرح مناسبت:

آتیلا- پادشاه خون ریز قوم هون در ۲۶ ژانویه سال ۴۰۵م به دنیا آمد. وی پس از مرگ دایی اش در سال ۴۲۳م در ۱۸ سالگی به پادشاهی رسید. آتیلا- قبایل معروف هون را که از نژاد تاتار بودند و در کناره دریای خزر می زیستند، تحت رهبری خود متحد کرد و به اروپا یورش برد. آتیلا در این حملات، بر امپراتوری های روم شرقی و غربی چیره شد و تا سرزمینی که امروز،

فرانسه نامیده می شود، پیش رفت. اما از برخی از دولت های اروپایی که علیه وی متحد شده بودند، شکست خورد و سرانجام در حالی که در تدارک حمله دیگری به "روم" بود، پس از ۳۰ سال سلطنت در ۱۵ اوت سال ۴۵۳م در ۴۸ سالگی درگذشت. آتیلا فردی بسیار خشن و سنگدل بود و در حمله های خود، شهرهای بسیاری را ویران و مردم آنها را قتل عام کرد. به همین جهت نام وی در شمار پادشاهان و حاکمان سفّاک تاریخ ثبت شده است. وی در جریان حمله های ویرانگر خود، نشانه ای از حیات باقی نمی گذاشت و چنان ویرانی به بار می آورد که درباره او گفته انـد: هر جا سُم اسب آتیلا پا گذاشت، دیگر علف در آنجا سبز نخواهد شد.

مناسبت ۰۲: کشف کشور برزیل (۱۵۰۰م) (ر.ک: ۷ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "رابرت بوئِلْ" فیزیک دان معروف انگلیسی (۱۶۲۷م)

شرح مناسبت:

رابرت بُوئِلْ دانشمند نامدار انگلیسی در ۲۶ ژانویه ۱۶۲۷م در ایرلند به دنیا آمد. وی در کودکی زبان های لاتین و فرانسه را فرا گرفت و با زبان های عبری، یونانی و سریانی آشنایی یافت. بویل در ۸ سالگی وارد کالج اِتُن که بزرگ ترین و مشهورترین مدرسه ابتدایی انگلستان بود، شد اما پس از سه سال آن را رها کرد و در ۱۱ سالگی به سیر و سیاحت پرداخت. وی پس از بازگشت به انگلیس، وارد دانشگاه آکسفورد شد و در آنجا کالج نامرئی را به همراه دیگر دانشجویان تأسیس کرد. این کالج در سال ۱۶۶۰م از طرف پادشاه انگلستان تبدیل به انجمن سلطنتی شد و به تحقیقات علمی پرداخت. بویل تجربه گر ماهری بود و درنتیجه تجربه ها و آزمایش های زیاد، به کشف قانون مهمی در فیزیک دست یافت که به قانون بوئِل معروف است. از روی فرمول ریاضی این قانون، تبعیت گازها تحت فشارهای معین به خوبی دیده می شود که بر اساس آن، حجم یک گاز، متناسب با عکس فشار آن است. بویل در ابتدا این قانون را از راه آزمایش ثابت کرد و سپس آن را به صورت رابطه ریاضی درآورد. وی مدت ها پدیده سرعت صوت را مطالعه و بررسی کرد و برای رنگ ها، بلورها و الکتریسیته ساکنْ نظریه های جالبی را ارائه داد، حتی نزدیک بود که اکسیژن را کشف کند. بویل با ساخت تلمبه ای که با نیروی خلأ کار می کرد، نشان داد که هیچ موجود زنده ای نمی تواند در محیط بدون هوا زندگی کند و

پس از مـدت زمان کوتاهی خواهد مرد. هم چنین در این آزمایش معلوم شد که اجساد در خلأ نمی سوزند چرا که سوختن به معنی ترکیب جسم با اکسیژن هوا است. بویل در ضـمن کارهای آزمایشگاهی، به خواص عناصر شیمیایی پی برد و فهمید که بعضـی از عناصر شیمیایی دارای این خاصیت هستند که می توان آنها را به عناصر دیگر تبدیل کرد. امروزه از این خاصیت، در آزمایشگاه هـای هسته ای استفاده می شود و بـا دستگاه های مخصوص، عناصـر را به یک دیگر تبـدیل می کننـد. هم چنین مطالعات ارزنده بویل درباره اتم ها و اینکه اتم های یک عنصـر، هم شکل و یکجورند واتم های عناصـر مختلف با یک دیگر فرق دارند، باعث پیشرفت خارق العاده ای در علم فیزیک شد. از بویل کتاب های متعددی برجای مانده که مدافعاتی در برابر لینس در معرفی قانون حجم گاز، اصول صفات و مشخصات برطبق فلسفه ذره ای و آزمایش های جدید فیزیک و مکانیک و ... از آن جمله انـد. هم چنین بنابر وصـیت و خواهش بویل، انجمنی به نام مجمع سـخنرانی بویل تأسیس گردید که در آن از مسـیحیت در برابر مخالفـان و اشـخاص بی دیـن دفـاع می شـود. رابرت بویـل سـرانجام در ۳۰ آوریـل ۱۶۹۱م در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "ارنست هوفمان" آهنگ ساز، نقاش و نویسنده آلمانی (۱۷۷۶م)

شرح مناسبت:

ارنست تئودور آمادئوس هوفمان، داستان نویس معروف آلمانی در ۲۶ ژانویه ۱۷۷۶م به دنیا آمـد. هوفمان از دوران کودکی، استعداد بسیاری در نقاشی و موسیقی از خود نشان داد. وی تحصیلات خود را در رشته حقوق ادامه داد، اما با وجودی که این رشته با ساختار روحی و فکری او تناسب

نـداشت با این حال از بهترین دانشـجویان دانشـکده حقوق گردید. هوفمان در ۲۴ سـالگی راهی برلین شـد و برخی مشاغل را آزمود. وی در دوره زندگی میانسالی خود، سالیانی را به موسـیقی و نقاشـی پرداخت و به رهبری اُرکستر دست یافت. هوفمان از بخش اول زنـدگی خود که پرداختن به موسیقی بود، در بخش دیگر آن که تـا آخر عمر به داسـتان نویسـی پرداخت، سود بسـیار برد و تجربه های شخصـی را در آن وارد کرد. او در نهایت، به کارهای هنری روی آورد و پس از چنـدین سال زندگی ناپایدار در این عرصه، سرانجام به نگارش و انتشار کتاب های داستانی فراوانی پرداخت که می توان از آثاری هم چون گلدان زرین، گربه مودب، اکسـیر شـیطان، فندق شکن و شاه موش ها و ... نام برد. هوفمان از یک سو شاعری رمانتیک، خیال پرداز و آرمـان گرا است و از سوی دیگر، در اشـعارش واقع گرایی و دقت رئـالیستی وجود دارد. هوفمـان در ادبیات خود به واسـطه سبک روشن و اسـتادانه و نیز داسـتان های خیال انگیز و سـرشار از طنز به عنوان چهره ای ادبی شـهرت یافته و در ادبیات و هنر آلمان تاثیر فراوان و نفوذی عمیق بر جای نهاده است. ارنست هوفمان سرانجام پس از سه سال بیماری، در ۲۸ فوریه ۱۸۲۲م در ۴۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: خودکشی "ژرار دو نِروال" یکی از بنیان گذاران مکتب "سور رئالیسم" (۱۸۵۵م)

شرح مناسبت:

ژرار دو نِروال، شـاعر فرانسـوی در ۲۲ مه ۱۸۰۸م در پـاریس به دنیا آمـد. وی در ۱۶ سـالگی اولین مجموعه از اشـعار خود را منتشر کرد و سال بعد، فاوْسْت اثر معروف یوهان گوته ادیب شهیر آلمانی را به زبان فرانسه ترجمه کرد. با

این حال، نروال از بیماری عصبی رنج می برد و این بیماری باعث بستری شدنش در آسایشگاه و متلاشی شدن خانواده اش گردید. نروال پس از بهبودی، سفر بزرگ خود را به مشرق زمین آغاز کرد. وی در این سفر به یونان، مصر، سوریه، لبنان و قسطنطنیه رفت و سفرنامه زیبایی درباره آن نگاشت. نروال از زمانی که به بحران های عصبی و اختلال های روحی دچار شد، شخصیتی رمانتیک و تقریباً غیرواقعی یافت. متناوباً دچار حمله می شد و در آسایشگاه های مختلف به سر می برد. آثار او در فواصل دوره های بیماری و بهبود از روح تب آلود و اضطراب های درون او حکایت دارد. این آثار و اشعار، از زیباترین و در عین حال از مبهم ترین اشعار زبان فرانسوی است که جاذبه شعری و موسیقی کلام آن در ذهن خواننده نفوذی خاص بر جای می گذارد. نروال در طی سال های بعد، آثار متعددی عرضه کرد و به شهرت و موفقیت زیادی دست یافت. وی در ادبیات به عنوان یکی از بنیان گذاران سبک سورئالیسم شناخته می شود. سور رئالیسم شیوه ای ادبی است که از سال ۱۹۲۰م در فرانسه پیدا شد و مانند مکتب های دیگر دامنه نفوذ خود را به هنرهای دیگر گسترش داد. این مکتب کوشش می کند تا جبر منطقی و قانون علیّت را ویران کند. شکستن سدها و گشودن بندها و به عبارت دیگر عصیان در برابر همه چیز، محرک باطنی سورئالیسم است. سور رئالیسم، خود، کاری ذهنی است که می خواهد با زبان یا قلم یا وسیله دیگر، جریان واقعی عملِ تفکر را بیان

کنـد. طرفـداران این مکتب برای برانگیختن و بیرون کشـیدن واقعیت که در اعماق ضـمیر پنهان آدمی مـدفون شده است، چند وسیله عمل، پیشنهاد می کنند که ساده ترینِ آنها، نوشتن خود به خود است. منشاء این مکتب را بیش از هر جای دیگر باید در شعر جست وجو کرد زیرا سورئالیست ها می کوشـند تا از راه شـعر بر اذهان تسـلط پیـدا کننـد. اصول این مکتب عبارتست از: هزل، رؤیا و دیوانگی. آثار نروال او را شخصیتی مبهم و آمیخته از عناصر گوناگون نشان می دهد. در غالب آثارش، روشنایی و تاریکی درهم می آمیزد. از نروال آثار متعددی برجای مانده که از میان آنها، سـیلوی، اورلیا و اوهام، خوانندگان فراوان پیدا کردند. وی در آثار دیگر خود مانند سفر به شرق، ده سال تجربه و مطالعه را با تخیل درهم آمیخته و از منابع عظیم رؤیا و عدم ادراك و بی ارادگی بهره گرفته است. ژرار دو نروال سـرانجام در بیست وشـشم ژانویه ۱۸۵۵م در چهل وهفت سالگی به عمر خود پایان داد.

مناسبت ۰۶: تولد "نیکلای چائوشسکو" دیکتاتور پیشین رومانی (۱۹۱۸م) (ر.ک: ۲۵ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز ملی و اعلام جمهوری در "هندوستان" (۱۹۵۰م)

شرح مناسبت:

هندوسـتان بزرگ ترین کشـور آسـیایی بعـد از چین، در جنـوب آسـیا و ساحـل شـمالی اقیـانوس هنـد قرار دارد. مسـاحت آن ۳/۱۶۵/۵۹۶ کیلومتر مربع و جمعیت آن در حـدود یک میلیارد و پنجاه میلیون نفر می باشد که با این تعداد جمعیت، پرجمعیت ترین کشور جهـان پس از چین است. پیش بینی جمعیت هنـد تا سال ۲۰۲۵م بیش از یک میلیارد و سـی صد و سی میلیون نفر می باشـد. پایتخت هند دهلی نو و واحد پول آن روپیه است. بیش از ۸۱ درصد مردم هندوستان پیرو مذهب هندو و حدود ۱۲ درصد مسـلمانند. زبان رسـمی مردم هندی و خط رایج سانسکریت است. اکثریت سکنه این کشور ملیت هندی داشته و بقیه از ملیت های گوناگون از جمله بنگالی، تلوگو و اردو هسـتند. از شهرهای مهم هندوستان، بمبئی، کلکته و دهلی قابل ذکرند. در پی استقلال هند از استعمار انگلستان در ۱۵ اوت ۱۹۴۷م نظام جمهوری در این کشور برقرار شد و جواهر لعل نهرو، به نخست وزیری دست یافت. در نظام سیاسـی هنـد، رئیس جمهوری، مقامی تشـریفاتی است و قـدرت چنـدانی ندارد و توسط قوه مقنّنه انتخـاب می شـود. قـدرت اجرایی در هنـد بر عهـده نخست وزیر است. هنـد از نظر اداری، مجموعه ای از ایـالت هـاست که به صورت فدرال اداره می شوند. در سال های بعد از اسـتقلال هند، اختلافات دینی باعث جدایی قسـمت هایی به نام پاکسـتان و بنگلادش گردید که اکثریت جمعیت آنها مسـلمان هستند. و درگیری هایی را با پاکستان به وجود آورد. ۲۶ ژانویه روز اعلام جمهوری در این کشور به عنوان

روز ملی نام گرفته است.

مناسبت ۰۸: روز ملی "استرالیا"

شرح مناسبت:

کشور فدرال پارلمانی استرالیا با ۷/۶۸۶/۸۴۸ کیلومتر مربع مساحت، بزرگ ترین کشور قاره اقیانوسیه است. این سرزمین تا قرن هجدهم میلادی که کاشفان هلندی برای نخستین بار به آن قدم نهادند سرزمینی ناشناخته بود. اما این منطقه در اواخر این قرن به دست انگلیسی ها افتاد و تحت استعمار بریتانیا قرار گرفت. با توسعه و پیشرفت استرالیا، در سال ۱۹۰۰م، ملکه ویکتوریا پادشاه بریتانیا، قانونی امضا کرد که به موجب آن، استرالیا از اول ژانویه ۱۹۰۱م استقلال سیاسی یافت. هم چنین ۲۶ ژانویه به عنوان گرامی داشت ورود اولین مهاجرِ اروپایی به استرالیا، روز ملی این کشور اعلام گردید. استرالیا از قدیمی ترین اعضای جامعه مشترک المنافع انگلستان است و برخلاف بسیاری از کشورهای مشترک المنافع انگلیس، اعلام جمهوری نکرده است. رئیس رسمی استرالیا، ملکه انگلستان می باشد و نماینده ای از طرف دولت بریتانیا به عنوان فرماندار کل، مقام اول اجرایی این کشور را در دست دارد. نخست وزیر، بالاترین مقام اجرایی در استرالیا است. استرالیا دارای یک حکومت فدرال، دو مجلس سنا و نمایندگان است. هم چنین بیش از نود درصد مردم این کشور مسیحی هستند.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: امضای قرارداد صلح معروف به "مصالحه صد ساله" میان ایران و روم (۴۲۲م)

شرح مناسبت:

ایران و روم به عنوان دو امپراتوری قدرت مند زمان، در طول حکومت خود، به بهانه های گوناگون به متصرفات یک دیگر حمله می کردند و با امضای قراردادی به این جنگ ها خاتمه می دادند. یکی از جنگ های بین دو کشور که در سال ۴۲۱م با حمله روم آغاز شد، به بهانه آزار و اذیت مسیحیان ایران و نیز فرار برخی از آنان به روم به وقوع پیوست. در این حال پس از

آن که ماموریت فرستاده پادشاه وقت ایران به بیزانس برای استرداد فراریان ناموفق ماند و امپراتور روم نسبت به عقوبت فراریان در صورت بـازگشت به ایران اظهـار نگرانی نمود، لاـجرم کار به جنگ کشـیده شـد. از آن طرف، کارگران رومی در ایران به حبس افتـاده و اموال آنهـا نیز توقیف شـد. در این جنگ، هر دو طرف قادر به شـکست دادن طرف مقابل نبودنـد اما در نهایت سردار رومی ضـمن آتش زدن ادوات جنگی، به خـاک روم عقب نشـینی کرد. گرچه ایران دراین جنگ پیروز نشـد، اما چهره لشـکر شـکست خورده نیز به خود نگرفت تا اینکه سپاه روم تقاضای مصالحه نمود. سرانجام در ۲۷ ژانویه سال ۴۲۲م، قرارداد صلحی به مـدت صـد سال بین دو طرف منعقـد شـد. بر اساس این قرارداد که به مصالحه صد ساله شـهرت یافت، مسـیحیان در ایران و زرتشتیان در روم از آزادی عمل در اعتقادات مذهبی برخوردار شدند. هم چنین امپراتوری روم موظف شد هزینه حفظ معـابر ایران را در برابر طوایف مخـالف برعهـده داشـته باشـد. این هزینه از دیـدگاه رومی هـا نوعی باج خواهی ایران تلقی می گردیـد و گـاهی از پرداختن آن شـانه خـالی می کردنـد. قرارداد صـد ساله ایران و روم کمتر از بیست سال دوام آورد و آتش جنگ بار دیگر بین دو امپراتوری برافروخته شد.

مناسبت ۰۲: تولد "ولفگانگ آمادئوس موزارت" آهنگ ساز شهیر اتریشی (۱۷۵۶م)

شرح مناسبت:

ولْفْگانگْ آمادِئوس موزارِت آهنگ ساز و موسـیقی دان نابغه اتریشی در ۲۷ ژانویه سال ۱۷۵۶م در سالْزْبورگ اتریش به دنیا آمـد. وی از چهار سالگی تحت نظر پدرش شـروع به فراگیری موسـیقی کرد و از شـش سالگی به همراه خواهر و پدرش برای اجرای کنسرت راهی سفر

شد. پیروزی و موفقیت ولفگانگ در وین، میل پدر را به سفرهای بیشتری برانگیخت و او را به شهرت رساند. موزارت در طول زندگی کوتاه خود که پیوسته در فقر و رنجوری و کار بیش از حد گذشت، آهنگ هایی را تنظیم کرد که عالی ترین و زیباترین نمونه در عالم است. این آثار از لحاظ تکنیک موزارت را در شمار بزرگترین موسیقی دانان تمام تاریخ موسیقی بشر درآورده است. آثار او شامل سمفونی، اُپرا، کنسرت، سونات و قطعات مجلسی، در حدود ۶۰۰ اثر هستند که این آثار نتیجه افکار و ذوق انسانی و درک عمیق این نابغه اتریشی است. اُپراهای موزارت از جمله ازدواج فیگارو و نی لبک سحرآمیز، سرآمد آثار او به حساب می آیند. گوته، دیگر موسیقی دان شهیر قرن هجدهم اروپا درباره او گفته است: پدیده ای مانند موزارت همواره چیزی غیرقابل توجیه باقی می ماند. ولفگانگ موزارت سرانجام بر اثر کار زیاد و بیماری حاصل از آن در پنجم دسامبر ۱۷۹۱م در ۳۵ سالگی درگذشت و در گورستان فقرای وین به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: مرگ خانم "شارلوت برونته" ادیب شهیر قرن نوزدهم انگلیس (۱۸۵۵م)

شرح مناسبت:

خانم شارلوت برونته ادیب معروف انگلیسی در دهم ژوئن ۱۸۱۶م در انگلستان به دنیا آمد. وی به همراه خواهران خود به نام های امیلی و آن، سالیان دراز با پدر کشیش خود و تنها برادرشان زندگی می کرد و هر سه خواهر پس از چندی به دامان کتاب و ادبیات کشیده شدند. شارلوت در ۲۸ سالگی به همراه خواهرش امیلی، مجموعه اشعار خود را انتشار داد و یک سال بعد نیز کتاب معروف یتیم را منتشر ساخت. این کتاب کم و بیش شرح زندگانی و

احساسات خود او بود. هنگام انتشار این اثر، شارلوت به خواهرش امیلی نوشت، "برخلاف تصور بسیاری از نویسندگان جهان، من با این اثر، می خواهم ثابت کنم که قهرمان کتاب لازم نیست دختر آشوبگر و همه پسند باشد. هم چنین می خواهم بگویم که با یک اثر می توان درجهان شهرت و جاودانگی کسب کرد." همانگونه که شارلوت پیش بینی کرده بود، داستان یتیم ناگهان موجی از احساسات در سراسر انگلستان به وجود آورد و مورد استقبال فراوان قرار گرفت. اشعار شارلوت برونته را در ادبیات انگلستان، عالی ترین نمونه شِکوِه های زنان دلباخته و ناکام شمرده اند. هرچند اشعار خواهرش امیلی را عمیق تر و عالی تر از او دانسته اند. اشعار این سه خواهر بیشتر با روح آنها سر و کار دارد و از جنبه هوس عاری است؛ زیرا تقریباً هیچ کدام از آنها، عشق را جز به صورت روحانی نشناخته بودند. این سه خواهر عمری کوتاه داشتند و پس از آن که دو خواهر شارلوت در ۲۹ و ۳۰ سالگی درگذشتند، شارلوت نیز در ۲۷ ژانویه ۱۸۵۵م در ۳۹ سالگی جان سپرد. هرچند شارلوت برونته در میان سه خواهر، دارای ارزش ادبی و شهرت بیشتری بود ولی به طور کلی، خواهران برونته از نخستین زنان مشهوری بودند که در جهان داستان نویسی در انگلستان ظهور کردند و با آثار دلنشین و روح نواز خود، میلیون ها ادب دوست سراسر عالم را به خود مشغول داشتند.

مناسبت ۰۴: ساخت اولین قرص شیمیایی آسپرین (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

اولین قرص شیمیایی و دارویی مُسکِّن توسط یک داروساز با تجربه آلمانی به نام فلیکس هوفمان اختراع شد که بعدها با نام آسپرین شهرت یافت. فلیکس

هوفمان که تحصیلات خود را در رشته شیمی به پایان رسانیده بود و یک کارگاه بزرگ داروسازی داشت، این قرص را در ۲۷ ژانویه ۱۹۰۰م برای تسکین دردهای کوچک و عوارض ساده درست کرد. مصرف آسپرین در سال های بعد به دلیل خواص ضد درد و ضد التهاب آن بسیار فراوان شد و همگان از آن استفاده می کردند. اما طی تحقیقات اخیر، اثرات سوء آن نیز مورد توجه قرار گرفته و استفاده از آن توصیه نمی شود.

مناسبت ۰۵: تولد "آنتوان اگزوپری" نویسنده شهیر فرانسوی (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

آنتوان دو سِنْتْ اگزوپِری داستان نویس فرانسوی در ۲۷ ژانویه ۱۹۰۰م در شهر لئون فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود به نیروی هوایی فرانسه پیوست و در کنار آن به نویسندگی پرداخت. اگزوپری در ۲۹ سالگی اولین اثر خود را با الهام از وقایع زندگی خود در کتابی به نام پیک جنوب منتشر کرد و با چاپ کتاب های بعدی خود، به شهرت دست یافت. اما آن چه سِنْتْ اگزوپری را به شهرت جهانی رسانید کتاب شازده کوچولو بود که آن را در سال ۱۹۴۳م منتشر نمود. این کتاب اگرچه برای کودکان نگاشته شده، اما پر از نکات دقیق و عمیق روانی و شاه کاری جاویدان است که تصاویر ذهنی را با مفاهیم فلسفی درهم آمیخته است. زندگی از دیدگاه اگزوپری، حادثه ای بیش نیست چه در قلمرو کار و چه در چارچوب روح و اندیشه. در داستان های اگزوپری که برگرفته از تجربیات شخصی اوست، وجدان و اخلاقْ حاکم می باشد و بلندطبعی و شهامت روحی نمایان است. وی اگرچه به عنوان یک خلبان، راه هایی طولانی را در فضا پیمود،

امـا از زنـدگی، احساسـی مبهم و غم انگیز دارد. وی نویسـنده ای شـاعر و مخترعی با اسـتعداد و مردی متفکر است. در آثار او تخیل های نویسـنده ای انسانْ دوست دیده می شود که در دنیای اخلاق و وجدان به سر می بَرَد و فلسفه اش را از عالم عینی و واقعی بیرون می کشـد. از اگزوپری آثار دیگری نیز برجای مانده که پرواز شـبانه، سـرزمین آدمیان و خلبان جنگ از آن جمله است. آنتوان سـنت اگزوپری سـرانجام در ۳۱ ژوئیه ۱۹۴۴م در جریـان یـک مـاموریت هوایی بر فراز فرانسه، در هنگامه جنگ جهانی دوم، بر اثر سقوط هواپیمایش، در سن ۴۴ سالگی کشته شد.

مناسبت ۰۶: امضای قرارداد صلح ویتنام پس از شکست امریکا از این کشور (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

امریکا در دهه ۱۹۵۰م مداخله در امور منطقه هند و چین را آغاز کرد و مانع اجرای توافق های بین المللی درباره وحدت ویتنام شمالی و جنوبی می شد. در اوایل دهه ۱۹۶۰م، عملیات چریک های کمونیست که به ویتْ کُنگْ شهرت داشتند افزایش یافت و دولت ویتنام جنوبی برای مبارزه با این چریک های کمونیست، از امریکا استمداد کرد. اعزام نظامیان امریکا به ویتنام از سال ۱۹۶۲م و در دوران حکومت کِنِدی آغاز شـد، ولی جانسون، رئیس جمهور بعـدی ایالات متحده، بامداخله مسـتقیم در جنگ های داخلی ویتنام در ۴ اوت ۱۹۶۴م، امریکا را درگیر جنگی کرد که قریب ۹ سال به طول انجامید و به امریکا تلفات سنگینی وارد آورد. به موجب آمارهـای رسـمی، تعـداد سـربازان امریکـایی که طی ۹ سـال از اوت ۱۹۶۴ تـا اواسط ۱۹۷۳م، در ویتنام جنگیدند از ۸/۷ میلیون نفر تجاوز می کند. در این جنگ، هواپیماهای جنگنده و بمب افکن امریکایی در

وسیع ترین عملیات هوایی پس از جنگ جهانی دوم، چندین میلیون تن بمب بر شهرها و مراکز صنعتی و نظامی و ارتباطی ویتنام شمالی ریختند و خسارات فراوانی به بار آوردند. به طور مثال، هواپیماهای امریکایی تنها از فوریه ۱۹۶۵ تا ژوئیه ۱۹۶۸م، ظرف سی ماه، طی بیش از یک صد و هفت هزار حمله هوایی خود، بیش از ۲/۵ میلیون تن بمب بر سر مردم بی دفاع این کشور فرو ریختند و صدها هزار نفر را به خاک و خون کشیدند. قدرت تخریبی بمب هایی که طی ۹سال جنگ بر ویتنام ریخته شد، بیش از دو برابر قدرت تخریبی بمب هایی بود که در طول جنگ جهانی دوم در آلمان مورد استفاده قرار گرفت. در این میان مردم امریکا که به شدت از درگیری امریکا درجنگ ویتنام و تلف شدن جوانان امریکایی در این جنگ ناراضی بودند از سال ۱۹۶۶م به بعد مخالفت خود را با ادامه جنگ ابراز کرده و خواهان توقف جنگ شدند. در نهایت با انتخاب ریچارد نیکسون به ریاست جمهوری امریکا، وی که با وعده انتخابی خود برای پایان جنگ به این مقام رسیده بود، جنگ ویتنام را با تحمل شکستی خفت بار برای امریکا خاتمه داد. این اولین جنگی بود که امریکا در آن شکست می خورد. ولی اکثریت مردم امریکا، که به حقانیت خود در این جنگ اعتقاد نداشتند از اینکه به هر قیمتی که شده از این مخمصه رهایی یافته اند راضی به نظر می رسیدند. با امضای قرارداد صلح ویتنام و امریکا در فرانسه، نیروهای امریکایی از این کشور خارج شدند و در ۲۹ مارس ۱۹۷۳م،

آخرین سربازان متجاوز نیز از ویتنام بیرون رفتند.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: مرگ "پِطْر کبیر" پادشاه بزرگ روسیه (۱۷۲۵م)

شرح مناسبت:

پطْر کبیر فرزند آلکسی میخایلوویچ پادشاه معروف روسیه درروز ۱۲ مارس ۱۶۷۲م در خانواده تزار روس به دنیا آمد. پس از مرگ پدر، اغتشاشاتی در روسیه روی داد که به قدرت گرفتن سوفی دختر میخایلوویچ و خواهر پِطر انجامید. در این هنگام، پتر خردسال، به یکی از مناطق اطراف مسکو فرستاده شد. پتر که در ده سالگی به تزاری روس رسیده بود، با وجود خواهرش سوفی، نمی توانست به راحتی سلطنت کند و در واقع تا ۱۷ سالگی، تحت نفوذ و اقتدار او باقی بود. در ۲۹ سپتامبر سال ۱۶۸۹م، پتر با کمک جمعی از دوستان خود به مسکو حمله برد و سوفی را به زندان افکند و خود به جای او به سلطنت نشست. پتر از همان زمان، درصدد دست یافتن به دریای آزاد بود تا کشور روس را با دول اروپایی مرتبط کند. از این رو با امپراتوری عثمانی به جنگ پرداخت و پس از نبردهایی سنگین، قسمت هایی از این امپراتوری را به تصرف خود درآورد. پتر پس از آشنایی با تمدن اروپای غربی و تسلط بر زبان های آلمانی - هلندی و مقدمات هندسه وحساب به دو مسئله توجه نشان داد. یکی آشنا کردن ملت روسیه به وضع تمدن اروپای غربی و ایجاد تشکیلات جدید داخلی و دیگری، توسعه کشور و دست یافتن به دریای سیاه و بالتیک. پتر کبیر برای عملی نمودن منظور دوم خود به مدت بیست سال به جنگ پرداخت و مناطیی را تصرف نمود. او برای آنکه به خوبی با جزئیات تمدن کشورهای اروپای غربی آشنایی حاصل کند،

دو سفر به اروپا کرد و ضـمن آن، اطلاعاتی درباره زنـدگی آنان به دست آورد. پتر در مراجعه به کشورش، عده ای مهندس، طـبیب، صـنعت گر و افسـر لایـق جهـت تشـکیلات جدیـد روسـیه همراه خـود آورد و تلاش فراوانی در ایجـاد و سامانـدهی تشـکیلات و تأسیسات جدیـد اداری، نظـامی و مـذهبی کشور از خود نشـان داد. از این روست که پتر کبیر را مؤسـس روسـیه جدیـد نامیده اند. پتر در سال ۱۷۲۱م خود را امپراتور کـل روسـیه اعلام کرد و پس از آن، انتخاب امپراتور آینـده را تابع اراده پادشاه وقت قرار داد. او علی رغم دارا بودن صفاتی از قبیل ازخودگذشتگی فراوان در راه روسیه، در منتهای بی رحمی و فساد نیز قرار داشت و جان و آزادی و شخصـیت افراد در نظر او هیچ گونه ارزشی نداشتند. آرزوی دستیابی به دریاهای آزاد و گرم به عنوان یکی از وصایـای پتر کبیر، در جانشـینان او تـداوم یافت و پادشاهان روس همیشه درصـدد اجرای این خواسـته بودنـد. چنانکه دست اندازی به خاک ایران در طول سلطنت شاهان قاجار نیز در راستای همین سیاست شکل گرفت. پتر کبیر سرانجام در بیست و هشتم ژانویه ۱۷۲۵م در پنجاه و سه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "رومن رولان" نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

رومن رولان نویسنده معروف فرانسوی، در ۲۸ ژانویه ۱۸۶۶م در فرانسه به دنیا آمد. او تحصـیلات خویش را در رشته تاریخ به پایان رساند و در تاریخ موسـیقی تخصص پیدا کرد؛ با این حال به ادبیات علاقه خاصی داشت. از این جهت با نوشتن دو رشته نمایش نامه های جدید دراماتیک درصدد برآمد که سطح تئاتر فرانسه را بالا برد، ولی این نمایش نامه

ها چندان توفیق نیافت. بنابراین دست از داستان نویسی کشید و به تهیه و نوشتن شرح حال و بیوگرافی بزرگان جهان دست زد. رولان در اوایل قرن بیستم شرح زندگی بتهوون و میکل آنژ را منتشر ساخت و به شهرت و افتخار رسید. گذشته از هنرمندان و بزرگان واقعی، وی به نوشتن شرح حال هنرمندان خیالی نیز دست زد و با ارائه اثر معروف ژان کریستف، در چندین جلد کاری متفاوت ارائه داد. رومن رولان پس از شروع جنگ جهانی اول راهی سوئیس شد و در سال ۱۹۱۶م به دریافت جایزه ادبی نوبل موفق گردید. وی در اواخر عمر به اندیشه های عرفانی شرق، به خصوص هندیان متمایل گشت و از طرفداران مهاتما گاندی، رهبر آزادی هند گردید. رولان از نادرترین نویسندگان فرانسه است که در فرهنگ این کشور، در رشته موسیقی شناسی نیز تاثیر فراوانی داشت. علاقه وافر به آزادی و بشردوستی، وی را بر آن داشته بود که از زمان جنگ جهانی اول به بعد، همه کوشش خود را در راه صلح و منافع مشترک مردم دنیا به کار بَرد. آثار آخر عمر رولان، حاکی از برگشت به دوستی ها و محبت های عهد جوانی است. او از پیروی از سبک گریزان بود. سبک او یکنواخت و ساده بود تا جایی که یک دست و بی تنوع به نظر می رسید؛ هرچند نشانه هایی از تغزل در آن به چشم می خورد. از دیگر آثار رولان، می توان به جان شیفته در هفت جلد، سفر درونی، ماورای جدال ها و نمایش نامه گرگ ها اشاره کرد. رومن رولان سرانجام در ۲۰ اوت ۱۹۴۴م

در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "مادام فرانسْ کولْتْ" یکی از بزرگ ترین زنان نویسنده جهان (۱۸۷۳م) (ر.ک: ۳ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت "تئودور داستایوسکی" داستان سرای شهیر روسی (۱۸۸۱م)

شرح مناسبت:

تئودور میخائیلویچ داستایوشْـکی نویسنده بلندآوازه روسی در ۳۰ اکتبر سال ۱۸۲۱م در مسکو به دنیا آمد. وی در سال ۱۸۴۳م دوره تحصیلات مهندسی خود را به پایان رساند و پس از کمی خدمت در این زمینه، وارد عرصه ادبیات گردید. داستایوسکی نخستین داستانش را مردم فقیر نام گذاشت که با استقبال پر شوری مواجه گردید. پس از آن به نوشتن داستان هایی از قبیل زن صاحبخانه و شب های سپید پرداخت و مردم به همان سرعت که به اثر اول او روی آورده بودند، از این نوشته ها ابراز تنفر کردند. داستایوسکی از این موضوع دلسرد شد و به جمعیت آزادی خواهان که در آن هنگام فعالیت هایی داشتند پیوست. در سال ۱۸۴۹م او را به جرم قیام بر ضد سلطنت و مخالفت با کلیسا دستگیر و محکوم به اعدام کردند. اما در آن لحظه که می خواستند حکم اعدام او را اجرا کنند قاصدی از طرف تزار خبر آورد که محکومیت او به چهار سال زندان و تبعید به سیبری تغییر یافته است. بدین ترتیب داستایوسکی به طرزی معجزه آسا از مرگ نجات یافت. وی دوران سختی را در سیبری گذراند که در جسم و روح او اثری فراوان به جای نهاد. وقتی که داستایوسکی از تبعید بازگشت، حیات ادبی خود را با شیوه رئالیستی و واقع گرایی آغاز کرد. وی در طول زندگی خود دچار رنج زندان، بیماری و تهی دستی شد و به همین دلیل، شفقت سرشاری که در آثارش نسبت به نوع بشر دیده می شود تا حدی ناشی از همین رنج هاست. آثار

داستایوسکی از لحاظ مهارت وی در تحلیل روانی قهرمانان، همدردی با بیچارگان و شکست خوردگان و نیز توصیف های نافذ زندگی قرن نوزدهم میلادی، در روسیه ممتاز است. بسیاری از داستان های وی، انعکاسی ازتجارب شخصی اوست. هم چنین در آثار بزرگ داستایوسکی، موضوع اصلی، مسئله آزادی انسان و توجیه خدا و نظم جهانی است. داستایوسکی در داستان های خود کوشش می کرد پرده از رازهای روح انسان بردارد و تضادهای باطنی روح را کشف نماید. از ویژگی های آثار او، ایمان و اعتقاد به دوگانگیِ احتراز ناپذیر و غیرقابل استیلای درون انسان است. او معتقد بود در درون انسان، نیک و بد و خیر و شر، همواره مبارزه می کنند. در تمام آثار داستایویسکی، یک نفر که آرزو کند زندگانی آرامی را داشته باشد وجود ندارد. گویی مریض خانه ای به همراه معلولین عصبی و اماکن کثیف و متعفن و بیغوله های تنگ و تاریک را توصیف می کند. عوالم او پر از اشباح تاریک و سراپا آیینه دِق است. اما قدرت فکری تخیل او، انسان را سخت مسخر می کند. داستایوسکی نابغه ای عظیم و معجونی است از قدرت و ضعف، عصیان و اطاعت، نظم و آشفتگی و فضیلت و تبهکاری و .... او خالق آثار عمیقی است که در همه آنها تمایل شدید به رقت و ترحم ویک دید روانی قوی به چشم می خورد. نفوذ داستایوسکی در نویسندگان و فلاسفه بعدی چنان حیرت انگیز است که برخی از فلاسفه بزرگ اذعان می کنند که روان شناسی را از داستایوسکی آموخته اند. غالب نوشته های وی پیچیده و به زبان دشوار روسی

که خاص جامعه ممتاز روسیه قدیم و مشحون از اصطلاحات و جمله های فرانسوی که در زبان روسی نفوذ یافته بود، نوشته شده است، ولی بعضی از آثار او نیز با زبانی فصیح و مردم پسند تحریر گردیده و تا حدی ساده است. داستایوسکی زندگی مردم روسیه را آن چنان که بود، توصیف کرده است. برخی از آثار او عبارتند از: دل نازک، جنایت و مکافات، خانه اموات، جن زدگان، ابله و برادران کارامازوف. تئودور داستایوسکی سرانجام در بیست و هشتم ژانویه سال ۱۸۸۱م در شصت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "ویلیام ییتْزْ" شاعر و ادیب بزرگ ایرلندی (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

ویلیام باتْلِر ییتْزْ شاعر و ادیب ایرلندی - انگلیسی در سیزدهم ژوئن ۱۸۶۵م در ناحیه ای نزدیک دوبلین در ایرلند به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، به ترجمه و گردآوری قصه های ایرلندی پرداخت و پس از نگارش کتاب سفرهای اُویسین در ۲۴ سالگی به شهرت رسید. علاقه ییتز به ناسیونالیسم ایرلندی و افسانه های کشورش در این کتاب منعکس است. نمایش نامه های ییتز، همگی به قصد تبلیغات ادبی نوشته شده بودند و همین که به هدف خود رسیدند، حیات ادبیشان به پایان رسید و به ندرت از دوران خودشان فراتر رفت. اما شعر ییتز، با گذشت زمان اهمیت بیشتری یافت. اشعار غنایی مربوط به دوره های نخست از حیات ادبی ییتز، به کرات در منابع ادبی آورده شده اند، حال اینکه اشعار دوره های بعدی او، با آن سبک و کنایات و رمزهای تو در تویشان، نفوذ و تأثیری بی حساب بر شاعران جوان داشتند. ییتز از رهگذر همین تغییر سبک ها و همین تغییر در تأکیدها، به غنای شعر معاصر

ایرلند کمک فراوانی نمود و به آن لحن و بیانی بخشید که گاه بی تکلف و خودمانی و گاه الهام وار و وَحْیانی اما درهمه حال برخوردار از جلال و شکوهی ماندگار است. او مظهر روحیات و آرزوهای ملت ایرلند به شمار می رفت و همه عمرش، صرف پیشرفت فرهنگ و تامین استقلال ایرلند گردید. وی به خاطر اشعار الهام بخشش که به طرز هنرمندانه ای، روحیه یک ملت را بیان می کند، در سال ۱۹۲۳م موفق به اخذ جایزه نوبل ادبیات گردید. هم چنین ییتز در سال های ۱۸۹۲ و ۱۹۰۳م مجمع ادبی ایرلند و مجمع تئاتر ملی ایرلند را تأسیس کرد. از آن گذشته، وی مبارزات شدیدی برای استقلال ایرلند نمود و سهم بزرگی در انعقاد پیمان استقلال این کشور در سال ۱۹۲۱م داشت. نمایش نامه های آب های ظلمت و دیر و شعرهای کلاه خود سبز و برج از جمله آثار اوست. ییتز از نادرترین شاعرانی است که آثار دوره آخر زندگیشان، بهترین آثار آنان به شمار آمده است. جاذبه سبک او به زیبایی قالب شاعرانه اش بستگی دارد و نمایش نامه هایش نیز از ادراک شاعرانه برخوردار است. در ساختمان نمایش نامه، توجه ییتْزْ بیشتر به کلام است تا به خصوصیت های اخلاقی و روحی اشخاصِ نمایش. ییتز در اواخر عمر، از بزرگ ترین شاعران نیمه اول قرن بیستم شناخته شد و مورد تکریم قرار گرفت. حتی کسانی که به سبب صراحت بیان او در نقد، وی را دشمن می داشتند، در زمان مرگ، یک صدا او را بزرگ ترین شاعر انگیسی عصر خود خواندند. ویلیام باتلرییتز به عنوان یکی از

چهره های مورد احترام جامعه و عضو مجلس ایرلند، سرانجام در ۲۸ ژانویه ۱۹۳۹م در ۷۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: روز جهانی کمک به جذامیان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: تولد "ژان فیلیپ رامو" موسیقی دان معروف فرانسوی (۱۶۸۳م)

شرح مناسبت:

ژان فیلیپ رامو، آهنگ ساز و موسیقی دان فرانسوی در ۲۹ ژانویه ۱۶۸۳م در فرانسه به دنیا آمد. وی از کودکی علاقه فراوانی به نواختن آهنگ داشت و به زودی در این عرصه پیشرفت کرد به طوری که در هفت سالگی به درجه درخشانی در این هنر رسید. رامو از همان زمان به عنوان نوازنده ویولُن به همراه یک گروه تئاتر، در شهرهای فرانسه مشغول به کار شد. وی بعدها در کلیسای جامع کِلِرْمون و نوتِردام، اُرگْ می نواخت. رامو در سال های بعد کتاب قطعات کلاوْسِن و دو جلد کتاب در هماهنگی و خوش آهنگی تصنیف کرد و مطالب مهمی از موسیقی در آن ها نگاشت. رامو به عنوان یکی از بنیان گذاران موسیقی کلاسیک غربی به شمار می رود. او قواعد و قوانین سهل و معینی را برای موسیقی تدوین کرده که هنوز در دنیای موسیقی اجرا می شود. علاوه بر این که رامو یک تئوریسین موسیقی است، در ضمنْ آثار بزرگی در این هنر دارد. درخشندگی و عمق قطعاتی که رامو برای موسیقی مجلسی نوشته است، نسبت به زمان وی بیش از حد عادی، ممتاز بود. ژان فیلیپ رامو سرانجام در دوازدهم سپتامبر ۱۷۶۴م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "امانوئل سودنْبِرْگ" عالم و عارف سوئدی (۱۶۸۸م)

شرح مناسبت:

امانوئل سودِنْبِرگ، متفکر نامدار سوئدی در ۲۹ ژانویه ۱۶۸۸م در استکهُلْمْ سوئد به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، در ریاضیات تبحّر یافت و مهندسی معروف شد. امانوئل در ۵۴ سالگی اعلام داشت که دنیای واقعی را در رؤیاهایی چند، مشاهده کرده است. سودنبرگ از آن پس به مطالعات فراوانی در فلسفه پرداخت و به نشر عقاید و افکار خود

مشغول شد. وی اعلام داشت که فلسفه او، انفصال از دنیای مادی و غرق شدن در تماشای عالم معنوی است. سودنبرگ در مشاهده عالم معنا چنان تیزبین و دقیق بود که آن را به شیوه دانشمندان، با همه جزئیاتش توصیف می کرد. سودنبرگ می گفت که دنیای مادی و دنیای روحی، هر دو، دارای طرح و الگویی قابل انطباق هستند و بنابراین، وحدت پذیرند. هر آنچه در این دنیا هست، نظیر آن در دنیای دیگر نیز هست. وی معتقد بود که هر چه انسان شریف تر باشد فهم و درک وجود خداوند برایش ممکن تر است زیرا خداوند، شبیه و المُثنّای نامرئی و نامشهود انسان است. سودنبرگ تاکید داشت که همه اینها در سیرهای عارفانه وی به عالم بالاـ برای شخص او یقینی شده است. هر چند سودنبرگ خود را "مردی هر دو جهانی" می خواند. با این حال در او چیز غیر معمول و نامتعارفی وجود نداشت. دارا بودن زندگی عملی، ساده و معتدل، پرهیز از هرزگی و بی بند و باری، علاقه به مصاحبت با دیگران و علاقه به گیاه خواری و دوری از گوشت خواری از جمله ویژگی های زندگی او بود. امانوئل سودنبرگ اندیشه های فلسفی خود را در بیش از پنجاه جلد کتاب بیان داشت که مهمترین آن ها، کتاب اسرار عالم ملکوت یا رموز آسمانی است که آن را در هشت جلد به نگارش درآورد. او در این کتاب عنوان می کند که: تنها خدا زنده است و حضور او در انسان و مخلوقات دیگر است که به آن ها نمودی از زندگی می بخشد و در ما توهّمِ وجود

اختلاف میان انواع موجودات که همه بهره ای از ذات واحد الهی انـد ایجاد می کند. اسـرار عالم ملکوت نه تنها مهم ترین اثر سودنبرگ است، بلکه یکی از بـارزترین و جـالب ترین جلوه هـای انـدیشه عرفـانی اروپای شـمالی در قرن هجـدهم می باشـد. سودنبرگ در انگلسـتان و ایالات متحده امریکا دارای پیروان بسیاری بود. امانوئل سودِنبرگ سرانجام در ۲۹ مارس ۱۷۷۲م در هشتاد و چهار سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "آلکسی کلودکلرو" ریاضی دان شهیر فرانسوی (۱۷۱۳م)

شرح مناسبت:

آلکسـی کلـود کلرو ریاضـی دان فرانسوی، در ۲۹ ژانویه ۱۷۱۳م در پـاریس به دنیـا آمـد. وی از کودکی به ریاضیّات علاقه داشت و نبوغ خود را در این زمینه آشـکار کرد به طوری که در سیزده سالگی رسالاتی در مباحث ریاضی نگاشت و در هجده سـالگی کتـابی در ریاضـیات تـألیف کرد که خیلی مورد توجه و تعجب ریاضـی دانـان قرار گرفت. از این رو در همان سال به عضویت آکـادمی علوم فرانسه پـذیرفته شـد. کلرو در ۲۳ سـالگی مـأموریت یـافت در نواحی قطب به انـدازه گیری طول یک نصف النهار بپردازد. وی پس از مدتی توانست اندازه یکی از مدارهای زمین را محاسبه کند. هم چنین کشف آزمایشی روشی برای تعیین و تثبیت شـکل زمین، تحقیقاتی درباره ماه، مقایسه تأثیرات جاذبه سـیاره زهره با ماه بر روی زمین و تعیین رقم نسبتاً صحیـح جرم زهره و مـاه از دیگر فعـالیت هـای علمی این ریاضـی دان برجسـته فرانسوی است. کلرو به خـاطر تحقیقاتی که در زمینه معادلات دیفرانسـیل نیز انجـام داده است، در مجامع علمی جهان شـهرت دارد. این دانشـمند شـهیر سـرانجام در ۴ ژوئن ۱۷۶۵م در ۵۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "یوهان فیخته" فیلسوف شهیر آلمانی (۱۸۱۴م)

شرح مناسبت:

یوهـان گوتلیب فیخته یـا فیشه نظریه پرداز و فیلسوف آلمانی در ۱۹ مه ۱۷۶۲م در خـانواده ای فقیر در آلمان به دنیا آمـد. وی دارای هـوش و حـافظه ای فـوق العـاده بـود؛ به همین دلیـل مـورد تـوجه یکی از اشـراف و ثروت منـدان قرار گرفت و در پرتو حمـایت او به تحصـیل در رشـته الهیـات در دانشـگاه "یِنـا" پرداخت. وی در این هنگـام با آثار و افکار امانوئل کانْتْ فیلسوف مشهور هم وطنش آشنا

شـد و از او تأثیر زیادی پـذیرفت. فیخته پس از مـدتی به تـدریس در دانشـگاه مشـغول شـد و رهبری مکتب ایده آلیسم جدید آلمان را برعهـده گرفت. پیروان ایـده آلیسم یا خیال پرستی بر این عقیـده اند که بسـیاری از اجسام، ساخته و پرداخته تصورند. خود فیخته که از ابتدا، مسئله ارتباط مشیّت الهی با آزادی و اختیار انسانْ نظرش را به خود جلب کرده بود پس از مدتی، فلسفه را به دو دسـته اعتقادی و اصالت تصور یا ایده آلیسم تقسـیم کرد. بر اساس فلسـفه اعتقادی، شـی ء، موجود است و تصورات و مفاهیم و تجربیات ما را معین می کند و ذهن انسان محصول آن است. ولی در فلسـفه ایده آلیسم که فیخته پیرو آن است، شـی ء فی نفسه وجود ندارد و تصورات و مفاهیم، مانند تخیلات، محصول خود ذهن است و ناشی از حس آزادی و اختیار است؛ به عبـارت دیگر، در فلسـفه ایـده آلیسـم، ذهـن انسـان، آزاد و مختـار اسـت. فیختـه هـم چنیـن شـرط اساسـی هر دین را برآوردن مقتضـیات و نیازمندی های مطلق قانون اخلاقی عنوان نموده است. بر این اساس است که فلسفه او، فلسفه اخلاقی محسوب می گردد. با این حال، یوهان فیخته بعدها هم چون سـخنگوی وطن پرسـتان شد و از تفکرات فلسـفی به سـتایش شکوه مندی های فرهنگ آلمانی پرداخت. فیخته که اسـتنباطش کلاً بر اساس واهی و افسانه ای تخیلات خود او قرار داشت می گفت: آلمان ها نژاد خـالص هسـتند و دیگر اقوام، نژاد مخلوط و از این هـا نتیجه می گرفت که تمامی جهان، جز آلمان، بر جاده زوال و تباهی سیر

می کننـد و این تنها آلمانی ها هسـتند که مشـعل تمدن را به پیش می برند. فلسـفه فیخته، راه را برای اندیشه تفرعُن آمیز "نژاد فرمان روا"ی هگل و فکر غیر معقول "ابرمرد" نیچه و تصور وحشـیانه "آلمان، برتر از همه" هیتلر، هموار ساخت. گسترش این افکار در سالیان بعد باعث شد که بین او و دانشـگاه محل تدریسش اختلاف به وجود آید؛ چرا که آنان اعتقاد داشتند تعلیمات فیخته با اصول دیانت منافات دارد. از فیخته آثار متعددی بر جای مانده که بنیاد تحقیق علم، حقوق طبیعی و سرنوشت انسان از آن جمله اند. وی در سال های آخر عمر در برلین سـکونت یافت و با تأسیس دانشگاه برلین به ریاست آن دانشگاه انتخاب شد تا این که در ۲۹ ژانویه ۱۸۱۴م بر اثر بیماری در ۵۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: مرگ "الکساندر پوشکین" ادیب شهیر روسیه (۱۸۳۷م)

شرح مناسبت:

الکسانـدر سرگییویچ پوشـکین ادیب و نویسـنده معروف روسـی در ۲۶ مـه ۱۷۹۹م در خانـدانی که شـش صـد سال در شـمار اشراف روسیه بودند، در شهر مسکو به دنیا آمد. وی از زمانی که در دوران متوسطه تحصیل می کرد استعداد خود را در زمینه شعر به منصه ظهور رسانیـد. وی از دوره نوجوانی بـا آثـار شـاعران قرن هجـدهم آشـنا شـد و چون زبان فرانسه را به خوبی می دانست از آثـار فرانسویان تقلیـد می کرد. پوشـکین در ۲۱ سـالگی نخستین منظومه خود بـا نام روسْـلان و لیودْمیلا را به وجود آورد که از لحاظ ذوق و ملاحت توصـیفات، از سایر منظومه های نظیر خود در قرن هجدهم بهتر بود و شـعری است سرشار از شور و هیجان در قالبی که تا آن زمان در

روسـیه پیشـینه نداشت. وی در همان سال به جهت اشـعار انقلابیش که بر ضد تزار روس بود به جنوب روسیه تبعید شد. قریحه پوشـکین طی سال هایی که در جنوب گذراند تقویت شد و تحت تاثیر لُرد بایرون، شاعر انگلیسی، نخستین داستان های منظوم رمـانتیکی را سـرود. آزاد منشـی و حرکـات غیرمتعـارف او، دشـمنی حـاکم منطقـه را نسبت بـه او برانگیخـت تـا جـایی که از حکومت مرکزی تقاضای تبعید او را نمود. پوشکین در سال ۱۸۲۵م به مسکو بازگشت و به امور مطبوعاتی و انتشار چندین اثر از خود پرداخت. پوشکین اولین کسی است که به زبان روسی جنبه ادبی داد و به جهت خلق آثار فراوان، به عنوان پدر ادبیات جدید روس لقب گرفته است. الکساندر پوشکین سرانجام در ۲۷ ژانویه ۱۸۳۷ بر اثر دوئل زخم مهلکی برداشت و دو روز بعد در ۲۹ ژانویه در ۳۸ سالگی درگـذشت. از وی آثار متعـددی بر جای مانـده که سوار برنجی، کولی ها، تابوت ساز، دام سـیاه، ضربه آتشـین و توفان، بسـیار مشـهورند. برای مردم روسـیه، پوشـکین نه تنها بزرگ ترین شاعر، که نامورترین ادیب، بنیانگـذر ادبیات نوین و زبان ادبی نوین روسـیه و کانون فرهنگ روس است. پوشکین در زمان حیات، نفوذ قاطع و صریحی بر معاصران داشت و علی رغم پیروی از مکتـبی خـاص، مـافوق همه مکتب هـای ادبی بـود. وی بـا بیـان معـانی بسـیار در حـداقل کلمه، یا نگـارش هر قطعه، مفهوم تازه ای ارائه داده است. ایجاز و فصاحت او همراه با روح شاعرانه، به آثارش مقامی والا می بخشـد و بی آنکه تحولی در زبان ادب ایجاد کند، آن را از

بسیاری از قیود آزاد می کند. او همه انواع عمده شعر را آزمود و فراتر از آن چه در هر یک از آن انواع سروده، هنوز در زبان روسی چیزی پدید نیامده است. هم چنین، پوشکین نویسنده نخستین داستان منثور روسی است که هنوز هم می توان از خواندن آن لذت برد.

مناسبت ۰۶: مرگ "ویلیام سیدنی پورتر" نویسنده برجسته امریکایی (۱۹۱۰م) (ر.ک: ۲۸ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: جلوس "ملک فیصل اول" به پادشاهی عراق با کمک استعمار انگلستان (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

انگلیس در جنگ جهانی اول، به حسین بن علی، حاکم و شریف مکه قول داد تا در ازای قیام وی علیه امپراتوری عثمانی که متحد آلمان بود، او را به حکومت عربستان برساند. اما لندن برخلاف تعهّد خود، از عبدالعزیز بن سعود برای پادشاهی عربستان حمایت کرد. دولت انگلیس سپس برای دلجویی از شریف حسین، پسرش فیصل را به پادشاهی سوریه منصوب کرد اما فرانسه که قیمومیت سوریه را به عهده داشت با این عمل مخالفت نمود و فیصل را از سوریه اخراج کرد. در نتیجه، لندن، در ۲۹ ژانویه ۱۹۲۱م فیصل را به پادشاهی عراق که تحت استعمار و قیمومیت انگلیس بود، منصوب نمود. وی در ۲۳ اوت همان سال تاج گذاری کرد و سلطنت ۱۲ ساله خود را بر این کشور آغاز نمود. فیصل در دوران حکومت خود، فعالانه با انگلستان همکاری داشت و از سیاست استعماری این کشور حمایت می کرد.

مناسبت ۰۸: درگذشت "رابرت فراست" بزرگترین شاعر امریکا (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

رابرت لی فراسْتْ ادیب معروف امریکایی، در ۲۶ مارس ۱۸۷۴م در فرانسیسکو در امریکا متولد شد. وی هم چون پدرش، شغل روزنامه نگاری را برگزید، اما ذوق و استعداد وی در زمینه سرودن شعر باعث شد تا وی اولین مجموعه اشعارش را در ۲۰ سالگی منتشر کند. چون اشعار فراست در ابتدا همانند اشعار شعرای معاصرش نبود، مقبول واقع نشد اما وی دست از تلاش برنداشت و به انتشار آثارش پرداخت. وی طی سال های بعد از عشق به طبیعت و مناظر زیبا و زندگی روستایی و مطالعه افکار دهقانان، برای ساختن بهترین اشعارش الهام گرفت و به شهرت دست یافت. فراست سالیانی نیز در اروپا ساکن شد و

از طریق آشنایی با محافل ادبی و انتشار برخی آثار خود، مورد توجه ناقدان و شاعران جوان این قاره نیز قرار گرفت. فراستْ، شهرت خود را مدیون حد و اعتدالی است که در شعر نگاه می دارد. او شکل خاصی را باب سلیقه اکثر مردم برمی گزیند که آمیخته ای از فرزانگی تازگی، طنز و معتقدات درونی مردم است که در قالب زبانی روشن و فصیح و مقطع ریخته شده است. فراست اگرچه از طرفی شاعر روستاهای امریکا و طبیعت زیبا و زندگی دهقانان و شاعر لطیفه هاست، از طرف دیگر، شعرش همه احوال و اوضاع عالم انسانی و تیرگی های روح بشری را به طور کلی در برمی گیرد. اشعار فراست در باب زندگی غم انگیز انسان و بیم های آدمی و عکس العمل وی در مقابل مسائل پیچیده زندگی و تن در دادن نهایی وی به حمل این بار گران است. بعضی از ناقدان، روح ارتجاعی فراسْت و بی علاقگی و بی توجهی او به تمدن عصر جدید را مورد سرزنش قرار داده اند، اما ستایندگان و طرفداران بی شمار او، هرگز به این نکته ها توجه نداشته و والاترین مقام را در میان شاعران معاصر امریکا به او داده اند. فراست به عنوان یکی از شعرای بزرگ امریکا، چهار بار موفق به کسب جایزه ادبی "پولیتزر" و چندین درجه افتخار شد. یک پسرک، شال بستن، فاصله کوه، دیوان اشعار و کمدی عقل از جمله آثار اوست. رابرت فراست سرانجام در بیست و نهم ژانویه سال ۱۹۶۲م در هشتاد و هشت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: درگذشت "آنا ماری شیمل" مستشرق و اسلام شناس آلمانی (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

خانم آنا ماری شیمل خاورشناس آلمانی و متخصص در

تاریخ مـذاهب و مطالعـات اسـلامی و ایرانشناسـی، در هفتم آوریل ۱۹۲۲م در شـهر اروفـورت آلمـان به دنیـا آمـد. وی از ۱۵ سـالگی و هم زمـان بـا تحصـیلات اولیه، پس از آشـنایی با فرهنگ شـرق، به تحقیق درباره اسـلام و فراگیری زبان های عربی، ترکی، فارسـی و دیگر زبان های شـرقی پرداخت. این مسـئله باعث گرایش او به تحصـیل در زبان های شـرقی گردیـد و ماری شیمـل در ۱۹ سـالگی موفـق بـه اخـذ درجه دکـترا از دانشـگاه برلین آلمـان شـد. او پس از جنـگ جهـانی دوم دانشـیار بخش مطالعات اسلامی دانشگاه ماربورگ آلمان گردید. ماری شیمل سپس به عنوان اولین زن به تدریس تاریخ مذاهب در دانشگاه آنکارا پرداخت و طی سالیان متمادی در دانشـگاه هاروارد امریکا نیز مشغول تدریس گردید. پروفسور شیمل هم چنین بیش از یـک صـد جلـد کتـاب در رابطه با اسـلام و عرفان اسـلامی و حافظ و گوته نگاشـته است که غزلیات شـرقی، سـیره ابن خفیف شیرازی و جلالـل الـدین رومی از آن جمله انـد. آنـا ماری شـیمل همواره در زنـدگی سـرشار از فعالیت خود، به طور خسـتگی ناپـذیر برای تفاهم بیشتر بین مسـلمانان و غیر مسـلمانان تلاش کرد و سـفرهای متعددی به شـرق و نیز ایران نمود. وی علاوه بر اخذ چندین جایزه جهانی، در سال ۱۹۹۵م جایزه صلح کتابفروشان آلمان را دریافت کرد. او هم چنین در ماه های پایانی عمر، دکترای افتخاری از دانشـگاه الزهرای جمهوری اسـلامی ایران اخذ نمود. دکتر آنا ماری شـیمل سرانجام در ۲۹ ژانویه ۲۰۰۳ م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: آزادی صدها اسیر از چنگال رژیم صهیونیستی (۲۰۰۴م)

شرح مناسبت:

در ۲۹ ژانویه ۲۰۰۴م، به دنبال توافق مبادله اسیران میان حزب الله لبنان و

رژیم صـهیونیستی، ۴۳۵ اسـیر از ملیت هـای گوناگون عربی در مقابل یک سـرهنگ بازنشسـته اسـرائیلی و اجساد چنـد سـرباز اشـغال گر، آزاد شدنـد. این توافق که بـا میانجی گری آلمان صورت گرفت نشان داد که بـدون نقش و دخالت امریکا نیز می توان مسائل منطقه را حل نمود. در این میان، درحالی که آزادی اسـیران در بند اسرائیل، در سرزمین ها عربی و به ویژه لبنان به عنوان یک پیروزی کامل و عیـد بزرگ آزادی تلقی گردیـد، این واقعه در اسـرائیل به عنوان یک رسوایی ملی مطرح شـد. در مراسم اسـتقبال از اسیران آزاد شده، مقامات بلند پایه لبنان و جمعیت فراوانی حضور داشتند و استقبال با شکوهی از آنان انجام گرفت. آزادی اسیران از چنگال رژیم صـهیونیستی بازتاب وسیعی در محافل خبری جهان به ویژه درمیان مسلمانان یافت و بار دیگر زبونی و حقارت اسرائیل را به نمایش گذارد.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تولد "جان میلتون" شاعر و نویسنده بزرگ انگلیسی (۱۶۰۸م)

شرح مناسبت:

جان میلْتون، شاعر بزرگ قرن هجدهم انگلسـتان، در سی ام ژانویه ۱۶۰۸م در لندن به دنیا آمد. او از کودکی به شـعر و ادبیات علاقه ای ویژه پیـدا کرد و در ۲۱ سالگی اولین اثر مشـهور خود را به نام سـرود تولـد مسـیح(ع) سـرود. وقایع دوران زنـدگی میلتون او را به شـدت آزار می داد به طوری که تصـمیم گرفت علیه بیـدادگری قیام کند. میلتون از سـی سالگی وارد مبارزات شدیـد سیاسـی علیه پادشاه و اسـتبداد و برای دفاع از آزادی قلم و بیان شد و این مبارزه را بیست سال ادامه داد. با این حال این مبارزات به هدف مطلوب او نیانجامید و او خسته و رنجور، گوشه انزوا گزید و به خلق

آثار هنری خویش پرداخت. در این حال بود که بر اثر نوشتن و مطالعه زیاد، بینایی چشمان خود را از دست داد و با آغاز دوباره استبداد، سوزناک ترین اشعار خود را به نظم درآورد. میلتون در سال ۱۶۶۰م، کور و خسته و نومید، اثر جاویدانش با نام بهشت گمشده را سرود. وی در این اثر، داستان عصیان شیطان در برابر خدا و سرگذشت آدم و حوا را به منظور توجیه مشیت الهی نسبت به بشر باز می گوید. این اثر، یکی از بزرگ ترین حماسه های منظوم جهان به شمار می رود و از لحاظ استحکام کلام، در ادبیات انگلیس بی نظیر است، به طوری که میلتون را پس از شکسپیر، در ردیف اول قرار می دهد. ویژگی شعر میلتون، در استحکام، صراحت و ظرافت آنهاست. تعادل و ترکیب شعر با موضوع و هماهنگی آن دو با هم با پیچیدگی های اوزان، در تمامی آثار میلتون به چشم می خورد. میلتون، شعر آزاد را با چنان استحکام و صراحت و ظرافتی می سازد که هیچ یک از معاصرانش به آن دست نیافته اند. اشعار مختلف او، ادراک بی نظیرش را در پیچیدگی های اوزان خوش آهنگ نشان می دهد. آهنگی که از تعادل ساختمان و ترکیب استادانه شعر با بیان موضوع، اعم از خطابه نویسی یا داستان پردازی، حاصل می شود. نثر میلتون نیز بسیار فصیح و استوار است و هنر نمایشی او نیز در حد قابل قبولی قرار دارد. نفوذ عظیم میلتون در آثار نویسندگان انگلیسی و آلمانی نیز به خوبی دیده می شود. به طور کلی، شعر میلتون، ثمره وقوف کامل او

بر ادبیات یونانی و لاتینی است که بر اثر استعداد و نبوغ خاص شاعر، به ادبیات انگلیسی می پیوندد و با آن تکامل می یابد. میلتون آثار دیگری نیز دارد که بهشت بازیافته، روح شادمان و روح اندوهناك نیز از آثار معتبر جهان به شمار می روند. جان میلتون سرانجام در هشتم نوامبر ۱۶۷۴م در شصت وشش سالگی درگذشت، در حالی که هرگز نتوانست آن چه را می خواست، به چشم ببیند.

مناسبت ۰۲: تولد "لوئیچی گالوانی" پزشک، فیزیک دان و ریاضی دان ایتالیایی (۱۷۳۷م)

شرح مناسبت:

لوئیچی گالوانی فیزیك دان و ریاضی دان ایتالیایی در ۳۰ ژانویه سال ۱۷۳۷ در ایتالیا به دنیا آمد. وی ابتدا در علم طب فارغ التحصیل شد، ولی علاقه او به فیزیك به قدری بود که یکسره از طب دست برداشت و به فیزیك پیوست. گالوانی به سبب تحقیقاتش در علم جراحی و کالبدشکافی، شهرت فراوان دارد و در پرتو مطالعات وسیع خود به پیشرفت های قابل ملاحظه ای در زمینه کشف علل تحریك اعصاب نائل شد. وی در تحقیقات خود در این زمینه به وجود الکتریسیته در بافتِ بدنِ موجود زنده پی برد. او این مطلب را به صورت یك اصل علمی بیان نمود و جایگاه مهمی در تحقیقات علمی یافت به طوری که امروزه اصطلاحات متعددی در الکترونیك به نام گالوانی می باشد. لوئیچی گالوانی سرانجام در ۲۷ فوریه سال ۱۷۹۸ در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "هاینریش هاینه" ادیب و شاعر بزرگ آلمانی (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

هایْنْریش هایْنِه ادیب معروف آلمانی، در اول ژوئیه سال ۱۷۹۷م در یك خانواده یهودی در آلمان به دنیا آمد. تولد او در زمانی واقع شد که سربازان ناپلئون بر آلمان تسلط یافته بودند؛ بدین جهت زندگی هاینریش از ابتدا بین آلمان و فرانسه تقسیم شد. وی در جوانی بر اثر فشارهایی که به یهودیان در آلمان وارد می شد به پاریس رفت و در آن شهر اقامت گزید. هاینه در ۱۶ سالگی نخستین شعر خود را سرود و از آن پس وارد عرصه شعر و شاعری گردید. ناکامی های عاطفی هاینه در طول زندگی، باعث شد تا او بزرگ ترین اثر ادبی خود و یکی از شاه کارهای شعری جهان یعنی قطعه معروف "اینتر متسو" را به

وجود آورد. هاینه با آنکه نه مورخ بود و نه فیلسوف، آگاهی شگرف و پیش بینی خاص نسبت به اوضاع اجتماعی داشت و در نوشته هایش از نیروی نهفته ای که در قعر وجود هر آلمانی جای داشت و آینده آلمان را تهدید می کرد، خبر می داد. این ادراك و هشیاری ذاتی هاینه درباره امور اجتماع، به کشمکشی وجدانی درباره بی عدالتی ها و به مبارزه ای اجتناب ناپذیر مبدل شد و او را به استفاده از هجو و انتقاد واداشت. هاینه پس از چند سال اقامت در آلمان، این سرزمین را ترک کرد و برای همیشه در فرانسه سکونت یافت. هاینه شاعری رمانتیك بود و تار و پود حیاتش، از عشق و غم ساخته شده بود، به طوری که شاید هیچ شاعری در این باره به پای هاینه نرسد. بیسمارك، صدر اعظم آلمان، با همه دشمنی که با طرز فکر هاینه داشت، او را بزرگ ترین شاعر غزل سرای آلمان می خواند. هم چنین در خارج از آلمان نیز اشعار هیچ شاعر آلمانی به اندازه اشعار هاینه ترجمه نشده است. هاینریش هاینه را برجسته ترین مظهر ظرافت و ذوق در میان شعرای آلمان نامیده اند و از لحاظ نغمه سرایی، هیچ شاعری به قدرت او نمی رسد. از هاینه آثار متعددی بر جای مانده که ترانه ها در چهار جلد، تصاویر سفر در چهار جلد، رُمانس ها و اعترافات از آن جمله اند. هاینریش هاینه سرانجام در سی ام ژانویه ۱۸۵۶م در ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "مصطفی کمال آتاتورک" بنیان گذار جمهوری لائیک ترکیه (۱۸۸۱م) (ر.ک: ۱۰نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "فرانکْلین روزوِلْتْ" سی و دومین رئیس جمهور امریکا (۱۸۸۲م) (ر.ک: ۱۲آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: آغاز دوران صدراعظمی "آدولف هیتلر" دیکتاتور نژادپرست آلمانی (۱۹۳۳م)

شرح مناسبت:

آدولف هیتلر صدراعظم مستبد آلمان در سال ۱۹۲۵م حزب ناسیونال سوسیالیست معروف به حزب نازی را که به تعصب شدید نژادی مشهور شد، تأسیس کرد. این حزب در انتخابات سال ۱۹۳۰م، ۱۰۷ کرسی از پارلمان آلمان موسوم به رایشْتاگ را به دست آورد. هیتلر از این پس درصدد برآمد تا در انتخابات ریاست جمهوری آلمان نیز شرکت کند. اما در این انتخابات، هینْدِن بورگ، رئیس جمهور وقت پیروز شد و هیتلر نفر دوم گردید. با این حال، هیتلر تلاش خود را برای پیروزی در انتخابات پارلمانی تابستان ۱۹۳۲م متمرکز ساخت و در این دوره، مقام اول را به دست آورد. با وجود پیروزی نازی ها در انتخابات، هیندن بورگ از تعیین هیتلر به صدراعظمی آلمان خودداری کرد و ادامه این کشمکش به انحلال رایشتاگ و تجدید انتخابات در ششم نوامبر ۱۹۳۲م انجامید. نازی ها این بار آراء کمتری به دست آوردند ولی مقام اول خود را در میان احزاب دیگر حفظ کردند و هیندن بورگ علی رغم میل باطنی خود، روز سی ام ژانویه ۱۹۳۳م، حکم صدراعظمی هیتلر را امضا کرد. هیتلر از آن پس قدرت را در آلمان به دست گرفت و حکومت دیکتاتوری خود را آغاز کرد. با مرگ هیندن بورگ در اوت سال بعد، هیتلر مقام صدر اعظمی و ریاست جمهوری را در هم ادغام کرد و خود را رهبر این کشور نامید. وی با ایجاد سازمان مخوف امنیتی با نام مخفف اِس اِس و تأسیس شکنجه گاه های بزرگ، مخالفان خود را روانه اردوگاه های کار اجباری کرد.

هیتلر برنامه ریزی متمرکز برای کشور

جهت به سامـان آوردن امور متشتّت آلمـان پس از جنـگ جهـانی اول را عملی ساخت و با نظارت قاطع بر تولیـد و توزیع، از آلمانْ کشوری نیرومند و پیشرفته از لحاظ صنعتی پدید آورد. از طرف دیگر با گسترش صنایع نظامی، هیتلر، خدمت زیر پرچم را اجباری کرد و شـروع به مسـلح نمودن سـربازان نمود. این دیکتاتور قدرت طلب و زورگو، در پی به دست آوردن سـرزمین هـای بیشـتر، جنـگ جهـانی و خانمـانسوز دوم را به راه انـداخت و میلیون هـا انسـان را قربـانی اهـداف نژاد پرسـتانه خود کرد. سرانجام با شـکست آلمان و متحدانش از نیروهای متفقین آدولف هیتلر دست به خودکشـی زد و به جنایات ننگین خود خاتمه داد. (ر.ک: ۴ اوت)

مناسبت ۰۷: ترور "مهاتما گاندی" رهبر آزادی خواه و استعمار ستیز هند (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

موهنداس کرام چاند معروف به مهاتْما گاندی معمار استقلال هندوستان در ۱۲ اکتبر ۱۸۶۹م در سواحل غربی هند به دنیا آمد. وی فـارغ التحصـیل رشـته حقوق از انگلسـتان بود و مـدتی نیز در بمـبئی به کـار وکـالت پرداخت. گانـدی در سـال ۱۹۰۷م به افریقـای جنوبی رفت و طی هفت سـال اقـامت و کـار وکـالت در آنجـا، رهبری نهضت مبـارزه بـا تبعیضـات نژادی در افریقای جنوبی را در دست گرفت. وی در سال ۱۹۱۵م به هند بازگشت و پس از عضویت در حزب کنگره هند، به رهبری آن انتخاب شـد. در این زمـان، گانـدی به عنوان یـک رهبر مردمی، مبـارزه سیاسـی آرامی را با اسـتعمار انگلیس در هنـد آغاز کرد که به مقاومت منفی معروف شـد. نهضتی که گانـدی آن را تبلیغ می کرد مبتنی بر عدم خشونت، تمرد از قوانین اسـتعمارگران، عدم تقبّل پُست های دولتی، عدم همکاری با مأموران

انگلیسی و تحریم کالاهـای بریتانیـایی بود. اصـل مقـاومت منفی گانـدی متضـمن دو هـدف اصـلی بود. اول، مبـارزه با سـلطه انگلیسی ها، دوم، بازگشت به سنت های اصیل هندی و کنار نهادن رسوم و تعصبات فرقه ای. این مبارزه تا سال ۱۹۲۲م ادامه یافت و در این مدت، بریتانیا با وجود تمام دسیسه هایی که صورت داد، ضربات شدیدی را از نظر اقتصادی و سیاسی متحمل شد. گاندی در طی مبارزات خود چهار بار دستگیر و زندانی شد و در مدت بازداشت با دست زدن به اعتصاب غذا، به هیجان عمومی علیه انگلیسی هـا دامن زد. پس از آخرین بـازداشت گانـدی، موج اعتراضـات و تظاهراتی هندوستان را فرا گرفت که انگلیسی ها برای آرام کردن اوضاع، چاره ای جز مصالحه و اعطای استقلال هنـد نیافتنـد. دراین میان مذاکرات استقلال شبه قاره هنـد به ایجاد دو کشور هند و پاکستان انجامید و از شبه قاره، دو کشور با دو نظام سیاسی جداگانه شکل گرفتند. با این حال، گاندی در هندوستانِ مستقلْ حاضر به قبول مقامی در حکومت جدید نشد و عنوان رهبر معنوی هند یافت. مهاتما گاندی کمتر از شش ماه پس از اعلام استقلال هند به دست یک هندوی متعصب افراطی که مخالف روش های صلح جویانه او بود و قبول تقسیم هندوستان را خیانت به شمار می آورد، در سی ام ژانویه ۱۹۴۸م در هفتـادونه سـالگی به قتل رسـید. او به پاس رهبری مردم محروم هند در مبارزه با دولت استعمارگر انگلستان به "مهاتْما" یعنی دارای روحِ بزرگ معروف شد. گاندی در راه استقلال میهنش متحمل سختی های فراوان و رنج زندان گردید و مبارزه

منفی وی علیه استعمارگران و نیز تلاش برای از بین بردن اختلاف میان هندوها و مسلمانان، ضربه مهلکی بر پیکر استعمار انگلیس در هند وارد آورد. گاندی یکی از بزرگ ترین رهبران سیاسی قرن بیستم محسوب می شود و به دلیل مبارزه علیه استعمار، نامی نیکو در میان مردم شبه قاره هند دارد.

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: تأسیس کمپانی هند شرقی توسط استعمار انگلستان در شبه قاره هند (۱۵۹۹م)

شرح مناسبت:

پس از آن که سال ها از استعمار مناطق شرق آسیا توسط هلندی ها می گذشت و آنان انحصار تجارت ادویه اروپا را به خاطر روابط خویش با اندونزی در دست داشتند، دولت استعماری بریتانیا تصمیم گرفت با تأسیس شرکتی، خود به تجارت در آسیا بپردازد. از این رو اولین کمپانی هند شرقی انگلیس در سرزمین هندوستان به دستور الیزابت اول، ملکه وقت انگلیس در آخرین روز ژانویه ۱۵۹۹م تأسیس شد. این کمپانی پایه های سلطه استعماری بریتانیا بر مناطق زرخیز جنوب آسیا را تحکیم کرد و از آن پس، کلیه عملیات استعماری و روابط سلطه گرانه انگلیس با ملل جنوب آسیا، از طریق کمپانی هند شرقی انجام می شد. پس از انگلیس، کشورهایی چون هلند، پرتغال و فرانسه نیز با اهداف استعماری، راهی شبه قاره هند شدند. نفوذ و سلطه عمیق انگلیس بر هند، پس از گذشت سه قرن از تأسیس این کمپانی، موجب شد تا هند بخشی از انگلستان اعلام شود و ملکه ویکتوریا به عنوان امپراتوریس هند و انگلیس، تاج گذاری نماید. این دوران، دوران غارت مردم هند توسط انگلستان محسوب می شود که در پوشش روابط اقتصادی و تجارت و بازرگانی، زمینه ساز نفوذ سیاسی در این سرزمین گردید.

مناسبت ۰۲: آغاز قیام بزرگ مردم چین علیه خاندان سلطنتی این کشور (۱۸۵۰م)

شرح مناسبت:

قیام بزرگ مردم چین با نام شورش تای پینگ ها یا اراده خلق ها، حاصل اوضاع نابسامان روستائیان و فقر شدید حاکم بر اجتماع بود که در اثر استعمار خارجی و حکومت خاندان بی کفایت "منچو" به اوج خود رسیده بود. این قیام تحت عنوان فرمان الهی، به منظور سرنگونی خاندان منچو آغاز شد. خواسته های اصلی مردم چین در

این قیام که در ۳۱ ژانویه ۱۸۵۰م شروع شد، تقسیم عادلانه زمین، برابری زن و مرد و برقراری اصول برادری بود. این قیام ۱۴سال طول کشید و قسمت اعظم بخش جنوبی چین را دربرگرفت. قیام اراده خلق ها سرانجام با به جای گذاشتن تعداد فراوانی کشته، با مداخله انگلیس و فرانسه و حمایت آنان از فئودال های چین و خاندان منچو سرکوب شد.

مناسبت ۰۳: مرگ "فریدریش روکرت" ادیب و مستشرق برجسته آلمانی (۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

فریدریش روکرت، زبان شناس زبان های هند و اروپایی و شاعر و مترجم آلمانی، در نوزدهم مه ۱۷۸۸م در آلمان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، در رشته حقوق فارغ التحصیل شد. از آن پس به آموختن زبان های شرقی از قبیل فارسی، عربی، سانسکریت، چینی و هم چنین زبان های اروپایی پرداخت و در هر یک، تسلّطی بسزا یافت. روکرت از سال ۱۸۱۱م به تدریس در دانشگاه های آلمان مشغول شد و هم زمان به تحقیق و مطالعه درباره زبان های شرق پرداخت. او از پیش گامان شاعران آلمان به شمار می رود. تسلط شگفت انگیز روکرت به زبان آلمانی، او را در سرودن اشعار مختلفی در سبک های گوناگون و قالب های مختلف شرقی و غربی توانا کرده است. روکرت هم چنین از برخی سبک های ادبی شرقی برای سرودن شعر بهره می گرفت. وی در ترجمه برخی آثار از عربی به آلمانی، تمامی سجع ها، ضرب آهنگ ها، لفاظی ها، آرایه های بدیع، ایهامات لفظی و بالاخره همه ترفندهای ادبیِ به کار رفته در اصلِ اثر را به کار می برد، به طوری که برخی آثار ترجمه ای او، از شگفتی های ادبیِ تاریخ ادبیات

اروپا به شمار می روند. روکرت هم چنین درتمام انواع شعر به ویژه غزل و حماسه سرایی مهارت داشته و در سبک ادبی، پیرو شیوه رمانتیک یا داستانی و افسانه ای بود. از روکرت آثار متعددی برجای مانده که ترجمه منتخبی از قرآن، ترجمه آزاد از برخی غزلیات حافظ و حماسه رستم و سهراب از آن جمله اند. فریدریش روکرت سرانجام در ۳۱ ژانویه ۱۸۶۶م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "ردولف وبساوئر" کاشف آلمانی اشعه گاما (۱۹۲۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: پرتاب اولین ماهواره زمینی امریکا به فضا به منظور رقابت فضایی با شوروی (۱۹۵۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال نائورو (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

جمهوری نائورو با بیش از ۲۱ کیلومتر مربع در قاره اقیانوسیه در شمال جزایر سلیمان و در قسمت جنوبی خط استوا واقع شده است. این جزیره جمعیتی در حدود ۱۲ هزار نفر دارد و پایتخت آن شهر یارن است. اکثریت مردم نائورو پیرو آیین مسیحیت می باشند. حدود ۷۰٪ مردم نائورو ملیت نائورویی دارند و بقیه از ملیت های چینی، کیریباتی و فیلیپینی هستند. پیش بینی می شود که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۰م در حدود ۱۷ هزار نفر باشد. واحد پول این کشور کوچک دلار استرالیا می باشد. این جزیره از سال ۱۸۸۸م تحت تسلط قوای آلمان بود و پس از جنگ جهانی اول به دست قوای استرالیا افتاد. هر چند دولت استرالیا قصد داشت تا با انتقال مردم این جزیره به نقطه ای دیگر، معادن غنی فسفات آن را در اختیار گیرد ولی این عمل با مخالفت ساکنان نائورو روبرو گردید و استرالیا استقلال آن را در آخرین روز ژانویه سال ۱۹۶۸م به رسمیت شناخت. نائورو کوچک ترین جمهوری جهان است ولی از لحاظ درآمد سرانه، یکی از بالاترین ارقام را در جهان دارا می باشد.

فوریه

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: آغاز فرمان روایی "نرون" امپراتور ستمکار روم (۵۴م)

شرح مناسبت:

کلادیوس سزار معروف به نرون، امپراتور خون خوار روم باستان در ۳۱ ژانویه سال ۳۷ م به دنیا آمد و در کودکی به فرزندخواندگی امپراتور وقت روم پذیرفته شد. وی اعمال وحشیانه خود را از سنین نوجوانی آغاز کرد و در این راه حتی از

قتـل مادر و همسـر خود دریغ ننمود. نرون پس از مرگ امپراتور، که قتل او را نیز به نرون نسـبت می دهنـد، در اول فوریه سال ۵۴ م در

۱۷ سالگی به امپراتوری روم رسید. وی سال های اولیه سلطنت را با راهنمایی های عاقلانه برخی نزدیکان خود به نحوه مطلوبی گذراند اما مدتی نگذشت که جنایت های فراوانی در پیش گرفت و مردم بسیاری را به کشتن داد. در سیزدهم ژوئیه ۶۴م حریق بزرگی در رم به وقوع پیوست که گفته می شود به تحریک او صورت گرفت. این آتش سوزی که قسمت عمده شهر را در کام خود فرو برد، بهانه ای به دست نرون داد تا به قتل عام مسیحیان دست زند. از این رو دستور کشتار یک صدهزار مسیحی را صادر کرد و این فرمان با بی رحمی هر چه تمام تر اجرا شد. از دیگر حوادث دوران حکومت نرون، قیام خونین و پرتلفات مردم علیه ستمگری ها و جنایات او بود که با شکست مردم مواجه شد و به قتل عام بسیاری از انسان ها انجامید. هم چنین در زمان نرون جنگ میان ایران و روم روی داد که منجر به انعقاد صلح بین دو طرف گردید. در نهایت بر اثر ظلم و ستم فراوان نرون به ویژه نسبت به مسیحیان، توطئه هایی علیه او صورت گرفت. در آخرین شورش بزرگ علیه نرون که توسط ارتش روم صورت پذیرفت، نرون که پیروزی شورشیان را نزدیک می دید، از ترس شکنجه شدن توسط مخالفان، در هشتم اوت سال ۶۸ م پس از ۱۴ سال حکومت سراسر ظلم و جنایت در حالی که ۳۱ سال بیشتر نداشت، خودکشی کرد.

مناسبت ۰۲: کشف شیوه نگهداری اغذیه به صورت کنسرو (۱۸۰۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: وقوع جنگ خونبار "روتیر" بین فرانسه با پروس، اتریش و سوئد (۱۸۱۴م)

شرح مناسبت:

نبرد خونین روتیر در محلی به همین نام در نزدیک رود "اوب" میان نیروهای متحد شامل کشورهای پروس، اتریش و سوئد در برابر ارتش فرانسه به رهبری ناپلئون بُناپارت اتفاق افتاد. در این جنگ که در اول فوریه ۱۸۱۴م نیروهای فرانسه چهل هزار تن و قوای متحد چهار برابر بودند، سربازان فرانسه به دلیل نداشتن روحیه و نیز نابرابری نیروهای طرفین، نتوانستند در برابر نیروهای مجهّز و تازه نفس متحدین مقاومت کنند. بنابراین این جنگ با شکست ناپلئون پایان پذیرفت.

مناسبت ۰۴: تأسیس جمهوری متحده عربی بین سوریه و مصر (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

پس از پایان جنگ سوئز و عقب نشینی نیروهای انگلیس، فرانسه و رژیم صهیونیستی از خاک مصر، جمال عبدالناصر به عنوان یک رهبر بین المللی در جهان عرب مطرح شد و حیثیت و اعتباری ویژه کسب کرد. این وجهه که توسط رسانه ها نیز به آن دامن زده می شد مقوله رهبری جهان عرب و کشورهای جهان سوم به ویژه در افریقا را مطرح می ساخت. در نتیجه در اول فوریه ۱۹۵۸م سوریه قرارداد اتحاد با مصر را امضا کرد و در جریان رفراندومی که در ۲۲ فوریه ۱۹۵۸م برگزار شد، جمهوری متحد عربی با شرکت مصر و سوریه شکل رسمی به خود گرفت. آن چه مورد نظر بسیاری از توده ها و برخی از نخبگان بود مسئله وحدت و یک پارچگی در مقابل دشمن مشترک و به ویژه صهیونیسم بود. اما شکل گیری جمهوری عرب به سمت و

سویی رفت که شائبه رهبری جمال عبدالناصر و سیادت مصر بر جهان عرب را دامن می زد. با تشکیل اولین کابینه مشترک در اکتبر ۱۹۵۸م، چهارده پست وزارتخانه های مهم در اختیار مصر قرار

گرفت و هفت وزارت خانه نیز به سوریه داده شد. ضمن این که مقام ریاست جمهوری نیز به جمال عبدالناصر واگذار گردید. با این حال، پذیرش ایده اتحاد سبب شد تا در فوریه ۱۹۵۸م، یمن نیز به این اتحادیه بپیوندد و از ۸ مارس ۱۹۵۸م، عنوان کشورهای متحده عربی رسمیت یابد. بر اساس موافقت نامه جدید قرار شد در مرحله نخست، سیاست دفاعی و سیاست خارجی واحد اتخاذ گردد و سپس بحث اشتراک در امور گمرکی و پولی مطرح شود. اما عمر این اتحادیه دیری نپایید و به دلایل مختلفی از قبیل عملکرد مصر در سوریه، خودکامگی و بدرفتاری افسران مصری، تصمیم ناصر مبنی بر بهبودی روابط با امریکا و کودتای نظامی در ۲۸ سپتامبر ۱۹۶۱م در سوریه، به خروج سوریه از این اتحادیه و انحلال آن انجامید.

مناسبت ۰۵: اشغال مسجد بابری توسط هندوهای افراطی در کشور هند (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

مسجد بابری هند همواره مورد ادعای مسلمانان و هندوهای این کشور بوده و هر کدام، این مکان را متعلق به خود می دانستند. پس از جدایی پاکستان از هند، در سراسر هند تبلیغات گسترده ای بر ضد مسلمانان آغاز شد که با توطئه های هندوها، این مسجد در ول فوریه ۱۹۸۶م به اشغال آنان درآمد. پس از اشغال مسجد، فعالیت های وسیعی برای اخراج آنان از مسجد صورت گرفت، ولی بی نتیجه ماند. سرانجام در ۶ دسامبر سال ۱۹۹۲م هندوهای افراطی بدون حضور محسوس نیروهای انتظامی، مسجد را ویران کردند. ویران نمودن مسجد بابری، موجی گسترده علیه هندوها به وجود آورد و مسلمانان به شدت با این عمل مخالفت کردند. (ر.ک: ۶ دسامبر)

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تولد "پیر بومارْشه" نویسنده شهیر فرانسوی (۱۷۳۲م) (ر.ک: ۱۸ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: امضای معاهده تاریخی برلَن برای سرکوبی انقلابیون فرانسه (۱۷۹۳م)

شرح مناسبت:

در دوم فوریه ۱۷۹۳م، معاهده تاریخی برلین میان امپراتور اتریش و پادشاه پروس به امضا رسید. این معاهده، نتیجه توافقی بود که میان این دو زمام دار اروپایی در اوت ۱۷۹۱م برای مقابله با انقلاب فرانسه حاصل شده بود. زیرا که سلاطین اروپایی از برخی نظرات آزادی خواهانه انقلاب فرانسه به وحشت افتاده بودند. با وجود انعقاد این معاهده و حمله اتریش، پروس و هم چنین انگلیس به فرانسه و حمایت از سلطنت طلبانِ این کشور، این تحرکات به نتیجه نرسید و انقلابیون فرانسه به پیروزی دست یافتند.

مناسبت ۰۳: مرگ "فرانسوا فوریه" فیلسوف و نظریه پرداز فرانسوی (۱۸۳۷م)

شرح مناسبت:

فرانسوا ماری شارل فوریه فیلسوف فرانسوی در ۲۵ اوت سال ۱۷۷۲م در بزانسون فرانسه متولـد گردید. وی در ابتدا با ثروت به ارث برده از پـدرش به تجارت پرداخت ولی در جریان حوادث بعد از انقلاب فرانسه، تمام سـرمایه خود را از دست داد. فوریه در سال ۱۷۹۹م نمایندگی یک شرکت خوار و بار را برعهده داشت اما پس از نابود شدن بخشی از موجودی انبار به این نتیجه رسـید که سیسـتم بهره برداری در اسـاس غلـط است. بنـابراین سیسـتمی ابـداع نمـود که هم عملی تر و هم بـا مـوازین اخلاقی سازگـارتر بود. وی نظرات خود را در چنـد کتـاب از جمله نظریه سـرنوشت عمومی، رسـاله دربـاره جـامعه کشاورزی و دنیای صنعتی و اجتماعی جدیـد مطرح نمود اما چنـدان مورد توجه قرار نگرفت. سیسـتم مورد نظر فوریه بعـد از مرگش توسط گروه های متعـددی ملی گردیـد و در کشورهای مختلفی چون امریکا و فرانسه به اجراء گذاشـته شـد. جامعه ای که بر مبنای نظرات فوریه شکل گرفت، جامعه ای اشتراکی بود که هر یک از

اعضای آن مطابق استعدادش به کاری می پرداخت و متناسب با سهمی که در خیر و بهبود وضع عموم داشت دستمزد دریافت می کرد. در این میان، در مسائل ضروری مانند خانه سازی مزد بیشتری پرداخت می شد. فوریه پیشنهاد کرده بود که جامعه به جوامع کوچک کشاورزی تقسیم شود و هیچ قید و شرطی در برابر امیال طبیعی و اراده افراد این جوامع به وجود نیاید. با این حال، این گونه جوامع، بیشتر در مقام تئوری قابل طرح بودند و در مقام عمل، مدینه فاضله مورد نظر فوریه دوام نیاورد. شارل، فوریه پس از عمری ۶۵ ساله، سرانجام در دومین روز فوریه سال ۱۸۳۷م درگذشت.

مناسبت ۰۴: در گذشت "جان دالتون" دانشمند بزرگ بریتانیایی (۱۸۴۴م)

شرح مناسبت:

جان دالتون دانشمند معروف انگلیسی در ششم سپتامبر ۱۷۶۶م در خانواده ای فقیر و روستایی در این کشور به دنیا آمد. او در دوران کودکی، دروس مذهبی، ریاضی و علوم را فرا گرفت و دیری نگذشت که نبوغ او در رشته ریاضی در سراسر ناحیه پیچید. دالتون در این زمان، در حالی که تنها ۱۲ سال داشت، مدرسه ای در روستای خود تأسیس کرد و به بچه هایی که بزرگ تر از او بودند تدریس نمود. در همین اوقات به نگارش مشاهدات روزانه خود درباره اوضاع هوا و هواشناسی پرداخت و این کار را تا آخر عمر ادامه داد که پس از مرگش، مجموعه دویست هزار صفحه ای تحقیقات او در زمینه هواشناسی به جای ماند. دالتون در ۲۳ سالگی به تدریس ریاضی و علوم پرداخت و بخشی از نوشته های خود را در زمینه هواشناسی چاپ و منتشر کرد. انتشار این اثر توجه دانشمندان را به خود

جلب نمود و باعث راهیابی او به انجمن فلسفی و ادبی منچستر گردید. وی در سال های بعد نیز به مطالعات خود ادامه داد تا سرانجام به کشف نظریه اتمی ساده منجر گردید. نظریه اتمی دالتون که نتیجه سال ها کار و تجربه اوست بر این اساس است که تمام عناصر از ذرات ریزی به نام اتم درست شده اند و غیر قابل شکافتن و شکستن است. هرچند بر پایه این نظریه، اتم های عناصر مختلف دارای خواص مختلف اند اما اتم های عناصر مشابه مانند یک دیگرند. هم چنین اتم ها غیرقابل تغییرند، نه به وجود می آیند و نه از بین می روند. این نظریه بی هیچ گونه انتقاد و اظهارنظری مورد تایید دانشمندان قرار گرفت. نظریه اتمی دالتون، بر دقت ریاضی و اهمیت علم شیمی افزود و علوم فیزیک و شیمی را به هم نزدیک تر کرد. هم چنین به کمک فرضیه اتمی دالتون ثابت شد که ذرات ماده، دارای جاذبه الکتریکی هستند. با کمک این خاصیت بود که بمب هسته ای ساخته شد و با انرژی عظیمش، جهان علم را به لرزه افکند. جان دالتون سرانجام در دوم فوریه ۱۸۴۴م در ۸۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "جِیمز جویْزْ" ادیب و نویسنده معروف ایرلندی (۱۸۸۲م) (ر.ک: ۱۳ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت "اوتْمار مِرگِنْ تالِر" مخترع معروف آلمانی (۱۸۹۹م)

شرح مناسبت:

اوتمار مِرگِنْ تالِر مخترع آلمانی، در ۲۴ ژوئیه ۱۸۵۴م در خانواده ای که تمام اعضای آن، استاد و معلم بودند، در ایالت وورتمبرگ آلمان به دنیا آمد. او از نوجوانی به مکانیک علاقه داشت. از این رو، در یک کارگاه ساعت سازی به کار پرداخت. اوتمار پس از چندی به دعوت یکی از دوستان خانوادگی راهی امریکا شد و در شرکتی که به ساختن ابزارهای علمی می پرداخت، مشغول به کار شد. او در اواخر دهه ۱۸۷۰م با نمونه جدید ماشین تحریری روبرو شد که برای تعمیر نزد او آورده بودند. جوان آلمانی روی این دستگاه که نقایص بسیار داشت کار کرد و تغییرات سودمندی در آن داد. از زمان ایجاد صنعت چاپ تا آن زمان، چاپ بدین صورت انجام می شد که کارگر چاپ خانه، حروف پراکنده را یک به یک برمی داشت و آنها را به ترتیب کنار یک دیگر قرار می داد و چون کار چاپ به پایان می رسید، بار دیگر حروف را پراکنده می کرد. مرگِنْ تالِر اندیشید ترتیبی دهد که حروف پس از چاپ پراکنده نشوند. از این رو، دست به کار شد و پس از هفت سال تلاش، موفق به اختراع ماشین حروف چینی گردید که قادر بود همه سطرها را به یک اندازه بچیند. هنگامی که مرگِنْ تالِر کار را به پایان رساند، ماشین حروف چینی را که امروزه بیشتر کارهای چاپی با آن صورت می گیرد، اختراع کرده بود. اوتمار مرگن تالر سرانجام در دوم فوریه ۱۸۹۹م در ۴۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: درگذشت "دیمیتری مَندلیُف" مکتشف نامی روسی و مبتکر جدول تناوبی عناصر (۱۹۰۷م)

شرح مناسبت:

دیمیتری ایوانوویچ مَندَلْیُف شیمی دان روسی در هفتم فوریه ۱۸۳۴م درنواحی شرقی سیبری

در روسیه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی در زادگاهش راهی دانشگاه مسکو شد اما در امتحان ورودی موفق نشد. با این حال تحصیلات خود را در مؤسسه تربیت معلم ادامه داد و به ریاضیات، فیزیک و شیمی علاقه فراوانی نشان داد. دیمیتری جوان ضعیف و بیماری بود و همیشه از بیماری ریه رنج می برد به طوری که در ۲۱ سالگی امیدی به زنده ماندنش نبود. وی پس از چندی برای ادامه تحصیل به فرانسه و آلمان سفر کرد و در آن جا تحقیقات و مطالعاتی درباره نور به انجام رساند. مندلیف سپس به پترزبورگ بازگشت و با نگارش مقاله الکل با آب، موفق به اخذ درجه دکترای شیمی گردید. او در ۱۸۶۹م، بعد از چند سال کار و کوشش و گردآوری دانستنی های شیمی، آماده تدوین جدول عناصر شد. تا آن تاریخ، نزدیک به ۶۳ عنصر شیمیایی شناخته شده بود. مندلیف در جستجوی کشف راه حلی بود که بتواند به نحوی این عناصر را به یک دیگر ارتباط دهد. او ۶۳ عنصر را به ترتیب افزایش وزن اتمی درجدول مرتب کرد که هیدروژن در اول و عنصر اورانیوم در آخر بود. مندلیف پی برد که با قرار دادن این عناصر در هفت گروه، بر حسب خواص فیزیکی و شیمیایی، نظم و ترتیب جالبی به وجود می آید، چرا که بعد از هر هفت عنصر، دوباره همان خواص تکرار می شود. این جدول می توانست تغییر حالت خواص شیمیایی عناصر را با در نظر گرفتن وضع آنها در جدول به آسانی پیش بینی کند. مندلیف در صدد بود که با استفاده

از جدول تناوبی، وضع عناصر دیگری را که تا آن موقع کشف نشده بود در جدول تعیین کند. از این رو، وزن اتمی و خواص شیمیایی چند عنصر را که ناشناخته بود در جدول پیش بینی کرد و جای آنها را خالی گذاشت. جدول تناوبی مندلیف در ابتدا بـا اسـتقبال مواجه نشـد ولی با کشف عناصـر دیگر، جاهای خالی پر شـد و او به شـهرتی جهانی دست یافت. در طی سال های بعد، تمامی آکادمی های کشورهای جهان غیر از مملکت خودش، او را به عضویت دعوت کردند؛ زیرا مندلیف مردی آزادی خواه و طرفـدار جـدی حقوق زن بود و به این علت مورد لطف آکـادمی هـای داخلیِ طرفـدار تزار روس قرار نگرفت. امروزه، جدول تناوبی عناصـرْ کامل شده و عناصرْ با نظم خاصی به ترتیب عدد اتمی شان در خانه های جدول قرار گرفته اند. دیمیتری مندلیف سرانجام در دوم فوریه ۱۹۰۷م در ۷۳ سالگی در اوج شهرت درگذشت.

مناسبت ۰۸: مرگ "بِرْتراندْ راسل" نویسنده و فیلسوف شهیر انگلیسی (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

برتراند آرتور ویلیام راسل فیلسوف معروف انگلیسی در ۱۸ مه ۱۸۷۲م در انگلستان به دنیا آمد و زبان های فرانسه و آلمانی را در خانه فرا گرفت. وی در ۱۸ سالگی وارد دانشگاه کمبریج شد و با درجه ممتاز در رشته فلسفه فارغ التحصیل گردید. این در حـالی بود که وی به کلی از اعتقـاد به مسـیحیت دست کشـیده بود. او در این هنگـام به مطـالعه دربـاره مکاتب فکری مختلف پرداخت و هم زمان به فعالیت های سیاسـی نیز مشـغول شد. راسل درسال ۱۹۰۳م کتاب اصول ریاضـیات را نگاشت که در آن ثابت می کرد ریاضیات قسمتی از علم منطق است. این کتاب توجه

تمام متفکران معاصـر را به خود جلب کرد و راسل را به شـهرت رسانـد. وی در جریان جنگ جهانی اول، با جنگ به مخالفت پرداخت و پس از نگارش مقاله ای در این زمینه، از تـدریس در دانشـگاه محروم شد. با این حال در جنگ جهانی دوم، اعمال قـدرت در مناسبات با آلمان نازی را تجویز نمود و به دلیل طرفداری از خلع سـلاح جهانی و هسـته ای، به دفعات توقیف شد. راسل در تمام زنـدگی خود، طرفدار آزادی مطلق و نامحدود روابط انسانی و اجتماعی بود و علناً با دین و مذهب مخالفت می کرد. او به این نتیجه رسـیده بود که اعتقادات مذهبی با علوم جدید ناسازگار و اخلاقیات مسیحی در مواردی نامعقول است. از این رو به مکتب نئورئـالیسم که بـا مـذهب و حکمت الهی مخالفت داشت پیوست. راسل معتقـد بود که وقتی برای قبول نظریه ای، زور و فشـار به کار برده می شود، معلوم می شود که آن نظریه به خودی خود، فاقـد قـدرت های منطقی لازم است و برای جبران این ضـعف است که زور و فشـار، اعمـال می گردد. راسل در سال ۱۹۵۰م به دلیل دفاع مداوم از آزادی بشـر و افکاری که در آثـارش به کثرت یـافت می شود، به دریافت جایزه ادبیات نوبل مفتخر شـد. سال های آخر عمر راسل با تشـکیل دادگاه جنایات جنگی امریکا در ویتنام که به نام او، دادگاه راسل خوانده می شد و نیز مبارزه با توسـعه صـنایع هسـته ای در تسلیحات به ویژه افشای اسرار هسته ای انگلیس، از وجهه سیاسی خاصی برخوردار بود. راسل علاوه بر مقالات فلسفی، مطالب

بی شـماری دربـاره تعلیم و تربیت، سـیاست و منطـق وفلسـفه نگاشـته است که تاریـخ فلسـفه غرب، اخلاـق، تصـوف و منطق و معماهای فلسفه از آن جمله اند. برتراند راسل سرانجام در دوم فوریه ۱۹۷۰م در ۹۸ سالگی درگذشت.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: روز استقلال "یونان" از امپراتوری عثمانی (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

یونان کشوری در جنوب شـرقی اروپا و بر کرانه شـمالی دریای مدیترانه واقع شده است. مساحت آن ۱۳۱/۹۵۷ کیلومتر مربع و جمعیت آن قریب به ۱۱ میلیون نفر می باشد. پایتخت یونان شـهر آتن و شـهرهای مهم آن تسالونیکی،پیرایوس و پاترای است. بیش از ۹۵٪ مردم یونـان مسـیحی ارتـدوکس و ۱/۳ درصـد مسـلمانند. نظـام سیاسـی یونـان جمهوری است و واحـد پول آن "دراخما" بود که با رواج یافتن پول واحـد اروپائی، یورو جای گزین آن گردیـد. اکثریت مردم یونان ملّیت یونانی داشـته و به زبان یونانی جدید صـحبت می کنند. ۲۵ مارس سال ۱۸۲۱م، یـادآور آغاز نبرد آزادی بخش علیه عثمانی در یونان به نام روز ملّی نام گذاری شده است. یونان یکی از قدیمی ترین تمدن های جهان است که از هزار سال قبل از میلاد واحدهای مسکونی و سیاسـی در آن تشکیل شده بود. ۳۳۸ سال قبل از میلاد، پادشاه مقـدونیه، یونان را ضـمیمه امپراتوری روم گرداند. امپراتوری عثمانی از سال ۱۴۵۶م دوران تسلط چهارصد ساله خود را بر این کشور آغاز کرد. از سال ۱۸۲۱م، قیام یونانی ها علیه عثمانی، بـا حمـایت برخی دولت های اروپایی به ویژه روسـیه، فرانسه و انگلیس آغاز شـد و سـرانجام، در سوم فوریه سال ۱۸۳۰، یونان باحکومت پادشاهی به استقلال دست یافت. یونان در طول قرن نوزدهم، درگیر نزاع های داخلی و جنگ های خارجی بود و

با اعلام پایان حکومت سلطنتی در ۱۹۷۳، آرامش در این کشور حاکم گردید.

مناسبت ۰۲: آغاز اولین شورش سیاهان امریکا برای احقاق حقوق سیاسی و اجتماعی خود (۱۸۵۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز استفاده از فلز مس به عنوان بهترین رسانای جریان برق (۱۸۸۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: حمله قوای آلمان وعثمانی به کانال سوئز در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی اول، کانال سوئز که تحت تصرف انگلیس بود، مورد حمله نیروهای مشترک آلمان و امپراتوری عثمانی قرار گرفت. از آن جا که کانال سوئز، دریای مدیترانه را به دریای سرخ متصل می کند تسلط بر این نقطه برای هر دو طرف جنگ، بسیار حائز اهمیت بود. اگر انگلیس این کانال را از دست می داد، مستعمراتش در آسیا نیز در معرض خطر جدی قرار می گرفت. به همین علت نیروهای انگلیسی در مقابل تهاجم مشترک آلمان و عثمانی برای تصرف کانال سوئز به شدت مقاومت کردند و مهاجمین را شکست دادند. این کانال تا ۱۹۵۶م که جمال عبدالناصر رهبر مصر، آن را ملی اعلام کرد در اشغال انگلیس باقی ماند.

مناسبت ۰۵: مرگ "وودرو ویلسون" بیست و هشتمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۲۴م)

شرح مناسبت:

وودرو ویلسون بیست و هشتمین رئیس جمهور امریکا در ۲۸ دسامبر ۱۸۵۶م در ایالت ویرجینیا متولد شد. وی پس از طی تحصیلات خود، وارد فعالیت های سیاسی شد. ویلسون در سال ۱۹۱۲ فرماندار ایالت نیوجرسی گردید و در ۱۹۱۳م در ۵۷ سالگی به ریاست جمهوری امریکا دست یافت. ویلسون به مراتب بیش از رؤسای جمهور قبلی امریکا توسعه طلب و ماجراجو بود. او نیز مانند حاکمان پیشین ایالات متحده، بیشترین حجم مداخلات خود را در منطقه امریکای مرکزی متمرکز کرد. حجم دخالت های نظامی ویلسون در محدوده حوزه کارائیب و امریکای مرکزی از حجم مداخلات سایر دولت هایی که قبل از وی در طول تاریخ پس از استقلال امریکا به دست تعرض و تجاوز در این منطقه زده بودند، بیشتر بود. این امر بیشتر به خاطر آغاز استفاده از کانال استراتژیک پاناما در سال ۱۹۱۴م بود. کانالی که در

آغـاز حکومت ویلسون، میـدان رزمـایش نیروی دریایی را در دو سـمت کشورهای امریکای مرکزی در اقیانوس اطلس و آرام توسـعه می داد. دوران حکومت ویلسون مملو از مـداخلات و تجاوزات نظامی این کشور به نقاط مختلف جهان بود. به طوری که امریکا در نیمی از سال های زمام داری ویلسون درگیر جنگ های خانمان برانداز بود.گویی گذشت زمان نسبت مستقیمی بـا میزان تعرّضات خارجی امریکایی ها داشت. ویلسون در سال ۱۹۱۵ به هائیتی، در سال ۱۹۱۶ به دومینیکن، در سال ۱۹۱۷ به کوبا و در سال ۱۹۲۰ به گواتمالا، حمله نظامی کرد. تمامی این تجاوزات و لشکرکشـی ها در شرایطی اتفاق افتاد که حکومت ویلسون در دومین سـال زمـام داری خود، در جبهه هـای مختلف جنگ جهانی اول به سـختی درگیر بود در خلال جنگ و در سـال های پس از آن، دولت ویلسون بزرگ ترین وام دهنـده و کمک کننـده به کشورهای خسارت دیـده جنگ به شـمار می رفت. در خلال جنـگ جهـانی اول و پس از آن، ضـعف عمومی دولت هـای اروپـایی فرصت مناسبی به گروه های انحصاری مهم امریکا داد تا با طرح ریزی نقشه های بلند مدت اقتصادی، نهایت بهره برداری را از وضع موجود ببرند و سـرمایه گذاری و سود فراوانی نماینـد، به طوری که باعث شـد که مراکز ثقل اقتصاد عمومی و سـیاست جهانی از اروپا به امریکا متصل شود. در طول سال های بعـد از جنگ جهانی اول، ایالات متحده کوشـید با دادن وام های کلان به دولت های امریکای لاتین و با برسـر کار آوردن رژیم های دست نشانده در این کشورها، جای پای خود را در

منطقه بیش از پیش محکم کند. هم چنین ویلسون با انجام سرمایه گذاری های وسیع در کشورهای دیگر، سود هنگفتی را روانه خزانه امریکا نمود به طوری که ذخیره طلای امریکا که در سال ۱۹۱۴م ۱۸۰۰ میلیون دلار بود در سال ۱۹۲۵م به رقم شگفت آور ۴۵۰۰ میلیارد دلار ترقی یافت که معادل نیمی از ذخایر طلای جهان بود. ویلسون پس از پایان جنگ جهانی اول، چون سهم امریکا را از منابع زرخیر کشورهای افریقا و آسیا را ناچیز دید، فریبکارانه اعلام کرد که صلح آتیه نباید متکی به قدرت و تسلط استعماری باشد، بلکه یک سیستم بین المللی باید به وجود آید تا آزادی و حرمت و حقوق کلیه دولت ها براساس آن محترم شناخته شود و کلید این سیستم نیز در دست قرار گیرد. برهمین اساس، ویلسون در هشتم ژانویه ۱۹۱۸م اعلامیه چهارده ماده ای خود را صادر کرد و تلاش نمود تا از این راه قدرتی به اصطلاح معنوی برای امریکا دست و پا کند. ویلسون هم چنین مبتکر و رئیس کنفرانس صلح وِرسای در سال ۱۹۱۹م بود که منجر به انعقاد معاهده ورسای و ظهور جامعه ملل از متن پیمان گردید. وودرو ویلسون تا سال ۱۹۲۱م به مدت دو دوره، ریاست جمهوری امریکا را بر عهده داشت و سرانجام دو هفته پس از مرگ لنین، در سوم فوریه ۱۹۲۴م در شصت و هشت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: انتخاب "یاسر عرفات" به رهبری سازمان آزادی بخش فلسطین (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

محمد عبدالرئوف یاسر معروف به یاسر عرفات مبارز فلسطینی و رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین در چهارم اوت سال ۱۹۲۹م در بیت المقدس به دنیا آمد. او پس از تحصیل در دانشگاه قاهره به جامعه

دانشجویان مبارز فلسطینی پیوست و در سال ۱۹۵۶م جنبش فتح را بنیان نهاد. عرفات در جریان جنگ ۶ روزه در کنار ارتش های عربی، علیه رژیم اسرائیل جنگید و بالاخره در سوم فوریه ۱۹۶۸ به ریاست سازمان آزادی بخش فلسطین موسوم به ساف، متشکل از هشت گروه چریکی مسلح، رسید. یاسر عرفات پس از آن که در سپتامبر ۱۹۷۰م، تعداد زیادی از نیروهایش به دست ارتش اردن در داخل آن کشور کشته شدند برای حفظ جان ده ها هزار فلسطینی، رویّه هم زیستی مسالمت آمیز را در پیش گرفت و با وساطت برخی رهبران دول عربی، با شاه حسین اردنی کنار آمد. عرفات در دهه ۱۹۸۰م به عنوان یک عنصر سیاسی مطرح، از روش های خشونت بار چریکی فاصله گرفت و با سفرهای مکرر به پایتخت های عربی، میلیون ها دلار پول نقد برای مخارج گروه فتح جمع آوری نمود. با این حال، حوادث سال ۱۹۸۲م لبنان و لشکرکشی نیروهای رژیم صهیونیستی به این کشور که مقدمه خلع سلاح عموم فلسطینیان مقیم لبنان و سپس اخراج آنها از این کشور گردید، ضربه بزرگی بر پیکر فتح و وجهه عرفات وارد آورد. تلاش مشترک دولت های غربی در طول این دهه، حذف تدریجی نقش و نفوذ عرفات و سازمانش در معادلات سیاسی منطقه نیز با موفقیت نسبی توام بود. عرفات نیز متقابلاً- تنها راه خروج خود از انزوا نزد دولت های منطقه و جهان را نزدیک شدن هرچه بیشتر به امریکا و رژیم صهیونیستی دید. حاصل تلاش عرفات در این رهگذر و برای بازپس گیری اراضی اشغال شده فلسطین، در نهایت به انعقاد قراردادی منجر گشت

که تنها سه درصد از خاک فلسطین را در اختیار وی قرار می داد، در حقیقت، پس از امضای این قرارداد، عرفات و نیروهای وفادارش در این اراضی، به عنوان حامی و مدافع منافع اسرائیل شناخته شدند. این پیمان با موجی از محکومیت گروه های اسلامی در سراسر جهان مواجه شد و عرفات از امضای این قرارداد و قراردادهای مشابه بعدی، سودی برای فلسطینیان به ارمغان نیاورد.

مناسبت ۰۷: کودتا در پاراگوئه و سرنگونی "اِسْتِروِسْنِر" دیکتاتور این کشور (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

آلفرد اِستروسْنِر، رئیس جمهور سابق پاراگوئه و دیکتاتور این کشور، در سال ۱۹۵۴م با یک کودتا به ریاست جمهوری پاراگوئه دست یافت. وی از این سال تا سال ۱۹۸۸م، طی هفت بار انتخابات ریاست جمهوری پاراگوئه، خود را منتخب مردم خواند و به مدت ۳۴ سال تمام بر این کشور کوچک امریکای جنوبی حکومت کرد. استروسْنر در این مدت پاراگوئه را از نظر صنعتی توسعه بخشید ولی سرکوب شدید آزادی خواهان و وجود اختناق در این کشور طی سال های حکومتش موجب شد کلیساهای کاتولیک علیه وی دست به کار شوند. هم چنین پاراگوئه در سال های زمام داری استروسْنر، بالاترین رقم مهاجرت از کشور را در امریکای جنوبی به خود اختصاص داده بود. حکومت آلفردو استروسنر سرانجام در سوم فوریه ۱۹۸۹م طی یک کودتای نظامی ساقط شد و او مجبور به خروج از کشور گردید. آندرز رودریگز رهبر کودتا که از نظامیان نزدیک استروسنر و از افراد مورد اطمینان او در هیأت رهبری پاراگوئه به شمار می رفت، هنگام عزیمت رئیس جمهورِ ساقط شده این کشور به شیلی وی را شخصاً تا فرودگاه بدرقه کرد. با سرنگونی استروسنر، ژنرال آندرز فرمانده نیروی زمینی، حکومت را در

دست گرفت و بلافاصله فرمان برگزاری انتخابات آزاد را در پاراگوئه صادر کرد. رودریگِز، خود تا سال ۱۹۹۳م در سمت ریاست جمهوری بود و در این سال، قدرت به دست غیرنظامیان منتقل شد.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: تولد "آلفرد کبیر" امپراتور بریتانیا معروف به نجیب ترین پادشاه انگلستان (۸۴۸م) (ر.ک: ۵ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "جِیمز کوک" دریانورد و مکتشف انگلیسی (۱۷۷۹م)

شرح مناسبت:

جِیمز کوک، دریانورد انگلیسی در ۳۰ آوریل ۱۷۲۸ م به دنیا آمد. وی گر چه در خانواده ای فقیر زندگی می کرد و تا ۱۳ سالگی شاگرد یک خواروبار فروش بود، اما در سال ۱۷۵۵ م وارد نیروی دریایی انگلستان شد و به علت لیاقت و کاردانی خود تا مقام دریاسالاری ارتقا یافت. سفرهای دریایی جِیمز کوک منجر به حاکمیت و آغاز استعمار انگلستان در نقاطی از جهان از جمله جزایر هاوایی، استرالیا و زلاندنو و ... گردید. کوک در سال ۱۷۶۸م به سفری طولانی دست زد که ترسیم نقشه عبور سیاره زهره هدف اصلی آن بود. از دیگر اقدامات وی، سفر به اقیانوس آرام بود که طی آن موفق به اثبات بطلان شایعه وجود قاره بزرگ جنوبی گردید. در جریان این سفر، کوک مناطق اقیانوس جنوبگان و نواحی استرالیا را کشف کرد. وی در سفرهای خود، دور زمین را با کشتی طی کرد و از بعضی مناطق نقشه برداری نمود. کاپیتان جِیمز کوک سرانجام در چهارم فوریه ۱۷۷۹م در ۵۱ سالگی توسط یکی از بومیان جزایر هاوایی کشته شد.

مناسبت ۰۳: شکست ارتش روسیه و انگلیس از قوای عثمانی در جریان جنگ جهانی اول(۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

در سال های دهه اول قرن بیستم، روابط عثمانی با آلمان به تدریج پیشرفت کرد و به همین خاطر دولت عثمانی در سال ۱۹۱۴ به دنبال آلمان، به متفقین اعلام جنگ داد. در نتیجه روسیه و انگلستان به منظور تصرف سرزمین های عثمانی با هم متحد شدند. هم زمان با عملیات متفقین، تحریکات انگلستان به ویژه در عراق نتیجه بخشید و شریف حسین در عراق علیه حکومت عثمانی قیام نمود و باعث شد تا ضربه شدیدی به دولت عثمانی وارد آید. این در

حالی بود که عثمانی ها به علت عدم کفایت سیاسی و لیاقت نظامی به طور هم زمان در ۶ جبهه به جنگ با متفقین مشغول بودند. در این ضمن، اقدامات متفقین برای ورود از راه دریا و خشکی به تنگه داردانل با شکست مواجه شد. هدف اصلی متفقین تصرف شبه جزیره "گالیپولی" و تسلط بر تنگه داردانل بود تا بتوانند ضمن گشودن جبهه جدیدی برای فشار بر متحدین، راه دریایی کمک رسانی به روسیه را هموار نمایند. در این عملیات که در ۴ فوریه ۱۹۱۵ م رخ داد، قوای متفق در آن ناحیه شکست سختی از ترک ها به رهبری مصطفی کمال پاشا خوردند. این، بزرگ ترین پیروزی عثمانی ها در این منطقه بود و دشمن با تحمل یک صد و بیست هزار کشته، مجبور به عقب نشینی از آن ناحیه گردید. با این حال، امپراتوری عثمانی در پایان جنگ جهانی اول با توطئه و تحریکات دول استعماری، فروپاشید و امت اسلامی قطعه قطعه گردید.

مناسبت ۰۴: درگذشت "ژوزف مارْکوارْتْ" خاورشناس برجسته آلمانی (۱۹۳۰) (ر.ک: ۹ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تشکیل کنفرانس "یالتا" با حضور سران متفقین در اواخر جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

کنفرانس تاریخی یالتا از چهارم فوریه ۱۹۴۵م با شرکت استالین، روزولت و چرچیل رهبران شوروی، امریکا و انگلستان در شهر یالتا در اوکراین برگزار شد تا تسلیم بی قید و شرط آلمان نازی در جنگ دوم جهانی را بررسی نمایند. اعلامیه نهایی کنفرانس یالتا نیز بیشتر به آینده آلمان و نحوه تقسیم آن و ضوابط تشکیل یک مجمع جدید جهانی یا سازمان ملل متحد اختصاص داشت. درباره آینده لهستان، که از ابتدای جنگ، تحت اشغال شوروی و آلمان قرار داشت، استالین نظر خود درباره شناسایی دولت دست نشانده شوروی در آن کشور و تغییر مرزهای شرقی لهستان را به کرسی نشاند و توافق درباره انتخاب حکومت آینده کشورهای آزاد شده از یوغ فاشیسم بر اساس اصول دموکراتیک، هیچ گونه تضمینی درباره چگونگی انتخاب آزاد حکومت های این کشورها در برنداشت. برنده اصلی کنفرانس یالتا، استالین، دیکتاتور شوروی سابق بود که با زیرکی و مکر خود، روزولت، رئیس جمهور امریکا را فریفت و مسائل مطرح شده در کنفرانس را به نفع خود به پایان برد.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "سری لانکا" از استعمار انگلستان (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

کشور جزیره ای جمهوری سری لانکا با ۶۵/۶۱۰ کیلومتر مربع مساحتْ در جنوب هند قرار دارد. پایتخت آن کلمبو نام دارد و مردم آن دارای زبان سینْهالی و مذاهب بودایی، هندو، مسیحی و اسلام می باشند. سری لانکا جمعیتی نزدیک به ۱۹ میلیون نفر دارد و پیش بینی می شود جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۲۳/۵ میلیون نفر گردد و واحد پول سری لانکا روپیه است. از اوایل قرن شانزدهم، پرتغالی ها کنترل نواحی ساحلی سری لانکا را به دست گرفتند، اما در اواسط قرن هفدهم جای

خود را به استعمار هلند دادند. از سال ۱۷۹۸م، سری لانکا مستعمره رسمی انگلستان شد تا این که پس از جنگ دوم جهانی نهضت استقلال طلبی سیلان به وجود آمد. اعطای آزادی های ظاهری توسط انگلیس، استقلال خواهان را راضی نکرد تا این که در چهارم فوریه سال ۱۹۴۸م، سری لانکا به استقلال کامل دست یافت. در سال ۱۹۷۲م نوع حکومت سری لانکا از فرمانداری کل به جمهوری و نام آن از سیلان به سری لانکا تغییر یافت. مهم ترین مشکل داخلی سری لانکا، استقلال طلبی اقلیت بزرگ تامیلی است که با مخالفت دولت مواجه شده و جنگ داخلی پرتلفات و پرهزینه ای را به این کشور تحمیل کرده است.

مناسبت ۰۷: فرود سفینه فضایی شوروی در ماه و ارسال عکس از ماه به زمین (۱۹۶۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: مرگ "شارلمانی" از امپراتوران مقتدر اروپا (۸۱۴م)

شرح مناسبت:

شارلمانی یا شارل کبیر در ۹ دسامبر سال ۷۴۲ م در فرانسه به دنیا آمد و پس از مرگ پدر، مشترکاً با برادرش به سلطنت رسید. با مرگ برادر شارلمانی، وی در سال ۷۷۱ م، رهبری طویف فرانک را به تنهایی در دست گرفت و به سرکوب اقوام رقیب و گسترش سرزمین های تحت تصرف خود پرداخت. شارلمانی اولین پادشاه اروپایی بود که در سال ۸۰۰ م، تاج امپراتوری را از پاپ لئون سوم دریافت کرد و به این ترتیب پادشاه، مقامی روحانی یافت. با وجود این، شارلمانی برای کسب و حفظ قدرت و گسترش قلمرو فرمان روایی خود، مخالفان داخلی و مردم سرزمین های هم جوار را به شدت سرکوب کرد. وی هم چنین اقوام فرانسوی و سایر کشورهای همسایه را که بت پرست بودند به اجبار به دین مسیحی رهنمون ساخت و با تصرف نقاط گسترده ای از اروپا توانست امپراتوری وسیعی ایجاد نماید در این امپراتوری، کشورهای فرانسه، بلژیک، هلند، آلمان، سوئیس، مجارستان، شمال و مرکز ایتالیا و نیز دو ایالت از اسپانیا گرد هم آمده بودند. وی اگر چه سواد نداشت اما طرفدار توسعه علم و فرهنگ بود شارلمانی در دین خود تعصب شدیدی داشت و بر همین اساس جنگ های وسیع و متعددی نیز با مسلمانان به راه انداخت. وی بعد از ۷۴ سال زندگی، بیش از ۴۰ سال سلطنت و ۱۴ سال امپراتوری در ۵ فوریه ۸۱۴ م درگذشت.

مناسبت ۰۲: کشف کشور "سیرالئون" در غرب قاره افریقا (۱۴۶۰م)

شرح مناسبت:

پس از آن که سرزمین سیرالئون در پنجم فوریه سال ۱۴۶۰م توسط تنی چند از ماجراجویان پرتغالی کشف شد، نخستین مهاجران اروپایی نیز در سال ۱۴۶۲م در این

نقطه وارد گردیدند. در قرن شانزدهم میلادی، کاشفین انگلیسی به تسخیر سیرالئون پرداختند و به تدریج بر تمام سواحل این سرزمین مسلط شدند. سواحل سیرالئون تا اواسط قرن هجدهم، مرکز تجارت برده بود و انگلستان در سال ۱۸۰۸م این کشور را به طور رسمی به عنوان مستعمره خود اعلام کرد. با این حال بومیان سیرالئون از اوایل قرن بیستم شورش هایی را بر ضد انگلستان برپا کردند و پس از اعطای استقلال داخلی آن در سال ۱۹۵۱م، استقلال کامل سیرالئون در سال ۱۹۶۱م به رسمیت شناخته شد. کشور افریقایی سیرالئون با ۷۱/۷۴۰ کیلومترمربع مساحت، بر کرانه شرقی اقیانوس اطلس و در غرب افریقا واقع شده است. فری تاون پایتخت و زبان انگلیسی و فرانسه در آن متداول است. این کشور در حدود ۵ میلیون نفر جمعیت دارد که اکثریت نژادی را سیاهان تشکیل می دهند. پیش بینی جمعیت تا سال ۲۰۲۵، بیش از ۸ میلیون نفر خواهد بود. شهرهای مهم آن عبارتند از؛ کینما، ماکنی و بونت. ۶۰٪ مردم سیرالئون مسلمان و مابقی دارای مذاهب بومی و مسیحیت می باشند. حکومت این کشور جمهوری با یک مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۳: وقوع جنگ "بولونی" میان فرانسویان و نیروهای کلیسا (۱۵۱۲م)

شرح مناسبت:

یکی از جنگ های قرن شانزدهم اروپا، جنگی بود که در چند مرحله میان نیروهای کلیسا با نیروهای فرانسوی رخ داد. در ۵ فوریه ۱۵۱۲م در منطقه بولونی در کنار دریای مانش در فرانسه جنگی آغاز شد که در آن، نیروهای کلیسا و نیروهای فرانسه به نبرد برخاستند. در این جنگ گرچه نیروهای کلیسا برتری داشتند اما سرانجام با شکست مواجه شدند. دو هفته پس از آن بار دیگر جنگی شروع شد که

در جریان آن کلیسا و پاپ موفق شـده بودنـد با ایجاد اتحادیه تاریخی "سـنت لیگ" سپاهیان متحد ممالک اروپایی را با خود همراه نماینـد. جنـگ دوم ایـن دو سپاه در مرحله دیگر در ۱۹ فوریه ۱۵۱۲م رخ داد که بـاز هم به شکست نیروهـای کلیسا و ممالک متحده و پیروزی ارتش فرانسه منجر شد.

مناسبت ۰۴: تولد "ساموئل ریچاردْسون" نویسنده معروف فرانسوی (۱۶۸۹م)

شرح مناسبت:

ساموئل ریچارْدْسون، رمان نویس انگلیسی در پنجم فوریه ۱۶۸۹م در انگلستان به دنیا آمد. وی در ابتدا به کارآموزی در یک چاپ خـانه مشغول شـد و علاوه بر فراگیری فنون چـاپ و تصحیح نمونه هـای کتـاب، بـا مطالعـات فراوان بر وسعت فکر و اطلاعات خود افزود. ریچاردسون از ۲۰ سالگی به نویسـندگی روی آورد تا این که با انتشار پِمْلا یا تقوای اجر یافته در ۴ جلد به شـهرت فراوانی رسـید. پیروزی این اثر چنان قاطع و قابل توجه بود که هر کس آن را نخوانده بود به بی ذوقی و رکود ذهن متهم می گشت. وی در سـال های بعـد کتاب سرگذشت بانویی جوان در ۷ جلـد و تاریخ سِرْچارلْزْ گراندیسون را در ۷ جلد نگـاشت که این دو کتـاب نیز موفقیت زیادی به دست آوردنـد. ریچاردسون از آن پس از داسـتان نویسـی دست برداشت و به جمع آوری قطعه هـای برگزیـده ای از کتاب هایش پرداخت که شامل کلمات قصار و عبارت های حکیمانه و اخلاقی بود. در واقع، ادراک ریچـاردسون دربـاره دگرگونی و انقلاب روح فرد و ایمان پرشور و راسـخ او به تقوا و فضـیلت و شـیوه پرهیجان رمان هایش موجب پیروزی و محبوبیت فراوانش نزد کسانی می شد که تشنه رمان های سرگرم کننده بودند

و هم چنین تجزیه و تحلیلی که در این کتاب ها از قلب و روح آدمی به عمل آمده بود، برایشان سود فراوان داشت. در سال های بعد، شهرت ریچاردسون به خارج از انگلستان کشیده شد و الهام بخش بسیاری از نویسندگان اروپا گشت. در حقیقت، ریچاردسون پدر رمان تحلیلی در انگلستان شناخته شده و داستان نویسی انگلیسی را به طرزی که امروزه معمول است پایه گذاری نموده است. ساموئل ریچاردسون سرانجام در نهم دسامبر ۱۷۶۱م در هفتاد و دو سالگی درگذشت. درباره او گفته اند که هیچ نویسنده ای قبل از ریچاردسون نتوانسته است چنین عمیقانه قلب و روح آدمی را بشکافد و مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد.

مناسبت ۰۵: تولد "هنری هِرْتْزْ" فیزیک دان و ریاضی دان آلمانی (۱۸۵۷م)

شرح مناسبت:

هنری هِرتْزْ، فیزیک دان معروف آلمانی در ۵ فوریه ۱۸۵۷م در هامبورگ آلمان به دنیا آمد. او در ابتدای جوانی، به رشته معماری و مهندسی علاقه مند بود، اما خیلی زود از این علاقه دست کشید و به علوم تحقیقی دل بست. از این رو تحت نظر برخی اساتید بزرگ زمان، به فیزیک روی آورد و پس از مدت کوتاهی، به تدریس فیزیک پرداخت. هرتز در ادامه، کار مطالعاتی خود را با تحقیق در امواج الکتریکی یا نیروی مغناطیسی پیگیری کرد و با ساختن یک فرستنده و یک گیرنده رادیویی، به شهرت دست یافت. او برای اکثر دستگاه های الکترونیکی مثل رادیو، تلویزیون و رادار که امروزه در خدمت بشر هستند، اصول استواری را پایه گذاری کرد و ثابت نمود که می تواند امواج الکتریکی را بگیرد و بفرستد. هرتز طول موج را به دست آورد و اطلاعات گسترده و جالبی درباره فرکانْسِ نوسان

ها یافت. این دانشمند آلمانی، در سال ۱۸۸۸م بر روی اختراع اسرارآمیزی به نام رادار تحقیق و مطالعه کرد و به عنوان نخستین فرد، به اساس کار این دستگاه پی برد. هم چنین او موفق به اختراع نوعی آنتن شد که در انتقال و گرفتن امواج تلویزیونی به کار می رفت. نام او با عبارت سیکل در ثانیه به معنی هرتز، همیشه جاودان خواهد بود چرا که هرتز نخستین کسی بود که ثابت کرد هر موج الکتریکی یا مغناطیسی، مدت زمانی وقت نیاز دارد تا حرکت کند. هنری هرتز سرانجام در حالی که ۳۷ سال از عمرش می گذشت در ۲۶ نوامبر ۱۸۹۴م درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "توماس کارْلایِل" نویسنده و متفکر انگلیسی (۱۸۸۱م)

شرح مناسبت:

توماس کارْلایِل نویسنده انگلیسی در سال ۱۷۹۵ در اسکاتلند متولد گردید و پس از دروس مقدماتی برای ادامه تحصیل به دانشگاه ادینبورو رفت. وی ضمن تحصیل، به فراگیری زبان آلمانی پرداخت و به نظرات فلاسفه و اندیشمندان آلمانی علاقه مند گردید به طوری که آثاری نیز از "گوته" نویسنده بزرگ آلمانی، به زبان انگلیسی ترجمه نمود. وی طی سال های بعد، آثار متعدد دیگری انتشار داد و به شهرت دست یافت. وی در کتاب خود با عنوان چارتیسم، ضمن تشریح اوضاع بسیار دشوار زندگی طبقه کارگر انگلیس، با شهامت تمام، طبقه ثروت مند و مرفه و بی اعتنائیشان به طبقه فقیر را مورد سرزنش قرار داد. کارلایل بر این عقیده بود که کارگران نباید به عنوان ابزار کار به شمار آیند بلکه آنها چون، توانایی های خود را در راه تولید به کار می گیرند باید از بهره کار و صنعت خود سود برند. کارلایل در سرگذشت و نقد ادبی

نیز آثـار گرانبهایی انتشار داد و در راه معرفی قـدرت سـران و بزرگان و پیشوایان کشورها که در نظر او مظهر قـدرت آسـمانی هسـتند تلاش کرد. وی در این مسـیر، کتاب قهرمانان را درباره بزرگان نگاشت که به سـبب انـدیشه و قـدرت بی نظیر وصف، اثری برجسته به شمار می آید. کارلایل در این اثر، برتری ارزش مسائل جاودانی روح را بر بی ایمانی و شک و تردید به اثبات می رسانـد. وی که تحت تـأثیر فرهنـگ و تمـدن اسـلامی قرار گرفته و بـا قرآن نیز آشـنایی پیـدا کرده بـود دربـاره این کتـاب آسـمانی می نویسـد: "قرآن صـدایی بی واسـطه از قلب هستی است و مردم بایـد به آن گوش فرا دهنـد و اگر به چنین کلامی گوش ندهند، شایسته نیست به کلام دیگری اعتنا نمایند." توماس کارلایل به واسطه حمله شدید به فریب کاری، ریا و دروغ و علاقه اش به دموکراسـی و اعتقاد به قـدرت فردی و قهرمانی به ویژه پیشوایان نیرومند، نویسـنده ای ممتاز به شـمار می آید. در سراسـر آثار وسـیع کارلایل، تمایل به تغزل، قدرت تفکر و نیروی طنز و نوعی پیشگویی، حتی در تاریخ نویسی دیده می شود. در نظر کارلایل، بشـر زندگی می کند، زیرا به چیزی معتقد است. حتی در سراسر تاریخ، نشانه هایی از قدرت خدایی به چشم می خورد که از نظر بشـر ناپیـداست. این قـدرت الهی در وجود معـدودی از افراد بشـر و در روح های برتر تجلی می کند و به آنـان، رسـالت راهنمایی دیگران داده می شود. از دیگر آثار کارلایل می توان به انقلاب فرانسه، گذشـته و حال، رمان سارتور ریسارتْسْ

و یادبودها اشاره کرد. توماس کارلایل سرانجام در ۸۶ سالگی در ۵ فوریه ۱۸۸۱م درگذشت.

مناسبت ۰۷: اعلام جمهوری مکزیک در قاره امریکا (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

مکزیك از کشورهای کوچك قاره امریکا است که از قدیم الایام محل سکونت بومیان بوده است. سرزمین مکزیك در سال ۱۵۲۱م توسط استعمار اسپانیا اشغال شد و در حدود سی صد سال تحت سلطه اسپانیا قرار گرفت. در اوایل قرن نوزدهم میلادی، نهضت های استقلال خواهی در این کشور آغاز شد که در نهایت به اعلام استقلال آن در سال ۱۸۱۰م منجر گردید. در این میان هرچند قیام سراسری مردم توسط ارتش اسپانیا سرکوب شد، با این حال استقلال مکزیك، یازده سال بعد در سال ۱۸۲۱م عملاً به مرحله اجرا درآمد. در طول سال های بعد، اوضاع اقتصادی این منطقه تا حدودی بهبود یافت و پیشرفت های مادی صورت گرفت، با این وجود، نابرابری های اجتماعی باعث شد تا در سال ۱۹۱۰م، انقلابی سراسر مکزیك را فراگیرد. اما بروز اختلاف در میان سران انقلاب به جنگ داخلی چند ساله ای انجامید. تا این که در پنجم فوریه ۱۹۱۷م با تصویب قانون اساسی جدید مکزیك، تغییراتی در کشور روی داد و بار دیگر جمهوری اعلام شد. (ر.ك: ۱۶ سپتامبر)

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: کشف جزایر "زلاند نو" در شرق استرالیا (۱۶۴۲م)

شرح مناسبت:

جزایر زِلاندِ نو در ششم فوریه سال ۱۶۴۲م به وسیله "آبل تاسمان" کاشف معروف هلندی کشف شد، ولی هلندی ها به علت دوری مسیر، رغبتی به مهاجرت و سکونت در آن نشان ندادند. در سال ۱۷۶۹م کاشف و دریانورد معروف انگلیسی به نام "جِیمز کوک" به این سرزمین قدم نهاد و با گذشتن از تنگه میان دو جزیره اصلی، آن را به نام خود، تنگه کوک نامید. از این زمان بود که پای دیگر انگلیسی ها نیز به این سرزمین باز شد و در سال ۱۸۴۱م،

انگلستان رسماً زلاندنو را ضمیمه قلمرو امپراتوری خود کرد. از این تاریخ به بعد، سکنه بومی زلاندنو به مقاومت در برابر انگلیسی ها پرداختند و جنگی سی ساله را با استعمارگران آغاز نمودند، تا این که انگلستان در سال ۱۹۰۷م به این سرزمین استقلال اعطا کرد.

مناسبت ۰۲: تولد خانم "مارکیز دولامبر" ادیب فرانسوی (۱۶۴۷م)

شرح مناسبت:

خانم آن ترز مارکیز دولامْبِر بانوی نویسنده فرانسوی در ششم فوریه ۱۶۴۷م به دنیا آمد. وی که از چهره های برجسته ادبی در سده های ۱۷ و ۱۸ فرانسه به حساب می آید، یکی از بانیان اصلی محافل و کلوپ های ادبی نیز محسوب می گردد. در این مجالس عده زیادی از نویسندگان و هنرمندان اروپایی و به ویژه فرانسوی حضور می یافتند ضمن آن که خودِ خانم دولامبر نیز در ادبیات، صاحب ذوق بود و آثاری نیز به جای گذاشته است. خانم مارکیز دولامبر سرانجام در ۲۷ ژوئیه ۱۷۳۳م در ۸۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "فرانسوا بوشه" نقاش معروف فرانسوی (۱۷۰۳م) (ر.ک: ۲۸ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: کشف گاز کربنیک توسط "جوزف بلاک" شیمی دان انگلیسی (۱۷۵۷م)

شرح مناسبت:

پس از آزمایش های متعدد، در روز ۵ فوریه ۱۷۵۷م گاز کربنیک که ترکیبی از اکسیژن و کربن است، توسط جوزف بلاک، شیمی دان و فیزیک دان انگلیسی کشف شد. گاز کربنیک ترکیبی از اکسیژن و کربن است. امّا امروزه در علوم و صنایع مختلف، موارد مصرف بسیار دارد.

مناسبت ۰۵: روز ملی "زلاندنو" (۱۸۴۰م)

شرح مناسبت:

یک صد و نود و هشت سال پس از کشف جزایر زلاندنو در اقیانوس آرام و در جنوب شرق استرالیا، در ششم فوریه ۱۸۴۰م، جزیره شمالی زلاندنو طی پیمان وایتانگی، ضمیمه امپراتوری بریتانیا شد و قوانین و مقررات انگلیسی در آنجا حاکم گردید. قرارداد وایتانگی که بین انگلیسی ها و رؤسای بومیان مائری زلاندنو به امضا رسیده بود، مهاجران را متعهد می کرد تا مالکیت بومیان را به رسمیت بشناسند و آیین و رسوم آنان را گرامی بدارند. هنوز بیست سال از عقد قرارداد وایتانگی نگذشته بود که انگلیسی ها پیمان مزبور را نادیده گرفتند و باعث جنگ های متعددی بین دو طرف شدند تا اینکه سرانجام با به رسمیت

شناختن پاره ای حقوق برای مائوری ها، جنگ پایان پذیرفت. به دنبال آن، سیل مهاجران اروپایی روانه زلاندنو شد و بار دیگر اراضـی متعلق به مـائوری ها مورد تجاوز و دست انـدازی قرار گرفت. در نتیجه طی ساليان بعـد، مائوری ها كه در آغاز از نظر حقوقی با اروپاييان برابر بودنـد، به تدريج به كارگران كشتزارها و مراتع و امثال آن مبدل شدند. در سال های پس از آن زمينه های استقلال زلاندنو فراهم شد و سرانجام در ۲۶ سپتامبر ۱۹۰۷م، به استقلال دست یافت. (ر.ك: ۲۶ سپتامبر)

مناسبت ۰۶: تولد "رونالْدْ ریگان" چهلمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۱۱م) (ر.ک: ۶ ژوئن)

مناسبت مذكور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: پایان کنفرانس محدود کردن تسلیحات بین المللی در واشینگتن (۱۹۲۲م) (ر.ک: ۱۳ فوریه)

مناسبت مذكور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: کشف سردترین نقطه جهان در سیبری (۱۹۳۶م)

شرح مناسبت:

سردترين نقطه كره زمين در ششم فوريه ۱۹۳۶م توسط يك هيأت علمی و پس از چهار سال تلاش و جستجو در نقاط سردسيرِ جهان، شـناخته شد. اين گروه پس از تحقيقات بسـيار، دريافتند كه سـردترين ناحيه جهان، شـهر ورخويانسك در منطقه سيبری واقع در شـمال روسـيه است. اين شـهر تـا پيش از فروپاشـی شوروی و به ويژه در زمان تزارها تبعيـدگاه محكومان سياسـی اين كشور بود و دارای جمعيت بسـيار كمی می باشد. سرمای اين منطقه در زمستان به هفتاد درجه زير صفر می رسد. لازم به ذكر است كه اين منطقه از مراكز داد و سـتد خَز می باشـد و رشـته كوه هـای ورخويانسـك با ارتفاع ۲۵۰۰ متر دارای معـادن زغال سنگ، نقره، قلع و روی است.

مناسبت ۰۹: درگذشت "امیرعبدالکریم ریفی" سردار آزادی خواه مسلمان مراکش (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

عبـدالكريم ريفی، رئيس قبيله ريف و از امرای مسـلمانان شـمال افريقـا در ۲۸ ژانويه سـال ۱۸۸۲م در مراكش به دنيـا آمـد. بی عدالتی و اسـتعمار اسـپانيا در اين كشور، وی را به قيام عليه اين دولت برانگيخت و به مدت ۱۴ سال رهبری قيام سكنه ريف و مراكشـيان عليه اسـپانيا و فرانسه را به عهـده داشت. عـاقبت قوای متحـد اسـپانيا و فرانسه حلقه محاصـره دريايی و زمينی را بر او تنگ كردنـد. در اين حال، عبـدالكريم از ملت ها و دولت های مسـلمان تقاضای ياری نمود ولی هيچ كمكی از آنان نرسـيد و سرانجـام در سال ۱۹۲۶م مغلوب شـد و تسـليم فرانسويان گرديـد. وی پس از مـدتی به فرانسه منتقل شـد و از آن پس به مدت بيش از ۳۵ سال در تبعيد به سر برد. عبدالكريم ريفی در اواخر عمر به كشورش باز گشت و

سرانجام در ششم فوریه ۱۹۶۳م در ۸۱ سالگی درگذشت.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: تولد "توماس مور" فیلسوف و متفکر شهیر انگلیسی (۱۴۷۸م)

شرح مناسبت:

سرتوماس مور، فیلسوف معروف انگلیسی در هفتم فوریه ۱۴۷۸م در لندن به دنیا آمد. وی مدارج تحصیلی را به سرعت طی کرد و در جوانی وکیل دعاوی شد ولی دلش بیشتر شوق دانش و دانایی داشت تا حقوق و قانون. مور پس از آن که وارد پارلمان شد مورد توجه پادشاه وقت انگلستان قرار گرفت و از شاه، درجه لُردی گرفت. با این وجود، این فیلسوف احساس می کرد که نمی تواند به شاه اعتماد کند. مور از نیات پادشاه و از راه و رسم روزگار به خوبی آگاه بود. سال ها در رؤیاهایش دنیایی را مجسم می ساخت که حکمرانی داناتر و عاقل تر و مردمی شریف تر داشته باشد. از این رو در سال ۱۵۱۸م نتیجه این رؤیاها را در داستانی فلسفی به رشته تحریر کشید و نامش را اُتوپیا یا مدینه فاضله نهاد. مدینه فاضله مور، مملکتی بود که بر اساس تعلیمات مسیح(ع)، که مخالف جمع ثروت و اشتغال به جنگ بود شکل می گرفت و کوششی بود برای نزدیک تر کردن مسیحیان به مسیح(ع). این شهر آرمانی، جزیره ای خیالی است که در آن، همه کارها به بهترین وجه و به سود همه مردم انجام می گیرد. این داستان که از یک کمال ایده آلی سخن می گوید، هجوی است از انگلستانِ عصر موریا به مفهومی کلی تر، از همه دنیای آن قرن. تمام این داستان چنان با صداقت و اعتماد نوشته شده است که چه بسیار خواننده که وجود چنین جزیره و مملکتی را حقیقت می پندارد. مور اظهار می

دارد که در مـدینه فاضـله از توطئه توانگران برای چاپیدن بی نوایان و از نفرت، بغض، قمار و غرورِ بیش از اندازه اثری نیست. هم چنین مـالکیت خصوصـی با خیر جامعه، ناسازگار تلقی می شود. در نظر ساکنان مـدینه فاضـله، تنها راه رسـیدن به عـدالت کامـل و عـام، اشتراک منـافع است. در این مملکتِ تصوری، فقـط یـک دین وجود دارد و آن، دین مهربانی و محبت است اما طریق پرسـتش برای هر کس آزاد است. شـش سـاعت کار در روز، وجود تعـداد معـدودی از روشن فکران برای پرورش روح کارگران، زندگی اقتصادی مبتنی بر حذف پول و مبادله کالا، صلح به عنوان هدف نهایی دولت مردان، اشتراک منافع تنها راه رسـیدن به عـدالت و واگـذاری مجازات بی دینان به خداونـد و ... از دیگر مشـخصات این مدینه فاضـله است. از دیدگاه وی اگرچه دولتْ قبل از هر چیز، توطئه ثروت منـدان بر ضد تهی دسـتان است، اما در این، سـلطانی حکومت می کند که هم بنیان گـذار و هم قانون گزار دولت است و در عین حال، تابع دولت و ملت. قانون گزار و مردم به دنبال همکاری دوسـتانه بر اساس مسـاوات می باشـند. با این حال، مور می دانست که به زودی از وی به خاطر عقایـد "ویرانگرش" بازخواست خواهنـد کرد. از این رو در نتیجه پافشـاری هـای سرسـختانه اش در مخـالفت با بیـدادگری های پادشاه انگلسـتان راهی زنـدان شـد و محکوم به مرگ گردید. سرتوماس مور سرانجام در ششم ژوئیه ۱۵۳۵م در ۵۷ سالگی اعدام شد.

مناسبت ۰۲: تولد "چارْلْزْ دیکِنْزْ" رمان نویس و ادیب بلندآوازه انگلیسی (۱۸۱۲م)

شرح مناسبت:

چارلز دیکنز نویسنده شهیر انگلیسی در هفتم فوریه ۱۸۱۲م در خانواده ای فقیر در انگلستان به

دنیا آمد. وی از نوجوانی به نگارش روی آورد و سلسله مقالاتی هجوآمیز از زندگی روزانه مردم انگلیس منتشر کرد. در کتاب های اولیه دیکنز، خرده گیری شدیدی از جامعه عصرملکه ویکتوریا وجود دارد که باعث شهرت پا برجای او شد. هم چنین در آثار او، سهل انگاری فراوانی نسبت به اصول و قواعد ادب و زبان دیده می شود که با قدرت استادیش در ظرافت و بذله گویی برطرف شده است. وی به سبب انعکاس حقایق موجود در جامعه در آثار خود، به عنوان بنیان گذار سبک رئالیسم شناخته می شود که در آن، حقیقت جویی و واقع بینی به جای خیال پردازی و خیال پرستی مطرح می گردد. شهرت آثار دیکنز به سبب قدرت او در مجسم کردن خصوصیات قهرمانان خود و تصویر صحنه های زندگی اجتماعی و جنبه احساسی آنهاست. دیکنز علاوه بر واقع بینی، لحنی پرجاذبه و مردم پسند دارد و سبک نوشته هایش، نافذ، مطایبه آمیز، عرفانی، انسانی و خیال انگیز است. وی توانسته است به صورتی قانع کننده، بی عدالتی ها و ستمگری هایی را که از طرف بزرگترها بر کودکان وارد می شود، در نظر خواننده مجسم سازد. چارلز دیکنز سرانجام در نهم ژوئن ۱۸۷۰م در ۵۸ سالگی درگذشت. (ر.ك: ۹ ژوئن)

مناسبت ۰۳: تولد "دیمیتری مندلیف" نابغه شیمی روسی (۱۸۳۴م) (ر.ک: ۲ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "سینْکْلِر لوئیس" نویسنده برجسته امریکایی (۱۸۸۵م) (ر.ک: ۲۵ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تشکیل اتحادیه هندوچین توسط دولت استعماری فرانسه (۱۸۹۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: آغاز سلطنت "ملکه الیزابت دوم" در انگلستان (۱۹۵۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: بمباران گسترده ویتنام شمالی توسط هواپیماهای جنگی امریکا (۱۹۶۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال "گرانادا" از استعمار انگلستان (۱۹۷۴م)

شرح مناسبت:

گرانادا، مجموعه ای است از جزایر بزرگ و کوچک که در جنوب شرق دریای کارائیب و شمال امریکای جنوبی، واقع است.

گرانادا با ۳۴۴ کیلومتر مربع مساحت و حدود ۱۰۲هزار نفر جمعیت در همسایگی ونزوئلا- قرار گرفته است. پایتخت گرانادا، سنت جورجز و واحد پول آن دلار کارائیب شرقی است. پیش بینی می شود جمعیت گرانادا تا سال ۲۰۲۰م در حدود ۱۲۰ هزار نفر خواهد شد. زبان رسمی سکنه این جزایر، انگلیسی و دین آنها مسیحیت است. بیشتر مردم گرانادا سیاه پوست بوده، درصدی نیز دو رگه هستند. گویاوه و گِرَنْویل از شهرهای مهم گرانادا هستند. این جزیره قبل از آنکه در اواخر قرن پانزدهم توسط کریستف کلمب کشف شود، محل سکونت بومیان سرخ پوست بود اما کمتر از دو قرن بعد و در زمان تسلط فرانسویان، بومیان اصلی جزیره تقریباً نابود شده بودند. در قرن ۱۸ این جزیره به تصرف انگلستان درآمد و بعد از جنگ جهانی دوم ضمیمه فدراسیون هند غربی انگلستان گردید. اما سرانجام در ۷ فوریه ۱۹۷۴م به استقلال رسید که روز ملی این کشور نیز می باشد. گرانادا از کشورهای وابسته به انگلستان و عضو جامعه مشترک المنافع است. حکومت آن نیز فرمانداری کل و تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان می باشد.

مناسبت ۰۹: پایان حکومت دیکتاتوری خاندان "دوالیه" در کشور "هائیتی" (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

خانواده دوالیه، در سال ۱۹۵۷م، حکومت را در کشور هائیتی به دست گرفتند. ابتدا فرانسوا دوالیه به عنوان رئیس جمهور به قدرت رسید و تا سال ۱۹۷۱م به مدت ۱۴ سال، یک حکومت دیکتاتوری متکی بر قدرت نظامیان در هائیتی به وجود آورد. دوالیه یکی از خون خوارترین دیکتاتورهای امریکای مرکزی بود و همواره سعی کرد

بـا پول و تـامین مسائـل رفـاهی نظامیان، آنان را به خود وفادار نگهـدارد. پس از مرگ فرانسوا دوالیه، پسـرش ژان کلود دوالیه معروف بـه بچه داگ در ۱۹ سـالگی به حکـومت رسـید. وی نیز رسم حکومت داری را از پـدرش فرا گرفت و به ظلم و سـتم خـود ادامه داد. ژان کلـود در طول حکومت ۱۵ سـاله خود به حـدی به امریکا وابسـته شـد که هائیتی به ایالت پنجاه و دوم آن کشور معروف گردیـد. دوالیه و خانواده اش در دوران حکومت خود، ثروتی افزون بر یک میلیارد دلار فراهم کردند در حالی کـه کشـور در فقر و تنـگ دسـتی بـه سـر می برد. پس از نزدیـک بـه سـه دهه تحمـل حـاکمیت سـتمگرانه این خانـدان، ابتـدا دانشجویان و ساکنان مناطق فقیرنشین علیه حکومت استبدادی دوالیه دست به قیام زدند و سپس همراه با سایر طبقات اجتماعی، این قیـام به جنبشـی فراگیر تبـدیل گردیـد. در نهایت در هفتم فوریه ۱۹۸۶م یـک شورای ملی متشـکل از چهار افسـر و دو غیر نظـامی، اداره کشـور را به دست گرفتنـد و دوالیه به فرانسه گریخت، بـا فرار دوالیه، دوران تاریـک حکومت خانـدان دوالیه به پایان رسید و پس از چندی قانون اساسی جدید تصویب شد.

مناسبت ۱۰: مرگ "شاه حسین اردنی" پادشاه پیشین اردن (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

شـاه حسـین بن طلال پادشاه پیشـین اردن در چهارم نوامبر سال ۱۹۳۵م در اردن به دنیا آمـد و تحصـیلات خود را در دانشـگاه نظامی انگلیس به پایان برد. وی به دنبال ترور پـدربزرگش ملک عبـداللّه و حکومت چنـد ماهه پـدر خود، امیر طلال، در سال ۱۹۵۳م در ۱۸ سالگی به سلطنت رسید. وی در ابتدا با جمال عبدالناصر رئیس جمهور وقت مصر، مبارزه

سیاسی می کرد، ولی پس از جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷م ناچار شد تا به همراه عبدالناصر، یک جبهه واحد علیه رژیم صهیونیستی تشکیل دهد. در پی این جنگ، خیل عظیم آوارگان فلسطینی راهی اردن شدند و انبوه فلسطینیان مسلح و غیرمسلح در این کشور، بزرگ ترین مشکل ملک حسین به شمار می رفت. او برای سرکوبی و تضعیف فلسطینیان ساکن اردن، کشتار وسیعی را در ۱۷ سپتامبر ۱۹۷۰م آغاز کرد و نزدیک به ۱۵ هزار فلسطینی را قتل عام نمود. با این حال، وی به درخواست جمال عبدالناصر که روزهای پایانی عمر خود را می گذراند پیمان هم زیستی با یاسر عرفات را به امضا رساند. ملک حسین در ابتدا در جنگ های ضد صهیونیستی شرکت می کرد ولی کم کم از مقابله و رویارویی با این رژیم پرهیز کرد و علاوه بر شرکت نکردن در جنگ چهارم اعراب و اسرائیل، حتی روابط خود را با مصر و سوریه که در تضاد با صهیونیسم قرار داشتند کاهش داد. شاه حسین از این پس، همواره از ضرورت به رسمیت شناختن اسرائیل در صورت عقب نشینی این رژیم از اراضی اشغال شده پس از جنگ شش روزه در سال ۱۹۶۷م، و نیز طرح تشکیل یک دولت خودمختار فلسطینی در کرانه باختری رود اردن حمایت می کرد، به طوری که در دنیای عرب به عنوان رهبری محافظه کار و طرفدار نظریه هم زیستی مسالمت آمیز با رژیم صهیونیستی شناخته شد. وی در کودتای سال ۱۹۷۹م صدام حسین، همراه و متحد سیاسی و نظامی او بود و از رژیم بعثی عراق در طول جنگ تحمیلی علیه

جمهوری اسلامی ایران، حمایت گسترده ای به عمل آورد. ملک حسین در سال های دهه ۱۹۸۰م به تدریج روابط خود را با کشورهای دیگر عرب بهبود بخشید و با دریافت کمک های مالی از کشورهای ثروت مند عربی، وضع اقتصادی اردن را ترمیم کرد. ولی پشتیبانی ملک حسین از عراق در جریان تجاوز این کشور به کویت و تلاش وی برای جلب حمایت کشورهای دیگر عرب از صدام حسین، به موقعیت ملک حسین در غرب و کشورهای عربی که از کمک های مالی آنها برخوردار بود، لطمه شدیدی وارد ساخت و موجب قطع این کمک ها به اردن گردید. وی در شرایط سیاسی خاص پس از این جنگ، برای خروج از تنگناهای سیاسی و اقتصادی خویش، تز هم زیستی مسالمت آمیز خود با رژیم صهیونیستی را عینیت بخشید و در ۲۵ ژوئیه ۱۹۹۴م از ادعای ارضی خود علیه صهیونیست ها چشم پوشی کرد و رسماً اسرائیل را به رسمیت شناخت. این امر، خشم مسلمانان و دولت های اسلامی را برانگیخت و حسین اردنی را بیشتر از قبل، منفور نمود. شاه حسین مدت کوتاهی قبل از مرگ، برادرش حسن بن طلال را که سال ها ولی عهد وی بود، از این سمت برکنار کرد و فرزند ارشدش، عبداللّٰه دوم را به ولی عهدی برگزید. ملک حسین بن طلال سرانجام در هفتم فوریه ۱۹۹۹م پس از ۴۶ سال سلطنت در ۶۴ سالگی پس از یک دوره بیماری، به کام مرگ فرو افتاد.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: تولد "کارل شیل" شیمی دان برجسته سوئدی و از بنیان گذاران شیمی جدید (۱۷۴۲م)

شرح مناسبت:

کارْلْ ویلهم شیل، شیمی دان سوئدی در ۸ فوریه ۱۷۴۲م در سوئد به دنیا آمد و با پشتکار و علاقه بسیار به تحصیل ادامه

داد. شیل که در عصر شکوفایی علم شیمی می زیست، پس از پنج سال تلاش و مطالعه پی گیر در اکتبر ۱۷۷۲م موفق به کشف گاز "کُلر" شد که یکی از عناصر مهم شیمیایی است و موارد استفاده بسیاری در صنعت دارد. وی هم چنین در سال ۱۷۷۴م موفق به کشف اکسیژن شد و نام آن را "هوای آتشین" نهاد اما این عنصر در همان سال توسط لاوازیه دانشمند فرانسوی کشف شده و اکسیژنْ نام گرفت. این محقق سوئدی هم چنین منگنز و گلیسیرین را کشف کرد. کارل شیل سرانجام در ۲۲ اکتبر سال ۱۷۸۶م در ۴۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۲۰: تولد "جان راسکین" نویسنده و منتقد برجسته انگلیسی (۱۸۱۹م) (ر.ک: ۲۰ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۳۰: تولد "ژول ورن" نویسنده بزرگ فرانسوی (۱۸۲۸م)

شرح مناسبت:

ژول وِرْنْ نویسنده شهیر فرانسوی در ۸ فوریه ۱۸۲۸م در فرانسه به دنیا آمد و تحصیلات ابتدایی را در زادگاهش به پایان رساند. ژول ورن سپس برای تحصیل حقوق راهی پاریس شد اما به ادبیات علاقه مند شد و حقوق را رها کرد. وی در ابتدای کار چندین داستان نگاشت که با شکست و عدم موفقیت روبرو گردید و او را به فقر دچار کرد. وِرْنْ عاقبت برای امرارمعاش در یک تئاتر به عنوان منشی مشغول به کار شد. در اینجا مطالعه او بیشتر و وسعت معلومات او زیاد گردید و با دوستی و تاثیرپذیری از ادیب هم وطنش، الکساندر دومای پسر، وارد عرصه نویسندگی شد. در این زمان بود که اولین رمان علمی و خیالی او به نام پنج هفته در بالن با موفقیت روبرو گردید و ژول ورن را به شهرت رساند. ورن از آن پس، در مدت چهل سال آثار فراوانی انتشار داد که سراسر انباشته از ماجراهای عجیب و غریب و بر مبنای رمان علمی که در آنها قدرت تخیل از مرزهای جهانی فراتر می رفت و خیال و وهم باواقعیت می آمیخت. این آثار برای خوانندگان که تشنه این قبیل داستان های خیال انگیز بودند، جاذبه بسیار داشت. از آن پس، ژول ورن در عالم ادبیات تحول عظیمی ایجاد کرد و با پیوند دادن علم و ادبیات، موضوع رمان های خود را بر پایه فرضیه های علمی ولی خیالی نهاد. ژول ورن شیوه جدیدی در داستان سرایی پیش گرفت. یعنی به جای آن که از سرگذشت گذشتگان سخن بگوید، داستان آیندگان را برگزید

و آن چه مرتَبَت او را افزایش داد، این است که پیشگویی هایش به حقیقت پیوستند و همین تیزبینی شگرف او مایه ستایش همگان گردید. داستان های ژول ورن از یک طرف حاوی نکته پردازی و افسانه سرایی تخیلی است و از سوی دیگر شامل تخیّل روانی دقیق و طنزی نهفته می باشد. وی موفق به خلق گروه هایی از بشر می شود که متناسب با عصر وقوع داستان به سر می برند. او با عباراتی ساده، مطالب علمی و جغرافیایی و نقاط مختلف را به صورت قصه و رمان در می آوَرْد و مردم را با شگفتی های دانش و اماکن مختلف آشنا می ساخت. شیوه نگارش ژول ورن، شیوه ای دقیق و روان است که هرگز کهنگی نمی پذیرد. نفوذ ژول ورن در عصر خود تا حدی بود که آن را "عصر ژول ورن" می نامیدند و چه بسیار نویسندگان و شاعران که از آثار او الهام گرفتند. از ژول ورن بیش از پنجاه رمان علمی منتشر شده است که بیست هزار فرسنگ زیر دریا، جزیره اسرارآمیز، دور ماه، زمین تا ماه، سفر به مرکز زمین و دور دنیا در هشتاد روز از آن جمله اند. وی سرانجام در ۲۴ مارس در ۱۹۰۵م در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "کریستین اِسْنوک" مستشرق و اسلام شناس هلندی (۱۸۵۷م (ر.ک: ۲۶ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز جنگ ژاپن و روسیه (۱۹۰۴م)

شرح مناسبت:

در روز هشتم فوریه ۱۹۰۴م چند کشتی ژاپنی، ناوگان روسیه در بندر چینی پرْت آرتور را که در اجاره روسیه بود مورد حمله قرار دادند و به دنبال آن، در مناطق متصرفی روسیه در منچوری نیرو پیاده کردند. این جنگ که در نتیجه رقابت ژاپن و روسیه برای تسلط بر شبه جزیره کره و منچوری آغاز شد تا سال ۱۹۰۵م به طول انجامید و شکست های پی درپی قوای روسیه در این جنگ، به موقعیت تزار نیکلای دوم، لطمه شدیدی وارد ساخت. دولت تزاری برای جبران این شکست ها، ناوگان جنگی خود را از دریای بالتیک به خاور دور منتقل کرد، ولی ناوگان روسیه در این سفر دریایی طولانی، توان جنگی خود را از دست داد و در ماه مه ۱۹۰۵م در یک نبرد دریایی با ناوگان جنگی ژاپن منهدم شد. دولت روسیه که توان ادامه جنگ را نداشت، سرانجام میانجی گری تئودور روزولت، رئیس جمهور وقت امریکا برای خاتمه دادن به این جنگ را پذیرفت. لطمه ای که با امضاء قرارداد صلح با ژاپن بر حیثیت تزار نیکلای دوم وارد آمد، زمینه را برای اولین انقلاب روسیه در سال ۱۹۰۵م فراهم ساخت، هرچند در این میان اعتصاب کارگران ناراضی و کشتار آنان در یکشنبه سیاه نیز عاملی مهم برای بروز این انقلاب بود.

مناسبت ۰۶: مرگ "پیوتر کروپوتکین" فیلسوف آنارْشیست معروف روسی (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

پیوتر آلکسیویچ کروپوتْکین، نظریه پرداز آنارشیست روسی در ۹ دسامبر ۱۸۴۲م در مسکو به دنیا آمد. وی که در دامن

اشـرافیت پرورش یافته بود، بر اثر تحول روحی به مقام خویش پشت پا زد و برای زنـدگی به میان بی نوایان رفت. کروپوتکین در **۲۵** سالگی به نهضت آنارشیسم

فلسفی پیوست و از مفسران و مروجان این اندیشه گردید؛ اندیشه و مرامی که آنارشیسم را به عنوانِ مذهبِ بشارت صلح و نه مذهبِ توسل به زور تبلیغ می کرد. او ابتدا برای بیان آزادانه افکار خود به اروپا رفت و کوشید اتحادیه ای از تمام ملل و اقوام تشکیل دهد، اما چون آن را آرمانی تحقق ناپذیر یافت، به انتشار عقاید خویش مشغول شد. وی در مطالعات فلسفی خود به این نتیجه رسید که همه مردم طبیعتاً خوب هستند و تنها مداخله دولت ها آنها را به فساد می کشاند. بنابراین ملغی سازی حکومت با روشن ساختن اذهان از راه تعلیم و تربیت، وظیفه ای همگانی است. به نظر او، در یک جامعه واقعاً متمدن احتیاجی به حکومت نیست و اختلاف از طریق حکمیّت قابل حل است. آرزوهای آدمی با قوانین طبیعت سازگاری دارد و محبت اصل همه مفاهیم اخلاقی است. کروپوتکین همه آدمیان را برابر و مساوی می دانست و آن را تعلیم دین عنوان می کرد که علم هم آن را اثبات کرده است. بدون مساوات، عدالت وجود ندارد و بدون عدالت، صلحی وجود نخواهد داشت. وی معتقد بود اگر مزایای طبقاتی و توزیع غیرعادلانه ثروت از بین برود، عدالت برقرار می شود و در نتیجه نیازی به وجود دولت نیست. او نظم جدیدی را به جهانیان عرضه می نمود که از میان آشوب و بحران زاده می شد. براساس این مکتب که به آنارشیسم شهرت یافت، گردش نظام در جامعه آزاد و خالی از زور بهتر خواهد بود و آن چه دولت به زور انجام می دهد، گروه های داوطلب بهتر

انجام خواهند داد. از دیدگاه دیگر می توان گفت آنارشیست ها در نظم جدید خود، خواهان نظامی بودند که بر اثر همکاری آزادانه پدید آمده باشد اما در مورد این که این جامعه آزاد چگونه به دست می آید و پایه های آن بر اساس چه روابط و ضوابطی نهاده می شود، هم رأی نیستند. کروپوتکین گرچه به دلیل ارائه این افکار، در زمان تزار دستگیر شد و هم زمان با انقلاب بلشویکی آزاد گردید، اما میان رهبران کمونیست و تزارهای روس تفاوتی مشاهده ننمود که این مسئله باعث رنجوری و گوشه نشینی وی شد. از کروپوتکین آثاری هم چون علم اخلاق و کمک دوجانبه برجای مانده است. وی سرانجام در ۸ فوریه ۱۹۲۱م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: مرگ "بیدن پاول" صلحدوست انگلیسی مؤسس سازمان پیشاهنگی (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

بیدن پاول مؤسس سازمان پیشاهنگی در ۲۲ فوریه ۱۸۵۷م در خانواده ای مذهبی در لندن به دنیا آمد. وی از جوانی وارد ارتش شد و به درجات بالای نظامی دست یافت. پاول، در دوران خدمت خود در هند، افغانستان و افریقای جنوبی، به سربازان تحت نظر خود، درس اعتماد به نفس و شهامت و چاره جویی در برابر مشکلات می داد و صلح را ترویج می کرد. پس از پایان خدمت، دولت انگلستان از او خواست تا برنامه های سازنده و تربیتی برای جوانان تهیه کند. پاول تلاش کرد با ایجاد سازمانی، نوجوانان را برای ورود به جامعه آماده سازد و از آنان برای کمک به نیازمندان استفاده نماید. تلاش های پاول منجر به تأسیس سازمان جهانی پیشاهنگی در سال ۱۹۰۸م گردید که بعدها در سراسر جهان پذیرفته شد. هدف این سازمان غیرنظامی، بهبود قوای جسمی،

روحی و روانی نوجوانان است که هم زمان با زیاد کردن اطلاعات ایشان، به تحکیم مبانی وطن پرستی آنان نیز می پردازد. این پیشاهنگی که پسران بالاتر از یازده سال را تحت پوشش قرار می داد با اقدامات گسترده پاول فراگیر شد. دو سال بعد، پاول به کمک خواهرش، پیشاهنگی دختران را در سال ۱۹۱۰م تأسیس کرد و وظیفه آن را آموزش وظایف اجتماعی قرار داد. بیدن پاول در سفری به دور جهان به ترویج ایده خود پرداخت و در سال ۱۹۲۰م، عنوان سرپیشاهنگ جهان را دریافت نمود. او در این زمینه کتاب های متعددی نگاشت که پیشاهنگی برای پسران از آن جمله است. بیدن پاول سرانجام در ۸ فوریه ۱۹۴۱م در ۸۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: سرنگونی حکومت "عبدالکریم قاسم" توسط "عبدالسلام عارف" در عراق (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

عبدالکریم قاسم، رئیس پیشین حکومت نظامی عراق، در ۲۱ دسامبر ۱۹۱۴م در بغداد به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود، به معلمی پرداخت و سپس به مدرسه نظام رفت. قاسم پس از طی این دوره، در فاصله سال های ۱۹۴۰ تا ۱۹۵۶م تمامی مدارج نظامی ارتش عراق را طی کرد و به فرماندهی کل نیروهای مسلح این کشور رسید. عبدالکریم قاسم در ۱۴ ژوئیه ۱۹۵۸م در یک کودتای نظامی، رژیم پادشاهی ملک فیصل دوم را ساقط کرد و خود زمام امور را بر عهده گرفت. عبدالکریم قاسم، به عنوان یک ژنرال عالی رتبه کمونیست عراقی، در طول سالیان متمادی، عقاید افراطی و چپ گرایانه خود را در طی دو دهه پرحادثه در عراق از دید رژیم غرب گرا و انگلیسی نوری سعید، نخست وزیر وقت عراق مخفی نگاه داشت و با همین احساسات، حساس ترین منصب نظامی

کشور یعنی ریاست ستاد ارتش عراق را به مدت چندین سال برعهده گرفت. با این حال پس از این کودتا، با سیاستی کاملاً عکس سیاست رژیم پادشاهی آن کشور حرکت کرد. قاسم در سال ۱۹۶۱م یک بار قصد حمله به خاک کویت با هدف انضمام آن کشور به عراق را داشت که با عکس العمل نظامی حکومت انگلستان، از تصمیمش منصرف شد، ضمن این که در همین سال نیز نبرد سنگینی با شورشیان کُرد شمال عراق به راه انداخت. حکومت عبدالکریم قاسم سرانجام در هشتم فوریه ۱۹۶۳م در طی یک کودتای خونین نظامی که از سوی عبدالسلام عارف، نظامی مورد اعتماد و هم رزم دیرینه عبدالکریم قاسم، هدایت می شد، ساقط گردید. در این کودتا که با بمباران مقرّ قاسم همراه بود، وی و جمع زیادی از مقامات دولتی عراق کشته شدند. بسیاری از مردم عراق، خبر قتل قاسم را باور نمی کردند و بر این تصور بودند که او موقتاً از صحنه کناره گرفته و مجدداً به قدرت باز خواهد گشت و از بعثی ها انتقام خواهد گرفت. به همین خاطر، بعثی ها جسد سوراخ سوراخ شده قاسم را در تلویزیون بغداد به معرض دید مردم گذاشتند و مردم اطمینان یافتند که زمام دار نظامی ۴۹ ساله عراق، کشته شده است.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: مرگ "آندره وزالیوس" کالبد شکاف معروف بلژیکی (۱۵۶۴م)

شرح مناسبت:

آندریاس وسالیوس یا آندره وزالیوس در ۳۱ دسامبر ۱۵۱۴م در بروکسل در بلژیک به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه، وارد دانشگاه شد و در رشته پزشکی فارغ التحصیل گردید. وزالیوس از آن پس، در حالی که بیشتر از بیست سال نداشت، به استادی دانشگاه رسید و به تدریس پرداخت.

با این حال، وی مایل به شناخت اجزای درونی انسان بود و به کالبد شکافی بدن آدمی علاقه داشت. از این رو طی سال های بعد تلاش های زیادی برای شناختن عملکرد اعضای مختلف بدن از طریق تشریح به عمل آورد و نتایج تحقیقات خود را در کتابی به نام کارخانه بدن انسان گردآوری کرد. این کتاب به عنوان نخستین اثر در باب تشریح بدن انسان، در دنیای آن روز شهرت بسیار یافت. مزایای عمده آن بر سایر کتب قدیمی، در تصاویر جالب آن بود. وزالیوس در کتاب خود، بدن آدمی را به طور طبیعی به نمایش درآورده و عضلات بدن را در حال انقباض طبیعی و نیز استخوان ها را در وضع عادی زندگی، به حدی طبیعی نشان داده که می توان گفت هیچ تصویری تا آن زمان برتر و بهتر از آن ترسیم نگردیده است. کتاب وزالیوس به نوعی آغاز تشریح نوین به شمار می رود و وزالیوس با این کتاب، دانش تشریح را وارد مرحله عملی دقیقی نمود. وزالیوس گرچه از نظر کالبدشکافی مردی بسیار دقیق بود، با این حال پاره ای از نظرات فیزیولوژی قدیم را قبول داشت. با این حال برخلاف ارسطو که قلب را مرکز زندگی و هوش و عواطف می دانست، وزالیوس عقیده داشت که مغز و سلسله اعصاب این وظیفه را برعهده دارند. تحقیقات گسترده وزالیوس در رشته پزشکی، توانست سیر جدیدی به حرکت علم طب دهد به طوری که می توان گفت طب جدید پیشرفت خود را مدیون تحقیقات و تجربیات وزالیوس می داند. وزالیوس مدتی را به عنوان پزشک مخصوص دربار گذراند اما پس از

چندی با اتهاماتی مبنی بر کفر و دزدیدن جسد آدمیان و تشریح آن از سوی مخالفانش روبرو شد که در دادگاه تفتیش عقاید به مرگ محکوم شد. اما با وساطت پادشاه از مرگ نجات یافت و به تبعید به بیت المقدس محکوم گردید. آندره وزالیوس سرانجام در مسیر سفر به بیت المقدس در ۹ فوریه ۱۵۶۴م در ۵۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: آغاز حکومت جمهوری در انگلستان به ریاست "الیور کرامِول" (۱۶۴۹م)

شرح مناسبت:

اولیور کرامِول، فرمانده ارتشی بود که حامیان پارلمان انگلیس تشکیل داده بودند تا به عنوان اعتراض به استبدادِ چارلز اول، پادشاه این کشور به مقابله با وی بپردازد. ارتش چارلز اول در رویارویی با نیروهای مجلس شکست خورد و خود شاه به حکم مجلس در ۳۰ ژانویه سال ۱۶۴۹م گردن زده شد. با شکست سلطنت طلبان، مجلس انگلیس در روز ۹ فوریه ۱۶۴۹م، نظام پادشاهی را لغو و حکومت جمهوری را جای گزینِ آن کرد و کرامول را به عنوان اولین رئیس جمهور انگلستان برگزید. با این حال، کرامول که به حمایت از اقتدار مجلس قیام کرده بود، با دستیابی به قدرت، پارلمان قبلی و پارلمان تشکیل شده در زمان خود را منحل ساخت و با عنوان فرمان روای نگهبان تا زمان مرگ به حکومت مقتدرانه خود ادامه داد. کرامول در مدت حدود ۹ سال حکومت مستبدانه خود، جنگ های زیادی کرد که فجیع ترین آنها، حمله به ایرلند و کشتار گسترده مردم این سرزمین به خاطر مخالفت با او، بود. کرامول سرانجام در سوم سپتامبر ۱۶۵۸م درگذشت و پسرش جانشین او شد. اما وی نیز پس از هشت ماه حکومت، به خاطر بی کفایتی و نیز فشار سران ارتش، مجبور به استعفا گردید

وبار دیگر نظام سلطنتی در انگلیس احیا شد. (ر.ک: ۳ سپتامبر)

مناسبت ۰۳: درگذشت "والنتین کونرار" نویسنده و ادیب معروف فرانسوی (۱۶۷۵م)

شرح مناسبت:

والنتین کونرار نویسنده و ادیب فرانسوی در ۲۵ ژوئن ۱۶۰۳م در خانواده ای ادب دوست متولد شد. به همین دلیل در نوجوانی به ادبیات علاقه مند گردید، به تدریج نویسندگی را آغاز کرد. در پی شهرت یافتن کونرار، صدراعظم وقت فرانسه در سال ۱۶۳۵م به این ادیب فرانسوی پیشنهاد کرد تا محفل ادبی را که در منزل وی تشکیل می شد، به انجمنی برای توسعه ادبیات فرانسه تبدیل کند. این انجمن ادبی پس از مرگ کونرار نیز به فعالیت خود ادامه داد و به صورت یکی از انجمن های معتبر ادبی درآمد. والنتین کونرار سرانجام در نهم فوریه ۱۶۷۵م در ۷۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "پیر لاکْلو" ادیب و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۸۰۳م)

شرح مناسبت:

پیِر شودرلو دو لا-کْلو، ادیب و نویسنده معروف فرانسوی در دوازدهم دسامبر ۱۷۴۱م در خانواده ای اشرافی در شهر آمین فرانسه به دنیا آمد و در هجده سالگی وارد ارتش سلطنتی فرانسه شد. وی هم زمان به سرودن چندین منظومه پرداخت و به دنیای ادب پا نهاد. پس از مدتی، شوق لاکلو به ادبیات و فراغتی که یافته بود او را به فکر نوشتن رمانی انداخت که بتواند معایب و مفاسد جامعه را وصف کند و غوغایی برانگیزد که تا آن زمان سابقه نداشته است، پس شش ماه مرخصی گرفت و بلاانقطاع به کار پرداخت تا اینکه شاه کار خود، رمان گزند دلبستگی را در سال ۱۷۸۳م انتشار داد. این اثر بلافاصله فروشی غیر منتظره یافت، چنانکه پس از یک ماه، از آن تجدید چاپ به عمل آمد و در زمان حیات نویسنده، پنجاه بار به چاپ رسید و هرگز از توفیق آن کم نشد. اما این پیروزی برق آسا

با چنان جنجال و غوغایی روبرو گشت که هیچ شاه کاری تا آن زمان چنان رسوایی و سر و صدایی به همراه نیاورده بود، حتی شغل نظامی لاکلو را به خطر انداخت و موجب شد که او را به صفاتی چون، جانی، ملحد و کفرگو متصف کردند و کتابش را زهرآگین خواندند. گزند دلبستگی گرچه به طور رسمی از طرف دادگاه محکوم گشت، به هیچ وجه موجب تکدُّر خاطر نویسنده نشد، زیرا توانسته بود تیر خود را به هدف بنشاند و چنانکه خواسته است فساد جامعه را با صداقت و صحت بی سابقه ای پیش چشم آورد. لاکلو از آن پس به عنوان نویسنده ای برجسته به محافل ادبی راه یافت و چنان نفوذی بر خوانندگان برجای گذارد که همه با کنجکاوی در صدد برآمدند تا فاسد الاخلاق ها و بی عفت ها را که در لباس قهرمانان داستان معرفی شده بودند، بشناسند. کتاب که در آغازْ هم چون هجوی از آداب و رسوم و فساد طبقه اشرافی تلقی گشت، به تدریج توجه نسل بعد را به نکته های تازه تری جلب کرد که بر ارزش آن افزود. تیزبینی و دقت و صحت تحلیل روانی و اخلاقی آمیخته با روشنی و سادگی شیوه نگارش و واقعی بودن رفتارها و گفتارها، همه موجب گشت تا گزند دلبستگی در میان رمان های درجه اول فرانسه مقام واقعی خود را به دست آورد و شاه کاری به شمار آید. لاکلو پس از آن برای جبران گذشته، اثری را با عنوان تعلیم و تربیت زنان آغاز کرد که به پایان نرسید. او که به فساد اخلاق معروف شده بود

می خواست در این اثر، خود را به صورت عـالم علم اخلاق بنمایانـد و از تقوا و فضـیلت دفـاع کنـد. لاکلو در ارتش به سـبب اظهارنظرهـای تنـد و بی پروا و نوشـتن مقـاله های انقلابی، خشم وزیر جنگ فرانسه رابرانگیخت که به تبعیـد او منجر گشت تا بتوانـد به تدریـج با انضـباط زنـدگی در ارتش خو بگیرد. لاکلو در جریان انقلاب کبیر فرانسه به گروه تندروها پیوست ولی با سقوط آنـان به زنـدان افتـاد و پس از آزادی، آرامش را بر سـیاست ترجیـح داد. وی در اواخر عمر به مقام ژنرالی نائل آمـد تا اینکه در نهم فوریه ۱۸۰۳م در شـصت ودو سالگی درگذشت. مقام پیِر لاکلو و نفوذ مهمی که در دوره انقلاب فرانسه داشـت به کلی فراموش شـد، امـا انقلابی که کتاب گزنـد دلبسـتگی در تاریـخ ادبیات و افکار و احساس مردم به وجود آورد، انقلاب واقعی او به شمار آمد.

مناسبت ۰۵: تشکیل اولین جلسه صلیب سرخ در "ژنو" به نام جمعیّت فواید عامه (۱۸۶۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "برتولت برشت" نویسنده معروف آلمانی (۱۸۹۸م) (ر.ک ۳۰ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: مرگ "یوری آندروپوف" رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

یوری ولادیمیر یوویچ آندروپوف سـیاست مدار برجسته شوروی در پانزدهم ژوئن ۱۹۱۴م به دنیا آمد و تحصیلات خود را در رشـته راه و ساختمـان بـه پایـان برد. وی از جـوانی وارد فعـالیت هـای سیاســی شـد و بـه حزب کمـونیست شـوروی پیـوست. آنـدروپوف در سال ۱۹۵۳م به سـفارت شوروی در مجارسـتان دست یـافت و هنگـامی که نیروهای شوروی در سال ۱۹۵۶م به این کشور حمله کردنـد، رهبری اصـلی عملیـات اشـغال نظـامی این شـهر و سـرکوب خونین اصـلاح طلبانِ مجاری را بر عهـده گرفت. وی بـا پایـان یـافتن دوران چهارسـاله سـفارت در مجارسـتان، به شوروی بازگشت و پس از عضویت در کمیته مرکزی حزب کمونیست شوروی، در سال ۱۹۷۳م، عضو دفتر سیاسـی این حزب که نقش مهمی در ارکان قدرت شوروی داشت، شد. آندروپوف هم چنین در سال ۱۹۶۷م به ریاست سازمان جاسوسـی شوروی سابق موسوم به کا.گ.ب انتخاب شد و این سمت را تقریباً تا زمان مرگ لئونیـد برِژنف رهبر پیشـین شوروی در سال ۱۹۸۲م، به مدت ۱۵ سال بر عهـده داشت. هفت ماه پس از مرگ برِژنف، آنـدروپوف به دبیر کلی حزب کمونیست شوروی که بالاـترین مقـام رسـمی آن کشور بود، منصوب شـد و این مقام را تا زمان مرگ به مدت ۱۵ ماه حفظ کرد. آندروپوف در زمان حکومت خود، مبارزه ای را برای ریشه کن ساختن فساد سیاسـی و اقتصادی بازمانـده از دوران برِژنف آغاز کرد و مشوق تولیـد و بهره وری بیشتر گردید. او هم چنین دست به تصـفیه بسیاری از مقامات شوروی سابق زد، اما در سیاست های خود چندان موفق نشد. آندروپوف مذاکرات

محدود ساختن سلاح های استراتژیک هسته ای موسوم به سالْت را به بن بست کشاند و سیاست غیرفعالی را در جهان، به ویژه در رابطه با برخوردهای تهاجمی امریکا در خارج از قلمرو نفوذ شوروی سابق ارائه داد به طوری که شوروی تنها به محکوم ساختن امریکا اکتفا می کرد. با این حال، در دوران زمام داری آندروپوف، مسابقه تسلیحاتی افزایش یافت و ساخت سلاح های هسته ای در برنامه کار هر دو ابرقدرت قرار گرفت. در این دوره پانزده ماهه، میزان کمک های خارجی شوروی کاهش یافت که کشورهای کمونیستی به ویژه در جنوب افریقا، از این بابت اظهار نگرانی می کردند. آندروپوف که از بیماری کلیوی و دیابت رنج می برد در دوره زمام داری خود، توانایی کمترین تغییر در سیاست های داخلی و خارجی را نداشت. یوری آندروپوف پس از ماه ها غیبت و حاضر نشدن در ملأ عام سرانجام در نهم فوریه ۱۹۸۴م در ۷۰ سالگی در مسکو درگذشت و چرنینکو به جانشینی وی برگزیده شد.

مناسبت ۰۸: اعلام حالت فوق العاده و انحلال جبهه نجات اسلامی الجزایر (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

در پی پیروزی چشم گیر اسلام گرایان در انتخابات پارلمانی الجزایر، نظامیان حاکم بر این کشور، در ۹ فوریه ۱۹۹۲م نتایج انتخابات را باطل و حزب اسلام گرای جبهه نجات اسلامی الجزایر را غیرقانونی اعلام کردند. چندی بعد، تعدادی از سران و اعضای این حزب نیز دستگیر شدند. این اقداماتِ نظامیانِ حاکم بر الجزایر، باعث آغاز یک دوره درگیری و خشونت در این کشور شد که قربانیان بسیاری بر جای گذاشت. لازم به ذکر است که انتخابات پارلمانی الجزایر در دسامبر سال ۱۹۹۱م انجام شد و در صورت پذیرش نتایج آن توسط حکومت، به

حاکمیت سی ساله جبهه آزادی بخش ملی الجزایر خاتمه داده می شد. (ر.ک: ۴ مارس)

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: مرگ "نیکولا دومالبرانش" عالم علوم الهی و فیلسوف شهیر فرانسوی (۱۷۱۵م)

شرح مناسبت:

نیکولاـ دو مالْبِرانْشْ فیلسوف فرانسوی در ۱۵ ژوئیه ۱۶۳۸م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات خود در رشته علوم الهی به صنف کشیشان درآمد و چون از عقاید رِنِه دکارت آگاه شد از پیروان وی گردید. مالبرانش با پیروی از فلسفه دکارت، این فلسفه را به نحوی که با عقاید مسیحیت کاتولیک موافق باشد، تکمیل کرد و خود در این فلسفه صاحب نظر شد. فلسفه مالبرانش در داخل فلسفه دکارت به فلسفه اصالت اتفاق یا مقارنه معروف است و مقصود از آن به طور کلی این است که ذهن و جسم در یک دیگر تاثیری ندارند و حتی خود اجسام در یک دیگر و خود اذهان نیز در یک دیگر تاثیری ندارند. او معتقد بود که علت اصلی خداست و آن چه در دنیا به ظاهرْ علت و معلول می نماید، در حقیقت مقارنه و تصادف است. هر تغییر در اجسام و امور ذهنی و معنوی، مستقیماً از خداست چرا که هر جسمی که در حال سکون است نمی تواند خود محرک باشد. هم چنین همه نظم و ترتیبی که در دستگاه خلقت دیده می شود و همه قوانین علمی و طبیعی، بیان نظم و اراده الهی است. مالبرانش هیچ علتی را به جز خدا قبول ندارد و اراده بشر را بی فایده می داند. وی می گوید: "هیچ چیز بدون اراده خداوند انجام پذیر نیست." مالبرانش بعدها به افکار افلاطون نیز معتقد شد به طوری که او را افلاطونی - مسیحی می نامیدند. مالبرانش،

مشاهـده را مقـدمه ایمان قلمـداد می کرد و بر این اعتقاد بود که قبل از مشاهـده یک چیز، نباید به آن ایمان آورد، اما هنگامی که مشاهـدات فرد، عقـل او را به سوی حقیقت، رهنمون گشت، نبایـد در ایمـان تزلزل داشت. به عبـارت دیگر، عقـل ما نتیجه معقولِ مشاهـدات حواس ماست و همین عقل، رساننـده ما به این حقیقت است که همه مخلوقات در خداوند وحدت می یابند. از این جـا معلوم می شود که عقـل، رهنمـای مـا به قبول ایمان و ایمانْ راه وصول و درک خداونـد است. آثار مالبرانش از نظر روشـنی و شـیوایی، از آثـار مهـم ادبی قرن هفـدهم میلادی است که کتـاب تفکرات مسـیحی، گفتگـوی فیلسـوف مسـیحی با فیلسوف چینی درباره وجود خـدا و گفتگوهایی درباره مابعـدالطبیعه و دین از آن جمله اند. نیکولا مالبرانش سـرانجام در دهم فوریه ۱۷۱۵م در هفتاد و هفت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "شارل مونْتِسْکیو" فیلسوف و نویسنده بلندآوازه فرانسوی (۱۷۵۵م)

شرح مناسبت:

شارْل لویی دوسـکوندا مونتسکیو ادیب و متفکر فرانسوی در هجدهم ژانویه ۱۶۸۹م در فرانسه و در خانواده ای که اعضای آن قاضـی بودنـد به دنیا آمـد. وی پس از طی تحصـیلات علوم دینی، به مقام وکالت رسـید و پس از چنـدی به تحقیقات علمی و تاریخی و حقوقی پرداخت. مونتسـکیو به تدریج به انتشار رسالات در موضوعات مختلف روی آورد که نشان می داد به عنوان یـک نویسـنده، در کلیه رشـته هـای علمی و اجتمـاعی، صـاحب نظر و دارای معلومات کافی است. کتاب هایی هم چون رساله دربـاره انعکـاس صوت و رسـاله دربـاره بیمـاری غـدد کلیوی بیـانگر گستردگی و تنوع دانسـته های اوست. هم چنین توجه به تجزیه و تحلیل های اجتماعی، روح انتقاد

را در او قوی کرد و چون از وضع آن زمانِ کشور ناراضـی بود کتاب جالبی به نام نامه های ایرانی بدون ذکر نام مؤلف منتشـر ساخت. شـهرت و آوازه این کتاب باعث معروف شـدن مونتسـکیو شـد و به عضویت فرهنگسـتان فرانسه انتخاب گردید. او در سال ۱۷۲۷م به مسـافرتی طولانـی به کشورهـای اروپـایی رفت و در این مسـافرت هـا، یـادداشت هـا و مشاهـدات، گزارش ها، مطالعـات و مطـالبی دربـاره وضـع سیاسـی و اقتصـادی کشورهـایی کـه دیـده بـود گرد آورد. حاصـل این کـار، انتشـار کتـاب ملاحظـاتی دربـاره علـل عظمت رومیـان و انحطاط ایشان بود. لیکن کار عظیم مونتسـکیو، نوشـتن شاه کار معروفی است که به روح القوانین شـهرت یـافت و نگـارش آن نزدیک به بیست سال به طول انجامیـد. روح القوانین در سال ۱۷۴۸م بدون ذکر نام مولف در ژنو منتشـر شد و درظرف ۲ سال، ۲۲ بار تجدید چاپ گردید. این کتاب با اسـتقبال عجیبی مواجه شد و بعدها نیز از مواد ذکر شـده در آن برای اداره ممالک، اسـتفاده زیادی شد. او در این کتاب، انواع حکومت های پدید آمده در طول تاریخ را مورد بحث قرار داده و آداب و رسوم و روابـط بین انسـان هـا را بررسـی کرده است. هم چنین، کتاب روح القوانین، تحقیق، تحلیـل و تجسسـی بسـیار گسترده در روح و فرهنـگ ملت هـا و سـرنوشت سیاسـی است که تمـام موضوعات فوق را به وسـیله داسـتان های عینی و زنده تبدیل به سـبکی دلپذیر و ممتاز نموده است. مونتسکیو اولین کسی است که نظریه ضرورت تفکیک قوای سه گانه را ارائه داد که این نظریه در ایجاد روح آزادی

خواهی صـدر انقلاب فرانسه تاثیر عمیقی بر جای نهاد. وی هم چنین، تعریف آزادی های سیاسـی را که لیبرالیسم قرن نوزدهم از آن دفـاع می کنـد مشـخص سـاخته اسـت. به طـور کلی، مونتسـکیو در کتـاب روح القـوانین، اصـول و مبـانی تـازه ای برای حکومت به وجود آورده است که تسلط و استبداد سیاسـی را از میان برمی دارد. این کتاب، رجال سـیاست فرانسه را هـدایت کرده و به اندیشه های آنان الهام بخشـیده است. مونتسکیو عقیده داشت که انقلاب و خون ریزی کاری از پیش نمی برد و آن چه که یک جامعه به آن محتاج است قانون می باشد. میانه روی در سیاست از خصوصیات مهم مونتسکیو بود و چون از کتاب روح القوانین انتقـادات فراوانی شـد و برخی آن را بی ارزش معرفی کردنـد، او تنها رساله ای در دفاع از کتاب خویش نوشت. مونتسـکیو را از نظر سیاسی، فلسفی و اجتماعی می توان پیشوای انقلاب فرانسه خواند و از نظر نویسندگی، شخصیتی ود هوش مند که با سبک موجز و روان و استوار خویش، از بزرگ ترین نویسندگان عصر به شمار آمد. شارل دو مونتسکیو سرانجام در دهم فوریه ۱۷۵۵م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: امضاء "قرار داد شوم پاریس" بین انگلیس و فرانسه (۱۷۶۳م)

شرح مناسبت:

در دهم فـوریه ۱۷۶۳م قراردادی میـان انگلیس و فرانسه در پـاریس به امضـا رسـید که فرانسوی هـا آن را قرارداد شوم پـاریس خواندنـد. زیرا به موجب این قرارداد، فرانسه پس از سال ها جنگ و کشـمکش با انگلیس، از تمامی ادعاها و منافع اسـتعماری خود در هندوستان و کانادا چشم پوشی کرد. علت عقد این قرارداد آن بود که فرانسه دراین زمان به خاطر جنگ های متعدد

در داخل اروپا، تضـعیف شـده بود و از نظر نظامی و اقتصادی، توان تـداوم جنگ با انگلیس را نـداشت. قرارداد پاریس، باعث شـد تـا جنگ های اسـتعماری فرانسه و انگلیس پایان یابـد و لنـدن با دست بازتری به غارت منابع مسـتعمرات خود، به ویژه در آسیا بپردازد.

مناسبت ۰۴: تولد "ژول میشْله" نویسنده برجسته فرانسوی (۱۷۹۸م) (ر.ک: ۱۷ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "بوریس پاسْتِرناک" بزرگ ترین شاعر معاصر روس (۱۸۹۰م) (ر.ک: ۳۰ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ خانم "سونیا کووالوسکی" ادیب و ریاضی دان روسی (۱۸۹۱م)

شرح مناسبت:

خانم سونیا کووالوسکی نویسنده و ریاضی دان روسی، در ۱۵ ژانویه ۱۸۰۵م در مسکو به دنیا آمد. وی مطالعه ادبیات را از ۱۵ سـالگی آغاز کرد و از ۱۸ سالگی مطالعات ریاضـی خویش را نیز دنبال نمود. کووالوسـکی از آن پس زیر نظر یکی از اساتید نامـدار آلمـانی به تحصـیل پرداخت و به مـدارج بالاـیی دست یـافت. این زن جوان که صاحب اسـتعداد فوق العاده بود نه تنها بزرگ ترین ریاضـی دان زمـان خـود بـود بلکه پیشـوای نهضـتی برای آزادی زنـان شـد و بر ضـد این تفکر که زنـان در حیطه تعلیمـات عـالی، صـاحب هنر و ظرفیـتی نمی باشـند مبـارزه کرد. کووالوسـکی در عین حـال نویسـنده ای زبردست نیز بـود. او یادگارهـا و خاطرات دوران کودکی خود را به صورت رُمانی درآورد که مورد اسـتقبال واقع شـد. منتقـدان ادبی روس در این اظهارْ متفق القول بودنـد که سونیا با بهترین نویسـندگان ادبیات روس، هم از نظر موضوع و هم از لحاظ ادبی برابری می کنـد. وی درسال ۱۸۸۸م به خاطر نگارش کتابی درباره ریاضـی به اخـذ جایزه ای ازآکادمی علوم فرانسه نائل گردید. کووالوسـکی هم چنین توانست درباره پراکندگی نور در کریسـتال ها نظرات تازه ای را ارائه دهد. وی سـرانجام در ۱۰ فوریه ۱۸۹۱م در ۸۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: مرگ "ویلهلم رونتگن" فیزیک دان آلمانی و کاشف اشعه ایکس (۱۹۲۳م)

شرح مناسبت:

ویلهلم کُنراد رونْتْگِن فیزیـک دان معروف آلمــانی در ۲۷ مـارس ۱۸۴۵م در یکی از روسـتاهای آلمـان بـه دنیـا آمـد. وی تحصـیلات ابتـدایی و متوسـطه را در هلنـد گذرانیـد و سـپس در دانشـگاه زوریـخ سوئیس، زیر نظر فیزیـک دان ان معروف به تحصیل پرداخت. رونتگن که به رشته های برق، نور و گرما علاقه مند

بود پس از چند سال مطالعه و تحقیق به اخذ درجه دکترای فیزیک نائل آمد و پس از آن در آلمان به تدریس پرداخت. پس از مدتی رونتگن مطالعات خود را درباره الکتریسیته و نور متمرکز کرد و در نهایت، در ادامه مطالعات فیزیک دان ان هم عصر خود در ۲۰ ژانویه ۱۸۹۶م موفق به کشف پرتوهای جدیدی شد که قادر بودند از خیلی از اجسام عبور کنند و چون این پرتوها ناشناخته بودند، رونتگن آنها را اشعه ایکس (X) نام گذاری کرد. این اشعه می توانست در پوست و درون ماده نیز نفوذ کند و با تابش بر بدن، سایه استخوان ها را بر روی صفحه بیاندازد. به پاس این کشف، مدال سلطنتی به رونتگن اهدا شد. هم چنین وی در سال ۱۹۰۱م جایزه نوبل فیزیک را دریافت نمود و به این ترتیب شهرتش عالم گیر شد. کشف عظیم رونتگن اولین کشف از سری کشفیات رادیواکتیویته بود که دانشمندان بعدی آن را دنبال کردند. جنس اشعه ایکس از جنس نور می افتد. که طول موج آن بسیار کوتاه تر از نور می باشد. هم چنین قابلیت نفوذ اشعه ایکس بسیار زیاد است و از اغلب موانع عبور می کند. امروزه از این پرتو در علم پزشکی برای تشخیص بیماری ها استفاده می شود و در مورد جراحی، برای تعیین محل شکستگی استخوان ها، پرتوهای ایکس، وسیله بسیار سودمندی است. هم چنین فیزیک دان ها برای تجزیه عناصر کریستالی، استفاده های شایانی از این اشعه برده اند و در پزشکی تحت عنوان رادیوگرافی و رادیوسکوپی به کار برده می شود. ویلهلْم رونتگن سرانجام در دهم

فوریه ۱۹۲۳م در ۷۸ سالگی در نهایت افتخار زندگی را بدرود گفت.

مناسبت ۰۸: امضای قرارداد صلح بین دول متحد ومتفق (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

دو سال پس از پایان یافتن جنگ جهانی دوم، در روز دهم فوریه ۱۹۴۷م قرارداد صلح بین دولت های متفق شامل امریکا، شوروی، انگلیس و فرانسه با شکست خوردگان متحد شامل ایتالیا، فنلاند، لهستان، مجارستان، رومانی و بلغارستان امضا شد و به این ترتیب این شش کشور، بار دیگر استقلالِ خود را به دست آوردند. بر اساس این قراردادها، هم چنین سرنوشت قسمت هایی از مناطق تصرف شده مورد بررسی قرار گرفت و از جمله چهار منطقه مرزی از تسلط ایتالیا خارج و به فرانسه واگذار گردید. جزایر آدِریاتیک به یوگسلاوی، جزایر "دودکانس" به یونان، منطقه شمالی رومانی به روسیه و پتسامو در فنلاند به روسیه واگذار گردید. در همین راستا، ایتالیا به پرداخت ۳۶۰ میلیون دلار غرامت و ایجاد یک منطقه آزاد محکوم شد. البته چهار کشور لهستان، مجارستان، رومانی و بلغارستان که در سال پایانی جنگ توسط ارتش شوروی اشغال شده بودند، اجباراً تحت نظام های کمونیستی قرار گرفتند. شرایط این قرارداد از سوی همه کشورهای مطرح شده، محکوم شد و مردم طی تظاهراتی به مخالفت با آن پرداختند. این عکس العمل در ایتالیا همراه با پایین کشیدن و پاره کردن پرچم امریکا همراه بود. متفقین در مورد دو کشور آلمان و ژاپن نیز جداگانه، تصمیم گیری کردند.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: آغاز حکومت امپراتوری و سلطنت اولین امپراتور ژاپن (۶۶۰ ق.م)

شرح مناسبت:

در ۱۱فوریه ۶۶۰ ق. م اولین امپراتور ژاپن به نام "یی مو" به تخت سلطنت نشست. به این ترتیب، قدیمی ترین و ماندگارترین نظام سلطنتی در جهان که هنوز ادامه دارد، آغاز شد. این نظام در طول زمان، دستخوش دگرگونی های فراوان شده است و امروزه، امپراتور در کشور ژاپن، مقامی تشریفاتی است

و قدرت اصلی در دست نخست وزیر است. با این حال، ژاپنی ها روز آغاز سلطنت در این کشور را عید ملی می نامند و همه ساله این روز را جشن می گیرند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "رِنه دکارْتْ" فیلسوف و ریاضی دان معروف فرانسوی (۱۶۵۰م)

شرح مناسبت:

رِنه دکارْتْ فیلسوف شهیر فرانسوی در ۳۱ مارس ۱۵۹۶م، در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، به فراگیری علوم ریاضی و طب مشغول شد و پس از چندی وارد خدمت نظام گردید. دکارت به زودی از زندگی نظامی خسته شد و در ۲۴ سالگی آن را رها نمود. وی در این زمان تصمیم گرفت که در زندگی هیچ سؤالی را بی جواب نگذارد و درباره مسائل، تفکر کند. از این رو به ریاضیات و هندسه روی آورد و توانست قانون انکسار یا شکست نور را کشف کند. دکارت سپس خود را وقف مطالعه در فلسفه کرد. از کشوری به کشور دیگر رفت، کتاب ها خواند و یادداشت های بسیار برداشت تا آنکه در سی و سه سالگی در هلند رحل اقامت افکند. کارهای علمی دکارت از این هنگام آغاز شد. وی در ابتدا رساله فلسفی جهان را نگاشت ولی چون پس از اتمام آن، از محکومیت گالیله در ایتالیا اطلاع یافت، احتیاط کرد و از نشر آن احتراز نمود. اما آن چه نخست سبب شهرت وی گردید مجموعه رساله هایی مشتمل بر تفکرات فلسفی بود. فلسفه او سیری بود از شک کامل به ایمان کامل؛ هرچند در این میان، نوعی ریاضیات عمومی به وجود آورد که حساب و جبر و هندسه در آن دارای نقش بیشتری باشند. دکارت معلوماتی را علم می دانست که مبرهن و یقینی

باشند و به همین دلیل، ریاضیات را نمونه کامل علم می شمرد و می خواست روش ریاضیات را در همه رشته های علوم انسانی به کار بَرد. از این روست که روش شناسی دکارت که وجهه اصلی فلسفه اوست، ناشی از همین اندیشه می باشد. وی در اندیشه برپایی انقلاب بود، اما برای ایمان قصری ساخت که مصالح آن را شک و تردید تشکیل می داد. دکارت بر این عقیده بود که فرد برای وصول به حقیقت، باید یک بار در زندگی، خویشتن را از همه عقایدی که پذیرفته است خلاص کند و از نو و از اساس، همه دستگاه های معارف خود را بنیان نهد. از این جهت دکارت روش فلاسفه نقلی را به یک سو نهاد و بنا را بر این نهاد که درهمه چیز شک کند. وی معتقد بود که هیچ چیز را نباید واقعیت دانست مگر آن که به اثبات برسد. باید از دروازه شک وارد شد. بنابراین می گفت: یک چیز هست که نمی توان در آن شک کرد و آن این است که شک می کنم. چون شک می کنم، فکر دارم و می اندیشم، و چون می اندیشم، پس هستم. وی هم چنین اعتقاد داشت که هر چه را عقلِ روشن و متمایز دریابد، حق است. سپس به وجود می پردازد و می گوید: چون خدا کامل است، بنابراین منشاء همه کمالاتی است که تصوری از آنها دارم و از سوی دیگر آن چه را کامل است می توان به خدا نسبت داد. ذهنْ متفکر را فریب نمی دهد، پس تصورات روشن و متمایزی که خداوند در ذهن

ما نهاده است حق است. تأثیر دکارت در فلسفه بیش از حد است و اغلب، او را پدر فلسفه جدید می خوانند، ولی در سال های اخیر، بعضی از محققین با ارائه دلایلی، اهمیت او را مورد تردید قرار داده اند. رنه دکارت سرانجام در ۱۱ فوریه ۱۶۵۰م در ۵۴ سالگی در استکهلم سوئد درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "هنری راوْلینْ سون" محقق و مستشرق انگلیسی (۱۸۱۰م) (ر.ک: ۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "گوتفرید کِلِر" شاعر و داستان نویس بزرگ سوئیسی (۱۸۱۹م) (ر.ک: ۳۰ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: قتل "الکساندر گریبایدوف" سفیر کبیر روسیه در ایران (۱۸۲۹م)

شرح مناسبت:

الکساندر سرگیویچ گریبایدوف، در ۴ مارس ۱۷۹۵م در مسکو به دنیا آمد و از جوانی به فراگیری ادبیات، حقوق، فیزیک و ریاضیات پرداخت. گریبایدوف هم چنین به نظام علاقه مند بود و در جنگ علیه ناپلئون بُناپارت در سال ۱۸۱۲م، که به روسیه حمله کرده بود، حضور داشت. علاوه بر آن، او در جنگ دوم ایران و روس شرکت کرد و پس از انعقاد عهدنامه ننگین ترکمن چای، در سال ۱۸۲۸م در رأس هیأتی از طرف تزار روس به عنوان وزیر مختار به تهران وارد شد. او می خواست با زور و خشونت، مردم مسلمان ایران را به قبول و اجرای این قرارداد خفت بار وادار کند. یکی از مواد عهدنامه ترکمن چای، بازگشت مردم سرزمین های جدا شده از ایران، به آن مناطق بود. در همین حال شماری از زنان گرجی که در ایران به اسلام گرویده و مسلمان شده بودند، حاضر به رها کردن خانواده و بازگشت به گرجستان نبودند. گریبایدوف نیز در نظر داشت تا آنان را به زور راهی گرجستان نماید. این امر باعث مقاومت مردمی به رهبری میرزا مسیح(ع) مجتهد، روحانی برجسته تهران گردید. پس از اعتراض مردم در مقابل سفارت، ماموران روسی با تیراندازی به طرف مردم، تعدادی از آنان را کشتند. این عمل، خشم مردم را برانگیخت و با حمله به سفارت، گریبایدوف و تعدادی از همراهان او را در ۱۱ فوریه ۱۸۲۹م (۲۲ بهمن ۱۲۰۷ ش) به قتل رساندند. در این حال، فتحعلی شاه قاجار، بلافاصله هیأتی را برای عذرخواهی به روسیه فرستاد و چون روسیه درگیر جنگ با عثمانی

بود، عذر فتحعلی شاه را پذیرفت. در عوض، دولت ایران، میرزا مسیح(ع) را به عراق تبعید کرد.

مناسبت ۰۶: تولد "توماس آلوا ادیسون" مخترع نابغه امریکایی (۱۸۴۷م)

شرح مناسبت:

توماس آلوا ادیسون مخترع معروف امریکایی در ۱۱ فوریه ۱۸۴۷م در ایالت اوهایو در امریکا به دنیا آمد. وی تنها سه ماه برای تحصیل به مدرسه رفت و از آن پس، تحت تربیت مادرش قرار گرفت. ادیسون از کودکی به آزمایش و تحقیق علاقه فراوان داشت به طوری که در جوانی در واگن کوچکی، آزمایشگاه خود را دایر کرد و در آن جا دست به انتشار روزنامه زد. وی در ۱۷ سالگی تلگراف دوسره را اختراع کرد که بدان وسیله می توان روی یک سیم، از دو طرف مخابره کرد. از آن پس همه وقت خود را صرف آزمایش کرد و از سال ۱۸۸۶م کارخانه و آزمایشگاهی در منزل خود برپا نمود که چهل و پنج سالِ باقی عمر را در آن جا به کار و تفکر و اختراع پرداخت. ادیسون مردی پرکار و کم خواب بود و چون از کار روزانه فارغ می شد، مطالعات علمی خود را درباره برق دنبال می کرد. او اختراعات فراوانی به ثبت رساند اما مهم ترین اختراع ادیسون، چراغ برق بود. وی در این راه هرگز ناامید نشد و سرانجام پس از ده هزار بارآزمایش برای ذخیره برق در باتری، به نتیجه مطلوب رسید. از دیگر اختراعات وی، میکروفون، ضبط صوت، گرامافون، لامپ الکتریکی نور سفید، دینام برقی، لوکوموتیو برقی، دستگاه انتقال برق، فیلم و دوربین فیلم برداری، و دستگاه ذخیره برق و قابل ذکرند. ادیسون علاوه بر آن، اختراعات دیگران هم چون تلفن، ماشین تحریر، سینما و ژنراتورهای برقی

را نیز تکمیل کرد. از این مخترع شهیر که در اواخر عمر از ناشنوایی در رنج بود، بیش از ۱۳۰۰ اختراع به ثبت رسیده که موارد ثبت نشده، بیشتر است. وی سرانجام در ۱۸ اکتبر ۱۹۳۱م در ۸۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: پایان کنفرانس "یالتا" در اواخر جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

در سال های جنگ جهانی دوم، سران کشورهای بزرگ متفق در جنگ علیه کشورهای محور، سه کنفرانس مهم در تهران، یالتا و پوتِسدام تشکیل دادند که در جریان آن، ضمن طرح نقشه های جنگی و استراتژی نظامی خود در طول جنگ، درباره اوضاع جهان بعد از پایان جنگ و تقسیم ممالک جهان به مناطق نفوذ به توافق هایی رسیدند. قسمتی از این توافق ها، پس از پایان جنگ جامه عمل پوشید و برخی دیگر موجب بروز اختلاف شرق و غرب و آغاز جنگ سرد و تقسیم جهان به دو بلوک شرق و غرب گردید. پس از کنفرانس تهران که در دسامبر ۱۹۴۳م در ایران تشکیل شد، کنفرانس یالتا در چهارم فوریه ۱۹۴۵م، یعنی در ماه های آخر جنگ جهانی دوم، با حضور سران متفقین شامل ژوزف استالین، وینستون چرچیل و فرانکْلین روزوِلت رهبران شوروی، انگلستان و امریکا در شهر بندری یالتا واقع در ساحل شمالی دریای سیاه آغاز به کار کرد. در آستانه این کنفرانس، نیروهای شوروی به سمت برلین پیشروی کردند و یک هزار هواپیمای امریکایی نیز در یک حمله هوایی بی سابقه، برلین را در هم کوبیدند. این بمباران وحشتناک که ویرانی های عظیم و تلفات سنگینی به بار آورد، روحیه هیتلر و اطرافیان او را به شدت تضعیف کرد. در جریان کنفرانس یالتا، توافق های مهمی حاصل گردید که عبارتند از:

ادامه جنگ تا شکست کامل آلمان و تسلیم بدون قید و شرط این کشور، تقسیم آلمان بین دول متفق، خلع سلاح آلمان و اخذ غرامت جنگی از آن کشور، تجدید نظر در مرزهای لهستان، انجام انتخابات در کشورهای آزاد شده، اعلان جنگ شوروی به ژاپن، حمله قوای امریکا و شوروی به مناطق تحت اشغال ژاپن به ویژه در کره، پذیرش منشور آتلانتیک مبنی بر حاکمیت ملی کشورها و نیز تأسیس سازمان بین المللی جدید جای گزین جامعه ملل با نام سازمان ملل متحد. علاوه بر این اصول مورد توافق، یک رشته توافق های محرمانه درباره مناطق نفوذ و حریم امنیتی شوروی در اروپا، وضع لهستان و یوگسلاوی و نیز تصمیم گیری در مورد حضور و خروج نیروهای انگلیس و شوروی از ایران نیز در این کنفرانس به دست آمد. کنفرانس یالتا سرانجام در یازدهم فوریه ۱۹۴۵م به پایان رسید و سه ماه پس از آن، جنگ جهانی دوم، در اروپا پایان پذیرفت.

مناسبت ۰۸: مرگ "میخائیل شولوخوف" نویسنده برجسته روسی (۱۹۸۴م) (ر.ک: ۲۴ مه(

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: آزادی "نلسون ماندلا" رهبر کنگره ملی افریقا از زندان آپارتاید (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

نلسون ماندلا، معروف ترین زندانی سیاسی جهان، در سال ۱۹۱۸ به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۴۴م در حین تحصیلاتْ عالیه به کنگره ملی افریقا که پیش از آن با هدف مبارزه علیه رژیم اقلیت سفیدپوستان حاکم بر افریقای جنوبی و احقاق حقوق سیاهان به وجود آمده بود پیوست و در سال های دهه چهل و پنجاه از چهره های اصلی این کنگره در مبارزه علیه آپارتاید به شمار می رفت. در سال ۱۹۶۰م، پلیس رژیم نژادپرست افریقای جنوبی، ده ها تن از سیاه پوستان را به قتل رساند. این امر باعث شد تا ماندلا در همان سال شاخه نظامی کنگره ملی افریقا را ایجاد کند و از سال بعد حملات مسلحانه خود را علیه مراکز و مقرهای پلیس و انتظامی رژیم آپارتاید انجام داد. نلسون ماندلا در سال ۱۹۶۲م به اتهام تلاش برای سرنگونی دولت افریقای جنوبی به حبس ابد محکوم شد و تا سال ۱۹۸۹م بیست و هفت سال را در زندان گذراند. با این حال در پی تغییرات در کادر رهبری رژیم افریقای جنوبی و پاره ای اصلاحات کمرنگ سیاسی در این کشور، نلسون ماندلا در نهایت در یازدهم فوریه ۱۹۹۰م از زندان آپارتاید آزاد شد و به هدف خود که رفع تبعیض نژادی در افریقای جنوبی بود، رسید. نلسون ماندلا سرانجام در اول ماه مه سال ۱۹۹۴م به عنوان اولین سیاست مدار سیاه پوست به ریاست جمهوری افریقای جنوبی انتخاب شد اما در پایان مدت پنج ساله ریاست جمهوری خود در اوج محبوبیت از این سمت کناره گیری کرد. وی که در صحنه بین

المللی نیز از اعتبار و مشروعیت گسترده ای برخوردار است از آن پس به عنوان میانجی در حل اختلافات بین المللی فعالیت می نماید.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تولد "جورج واشینگتن" اولین رئیس جمهور و بانی استقلال امریکا (۱۷۳۲م) (ر.ک: ۱۴ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت "امانوئل کانت" فیلسوف معروف آلمانی (۱۸۰۴م) (ر.ک: ۲۲ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "چارلز داروین" طبیعی دان شهیر انگلیسی (۱۸۰۹م) (ر.ک: ۱۹ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "آبراهام لینکُلن" شانزدهمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۰۹م) (ر.ک: ۱۴ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز استقلال "شیلی" از استعمار اسپانیا (۱۸۱۸م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری شیلی با ۷۵۶/۶۲۶ کیلومتر مربع مساحت در جنوب قاره امریکای جنوبی و در همسایگی آرژانتین، بولیوی و پرو واقع شده است. جمعیت شیلی بیش از ۱۵ میلیون نفر که اکثریت مسیحی و عمدتاً کاتولیک مذهبند. بیشتر سکنه ملیت اروپایی و دو رگه (سرخ و سفید) داشته و زبان رسمی آن ها اسپانیایی است. پایتخت شیلی سانتیاگو و واحد پول آن پزوی شیلی می باشد. از شهرهای مهم آن کنسپسیون، وینیادل مار، و والپا رایزو است. پیش بینی می شود جمعیت شیلی تا سال ۲۰۲۵ ۱۹/۵ میلیون نفر خواهد بود. شیلی ازقرن شانزدهم به تصرف اسپانیولی ها درآمد و به صورت یک مستعمره کشاورزی گردید و نه مستعمره معدنی. در این دوران شیلی جزء قلمرو نایب السلطنه اسپانیا در پرو بود. در سال ۱۷۸۸ شیلی تا حدودی از پرو مستقل شد. مبارزات مردمی بر ضد استعمار اسپانیا ادامه یافت تا این که در ۱۲ فوریه سال ۱۸۱۸ شیلی به استقلال کامل رسید و نوع حکومت خود را جمهوری اعلام نمود. روز ملی شیلی ۱۸ سپتامبر است.

مناسبت ۰۶: تولد "آرتور شنیْتْسلرْ" داستان نویس برجسته اتریشی (۱۸۶۲م)

شرح مناسبت:

آرتور شنیتسْلِر، داستان نویس و نمایش نامه نویس برجسته اتریشی، در دوازدهم فوریه ۱۸۶۲م در وِین پایتخت اتریش به دنیا آمد. آرتور از کودکی در خانه ای پرورش یافت که محل آمد و رفت روشن فکران، هنرمندان و رجال فرهنگ و ادب بود و همین امر موجب شد که وی در مدرسه با دوستانش انجمنی ادبی دایر کند. با وجود این، او به تحصیل در رشته پزشکی پرداخت و در ۲۳ سالگی به دریافت درجه دکتری نایل آمد. شنیتسلر سه سال دستیار یک جراح معروف بود،

سپس مستقلا به کار پرداخت. وی دنباله مطالعات را گرفت و به تحقیق در انواع بیماری ها، به ویژه بیماری روانی علاقه یافت. او برای مطالعه، به سفرهای متعدد رفت و در کنگره های علمی شرکت کرد. با این حالْ به نوشتن داستان و کار ادبی روی آورد و منظومه های کوتاهی سرود. شنیتسلر در ابتدا نمایش نامه های آناتول، عشق گذرا و حلقه را نگاشت و مورد ستایش فراوان قرار گرفت. وی مدتی نیز به نگارش رمان و داستان کوتاه پرداخت و در همه آنها بهتر توانست اندیشه های شخصی و خاص خود را بیان کند. در این میان، آثاری هم چون ستوان گوستل، گرونیموی نابینا و برادرش و پروفسور برنهاردی با استقبال زیادی مواجه گردید. به طور کلی موضوع آثار شنیتسلر، پوچی زندگی، انحطاط جامعه اتریشی در آخر قرن نوزدهم، عشق های نفسانی و مادی، دروغ، پیری و تنهایی است که با لطفِ بیان و هوشیاری و دقت فراوان عرضه شده است. شنیتسلر سرگردانی نسل معاصر خود را که در گرداب بی ثباتی و سرگشتگی غرق شده، به خوبی درک کرده و در آثار خود، پیش چشم خواننده گذارده است. وی نمایش نامه نویسی بااحساس و چیره دست بود و به عنوان یک پزشک بسیار حساس و البته خسته، در آثار خود، جامعه محتضر و بیمار زمان خویش را تشریح می نمود. شنیتسلر شمار زیادی نمایش نامه، رمان و داستان کوتاه نوشت و در آنها انحطاط نخستین سال های قرن بیستم را به تصویر کشید. درام های شنیتسلر نسبتاً کم تحرک، اما از نظر گفتگوهای زنده و درخشان ممتازند. از مهم ترین نمایش

نامه های او می توان از میراث، عشوه گری و چرخ و فلك نام برد. برخی معتقدند آثار شنیتسلر نشانه بیماری عصری افسرده و بی علاقه است. آرتور شنیتسلر سرانجام در سال ۱۹۳۱م در ۶۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: انقراض پادشاهی چین و استقرار نظام جمهوری در این کشور (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

در فاصله سال های ۱۹۰۷ تا ۱۹۱۱م، پنج شورش علیه خاندان سلطنتی منچو در چین صورت گرفت که همه آنها، کم و بیش از اندیشه های انقلابیِ سون یاتْ سنْ مبارز جمهوری خواه چینی سرچشمه می گرفت. با این حال، علی رغم سرکوبی چهار شورش اول و دستگیری و تیرباران تعدادی از شورشیان، قیام پنجم در روز نهم اکتبر ۱۹۱۱م آغاز شد و با وجود شدت عمل بی سابقه دولت و دستگیری و اعدام صدها نفر در ملأ عام، نفرت و خشم عمومی از دربار افزایش یافت. از روز یازدهم اکتبر، شورش به شهرهای بزرگ چین نیز سرایت کرد و این امر، دولت را به نرمش و فراخوان آشتی ملی وادار ساخت. از این رو مذاکرات نمایندگان دولت و مخالفان در اوایل دسامبر ۱۹۱۱م در شانگهای چین آغاز شد و با این که دولت، پیشنهاد تبدیل حکومت مطلقه سلطنتی به حکومت مشروطه سلطنتی را مطرح کرد، ولی نیروهای انقلابی که چهارده ایالت از هجده ایالت چین را در اختیار داشتند، به چیزی جز تغییر رژیم و استقرار جمهوری رضایت نمی دادند. در جریان این مذاکرات، نیروهای انقلابی، یک مجلس مؤسسان ازنمایندگان ایالات چین تشکیل دادند و این مجلس پس از آغاز به کار در اول ژانویه ۱۹۱۲م، به اتفاق آرا تصمیم به اعلام رژیم جمهوری در چین گرفت. این مجلس سپس به اتفاق آرا، سون یات سنِ

۴۶ ساله را به عنوان اولین رئیس جمهور چین برگزید و او را مأمور مذاکره با پکن و انتقال مسالمت آمیز حکومت از باقی مانده خاندان امپراتوری منچو به جمهوری جدید نمود. در این میان، پس از آن که درباریان چاره ای جز تسلیم و رضا ندیدند، در روز دوازدهم فوریه ۱۹۱۲م راضی به واگذاری قدرت به انقلابیون چینی شدند. بدین ترتیب، روز ۱۲ فوریه ۱۹۱۲م، حکومت ۲۶۷ ساله خاندان منچو که خود وارث یک امپراتوری دو هزار ساله بود به پایان رسید و رژیم جمهوری در چین استقرار یافت. اما سون یات سن برای اداره امور کشور، تجربه و نیروی کارآمد کافی نداشت. ناتوانی او در اداره امور و مشکلاتی که بیشتر ناشی از کارشکنی و عدم همکاری عوامل حکومتِ پیشین بود، به تدریج از اعتبار و جذبه مردی که پدر انقلاب چین لقب گرفته بود، کاست و میدان را برای مخالفان خود باز گذاشت. در این میان، با آغاز اختلاف ها و کشمکش های داخلی، وضعیت چین بار دیگر متشنج و بی ثبات شد. تا این که، چین در سال ۱۹۴۹م به دنبال انقلابی دیگر به رهبری مائوتِسِه تونگ، تحت حکومت کمونیستی قرار گرفت.

مناسبت ۰۸: شهادت "حسن البَنّاء" پایه گذار جنبش اسلامی اخوان المسلمین مصر (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

حسن البنّاء، عالم انقلابی و پایه گذار جنبش اسلامی اِخوان المُسلمین مصر، در سال ۱۹۰۶م در این کشور به دنیا آمد. وی از کودکی به تحصیل پرداخت و به دلیل ضعف مالی، در یک ساعت سازی مشغول به کار شد، بنّاء، به دلیل شهرتی که در حفظ اخلاق اسلامی داشت، در دوران دبیرستان به عضویت انجمن اخلاق در آمد. او هم چنین در حین تحصیل در دانش سرای

عالی، در ارشاد مردم مسلمان مصر، نقش مهمی ایفا کرد. حسن البناء در سال ۱۹۲۵م، در حالی که نوزده سال بیشتر نداشت مجله فتح را با هدف مبارزه با پدیده استعماری اسلام زدایی در مصر تأسیس کرد و در سال ۱۹۲۷م، به عنوان معلم در مدارس مصر به تدریس روی آورد. وی در سال بعد، در ۲۲ سالگی، به کمک جمعی از همفکران خود، جنبش اسلامی اخوان المسلمین مصر را بنیان نهاد و سپس با حمایت های مالی مردم، مسجدی را برای فعالیت این جنبش، ایجاد نمود. البنّاء در کنار آن نیز، به احداث دانش سرای عالی اسلامی همت گماشت و جوانان مشتاق علوم اسلامی را با مبانی اسلام آشنا ساخت. شعب جنبش اخوان المسلمین، به تدریج در شهرهای مختلف مصر دایر شد و هنگامی که البنّاء، مقر خود را به قاهره انتقال داد، بیش از ۱۵۰۰ شعبه در شهرهای مصر وجود داشت. حسن البناء در سرمقاله اولین شماره از مجله ارکان اخوان المسلمین، خط مشی این سازمان را پیروی از قرآن کریم و رسول خدا(ص) اعلام نمود. او در سال های بعد، با توسعه فعالیت های اسلامی و نیز نگارش نامه های مختلف و بعضاً تهدیدآمیز برای سران حکومت مصر و بازداشتن آنان از فساد و انحراف و دعوت آنها به تعالیم حیاتبخش اسلام، مورد بغض دستگاه حکومتی قرار گرفت. سال های جنگ جهانی دوم، اوج محبوبیت حسن البنّاء نزد مردم مسلمان و به ویژه مردم فلسطین بود. در این سال ها، اعضای این سازمان در فلسطین، عملاً به مصاف با یهودیان صهیونیست پرداختند و نقش مؤثری را در دفاع از حقوق ملت فلسطین

بر عهـده گرفتنـد. هم چنین بی ثباتی و تزلزل سیاسـی حکومت مصـر در جریان جنگ نیز به رشد و اقتدار و موقعیت سیاسـی و اجتمـاعی جنبش اخوان المسـلمین و شـخص حسن البناء کمک شایانی کرد. در این سال ها، حسن البناء موقعیت ممتازی را در میان نظامیان ارتش مصـر به دست آورد و همین موقعیت بود که بعـدها زمینه ساز ظهور جنبش افسـران آزاد در ارتش مصـر و سر بر آوردن جمـال عبدالناصـر از میـان آنـان گردیـد. هم چنین در این سـال ها فعالیت این جنبش به سـرعت افزایش یافت به طوری که تعـداد اعضا و هواداران آن، در سال ۱۹۴۸م در حـدود دو میلیون نفر بود. در این سال اخوان المسـلمین با حکومت وقت مصـر درگیر شد و با کشف توطئه قتل نخست وزیر مصـر از طرف اخوان المسلمین، فعالیت این جمعیت، غیرقانونی اعلام گردیـد. در نتیجه حسن البنـاء در دوازدهم فوریه ۱۹۴۹م در ۴۳ سالگی توسط رژیم پادشاهی ملک فاروق به شـهادت رسـید. اخوان المسـلمین از این تاریـخ به بعـد، به یک سازمان مخفی تبدیل شد و رهبران آن با افسـران ناراضـی مصـری ارتباط برقرار کردنـد. آنـان در طی کودتای افسـران در سال ۱۹۵۳م علیه حکـومت سـلطنتی نقش موثری ایفـا نمودنـد. ولی پس از پیروزی کودتـا، سازمـان بـا حکومت مصـر دچـار اختلافـاتی گردیـد که در نهـایت به انحلال جنبش اخوان المسـلمین انجامیـد. اخوان المسـلمین در حال حاضـر، در اکثر کشورهای عربی فعالیت می کننـد ولی مهم ترین مرکز فعالیت آنها، مصـر، سوریه، سودان، اردن و عربستان است.

مناسبت ۰۹: پرتاب اولین سفینه تحقیقاتی بشر به طرف سیاره زهره توسط شوروی سابق (۱۹۶۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: قرائت اعلامیه موسوم به حقوق در انگلستان (۱۶۸۹م)

شرح مناسبت:

۱۳ فـوریه ۱۶۸۹م اعلاـمیه موسـوم به حقـوق انگلیس خوانـده شـد و حکومت این کشور به مشـروطه سـلطنتی تبـدیل گردیـد. براسـاس این اعلاـمیه اختیـارات مهمّی چون اجرای قوانین، اخـذ مالیات و سـربازگیری از پادشاه سـلب شـد و بعـدها در اختیار مجلس قرار گرفت. حکومت انگلیس همچنان مشـروطه سـلطنتی است و پادشاه در آن جنبه تشـریفاتی دارد و قدرت اصلی در دست نخست وزیر است.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ریچارد واگنر" موسیقی دانِ شهیر آلمانی (۱۸۸۳م)

شرح مناسبت:

ریچـارد واگْنِر آهنگ ساز شـهیر آلمانی در ۲۲ مه ۱۸۱۳م در لایْپْزیـک آلمـان به دنیا آمـد. وی از کودکی به موسـیقی علاقه داشـت و از ۱۴ سـالگی در ایـن فکر بـود که اثری در این زمینه پدیـد آوَرَد تـا این که تـوانست اپرای خـود را به نـام پریـان ها بنویسـد. واگنر در سـال های بعـد مورد توجه قرار گرفت و به ریاست اُرکِسْتْر یکی از تئاترهای شـهر انتخاب شـد. وی در سال

۱۸۴۸م قصد داشت تا یک اپرای بزرگ تهیه کند، اما در جریان انقلاب سال ۱۸۴۸م آواره شد و سیزده سال از وطن دور افتاد. واگنر در سال های پایانی عمر خود در شهر بایروت آلمان اقامت گزید و ساختمان یک تئاتر را ساخت که در آن شاه کارهای خود را اجرا کرد. واگنر با وجود نبوغ هنری و آثار جاویدانی که به وجود آورد، از نظر اخلاقی درسطح پایینی قرار داشت و نیمی از عمر خود را به علت بدهی های ناشی از بی بندوباری و عیاشی، فراری و متواری بود. با این حال، موسیقی واگنر، هنری برگزیده و دارای جنبه جاودانگی بود و طرفداران فراوانی داشت. واگنر سرانجام در سیزدهم فوریه ۱۸۸۳م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: اختراع دستگاه فیلم برداری توسط "لویی لومیر" (۱۸۹۴م) (ر.ک: ۲۸ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "ژرژ سیمنون" نویسنده برجسته فرانسوی (۱۹۰۳م)

شرح مناسبت:

ژُورْژْ سیمْنون، نویسنده و داستان نویس برجسته فرانسوی در سیزدهم فوریه ۱۹۰۳م در شهر لِیِژ بلژیک زاده شد و فعالیت ادبی خود را از روزنامه نگاری در این شهر آغاز کرد. هوای تیره شهر زادگاهش در او تمایلی به فضای مه آلود، غمناک و غم افزا به وجود آورد که از میان آن، شخصیت های داستان های گوناگونش برخاسته اند. سیمنون سالیانی در امریکا به سر برد، سپس در فرانسه اقامت گزید و با نام های مستعار به نشر رمان های عامه پسند و کارآگاهی پرداخت. این امر باعث شد تا ژرژ سیمنون نزد عامه مردم، به ویژه طبقه کارآگاهان و پلیس جنایی محبوبیت فراوان به دست آورد و او را به ثروت و شهرت رساند. او در سال ۱۹۳۱م داستان آقای گاله را منتشر و در آن، شخصیت کارآگاه مَگْرِه را خلق کرد که در عالم داستانی، شخصیتی جهانی یافت. شخصیت تزلزل ناپذیر کارآگاه مَگْرِه در کشف جرایم و جنایتها، بیشتر به الهامات، هوش و زیرکی خود او بستگی می یابد تا به روش های علمی. سیمنون از آن پس به طور پیاپی داستان های خود را انتشار داد که خانه کانال، ناشناسان در خانه و کرکره های سبز و یک صد و پنجاه رمان دیگر، از آن جمله است. هنر داستان نویسی سیمنون از لحاظ ارزش انسانی در درجه ای بالاتر از حدّ معمول داستان های کارآگاهی و جنایی قرار دارد. سیمنون در خلق محیط مناسب و گروه های خاص بشری و قهرمانانی که از خصوصیت های روحی غیرعادی برخوردارند، استادی کامل داشت. شخصیت های داستان

های سیمنون طوری ساخته شده اند که همه بر حسب عواطف و صفات روحی خود رفتار می کنند، بی آنکه خود نویسنده در ورای چهره آنان پنهان باشد و آنها را راهنمایی کند. سیمنون داستان های جنایی را با حوادثی واقعی می آمیزد و در لفافِ اسراری از زندگی آدمی که رنگی شاعرانه دارد، می پیچد. داستان های سیمنون علاوه بر دسیسه ها، از تجزیه و تحلیل روانی دقیق برخوردار است و از پرخواننده ترین آثار جنایی به شمار می آید که به غالب زبان ها ترجمه و از بیشتر آنها فیلم سینمایی ساخته شده است. ژرژ سیمنون سرانجام در سال ۱۹۸۹م در ۸۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: پایان کنفرانس محدود کردن تسلیحات بین المللی در واشینگتن (۱۹۲۲م)

شرح مناسبت:

کنفرانس "محدود کردن تسلیحات بین المللی" از سیزدهم نوامبر ۱۹۲۱م در واشینگتن، پایتخت امریکا آغاز به کار کرد. این کنفرانس در ششم فوریه ۱۹۲۲م، با امضای قراردادی به نام قرارداد پنج جانبه توسط پنج کشور از کشورهای شرکت کننده به کار خود پایان داد. به موجب این قرارداد که به امضای امریکا، انگلیس، فرانسه، ایتالیا و ژاپن رسید، استفاده از هرگونه گاز سمّی و شیمیایی کشنده یا بی حس کننده در جنگ ها ممنوع شد. چند سال بعد در ژوئن ۱۹۲۵م منع به کارگیری گازهای کشنده در جنگ ها از سوی تعداد بیشتری از کشورها مورد توجه قرار گرفت و طی پروتکلی در ژنو به امضای اکثر آن کشورها رسید. با این حال، همین کشورها در موارد متعدد از این سلاح های ممنوعه استفاده کرده اند.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: آغاز سفر "بارتولو دیاز" دریانورد و مکتشف نامی پرتغالی (۱۴۸۷م) (ر.ک: ۱۳ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "واشنگتون ایروینگ" نویسنده معروف امریکایی (۱۷۸۳م) (ر.ک: ۲۸ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "رابرت براونینگ" شاعر معروف انگلیسی (۱۸۱۲م) (ر.ک: ۱۷ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "کریستوفر شولز" مخترع ماشین تحریر (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

کریستوفر لاتِم شولْزْ، مبتکر امریکایی در چهاردهم فوریه ۱۸۱۵م در امریکا به دنیا آمد. وی در ابتدا مدتی کارگر چاپ خانه

بود و لـذا بـا شوق و علاقه، دربـاره پدیـد آوردن دسـتگاهی کوچـک که کـار نوشـتن را به جـای دست انجـام دهـد، به تفکر پرداخت. در سال ۱۸۶۴م به کمک یکی از دوسـتانش توانست طرح دسـتگاهی را بریزد که صـفحات کتاب را شماره گذاری می کرد، ولی چون ساختمان آن را جالب ندید، خود به ساختن ماشـین بهتری همّت گماشت و نزدیک به سه سال بر روی این طرح کار کرد. با این حال پس از چندی به این نتیجه رسـید که اگر کلید ماشین تحریرش دارای محوری باشد که بر آن حرفی حک شود می توانـد روی کاغذ نقش بیاندازد و هر گاه ماشـینْ چندین کلید داشـته باشد و هر کلید برای یک حرف، دیگر به اسـتوانه گردان نیز احتیاجی نیست. او نمونه ای از این دسـتگاه را ساخت که فقط دارای یک کلید بود، ولی مدتی بعد در سال ۱۸۶۸م شولز اختراع خود را که تمـام حروف الفبا را دربرداشت به ثبت رسانـد. با این حال چون در تنگنای مالی بود لـذا امتیاز آن را به بهایی اندک به یک شرکت فروخت و بدین ترتیب ماشین تحریر رواج پیدا کرد. بعدها این شرکت، ماشین تحریرهای کامل تری از روی مدل شولز ساخت و دنیا را با این اختراع آشـنا نمود. کریستوفر شولز سرانجام در سال ۱۸۹۰م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: قتل عام اهالی روستای فلسطینی سَعسَع توسط تروریست های صهیونیست (۱۹۳۸م)

شرح مناسبت:

سال ها قبل از آنکه رژیم صهیونیستی، موجودیت خود را اعلام کند، گروه های تروریستی صهیونیستی برای ایجاد جوّ وحشت و

ارعاب، به مناطق گوناگون فلسطینیان بی دفاع حمله می کردند و مردم بی گناه را قتل عام می نمودند. هدف اصلی این عملیات های تروریستی این بود که محیط فلسطین را برای مردم آن ناامن کنند و اهالی این مناطق را به ترک شهرها و روستاهای خود وادار سازند. در این راستا، در تاریخ ۱۴فوریه ۱۹۳۸م صهیونیست های مسلح عضو گروه تروریستی پالْماخْ در ادامه قتل عام فلسطینی ها، عملیات کشتار اهالی روستای سَعسَع در فلسطین اشغالی را آغاز کردند. در این عملیات که تا روز بعد طول کشید، ۲۰ خانه بر سر ساکنان آنها خراب شد و ۶۰ فلسطینی که اکثراً زن وکودک بودند، کشته شدند. صهیونیست ها تا مدت ها، از قتل عام روستای سَعسَع به عنوان الگویی برای کشتار فلسطینی ها یاد می کردند و خوی وحشیگری خود را به رخ هم می کشیدند.

مناسبت ۰۶: بمباران شدید شهرهای آلمان توسط متفقین (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

در چهاردهم فوریه ۱۹۴۵م و در اواخر جنگ جهانی دوم، بزرگترین و پرتلفات ترین بمباران های غیر هسته ای جهان به وسیله ۱۷۷۳ فروند هواپیمای بمب افکن انگلیسی و امریکایی علیه مواضع آلمان آغاز شد. در این بمباران های بی رحمانه که سه روز مداوم به طول انجامید، چند شهر صنعتی آلمان به تلی از خاکستر تبدیل شد و بین ۱۵۰ تا ۲۵۰ هزار نفر از غیرنظامیان شهرهای آلمان، جان خود را از دست دادند. این امر زمینه های شکست حتمی و سقوط آلمان نازی را تسریع بخشید به طوری که دو ماه و نیم بعد، آلمان مجبور به پذیرش تسلیم بی قید و شرط و تحمل شکست سنگین از متفقین گردید.

مناسبت ۰۷: تشکیل فدراسیون متحد عربی با شرکت عراق و اردن (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

پس از روی کارآمدن جمال عبدالناصر در مصر و اوج گیری شعارهای پان عربیسم، مسئله وحدت کشورهای عربی مطرح شد و این امر با شکل گیری جمهوری متحده عربی در اول فوریه ۱۹۵۸م با عضویت مصر، سوریه و یمن عملی گردید. در عکس العمل نسبت به این اقدام و با تحریک انگلستان و حمایت امریکا، رژیم های عراق و اردن نیز گفتگوهای خود پیرامون اتحاد دو کشور را آغاز نموده و در ۱۴ فوریه ۱۹۵۸ بیانیه ای منتشر نمودند که بر اساس آن "اتحاد عربی" و "اتحاد هاشمیان" شکل می گرفت. در این کشور جدید، پیوندهای خارجی، مسائل دفاعی، گمرک و آموزش به یک کابینه فدرال واگذار گردید در حالی که در هر یک از دو کشور، کابینه ای محلی نیز وجود داشت. سیاست خارجیِ هماهنگ نیز از دیگر توافقات به دست آمده توسط وزرای خارجه عراق، اردن و انگلستان بود.

در مـارس همان سال قانون اساسـی مشترك تهیه شـد که بر اساس آن "پارلمان اتحاد" شـکل می گرفت. این پارلمان ۴۰ نفره کـه نیمی از اعضـای آن عراقی و نیمی دیگر از اردن بودنـد در مسائـل مـالی حـق قـانون گزاری نداشـتند در ادامـه، در مـاه مه ۱۹۵۸م کابینه فـدرال برپا گردیـد. این اتحادیه جوان عمر چندانی نیافت و پس از ۵ ماه از اعلام موجودیت، سـرانجام در تاریخ چهاردهم ژوئیه ۱۹۵۸م به واسـطه کودتـای نظامی عراق منحل گردیـد. کودتای نظامیان علاوه بر فروپاشـی اتحاد عربی و نظام سلطنتی، منجر به آغاز حکومت جمهوری در عراق شد.

مناسبت ۰۸: موفقیت اولین پیوند کلیه انسان در انگلیس (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

در ۱۴فوریه ۱۹۶۳م پروفسور مارتین اسـکات، جراح انگلیسـی، در بیمارسـتان شـهر لیدز انگلسـتان کلیه فردی را که تازه فوت کرده بود، برداشت و طی یک عمل جراحی به یکی از بیماران خود پیوند زد. این پیوند با موفقیت روبرو شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ استعمارگران فرانسه و انگلیس بر سر استثمار سرزمین هند (۱۷۸۲م)

شرح مناسبت:

جنـگ دریـایی میـان فرانسه و انگلیس در سواحـل هنـد که هفت ماه به طول انجامیـد، از سـری جنگ های این دو کشور برای تسلط استعماری بر هندوستان و چپاول منابع آن بود. قبل از این جنگ، فرانسه در پی شکست از انگلیس در جنگ سیزده ماهه مَـدرَس با امضاء قرارداد پاریس، از هنـد چشم پوشـی کرده بود اما آغاز مجـدد جنگ در روز پانزدهم فوریه ۱۷۸۲م نشان داد که فرانسوی ها به آسانی نمی توانند از مطامع استعماری خود در هند بگذرند. با وجود آن که جنگ دریایی هفت ماهه به نفع فرانسه تمام شد، اما این کشور نتوانست عملاً بار دیگر به هند بازگردد و انگلیس همچنان به عنوان اسـتعمارگر اصـلی شبه قاره هند در این سرزمین باقی ماند.

مناسبت ۰۲: تولد "شارلْ سِنْتْ بوو" ادیب و منتقد معروف فرانسوی (۱۸۰۴م) (ر.ک: ۲۴ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: برگزاری اولین جلسه نمایندگان اروپا برای ایجاد دیوان داوری بین المللی در لاهه (۱۹۲۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز قیام انقلابی "سانْتاماریا" علیه رژیم استبدادی "سالازار" دیکتاتور پرتغال (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

حکومت پرتغال از سال ۱۹۳۲م تحت حاکمیت آنتونیو سالازار دیکتاتور پرتغال قرار داشت که به عنوان نخست وزیر در حدود ۴۰ سال این مقام را حفظ کرد. دکترین "سالازاریسم" مبتنی بر دیکتاتوری سیاسی و اجتماعی و اصلاحات اقتصادی و تأمین رفاه عمومی بود. ایجاد نظام تک حزبی و اعمال دیکتاتوری مطلق باعث شد تا گالوائو که از نویسندگان و نظامیانِ این کشور بود در جریان یک شورش، در ۱۵ فوریه ۱۹۶۰م، کشتی سانتاماریا که متعلق به پرتغال بود را تصرف نماید. این عملیات که به عنوان یک شورش تلقی گردید با پس دادن کشتی به پرتغال و پناهنده شدن گالوائو به برزیل خاتمه یافت. دو سال بعد در جریان یک قیام داخلی، سربازخانه های این کشور به تصرف طرفداران گالوائو درآمد که آنهم ناکام ماند. سالازار تا اواخر سال ۱۹۶۸م به حاکمیت خود ادامه داد و سرانجام در سال ۱۹۷۰م درگذشت.

مناسبت ۰۵: خروج کامل نیروهای متجاوز شوروی از افغانستان و روز ملی این کشور (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

میخائیل گورباچف، آخرین رئیس جمهور اتحاد جماهیر شوروی، پس از به دست گیری قدرت در مورد حضور ارتش سرخ در افغانستان اعلام کرد باید هر چه سریع تر این روند پایان گیرد. از این رو، با گذشت ده سال از اشغال نظامی افغانستان توسط ارتش سرخ شوروی، در اثر مقاومت مجاهدان مسلمان افغان، قوای متجاوز از این کشور خارج شدند. هدف شوروی از اشغال افغانستان در سال ۱۹۷۹م تثبیت حکومت دست نشانده مسکو در کابل و گسترش نفوذ شوروی به سوی جنوب آسیا بود. این اقدام شوروی که منافع امریکا را در منطقه به خطر انداخته بود، با واکنش تند واشینگتن و انجام اقداماتی توسط این دولت برای عقب نشینی ارتش شوروی

از افغانسـتان روبرو شد. از طرف دیگر، از همان ابتدای اشـغال افغانسـتان، مسلمانان مبارز این کشور علیه قوای متجاوز شوروی به مقابله برخاسـتند و سـرانجام پس از ده سال اسـتقامت، مردم مسـلمان با همراهی مجاهدان افغانی، موفق به راندن قوای ارتش سرخ شدنـد. این در حـالی بود که مسـکو نیز، با توجه به تغییرات وسـیع در سیاست خارجی خود و تحمل هزینه سـنگین ادامه حضور نیروهایش در افغانسـتان، راهی جز عقب نشـینی از این کشور نمی دید. از این رو نیروهای شوروی که شامل یک صـد هزار نفر بودنـد، طی دو مرحله، خـاک افغانسـتان راترک کردنـد و تجـاوز بی حاصـل خود را پایـان دادنـد. براسـاس آمارهای رسـمی ارتش شوروی، نتیجه حضور سربازان این کشور در افغانستان عبارت بود از: بیش از سیزده هزار کشته، **۳۵** هزار زخمی و سـی صد نفر ناپدید. تخلیه افغانسـتان از نیروهای شوروی بر خلاف تصور و پیش بینی بسـیاری از سـیاست مداران و مفسران غربی موجب پیروزی مجاهـدان افغانی و سـقوط دولت طرفـدار شوروی در کابل نشـد، بلکه بر عکس، بین گروه های مختلف مجاهدین بر سر کسب قدرت اختلاف افتاد تا این که به روی کار آمدن گروهک طالبان انجامید. کشور افغانستان با **۶۵۲/۲۲۵** کیلومترمربع وسـعت در جنوب غربی آسیا و در همسایگی ایران، پاکستان، چین و ترکمنستان واقع شده است و جمعیت آن در حدود **۲۳** میلیون نفر می باشـد. مردم افغانسـتان عمدتاً مسـلمانند و به فارسـی دری و پشـتو تکلم می کنند. پایتخت آن کابل و واحد پول آن، افغانی است. جمعیت افغانستان تا سال **۲۰۲۵**م بیش از **۴۴** میلیون نفر تخمین زده شده است. بیش از

۵۰ درصـد مردم افغانسـتانْ ملیّت پشـتو داشـته و بـاقی مانـده آن نیز از نژاد تاجیـک، ازبک و ... هسـتند. مزار شـریف، هرات، قندهار و جلال آباد از شهرهای مهم افغانستان به شمار می روند. (ر.ک: ۸ اوت)

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: تأسیس کتابخانه بزرگ "هاروارد" بزرگترین کتابخانه دانشگاهی جهان (۱۶۳۸م)

شرح مناسبت:

کتابخانه بزرگ هاروارد از کتابخانه های بزرگ جهان در ۱۶ فوریه ۱۶۳۸م توسط جان هاروارد تأسیس شد و او هنگام مرگ نیز املاک و دارایی خود را برای کتابخانه و مدرسه خویش اختصاص داد. امروزه این مدرسه به عنوان دانشگاه هاروارد، یکی از بزرگ ترین دانشگاه های جهان به حساب می آید و کتابخانه آن نیز با دراختیار داشتن بیش از ۸ میلیون کتاب بزرگ ترین کتابخانه دانشگاهی به شمار می رود.

مناسبت ۰۲: روز ملی و سال روز تأسیس کشور "لیتوانی" (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

لیتوانی کشور کوچکی در شمال اروپای شمالی و از جمله کشورهای حوزه بالتیک به شمار می آید که در پی تضعیف روسیه به خـاطر شـرکت در جنگ جهانی اول و وقوع انقلاب در این کشور، در ۱۶ فوریه ۱۹۱۸م اعلام استقلال کرد در آغاز جنگ جهـانی دوم، لیتوانی و دیگر کشورهـای حوزه بالتیـک، طبق توافق محرمـانه آلمـان و شوروی، به کشور اتحاد جماهیر شوروی واگـذار گردیـد و بـا روی کـار آمـدن دولت دست نشانـده شوروی در لیتوانی، به عنوان چهـاردهمین جمهوری اتحاد جماهیر شوروی، اعلام موجودیت کرد. در دوران تسلط شوروی، هزاران لیتوانیـایی از کشور خود به غرب گریختنـد و هزاران تن در اردوگـاه هـای سـیبری ناپدیـد شدنـد. این وضع تـا چهـل سال پس از آن ادامه یافت تا آن که در اواخر دهه ۱۹۸۰ بر اثر تغییر سیاست های شوروی و برخی تحولات جهانی زمینه اسـتقلال دوباره لیتوانی فراهم شـد و در ۲۹ ژوئیه ۱۹۹۱م از اتحاد جماهیر شـوروی سـابق اسـتقلال یـافت. کشور جمهوری لیتوانی دارای ۶۵/۳۰۱ کیلومـتر مربع مسـاحت و بر کرانه دریـای بالتیـک قرار گرفته است. پایتخت آن شهرویلنیوس است و کاوناس و کلایپدا از دیگر شهرهای آن

می باشد. جمعیت لیتوانی در حدود ۴ میلیون نفر است و با توجه به رشـد جمعیت در این کشور، پیش بینی جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ حـدود ۳/۵ میلیـون نفر خواهـد بـود. مردم لیتوانی به زبـان لیتوانیـایی سـخن می گوینـد. اکـثریت مردم لیتوانی پیرو آیین مسیحیت می باشند و ملیت لیتوانیایی دارنـد. واحـد پول این کشور لیتاس بود که با پیوستن این کشور به اتحادیه اروپا در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴، پول واحـد اروپـایی، یورو جـای گزین آن می گردد. نظام سیاسـی لیتوانی جمهوری چنـد حزبی با یک مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۳: مرگ "مارک سایْکْس" دیپلمات مشهور انگلیسی (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

سِر مارک سایکْسْ از سیاست مداران مشهور انگلستان بود. انگلستان در اواسط قرن نوزدهم میلادی در این کشور به دنیا آمد. وی از جوانی به فعالیت های سیاسـی پرداخت و پس از چندی به پارلمان انگلیس راه یافت. سایکس با آغاز جنگ جهانی اول به عنوان دیپلمات انگلیس عازم منطقه بالکان شـد و سـپس به ترکیه رفت. سایکس نماینده انگلیس در پیمان متقابل انگلیس و فرانسـه موسـوم بـه سـایکس - پیکـو بـود. این پیمـان اسـتعماری، شـرایط سیاسـی منطقه را برای تفکیـک اراضـی خاورمیـانه و مسـتملکات آسـیایی امـپراتوری عثمـانی فراهم آورد. در قرارداد سـایکس - پیکو که نوعی تبـانی اسـتعماری و توسـعه طالبـانه متفقیـن بـود، منطقـه خاورمیـانه عربی بیـن سـه کشـور انگلسـتان، فرانسـه و روسـیه تزاری تقسـیم شـد. فرانسه و انگلیس در پی تقسیمات پیمان سایکس - پیکو با یک دیگر توافق کردند تا متصرفات خاورمیانه ای خویش را به امیر نشین های متعدد تبدیل نمایند و در هر امیرنشین، احساسات قومی، نژادی، زبانی و مذهبی را علیه دولت عثمانی به وجود آورند

تا راه شکست نهایی عثمانی از این طریق هموارتر گردد. مارک سایکس که معاهده اش با فرانسوی ها، ترسیم کننده سیاست انگلیس تا حداقل سه دهه پس از آن بود، سرانجام در شانزدهم فوریه ۱۹۱۶م در پاریس درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "جِیمز رابینسون" مورخ و فیلسوف امریکایی (۱۹۳۶م)

شرح مناسبت:

جِیمز هاروی رابینسون، فیلسوف و مورخ امریکایی در ۲۹ ژوئن ۱۸۶۳م به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دوران تحصیل، از ۲۹ سالگی به عنوان استاد تاریخ دانشگاه کلمبیا مشغول به تدریس شد و ۲۷ سال در این شغل خدمت کرد. رابینسون، تاریخ را وسیله ای برای درك و فهم مجموع زندگی می دانست و تاریخ یك ملت را تنها فصلی از تاریخ و داستان جهان می شمرد. او ضمن اشاره به گذشته تاریخ بشری و آینده قابل پیش بینی با توجه به امکانات موجود، مسئله خودبینی و برتری یك ملت را امری سخیف و خنده دار می خوانْد و به طور کلی و به صورت طبیعی، خودبزرگ بینی و برتراندیشی فرد را نیز مضحك می پنداشت. از دیدگاه فلسفی، رابینسون معتقد بود که وحدت قومی سرانجام به وحدت جهانی می انجامد. به سخن دیگر، قدرت فلسفی او در پیوسته و واحدْ دیدنِ زندگی تبلور پیدا می نمود. از رابینسون آثار متعددی بر جای مانده که مقدمه ای بر تاریخ اروپای غربی، بشری کردن دانش و آزمایش تمدن از آن جمله است. جِیمز هراوی رابینسون سرانجام در شانزدهم فوریه ۱۹۳۶م در هفتادوسه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: آغاز استفاده از "حق وتو" در سازمان ملل متحد(۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

یك سال پس از تأسیس سازمان ملل متحد، با مخالفت نماینده شوروی در سازمان ملل با یکی از پیشنهادهای شورای امنیت، برای اولین بار، در شانزدهم فوریه ۱۹۴۶م حق وتو، مورد استفاده قرار گرفت. این حق تنها منحصر به پنج عضو دائمی این شورا یعنی امریکا، روسیه، انگلستان، فرانسه و چین است. طرح اصلی حق وتو در کنفرانس یالتا در سال ۱۹۴۵م توسط انگلیس، امریکا و شوروی به تصویب

رسید و بعدها در منشور سازمان ملل متحد، گنجانده شد. از آن زمان تاکنون، اعتراض های متعددی از جانب کشورهای جهان به حق وتو، انجام شده است، این کشورها، حق وتو را که به پنج عضو دائم شورای امنیت اجازه می دهد به خاطر منافع خود در مقابل تصمیمات شورای امنیت و یا سازمان ملل بایستند، مخالف اصول دموکراسی و برابری کشورها در سطح جهانی می دانند.

مناسبت ۰۶: شهادت "شیخ راغب حرب"، روحانی مبارز ضد صهیونیستی (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

شیخ راغب حرب امام جمعه شهرک جبشیت در جنوب لبنان و از پایه گذاران جنبش مقاومت اسلامی در این منطقه بود. او همواره یکی از مخالفان جدی رژیم صهیونیستی بود که علیه اشغال جنوب لبنان توسط آن رژیم سخن می گفت و مردم جنوب لبنان را به قیام علیه صهیونیست های اشغال گر دعوت می کرد تا این که توسط نیروهای اسرائیل بازداشت شد. با دستگیری او و اعتصاب و تحصن گسترده مردم، صهیونیست ها مجبور به آزادی وی شدند. در نهایت در شانزدهم فوریه ۱۹۸۴م، با توطئه مشترک اسرائیل، امریکا و نیروهای فالانژ لبنان، شیخ راغب حرب در حالی که پس از ادای نماز در مسجد جبشیت راهی خانه اش بود، توسط تروریست های صهیونیست هدف رگبار مسلسل قرار گرفت و به شهادت رسید. در پی شهادت شیخ راغب حرب، اعتصابات عمومی سراسر لبنان را فرا گرفت و این اعتصاب و اعتراض عمومی، بازتاب گسترده ای در جهان یافت. هم چنین به هنگام تشییع پیکر ایشان، درگیری شدیدی میان جوانان شهرک جبشیت و نیروهای صهیونیستی روی داد که عده ای کشته و زخمی شدند.

مناسبت ۰۷: شهادت "سید عباس موسوی" دبیر کل حزب اللّٰه لبنان (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

عالم مجاهد حجت الاسلام و المسلمین سید عباس موسوی بنیان گذار جنبش حزب اللّٰه لبنان، در سال ۱۹۵۲م در شهرک نبی شیت از توابع بعلبک لبنان به دنیا آمد. وی در ۱۵ سالگی برای ادامه تحصیلات به حوزه علمیه نجف رفت و از محضر آیت اللّٰه سید ابوالقاسم خویی و شهید سیدمحمدباقر صدر استفاده نمود. شهید موسوی هم زمان با پیروزی انقلاب اسلامی، راهی لبنان گردید و حوزه علمیه بعلبک را تأسیس نمود. وی ازآن پس، آن چه

آموخته بود به مرحله عمل درآورد و تمام توان خود را برای پیاده کردن افکار انقلابی رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران حضرت امام خمینی)ره(در جامعه لبنان به کار گرفت. شهید سید عباس موسوی هم زمان در صف مقدم جهاد علیه رژیم صهیونیستی قرار گرفت و با هم فکری جمعی از علما و تعدادی از شاگردانش، جنبش انقلابی حزب اللّه لبنان را تأسیس کرد. فکر روشن، دیدگاه های انقلابی، روحیه سرشار از صفا و اخلاص و برخوردهای واقع بینانه و غیرتصنّعی از خصوصیات بارز سیدعباس موسوی بود که اقشار مختلف مردم به ویژه جوانان را شیفته او می ساخت. او شب و روز در راه ترویج اسلام و خدمت به مردم و پیشبرد جهاد علیه دشمنان اسلام به خصوص صهیونیست ها تلاش می کرد. هم چنین در طول فعالیت در سمت دبیرکلی حزب اللّه لبنان، ضربات سهمگینی بر رژیم نژاد پرست اسرائیل فرود آورد و زخم هایی کاری بر آن دولت غاصب وارد کرد. شهید سیدعباس موسوی، دبیر کل حزب اللّه لبنان سرانجام در ۱۶ فوریه ۱۹۹۲م در حالی که از مراسم بزرگ داشت شیخ راغب حرب که او نیز هشت سال پیش از آن توسط صهیونیست ها به شهادت رسیده بود، بازمی گشت، مورد یورش هوایی مزدوران اسرائیلی در جنوب لبنان قرار گرفت و به شهادت رسید. در این عملیات ناجوانمردانه همسر و فرزند کوچک وی نیز به شهادت نایل آمدند.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: تولد "واسکو دو گاما" دریانورد معروف پرتغالی و پیشاهنگ استعمار (۱۴۶۹م)

شرح مناسبت:

واسکودو گاما، دریانورد پرتغالی در ۱۷ فوریه ۱۴۶۹م در این کشور به دنیا آمد. در آن زمان، جوانان زیادی به دریانوردی علاقه داشتند، از این رو واسکودوگاما نیز وارد این حرفه شد و

در طی سال های بعد، به دریانوردی مجرب تبدیل گردید. در همان اوقات که کریستف کلمب، دریانورد و مکتشف ایتالیایی، راهی را به سوی هندوستان جستجو می نمود، واسکودوگاما دریانورد پرتغالی در پی یافتن مسیری از طرف دماغه امید نیک در جنوب افریقا بود تا از طریق خلیج عمان به هند برسد. از این رو به عنوان اولین اروپایی، سفر خود را به هند در سال ۱۴۹۷م آغاز کرد. وی که در این سال لیسبون، پایتخت پرتغال را با چهار کشتی ترک کرده بود، از طریق اقیانوس اطلس عازم جنوب شد و چون برخلاف پیشینیان خود از خط ساحلی حرکت نمی کرد، در وقت صرفه جویی زیادی نمود. واسکودوگاما پس از دور زدن دماغه امید نیک در جنوبی ترین نقطه قاره افریقا، به سوی سواحل شرقی افریقا بالا آمد و شهرهای ثروت مند تجار عرب را در موزامبیک مشاهده کرد. وی در ادامه، از سواحل کنیا عازم اقیانوس هند گردید و در آوریل ۱۴۹۹م پس از حدود بیست ماه سفر دریایی، در بندر تجارتی کلکته در شبه قاره هند پهلو گرفت. هرچند راه اکتشافی واسکودوگاما بسیار طولانی بود، ولی به دنبال او، دریانوردان دیگر پرتغالی نیز همان راه او را پیش گرفتند و بنادر تجارتی و مستعمراتی پرتغال در افریقای شرقی و ساحل غربی هند را تشکیل دادند. هم چنین دستیابی اروپاییان و به ویژه پرتغالی ها بر این سرزمین سبب رونق تجارت و انباشت ثروت بادآورده در اروپا گردید. واسکودوگاما در سفر دوم خود، با بیست کشتی به حرکت درآمد و قصد داشت تا حاکمیت پرتغال را بر افریقا تثبیت کند که در این

راه از اعمال زور و فشار نیز خودداری نکرد. با این حال به سبب خشونت و سوء مدیریت و نیز بدگویی از وی، به مدت بیست سال خانه نشین شد. واسکودوگاما در سال ۱۵۲۴م به عنوان نائب السلطنه هند راهی این سرزمین گردید. اما این مقام چندان پایدار نماند و با مرگ وی در ۱۶ نوامبر ۱۵۲۴م در ۵۵ سالگی، رؤیای او برای حکومت بر هند تعبیر نشد. هر چند واسکودو گاما در سفرهای دریایی خود، مناطق ناشناخته ای را کشف کرد و راه های دریایی را شناساند، اما این امر زمینه ساز حضور استعماری نیروهای پرتغال و دیگر کشورها در افریقا و آسیا گردید و باعث استثمار مناطق وسیعی از جهان در طول قرن های متمادی شد.

مناسبت ۰۲: سوزاندن "جیوردانو برونو" فیلسوف ایتالیایی در دادگاه تفتیش عقاید (۱۶۰۰م)

شرح مناسبت:

جیوردانو برونو اخترشناس، فیلسوف و شاعر دوره قرون وسطی، در ۱۳ سپتامبر ۱۵۴۸م در شهر نولا در ایتالیا به دنیا آمد. وی از نوجوانی وارد مدرسه ای مذهبی گردید و به سرعت علوم مربوط به دوران ارسطو را فرا گرفت. ولی هوش سرشار او موجب شد از خرافات این مکتب برگردد و از فلاسفه قبل از سقراط پیروی کند. در نتیجه مجبور شد به رم فرار کند. برونو از آن پس به تبلیغ افکار خود پرداخت و مدت ۱۶ سال در انگلستان، آلمان، سوئیس و شهرهای ایتالیا سرگردان بود. ولی ضمن تدریس در دانشگاه پاریس، اساس علم و دانش آن روز یعنی منطق ارسطو و نظام کائناتی بطلمیوسی که زمین را مرکز عالم می دانست رد کرد. وی هم چنین حکمت طبیعی ارسطو را مردود اعلام نمود و آنها را مورد مخالفت سخت قرار داد. این

امر مخـالفت مقامـات مـذهبی را برانگیخت. از این رو چنان عرصه را بر برونو تنگ کردنـد که باعث شـد وی از هر شـهری به حـالت خفّت و فرار بیرون رود. در سال ۱۵۹۱ م، شخصـی که عضویت دادگاه تفتیش عقاید مذهبی را برعهده داشت به برونو نـامه نـوشت و از او برای تـدریس به خـود دعوت کرد. برونو در اثر اشتیـاقی که به دیـدن وطنش داشت فریب خورد و به ونیز رفت، امـا به محض ورود، او را دسـتگیر کرده و به زنـدان افکندنـد. وی پس از هفت سال زنـدان به رم فراخوانـده شـد و از او خواسـتند کـه آن چـه گفته بـود تکـذیب کنـد. ولی برونـو سـرپیچی کرد و در نـتیجه به جرم نگـارش کتـاب هـای کفرآمیز و همکاری با ملکه الیزابت که مخالف کلیسا بود، به مرگ محکوم شد. سـرانجام جیوردانو برونو درروز ۱۷ فوریه ۱۶۰۰م در ۵۲ سـالگی بـا نهـایت شـجاعت به حکم اعـدام تن در داد و زنـده زنـده در آتش سوخت. برونو به دلیـل مخـالفت با آموزش های جَزمی سـده های گذشـته و عقایـد بی چون و چرای فلسـفه ارسـطویی و نیز تأثیر عمیق بر فیلسوفان پس از خود، به عنوان حلقه انتقالی از فلسـفه کهن به فلسـفه عقلانی دوران جدیـدمطرح شـده است. وی مبدع و منعکس کننده موضوعات عقلانی است و واقعیت های اطراف خود را به تصویر می کشـید. البته برونو در زمینه اخترشناسـی نیز دیـدگاه هایی داشت. او حدس هایی زده است که درستی بسـیاری از آنهـا در پرتو کشف هـای دانشـمندان بعـد از او ثـابت شـده است. از جمله وجود سـیاره هـایی در منظومه شمسی و

مرکز نبودن زمین. وی تأکید می کرد که درفضای کیهانی، بی نهایت جسم، شبیه خورشید وجود دارد. او قانون بقای ماده را تنظیم کرد که بر اساس آن هیچ چیز از بین نمی رود و هستیِ خود را از دست نمی دهد، بلکه در شکل خارجی و مادی خود تغییر می کند. فلسفه برونو در بسیاری زمینه ها از قبیل یگانگی فضا - زمان و نیز نسبی بودن جرم جسم ها، با فیزیک امروزی، هماهنگ است. برونو مانند فلاسفه قدیم عقیده داشت که روح خدا در جسم جهان حلول می کند و در نتیجه، هر فردی، جزئی از خداوند و بنابراین، ابدی و غیرفانی است. در سال ۱۸۸۹م، ۲۹۰ سال پس ازمرگ برونو، در برابر اجتماع عظیم مردم رم و نمایندگان کشورهای مختلف، در میدان گل ها، همان جایی که وی را به آتش سپردند، از مجسمه او پرده برداری شد.

مناسبت ۰۳: درگذشت "ژان مولْیِر" نمایش نامه نویس مشهور فرانسوی (۱۶۷۳م)

شرح مناسبت:

ژان باتیست مولْیِر، نویسنده معروف فرانسوی در سال ۱۶۲۲م درشهر پاریس به دنیا آمد. وی نخست دروس مقدماتی را در مدرسه اشراف گذراند و سپس در رشته حقوق به تحصیل پرداخت. اما چون به کار هنرپیشگی علاقه داشت به تئاتر روی آورد و یک گروه تئاتر تشکیل داد. وی در آغاز کار، با دشواری های فراوانی روبرو شد، ولی سرانجام حمایت لویی چهاردهم، پادشاه فرانسه، او را از گوشه انزوا خارج ساخت و بر آن داشت که زندگی هنری خود را دنبال کند. مولْیِر شهر به شهر، تئاترهای خود را به نمایش می گذاشت تا این که به شهرت رسید. از آن زمان بود که شاه کارهای بزرگی خلق کرد و آنها را

در میان استقبال شدید مردم به نمایش گذاشت. مولیر یک آفریننده خستگی ناپذیر بود که شاه کارهای او، نمایش نامه هایی است که وی در آنها تزویر و شرارت روح بشر را مورد انتقاد شدید قرار داده و بر انحرافات ذهن حمله می کند. وی نه تنها یک نویسنده، بلکه هنرپیشه ای بسیار ماهر و زبردست بود. او از بازیگران کمدی ایتالیا الهام می گرفت و آدم های مسخره ای خلق کرده بود که نمونه های عالی کمدی گران آغاز عصر سینمای کنونی را به یاد می آورد. مولیر در نمایش نامه هایش به ایجاد پیچ و خم های هیجان انگیز و اوصاف مضحکه آمیز و نیز هجو و انتقاد می پرداخت و از همه این نکته ها، برای برجسته ساختن و بهتر نمایاندن خصوصیات اخلاقی و معنوی بشر استفاده می نمود، از این روست که در آثار این کمدی نویس، فلسفه اخلاقی موج می زند. مولیر با هوش مندی فراوان و بشر دوستی عمیق، کمدی را وسیله ای برای به دست آوردن نتیجه های دلخواه و انسان دوستانه قرار داده است. از مولیر آثار مشهوری به جا مانده که مردم گریز، خسیس، زنان دانشمند، مریض خیالی و طبیب اجباری از آن جمله اند و برخی از آثار او به فارسی نیز ترجمه شده اند. ژان باتیست مولیر سرانجام در حین نمایش مریض خیالی دچار تشنج شد و چند ساعت بعد در هفدهم فوریه ۱۶۷۳م در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "آنتوان گالان" خاورشناس معروف فرانسوی (۱۷۱۵م) (ر.ک: ۴ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت "رنه لاﺋﻮنیک" پزشک فرانسوی و مخترع گوشی پزشکی (۱۷۸۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: پایان جنگ خونین "ساراگوسا" میان فرانسه و اسپانیا (۱۸۰۹م)

شرح مناسبت:

پنبرد خونین ساراگوسا، در جریان جنگ های پنج ساله میان نیروهای فرانسوی و اسپانیایی از روز ۱۵ نوامبر ۱۸۰۸م با حمله ارتش ناپلئون بُناپارت آغاز شد و با مقاومت شدید نظامیان و مردم اسپانیا و جنگ خانه به خانه در ساراگوسا روبرو گردید. در این جنگ، دو طرف، شدت عمل و قساوت بسیار نشان دادند و به همین دلیل تعداد کشته ها زیاد بود. شدت قتل عام و کشتار در این جنگ به حدی بود که این نبرد به قصابی ساراگوسا شهرت یافت. جنگ ساراگوسا سرانجام پس از چهار ماه درگیری سنگین، در ۱۷ فوریه ۱۸۰۹م با پیروزی فرانسویان و اشغال شهر ساراگوسا، اسپانیا واقع در شرق این کشور خاتمه یافت. اگرچه در جریان این جنگ و یورش فرانسویان، اسپانیا توسط فرانسه اشغال شد، اما در سال ۱۸۱۲م پس از آن که ناپلئون از روسیه عقب نشینی کرد و سپس از دولت های متحد اروپایی شکست خورد، اسپانیا نیز آزادی خود را بازیافت

مناسبت ۰۷: مرگ "یوهان پستالوزی" دانشمند برجسته سوئیسی (۱۸۲۷م) (ر.ک: ۲ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: آغاز زمام داری "فیدل کاسترو" در کوبا (۱۹۵۹م)

شرح مناسبت:

فیـدِل کـاسْتْرو زمام دار کوبا، در ۱۳ اوت ۱۹۲۷م در شـرق کوبا دیـده به جهان گشود. وی پس از تحصـیلات مقدماتی، وارد دانشگاه هاوانا شد و به تحصیل حقوق، علوم اجتماعی، سیاست و مدیریت عمومی پرداخت. کاسترو در سال ۱۹۵۳م در مبارزه علیه حکومت دیکتاتوری باتیستا دسـتگیر و زنـدانی شـد. وی پس از آزادی از زندان در سال ۱۹۵۵م راهی امریکا و مکزیک شـد و به آموزش ناراضـیان فراری از چنگ باتیسـتا پرداخت. هرچنـد کاسترو در اولین حمله خود در نوامبر ۱۹۵۶م با شکست مواجه شد اما با تربیت چندین هزار نیروی چریک ورزنده، توانست در سال ۱۹۵۸م حمله وسیعی به کوبا را سازماندهی کند و حکومت باتیستا را سـرنگون سـازد. پس از فرار باتیسـتا در اول ژانویه ۱۹۵۹م، کاسترو در ۱۷ فوریه ۱۹۵۹م در ۳۲ سالگی به نخست وزیری کوبـا دست یافت و کنترل اوضاع را بر عهـده گرفت. دولت کاسترو برنامه اصـلاحات ارضـی وسـیعی که شامل مصـادره اموال و املاـک امریکاییـان در مزارع و کارخـانه هـای شـکر کوبا بود، به مرحله عمل درآورد. وی هم چنین تا کنون حوادث متعددی نظیر واقعه خلیج خوک ها، بحران موشکی امریکا و شوروی بر سر کوبا، دخالت نظامی در قاره افریقا و ... را پشت سـر نهـاده است. فیـدل کـاسترو بـا گـذشت بیش از چهل و شـش سال از حکومت خود)تا سال ۲۰۰۵م(نفوذ فراوانی در ارکـان نظـام و مردم کوبـا دارد و موفقیت هـای سیاسـی مهمی به دست آورده است. هم چنین پس از مارشال تیتو، جواهر لعل نهرو، جمال عبدالناصر و احمد سوکارنو رهبران یوگسلاوی، هند، مصر و

اندونزی، از مؤسسین جنبش عدم تعهد محسوب می شود و از ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۲م ریاست دوره ای این جنبش را بر عهده داشت. کاسترو در داخل کوبا، فقر و بی سوادی را ریشه کن ساخت و توانست به مدت نزدیک به پنج دهه، یک حکومت ضد امریکایی را در جوار مرزهای جنوبی ایالات متحده امریکا اداره کند. او پس از زوال کمونیسم، با وجود نرمش فراوان در برابر مذهب و تالیف کتابی در این زمینه، همچنان خود را مدافع سوسیالیسم می داند. فیدل کاسترو خطیبی بسیار بلیغ و تواناست به طوری که می تواند چندین ساعت تمام بدون مراجعه به یادداشتی سخنرانی کند. لباس مورد علاقه او، جامه رزم است که به یاد ایام پیکار و مبارزه، پیوسته آن را در کوبا و خارج از کوبا، در هر مکان و محفلی بر تن دارد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: تولد "گالیلوگالیله" دانشمند و ستاره شناس بزرگ ایتالیایی (۱۵۶۴م)

شرح مناسبت:

گالیلو گالیله، ستاره شناس و ریاضی دان مشهور ایتالیایی در ۱۸ فوریه ۱۵۶۴م در شهر پیزا در ایتالیا به دنیا آمد. وی تا ۱۹ سالگی، تمام مطالعات خود را در ادبیات متمرکز کرده بود، اما از آن پس به ریاضیات علاقه مند گردید و در ۲۵ سالگی به تدریس ریاضیات دردانشگاه پرداخت. گالیله پس از چندی موفق به ساخت تلسکوپی گردید که به وسیله آن می توانست کوه ها و دره های ماه را ببیند و ادعای ارسطو مبنی بر صاف و صیقلی بودن ماه را باطل کند. او هم چنین چهار قمر مشتری را مشاهده کرد و لکه های خورشید را به چشم دید. گالیله در سال ۱۶۱۰م، کلیه عقاید نجومی خود را در کتابی تحت عنوان پیک آسمان

منتشر ساخت که تحسین دانشمندان را برانگیخت. وی در این کتاب، برخلاف نظریه غالب که بر اساس آنْ زمینْ مرکز عالم است و همه اجرام آسمانی به دور زمین می چرخند، عنوان کرد که زمین به همراه دیگر کرات به دور خورشید می گردند. انتشار این عقاید خشم کلیسا را برانگیخت. گالیله نمی توانست مخالفین خود را به وسیله تجربه و مشاهده محکوم کند؛ زیرا هیچ گونه استدلال و نوآوری علمی برای ایشان قابل قبول نبود. هم چنین صاحبان کلیسا جز برای، کتاب مقدس و ارسطو برای چیز دیگری، ارزشی قائل نبودند. آنان هرگز اجازه نمی دادند که یک فرد غیر روحانی، کتاب مقدس را مطابق با میل خود تعبیر کند. از این رو مقدمات محاکمه گالیله فراهم شد و طی دادگاهی در ۲۲ ژوئن ۱۶۳۳م وادارش نمودند که از عقاید خود برگردد. وی پس از این محکومیت به مطالعه در علم مکانیک مشغول شد و در هفتاد سالگی موفق گردید تا دینامیک را به وجود آورد. گالیلو گالیله در اواخر عمر نیروی بینایی خود را از دست داد تا این که در هشتم ژانویه ۱۶۴۲م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد " الکساندر ولتا" فیزیک دان برجسته ایتالیایی (۱۷۴۵م)

شرح مناسبت:

الکساندر وُلتا، فیزیک دان برجسته ایتالیایی در هجدهم فوریه ۱۷۴۵م در ایتالیا به دنیا آمد. وی در ابتدا همانند کودکان عقب مانده می نمود اما پس از ادامه تحصیلات، به دبیری فیزیک در دبیرستان دست یافت. ولتا پس از مدتی به استادی فیزیک دانشگاه منصوب شد و مطالعات خود را افزایش داد. الکساندر ولتا تحقیقات بسیاری در الکتریسیته انجام داد و موفق شد دستگاه اندازه گیری مقدار برق یا الکترومتر را که وسیله ای

برای ذخیره کردن الکتریسته بود، بسازد. ولتا در سال ۱۸۰۰م روش الکترولیز یا عمل تجزیه مواد شیمیایی با برق را کشف کرد که از تجزیه دو عنصر سدیم و پتاسیم و با کمک جریان الکتریسیته انجام گرفت. وی هم چنین پیل الکتریکی را اختراع کرد که این پیل به نام او پیل ولتا نام گرفت. اختراع ولتا، نوآوری جالبی بود که راه تازه ای را در پیشرفت علم گشود. با استفاده از این پیل، آب به دو عنصر اکسیژن و هیدروژن تجزیه می گردید. با این اختراع، آوازه شهرت ولتا نیز فراگیر شد. پیل ولتا نیز در حقیقت بشر را در آستانه بهره برداری از نیروی برق قرار داد و او را به سوی جهانی نو رهنمون کرد. الکساندر ولتا سرانجام در ۵ مارس ۱۸۲۷م در ۸۲ سالگی درگذشت. شصت و شش سال پس از مرگ ولتا، در سال ۱۸۹۳م، کنگره دانشمندان الکتریسیته، واحد نیروی برق را به افتخار نام وی "وُلت" نامیدند.

مناسبت ۰۳: تولد "لوتر بوربنگ" محقق و طبیعی دان برجسته امریکایی (۱۸۴۹م) (ر.ک: ۴ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت "رابرت پیری" دریانورد معروف امریکایی و کاشف قطب شمال (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

رابرت اروین پیری کاشف معروف امریکایی در سوم ماه مه ۱۸۵۶م در ایالت پنسیلوانیای امریکا به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود، با عنوان مهندسی، در نیروی دریایی ایالات متحده به کار اشتغال ورزید. پیری چندی بعد شیفته کشف مناطق جغرافیایی گشت. او در سال ۱۸۸۶م نخستین سفر خود را به جزیره گرینْلَند در نزدیکی قطب شمال آغاز کرد و به جاهایی رفت که تا پیش از آن، کسی بدانجا گام ننهاده بود. رابرت پیری هم چنین در سال ۱۸۹۱م به سوی مناطق قطب شمال رو نهاد ولی موفق به ورود به قطب نشد. او تحقیقات فراوانی درباره گرینلند کرد و طی دوازده سال سفر، راه و رسم زندگی اسکیموها را فرا گرفت. پیری از سال ها قبل درصدد بود تا بتواند قطب شمال را فتح کند و گامی برای شناخت این سرزمین بردارد. پس از چند تلاش ناموفق، سرانجام در تاریخ ششم آوریل ۱۹۰۹م یکی از آمال دیرینه بشر که رسیدن به قطب شمال بود جامه عمل پوشید و رابرت پیری به اتفاق پنج نفر از همراهان خود پس از تحمل رنج و مشقت زیاد به آن منطقه رسیدند. پیری در یکی از سفرها، همسر خود را همراه برده بود و او توانست ماجرای این سفر را به نام گزارش قطب در کتابی منتشر کند. پیری در جریان سفر به قطب دچار سرمازدگی شد و پس از مداوای فوری، ده انگشت پاهایش را از دست داد؛ چرا که سرما آنها را از بین برده بود. رابرت پیری هم چنین در سال ۱۹۱۱م در مسابقه به

سوی قطب جنوب، حریف خود رابرت اسکات را شکست داد و زودتر از وی به قطب جنوب دست یافت. وی در همان سال به واسطه تلاش هایش به درجه دریاداری نیروی دریایی امریکا ارتقا یافت. رابرت پیری سرانجام در هجدهم فوریه ۱۹۲۰م پیش از آن که نقشه دیگر خود را برای مسافرت مجدد به قطب شمال عملی کند در ۶۴ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۵: تبعید "عبدالکریم ریفی" مبارز مراکشی به جنوب افریقا(۱۹۲۶م)

شرح مناسبت:

در طول سال های حضور استعمارگران فرانسوی و اسپانیایی در قاره افریقا، تعدادی از رهبران قبایل این قاره در برابر این متجاوزان قیام می کردند و خواهان خروج استعمارگران از سرزمین خویش می شدند. یکی از این قهرمانان افریقایی، امید عبدالکریم ریفی بود که رهبری مبارزان مراکشی علیه نیروهای استعماری فرانسه و اسپانیا را بر عهده داشت. عبدالکریم، قیام خود را هم زمان با تسلط اسپانیا بر قسمتی از مراکش در سال ۱۹۱۲م آغاز کرد. علی رغم تقویت قوای استعمارگران اسپانیایی و قتل عام مردم بی گناه مراکش توسط آنها، نیروهای عبدالکریم ریفی در سال ۱۹۲۱م، پیروزی های بزرگی به دست آوردند و حتی در بخشی از مراکش اعلام جمهوری نمودند. در این حال، فرانسوی ها که مناطقی دیگر از مراکش را تحت اشغال داشتند، از پیروزی استقلال طلبان این کشور به وحشت افتادند و در اوایل سال ۱۹۲۴م، تهاجمی گسترده را علیه آنها آغاز کردند. ارتش فرانسه اگر چه در ابتدا شکست خورد اما با رسیدن قوای کمکی و انجام جنایت های بسیار، بر نیروهای عبدالکریم ریفی پیروز شد و به این ترتیب، فرانسه، به استعمار کشور مراکش ادامه داد. در این زمان، عبدالکریم از ملل و دومل مسلمان تقاضای

یـاری نمود ولی هیـچ کمکی از آنـان نرسـید تـا اینکه قیام عبـدالکریـم ریفی پس از نزدیک به پانزده سال شـکست خورد و او تسلیم فرانسویان شد. فرانسویان نیز در ۱۸ فوریه ۱۹۲۶م او را به تبعید فرستادند. وی در نهایت پس از گذشت بیش از ۳۵ سال تبعید، به کشور خود بازگشت و سرانجام در ششم فوریه ۱۹۶۳م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "گامبیا" از یوغ استعمار بریتانیا (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

سلطه استعمار انگلیس بر گامبیا که اولین مستعمره بریتانیا در قاره افریقا بود از سال ۱۵۸۸م آغاز شد و انگلیس در حدود چهار قرن، منـابع گامبیا را چپاول می کرد. در سال ۱۹۶۳م، انگلسـتان که در اثر صدمات ناشی از جنگ جهانی دوم از لحاظ سیاسی و اقتصادی ضـعیف شـده بود و توان حفظ مسـتعمرات خود را نداشت، به گامبیا خود مختاری داد تا این که گامبیا در هجدهم فوریه ۱۹۶۵م به استقلال رسید. کشور جمهوری گامبیا دارای ۱۱/۲۹۵ کیلومتر مربع مساحت، در همسایگی سِنِگال و در غرب قـاره افریقا واقع است. پایتخت این کشور یک میلیون و سـی صـد هزار نفری، بانجول می باشـد بریکاما و باکائو شـهرهای مهم آن به حسـاب می آیـد. و زبـان رسـمی آنـان انگلیسـی است. پیش بینی می شود که جمعیت گامبیـا تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۲ میلیون نفر شود. ملیّت مردم گامبیا از قبایل مختلف افریقایی از جمله، فولانی و مالینکه از نژاد سیاه هستند. اکثریت مردم گامبیا مسـلمانند و مسیحیان در اقلیت قرار دارند. درصدی از جمعیت کشور را پیروان آنیمیسم یا روح گرایی تشکیل می دهند. واحد پول گامبیا دالاسی نام دارد. نظام حکومتی گامبیا نیز در سال ۱۹۷۰م از فرمانداری کل

به جمهوری چند حزبی با یک مجلسِ قانون گزاری تبدیل شد.

مناسبت ۰۷: مرگ "رابرت اُپنهایْمِر" فیزیک دان شهیر امریکایی و سازنده بمب هسته ای (۱۹۶۷م)

شرح مناسبت:

جولیوس رابرت اُپنهایْمِر دانشمند هسته ای امریکا در ۲۲ آوریل ۱۹۰۴م در شهر نیویورک به دنیا آمد. وی در کودکی، کنجکاوی وسیع و استعداد یادگیری زیادی از خود نشان داد و در جوانی با تهیه رساله ای درمورد انوار مغناطیسی، استادانش را در اعجاب فرو برد. اوپنهایمر در دوازده سالگی وارد دانشگاه هاروارد امریکا شد و پس از مدت کوتاهی، در حالی که در کلیه دروس سرآمد دیگران بود فارغ التحصیل شد. او تحصیلات خود را تا مدارج بالاتر نیز ادامه داد و در ۲۵ سالگی به مقام پروفسوری رسید. اپنهایمر پس از چندی سرپرستی تحقیقات وزارت جنگ امریکا را در لس آنجلس برعهده گرفت و در سال های بعد، به مدیریتِ مرکز تحقیقاتی مهم دیگری دست یافت. اپنهایمر به تحقیق درنحوه شکافت هسته اتم در هنگام نزدیک شدن به یک هسته اتم دارای بار مثبت پرداخت و جزئیات آن را تشریح کرد. نتایج این تحقیقات سرانجام به ساخت بمب هسته ای توسط اپنهایمر انجامید و این در حالی بود که جنگ جهانی دوم جریان داشت. با این حال هرگز به خاطر انهدام بشریت، در تحقیقات مربوط به ساختن آن شرکت نکرد. در اوت ۱۹۴۵م، وقتی به او خبر رسید که اولین بمب هسته ای امریکا، که او در ساختن آن نقش و سهم اساسی داشته، وحشیانه در هیروشیما منفجر شده و هزاران نفر را به کام مرگ کشانده است، از فرط پریشانی بیمار شد. وی در این زمان گفت: فیزیک دان ان به منبعی دست یافته اند که مشحون از گناه و

شر است و رهـایی ازآن، غیرممکن می نمایـد. از این رو اپنهـایمر پس از جنگ، در برابر کنگره امریکا اظهار داشت که انرژی هسـته ای بایـد انقلابی در زمینه امور عمرانی بشـر فراهم سازد نه آن که دنیا را ویران نماید. وی پس از این سـخنان و نیز انجام فعالیت های دیگر در راسـتای تبلیغ صـلح جویانه از انرژی هسـته ای، از مؤسـسه تحقیقات هسـته ای امریکا استعفا کرد و راهی اروپا گردید. رابرت اوپنهایمر سرانجام در ۱۸ فوریه ۱۹۶۷م در ۶۳ سالگی درگذشت.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تولد "ریچارد شیردل" پادشاه معروف انگلستان (۱۱۵۷م) (ر.ک: ۲۰ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "نیکلا کوپرنیک" منجم و ریاضی دان معروف لهستانی (۱۴۷۳م)

شرح مناسبت:

نیکلا کوپرنیک منجم شهیر لهستانی در ۱۹ فوریه سال ۱۴۷۳م در شهر تورِن لهستان به دنیا آمد. وی در دانشگاه های ایتالیا به فراگیری پزشـکی و نجوم پرداخت و پس از چنـدی به تـدریس ریاضـی روی آورد. کوپرنیک در طی سال های بعـد و پس از انجام مطالعات نجومی، اعلام کرد که با حرکت چرخشـی زمین طی ۲۴ سـاعت به دور خود موافق است. او با این عمل، مطلبی را که از قرن های گذشـته مطرح شده بود زنده کرد و باز همان مخالفت ها و مشکلات به وجود آمد. ولی کوپرنیک برای این که به زندگی آرام خود ضربه ای وارد نشود، چهل سال تمام از انتشار افکار و عقاید خود صرف نظر کرد. در نهایت در اواخر عمر، کتـاب بزرگ خود به نام درباره اجسام آسـمانی را چاپ و منتشـر کرد. این کتاب که عقایـد بطلیموس و سـتاره شـناسان پیشـین را رد می کرد، انقلابی در جهان دانش پدید آورد. کوپرنیک با محاسبات دامنه دار خود، مسیر حرکت برخی ستارگان و سیارات را مشخص کرد و کروی بودن زمین را به اثبات رساند. وی هم چنین در کتاب خود تصویر کاملی از گیتی را نشان می دهـد که خورشـید در مرکز و زمین ماننـد سیاره ای به دور آن در گردش است. به دلیـل همین محاسـبات علمی و نجومی است که کوپرنیـک را پـدر نجوم جدیـد به شـمار می آورنـد؛ چرا که برای نخستین بارْ به گردش زمین پی برد و بررسـی های پرارزشی را در این زمینه انجام داد. البته چندین قرن قبل از وی،

ابوریحان بیرونی دانشمند مسلمان و منجم ایرانی، ضمن کشف این مسئله، در آثار خود نیز به آن اشاره نموده بود. هم چنین کشف این که زمین در هر ۲۴ ساعت یک بار به دور خود می چرخد توسط ابوریحان صورت گرفته است. نیکلا کوپرنیک سرانجام در ۲۴ مه ۱۵۴۳م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "ساموئل جانسون" منتقد و نویسنده مشهور انگلیسی (۱۷۸۴م) (ر.ک: ۱۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "اوربان لووریه" منجم برجسته فرانسوی (۱۸۱۱م) (ر.ک: ۲۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "جورج سفریس" نویسنده و شاعر یونانی (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

جورج سفریس، نویسنده و شاعر یونانی که نام اصلیش، گیورگس استیلْیانوس سفریادس است، در نوزدهم فوریه ۱۹۰۰م در خانواده ای مرفه در یونان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته حقوق در پاریس به پایان رساند و پس از بازگشت به کشور خود، به فعالیت های ادبی روی آورد. نخستین مقاله سِفریس، تلاش وی برای ارائه اندیشه ای متمرکز بود که بر اساس فرهنگ یونانی و سنّت غربی در عام ترین معنای آن گسترش یافته است. این اندیشه در مجموعه شعر وی از جمله مخزن و اساطیر جلوه نموده است. در این آثار، مضامینی هم چون دوری از وطن و جستجوی سرسختانه خویشتن با الهام از تاریخ قدیم و جدید یونان و اساطیر و نمادهای آن، به صورت برجسته ای نمایان شده است. هم چنین کتاب تتبعات او شامل هر چیزی است که امکان آفریدنش را داشته است. این کتاب حول محورهای اخلاقی نظم یافته و به هِلِنیسم، که شادی دنیوی و آزادی و عشق به زندگی از دیدگاه یونانیان است، مربوط می شود. سفریس در آثار خود همواره سنت عامیانه و عالمانه را به طوری موازی بررسی کرده است. وی در سال ۱۹۶۳م برنده جایزه نوبل در ادبیات گردید و سرانجام در سال ۱۹۷۱م در سن ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "آندره ژید" نویسنده نامدار فرانسوی (۱۹۵۱م) (ر.ک: ۲۲ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: فوران آتشفشان اکونگ اندونزی و وارد آمدن خسارات فراوان (۱۹۶۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: مرگ "دِنگ شیائو پینْگ" سیاست مدار برجسته و رهبر پیشین چین (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

دِنْگْ شیائو پینْگْ سیاست مدار برجسته و رهبر پیشین چین در روز بیست و سوم سال ۱۹۰۴م در این کشور به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، در ۱۶ سالگی برای ادامه تحصیل راهی فرانسه شد و با گرایش به افکار کمونیستی، به حزب کمونیست فرانسه پیوست. پینگ پس از پنج سال به مسکو رفت و با مراجعت به چین، در شمار هواداران مائوتسه تونگ رهبر کمونیست های چین قرار گرفت. وی در راهپیمایی بزرگ مائو از جنوب تا شمال چین در سال ۱۹۳۴م شرکت کرد و بیش از پیش به مائو، نزدیکی یافت. پینگ پس از حمله ژاپن به چین، مائو را به مشارکت در جنگ بر ضد ژاپن تشویق کرد. او هم چنین در جریان جنگ های داخلی چین نیز که به بیرون راندن قوای دولتی و استقرار حکومت کمونیستی در این کشور انجامید نقش موثری ایفا نمود و پس از استقرار رژیم کمونیستی در چین نیز، نزدیک به سه سال وظیفه گسترش حاکمیت رژیم جدید را در جنوب چین بر عهده داشت. دنگ شیائوپینگ در سال ۱۹۵۲م به معاونت نخست وزیری چین و سپس به عضویت دفتر سیاسی حزب کمونیست انتخاب شد. او در سال ۱۹۵۶م، مائو را به انعطاف و تساهل بیشتری در برابر مخالفان و دیگراندیشان تشویق کرد که مورد قبول مائو واقع شد، ولی این سیاست با مخالفت عده ای از عناصر رادیکال حزب که همسر مائو در رأس آنها قرار داشت روبرو گردید. این گروه، در نهایت، مائو را نسبت به دنگ شیائو پینگ بدبین کردند و مقدمات انقلاب

فرهنگی چین را در سال ۱۹۶۶م فراهم ساختند. پینگ در آغاز انقلاب فرهنگی چین، دبیر اول حزب کمونیست این کشور بود و یکی از پنج رهبر اصلی چین به شمار می آمد. اما رهبران انقلاب فرهنگی، در ابتدا دنگ شیائو را از مقامش معزول کردند و پس از دستگیری، او را با کلاه بوقی در خیابان ها گرداندند. وی چند سال در یکی از روستاها به حالت تبعید به کار پرداخت و پس از آن، خدمتکار یک رستوران شد. با این حال، دوستان وی تلاش زیادی برای اعاده حیثیت او به عمل آوردند تا این که در سال ۱۹۷۳م، به عنوان نخست وزیر چین معرفی شد. با مرگ مائو، دنگ شیائو پینگ از سال ۱۹۷۸م به مدت ۱۲ سال عملاً رهبر بلامنازع چین بود و با این که مقام و عنوان رسمی نداشت، تمام مقامات رهبری در چین با تصویب و صلاحدید او تعیین می شدند. در دوره پینگ، کشور چین، تحولات زیادی را در زمینه های اقتصادی و سیاسی پشت سر گذاشت. گرایش چین به سوی اقتصاد آزاد و گسترش رابطه با غرب نیز از اندیشه های دنگ شیائو پینگ است. ولی پینگ مرتکب اشتباهات زمام داران مسکو نشد و ضمن انجام اصلاحات اقتصادی در چین، مهار قدرت را محکم در دست گرفت. وی نظام اقتصادی کاملاً بسته و سوسیالیستی این کشور را با برخی اصلاحات اساسی تا حدودی به سوی اقتصاد باز هدایت کرد. در این سال ها، چین، در عرصه های بین المللی، حضور بیشتری یافت و در مناسباتش با کشورهای مختلف، سیاست تشنج زدایی را در پیش گرفت. دنگ از سال

۱۹۹۰م به علت کهولت سن و بیماری، از کلیه مقام های خود استعفا داد اما تا زمان مرگ، برجسته ترین شخصیت چین محسوب می شد. سرانجام دنگ شیائو پینگ، رهبر چین و معمار اصلاحات اقتصادی و سیاسی این کشور در نوزدهم فوریه ۱۹۹۷م، در حالی که بیش از هفتاد سال سابقه فعالیت های سیاسی در رده های مختلف حکومتی چین داشت، در سن ۹۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: مرگ "کنوت هامسون" نویسنده بزرگ نروژی (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

کنوت پِدِرسون معروف به هامسون نویسنده برجسته و معروف نروژی در چهارم اوت ۱۸۵۹م در شمال نروژ به دنیا آمد. تحصیلات اولیه اش چندان استحکامی نداشت زیرا به هر کاری دست می زد به زودی آن را رها می کرد و اعمالش به صورتی در آمده بود که همه فکر می کردند او شخصیت مهمی در زندگی خویش ندارد. با این حال، هامسون ازابتدای جوانی می دانست که صاحب قریحه است. وی گاهگاه ذوق خویش را در ادبیات آزمایش می کرد تا آن که از بیست وچهار سالگی، حرفه اصلی خود را نویسندگی قرار داد و به تدریج آثاری را منتشر کرد که او را در جهان ادب ممتاز نمود. هامسون طی دو سفر به امریکا، نظری انتقادی و تحقیرآمیز به آن پیدا کرد که در کتابش با عنوان زندگی معنوی عصرِ جدید امریکایی آن را مطرح ساخت. این اثر از یک سو مورد توجه محافل ادبی و از سوی دیگر باعث بحث های فراوان گردید. با این حال، دوران اوج کاری و شهرت هامسون، انتشار کتاب گرسنه بود که نقطه عطفی در ادبیات جهان به شمار می آید. این رمان، بدون توجه به محلی خاص، به فرد

گرسنه ای می پردازد که به وضعیت موجود تعلق یافته و در پی اصلاح جامعه نیست. در این داستان، علل گرسنگی تبیین نمی شود بلکه به نوعی با پذیرش آن چه که هست، به ادبیات پوچی شکل می دهد و با مکتب رئالیسم و واقع گرایانه مقابله می نماید. هامسون پس از آن بیش از بیست رمان منتشر ساخت که بسیاری از آنها مورد استقبال وسیع بین المللی قرار گرفت و حتی در سال ۱۹۲۰م موفق به اخذ جایزه ادبیات نوبل شد. هامسون در سال های جنگ جهانی دوم از نویسندگان ضددموکراسی و از مبلغان افکار هیتلری و در عین وطن پرستی، طرفدار تسلیم نروژ به آلمان بود. به همین دلیل بعد از جنگ محاکمه شد و به پرداخت غرامتی سنگین، معادل همه ثروتش محکوم گشت اما به علت پیری، از زندان معاف شد. وی نویسنده ای زبردست و شاعری شگفت انگیز و از بزرگ ترین نویسندگان و چهره های ادبی قرن بیستم به ویژه در ناحیه اسکاندیناوی به شمار می رود. هامسون نه تنها نمونه ای از عصیان بر ضد تمدن عصر جدید به شمار آمده، بلکه بزرگ ترین نویسنده ای است که با شیفتگی و مستی، عالم طبیعت، جنگل و کوه و عشق رمانیتک و عشق جسمانی را توصیف کرده است.
وی در ارتباط با طبیعت، کمتر به دنبال حال مبهم روحی به شیوه رومانتیسم که زاییده تمدن صنعتی و پیشرفت طبقه متوسط در قرن نوزدهم بود، می رود، بلکه بیشتر در قعر وجود آدمی نفوذ می کند و موجب تلطیف احساس و پیوند بشر بدوی و غیرمتمدن می گردد که از نظر

او تنها کسی است که رازهای زندگی را می شناسد. علاوه بر گرسنه، آثاری از وی به جای مانده که تمنای زمین، حلقه بسته، رشد خاک، بازی حیات و شفق سرخ از آن جمله است. کنوت هامسون سرانجام در نوزدهم فوریه ۱۹۵۲م در نودوسه سالگی درگذشت.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: شکست نیروهای استعمارگر اسپانیا از فرانسه در هائیتی (۱۶۷۷م)

شرح مناسبت:

اسپانیایی ها از اواخر قرن پانزدهم میلادی استعمار سرزمین هائیتی را آغاز کردند، اما در نیمه قرن هفدهم، سایر اروپاییان و از جمله فرانسویان وارد این منطقه شدند. حضور نیروهای کشورهای دیگر اروپایی باعث وقوع جنگ هایی بین آنان گردید که در یک مورد آن، جنگ بین نیروهای اسپانیا و فرانسه درگرفت و در بیستم فوریه ۱۶۷۷م، به شکست اسپانیایی انجامید. پس از این جنگ فرانسویان موفق شدند بخش هایی از هائیتی را تصرف نمایند و حضور خود را در آن منطقه تحمیل کنند. فرانسویان بیست سال بعد، در سال ۱۶۹۷م با اسپانیا در تقسیم این جزیره به توافق رسیدند و بخش غربی جزیره به فرانسویان واگذار گردید و فرانسوی ها آن را نزدیک به یک صد وسی سال در اشغال خود داشتند. هم زمان با آغاز انقلاب کبیر فرانسه در ۱۷۸۹م، سیاهپوستان و بومیان هائیتی قیام نمودند و سرانجام این کشور در سال ۱۸۰۴م به عنوان اولین کشور امریکای لاتین به استقلال رسید.

مناسبت ۰۲: تولد "دنیس دیدِرو" مؤلف اولین دائره المعارف جهان (۱۷۱۳م)

شرح مناسبت:

دنیس دیدِرو فیلسوف و دانشمند فرانسوی در ۲۰ فوریه سال ۱۷۱۳ در شهر لانگِر فرانسه به دنیا آمد. وی بی آنکه تحصیلاتی در رشته مشخصی داشته باشد، بر اثر همت و پشتکار خود، به زبان های لاتین، انگلیسی، ایتالیایی و علم ریاضیات تسلط یافت و در فلسفه، هنر و ادبیاتْ صاحب نظر گردید. وی در قوت بیان وسرعت انتقال و درک مسائل مشکل و دریافتن مطالب تازه، کمتر نظیر داشت و از جوانی با پژوهش و تحقیق آشنایی یافت. دیدرو در جوانی به جرم نگارش مقالاتی درباره تکامل، که حدود یک قرن بعد توسط چارلز داروین، طبیعی دان انگلیسی

کامل و اثبات شد، محکوم به زندان گردید و پس از آزادی از حبس، تصمیم گرفت با همکاری عده ای از نویسندگان فرانسوی، دایرهالمعارفی را بنگارد. غرض او و سایر نویسندگان این کتاب، بیش از همه، آشنا کردن عامه به معارف عمومی و تربیت افکار و اذهان ایشان بود. هرچند دیدرو در مسائل مذهبی، از عقاید عامه تجاوز نمی کرد، لیکن در تقریر مسائل علمی و اجتماعی، مقالات را طوری ترتیب می داد که راه بحث و نظر بر عموم خوانندگان در خصوص اوضاع زمان باز باشد و اساس تقلید کورکورانه، تزلزل پذیرد. به منظور آن که دایرهالمعارف مزبور شامل مطالب واقعی با جنبه های متعدد باشد، قسمت های عمده ای از اندیشه های فلسفی که مخالف رهبران کلیسا بود در آن چاپ شد که پس از انتشار جلد اول آن، چاپ مجدد و ادامه کار آن ممنوع گردید. با این حالْ دیدِرو با سختی و زحمت و به تنهایی به مدت بیست سال به تکمیل این دایرهالمعارف پرداخت و آن را به طور پنهانی چاپ و منتشر ساخت. دایرهالمعارف دیدرو به عنوان اولین دایرهالمعارف جهان، آکنده از آزادی خواهی و مخالفت با زیاده روی های مقامات کلیسا، دستگاه قضایی و حکومت وقت بود و نوید استقلال، آزادی، مشروطیت و حقوق می داد. انتشار دایرهالمعارف دیدرو در ایجاد افکار آزادی خواهانه نقشی اساسی و ارزش مند ایفا کرد، به طوری که آن را از علل بروز انقلاب کبیر فرانسه در سال ۱۷۸۹م دانسته اند. اما دنیس دیدرو پنج سال قبل از بُروز انقلاب، در ۲۵ اکتبر ۱۷۸۴م در ۷۱ سالگی درگذشت. دیدرو در تفکرات فلسفی

خود، بیشتر از نظریات شکاکانه در باب حیات پیروی می کرد نه عقاید جزمی. وی بر این عقیده بود که هیچ چیز را برای همیشه نمی توان حقیقت مطلق انگاشت. دنیا دائماً در حال تغییر است و دریچه ذهن ما باید به روی همه وجوه مختلف این تغییرات باز باشد. پس باید پای بند عقل و استدلال نشد و در مورد ایمان خویش نیز به احتیاط عمل کرد. دنیس دیدِرو به سبب قدرت خلاقه شگرف و اندیشه های بدیع و افکار علمی و فلسفی تازه و نو، یکی از نوابغ عالم ادب به شمار می رود. وی هم چنین پدید آورنده نقد هنری است.

مناسبت ۰۳: تولد "راما کریشنا" پیشوای هندوهای هند (۱۸۳۶م) (ر.ک: ۱۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: پایان جنگ بین استعمارگران فرانسه و آزادی خواهان مکزیک(۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

استعمارگران اروپایی از سده های پانزدهم و شانزدهم میلادی به بعد، نفوذ به سرزمین های گوناگون دنیا را آغاز کردند و به چپاول ثروت های آن می پرداختند. یکی از این مناطق، کشور مکزیک بود که توسط استعمارگران فرانسوی، اشغال گردید. اما آزادی خواهان مکزیک در مقابل حضور استعماری فرانسویان قیام کردند و جنگی بین دو طرف در گرفت. این جنگ میان فرانسه و آزادی خواهان مکزیک با پیروزی فرانسه و به سلطنت رساندنِ ماکسیمیلیان شاهزاده اتریشی در مکزیک، در بیستم فوریه ۱۸۶۶م به پایان رسید. در این جنگ پنج ساله، ابتدا، اسپانیا و انگلیس با فرانسه متحد بودند، اما پس از مدت کوتاهی، این دو کشور از جنگ کناره گرفتند و فرانسه به تنهایی تهاجم به نیروهای آزادی خواه به رهبری بنیتوخوارز رئیس جمهور سابق مکزیک را ادامه داد و موقتاً به پیروزی رسید. خوارز پس از عقب نشینی به شمال مکزیک، به حملات خود ادامه داد و با کمک ارتش مکزیک که به او وفادار بود، شاهزاده اتریشی را در ۱۹ ژوئن ۱۸۶۷م سرنگون کرد و باردیگر به ریاست جمهوری کشورش برگزیده شد.

مناسبت ۰۵: مرگ "هانری پوانکاره" دانشمند و ریاضی دان فرانسوی (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

هانری پوانکاره، دانشمند و ریاضی دان فرانسوی در ۲۱ مه ۱۸۵۴م در شهر نانسی فرانسه به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در مدرسه پلی تکنیک پاریس و مدرسه عالی معادن ادامه داد تا این که در سال ۱۸۷۹م موفق به اخذ درجه دکتری در رشته علوم گردید و از آن پس به عنوان استاد برجسته فیزیک، ریاضی و مکانیک به تدریس در دانشگاه پرداخت. پوانکاره در کنار تدریس به تحقیق و مطالعات وسیعی دست زد و در

بیشتر شاخه های علوم ریاضی و فیزیک و به ویژه در مقولات فیزیک ریاضی و فیزیک تئوری، نظرات خود را مطرح کرد. او با روحی انتقادی و نافذ به بررسی دست آوردهای این رشته های علمی پرداخت و با ابداع اندیشه ها و تعبیرات جدید، به عنوان یک تئوری دان بزرگ ایفای نقش نمود. پوانکاره سال ها قبل از آن که آلبرت انیشتین تئوری نسبیت را به شکل عمومی عرضه نماید، تمامی عناصر این تئوری را در اختیار داشت. پوانکاره با خلاصه کردن تمام تجربیات خود در این زمینه معتقد بود که، هر طور که باشد، گریز از این فکر که یک اصل نسبیت، قانون عمومی است غیرممکن است. وی اگرچه تصریح می نماید که باید نتایج را با محک تجربه مورد رسیدگی قرار داد، با این حال قدم قطعی و نهایی را دراین باره برنداشت و گام نهایی آن، به نام آلبرت انیشتین رقم خورد. علاوه بر این، بررسی های پوانکاره درباره پیدایش جهان، آنالیز، نور و الکتریسیته، جبر و هندسه و حساب احتمالات بسیار دقیق است. وی در فلسفه و علوم فلسفی، گیاه شناسی و طبیعت شناسی نیز صاحب نظر و محقق بود. از پوانکاره آثار متعددی بر جای مانده که مفروضات تکوینی، علم و فرض، ارزش علم، علم و روشنی و روش های جدید مکانیک آسمانی و نزدیک به پانصد مقاله علمی، از آن جمله اند. هانری پوانکاره سرانجام در ۲۰ فوریه ۱۹۱۲م در ۵۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: اعلام امضای پیمان "اورشلیم" بین اردن و انگلیس (۱۹۲۸م)

شرح مناسبت:

اردن از سال ها قبل از جنگ جهانی اول، به عنوان امیرنشین، بخشی از امپراتوری عثمانی به شمار می رفت که پس از جنگ

جهانی اول و شکست عثمانی به تصرف نیروهای انگلیسی درآمد. از آن پس با تحمیل خودمختاری این منطقه به جامعه ملل، انگلستان در واقع زنجیره ای به هم پیوسته از سرزمین های تحت سلطه خویش از مدیترانه تا خلیج فارس تدارک دید. در این میان از همان آغاز شکل گیری کشوری به نام اردن، انگلستان به صورت رسمی در حاکمیت این منطقه دخالت می کرد و نفوذ خود را بیش از پیش در آن گسترش می داد. با این حال در اکتبر ۱۹۲۲م پیش نویس پیمانی میان این دو کشور به امضا رسید که تا شش سال بعد، آن را به صورت علنی مطرح نساختند. موانعی هم چون انقلاب قبائل محلی، سخت گیری های کارگزاران داخلی و سنگینی مالیات های کمرشکن باعث شد تا طرح علنی این پیمان به تعویق افتد. درنهایت، هنگامی که حاکمیت نظامی و امنیتی انگلستان بر اردن تثبیت شد، در بیستم فوریه ۱۹۲۸م این پیمان چهره ای حقوقی به خود گرفت. بر اساس این پیمان که در اورشلیم یا بیت المقدس به امضا رسیده بود، بازرسی دارایی اردن، حق امتیازها، قانون گزاری، نیروهای نظامی، امنیت بیگانگان و حق اعلام حکومت نظامی در اردن، به انگلستان واگذار گردید. در واقع، با امضای پیمان اورشلیم، اردن، بدون مشورت با لندن، در سیاست خارجی و حتی داخلی خود، حق تصمیم گیری نداشت. این پیمان به ویژه در مورد مسائل نظامی، تمامی حقوق و اختیارات مربوط به نیروها و ادوات جنگی و حتی حق داوری در امور نظامی و نظامیان را به انگلستان واگذار کرده بود. در حقیقت، با اجرای این پیمان، پرچم استعمار انگلستان

به صورت کامل بر فراز حاکمیت اردن به اهتزاز درآمد. پیمان اورشلیم که با اعتراضات فراوان تمامی مردم اردن مواجه شده بود تا پایان جنگ دوم جهانی اعتبار داشت و با اعطای استقلال به اردن، این پیمان نیز لغو شد هرچند که شیوه های استعمار، به طریقی دیگر خود را در این کشور نمایان ساخته است. (ر.ک: ۲۲ مارس)

مناسبت ۰۷: گردش اولین سفینه امریکایی به دور زمین موسوم به "آپولو" (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

پس از آن که یوری گاگارین، فضانورد روسی در ۱۲ آوریل ۱۹۶۱م برای اولین بار به وسیله سفینه فضایی واشتوک به دور زمین گردش کرد و سالم به زمین بازگشت، رقابت امریکا و شوروی برای تسخیر فضا شدت یافت و امریکا یک ماه بعد از آن، پروژه بزرگ فضایی خود را به نام آپولو اعلام داشت. در نهایت، اولین فضانورد امریکایی به نام جان گِلِن در روز بیستم فوریه سال ۱۹۶۲م به دور کره زمین گردش کرد در حالی که قبل از او، فضانوردان دیگر روسی به دفعاتْ کره زمین را دور زده بودند.

مناسبت ۰۸: افتتاح کمیسیون حقوق بشر وابسته به سازمان ملل در "ژنو" (۱۹۶۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: تولد "لویی سن سیمون" نویسنده فرانسوی (۱۶۷۵م)

شرح مناسبت:

لویی سن سیمون نویسنده فرانسوی در ۲۱ فوریه ۱۶۷۵م متولد گردید و کار نویسندگی را از ۱۹ سالگی آغاز نمود. وی از این سال به نگارش خاطرات خود پرداخت و آنها را تا سال ۱۷۵۲م ادامه داد. تا اینکه مجموعه خاطرات سن سیمون در ۱۷۳ دفترچه فراهم آمد. وی در این زمینه اشاره می کند که خواندن تاریخ باعث شد تا میل نگارش وقایع و خاطرات روزانه در وی برانگیخته شود. وی در کنار نگارش روزانه خاطرات خود، بر مجموعه یادداشت های روزانه دانژو که گزارش روزانه ای است از حوادث دربار فرانسه، حاشیه نگاشت و در ۲۲۹ جزوه خود مطالبی فراهم آورد. نگارش خاطرات برای سن سیمون وسیله ای است جهت ابراز نفرت تسکین ناپذیر و آمیخته به تحقیر و نیز ادعانامه پرجوش و خروشی است بر ضد رژیمی که خود را در آن تحت فشار می بیند. اگر چه سبک او استوار و منسجم است ولی قضاوت اوبه دلیل تاثیرپذیری از عقائد اشرافی رنگ می بازد. به همین دلیل اعتماد تاریخی به این خاطرات چندان ممکن نیست، گرچه اطلاعات آن عموماً درست است و برای مورخان سند گران بهایی است. در حقیقت حکومت لویی چهاردهم و دربار ورسای اگر تا عصر حاضر زنده مانده است مدیون پدیده ای به نام"سن سیمون" و نگارش او می باشند. لویی سن سیمون نویسنده فرانسوی سرانجام در ۶ ژوئن ۱۷۵۵ در ۸۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "باروخ اسپینوزا" فیلسوف معروف هلندی (۱۶۷۷م)

شرح مناسبت:

باروخ اسپینوزا فیلسوف معروف هلندی در ۲۴ نوامبر ۱۶۳۲م در خانواده ای یهودی در هلند به دنیا آمد. وی پس از تحصیلات مقدماتی، علوم عالی و زبان های قدیمی مانند عبری

را فراگرفت و در سیاست و نقد آیین یهود مهارتی تام یافت. اسپینوزا از کودکی دریافت که ارباب کنیسه و بزرگان یهود، در حق یهودیان آزاد فکر، مجازات های وحشتناك و سنگین به مرحله اجرا و عمل درمی آورند و صاحبان کلیسا و کنیسه، بر آزردن و غارت مردم کمر بسته اند. باروخ از کودکی مایل بود که به جای آن همه کینه و ستم که یهودیان و مسیحیان به هم روا می دارند، به محبت روی آورند. انتشار این افکار باعث شد که ارباب کنیسه، اسپینوزا را در ۲۴ سالگی به واسطه داشتن افکاری برخلاف تورات از جامعه یهود طرد کنند و از آن زمان تا پایان عمر مجبور و محکوم بود که به تنهایی به سر بَرَد. هیچ یهودی حق نداشت به او غذا و پناه دهد یا حتی با او سخن بگوید. از این رو از همه ادیان کناره گرفت و انزوا اختیارکرد. وی در این سال ها با صیقل دادن عدسی تلسکوپ ها روزگار می گذرانید و در ضمن به مطالعه و پی ریزی بنیاد فلسفی و فکری خود مشغول بود. اسپینوزا، طریقه و فلسفه مخصوص به خود دارد و افکار فلسفی اش نزدیک به افکار صوفیه است. وی دو رساله منتشر کرد که رساله دوم با نام رساله الهیات می باشد و او در آن عقاید خود را در تفسیر تورات و ترتیب زندگانی اجتماعی مردم بیان کرده است. اما چون این اثر با تعلیمات علمای یهود سازگار نبود سر و صدایی به پا کرد؛ از این جهت اسپینوزا دیگر اثری منتشر ننمود. اسپینوزا اعتقاد راسخ داشت که حقیقت وجود،

یکی است؛ شر یا بدی فقط در ذهن های محدود وجود دارد و حقیقتی در نفس امر ندارد. وی معتقد بود که انسان باید هواهای نفسانی را طرد کند، به نظم بگرود و به حوادث از جنبه ابدیت بنگرد. هم چنین می گفت: سعادت آدمی در این است که نیروی او یعنی اشتیاقش به زندگی فزونی گیرد و این افزایش نیرو برای زندگی، کار و فعالیت های خلّاق، فقط از عشق به خود ناشی می شود. کسی که در پی آن باشد که از صدمات وارده، به همان طریق انتقام بگیرد، پیوسته ناراحت است زیرا زندگی او را محیطی محصور از بدگمانی، انتقام و جنگ و ستیز در خود خواهد گرفت. فقط یک نوع جنگ بر حق است و آن هم یک بسیج همگانی برای تامین صلح است. بزرگ ترین پیروزی، با قوای قهریه به دست نمی آید بلکه با ایثار و بزرگواری و نجابت روح حاصل می شود. خردمند حقیقی فردی است اجتماعی که به خدمت همنوعان کمر بسته است و می داند که همه افراد انسانی، اطفال مکتب ابدیت هستند. علاوه بر دو رساله او، کتاب علم اخلاق وی نیز به فارسی ترجمه شده است. باروخ اسپینوزا سرانجام در بیست و یکم فوریه ۱۶۷۷م در ۴۵ سالگی به مرض سل در لاهه هلند درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "آنتوان ساسی" بزرگ ترین خاورشناس فرانسوی (۱۸۳۸م)

شرح مناسبت:

آنتوان ایزاک سیلوسْتِر دو ساسی، خاورشناس برجسته فرانسوی در ۲۱ سپتامبر ۱۷۵۸م در پاریس به دنیا آمد. وی در کنار تحصیلات مقدماتی، به زبان های شرقی علاقه مند گردید و ضمن تحصیلِ علم حقوق، به فراگیری زبان های فارسی، عربی، ترکی و عبری پرداخت. ساسی از آن پس

به تـدریس در دانشـگاه روی آورد و در مراکز متعدد علمی و فرهنگی عضویت یافت. وی برای تعلیم زبان های شـرقی، روش مخصوصـی وضع کرد و زندگی خود را برای تعلیم و تألیف و نشـر کتاب اختصاص داد و هیچ خاورشناسی در این کار به پای او نرسـید. دو ساسـی در واقع، خادم دانشـمندان جوان گردیـد و پاریس را مرکز درس و بحث و مطالعه قرارداد. او هم چنین با تحقیق در زبـان قِبْطی و کشف رمز خـط تصویری یا هیروگْلیف، موفق شـد کتیبه های عهـد ساسانی را بخوانـد. ساسـی پس از کسب معارف فراوان در زبان های شـرق، به عنوان نویسنده ناپلئون بُناپارت در قسمت ادبیات عرب انتخاب شد و چنان در این عرصه تسـلط یافت که فضـلای مصـر را به تعجب واداشت. این مهارت و تبحر ساسـی در شـرق شناسی بدانجا رسید که کتاب های فراوانی نوشت و به شـیخ المستشـرقین شـهرت یافت. گفته می شود که وی با نگارش کتاب ها و رسائل و مقالات تعلیم و تربیت، جمع کثیری از دانشـجویان اروپایی را با تمـدن و فرهنگ اسـلامی آشـنا کرده و بدین وسـیله روح غیرت و همت را در جسم و جان اروپائیانِ بی خبر از نفایس شـرق و به ویژه اسـلام به حرکت درآورده است. این دانشـمند فرانسوی، مسـیحیانی را که بر اثر هزار سـال جلوگیری و مخـالفت کشـیشان و روحانیـان عیسوی مـذهب، از معارف و دانش و ادبیات اسـلامی بی خبر مانده و حتی نسـبت به آن بدبین بودند بیدار کرد و شوق تحقیق و تألیف و تتبّع را در آنها به وجود آورد. همین امر باعث شـد که

عـده ای از روشن فکران اروپـایی به اسـلام شناسـی روآوردنـد و کتاب های فراوانِ تحقیقی درباره آن نگاشـتند. از ساسـی در حدود ۲۰ کتاب بر جای مانـده که گزیده های عربی در ۳ جلد و دسـتور زبان عربی از آن جمله است. آنتوان ایزاک سیلوستر دوساسی سرانجام در ۲۱ فوریه ۱۸۳۸م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "نیکلای گوگول" نویسنده معروف روسی (۱۸۵۲م)

شرح مناسبت:

نیکُلای واسیلیویچ گوگول نویسنده معروف روسی در ۳۱ مارس ۱۸۰۹م در اوکراین روسیه به دنیا آمد. پدر نیکلای، وی را از طفولیت با عشق به داسـتان سـرایی و علاقه به تئاتر پرورش داد و بعدها همان حکایات، روایات، افسانه ها و مشاهدات و شنیده های شخصـی پـدر که مربوط به زنـدگی مردم آن سامان بود، اساس زنـدگی فرزنـد قرار گرفت. گوگول از ابتدای زندگی با مردم عادی و ساده ارتباط یافت و با داسـتان های آنها آشـنا شد. او میلی به تحصیل علوم جدید نداشت و تنها به ادبیات روسی و نقاشـی علاقه منـد بود. گوگول در ابتـدا به هیـچ وجه در فکر نویسـندگی نبود اما به علت تنگ دستی مجبور شـد که کتاب بنویسـد. هرچند آثار اولیه وی، با اقبال عمومی مواجه نگردید اما گوگول با پشـتکار و تلاش خود، آثار بهتری عرضه کرد و به شهرت دست یافت. هم چنین معاشـرت وی با ادبای بزرگ روسـیه از قبیل الکساندر پوشـکین در ترکیب و تنظیم افکار و آثار ادبی او اثرات عمیقی بر جـای نهـاد و تألیفـات کم نظیری به وجود آورد. گوگول در سـال هـای بعـد رهبر و پیشاهنگ مکتب ناتورالیسم یا طبیعت گرایی روسیه بود که در آن بیشتر به تقلید دقیق و مو به موی

طبیعت پرداخته می شود. وی با زبان انعطاف پـذیر و بسـیار قوی خویش جنبه های مختلف زندگی مردم روسـیه را به خوبی به تصویر کشیده است. گوگول هم چنین در نوشتن قطعات کمدی، تخصص فراوانی داشت. وی گاهی جزئیات بسیار بی اهمیت و عـادی را شـرح می دهـد تـا به قول خود، از امری عـادیْ نتیجه ای فوق العـاده اسـتخراج کنـد. نوع اشخاصـی که گوگول در داسـتان هـای خود توصـیف کرده است تنها دارای خصوصـیات و کیفیات ملی نیسـتند، بلکه آنها را در همه جا و در میان همه اقوام می توان یافت و به همین جهت، آثار وی انسانی و جاودانی است. گوگول از نظرقدرت تخیل و شـیوه انشاء، نویسنده ای زبردست و مـاهر بود و هیـچ نویسـنده روسـی نتوانسـته است چون او تا این حـد به غنای زبان دست یابـد. وی طبعی ناسازگار، حساسـیتی بیمارگونه و روحی انزواطلب داشت و در عین حال، از قدرت خلاقیتی شـگرف، بصـیرتی فراوان و چشمی تیزبین و نقـاد برخوردار بود. گوگول در همه عمر دلبسـته تئـاتر بود و گرچه نتوانست وارد عرصه بـازیگری شود، امـا نمـایش نامه های وی، مقبولیتی عـام یـافت و در بسـیاری از کشورهـا نیز ترجمه شـد. گوگول از چهره هـای ممتـاز ادبیات اروپایی زمان خود به شمـار می آیـد و نفوذش در ادبیات روسـی تا آن جاست که تاکنون نیز باقی مانـده است. گوگول در اواخر عمر به ناراحتی و آشـفتگی فکری دچار شـد و بسـیاری از آثار خطی خود را از بین برد. بسـیاری از آثار گوگول، شاه کارهای ادبیات روسـیه و اروپا به شمار می رود که نفوس مرده، بازرس، شِنِل،

تصویر، راهزنان و افسانه ها از آن جمله اند. نیکلای گوگول سرانجام در ۲۱ فوریه ۱۸۵۲م در ۴۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "ویستان هیو آدِن" پایه گذار ادبیات جدید انگلستان (۱۹۰۷م)

شرح مناسبت:

ویستان هیو آدِن شاعر معاصر انگلیسی در ۲۱ فوریه ۱۹۰۷م در خانواده ای کشاورز در انگلستان به دنیا آمد. وی تحصیلاتش را در دانشگاه آکسفورد به پایان رسانید و متعاقب آن، با شعرای بزرگ عصر خود آشنا شد. آدن از آن پس به کمک این دوستان، پایه های مکتب مهمی را که خود بدعت گذار آن بود بنا نهاد و تحولی اساسی در ادبیات جدید انگلیس ایجاد کرد. فعالیت ادبی او در سال های بین دو جنگ جهانی اول و دوم، به سر حد خود رسید و آدن را به خاطر مکتب خاصش، پیشوای دسته ای از نویسندگان و شعرای جوان نمود. از ویژگی های شعر آدن، سادگی خیره کننده و فلسفه خود جوش آن است. آدن شاید تنها شاعر نوپردازی باشد که می توانست خود را در شکل های کاملاً منسوخ بیان کند. وی عبارت های مُقطّع پیش پا افتاده را در کنار گفتارهای متعالی و حتی والا قرار می داد تا ابتذال و تعالی روزمره را با هم آشتی دهد. آدن ضرباهنگ و نظم سبک، لهجه آهنگ های عامیانه، چکامه های مردمی و قافیه های تعمداً خام را به کار می گیرد تا تضاد آخرین یافته های علم با کهنه ترین رویاهای رمانتیک را نشان دهد. آدن دلنشین ترین اشعار خود را در دهه ۱۹۳۰م سرود. در این دوره، وی مبلغ این اندیشه بود که بیماری های سیاسی و اقتصادی جامعه را، سوسیالیسم درمان می کند و عشق داروی همه دردهاست. با

این حال، آدن در خلال جنگ جهانی دوم از سوسیالیسم دیده برگرفت و شیفته مسیحیت شد و اشعارش کم کم ابعاد معنوی پیداکرد. شعر آدن به نام "نامه سال نو" باز کاوی همین تکامل فکری و تغییر دیدگاه های اوست. آثار دوران پختگی آدن رنگی کاملاً مذهبی دارد و برادری جهانی بر پایه تعالیم مسیح(ع) را تبلیغ می کند. شعر آدن، نقطه عطف و رخدادی شاخص شناخته شده است. به عقیده آدن، بغرنجی ها و رنج های روحی انسان های امروز را می باید در رابطه انسان ها با ماشین و تمدن امروزی جست وجو کرد. از ویستان هیو آدن، آثار مهمی به چاپ رسیده که سخنرانان، کنار مرز، روزگار دیگر و سفری به سوی جنگ ازآن جمله اند. هیو آدن سرانجام در سال ۱۹۷۳م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: آغاز عملیات سی صد روزه "وُردَن" در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

در آغاز سال ۱۹۱۶م، نیروهای آلمان به قصد تصرف پاریس، در ۲۱ فوریه ۱۹۱۶م به مهم ترین مانعی که در راه پیشروی آنها به سوی پاریس قرار داشت، یعنی شهر وُردَن و استحکامات نظامی اطراف آن، حمله ور شدند. در این میان هر چند یکی از قلعه های اطراف شهر به تصرف آلمان درآمد، ولی نیروهای مدافع وردن که با کمک قوای کمکی و تازه نفسْ تقویت شده بودند، پیشروی آلمانی ها را در همین مرحله متوقف ساختند و تا ماه مارس ۱۹۱۶م پنج حمله بزرگ نیروهای آلمان برای پیشروی به طرف وردن با شکست مواجه گردید. در اول ژوئیه ۱۹۱۶م، در حالی که آلمانی ها، حمله بزرگ و تازه ای را برای تصرف وردن تدارک می دیدند نیروهای انگلیس و فرانسه دست به تهاجم

وسیعی در شمال غربی فرانسه زدند و پس از پنج ماه نبرد سنگین، یکی از خونین ترین و وسیع ترین عملیات های نظامی در طول جنگ جهانی اول رقم خورد. در این جنگ، علاوه بر به کار گرفتن وسیع نیروی هوایی، برای اولین بار از تانک استفاده شد ولی کاربرد تانک های انگلیسی که برای نخستین بار در پانزدهم سپتامبر وارد میدان شدند، به علت بارندگی های شدید و گل آلود بودن زمین، چندان درخشان نبود. نیروهای انگلیس و فرانسه با وجود تحمل تلفات سنگین در این نبرد، موفق نشدند آلمانی ها را از مواضع خود در این منطقه عقب برانند، ولی تلفات و ضایعات وارده بر ماشین جنگی آلمان در این جنگ سنگین تر بود و کارشناسان نظامی آلمان این نبرد را سرآغاز شکست آلمان در جنگ جهانی اول عنوان کردند. این نبرد وحشتناک سرانجام پس از ده ماه درگیری خونین، با مرگ بیش از دو میلیون و دویست و شصت و پنج هزار نفر از نیروهای متخاصم در ۱۸ دسامبر ۱۹۱۶م به پایان رسید. تلفات عظیم این جنگ، علاوه بر وسعت عملیات نظامی و به کار گرفتن سلاح های جدید جنگی، ناشی از استفاده وسیع نیروهای متخاصم از گازهای سمی و سلاح های شیمیایی بود.

مناسبت ۰۷: مرگ "فردریک بانتینگ" پزشک کانادایی و کاشف انسولین (۱۹۴۱م) (ر.ک: ۴ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: همه پرسی مردم مصر و سوریه برای تشکیل "جمهوری متحده عرب" (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

پس از آن که مقامات مصر و سوریه در اول فوریه ۱۹۵۸م قرارداد اتحاد دو کشور را امضا کردند، در ۲۱ فوریه ۱۹۵۸م، مردم مصر و سوریه نیز در جریان یک همه پرسی، به اتحاد دو کشور تحت عنوان جمهوری متحده عربی رأی مثبت دادند. آنها هم چنین، جمال عبدالناصر، رئیس جمهور وقت مصر را به عنوان اولین رئیس این جمهوریِ تازه تأسیس، انتخاب کردند. چندی بعد، در ۸ مارس آن سال یمن نیز به جمهوری متحده عربی پیوست. تشکیل این جمهوری در راستای اتحاد کشورهای عربی، به ویژه در مقابل رژیم صهیونیستی بود. در جمهوری متحده عرب، دولت های جداگانه ای وجود داشتند که خط مشی آنها به خصوص در سیاست خارجی توسط یک شورای عالی، هماهنگ می شد. اما این اتحاد، بیش از سه سال دوام نیاورد و ریاست مصر بر جمهوری متحده عرب، باعث نارضایتی و خروج سوریه از این اتحاد و در نهایت، انحلال آن در ۲۸ سپتامبر ۱۹۶۱م گردید.

مناسبت ۰۹: شهادت "مالکوم ایکس" رهبر مسلمانان سیاه پوست امریکا (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

مالک شباز، معروف به مالکوم ایکس، رهبر نهضت سیاهان امریکا در ۱۹ مه ۱۹۲۵م در خانواده ای فقیر و امریکایی ولی افریقایی الاصل به دنیا آمد. مالکوم ایکس در سنّ چهار سالگی شاهد حمله نژادپرستان سفیدپوست گروهک کوکلوس کِلان به خانه پدرش و آتش کشیدن آن بود. از آن زمان، کینه سفیدپوستان در دلش نقش بست و موجب سرگردانی و انحراف

اخلاقی وی گردید. مالک پس از مرگ پدرش و جنون مادرش، در دام تبهکاران مواد مخدّر و باندهای سرقت گرفتار آمد تا این که در حین دزدی دستگیر و به پنج سال زندان محکوم شد. او در زندان

با مسلمانان سیاه پوست و عقاید و افکار "عالیجاه محمد"، رهبر مسلمانان سیاهپوست امریکا آشنا شد و از آن زمان به بعد، تحوّلی در وی به وجود آمد و ایمان و اسلام روحش را تطهیر نمود. مالکوم، پس از رهایی از زندان و ملاقات با عالیجاه محمد، به عنوان سخنران اسلامی و امام جماعت جامع هفتم نیویورک انتخاب گردید. امّا پس از مدتی بین او و عالیجاه محمد، اختلاف نظر افتاد وبه تدریج از جنبش امت اسلام خارج شده و گروهی منشعب از جنبش امت اسلام به وجود آورد. وی موفّق به گرایش دادن ده ها هزار نفر از سیاهان امریکا به اسلام گردید و جنبش و نشاط خاصی در میان سیاهان به وجود آورد. مالکوم ایکس بر این نکته تأکید داشت که سیاه پوستان تحت ستم دولت نژادپرست امریکا، در چهارچوب احکام اسلامی می توانند به آزادی، عدالت و برابری دست یابند و حقوق از دست رفته خود را احیا کنند. عقاید انقلابی ایکس، آن چنان مورد خشم محافل نژادپرست امریکا واقع شد که نقشه ترور وی را طراحی کرده و سرانجام او را در ۲۱ فوریه ۱۹۶۵م در ۴۰ سالگی در هنگام سخن رانی در یک گردهمایی به شهادت رساندند. ماجرای شهادت او مانند تمام ترورهای سیاسی امریکا در پرده ای از ابهام فرورفت. ولی قرائن فراوانی، حکایت از دخالت سازمان امنیت داخلی امریکا، اف.بی.آی و سازمان ضد جاسوسی آن کشور یعنی سیا در این امر دارد.

مناسبت ۱۰: روز بین المللی زبان مادری (۲۰۰۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: تولد "میشل مونتینی" ادیب و فیلسوف فرانسوی (۱۵۳۳م) (ر.ک: ۸ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "آرتور شوپنهاور" فیلسوف معروف و بدبین آلمانی (۱۷۸۸م)

شرح مناسبت:

آرتور شوپِنْهاوِر فیلسوف معروف آلمانی در ۲۲ فوریه ۱۷۸۸م در دانتزیک آلمان به دنیا آمد. او به خاطر مرگ زودهنگام پدر و بی توجهی مادر، دارای طبیعتی ناآرام، متزلزل و پر از سوءظن و عصبانی بود. شوپنهاور در جوانی با عقاید بودا آشنایی یافت و پس از تحقیق و تفکر زیاد، به آیین بودایی اعتقاد کامل پیدا کرد. وی از آن پس مدتی به تدریس روی آورد اما چون کارش نگرفت آن را رها کرد و در سال ۱۸۱۹م کتاب معروف خود به نام جهان به صورت اراده و اندیشه را، منتشر نمود. چون کتابش نیز مورد توجه مردم واقع نشد به سختی از مردم رنجیده خاطر شد و نسبت به اجتماع، بدبین گشت. از این رو، سی سال آخر عمر را به تنهایی در گوشه ای به سر برد و به تفکر پرداخت. شوپنهاور از گوشه انزوای خود، جهان را نظاره می کرد و نژاد بشر را توده ای از حیوانات نامطلوب می دید که محکوم به زندگی پُرستیز و پررنج و بی امید هستند. او معتقد بود که حقیقت جهان، خواست و اراده است و شخص، آن گاه به وجود خود پی می برد که اراده بر انجام کاری کند. اصلْ در

انسـانْ اراده اسـت و همه نیروهـا، انـواعی از اراده هسـتند. او می گفت: بیاییـد در این بـاب نیندیشـیم که چه داریم، بلکه بـدان بیندیشـیم که چه هستیم. بیاییـد به جـای آنکه صـندوق های خود را پر کنیم، فکر خویش را پرورش دهیم. از این بالاتر، بیایید اراده خود را برای غلبه و پیروزی بر

دیگران فرو گذاریم. پیروزی را در درون خود بجوییم. چنین اراده ای به ما آرامشی می دهد که بالاتر از حد تصور است. آرامش کامل روح است. آن گاه فقط دانش و معرفت برای ما باقی می ماند و اراده زایل می شود. از سوی دیگر به عقیده شوپنهاور، اصل در زندگانی، رنج و گزند است و لذت و خوشی، همانا دفع اَلَم است. هر چه موجود جاندار در مرتبه حیات برتر باشد رنجش بیشتر می باشد، چون بیشتر حس می کند و آزار گذشته را بیشتر به یاد می آورد و رنج آینده را بهتر پیش بینی می کند. شوپنهاور اعلام می دارد که جنگ، اصل همه شرها در زندگی دردآلود ماست و در دنیای دیگر، درد و رنجی بزرگ تر از آن چه در این دنیا هست وجود ندارد. پس چاره نجات از این دوزخ جهانی این است که از جنگ و جدال باز ایستیم و زندگی خود را با اندیشه های فلسفی مورد تأمل قرار دهیم، چرا که چاره ما در ثروت نیست بلکه در حکمت است. شوپنهاور به عنوان فیلسوفی بدبین، زندگی را سراسر رنج و عذاب می داند و آن را به مرگی تشبیه می کند که دم به دم به تاخیر می افتد، سرانجام در حالی اجل می رسد که آدمی سودی از حیات خویش نبرده است. مذهب شوپنهاور، اصالت تصور و وحدت وجود بود و عقیده داشت که جهان و هرچه در او هست، عوارض و حوادث و نمایش است و آن چه ما درک می کنیم، مصنوع ذهن خودمان است. شوپنهاور نه به روح معتقد است نه

به مـاده، بلکه به جهـان موجود علاقه دارد. وی علاوه بر آن که، فلسـفه را امری ضـروری می دانست، عقیـده داشت که فلسـفه نبایـد با جملات پیچیـده آمیخته گردد. انـدیشه ها و آثار شوپنهاور تا سال های متعـدد، خواننده ای نداشت تا این که در اواخر عمر، اقبـال مردم به وی افزایش یـافت. آرتور شوپنهـاور در تمام عمر، تنها زیست و در خانه اش را به روی همه بست. حوصـله تحمل سـروصدا را نداشت و بیشتر عمرش را در سکوت اندیشه هایش گذراند تا این که سرانجام در ۲۳ سپتامبر ۱۸۶۰م در ۷۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "فردریک شوپن" موسیقی دان شهیر لهستانی (۱۸۱۰م) (ر.ک: ۱۷ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "بیدن پاول" مؤسس سازمان پیشاهنگی (۱۸۵۷م) (ر.ک: ۸ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد علامه "محمد اقبال لاهوری" متفکر مسلمان پاکستانی (۱۸۷۳م) (ر.ک: ۲۲ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "ژان بِدِل بوکاسا" دیکتاتور خون آشام افریقای مرکزی (۱۹۲۱م) (ر.ک: ۲۰ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: درگذشت "احمدآزاد" عالم و خطیب هندی (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

ابوالکلام احمـد آزاد عـالم و خطیب هنـدی در سال ۱۸۸۸م به دنیـا آمـد. ابوالکلام آزاد، فعـالیت های سیاسـی خود را برای بیداری مسـلمانان هند و مبارزه علیه استعمار انگلیس، از هفده سالگی آغاز کرد و به خاطر چاپ نشریات و ایراد سخنرانی های افشاگرانه بارها به زندان افتاد. وی دوشادوشِ مهاتما گاندی برای اسـتقلال هند مبارزه کرد. آزاد پس از اسـتقلال هند، نماینده مجلس و وزیر آموزش و پرورش شـد. ابوالکلام احمـد آزاد عـالم و خطیب هنـدی، سـخنرانی زبردست بود و بـا غرب گرایی برخی از روشن فکرانِ مسـلمانِ معاصـر خـود مخـالفت می کرد. وی در عین حـال به پیروی از سـید جمـال الـدین اسـدآبادی، خواسـتار اجتهاد در اسـلام و احیای آن بر مبنای قوانین و اصولِ دین بود. ترجمان القرآن، اتحاد اسلامی، جنگ از نظر اسلام و شهید اعظم درباره امام حسین(ع) از جمله آثاراوست. این عالم، خطیب و سیاست مدار هندی سرانجام در ۲۲ فوریه ۱۹۵۸م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: روز استقلال "سنت لوسیا" از استعمار انگلستان (۱۹۷۹م) (ر.ک: ۱۳ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: امضای توافقنامه همکاری هسته ای از سوی امریکا و رژیم صهیونیستی (۲۰۰۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: درگذشت "یوهان گوتِنْبِرگ" دانشمند آلمانی و مخترع ماشین چاپ (۱۴۶۸م)

شرح مناسبت:

یوهان گوتنبرگْ مبتکر آلمانی و مخترع ماشین حساب در ۲۸ آوریل ۱۴۰۰م در آلمان متولد شد، اما پس از چندی به استراسْبورگ در فرانسه رفت و به کارهای فنی و صنعتی پرداخت. تا عصر گوتنبرگ، کتاب ها با صرف وقت فراوان و زحمت بسیار، با دست نوشته و نسخه برداری می شد و در نتیجه، کتاب، هم کم بود و هم گران قیمت. این امر باعث گردید که تنها ثروت مندان قادر به تهیه کتاب باشند. از این گذشته، نسخه های خطی، غالباً همراه با غلط و اشتباهات فراوان بود و علی رغم دقت در نسخه برداری، باز هم این کتب اشتباهات زیادی داشت. هر چند در این زمان نوعی چاپ موسوم به چاپ قالبی موجود بود و در آن، حروف و مطالب را پس از حک کردن بر قالب چوب به طور معکوس بر سطح نرم می فشردند تا نقش ایجاد شود، ولی این روش نیز زمان زیادی صرف می کرد. از این رو گوتنبرگ تمام توان خود را در راه تکمیل نقشه خود برای عملی ساختن فن چاپ مصروف داشت و پس از یافتن فلز مورد نظر و مرکب مناسب، در سال ۱۴۴۴م ماشین چاپ سنگی و سپس سُربی را اختراع کرد و گام مهمی درراه ثبت، انتشار و ترویج علوم و معارف در میان مردم برداشت. گوتنبرگ در اولین کار خود، در ۲۵ ژانویه ۱۴۵۶م انجیل را در ۱۲۸۲ صفحه به چاپ رساند و تحولی عظیم در این فن ایجاد کرد. هرچند در این میان گوتنبرگ مقروض و ورشکسته شد و دیگران کار او را

ادامه دادنـد، بـا این حـال، این اختراع بزرگ در سراسـر جهان مورد اسـتقبال قرار گرفت و نام او را بلنـدآوازه گردانیـد. یوهان گوتنبرگ سرانجام در ۲۳ فوریه ۱۴۶۸م در ۶۸ سالگی درگذشت. (ر.ک: ۲۵ ژانویه)

مناسبت ۰۲: کشف سرزمین های "گینه جدید" و "تاسمانی" در قاره اقیانوسیه (۱۶۴۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "آدام اولئاریوس" خاورشناس معروف آلمانی (۱۶۷۱م)

شرح مناسبت:

آدام اولئاریوس، دانشـمند و خاورشـناس آلمانی در ۱۱ اوت ۱۶۰۳م در این کشور به دنیا آمـد. وی پس از تکمیل تحصـیلات مقدماتی، وارد دانشگاه لایپزیگ شد و الهیات، فلسـفه، ریاضیات و فیزیک را فراگرفت تا این که با درجه عالی فارغ التحصیل گردیـد. اولئاریوس پس از آن به عنوان کتابـدار و حسابـدار دربارِ فرمان روای وقت به خـدمت پرداخت و دو سال بعـد در ۳۲ سالگی همراه با هیأت بازرگانیِ آلمان به ایران سـفر نمود. او در طی اقامت دو ساله در ایران، بارها به دربار شاه سـلطان صفی، پادشاه صـفوی راه یافت. اولئاریوس در این مدت به فراگیری زبان و ادبیات فارسی پرداخت و با مطالعه کتاب گلستان سعدی، نسـخه ای از آن را بـه همراه خـود برد و در سـال ۱۶۵۴م آن را تحت عنـوان گلسـتان ایران، به زبـان آلمـانی ترجمه کرد. این نخستین اثر ادبی بود که از زبـان فارسـی به آلمـانی ترجمه می شـد و آن چنان مورد اسـتقبال آلمانی زبان ها قرار گرفت که تا بیست بـار تجدیـد چاپ گردیـد. هم چنین اسـتقبال مردم آلمـان از ترجمه گلسـتان باعث شـد تا اولئاریوس به ترجمه بوسـتان سعدی و داسـتان های لقمان حکیم هم مبادرت ورزد و آنها را با کمال اسـتادی و مهارت ترجمه و منتشر نماید. اولئاریوس در مـدت زمـان حضور در ایران، سـفرنامه ای نگـاشت و در آن به شـرح آداب و رسوم ایرانیان پرداخت. به نظر وی مردم ایران بر اسـاس اعتقـادات مـذهبی، هم خود و لبـاس و هم مکان زنـدگیشان تمیز است. ایرانیان مردمی باذوق، باهوش، فهمیـده، مهمان نواز، مؤدب

و خوشرو هستند. بچه ها از کودکی در مکتب، خواندن و نوشتن را فرامی گیرند و بعضی جوان ها، فلسفه، هندسه، فیزیک، حقوق و طب می آموزند. اولئاریوس در سفرنامه خود، نکات جالبی درباره زبان و فرهنگ ایرانیان در زمان شاهان صفوی نگاشته و در آن، تصاویر و نقشه های جالبی از شهرها، ابنیه، عمارت ها و اشخاص معروف را آورده است. آدام اولئاریوس سرانجام در ۲۳ فوریه ۱۶۷۱م در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: ساخت اولین ساختمان بلند دنیا در دوازده طبقه در انگلستان (۱۷۹۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز حمله ارتش "ناپلئون بُناپارت" به سرزمین شام (۱۷۹۹م)

شرح مناسبت:

در پی تصرف مصر در ژوئیه ۱۷۹۸م توسط ناپلئون بُناپارت فرمانده ارتش فرانسه، وی حمله به سرزمین شام که متشکل از سوریه، لبنان، اردن و فلسطین بود را آغاز کرد. تهاجم ناپلئون به مصر برای ضربه زدن به انگلیس در مستعمرات این کشور بود. اما دلیل حمله ناپلئون به شام که بخشی از قلمرو امپراتوری عثمانی به شمار می رفت، اعلان جنگ پادشاه عثمانی به فرانسه بود. در این حمله که در ۲۳ فوریه ۱۷۹۹م انجام شد، اگر چه ناپلئون درابتدا، پیروزی هایی به دست آورد، اما به دلیل حمایت انگلیس و روسیه از عثمانی و هم چنین وخامت اوضاع در فرانسه، وی ناچار شد به کشورش بازگردد. از دیگر دلائل عقب نشینی فرانسه، عملکرد سلطان عثمانی بود که با آغاز دوره خلافت خود، دست به اصلاحات داخلی زده بود و به ویژه ضمن ساماندهی و تجهیز ارتش عثمانی، با ساخت کشتی و اسلحه و به ویژه توپخانه، ارتشی مجهز فراهم آورده بود. هم چنین در زمان وی اولین دوره آموزش نظامی به سبک نوین نیز انجام شده بود. جنگ فرانسه و عثمانی در شام، در نهایت با عقب نشینی و شکست ارتش فرانسه به پایان رسید.

مناسبت ۰۶: مرگ "جان کوینسی آدامْز" ششمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۴۸م) (ر.ک: ۱۱ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: برگزاری کنفرانس "لندن" با شرکت کشورهای اروپایی (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

در ۲۳ فوریه ۱۸۷۱م، کنفرانس لندن باشرکت نمایندگان دولت های اروپایی در پایتخت انگلیس تشکیل شد. این کنفرانس به ابتکار انگلیس برپا گردید و علت اصلی تشکیل آن، بررسی مسئله پیروزی آلمان بر فرانسه و جلوگیری از قدرت روزافزون آن بود. در کنفرانس لندن، مهم ترین مسایل کشورهای اروپایی و مستعمرات آنها در جهان، مورد بررسی قرار گرفت.

مناسبت ۰۸: کشف فلز "آلومینیوم" توسط "مارتین هال" امریکایی(۱۸۸۶م)

شرح مناسبت:

در ۲۳ فوریه ۱۸۸۶م پس از آزمایش های مستمر، فلز آلومینیوم توسط مارتین هال، کاشف و شیمی دانِ امریکایی کشف شد. آلومینیوم، فلزی سفید و سبک است و به خوبی وَرق می شود. این فلز که دارای استحکام زیادی بوده و در مقابل خوردگی مقاومت دارد، حرارت و برق را به خوبی هدایت می کند و نسبت به آهن سبک تر است. آلومینیوم امروزه کاربردهای متعددی درفعالیت های صنعتی و غیر صنعتی دارد و در ساختن هواپیما، اتومبیل، ظروف آشپزخانه و ... استعمال می شود.

مناسبت ۰۹: درگذشت "پل لویی کلودل" شاعر و سیاست مدار فرانسوی (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

پل لویی کلودل سیاست مدار و نویسنده فرانسوی در ۶ اوت ۱۸۶۸م در فرانسه متولد شد و در جوانی تحصیلات مدرسه علوم سیاسی را به پایان برد. وی در دبیرستان، تحت تاثیر آموزش غیرمذهبی، ایمان خانوادگی خود را از دست داد اما در حدود بیست سالگی بر اثر تحولی روحی، نور ایمان بر دلِ کلودل راه یافت و قدرت مافوق الطبیعه بر او عرضه کرد. پس از آن، طی چهار سال، به کارآموزی مذهبی پرداخت تا جایی که پایه های ایمان در وجودش قوت گرفت. کلودل در ۲۲ سالگی به استخدام وزارت خارجه فرانسه درآمد و از آن پس در حدود چهل سال به طور مداوم در خارج از کشور به سر برد. کلودل در سال ۱۹۳۵م از کارهای دولتی کناره گیری کرد و رسماً به کار نویسندگی و ادبیات پرداخت. زندگی در سه قاره امریکا، آسیا و اروپا از کلودل شاعری جهانی ساخت و او به موازات زندگی سیاسی، از فرصت برای خلق آثار ادبی سود می جست. وی طی همین سال ها به عضویت آکادمی علوم

فرانسه برگزیـده شـد. کلودل تـا آخر عمر حتی لحظه ای از کـار نویسـندگی غفلت نکرد و بیشتر آثارش را در همین دوران به رشـته تحریر درآورد. سبک مورد نظر کلودل، سبکی ترکیبی و پیوسته، فشرده، کوتاه و مختصر است. نمایش نامه های کلودل نثری موزون دارد. وی در بـاب شـعر عقیـده داشت که تنهـا شاعر است که کائنات را درک می کنـد و آن را با انـدیشه انسانی مرتبـط می سـازد. کلودل شاعری مـذهبی و معتقـد بود و اعتقاد عمیق او به مـذهب کاتولیک در آثارش پدیـدار است. کلودل کسـی است که سـلامت کامل جسمانیش در همه مزایا و لذت های زندگی تجلی می کند و در عین حال، تشنه دست یافت به عالَم الهی است. شـعر برای کلودل، قبل از هر چیز، معرفت است و او بر حسب عامل مافوق طبیعت و روح عرفان، به شـعر خود قالب خاص می بخشد که بیشتر به صورت آیه است. آثار کلودل از قرن او جدا بود، چنانکه گویی وی در قرون گذشته به سر می برده است. شـیوه خاص شاعرانه، پایه بلند اندیشه و اجتناب از هر چیز سهل و ساده و طرح مباحث کاتولیک، همه عللی بود که عـده زیـادی از مردم به ویژه پیروان غیرکاتولیـک را از او دور می کرد. کلودل دربـاره آثار خود گفته است: "من مطلقاً به ارزش ادبی آثارم وقعی نمی گـذارم و هنگامی که یکی از صاحب نظران اولین بار به وسـیله نمایش نامه های من به سوی خدا کشیده شد و چنین استنباط کرد که مذهب بر همه آثارم تسلط دارد، مرا به این فکر انداخت که پس

من بیهوده چیزی ننوشته ام. در آثار ادبی کلودل، از همه رشته های ادبی مانند شعر، داستان، نمایش نامه و قطعات انتقادی، سیاسی و اجتماعی می توان یافت. هم چنین آثار وی الهام گرفته از عرفان و روحانیت مسیحی است. از آثار کلودل می توان به هنر شاعری، تقسیم ظهر، نوید جبریل و مریم عذرا(س) اشاره کرد. پل کلودل سرانجام در ۲۳ فوریه ۱۹۵۵م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: روز ملی "گویان"

شرح مناسبت:

کشور جمهوری گویان دارای ۲۱۴/۹۶۹ کیلومتر مربع مساحت بر کرانه شمالی امریکای جنوبی و در شرق ونزوئلا قرار گرفته است. جمعیت این کشور بیش از ۸۰۰ هزار نفر و از نژاد هند شرقی و سیاه می باشند. در گویان، دین مسیحی و هندو اکثریت دارد و زبان رسمی آن انگلیسی می باشد. پایتخت گویان، جورج تاوْنْ است. لیندن و نیوآمستردام شهرهای مهم آن هستند. پیش بینی جمعیت گویان تا سال ۲۰۲۰م در حدود ۸۵۶۰۰۰ هزار نفر می باشد. واحد پول این کشور کوچک، دلار گویان است. به دنبال تغییر حکومت گویان از فرمانداری کل به جمهوری، روز ۲۳ فوریه به عنوان روز ملی این کشور نامیده شد. سواحل گویان در اواخر قرن پانزدهم میلادی توسط کاشفان اسپانیایی کشف شد. در اوایل قرن هفدهم، استعمار انگلستان بر آن تسلط یافت و این سلطه تا سال ۱۹۶۶م همچنان ادامه پیدا کرد تا اینکه در ۲۶ ماه مه این سال به استقلال دست یافت. حکومت این کشور جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است (ر.ک: ۲۶ مه)

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: مرسوم شدن "تقویم" توسط "پاپ گریگوری سیزدهم" (۱۵۸۲م)

شرح مناسبت:

مسئله تقویم به دستگاه تقسیم زمان اطلاق می گردد که بر اساس حرکت وضعی زمین و دوره های طبیعی شکل گرفته است. سابقه تقویم به دوران بَدَوی باز می گردد که در آن، بشر از تکرار حالات طبیعت همانند بهار و زمستان، به شکل گیری فصل ها پی برد. بنابراین تقویم ها بر اساس شمسی، قمری و میلادی به وجود آمد. پس از میلاد مسیح(ع) تقویم یولیانی یا قیصری رایج شد که بیش از ۱۵۰۰ سال دوام آورد تا این که پاپ گریگوری سیزدهم در ۲۴ فوریه

۱۵۸۲م، بـا انجـام اصـلاحاتی در تقویم قیصـری، تقویمی ارائه نمود که در آن، اولاً اول ژانویه آغاز سال به حساب می آمـد و ثانیـاً اختلاف به وجود آمـده از کسـر سـال را که پس از مـدتی بالغ بر ده روز شـده بود، از میان برداشت. او هم چنین در این تقویم، سـال کبیسه را که برابر با ۳۶۶ روز و هر ۴ سال یک بار می باشـد، تثبیت و تأیید نمود. این تقویم که امروزه در سراسـر جهان به عنوان تاریـخ میلادی رسـمی پـذیرفته شده است دارای ۱۲ مـاه شامـل ژانویه، فوریه، مـارس، آوریل، مه، ژوئن، ژوئیه (جولای)، اوت (آگوست)، سپتامبر، اکتبر، نوامبر و دسامبر می باشد.

مناسبت ۰۲: آغاز دوره دوم جمهوری فرانسه معروف به حکومت روزنامه نگاران (۱۸۴۸م)

شرح مناسبت:

به دنبـال قیـام مردم فرانسه و برکناری لویی فیلیپ پادشاه مسـتبد این کشور، حکومت موقت یا دومین دوره جمهوری فرانسه در ۲۴ فوریه ۱۸۴۸م آغاز شد. در تاریخ فرانسه از این دوره به حکومت روزنامه نگاران نیز یاد می کنند؛ زیرا یازده نفر از روزنامه نگـاران جمهوری خواه به ریـاست دولامـارتین، شـاعر و نویسـنده فرانسوی، این حکومت را اداره می کردنـد. در دسامبر همین سـال، انتخابـات برگزار و لویی نـاپلئون، برادرزاده ناپلئون بُناپارت به ریاست جمهوری برگزیـده شـد. با این حال، وی در سال ۱۸۵۲ علیه جمهوری خواهـان، کودتـا کرد و مخالفان را سـرکوب نمود و خود را امپراتور فرانسه خوانـد. به این ترتیب، دومین دوره جمهوری فرانسه، تنها چهار سال دوام آورد.

مناسبت ۰۳: درگذشت "فردریک دانْتینْگ" پزشک و محقق انگلیسی (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

فردریـک دانتینگ پزشک انگلیسـی در سال ۱۸۷۳م متولـد شـد. وی پس از پایـان تحصـیلاتش به عنوان یـک محقق در امور پزشـکی به مطالعه و تحقیق پرداخت و حدود نیم قرن به فعالیت های پزشـکی و بهداشتی اشتغال داشت. دانتینگ یکی از بنیان گذاران و کاشـفان بیوتیک ها و آنتی بیوتیک ها به شـمار می رفت و به دلیل گستره تلاش های علمی اش از پادشاه انگلسـتان لقب اشرافی "سر" دریافت نمود. دکتر فردریک دانتینگ سرانجام در ۲۴ فوریه ۱۹۴۱م در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: کودتای کمونیستی در چکسلواکی و آغاز رژیم کمونیستی این کشور (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۴۶م پس از انتخابـات پارلمـانی در چکسـلواکی، حزب کمونیست بر سـایر رقبا برتری یافت و بیشتر دولت را قبضـه کرد. از آن زمـان بود که سـیاست خـارجی چکسـلواکی، متمایل به شوروی شـد و از این پس حکومت نیمه کمونیستی تا سال ۱۹۴۸ بر سر کار بود. در ۲۳ فوریه این سال، کمونیست ها به وسـیله کودتا، تمام قـدرت را در کابینه در دست گرفتند و بخش هـای اداری جـای ایالاـت سابق را گرفت. از آن پس، جمهوری چکسـلواکی، به عنوان یک کشور واحـد و مرکب از دو ملت چـک و اسلواکی اعلاـم گردیـد و تقریباً کلیه فعـالیت هـای اقتصـادی، ملی اعلاـم شدنـد. دوران حکـومت کمـونیست هـا بر

چکسلواکی، بیش از چهل سال به طول انجامید و پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، حکومت مستقلی برسر کار آمد. با این حال این کشور در سال های بعد از آن به دو کشور مستقل چک و اسلواکی تقسیم شد.

مناسبت ۰۵: امضای قرارداد آتش بس و متارکه جنگ بین مصر و رژیم صهیونیستی (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

جنگ مصر با رژیم صهیونیستی پس از تشکیل دولت این رژیم در فلسطین در سال ۱۹۴۸م آغاز شد. در آن زمان، مصر به همراه برخی دیگر از کشورهای عربی دراعتراض به اشغال سرزمین اسلامی فلسطین به دست صهیونیست های نژادپرست وارد جنگ با اسرائیل شدند. اما نیروهای رژیم صهیونیستی در ضد حمله به قوای پراکنده اعراب که فاقد تجهیزات پیشرفته نظامی بودند، به داخل خاک مصر و لبنان نفوذ کردند و نیروهای کشورهای عربی را شکست دادند. با پایان اولین جنگ اعراب و اسرائیل، قرارداد ترک مخاصمه بین دو طرف درگیر در ۲۴ فوریه ۱۹۴۹م منعقد شد و مورد توافق کشورهای عربی نیز قرار

گرفت. بر اساس این قرارداد که در جزیره "رودِس" واقع در دریای اژه امضا شـد، منطقه نوار غزّه در غرب فلسـطین اشـغالی به حاکمیت مصر در آمد.

مناسبت ۰۶: انعقاد پیمان بغداد بین ترکیه و عراق (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

در ادامه سـیاست هـای اسـتعماری غرب به بهانه جلوگیری از نفوذ کمونیسم، در ۲۴ فوریه ۱۹۵۵م پیمان بغـداد میان دو کشور ترکیه و عراق در بغداد امضا شد و بعدها کشورهای دیگری از جمله ایران و پاکستان و انگلستان به آن پیوستند و امریکا نیز به عنوان عضو ناظر در آن شـرکت جست. این قرارداد که پیش زمینه و اساس پیمان سنتو بود، پیمانی منطقه ای به شمار می رفت که هماننـد نـاتو در غرب، در برابر گرایش ملت هـا به افکـار کمونیسـتی مقـاومت می نمود. پیمـان بغـداد که پس از کودتـای عبدالکریم قاسم در عراق در سال ۱۹۵۸م و خروج عراق از این پیمـان، به سازمان پیمان مرکزی تغییر نام داد در واقع حلقه ای از زنجیر اتحادیه های نظامی غرب از پیمان آتلانتیک شـمالی تا پیمان آسیای جنوب شرقی (سیتو) و پیمان امنیت اقیانوس آرام (آنزوس) بود و امریکـا بـا این که تا پایان، عضویت کامل آن را نپـذیرفت، با پیمان های نظامی دوجانبه با هر سه کشور ایران، ترکیه و پاکسـتان عملاًـ نقش رهبری و کارگردانی این سازمان را به عهـده داشت. سازمان پیمان مرکزی از سال ۱۹۷۹م که با خروج جمهـوری اسـلامی ایران پس از پیروزی انقلاـب اسـلامی، از آن مواجه شـد، عملاًـ اعتبـار خود را از دست داد و منحل گردید.

مناسبت ۰۷: حمله زمینی نیروهای امریکایی و متحدانش به عراق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

پس از اشغال نظامی کویت توسط ارتش عراق در دوم اوت ۱۹۹۰م و بی توجهی رژیم بعث به تهدیدات نظامی نیروهای غرب به فرمانـدهی امریکـا، قوای متحـد غرب جهت بیرون رانـدن ارتش بعث و در واقع برای تثـبیت جایگـاه خود در منطقه و تـأمین منافع خویش، در

سحرگاه ۱۷ ژانویه ۱۹۹۱م حمله خود را به عراق آغاز کرد. این حملات در ابتدا به صورت حمله های هوایی گسترده به بغداد و مراکز صنعتی و نظامی عراق آغاز شد، سپس امریکا و متحدان آن کشور، پس از حدود چهل روز حملات سنگین هوایی علیه عراق، سرانجام در روز ۲۴ فوریه ۱۹۹۱م در چند جبهه عملیات زمینی خود را علیه نیروهای عراق آغاز کردند. از آن طرف، سربازان فرسوده و روحیه باخته عراقی که قسمت اعظم تانک ها و تجهیزات زرهی خود را از دست داده بودند، در برابر نیروهای امریکا و متحدین مقاومتی از خود نشان ندادند. در نتیجه، کویت در پایان چهارمین روز جنگ زمینی، به تصرف نیروهای متحدین درآمد. با پیشروی نیروهای امریکا و متحدان آن کشور در داخل خاک عراق، صدام حسین، دیکتاتور متجاوز عراق، به شرایط امریکا گردن نهاد و تمام قطعنامه های سازمان ملل را که متضمن انصراف از ادعاهای عراق در مورد کویت و پرداخت غرامت به آن کشور بود، پذیرفت. مقررات آتش بس در جبهه های جنگ از روز اول مارس ۱۹۹۱م به اجرا گذاشته شد. در این میان، نیروهای امریکا و متحدین آن کشور می توانستند با ادامه جنگ به مدت ۴۸ ساعت دیگر، بغداد را به تصرف خود در آورده و حکومت صدام حسین را سرنگون سازند، ولی ادامه حکومت صدام ذلیل و شکست خورده را بر جانشینان احتمالی او ترجیح می دادند. امریکایی ها از آن بیم داشتند که پس از سقوط صدام حسین، یک حکومت اسلامی طرفدار ایران در بغداد بر سر کار بیاید، زیرا اکثریت مردم عراق که شیعه و طرفدار

جمهوری اسلامی ایران هستند، در آخرین روزهای جنگ سر به شورش برداشته بودند و صدام با سرکوب بی رحمانه این قیام مردمی و قتل عام های میلیونی، نگرانی های امریکا را از این جهت برطرف ساخت. حکومت جور و ارعاب صدام، از آن پس، نزدیک به ۱۲ سال به طول انجامید و سرانجام با حمله نیروهای امریکا و انگلیس به عراق در مارس ۲۰۰۳م، طومار دیکتاتور عراق درهم پیچیده شد و دور تازه ای از تجاوزات نیروهای غربی آغاز گردید.

مناسبت ۰۸: سرنگونی دو هواپیمای امریکایی توسط کوبا (۱۹۹۶م)

شرح مناسبت:

با پیروزی انقلاب کوبا در ابتدای سال ۱۹۵۹م و مشخص شدن سمت و سوی سیاست های دولت انقلابی و به ویژه فیدل کاسترو، رهبر این کشور اقدامات امریکا علیه کوبا آغاز گردید. امریکا پس از عدم توفیق در به کارگیری نیروی نظامی و برخورد مستقیم به ویژه درجریان نبرد خلیج خوک ها در ۱۹۶۱م، از یک طرف اقدام به تحریم اقتصادی این کشور نمود و از طرف دیگر با پذیرفتن و اسکان مهاجرین کوبایی و مخالفان نظام سوسیالیستی به حمایت و تجهیز آنها پرداخت. در ادامه این روند که سال هاست ادامه دارد، در ۲۴ فوریه ۱۹۹۶م جنگنده های کوبا، دو هواپیمای امریکایی را که به حریم هوایی آن کشور تجاوز کرده بودند، سرنگون ساختند. دو هواپیمای مذکور اگر چه کوچک و غیرنظامی بودند اما با تبعیدیان و فراریان کوبایی مقیم در فلوریدای امریکا در تماس و ارتباط بودند. از سوی دیگر امریکا ادعا نمود که هواپیماهای مذکور بر فراز آب های بین المللی مورد حمله قرار گرفته اند. از این رو، از فردای آن روز تلاش های واشینگتن برای محکومیت بین المللی هاوانا

آغاز گردید. در ۲۶ فوریه همان سال بیل کلینتون رئیس جمهور وقت امریکا، تحریم های جدیدی علیه این کشور اعلام نمود. این اقدام امریکا با مخالفت کشورهای اروپایی و همسایگان امریکا مواجه شد و چهارده کشور امریکایی لاتین نیز با تحریم کوبا توسط واشینگتن مخالفت کردند. حتی مقامات انگلیسی که در عرصه های بین المللی از امریکا تبعیت می کنند به مقامات کوبایی اطمینان دادند که در این تحریم شرکت نخواهند کرد. در سال های بعد به ویژه از سال ۲۰۰۱م از شدت تحریم ها کاسته شد و سال بعد جیمی کارتر رئیس جمهور اسبق امریکا به عنوان بلندپایه ترین شخصیت سیاسی امریکا از کوبا دیدار نمود. اقدامات امریکا و مقاومت کوبا نشان داد که ابرقدرتی امریکا در عرصه بین المللی به شدت مورد سوال بوده و خدشه پذیر است.

مناسبت ۰۹: وقوع کودتا در غنا و سرنگونی قوام نکرومه رئیس جمهور این کشور (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

پس از آن که در اول ژوئیه سال ۱۹۶۰م کشور افریقایی غنا، استقلال کامل خود را از انگلستان به دست آورد، قوام نکرومه قهرمان استقلال این کشور، به ریاست جمهوری آن برگزیده شد. نکرومه از سال ۱۹۶۲م حکومت تک حزبی را در کشور برقرار کرد و توانست چندین شبکه کودتا در کشور را شناسایی و سرکوب نماید. هنگامی که نکرومه در ۲۴ فوریه ۱۹۶۶م، در جریان یک سفر رسمی، جهت میانجی گری بین چین و امریکا و پایان صلح آمیز جنگ ویتنام عازم پکن شده بود، در غیاب وی، یک کودتای نظامی هوادار غرب توسط ژنرال آنکرا وی را از قدرت خلع کرد و شورای آزادی بخش ملی به ریاست آنکرا قدرت را در دست گرفت. در این میان، کادر ریاست جمهوری در برابر

کودتـاگران مقاومت کردنـد، اما این مقاومت بی فایـده بود و نظامیان هوادار کودتا بر اوضاع مسـلط شدنـد. نکرومه زمانی که تازه به چین رسـیده بود از این حادثه باخبر شـد، اما آن چه بیشتر موجب سـرخوردگی و یأس وی گردیـد آن بود که مائوتسـه تونگ و دیگر مقامات بلندپایه چین، ملاقات خود را با او لغو کردند و او را فردی عادی و فاقد سمت رسمی دانستند. در حالی که وی یکی از بیـدارگران و متفکران انقلابی بزرگ افریقـا بود و قربـانی توطئه های امریکا به شـمار می رفت. نکرومه از آن پس به صورت مسافری عادی از پکن به مسـکو و سـپس به گینه رفت و چندی بعد عازم رومانی شد. وی در ۲۷ آوریل ۱۹۷۱ در سن ۶۲ سالگی درگذشت و در ژوئیه همان سال، جسدش رادر زادگاهش در غنا، دفن نمودند.

مناسبت ۱۰: روز ملی "استونی"

شرح مناسبت:

کشور اسـتونی در شـمال شـرقی اروپا و ساحل دریای بالتیک، بیش از ۴۵ هزار کیلومترمربع مسـاحت دارد و با روسـیه و لتونی همسایه است. جمعیت آن در حـدود ۱/۵ میلیون نفر بوده که حـدود ۴۰٪ مسـیحی و عمدتاً ارتدوکس هستند. مردم استونی از نژاد سـفید بوده و به زبان اسـتونیایی صحبت می کنند. پایتخت این کشور اروپایی تالین و واحد پول آن "کرون" می باشد که بعد از پیوسـتن این کشور به اتحادیه اروپا در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴، یورو به عنوان پول واحـد اروپایی جای گزین آن می گردد. از شهرهـای مهم آن تارتو، ناروا و پارنو است. نظام سیاسـی حاکم بر اسـتونی جمهوری می باشـد. کشور اسـتونی برای اولین بار، پس از انقلاب کمونیستی شوروی و پایان جنگ جهانی

اول استقلال یافت. اما بر اساس قرارداد محرمانه ای که در سال ۱۹۳۹م توسط هیتلر و استالین امضاء شد، استونی در حوزه نفوذ شوروی قرار گرفت. یک سال بعد، پس از برگزاری انتخاباتی فرمایشی و روی کار آمدنِ یک دولت دست نشانده مسکو در استونی، این کشور، رسماً به جمهوری های شوروی پیوست. در پی تحولات شوروی در اواخر دهه ۱۹۸۰م و روند استقلال طلبی در جمهوری های این کشور، استونی نیز از ۱۹۸۹م تلاش خود را برای کسب استقلال مجدد آغاز کرد. در همه پرسی ماه مارس ۱۹۹۱، حدود ۸۰٪ مردم استونی به استقلال رأی دادند و در ۲۰ اوت همان سال استقلال این کشور از شوروی اعلام شد. ۲۴ فوریه سال روز تأسیس جمهوری استونی در سال ۱۹۱۸ روز ملی استونی نام گرفته است.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تولد "بِنْدِتو کروچه" بزرگ ترین فیلسوف معاصر ایتالیا (۱۸۶۶م) (ر.ک: ۲۰ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "جان اریکسون" مهندس و مخترع سوئدی (۱۸۸۹م)

شرح مناسبت:

جان اریکسون مبتکر سوئدی در ۱۱ سپتامبر ۱۸۰۳م در سوئد به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات متوسطه به خدمت در ارتش پیوست. وی در ارتش سوئد نقشه های نظامی طرح می کرد و درباره قطعات جدید ماشین ها، نظریه های بسیاری ارائه می داد. در آن زمان، روش معمول برای راندن و حرکت کشتی ها ابتدایی و اولیه بود. چرخ های پره دار اغلب در اثر برخورد با اجسام شناور زیان می دیدند و گردش آنها به سختی انجام می گرفت. نظریه اریکسون برای حل این مشکل، نصب یک پروانه بزرگ در انتهای زیرین کشتی بود. وی سپس پروانه دَوّاری اختراع کرد که بسیاری از اشکالات فنی کشتی بخار را از میان برمی داشت. اریکسون پس از چندی برای ارتش امریکا نوعی ناو جنگی را طراحی کرد که با موتوری بسیاری قوی کار می کرد و به وسیله سکان، تغییر جهت می یافت. جالب ترین قسمت این ناو، آسانسوری بود که گلوله توپ را به برج توپخانه می برد و آماده شلیک می ساخت. اریکسون را به خاطر این اختراع، پدید آورنده ناوهای جنگی امروزی می دانند. جان اریکسون سرانجام در ۲۵ فوریه ۱۸۸۹م در ۸۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "امیل اوژیه" ادیب و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۸۸۹م) (ر.ک: ۲ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: کودتا در سوریه و سقوط شیشکلی حاکم این کشور (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

ر اثر اســتبداد و خودکـامگی ادیـب شیشـکلی، رئیس جمهـور وقـت سـوریه، جنـگ مسـلحانه آزادی خواهـان ایـن کشـور در کوهسـتان های سوریه علیه دولت شیشـکلی آغاز شد. این پیکار با قیام های گذشته مردم سوریه، تفاوت های ریشه ای و عمیق داشـت. زیرا در ایـن نـبرد، گروه هـای میهـن پرست اعم از کـارگر، کشـاورز، دانشـجو و حـتی دانش آمـوزان نیز همکـاری و حضوری فعال داشتند. قیام سال ۱۹۵۴ مردم سوریه، سرانجام با وحدت مردم و ارتش در ۲۵ فوریه همین سال به پیروزی رسید و در پی آن، هاشم اتاسـی رهبر حزب خلق سوریه به ریاست جمهوری این کشور برگزیده شد و دولت شیشکلی، سقوط کرد. (ر.ک: ۱۹ سپتامبر)

مناسبت ۰۵: سقوط حکومت "فردینانْد مارکوس" دیکتاتور فیلیپین (۱۹۸۶م) (ر.ک: ۲۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: انحلال پیمان ورشو توسط کشورهای عضو (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

پیمـان ورشـو کـه نـام اصـلی آن، پیمـان کمـک متقابـل کشورهـای اروپـای شـرقی است، در چهـاردهم مـاه مه ۱۹۵۵م توسط کشورهای بلوک شـرق و با اقتباس از پیمان دفاعی ناتو در اروپای غربی و امریکا، در شـهر ورشو پایتخت لهسـتان تأسیس شد. پیمان ورشو، سازمان نظامی واحـدی برای این کشورها بود که از مسـکو هـدایت می شـد و کشورهای عضو، متعهد بودند، در صورتی که یکی از اعضای پیمان در اروپا مورد تجاوز و حمله نظامی قرار گیرد، به دفاع از آن کشور اقدام کنند. پیمان ورشو که به مدت ۲۰ سال منعقد شده بود ظاهراً برای دفاع از کشورهای سوسـیالیست اروپای شرقی در برابر تهاجم احتمالی از غرب به وجود آمـد، لیکن نیروهـای این پیمـان در نخستین دوره حیات آن، دوبار برای سـرکوبی نهضت های اسـتقلال طلبانه در دو کشور عضو شامـل مجارسـتان و چکسـلواکی وارد عمل شدنـد. پیمان ورشو در سال ۱۹۷۵م برای مـدت ۲۰ سال دیگر تمدید گردیـد. اما در آسـتانه فروپاشـی شوروی در سال ۱۹۹۱م وزرای امور خـارجه و دفاع کشورهای لهسـتان، مجارسـتان، رومانی، بلغارسـتان، چکسـلواکی و شوروی، معاهـده ای امضـا کردنـد که بر اسـاس آن، تعهـدات این کشورهـا در پیمان ورشو پس از فعالیت ۳۶ ساله این پیمان، لغو شـد. هم چنین فرمانـدهی عالی متحـد، سـتاد مشترک و کلیه سازمان های وابسـته به این پیمان، منحل اعلام گردیدند.

مناسبت ۰۷: وقوع فاجعه کشتار مسلمانان روزه دار فلسطینی در شهر الخلیل (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

در ۲۵ فوریه ۱۹۹۴م یـک صـهیونیست افراطی، نمـازگزاران روزه دار را در حرم حضـرت ابراهیم (ع) در شـهر الخلیل واقع در کرانه غربی رود اردن به رگبار مسلسل بست و ۲۹ تن را شهید و تعداد زیادی را مجروح کرد. این

عملیات تروریستی وحشیانه که بار دیگر خصومت صهیونیست ها با مسلمانان را به نمایش گذاشت، با واکنش تند و خشم آلود جهان اسلام مواجه شد. به طوری که دولت های عربی مجبور شدند برای مدتی مذاکرات سازش با تل آویو را به حالت تعلیق درآورند. ترور بی رحمانه ده ها نمازگزار در ماه مبارک رمضان باعث شد تا در طول ماه های بعد سرزمین های اشغالی فلسطین نا آرام شود و فلسطینی ها، مقابله با رژیم صهیونیستی را شدت بخشند. با توجه به این واکنش ها، تل آویو فرد تروریست را دستگیر و محاکمه کرد. اما رژیم اسرائیل سرانجام با ادعای این که صهیونیست مهاجم، دیوانه بوده و جنون دارد، از مجازات وی، سر باز زد.

مناسبت ۰۸: روز ملی "کویت" (ر.ک: ۱۹ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: مرگ "مانی" از مدعیان پیامبری در ایران در زمان سلسله ساسانیان (۲۷۶م)

شرح مناسبت:

مانی، یکی از مدعیان پیامبری در ۱۴ آوریل سال ۲۱۶م در همدان به دنیا آمد. وی در ابتدا به آموختن حکمت و علوم و مطالعه در ادیان زرتشتی، مسیحیت و دیگر مذاهب زمان خود پرداخت و در ۲۴ سالگی ادعای پیامبری کرد. مانی کتابی به نام ارژنگ داشت که نقاشی های متنوعی داشت و حاوی دستورات او بود. وی آیین خود را در منطقه بین النهرین عرضه کرد و به تبلیغ آن پرداخت. آیین مانوی در ابتدا مقبول شاپور اول پادشاه ساسانی بود ولی این مقبولیت دیری نیافت و مانی سرانجام در ۲۶ فوریه سال ۲۷۶م به تحریک موبدان زرتشتی در ۶۰ سالگی به دار آویخته شد. کیش مانوی، دستگاهی فلسفی است که بر اساس عناصر زرتشتی و مسیحی بنیان نهاده شده است. اساس تعلیمات مانی این بود که فضیلت، اصلی است ویژه روح، و شرارت، اصلی است سرشته در جسم و ماده. مانی، دنیا را به مثابه رزمگاه میان نور و تاریکی، فضیلت و شرارت و یا اهورا مزدا و اهریمن می دانست. مانی بر این عقیده بود که روان آدمی از ملکوت نور است و در پی آن است که از کشور ظلمت یعنی جسم فرار کند و به زادگاه خود برگردد. از عواملی که به این فرار کمک می کرد به عقیده او، پرهیز از خوردن گوشت و دوری از ازدواج بود. عقاید مانی به ویژه در میان مسیحیان یونانی، تا چندین قرن پس از مرگش رواج داشت.

مناسبت ۰۲: نبرد تاریخی "موهاک" بین نیروهای عثمانی و مجارستان (۱۵۲۵م)

شرح مناسبت:

دولت عثمانی در زمان سلطان سلیم، دهمین خلیفه عثمانی به بالاترین حد شکوفایی و عظمت رسیده بود و در عین گستردگی فتوحات،

همچنـان در اروپا به پیش می رفت. در سال ۱۵۲۱م ارتش عثمـانی بر بلگراد تسـلط یافت و ولایت "ونیز" هم اطاعت و تبعیت خود از دولت عثمـانی را اعلام نمود. با این همه اگرچه هـدف عثمانی رسـیدن به هَنْگْری (مجارسـتان فعلی) بود اما تحریکات پادشاه فرانسه، خلیفه عثمانی را به این امر مصـمم نمود. هدف فرانسه ازاین تحریکات، تضـعیف امپراتوری روم بود. در نهایت، حمله ارتش عثمـانی بـا یـک صـدهزار جنگجو آغاز گردیـد و در نبردی که در ۲۶ فوریه ۱۵۲۵م در منطقه مـاهوک به وقـوع پیوست، پادشاه مجارسـتان و بسیاری از بزرگان این منطقه و نیز حدود بیست هزار نفر از سپاه مجارستان کشته شدند. هم چنین منطقه بوداپست و تمامی مجارستان در اختیار عثمانی قرار گرفت. تسلط عثمانی بر مجارستان ۱۴۰ سال ادامه داشت.

مناسبت ۰۳: تولد "ویکتورهوگو" نابغه ادبیات فرانسه (۱۸۰۲م)

شرح مناسبت:

ویکتـور مـاری هوگو، درخشـان ترین چهره ادبی قرن نوزدهم فرانسه، در ۲۶ فوریه ۱۸۰۲م در شـهر بِزانْسون این کشور به دنیا آمـد. وی از سال های ابتدایی زندگی وارد عرصه ادبیات شد و آثار بزرگان این رشـته را مطالعه کرد. هوگو در ۲۵ سالگی به عضویت آکـادمی فرانسه درآمـد و هم زمـان بـا آن به عنوان یکی از اعضای مجلس مقنّنه انتخاب شـد. وی در زمان حکومت ناپلئون سوم، به دلیل مخالفت با سـیاست های مسـتبدانه او، از پاریس تبعید شد و مدت ۱۹ سال یعنی در تمام مدت امپراتوری ناپلئون سوم در تبعید به سـر برد. کتاب های غم انگیز و منظومه های شـیوایی که در این دوران نوشـته است، از تلخ کامی های او در این ایام حکایت دارد و کتاب معروف بینوایان از یادگارهای این

دوران است. وقتی که بنیان امپراتوری ناپلئون سوم متزلزل گردیـد، هوگو آزاد شـد و با شـکوه تمام به پاریس بازگشت. از آن زمان بود که به دلیل رنج ها و مشقات دوران تبعید، از سیاست کناره گرفت و کارهای ادبی خود را ادامه داد. با این حال مردم فرانسه برای بزرگ داشت هوگو در جشن تولد هشـتاد سالگی او، جشن بزرگی برپا کردند و در برابر خانه او تجمعی صمیمانه برپا نمودنـد. هوگو را بنیان گذار مکتب رومانتیسم می دانند که بر اساس آن احساسات و تخیل بر عقل برتری داشت و هنرمند در این مکتب باید بدون هیچ قیدی به بیان احساسات خود بپردازد. هرچند پس از هوگو، رمانتیسم پیشـرفت کرد، ولی درزمان هوگو به اوج توانایی و رونق خود رسـید. وی در اشـعارش از همه موضوعات، سخن رانده و از همه صورت ها و اشکال هنری بهره جسـته است؛ از سـروده هـای حماسـی تا هجوگویی و از مرثیه تا غزل. در اشـعار هوگو، مضامینی چون تضاد شب و روز، نیکی و بـدی، وجدانی و بی وجدانی و روشـنی و تاریکی مد نظر قرار گرفته است. مسـئله بزرگ از دیدگاه هوگو، بی عدالتی اسـت که از آن به عنـوان بـدی یـاد کرده است. هوگـو دارای نیرومنـدترین و متنـوع ترین اسـتعدادهای هنری قرن خـود بـود و افتخارش از افتخارات معمول مردان بزرگ ادب فراتر رفت. از معروف ترین آثار این نویسنده شهیر فرانسه و جهان می توان به رمان های بینوایان، ناپلئون کوچک، تیره بختان، تاریـخ یک جنایت، مردی که می خنـدد، گوژپشت نوتردام و کارگران دریا، اشاره کرد. ویکتور هوگو سرانجام در ۲۲ مه

سال ۱۸۸۵م در ۸۳ سالگی در اوج شهرت درگذشت و پس از تشییعی با شکوه در پاریس به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: مرگ "آلفونْسْ لامارتین" فیلسوف، شاعر و سیاست مدار فرانسوی (۱۸۶۹م)

شرح مناسبت:

آلفونس لویی دو لامارتین، یکی از برجسته ترین ادبای قرن نوزدهم فرانسه، در ۲۱ اکتبر ۱۷۹۰م در شهر ماکون این کشور به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود به مطالعه کتب نویسندگان و شاعران بزرگ اروپایی پرداخت و با سفر به ایتالیا، نقطه عطفی در کار نویسندگی وی روی داد. لامارتین از آن پس به سرودن اشعار فراوانی همت گماشت و مجموعه های شعری متعددی پدید آورد. وی شاعری حساس و باریک اندیش بود و از لحاظ روح شعر و ظرافت شاعرانه، بزرگ ترین شاعر زبان فرانسه به شمار می رود. شعر فلسفی و هماهنگ و موزون او به سبب تازگی و زیبایی و دلپذیری خاصی که داشت، مردم را متوجه وی ساخت. لامارتین از پیش گامان مکتب رمانتیسم و شاعرانه فرانسه بود. او به زندگی آمیخته با تقوا و مذهب کاتولیک و نیز طبیعت علاقه فراوان داشت. آثار نظم و نثر او ظریف، هماهنگ، ساده، ژرف و با واژه های عادی است که آنها را به بهترین وجه به کار برده است. لامارتین علاوه بر فعالیت های ادبی، زمانی نیز به امور سیاسی پرداخت و زمانی قبل از آغاز امپراتوری لویی ناپلئون، حضوری جدی در عرصه سیاسی فرانسه داشت. او در سال ۱۸۴۸م از بنیان گذاران جمهوری دوم فرانسه، وزیر امور خارجه و عضو بسیار بانفوذ دستگاه حکومت شد و به فعالیت شدید پرداخت. لامارتین در این دوران، حاکم مطلق و یگانه سخنور حکومت موقت شناخته شد که با بیانیه

هـای شـاعرانه، اغتشاش ها و هیجان ها را سـرکوب می کرد اما محبوبیت خارق العاده اش کاهش یافت و در انتخابات ریاسـت جمهوری رای کـافی به دست نیـاورد. از این زمان بود که افول سیاسـی وی آغاز شـد و به انزوا کشـیده شـد. وی در سال های پایـانی زنـدگی خویش در تنـگ دستی روزگـار خود را سپری ساخت و علی رغم انتشار آثارفراوان از نظم و نثر، بر فقر غالب نشد. سـرانجام پارلمان فرانسه در سال ۱۸۶۷م برای او مسـتمری خاصـی معین کرد تا این که آلفونس دو لامارتین در ۲۶ فوریه ۱۸۶۹م در هفتاد و نه سالگی در زادگاه خود درگـذشت و همانجا مـدفون شـد. لامارتین بیشتر آثار خود را با الهام از تجارب، دیـده ها و برداشت های خود از سـفرهای متعـددی که انجام می داد به نگارش درمی آورد که مرگ سـقراط، تفکرات جدید شاعرانه در ۲ جلد، سفر مشرق و رازهای نو از مهم ترین آثار منظوم و منثور وی می باشد.

مناسبت ۰۵: پایان یافتن انجمن برلین برای تعیین سرنوشت قاره افریقا (۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

قرن نوزدهم دوره ای دیگر از استعمار به شمار می رفت و کشورهای امپریالیستی هر کدام بخش هایی از آسیا و افریقا را تحت سلطه خود قرار داده بودنـد. مسائلی چون اصول دموکراسـی و ناسـیونالیسم که در کشورهای سـلطه گر به عنوان مبانیِ پذیرفته شـده مطرح بود، از سوی همین کشورهـا در سـایر نقـاط جهـان اعمـال نمی شـد. نیـاز به منـابع جدیـد با توجه به وقوع انقلاب صنعتی و تمایل به کشف بازارها و حوزه های جدیـد جهت سـرمایه گـذاری و بهره وری اقتصادی و ... باعث شـد حتی افریقا نیز صحنه چپاول استعمارگران قرار گیرد. با این

حال برای آسودگی بهتر جهت بهره گیری از منابع مناطق مختلف، دول استعماری بین خود قراردادهایی امضا نمودند. در این راستا، کنفرانس بین المللی برلین که از ۱۵ نوامبر ۱۸۸۴م تا ۲۶ فوریه ۱۸۸۵م در آلمان برگزار شد، توافق شد دولت ها پس از تصرف و الحاق هر سرزمینی، سایر دول را آگاه سازند تا از نزاع و مشاجره فیمابین جلوگیری شود. هم چنین قرار شد مسئله بردگی لغو گردیده و آزادی تجارت در کشور آزاد کنگو برقرار شود. با این حال استعمار کشورها به صورت های گوناگون تا سال ها بعد ادامه داشت و امروزه به نوعی دیگر اعمال می گردد.

مناسبت ۰۶: امضای عهدنامه دوستی میان ایران و شوروی (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

در عهدنامه دوستی ایران و شوروی که چهار سال پس از انقلاب شوروی در ۲۶ فوریه ۱۹۲۱م منعقد شد، مسکو اعلام کرد که از سیاست های استعماری روسیه تزاری در مورد ایران پیروی نمی کند. بر همین اساس، شوروی تمام قراردادهایی را که روسیه با ایران بسته و به ضرر ایران بود، لغو کرد. هم چنین مسکو در عهدنامه دوستی با تهران، قراردادهایی را که روسیه با دولت ثالثی علیه ایران امضا کرده بود، بی اعتبار دانست. البته شوروی، اراضی قفقاز و ترکستان در شمال غربی و شرقی ایران را به ایران پس نداد. مهم ترین تعهد ایران در این قرارداد، اجازه ندادن به کشورهای دیگر، برای فعالیت علیه شوروی از طریق خاک ایران بود؛ زیرا در آن زمان، شوروی مورد تهدید قدرت های غربی بود.

مناسبت ۰۷: درگذشت "ویلیام اینْگ" فیلسوف انگلیسی (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

ویلیام رالْفْ اینْگ، فیلسوف انگلیسی، در ششم ژوئن ۱۸۶۰م در انگلستان به دنیا آمد. وی پس از تکمیل تحصیلات خود به تدریس در دانشگاه آکسفورد پرداخت و پس از آن به مدت ۲۳ سال رئیس کلیسای جامع سنت پل لندن بود. ویلیام اینگ نسبت به نادانی ها و بیدادگری های زمانه، نظری انتقادی داشت و از این بابت، غمگین و متنفّر بود، بدین سبب او را رئیس افسرده می نامیدند. وی ضمن بررسی فلسفه های مختلف تاریخ، دو نظریه را رضایت بخش ترین دستور برای زندگی روزانه عنوان کرد: نظریه جذبه فلاسفه نوافلاطونی و تعلیمات حضرت عیسی(ع) در موعظه کوه زیتون. اینگ در کتاب خود با عنوان فلسفه پلوتینوس به تشابه فلسفه تصوری افلاطون و عرفان مسیحیت اشاره کرده و تأکید نموده که ممکن نیست میان فلسفه

و دین فرق قائل شد. به نظر اینگ، مسیحیت یک سیستم اصلاح اجتماعی نبود بلکه راهی بود برای نجات و رستگاری روح. وی جهان را پیکری مادی که خارج از ذهن وجود داشته باشد یا تصوری که تنها در ذهن قابل درک باشد، نمی دید بلکه ترکیبی از اشیای مادی و تصورات ذهنی و معنوی می شمرد. از دید اینگ، حقیقتِ غایی وحدت جنبه مادی و جنبه معنوی و تصوری جهان، در سایه هماهنگی محبت است. اینْگ پافشاری و اصرار در هماهنگی میان ترحّم و عشق را والاترین هدیه ای می دانست که مسیح(ع) به حکمت جهان تقدیم داشت. از میان آثار معتبر اینگ می توان از کتاب های دین و دانش، آزادی، عشق و حقیقت نام برد. ویلیام رالْفْ اینگ سرانجام در ۲۶ فوریه ۱۹۵۴م در ۹۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: روز برگزاری "وارتانانگ" جشن بزرگ ملی مسیحیان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: آغاز سلطه استعماری پرتغال بر برزیل (۱۵۰۹م)

شرح مناسبت:

نُه سال پس از کشف برزیل توسط مکتشفان پرتغالی، سلطه دراز مدت استعمار پرتغال بر این کشور، از ۲۷ فوریه ۱۵۰۹م آغاز شد. تا سال ۱۸۲۲م که برزیل مستقل شد، فرانسه و هلند چند بار تلاش کردند این سرزمین وسیع را تحت تصرف آورند اما به مقصود خود نرسیدند. پرتغالی ها در طول صدها سال، بیش از سه میلیون برده سیاه پوست را از افریقا به برزیل بردند و در مزارع نیشکر، آنها را به کار اجباری واداشتند. تجارت برده و آزار سرخ پوستان بومی برزیل، باعث شد تا بارها در این کشور قیام هایی علیه استعمارگران پرتغالی انجام شود که همگی سرکوب شد. با وجود آن که برزیل در نهایت، در سال ۱۸۲۲م مستقل شد، اما حضور و نفوذ پرتغالی ها در این کشور تا ده ها سال پس از آن نیز ادامه داشت.

مناسبت ۰۲: آغاز جنگ های شش ساله لهستان و سوئد (۱۷۰۱م)

شرح مناسبت:

جنگ های شش ساله لهستان و سوئد در ۲۷ فوریه ۱۷۰۱م با حمله سپاهیان سوئدی به فرماندهی پادشاه این کشور به قلمرو لهستان آغاز شد. علت حمله سوئد به لهستان آن بود که پادشاه لهستان در سال ۱۶۹۸ در اتحاد مثلث با روسیه و دانمارک علیه سوئد شرکت کرده بود. سرانجام این جنگ در سال ۱۷۰۶م با پیروزی سوئدی ها پایان یافت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال کشور "دومینیکن" در امریکای مرکزی (۱۸۴۴م)

شرح مناسبت:

سرزمین دومینیکن در سال ۱۴۹۲م توسط کریستف کلمبْ کشف و ضمیمه امپراتوری اسپانیا شد. در سال ۱۸۰۱م در پی بیش از سه قرن استعمار اسپانیا بر دومینیکن، این کشور توسط توسن لووِرتور رهبر انقلابی مردم هائیتی تصرف شد. اما در سال ۱۸۴۴م بر اثر شورشی که در دومینیکن برپا شد، سپاهیان هائیتی مجبور به عقب نشینی شدند و دومینیکن در ۲۷ فوریه همان سال استقلال یافت. امریکا در سال ۱۹۱۶م دومینیکن را اشغال کرد. اما بر اثر مخالفت های مردم دومینیکن، معاهده سال ۱۹۲۴م بین دو کشور منعقد شد و به موجب آن، نیروهای امریکایی به تدریج دومینیکن را ترک کردند. دومینیکن در امریکای مرکزی و در حوزه دریای کارائیب واقع شده است. این کشور در حدود ۴۸/۶۷۱ کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۸ میلیون نفر جمعیت از نژاد دورگه سیاه و سفید دارد و دارای زبان اسپانیولی و مذهب کاتولیک می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۱۱ میلیون نفر گردد. پایتخت این کشور، سانتودومینگو و شهرهای مهم آن سانتیاگو و لارومانا می باشد. نظام سیاسی دومینیکن جمهوری چند حزبی است. از منابع عمده درآمد مردم دومینیکن توریسم می باشد.

مناسبت ۰۴: کشف سرزمین "ساخالین" در شرقی ترین قسمت کشور روسیه (۱۸۷۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "جان اشتاین بک" نابغه ادبی امریکا (۱۹۰۲م) (ر.ک: ۲۰ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: آتش سوزی عمارت "رایشتاک"، مجلس وحدت ملی آلمان (۱۹۳۳م)

شرح مناسبت:

آدولف هیتلر پس از احراز مقام صدراعظمی آلمان در ۳۰ ژانویه ۱۹۳۳م، هنوز راه درازی برای رسیدن به قدرت مطلقه در پیش داشت، ولی این راه دراز را در اثر حوادثی، در مدتی کمتر از شش ماه پیمود. در پایان چهارمین هفته زمام داری هیتلر، در روز ۲۷ فوریه ۱۹۳۳م، ساختمان عظیم مجلس آلمان موسوم به رایْشتاك دچار آتش سوزی شد و هیتلر که کمونیست ها را متهم به مشارکت در این توطئه کرده بود با اعلام وضع فوق العاده، به سرکوبی کمونیست ها و دستگیری سران و فعالان این حزب پرداخت. این امر موقیت نازی ها و هیتلر را مستحکم تر کرد و چندی پس از آن با مرگ رئیس جمهور وقت آلمان، هیتلر، حاکم مطلق آلمان شد.

مناسبت ۰۷: حمله هواپیماهای ژاپنی به واحدهای متفقین در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، در ۲۷ فوریه ۱۹۴۲م، حمله بزرگ هواپیماهای ژاپنی به واحدهای دریایی متفقین آغاز شد. صحنه وقوع این عملیات در دریای جاوه بود. در این دریا که جزو آب های اقیانوس آرام محسوب می شود، تعداد زیادی از

کشتی هـای جنگی امریکـا، استرالیـا و انگلیس متمرکز شـده بودنـد. این نبرد بزرگ با غرق شـدن تعـداد زیادی از کشتی های دولت های متفق در دریای جاوه به سود ناوگان جنگی ژاپن خاتمه یافت.

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال کشور "صحرا" و تأسیس جمهوری در این کشور (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری عربی صحرا در شمال غربی افریقا و در ساحل اقیانوس اطلس واقع گردیده و ۲۸۴ هزار کیلومتر مربع وسعت و در حدود ۳۰۰ هزار نفر جمعیت دارد که پیش بینی می شود جمعیت صـحرا تـا سال ۲۰۲۵م در حدود ۷۴۰ هزار نفر گردد. از شهرهای مهم آن داخله، سماره و بوکراع قابل ذکرند. مردم صحرا از ملیت های مختلف، از جمله عرب، بربر، حسانی و طوارق هسـتند. این منطقه از دیرباز در اسـتعمار اسپانیا بود ولی پس از مبارزات مردم و پایان یافتن دوران استعماری کشورها، در سال ۱۹۷۵م، اسـپانیا آن را به دو کشور مغرب و موریتانی واگذار نمود. پس از خروج اسـپانیا، جبهه پولیساریو، با تشکیل جمهوری دموکراتیک عربی اعلام اسـتقلال نمود و حاکمیت مغرب و موریتانی را نپـذیرفت. در سال ۱۹۷۹م موریتانی نیز از ادعای خود بر صـحرا منصـرف شـد و آن را رها نمود ولیکن کشور مغرب هنوز ادعای حاکمیت بر آن منطقه و یک پارچگی کشور دارد. بسـیاری از کشورها از جمله جمهوری اسـلامی ایران، حکومت صحرا را به رسمیت شناختند. زبان رسمی مردم صحرا، عربی و حسانیه است و

٪۹۹ جمعیت آن را مسلمانان تشکیل می دهند.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: آغاز قیام مردم سوئد علیه استعمار دانمارک (۱۵۲۲م)

شرح مناسبت:

در ۲۸ فوریه ۱۵۵۲م قیام مردم سوئد علیه سلطه و نفوذ پادشاه دانمارک که سوئد و نروژ را تحت سلطه خویش قرار داده بود، به وقوع پیوست. رهبری این قیام را یکی از شاهزادگان سوئد به نام گوستاو وازا به عهده داشت. او به کمک دهقانان و مردم پروتستانْ مذهب سوئد برای استقلال این کشور به پا خاست. در نتیجه این قیام مردمی، پادشاه دانمارک خلع شد و گوستاو وازا به سلطنت رسید و سلسله وازا را در سوئد پایه گذاری کرد. این سلسله پس از نزدیک به سه قرن حاکمیت بر سوئد در سال ۱۸۱۸م توسط مارشال برنادوت یکی از فرماندهان ارتش فرانسه که عملاً از ۶ سال قبل از آن، قدرت را در دست داشت، منقرض شد.

مناسبت ۰۲: وقوع آتش سوزی عظیم و دهشتناک لندن و ویران شدن نیمی از شهر (۱۶۶۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: انعقاد پیمان اتحاد سیاسی نظامی بین روسیه و پروس (۱۸۱۳م)

شرح مناسبت:

در ۲۸ فوریه ۱۸۱۳م پیمان اتحاد سیاسی، نظامی میان دو کشور مقتدر اروپا در قرن نوزدهم یعنی امپراتوری روسیه و پادشاهی پروس به امضا رسید. هدف اصلی فرمان روایان این دو کشور از این اتحاد، مقابله با قدرت طلبی های ناپلئون بُناپارت، امپراتور فرانسه بود که سپاهیان روس و پروس را شکست داده بود. با الحاق کشورهای انگلیس، اتریش و سوئد به این پیمان، اتحادیه هفتم دول اروپایی علیه ناپلئون بُناپارت ایجاد شد که سرانجام وی را شکست داد.

مناسبت ۰۴: تولد "ویلیام سیدنی پورتر" نویسنده امریکایی (۱۸۶۲م)

شرح مناسبت:

ویلیام سیدنی پورْتِر نویسنده نامدار امریکایی در ۲۸ فوریه ۱۸۶۲ در کارولینای شمالی متولد شد. وی از نوجوانی به تگزاس رفت و سپس در یک بانک مشغول کار گردید. پورتر در ضمن اشتغال، هفته نامه "رولینگ ستون" را با مضامین فکاهی و طنز به راه انداخت اما در سال ۱۸۹۹م به جرم اختلاس در بانک به سه سال زندان محکوم گردید و پس از گذراندن دوره محکومیت، برای ادامه زندگی به نیویورک رفت. پورتر در نیویورک به داستان نویسی روی آورد و طی کمتر از ۱۰ سال

حدود ۶۰۰ داستان کوتاه نوشت که در ۱۳ جلد به چاپ رسیده است. خصوصیت اغلب داستان های وی که صحنه وقایع آن در نیویورک می باشد عبارت از ایجاز، پرهیز از نتیجه گیری های اخلاقی، پایان زیرکانه و غیرمترقّب، لحن خودمانی و ... است. اما از لحاظ محتوا بیشتر به احوال و کردار مردم ولگردِ فروتن و طبقات پایین جامعه پرداخته است. برخی از داستان های وی عبارتند از قلب مغرب، آواز شهر، راه های سرنوشت، اختیارات، سنگ های غلطان و ولگردان و آوارگان. ویلیام سیدنی پورتر

که بـا نـام "او. هنری" نیز شـناخته می شود در ۲۹ ژانویه ۱۹۱۰ بر اثر ابتلاـ به بیمـاری سل در ۴۸ سالگی درگـذشت. در سال ۱۹۱۸م جـایزه یادبود "او. هنری" برای گرامیـداشت وی تأسـیس شـد که این جایزه هر ساله به بهترین داسـتان های منتشـره در مجلات امریکا تعلق می گیرد.

مناسبت ۰۵: صدور اولین گواهی نامه رانندگی (۱۸۹۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "هنری بِسِمِر" مهندس و مخترع انگلیسی (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

هنری بِسِـمِر، صنعت گر انگلیسی در ۱۱ ژوئیه ۱۸۱۳م در این کشور به دنیا آمد. وی تحصـیلات خود را در رشـته مهندسـی به پایـان برد و بعـدها برای توسـعه تولیـدات آهن و فولاد و چُدن، کوره های بلنـد ذوب فلزات را اختراع نمود. بسـمر توانست به وسـیله کوره مخصوص که بـا جریـان هوا کـار می کرد و آهن ناخـالص مـذاب را بـدون کربن می نمود، فولاد عالی به دسـت آورد. از این رو، این کوره به اسم او، به نـام کوره بسـمر معروف است. وی بـا این اختراع، اسـاس صـنایع انگلسـتان و جهان را دگرگون ساخت و تحولات شـگرفی در این عرصه ایجاد کرد. بسـمر در سال ۱۸۵۹، مراکز تهیه فولاـد و آهنْ ایجاد نمود و به ساخت اسـلحه و ریل راه آهن پرداخت که این کارخانه، هنوز نیز فعال است. هنری بسـمر سرانجام در ۲۸ فوریه ۱۸۹۸م در ۸۵ درگذشت. (ر.ك: ۲۴ ژوئن)

مناسبت ۰۷: روز استقلال کشور "مصر" از تحت الحمایگی استعمار انگلستان (۱۹۲۲م)

شرح مناسبت:

کشور کهن مصـر، از حـدود هشت هزار سال قبل، مسـکونی و از ۶۵۰۰ سـال پیش، دارای حکومت مرکزی بوده است. بیسـت سال پس از ظهور اسـلام، این کشور توسط مسـلمانان فتح شد. در سال ۹۶۹م فاطمیان، مصـر را تصرف کردند و به تدریج این کشور، مرکز خلفای فاطمی شد. سلسـله فاطمیان در سال ۱۱۷۲م به دست ایوبیان سرنگون شد. در اوایل قرن شانزدهم، عثمانی ها بر مصـر مسلط شدند. در سال ۱۸۰۵م پس از آن که قوای مشترك عثمـانی و انگلیس، مصـر را از اشـغالِ چنـد ماهه ناپلئون خارج ساختنـد، حکم رانی این کشور به محمدعلی پاشا سپرده شد که وی و جانشـینانش تحت عنوان خدیوْ، حکومت مسـتقل مصر

را در اختیار داشتند. بی کفایتی خدیوهای مصر در اواخر قرن نوزدهم باعث نفوذ روز افزون انگلیس در مصر شد تا این که دولت انگلیس در پی شورش مردم، در بندر اسکندریه مصر، نیرو پیاده کرد. در اوایل جنگ جهانی اول، انگلیس، مصر را تحت الحمایه خود اعلام کرد. ادامه مبارزه مردم مصر به ویژه پس از جنگ، باعث شد تا انگلیس در ۲۸ فوریه سال ۱۹۲۲، استقلال مصر را به رسمیت بشناسد. مصر کشوری است در شمال شرقی افریقا و ساحل جنوب شرقی دریای مدیترانه، با مساحت ۹۹۷/۷۳۹ کیلومتر مربع و بیش از ۶۸ میلیون نفر جمعیت که اکثریت قریب به اتفاق آنها ملیت عربی داشته و به زبان عربی صحبت می کنند. دین رسمی مردم این کشور اسلام و پایتخت آن شهر قاهره است. از شهرهای مهم مصر، اسکندریه، پرت سعید، منصوره و جیزه قابل ذکرند. پیش بینی می شود جمعیت مصر تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۹۵ میلیون نفر گردد. واحد پول مصر، لیره است. مصر که مهد یکی از قدیمی ترین تمدن های جهان است. پس از استقلال از انگلستان، در سال ۱۹۵۳م نوع حکومت خود را جمهوری با یک مجلس قانون گزاری اعلام نمود. این کشور دارای دو روز ملی است یکی ۲۳ ژوئیه سال روز انقلاب (کودتا) ۱۹۵۲م و دیگری ۶ اکتبر، سال روز آغاز جنگ چهارم اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۷۳م می باشد.

مناسبت ۰۸: درگذشت "ایوان پاؤلوف" پزشک و زیست شناس بزرگ روسی (۱۹۳۶م)

شرح مناسبت:

ایوان پتروویچ پاولوف، پزشک و زیست شناس بزرگ روسی در ۱۴ سپتامبر ۱۸۴۹م در روسیه متولد شد. ایوان ابتدا به تحصیل علوم مذهبی پرداخت و از همان زمان به علوم طبیعی تمایل پیداکرد.

وی تحصیلات خود را در طب ادامه داد تا این که در این رشته فارغ التحصیل گردید. پاولوف از همان ابتدا، اوقات خود را صرف مطالعات روانی و رشته فیزیولوژی می کرد و در آزمایشگاه کوچک خود به آزمایش می پرداخت. وی در سال های بعد به تدریس در آکادمی طب و انیستیتوی سن پترزبورگ مشغول شد و آزمایش معروف خود را به انجام رساند. این آزمایش بدین ترتیب است که او هر روز در ساعت معینی به سگی غذا می داد و در همان هنگام، زنگی را به صدا در می آورد. پس از مدتی، سگ به صدای زنگ عادت کرده بود و با شنیدن آن، در می یافت که موقع غذا است. پاولوف روزی بدون آن که غذایی به سگ بدهد، زنگ را به صدا درآورد و مشاهده کرد که بُزاق دهان سگ ترشح کرده است. این آزمایش که به انعکاس های شرطی شهرت یافت و هم چنین تحقیقات وی در روش تحلیلی اعمال بدن، پاولوف را به عنوان یک دانشمند بین المللی معرفی کرد و در سال ۱۹۰۴م جایزه پزشکی نوبل را از آن او کرد. پاولوف نخستین پژوهنده ای بود که رابطه بین دستگاه گوارش و دستگاه اعصاب را کشف کرد. امروزه روانشناسان از تجربیات پاوْلوف در مورد سگ ها استفاده زیادی برده اند و به ویژه برخی از عقایدش در مورد اصول تربیتی انسان را به کار گرفته اند. پاولوف ثابت کرد که اگر سگ را می توان به آسانی از حالت طبیعی اش خارج کرد و دوباره او را به حالت طبیعی باز گرداند، با انسان هم می توان

به همـان ترتیب رفتـار کرد. هم چنین تحقیقات مهم پاولوف در زمینه اعصاب و ترشـحات معـده و امور روانی و گوارشـی، در علم پزشکی اهمیت بسیاری دارند. ایوان پاولوف سرانجام در بیست و هشتم فوریه ۱۹۳۶م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: ترور "اولاف پالْمِه" نخست وزیر پیشین سوئد (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

اولاف یوکاچیم پالْمَه نخست وزیر پیشین سوئد در سال ۱۹۲۷م متولد شد و تحصـیلات خود را در رشته حقوق و علوم سیاسی به پایان رساند. پالمه گرچه در یک خانواده سرمایه دار به دنیا آمده بود ولی پیرو سوسیالیسم و مخالف نظام سرمایه داری بود. وی از سال ۱۹۵۳م مشاور نخست وزیر سوئد بود و ده سال در این سمت فعالیت کرد. پالمه از سال ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۶م و بار دیگر از ۱۹۸۲م نخست وزیر سوئد شد. پالمه یکی از چهره های برجسـته میانه رو و مخالف سـیاست های خارجی امریکا در سراسـر خاک اروپا به شـمار می رفت. وی از دهه ۱۹۶۰م به عنوان یکی از سـیاست مـداران عمده مخالف امریکا، به ویژه در رابطه با جنـگ ویتنـام، شـهرت بسـزایی داشت. اولاـف پالمه در سال ۱۹۶۸م زمـانی کـه وزیر آمـوزش و پرورش سوئـد بـود در کنـار دیپلمات های ویتنام شمالی در راهپیمایی علیه سیاست های امریکا شرکت کرد. وی هم چنین به عنوان میانجی سازمان ملل در حل مشکلات بین المللی مانند بحران خاورمیانه و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران فعالیت چشم گیری داشت. پالمه سرانجام در بیست و هشـتم فوریه ۱۹۸۶م در ۵۹ سـالگی، به هنگام خروج از سـینما، دریکی از خیابان های اسـتکهلم مورد سوء قصـد قرار گرفت و به قتل رسید. پلیس سوئد درپایان جستجو برای یافتن قاتل یا قاتلین

پـالمه اعلاـم کرد که وی توسط عوامل سازمان جاسوسـی بزرگ یک کشور نیرومنـد غربی که دارای موقعیتی ممتاز در پیمان آتلانتیـک شـمالی، ناتو است، ترور شـده و افشای نام آن کشور به مصـلحت سـیاست خارجی سوئـد نیست. با این همه، جراید رسمی و نیمه رسمی سوئد، علناً سازمان جاسوسی امریکا، سیا را، مسئول قتل پالمه دانستند.

مناسبت ۱۰: پایان جنگ امریکا و متحدان غربی علیه عراق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

بحران خلیـج فـارس، پس از حمله ناگهـانی ارتش عراق به کـویت و اشـغال این کشور در دوم اوت ۱۹۹۰م آغاز شـده بود. به دنبال پافشاری بغداد بر ادامه اشغال کویت و اصرار واشینگتن بر حل نظامی بحران، هواپیماهای امریکایی، انگلیسی و فرانسوی، از ۱۷ ژانویه سال ۱۹۹۱م حمله به عراق را آغاز کردند و در ۲۴ فوریه، حمله زمینی متحدین علیه ارتش عراق در خاک کویت شروع شد. سـرانجام پس از ۴ روز از این حمله و عقب نشـینی نیروهـای عراق، آتش بس، توسـط جـورج بوش، رئیس جمهور وقت اعلاـم شـد. این جنـگ که بزرگ ترین عملیـات نظامی پس از جنگ جهانی دوم به شـمار می رفت، پس از بیرون رانـده شـدن نیروهای عراق از کویت و تسـلیم عراق در برابر شـرایط امریکا و متحدین، در روز ۲۸ فوریه ۱۹۹۱م پایان یافت و صدام حسـین، دیکتاتور سـفاک عراق، در روز اول مارس آن سال، به تمامی شـرایط متحـدین تن درداد. پس از آن، مـذاکراتی میان کشورهای متحـد و عراق انجام شـد و عراق قطعنامه شورای امنیت را پـذیرفت. نیروهای متحـد نیز پس از آتش بس، به تدریج خاک عراق را ترک کردند، اما تعداد قابل توجهی از آنان که عمدتاً امریکایی بودند، در پایگاه هایی واقع در عربستان

سعودی، کویت، بحرین و در آب های خلیج فارس مستقر شدند. از این پس، تحریم های گسترده ای توسط شورای امنیت و تحت نفوذ امریکا بر عراق اعمال شد که باعث خسارات بسیاری بر مردم ستم دیده عراق گشت.

مارس

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: وقوع فاجعه "واسی" و آغاز جنگ های مذهبی اروپا (۱۵۶۲م)

شرح مناسبت:

شکل گیری مذهب پروتستان در قرن شانزدهم میلادی و ایجاد انشعاب در مسیحیت زمینه ساز منازعاتی شد که در تاریخ اروپا به جنگ های مذهبی موسوم می باشد. در ۱۷ ژانویه ۱۵۶۲م به موجب فرمان صلح نایب السلطنه شارل نهم، پروتستان ها، نوعی آزادی در اعمال مذهبی پیدا کردند. این وضعیت می توانست به حل منازعات بین این گروه بیانجامد. اما در اول مارس همین سال در جریان عبور رهبر کاتولیک ها از منطقه واسی در فرانسه، بین طرفداران دو مذهب درگیری رخ داد که سبب کشته شدن ۲۳ نفر از پروتستان ها گردید و جنگ های مذهبی به انتقام از آنها آغاز شد. این جنگ ها در هشت مرحله حد فاصل سال های ۱۵۶۲ تا ۱۵۹۸م جریان داشت. جنگ های نخستین به نفع پروتستان ها به پایان رسید تا اینکه این جنگ ها پس از ۳۶ سال، در سال ۱۵۹۸م با فرمان هانری چهارم معروف به فرمان نانْتْ، خاتمه یافت. بر اساس این فرمان یک سری آزادی هایی برای پروتستان ها در نظر گرفته شد. از جمله آزادی عقیده، آزادی عبادت خصوصی و دسته جمعی، بهره مندی از حقوق مدنی، بقای تشکیلات کلیسای پروتستان و .... هفتاد سال بعد از آن، در زمان لویی چهاردهم فرمان نانت ملغی گردید.

مناسبت ۰۲: آغاز سلطنت صد روزه "ناپلئون بُناپارت" پس از فرار او از تبعیدگاه (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

در پی ده ماه تبعید ناپلئون بُناپارت در جزیره اِلب، وی در ۲۷ فوریه ۱۸۱۵م با هزار نفر از افسران و ژنرال های وفادار به خود از جزیره گریخت و در اول مارس ۱۸۱۵ به فرانسه بازگشت. بدین ترتیب با ورود ناپلئون به فرانسه، سلطنت صد روزه او نیز آغاز شد. در این

هنگـام، ناپلئون برای مقابله با نیروهای انگلیس و پروس که در بلژیک صف آرایی کرده بودنـد، حمله پیشـگرانه ای به خطوط دفـاعی آنهـا به عمـل آورد ولی در این نـبرد که در دشت واتِرلو در گرفت، در ۱۸ ژوئن ۱۸۱۵م از نیروهـای انگلیس و پروس شکست خورد. پس از این شـکست، چون ناپلئون از تجهیز قوا برای ادامه نبرد ناامید شد به نفع پسـرش از مقام سـلطنت اسـتعفا داد. ولی متحـدین به تقاضـای او برای تفویض این مقـام به پسـرش اعتنـا نکردنـد و لویی هجـدهم بار دیگر بر تخت امپراتوری فرانسه تکیه زد. نـاپلئون این بار به جزیره دور دست سـنت هلن در جنوب اقیانوس اطلس تبعیـد شـد و شـش سال بعـد در سال ۱۸۲۱م در همانجا مرد.

مناسبت ۰۳: پایان حکومت سلطنتی در فرانسه با خلع ناپلئون سوم از سلطنت (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

لویی ناپلئون، برادرزاده ناپلئون بُناپارت، در سال ۱۸۴۸م به ریاست جمهوری فرانسه رسـید و از این زمان جمهوری دوم فرانسه آغاز شد. وی پس از چندی خود را امپراتور فرانسه خواند و ۱۸ سال در این مقام ماند. عاقبت پس از شکست سنگین فرانسه از آلمان، مجلس ملی فرانسه، ناپلئون سوم، پادشاه این کشور را از سـلطنت خلع و نظام سـلطنتی را لغو کرد. با انقراض سلطنت در فرانسه در اول مارس سال ۱۸۷۱، جمهوری سوم در این کشور آغاز شد.

مناسبت ۰۴: تولد "ریونو آکوتا گاوا" نویسنده و ادیب ژاپنی (۱۸۹۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تصرف جزیره "پورتوریکو" توسط مهاجمان امریکایی (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

جزیره پورتوریکو واقع در اقیـانوس اطلس در شـمال امریکای جنوبی، در سال ۱۴۹۳م توسط کریسـتف کلمب کشف شد و از سال ۱۵۰۹م به تصـرف اسـتعمارگران اسپانیایی درآمد و حدود ۴۰۰ سـال تحت حـاکمیت آنهـا قرار داشت. در این میان، قیام های متعدد مردمی علیه اسپانیایی ها در نیمه اول قرن نوزدهم سرکوب شد. در سال ۱۸۶۸ نیز قیام مردمی اگرچه توفیقی نیافت امـا مسـئله اسـتقلال پورتوریکو مطرح گردیـد. بـا این حـال، در جریان کنفرانس پاریس در سال ۱۸۹۸ مـالکیت امریکا بر این منطقه تثبیت و به عنوان جزئی از خـاک امریکا شـناسایی شـد. امریکا پس از انضـمام این جزیره به خود، آن را به زرّادخانه ای عظیم تبدیل کرد، به گونه ای که در این جزیره سیزده پایگاه نظامی ایجاد کرده است.

مناسبت ۰۶: فرود اولین سفینه فضایی بشر ساخت شوروی در سطح سیاره زهره (۱۹۶۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: درگذشت "مصطفی بارزانی" بانی حزب دموکرات کردستان عراق (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

ملامصطفی بارزانی، مبارز کُرد و پایه گذار حزب دموکرات کردستان عراق، در سال ۱۹۰۲م در منطقه کردستان این کشور به دنیا آمد. وی دوران کودکی و جوانی خود را در دهکده بارزان در مجاورت مرز ایران و ترکیه در داخل عراق سپری کرد و در مکتب خانه های روستا به تحصیل پرداخت. ملامصطفی بارزانی در ۲۹ سالگی اولین طغیان خود را علیه حکومت بغداد آغاز نمود که به دستگیری و تبعید وی به بغداد انجامید. وی در سال ۱۹۴۴م از نوری سعید نخست وزیر وقت عراق، خواستار خودمختاری کردستان عراق شد که با مخالفت شدید بغداد مواجه گردید و بین دو طرف درگیری هایی روی داد. در نبردهای سنگینی که بین قوای بارزانی و نیروهای دولتی روی داد، بیشتر همراهان بارزانی تار و مار شدند و او با باقی مانده افراد خود با تحمل مشقات فراوان به سوی مرزهای ایران گریخت. ملامصطفی پس از فرار از عراق، در ایران بیکار ننشست و به یاری تشکیلات سیاسی شورشیان کرد در کردستان ایران پرداخت. از این رو توسط رهبر شورشیان کردستان ایران مدال شجاعت دریافت کرد و مدتی نیز به فرماندهی قوای کرد ایران منصوب شد. اما اعزام ارتش حکومت مرکزی ایران در سال ۱۹۴۷م (۱۳۲۶ش) به کردستان و سپس آذربایجان ایران، پایان رویاهای بارزانی در ایران بود. پس از این حمله، ملامصطفی و افرادش گام به گام و شهر به شهر از برابر قوای دولتی ایران عقب نشستند. اما چون مورد تعقیب دولت عراق هم بود، چاره ای جز فرار به اتحاد جماهیر شوروی سابق از طریق راه های

کور وصعب العبور ندید. وی یازده سال در شوروی و پایتخت های اروپای شرقی به سر برد تا اینکه با وقوع کودتای ۱۹۵۸ عراق و سرنگونی رژیم سلطنتی آن، راهی این کشور شد و مورد استقبال سران کودتا واقع گردید. با این حال، بارزانی در سال۱۹۶۱م از عبدالکریم قاسم، رئیس حکومت نظامی عراق، خواستار خودمختاری کردها شد. این خواسته بارز این، قاسم را به خشم آورد و به ۱۲ سال آرامش در شمال عراق پایان داد. از این پس، آتش جنگ بار دیگر در نواحی کردنشین شعله ور گردید و این وضعیت در دوران حکومت زمام داران بعدی نیز ادامه یافت. با این حال ملامصطفی در دوران حکومت احمدحسن البکر توانست با برخورداری از حمایت مالی و نظامی شاه مخلوع ایران، تجدید قوا کند و حملات علیه عراق را شدت بخشد. نقطه پایان این درگیری ها، انعقاد پیمان ۱۹۷۵ الجزیره بود و از آن پس، بارزانی در ایران به صورت تحت نظر زندگی می کرد. ملامصطفی بارزانی در سال ۱۹۷۹م دچار بیماری سرطان شد و هنگامی که برای معالجه در امریکا حضور داشت، در اول مارس ۱۹۷۹م در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال "بوسنی و هرزگوین" (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

سرزمین بوسنی و هرزگوین از سده های گذشته، تحت حکومت و فرمان اتریش و مجارستان بود، در حالی که اسماً در امپراتوری عثمانی قرار داشت. در سال ۱۹۰۸م اتریش – مجارستان همه آن را به خود ملحق کرد و پس از پایان جنگ جهانی دوم، بوسنی و هرزگوین ضمیمه کشور جدید یوگسلاوی گردید. در این زمان، اگرچه، این سرزمین از حق خودمختاری و آزادی های اجتماعی و مذهبی تا اندازه ای برخوردار بود،

ولی تعـارض و نارضـایی در میـان مردم محسـوس بـود. در آوریـل ۱۹۹۰م حزب کمـونیست یوگسـلاوی منحـل شـد و اولین انتخابـات چنـد حزبیِ بعـد از جنگ در آن کشور برپا گردیـد. پس از چنـدی در ۱۵ اکتبر ۱۹۹۱، مجلس ملی بوسـنی، رای به اسـتقلال کامـل و جـدایی آن از یوگسـلاوی سـابق داد و در اول مارس ۱۹۹۲م پس از یـک همه پرسـی، بوسـنی و هرزگوین، صربسـتان و کرواسـی هر یک اسـتقلال کامل یافتند. اما از این پس، بوسـنی مورد حمله صرب ها و کروات ها قرار گرفت و به ویژه از جـانب صربسـتان خسـارات جـانی و مالی فراوانی بر بوسـنی وارد گردیـد و تا نیمه سال ۱۹۹۳م، این سـرزمین در آتش ناامنی و قتل و غارت صربستان قرار داشت. این جنگ ها تا زمان انعقاد قرارداد صلح دِیتون در سال ۱۹۹۶م ادامه یافت و ده ها هزار نفر را به کشـتن داد و خسـارات فراوانی به بـار آورد. لازم به ذکر است که در این میان، جمهوری اسـلامی ایران، کمک هـای انسـان دوسـتانه فراوانی برای مردم مسـلمان بوسـنی ارسـال کرد که این امر در ادامه مقـاومت و پیروزی مبـارزان مسـلمان بوسـنی تـاثیری فراوان داشت. هر چنـد پس از ایجـاد ثبـات در منطقه، کمـک هـای ایران مورد بی مهری قرار گرفت و حضور جمهوری اسـلامی در منطقه کمرنگ شد. کشور بوسـنی و هرزگوین در اروپای جنوبی و شـمال غربی شـبه جزیره بالکان واقع شـده است. بوسـنی و هرزگوین حدود ۵۱/۱۲۹ کیلومتر مربع مسـاحت و در حـدود ۴ میلیـون نفر جمعیـت دارد. پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ حدود ۴/۵ میلیون نفر گردد. اکثریت

مردم بوسنی ملیت بوسنیایی داشته و به ۳ زبان رسمی بوسنیایی، کروات و صرب صحبت می کنند و اکثراً پیرو آیین اسلام هستند. پایتخت بوسنی و هرزگوین، سارایوو و شهرهای مهم آن توزلا، بیهاچ و موستار می باشد واحد پول این کشور مسلمان اروپایی مارکای بوسنی و هرزگوین می باشد. این کشور با نظام سیاسی جمهوری فدرال چند حزبی با ۲ مجلس قانون گزاری اداره می شود. اول مارس سال روز رفراندوم استقلال این کشور در سال ۱۹۹۲م را روز ملی بوسنی و هرزگوین نام گذاری کرده اند.

مناسبت ۰۹: درگذشت "ژان گاتمن" پایه گذار جغرافیای سیاسی نوین (۱۹۹۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تولد "فریدریش نُوالیس" شاعر معروف آلمانی (۱۷۷۲م) (ر.ک: ۱۰ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "تئودور نولْدْکِه" خاورشناس برجسته آلمانی (۱۸۳۶م)

شرح مناسبت:

پروفسور تئودور نولْدْ که خاورشناس برجسته آلمانی و متخصص تاریخ و تمدن اسلامی در دوم مارس ۱۸۳۶م در آلمان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته الهیات و فلسفه و کلیه زبان های سامی تا مقطع دکتری به پایان رساند و در پایان نامه خود با عنوان تاریخ قرآن در دو بخش، به تاریخ ادبی قرآن، با استفاده از منابع اسلامی و تحقیقات خاورشناسان اروپایی پرداخت. نولدکه از ۲۵ سالگی به تدریس در دانشگاه روی آورد و سالیان متمادی به این کار مشغول بود. تسلط او بر زبان های گوناگون از جمله فارسی، عربی، ترکی، یونانی، اسپانیایی و ایتالیایی باعث پدید آمدن آثاری شد که هم از لحاظ کمّی و هم از حیث کیفی فراوان و قابل توجه و تقدیر است. هرچند نولدکه نسبت به ایران چندان نظر خوبی نداشت و به یونان توجه بیشتری نشان می داد اما کتاب هایی درباره ایران نگاشته است که تاریخ ساسانیان و حماسه ملی ایران و ... از آن جمله است. کلیه آثار نولد که با طرزی روشن و پسندیده نگارش یافته و خوانندگان فراوانی دارد. نوشته های وی، دارای جنبه های مختلف است و در تمام آن ها مراتب دقت و بصیرت او مشاهده می شود. گرچه نولد که به بسیاری از علوم مربوط به خاورشناسی آگاه بود، اما عمده اشتغال وی در دو رشته تاریخ تمدن اسلامی و زبان های سامی تمرکز داشت. به طور کلی، کارهای علمی و ادبی نولد که هم از حیث کمیت و هم کیفیتْ زیاد و شایان تحسین است. به این معنی

که او یکی از پر کـارترین محققانِ زمان خود بود و ده ها کتاب و صـدها مقاله از خود به جای نهاد. تئودور نولـدکه در آلمان به عنوان پیرِ خاورشـناسانِ آلمـانی معروف است. تلاـش پایـدار و درخشـش ذهن و آگـاهی گسـترده اش به ادبیـات یونـانی و شنـاخت کاملش از سه زبان سامی شامل عربی، سـریانی و عبری، همراه با عمر طولانی، به او امکان داد تا این جایگاه را نه تنها در میـان خاورشـناسان آلمـان، بلکه در میـان تمـام خاورشـناسان به دست آورد. تئودور نولـدکه سـرانجام پس را عمری کار و تحقیق در بیست و نه دسامبر ۱۹۳۰م در ۹۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: کشف خاصیت "رادیو اکتیویته" توسط "هانری بکرل" دانشمند فرانسوی (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

هـانری بِکرِل فیزیکدان فرانسوی، پس از پی بردن به وجود تشـعشات برخی عناصـر، تحقیقات وسـیعی برای کشف خاصـیت تشـعشع مواد رادیواکتیویته انجام داد. پس از مشاهده تصویری که به کمک اشـعه ایکس برداشته شده بود، اندیشه کشف ماده ای در ذهـن بکرل نقش بسـت کـه تحت تـأثیر نـور سـاده، از آن، اشـعه ایکس صـادر کننـد. بکرل در دوم مـارس ۱۸۹۶م این خاصـیت را در اورانیوم که یکی از مواد رادیو اکتیویته است، مشاهـده کرد و بـا ادامه تحقیقات خود، در ۳۰ ژوئن همان سال، موفق به کشف عناصـر رادیواکتیو اورانیوم نیز گردیـد. اهمیت کارهای علمی بکرل باعث شـد تا در سال ۱۹۰۲، جایزه فیزیک نوبل را دریافت کند. این کشف سـبب شد تا مقدمات ایجاد عصـر تازه ای به نام عصر اتم فراهم آید. هم چنین به همین سبب، هانری بکرل را پدر علم فیزیک جدید نامیدند. رادیو اکتیو از سلسله ای از هسته ها تشکیل شده که هر عضو آن،

در نتیجه تلاش رادیواکتیو به عضو ما بعد خود تبدیل می شود تا سرانجام، هسته ای پایدار پدید آید. هم چنین ذراتی که از مواد رادیواکتیوِ در حال تجزیه پرتاب می شوند، گرچه بسیار ریزند ولی به سبب سرعت زیادی که دارند، دارای انرژی مهیبی می باشند.

مناسبت ۰۴: تصویب تحت الحمایگی کوبا در کنگره امریکا (۱۹۰۱م)

شرح مناسبت:

در سال های پایانی قرن نوزدهم میلادی، جنگی میان امریکا و استعمارگران اسپانیایی در امریکای مرکزی درگرفت که به شکست اسپانیا انجامید. از آن زمان، نیروهای امریکایی در منطقه حضور داشتند و در تمام ارکان کشور کوبا نفوذ کردند. حضور سربازان امریکایی در کوبا پیامدهای روانی نامطلوبی در مردم این کشور ایجاد کرد. از آن طرف، در دوم مارس سال ۱۹۰۱م کنگره امریکا به موجب لایحه ای موسوم به پلات، تحت فشار تئودور روزولت رئیس جمهور وقت امریکا، کوبا را به تحت الحمایگی خود درآورد. وی سپس بلافاصله با اعمال نفوذ در کوبا، یک سری ماده و مفاد را در قانون اساسی کوبا گنجاند که لایحه پلات را در این کشور از نظر قانونی رسمیت می بخشید. بر این اساس، امریکا در هر زمان قادر بود تا در کوبا مداخله نظامی کند و پایگاهی را در اختیار خود بگیرد. بر همین مبنا بود که پایگاه عظیم دریایی گوانتانامو در سواحل کوبا نیز در اختیار امریکا قرار گرفت. پس از امضای این معاهده توسط مقامات طرفین، تشخیص اینکه چه موقع استقلال کوبا در معرض خطر قرار می گیرد و نتیجتاً، کمک امریکا به صورت مداخله نظامی مورد نیاز است از اختیار کوبایی ها خارج شد و به عهده امریکایی ها واگذار گردید. به این ترتیب بود که کلید

در خـانه کوبـایی هـا در دست امریکـا قرار گرفت تـا هر وقت که خواست به میـل خود وارد آن شود. در طی سه دهه اول قرن بیسـتم، تفنـگ داران امریکایی بارها به بهانه دفاع از جان و مال امریکایی های مقیم کوبا، در این کشور مـداخله کردنـد و این روال تا دهه های میانی قرن بیستم ادامه یافت.

مناسبت ۰۵: مرگ "دیوید هربرت لارنس" داستان سرای معروف انگلیسی (۱۹۳۰م)

شرح مناسبت:

دیوید هربرت لارنس نویسـنده معروف انگلیسی در ۱۶ دسامبر ۱۸۸۵م در ناتینگهام انگلسـتان به دنیا آمـد. زمان طفولیت او با سختی سپری شـد زیرا پـدرش مردی خشن بود و رفتار خشونت آمیز پـدر باعث گردید که دیوید به آغوش پرمهر مادرش پناه برد. محبت و توافق روحی بین او و مادرش به اندازه ای شدید بود که در روحیه لارنس اثر گذاشت و احساسات مربوط به آن در برخی آثارش به خوبی منعکس شـده است. دیوید لارنس پس از طی تحصـیلات اولیه و اتمام دروس دانشـگاهی در لندن، به تـدریس پرداخت و از همین زمـان به نویسـندگی روی آورد. او در سـال هـای بعـد به این فکر افتـاد تـا از زنـدگی صـنعتی انگلسـتان فرار کنـد و گوشه عزلت اختیار نمایـد. از این رو پس از سـفر به ایتالیا و استرالیا، محیط مکزیک را برای اقامت خود مناسب یافت. طی سال های بعد، لارنس با نوشتن رمان فرزندان و دلدادگان که کمابیش زندگی خود اوست به شهرت رسید. این رمان از جهت ترسـیم زندگی معدنچیان انگلیسـی، شخصیت سازی زنده و گیرا و وصف شاعرانه طبیعت، در شمار بهترین آثار نویسندگان زمان جای دارد. لارنس در نوشتن داستان کوتاه نیز دستی توانا داشت. دلنشین ترین نمونه داستان های

کوتاه او، افسر پروسی نام دارد که نشان می دهد لارنس در نمایش تنفر نیز دارای قدرتی شگرف است. لارنس نویسنده ای است که در آثار خود، همواره با جامعه موجود و شعور منطقی، سرِ ستیز و ناسازگاری دارد. معاصران لارنس، او را آمیزه شگفت انگیز و نادری از یک فیلسوف و یک پیغمبر می دانستند. فیلسوفی که پای بند احساسات و هوس های خویشتن است و فلسفه اش "در هر چه می خواهی بکن" خلاصه و فشرده می شود. او در این راه، از پدید آوری آثاری که نهایت دریدگی و بی پردگی را نیز به نمایش درمی آورد، ابایی ندارد. لارنس هم شاعر بود و هم نویسنده، هم مقاله نویس بود و هم نقاش. با این حال، او تنها به هنر داستان نویسی خود ایمان داشت و به همین جهت است که امروزه در سراسر جهان، او را تنها داستان سرا می دانند. در واقع لارنس یکی از هوش مندترین و حساس ترین نویسندگان سده بیستم و یکی از بزرگ ترین رمان نویسان انگلیسی است. او از طریق حواس و درک شهودی خود، با تمام مظاهر زندگی ارتباط برقرار می کند. آثار لارنس از لحاظ حجم و تنوع بسیار گسترده اند واز جهت شدت احساس، بینش روان شناختی، ارائه تصاویر زنده از رویدادها ومکان ها و مظاهر طبیعت، در شمار بدیع ترین و نغزترین آثار ادبی جهان قرار دارند. از جمله آثار لارنس، می توان به قوس و قزح، کفش دوزک، مردی که مرده بود و طاووس سفید اشاره کرد. دیوید هربرت لارنس سرانجام در دوم مارس ۱۹۳۰م بر اثر بیماری سل در

۴۵ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۶: مرگ "هوارد کارتر" باستان شناس معروف انگلیسی (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

هوارْدْ کارتر، باستان شناس انگلیسی در سال ۱۸۷۴م در لندن به دنیا آمد. وی ضمن ادامه تحصیلات خود، طراحی و نقشه کشی را از پدرش فرا گرفت و از ۱۷ سالگی راهی مصر شد. کارتر پس از چندی در اداره باستان شناسی مصر مشغول کار گردید و با پیشرفت در این اداره، به عنوان بازرس کل اداره باستان شناسی مصر انتخاب شد. او در طی سالیان متمادی، موفق به کشف مقبره های فرعون های مصر باستان گردید و شهرت فراوانی یافت. اما مهم ترین کار کارتر، کشف مقبره توت غَنْخ آمون، دوازدهمین فرعون از سلسله هجدهم فراعنه مصر بود که در ۱۳۵۰ سال قبل از میلاد مسیح(ع) درگذشته است. این مقبره که پس از شش سال کند و کاو در سال ۱۹۲۳م رسماً گشایش یافت علاوه بر پیکر مومیایی توت غنج آمون که در سه تابوت تو در تو قرار داشت مجموعه ای پر از اشیای ذرّین، جواهرات گوناگون، پارچه های الوان و ظروف گران قیمت را در برمی گرفت با این حال جسد مومیایی شده این فرعون، پس از گذشت حدود ۳۳ قرن همچنان تازه و قابل شناسایی بود. کارتر علاوه بر اکتشافات فوق، چندین کتاب در زمینه کاوش های خود به نگارش درآورد. حضور افرادی نظیر هوارد کارتر گرچه زمینه جستجوهای باستانی را فراهم می ساخت اما راه را برای انتقال این گنجینه های ارزش مند به کشورهای اروپایی مهیا می نمود و در این گذر بسیاری از آثار قدیمی و گران بها سر از موزه های اروپا درآوردند. هوارد کارتر سرانجام در دوم مارس ۱۹۳۹م در ۶۵ سالگی

در گذشت.

مناسبت ۰۷: آغاز حملات هوایی امریکا به ویتنام شمالی در جریان تهاجم به این کشور (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

پس از آن که امریکا، در اوت ۱۹۶۴م به بهانه های واهی، خود را درگیر جنگ با ویتنام شمالی کردند، در دوم مارس۱۹۶۵م نیز حملات هوایی امریکا به ویتنام آغاز شد. در ماه های اول جنگ، میلیاردها دلار خسارت در ویتنام شمالی به بار آمد وده ها هزار نفر از مردم این سرزمین در جریان بمباران های هوایی کشته شدند. این بمباران ها به حدی بود که تنها طی ۲/۵ سال، هواپیماهای امریکایی بیش از ۱۰۷ هزار حمله به خاک ویتنام شمالی انجام دادند و ۲/۵ میلیون تن بمب بر سر مردم بی دفاع این کشور فرو ریختند. با این حال، موج مخالفت های ضد جنگ مردمی و فشار افکار عمومی باعث شد که امریکا پس از ۹ سال جنگ بی امان، بدون اخذ نتیجه، این جنگ را پایان دهد و با ذلت، ویتنام را ترک نماید.

مناسبت ۰۸: استقلال "مراکش" از اسپانیا و فرانسه (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

کشور مغرب (مراکش) از قدیم الایام یکی از مراکز قدرت در شمال افریقا به حساب می آمده و از سوی دیگر به عنوان نزدیک ترین منطقه افریقایی به اروپا، دارای اهمیتی استراتژیک بوده است. این کشور در قرن ۷م به تصرف مسلمانان درآمد و به نفوذ اسلام در اروپا انجامید اما در قرن ۱۴ ضعف مسلمانان به تسلط اروپاییان منجر گردید این وضعیت تا قرن بیستم ادامه داشت و در این زمان علاوه بر اسپانیا، فرانسه نیز حضور یافته بود. تا آنکه نهضت استقلال طلبی بعد از سال ها تلاش و کوشش به نتیجه رسید و در دوم مارس ۱۹۵۶ فرانسه با استقلال مناطق تحت تصرف خود در مغرب، موافقت نمود و اسپانیا نیز به این

مساله تن داد و حکومت محمدابن یوسف با عنوان سلطان محمد پنجم رسمیت یافت پس از وی، از ۳ مارس ۱۹۶۱ فرزندش "حسن دوم" به سلطنت رسید. آغاز سلطنت وی که ۳۸ سال به طول انجامید، روز ملی این کشور می باشد. (ر.ك: ۳ مارس)

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: تولد "فرانسوا لاروش فوکو" نویسنده و فیلسوف فرانسوی (۱۶۱۳م)

شرح مناسبت:

پرنْسْ فرانْسْوا دوك دو لاروش فوکو، فیلسوف و نویسنده فرانسوی، در سوم مارس ۱۶۱۳م در خانواده ای اشرافی در پاریس به دنیا آمد. وی از دوران جوانی وارد ارتش و سیاست شد، اما پس از حضور در یکی از جنگ های داخلی از ارتش کناره گرفت. لاروش فوکو هم چنین پس از چند حضور ناموفق در عرصه سیاست، از این مقوله نیز دست کشید و در پاریس، وارد محافل ادبی شد. وی سپس نخستین اثر خود را با نام خاطرات منتشر کرد که در واقع به نوعی بررسی وقایع سال های میانی سده هفدهم میلادی فرانسه می پرداخت. کتاب دیگر لاروش فوکو با عنوان تفکرات یا حِکَم، چنان مورد استقبال قرار گرفت که در طی ده سال آخر عمر نویسنده، چهار بار تجدید چاپ شد. این کتاب شامل بیش از پانصد حکمت و مثل است. بخشی از این حکمت ها نمایشگر روح بشر است که عقل حاکم بر آن از راه اصلی منحرف نمی شود، اما بخشی دیگر، نشان دهنده مواردی خاص از نظرهاست که برمبنای آن فقط سودجویی باعث حرکت و موتور محرکه آدمی است و البته اقدامات این گروه به صورت مخفی و با ظاهری آراسته و در عین ریاکاری انجام می گیرد. در این میان، با وجود برخی مخالفت ها، بسیاری از این امثال و حکم

در محافل ادبی راه یافت و موجب سرگرمی گشت و اگرچه انـدیشه ها و نظریه های نویسـنده، غالباً واقعیت عواطف انسانی و ارزش حقیقی او را نادیـده می گرفت، قالبی که لاروش فوکو برای بیان انـدیشه های خود برگزیـده بود، به سبب به کار بردن بسیار به جـا و متنـاسب کلمـات و دقت در تکامـل شـیوه بیـان که ثمره کـار مـداوم و وسـواس او بـود، سـتایش این محافـل را برانگیخت. کمتر درس انشا و شیوه نگارشی وجود داشت که مانند امثال و حِکم، آموزنده باشد. در این کتاب که به کلمات قصـار نیز شـهرت دارد، لاروش فوکو به عنوان یک فیلسوف شکاکْ، مطالبی عنوان کرده که برخی از آن ها عبارتنـد از: آن کس که خود را دوست می دارد چاپلوس ترین مردم جهان است؛ همه ما به انـدازه کافی توانایی تحمل بـدبختی های دیگران را داریم؛ اعمال نیک ما، اغلب شدیدتر از اعمال بدمان مورد مجازات واقع می شود؛ عشق و عدالت فقط ترسی است از تحمل بی عـدالتی هـا؛ اگر ما موفق شـده ایم که بر عواطف خود غلبه کنیم، بیشتر به سـبب ضـعف عواطف است تا قـدرت ها؛ تحمل خوش بختی بیش از تحمل بدبختی، نشانه فضیلت اخلاقی است و اغلب لجاجت ما ناشی از زبونی و تهوّرمان ناشی از بزدلی است. این کتاب با عنوان شکوفه های جاویدان حکمت، به فارسی ترجمه شده است. فرانسوا لاروش فوکو در سال های پایانی عمر متحمل مصیبت های پیاپی خانوادگی و بیماری شد و خود سرانجام در هجدهم نوامبر ۱۶۸۰م در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "رابرت هوک" دانشمند انگلیسی و بنیان گذار علم هواشناسی (۱۷۰۳م)

شرح مناسبت:

رابرت هوک دانشمند معروف انگلیسی در ۱۸ ژوئیه ۱۶۳۵م

در منطقه ای در جنوب انگلستان به دنیا آمد. وی در ابتدا به کار نقاشی پرداخت ولی این کار را رها کرد و به تحصیل پرداخت. او در دانشگاه با استادان بزرگی آشنا شد و به سبب پیشرفت در علوم ریاضی، در ۲۵ سالگی به استادی اخترشناسی دانشگاه آکسفورد دست یافت. هوک پس از عضویت در انجمن سلطنتی، همکاری نزدیکی را با آن آغاز کرد و بدون هیچ چشمداشتی، تجربه ها و اکتشافات خود را در اختیار انجمن می گذاشت. پس از ارائه اولین میکروسکوپ توسط آنتوان لیونهوک، دانشمند هلندی، رابرت هوک از طرف انجمن مأموریت یافت که یافته های لِیُونْهوک را بررسی کند و به ساختن میکروسکوپ جدیدی مبادرت ورزد. هوک نیز با استفاده از مهارت و ابتکاری که در این قبیل کارها داشت، میکروسکوپ دقیقی ساخت و در اختیار جهان علم قرار داد. وی در سال ۱۶۶۵م، اثر بزرگ خود موسوم به میکروگرافیا یا ذره نگاری را منتشر کرد و طولی نکشید که نامش در زمره بزرگ ترین مردان علم ثبت شد. وی در این کتاب تصویرهای جالبی درباره وضع ساختمانی بدن حشرات رسم کرد و با این اثر، در شمار بنیان گذاران مطالعات میکروسکوپی در زیست شناسی درآمد. هوک هم چنین در تشریح ساختمان چوب پنبه، برای اولین بار، کلمه سلول را به مفهوم واقعی زیست شناسیِ آن به کار برد. رابرت هوک، در زمینه علم هواشناسی نیز یافته های جدیدی به دست آورد که در ارتقاء سطح دانش بشری تأثیر نهاد. از جمله اینکه او برای اولین بار پی برد که پایین آمدن ناگهانی فشار هوا نشانه توفان است و هم

چنین خاطر نشان ساخت که وضع هوا معلول نیروهایی است که تحت تأثیر تشعشع خورشید و گردش زمین، بر آن اعمال می شود. او دستگاهی را طرح کرد که برای ثبت حوادث جوّی از آن استفاده می کرد از این رو رابرت هوک را باید بنیان گذار علم هواشناسی دانست. مسلماً کسانی که با فیزیک سرو کاری دارند، با نام رابرت هوک آشنا هستند چون قانون هوک، اندازه نسبی تغییر شکل متناسب با تلاش است و نتایج حاصل از آن، از قوانین درجه اول فیزیک می باشد. وی در سال ۱۶۷۴م، رساله ای برای ثبت و تدوین اختلاف منظر ستارگان به وجهی منظم، تهیه کرد و برای انجام برخی کارهای نجومی، وسایلی نیز ساخت. او با اختراع دستگاه های اندازه گیری و سایر وسایل، خدمات بزرگی به جهان علم کرد. دیگر اختراعات این دانشمند، بادسنج، هواسنج ساعتی، باران سنج و رطوبت سنج است. هوک در دوران عمر خود هیچ گاه دست از فعالیت های علمی برنداشت تا آن که در سوم مارس ۱۷۰۳م در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "الکساندر گراهام بل" دانشمند انگلیسی و مخترع تلفن (۱۸۴۷م)

شرح مناسبت:

الکساندر گراهام بل مخترع تلفن، در سوم مارس ۱۸۴۷م در شهر ادینبورو پایتخت اسکاتلند به دنیا آمد. وی دوران طفولیت را در امریکا گذراند و تحصیلاتش را در زادگاه خود ادامه داد. بل از آغاز جوانی پیوسته درصدد یافتن راهی بود که بتوان با ناشنوایان گفت و شنود کرد. بل در سال ۱۸۷۱م ساکن امریکا شد و به استادی فیزیولوژی صوتی دانشگاه بوستون رسید. بل در امریکا برای ساختن دستگاهی جهت تعلیم کودکان کر و لال با ساموئل مورس، مخترع تلگراف دیدار کرد و درباره دستگاه انتقال

صـدا به تبادل نظر علمی پرداخت. اشتیاق فراوان بل باعث شد تا مورس هر آن چه در این زمینه می دانست اعم از علم و تجربه در اختیـار بـل قرار دهـد. فکر اصـلی اختراع تلفن از اینجـا شـروع شـد که با دیـدن دسـتگاه ساده ای شامل دو جعبه که از یک بـاطریْ برقْ گرفته و هنگـامی که کسـی در یکی از جعبه ها حرف می زد، در جعبه دیگر ارتعاشاتی برمی خاست که به وسـیله یک سوزن منعکس می شد. بل تشـخیص داد که اگر تعداد سوزن ها زیاد شود ارتعاشات صوتی به صورتی واضح تر انعکاس خواهنـد یافت. گراهام بل بالأخره، پس از مـدتی کار و شـنیدن سـرزنش دیگران، در دهم مارس ۱۸۷۶م با همکاری دوستش واتْسـون، موفـق به اخـتراع تلفن شـد و در ژانـویه سـال بعـد، آخرین تلفن بـل به کـار افتـاد. وی هم چنین آزمایشـگاهی به نـام آزمایشـگاه ولتا تأسیس کرد و در آن جا اولین صفحات فونوگراف یا ضبط صوت را با موفقیت تهیه کرد. هم چنین، فوتوفون، وسـیله ای برای انتقال گفتار به وسـیله امواج نور و اُودْیومتر یاشـنوایی سـنجی و نیز فونوگراف یادسـتگاه ضـبط صوت از دیگر اختراعات اوست. الکساندر گراهام بل پس از عمری تلاش در راه علم ودانش سرانجام در ۱۸ اوت سال ۱۹۲۲م در ۷۵ سالگی درگذشت و در آن هنگام تمامی تلفن های دنیا به احترام وی، یک دقیقه از کار افتادند.

مناسبت ۰۴: آغاز انقلاب مجارستان علیه سلطه اتریش (۱۸۴۸م)

شرح مناسبت:

مجارسـتان از جمله کشورهایی است که از قـدیم الایام تحت سـیطره امپراتوری های مختلف قرار داشـته است. امپراتوری روم، عثمانی و اتریش – مجارستان از جمله حکومت هایی هستند که هر کدام

مدت زمانی بر این سرزمین حاکمیت داشته اند. مجارستان در قرون شانزدهم و هفدهم میلادی از ایالات عثمانی بود و بخشی از آن در اختیار اتریش قرار داشت. اما از اوایل قرن نوزدهم نهضت های آزادی خواهی و استقلال طلبی در این منطقه اوج گرفت در سال ۱۸۴۸م بیشتر کشورهای اروپایی دچار انقلاب و هرج و مرج شدند که عمدتاً ریشه اقتصادی داشت، اما در مسیر سیاسی ادامه یافت که در این میان در سوم مارس ۱۸۴۸م قیام مردمی مجارستان نیز آغاز گردید. تصمیم امپراتور اتریش مبنی بر قرار دادن زبان آلمانی به عنوان زبان رسمی در سراسر این امپراتوری باعث آغاز ناآرامی ها و شورش ها گردید و برخی انقلابیون این کشور با الهام از انقلاب فرانسه نهضت ناسیونالیستی - لیبرالیستی به راه انداختند و در ۱۴ آوریل ۱۸۴۹م استقلال مجارستان را اعلام کردند. اما امپراتوری اتریش با کمک نیروهای روس به مقابله با جدایی خواهان پرداختند و موفق به شکست آنها شدند. در نتیجه، این جمهوری تازه استقلال یافته متلاشی گردید و بار دیگر جزئی از امپراتوری اتریش اعلام شد. این وضعیت ادامه داشت تا اینکه با پایان جنگ جهانی اول و فروپاشی امپراتوری اتریش - مجارستان و تجزیه آن، مجارستان نیز به استقلال دست یافت.

مناسبت ۵-۰: امضاء معاهده "سان استِفانو" بین روسیه و عثمانی (۱۸۷۸م)

شرح مناسبت:

به دنبال شکست امپراتوری عثمانی در جنگ با روسیه، دو کشور در محلی به نام سان استِفانو قراردادی به همین نام امضا کردند. حمله روسیه به عثمانی به خاطر مطامع روسیه در سرزمین های تحت تصرف امپراتوری عثمانی در بالکان بود. روسیه در این راستا، در اوت ۱۸۷۷م با سه کشور بلغارستان، صربستان و رومانی که

تحت اختیار عثمانی بودند، پیمان اتحاد بست و متعهد شد که آنها را مستقل کند و تهاجم روسیه به عثمانی نیز به همین دلیل انجام شد. در این جنگ، روس ها به خاطر ضعف امپراتوری عثمانی، توانستند به سرعت پیشروی کنند تا اینکه دولت عثمانی، تقاضای صلح کرد. در نتیجه پیمان سان استفانو که در سوم مارس ۱۸۷۸م به امضاء رسید، صربستان و رومانی از عثمانی جدا و مستقل شدند و بلغارستان نیز استقلال داخلی یافت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "گوتلیپ دایْمْلِر" مهندس آلمانی و مخترع موتور سیکلت (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

گوتلیپ دایْمْلِر مبتکر آلمانی در ۱۸ سپتامبر ۱۸۳۴م در آلمان به دنیا آمد. حرفه اولیه دایملِر تفنگ سازی بود. این مخترع آلمانی از نوجوانی به کارهای صنعتی علاقه داشت و در این زمینه مطالعات فراوانی کرد تا موفق به اختراع موتور سیکلت شد. دایملر در سال ۱۸۸۵م صورت تغییر یافته ای از موتور خود را بر دوچرخه ای نصب کرد و این نخستین موتور سیکلتی است که ساخته شد. وی در سال ۱۸۸۷م موفق شد وسیله نقلیه چهار چرخه ای را با موتور ساختِ خود به حرکت درآورد و بدین ترتیب نخستین اتومبیل را بسازد. دایلمر در سال ۱۸۹۰م کمپانی دایملر موتور را تأسیس کرد و همین کمپانی است که به ساختن اتومبیل مرسدس بنز مبادرت نمود. گوتلیپ دایملر سرانجام در سوم مارس ۱۹۰۰م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: امضای قرارداد صلح بین آلمان و شوروی در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

یکی از نخستین نتایج استقرار حکومت بلشویکی در روسیه، قطع عملیات نظامی در جبهه شرق و آغاز مذاکرات صلح بین حکومت جدید روسیه و آلمان و اتریش در شهر برستْ لیتوسک بود. دور اول مذاکرات در ۲۲ دسامبر سال ۱۹۱۷م به علت شرایط سنگین و خفت آوری که آلمانی ها پیشنهاد می کردند به نتیجه نرسید و آلمانی ها نیز حاضر به تعدیل شرایط پیشنهادی خود نشدند. با تهاجم تازه آلمان در ۱۸ فوریه ۱۹۱۸م و پیشروی سریع نیروهای آنان در شوروی، لنین اعضای کمیته مرکزی حزب بلشویک را به تشکیل یک جلسه اضطراری دعوت کرد و این بار با اصرار، خواستار قبول پیشنهاد خود برای صلح به هر قیمت شد. با وجود مخالفت چند تن از اعضای کمیته مرکزی، اکثریت اعضای کمیته که از

ادامه پیروزی آلمانی ها و خطر سقوط پایتخت بیم ناک بودند، نظریات لنین را تایید کردند و دولت شوروی در اواخر فوریه تقاضای تجدید مذاکرات صلح را نمود. آلمانی ها این بار شرایط سنگین تر و خفت آورتری برای صلح پیشنهاد کردند ولی با دستور صریح و اکید لنین درباره امضای قرارداد صلح تحت هر شرایطی، هیأت نمایندگی روسیه به شرایط پیشنهادی آلمان گردن نهاد و قرارداد ترک مخاصمه بین نیروهای طرفین، در روز سوم مارس ۱۹۱۸م در برشْتْ لیتوشْکْ به امضا رسید. به موجب این قرارداد، روسیه علاوه بر لهستان و فنلاند، ایالات ساحلی بالتیک و روسیه سفید و اوکراین را هم تسلیم آلمانی ها کرد و از متصرفات خود در بالکان به نفع اتریش صرفنظر نمود. روس ها هم چنین متعهد شدند نیروهای خود را از ایران خارج کنند و قسمتی از متصرفات خود در قفقاز را به ترک های عثمانی واگذار نمایند. با متارکه جنگ در جبهه شرق، نیروهای آلمان و اتریش در این جبهه آزاد شدند و میلیون ها سرباز آلمانی و اتریشی که از جبهه بازگشته بودند به قوای متحد در جبهه غرب و بالکان و ایتالیا پیوستند.

مناسبت ۰۸: آغاز انتفاضه مردم مسلمان عراق علیه رژیم دیکتاتوری صدام حسین (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

پس از شکست سنگین ارتش بعث عراق در تهاجم نیروهای نظامی ائتلاف غرب به رهبری امریکا در جریان جنگ کویت و تحریم هرگونه پرواز در عراق توسط شورای امنیت، مردم مسلمان عراق موقعیت را غنیمت شمرده و با استفاده از ضعف دولت بعث، در نواحی وسیعی از شمال تا جنوب این کشور، علیه رژیم صدام قیام کردند. درجریان این انقلاب که به دلیل تقارن آن با ایام ماه مبارک شعبان ۱۴۱۱ق

به انتفاضه شعبانیه مشهور گردید، کنترل بخش اعظم کشور به دست نیروهای مردمی افتاد و از ۱۸ استان عراق، ۱۴ استان، از دست حکومت بعث خارج شد. در این مدت که حدود یک ماه به طول انجامید، مردم تحت نظر مراجع حوزه علمیه بر امور نظارت داشتند و مناطق را اداره می کردند. در این هنگام، امریکاییان و متحدانشان متوجه شدند که ناخواسته، زمینه های ایجاد حکومتی مردمی و اسلامی در عراق پا گرفته و چیزی به سقوط حزب بعث نمانده است. در این حال که تمامی فرودگاه ها و نقاط حساس نظامی و پادگان های عراق در اختیار و زیر نظر متجاوزان غربی قرار داشت و اجازه هیچ حرکت هوایی داده نمی شد، شرایط ناگهان تغییر کرد و با اشاره امریکا، ارتش عراق، سرکوب بدون مرز را سرلوحه کار قرار داد. مزدوران حزب بعث عراق برای قلع و قمع انقلابیون، حتی از به کارگیری سلاح های شیمیایی و بمب های خوشه ای و آتش زا علیه ملت خویش نیز دریغ نکردند. در این کشتار که هیچ گاه از سوی دیکتاتورترین و خون آشام ترین رژیم های یک قرن اخیر نیز صورت نپذیرفته بود، صدها هزار نفر به صورت دسته جمعی قتل عام و در گورهای چند صد نفری به طور ناشناس دفن شدند. دامنه این جنایات به حدی رسید که صدام، محو مراکز قیام از جمله کربلا و به ویژه نجف اشرف از نقشه جغرافیای عراق را در سر می پروراند. از این رو از هرگونه اهانت و جسارت به ساحت مقدس حرم های ائمه بزرگوار مدفون در این شهرها، کوتاهی نمی کرد. صاحب

نظران معتقدند که در این چند روز، در حدود سی صد الی پانصد هزار نفر توسط رژیم بعث به شهادت رسیدند. بدین ترتیب این قیام مقدس به دلیل ضعف بنیه دفاعی مردم و عدم وجود رهبری واحد و هماهنگ، سرکوب وحشیانه و بدون مرز ارتش خون خوار صدام، سکوت مجامع بین المللی و کمک امریکا به صدام، پس از یک ماه به شکست انجامید و برگ ننگین دیگری برتاریخ سراسر جنایت و سیاه رژیم بعث و حامیان جهانخوار آن افزوده گشت. با این حال، امریکا هنگامی که صدام را خطری برای منافع خود احساس کرد، در یورشی وحشیانه و سناریویی از پیش تعیین شده، با حمله به عراق در ۲۰ مارس ۲۰۰۳م، موجبات سقوط وی در ۹ آوریل آن سال را فراهم آورد و دور جدیدی از تجاوز و اشغال گری در این کشور آغاز شد.

مناسبت ۰۹: روز ملی "بلغارستان" (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

بلغارستان کشوری است درشبه جزیره بالکان و در جنوب شرقی اروپا که در ساحل غربی دریای سیاه قرار دارد. وسعت این کشور ۱۱۰/۹۴۴ کیلومتر مربع و جمعیت آن بیش از ۸ میلیون نفر است. بلغارستان در همسایگی کشورهای رومانی، ترکیه، یونان و یوگسلاوی (سابق) قرار دارد.پایتخت این کشور "صوفیا" و واحد پول آن "لف جدید" است. اکثریت مردم بلغارستان پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً ارتدوکس هستند. بیشتر سکنه بلغارستان ملیت بلغاری و ترک داشته و دیگر تیره های نژادی در اقلیتند. زبان رسمی بلغارها، بلغاری و خط آنه سیریلی می باشد. از شهرهای مهم آن پلوودیف، وارنا و بورگاس است. نظام سیاسی بلغارستان جمهوری است. بلغارستان تا قبل از فروپاشی بلوک کمونیست دارای یکی از سرسخت ترین رژیم

هـای کمونیستی در اروپـای شـرقی بود. این کشور در سـال ۱۳۹۶م به تصـرف عثمـانی ها درآمـده و قریب ۵ قرن تحت سـلطه عثمانی ها باقی ماند، تااین که در اواخر قرن نوزدهم بلغارها به تحریک روس ها بر ضد ترکان عثمانی سـر به شورش برداشتند و با ادامه مبارزات استقلال طلبانه خود در سال ۱۸۷۸ یک بلغارستان مستقل تحت حمایت روس ها پا به عرصه وجود نهاد. اما این استقلال پایدار نماند تا این که در سال ۱۹۰۸ بلغارستان اعلام استقلال نمود.

مناسبت ۱۰: روز ملی "مراکش" (مغرب)

شرح مناسبت:

کشور پادشـاهی مغرب یـا مراکش با ۴۵۸/۷۳۰ کیلومتر مربع وسـعت در شـمال غربی قـاره افریقـا و در کنار دریای مـدیترانه و اقیـانوس اطلس و همسـایگی الجزایر و جمهوری صـحرا واقع شـده است. جمعیت مغرب بیش از ۲۸ میلیون نفر و عمدتاً سـفید پوست و از تیره های عرب و بربر می باشند که پیش بینی می شود جمعیت آن تا سال ۲۰۲۰م بیش از ۳۸ میلیون نفر گردد. ۹۹ درصد مردم مراکش مسـلمان هسـتند و زبان رسمی آن، عربی و خط رایج، عربی و لاتین است. واحد پول کشور درهم مغرب است. شـهر رباط پایتخت مغرب و کازابلانکا یا دارالبیضاء، پرجمعیت ترین شهر این کشور می باشد. مغرب در سال ۱۹۵۶م از فرانسه مستقل گردید و به عضویت سازمان ملل درآمد. نظام سیاسی حاکم بر کشور مغرب، مشروطه سلطنتی با ۲ مجلس قانون گزاری می باشد. سوم مارس ۱۹۶۱م سال روز تاج گذاری پادشاه پیشین مراکش (ملک حسن دوم) را به نام روز ملی مراکش نام گذاری کرده اند.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: تولد "ویلیام تامسون" معروف به "لُرد کلوین" فیزیک دان انگلیسی (۱۸۲۴م)

شرح مناسبت:

ویلیام تامسون ملقَّب به لُرد کِلوین، ریاضـی دان و فیزیک دان انگلیسـی، در چهارم مارس ۱۸۲۴م در شهر بلفاست در ایرلند به دنیـا آمـد. وی پس از طی تحصـیلات خود راهی پـاریس شـد و زیر نظر یکی از فیزیـک دان ان عصـر، به کار در آزمایشـگاه پرداخت. ویلیـام تـامسون در سـال هـای بعـد تحقیقات وسـیعی درباره حرارت و برق در علم فیزیک انجام داد و در تکنولوژی انتقال پیام از زیر دریا ابـداعاتی به عمل آورد که در نهایت موفق به اختراع تلگراف زیردریایی شد. تامسون در تحقیقات خود، نظریه های دانشمندان معاصر خویش

در مورد حرارت را جمع آوری و تنظیم کرد. این فیزیک دان بزرگ، بعدها به سبب خدمات فراوانی که به دنیای علم و دانش کرد به درجات بالا و القاب سِر و لُرد کِلوین نائل آمد و در سال ۱۸۹۰م رئیس انجمن سلطنتی انگلیس شد. هم چنین درجه بندی معروف کلوین برای سنجش دما به نام او نام گذاری شده است. لُرد کلوین سرانجام در بیست و هفتم اکتبر ۱۹۰۷م در هشتاد و سه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: امضاء قرارداد ننگین خروج ایران از هرات در زمان ناصرالدین شاه قاجار (۱۸۵۷م)

شرح مناسبت:

هنگامی که انگلستان در سال ۱۸۵۶م درگیر جنگ کریمه در اروپا بود، ناصرالدین شاه قاجار، به تحریک و تشویق روس ها که در جنگ کریمه با انگلیسی ها درگیر شده بودند به هرات لشکرکشی کرد و با استفاده از گرفتاری انگلیس این شهر را در اول نوامبر ۱۸۵۶م به تصرف خود در آورد. دولت انگلیس در همان روز که هرات به تصرف نیروهای ایران درآمد، به ایران اعلان جنگ داد. بلافاصله هشت کشتی جنگی انگلیس با تعدادی کشتی های بخاری و بادی به حرکت در آمده و در چهارم دسامبر همان سال، بنادر و جزایر ایران را در خلیج فارس مورد حمله قرار دادند. در نتیجه تا پایان سال، جزیره خارک و بندر بوشهر به تصرف نیروهای انگلیسی در آمد و در ژانویه سال ۱۸۵۷م، سربازان انگلیسی و هندی با پیشروی در داخل خاک ایران، تا ناحیه کرمان پیش رفتند. در همین احوال، قوای انگلیس در حوالی خرمشهر پیاده شدند و کشتی های جنگی آنان، اهواز را به تصرف خود در آوردند. ناصرالدین شاه که از عاقبت کار بیم ناک شده بود، با اعزام نماینده ای به پاریس،

خواستار میانجی گری فرانسه در این زمینه گردید. در نتیجه قراردادی در چهارم مارس ۱۸۵۷م منعقد شد که به موجب آن، دولت ایران تعهد داد که در برابر خروج نیروهای انگلیس، از ایران، بی درنگ هرات را تخلیه و از هرگونه ادعای حاکمیت و سلطنت بر افغانستان صرف نظر نماید و ثانیاً بندرعباس و چابهار را در ازاء مبلغ ناچیزی اجاره، به والیِ مسقَط در کشور عُمان واگذار کند. بند دوم، موضوعی بود که به هیچ وجه ارتباطی به اختلافات ایران و انگلیس نداشت. با این حال دولت هراسان ایران، بلافاصله این قرارداد ننگین را پذیرفت و ناصرالدین شاه بدون اخذ هیچ نتیجه ای، با سرافکندگی، دستور عقب نشینی نیروهای ایران از افغانستان را صادر کرد. از این زمان بود که افغانستان به کلی از ایران، جدا شد و افغانستان تحت الحمایه انگلستان قرار گرفت.

مناسبت ۰۳: انحلال جبهه نجات اسلامی توسط دولت الجزایر (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

پس از آنکه انتخابات پارلمانی الجزایر در دسامبر ۱۹۹۱م با روی کار آمدن مجدد شاذلی بن جدید و پیروزی گروه های اسلامی پایان یافت، ۱۸۸ کرسی از ۴۳۰ کرسی پارلمان، توسط اسلام گرایان به ویژه جبهه نجات اسلامی اشغال شد. شاذلی بن جدید که از پیروزی بنیادگرایان اسلامی احساس خطر می کرد و از سوی نظامیان و گروه های مخالف اسلام گرایان نیز به شدت تحت فشار بود، از مقام خود استعفا داد و جای خود را به یک شورای چهار نفره مرکب از سه تن از افسران عالی رتبه ارتش و نخست وزیر واگذار کرد. شورای مزبور نیز در چهارم مارس ۱۹۹۲م، تشکیلات بنیادگرایان اسلامی را منحل کرد و آراء حدود چهارصد شهر و آبادی را که اسلام

گرایـان در آن هـا به پیروزی رسـیده بودنـد، باطل نمود. این مساله، دامنه اختلافات بین دولت و اسـلام گرایان را هر چه بیشتر گسترش داد و زد و خوردهای خیابانی را شـدت بخشـید. اوج این اختلافات، به قتل محمد بوضـیاف، سـرپرست شورای دولتی انجامیـد و با انتصاب علی کافی به جای او، شـدت مخالفت علیه اسـلام گرایان افزوده شد. این اغتشاشات در طول سال ۱۹۹۳م نیز جریان داشت و نبردهای خونین بین بنیادگرایان اسـلامی و نیرهای دولتی همچنان ادامه یافت. این ناآرامی ها، کم و بیش تا پایان دهه ۱۹۹۰م ادامه یافت و از آن پس، آرامش بر الجزایر حاکم شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: درگذشت "سنت آنْسْلِم" فیلسوف معروف اروپایی (۱۱۰۹م)

شرح مناسبت:

سِنْتْ آنْشْـلِم، فیلسوف شهیر اروپایی، در نوزدهم اوت ۱۰۳۷م در کشور ایتالیا به دنیا آمد. وی به عنوان یک مسـیحی با ایمان، به فلسـفه روی آورد چرا که بر این عقیـده بود که از طریق فلسـفه می تواند ایمانش را بفهمد. او یکی از متفکرین دوران قرون وسـطی در اروپـا به شـمار می رود. عمق افکار آنسِلم درباره وجود خـداست و معتقـد بود که خداونـد را از راه ایمان، بهتر از طریق تعقل می توان شـناخت. وی درباره اثبات وجود خـدا، دلایل متعـددی ارائه می کنـد، از جمله می گویـد: اشـیاء از حیث کمال، مساوی نیسـتند و هر یک به نسـبتی از کمال برخوردار است؛ بنابراین در بالای همه آنها، باید کمال مطلق موجود باشـد تـامنبع بهره برداری اشـیاء و موجودات گردد و آن موجود، خـداست. آنسـلم هم چنین به برهان دیگری درباره خـدا اشاره می کند. بر اساس این نظر، باید موجودی باشد که نتوان کامل تر از آن را تصور نمود.

پسْ موجودی که کمالش مطلق باشد وجود دارد، پس خدا وجود دارد. به عبارت دیگر آنچه ممکن الوجود باشد و بودنش ضروری باشد، وجود دارد. این برهان که به برهان وجودی معروف است، با آنکه مستلزم دور و تسلسل است مورد توجه فلاسفه بزرگ نیز قرار گرفت. آنسلم با این که یک کشیش مؤمن و پارسا بود،برخلاف اعتقاد بسیاری از افراد آن زمان، فلسفه را گمراه کننده و مایه تباهی انسان نمی دانست بلکه معتقد بود که چون تعلق خاطرش به فلسفه کاملاً بی شائبه است پس افراد می توانند با حفظ بی طرفی و تا آن جا که مبانی اعتقادیشان اجازه می داد، از مبانی فلسفه در راه اثبات وجود "کمال مطلق" استفاده کنند. آنسلم به علت افکار منطقی وقوی خویش شهرت فراوان کسب کرد و به عنوان قدیس شناخته شد. سنت آنسلم سرانجام در پنجم مارس ۱۱۰۹م در ۷۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "گراردوس مرکارتور" جغرافی دان برجسته بلژیکی (۱۵۱۲م)

شرح مناسبت:

در زمینه جغرافیا، اعتبار دانش جغرافیایی یونان به پایان رسید و عصر جغرافیایی نوینی آغاز گردید. گراردوس مرکاتور سرانجام در پنجم گرهارْدْ کِرْمِرْ جغرافی دان بلژیکی که به رسم معمول عصر خود، تخلّص لاتینی گراردوس مرکاتور را برای خود برگزیده بود، در پنجم مارس ۱۵۱۲م در بلژیک به دنیا آمد. وی از جوانی به جغرافیا و مسائل جغرافیایی علاقه مند بود. مرکاتور در همان سال های جوانی تصمیم گرفت نقشه هایی برای دریانوردان تهیه کند. وی با همین فکر و تصمیم، در سال ۱۵۳۴م، مؤسسه عالی جغرافیایی را تأسیس کرد و با استفاده از وسایل مهندسی که شخصاً ساخته بود، به تهیه مجموعه ای از نقشه های جغرافیایی صحیح و دقیق

پرداخت. این در حالی بود که در آن زمانْ، اصول جغرافیایی، صرفاً بر پایه عقاید و نظرات بطلمیوس، دانشمند یونان باستان بود و نقشه ها نیز بر آن مبنا رسم می شد. مرکاتور هم نخست تحت تاثیر نفوذ عقاید بطلمیوس قرار گرفت. با این حال، بزرگ ترین پیشرفت مرکاتور در سال ۱۵۶۸م رخ داد. وی کوشید تا سطح کروی زمین را روی سطحی صاف و مستوی بکشد. بدیهی است که ضمن انتقال از سطح کروی به سطح مسطح، تغییر شکل هایی روی می داد که اجتناب ناپذیر بود. مرکاتور به این فکر افتاد که از تصویر استوانه ای استفاده کند. بدین ترتیب که وی استوانه ای در نظر گرفت که مقیاس شعاع قاعده آن برابر شعاع کره زمین بود. وی چراغی را در مرکز زمین فرض کرد که نور این چراغ، سایه قسمت های مختلف زمین را بر سطح استوانه می افکنْد. حال اگر استوانه، گسترش یافت، نقشه از سطح کروی بر صفحه مستوی و صاف به وجود می آمد. این همان است که به "تصویر مرکاتور" تعبیر می شود. از ویژگی های این نقشه این که، نصف النهارها به صورت عمودی و موازی یک دیگر هستند. این نصف النهارها از دو طرف بر سطح کُره به تدریج به یک دیگر نزدیک شده و در قطبین به هم ملحق می گردند. امروزه بیشتر نقشه های جغرافیایی بر طبق اصول تصویر مرکاتور ترسیم می شود. مرکاتور سال های آخر عمر خود را به تهیه مجموعه ای از نقشه های مختلف اروپا گذرانید. با کارهای مرکاتور دسامبر ۱۵۹۴م در ۸۲ سالگی در آلمان درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "پیرسیمون لاپلاس" ریاضی دان بزرگ فرانسوی (۱۸۲۷م)

شرح مناسبت:

پیرسیمون مارکویس

لاپلاس فیزیک دان و اخترشناس فرانسوی در ۲۳ مارس ۱۷۴۹م درفرانسه به دنیا آمد. از کودکی لاپلاس چیز مهمی در دست نیست و خودش هم آن را مخفی می کرد. با این حال، از کودکی به ریاضیات علاقه فراوانی داشت و به سرعت در آن پیشرفت کرد. لاپلاس در ۱۸ سالگی عقاید و افکار خود را برای دالامبِر، بزرگ ترین ریاضی دان وقت فرانسه نوشت ولی دالامبر توجهی به آن ها نکرد. پس از چندی، لاپلاس با تهیه رساله ای در باب مکانیک بر دالامبر غلبه کرد و به سمت استاد مدرسه نظامی پاریس انتخاب شد. اولین مسئله مورد توجه لاپلاس، دنبال نمودن کار اسحاق نیوتن دانشمند انگلیسی بود. زیرا نیوتن قانون اصلی مکانیک آسمانی را یافته بود و لاپلاس می خواست این قانون را در مورد تمام اجسام منظومه شمسی به کار بَرَد. وی در ابتدا قوانین مکانیک سیارات راتعیین کرد و عنوان کرد که اگرچه وضع سیارات نسبت به خورشید تغییر می کند ولی این تغییرات، تناوبی است. لاپلاس تمام این اکتشافات را تحت عنوان مکانیک آسمانی در ۵ جلد منتشر ساخت ولی چون فهم مطالبش برای همه مقدور نبود لذا کتاب شرح دستگاه جهان را با روش آسان تری نگاشت. لاپلاس هم چنین درباره حرکت ماه، سیارات و ستارگان دنباله دار و جزر و مد دریاها، مطالعه و تحقیقات بسیار انجام داد و نظریه هایی ارائه نمود. براساس نظریه سحابی لاپلاس، سحاب چرخنده بزرگی، مدت زیادی در فضا حرکت می کرده است. به مرور زمان، گازهای فروزانی از آن جدا شده، خورشید و سیارگان را تشکیل داده است و تکه جدا شده

از سحاب، کرات مستقل و اقمارشان را به وجود آورده است. نظریه لاپلاس گرچه با مخالفت هایی روبرو شد اما سرانجام اعتبار و ارزش خود را به دست آورد. با این حال بیشتر شهرت او به سبب ارائه فرضیه آفرینش و تشکیل جهان و منظومه شمسی است. لاپلاس درباره تشکیل زمین بر این عقیده بود که زمین، میلیون ها سال قبل، از ستاره مذاب خورشید جدا شده است. زمین از آن پس در فضای بی پایان به دور خورشید به چرخش درآمد و طی مرور زمان، سرد و سخت گردیده است. هم چنین چون بخارْ اطراف آن را گرفته بود، باران های شدیدی باریده است و با پر شدن گودال های این سیاره، دریاها پدیدار شدند. لاپلاس در شیمی نیز دست به آزمایش هایی زد و به یافته هایی رسید. او ثابت کرد که مقدار حرارت لازم برای تجزیه یک جسمِ مرکب به عناصر سازنده آن، درست معادل حرارتی می باشد که هنگام ترکیب عناصر سازنده و تشکیل جسم مرکب به دست می آید و این کشف، آغاز شیمی حرارتی بود. در فیزیک نیز لاپلاس به اندازه گیری گرماسنجی مربوط به حرارت مخصوص مواد و به فعل و انفعالات شیمیایی و بیان فرمول ظاهراً زائد است، تغییرات یک گاز و به کار بستن آن در تعیین سرعت سیر صوت پرداخته است. لاپلاس علاوه بر نجوم و ریاضیات، استاد بزرگ فیزیک نیز بود و درباره لوله های مویین و انتشار امواج صوتی، مطالعات فراوانی داشت. پیرسیمون لاپلاس سرانجام در پنجم مارس ۱۸۲۷م در ۷۸ سالگی جان سپرد و آخرین حرف او این بود که: آنچه می

دانیم بسیار ناچیز است و آنچه نمی دانیم، عظیم و وسیع است.

مناسبت ۰۴: درگذشت "الکساندر ولتا" فیزیک دان معروف ایتالیایی (۱۸۲۷م)

شرح مناسبت:

الکساندر ولتا که بعدها وُلت نامیده شد، در هجدهم فوریه ۱۷۴۵م در شهر کومو در ایتالیا به دنیا آمد. وی تا هفت سالگی، کودکی عقب مانده می نمود اما تحصیلات خود را ادامه داد و به مباحث برق علاقه مند شد. ولتا در ۲۹ سالگی به سمت استاد فیزیك دبیرستان شهر منصوب شد و پنج سال بعد به سمت استادی فیزیك یکی از دانشگاه های ایتالیا مفتخر گشت. الکساندر ولتا هم زمان با تدریس در دانشگاه، به مطالعه و تحقیق نیز پرداخت و موفق شد دستگاه اندازه گیری مقدار برق یا الکترومتر، وسیله ای برای ذخیره کردن الکتریسیته و نیز دستگاه الکتروفور برای تولید الکتریسیته ساکن را بسازد. ولتا در سال ۱۸۰۰م دو عنصر سدیم و پتاسیم را با استفاده از جریان الکتریسیته برای تجزیه یك محلول کشف کرد که این روش، الکترولیز یاعمل تجزیه مواد شیمیایی با برق نامیده شد. وی هم چنین در سال ۱۸۰۸م، برای اولین بار صاعقه تولید شده از الکتریسیته را به وسیله کربن به وجود آورد. ولتا مدتی بعد، پیل الکتریکی را اختراع کرد که به نام خودش، "پیل ولتا" نامیده شد. اختراع ولتا، نوآوری جالبی بود که راه تازه ای را در پیشرفت علم گشود. با استفاده از پیل ولتا، شیمی دان ها و دانشمندان توانستند در مدت زمان کوتاهی،آب را به دو عنصر اکسیژن و هیدروژن تجزیه کنند. با این اختراع، آوازه شهرت ولتا در جهان آن روز پیچید و افتخارات فراوانی نصیب او ساخت. پیل ولتا در حقیقت، بشر را در آستانه بهره

برداری از نیروی برق قرار داد و جامعه را به سوی جهانی نو سوق داد. الکساندر ولتا سرانجام در ۵ مارس ۱۸۲۷م در ۸۲ سالگی درگذشت. ۶۶ سال پس از مرگ الکساندر ولتا در سال ۱۸۹۳م، دانشمندان علم الکتریسیته، کنگره ای تشکیل دادند و به اتفاق آرا، واحد نیروی محرکه برق را به افتخار الکساندر ولتا، ولت نام نهادند.

مناسبت ۰۵: مرگ "هنری راولین سون" محقق و خاورشناس انگلیسی (۱۸۹۵م)

شرح مناسبت:

هنری کروزْویک راوْلین سون خاورشناس معروف انگلیسی در ۱۱ فوریه ۱۸۱۰م در نزدیکی آکسفورد انگلستان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه، وارد ارتش شد و از طریق شرکت هند شرقی عازم هندوستان گردید. راولین سون درجریان این سفر به فراگیری زبان و ادبیات فارسی تشویق شد و این زبان را آموخت. آشنایی و تسلط او به زبان فارسی باعث شد تا به همراهی جمعی از افسران انگلیسی جهت آموزش نظامی به ایران اعزام شوند. از آنجایی که راولین سون فارسی را به روانی حرف می زد مورد توجه شاه ایران و مقامات دربار قرارگرفت. وی پس از چندی به کرمانشاه عزیمت کرد و به تحقیق و بررسی درباره سنگ نوشته های آثار باستانی کرمانشاه مشغول شد. از این رو تا زمانی که در ایران بود از کتیبه های تخت جمشید، کتیبه های میخی طاق بستان و کوه بیستون رونوشت برداشت و سال ها بر روی آنها مطالعه نمود تا توانست به کشف آنها نائل آید. خواندن کتیبه های بیستون مانند کلیدی بود که درهای بسته تاریخ قدیم را باز کرد. هم چنین نبوغ راولین سون در پیدا کردن این کلید و ترجمه سنگ نوشته های میخی، از کامیابی هایی است که نصیب

وی شـد. او این متـون را ترجمه کرد و ترجمه ای از آن را به زبـان فارسـی به محمـدشاه قاجـار اهـدا نمود. توفیق او در این امر باعث شـد تا کمپانی هنـد شـرقی به او مـدال طلا دهـد و به عنوان نماینده پارلمان انگلسـتان انتخاب گردد. راولین سون چندی پس از آن به عنوان وزیرمختار به ایران آمـد اما کار اصـلی او همچنان تحقیق در تاریخ ایران و متون میخی بود. هرچند در این میان به عنوان وزیرمختار بریتانیا، سیاست های اسـتعماری انگلسـتان را در منطقه دنبال می کرد و در جسـتجوی مطامع استعمار پیر هم بود. در کنـار آن، موفقیت های علمی راولین سون موجبات عضویت وی در انجمن های علمی متعـددی را فراهم آورد و القـاب و عنـاوین زیـادی را دریـافت کرد. از راولیـن سـون آثـاری بر جـای مانـده که کتب کـتیبه میخی فارسـی در بیسـتون، مطالعات درباره کتیبه های میخی آسـیای غربی و یادداشت هایی درباره قدیمی ترین ادوار تاریخی بابل و مقالات متعدد دیگر از آن جمله اند. هنری کروزویک راولین سون سرانجام در پنجم مارس ۱۸۹۵م در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: مرگ "ژوزف استالین" رهبر دیکتاتور اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

ژوزف ویساریونوویچ جوگاشویلی موسوم به اسـتالین دیکتاتور سفاک شوروی سابق، در ۲۱ دسامبر ۱۸۷۹م در شهری نزدیک تفلیس در گرجسـتان به دنیا آمد. وی در حین تحصـیل به علت فعالیت های سیاسـی از کالج الهیات تفلیس اخراج شد. استالین در ۱۹ سالگی به سازمان زیرزمینی و مخفی سوسـیال دموکرات مارکسـیست تفلیس پیوست و پس از دستگیری بارها از زندان گریخت. استالین از سال ۱۹۰۲م به بعد به مدت پانزده سال در حال تبعید و زندان بود و حتی پنج

بار از تبعیدگاه سیبری گریخت. وی در سال ۱۹۰۵م با لنین آشنا شد و به عنوان نماینده مخفی بلشویک ها عازم گرجستان گردید. او در ۱۹۱۷ همراه با لنین، انقلاب موفق بلشویکی را به پیروزی رساند و از طرف لنین به وزارت کشور روسیه منصوب شد. استالین در سال ۱۹۲۲م به جانشینی لنین که به علت بیماری توان انجام کار نداشت برگزیده شد و از این تاریخ به بعد، استالین با قبضه کردن تشکیلات حزب کمونیست به تدریج قدرت را به دست گرفت. در اواخر سال ۱۹۲۲م، استالین برای اینکه رهبری بلامنازع کشور را به دست بگیرد، لنین را به عنوان استراحت و معالجه و در واقع برای دخالت نکردن در امور، به شهر کوچک گورکی در پنجاه کیلومتری مسکو منتقل کرد و ارتباط او را با خارج به تدریج قطع نمود. در این زمان، لنین یادداشتی برای رهبران حزب کمونیست شوروی نگاشت و در آن خواستار برکناری استالین از مقام دبیرکلی حزب گردید. اما مزدوران استالین مانع رسیدن این نامه به دست شورای مرکزی حزب کمونیست گردیدند به طوری که این یادداشت، سی سال پس از مرگ استالین و در واقع شصت سال پس از نگارش آن، افشا شد. استالین، پس از مرگ لنین در ۱۹۲۴م حاکم مطلق شوروی گردید. از لحظه مرگ لنین هر دستور استالین واجب الاجرا بود و در این راه هرگونه مخالفتی را با کشتار مردم و حتی بزرگان و افراد برجسته پاسخ می داد. استالین پس از مرگ لنین، یاران و همکاران نزدیک خود را که رقبای بالقوه خود تشخیص می داد، یکی پس از دیگری از مقامات حزبی

و دولتی برکنار نمود. وی در سال ۱۹۲۷م نخستین برنامه پنج ساله اقتصادی شوروی را با هدف اشتراکی کردن کشاورزی و ایجاد واحدهای بزرگ صنعتی آغاز کرد و میلیون ها دهقان روسی را که حاضر نبودند با رها کردن زمین خود، در مزارع دولتی و اشتراکی کار کنند، قتل عام نمود. در دهه ۱۹۳۰ و همگام با تأسیس سازمان پلیس مخفی، صدها هزار نفر از مردم، دچار تصفیه های خونین شدند و میلیون ها نفر به سیبری و اردوگاه های کار اجباری تبعید گشتند. در این دهه، سازمان پلیس مخفی شوروی به عنوان منفورترین و سهمناک ترین سازمان های پلیسی جهان، تقریباً از تمامی اقشار جامعه و حتی بسیاری از مقامات میانه رو حزب کمونیست شوروی سابق را به جوخه آتش سپرد. در جریان این تصفیه ها، عده ای از برجسته ترین فرماندهان ارتش سرخ نیز دستگیر، محاکمه و تیرباران شدند و تعمیم این تصفیه تا رده های پایین افسران ارتش سرخ، توان نظامی شوروی را در آستانه جنگ دوم جهانی تحلیل برد. واژه سیاسی استالینیسم، بیانگر اختناق هولناك سال های زمام داری استالین به ویژه در دهه ۱۹۳۰م می باشد. استالین از ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۵ جنگ علیه آلمان را رهبری کرد و با شرکت در کنفرانس تهران و یالتا نفوذ قابل ملاحظه ای برای شوروی در اروپا و سازمان ملل کسب کرد. استالین در سال های پس از جنگ سیاست دوری از غرب را در پیش گرفت که بعدها به سیاست پرده آهنین معروف شد. ژوزف استالین سرانجام در پنجم مارس ۱۹۵۳م پس از عمری جنایت و خون ریزی، در ۷۴ سالگی درگذشت و

بسیاری از مردمان را از شرّ خویش راحت کرد. از آثار معروف استالین می توان از کتاب های مسائلِ لنینیسم، اساس لنینیسم، تاریخ اتحادیه حزب کمونیست و رساله های راه قدرت، وظیفه جوانان، امپریالیسم عالیترین مرحله کاپیتالیسم و جنگ آزادی ملی نام برد. پس از ژوزف استالین، نیکیتا خروشچف به زمام داری شوروی رسید.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: پایان جنگ های سیزده ساله در اروپا (۱۷۱۴م)

شرح مناسبت:

جنگ های ۱۳ ساله اروپا در ۱۴ مه ۱۷۰۲م به تحریک انگلستان و پس از بروز اختلافاتی درباره سلطنت در اسپانیا آغاز شد. در این سال و بر اساس قرارداد موسوم به "تجزیه" قرار بود با مرگ پادشاه اسپانیا، تاج و تخت آن به فرمان روای اتریش برسد که ادعای فرانسه برای پادشاهی بر اسپانیا، باعث شعله ور شدن جنگی شد که ۱۳ سال بطول انجامید و در جریان آن، هزاران نفر از نیروهای طرفین، جان خود را از دست دادند. جنگ های سیزده ساله میان فرانسه و اسپانیا از یک سو و دولت های عضوِ اتحاد کبیر لاهه یعنی انگلیس، هلند و آلمان از سوی دیگر روی داد. این جنگ ها سرانجام در ۶ مارس ۱۷۱۴م به موجب معاهده راش تات که میان شارل ششم، امپراتور پروس و اتریش و لویی چهاردهم شاه فرانسه به امضا رسید، خاتمه پذیرفت.

مناسبت ۰۲: تولد "والنتینا تروشکوا" اولین زن فضانورد جهان (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

والنتینا تِروشکوا، اولین زن فضانورد جهان، در ۶مارس ۱۹۳۷م در شوروی سابق به دنیا آمد. وی در جوانی پس از شرکت در دوره های چتربازی، باموفقیت در این دوره، به درجه کاپیتانی در نیروی هوایی شوروی نائل گردید. وی هم چنین به قهرمانی چتربازی دست یافت و از آن پس به تمرین خلبانی پرداخت. به دنبال احراز شایستگی های فراوانی که تروشکوا از خود نشان داد، به او اجازه تمرینات فضایی داده شد. وی سرانجام در ۱۶ ژوئن ۱۹۶۳م، در ۲۶ سالگی، به عنوان اولین زن فضانورد جهان، پرواز فضایی خود را با سفینه "وستوک ۶" آغاز نمود. والنتینا در حالی این سفر را به انجام رساند که دو سال از پرواز فضایی

یوری گاگارین، اولین مرد فضانورد جهان و هم وطن او گذشته بود. تروشکوا موقعی در مدار خود قرار گرفت که فضانورد دیگر شوروی مشغول گردش به دور کره زمین بود. وی مدت سه شبانه روز در فضا بود و ۴۸ بار به دور زمین چرخید. تروشکوا، علاوه بر این امور، به کارهای سیاسی و اجتماعی نیز علاقه داشت و چندین سال ریاست کمیته زنان اتحاد جماهیر شوروی را برعهده گرفت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "غنا" از استعمار انگلستان(۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

استعمار سرزمین غنا از قرن پانزدهم میلادی با ورود پرتغالی ها به این کشور افریقایی آغاز شد. پس از پرتغال، این سرزمین که به سرزمین طلا شهرت یافته بود، تحت استعمار انگلستان قرار گرفت. اما قیام های استقلال طلبانه مردم غنا در اواسط قرن بیستم، مقدمات خودمختاری این کشور را فراهم کرد. به دنبال این قیام ها، نخستین انتخابات عمومی در غنا برگزار شد و قوام نکرومه به نخست وزیری رسید. او در ۶ مارس ۱۹۵۷م غنا را مستقل اعلام کرد و در سال ۱۹۶۰ آن را جمهوری خواند اما در سال ۱۹۶۶، دولت ملی نکرومه با یک کودتا سرنگون شد. از آن پس، غنا شاهد کودتاهای نظامی متعددی بوده است. کشور غنا ۲۳۸/۵۳۷ کیلومتر مربع وسعت و بیش از ۲۰ میلیون نفر جمعیت دارد. دارای نژاد سیاه و زبان انگلیسی می باشد و پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۳۶ میلیون نفر گردد. این کشور با نظام سیاسی جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری اداره می شود. واحد پول آن سدی و پایتخت آن شهر اکرا می باشد. از شهرهای مهم آن کوماسی و تمالی

است. ۶ مارس سال روز استقلال این کشور از انگلستان و روز ملی غنا نیز می باشد.

مناسبت ۰۴: خروج ارتش رژیم صهیونیستی از غزّه (۱۹۵۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: امضای قرارداد الجزایر بین ایران و عراق درباره اختلافات مرزی دو کشور (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

در فرصت تشکیل اجلاس سران دول صادرکننده نفت که از تاریخ چهارم تا ششم مارس ۱۹۷۵م در الجزیره پایتخت الجزایر تشکیل گردید، ایران و عراق طی اعلامیه مشترکی در روز ششم مارس، اعلام کردند که درمورد رفع اختلافات دو کشور به توافق رسیده اند و امنیت و اعتماد متقابل را در امتداد مرزهای مشترک خویش برقرار خواهند ساخت. طرفین تصمیم گرفتند روابط حُسن هم جواری و دوستانه خود را به ویژه در راه حذف و از بین بردن کلیه عوامل منفی و ایجاد همکاری متقابل برقرار سازند تا منطقه از هرگونه دخالت خارجی مصون بماند. به منظور اجرای تصمیمات اتخاذ شده در الجزیره، وزیران امور خارجه ایران، عراق و الجزایر جهت تنظیم وامضای سند حاوی اعلامیه الجزایر، چندین بار با یک دیگر ملاقات کردند که در نهایت در ۱۲ ژوئن ۱۹۷۶م به امضای دو طرف رسید. پس از توافق الجزیره، سطح روابط دو کشور به حد اعلای خود رسید و طرفین ضمن اعلام تصمیم قاطع خود برای اجرای کامل مفاد این قرار داد، از اقدامات جدی دو طرف در اجرای مفاد قرارداد الجزیره، به منظور پایان بخشیدن به کلیه اختلافات معوقه بین دو کشور و حفظ مناسبات دینی و تاریخی و روابط حُسن هم جواری، ابراز خشنودی کردند. اما این موافقت نامه که به قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر معروف گردید بیش از پنج سال دوام نیافت و در ۲۱ سپتامبر ۱۹۸۰م بانقض آشکار آن توسط صدام حسین رئیس جمهور بعث عراق، مرزهای جمهوری اسلامی ایران مورد هجوم رژیم عفلقی قرار گرفت و جنگ هشت ساله ای به دولت و

ملت ایران تحمیل شد. در پایان جنگ و در شکستی مفتضحانه، صدام حسین حاکم دیکتاتور دولت عراق، دوباره این قرارداد را به رسمیت شناخت.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: درگذشت قدّیس "توماس آکویْناس" فیلسوف بزرگ ایتالیایی (۱۲۷۴م)

شرح مناسبت:

قدّیس توماس آکویْناس، معروف به حکیم آسمانی و یکی از بزرگ ترین قدّیسان کاتولیک، در سال ۱۲۲۶م در نزدیکی شهر ناپْلْ ایتالیا در خانواده ای از طبقه ممتاز به دنیا آمد. وی در ابتدا در صومعه به فراگیری علوم مذهبی پرداخت و سپس در دانشگاه شهر ناپل به تحصیل فلسفه مشغول شد. آکویناس در دوران تحصیلْ غالباً خاموش و متفکر بود و پس از اتمام تحصیلات به مطالعه آثار فلسفی روی آورد، تا این که به نشر افکار خود مشغول گردید. توماس آکویناس معتقد بود که الهیات و علوم، تناقضی با یک دیگر ندارند زیرا سر و کار هر دو با حقیقت است و حقیقت هم قابل تجزیه نیست. وی بر اساس همین تفکر، به نوشتن شرح و تفسیرهایی بر آثار ارسطو پرداخت و کوشید تا میان فلسفه مابعدالطّبیعه ارسطویی با عقاید مسیحی و اخلاق یهودیت تلفیقی به وجود آوَرَد. این عمل، یکی از بزرگ ترین کارهایی است که در فلسفه صورت گرفته است و برجسته ترین مرحله فلسفه مدرسی و نظرات مطرح شده در مدارس قرون وسطی به شمار می رود. در فلسفه مَدْرسی، که نظام فلسفی قدمای کلیسا بود، ایمان بر عقل ترجیح داده می شد و عقل، متکی بر ایمان قلمداد می گردید. آکویناس هم چنین از آراء ابن رشد، فیلسوف مسلمان اندلسی، استفاده بسیار کرد و نظرات علمی خود را نیز بر آن افزود. او از این مسیر، ترکیبی به وجود آورد که نزدیک به چهارصد

سال، فلسـفه رسمی حوزه های علمی و مذهبی اروپا بود و هنوز هم در میان دانش پژوهانی که مقید به اصول دیانت کاتولیک هسـتند، محترم و معتبر است. آکویناسماننـد نویسـندگان انجیل معتقـد بود که بزرگ ترین خیر و سـعادت برای بشـر، سـیر به سوی کمال الهی است. وی هم چنین همانند ارسـطو بر این عقیده بود که در درون هر کس، صورتی یا نیرویی وجود دارد که قادر است او را به فرشته ای تبدیل کند. اکویناس علی رغم دارا بودن خانواده ای ثروت مند و بانفوذ، از جامعه فاصله گرفت و نظام اندیشه ای خود را برپا کرد. برخی از عقاید او عبارت از این است که می گفت: اگر شـما به خوبی و نیکی خداوند ایمان داشـته باشـید می توانید برای عالَمی که اجزای آن با هماهنگی در کارند و حقیقت اعلای آن، رستگاری روح جاویدان آدمی است، یک فلسـفه عقلانی طرح کنیـد. او می گفت: در حقیقت، ما به این جهان آمده ایم تا از راه استیلا بر بدی ها به نیکی ها دست یابیم. زیرا بـدی، تلاش برای جـدا ساختن انسان از انسان، و انسان از خداست، اما نیکی، حاصل وحدت مجدد میان خدا و انسان است. در این میان نیروی محرکی که ما را یاری می رسانـد، عشق الهی به مخلوقات خود می باشـد. وی معتقد بود که در خداونـد، مادهْ به معنی جنبه نقص وجود ندارد و تنها صورت یا کمال راه دارد. کلیسا تا مدت ها از پذیرفتن آراء آکویناس خودداری می کرد، ولی سرانجام فلسفه او را که تومیسم نام داشت پذیرفت. بزرگ ترین خدمت توماس

اکویناس به پیشرفت علوم، توجه فوق العاده وی به مذهب اصالت عقل است. او می گفت دلیل و منطقْ عالی ترین وسیله در راه بسط مرزهای دانش بشری است. همین طرز تفکر بود که موجب شد علم و دانش که مدت مدیدی در اروپا از اعتبار افتاده بود و میراث کفر و بت پرستی تلقی می شد بار دیگر مورد توجه قرار گیرد و ارزش یابد. آکویناس، زندگی و حیات پس از مرگ را لازم می دانست و آن را ادامه حیات انسان می شمرد. توماس آکویناس سرانجام در هفتم مارس ۱۲۷۴م در ۴۸ سالگی درگذشت. با این حال، وی از کوتاهی کتاب زندگی خود در این جهان متاسف نبود و می گفت: اگر خداوند مرا در سنی کمتر از دیگران، دانایی بیشتر عطا کرده است، برای آن است که می خواسته است، زودتر مرا به سوی جلال و عظمت خود باز خوانَد.

مناسبت ۰۲: تولد "پیر رِنوار" نقاش شهیر فرانسوی(۱۸۴۱م) (ر.ک: ۲۰ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز استعمار "مراکش" توسط استعمارگران فرانسوی (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

کشور افریقایی مراکش از نیمه دوم قرن ۱۹م به طور پراکنده مورد تجاوز دول اروپایی قرار می گرفت و به ویژه اسپانیا توانست به امتیازاتی در این منطقه دست یابد. با آغاز قرن بیستم دولت های انگلستان، فرانسه، آلمان و اسپانیا به صورت رسمی تر و آشکاری وارد صحنه جغرافیایی این کشور شدند. این امر در حالی صورت می گرفت که بر سر تسلط کامل بر کشور مراکش میان دول اروپایی اختلافاتی برپا شده بود. در نهایت در ۷ مارس ۱۹۱۲م میان سلطان وقت مراکش و دولت فرانسه توافقنامه ای امضا شد که به موجب آن، تحت الحمایگی مراکش توسط فرانسه رسمیت می یافت و فرانسه نیز متعهد می شد منافع اسپانیا در این منطقه را تامین نماید و متصرفات اسپانیا در مراکش را محترم بشمارد. در این میان، با وجود اینکه دولت های سرسپرده استعمار، در مراکش به حکومت رسیدند، اما مبارزات مردم و از جمله قیام عبدالکریم ریفی و حوادث پس از جنگ جهانی دوم باعث شد تا کشور مراکش (مغرب) پس از حدود نیم قرن از سلطه فرانسه آزاد شده و در سال ۱۹۵۶م اعلام استقلال نماید.(ر.ک: ۲ مارس)

مناسبت ۰۴: بازگشایی کانال سوئز پس از جنگ سوئز و خروج نیروهای بیگانه (۱۹۵۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: مرگ "ویلیام تُرنِر" نقاش شهیر انگلیسی (۱۸۵۱م) (ر.ک: ۲۳ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "سرگئی پروکُفیف" نابغه موسیقی در روسیه (۱۸۹۱م)

شرح مناسبت:

سرگئی پروکُفیف آهنگ ساز روسی، در ۲۳ آوریل ۱۸۹۱م در شهری در جنوب روسیه به دنیا آمد. پدر و مادرش، از کودکی، او را با موسیقی آشنا کردند به طوری که از ۵ سالگی شروع به تصنیف آهنگ کرد و در ۹ سالگی یک اپرا به نام غول تصنیف نمود. پروکفیف در ۱۲ سالگی برای ادامه تحصیل در موسیقی نزد اساتید زمان راه یافت و به عضویت کنسرت پطرْزْبورگ انتخاب شد. او در این زمان، در حالی که نوجوانی بیش نبود، چندین سَنفونی و اُپرا و قطعه موسیقی ساخت و به زودی کارهای او موجب حیرت همگان گشت. پروکفیف هم زمان با انقلاب روسیه راهی اروپا شد و در پاریس به ساختن آثار دیگری مشغول گردید. او در این سال ها علاوه بر رهبری کنسرت، پیانیست هم بود و اپراهای معروفی اجرا کرد. پروکفیف پس از ۱۶ سال دوری از وطن به کشورش بازگشت و آهنگ های مشهوری ساخت. هرچند به دلیل وجود حکومت کمونیستی، تمام آهنگ های او در تجلیل از حکومت و سیاست شوروی و کمونیسم بود.به علاوه، قطعه ای موسیقی برای اطفال ساخت که در آن، حسِّ نفرت از غربی ها را هنگام جنگ کُره، در اطفال به وجود می آورد. با این حال تمامی آثار وی قبل از اجرای عمومی به سمع و نظر مقامات کمونیستی می رسید و در صورتی که خارج از ایدئولوژی حزب نبود، اجازه اجرا داده می شد. با همه این سخت گیری ها، جلال و عظمت آهنگ های پروکفیف حتی بیش از اصول کمونیسم است. او، استیل پر آهنگ

و کاملاً جدیدی را با تکنیک های جاویدان و عالی موسیقی کلاسیک پیوند داد که همگی از ابتکارات شخصی اوست. جنگ و صلح، فرزند ولخرج، عصر فولاد و دلقک از جمله آثار مشهور این موسیقی دان روسی است. سرگئی پروکفیف سرانجام در حالی در هشتم مارس ۱۹۵۳م در ۶۲ سالگی درگذشت که آثار بزرگی از خود به جای گذارده بود.

مناسبت ۰۳: آغاز حاکمیت حزب بعث در سوریه (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

هر چند سوریه بعد از جنگ جهانی دوم مستقل گردید اما حوادث متعددی باعث شد تا آرامش سیاسی پایدار دراین کشور برقرار نشود. وقوع جنگ با اسرائیل در سال های ۱۹۴۸ و ۱۹۵۶، شکل گیری و فروپاشی جمهوری متحد عربی و وقوع کودتاهای پی درپی در سوریه، نمونه ای از مشکلات فرا روی این کشور تازه استقلال یافته بود. در این میان، کودتای ۲۸ سپتامبر ۱۹۶۱ و خروج تدریجی سوریه از جمهوری متحده عربی، مرحله ای دیگر از حیات سیاسی این کشور را رقم زد. با این حال حزب بعث سوریه آرام آرام جایگاه خویش را تثبیت می نمود و از طریق افکار عمومی و جراید، دولت را برای پذیرش خواسته های خود تحت فشار قرار می داد. با مشخص شدن ضعف درونی و ناتوانی دولت مردان و بروز اختلافات داخلی در هیأت حاکمه، یگان هایی از ارتش به فرماندهی افسران بعثی در ۸ مارس ۱۹۶۳ دست به کودتا زده و ضمن سرنگونی دولت، حاکمیت را به طور یک پارچه در اختیار گرفتند. کودتاگران که نیروهای برگزیده ای از تفکرات اجتماعی حزب بعث بودند در ۲۴ مارس همان سال قدرت قانون گذاری و اجرایی را به "شورای میهنی رهبری انقلاب" سپردند. حاکمیت حزب بعث

در سوریه پس از گذشت بیش از چهار دهه، همچنان ادامه دارد.

مناسبت ۰۴: آغاز مبارزه "جبهه آزادی بخش مورو" علیه حکومت "مارکوس" در فیلیپین (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

پس از انتخاب مارکوس به ریاست جمهوری فیلیپین در سال ۱۹۶۵م، حکومت دیکتاتوری وی تحت حمایت امریکا و کشورهای غربی، به سرکوب مخالفان خود اقدام کرد و تعداد زیادی را کشته و بسیاری دیگر را به زندان افکند. این امر اعتراضات متعددی را در کشور برانگیخت و گروه های متعددی علیه دیکتاتوری مارکوس تشکیل شدند. هم چنین از سال ۱۹۶۸م مبارزات خلق مسلمان جنوب کشور برای ایجاد یک کشور مستقل اسلامی شدت گرفت. در این میان، جبهه آزادی بخش مورو که مهم ترین نیروی مخالف چریکی مارکوس بود به وجود آمد و از هشتم مارس همین سال به مدت حدود ۲۰ سال به مبارزه مسلحانه علیه سیاست های ضد اسلامی مارکوس ادامه داد. اما پس از برکناری مارکوس، در پی مذاکرات این جبهه با دولت، طرفین در مورد آتش بس و امضای قرارداد صلح به توافق رسیدند. بر اساس توافق فیمابین در ۳۰ سپتامبر ۱۹۹۶م آتش بس برقرار شد و نیز قرار شد مسلمانان از کرسی های مخصوص در پارلمان برخوردار شده و در دیوان عالی کشور، دولت و رده های بالای نیروی نظامی و انتظامی مشغول شوند. هم چنین براساس این قرارداد، مسلمانان در ایالت مسلمان نشین میندانائو به خودمختاری دست یافتند.

مناسبت ۰۵: روز جهانی زن

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: افتتاح کلیسای معروف "نُتْردام" در پاریس (۱۲۵۰م)

شرح مناسبت:

کلیسای نُتْردام، کلیسایی است که در قدیم، محل دو زیارتگاه بود. در سال ۱۱۳۶م اسقف وقت پاریس تصمیم گرفت به جای دو زیارتگاه قدیمی، بنایی بزرگ بسازد. از این رو، در ۲۲ ژوئن ۱۱۳۶م نخستین سنگ این بنا گذاشته شد و پس از آن که ساختمان اصلی آن در سال ۱۱۷۷م به پایان رسید، نمای ظاهری و نیز صحن کلیسا در سال ۱۱۹۶م خاتمه یافت. با این حال دراوایل قرن سیزدهم تعمیرات دیگری در آن انجام شد و سرانجام پس از ۱۱۴ سال که از زمان شروع ساخت آن گذشت، در نهایت در نهم مارس ۱۲۵۰م با شکوه و جلال خاصی افتتاح شد. کلیسای نُتْردام در زمینی به طول ۱۳۰ متر و عرض ۱۰۸ متر قرار دارد که ارتفاع ساختمان آن ۳۵ متر و تا نوک این بنا، ۶۹ متر می باشد. این کلیسا سه در به نام های سِنْتْ آن، قیامت و حضرت مریم(س) دارد. از نکات برجسته کلیسای نُتْردام، نقشْ برجسته هایی است که فضایل و رذایل را مجسم می سازد. کلیسای معروف نُتْردام در پاریس به عنوان سمبل معماری کهن فرانسه، سالیانه پذیرای میلیون ها توریست از سراسر جهان

است.

مناسبت ۰۲: مرگ "میکل آنْژْ" نقاش و مجسمه ساز بلندآوازه ایتالیایی (۱۴۷۵م)

شرح مناسبت:

میکل آنْژْ، نقاش، مجسمه ساز و معمار بزرگ ایتالیایی در ۱۸ اوت سال ۱۴۷۵م در شهر کاپرزه ایتالیا متولد شد و با وجود مخالفت پدرش به نقاشی و مجسمه سازی پرداخت. میکل آنژ به زودی، استعداد خود را در زمینه نقاشی، مجسمه سازی و معماری نشان داد و طی سال های بعد شاه کارهای متعددی را خلق کرد. میکل آنژ بیشترْ خود را پیکر تراش می دانست. وی به عنوان

هنرمنـدی از قرن شـانزدهم میلادی هم چون دیگر هنرمنـدان این عصـر، ناگزیر بود تحت حمایت حامیانی که زر و زور کافی برای سفارش دادن کارهایی در خور نبوغ او داشتند، به سر بَرَد. در سراسر دوران زندگی، بلند پروازی های هنری میکل آنژ، با هوس هـای این حامیان و ناپایـداری اجتماعی زمانه و رَشْکمندی هنرمنـدان دیگر و نیز تعارض های اخلاقی که از درون روح خود او سرچشـمه می گرفت، در معرض تهدید و بی حاصلی بود. با این حال ترکیبات او مورد قبول پیروانش قرار گرفت و در مـدت چنـدین نسل، از آن ها تقلیـد می شـد. اهمیت میکل آنْژْ بیش از هر چیز در این بود که در هر دوره از کارش، از قوانین مرسوم فراتر می رفت و قوانینی جدید بنیاد می نهاد. هنر میکل آنژ گرچه بر تمامی شـیوه های قدیم فائق می آمد، در عین حال با مشـخصات هیچ سـبکی قابل توضـیح نبود. میکل آنژ، به عنوان بزرگ ترین هنرمند عصـر خود، تأثیر فراوانی بر هنر در دوره هـای بعـد و نیز هنر در دوره رنسـانس نهـاد. وی در فن معمـاری نیز اسـتاد بود و هنرش را در این رشـته با ساختن قصـر فارِنْزْ و کتابخانه فلورانس نشان داده است. در سال ۱۵۰۵م، میکل آنژ را به رم خواندنـدتا آرامگاهی برای پاپ بسازد. با این حال پاپ تمایل داشت تا سـقف کلیسای سیسْتین را تزیین کند. کار این سـقف بین سال های ۱۵۰۸ تا ۱۵۱۲م به پایان رسید. روحانیت عمیق و شکوه و جلال اسلوب این سقف، آن را به صورت یکی از شاه کارهای بزرگ جهان درآورده است. هم

چنین مجسمه های عظیم حضرت موسی(ع) و عیسی(ع) و کتیبه بزرگ کلیسای سَن پیِر در رُم و تصویر عظیم و هنرمندانه روز محشر، از مهم ترین آثار میکل آنژ به شمار می روند. میکل آنژ سرانجام در نهم مارس ۱۵۶۴م در ۸۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تاج گذاری "نادرشاه افشار" و آغاز سلطنت افشاریه (۱۷۳۶م)

شرح مناسبت:

پس از آرام شدن اوضاع داخلی ایران که به دنبال شورش افغان ها و سقوط صفویه در کشور ایجاد شده بود نادر قلی افشار با درایت و جنگجویی خود توانست یکی پس از دیگری بر مشکلات فائق آید و اوضاع را کنترل کند. وی در سال ۱۷۳۶م کلیه معتمدان محلی و کشوری را در صحرای مُغان جمع کرد و شرحی از خدمات خود و بی کفایتی آخرین شاه صفوی خواند. سپس نادر از این افراد خواست که درباره سلطنت تعیین تکلیف کنند و در این میان، حاضرین او را نامزد سلطنت کردند. نادر در ابتدا با سیاست کاری سعی کرد از پذیرش سلطنت خودداری نماید. اما سرانجام پس از یک ماه تامل به شرط اینکه کسی از خاندان صفوی حمایت نکند و تمامی شرکت کنندگان باید نسبت به نادر و فرزندان او وفادار باشند، سلطنت را پذیرفت. وقتی این شرایط مورد پذیرش حضار قرار گرفت نادرقلی افشار در نهم مارس ۱۷۳۶م به نام نادرشاه افشار در دشت مغان تاج گذاری کرد. وی در طول نزدیک به ۱۲ سال سلطنت خود جنگ های مهمی از جمله جنگ با هند و عثمانی کرد و غنایم بی شماری نصیب ایران نمود. نادر شاه در سال های پایانی عمر خود تغییر اخلاق داد و پس از کور کردن فرزندش، اغلب اطرافیان خود را کشت.

در نتیجه تعدادی از سـردارانش به سراپرده او حمله کردند و او را از پای درآوردند. نادرشاه افشار به دلیل جنگ های فراوان و کشورگشایی هایی متعدد به عنوان "ناپلئون شرق" معروف است.

مناسبت ۰۴: درگذشت "هانری فابر" دانشمند فرانسوی (۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

ژان هانری فابر دانشـمند علوم طبیعی و حشره شناس معروف فرانسوی در ۲۰ ژانویه سال ۱۸۲۳م در فرانسه به دنیا آمد و بعد از اتمـام تحصـیلات خود به تحقیق و مطـالعه در علوم طبیعی پرداخت. وی علاوه بر تـدریس، وقت خود را جهت مطالعه پیرامون مسائل زیست شناسـی و رفتار حشـرات اختصاص داد و به علت مطالعه و کنکاش فراوان درباره حشرات به او "شیفته حشرات" می گفتند. فابر نخستین دانشـمندی بود که درباره مکانیسمِ واکنش های غریزی جانوران، به ویژه حشـرات برای حفظ حیاتشان به تحقیق جـامع پرداخت و اطلاعـات ارزش منـدی نیز به دست آورد و نتیجه تحقیقـات و مطالعات خود را در قالب نزدیک به ۴۰ اثر علمی ارائه نمـود که ۱۰ جلد از آن به عنوان "یادداشت های حشـره شناسـی" که طی ۲۸ سال نگاشـته شده، به موضوع مورد علاقه وی اختصـاص دارد و حـاوی مشاهـدات و نظرات وی درباره رفتار حشـرات می باشـد. دیگر آثار فابر عبارتنـد از: زنـدگی اجتماعی در دنیای حشـرات و اطلاعات مقـدماتی درباره علم طبیعی. هرچند در این میان، نظرات فابر به ویژه در مورد اثبات غریزه در حشـرات، باعث برپا شدن بحث های فراوانی شد و انتقاداتی را نیز برانگیخت. وی سرانجام در ۹ مارس ۱۹۱۵م در ۹۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: مرگ "مناخیم بگین" سیاست مدار و از پایه گذاران رژیم صهیونیستی (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

مناخیم بگین، سـیاست مدار کهنه کار رژیم صهیونیستی در ۱۶ اوت ۱۹۱۳م در منطقه بالتیک در لهسـتان به دنیا آمد. وی پس از اتمـام تحصـیلات دانشـگاهی، به فرمانـدهی سازمـان یهودی ایژگون که کـار انتقال یهودیان به فلسـطین اشـغالی را بر عهـده داشت انتخاب گردید. بگین در سال ۱۹۴۸م، جنبش سیاسی موسوم به هروت

را که منعکس کننده افکار و عقاید وی و همفکرانش بود پایه ریزی کرد و در سال بعد نیز به عضویت پارلمان اسرائیل موسوم به کِنِست درآمد. او در سال ۱۹۶۷م وزیر مشاور در امور خارجی و در سال ۱۹۷۷م نخست وزیر رژیم صهیونیستی گردید و این سمت را تا سال ۱۹۸۲م حفظ کرد. آغاز توسعه سریع شهرک های یهودی نشین، الحاق جولان به قلمرو رژیم صهیونیستی، تلاش برای انتخاب بیت المقدس به عنوان پایتخت اسرائیل، طرح تجاوز سراسری به لبنان در سال ۱۹۸۲م و پیشروی تا بیروت و بالاخره قتل عام ساکنین اردوگاه های صبرا و شتیلا- از مهم ترین رخدادهای دوران پنج ساله نخست وزیری ننگین وی محسوب می شوند. او در دوران نخست وزیری خود با کمک های اطلاعاتی گسترده سازمان های جاسوسی رژیم صهیونیستی موساد و سازمان جاسوسی امریکا، سیا و بهره گیری از دستگاه های ارتباط جمعی غربی و صهیونیستی، انور سادات، رئیس یکی از بزرگ ترین کشورهای عربی یعنی مصر را فریفت و با انعقاد پیمان کمپ دیوید در سال ۱۹۷۸م، با نشان دادن خود به عنوان چهره ای طلح طلب به دریافت جایزه صلح نوبل نائل گردید. بگین در سال های پس از استعفای خود دچار نوعی بیماری جنون و عدم تعادل روانی گردید و سرانجام بر اثر حمله شدید قلبی در نهم مارس ۱۹۹۲م در ۷۹ سالگی جان سپرد. مناخیم بگین، سیاست مدار اسرائیلی، به عنوان یکی از ستون های اصلی حاکمیت سیاسی اسرائیل ظرف نیم قرن بود. او از زمانی که وجود صهیونیست ها در جغرافیای خاورمیانه فقط در حد چند گروهک آدمکش و تروریست خلاصه

می شد و هرگز چیزی به نام دولت اسرائیل در فلسطین اشغالی وجود نداشت، از ارکان اصلی نظام آتی صهیونیستی محسوب می شد. بگین طی پنجاه سال تاریخ فعالیت های سیاسی خویش، یک شاخص برای ترسیم ماهیت نظام حکومتی اسرائیل بود. تاریخ جنایات، تروریسم، تخریب، آدمکشی، قتل، غارت و شکنجه در اسرائیل با تاریخ حیات سیاسی بگین ارتباطی ناگسستنی دارد و با آن عجین شده است.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: تولد "پیر کورنی" نویسنده و ادیب معروف فرانسوی (۱۶۰۶م)

شرح مناسبت:

پیِر کورنی، نخستین شاعر دراماتیک و داستانی قرن هفدهم، در ۱۰ مارس ۱۶۰۶م در شهر روان فرانسه به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود، ابتدا به شغل وکالت دعاوی پرداخت و پس از چندی به نمایش نامه نویسی روی آورد. کورنی بعدها ساکن پاریس شد و زندگی خود را با سختی ادامه داد؛ با این حال از کار دست نکشید و به نوشتن ادامه داد. پیِر کورنی به نمایش نامه نویسی علاقه بسیار داشت و در این کار تا آنجا پیشرفت کرد که بعدها پدر نمایش نامه نویسی فرانسه و بنیان گذار تئاتر کلاسیک در این کشور لقب گرفت. کورنی در اشعارش زبانی ساده وروان را به کار می گرفت و به همین دلیل بسیاری از اشعار او به صورت پند در میان مردم فرانسه رواج یافته است. کورنی در نمایش نامه های خود در پی توصیف روح بشر بود و نمایش روح بشر را جای گزین نمایش ظواهر و افعال و حرکات نمود. وی موضوع نمایش نامه های خود را از اساطیر و تاریخ می گرفت. قهرمانان آثار او از معیار عادی زندگی فراتر رفته، انسان هایی شجاع و بشر دوست هستند و قدرت اراده

و غرور و عقـل را تـا حـد فوق بشـر ارائه می دهنـد. این صـفات اخلاقی در آثار کورنی، با غریزه، احساس و سـرشت آدمی به کشـمکش می پردازند. کورنی در نمایش نامه هایش به جای اظهار ناتوانی و سـستی در برابر سـرنوشت، آزادی بشـر و قدرت اراده او را ترسـیم می کرد و انسان برتر و دستیابی به اعتلای بشـری را می ستود. کورنی یک شاعر دراماتیک است گرچه چند نمـایش نـامه کمـدی نیزنوشـته است ولی شـهرت او بیشتر در تراژدی می باشـد. او در حقیقت، تراژدی و حتی تئاتر کلاسـیک جدیـد را خلق کرد و خود او آن را به جایی رسانـد که برخی از آثارش در رأس اشـعار دراماتیک زبان فرانسه قرار گرفته اند. کورنی به سبب خلق شخصیت های بزرگ و خصوصیت های عالی تراژدی و به سبب عظمت سبک انشاء، شخصیتی برجسته و ممتاز به شـمار می آید. هم چنین تراژدی های کورنی که غالباً شهرت جهانی دارند از عالی ترین نمونه های ادبیات کلاسیک جهـان محسوب می شدنـد. بـا این حال، کورنی در اواخر عمر در تهی دستی و گمنامی در ۲۶ ژوئیه ۱۶۸۶م در هشتاد سالگی درگـذشت. امـا بعـدها بـا ساخت فیلم و تئاتر از آثار او، شـهرت کورنی فراگیر شـد. هوراس، سیدْ و پولیوکت از آثار مشـهور اوست.

مناسبت ۰۲: تولد "ژرژ سورا" نقاش بزرگ فرانسوی (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

ژرژ سورا نقـاش معروف فرانسوی در دهم ماه مارس سال ۱۸۵۹م در خانواده متوسـطی در فرانسه به دنیا آمد. او از ۱۷ سالگی به آموختن هنر نقاشـی پرداخت و طی مـدت کوتـاهی، در شـمار نقاشـان معروف عصـر خود درآمـد. سورا در ۱۹ سالگی در مدرسه هنرهای زیبای پاریس نام

نویسی کرد و در همین سال به مطالعات عمیق در رشته ادبیات و هم چنین تحقیق علمی درباره رنگ و خط و نور پرداخت. پس از چندی، سورا و جمع دیگری از نقاشان جوان که از روش نمایشگاه رسمی فرانسه ناراحت بودند و نظرات داوران آن را مردود می دانستند گروه نقاشان مستقل را بنیاد نهادند. هرچند این گروه در ابتدای کار با استقبال مواجه نگردید ولی به تدریج طبقه هنردوست جوان به آن پیوستند. در این زمان، سبک های گوناگونی در نقاشی وجود داشت و کشاکش زیادی برسر شیوه نقاشی و هنر، بین مردم جاری بود. با این حال، سورا مکتب و اصول جدیدی را بنا نهاد که تا جنگ جهانی اول ادامه یافت و در سیر نقاشی تأثیر شگرفی برجای گذاشت. سورا مکتب خود را پوانتیلیسم یا نقطه پردازی نامید و آثار متعددی خلق کرد که یکشنبه تابستانی در تفریح گاه، بیشه و مدل های نقاشی از آن جمله اند. سورا، در سال ۱۸۹۱م عقاید خود درباره نقاشی را در قالب یک کتاب تنظیم و منتشر نمود اما پس از چند ماه در هشتم دسامبر ۱۸۹۱م در ۳۲ سالگی درگذشت. باوجود کوتاهی عمر و معدود بودن آثار، سورا در جهان نقاشی اثری عمیق به جا گذاشت. در حقیقت ژرژ سورا از بانیان و پیشوایان مکتب های نوین نقاشی از جمله پست امپرسیونیسم بوده است.

مناسبت ۰۳: درگذشت "جوزپه ماتْسینی" فیلسوف سیاسی ایتالیایی (۱۸۷۲م) (ر.ک: ۲۲ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اختراع تلفن توسط "الکساندر گراهام بل" مبتکر شهیر اسکاتلندی(۱۸۷۶م)

شرح مناسبت:

الکساندر گراهام بل مخترع امریکایی، در آغاز استاد ناشنوایان و افراد لال بود. او فکر اختراعِ وسیله ای را در سر می پروراند که به وسیله آن بتوان بین دو نفر از راه دور، ارتباط برقرار نمود. گراهام بل به چگونگی ترکیب و تغییر اصوات کنجکاو بود و راهی برای نوشتن اصوات پیدا کرد که هر کس آنها را بر صفحه کاغذ می دید، نوشته را به آسانی درمی یافت. او در حین آزمایش پی برد اصواتی که به صورت علائم نوشته می شوند، چندان اختلافی با خط مورْسْ ندارند، از این رو به جستجوی وسیله ای برآمد که اصوات را با جریان برق از جایی به جای دیگر بفرستد. او در همین موقع دستگاه ضبط صوتی را ابداع کرد که به وسیله آن، طرز ادا کردن کلمات را به کرها می آموخت. هنگامی که فرد کری سخن می گفت، اصوات به صورت خطوط بر صفحه ای نقش می بست، آن گاه شخص سالمی همان کلمات را به درستی ادا می کرد. سپس فرد ناشنوا، هر دو خط را مقایسه می کرد و اشتباه خود را می یافت. بل پس از این کار تصمیم گرفت اصوات را به محرک های برقی تبدیل کند. او در اندیشه ساختن دستگاهی بود که به وسیله آن، اصوات اشخاص به صورت امواج، در سیمْ جریان پیدا کرده و شنیده شوند. فکر اصلی اختراع تلفن از این جا شروع شد که بل دستگاه ساده ای را دید که دو جعبه از یک باتری برق گرفته و هنگامی که کسی در یکی از جعبه

ها حرف می زد در جعبه دیگر ارتعاشاتی برمی خاست که به وسیله سوزن منعکس می شد. بل تشخیص داد که اگر تعداد سوزن ها زیاد شود، ارتعاشات صوتی به صورتی واضح تر انعکاس خواهند یافت. سرانجام بر اثر تلاش بسیار، نخستین مکالمه آزمایشی تلفنی بین الکسانْدْر گراهام بل و دستیارش واتسون در دهم مارس ۱۸۷۶م با موفقیت انجام شد و تحولی بزرگ در وسایل ارتباطی به وجود آمد. بل برای اختراع این وسیله ارتباط سریع، از تجارب و آزمایش های سایر مخترعین و محققین، استفاده کرد. البته دستگاه تلفن، پس از تکمیل اختراع گراهام بل، توسط دانشمندان دیگر، به شکل پیشرفته کنونی درآمده است. (ر.ک: ۳ مارس)

مناسبت ۰۵: شکست سپاهیان ایتالیایی از قوای حبشه در نبرد آدوا (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

سپاهیان ایتالیایی که به قصد تصرف حبشه، اتیوپی کنونی، به این سرزمین حمله کرده بودند، در دهم مارس ۱۸۹۶م در ناحیه ای به نام آدوا شکست خوردند. هدف قوای ایتالیا از این نبرد، تسخیر حبشه و برقراری ارتباط میان دو مستعمره دیگر ایتالیا در شمال شرقی افریقا، یعنی اریتره و سومالی بود. در این جنگ، علی رغم تجهیزات مدرن جنگی ارتش ایتالیا، قوای حبشه، پیروزی را نصیب خود کردند و نیروهای ایتالیایی با تحمل خسارات جانی و مالی بسیار، مجبور به عقب نشینی شدند.

مناسبت ۰۶: بمباران شدید توکیو توسط هواپیماهای امریکایی (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، صدها فروند بمب افکن غول پیکر امریکایی، به دفعات، بمب های خود را بر شهر توکیو فرو ریختند. در ادامه جنگ، در اثر بمباران شدید توکیو در روز دهم مارس ۱۹۴۵م، نزدیک به هزاران تن از غیر نظامیان ژاپنی کشته شدند. این حمله هوایی امریکا، از سری حملات ایالات متحده به مناطق غیر نظامی ژاپن بود، تا این کشور را وادار به تسلیم کند. بااین حال، ژاپن تا ماه اوت سال ۱۹۴۵م که امریکا با بمب هسته ای، شهرهای هیروشیما و ناکازاکی را هدف قرار داد و صدها هزار انسان بی گناه را نابود کرد، تسلیم نشد.

مناسبت ۰۷: وقوع کودتای "باتیستا" در کوبا و آغاز دیکتاتوری او در این کشور (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

فولخنْسیوْ باتیستا، دیکتاتور پیشین کوبا در سال ۱۹۰۱م به دنیا آمد. وی در ۳۲ سالگی حزبی از طبقات متوسط کوبا را تشکیل داد و در سال ۱۹۳۳م در مقام رهبری حزب خود توانست به نوعی حکومت را در اختیار بگیرد و به طور غیرمستقیم قدرت را در دست داشته باشد. در نهایت، وی در سال ۱۹۴۰م به طور رسمی ریاست جمهوری کوبا را برعهده گرفت و به مدت ۴ سال در این سمت قرار داشت. گرچه پس از آن قدرت و مسئولیت ظاهری در اختیار دیگران بود. اما باتیستا نفوذ و تسلط خود را در کشور حفظ کرد تا اینکه در نهایت، پس از مدتی در دهم مارس ۱۹۵۲م با انجام کودتایی موفق شد قدرت را به طور مطلق

در دست بگیرد و حکومت دیکتاتوری خود راتا ۷ سال دیگر ادامه دهـد. دوره دوم حکومت باتیسـتا از یک طرف با مبارزات گروه ها و احزاب گوناگون انقلابی همراه بود و از

سوی دیگر با حمایت های مالی و نظامی امریکا از رژیم حاکم بر کوبا ادامه یافت. در این سال ها، باتیستا همچنان در مقابل مردم مقاومت می نمود. از این رو تلاش انقلابیون در سال ۱۹۵۸م به اوج خود رسید. در این سال حملات باتیستا علیه مبارزان با هواپیما، تانک و بمب های آتش زا توام بود. امریکا نیز قوایی را برای کمک به دولت رو به زوال کوبا فرستاد و پلیس مخفی باتیستا نیز بر شدت عمل خود افزود. با اوج گیری مبارزات چریکی در کوبا سرانجام باتیستا مجبور شد در اول ژانویه ۱۹۵۹م از کشور خارج شود و قدرت را به مردم بسپارد.

مناسبت ۰۸: مرگ "کُنْستانْتین چرنینْکو" رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۸۵م)

شرح مناسبت:

کُنْسْتانْتین چرنینکو رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق در ۲۴ سپتامبر ۱۹۱۱م در خانواده ای بی بضاعت در روستایی در سیبری به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، در ۱۸ سالگی مسئول سازمان جوانان حزب کمونیست شوروی سابق شد و دو سال بعد به عضویت این حزب درآمد. وی مدت ۲۰ سال از اعضای برجسته دفتر سیاسی حزب کمونیست شوروی بود و بعدها به دبیر کلی آن رسید. از چرنینْکو به عنوان مردی اسرارآمیز و خجول که به افکار و عقاید بِرِژْنِف سخت پای بند بود، یاد می شود. وی هم چنین میخائیل گورباچف که مسئولیت نظارت بر امور کشاورزی شوروی را برعهده داشت تا رتبه دومین مقام این کشور ارتقاء داد و دست یابی وی را به عالی ترین مقام در اتحاد جماهیر شوروی را ممکن نمود. چرنینکو در تمام طول دوران زمام داری بِرژنِف در تمامی کنفرانس های بین المللی نزدیک ترین همراه او بود

و به همین سببْ محافل غرب وی سایه بِرژنِف نامیده بودند. چرنینکو پس از مرگ بِرژْنِف و آندروپُوف به ریاست شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی منصوب گردید و پس از ۱۳ ماه زمام داری در ۱۰ مارس ۱۹۸۵م در ۷۴ سالگی درگذشت. پس از مرگ چرنینکو، میخائیل گورباچف آخرین رهبر اتحاد جماهیر شوروی سابق به جانشینی او انتخاب شد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: تأسیس نخستین آسایشگاه روانی جهان در لندن (۱۴۰۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "هنری جِیْمز" نویسنده بزرگ امریکایی (۱۸۴۳م)

شرح مناسبت:

هنری جِیمز، رمان نویس معروف امریکایی در ۱۱ مارس ۱۸۴۳م در نیویورک به دنیا آمد. وی در خانواده ای رشد و نمو کرد که پدرش مردی ادیب و نویسنده ای متفکر و برادرش ویلیام، فیلسوفی برجسته به شمار می رفت. هنری جِیمز پس از سفرهای طولانی به سوئیس، فرانسه و انگلستان، در نهایت در لندن اقامت دائمی گزید. او در ابتدا داستان های خود را در مجلات منتشر می کرد و انتقاداتی بر آثار نویسندگان معاصرش می نوشت. با آن که جِیمز از بیماری نقص در ستون فقرات رنج می برد، اما استعداد حقیقی خود را کشف کرد و نویسندگی را حرفه اصلی خویش قرار داد. در این زمان بود که داستان معروف "امریکایی" را به رشته تحریر درآورد و به شهرت رسید. در غالب نوشته های جِیمز، فرهنگ و تمدن اروپا و امریکا و نیز تضاد و اختلافات زندگی معنوی بین اروپاییان و امریکاییان مورد توجه قرار گرفته است. رمان های وی از نظر تناسب و توازن ساختمان و قدرت و ظرافت، بی رقیب دانسته شده اند. در بیشتر آثار او که به بیست اثر می رسد، جِیمز به تشریح تمدنی مختلط از امریکا، فرانسه و انگلستان و نیز تجزیه و تحلیل آنها پرداخته است. در این میان آثاری هم چون تصویر یک زن، بال های کبوتر، جام طلایی و سفیران، از کتب معروف وی می باشند. رمان های جِیمز شکل بدیع و کاملاً غیرمعمول هنری دارد. داستان هایش آنچنان از ظرافت، استادی، هوش مندی، زیبایی و تنوع فراوان برخوردار است که ستایندگان و پیروان بسیار به

دست آورد. جِیمز در تاریخ داستان سرایی جهان مقامی برجسته دارد. هنری جِیمز سرانجام در ۲۸ فوریه ۱۹۱۶م در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "الکساندر فلمینگ" دانشمند انگلیسی و کاشف پنی سیلین (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

سِر الکساندر فلمینگ پزشک و کاشف معروف انگلیسی، در ۶ اوت ۱۸۸۱م در خانواده ای کشاورز در شهر لاچفیلد فارم در غرب اسکاتلند به دنیا آمد. او پس از طی تحصیلات متوسطه راهی لندن شد و به همراه برادر به کار مشغول گردید. با این حال از بیست سالگی تصمیم به ادامه تحصیل گرفت و پس از پنج سال موفق به اخذ دکترای پزشکی شد. فلمینگ پس از آن وارد تحقیقات پزشکی شد و به مطالعات میکروب شناسی علاقه مند گردید. او در جریان جنگ جهانی اول، در بهداری ارتش انگلیس به خدمت مشغول بود. فلمینگ در آن مدت متوجه شد که عده زیادی از سربازان در نتیجه عفونت زخم می میرند و این امر باعث تأثر و وحشت در او شد. فلمینگ مشاهده می کرد که حتی بهترین وسایلی که علم جراحی در آن زمان فراهم آورده است قادر نیست بیماران مبتلا ـ به عفونت زخم را از مرگ نجات دهد. وی از همان زمان مصمم شد تمام عمر خود را در راه تحقیق و مطالعه درباره باکتری معمولی که موجب عفونت زخم می شود صرف کند. در نهایت، ده سال پس از پایان جنگ، در چهارم سپتامبر ۱۹۲۸م، یک اتفاق تصادفی و یک مطالعه دقیق و موشکافانه باعث شد که فلمینگ برای از بین بردن باکتری های تولید کننده عفونت زخم، موفق به کشف پنی سیلین گردد که برای بافت های انسانی اثرات نامطلوبی در پی نداشت. این کشف درتاریخ طب

بی نظیر بود و نشان می داد که نتایج ناشـی ازآن، انقلابی درتاریخ پزشـکی به وجود خواهد آورد. پنی سیلین بدان صورت که فلمینگ کشف کرد کاربردی نداشت؛ تا این که یازده سال بعد در سال ۱۹۳۹م با کمک دو دانشمند میکروب شناس و زیست شنـاس به نـام هـای هوارد فلوری و ارنست چین، این آنـتی بیوتیـک به صورت داروی ضـد عفونت عرضه شـد. در طی جنگ جهانی دوم، آنتی بیوتیک ها کاربرد وسـیعی پیـدا کردنـد وجان میلیون ها نفر رانجات دادند. فلمینگ، ۱۷ سال پس از کشف پنی سـیلین، در سال ۱۹۴۵م، به دریـافت جـایزه نوبل پزشـکی نایل آمـد و به لقب بهترین خـدمت گزار کشور مفتخر گردیـد. الکساندر فلمینگ سرانجام در یازدهم مارس ۱۹۵۵م در ۷۴ سالگی درگذشت. (ر.ک: ۴ سپتامبر)

مناسبت ۰۴: مرگ "ریچارد بیرد" مکتشف و قطب شناس امریکایی (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

ریچـارد ایولین بیرْدْ، جهـانگرد و مکتشف امریکایی در ۲۵ اکتبر ۱۸۸۸م در وینچستر امریکـا به دنیا آمـد. او پس از پشت سـر گذاشـتن دروس متوسـطه، به دلیـل علاقه به سـیر و سـیاحت، وارد دانشـکده نیروی دریـایی امریکا گردیـد و در جریان جنگ جهانی اول، فرمانده نیروی هوایی امریکا در کانادا شد. بیرْدْ از کودکی شوق فراوانی برای سفر به قطب جنوب داشت. به همین دلیـل همیشه خود را برای این سـفر آمـاده نگه می داشت به طوری که برای اینکه خود را به سـرما عـادت دهـد، در زمسـتان با لباس نازک به سـر می برد. سـرانجام طی مأموریتی، از فراز قطب شمال پرواز کرد و پس از چندی راهی قطب جنوب شد. بیرد در حالی این کار را انجام داد که به دلیل نقص عضو و از دست دادن پایش در

فوتبال، از نیروی هوایی اخراج شده بود؛ با این حال وقتی دولت شور و اشتیاق او را برای سیاحت در قطب جنوب ملاحظه کرد، وی را به همراه یک هیأت علمی به قطب جنوب فرستاد تا نقشه زمین های منطقه را تهیه کند. بیرد در طی سفرهای خود، تحقیقات مفصلی درباره قطب شمال و جنوب به انجام رساند و علاوه بر کشف پنج جزیره، شش رشته کوه و تعدادی خلیج و تنگه در نواحی قطبی، مجهولات زیادی را درباره قطب، برای بشر روشن ساخت. وی هنگامی که پیروزمندانه از سفر برگشت، هزاران نفر از او استقبال کردند و دولت امریکا با این که چهارده سال قبل از آن او را از خدمت نظام اخراج کرده بود، به او عنوان دریاسالاری داد. ریچارد بیرد سرانجام در یازدهم مارس ۱۹۵۷م در ۶۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: انتخاب "میخائیل گورباچف" به عنوان رهبر جدید اتحاد جماهیر شوروی (۱۹۸۵م)

شرح مناسبت:

پس از مرگ لئونید بِرِژنف در سال ۱۹۸۲م و انتخاب یوری آندروپوف به جانشینی وی، میخائیل گورباچف، نزدیک ترین فرد مورد اعتماد رهبر جدید شوروی و معاون و دستیار او در دبیرخانه و دفتر سیاسی حزب بود، به طوری که هنگام مرگ آندروپوف در فوریه ۱۹۸۴م، مرد شماره دو رژیم و جانشین طبیعی آندروپوف به شمار آمد. با وجود این، اعضای سالخورده دفتر سیاسی حزب کمونیست شوروی، هنوز آمادگی انتخاب مرد نسبتا جوانی را به رهبری حزب نداشتند و سرانجام با توافق در مورد انتخاب کُنْسْتانْتین چرنینکو که مردی بیمار و ۷۳ ساله بود، به یک راه حل موقت تن در دادند. چرنینکو نیز سیزده ماه بعد، در روز دهم مارس ۱۹۸۵م درگذشت و نوبت به رهبری گورباچف رسید. با اعلام درگذشت

چرنینکو، سه سال بحران مرگ و میر در سطح رهبری شوروی به پایان رسید و میخائیل گورباچف، جوان ترین عضو دفتر سیاسی حزب کمونیست به عنوان جانشین چرنینکو معرفی شد. تحول در سیاست داخلی و خارجی شوروی از بدو تصدی مقام دبیرکلی حزب کمونیست از طرف گورباچف آغاز شد و گورباچف به تدریج رهبران سالخورده حزبی را کنار گذاشت و زمینه را برای ارائه افکار نو، جهت یک دگرگونی اساسی در سیاست و اقتصاد شوروی فراهم ساخت. انتخاب گورباچف به عنوان یک فرد از نسل سوم انقلاب بلشویکی به سمت رهبری حزب کمونیست، با تغییرات بسیار گسترده ای همراه شد که سرانجام پس از شش سال به فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی منتهی شد. گورباچف در واقع برای ممانعت از اضمحلال نظام الحادی شوروی، دکترین اقتصادی خود را تحت عنوان پرسترویکا یا بازسازی اقتصادی و دکترین سیاست داخلی خود را با نام گلاسِنوسْتْ یا فضای باز سیاسی مطرح ساخت. گورباچف برای حل مشکلات داخلی شوروی، سیاست خارجی این کشور را که در تمام مدت زمام داری پیشینیان او، مبتنی بر توسعه طلبی و گسترش نفوذ سیاسی و اقتصادی شوروی در جهان بود تغییر داد و برای کاستن از بار هزینه های سنگین نظامی و تعهدات خارجی شوروی و هم چنین استفاده از تکنولوژی غرب که برای بازسازی اقتصادی شوروی ضرورت حیاتی داشت دست دوستی به سوی غرب دراز کرد. گورباچف هم چنین تا سرحد امکان دولت های اروپایی را برای نیل به استقلال و وحدت قاره ایشان یاری بخشید. او در زمینه وحدت دو آلمان، حتی پیشتازتر از غرب عمل می کرد. گورباچف دیوار برلین را

که به مـدت نزدیک به ۳ دهه، سـمبل جـدایی شـرق و غرب در اروپا بود برچیـد و گام های بلندی در پیوند ملت های غرب و شرق اروپا برداشت، گام هایی که حتی دول غربی را نیز به حیرت واداشـته بود. او نیروهای متجاوز ارتش سـرخ را پس از سال ها حضور نظامی، از افغانسـتان، مجارستان، آلمان شرقی و لهستان بیرون برد و تمامی اهرم های بازدارنده در روابط میان مسکو و واشـینگتن و کشورهـای اروپـایی را از میـان برداشـت. گورباچف پیمـان ورشـو را که یـک تحمیـل نظـامی بر روابـط میـان جمهوری هـای شوروی سابق و اروپای شـرقی بوده و بخش های عمـده ای از بودجه این دولت ها را به خود اختصاص می داد منحـل ساخت و با امضای پیمان منع گسترش سـلاح های هسـته ای و میکروبی، گامی در جهت تنش زدایی بین شـرق و غرب برداشت. از آن سو بـا اعلام فضای باز سیاسـی و اوج گیری انتقادات فرو خفته دهه های گذشـته و نیز با جان گرفتن و تحرک سیاسـی یهودیان، گورباچف به یکباره با موج بحران های قومی و ناسیونالیستی در جمهوری های مختلف شوروی سابق مواجه شـد. این بحران ها رفته رفته شـدت گرفتند به گونه ای که توانسـتند شـیرازه اتحاد جماهیر شوروی را از هم بپاشـند. هم چنین، دیگر سـیاست های گورباچف در اجرا با مشـکلات متعـددی روبرو شد و نه تنها نتوانست تعارضات داخلی حاکمیتِ از درون پوسـیده شوروی را برطرف کند، بلکه با کمک امریکا و طراحان سازمان سـیا، روند فروپاشیْ سرعت بیشتری گرفت. به طوری که گورباچف با وجود شکستِ کودتای ۱۹ اوت سال ۱۹۹۱م،

علیه خود، سرانجام در ۲۵ دسامبر همان سال مجبور به کناره گیری از قدرت شد و خود سند فروپاشی شوروی را امضا کرد.

مناسبت ۰۶: درگذشت شیخ "محمد غزالی" روحانی و مصلح بزرگ مصری (۱۹۹۶م)

شرح مناسبت:

شیخ محمد غزالی، روحانی مسلمان و مصلح بزرگ مصری، در سال ۱۹۱۷م در مصر به دنیا آمد. وی در ده سالگی موفق به حفظ کل قرآن مجید شد و وارد الازهر گردید. شیخ محمد غزالی در ۲۴ سالگی از دانشکده وعظ و تبلیغ فارغ التحصیل شد و با اخذ اجاره دعوت و ارشاد و تدریس، به اصلاح گری و خرافه زدایی پرداخت. وی پس از چندی، با عزیمت به کشور الجزایر، سالیانی چند، ریاست شورای معارف اسلامی یکی از دانشگاه های آن کشور را برعهده گرفت و درس های پر رونقی را در این مکان در مقاطع عالی ارائه داد. هم چنین درس های تفسیر موضوعی قرآنِ شیخ غزالی که از تلویزیون الجزایر پخش می گردید، مورد توجه خاص و عام قرار می گرفت. غزالی بیش از هر چیز به تحولی فرهنگی در جهان اسلام معتقد بود و به رغم سابقه ای روشن و فعال در مبارزات سیاسی، چشم امید خویش را بر رفع نقیصه های درونی در معرفت حقایق دوخته بود. وی بر آن بود که بدون تدارک اندیشه و فرهنگی پویا و اسلامی، نمی توان در برابر تهاجم سیاسی جهان استکباری ایستاد. غزالی می گفت: "من بر این عقیده هستم که حتی اگر تمدن شرق کمونیست و غرب صلیبی از هم بپاشد، باز گرهی از مشکلات کنونی جهان اسلام گشوده نخواهد شد، چرا که گرفتاری های ما از درونْ نشأت می گیرد و همه ناشی از عوامل خارجی نیست.

البته فشار خارجی هست، اما عامل اصلی گرفتاری های امت اسلام را باید در بافت و ساختار داخلی آن جستجو کرد." با نگاهی گذرا، اساس اندیشه های شیخ محمد غزالی را می توان بر سه پایه اصلاح معرفت دینی، تقریب مذاهب و ردّ اندیشه های قومی، استوار دانست. او در این راه کوشید تا در آثار گوناگون خویش، چهره زلال قرآن و سنت را از غبار تعصب های بیهوده و افراطی پاک کند. وی راه خود را از سلفی گری و ارتجاع رایج و وهابیت جدا کرد و در محافل و جوامع اهل سنت از حریم اسلام ناب و اهل بیت به دفاع برخاست. غزالی همیشه با نگاهی مثبت به انقلاب اسلامی ایران می نگریست و پیروزی انقلاب را پیروزی بزرگ تمام مسلمانان می دانست. وی سخت مجذوب شخصیت امام خمینی(ره) رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران بود و چهره های شاخص و مبرّز دینی ایران اسلامی را به دفعاتْ می ستود. غزالی به منظور شرکت در کنفرانس اندیشه اسلامی در سال ۱۹۸۵م، سفری به ایران داشت و در خلال آن توانست طرح کلی اندیشه های اصلاح گرایانه خویش را ارائه دهد. وی در همین راستا و با هدف بیان دیدگاه های اسلام در زندگی، کتاب های متعددی به نگارش درآورد که اسلام و اوضاع اقتصادی، اسلام و استبداد سیاسی، نبرد دین، کارزارِ قرآن و ریشه های عقلی و قلبی ایمان از آن جمله اند. شیخ محمد غزالی سرانجام در حالی که برای حضور در کنفرانس فرهنگی در ریاض به سر می برد، در یازدهم مارس ۱۹۹۶م دچار سکته قلبی گردید و در ۷۹ سالگی درگذشت

و در قبرستان بقیع به خاک سپرده شد.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تولد "پتر کبیر" نامورترین امپراتور روسیه (۱۶۷۲م)

شرح مناسبت:

پتر کبیر امپراتور معروف روسیه در دوازدهم مارس ۱۶۷۲م در مسکو به دنیا آمد. با مرگ پدر، خواهر پتر، سوفی، زمام امور را به دست گرفت اما تعدادی از اشراف و روحانیون با وی مخالفت ورزیدند و پتر را در ۱۲ سالگی به تزاری روس برگزیدند. پتر با وجود خواهرش نمی توانست مستقلاً سلطنت کند. از آن طرف هنگامی که سوفی، خواهر پتر کبیر به مقام نیابت سلطنت دست یافت، برادر خود پتر را برخلاف رسم قدیم از کاخ کرملین خارج کرد و به روستایی نزدیک مسکو فرستاد. اخراج وی از کرملین که در حقیقت زندانیِ باشکوه بود، در تربیت روحی و اخلاقی پتر تأثیر کرد و پس از چندی با سپاه آراسته خود با خواهر از درِ مخالفت درآمد و به آسانی بر او دست یافت. سپس خواهر را در صومعه ای زندانی کرد و رسماً به سلطنت نشست. وی مصمم شد، رعایای نیمه وحشی خود را به سوی تمدن غرب رهنمون کند. بنابراین تصمیم گرفت دیواری را که دولت های سوئد، لهستان و عثمانی بین روسیه و غرب کشیده بودند، درهم شکند. بدین منظور جنگ هایی با عثمانی و سوئد کرد و آنان را شکست داد و قسمتی از آن کشورها را ضمیمه امپراتوری خود کرد. او بسیاری از مهندسان، معماران، صاحب منصبان، دریانوردان و پزشکان هلندی و انگلیسی را استخدام کرد و به روسیه فرستاد. او در مسیر تغییر اوضاع اجتماعی و اخلاق قدیمی ملت روس، قدم های سریعی برداشت به طوری که در اواخر سلطنت او، روسیه در ردیف ممالک بزرگ اروپا

درآمد. پتر کبیر در مدت سی سال سلطنت خود بر روسیه ارتش منضبط و نیرومندی به وجود آورد و کشور ضعیف خود را به امپراتوری بزرگی مبدل ساخت به طوری که نام روسیه از دوران سلطنت او بر این کشور نهاده شد. در دوران سلطنت پتر کبیر، شهرهای بزرگی در روسیه بنا گردید که پایتخت او، سَن پترزْبورْگْ، برجسته ترین نمونه آن به شمار می رود. پتر کبیر قلمرو امپراتوری روسیه را توسعه داد و نیروی دریایی بزرگی به وجود آورد که هنگام مرگ پتر، به بزرگ ترین قدرت دریایی اروپایی تبدیل شده بود. این امر زمینه تجاوزات متعددی به نواحی مختلف جهان را فراهم آورد و قدرت گیری روسیه، نقش آن را در معادلات قدرت جهان برجسته ساخت. پتر کبیر آرزو داشت که از طریق جنوب به آب های گرم و آزاد راه یابد و این مساله در زمان پس از او نیز دنبال شد و تجاوزات پی درپی روس ها برای دستیابی به دریاهای جنوب ایران در راستای همین هدف صورت می گرفت. پتر کبیر سرانجام در ۲۸ ژانویه ۱۷۲۵م در ۵۳ سالگی درگذشت و پس از او، همسرش، کاترین به سلطنت رسید.

مناسبت ۰۲: تولد "کریستین هِبِل" ادیب و منتقد برجسته آلمانی (۱۸۱۳م)

شرح مناسبت:

کریستین فریدریش هِبِل، نمایش نامه نویس، شاعر و منتقد آلمانی، در دوازدهم مارس ۱۸۱۳م در یکی از ایالت های آلمان به دنیا آمد. هبل دوره کودکی را به سبب فقر خانوادگی و خشونت و سختگیری پدر، در محیطی غم انگیز گذراند و در نوجوانی برای تامین معاش به شغلی در مطبوعات پرداخت. او در این شغل با مطالعه بسیار، دانسته های خود را وسعت بخشید و کم کم به

نوشتن روی آورد. با انتشار برخی از نوشته های هبل درمجله های ادبیِ هامبورگ آلمان، وی راه آینده خود را در این مسیر برگزید و پس از تحصیلی نیمه کاره، به نگارش پرداخت. هبل در سال های بعد سفری به فرانسه و ایتالیا کرد و با بر روی صحنه بردن نمایش نامه های خود به شهرت رسید. او در نهایت در وینِ اتریش ساکن شد و تا آخر عمر در این شهر باقی ماند. هبل در طول سال های کار، آثار متعدد و معروفی نوشت که یادداشت های روزانه، یودیت، تراژدی ماریا ماگدالنا و هرود و ماریا مِنه از آن جمله اند. آثار نمایشی هبل شامل نمایش اندیشه ها و احساس های بدبینانه و نامطبوعِ زندگی است که همگی روح تیره و تنهایی و شکست را نمایان می سازد. در نظر هبل، صحنه های غم انگیزْ نتیجه و محصول اجتناب ناپذیر تلاش فردی است. قدرت و برجستگی فرد پیوسته با کشمکش و مبارزه همراه است و دستخوش قوانین ماورای جهان مادی است. فرد می کوشد که خود را از فرسودگی اموری که با آن روبرو می شود برهانَد، اما اراده اش در برابر قدرت اصلی که مافوق همه چیز است، خُرد می شود. هبل موضوع نمایش نامه ها را بر عصرهای تحول و چهارراه های تاریخ قرار می دهد و در عین حالْ وجود خود را در ورای آثارش می نمایاند و همدردی خود را با فرد در برابر نظام و قوانین خرد کننده نشان می دهد. نمایش نامه های نخستینِ هبل به نثر نوشته و نمایش نامه های بعدی در شعر آزاد ساخته شده

است. نامه های هبل نیز نه تنها به سبب گیرایی، بلکه به علت اهمیتی که از نظر تاریخ و نقد ادبی دارد، بسیار جلب توجه کرده و جزء نوشته های رسمی آلمان درآمده است. هبل نوعی از درام آفرید که در آن ها شخصیت هایی که زندگی شان در روحی بی قرار و خویشتن خواهی شدید می گذرد ترسیم شده و او در آن ها به توصیف ابرمردان و زنان برتر پرداخته است. وی هم چنین در آثارش به مسئله تضاد عاطفی در شخصیت آدمی پرداخته است. محرومیت های دوره کودکی و جوانی بر جسم هبل اثر گذاشت و بیماری مهره پشت، او را به سوی مرگ زودرس کشاند. کریستین فریدریش هبل سرانجام در ۲۹ سپتامبر ۱۸۶۳م در پنجاه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: امضای معاهده "قسطنطنیه" عثمانی، انگلیس و فرانسه (۱۸۵۴م)

شرح مناسبت:

در دوازدهم مارس ۱۸۵۴م معاهده تاریخی قسطنطنیه در شهر اسلامبول پایتخت عثمانی میان فرانسه، انگلستان و امپراتوری عثمانی منعقد شد. اساس این معاهده حفظ منافع کشورهای غربی بود و نه به نفع عثمانی. در حقیقت با توجه به حملات ارتش روسیه و اشغال بلغارستان و رومانی، دول اروپایی احساس خطر نمودند و براساس این معاهده الحاق دو بخش فوق به روسیه را نپذیرفتند. پس از امضای این معاهده، سه کشورِ مذکور در مقابله با توسعه طلبی روسیه تزاری در اروپا، به موفقیت هایی دست یافتند که پیروزی بر روسیه در جنگ کریمه، از آن جمله بود. این پیروزی به واسطه حمایت کشورهای اروپایی از جمله فرانسه و انگلستان به دست آمد و در نتیجه روسیه مجبور به خروج از مناطق اشغالی گردید.

مناسبت ۰۴: درگذشت "سون یاتْ سِنْ" انقلابی چینی و اولین رئیس جمهور چین ملی (۱۹۲۵م)

شرح مناسبت:

سون یاتْ سِن، قهرمان ملی چین و سیاست مدار برجسته این کشور، در سال ۱۸۶۶م در شهر کانتون در جنوب چین به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی خود وارد دانشگاه شد و در سال ۱۸۹۲م در ۲۶ سالگی موفق به اخذ دکترای پزشکی گردید. پس از حمله ژاپن به چین در سال ۱۸۹۴م و عقب نشینی نیروهای چین در جبهه های جنگ، زمینه فعالیت های سیاسی سون یات سن علیه نظام پادشاهی منچو در چین آغاز شد و با شکست این حرکت انقلابی، سون یاتْ سِن به خارج از کشور فرار کرد. وی در آنجا مبارزات خود را ادامه داد و چینی های مقیم خارج را به انقلاب و مبارزه علیه حکومت پادشاهی دعوت کرد. سون یاتْ سن در سال ۱۹۰۵م به چین بازگشت و اتحادیه انقلابیون چینی

را برای استقرار دموکراسی به وجود آورد. این اتحادیه در آن سال نزدیک به چهل هزار عضو یافت که برای آغاز یک حرکت انقلابی، نیروی قابل توجهی به شمار می آمد. سون یات سن در سال ۱۹۰۷م اصول عقاید و اهداف خود را در سه اصلِ حکومت مردم شامل ملت، حقوق سیاسی برابر و تقسیم عادلانه عرضه نمود. هم چنین بخش دیگری از نظرات او، تحت عنوان پنج اصل تفکیک قوا است که بر تقسیم قوای کشور به سه قوه مقننه، مجریه و قضاییه و دو قوه دیگر که سون یات سن آنها را قوای آزمایش و تفتیش نامید، تاکید دارد. دو قوه اخیر در واقع با استقلال کامل، وظیفه بازرسی و کنترل بر قوای دیگر را برعهده داشتند. پس از وقوع چندین شورش بزرگ از سال ۱۹۰۷ تا ۱۹۱۱م، سرانجام در جریان قیام سراسری و عمومی سال ۱۹۱۱م، حکومت خاندان امپراتوری منچو پس از ۲۶۷ سال پادشاهی سرنگون شد و با اعلام حکومت جمهوری در چین، سون یات سن به عنوان اولین رئیس جمهور، قدرت را در دست گرفت. با این حال، ناتوانی او در اداره امور، نداشتن نیروی کارآمد کافی و بروز مشکلاتی که بیشتر ناشی از کارشکنی و عدم همکاری عوامل حکومت پیشین بود به تدریج از اعتبار سون یات سن به عنوان پدر انقلاب چین، کاست و میدان را برای مخالفان باز گذاشت. از این رو در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۹۱۳م از رقیب خود شکست خورد و به شغل ساده و محقر ریاست راه آهن چین منصوب شد. با این حال، با آشکار شدن نشانه های دیکتاتوری در حکومت، سون

یات سن با تأسیس حزب ناسیونالیست مردم موسوم به کومین تانْگ موفق شد برخی از مناطق چین را به تصرف خود درآورد و در سال ۱۹۱۴م تشکیل یک دولت جدید انقلابی را در زادگاه خود، کانتون اعلام نمایند. سون یات سن پس از جنگ جهانی اول، حکومت خود را در سطح کشور چین گستراند تا اینکه در ۱۲ مارس ۱۹۲۵م در ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: آغاز نهضت نافرمانی در هند به دستور مهاتْما گاندی رهبر آزادی این کشور (۱۹۳۰م)

شرح مناسبت:

در دوازدهم مارس ۱۹۳۰م نهضت عظیم نافرمانی در هند به دستور مهاتْما گاندی رهبر معنوی این کشور، با حضور و شرکت انبوه میهن پرستان و آزادی خواهان هند به منظور مقابله با تصمیمات جدید دولت استعماری انگلیس در مورد افزایش مالیات نمک آغاز شد. گاندی برای مبارزه با این قانون ظالمانه، با هزاران تن از یارانش به تهیه نمک از آب دریا پرداخت. بُعد دیگر از اقدامات گاندی در این نهضت، راه اندازی راهپیمایی نمک بود. در جریان این راهپیمایی که به طرف دریای عرب در شمال غربی اقیانوس هند انجام گرفت، گاندی یاران خود را از میان طبقات مختلف و مذاهب گوناگون انتخاب کرد. گاندی در انجام راهپیمایی، ایجاد وحدت میان همه مردم را به عنوان هدف ضمنی خود مدّنظر داشت. حتی در جریان مبارزه، یکی از شخصیت های اسلامی را به عنوان جانشین خود معرفی کرده بود. بدون تردید نقش مسلمانان و جامعه اسلامی هندوستان در جریان مبارزه با استعمار انگلستان و دست یابی به استقلال حائز اهمیت است. گاندی خود تاکید کرده بود بدون اتحاد و همبستگی میان مسلمانان و هندوها کسب استقلال هند امری محال خواهد بود. به دنبال این عمل، انگلیسی ها ده ها هزار

هندی را بازداشت و زندانی کردند و همین اقدام، موجب اختلال در کار ادارات دولتی هند شد. این اقدام گاندی، سمبلی برای مبارزه منفی علیه انگلیس شد، و سرانجام، انگلیس را وادار به عقب نشینی ساخت. (ر.ک: ۲۶ ژانویه)

مناسبت ۰۶: آغاز اشغال اتریش توسط نیروهای آلمان نازی پیش از جنگ جهانی دوم (۱۹۳۸م)

شرح مناسبت:

طی سال ۱۹۳۷م، هیتلر، رهبر آلمان نازی، بر تلاش خود برای تقویت نیروی نظامی آلمان افزود و قسمت اعظم بودجه کشور را به تجهیزات ارتش و افزایش نفرات نیروهای مسلح آلمان اختصاص داد. وی هم چنین با تقویت یکی از احزاب طرفدار خود در اتریش، جای خود را در این کشور باز کرد و این حزب نیز با همان روش حزب نازی در آلمان، جوّ ارعاب و وحشت را در جامعه اتریش به وجود آورد. در ماه مارس ۱۹۳۸م، هیتلر سرانجام فکری را که از آغاز زمام داری در سر داشت به مرحله اجرا نهاد و فرمان حمله به خاک اتریش را صادر کرد. هیتلر قبلاً ـ با زمینه سازی از طرف نازی های اتریش در داخل خاک این کشور و با تهدید دولت حاکم بر اتریش، مقدمات این حمله را فراهم کرده بود و خودداری جامعه ملل و انگلیس و فرانسه از حمایت جدی از اتریش در برابر تهدیدات آلمان، خودْ یکی از عوامل مشوقه هیتلر در دست زدن به این اقدام نظامی بود. در نهایت، از سحرگاه دوازدهم مارس ۱۹۳۸م نیروهای آلمان بدون برخورد با کمترین مقاومتی وارد خاک اتریش شدند و با مقدماتی که قبلا از طرف نازی های اتریش فراهم شده بود همه جا با استقبال پرشور مواجه شدند. در ادامه، هیتلر در بعدازظهر همان روز وارد اتریش شد و در میان

استقبال گرم مردم، وارد زادگاه خود در اتریش گردید. این استقبال، خیلی طبیعی بود و منکر این واقعیت نمی توان شد که اتریشی الاصل بودن هیتلر یکی از عوامل مهم گرایش جمع کثیری از مردم اتریش به وحدت با آلمان و زندگی تحت رهبری پیشوای اتریشی آلمان بود. فردای آن روز، در ۱۳ مارس ۱۹۳۸م، رهبر نازی های اتریش که به مقام صدراعظمی این کشور انتخاب شده بود، وحدت اتریش و آلمان را اعلام کرد و این امر با مراجعه به افکار عمومی در دهم آوریل آن سال محقق شد، در حالی که دنیا در برابر این اقدام، عکس العمل حادی از خود نشان نداد. الحاق اتریش به آلمان، زمینه را برای تجاوز آلمان به چکسلواکی و سپس لهستان آماده ساخت و جرقه آتش جنگ جهانی دوم را روشن کرد.

مناسبت ۰۷: ارائه دکترین "هاری ترومن" رئیس جمهوری امریکا موسوم به "طرح در برگیری" (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

هاری ترومن، سی و سومین رئیس جمهوری امریکا، خشن ترین زمام دار این کشور در برابر شوروی سابق در سال های بعد از جنگ جهانی دوم بود. روحیه خشونت طلب و متعصب این ژنرال امریکایی از یک سو و ترس از تبدیل استالین رهبر شوروی به هیتلری دیگر و نفوذ خزنده کمونیسم در اروپا، باعث به وجود آمدن ترسی هماهنگ میان امریکا و اروپا شده بود. ترومن و تمام دولتمردانش به تمام اقدامات و مواضع سیاسی استالین بدبین بودند و از آنجا که در مورد اروپای شرقی کاری از دستشان ساخته نبود، سایر اقدامات شوروی در دیگر نقاط جهان را با حساسیت خاصی بررسی می کردند. این سردی روابط و سوءظن ترومن نسبت به استالین، انگیزه اصلی ترومن در ارائه دکترین دربرگیری بود که

در حقیقت باید از آن به عنوان یکی از نخستین طرح های مدون امریکا برای نفوذ آشکار در اروپا و به زیر سلطه کشاندن این قاره یاد کرد. ترومن در دوازدهم مارس ۱۹۴۷م در برابر نمایندگان کنگره امریکا اعلام کرد که "ایالات متحده می بایست ملت هایی را که تحت انقیاد اقلیت های مسلح و فشارهای خارجی هستند و به کمک نیاز دارند حمایت کند. اگر امریکا در این امر قصور ورزد، چه بسا که صلح جهانی به خطر افتد و بی تردید آسایش و رفاه ملت امریکا به مخاطره خواهد افتاد." ترومن طرح خود را طرح دربرگیری نامیده بود و منظورش این بود که اگر ملت یا کشوری نیاز به کمک داشت حمایت امریکا باید دربرگیرنده همه نوع کمک های مادی و اقتصادی و نظامی باشد. هرچند ظاهر این طرح، کمک به دولت ها بود ولی در واقع امریکا قصد داشت با نفوذ در کشورهای مختلف، جای پای بیشتری باز کند و در برابر نفوذ کمونیست سدی را ایجاد نماید. دکترین ترومن در واقع اساس و هدف اولیه اش انسجام بخشیدن و تقویت کردن مهره های اصلی سرمایه داری جهانی در اروپا و آسیای شرقی بود. در پی ارائه این دکترین، چهارصد میلیون دلار کمک مالی و نظامی به دولت یونان ارسال شد و یونان با همین وسیله بر کمونیست های این کشور فائق آمد.

مناسبت ۰۸: روز ملی کشور افریقایی "گابن" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

سرزمین گابن در اواخر قرن پانزدهم، توسط کاشفان پرتغالی کشف شد و سواحل آن به زودی از مراکز عمده تجارت اروپاییان در افریقا گردید. از سال ۱۸۳۹م فرانسویان وارد گابن شده و پس از چندی این منطقه را

رسـماً به مسـتعمرات خود الحاق کردنـد. این وضـعیت در جریان کنگره برلین به سال ۱۸۸۵ رسـمیت یافت و تا نیمه قرن بعـد، ادامه پیدا کرد. با اوج گیری نهضت استقلال طلبی در افریقا و نیز پایان دوره استعمار مستقیم، گابن به عنوان یکی از جمهوری های خودمختار جامعه فرانسه شـناخته شـد و سـرانجام در ۱۷ اوت ۱۹۶۰ به اسـتقلال دست یـافت و دارای حکـومت جمهوری گردید. گابن با بیش از ۲۶۷ هزار کیلومتر مربع در غرب افریقا و در همسایگی کشورهای کامرون، گینه استوایی و کنگو واقع شده است. جمعیت ۱/۲۰۰/۰۰۰ نفری گابن، دارای ملیت سـیاه بوده و به زبان فرانسوی صـحبت می کننـد. اکثریت مردم گابن پیرو آیین مسـیحیت و بقیه پیرو مذاهب بومی هستند. نظام سیاسی گابن جمهوری و پایتخت آن شهر لیبرویل است. از شهرهای مهم این کشور افریقایی پورژانتی و فرانس ویل می باشد. واحد پول کشور گابن "فرانک سـی اف آ" می باشد. پیش بینی می شود جمعیت گـابن تا سال ۲۰۲۰م در حدود ۱/۴۰۰/۰۰۰ نفر خواهـد شـد. گابن یکی از کشورهای صادر کننده نفت و عضـو اوپک می باشد. این کشور علاوه بر نفت دارای مواد معدنی فراوانی نیز می باشد. گابن دارای دو روز ملی است یکی ۱۷ اوت که این کشور به استقلال دست یافت و دیگری ۱۲ مارس است.

مناسبت ۰۹: آغاز حکومت دیکتاتوری ژنرال "سوهارتو" در اندونزی (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

ژنرال سوهارتو، سـیاست مـدار نظامی اندونزی در ۲۰ فوریه ۱۹۲۱م در خـانواده ای مسـیحی در جاکارتا پایتخت این کشور به دنیـا آمـد. وی در ۱۹ سـالگی بـه ارتش پیـوست و از جـوانی رهـبری یـک سازمـان چریکی را که علیه نیروهـای اشـغال گر و استعماری هلند در

اندونزی فعالیت می کرد به عهده گرفت. سوهارتو در سال های بعد از استقلال کشورش، مدارج ترقی را طی کرد تا اینکه در سال ۱۹۶۲م معاونت ریاست ستاد ارتش اندونزی را احراز نمود. سوهارتو در زمان حکومت احمد سوکارنو به هرم قدرت نزدیک شد و درصدد قبضه کردن قدرت برآمد. از این رو، در روز ۳۰ سپتامبر ۱۹۶۵م ارتش اندونزی به بهانه خنثی کردن توطئه کودتا از طرف حزب کمونیست دست به کودتا زد و سوهارتو با یک ضد کودتا در اول اکتبر ۱۹۶۵م قدرت را در دست گرفت. در طی این کودتا، صدها هزار نفر از مردم اندونزی نیز به بهانه کمونیست بودن، قتل عام شدند. پس از این ضد کودتا، نظامیان، سوکارنو، رئیس جمهوری اندونزی را در مقام خود ابقا کردند ولی سوکارنو دیگر جز در مقام ریاست جمهوری اختیاری نداشت تا اینکه در ۱۲ مارس ۱۹۶۷م از این مقام تشریفاتی نیز استعفا داد. از این زمان، حکومت سوهارتو آغاز شد و از سال بعد به ریاست جمهوری این کشور انتخاب گردید. در زمان زمام داری سوهارتو، اندونزی متکی به غرب گردید و اقلیت مسیحی بر اکثریت مسلمانان حاکم شد. وی تا سال ۱۹۹۸م به مدت بیش از ۳۰ سال در این مقام، رهبری بلامنازع اندونزی را در دست داشت و دیکتاتوری وسیعی در کشور به راه انداخت. در مارس ۱۹۹۸م، پارلمان اندونزی برای هفتمین بار سوهارتو را برای پنج سال دیگر در پست ریاست جمهوری ابقا کرد اما در پی شورش های گسترده و تظاهرات اعتراض آمیز مردم، در ماه مه آن سال از کار برکنار شد و یوسف حبیبی، معاون او،

به ریاست جمهوری رسید.

مناسبت ۱۰: روز ملی و استقلال "موریس" از استعمار انگلستان (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

کشور موریس جزیره ای با وسعت ۲/۰۴۰ کیلومتر مربع در جنوب شرقی افریقا در اقیانوس هند و در هشت صد کیلومتری شرق ماداگاسکار واقع شده است. جمعیت این جزیره بیش از یک میلیون نفر می باشد که اکثریت آنان را نژاد هندی و دورگه تشکیل می دهند. پیش بینی جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م در حدود یک و نیم میلیون نفر خواهد بود. بیش از نیمی از مردم موریس هندو بوده و مسیحیت و اسلام، در رتبه های بعدی قرار دارد. زبان رسمی این کشور، انگلیسی و پایتخت آن پورت لویی است. از شهرهای مهم موریس، کواتربورن و بوباسن رزهیل است. حکومت موریس فرمانداری کل بوده که از جانب ملکه انگلستان انتخاب می شود. به بیان دیگر، موریس از کشورهای وابسته به تاج و تخت انگلیس است و ملکه انگلستان رئیس کشور به شمار می آید. موریس که از سال ۱۸۱۴م به عنوان مستعمره بریتانیا بود در ۱۲مارس ۱۹۶۸ از انگلستان مستقل شد. نظام سیاسی این کشور، جمهوری با یک مجلس قانون گزاری است و روز استقلال این کشور به عنوان روز ملی انتخاب شده است.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تولد "ژوزف پریستْلی" دانشمند انگلیسی و کاشف اکسیژن (۱۷۳۳م) (ر.ک: ۷ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "گابریل دانونْزیوْ" نویسنده شهیر ایتالیایی (۱۸۶۳م)

شرح مناسبت:

گابریل دانونزیو، در سیزدهم مارس ۱۸۶۳م در ایتالیا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات، مدت کوتاهی در مؤسسات انتشاراتی به کار پرداخت و پس از چندی درصدد برآمد تا نویسندگی را پیشه خود سازد. او نخستین دیوان اشعار خود را در ۱۶ سالگی انتشار داد و در سال های بعد دیوان ها و رمان های دیگری منتشر کرد. دانونزیو مدتی نیز به روزنامه نویسی، نقادی هنر و تاریخ نویسی مشغول شد و در زمان جنگ جهانی اول، در مقام فرماندهی یک هنگ هوایی، چندین بار شهر وِین را بمباران کرد. او هم چنین پس از جنگ، برای اولین بار، اساس فاشیسم را که خواهان برتری جویی ملی یا نژادی، اعمال زور و خشونت، رهبری استبدادی و برخورد شدید با مخالفان است، پی ریزی کرد. با این حال، دانونزیو در کنار فعالیت های اجتماعی، سیاسی و نظامی، به کارهای ادبی هم اشتغال داشت و به شهرت رسید. مشخصه بخش اعظم زندگی او، جسارت، لجام گسیختگی، احساساتی گری و بی نظمی بود. او آینه ای در برابر طبیعت قرار نمی دهد و هدف او کلاً زیبایی شناسی است. تمایل وی بیشتر به جلوه گر ساختن زیبایی است تا توصیف زندگی. زیبایی از دیدگاه دانونزیو عبارت است از زیبایی

نفسانی. او را به عمق احساس یا اندیشه راهی نیست. دانونزیو در نمایش نامه نویسی، هیچ گونه توفیقی نیافته است زیرا نمایش نامه هایش عملاً فاقد تحرک و بیش از اندازه ذهنی است. با این حال از وی داستان های متعددی برجای مانده که او را در شمار نویسندگان بزرگ

قرار داده است و برایش شهرتی فراوان به ارمغان آورده است. آثاری هم چون سرزمین دست نخورده، هوس و آتش از جمله کارهای اوست که شهرتی جهانی دارند. دانونزیو در نوشته های خود از نظم و نثر، اندیشه های ضدمذهبی داشت. از لحاظ شیوه نگارش، دانونزیو به کلمه ارزش زندگی می دهد، کلمه شدت و حدّت زندگی را چنان بیان می کند که قدرت تخیّل تنها قادر به وصف آن نیست. شخصیت کم نظیر او از استعدادهای گوناگون برخوردار بود، اما به سبب بی پروایی در بیان و گستاخی در اظهار عقاید شخصی، غالباً مورد حمله معاصران قرار می گرفت. دانونزیو را می توان در شمار نویسندگانی قرار داد که بیش از هر چیز در این فکر بودند که زندگی شخصی و خصوصی خود را به صورت شعر و اثری هنری درآورند و از خود قهرمانی شگفت انگیز بسازند. گابریل دانونزیو، سرانجام در بیستم سپتامبر ۱۹۳۸م در هفتادوپنج سالگی در نهایت شهرت جان سپرد.

مناسبت ۰۳: کشف "پلوتون" دورترین سیاره منظومه شمسی (۱۹۳۰م)

شرح مناسبت:

قبل از آن که سیاره پلوتون از رصدخانه آریزونا در امریکا توسط کلائیْد تامبا کشف شود، بعضی از ستاره شناسان نیز در سال ۱۹۱۵م از طریق محاسبات نجومی به وجود سیاره پلوتون و محل آن پی برده بودند. تحقیقات بعدی نشان داد که مطالعات قبلی درست بوده و صحت محاسبات دانشمندان روشن گردید. در نهایت، در ۱۳ مارس ۱۹۳۰م کشف این سیاره اعلام شد اما تا زمان کشف قمر آن به نام "چارون" اطلاع چندانی از پلوتون در دست نبود. در ۲۲ ژوئن ۱۹۷۸م این قمر توسط جِیمز کریستین کشف گردید. فاصله پلوتون تا خورشید ۵۸۱۱ میلیون کیلومتر است و

یک دور گردش آن به دور خورشید ۲۸۴ سال برابر با ۹۹۷۰۰ روز طول می کشد. پلوتون یکی از سیارات منظومه شمسی و نهمین سیاره از لحاظ بعد مسافت نسبت به خورشید می باشد. حجم آن نسبت به زمین ۹٪ می باشد. گرچه به نظر می رسد دیگر پلوتون دورترین سیاره منظومه شمسی به حساب نمی رود چرا که در ۱۴ سپتامبر ۱۹۹۲م کشف سیاره جدیدی اعلام شد که ماهیت آن شناخته شده نبود.

مناسبت ۰۴: کشتار اهالی روستای حسینیه توسط صهیونیست های مسلح (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در ادامه زمینه سازی مزدوران صهیونیستی یهود برای تشکیل رژیم اسرائیل و ایجاد جوّ ارعاب و وحشت در فلسطین، در سیزدهم مارس ۱۹۴۸م، صهیونیست های مسلح وابسته به گروه تروریستی هاگانا به دهکده فلسطینی حسینیه در ناحیه جلیله شمالی حمله کردند. صهیونیست ها در این حمله، خانه های فلسطینیان را بر سر غیر نظامیان بی پناه خراب کردند و شصت تن از اهالی روستای حسینیه را قتل عام نمودند. نظامیان صهیونیست، هم چنین در این روز، خانه های بخش قَطْمون در بیت المقدس را نیز منفجر کردند و تعدادی از فلسطینی ها را به خاک و خون کشیدند. کشتار مردم فلسطین توسط گروه های تروریستی صهیونیستی به این دلیل اوج گرفت که صهیونیست ها قصد داشتند، پس از خروج نیروهای انگلیس از فلسطین، موجودیت غیرقانونی رژیم اشغال گر قدس را اعلام کنند، همان گونه که این اقدام، دوماه پس از قتل عام فلسطینی ها در روستای حسینیه انجام شد.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: تولد "آلبرْتْ انیشتَین" دانشمند بزرگ فیزیک نظری و ریاضی (۱۸۷۹م)

شرح مناسبت:

آلبرت انیشتین، به عنوان یکی از بزرگ ترین متفکران و فیزیک دان ان تمام اعصار جهان، در ۱۴ مارس ۱۸۷۹م در خانواده ای یهودی در شهر اولْمْ در ایالت ورتِمْبِرْگ آلمان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در آلمان و سوئیس ادامه داد، هرچند از لحاظ یادگیری به جز در رشته ریاضی، دچار مشکل بود. انیشتین در سال ۱۹۰۱م عضو اداره ثبت اختراعات شد و تابعیت سوئیس را پذیرفت. سال ۱۹۰۵م برای انیشتین، سال آغاز ثمردهی مطالعات اوست. وی در این سال چندین مقاله در رشته فیزیک ارائه داد که هر عنوان از آن در علم فیزیک، پایه گذار شیوه جدیدی شدند. انیشتین

در سال ۱۹۰۵م تئوری خود را در نسبیت نوشت و پس از اینکه تئوری های او در عمل ثابت شد و به چاپ رسید، شهرتش در عالم پیچید. او کوشید این مسئله را به اثبات برساند که تشعشع نور از هر سو یکسان است گرچه در نظر، جز این می نماید. هیچ نقطه واحدی را نباید صفر انگاشت، چون سنجشِ حرکت به نظرِ بیننده وابسته است. زمان نیز نسبی است چون آن هم برحسب استنباط بیننده فرق می کند. او نتایج فرضیه های خود را در محاسبه قوه جاذبه و نجوم به کاربرد تا آنجا که بیش از نیوتن به تحقیقات این رشته کمک کرد. با به قدرت رسیدن نازی ها در آلمان، انیشتین راهی امریکا شد و تابعیت آن کشور را پذیرفت و به تدریس در دانشگاه های آن پرداخت. هرچند که در سال ۱۹۲۱م به پاس دست آوردهایش در فیزیک نظری موفق به کسب جایزه فیزیک نوبل شده بود ولی اموال و خانه اش توسط حزب نازی مصادره گردید. انیشتین در ماه اوت ۱۹۳۹م، ضمن نامه ای به رئیس جمهور وقت امریکا، او را از پیشرفت های آلمان در شکافتن هسته اتم آگاه نمود و این باعث شد تا انجام تحقیقات در زمینه شکافت هسته اتم تصویب شود. نتیجه این اقدام، استفاده عملی از انرژی هسته ای در بمب هسته ای بود که در جریان جنگ جهانی دوم، جان هزاران نفر را در هیروشیما و ناکازاکی گرفت. انیشتین از این واقعه بسیار ناراحت شد چرا که آرزو داشت نیروی هسته ای در راه بهبود زندگی بشر به کار افتد. اما برخلاف نظرش این

آرزو هرگز به حقیقت نپیوست. با این حال، انیشتین تا آخرین روزهای حیات از یادآوری این حادثه رنج می برد و خود را سرزنش می کرد. آلبرت انیشتین سرانجام در ۱۸ آوریل ۱۹۵۵م در ۷۶ سالگی در امریکا دیده از جهان فروبست.

مناسبت ۰۲: درگذشت "کارل مارکس" نظریه پرداز اقتصاددان مشهور آلمانی (۱۸۸۳م)

شرح مناسبت:

کارْلْ مارْکْسْ اقتصاددان آلمانی و بنیان گذار مکتب مارکسیسم، سوسیالیسم و کمونیسم علمی در ۵ مه ۱۸۱۸م در خانواده ای یهودی در آلمان به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیل در دانشگاه شهر "بن"، ابتدا به روزنامه نگاری پرداخت و سپس به مطالعه فلسفه و اقتصاد سرگرم شد و افکار و عقاید تازه خود را انتشار داد. مارکس سه مبنای کمونیسم شامل فلسفه ماتریالیسم دیالکتیک، اقتصاد و جامعه شناسی را مدون ساخت و بر اثر مطالعه در تاریخ تحول جامعه ها، اجتماعات بشری را به شش دوره اجتماع اشتراکی اوّلیه، بردگی، فئودالیته، سرمایه داری و سوسیالیسم و کمونیسم تقسیم کرد. مرام و مکتب مارکس و پیروانش را که عبارت از سوسیالیسم و کمونیسم علمی است، مارکسیسم می نامند. فلسفه مارکسیسمِ مارکس براساس ماتریالیسم استوار گردیده است که در آن، کلیه تحولات اقتصادی و حتی تاریخی را معلول عوامل مادی می داند. مارکس با تمرکز سرمایه در دست عده ای معدود مخالف است و رژیم سرمایه داری را محکوم به زوال می داند. در این نظام، راه تامین یک سیستم عادلانه، استقرار رژیم تعاونی در اقتصاد و بالا بردن ارزش کار وجانشین ساختن کار به جای سرمایه عنوان گردیده است. سوسیالیسم علمی مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، طرفداران فراوانی پیدا کرد و در کنگره عمومی بین الملل

دوم شامل احزاب سوسیالیست جهان در سال ۱۹۰۷، اکثریت با طرفداران مارکس بود. بر این اساس بود که نظام اتحاد جماهیر شوروی بر پایه افکار و عقاید مارکس شکل گرفت و ده ها سال با دیکتاتوری، نظام کارگری را دیکته می کرد. اما با فروپاشی این نظامِ به اصطلاح ضد سرمایه داری در اوایل دهه ۱۹۹۰م، نادرستی افکار و پیش بینی های مارکس روشن شد و بطلان برداشت های مارکس از تاریخ، اجتماع و انسان را ثابت کرد. کارل مارکس سرانجام در چهاردهم مارس ۱۸۸۳م در ۶۵ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "جورج ایستمن" مخترع امریکایی (۱۹۳۲م)

شرح مناسبت:

جورج ایستمن مخترع امریکایی در سال ۱۸۵۴ به دنیا آمد و از جوانی به صورت عملی وارد مقولات مرتبط با فیلم و عکاسی شد. وی در ۳۴ سالگی با ساخت دوربین کداک، انقلابی در فن عکاسی ایجاد نمود. دوربین کداک یک دوربین ساده دستی بود و قابلیت استفاده همگانی داشت. نوار فیلم جای صد قطعه عکس داشت اما کار گذاشتن فیلم در دوربین و ظهور و چاپ آن دشوار و مستلزم مهارت بود. ایستمَن در سال ۱۸۸۹ پایه ای سلولوئیدی را جانشین پایه کاغذی نوار فیلم کرد که این پایه از نوعی پلاستیک مصنوعی تهیه شده بود. در نتیجه در چاپ کردن عکس پیشرفت حاصل شد. اختراع فیلم شفاف عکاسی، نوار فیلم نرم، دوربین عکاسی کداک و فیلم سینمایی ۳۵ میلی متری و ... نیز از دیگر اختراعات ایستمن به حساب می آید. وی که از صاحبان صنایع در امریکا به شمار می رفت، مؤسس کارخانه ایستمن - کداک نیز بود و آزمایشگاه های آن، محل اختراع و عرضه بسیاری از کارهای عکاسی بود. جورج

ایستمن سرانجام در سن هفتادوهشت سالگی به تاریخ چهارده مارس ۱۹۳۲م درگذشت.

مناسبت ۰۴: آغاز نبرد "دین بین فو" بین انقلابیون ویتنام و استعمارگران فرانسوی (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

منطقه هندوچین که از نیمه دوم قرن نوزدهم به تصرف نیروهای استعمارگر فرانسوی درآمده بود، طی سال های طولانی تا پس از جنگ جهانی دوم، به صحنه مبارزات مسلحانه مردمی علیه استعمارگران بیگانه تبدیل شد. پس از جنگ جهانی دوم، اگرچه شرایط برای حضور نظامی آماده نبود، اما نیروهای اشغال گر فرانسوی، بر ادامه حضور خود در منطقه پای می فشردند. در این میان درگیری هایی بین نیروهای مقاومت مردمی در قالب گروه های چریکی ویتْ مین به رهبری هوشی مینه با فرانسویان روی داد که بزرگ ترین آن نبرد دین بین فو در تاریخ ۱۴ مارس ۱۹۵۴م بود. در این جنگ، نیروهای چریکی ویت مین که برای استقلال ویتنام می جنگیدند، با ارتش استعماری فرانسه که در دژِ به ظاهر تسخیرناپذیر دین بین فو سنگر گرفته بود، درگیر شدند و سرانجام در روز هفتم ماه مه همان سال، با تسلیم شدن ژنرال "دوکاسْپِری" فرمانده فرانسوی دژ دین بین فو و پیروزی ویت مین ها، جنگ تمام شد. در جریان این جنگ شش هزار فرانسوی کشته و ده ها هزار نفر دیگر نیز اسیر شدند. در نهایت، قرار بر این شد که مذاکرات صلح صورت گیرد. در نهایت در بیستم ژوئیه ۱۹۵۴م قرارداد صلح ژنو امضا شد که به موجب آن، دولت فرانسه از کلیه منافع خود در سرزمین ویتنام چشم پوشید. با شکست خفت بار نظامیان فرانسوی و نیرنگ آنان، این کشور به دو منطقه شمالی و جنوبی تقسیم شد و زمینه دخالت نظامی امریکا و وقوع جنگ بزرگ ویتنام فراهم

گردید.

مناسبت ۰۵: تجاوز ارتش رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان (۱۹۷۸م)

شرح مناسبت:

در چهاردهم مارس ۱۹۷۸م ارتش رژیم صهیونیستی به بهانه عملیات رزمندگان فلسطینی در حومه تل آویو، تجاوز به خاک لبنان را آغازکرد. در این تجاوز که با کشتار وسیع غیر نظامیان لبنانی و فلسطینی همراه بود، ارتش رژیم صهیونیستی، جنوب لبنان را تا رودخانه لیتانی اشغال کرد. پس از این تجاوز، شورای امنیت سازمان ملل، خواستار خروج فوری نظامیان این رژیم از جنوب لبنان شد و یک نیروی چهار هزار نفری را برای حفظ صلح به این منطقه فرستاد. با وجود این، صهیونیست ها قبل از خروج از جنوب لبنان، نیرویی از مزدوران محلی دست نشانده و وابسته به خود را تحت رهبری سرگرد سعد حداد، نظامی شورشی لبنانی در این منطقه تشکیل دادند. رژیم صهیونیستی در ششم ژوئن ۱۹۸۲م نیز بار دیگر جنوب لبنان را اشغال کرد تا این که در سال ۲۰۰۰ م بر اثر ضربات متوالی رزمندگان حزب اللّٰه لبنان، مجبور به عقب نشینی خفت بار از مناطق اشغالی جنوب این کشور شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: مرگ "ژولیوس سزار" امپراتور روم قدیم (۴۴ ق.م)

شرح مناسبت:

ژولیوس سزار امپراتور روم باستان در ۲۷ اکتبر سال ۱۰۱ قبل از میلاد مسیح(ع) در روم به دنیا آمد. دوره جوانی ژولیوس در بحبوحه زد و خوردهای فرقه های سیاسی روم سپری شد. او پس از چندی با امپراتور روم اختلاف پیدا کرد. از این رو از ترس جان به آسیای صغیر گریخت و در قشون رومی مقیم آنجا به خدمت مشغول شد. با مرگ دیکتاتور روم، ژولیوس به رم بازگشت و به فعالیت های سیاسی پرداخت. ولی باز به مشرق رفت تا این که در راه گرفتار دزدان شد. سزار پس از رهایی از دزدان مدتی

به فراگیری علم پرداخت و سپس بار دیگر وارد عرصه قدرت گردید. او در سال ۶۰ قبل از میلاد با دو قدرت مند دیگر رومی اتحاد سه گانه را تشکیل داد که بعدها کلیه امور روم را در دست گرفتند. سزار پس از چندی با انبوهی از سپاهیان عزم تسخیر اروپای غربی کرد و سال ها در این راه جنگید. او با تکیه بر مردم، پیروزی های سیاسی زیادی به دست آورد و با کمک سپاهیان خود، نواحی متعددی را تصرف نمود. سزار برای بهتر کردن وضع زندگی مردم فقیر روم و ولایات دیگر می کوشید و برای بناهای عمومی مبالغ زیادی هزینه کرد. او در مدت زمام داری خود مانند رئیس و صاحب یِگانهْ حکومت می کرد و به نظامات و قوانین اساسی وقعی نمی نهاد. سزار در سال ۶۵ ق. م به حکمرانی و امپراتوری روم رسید و به مدت بیست سال در این مقام بود تا این که در ۱۵ مارس ۴۴ ق.م در ۵۶ سالگی، در سنای روم به دست سناتورهای مخالفش به قتل رسید.

مناسبت ۰۲: تولد "آندرو جکسون" هفتمین رئیس جمهور امریکا (۱۷۶۷م)

شرح مناسبت:

آندرو جکسون، هفتمین رئیس جمهور امریکا، در ۱۵ مارس ۱۷۶۷ م در ایالت کارولینای جنوبی امریکا به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات خود در رشته حقوق، مشاور حقوقی منطقه غربی ایالت کارولینای جنوبی شد. موفقیت های جکسون در کارهای دولتی، به زودی کارهای خصوصی حقوقی او را افزایش داد و او از طریق معاملات موفقیت آمیزش بر روی زمین، به دارایی های خود افزود. جکسون در سال های بعد به فعالیت های سیاسی روی آورد و به نمایندگی مجلس نمایندگان امریکا انتخاب گردید.

وی در ۳۰ سالگی به سنای امریکا راه یافت و پس از آن به عنوان قاضی دادگاه عالی یکی از ایالات امریکا برگزیده شد. خدمات جکسون در جریان جنگ امریکا و انگلستان در سال ۱۸۱۲ م، او را به عنوان قهرمان نظامی ملی به همگان شناساند و در سال ۱۸۲۴ م کاندیدای ریاست جمهوری امریکا گردید. پس از عدم موفقیت جکسون در این انتخابات، او به عنوان مخالف دولت به فعالیت پرداخت تا اینکه در سال ۱۸۲۸ م با پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری، به عنوان هفتمین رئیس جمهوری امریکا، در ۶۱ سالگی به کاخ سفید راه یافت. سال های اولیه حکومت جکسون با تیرگی روابط پارلمان ایالت کارولینای جنوبی با دولت مرکزی بر سر افزایش تعرفه های گمرکی و تهدید به خروج این ایالت از ایالات متحده، دستخوش جنجال های زیادی بود که در نهایت با کوتاه آمدن دولت مرکزی به پایان رسید. جکسون یک چهره اقتصادی صاحب نظر نبود که بتواند مشکلات اقتصادی امریکا را حل و فصل کند. او عمر موثر خود را در ارتش گذرانده بود و دولت وی نیز مدیران کارآمد و برنامه ریز نداشت تا بتوانند بر مشکلات اقتصادی کشور فایق آیند. در نتیجه در دوران حکومت جکسون، اقتصاد امریکا تا حد قابل ملاحظه ای رو به وخامت نهاد و به دلیل بی ارزش شدن پول و فقدان پشتوانه مالی در کشور و ناتوانی منابع تصمیم گیرنده اقتصادی در حل این معضلات، تعداد زیادی از بانک ها، کارخانه ها و شرکت های دولتی تعطیل شدند. از جمله قوانینی که در دوره جکسون به تصویب رسید حق رای برای تمامی

مردان بود. تا پیش از آن، تنها زمین داران و ثروت منـدان بزرگ که به دولت مالیات پرداخت می کردند حق شـرکت در رای گیری داشـتند و اصولاً شـرکت در انتخابات، منوط به پرداخت مالیات بود. به همین جهت کسانی که در طبقه اعیان و اشـراف نبودند به خاطر ناتوانی در پرداخت مالیاتْ از رای دادن محروم بودند. از این رو، رئیس جمهور این کشور منتخب تمامی مردم امریکـا نبود. با تصویب این قانون، در عرض ۱۶ سال تعداد کسانی که می توانسـتند در رای گیری ها شـرکت کنند هفت برابر شد که با رای دادن به کاندیداهای احزاب مسلط و حاکم امریکا به اصطلاح می توانستند نقش صوری و پر تبلیغات خود را در تعیین سـرنوشت خویش ایفا کنند. در زمان جکسون روش مشـهور تاراج مشاغل یعنی اعطای شـغل های مهم به اعضای وفادار حزبی، رایـج شد که این رسمْ، مفاسد بسـیاری به بار آورد. از جمله حوادث مهمی که در اواخر حکومت جکسون اتفاق افتاد، حمـایت وسـیع نظـامی امریکـا از تجزیه طلبـان ایـالت تگزاس بود که در آن زمـان جزو خـاک مکزیک به شـمار می رفت. در نهـایتْ این ایـالت از پیکره مکزیـک جـدا شـد و اعلام جمهوری نمود.امـا کمتر از ده سال بعـد، امریکا آن را طی یک جنگ خـونین و تجاوزکـارانه به خـاک خود ملحق نمود. در دوران حـاکمیت جکسون دو نـاحیه میشـیگان و آرکـانزاس نیز به عنوان ایالت های جدیـد به جمع ایالات متحـده امریکا پیوسـتند. آنـدرو جکسون سـرانجام پس از هشت سال حکومت بر امریکا، در سال ۱۸۳۶ م از کار کناره گرفت و نه سال بعد، در هشتم

ژوئن ۱۸۴۵ م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "آگوست کُنْتْ" جامعه شناس شهیر فرانسوی و بنیان گذار فلسفه اثباتی (۱۷۹۸م)

شرح مناسبت:

ایزودور آگوست ماری فرانسواکُنْتْ ریاضی دان و جامعه شناس فرانسوی در ۱۵ مارس ۱۷۹۸م در شهر مون پلیه فرانسه به دنیا آمد. وی در ۱۸ سالگی به استادی ریاضیات رسید و به تدریس پرداخت. کنت از ابتدا، از جمله دانشمندانی بود که هم درباره ریاضیات و هم درباره علوم الهی مطالعه می نمود. وی برای آنکه عقاید خود را برای دیگران شرح دهد در ۲۸ سالگی مجلسی در خانه خود تشکیل داد و به سبب ارائه تحقیقات قابل توجه، برخی از دانشمندان نیز در مجلس درس او حاضر می شدند. آگوست کنت با مشاهده انقلاب های سال ۱۸۴۸م در اروپا به این نتیجه رسید که صلح به وسیله شمشیر فراهم نمی آید و شعور و آگاهی همراه با پیشرفت و ترقی به دست آمده از تعلیم و تربیت لازم است. می توان گفت آگوست کنت با این ایده، مسیحیتی بنا نهاد بدون مسیح(ع) و فارغ از الهیات و کلام. کنت در ابتدا می کوشید نشان دهد فلسفه در علوم دیگر تحلیل رفته است اما بعدها به نظام علمی فلسفی خود نام تازه ای با عنوان پوزیتیویسم یا فلسفه اثباتی یا تحقّقی داد. فلسفه اثباتی آگوست کنت مبتنی بر مشاهده و تفکر است. او اعلام کرد که مشاهده و تفکر تنها راه نگریستن به حقیقت است. به نظر کنت، از لحاظ تاریخی، ساختمان علوم بر پایه ریاضیات شروع می شود و رفته رفته به صورت علوم پیچیده تر و کامل تر، تکامل می یابد تا سرانجام به جامعه شناسی که نقطه اوج و کمال است، می رسد. در

این سیر تکاملی، هر علمی بر پایه علم پیشین استوار است و جامعه شناسی که واپسینِ آنهاست نتیجه همه دانش های برهم انباشته آدمی در طول تاریخ است. تحقیقات وسیع آگوست کنت در جامعه شناسی به حدی است که او را واضع این علم می دانند چرا که او نخستین کسی است که این علم را به صورت علمی منظم با مسائل و قوانین خاص و روش های ویژه آن درآورده است. در نتیجه انتشار و ترویج عقاید کنت، فلسفه و علم از شکل تئوری به تجربه و مشاهده تبدیل شد. از آگوست کنت آثار متعددی به چاپ رسیده که دوره فلسفه تحقیقی یا اثباتی در ۶ جلد، دیانت انسانیت، سیاست تحققی و نجوم همگانی از آن جمله اند. آگوست کنت سرانجام در ۲۲ سپتامبر ۱۸۵۷م در ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "امیر عبدالقادر الجزایری" سردار بزرگ و انقلابی الجزایر (۱۸۰۸م)

شرح مناسبت:

امیر عبدالقادر ابن محی الدین مبارز مسلمان الجزایری در نیمه مارس سال ۱۸۰۸م به دنیا آمد. وی در زمره امرا، علما و شعرا بود و اصل او از منطقه وهران الجزایر است. عبدالقادر در برابر تجاوزات قوای فرانسوی در الجزایر قیام کرد و با دستیاری سلطان مراکش و یاری قبایل وطن پرست، از سال ۱۸۳۲ تا ۱۸۴۷م مردانه با سپاهیان فرانسوی جنگید و کوشید تا امپراتوری عرب را تأسیس کند. وی هم چنین با حمایت قبیله های عرب، به عنوان سلطان عرب ها شناخته شد و قلمرو خود را در شمال الجزایر گسترش داد. پیروزی های امیر عبدالقادر باعث شد تا فرانسویان با وی از درِ سازش درآمده و ضمن ترک مخاصمه به امضای قرارداد صلح با او تن در دهند. براساس این قرارداد

که در ۲۷ مه ۱۸۳۷م به امضا رسید، به غیر از پنج بندر که در تصرف فرانسه باقی ماند، سایر نقاط الجزایر آزاد گردید. ولی با کارشکنی استعمارگران فرانسوی، امیر عبدالقادر در ۱۸ نوامبر ۱۸۳۹م دومین دور مبارزات آزادی خواهانه خود را آغاز کرد و با پنجاه هزار سرباز سواره و پیاده، به نیروهای فرانسوی حمله برد. با این حال، چون مبارزات وی بیش از ۱۵ سال طول کشیده بود، نیروهای او تحلیل رفتند و سلطان مراکش و امیرتونس هم بر اثر فشار دولت فرانسه و ضعف و خودخواهی، از یاری او خودداری کردند. در نتیجه امیر عبدالقادر شکست خورد و تسلیم شد. وی در سال ۱۸۵۳م از حبس آزاد شد به این شرط که دیگر به الجزایر باز نگردد. امیر عبدالقادر سرانجام در ۲۹ اوت سال ۱۸۸۳م در ۷۵ سالگی در دمشق درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "امیل بهرینگ" پزشک برجسته آلمانی (۱۸۵۴م)

شرح مناسبت:

دکتر "امیل آدولف فون بهرینگ" در ۱۵ مارس ۱۸۵۴م به دنیا آمد و پس از پایان تحصیلات ابتدایی، با استفاده از کمک های تحصیلی به دانشگاه "فردریك ویلهلم" وارد شد و در سال ۱۸۷۸م موفق به اخذ درجه دکترا در پزشکی گردید و سپس به عنوان جراح در ارتش مشغول به کار شد وی از سال ۱۸۸۸م به تدریس در دانشکده پزشکی ارتش پرداخت و سال بعد در "انستیتوی روبروت کخ" استخدام شد. شاگردان دکتر کخ به کشف میکربهای عامل بیماری می پرداختند اما بهرینگ به فکر نابودی میکربها بود و نتیجه مطالعات خود را در مقاله "عفونت و ضدعفونت درتئوری وعمل" مطرح ساخته بود. وی در سال ۱۸۹۰م به این نتیجه رسید که اگر سرم خون حیوان مبتلابه کزاز

را به حیوان دیگری منتقل کند آن حیوان در برابر این بیماری مصونیت پیدا می کند و بدین ترتیب واکسن کزاز را ساخت. دکتر بهرینگ سپس همین رویه را در مورد دیفتری که بیماری خطرناکی برای کودکان محسوب می شد، به کار گرفت و در ۲۰ دسامبر ۱۸۹۱ با استفاده از سرم ضددیفتری به معالجه یک کودک پرداخت و پس از مشاهده نتیجه مثبت آن، در سال ۱۸۹۲م پادزهر دیفتری را روانه بازار ساخت. خصوصیت این سرم در آن بود که نه فقط موجب مصونیت می گردید بلکه در درمان شخص مبتلاـ هم بسیار مؤثر بود. دکتر بهرینگ که به دریافت جایزه آکادمی علوم پزشکی فرانسه، جایزه انستیتوی فرانسه، لقب عالیجناب پروس و نشان صلیب آهن در جنگ جهانی اول نائل آمده بود، در سال ۱۹۰۱ اولین جایزه نوبل پزشکی را به خود اختصاص داد امیل آدولف فون بهرینگ در آخرین روز مارس ۱۹۱۷ در ۶۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "راما کریشنا" پیشوای مذهب هندو (۱۸۸۶م)

شرح مناسبت:

راما کریشنا، رهبر هندوهای هند، در بیستم فوریه ۱۸۳۶م در هندوستان به دنیا آمد. وی در دهکده کوچکی پرورش یافت و تعلیمات رسمی مدرسه ای ندید. با این وجود، در ده سالگی در تفسیر نوشته های مقدس هندی چنان استعدادی از خود نشان داد که اطرافیان را دچار حیرت ساخت. او در جوانی به سیر و سیاحت پرداخت و سپس ادیان مسیحیت، بودا، اسلام و هندو را مورد مطالعه قرار داد. سرانجام اظهار کرد که هر کدام از این ادیان، یکی از طرق رسیدن به خداوند را نشان می دهند. راما کریشنا براین عقیده بود که همه آدمیان، با دین های مختلفشان، فرزندان خدای واحدی هستند.

وی درباره حقیقت بر این عقیده است که ما در مِه مشاهدات اشتباه انگیز و تصورات غلط و منحرف کننده که ما را به اندیشه های فریبنده، دشمنی های ابلهانه و کارهای فاجعه انگیز می کشاند، زندگی می کنیم. ما نمی توانیم به خوش بختی برسیم مگر آن که در عمق و کُنه این ظواهر فریبنده، حقیقت را دریابیم، و آن حقیقت، حقیقتِ تساوی همه نژادها، همه ادیان و همه افراد در چشم خداوند است. یک انسان واقعاً دیندار باید بداند که ادیان دیگر هم راه هایی هستند که به حقیقت می پیوندند و ما همیشه باید به دیده احترام به ادیان دیگر بنگریم. راما کریشنا از جان گذشته ای بود که به جهاد علیه حرص و آزمندی برخاسته بود و چونان سربازی بود که به خاطر صلح می جنگید. وی اندکی قبل از مرگْ مریدانش را به نزد خود فرا خواند، با نجوایی ضعیف از آنان خواست که مردم را به دوستی و مهرورزی و محبت دعوت کنند. راما کریشنا سرانجام در پانزدهم مارس ۱۸۸۶م در پنجاه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: خلع "تزار نیکلای دوم" پادشاه روسیه توسط بلشویک ها (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

تزار نیکلای دوم آخرین پادشاه روسیه، در سال ۱۸۹۴م پس از مرگ پدرش به عنوان امپراتور روس بر تخت سلطنت نشست. وقوع جنگ روسیه با ژاپن در اوایل قرن بیستم و شکست روسیه در این جنگ، تظاهرات خونین کارگری و پس از آن، فرمان تشکیل مجلس مشورتی موسوم به دوما از جمله حوادث دوران امپراتوری او بود. اما آنچه پایه های حکومت تزاری را بیش از پیش متزلزل ساخت آغاز جنگ جهانی اول در سال ۱۹۱۴م بود. طولانی شدن جنگ، مخالفان را کمک نمود

تا فشارهای خود را علیه دیکتاتوری تزاری افزایش دهند. در این میان، بلشویک ها به رهبری لنین بر اقدامات خود علیه تزار و هیأت حاکمه افزودند. در نتیجه، تزار در ۱۵ مارس ۱۹۱۷م قدرت را به رئیس مجلس دوما واگذار نمود و پس از ۲۳ سال سلطنت، از این مقام کناره گیری کرد. وی از آن به بعد به مدت ۱۵ ماه به همراه خانواده اش تحت نظر بود. اما ترسِ بلشویک ها از رشد گروه های طرفدار تزار و احتمال به سلطنت رسیدن آن ها، باعث شد که طی فرمانی از جانب لنین، در ۱۹ ژوئیه ۱۹۱۸م تزار نیکلای دوم به همراه همسر و فرزندان و خدمه تیرباران شوند. (ر.ك: ۱۶ ژوئیه)

مناسبت ۰۸: آغاز سلطنت "فؤاداوّل" به عنوان اولین پادشاه رسمی مصر (۱۹۲۲م)

شرح مناسبت:

با فروپاشی امپراتوری عثمانی، فؤاد اول فرزند خدیو اسماعیل آخرین فرمان روای عثمانی بر مصر، به سلطنت رسید. او پس از مرگ برادرش که خدیو مصر بود، در سال ۱۹۱۷م به پادشاهی دست یافت. در سال ۱۹۱۹م انقلاب ماه مارس در مصر درگرفت و انگلستان ناگزیر به پذیرفتن استقلال مصر گشت. از این رو در نیمه ماه مارس ۱۹۲۲م، فؤاد اول استقلال مصر را اعلام کرد و حقوق مدنی و مشروطه را به مردم اعطا نمود. در ۱۹۳۶م، انگلستان به طور رسمی استقلال مصر را پذیرفت و قراردادی میان مصر و انگلستان بسته شد. پس از مرگ فواد اول، پسرش فاروق معروف به فاروق اول به پادشاهی رسید که پادشاهی وی تا سال ۱۹۵۲ به طول انجامید و با کودتای گروه افسران آزاد ارتش مصر، رژیم سلطنتی به پایان رسید. (ر.ك: ۲۳ ژوئیه)

مناسبت ۰۹: قتل "کمال جُنبَلاط" سیاست مدار برجسته لبنانی (۱۹۷۷م)

شرح مناسبت:

کمال جُنْبَلاط سیاست مدار معروف لبنانی، در ۶ دسامبر ۱۹۱۷م در جنوب بیروت به دنیا آمد. وی از جوانی و پس از طی تحصیلات دانشگاهی خود وارد عرصه سیاست گردید و ابتدا به عنوان نماینده منطقه شوف و سپس در سال ۱۹۴۶ به عنوان وزیر اقتصاد و کشاورزی انتخاب گردید. جنبلاط هم چنین در سال ۱۹۴۹م حزب سوسیال ترقی خواه لبنان را بنیان نهاد. جنبلاط از سال ۱۹۵۲ به بعد، فعالانه در جناح مخالف دولت به کار پرداخت و توانست بشارهالخوری، رئیس جمهور وقت لبنان را سرنگون سازد. او با رؤسای جمهور بعد نیز ارتباطاتی داشت و به مقتضای منافع خود پیش می رفت. وی از سال ۱۹۶۵م تدریجاً مواضع رادیکالی انتخاب کرد و جبهه چپ طرفدار شوروی را به

وجود آورد. این جبهه از حزب سوسیالیست ترقی خواه، حزب کمونیست و چند سازمان سیاسی دیگر تشکیل شده بود. کمال جنبلاط پس از جنگ شش روزه ۱۹۶۷ بین اعراب و اسرائیل به صورت یکی از طرفداران جدی نهضت مقاومت فلسطین درآمد و در سیاست های خود در لبنان، از حمایت احزاب و سازمان های فلسطینی برخوردار گردید. جنبلاط در سال ۱۹۷۲م دبیر کل جبهه عربی حمایت از فلسطین شد و در تابستان ۱۹۷۶م با ورود نیروهای نظامی سوریه به لبنان به شدت مخالفت کرد. وی به منظور خنثی کردن برنامه های سوریه، سفرهایی به اروپا و جهان عرب انجام داد که البته بی نتیجه ماند و پس از اعلام مشروعیت حضور ارتش سوریه در خاک لبنان در کنفرانس سران عرب، مجبور به پذیرش این وضعیت شد گرچه دشمنی خود را با سوریه تا آخر ادامه داد. کمال جنبلاط سرانجام در نیمه مارس ۱۹۷۷م توسط مخالفانش در ۶۰ سالگی به قتل رسید. وی علاوه بر شخصیت سیاسی، به عنوان یک اندیشمند آثاری نیز از خود به جای گذاشت که حقیقت انقلاب ۱۹۵۸ لبنان، برای لبنان و درباره سیاست لبنان از آن جمله است.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: تولد "جِیمز مدیسون" چهارمین رئیس جمهور امریکا (۱۷۵۱م)

شرح مناسبت:

جِیمز مِدیسون، چهارمین رئیس جمهور امریکا، در ۱۶ مارس ۱۷۵۱م در ایالت ویر جینیای این کشور به دنیا آمد. وی از جوانی وارد فعالیت های سیاسی شد و به حزب جمهوری خواهان دموکرات پیوست. مدیسون در طی سال های بعد از استقلال امریکا، تلاش فراوانی در طراحی و تدوین قانون اساسی امریکا از خود نشان داد، به طوری که به پدر قانون اساسی این کشور شهرت یافت. مدیسون پس از چندی به

عنوان نظریه پرداز و خط دهنده سیاسی حزب جمهوری خواه، مدارج ترقی را پیمود و در تمام طول هشت سال حکومت توماس جفرسون، در سمت وزارت امور خارجه، طراح اصلی سیاست خارجی امریکا به شمار می رفت. قبل از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۸۰۸م، تقریباً برای تمام رهبران هر دو حزب سیاسی رقیب، مشخص بود که جِیمز مدیسون رئیس جمهور آینده امریکا خواهد بود. او وقتی زمام امور امریکا را از اول ژانویه ۱۸۰۹م به دست گرفت، تمامی سیاست ها و نقشه هایی را که تا پیش از آن به صورت راهنمایی و پیشنهاد در اختیار جفرسون گذارده بود، خود با وسعت دنبال کرد و گرایش روز افزونی به سوی نظام ناپلئونی یافت. دولت امریکا در دوران حکومت مدیسون، علناً رویاروی انگلستان قرار گرفت و این به دلیل حمایت های مالی و تبلیغاتی وی از ناپلئون بُناپارت امپراتور وقت فرانسه بود. مدیسون در پی تبلیغات فرماندهان نظامی ارتش امریکا احساس کرد که توانایی تاثیرگذاری در سرنوشت جنگ های انگلیس و فرانسه را دارد. لذا در روز هشتم ژوئن ۱۸۱۲م، به بهانه راهزنی انگلیسی ها علیه کشتی های امریکایی، به انگلستان اعلان جنگ داد و خود را وارد زورآزمایی های خونین دولت های اروپایی نمود. این جنگ که دو سال و نیم به طول انجامید، برخلاف پیش بینی های مدیسون و فرماندهان ارشد ارتش امریکا، به شکست انگلستان منجر نشد و انگلیسی های زخم خورده را به لشکرکشی وسیعی علیه ایالات متحده برانگیخت. پس از محاصره چند بندر دریایی امریکا، نیروهای بریتانیا، وارد خاک شده و حتی شهر واشینگتن را به تصرف خود درآورند. در

این حال بود که مدیسون و خانواده اش، شبانه از پایتخت گریخت و با خفت و خواری، خواستار صلح گردید. درباریان لندن نیز به خاطر آن که به دنبال فراغت بال برای شکست دادن ناپلئون بودند، بااین خواسته موافقت کردند و در شرایط حضور نیروهای انگلیسی در پایتخت امریکا، قرارداد صلحی در پائیز ۱۸۱۴م به امضا رسید. امریکایی ها از این رخداد نه تنها به عنوان شکست فاحش نیروهای خود یاد نکردند، بلکه از یک سو با مظلوم نمایی خود و از سوی دیگر با تبلیغ و حمایت از به اصطلاح سرداران نبرد علیه انگستان، سعی در منحرف کردن اذهان عمومی مردم امریکا از گرایش های سیاسی توسعه طلبانه و ماجراجویانه جِیمز مدیسون نمودند. مدیسون در خلال جنگ، عملاً نزدیک به دو سالْ دور از پایتخت به سر برد. وی در طول این مدت چندین بار جامعه سرخپوستان امریکا را متهم به مزدوری انگلیسی ها کرد و سبب درگیری های خونین نظامیان امریکایی با این مردم گردید که تعدادشان رو به اقلیّت گذارده بود. امریکایی به کشتار و تار و مار کردن سرخ پوستان در خلال جنگ پرداخته و سپس آن، قسمت های وسیعی از سرزمین های محل سکونت آنان در دو سوی رودخانه بزرگ می سی سی پی را به اشغال خود در آوردند که از این طریق، در طول حکومت هشت ساله مدیسون، سه ایالت دیگر جدید به عنوان ایالات جدید به جمع ایالات متحده پیوستند. جِیمز مدیسون پس از دو دوره ریاست جمهوری، در نهایتْ در سال ۱۸۱۶م از قدرت کناره گیری کرد و سرانجام در بیست و هشتم ژوئن ۱۸۳۶م در

هشتاد و پنج سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "لودْریکْ بتْهوُوِن" موسیقی دان شهیر آلمانی (۱۷۷۰م) (ر.ک: ۲۶ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "فرانسیسکو گویا" نقاش معروف اسپانیایی (۱۸۲۸م)

شرح مناسبت:

فرانسیسکو خوزه دو گویا لوسین تِس نقاش شهیر در ۳۰ مارس سال ۱۷۴۶م در دهکده کوچکی در شمال اسپانیا به دنیا آمد و دوران کودکی را در همان جا گذراند. وی از کودکی به آموختن نقاشی پرداخت و استعداد فراوانی از خود نشان داد. گویا پس ازشکستی که در امتحان نقاشی خورده بود راهی ایتالیا شد و پس از مطالعه آثار بزرگان نقاشی، عمر خود را وقف این هنر نمود. او پس ازتهیه و فروش اولین آثارش، دامنه فعالیت خود را گسترده کرد و نقاشی های بسیاری کشید. گویا پس از چندی به عنوان نقاشِ دربارهای سلطنتی انتخاب شد و شهرتی فراوان یافت. فرانسیسکو با آنکه فوق العاده صریح و واقع گر بود، طبعی رقیق و حساس داشت و حضور این حساسیت در آثار او، در آثار هیچ یک از نقاشان قبلی وجود نداشته است. گویا، تأثیری عظیم بر نقاشی فرانسه گذاشت به طوری که او را بزرگ ترین نقاش قرن هجدهم و پیشرو نقاشان قرن نوزدهم به شمار آورده اند. هم چنین گویا را آخرین استاد متقدّم و اولین استاد مدرن نامیده اند. ارزش گویا در بین نقاشان تاریخ ازاین نظر است که برخلاف سایرنقاشان که هر کدام یک یا چند اثرجالب توجه در بین آثارخود داشته اند، او مجموعه ای پر قیمت و نایابی به جای گذاشته است که هر یک جداگانه معروفیت جهانی دارند. به علاوه، گویا شاید از نقاشان انگشت شماری است که سبک قدیم و جدید نقاشی را خوب می دانست. تابلوهای از دوست او، هوس ها، معجزه سن آنتوان و تیرباران، از

جمله مشهورترین آثار اوست. آثار گویا در بسیاری از گالری های اروپایی و امریکایی و موزه های جهان به نمایش گذاشته شده است. فرانسیسکو گویا تا پایان مرگ دست از کار نکشید تا این که سرانجام در ۱۶ مارس ۱۸۲۸م در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: آزمایش موفقیت آمیز نخستین موشک با سوخت مایع در امریکا (۱۹۲۹م)

شرح مناسبت:

در شانزدهم مارس ۱۹۲۹م، اولین موشک، که عامل اصلی نفوذ بشر در فضا برای تحقیق درباره سیارات بود، توسط دکتر رابرت گدارْدْ، فیزیک دان بزرگ امریکایی باموفقیت آزمایش شد. این موشك با سوخت مایع کار می کرد. در این موشک، سوخت، قبل از رفتن به اتاق احتراق، به حالت مایع است و در این اتاق با یك دیگر مخلوط و محترق می شوند. دکتر رابرت گدارد پس از این آزمایش، به عنوان پدر موشك لقب گرفت. وی در راه تکمیل این وسیله سریع السیر برای تسخیر فضا، زحمات زیادی متحمل شده است.

مناسبت ۰۵: اشغال کامل چکسلواکی توسط آلمان هیتلری قبل از جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

چند سال پس از روی کار آمدن هیتلر در آلمان، وی به بهانه ایجاد فضای حیاتی برای جمعیت رو به افزایش کشور، درصدد تجاوز آرام به مرزهای شرقی و جنوبی کشور بود تا با انضمام اتریش و چکسلواکی به خاك آلمان، منابع کافی برای تغذیه و رفاه ملت آلمان را به دست آورد. از این رو هیتلر در دوازدهم مارس ۱۹۳۸م اتریش را به آلمان ملحق کرد و با ادعای اینکه منطقه سودِت در چکسلواکی، ساکنانی آلمانی زبان دارد، خواهان الحاق آن به آلمان شد. هیتلر با استفاده از وجود این اقلیت بزرگ آلمانی، عوامل مزدور خود را برای ایجاد جو تبلیغاتی به طرفداری از پیوستن سودت به آلمان راهی این کشور کرد و زمینه های این کار فراهم گردید. در این میان هر چند مسؤولان سیاسی انگلیس و فرانسه مذاکراتی را با هیتلر برای امضای قرارداد عدم تعرض به چکسلواکی به انجام رساندند ولی هیتلر بار دیگر ضمن اولتیماتومی، به بهانه جلوگیری از آزار ساکنان آلمانی ناحیه سودت، ادعای خود

را برای الحاق این ناحیه به آلمان تکرار کرد. پس از چندی در جریان کنفرانس مونیخ، قرارداد دوستی انگلیس و آلمان و تعهد هر دو کشور درباره خودداری از جنگ علیه یک دیگر به امضا رسید و زمینه های پیوستن سودت به آلمان فراهم گردید. در نهایت، ناحیه سودت در اول اکتبر ۱۹۳۸م به آلمان ملحق شد. پس از تجزیه سودت از خاک چکسلواکی و انضمام آن به آلمان، هیتلر بروز اختلاف بین دولت مرکزی چکسلواکی و مقامات محلی اسلواکی را بهانه کرده، رهبران اسلواکی را به تشکیل یک حکومت مستقل و استمداد از آلمان تشویق نمود. این مسئله دامنه اختلافات را بالا برد و هیتلر طی شش ماه، چکسلواکی را از نقشه اروپا حذف کرد. بدین ترتیب که تا ۱۶ مارس ۱۹۳۹م، قسمت اعظم این کشور ضمیمه خاک آلمان شد و بخش کوچکی هم که اقلیت های مجار و لهستانی در آن زندگی می کردند، ضمیمه مجارستان و لهستان گردید. با این وصف، جمهوری چکسلواکی، دومین کشوری بود که پس از تصرف اتریش، به اشغال آلمان هیتلری در آمد. روند تجاوزگری هیتلر در الحاق سومین کشور اروپایی یعنی لهستان به آلمان، آتش جنگ جهانی اول را در سپتامبر آن سال روشن کرد و دنیا را به مدت بیش از ۵ سال در خود فرو برد.

مناسبت ۰۶: درگذشت بانو "سِلْما لاگِرْلوف" نویسنده سوئدی (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

خانم سلما لاگرلوف نویسنده سوئدی، در ۲۴ فوریه سال ۱۸۵۸م متولد شد و پس از پایان تحصیلاتش به تدریس و نوشتن داستان مشغول شد. وی در جوانی کتاب افسانه گوستابرلینگ را نگاشت که به عنوان شاه کار بزرگ او و یکی از پر خواننده ترین آثار کشورهای اسکاندیناوی،

معروف شد لاگرلوف در این اثر ضمن ارائه تصویری از یک محیط مذهبی، از تخیلی ساده و افسانه ای، تخیلی سرشار از غنا و تبدیل حوادث خیال انگیز به واقعیات پذیرفتنی برخوردار است. با مشخص شدن توانایی او در نویسندگی، وی از آموزگاری دست برداشت و سراسر عمر را به نگارش پرداخت. او در سال ۱۹۰۴م، مدال طلای فرهنگستان سوئد را از آن خود کرد و در سال های بعد، به عنوان نخستین زن، وارد همین فرهنگستان شد. لاگرلوف در سال ۱۹۰۹م موفق به دریافت جایزه نوبل ادبیات شد. و به همین جهت اولین زنی بود که به دریافت این جایزه توفیق یافت. لاگرلوف دوره حاکمیت سبک ناتورالیسم را که حاکی از تسلط قوانین خشک علمی بود پشت سر گذاشت و زیبایی، اصالت و جاذبه شعر را به ادبیات سوئد بازگرداند. حتی هنگامی که مسئله ای اجتماعی و روانی از عصر نویسنده در داستان ها پیش کشیده می شود امور عجیب و خارق العاده نیز به کمک گرفته می شود. تقریباً در تمامی داستان های خانم لاگرلوف، هنر انکارناپذیر و استعداد او در نقل سرگذشت های زیبا وجود دارد و هم چنین توجه به طبیعت و تسلط تخیل بر تعقل در آثار وی به نحوی بارز ترسیم شده است. افسانه عیسی(ع) و رشته های نامرئی از دیگر کتاب های اوست. لاگرلوف سرانجام در ۱۶ مارس ۱۹۴۰م در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: شورش سیاهان امریکا علیه تبعیض نژادی در این کشور (۱۹۶۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: فتح "بیت المقدّس" توسط مسلمانان در زمان خلیفه دوم (۶۳۶م)

شرح مناسبت:

در جریان گسترش متصرفات اسلامی، اولین نبرد مسلمانان با رومی ها در شمال دریای سرخ روی داد. در دوران حکومت خلیفه دوم، سپاه مسلمانان، رومیان را شکست داد و جنوب فلسطین و بیت المقدس در ۱۷ مارس سال ۶۳۶م به تصرف لشگریان اسلام درآمد. پس از این شکست، امپراتور روم سپاه عظیمی به سرزمین فلسطین فرستاد اما در نبردی که در فلسطین به وقوع پیوست، رومی ها بار دیگر به سختی از لشکر اسلام شکست خوردند و در پایانِ نبرد، فرمانده سپاه روم کشته شد و دمشق به تصرف مسلمانان درآمد. از آن پس مسلمانان در فلسطین و شام مستقر شدند و در دوران حکومت بنی عباس، تابع مرکز خلافت در بغداد بودند. اما در دوران خلافت فاطمیون در مصر، فلسطین، بخشی از قلمرو فاطمی ها شد. از ۱۰۹۷م مسیحیان، جنگ های صلیبی را برای تصرف بیت المقدس آغاز کردند و پس از چندین بار رد و بدل شدن این شهر بین طرفین، سرانجام در ۱۲۵۰م، بیت المقدس توسط صلاح الدین ایوبی سردار مسلمان آزاد شد و از آن پس در دست مسلمانان باقی ماند.

مناسبت ۰۲: تولد "هیپولیت تِن" مورخ و ادیب معروف فرانسوی (۱۸۲۸م)

شرح مناسبت:

ایپولیت یا هیپولیت تِن ادیب و منتقد فرانسوی در هفدهم مارس ۱۸۲۸م در فرانسه به دنیا آمد. وی با کمک هوش و استعداد فراوان خویش توانست ضمن تکمیل تحصیلات، در سن ۲۵ سالگی از رساله دکترای خود دفاع نماید. چند سال بعد، این رساله انتشار یافت و اصول تحقیق و نقد آن، مبنای تاریخ ادبیات جدید فرانسه گردید. تِن پس از چندی، در زمینه نقد و بررسی آثار ادبی، کتبی نگاشت و آن گاه به سوی فلسفه کشیده

شـد. وی پس از چنـد سال سـفر به کشورهای اروپایی، کتاب معروف خود به نام ریشه های مملکت در فرانسه معاصـر را در ۶ جلـد نگاشت. در این اثر که بسـیار شـهرت یافت، تن در حـدود سه هزار صـفحه درباره تاریـخ فرانسه در زمان انقلاب و زمان حکومت سـلطنتی نگاشت و در آن با کمال بی طرفی، مراحل مختلف تحول جامعه فرانسوی را مورد مطالعه قرار داد. هم چنین پرده نقاشـی دقیقی از جـامعه نوین پیش چشم گـذارده که بـاز، ریشه اش را در جامعه قـدیم یافته است. در نظر تن، در فرانسـه قـدیم، لـذت، مورد توجه مردم بوده و در فرانسه جدید ثروت، ماجراجویی و جنگ. روح قضاوت جامعه که عنصـر اصـلی این اثر است و هم چنین اسـتعداد نویسـندگی انکارناپذیر تن، موجب شده است که این کتاب تحقیقی مفصل، در ردیف آثار مهم آخر قرن نوزدهم قرار گیرد. هیپولیت تن در سال ۱۸۷۸م به عضویت آکادمی فرانسه پذیرفته شد. به طور کلی وی نویسنده ای پرقـدرت است که از نظر فلسـفه در نسـل طرفـدار فلسـفه تحقیقی یـا اثبـاتی آگوست کنت قرار دارد. تِن از نظر ادبیـات نیز در بزرگان پس از خود نفوذ عمیق برجای گذاشته و در قلمرو آثار تاریخی، ارتباط تاریخ را با زندگی جوامع بنیان گذارده است. به طور کلی هیپولیت تِن در کتاب هایش کوشـیده است تا آثار ادبی، هنری و وقایع تاریخی را با توجه به سه عامل نژاد، مکان و زمان، تشـریح کنـد. از تن آثار متعددی بر جای مانده که ایده آلیسم در انگلسـتان، فلسـفه هنر در یونان، فلسـفه هنر و تاریخ ادبیات انگلیس در ۵

جلد از آن جمله است. هیپولیت تِن سرانجام در ۲۱ سپتامبر ۱۸۹۳م در ۶۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "سرفردریک هاپکینْزْ" دانشمند انگلیسی کاشف ویتامین (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

فردریک هاپْکینْزْ، یکی از محققین بزرگ پزشکی، در سوم مه ۱۸۶۱م در لندن به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود، در رشته زیست شناسی به تحقیقات علمی دامنه داری مشغول شد که تا پایان عمرش ادامه داشت. وی هم چنین به مدت سی سال، استاد زیست شناسی دانشگاه کمبریج انگلستان بود و به تدریس مشغول بود. هاپکینز در ادامه تحقیقات خود، موفق به کشف تریپتوفان، ماده ای از دسته آمینو اسیدها گردید و پس از چندی، دو نمونه پروتئین کشف کرد که یکی از آن ها به ادامه زندگی کمک می کند. وی هم چنین طی این تحقیقات به کشف ویتامین توفیق یافت و به واسطه این کشف، به دریافت جایزه نوبل سال ۱۹۲۹م نائل آمد. فردریک هاپکینز سرانجام در هفدهم مارس ۱۹۴۷م در ۸۶ سالگی درگذشت. لازم به ذکر است که ویتامین نوعی مواد آلی است که باید به مقدار کم در غذای انسان و جانوران موجود باشدتا رشد و نمو به صورت طبیعی صورت گیرد. کلمه ویتامین که از ویتا به معنی زنده و آمین که نوعی ماده شیمیایی است، مشتق شده، به طور کلی شامل مواد حیات بخشی هستند که برای رشد و ادامه زندگی لازم بوده و فقدان آن ها، سبب بیماری ها و عوارض گوناگون می شود. هم چنین ویتامین ها در تبدیل غذا به انرژی و انتقال انرژی به نقاط مختلف بدن، در تنظیم سوخت و ساز بدن نیز اهمیت دارند.

مناسبت ۰۴: امضای "معاهده بروکسل" پس از پایان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ جهانی دوم، دول اروپایی که سابقه و نتیجه خونین دو جنگ وسیع در قرن بیستم را در نظر گرفته بودند، برای

حاکمیت صلح و آرامش و درنتیجه، بازسازی اروپای ویران، تمهیدات متعددی اندیشیدند. یکی از این کارها، انعقاد پیمان بروکسل بود که در این شهر به امضای وزیران خارجه انگلستان، فرانسه، بلژیک، هلند و لوکزامبورگ رسید. بر اساس مفاد این معاهده که در ۱۷ مارس ۱۹۴۸م منعقد گردید، دولت های امضا کننده متعهد شدند که حداقل به مدت پنجاه سال، در امور سیاسی، اقتصادی، فرهنگی ونظامی خود متحد باقی بمانند. چندی بعد، در سال ۱۹۴۹م کشورهای آلمان غربی و ایتالیا نیز به این پیمان ملحق شدند. این سازمان پس از عضویت دیگر کشورهای اروپایی، به عنوان اتحادیه اروپای غربی به کار خود ادامه داد و با فروپاشی بلوک شرق، اتحادیه اروپا شکل گرفت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "ایرن کوری" فرزند "ماری کوری" کاشف رادیواکتیویته مصنوعی (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

خانم ایرِن کوری فرزند پیِر و ماری کوری، شیمی دان و فیزیک دان بزرگ فرانسوی، در ۱۲ سپتامبر ۱۸۹۷م در پاریس به دنیا آمد. هرچند وی در کودکی پدر دانشمندش پیِر کوری را از دست داد ولی تحت نظر پدربزرگ و مادر فیزیک دان خود، ماری کوری، با علوم پایه آشنا شد و به همراه مادر، کار در آزمایشگاه انیستیتو رادیوم را آغاز کرد. ایرن پس از جنگ جهانی اول به تحصیل خود در دانشگاه سوربن ادامه داد و پس از پایان تحصیلات و اخذ دکترای خود، با ژان فردریک ژولیو کوری، که او نیز فیزیک دان ی مستعد و یکی از دستیاران مادرش بود ازدواج کرد. این زوج دانشمند به زودی کار مشترک خود را با ایجاد قوی ترین منبع اشعه آلفا و تهیه یک نمونه خالص پولونیوم آغاز کردند. اگرچه عملیات جداسازی این فلز، بسیار خطرناك و تشعشعات قوی پولونیوم

نیز بیشتر از آن زیان بخش بود و ذره ذره خون ایرن و همسرش را آلوده می ساخت، ولی باز هم دست از آزمایش برنداشتند. این دو در خلال سال ۱۹۳۲م به مطالعه خواص نوترون و شرایط انتشار آن و اندازه گیری جرم نوترون پرداختند و موفق به کشف انواع جدیدی از واکنش های هسته ای شدند. ایرن کوری به همراه همسر خود، در سال ۱۹۳۴م پس از آزمایش های طاقت فرسا، پدیده رادیواکتیویته مصنوعی را کشف کردند و به این وسیله اثبات نمودند که می توان از راه مصنوعی، یک عنصر رادیواکتیو را ایجاد کرد. این زوج دانشمند به خاطر این کشف، در سال ۱۹۳۵م جایز نوبل شیمی را کسب نمودند و ایرن کوری به عضویت چندین مرکز علمی مهم درآمد. با این حال ایرن کوری به دلیل ابتلا به سرطان خون که از کار مدام با رادیواکتیو عارض شده بود، سرانجام در روز هفدهم مارس ۱۹۵۶م در پنجاه و نه سالگی درگذشت و در کنار پدر و مادرش به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۶: درگذشت "لویی دوبروی" فیزیک دان برجسته فرانسوی (۱۹۸۷م)

شرح مناسبت:

پرنس لویی ویکتور پیِر رمون دوبروی، فیزیک دان معروف فرانسوی، در سال ۱۸۹۴م در این کشور به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود به فیزیک روی آورد و بر اثر تحقیقات و مطالعات در فیزیک کوانتوم، تئوری ذره ای و موجی بودن نور را در سال ۱۹۲۳م ارائه داد. براساس این نظریه، نور دارای ماهیت دوگانه ای به نام ذره و موج می باشد. مطالعات دوبروی در علم فیزیک و کشف ماهیت موجی الکترون ها، باعث شد تا در ۳۵ سالگی، جایزه فیزیک نوبل سال ۱۹۲۹م را دریافت

نمایـد. طرح دوبروی، راهگشای بسـیاری از پیشـرفت های نوین در علم فیزیک گردید و او را به عنوان فیزیک دان ی برجسـته مطرح ساخت. لویی دوبروی به عنوان آخرین بازمانـده از نسل بنیان گـذاران فیزیک نوین، سـرانجام در هفدهم مارس ۱۹۸۷م در ۹۳ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۷: روز ملی "ایرلند"

شرح مناسبت:

ایرلنـد جزیره ای است در اقیـانوس اطلس که در اروپـای غربی و غرب انگلسـتان و به وسـعت ۷۰/۲۸۵ کیلومتر مربع واقع شـده است. جمعیت ایرلنـد در حدود ۳/۷۰۰/۰۰۰ نفر است که پیش بینی می شود این جمعیت تـا سال ۲۰۲۵م در حدود ۴/۵ میلیون نفر گردد. قسـمت کوچکی از شـمال شـرقی این جزیره که اکثریت آن پیرو مذهب پروتسـتان هسـتند به انگلسـتان تعلق دارد و باقی مانـده آن، کشور مسـتقلی است. پایتخت ایرلند شـهر دوبلین می باشد. بیش از ۹۰٪ از مردم ایرلنـد پیرو مذهب کاتولیک هسـتند. نظـام سیاسـی ایرلنـد جمهوری است. ایرلنـد عمـدتاً یـک کشور کشـاورزی است و محصولات کشاورزی و گوشت و لبنیات، اقلام عمده صادرات آن را تشکیل می دهند. زبان رسمی جمهوری ایرلند، ایرلندی و انگلیسی است و اکثریت قریب به مطلق جمعیت آن، دارای ملیت ایرلندی می باشد. واحد پول این کشور پوند ایرلند بود که بعد از پیوستن این کشور به اتحادیه اروپا و رواج یافتن پول واحد اروپایی، یورو جای گزین آن گردید. از شـهرهای مهم آن می توان از کرک، لیمریک و گالوی نام برد. ایرلند تا قرن ۱۲ میلادی کشوری مسـتقل از انگلسـتان بود ولی از این قرن به بعد در دوران سلطنت هِنری دوم، پادشاه انگلستان، تحت سلطه انگلیسی ها قرار گرفت. ولی ایرلندی ها حاضر به تبعیت از

مـذهب پروتسـتانی انگلیسـی ها نشدنـد و درگیری میان ایرلنـدی ها و انگلیسـی ها شـدت یافت. مبارزات اسـتقلال طلبانه مردم ایرلند تا قرن ۱۹ ادامه یافت. تا اینکه این کشور در ۶ دسامبر ۱۹۲۱م به اسـتقلال از انگلستان نائل آمد. ایرلند در جنگ جهانی دوم بی طرف ماند و در سال ۱۹۴۹ با خروج از جامعه کشورهای مشترک المنافع، جدایی و استقلال کامل خود را از انگلستان اعلام داشت. هفدهم مارس روز سنت پاتریک در ایرلند به عنوان روز ملی این کشور نام گرفته است.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: آغاز سلطه استعماری اسپانیا بر سرزمین کلمبیا در امریکای مرکزی (۱۵۱۰م)

شرح مناسبت:

سرزمین کلمبیا در امریکای مرکزی در سال ۱۴۹۹م توسط کاشفان اسپانیایی کشف شد و استعمارگران اسپانیایی، ضمن الحاق کلمبیا به کشور خود، از هجـدهم مارس ۱۵۱۰م به غارت منابع آن پرداختند. قیام مردم کلمبیا علیه اسـپانیا از سال ۱۷۸۱م آغاز شـد و پس از آن که نـاپلئون، اسـپانیا را تصـرف کرد، نفوذ و قـدرت دولت مادریـد در مسـتعمراتش کاهش یافت. هم زمان با تزلزل در حـاکمیت اسـپانیا، اعلامیه اسـتقلال کلمبیا در سال ۱۸۱۰ تهیه شـد. سه سـال بعـد، وقوع انقلاب مردم کلمبیا همچنان ادامه داشت تـا اینکه سـرانجام سـیمون بولیوار آزادی خواه معروف امریکـای جنوبی در سـال ۱۸۱۹م به سـلطه اسپانیا بر کلمبیا خاتمه داد و با آزادی ونزوئلا، کلمبیا، اکوادور و پاناما، جمهوری کلمبیای بزرگ متشکل از این کشورها را تأسیس نمود. طی سـال های ۱۸۲۹ تـا ۱۸۳۰م اکوادور و ونزوئلا اعلام اسـتقلال کردنـد. نـام کشور کلمبیـا به پـاس کشف قـاره آمریکا توسـط کریستف کلمب به این اسم نام گذاری شده است. (ر.ک: ۲۰ ژوئیه)

مناسبت ۰۲: تولد "وایْتْسْ برینْگْ" دریانورد و کاشف دانمارکی (۱۶۸۱م)

شرح مناسبت:

وایْتْسْ برینْگْ دریـانورد معروف دانمارکی در ۱۸ مارس ۱۶۸۱م در شـهر هوسن دانمـارک به دنیا آمـد. وی در سال ۱۷۰۴م وارد نیروی دریایی روسـیه شد و در جنگ علیه سوئدی ها شهرتی به دست آورد. برینگ در پایان خدمتش در نیروی دریایی، به مسافرت های اکتشافی برای روسـیه دست زد و در جسـتجوی حـدود شـرقی سواحل شـمال آسـیا برآمـد. از این رو در پنجم فوریه ۱۷۲۵م از سن پطرْزبورْگ بیرون آمد و پس از گذشتن از سیبری، دریانوردی خود را آغاز کرد. وی در سال ۱۷۲۸م در سواحل شمال شرقی آسیا ادامه مسیر داد و در ۳۰

اوت ۱۷۴۰م تنگه ای را که بعدها به نام خودش معروف شد، کشف کرد. وی با کشف تنگه برینْگَ که شمال شرق آسیا و شمال غرب امریکا را از هم جدا می کند، ثابت کرد که قاره آسیا از امریکا جدا است. برینگ هم چنین جزایر سِنت لارِنْسْ در غرب آلاسکا در دریای برینگ، سن لوران در جنوب شرقی کانادا و دیومید در دریای برینگ را کشف کرد. وی طی سال های بعد نیز موفق به کشفیاتی گردید که نام و آوازه اش را بلند گردانید. در یکی از این سفرها، توفان های شدید و مرض و بیماری، او را مجبور کرد که از اکتشافات جدید چشم بپوشد و بازگردد. در راه بازگشت، کشتی وی به ساحل جزیره ای ویران و بی آب و علف نزدیک منطقه کامْچاتْکا در شرقی ترین نقطه روسیه رسید و در آن جا بود که در نوزدهم دسامبر ۱۷۴۱ در همان جزیره ای که به نام او نامیده می شود در شصت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تشکیل کنفدراسیون سوئیس متشکل از ایالات گوناگون (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

با پیوستن ایالت ژنو به سوئیس در ۱۸ مارس ۱۸۱۵م، این کشور به شکل کنونی درآمد. کشور سوئیس سابقاً به صورت کنفدراسیون اداره می شد ولی اکنون حکومت آن فدرالی است. سوئیس متشکل از ۲۵ ایالت یا کانتون است. در قرن پانزدهم میلادی، سوئیس، یکی از کشورهای قدرت مند اروپا بود، اما به تدریج قدرت خود را از دست داد. در سال ۱۸۱۵م پس از آن که ۹ کانتونِ دیگر که آخرین آن ها، ژنو بود، به کنفدراسیون سوئیس پیوستند، کنفرانس پاریس که پس از شکست ناپلئون، در فرانسه تشکیل شده بود، به سوئیس بی

طرفی همیشگی اعطا کرد و این کشور تاکنون، حتی در دو جنگ جهانی نیز، بی طرفی خود را حفظ کرده است.

مناسبت ۰۴: تولد "استفان مالاژِمه" ادیب معروف فرانسوی (۱۸۴۲م)

شرح مناسبت:

اِسْتِفان مالارْمِهْ ادیب فرانسوی، در ۱۸ مارس ۱۸۴۲م در پاریس به دنیا آمد. وی پس ازگذراندن تحصیلات خود و فراگیری زبان انگلیسی، به تدریس این زبان و نیز ترجمه برخی اشعار شاعران انگلستان پرداخت. مالارمه مدت های طولانی، محفلی با نام "سه شنبه" در خانه اش تشکیل می داد که در آن، هواخواهان مکتب سمبولیسم یا نمادگرایی به گفتگو می نشستند. بر اساس این مکتب، احساسات و حالات روحی به طور غیرمستقیم از راه نمادها به خواننده یا شنونده القا می شود. شخصیت گیرا و حُسن بیان مالارمه، بسیاری را به محفلِ سه شنبه های او کشاند و خودِ وی مقام رهبری نمادگرایان را یافت. مالارمه با تاثیر از برخی از ادبای گذشته، نه تنها در به کار بردن کلمات، امساک می کرد، بلکه ابهام در نوشتن را تشویق می نمود و عملاً۔ توجهی به ساختمان دستوری زبان نداشت. از نظر وی، شعر برای عوام باید معما گونه باشد و برای اهل فن و محرمان راز، چون موسیقیِ مجلسی. مالارمه در پی آن بود تا شعر را از هر چه مادی و محسوس است برهنه سازد و احساسات و اندیشه های ناخودآگاه را با اشارات غیرمستقیم، با به کار بستن اصوات و تصاویرْ بیان کند که این خودْ مایه ابهام شعر و نثر او شده است. تقریباً هر شعر مالارمه بر محور یک تصویر یا استعاره سروده می شود و دسته ای از تصاویر تَبَعی، در اطراف آن ایجاد می گردد تا اندیشه

اصلی را قوام بخشد. از مالارمه آثاری از نظم و نثر شامل مجموعه ای از اشعار جوانی شاعر و نیز پریشان گویی درباره نظریات زیبایی شناسی او بر جای مانده است. استفان مالارمه سرانجام در نهم سپتامبر ۱۸۹۷م در ۵۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "رُدولف دیزل" مبتکر و مخترع موتور ماشین (۱۸۵۸م)

شرح مناسبت:

رودلْفْ دیزل مخترع آلمانی، در ۱۸ مارس ۱۸۵۸م در پاریس به دنیا آمد و بخشی از زندگی خود را در فرانسه، انگلستان و آلمان گذراند. وی پس از طی تحصیلات خود، به ساخت دستگاهی اندیشید که بیشترین بازدهی انرژی را داشته باشد. از این رو، در مورد نیروی محرکه وسایل موتوری، تحقیقات فراوانی کرد و پس از سال ها کوشش در ۵ اوت ۱۸۹۵م توانست، دستگاهی اختراع کند که بدون نیازبه الکتریسیته، با سوخت ساده تر و ارزان تر، نیروی بیشتر تولید کند. این دستگاه که به نام وی موتور دیزل نام گذاری شد، با فشردن هوا، حرارت زیادی در حدود ۵۰۰ درجه تولید می کرد. دیزل اولین موتور خود را در کارخانه ماشین سازی آکسبورگ آلمان به بهره برداری رسانید و بدین جهت به فرزند آکسبورگ ملقب شد. وی برای معرفی و توضیح پیرامون اختراع خود به مناطق مختلف اروپا سفر کرد و به عرضه موتور خود پرداخت. اختراع دیزل، در جهان صنعت و وسایل نقلیه، تحول عظیمی به وجود آورد، به طوری که با وجود پیشرفت علم و صنعت، همچنان از این موتور به عنوان موتوری پرقدرت و با صرفه، استفاده می شود. رودلْفْ دیزل سرانجام در سال ۱۹۱۳م در ۵۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: امضای پیمان "اویان" و پایان استعمار فرانسه در الجزایر (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

الجزایر از سال ۱۸۳۰م تحت استعمار فرانسه قرار گرفت و مقاومت های مردمی مانع این استعمار نگردید و حتی در اوایل قرن بیستم تمام خاک الجزایر زیر سلطه فرانسه درآمد. در زمان جنگ جهانی دوم، الجزایر که مستعمره فرانسه بود.، به جرگه متفقین پیوست و در زمان اشغال فرانسه، دولت در تبعید ژنرال دوگل، مدتی در الجزیره پایتخت

الجزایر مستقر گردید. پس از پایان جنگ دوم جهانی، جنبش استقلال طلبی در این کشور شدت گرفت، به طوری که تشنجات این دوره، باعث اعطای خود مختاری از جانب دوگل شد. ولی مبارزان که خواستار استقلال بودند، جهاد خود را ادامه دادند تا حدی که در سال ۱۹۶۲م مارشال دوگل قرارداد اویان را که متضمن استقلال کامل الجزایر بود، امضا کرد. در انقلاب هشت ساله مردم الجزایر، یک میلیون نفر از آزادی خواهان به دست اشغال گران فرانسوی کشته شدند. الجزایر پس از استقلال، دارای حکومت جمهوری دموکراتیک (سوسیالیستی) شد، که اولین رئیس جمهور آن احمدبن بلاـ بود. (ر.ک: ۵ ژوئیه)

مناسبت ۰۷: مرگ "ملک فاروق" پادشاه پیشین مصر (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

ملک فاروق، پادشاه اسبق مصر در سال ۱۹۲۰م به دنیا آمد. او زمانی متولد شد که پدرش احمد فؤاد پاشا با نام فؤاد اول در مصر سلطنت می کرد. در آن زمان، حکومت مصر تحت الحمایه انگلیس بود. فاروق در پی مرگ پدرش در سال۱۹۳۶م، در سن شانزده سالگی جانشین وی شد اما چون به سن قانونی نرسیده بود اداره امور مملکت به شورای نیابت سلطنت محول گشت. در آغاز جنگ جهانی دوم و درگیر شدن عده زیادی از قوای متخاصم در شمال افریقا، مصر نیز به صورت یکی از جبهه ها و پایگاه های متفقین به خصوص انگلستان درآمد. ملک فاروق زمانی مجبور شد علی رغم میل باطنی خود، به پیشنهاد انگلیس در مورد نخست وزیری یکی از مخالفان خود، تن در دهد. ولی فاروق در سال ۱۹۴۴م بار دیگر قدرت کافی به دست آوردو پس از تأسیس رژیم صهیونیستی، همگام با دیگر کشورهای عربی، ارتش مصر را درگیر جنگ با رژیم

نوبنیاد صهیونیستی نمود. جنگ توام با شکست مصر، مردم این کشور را نسبت به ملک فاروق به شدت بدبین ساخت. این بدبینی در کنار فساد رایج در دستگاه رهبری فاروق، زمینه کودتای آرام ۱۹۲م ژنرال نجیب و جمال عبدالناصر را در مصر به وجود آورد. به دنبال این کودتا، فاروق در ۲۶ ژوئیه ۱۹۵۲م مجبور به استعفا شد. رهبران کودتا در ابتدا پسر خردسال فاروق به نام احمد فؤاد را به عنوان فاروق دوم به سلطنت نشاندند. اما در پی اعلام جمهوری در مصر در ۱۸ ژوئن ۱۹۵۳م، فاروق و خانواده اش از مصر اخراج و رهسپار ایتالیا شدند تا اینکه فاروق در ۱۸ مارس ۱۹۶۵م در ۴۵ سالگی در رم درگذشت.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: درگذشت "پابلیوس ویرژیل" شاعر بزرگ روم باستان (۱۹ق.م)

شرح مناسبت:

پابلیوس ویرژیلیوس مارو، معروف به ویرژیل شاعر بلندآوازه ایتالیا در پانزدهم اکتبر سال هفتاد قبل از میلاد مسیح(ع) در خانواده ای روستایی در آنْدْ در ایتالیا به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در میلان و رم به انجام رساند. دوران رشد ویرژیل، در یکی از متشنج ترین دوره های تاریخ روم قدیم سپری شد در حالی که جنگ های داخلی و رقابت های گوناگون بر سر قدرت، جامعه را در ناآرامی قرار داده بود. اوضاع زمان، در روحیه ویرژیل، کینه ای شدید نسبت به نفاق و ناسازگاری میان ملت و هم چنین عشقی عمیق به برقراری صلح در نظام حکومتی استوار پدید آورد که در آثارِ بعدی او انعکاس یافته است. زندگی شهرستانی ویرژیل در عین حال که او را در مجاورت زندگی روستایی و کشاورزی و چشم اندازهای طبیعت قرار داده، عشق به عالم انسانی آمیخته با تلاش و علاقه

به مردم فعال و قابل احترام و احساس زندگی کلی و جهانی و عواطف دینی را در او ایجاد کرده بود. ویرژیل در دوران تحصیل، علاقه وافری به خواندن آثار نویسندگان به ویژه شعرای روم و یونان داشت و خود نیز در علم معانی و بیان و فلسفه، دانش فراوانی کسب کرد. وی پس از پایان تحصیلات خود، به سرودن شعر پرداخت و زندگی و مطالعات خود را به طور کامل در اختیار شعر و شاعری قرار داد. عشق و علاقه بی حدّ به زادگاه خود و مردمی که در آن به کشاورزی مشغول بودند، اساس الهامات اشعار ویرژیل را تشکیل می دادند. ویرژیل عضو انجمن ادبی رم بود و در همین جا بود که منظومه اشعار شبانی خود را در سال ۳۷ ق. م تصنیف کرد. در این اشعار، ویرژیل زندگی روستایی را به روش گذشتگان یونانی خود مورد توصیف تخیلی قرار داد. اما مهم ترین کتاب او که باعث شهرت دیرپای وی در زمینه ادبیات در جهان شده است، کتاب "اِنه اید" است. این کتاب، حماسه ملی مردم روم، بزرگ ترین منظومه عهد باستان و یک شاه کار ادبی در شعر حماسی جهان به شمار می رود که در دوازده بند سروده شده است. هدف ویرژیل و یکی از دلایل عمده او در سرودن منظومه اِنه اید پدید آوردن پیشینه تاریخی همراه با شخصیتی نیمه خدایی به عنوان قهرمان ملی برای رم است. سبک این منظومه جدی که فاقد روح جسارت و ماجراجویی است، درون گرایانه و صمیمانه با نگارش دقیق می باشد که کمتر موضوعات تکراری دارد. کمال اسلوب و سبک، بیان

و وزن و آهنگ و توازن، برجسته ترین ویژگی این منظومه است. منظومه انه ئید را، از نظر وزن، بزرگ ترین و پرشکوه ترین شعری دانسته اند که تاکنون در زبان انسان جاری شده است. ویرژیل در اِنه ئید، چیزهای اعجاب آور و مافوق الطبیعه از عالم الوهیت، آسمان و زمین، دریا، رب النوع ها، قهرمان ها و نیمه خدایان را به امور بشری و سفرها و شکنجه های ناشی از جنگ می آمیزد. خدایانِ جاودانی و سنگدل، فرمان می رانند و بشر بر روی زمین، همچنان به رنج بردن ادامه می دهد. ویرژیل با ارائه این اثر، در شمار بزرگ ترین شاعران روم باستان قرار گرفت که شعرش بیشترین تأثیر را در ادبیات جهان داشته است. او هم چنین برجسته ترین چهره در ادبیات لاتینی است که در سراسر قرون وسطی، دارای نفوذی فراوان بوده است. پابلیوس ویرژیل سرانجام در نوزدهم مارس سال نوزدهم قبل از میلاد، در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "گوتفرید بوژگر" شاعر و ادیب برجسته آلمانی (۱۷۴۷م)

شرح مناسبت:

گوتفرید آگوسْتْ بورْگِر، شاعر معروف آلمانی، در نوزدهم مارس ۱۷۴۷م در آلمان به دنیا آمد. بورگر از همان دوران جوانی با انواع مصائب و حوادث دست به گریبان بود و این ناکامی ها که تا آخر عمر دامنش را رها نکرد، تاثیری مستقیم در آثار او و در نتیجه در ادبیات آلمان قرن هجدهم بر جای گذاشت، به طوری که بورگر در ادبیات آلمان به عنوان شاعر محنت کشیده و تلخ کام معروف شده است. وی در سال های پایانی عمر خود در عرصه ادبیات آلمان مقامی رفیع به دست آورد، به طوری که پیش از آنکه یوهان گوته، شاعر شهیر آلمان

قدم به صحنه ادب آلمان گذارَد، بورگر بزرگ ترین غزل سرای آلمان به شمار می رفت. از بورگر آثار منظوم متعددی برجای مانده که یک قطعه شعر او به نام لئونور، از زمان خود او تا به امروز از معروف ترین و عالی ترین آثار شاعرانه زبان آلمانی به شمار می رود. هم چنین چند قطعه دیگر او به نام شکارچی وحشی و ترانه مرد دلیر و ... نام بورگر را برای همیشه در زمره بزرگان ادب آلمان ثبت کرده است. گوتفرید بورگر سرانجام در پنجم اکتبر ۱۷۹۴م در چهل و هفت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "الکساندر آستروفسکی" نمایش نامه نویس روسی (۱۸۲۳م)

شرح مناسبت:

الکساندر نیکالایویچ آستروفِسْکی، نمایش نامه نویس معروف روسی در نوزدهم مارس ۱۸۲۳م در مسکو به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات خود در رشته حقوق، به وکالت دعاوی پرداخت. وی در همین زمان به نگارش روی آورد و در ابتدا آنچه را درباره طبقه بازرگانان، محیط زندگی و خصوصیات اخلاقی آنها فراگرفت در آثارش منعکس کرد. آستروفسکی تا آخر عمر هر سال یک کمدی منتشر کرد و خود نیز در کشور روسیه به شهرت رسید تا جایی که در شمار برجسته ترین نمایش نامه نویسان قرن نوزدهم و پیش گامان اعتلای حقوق تئاتر در روسیه بود. آستروفسکی به موازات نگارش نمایش نامه های کمدی و تاریخی، به موضوع و تاریخ معاصر خود نیز توجه خاص داشت و در این زمینه نیز آثاری خلق کرد. موضوع در نمایش نامه های آستروفسکی پیوسته رو به گسترش می رود و علاوه بر طبقه بازرگانان، طبقه های دیگر جامعه را نیز در برمی گیرد. وی در عرصه نگارش، هم چون یک نقاش برجسته،

جامعه عصر خویش را به نمایش می گذاشت. بینش نیرومند، تازگی طبع و قلم وی در تبدیل واقعیت های زندگی و اجتماع به نمایش نامه، از یک سو باعث قرار گرفتنش در جایگاه یک شخصیت استثنایی شد و از طرف دیگر، عامل تغییرات مهمی در تئاتر روسیه گردید. نفوذ و تاثیر آستروفسکی در ادبیات و آداب و رسوم روسیه چنان اوج گرفت که او را بزرگ ترین نمایش نامه نویس روسیه در دوره رئالیسم یا واقع گرایی دانسته اند. وی هم چنین در راه ایجاد تئاتری ملی، خارج از حیطه سانسور و انحصار تلاش کرد و تا رسیدن به این هدف، این مسیر را ادامه داد. از آستروفسکی آثار متعددی برجای مانده که توفان، جنگل، دختر برفی، رؤیا بر رود ولگا و قربانی آخر از آن جمله اند. الکساندر آستروفسکی سرانجام در ۱۴ ژوئن ۱۸۸۶م در شصت و سه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "فردریک ژولیو" شیمی دان و فیزیک دان معروف فرانسوی (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

ژان فردریک ژولیو، فیزیک دان فرانسوی، در نوزدهم مارس ۱۹۰۰م در پاریس به دنیا آمد. وی در دوران تحصیل، علاقه شدیدی به علوم داشت و در مدرسه فیزیک و شیمی پاریس نزد اساتید بزرگی، دانش آموزی کرد. ژولیو در این ایام، به پژوهش های علمی روی آورد و در رشته مهندسی و سپس شیمی، به مدارج بالایی رسید. ژولیو در سال ۱۹۲۳، در این دو رشته فارغ التحصیل شد و از ۲۵ سالگی به عنوان دستیار مخصوص ماری کوری، فیزیک دان شهیر فرانسوی و کاشف رادیوم، در آزمایشگاه فیزیک در انیستیتو رادیوم، مشغول به کار گردید. او در کنار این همکاری با ایرِن کوری، دختر مادام کوری ازدواج کرد و از آن پس،

با هم به مطالعه پرداختند تا این که وجود نوترون ها را در اتم ثابت کردند. این تحقیقات پیگیر، سرانجام به ساخت ماده مصنوعی رادیو اکتیو در سال ۱۹۳۴م انجامید که به همین دلیل، جایزه شیمی نوبل، در سال ۱۹۳۵م به ژولیو و همسرش اعطا شد. ژولیو در سال ۱۹۴۶م به ریاست مرکز ملی پژوهش های علمی و نیز ریاست سازمان انرژی هسته ای فرانسه انتخاب شد. وی در راه صلح جهانی و استفاده صلح آمیز از یافته های هسته ای تلاش وسیعی از خود نشان داد و در سال ۱۹۴۸م ساخت نخستین نیروگاه هسته ای فرانسه را رهبری کرد. ژولیو سرانجام دو سال پس از مرگ همسرش، در ۱۴ اوت ۱۹۵۸م بر اثر تماس مستقیم و دائمی با مواد رادیواکتیو در ۵۸ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۵: مرگ "آرتور بالفور" یکی از بانیان انگلیسی تأسیس رژیم غاصب صهیونیستی (۱۹۳۰م)

شرح مناسبت:

آرتورجِیمز بالْفور سیاست مدار معروف انگلیسی و یکی از بانیان تأسیس رژیم صهیونیستی در ۲۵ ژوئیه ۱۸۴۸م در لندن به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات، وارد فعالیت های سیاسی شد و توانست به مدت ۵۰ سال، قدرت وموقعیت ممتازی را در حزب محافظه کار انگلیس کسب کند. بالفور به خاطر نقش موثری که در پیشبرد اهداف سیاسی استعمار بریتانیا در افریقای جنوبی به ویژه درجنگ های استعماری با بومیان آن کشور داشت، در پایان این جنگ ها در سال ۱۹۰۲م به نخست وزیری انگلستان رسید و سه سال در این مقام بود. وی پس از آن از سال ۱۹۱۶ تا ۱۹۱۹م، وزیر امور خارجه انگلیس نیز بود و به عنوان مؤثرترین عامل برای پیشبرد سیاست خارجی انگلیس در سال های قبل و بعد از جنگ جهانی

اول عمـل می کرد. بـالفور در سـال هـای بعـد نیز در هرم قـدرت انگلسـتان حضور داشت و طراح اصـلی سـیاست هـای دولت استعمارگر انگلیس در جهان به شـمار می رفت. مشـخص ترین نقطه در زنـدگی بالفور، تلاشـی بود که وی با صـدور اعلامیه معروف خود برای تشـکیل دولت صـهیونیستی در سـرزمین اسـلامی فلسـطین به عمـل آورد. در این اعلامیه که در دوم نوامبر ۱۹۱۷م انتشار یافت، بالفور به ضـرورت تشـکیل دولت یهود در فلسـطین و حمایت دولت انگلسـتان از این دولت غصبی تأکید کرده بود. هفت ماه پس از صدور این اعلامیه، سـرزمین فلسطین طی نبرد نیروهای انگلیسی و عثمانی به تصرف بریتانیا درآمد. این عملیـات نظـامی در فلسـطین، در چهـارچوب اجرای اعلامیه بـالفور به وقـوع پیـوست و عملاً حکـومت نظـامی انگلیس بر سرزمین فلسـطین حکم فرما گردیـد. این رویـدادْ زمینه ساز انتقال تدریجی یهودیان جهان، با کمک و مساعدت انگلیسـی ها و سرمایه داران یهودی، به فلسـطینِ تحت اشـغال بریتانیا شـد. اعلامیه بالفور در سال ۱۹۲۴م با حـذف ماده ایجاد دولت یهود، در جامعه ملل به تصویب رسـید. از این پس تمام کوشـش صـهیونیست ها، مصـروف جذب و جلب مهاجران یهود از اقصـی نقاط جهان به فلسطین گردید. با این حال، آرتور جِیمز بالفور تشکیل دولت غاصب صهیونیستی را به چشم خود ندید و سرانجام در ۱۹ مارس ۱۹۳۰م و در بحبوحه انتقال یهودیان جهان به فلسطین اشغالی، در ۸۲ سالگی جان سپرد. (ر.ک: ۲ نوامبر)

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: مرگ "ریچارد شیردل" پادشاه معروف انگلستان (۱۱۹۹م)

شرح مناسبت:

ریچارد (یا ریشارد) اول پادشاه انگلستان در ۱۹ فوریه ۱۱۵۷م متولد شد. دوران سلطنت وی با جنگ های صلیبی هم زمان بود و او در بسیاری از

جنگ های انجام شده با مسلمانان برای اشغال بیت المقدس شرکت داشت. ریچارد اول که در ۱۴ سپتامبر ۱۱۸۹م در سن ۳۲ سالگی به سلطنت رسیده بود، تنها چند ماه از کل سلطنت ۱۰ ساله خود را در انگلستان سپری نمود. در جریان سومین جنگ صلیبی وی همراه پادشاهان فرانسه و آلمان با ارتش خود به طرف فلسطین حرکت نمودند. اما پس از مقاومت مسلمانان و عدم توفیق در تسلط بر بیت المقدس، تقاضای صلح نمودند و با خفت و خواری در حالی که پادشاه آلمان در آغاز راه غرق شده بود، بازگشتند. خود ریچارد که به او ریچارد شیردل هم می گفتند، در بازگشت به وطن در اتریش دستگیر شد و پس ازآن که طرفدارانش پول فراوانی دادند، نجات یافت. با این حال وی را از قهرمانان جنگ های صلیبی می دانند. ریچارد شیردل پس از عدم موفقیت در جریان این جنگ ها به انگلستان بازگشت و در بقیه دوران سلطنت خود به حفاظت از مناطق تحت سلطه انگلستان پرداخت. ریچارد اول پس از ۱۰ سال سلطنت و ۴۲ سال عمر در ۲۰ مارس ۱۱۹۹م درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "اسحاق نیوتن" منجم و ریاضی دان شهیر انگلیس (۱۷۲۷م)

شرح مناسبت:

سرایزاک یا اسحاق نیوتن دانشمند بلندآوازه انگلیسی در ۲۵ دسامبر سال ۱۶۴۲م دریکی از روستاهای انگلستان به دنیا آمد. وی از نوجوانی و جوانی به هر اختراع فیزیکی توجه خاصی داشت و در این دوره، خود، آسیاب بادی، ساعت آبی و ساعت آفتابی را اختراع کرد. نیوتن در ۱۸ سالگی وارد دانشگاه کمبریج شد و به تحصیل ریاضیات پرداخت. او پس از چندی به زادگاهش بازگشت و به تفکر در علوم پرداخت. این دوره هجده ماهه نیوتن،

یکی از مهم ترین دوران های تاریخ علم است، چه در این دوره بود که وی به کشف قوانین اصلی مکانیک دست یافت و از آن ها در مورد اجرام آسمانی استفاده کرد. هم چنین نیوتن به پیروی از قوانین اصلی مکانیک، قانون جاذبه عمومی را کشف کرد. هرچند بعضی از دانشمندان معاصر او و حتی پیش از وی، درباره نیروی جاذبه بین اجرام آسمانی حدس هایی می زدند اما فکرشان به نتیجه نرسید و این تنها نیوتن بود که توانست ماهیت این نیرو را تحت یک قانون کلی درآورد. نیوتن را به دلیل مطالعه آثار ریاضی دانان بزرگ و به ویژه پایه گذاری اساس حساب جبر و آنالیز، به عنوان یکی از بنیادگذاران اصول ریاضیات عالی می دانند. نیوتن پس از تحقیقات جالبی که درباره نور انجام داد ثابت کرد که نور خورشید یا نور سفید عملاً از ترکیب رنگ های گوناگون به وجود آمده است که با یک منشور ساده قابل تجزیه است. نتیجه این تجربه باعث ایجاد مفهوم طیف یا نوار رنگ گردید و پایه طیف شناسی ریخته شد. نیوتن در ۲۶ سالگی به استادی ریاضی دانشگاه کمبریج رسید و پس از چندی نوع جدیدی از تلسکوپ ساخت که به جای عدسی، در آن، آینه به کار رفته بود. آینه این تلسکوپ که یک بازتابنده بود می توانست نور ستارگان را از مسافت های دور گرفته و در کانون متمرکز سازد. امروزه، تمام تلسکوپ های غول پیکری که اختر شناسان برای مطالعه در اعماق گیتی استفاده می کنند از نوع تلسکوپ های بازتابی است. نیوتن در ادامه تحقیقات خود، جرم زمین و

خورشید را تعیین کرد و از همین راه، به علت فرو رفتگی زمین در قطب ها و برآمدگی آن در خط استوا پی برد. نیوتن آثار متعدد علمی به نگارش درآورده است، از جمله کتاب مبانی ریاضی فلسفه طبیعی که درباره حرکات اجسام صحبت می کند، حاصل سال ها کار و تلاش و تحقیق اوست. نیوتن در این اثر جالب، ثابت می کند که حرکات اجسام چه در روی زمین و چه در آسمان ها، از قوانین واحدی پیروی می کنند. او سپس قوانین مهم سه گانه خود را مطرح می سازد. وی علاوه بر علوم فیزیک، ریاضی و اخترشناسی، به باستان شناسی و تاریخ نیز علاقه مند بود و به مسائل مذهبی تعلق خاطر داشت. نیوتن در سال ۱۷۰۵م به ریاست انجمن سلطنتی انگلستان رسید تا این که در بیستم مارس ۱۷۲۷م در ۸۴ سالگی درگذشت و برای قدردانی از این دانشمند بزرگ، او را در کلیسای وست مینستر که مدفن بزرگان بسیاری است، به خاک سپردند. هم چنین برای پاسداشت مقام علمی نیوتن، واحد نیرو را نیوتن نامیده اند. بدون تردید می توان گفت که در تاریخ بشریت نامی مافوق نیوتن وجود نداشته و کمتر کتابی از لحاظ عظمت و بزرگی همانند کتاب های او، از قبیل اصول می باشد.

مناسبت ۰۳: تولد "هنریک ایبسُن" شاعر برجسته نروژی (۱۸۲۸م) (ر.ک: ۲۳ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "ارنسْت ماخ" فیزیک دان و فیلسوف اتریشی (۱۸۳۸م) (ر.ک: ۲۹ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "تونس" (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

تونس، کوچکترین کشور شمال افریقا است که در میان کشورهای لیبی والجزایر قرار گرفته ودریای مدیترانه از شمال و شرق، آن را احاطه کرده است. وسعت این کشور، ۱۶۳/۶۱۰ کیلومتر مربع و جمعیت آن در حدود ۱۰ میلیون نفر است. پیش بینی می شود که جمعیت تونس تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۱۲ میلیون نفر گردد. قریب به ۹۹٪ مردم آن، مسلمان بوده و زبان رسمی کشور، عربی است. پایتخت این کشور، بندر تونس است که در ساحل خلیج تونس در کنار دریای مدیترانه قرار دارد. این بندر، یکی از زیباترین شهرهای شمال افریقاست. از شهرهای مهم آن صفاقس، اریانه و سوسه می باشد. نظام سیاسی تونس جمهوری و واحد پول آن دینار است. تونس تاریخ کهنی دارد و مرکز یکی از قدیمی ترین تمدن های جهان به شمار می آید. تونس از نظر اقتصادی در قیاس با سایر کشورهای افریقایی کشور پیشرفته ای محسوب می شود. این کشور که از قدیم الایام جزئی از امپراتوری وسیع اسلامی به شمار می رفت، در قرن شانزدهم تحتِ سیطره عثمانی درآمد. اما با این حال از نوعی خودمختاری داخلی برخوردار بود. دخالت دول اروپایی در این منطقه از قرن نوزدهم آغاز شد و در اواخر این قرن، تونس تحت الحمایه فرانسه گردید. بعد از جنگ جهانی اول حرکت استقلال خواهی تحت رهبری "نهضت دستور" شکل گرفت اما این حرکت سرکوب شد. بعد از جنگ جهانی دوم، مبارزات مسلحانه مردمی اوج گرفت در ۲۰ مارس ۱۹۵۶ به استقلال این کشور با نظام سلطنتی انجامید. یک سال بعد از آن در ژوئیه،

۱۹۵۷م، حبیب بورقیبه که نخست وزیری تونس را برعهده داشت، با الغای رژیم سلطنتی و اعلام حکومت جمهوری، مقام ریاست جمهوری را در اختیار گرفت و به مدت ۳ دهه، در این سمت باقی ماند.

مناسبت ۰۶: آغاز حمله انتقامی ویت کنگها علیه نیروهای امریکایی در ویتنام (۱۹۶۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: پایان تسلط رژیم نژادپرست افریقای جنوبی بر کشور نامیبیا (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

کشور نامیبیا که در منطقه جنوب غربی افریقا قرار دارد، در جریان جنگ جهانی اول به تصرف نیروهای افریقای جنوبی درآمد و بعد از جنگ جهانی دوم، در سال ۱۹۴۷ به صورت رسمی جزئی از افریقای جنوبی، اعلام شد. هرچند این امر از سوی سازمان ملل رد گردید. با این حال اشغال نامیبیا توسط افریقای جنوبی تا سال ۱۹۶۱ به طول انجامید. از این سال، سازمان ملل مقدمات استقلال این کشور را فراهم ساخت. این در حالی بود که مبارزات استقلال طلبانه و آزادی خواهانه مردم ادامه داشت و سازمان خلق افریقای جنوب غربی موسوم به "سوآپو" رهبری مردم را برعهده داشت. در سال ۱۹۷۵ موجودیت این سازمان توسط سازمان ملل به رسمیت شناخته شد و در کنفرانس غیرمتعهدها نیز به عنوان نماینده نامیبیا پذیرفته شد. در طی سال های بعد، از یک طرف تشدید مبارزات مردمی و فشارهای افکار عمومی و از سوی دیگر تغییرات به وجود آمده در عرصه بین المللی باعث شد تا در دسامبر ۱۹۸۸ خروج نیروهای نژادپرست افریقای جنوبی پذیرفته شود، آوارگان به کشور خود بازگردند و زندانیان آزاد شوند. در نهایت پس از انجام انتخابات و پیروزی سوآپو با بیش از ۶۰٪ آراء، به دوران حکومت افریقای جنوبی بر نامیبیا، پس از هفتاد سال حضور بیگانه خاتمه داده شد. (ر.ك: ۲۱ مارس)

مناسبت ۰۸: یورش نظامی امریکا و انگلیس به عراق و آغاز جنگ سوم خلیج فارس (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

بعد از یک سال رَجَز خوانی امریکا درباره عراق و تهدید به حمله به این کشور به بهانه تولید و انباشت سلاح های کشتار جمعی و علی رغم اعتراضات سراسری مردم جهان، شیطان بزرگ امریکا به همراه استعمار پیر انگلستان در روز بیست و نهم

اسفندماه ۱۳۸۱ ش برابر با بیستم ماه مارس ۲۰۰۳ م به مردم بی دفاع عراق حمله کرده و جنگ تمام عیاری را آغاز کرد. در پی این جنگ خونین، بیش از هزار موشک کروز، هزاران بمب و ده ها هزار گلوله توپ و بمب های خوشه ای بر روی مردم عراق ریخته شد و هزاران نفر از زنان، مردان و کودکان عراقی به خاک و خون غلطیدند. کشتار دوازده هزار نفر از مردم، هم چنین تخریب خانه های مسکونی بی شمار، بیمارستان ها، تاسیسات اقتصادی، فرهنگی، مساجد، مجروح و معلول شدن ده ها هزار نفر و بر جای ماندن آثار زیان بار و خطرناک استفاده از سلاح های الکترومغناطیسی، شیمیایی و سایر سلاح های ممنوعه، از دیگر اثرات این حمله دهشتناک بود. سرانجام پس از سه هفته کشتار و تخریب و آواره کردن تعداد زیادی از ملت عراق توسط ارتش های متجاوزو انگلیس، بر اساس یک توافق میان امریکایی ها و صدام، ارتش عراق در برابر نیروهای اشغال گر تسلیم شد و این کشور در بیستم فروردین ۱۳۸۲ به اشغال کامل نظامیان مهاجم درآمد. اولین اقدام امریکا پس از تسخیر کامل عراق، سرقت نفت این کشور بود و به فاصله یک هفته پس از فروپاشی رژیم صدام، وزارت جنگ امریکا (پنتاگون) به عنوان قیّم عراق به انعقاد قراردادهای کلان تحت عنوان بازسازی این کشور با شرکت های وابسته به دولت مردان امریکا اقدام کرده و مزدوران خود را برای رهبری عراق در نظر گرفتند. هم چنین پس از سقوط رژیم صدام و ورود مهاجمان به پایتخت، غارت وسیع اموال دولتی و نیز موزه ملی و

بزرگ عراق و هزاران قطعه ارزش مند آن با هماهنگی نیروهای اشغال گر صورت گرفت و لطمات جبران ناپذیری به فرهنگ و تمدن گذشته این کشور وارد آمد. در عین حال طی ماه های بعد، از یک طرف مقاومت های مردمی در برابر حضور اشغال گران، شکل گرفت و از سوی دیگر ملت مسلمان عراق، که از حکومت دیکتاتوری حزب بعث و صدام، نجات یافته بودند، خواهان برپا شدن حکومت اسلامی شد. از طرف دیگر مخالفت افکار عمومی در سراسر جهان نسبت به ادامه اشغال عراق، و پیدا نشدن سلاح های کشتار جمعی در این کشور، باعث شد تا بسیاری از مقامات امریکایی و دیگر کشورها نسبت به مسئله تولید و انباشت این سلاح ها در عراق، اظهار تردید نموده و دولت بریتانیا نیز در اکتبر سال ۲۰۰۴م نسبت به ارائه اطلاعات غلط در آستانه جنگ، به صورت رسمی عذرخواهی نمود.

مناسبت ۰۹: روز جهانی شعر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: تولد "یوهان سباستین ژان باخ" موسیقی دان و آهنگ ساز نامی آلمان (۱۶۸۵م)

شرح مناسبت:

یوهان سباستین ژان باخْ موسیقی دان معروف آلمانی در ۲۱ مارس ۱۶۸۵م در آیْزْناخ آلمان و در خانواده ای که همه افراد آن بیش از یک صد سال با موسیقی آشنایی داشتند به دنیا آمد. وی در ده سالگی پدر و مادرش را از دست داد و از آن پس تحت نظر برادرش به فراگیری موسیقی پرداخت. علاقه به موسیقی در یوهان به قدری بود که در زمان کوتاهی قطعاتی را که برادرش برای تمرین به او یاد می داد فراگرفت. باخ در نهایت با کوشش و زحمت زیاد به دنیای موسیقی راه یافت و راه خود را در این هنر باز کرد. خط سیر زندگی فعال و سازنده باخ از شغل نسبتاً پاییِن نوازندگی مجلسی آغاز شد تا آن که به رهبری اُرکِسْتر دربار آلمان دست یافت. هنر باخ در روزگارش و حتی تا یک قرن بعد با بی اعتنایی روبرو بود و او را موسیقی دان ناسازگار با زمان معرفی می کردند. حتی پسرانش، آثار پدر را عجیب می پنداشتند و معتقد بودند که این آثار به درد موزه می خورند. باخ در اواخر عمر، پیوسته درسفر و در حال اجرای کنسرت و نیز تصنیف تعداد فراوانی اثر بود. باخ با توسل به تزکیه و ریاضت، موسیقی خود را برای هنر سخت مُردن که از آنِ گذشتگان بود آماده می کرد و در ده سال آخر عمرش چنان تغییر کرد که دیگر قابل شناسایی نبود. از آثار مهم باخ می توان سویت ها، کنسرتورهای برانْدْبورگ و سونات ها برای ویولن را نام برد. باخ در موسیقی

مذهبی نیز آثار بزرگی هم چون ای مسیح(ع) و روح را تصنیف کرده است. یوهان سباستین باخ سرانجام در ۲۲ ژوئیه ۱۷۵۰م در ۶۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ژان ژوزف فوریه" ریاضی دان معروف فرانسوی (۱۷۶۸م)

شرح مناسبت:

ژان باپتیست بارون ژوزف فوریه، ریاضی دان برجسته فرانسوی در ۲۱ مارس ۱۷۶۸م در اوگزر فرانسه به دنیا آمد. وی که از دانشمندان برجسته فرانسه در قرن هجده و نوزده به شمار می رود به عنوان استاد برجسته ریاضی به تدریس پرداخت و این، هم زمان بود با انقلاب کبیر فرانسه. در این زمان، فوریه نیز به جرگه انقلابیون و آزادی خواهان پیوست. پس از آن ژان فوریه در جریان لشکرکشی ناپلئون بُناپارت به مصر در سال ۱۷۹۸م همراه وی رفت. و مدتی در ناحیه تحت اشغال فرانسه به فرمان روایی پرداخت. فوریه در عین حال به تحقیقات علمی خود مشغول بود و به واسطه مطالعات دامنه دار و نتیجه مند خود در رشته ریاضیات، از طرف ناپلئون به لقب "بارون" مفتخر گردید و در سال ۱۸۲۲ به عنوان منشی آکادمی علوم برگزیده شد. وی درباره انتشار حرارات به تحقیق پرداخت و موضوعی را که به نام وی "سلسله فوریه" نام دارد حل نمود. فوریه هم چنین در زمینه نظریه تحلیل حرارت کتابی منتشر نمود که مورد استفاده دانشمندان پس از خود قرار گرفت. علاوه بر آن، فوریه درباره پدیده های ارتعاشی شامل صوت و نور تحقیقات ارزنده ای ارائه نمود و یافته هایی به دست آورد. وی هم چنین پس از زحمات فراوان موفق شد ارتعاشات امواج الکتریکی را توسط منحنی های مثلثاتی نمایش دهد. ژان باپتیست فوریه پس از سال ها تحقیق و مطالعه سرانجام در

تاریخ ۱۶ ماه مه ۱۸۳۰م در سن ۶۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: امضاء قرارداد امنیت و استقلال بین افغانستان و انگلیس (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

بعد از مرگ عبدالرحمان خان حاکم افغانستان و روی کار آمدن حبیب اللّٰه خان در سال ۱۹۰۱م، سیاست خارجی این کشور همانند زمان گذشته، در اختیار انگلستان بود. در این میان نمایندگی انگلستان در هند، با توجه به شرایط جهانی خواستار امتیازات بیشتری از حاکم جدید افغانستان بود. بنابراین در سفر هیأت انگلیسی به افغانستان، مذاکراتی طولانی میان سرلوی دین سرپرستِ هیأت با امیر حبیب اللّٰه خان انجام گرفت که به امضای قراردادی در ۲۱ مارس ۱۹۰۵م انجامید. به موجب قرارداد استعماری که میان انگلستان و افغانستان منعقد گردید، انگلستان تعهد کرد که سالانه مبلغ ۱۶۰ هزار لیره به افغانستان بپردازد و در قبال آن، سیاست خارجی این کشور را به مدت چهل سال، تحت نظر داشته باشد. با این حال حاکم افغانستان از پذیرش درخواست انگلستان در صدور اجازه امتداد راه آهن از منطقه چمن تا قندهار و از پیشاور تا کابل، که در راستای تأمین اهداف دولت استعماری انگلستان بود، خودداری نمود. سرانجام این قرار داد در۸ اوت ۱۹۱۹ لغو و استقلال افغانستان اعلام شد.

مناسبت ۰۴: روز جهانی مبارزه با تبعیض نژادی (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

واژه آپارتاید (آپارتْهایْد، آپارتْهِیْدْ) به معنای جدایی و تفکیک می باشد و در اصطلاح با تبعیض نژادی و نژادپرستی مترادف شده است. گرچه اِعمال سیاست های تبعیض نژادی از دوره آغاز استعمار و به ویژه از قرن هفدهم شکل گرفته و نقاط گسترده ای را شامل می گردید، اما به صورت مشخص، این کلمه از سال ۱۹۴۸م توسط دفتر مرکزی حزب ناسیونالیست کشور افریقای جنوبی به کار گرفته شد. هدف از اعلام و اعمال این سیاست، جداسازی سفیدپوستان از غیر سفیدپوستان و به ویژه سیاهان بود.

با این که بیش از ۸۰٪ جمعیت افریقای جنوبی را غیر سفیدپوستان تشکیل می دادند، اما اقلیت سفیدپوست با اجرای سیاست های غیرانسانی، جامعه ای طبقاتی به وجود آورد. آنها رسماً اعلام کردند که سیاست آپارتایدْ همه گروه های نژادی را فروتر از سفیدپوستان می داند و علی رغم اعتراضات افکار عمومی و سازمان های بین المللی، به رفتار خود ادامه دادند. این وضعیت تا آخرین دهه قرن بیستم ادامه داشت و سرانجام، تلاش ها و کوشش های مردمی به لغو این سیاست در هفدهم ژوئن ۱۹۹۱م انجامید. با این حالْ مساله تبعیض نژادی در بسیاری از کشورها که دارای نژادهای مختلف می باشند، همچنان اعمال می شود. نمونه بارز آن، کشور ایالات متحده امریکاست که علی رغم ادعای وجود دموکراسی و حمایت از حقوق بشر، سیاست های ظالمانه ای علیه سرخ پوستان و سیاهان این کشور انجام می دهد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با تبعیض نژادی

متن:

یا أَیُّها النّاسُ إِنّا خَلَقناکُم مِن ذَکَرٍ و أُنثی و جَعَلناکُم شُعُوباً و قَبائِلَ لِتَعارَفُوا إِنَّ أَکرَمَکُم عِندَ اللَّهِ أَتقاکُم إِنَّ اللَّهَ عَلیمٌ خَبیرٌ

ترجمه:

ای مردم! شما را از مرد و زنی آفریدیم و دسته دسته و قبیله قبیله تان کردیم تا یکدیگر را بشناسید. در حقیقت ارجمندترین شما نزد خدا پرهیزگارترینِ شما است. بی تردید خدا دانا و آگاه است

آدرس:

حجرات، آیه ۱۳.

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با تبعیض نژادی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لافَضلَ لِعَرَبِیٍّ عَلی عَجَمِیٍّ و لاعَجَمِیٍّ عَلی عَرَبِیٍّ و لا أَحمَرَ عَلی أَسوَدَ و لا أَسوَدَ عَلی أَحمَرَ إِلّا بِالتَّقوی

ترجمه:

هیچ عرب را بر عجم، و هیچ عجم را بر عرب و هیچ سفید را بر سیاه

و هیچ سیاه را بر سفید برتری نیست مگر به تقوا

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۳۹۶.

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با تبعیض نژادی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: کُلُّکُم مِن آدَمَ و آدَمُ مِن تُرابٍ و أکرَمُکُم عِندَ اللَّهِ أتقاکُم

ترجمه:

همه شما از نسل آدم هستید و آدم از خاک است و ارجمندترین شما نزد خدا پرهیزکارترین شما است

آدرس:

تفسیر القمی، ج ۲، ص ۳۲۲.

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با تبعیض نژادی

متن:

امام سجّادعلیه السلام: لاحَسَبَ لِقُرَشیًّ و لاعَرَبِیٍّ إلّابِتواضُعِ و لاکَرَمَ إلّا بِتَّقوی

ترجمه:

قریشی و عرب را افتخاری نیست مگر به فروتنی، و هیچ کرامتی نیست مگر به تقوا

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۰، ص ۲۸۷.

مناسبت ۰۵: وقوع نبرد بین مبارزان فلسطینی و مزدوران رژیم صهیونیستی (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

پس از اعلام موجودیت سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) در سال ۱۹۶۵م، این سازمان به تدریج بر تعداد و شدت عملیات نظامی خود علیه نیروهای رژیم صهیونیستی افزود تا این که در روز ۲۱ مارس ۱۹۶۸م با یورش نیروهای صهیونیستی به اردوگاه فلسطینیان در نزدیکی شهر کرامه در اردن، نبردی سنگین میان چریک های فلسطینی و مزدوران رژیم صهیونیستی آغاز شد. در نبرد کرامه، حداقل ۱۲۰۰ نفر از سربازان این رژیم به هلاکت رسیدند و ده ها تانک و زره پوش آن ها نابود و یا توسط چریک های فلسطینی به غنیمت گرفته شد. در اثر این جنگ، استقبال جوانان فلسطینی از پیوستن به سازمان آزادی بخش فلسطین جهت نبرد برای بازپس گیری سرزمینشان به شدت افزایش یافت. با این حال سازمان آزادی بخش فلسطین از سال ۱۹۹۱، اعتبار بین المللی، منطقه ای و داخلی خود را به دلیل عدول از مواضع انقلابی اش از دست داد و به تصور دستیابی به صلح با رژیم اشغال گر قدس، به

مذاکره با این رژیم نشست.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "نامیبیا" (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

کشور نامیبیا با وسعت ۸۲۴ /۲۶۸کیلومتر مربع در جنوب غربی افریقـا و در ساحل اقیانوس اطلس واقع شـده است. جمعیت این کشور درحدود ۲ میلیون نفر بوده که بیش از ۹۰ درصد آن ها را سیاه پوستان تشکیل می دهند و بیشتر آنان دارای ادیان بومی و مسـیحیت می باشـند. پیش بینی می شود که جمعیت نامیبیـا تـا سـال ۲۰۲۵م بیش از ۲ میلیون نفر گردد. نظـام سیاسـی نامیبیا جمهوری است و اکثر مردم آن به زبان انگلیسی صحبت می کنند. واحد پول این کشور دلار نامیبیا می باشد. مرکز نامیبیا شهر وینْدْهوگ نام دارد و شـهرهای مهم آن والویس بی، اوشاکاتی و اونـدانگوا می باشـند. نامیبیا تا سال ۱۹۹۰م در کنترل کشور افریقای جنوبی قرار داشت ولی مجامع بین المللی، سازمان خلق افریقای جنوب غربی موسوم به سوآپو را به عنوان تنها نماینـده قـانونی مردم نامیبیـا مورد شـناسایی قرار می دادنـد. سـرانجام سـال هـا مبـارزه مردم و سازمان های اسـتقلال طلب باعث شـد تا افریقـای جنوبی نیروهـای خود را از این کشور بیرون برد و نـتیجه انتخابـات انجـام شـده به پیروزی سازمـان سوآپو رقم خورد. ریاست جمهوری "سام نجوما" که حـدود ۳۰ سـال در تبعیـد بود، آغازی بود به اسـتقلال این کشور که در ۲۱ مارس ۱۹۹۰م اعلام گردید. نامیبیا در همین سال نیز به عنوان یک کشور مستقل به عضویت سازمان ملل متحد درآمد. (ر.ک: ۲۰ مارس)

مناسبت ۰۷: روز جهانی زمین

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: تصرف سرزمین جامائیکا توسط استعمار اسپانیا (۱۵۰۹م)

شرح مناسبت:

جزیره جامائیکا که در دریای کارائیب و در جنوب کوبا در امریکای مرکزی واقع شده است، در سال ۱۴۹۴م در جریان دومین سفر اکتشافی کریسـتف کلمب کشف شد و ۱۵ سال بعد در ۲۲ مارس ۱۵۰۹م به خـاطر اهمیت استراتژیک و بازرگانی آن در دریای کارائیب مورد توجه اسـپانیا قرار گرفت و توسط نیروهای این کشور اشـغال شـد. چنـدین سال بعد، جامائیکا به تصـرف انگلسـتان درآمـد و تا قرن هجـدهم نیز تحت سـلطه کامل انگلیس باقی ماند. در این مدت گروه های بی شـماری از کارگران سیاه پوست، در مزارع نیشـکر به کار گرفته شدنـد و اکثر بومیان جزیره از موطن خود، رانـده شدند. در قرن نوزدهم، جامائیکا مانند بسـیاری دیگر از کشورهای تحت سلطه استعمار، با نهضت های رهایی بخش و جنبش های استقلال طلب مواجه گردید. دگرگونی اوضاع بین المللی در نیمه دوم قرن بیسـتم به اسـتقلال جامائیکا در شـشم اوت ۱۹۶۲ انجامیـد. با این حال این کشور همچنان عضوی از جامعه مشترک المنافع است که حکومت آن، فرمانداری کل و تحت ریاست تشریفاتی پادشاه انگلستان می

باشد. (ر.ک: ۶ اوت)

مناسبت ۰۲: درگذشت "یوهان ولفگانگ گوته" شاعر شهیر آلمانی (۱۸۳۲م)

شرح مناسبت:

یوهـان ولفگانگ فون گوته ادیب نام آور آلمانی، در ۲۸ اوت ۱۷۴۹م در شـهر فرانکفورت آلمان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصـیلات ابتدایی، به فراگیری حقوق و پزشکی پرداخت و از آن پس به ادبیات و فلسفه روی آورد. گوته علاوه بر آن، زبان های لاتین، انگلیسـی و فرانسوی را نیز آموخت. آثار اولیه گوته، در دورانی از ادبیات آلمان آغاز شـد که آن را دوره توفان و فشار می گویند و پیش درآمد جنبش رمانیتک و داستان

سرایی بود که در قرن نوزدهم، سراسر اروپا را در برگرفت. گوته با الهام از تفکر اصالت احساس، به سرودن شعر و غزل همت گماشت و در این راه، گوی سبقت را از همگان ربود. هم چنین گوته با مطالعه دیوان حافظ، شیفته لسان الغیب شیراز شد و تصمیم گرفت مضامینی را که از ادبیات مشرق زمین مورد توجهش قرار گرفته در قالب اشعاری به زبان آلمانی بریزد. وی در ملحقات این اثر که به دیوان شرقی معروف است، به ستایش قرآن و پیامبر عالی قدر اسلام(ص) پرداخته و می گوید: "قرآن را باید قانون خدایی دانست و نباید آن را مانند کتاب هایی تصور کرد که برای تدریس یا تفریح همنوعان می نویسند. امعان نظر در قرآن، ما ذا مجذوب می کند و به شگفت می آورد و سرانجام به تعظیم و احترام وادار می نماید" از دیدگاه گوته "سبک قرآن برطبق موضوع و هدفش دارای روشی جدی توأم با بزرگ منشی و تهدید کننده و حقیقتاً با احترام همراه است". وی تصریح می نماید: "هرگاه معنای اسلامْ تسلیم شدن به اراده خداوند جهان می باشد، پس ما همگی در اسلام زندگی می کنیم و مسلمان می میریم". ولفگانگ گوته یکی از با استعدادترین و در عین حال یکی از ناآرام ترین عُشّاق عصرِ خود بود. سراسر زندگیش سرشار از شور و نشاط و التهاب تازه و کارهای نو و جستجو بود، گوته هم عاصی بود هم محافظه کار، هم مسیحی بود، هم بی دین، هم مرید شیطان بود هم تابع پاکان. عمرش را وقف نقاشی انسان و طبیعت کرد و به کلمات بی

جان، حیات بخشید. گوته مقالاتی در گیاه شناسی و فیزیولوژی نوشت و یک نظریه تازه علمی را در باب رنگ ها تکمیل کرد. او هم چنین فلسفه خویش را بر مبنای سرگذشت واقعی انسان، پایه گذاری نمود. گوته بزرگ ترین شخصیت ادبی قرن نوزدهم و یکی از برجسته ترین نوابغ تاریخ بشر محسوب می شود. روح بلند پرواز، قوه تخیل بی نظیر، قدرت بیان و قلم سحرآمیز او در مردم آلمان سخت اثر کرد و او را سرآمد شعرا و نویسندگانِ آن کشور نمود به طوری که او را پدر ادبیات آلمان لقب داده اند. مهم ترین اثر گوته، فاوسْتْ نام دارد که باید گفت ثمره شصت سال کار مداوم و عمیق اوست که در واقع سرگذشت خود اوست. فاوست، سرگذشت کیمیاگری است که می خواهد بر همه اسرار طبیعت دست یابد و راهی به جانب ماوراءالطبیعه بگشاید. گوته از نظر ادبی در آلمان دارای همان مقامی است که دانته در ایتالیا و شکسپیر در انگلستان داشته اند و کمتر شخصیتی چون گوته در ادبیات جهان چنین نفوذی داشته اند. وی نمایش نامه نویسی دانشمند بود و علاوه بر آن، داستان ها و سفرنامه هایی از خود باقی گذارد که ایفی ژنی، سرگذشت نامه ها، ورتر، سفر ایتالیا و ... از آن جمله اند. گوته سرانجام در ۲۲ مارس ۱۸۳۲م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تأسیس اتحادیه بین المللی فوتبال (۱۸۸۱م)

شرح مناسبت:

در ۲۲ مارس ۱۸۸۱م اتحادیه بین المللی فوتبال به منظور نظارت بر مسابقه های فوتبال در میان کشورهای جهان به وجود آمد. تا قبل از تشکیل این اتحادیه، مسابقات فوتبال در داخل کشورها و به صورت غیر رسمی انجام می

شـد. اتحـادیه بین المللی فوتبـال که هم اکنون فیفـا (فدراسـیون بین المللی فوتبـال) خوانـده می شود، با هـدف انجام مسابقات فوتبال، میان تیم های ملی کشورها با سازمان دهی و قوانین یکسان، تأسیس شد. لازم به ذکر است که اولین مسابقه بین المللی رسمی فوتبال در سال ۱۹۰۱، میان انگلیس و آلمان برگزار شد.

مناسبت ۰۴: چاپ نخستین روزنامه مصور رنگی (۱۹۰۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تأسیس "اتحادیه عرب" به ابتکار دولت مصر (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

اتحـادیه یـا جـامعه عرب اتحـادیه ای است که به پیشـنهاد ملک فاروق پادشاه وقتِ مصـر و با امضای پیمانی توسط دولت های سوریه، عراق، اردن، عربستان، مصر و یمن در ۲۲ مارس ۱۹۴۵م به وجود آمد. طرح تأسیس این اتحادیه در اجلاسی که در ۲۵ سپتامبر ۱۹۴۴م در بندر اسکندریه مصر تشکیل شد به تصویب رسیده بود و هدف از تشکیل این اتحادیه، حفظ تمامیت ارضی و اسـتقلال کشورهـای عضـو و برقراری همکـاری نزدیـک سیاسـی، اقتصـادی و فرهنگی میـان اعضـا بـوده اسـت. در نخسـتین کنفرانس این اتحادیه، نمایندگانی از اعراب فلسـطین هم شـرکت داشـتند و هدف اتحادیه نیز بیشتر مبارزه با فکر تشـکیل یک دولت یهودی در فلسـطین بود. پس از تشـکیل رژیم صـهیونیستی و وقوع جنگ های اعراب و اسـرائیل، اتحادیه عرب با هدف مبـارزه بـا این رژیم و احقـاق حقـوق فلسـطینی هـا به فعـالیت خود ادامه داد ولی بـا بروز اختلاـف بین خود کشورهـای عربی، جلسـات این اتحـادیه بیشتر به بحث و گفتگو دربـاره مسائـل مورد اختلاـف اعراب اختصـاص یافت. پس از چنـدی کشورهای عربی لیـبی، سـودان، تونس، مغرب، الجزایر، بحرین، جیبوتی، کویت، لبنـان، موریتـانی، عمـان، قطر، سومـالی، امـارات متحـده عربی و سازمـان آزادی بخش فلسـطین نیز به این اتحـادیه پیوسـتند و اتحـادیه عرب بـا بیش از بیست کشور عربی، کار خود را ادامه داد. در سال ۱۹۵۰، تعـدادی از اعضای اتحادیه، یک قرارداد امنیت جمعی امضا کردند و در ۱۹۶۲م این اتحادیه تصمیم به ایجاد یک فرمانـدهی نظامی مشترک گرفت. اما همکاری های نظامی در اتحادیه عرب، عملاً تحقق نیافت و کشورهای خط مقدم نبرد

با رژیم صـهیونیستی در جنگ های خود با این رژیم تنها ماندنـد. در سال ۱۹۷۹م به دنبال امضای قرار داد جداگانه صـلح بین مصر و رژیم صهیونیستی در کمپ دیوید، مصر که خود بنیان گذار اتحادیه عرب بود، از این سازمان اخراج شد و مقر اتحادیه عرب از قاهره به تونس انتقال یافت. ده سال بعد در سال ۱۹۸۹م، مصر مجدداً به عضویت اتحادیه پذیرفته شد و با توجه به این واقعیت که در سیاست مصـر نسبت به اسرائیل تغییری حاصل نشده است، پذیرش مجدد مصر به عضویت اتحادیه عرب را می توان به عنوان عقب گرد سیاست اتحادیه عرب در قبال رژیم صـهیونیستی تلقی نمود. اتحادیه عرب علی رغم در اختیار داشتن سرزمین های وسیع و ثروت و منابع انبوه خـدادادی، نقش چنـدان مهمی در سیاست های کلان جهان نـدارد و در بسیاری از مسـائلی که حتی به خود جـامعه عرب مربوط می شود منفعلانـه عمل می کنـد. علاوه بر این، وجود اختلافات متعـدد در داخل اتحادیه عرب، مانع از مطرح شدن این اتحادیه به عنوان نهادی قدرت مند و صاحب نفوذ در منطقه و جهان شده است.

مناسبت ۰۶: روز استقلال رسمی "اردن" از تحت الحمایگی استعمار انگلستان (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

کشـور اردن کـه نـام رسـمی آن پادشـاهی هاشـمی اردن است، در غرب آسـیا و در میـان ۴ کشـور عراق، عربسـتان، سوریه و فلسطین قرار گرفته است. مساحت اردن ۸۹/۳۲۶ کیلومـتر مربع و جمعیت آن قریب به ۵ میلیون نفر می باشـد که پیش بینی می شود جمعیت آن تا سال ۲۰۲۰م نزدیک به ۸ میلیون نفر گردد. پایتخت اردن، شهر اَمّان و واحد پول این کشور، دینار می باشد که بیش از ۹۰٪ از مردم

اردن ملّیت عرب داشته و به زبان عربی سخن می گویند و اکثریت قریب به مطلق جمعیت آن مسلمانند. نوع حکومت و نظام سیاسی حاکم بر اردن مشروطه سلطنتی است و اختیارات اجرایی و تعیین خط مشی سیاسی کشور در دست پادشاه است. کشور اردن از دیرباز همواره تحت تسلط دیگر کشورها بوده و خود کمترْ دولتی مستقل داشته است. تا این که امپراتوری عثمانی، اردن و سایر کشورهای هم جوار آن را تسخیر کرده و آن را به صورت یکی از ایالات خود درآورد. پس از کوتاه شدن دست عثمانی از این منطقه در سال های پس از جنگ جهانی اول، اردن به تحت الحمایگی انگلیس درآمد. بعد از سی سال تسلط انگلیس بر این کشور، سرانجام اردن در ۲۲ مارس ۱۹۴۶م استقلال یافت و یکی از سرسپردگان انگلیس به نام عبداللّه به پادشاهی رسید. پس از چند سال و با قتل او، فرزندش طلال جانشین او شد و یک سال بعد نیز، پسرش شاه حسین اردنی به سلطنت دست یافت. که دوران پادشاهی وی ۴۶ سال به طول انجامید. در حال حاضر نیز، ملک عبداللّه دوم بر این کشور حکومت می کند.

مناسبت ۰۷: درگذشت "جورج سارْتون" مورخ و خاورشناس معروف بلژیکی(۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

جورج آلفرد لئون سارتون، مصنّف نامدار بلژیکی و برجسته ترین مورخ علم و خاورشناس معروف این کشور در ۳۱ اوت ۱۸۸۴م به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته فلسفه به پایان رسانید و سپس به فراگیری علوم طبیعی، ریاضیات و شیمی پرداخت. سارتون پس از اخذ درجه دکترای خود به تدریس روی آورد و از آن پس، مدت ۴۵ سال از زندگی خویش را به تحقیق و تتبع

و موشکافی درباره تاریخ علم و حکمت اختصاص داد. پروفسور سارتون در سال ۱۹۳۱م کتاب تاریخ علم و هومانیسم جدید را منتشر کرد که در نتیجه آن، آوازه اش بلند گردید. او به زبان های عربی، فرانسه، انگلیسی، آلمانی، یونانی، لاتینی، اسپانیایی و ایتالیایی تسلط داشت و با زبان های سانسکریت، چینی و ژاپنی نیز آشنا بود. هم چنین کتاب مقدمه بر تاریخ علم در ۲ جلد، بهترین و جامع ترین تصنیف دکتر سارتون می باشد که حاوی سیر دانش از قدیم ترین ادوار تاریخی تا دوره رنسانس یا رستاخیر علمی مغرب زمین است. این کتاب که ثمره درایت شگرف و نتیجه بیش از چهل سال تحقیق و موشکافی سارتون است. از ممتازترین آثار علم و معرفت به شمار می رود و به زبان های زنده دنیا ترجمه شده است. این دانشمند بلژیکی، بیش از پانصد مقاله علمی در موضوع تاریخ علم، تاریخ فلسفه، هنرآسیایی، فرهنگ عربی و اسلامی در مجلات مختلف اروپا و امریکا نوشته است که در موضع مباحث مربوط به شرق و غرب و اسلام، تا حدودی منصفانه قضاوت کرده است. سارتون یکی از بنیان گذاران فرهنگستان بین المللی تاریخ علم بود و تا آخر عمر نیز ریاست آن را برعهده داشت. جورج سارتون را دانشمندی خوانده اند که در رشته تاریخ علوم، از لحاظ جامعیت، کسی به او نمی رسد. وی در بیش از ده فرهنگستان، انجمن و مؤسسه علمی عضویت داشت و جوایز متعددی را در طول حیات علمی خود دریافت کرد. جورج آلفرد لئون سارتون سرانجام در ۲۲ مارس ۱۹۵۶م در ۷۲ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۸: روز جهانی آب

شرح مناسبت:

رشد فزاینده جمعیت

و افزایش مصرف آب، قطع بی رویّه درختان جنگل ها و تغییر اکوسیستم طبیعت، رشد شهرسازی و افزایش صنایع آلوده کننده آب، شیوه های نامناسب و غیر اصولی کشاورزی، احداث سدهای مخزنی و ایجاد دریاچه های مصنوعی، همگی از عوامل نابودی چرخه منظم آب در سطح جهان است که نوعی تهدید جدی برای جامعه بشری محسوب می شوند. از این رو و در راستای آگاه ساختن جهانیان به اهمیت روزافزون آب و ایجاد سیستم های جهانی و توسعه منابع آب، در کنفرانس جهانی توسعه و محیط زیست که در سال ۱۹۹۲م در شهر ریودو ژانیروی برزیل تشکیل شد، روز بیست و دوم مارس برابر با دوم فروردین به عنوان روز جهانی آب معین شد و در مجمع عمومی سازمان ملل متحد به تصویب رسید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی آب

متن:

و أنزَلنا مِنَ السَّماءِ ماءً طَهُوراً

ترجمه:

و ما از آسمان آبی پاک و پاک کننده فرو فرستادیم

آدرس:

فرقان، آیه ۴۸.

زیر عنوان:

روز جهانی آب

متن:

و جَعَلْنا مِنَ الماءِ کُلَّ شَیءٍ حَی

ترجمه:

و هر چیز زنده ای را از آب پدید آوردیم

آدرس:

انبیاء، آیه ۳۰.

زیر عنوان:

روز جهانی آب

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: خَیرُ شَرابٍ فِی الدُّنیا وَالآخِرَهِ الْماءُ

ترجمه:

بهترین نوشیدنی در دنیا و آخرت آب است

آدرس:

جامع الصغیر، ج ۱، ص ۶۱۹.

زیر عنوان:

روز جهانی آب

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: سَیّدُ شَرابِ الدُّنیا و الآخِرهِ الْماءُ

ترجمه:

سرآمد نوشیدنی های دنیا و آخرت آب است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۵۶.

زیر عنوان:

روز جهانی آب

متن:

امام صادق علیه السلام: لاتُفسِدْ عَلَی القَومِ ماءَهُم

ترجمه:

آب مورد نیاز مردم را آلوده نکن

آدرس:

تهذیب الأحکام، ج ۱، ص ۱۸۵.

زیر عنوان:

روز جهانی آب

متن:

امام رضاعلیه السلام: طَعمُ الماءِ طَعمُ الحَیاهِ

ترجمه:

مزه آب، مزه زندگی است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۴۹، ص ۹۹.

زیر

عنوان:

صرفه جویی در مصرف آب

متن:

کُلُوا وَاشرَبُوا ولا تُسرِفُوا إنَّهُ لایُحِبُ المُسرِفین

ترجمه:

بخورید و بیاشامید ولی اسراف نکنید که خداوند اسراف کاران را دوست نمی دارد

آدرس:

اعراف، آیه ۳۱.

زیر عنوان:

صرفه جویی در مصرف آب

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: فِی الوُضوءِ إسرافٌ و فی کُلِّ شَیءٍ إسرافٌ

ترجمه:

در وضو نیز اسراف هست؛ در هر چیزی اسراف وجود دارد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۸۴۹۷.

زیر عنوان:

صرفه جویی در مصرف آب

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: الوُضوءُ بِمُدٍّ و الغُسلُ بِصاعٍ و سَیَأتی أقوامٌ بَعدی یَستَقِلّونَ ذلِکَ فَاُولئکَ عَلی خِلافِ سُنَّتی

ترجمه:

برای وضوء یک مُدّ (۷۵۰ گرم) و برای غسل یک صاع (۳ کیلو) آب بس است. پس از من گروهی می آیند که این مقدار را کافی نمی دانند؛ آنها برخلاف سنّت من هستند

آدرس:

الأشعثیات، ص ۱۶.

زیر عنوان:

صرفه جویی در مصرف آب

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: سَتَکونَ فِی هذِهِ الاُمَّهِ قَومٌ یَعتَدونَ فِی الطَّهُورِ

ترجمه:

به زودی در این امّت گروهی پدید خواهند آمد که در استفاده از پاک کننده ها زیاده روی می کنند

آدرس:

سنن أبی داود، ج ۱، ص ۲۹.

زیر عنوان:

صرفه جویی در مصرف آب

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ القَصدَ أمرٌ یُحِبُّهُ اللَّهَ - عَزَّوَجَلَّ - و إنَّ السَّرَفَ یُبغِضُهُ ... و حَتّی صَبُّکَ فَضلَ شَرابِکَ

ترجمه:

میانه روی چیزی است که خدای - عزّوجلّ - آن را دوست دارد و اسراف را ناخوش می دارد ... حتّی دور ریختن زیاده نوشیدنی ات را

آدرس:

الکافی، ج ۴، ص ۵۲.

زیر عنوان:

صرفه جویی در مصرف آب

متن:

امام صادق علیه السلام: أدنَی الإسرافِ هِراقَةُ فَضلِ الإناءِ

ترجمه:

کم ترین اندازه اسراف، دور ریختن ته مانده ظرف (غذا یا آب) است

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۶۰.

مناسبت ۰۹: ترور "شیخ احمد یاسین" بنیان گذار حماس توسط رژیم صهیونیستی (۲۰۰۴م)

شرح مناسبت:

شیخ احمدیاسین، رهبر معنوی جنبش مقاومت اسلامی فلسطین، حماس، در ماه ژوئن ۱۹۳۶م در

سرزمین فلسطین به دنیا آمد. هم زمان با اعلام موجودیت رژیم اشغال گر قدس در سال ۱۹۴۸م، شیخ احمد یاسین به علت تجاوز رژیم صهیونیستی، خانه و کاشانه خود را ترک کرد و به همراه خانواده در غزّه سکونت گزید. وی از آن پس به تحصیل و کار پرداخت و در همان زمان، بر اثر حادثه ای، دچار آسیب دیدگی و قطع نخاع گردید. با این حال تحصیلات خود را ادامه داد و وارد دانشگاه عین شمس در مصر شد. توانایی شیخ احمد یاسین در سخنرانی و گرایش وی به جنبش اسلامی اخوان المسلمین مصر باعث شد تا مدت ها تحت تعقیب پلیس مصر قرار گیرد و مدتی هم زندانی شود. پس از وقوع جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷م و شکست اعراب، شیخ احمدیاسین با رها کردن درس و دانشگاه و بازگشت به نوار غزه، در مساجد این شهر به سخنرانی پرداخت و مردم را به مقاومت فراخواند. وی ضمن انجام فعالیت های اجتماعی و فرهنگی، به جمع آوری کمک ها و یاری رساندن به خانواده های اسراء و شهدا پرداخت و مجتمع اسلامی غزه را بنیان نهاد. بر اثر فعالیت های شیخ احمدیاسین که در مقاومت فلسطین موثر بود، وی در سال ۱۹۸۲م توسط رژیم صهیونیستی دستگیر و به سیزده سال زندان محکوم شد، اما پس از سه سال در جریان مبادله اسراء آزاد گردید. او پس از آزادی از زندان، نه تنها دست از مبارزه برنداشت بلکه در سال ۱۹۸۷م به همراه چند نفر از همرزمان و همفکران خود، تشکیلات جدیدی به راه انداخت که جنبش مقاومت اسلامی فلسطین، موسوم به

حماس، نام گرفت. نقش حماس در انتفاضه فلسطین با محور قرار دادن مساجد در طول سالیان فعالیت خود، بسیار گسترده و فراگیر بوده، ضمن آن که این جنبش در تشکیلات وسیع خود، شاخه های نظامی و امنیتی داشت که فعالیت های نظامی و امنیتی خود را به صورت غیرعلنی و زیر زمینی انجام می دهد در جریان این مبارزات، تهدیدات فراوانی علیه شیخ احمد یاسین صورت گرفت و بسیاری از همراهان او و در این جنبش، توسط جوخه های مرگ رژیم صهیونیستی به شهادت رسیدند. با ادامه مبارزات شیخ احمد یاسین، رژیم صهیونیستی وی را بار دیگر درماه مه سال ۱۹۸۹م به زندان افکند و پس از مدت بیش از هشت سال، در سال ۱۹۹۷م از زندان دهشتناک صهیونیست ها رهایی یافت. شیخ احمد یاسین پس از آزادی، مبارزات خود را بیشتر از گذشته ادامه داد و به عنوان رهبر معنوی جنبش حماس، انتفاضه مقدس مسجدالاقصی را هدایت می کرد. وی تنها راه غلبه بر رژیم صهیونیستی را مبارزه می دانست و با هرگونه سازش و مذاکره با این رژیم مخالف بود. وی در اواخر عمر چندین بار تهدید به مرگ شد ولی او بدون هراس از مرگ، به استقبال شهادت شتافت. شیخ احمد یاسین سرانجام در بامداد روز بیست و دوم مارس ۲۰۰۴م پس از اقامه نماز صبح، توسط بالگردهای رژیم صهیونیستی هدف شلیک سه موشک قرار گرفت و به همراه هشت تن دیگر به شهادت رسید. وی در این هنگام ۶۸ سال داشت. هزاران نفر از مردم فلسطین، در مراسم تشییع با شکوه پیکر شیخ احمد یاسین، بر ادامه راه او تاکید کردند

و خواهان ادامه انتفاضه فلسطین شدند.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: تولد "پیر لاپلاس" فیزیک دان و اخترشناس فرانسوی (۱۷۴۹م)(ر.ک: ۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "ماری هانری بیل" معروف به "استاندال" ادیب فرانسوی (۱۸۴۲م) (ر.ک: ۲۳ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: شکل گیری نهضت فاشیسم در ایتالیا به رهبری "بنیتو موسولینی" (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

بنیتو موسولینی در آغاز قرن بیستم تفکراتی سوسیالیستی داشت که بر تقدم جامعه بر فرد و مالکیت عمومی مبتنی بود. اما در اواخر جنگ جهانی اول با یک چرخش یک صد و هشتاد درجه ای در عقاید سابق خود، به تبلیغ افکار تند ناسیونالیستی، نژادپرستی و ملی گرایی پرداخت. وی در راستای اهداف قدرت طلبانه خود، در ۲۳ مارس ۱۹۱۹م حزب فاشیست ایتالیا را تأسیس کرد. اعضای این حزب به تجدید قدرت امپراتوری روم قدیم معتقد بودند و چون لباس های سیاه برتن می کردند به پیراهن سیاهان، معروف شدند. تفکر فاشیستی بر استقرار یک رژیم دیکتاتوری غیرپارلمانی و دشمنی با هر نوع آزادی استوار بود و در سیاست خارجی نیز مشیِ تجاوزکارانه را تبلیغ می کرد. فاشیسم، بیش از آن که یک فلسفه یا ایده ئولوژی سیاسی باشد، یک روش حکومت است که بر سه اصل حکومت فردی، قدرت و حاکمیت دولت و ناسیونالیسم افراطی بنا شده است. در حکومت فاشیستی، فردی که در رأس حکومت قرار می گیرد مافوق قانون و واجب الاطاعه است. در این حکومت ها سازمان دولت با تکیه بر قدرت نظامی و گروه های فشار سیاسی و وسایل تبلیغاتی که در اختیار دولت است آزادی های فردی را محدود می سازد و هرگونه حرکت مخالفی را سرکوب می کند. هم چنین فاشیسم به طور عام به رژیم های استبدادی متمرکزی اطلاق می شود که با ایدئولوژی تبعیض نژادی و ناسیونالیسم افراطی حکومت می کنند و با سرکوب مخالفین، ایجاد اختناق و سانسور عقاید و افکار مردم، حکومت خود را تداوم می بخشند.

موسولینی به کمک اعضای این حزب در اکتبر ۱۹۲۲م، با شعار قدرت، اطاعت و عدالت، شهر رُم، پایتخت ایتالیا را تسخیر کرد و به مقام نخست وزیری رسید. موسولینی از آن پس در تعقیب اهداف حزب فاشیست، به تدریج همه امور داخلی و خارجی را تحت سیطره خود درآورد. موسولینی به همراه هیتلر رهبر فاشیست آلمان، جنگ جهانی دوم را آغاز کرد اما سرانجام در اواخر جنگ، توسط میهن پرستان ایتالیایی دستگیر و در بیست و هشت آوریل ۱۹۴۵م تیرباران شد.

مناسبت ۰۴: اعلام جمهوری در پاکستان (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

پاکستان در جنوب آسیا ودر جنوب شرقی ایران و شمال غربی هند واقع گردیده است. این کشور دارای ۷۹۶/۰۹۵ کیلومتر مربع مساحت است و حکومت آن، جمهوری اسلامی می باشد. پایتخت کشور پاکستان شهر اسلام آباد و بزرگ ترین شهر آن کراچی و از دیگر شهرهای مهم آن لاهور و راولپندی است. واحد پول این کشور مسلمان نشین روپیه پاکستان و زبان رسمی آن ها اردو می باشد. ۹۵٪ مردم پاکستان مسلمان و بقیه هندو، بودایی و مسیحی هستند. شیعیان گروه بزرگی از مسلمانان این کشور را تشکیل می دهند. کشور پاکستان و کشور هند تا ۱۹۴۷م که سال تأسیس این دو دولت است سرنوشت مشترکی داشته اند. چون پیش از ایجاد پاکستان، سراسر شبه جزیره، هندوستان نامیده می شد که پس از استقلال به ۷ کشور کوچک تر تجزیه شد. ایجاد پاکستان به عنوان کشوری که بر اساس اسلامْ موجودیت و هویت مستقل یافته، بر پایه نظریه "دو ملت" صورت پذیرفت. آرمان وطن اسلامی در منطقه هندوستان از دیرباز در نظر اندیشمندان و مصلحان اسلامی بود و برترین اندیشمند این منطقه که

در این موضوع صحبت کرده علامه اقبال لاهوری است. پس از آن محمدعلی جناح که در راه استقلال هندوستان به همراه مهاتما گاندی زحمات فراوانی متقبل گردید در سال ۱۹۳۸م تقاضای رسمی برای ایجاد وطن مستقل اسلامی را مطرح نمود و کمتر از ده سال بعد در ۱۴ اوت ۱۹۴۷م این درخواست عملی گردید. در ۲۳ مارس ۱۹۵۶، قانون اساسی جدید کشور پاکستان وضع شد و به موجب آن، حکومت این کشور از فرمانداری کل به جمهوری اسلامی با دو مجلس قانون گزاری تغییر یافت. پاکستان دارای دو روز ملی است: یکی ۲۳ مارس که قانون اساسی جدید کشور وضع گشت و دیگری ۱۴ اوت که دولت جدید پاکستان تأسیس شد.

مناسبت ۰۵: تأسیس سازمان هواشناسی جهانی "W.M.O" (دبلیو. ام. او) (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

سازمان جهانی هواشناسی که به اختصار وِمو خوانده می شود، در سال ۱۸۷۸ ایجاد شد. این سازمان وابسته به سازمان ملل متحد است و کلیه مؤسساتِ هواشناسی در جهان، با این سازمان همکاری دائمی دارند. از اهداف سازمان جهانی هواشناسی می توان به استفاده هرچه بیشتر از علم هواشناسی در هوانوردی، دریانوردی، کشاورزی و سایر فعالیت های انسانی و کمک به استاندارد کردن آمار و اطلاعات هواشناسی در سطح جهان، اشاره کرد. هم چنین این سازمان دارای یک کمیته اجرایی با ۲۴ عضو است و شش انجمن هواشناسی منطقه ای و هشت کمیسیون فنی و یک کنگره هواشناسی از دیگر ارکان آن می باشد. مرکز این سازمان در ژنو قرار دارد و کنگره آن مرکب از دستگاه عالیه سازمان و نمایندگان کشورهای عضو، هر چهار سال یک بار تشکیل می گردد.

مناسبت ۰۶: روز جهانی هواشناسی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی هواشناسی

متن:

وَمِن آیاتِهِ أن یُرسِلَ الرِّیاحَ مُبَشِّراتٍ

ترجمه:

و از نشانه های او این است که بادهای بشارت آور را می فرستد

آدرس:

روم، آیه ۴۶.

زیر عنوان:

روز جهانی هواشناسی

متن:

امام صادق علیه السلام: و هکَذا الهَواءُ، لَولا کَثرَتُهُ و سَعَتُهُ لَاخْتَنَقَ هذا الأنامُ مِنَ الدُّخانِ و البُخارِ الَّذی یَتحَیَّرُ فیهِ

ترجمه:

هوا نیز چنین است: اگر فراوان و گسترده نبود، مردم از دود و بخار سرگردان در هوا خفه می شدند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۸۸.

زیر عنوان:

روز جهانی هواشناسی

متن:

امام صادق علیه السلام: إعتَبِر بِهذِهِ الحَرِّ و البَردِ کَیفَ یَتعاوَرانِ العالَمَ و یَتَصَّرفانِ، هذا التَّصَرُّفُ فِی الزِّیادَهِ و النُّقصانِ و الإعتِدالِ لِإقامَهِ هذِهِ الأزمِنَهِ الأربعَهِ مِنَ السَّنَهِ و ما فیهِما مِنَ المَصالِحِ

ترجمه:

به گرما و سرما بنگر که چگونه چرخ نظام جهان

را به گردش در می آورنـد و خود نیز در گردش انـد. این گردش در فزونی و کاستی و اعتـدال، برای برقرار مانـدن فصل های سال و مصالحی است که در آن دو است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۸، ص ۱۷۳.

زیر عنوان:

روز جهانی هواشناسی

متن:

امام صادق علیه السـلام: إنَّ الصَّحوَ إذا دامَ جَفَّتِ الأرضُ وَاحتَرَقَ النَّباتُ وَ غیضَ ماءُ العُیُونِ والأودِیَهِ فَأضَرَّ بِالنّاسِ و غَلَبَ الیُبسُ عَلَی الهَواءِ فَأحدَثَ ضُرُوباً اُخری مَنَ الأمراضِ

ترجمه:

اگر هوا همیشه صاف و آفتابی بود، زمین خشک می شد و گیاهان می سوخت؛ آب چشمه ها و رودها فرو می رفت و به مردم زیان می رسید؛ خشکی بر هوا چیره می شد و گونه دیگری از بیماری را پدید می آورد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۳، ص ۱۲۵.

زیر عنوان:

روز جهانی هواشناسی

متن:

امام صادق علیه السلام: فَإنَّهُ یُلَیِّنُ الأبدانَ و یَجلُو کَدِرَ الهَواءِ فَیَرتَفِعُ الوَباءُ الحادِثُ مِن ذلِکَ

ترجمه:

بارش باران بدن ها را لطیف می کند و آلودگی را از هوا می زداید و وبای پدیدآمده از آن را از بین می برد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۵۹، ص ۳۸۶.

زیر عنوان:

روز جهانی هواشناسی

متن:

امام رضاعلیه السلام: طَبائِعُ الجِسمِ عَلی أربَعَهٍ: فَمِنها الهَواءُ الَّذی لاتَحیَا النَّفسُ إلّا بِهِ و بِنَسیِمِهِ

ترجمه:

طبیعت جسم بر چهار گونه است: یکی از آنها هوا است که جان با آن و با نسیمش زنده می شود

آدرس:

الکافی، ج ۸، ص ۲۳۰.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: تولد "فردریک اِنْگِلْسْ" فیلسوف سوسیالیست آلمانی (۱۸۲۰م)

شرح مناسبت:

فریـدریش اِنْگِلْسْ فیلسوف و نظریه پرداز برجسـته آلمانی در ۲۴ مارس ۱۸۲۰م در خانواده ای مرفه در آلمان متولـد شـد. وی فرزنـد یکی از صـنعت گران آلمانی بود و پس از مرگ پـدر وارث ثروت هنگفت او شـد. انْگِلْسْ در جوانی با کارل مارکس اقتصاددان آلمانی آشنایی

یافت و مـدت ۴۰ سـال بـا کـارل مـارکس همراه بود و وی را بـا مسائـل و مبانی اقتصادی آشـنا نمود. آن گاه مارکس را مورد حمـایت هـای مـالی قرار داد و به او در ارائه انـدیشه هـایش کمک رسانیـد. در کنار این روابط و همکاری، انگلس خود نیز به تدوین و طرح عقایدش می پرداخت. وی در ۲۴ سالگی مقاله "رئوس انتقاد از اقتصاد سیاسی" را منتشر نمود و در آن، پس از بررسـی و تحلیل سـرمایه داری، به عنوان یک نظام اقتصادی مبتنی بر مالکیت خصوصی و کشمکش طبقاتی، تناقضات موجود در نظریـات اقتصـادی لیبرال را مورد انتقـاد قرار داد. همفکری انگلس بـا مارکس باعث شـد تا مرام "سوسـیالیسم" را به اتفاق یک دیگر تبلیغ و ترویـج نمایند و در نگارش کتاب ها و رسالات فلسـفی به همراه هم اقدام نمایند. انگلس پس از شـرکت در اجتماع سوسـیالیست ها در لنـدن، به همراه مارکس وظیفه یافت که با نگارش و انتشار بیانیه ای، فلسـفه و اهداف کمونیست ها را تشریح نماید. این بیانیه در نهایت در فوریه ۱۸۴۸م با امضای مارکس و انگلس منتشر شد و پس از چندی، جنجال زیادی به راه انداخت. از دیدگاه انگلْس ایدئولوژی از دو بخش تشـکیل یافته است: بحث در علوم فیزیک، شیمی و تکنولوژی و به طور عام، علم و دانش بخش نخست آن را تشـکیل می دهـد و قسـمت دوم از مسائلی چون حقوق، قانون، اخلاقیات، هنر، فلسـفه و مـذهب تشـکیل شده است. از دیدگاه اقتصادی انگلْس جزء اول اهمیت ویژه ای دارد و ارزشـی که برای بخش دوم مطرح می شود، ناشی از خطای ذهنی

است. باید یادآوری کرد که بیشتر فرضیه های علمی که انگلْس اندیشه های خود را با آن ها توجیه می نماید تا حد زیادی رد شـده است. از نظریـات مهم وی پـایه ریزی انـدیشه ماتریـالیسم دیالکتیـک است. این انـدیشه که توسط فریـدریش هِگِل دیگر فیلسوف آلمانی مطرح گردیـد در تفکرات انگلس جایگاه ویژه ای یافت. ماتریالیسم به مادی بودن جمیع پدیده ها اعتقاد دارد و دیالکتیـک وابسـتگی پیشـرفت و تکامـل بـا کشـمکش و نزاع درونی را مـدنظر قرار داده است. از نظر انگلس تکامـل جهـان واقعی، اعم از جـامعه و طبیعت، برطبق توالی تضـاد و نتیجه انجام می گیرد. وی هم چنین کوشـید مارکسـیسم را بر یک اساس مبتنی بر قواعـد علوم طبیعی بسـط دهـد. انـدیشه های انگلس امروزه به عنوان یک نظریه جهت نقـد و بررسـی مطرح می شود. فریدریش انگلس سرانجام در پنجم اوت ۱۸۹۵م در هفتاد و پنج سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: کشف عامل بیماری سل توسط "رابرت کُخ" محقق و دانشمند آلمانی (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

در ۲۴ مارس ۱۸۸۲م باسـیل "کُخ" عامل سـرایت و انتشار بیماری سِل، توسط رابرت کُخ پزشک و محقق آلمانی، کشف شد. رابرت کخ، بیش از ده سال در زمینه شـناخت علّت بیماری سل، مطالعه و تحقیق کرد و سـرانجام موفق به کشف این عامل شد که بعـدها آن بیماری را به نام او، باسـیل کـخ نامیدند. وی یک سال پس از این کشف اعلام کرد که می توان همه موجودات را در اثر تلقیـح این سـرم از بروز امراض مصون داشت. این پزشک آلمانی، در سال ۱۹۰۵، جایزه نوبل را در زمینه فیزیولوژی دریافت کرد. با این حال، رابرت کخ به عنوان کاشف میکروب سل که خودْ جان میلیون ها نفر

را نجات داده بود، پس از سفرهای بسیار به بیماری سل مبتلا شد و در ۲۷ مه ۱۹۱۰م در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "ژول ورن" نویسنده بزرگ فرانسوی (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

ژول وِرْن، نویسنده معروف فرانسوی در ۸ فوریه ۱۸۲۸م در شهر نانت فرانسه به دنیا آمد و تحصیلات اولیه را در زادگاه خود گذراند. وی سپس برای ادامه تحصیل در رشته حقوق راهی پاریس شد. وِرْن به دلیل علاقه به ادبیات، به فعالیت در این رشته پرداخت. پس از آنکه چند داستان اولیه وی موفقیتی کسب نکرد، به مطالعه پرداخت و روش جدیدی برای نگارش آثار خود در پیش گرفت. وی به جای آنکه از سرگذشت پیشینیان سخن بگوید، داستان آیندگان را برگزید. ژول ورن در اوقات بیکاری به مطالعه و تحصیل در رشته جغرافیا و ریاضی و فیزیک ادامه داد و در به کار بردن زبان علمی در داستان های تخیلی و خلق رمان های علمی که اندیشه نوشتن آنها را در سر می پروراند، بسیار تلاش کرد. ژول ورن با پیوند دادن علم و ادبیات، تحول شگرفی در ادبیات ایجاد کرد و موضوع رمان های خود را بر فرضیه های علمی ولی خیالی پایه گذارد که بیشتر آنها در جهان امروز به حقیقت پیوسته است. نخستین اثر ژول ورن با این روش، پنج هفته در بالن نام داشت که با موفقیت زیادی روبرو شد. ژول ورن سپس همه ساله کتابی درباره اکتشافات و اختراعات علمی آینده را به صورت سفرنامه می نوشت و مردم با ولع تمام، داستان هایش را می خواندند. در داستان های تخیلی ژول ورن، به صورت عجیبی، بسیاری از پیشرفت های علمی نظیر ساخت زیردریایی، سفر

به ماه و اسـرار زمین که در قرن بیسـتم تحقق یافت، پیش بینی شده است. ژول ورن در مدت چهل سال آثار فراوانی انتشار داد که سراسـر از ماجراهـای عجیب و غریب و بر مبنـای رمـان علمی که در آنهـا قـدرت تخیل از مرزهای جهانی فراتر می رفت و خیال و وهم با واقعیت می آمیخت و برای خوانندگان که تشنه این قبیل داستان های خیال انگیز بودند جاذبه بسیار دربرداشت. ژول ورن از نویسـندگانی است که آثارش بیش از سایر آثار سایر نویسندگان فرانسوی به زبان های مختلف ترجمه شده است. استادی ژول ورن در داستان پردازی و نقل افسانه های تخیلی آمیخته با تحلیل دقیق روانی و طنز ناآشکار و استعداد خلق گروه های واقعی است از افراد بشـر بر حسب نژاد و عصـری که در آن به سر می برند و همین امر، او را داستان نویسی بزرگ معرفی کرده، به ویژه رمان های او جوانان را سـخت شـیفته خود ساخته است. شـیوه نگارش ژول ورن شـیوه ای دقیق و روان است که هرگز کهنگی نمی پـذیرد. نفوذ و تأثیر ژول ورن در ادبیات معاصـر خود به انـدازه ای بود که برخی، زمانه وی را "عصـر ژول وِرْنْ" نامیـده اند. تأثیرپذیری و الهام گیری بسـیاری از نویسـندگان و شاعران از آثار وی، مؤید این معنا می باشد. از ژول ورن بیش از پنجاه رمان علمی برجای مانده است که جزیره اسـرارآمیز، سـفر به مرکز زمین، زمین تا ماه و دور دنیا در هشتاد روز از آن جمله اند که شهرتی جهانی دارند و به اکثر زبان های زنده دنیا ترجمه شده اند.

ژول ورن سرانجام در حالی که در اوج شهرت بود، در ۲۴ مارس ۱۹۰۵م در ۷۸ سالگی در پاریس درگذشت.

مناسبت ۰۴: وقوع کودتای نظامی در بنگلادش و به قدرت رسیدن ژنرال "حسین ارشاد" (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

ژنرال حسین محمد ارشاد، یکی از افسران عالی رتبه ارتش بنگلادش بود که از سال ۱۹۷۸م به ریاست ستاد ارتش این کشور رسید. وی که به شدت از توسعه روابط با غرب جانبداری می کرد، همواره مترصد فرصتی برای کنار زدن رقبای خود و به دست گرفتن رهبری کشور بود. زمینه های قدرت مطلق ارشاد، پس از ترور ژنرال ضیاءالرحمن، زمام دار وقت بنگلادش و بر روی کار آمدن نظامیان مهیا شد. اما جانشین ضیاءالرحمن نیز بیش از سه ماه دوام نیاورد و در طی کودتایی در ۲۴ مارس ۱۹۸۲م، ژنرال حسین محمد ارشاد قدرت را در دست گرفت. با این حال سلطه ارشاد بر بنگلادش همواره مورد مخالفت اکثریت مردم این کشور بود و تظاهرات زیادی علیه نظامیان شکل می گرفت. ژنرال ارشاد در شرایطی که قانون اساسی بنگلادش، کمترین مجالی برای اعمال قدرت نظامیان در کشور بنگلادش در نظر نگرفته بود، زمام دار اصلی و حاکم مقتدر و مطلق این کشور محسوب می شد. ارشاد در نهایت، در حالی که در اوج قدرت به سر می برد، در ۱۲ دسامبر ۱۹۸۳م در یک اقدام غیرمنتظره، خود را رئیس جمهور بنگلادش نامید. این امر مخالفت های مردمی را علیه ارشاد افزایش داد. از این رو، ژنرال ارشاد نیز علاوه بر سرکوبی مقاومت های مردمی، دانشگاه ها رابه منظور جلوگیری از تجمع دانشجویان تعطیل کرد و انتخابات پارلمانی را به دفعات به تعویق انداخت. ارشاد در اوایل سال ۱۹۸۵م در اوج نارضایتی مردم از

وی، یک انتخابات فرمایشی برگزار کرد و مدعی شد که ۹۵ درصد آراء ۴۸ میلیون نفر واجد شرایط رأی در این کشور را به دست آورده است. از آن سال به بعد وی همواره در انتخابات نمایشی ریاست جمهوری یا پارلمانی، صاحب بیشترین آراء بود در حالی که وضع اقتصادی و سیاسی بنگلادش روز به روز وخیم تر می شد. در نهایت، ژنرال ارشاد در چهارم نوامبر ۱۹۹۰م توسط یک شورای نظامی برکنار شد و در ۱۲ ژوئن ۱۹۹۱م به ده سال زندان محکوم گردید.

مناسبت ۰۵: بازگشایی مسجد جامع گنجه پس از هفتاد سال تعطیلی (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

مسجد جامع گنجه که از بناهای تاریخی جمهوری آذربایجان به شمار می رود، از سال ۱۹۲۰م و پس از قدرت گرفتن حکومت الحادی کمونیستی در اتحاد جماهیر شوروی سابق، به حالت تعطیل درآمده بود. مسجد جامع گنجه تا پایان عمر زمام داران کمونیست در همان حال باقی ماند تا این که با فروپاشی نظام اتحاد جماهیر شوروی، سرانجام در ۲۴ مارس ۱۹۸۹م، طی مراسمی همراه با برگزاری نماز جماعت، پس از هفتاد سال تعطیلی، بازگشایی شد. هم چنین به دنبال برخی تحولات سیاسی در شوروی سابق و جمهوری های آن و با توجه به خواست همگانی مسلمانان جمهوری آذربایجان، ده ها مسجد بازسازی و مورد استفاده آنها قرار گرفت.

مناسبت ۰۶: روز جهانی سِل

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: آغاز حکومت سلسله بوربون ها در فرانسه (۱۵۸۹م)

شرح مناسبت:

در تاریخ بیست و پنجم مارس ۱۵۸۹م و هم زمان با به قدرت رسیدن هانری چهارم، حکومت سلسله بوربون ها در کشور فرانسه آغاز شد. بوربون ها یکی از خاندان های مقتدر و نیرومند اروپایی بود که در برخی از کشورهای اروپا نظیر اسپانیا، فرانسه و ... حکمرانی کردند. نام این خاندان از قلعه بوربون در فرانسه اخذ شده است. مؤسس این خاندان، روبر، پسر لویی چهارم بود. دو قرن پس از وی، این خاندان در نیمه قرن شانزدهم میلادی بار دیگر احیا شد و هانری چهارم به تخت پادشاهی نشست. هانری چهارم، خود، پروتستان مذهب بود، ولی برای سلطنت بر کشوری که اکثریت مردم آن کاتولیک بودند، مذهب کاتولیک را پذیرفت و در سال ۱۵۹۴م تاج گذاری کرد. با این حال، وی آزادی و امنیت پروتستان ها را نیز تامین کرد و نام نیکی در تاریخ فرانسه از خود بر جای گذاشت. دوران سلطنت برخی از سلاطین بوربون، بسیار طولانی بود به طوری که تنها نوه هانری چهارم با عنوان لویی چهاردهم و پس از وی، لویی پانزدهم، مجموعاً بیش از ۱۳۰ سال از طول دوران دویست ساله حکومت بوربون ها را به خود اختصاص دادند. آخرین پادشاه این سلسله لویی شانزدهم بود که در جریان انقلاب فرانسه در

۲۱ ژانویه سال ۱۷۹۳م، اعـدام شد. با اعدام لویی شانزدهم، پادشاهی بوربون ها در فرانسه خاتمه یافت و جمهوری اول فرانسـه شکل گرفت.

مناسبت ۰۲: تولد "جوزف گاریبالْدی" میهن پرست و آزادی خواه معروف ایتالیایی (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

جوزف گاریبالدی میهن پرست شهیر و سیاست مدار ایتالیایی در ۲۵ مارس سال ۱۸۰۷م در این کشور به دنیا آمد. وی پس از آن که در جوانی وارد ارتش شد،

در سال ۱۸۳۴م به جنبش سوسیالیستی ایتالیای جوان گروید و پس از مدتی به خاطر افکار انقلابیش محکوم به مرگ گردید. در نتیجه به امریکای جنوبی گریخت و در آن جا در دو جنگ داخلی شرکت جست. در اوایل قرن نوزدهم، ایتالیا در گذر تهاجمات ناپلئون، مورد نزاع فرانسه بود و پس از ناپلئون نیز بخش هایی از این کشور جدا شد. در سال ۱۸۶۰م هنگامی که ملی گرایان ایتالیایی به متحد کردن ایالات و حکومت های کوچک شمال ایتالیا سرگرم بودند، گاریبالدی که شخصی وطن پرست پرشور بود، بر آن شد تا خوی ماجراجویانه و تهوّر خویش را در راه وحدت ایتالیا به کار اندازد. از این رو برای این که زودتر به هدفش نائل گردد، عقیده جمهوری خواهی را فدای وحدت مملکت خود ساخت و با تمام قوا به نفع ویکتور امانوئل، حاکم یکی از مناطق ایتالیا به نبرد پرداخت. در این زمان، گاریبالدی در رأس جنگجویان سرخ جامه ای که آن ها را هزار قهرمان می خواندند عازم جنوب ایتالیا شد و پس از سه ماه نبرد، جزیره سیسیل را گشود. وی پس از ورود به جزیره و فتح شهر ناپْلْ در این منطقه، ویکتور امانوئل را پادشاه کلّ ایتالیا اعلام کرد. گاریبالدی بعدها تلاش نمود تا رم را نیز تصرف کند که در این کار موفق نشد. گاریبالدی از آن پس تا آخر عمر به نگارش کتاب با عنوان "به خاطر ملت های ستم دیده" مشغول شد و دارای نقش مهم سیاسی نبود. گاریبالدی سرانجام در ۱۶ سپتامبر سال ۱۸۸۲م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: استقلال نسبی "ایسلند" (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

ایسلند از اواخر قرن سیزدهم میلادی

تحت سلطه دانمارک بود و این استعمار قرن ها به طول انجامید. اما سرانجام در سال ۱۸۵۴م ایسلند خود مختاری پیدا کرد و در ۲۵ مارس سال ۱۹۱۸ کشوری مستقل و متحد با دانمارک گردید. در طی جنگ جهانی دوم، قوای انگلیس و امریکا در آن مستقر شدند تا این که در هفدهم ژوئن ۱۹۴۴م با مراجعه به آراء عمومی، اتحاد با دانمارک لغو و ایسلند کشوری کاملاً مستقل و تبدیل به جمهوری شد. ایسلند با بیش از ۱۰۲ هزار کیلومتر مربع مساحت، در شمال غربی اروپا در شمال اقیانوس اطلس و نزدیک سواحل گروئنلند واقع شده است. جمعیت ایسلند طبق آخرین آمارگیری ۲۸۱۰۰۰ نفر است پیش بینی می شود جمعیت ایسلند تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۳۲۸۰۰۰ نفر گردد. پایتخت آن "ریکیاویک" و شهرهای مهم آن کوپاووگور و آکوریری است. بیش از ۹۰٪ مردم ایسلند پیرو مذهب لوتری (پروتستان آلمانی) هستند. نظام سیاسی ایسلند جمهوری است. این کشور به نسبت جمعیت اندک خود کشور ثروت مندی است زبان رسمی مردم ایسلند و ۹۵٪ از ملّیت آن ها ایسلندی است.

مناسبت ۰۴: امضای قرارداد تأسیس "بازار مشترک اروپا" (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

در بیست و پنجم مارس ۱۹۵۷م قرارداد تأسیس جامعه اقتصادی اروپا یا بازار مشترک اروپا در رُم پایتخت ایتالیا بین نمایندگان کشورهای فرانسه، آلمان غربی، ایتالیا، بلژیک، هلند و لوکزامبورگ به امضا رسید. هدف از تشکیل این جامعه، ایجاد اتحادیه گمرکی میان کشورهای عضو برای از بین بردن تعرفه های گمرکی بود که به دنبال آن مبادلات کالا، نیروی کار، سرمایه و خدمات نیز به صورت آزاد بین کشورهای عضو انجام می شد. از این رو، کشورهای عضو این جامعه، با یک جدول زمانبندی

شـده، تعرفه های گمرکی بین یک دیگر را تا سال ۱۹۶۸م به کلی لغو کردنـد و رفت و آمـد اتباع این کشورها و کار اتباع هر کشور عضو در کشور دیگر آزاد شد. به عبارت دیگر منظور از این پیمان، برداشتن موانع بازرگانی، ترویج جریان آزاد سرمایه و تسـهیل تردد کـارگران میـان کشورهـای عضو بود. یکْنواخت سـازی نرخ دسـتمزد کـارگران، ایجـاد روش هایی برای تأمین اجتمـاعی و تجدیـد حیات صـنایع به وسـیله یک بانک سـرمایه گـذاری از دیگر اهـداف این پیمان به حساب می آمـد. جامعه اقتصادی اروپا، مقدمه ای برای تشکیل اتحادیه اروپا در سال ۱۹۹۲م بود.

مناسبت ۰۵: قتل "ملک فیصل" پادشاه پیشین عربستان سعودی (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

ملک فیصل پادشاه اسـبق عربسـتان سعودی، در ۹ آوریل ۱۹۰۶م به دنیا آمد. وی پس از تشـکیل کشور عربسـتان سعودی، در دربـار پـدرش عبـدالعزیزِ بن سـعود به مـدارج ترقی رسـید و در زمـان پادشاهی برادر خود، ملک سـعود، نزدیک به چهارسال، نخست وزیری عربسـتان سـعودی را بر عهده داشت. در این هنگام بر اثر جریانات سیاسـی که به برکناری ملک سعود انجامید، فیصل در سال ۱۹۶۴م به پادشاهی عربستان رسید. وی سپس تا حدی دست به اصلاحات اجتماعی و اقتصادی زد و کشور را از حـالت قبیله ای بیرون آورد و به اسـتان هـای گوناگون تقسـیم نمود. او برای هر اسـتان شورایی مرکب از ۳۰ نفر تشـکیل داد و برادرش خالد را به عنوان ولی عهد خود انتخاب کرد. ملک فیصل ضـمن نزدیک کردن هرچه بیشتر عربسـتان به امریکا در راه به دست گرفتن رهبری جهان عرب به شدت تلاش کرد. او در این راسـتا با سیاست جمال عبدالناصر رئیس جمهور وقت مصر، در تشکیل جمهوری

متحـده عربی متشـکل از سوریه و مصـر به مبارزه برخاست. با این حال در اوت ۱۹۶۵م، ملک فیصل معاهده ای با عبدالناصـر، جهت رفع اختلافـات دو کشور دربـاره مسـئله یمن منعقـد کرد. شـهرت و اعتبار ملک فیصل بیشتر به سـبب نقشـی است که در تشویق و تحریک اعراب به تحریم نفتی جهان غرب پس از جنگ اکتبر ۱۹۷۳م بین اعراب و اسرائیل ایفا کرد. در این راستا، به پیشـنهاد فیصـل، کشورهای عربی، از پایان اکتبر آن سال، هر ماه ۵ درصد از تولیدات نفتی خود را کاسـته و ۵ درصد بر بهای آن افزودنـد. در نتیجه، بهـای جهـانی نفت در مـدت کوتاهی تا هشت برابر افزایش یافت. این نخستین بار بود که اُپک در پرتو اتحـاد اعضـای خود، قیمت جهانی نفت خود را تعیین می کرد. در جریان این تحریم، در پائیز ۱۹۷۳م، فروش نفت به امریکا و کمپانی های خصوصـی امریکایی و اروپایی، اساساً ممنوع اعلام شده بود. تصمیم به کاهش تولید و افزایش بهای جهانی نفت، محصول فشار افکار عمومی مردم و احساسات ضـد امریکایی و ضـد صـهیونیستی آنان بود. این امر چندان به درازا نیانجامید و ملک فیصل سـرانجام در ۲۵ مارس ۱۹۷۵م پس از ۱۱ سـال حکومت در سن ۶۹ سـالگی به دست برادرزاده اش ترور شـد و برادرش خالد به جای وی، بر تخت سـلطنت نشـست. در آن زمانْ مطبوعات جهانی، قتل فیصل را یک توطئه مشترک از جانب امریکـا و رژیم صـهیونیستی خواندنـد. فیصـل هنگـام مرگ، علاوه بر پادشـاهی، سـمت نخست وزیری و وزارت امور خـارجه عربستان را نیز عهده دار بود.

مناسبت ۰۶: خروج نیروهای شکست خورده امریکا از سومالی در شرق افریقا (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

به دنبال سرنگونی دولت محمد زیادباره

دیکتاتور وابسته کشور سومالی توسط گروه های مخالف در سال ۱۹۹۱م، نیروهای امریکایی به بهانه پایان دادن به شورش های سومالی و در واقع برای روی کار آوردن دولتی دست نشانده، در دسامبر ۱۹۹۲م وارد این کشور شدند. در حالی که گروه های فاتح در مورد تشکیل یک دولت ائتلافی به توافق نرسیده و این خود منجر به جنگ داخلی شده بود، حضور سربازان امریکایی در قالب نیروهای پاسدار صلح سازمان ملل نیز با مقاومت نیروهای سومالیایی مواجه گردید. استدلال وزارت دفاع امریکا موسوم به پنتاگون و سازمان جاسوسی این کشور، سیا، این بود که در مدت زمان کوتاهی، حکومت مطلوب امریکا را بر سومالی حاکم خواهند ساخت. اما شبه نظامیان سومالی علیه نیروهای نظامی امریکا وارد جنگ شدند. و این درگیری ها، خسارات بیشتری به کشور وارد آورد. از آن طرف، اشغال گران امریکایی در طول اشغال نظامی سومالی و مبارزه با مردم و نیروهای شبه نظامی این کشور، متحمل تلفات زیادی شدند که این امر با مخالفت افکار عمومی امریکا مواجه گردید و در نتیجه کنگره امریکا از کاخ سفید خواست تا ارتش امریکا را از سومالی خارج کند. سرانجام بیل کلینتون، رئیس جمهور وقت ایالات متحده، در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۹۴م، فرمان خروج نیروهای امریکایی از این کشور افریقایی را صادر کرد و امریکا بدون به دست آوردن نتیجه مطلوب، با ذلت خاک سومالی را ترک نمود.

مناسبت ۰۷: روز ملی "یونان"

شرح مناسبت:

یونان کشوری در جنوب شرقی اروپا و بر کرانه شمالی دریای مدیترانه واقع شده است. مساحت آن ۱۳۱/۹۵۷ کیلومتر مربع و جمعیت آن قریب به ۱۱ میلیون نفر می باشد. پایتخت یونان شهر آتن

و شهرهای مهم آن تسالونیکی،پیرایوس و پاترای است. بیش از ۹۵٪ مردم یونان مسیحی ارتدوکس و ۱/۳ درصد مسلمانند. نظام سیاسی یونان جمهوری است و واحد پول آن "دراخما" بود که با رواج یافتن پول واحد اروپائی، یورو جای گزین آن گردید. اکثریت مردم یونان ملّیت یونانی داشته و به زبان یونانی جدید صحبت می کنند. ۲۵ مارس، یادآور آغاز نبرد آزادی بخش مردم یونان علیه عثمانی در سال ۱۸۲۱م، به نام روز ملّی نام گذاری شده است. یونان یکی از قدیمی ترین تمدن های جهان است که از هزار سال قبل از میلاد واحدهای مسکونی و سیاسی در آن تشکیل شده بود. ۳۳۸ سال قبل از میلاد، پادشاه مقدونیه، یونان را ضمیمه امپراتوری روم گرداند. امپراتوری عثمانی از سال ۱۴۵۶م دوران تسلط چهارصد ساله خود را بر این کشور آغاز کرد. از سال ۱۸۲۱م، قیام یونانی ها علیه عثمانی، با حمایت برخی دولت های اروپایی به ویژه روسیه، فرانسه و انگلیس آغاز شد و سرانجام، در سوم فوریه سال ۱۸۳۰، یونان باحکومت پادشاهی به استقلال دست یافت. یونان در طول قرن نوزدهم، درگیر نزاع های داخلی و جنگ های خارجی بود و با اعلام پایان حکومت سلطنتی در ۱۹۷۳، آرامش در این کشور حاکم گردید.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: درگذشت "لودویک بتهوون" موسیقی دان شهیر آلمانی (۱۸۲۷م)

شرح مناسبت:

لودویک وان بتهوون آهنگ ساز و موسیقی دان مشهور آلمانی در ۱۶ دسامبر ۱۷۷۰م در شهر بُن در آلمان متولد شد. دوران کودکی و نوجوانی او با مشکلات بسیاری سپری گردید. با این حال توانست از محضر موسیقی دانان بزرگ عصر خود، چون موزارت و هایدن بهره بَرَد. اگر فرانس هایدن، پدر سمفونی است، بتهوون در تاریخ موسیقی

بـه نـام پادشـاه سـمفونی معروف است. هم چنین در برابر ۱۰۴ سـمفونی هایـدن و پنجاه سـمفونی موزارت، بتهوون ۹ سمفونی تصـنیف کرد ولی همیـن ۹ سـمفونی او از تمـام آثـار سـمفونیک هایـدن و موزارت، ارزش بیشـتری دارنـد. بتهوون از ضـعف شنوایی رنـج می برد و از ۴۹ سالگی به کلی ناشـنوا و از شـنیدن آثار خود، محروم شد. او ۹ سـمفونی تصنیف کرد که همگی آن ها از معروف ترین سـمفونی های کلاسـیک جهان است اما سـمفونی پنجم بتهوون به دلیل روح حماسـی آن، جایگاه ویژه ای در میـان آثارش دارد. لودویک بتهوون سـرانجام در ۲۶ مارس ۱۸۲۷م در ۵۷ سالگی درگـذشت. بتهوون در ابتدا بیشتر به سنت های کلاسـیک و قـدیمی پای بنـد بود، بااین حال علی رغم کم شدن قوه شـنوایی، به ساخت آثار خود ادامه داد. وی در زمانی که شنوایی اش رابه طور کامل از دست داد، توانست برجسته ترین آثار خود را تصنیف نماید.

مناسبت ۰۲: مرگ "آلساندرو مانتسونی" شاعر و نویسنده ایتالیایی (۱۸۷۳م)

شرح مناسبت:

آلسانْدرو مانْتْسونی، شاعر و نویسـنده شهیر ایتالیایی در هفدهم دسامبر ۱۷۸۵م در میلان ایتالیا به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را نزد پـدران روحـانی انجـام داد امـا به زودی آن را رها کرد و به سـرودن شـعر پرداخت. با این حال در جوانی به ایمان دوره کودکی بـازگشت و آثـارش از این تغییر و تحول عمیقْ نشـانه هـای بسـیار یـافت. این تحول در درون او چنان عمیق گشت که همه وجودش را فرا گرفت و به او زنـدگی کاملی را القا کرد. مانتسونی در ۲۷ سالگی سروده های مقدس را سرود که شهرت بسیار یافت. وی در سال ۱۸۱۹م کتاب ملاحظاتی درباره اخلاق کاتولیکی را

منتشر نمود و سپس با پشتکار فراوان به مطالعه متون مذهبی و آثار نویسندگان بزرگ علوم الهی قرن هفدهم و هجدهم پرداخت. مانتسونی نمایش نامه هایی نیز انتشار داد و تراژدی های او با به دست آوردن شهرت فراوان، نبوغ نویسنده را در خلق آثار نمایشی به اثبات رساند. تراژدی های مانتسونی، بیشتر از شعر تغزلی سرچشمه دارد تا هنر نمایشی و زیبایی آن را بیشتر می توان در خواندن دریافت تا در نمایش. مانتسونی در سال های دهه ۱۸۲۰م رمان نامزدها را انتشار داد که این اثر، موفقیت فراوانی به دست آورد و مقامی ارجمند و والا در ادبیات ایتالیا یافت. این رمان به همه زبان های اروپایی ترجمه شد و مدت هشتاد سال همچنانْ به صورت شاه کار باقی ماند. یکی دیگر از آثار مهم مانتسونی، نامه ها است که شامل آثار وسیعی است که هفتاد سال زندگی مانتسونی را در برمی گیرد و حاوی مطالبی بسیار سودمند درباره زندگی خصوصی و زندگی معنوی و اندیشه های اوست. قدرت مانتسونی در متشکل ساختن ادراک و شعور ملی بسیار عظیم بود. وی قصد داشت که به هر حرکتی، چه در زندگی سیاسی و چه در زندگی اجتماعی معنی کاملی بخشد. آلساندرو مانتسونی سرانجام در بیست و ششم مارس ۱۸۷۳م در هشتاد و هشت سالگی درگذشت. به مناسبت مرگ او، در ایتالیا عزای ملی اعلام شد که رهبری آن با خانواده سلطنتی بود و در نمایندگان حدود صد شهر در مراسم تشییع جنازه او شرکت کردند.

مناسبت ۰۳: تولد "ویلیامز" نمایش نامه نویس و شاعر معروف امریکایی (۱۹۱۱م)

شرح مناسبت:

تنسی ویلیامْزْ نمایش نامه نویس بزرگ امریکایی در ۲۶ مارس سال ۱۹۱۱م در ایالت می سی سی پی

امریکـا به دنیـا آمـد. وی از دوران کودکی به ادبیـات علاقـه منـد بود و این علاقه به همراه پشـتکار، از او نویسـنده ای بزرگ ساخت. ویلیـامز در سـال های بعـدی عمر خود، در شـمار پرکارترین و برجسـته ترین نمایش نامه نویسان امریکا قرار گرفت و شهرتی فراوان کسب کرد. نمایش نامه های ویلیامز، با واقع بینی بسـیار، زنـدگی مردم محروم و پرعطوفت را وصف می کند و از زبـان قهرمانـان خود، سـخنانی قوی و صـریح و گـاه شاعرانه بیان می کنـد. قـدرت ویلیامز در آفرینش شخصـیت های نهفته است. آنها در وضـعی بحرانی و دشوار گرفتارند و می کوشـند گذشـته خود را جبران کنند، یا برآنند تا آینده ای بهتر از ورطه مبتذل و مادّی کنونی برای خود دست و پا نمایند. قهرمانان آثار تنسـی ویلیامْز غالباً پس از یک شـکست جسـمی یا اخلاقی از شخصی تبهکار یا سنگدل، به تدریج از خیالات واهی خود دست می شویند. هم چنین اشخاص نمایش نامه های او، میان رؤیا و واقعیت، دست و پا می زنند. دنیای تنسی ویلیامز، گاهی خشونت بار و تیره است، چنان که هیچ گونه امیدی را منعکس نمی کند و همه کس، مورد تهدید پول، شهوت و احتیاجات پست قرار دارد. ویلیامز را بیشتر به عنوان درام نویس شاعر می شناسند که درون مایه نمایشـی آثارش را در کنـد و کاو حالات بیمارگونه شخصـیت ها قرار داده است. ویلیامز با مهارت بیماننـدی، حالات، سرشت ها و اندیشه های خود را از زبان توده مردم و قهرمانانِ نمایش نامه هایش بیان می کرد. آثار او عمدتاً مبتنی بر شرح حال مردم ساده،

رنـج دیـده و ناکـام امریکاست. هم چنین روان شناسـی و روان کاوی قرن بیسـتم در نوشـته های او اثر فروان دارد. نوشـته های ویلیـامز، بیشتر، نمـایش نامه است که از جمله آثار او، می توان به باغ وحش شـیشه ای، پرنـده شـیرین جوانی و تابسـتان گرم و طولانـی اشـاره کرد. غـالب نمـایش نامه های تنسـی ویلیامز با پیروزی بسـیار همراه بوده، و علاوه بر ترجمه به بیشتر زبان ها، به روی صحنه آمده و از آنها فیلم ساخته شده است. تنسی ویلیامز، سرانجام در سال ۱۹۸۳م در هفتاد و نه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "پیرکوبِرتُن" مؤسس دوره جدید بازی های المپیک (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

پیردو فِردی بارون کوبرتُن بنیان گـذار مرحله جدیـد بازی های المپیک، در اولین روز سال ۱۸۶۳م متولد شد و در خانواده ای اشـرافی رشـد و نمو کرد.وی سـپس در ارتش مشـغول خـدمت گردید و پس از آن به تعلیم و تربیت روی آورد. وی در همین راستا، بازی های المپیک را احیا نمود. این بازی ها که سابقه آن به ۷۷۰ سال قبل از میلاد مسیح(ع) می رسید در سال ۳۹۴م به دستور امپراتور روم تعطیل گردید، با این حال، در همان زمان به عنوان معروفترین و محبوبترین مسابقات بین المللی در یونان و روم باسـتان جریـان داشت. بـارون کوبرتن در جریان یک سـخنرانی در آمفی تئاتر دانشـگاه سوربُن فرانسه به تاریـخ ۲۶ نوامبر ۱۸۹۲م پیشـنهاد نمود که ورزش را بایـد بین المللی کرد و بـازی های ورزشـی المپیک را از نو آغاز نمود. چهار سال بعـد این مسابقات در موطن اصـلی آن، یونان آغاز گردید. در اولین دوره این مسابقات ۲۸۵ ورزشکار از ۱۳ ملیت شرکت داشتند. این مسابقات در طول

قرن بیستم به جز سالهایی که با جنگ های فراگیر اول و دوم جهانی، هم زمان بود برگزار شده است. پیرکوبرتن شخصیت برجسته ورزشی در جهان معاصر و احیاگر بازی های المپیک سرانجام پس از هفتاد و چهار سال زندگی به تاریخ ۲۶ مارس ۱۹۳۷ درگذشت. وی در زمان حیات خود شاهد برگزاری ۱۰ دوره از بازی های المپیک بود.

مناسبت ۰۵: انعقاد پیمان دفاعی و سیاسی "بروکسل" میان دول اروپایی (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

پیمان بروکسل نخستین پیمان دفاعی و سیاسی است که پس از جنگ جهانی دوم و شکست آلمان میان دولت های اروپایی منعقد شد. این پیمان که پس از ۵۰ سال هنوز به قوّت خود باقی است، در ۲۶ مارس ۱۹۴۸م توسط بلژیک، فرانسه، هلند، انگلیس و لوکزامبورگ امضا شد و کشورهای مذکور متعهد شدند در صورتی که یکی از اعضا مورد حمله قرار گیرد، سایر کشورهای عضو به کمک او بشتابند. پس از امضای پیمان بروکسل، امریکا و برخی دیگر از کشورهای غربی به این پیمان پیوستند. پیمان مذکور مقدمه ای شد بر شکل گیری پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو که در ۴ آوریل ۱۹۴۹ به امضا رسید. (ر.ک: ۴ آوریل)

مناسبت ۰۶: آغاز قیام میهن پرستان "کنیا" بر ضد استعمار انگلستان (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

کنیا در سال های بین دو جنگ جهانی، با اغتشاشات و نابسامانی های بسیار مواجه بود. اما بعد از جنگ جهانی دوم، مردم این سرزمین درصدد رهایی از سلطه بیگانگان برآمدند و نهضت استقلال طلبی خود را آغاز کردند. محدودیت ها و قوانین وضع شده از سوی استعمارگران در نقاط مختلف کنیا موجب به وجود آمدن گروه مائو - مائو گردید که مبارزان مسلح بسیاری عضو آن بودند و توانست عده زیادی از انگلیسی ها را از بین ببرد. این مبارزات که از بیست و ششم مارس ۱۹۵۲م آغاز شده بود، سرانجام با ادامه پیگیر آن، به استقلال کنیا منجر گردید. (ر.ک: ۱۲ دسامبر)

مناسبت ۰۷: تظاهرات هزاران امریکایی در نیویورک علیه جنگ ویتنام (۱۹۶۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال "بنگلادش" از پاکستان (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

کشور بنگلادش در جنوب شرقی آسیا و سواحل شمالی خلیج بنگال واقع شده است. بیشتر خطوط مرزی بنگلادش با هند مشترک بوده و قسمت کوتاهی در جنوب شرقی با میانمار (برمه) همسایه است. این کشور دارای ۱۴۷/۵۷۰ کیلومتر مربع

مساحت و حکومت آن جمهوری است. بیش از ۸۸٪ مردم آن مسلمان بوده و کمتر از ۱۱٪ هندو ۱٪ بودایی و مسیحی می باشند. جمعیت بنگلادش بیش از ۱۲۹ میلیون نفر می باشد و پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۱۷۸ میلیون نفر گردد. ضمن اینکه ۴۱ سال طول خواهد کشید تا جمعیت آن دو برابر شود. پایتخت کشور بنگلادش، داکا و واحد پول آن تاکا می باشد. مردم بنگلادش ملیت بنگالی داشته و به زبان بنگالی، اردو و انگلیسی صحبت می کنند. دین رسمی مردم بنگلادش اسلام می باشد. بنگلادش، برخلاف موقعیت خوب جغرافیایی و شرایط اقلیمیِ مناسب برای کشاورزی، از نظر اقتصادی، کشور فقیری به شمار می آید. در قرن شانزدهم میلادی بنگال بخشی از امپراتوری مغول در هند بود. اما از نیمه قرن هجدهم تحت تسلط انگلستان قرار گرفت. این وضعیت تا سال ۱۹۴۷ که شبه قاره هند به دو کشور پاکستان و هندوستان تقسیم شد، ادامه داشت. بنگلادش پس از جدایی از هندوستان، خواهان استقلال از پاکستان شد. در ابتدا، پاکستان شرقی و غربی به عنوان یک کشور واحد در سال ۱۹۴۷م از هند استقلال یافتند. اما بنگالی های ساکن پاکستان شرقی که نزدیک به ۹۸ درصد جمعیت این سرزمین را تشکیل می دهند، از تبعیض های دولت مستقر

در پاکستان غربی به شدت ناراضی بودند. آن ها ابتدا خواستار خودمختاری بوده ولی سپس خواهان استقلال گردیدند. سرانجام با مبارزه مسلحانه و دخالت ارتش هند، بنگلادش از پاکستان جدا شد و سرانجام استقلال بنگلادش روز ۲۶ مارس ۱۹۷۱م توسط شیخ مجیب الرحمن مبارز استقلال طلب بنگلادشی اعلام گردید و او به ریاست جمهوری این کشور دست یافت. حکومت این کشور جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۹: انعقاد قرارداد ننگین "کمپ دیوید" بین دولت مصر و رژیم اشغال گر قدس (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

منطقه کاستاریکا در نیمه هزاره دوم میلادی، محل سکونت قبائل کوچک بود. در ۲۹ مارس ۱۵۰۰ کریستف کلمب در جریان سفرهای خود، به این منطقه رسید اما حضور اروپائیان و سکونت آنها، ۶۰ سال بعد عملی گردید. آنها این منطقه را به علت منابع طبیعی فراوان در آن، کاستاریکا نامیدند که به معنای ساحل ثروت مند می باشد. کاستاریکا از سال ۱۵۶۴ به صورت رسمی در سیطره اسپانیا قرار گرفت که تا سال ۱۸۲۱ به طول انجامید. پس از آن، ضمن اعلام استقلال خود، به امپراتوری مکزیک پیوست و با فروپاشی فدراسیون مکزیک، کاستاریکا نیز به استقلال کامل نائل آمد. کاستاریکا با ۵۱/۱۰۰ کیلومتر مربع وسعت در قاره امریکای مرکزی، در غرب دریای کارائیب و شرق اقیانوس آرام و در همسایگی کشورهای پاناما و نیکاراگوئه واقع شده است. جمعیت آن بیش از ۴ میلیون نفر بوده و اسپانیولی ها، دورگه ها و سرخ پوستان، مهم ترین گروه نژادی آن می باشند و پیش بینی شده است جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ به حدود ۶ میلیون نفر بالغ گردد. مذهب اکثر مردم، کاتولیک، زبان رسمی، اسپانیولی و پایتخت آن، شهر سان خوزه می باشد. شهرهای

مهم آن عبارتند از: کارتاگو، آلاخوئلا و بندر لیمون. حکومت کاستاریکا جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری بوده و واحد پول آن کولون کاستاریکا است.(ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۱۰: درگذشت "احمد سُکوتُوره" رهبر کبیر کشور افریقایی گینه (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

احمد سِکوتوره رهبر پیشین کشور افریقایی گینه، در ۹ ژانویه ۱۹۲۲م در یکی از شهرهای مرکزی گینه به دنیا آمد. احمد از جوانی وارد فعالیت های سیاسی شد و خواهان استقلال کشورش از دست استعمارگران فرانسوی گردید. وی یکی از بنیان گذاران سازمان سیاسی موسوم به اجتماع دموکراتیک افریقا بود که تلاش فراوانی در راه رهایی منطقه افریقای غربی از استعمار فرانسه از خود نشان داد. سکوتوره در ۱۹۵۶م معاون این جنبش و در سال ۱۹۵۸م تنها رهبر افریقایی بود که به پیشنهاد ژنرال دوگل رئیس جمهور فرانسه، مبنی بر تشکیل یک جامعه فرانسوی افریقایی در مستعمرات فرانسه، رأی منفی داد. بدین ترتیب بود که در تاریخ دوم اکتبر ۱۹۵۸م، گینه استقلال خود را به دست آورد و سکوتوره به مقام ریاست جمهوری و نخست وزیری این کشور دست یافت. وی حدود ۳۰ سال رهبری گینه را به عهده داشت و در چهار دوره متوالی به ریاست جمهوری آن برگزیده شد، ضمن این که ۱۴ سال نیز هم زمان، نخست وزیر بود. پس از استقلال گینه، سکوتوره به کشورهای شرق خصوصاً اتحاد جماهیر شوروی سابق نزدیک شد و سپس به غرب متمایل گردید. وی در سال های آخر عمر، درهای اقتصاد و سیاست کشورش را به سوی غرب گشود و روابط گینه را با فرانسه و امریکا بهبود بخشید. سکوتوره از ۱۹۸۱م ریاست یک هیأت میانجی از سوی سازمان کنفرانس اسلامی برای میانجی گری در

جنگ ایران و عراق را برعهده گرفت و به هر دو کشور سفر کرد. احمد سکوتوره به عنوان یکی از مشاهیر سیاسی قاره افریقا، به هنگام مرگ در ۲۶ مارس ۱۹۸۴م در ۶۲ سالگی، ریاست دوره ای سازمان وحدت افریقا را به عهده داشت.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: تولد "هانْسْ هولبایْنْ" نقاش برجسته آلمانی (۱۴۹۷م)

شرح مناسبت:

هانس هولباین، نقاش آلمانی در ۲۷ مارس ۱۴۹۷م در اوکسبورگ آلمان به دنیا آمد. وی در خانواده ای نقاش رشد نمود و از دانش و کارگاه پدرش که از اساتید مورد احترام بود، بهره گرفت. سپس به سوئیس مهاجرت و در آنجا اقامت نمود و از همان جوانی به عنوان یک نقاش برجسته به ارائه آثار خود پرداخت. تخصص اصلی هولباین، چهره سازی انفرادی بود و در همین رشته اطلاعات جامعی درباره ترکیب بندی با عظمت، ساختار بدنی و شکل پیکره وار ایتالیایی از خود نشان داد. در آثار وی ریزه کاری های دقیق و ظریف طراحی شده و تضاد میان سایه و روشن در کارهایش شدید نیست. به علت پیش امدن جنگ داخلی، هولباین که در "دوره یخ بندان هند" گرفتار آمده بود، به انگلستان سفر نمود و به دربار این کشور نزدیک گردید. وقوع جنگ صدساله مذهبی باعث شد تا هند در کشورهای آلمانی زبان به سرشیبی نزول گرفتار آید اما هولباین در انگلستان موفق گردید سبک هندی خویش را با تغییراتی، تکمیل نماید. وی که در آثارش، اشیاء متعلق به طبیعت بی جان را با دقت و وسواس خاصی بدون حذف کوچک ترین جزءشان ترسیم می نمود، این بار به حذف اشیاء در آثارش پرداخت و به پس زمینه ساده و خنثی در پشت سر موضوع اصلی

اکتفـا نمود. وی در این سـبک بـا سـاده سـازی، موفق شـده است تـاثیرات عظمت ساختمانیِ سـبک دوره رنسانس را بر بیننـده بگذارد. وی علاوه بر چهره نگاری در عرصه طراحی، چاپ گری و مینیاتوری نیز استـادی برجسـته بود و با ناشران سوئیسی در طراحی لوحه های چاپ کتاب و چهره نگاری و مصورسازی کتاب ها و از آن جمله انجیل لوتر همکاری می نمود. هولباین از هنرمنـدان نامـدار اروپـای قرن شـانزدهم به حسـاب می آیـد که طراحی هـای وی در نوع خود بی نظیر تلقی شـده انـد. از آثار هولبـاین می توان از چهره هنری هشـتم پادشـاه انگلسـتان، چهره کریستینـای دانمـارکی، شـام آخر و سـفیران یـاد کرد. هـانس هولباین سـرانجام به تاریخ ۴ ژانویه سال ۱۵۴۳م در ۴۶ سـالگی درگـذشت. با مرگ وی مکتب بزرگ رنسانس آلمانی نیز از میـان رفت و چون جانشـین معتبری نـداشت، پس از او هنـد آلمـان در غرش جنـگ هـای یک صـد ساله مـذهبی رخ در نقاب خاموشی نهاد.

مناسبت ۰۲: تولد "فرانس هالْسْ" نقاش معروف هلندی (۱۵۸۴م)

شرح مناسبت:

فرانس هـالس، نقاش هلنـدی در ۲۷ مارس ۱۵۸۴م، در شـهر آنورس در بلژیـک امروزی به دنیـا آمـد و بیشـتر عمر خود را در هارلم هلند گذرانید. اسـتعداد بارز وی در چهره نگاری بود و در دستیابی به حالت های زودگذر مهارتی تام داشت. شهرت او بیشتر به دلیـل مجموعه چهره نگاری از گروه کمان داران و تفنگ دارانی است که در زمان جنگ، علیه اسپانیا می جنگیدنـد. وی در این آثـار به تمـام سـطح تـابلو جـان می بخشـید و هر یـک از پیکرهـا، حالتی زودگـذر را بیان می کرد. می توان گفت نقاشی وی، بیشتر به عکاسی شباهت داشت. سبک

خـاص هـالس، بر امپرسـیونیست ها تأثیر گـذاشت. چرا که این مکتب فکری به حالات طبیعی و ثبت پاره هایی از طبیعت تعلق داشت. هالس بعداً در راه تجربه آموزی، طرح هایش را ساده تر کرد و باعث شد کارهایش، تقریباً تک رنگی شود در واقع او تعداد رنگ های محدودی را به کار می برد و از خاکستری بسـیار اسـتفاده می نمود. وی در اواخر عمر به علت ورشکستگی و تنگ دستی به تهیه آثاری هنری برای مؤسـسات خیریه روی آورد. تعداد زیادی از کارهایش و هر کدام در نسـخه های متعدد وجـود دارد. برادران و پسـرانش نیز به این هنر روی آوردنـد و خود نیز شـاگردانی تربیت نمود. فرانس هـالس در هشـتاد و دو سالگی در یازدهم دسامبر سال ۱۶۶۶م درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "گابریل فارنهایْتْ" فیزیک دان معروف آلمانی و مخترع دماسنج (۱۶۸۶م)

شرح مناسبت:

گابریل دانیل فارنهایت فیزیک دان مشـهور آلمانی، در ۲۷ مارس سال ۱۶۸۶م در بنـدر دانْتْزیگ آلمان، متولد شد.او از دوران تحصـیل، تحقیقـات وسـیعی دربـاره گرمـا انجام داد و سـرانجام در سال ۱۷۲۴م، دماسـنج را اختراع کرد. فارنهـایت تقسـیمات جدیدی برای دماسـنج در نظر گرفت که امروزه در امریکا و انگلیس از این تقسـیمات به جای سانتی گراد استفاده می شود. او نخست الکل اتیلیک و سـپس جیوه را در دماسـنج به کار بُرد و ضـمن تکمیل دماسنج خود، انبساط و انقباض جیوه و الکل در دماسـنج را مورد مطالعه قرار داد. وی برای تعیین فشار جو از طریق خواندن مسـتقیم نقطه جوش آب، یک دماسنج ارتفاع سنج سـاخت و دسـتگاهی برای انـدازه گیری وزن مخصوص مایعـات بـا نام آب سـنج اختراع کرد. در مقیاس فارنهایت، ۳۲ درجه، برابر با صفر درجه سانتی

گراد و ۲۱۲ درجه برابر با نقطه جوش آب در صد درجه سانتی گراد می باشد. گابریل فارنهایت سرانجام در ششم اوت ۱۷۳۶م در پنجاه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "ویلهلم رونْتگِن" فیزیک دان آلمانی و کاشف اشعه ایکس (۱۸۴۵م)

شرح مناسبت:

ویلهلم کُنراد رونْتْگِن فیزیک دان معروف آلمانی در ۲۷ مارس ۱۸۴۵م در یکی از روستاهای آلمان به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در هلند گذرانید و سپس در دانشگاه زوریخ سوئیس، زیر نظر فیزیک دان ان معروف به تحصیل پرداخت. رونتگن که به رشته های برق، نور و گرما علاقه مند بود پس از چند سال مطالعه و تحقیق به اخذ درجه دکترای فیزیک نائل آمد و پس از آن در آلمان به تدریس پرداخت. پس از مدتی رونتگن مطالعات خود را درباره الکتریسیته و نور متمرکز کرد و در نهایت، در ادامه مطالعات فیزیک دان ان هم عصر خود در ۲۰ ژانویه ۱۸۹۶م موفق به کشف پرتوهای جدیدی شد که قادر بودند از خیلی از اجسام عبور کنند و چون این پرتوها ناشناخته بودند، رونتگن آنها را اشعه ایکس (X) نام گذاری کرد. این اشعه می توانست در پوست و درون ماده نیز نفوذ کند و با تابش بر بدن، سایه استخوان ها را بر روی صفحه بیاندازد. به پاس این کشف، مدال سلطنتی به رونتگن اهدا شد. هم چنین وی در سال ۱۹۰۱م جایزه نوبل فیزیک را دریافت نمود و به این ترتیب شهرتش عالم گیر شد. کشف عظیم رونتگن اولین کشف از سری کشفیات رادیواکتیویته بود که دانشمندان بعدی آن را دنبال کردند. جنس اشعه ایکس از جنس نور می افتد. که طول موج آن بسیار کوتاه تر از نور می

باشـد. هم چنین قابلیت نفوذ اشـعه ایکس بسـیار زیاد است و از اغلب موانع عبور می کنـد. امروزه از این پرتو در علم پزشـکی برای تشـخیص بیماری ها استفاده می شود و در مورد جراحی، برای تعیین محل شکستگی استخوان ها، پرتوهای ایکس، وسیله بسـیار سودمندی است. هم چنین فیزیک دان ها برای تجزیه عناصـر کریسـتالی، اسـتفاده های شایانی از این اشعه برده اند و در پزشـکی تحت عنوان رادیو گرافی و رادیوسـکوپی به کار برده می شود. ویلهِلْم رونتگن سـرانجام در دهم فوریه ۱۹۲۳م در ۷۸ سالگی در نهایت افتخار زندگی را بدرود گفت.

مناسبت ۰۵: پایان جنگ "شامپانی" بین آلمان و فرانسه در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

جنگ جهانی اوّل، اولین جنگ جهانی و فراگیر در قرن بیسـتم بود که بعد از یکسری آمادگی ها و طی دوران صلح مسلح که به بازسازی و مسـلح کردن کشورها اختصاص داشت با بهانه کشـته شدن ولی عهد امپراتوری اتریش - مجارستان آغاز گردید و حـدود ۲۰ کشور به دلائـل گونـاگون وارد صـحنه نبرد شدنـد. یکی از صـحنه هـای پرتلفـات این جنـگ همگانی، در منطقه شامپانی، میان سـپاهیان آلمان و فرانسه رخ داد. این جنگ پرتلفات و بدون نتیجه قطعی پس از چهل روز در ۲۷ مارس ۱۹۱۵م به پایـان رسـید. تلفات آلمانها در این نبرد، ۳۶ هزار نفر و فرانسوی هـا ۴۸ هزار نفر بود. دو سـال بعـد در همین منطقه، جنگی دیگر به راه افتـاد که آن هم بـا تلفـات فراوان امـا بـدون نتیجه پایان یافت. جنگ جهانی اوّل بعـد از ۴ سـال در سال ۱۹۱۸م به پایان رسید و بیش از ۸ میلیون نفر انسان را قربانی جنگ افروزی قدرت مندان نمود.

مناسبت ۰۶: تولد "سایروس وَنْسْ" وزیر امور خارجه امریکا (۱۹۱۷م) (ر.ک: ۱۴ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: تأسیس اتحادیه "فرانسه و کشورهای طرفدار" (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در ۲۷ مـارس ۱۹۴۸م دولت فرانسه بـا تأسـیس سازمـانی به نـام اتحـادیه فرانسه و کشورهـای طرفـدار، تعـدادی از کشورهـای اسـتقلال یـافته را که قبلاًـ مسـتعمره این کشور بودنـد، گرد هم آورد. این اتحـادیه، مشـابه سازمان کشورهای مشترک المنافع، متشـکل از مسـتعمرات سـابق انگلیس بود. تشـکیل این اتحـادیه، مقـدمه ای بر تأسـیس سازمان کشورهای فرانکوفونی در سال ۱۹۷۰ بود. فرانکوفونی به کشورهـای افریقـایی اطلاـق می شود که زمـانی، مسـتعمره فرانسه بودنـد. این سازمان از دهه هشـتاد فعـالیت خود را افزایش داده و تعـداد کشورهـای عضو و ناظر آن به ۵۲ کشور رسـیده است. هر چند هدف سازمان کشورهای فرانکوفونی، گسترش همکـاری کشورهـای عضو در زمینه هـای اقتصادی، فرهنگی و علمی ذکر شـده است و بیشتر به صورت قراردادهای متقابل در زمینه های گوناگون عمل می شود، اما در واقع دولت فرانسه به دنبال تحکیم نفوذ و تأمین منافع خود در این کشور بوده است.

مناسبت ۰۸: روز جهانی تئاتر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: قیام مردم هلند علیه استبداد شاه اسپانیا (۱۵۷۲م)

شرح مناسبت:

منطقه کاستاریکا در نیمه هزاره دوم میلادی، محل سکونت قبائل کوچک بود. در ۲۹ مارس ۱۵۰۰ کریستف کلمب در جریان سفرهای خود، به این منطقه رسید اما حضور اروپائیان و سکونت آنها، ۶۰ سال بعد عملی گردید. آنها این منطقه را به علت منابع طبیعی فراوان در آن، کاستاریکا نامیدند که به معنای ساحل ثروت مند می باشد. کاستاریکا از سال ۱۵۶۴ به صورت رسمی در سیطره اسپانیا قرار گرفت که تا سال ۱۸۲۱ به طول انجامید. پس از آن، ضمن اعلام استقلال خود، به امپراتوری مکزیک پیوست و با فروپاشی فدراسیون مکزیک، کاستاریکا نیز به استقلال کامل نائل آمد. کاستاریکا با ۵۱/۱۰۰ کیلومتر مربع وسعت در قاره امریکای مرکزی، در غرب دریای کارائیب و شرق اقیانوس آرام و در همسایگی کشورهای پاناما و نیکاراگوئه واقع شده است. جمعیت آن بیش از ۴ میلیون نفر بوده و اسپانیولی ها، دورگه ها و سرخ پوستان، مهم ترین گروه نژادی آن می باشند و پیش بینی شده است جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ به حدود ۶ میلیون نفر بالغ گردد. مذهب اکثر مردم، کاتولیک، زبان رسمی، اسپانیولی و پایتخت آن، شهر سان خوزه می باشد. شهرهای مهم آن عبارتند از: کارتاگو، آلاخوئلا و بندر لیمون. حکومت کاستاریکا جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری بوده و واحد پول آن کولون کاستاریکا است.(ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۰۲: تولد "جِیمزوات" دانشمند انگلیسی و مخترع ماشین بخار (۱۷۳۶م)

شرح مناسبت:

جِیمز وات مخترع و مهندس انگلیسی در ۲۸ مارس ۱۷۳۶م در شهر گری نوک در شمال انگلستان متولد شد. او به مطالعه و تحقیق درباره مسایل علمی بسیار علاقه مند بود. از این رو، روزها کار می کرد و شب

ها به ساختن ابزار گوناگون می پرداخت. وی در ۲۱ سالگی برای تعمیر دوربین های نجومی و دیگر ابزار به استخدام یک دبیرستان درآمد، ولی علاقه زیادی به ساختن ماشین بخار داشت. فکر ساختن این ماشین در آن زمان تازگی نداشت زیرا پیش از وی، دانشمندان دیگری نیز ماشین هایی ساخته بودند که آب را از معادن زغال سنگ، مانند تلمبه بیرون می کشیدند. در این زمان، دانشکده علوم، ماشین نمونه بخار را که از کار افتاده بود به وات سپرد تا تعمیر کند و به کار اندازد. در حین تعمیر این ماشین بود که وات توانست به قدرت عظیم بخار پی ببرد. جِیمز وات با تلاش فراوان اشکالات ماشین اولیه بخار را برطرف کرد و دستگاه جدیدی اختراع نمود که ماشین بخار را شکل داد. پس از آن، وات بار دیگر اصلاحات متعددی در ماشین خود نمود. از این رو او در جهان به عنوان مخترع ماشین بخار شناخته شد. وی با تکمیل دیگ بخار خدمت عظیمی به فیزیک و مکانیک نمود و با اختراع کندانسور بخار که به وسیله آن صرفه جویی بسیار در مصرف سوخت به عمل می آید، کمک شایانی به استفاده بیشتر از نیروی بخار کرد. به این ترتیب، انقلابی عظیم در صنعت به ویژه حمل و نقل زمینی و دریایی پدید آورد که نیروی حرکت لوکوموتیوها و کشتی های بخار، حاصل همین اکتشافِ وات بوده اند. جِیمز وات سرانجام در ۱۹ اوت ۱۸۱۹م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: الحاق کشور نروژ به خاک سوئد با تصویب کنگره وِین (۱۸۱۴م)

شرح مناسبت:

بعد از سقوط و شکست نهایی امپراتوری ناپلئون، تعیین سرنوشت اروپا به دست پادشاهان و زمام داران این قاره افتاد. این

عـده بـا برپـایی کنگره ای در وین با حضور ۲۱۶ نماینـده از سراسـر اروپا به تقسـیم غنائم پرداختند. در واقع، کنگره وین نقشـه اروپـا را از نو کشـید و از جمله در ۲۸ مارس ۱۸۱۴، کنگره وین به پاس خـدماتی که سوئـد در شـکست قوای ناپلئون بُناپارت امپراتور فرانسه انجـام داده بود، نروژ را بر خلاـف میـل مردم آن، ضـمیمه خـاک سوئـد کرد و همراه آن، جزیره ایسـلند نیز که متعلق به نروژ بـود، به سوئـد واگـذار شـد. بـا این ترتیب، اسـتقلال داخلی نروژ، عملاًـ از بین رفت و مردم نروژ سـر به شورش برداشته و خواستار حکومتی مستقل شدند. سرانجام رهبران سوئد و نروژ با استقرار سلطنت دوگانه به توافق رسیدند.

مناسبت ۰۴: تولد "ماکسیم گورکی" نویسنده شهیر روسی (۱۸۶۸م)(ر.ک: ۱۸ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز اولین حکومت کمونیستی جهان در فرانسه معروف به "کمون" (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

در جریـان جنگ های پروس و فرانسه در سال ۱۸۷۰م، پاریس محاصـره شد و محاصره شهر بیش از چهار ماه به طول انجامید. در این زمـان، مجلس ملی فرانسه که به شـهر بُردو نقـل مکـان کرده بود، لویی نـاپلئون معروف به ناپلئون سوم را که به اسارت گرفته شده بود، از امپراتوری فرانسه خلع و تی یِر را به عنوان اولین رئیس جمهورِ جمهوری سوم فرانسه برگزید. پس از چندی تی یِر برای عقد قرار داد صلح با پروس وارد مذاکره شد و از جمله شرایطی که دولت پروس بر او تحمیل کرد گشودن دروازه های پاریس به روی سـربازان آلمانی بود. مردم پاریس شرایط صلح تحمیلی را نپذیرفتند و در نتیجه قیامی که به رهبری عناصر تندرو آغاز شد، حکومت را در ۲۸ مارس ۱۸۷۱م به دست خود گرفتند. برای اداره امور شهر، مجلسی به نام کمون تشکیل شد و رهـبران کمون، نه فقـط از ورود قوای حکومت مرکزی به شـهر جلوگیری کردنـد، بلکه مـدعی آن حکومت شـده و خود را نماینـده واقعی مردم فرانسه خواندنـد. حکومت بوردو پس از یـک مـاه مـذاکره بی حاصـل با رهبران کمون، سـرانجام تصـمیم گرفت پـاریس را بـا قوه قهریه از چنـگ آن هـا خـارج سازد. از این رو، نیروهای دولت مرکزی، در روز ۲۰ ماه مه ۱۸۷۱م در دروازه های پاریس مستقر شدند و از روز ۲۱ مه، حمله خود را به داخل شهر آغاز کردند. طی سه روز نبرد سنگین و کوچه به کوچه، بیش از بیست هزار نفر کشته شدند و رهبران کمون در آخرین مرحله این نبرد

که به شکست آنها انجامید، کلیه کسانی را که به گروگان گرفته بودند تیرباران کردند. در نهایت، حکومت کمون،پس از کمتر از دو ماه، در ۲۴ مه ۱۸۷۱م سرنگون شد و متلاشی گردید. بعضی از مورخین، کمونِ پاریس را اولین نمونه حکومت کمونیستی جهان می دانند، هر چند که به دلیل مدت کوتاه حکومت آنان در یک شهر محاصره شده، فرصتی برای اعمال نظریات رهبران این حکومت به دست نیامد. با وجود این، تجربه کمونِ پاریس عقاید سوسیالیستی را تا پایان قرن نوزدهم در فرانسه متوقف ساخت.

مناسبت ۰۶: پیروزی سلطنت طلبان در اسپانیا و پایان جنگ های داخلی این کشور(۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

سرمنشأ ناآرامی ها و جنگ های داخلی در اسپانیا را باید از زمانی دانست که آلْفونْسْ سیزدهم، پادشاه مستبد این کشور، تحت فشار جمهوری خواهان، مجبور به استعفا شد و حکومت جمهوری در اسپانیا برقرار گردید. اما چندی بعد، نظامیانِ این کشور به رهبری ژنرال فرانسیسکو فرانکو به بهانه نابسامانی های سیاسی و اقتصادی، با حمایت مالی و تسلیحاتی آلمان نازی و ایتالیای فاشیست، به جنگ با جمهوری خواهان پرداختند و بدین ترتیب جنگ های داخلی اسپانیا از ۱۷ ژوئیه ۱۹۳۶م آغاز شد. نیروهای فرانکو تا اواخر سال ۱۹۳۶م نیمی از خاک اسپانیا را به تصرف خود درآوردند و از اوایل سال ۱۹۳۷م به کمک آلمان و ایتالیا، حمله به پایتخت وایالات شمالی کشور را آغاز کردند. در این میان، جمهوری خواهان با وجود دریافت کمک از برخی کشورهای اروپایی، نتوانستند در مقابل سلطنت طلبان مقاومت کنند و با ورود نیروهای داوطلب خارجی به اسپانیا، جنگ داخلی این کشور عملاً به یک رویارویی بین المللی تبدیل شد. در طول سال ۱۹۳۸م، با افزایش کمک های آلمان و

ایتالیا به نیروهای فرانکو و قطع کمک شوروی به حکومت جمهوری اسپانیا، نیروهای دولتی در وضعی دشوار قرار گرفتند و از اواخر سال ۱۹۳۸م در تمام جبهه ها با شکست روبرو شدند. درسه ماهه اول سال ۱۹۳۹م، شهرهای بزرگ اسپانیا یکی پس از دیگری سقوط کرد و با سقوط مادرید، آخرین پایگاه حکومت جمهوری خواهان در ۲۸ مارس ۱۹۳۹م، عمر حکومت جمهوری در اسپانیا نیز به پایان رسید. سرانجام پس از دو سال و نیم جنگ داخلی در اسپانیا، جمهوری خواهان شکست خوردند و ژنرال فرانکو به قدرت رسید. از این زمان، حکومتِ نظامی مستبد و سرکوب گرِ سی و شش ساله فرانکو بر این کشور آغاز شد و او تا زمان مرگ در ۲۰ نوامبر ۱۹۷۵، با دیکتاتوری تمام بر اسپانیا حکومت نمود.

مناسبت ۰۷: مرگ "ویرجینیا وُلف" نویسنده و داستان نویس برجسته انگلیسی (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

منطقه کاستاریکا در نیمه هزاره دوم میلادی، محل سکونت قبائل کوچک بود. در ۲۹ مارس ۱۵۰۰ کریستف کلمب در جریان سفرهای خود، به این منطقه رسید اما حضور اروپائیان و سکونت آنها، ۶۰ سال بعد عملی گردید. آنها این منطقه را به علت منابع طبیعی فراوان در آن، کاستاریکا نامیدند که به معنای ساحل ثروت مند می باشد. کاستاریکا از سال ۱۵۶۴ به صورت رسمی در سیطره اسپانیا قرار گرفت که تا سال ۱۸۲۱ به طول انجامید. پس از آن، ضمن اعلام استقلال خود، به امپراتوری مکزیک پیوست و با فروپاشی فدراسیون مکزیک، کاستاریکا نیز به استقلال کامل نائل آمد. کاستاریکا با ۵۱/۱۰۰ کیلومتر مربع وسعت در قاره امریکای مرکزی، در غرب دریای کارائیب و شرق اقیانوس آرام و در همسایگی کشورهای پاناما و نیکاراگوئه واقع شده است. جمعیت آن

بیش از ۴ میلیون نفر بوده و اسپانیولی ها، دورگه ها و سرخ پوستان، مهم ترین گروه نژادی آن می باشند و پیش بینی شده است جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ به حدود ۶ میلیون نفر بالغ گردد. مذهب اکثر مردم، کاتولیک، زبان رسمی، اسپانیولی و پایتخت آن، شهر سان خوزه می باشد. شهرهای مهم آن عبارتند از: کارتاگو، آلاخوئلا و بندر لیمون. حکومت کاستاریکا جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری بوده و واحد پول آن کولون کاستاریکا است.(ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۰۸: مرگ "دوایت آیزنهاور" سی و چهارمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۶۹م) (ر.ک: ۱۴ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: کشف سرزمین "کاستاریکا" در امریکای مرکزی توسط کریستف کلمب (۱۵۰۰م)

شرح مناسبت:

منطقه کاستاریکا در نیمه هزاره دوم میلادی، محل سکونت قبائل کوچک بود. در ۲۹ مارس ۱۵۰۰ کریستف کلمب در جریان سفرهای خود، به این منطقه رسید اما حضور اروپائیان و سکونت آنها، ۶۰ سال بعد عملی گردید. آنها این منطقه را به علت منابع طبیعی فراوان در آن، کاستاریکا نامیدند که به معنای ساحل ثروت مند می باشد. کاستاریکا از سال ۱۵۶۴ به صورت رسمی در سیطره اسپانیا قرار گرفت که تا سال ۱۸۲۱ به طول انجامید. پس از آن، ضمن اعلام استقلال خود، به امپراتوری مکزیک پیوست و با فروپاشی فدراسیون مکزیک، کاستاریکا نیز به استقلال کامل نائل آمد. کاستاریکا با ۵۱/۱۰۰ کیلومتر مربع وسعت در قاره امریکای مرکزی، در غرب دریای کارائیب و شرق اقیانوس آرام و در همسایگی کشورهای پاناما و نیکاراگوئه واقع شده است. جمعیت آن بیش از ۴ میلیون نفر بوده و اسپانیولی ها، دورگه ها و سرخ پوستان، مهم ترین گروه نژادی آن می باشند و پیش بینی شده است جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ به حدود ۶ میلیون نفر بالغ گردد. مذهب اکثر مردم، کاتولیک، زبان رسمی، اسپانیولی و پایتخت آن، شهر سان خوزه می باشد. شهرهای مهم آن عبارتند از: کارتاگو، آلاخوئلا و بندر لیمون. حکومت کاستاریکا جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری بوده و واحد پول آن کولون کاستاریکا است.(ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۰۲: صدور فرمان تاریخی "آزادی" توسط پادشاه فرانسه (۱۵۷۳م)

شرح مناسبت:

پس از شکل گیری جریان اصلاح طلبی توسط مارتین لوتر در اوائل قرن شانزده و به راه افتادن نهضت پروتستان، اختلافات عقیدتی با کاتولیک ها به جنگ میان دو گروه انجامید. در این میان، در فرانسه جنگ هایی در چهار

مرحله از اوائل سال ۱۵۶۲ تا ۱۵۷۳م به طول کشید که جنگ دوم و سوم با پیروزی کاتولیک ها و دو جنگ دیگر با برتری پروتستان به پایان رسید و حادثه سن – پارتِلْمی که در جریان آن پروتستان ها و رهبران آن به دستور شارل نهم پادشاه فرانسه قتل عام شدند دراین مقطع روی داد. پس از آخرین جنگ که حدود یک سال به طول انجامید و به پیروزی پروتستان ها منجر شد شارل نهم در ۲۹ مارس ۱۵۷۳ ضمن فرمان تاریخی که به فرمان آزادی موسوم گردید به پروتستان ها نوعی آزادی مذهبی و آزادی در عقائد و احکام عملی داد و به یک سلسله از جنگ های مذهبی خاتمه داد گرچه تحصیل آزادی هدف اصلی پروتستان ها به شمار می رفت اما مسئله کسب قدرت و رسیدن به حکومت باعث شد تا نزاع و جنگ های دیگری نیز پس از این فرمان رخ دهد.

مناسبت ۰۳: امضای قرارداد تاریخی "پیرنه" میان اسپانیا و فرانسه(۱۶۵۹م)

شرح مناسبت:

پس از امضای قرارداد صلح وِستْفالی در سال ۱۶۴۸م، به جنگ های ۳۰ ساله در اروپا پایان داده شد، اما جنگ، بین برخی از کشورهای منطقه به صورت پراکنده ادامه یافت. در این میان، بین فرانسه که به یک امپراتوری قدرت مند تبدیل شده بود با کشور اسپانیا همچنان جنگ جریان داشت. در نتیجه، یازده سال بعد از پیمان وِستْفالی، با امضای قراردادی دیگر معروف به قرارداد پیرنِه در ۲۹ مارس ۱۶۵۹م، مرز میان دو کشور در سلسله جبال پیرنه تثبیت شد و جنگ ها پایان یافت.

مناسبت ۰۴: پیروزی امپراتوری عثمانی بر لهستان (۱۶۷۶م)

شرح مناسبت:

در ۲۹ مارس ۱۶۷۶م جنگ لهستان با عثمانی با پیروزی این امپراتوری و تصرف بخش هایی از سرزمین اوکراین توسط عثمانی خاتمه یافت. این جنگ از سال ۱۶۷۱ با شورش قزاق های لهستانی و حمایت امپراتوری عثمانی از آن ها، آغاز شد. نیروهای عثمانی یک بار در جنگ لِمبِرگ از لهستانی ها شکست خوردند، اما درنهایت به پیروزی دست یافتند.

مناسبت ۰۵: درگذشت "امانوئل سودِنْبِرگ" عالم و عارف سوئدی(۱۷۷۲م) (ر.ک: ۲۹ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "مارسل اِمه" نویسنده معروف فرانسوی (۱۹۰۲م)

شرح مناسبت:

مارسل اِمِه، داستان نویس فرانسوی، در ۲۹ مارس ۱۹۰۲م در یک طبقه پایین اجتماعی به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود و قبل از آنکه منحصراً به ادبیات بپردازد، به وسیله مطالعه فراوان فکر خود را وسعت بخشید. اِمِه در ابتدا به مشاغل

گوناگون پرداخت و در۲۶ سالگی کار نویسندگی خود را با وصف زندگی دهقانان شرق فرانسه آغاز کرد. مارسل امه در ۳۱ سالگی کتاب مادیان سبز را نگاشت که موجب شهرت وی گردید. وی در این اثر، آداب زندگی دشت نشینان را با تصویرهای بدیع و تیزبینی بسیار و با سبکی پر جاذبه وصف کرده است. در آثار مارسل امه از طرفی ذوق خیال انگیزی تا حد وهم و رویا دیده می شود و از طرف دیگر، تندی و خشونت در هجو و انتقاد مشاهده می گردد که گاه رنگ سیاسی و اجتماعی به خود می گیرد. آثار او به صورت طنزی است تند از بعضی از ظواهر تمدن، با استادی در فن نویسندگی و طنز و لحن خشونت آمیز در تجزیه و تحلیل و واقع بینی. امه در دو کتاب دیگر تحت عناوین قصه های گربه خانگی و آخرین قصه های گربه خانگی، تأکید می کند که این قصه ها را برای بچه های چهار تا هفتاد و پنج ساله نوشته است. امه در این داستان ها بر آن است تا خوانندگان، از ماجراهای تلخ خودشان که در آنها عشق و پول به هم آمیخته و هر لحظه یکی، جای دیگری را می گیرد، فارغ شوند. این مجموعه در حقیقت شامل قصه هایی

است کاملاً اخلاقی و در آن خوب ها جزای خیر می بینند. دیگر آثار مارسل امه شامل دیوارگذر، مگس آبی، پرندگان ما و رو به عقب می باشد. مارسل امه سرانجام در سال ۱۹۶۷م در ۶۵ سالگی درگذشت.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تولد "فرانسیسکو گویا" نقاش بلند آوازه اسپانیایی (۱۷۴۶م) (ر.ک: ۱۶ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "کراوفورد لانگ" پزشک برجسته امریکایی (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

دکتر کراوفْورْدْ لانْگْ پزشک امریکایی، در ۳۰ مارس ۱۸۱۵م در ایالت جورجیای امریکا به دنیا آمد. وی با پشتوانه پدر که او نیز پزشک بود، در رشته پزشکی به تحصیل پرداخت و از دانشگاه پنسیلوانیا و نیویورک با اخذ درجه دکتری در پزشکی فارغ التحصیل شد. تا سال ۱۸۴۲، هر کس احتیاج به عمل جراحی داشت بدون بی هوشی مجبور بود تن به این کار بدهد. هرچند که به کمک الکل یا تریاک، بدن بیمار را تا اندازه ای بی حس می کردند. اما دراین زمان بود که دکتر لانگ برای اولین بار، از اِتِر به عنوان داروی بی هوشی در عمل جراحی استفاده کرد و غُدّه گردن یکی از بیماران خود را با موفقیت تمام و بدون آن که مریض احساس درد کند عمل نمود. این ماده، مایعی بی رنگ و قابل اشتعال بود که اثری بی هوش کننده دارد و در طب به عنوان حلال مواد چربی و روغن به کار می رود. دکتر لانگ برای چنین ابداع و ابتکاری درصدد طلب شهرت و افتخار برنیامد، زیرا او هنوز نتوانسته بود تشخیص دهد که چه کشف مهمی نموده است. ولی پس از این که در سال های بعد، اشخاص دیگری هر کدام ادعای چنین ابداعی داشتند، لانگ وارد میدان شد و کار خود را به نمایش گذاشت. هرچند پس از مدتی داروی بی هوشی دیگری در عمل های جراحی مورد استفاده قرار گرفت ولی این مسئله از ارزش کشف لانگ نمی کاهد. دکتر کراوفورد لانگ سرانجام در ۸ آوریل ۱۸۷۸م در ۵۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "ونسان فان گوگ" نقاش شهیر هلندی (۱۸۵۳م)

شرح مناسبت:

وِنسان فان گوگ یکی از پرآوازه ترین

نقاشان هنر مـدرنِ قرن نوزدهم، در ۳۰ مارس ۱۸۵۳م در لاهه هلنـد به دنیا آمـد. وی در ابتـدای جوانی به کارهای گوناگونی روی آورد ولی در سـی سـالگی عشـق غریـبی بـه نقاشـی پیـدا کرد. از ایـن رو بـه فراگیری نقاشـی روی آورد و در این هنر به تحصیل پرداخت. فـان گـوگ به واسـطه وسـواس زیـادی که در نقاشـی داشت، اخلاقش تنـد و یـک نـوع خشم و عصـبانیت همیشـگی در او بود. از این رو، در اثر همین بحران عصبی گوشـش کر شـد و حـال غیرعادی یافت. با این وجود درحال تب و هذیان هم زغال به دست می گرفت و روی کاغذ طراحی می کرد. فان گوگ در ابتدا از رنگ های تیره استفاده می کرد و از سال ۱۸۸۶م به رنـگ هـای زنـده و روشن توجه نمود. وی در این ایـام، نشاط و فعالیت بی سابقه ای یافت و تابلوهای بسیاری کشید. با وجود جنون ادواری که عارض او می شد، تابلوهای بسیاری از فان گوگ به یادگار مانده است. این نقاش بلند آوازه هلنـدی، طی پنـج سال آخر عمرش بیش از ۸۰۰ تـابلوی رنگ روغن پدیـد آورد. سـیب زمینی خواران و گل آفتاب گردان از زیبـاترین آثـار فان گوگ به شـمار می رونـد. وِنسان فان گوگ سـرانجام در ۲۸ ژوئیه سـال ۱۸۹۰م در ۳۷ سالگی خودکشی کرد.

مناسبت ۰۴: انعقاد معاهده "پاریس" پس از پایان "جنگ کریمه" (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

پس از روی کار آمـدن لویی ناپلئون، معروف به ناپلئون سوم، وی قصـد داشت تا بار دیگر فتوحات فرانسه را افزایش دهـد. از این رو، در اولین جنگ خارجی خود با روسیه که از سال ۱۸۵۳ تا ۱۸۵۶م به طول انجامید و صحنه اصلی آن،

دریای سیاه و شبه جزیره کریمه بود، با کمک و همکاری انگلیس و ترک های عثمانی پیروز شد. این جنگ، بر اثر اختلافات روسیه و ترک های عثمانی آغاز شد و فرانسه و انگلیس نیز که نگران توسعه طلبی روس ها بودند، به حمایت از عثمانی وارد جنگ گردیدند. هم چنین این جنگ برای کوتاه کردن دست روسیه از شرق اروپا به ویژه شبه جزیره بالکان آغاز شد و مقدمات آن، دو سال قبل از شروع جنگ با امضای معاهده قسطنطنیه میان عثمانی، فرانسه و انگلیس فراهم شده بود. بعد از شکست و عقب نشینی روسیه در این جنگ، یک کنفرانس بین المللی در ماه های فوریه و مارس ۱۸۵۶م برای حل اختلافات مربوط به شرق اروپا و منطقه بالکان و دریای سیاه در پاریس تشکیل شد که به کنگره پاریس معروف گردید. کنگره پاریس در ۳۰ مارس همین سال با اخذ امتیازات مهمی از روسیه، از جمله تسلیم قسمتی از قلمرو روسیه در مصبّ رودخانه دانوب به دریای سیاه به مدعیان استقلال این مناطق که بعداً کشور رومانی را به وجود آوردند، و نیز اعطای حق کشتی رانی بین المللی در رود دانوب و بالاخره منع ورود کشتی ها و تجهیزات جنگی به این رود و دریای سیاه، به پایان رسید.

مناسبت ۰۵: فروش سرزمین آلاسکا به امریکا توسط روسیه (۱۸۶۷م)

شرح مناسبت:

روسیه در ۳۰ مارس ۱۸۶۷م، سرزمین غنی آلاسکا واقع در شمال غربی کانادا و در سواحل اقیانوس های آرام و منجمد شمالی را به خاطر نیازهای مالی و در مقابل هفت میلیون و دویست هزار دلار به دولت امریکا فروخت. سرزمین آلاسکا با مساحت بیش از یک و نیم میلیون کیلومتر مربع،

اکنون چهل و نهمین ایالت امریکا محسوب می شود و به سبب وجود ذخایر و معادن آن، به ویژه نفت و معادن طلا و درآمد حاصل از ماهی گیری، ارزش اقتصادی چشم گیری دارد.

مناسبت ۰۶: تولد "بِرِنْهارت اشمیت" مبتکر استونیایی (۱۸۷۹م)

شرح مناسبت:

بِرِنْهارْت فولْدْمار اشْمیت، مبتکر استونیایی در ۳۰ مارس ۱۸۷۹م در کشور استونی متولد شد و تحصیلات خود را در سوئد ادامه داد. وی در جوانی بر اثر حادثه ای دست راست خود را از قسمت بازو از دست داد، اما بلافاصله با تلاش فراوان، دست چپ را جای گزین نمود. اشمیت سپس به تحقیقات و مطالعات خود در نجوم ادامه داد تا این که در سال ۱۹۰۵م، اولین دوربین نجومی بازتابی را برای رصدخانه فیزیک پوتسدام آلمان ساخت. او در ادامه، دامنه کارهای خود را گسترش داد و بسیاری از وسایل ساخته شده اش، مورد تقدیر دانشمندان قرار گرفت. اشمیت در سال ۱۹۰۹م دوربین بازتابی افقی را ساخت و پس از چندی، با کمک وسایلی که ساخته بود، عکس های جالبی از مشتری، زحل و ماه تهیه کرد. او با این که از لحاظ ظاهری ناقص بود اما هیچ گاه در مسیر تحقیقات و ابداعاتش از پای نایستاد. بِرِنْهارْتْ اشمیت سرانجام در اول دسامبر ۱۹۳۵م در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: درگذشت "آرتور کریستیَن سَن" مستشرق و ایران شناس مشهور دانمارکی (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

آرتور کریستین سن، مستشرق دانمارکی در ۳۱ دسامبر ۱۸۷۵م در کپنهاک پایتخت دانمارک به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات مقدماتی، به فراگیری زبان فرانسه و لاتین و تاریخ پرداخت. وی در این هنگام کتاب هزار و یک شب را مطالعه نمود و با تأثیرپذیری فراوان از این کتاب، به تاریخ ایران علاقه مند شد. از این رو به آموختن زبان فارسی، عربی، سانسکریت و ترکی پرداخت و به مطالعه در آثار شرق همت گماشت. این دانشمند دانمارکی پس از پایان تحصیلات دانشگاهی، برای جمع آوری منابعی برای پایان نامه دکترای خود به

نام نقد و تحقیقی ادبی و تاریخی درباره خیام نیشابوری، به کتابخانه های لندن، پاریس و اسپانیا و نقاط دیگر سفر کرد و برای نخستین بار با ابنیه و آثار تمدن شرق و اسلام در کشور اسپانیا روبرو شد. وی در سال ۱۹۱۴م برای اولین بار به ایران مسافرت نمود و شرح این سفر را در کتابی به نام "ماوراء دریای خزر" منتشر کرد. این سفر، زمینه ای شد که کریستین سن، سفرهای دیگری به ایران داشته باشد. حاصل علمی این سفرها، کتب و آثار متعددی است که در تحقیق درباره لهجه ها و آداب و رسوم توده مردم و افسانه ها نوشته شده است. کریستین سن در لهجه های ایرانی و گویش های مختلف آن، دست به مطالعه و تحقیق وسیعی زد و متون و گرامر تمام این لهجه ها را در کتب و مقالات متعدد خود به چاپ رساند. وی در این مطالعات لهجه شناسی، فقط از نظر زبان شناسی به آن ها نگاه نمی کرد بلکه ضمن تحقیق، مسائل و تحولات تاریخی و قومی را نیز در نظر می گرفت. هدف وی این بود که صورت کنونی لهجه ها را با بررسی دقیق به تصویر کشد و درک روشنی از وضع تحول زبان های مادی، پارتی، فارسی باستان، فارسی میانه و زبان ساسانیان به دست آوَرَد. از آرتور کریستین سن در طی سال ها مطالعه و تحقیق درباره ایران، مشرق زمین و موضوعات دیگر، بیش از ۳۲۰ کتاب، رساله و مقاله برجای مانده که حکایات ایرانی به زبان عامیانه، زندگی قباد اول پادشاه ساسانی و حماسه شاهان در داستان های ایران باستان

از آن جمله اند. آرتور کریستین سن که دانشمندی فیلسوف مآب و اهل اندیشه و با پشتکار دقیق و نیز استاد علم لغت ایرانی در دانشگاه کپنهاک بود، سرانجام در ۳۰ مارس ۱۹۴۵م در ۷۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: روز زمین در فلسطین اشغالی (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

در اولین قطعنامه کنفرانس دفاع از زمین که در اکتبر ۱۹۷۵م در منطقه جلیل، صادر شده بود، شرکت کنندگان از مصادره سرزمین های مردم عرب فلسطینی توسط رژیم صهیونیستی، اظهار تأسف و آن را شدیداً محکوم کردند. این کنفرانس تأکید کرد که سیاست رژیم اشغال گر قدس با حقوق اعراب مسلمان در سرزمین های مادری آنها در تناقض است و رژیم صهیونیستی، آشکارا منشور حقوق بشر، اصول دموکراسی و مساوات را زیر پا گذاشته است. کنفرانس دفاع از زمین، هم چنین، کمیته ای تشکیل داد که وظیفه آن بسیج و سازماندهی نیروهای مردمی برای اجرای قطعنامه های کنفرانس بود. این کمیته درششم مارس ۱۹۷۶م باحضور ۲۰ نفر از سران شوراهای شهرداری های فلسطینی تشکیل جلسه داد و آنها پس از مشورت با نیروهای مردمی، سی ام مارس را به عنوان روز زمین تعیین کردند. همه ساله دراین روز، مردم فلسطین و بسیاری از کشورهای اسلامی، با برگزاری مراسمی، سیاست های توسعه طلبانه و غاصبانه رژیم صهیونیستی را محکوم می کنند.

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: تولد "رِنِه دکارْتْ" فیلسوف و ریاضی دان شهیر فرانسوی (۱۶۵۰م) (ر.ک: ۱۱ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "ژوزف هایْدِن" موسیقی دان بزرگ اتریشی (۱۷۳۲م)

شرح مناسبت:

فرانس ژوزف هایدن، موسیقی دان مشهور اتریشی در ۳۱ مارس ۱۷۳۲م در یکی از روستاهای مرزی اتریش به دنیا آمد. وی از کودکی به فراگیری موسیقی پرداخت و در ۲۱ سالگی، آثارش توسط نوازندگان دوره گرد وِین اجرا شد. هایدن در سال های بعد به ریاست یکی از ارکسترها منصوب گردید و به ساختن نخستین سمفونی خود توفیق یافت. اما ترقی هایدن از زمانی آغاز شد که در سلسله نوازندگان یکی از شاهزادگان اتریشی درآمد. هایدن تمام عمر خود را در خدمت این شاهزده و خانواده او گذراند و زندگی آسوده ای فراهم کرد. در آن زمان، هنوز توده مردم، موسیقی را از احتیاجات خود حس نمی کردند و به این جهت، سالن های کنسرت رونق زیادی نداشت و موسیقی دان ها مجبور بودند، خود را تحت حمایت اشراف و خانواده سلطنتی قرار دهند. از این رو بود که هایدن به کار در خدمت اشراف روی آورد و دوستان خود را که حاضر به این کار نمی شدند سرزنش می کرد. با این حال، هایدن نیز پاداش یک صدم زحمات خود را از پرنس ها دریافت نمی نمود. هایدن در سال ۱۷۹۰م سمفونی های بزرگ خود را در انگلستان به مورد اجرا گذاشت و از طرف دانشگاه آکسفورد، مدرک

دکترای افتخاری گرفت. هایدن نخستین کسی بود که ارکستر سمفونیک را تشکیل داد. بدین جهت، او را به نام "پدر سمفونی" خوانده اند. وی بیش از یک صد سمفونی ساخته که سمفونی های بامداد، ظهر، شب و آتش از جمله معروف ترین آن ها می باشند. هایدن در اواخر

عمر، دور از غوغای مردم، در یکی از نقاط دور دستِ وِین می زیست تا آنکه در ۳۱ مه ۱۸۰۹م در ۷۷ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۳: تولد "نیکلای ادوارد فیتزْ جرالْدْ" شاعر و مترجم معروف انگلیسی (۱۸۰۹م)

شرح مناسبت:

ادوارد فیتز جرالْد، شاعر و ادیب انگلیسی در ۳۱ مارس ۱۸۰۹م در یکی از روستاهای انگلستان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی خود، وارد دانشگاه کمبریج شد و پس از اتمام دروس خویش، به فراگیری ادبیات فارسی پرداخت. فیتز جرالد، سپس به همراهی یکی از اساتید خود به ترجمه حکایت سلامان و آبسال اثر عبدالرحمن جامی، شاعر بلند آوازه ایرانی همت گماشت و آن را در ۲ جلد منتشر کرد. وی از آن پس به ترجمه رباعیات حکیم عمر خیام نیشابوری ادیب و دانشمند شهیر ایران زمین روی آورد و در دو مرحله به ترجمه فصیح بیش از یک صد رباعی از این شاعر ایرانی همت گماشت. آشنایی و شیفتگی فیتز جرالد نسبت به آثار خیام نیشابوری و فهم آنها نشان دهنده تشابه فکری سراینده و مترجم بود چرا که هر دو به عنوان آرمان گرایانی مطرح می شدند که وضع و حال دنیایی را که در آن به سر می برند، بر نمی تابیدند. فیتز جرالد در ترجمه خیام، به ترجمه ساده و لغت به لغت نپرداخت بلکه سعی نمود مضمون اشعار خیام را که بیانگر افکار و نظریات این شاعر ایرانی است ارائه نماید. خدمت بزرگی که فیتز جرالد در ترجمه دلپسند رباعیات خیام انجام داد باعث شد که این اشعار مشهور عالم گردد و در جامعه بشری برای خیام احترامی بی زوال به وجود آوَرَد. هم چنین با معرفی بیشتر خیام در غرب،

بر اهمیت او که قبلاً به واسطه تبحرش در علوم ریاضـی و ستاره شناسی از دانشمندان بزرگ زمان خود بود افزوده گشت. فیتز جرالـد علاوه بر اشـعار خیام، بسیاری از نمایش نامه های اسـپانیایی را نیز به انگلیسـی ترجمه کرد که آنان نیز معروف هسـتند. ادوارد فیتز جرالـد سـرانجام در یازدهم ژانویه ۱۸۸۰م در ۷۱ سالگی در گـذشت و وصـیت کرد بر سـنگ قبرش این عبارت را بنویسند: آنکه ما را آفرید، خداست نه خود ما.

مناسبت ۰۴: تولد "نیکلای گوگول" نویسنده و درام نویس روسی (۱۸۰۹م) (ر.ک: ۲۱ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "سن ژول پِرْسْ" شاعر برجسته فرانسوی (۱۸۸۷م)

شرح مناسبت:

آلِکْسـی لِژِه بانام مستعار سن ژون پِرْسْ یا سن لِژِه لِژِه، شاعر برجسته فرانسوی در ۳۱ مارس ۱۸۸۷م در مجمع الجزایر گوادلوپ واقع در دریـای کارائیب در امریکای مرکزی به دنیا آمـد و بعـدها تصویر زادگاه و دریا را در آثار خود منعکس کرد. پـدرش وکیـل دعـاوی بود که در یـازده سـالگیِ آلِکسـی درگـذشت و خـانواده او که پس از ویرانی املاـک بر اثر زلزله به فقر دچـار گشت، به فرانسه مهاجرت نمود. آلکسـی از آغاز جوانی، استعداد خود را در شعر نمایان ساخت. او در پاریس با نویسندگان و شـاعران جوان در مجله ای ادبی همکـاری کرد و هم زمـان به تحصـیل در دانشـکده پزشـکی پرداخت. چیزی نگـذشت که به سیـاست علاـقه منـد شـد و به عضویت وزارت خـارجه فرانسه در آمـد. وی در وزارت خـارجه به مشاغـل مهم دست یـافت، به ماموریت های خارج از کشور رفت و در مقام سـفارتْ به کشورهای آسـیایی مانند چین و ژاپن فرستاده شد. سن ژون پرس در این سـفرها مطالعاتی در فلسـفه ملل آسـیایی انجام داد که به شـعرش رنگ و طعمی از دیار دوردست بخشـید. نخستین اثر سن ژون پرس، مدایح نام داشت و پس از آن، منظومه آناباز را انتشار داد. آناباز منظومه ای است که با لحن سـرودهای روحانی از عالم اسـرار و عشق ها حکایت می کند، با این حال، این منظومه، سرودی درباره الوهیّت نیست، بلکه درباره تجسس های عالم انسانی است و شادی آدمی را نشان می دهد که در میدان پهناور مشاهدات و تجربه های زندگی به پیروزی دست می یابد و

باز قانع نمی شود. انتشار منظومه آناباز در محیط ادبی فرانسه تاثیر فراوانی بر جای نهاد و فصاحت بیان و عمق انـدیشه آن، همه هنرمندان را شیفته ساخت. وی در اوایل دهه ۱۹۴۰م دیوان تبعید، شعر باران ها، برف ها و سپس بادها را منتشر کرد که همگی چشم انـدازی از سـرگذشت بشـری و دور نمایی طبیعی از زندگی بود در کلامی بسـیار غنی و ترکیبی نامتعارف و صور ذهنی زیبـا. در ادامه همین فعـالیت هـای ادبی بود که سن ژون پرس در سـال ۱۹۶۰م به دریـافت جایزه ادبی نوبل نایل آمـد. آثار او توجه عامه مردم را به خود جلب کرد و همگان را از فصاحت و عمقی که در آثار شاعرانه و تجربه های سـفر سیاست مـداری بزرگ وجـود داشت، به شـگفتی انـداخت. سن ژون پرس استعمار خـود را در سـطرهای نـامرتب و دراز و کوتـاه می نـوشت، چنانکه گاه یک سـطر از دو کلمه و گاه از یک بند تشـکیل می شد همراه با وزنی روان و پرطنین. اشعار سن ژون پرس دارای صور ذهنی زیبـا و غنی است و اضـطراب هـای روحی را در برابر بحران هـایی که بر معیارهـا و ارزش هـای عالم انسانی پـدید آمده، نشان می دهد. این اشـعار هم چنین تحت نفوذ سـفرهای فراوان و ادراک شاعر از سـرزمین های پهناور و دور دست قرار گرفته و بـا آنکه از دو مکتب سـمبولیسم یـا نمـادگرایی و سورئـالیسم یـا واقعیت برتر تـاثیر پـذیرفته، هیـچ گـاه از تغزّل زیبـای شخصی شاعر دور نشده است. بسیاری از آثار سن ژون پرس توسط شاعران نامدار به زبان های سوئدی و انگلیسی

و آلمانی ترجمه شده است. سن ژون پِرسْ سرانجام در سال ۱۹۷۵م در ۸۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: افتتاح "برج ایفل" در پاریس (۱۸۸۹م)

شرح مناسبت:

در ۲۱ ژانویه سال ۱۸۸۷م ساخت برج فلزی ایفل با ارتفاع سی صد متر، در پاریس آغاز شد و دو سال و دو ماه بعد در ۳۱ مارس ۱۸۸۹م طی مراسم با شکوهی افتتاح شد. به طول انجامید. از این برج که به نام سازنده آن "گوستاو ایفل" نام گذاری شده است به عنوان فرستنده تلویزیونی استفاده می شود. برج ایفل دارای سه طبقه در ارتفاعات ۵۷ ۱۱۵ و ۲۷۶ متری است. هم چنین این برج به عنوان نماد کشور فرانسه، یکی از جایگاه های بسیار سود آور برای دولت این کشور است؛ چرا که سالانه ده ها میلیون نفر از آن بازدید می کنند و صدها میلیون دلار عاید دولت می گردد.

مناسبت ۰۷: مرگ "امیل آدولف فون بهرینگ" پزشک برجسته آلمانی (۱۹۱۷م) (ر.ک: ۱۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: ایجاد بحران در روابط متفقین بر سر برلین پایتخت آلمان(۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

بزرگ ترین بحران در روابط متفقین زمان جنگ جهانی دوم که به اختلاف و جدایی کامل آنها انجامید، بر سر شهر برلین روی داد. به موجب توافق های کنفرانس یالتا، شهر برلین با اینکه در وسط منطقه اشغالی شوروی در آلمان قرار داشت، بین چهار دولت اشغال کننده آلمان تقسیم شده و برای ارتباط نیروهای امریکا و انگلیس و فرانسه در این شهر با مناطق اشغالی خود در آلمان غربی، راه های ارتباطی زمینی معینی در نظر گرفته شده بود. شوروی ها که از به هم پیوستن مناطق اشغالی سه کشور غربی در آلمان و برلین غربی ناراضی بودند، در اوایل ماه مارس ۱۹۴۸م به انتشار پول رایج آلمان غربی در برلین غربی اعتراض کردند و اعلام داشتند که این اقدامات با توافق های کنفرانس سران در یالتا و پوتسدام مغایرت دارد. دول غربی به این اعتراض اعتنا نکردند و در نتیجه در ۳۰ مارس ۱۹۴۸م، دولت شوروی حضور نیروهای ممالک غربی در برلین را غیرقانونی اعلام نمود و از فردای آن روز، راه های ارتباطی زمینی برلین با آلمان غربی را مسدود کرد. در عکس العمل به این کار شوروی، کشورهای غربی برای مقابله با تهدید شوروی، یک پل هوایی بین برلین و آلمان غربی به وجود آوردند و تمام مواد مورد نیاز نیروهای خود و سکنه برلین غربی را از طریق هوا به این شهر رساندند. محاصره برلین درست ۱۸ ماه به طول انجامید و در این مدت بیش از ۲/۳ میلیون تن مواد غذایی و سوخت از طریق هوا به برلین ارسال شد. دولت شوروی

روز ۳۰ سپتامبر ۱۹۴۹م به محاصره برلین خاتمه داد ولی بحرانی که بر سر این ماجرا بین شوروی و کشورهای غرب بروز کرد شکافی بین شرق و غرب به وجود آورد که با تشکیل پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، و تشکیل دولتی در آلمان غربی در ۲۳ مه ۱۹۴۹م تحت حمایت سه کشور غربی، عمیق تر شد.

مناسبت ۰۹: انفجار قطار فلسطینی ها توسط صهیونیست ها (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

به دنبال اوج گیری قتل عام فلسطینی ها توسط صهیونیست های مسلح، در ۲۱ مارس ۱۹۴۸م، یک قطار که از قاهره عازم بندر حیفا در فلسطین بود، با بمب منفجر شد. در این جنایت که توسط گروه صهیونیستی اِشترْنْ انجام شد، ۴۰ فلسطینی کشته و ۶۰ نفر دیگر مجروح شدند. چهار روز قبل از این انفجار، قطار دیگری توسط صهیونیست های مسلح در فلسطین منفجر شد که در آن حادثه نیز ۲۴ فلسطینی کشته و ۶۱ نفر دیگر زخمی شدند. حمله به اماکن عمومی، روستاها، اتوبوس ها و قطارهای حامل فلسطینی ها از جمله اهداف مهم صهیونیست ها در آستانه تشکیل رژیم صهیونیستی بود تا فلسطینی های بیشتری را مجبور به مهاجرت از کشورشان کنند.

آوریل

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: تولد "تیکوبراهه" منجم و ریاضی دان شهیر دانمارکی (۱۵۴۶م)

شرح مناسبت:

تیکو براهه منجم دانمارکی در اول آوریل ۱۵۴۶م در دانمارک به دنیا آمد. وی در حین تحصیل و در حالی که بیش از ۱۴ سال نداشت، شاهد منظره ای از خورشید گرفتگی شد و به قدری تحت تاثیر این واقعه قرار گرفت که مصمم شد دانش نجوم را بیاموزد. تیکو براهه مدتی در آلمان به تحصیل اشتغال داشت و پس از مطالعه و تحقیق بسیار، ستاره جدیدی را در ۱۱ نوامبر ۱۵۷۲م کشف کرد و پس از مدتی به شهرت فراوانی رسید. از این رو، دولت دانمارک جزیره کوچک "هون" را جهت تأسیس رصدخانه در اختیار وی قرار داد. او در آنجا، رصدخانه ای بنا کرد و مدت ۲۰ سال با تلاش و جدیت به رصد ستارگان پرداخت. براهه با تکمیل آلات و ادوات رصد و دقت در رصد سیارات و ستارگان، راه را برای اکتشاف یوهان کپلر

اخترشناس آلمانی و منجمین دیگر هموار کرد. وی هم چنین تلاش کرد بین نظریه نیکلا- کوپرنیک منجم لهستانی مبنی بر ثابت بودن خورشید و چرخش زمین و سایر سیارات به دور آن، با نظریه بطلمیوس که عکس نظریه کوپرنیک بود توافقی ایجاد کند. او درباره ساختمان جهان، دستگاهی ساخت که در آن، زمین مرکز عالم و به صورت ثابت بود و خورشید به دور آن دوران می کرد، در حالی که بعدها عکس این مطلب به اثبات رسید. با این حال وی محاسبه هایی از زاویه های ستارگان به عمل آورد که در آن زمان، بسیار دقیق بودند. تیکو براهه سرانجام در ۲۴ اکتبر ۱۶۰۱م در ۵۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ویلیام هاژوی" دانشمند انگلیسی و کاشف جریان گردش خون (۱۵۷۸م)

شرح مناسبت:

ویلیام هاژوی دانشمند انگلیسی و کاشف جریان گردش خون، در اول آوریل ۱۵۷۸م در خانواده ای ثروت مند در شهر فولکستون انگلستان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، در رشته پزشکی به تحصیل پرداخت و با پایان تحصیلات به استادی دانشگاه کمبریج رسید. هاروی علاقه زیادی به شناخت اعمال و وظایف بدن داشت و در این راه، کوشش فراوانی از خود نشان داد. در نهایت، وی موفق به کشف جریان خون گردید و وظایف و عمل قلب را بدون کمک میکروسکوپ کشف کرد. از این رو وی را از بنیان گذاران طب نوین می دانند. هاروی ثابت کرد که غذا پس از هضم، وارد خون شده و خون پس از ورود به قلب، درتمام بدن گردش می کند. نتایج این تحقیقات در زمان زندگی هاروی مورد استقبال مردم و دانشمندان قرار نگرفت، اما سه سال پس از مرگ هاروی، یک پزشک متخصص

در مشاهـدات میکروسـکوپی، جریان خون را مشاهـده نمود و بـدین ترتیب، کشف بزرگ هاروی مورد تأیید پزشـکان و مردم واقع شد. این در حالی بود که ویلیام هاروی، در سوم ژوئن ۱۶۵۷م در ۶۹ سالگی درگذشته بود.

مناسبت ۰۳: آغاز شورش بزرگ "وانْدِه" علیه حکومت انقلابی فرانسه (۱۷۹۳م)

شرح مناسبت:

وانْدِه، منطقه ای در غرب فرانسه است که معـادن اورانیوم، بنـادر مـاهیگیری و تفرُّجگـاه های آن مورد توجه می باشـد، با این حال، در تاریخ سیاسـی دو قرن اخیر، این منطقه به دلیل قیام روستاییان در اوج انقلاب کبیر فرانسه مطرح شده است. با پیروزی انقلاب و تأسیس رژیم جمهوری، لویی شـانزدهم در ۲۱ ژانویه ۱۷۹۳م اعـدام شـد. هفتاد روز بعـد در اول آوریل ۱۷۹۳م، با تحریک انگلستان و اتریش، عده ای از سلطنت طلبان به همراه روستاییان کاتولیک در منطقه وانده علیه اقدامات دولت انقلابی فرانسه سـر به شورش برداشـتند. آتش این شورش چنـان بالاـ گرفت که عـده شورشـیان به هشـتاد هزار نفر رسـید و آنان موفق شدنـد علاوه بر منطقه وانـده، بیشتر نواحی شـمال غربی فرانسه را از تسـلط دولت انقلابی خارج سازنـد. اما بی برنامگی و عدم انضـباط میـان سـربازان بـاعث شـد در اواخر همـان سـال دست به عقب نشـینی زده و در مقابل ارتش دولت انقلابی، شکسـت بخورنـد. در نهـایت، بـا تغییراتی که در رهبری هیـأت مـدیره فرانسه روی داد، شورشـیان با دولت مرکزی به توافق رسـیده و با امضای قرارداد صـلح در نیمه فوریه ۱۷۹۵م، ضـمن دریافت مزایایی، به شورش و قیام خود پایان دادند. در جریان این شورش، پنجاه هزار نفر از دو طرف کشته شدند.

مناسبت ۰۴: تولد "لئوپولْدْ بیسْمارْکْ" صدراعظم آهنینِ پروس (۱۸۱۵م) (ر.ک: ۲۴ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "فرانسوا رائول" شیمی دان فرانسوی (۱۹۰۱م) (ر.ک: ۱۰ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: آغاز حمله نیروهای امریکا به جزیره اوکیناوا در ژاپن (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

نیروهای ژاپن در طول سال ۱۹۴۴م در تمام جبهه ها دست به عقب نشـینی زدند و تا اوایل سال ۱۹۴۵م قسمت اعظم متصرفات خود را در چین و جنوب شـرقی آسیا و جزایر اقیانوسیه از دست دادند. هم چنین نیروهای امریکا تا ژانویه ۱۹۴۵م، فیلیپین را به تصـرف خود در آوردنـد و ژاپن را به عقب راندنـد. امـا آخرین و بزرگ ترین نبرد دریـایی و زمینی بین امریکا و ژاپن از روز اول آوریل سال ۱۹۴۵م برای تصـرف اوکینـاوا، مهم ترین پایگـاه دریایی ژاپن بین جزیره تایوان و ژاپن درگرفت و ۸۳ روز به طول انجامیـد. امریکایی ها برای تصـرف این جزیره، ۱۳۰۰ کشتی و نزدیـک به ده هزار هواپیما را به خـدمت گرفتنـد. در این

عملیات، امریکا ۳۶ کشتی و ۷۶۳ هواپیمای خود را از دست داد و ۳۶۹ کشتی امریکایی نیز به شدت آسیب دید. بیشترین خسارات برکشتی های امریکایی، به وسیله "کامیکازه"ها یا خلبانان انتحاری ژاپن وارد آمد که با هواپیما، خود را به کشتی های امریکایی می زدند و آنها را منفجر یا غرق می کردند. از یک صد و بیست هزار نیروی مدافع ژاپنی در اوکیناوا هم بیش از یک صد و ده هزار نفر کشته یا زخمی شدند و فقط ۷۴۰۰ نفر به اسارت امریکایی ها درآمدند. به موجب آماری که بعداً از طرف امریکایی ها منتشر شد، تنها در نبرد اوکیناوا، ژاپنی ها ۷۸۳۰ هواپیمای خود را از دست دادند و شانزده کشتی جنگی ژاپنی که رزمناو عظیم ۷۲ هزار تنی یاماتو از آن جمله بود، در این نبرد غرق شدند.

یاماتو در آن تاریخ، بزرگ ترین کشتی جنگی جهان به شمار می آمد که تعداد پرسنل آن از سه هزار و سی صد نفر تجاوز می کرد. از این عده بیش از سه هزار نفر تلف شدند و فقط سی صد نفر جان سالم به در بردند. امریکایی ها پس از تصرف اوکیناوا در تدارک حمله به خاک اصلی ژاپن بودند ولی با مشاهده مقاومت شدید ژاپنی ها برای حفظ این جزیره، پیش بینی می کردند که جنگ برای تصرف خاک اصلی ژاپن، تلفات و خسارات بسیار سنگینی برای امریکا به بار خواهد آورد. به همین جهت پس از دستیابی به بمب هسته ای، به فکر استفاده از این سلاح درجنگ با ژاپن افتادند و این فکر را در روزهای ششم و نهم اوت آن سال با پرتاب بمب هسته ای بر شهرهای هیروشیما و ناکازاکی، عملی کردند. با کشتار وسیعی که در نتیجه انفجار وحشتناک بمب هسته ای در این دو شهر روی داد، ژاپن تن به تسلیم سپرد و جنگ در آسیا نیز به پایان رسید.

مناسبت ۰۷: مرگ "پل اِلوار" شاعر نامدار فرانسوی در قرن بیستم (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

پل اِلْوار از شاعران معروف قرن بیستم فرانسه، در ۱۴ دسامبر ۱۸۹۵م در حومه شهر پاریس به دنیا آمد. وی تحصیلات اولیه خود را در زادگاهش فرا گرفت اما در این میان، بر اثر بیماری عفونت ریه، مدتی را در یک آسایشگاه سپری کرد. این مدت به او فرصت داد تا به مطالعه آثار شعری بزرگان ادب بپردازد. اِلوار پس از بهبودی، در سال ۱۹۱۴م به خدمت نظام احضار شد و تا پایان جنگ جهانی اول، در جنگ علیه آلمان شرکت نمود. وی پس از پایان

جنـگ، به جمع طرفـداران نهضت سورئـالیسم پیوست که در آن، احسـاس یا انـدیشه، به صورت خالص و بـدون دخالت زمینه قبلی ذهنی، تعصب و اصول زیباشناسـی و ... بیـان می شود. هرچنـد این جمع به زودی دچار اختلاف و تشتّت گردیـد ولی با این حال، اِلوار در پل زدن میان سورئالیست یا فراطبیعی و گرایش معمول مردم به خواندن مطالب عادی، سهمی بزرگ داشت. در نگرش او، واقعیت و فرا واقعیت به همـاهنگی می رسـیدند و در هم ادغـام می شدنـد. جوشـش گرم فطری و آرمان خواهی شعرهای الوار، او را در شـمار ظریف ترین عاشقانه سرایان قرن بیستم قرار داده است. پل الوار، تماسش را با زندگی فرهنگی و سیاسـی جامعه و تعهدش را به شـعر، به عنوان چیزی که همگان باید از آن سـهمی ببرند حفظ کرد. این ویژگی به حرکتی می مـانست به سوی نظمی نوین بر پـایه عشق. قصـد او بیـدار کردن فطرت شـاعری در همه انسان ها بود. یکی از ویژگی های فنی شعر اِلوار اسـتفاده از وزن ها و بحرهای گوناگون شـعری بود. وی ساختار موزون متفاوتی برمی گزید که موافق محتوا و متکی بر جـای گرفتن واژه هـا بـود. او جز در موارد نـادر، هرگز از نقطه گـذاری اسـتفاده نمی کرد و اعتقـاد داشت که وزن و معنی، خود یـک نوع نقطه گـذاری است. موضوع هـای عمـده شـعر الوار، عشق و برادری و مهربانی انـد. پل اِلوار در شـعر، به رهایی ذهن از قیود و محدودیت قوانین زیبایی شناسـی و اخلاق پای بند است و شعر را بدون دخالت خواست شاعر و تفکر او، به راهِ آزاد و

الهامِ محض می کشاند. در این راستا وی موضوع شعر را بر مبنای عصیان درباره وضع کنونی بشر می نهد و خود را شاعری پرمسئوولیت و متعهد می داند. مسائل مورد بحث الوار به زمان معین بستگی ندارد. وی مرکزیت را نفی می کند، اشیاء را از میان برمی دارد و در شعرش تنها آدمی باقی می ماند و بس. موضوع شعر در نظر الوار، کشف واقعیت است. صدای الوارْ پرطنین، اما بلیغ است و لحن تغزّلی در سراسر آثارش دیده می شود. الوار با آنکه از سیر و سلوک عرفان دور است و حتی مسائل ماوراءالطبیعه را نفی می کند، چیزی از مذهب نیز در شعرش دیده می شود. بنابر گفته او، شاعر کسی نیست که چیزی به او الهام شود، بلکه خودْ آن کسی است که الهام می کند. اصالت شعر عاشقانه الوار به آدمی عنایت دارد و از نظر او، شعر خوب از سادگی و بی پیرایگی برخوردار است. شعر الوار، لحنی بسیار مهرآمیز دارد که او را در میان معاصرینش یکتا ساخته است. از الوار آثار متعددی برجای مانده که منظومه های شعر و حقیقت، اشعار سیاسی، مرگ از نمردن، عشق، شعر و برگزیده اشعار از آن جمله است. پل الوار سرانجام در اول آوریل ۱۹۵۲م در ۵۷ سالگی در پاریس درگذشت.

مناسبت ۰۸: کودتا در گواتمالا و به دست گرفتن زمام امور توسط ارتش (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

کشور گواتمالا ـ واقع در امریکای مرکزی، از جمله کشورهایی است که در طول قرن بیستم شاهد کودتاها و شورش های زیادی بوده است. در بیشتر این اقدامات، ایالات متحده امریکا با تحریک نظامیان و روی کار آوردن آنان به تأمین منافع خود دست زده است. این وضعیت پس

از جنگ جهانی دوم نیز ادامه یافت و هرگاه رئیس جمهور یا مسئول حکومت، دست به اقدامات اجتماعی و اصلاحی مخالف امریکا می زد، دولت ایالات متحده با حمایت از نیروهای معارض و حتی تحریک رژیم های دست نشانده در آن منطقه، دست به عکس العمل می زد. این وضعیت باعث شده بود تا از یک طرف، در درون ارتش، شورش هایی رخ دهد که البته سرکوب می شد و از طرف دیگر در پایتخت و دیگر شهرها، اغتشاشات و اعتصابات عمومی شکل گیرد. در کنار این مسائل، احزاب سیاسی نیز خواستار استعفای دولت می شدند. در طول سال ۱۹۶۲م، این اوضاع ادامه یافت و شکل حادی به خود گرفت. این اعتراضات هرچند در ابتدا به سختی توسط مقامات دولتی سرکوب گردید، اما در اوایل سال ۱۹۶۳م با لغو انتخابات ریاست جمهوری، اوضاع آشفته تر گردید. در نهایت از ساعات اولیه روز اول آوریل ۱۹۶۳م، نظامیان طی کودتایی دولت را سرنگون کرده و یک شورای نظامی، قدرت را در دست گرفت. از این زمان بود که نقش ارتش و نیروهای نظامی در اداره حکومت به صورت برجسته تری جلوه بیشتری پیدا کرد.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تولد "ماریا مریان" هنرمند و پژوهشگر آلمانی و کاشف دگردیسی پروانه ها (۱۶۴۷م)

شرح مناسبت:

ماریا زیبیلا- مِریان محقق و نقاش آلمانی، در دوم آوریل ۱۶۴۷م در نزدیکی شهر فرانکفورت آلمان به دنیا آمد. وی از کودکی علاقه فوق العاده ای به طبیعت داشت و کنجکاوی زیادی درباره آن از خود ابراز کرد. به طوری که در ده سالگی راز دگردیسی پروانه و تبدیل تخم به کرم پروانه را کشف کرد. وی در همین زمان اطلاعاتی درباره پروانه به دست آورد که تا آن هنگام ناشناخته بود.

در آن ایام، چنین کشفی با علوم دینی زمان و کلیسا تضاد داشت و آن را نوعی جادوگری می دانستند و فرد کاشف، محکوم به مرگ بود. اما بعدها با تلاش و استدلال های مِریان، رشته حشره شناسی پایه گذاری گردید. او اولین زنی بودکه در نورِنْبِرگ آلمان، یک مدرسه نقاشی دایر کرد و رنگ های طبیعی را از بوته جارو و گل افشان و ... به دست آورد. ماریان هم چنین به عنوان نخستین زن، تنها با همراهی دخترش برای سفری تحقیقاتی راهی مناطق گرمسیر استوایی شد و علی رغم مشکلات بسیار، موفق گردید تا نقاشی های بی نظیری از گیاهان و حیوانات مناطق گرم ترسیم نماید. تلاش های بانو مریان باعث شد تا برای اولین بار، دنیای اروپا اطلاعاتی درباره بعضی حشرات مناطق گرم به دست آورد. کارهای هنرمندانه او درقالب تصاویر گیاهان و حیوانات وحشی مناطق استوایی بر روی کاغذ و پوست، منحصر به فرد و غیرقابل تقلید است. نوآوری های هنری او در این زمینه، کیفیات ذهنی مریان را به خوبی نشان می دهد و ویژگی ذوقی وی را مشخص می کند، چنانچه قابل مقایسه با دیگران نیست. این نقاشی ها در اولین کتاب طبیعت شناسی او با دقت رسم گردیده اند. زیبیلا مریان را به راستی بزرگ ترین زن نقاش و قلم زن بر روی فلز مس در همه اعصار نیز دانسته اند. او با مهارتی غیر قابل تصور، با پایه گذاری سبکی جدید در نقاشی، حشرات و گل ها را می کشید و با کوشش خود توانست سبک نقاشی طبیعت بی جان را به وجود آورد. کتاب های مریان

اولین کتاب های طبیعت شناسی است که هنوز اعتبار و ارزش خود را حفظ کرده انـد. از آثار این محقق و هنرمنـد بزرگ می توان کتاب نقاشی دگردیسی حشرات استوا را نام برد. هنر ماریا زیبیلا مریان همانند لئوناردو داوینچی نقاش بزرگ ایتالیایی، در زمـان خود یگـانه بود. مریـان در آخرین مـاه های زنـدگی مبتلابه فلـج گردیـد و قـدرت بینایی اش را از دست داد تا اینکه سرانجام پس از عمری تلاش خستگی ناپذیر، در ۱۳ ژانویه ۱۷۱۷م در ۷۰ سالگی در آمستردام هلند درگذشت.

مناسبت ۰۲: اختراع دندان مصنوعی در فرانسه (۱۷۲۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "میخائیل لاماناسوف" ادیب شهیر روسی و پدر ادبیات روسیه (۱۷۶۵م)

شرح مناسبت:

میخائیل لاماناسوف ادیب و نویسـنده مشـهور روسـی در ۲۶ مه ۱۷۱۱م به دنیا آمـد. وی تحصـیلات خود را در مسـکو و سـن پترزبورگ به پایان رسانید. لاماناسوف در ۲۰ سالگی در آکادمی زبان های خارجی (اسـلاو، یونانی، لاتین) ثبت نام کرد و از موفقیت در دروس، به سـال ۱۷۳۶م در آکـادمی سـلطنتی علوم پترزبورگ پـذیرفته شـد و از طریق همین آکادمی عازم آلمان گردید. وی در کنار کسب علم و دانش به مطالعه و پژوهش در آثار ادبی، کلاسیک یونان، روم و آلمان پرداخت. لاماناسوف در ۳۱ سالگی اسـتادیار آکادمی شد و این امر زمینه ای گردید برای رشد سـریع وی و کسب دست آوردهای علمی، به نحوی که ۳ سـال پس از ورود به آکـادمی به عنـوان اسـتاد شـیمی پـذیرفته شـد. وی در سـال ۱۷۴۸م یک آزمایشـگاه شـیمی به راه انداخت و هفت سال بعد در تأسـیس دانشـگاه مسـکو مشارکت نمود که این دانشـگاه اینک به نام وی "دانشـگاه لاماناسوف" خوانـده می شود. وی هم چنین در سال ۱۷۵۷م به ریاست آکادمی نائل آمـد. کارهای علمی لاماناسوف مشـتمل بر تحقیق در انبسـاط گازهـا و فلزات، نجوم، زمین شناسـی، اقتصاد و پویش های قطبی است. وی ضـمن تـدریس شـیمی و انجام آزمایشات مربوط به آن، کتبی را نیز دراین بـاره نگـاشت. لامانـاسوف برای اولین بار، انجماد جیوه را در ۴۶ درجه سانتی گراد زیر صـفر مشاهـده و ثبـت کرد. او هم چنین درسـال ۱۷۶۱م جو سـیاره زهره را هنگـام عبور از خورشـید رصـد نمود. فعالیت های علمی لاماناسوف به حدی رسید که او را بانی علوم جدید در

روسیه نیز پنداشته انـد. در کنـار این مسائل لاماناسوف به عنوان یک ادیب و نویسـنده آثاری ارائه نموده است از جمله کتاب دستور زبان روسی، راهنمای کوچک فصاحت و تاریخ قدیم روسیه. وی زبان ادبی روسـی را دگرگون نمود و ادبیات را به سوی تصنّع و طمطراق سوق داد بـه همیـن دلیـل وی را پـدر ادبیـات روس می داننـد. در کتـاب چکـامه هـای لامـانوسوف موضوعات مذهبی جایگاه ویژه ای دارند، گرچه در اشعار و آثار وی انعکاسی از دانش های کلاسیک سراینده به چشم می خورد. لاماناسوف شاعری بود که از طبقات پایین اجتماع برخاسته بود و در عرصه علم و ادبیات روسیه قرن هجدهم چهره ای شاخص و برجسـته بـه حسـاب می آمـد. میخائیـل واسـیلیویچ لامـانوسوف سـرانجام در دوم آوریـل ۱۷۶۵م در ۵۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "هانْسْ کریستیَن اندرسن" نویسنده دانمارکیِ کتاب های کودکان (۱۸۰۵م)

شرح مناسبت:

هانْسْ کریستیَن اندرسن، نویسـنده دانمارکی، در دوم آوریل ۱۸۰۵م در خانواده ای فقیر در یکی از شـهرهای دانمارک به دنیا آمـد. وی یـازده سـاله بود که پـدرش مُرد و چون پولی برای ادامه تحصـیل نـداشت به قصـد آوازخوانی به پایتخت رفت. ولی صدایی نداشت و کسی او را تحویل نگرفت و از گرسنگی در حال مرگ بود که یک مأمور دربار سلطنتی او را پیدا کرد و سپس وسیله ادامه تحصیل او را فراهم ساخت. اندرسن به زودی دبیرستان و سپس دانشگاه را به پایان رساند. وی در ابتدا رمان های مختلفی را نگاشت و چون موفقیت چندانی کسب نکرد، تصـمیم گرفت داسـتان های کودکان را به صورت ادبی بنگارد. این کار با استقبال چشم گیری مواجه شد و اندرسن پس از مدتی شهرتی عالم گیر یافت. این

داستان ها در ردیف زیباترین و در عین حال غم انگیزترین داستان هایی است که تا کنون نوشته شده است. یکی از آثار معروف اندرسن، کتاب جوجه اردک زشت نام دارد که تقریباً شرح حالی از زندگی خود اوست و به خاطر تجارب تلخ دوران کودکیش بود که به صورت معروف ترین نویسنده داستان های کودکان درآمد و در سراسر عالم طرفداران فراوانی یافت. او از ۱۸۳۵ تا ۱۸۷۲م به طور متوسط هر سال یک قصه از نوع قصه های معروف به قصه های پریان برای کودکان می نوشت. هانس کریستین اندرسن سرانجام در ۴ اوت ۱۸۷۵م در هفتاد سالگی در اوج شهرت و محبوبیت درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "امیل زولا" نویسنده و داستان سرای معروف فرانسوی (۱۸۳۹م) (ر.ک: ۲۹ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "ساموئل مورس" مخترع امریکایی و مُبدع تلگراف (۱۸۷۲م)

شرح مناسبت:

ساموئل فینلی بریس مورْسْ، مخترع تلگراف، در ۲۷ آوریل ۱۷۹۱م در ایالت ماساچوست امریکا به دنیا آمد. وی از جوانی به نقاشی روی آورد و سالیانی به این هنر پرداخت. از این رو آکادمی بین المللی هنرهای دستی را در سال ۱۸۲۶م تأسیس کرد و در ۱۸۳۲م به استادی نقاشی دانشگاه نیویورک برگزیده شد. مورس در طی این سال ها با برق و فیزیک آشنا شد و به آزمایش های الکتریکی پرداخت. وی به این نتیجه رسید که هرگاه برق در طول سیم جریان یابد، می توان اخبار را به وسیله آن از جایی به جای دیگر فرستاد. اندکی بعد آزمایش های خود را دنبال کرد ولی با اشکالات فراوانی مواجه شد. مورس هم چنین چون از امور فنی کاملاً ـ بی اطلاع بود، از جوزف هِنْری، فیزیک دان هم وطن خود کمک خواست و با استفاده از تجارب و راهنمایی های او موفق به اختراع الفبایی گردید که از خط و نقطه تشکیل می یافت. این الفبا که شامل علاماتی مرکب از نقطه و خط بود و به وسیله جریان برق ثبت می شد، پایه اصلی انتقال پیام را مهیا می ساخت و به نام مورس شهرت پیدا کرد. در گام های نخست، مورس علائمی ضعیف را تنها تا فاصله چندمتری می فرستاد و با تلاش مستمر، این فاصله را تا ۱۵۰۰ متر افزایش داد. با این حال پس از چندی در ۲۴ مه ۱۸۴۴م، خط تلگراف واشینگتن - بالتیمور را به فاصله ده ها کیلومتر راه اندازی کرد و شهرتش فراگیر شد. اختراع مورس به سرعت درتمام

دنیا پیچید و از او تجلیل فراوانی به عمل آمد. ولی اختراعِ مورس چنان ساده بود که هر کس می توانست نظیر آن را بسازد. از این جهت عده زیادی ادعا کردند که قبلاً این کار را انجام داده اند. ولی مورس همه را به محاکمه کشید و پس از محکوم کردن آنها، اختراع را به نام خود ثبت کرد. با این حال، ساموئل مورس بر خلاف اصول جوانمردی و حق شناسی، کمک ها و راهنمایی های جوزف هنری، فیزیک دان معروف هم وطنش را نادیده گرفت و از مساعده های ارزنده و بی حساب او در اختراع تلگراف سخنی به میان نیاورد. ساموئل فینلی مورس سرانجام در دوم آوریل ۱۸۷۲م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: اختراع آنتن رادیو توسط دانشمند روسی "الکساندر پوکوف" (۱۸۹۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: افتتاح قدیمی ترین سینمای جهان بنام "الکتریک تئاتر" در لس آنجلس (۱۹۰۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: مرگ "ژُرژ پمپیدو" سیاست مدار و رئیس جمهور پیشین فرانسه (۱۹۷۴م)

شرح مناسبت:

ژرژ پُمپیدو سیاست مدار فرانسوی، در سال ۱۹۱۱م متولد شد و از دانش سرای عالیِ فرانسه در رشته ادبیات فارغ التحصیل گردید و سپس به تدریس پرداخت. وی در جریان جنگ جهانی دوم به جنبش مقاومت فرانسه پیوست و سپس به عنوان مشاور امور آموزشیِ ژنرال دوگل خدمت نمود. در سال ۱۹۵۸م ریاست کابینه به وی واگذار گردید. وی در این مقطع نقش قابل ملاحظه ای در تشویق دوگل به اعطای استقلال به مردم الجزایر داشت. در امور داخلی اگرچه پمپیدو با تظاهرات دانشجویی و اعتصابات کارگری مواجه گردید اما توانست با اعطای امتیازهای فراوانْ اعتصابات را متوقف سازد. نوآوری وی در صحنه اروپا، موافقت با حضور انگلستان در بازار مشترك اروپا بود، که عملی گردید. وی معتقد بود که سازش امریکا و شوروی بر سر آلمان بعد از جنگ جهانی اجتناب ناپذیر است، اما از آن می ترسید که اروپا به صورت ساندویچی بین دو ابرقدرت درآید. و هر کدام، سهم خود را بطلبَد. دوران حکومت پمپیدو نوعی دوران ثبات بود و به گسترش نفوذ و مشروعیت نظام سیاسی جمهوری پنجم انجامید و پایان حکومت او نیز به منزله خاتمه یافتن عصر "گُلیسم" در فرانسه بود که پیروان دوگل را شامل می شد. ژرژ پمپیدو سرانجام در ۲ آوریل ۱۹۷۴م در ۶۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: روز جهانی کتاب کودک

شرح مناسبت:

روز دوم آوریل هر سال، یادآور سال روز تولد هانس کریستین اندرسن، نویسنده مشهور دانمارکی است. وی از سال ۱۸۳۵ تا سال ۱۸۷۲م به مدت ۳۷ سال، هر سال قصه ای برای کودکان نگاشت و در ردیف بهترین نویسندگان دانمارك و در شمار

گرفت. از این رو، به منظور ارج نهادن به کوشش های وی در خلق آثار داستانی ارزنده کودکان، این روز (برابر با چهاردهم فروردین) را به عنوان روز جهانی کتاب کودک نام گذاری کرده اند. هرسال یکی از کشورهای عضو به عنوان مسئول برگزاری این مراسم انتخاب می شود و این کشور، پوستر و پیام روز جهانی را تهیه می کند و برای سایر کشورهای عضو ارسال می دارد. جمهوری اسلامی ایران نیز در سال ۱۹۹۲م (۱۳۷۱ش) عهده دار برگزاری این مراسم بوده است.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: پایان جنگ های چهل ساله فرانسه و اسپانیا در قرن شانزدهم میلادی (۱۵۵۹م)

شرح مناسبت:

اختلافات و تنازعات میان فرانسه و اسپانیا از اواخر قرن پانزدهم آغاز گردید. در سال ۱۴۹۴م شارل هشتم پادشاه فرانسه به قصد تسخیر ناپْلْ به ایتالیا حمله نمود که با مخالفت اسپانیا و ایتالیا و مقاومت ارتش آنها مواجه گردید. در طی سال های بعد این نبرد ادامه پیدا کرد و بر سر اداره مناطق به تصرف آمده، بین اسپانیا و فرانسه اختلافاتی روی داد. این جنگ ها سرانجام با امضای قرارداد "صلح نوایون" در سال ۱۵۱۵م خاتمه یافت. اما آتش جنگ میان دو کشور، شش سال بعد در سال ۱۵۲۱ بار دیگر شعله ور گردید و حدود چهل سال به طول انجامید. در اولین مرحله این جنگ ها پادشاه فرانسه به اسارت درآمد و با امضای قرارداد مادرید ۱۵۲۶م آزادی خود را خرید و از تمام ادعاهای خود در ایتالیا صرف نظر نمود و حتی منطقه بورگونی را به اسپانیا واگذار کرد. اما یک سال بعد پادشاه فرانسه ضمن اتحاد با چند کشور و نقض قرارداد مادرید، دومین مرحله از جنگ های ۴۰ ساله را آغاز نمود که با

قرارداد کـامبره خـاتمه یافت و در نتیجه منطقه بورگونی به فرانسه بازگشت. در سال ۱۵۳۶م مرحله ای دیگر از جنـگ ها آغاز شـد و بـدون هیـچ نتیجه ای خاتمه یافت و پیمان صـلح ده ساله نیز تنها ۴ سـال دوام یافت. در سال ۱۵۴۲م چهارمین دوره این جنگ ها آغاز گردید و سـرانجام در سوم آوریل ۱۵۵۹م این جنگ ها که بر سـر تصاحب سرزمین ها آغاز شده بود با امضای معاهده ای با حضور نمایندگان فرانسه، اسپانیا، انگلیس و آلمان خاتمه یافت.

مناسبت ۲: کشته شدن "ملک غازی" پادشاه پیشین عراق در سانحه رانندگی (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

غازی فرزنـد ملک فیصل اول، پادشاه پیشـین عراق در سال ۱۹۱۲م به دنیا آمـد و پس از مرگ پدرش در هفتم سـپتامبر ۱۹۳۳، زمام امور عراق را در ۲۱ سالگی به دست گرفت. او برعکس پدرش که از انگلستان طرفداری می کرد، طرفدار انگلستان بود، از یک سو میل به رهانیدن عراق از یوغ شـیفته نازیسم بود و از هیتلر تمجید می کرد. ملک غازی که آشـکارا نفرت خود را از سلطـه انگلیس و فرانسـه بر کشورهـای عربی و خاورمیـانه ای ابراز می کرد، از ملی گرایـان و شورشـیان سـوریه برای مقـابله با قیمومیت کشورشـان در دهه ۱۹۳۰ حمـایت نمـود و حـتی آنـان را به سـلاح نیز تجهیز نمود. او به شـدت بـا کمونیست هـا هم دشـمنی می کرد. ملک غازی سـرانجام در سوم آوریل ۱۹۳۹م در ۲۷ سـالگی بر اثر برخورد شدیـد اتومبیلش با تیر چراغ برق کشـته شد. در آن زمان، مردم، قتل غازی را یک حرکـت سازمان یافته توسط انگلیسی ها و عوامل شان در عراق تلقی کردند و تظاهراتی علیه دولت انگلیس به راه انداختند. پس از

مرگ غازی، فرزند چهار ساله او به نام شاهزاده فیصل دوم به سلطنت عراق رسید.

مناسبت ۰۳: پیروزی کودتای نظامی "رشید عالی گیلانی" در عراق (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

کشور عراق در جریان جنگ جهانی دوم از یک طرف دچار اختلافات داخلی و تضاد میان طرفداران آلمان و انگلستان بود و از سوی دیگر با مرگ ملک غازی پادشاه این کشور در سال ۱۹۳۹م و جانشینی فرزند ۴ ساله او، در وضعیت نابسامانی به سر می بُرد. با این حال، پیشروی ابتدایی آلمان ها و شکست نظامی انگلستان در جریان جنگ جهانی دوم، باعث شده بود تا بسیاری از سیاست مداران، آینده را از آنِ آلمان بدانند. در این اوضاع و احوال، رشید عالی گیلانی، یکی از فرماندهان ارتش عراق، با استفاده از فضای به دست آمده، و نیز با حمایت های دولت آلمان، از اول تا سوم آوریل ۱۹۴۱م، کودتایی نظامی به راه انداخت که بر اثر آن، نوری سعید، نخست وزیر مقتدر عراق که مورد حمایت انگلیس بود، به همراه نایب السلطنه این کشور، از عراق گریختند. این کودتا در حالی انجام شد که بسیاری از یگان های نیروهای رزمی عراق نیز از رشید عالی حمایت می کردند. در این زمان، دولت بریتانیا که علاوه بر از دست دادن جای پای خود در این منطقه مهم، از منابع نفتی نیز محروم شده بود، با اعزام نیروهای نظامی خود، درصدد حمایت از کارگزاران خود در این کشور برآمد. از این رو، پس از درگیری نیروهای دو طرف از روز دوم مه ۱۹۴۱م، حکومت رشید عالی گیلانی در آخر اکتبر همان سال سرنگون شد و بار دیگر نوری سعید به نخست وزیری دست یافت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "ذاکر حسین" تنها رئیس جمهور مسلمان هند (۱۹۶۹م)

شرح مناسبت:

ذاکر حسین رئیس جمهور مسلمان هند، در سال ۱۸۹۷م متولد شد و تحصیلاتش را در دانشگاه اسلامی علیگره

و دانشگاه برلین آلمان به پایان رساند. وی پس از طی تحصیلات خود، در طی سالیان طولانی به فعالیت های علمی و سیاسی پرداخت تا اینکه در سال ۱۹۶۲م به معاونت ریاست جمهوری هند رسید. او در انتخابات عمومی ۱۹۶۷م از رقیب سرسخت خود خانم ایندیرا گاندی پیشی گرفت و به عنوان اولین رئیس جمهور هند برگزیده شد. او که از رفتار سلطه طلبانه هندوها علیه مسلمانان انتقاد می کرد، از جدا شدن قسمت مسلمان نشین هند به نام پاکستان نیز حمایت نمود و حتی برای استقلال پاکستانی ها که به قول وی، پایانی بر ستم هندوها علیه آنان بود، در هند جشن گرفت. ذاکر حسین با آن که مسلمان بود ولی در میان هندوها نیز محبوبیت داشت. از او کتاب هایی به نام سرمایه داری، اقتصاد، اخلاق و مملکت داری نیز برجای مانده است. دکتر ذاکر حسین سرانجام در سوم آوریل ۱۹۶۹م در ۷۲ سالگی درگذشت. وی در میان نسل امروزی هندوها و مسلمانان هند احترام ویژه ای دارد.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: تولد "یوسْتْ وَندِل" ادیب معروف هلندی (۱۵۸۷م) (ر.ک: ۷ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "جان نِپر" ریاضی دان اسکاتلندی و واضع لُگاریتم در ریاضی (۱۶۱۷م)

شرح مناسبت:

جان نِپر، ریاضی دان اسکاتلندی در سال ۱۵۵۰م در ادینبورو، پایتخت این کشور و در خانواده ای مرفه به دنیا آمد و به رسوم اشرافی انگلستان تربیت یافت. وی در دوران جوانی، زمانی که اروپا دستخوش مناقشات دینی بود و نهضت پروتستانْ سراسر این قاره را در برگرفته بود، سفرهای زیادی به کشورهای اروپایی نمود و به مذهب پروتستانْ گرایید. شهرت عمده نِپر در ریاضیات مبتنی بر طریقه تازه ای بود که وی برای انجام عملیات محاسباتی عرضه داشت. وی معتقد بود که کلیه اعداد را می توان به صورت بالقوه نوشت. مثلاً- چهار را به صورت دو به توان دو. او هم چنین بر این اعتقاد بود که اگر اعداد به این صورت نوشته شود، عمل جمع، جانشین ضرب و عمل تفریق جانشین تقسیم خواهد شد. نپر برای تحقق بخشیدن به فکر خود، مدت بیست سال وقت صرف کرد و توانست فرمول های پیچیده ای برای نوشتن کلیه اعداد به صورت بالقوه به دست آوَرَد. وی این نحوه محاسبه را لُگاریتم به معنای اعداد متناسب نامید. جان نپر نهایتاً در سال ۱۶۱۴م، جداول لگاریتمی خود را به چاپ رسانید که مورد استقبال فراوان جامعه علمی عصر قرار گرفت. می توان گفت که تأثیر این یافته های علمی در علم آن روز، با تأثیر ماشین های حسابگر امروزی برابر است. از دیگر کارهای نِپر در ریاضیات، عدد نپر است و دیگر اینکه وی با ابداع علامت اعشاری، کسر اعشاری را به صورت امروزی درآورد. جان نِپر سرانجام سه سال پس از انتشار لگاریتم، در چهارم آوریل ۱۶۱۷م در

شصت و هفت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "آنتوان گالان" مستشرق فرانسوی و مترجم کتاب هزار و یک شب (۱۶۴۶م)

شرح مناسبت:

آنتوان گالان، خاورشناس فرانسوی و متخصص سکه شناسی شرقی، در چهارم آوریل ۱۶۴۶م در خانواده ای فقیر در ناحیه شمال شرقی فرانسه به دنیا آمد. وی پس از چند سال تحصیل، به علت فقر، مدرسه را رها کرد و به کار پرداخت. گالان پس از چندی راهی پاریس شد و پس از فراگیری زبان ترکی، با سمت منشی سفیر فرانسه در دربار عثمانی، به قسطنطنیّه رفت. وی در آنجا مطالعات شرقی خود را ادامه داد و در ضمن به فراگیری زبان یونانی جدید و تحقیق در سکه های یونانی پرداخت. گالان در بازگشت به پاریس، هم چون بسیاری دیگر از شرق شناسان، مجموعه نفیسی از سکه های قدیم شرق را برای موزه های فرانسه به همراه آورد و این آثار را از مهد اصلی خود خارج نمود. وی در سال های بعد نیز نسخه های خطی و اسناد باستانی متعددی را از خاور نزدیک، به غرب منتقل کرد و اطلاعات خود را در مورد مشرق زمین تکمیل نمود. گالان در سال ۱۷۰۱م به جهت تألیف کتاب های متعدد خود، به عضویت فرهنگستان کتیبه ها و ادبیات انتخاب شد و به تألیف یک فرهنگ سکه شناسی برای این مؤسسه پرداخت. اما شهرت اصلی گالان بدین سبب بود که وی نخستین مترجم کتاب هزار و یک شب به زبان فرانسوی بود که در دوازده جلد در پاریس به طبع رسید. این کتاب در میان اروپائیان مقبولیتی عظیم یافت و ترجمه گالان، هنوز هم یکی از مهم ترین ترجمه های کتاب هزار و یک شب به زبان اروپایی می باشد. با این

ترجمه آزاد یا اصلاحی، که جوهر اصلی متن را حفظ کرده بود، گالان دریچه گسترده ای از ادبیات داستانی عرب را به روی اروپائیان گشود و به طور کلی، تصویری مبالغه آمیز و وهم انگیز از جهان اسلام و شرق ارائه کرد. گالان هم چنین قرآن کریم را نیز به زبان فرانسوی ترجمه کرد. علاوه بر آن لطائف کلام و حِکَم شرقیان، قصص و افسانه های بید پای هند و لقمان حکیم از دیگر آثار چاپ شده گالان است، ضمن این که ترجمه های متعددی نیز از اوبه یادگار مانده است. آنتوان گالان سرانجام در هفدهم فوریه ۱۷۱۵م در ۶۱ سالگی در پاریس درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "لویی بلان" نظریه پرداز معروف فرانسوی (۱۸۱۲م) (ر.ک: ۲۷ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: امضای پیمان آتلانتیک شمالی "ناتو" توسط کشورهای اروپای غربی (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

پیمان آتلانتیک شمالی که به اختصار ناتو نامیده می شود اتحادیه ای سیاسی - نظامی است که در چهارم آوریل ۱۹۴۹م با عضویت کشورهای بلژیک، فرانسه، لوکزامبورگ، هلند، انگلیس، کانادا، دانمارک، ایسلند، ایتالیا، نروژ، پرتغال و امریکا در پایتخت امریکا شکل گرفت. به موجب این پیمان، حمله به هر یک از کشورهای عضو، حمله به تمام اعضا تلقی شده و باید بقیه کشورها از آن کشور حمایت نمایند. سازمان آتلانتیک شمالی در آغاز برای جلوگیری از نفوذ کمونیسم و مقابله با تهدید نظامی شوروی در اروپا به وجود آمد و عامل مؤثری برای تثبیت سلطه و نفوذ امریکا در اروپا بود. این سازمان بیشتر یک تشکیلات نظامی است که دارای یک سازمان اداری و یک دبیر کل غیرنظامی می باشد. ولی بازوی اجرایی این سازمان، ستاد فرماندهی مشترک نیروهای پیمان است که همیشه یکی از افسران ارشد امریکایی در رأس آن قرار دارد، زیرا قسمت اعظم بودجه این سازمان را امریکایی ها تأمین می کنند و به همین جهت بود که فرانسه در سال ۱۹۶۰م نیروهای نظامی خود را از ناتو خارج ساخت. آلمان، یونان، اسپانیا و ترکیه از دیگر کشورهایی بودند که در مراحل بعدی به این پیمان ملحق شدند. تشکیل پیمان ناتو، از نتایج جنگ سرد و واکنشی در برابر تهدیدات احتمالی شوروی بود. اما با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و بلوک کمونیست و انحلال سازمان پیمان ورشو که برای مقابله با ناتو به وجود آمده بود، سازمان پیمان آتلانتیک شمالی نیز هدف و ماهیت قبلی خود را از دست داد و بعضی از کشورهای اروپای

شرقی و حتی خود روسیه نیز خواهان عضویت در این سازمان شدند. با وجود این، امریکا اصرار دارد که سازمان در قالب پیشین خود هرچند با تشکیلات نظامی محدودتری باقی بماند. سازمان پیمان آتلانتیک شمالی، مهم ترین عامل نفوذ و قدرت امریکا در اروپا به شمار می رود و امریکایی ها در پوشش این سازمان، بیش از سی صد هزار نیرو و نیز پایگاه های متعددی در این قاره دارند. هم چنین ناتو در بسیاری از مواقع به عنوان بازوی نظامی اروپا و امریکا، اهداف سیاسی اعضای خود را نیز دنبال می کند. مقر پیمان سازمان آتلانتیک شمالی در بروکسل پایتخت بلژیک است و تشکیلات اداری آن، تحت نظر یک دبیر کل اداره می شود.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "سِنِگال" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری سِنِگال با ۱۹۶/۷۲۲ کیلومتر مربع وسعت در کنار اقیانوس اطلس در غرب افریقا و در همسایگی موریتانی، مالی، گینه و گامبیا واقع شده است. جمعیت سنگال ۹/۵ میلیون نفر بوده و اکثر آنان سیاه می باشند. بیش از ۹۰٪ مردم این کشور، مسلمان و زبان رسمی آن فرانسوی است. پایتخت این کشور، شهر داکار می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت سِنِگال تا سال ۲۰۲۰م بیش از ۱۶ میلیون نفر خواهد بود. از شهرهای مهم آن تیئس، کائولاک و سن لویی می باشد. واحد پول سنگال "فرانک سی اف آ" است. سنگال از نظر اقتصادی کشور فقیری است. نظام سیاسی حاکم بر سنگال جمهوری چند حزبی و با یک مجلس قانون گزاری است. این کشور از قرن پانزدهم میلادی تحت نفوذ و استعمار پرتغال قرار گرفت و فرانسوی ها نیز از قرن هفدهم به غارت منابع

طبیعی و انسانی سِنِگال پرداختند. به دنبال تضعیف فرانسه در جریان جنگ جهانی دوم، این کشور استعماری مجبور شد به سنگال نیز هم چون دیگر مستعمراتش امتیازاتی بدهد. در نهایت، سنگال در ۱۹۵۸م استقلال داخلی یافت و در چهارم آوریل ۱۹۶۰م به استقلال کامل رسید.

مناسبت ۰۷: گردش اولین سفینه فضایی جهان به دور ماه توسط فضانوردان شوروی (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

پس از آن که دانشمندان شوروی و سپس امریکایی موفق به پرتاب سفینه هایی به فضا شدند و برای اولین بار فضانوردان را به فضا فرستادند، از سال ۱۹۶۶م مسابقه برای تسخیر کره ماه آغاز شد. در نهایت در روز چهارم آوریل ۱۹۶۶م، نخستین سفینه فضایی که از طرف شوروی به فضا پرتاب شده بود به دور کره ماه گردش کرد و عکس هایی از کره ماه به زمین فرستاد. این مسئله رقابت فضایی بین دو ابرقدرت را فزونی بخشید، تا این که دو ماه بعد در ششم ژوئن ۱۹۶۶م، یک سفینه امریکایی بدون سرنشین بر روی کره ماه فرود آمد و اطلاعاتی از سطح کره ماه به زمین مخابره نمود.

مناسبت ۰۸: ترور "مارتین لوتر کینگ" رهبر سیاهپوستان امریکا (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

مارتین لوترکینْگْ، سیاه پوست مبارز امریکایی، در ۱۵ ژانویه سال ۱۹۲۹م به دنیا آمد. وی از جوانی وارد فعالیت های سیاسی و اجتماعی شد و در راه به دست آوردن حقوق سیاهان تلاش کرد. او یک مسیحی فقیر بود ولی تلاش هایش برای دفاع از حقوق سیاهان مورد حمایت همه سیاه پوستان مسلمان و مسیحی قرار گرفت. لوترکینگ، مهاتما گاندی، رهبر استقلال طلب هند را پیشوای خود قرار داده بود. در سال ۱۹۵۶م وقتی زن سیاه پوستی حاضر نشده بود در اتوبوس جای خود را به یک زن سفیدپوست بدهد، و آن زن سیاه پوست را به همین دلیل از اتوبوس بیرون انداختند، مارتین لوترکینگ، استفاده سیاهان از اتوبوس را در سراسر امریکای شمالی تحریم کرد و این تحریم توسط دوازده میلیون سیاه پوست امریکایی رعایت شد تا اینکه در اواخر همین سال، دادگاه عالی ایالات متحده، تبعیض میان سفید و سیاه

را در کشور ممنوع اعلام کرد. مارتین در سال ۱۹۶۳م جنبش عظیم یک صد هزار نفری را در پایتخت امریکا تدارک دید. او در سال ۱۹۶۴م به سبب مبارزات صلح آمیز و بدون خشونت خود، موفق به دریافت جایزه صلح نوبل گردید، اما در ۴ آوریل ۱۹۶۸م به ضرب گلوله یک سفید پوست نژادپرست از اعضای فرقه تروریستی کوکلوکْسْ کِلان، در ۳۵ سالگی به قتل رسید.

مناسبت ۰۹: اعدام "ذوالفقار علی بوتو" رئیس جمهور پیشین پاکستان (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

ذوالفقار علی بوتو سیاست مدار پاکستانی، در پنجم ژانویه ۱۹۲۸م در خانواده ای ثروت مند و مسلمان در شهر لارکانا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، از دانشگاه های کالیفرنیا و آکسفورد در رشته حقوق فارغ التحصیل شد. بوتو پس از اتمام تحصیلات خود، شغل وکالت را در پاکستان برگزید و در دادگاه عالی مشغول فعالیت گردید. او در سال های بعد، وارد فعالیت های سیاسی شد و از سال ۱۹۵۸م به مدت هشت سال در دولت های مختلف پست وزارت یافت. بوتو در سال ۱۹۶۶م به دلیل نپذیرفتن موافقتنامه با هند بر سر کشمیر از مقام خود استعفا داد و سال بعد حزب مخالف دولت را به نام حزب مردم تشکیل داد. این حزب در انتخابات سال ۱۹۷۰م اکثریت کرسی ها را به دست آورد. ذوالفقار علی بوتو در سال ۱۹۷۱م، به دنبال شکست پاکستان از هند و تجزیه پاکستان شرقی، به ریاست جمهوری پاکستان رسید. در سال ۱۹۷۳م، هنگامی که قانون اساسی جدید پاکستان، قدرت اصلی را به نخست وزیر سپرد، بوتو عهده دار این سمت شد. در نهایت در ۱۹۷۷، ژنرال محمد ضیاءالحق طی کودتایی، بوتو را سرنگون کرد و او را

به قتـل و خیـانت به کشور، متهم نمود. ذوالفقار علی بوتو سـرانجام علی رغم درخواست رهبران برخی کشورها برای عفو وی، در چهارم آوریل ۱۹۷۹م در ۵۰ سالگی اعدام شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: وقوع قتل عام معروف "هارْلِم" در هلند (۱۵۸۵م)

شرح مناسبت:

در پنجم آوریل ۱۵۸۵م قتـل عام معروف به "هارلم "در شـهری به همین نام در هلنـد که مرکز اسـتقلال طلبان این کشور بود، انجـام شـد. اسپانیا به منظور تحکیم سـلطه خویش بر سـرزمین هلنـد، دست به کشـتارهای وسـیعی در این کشور زد که فـاجعه بارترین آنها، قتل عام هارلم بود. در این روز شـهر تاریخی هارلم به دست اسـپانیایی ها افتاد و در جریان آن، حدود شش هزار نفر از آزادی خواهان و اسـتقلال طلبان هلندی جان خود را از دست دادند. با این حال، در ۱۶۰۹م، هلند از سلطه اسپانیا رهایی یافت و استقلال خود را به دست آورد. (ر.ك: ۳۰ آوریل)

مناسبت ۰۲: تولد "توماس هابْزْ" فیلسوف انگلیسی (۱۵۸۸م) (ر.ک: ۴ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: پایان جنگ نیروی دریایی هلند و انگلیس (۱۶۵۴م)

شرح مناسبت:

جنـگ هـای انگلیس و هلنـد معمولاًـ برسـر تصـرف سـرزمین ها و یا به دلیل بروز اختلافات سیاسـی و مـذهبی بود. اما در سال ۱۶۵۲، جنگی میـان دو کشور به وقوع پیوست که ریشه در رقـابت هـای تجـاری و اقتصـادی داشت. چرا که هر یک از این دو کشور از موفقیت تجارتی طرف دیگر خشـمناک بودند. از این رو به دنبال بهانه ای بودند تا دیگری را از صحنه حذف نمایند. در نهـایت، جنگ هنگامی آغاز شـد که در ۲۳ مارس ۱۶۵۲م، ناوگـانی از هلنـد در حال تردد در آب های انگلیس نسبت به کشتی هـای انگلیسـی ادای احترام نکرد و به این بهانه جنگی دیگر آغاز شـد که سه مرحله به طول انجامیـد. دو کشور قـدرت منـد اروپایی قرن هفدهم درصدد حذف نفوذ دیگری در دریای مانش، دریای شـمال، اقیانوس اطلس و هند شـرقی بودند. این جنـگ هـا هر بـار طی قراردادهـایی به پایـان می رسـید اما پس از مـدتی، بار دیگر شـعله ور می شـد. در سومین مرحله جنگ دریایی، هلنـدی ها، انگلیس را مجبور به پذیرش صـلح نمودند که این قرارداد در ۵ آوریل ۱۶۵۴م به امضا رسید و آتش بس اعلام گردید.

مناسبت ۰۴: اعدام "ژرژ دانتون" یکی از رهبران انقلاب فرانسه (۱۷۹۴م)

شرح مناسبت:

ژرژ ژاک دانتون مبارز انقلابی فرانسه در ۲۵ اوت ۱۷۵۹م در فرانسه به دنیا آمد. وی در ابتدا به فراگیری علوم مذهبی پرداخت اما چون با محیط آموزشگاه های مذهبی سازش نداشت، در یک مدرسه غیرمذهبی به تحصیل مشغول شد. دانتون پس از به پایان رساندن این دوره، به خواندن زندگی مورخین و رجال قدیمی روم پرداخت و تحت تأثیر جمهوری خواهان روم قرار گرفت. وی پس از

چنـدی راهی پـاریس شـد و بـا فراگرفتن علم حقـوق، به کـار وکـالت روی آورد. دانتـون همـواره از مردم تهی دست و فقیر و محروم طرفـداری می کرد تـا این که به شـهرت رسـید. وی قبل از وقوع انقلابِ کبیر فرانسه، فعالیت های سیاسـی خود را آغاز کرد و بـا اتخـاذ مواضـع ضـد حکـومت سـلطنتی، مورد توجه انقلا‌بیون این کشور قرار گرفت. دانتون اعتقـاد داشت که شـاه و درباریـان را بایـد زنـدانی کرد که این امر مخـالفت گروه های تنـدرو را که معتقـد به اعـدام شاه بودنـد، برانگیخت. دانتون در جریان انقلاب فرانسه، در روز دهم اوت ۱۷۹۲م در راس گروهی از انقلابیون مسـلح، به محل اقامت خانواده سلطنتی حمله برد و در صـدد دسـتگیری لویی شـانزدهم برآمـد. او در دوران انقلاب فرانسه مشاغل مهمی یافت و در شـمار سـران انقلاب جای گرفت. دانتون پس از پیروزی انقلاب، مدیر اصـلی دفاع ملی در فرانسه و کارگردان محاکمات انقلابی بود که سـیاستی خشـن را تعقیب می کرد و ترور را وسـیله ای موقت برای حکومت می دانست. با این حال پس از چنـدی بین دانتون و روبسپیر رئیس کنوانسـیون و یکی از رهبران عمـده انقلاب فرانسه اختلاف نظر روی داد و به جـدایی آن دو انجامیـد. پس از مـدت کوتاهی، روبسپیر حتی به دانتون به عنوان دوست نزدیـک و همکار قـدیمی خود هم رحم نکرد و دادگاه انقلابی پاریس در یک جلسـه کوتاه، حکم اعـدام او و چنـد تن از پیروان وی را که به دانتونیست معروف شـده بودنـد صادر کرد. در پنجم آوریل ۱۷۹۴م، در ۳۵ سالگی به تیغ گیوتین سپرده شد و جان داد. با این

حال، دوران حکومت روبسپیر دوام چندانی نیافت و کمتر از چهار ماه بعد سر روبسپیر نیز زیر تیغ گیوتین از تن جدا شد.

مناسبت ۰۵: امضای معاهده "بال" بین دولت های اروپایی (۱۷۹۵م)

شرح مناسبت:

در ۵ آوریل ۱۷۹۵م، معاهده بال در شهری به همین نام در کشور سوئیس، میان جمهوری فرانسه و دولت های پروس، اسپانیا و هلند به امضا رسید. به موجب این معاهده، دولت های هلند، اسپانیا و پروس که در جنگ با سپاهیان فرانسه شکست خورده بودند، متعهد شدند که در امور داخلی فرانسه دخالت نکنند. هم چنین بر اساس معاهده بال، بلژیک و اراضی ساحل چپ رود رِن به فرانسه واگذار گردید.

مناسبت ۰۶: پایان گلوله باران شهر غزه توسط صهیونیست ها (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

نظامیان رژیم صهیونیستی از روز چهارم آوریل ۱۹۵۶م، زنان، کودکان و سالخوردگان را در شهر غزّه، زیر آتش شدید گلوله های خمپاره قرار دادند و در مدت دو روز، ۵۶ تن از آنها را به خاک و خون کشیده و سی نفر دیگر را زخمی کردند. در برابر این جنایت رژیم صهیونیستی که تا فردای آن روز در ۵ آوریل ۱۹۵۶م به طول انجامید، غرب و مجامع بین المللیِ دفاع از حقوق بشر، مانند سایر موارد مشابه، واکنشی نشان ندادند.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: الحاق سرزمین پرتغال به استعمار اسپانیا (۱۵۸۰م)

شرح مناسبت:

پرتغال از دیرباز رقیب سرسخت سیاسی و استعماری اسپانیا در قاره های آسیا، افریقا و امریکا به شمار می رفت، اما به علت مهاجرت فراوان اتباع پرتغال به مستعمرات این کشور و نابسامانی اوضاع اقتصادی، پرتغال این کشور به تدریج نفوذ و قدرت سیاسی خود را از دست داد و همین موضوع موجب شد تا اسپانیا، این سرزمین را تصرف کند. پس از این واقعه بسیاری از مستعمرات پرتغال به دست قدرت استعماری هلند افتاد و برخی نیز به تصرف اسپانیا درآمد. اما در سال ۱۶۴۰م، بر اثر قیام مردم پرتغال، این کشور بار دیگر مستقل شد. (ر.ک: ۱۰ ژوئن)

مناسبت ۰۲: کشف قطب شمال توسط "رابرت پیری" دریاسالار امریکایی (۱۹۰۹م)

شرح مناسبت:

آدمی از دیرباز درصدد شناسایی محیط اطراف خود بود و طی سال های متمادی، نقاط مختلف زمین را کشف کرد. افراد بسیاری برای شناساندن نقاط ناشناخته زمین، سختی های طاقت فرسایی را تحمل کردند و گوشه وکنار جهان را کشف نمودند. یکی از نقاط مجهول برای بشر، ناحیه قطب بود و تلاش فراوانی برای کشف و ورود به آن به عمل آمد. در تاریخ ششم آوریل ۱۹۰۹م یکی از آمال دیرینه بشر که رسیدن به قطب شمال بود جامه عمل پوشید و یک دریانورد امریکایی به نام رابرت ادوین پیری به اتفاق پنج نفر از همراهان خود، پس از تحمل رنج و مشقت زیادْ به آن سرزمین رسیدند. وی پیش از آن چند سفر دیگر به قطب شمال کرده بود ولی نتوانست وارد آن شود تا اینکه در سفر سال ۱۹۰۹م بود که به این موفقیت نائل آمد. وی در یکی از این سفرها، دچار سرمازدگی شد که به قطع ده انگشت پای

او منجر گشت.

مناسبت ۰۳: ورود امریکا به جنگ جهانی اوّل و اعلان جنگ به آلمان (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

در شرایطی که حدود سه سال از آغاز جنگ جهانی اول گذشته بود، امریکا در ششم آوریل ۱۹۱۷م به نفع فرانسه و انگلیس وارد جنگ شد و به آلمان اعلان جنگ داد. بهانه ورود امریکا به جنگ، حملات زیردریایی های آلمان به کشتی های بازرگانی امریکا و غرق شدن تعدادی از آنها بود. به دنبال آمادگی امریکا برای ورود به جنگ، معاهده ای در این مورد به تصویب مجالس سنا و نمایندگان امریکا رسید و سپس ویلسون رئیس جمهور وقت امریکا نیز آن را امضا کرد و از روز ششم آوریل ۱۹۱۷م، دستور داد تا ارتش این کشور به طور رسمی وارد جنگ با آلمان شود. ورود امریکا به جنگ جهانی اول، نقش مؤثری در پیروزی متحدین داشت. امریکا در جریان جنگ جهانی اول، به علت بُعد مسافت و دور بودن از صحنه اصلی نبرد در اروپا، از لحاظ زیرساخت های اقتصادی دچار زیان و ضرر نگردید. این در حالی بود که بیشتر اماکن و منابع اقتصادی دول اروپایی تخریب شده بود. امریکا در این مدت به کشورهای اروپایی وام های کلان داد که با دریافت بهره های آن، ذخایر این کشور انباشته شد. از طرف دیگر، امریکا در مناطقی چون امریکای لاتین، با روی کار آوردن رژیم های دست نشانده، به تحکیم جایگاه خود پرداخت، مجموعه این عوامل و دیگر عوامل پنهان و پیدا، باعث قدرت گیری هرچه بیشتر امریکا در صحنه بین المللی گردید و این کشور، نقش تعیین کننده ای یافت.

مناسبت ۰۴: روز پیروزی کشور افریقایی "اتیوپی" (حبشه) (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

جنگ جهانی دوم اگر چه به صورت رسمی و فراگیر از نیمه سال ۱۹۳۹م آغاز گردید اما جنگ ها

و برخوردهـای متعـدد و پراکنـده ای جهـان را در انتظـار نبردی همگـانی قرار داده بود. بحران حبشه در اوائـل ۱۹۳۶م از جمله حوادثی است که در ریشه یابی و بررسـی زمینه های وقوع جنگ جهانی دوم نقشـی برجسته دارد. با حمله نیروهای ایتالیا تحت رهبری موسولینی به شـرق افریقـا، در ۹ مـاه مه ۱۹۳۶م سـرزمین اتیوپی به تصـرف نیروهای اشـغال گر درآمـد و به ایتالیا ملحق گشت. این عمل ابتدا از سوی آلمان و اتریش و سـپس از طرف فرانسه و انگلستان به رسمیت شناخته شد. در این میان شکایت اتیوپی به جامعه ملل نه تنها اثری در پی نـداشت بلکه این جامعه پس از آن که الحاق اتیوپی به ایتالیا اعلام شد، تحریم ها علیه موسـولینی را نیز خـاتمه داد. پنـج سـال بعـد، قـاره افریقـا صـحنه برخوردهـای متفقین و متحـدین بود. در ژانویه ۱۹۴۱م "هایله سلاسـی" امپراتور اتیوپی که از کشور گریخته بود، به اتیوپی بازگردانـده می شود تـا بـا همکاری نیروهای انگلیسـی در بیرون راندن نیروهای ایتالیا مشارکت نماید. در آوریل همان سال نیروهای انگلسـتان و اتیوپی موفق می شوند اشغال گران فاشیسم را علی رغم کمـک های آلمان، شـکست داده و در ۶ آوریل ۱۹۴۱م آدیس آبابا پایتخت اتیوپی را به تصـرف درآورنـد. به این ترتیب، روز ششم آوریل ۱۹۴۱م، به عنوان روز پیروزی عنوان می شود. (ر.ک: ۲۸ مه)

مناسبت ۰۵: حمله ارتش آلمان نازی به یوگسلاوی و یونان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

دو سـال پس از آغـاز رسـمی جنـگ جهـانی دوم، نیروهـای آلمـانِ نازی در ادامه کشور گشایی ها و تصـرف ممالک مختلف اروپایی، در ۶ آوریل ۱۹۴۱م به یونان و یوگسلاوی حمله ور شده و این دو کشور را به امپراتوری رایش

سوم منضم نمودنـد. کشور یونـان در حـالی از سال ۱۹۴۰م مـورد هجوم نیروهـای ایتالیـا قرار گرفت که پیش از آن، اعلام بی طرفی کرده بود. در سـال بعـد از آن، نیروهـای آلمـان به یونـان حمله نموده و موفق به تصـرف آن شدنـد و تـا سال ۱۹۴۴ این کشور را در اختیار خود داشـتند که در نهایت، در این سال توسط قوای انگلیسـی بیرون رانده شدند. یوگسلاوی نیز در ابتدای جنگ جهانی دوم اعلام بی طرفی کرد، اما پس از حمله نیروهای آلمان، این کشور تسـلیم شـد و به سـرعت تجزیه گردید. هم چنین پادشاه و اعضای دولت فراری شدند، اما نیروهای مقاومت سـلطنت طلب و نیز کمونیست ها به رهبری ژنرال تیتو به مقابله با نیروهای اشـغال گر پرداختنـد. در سال ۱۹۴۴ متفقین و به ویژه نیروهـای روسـی، به کمـک افراد تحت فرمـان تیتـو، موفق به اخراج آلمان ها شدند.

مناسبت ۰۶: آغاز حمله هواپیماهای ژاپنی به ناوهای متفقین در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

هنگـامی که قوبیلای خـان امپراتور چین بـا سه هزار کشتی پر از مردان جنگی به طرف ژاپن هجوم برده بود. یکی از هولنـاک ترین توفـان هـای اقیانوس آرام و سواحل ژاپن، در ۱۷ ژوئیه ۱۲۸۱م به وقـوع پیوست. به این ترتیب، این توفـان گرچه سواحل ژاپن را درنوردیـد، امـا بـاعث نجـات ژاپن شـد چرا که توفـانْ اکـثر کشتی هـای امپراتور چین را غرق نمود و مـابقی آن هـا را پراکنده ساخت. این توفان نجات بخش از سوی ژاپنی ها "کامیکازه" نام یافت. بیش از ۶۰۰ سال بعد از واقعه فوق، در جریان جنـگ جهـانی دوم، نبرد میان نیروهای ژاپنی و امریکایی گسترش یافت. در این زمان به پیشـنهاد ژنرال هیـدکی تویو، نخسـت وزیر وقت

ژاپن، نیروهـای ضـربتی این کشور که به کامیکـازه موسوم شـده بودنـد، علیه نیروهـای امریکا وارد عمل شدنـد. در این نوع از برخورد که در جریـان تهاجم نیروهای امریکایی برای تصـرف جزیره اوکیناوا به عنوان مهمترین پایگاه دریایی ژاپن، در ششـم آوریل ۱۹۴۵م به وقوع پیوست، خلبانان از جان گذشـته ژاپنی، هواپیماهای خود را به کشتی های امریکایی می زدنـد و ضـمن وارد ساختن خسارات و تلفاتِ فراوان که به کشـته شـدن خود آنها نیز می انجامیـد، بعضاً باعث غرق کشتی های امریکایی می شدنـد. در جریان حمله نیروهای امریکایی به ژاپن، ۱۳۰۰ کشتی، ده هزار هواپیمـا و ۴۵۰ هزار سرباز امریکایی شرکت داشتند که در جریـان حمله کامیکـازه هـا و حملات ژاپنی ها، بیش از ۷۶۰ هواپیمـا و ۴۰۰ کشتی امریکـا از بین رفت و یـا به شـدت آسیب دید.

مناسبت ۰۷: درگذشت "چیان کایچک" سیاست مدار چینی و رئیس جمهور سابق چین ملی (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

چیـان کایچک رئیس جمهور سابق چین ملی در ۳۱ اکتبر ۱۸۸۶ به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصـیلات متوسطه وارد ارتش شـد و در جریان انقلاب جمهوری خواهان برضـد حکومت سـلطنتی، به گروه طرفداران سون یات سن پیوست. چیان کایچک در سال ۱۹۲۵م پس از مرگ سون یات سن به رهبری حزب حاکم کشور رسید و توانست بر شورش های داخلی غلبه کند. در سال ۱۹۳۱م ژاپن به خـاک چین حمله برد و این جنـگ هـا به جنـگ جهـانی دوم متصـل گردیـد. با پایان جنگ جهانی، میان قوای چیـان کایچـک و کمونیست های چین جنگی روی داد که به شـکست کیان کایچک و فرار او به تایوان انجامیـد. از این پس، کمونیست ها، در پکن اعلام جمهوری خلق چین کرده و حکومت کمونیستی

بنیـان نهادنـد. از آن طرف، چیـان کایچـک در تـایوان حکومت چین ملی در تبعیـد را تشـکیل داد و مورد حمایت امریکا قرار گرفت. وقتی که حکومت کمونیستی چین به رهبری مائو قصد حمله به تایوان را داشت، نیروهای ناوگان هفتم ارتش امریکا به دسـتور ترومن رئیس جمهور آن کشور، قوای چین را از حمله باز داشـتند. حمایت امریکا از رژیم چیان کایچک به حـدی بود که با اعمال نفوذ ایالات متحده کرسی های نمایندگی چین در سازمان ملل در اختیار تایوان باقی ماند. اما پس از آن که چیان کایچک در شـشم آوریل ۱۹۷۵م در سن ۸۷ سـالگی درگـذشت رابطه دولت جانشـین او با امریکا و ژاپن که به تازگی دولت چین را به رسمیت شناخته و مبادلات بازرگانی و اقتصادی با کمونیست های پکن برقرار کرده بودند، تیره شد. در سال ۱۹۸۰م نیز به موازات اخراج تـدریجی تـایوان از سازمان های جهانی، چین کمونیست جانشـین تایوان گردیـد و به تمام این سازمان ها راه یافت.

مناسبت ۰۸: وقوع کودتا در سودان و سقوط "جعفر نُمیری" رئیس جمهور پیشین سودان (۱۹۸۵م)

شرح مناسبت:

ژنرال جعفر نُمیری رئیس جمهور پیشین سودان در اول ژانویه ۱۹۳۰م درشهر دورمان سودان به دنیا آمد. وی پس از آن که از کالج نظامی سودان فارغ التحصیل شد، در ۲۵ مه ۱۹۶۹م با یک کودتا قدرت را در سودان به دست گرفت. نُمیری که با درجه سرهنگی اقدام به کودتا علیه اسماعیل الازهری حاکم وقت سودان کرده بود، پس از کودتا به درجه ژنرالی نائل آمد و ده سال بعد حتی عنوان مارشالی را نیز بر خود نهاد. نمیری در ابتدا به عنوان قهرمان سوسـیالیسم به قدرت رسـید و در واقع با این شعار دروغین، جای پای

خود را در سودان و در میان اصلاح طلبان ملی محکم گردانید. ولی ظرف مدت کوتاهی تیغ تصفیه های او متوجه تمامی مخالفان مذهبی وی شد و حتی میانه روهایی نیز که با او همکاری داشتند از این تصفیه بر کنار نماندند. این روال باعث ایجاد کودتای کمونیستی علیه نمیری در سال ۱۹۸۱م شد. وی طی این کودتا بازداشت شد ولی با کمک انور سادات و معمّر قذافی حاکمان مصر و لیبی توانست به قدرت باز گردد و کودتاچیان را تار و مار سازد. نمیری در طول سال های زمام داری خود، به دلیل عزل و نصب های فراوانی که انجام داد، خود گهگاه سرپرستی وزارتخانه های مختلف یا حتی سمت نخست وزیری سودان را نیز برعهده می گرفت. وی در طول حکومت شانزده ساله خود، روابط عمیقی با امریکا و غرب برقرار کرد. این وابستگی به امریکا، موجب انزوای سیاسی سودان در جهان عرب گردید و این انزوا مخالفت های داخلی و خارجی علیه حکومت نمیری را تشدید کرد. از این رو، جعفر نمیری در ایام حکومتش با بیش از ۱۵ کودتا روبرو شد که در آخرین مورد در یک کودتای بدون خون ریزی در ششم آوریل سال ۱۹۸۵م، هنگام سفر از امریکا به مصر توسط سوار الذَّهب وزیر دفاع حکومت خود از کار برکنار شد و در مصر باقی ماند.

مناسبت ۰۹: یورش وحشیانه رژیم بعث عراق به اماکن مقدسه نجف و کربلا (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

پس از حمله امریکا و متحدان به عراق و اخراج نیروهای بعث از کشور کویت، مردم مسلمان و ستم دیده عراق که طی سال های دیکتاتوری حاکمان حزب خون خوار بعث، خواهان سرنگونی نظام صدام بودند، فرصت را غنیمت شمردند و با

استفاده از ضعف دولت مرکزی، قیام سراسری خود را بر ضد رژیم بعث آغاز کردند. در این زمان و در حالی که قیام مردمی، نقاط حساس کشور را در برمی گرفت، با توطئه سران کشورهای مهاجم، نیروهای اشغال گر، خاک عراق را تخلیه کردند تا راه صدام برای تار و مار کردن مردم انقلابی عراق باز شود. در این هنگام، رژیم صدام مرتکب بزرگ ترین جنایات ضدانسانی گردید و هرگونه مقاومت را به شدیدترین وجه ممکن سرکوب نمود. در جریان انتفاضه، صدام حتی از به کارگیری سلاح های شیمیایی علیه ملت خویش دریغ نکرد و در کنار آن، صدها هزار تن را به خاک و خون کشید. هم چنین پس از آن که عده ای از مردم، برای در امان ماندن از دست مزدوران بعثی به حرم مطهر امام حسین(ع) در کربلا و امام علی(ع) در نجف اشرف پناه برده بودند، نیروهای نظامی عراق با یورش به زائران روزه دار، گروهی از مردم را از دم تیر گذراندند و به ساحت مقدس آن دو امام بزرگوار اسائه ادب کردند. در پی این جسارت،موجی از خشم و نفرت، مسلمانان جهان و به ویژه شیعیان را فرا گرفت و آنان با برپایی راهپیمایی های متعدد خشم خود را به این جنایت ها و جسارت ها نشان دادند.

مناسبت ۱۰: آغاز جنگ داخلی و قبیله ای در کشور افریقایی "رواندا" (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

کشور افریقایی روآندا از قدیم الایام محل سکونت تیره ای از اقوام بانتو بود که "هوتو" نامیده می شدند. از قرن پانزدهم عده ای از مردمان قبیله "توتْسی" از منطقه اتیوپی در شمال این کشور، وارد روآندا شده و ضمن به وجود آوردن جامعه ای طبقاتی، بر دیگران تسلط

یافتنـد. هوتوها اکثریت ۸۴ درصـدی جمعیت روانـدا را تشـکیل می دهند و تا سال ۱۹۹۴ بر این کشور افریقـایی حکومت می کردند. در طی قرن های بعد گرچه دولت های اسـتعمارگر هم چون آلمان و بلژیک در این منطقه حاکمیت یافتند اما اختلاف و جنـگ هـای داخلی میـان قوم هـای محلی کمـابیش ادامه داشت. یکی از نقاط اوج آن در اوائل اسـتقلال این کشور در سال ۱۹۶۲ بود که به قتـل عام ۲۰ هزار نفر انجامیـد. بـا این حـال بزرگ ترین جنگ و شورش خونین در ۶ آوریل ۱۹۹۴م به وقوع پیوست. یـک سـال قبـل از آن، هوتوهـا برای ایجـاد یـک دولت موقت ائتلافی با توتْسـی ها و برگزاری انتخابات آزاد ریاسـت جمهوری، به توافق رسـیده بودنـد. امـا در پی ساقط شـدن هواپیمای حامل رئیس جمهور هوتوی روانـدا و کشـته شـدن وی در آوریل ۱۹۹۴، آتش جنـگ بـا حمله هوتوهـای افراطی بار دیگر روشن شـد. در جنگ خونینی که میان دو قبیله بزرگ هوتو و توتسـی در رواندا روی داد، افراطیون هوتو در مدت سه ماه، بیش از ۸۰۰ هزار نفر از افراد قبیله توتسـی و میانه روهای هوتو را قتل عام کردند و بیش از ۲ میلیون نفر نیز آواره شدند. گرچه مردم این کشور مسـیحی می باشند اما از سوی رهبران کاتولیک اقدامی جهت توقف کشـتارها و محکومیت این اعمال صورت نگرفت. در پایان این جنگ فاجعه آمیز، توتسـی ها که با امریکا روابـط نزدیک دارنـد بر هوتوها که از مناسـبات خوبی با فرانسه برخوردارنـد، پیروز شدنـد و حکومت را در روانـدا در دسـت گرفتند. دخالت امریکا و فرانسه نیز به بهانه حمایت

از جان اتباع بیگانه در روآندا بود. فاجعه روآندا از نقاط سیاه دوران سازمان ملل به حساب می آید. در آوریل ۲۰۰۴م مراسم بزرگ داشت دهمین سال این فاجعه برپا شد و دبیر کل سازمان ملل اذعان نمود که جامعه بین المللی در سال ۱۹۹۴ روآندا را فراموش کرده بود و امروزه سازمان ملل می کوشد تا با تلاش بیشتر به بازماندگان رسیدگی شود. بعد از گذشت ده سال از این واقعه، همچنان گورهای دسته جمعی پیدا می شود و زخم های مردم التیام نیافته و مشکلات پناهندگان و آوارگان همچنان ادامه دارد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: عروج پیامبر بزرگ الهی، حضرت عیسی(ع) (۳۳م)

شرح مناسبت:

حضرت عیسی بن مریم(ع) پیامبر بزرگ الهی و یکی از پیامبران اولوالعزم است که در ۲۵ دسامبر سال اول میلادی برابر با ۶۲۲ سال قبل از هجرت نبی مکرم اسلام(ص) در بیت لحم یا ناصره واقع در فلسطین امروزی، به امر خدا از حضرت مریم(س) دختر عمران زاده شد. قبل از تولد آن حضرت، میلاد ایشان پیش بینی شده بود و این امر برای حکّام زمان، ناگوار بود. از این رو، چون از جانب هردوس، والی روم مورد تهدید بود، خانواده او، وی را به مصر بردند. ایشان در سی سالگی در شهر جلیله، شروع به تبلیغ دین خود کرد که مورد عداوت روز افزون فریسیان قرار گرفت. موضوع به دار آویخته شدن حضرت عیسی(ع) از نظر مکتب اسلام، چنانکه در قرآن به آن تصریح شده است، امری بی اساس است و به تعبیر قرآن، امر به آنها مشتبه شده است. داستان پایان زندگی دنیوی حضرت عیسی(ع) بر اساس تواریخ و تفاسیر و احادیث از این قرار بوده که: جهودان که

همواره با حضـرت مسیح(ع) سرِ دشمنی داشتند، به قتل او تصمیم گرفتند. در آن حال عیسی(ع) با حواریون در باغی بود. سپاه یهود چون به باغ آمدنـد همه شاگردان عیسـی(ع) پراکنده شده و فرار کردند. یکی از یهودیان به نام یهودا که شبیه عیسـی(ع) بود و جـای عیسـی(ع) را نیز او نشـان داده بود به دست آنهـا افتـاد. سپاهیان او را بـا هلهله و غوغا، کشان کشان بردنـد و چون مجال تحقیق بیشتری نبود به دارش زدند. اما خداوند عیسـی(ع) را در آن حال به آسمان برد. به روایتی دیگر یکی از حواریون جوانی بود که به عیسی(ع) شباهت داشت. وی پس از اجازه از حضرت عیسی(ع)، خود را عیسی(ع) معرفی کرد و او را به دار زدند و امر بر یهودیان مشتبه شد. حضرت عیسی(ع) در هنگام عروج، ۳۳ سال داشت.

مناسبت ۲۰: تولد "ویلیام وُرْدْ زُورْثْ" ادیب و شاعر برجسته انگلیسی (۱۷۷۰م)

شرح مناسبت:

ویلیـام وردزورث ادیب و شـاعر معروف انگلیسـی، در هفتم آوریل ۱۷۷۰م در ایالت کمبِرْلَنْد انگلسـتان به دنیا آمـد و از اوان جـوانی به مطـالعه در زمینه ادبیـات پرداخت. وی قسـمت اعظم زنـدگی خـود را در شـمال انگلسـتان، در کنـار مردم روسـتایی گذراند و احساسات طبیعی و مناظر طبیعت و صـفای باطن مردم این ناحیه، الهام بخش آثارش گردید. وردزورث را پایه گذار مکتب رمانتیـک انگلسـتان می داننـد که بـا انتشـار مجموعه اشـعاری به نـام نغمه هـای شاعرانه از طرف او و شاعر هم وطنش، کالْریـجْ، این مکتب، تحولی فلسـفی و ادبی یـافت. شـعرای این مکتب به جـای پای بنـدی به سـنت ها، درانتخاب مطالب قالب ادبی، سبک، انشا و زبان شعری، شاعرانی مبتکر و بدعت گذار هستند. وردزورث دنیا را با چشم

عرفان می نگریست. در نظر او، طبیعت، مظهر جمال مطلق و مربی ذوق و احساسات بشری است و زندگی در دامان طبیعت، ساده و شیرین و سرشار از شادی و خرسندی است. در شعر وردزورث، انسان تماشاگری است که از دور، زیبایی های طبیعت را می بیند و تأثیر می پذیرد. اشعار او مثل همه اشعار رمانتیک، بسیار ظریف و آمیخته با تخیلات فراوان شاعرانه است و در آنها، شاعر غالباً بیش از آنکه با حقیقت ومنطق سر و کار داشته باشد. با روح و احساس خود سرگرم است. درآثار وردزورث، همه جا این نظر پیداست که زندگانی روزمره، برای بشر پر از لذات و شادکامی های معنوی است، و وظیفه بشر است که روح خود را برای استفاده از آنها آماده نماید. اصول عقاید وردزورث که در اشعار وی آمده، بر این مبنا استوار است که سازنده اصلی خصوصیت های اخلاقی و روحی بشر در سن بلوغ، همانا غرائز و لذت های بی غل و غش دوران کودکی است. وردزورث اگرچه به حفظ مزایای طبقات اصیلْ پای بند است و آنها را لازم و محترم می شمارد، اما از دیگر سو بر ضد نظام اجتماعی که موجب انحطاط اخلاقی مردم است عصیان می ورزد. خوانندگان آثار وردزورث، زیبایی طبیعت، گیاه ها، کوه ها و حیوانات را زنده و گویا احساس می کنند و با عالم طبیعت رابطه ای نزدیک و اسرارآمیز برقرار می سازند. اشعار وردزورث از اولین تغزّل های جوانی تا عمیق ترین و پراندیشه ترین آنها در سنین هفتاد سالگی، پیوسته با پیروزی همراه بوده است. احساس کلی که از اشعار وردزورث

به انسـان دست می دهـد، صـداقت و سادگی است. شاه کار وی، شـعر طویلِ زنـدگی نامه خودْ نوشتْ بود که شـهرت فراوانی یـافت. هـم چنیـن تفرّج، خـاطرات کـودکی و جنگجـوی شادمـان ازدیگر آثـار اوسـت. ویلیـام وردزورث که در اواخر عمر به امیرالشعرایی انگلستان رسید، سرانجام در ۲۳ آوریل ۱۸۵۰م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "گابریلا میسْتْرالْ" ادیب شهیر امریکای لاتین (۱۸۸۹م) (ر.ک ۷ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد خانم "آنا ماری شیمل" مستشرق آلمانی (۱۹۲۲م) (ر.ک: ۲۹ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تهاجم ایتالیا برای تصرف کشور آلبانی در آستانه جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

با شـعله ور شـدن آتش جنگ در اروپا، تمام قراردادها و معاهداتی که پس از جنگ اول جهانی امضا شده بود و پیشـگیری از جنـگ و تـأمین صـلح را مـدنظر قرار داده بود، از اعتبـار افتاد. یکی از این جنگ ها، حمله ایتالیا به آلبانی بود. در سال ۱۹۲۷م یک پیمان تـدافعی میان ایتالیا و آلبانی به امضاء رسـید که در واقع باعث شد نفوذ هرچه بیشتر ایتالیا در آلبانی ممکن گردد. با این حـال از سال ۱۹۳۵م کـه موسـولینی بـه فکر کشورگشـایی افتـاد، حمله به آلبـانی نیز مـدنظر او قرار گرفت. این نقشه در ۷ آوریل ۱۹۳۹م با بمباران سواحل آلبانی و پیاده شدن نیروهای ایتالیایی عملی گردید و با شکست مقاومت آلبانی، این کشور به تصـرف ایتالیای فاشـیسم درآمد. دو روز قبل از تهاجم ایتالیا برای تصـرف آلبانی، در جریان گفتگوهای معروف به "مذاکرات ژنرال هـا" بین ژنرال کایْتـل آلمـانی و ژنرال پارْیـانی ایتالیایی، تصـمیم نهایی برای آغاز این تجاوز نظامی، اتخاذ شـده بود. ده هزار سـرباز مسلح ایتالیایی با پشتیبانی ۴۰۰ هواپیما در حمله به آلبانی شـرکت داشـتند که در نبردی پنج روزه، ارتش آلبانی را شکست داده و این کشور را اشـغال کردنـد. با فرار پادشاه و ملکه این کشور، آلبانی جزئی از ایتالیا شده و دولتی فاشـیستی در آلبـانی روی کـار آمـد. بـا تسـلط موسولینی بر آلبـانی، اجلاس مشـروطیت آلبـانی، اتحـاد با ایتالیا را تصویب نموده و طی این مصوبه، پادشاه ایتالیا تاج و تخت آن کشور را تصاحب کرد. با این حال، ایتالیا کمتر از دو سال بعد مجبور به خروج از

این منطقه شد و راه برای شکست های بعدیش باز گردید.

مناسبت ۰۶: غرق کشتی جنگی ژاپنی "یاماتو" توسط امریکا در اواخر جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

در جریـان آخرین و بزرگ ترین نبرد دریـایی و زمینی بین امریکا و ژاپن در جریان جنگ جهانی دوم که برای تصـرف جزیره اوکینـاوا روی داد، ژاپنی هـا کشتی جنگی خود را به نـام یامـاتو برای یـک مـأموریت انتحاری به این جزیره اعزام کردنـد. این رزمناو عظیم ۷۲ هزار تنی که در آن تاریخ بزرگ ترین کشتی جنگی جهان به شـمار می آمد پس از وارد آوردن ضـرباتی به چنـد کشتی امریکـایی، سـرانجام توسط هواپیماهای امریکایی مورد حمله قرار گرفت و در روز هفتم آوریل ۱۹۴۵م غرق شد. تعـداد پرسـنل کشتی یاماتو، بیش از سه هزار و سـی صـد نفر بود که در جریان این نبرد، متجاوز از سه هزار نفر کشـته شدند و تنها سی صد نفر جان سالم به در بردند.

مناسبت ۰۷: درگذشت "هنری فورْدْ" مخترع امریکایی و پدر صنعت اتومبیل (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

هنری فورْد مختـرع امریکـایی در ۳۰ ژوئیه سـال ۱۸۶۳م در خـانواده ای فقیر در امریکـا به دنیـا آمـد. فـورد از کوچکی علاقـه مفرطی به پیـچ و مهره و ابزار مکـانیکی داشت و به هنگام کودکی به ساعت سازی و در جوانی به شـغل مکانیکی روی آورد. هنری روزی ماشـینی را دید که بدون اسب و با نیروی بخار در جاده حرکت می کند. وی وقتی آن را از نزدیک مشاهده کرد، خودش مثل آن را ساخت و در ۱۲ سالگی اولین ارابه بی اسب را مورد آزمایش قرار داد. هنری این دسـتگاه را تکمیل نمود و در سال ۱۸۹۶م اتومبیـل خود را برای اولین بـار به نمـایش گـذاشت. وی در سال های بعـد، اختراع خود را تکمیل کرد و علی رغم اینکه دیگران نیز اتومبیل های مشابهی ساخته بودند، ولی

در سال ۱۸۹۵م، رسماً امتیاز اختراع اتومبیل به هنری فورد داده شد. فورد در ابتدا به همراه شرکای خود، شرکت اتومبیل سازی دیترویت را تأسیس کرد و در سال ۱۹۰۳، شرکت موتور فورد را به وجود آورد. او در سال ۱۹۰۷ سهام دیگران را خرید و از آن پس اداره شرکت در خانواده او باقی ماند و ثروتی هنگفت به دست آورد. فورد با اتخاذ تدابیری، اتومبیل ارزان به تعداد بسیار تولید کرد و از این حیث، از تمام رقبای خود پیشی گرفت. هنری فورد که در ابتدا دارای خانواده ای فقیر بود، پس از این اختراع، به عنوان پدر صنعت اتومبیل سازی شهرت یافت و به هنگام مرگ، یک امپراتوری بزرگ در صنعت اتومبیل به وجود آورده بود. فورد سرانجام در ۷ آوریل ۱۹۴۷م در ۸۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: تأسیس سازمان بهداشت جهانی و روز جهانی بهداشت (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

به دنبال تشکیل کنفرانس بین المللی سانفرانسیسکو در سال ۱۹۴۶م، تصمیم به تشکیل یک همایش جهانی بهداشت گرفته شد که اساسنامه آن در هفتم آوریل ۱۹۴۸م، در نیویورک تنظیم و تصویب شد. در ژوئن همان سال نیز، اولین مجمع عمومی سازمان بهداشت جهانی در ژنو با حضور نمایندگان ۶۱ کشور جهان تشکیل شد. هدف این سازمان، فراهم کردن حداکثر امکانات بهداشتی و سلامتی برای کلیه انسان های روی زمین است. به دنبال این هدف، سازمان، برنامه های زیادی را به مرحله اجرا گذاشت تا زمینه مساعدت کشورها را برای تقویت بهداشت عمومی خود فراهم کند. یکی از موانع بزرگ در بهبود وضع بهداشت در دنیا، کمبود اشخاص متخصص می باشد. سازمان بهداشت جهانی برای رفع این مشکل، دوره های مطالعاتی و کارآموزی و تعلیم و

تکمیلی در سراسر جهان تشکیل داده است. بیشتر توجه سازمان بهداشت، مداوای تب های مناطق گرمسیری، سل، جذام، وبا، طاعون، آبله، بهداشت مادران و کودکان و تغذیه متمرکز می باشد و از جمله برنامه های عمده آن، ریشه کنی مالاریا و آبله است. دبیرخانه سازمان بهداشت جهانی که از مؤسسات وابسته به سازمان ملل است، در شهر ژنو پایتخت سوئیس قرار دارد. همه ساله به منظور یادآوری سال روز تأسیس سازمان بهداشت جهانی، با انتخاب یک موضوع مهم که می تواند پیام آور بهداشت و سلامتی برای جوامع بشری باشد و هم چنین با ارسال یک پیام، روز جهانی بهداشت، گرامی داشته می شود.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی بهداشت

متن:

و يُنَزِّلُ عَلَيكُم مِنَ السَّماءِ ماءً لِيُطَهِّرَكُم بِهِ

ترجمه:

و از آسمان آبی بر شما فرو فرستاد تا شما را بدان پاک گرداند

آدرس:

انفال، آیه ۱۱.

زیر عنوان:

روز جهانی بهداشت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ يُحِبُّ الطِّيبَ، نَظيفٌ يُحِبُّ النِّظافَةَ

ترجمه:

خداوند پاک است و پاکی را دوست دارد؛ پاکیزه است و پاکیزگی را دوست دارد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۰۳۱۴.

زیر عنوان:

روز جهانی بهداشت

متن:

امام علی علیه السلام: لا لِباسَ أجمَلُ مِنَ السَّلامَهِ

ترجمه:

هیچ لباسی زیباتر از سلامتی نیست

آدرس:

غرر الحکم و درر الکلم، ج ۶، ص ۳۸۰.

زیر عنوان:

روز جهانی بهداشت

متن:

امام حسین علیه السلام: بادِروا بِصِحَّهِ الأجسامِ فی مُدَّهِ الأعمارِ

ترجمه:

در مدّت عمر، در حفظ سلامت تن بکوشید

آدرس:

تحف العقول، ص ۲۳۹.

زیر عنوان:

روز جهانی بهداشت

متن:

امام رضاعلیه السلام: مِن أخلاقِ الأنبیاءِ التَّنظُّفُ

ترجمه:

پاکیزگی از اخلاق پیامبران است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۳۳۵.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: کُلْ و أنتَ تَشتَهی و أمسِك و أنتَ تَشتَهی

ترجمه:

غذا را با اشتها بخور و در حالی که هنوز اشتها داری، دست از

غذا بکش

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۲۹۰.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن قَلَّ طُعمُهُ صَحَّ بَطنُهُ و صَفا قَلبُهُ و مَن کَثُرَ طُعمُهُ سَقُمَ بَدنُهُ و قَسا قَلبُهُ

ترجمه:

هر کس کم بخورد، بدنش سالم می ماند و صفای دل می یابد، و هر که پرخوری کند، بدنش بیمار و قلبش سخت می شود

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۵۷۹.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

امام علی علیه السلام: اِبدَؤوا بِالمِلحِ فی أوَّلِ طَعامِکُم

ترجمه:

غذا خوردن را با چشیدن نمک آغاز کنید

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۴، ص ۴۰۴.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

امام باقرعلیه السلام: مَن أرادَ أن لایَضُرَّهُ طَعامٌ ... وَلْیُجِدِ المَضغَ

ترجمه:

هرکه می خواهد غذا به او زیان نرساند ... باید غذا را خوب بجود

آدرس:

همان، ج ۲۴، ص ۴۳۱.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

امام صادق علیه السلام: اِغسِلُوا أیدِیَکُم قَبلَ الطَّعامِ و بَعدَهُ

ترجمه:

دست هایتان را قبل از خوردن غذا و بعد از آن بشویید

آدرس:

المحاسن، ج ۱، ص ۴۲۵.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

امام صادق علیه السلام: و نَهی [رَسولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله] أن یُنفَخَ فی طَعامٍ أو شَرابٍ

ترجمه:

پیامبر خدا از فوت کردن در غذا و آشامیدنی نهی فرمودند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۵۰.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

امام صادق علیه السلام: أصلُ خَرابِ البَدَن تَرکُ العَشاءِ

ترجمه:

ریشه (بیماری و) خرابی بدن ترک غذای شب است

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۲۸۸.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

امام صادق علیه السلام: الطَّعامُ الحارُّ غَیرُذِی بَرَکَهٍ

ترجمه:

غذای داغ، بی برکت است

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۳۲۲.

زیر عنوان:

بهداشت غذا خوردن

متن:

امام رضاعلیه السلام: مَن أرادَ أن لایُؤذِیَهُ مِعدَتُهُ فَلا یَشرَب بَینَ طَعامِهِ ماءً

ترجمه:

هر که می خواهد معده اش آزارش ندهد، در بین غذا آب نخورد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۳.

زیر عنوان:

بهداشت حمّام کردن

متن:

امام علی علیه السلام: نِعمَ البَیتُ الحَمّامُ تُذکَرُ

فيهِ النّارُ و يَذهَبُ بِالدَّرَنِ

ترجمه:

چه نيكو جايگاهى است حمّام؛ يادآور دوزخ است و چرك را از ميان مى برد

آدرس:

كتاب من لايحضره الفقيه، ج ۱، ص ۱۱۵.

زير عنوان:

بهداشت حمّام كردن

متن:

امام باقرعليه السلام: إذا خَرَجنا مِنَ الحَمّامِ خَرَجنا مُتَعَمِّمِينَ شِتاءً كانَ أو صَيفاً ... هُوَ أمانٌ مِنَ الصُّداعِ

ترجمه:

وقتى از حمّام خارج مى شويم - چه در زمستان و چه در تابستان - سر خود را مى پوشانيم؛ اين كار براى جلوگيرى از سر درد است

آدرس:

مكارم الأخلاق، ص ۵۵.

زير عنوان:

بهداشت حمّام كردن

متن:

امام صادق عليه السلام: إيّاكَ و شُربَ الماءِ البارِدِ فِى الحَمّامِ فَإنَّهُ يُفسِدُ المِعدَهَ

ترجمه:

از نوشيدن آب سرد در حمّام بپرهيز كه معده را تباه مى كند

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۴۴۵.

زیر عنوان:

بهداشت حمّام کردن

متن:

امام صادق علیه السلام: وصُبَّ الماءَ البارِدَ عَلی قَدَمیکَ إذا خَرَجتَ فَإِنَّهُ یَسِلُّ الدّاءَ مِن جَسَدِکَ

ترجمه:

هنگام خارج شدن از حمّام بر دو پای خود آب سرد بریز؛ این کار بیماری را از بدنت بیرون می کند

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۴۴۵.

زیر عنوان:

بهداشت حمّام کردن

متن:

امام کاظم علیه السلام: لاتَدخُلوا الحَمّامَ عَلَی الرِّیقِ وَلاتَدخُلُوهُ حَتّی تَطعَمُوا شَیئاً

ترجمه:

ناشتا وارد حمّام نشوید. وارد حمّام نشوید مگر آن که چیزی خورده باشید

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۱۶.

زیر عنوان:

بهداشت حمّام کردن

متن:

امام کاظم علیه السلام: الحَمّامُ – یَومٌ و یَومٌ لا – یُکثِرُ اللَّحمَ و إدمانُهُ فی کُلِّ یَومٍ یُذیبُ شَحمَ الکُلیَتَینِ

ترجمه:

یک روز در میان حمّام رفتن، بر گوشت بـدن می افزایـد، و هر روز به حمّام رفتن چربی کلیه ها را آب می کند [سـبب لاغری می شود]

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۹۶.

زیر عنوان:

بهداشت لباس

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اِلبَسُوا مِن ثِیابِکُم البَیاضَ، فَإنَّها مِن خَیرِ ثیابِکُم

ترجمه:

لباس های سفید بر تن کنید که از

بهترین جامه های شما است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۸۰۶۱.

زیر عنوان:

بهداشت لباس

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَنِ اتَّخَذَ ثَوباً فَلْيُنَظِّفهُ

ترجمه:

هر که جامه ای می پوشد، باید پاکیزه اش نگه دارد

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۴۱.

زیر عنوان:

بهداشت لباس

متن:

امام علی علیه السلام: النَّظيفُ مِنَ الثِّيابِ يُذهِبُ الهَمَّ و الحُزنَ

ترجمه:

لباس پاکیزه اندوه را می زداید

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۴۴.

زیر عنوان:

بهداشت لباس

متن:

امام صادق علیه السلام: اِلبَس مالاتُشتَهَرُ بِهِ ولایُزری بِکَ

ترجمه:

نه لباس شهرت بپوش و نه لباسی که تو را بی مقدار جلوه دهد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۸۰۸۰.

زیر عنوان:

بهداشت لباس

متن:

امام صادق علیه السلام: الثَّوبُ النَقیُّ یَکبِتُ العَدُوَّ

ترجمه:

جامه پاکیزه دشمن را خوار می کند

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۸۸.

زیر عنوان:

بهداشت موی سر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَنِ اتَّخَذَ شَعراً فَلیُحسِنْ وِلایَتَهُ أو لِیَجُزَّهُ

ترجمه:

هر کس موی سر را بلند کند، یا باید به آن خوب رسیدگی کند یا کوتاهش کند

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۱۲۹.

زیر عنوان:

بهداشت موی سر

متن:

امام صادق علیه السلام در تفسیر آیه: (خُذُوا زِینَتَکُم عِندَ کُلِّ مَسجِدٍ) (اعراف، آیه ۳۱)؛ یعنی: به هنگام عبادت زیورهای شایسته به خود برگیرید، فرمودند: المِشطُ، فَإنَّ المِشطَ یُحَسِّنُ الشَّعرَ

ترجمه:

منظور شانه کردن است؛ زیرا شانه کردن مو را زیبا می کند

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۱۲۶.

زیر عنوان:

بهداشت موی سر

متن:

امام صادق علیه السلام: کانَ رَسولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله یَغسِلُ رَأسَهُ بِالسِّدرِ

ترجمه:

پیامبر خدا سرش را با سدر می شست

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۶۳.

زیر عنوان:

بهداشت موی سر

متن:

امام صادق علیه السلام: غَسلُ الرَّأسِ بِالخَطمِیِّ نُشرَهٌ

ترجمه:

شستن سر با خطمی موجب شادابی است

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۶۱.

زیر عنوان:

بهداشت موی سر

متن:

امام صادق علیه السلام: لا تَتَسَرَّحْ فِی الحَمّامِ فَإنَّهُ یُرِقُّ الشَّعرَ

ترجمه:

در حمّام شانه نزنید که موی را سست می کند

آدرس:

مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۱۶۵.

زیر عنوان:

بهداشت

ناخن

متن:

امام صادق علیه السلام: مِنَ السُّنَّهِ تَقلِیمُ الأظفارِ

ترجمه:

گرفتن ناخن از سنّت پیامبر است

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۱۳۲.

زیر عنوان:

بهداشت ناخن

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّما قُصّوا الأظفارَ لأِنَّها مَقیلُ الشَّیطانِ

ترجمه:

ناخن ها را کوتاه کنید؛ زیرا جایگاه شیطان (و میکرب) است

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۱۳۲.

زیر عنوان:

بهداشت ناخن

متن:

امام صادق علیه السلام: قالَ رَسولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله لِلرِّجالِ: قُصُّوا أظافیرَ کُم و لِلنّساءِ: اُترُکنَ مِن أظفارِکُنَّ؛ فَإنَّهُ أزیَنُ لَکُنَّ

ترجمه:

پیامبر به مردان فرمودند: ناخن هایتان را کوتاه کنید، و به زنان فرمودند: ناخن هایتان را بلند بگذارید؛ زیرا برای شما زینت بخش تر است

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۲۸.

زیر عنوان:

بهداشت ناخن

متن:

امام صادق علیه السلام: نَهی رَسولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله عَن تَقلیمِ الأظفارِ بِالَأسنانِ

ترجمه:

پیامبر خدا از کوتاه کردن ناخن با دندان نهی فرمودند

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۱۳۴.

زیر عنوان:

بهداشت پوست

متن:

امام علی علیه السلام: تَنَظَّفُوا بِالماءِ مِنَ النَّتِنِ الرِّیحِ الَّذی یُتَأذّیمِنهُ

ترجمه:

خود را با آب از بوی ناخوشایند، که دیگران را می آزارد، پاک کنید

آدرس:

الخصال، ص ۶۲۰.

زیر عنوان:

بهداشت پوست

متن:

امام صادق علیه السلام: الدُّهنُ یُلَیِّنُ البَشَرَهَ و یَزیدُ فِی الدِّماغِ و یُسَهِّلُ مَجارِیَ الماءِ و یُذهِب القَشَفَ و یُسفِرُ اللَّونَ

ترجمه:

روغن [مالیدن به پوست] آن را نرم و عقل را زیاد می کند؛ روزنه های پوست را پاک می کند و آلودگی تن را از بین می برد و رنگ پوست را روشنی می بخشد

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۵۱۹.

زیر عنوان:

بهداشت مسکن

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لاتُبَیِّتُوا القُمامَهَ فی بُیوتِکُم و أخرِجُوها نَهاراً

ترجمه:

خاکروبه را شب در خانه نگذارید و آن را در روز از خانه خارج کنید

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۵.

زیر عنوان:

بهداشت مسکن

متن:

امام علی علیه السلام: نَظِّفُوا

بُیُوتَکُم من حَوکِ العَنکَبوتِ

ترجمه:

خانه هایتان را از تار عنکبوت پاک کنید

آدرس:

قرب الإسناد، ص ۵۲.

زیر عنوان:

بهداشت مسکن

متن:

امام صادق علیه السلام: کَنسُ البَیتِ یَنفِی الفَقرَ

ترجمه:

جاروب کردن خانه، فقر را از بین می برد

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۵۳۱.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: درگذشت "ژان لافونْتَن" شاعر و افسانه نویس معروف فرانسوی (۱۶۹۵م)

شرح مناسبت:

ژان دولافونتن ادیب و نویسنده معروف فرانسوی در هشتم ژوئن ۱۶۲۱م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات نامرتب اولیه که با مطالعات آزاد همه جانبه کامل شد، به تحصیل الهیات و حقوق پرداخت، اما خیلی زود از هردو رشته به دلیل عدم علاقه دست کشید و راهی پاریس شد. لافونتن در پاریس در محافل ادبی شرکت جست و از سی سالگی به نویسندگی روی آورد. وی پس از نگارش چند نمایش نامه و منظومه اثر زنده و زیبای خود را به نام فابْل ها یا افسانه ها و داستان ها، شامل داستان های اخلاقی کوتاه که غالباً قهرمانان آن از حیوانات یا اشیای بی جان است، خلق کرد. هر داستان، قصه کوتاهی از جانوران است که رفتاری مانند آدمیان دارند و هر یک مشتمل بر نکته ای در رفتار انسانی است که اگرچه

ظاهر ساده و جذاب این داستان ها، آنها را محبوب اطفال ساخته است، اما بسیاری از آنها، متضمن هجو جامعه معاصر فرانسه و خرده گیری جدی بر آن است. در این افسانه ها که شامل شش جلد و ۱۲۴ فابْلْ و داستان است، پند و اندرزهای فراوان دیده می شد. او زشتی ها و زیبایی ها را با لطف و شیرینی تمام و قدرت کلام و اغلب از زبان جانوران بیان کرده است. این اثر، پس از انتشار، شهرتی عالم گیر به

دست آورد. و درخشانی اشعار و بیان مطالب در این داستان ها و لطایف و نکات مندرج در آنها، لافونتن را در زمره اساتید ادبیات جهان قرار داد. لافونتن در این اثر، با استفاده از سنت ها و داستان ها و آثار فکری شرق، به ویژه کلیله و دمنه، افسانه های خود را به شعر درآورد. در فابل ها یا افسانه ها که تصویری از زندگی انسان بر زمینه زندگی حیوانات است، همه خصوصیات روحی بشر منعکس است. لافونتن از فابْل های خشک وبی روح گذشته، داستان های زنده ساخته که در آنها عالم احساس و نظم واقعیِ طبیعت نمودار می گردد. تسلط و زبردستی در قالب اشعار و نیز تیزبینی و در نظر گرفتن نکته های اخلاقی، بذله گویی های عمیق و ظرافت شعر، فابل های لافونتن را بر همه تمثیل های گذشته برتری داده است. اصالت آثار لافونتن در شیوه پرداخت آنهاست. زمینه سازی یا دورنما سازی، روایتی سریع همراه با دیالوگ های نمایشی، گره گشایی و نتیجه گیری اغلب در یک بیت، یا بیان کوتاهی از اندیشه شخصی، و داستانی که حکایت می شود و در برابر دیدگان به نمایش درمی آید، از ویژگی های آثار لافونتن است. دولافونتن از حکایت همراه با پند اخلاقی روشن، شکل داستانی را آفرید که در آن، روایت، توصیف، مشاهده، طنز و مکالمه ارزش مستقلی دارد و اهمیت اخلاق در حد یک واقعه است. از لافونتن آثار متعددی بر جای مانده که رؤیای مغول و منظومه گنه گنه از آن جمله اند. با این حال، افسانه های او آن قدر شهرت دارد که شاید اثر کمتر

شاعر و نویسنده ای آن قدر سرشناس باشد. ژان دولافونتن سرانجام در هشتم آوریل ۱۶۹۵م در هفتاد و چهار سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "اِزار لومیس پاوْنْد" شاعر و نویسنده معروف امریکایی (۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

اِزار لومیس پاوْنْدْ، شاعر و نویسنده معروف امریکایی در هشتم آوریل ۱۸۸۵م در ایالت اوهایو امریکا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود و اخذ درجه دکتری، به اروپا سفر کرد و در انگلستان به فعالیت ادبی پرداخت. پاوند در انگلستان گروهی از شاعران جوان را گرد خود جمع آورد و نهضت ایماژیسم را بنیان نهاد که نهضتی بود بر ضد سنت های رمانیتک و ادبیات عصر. پاوند در ایجاد این نهضت تحت تاثیر برخی فیلسوفان انگلیسی، شاعران فرانسوی و نویسندگان یونان باستان و شاعران چینی و ژاپنی قرار گرفته بود. وی به شاعران جوان قدرت تازه بخشید و انقلابی در شعر پدید آورد. پاوند در انتخاب موضوع شعر، آزادی مطلق را جایز می شمرد و در زبان شعر به بیان متداول و کلمه های ساده و صحیح و به کار بردن اوزان نو و بیان احساس به وسیله تصویرهای عینی تکیه می کرد. وی در سال های بعد در امریکا برای مبادله فرهنگ اروپا و آمریکا کوشش فراوانی به کار برد و مقاله های تحقیقی مهمی انتشار داد. پاوند به سبب بهره مندی از فرهنگ وسیع و آشنایی با زبان های مختلف توانست ادبیات گوناگون را در عصرهای مختلف و آثار شاعران یونانی، لاتینی، چینی، ژاپنی، ایتالیایی و انگلوساکسون مورد نقد و بررسی قرار دهد و با نویسندگان و شاعران قدیم رابطه ای متفاوت با رابطه معمول پدید آورد. در نظر پاوْنْد، این نویسندگان، دارویی بودند که عالم انسانیت را

از بیماری حماقتِ شایع نجات می دادنـد. وی در ادبیات امریکا، روش تازه ای در نقد به وجود آورد و شـیوه معمول و رایج را که شـیوه ای بسـیار محدود بود، مطرود شـناخت. پاوند هم چنین درباره هنر شـعر سرودن، مقاله های پرارزشی منتشر کرد و در نوگرداندن شـعر پیروزی هایی به دست آورد. توجه ویژه او، بیشتر به مسائل فنی شعر بود تا مسائل فکری و معنوی. دیوان های غنـایی پاونـد به نـام ذات خویش و نیز شادمـانی هـا، به سـبب قـدرت شـاعر در نو سـاختن وزن شـعرْ جلب توجه فراوان کرد و چنـدین بار از آن تجدیـد چاپ به عمل آمـد. این دیوان ها علاوه بر اشـعار دوره جوانی شاعر، ترجمه هایی کم و بیش آزاد از اشـعار شاعران لاتینی و قرون وسـطای ایتالیا در بر دارد و به طور کلی تجربه های شاعری با ذوق و با فرهنگ را نشان می دهد. بـا این حـال، مهم ترین اثر پاونـد، ترانه هـا نـام دارد که از طرفی نوعی یـادداشت هـای معنوی و فکری است و از طرف دیگر، سراشیبی به سوی تمدن دوزخی عصر جدید است. وی معایب عصر خود را که در آن آدمی برده پول گشته است مورد تحلیل قرار می دهـد. از حیث بیـان، پاونـد از تجریـد و انتزاع در عالم شـعرْ هراس دارد و به دنبال روشـنی و صـراحت و بیانی عینی و محسوس می رود. وی در جریـان جنگ جهانی دوم، به طرفـداری از فاشـیسم و موسولینی، دیکتاتور فاشـیست ایتالیا سـخنرانی هایی از رادیو رُم ایراد کرد و این امر موجب شد که پس از جنگ از طرف

مقامات امریکا توقیف و زندانی شود. اما دادگاه واشینگتن او را به اختلال روانی منسوب و روانه بیمارستان امراض روحی کرد. پاوند بیش از یک دهه از عمر خود را در این مکان گذراند و پس از رهایی از آن، به ایتالیا بازگشت. آثار پاوند مدت ها مورد بحث و جدل قرار گرفت و او تنها شاعری است که اشعارش همگی با جنجال همراه بوده است. با این حال نمی توان نفوذ فراوان او را بر شاعران عصرش انکار کرد. اِزار لومیس پاوند سرانجام در نهم سپتامبر ۱۹۷۲م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ دکتر "کراوْفوْرْدْ لانْگْ" پزشک امریکایی و کاشف اِتِر (۱۸۷۸م)

شرح مناسبت:

دکتر کراوفْورْدْ لانْگْ پزشک امریکایی، در ۳۰ مارس ۱۸۱۵م در ایالت جورجیای امریکا به دنیا آمد. وی با پشتوانه پدر که او نیز پزشک بود، در رشته پزشکی به تحصیل پرداخت و از دانشگاه پنسیلوانیا و نیویورک با اخذ درجه دکتری در پزشکی فارغ التحصیل شد. تا سال ۱۸۴۲، هر کس احتیاج به عمل جراحی داشت بدون بی هوشی مجبور بود تن به این کار بدهد. هرچند که به کمک الکل یا تریاک، بدن بیمار را تا اندازه ای بی حس می کردند. اما دراین زمان بود که دکتر لانگ برای اولین بار، از اِتِر به عنوان داروی بی هوشی در عمل جراحی استفاده کرد و غُدّه گردن یکی از بیماران خود را با موفقیت تمام و بدون آن که مریض احساس درد کند عمل نمود. این ماده، مایعی بی رنگ و قابل اشتعال بود که اثری بی هوش کننده دارد و در طب به عنوان حلال مواد چربی و روغن به کار می رود. دکتر لانگ برای چنین ابداع وابتکاری درصدد

طلب شـهرت و افتخار برنیامد، زیرا او هنوز نتوانسته بود تشخیص دهد که چه کشف مهمی نموده است. ولی پس از این که در سال های بعد، اشـخاص دیگری هر کدام ادعای چنین ابداعی داشتند، لانگ وارد میدان شد و کار خود را به نمایش گذاشت. هرچند پس از مدتی داروی بی هوشـی دیگری در عمل های جراحی مورد استفاده قرار گرفت ولی این مسئله از ارزش کشف لانگ نمی کاهد. دکتر کراوفورد لانگ سرانجام در ۸ آوریل ۱۸۷۸م در ۵۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: افتتاح دوره جدید بازی های المپیک در آتن پایتخت یونان (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

بازی های جهانی المپیک از سال ها پیش از میلاد مسیح(ع) در یونان باسـتان انجام می شد و جوانان را به رقابت های ورزشی و آماده سازی جسـمانی فرا می خوانْـد. بازی های المپیک که در ابتـدا به صورتی محـدود، با نام المپیا خوانده می شد، پس از گـذشت مـدتی رونقی فراوان یـافت. با این حال برخی مخالفان برای تعطیلی آن کوشـیدند تا اینکه در سال ۳۹۳م از این بازی هـا، جز نـامی باقی نمانـد. در پایان قرن نوزدهم، پیِر دو کوبرتنِ فرانسوی کوشـش فراوانی به عمل آورد تا این بازی ها را احیا کند. در نهایت به دنبال سال ها تلاش او و دوسـتانش که شـیفته صـلح و صفا بودند، بازی های المپیک دوباره جلوه کرد و در سراسـر جهان درخشید. سال ۱۸۹۶م برای المپیـا نقطه بـازگشتی بود. در این سال، این مسابقات در موطن اصـلی خود در یونان انجـام شـد و طی دوره هـای بعـد، رونقی فراوان یافت. دوره های المپیا که امروزه به بازی های المپیک تبـدیل شـده است، هر چهار سال یکبار برگزار می شود و به

جز سال های جنگ جهانی اول و دوم، به طور مرتب انجام شده است. بیست و پنجمین دوره بازی های المپیک در سال ۲۰۰۴م در آتن برگزار شد، ضمن اینکه قرار است دوره بعدی آن در سال ۲۰۰۸م در چین برپا شود.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: درگذشت "فِرانْسیس بِیکُن"، فیلسوف شهیر انگلیسی (۱۶۲۶م)

شرح مناسبت:

فرانْسیس بیکُن فیلسوف معروف انگلیسی در ۲۲ ژانویه ۱۵۶۱م در لندن به دنیا آمد و از جوانی به تحصیل علم و دانش پرداخت. پدر فرانسیس از نزدیکان پادشاه انگلیس بود. از این رو وی برای نزدیک شدن به پادشاه کوشش فراوانی کرد و بالاخره به عضویت مجلس ملی انتخاب شد و با اخذ عنوان لُردْ، به ریاست قضات کشور و ریاست دادگستری انگلستان دست یافت. با این وصف طولی نکشید که پارلمان انگلیس که نظر خوبی نسبت به بیکن نداشت، او را به جرم اختلاس از تمام مزایایی که به دست آورده بود محروم کرد و بیکُن پس از محاکمه به حبس ابد محکوم شد. اما پادشاه انگلستان وی را عفو کرد و بیکن از آن پس تا پایان عمر در املاک خود در خارج از لندن، روزگار گذراند. بیکن با وجود از دست دادن مقام، از مطالعه و اشتغال به علم رویگردان نشد و در همین هنگام کتاب های معروف خود درباره ارزش و پیشرفت علم ودیگری به نام ارغنون جدید را منتشر نمود که فوق العاده مورد توجه قرار گرفت. وی عنوان کرد که هدف اصلی او در زندگی، عبارت از اعمال نفوذ خود به طبیعت است. بیکُن می گفت: انسان چون دارای سه نیروی حافظه، تخیل و عقل است، باید علوم نیز به سه دسته تقسیم شود. از این

رو، بیکن آن چه را که مربوط به حافظه بود تاریخ نامید و ادبیات و فلسفه را نیز به ترتیب به تخیل و عقل مربوط می دانست. او فلسفه را به سه موضوع خدا، طبیعت و انسان تقسیم کرد و بر این اساس آن چه مربوط به خدا باشد، علم الهی است و طبیعت، موضوع علم و حکمت است. هم چنین اموری مربوط به روان و تن هستند مثل پزشکی و هنرهای زیبا و ورزش و اخلاق، و برخی مربوط به زندگانی اجتماعی مردم است که آن را باید علم مدنی نامید. بیکن اولین کسی بود که با انتقاد از علم و حکمت قدیم، مبنای آن را درهم ریخته و با بیان نقائص و اشتباهات آن، مردم را به تجربه و اساس علوم تازه تشویق می کرد. بزرگ ترین خدمت بیکن به فلسفه، تدوین و استقرار و ترویج روش استقراء در علوم تجربی بود که هم اینک نیز کاربرد فراوانی دارد. بیکن در گسترش علوم تجربی در انگلستان و تجدید حیات علم و فلسفه در اروپا نقش بسزایی داشت و با تالیف کتاب احیاء علوم کبیر یا دایرهالمعارف علوم بشری، یکی از پدید آورندگان روش تجربی به شمار می رود. بیکن دو سال قبل از مرگش کتاب آتلانتیس نو را نوشت و آن مدینه فاضله ای بود که ساکنانش خویشتن را وقف مطالعه طبیعت و خداوند کرده بودند. در این مدینه فاضله که آن را بزرگ ترین ارمغان بیکُن به فلسفه جهان نامیده اند، سیاست مدار وجود ندارد بلکه به جای آنها مردان عَمَل و کشوردار نشسته اند. در این آرمانشهر، از راه گزینش شرافت

مندانه بر مبنای لیاقت و صلاحیت می توان به مقامی رسید. انسان علیه انسان به ستیزه برنمی خیزد، بلکه همه انسان ها دست در دست یک دیگر برای غلبه بر نیروی طبیعت کوشش می کنند. در این مملکت، نمونه و کمال مطلوب، کشمکش و جنگ نیست زیرا حرص و طمع وجود ندارد. هیچ کس نمی کوشد تا در کسب ثروت از همسایگان خود پیشی جوید. در مدینه فاضله بیکن، مردم تحت رهبری ساکنان فیلسوف و دانشمند، به دینِ حسن نیتْ خواهند گروید. آدمیان حیواناتی نیستند که راست راه می روند بلکه خدایانی جاودانی هستند. علاوه بر این اثر، از فرانسیس بیکن آثار دیگری بر جای مانده که پیشرفت دانش، تاریخ بادها و داستان مرگ و زندگی از آن جمله است. فرانسیس بیکن سرانجام در نهم آوریل ۱۶۲۶م در ۶۵ سالگی بر اثر ابتلا به مرض ذات الرّیه درگذشت.

مناسبت ۰۲: پایان جنگ های داخلی امریکا معروف به جنگ های انفصال (۱۸۶۵م)

شرح مناسبت:

مدتی قبل از آغاز ریاست جمهوری آبراهام لینْکُلْنْ در امریکا، ایالات این کشور به دو دسته جنوبی (طرفدار برده داری) و شمالی (مخالف برده داری) تقسیم شده بودند. با پیروزی حزب جمهوری خواه امریکا و انتخاب لینکُلْن به ریاست جمهوری این کشور در مارس ۱۸۶۱م، رهبران جنوب که منافع خود را در معرض خطر می دیدند خواستار تجزیه ایالاتشان از امریکا شدند و خودْ ائتلاف ایالات امریکا را تشکیل دادند. به همین خاطر جنگ های داخلی معروف به جنگ های انفصال از دوازدهم آوریل ۱۸۶۱ آغاز شد و چهار سال به طول انجامید. این جنگ سرانجام در ۹ آوریل ۱۸۶۵م با کشته شدن بیش از نیم میلیون نفر و وارد آمدن خسارات مالی بسیار، به نفع

شمالی ها که مخالف برده داری بودند پایان یافت. در نتیجه جنگ های انفصال، برده داری رسماً لغو گردید. با این حال، مدت کوتاهی پس از پایان جنگ، آبراهام لینکلن، رهبر ضدبرده داری توسط یکی از مخالفانش ترور شد و به قتل رسید. پاره ای از مورخین غربی معتقدند سیاست جمهوری خواهان در امر آزادی بردگان، به خاطر قبح و زشتی اسارت سیاهان نبوده، بلکه اقدامی بوده است برای جلب آراء مثبت سیاهان که رقم قابل ملاحظه ای از جمعیت امریکا را تشکیل می دادند. در آن زمان تصور جمهوری خواهان این بود که در صورت آزادی بردگان، آراء میلیون ها سیاه پوست، تضمین محکمی برای برقرار ماندن قدرت در دست جمهوری خواهان خواهد بود. طرز تلقی جمهوری خواهان از سیاست آزادسازی سیاهان، همان نتیجه مطلوبی را که آنان برای خود تصور می کردند به ارمغان آورد و این حزب توانست پنج رئیس جمهور را برای شش دوره حکومت پی درپی در طی مدت ۲۵ سال، از میان اعضای خود برگزینند. از این رو باید گفت که آزادی بردگان تنها شعاری بود در راستای اهداف قدرت طلبانه حزب جمهوری خواه حاکم. وگرنه دولت مردان امریکا، همگی بدون استثنا، سیاست هایشان مبتنی بر تمایلات و گرایشات نژادپرستانه بوده و همواره سیاه پوستان و سرخ پوستان را به دیده تحقیر و نفرت می نگرند. براساس اسناد به دست آمده، حتی خودِ آبراهام لینکلن نیز از برتری نژادی سفید بر سیاه حمایت کرده و مخالف تساوی آن دو بوده است. (ر.ک: ۱۲ آوریل)

مناسبت ۰۳: تولد "ملک فیصل" پادشاه پیشین عربستان سعودی (۱۹۰۶م) (ر.ک: ۲۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: گشایش جبهه غربی با حمله آلمان به نروژ در اوایل جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی دوم، انگلیس و فرانسه با وجود اعلان جنگ به آلمان، در جریان عملیات نظامی آلمان در لهستان و درگیری قسمت عمده نیروهای آلمان در این جبهه، دست به حمله به مواضع آلمانی ها نزدند و بیشتر به آرایش جنگی و تقویت خطوط دفاعی خود در طول مرز آلمان و فرانسه پرداختند. در این میان هیتلر تلاش کرد تا پیمان سازشی با انگلستان و فرانسه بر ضد شوروی منعقد کند، اما این تلاش با مخالفت انگلستان بی نتیجه ماند. از این رو در اواخر سال ۱۹۳۹م، هیتلر تصمیم گرفت از ادامه تلاش برای صلح در غرب دست بردارد و در اوایل سال ۱۹۴۰م، در جبهه غرب دست به حمله بزنند. نقشه تعرّض آلمان در غرب به علت زمستان سرد و سخت و بدی وضع هوا که مانع عملیات نیروی هوایی آلمان می شد تا فصل بهار به تعویق افتاد و در این مدت، صنایع جنگی آلمان با تمام ظرفیت برای ساختن اسلحه و مهمات جنگی به ویژه هواپیما و بمب کار می کردند. در این میان، تمرکز ناوگان جنگی و دریایی انگلیس در بنادر نروژ و دانمارک در ماه های فوریه و مارس سال ۱۹۴۰م، نقشه های جنگی هیتلر را تغییر داد و روز دوم آوریل، هیتلر فرمان حمله به نروژ و دانمارک را صادر کرد. سحرگاه روز هفتم آوریل، پنج گروه از ناوگان جنگی آلمان، عازم بنادر نروژ شدند و بامداد نهم آوریل، نبرد سختی در پنج بندر نروژ بین نیروی دریایی آلمان و انگلیس درگرفت. در سه بندر، قبلا کشتی های تجارتی آلمان

که مملو از سربازان آلمانی بود لنگر انداخته بودند و در نزدیکی کشتی های جنگی، در ساحل پیاده شدند. هم زمان، دانمارک نیز از زمین و هوا و دریا مورد حمله قرار گرفت و بدون مقاومت زیادی تسلیم شد. نروژ تا اواخر آوریل با کمک ناوگان جنگی انگلیس در برابر آلمان مقاومت کرد، ولی بروز مخالفت های داخلی با ادامه جنگ و تشکیل یک حکومت طرفدار آلمان در اسُلو پایتخت نروژ، مقاومت نروژی ها را در هم شکست و با خروج خانواده سلطنتی نروژ و اعضای دولت سابق از نروژ، نیروهای انگلیسی نیز در دوم و سوم مه ۱۹۴۰م، بنادر نروژ را ترک کردند. فتح نروژ زمینه حمله هیتلر به سمت فرانسه را فراهم ساخت و جنگ را گسترده تر کرد. نروژ تا پایان جنگ، تحت اشغال آلمان بود و پس از شکست هیتلر، آزادی خود را بازیافت.

مناسبت ۰۵: کشتار فلسطینیانِ روستای "دیریاسین" توسط صهیونیست های تروریست (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

- پس از تصویب در قطعنامه سازمان ملل، در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷م، تصمیم بر این شد که فلسطین به دو قسمت عرب و یهود تقسیم شود که این امر با اعتراض فلسطینیان روبرو گردید. در این میان گروه های تروریستی صهیونیستی با سنگدلی تمام دست به عملیات کشتار اعراب فلسطینی و آواره کردن آنها زدند. یکی از بی رحمانه ترین کشتارهای این مزدوران صهیونیستی، یورش به روستای فلسطین نشین دیریاسین بود که در این حمله بیش از ۲۷۰ نفر را به طرزی وحشیانه به خاک و خون کشیدند. در میان این افراد، ۱۳۷ زن که بین آنها، ۲۵ زن باردار بودند نیز کشته شدند. این قتل عام در جریان جنگ اول اعراب و اسرائیل انجام شد

و زیر نظر مناخیم بگین نخست وزیر اسبق این رژیم صورت گرفت. دیریاسین از آن جهت برای صهیونیست ها با اهمیت بود که بر جاده بیت المقدس به ساحل دریا اشراف داشت. این کشتار بی رحمانه باعث شد تا عده زیادی از فلسطینی ها از ترس تکرار این گونه قتل عام های وحشیانه، سرزمین خود را ترک کنند.

مناسبت ۰۶: درگذشت "هارولْدْ لِمْبْ" خاورشناس و مورخ معروف امریکایی (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

هارولْدْ لمْبْ، نویسنده، مورخ و خاورشناس امریکایی، در اول سپتامبر ۱۸۹۲م در ایالت نیوجرسی امریکا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات دانشگاهی، وارد ارتش شد و چند سالی نیز در جریان جنگ جهانی دوم، در سرویس های جاسوسی محرمانه ارتش فعالیت کرد. هارولد لمب علاوه بر زبان انگلیسی، به زبان های عربی و چینی مسلط بود و با مسافرت به چین، ایران، روسیه و منطقه خاورمیانه، ماه ها در این ممالک به تحقیق و مطالعه تاریخی و ادبی پرداخت. وی به دانشمندان، شاعران و سخن سرایان ایران علاقه فراوان داشت و قسمتی از عمر خود را به مطالعه درباره تاریخ ایران و زندگی نامه شعرا و نویسندگان ایران صرف کرد. او عضو انجمن روابط امریکا و آسیا و اتحادیه نویسندگان امریکایی و عضو انجمن ملی خاورمیانه بود. از هارولد لمب آثار متعددی درباره تاریخ و شخصیت های ایران بر جای مانده که کورش کبیر، حکیم عمرخیام، زندگی نامه امیر تیمور، چنگیزخان، اسکندر مقدونی و صلیبی ها از آن جمله است. هارولد لمب سرانجام در نهم آوریل ۱۹۶۲م در ۷۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: روز استقلال جمهوری "گرجستان" (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

کشور گرجستان قبل از آن که در سال ۶۵۴ میلادی به تصرف مسلمانان درآید، مدت ها تحت سیطره ایران و روم بود. هم چنین از قرن شانزدهم تا هجدهم میلادی، دولت های ایران و عثمانی بر سر حاکمیت آن درگیر بودند. سرانجام امپراتوری تزاری روسیه از اواخر قرن هجدهم در این کشور نفوذ یافت و به تدریج آن را اشغال کرد. بعد از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷، گرجستان در ۲۶ ماه مه ۱۹۱۸ اعلام استقلال نمود که دو سال بعد توسط

روسیه به رسمیت شناخته شد. اما در سال ۱۹۲۱ مورد حمله نیروهای شوروی قرار گرفت و در ۱۹۳۶م به یکی از جمهوری های این کشور تبدیل شد. با این حال، احساسات ملی گرایانه در گرجستان موجب شد تا مردم این کشور از تحولات شوروی در اواخر دهه ۱۹۸۰ بهره برداری کرده و سرانجام گرجستان در ۹ آوریل ۱۹۹۱م به استقلال دست یابد. با این حال، گرجستان خود نیز همچنان با مشکل جدایی طلبان آبخاز در شمال غربی کشور و نیز استقلال طلبان اوستیای جنوبی روبروست. این کشور با ۶۹/۷۰۰ کیلومتر مربع مساحت، در ساحل دریای سیاه قرار دارد و با روسیه، آذربایجان، ارمنستان و ترکیه همسایه است. جمعیت گرجستان حدود ۵ میلیون نفر بوده که از ملیت های مختلف از جمله گرجی، ارمنی، آذری و روسی و ... تشکیل شده است. نیمی از مردم این کشور مسیحی اند و عمدتاً پیرو آیین ارتدوکس و زبان رسمی آنها گرجی است. پایتخت گرجستان، تفلیس و کوتایسی، روستاوی و باتومی از شهرهای مهم آن هستند. واحد پول این کشور لاری و خط رایج گرجی می باشد. و جمعیت گرجستان تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۵/۲ میلیون نفر پیش بینی می شود. گرجستان با نظام سیاسی جمهوری چند حزبی و یک مجلس قانون گزاری اداره می شود.

مناسبت ۰۸: آغاز رسمی جنگ در بوسنی و هرزگوین (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

با آغاز دهه ۱۹۹۰م و وقوع تحولات وسیع در بلوک شرق، زمزمه های استقلال طلبی در کشورهای شرقی اروپا آغاز شد که در این میان، مجلس ملی بوسنی و هرزگوین در ۱۵ اکتبر ۱۹۹۱م، استقلال این کشور را اعلام کرد و طی همه پرسی در تاریخ اول مارس ۱۹۹۲م مسلمانان بوسنی

با بیش از ۹۹ درصـد آراء، رأی به اسـتقلال میهن خود دادند. اما مجلس برای رأی گیری در مورد اصـلاحیه قانون اساسـی، با مخالفت صـرب های حاضر در جلسه مواجه شد و مجلس، در نهایت، بدون حضور صرب های مخالف، استقلال این جمهوری را رسـمیت بخشـید. صرب ها نیز که در اقلیت بودند، چهار منطقه صرب نشین را خودمختار اعلام کردند. این اقدام با مخالفت رهبران مسلمان و کُروات مواجه شد ولی صرب ها با آغاز اعمال تروریستی، بمب گذاری و حمله به مراکز مسلمانان و کُروات ها، تهدید کردند که مناطق دیگری را به مناطق خود می افزایند. با گسترش حملات صـرب ها، ارتش صربستان در نهم آوریل ۱۹۹۲م وارد یک جنگ تمام عیار علیه مسـلمانان و کروات ها شد و به دنبال آن، تصـفیه قومی و کشـتار و خون ریزی حتی به روسـتاهای کوچـک نیز سـرایت کرد. قتل عام وسـیع مردم بوسـنی، مصادره اموال آنان، تخریب خانه ها، بمباران های هوایی و آتش توپخانه صـرب ها علیه بوسـنی باعث شـد تا مردم مسـلمان این منطقه، تحت شدیدترین حملات وحشـیانه صـرب ها قرار گیرند. با این حال، این امر واکنش عَمَلی مجامع جهانی و سردمداران حمایت از حقوق بشر را در پی نداشت. عمده ترین دلیل برای عـدم دخـالت و جلوگیری از ادامه کشـتار و جنایـات در این منطقه، مسـئله حضور اسـلام و مسـلمانان بود، چرا که جامعه جهانی در مورد اختلاف صربستان و کرواسی، عملاً وارد میدان شده و صربستان را به خاتمه جنگ وا داشته بود. در این مسئله تعلل و تسامح نهادهای بین المللی جهان باعث شد تا صرب ها به

صورتی وحشیانه کشتار مسلمانان بوسنی را ادامه دهند بدون این که از عواقب آن ترسی به خود راه دهند. سرانجام پس از گفتگوها و تبادل نظرهای بسیار، قرارداد صلح دِیتون در سال ۱۹۹۶م به امضا رسید و قرار شد که مقام ریاست جمهوری به طور دوره ای بین صرب ها، کروات ها و مسلمانان گردش کند.

مناسبت ۰۹: تصرف بغداد توسط اشغال گران امریکایی و انگلیسی در جریان حمله به عراق (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

رژیم بعثی عراق از آغاز روی کار آمدن، روابط پرتنشی با غرب داشت و در هر مدت با چالش هایی مواجه می شد. با این حال با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، ابرقدرت های جهان به ویژه غرب به سرکردگی امریکا تلاش وسیعی را به کار بردند تا این نظام نوپا را سرنگون سازند. از این رو با حمایت همه جانبه از صدام حسین، رئیس جمهور وقت عراق، جنگ هشت ساله ای علیه جمهوری اسلامی ایران به راه انداختند و با تمام توان، در این راه تلاش کردند. با پایان جنگ، صدام، ستیزه جوتر از قبل و بدون توجه به منافع کشورهای غربی به کویت حمله برد و چون به اولتیماتوم غرب توجه نکرد، آماج حملات وسیع نیروهای مهاجم به رهبری امریکا قرار گرفت و تا آستانه سقوط قرار گرفت. با این حال هنگامی که امریکا خطر قدرت گیری مسلمانان را در عراق احساس کرد، بار دیگر حمایت غیرعلنی خود را از صدام ادامه داد. پس از جنگ کویت، در طی یک دهه، اختلافات شدیدی بین سران بغداد و واشینگتن بر سر تولید و انباشت سلاح های کشتار جمعی در عراق روی داد که به تحریم عراق و ایجاد تنش های جدید منجر شد. در این میان بارها هیأت

های بازرسی برای بازدید از تأسیسات نظامی عراق راهی این کشور گردید و هر بار امریکا عراق را به حمله نظامی تهدید می کرد. این جریان ها در طول دهه ۱۹۹۰م و سال های اولیه قرن جدید ادامه یافت و در نهایت، سران بعث عراق مانع از انجام هرگونه بازرسی از تأسیسات تولید سلاح های کشتار جمعی در کشور خود شدند. پس از عملیات یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱م، عراق تنها کشوری بود که با امریکا همدردی نکرد و امریکا هم پس از حمله به افغانستان و اشغال این کشور اعلام کرد که برای پاکسازی عراق از سلاح های کشتار جمعی به این کشور نیز یورش خواهد برد. علی رغم اینکه دولت عراق برای جلوگیری از حمله نظامی امریکا به این کشور، تمامی مساعی خود را به کار بُرد تا با همکاری سازمان ملل متحد و بازرسان ویژه آن، اثبات نماید که در این کشور سلاح کشتار جمعی وجود ندارد، اما حاکمان جنگ افروز امریکایی و انگلیسی با زیر پا گذاردن منشور ملل متحد و در مخالفت آشکار با قطعنامه های شورای امنیت سازمان ملل قصد خود برای حمله به عراق را اعلام کردند. در نهایت، این تهاجم در بیستم مارس ۲۰۰۳م در میان شدیدترین اعتراضات جهانیان آغاز شد و با تسلیم از پیش تعیین شده نیروهای نظامی عراق، بغداد مرکز این کشور، پس از حدود سه هفته از آغاز حمله، در نهم آوریل ۲۰۰۳م سقوط کرد. در طی حملات دامنه دار و وسیع امریکا و انگلستان به زیراسخت های اقتصادی و نظامی عراق خسارات و تلفات زیادی بر مردم این کشور تحمیل گردید. با سرنگونی رژیم

خون خوار عراق، هرچند پایه های حکومت دیکتاتوری سفاك این کشور متلاشی گردید، اما نا امنی شدید، قتل و غارت مردم، هتک حرمت اماکن شریفه و به یغما بردن منابع زیرزمینی عراق به ویژه نفت و ... جای گزین آن گردید و در طی ماه های بعد، ده ها هزار نفر از مردم بی گناه این کشور کشته و چندین برابر آنها زخمی شدند. هم چنین امریکا که به بهانه خنثی سازی سلاح های کشتار جمعی و نیز اجرای اصول دموکراسی و احترام به حقوق بشر به عراق تجاوز کرده بود، نه تنها اثری از این سلاح ها نیافت، بلکه با اَعمال وحشیانه خود، ابتدایی ترین اصول کرامت انسانی و حقوق بشری را زیرپا نهاد و سرنوشت کشور مسلمان عراق را قربانی قدرت طلبی و فزون خواهی خود نمود.

مناسبت ۱۰: سقوط "صدام حسین" دیکتاتور سفاک عراق در پی سقوط بغداد (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

صدام حسین دیکتاتور عراق، پس از متارکه پدر و مادرش از یک دیگر در ۲۸ آوریل ۱۹۳۷م در روستایی در حومه تکریت به دنیا آمد. وی در بیست سالگی دایی خود را به قتل رساند و روانه زندان شد. اما پس از شش ماه آزاد گردید. او در ۲۲ سالگی به عضویت حزب بعث عراق درآمد و در عملیات ترور ناموفق عبدالکریم قاسم، رئیس جمهور وقت شرکت کرد. صدام سپس به سوریه و لبنان گریخت و با به قدرت رسیدن احمد حسن البکر به عراق بازگشت. در این هنگام، با حذف عناصر غیربعثی از کادر رهبری عراق، صدام در سن ۳۲ سالگی توسط حسن البکر به معاونت شورای فرماندهی حزب بعث برگزیده شد و به این ترتیب مرد شماره دو عراق گردید. با پیروزی انقلاب

اسلامی ایران، حسن البکر ایران را به رسمیت شناخت و قصد داشت رابطه نزدیکی با جمهوری اسلامی ایران برقرار کند، اما تحت فشار معاونش صدام، مجبور به استعفا و کناره گیری از قدرت گردید. از این زمان یعنی ژوئیه ۱۹۷۹، صدام حسین قدرت اول عراق شد و به تصفیه های خونین و بی سروصدایی دست زد و مخالفان خود را از سر راه برداشت. وی پس از استحکام موقعیت خویش و تسلیح ارتش عراق، در سپتامبر ۱۹۸۰م جنگ خونینی را که در حدود هشت سال ادامه یافت با کشور همسایه اش ایران، آغاز کرد. صدام در این جنگ، از حمایت بی دریغ همه قدرت های شرق و غرب عالم برخوردار بود. با این حال بدون دستیابی به اهداف رؤیایی خود در این جنگ و پس از ارتکاب فجیع ترین جنایات جنگی و بی حرمتی به تمامی قوانین شناخته شده بین المللی مربوط به زمان جنگ، در سال ۱۹۸۸م از مرزهای ایران عقب نشینی کرد. صدام یک سال بعد با خیال مشابهی به همسایه دیگرش، کویت حمله کرد و پس از شش ماه اشغال، با یورش سنگین امریکا و نیروهای متحد، با ذلت عقب نشینی کرد. در این زمان شورش های داخلی به انتفاضه ای مردمی تبدیل شد که علیه صدام خروشید، اما صدام با قساوتی بی نظیر، صدها هزار نفر را به خاک و خون کشید و با بی رحمی هر چه تمام تر، تمامی حرکت های اعتراض را سرکوب کرد. او هم چنین در طول سالیان حکومت خود، هزاران هزار نفر مرد و زن و جوان و سالخورده را به اتهامات واهی روانه زندان

های مخوف خود نمود که کمتر کسی از میان آنان، زنده بیرون آمد. پس از حملات یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱م و تصمیم امریکا برای حمله به عراق، سیل تبلیغات امریکا و انگلیس علیه عراق به اتهام تولید و تکثیر سلاح های کشتار جمعی باعث شد تا نیروهای این دو کشور در بیستم مارس ۲۰۰۳م به عراق حمله برند. پس از سه هفته از آغاز جنگ، ارتش و مقامات عالی رتبه عراق، یکباره دست از مقاومت کشیدند و با حرکتی از پیش تعیین شده، کشور را به اشغال گران سپردند. با سقوط بغداد در نهم آوریل ۲۰۰۳م، دوران حکومت سیاه و ننگین دیکتاتوری از نسل چنگیز خان و تیمور لنگ و هیتلر پایان یافت و زمانه عربده کشی های مستانه از قدرت و ایجاد جو رعب و وحشت خاتمه پذیرفت. با این حال مدتی بعد در حرکتی نمایشی، صدام توسط اشغال گران گرفتار آمد و دور تازه ای از فریب افکار عمومی جهان آغاز شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ دریایی امپراتوری عثمانی و جمهوری ونیز (۱۶۴۵م)

شرح مناسبت:

با قدرت گیری دولت عثمانی و جمهوری ونیز در شمال شرقی ایتالیا، دریای آدریاتیک محل تلاقی و رقابت این دو قدرت گردید و جنگ هایی نیز میان آنها شعله ور شد، تا جایی که در یک مقطع زمانی در نیمه اول قرن شانزدهم "ونیز" اطاعت از عثمانی را پذیرا گردید. در نیمه قرن هفدهم با توجه به اوضاع آرام داخلی و شکل گیری سپاه جدید، سلطان عثمانی به مسائل اقتصادی پرداخت و ضمن رسیدگی به وضع پولی و نظام مالیات جدید به آنها سامان بخشید و حقوق سپاهیان و ناوگان دریایی نیز در نظر گرفته شد. در این زمان ونیزی ها

بر جزیره کرتْ مسلط شده و ضمن بهره گیری از صلح با دولت عثمانی، در منطقه دریای اژه به کار تجاری مشغول بودند. اما دولت عثمانی کوشید تا از نفوذ آنها در منطقه شرق بکاهد بنابراین سلطان ابراهیم خلیفه عثمانی با آماده سازی سپاه و ناوگان خویش بر ضد ونیزی ها اعلام جنگ نمود و با دستگیری ونیزی ها در مناطق در دسترس، به مصادره اموال و املاک آنها پرداخت. در همین راستا، در ۱۰ آوریل ۱۶۴۵م لشکریان عثمانی به جزیره کرت حمله بردند و موفق به تسلط بر بخشی از آن شدند. این جنگ ها حدود ۲۵ سال ادامه داشت تا این که عثمانی ها موفق به تصرف کامل جزیره کرت شدند. در این مدت ونیز از کمک های فرانسه و امپراتوری آلمان و سایر دول بهره می گرفت که البته بدون نتیجه بود. با حاکمیت عثمانی ها بر جزیره کرت و بیرون راندن ونیزی ها از این جزیره در سال ۱۶۷۰م شرق دریای مدیترانه به طور کامل در اختیار دولت عثمانی قرار گرفت.

مناسبت ۰۲: وقوع قحطی مخوف پاریس در جریان انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۹۳م)

شرح مناسبت:

در جریان انقلاب کبیر فرانسه، به دلیل تعطیلی بیش از یکهزار مغازه خوار و بار و سبزی و نانوایی در دهم آوریل ۱۷۹۳م قحطی وحشتناکی در فرانسه آغاز شد. یکی از دلایل کمبود و سپس نایاب شدن مواد خوراکی، رو آوردن کشاورزان و مزرعه داران به امور سیاسی و رها کردن کشت و کار بود. شدت قحطی پاریس و نبودِ موادغذایی چنان فشاری به مردم آورد که آنان حتی سگ ها و گربه ها و سایر حیوانات را می خوردند. در جریان این قحطی، ده ها هزار نفر از

گرسنگی جان باختند.

مناسبت ۰۳: مرگ "کنت لویی دو لاگْرانْژْ" ریاضی دان معروف اروپایی (۱۸۱۳م)

شرح مناسبت:

کنت ژوزف لویی دو لاـگْرانْژْ، بزرگ ترین ریاضی دان قرن هجدهم اروپا، در ۲۵ ژانویه ۱۷۳۶م در شهر تورینو در ایتالیا به دنیا آمد. او هنگام تولد، بیش از حد ضعیف و ناتوان بود و با این حال، از یازده فرزند خانواده، فقط او زنده ماند. لاگرانژ تا شانزده سالگی علاقه شدیدی به ادبیات داشت ولی بعد از آن به ریاضیات دل بست. وی در این زمان به خاطر حل مسئله مربوط به دایره های متساوی المحیط که مورد اختلاف ریاضی دانان بود به شهرت رسید و به همین دلیل از کلیه ریاضی دانان عصر خود پیشی گرفت. لاگرانژ پس از مدت کوتاهی چنان در ریاضی پیشرفت کرد که در ۱۸ سالگی به تدریس ریاضی پرداخت و در ۲۱ سالگی، فرهنگستان تورینو را تأسیس نمود که در سال های بعد، تبدیل به آکادمی پادشاهی تورینو گردید. در این زمان بود که بیشتر آثار قبلی خود را در پنج جلد به چاپ رسانید. وی در ۱۹ سالگی قدرت فکری خود را با اختراع "حساب تغییرات" که از گرایش های ریاضیات بود، آشکار نمود. در سال ۱۷۶۶م که لاگرانژ سی ساله بود، فردریک کبیر پادشاه آلمان طی نامه ای که به لاـگرانژ نوشت، تأکید کرد که بزرگ ترین پادشاه اروپا، خواهان بزرگ ترین ریاضی دان اروپاست. از این رو، لاگرانژ راهی برلین شد و تا پایان عمر فردریک، به مدت ۲۲ سال، به کارهای مهمی در ریاضی دست زد. وی پس از آن راهی فرانسه شد و ۲۶ سال آخر عمر خویش را در آن کشور به کارهای تحقیقاتی گذراند. لاگرانژ علاوه بر

انجـام فعالیت های تحقیقی در زمینه جبر و مکانیک، درباره حرکت سـتارگان و قمرهای مشتری مطالعات مفصـلی انجام داد و دستگاه متری را بر اساس طول نصف النهار ایجاد کرد. این ریاضی دان و منجم معروف، مردی بسیار محجوب و متواضع بود و هنگـامی که ازیـک مطلب علمی اطلاع نـداشت، به راحتی می گفت: نمی دانم. بزرگ ترین شاه کار علمی لاگرانژ، مکانیک تحلیلی نـام دارد که در سـال ۱۷۸۸م انتشـار یـافت. و در آن اثر پیشـنهاد کرد که بهتر است نظریه مکانیـک و فنون حـل کردن مسائل آن رشـته به فرمول هایی کلی تحویل شوند، فرمول هایی که هرگاه پیدا شوند، همه معادله های لازم برای حل هر مسئله را به وجود خواهند آورد. کنت لویی لاگرانْژْ سرانجام در ۱۰ آوریل ۱۸۱۳م در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "جَبران خلیل جَبران" نویسنده، شاعر و نقاش معروف عرب (۱۹۳۱م)

شرح مناسبت:

جَبران خلیل جَبران، نویسـنده، شاعر، نقاش و یکی از ارکان صـنعت ادبی عربی در سال ۱۸۸۳م در لبنان به دنیا آمـد. او پس از طی تحصـیلات خـود، مسـافرت هـایی به اروپـا کرد و انگلیسـی را به خوبی فرا گرفت. جَبران خلیـل در سـال هـای اقـامت در پـاریس، نزد یکی از نقاشـان معروف عصـر به فراگیری این هنر پرداخت. سـپس به نیویورک رفت و در آنجـا به کـار در زمینه نگارش و نقاشـی روی آورد، تا جایی که در این دو هنر، چیره دست گردید. جَبران خلیل در طی سال های بعد، نویسندگی را حرفه اصلی خود قرار داد. ضمن این که روح صوفیانه شرقی، نفوذ شدید و عمیقی در آثار ادبی و هنری او داشت. جبران خلیل جبران سبکی نو در ادبیات ایجاد کرد و به عنوان

یکی از گردانندگان نهضت روشن فکری و ادبیات جدید عرب به شمار می رفت. وی هم چنین از بنیان گذاران شعر آزاد به شمار می آید و نثرش، از تازگی و روانی بسیار برخوردار می باشد. موضوع بیشتر آثار او، اعم از نظم و نثر، رومانتیسمی و توجه شدید به تخیلات و طبیعت است. نوشته های جبران خلیل جبران، نمادی از گستردگی خیال و نوپردازی ادبی یک نویسنده محسوب می شود و او در ذهن بارور خود، ابداعاتِ فراوانی نمود. اگر نگاهی گذرا به زندگی جبران خلیل جبران بیندازیم، در اوایل شکوفایی او، وی را چنین می یابیم که بر ضعف و تقلیدها و رسوم انسان می شورد؛ آزادی مطلق در طبیعت را می ستاید و با روح خارق العاده انسان که با قدرت و نیرو نمایان می گردد اوج می گیرد. آن گاه به عالَم روحانی خود، فرو رفته و به مردی صوفی منش مبدل می شود. جبران خلیل جبران، در کتابش، معلم اخلاق است که به عطوفت و مهربانی و محبت دعوت می نماید. اگرچه او در راهنمایی های خود، خالی از اعتماد به نفس نبوده و در انتظار رسیدن به والاترین درجات است، لکن ژرف نگری و تفکر وی بسیار ستودنی است، جبران خلیل جبران زیباترین آثارش را به زبان انگلیسی نگاشت که مجنون، پیغمبر، به سوی فرزند انسان و خدایان زمین از آن جمله اند. او هم چنین آثاری به عربی دارد که نامه ای در موسیقی، ارواح سرکش، بال های شکسته و توفان ها بسیار مشهورند. علاوه بر آن، جبران خلیل دارای دیوان شعری است که در آن درباره محبت،

دین، عـدالت، حق و آزادی و سـعادت اشـعاری را سـروده است و جَبران خلیـل جَبران سـرانجام در دهم آوریل ۱۹۳۱م در ۴۸ سالگی در نیویورک درگذشت و پیکرش را در زادگاه اصلی اش، لبنان به خاک سپردند.

مناسبت ۰۵: آغاز خروج سربازان فرانسوی از لبنان (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ جهانی اول و اضمحلال امپراتوری عثمانی در سال ۱۹۱۸م، فرانسه سرزمین های لبنان و سوریه را اشغال کرد. اما پس از آن که آلمـان در جریـان جنـگ جهـانی دوم، فرانسه را تصـرف کرد، لبنـان، تحت نظـارت مـاموران حکومت فرانسوی دست نشانده آلمان موسوم به دولت ویشـی قرار گرفت. در ژوئن سال ۱۹۴۱م نیروهای انگلیسـی و ارتش فرانسه آزاد، لبنان را تصـرف کردنـد. بـا ایـن وصـف، بر اثر مبـارزات اسـتقلال طلبـانه مردم لبنـان، دولـت در تبعیـد فرانسه آزاد در سـال ۱۹۴۳م با برگزاری انتخابـات ریـاست جمهوری در لبنـان موافقت کرد. لبنان سـرانجام در سال ۱۹۴۵ به اسـتقلال رسـید و در همین سال موافقتنـامه خروج سـربازان انگلیسـی و فرانسوی از لبنان امضا شـد و در آوریل ۱۹۴۶ به اجرا درآمـد و در آخرین روز دسـامبر همین سال، اشغال رسمیِ لبنان خاتمه یافت و آخرین سرباز بیگانه خاک این کشور را ترک نمود.

مناسبت ۰۶: ترور "عصام سرطاوی" نظریه پرداز فلسطینی توسط رژیم صهیونیستی (۱۹۸۳م)

شرح مناسبت:

عصام سـرطاوی، مبارز فلسـطینی و سـفیر سیار سازمان آزادی بخش فلسطین در اروپا، در اواخر دهه ۱۹۳۰م در دهکده سرطاوْ در حومه نابلُس در فلسـطین به دنیا آمـد. وی پس از گذراندن دوره تحصـیلات اولیه خود، وارد دانشـکده طب شد و به عنوان جراح از این دانشـکده فارغ التحصـیل گردید. دکتر عصام سرطاوی پس از پایان تحصیلات دانشگاهی به جنبش فتح پیوست و در سال ۱۹۶۹ یک گروه اجرایی برای رهایی فلسـطین تشـکیل داد. او در سال ۱۹۷۱م به عضویت شورای ملی فلسـطین که در حکم پارلمان فلسـطینیان است، انتخاب شد و کمی بعد به سـمت مشاور ویژه یاسر عرفات رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین موسوم به ساف منصوب گردید.

سرطاوی مورد اعتماد کامل یاسر عرفات بود و به عنوان یکی از نظریه پردازان اصلی ساف، بیشترین سهم را در ارائه طریق و راهنمایی عرفات برعهده داشت. اکثر سیاست مداران فلسطینی معتقدند که سرطاوی عامل اصلی تشویق عرفات به رها کردن مشی نظامی و روی آوردن به حرکات سیاسی بود. سرطاوی هم چنین از طرفداران مذاکره با نیروهای چپ گرای یهودی نیز بود. به طوری که در فوریه ۱۹۸۲م ملاقاتی را میان سه تن از مقامات چپگرای اسرائیل با عرفات در تونس ترتیب داد. سرطاوی دوستان بسیاری در دول اروپایی داشت. از این رو در سال های آخر عمر، سفیر سیار عرفات در کشورهای اروپایی بود. او سرانجام در روز دهم آوریل ۱۹۸۳م در هتل اقیانوس اطلس پرتغال در محل کنفرانس بین المللی سوسیالیست ها به دست عوامل رژیم صهیونیستی به قتل رسید.

مناسبت ۰۷: آغاز تهاجم نظامی ارتش رژیم صهیونیستی به ضد لبنان (۱۹۹۶م)

شرح مناسبت:

در عملیات شانزده روزه ارتش رژیم صهیونیستی علیه لبنان موسوم به خوشه خشم، بیش از یک صد و هشتاد نفر شهید و صدها مجروح برجای ماند. در این تهاجم وحشیانه که از دهم آوریل ۱۹۹۶م آغاز شد، لبنان از زمین، هوا و دریا مورد حمله قرار گرفت و حتی بیروت پایتخت این کشور نیز آسیب دید. سرانجام با پایداری لبنان بر لزوم خروج بی قید و شرط صهیونیست ها از جنوب این کشور و فشار افکار عمومی موجب شد که حملات وحشیانه رژیم اسرائیل، در ۲۶ آوریل آن سال خاتمه یابد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: تولد "راجر بیکُن" فیلسوف و نظریه پرداز انگلیسی (۱۲۱۴م)

شرح مناسبت:

راجر بیکُن، فیلسوف و مدرس معروف انگلیسی در ۱۱ آوریل سال ۱۲۱۴م در انگلستان به دنیا آمد. او سپس در دانشگاه های آکْسْفورد انگلستان و پاریس به تحصیل و سپس تدریس پرداخت. بیکن از آن پس به عنوان کشیش به خدمت مشغول گردید. او در این زمان در زمینه علم کیمیا مطالعاتی نمود و دریافت که چگونه می توان باروت ساخت. موفقیت بیکن در کارهای علمی حسادت همکارانش را برانگیخت. از این رو او را به جادوگری متهم کردند و به ده سال زندان محکوم شد. بیکن در زندان، یک تقویم اصلاح شده و صحیح تهیه کرد و پس از اتمام دوران زندان، بار دیگر به کارهای علمی روی آورد. وی در این زمان دایرهالمعارف تصنیف عظیم را که شامل علوم طبیعی، منطق، فیزیک، ریاضیات، فلسفه و زبان شناسی بود نوشت و بار دیگر به اتهام نگارش کتب ضالّه به مدت دوازده سال به زندان افتاد. بیکن پس از آزادی از زندان، مطالعات خود را از سر گرفت و کتب متعددی نگاشت.

بیکن به علوم طبیعی و تجربه و مشاهده مستقیم اهمیت می داد و به همین جهت او را از پیشروان روش تازه علمی شمرده اند. وی معتقد بود که علم، مکمّـِل دین است نه مخالف آن. اهمیت فلسفه راجر بیکُن در شمول آن بر افکار مبتکرانه و جدید نیست. زیرا وی به بسیاری از افکار خرافی آن زمان هم چون کیمیا و علم احکام نجوم اعتقاد داشت. سهم عمده وی در دانش جدید، اصرار وی در به کار بردن روش علمی در مطالعه فلسفه است. وی علت جهل و نادانی را چهار چیز می دانست: اتکا به اسناد و مآخذ غیرموثق، پیروی کورکورانه از آداب و رسوم، تقلید کورکورانه از بالا دست و عادت به تبعیت از عامه جاهل و پنهان داشتن حماقت ها با تظاهر به دانایی. بیکن بر این عقیده بود که برای به دست آوردن دانش و حکمت، دو راه وجود دارد: تجربه و عقل، و باید برای رسیدن به حقیقت، اندیشه های خود را بر پایه دانسته ها قرار داد. وی جوهر حیات و ناموس زندگی را در اراده می دانست و اولین کسی بود که علیه کلیسا و خرافات دین مسیح(ع) در دوران قرون وسطی قیام کرد. بیکُن هم چنین یکی از بزرگ ترین دانشمندان قرون وسطی به شمار می رود که به شدت، روش های فلسفی عهد خود را مورد انتقاد قرار داده است. راجر بیکن سرانجام در ۲۵ سپتامبر ۱۲۹۴م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تصرف سرزمین سیبری توسط ارتش روسیه (۱۶۳۳م)

شرح مناسبت:

منطقه سیبری به بخش وسیعی از قسمت آسیایی روسیه اطلاق می شود که ناحیه پهناوری را تا کرانه اقیانوس آرام در بر گرفته

است. روس ها در اوایل قرن هفدهم به سرعت بر منطقه سیبری تسلط یافتند و ظرف مدت سه دهه مرزهای کشور خود را قریب پنج هزار کیلومتر پیش برده و تا کرانه های اقیانوس آرام رساندند. روس ها در ابتدا در آن منطقه به دنبال خَز بودند اما سایر منابع موجود، را از قبیل نمک، الوار و انواع مواد معدنی آنها را در این سرزمین ماندگار کرد. سیبری منطقه ای بود که بومیان آن از لحاظ بهداشتی بدون مشکل زندگی می کردند اما ورود روس ها و به همراه آنها انواع بیماری ها، باعث شد تا جمعیت بومی این مناطق کاهش یابد و پس از ورود مهاجران روس تا حدود ۱۳ از جمعیت بومی و اصیل آن منطقه کاسته شود. روس ها هم چنین از راه داد و ستد و معامله با اهالی سیبری بر درآمد خود افزودند. امروزه منطقه سیبری یکی از عمده ترین نواحی توسعه صنعتی روسیه به شمار می رود و انتقال صنایع و اماکن تجاری به این منطقه بر رونق آن افزوده است. گرچه در برخی از مناطق شمالی آن بومیان به حیات خود ادامه داده و از طریق شکار حیوانات دارای پوست گرانبها، به زندگی خود تداوم می بخشند. برخی از مناطق سیبری در تمام طول سال یخبندان و سرما است و جز سردترین نقاط جهان محسوب می شود. در طول دوران حکومت های روسیه، اردوگاه های کار اجباری و تبعیدگاه های مجرمان و محکومان، در سیبری قرار داشته است.

مناسبت ۰۳: مرگ "نیکولا بوالو" شاعر و منتقد معروف فرانسوی (۱۷۱۱م)

شرح مناسبت:

نیکولا بوالو دِسپرو، شاعر و منتقد برجسته فرانسوی در ۲۷ اوت ۱۶۳۶م در پاریس به دنیا آمد وی در

ابتدا در رشته حقوق فارغ التحصیل شد و به وکالت دعاوی پرداخت. اما به زودی از این شغل دست کشید و بر حسب ذوق و استعداد خویش راه ادبیات را در پیش گرفت و به سرودن شعر و نقد هنری و هجو پرداخت. بوالو ذوق های ساختگی، بی مایه و تحمیلی را که از برخی کشورهای اروپایی به فرانسه راه یافته بود، مردود شمرد و با وجود مخالفت محافل ادبی و حتی آکادمی فرانسه، راه سادگی و طبیعی را ارائه داد. بوالو در سی سالگی اولین هجویات خود را انتشار داد و زمانی جز هجو نسرود. وی در دوازده مجموعه از هجویات خود با روشی منظم و طنزی لطیف و نقدی بی شائبه، درباره شاعرانِ مورد توجه عصر به قضاوت پرداخت و نظر مردم را به خود جلب کرد. بوالو در سال ۱۶۷۴م کتاب فن شعر را در چهار منظومه منتشر کرد. وی در این اثر درباره استعداد شخصی و آگاهی از دستور زبان، انواع شعر، انواع مهم شعر، چگونگی آداب نویسندگی و ذوق و سلیقه در سرودن شعر به بحث پرداخته است. بوالو پس از انتشار اثری به نام رُقعه ها که بخشی از آن را به لویی چهاردهم، پادشاه فرانسه تقدیم کرده بود، به دربار فرانسه راه یافت و چهار سال بعد، در ۴۲ سالگی، وقایع نگار و مورخ مخصوص پادشاه شد. وی با وجود مقام مهم درباری، از تملّق و مدیحه گویی روی گردان بود و از این جهت برای خود دشمنان زیادی دست و پا کرد. هم چنین کار تاریخ نویسی در دربار، موجب قطع فعالیت ادبی بوالو شد و پس

از یک دوره سکوت، با انتشار کتاب قصیده در فتح نامور به فعالیت ادبی بازگشت. بوالو در قطعه ای از آثار خود نیز، اسکندر مقدونی را هجو کرده است که تا آن زمان، کسی به این شدت، این کار را نکرده بود. بوالو با وجود سرسختی مخالفان، تنها با پشتیبانی شاه، در سال ۱۶۸۴م به عضویت آکادمی فرانسه برگزیده شد. بوالو با خلق آثار متعدد و سودمند، یکی از بزرگ مردان ادب و معروف ترین شعرای مکتب کلاسیک فرانسه شناخت شد و نفوذش اگر چه در معاصرانش قابل توجه نبود، در قرن هجدهم گسترش یافت. بوالو سال های آخر زندگی را در خانه ای که از طرف پادشاه برایش خریده شده بود، گذراند و دوستان ادیب خود را در آنجا پذیرفت، اما از وضع نامساعد کشور و انحطاط ذوق مردم، پیوسته در رنج بود. دوران پیری بوالو بسیار تلخ گذشت زیرا در ابتدا شنوایی خود را از دست داد و بعداً فلج شد. نیکولا بوالو دسپرو سرانجام در یازدهم آوریل ۱۷۱۱م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: آزمایش اولین کشتی الکتریکی با نیروی باتری در رودخانه "نِوا" (۱۸۳۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: اختراع ماشین تولید سرمای مصنوعی فرانسه (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

در یازدهم آوریل ۱۸۵۹م دستگاه تولید سرمای مصنوعی توسط یک صنعت گر و شیمی دان فرانسوی به نام فردیناند کاره اختراع شد. سرمای این دستگاه توسط گاز آمونیاک تأمین می شد. اختراع کاره گام مهمی برای حفظ مواد غذایی و دارویی از فساد و تلف شدن به ویژه در مناطق گرمسیر بود. این دستگاه پس از تکمیل به صورت یخچال ها و سردخانه های ثابت و متحرک کنونی درآمد.

مناسبت ۰۶: ترور "امیلیانو زاپاتا" انقلابی مکزیکی (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

امیلیانو زاپاتا انقلابی معروف مکزیکی، در سال ۱۸۷۹م در مکزیک به دنیا آمد و از کودکی، رنج و محرومیت هم وطنان خود را لمس کرد. امیلیانو زاپاتا، رهبر انقلابی مکزیک در سال های اولیه قرن بیستم، یکی از معروف ترین بانیان جنبش ضد دولتی مکزیک بود. وی در سال ۱۹۱۰م با شعارزمین و آزادی، اسلحه به دست گرفت و با کمک سرخ پوستان بومی و برای تصرف اراضی مردم که توسط حکومت دیکتاتوری وقت به فئودال ها و سرمایه داران مکزیکی واگذار شده بود، به مبارزه پرداخت. در فاصله سال های ۱۹۱۴ به بعد، نیروهای تحت فرمان زاپاتا سه بار، مکزیک را تصرف کردند و سرانجام دولت مرکزی سقوط کرد و به دست نیروهای انقلابی درآمد. مادْرو که از دوستان و همرزمان زاپاتا بود قدرت را در دست گرفت. امیلیانو زاپاتا سرانجام در یازدهم آوریل ۱۹۱۹م با حیله و نیرنگ به قتل رسید. اکثر مردم مکزیک، زاپاتا را قهرمان و منجی خود می دانند.

مناسبت ۰۷: گشایش کنگره تأثیر تمدن ایران در تمدن یونان و روم در کشور ایتالیا (۱۹۶۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: درگذشت "انور خوجه" رئیس جمهور سابق آلبانی (۱۹۸۵م)

شرح مناسبت:

انور خوجه رهبر پیشین آلبانی در سال ۱۹۰۸م به دنیا آمد. او از اوایل دوران تحصیل خود در فرانسه وارد فعالیت های انقلابی گردید و به عضویت حزب کمونیست فرانسه درآمد. انور خوجه در کشاکش جنگ جهانی دوم، رهبری چریک های چپ گرا را بر عهده گرفت و در سال ۱۹۴۱م، حزب کمونیست آلبانی را بنیان نهاد. خوجه در سال ۱۹۴۴م پس از شکست ایتالیا در جنگ جهانی دوم، با کمک ارتش شوروی، قدرت را در آلبانی به دست گرفت و دو سال بعد در این کشور، جمهوری کمونیستی اعلام کرد. انور خوجه تا سال ۱۹۶۱ روابط خوبی با شوروی داشت اما مرگ استالین و آغاز سیاست استالین زدایی، باعث تیرگی روابطش با مسکو گردید و او از آن پس، به طرف مائوئیسم و چین پیش رفت. انور خوجه در دوران چهل ساله حضور خود در رأس قدرت، یک حکومت استالینی همراه با اختناق در آلبانی برقرار کرد و تا پایان عمر از طرفداران سرسخت استالین و از مدافعان طرز تفکر وی به شمار می رفت. با بر هم خوردن ارتباط شوروی و آلبانی و تمایل انور خوجه به مائو، چینی ها نیز کمک های مالی و اقتصادی فراوانی در اختیار رژیم کمونیستی آلبانی قرار می دادند. دوری انور خوجه از شوروی سابق از یک سو و ماهیت کمونیستی افراطی وی در آلبانی که موجب خودداری این رژیم و دولت های اروپایی در ایجاد روابط سیاسی با یک دیگر گردید، از جانب دیگر، موجب انزوای سیاسی دولت آلبانی شد. هم چنین سیاست های مستبدانه و بسته انور خوجه

باعث شد تا آلبانی به فقیرترین کشور اروپا تبدیل شود. سالیان دراز، آلبانی با بیش از هفتاد کشور جهان و اکثر کشورهای صنعتی و اروپای غربی رابطه ای نداشت و روابط این کشور با بسیاری از کشورهای دیگر راکد بود. انورخوجه تنها فرمان روایی بود که از سال های جنگ جهانی دوم تا لحظه مرگ خود به مدت بیش از چهار دهه در کشور خود حکمرانی کرد، تا اینکه در یازدهم آوریل ۱۹۸۴م در ۷۶ سالگی درگذشت. سرانجام پس از مرگ خوجه، آلبانی در سال ۱۹۹۰م دچار تغییرات قهری اروپای شرقی شد و با سقوط رژیم کمونیستی، به عنوان آخرین کشور اروپایی در سال ۱۹۹۲ حکومت کمونیستی را کنار گذاشت و نظام جمهوری را برگزید.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: عبور از خط استوا برای اولین بار توسط دریانوردان پرتغالی (۱۴۸۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: کشف داروی معالج مالاریا از پوست درختی به نام "گنه گنه" (۱۸۲۰م)

شرح مناسبت:

گنه گنه درخت همیشه سبزی است از تیره روناس ها که خاستگاه اصلی آن مناطق مختلف امریکای جنوبی و به ویژه ارتفاعات کوه های آند می باشد، اما امروزه در مناطق دیگری نیز کشت می شود. گنه گنه از جمله درختانی است که مصرفِ دارویی شناخته شده ای دارد. از جوهر این درخت، داروی بسیار تلخی به نام کینین ساخته (تهیه) می شود. این دارو از ترکیبات آلیِ استخراج شده از پوست این درخت به عمل می آید. بر همین اساس، این کلمه، مشتق از کنیا به معنای پوست درخت می باشد. براساس داستانی، در نیمه نخست قرن هفدهم، در امریکای جنوبی از این دارو برای درمان بیماری مالاریا استفاده می شده است. اما به طور مسلم، گرد پوستِ این درخت در سال ۱۶۴۱ در انگلستان به فروش می رسیده است. با این حال، در ۱۲ آوریل ۱۸۲۰م برای نخستین بار به صورت رسمی، ترکیبات آلی درختِ گنه گنه توسط پیِر پلیته و ژوزف کاوانتو در آزمایشگاه پاریس تجزیه گردید و تلاش برای تهیه کینین به صورت دارو وارد مرحله ای دیگر شد. امروزه کینینِ مصنوعی، تهیه شده و در بازار عرضه می شود.

مناسبت ۰۳: آغاز جنگ های داخلی امریکا معروف به جنگ های انفصال (۱۸۶۱م)

شرح مناسبت:

پس از آن که آبراهام لینْکُلْن، به عنوان شانزدهمین رئیس جمهور ایالات متحده امریکا برگزیده شد، به دلیل آن که وی بردگی را ننگ جامعه امریکایی خوانده بود، هفت ایالت از ایالات جنوبی امریکا که برده داری در آنها رواج داشت اعلام کردند که ریاست جمهوری او را به رسمیت نمی شناسد. این ایالات هم چنین قبل از این که لینکُلْن در ماه مارس ۱۸۶۱م دوره ریاست جمهوری خود

را آغاز کند، جدایی خود را از حکومت مرکزی اعلام داشته و اتحادیه جدیدی از ایالات جنوبی تشکیل دادند. لینکَلن در نطق افتتاحیه خود در مقام ریاست جمهوری، برای بازگرداندن ایالات جنوبی به قلمرو حکومت مرکزی، تعهد صریحی درباره الغاء بردگی نکرد، ولی با صراحت و قاطعیت گفت که جدایی هیچ یک از ایالات را تحمل نخواهد کرد و تأکید نمود که قانون اساسی امریکا به هیچ یک از ایالات اجازه نداده است که خودسرانه و به طور یک طرفه تعهدات خود را زیر پا بگذارند و از اتحادیه خارج شوند. نطق لینکُلن نه فقط موجب بازگشت ایالات هفت گانه به قلمرو حکومت مرکزی نشد، بلکه چهار ایالت برده دار دیگر نیز جدایی خود را از حکومت مرکزی اعلام داشتند. لینکُلْن اعلام داشت که در صورت لزوم، برای حفظ وحدت و تمامیت ارضی کشور، به قوه قهریه متوسل خواهد شد و برای این که نشان بدهد در این تصمیم خود جدی است در دوازدهم آوریل ۱۸۶۱م، به نیروهای فدرال دستور حمله به برخی استحکامات نظامی جنوبی ها را صادر کرد که بدین ترتیب، جنگ های داخلی امریکا معروف به جنگ های انفصال آغاز شد. در این میان علی رغم پیشروی و پیروزی شمالی ها، نواحی جنوبی دست از مقاومت برنداشتند و برای جنگ با حکومت مرکزی، به تجهیز قوا پرداختند. با ادامه جنگ، پیشروی نیروهای شمالی به طرف ایالات جنوب از اواخر سال ۱۸۶۲م آغاز گردید و لینکلن نیز در اول ژانویه ۱۸۶۳م، اعلامیه معروف آزادی بردگان را درسراسر امریکا صادر کرد. صدور این اعلامیه باعث شورش بردگان در ایالات جنوبی علیه صاحبانشان شد و

جنگ را وارد مرحله جدیدی نمود. جنگ های داخلی امریکا در طول سال های ۱۸۶۳ و ۱۸۶۴م ادامه یافت و در اواخر سال ۱۸۶۴م که شکست جنوبی ها قطعی به نظر می رسید، لینکُلن برای دومین بار به ریاست جمهوری امریکا انتخاب گردید. جنگ های انفصالِ سرانجام در روز نهم آوریل ۱۸۶۵م با تسلیم فرمانده نیروهای جنوب به پایان رسید و طرفداران برده داری شکست را پذیرا شدند. با این حال، آبراهام لینکُلن، چند روز بعد، در ۱۴ آوریل، توسط یکی از مخالفانش به قتل رسید. در جنگ های داخلی امریکا، نزدیک به شش صد هزار نفر از نیروهای شمال و جنوب کشته شدند که نسبت تلفات شمالی ها، تقریباً دو برابر جنوبی ها بود. امریکایی ها با وجود تلفات و خسارات سنگینی که در این جنگ متحمل شدند، آن را مکمّل جنگ های استقلال امریکا و ضامن بقای وحدت کشور خود می دانند و به همین جهت، نام لینکُلْن در ردیف جورج واشینگتن، اولین رئیس جمهور امریکا و به عنوان یکی از بزرگ ترین پیشوایان امریکا در تاریخ آن کشور ثبت شده است. (ر.ک: ۹ آوریل)

مناسبت ۰۴: سقوط حکومت پادشاهی و تشکیل جمهوری در اسپانیا (۱۹۳۱م)

شرح مناسبت:

اسپانیا در جنگ جهانی اول بی طرف ماند، ولی آلفونس سیزدهم، پادشاه وقت این کشور، برای مقابله با تشنجات داخلی، با استقرار یک حکومت دیکتاتوری، بیش از پیش به موقعیت خود لطمه زد. وی در سال ۱۹۳۰م با برکناری نخست وزیر نظامی خود، درصدد اعطای آزادی هایی به مردم برآمد. ولی فضای باز سیاسی که پس از یک دوره طولانی دیکتاتوری در این کشور به وجود آمده بود موجب تقویت نیروهای مخالف گردید و آلفونس سیزدهم که

در دوران سلطنت خود، پنج بار مورد سوء قصد قرار گرفته بود، در آوریل ۱۹۳۱م از بیم جان گریخت. خروج پادشاه اسپانیا از کشور، به همه پرسی و اعلام جمهوری در دوازدهم آوریل آن سال انجامید. اما چندی از استقرار این حکومت نگذشته بود که سلطنت طلبانِ فاشیست به فرماندهی ژنرال فرانسیسکو فرانکو در ۱۷ ژوئیه ۱۹۳۶م علیه جمهوری خواهان شوریدند که باعث وقوع جنگ داخلی به مدت دو سال و نیم در این کشور شد. این جنگ در نهایت با پیروزی سلطنت طلبان بر جمهوری خواهان در ۲۸ مارس ۱۹۳۹م به پایان رسید و پس از آن، حکومت دیکتاتوری ۳۶ ساله فرانکو بر اسپانیا حاکم شد. (ر.ک: ۲۸ مارس)

مناسبت ۰۵: مرگ "فرانکْلین روزوِلت" سی و دومین رئیس جمهور امریکا (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

فرانکْلین دلانو روزولت، برادرزاده تئودور روزولت رئیس جمهور پیشین امریکا، در ۳۰ ژانویه ۱۸۸۲م در ایالت نیویورک امریکا به دنیا آمد. او پس از اتمام تحصیلات خود در رشته حقوق وارد فعالیت های سیاسی شد و به معاونت نیروی دریایی و نیز فرمانداری ایالت نیویورک منصوب شد. روزولت یکبار در سال ۱۹۲۰م در سن ۳۸ سالگی نامزد ریاست جمهوری شد اما فلج شدن او ازناحیه پا موجب گردید تا مدتی برای مداوا از صحنه سیاست کناره گیری کند. پس از طی دوران چند ساله بیماری، روزولت بار دیگر فعالیت های سیاسی را از سر گرفت و در سال ۱۹۳۳م در ۵۱ سالگی به ریاست جمهوری امریکا دست یافت. روزولت در آغاز این دوره، اقتصاد نابسامان امریکا را سامان داد و با مسلح کردن ارتش این کشور، به سیاست انزواطلبی که نتیجه دوران رکود اقتصادی کشور بود پایان بخشید. روزولت در زمینه سیاست خارجی، با

اعلام بی طرفی و آن چه عدم مداخله خوانده شد، منافع سرشاری را به جیب صاحبان سرمایه در امریکا سرازیر کرد. روزولت کوشید نفوذ استعماری امریکا را در سراسر جهان و به ویژه در امریکای جنوبی بسط دهد. این سیاست استعماری در زمان او، ظاهر آراسته ای به خود گرفته بود و در زیر پوشش روابط اقتصادی عمل می کرد. در حقیقت، این سرمایه داران بودند که زمام سیاست امریکا را به دست داشتند نه دولت. با آغاز جنگ جهانی دوم، روزولت سیل کمک های امریکا را برای متفقین ارسال کرد که بازپرداخت این وام ها، در سال های پس از جنگ سود سرشاری را نصیب دولت امریکا نمود و جای پای آن را در کشورهای وام گیرنده روز به روز فزونی بخشید. در حقیقت، اعطای این وام های کلان به کشورهای گوناگون، نه به دلایل انسانی که در جهت تبدیل کردن امریکا به قدرت مسلط دنیای بعد از جنگ جهانی صورت می گرفت. این مسئله که امریکا به صورت بزرگ ترین و تنها کشور اعتباردهنده روی زمین بود، یکی از پیروزی های بزرگ روزولت به شمار می رفت. روزولت در سال ۱۹۴۱م، به دنبال حمله هواپیماهای ژاپنی به بندر پِرلْ هارْبور، وارد جنگ جهانی دوم شد و آتش جنگ را شعله ورتر ساخت. با این حال، روزولت با انتشار منشور آتلانتیک، نقش عمده ای در تأسیس سازمان ملل متحد ایفا کرد و در عوض، برای نفوذ هر چه بیشتر در سازمان ملل متحد، امتیازات مهمی را به نفع امریکا گرفت. روزولت در پاییز ۱۹۳۶م برای دومین بار و در سال ۱۹۴۰ و ۱۹۴۴م برای

بـار سوم و چهارم به ریاست جمهوری امریکا انتخاب شـد، اما چنـدماه پس از آغاز دوره چهارم زمام داری اش، در ۱۲ آوریل ۱۹۴۵م، در ۶۳ سالگی جان سپرد و معاونش، هاری ترومن به این مقام رسید.

مناسبت ۰۶: آغاز اولین واکسیناسیون عمومی جهان جهت پیشگیری از بیماری فلج (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

در دوازدهم آوریـل ۱۹۵۵م، بـا انتشـار و اعلاـم تـأثیر واکسن ضدفلـج، برای اولین بـار در جهـان، واکسیناسـیون عمومی برای پیشـگیری از بیماری فلـج آغاز شـد. دولت ایالات متحـده امریکا در اعلامیه رسـمی خود اطمینان داده بود که واکسن ضد فلج برای جلوگیری از سرایت این بیماری، مؤثر است. امروزه از این واکسن، برای پیشگیری از فلج اطفال استفاده می شود.

مناسبت ۰۷: سفر "یوری گاگارین" فضانورد روسی به عنوان اولین انسان به فضا (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

دهه ۱۹۶۰م را دهه تسـخیر فضا و آغاز سـفر انسان به فضای کیهانی نیز می توان نام نهاد و این عنوان شاید مناسب ترین عنوان برای این دهه سـرنوشت ساز باشد. در واقع، پس از آن که دانشمندان شوروی در سال ۱۹۵۷م، با پرتاب نخستین قمر مصنوعی زمین، در تسـخیر فضا پیشـگام شده بودند، در سال ۱۹۶۱م نیز با فرسـتادن نخستین انسان به فضا، در این مسابقه پیشـتاز شدنـد. نخستین سـفینه فضایی که روز ۱۲ آوریل ۱۹۶۱م به فضا پرتاب شـد، ۴۷۰۰ کیلو وزن داشت. این سـفینه فقـط یکبار در ارتفاع ۳۷۲ کیلومتری به دور زمین گردش کرد ولی همین سـفر موفقیت آمیز و بـازگشت سـلامت نخستین فضـانورد جهـان به زمین، زمینه را برای مسـافرت های فضایی طولانی فراهم ساخت. قهرمان این عرصه یوری گاگارین، فضانورد ۲۷ ساله روسی بود که در این روز بـا سـفینه واسـتوک در مـدت یـک ساعت و ۴۸ دقیقـه زمیـن را دور زد و بـدین ترتیـب تحـولی بزرگ در عرصـه فضـانوردی به وجود آمـد. پس از این سـفر مهم اکتشـافی، گاگارین مورد تجلیل جهانیان واقع شـد و کریسـتف کلمب فضای میان ستارگان، لقب گرفت. پس از این سفر، رقابت میان امریکا و شوروی برای تسخیر فضا شدت بیشتری

گرفت و هر کدام به موفقیت هایی دست یافتند. به پاس خدمات یوری گاگارین و اهمیت نخستین پرواز انسان به فضا، روز دوازدهم آوریل، روز جهانی فضانوردی نامیده شده است.

مناسبت ۰۸: وقوع کودتای امریکایی در ونزوئلا (۲۰۰۲ م)

شرح مناسبت:

کشور ونزوئلا واقع در امریکای جنوبی از جمله کشورهایی است که هیأت حاکمه آن در طول دهه های پایانی قرن بیستم تغییر و تحولات فراوانی را به خود دیده است. در دسامبر ۱۹۹۸م هوگو چاوِز به ریاست جمهوری این کشور برگزیده شد و در مراسم سوگند ریاست جمهوری قول داد با یک انقلاب صلح آمیز، با فقرِ گسترده و نابرابری های اجتماعی، اقتصادی و نیز فسادهای موجود در سطح مدیریت کشور مقابله نماید. هم چنین وی با به وجود آوردن، "مجلس ملی" اصول متعددی به نفع آزادی ها و حقوق فردی شهروندان به تصویب رسانید عملکرد مثبت وی باعث شد تا در انتخابات بعدی پارلمان، حزب وی بیشترین رأی را به دست آورد. این اقدامات چاوِز که با منافع سرمایه داران و اتحادیه های صنفی مغایرت داشت باعث ایجاد اعتصابات گسترده ای گردید. از طرف دیگر کش و قوس های آشکار و پنهان در سیاست های منطقه ای و خارجی هوگو چاوز با امریکا باعث شد تا اعتراضات داخلی، مورد حمایت کاخ سفید قرار گرفته و سرانجام در ۱۲ آوریل ۲۰۰۲م کودتایی با حمایت امریکا به وقوع بپیوندند. در جریان این کودتا، هوگو چاوز بازداشت و به جزیره ای در اطراف کشور برده شد و دولت وی نیز سقوط کرد. اما حضور گسترده مردم و ارتش وفادار به او باعث شد تا دو روز بعد در ۱۴ آوریل همان سال دولت کودتا سرنگون گردیده

و هوگو چاوز به قـدرت بازگشت. چنـدی بعد مشـخص شد که مقامات و مأموران امریکایی در جریان انجام این کودتا بوده و به حمایت های مالی و سیاسی از مخالفین چاوز پرداخته اند. عملکرد کاخ سفید که مدعی استقرار دموکراسی در سراسر جهان است بـا این اقـدام بـار دیگر زیر سؤال رفت و رسوایی سیاسـی جدیـدی برای امریکـا در دوره ریـاست جمهوری جورج بوش (پسر) به وجود آورد.

مناسبت ۰۹: قتل عام فلسطینیان ساکن اردوگاه جنین توسط ارتش رژیم صهیونیستی (۲۰۰۲م)

شرح مناسبت:

به دنبال اوج گیری مبارزات ملت مظلوم فلسطین علیه رژیم غاصب اسرائیل و ناتوانی این رژیم در مهار مبارزات مردمی، ارتش صهیونیستی با محاصـره اردوگاه جنین، وارد این منطقه شـده و آن را به بدترین وضع ویران کردند. در این عملیات فاجعه آمیز تعـداد زیادی از فلسـطینیان شـهید، مجروح، دسـتگیر، آواره و ناپدیـد شدنـد که هیـچ گونه آمار رسـمی منتشـر نگردیـد. رژیم صهیونیستی حتی از اعزام گروه حقیقت یاب سازمان ملل به منطقه جلوگیری کرد و خشم جهانیان را برانگیخت.

مناسبت ۱۰: روز جهانی فضانوردی و کیهان نوردی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تولد "توماس جِفِرسون" سیاست مدار و نظریه پرداز معروف امریکایی (۱۷۴۳م)

شرح مناسبت:

توماس جِفِرسون، سومین رئیس جمور امریکا، در ۱۳ آوریل ۱۷۴۳م در ایالت ویرجینیا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، ابتـدا به عنوان وکیل به خـدمت پرداخت و با به دست آوردن موفقیت های پی در پی، به عضویت کانون وکلا درآمد تا این که به کنگره ملی امریکـا راه یـافت. جفرسـون از آن پس مـدارج ترقی را طی کرد و به منـاصبی هم چون وزارت کشور و معاونت رئیس جمهور دست یافت و در نهایت در سال ۱۸۰۰م به ریاست جمهوری امریکا انتخاب شد. وی سال ها قبل از آن، پیشنهادی درباره الغاء بردگی داد که رد شد اما آن چنان بر سر این کار پافشاری کرد که به تصویب رسید. جفرسون هم چنین به هنگام نماینـدگی کنگره امریکا، اعلامیه معروف خود را در زمینه اسـتقلال قرائت کرد. او دو دوره ریاست جمهوری امریکا را برعهـده داشت و علی رغم میل مردم برای انتخاب دوباره او به ریاست جمهوری، از این کار کناره گرفت. جفرسون مـدعی دموکراسـی و مخـالف نظـام سـرمایه داری بـود، بـا این حـال، آشـکارا از سـلطه مطلق فردی بر کـل جـامعه و از تمرکز تمـامی اختیارات ایالات در دست رئیس جمهور جانبداری می کرد. او هرگز این شـیوه را نافی دموکراسی نمی دانست. او هم چنین با اینکه از آزادی خواهی و از حق همه مردم در برخورداری از مزایـای اجتماعی سـخن به میان می آورد، در عین حال از بزرگ ترین ملاکان برده دار در ویرجینیا محسوب می شد. به طور مثال زمانی که به ریاست جمهوری امریکا انتخاب می شد،

تنها در یکی از مزارعش، بیش از یک صد و پنجاه برده سیاه پوست داشت که در تمامی ساعات روز به کارهای سخت و طاقت فرسا اشتغال داشتند. جفرسون در آغاز دوران دوم حکومت خود در سال ۱۸۰۴م، برای فرار از پرداخت حق تردد کشتی های امریکایی از دریای مدیترانه به دولت های شمال افریقا، کشتی های جنگی فراوانی را رهسپار این منطقه کرد و پس از حمله به بنادر شمال افریقا، از مطالبات مالی دولت های افریقایی جلوگیری به طوری که از آن پس، کشتی های اروپایی و امریکایی بدون پرداخت کمترین وجهی از این منطقه عبور می کردند. اما آن چه شخصیت جِفِرسون را برجسته ساخته، نظرات سیاسی و اندیشه های فلسفی اوست. جفرسون در تاریخ امریکا، یکی از مردانی است که جهانی ترین مغزها را داشت. او علاوه بر علایق فلسفی، سیاسی و تربیتی، در موسیقی نیز دارای استعداد بود؛ مخترعی توانا بود و از طالبان عمیق ادبیات، ریاضیات، گیاه شناسی، هواشناسی، جانورشناسی، نجوم، نژادشناسی و معماری به شمار می رفت. اما همه این علایقِ متفاوت از میل واحدی سرچشمه می گرفت و آن، میل کمک به هم وطنان خویش برای رسیدن به دانش بهتر و آزادی بیشتر و زندگی مرفه تر بود. هدف عمده او در زندگی، کمک به ایجاد و استقرار جامعه آزادی بود که در آن برای تمام افراد، فرصت مناسب جهت انجام وظایف اجتماعی و نیل به سعادت و خوشبختی های شخص وجود داشته باشد. جفرسون از هواخواهان جدّی تعلیم و تربیت برای همه، تساهل مذهبی و الغای بردگی بود. اساس اندیشه های سیاسی جفرسون، تساوی حقوق و

تبـدیل حکومت ها به دموکراسی بود. به نظر او، حکومت دموکراسـی تنها حکومتی است که نمی تواند چه در ظاهر و چه در باطن برای همیشه با حقوق مردم ستیزه کند. فلسـفه او بر پایه اصل اعتماد متقابل نهاده شده است. از دید جفرسون، به دلیل این که برخی غیرقابل اعتمادند نباید همه را نامعتمد به شمار آورد. توماس جفرسون ۱۸ سال آخر عمر را در ملک شخصی خود به نویسندگی، کشاورزی و نواختن موسیقی پرداخت تا این که در چهارم ژوئیه ۱۸۲۶م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد خانم "ژرژ سانْدْ" نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۰۴م)

شرح مناسبت:

اورور دوپن بارون دو دووان معروف به ژرژ سانْدْ، بانوی داسـتان نویس فرانسوی در سـیزدهم آوریل ۱۸۰۴م در پاریس به دنیا آمـد. وی پس از مرگ پـدر به مـدرسه شـبانه روزی رفت و در آن جا تعـداد فراوانی از آثار نویسـندگان را مطالعه نمود. ژرژ ساند در جوانی کتاب های سـرخ و سـفید و داسـتان ایندیانا را نگاشت و با انتشار آن به شـهرت رسـید. با این حال چاپ کتاب دیگر وی به نام للیا، به دلیل مبارزه با برخی عقایـد جامعه، با جنجال فراوان و حمله شدیـد مخالفان مواجه گشت. ژرژ ساند در طی سـال هـای متمـادی در جسـتجوی عشـق به ازدواج هـای متعـدد تن داد. عشـق در نظر او مـترادف بـا زنـدگی بود و نه تنها خوشـبختی را در برداشت بلکه حق مسـلم و والای بشـر و حتی آیین الهی به شمار می آمد تا حدی که ژرژ ساند همه اقدامات را درباره عشق، مجاز و قانونی می دانست. وی هم چنین جامعه را مسئول همه معایب و بدی های فرد می شمرد و تنها

عشق را برای تغییر جامعه و فروریختن دیوارهای طبقات اجتماعی و برقراری برابری جهانی قادر می دانست. آثار فراوان داستان و نمایشی ژرژ ساند سراسر زندگی او را از شهرت و پیروزی برخوردار ساخت و تا نیم قرن پس از مرگش ادامه یافت. ژرژ ساند داستان نویس ستایش انگیزی است که به آسانی می توانست طرح رُمانی را بریزد و عشق را که به عنوان اصل واحد و کامل زندگی پذیرفته بود تنها موضوع داستان هایش قرار دهد، داستان هایی که می توان گفت خالی از برجستگی خاص و ابداع فکری و تنوع است. اما نکته انکارناپذیر این که، ژرژ ساند اولین زنی است که از تجربه های زنانه اش در کار ادبی سود برده است و پس از او، در واقع، بیشتر شخصیت خود او استوار مانده است تا آثارش. از ژرژ ساند آثار متعددی بر جای مانده که هفت تار چنگ، مرداب شیطان، سرگذشت من در ۲۰ جلد، مکاتبات در ۶ جلد و اقتصاد بشری از جمله مهم ترینِ آنان است. ژرژ ساند سال های آخر عمر را در مِلک خود که موسوم به نوهان بود گذراند تا این که در ۲۰ اکتبر ۱۸۷۶م در ۷۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: کشتار وحشیانه مردم هند توسط استعمارگران انگلیسی (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۱۹م حکومت استعمارگر انگلیس به منظور جلوگیری از شورش و مبارزه مردم هند، قانون دولت را تصویب کرد. به موجب این قانون به پلیس اختیار داده شد که هر فردی را که مظنون می دانستند، بدون دلیل و حکم قانونی دستگیر و حتی تا مدتی نامعلوم، او را زندانی کنند. این قانون، خشم مردم هند را برانگیخت. از این رو در روز

سیزدهم آوریل ۱۹۱۹م در حالی که بیش از پنج هزار نفر هندی بدون سلاح در باغِ جالیپان والا در شهر آمریتسار در اجتماعی آرام برای کسب استقلال گرد آمده بودند، به دستور یکی از فرماندهان انگلیسی به گلوله بسته شدند. این درحالی بود که به شرکت کنندگان در این گردهمایی آرام حتی هشدار و فرصت ترک محل داده نشد. پس از این قتل عام که بیش از هزار و دویست کشته و حدود چهار هزار زخمی بر جای گذاشت، فرمانده انگلیسی اجازه مداوای مجروحین و رساندن آب و آذوقه به آنان را نیز نداد. پس از تصویب قانون دولت در هند و کشتار بی رحمانه مردم این کشور در جالیپان والا، نهضت مقاومت مردم هند به رهبری گاندی اوج گرفت و سرانجام به شکست استعمار انگلیس منجر شد.

مناسبت ۰۴: اشغال اتریش توسط نیروهای متفقین در اواخر جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

اتریش پس از جنگ جهانی دوم، کشوری مستقل بود، اما چندی قبل از آغاز جنگ، هیتلر، اتریش را ضمیمه خاک آلمان نمود و سربازان اتریشی نیز به نفع آلمان وارد جنگ شدند. در آوریل ۱۹۴۵م، پس از عقب نشینی آلمان از اتریش و اشغال آن توسط دولت های متفق، اتریش به چهار منطقه تجزیه شد که هر منطقه توسط یکی از دولت های امریکا، شوروی، انگلیس و فرانسه اداره می گردید و وین پایتخت اتریش، تحت اداره مشترک چهار دولت قرار داشت. ده سال بعد، در سال ۱۹۵۵م بین چهار کشور اشغال گر و دولت اتریش، قراردادی به امضا رسید که به موجب آن، بی طرفی و استقلال اتریش تضمین شده و نیروهای چهار کشور اشغال کننده، خاک اتریش را تخلیه خواهند کرد. تخلیه نیروهای اشغال

گر در سال ۱۹۵۵م پس از ده سال آغاز شد و از آن پس اتریش بی طرفی خود را در مناقشات بین المللی حفظ نمود.

مناسبت ۰۵: آغاز جنگ داخلی لبنان توسط فالانژها (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

لبنان از آغاز دهه ۱۹۷۰م دوران مصیبت باری را آغاز کرد که تا سال ۱۹۸۰م نیز ادامه یافت. در آغاز این دهه، فلسطینیان رانده شده از اردن و نیز نیروهای مسلح سازمان آزادی بخش فلسطین به لبنان نقل مکان کردند. استقرار مرکز عملیات این افراد در بیروت و شهرهای دیگر لبنان، بهانه ای به رژیم صهیونیستی داد تا این کشور را از زمین و هوا مورد تعرض و تجاوز قرار بدهند. در سال ۱۹۷۵م، اختلاف بین گروه های مسیحی و مسلمان در بیروت، در سیزدهم آوریل این سال، به آغاز یک جنگ تمام عیّار بین این گروه ها منتهی شد که در نتیجه آن، نیمی از شهر بیروت ویران شد. جنگ داخلی در لبنان با حمله شبه نظامیان مسیحی افراطیِ فالانژیست به یک اتوبوسِ حامل فلسطینی ها و کشتار سی تن از آنها آغاز شد. در پی این کشتار، مسلمانان و ملی گرایان لبنان به مقابله با فالانژها برخاستند. چندی بعد با حمله چریک های فالانژ به اردوگاه های آوارگان فلسطینی، چریک های فلسطینی نیز به صحنه جنگ داخلی لبنان کشیده شدند. جنگ داخلی در لبنان، دخالت سوریه و سپس رژیم صهیونیستی را به دنبال داشت و در پایان دهه ۱۹۷۰م از استقلال و تمامیت ارضی لبنان، چیزی بر جای نمانده بود، چرا که نیروهای سوریه، نیمه شمالی کشور را تحت اشغال خود داشتند و در نوار مرزی جنوب لبنان با فلسطین، یک گروه نظامی که از طرف رژیم

صهیونیستی حمایت می شدند حکومت خودمختاری به نام لبنان آزاد تشکیل داده و از دستورات دولت مرکزی تبعیت نمی کردند. دولت مرکزی لبنان در این زمان حتی در خود بیروت هم تسلط نداشت و شهر عملاً به نواحی خودمختار که در هر کدام یک گروه مسیحی یا مسلمان فرمان روایی می کردند، تقسیم شده بود. این جنگ خونین داخلی که با تحریک رژیم صهیونیستی آغاز شده بود، تلفات و خسارات فراوانی به لبنان وارد آورد. هدف رژیم صهیونیستی آن بود که چریک های فلسطینی و نیروهای مسلمان و ملی گرای ضد رژیم اسرائیل در لبنان را در جنگ داخلی درگیر کند و آنان را از حمله به نظامیان صهیونیست باز دارد.

مناسبت ۰۶: برپایی نخستین تظاهرات مردم عراق علیه اشغال گران پس از سه دهه اختناق (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

بعد از سقوط صدام و حزب بعث عراق در ۹ آوریل ۲۰۰۳م و اشغال این کشور توسط نیروهای مهاجم، به ویژه سربازان امریکا، نخستین تظاهرات مردمی در عراق علیه اشغال گران برگزار گردید. در این تظاهراتِ خودجوش، که در ۱۳ آوریل ۲۰۰۳ با حضور صدها تن از مردم ستم دیده عراق، در بغداد انجام گرفت، شرکت کنندگان با سردادن شعارهای "اللّه اکبر، لا اله الا اللّه" و نه امریکا نه اسرائیل، به جهانیان اعلام داشتند: ما اشغال گران را نمی خواهیم. بوش و صدام یکی هستند. امریکا به نام آزادی هرج و مرج را برای ما به ارمغان آورده است و ما امنیت می خواهیم نه اشغال گری. مردم عراق در این تظاهرات خواستار تشکیل دولت اسلامی در عراق شدند و فقط دولت اسلامی را ضامن حفظ حقوق همه نژادها و مذاهب دانستند. در واقع اولین تظاهرات مردمی در عراق بعد از ۳۵

سال حاکمیت اختناق آمیز صدام و حزب بعث، نمایش اعتراض علیه امریکا، اسرائیل و رژیم سرنگون شده صدام حسین بود.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: تولد "مانی" یکی از مدعیان پیامبری در ایران (۲۱۶م) (ر.ک: ۷ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "کریستین هویْگِنْسْ" فیزیک دان و ریاضی دان بزرگ هلندی (۱۶۲۹م)

شرح مناسبت:

کریستین هویْگِنْسْ فیزیك دان و ستاره شناس هلندی در ۱۴ آوریل ۱۶۲۹م در لاهه پایتخت هلند به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه وارد دانشگاه شد و در ریاضیات به تحصیل پرداخت. هویگنس پس از چندی به اخترشناسی روی آورد و چون وسایل و ابزار او کهنه و غیرقابل استفاده بودند،تصمیم گرفت که عدسی های دوربین خود را به تنهایی بسازد. او با تغییرات تازه و جالبی که در دوربین نجومی داد موفق شد هاله ناشناخته ای را که دور سیاره زحل را گرفته و پیش از این، گالیله از آن نامبرده بود، کشف کند و ثابت کرد این هاله به شکل حلقه پهن و بزرگی سیاره زحل را در برگرفته است. هویگنس هم چنین ساعت پاندولی را اختراع کرد و با توصیف کار آن به شهرت زیادی رسید. با اختراع این ساعت در سال ۱۶۵۷م، مدت زمان حرکت ستارگان و خورشید برای نخستین بار معلوم شد و هم چنین از این ساعت در امور کشتیرانی و دریانوردی استفاده گردید. با این حال ساختمان ساعت پاندولی کامل نبود و جاذبه زمین از دقت آن می کاست. هویگنس برای رفع این مشکل تحقیقات زیادی انجام داد و پس از مدت ها مطالعه درباره مکانیزم های مختلف، فنر مارپیچی ساعت را ساخت. هویگنس علاوه بر اختراع ساعت پاندولی، پژوهش با ارزشی روی پدیده نور انجام داد و نظریه ای نیز مطرح نمود. بر اساس این نظریه، نور از موج های زیادی تشکیل شده و این موج ها را می توان به موج های صوتی یا موج های روی

آب تشبیه کرد بـا این تفـاوت که موج هـای نورانی برخلاف موج های صوتی می تواننـد ازخلاء عبور کننـد. این نظریه در آن زمان بحث های فراوانی را برانگیخت، با این حال نظریه هویگنس در حدود دویست سال به دست فراموشی سپرده شد تا اینکه بعـدها ثابت شـد که این نظریه به حقیقت نزدیک تر و درک آن آسان تر است. هرچند امروزه دانشـمندان پی برده اند که نور هم دارای خاصیت موجی است و هم ذره ای، و این دو هرگز نمی تواننـد از هم جـدا باشـند. شـهرت هویگنس فقـط به خاطر نظریه اش درباره ماهیت امواج نور نیست. او اخترشـناس برجسته ای بود و اسباب ها و دستگاه های نوری زیادی را اختراع کرد که اختراع میکرومتر یا ریزسنج برای اندازه گیری قطر ظاهری سیارات از آن جمله است. وی هم چنین ماشین فشار هوا و میزان الهوا را نیز تکمیـل کرد و برای اولین بـار، بـا هواسـنج، ارتفاعـات را انـدازه گیری نمود. کریستین هویگنس سـرانجام در سـال ۱۶۹۵م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تأسیس شهر "سن پترزبورگ" به فرمان پتر کبیر در روسیه (۱۷۰۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: ترور "آبراهام لینکُلْن" شانزدهمین رئیس جمهور امریکا در واشینگتن (۱۸۶۵م)

شرح مناسبت:

آبراهـام لینْکُلْنْ شانزدهمین رئیس جمهور امریکا در ۱۲ فوریه سال ۱۸۰۹م در ایالت ایلی نویْزْ در خانواده ای فقیر به دنیا آمـد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، در رشته حقوق به تحصیل پرداخت و از آن پس به وکالت روی آورد. مدت زمان زیادی طول نکشـید که لینکُلْنْ به یکی از بزرگ ترین وکلای ایالت خود تبدیل شد و از آن به بعد وارد فعالیت های سیاسـی گردید. او در سال ۱۸۴۷م به نمایندگی کنگره امریکا انتخاب شد و طی ده سال بعد به دلیل صـراحت لهجه و خطابه های سیاسی مهم، در سراسـر امریکا به شـهرت رسید. لینکلن در این خطابه ها سخن از بشر دوستی می گفت و علیه تبعیض های نژادی انتقاد می کرد. وی در نهـایت در مبارزات انتخابات ریاست جمهوری امریکا شـرکت کرد و در سال ۱۸۶۱م به این مقام دست یافت. در این زمـان، میـان مردم جنوب و شـمال امریکا بر سـر برده فروشـی نزاع درگرفت و به صورت جنگ خونینی درآمـد. لینکُلن به محض روی کار آمدن، مبارزات شدید خود را علیه تبعیضات نژادی آغاز نمود و از آرمان خود عقب نشینی نکرد. او در آغاز این جنگ های داخلی که به جنگ های انفصال مشـهورند، پی درپی شـکست می خورد ولی با نیروی تدبیر و شـکیبایی خود، دشواری هـا را به تدریـج از سـر راه برداشت تـا اینکه با صـدور اعلامیه آزادی بردگان، وعـده آزادی همیشـگی برده ها را در سراسر امریکا از تاریخ اول ژانویه ۱۸۶۳م اعلام کرد. پس از این اعلامیه، جنگ های داخلی امریکا شدت یافت

ولی بـا مقـاومت لینکلن، این قـانون تصویب شـد و بردگی در سراسـر امریکـا لغو گردیـد. او هم چنین علاوه بر طرح ایجاد راه آهن سراسـری امریکـا، نزدیـک به ۲۴۰ میلیـون هکتـار زمین هـای خـالصه را نیز به کشـاورزان واگـذار نمـود. آبراهـام لینکلن سرانجـام تنهـا چنـد روز پس از پایـان جنـگ های انفصال، در ۱۴ آوریل ۱۸۶۵م و در حـالی کـه دور دوم از دوران ریاسـت جمهوری خود را می گذراند، توسط یکی از طرفداران بردگی در ۵۶ سالگی به قتل رسید. آبراهام لینکُلن را در تاریخ امریکا به عنوان فردی می شناسند که با نظام برده داری و اسارت سیاه پوستان به مبارزه برخاست. این برداشتِ همه مورخین است، اما تمـامی مـورخین، در زمینـه علت مبـارزه بـا برده داری توسـط لینکُلن نظر واحـدی ندارنـد. بعضـی از آنهـا، همسـو بـا تبلیغـات امریکایی ها، این اقدام را یک حرکت معنوی در جهت بازگرداندن حقوق اجتماعی و انسانی سـیاهان می دانند و بعضی دیگر که بی طرفانه تر به حقایق می نگرنـد، اصل مبارزه با برده داری را یک حرکت حساب شـده برای جلب اعتماد و پشتیبانی قشـر عظیم سیاهان امریکا و به دست آوردن آراء موافق آنها در مواقعی که به وجودشان نیاز باشد، می دانند. (ر.ک: ۹ آوریل)

مناسبت ۰۵: تشکیل اتحادیه سیاسی "پان آمریکن" در قاره امریکا (۱۸۹۰م)

شرح مناسبت:

اتحادیه پان آمریکن در چهاردهم آوریل ۱۸۹۰م به منظور ایجاد همکاری های چند جانبه کشورهای قاره امریکا شکل گرفت. این اتحـادیه، بعـدها به سازمـان کشورهـای امریکـایی تغییر نـام داد و منشور آن پس از جنـگ جهانی دوم، در سال ۱۹۴۸م به تصویب رسید. آن چه در این سازمان، موجب نگرانی کشورهای عضو است، نفوذ فراوان امریکا در

این سازمان و استفاده واشینگتن از آن، در جهت مقاصد سیاسی امریکا است. امریکا هم چنین از سازمان کشورهای امریکایی به عنوان بستری مناسب برای بسط سلطه اقتصادی بر کشورهای امریکای جنوبی و مرکزی استفاده می کند. به همین دلیل اعضای این سازمان تلاش می کنند تا حد ممکن از نفوذ واشینگتن بر این سازمان و به کارگیری آن در جهت اهداف و منافع امریکا بکاهند. با این حال، سازمان کشورهای امریکایی، عملاً تحت نفوذ ایالات متحده امریکا قرار دارد و مجری طرح های سیاسی و اقتصادی امریکا است. هدف ایجاد این سازمان، ایجاد دوستی و همکاری های متقابل بین کشورهای امریکای شمالی، مرکزی و جنوبی است. سازمان کشورهای امریکایی هر سال کنفرانسی با شرکت سران کشورهای عضو تشکیل می دهد و در موارد اضطراری نیز، کنفرانس هایی با شرکت وزیران خارجه کشورها تشکیل می شود. کلیه کشورهای امریکایی به جز کوبا در این سازمان عضویت دارند و مقر آن در واشینگتن واقع است.

مناسبت ۰۶: درگذشت "چارلز پیرس" فیلسوف امریکایی و مؤسس مکتب اصالت عمل (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

چارْلْزْ ساندِرْزْ پیرِس، فیلسوف و متفکر امریکایی در نیمه سپتامبر ۱۸۳۹م در ایالت ماساچوسِت امریکا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، در فلسفه صاحب نظر شد، ولی چون مردی گمنام بود، او را برای تدریس فلسفه در دانشگاه ها شایسته نمی دانستند. پیرس پس از چندی مکتب فلسفیِ اصالت عمل را ایجاد کرد که بر اساس آن جنبه ما بعد طبیعیِ فکر، از اعتبار می افتد. هم چنین با پیشرفت اختراعات، حقیقت، عوض می شود و حقیقتِ هر قضیه از روی تطبیق آن با نتایج تجربی و فواید عملیِ حاصل از آن به دست می آید. ساندرزْ

فیلسوف شکاکی بود که خویشتن را جایزالخطا می خواند، زیرا معتقد بود که ممکن است بسیاری از افکار وی در معرض خطا و لغزش باشد. پیرس می گفت: "من آدمی هستم که منتقدان، هیچ وقت از او سخن خوبی نخواهند گفت." از آن جا که فلسفه اصالتِ عملِ لغزش پذیرِ او، حقیقت را نسبت به زمان و مکان، تغییرپذیر می دانست، وی را بر آن می داشت که به هر نظر فلسفی تا زمانی که حقیقتِ آن به محک تجربه، به ثبوت نرسیده است، به دیده شک و تردید بنگرد. فلسفه اصالت عملِ پیرس، پس از چندی مورد توجه فلاسفه و اندیشمندان بسیاری قرار گرفت و در سالیان بعد، افراد زیادی از این فلسفه، تأثیر پذیرفتند و آن را به اوج رساندند. چارلزْ ساندرْزْ پیرس سرانجام در ۱۴ آوریل ۱۹۱۴م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: درگذشت دکتر "لودویک زامِنْهوف" مخترع زبان بین المللی اسپِرانْتو (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

دکتر لودویک زامِنهوف، مبتکر لهستانی در ۱۵ سپتامبر ۱۸۵۹م در لهستان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود در دبیرستان، وارد دانشگاه شد و در رشته چشم پزشکی فارغ التحصیل گردید. با این حال وی به علم لغت علاقه مند بود و در این رشته به مطالعه پرداخت. زامنهوف از آن پس به تحقیق پرداخت و در ۲۶ سپتامبر ۱۸۸۷م برای پایان دادن به اختلافات زبان های گوناگون، زبان مخصوصی را با توجه به ریشه لغات همه زبان های اروپایی به وجود آورد و آن را اسپِرانْتو به معنی امید نامید. این زبان، دارای ۱۶ قاعده بسیار آسان و زبان تفاهم بین المللی است. اسپرانتو طبق آخرین روش های کدگذاری علمی، ساخته شده است تا همه مردم جهان،

حتی افراد کم هوش یا نابینایان و ناشنوایان نیز بتوانند آن را به آسانی فراگیرند و با هم تفاهم برقرار کنند. امروزه متوجه شده اند که اسپرانتو، بهترین زبان برای کار کامپیوترها و ماشین های ترجمه است و سریع ترین، ارزان ترین و مطمئن ترین وسیله انتقال اطلاعات علمی به سراسر جهان، به ویژه برای کشورهای کم درآمد و کم رشد است. آسانی زبان اسپرانتو به اندازه ای است که بسیاری از افراد، آن را حتی در کمتر از یک صد ساعت فرا می گیرند. به خاطر کُدها یا علامات دستوری، قواعد اسپرانتو، جنبه بصری و سمعی بسیار ساده دارد. لغت نامه بزرگ اسپرانتو، با پانزده هزار کلمه و ۱۴۲ آوند، دارای دو میلیون و یک صد و سی هزار واژه است که این مقدار واژه، بیش از چهار برابر واژه های بزرگ ترین فرهنگ انگلیسی است که حدود چهارصد و نود هزار واژه دارد. با این حال و با وجود استقبال ملل دنیا از زبان اسپرانتو، به علت مخالفت دول مختلف به ویژه دولت های استعمارگر انگلیسی زبان، زبان اسپرانتو بین المللی نشد. دکتر لودویک زامنهوف سرانجام در ۱۴ آوریل ۱۹۱۷م در ۵۸ سالگی درگذشت. (ر.ک: ۲۶ سپتامبر)

مناسبت ۰۸: مرگ "ولادیمیر مایاکوفْسْکی" شاعر و ادیب مشهور روسی (۱۹۳۰م)

شرح مناسبت:

ولادیمیر مایاکوفسْکی، ادیب معروف روسی، در ۱۹ ژوئیه ۱۸۹۳م در روستای بگدادی که اکنون به افتخار او، مایاکوفْسْکی نامیده می شود، به دنیا آمد. وی در۱۳ سالگی به همراه خانواده راهی مسکو شد و وارد دبیرستان گردید. اما در اوایل ۱۹۰۸ که ۱۵ ساله بود به گروه های انقلابی زیرزمینی پیوست، سه بار دستگیر شد و در نتیجه هرگز درسش را تمام نکرد. مایاکوفسکی، چون

استعداد فوق العاده ای در نقاشی داشت، در مؤسسه نقاشی، مجسمه سازی و معماری مسکو وارد هنر مدرن شد و به شعر و شاعری نیز پرداخت. با پیروزی بلشویک ها در روسیه، وی به طرفداری از آنها پرداخت و مورد توجه حکومت قرار گرفت. به طوری که طی ده ها سال حکومت کمونیست ها، هیچ شاعری مانند وی مورد ستایش قرار نگرفته است. علت اساسی این موفقیت فوق العاده این بود که او علاوه بر داشتن افکار انقلابی، در طرز شعر گفتن نیز انقلابی پدید آورد. در اشعارش کلمات عامیانه به وفور یافت می شود زیرا او با زبان ادبی که او آن را یادگار دوران اشرافیتْ مَنشی می دانست، مخالف بود. مایاکوفسکی معقتد بود که ادبیات باید به زبان توده مردم و در بیان زندگی و آلام آنها باشد به همین دلیل اصطلاحات عامیانه را وارد شعر کرد که این نوع شعر به شعر ژورنالیستی شهرت یافت. وی در میان شعرای قرن بیستم روسیه، تنها شاعری است که قطعات اشعار بلند دارد. در اشعار مایاکوفسکی، اثر ناراحتی و اضطراب دائم دیده می شود. غالب آنها شامل فریادهای عصبانی است که شاعر در مقابل تمدن امروزی و فجایع زندگی بشری می کشد. مایاکوفسکی از گواهان و راویان فصیح آشفتگی های قرن بیستم و از شاعران برجسته دوره انقلاب روسیه است. او هم چنین مبتکر مکتب شعری تازه ای است که، شعر روزنامه ای نام دارد. مایاکوفسکی را همه فن حریف ترین و با ذوق ترین نظم پرداز روس نیز گفته اند. شعر او دکلمه وار است از این رو، آن را به روش پلکانی چاپ

می کرد که پس از هر مکث، یـک پله پایین می آمـد. بسـیاری از اشـعار مایاکوفسـکی از نوع شـعر آزاد است اما حتی در این موارد نیز ریتم شـعر او، آشـکارا ریتم شعر است نه ریتم نثر. وی استاد با ذوق قافیه بود. قافیه هایش فقط ابتکاری نیست بلکه از نظر معنا شـناختی نیز قابل بحث است. مایاکوفسکی بیش از هر شاعر دیگر قرن بیستم بر شاعران روس تأثیر گذاشته است. او را بنیان گذار شعر نو در روسیه می دانند و اولین شاعری است که وزن را در لحن و توافق اصوات معرفی نمود. هنر مایاکوفسکی بر پایه اسـتادی و مهارت او در فنون شـعر و معانی و بیان گذارده شده است. وزن در نظر این شاعر آزاد و تنها، تابع حرکات و الهـام شـاعرانه است. شـعر مایاکوفسـکی، انعطاف ناپـذیر، موجز و تکان دهنـده است. با شـعر او تغزّل نیرومنـد از ادب شوروی رخت بربست و تعهد سیاسی جای آن را گرفت. معروف ترین آثار او، انسان، مجموعه جنگ و صلح، روی نی،ستون فقرات و منظومه صـد و پنجاه میلیون نام دارند. ولادیمیر مایاکوفسـکی سـرانجام در ۱۴ آوریل ۱۹۳۰م در ۳۷ سـالگی به علت نامعلومی خودکشـی کرد. پس از مرگ وی، ژوزف اسـتالین، دیکتاتور بزرگ شوروی، او را بهترین و سـتایش انگیزترین شاعر عصر در روسـیه معرفی نمود و بی اعتنایی درباره یادبود او و آثارش را جنایت شـمرد. سـپس در همه شهرهای کوچک و بزرگ روسیه مجسمه هایی از او برپا شد و در مدح او خطابه هایی ایراد گشت.

مناسبت ۰۹: توافق ارتش سرخ شوروی برای خروج از خاک کشور افغانستان (۱۹۸۸م)

شرح مناسبت:

از زمانی که نظامیان شوروی در دسامبر سال ۱۹۷۹، برای روی کار

آوردن دولت کمونیستی، افغانستان را اشغال کردند، با مقاومت سرسختانه مجاهدان افغانی روبرو شدند. هم چنین امریکا که منافع خود را در خطر می دید از اهرم های نظامی، سیاسی و اقتصادی علیه مسکو برای وادار کردن این دولت به عقب نشینی از افغانستان استفاده کرد. به این ترتیب در نیمه دوم دهه ۱۹۸۰، هنگامی که دولت مردان شوروی به رهبری میخائیل گورباچف، پاره ای تغییرات را در این کشور آغاز کردند، اشغال افغانستان را به عنوان معضل بزرگی در برابر خود دیدند و مجبور به عقب نشینی از این کشور شدند. سرانجام دولت شوروی در ۱۴ آوریل ۱۹۸۸م با امضای توافق نامه ای در ژنو سوئیس پذیرفت تا ارتش خود را از افغانستان خارج کند. اگر چه ارتش سرخ شوروی از ۱۵ فوریه ۱۹۸۹م تخلیه افغانستان را آغاز کرد، اما مبارزه میان مجاهدان این کشور و نیروهای دولت دست نشانده شوروی، تا سال ۱۹۹۲م که مجاهدان به پیروزی دست یافتند، ادامه داشت. (ر.ک: ۱۵ فوریه و ۱۶ مه)

مناسبت ۱۰: شکست کودتای امریکا در ونزوئلا پس از ۴۸ ساعت از وقوع آن (۲۰۰۲م) (ر.ک: ۱۲ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: تولد "لئونارْدْ اولِر" دانشمند و ریاضی دان سوئیسی (۱۷۰۷م) (ر.ک: ۱۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت خانم "جورج اِلْیوُتْ" نویسنده معروف انگلیسی (۱۸۸۰م)

شرح مناسبت:

ماری آن ایوانْسْ معروف به جورج الیوت، داستان سرای پرآوازه انگلیسی در ۲۲ نوامبر ۱۸۱۹م در این کشور به دنیا آمد. وی در ۱۶ سالگی مدرسه را رها کرد و به اداره خانه و املاک پدر پرداخت. او زبان های یونانی، لاتینی، آلمانی و ایتالیایی را فرا گرفت و به فرهنگ خویش وسعت بخشید. الیوت در جوانی بر اثر تزلزل مذهبی، از انجام فرایض دینی دست باز داشت و باورش را نسبت به مسیحیت از دست داد، با این حال، هرگز ریشه های عمیق اخلاقی در وجودش سستی نیافت. الیوت کار ادبی را با ترجمه کتاب زندگی مسیح(ع) در دهه ۱۸۴۰م آغاز کرد که در تیراژ زیادی به چاپ رسید. الیوت در برخی کارهای بعدی خود به این نکته تاکید می کرد که بشر به هنگام رنج بردن، تنها از راه های داشتن و بذل محبت و کمک به دیگران می تواند دردهای خود را تسکین بخشد. وی در داستان های خود، همدردی صمیمانه ای با مردم تیره روز ابراز می کند. زندگی، بحران های روحی و عذاب های وجدانی آنان را شرح می دهد و از راه واقع بینی و تحلیل دقیق خصوصیت های اخلاقی مردم شهرستان و طبقه هایی که با زبان و افکارشان از نزدیک آشناست در بیانی طنزآلود و پرجاذبه، به داستان نویسی در انگلستان غنای فراوان می بخشد. در واقع جورج الیوت را می توان راهگشای داستان نویسی جدید در انگلستان به شمار آورد. وی در نگارش داستان های خود، بیشتر از یک نویسنده، یک نقاد روشنگر و موشکاف بود و در زندگی

خصوصـی خود نیز، بیشتر از آنکه یک نویسـنده به چشم بیایـد، یک آموزگار بود. درباره آثار جورج الیوت، نقدهای فراوانی شده است و او را تنها کسـی دانسـته اند که مقامی پس از چارلْزْ دیکنزْ، نویسـنده شـهیر هم وطنش پیدا کرده و نفوذی غیرقابل انکار بر نویسندگان پس از خود نهاده است. از جورج الیوت آثار متعددی برجای مانده که مطالعه ای در زندگی شهرستان در ۴ جلد، رامُله در ۳ جلد، آسیای روی نهر در ۳ جلد و آدام بید در ۳ جلـد از آن جمله اند. ماری آن اِیوانْسْ معروف به جورْج الیوت، سرانجام در ۱۵ آوریل ۱۸۸۰م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: فاجعه غرق کشتی عظیم "تایتانیک" در اقیانوس اطلس (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

کشتی اقیانوس پیمای تایتانیک، در اوایل قرن بیستم میلادی توسط انگلستان ساخته شـد و علاوه بر عظمت و بزرگی ظاهری، در داخل آن نیز از لوازم لوکس اسـتفاده شده بود. این کشتی که انگلیسـی ها آن را غرق ناشدنی نامیده بودند، با ۴۶/۳۰۰ تُن، بزرگ ترین کشتی جهان تا آن مقطع به شـمار می رفت. با این همه، این کشتی در اولین سـفر خود در جریان پیمودن اقیانوس اطلس دچار مشـکل شد و در واقع، آخرین سـفر خود را انجام داد. در نیمه شب ۱۵ آوریل ۱۹۱۲م، این کشتی با یک کوه یخ عظیم برخورد کرد و بـا تمـامی اسـتحکام و بزرگی اش، هم چون مقوایی درهم شـکست. سـرعت زیاد، کمی تعـداد قایق های نجـات و نـاآزمودگی کارکنـان کشتی بـاعث شـد تا از حـدود دو هزار مسافرِ تایتانیک، در حـدود هزار و پانصـد نفر به همراه کشتی در اعماق دریا غرق شوند و فاجعه ای بزرگ و مصیبت بار را

در آغاز قرن بیستم رقم بزنـد. این حادثه سبب شـد تا مقررات و تشـریفات فراوانی برای تأمین ایمنی کشتی های اقیانوس پیما وضع گردد که به کـارگیری بیشتر وسایـل ایمنی، تجدیـدنظر در وسایل موجود در تمام کشتی های مسافربری و ایجاد مقررات سخت تر برای گشت و دیدبانی از جمله آنهاست.

مناسبت ۰۴: شهادت افسر مسلمان مصری "خالداسلامبولی" توسط رژیم مصر (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

خالد شوقی اسـلامبولی افسر مسلمان و مبارز مصری در سال ۱۹۵۸م به دنیا آمد. او در مدرسه فرانسوی نوتِردام قاهره تحصـیل کرد و سـپس به ارتش پیوست و در ۲۰ سالگی با درجه سـتوانی در توپخانه ارتش مصـر مشغول به کار گردید. وی ضمن این که از افسـران لایـق ارتش محسوب می شـد، بـا جنبش اسـلامی جهـاد مصـر، همکـاری مخفیانه داشت. پس از امضای قرارداد ننگین کمپ دیوید که در آن انور سادات رئیس جمهور وقت مصر حکومت غاصب اسرائیل را به رسمیت شناخت، نقشه ترور این خائن به آرمان فلسـطین، در ذهن خالد اسـلامبولی ترسیم شد. این نقشه در ششم اکتبر ۱۹۸۱م عملی گردید و هنگامی که انور سادات در مراسم رژه نظامی ارتش مصر در سالگرد جنگ اکتبر ۱۹۷۳م شرکت کرده بود، خالد اسلامبولی در لحظه عبور زره پوش هـا و خودروهـای نظـامی از مقابـل جایگـاه، همراه بـا چنـد تن از نظامیان هم رزم خود به سوی سادات آتش گشود. خالد اسلامبولی و گروهی که برای قتل او هم قسم شده بودند. در این زمان در مقابل جایگاهی که سادات و رهبران سیاسی و نظامی مصـر در آن نشسـته بودنـد توقف کردنـد و با سـرعت عملی که بیشتر به یک فیلم سـینمایی شـباهت داشت از خودروی نظامی خود بیرون پریده، با

شلیک مسلسل و پرتاب نارنجک به طرف جایگاه سادات پیش رفتند. در این حادثه، هفت تن از مقامات مصری به هلاکت رسیدند. که در جایگاه بودند و سادات نیز ساعاتی بعد در بیمارستانی در قاهره به کام مرگ فرو رفت. پس از این عملیات شجاعانه، خالد اسلامبولی که رهبری آن را بر عهده داشت دستگیر و پس از یک محاکمه طولانی، در ۱۵ آوریل ۱۹۸۲م در ۳۴ سالگی تیرباران شد. وی در جریان محاکمه خود فریاد می زد: مردم! من فرعون مصر را کشتم.

مناسبت ۰۵: یورش تروریستی امریکا به شهرهای لیبی به بهانه مبارزه با تروریسم (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

در سپیده دم پانزدهم آوریل ۱۹۸۶م، ده ها هواپیمای نظامی امریکا، به بهانه مقابله با تروریسم، محل سکوت سرهنگ معمَّر قذافی رهبر لیبی در طرابلس و بن غازی را به شدت بمباران کردند. در این یورش که هواپیماهای امریکایی با ریختن بیش از یک صد تن مواد منفجره، قصد قتل رهبر لیبی را داشتند، صدها نفر از مردم لیبی کشته و زخمی شدند. درپی این تجاوز که تروریسم بین المللی و دولتی لقب گرفت، نیروهای مسلح لیبی، ایستگاه ارتباطاتی امریکا در جزیره لامپیدوزا در دریای مدیترانه واقع در ۳۰۰ کیلومتری شمال طرابلس را با موشک هدف قرار دادند. هم چنین، عملیات گسترده ای به منظور سنگربندی سواحل لیبی توسط ارتش آن کشور آغاز شد. هرچند پیش از این تجاوز، ناظران سیاسی انجام چنین تهاجمی را به دلیل استقرار ناوگان در سواحل لیبی، بعید نمی دانستند، با این حال، حمله امریکا به لیبی، اوج تروریسم دولتی را نشان داد و ثابت کرد که مدعیان دروغین حقوق بشر، هیچ گونه ارزشی برای انسان ها قائل نیستند و حاضرند در راه دستیابی به

اهداف پلید خود، مردم بی گناه کشوری را که تن به تسلیم نمی سپارد، مورد تجاوز وحشیانه قرار دهند. هدف اصلی از این حمله، علاوه بر جلوگیری از پرخاشگری های قذافی در مجامع بین المللی علیه امریکا و رژیم صهیونیستی و گرفتن انتقام از لیبی، سرنگونی خود قذافی بود. این حمله یک تجاوز آشکار در مجامع بین المللی قلمداد شد.

مناسبت ۰۶: ترور "ابوجهاد" از مبارزان فلسطینی توسط عوامل رژیم صهیونیستی (۱۹۸۸م)

شرح مناسبت:

خلیل الوزیر معروف به ابوجهاد از پایه گذاران و مرد شماره دو سازمان آزادی بخش فلسطین، در سال ۱۹۴۱م در غزه متولد شد. وی از فرزندان شایسته ملت مظلوم و مسلمان فلسطین بود که با درک ضرورت مبارزه مسلحانه با اشغال گران میهنش، فلسطین، به اتفاق هم فکرانش، در قاهره، یک سازمان مسلح را با خط مشی چریکی به نام جنبش آزادی بخش فلسطین موسوم به ساف پایه گذاری کرد و بعدها به عنوان مسئول شاخه نظامی این جنبش برگزیده شد. ابوجهاد که در جمهوری خلق چین آموزش های نظامی دیده بود، مسئول گردآوری سلاح از دولت های مختلف جهان برای ساف نیز بود. او هم چنین اغلب به عنوان یکی از اعضای بلند پایه هیأت های فلسطینی بود که به کشورهای جهان عزیمت می کرد. ابوجهاد رهبر سازمان فلسطینی سپتامبر سیاه نیز بود؛ سازمانی که پس از قتل عام فلسطینیان در اردن در سال ۱۹۷۰م به وجود آمد. ترور نخست وزیر اردن در سال ۱۹۷۱ و گروگان گیری و قتل ورزشکاران اسرائیلی در المپیک ۱۹۷۲م مونیخ نیز به دست همین سازمان انجام گرفت. ابوجهاد علاوه بر آن، فرماندهی ده ها عملیات چریکی پرتلفات علیه نیروهای رژیم اشغال گر قدس را در دهه هفتاد

برعهـده داشت. بـا این حـال وی به عرفات کاملاً وفادار بود و از مواضع محافظه کارانه عرفات در خصوص روی آوردن به راه حـل هـای سیاسـی به جای حرکت های نظامی حمایت می کرد، به همین جهت هم در آوریل ۱۹۷۸م، از نیروهای خود جهت سرکوب فلسـطینیانِ مخـالفِ سـیاستِ محـافظه کارانه جنبش فتـح اسـتفاده کرد. رژیم صـهیونیستی از سالیان قبل، قصـد داشـت ابوجهاد را ترور کند. در سال ۱۹۷۸م بمبی به قصد ترور کردن او در مسـیر عبور اتومبیلش منفجر شد که وی از این سوء قصد جان سالم به در بُرد. ابوجهاد پس از حمله نیروهای رژیم صـهیونیستی به لبنان در سال ۱۹۸۲م، به کشور افریقایی تونس رفت، اما سرانجام در پانزدهم آوریل ۱۹۸۸ در محل سـکونت خود به دست عوامل رژیم صهیونیستی در چهل و هفت سالگی به قتل رسید.

مناسبت ۰۷: تحریم هوایی لیبی توسط شورای امنیت سازمان ملل متحد (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

در پـانزدهم آوریل ۱۹۹۲م شورای امنیت سازمـان ملـل متحـد، قطعنـامه ای مبنی بر تحریم هوایی و تسـلیحاتی لیـبی تصویب و دارایی های آن کشور را در خارج مسـدود کرد. این تحریم تحت فشار امریکا و انگلیس انجام شـد که مدعی هسـتند، لیبی در انفجـار و سـرنگونی هواپیمای امریکایی در سال ۱۹۸۸م بر فراز لاکِربی اسـکاتلند و کشـته شدن ۲۷۲ سرنشـین آن دست داشته است. واشـینگتن و لنـدن خواسـتار تحویل گرفتن دو لیبیایی متهم به دخالت در این انفجار و محاکمه آنان بودند که طرابس از این کـار امتنـاع کرد تـا آن که در سال ۱۹۹۹م، لیـبی دو متهم را تحویـل دیـوان بین المللی دادگسـتری داد. پس از این اقـدام، شورای امنیت، تحریم لیبی را به حال تعلیق در آورد. این تحریم علاوه

بر لطمات انسانی، حدود ۲۵ میلیارد دلار خسارت به لیبی وارد کرد. با این حال لیبی سرانجام غرامت کشته شدگان حادثه هواپیمای امریکایی را نیز با بازماندگان قربانیان پرداخت نمود.

مناسبت ۰۸: سقوط نظام کمونیستی در افغانستان کشور مسلمان (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

پس از کودتای خونین کمونیستی در ۲۷ آوریل ۱۹۷۸م توسط افسران کمونیست ارتش افغانستان و قتل محمد داود خان اولین رئیس جمهور این کشور، نور محمد ترکی به عنوان نخستین رئیس جمهور کمونیست افغانستان زمام امور آن کشور را به دست گرفت. اما این حکومت دیری نپایید و طی کمتر از دو سال، دو کودتا در این کشور روی داد و حکومت را سرنگون کرد، تا اینکه نوبت به بَبرک کارمِل که مورد حمایت شوروی بود، رسید. در این زمان ورود ارتش سرخ شوروی و دخالت نظامی شوروی در افغانستان با مخالفت شدید غرب و کشورهای مسلمان روبرو شد. از طرف دیگر، نیروهای مخالف رژیم دست نشانده افغانستان که با دریافت اسلحه و کمک های مالی از خارج تقویت می شدند، در نقاط مختلف این کشور دست به شورش برداشتند. در این میان، دولت شوروی پس از هشت سال جنگ بی حاصل در افغانستان، سرانجام درصدد تغییر سیاست خود در این کشور برآمد. از این رو، در چهارم مه ۱۹۸۶م، به عنوان نخستین گام در راه این تغییرسیاست، ببرک کارمل را از ریاست جمهوری افغانستان برکنار کرد و محمد نجیب اللّه را به جانشینی وی برگزید. دومین مرحله این تغییر سیاست، تخلیه بیش از یک صد هزار سرباز ارتش سرخ شوروی از خاک افغانستان بود که از ۱۶ مه سال ۱۹۸۸م آغاز و در ۱۵ فوریه ۱۹۸۹م به پایان رسید. نجیب اللّه از آغاز

زمـام داری و به ویژه پس از تخلیه افغانسـتان از نیروهـای شوروی درصـدد جلب همکـاری مخـالفین با دولت خود برآمـد ولی رهبران اصـلی مجاهدین افغان، تحت هیچ شـرایطی حاضـر به همکاری با وی نشدند. حکومت نجیب اللّٰه در سال های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱م، بیشتر در نتیجه اختلاـف بین رهبران مجاهـدین بر سـر تقسـیم قـدرت دوام یافت، ولی از اوایل سال ۱۹۹۲م که رهبران مجاهدین به یک موافقت اصولی درباره جانشینی رژیم حاکم بر افغانستان دست یافتند، نجیب اللّٰه چاره ای جز کناره گیری از حکومت نیافت. سـرانجام در روز پانزدهم آوریل ۱۹۹۲م، بـا اسـتعفای وی از مقام ریاست جمهوری، دوران حکومت ۱۴ ساله کمونیستی در افغانسـتان به پایان رسید و شورای موقت رهبری افغانستان در بیست و چهارم آوریل ۱۹۹۲م شکل گرفت. با این حـال، اختلاـف نظر در تقسـیم قـدرت، نزاع هـا و کشـمکش هـای خـونینی در این کشور به وجود آورد و دهه بعـد از سـقوط کمونیسم در افغانسـتان، به صـحنه های درگیری های قومی تبـدیل شـد. لازم به ذکر است که حکومت داودخان مورد حمایت کامل شوروی بود و از بُعدی دیگر، با احتساب دوره زمام داری داودخان، می توان دوران حکومت کمونیست ها در افغانستان را نوزده ساله دانست.

مناسبت ۰۹: کناره گیری "محمد نجیب اللّٰه" آخرین رئیس جمهور کمونیست افغانستان (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

ژنرال محمد نجیب اللّٰه زمام دار کمونیست افغانستان، در سال ۱۹۴۷م در خانواده ای از نژاد پشتو در افغانستان به دنیا آمد. وی در ۱۸ سالگی به عضویت حزب کمونیست افغانسـتان درآمد و دو سال بعد به کمیته مرکزی این حزب راه یافت. نجیب اللّٰه در سال های بعد مدارج ترقی را در پست های دولتیِ نظام کمونیستی افغانستان طی کرد و

سمت هایی هم چون ریاست سازمان پلیس مخفی افغانستان و وزیر امنیت افغانستان را به دست آورد. در نهایت با اشاره و حمایت شوروی و پس از کناره گیری ببرک کارمل، نجیب اللّه در چهارم مه ۱۹۸۶م به دبیرکلی حزب کمونیست افغانستان و در سال بعد به ریاست جمهوری افغانستان رسید. با این حال، نجیب اللّه پس از احراز این مقام، تلاش فراوانی کرد تا عدم وابستگی خود را به کرملین نشان دهد. وی از این طریق، سعی نمود تا حمایت احزاب و گروه های سیاسی مختلف افغانی را که با دولت مرکزی در جنگ بودند، جلب کند. به همین دلیل درپی وقوع اصلاحات سیاسی در شوروی سابق و بلوک شرق که با قطع کمک های نظامی و مالی مسکو به دولت های وابسته به شوروی سابق و نیز خروج نیروهای این کشور از افغانستان همراه بود،خود را بیم ناک نشان نداد. با این حال، با اوج گیری تلاش های بین المللی برای فیصله دادن به بحران داخلی افغانستان و تعیین دولتی جدید برای این کشور، وی مقاومتی نکرد و حمایت خود را از برگزاری انتخابات آزاد در افغانستان اعلام نمود. نجیب اللّه سرانجام با تشکیل شورایی مرکب از نمایندگان طرفین درگیر در افغانستان که از طرف سازمان ملل تعیین شده بودند، در پانزدهم آوریل ۱۹۹۲م پس از نزدیک به پنج سال ریاست جمهوری از قدرت کناره گیری کرد و در مقر نمایندگی سازمان ملل در کابل پناهنده شد. با استعفای نجیب اللّه، دوران حکومت چهارده ساله کمونیستی در این کشور مسلمان به پایان رسید. با این حال، حاکمان بعدی، از این فرصت به نحو

مطلوب استفاده نکردند و جنگ های داخلی آغاز شد.

مناسبت ۱۰: امضای توافق نامه ایجاد سازمان تجارت جهانی (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

مقدمات تشکیل سازمان تجارت جهانی در جریان جنگ جهانی دوم، توسط امریکا و انگلیس فراهم شد و بر این اساس در سال ۱۹۴۷م، ۲۳ کشور پیشرفته جهان، موافقت نامه عمومی تعرفه و تجارت موسوم به گات را امضا کردند. این موافقت نامه مقرر می داشت تا مذاکراتی جهت کاهش تعرفه های گمرکی، رفع محدودیت های بازرگانی و از میان بُردن موانع تجارت آزاد، انجام شود، سرانجام هشتمین دور از این مذاکرات در آوریل ۱۹۹۴ در مراکش خاتمه یافت و براساس سند نهایی این گفتگوها، گات در جهت جهانی شدن تجارت به سازمان تجارت جهانی تغییر نام داد و تعداد زیادی از کشورهای جهان عضو آن شدند. در حال حاضر امریکا و تعداد دیگری از کشورهای غربی از نفوذشان در سازمان تجارت جهانی در جهت منافع خود استفاده می کنند. هم چنین بسیاری از کارشناسان اقتصادی، از میان برداشتن تعرفه های تجاری را به خاطر برتری اقتصادی کشورهای غربی، به نفع این کشورها و به ضرر کشورهای جهان سوم می دانند.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: آغاز تهاجم ترک های عثمانی علیه امپراتوری روم شرقی (۱۴۵۳م)

شرح مناسبت:

امپراتوری روم شرقی یا بیزانس با تقسیم امپراتوری روم باستان در اواخر قرن چهارم میلادی شکل گرفت. حدود جغرافیایی این امپراتوری متغیر بوده اما می توان شبه جزیره بالکان و آسیای صغیر را قسمت عمده آن دانست. این امپراتوری در مدت عمر هزار ساله اش با مهاجمین خارجی مانند بلغارها، اسلاوها، ترک ها، اعراب و ایرانیان مواجه بوده است. اولین امپراتور بیزانس در سال ۳۹۵م به سلطنت رسید و پس از وی حدود ۸۰ نفر در این مسند قرار گرفتند. در قرون پایانی، این امپراتوری با تهاجم ترک های عثمانی مواجه بود اما

همچنان به مقاومت خود ادامه می داد و اگرچه از دولت های اروپایی کمک طلبید اما این درخواست کمک، بی پاسخ ماند. سرانجام در دوره کُنسْتانْتین یازدهم، شهر قسطنطنیه توسط سلطان محمد فاتح پادشاه عثمانی و ارتش وی تصرف گردید. سلطانِ عثمانی که دو سال قبل از آن به حکومت رسیده بود با تدارک لشکری عظیم و نیز تهیه تجهیزات جنگی و از جمله توپ هایی با گلوله نیم تنی، در ۱۶ آوریل ۱۴۵۳م حمله خود را آغاز نمود و در روز ۲۹ مه آن سال تهاجم نهایی را عملی نمود. در جریان این حمله امپراتور روم کشته شد و شهر به تصرف ترک ها درآمد و امپراتوری روم شرقی سقوط نمود. تاریخ نگاران این مقطع را آغاز "عصر جدید" می دانند.

مناسبت ۰۲: تولد "آناتول فرانس" نویسنده و شاعر معروف فرانسوی (۱۸۴۴م)

شرح مناسبت:

آناتول فرانسوا تیبو معروف به آناتول فرانس منتقد، شاعر و نویسنده معروف فرانسوی، در ۱۶ آوریل ۱۸۴۴م، در پاریس به دنیا آمد. پدرش شغل کتاب فروشی داشت و او را از کودکی باکتاب آشنا ساخت. وی در آغاز زندگی، کاتولیکی پرشور بود، اما هر چه بر سنش افزوده می شد، بیشتر خواهان اصلاحات اساسی در جامعه می گشت. چون آناتول بزرگ شد، علاقه شدیدی به مطالعه پیدا نمود و پس از مدت کوتاهی به سرودن شعر و مقالات ادبی دست زد. او پس از حضور در مجامع ادبی پاریس و جمع آوری آثار خود، آنها را در چهار جلد منتشر ساخت و شخصیت ادبی خود را به ثبوت رساند. فرانس مدتی نیز وارد سیاست شد و نگرانی های بشرِ قرن بیستم را در مقالات کوتاه و در داستان ها و آثار دیگر

خویش منعکس کرد. وی در صدد پیدا کردن راه حلی برای نگرانی ها بود و آثاری نیز در این باره پدید آورد. او معتقد بود که نثر روشن، به آفتاب شباهت دارد اما اگر آفتاب را زیر منشور تجزیه کنیم متوجه می شویم که آفتاب از انواع و اقسام نورها و سایه روشن ها ساخته شده است. فرانس، سنگین، قوی و سهل می نوشت و در نگارش، سنت های کلاسیک و قدیمی را رعایت می کرد. نثر او آهنگ دار، خوشایند، هوس انگیز و روی هم رفته یک سمفونی آهنگین است. با این حال چون آثار او سخت طنزآمیز و نیش دار بود بیشتر مقامات مذهبی کلیسا علناً با او به مخالفت برخاستند و حتی زمانی آثار او را تحریم کردند. آناتول فرانس از جمله نویسندگان معدودی است که در جهان شهرت و طرفداران زیادی دارد و در ادبیات به قدری پیش رفته که او را سلطان نثر فرانسه لقب داده اند. هم چنین او را پس از مرگ به گل قریحه نژاد لاتین ملقب نمودند. بیشتر آثار ادبی آناتول فرانس از برق لبخند شکاکیتی خوش بینانه روشن است. باوجود بینش و نظر فوق العاده جدیدی که داشت، هم چون فلاسفه جانْ گرای قدیم، معتقد بودند که تمام اطراف ما را ارواح جانْ دار فرا گرفته اند، ولی حواس انسانی ما قادر به مشاهده آنها نیست. فرانس نویسنده ای است با هوشی تیز و ذهنی قاطع و ادراکی قوی و استعدادی عمیق در طنزگویی، با فرهنگی شگفت انگیز و قلبی حساس در برابر بی عدالتی ها. با این حال، آناتول فرانس، چه در نوشته هایش

و چه در زنـدگی اش، مخلوطی از یک فیلسوف و مسـیحی کافر بود. همیشه طرفدار آزادی خواهی بود و در این راه تلاش می کرد. برخی از آثـار معروف فرانس شامـل زنــدگی ادبی در ۵ جلـد، ژانـدراک، عصـیان فرشـتگان، پیرکوچک و زندگی در آغوش گل ها می باشـند. آناتول فرانس در سال ۱۹۲۱م موفق به دریافت جایزه ادبی نوبل شد و سـرانجام در ۱۲ اکتبر ۱۹۲۴م، در اوج شهرت و افتخار، در ۸۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "چارلی چاپلین" کمدین معروف سینما (۱۸۸۹م)

شرح مناسبت:

چارلْزْ اسپِنسِـر چاپْلین معروف به چارلی چاپلین کمدین و بازیگر شهیر جهان در ۱۶ آوریل ۱۸۸۹م در لندن به دنیا آمد. وی از کودکی بر صحنه تئاتر ظاهر شد و به تدریج به شهرت رسید. یکی از ویژگی های خارق العاده چاپلین، وسعت جاذبه او بود به صـورتی که حـتی منتقـدین بـدبینِ او نیز، به موفقیت و اعتبـار چـاپلین به عنوان "محبوب عـام" اذعـان داشـتند. او در جوانی به آمریکا رفت و از سال ۱۹۴۵م به کارگردانی و فیلم نامه نویسی روی آورد. چاپلین در امریکا به دلیل ساختن فیلم های انتقادی و همـدردی با فقرا و محرومین جامعه از سوی دولت آن کشور با محدودیت هایی مواجه گردید و در سال ۱۹۵۲م حکم تبعید وی از امریکا صادر شـد. در واقع به علت آن که وی در آثارش به عنوان یک مصـلح اجتماعی، به نظام طبقاتی حمله می نمود و مشـکلات جامعه را مطرح می ساخت و از سوی دیگر دیدگاه منفی وی نسـبت به جامعه مدرن و ماشـینیسم، باعث شد تا در فضای ضد کمونیستی پس از جنگ دوم جهانی، مورد انتقاد قرار بگیرد. او که خود

را "شـهروند جهـان" می دانست و تابعیت امریکا را نپـذیرفته بود، در دوره حاکمیت نظریه ضـدکمونیستی "مک کارتیسم" به عنوان یک شهروند متمایل به اندیشه های کمونیستی در معرض اتهام قرار گرفت. چاپلین که ادامه کار در امریکا را دشوار می دیـد، همراه همسـرش به سوئیس رفت. چارلی در دوران جدید که جهان در حال تغییر که تغییرات آن، در جهت بهبود اوضاع فعلی نبود، به جای مضامین بی عدالتی، گرسنگی، بیکاری و فقر، در آثارش به جنایات سازمان یافته و شکنجه و کشتار جمعی می پرداخت. او هیچگـاه به بی بنـد و بـاری هـای عالم سـینما آلوده نشـد و با وجود آن که در حرفه خود از نوابغ به شـمار می رفت، همواره از پلیدی ها و فساد حاکم بر جامعه سـینمای غرب دوری می جست. او در نامه معروف خود به دخترش، برهنگی را بیماری هنر معاصـر می داند و تصـریح می نماید: "در دنیایی که زندگی می کنی تنها رقص و موسـیقی نیست ... گهگاه با اتوبوس در شهر بگرد، زنان بیوه و کودکان یتیم را نگاه کن. روزی یک بار با خود بگو من هم یکی از اینان هستم، و تو یکی از آنها هستی دختر من، نه بیشتر". کلام آخر چارلی به دخترش این است که "تا آن جا که در توان من بود تلاش کردم آدمی بـاشم، تو نیز تلاش کن". به طور کلی فیلم های چارلی چاپلین حاوی طنز گزنـده آمیخته با انـدوه است و انتقادات جسورانه او از مناسبات نابرابر اجتماعی و عشق به انسانیت در تمام آثارش به چشم می خورد. جویندگان طلا، دیکتاتور بزرگ و

عصر ماشین از کارهای معروف اوست. چارلی چاپلین سرانجام در دسامبر در بیست و پنجم سال ۱۹۷۷م در هشتاد و هشت سالگی در سوئیس درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد"آندره برتون" شاعر و ادیب برجسته فرانسوی (۱۹۰۲م) (ر.ک: ۲۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مصطلح شدن عبارت "جنگ سرد" بین بلوک شرق و غرب (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

پس از جنگ جهانی دوم، بر سر مسائلی چون سرنوشت آلمان، اروپای خاوری و حکومت این کشورها و ... اختلافاتی بین امریکا و هم پیمانانش با شوروی پدید آمد که باعث جنگ تبلیغاتی وسیعی علیه یک دیگر گردید. این جنگ رسانه ای و تبلیغاتی در نهایت توسط برنارد باروک، سیاست مدار امریکایی به عنوان جنگ سرد مطرح شد و این واژه از این زمان برای توصیف روابط شرق و غرب وارد فرهنگ سیاسی جهان گردید. به بیان دیگر جنگ سرد اصطلاحی است که نخستین بار در مورد جنگ روانی و تبلیغاتی بین شوروی و کشورهای کمونیست از یک طرف و کشورهای بلوک غرب از سوی دیگر به کار برده شد. در این جنگ، کشورهای متخاصم به جای توسل به زور و اقدام به جنگ، به تبلیغات و عملیات ایذایی علیه یک دیگر اکتفا می کنند. در جنگ سرد هم چنین حالت کشمکش دو کشور که هر یک می کوشد خود را قوی و کشور مقابل را ضعیف نشان دهد به وفور یافت می شود. در این میان، کشورهای بلوک شرق و غرب، پیمان های متعددی علیه هم منعقد کردند که انعقاد پیمان های ناتو، سیتو و پیمان های دوجانبه امریکا با کشورهای جهان سوم به منظور قرنطینه و محاصره بلوک کمونیست، و نیز پیمان ورشو در شرق، از جمله عوارض و جنبه های دیگر جنگ سرد به شمار می آیند. نخستین دوره جنگ سرد از سال های ۱۹۴۶ تا ۱۹۶۲م ادامه داشت و با مرگ رهبران پیشین امریکا و شوروی، دوره تازه جنگ سرد تا اوایل دهه ۱۹۹۰م

نیز ادامه یافت. به طور کلی ویژگی های جنگ سرد عبارتند از: آماده سازی نیروهای نظامی دو طرف و مسلح شدن به سلاح های هسته ای، مبارزه تبلیغاتی بسیار فشرده در دو طرف، عدم انجام هیچ گفت وگوی موفقیت آمیز بین طرفین و سرایت کشاکش کمونیسم و سرمایه داری به جهان سوم.

مناسبت ۰۶: یورش صهیونیست ها به فلسطینیان در آستانه تشکیل رژیم صهیونیستی (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در روز شانزدهم آوریل ۱۹۴۸م، صهیونیست های مسلح در حمله به اردوگاه سابق ارتش انگلستان در تل لیتفنسکی در فلسطین، نود فلسطینی را کشته و تعدادی را مجروح کردند. این فاجعه زمانی روی داد که از یک طرف نیروهای انگلیسی در حال ترک پادگان ها و اردوگاه های خود و بازگشت به میهن شان بودند و از طرف دیگر صهیونیست ها عملیات کشتار فلسطینی های بی گناه را با هدف تشکیل دولت نامشروع صهیونیستی تشدید کرده بودند. نتیجه این اقدامات هماهنگ انگلیسی ها و صهیونیست ها علیه مسلمانان فلسطینی، قتل عام و آوارگی تعداد زیادی از آنان و اعلام موجودیت رژیم اشغال گر قدس در یک ماه بعد بود.

مناسبت ۰۷: وقوع آتش سوزی مهیب در سرزمین منای عربستان (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

در ۱۶ آوریل ۱۹۹۷م و در جریان مراسم معنوی حج، انفجار یک کپسول گاز پیک نیک باعث ایجاد آتش سوزی مهیبی در محل وقوف حجاج خانه خدا در سرزمین مِنا در ۱۰ کیلومتری مکه شد. در اثر این آتش سوزی، ۳۴۳ تن از حجاج کشته و ۱۲۹۰ تن دیگر مجروح شدند و هفتاد هزار چادر در آتش سوخت. این حادثه دومین آتش سوزی بزرگ در منا پس از آتش سوزی دسامبر ۱۹۷۵ م بود که باعث مرگ هزار نفر و جراحت چندین هزار حاجی شد. وقوع چنین حوادث مرگبار باعث شد تا دولت عربستان در سرزمین منا، چادرهای نسوز نصب کند.

مناسبت ۰۸: روز ملی "دانمارک"

شرح مناسبت:

کشور دانمارک در شمال اروپا بین دریای بالتیک و دریای شمال قرار گرفته است. مساحت دانمارک ۴۳/۰۹۴ کیلومتر مربع و جمعیت آن ۵/۳۰۰/۰۰۰ نفر می باشد. پیش بینی جمعیت دانمارک تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۵/۲ میلیون نفر است. میزان جمعیت این کشور اروپایی تقریباً ثابت است. پایتخت دانمارک کپنهاک و واحد پول آن کرون است. حدود ۹۰ درصد مردم دانمارک پیرو مذهب پروتستان بوده و اکثریت آنها ملیت دانمارکی دارند و از نژاد سفید اروپایی هستند. زبان رسمی مردم، دانمارکی است. از نظر اقتصادی، دانمارک یکی از کشورهای ثروت مند اروپایی به شمار می آید. اورهوس، اودنسه و اولبورگ از شهرهای مهم این کشور هستند. حکومت دانمارک مشروطه سلطنتی با یک مجلس قانون گزاری می باشد. این

کشور دارای دو روز ملی می باشد که یکی پنجم ژوئن و دیگری شانزدهم آوریل است

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: مرگ "بنجامین فرانْکلین" دانشمند، مخترع و سیاست مدار معروف امریکایی (۱۷۹۰م)

شرح مناسبت:

بنجامین فرانکلین دانشمند و سیاست مدار امریکایی، در هفدهم ژانویه ۱۷۰۶م در بندر بوستون امریکا به دنیا آمد. وی در ابتدا دو سال به مدرسه رفت و در این دو سال، شاگرد خوبی شناخته نشد. با این حال بنجامین در خارج از مدرسه، بدون معلم همه چیز را فراگرفت. وی در ابتدا به فن چاپ روی آورد و پس از چند سال، در شمار مهم ترین چاپگران امریکا قرار گرفت. فرانکلین در این مدت به انتشار روزنامه دست زد و به نویسندگی و روزنامه نگاری پرداخت. وی در طی سال های فعالیت خود انجمن فیلسوفان امریکا را بنیاد نهاد و عقاید و ایمان این گروه به سیاست استقلال امریکا و تشکیل جلسات مخفیانه شان، شالوده انقلاب بزرگ امریکا را

فراهم نمود. وی هم چنین اولین اداره آتش نشانی در فیلادلفیا، اولین پستخانه در امریکا و نیز دانشگاه پنسیلوانیا را تأسیس کرد. فرانکلین در جنگ های استقلال طلبانه مردم امریکا علیه استعمار انگلیس، وارد عرصه مبارزات سیاسی گردید و نقش مهمی ایفا کرد. او تنها کسی است که در چهار کار مهم و سرنوشت ساز ایالات متحده دخیل بوده و در به ثمر رسیدن آن تلاش کرده است: اعلام استقلال ایالات متحده امریکا، امضای پیمان صلح با انگلستان، امضای پیمان اتحاد با فرانسه و امضای قانون اساسی امریکا. در این زمانْ فرانکلین یگانه فرد امریکایی بود که در دوران استعمار اروپا شهرت فراگیری داشت. فرانکلین در کنار فعالیت های سیاسی، از امور علمی غافل نبود و در آزمایشگاهی که برای خود ساخت، به کشف و اختراعات مهمی نایل آمد. او برای اولین بار دریافت که برق نوعی جریان است و جریان برق، جریانی از انرژی می باشد. هیچ دانشمندی در زمان فرانکلین به اندازه او از برق اطلاع نداشت. او توانست باتری برق بسازد و انواع برق را به کنترل درآورد. فرانکلین هم چنین برق گیر را برای جلوگیری از خرابی های صاعقه اختراع کرد و از خسارات صاعقه جلوگیری نمود. وی موقعی که چشمانش ضعیف شد، ذره بین و عینک دقیق مخصوصی را اختراع کرد و اسبابی را برای آوردن کتاب از قفسه های بالایی ساخت که امروزه در کتابخانه ها از آن استفاده می شود. فرانکلین، کلیه تحقیقات و اکتشافات خود در باب الکتریسیته را در کتابی جمع آوری کرد که به عنوان پرتیراژترین کتاب علمی نیمه قرن هجدهم شناخته شد. فرانکلین مردی

دانشـمند، متفکر، سیاست مـدار، نیکوکـار و مـاجراجو بود و در راه خـدمات اجتماعی فعالیت های زیادی نمود. موفقیت های علمی و سیاسـی فرانکلین، همه از این شـعار و اعتقـاد فلسـفی سرچشـمه می گرفت که هر انسانی برای آن به جهان می آیـد تا زنـدگی را برای هم نوعـان خود آسـان تر سازد. فرانکلین قبل از مرگ، امیـد خود را درباره جاودانی شـخص پس از زنـدگی چنین بیان کرد: از آنجا که به خدا ایمان دارم، به زندگی پس از مرگ، با دلیل عقیده دارم. وقتی که می بینم هیچ چیز در دنیا نیست نمی شود، حتی یـک قطره آب هم به هـدر نمی رود، نمی توانم نـابودی روح را قبول کنم، از این رو، چون خویشـتن را در جهان موجود می بینم، اعتقاد دارم که به این شـکل یا شکل دیگری همیشه در جهان، موجود خواهم بود. بنجامین فرانکلین سرانجام در ۱۷ آوریل ۱۷۹۰م در ۸۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: شرکت زنان در انتخابات برای اولین بار در جهان در کشور زلاندنو (۱۸۸۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "نیکیتا خروشچف" رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی (۱۸۹۴م)

شرح مناسبت:

نیکیتا سـرگئی یوویچ خُروشْـچُف، رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق و پدر اصلاحات سیاسی و اقتصادی این کشور، در ۱۷ آوریل ۱۸۹۴م در اوکراین به دنیـا آمـد. وی پس از طی تحصـیلات خود، در جریـان انقلاب اکتبر ۱۹۱۷م در کنـار لنین و یـارانش قرار گرفـت و از ۱۹۲۹م دبیر حزب کمـونیست در مسـکو شـد. خروشـچف در سالیـان بعـد، مـدارج ترقی در حزب کمونیست را پیمود و پس از مرگ استالین، در سال ۱۹۵۳م به مقام دبیر اولی حزب کمونیست شوروی سابق و در واقع رهبری این کشور نایـل آمـد، مقـامی که اسـتالین، ۳۰ سـال در اختیـار داشت. شـهرت خروشـچف در تاریـخ شوروی، بیشـتر به سـبب افشاگری مهمی بود که پس از مرگ اسـتالین علیه او در این کشور کرد و پرده از جنایات بی رحمانه اش برداشت. خروشچف در کنگره بیسـتم حزب کمونیست به تشـریح جزئیات وحشـتناک شکنجه و قتل عام مردم بی گناه در دوران استالین پرداخت و قسـاوت هـایی را که اسـتالین سـال هـا در انکـار آن کوشـیده بـود مطرح کرد. او در ادامه سـیاست اسـتالین زدایی، بسیاری از اردوگـاه های کار اجباری را تعطیل کرد و صـدها هزار زنـدانی دوران اسـتالین را گروه گروه آزاد ساخت. او بودجه نظامی را کـاهش داد و به تامین رفاه و آسایش سیاسـی و اجتماعی مردم پرداخت. هم چنین به مطبوعات نیز آزادی نسبی اعطا کرد و به آنـان اجـازه داد تـا از دولـت انتقـاد کننـد. در ادامـه سـیاست اسـتالین زدایی، خروشـچف بیش از نیمی از دبیران اول حزب کمونیست شوروی را از کار برکنار کرد. خروشچف به سبب

تغییرات سیاسی و بعضاً اقتصادی که در شوروی به وجود آورد به پدر اصلاحات سیاسی و اقتصادی معروف شد. او با طرح دکترین هم زیستی مسالمت آمیز با غرب، جنگ سرد را تخفیف داد ولی مخالفت چین را برانگیخت که به ویژه با ممانعت صدور تکنولوژی هسته ای شوروی به چین، دامنه آن بالا گرفت. ادامه اختلافات خروشچف با حاکمیت چین، ضربه بزرگی بر اقتدار وی وارد آورد. هم چنین سازش خروشچف با امریکا بر سر بحران موشکی کوبا و نیز شکست برنامه های توسعه کشاورزی او، موقعیت وی را بیش از پیش تضعیف کرد. با تضعیف موقعیت داخلی و بین المللی خروشچف و تشدید حملات چینی ها به رهبر شوروی که دیگر علناً او را به تجدیدنظرطلبی و خیانت به آرمان کمونیسم متهم می ساختند، از اواسط سال ۱۹۶۴م، توطئه ای علیه خروشچف در کمیته مرکزی حزب کمونیست شوروی شکل گرفت و هنگامی که خروشچف در اکتبر ۱۹۶۴م برای استراحت به سواحل کریمه رفته بود در ۱۵ اکتبر ۱۹۶۴م در جریان جلسه حزب کمونیسم شوروی از همه مشاغل حزبی و دولتی اش بر کنار شد و پس از وی لئونید بِرژنف که تمام نفوذ و قدرت خود را مرهون حمایت های ویژه خروشچف بود، به دبیر کلی حزب کمونیست شوروی و رهبری این کشور منصوب گردید. نیکیتا خروشچف سرانجام هفت سال بعد در ۱۱ سپتامبر ۱۹۷۱ در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: به کارگیری اولین گاز خفه کننده در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

در هفدهم آوریل ۱۹۱۵م، برای اولین بار در جهان از گاز خفه کننده در جریان جنگ جهانی اول استفاده شد. آلمان در جنگ با انگلستان و فرانسه در ناحیه ایپر فرانسه، با استفاده

از این گاز تعداد زیادی از سربازان متفقین را کشت. در این جنگ که به جنگ گاز معروف شد، آلمانی ها پیروزی نسبی به دست آوردند. پس از پایان جنگ جهانی اول، تلاش هایی برای ممنوعیت استفاده از گازهای شیمیایی در جنگ آغاز شد که منجر به تدوین و امضای چند معاهده بین المللی مبنی بر منع تولید، تکثیر و استفاده از سلاح های شیمیایی در جنگ شد. با وجود این، برخی کشورها همچنان به استفاده از انواع پیشرفته تر این گازهای خطرناک پرداختند که استفاده از مواد شیمیایی در جنگ ویتنام توسط امریکا و استفاده رژیم عراق از انواع سلاح های شیمیایی در جنگ این رژیم علیه ایران از آن جمله است.

مناسبت ۰۵: نمایش اولین فیلم سینمایی ناطق جهان با نام "نگهبان گیج" در شهر نیویورک (۱۹۲۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: اختراع تلویزیون توسط "جان بیرد" مخترع اسکاتلندی (۱۹۲۶م)

شرح مناسبت:

تلویزیون عبارت است از دستگاهی که صحنه های ثابت یا متحرک را به وسیله برق انتقال می دهد. از نخستین پیش گامان موفق در ساخت این دستگاه، "جیووانی کازلی" دانشمند ایتالیایی است که در سال ۱۸۶۲م موفق به ساخت دستگاهی شد که با استفاده از سیستم دستگاه تلگراف قادر به مخابره نقوش و تصاویر ساده بود. سال ها طول کشید تا این دستگاه برای انتقال عکس آماده شود. اما اولین کسی که عملاً یک تلویزیون ابتدایی ساخت "جان بیرْدْ" پژوهشگر اسکاتلندی بود. وی با کمک ابزار و آلات اولیه در سال ۱۹۲۲م دستگاهی ساخت که برای اولین بار انتقال تصویر را امکان پذیر نمود، گرچه در مراحل اولیه فقط قادر به انتقال یک تصویر از یک اتاق به اتاق دیگر در همان خانه بود. تلاش های جان بیرد ادامه یافت و سرانجام در ۱۷ آوریل ۱۹۲۶م اولین تصویر تلویزیونی برای انجمن سلطنتی انگلستان به نمایش گذاشته شد. تکنیک اصلی تلویزیون عبارت است از تصویربرداری از صحنه های مورد نظر و تجزیه این تصاویر به صورت نقاط و خطوط و سپس پخش آن از فرستنده پس از تبدیل به امواج الکترومغناطیسی. پس از تکمیل این دستگاه، سرانجام اولین برنامه های تلویزیونی در سال ۱۹۳۶م در ایستگاه های فرستنده تلویزیونی تهیه و ارسال گردید. در طی سال های بعد تحولاتی در تلویزیون پیدا شد که دستیابی به تکنیک تلویزیون رنگی، استفاده از ماهواره برای پخش جهانی و کاربردهای علمی و آموزشی از آن جمله است. تلویزیون در مسیر خود همچنان راه پیشرفت را طی می نماید و در هر مدت

پدیده ای جدید در این عرصه ارائه می گردد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "سوریه" از تحت قیمومیت فرانسه (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

کشور سوریه در غرب آسیا و در ساحل شرقی دریای مدیترانه قرار دارد و دارای ۱۸۵/۱۸۰ کیلومتر مربع وسعت و بیش از ۱۶ میلیون نفر جمعیت می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۲۶ میلیون نفر خواهد بود. ۸۸ درصد جمعیت آن را مسلمانان و بقیه را سایر ادیان، از جمله مسیحیان تشکیل می دهند. ملیّت مردم سوریه عرب و زبان رسمی آنها نیز عربی است. پایتخت سوریه شهر دمشق و از شهرهای مهم آن حلب، حمص و لاذقیه می باشد. نظام سیاسی حاکم بر سوریه جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است و حزب حاکم بر آن حزب بعث است. واحد پول کشور سوریه لیره سوریه می باشد. سوریه پیش از اضمحلال امپراتوری عثمانی، جزو متصرفات آسیایی آن کشور بود. سپس همراه لبنان، تحت قیمومیت فرانسه درآمد و سرانجام در جریان جنگ جهانی دوم، در سال ۱۹۴۱م به استقلال ظاهری رسید و رژیم جمهوری در آن کشور اعلام شد. با پایان جنگ جهانی دوم، نیروهای متفقین، خاک سوریه را ترک نمودند و در ۱۷ آوریل ۱۹۴۶، این کشور به استقلال کامل رسید که روز ملی سوریه نیز به حساب می آید.

مناسبت ۰۸: شکست حمله شورشیان کوبایی برضد دولت "فیدل کاسترو" (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

در طی سال های اولیه پس از انقلاب کوبا، هزاران کوبایی مخالفت دولت جدید، از کشور گریخته و عمدتاً به ایالت فلوریدای امریکا رفتند. در این زمان، فیدل کاسترو رهبر کوبا نیز دست به اصلاحات اقتصادی زد و ضمن مصادره مزارع نیشکر که متعلق به سرمایه داران امریکایی بود، حکومت را به سوی یک نظام سوسیالیستی پیش برد. از همان ابتدای کار

مشخص بود که امریکا نمی تواند یک حکومت مستقل و یا غیروابسته به نظام سرمایه داری را تحمل نماید. امریکا با این بهانه که خطر مارکسیسم به ایالات متحده نزدیک می شود صراحتاً حضور و سلطه کمونیست ها در آن منطقه را غیرقابل گفتگو می دانست. بنابراین با تصویب دوایت آیزنهاور و سپس جان کِنِدی، رؤسای جمهوری وقت امریکا عملیات اعزام مزدوران و نظامیان فراری وابسته به رژیم سرنگون شده باتیستا، در اواسط آوریل آغاز شد. در این زمان هزاران تن از ضد انقلابیون کوبایی که در امریکا آموزش دیده بودند تصمیم گرفتند در یک یورش زمینی و هوایی به یکی از سواحل کوبا از طریق خلیج باهیادو کوچینوس وارد خاک این کشور شوند. این مزدوران دارای سلاح های سنگین از جمله تانک بودند و با کشتی و هواپیما نیز حمایت می شدند. در این حملات، گرچه امریکا متعهد شده بود که نیروهای خود را در هیچ صورت وارد عملیات نکند اما حمایت های آشکار و پنهان مالی و نظامی از شورشیان کوبایی آن چنان گسترده بود که حتی در درون هیأت حاکمه امریکا اختلاف نظر به وجود آورد پس از حمله ضد انقلابیون به سواحل کوبا که بعداً به خلیج خوک ها معروف شد قوای دولتی کوبا به سرعت وارد عمل شده و ظرف ۴۸ ساعت نیروهای مهاجم را متلاشی نمودند. در جریان این حمله سی صد تن از مهاجمان کشته و ۱۵۰۰ نفر از آنان نیز به اسارت درآمدند. این شکست، ضربه سختی به حیثیت امریکا در صحنه جهانی وارد کرد و گذشته از آن که بر شخصیت سیاسی آنان لطمه شدیدی وارد

ساخت، حکومت واشینگتن را به عنوان حامی تروریسم در صحنه بین المللی معرفی نمود.

مناسبت ۰۹: به قدرت رسیدن گروه خون خوار خِمِرهای سرخ در کشور کامبوج (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

کشور آسیایی کامبوج تا سال ۱۹۷۰م دارای رژیم سلطنتی بود ولی در این سال، رژیم سلطنتی با یک کودتای نظامی سرنگون شد و رهبر جدید کامبوج که یک ژنرال دست نشانده امریکا بود، یک حکومت دیکتاتوری نظامی در آن کشور برقرار کرد. در اوایل سال ۱۹۷۵م کمونیست های کامبوج معروف به خِمِرهای سرخ به رهبری پول پوت دست به یک شورش مسلحانه زدند و با تصرف پایتخت کامبوج، یک حکومت جمهوری خلق تشکیل دادند. خِمِرهای سرخ که با سلاح های چینی مسلح شده و اکثراً جوانان نابالغ و کم سن و سال بودند، در جریان شورش و تصرف شهرهای کامبوج و پس از تسلط بر این کشور، مرتکب فجایع بی شماری شدند و تنها در جریان تصرف پایتخت، صدها هزار نفر را قتل عام کرده و بیش از یک میلیون نفر از جمعیت شهر را از خانه و کاشانه خود بیرون راندند. هم چنین تعداد کسانی که در مدت سه سال حکومت خِمِرهای سرخ در کامبوج کشته شدند در حدود دو میلیون نفر یعنی یک چهارم جمعیت هشت میلیونی کامبوج تخمین زده شده است. ادامه این روند باعث شد تا خِمِرهای سرخ در سال ۱۹۷۸م با حمله نیروهای ویتنامی به کامبوج، از حکومت رانده شوند و در روز هفتم ژانویه ۱۹۷۹ به کلی شکست بخورند. خمرهای سرخ پس از این شکست تا اوایل دهه ۱۹۹۰م، همچنان به مقاومت در برابر حکومت طرفدار ویتنام در کامبوج ادامه می دادند. با این حال، حکومت خِمِرهای سرخ کامبوج، تا روزی که بر اثر

مـداخله مسـتقیم ویتنـام در کـامبوج سـرنگون شـد، از حمـایت امریکـا برخوردار بود. نـام کمونیست هـای کـامبوج معروف به خِمِرهای سرخ که به واسطه خشونت و سبوعیّتی که در کشتار مردم در دوره حکومت بر آن کشور نشان دادند، به عنوان نمونه و سمبل گروه های افراطی چپ شهرت یافته است.

مناسبت ۱۰: درگذشت "تُورگوتْ اوزال" رئیس جمهور پیشین ترکیه (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

تورگوت اوزال سیاست مدار ترکیه و رئیس جمهور پیشین این کشور، در سال ۱۹۲۷م متولد شد و در رشته مهندسی برق فارغ التحصـیل گشت. وی تحصـیلاتش را در امریکا ادامه داد و پس از بازگشت، مـدیر کل منابع نیروی برق ترکیه شـد. اوزال طی سـال های بعـد مـدارج ترقی را طی نمود تا این که در سال ۱۹۷۹م به سـمت معـاون نخست وزیر و کفیل سازمان برنامه ریزی ترکیه منصوب گردیـد. وی در سال ۱۹۸۲ حزب مـام میهن را تأسـیس کرد و در نوامبر ۱۹۸۳ نخست وزیری ترکیه را برعهـده گرفت. او تـوانست در طول ۶ سـال نخست وزیری خود، اقتصـاد ترکیه را سر و سامـان دهـد و آن را به اقتصاد جهانی متصـل سـازد. وی حکومت نظـامی را که در اکثر نقاط کشور ترکیه حاکم بود، برچیـد و تا حـد قابل ملاحظه ای، ثبات و امنیت را به کشور بازگردانـد. تورگوت اوزال هم چنین در دوران نخست وزیری خود، تلاـش هـای زیـادی برای عضویت ترکیه در بـازار مشترک اروپـا کرد ولی این تلاـش هـا بی حاصـل مانـد. اوزال این سِـمَت را تـا انتخابـات پارلمـانی سال ۱۹۸۹م کـه وی را به ریاست جمهوری ترکیه رساند، حفظ کرد. انتصاب اوزال به ریاست جمهوری ترکیه، به منزله پایان سـی سال سـلطه نظامیان بر این کشور محسوب

می شود. تورگوت اوزال که روابط حسنه ای با جمهوری اسلامی ایران داشت، سرانجام در ۱۷ آوریل ۱۹۹۳م بر اثر سکته قلبی در ۶۶ سالگی درگذشت.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: کودتای موفقیت آمیز "جمال عبدالناصر" علیه "محمد نجیب" در مصر (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

پس از آن که جنبش افسران آزاد مصر به فرماندهی ژنرال محمد نجیب در ۲۳ ژوئیه ۱۹۵۲م علیه رژیم سلطنتی کودتا کرد، ملک فاروق، پادشاه مصر را مجبور به استعفا نمود. از آن هنگام، محمد نجیب ریاست شورای فرماندهی انقلاب را بر عهده گرفت و هنگامی که فرزند ملک فاروق را که به عنوان پادشاه جدید مصر معرفی شده بود از مقامش خلع کرد، خود در ژوئن ۱۹۵۳م به عنوان اولین رئیس جمهور مصر برگزیده شد. این مقام چندان پایدار نماند و ژنرال نجیب در ۱۸ آوریل ۱۹۵۴م قربانی هم رزم خود، سرهنگ جمال عبدالناصر گردید و تا پایان عمرِ عبدالناصر، تحت نظر بود.

مناسبت ۰۲: درگذشت "آلبرت انیشتین" فیزیک دان شهیر و مبتکر فرضیه اتمی (۱۹۵۵م) (ر.ک: ۱۴ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تشکیل اولین کنفرانس کشورهای غیر متعهد در باندونگ اندونزی (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

فکر تشکیل جامعه ای از کشورهای غیرمتعهد یا کشورهای مستقل و غیروابسته به دو بلوک شرق و غرب که به نام جنبش عدم تعهد معروف است، نخستین بار در جریان تشکیل اولین کنفرانس سران ۲۲ کشور آسیایی و ۶ کشور افریقایی در شهر باندونگ اندونزی به وجود آمد. در این کنفرانس که از ۱۸ تا ۲۷ آوریل ۱۹۵۵م به دعوت دکتر احمد سوکارنو رئیس جمهور وقت اندونزی تشکیل شد، شخصیت های نامداری هم چون جواهر لعل نهرو نخست وزیر هند، چوئن لای نخست وزیر چین و جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر حضور داشتند. در کنفرانس باندونگ، پنج اصل معروف هم زیستی مسالمت آمیز بین کشورهای دارای نظام های مختلف سیاسی به تصویب رسید که شامل: استعمارزدایی و مبارزه با امپریالیسم، ایجاد وحدت و یک پارچگی میان کشورهای جهان سوم، برقراری مناسبات اقتصادی آزاد و مستقل از هر دو ابرقدرت شرق و غرب و کمک به برقراری صلح و امنیت میان کشورهای عضو می باشد. جنبش عدم تعهد، تشکیلات و مرکز ثابتی ندارد و در فاصله هر یک از کنفرانس های سران، رئیس آخرین کشور میزبان، ریاست جنبش و ترتیب دعوت جلسات بعدی کنفرانس را برعهده دارد. با این حال تشکیلات این جنبش عبارتند از: کنفرانس سران که باید در هر سه سال تشکیل جلسه دهند؛ دفتر اجرایی شامل کمیته هماهنگی متشکل از برخی کشورهای عضو، و کنفرانس وزرای امور خارجه که هر سال یک جلسه دارند. اولین جلسه رسمی جنبش عدم تعهد و آغاز به کار آن، در جریان کنفرانس سال ۱۹۶۱م در شهر بلگراد یوگسلاوی بود. این

جنبش در حال حاضر بیش از یک صد عضو دارد و پس از سازمان ملل متحد، بزرگ ترین سازمان بین المللی جهان است.

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "زیمْبابْوه" از استعمار انگلیس (۱۹۸۰م)

شرح مناسبت:

جمهوری زیمبابوه با ۳۹۰/۷۵۷ کیلومتر مربع مساحت در جنوب افریقا و در همسایگی زامبیا، بوتْسوانا و موزامبیک واقع شده است. جمعیت زیمبابوه بیش از ۱۱ میلیون نفر بوده و پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۱۵ میلیون نفر شود. اکثریت مردم زیمبابوه سیاه می باشند، بیشتر آنها مسیحی بوده و دارای زبان رسمی انگلیسی هستند. پایتخت زیمبابوه، شهر هراره و دیگر شهرهای آن بولاوایو و گوِرو می باشند. واحد پول این کشور، دلار زیمبابوه است. زیمبابوه که نام قدیمی آن رودزیای جنوبی بوده است. در قرن نوزدهم به وسیله فردی انگلیسی کشف و تسخیر شد. انگلیسی ها در قرن نوزدهم تمام سرزمین فعلی زیمبابوه را به تصرف خود درآوردند و در سال ۱۸۸۸ آن را تحت الحمایه خود خواندند. در سال ۱۸۹۵ تمام سرزمین هایی که اکنون دو کشور زامبیا و زیمبابوه را شامل می شود به نام "رودزیا" خوانده شد و اداره امور آن به کمپانی "افریقای جنوبی انگلیسی" واگذار شد. در سال ۱۹۶۴، پس از اعلام استقلال رودزیای شمالی که به نام زامبیا خوانده شد، در رودزیای جنوبی نیز سیاهپوستان خواهان سهمی در حکومت شدند، اما دولت انگلیسی زیر بار نرفت. تا این که سرانجام پس از مبارزات بسیار و مقاومت در برابر فشارهای بین المللی از جمله تحریم های اقتصادی، در ۱۸ آوریل سال ۱۹۸۰ به دنبال انتخابات عمومی، رژیم جدید رودزیا با نام جدید زیمبابوه از طرف کلیه کشورهای جهان به

رسـمیت شناخته شد. نظام حکومتی زیمبابوه، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. زیمبابوه به معنای "خانه سنگی" است و ساختمان های عظیم سنگی از قرون قبل از میلاد در آن به یادگار مانده است.

مناسبت ۰۵: کشتار اهالی روستای "قانا" در لبنان توسط رژیم صهیونیستی (۱۹۹۶م)

شرح مناسبت:

در ۱۸ آوریل ۱۹۹۶م نیروی هوایی رژیم صـهیونیستی، مقر نیروهای حافظ صـلحِ سازمان ملل در دهکده قانا در جنوب لبنان را که صـدها غیر نظـامی لبنـانی در آن پناه گرفته بودنـد مورد حمله قرار داد. در این حمله وحشـیانه که در جریان عملیات نظامی ارتش رژیم صـهیونیستی علیه لبنان تحت عنوان خوشه های خشم انجام شـد، حدود ۱۱۰ غیر نظامی لبنانی کشـته و تعدادی نیز مجروح شدنـد. قتل عام فجیع این پناهندگان که ۳۳ تن از آنـان، کودکان زیر ۱۰ سال بودنـد، خشم افکار عمومی را در جهان برانگیخت و صـهیونیست هـا را به خـاتمه دادن به بمبـاران لبنـان مجبور کرد. در این حال، امریکا مانع تصویب قطعنامه شورای امنیت در محکومیت رژیم اسرائیل شد. اما مجمع عمومی سازمان ملل با تصویب قطعنامه ای، ضمن محکوم کردن این جنایت، تـل آویـو را به پرداخت ۲/۴ میلیـارد دلاـر غرامت به قربانیـان فاجعه قانا ملزم کرد. هرچنـد که رژیم صـهیونیستی به دلیل عـدم ضمـانت اجرایی مصوبات سازمان ملل از پرداخت این غرامت نیز خودداری نمود، اما این محکومیت بازتابی از انزجار جهانیان از جنایات رژیم صهیونیستی به دنبال آورد.

مناسبت ۰۶: مرگ "پول پوت" رهبرِ خون خوار خِمِرهای سرخ کامبوج (۱۹۹۸م)

شرح مناسبت:

سالوت سار با نام مستعار پول پوت و معروف به قصاب کامبوج، در سال ۱۹۲۸م در خانواده ای ثروت مند در این کشور به دنیا آمد. وی از شش سالگی به واسطه برادرش که در دربار کامبوج خدمت می کرد وارد کاخ سلطنتی شد و نزد معلمان فرانسوی به تحصـیل پرداخت. پـول پوت در ۲۱ سـالگی به همراه جوانـان دربـاری عازم فرانسه شـد و چهار سال در بهترین مـدارس این کشور تحصیل کرد. وی در این

مـدت تحـت تـأثیر افکـار کمونیسـتی قرار گرفت و پس از بـازگشت از فرانسه به همراه چنـد تن از همفکران خـود به سازمـان زیرزمینی کمـونیست هـای کـامبوج پیوست. پول پوت از اواخر دهه ۱۹۶۰م که رژیم طرفـدار غرب در کـامبوج بر اثر پیروزی های کمونیست ها در ویتنام تضعیف شده بود، مشغول سازماندهی یک نیروی چریکی برای سرنگون ساختن حکومت کامبوج و قبضه کردن قـدرت شـد. در این میان هر چنـد پس از آن، حکومت دست نشانـده امریکا برسـر کار آمـد، اما دیکتاتوری او، موجبـات نارضایتی مردمی را فراهم ساخت. از این رو، پول پوت با اسـتفاده از این فرصت، بر طرفـداران خود افزود و با کمک نیروی مقـاومت کـامبوج موسوم به خِمِرهـای سـرخ به تدریـج کنترل بخش بزرگی از کشور را به دست گرفت. این نیروهـا در سال ۱۹۷۵م حکومت نظامی را سرنگون کردند و خود زمام امور را به دست گرفتند. آغاز حکومت خِمرهای سرخ در کامبوج در واقع آغاز فاجعه ای بود که نه تنها در قرن بیسـتم که در طول تاریـخ، کمتر نظیر آن دیـده شـده است. به دسـتور پول پوت، کمترین مقاومت با مرگ پاسخ داده می شد و به این ترتیب نزدیک به یک چهارم جمعیت هشت میلیونی کامبوج طی کمتر از چهار سال به کام مرگی سخت فرو افتادند. در این مدت، چین تنها کشوری بود که با رژیم پول پوت رابطه داشت هر چند وی از حمایت پنهانی امریکا نیز برخوردار بود. پول پوت با اعتقاد به حذف سـرمایه داری، شهرها را نابود ساخت و کمترین مظاهر تمدن را از بین برد. منسوخ شدن کامل مالکیت خصوصی، مبارزه

خشن و بی رحمـانه با دین و قتل عام فراوان با وسایل ابتـدایی، بخشـی از کارنامه جنایت بار رژیـم پول پوت به شـمار می رود. رژیم پول پوت در نهایت در ۱۷ ژانویه ۱۹۷۹م با یورش نظامی ویتنام به کامبوج که به عنوان حمایت از مخالفان رژیم صورت گرفت ساقـط شـد و خـودِ پـول پـوت، از پـایتخت گریخت. سـال هـای پایـانی عمر پـول پـوت به انزوا، بیمـاری و خشـونت بر زیردسـتان گـذشت. این امر باعث شورش اطرافیان و تحویل او به دادگاه گردیـد. اما اجلْ مهلت چنـدانی به وی نداد و قصاب کامبوج پس از عمری جنایت، وحشـی گری و آدم کشی سرانجام در ۱۸ آوریل ۱۹۹۸م در هفتاد سالگی درگذشت و با کوله باری از قساوت و بی رحمی به زباله دان تاریخ فروافتاد.

مناسبت ۰۷: ترور "عبدالعزیز رِنتیسی" رهبر جنبش حماس توسط رژیم صهیونیستی (۲۰۰۴م)

شرح مناسبت:

عبـدالعزیز علی عبـدالحفیظ الرِّنتیسـی، مبـارز معروف فلسـطینی و رهـبر جنبش مقـاومت اسـلامی فلسـطین حمـاس در ۲۳ اکتبر ۱۹۴۷م، یعنی هفت ماه پیش از شـکل گیری رژیم نژادپرست اسـرائیل در منطقه یافا در فلسطین به دنیا آمد. با اعلام موجودیت رژیم غاصب قدس، پدر و مادرش ناگزیر شدند همراه وی و نه برادر و دو خواهرش به اردوگاه خان یونس در جنوب نوار غزّه کوچ کنند. رنتیسـی در شـش سالگی وارد مدرسه ابتدایی شد اما فقر و تنگنای شدید مالی، وی را وادار کرد تا برای کمک به خانواده به دست فروشـی روی آوَرَد. با این حال تحصـیلات خود را ادامه داد و دوره دبیرسـتان را با رتبه ممتاز به پایان رساند. وی سپس برای تحصیل در رشته پزشکی راهی شهر اسکندریه مصر شد و در ۱۹۷۶م با رتبه بالا

از این دانشگاه فارغ التحصیل گردید. رنتیسی از آن زمان به فلسطین بازگشت و در کنار مسئولیت های سیاسی و اجتماعی، به تدریس، معالجه و درمان بیماران و مجروحان فلسطینی پرداخت. وی در سال های ۱۹۸۲ تا ۱۹۹۲م بارها به زندان رژیم صهیونیستی افتاد و آخرین بار در سال ۱۹۹۷م از زندان رهایی یافت. عبدالعزیز رنتیسی و شیخ احمد یاسین، دیگر مبارز فلسطینی، از پایه گذاران جنبش مقاومت اسلامی فلسطین، حماس، در سال ۱۹۸۷م بودند. وی در سال ۱۹۹۲م به همراه چهارصد تن از مجاهدان فعال و مسؤولان حماس و جهاد اسلامی به لبنان تبعید شد و در مقام سخنگوی رسمی تبعید شدگان فعالیت کرد. پس از چندی، رژیم صهیونیستی تحت فشار افکار عمومی، به وی و دیگر مبارزان فلسطینی اجازه ورود به فلسطین را داد، اما وی به محض ورود به فلسطین بازداشت شد و تا سال ۱۹۹۷م در زندان به سر بُرد. رنتیسی در سال های پس از آن، فعالیت های سیاسی خود را افزایش داد و تحت نظر او، تلفات سنگینی به رژیم صهیونیستی وارد آمد. وی در سال های پایانی عمر، به عنوان یکی از رهبران مؤثر مبارزان فلسطینی و مرد شماره دو جنبش حماس فعالیت کرد. از این رو، مزدوران رژیم صهیونیستی درصدد از میان برداشتن او بودند اما ترور رنتیسی در بهار ۲۰۰۳م ناکام ماند. آشنایی با زبان انگلیسی و شخصیت مؤثر وی در محافل سیاسی داخل فلسطین، ذهن باز و روشن، حافظه قوی و برخورد قاطع با اقدامات اسرائیل، از جمله ویژگی های بارز شهید عبدالعزیز رنتیسی بود. عبدالعزیز رنتیسی پس از شهادت شیخ احمد یاسین، رهبر معنوی

حماس، به رهبری این جنبش در نوار غزه برگزیده شد، اما ۲۶ روز بعد در حمله بالگردهای رژیم صهیونیستی در ۱۸ آوریل ۲۰۰۴م در ۵۷ سالگی به شهادت رسید. در این ترور، فرزند و دو همراه رنتیسی نیز به شهادت رسیدند و بار دیگر قساوت و سبوعیت رژیم صهیونیستی را به اثبات رساند.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تولد "ژرژ بوفون" محقق و طبیعی دان معروف فرانسوی (۱۷۰۹م)

شرح مناسبت:

ژرژ لویی بوفون طبیعی دان و نویسنده فرانسوی، در ۱۹ آوریل ۱۷۰۹م در فرانسه به دنیا آمد. وی بیشتر عمر خود را صرف تحقیقات علمی کرد و نتایج این مطالعات را در کتاب تاریخ طبیعی در ۳۶ جلد تالیف نمود. این کتاب مجموعه ای از اطلاعات علمی، تاریخ، زمین، گیاهان و جانوران و سنگ ها است و به سبکی ساده نوشته شده است. گرچه طرح این دائره المعارف از بوفون بود اما در واقع با همکاری گروهی از دانشمندان و نویسندگان تحت نظارت وی نوشته شد. در واقع مدیریت بوفون در باغ سلطنتی پاریس و در اختیار داشتن مجموعه هایی از موزه تاریخ طبیعی باعث شد تا نقشه این طرح عظیم ریخته شود. بوفون در این مجموعه ابتدا درباره روش مطالعه و بحث پیرامون تاریخ طبیعی سخن گفته و آن گاه در موضوع نظریه خود درباره زمین و سپس تاریخ طبیعی انسان مطالبی مطرح می نماید و از جلد چهارم مطالعه جانوران آغاز می شود. مطالب ۱۱ جلد بعدی به زندگی چهارپایان اختصاص دارد. ده جلد از این کتاب نیز به پرندگان و یازده مجلد آخر به کانی ها و سنگ ها پرداخته است. بوفون در سال ۱۷۵۳م به عضویت آکادمی علوم فرانسه پذیرفته شد و این به خاطر کامیابی و

موفقیت وی در ارائه مجموعه تاریخ طبیعی بود. بوفون در سال های پایانی عمر شهرتی فراوان کسب کرد به طوری که به پاسداشت مقام علمی وی، در زمان حیاتش مجسمه ای از وی ساختند و در محلی نصب کردند. وی آنچنان مورد تحسین و تشویق در سراسر اروپا قرار گرفت که برخی وی را "ارسطوی فرانسه" نامیدند. ژرژ لویی لوکلر کنت دو بوفون سرانجام در چهاردهم اوت ۱۷۷۸م در شصت و نه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: عقب نشینی سربازان متجاوز انگلیسی از بندر اسکندریه مصر (۱۸۰۷م)

شرح مناسبت:

دولت انگلیس که برای به دست آوردن منافع بیشتر، در صدد گسترش مستعمرات خود در نقاط مختلف جهان بود، در اوایل قرن نوزدهم میلادی تصمیم گرفت سرزمین مصر را که جزو امپراتوری عثمانی بود به تصرف خود درآورد. به همین دلیل ناوگان انگلیس به مصر حمله کرد و بندر اسکندریه را اشغال نمود. اما محمدعلی پاشا، والی مصر با کمک مردم و علمای این کشور که فتوای جهاد علیه مهاجمین را داده بودند، به دفاع از مصر پرداخت. در این نبرد، مردم مسلمان مصر با شجاعت و از خودگذشتگی بسیار مبارزه کردند و دشمن را که به پیشرفته ترین سلاح های آن دوران مجهز بود، شکست دادند. در پی این شکست، نیروهای مهاجم انگلیسی نیز در ۱۹ آوریل ۱۸۰۷م از بندر اسکندریه مصر عقب نشینی کردند.

مناسبت ۰۳: مرگ "جورج بایرون" شاعر و ادیب بلندآوازه انگلیسی (۱۸۲۴م)

شرح مناسبت:

لرد جورج گوردون نوئل بایْرون ادیب و متفکر انگلیسی، در ۲۲ ژانویه ۱۷۸۸م در لندن به دنیا آمد. وی دوران کودکی را در محیطی پرماجرا و عنان گسیخته گذراند و تحت فشار مادری تندخو و بی محبت، تربیت شد. بایرون پس از ورود به دانشگاه، اولین مجموعه شعر خود با نام ساعات فراغت را منتشر کرد که نظر منتقدان را جلب نمود و گروهی هم آن را به دلیل تأثیرپذیری از مکتب رمانتیسم با توجه به احساسات و تخیل و به صورت داستانی، مورد انتقاد قرار دادند. بایرون نیز در مقام مقابله، مجموعه معروف رامشگران انگلیسی و منتقدان اسکاتلندی را نوشت و بی درنگ به سوی مشرق زمین سفر کرد. وی در بازگشت، اشعار تازه ای را عرضه داشت که بیشتر آنها جنبه ملودراماتیک یا بدْ آغاز

و خوش فرجام دارند ودر تمام آنها شور احساس موج می زند. بایرون یک بار برای اینکه قطعه بسیار معروف زندانی شیلن را بسازد با پای خود به برج شیلن رفت و چندی مانند محبوسین در آنجا زندگی کرد تا بتواند به روحیه زندانیان سابق آن مکان پی ببرد. درنتیجه، این قطعه او از بزرگ ترین شاه کارهای حیات ادبی بایرون به شمار می رود. وی در سال ۱۸۲۴م پس از درخواست آزادی خواهان یونان برای مقابله با امپراتوری عثمانی، به جنگ عثمانی شتافت و در حین جنگ در ۱۹ آوریل ۱۸۲۴م در ۳۶ سالگی بر اثر تب درگذشت. علاوه بر ادبیات، بایرون به فلسفه نیز توجه داشت ولی نظرات خود را با توجه به زندگی ناگوار خویش ارائه داد. وی اعلام کرد که همه چیز پوچ و بی فایده است و من در کاخ و باغ و خَدَم و حَشَم و پول، معنی حیات و زندگی را در نیافتم. بایرون می گفت: بدی و شرارت با خون من عجین شده است. با این حال معتقد بود که کلمات چون ابزارند و هر قطره کوچکی از مرکّب، هنگامی که مانند شبنمی بر صفحه اندیشه چکد، چیزی به وجود می آورد که هزاران بلکه میلیون ها نفر را به تفکر وا می دارد. لُرد بایرون، گرچه در زندگی خصوصی و خانوادگی خود، دچار انحرافات و رفتارهای غیراخلاقی بود، اما نوشتارهای فراوانش که در بعضی از آنها از گوته و دانته الهام گرفته بود، باعث رونق ادبیات داستانی و شاعرانه انگلستان و گسترش آن در سراسر اروپا گردید. بایرون آدم خودپسند و مغروری بود و خود را

بهترین شاعر و مرثیه گو می دانست نبوغ او فقط در هجاسازی بود. قدرت توصیف و نمایش احساس های انسانی او زایدالوصف بود و آثار بدیعی به تقلید از کارهای وی شکل گرفته اند. با آنکه انگلستان به سبب رفتار ضد اخلاقی و عصیانش بر ضد آداب و رسوم، او را طرد کرد، باید دانست که بدون وجود بایرون، هرگز چنان تکاملی در ادبیات رمانتیک انگلستان که سراسر اروپا را فرا گرفت پدید نمی آمد. در حال حاضر، بایرون در خارج از انگلستان مشهورتر از داخل این کشور است.

مناسبت ۰۴: درگذشت "چارلز داروین" طبیعی دان نامی انگلیسی (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

چارلز رابرت داروین طبیعی دان، فیزیولوژیست و دانشمند انگلیسی در ۱۲ فوریه ۱۸۰۹م در انگلیس به دنیا آمد. وی در ابتدا مقداری دروس طب خواند و سپس الهیات را به پایان رساند، ولی مصاحبت دوستان جدید او را به علوم طبیعی رهنمون ساخت. داروین در سال ۱۸۳۱م به عنوان طبیعی دان، عضو هیأتی از محققان شد که قرار بود به امریکای جنوبی و جزایر غربی اقیانوس آرام سفر کنند. در این سفر پنج ساله، داروین درباره جانداران و سنگواره های روزگاران پیشین مطالعات فراوانی انجام داد و اصل انتخاب طبیعی در مغزش پرورده شد. هرچند پژوهش های داروین نزدیک به بیست سال به طول انجامید اما او از نگارش و انتشار آن پرهیز می کرد تا اینکه با اطلاع از پژوهشی درباره تکامل، دریافتْ نتیجه ای را که از ۲۰ سال مطالعه به دست آورده بود، دانشمندی دیگر در کتاب خود خاطر نشان ساخته است. از این رو داروین درصدد برآمد تا نتایج تحقیقات و مطالعات خود را عنوان سازد. از این رو، داروین در

اول ژانویه ۱۸۵۸م نتایج کارهای علمی خود را مطرح کرد و آنها را در کتاب "اصل انواع"، منتشر نمود. نظراتی که وی در این کتاب و در کتب دیگر در باب تغییر انواع داده، موجب تأسیس مکتبی به نام داروینیسم گردیده است. بنابر قانون تبدیل انواع، موجودات در آغازِ خلقت، چنان که امروزه هستند، خلق نشده اند. آنها در ابتدا بسیار پَست و ساده بوده، سپس طی میلیون ها سال، طبق قوانین طبیعی به سوی کمال رفته و به دو دسته گیاهان و جانوران تبدیل شده اند. آنها بعدها استخوان دار شده و چهار پایان ظهور کرده اند. سرانجام، حیوان دو پا که حُکما، حیوان ناطق خوانده و آن را اشرف مخلوقات می دانند، بالاتر از همه قرار گرفته است. داروین نخستین کسی بود که گفت رستنی ها و جانوران، به خودی خود دگرگون می شوند اما اگر این دگرگونی ها با محیط دمساز باشد آن گیاه یا جانور به زندگی خود ادامه می دهد و گرنه محکوم به فناست. داروین عقیده قدما درباره نژاد انسان که بنا بر حکایات تورات، همه از نسل آدم بودند را مورد انتقاد قرار داد و نظریه تطوّر یا تکامل را عرضه داشت که بر عکس نظر قدما، به جای هبوط، در حقیقت، صعود آدمی را از مرحله بسیار ابتدایی به مرحله پیچیده حیات و تکامل او را از راه تطابق و سازگاری با محیط به پیش می کشید. وی مخالف انتقاد جزمی دین به داستان غیر علمی آفرینش بود. هرچند انتشار افکار داروین در ابتدا باعث بحث و جنجال فراوانی در جامعه علمی آن روز گردید ولی پس

از طی سالیانی و حتی ده ها سال پس از مرگ داروین، تحت بررسی های فراوان قرار گرفت و مورد نقد و تشکیک بسیاری از متفکران واقع شد چارلز داروین سرانجام در نوزدهم آوریل ۱۸۸۲م در ۷۳ سالگی درگذشت و در کنار اسحاق نیوتن در کلیسای وست مینْسْتِر به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۵: مرگ "آفاناسی فیت" شاعر و ادیب برجسته روسی (۱۸۹۲م)

شرح مناسبت:

آناتاسی فیت شاعر برجسته روسی در ۱۸ مارس ۱۸۲۰ م در ناحیه اورال روسیه به دنیا آمد. وی نخست در مدرسه شبانه روزی که در استونی امروزی قرار داشت، آموزش دید و سپس وارد دانشکده زبان شناسی در دانشگاه مسکو گردید و تا سال ۱۸۴۴ م به تحصیل اشتغال داشت. فیت آن گاه وارد خدمت نظام شد و مدت ۸ سال در شهرهای مختلف خدمت نمود. در سال ۱۸۵۳م به گارد ویژه منتقل شد و از این فرصت استفاده نمود تا در پترزبورگ با نویسندگان برجسته روس آشناشود. تلاش عمده فیت در ابتدا بازستانیِ عنوان اشرافی خود بود که در سال ۱۸۷۳م با فرمان تزار محقق گردید. آناناسی فیت سرودن شعر را از دوره دانشجویی آغاز کرد و در ۱۸۴۰م اولین مجموعه شعرش را منتشر نمود. وی در عین حال اشعار خود را در دو نشریه محلی ارائه می کرد. بسیاری از اشعار تغزلی مشهور او مربوط به همین دوره می باشد. وی در اول کار شاعری وصّاف بود که به توصیف هنرمندانه صحنه های تجسمی همت می گماشت. مجموعه های بعدی اشعارش، تحسین و ستایش منتقدان برجسته را در پیداشت. وی در اشعارش از بیان اعتقادات ایدئولوژیک دوری می جست و از نظر سیاسی نیز، گرایشاتی محافظه کارانه داشت. او معتقد

بود هنر فقط یک هدف دارد و آن خدمت به زیبایی است. شعر فیت فراتر از همه به دو موضوع و مضمون می پردازد؛ طبیعت و عشق. دیگر موضوع اشعار وی را می توان مضامین فلسفی یا متأمّلانه دانست. اشعار او درباره طبیعت دارای نگاهی عمیق، دقیق و ظریف است. او همه چیز را با نگاهی تیزبین می بیند و زیبایی در اشعار او بعضاً مرموز و غیرعادی است. در شعر فیت، طبیعت زنده است. با انسان سخن می گوید و متقابلاً انسان هم با او سخن می گوید. باید افزود فیت از ستایشگران شوپنهاور فیلسوف آلمانی است و اشعاری سروده است که حاکی از نوعی بدبینی است. جوهر اصلی شعر او را رؤیاها، احساسات گریزپا و احساسات مبهم تشکیل می دهد. از آثار فیت می توان از آتش های شبانه، در شبی جنوبی بر کومه علف، زمانی دراز بی حرکت ماندم و ترجمه آثاری از شوپنهاور، گوته، فاوست و شاعران کلاسیک لاتین و نیز دوره سه جلدی خاطراتش یاد کرد. آناتاسی فیت درس در سن هفتاد و دو سالگی در نوزدهم آوریل سال ۱۸۹۲م درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "پیرکوری" دانشمند فرانسوی و مکتشف رادیوم و پولونیوم (۱۹۰۶م)

شرح مناسبت:

پیِر کوری فیزیک دان شهیر فرانسوی در ۲۴ اوت ۱۸۵۹م در پاریس به دنیا آمد. وی از کودکی دارای استعدادی شگرف در امور ریاضی و فنی بود. از این رو تحصیلات خود را در دانشگاه سوربن به پایان رساند و پس از اخذ درجه دکتری، استاد فیزیک آن دانشگاه شد. پیِر کوری در طی سال های تدریس و تحقیق درصدد بود تا همسری نابغه بیابد تا اینکه در ۳۵ سالگی با مانیا سلکودوسکا معروف به مادام کوری ازدواج

کرد. ایـن زوج دانشـمند از آن پس به فعـالیت هـای علمی گسـترده ای دست زدنـد. آنهـا دریافتنـد که عنصـر توریـوم همـانند اورانیوم، اشعه ای نامرئی از خود ساطع می کند. آنان نام این اشـعه را رادیو اکتیویته گذاشتند و چون تشعشع اورانیوم را مورد آزمایش قرار دادنـد به این نتیجه رسـیدند که شایـد در ماده دیگری، بیش از آن، رادیو اکتیویته موجود باشد. پس از رنج های فراوان، این زن و شوهر به این کشف رسیدند که دو ماده پلونیوم و رادیوم نیز از رادیو اکتیوتیه برخوردار می باشند. چهار سال طول کشـید تـا توانسـتند یـک دهم گرم رادیوم تهیه کننـد و کشف خود را به جهـان دانش عرضه دارنـد. از آن پس خـانواده کوری غرق در شـهرت و افتخـار شدنـد و در همان سال جایزه نوبل را نصـیبشان ساخت. این کشف ها، سرآغاز تولـد فیزیک مـدرن هسـته ای بود که به آفرینش رشـته علمی جدیـد منجر گشت که به رادیوتراپی یـا پرتو درمـانی شـهرت دارد. پیرکوری سرانجام در ۱۹ آوریل ۱۹۰۶م در حـال مراجعت به منزل بر اثر تصادف با درشـکه و اتومبیل در ۴۷ سالگی درگذشت. هرچند این حـادثه تـأثیر بسـیار بـدی بر روی خـانواده کوری نهـاد ولی همسـرش مادام کوری به کارهای علمی خود ادامه داد و منشـا کشفیات مهم دیگری در صحنه علم فیزیک گردید.

مناسبت ۰۷: انحلال جامعه ملل پس از جنگ جهانی دوم (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

جامعه ملل نخستین سازمان بین المللی است که بعـد از پایان جنگ اول جهانی به پیشـنهاد وودرو ویلسون، رئیس جمهور وقت امریکـا و فرمـان پـاپ در دهم ژانـویه ۱۹۲۰م شـکل گرفت. میثـاق جـامعه ملـل در سال ۱۹۱۹م در کنفرانس صـلح پـاریس به تصویب رسید. ولی

با عـدم تصویب صـلح ورسای از طرف کنگره امریکا، جامعه ملل بدون عضویت ایالات متحده امریکا شـروع به کار کرد. مقر جامعه ملل در ژنو در کشور سوئیس و نخستین دبیر کل آن یک دیپلمات انگلیسی بود. جامعه ملل با عضویت ۴۹ کشور شروع به کـار کرد و سـیزده کشور دیگر نیز در طول حیـات جـامعه به آن پیوسـتند. بـا این حال این جامعه ملل در جلوگیری از وقوع جنـگ جهـانی دوم و دفع تجـاوز ایتالیـا به اتیوپی، تجـاوز آلمـان به اتریش، تجـاوز ژاپن به چین و تجاوز شوروی به فنلانـد به تدریـج اعتبـار خود را از دست داد و این مسـئله سـرآغاز نـابودی جـامعه ملـل شـد. از آن سو، کشورهای متجاوز برای این که تعهـدی در قبـال جـامعه ملـل نیز نداشـته باشـند به تدریـج آن را ترک کردنـد و این امر بیش از قبل، ضـعف جامعه را به دنبال آورد. مشـکل اساسـی کار جامعه ملل چنان که سازمان ملل بـدان دچار است، نبودن ضـمانتی برای اجرای قطعنامه های جامعه ملـل بود و جـامعه ملـل نمی توانست دولت هـای بزرگ را وادار به پیروی از مقررات خود کنـد. در جریان جنگ دوم جهانی، جامعه ملل عملاً به حال تعلیق درآمـد و در پایان جنگ با واگذاری مسـئولیت خود به سازمان ملل، انحلال خود را در نوزدهم آوریل ۱۹۴۶م پس از حدود بیست و شش سال فعالیت اعلام کرد.

مناسبت ۰۸: کشتار پیروان فرقه داودیان در امریکا (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

بـا حملـه پلیس ایـالتی امریکـا اف.بی.آی به مقر پیروان فرقه داودیـان در سـال ۸۰ ۱۹۹۳ تن از اعضـای این فرقه کشـته شدنـد. هواداران این فرقه که مخالفان سیاست های امریکا هستند، پس از چند روز محاصره

در مقر خود مورد حمله و کشتار قرار گرفتند. کشتار مخالفان حکومت در کشوری چون امریکا که مدعی آزادی بیان و دفاع از حقوق بشر است، باعث حیرت مردم جهان و رسوایی واشینگتن شد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: تولد "سیمون بولیوار" مبارز انقلابی و استقلال طلب معروف امریکای جنوبی (۱۷۸۳م)

شرح مناسبت:

سیمون بولیوار سیاست مدار و انقلابی معروف امریکای لاتین در بیستم آوریل ۱۷۸۳م در شهرکاراکاس در ونزوئلا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات دانشگاهی در رشته حقوق، درصدد برآمد تا کشور خود و مناطق امریکای لاتین را از یوغ استعمار اسپانیا رهایی بخشد. از این رو از سال ۱۸۱۳م، مبارزات استقلال طلبانه خود را آغاز نمود و بسیاری از سرزمین های این ناحیه را از استعمار اسپانیا آزاد کرد. پس از آن، بولیوار در انقلاب کاراکاس شرکت فعال داشت و با کمک ارتشی از هوادارانش، کلمبیا را به تصرف درآورد. پس از آن، بولیوار از طرف کنگره ای که به منظور تشکیل کلمبیای بزرگ برپا شده بود، به ریاست جمهوری برگزیده شد و با آزادسازی کلمبیا، ونزوئلا و پاناما، این هدف را تحقق بخشید. در سال ۱۸۲۲م مبارزات آزادی بخش بولیوار به اکوادور نیز گسترش یافت و این کشور پس از آزادی به کلمبیای بزرگ پیوست. یک سال قبل از آن نیز بولیوار با فرماندهی نیروهای آزادی بخش پرو، این کشور را از یوغ استعمار اسپانیا آزاد کرده بود. در سال ۱۸۲۶ انقلابیون بولیوی نیز به رهبری بولیوار پس از هفده سال مبارزه توانستند سرزمین خود را آزاد کنند و به پاس خدمات سیمون بولیوار، این کشور را بولیوی نامیدند. بولیوار رؤیای وحدت امریکای جنوبی را در یک قالب تشکیل فدراسیون دنبال می کرد، اما به علت خودمحوری

ها و فرقه گرایی ها، نتوانست به این خواسته خود جامه عمل بپوشاند. وی در اواخر عمر پس از آنکه مدتی نیز به دیکتاتوری روی آورد، از قدرت کناره گرفت. سیمون بولیوار تمام ثروت سرشار و ارثیه هنگفت پدر را در راه پیشرفت انقلاب و آزادی سرزمین های امریکای لاتین گذاشت تا اینکه در هفدهم دسامبر سال ۱۸۳۰م در ۴۷ سالگی درگذشت. در حال حاضر، سیمون بولیوار در کشورهای امریکای جنوبی و به ویژه در ونزوئلا به عنوان قهرمان ملی، محبوب همگان است.

مناسبت ۰۲: تهاجم وهابیون حجاز به شهر مقدس کربلا (۱۸۰۲م)

شرح مناسبت:

با قدرت یافتن وهابیون در حجاز، مناقشات و زد و خوردهایی بین آنان و دیگر مسلمانان به ویژه شیعیان روی می داد که یکی از این موارد، تجاوز وهابیون به شهرهای مقدس نجف و کربلا در بیستم آوریل سال ۱۸۰۲م است. با توجه به این که دو شهر نجف و کربلا از شهرهای مورد احترام و از زیارتگاه های مهم شیعه است، این امر باعث شد که حملات وهابیت بیشتر و شدیدتر در مورد این دو نقطه متمرکز شود. انگیزه اصلی این تجاوزکاران از کشتار و قتل و غارت شیعیان، اعتقادات تند مذهبی آنان بود که با تعصب شدیدی آمیخته است. وهابیان به تهمت مشرک بودن مردم کربلا به این شهر حمله کرده و پس از تخریب گنبد و بارگاه و ضریح مقدس امام حسین(ع) خزانه حرم را غارت نمودند. در جریان این تهاجم وحشیانه، بیش از دو هزار نفر از شیعیان کربلا به شهادت رسیدند. هم چنین، وهابیان با غارت اموال و تخریب قسمت هایی از شهر، آن را به ویرانه ای تبدیل کردند. این واقعه خشم مسلمانان را برانگیخت

و نفرت از اعمال وهابیت را در دل آنان بیشتر کرد. وهابیان پس از روی کار آمدن دولت سعودی نیز به اعمال ضد شیعی خود ادامه داده و در حرکتی ضددینی، بارگاه ملکوتی ائمه بقیع و خاندان پیامبر را تخریب کردند.

مناسبت ۰۳: تبعید "ناپلئون بُناپارت" به "جزیره اِلب" پس از شکست از متحدان اروپایی (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

پس از شکست سنگین ناپلئون بُناپارت از روسیه و نیز شکست از کشورهای دیگر اروپایی، ناپلئون در ششم آوریل ۱۸۱۴م از امپراتوری فرانسه استعفا داد و در ۲۰ آوریل آن سال به جزیره اِلب در دریای مدیترانه تبعید شد. ناپلئون حدود ده ماه به حالت تبعید، محترمانه در این جزیره زندگی کرد و در این مدت، با موافقت فاتحین، اداره امور جزیره نیز به وی سپرده شد. در این میان سران دول متفق با به قدرت رساندن لویی هجدهم، حکومتی دست نشانده در فرانسه ایجاد کردند. در زمان لویی هجدهم، به ظاهر، فرانسه، سیاست سازش با انقلابیون فرانسه را در پیش گرفت و فرمان سلطنت مشروطه را صادر کرد، ولی در اصل، این مقدمه ای برای حکومت استبدادی بود. از این رو مردم در گوشه و کنار شورش هایی برپا نموده و زمزمه هایی برای بازگشت ناپلئون صورت گرفت. ناپلئون نیز با آگاهی از این وضعیت، تصمیم گرفت یک بار دیگر بخت خود را بیازماید. از این رو در ۲۸ فوریه ۱۸۱۵م باچند تن از نزدیکان خود از جزیره اِلب گریخت و روز اول مارس در سواحل فرانسه پیاده شد. طرفداران ناپلئون قبلاً مقدمات حرکت او از این نقطه تا پاریس را فراهم کرده بودند و با استقبال پرشوری که در بین راه از او به عمل آمد، لویی هجدهم و اعضای دولت

او پیش از ورود ناپلئون به پاریس، از پایتخت گریختند و ناپلئون، پیروزمندانه وارد پاریس شد. اما حکومت دوم ناپلئون بیش از صد روز به طول نیانجامید و به زودی اتحاد جدیدی بر ضد او شکل گرفت. در نهایت با شکست ناپلئون از دول دیگر اروپایی در جنگ واترلو، حیات سیاسی وی نیز به پایان رسید و این بار به جزیره دور دست سَیِنَتْ هِلِن در جنوب اقیانوس اطلس تبعید شد و در همان جا در سال ۱۸۲۱م درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "آدولف هیتلر" صدراعظم و دیکتاتور سفّاک آلمان (۱۸۸۹م) (ر.ک: اول مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: آغاز دومین جنگ امپراتوری ایران و روم در زمان پادشاهی ساسانیان (۳۵۹م)

شرح مناسبت:

جنگ های ایران و روم از سلسله جنگ های خونینی است که در چندین دوره انجام شد. دومین دوره این جنگ ها در ۲۱ آوریل ۳۵۹م با حمله سپاه ایران به متصرفات روم آغاز شد. فرماندهی ایران، شاپور دوم معروف به شاپور ذوالاکتاف، پادشاه ساسانیان بود که دوران سلطنت وی ۶۹ سال به طول انجامید. از آن طرف، فرماندهی سپاه روم با ژولین، امپراتور رومیان بود که برای بازگرداندن عظمت روم و مرام بت پرستی، تلاش ناموفقی انجام داد. در این جنگ که در منطقه تیسفون در حوالی بین النهرین در عراق امروزی به وقوع پیوست، چندین قلعه مهم رومیان به تصرف سپاه ایران درآمد. در ادامه این جنگ، ژولین با سپاه فراوانی که در شامات جمع نمود، ضمن عبور از رود فرات، تیسفون را فتح کرد، اما با کشته شدن او به دست یکی از سرداران ایرانی، این جنگ پس از ۴ سال زد و خورد در هشتم ژانویه ۳۶۳م خاتمه یافت و جانشین ژولین تقاضای صلح کرد. در نتیجه، عهدنامه صلح بین ایران و روم به امضا رسید و دومین دور از جنگ های ایران و روم به پایان رسید.

مناسبت ۰۲: به سلطنت رسیدن اولین پادشاه انگلستان (۸۲۷م)

شرح مناسبت:

پیش از تشکیل حکومت پادشاهی در بریتانیا، انگلیس به صورت ملوک الطوایفی اداره می شد و به چندین واحد جغرافیایی تقسیم شده بود. اِگبِرْتْ که شاه یکی از این مناطق بود، پس از جنگ با سایر شاهان محلی، آنها را مطیع خود کرد و در ۲۱ آوریل سال ۸۲۷م به عنوان اولین پادشاه انگلستان و سرسلسله ساکسون های غربی، بر تخت سلطنت نشست. این سلسله تا سال ۱۰۱۶م که دانمارک، انگلیس

را تصرف کرد بر این کشور پادشاهی نمود.

مناسبت ۰۳: تولد "کاردینال ریشلیوْ" سیاست مدار برجسته و صدر اعظم فرانسه (۱۵۸۵م)

شرح مناسبت:

آرمان ژان دوپلس معروف به کاردینال ریشلیوْ، سیاست مدار برجسته و صدراعظم معروف فرانسه، در ۲۱ آوریل ۱۵۸۵م در پاریس به دنیا آمد. وی در جوانی به تحصیل فنون سربازی پرداخت، ولی در ۲۱ سالگی به جرگه روحانیان کاتولیک پیوست و به مقام اسقفی دست یافت. ریشلیو در سال ۱۶۱۴م به عضویت مجلس عوام فرانسه انتخاب شد و مورد توجه برخی مقامات دربار قرار گرفت. ریشلیو در سال ۱۶۲۲م به مقام معنوی کاردینالی در کلیسا رسید و دو سال پس از آن توسط لویی سیزدهم به مقام صدراعظمی فرانسه منصوب شد که تا هنگام مرگْ این سمت را حفظ کرد. ریشلیو در دوران صدراعظمی خود، پروتستان ها را سرکوب نمود و از قدرت و نفوذ اشراف و بزرگان در دولت و ایالات کاست. اما در مقابل، بر قدرت حکومت مرکزی افزود و حکومت مطلقه سلطنتی به وجود آورد. ریشلیو، نایب السلطنه فرانسه را که با حمایت او قدرت یافت تبعید کرد و فرانسه را وارد جنگ های سی ساله اروپا نمود. او علاوه بر سیاست، در مسایل نظامی هم مهارت داشت و به ادبیات نیز علاقه مند بود به طوری که در اثر تشویق های ریشلیو، آکادمی یا کانون ادبی فرانسه شکل گرفت. در زمان صدر اعظمی ریشلیو، تمام کارها به دستور وی صورت می گرفت و لویی سیزدهم توان مقابله با نظرات او را نداشت. ریشلیو، اکثر کارهای خود را با جاسوسی و موذیانه و به صورت زیرکانه انجام می داد به طوری که حتی لویی سیزدهم هم از او واهمه داشت. ریشلیو در اکثر

وقایع مهمی که در اروپا و به ویژه در فرانسه روی می داد نقش داشت و در شمار یکی از برجسته ترین شخصیت های عصر خود به شمار می رفت. کاردینال ریشلیو سرانجام پس از ۱۸ سال صدراعظمی، در ۲۲ مه سال ۱۶۴۲م در ۵۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "ژان باتیست راسین" شاعر و درام نویس بزرگ فرانسوی (۱۶۹۹م)

شرح مناسبت:

ژان باتیست راسین، نویسنده نامدار فرانسوی، در ۲۱ دسامبر ۱۶۳۹م در فرانسه به دنیا آمد. وی در کودکی پدر و مادرش را از دست داد و از آن پس تحت سرپرستی مادربزرگش، در یکی از دیرهای زادگاهش پرورش یافت. گردانندگان دیر نیز چون جز راسین، شاگردی نداشتند، تمام توان خود را در تعلیم و تربیت وی به کار بردند. راسین در مدت سه سال، در آن دیر متروک، واقع در دل دره ای تنگ و سبز و خرم زندگی می کرد، از معاشرت با همسالان خود محروم بود و عشقی نهان به ادبیات داشت. وی در نوزده سالگی برای مدت یک سال جهت تحصیل فلسفه به پاریس رفت و در آنجا با ژان دولافونْتِن، افسانه سرای مشهور فرانسوی آشنا گردید و شروع به نوشتن نمایش نامه کرد. هرچند این حرکت، واکنش صاحبان دیر را برانگیخت و راسین مجبور به اقامتِ دوباره در دیر گردید، ولی او همچنان به خواندن آثار شاعران و سرودن اشعار عاشقانه و مکاتبه با دوستان پاریسی خود مشغول بود. راسین پس از چندی به پاریس بازگشت و به نگارش پرداخت. وی در سال ۱۶۶۷م، در حالی که ۲۸ ساله بود نمایش نامه آندروماک را نگاشت که اثری شگرف در تماشاگران و خوانندگان آن نهاد. راسین پس از آن، شش شاه کار بزرگ دیگر

منتشر کرد که هر یک در مقام خود، در ادبیات فرانسه بی نظیر است. در این حال بود که راسین به حد اعلای شهرت رسید. ولی بعد از چندی، اعتقادات مذهبی عصر جوانی در کانون سینه اش هم چون آتشی که زیر خاکستر باقی مانده باشد، کم کم زبانه کشید و راسین را بار دیگر به دیر کشانید. اواخر عمر راسین در آن دیر، همانند مؤمنی مقدس سپری شد تا آن که در ۲۱ آوریل ۱۶۹۹م در شصت سالگی درگذشت. راسین را می توان معروف ترین شاعر دراماتیک فرانسه دانست. آثار او به طور کلی، عالی ترین نمونه مکتب کلاسیسم پیرو یونان باستان و روم در زبان فرانسه به شمار می رود. قسمت اعظم آثار راسین شهرت جهانی دارند که اسکندر کبیر، بایزید و مهرداد از آن جمله اند. راسین به تراژدی فرانسه کمال بخشید. او اولین کسی بود که بیان عواطف و عشق و بحران های روحی را در تراژدی وارد کرد و بیش از همه معاصرانش، زیبایی تراژدی های نویسندگان بزرگ عهد باستان را در نمایش نامه های خود عرضه کرد. راسین درعین حال شاعری است غنایی که به شعر رایج زمان، موسیقی کلام و بیان موثر و مهیج را افزود. درباره او گفته اند: راسین یگانه شاعر تراژدی نویس زمان خود بود که قریحه اش از ذوق سرشار او سرچشمه می گرفت.

مناسبت ۰۵: مرگ "مارک تواْین" نویسنده و داستان نویس معروف امریکایی (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

ساموئل لانگهورن کِلِمِنْز معروف به مارْکْ تواین داستان نویس امریکایی، در ۳۰ نوامبر ۱۸۳۵م در فلورایدی امریکا در خانواده ای تهی دست به دنیا آمد. پدر و مادر ساموئل به امید کسب ثروت از نقاط دیگری به امریکا مهاجرت

کرده بودند ولی هرگز به آرزوی خود نرسیدند. ساموئل هشت ساله بود که پدرش مرد، پس ناگزیر خود عهده دار تامین معاش خانوادگی گردید و در طلب روزی از تحصیل دست کشید. وی در ابتدا به شغل حروفچینی و چاپ مشغول شد ولی طبع حادثه جوی او بدین امر خرسند نبود. لذا در ۱۸ سالگی در شرق امریکا به گردش پرداخت تا به کاری که بیشتر خوش آیندش باشد دست بزند. در ۲۱ سالگی داوطلب حرفه کشتیرانی در رودخانه می سی سی پی شد و با رفت و آمد در این مسیر، با بسیاری از شهرها و طرز زندگی مردم آن نواحی آشنا گردید. با آغاز جنگ های داخلی امریکا و قطع عبور و مرور، به امید به دست آوردن طلا سفر کرد ولی موفقیتی به دست نیاورد. بنابراین بار دیگر به کارگری و سپس نوشتن مقالات کوتاه و داستان های فکاهی مشغول شد. ساموئل پس از چندی که مختصر شهرتی پیدا کرده بود به نیویورک و سانفرانسیسکو رفت و درآنجا با انتشار نوشته های تند و آتشین انتقادی و هجوآمیز، در سراسر جهان به شهرت رسید. تواین برای تکمیل مشاهدات اجتماعی و مطالعات ادبی خود، سفرهایی به اروپا، هندوستان، استرالیا، مصر و فلسطین کرد و شالوده قسمت مهمی از آثار بعدی خود را ریخت. او در سال ۱۹۰۰ سفری به دور دنیا داشت و کتاب هایی نیز در این باره نوشت. برخی از آثار او عبارتند از: ساده دلان در سفر، عصر طلایی، ماجراهای هاکل بری فین، زارع شیکاگو و شاهزاده و گدا. مارک تواین در آثارش سعی کرده تا فساد و تباهی دستگاه

های عصر خود را به شوخی و مزاح مطرح سازد. مارک تواین سال های آخر زندگی را با شهرت و افتخار گذراند و از احترام مردم سراسر جهان برخوردار شد. مارک تواین را بیشتر، داستان پرداز عجایب به شمار می آورند. اشخاص داستان هایش افرادی فراموش نشدنی اند که همواره موجب سرگرمی نسل های آینده گشته اند. برخی از نویسندگان معروف امریکا، سرچشمه همه ادبیات جدید امریکا را کتاب هاکل بری فین اثر مارک تواین می دانند و آن را بهترین کتاب به شمار می آورند. مارک تواین سرانجام در ۲۱ آوریل ۱۹۱۰م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت دکتر "کلیم صدیقی" رهبر پارلمان مسلمانان انگلستان (۱۹۹۵م)

شرح مناسبت:

دکتر کلیم صدیقی، رهبر فقید پارلمان مسلمان انگلستان در سال ۱۹۳۲م به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، به روزنامه نگاری روی آورد و مدتی نیز معاونت سردبیری روزنامه معروف گاردیَن را برعهده داشت. دکتر کلیم صدیقی، با دارا بودن مدرک دکترای علوم سیاسی بین الملل، از روشن فکران متعهد و فعال در انگلستان به شمار می رفت و سال ها انیستیتوی مسلمانان انگلستان را اداره می کرد. وی در سال ۱۹۹۱م، پارلمان مسلمانان انگلیس را به منظور هماهنگ کردن فعالیت های مسلمانان در این کشور پایه گذاری کرد که این تشکیلات در طول فعالیت خود، تلاش موثری را به انجام رسانده است. دکتر صدیقی در طول سال های پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، چندین بار برای شرکت در کنفرانس های اسلامی به تهران سفر کرد. دکتر کلیم صدیقی به عنوان یکی از شخصیت های بانفوذ سیاسی در انگلستان، در نهایت در حالی که برای شرکت در یک کنفرانس اسلامی در پروتوریا، مرکز افریقای

جنوبی به سر می برد، در بیست و یکم آوریل ۱۹۹۵م بر اثر سکته قلبی در شصت و سه سالگی درگذشت.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: تولد "امانوئل کانْتْ" فیلسوف شهیر آلمانی (۱۷۲۴م)

شرح مناسبت:

امانوئل کانت فیلسوف بلندآوازه آلمانی در بیست و دوم آوریل ۱۷۲۴م در کُنیگسْبِرْگْ آلمان در خانواده ای متوسط به دنیا آمد و از کودکی به طبیعت علاقه مند شد. وی پس از پایان تحصیلات خود در رشته ریاضیات، الهیات و فلسفه، به تدریس در یک روستا پرداخت و بارها دعوت دانشگاه برلین برای تدریس فلسفه را رد کرد. کانت تا ۴۶ سالگی شغل خاصی نداشت و از آن زمان، در دانشگاه شهر خود به تدریس فلسفه روی آورد. کانت در زندگی، بسیار منظم بود و کارهای خود را با نظم عجیبی انجام می داد. او در طی این سال ها، سیستم فکری خاصی به عمل آورد که در کلیه فلاسفه پس از او تأثیر داشته است. کانت هم چنین آثار متعددی به نگارش درآورد که نقد عقل محض، مبانی مابعدالطبیعه اخلاق، نقد عقل عملی و دین در حدود عقل از آن جمله اند. در این آثار، کانت نظریات خود را با مباحثاتی چنان بغرنج و در هم تشریح می کند که تلخیص آنها کار مشکلی است. کانت اشیاء را به دو دسته تقسیم می کند: یکی چیزهای مربوط به تجربیات ما که می توانند با مقولات فهم ما سازگار شوند، دیگر، چیزهای قائم بالذّات که عقل ما نمی تواند به راحتی به کُنه آنها پی بَرَد. کانت برای توضیح نارسایی عقل و درک حقیقت این ذات ها، بحث خود را با تنازعات احکام و تناقضات منطقی اصولی که نمی توان آنها را تحلیل

کرد آغاز می کند و به این ترتیب ثابت می کند که زمان و مکان هم نامتناهی است و هم محدود، هم خدا وجود دارد و هم وجود ندارد. علم اخلاق و زیباشناسی نیز از نظر کانت بر همین مبانی استوار است. به عقیده کانت، در انسان احساسی اخلاقی هست که حکم می کند فلان کار خیر است و فلان امر، شر. خود انسان ممکن است عمل شر و زشتی را انجام دهد، ولی وجدان و احساس اخلاقی او، آن عمل را زشت خواهد دانست، و اگر چنین نبود، اصلاً پشیمانی معنی نداشت. پس عقل عملی، عقلی است که انسان را از پرداختن به کارهای زشت نهی می کند و به انجام اعمال نیک امر می نماید. کانت می گوید: چنان رفتار کن که دستور عمل تو بتواند قاعده کلی و جهانی گردد و نیز چنان عمل کن که شایسته انسانیت باشد چه در مورد شخص خود و چه در مورد دیگران. کانت هم چنین اعتقاد به اختیار، ابدیت و خدا را مربوط به ایمان می داند نه حکمت. کانت اعلام می دارد که دانش ما تماماً ناشی از تجارب حسّی نیست و ذهن ما فقط بسته ای از تأثّرات نیست، بلکه دانش مطلق و مجرد از تجربه و نیز چیز معینی به نام ذهن وجود دارد. معرفت مطلق و ذهن متکی بر تجارب حسی ما چون شنیدن، دیدن، لمس کردن، چشیدن و بوییدن نیست، بلکه اموری قبلی هستند یعنی پیش از تجربه ما وجود دارند. بنابراین، حقایق کلی، ذاتاً محقق و معلوم اند و احتیاج به دریافت اشتباه آمیز ما ندارند. کانت در زمینه

فلسفه دین، سیاست، تاریخ و علوم دقیق زمان خود نیزدارای تالیفات متعدد می باشد. امانوئل کانت سرانجام در ۱۲ فوریه ۱۸۰۴م در زادگاه خود در هشتاد سالگی و در حالی که تمام عمر را به صورت مجرد زندگی کرد، درگذشت و در همان جا مدفون شد. بر سنگ قبر او یکی از عبارات معروف او را نوشته اند: دو چیز است که روح را به شگفت می اندازد و هر چه بیشتر بیندیشی شگفتی تو از آن دو چیز بیشتر خواهد شد. یکی آسمان پر ستاره ای که بالای سَرِ ما است و دیگری قانون اخلاقی، که در دل ماست.

مناسبت ۰۲: تولد "ولادیمیر لنین" پایه گذار اتحاد جماهیر شوروی (۱۸۷۰م) (ر.ک: ۲۱ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: قیام مردم کوبا علیه استعمار اسپانیا (۱۸۹۵م)

شرح مناسبت:

کشور کوبا در امریکای مرکزی از اواخر قرن پانزدهم میلادی به عنوان مستعمره اسپانیا تلقی می شد. اما نهضت آزادی خواهی و استقلال طلبی از قرن نوزدهم در این جزیره شکل گرفت و هر بار ناکام می ماند. بنابراین سومین قیام مردم کوبا برای رهایی از استعمار اسپانیا در اواخر نیمه دوم قرن نوزدهم در ۲۲ آوریل ۱۸۹۵م شکل گرفت و این بار کوبایی ها به رهبری خوزه دومارتی علیه استعمار اسپانیا قیام کردند. اسپانیا برای مقابله با انقلابیون، ۳۰۰ هزار سرباز به کوبا اعزام کرد. در این هنگام، در حالی که افکار عمومی در امریکا به نفع انقلابیون بود اما دولت ایالات متحده بارها تمایل خود مبنی بر انضمام کوبا به خاک خود را اعلام نمود. در اوج این ناآرامی ها، امریکا از فرصت استفاده کرد و به بهانه انفجار یک کشتی جنگی خود در نزدیکی سواحل کوبا در سال ۱۸۹۸م وارد جنگ با اسپانیا شد و ناوگان جنگی این کشور را در آب های کوبا نابود ساخت و این کشور امریکای مرکزی را اشغال کرد. در نهایت براساس معاهده پاریس در دهم دسامبر ۱۸۹۸م کوبا و مناطقی دیگر نیز به امریکا واگذار گردید. به این ترتیب، امریکا جای گزین استعمار اسپانیا در کوبا شد و مردم این کشور از آن پس، قیام خود را علیه امریکا، سازمان دادند. (ر.ک: ۲۰مه)

مناسبت ۰۴: تولد "رابرت اُپِنْهایْمِر" دانشمند معروف امریکایی و سازنده بمب هسته ای (۱۹۰۴م)

شرح مناسبت:

رابرت جولیوس اُپِنْهایْمِر فیزیک دان امریکایی، در ۲۲ آوریل ۱۹۰۴م در شهر نیویورک به دنیا آمد. او از کودکی کنجکاوی زیاد و استعداد یادگیری فوق العاده ای از خود نشان داد و در ابتدای جوانی با تهیه رساله ای در مورد

انوار مغناطیسی، استادانش را به اعجاب فرو برد. اپنهایمر در دوازده سالگی وارد دانشگاه هاروارد امریکا شد و دوره دانشگاهی را به سرعت و با رتبه ای عالی به پایان رساند، تا اینکه در ۲۵ سالگی به مقام استادی و پروفسوری رسید. وی قبل از جنگ جهانی دوم، درباره اتم و چگونگی شکافتن هسته و آزاد نمودن آن و نیز درباره انرژی عظیم حاصل از این فرایند، مطالعاتی انجام داد. او در جریان جنگ جهانی دوم، به سرپرستی دایره تحقیقات وزارت جنگ امریکا منصوب شد و تحت نظر او، سه بمب هسته ای اولیه ساخته شد. درنهایت و با تلاش اپنهایمر بود که نخستین بمب هسته ای دنیا در امریکا ساخته شد و او به عنوان سازنده واقعی بمب هسته ای معرفی گردید. با وجود این، هنگامی که امریکا در سال ۱۹۴۵م با بمباران هسته ای ژاپن، هزاران انسان را به یک باره نابود کرد، اپنهایمر از کرده خود پشیمان شد و خواستار استفاده از انرژی هسته ای در امور صلح جویانه گردید. وی در این حال در برابر کنگره امریکا اظهار داشت که انرژی هسته ای باید انقلابی در زمینه امور عمرانی بشر فراهم آورد نه آنکه دنیا را ویران سازد. هرچند گفته می شود که وی علی رغم تایید بمباران هسته ای ژاپن، از طرفداران جدی نظارت بین المللی در استفاده از نیروی هسته ای بود. اپنهایمر هم چنین به علت مخالفت با تهیه بمب هیدروژنی توسط امریکا، از ریاست کمیته مشاورین کمیسیون انرژی هسته ای امریکا برکنار شد. رابرت اُپِنْهایْمر سرانجام در ۱۸ فوریه ۱۹۶۸م در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت علامه "اقبال لاهوری" متفکر برجسته پاکستانی (۱۹۳۸م)

شرح مناسبت:

علامه محمد

اقبال لاهوری شاعر، سیاست مدار و متفکر برجسته پاکستانی در ۲۲ فوریه ۱۸۷۲م در ایالت پنجاب پاکستان و در یک خانواده مسلمان و معتقد به دنیا آمد. اقبال پس از طی تحصیلات مقدماتی راهی لاهور شد و در آن جا به فراگیری فلسفه و علوم انسانی پرداخت. ذوق لطیف و طبع روان اقبال، در انجمن های اسلامی و ادبی که به اهل دانش مجال اظهارنظر می داد شکوفا شد و از آن پس به سرودن اشعار فارسی علاقه مند گردید. اقبال در سال ۱۹۰۵م به تشویق اساتید خود به لندن رفت و در انگلستان و آلمان به تحصیل ادامه داد. وی هم چنین در آن جا به مطالعات گسترده درباره تاریخ ادبیات ایران و متون اصیل فارسی و عربی همت گماشت و با وقوف به رموز ادبیات و عرفان ایرانی، در زبان فارسی به کمال رسید. اقبال لاهوری پس از بازگشت از اروپا به سرعت در زمره پیشروان و اصلاح طلبان عمده مسلمان شبه قاره هند و در شمار بانیان تأسیس کشور مستقل پاکستان قرار گرفت. وی به عنوان رهبر جامعه مسلمانان هند، سال ها قبل از محمد علی جناح، رهبر استقلال پاکستان، از فکر تشکیل پاکستان حمایت کرد و گام های بلندی در جهت نجات مسلمانان هند برداشت. بعضی از نویسندگان پاکستانی، اقبال لاهوری را معمار و بنیان گذار اصلی پاکستان می دانند و معتقدند عوامل اصلی تشکیل دهنده شخصیت اقبال که در برخی آثارش ذکر شده اند، همان هایی هستند که شخصیت فرهنگی و سیاسی پاکستان را می سازند. پایه و اساس پیام اقبال لاهوری، توجه به اسرار خودی است. معنای خودی از

دیـد وی، ایجاد ارزش ها و ایـده آل ها و کوشـش در راه تحقق دادن آنهاست، و رمز بزرگ توحیـد نیز در وحـدت خودی ها می باشـد. اقبال هم چنین در کتاب رموز بی خودی، جامعه ای ایده آل بر اساس نبوت و تعالیم اسـلامی بنا می نهد و به تربیت افرادی با جهان بینی صـحیح می پردازد، هرچنـد که تصـریح می کنـد دنیا به مهدی(عج) بر حق احتیاج دارد. اقبال بسـیاری از اشـعارش را در خـدمت اهداف سیاسـی خود قرار داده بود تا مطالب و مقصود خود را عرضه نماید. در واقع، هدف اقبال اتحاد دنیـای اسـلام بود و برای بشـریت، پیـام محبت به همراه داشت. آثـار اقبال در مجموعه هایی به نام پیام مشـرق، اسـرار خودی و رموز بی خودی، ارمغـان حجـاز، جاویـدنامه و غیره مکرراً به چـاپ رسـیده است. علامـه محمـداقبال لاـهوری سـرانجام در ۲۲ آوریل ۱۹۳۸م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: حمله مزدوران صهیونیست به بندر حیفا در فلسطین اشغالی (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در آسـتانه تشـکیل رژیم نامشـروع اسـرائیل و در ادامه ایجـاد و رعب و وحشت در میان فلسـطینیان، عوامل مزدور و تروریسـت صهیونیستی در ۲۲ آوریل ۱۹۴۸م، به شهر بندری حیفا در شمال غربی فلسطین یورش بردند و ۵۰۰ فلسطینی را کشته و ۲۰۰ تن را زخمی کردنـد. صـهیونیست هـا هم چنین به زنـان و کودکـانی که از بیم جنایـات آنها گریخته بودنـد، حمله کردنـد و ۱۰۰ فلســطینی را کشـته و ۲۰۰ تـن دیگر را زخمی نمودنـد. علـت افزایش ایـن گـونه کشــتارهای بی رحمـانه فلسطینی هـا توسـط صهیونیست های مسلح، نزدیک شدن زمان اعلام تأسیس رژیم اشغال گر قدس در ۱۴ ماه مه ۱۹۴۸م بود.

مناسبت ۰۷: درگذشت "پول فور" ادیب شهیر و ملک الشعرای فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

پول فور، شـاعر و نمـایش نـامه نویس برجسـته فرانسوی در ۱۲ ژوئیه ۱۸۷۲م در پـاریس بـه دنیـا آمـد. ذوق ادبی وی در اوان جوانی بـارور شـد و همراهی با شـعرای بزرگ، او را در صف پیشـروان نهضت سـمبولیسم یا نمادگرایی که بیانگر غیرمسـتقیم عواطف و افکار می باشـد، قرار داد. پول فور در ۱۷ سالگی اثری سـمبولیک را در عرصه تئاتر بر روی صـحنه آورد و در سال هـای بعـد، نمـایش نـامه هـای دیگری که با سـبک غالب آن روز هماهنگ نبود نگاشت و اجرا کرد. روش خاص پول فور در عالم نمایش، سـر و صدای فراوان برپا نمود. از این رو به نشـر اشعارش در مجلات پرداخت و سپس دیوان اشعار خود را منتشر سـاخت. مجموعه دیوان اشـعارش که هر کـدام بـا عنوان "بالادهـا" عرضه می گردیـد بـالغ به چهـل جلـد شـد و او در آنهـا با احساسات پرشور میهن پرستانه به وصف فرانسه و زیبایی های آن

می پرداخت. این مجموعه ها، علی رغم برخورداری از نثری نوین، چندان مورد پـذیرش عوام جامعه قرار نگرفت. پول فور در عین انتشـار این آثـار، بـاز هم به عالم نمایش توجه داشت. وی بر این عقیـده بود که پس از جنگ جهانی اول که نمایشـی غم انگیز برای فرانسه محسوب می شد، وظیفه ای سـنگین بر عهده ادبیات و تئاتر گذاشته شده تا به وسیله آن بتوان اعمال خوب و بد را نمایش داد تا از معایب گذشـته پند گیرند. پول فور شاعر طبیعت بود. عشق او به طبیعت، ساده و بی آلایش است و از هر آن چه درخشان، نیرومنـد و سـرشار از زندگی است لذت می برد. او نمونه ای از کنجکاوترین شاعرانی است که در عین حال که خودجوش، موشـکاف، ساده، سرزنده، بی ریا و خردمند است، بارور و مسامحه کار می باشد. اشعار فور، قافیه دار است اما وی تمایـل عجیبی دارد تا هر بنـد شـعرش را چون قطعه ای منثور بنگارد. پول فور در سال ۱۹۱۲م بر اساس نظرخواهی یکی از روزنامه ها، به عنوان ملک الشّعَرای فرانسه برگزیده شد و آن را تا آخر عمر حفظ کرد. اما از آن جا که نثر نوین وی، مقبولیت عامه پیدا نکرده بود، نتوانست مقام شاعر ملی را به دست آوَرَد، با این حال قدرت وصف و خیال انگیزی و سادگی در نوشـتار وی از غنای فراوانی برخوردار است. پول فور سرانجام در ۲۲ آوریل، ۱۹۶۰م در ۸۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: کشتار مردم استقلال طلب الجزایر توسط استعمارگران فرانسوی (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

هم زمان با جنگ جهانی دوم و به ویژه پس از آن مسئله استقلال و رهایی از استعمار فرانسه در کشور

الجزایر اوج گرفته بود، قیام مردمی و سراسری الجزایر از سال ۱۹۵۴م آغاز گردید. پس از روی کار آمدن ژنرال دوگل در فرانسه، وی سخن از حق مردم الجزایر در تعیین سرنوشت خود به میان آورد. گرچه به آن امید بود که بتواند گروه کارگزاران خود را در الجزایر به مسند قدرت بنشاند. اما در این میان تعدادی از نظامیان افراطی فرانسوی با شکل دادن گروهی تحت عنوان سازمان ارتش سری، ایجاد هراس در دل مردم الجزایر و هم چنین فرانسویان محافظه کار را در برنامه کاری خود قرار دادند. تلاش ارتش سری فرانسه که خواستار ادامه سلطه دولت پاریس بر الجزایر بود، شورشی را در ۲۲ آوریل ۱۹۶۱م رقم زد که به مرگ ۱۲۰۰ تن از مردم الجزایر انجامید. به دنبال مبارزات پیگیر مردم این کشور و اعطای خودمختاری توسط دوگل رئیس جمهور فرانسه، نیروهای آزادی خواه که خواستار استقلال کامل الجزایر بودند، به مبارزه خود ادامه دادند تا اینکه استقلال این کشور در سال ۱۹۶۲م اعلام شد. از سوی دیگر نیروهای وابسته به ارتش سرّی که دست به جنایات متعددی زده و افراد زیادی را به قتل رساندند، پس از ارتکاب این اعمال وحشیانه دستگیر و محاکمه شدند، با این حال پس از چند سال از زندان آزاد گردیدند. (ر.ک: ۵ ژوئیه)

مناسبت ۰۹: مرگ "ریچارد نیکسون" سی و هفتمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

ریچارد میلهاوْسْ نیکْسون سی و هفتمین رئیس جمهور امریکا در نهم ژانویه ۱۹۱۳م در کالیفرنیا به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی، وارد نیروی دریایی شد و در سال ۱۹۴۶م از سوی جمهوری خواهان ایالت لس آنجلس به مجلس نمایندگان راه یافت. نیکسون در ۱۹۵۰م به مقام سناتوری

رسید و در انتخابات سال ۱۹۶۸م به ریاست جمهوری امریکا انتخاب شد. هرچند در دوران حکومت نیکسون، جنگ امریکا و ویتنام مهم ترین معضل امریکا بود ولی در اواخر حکومت او، دکترین نیکسون که به ویتنامی کردن جنگ ویتنام شهرت یافت، متضمن خروج نیروهای امریکایی و جای گزین شدن سربازان ویتنامی به جای آنها با استفاده از پول و اسلحه امریکا بود. اجرای این دکترین موجب بازگشت صدها هزار سرباز سرافکنده امریکایی از جنگ ده ساله ویتنام و فراهم آمدن زمینه پیروزی جبهه آزادی بخش ویتنام موسوم به ویتْ کُنْگْ گردید. این امر ضربه ای جبران ناپذیر بر افسانه شکست ناپذیری امریکا وارد ساخت و امیدی تازه در دل مردم استثمار شده جهان سوم برانگیخت. کودتای خونین ژنرال پینوشه در شیلی با حمایت امریکا در سال ۱۹۷۰، جنگ اکتبر ۱۹۷۳ اعراب و اسرائیل، تحریم نفتی غرب توسط اعراب و انعاد پیمان سالت ۱ میان سران امریکا و شوروی از تحولات مهم دوران ریاست جمهوری نیکسون محسوب می شوند. از دیگر رویدادهای مهم دوران ریاست جمهوری نیکسون که تأثیر فراوانی در معادلات بین المللی داشت، سفر وی به چین کمونیست در فوریه ۱۹۷۲م بود. این سفر اولین مسافرت یک رئیس جمهور امریکایی به چین از زمان به قدرت رسیدن کمونیست ها در این کشور در سال ۱۹۴۹م بود. این سفر، زمینه ساز برقراری روابط سیاسی میان دو کشور در سال ۱۹۷۸ گردید. اهمیت سفر نیکسون به پکن در این بود که وی در مقطع جنگ سرد و نبردهای تبلیغاتی میان مسکو و پکن، و با هدف کشاندن چین به سمت غرب و جلب حمایت آن کشور

در برابر خطر مشترک شوروی سابق، به آن سرزمین مسافرت نمود. نیکسون در حقیقت از شکاف میان دو قطب کمونیسم یعنی چین و شوروی، به طرزی ماهرانه استفاده کرد. وی در جریان انتخابات ریاست جمهوری امریکا در سال ۱۹۷۲م توانست با تقلب در آرای انتخاباتی بر رقیب دموکرات خود پیروز شود، ولی ۱۸ ماه بعد، بر اثر فاش شدن جزئیات این تقلب، رسوایی واتِرگِیْتْ به بار آمد. با گسترده تر شدن ابعاد رسوایی، کار به دادگاه کشید و نیکسون در هشتم اوت ۱۹۷۴م در شرایطی که ۱/۵ سال از زمام داری قاچاقی او می گذشت تحت فشار شدید افکار عمومی و محافل سیاسی امریکا و در حالی که شدیدترین لطمات به وجهه سیاسی او و حزب متبوعش وارد آمده بود، مجبور به استعفا شد. واتر گیت تنها یک نمونه از تقلّبات، نیرنگ ها و دغل کاری های دوران زمام داری نیکسون محسوب می شود. جامعه امریکا در دوران حکومت پنج ساله نیکسون، شاهد رشد قارچ گونه شبکه های بزه کاری، رشوه خواری و فساد اداری بود و این وضع، عالی ترین منصب دولتی را نیز در برگرفته بود. پس از نیکسون معاون وی جِرالْدْ فورْدْ به جانشینی او انتخاب گردید. فورد نیز پس از مدتی به نیکسون، بخشش کامل، آزاد و مطلق برای خطاهای زمان زمام داریش اعطا کرد و به این طریق امکان هرگونه محاکمه در مورد رسوایی واترگیت و شخصِ نیکسون را از میان برد. بیست سال پایانی عمر نیکسون در انزوا گذشت تا اینکه در ۲۲ آوریل ۱۹۹۴م بر اثر سکته مغزی در ۸۱ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۱۰: روز زمین پاک

مناسبت مذکور دارای شرح نمی

باشد

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: مرگ "میشل سِروانتِس" نویسنده بلندپایه اسپانیایی و خالق دون کیشوت (۱۶۱۶م)

شرح مناسبت:

میشل دو سِرْوانتس نویسنده معروف اسپانیایی در نهم اکتبر ۱۵۴۷م در شهر آلکالا در اسپانیا به دنیا آمد. پدرش پزشک دوره گردی بود که به شهرهای مختلف سفر می کرد ودر این سفرها فرزند خردسالش را به همراه می برد. بدین جهت سروانتس نتوانست به تحصیل علم بپردازد، لیکن به زودی شمشیرزنی را فرا گرفت و به خدمت قشون دولتی درآمد. وی در ۲۴ سالگی در یک نبرد دریایی شرکت کرد و زخمی شد، اما در بازگشت به اسپانیا به دست دشمنان گرفتار گردید. درنهایت با دادن خون بهایی که مایه فقر خود و خانواده اش شد، آزادی خود را باز خرید و به اسپانیا بازگشت. وی از آن پس تصمیم گرفت که از راه نویسندگی امرار معاش کند، اما در این راه توفیقی نیافت و سروانتِس مدتی به کارهای دولتی پرداخت. وی در سال ۱۵۸۴م با نوشتن رمانی به نام گالاتیا به شهرت رسید، ولی باز هم در فقر بود. پس از چندی تصمیم گرفت که باز دست به قلم بَرَد. از این رو از سال ۱۶۰۵م شاه کار بزرگش با نام دون کیشوت را در دو قسمت به رشته تحریر درآورد. این اثر که مدت پانزده سال از عمر سروانتس را به خود اختصاص داد، به عنوان یکی از آثار ادبی معروف جهان شهرت یافت. دون کیشوت - شخصیت اصلی این کتاب - نجیب زاده ای است که داستان های فراوانی خوانده و با اینکه مردی ضعیف و ناتوان است، می خواهد تصاویری را که از این راه در ذهنش جا گرفته اند واقعیت بخشد. وی بر اسب خود که از

صاحبش نحیف تر است سوار می شود و همراه با یک نفر روستایی به نام سانْچوپانْسا که تا آخر داستان به عنوان سلاح دار و محافظ اوست، عازم حادثه جویی می شود. سروانتس با بیان سرگذشت این جفت ناجور یعنی دون کیشوت با تصورات دور از واقعیت و سانْچو با ساده لوحی واقع بینانه اش، یکی از بزرگ ترین تصاویر زندگی انسانی را که تا کنون به رشته تحریر درآمده است، ایجاد کرد. وی در کتاب خود، لطایف و وقایع مضحک، همدردی و شفقت و افکار فلسفی را به وجه تحسین آوری تلفیق نموده است. دون کیشوت که در وهله اول رمانی مسخره آمیز و خنده آور به نظر می آید، در واقع سرشار از انتقاد و هجوی است از رمان های پهلوانی و شوالیه گری که مردم عصر را دیوانه خود ساخته بود. سروانتس به سبب این اثر طنزآمیز در شمار کسانی جای گرفته است که در قرن شانزدهم، بررسی دقیق خود را به زوایای روح آدمی کشانده اند. سروانتس غمی طنزآلود را در ورای چهره قهرمانان وصف می کند. هم چنین آرزوی تحقق نایافته ملتی را که در آتش به دست آوردن مقامی والا می سوزد، بی آن که دیده خود را بر واقعیت ها بگشاید و وضع سیاسی و اقتصادی و اجتماعی کشور را، آن چنان که هست، بشناسد. گرچه دون کیشوت به سرعت مورد قبول مردم واقع شد، ولی برای سروانتس ثروتی به همراه نداشت و نویسنده اش همچنان در فقر باقی ماند. میشل سروانتس سرانجام در ۲۳ آوریل ۱۶۱۶م در ۶۹ سالگی درگذشت. می توان گفت که تاکنون هیچ کتابی

مثل دون کیشوت، مورد علاقه ملل گوناگون نبوده است. این رمان که شاه کار نویسنده، بلکه از شاه کاری های ادبیات جهان است، در اسپانیا و سراسر اروپا پیروزی درخشانی به دست آورد و با ترجمه به بیشتر زبان ها، تأثیر فراوانی بر نویسندگان پس از خود نهاد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ویلیام شکسپیر" ادیب بزرگ و نویسنده شهیر انگلیسی (۱۶۱۶م)

شرح مناسبت:

ویلیام شکسپیر بزرگ ترین شاعر درام نویس انگلستان و چهره ادبی ماندگار این کشور، در ۲۳ آوریل سال ۱۵۶۴م در شهر استراتْفورْدْ به دنیا آمد. وی در جوانی به لندن رفت و به علت تهی دستی در ابتدا به نگهبانی اسب ها مشغول بود، ولی به دلیل علاقه شدید وی به نمایش، به این هنر روآورد تا اینکه در سال ۱۵۹۲م در کار بازیگری مشهور شد. وی بعدها با اقتباس از نمایش نامه های باستانی و نمایش تئاترهای مُضحک، افکار عمومی را متوجه خویش کرد و موفقیت و ثروت زیادی را کسب نمود. شکسپیر در سال ۱۶۱۱م از تئاتر دست کشید و به شهر خود بازگشت و در آرامش به سر برد. نمایش نامه های شکسپیر سرشار است از مسائل سیاسی و اخلاقی، اضطراب و غم، آرامش و تسکین خاطر، صنعت کلام و معرفت عمیقِ درون و اندیشه هایی درباره ایمان، ماوراءالطبیعه، خدا، عالم خلقت و در واقع گنجینه ای از اندیشه های بدیع و بیان حال و صفات روحی قهرمانانی که هر یک جلوه گاه گوشه ای از خصوصیت های وجود آدمی است که همه با ذوق لطیف و استادی در بیان وصف شده است. شیوه نگارش در آثار شکسپیر بسیار گوناگون و وسیع است. وی در برابر گوناگونی عواطف شخصی یا جهانی، انعطاف پذیر

بود، با سهولت کامل شعر می سرود و صور ذهنی غیرمنتظر و پرجاذبه و کامل را به کار می بُرد. کمدی های شکسپیر با ترانه های فراوان و اشعار مسحورکننده همراه است، چنان که خواننده را به این فکر می اندازد که وی موسیقی شناس بوده است. شکسپیر از بزرگ ترین نویسندگان زمان و عالیقدرترین نمایش نامه نویس همه ادوار است، چنانکه هنوز تراژدی ها و کمدی هایش در سراسر جهان بر صحنه می آید. هم چنین شکسپیر را پدر نمایش نامه نویسی انگلستان به شمار می آورند. سبک او به مکتب کلاسیک تعلق دارد و آثارش بیشتر ترکیبی از تراژدی و کمدی است. از معروف ترین آثار شکسپیر که در ردیف شاه کارهای درام نویسی جهان قرار دارند می توان به هملت، لیرشاه، رومئو و ژولیت و اتللو اشاره کرد. ویلیام شکسپیر ۵۲ سال بعد نیز در روز بیست و سوم آوریل ۱۶۱۶م درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "ویلیام تُرنِر" نقاش معروف انگلیسی (۱۷۷۵م)

شرح مناسبت:

جوزف ویلیام ترُنِر نقاش معروف انگلیسی در ۲۳ آوریل ۱۷۷۵م در خانواده ای تنگ دست در انگلستان به دنیا آمد. مادرش مدتی پس از تولد ویلیام، به بیماری سختی دچار شده و پس از ابتلابه جنون، درگذشت. از این رو، ویلیام تحت سرپرستی خاله اش قرار گرفت و در برخی کلاس های معماری و منظره سازی شرکت کرد. وی از همان دوران کودکی از استعداد زیادی در نقاشی برخوردار بود به طوری که وقتی در پانزده سالگی یک تابلوی آب رنگ او در فرهنگستان سلطنتی لندن به نمایش درآمد، اعجاب بازدیدکنندگان را برانگیخت و اعضای فرهنگستان، اثر او را بی نظیر و حاکی از نبوغ محض دانستند. از این

زمان بود که مورد حمایت و تشویق فرهنگستان قرار گرفت و در سال های بعد، پیشرفت زیادی در نقاشی حاصل کرد. ترنر در ۲۰ سالگی تابلوی نور ماه و سال بعد کاخ نورهام و ... را کشید و شهرتی بسزا به دست آورد. در این دوره، خریداران آثار ترنر هر روز زیادتر می شدند اما ترنر آثار خوب خود را از آنها دریغ می کرد و پنهان می نمود. ترنر تا مدتی منحصراً با آب رنگ کار می کرد اما پس از سن بیست سالگی، به نقاشی رنگ و روغن روی آورد. وی در نقاشی، تحت تأثیر نقاشی مناظر دریایی قرن هفدهم بود و با تأثیر از این سبک، آثار باشکوهی خلق کرد. در کارهای ترنر، خیال و پندار با واقع بینی در ستیز است. او به کارهای اساطیر یونان علاقه داشت و با مطالعه آنها، از این آثار الهام گرفت. ترنِر در سفری که به ایتالیا داشت، سخت مجذوب کارهای هنرمندان آن سامان گردید و تأثیر فراوانی پذیرفت. تأثیر کارهای هنری ترنر به حدی است که مقام او را در عالم نقاشی همانند جایگاه ویلیام شکسپیر در ادبیات قرار داده است. ترنر آثار دیگری را خلق کرده که کاخ سنت میشل، بستر زرد و صبح ونیز از آن جمله می باشند. ویلیام ترنر سرانجام در ۸ مارس ۱۸۵۱م در ۷۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "ویلیام ورد زورث" شاعر معروف انگلیسی (۱۸۵۰م)

شرح مناسبت:

ویلیام وردزورث ادیب و شاعر معروف انگلیسی، در هفتم آوریل ۱۷۷۰م در ایالت کمبِرْلَنْد انگلستان به دنیا آمد و از اوان جوانی به مطالعه در زمینه ادبیات پرداخت. وی قسمت اعظم زندگی خود را در شمال انگلستان، در کنار مردم روستایی

گذراند و احساسات طبیعی و مناظر طبیعت و صفای باطن مردم این ناحیه، الهام بخش آثارش گردید. وردزورث را پایه گذار مکتب رمانتیک انگلستان می دانند که با انتشار مجموعه اشعاری به نام نغمه های شاعرانه از طرف او و شاعر هم وطنش، کالْریج، این مکتب، تحولی فلسفی و ادبی یافت. شعرای این مکتب به جای پای بندی به سنت ها، درانتخاب مطالب قالب ادبی، سبک، انشا و زبان شعری، شاعرانی مبتکر و بدعت گذار هستند. وردزورث دنیا را با چشم عرفان می نگریست. در نظر او، طبیعت، مظهر جمال مطلق و مربی ذوق و احساسات بشری است و زندگی در دامان طبیعت، ساده و شیرین و سرشار از شادی و خرسندی است. در شعر وردزورث، انسان تماشاگری است که از دور، زیبایی های طبیعت را می بیند و تأثیر می پذیرد. اشعار او مثل همه اشعار رمانتیک، بسیار ظریف و آمیخته با تخیلات فراوان شاعرانه است و در آنها، شاعر غالباً بیش از آنکه با حقیقت ومنطق سر و کار داشته باشد. با روح و احساس خود سر گرم است. درآثار وردزورث، همه جا این نظر پیداست که زندگانی روزمره، برای بشر پر از لذات و شادکامی های معنوی است، و وظیفه بشر است که روح خود را برای استفاده از آنها آماده نماید. اصول عقاید وردزورث که در اشعار وی آمده، بر این مبنا استوار است که سازنده اصلی خصوصیت های اخلاقی و روحی بشر در سن بلوغ، همانا غرائز و لذت های بی غل و غش دوران کودکی است. وردزورث اگرچه به حفظ مزایای طبقات اصیلْ پای بند است و آنها را لازم

و محترم می شـمارد، اما از دیگر سو بر ضد نظام اجتماعی که موجب انحطاط اخلاقی مردم است، عصـیان می ورزد. خوانندگان آثار وردزورث، زیبایی طبیعت، گیاه ها، کوه ها و حیوانات را زنده و گویا احساس می کنند و با عالم طبیعت رابطه ای نزدیک و اسرارآمیز برقرار می سازند. اشعار وردزورث از اولین تغزّل های جوانی تا عمیق ترین و پراندیشه ترین آنها در سنین هفتاد سالگی، پیوسته با پیروزی همراه بوده است. احساس کلی که از اشعار وردزورث به انسان دست می دهد، صداقت و سادگی است. شاه کار وی، شعر طویلِ زندگی نامه خودْ نوشتْ بود که شهرت فراوانی یافت. هم چنین تفرّج، خاطرات کودکی و جنگجوی شادمان ازدیگر آثار اوست. ویلیام وردزورث که در اواخر عمر به امیر الشعرایی انگلستان رسید، سرانجام در ۲۳ آوریل ۱۸۵۰م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "ماکْسْ پِلانْکْ" فیزیک دان نامدار آلمانی (۱۸۵۸م)

شرح مناسبت:

ماکْسْ پِلانْکْ، فیزیک دان و ریاضی دان بزرگ آلمانی در ۲۳ آوریل ۱۸۵۸م به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی، به سمت استادی دانشگاه مونیخ دست یافت و به تحقیقات متعددی در زمینه انرژی پرداخت. تا سال ۱۸۹۹م، دانشمندان تصور می کردند که انرژی به طور اتصالی جریان دارد ولی ماکس پلانک در ۱۴ دسامبر این سال به جامعه فیزیک برلین اظهار داشت که انرژی به صورت انفصالی است که آن را دانه انرژی یا کوآنتای انرژی می گویند. این یافته علمی با اصول و قوانینی که تا آن روز دانسته شده بود موافق نبود و طبعاً مخالفانی برای پلانک به وجود آورد. ولی این مخالفت ها بیش از پنج سال طول نکشید، زیرا تئوری انیشتین که

متکی بر تئوری کوآنتا بیان شد، ارزش واقعی و حقیقی تئوری بیان شده پلانک را معلوم نمود. هم چنین ماکس پلانک به سبب ارائه نظریه کوآنتا، در سال ۱۹۱۸م جایزه نوبل فیزیک را دریافت کرد. پلانک که از مخالفین سرسخت هیتلر، دیکتاتور توسعه طلب آلمان نیز به شمار می رفت تحقیقات جامع و ارزش مندی در زمینه ترمودینامیک، فیزیک نظری، حرارت، تشعشع و نور انجام داد و آثاری در این زمینه ها از او بر جای مانده است. پس از جنگ جهانی دوم، دولت آلمان به مناسبت نودمین سال تولد قصد داشت تا برای ماکس پلانک جشنی برپا کند که این فیزیک دان نامی آلمانی، مدتی قبل از آن، در دهم دسامبر ۱۹۴۷م در ۸۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تولد "سرگئی پرو کُفیف" موسیقی دان بلندآوازه روسی (۱۸۹۱م) (ر.ک: ۸ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: تغییرنام شهر آنقره، به آنکارا پس از تشکیل کنگره دولت ترکیه (۱۹۲۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: بزرگترین اجتماع ضد اشغال گری تاریخ عراق در کربلا پس از سقوط صدام (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

پس از تهاجم گسترده نیروهای انگلیسی و امریکایی به خاک عراق و سرنگونی رژیم بعث این کشور در اوایل آوریل ۲۰۰۳ م، قوای اشغال گر در نقاط مختلف عراق مستقر شدند که این امر با اعتراض همگانی مردم مواجه گردید. از این رو، دو هفته پس از سقوط حزب بعث، هم زمان با اربعین حسینی، شهر مقدس کربلا به عرصه ابراز عشق به اسلام و اهل بیت(ع) و انزجار از اشغال گران تبدیل گردید. در این اجتماع عظیم، که در ۲۳ آوریل ۲۰۰۳م برگزار شد، عاشقان اباعبداللّٰه الحسین(ع) که جمعیت آنها در حدود پنج الی شش میلیون نفر برآورد شد، بار دیگر قدرت اسلام و اهل بیت(ع) را به رخ جهانیان کشیدند. در راهپیمایی کربلا- که از سوی حوزه علمیه این شهر و گروه های مختلف عراقی برپا شده بود، شرکت کنندگانْ در طول مسیر راهپیمایی شعارهایی در انزجار از امریکا و اسرائیل و حمایت از اسلام، مرجعیت و حکومت اسلامی سر دادند. تظاهرکنندگان خروج سریع نیروهای امریکایی و متحدانش را از خاک عراق خواستار شدند و بر وحدت مسلمانان عراق در برابر توطئه ها و نفوذ امریکا در میان صفوف گروه های مذهبی و سیاسی عراق تأکید کردند. این اجتماع عظیم مردمی، باعث نگرانی اشغال گران و متجاوزان امریکایی و انگلیسی شد. از این رو با ادوات نظامی خود، در اطراف کربلا مستقر شدند و خود را برای مقابله با هرگونه واقعه غیرمنتظره ای آماده کردند. با این حال، این اعتراضات مردمی، همچنان ادامه یافت.

مناسبت ۰۹: روز جهانی کتاب و حق تألیف

شرح مناسبت:

سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد، یونسکو، طی مصوبه خود در سال ۱۹۹۱م، روز بیست و

سوم آوریل)برابر با ۳ اردیبهشت(هر سال را به عنوان روز جهانی کتاب و حق مؤلّف اعلام کرد. روز جهانی کتاب را نخست، اتحادیه بین المللی ناشران و دولت اسپانیا به بیست و هشتمین اجلاس کنفرانس عمومی یونسکو پیشنهاد کرد. سپس به پیشنهاد فدراسیون روسیه، عنوان حق مؤلف نیز به آن افزوده شد و توسط اعضا به تصویب رسید. دلیل انتخاب بیست و سوم آوریل، ریشه در مراسمی در ناحیه کاتالونیای اسپانیا دارد که در این روز، فروشندگان کتاب با هر کتابی که می فروختند، گل سرخی هدیه می کردند. دلیل دیگر، تقارن این روز با تولد یا مرگ برخی از نویسندگان معروف و شخصیت های ادبی جهان از قبیل ویلیام شکسپیر ادیب شهیر انگلیسی و میشل سروانتس نویسنده معروف اسپانیایی و ... است. هدف از اختصاص روزی برای بزرگ داشت کتاب و حق مؤلف، جلب توجه سازمان ها و انجمن های دولتی و خصوصی به این آسان ترین و ارزان ترین روش کسب دانش، بیان احساس اندیشه و کهن ترین وسیله ارتباطی معنوی بشر است که به رغم ظهور و گسترش رسانه های پیشرفته و مدرن، هنوز هم وسیله ای مؤثر، جذاب، قابل دسترسی و جای گزین ناپذیر است و می تواند بزرگ ترین عامل پیشرفت، گسترش دانش و فرهنگ و ایجاد دوستی و تفاهم بین ملت های جهان باشد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: آغاز سفر تاریخی "مارکو پولو" جهانگرد معروف ایتالیایی به آسیا (۱۲۷۱م)

شرح مناسبت:

در اواسط قرن سیزدهم میلادی، دو برادر ونیزی که از خانواده ایتالیایی "پولو" بودند و در اروپا به بازرگانی اشتغال داشتند، در یکی از سفرهای تجاری خود درجنوب روسیه، به سبب وقوع جنگی در منطقه، راه بازگشت خود را مسدود یافتند و ناگزیر راه

سرزمین های مجهول آسیای میانه و شرقی را پیش گرفتند. در آن زمان، چین، مغولستان، ترکستان شرقی و ایران در تصرف جانشینان چنگیزخان مغول بود. پس از بازگشت برادران پولو به اروپا، مارکو پولو در ۲۴ آوریل ۱۲۷۱م به اتفاق پدرش راهی چین شد و مدتی در این سرزمین و جزایر جنوب شرقی آسیا به سیاحت پرداخت. او پس از سفر بیست و چند ساله و مراجعت به وطن در دهم اکتبر ۱۲۹۱م، سفرنامه ای به نام عجایب در زمینه ویژگی های جغرافیایی چین، ترکستان، مغولستان و بخشی از آسیای جنوب شرقی به رشته تحریر در آورد. وی در این کتاب از رایج بودن پول کاغذی در چین، وجود فاضلاب، پل های بلند، آتش نشانی و پست و ... سخن گفته است. این نکات برای اروپاییان نیمه وحشی و نادان قرن سیزدهم میلادی باورکردنی نبود. از این رو ونیزیان، مردان خانواده پولو را مورد تمسخر قرار می دادند و آنها را دروغ زن و گزافه گو می خواندند. قبل از مرگ مارکو پولو، یارانش از او خواستند تا مطالب دروغ سفرنامه اش را معلوم کند. ولی او جواب داد که همه مطالب درست است و سرزمین چینْ عجایبی بیش از این دارد. با این همه، سفرنامه مارکو پولو تا مدت ها کتابی پردروغ شمرده می شد تا اینکه گسترش جهانگردی، صحت گفته های وی را ثابت کرد.

مناسبت ۰۲: قتل عام ارامنه آسیای صغیر توسط امپراتوری عثمانی و روز شهدای ارامنه (۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

مسئله ارامنه از دیرباز یکی از موارد اختلاف میان امپراتوری عثمانی و دولت های اروپایی به شمار می رفت. بعد از پایان جنگ روسیه و عثمانی در اواخر قرن نوزدهم، طرفین تعهداتی را امضا نمودند که بر

اساس آن تأمین امنیت و انجام اصلاحات در ایالات ارمنی نشین، توسط عثمانی صورت گیرد. اما پس از چندی ارامنه با تشکل انجمن هونْ چاک، فعالیت فرهنگی و سپس با تأسیس انجمن داشْ ناک، آموزش و مبارزه نظامی را آغاز کردند. همین زمان بود که جمع کثیری از ارامنه در سال ۱۸۹۶م به دست دولت عثمانی قتل عام شدند. در میانه جنگ جهانی اول، بار دیگر این مسئله تکرار شد. ماجرا اینگونه بود که در آوریل ۱۹۱۵م ارامنه به حمایت از تجاوزات روس ها متهم شدند. از این رو جنگ داخلی از سر گرفته شد. در ۲۰ آوریل این سال، ارامنه، شهر "وان" را به تصرف خود درآوردند و حدود یک ماه آن را در اختیار و کنترل خود داشتند. در جریان این درگیری ها چندین هزار تن از ارامنه کشته شدند. از این رو، روز ۲۴ آوریل ۱۹۱۵م به نام روز شهدای ارامنه نامیده شد که در این روز یاد مقتولین ارمنی را گرامی می دارند.

مناسبت ۰۳: آغاز اعتراض مردم ایرلند علیه انگلستان (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

در ۲۴ آوریل ۱۹۱۶م اعتراض گسترده مردم ایرلند برای کسب آزادی از دولت انگلستان پس از جای گزینی ارتش جمهوری خواه شین فین، به جای نهضت خودمختاری آغاز شد که جنگ های شدید فرقه ای میان پروتستان ها و کاتولیک ها را در پی داشت. شین فین با طرح پیشنهادی دولت انگلیس مبنی بر تشکیل دو پارلمان در ایرلند جنوبی و شمالی مخالفت می کرد، اما سرانجام در نتیجه مذاکرات نخست وزیر وقت انگلستان و رهبران این جنبش، کشور آزاد ایرلند که امروزه ایرلند جنوبی خوانده می شود، در ششم دسامبر ۱۹۲۱م اعلام موجودیت کرد و ایرلند

شمالی به مبارزه خود برای استقلال از انگلیس ادامه داد. (ر.ك: ۶ دسامبر)

مناسبت ۰۴: کشف واکسن ضد سل ب. ث. ژ توسط دانشمندان فرانسوی (۱۹۲۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: پرتاب نخستین ماهواره مخابراتی شوروی برای استفاده برنامه های تلویزیونی (۱۹۶۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تشکیل دولت موقت افغانستان به ریاست "صبغت اللّه مُجددّی" (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، دولت مرکزی افغانستان از دریافت کمک محروم شد و ژنرال نجیب اللّه در ۱۵ آوریل ۱۹۹۲م از حکومت برکنار گردید و به دفتر سازمان ملل متحد در کابل پناه برد. جانشینان نجیب اللّه که چهار تن از معاونانش بودند، آمادگی خود را برای مذاکره و یافتن راه حل معضل افغانستان اعلام داشتند. در این زمان درگیری هایی بین گروه های افغان صورت گرفت و کار به نبرد و بمباران کابل کشیده شد. در نهایت، با ائتلاف گروه های مسلمانِ میانه رو، با رای شورای موقت رهبری افغانستان، دولتی به سرپرستی صبغت اللّه مجددی در کابل تشکیل شد. دولت موقت افغانستان در مه ۱۹۹۲م انحلال حزب کمونیست وطن را اعلام داشت و به دنبال آن، قوانین و مقررات اسلامی را به ویژه درباره ممنوعیت نوشیدن مشروبات الکلی و پوشش زنان به مورد اجرا گذارد. پس از چندی، گروه های افغان خواستار برگزاری انتخابات و کناره گیری نظامیان از قدرت شدند. چند روز پس از این توافق، صبغت اللّه مجددی که به طور معجزه آسا از یک سوء قصد جان به در برده بود، از ریاست جمهوری استعفا داد و بدین سان، امید به صلح از میان رفت و شهر کابل و دیگر نواحی کشور، دستخوش آشوب و صحنه زد و خورد میان گروه های مختلف گردید. این آشوب ها در سالیان بعد با ظهور طالبان ادامه یافت و خسارات فراوانی به کشور و مردم وارد آورد.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: سقوط آخرین دولت اسلامی اروپا در "غرناطه" توسط سپاهیان پادشاه اسپانیا (۱۴۹۲م)

شرح مناسبت:

پس از ظهور دین مبین اسلام و در پی گسترش آن در نواحی غرب آسیا و شمال افریقا، سپاهیان اسلام از طریق تنگه

جبـل الطّارق وارد منطقه جنوب غربی اروپـا شدنـد و این ناحیه به مـدت هشت قرن تحت نظر خلفای اسـلامی قرار داشت. این ناحیه که امروزه اسـپانیا می باشد در آن زمان اندلس نامیده می شد. با گذشت زمان، مسـیحیان اسـپانیا به کمک دیگران زمینه ترویـج فساد را در بین مسـلمانان به وجود آوردنـد و سـرزمین انـدلس را از دست مسـلمانان خارج ساختند. در این هنگام عده بسـیاری از مسـلمانان از شـهرهای اسـپانیا به غرناطه آمدنـد و این شـهر مـدتی دراختیار آنان بود. در نهایت، این شـهر به عنوان آخرین پایگاه دولت اسلامی در اروپا، در ۲۵ آوریل در سال ۱۴۹۲م به تصرف مسیحیان درآمد و به حکومت هشت صد ساله مسـلمانان در این منطقه پایان داده شد. دوران حاکمیت اسلام در این منطقه با شکوفایی علم و دانش همراه بود؛ علوم قرآنی و حـدیث، فقه، علوم طبیعی و پزشـکی، نجوم و ریاضـیات، فلسـفه و ادبیات جلوه هایی از بُعد علمی و فرهنگی مسـلمانان در این منطقه به حسـاب می آمـد. گرچه در کنار علوم فوق، بایـد از معماری اسـلامی یاد کرد که بقایای آن در اسـپانیای امروز نشانه هایی از فکر بـدیع و تلاش مسـلمانان در نمایش دین اسـلام در تمامی جهات زندگی است. سـقوط دولت اسـلامی در اندلس ناشـی از عواملی چنـد می باشـد که می توان از غفلت امرا و حکـام جـامعه اسـلامی، عـدم وحـدت و یگانگی میان مسـلمانان، تأثیرات گسترده تهاجم فرهنگی و برنامه ریزی و تلاش دشمنان اسلامی در باز پس گیری این قطعه از دنیای اسلام یاد نمود.

مناسبت ۰۲: تولد "هنری لانْگ فالو" ادیب معروف امریکایی (۱۸۰۷م) (ر.ک: ۸ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز حفر کانال سوئز بین دریای سرخ و دریای مدیترانه (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

طرح اتصـال دریای سـرخ و دریای مـدیترانه، به روزگار باسـتان باز می گردد و گفته می شـد که این طرح، اولین بار در زمان حکومت هخامنشـیان عملی گردید. اما این کانال پس از چندی در زیرشن های بیابان پرشد و آثارش از میان رفت. بیش از ۲۳ قرن بعـد، اوج گیری رقابت های انگلسـتان و فرانسه در قرن نوزدهم و تلاش هر کدام از آنها در برتری جویی نظامی - تجاری باعث شـد تا بار دیگر این طرح عنوان شود و این بار فرانسه به عنوان یک قـدرت صـنعتی - نظامی و در حقیقت به عنوان یک دولت اسـتعماری درصـدد برآمـد تـا سـاخت این کانـال را عملی سازد. ازاین رو، طرح حفر کانال در سال ۱۸۵۴م توسط یک مهندس فرانسوی به نام فردیناند دول تهیه شد و کار حفر آن از ۲۵ آوریل ۱۸۵۹م آغاز گردید. در این میان، از آن جا که بین فرانسه و انگلیس، رقابت آشـکاری در میان بود، انگلسـتان از ارائه هر نوع کمک به فرانسه مضایقه نمود، چرا که حفر کانال به قـدرت فرانسه می افزود. بنابراین فرانسویان بـدون کمک از هیـچ کشوری به تنهایی اقـدام به این کار نمودند و ظرف مدت ده سـال، بـا هزینه ای بـالغ بر چهارصـد میلیون فرانـک، این پروژه را به اتمـام رساندنـد. طول این کانال حـدود یک صـد و هفتاد کیلومتر، عرض آن ۶۰ متر و عمیق ترین نقطه آن، ۲۲ متر عمق داشت که بعدها وسعت بیشتری یافت به طوری که عرض آن به ۲۰۰ متر رسید. کانال سوئز در ۱۷ نوامبر ۱۸۶۹م طی تشریفاتی

گسترده بـا حضور امپراتور فرانسه و عبور کشتی حامـل وی، افتتاح شـد. علت حفر کانال سوئز توسط فرانسه این بود که در آن زمان، سـرزمین مصـر تحت اسـتعمار فرانسه قرار داشت و با حفر این کانال، راه ارتباط دریایی اروپا به طرف ساحل شـرقی قاره افریقا و شبه قاره هند و شرق آسیا بسیار کوتاه گردید. کانال سوئز درحدود ۸۵ سال در دست بیگانگان بود و در نهایت در ۲۶ ژوئیه ۱۹۵۶م توسط جمال عبدالناصـر رئیس جمهور وقت مصـر، ملی اعلام شد که باعث حمله ارتش های فرانسه، انگلسـتان و رژیم صـهیونیستی به مصـر و اشـغال کانـال گردیـد. با این حال نیروهای مهاجم پس از چنـدی از کانال عقب نشـینی کردنـد و کانال سوئز کاملاً تحت اختیار مصـر درآمـد. کانال سوئز همه ساله سود سـرشاری از محل اخـذ مالیات از کشتی های عبوری، نصیب دولت مصر می سازد.

مناسبت ۰۴: تولد "گولیلْمو مارکونی" مخترع معروف ایتالیایی (۱۸۷۴م) (ر.ک: ۲۰ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: محاصره برلین توسط ارتش شوروی در آخرین روزهای جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

در حـالی که تمام مقاومت های نیروهای نازی در برابر متفقین با شـکست مواجه می شـد و جنگ جهانی دوم آخرین روزهای خود را پشت سـر می گذاشت، در روز ۲۵ آوریل ۱۹۴۵م، ارتش سـرخ شوروی، برلین پایتخت آلمان را تحت محاصره گرفت و نیروهای شوروی پس از دور زدن برلین، در غرب این شـهر شروع به پیشروی کردند. دو روز بعد، نیروهای امریکا و شوروی در مسـیر حرکت خود در دو جهت مخالف، در قلب آلمان به هم پیوسـتند و نیروهای آلمان به دو قسمت تقسیم شدند. در این زمان قدرت مقاومت ارتش آلمان نازی به کلی در هم شکسـته شد و سـربازان آلمانی، نه فقط به علت از دست دادن روحیه و احساس شـکست، بلکه به خاطر نرسیدن مهمات و مواد غذایی دسته دسته تسلیم می شدند. هم چنین وحدت فرماندهی از میان رفته و هیتلر کنترل خود را بر باقی مانـده ارتش آلمان از دست داده بود. با تنگ تر شـدن حلقه محاصـره برلین، دیگر تردیـدی برای هیتلر باقی نمانده بود که مقاومت آخرین سـربازان وفادار او هم تا چند روز دیگر به پایان خواهد رسـید. با تصـرف کامل برلین و خودکشی هیتلر، آلمان هم تسلیم متفقین شد و جنگ جهانی دوم نیز پایان یافت.

مناسبت ۰۶: مرگ "امان اللّه خان" پادشاه پیشین و بانی نظام سلطنتی در افغانستان (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

امان اللّه خان، پادشاه پیشـین افغانسـتان، در ۱۱ دسامبر ۱۸۶۲م به دنیا آمـد. پـدرش امیرحبیب اللّه خان، حاکم افغانسـتان بود و امان اللّه خان، پس از کشـته شدن پدرش، در ۲۰ فوریه ۱۹۱۹م در ۵۷ سالگی به حکومت این کشور رسـید. او به جنگ های طولانی قبایل افغانی علیه انگلستان پایان داد و با امضای

معاهده ای در سال اول زمام داری خود، صلح را میان دو کشور افغانستان و انگلیس برقرار کرد. امان اللّه خان سپس با امضای معاهـده دیگری با شوروی، که به تازگی بلشویک ها در آن کشور بر تزارها پیروز شده بودند و هم چنین انعقاد پیمان هایی با ایران و ترکیه تلاش کرد که استقلال افغانستان را به ثبوت برساند. امان اللّه خان، اولین رئیس یک کشور اسلامی بود که رژیم کمونیستی و الحادی لنین را در شوروی به رسمیت شناخت و دو ماه پس از کسب قدرت، یک هیأت سیاسی را روانه آن کشور کرد. از آن طرف نیز، اولین هیأت رسمی که از سوی نظام کمونیستی شوروی به خارج از آن کشور سفر کرد یک هیأت روسی بود که در سپتامبر ۱۹۱۹م وارد کابل گردید. امان اللّه خان در فاصله سال های ۱۹۲۷ و ۱۹۲۸م یک سفر زنجیره ای به کشورهای فرانسه، سوئیس، آلمان، بلژیک، انگلیس، هلند، ترکیه، هندوستان، مصر و ایران به عمل آورد. او به شدت شیفته مظاهر تمدن غرب بود و روابط صمیمانه ای با رضاخان پهلوی در ایران و مصطفی کمال آتاتورک در ترکیه برقرار کرد. امان اللّه خان همگام با سران ترکیه و ایران، برنامه های ضددینی خود را در افغانستان به مرحله اجرا گذاشت و فساد غرب را به کشور مسلمان افغانستان کشاند. وی با رواج بی حجابی و ایجاد مدارس مختلط، دستور داد تا مردم مسلمان افغانستان، همگام با ایران، به سبک اروپائیان، با کلاه شاپو رفت و آمد کنند. امان اللّه خان عناد خاصی با روحانیون مسلمان داشت و محدودیت های متعددی برای آنان ایجاد

نمود. این امر موجبات شورش قبایل مسلمان افغانی را فراهم ساخت و در نتیجه امان اللّه خان که درصدد انجام اصلاحات اجتماعی جدیدی برای زنان مسلمان افغانستان بود در سال ۱۹۲۹م پس از یازده سال سلطنت از قدرت سرنگون گردید. وی پس از آن مخفیانه به قندهار، هندوستان و سپس ایتالیا گریخت و بیش از سی سال خبری از او منتشر نشد تا این که در ۲۵ آوریل ۱۹۶۰م پس از یک دوره طولانی بیماری، در ۹۸ سالگی در سوئیس درگذشت.

مناسبت ۰۷: اعتراض مردم امریکا به تهاجم علیه ویتنام (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

در ادامه اعتراضات گسترده مردم امریکا به عملیات نظامی این کشور در ویتنام، در ۲۵ آوریل ۱۹۷۱م حدود دویست هزار تن از مردم امریکا در واشینگتن تظاهرات کردند. این تظاهرات، یکی از بزرگ ترین واکنش های اعتراض آمیز مردم امریکا علیه سیاست های تجاوزکارانه دولت این کشور در ویتنام بود. امریکا در این جنگ که از ۱۹۶۴م آغاز شد، نیم میلیون سرباز به این کشور اعزام کرد که ده ها هزار نفر از آنها، کشته و مجروح شدند. به همین دلیل، به موازات تشدید جنگ در ویتنام و کشته شدن افراد بیشتری از دو طرف، مخالفت مردم امریکا با اعزام فرزندانشان به ویتنام افزایش یافت. واشینگتن سرانجام بر اثر فشارهای داخلی و بین المللی و به خاطر شکست های پی درپی در جبهه های نبرد ویتنام، در سال ۱۹۷۵، ناچار به پذیرش شکست و خروج خفت بار از این کشور شد.

مناسبت ۰۸: مرگ "فرانسوا دوالیه" دیکتاتور خون خوار هائیتی (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

دکتر فرانسوا دوالیه زمام دار پیشین هائیتی در سال ۱۹۰۷م در یکی از روستاهای هائیتی به دنیا آمد. وی از سال ۱۹۵۷م یک حکومت دیکتاتوری متکی بر قدرت نظامیان در هائیتی به وجود آورد و همواره سعی کرد با پول و تأمین مسایل رفاهی نظامیان، آنان را به خود وفادار نگاه دارد. او در طول ۱۴ سال حکومت خود هیچ گاه از سوی نظامیان شاهد کودتا یا اقدامات براندازی نبود. دوالیه که همواره مورد حمایت مالی و اقتصادی امریکا و کشورهای غربی بود، در سال ۱۹۶۴م خود را رئیس جمهور مادام العمر هائیتی خواند. او اولین رئیس جمهوری بود که پسرش را به عنوان ولی عهد خود تعیین نمود. فرانسوا دوالیه در

ادامه کسب قدرت مطلقه، در سال ۱۹۶۵م خود را با نام فرانسوای اول، امپراتور هائیتی اعلام کرد. در این دوران، فقر و بدبختی در تمام شهرها و روستاهای هائیتی به چشم می خورد و شورش های آزادی خواهانه سرکوب می گردید. هم چنین اکثر وام ها و کمک های بین المللی به وی، هزینه مصارف دولتی و ولخرجی های دوالیه و احیاناً رسیدگی به وضع نظامیان می شد. در سال ۱۹۶۹م با ائتلاف احزاب مخالف، حکومت دوالیه، موجی از ترور و کشتار را به وسیله جوخه های مرگ خویش علیه مخالفان به راه انداخت، به گونه ای که سازمان کشورهای امریکایی، حکومت او را متهم به ترویج تروریسم در قاره امریکای مرکزی کرد و روابط کشورهای عضو این سازمان با رژیم دوالیه تیره شد. فرانسوا دوالیه سرانجام در ۲۵ آوریل ۱۹۷۱م در ۶۴ سالگی درگذشت و حکومت را به پسر ۱۹ ساله اش ژان کلود واگذار نمود.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: انتشار اولین روزنامه جهان در آلمان (۱۶۳۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "توماس رید" فیلسوف اسکاتلندی (۱۷۱۰م) (ر.ک: ۱۷ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "دیوید هیوم" فیلسوف معروف اسکاتلندی (۱۷۱۱م)

شرح مناسبت:

دیوید هیوم، نظریه پرداز فیلسوف و فیلسوف نیهیلیست و پوچ گرای اسکاتلندی در ۲۶ آوریل ۱۷۱۱م در ادینبورو اسکاتلند به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را به سرعت به پایان برد و در نوجوانی وارد دانشگاه گردید. با این حال به علت عدم تمایل به فراگیری هر چیز جز فلسفه، دروس دانشگاهی را رها کرد و به مطالعات خود در رشته فلسفه ادامه داد. هیوم در جوانی مدتی به تدریس روی آورد و به تفکراتی درباره عقل پرداخت. وی از این زمان تلاش کرد تا این اصل را که آدمی حیوان ناطق است و جهان توالی منظمی از علت و معلول است، باطل سازد. از این رو اعلام کرد که من تنها به یک حقیقت پی برده ام و آن این است که حقیقتی وجود ندارد. به این ترتیب هیوم فلسفه خود را این گونه آغاز کرد که چون هر آنچه ما در می یابیم تنها تصور ذهن ماست، خود ذهن نیز یک چنین تصوری بیش نیست. ذهن وجود واقعی ندارد. از این گذشته خدا نیز تصوری است در ذهن انسان، پس خدا نیز وجود واقعی ندارد. وی با دین و به ویژه کتاب مقدس، دشمن بود و اعتقاد داشت که دین، فلسفه، ادبیات، علم، تاریخ و هنر به عنوان جنبه های گوناگون ادراک انسانی، چیزی را نشان نمی دهند جز طبیعت کور، که بدون تشخیص مهر مادرانه، فرزندان نارس و ناتوان خود را از دامن بیرون می ریزند. هم چنین دنیا، سلسله ای از حلقه های به هم پیوسته نیست، و ذهن اسبابی نیست که رشته ای

از چون و چراها را ثبت کنند. دانش ما از احساس های اتفاقی و جسته و گریخته ترکیب پذیرفته است. ما هر یک از این احساس ها را آن گونه که به ما می رسند در می یابیم و سپس بر مجموع این احساس ها، که هیچ گونه ربطی با هم ندارند، نظمی دروغین می دهیم و با بی منطقی تمام، آن را منطق هستی می نامیم. هیوم بر این اعتقاد بود که ما هیچ چیز را به طور یقین نمی شناسیم حتی خودمان را و برای حقایق و قوانینی که پیش خود فرض می کنیم، هیچ دلیل فلسفی نداریم. هیوم اعلام می دارد که ما تصور روشنی از ذات خود و از بقیه جهان نداریم. ما فقط صاحب مقداری تأثّرات درهم و برهم هستیم. این تأثّرات ممکن است درست و ممکن است غلط باشند ولی ما راهی برای تشخیص بدی و خوبی آنها نمی شناسیم. هم چنین چون هیوم اشیاء را بدون هرگونه ارتباط منطقی با یک دیگر می داند، معتقد است که ما نمی توانیم به علت اشیاء پی ببریم. بنابراین برای قبول هیچ چیز، دلیل وجود ندارد. به این ترتیب، فلسفه هیوم ما را به یک خیابان بن بست می کشاند، زیرا به اینجا ختم می شود که به هیچ یک از تصورات ما، اعتماد را نیست. به گمان او میان دیوانگی و فرزانگی تفاوتی نیست. به نظر هیوم آن کس که در راه نجات بشریت شربت شهادت می نوشد، و آن دیوانه ای که برای نابود ساختن بشریت می کوشد، هر دو به طور یکسان از اثبات عقیده خویش عاجزند. بنابراین

هیچ کس نباید گمان برد که تنها او به حقیقت دست یافته است. فروتنی قدم اول حکمت است، فیلسوف باید احتمالات را بپذیرد و از فرض یقینیات بپرهیزد. به طور کلی، فلسفه هیوم بر اساس تفکر شکاکانه درباره احتمالات بسیاری که بعضی از آنها به واقعیت نزدیک ترند نهاده شده است. این فلسفه، فلسفه سرد و نافریبنده ای بود که حتی خودِ هیوم را راضی نمی ساخت. هم چنین در طرد نظرات هیوم می توان از تفکرات او که حقیقت را نفی می کند کمک گرفت و گفت: پس عقاید هیوم نیز در واقع حقیقت ندارند و قابل تشکیک است. در نهایت این که این نیهیلیست بی خدا، در دلْ به وجود هنرمندی مدبّر برای اداره امور دنیای منظم اذعان داشت ولی به جستجوی آن نرفته است. علی رغم این که افکار نیهیلیستی و پوچ گرای هیوم تأثیر عمیقی بر تفکرات برخی از اندیشمندانِ پس از او نهاد، با این حال، مطرودِ دین داران و خداباوران نیز واقع شد. هیوم گرچه به عنوان یک متفکر و فیلسوف مورد توجه و محبوب برخی بود، اما به علت بی اعتنایی به حقیقت، شکاکیت در علت دنیا و دشمنی با دین، مورد تنفر کلیسا قرار گرفت و به عنوان فردی ملحد عنوان گردید. هیوم افکار خود را در مجموعه سه جلدی رساله ای درباره طبیعت بشر و نیز تاریخ انگلستان و پژوهش درباره فهم انسانی به نگارش درآورده است. دیوید هیوم سرانجام در بیست و پنجم اوت ۱۷۶۶م در شصت و شش سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: حرکت اولین کشتی مسافربری با نیروی بخار در انگلستان (۱۸۳۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "لودویک ویتگِنشتاین" فیلسوف برجسته اتریشی (۱۸۸۹م) (ر.ک: ۲۹ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تأسیس سازمان مخوف گشتاپو در آلمان (۱۹۳۲م)

شرح مناسبت:

یکی از اولین اقدامات حزب نازی پس از شکل گیری و مطرح شدن در صحنه سیاسیِ آلمان، تأسیس سازمان گشتاپو بود. این لغت که مخفف "پلیس مخفی آلمان" است پس از مدتی با خشونت، بی رحمی و بی قانونی مترادف گردید. گشتاپو از ابتدای شکل گیری با سرکوبی وسیع و شدید مخالفان هیتلر و حزب نازی، علاوه بر زندان و تبعید، مجازات هایی نظیر اردوگاه های مرگ و مجازات اعدام را تدارک دید. ریاست این سازمان مخفی بر عهده "هاینْریشْ هیمْلِر" قرار داشت و او در مدت بیش از ۱۰ سال که در این سمت بود آنچنان رعب و وحشتی ایجاد نمود که بسیاری از رؤسا و کارگردانان حزب نازی نیز به هراس افتاده بودند. گرچه برخی معتقدند کارایی مبالغه آمیز هیملر یک افسانه سیاسی بیش نبود اما شک نیست که دوره حاکمیت وی و گشتاپو در مناطق تحت حاکمیت حزب نازی، هزاران انسان گرفتار شده و در سخت ترین وضعیت به سر برده و یا کشته شدند. با فروپاشی نازیسم و رایش و تصرف آلمان به دست متفقین، این سازمان فروپاشید و هیملر نیز که در زمان خود هیتلر نیز عملاً ـ دیکتاتوری آلمان را بر عهده داشت، به دست نیروهای انگلیسی بازداشت گردید و به جرم قتل عام های گسترده تحت بازجویی قرار گرفت اما قبل از اعدام به وسیله سم خودکشی نمود و در تاریخ ۲۵ ماه می۱۹۴۵ درگذشت.

مناسبت ۰۷: روز ملی و اعلام جمهوری در کشور افریقایی "تانزانیا" (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری تانزانیا با ۹۴۵/۰۸۷ کیلومتر مربع مساحت در شرق قاره افریقا و در کنار اقیانوس هند و در همسایگی کشورهای کنیا، اوگاندا، رواندا، بروندی، جمهوری دموکراتیک کنگو، زامبیا، مالاوی و موزامبیک

قرار دارد. جمعیـت آن بیش از ۳۳ میلیون نفر بوده و نژاد اکثر آنهـا سـیاه و مسـلمانان، مسـیحیان و آنیمیست هـا در این کشور زندگی می کنند. پیش بینی جمعیت آن تا سال ۲۰۲۰ بیش از ۵۴ میلیون نفر خواهد بود. زبان رسمی انگلیسی و سواحلی بوده و خط رایج لاتین می باشد. پایتخت این کشور شهر دارالسلام است و از شهرهای مهم آن زنگبار، تانگا و دودوما قابل ذکرند. واحـد پول تانزانیا شـیلینگ می باشـد. کشور جمهوری فدراتیو تانزانیا در سال ۱۹۶۴ از اتحـاد دو ناحیه تانگانیکا (اسـتقلال در سال ۱۹۶۱) و جزیره زنگبار (اسـتقلال در سال ۱۹۶۳) به وجود آمده است. تانزانیا از این دوران همواره در حال پیشـرفت های نسبی در تمام بخش های صنعتی و اقتصادی بوده و هر ساله روابطش با کشورهای جهان رو به بهبود است. جولیوس نایرره که مبـارزات مردم تانگانیکـا علیه انگلیس را رهـبری می کرد، پس از اسـتقلال به ریـاست جمهوری آن کشور رسـید و او را پـدر اسـتقلال تانزانیا نامیدند. هم چنین از آن پس، روز ۲۶ آوریـل سـال روز اتحاد تانگانیکا و زنگبار به عنوان روز ملی تانزانیا نام گرفت.

مناسبت ۰۸: انفجار نیروگاه هسته ای چرنوبیل در شوروی (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

نیروگـاه هسـته ای چرنوبیـل کـه در کشـور اوکرایـن قرار دارد، بخش مهمی از برق ایـن کشـور را تـأمین می کنـد ظرفیت این نیروگاه ۴ هزار مگـاوات بود و به دنبال انفجار واحـد اوّل، سه واحـد دیگر منفجر شدنـد و با انفجار آن، مواد خطرناك حاوی امواج رادیواکتیو، در منطقه ای پهناور منتشر شد. شوروی ابتدا، وقوع انفجار در این نیروگاه را تکذیب کرد ولی در پی آشکار شدن ابر هسته ای ناشی از

رادیواکتیویته از نیروگاه چرنوبیل، به این انفجار اعتراف و آن را ناشی از نقص فنی اعلام کرد. در گزارش رسمی مقامات شوروی به آژانس بین المللی انرژی هسته ای، علت حادثه، "اشتباه انسانی" یا "توالی عجیبی از اشتباهات" ذکر شد. در نتیجه این نیروگاه را موقتاً تعطیل نمود. ساختن ۴ رآکتور نزدیک به هم در یک مجتمع عملیاتی، اشتباه فاحشی بود. نیروهای کمک اضطراری نیز در محل حادثه حاضر نبودند. جمعیت شهرهای مجاور به سرعت تخلیه نشدند و از همه مهم تر رؤسای سیاسی اوکراین بعد از ۶ روز در محل حاضر شدند. پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، اوکراین موافقت کرد که با کمک مالی دولت های غربی، در جهت توقف کامل فعالیت نیروگاه چرنوبیل، تلاش کند. اما با وجود آن که این وعده ها به طور کامل تحقق نیافت، اوکراین در دسامبر ۲۰۰۰، نیروگاه هسته ای چرنوبیل را تعطیل کرد. این واقعه در عرصه بین الملل به عنوان شکستی برای شوروی در حوزه توسعه نیروهای هسته ای تلقی گردید و ضربه ای سنگین و زیانبار بر حیثیت این امپراتوری در حال فروپاشی وارد ساخت و محبوبیت و اعتبار گورباچف را خدشه دار نمود. با این حال گورباچف تلاش یک جانبه در کنترل مسابقه تسلیحاتی تداوم بخشید و ارائه امتیازات به امریکا را تا فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی ادامه داد.

مناسبت ۰۹: پایان عملیات صهیونیست ها علیه لبنان (۱۹۹۶م)

شرح مناسبت:

در عملیات شانزده روزه رژیم صهیونیستی علیه لبنان موسوم به خوشه خشم، ارتش اسرائیل، از زمین، هوا و دریا، جنوب و حتی بیروت پایتخت لبنان را مورد حلمه قرار داد. هم چنین علاوه بر انهدام بسیاری از مناطق غیرنظامی و تأسیسات اقتصادی، یک

صد و هشتاد نفر از مردم این کشور را شهید و صدها نفر را مجروح کرد. این عملیات برای تضعیف روحیه مردم و رزمندگان مقاومت اسلامی لبنان و تحمیل شرایط تل آویو برای خروج از جنوب لبنان، انجام شد. اما لبنان همچنان بر لزوم خروج فوری بی قید و شرط صهیونیست ها از جنوب این کشور تأکید کرد. این موضع لبنان و مقاومت مردم و رزمندگان این کشور و هم چنین فشار جهانیان موجب شد که رژیم صهیونیستی به حملات وحشیانه خود به لبنان خاتمه دهد.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: تأسیس دادگاه تفتیش عقاید معروف به "انکیزیسیون" در اسپانیا (۱۲۳۱م)

شرح مناسبت:

هم زمان با یورش سپاهیان صلیبی به مناطق شرق، واقعه مهم دیگری نیز روی داد که سرآغاز دوران مخوف انکیزیسیون یا تفتیش عقاید در تاریخ مسیحیت به شمار می رود. در این زمان که پاپ اینوسان سوم فرمان روایی داشت، وی دستور تشکیل دادگاه تفتیش عقاید را صادر کرد و از این پس، این دادگاه در سراسر اروپا به کار پرداخت. در واقع، اینوسان سوم در عقاید خود بسیار لجوج و سرسخت بود و به هیچ وجه تحمل شنیدن عقیده و نظری را برخلاف رای خود نداشت. به همین جهت کسانی که جرأت می کردند نظری مخالف رای و نظر او ابراز کنند از سلاطین وقت گرفته تا افراد عادی تکفیر می شدند. این دادگاه در ۲۷ آوریل ۱۲۳۱م در اسپانیا نیز تأسیس شد و دوره جدیدی از خشونت و قساوت را در این سرزمین آغاز کرد. پاپ ها در این زمان، از سلاطین و فرمان روایان سرزمین های مسیحی می خواستند که در سرکوبی ملحدین، یعنی هر کس که از اوامر آنها سرپیچی می کند، با ماموران

کلیسا همکاری داشته باشند وگرنه خود، ملحد و سزاوار عقوبت خواهند بود. از آن طرف، سلاطین و شاهزادگان و حکام محلی از بیم تکفیر که ممکن است به قیمت جانشان تمام شود، به فرامین پاپ گردن می نهادند. کسانی که به اتهام الحاد و سرپیچی از فرامین الهی که در واقع همان دستورات پاپ بود در این دادگاه ها محاکمه می شدند، حق داشتن وکیل را نداشتند و آراء محکمه قطعی و لازم الاجرا بود. در این دادگاه ها، کسانی که مظنون به بدعت گذاری بودند، چنانچه نمی توانستند بی گناهی خود را ثابت کنند تکفیر می شدند و مجازات سنگینی در انتظارشان بود. سخت گیری در مورد محکومان دادگاه های تفتیش عقاید تا آنجا بود که حتی اگر کسی ترتیب کفن و دفن آنان را می داد، آن شخص نیز مستحق مجازات های سنگین می شد. مفتش دادگاه نیز در مقابل هیچ مقامی جز پاپ پاسخگو نبود و کار خود را یک عمل الهی تلقی می کرد. آراء صادره از این دادگاه شامل شکنجه، تبعید، محرومیت از پست و مقام، مصادره اموال، زندان، سوزاندن و کشتن بود. وجود این دادگاه ها از یک طرف باعث جمع آوری ثروت و غارت اموال محکومات توسط مفتّشان شد و از طرف دیگر به فروپاشی جایگاه معنوی رهبران به اصطلاح اخلاقی جامعه و بی معنی شدن مفاهیم ارزشی و معنوی انجامید. دادگاه های تفتیش عقاید سرانجام پس از شش قرن فعالیت جنایت بار، در ۱۷ ژانویه ۱۸۰۸م تعطیل شدند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ویلیام جونز" خاورشناس مشهور انگلیسی (۱۷۹۴م)

شرح مناسبت:

ویلیام جونْزْ مستشرق معروف انگلیسی در ۲۰ سپتامبر ۱۷۴۶م در لندن به دنیا آمد. وی از دوران کودکی

و نوجوانی استعدادی سرشار داشت و پس از تحصیلات مقدماتی و متوسطه، دوره دانش سرای دانشگاه آکسفورد را طی کرد و به زبان های شرقی علاقه مند گردید. جونز در ابتدا زبان عربی و پس از آن زبان فارسی را فراگرفت و در ۲۵ سالگی در خواندن و نوشتن و حرف زدن به زبان فارسی مهارت یافت. وی در سال های بعد زبان های چینی، سانسکریت، آلمانی، اسپانیایی، پرتغالی، عربی و ایتالیایی را آموخت و پس از فارغ التحصیل شدن در حقوق، به وکالت پرداخت. ویلیام جونز در سال ۱۷۶۷م یک نسخه خطی مربوط به دوران نادرشاه افشار را به خواست پادشاه وقت دانمارک، ترجمه کرد و مهارت خود را در این فن به اثبات رساند. وی در سال های بعد به عنوان یکی از اولین اروپاییان، غزلیاتی از حافظ، ابیاتی از مثنوی معنوی، ابیاتی از خمسه نظامی و اشعاری از فردوسی را به انگلیسی و فرانسوی ترجمه کرد و مورد ستایش بسیاری از فرهنگ دوستان قرار گرفت. جونز علاقه خاصی به زبان فارسی داشت و آن را شیرین ترین زبان مشرق زمین می دانست. او هم چنین عنوان می کرد که زبان فارسی یکی از غنی ترین زبان های عالم است و ایرانیان در سرودن اشعار عاشقانه مهارت فراوانی دارند. ویلیام جونز در سال ۱۷۸۴م، با همراهی چند تن از خاورشناسان انگلیسی، انجمن آسیایی بنگاله را تأسیس کرد. این انجمن به عنوان یکی از بزرگ ترین انجمن های علمی و ادبی جهان، دارای هزاران کتاب چاپی و خطی فارسی، عربی، هندی، سانسکریت و انگلیسی بود که در سال های بعد نیز به جمع آوری

و نگاهداری نسخه های بسیار عالی و نفیس و ممتاز پرداخت. جونز به عنوان یکی از مشاهیر خاورشناس، هندشناس، ایران شناس، زبان شناس، زبان دان، نویسنده، ادیب، حقوق دان و یکی از نوابغ علم و ادب به شمار می رفت و شاعری خوش ذوق بود و در منظومه سرایی به زبان فرانسوی و انگلیسی استعداد فراوانی از خود نشان داد. ویلیام جونز سرانجام در ۲۷ آوریل ۱۷۹۴م در ۴۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "هِرْبرتْ اِسْپِنْسِر" فیلسوف برجسته انگلیسی (۱۸۲۰م) (۸ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: پایان کنفرانس باندونگ، زمینه ساز تشکیل جنبش عدم تعهد (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

کنفرانس باندونْگْ نخستین کنفرانس سران کشورهای آسیایی و افریقایی است که از ۱۸ تا ۲۷ آوریل سال ۱۹۵۵م به دعوت دکتر احمد سوکانو، رئیس جمهور وقت اندونزی با حضور سران و نمایندگان ۲۸ کشور تشکیل شد. کنفرانس باندونگ که معروف ترین رهبران آسیا و افریقا از قبیل جواهر لعل نهرو، چوئن لای و جمال عبدالناصر، سردمداران هند، چین و مصر در آن شرکت کردند، نخستین رویارویی کشورهای جهان سوم با قدرت های بزرگ نظامی و صنعتی جهان بود که زمینه را برای تشکیل سازمان کشورهای غیرمتعهد فراهم ساخت. کنفرانس باندونگ، طیف وسیعی از کشورهای طرفدار غرب یا بی طرف یا کمونیست را در برمی گرفت، ولی تمامی کشورهای شرکت کننده، پشتیبانی خود را از پنج اصل معروفِ هم زیستی مسالمت آمیز که مبتنی بر احترام به حق حاکمیت و تمامیت ارضی یک دیگر، عدم تجاوز، عدم مداخله در امور داخلی یک دیگر و برابری حقوق و همکاری اقتصادی بود، اعلام داشتند. کنفرانس باندونگ سرانجام به تشکیل جنبش عدم تعهد که در واقع خارج از دو بلوک شرق و غرب بودند، انجامید و فعالیت خود را در سال های بعد گسترش داد.

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال "توگو" کوچک ترین کشور افریقایی (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری توگو با ۵۶/۷۸۵ کیلومتر مربع وسعت در غرب قاره افریقا و در همسایگی کشورهای بنین، غنا و ولتای علیا واقع شده است. جمعیت توگو بیش از چهار میلیون نفر بوده که عمدتاً سیاه پوست و دارای مذاهب بومی و درصدی مسلمان و مسیحی می باشند. پیش بینی می شود که جمعیت توگو تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۸ میلیون نفر گردد. زبان رسمی در توگو فرانسوی، واحد پول، فرانک سی

اف آ و پایتخت آن شهر لومه است. توگو در ابتدا، در پی مهاجرت برخی از اهالی نیجریه و غنا به این منطقه، مسکونی گردید و بعدها محلی برای تجارت برده شد. توگو در سال ۱۸۸۴، به یکی از مستعمرات آلمان تبدیل شد و در پایان جنگ جهانی اول بین فرانسه و انگلستان تقسیم گردید که تا بعد از جنگ دوم جهانی ادامه داشت. در انتخابات سال ۱۹۵۸م حزب وحدت توگو به قدرت رسید و در ۲۷ آوریل ۱۹۶۰ استقلال این کشور اعلام شد. حکومت توگو جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. توگو از سال ۱۹۶۰ این سرزمین در سال ۱۹۶۰ از فرانسه مستقل شد و دارای حکومت جمهوری گردید و در همان سال به عضویت سازمان ملل متحد درآمد.

مناسبت ۰۶: وقوع ماجرای سیاسی)یو۲) پس از سرنگونی یک هواپیمای جاسوسی امریکا (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

بعد از پایان جنگ جهانی دوم و آغاز دوران جنگ سرد که ابرقدرت ها در آن در عین تلاش برای پیشگیری از وقوع برخوردهای نظامی، به انواع عملیات و حرکات غیردیپلماسی و تبلیغاتی دست می زدند، سران امریکا و شوروی با برگزاری کنفرانس های متعدد، گسترش به اصطلاح صلح جهانی را نوید می دادند و نیکیتا خروشچف نیز در شوروی، با شعار تنش زدایی، در بلوک شرق فرمان روایی می کرد. از اوایل سال ۱۹۶۰م مقدمات تشکیل یک کنفرانس سران از رهبران چهار کشور امریکا، شوروی، فرانسه و انگلستان در پاریس فراهم می شد و روز ۱۶ مه برای تشکیل این کنفرانس در نظرگرفته شد. تشکیل کنفرانس پاریس پیشاپیش امیدهای زیادی برانگیخته بود و از آن به عنوان یک نقطه عطف در تاریخ روابط بین المللی یاد می شد. اما در

آستانه ایـن کنفرانس و در حـالی که هر دو طرف غرب و شـرق، سـخن از صـلح و مـوفقیت کنفرانس می گفتنـد، در روز ۲۷ آوریل ۱۹۶۰م، هواپیمای جاسوسـی یو۲ متعلـق بـه امریکـا در خـاک شـوروی سـقوط کرد و تمـام آنچه را که برای کنفرانس پـاریس رشـته شـده بـود پنبه کرد. در واقع از نیمه دهه ۱۹۵۰م و پس از آن، پروازهـای شــناسایی و جاسوسـی امریکـا بر فراز شوروی مورد اعتراض این کشور قرار گرفته بود. تـا این که این هواپیمـا در حالی که در ارتفاع ۲۴ هزار پایی پرواز می کرد و ظاهراً دور از دسترس موشک ها و هواپیماهای شـکاری شوروی به عملیات جاسوسـی می پرداخت، سـرنگون گردیـد و خلبان آن دسـتگیر شد. در این حال، سازمان فضایی امریکا، ناسا، از مفقود شدن یک هواپیمای خود که در حال مطالعه اوضاع جوی بود خـبر داد و وزارت امورخـارجه این کشور، منظور نبودن تجـاوز به فضـای شوروی را مطرح کرد. بـا این حـال، خروشـچف عکس العمل تنـدی در برابر این موضوع از خود نشان داد و با انتقادات شدیـد او از غرب، دامنه اختلاف بلوک شـرق و غرب، به یـک بحران تبـدیل شـد. در نهایت، در سال ۱۹۶۲م، خلبـان اسیر شـده امریکا با یک جاسوس شوروی مبادله گردیـد و این بحران فروکش کرد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "سیرالئون" (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

سیرالئون کشور کوچکی در ساحـل غربی افریقـا است که همسایگـان آن عبارتنـد از: جمهوری های گینه و لیبریا. وسـعت این کشور در حدود ۷۱/۷۴۰ کیلومتر مربع بوده و جمعیت آن در حـدود ۵ میلیون نفر است که بیشتر از نژاد سـیاه می باشند. پیش بینی جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ بیش

از ۸ میلیون نفر خواهد بود. بیش از ۶۰٪ از جمعیت سیرالئون را مسلمانان تشکیل می دهند و بقیه مسیحی و پیرو ادیان بومی هستند. زبان رسمی این کشور، انگلیسی است. اما مردم به زبان های محلی صحبت می کنند. پایتخت کشور سیرالئون بندر "فری تاون" است و از شهرهای مهم آن، کوئیدو، گینما و ماکنی قابل ذکر می باشد. این کشور از نیمه قرن پانزدهم توسط پرتغالی ها شناسایی شد و عنوان سیرالئون به معنای "کوه های شیر" به آن اطلاق گردید. در قرن هجدهم این منطقه به تصرف انگلستان درآمد و تا نیمه دوم قرن بیستم ادامه یافت. پس از جنگ جهانی دوم این کشور نیز مانند سایر کشورهای افریقایی در جهت استقلال گام برداشت و بالأخره در ۲۷ آوریل سال ۱۹۶۱ میلادی به استقلال رسید که روز ملی این کشور نیز به حساب می آید و در همین سال به عضویت سازمان ملل متحد درآمد. حکومت سیرالئون، جمهوری با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۸: مرگ "قوام نِکْرومه" سیاست مدار افریقایی و بانی استقلال غنا (۱۹۷۲م)

شرح مناسبت:

قوام نکرومه، سیاست مدار معروف افریقا و پایه گذار استقلال کشور افریقایی غنا در ۱۸ سپتامبر ۱۹۰۹م به دنیا آمد. وی پس از اخذ دکترای رشته علوم اجتماعی در یکی از دانشگاه های امریکا، رئیس انجمن دانشجویان افریقایی در امریکا و کانادا شد و به فعالیت سیاسی روی آورد. وی در سال ۱۹۴۷ به دبیر کلی حزب اتحاد غنا رسید ولی این حزب را به دلیل بی کفایتی و اختلافات داخلی رها کرد. نکرومه از آن پس حزب ملی خلق را تأسیس کرد و به مبارزه علیه حضور انگلیسی ها در غنا پرداخت. نکرومه در سال ۱۹۵۱م

در انتخابات پارلمانی به پیروزی رسید و به نخست وزیری غنا دست یافت. وی در مارس ۱۹۵۷م که غنا به خود مختاری از انگلیس دست یافت، در سمتِ خود ابقا شد و غنا را به عضویت سازمان ملل رساند. نکرومه به دنبال استقلال غنا در سال ۱۹۶۰م به ریاست جمهوری این کشور رسید ولی در ۲۴ فوریه سال ۱۹۶۶م در حالی که در یک سفر رسمی در چین به سر می بُرد، به دنبال یک کودتای نظامی هوادار غرب، از قدرت خلع شد. وی سپس به گینه رفت و تا پایان عمر خود در آن کشور ساکن بود. قوام نکرومه سرانجام شش سال پس از کودتا در ۲۷ آوریل ۱۹۷۲م در ۶۳ سالگی در گینه درگذشت. قوام نکرومه به عنوان یکی از مبارزان نامی افریقا، در تجدید حیات این قاره سهم بزرگی دارد و در تحکیم قدرت سازمان وحدت افریقا، تلاش فراوانی از خود نشان داد. قوام نکرومه در اکثر کشورهای افریقایی به صورت یک چهره مثبت و محبوب شناخته شده است و در غنا به عنوان پایه گذار استقلال این کشور یاد می شود. (ر.ک: ۲۴ فوریه)

مناسبت ۰۹: کودتای خونین در افغانستان و قتل "داود خان" رئیس جمهور این کشور (۱۹۷۸م)

شرح مناسبت:

سردار محمد داود خان، سیاست مدار و رئیس جمهور پیشین افغانستان، در سال ۱۹۱۱م به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات دانشگاهی خود در فرانسه، وارد ارتش افغانستان شد و مدارج نظامی را به سرعت طی کرد تا اینکه به وزارت جنگ و کشور دست یافت. محمد داود پس از مرگ استالین در مارس ۱۹۵۳م، در رأس یک هیأت افغانی برای شرکت در مراسم تدفین استالین راهی مسکو شد. این سفر و تماس های داودخان

با رهبران جدید کرملین، نقش مؤثری در توسعه نفوذ قدرت داود در افغانستان داشت. شش ماه پس از این سفر، داودخان در ۵ سپتامبر ۱۹۵۳، به مقام نخست وزیری افغانستان دست یافت و پیروزی بزرگی را نصیب زمام داران شوروی نمود. در این زمان، داود تعداد زیادی قرارداد اقتصادی و تجاری و فرهنگی با روس ها منعقد کرد و پای روس ها را به تمامی ارکان کشور باز نمود. اقتصاد، سیاست، ارتش و نظام اجتماعی و سیاسی کشور به تدریج زیر سلطه و نفوذ روس ها قرار گرفت. با گسترده تر شدن ارتباطات دو طرفه، سیل کمک های روس شامل انواع سلاح ها و پول روانه کابل شد و عناصر کمونیست در مصدر امور قرار گرفتند. داود در طول سالیان نخست وزیری خود گاه بدون مشورت با ظاهرشاه، پادشاه افغانستان به کشورهای مختلف سفر می کرد. میزان معاهداتی که در دوران نخست وزیری ده ساله داودخان میان کابل و مسکو به امضا رسید بیش از مجموع معاهداتی بود که در تاریخ افغانستان تا قبل از او میان دو کشور امضا شده بود. قدرت گرفتن سریع داودخان و انجام اعمال خودسرانه، ظاهرشاه را به هراس انداخت و به نخست وزیری ده ساله وی پایان داد. از این پس، انزوای داودخان آغاز شد تا این که در ۱۶ ژوئیه ۱۹۷۳ با کمک و حمایت کمونیست های شوروی، علیه ظاهر شاه کودتا کرد و قدرت را در دست گرفت. در طول دوره ریاست جمهوری داودخان، بیشتر سرمایه های اقتصادی ملت افغانستان توسط روس ها به تاراج رفت، هرچند وی در سال های آخر، از منافع یک جانبه روس

ها گلایه مند گردید. از این رو در اواخر ریاست جمهوری پنج ساله خود، تلاش کرد تا به سمت غرب نزدیک گردد و از شوروی رویگردان شود. این تغییر مسیر مورد قبول سیاست شوروی قرار نگرفت و با نظر مساعد و کمک روس ها، در کودتای خونین ۲۷ آوریل ۱۹۷۸م، داود خان به همراه تمامی اعضای خانواده و جمع زیادی از مقامات دولتی افغانستان به دست نورمحمد ترکی عامل شوروی، به قتل رسید. با قتل داود خان در طی این کودتای کمونیستی، دوران حکومت کمونیست ها بر افغانستان آغاز شد و ۱۴ سال به طول انجامید. هرچند که این دوره با احتساب زمان ریاست جمهوری داودخان به ۱۹ سال بالغ می شود.

مناسبت ۱۰: روز ملی "افریقای جنوبی"

شرح مناسبت:

کشور جمهوری افریقای جنوبی با ۱/۲۱۹/۹۰ کیلومتر مربع مساحت در جنوبی ترین ناحیه قاره افریقا و در کناره اقیانوس هند و اطلس و در همسایگی نامیبیا، بوتسوانا، زیمبابوه، موزامبیک و سوازیلند واقع شده است. جمعیت این کشور در حدود چهل میلیون نفر که اکثریت مردم سیاه پوست و دارای دین مسیحی و مذاهب بومی و کمی مسلمان و هندو می باشند. پایتخت این کشور شهر پروتوریا و شهرهای مهم آن کیپ تاون، ژوهانسبورگ، دوربان و پورت الیزابت هستند. زبان های رسمی آفریکانس و انگلیسی و واحد پول آن راند است، قانون اساسی افریقای جنوبی در سال ۱۹۶۱ تدوین شده است. کشور افریقای جنوبی از به هم پیوستن دو مستعمره انگلیس در جنوب افریقا تشکیل شد و در ۳۱ مه ۱۹۱۰ استقلال داخلی یافت. این اتحادیه در ۱۹۳۱ به استقلال کامل دست یافت. اما اقلیت سفیدپوست، قدرت را در دست گرفتند. سرانجام بر

اثر مبارزات پیگیر سیاهان این کشور و فشار کشورهای خارجی، سفیدپوستان افریقای جنوبی در ۱۹۹۱ مجبور به پایان دادن به رژیم تبعیض نژادی (آپارتاید) در این کشور شدند.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: تولد "یوهان گوتِنْبِرْگْ" دانشمند آلمانی و مخترع ماشین چاپ (۱۴۰۰م) (ر.ک ۲۳ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اعدام "بنیتو موسولینی" دیکتاتور فاشیست توسط میهن پرستان ایتالیا (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

بنیتو موسولینی دیکتاتور پیشین ایتالیا در ۲۰ ژوئیه ۱۸۸۳م در خانواده فقیری در شمال ایتالیا متولد شد. وی پس از پایان تحصیلات دانشگاهی، به روزنامه نگاری روی آورد. موسولینی در ۲۳ مارس سال ۱۹۱۹م با استفاده از شورش ها و هرج و مرج موجود در ایتالیا، حزب فاشیست را به وجود آورد و رهبری آن را بر عهده گرفت. با پیروزی این حزب در انتخابات سال ۱۹۲۲م، موسولینی با جلب رضایت پادشاه ایتالیا، به نخست وزیری رسید و با شدت عمل، کشور را از وجود مخالفان خود پاک نمود. وی در اندک زمانی، ایتالیا را زیر سلطه حزب فاشیست درآورد و هم زمان در دوران حکومتش فعالیت های عمرانی فراوانی انجام داد. با روی کار آمدن هیتلر در آلمان، موسولینی به او نزدیک شد به طوری که در طی سال های ۱۹۳۶ الی ۱۹۳۹م نیروها و تجهیزات ایتالیا همراه با نیروهای آلمان در جنگ های داخلی اسپانیا به نفع سلطنت طلبان فعالیت می کردند. موسولینی برای استحکام موقعیت ایتالیا در دریای مدیترانه و تسلط بر دریای آدریاتیک، در سال ۱۹۳۹م به آلبانی حمله برد و با وجود مقاومت شدید مردم آن، این کشور را تسخیر نمود. با آغاز جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۳۹م موسولینی رسماً حمایت خود را از هیتلر اعلام کرد و سال بعد نیز آشکارا، ارتش ایتالیا را وارد صحنه های جنگ نمود. وی پس از یک رشته پیروزی ها و شکست ها و اشغال ایتالیا، در ۲۵ ژوئیه ۱۹۴۳م، از طرف پادشاه، بر کنار شد و از آن پس، سیاست ایتالیا، علیه آلمان ادامه

یافت. موسولینی پس از برکناری، در نقطه ای در یک صـد کیلومتری رم زنـدانی شده بود اما با کمک خلبانان ورزیده آلمانی در ۱۲ سپتامبر ۱۹۴۳م آزاد شـد. موسـولینی پس از آن بـه مونیـخ انتقـال یـافت و پس از ملاقـات بـا هیتلر، برای تشـکیل یک حکومت جمهوری طرفـدار آلمـان در شـمال ایتالیا به میلان بازگشت. عمر حکومت جمهوری موسولینی هم بیش از پانزده ماه به طول نینجامید و موسولینی به دنبال پیشـروی نیروهای متفقین به شـمال ایتالیا، متواری شد. در نهایت، بنیتو موسولینی در حین فرار در لباس سـربازان آلمانی، در ۲۸ آوریل ۱۹۴۵م توسط یک گروه از پارتیزان های مخالف، شـناسایی و دسـتگیر گردید و پس از یک محاکمه کوتاه، در ۶۲ سالگی اعدام شد. به همراه موسولینی، کلارا پتاچی، معشوقه وی نیز حضور داشت که علی رغم توانایی برای فرار، از بنیتو جـدا نشد. موسولینی در حالی در سال ۱۹۳۵م به این زن که همسـر یکی از افسران جوان ارتش ایتالیا بود، دلبسـته شد که خود دارای همسـر و پنج فرزند بود. افشای رابطه نامشروع او با یک زن، به حیثیت و موقعیت سیاسی موسولینی لطمه شدیـدی وارد ساخت. پس از تیرباران موسولینی و کلارا پتاچی، جنازه های آن دو را به صورت وارونه در ملأ عام به نمایش گذاشتند.

مناسبت ۰۳: مداخله نظامی امریکا در کشور دومینیکن واقع در امریکای مرکزی (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

پس از شـدت یـافتن درگیری هـا و خشونت هـای داخلی میان گروه های چپ و راست و نظامیان در دومینیکن، در ۲۸ آوریل ۱۹۶۵م نیروهای امریکایی در دومینیکن پیاده شـده و این کشور را به بهانه حمایت از اتباع خویش اشـغال نمودند. اما در مدت زمانی کوتاه، ۱۵۰۰ تفنگدار امریکایی به چهل

هزار نفر افزایش یافتند و با حمایت ۳۷ رزمناو، دومینیکن را محاصره کردند. جانسون، رئیس جمهور امریکا، با نقض صریح منشور سازمان کشورهای امریکایی که مداخله مستقیم و غیرمستقیم به هر دلیل در امور داخلی یا خارجی هر یک از کشورهای عضو را ممنوع کرده بود، تفنگ داران دریایی و لشکر ۸۲ هوابُرد خود را روانه این کشور امریکای مرکزی کرده بود. نیروهای نظامی امریکا سرانجام با تشکیل دولتی متشکل از انقلابیون و عوامل طرفدار امریکا، مجبور به خروج از دومینیکن شدند.

مناسبت ۰۴: صدور دستور عقب نشینی کامل نیروهای امریکا از ویتنام (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

پس از خروج استعمارگران فرانسوی از ویتنام و انعقاد معاهده ژنو در ۲۰ ژوئیه ۱۹۵۴م، به منظور تقسیم ویتنام به دو قسمت شمالی و جنوبی، اغتشاش و هرج و مرج در این کشور ایجاد شد. از این رو امریکا به بهانه اجرای مفاد عهدنامه ژنو، نیروهای خود را وارد ویتنام ساخت. ادامه این روند باعث شعله ور شدن آتش جنگ امریکا و ویتنام شمالی گردید و تلفات سنگینی به دو طرف وارد شد. طولانی شدن جنگ، هزینه های سرسام آور این لشکرکشی بی نتیجه و گسترش اعتراضات مردم، سردمداران امریکا را وادار ساخت تا برای پایان جنگ فکری بکنند. با روی کار آمدن ریچارد نیکسون، تلاش ها برای پایان دادن به دخالت نظامی امریکا ابعاد وسیعی یافت و در نهایت در ۲۸ آوریل ۱۹۷۵م، وی دستور عقب نشینی کامل نیروهای امریکایی از ویتنام را صادر کرد. به دنبال خروج نیروهای امریکایی، دولت ویتنام جنوبی سقوط کرد و ویتنام شمالی و جنوبی، کشور واحدی تشکیل دادند. در طی جنگ امریکا علیه ویتنام که بیش از ده سال به طول انجامید، بیش از سه

میلیون ویتنامی و پنجاه هزار امریکایی کشته و چندین برابر آن، مجروح شدند. با خروج نیروهای نظامی امریکا از ویتنام، اولین شکست امریکا از کشوری کوچک شکل گرفت و حیثیت بین المللی ایالات متحده امریکا در جهان را لکه دار ساخت.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: آغاز سلطنت "پتر کبیر"، پادشاه شهیر روسیه (۱۶۸۲م)

شرح مناسبت:

پتر کبیر امپراتور نامدار روسیه، در دوازدهم مارس ۱۶۷۲م در مسکو به دنیا آمد. پتر کبیر برادر فئودور، سومین تزار خاندان رومانوف بود. وی در ۲۹ آوریل ۱۶۸۲م در ده سالگی به سلطنت روسیه دست یافت و پس از رسیدن به مقام سلطنت، توسط خواهرش که نیابت سلطنت را به عهده داشت از سلطنت خلع و به دهکده ای نزدیک مسکو تبعید شد. پتر کبیر پس از مدتی سپاهی عظیم فراهم آورد و به جنگ خواهر خویش رفت. پتر در این نبرد پیروز شد. پتر کبیر از آن پس با قاطعیت به سر و سامان دادن به امور داخلی کشورش پرداخت و در امور فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی روسیه، تحولات مهمی به وجود آورد. پتر هم چنین سرزمین های بسیاری را اشغال کرد و قلمرو حکومت خود را گسترش داد. وی مصمم بود تا رعایای نیمه وحشی روس را به تمدن برساند. از این رو بسیاری از مهندسان، معماران، دریانوردان و پزشکان غربی را استخدام کرد و به روسیه فرستاد. او در مسیر تغییر اوضاع اجتماعی و اخلاق قدیمی ملت روس، قدم های سریعی برداشت به طوری که در اواخر سلطنت او، روسیه درشمار ممالک بزرگ اروپا درآمد. پتر آرزو داشت تا روسیه از سمت جنوب به دریاهای گرم متصل شود و این هدف را دنبال می کرد. برای این منظور او و

پادشاهان بعدی تلاش فراوانی از خود نشان دادند و ظلم و ستم زیادی به مردم روا داشتند ولی طی صدها سال بعد نیز به مقصود خود نرسیدند. هرچند در این میان، با تحمیل جنگ های گوناگون با همسایگان خود از قبیل ایران و عثمانی، سرزمین های وسیعی را طی قراردادهای اجباری به تصرف خود درآوردند. پتر کبیر سرانجام پس از چهل و سه سال تزاری و سی و شش سال حکومت در بیست و هشتم ژانویه ۱۷۲۵م در پنجاه و سه سالگی جان سپرد. (ر.ك: ۲۸ ژانویه)

مناسبت ۰۲: تولد "دیوید بن گوریون" بانی رژیم غاصب صهیونیستی (۱۸۸۳م) (ر.ک: ۱ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "راینهارْت دوزی" خاورشناس بزرگ هلندی (۱۸۸۳م)

شرح مناسبت:

راینهارْت دوزی، کتاب شناس، تاریخ دان و خاورشناس معروف هلندی، در ۲۱ فوریه ۱۸۲۰م در این کشور به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در علوم تاریخ و زبان شناسی ادامه داد و در ۲۴ سالگی به اخذ درجه دکترای ادبیات نائل آمد. دوزی گرچه با زبان های فرانسه، آلمانی، یونانی، انگلیسی و لاتین آشنایی داشت اما توجه بیشترش به زبان عربی بود. وی در ابتدا در کتابخانه دانشگاه شهر به مطالعه و فهرست برداری از کتب خطی شرقی پرداخت و در ۳۰ سالگی به عنوان استاد فوق العاده به تدریس در این دانشگاه مشغول شد. دوزی هم چنین علاوه بر مدیریت بخش نسخه های خطی شرقی، به تصحیح و شرح و انتشار متون عربی پرداخت. با این حال، علاقه اصلی دوزی، به تاریخ اندلس و عملکرد مسلمانان بود. وی برای تکمیل مطالعات و تنظیم و نگارش کتاب های خود به چندین کشور اروپایی مسافرت کرد و نسخه های خطی موجود را بررسی نمود. دوزی از آن پس کتاب های متعددی درباره تاریخ اسلام و اعراب نگاشت که تاریخ اسلام از آغاز تا نیمه قرن نوزدهم، تاریخ سیاسی و ادبی عرب در اندلس و نقد کتاب فرازهایی از تاریخ اعراب مغربی از آن جمله است. به طور کلی شهرت اصلی دوزی، به خاطر تحقیقات مفصل او درباره تاریخ اعراب در اسپانیا و نیز فرهنگ تکمیلی قاموس های عربی می باشد. راینهارْت دوزی سرانجام در بیست و نهم آوریل ۱۸۸۳م در شصت و سه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: شکست آلمان نازی از متفقین در آخرین روزهای جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

نیمه دوم جنگ جهانی دوم توأم با شکست و عقب نشینی برای ارتش آلمان بود. در سال ۱۹۴۴م

قسمت اعظم منطقه بالکان از وجود آلمان ها پاک گردید و سپس لهستان و اتریش نیز از اشغال نازی ها خارج شد. آلمان ها از طرف غرب نیز مجبور به عقب نشینی از فرانسه، بلژیک و هلند شدند تا اینکه در جریان حمله متفقین در فوریه ۱۹۴۵م، خطوط دفاعی آلمان شکافته شد. در ماه مارس همان سال متفقین از رود راین گذشته و در بیست و چهارم آوریل نیز روس ها از شرق وارد برلین پایتخت آلمان شدند. هم چنین در پی پیروزی متفقین در ایتالیا، حدود یک میلیون سرباز آلمانی مستقر در این کشور، خود را تسلیم متفقین کردند. این شکست بزرگ در حالی که برلین زیر آتش نیروهای شوروی قرار داشت، هیتلر را از پیروزی در جنگ، کاملاً ناامید کرد و در نهایت، آلمان نازی را به پذیرش شکست مجبور ساخت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "لودْویکْ ویتگِنِشْتائِنْ" فیلسوف معروف اتریشی (۱۹۵۱م)

شرح مناسبت:

لودویک ویتْگنِشْتایْنْ، فیلسوف اتریشی در ۲۶ آوریل ۱۸۸۹م در وین پایتخت اتریش به دنیا آمد. وی در ابتدا به معماری پرداخت ولی پس از چندی به فلسفه روی آورد. لودویک در جریان جنگ جهانی اول، به اسارت دشمن درآمد و در این زمان به نگارش رساله منطقی – فلسفی خود پرداخت. او پس از جنگ به تدریس مشغول شد و یادداشت های فلسفی او در مراکز علمی مورد توجه قرار گرفت. ویتگنِشتاین معتقد بود کار فلسفه عبارت از آن است که امکانی را برای ما فراهم کند که قبل از رفع تناقض، دیدی روشن از وضع امور به دست آوریم. با این حال از دیدگاه وی، فلسفه، فقط همه چیز را در برابر ما می گذارد، نه چیزی را شرح می

دهـد و نه نـتیجه می گیرد. او اسـتدلال می کنـد که جهـان، مسـتقل از اراده من است، از سـوی دیگر، اراده، اولین و مهم ترین عامل خیر و شـر می باشد. رساله منطقی - فلسفی ویتگنشتاین، تلاشی است برای روشن کردن این که ما در مورد چه چیزهایی می توانیم به روش معنـادار سـخن گوییم. آرای او در این رسـاله به فلسـفه پوزیـتیویسم منطقی منجر شـد که در حقیقت شـکل فلسـفی علم گرایی است. بـا این حـال، به زعم برخی، وی در آثـار بعـدی خود به انتقـاد و بازاندیشـی در این رسـاله پرداخت. ویتگنشـتاین، در نهایت، به این نتیجه رسـیده بود که آنچه نمی توان درباره اش سخن گفت، می باید درباره اش خاموش ماند. ویتگنشـتاین هماننـد سـقراط اصـرار دارد کـه لاـزمه درست اندیشـیدن، فهمِ روشن لغـات است. بنـابراین وی از راه تحقیـق در ساختمـان منطقی زبـان، راه را برای درک فلسـفه همـوار سـاخت. عقایـد ویتگنشـتاین بر افکـار تعـداد زیـادی از فلاسـفه تـأثیر گذاشت. لودویک ویتگنشتاین سرانجام در ۲۹ آوریل ۱۹۵۱م در ۶۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تشکیل کمیسیون اقتصادی افریقا توسط سازمان ملل متحد (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

شورای اقتصـادی و اجتمـاعی سازمان ملل متحـد زیرمجموعه مجمع عمومی این سازمان محسوب می شود که از جمله وظائف آن انجام مطالعات در زمینه همکاری های اقتصادی است. این شورا دارای پنج کمیسـیون اقتصادی و منطقه ای نیز می باشد که یکی از آنها کمیسـیون اقتصادی سازمان ملل برای افریقا است که اختصاراً "اکا" خوانده می شود. این کمیسیون در ۲۹ آوریل ۱۹۵۸م توسط شورای اقتصـادی سازمـان ملل تأسـیس گردیـد و هـدف از آن هماهنگ کردن اقـدامات مختلف جهت توسـعه اقتصادی و اجتماعی افریقا، حفظ و تقویت روابط اقتصادی

کشورهای این قاره و عهـده داری و سـرپرستی تحقیقات، پژوهش ها و مطالعات مربوط به مسائل اقتصادی و فنی این سـرزمین می باشد. مرکز و مقر کمیسـیون "اکا" در شـهر آدیس آبابا پایتخت اتیوپی بوده و در سال ۲۰۰۲م، ۵۳ کشور افریقایی در آن عضویت داشته اند.

مناسبت ۰۷: مرگ "آلفرد هیچکاک" کارگردان مشهور قرن بیستم (۱۹۸۰م)

شرح مناسبت:

آلفرد هیچْکاکْ کارگردان معروف سینما در ۱۳ اوت ۱۸۹۹م در خانواده ای یهودی در شـهر لندن به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در یک مدرسه مذهبی گذراند و سپس در رشـته مکانیک و برق به ادامه تحصیل پرداخت. در این هنگام بر اثر علاقه فراوانی که به کـارگردانی و تهیه فیلم هـای جنایی داشت، دوره کلاس کارگردانی را پشت سـر نهاد و چنـد فیلم در انگلسـتان سـاخت. پس از چنـدی شـهرت هیچکاک در انگلسـتان به حـدی رسـید که کمپانی های بزرگ از او خواسـتند تا برایشان فیلم بسـازد. وی در سال ۱۹۳۹ به امریکـا رفت و به سـاخت فیلم مشـغول شـد. هیچکـاک در طی اقـامت چهل ساله در امریکا، فیلم هـایی سـاخت که شـهرت جهـانی یافتنـد و او را به عنوان کارگردانی موفق، معرفی کردنـد. هیچکاک را به عنوان بزرگ ترین متخصـص فن سـینما در قرن اخیر قبول دارند و حتی مخالفانش، این عنوان را با ریاضت به او تفویض می کنند. خاصـیت ذاتی سینمـای وی آن است که بیننـده را مجـذوب کنـد. فیلم هـای هیچکـاک به نـدرت غیر منطقی است. در حقیقتْ کاری که وی انجام می دهد آن است که ماجراهای داسـتانش را بر اساس یک تصادف و تقارن بارز و استثنایی بنا می کند که این تصادف، وضعیت اساسی و عمده داستان او

را تشکیل می دهد. هیچکاک یگانه فیلم سازی است که می تواند افکار یک یا چند شخصیت اثر خویش را بدون توسل به گفتگو، به تصویر برگرداند و به تماشاگر نشان بدهد. از این رو، می توان او را یک فیلم ساز واقع گرا دانست. هیچ فیلم ساز دیگری به جز هیچکاک نمی تواند حقیقت انسانی را آن طور که باید، بازگو کند. هیچکاک کارگردانی است که آثارش به خاطر روشنی و سادگی، در سراسر جهان، بیش از کارهای هر فیلم ساز دیگری، در دسترس درک و بهره تماشاگر قرار دارد. او در عین حال، کارگردانی است که در ساختن فیلم از ظریف ترین و نهفته ترین روابط بین افراد انسان، نظیر ندارد. این کارگردان معروف فیلم های جنایی و دلهره آور، در امریکا توانست محبوبیت زایدالوصفی به دست آوَرَد و فیلم های برجسته ای هم چون رِبه کا، سوءظن، طناب، طلسم شده، زندگی دوزخی و بیگانه ای در ترن را بسازد. آلفرد هیچکاک سرانجام در ۲۹ آوریل ۱۹۸۰م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: کشته شدن ۱۵۰ هزار نفر در جریان توفان بنگلادش (۱۹۹۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: روز اعلام استقلال "هلند" (۱۵۷۶م)

شرح مناسبت:

قیام مردم هلند علیه اسپانیا از سال ۱۵۶۸ اوج گرفت و با اتحاد هفت ایالت هلند، شرایط برای تشکیل یک کشور مستقل مهیّا شد. سرانجام ویلیام سیلنتی رهبر قیام مردم هلند، استقلال این کشور را در روز ۳۰ آوریل ۱۵۷۶م اعلام کرد. اما با وجود اعلام استقلال هلند، سرکوب مردم توسط سربازان اسپانیا ادامه یافت تا آن که در سال ۱۶۰۹، قرارداد صلحی میان رهبران هلند و پادشاه اسپانیا منعقد شد که به منزله به رسمیت شناختن استقلال هلند توسط اسپانیا بود. هلند پس از استقلال به تدریج به اشغال و استعمار سایر کشورها پرداخت و در قرن هفدهم میلادی در ردیف استعمارگران بزرگ اروپایی قرار گرفت، اما این اقتدار در اواخر همین قرن از بین رفت. کشور هلند در شمال غربی اروپا و در همسایگی آلمان و بلژیک قرار گرفته است. مساحت هلند ۴۱/۵۲۶ کیلومتر مربع و جمعیت آن در حدود ۱۶ میلیون نفر است، اما به دلیل رشد منفی جمعیت در این کشور، پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م کمتر از این مقدار شود. پایتخت اقتصادی هلند، آمستردام است اما مقر دولت در شهر لاهه می باشد. نظام سیاسی هلند، مشروطه سلطنتی و ۳۰ آوریل "روز ملکه" در این کشور به عنوان روز ملی هلند نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۲: درگذشت "رابرت بُویْلْ" فیزیک دان و شیمی دان معروف انگلیسی (۱۶۹۱م) (ر.ک: ۲۶ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "جِیمز کوک" دریانورد و کاشف انگلیسی (۱۷۲۸م) (ر.ک: ۴ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "فردریک گائوس" منجم و ریاضی دان نامی آلمان (۱۷۷۷م)

شرح مناسبت:

شارْلْ فردریک گائوس، ریاضی دان نابغه آلمانی در ۳۰ آوریل ۱۷۷۷م در شهر بُرونْشویک آلمان به دنیا آمد. وی از کودکی، شوق و استعداد زیادی در ریاضیات داشت؛ به طوری که در نوزده سالگی بعضی از مسائل ریاضی را که لاینحل مانده بود کشف کرد. گائوس در ۲۴ سالگی کتاب تجسسات حسابی یا کاوش هایی درباره حساب را نگاشت و در آن تئوری اعداد را بنیان نهاد. گائوس توانست اعلام کند که با خطکش و پرگار موفق به ترسیم ۱۷ ضلعی منتظم شده که نخستین پیشرفت در این زمینه پس از دو هزار سال محسوب می شد. بررسی های دانشمندانه او در علم نجوم سبب شدکه درسال ۱۸۰۷م به ریاست رصدخانه گوتینگن برگزیده شود و با طرح برهان های ریاضی خود، مدرک دکترای خود را بگیرد. او در آثار خویش، برخی از دشوارترین مسائل حل نشده را حل کرد و مفاهیم و مسائلی را بیان نمود که تا یک سده بعد، الگویی برای پژوهش به شمار می رفته و هنوز هم دارای اعتبارند. آنالیز هندسه و عناصر بی نهایت کوچک، رشته های دیگری از ریاضیات بودند که گائوس به کاوش و مطالعه در آنها پرداخت و به کشفیات مهمی دست یافت. گائوس، در تاریخ علوم یکی از چهره های درخشان به شمار می رود و در ستاره شناسی نیز، الهام بخش بسیاری از منجمان برجسته می باشد. گائوس اکتشافات خود را طی سال های ۱۷۹۶ تا ۱۸۱۴م در نوزده صفحه که شامل ۱۴۶ اکتشاف مهم بود، نگاشت که همین جزوه چند صفحه ای، گنجینه بزرگی بود که دانشمندان

را به کلی حیران نمود. گـائوس به افتخـارات خود اهمیتی نمی داد و طی سـال هـا از خـانه خـارج نمی شـد. او تنها در طی ۲۷ سـال، فقـط یک بار برای شـرکت در یک کنگره علمی، مسافرت کرد. وی کشـفیاتی نیز در نجوم دارد که او را به عنوان یک منجم مطرح ساخته است، شارل فردریک گائوس سرانجام در ۲۳ فوریه ۱۸۵۵م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "فردریک اوژن دِلاکْروا" نقاش مشهور فرانسوی (۱۷۹۸م) (ر.ک: ۱۳ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت "برتولْتْ بِرشْتْ" شاعر و نویسنده برجسته آلمانی (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

برتـولْتْ برشـتْ نمـایش نـامه نـویس معروف آلمـانی در ۹ فـوریه سـال ۱۸۹۸م در ایـالت اوگسـبورگ آلمـان بـه دنیـا آمـد و تحصـیلاتش را در رشته علوم طبیعی به پایان رساند. برشت در جریان جنگ جهانی اول، به سرودن شعر پرداخت و کم کم در این زمینه تبحر بیشتری کسب کرد. بعـد از جنـگ، ریشه دوانیـدن افکـار نـازیسم در مردم، او را دچـار وحشت کرد و بـا آن به مخالفت برخاست. از آن به بعـد، آثارش ضـد نازیسم بود. با به قـدرت رسـیدن نازی ها در آلمان، او با شـیوه منتقدانه خود به مبارزه فکری با ایـدئولوژی نازیسم پرداخت اما از سوی گشـتاپو مورد تعقیب قرار گرفت و در سال ۱۹۳۳م از کشور گریخت. برشت در خـارج از آلمـان به نشـر یک روزنامه ضـد هیتلری پرداخت لیکن با گسترش جنگ جهانی دوم و پیروزی های اولیه هیتلر، به امریکا سفر کرد و تا دو سال پس از جنگ در این کشور ماند. برشت، سپس به کشورش مراجعت کرد و تا پایان عمر در آلمان زنـدگی نمود. وی درابتـدا به سـبک ناتورالیسم می نوشت و در آثارش نومیدی و رنج دیده می شد. در این مکتب، هنرمنـد به تقلیـد از طـبیعت معتقـد است و سـجایای اخلاـقی افراد و اجتمـاع را مربوط به تـأثیر وضع جسـمی، زیست شـناختی، وراثت و محیـط آنهـا می دانـد. ولی دیری نپاییـد که برشت این سـبک را رهـا کرد و افکـار آزادی طلبـانه خویش را بهتر و با امیدی بیشتر نوشت و انتشار داد. گرچه در این مدت، در سبک برشت تغییر قابل ملاحظه ای پدید آمد،

لیکن هیـچ گـاه دست از عقایـد خود برنـداشت. تئـاترِ برشت، تئـاتر مبارزه است و جنبه اصولی و ارشادی آن، بر جنبه تفریحی غلبه دارد. برشت تئاتر حماسـی را جانشـین تئاتر دراماتیک و سـنتی کرده که هـدفش برانگیختن قوه خیال تماشاگر و افسون او بوده است. برشت رابطه خود را بـا قوه افسونگری نمـایش قطع می کنـد تـا بتوانـد روح قضـاوت و نقـد را در تماشـاگر به کـار انـدازد. برشت توده مردم و تماشاگر را در نمایش سـهیم می کنـد و از آنان مردمی منتقد و نکته بین می سازد، دور از هرگونه صحنه آرایی فریبنده. از نظر برشت، توده وسـیع مردم، خود واقعیت زندگی اجتماعی و سیاسی است که در تئاتر وارد می شود و ناچار است شعور و ادارک خود را به کار اندازد. اما باید گفت که برشت هرجا نمایش را در معرض خطر موعظه سیاسی یا اجتمـاعی می بینـد، بلافاصـله به آن رنگی واقع بینـانه و طـبیعی و سـاده می بخشـد و این قـدرت ناشـی از ادراک خـاص او در پرداخت و فنون بـازی و صـحنه است که وقتی بـا نبوغ نویسـندگی او می آمیزد، او را بزرگ ترین نمـایش نـامه نویس معاصـر آلمـان می سـازد. برشت خـالق آثـاری چون زنـدگی گالیله، آوای طبل ها در شب و مادر دلاور و فرزنـدانش است. هم چنین نمایش نامه های متعددی از او به جای مانده که در اکثر آنها، دوران حکومت نازی ها و مظالم آنها را به تصویر کشیده است. برتولت برشت سرانجام در ۳۰ آوریل ۱۹۵۶م در ۵۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: حمله نظامی امریکا به کامبوج در جنوب آسیا (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

در حالی که ایالات متحده امریکا درگیر جنگ خونین ویتنام

بود، در ۳۰ آوریل ۱۹۷۰م، نیروهای نظامی امریکا، از زمین و هوا به کامبوج، همسایه ویتنام حمله کردند و این کشور آسیای جنوب شرقی را اشغال نمودند. ریچارد نیکسون، رئیس جمهور وقت امریکا، هدف خود از اشغال کامبوج را به دست آوردن فرصت کافی برای خروج سربازان امریکایی از ویتنام اعلام کرد. نیکسون در توجیه اشغال کامبوج می گفت اگر در آزمایش های مختلف، امریکا به عنوان قدرت مندترین کشور جهان، مانند یک غول بیچاره عمل کند، هرج و مرج طلبان، ناسیونالیست ها و کمونیست ها بر ملت های جهان و جوامع مختلفْ حاکم خواهند شد و به این شکل منافع امریکا و جهان سرمایه داری به خطر خواهد افتاد. اشغال کامبوج، امواج مخالفت های امریکایی ها را با جنگ طلبی های سردمداران ایالات متحده افزایش داد. شدت اعتراضات در امریکا به حدی بود که گارد ملی این کشور، دانشجویان امریکایی معترض در دانشگاه ها را به گلوله بست که نمونه بارز آن، کشته شدن دانشجویان امریکایی در دانشگاه اوهایو بود. با افزایش این موج اعتراض، کنگره امریکا با تصویب لا یحه ای، نیکسون را مجبور کرد که نیروهای نظامی امریکا را تا ژوئیه ۱۹۷۰م از کامبوج خارج کند. در نهایت، امریکا در اواخر سال ۱۹۷۰م، به اشغال کامبوج خاتمه داد و خاک این کشور را ترک کرد. با این حال، امریکا، حکومت دست نشانده خود را در کامبوج بر سر کار آورد که پس از شکست امریکا در جنگ ویتنام، این دولت نظامی نیز سرنگون شد. جالب این که درست پنج سال پس از لشکرکشی نظامیان امریکایی به کامبوج، همین غول بیچاره، در ۳۰ آوریل

۱۹۷۵م از ویتنام نیز شکست خورد.

مناسبت ۰۸: پیروزی مردم ویتنام بر امریکا و پایان جنگ ویتنام (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

بـا آغـاز جنـگ ویتنـام و ورود صـدها هزار نفر از تفنـگ داران امریکـایی در ویتنام شـمالی، باعث به وجود آمـدن گروه های چریکی ویت کنـگ جهت مقـابله بـا نیروهای امریکایی گردیـد. امریکا از ۱۹۶۴م حملات وسـیعی را علیه ویتنام شـمالی آغاز کرد به طوری که در مـدت سه سال بیش از ۱۰۰ هزار حمله هـوایی اجرا کرد و بیش از ۲/۵ میلیون تن بمب بر سر مردم ویتنام شمـالی فرو ریخت. تنهـا یکی از آمـار رسـمی دربـاره تلفـات این حمله هـا، رقم ۵۰۰ هزار کشـته را نشان می دهـد. سـرانجام مقاومت نیروهای ویتنام شـمالی باعث تلفات سنگینی بر ارتش ویتنام جنوبی و نیروهای امریکا شد و جرالْدْ فورْدْ رئیس جمهور وقت امریکـا دسـتور خروج بیش از ۲۰۰ هزار تن از سـربازان خود را از ویتنـام صـادر کرد و دو ویتنام با هم متحـد شدنـد. این جنگ نیز هم چون جنگ دو کره به تحریک و پشتیبانی امریکا و شوروی به وقوع پیوست.

مناسبت ۰۹: الحاق ده کشور اروپای شرقی به اتحادیه اروپا (۲۰۰۴م)

شرح مناسبت:

اتحادیه اروپا در حقیقت با امضای پیمان جامعه زغال سـنگ و فولاد اروپا شکل گرفت و یک سال پس از آن در سال ۱۹۵۲م جامعه اروپا تأسـیس شـد. پنج سال پس از آن نیز براساس پیمان رم، جامعه اقتصادی اروپا شـکل گرفت. اما قدم اصـلی در این مسیر در جریان مذاکرات سران اروپا در ماسْتْریخْتْ هلند برداشته شد. در دسامبر ۱۹۹۱م پیمانی به امضاء رهبران اروپایی رسید که به موجب آن از سـال ۱۹۹۳م اتحـادیه اروپا پا به عرصه وجود می گـذاشت. با تأسـیس این اتحادیه، شـهروندان کشورهای عضو، تابعیت اتحادیه را نیز به دست می آوردند. از دیگر اهداف این

قرارداد، پیشبرد وحدت اقتصادی و پولی و نیز وحدتِ سیاسی بود. هم چنین به جریان افتادن یک پول واحد همراه با سیاست خارجی و امنیت مشترک از دیگر توافقات ماستریخت به حساب می آمد. از ژانویه ۲۰۰۲م با رواج یافتن رسمی یورو به عنوان پول واحد اروپایی، اعضای اتحادیه به غیر از انگلستان، دانمارک و سوئد ظرف مدت دو ماه با حذف پول ملی خود، آن را جای گزین پول اصلی کشور، نمودند. پس از چندی هنگامی که اتحادیه اروپا برای پذیرش اعضای جدید اعلام آمادگی نمود کشورهای متعددی از این مسئله استقبال کردند که تقاضای عضویت ۱۰ کشور پذیرفته شد. تا اینکه در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴م این الحاق با جشن در کشورهای اروپایی انجام گرفت. کشورهای لهستان، استونی، لتونی، لیتوانی، مجارستان، اسلوونی، اسلواکی، مالْت، قبرس و جمهوری چک اعضای این اتحادیه را به ۲۵ کشور رساندند و با افزوده شدن جمعیت ۷۵ میلیونی این ۱۰ کشور، اتحادیه اروپا دارای بیش از ۴۵۰ میلیون نفر جمعیت شد. پس از این رویداد رئیس کمیسیون اروپا اظهار امیدواری کرد تا کشورهای دیگر اروپایی به این اتحادیه ملحق شوند، چرا که در نظام نوین جهانی و روند جهانی سازی و از سوی دیگر سلطه یک ابرقدرت، آینده کشورهای اروپایی به توانایی آنها برای متحد ماندن بستگی دارد. مدت کوتاهی پس از این ماجرا، قانون اساسی اروپا نیز به تصویب پارلمان اروپا رسید.

می

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: مرگ پروفسور "گوتْرِیدْ آخِنْ وال" ریاضی دان آلمانی و واضع علم آمار (۱۷۷۱م) (ر.ک: ۲۰ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: ورود ارتش سرخ شوروی به "برلین" پایتخت آلمان در پایان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

با تهاجم همه جانبه نیروهای متفقین علیه قوای آلمان نازی درجریان جنگ جهانی دوم، شکست های پی درپی نصیب آلمان می شد و آلمان نازی روز به روز به اضمحلال بیشتری نزدیک تر می گردید. امریکا و انگلیس در اواخر آوریل ۱۹۴۵م با اعزام هزار بمب افکن بر فراز برلین و بمباران شدید آن، تخریب و آتش سوزی های عظیمی در پایتخت آلمان به راه انداختند و سقوط شهر را آسان تر کردند. در این زمان نیروهای ارتش سرخ شوروی هم به اندازه ای به برلین نزدیک شدند که صدای غرش توپ های آنها در خیابان های پایتخت شنیده می شد. در نهایت، شهر تحت محاصره گرفته شد و نیروهای متفق پس از دور زدن برلین، شروع به پیشروی کردند. در این میان، قدرت مقاومت ارتش آلمان به کلی درهم شکسته شد و سربازان آلمانی نه فقط به علت از دست دادن روحیه و احساس شکست، بلکه به دلیل نرسیدن مهمّات و مواد غذایی، به صورت گروهی تسلیم می شدند. وحدت فرماندهی از میان رفته و هیتلر، کنترل خود را بر باقی مانده ارتش آلمان از دست داده بود. حلقه محاصره برلین ساعت به ساعت تنگ تر می شد و تردیدی باقی نماند که مقاومت آخرین سربازانِ آلمانی نیز تا مدت زمان کوتاهی، به پایان خواهد رسید. از نخستین ساعات بامداد روز سی ام آوریل، حمله نهایی ارتش سرخ برای درهم

شکستن آخرین مقاومت نیروهای هیتلر در برلین آغاز شد و بیش از ۲۴ ساعت به طول نیانجامید که پایتخت آلمان به کلی سقوط کرد. با سقوط برلین

در اول مه ۱۹۴۵م، هیتلر، دیکتاتور نژادپرست آلمان نیز به همراه همسرش خودکشی کرد و آتش جنگ جهانی دوم در اروپا خاموش شد.

مناسبت ۰۳: خودکشی "آدولف هیتلر" رهبر خون خوار آلمان نازی (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

آدولف هیتلر، رهبر پیشین آلمان در بیستم آوریل ۱۸۸۹م در یک خانواده فقیر آلمانی الاصلِ اتریشی به دنیا آمد. زندگی دوران کودکی هیتلر با فقر و تنگ دستی سپری شد و پس از تحصیل در رشته نقشه کشی، با فروش تابلوهای خود، امرار معاش می کرد. هیتلر در ۲۴ سالگی به وطن اصلی خود، آلمان بازگشت و با شروع جنگ جهانی اول، داوطلب خدمت در نظام شد. هیتلر پس از جنگ جهانی اول که در آن ترفیع درجه پیدا کرد و نشان افتخار به دست آورد، توانست با قدرت و نیروی کلام خود به رهبری حزب ناسیونال سوسیالیست کارگری آلمان موسوم به حزب نازی دست یابد. این حزب در طی سالیان بعد تبدیل به دومین حزب عمده آلمان گردید و هیتلر توانست با به دست آوردن ۳۷درصد آرا در انتخابات پارلمانی سال ۱۹۳۳م، حکومت دیکتاتوری خود را آغاز کند. هیتلر از همان ابتدا، هدف های نازیسم را برضد عقاید مارکسیسم، کاپیتالیسم و صهیونیسم با تاکید بر ناسیونالیسم و نظریه نژاد برتر که نژاد آلمان را مافوق دیگر اقوام بشری می دانست، قرار داد. وی برنامه ریزی متمرکزی را برای به سامان آوردن امور متشتت آلمان پس از جنگ عملی ساخت و با نظارت قاطع بر تولید و توزیع، از آلمان کشوری نیرومند و پیشرفته از لحاظ صنعتی پدید آورد. هیتلر هم چنین با گسترش صنایع نظامی، خدمت زیر پرچم را اجباری کرد و شروع به مسلح نمودن سربازان نمود. او در

سال ۱۹۳۶م، بـا موسولینی، دیکتاتور ایتالیا پیمان اتحاد بست و زمینه را برای آغاز جنگ گسترده و جهانی فراهم آورد. در ماه مارس ۱۹۳۸م هیتلر سـرانجام فکری را که از آغـاز زمـام داری درسـر داشت عملی کرد وفرمان حمله به خاک اتریش را صادر نمود. بـا الحـاق سـرزمین اتریش به آلمـان، هیتلر از چکسـلواکی خواست تـا منطقه سودِت را به آلمان ملحق کنـد. دراین میان سکوت قـدرت های منطقه راه را برای زیاده خواهی های هیتلر باز کرد و هیتلر پس از اطمینان ازعـدم مـداخله شوروی، جنگ جهـانی دوم را آغـاز کرد. بـا فروزان شـدن شـعله هـای جنـگ جهـانی دوم، میلیون ها نفر جان خود را از دست دادنـد و ده ها کشور در آن حضور یافتند. در نهایت در پایان جنگ که با شکست آلمان و فتح برلین توسط ارتش سرخ شوروی سابق همراه بـود، آدولف هیتلر در اول مـاه مه ۱۹۴۵م کمی قبـل از رسـیدن سـربازان شوروی به محلّ اقامتش، به ضـرب گلوله ای در ۵۶ سالگی خودکشـی کرد و به زندگی سراسـر قتل و خون ریزی و آدم کشـیِ خود پایان داد. قبل از مرگ هیتلر، همسرش نیز که دو روز قبل از آن به عقد هیتلر درآمده بود، با خوردن کپسول سم، به عمر خود خاتمه داد.

مناسبت ۰۴: اعلام تشکیل اولین دولت جمهوری دموکراتیک سوسیالیست کوبا (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

پس از پیروزی انقلاب کوبا در اول ژانویه ۱۹۵۹م، فیدل کاسترو به عنوان رهبر انقلاب و نظام حکومتی، به اقداماتی اساسی در این کشـور دست زد و بـا انجـام اصـلاحات ارضـی، قـوانین این کشـور را به سوی نظـام سوسـیالیستی هـدایت کرد. ملی کردن کارخانه ها و صنایع و مصادره املاک و اموال سرمایه

داران امریکایی و پس از آن، رخداد حادثه خلیج خوک ها، که امریکا برای سرنگونی کاسترو تدارک دیده بود، باعث شد تا کوبا به اردوگاه شرق بپیوندد. در این راستا، در اول ماه مه ۱۹۶۱م، فیدل کاسترو در جریان یک سخنرانی سه و نیم ساعته، کوبا را به عنوان کشوری سوسیالیست معرفی نمود و الحاق این کشور را به جرگه نظام های مبتنی بر مارکسیسم اعلام کرد. از آن زمان، طرح ها و برنامه های کوبا، به ویژه در بعد اقتصادی بر همین اساس تدوین و اجرا شد. در سال ۱۹۶۲م هیأت مدیره انقلابی وحزب کمونیست این کشور در یک دیگر ادغام گردید و این دو، حزب متحد انقلاب سوسیالیست را تشکیل دادند. از آن زمان به بعد، وقوع حوادث متعدد و پی درپی در اردوگاه شرق، روی کار آمدن اصلاح طلبان و انجام اصلاحات در شوروی و نیز فروپاشی نظام سوسیالیستی در کشور شوروی و اقمار آن، تاثیر چندانی در ساختار حکومتی کوبا نداشته است.

مناسبت ۰۵: ترور "ران سینگها پراماداسا" رئیس جمهور پیشین سری لانکا (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

ران سینگها پراماداسا رئیس جمهور پیشین سری لانکا در ۲۳ ژوئن ۱۹۲۴م در این کشور به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خویش، به عنوان داستان نویس وارد حرفه روزنامه نگاری شد. پراماداسا پس از چندی به حزب کارگران سری لانکا ملحق گردید و سپس به عضویت حزب متحد ملی درآمد. او در سال های بعد وارد فعالیت های سیاسی شد و در سال ۱۹۶۵م به پارلمان سری لانکا راه یافت. پراماداسا پس از پیروزی بزرگ حزبش در انتخابات سال ۱۹۷۷م و تغییر قانون اساسی کشور در سال ۱۹۷۸م به عنوان نخست وزیر سری لانکا انتخاب شد.

وی در دسامبر ۱۹۸۸م در انتخابات ریاست جمهوری نیز به پیروزی رسید و عهده دار این مقام گردید. پرامااداسا در سری لانکا به عنوان یک عنصر ضد صهیونیستی شناخته می شد و در نامساعدترین شرایط سیاسی این کشور و علی رغم تمایل بسیاری از احزاب، روابط سیاسی کشورش را با رژیم صهیونیستی، هم زمان با روز جهانی قدس در سال ۱۹۹۰م قطع کرد. این مسئله خشم صهیونیسم جهانی را برانگیخت و نقشه از میان برداشتن پرامااداسا را طرح ریزی کردند. ران سینگها پرامااداسا سرانجام در اول مه ۱۹۹۳م، هنگامی که در مراسم روز جهانی کارگر شرکت کرده بود، توسط عوامل رژیم صهیونیستی در ۶۹ سالگی ترور شد و به قتل رسید.

مناسبت ۰۶: انتخاب "ماندلا" به عنوان اولین رئیس جمهور سیاه پوست افریقای جنوبی (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

نلسون ماندلا رهبر مبارزان سیاه پوست ضد تبعیض نژادی در جنوب افریقا، در سال ۱۹۱۸م به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۴۴م به کنگره ملی افریقا پیوست و پس از مدتی، رهبری آن را بر عهده گرفت. او در نیمه دوم دهه ۱۹۴۰ و در تمام طول دهه ۱۹۵۰ از چهره های اصلی کنگره ملی افریقا در مبارزات مردمی علیه رژیم تبعیض نژادی به شمار می رفت. نسلون ماندلا در سال ۱۹۶۰م شاخه نظامی کنگره را پایه ریزی کرد و تلفات قابل توجهی به نیروهای دولت آپارتاید وارد آورد. ماندلا در اوت ۱۹۶۲ به اتهام تلاش برای ساقط کردن دولت افریقای جنوبی دستگیر و به حبس ابد محکوم شد. نسلون ماندلا از آن تاریخ تا سال ۱۹۸۹م به مدت ۲۷ سال، در زندان های سیاسی مختلف رژیم نژادپرست افریقای جنوبی به سر برد و به عنوان معروف ترین زندانی سیاسی جهان شناخته شد.

سرانجام در پی تغییرات سیاسی در کادر رهبری رژیم افریقای جنوبی، نلسون ماندلا آزاد شد. آزادی ماندلا و نزدیک شدن دولت آپارتاید به او، به دلیل کم کردن خطر بالقوه این مبارزه سیاه پوست و نیروهایش برضد دولت پروتوریا صورت گرفت. در نهایت، نلسون ماندلا در اول ماه می۱۹۹۴ به عنوان اولین سیاست مدار سیاه پوست به ریاست جمهوری کشور افریقای جنوبی برگزیده شد. ماندلا در پایان دوره پنج ساله ریاست جمهوری خود، داوطلبانه از این سمت کناره گیری کرد و یکی از یاران او در مبارزه برای رفع تبعیض نژادی از افریقای جنوبی، به نام تامبو امبکی به ریاست جمهوری انتخاب گردید.

مناسبت ۰۷: روز ملی "جزایر مارشال" (ر.ک: ۲۲ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: روز جهانی کار و کارگر

شرح مناسبت:

در اول ماه مه سال ۱۸۸۶م، پلیس شیکاگو امریکا با حمله به تظاهرات گسترده کارگران که در مورد مسائل کاری بر پا شده بود، آنان را به خاک و خون کشید. چند روز بعد نیز، دادگاه، چند تن از رهبران کارگران را محاکمه و به مرگ محکوم کرد. در سال ۱۸۸۹م کنگره بین المللی کارگران در پاریس، به پیشنهاد نماینده کارگران امریکا روز اول ماه مه هر سال را به یادبود حادثه کشتار کارگران امریکایی، روز جهانی کارگر نامید و در پی آن، در بسیاری از کشورهای دنیا، کارگران، این روز را گرامی داشتند. در این روز کارگران جهان خاطره اول ماه مه سال ۱۸۸۶ میلادی و کشتار وحشیانه جمع کثیری از کارگران زغال سنگ شیکاگو از سوی پلیس امریکا را زنده می کنند تا بگویند که ستاره سرمایه داری غرب همانند ستاره ماتریالیستی، روزی افول خواهد کرد. مهم ترین سازمانی که هم اکنون به عنوان یک نهاد خودمختار و وابسته به سازمان ملل متحد، متولی مسائل مربوط به کار و کارگر می باشد، سازمان بین المللی کار است. این سازمان از آن جهت در میان سازمان های جهانی، منحصر به فرد است که در تنظیم سیاست های آن، نمایندگان کارگران و کارفرمایان، از حق اظهارنظرِ برابر با نمایندگان دولت ها برخوردارند. از مهم ترین اهداف این سازمان، تصویب کنوانسیون ها و توصیه هایی است که متضمن برقراری معیارهایی در ارتباط با مسائل کارگری در زمینه هایی مانند آزادیِ عضویت در تشکُّل ها، دستمزدها، ساعات و شرایط کار، جبران خسارت های وارده به کارگران، بیمه های اجتماعی، مرخصی

با حقوق، ایمنی صنعتی، خدمات اشتغال و بازرسی مسائل مرتبط می باشند. هم چنین کارشناسان این سازمان از طریق برنامه کمک فنی در زمینه هایی ازقبیل کارآموزی حرفه ای، فنون مدیریت، برنامه ریزی نیروی انسانی، ایمنی و بهداشتِ محیط کار، سیاست های اشتغال، نظام های امنیت اجتماعی، تعاونی ها و صنایع دستی کوچک، به کشورهای عضو، یاری می رسانند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی کاروکارگر

متن:

پیامبر صلی الله علیه وآله: إنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أن يَرى عَبدَهُ تَعِباً فی طَلَبِ الحَلالِ

ترجمه:

خداوند دوست دارد که بنده اش را در جست و جوی روزی حلال خسته ببیند

آدرس:

کنزالعمال، ح ۹۲۰۰.

زیر عنوان:

روز جهانی کاروکارگر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: باكِروا فی طَلَبِ الرِّزقِ و الحَوائجِ فَإنَّ الغُدُوَّ بَرَكَةٌ و نَجاحٌ

ترجمه:

صبح گاهان در جست و جوی روزی و در پی تأمین نیازهای زندگی باشید؛ زیرا برکت و توفیق در صبح گاه نهفته است

آدرس:

کنزالعمال، ح ۹۴۴۵.

زیر عنوان:

روز جهانی کاروکارگر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن سَعی عَلی عِیالِهِ فی طَلَبِ الحَلالِ فَهُوَ فی سَبیلِ اللَّهِ

ترجمه:

هر که برای کسب روزی حلال برای خانواده خود بکوشد، [کوشش او] در راه خدا به شمار است

آدرس:

روضه الواعظین، ص ۵۰۱.

زیر عنوان:

روز جهانی کاروکارگر

متن:

فَقَبَّلَ یَدَهُ [سَعدَ الأنصاریّ] رَسولُ اللَّهِ صلی الله علیه وآله و قالَ: هذِهِ یَدٌ لاتَمَسُّها نارٌ

ترجمه:

پیامبر دست آن کارگر [سعد انصاری] را بوسید وگفت: "این دستی است که آتش به آن نمی رسد

آدرس:

اُسد الغابه، ج ۲، ص ۲۶۹.

زیر عنوان:

روز جهانی کاروکارگر

متن:

امام علی علیه السلام: مَن لَم یَصبِر عَلی کَدِّهِ صَبَرَ عَلَی الإفلاسِ

ترجمه:

هرکس بر رنج کسب وکار صبر نکند، باید رنج نداری را تحمّل کند

آدرس:

غرر الحکم و دررالکلم، ح ۸۹۸۷.

زیر عنوان:

روز جهانی کاروکارگر

متن:

امام کاظم علیه السلام: إنّی لَأعمَلُ فی بَعضِ ضِیاعی

حَتّی أعرَقَ – و إنَّ لی مَن یَکفینی – لِیَعَلَمَ اللّهُ أنّی أطلُبُ الرِّزقَ الحَلالَ

ترجمه:

من در برخی از زمین های کشاورزی ام کار می کنم تا آن که عرق از بدنم سرازیر می شود، در حالی که هستند کسانی که به جای من کار کنند و مرا از کار کردن بی نیاز کنند، ولی من کار می کنم تا خداوند ببیند که در جست و جوی روزی حلالم

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص ۷۷.

زیر عنوان:

حقوق کارگر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: ظُلمُ الأجیرِ أجرَهُ مِنَ الکَبائِرِ

ترجمه:

ظلم در پرداخت مزد کارگر، از گناهان بزرگ است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۳ ص ۱۷۰.

زیر عنوان:

حقوق کارگر

متن:

امام علی علیه السلام: نَهی [رَسُولُ اللّهِ صلی الله علیه وآله] أن یُستَعمَلَ أجیرٌ حَتّی یُعلَمَ ما اُجرَتُهُ

ترجمه:

پیامبر خدا از به کار گرفتن کارگر، پیش از تعیین مزدش نهی فرمود

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج۴، ص۱۰.

زیر عنوان:

حقوق کارگر

متن:

امام علی علیه السلام: اِرحَم مَن دُونَکَ یَرحَمکَ مَن فَوقَکَ

ترجمه:

با فرودست خود مهربان باش تا فرادستت با تو مهربان باشد

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۶۹۶۰.

زیر عنوان:

حقوق کارگر

متن:

امام صادق علیه السلام: أعطِهِم اُجورَهُم قَبلَ أن یَجِفَّ عَرَقُهُم

ترجمه:

پیش از آن که عرق آنان(کارگران) خشک شود، مزدشان را بپرداز

آدرس:

الکافی، ج۵، ص۲۸۹.

زیر عنوان:

حقوق کارگر

متن:

امام صادق علیه السلام: مَنِ استَأجَرَ أجیراً ثُمَّ حَبَسَهُ عَنِ الجُمُعَهِ یَبوءُ بِإثمِهِ وَ إن کانَ هُوَ لَم یَحبِسهُ اشتَرَکا فِی الأجرِ

ترجمه:

هر کس کارگری را به کار گیرد و او را از شرکت در نماز جمعه باز دارد، گناهش را به عهده گرفته است و اگر او را باز ندارد، در اجر او شریک است

آدرس:

تهذیب الأحکام، ج۲، ص۱۷۵.

زیر عنوان:

حقوق کارگر

متن:

مَرَّ شَیخٌ مَکفُوفٌ کَبیرٌ یَسألُ. فَقالَ أمیرُالمُؤمِنینَ: ما هذا؟ فقالُوا: یا أمیرَالمُؤمِنینَ! نَصرانیٌّ. فَقالَ: استَعمَلتُمُوهُ حَتّی إذا

كَبُرَ و عَجزَ مَنَعتُمُوهُ، أنفِقُوا عَلَيهِ مِن بَيتِ المالِ

ترجمه:

پیر مرد فرتوت و نابینایی، در حال گدایی، بر امیرمؤمنان گذشت. امام فرمود: "این مرد کیست و چرا گدایی می کند؟" جواب گفتند: "نصرانی است". امام فرمود: "تا آن زمان که قدرت کار کردن داشت از او کار کشیدید و اینک که پیر شده و قدرت کار کردن ندارد، از تأمین روزی وی دریغ می ورزید؟ از بیت المال زندگی او را تأمین کنید

آدرس:

وسائل الشیعه، ج۱۵، ص۶۶.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: در گذشت "لئوناردو داوینچی" نقاش، مجسمه ساز و معمار معروف ایتالیایی (۱۵۱۹م)

شرح مناسبت:

لئوناردو داوینچی هنرمند شهیر ایتالیایی، در ۱۴ اوت ۱۴۵۲م در دهکده وینچی در نزدیک شهر فلورانس ایتالیا به دنیا آمد و به زودی نبوغش در زمینه های گوناگون هنری آشکار شد. وی از آغاز جوانی به مطالعه طبیعت و بررسی سنگ ها، رودها و کوه ها ... می پرداخت. علاوه بر این، لئوناردو از همان زمان به مجسمه سازی علاقه ای وافر داشت. لذا پدرش وی را به فلورانس فرستاد تا هنر مجسمه سازی و نقاشی را بیاموزد. داوینچی در مدت زمان کوتاهی نقاشی را فرا گرفت و به استادی رسید. وی علاوه بر آن در رشته های مهندسی راه و ساختمان، اخترشناسی، زمین شناسی، کالبدشناسی و هواشناسی استاد بود و اختراعات متعددی در هر رشته به انجام رساند. وی در یادداشت های روزانه خود، طرح های جالبی از زیردریایی، تانک جنگی، لباس غواصی، چترنجات، نیروی جاذبه، اختراع دوربین، اختراع رطوبت سنج و بالگرد و ... کشید که از جمله کارهای علمی و عملی این هنرمند و دانشمند بود. داوینچی با این که فرزند قرون وسطی به شمار می رفت، با این حال، نوآوری و کارهای جالبش، وی را

در زمره پیش قدمان رنسانس قرار داده است. اختراعات و اکتشافات او به قدری زیاد و متنوعند که به راستی انسان را به حیرت می اندازد. حتی گفته می شود که لئوناردو داوینچی در علم و هنر، از هم عصران خود، ده ها و گاهی صدها سال پیش افتاده بود و به جایی رسید که با مردم قرن بیستم، فاصله چندانی نداشت. داوینچی پس از سفر به چند شهر ایتالیا، در سال ۱۵۰۶م به فرانسه رفت و نقاش دربار لویی دوازدهم پادشاه این کشور شد. وی با میکل آنژ دیگر نقاش و مجسمه ساز مشهور هموطن خود معاصر بود و این دو هنرمند نقش مهمی در تکوین هنر دوره رنسانس داشتند. داوینچی نقاشی بزرگ نیز، به شمار می رود که آثارش را با دیدی آینده نگر و ژرف به وجود می آوَرْد. از داوینچی آثار بسیاری برجای مانده ولی اکثراً ناقص و نیمه تمامند زیرا وی با چنان شتابی در عرصه علوم و فنون جولان می کرد که فرصت تکمیل آنها را نمی یافت. با این حال از جمله تابلوهای نقاشی او شام آخر و لبخند ژوکوند است که مهم ترین و زیباترین اثر اوست. هم چنین ساختمان کلیسای جامع میلان، از برجسته ترین آثار معماری داوینچی است. لئوناردو داوینچی سرانجام در ۲ مه ۱۵۱۹م در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: آغاز دوران حکومت تزاری خاندان رومانوف بر سرزمین پهناور روسیه (۱۶۱۳م)

شرح مناسبت:

سه سال پس از حمله لهستان به روسیه، یکی از سرداران روسی آنها را شکست داد و مسکو را از اشغال ارتش لهستان خارج کرد و میخائیل رومانوف به عنوان تزار جدید، بر تخت نشست. از این زمان دوران حکومت ۳۰۴ ساله خاندان رومانوف بر

روسیه آغاز گردید. اگر چه کشور روسیه در زمان حکومت رومانوف ها گسترش یافت اما از لحاظ اقتصادی، پیشرفت چندانی نکرد و استبداد تزارها، مانع از شرکت مردم روسیه در سرنوشت خود بود. در اثر چنین مشکلات سیاسی و اقتصادی، مردم در سال ۱۹۱۷م علیه تزار نیکلای دوم آخرین پادشاه خاندان رومانوف قیام کردند. با سرنگون شدن او، رژیم سوسیالیستی بر روسیه حاکم شد.

مناسبت ۰۳: تولد "کاترین کبیر" ملکه مشهور روسیه (۱۷۲۹م)

شرح مناسبت:

کاترین کبیر، امپراتوریس روسیه، در دوم مه ۱۷۲۹م به دنیا آمد. وی در ۱۵ سالگی با پتر سوم ازدواج کرد. اما پتر سوم، پادشاه روسیه به او علاقه نداشت و او را در ملأ عام مورد اهانت قرار می داد. کاترین با همدستی چند نفر از نزدیکان خود در نهم ژوئیه ۱۷۶۲م در ۳۳ سالگی، هنگامی که پتر سوم از شهر خارج شده بود، خود را امپراتوریس و ملکه روسیه خواند. پتر که ناگهان، چنین ضربه هولناکی خورد، به کلی خود را باخته، بدون مقاومت چندانی، استعفا داد و چند روز بعد درگذشت. در حقیقت او توسط نزدیکان کاترین مسموم شده بود. کاترین در دوران سلطنت خود علی رغم انجام برخی خدمات و اصلاحات، در زندگی مردم فقیر و ستم دیده، رفاه و بهبود به وجود نیاورد تا آن جا که شورش های فراوانی در زمان او برخاست. گفته شده است که در دوره سلطنت او که بیش از سه دهه به طول انجامید، شیوه کشاورزی، اصلاح شده و اصول بانک داری ترویج گردید، ارتش را سازمان داده و سامان بخشید، بیمارستانهایی بنا شده و به طور کلی اقتصاد کشور شکوفا شد. هم چنین وی در تحکیم مسائل آموزش و

فرهنگ روسیه تلاش نمود، اما از سوی دیگر، کاترین اگرچه ملکه روسیه به شمار می رفت اما از لحاظ شخصیتی دچار انحطاط شدید اخلاقی بود و به گفته مورخین با توجه به اینکه خود را یک موجود برتر می پنداشت، از مصاحبت با مردان متعدد دربار ابایی نداشت و فساد و تباهی بر دربار پادشاهی وی غلبه داشت. وی در سیاست خارجی، سیاست توسعه طلبی را دنبال می کرد و تا آن جا که می توانست برای این امر می کوشید. کاترین ۳۳ سال سلطنت کرد و سرانجام در ۱۷ نوامبر ۱۷۹۶م در ۶۶ سالگی درگذشت. وی دارای هوشی سرشار و جسارت و عزمی تمام و حرص و جاه طلبی زیادی بود.

مناسبت ۰۴: تولد "ویلیام موریس" شاعر و نویسنده معروف انگلیسی (۱۸۳۴م)

شرح مناسبت:

ویلیام موریس شاعر و نویسنده انگلیسی در ۲۹ اوت سال ۱۸۳۴م در انگلستان متولد شد. وی تحصیلات خود را در کمبریج گذرانید و مدتی به نقاشی پرداخت. موریس، بعد از چندی با تأسیس یک شرکت، به ایجاد تحول در مبلمان و تزیین منازل اندیشید و با طراحی و تولید پرده های نقش دار، کارهای چوبی، شیشه های رنگی و لوازم سفالی و فلزی آن را عملی نمود. وی در گام بعدی به صحافی و طراحی کتاب روی آورد و با راه اندازی چاپ خانه، کتاب های نفیسی را چاپ نمود. با این همه، بُعد ادبی زندگی موریس، با انتشار نخستین دفتر شعرش در ۲۴ سالگی آغاز شد. این کتاب که دفاع گونور نام داشت، بیانگر شور و دلبستگی موریس به سده های میانه بود. از دیگر آثار او کتاب بهشت خاکی است که مجموعه ای از داستان های شاعرانه را در برمی گیرد.

موریس در کنار شعر و داستان و نثر به ترجمه کتب مختلفی دست زد و از جمله اودیسه اثر هومر را به انگلیسی بازگرداند. ویلیام موریس که سوسیالیستی ثابت قدم بود در اواخر عمر آثاری نیز درباره سوسیالیسم نگاشت که اخبار ناکجا آباد از معروف ترین آنهاست. وی در این اثر که رمانی رؤیای است به ترسیم جامعه ای بدون نقص می پردازد و با سبک خاص خود، باورهای خود را صورتی ادبی می بخشد و در میان آنها از مطالب سبك و مکاشفات استفاده می کند. موریس در این اثر با حذف کارخانه های آلوده سازی، چهره پر لطف طبیعت را باز می یابد و از میان بردن کار زنجیره ای، کارگر را به صنعت گر تبدیل می کند. در جامعه مورد نظر وی، خوشیِ آفریدن چیزهای زیبا، بهترین پاداشی است که ارائه می شود. از دیگر آثار منظوم وی "زیگورد دِ وولسونگ" است که آن را از جهت کمالِ وزن و قدرت مضمون، بهترین اثر شاعرانه موریس دانسته اند. ویلیام موریس شاعر، نقاش، نمایش نامه نویس و ادیب برجسته انگلیسی که به او لقب شاعر اجتماع داده بودند و یکی از پنج شاعر برجسته ادبیات قرن نوزدهم انگلیس است، سرانجام در ۲ ماه مه ۱۸۹۶م در ۶۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: مگر "آلفرد موسه" شاعر و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۸۵۷م)

شرح مناسبت:

آلفرد دو موسه، شاعر و نمایش نامه نویس برجسته فرانسوی در یازدهم دسامبر ۱۸۱۰م در خانواده ای با فرهنگ در پاریس زاده شد. وی دوران کودکی را بسیار آرام و منظم گذراند و از آن زمان به سرودن شعر علاقه نشان داد. موسه شعر می گفت، نقاشی می کرد، به موسیقی دلبستگی خاصی

داشت و مصمم بود که در رشته حقوق یا پزشکی تحصیلات خود را به پایان رساند. در نهایتْ شعر را برگزید و عمر خود را به آن مصروف داشت. آلفرد منظومه های کوچکی ساخت که باب سلیقه مردم عصر بود؛ اشعار نخستین او رنگ خاصی نداشت. نه ملال در آن دیده می شد، نه عصیان و نه اندیشه ای اخلاقی و نه فلسفه خاص. تنها پرتوهایی بود که از قریحه شاعری پیش رس تراوش می کرد که با وجود سن کم او، دارای ترکیبی استادانه و بیانی روان و قالبی زیبا و لطیف بود و نشانه ای از مبتدی بودن شاعر در آنها به چشم نمی خورد. موسه جوانی اجتماعی و خوش محضر بود و به زودی توانست به وسیله استقلال فکری و روحی و ژرف بینی در تحلیل روانی و دارا بودن هوش سرشار، مورد توجه ادبای وقت قرار گیرد. وی در ۱۹ سالگی اولین دیوان شعر خود به نام قصه های اسپانیایی و ایتالیایی را انتشار داد که به سبب رهایی از قواعد بیان و به کار بردن لحن مسخره آمیز و گستاخانه مورد سرزنش قرار گرفت. در هر حال، موسه پس از انتشار این دیوان مقامی خاص در جامعه ادبی فرانسه یافت. موسه در عالم تئاتر نیز با اولین نمایش نامه هایش غوغاها برانگیخت. وی در نمایش نامه های اولیه خود که در ۲۲ سالگی بر صحنه برد، برجسته ترین اندیشه های ادبی و اطلاعاتی درباره الهام شاعرانه که پیش از او کسی درباره آن چیزی ننوشته بود، عرضه کرد. در این زمانْ موسه نظر بدبینانه ای درباره نهضت ادبی عصر خود

بیان داشت و گفت: امروزه دیگر هنر وجود ندارد. وی در ادامه، نمایش نامه های متعددی نگاشت و هم زمان به سرودن شعر نیز پرداخت. فصاحت تغزُّلی، روانی بیان و مسائل عاطفی و احساس های درون موجب شد که شعرهای موسه دردل عامه مردم جای گیرد و او راشاعر بزرگ غنایی معرفی کند. موسه در سی سالگی به پیری زودرس رسید. از بلندپروازی ها در او نشانه ای باقی نماند، سرچشمه تخیلاتش خشک و حساسیتش ضعیف گشت و تا پایان عمر، جز چند منظومه،چند قصه و چندکمدی که گاه در آنها خیال انگیزی، شور، ظرافت و خوش طبعیِ پیشین دیده می شد، اثر مهمی نیافرید. در واقعْ دوره خلاقه هنری موسه، ده سال بیشتر طول نکشید و آثار نمایشی وی پیروزی واقعی و گسترده را در حدود نیم قرن پس از مرگش به دست آورد. نبوغ حقیقی موسه با هیجان های زندگی خصوصیش رابطه بسیار نزدیک داشت و هنگامی که سرچشمه های الهام بخش زندگی او خشک یا ضعیف گشت، خلق آثار هنری او نیز رو به کاهش نهاد. نمایش نامه های اخلاقی و معنوی موسه و استقلال اندیشه او موجب شد که از پایدارترین نویسندگان نیمه اول قرن نوزدهم به شمار آید. موسه از عصر خود پیش بود و آزادی فکر و قدرت تخیل و تیزبینی و ژرف نگری در آثار او درست همان چیزی بود که مردم عصر جدید انتظارش را داشتند. در میان آثار نمایشی آلفرد موسه، کمدیِ با عشق شوخی نمی کنند، لوران ساتچو و شمعدان قابل توجه اند و قطعه شب ها، امید به خداوند و یادگار از آثار مهم

منظوم وی می باشند. آلفرد دو موسه سرانجام در دوم مه ۱۸۵۷م در ۴۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: آغاز جنگ عراق و انگلستان بر سر ادامه سلطه انگلیس بر عراق و چاه های نفت آن (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

با پایان یافتن جنگ جهانی اول و تجزیه امپراتوری عثمانی، عراق تحت سرپرستی و قیمومیت استعمار بریتانیا قرار گرفت. انگلیس نیز امیر فیصل پسر حسین حاکم مکه را به پادشاهی عراق برگزید. اما به تدریج احزاب سیاسی در عراق فعال شدند و تلاش هایی برای استقلال عراق صورت گرفت. از جمله، رشید عالی گیلانی، که از استقلال طلبان عراق بود، در جریان جنگ جهانی دوم، مبارزه با استعمار انگلیس را به امید حمایت آلمان آغاز کرد و ریاست دولت را بر عهده گرفت. ولی کمک آلمان به وی نرسید و انگلیس پس از شکست دادن استقلال طلبان، بار دیگر عراق را اشغال کرد. رشید عالی نیز پس از شکست به خارج از عراق گریخت. اما علت اصلی بروز این درگیری، ادامه سلطه انگلیس بر چاه های نفت عراق و هم چنین مداخله در امور داخلی این کشور بود.

مناسبت ۰۷: سقوط برلین پایتخت آلمان در آخرین روزهای جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۳۹م آغاز شد و اگرچه در ابتدای کار، نیروهای آلمانی با سرعت به پیش می رفتند و مناطق گسترده ای از اروپا را در اختیار می گرفتند اما از نیمه های جنگ به ویژه پس از ورود به جنگ طاقت فرسا با شوروی، نیروهای آلمانی تحلیل رفتند و از سوی دیگر متفقین نیز با بازسازی ارتش های خود و با کمک امریکا که دور از صحنه جنگ بود، توانستند سیر نزولی و روند اضمحلال رایش سوم را در آلمان رقم زنند. پس از چندی، با حمله متفقین، فرانسه از اشغال آلمان خارج شد و این نیروها با گذشتن از رودخانه راین وارد خاک آلمان شدند. از اوایل سال ۱۹۴۵م نیروهای

شوروی که موفق به اخراج آلمانی ها از خاک خود شده بودند، به سرعت به طرف شرق آلمان حرکت کردند. در اواخر آوریل همان سال بعد از بمباران های شدید هوایی، نیروهای زمینی شوروی وارد برلین شدند و در جریان جنگ شدید و خونین موفق به تصرف این شهر شدند. در اول مه ۱۹۴۵م هیتلر، پیشوای نازی ها که به خیال تصرف جهان و اِعمال حاکمیت قدرت و اندیشه نژاد برتر، جهان را به کام جنگ خونین کشانیده بود، خودکشی نمود و با سقوط کامل نظام سیاسی آلمان، جنگ جهانی دوم به پایان رسید. اما کشور آلمان و شهر برلین در قسمت شرقی تحت سیطره نظام سوسیالیستی و در بخش غربی در چهارچوب نظام سرمایه داری قرار گرفت و تا اوایل دهه ۱۹۹۰م به صورت کشور و شهری دو پاره به حیات سیاسی خود ادامه داد.

مناسبت ۰۸: تسلیم دو میلیون سرباز آلمانی در ایتالیا به ارتش امریکا در پایان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: درگذشت "جیلبِرْتْ مورای" فیلسوف انگلیسی (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

جیلبرت مورای، فیلسوف و محقق انگلیسی در دوم ژانویه ۱۸۶۶م در سیدنی استرالیا به دنیا آمد. وی در ۱۱ سالگی راهی انگلستان شد و پس از تکمیل تحصیلات خود، از سی سالگی به عنوان استاد ادبیات و فلسفه یونانی در دانشگاه آکسفورد به تدریس پرداخت. مورای هم زمان تعدادی از داستان ها و نمایش نامه های یونانی را به شعر انگلیسی ترجمه کرد و در باب فرهنگ دنیای قدیم درتطبیق با مشکلات دنیای جدید، رسالات و مقالات بسیار نگاشت. وی در تحقیقات خود به این نتیجه رسید که دین یونانی، در اصل، صبغه و رنگ یکتاپرستی داشته و خدایان متعدد یونانی، جنبه ها و وجه های مختلف خدا هستند. مورای براین اعتقاد بود که در فرهنگ شرک آلود باستان، پایین ترین و بالاترین مرتبه فکر بشر را می توان دید. او هم چنین عقیده داشت که از یک سو خرافات وحشت زا و ابتدایی و از سوی دیگر تعالی فکری جهانیان نشأت گرفته از ادبیات یونان باستان است. مورای پس از جنگ جهانی اول نیز خودش را صرف مسئله جامعه ملل کرد. از مورای آثاری برجای مانده که تاریخ ادبیات یونان، سنت کلاسیک در شعر و آزمایش این نسل از آن جمله اند. جیلبرت مورای سرانجام در دوم مه ۱۹۵۷م در ۹۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: آغاز جنگ دریایی انگلیس و آرژانتین بر سر جزایر فالْکْ لَند (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

جزایر فالْکْ لند (مالویناس) که در مجاورت آرژانتین و نزدیک قطب جنوب واقع شده اند، در سال ۱۸۳۲م به اشغال انگلستان درآمدند. با این حال، آرژانتین همواره این جزایر را متعلق به خود می دانست. در دوم آوریل ۱۹۸۲م، حکومت ژنرال ها در آرژانتین هم که برای تحکیم موقعیت

داخلی خود در پی یک ماجراجویی نظامی بودند، این جزایر را تصرف کردند. هرچند دولت آرژانتین به دلیل بی اهمیت بودن موقعیت این جزایر و بُعد مسافت انگلستان تا آرژانتین و نیز مخارج سنگین لشکرکشی به فالْکْ لند توقع واکنش خاصی از جانب انگلیس نداشت ولی عکس العمل مارگارت تاچر، نخست وزیر وقت انگلستان شدیدتر از حد مورد تصور ژنرال ها بود. خانم تاچر طی نطقی تهدید کرد که اگر آرژانتینْ این جزایر را ترک نکند و غرامت این عمل را نپردازد، از جانب انگلیس مورد تهاجم قرار خواهد گرفت. با بی اعتنایی آرژانتین به این تهدید، خانم تاچر با بزرگ ترین و پرخرج ترین لشکرکشی نظامی انگلستان پس از جنگ جهانی دوم، به جنگ آرژانتینی ها رفت و پس از طی دوازده هزار کیلومتر، نبرد دریایی سختی از روز دوم مه ۱۹۸۲م بین ناوگان دریای دو طرف، در منطقه روی داد. در نهایت جنگ فالک لند پس از چهل روز با تسلیم باقی مانده نیروهای آرژانتینی در ۱۴ ژوئن پایان یافت. جنگ فالک لند با وجود مخارج بسیار سنگین آن، باعث شد تا خانم تاچر در میان انگلیسی ها به بانوی آهنین ملقب گردد.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: آغاز قیام "ژانْدارْکْ" دوشیزه میهن پرست فرانسوی علیه انگلستان (۱۴۲۹م)

شرح مناسبت:

ژانْدارْکْ، دختری فرانسوی بود که در ششم ژانویه ۱۴۱۲م در دامرِیِ این کشور به دنیا آمد. وی هنگامی که نوجوانی بیش نبود و خاک کشورش عرصه تاخت و تاز نیروهای انگلیسی بود، در عالم رؤیا خود را مامور دید که به نجات کشور برخیزد. در ابتدا، ادعای او مورد تمسخر و استهزا واقع می شد اما با اصرار فراوان، توانست فرماندهی ارتشی را که پادشاه فرانسه در اختیار او

قرار داده بود به عهـده بگیرد و بـا شـکست دادن سـپاهیان انگلیسـی، آنان را از شـمال فرانسه بیرون رانَـد. ژانـدارک در جریان تسـخیر پاریس اسـیر شد و به انگلیسـی ها تحویل گردید. ژاندارک سـرانجام در یک محاکمه فرمایشی در کلیسای انگلیسی به ارتـداد و جـادوگری متهم و سـپس در ۳۰ مه سـال ۱۴۳۱ در نوزده سـالگی، زنـده زنـده در آتش سوزانـده شـد. به این ترتیب ژانـدارک به قهرمان ملی فرانسه تبدیل شد و فرانسویان همه ساله برای بزرگ داشت وی در چنین روزی، به نام عید ژاندارک، جشن ملی برگزار می کنند.

مناسبت ۰۲: کشف جزایر "جامائیکا" در امریکای مرکزی توسط "کریستف کلمب" (۱۴۹۴م)

شرح مناسبت:

نـام جامائیکـا در زبـان اقوام ملی به مفهوم سـرزمین چشـمه سارهـا به کار رفته است. کشور جامائیکا در امریکای مرکزی و در دریـای کارائیب قرار دارد. جامائیکا در سال ۱۴۹۴م توسط کریسـتف کلمب کشف شـد. این کشور تا نیمه قرن هفـدهم تحت سلطه اسـپانیا بود و اسـپانیایی ها کشت نیشـکر و پنبه و پرورش دام را در آنجا رواج دادنـد. انگلیسـی ها طی سال های ۱۵۹۶ و ۱۶۳۶ به جامائیکـا حمله کردنـد و سـرانجام در سـال ۱۶۵۵م اسـپانیایی هـا را مغلوب نمودنـد و خود بر سراسـر جامائیکا تسـلط یافتند. مردم جامائیکا با مبارزات اسـتقلال طلبانه خود توانستند در سال ۱۹۶۲م اسـتقلال یافته و خود سرنوشت کشورشان را در دست گیرنـد. جامائیکـا پس از اسـتقلال روابـط نزدیـک خود را بـا انگلسـتان در جامعه کشورهای مشترک المنافع حفظ کرده است. (ر.ک: ۶ اوت)

مناسبت ۰۳: تولد "کوندامین" ریاضی دان و جهانگرد فرانسوی (۱۷۰۱م)

شرح مناسبت:

کونـدامین، ریاضـی دان، سیاح و مهنـدس معروف فرانسوی در سوم مه ۱۷۰۱م در پاریس به دنیا آمـد. وی گرچه تحصـیلات مرتبی نـداشت ولی به سـبب علاقه فراوانی که به جغرافیا و ریاضـیات پیدا کرد، به مطالعه درباره این علوم پرداخت و دانشـمند مشـهوری شد. کوندامین در سال ۱۷۳۵م به همراه دانشـمندان آکادمی علوم فرانسه، درصدد شـناختن شـکل حقیقی کره زمین برآمـد. این تلاش به کشف برآمـدگی خط اسـتوا و فرو رفتگی دو قطب شـمال و جنوب انجامید. هم چنین کوندامین در رأس یک گروه علمی، برای اندازه گیری یک قوس نصف النهار کره زمین و با هدف تلاش برای شناخت شکل زمین به کشور پرو در امریکای جنوبی که در نزدیکی خط استوا بود، رفت و طی ده سال این عمل را

به انجام رساند. کوندامین سرانجام در ۲۸ دسامبر ۱۷۷۴م در ۷۳سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "رابرت پیری" دریانورد امریکایی و کاشف قطب شمال (۱۸۵۶م) (ر.ک: ۱۸ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد خانم "گُلدا مایر" سیاست مدار و نخست وزیر پیشین رژیم صهیونیستی (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

گُلدا مایویچ مایر، نخست وزیر پیشین رژیم صهیونیستی، در سوم ماه مه ۱۸۹۸م در شهر کِیِف اوکراین به دنیا آمد. وی در ۸ سالگی به همراه خانواده اش راهی امریکا شد و از همان آغاز به نهضت صهیونیستی در امریکا پیوست. گلدا در ۲۳ سالگی عازم بیت المقدس شد و این در حالی بود که به تازگی فلسطین، تحت قیمومیت انگلیس درآمده بود و عملیات انتقال تدریجی یهودیان به سرزمین فلسطین آغاز شده بود. وی طی سال های بعد، با گروه های زیرزمینی یهود و سایر تشکیلات پنهانی صهیونیستی که به کار انتقال یهودیان اروپا به فلسطین مشغول بودند همکاری های فراوان داشت. این مساله به طور طبیعی باعث شده بود که وی غالب اوقات بیرون از خانه باشد. این امر به زندگی زناشویی گلدا مایر لطمه بزرگی زد و به طوری که چند سال قبل از تأسیس رژیم صهیونیستی، شوهرش او را طلاق داد و خانم مایر تا پایان عمر بیوه ماند. او در این سال ها توانست در رأس تشکیلات مالی سازمان های یهود، میلیون ها دلار برای مسلح کردن اسرائیل آتی جمع آوری کند. مایر حتی پس از ازدواجش، به صورتی جدی یا سمبلیک از طریق فحشا و خودفروشی تلاش می کرد پول بیشتری برای تشکیلات مخفی صهیونیست ها به دست آورد. بعد از تشکیل دولت اسرائیل، گُلدامایر بلافاصله وارد فعالیت های سیاسی شد و در همان زمان به عنوان سفیر رژیم صهیونیستی در مسکو مشغول به کار گردید. مایر از سال ۱۹۴۹ تا ۱۹۵۶م نیز به وزارت کار برگزیده شد و از آن پس

به مـدت ده سـال، وزارت خـارجه این رژیم را برعهـده گرفت. او در این مـدت بیش از هر کس به مسـافرت در سراسـر جهان پرداخت. گلـدا مـایر در نهـایت در انتخابـات پارلمـانی رژیم صـهیونیستی در سال ۱۹۶۹م بـه پیروزی رســید و در راس دولت صهیونیستی قرار گرفت. وی این سـمت را به مـدت ۵ سال تا سال ۱۹۷۴م حفـظ کرد امـا در دهم آوریل این سال به دلیل اوج گیری مخالفت اعضای حزب کارگر که گلدامایر نیز عضو آن بود، از مقام نخست وزیری رژیم اسرائیل استعفا کرد. گلدا مایر سرانجام در سال ۱۹۷۸م در هشـتاد سالگی درگـذشت. گلـدا مایر، علاوه بر این که در یکی از بحرانی ترین ادوار حیات سـی ساله حکومت اسـرائیل، زمام امور این رژیم را در دست داشـته، از بدو تشکیل رژیم صهیونیستی، در سیاست داخلی و خارجی این دولت غـاصب نیز نقش موثری ایفا کرده است. وی هم چنین از بنیان گـذاران رژیمی بوده است که با همه کوچکی خود، به علت اتکا به امریکا و به دلیل نقشـی که به دست یهودیان امریکا درتعیین خط مشی سیاسی آن دولت بازی می کند،یکی از مهره های اصلی سیاست بین المللی به شمار می آید. در یک تحلیل نهایی از شخصیت گلدا مایر که به مادربزرگ اسرائیل نیز معروف است، بایـد گفت که او بی تردیـد یکی از خشن ترین و بی رحم ترین زنـان زمـام دار جهـان بوده و تعصب او دربـاره صهیونیسم، بهترین گواه این نظر است. او در سـخنرانی هـا و مصـاحبه های متعـدد خود درباره مسـئله فلسـطین، همواره در نفی هویت این ملت کوشیده وسیاست خشن

حکومت خود و اسلاف واخلافش را نسبت به فلسطینی ها با این منطق توجیه نموده که چون آنها می خواهند ما را از میان بردارند،ما هم حق نابودی آنها را داریم.

مناسبت ۰۶: آغاز جنبش عظیم دانشجویی فرانسه از پاریس (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

در طی سال های دهه ۱۹۶۰م دانشجویان فرانسوی به سیاست های آموزشی دولت معترض بودند و در مدت کوتاهی، کارگران فرانسوی نیز که از وضعیت رفاهی و کمبود دستمزد ناراضی بودند به دانشجویان معترض پیوستند. این قیام بزرگ به زودی رنگ سیاسی به خود گرفت و حتی برخی دیگر از کشورها چون آلمان غربی، انگلیس، ایتالیا، اسپانیا و امریکا را تحت تأثیر قرار داد. دانشجویان ناراضی، خواستار اصلاحات اجتماعی به سود اقشار کم در آمد و قطع نفوذ و دخالت امریکا در اروپا بودند. تا پایان ماه مه، هسته مرکزی جنبش دانشجویی، تظاهرات و اعتصابات گسترده ای را در فرانسه ترتیب داد که با دخالت پلیس، شدیداً به خشونت گرایید. این جنبش سرانجام با پذیرفتن برخی درخواست های رفاهی کارگران و دانشجویان، توسط دولت فرانسه فروکش کرد.

مناسبت ۰۷: مرگ "ادگار هُووِر" رئیس سازمان پلیس مخفی امریکا (۱۹۷۲م)

شرح مناسبت:

ادگار هوور،رئیس پیشین پلیس مخفی اف.بی.آی یا اداره آگاهی امریکا و معمار اصلی این سازمان، در اول ژانویه ۱۸۹۵م به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات خود، وارد اداره آگاهی امریکا شد. وی به سرعت مدارج ترقی را دراین سازمان طی کرد، به طوری که در ۲۶ سالگی فرد شماره دو اف.بی.آی بود و در ۲۹ سالگی به ریاست اف.بی.آی منصوب شد. هوور در زمان ریاست هشت رئیس جمهور امریکا در رأس بزرگ ترین سازمان پلیس مخفی جهان قرار داشت. او در حدود نیم قرن از عمرش را در مقام ریاست این سازمان صرف مبارزه با کمونیسم و گروه های چپ گرا کرد. هرچند اف.بی.آی در سال ۱۹۰۸م تأسیس شده بود اما عملا قدرت و اقتدار خود را از زمان ریاست ادگارهوور براین سازمان به دست

آورد. هوور از اف.بی.آی، یک سازمان هراس انگیز و مجهز، با پیچیـده ترین وسایل الکتریکی نظارت و جاسوسـی در امریکا به وجود آورد. او در سـال هـای جنـگ دوم جهانی و شدیـدتر از آن در سالهای جنگ ویتنام به بهانه تامین امنیت ملی امریکا، حـتی مکالمـات تلفنی افراد عـادی امریکـا را تحـت کنـترل اف.بی.آی درآورده بـود. اف.بی.آی در دوران ریـاست هـوور در کشف بسـیاری از جریان ها و شبکه های سیاسی مخفی، موفق تر و پیشتازتر از سازمان جاسوسی امریکا، سیا، عمل می کرد. او برای یک صد میلیون نفر از جمعیت امریکا پرونده های مکتوب شامل تمام خصوصیات تشکیل داد و آنها را آرشیو کرده بود. ادگار هوور سرانجام در سوم ماه مه ۱۹۷۲م در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: روز ملی "لهستان"

شرح مناسبت:

کشور لهسـتان در مرکز اروپا و کرانه جنوبی دریای بالتیک، بین کشورهای روسـیه، آلمان، چک و اوکراین جای گرفته است. مساحت لهسـتان بعـد از تغییر مرزها در جنگ جهانی دوم در حدود ۳۱۲/۶۸۵ کیلومتر مربع گردیـد و جمعیت آن قریب به ۳۹ میلیـون نفر است. به دلیـل عـدم رشـد جمعیت پیش بینی جمعیت لهسـتان تـا سـال ۲۰۲۵ از چهـل میلیون نفر نیز تجـاوز نکنـد. پایتخت لهسـتان شـهر ورشو و از شـهرهای مهم آن لودز، کراکوف و وروتسلاف می باشد. بیش از ۹۰٪ مردم این کشور پیرو مـذهب کاتولیک و بقیه عمـدتاً مسـیحی ارتـدوکس هسـتند. لهسـتان از نخستین کشورهای اروپای مرکزی است که یک نظام دمکراتیک را جای گزین نظام کمونیستی سابق خود نموده است. لهسـتان که نام آن به زبان محلی "پوسـکا" می باشـد تاریخ کهنی دارد. سوم ماه مه سال ۱۷۹۱م سال روز تصویب

قانون اساسی در لهستان به نام روز ملی لهستان نام گذاری شده است. کشور لهستان از نظر اقتصادی از جمله کشورهای پیشرفته و بالنسبه ثروت مند اروپای مرکزی است. (ر.ك: ۱۱ نوامبر)

مناسبت ۰۹: روز جهانی مطبوعات

شرح مناسبت:

مکتوبات و نوشته هایی که چاپ و انتشار می یابند و برای مطالعه در دسترس عموم مردم قرار می گیرند اعم از کتاب، مجله، ماهنامه و ... را مطبوعات می نامند. اما در عرف عام، مطبوعات بیشتر به روزنامه ها و مجله هایی اطلاق می شود که اخبار روز و جدید در آن به چاپ رسیده باشد. از این رو، به پیشنهاد یونسکو و تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نوامبر ۱۹۹۱م، روز سوم ماه مه (برابر با سیزدهم اردیبهشت) هر سال به عنوان روز جهانی مطبوعات شناخته شده است. امروزه مطبوعات در زمینه مسائل تحلیلی، سرعت در اطلاع رسانی، حرکت و پیش بینی برخی از وقایع و رویدادها و ارائه آگاهی های لازم به جامعه برای بالا بردن حساسیت مردم نسبت به واقعیات اجتماعی نقش مهمی دارند.

مناسبت ۱۰: روز خورشید

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: یورش سپاه ابرهه به مکه مکرمه معروف به حادثه عامُ الفیل (۵۷۰م)

شرح مناسبت:

واقعه عام الفیل، مهم ترین حادثه سال های تاریخی عرب و یکی از مبدأهای تاریخ آن قوم است که به مناسبت لشکرکشی ابرهه با سپاه فیل به قصد ویران کردن خانه کعبه بدین نام خوانده می شود. به قول مورخین اسلامی، این حادثه در سال چهلم حکومت انوشیروان، برابر با چهارم ماه مه سال ۵۷۰ م و مطابق با سال ۲۱۶ تاریخ عرب جاهلی بوده است. از مجموع نوشته های مورخین و مفسرین در این باب چنین برمی آید که ابرهه ابن صباح الاشرم که در یمن نماینده نجاشی پادشاه حبشه بود، کنیسه ای در شهر صنعا بنا کرد و این کنیسه را به انواع نقش های زیبا و سیم و زر آراست. سپس به نجاشی نامه نوشت که حاجیان عرب را از مکه به آن جا متمایل کند تا افتخار همیشگی آن برای نجاشی باشد. عرب ها که این ماجرا را شنیدند در خشم شدند و یکی از ایشان رفت و آن کنیسه را به نجاست آلوده ساخت که باعث خشم ابرهه شد. هم چنین گفته اند دسته ای از بازرگانان قریش به حبشه رفتند و چون هوا سرد بود به کلیسایی پناه بردند و آتشی افروختند. بعد از آن، آتش را رها کرده و رفتند. بر اثر وزیدن باد، کلیسا آتش گرفت و سوخت. نجاشی پس ازشنیدن این ماجرا، ابرهه را با گروه بسیاری از حبشیان به همراه فیل های بزرگ، به جنگ عرب فرستاد. وقتی خبر حمله ابرهه به اهل مکه رسید، همگی به جز چند نفر به کوه ها و دره های اطراف پناه

بردنـد. ابرهه در ابتـدا دسـتور غـارت اموال قریش را صـادر کرد و روز بعـد به عزم ویران کردن خانه کعبه بیرون آمـد. در این میان، خداوند، دسـته دسته مرغ هایی به شکل پرستو و به نام ابابیل فرستاد که هر کدام سه سنگ داشتند. یکی در منقار و دو تا در چنگال. در بالای سـر هر مردی از سـپاهیان ابرهه یکی از آن مرغان می ایستاد و با افکندن سنگی، او را هلاک می کرد. به این ترتیب، خداوند کعبه و اهل مکه را از شر ابرهه رهایی بخشید و خانه خود را نصرت داد. از آن به بعد، این واقعه را به دلیل حضور فیل های فراوان در لشـکر ابرهه، سال فیل یا عام الفیل نامیدنـد. هم چنین حضـرت محمد(ص) پیامبر بزرگ اسـلام، در این سال و در این شهر به دنیا آمد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ژان فوکه" نقاش شهیر فرانسوی (۱۴۸۰م)

شرح مناسبت:

ژان فـوکه، نقـاش معروف فرانسوی، در ۱۸ اوت ۱۴۲۵م در شـهر تـور فرانسه به دنیـا آمـد. وی از کـودکی و نوجـوانی به هنر گرایید و محیط خانواده، این پیشـرفت را برای او مهیا نمود. همه افراد خانواده فوکه، با هنر آشـنایی داشـتند و خود او نیز علاوه بر نقاشـی، به هنر مینیاتور سازی نیز آشـنا بود. وی بعـدها نقاش رسـمی دربار فرانسه شـد و آثار متعـدد ارزش منـدی به وجود آورد. شـهرت فوکه به خاطر تـذهیب های زیبایی است که از او به یادگار مانده است. وی یکی از خلّاقان هنر فرانسه به شـمار می رود که همیشه دقت داشت تـا آثـارش به طـبیعت نزدیـک باشـد. ژان فـوکه یکی از بزرگ ترین پدیـد آورنـدگان مکتب نقاشی فرانسه و از پیش

گامان این هنر در اروپا می باشد. چهره شارْل و مریم عذرا(س) از جمله آثار مشـهور اوست. ژان فوکه سـرانجام در چهارم ماه مه ۱۴۸۰ در ۵۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: کشف سرزمین "کاستاریکا" توسط "کریستف کلمب" (۱۵۰۲م)

شرح مناسبت:

سرزمین کاسـتاریکا در چهارمین سـفر اکتشافی کریسـتف کلمب کشف شد. این کشور به مدت سه قرن، مسـتعمره اسپانیا بود. اما اسـتعمارگران اسپانیایی سرانجام در سال ۱۸۲۱م بر اثر فشار اسـتقلال طلبانِ کاسـتاریکا مجبور به ترک این سـرزمین شدند. کاستاریکا در امریکای مرکزی با مساحتی بیش از ۵۱ هزار کیلومتر مربع و در همسایگی نیکاراگوئه و پاناما واقع است. (ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۰۴: امضای عهدنامه "فین کن اشتایْن" بین ایران و فرانسه (۱۸۰۷م)

شرح مناسبت:

به دنبـال حملات پی درپی قوای روسـیه به مناطق شـمالی ایران، دولت ایران برای دفع این حملات، ابتـدا از انگلسـتان تقاضای کمک کرد. لیکن انگلیسـی ها به علت اتحاد با روسـیه بر ضـد فرانسه، حاضـر به همکاری با ایران نشدند. ناچار دولت ایران به نـاپلئون بُناپـارت امـپراتور فرانسه توسـل جست و نـاپلئون نیز که برای مقـابله بـا انگلسـتان به یـک متحـد در منطقه نیـاز داشـت درخواست ایران را پذیرفت. از این رو بین طرفین، عهدنامه ای به نام فین کن اشـتاین منعقد شد. به موجب این قرارداد، فرانسـه تعهـد کرد که بـا ارسال اسـلحه و کارشـناس نظامی، ایران را در باز پس گیری گرجسـتان و دیگر متصـرفات روسـیه در خاک ایران یـاری کنـد. در برابر، ایران تعهـد سپرد که تمامی روابط سیاسـی و تجاری خود را با انگلسـتان قطع و به این کشور اعلان جنگ دهد و در جنگ فرانسه با انگلیس و روس، متحد فرانسه باشد. هم چنین اگر ناپلئون بخواهد از ایران به هند که مستعمره انگلیس بود، لشکرکشـی کنـد، ایران امکانـات خود را برای عبور سـپاهیان فرانسه در اختیـار آنهـا قرار دهـد. پس از انعقاد این پیمان، گروهی از مستشاران نظامی به فرماندهی ژنرال گاردان به ایران آمدند تا

به لشکریان ایران رسم جنگ های اروپایی بیاموزند. این معاهده دیری نپایید و ناپلئون بر خلاف قرار خود، پس از مدتی با روسیه طرح دوستی ریخت و مستشاران فرانسوی، ایران را ترک کردند.

مناسبت ۰۵: تولد "لوکور بوزیه" معمار بزرگ قرن بیستم (۱۸۸۷م)

شرح مناسبت:

لوکور بوزیه، معمار معروف در چهارم مه ۱۸۸۷م در شهر لاشودوفوند در سوئیس به دنیا آمد. پدرش که ساعت ساز بود، او را در ۱۳ سالگی به مدرسه صنعتی فرستاد تا ساعت سازی بیاموزد، ولی پس از مدتی، لوکور بوزیه نام خود را در فن معماری ثبت نمود. در ۱۷ سالگی اولین نقشه خانه خودشان را به بهترین وجه کشید و پس از چندی بنگاه مستقل معماری در پاریس تأسیس کرد. لوکور بوزیه در این هنگام، مطالعات قابل توجهی در مورد صنعتی کردن ساختمان، نه فقط به طریق تئوری بلکه از راه اجرایی، به عمل آورد. وی از راه علم و تجربه شخصی به نتایجی دست یافت که هرگز از هیچ گونه تعلیم دانشگاهی نمی توانست آن ها را به دست آوَرد. او در سال ۱۹۲۰، مجله ادبی و هنری روح تازه را منتشر کرد و با انتشار مقالات تجدد خواهانه خود، برضد مِتُدهای کهنه معماری مطالبی نگاشت. وی در این سال ها طرح ها و ماکت های فراوان و سرشار از اندیشه های خاص خود به وجود آورد و ساختمان ها و هم چنین چندین شهر را به شیوه نوین طراحی نمود و تئوری های خود را به مرحله اجرا رساند. فلسفه لوکور بوزیه در مورد معماری شهرها، پیشنهاد شهرهای عمودی است که برای هر خانواده، حداکثر خصوصیات و استقلال داخلی و نیز تجهیزات لازم عمومی را فراهم آوَرَد. با

وجود تنوع شکلی فراوان در کارهای لوکوبوزیه، کار معماری وی هرگز وحدت خود را از دست نداده است، چنانچه با تقلید و تکرار، اَشکال و حجم ها اشتباه نمی شود و به حالت صحیح شکل توجه می گردد. لوکور بوزیه خالص ترین معمار فرانسه است که با توجه به سنن قدیم ساختمان که در آنها، شریف ترین خلاقیت در خدمت انسان قرار می گرفت، به آفرینش های هنری پرداخته است. به طور کلی نقش لوکور بوزیه در معماری نو همانند نقش پیکاسو در نقاشی نو است. لوکور بوزیه نقشه های معماری خود را در سی جلد کتاب جمع آورده است. وی سرانجام در بیست و هفتم اوت ۱۹۶۵م در هشتاد و هفت سالگی به هنگام استحمام طبی در یک پلاژ غرق شد و درگذشت.

مناسبت ۰۶: انحلال حزب نازی آلمان در پی شکست این کشور از متفقین (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

با انحلال حزب ناسیونالْ سوسیالیست آلمان مشهور به حزب نازی، دوران اقتدار و سلطه این حزب که با استفاده از دیکتاتوری، خشونت و سرکوب شدید، از سال ۱۹۳۲م زمام امور آلمان را به دست گرفته بود، به پایان رسید. حزب نازی که در اکتبر ۱۹۲۰م ایجاد شده بود در سال ۱۹۳۳م دو میلیون عضو داشت و در سال های بعد ۶ میلیون نفر را جذب خود کرد. این حزب قصد داشت با اتحاد ملل آلمانی زبان، آلمان مقتدری ایجاد کند که بتواند مرزهای خود را گسترش دهد. حزب نازی پس از شکست آلمان در جنگ جهانی دوم از هم پاشید و برای همیشه غیر قانونی اعلام شد.

مناسبت ۰۷: مرگ "جوزف مک کارتی" سناتور امریکایی و بنیان گذار مکتب "مک کارتیسم" (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

جوزف مک کارْتی، سیاست مدار معروف امریکایی، در سال ۱۹۰۹م به دنیا آمد. او پس از اتمام تحصیلات خود وارد فعالیت های حزبی گردید و در۳۷ سالگی به نمایندگی سنای امریکا برگزیده شد. مدتی پس از فرار چیانکایچک، رهبر چین ملی که مورد حمایت امریکا بود، مک کارتی در نطق شدیداللحنی اعلام کرد که شکست دولت امریکا در چین، به سبب وجود کمونیست ها در وزارت خارجه امریکاست. سخنان تند مک کارتی باعث شد دستگاه قضایی امریکا به پیگیری این اتهام بپردازد. از قضا اتهام مک کارتی واقعیت داشت و تعداد زیادی از کارمندان وزارت امور خارجه، به عنوان جاسوسان کمونیست از کار بر کنار شدند و تحت بازجویی قرار گرفتند. انتشار خبر بازداشت این افراد، موجی از تبلیغات ضد کمونیستی را در مطبوعات و محافل سیاسی امریکا به همراه آورد. این موج که مک کارتیسم لقب گرفت و به مدت چندین سال افکار عمومی مردم

امریکا و جهان را به خود مشغول داشت، باعث شد که تمامی حرکات کمونیست ها با بدبینی شدید ارزیابی شود و از این پس دولت نیز نسبت به کل تحرکات دولت های کمونیستی حساسیت فراوانی از خود نشان دهد. از جمله آثار این بدبینی، راسخ تر شدن عزم امریکا برای شرکت گسترده و فعال در جنگ کره در سال های ۱۹۵۰ تا ۱۹۵۳م بود. جوزف مک کارتی با افکار و عقاید تند ضد کمونیستی خود، هرگونه افکار لیبرال و ترقی خواه را به کمونیسم نسبت می داد. به پیشنهاد او کمیته های تحقیق کنگره و مراجع قضایی امریکا، بسیاری از مقامات امریکایی، دانشمندان، نویسندگان و هنرمندان را تحت تعقیب و بازجویی قرار دادند و عده زیادی را به اتهام تمایلات کمونیستی از کار برکنار کردند. اصطلاح مک کارتیسم تا سال ها، در مباحث سیاسی برای بیان طرز تفکر کسانی که هر جریان لیبرال و مخالفی را به کمونیست ها نسبت می دهند یا به هر جریان مخالفی بر چسب کمونیستی و گرایش های دست چپی می زنند، به کار می رفت. جوزف مک کارتی سرانجام در چهارم مه ۱۹۵۷م در ۴۸ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۸: گسترش اعتراضات و جنگ های داخلی لبنان علیه حکومت "کامیل شمعون" (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

کامیل شمعون که از سال ۱۹۵۲م به ریاست جمهوری لبنان دست یافته بود، سیاست دوری از اعراب و گرایش به غرب را دنبال می کرد. این سیاست، مخالفت و اعتراض شدید مسلمانان لبنان را برانگیخت و هنگامی که شمعون قصد داشت تا فرقه مارونی مذهب ها را بر سراسر لبنان مسلط سازد، جنگ داخلی در این کشور آغاز شد. شمعون از امریکا تقاضای کمک کرد ونیز به سرعت تفنگ داران

خود را در خاک لبنان مستقر نمود. اگر چه پس از مدتی جنگ داخلی پایان یافت اما کامیل شـمعون ناچار به استعفا شد. پس از خروج نیروهای امریکایی، فواد شهاب به مقام ریاست جمهوری لبنان رسید.

مناسبت ۰۹: درگذشت مارشال "ژوزف تیتو" رهبر یوگسلاوی و یکی از بنیان گذاران جنبش عدم تعهد (۱۹۸۰م)

شرح مناسبت:

مارشال ژوزف بُروز تیتو رهبر پیشـین یوگسلاوی در ۲۵ مه ۱۸۹۲م در ایالت کولدات کرواسـی به دنیا آمد. وی در ابتدا مدتی به تحصـیل و کـار پرداخت و سـپس به ارتش پیوست. تیتو در جریـان جنـگ جهانی اول در سال ۱۹۱۵م در جبهه جنـگ علیه روسـیه دستیگر شد و پس از آزادی، همراه کمونیست ها بر ضد حکومت تزاری جنگید. تیتو سـپس به یوگسلاوی بازگشت و به عنوان یـک سازمـان دهنـده تشـکیلات سیاسـی به متشـکل سـاختن کمونیست هـا پرداخت. وی مـدتی در حزب کمونیسـت یوگسلاوی نیز نقش فعالی داشت و به این جرم به ۶ سال زندان محکوم شد. تیتو پس از حمله آلمان به یوگسـلاوی در جریان جنـگ جهانی دوم، اقـدام به تشـکیل جبهه آزادی بخش ملی نمود و نیروهای چریکی تربیت کرد. او در سال ۱۹۴۳م به درجه مارشالی نائل آمـد و از نیروهای متفقین خواست حکومت در تبعید یوگسـلاوی را به رسـمیت بشناسـند. وی در ۱۹۴۴م با بهره گیری از ۲۰۰ هزار چریـک تحـت فرمانــدهی خـود و حمـایت نیروهـای شـوروی سـابق، موفـق بـه شــکست ارتش نـازی در یوگسـلاوی گردید. او در سال بعد، پایان حکومت سـلطنتی و آغاز اسـتقرار جمهوری سوسیالیستی یوگسلاوی را اعلام کرد و خود سـمت نخست وزیری و وزارت دفاع را بر عهـده گرفت. تیتو در سال ۱۹۵۳ به ریـاست جمهوری، ریاست شورای اجرایی فدرال و فرماندهی عالی نیروهای مسلح برگزیده شد

و در سال ۱۹۷۴م نیز رئیس جمهور مادام العمر گردید. تیتو در سال های حکومت خود سیاستی را پی گرفت که مبتنی بر ملی کردن صنایع در سطح گسترده و هماهنگ سازی و یکنواخت سازی زندگی بود. او هم چنین به اصلاحات ارضی پرداخت و زمین های بزرگ ملاّکان را میان کشاورزان و زارعان تقسیم نمود. تیتو در برابر تقاضای مقامات کرملین در زمینه اشتراکی کردن مالکیت زمین و رواج کشاورزی به شیوه شوروی سابق به شدت مقاومت کرد و به همین دلیل توانست حمایت اکثریت مردم یوگسلاوی را جلب کند. او همواره در سیاست خارجی خود برخلاف مسیر سایر کشورهای اروپای شرقی، استقلال از شوروی سابق را حفظ کرد و به همین سبب از جرگه احزاب کمونیست جهان اخراج شد. این اختلاف به حدی رسید که تیتو تمام مستشاران نظامی شوروی را از یوگسلاوی اخراج کرد و حضور نظامی شوروی را در افغانستان محکوم نمود. با این حال، در سال ۱۹۷۶م کمونیست های اروپای شرقی وی را پس از ۲۸ سال بایکوت، به جمع خود پذیرفتند که این امر نشانه اهمیت فوق العاده تیتو در منطقه بود. اعتقاد تیتو مبنی بر در پیش گرفتن سیاست مستقل، ملی و بی طرف، اساس سیاست خارجی یوگسلاوی را در سال های پس از جنگ جهانی دوم را شکل داد. مارشال ژوزف تیتو سرانجام در چهارم مه ۱۹۸۰م در سن ۸۸ سالگی به دنبال یک بیماری طولانی و پس از ۳۵ سال حاکمیت مطلق بر یوگسلاوی درگذشت. پس از مرگ تیتو، دوره ریاست جمهوری در یوگسلاوی، یک ساله شد اما سیاست تیتو بر اساس قبل ادامه یافت. این

سیاست در نهایت با فروپاشی نظام های سوسیالیستی اروپای شرقی و تجزیه کشور یوگسلاوی، خاتمه پیدا کرد.

مناسبت ۱۰: سقوط "ببرک کارمل" رئیس جمهور کمونیست افغانستان (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

بَبْرَك کارمِل رئیس جمهور پیشین افغانستان در سال ۱۹۲۹م متولد شد و تحصیلات خود را در مدرسه آلمانی های کابل و سپس دانشگاه کابل به پایان رساند. وی از جوانی وارد فعالیت های سیاسی شد و با گرایش به کمونیسم، به دلیل فعالیت های کمونیستی و مبارزات مخفی علیه رژیم پادشاهی ظاهر شاه، در دهه ۱۹۵۰م به مدت پنج سال را در زندان به سر برد. با این حال وی از سال ۱۹۵۶م به مدت ۱۷ سال در مجلس افغانستان موسوم به لویه جرگه عضویت داشت. ببرک کارمل در سال ۱۹۶۵م حزب خلق افغانستان را تأسیس کرد و پس از ائتلاف این حزب با حزب پرچم در سال ۱۹۷۷م، وی معاون دبیرکل این ائتلاف گردید. کارمل در زمان حکومت دولت نورمحمد ترکی به سفارت در برخی کشورهای بلوک شرق فرستاده شد اما با کودتای دیگری به فرماندهی حفیظ الله امین، از بازگشت به افغانستان خودداری کرد. ولی چون روس ها به حفیظ الله امین، که درصدد نزدیکی به امریکا و ایجاد تعادلی در روابط افغانستان با شرق و غرب بود، بدگمان شدند، موجبات سرنگونی او را فراهم آوردند و طی کودتای ۲۷ دسامبر ۱۹۷۹م ببرک کارمل را به جای حفیظاللّٰه امین بر اریکه قدرت نشاندند. آغاز حکومت کارمل در افغانستان با اشغال نظامی این کشور توسط قوای ارتش سرخ شوروی همراه بود. اما این اشغال گری با مقاومت مجاهدان افغانی روبرو شد تا اینکه دولت شوروی برای رویارویی با آن ها ناچار شد نیروهای خود در افغانستان

را تا یک صد هزار نفر افزایش دهد. نبردهای سنگین مجاهدان افغان تا هشت سال ادامه یافت و در این زمان دولت شوروی درصدد تغییر سیاست خود در افغانستان برآمد. از این رو در نخستین گام در راه این تغییر سیاست، ببرک کارمل را در چهارم مه ۱۹۸۶م از ریاست جمهوری برکنار کرد و قدرت را به ژنرال نجیب اللّه رئیس پلیس مخفی افغانستان سپرد. کارمل در طول هفت سال حکومت خود، بیشترین تلاش را در صحنه تبلیغات داخلی و بین المللی برای موجه جلوه دادن حضور نظامی شوروی سابق در افغانستان کرد. وی هفت ماه پس از برکناری، در روز ۲۵ دسامبر ۱۹۸۶م هنگامی که قصد داشت از سفارت چین در کابل درخواست پناهندگی سیاسی کند توسط نیروهای امنیتی افغانستان بازداشت شد و از آن به بعد تا سقوط رژیم نجیب اللّه در آوریل ۱۹۹۲م هیچ گزارشی از سرنوشت وی منتشر نگردید. هرچند بر اساس برخی از اسناد، وی در این مدت در مسکو اقامت داشته است. اما کارمل از آن پس به شمال افغانستان رفت و در آنجا ساکن شد تا اینکه در اوایل دهه ۱۹۹۰م درگذشت.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: تولد "آلفرد کبیر" امپراتور بریتانیا معروف به نجیب ترین پادشاه انگلستان (۸۴۸م)

شرح مناسبت:

آلفرد کبیر معروف به نجیب ترین سلاطین که از معروف ترین پادشاهان انگلستان است در چهارم فوریه سال ۸۴۸ م در این کشور به دنیا آمد. وی پس از مرگ برادرش در ۲۷ ژوئن ۸۷۱م در ۲۳ سالگی به سلطنت رسید. دوران سلطنت وی، مملو از جنگ با دانمارکی هایی بود که به انگلیس یورش برده بودند، اهمیت آلفرد در این است که برای اولین بار، یک نیروی دریایی برای انگلیس تدارک دید و تحولی

در ارتش ایجاد کرد. او هم چنین به علت نظمی که در دستگاه عدالت به وجود آورد، یار ستمدیدگان لقب گرفت. او سرباز شایسته ای بود و مردانی جنگی و کارآمد را در ارتش به کار گرفت. وی ناوگان دریایی انگلیس را به حدی گسترش داد که بر دریاها تسلط پیدا کرد. آلفرد کبیر هم چنین در زنده کردن علم و دانش در میان کشیشان و آموزش و پرورش برای جوانان و اشراف درباری نقش مهمی ایفا کرد و خود شخصاً بعضی آثار لاتینی را به زبان انگلیسی ترجمه نمود. پیروزی نهایی آلفرد در سال ۸۹۶ م به دست آمد که در آن، وی سپاهیان دانمارکی را تار و مار کرد و در این پیروزی، تمام اروپای غربی از بند امپراتوری اسکاندیناوی ها رهایی یافت. وی پس از آن دست به اصلاحات و تدوین قانون هایی زد که در آنها، عقاید مسیحی با اصولِ پادشاهی مرکزیِ نیرومندی ترکیب شده بود. آلفرد کبیر سرانجام در پنجم مه سال ۹۰۰ م پس از بیست و نه سال سلطنت در پنجاه و دو سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "پیتر پل روبنس" نقاش معروف اروپایی (۱۵۷۷م) (ر.ک: ۸ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد خانم "ماری سوینیه" بانوی نویسنده فرانسوی (۱۶۲۶م) (ر.ک: ۲۰ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "کارل مارکس" فیلسوف آلمانی و بنیان گذار فلسفه ماتریالیسم تاریخی (۱۸۱۸م)

شرح مناسبت:

کارل مارکس، فیلسوف آلمانی و بنیان گذار مکتب مارکسیسم، در ۵ مه ۱۸۱۸م در خانواده ای یهودی در آلمان به دنیا آمد. هرچند در آینده اعتقادات دینی اش را به فراموشی سپرد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، ابتدا در رشته حقوق و سپس در زمینه تاریخ و فلسفه به تحصیل پرداخت. مارکس مدتی سردبیر یک نشریه بود و در ۱۸۴۸ با همکاری فردریش انگلس، فیلسوف هموطن خود، عقایدش را در کتاب مانیفیست کمونیست ارائه کرد. دو سال بعد، مارکس به علت فعالیت سیاسی از آلمان تبعید شد و تا پایان عمر در انگلیس اقامت کرد. در نظر مارکس، کارگر یک موجود انسانی نیست بلکه یک دست است. از این رو، باید تا حد امکان او را ارزان خرید و حاصل کارش را گران فروخت. در این وضعیت، سرمایه دار و کارگر، هر دو، آلت دست قوانین اقتصادی هستند که از ضبط و ربط آن ها بیرون است. اساس فلسفه مارکسیسم را ماتریالیسم تشکیل می دهد که بر اساس آن، کلیه تحولات اقتصادی و حتی تاریخی را معلول عوامل مادی می داند. در این نظام، مارکس با تمرکز سرمایه در دست عده ای معدود، مخالف و رژیم سرمایه داری را محکوم به زوال می دانست. مارکس هم چنین به کمک فردریک انگلس، فیلسوف هموطن خود، زیربنای فلسفی کمونیسم را که بر مبنای ماتریالیسم دیالکتیک استوار شده، پی ریزی کرد و با تجزیه و تحلیل تاریخ از نظر فلسفه مادی یا ماتریالیسم تاریخی آن را تکمیل نمود. ماتریالیسم دیالکتیک در واقع تلاشی برای اثبات ماده از طریق منطق دیالکتیک

است که به طور خلاصه وجود هرگونه نیروی ماوراءالطبیعه را نفی و انکار می کند. هم چنین ماتریالیسم تاریخی یا تفسیر تاریخ از نظر فلسفه مادی سیر تحولات تاریخی را از نظر مادی بررسی می کند و برای تمامی تحولات جهان در طول تاریخ، حتی پیدایش ادیان، ریشه های اقتصادی و مادی جستجو می کند. مارکس معتقد بود که تکامل بشر از نظر تاریخی، نتیجه تکامل ابزار تولید و مالکیت آن بوده است. وی پیش بینی می کرد با سقوط سرمایه داری توسط پرولتاریا یا طبقه کارگر، دیکتاتوری پرولتاریا به وجود خواهد آمد و پس از آن، این رژیم نیز به نفع یک جامعه بدون طبقه و دولت، کنار خواهد رفت. کارل مارکس سرانجام در ۱۴ مارس ۱۸۸۳م در ۶۵ سالگی درگذشت اما افکارش در قالب های گوناگون، تاحدود یک و نیم قرن در جهان مطرح بود تا آن که در اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی، با فروپاشی بزرگ ترین کشور کمونیستی جهان یعنی شوروی، نادرستی افکار و پیش بینی های مارکس روشن شد. هم چنین روند تحولات در جهان، بطلان برداشت های وی از تاریخ، اجتماع و انسان را به اثبات رساند.

مناسبت ۰۵: مرگ "ناپلئون بُناپارت" امپراتور فرانسه در تبعیدگاه خود در جزیره سنت هلن (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

ناپلئون بُناپارت امپراتور قدرت مند فرانسه، در پانزدهم اوت ۱۷۶۹م در جزیره کُرس در نزدیکی ایتالیا متولد شد. وی در کودکی راهی فرانسه شد و پس از طی تحصیلات مقدماتی خود، وارد مدرسه نظام گردید. ناپلئون در آغاز انقلاب کبیر فرانسه، درجه ستوان یکمی داشت و در جریان وقایع خونین حکومت ترور، با درجه سروانی در پاریس خدمت می کرد. وی در سال ۱۷۹۵م به دلیل نزدیکی و دوستی با دولت مردان

فرانسوی به فرماندهی نیروهای فرانسه در ایتالیا منصوب شد. ناپلئون در سال های ۱۷۹۶ تا ۱۷۹۹م با پیروزی های پیاپی در جنگ با دشمنان رژیم جدید فرانسه و توسعه قلمرو حکومت این کشور محبوبیت زیادی در میان مردم فرانسه به دست آورد. این امر زمینه ساز کودتای نهم نوامبر ۱۷۹۹م و به دست گرفتن قدرت توسط ناپلئون گردید. پس از آن، ناپلئون برای دستیابی به مقام امپراتوری فرانسه تلاش کرد تا اینکه در دوم دسامبر ۱۸۰۴ م به عنوان امپراتور فرانسه تاج گذاری نمود. این امپراتور قدرت طلب در اندیشه کشورگشایی و توسعه متصرفات خود در نقاط مختلف جهان بود، از این رو در دوران حکومتش، جنگ های متعددی با سایر کشورها کرد و قسمت های زیادی از اروپا را به تصرف در آورد. اما از سال ۱۸۱۲ م و به دنبال لشکرکشی نافرجام به روسیه، قدرت ناپلئون رو به ضعف نهاد و پس از شکست در برابر ارتش مشترك انگلیس، روسیه و اتریش در سال ۱۸۱۴، در ششم آوریل آن سال، اجباراً از حکومت کناره گیری کرد و متحدین اجازه دادند با حفظ عنوان امپراتور، حاکم جزیره اِلب در دریای مدیترانه باشد. با این حال ناپلئون ده ماه بعد در اواخر فوریه ۱۸۱۵ از این جزیره گریخت و به فرانسه رفت و مدت صد روز دیگر حکومت کرد. این دوران که به حکومت صد روزه معروف شد، با نبرد واترلو به پایان رسید. از این رو، ناپلئون بار دیگر ناچار شد دست از پادشاهی بکشد ولی متحدین به تقاضای او برای تفویض مقام امپراتوری فرانسه به پسر وی اعتنا نکردند. ناپلئون این بار به

جزیره دور دست سِـنْت هِلن در جنوب اقیانوس اطلس تبعید شد و پس از شش سال در پنجم مه ۱۸۲۱م در پنجاه و دو سالگی در همین جزیره درگذشت. بقایای جسد او، نوزده سال بعد در سال ۱۸۴۰م به پاریس منتقل شد و در این شهر مدفون گردید.

مناسبت ۰۶: اولین مسافرت فضایی امریکا توسط "آلن بارتلت شپرد" (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

گرچه آرزوی پرواز در فضا و تسخیر آسمان از ایده های بشر از زمان های قدیم بود، اما تا قرن بیستم و به ویژه نیمه دوم آن، دستیابی به این ایده و عملی کردن آن ممکن نشد. در طی این سال ها، بشر، پرواز به کمک پرندگان، استفاده از بال های مصنوعی، ساخت بالن و اختراع و پرتاب راکت های موتوردار و ... را آزمود. با این حال، پس از جنگ جهانی دوم، دانشمندان روسیه به مطالعه و تحقیق در این زمینه پرداختند و ابتدا با ساختن ماهواره اسپوتنیک، آن را به وسیله موشک در مدار زمین قرار دادند. هم زمان با روس ها، امریکاییان نیز به رقابت برخاستند و با ساختن فضاپیما، به دنبال برتری بر رقیب سیاسی - نظامی خود در فضا برآمدند. یکی از طرح های امریکا در این زمینه، طرح پرتاب فضا پیمای مرکوری بود که از سال ۱۹۵۹م در دستور کار قرار گرفت. در اجرای این طرح برای نخستین بار در تاریخ امریکا در ۵ مه ۱۹۶۱م، این کشور توانست آلن بارتلت شپرد را روانه فضا نماید. در جریان این سفر فضایی، بارتلت شپرد به مدت ۱۵ دقیقه و ۲۲ ثانیه در فضا قرار گرفت و سپس همراه با فضاپیمای خود در اقیانوس اطلس فرود آمد. هدف اولیه از این طرح،

بررسی امکان زنده ماندن انسان در فضا بود. لازم به ذکر است که ۲۳ روز پیش از این سفر فضانورد امریکایی، یوری گاگارین، فضانورد روسی در ۱۲ آوریل ۱۹۶۱م برای اولین بار درتاریخ بشر با یک سفینه فضایی به دور کره زمین گردش کرده بود.

مناسبت ۰۷: درگذشت "بابی ساندز" مبارز بزرگ ایرلندی (۱۹۸۱م)

شرح مناسبت:

بابی ساندز مبارز ایرلندی و عضو ارتش جمهوری خواه ایرلند در سال ۱۹۵۴م در بلفاسْت، مرکز جمهوری ایرلند شمالی به دنیا آمد. او که کاتولیک مذهب بود، در سال ۱۹۷۲ م پس از کشته شدن ۱۳ کاتولیک در تظاهرات به دست سربازان انگلیسی، به ارتش جمهوری خواه ایرلند پیوست و سال بعد به جرم حمل اسلحه به ۵ سال زندان محکوم شد. وی ۶ ماه پس از آزادی در سال ۱۹۷۷م بار دیگر به همین جرم بازداشت و به ۱۴ سال زندان محکوم گردید. ساندز این بار به محض ورود به زندان، در اعتراض به رفتار دولت، از پوشیدن لباس زندان خودداری کرد و خواستار این شد که وی را به عنوان یک زندانی سیاسی بشناسند نه زندانی جنایی. وی طی سال های ۱۹۷۸ و ۱۹۷۹ م اشعار و مقالات خود را به سختی به بیرون زندان می فرستاد. ساندز در ادامه اعتراض به دولت انگلیس و اعتصاب غذای طولانی خود را شروع کرد و طی ۶۶ روز اعتصاب، خواستار خروج ارتش انگلیس از ایرلند شمالی بود. تلاش دولت انگلیس برای شکستن اعتصاب بابی ساندز ناکام ماند و بابی ساندز سرانجام بر اثر این اعتصاب در ۵ مه ۱۹۸۱م در ۲۷ سالگی درگذشت. مرگ وی و همرزمان او بر اثر اعتصاب غذا، موجی از خشونت سیاسی را در ایرلند

شمالی به وجود آورد. و بحران را در ایرلند شمالی افزایش داد. سرانجام با وساطت برخی محافل، اعتصاب غذای سایر زندانیان ایرلندی پایان یافت. با این حال، بابی ساندز به عنوان قهرمان مقاومت مردم ایرلند علیه اشغال گران انگلیسی شناخته شد. در جمهوری اسلامی ایران، به پاس مبارزات او و ابراز تنفر نسبت به سیاست های استعماری انگلیس، خیابانی به نام بابی ساندز در تهران نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۸: روز جهانی ماما

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: تولد "ژان لامارْکْ" زیست شناس و طبیعی دان معروف فرانسوی (۱۷۴۴م)

شرح مناسبت:

ژان باتیست پیِر آنتوان دومونه لامارْکْ دانشمند زیست شناس و طبیعی دان فرانسوی در ۶ مه ۱۷۴۴م درفرانسه به دنیا آمد. وی در نوجوانی به نظام پیوست اما پس از چند سال این کار را رها کرد. لامارک چون در باغ پادشاهی رفت و آمد داشت، به جمع آوری گیاهان علاقه زیادی پیدا کرد. وی هم چنین سالیانی به تحصیل پرداخت و ضمن فراگیری طب، به شیمی، هواشناسی و به ویژه گیاه شناسی علاقه مند شد. لامارک پس از چندی کتاب گیاهان فرانسه را نگاشت که شهرت فراوانی برایش به ارمغان آورد و به عضویت آکادمی علوم فرانسه درآمد. لامارک هم چنین در دوره انقلاب کبیر فرانسه، سرپرستی موزه تاریخ طبیعی پاریس را به عهده داشت. مهم ترین فعالیت علمی لامارک، تحقیقات جامع و مفصّل او درباره بی مهره گان زنده و فسیل ها است. هم چنین وی با انتشار کتاب تاریخ طبیعی بی مهره گان توانست حیواناتی راکه شباهتی با هم دارند به هم نزدیک کند. در این زمان، این فکر به خاطرش آمد که ممکن است تمام حیوانات از چند اصل و مبدأ نزدیک به هم و مشترک سرچشمه گرفته اند. موضوع دیگری که لامارک از خود سؤال می کرد این بود که چرا حیوانات تغییر شکل پیدا می کنند و خود جواب می داد، علت، تاثیر محیط است. لامارک این افکار را که اساس فلسفه پیروان تغییر شکل موجودات است در سال ۱۸۰۹م در کتابی به نام فلسفه حیوان شناسی منتشر نمود. تاکید لامارک درباره تطور و تکامل موجودات زنده بر دو اصل تاثیر محیط

و واکنش موجود زنـده به این تـاثیر و نیز وراثتِ صـفاتِ اکتسـابی است. انـدیشه هـای لامارک، بعـدها موجب اختلاف و نزاع فراوانی بیـن دانشـمندان علـوم طـبیعی گردیـد و طرفـداران نظرات لامـارک، بـه لامـارکیسم معروف شدنـد. کتـاب فسـلفه جانورشناسـی و تاریـخ جانوران بی مهره نیز بعـدها مبنای فرضـیه تکامل تدریجی موجودات زنده گردید. ژان باتیست لامارک که به عنوان پایه گذار علم نوین طبیعی، معروف است سرانجام در ۱۲ اکتبر ۱۸۲۹م در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "زیگموند فروید" روان پزشک و روان کاو برجسته اتریشی (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

زیگمونـد فرویـد، روان کـاو معروف اتریشـی در ۶ مـه ۱۸۵۶م از پـدر و مـادری یهـودی در چکسـلواکی بـه دنیـا آمـد و در چهارسالگی به همراه خانواده اش به وین در اتریش رفت. وقتی که فرویـد دوران دبیرسـتان را به پایان رسانید، میل به شـناخت انسان، او را به سوی آموزش تحقیق درعلم فیزیولوژی و کالبدشناسـی کشاند و برای این منظور، در هفده سالگی در دانشـکده پزشـکی ثبت نام کرد. فروید در ابتدا تمایلی به طب نشان نمی داد و به تحقیق خالصِ علمی علاقه بیشتری داشت. بااین حال از ۲۹ سـالگی کـار خود را به عنوان طبیب متخصـص اعصـاب آغـاز کرد و پس از چنـدی در درمان بیماری های روانی و نیز در رشـته روان شناسـی تبحر پیدا کرد. از سال ۱۸۹۵م تا پایان عمر، فرویـد، سـخت به کار دانش نوین روان شناسـی و روان کاوی مشغول بود. او نظریه ها و عقیده های خود را بر تجربه هایی که از درمان بیماران خویش به دست می آورد پایه گذاری نمود. فروید به این نکته پی برد که نتایج آزمایش های بالینیِ بیماران روانی برای تشخیص بیماری کافی نیست و

تنها کاربرد جراحی و میکروسکوپ نمی تواند همه مسائل مغز را بگشاید. شیوه ای که فروید برای بهبود این بیماران ابتکار کرد این بود که در حالی که بیمار در حال استراحت مطلق و هوشیار بود از او می خواست افکاری که از مغزش می گذرد مسلسل وار به زبان آورد. این شیوه که عبارت از کشاندن اندیشه از ضمیر ناخودآگاه به ضمیر آگاه است، به زودی به نام تحلیل روانی یا روان کاوی معروف شد. وقتی فروید برای اولین بار تئوری خود را مطرح نمود، دنیا با ضربه عظیمی مواجه شد و هنگامی که وی در سال ۱۸۹۶م، منشأ اختلالات روانی را ناکامی های جنسی عنوان کرد، روان شناسان سراسر دنیا را به واکنش علیه خود واداشت. منتقدان فروید نسبت به آراء او که خواهان آزادی مفرط جنسی بود اعتراض می کردند و معتقد بودند که این مسئله، تمام موضوعات زیبای این دنیا هم چون معصومیت دوران کودکی را زیر سؤال می برد. مسئله دیگری که مورد اعتراض قرار گرفت، دخالت فروید در امور شخصی بیمارانش بود. میراث فروید، بحث و جدال بسیاری را برانگیخت و تا سال های متمادی، یافته های او مورد نقد و بررسی پژوهشگران، دانشجویان و حتی انسان های عادی قرار گرفت. فروید منشأ اندیشه ها و رفتار انسان را ضمیر ناخودآگاه وی می داند و ریشه بسیاری از دردها و عقده ها را، در واپس زدگی های دوران کودکی می شمارد. در سال ۱۹۳۸م که نهضت نازیسم از مرزهای آلمان تجاوز کرد و اتریش را فرا گرفت، فرویدِ یهودی، به همراه دخترش به انگلستان پناهنده شد. وی در آنجا

به عضویت انجمن سلطنتی انتخاب گشت و سرانجام در ۲۳ سپتامبر ۱۹۳۹م در ۸۳ سالگی بر اثر حمله قلبی درگذشت. جسد فروید را بنا به وصیت خودش سوزاندند و تبدیل به خاکستر کردند. از زیگموند فروید آثار متعددی برجای مانده که آینده یک توهم، آشوب تمدن، روان شناسی توده و تعبیر رؤیا از آن جمله اند.

مناسبت ۰۳: مرگ "فِرِدْریش هومبولْدْ" جغرافی دان آلمانی و پدر جغرافیای نوین (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

فردریش ویلهلم هانریش الکساندر هومبولْدْ جغرافی دان معروف آلمانی در ۱۴ سپتامبر ۱۷۶۹م در برلین در آلمان به دنیا آمد. وی از آغاز جوانی، تحصیلات منظمی نکرد و به رشته های گوناگون گرایید. با این حال پس از چندی به گیاه شناسی و علوم طبیعی علاقه مند شد و از ۲۱ سالگی سفرهای علمی خود را به نقاط مختلف جهان آغاز کرد. او آزمایش هایی درباره جریان برق در عضلات اعصاب انجام داد و از گیاهان و مواد زمینی نمونه های فراوانی گرد آورد. هومبولد درباره جریان های اقیانوسی در کرانه های امریکای جنوبی مطالعه کرد که این جریان هنوز به نام او است. وی درباره آتشفشان های امریکا تحقیق کرد و دریافت که امتداد آنها بر خط راست است. همبولد هم چنین شدت انحراف مغناطیسی را در مسیری از دو قطب زمین به سوی استوا اندازه گرفت و نسبت تنزل دما با ارتفاع را تعیین نمود. او سالیانی در ایالات متحده ماندگار شد و درباره آثار تاریخی سرخپوستان تحقیقات پرارزشی کرد. هومبولد در دوران طولانی عمر خود اطلاعاتی وسیع و مدارکی فراوان جمع آوری نمود و در هفتاد سالگی، این اطلاعات را در کتابی به نام کیهان انتشار داد. وی در این کتاب کوشیده است تا زمین

را از لحاظ کیهانی مورد بحث قرار دهد. این کتاب یکی از جالب ترین کتاب هایی است که در تاریخ علم نوشته شده است و به عنوان نخستین دایرهالمعارف دقیق و مستند در باب جغرافیا و زمین شناسی به شمار می رود. مجموعه کتاب کیهان تا جلد چهارمش در زمان خود هومبولد انتشار یافت و جلد پنجم آن پس از مرگش منتشر شد. کتاب و تحقیقات هومبولد که بر اساس کشف راز چگونگی زمین و جهان استوار بود، باعث گردید که وی را پایه گذار جغرافیای نو بدانند. هم چنین همبولد را مؤسس دانش ژئوفیزیک دانسته اند که به عنوان شاخه ای از فیزیک به زمین و پدیده های فیزیکی و از جمله تغییرات شتاب جاذبه، زلزله و مانند آن می پردازد. فردریش هومبولد سرانجام در ششم مه ۱۸۵۹م در ۹۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "رابیندرانات تاگور" فیلسوف، نویسنده و شاعر بلند آوازه هندی (۱۸۶۱م)

شرح مناسبت:

رابیندرانات تاگور شاعر و نویسنده هندی در ۶ مه سال ۱۸۶۱م در خانواده ای برهمایی که افراد آن شاهزاده بودند، متولد شد. او از کودکی به سرودن شعر روی آورد و قبل از ۱۸ سالگی، بیش از هفت هزار بیت شعر سرود و مقالات فراوانی در روزنامه نوشت. تاگور در ۱۶ سالگی برای تحصیل حقوق راهی انگلستان شد و هم زمان، به تحقیق درباره شاعران انگلیسی پرداخت. وی در سال ۱۹۰۱م خانه صلح را در هندوستان تأسیس کرد و همه نظراتش را درباره چگونگی آموزش و پرورش در این مدرسه به مرحله عمل درآورد. تاگور در این مدرسه به تربیت و ارشاد جوانان هندی پرداخت و براساس اندیشه های مذهبی و سنتی به پیشرفت معنوی آن کمک کرد تا این که

پس از بیست سال، به دانشگاه تبدیل شد. تاگور از هنگامی که به نهضت ملی هند پیوسته بود بیشتر، اشعار تبلیغاتی می سرود، ولی به تدریج، کارهای پر حرارت ایام جوانی را رها کرد و راه نویسندگی خاص خود که در آن، توصیف های لطیف طبیعی را با تفکرات مذهبی و فلسفی در هم آمیخته بود، در پیش گرفت. در این زمان بود که وی از همه آثار ادبی قدیم هند به ویژه ادبیات قدیم سانسکریت استفاده و اقتباس نمود و آثارش در سراسر هند رواج یافت. او در طول عمر خود سه هزار ترانه سرود، شصت کتاب منتشر کرد و مقالات، داستان های طولانی و وعظ و نمایش نامه های زیادی از خود به جای گذارد. قربانی، پادشاه و ملکه و زورق طلایی از جمله آثار اوست. هم چنین دیوان گیتانجالی وی، به سبب ارزش معنوی و احساس عمیق انسانی که در اشعار آن نهفته است، شهرتی جهانی دارد. تاگور به وسیله این دیوان و نیز حدود یک صد دیوان شعر که منتشر نمود، به عنوان بزرگ ترین شاعر زمان خود معرفی گردید. علاوه بر کارهای ادبی، تاگور دارای فلسفه ای مخلوط از فلسفه شرقی و اخلاقیات مسیحی و یهودی بود. وی چندان رغبتی به حیات اخروی نشان نمی داد و آنچه بیشتر به آن توجه می کرد، تحول مترقیانه انسان در زندگی فعلی او بود. تاگور اعتقاد داشت که این تحول، فرایند یادگیری از طریق رنج است و این اندیشه را به زیبایی تمام در یکی از اشعار خود بیان می کند. از میان آثار منثور تاگور که بیان کننده فلسفه او هستند،

شایـد دل انگیزتر از همه، مجموعه نامه های خارجی اوست که در سال ۱۹۲۱م انتشار یافت. تاگور در سال ۱۹۱۳م جایزه نوبل ادبیات را دریافت کرد و از دانشـگاه آکسـفورد لندن، دکترای افتخاری گرفت و او نه تنها به خاطر زیبایی شاعرانه سـبکش در نوشـتنْ بلکه به خاطر عمق افکار فلسـفی اش، شایسـته دریافت نوبل شد. رابیندرانات تاگور سرانجام در ۷ اوت ۱۹۴۱م پس از یک عمل جراحی در هشتاد سالگی در کلکته درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "هری دیوید ثورو" طبیعی دان و فیلسوف معروف امریکایی (۱۸۶۲م)

شرح مناسبت:

هنری دیویـد ثورو، طبیعی دان و فیلسوف امریکایی، در ۱۲ ژوئیه ۱۸۱۷م در ایالت ماساچوست امریکا به دنیا آمـد. وی در ۱۶ سالگی وارد دانشـگاه هاروارد شـد و پس از فراغت از تحصـیل به کار پرداخت. اما در همه جا و همه حال در جسـتجوی خـدا بود. وی می گفت: چون در میان یک میلیون مردم نیویورک، یک انسان هم پیـدا نکرد، از زنـدگی اجتماعی فاصـله گرفت و مدت ۲ سـال در یـک جنگـل، درون کلبه ای کوچـک به زنـدگی پرداخت و توانست ثـابت کنـد که انسان وقتی خوش بخت است که کاملا به قدرت و نیروی خود زندگی کند. وی به عنوان یک نصیحت نوشت: تا می توانی بر دیگران متکی نباش. در این زمان، مردم به دیـدار وی می رفتنـد و او را شاگرد جدیـد مسیح(ع) می نامیدنـد. مردم، او را مردی می یافتند که با اندک مالی که دارد، کاملا خرسـند و راضـی است. زندگی او سرشار از شگفتی و شادی بود. مناظر و صداهای طبیعت به او شادمانی می داد. ثورو احساس می کرد که جهان، سراسر یک نغمه ابدی است. بخشی از اعتقادات وی را

می توان چنین برشمرد: انسان جزئی از طبیعت است اما نه مهم ترین آن؛ دنیای بزرگ برای شادی و سرورِ کوچک ترین موجودات خلقت، هستی یافته است؛ ما در این خاکدان، اقامت کرده و بهشت را از یاد برده ایم؛ با ثروت زائد، تنها چیزهای زائد می توان خرید؛ تقریبا تمامی راه هایی که برای کسب پول پیموده می شود به انحطاط می رود. ثورو معتقد بود: بزرگ ترین لعنتی که دامنگیر ماست، حرص ما برای کسب موفقیت است. زندگی ما در شماره کردن چیزهایی که خیال می کنیم بدان ها نیازمندیم تلف می شود. ثورو از جمله مردان معدودی است که به تعلیم فلسفه نپرداخت، بلکه مطابقِ فلسفه زندگی کرد. وی بر این اعتقاد بود که فیلسوف بودن تنها بدان نیست که آدمی، اندیشه های باریک بینانه بپرورد یا حتی مکتبی بنیان نهد. فیلسوف بودن آن است که آدمی، حکمت را چنان دوست بدارد که ساده، آزاده، مستغنی و با اطمینان زندگی کند. ثورو همه این افکار و بیشتر از آن را درمنظومه منثور خویش به نام والدِن بیان کرده است. علاوه بر والدن، ثورو نزدیک به چهل کتاب دیگر هم نوشت که بیشتر آنها بعد از مرگش انتشار یافتند ازجمله: گردش در مزرعه و جنگل، تابستان، زمستان و آغاز بهار در ماساچوست. چکیده فلسفه ثورو، چنان که از همه آثار او برمی آید این دو کلمه است، قناعت و سادگی. بغرنجی ها و تعصّبات اجتماع رابه کنار بگذار و خودت باش. عظمت و حقارت خویش را بشناس. تو جزیی از طبیعتی، اما نه مهم ترین جزء. تو مرکز و هسته زمین نیستی، همچنان

که زمین مرکز عالم نیست. ثورو عشـقی بی کران برای مخلوقات خـدا داشت و همه جانـداران در نظر او عالی بودنـد. علاقه و بسـتگی ثورو با همه موجودات زنـده، زاده اعتقاد او به این اصل بود که هر یک از موجودات، هر چنـد کوچک و ناچیز باشد، جزئی از مظهر ذات لایتنـاهی و ابـدی جهـان است. بنـابراین اگر انسـان را به طـور مجزّا مورد نظر قرار دهیم، وجود عـالی ترین انسان، حادثه ناچیزی بیش نیست. اما اگر انسان را به عنوان جزئی از کل در نظر آوریم، حتی پست ترین انسان، حلقه ضـروری و لازمی در طرح شـادی بخش زنـدگی است. هر یک از ما ساخته آن مغز جهانی است که آن هنگام که ما در خواب هستیم، او مشـغول انـدیشه و تفکر است. هنری دیویـد ثورو تا آخر عمرش از لحاظ مالی فقیر و از لحاظ روحی غنی باقی ماند تا اینکه در ششم مه ۱۸۶۲م در ۴۵ سالگی بر اثر ابتلا به بیماری سل، درگذشت.

مناسبت ۰۶: تشکیل اولیه جلسه سازمان ایکائو وابسته به سازمان ملل متحد (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری موسوم به ایکائو به عنوان یکی از مؤسـسات تخصصـی سازمان ملل، با ۲۶ عضو آغاز به کـار نمود. هـدف هـا و مقاصـد عمـده آن که در منشور آن ذکر شـده انـد عبـارت است از: توسـعه مطمئن و منظم هواپیمـایی کشوری بین المللی در سراسر جهان، تشویق صنایع هواپیما سازی جهت مصارف صلح آمیز، توسعه خطوط هوایی، فرودگاه ها و تسـهیلات هوانـوردی. به طـور کلی، ایکـائو، در جهت کمـک به توسـعه کلیه جنبه هـای فنی هواپیمـایی کشوری بین المللی فعالیت می نماید. در سال ۱۹۸۲م تعداد ۱۴۸ کشور در ایکائو عضویت داشته اند

و مقر آن در مونترال (کانادا) است.

مناسبت ۰۷: درگذشت "موریس مِترلینْگ" نویسنده و نمایش نامه نویس شهیر بلژیکی (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

موریس مِترلینْگ شاعر، نویسنده، درام نویس، فیلسوف و محقق بلژیکی در ۲۹ اوت ۱۸۶۲م در شهر گان بلژیک به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته حقوق به پایان رسانید و از سال ۱۸۸۶م به کار وکالت اشتغال ورزید. مترلینگ پس از این که سفری به فرانسه نمود تحت تاثیر برخی نویسندگان آن سامان قرار گرفت و از آن پس به ادبیات و فلسفه پرداخت. وی در ۲۷ سالگی مجموعه شعری خود به نام گلخانه های گرم را خلق کرد. اشعار این دیوان، سرشار از غم جانگداز و تاریک بینی و نیاز مبهم به عالم اسرار است و نشان دهنده علاقه شاعر به کشف سرچشمه های تحول روحی خود است. مترلینگ پس از چندی به نمایش نامه نویسی و کارگردانی پرداخت و ده ها اثر در این زمینه خلق کرد. در دیگر آثار او، مسئله تقدیر مطرح گردیده است و به عنوان یک موضوع فلسفی مورد نظر قرار گرفته وسوسه بشر برای حل معمای سرنوشت نیز نکته ای است که در آثار مترلینگ به چشم می خورد. مترلینگ در همه فنون شعر و نثر و فلسفه تبحر داشت. آثار نغز و پرمغز او گواه این امر است که جنگ جهانی اول و دوم، در روحیه او آثار بدی به جای گذاشته است. با آغاز جنگ جهانی دوم، وی به امریکا رفت و تا آخر عمر در آن کشور به سر برد. مترلینگ بعدها چنان در رشته نمایش نامه نویسی پیشرفت کرد که وی را شکسپیر بلژیک لقب دادند. او در آثار فلسفی خود مسائلی تازه را

طرح می کرد که جامعه مـذهبی و اخلاقی جهان را بر ضـد خود شوراند. شـهرت مترلینگ در امریکا به قدری بود که فقط نود هزار مؤسـسه کوچـك و بزرگ، نـام پرنـده آبی که هم نام یکی از کتاب های اوست برای خود انتخاب کردنـد. او در شـعر و نویسـندگی از مکتب سمبولیسم که عقیده دارد شعر باید ترجمه عواطف و احساساتی باشد که از اعماق روح انسانی تجلی می کنـد، تبعیت می کرد. نمایش نامه ها و قطعات او، همه دارای کنایات و اشارات و رموز و اسـرار مبهم و پیچیده است که بیشتر به صورت اپرا به اجرا درآمـده انـد. مترلینـگ از یـك سو عـارفی بود که به هستی ماوراء حواس توجه داشت و از سوی دیگر، فیلسوفی واقع پرداز بود که به جهـان از دریچه حواس می نگریست. در نتیجه، آثار ادبی او هم جنبه های مادی و هم جنبه های معنوی حیات را شامل است. مترلینگ در تمام آثار خود، ترحمی بی انتها نسبت به رنج دیدگان و عشـقی لطیف نسـبت به هم نوعان خویش ابراز می دارد و می گوید: هرچه بیشتر درباره خوشـبختی می اندیشـیم، بیشتر به اتکای آن بر خوشبختی دیگران پی می بریم. از موریس مترلینـگ آثار متعـددی بر جای مانـده که پرنسـس مالِن، پرنـده آبی، معبـد مـدفون، میزبان ناشـناس و قـانون بزرگ از آن جملـه است. وی هم چنین در سـال ۱۹۱۱م به دلیـل نگـارش نمایش نامه معروف پرنـده آبی، موفق به اخذ جایزه نوبل ادبیات گردید. موریس مترلینگ سرانجام در ششم مه ۱۹۴۹م در ۸۷ سالگی بر اثر سکته قلبی درگذشت.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: آغاز قیام مردم اسپانیا علیه "ناپلئون بُناپارت" امپراتور فرانسه (۱۸۰۸م)

شرح مناسبت:

دولت اسپانیا از قرون

پانزدهم و شانزدهم میلادی یکی از استعمارگران بزرگ اروپایی به شمار می رفت و سرزمین های بسیاری را در خارج از قاره اروپا تحت اشغال درآورده بود. اما این بار مردم اسپانیا، خود طعم تلخ اشغال کشورشان توسط نیروهای بیگانه را چشیدند. و سپاهیان ناپلئون بُناپارت، این کشور را به اشغال خود درآوردند. از این رو قیام مردم اسپانیا علیه فرانسویان در ۷ مه ۱۸۰۸م آغاز شد. در نهایت، مردم اسپانیا پس از ۵ سال مبارزه با اشغال گران فرانسوی آنان را در ۲۵ دسامبر ۱۸۱۳م از میهن خود بیرون راندند. در همین مدت اسپانیا متحمل شکست هایی در امریکای جنوبی شد که موجب آزادی و استقلال تعدادی از مستعمرات این کشور گردید.

مناسبت ۰۲: اختراع دینامیت توسط "آلفرد نوبل" شیمی دان سوئدی (۱۸۷۸م) (ر.ک: ۱۰ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز تجاوز استعماری انگلیس به زیمبابوه در افریقا (۱۸۸۸م)

شرح مناسبت:

استعمارگران فرانسوی از اوایل قرن نوزدهم میلادی بر مناطقی از جنوب شرقی آسیا تسلط یافتند و سرزمین های لائوس، کامبوج و ویتنام را به تصرف خود درآوردند. فرانسوی ها تمام این منطقه را هندوچین فرانسه خواندند و ضمن حفظ شکل ظاهری حکومت های پادشاهی در این کشورها، آنان را به اطاعت خود واداشتند. اما در فاصله دو جنگ جهانی اول و دوم، شورش های پراکنده ای علیه استعمارگران فرانسوی از جانب انقلابیون ویتنام آغاز شد که با واکنش نیروهای استعماری مواجه گردید. این شورش ها پس از جنگ جهانی دوم افزایش یافت و نیروهای انقلابی تحت رهبری هوشی مینه، مبارز استقلال طلب ویتنامی در دوم سپتامبر ۱۹۴۵م استقلال ویتنام را اعلام کردند. در این میان اعلام آمادگی هوشی مینه برای مذاکره با فرانسویان و انتقال مسالمت آمیز قدرت به مردم ویتنام، با مخالفت فرانسویان مواجه شد چرا که فرانسوی ها مطامع استعماری خود را دنبال می کردند و حاضر به مصالحه نبودند. از این رو نخستین دوره جنگ های ویتنام از سال ۱۹۴۶م، آغاز شد و به مدت ۹ سال، تا سال ۱۹۵۴م ادامه یافت. آخرین نبرد سنگین بین دو طرف در قلعه مستحکم دین بین فو روی داد که در طی آن، فرانسوی ها پس از ۵۵ روز محاصره توسط نیروهای ویتنام و وارد آمدن تلفات بسیار بر آنان، سرانجام در هفتم مه ۱۹۵۴م، تسلیم نیروهای ویتنامی شدند و زمینه برای خروج آنان از این کشور فراهم شد. با این حال علی رغم مذاکرات صلح و انعقاد قرارداد در ۲۰ ژوئیه ۱۹۵۴م، این جنگ ها پایان نیافت

و با تقسیم ویتنام به دو قسمت شمالی و جنوبی و ورود امریکا به جنگ ویتنام، حوادث بسیاری اتفاق افتاد.

مناسبت ۰۴: درگذشت "جورج پامر" فیلسوف امریکایی (۱۹۳۳م)

شرح مناسبت:

جورج هربرت پـامر، فیلسوف امریکـایی، در نوزدهم مارس ۱۸۴۲م در ایـالت ماسـاچوست امریکا به دنیا آمـد. وی پس از طی تحصیلات خود، به مدت چهل سال به تدریس فلسـفه در دانشـگاه هاروارد پرداخت. مبحث مورد علاقه عمده پامر، در فلسـفه اخلاق بود. اگرچه وی متفکر مبدع و مبتکری نبود ولی در روشن ساختن مفهوم خوب در علم اخلاق کوشش بسیار کرد. پامر بر این عقیـده بود که روح، تنها به این خرسـند نیست که خوب باشـد، بلکه خود را ناچار می بینـد که برای چیزی خوب باشد. روح آدمی می خواهد برای فعالیت های اجتماعی، خوب باشد نه برای نفع شخصـی. شخصیت هر فرد در تکاپوی آن است که مقام خویش را در سازمان اجتماع بشری بازیابد. جسم، جویای خوراک و آسایش است، ذهن، جویای موفقیت و قدرت است، اما روح خواستار گرمی دوستی، شیرینی و لذتِ محبوب القلوب بودن و به هم پیوستگی ناشی از محبت است. به عبارت دیگر، روح انسان تشنه هدایت الهی است. پامر کتب متعددی در نشر افکار و عقاید خود منتشر کرد که ماهیت خوبی و مسئله آزادی از جمله کتب معتبر اوست. علاوه بر آن، پـامر ترجمه منثور بسـیار خـوبی نیز از اودیسه اثر هـومر دارد. جـورج هربرت پـامر سرانجام در هفتم مه ۱۹۳۳م در ۹۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: شکست قوای آلمان نازی درشمال افریقا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۴۲م، آخرین پیروزی های هیتلر در صحنه جنگ جهانی دوم رقم خورد. یکی از دلایل کاهش پیروزی های آلمان، دخـالت مسـتقیم هیتلر در عملیات نظامی بود و ارائه نظرات غیرعملی او موجبات اختلاف نظر و برخوردهای شدیـد بین هیتلر و فرماندهان ارشد ارتش آلمان را فراهم

آورد. هیتلر که تحمل مخالفت با دستورات خود را نداشت، فرماندهان برجسته ارتش آلمان را که نظری برخلاف رای او داشتند، یکی پس از دیگری از کار برکنار کرد و به جای آنها افسران کم تجربه ای را که کورکورانه از او اطاعت می کردند به درجات ژنرالی و مارشالی و مقامات فرماندهی ارتقاء داد. با این تغییرات، استخوان بندی ارتش آلمان به هم ریخت و از اواخر سال ۱۹۴۲م، شکست و عقب نشینی ارتش آلمان در تمام جبهه ها آغاز شد. یکی از این جبهه های مهم، منطقه شمال افریقا بود که آلمان ها بخشی از این منطقه را به تصرف خود درآورده بودند. سال ۱۹۴۳م، سال پایان پیروزی ها و آغاز عقب نشینی و شکست های آلمان نازی و ایتالیا در همه جبهه ها بود. در جبهه شمال افریقا، نیروهای آلمانی و ایتالیایی، پس از تحمل تلفات سنگین، در نیمه اول ماه مه از طریق بنادر تونس شروع به عقب نشینی کردند و در جریان تخلیه این نیروها نیز تعدادی از کشتی ها و تجهیزات جنگی خود را از دست دادند.

مناسبت ۰۶: اشغال تونس توسط متفقین در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: تسلیم کامل آلمان در برابر متفقین و پایان جنگ جهانی دوم در اروپا (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

از سال ۱۹۴۳م، شکست های آلمان در جنگ جهانی دوم آغاز شد. به دنبال این شکست ها، روس ها در جبهه شرق، دست به تعرض شدیدی زدند و تا خاک آلمان و متصرفات این کشور در شرق اروپا پیش رفتند. در جبهه غرب نیز حملات متفقین با کمک ارتش امریکا شدت گرفت و بدین ترتیب در اواخر سال ۱۹۴۴م، پیشروی ارتش متفق در دو جبهه به طرف آلمان ادامه یافت. از اوایل سال ۱۹۴۵م متفقین از غرب و روس ها از شرق وارد برلین شدند. در این حال هیتلر خودکشی کرد و بسیاری از سران حزب نازی دستگیر شدند. بدین ترتیب با شکست کامل آلمان، جنگ جهانی دوم به پایان رسید. این جنگ در حدود ۵۵ میلیون کشته و خسارات بسیار زیادی در جهان بر جای گذاشت.

مناسبت ۰۸: پایان جنگ معروف "دین بین فو" در هندوچین میان ویتنام و فرانسه (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

استعمارگران فرانسوی از اوایل قرن نوزدهم میلادی بر مناطقی از جنوب شرقی آسیا تسلط یافتند و سرزمین های لائوس، کامبوج و ویتنام را به تصرف خود درآوردند. فرانسوی ها تمام این منطقه را هندوچین فرانسه خواندند و ضمن حفظ شکل ظاهری حکومت های پادشاهی در این کشورها، آنان را به اطاعت خود واداشتند. اما در فاصله دو جنگ جهانی اول و دوم، شورش های پراکنده ای علیه استعمارگران فرانسوی از جانب انقلابیون ویتنام آغاز شد که با واکنش نیروهای استعماری مواجه گردید. این شورش ها پس از جنگ جهانی دوم افزایش یافت و نیروهای انقلابی تحت رهبری هوشی مینه، مبارز استقلال طلب ویتنامی در دوم سپتامبر ۱۹۴۵م استقلال ویتنام را اعلام کردند. در این میان اعلام آمادگی هوشی مینه برای مذاکره با

آمیز قـدرت به مردم ویتنـام، با مخالفت فرانسویان مواجه شـد چرا که فرانسوی ها مطامع اسـتعماری خود را دنبال می کردنـد و حاضر به مصالحه نبودند. از این رو نخستین دوره جنگ های ویتنام از سال ۱۹۴۶م، آغاز شد و به مدت ۹ سال، تا سال ۱۹۵۴م ادامه یـافت. آخرین نـبرد سـنگین بین دو طرف در قلعه مسـتحکم دین بین فـو روی داد که در طی آن، فرانسوی هـا پس از ۵۵ روز محاصـره توسط نیروهای ویتنام و وارد آمـدن تلفات بسـیار بر آنان، سـرانجام در هفتم مه ۱۹۵۴م، تسلیم نیروهای ویتنامی شدنـد و زمینه برای خروج آنـان از این کشور فراهم شـد. بـا این حـال علی رغم مـذاکرات صـلح و انعقاد قرارداد در ۲۰ ژوئیه ۱۹۵۴م، این جنـگ هـا پایـان نیـافت و بـا تقسـیم ویتنام به دو قسـمت شـمالی و جنوبی و ورود امریکا به جنگ ویتنام، حوادث بسیاری اتفاق افتاد.

مناسبت ۰۹: مرگ "هنری میلر" نویسنده معروف امریکایی (۱۹۸۰م)

شرح مناسبت:

هنری میلر نویسـنده امریکـایی در ۲۶ دسـامبر ۱۸۹۱م در نیویـورک بـه دنیـا آمـد و دوران کـودکی پر هیـاهویی را پشـت سـر گـذاشت. وی درس های کالـج را نیمه کاره رها کرد و چند سالی از عمرش را در اروپا به کارهای گوناگون گذراند. میلر در سال ۱۹۲۳م کتابی نسـبتاً قطور به نام پیام آور عجیب نوشت که اثری مبتـذل و پیش پا افتاده بود ولی باعث شـد که او کارهای دیگرش را ترک کند و تمام وجودش را صـرف نوشـتن نماید. او از آن پس داسـتان ها و مقالات زیادی نوشت که هیچ کدام مورد قبول ناشران واقع نشد. سرانجام خودش کتاب هایش را چاپ کرد و با کمک همسرش، آنها را

در رستوران ها و کلوپ های شبانه فروخت. عاقبت، کار میلر به گدایی در خیابان ها کشید، ولی به دنبال سفری به فرانسه و نگارش کتاب مدار رأس السرطان، شهرت یافت. با اینکه میلر، خود، امید کمی به چاپ آن داشت ولی پس از چاپ و نشر آن، درهای موفقیت به سوی میلر گشوده شد. وی پس از آن سفرهایی به چین، تبت و هند انجام داد و بر تجارب خود افزود. میلر نویسنده ای بود که گرچه فیلسوف نیست اما در آثارش، آشوب طلبی و فتنه انگیزی، جایگاهی اصلی دارد و هم چنین در برخی از آثارش، موضوعات تربیتی و ارشادیِ هماهنگ با اندیشه و احساس آمده است. میلر را به علت آثار متنوع و مخلوطش نمی توان در طبقه معینی از نویسندگان قرار داد. با این حال، بدون شک وی یکی از بزرگ ترین نویسندگان معاصر دنیاست. برخی نیز بر این عقیده اند که در آثار هنری میلر، نشانه ای از ابتکار به چشم نمی خورد و او نمی تواند نویسنده ای بزرگ باشد، اما همگان معترفند که وی و آثارش در گروه ضد عقل و گروه هرج و مرج طلب در ادبیات امریکا، نفوذی عظیم بر جای نهاده است. از میلر کتاب های متعددی بر جای مانده که بهار سیاه، دانایی دل، شیطان در بهشت و مکاتبه فلسفی از آن جمله اند. هنری میلر سرانجام در ۷ مه ۱۹۸۰م در ۸۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: مرگ "ویلیام کِیسی" رئیس پیشین سازمان جاسوسی امریکا(سیا) (۱۹۸۷م)

شرح مناسبت:

ویلیام کیسی رئیس پیشین سازمان جاسوسی امریکا موسوم به سیا، در سال ۱۹۱۳م متولد شد. وی در رشته های حقوق و علوم سیاسی تحصیل کرد و در دوران

حکومت فرانکلین روزولت، ریاست اولین تشکیلات جاسوسی امریکا با نام اداره خدمات نظامی را بر عهده گرفت. این تشکیلات در کشاکش جنگ جهانی دوم و با هدف به دست آوردن اطلاعات نظامی از داخل جبهه های دشمن به وجود آمد. سازمان جاسوسی نوبنیاد روزولت، تحت ریاست ویلیام کیسی از ابتدا، تشکیلات موفقی بود، به همین خاطر، وی کمک مالی بسیاری به این سازمان کرد. کیسی نیز از سال ۱۹۴۷م که سازمان جاسوسی امریکا (سیا) رسماً تأسیس یافت تا آغاز دهه ۱۹۸۰، همواره در مشاغل و سمت های بالای این سازمان انجام وظیفه نمود. او در سال ۱۹۸۰م سرپرستی ستاد انتخاباتی رونالد ریگان رئیس جمهور پیشین امریکا را برعهده گرفت و با انتخاب وی به ریاست جمهوری، در سال ۱۹۸۱م ریاست سازمان جاسوسی امریکا به کیسی واگذار شد. ویلیام کیسی طی هفت سال ریاست این سازمان، همه ساله بر بودجه آن افزود و جاسوسان امریکا را به نقاط مختلف جهان فرستاد. کیسی در نهایت، در دوم فوریه ۱۹۸۷م به دلیل برملا شدن رسوایی موسوم به ایران گیت و مذاکره با ایران، از مقام خود استعفا داد. او از عوامل موثر در به وجود آمدن این رسوایی سیاسی برای هیأت حاکمه امریکا بود. وی که سال ها از سرطان مغز رنج می برد سرانجام در حالی که در جلسه دادگاه، مشغول ادای توضیحات درباره رسوایی ایران گیت بود، در هفتم مه ۱۹۸۷م در ۷۴ سالگی بر اثر سکته مغزی جان خود را از دست داد. ویلیام کیسی مسن ترین و با تجربه ترین رئیس سازمان جاسوسی امریکا از بدو تأسیس این سازمان بود و نقش مهمی در

گسترش فعالیت های جاسوسی آن ایفا نمود.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: اعدام "آنتوان لاوازیه" دانشمند فرانسوی در جریان انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۹۴م)

شرح مناسبت:

آنتوان لاوازیه کاشف و دانشمند شهیر فرانسوی و از بنیان گذاران علم شیمی نوین، در ۲۶ اوت سال ۱۷۴۳م در پاریس به دنیا آمد. وی در ابتدا رشته حقوق را به پایان رساند ولی به دلیل علاقه زیاد به علوم پایه، وارد این عرصه گردید. از این رو از جوانی زیر نظر استادانی ماهر، نجوم، گیاه شناسی و شیمی و زمین شناسی را به خوبی فراگرفت و در ۲۵ سالگی به عضویت فرهنگستان سلطنتی علوم برگزیده شد. از این زمان بود که تحقیقات خود را بر روی شیمی و فیزیولوژی متمرکز نمود و به اکتشافات مهمی نائل آمد. لاوازیه در ضمن تحقیقات خود، هوا را تجزیه کرد و عناصر تشکیل دهنده آن را شناخت. او بدین ترتیب گاز اکسیژن و اهمیت آن را در عمل احتراق کشف نمود و هم چنین موفق شد، هوا را از ترکیب عناصر اولیه آن بسازد. او اولین کسی بود که ثابت کرد حرارتی که بدن دارد نتیجه احتراق کندی است که به طور مداوم در بدن ایجاد می شود. به مناسبت همین تحقیقات، او را بنیان گذار علم فیزیولوژی و بیوشیمی می دانند. وی پژوهش ها و آزمایش های گسترده ای در علم شیمی انجام داد آزمایش ها، قانون بقا و پایندگی ماده را به اثبات رسانید. به موجب این اصل، هیچ چیز نه به خودی خود به وجود می آید و نه از بین می رود. این قانون پایه و اساس فرمول های مهم شیمی امروز است و طبق آن اگر دو یا چند عنصر با هم ترکیب شوند، عناصر

دیگری به وجود می آید که وزنشان با وزن عناصر اولیه یکی است. لاوازیه نقش اکسیژن را در تنفس جانوران و گیاهان بیان کرد و حرارت بدن را نیز اندازه گیری نمود. او تألیفات زیادی از خود بر جای نهاد که می توان به آثاری هم چون ثروت های زیرزمینی امپراتوری فرانسه، درباره منابع طبیعی و آب و هم چنین احتراق فسفر و گوگرد اشاره کرد. فعالیت های علمی لاوازیه گاه بر اثر اشتغالات فنی و سیاسی که از طرف دولت به او ارجاع می شد وقفه و رکود پیدا می کرد. یکی از این ماموریت ها، مسئولیت جمع آوری مالیات مردم فرانسه بود که به او داده شد. اما پس از انقلاب کبیر فرانسه، بر اثر جو سازی هایی که علیه این دستگاه صورت گرفت، مسئولان آن به صورت افرادی خون خوار و منفور معرفی شدند که هم چون زالوهای خون خوار خون مردم را می مکیده اند و از آنها مالیات می گرفته اند. لذا همگی را دستگیر و محاکمه کردند. لاوازیه هم که نتوانسته بود بی گناهی خود را در این محاکمه جنجالی ثابت کند، محکوم به اعدام شد و سرانجام در روز هشتم مه ۱۷۹۴م، در ۵۱ سالگی به زیر تیغ گیوتین رفت.یکی از دانشمندانِ فرانسه، پس ازمرگ لاوازیه گفت: تنها یک لحظه وقت برای بریدن لاوازیه صرف شد و شاید تایک صد سال، زمان نتواند سر دیگری همانندش به وجود آورد.

مناسبت ۰۲: تولد "هانری دونان" مؤسس صلیب سرخ جهانی (۱۸۲۸م) (ر.ک: ۳۰ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: روز جهانی صلیب سرخ و هلال احمر (۱۸۶۴م)

شرح مناسبت:

صلیب سرخ، عنوان سازمانی بین المللی است که برای تسکین آلام بشری و حفظ و پیشرفت بهداشت عمومی، بر طبق موافقتنامه ژنو در سال ۱۸۶۴م و خاصه در نتیجه مساعی شخصی به نام ژان هانری دونان سوئیسی، تشکیل یافت. او در سال ۱۸۶۲م پیشنهاد کرد که خدمت به رنجوران و زخمی های نظامی، فعالیتی بی طرف محسوب شود. این پیشنهاد با استقبال انجمن های امور خیریه مواجه شد و موافقتنامه کنفرانس بین المللی ژنو در سال ۱۸۶۴م برای بهبود وضع مجروحان نظامی تدوین گردید. از آن پس جمعیت های ملی صلیب سرخ به وجود آمده و گسترش پیدا کرد. هم چنین به پاس تلاش هانری دونان، روز هشتم مه، سال روز تولد وی به عنوان روز جهانی صلیب سرخ تعیین شد. در سال ۱۹۶۳م، در ۸۸ کشور جهان، جمعیت های ملی صلیب سرخ به وجود آمد که در مقاطع گوناگون با هدف کمک متقابل و همکاری و توسعه فعالیت های مربوطه، به ویژه در زمان صلح فعالیت می کرد. فعالیت صلیب سرخ بین المللی جهانی پس از پایان جنگ جهانی دوم توسعه فراوانی یافت. هم چنین در کشورهای اسلامی به جای صلیب سرخ، هلال احمر به عنوان نماد این سازمان به کار گرفته شد. در ایران، جمعیت شیر و خورشید سرخ فعالیت داشت که پس از پیروزی انقلاب اسلامی، ایران نیز علامت هلال احمر را برای این فعالیت پذیرفت. مطابق آخرین آمار، ۱۲۶ جمعیت صلیب سرخ و هلال احمر با بیش از ۲۵۰ میلیون نفر عضو در سطح جهان فعالیت دارند.

مناسبت ۰۴: مرگ "جان استوارْتْ میل" فیلسوف و سیاست مدار شهیر انگلیسی (۱۸۷۳م)

شرح مناسبت:

جان استوارت میل، فیلسوف و نظریه پرداز انگلیسی، در ۲۰ مه ۱۸۰۶م

در شـهر لندن به دنیا آمد و از کودکی به تحصـیل دانش روی آورد. وی از ده سالگی مطالعه آثار افلاطون و دیگر فلاسـفه را آغاز کرد و در هفده سالگی وارد کمپانی هند شـرقی گردید. میل پس از آن به شعر و ادب گرایش یافت و علاوه بر فراگیری موسـیقی، آثار ادبی نویسـندگان برجسته را مطالعه نمود. وی بعدها وارد سیاست شد و مدت ها نمایندگی پارلمان را پذیرفت، امـا وارد هیـچ حزب و دسـته ای نگردیـد و فقـط نظریه خویش را مورد بحث قرار می داد. جـان اسـتوارت میل مؤسـس مکتب سودگری یا سودخواهی بود. بر اساس این نظریه، آن چه که متضـمن و دربرگیرنده حداکثر خیر و سود برای بیشتر مردم است، میزان اخلاقی بودن آن است. میل در اخلاق نیز طرفدار مذهب سودگری و اصالت لذت است. وی سعادت را در لذت و سود، و عـدم سـعادت را در اَلَم و زیان می دانـد و اعتقاد دارد که برای رسـیدن به سـعادت، باید لذت را افزایش داد و از رنج و درد کاست. میل در فلسـفه و روش علمی معتقد به تجربه و آزمایش است. به عقیده او، اساس دانش بشـری بر دریافت های مستقیم از موجودات خارجی است ولی بیشتر، علم آن از راه اسـتنتاج به دست می آمد. عقاید میل سبب اصلاحات اجتماعی و سیاسی زیادی شد و در اقتصاد و فلسـفه بعد از خود نیز تاثیر گذاشت. نظام منطقی میل، نظام اسـتقرایی قیاسـی است که در آن، استقرا یعنی از مشاهده حقایق جزئی به اصول کلی رسیدن و قیاس یعنی از اصول کلی به حقایق جزئی رسیدن. به

عقیده وی، تنها با این نظام منطقی است که ما می توانیم امیدوار باشیم که معارف کهن را به اثبات رسانیم و به کشف معارف جدید نائل گردیم. جان استوارت میل، کتاب ها و رساله های مختلفی درباره افکار خود نگاشت که اصول اقتصاد سیاسی، اصول علم اقتصاد و آزادی از آن جمله اند. جان استوارت میل سرانجام در هشتم مه ۱۸۷۳م، در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "هنری لانگ فلو" نویسنده و ادیب معروف امریکایی (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

هنری واد زورث لانْگْ فِلو، ادیب شهیر امریکایی، در ۲۵ آوریل ۱۸۰۷م به دنیا آمد. وی از کودکی ذوق ادبی خویش را نشان داد و اولین اثر شعری خویش را در چهارده سالگی منتشر ساخت. لانگ فلو پس از طی تحصیلات متوسطه، راهی اروپا شد و پس از آشنایی با فرهنگ آن سامان، به اشاعه آن در امریکا پرداخت. او سپس به مدت ۱۸ سال به تدریس زبان های جدید در دانشگاه هاروارد پرداخت و هم زمان، برخی آثارش را منتشر کرد. لانگ فلو، در طی سال های بعد، آثار بسیاری چاپ نمود و از این جهت، به عنوان یکی از پرکارترین شاعران امریکا شهرت یافت. آثار لانگ فلو علاوه بر تفکر، تغزُّل و نکته های ارشادی، آمیخته با مضامین احساسی، فلسفی، خیال انگیز و تمایلات اخلاقی بود. اشعار لانگ فلو، ظریف، آمیخته با قدرت نقاشی و تجسم دقیق است و غالباً در آنها غم و اندوه پنهانی نهفته است. داستان های او نیز نشانگر تسلط لانگ فلو بر فرهنگ و ادبیات اروپاست. وی در زمان حیات خود از محبوبیت، شهرت و افتخار فراوانی در امریکا و اروپا برخوردار شد. استادی وی در هنر نقل و سادگی مضامین،

ترکیب و ساختمان شعر، لطافت تغزل و برخورداری از وسعت فرهنگ و تبحر در ادبیات اروپا و امریکا، او را به عنوان شاعری که کمال مطلوب عامه می باشد معرفی نموده است. تعدادی از آثار متعدد لانگ فلو عبارتند از: صداهای شب، سفر به آن سوی دریا و داستان های مهمانخانه کنار جاده. هنری وادزورث لانگ فلو، سرانجام در ۸ مه ۱۸۸۲م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تولد "هاری ترومن" سی و سومین رئیس جمهور امریکا (۱۸۸۴م) (ر.ک: ۲۶ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: ویران شدن شهر "سن پیر" فرانسه بر اثر آتشفشان (۱۹۰۲م)

شرح مناسبت:

در اثر آتشفشان کوه مون پلیه در جنوب فرانسه درروز هشتم مه ۱۹۰۲م، شهر سن پیِر که در دامنه این کوه قرار داشت از بین رفت. در این فاجعه که تنها سه دقیقه طول کشید، سی هزار نفر جان خود را از دست دادند. آتشفشان مون پلیه، سال ها خاموش بود و انفجار آن نیز ناگهانی بود. این آتشفشان از سال ۱۹۰۲م به بعد همچنان غیر فعال و خاموش است.

مناسبت ۰۸: امضاء قرارداد مودّت دریانوردی و تجارت بین ایران و نروژ در پاریس (۱۹۳۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: اعلام پایان جنگ جهانی دوم در اروپا (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

با آغاز سال ۱۹۴۳م و شروع عقب نشینی و شکست ارتش آلمان و متحدان هیتلر، دوره زوال جنگ جهانی دوم نیز آغاز شد. در خلال سال ۱۹۴۴م، روس ها به پیشروی سرسختانه خود به سمت غرب ادامه دادند و بخش عمده بالکان را پاکسازی کردند. در بهار سال ۱۹۴۵م آلمان در میان دو نیروی سهم گین گرفتار آمده بود. نیروهای متفقین از سمت غرب به شرق می تاختند و نیروهای شوروی، دراواخر آوریل، برلین را در محاصره گرفته بودند. در نهایت، نیروهای کشورهای غربی و شوروی در روزهای اولیه ماه مه، در مرکز آلمان به یک دیگر پیوستند و با سقوط برلین و خودکشی هیتلر، جنگ جهانی دوم در اروپا پایان یافت. از این رو در هشتم مه ۱۹۴۵م، وینستون چرچیل نخست وزیر وقت انگلستان با توافق سه دولت متفق خود یعنی امریکا، شوروی و فرانسه، ضمن اعلام خبر تسلیم بدون قید و شرط آلمان، این روز را عید پیروزی نام گذاری کرد. به این ترتیب، جنگ شش ساله بین متفقین و متحدین با شکست آلمان پایان پذیرفت و کابوس وحشتناک آن به اتمام رسید. دراین حال، هر چند آتش جنگ در اروپا خاتمه یافت ولی شعله های آن همچنان در جنوب شرقی آسیا زبانه می کشید، تا این که سه ماه بعد، در اوت ۱۹۴۵م با بمباران هسته ای هیروشیما و ناکازاکی توسط امریکا، جنگ در این نقطه نیز پایان پذیرفت. جنگ در اروپا بیش از پنج سال و هشت ماه به طول انجامید. درطول این مدت، قریب یک صد میلیون نفر در کشورهای

متخاصم بسیج شدند

و بیش از چهل میلیون نفر نیز کشته شدند. بیشترین تلفات جنگ دوم جهانی را شوروی متحمل شد که رقمی بالغ بر بیست میلیون نفر می باشد. هم چنین تلفات آلمان ۴/۵ میلیون نفر، فرانسه ۲ میلیون نفر، انگلستان ۱/۲ میلیون نفر، امریکا یک میلیون نفر، ایتالیا ۷۶۰ هزار نفر و .... هزینه این جنگ بیش از ۱۱۵۰ میلیارد دلار برآورد شد که بیش از ۲۳۰ میلیارد دلار خسارت وارد بر شهرها و تأسیسات عمومی را هم باید به آن افزود.

مناسبت ۱۰: روز پیروزی به مناسبت پایان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: تولد "اِمریکو وسپوس" مکتشف و دریانورد معروف ایتالیایی (۱۴۵۱م)

شرح مناسبت:

اِمریکو وسپوس دریانورد معروف ایتالیایی در نهم مه ۱۴۵۱م در شهر فلورانس ایتالیا به دنیا آمد. وی به سبب علاقه بسیار به دریانوردی از جوانی به شغل ملوانی روی آورد و به درجه ناخدایی رسید. وسپوس در سفر دوم کریستفْ کلمب، مکتشف بزرگ هم وطنش حضور داشت و نقاطی از امریکا را کشف کرد. عقیده کاشفان اولیه امریکا این بود که این سرزمین در ادامه شرق آسیا واقع است ولی وسپوس در سفرهای بعدی خود به این واقعیت دست یافت که سرزمین مکشوفه جدید، ارتباطی با خاک آسیا ندارد. وی هم چنین مصبّ و محل ریزش آب رودخانه آمازون به اقیانوس اطلس را کشف نمود. وسپوس چهار بار به سرزمین ناشناخته ای که تا آن زمان نامی نداشت و بعدها با الهام از نام او، امریکا خوانده شد، سفر کرد. از این رو عده ای وسپوس را کاشف واقعی امریکا می دانند. وی سرانجام در ۲۰ ژوئیه ۱۵۱۲م در ۶۱ سالگی درگذشت. شرح سفرهای امریکو وسپوس توسط مولر، جغرافی دان آلمانی در ۱۵۰۷ منتشر شد. وی در کتابش پیشنهاد کرده بود که قاره جدید را به نام امریکو وسپوس، امریکا بنامند.

مناسبت ۰۲: اتمام بنای ساختمان تاریخی "تاج محل" در کشور هند (۱۶۵۳م)

شرح مناسبت:

تاج محل، نام آرامگاه ارجمند بانو، ملقب به ممتاز محل، ملکه ایرانیِ شاهْ جهان، پادشاه هند است. شاه جهان که پنجمین شاه مغولی بابری هند به شمار می رفت، مدت ۳۰ سال حکومت هند را در اختیار داشت. ارجمند بانو بعد از ۲۰ سال زندگی به عنوان همسر پادشاه، سرانجام در ۷ ژوئن ۱۶۳۱ درگذشت. بنای تاج محل پس از فوت همسر شاه جهان، پادشاه مغول هند در ایالت آگرای این کشور

آغاز شد. نمای بیرونی تاج محل با نقش های رنگی مزیّن شده است و کتیبه هایی نیز به خط عربی دارد که آیات قرآنی بر آن ها نقش بسته است. در این بنا هم چنین دو ضریح یکپارچه از مرمر سفید قرار دارد که اجساد ملکه نور جهان و شاه جهان در زیر آن دفن شده است. برای احداث بنای تاج محل، شورایی از بهترین معماران تشکیل و سرانجام طرح استاد عیسی اصفهانی از معماران برجسته ایرانی انتخاب شد و او در این مکان یکی از زیباترین ساختمان های جهان و از عالی ترین نمونه های معماری اسلامی هند را بنا کرد. این بنا که ساخت آن حدود ۲۰ سال به طول انجامید، سرانجام در ۹ ماه مه ۱۶۵۳ خاتمه یافت. ساختمان تاج محل، امروزه محلی برای بازدید جهان گردان به شمار می آید.

مناسبت ۰۳: در گذشت "یوهان شیلْلِر" نویسنده و شاعر معروف آلمانی (۱۸۰۵م) (ر.ک: ۱۰ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "فردینانْدْ بروکْزْ" ادیب بزرگ اتریشی (۱۸۹۱م) (ر.ک: ۲۶ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: انجام اولین پرواز بشر بر فراز قطب شمال (۱۹۲۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "آلبرت آبراهام مایکلسون" فیزیک دان امریکایی کاشف سرعت نور (۱۹۳۱م)

شرح مناسبت:

آلبرت آبراهام مایکلسون، فیزیک دان امریکایی، در ۱۹ دسامبر ۱۸۵۲م در خانواده ای یهودی در آلمان به دنیا آمد. وی در دو سالگی به همراه خانواده راهی امریکا شد و پس از طی تحصیلات خود در کالیفرنیا، به دبیری علوم پرداخت. مایکلسون در این زمان به فیزیک نور علاقه مند شد و درصدد برآمد تا به طریقی، سرعت نور را اندازه بگیرد، وی این کار را بهتر و دقیق تر از دیگران انجام داد و تحقیقات خود را در کشورهای آلمان و فرانسه پیگیری نمود. مایکلسون در نهایت در سال ۱۸۷۸م در ۲۷ سالگی سرعت نور را برابر با سی صد هزار کیلومتر در ثانیه عنوان کرد و این بهترین و دقیق ترین رقمی بود که در اختیار دانشمندان قرار گرفت. از دیگر کارهای مایکلسون، ساخت دستگاه تداخل سنج یا انتروفرومتر بود که بر اساس امواج مستقیم نور و انعکاس آن، کار می کرد. این دستگاه که می توانست طول موج نور را اندازه بگیرد. باعث معروفیت جهانی مایکلسون گردید. موفقیت و ارزش دستگاه تداخل سنج در آن است که می توان طول موج منفرد را در آنِ واحد اندازه گیری کرد. مایکلسون درسال ۱۹۰۷م به مناسبت تحقیقات و نظرات مهم وجالبی که در باب نور به عمل آورد به عنوان اولین امریکایی، جایزه فیزیک نوبل را دریافت کرد. هم چنین برخی تحقیقات مایکلسون، مقدمه تئوری نسبیت انیشتین بود. او در سال ۱۹۲۶م مهم ترین آزمایش خود را برای تعیین سرعت نور انجام داد. مایکلسون در هنگام این آزمایش ها دچار بیماری سختی گردید اما تا دم مرگ

برای به پایان رساندن تجربه اش پافشاری کرد تا این که در ۹مه ۱۹۳۱م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: اشغال قره باغ آذربایجان توسط جمهوری ارمنستان (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

پس از فروپاشی شوروی و استقلال جمهوری های جدید آن، ارمنستان در صدد الحاق منطقه قره باغ جمهوری آذربایجان به خاک خود برآمد. این در حالی بود که اختلافات داخلی در آذربایجان اوج گرفته بود و از طرف دیگر مردم قره باغ به استقلال خود رأی داده بودند. در این میان، ارمنستان نیز از مردم این منطقه که بیشتر ارمنی بودند، برای رویارویی با آذربایجان حمایت می کرد. با این حال ارمنستان در فوریه ۱۹۹۲م تهاجمی با هدف تضعیف جمهوری آذربایجان و تحکیم موقعیت استقلال طلبان قره باغ انجام داد. نظامیان ارمنستان در جریان تجاوز به جمهوری آذربایجان، حدود ۲۰ درصد از خاک این کشور به ویژه مناطق استراتژیکی که ارمنستان را به قره باغ متصل می کند، اشغال کردند. با وجود برقراری آتش بس میان دو کشور از سال ۱۹۹۳م این بخش از خاک جمهوری آذربایجان همچنان در اشغال ارتش ارمنستان است و مشکل دیرینه قره باغ، هنوز حل نشده است.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: تولد "گاسپار مونژ" دانشمند فرانسوی و مخترع هندسه ترسیمی (۱۷۴۶م) (ر.ک: ۲۸ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "فرانسوا رائول" شیمی دان فرانسوی (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

فرانسوا ماری رائول شیمی دان فرانسوی در ۱۰ مه ۱۸۳۰م در پاریس به دنیا آمد. وی پس از اخذ دکتری از دانشگاه پاریس به تحقیقات علمی در شیمی پرداخت تا اینکه پس از سال ها تحقیق و بررسی و آزمایش، به عنوان یکی از پایه گذاران دانش نوین شیمی و فیزیک مطرح شد. رائول در زمنیه کاهش نقطه انجماد و افزایش نقطه جوش مواد، قوانینی را کشف کرد که به نام خود او ثبت شده است و به عنوان قوانین "رائولت" معروف می باشد. این قانون درباره تنزل نقطه انجماد به این صورت می باشد که در محلول های رقیق یک جسم تجزیه ناپذیر، پایین آمدن نقطه انجماد، به نسبت مستقیم عیار محلول و به نسبت عکس جرم ماده حل شده تغییر می کند. این مسئله درباره بالا رفتن نقطه غلیانْ با همان نسبت ها صادق می باشد. از قوانین رائول برای تعیین تقریبی میزان جرم ملکولی عناصر استفاده می شود. این دانشمند فرانسوی سرانجام در اول آوریل سال ۱۹۰۱م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: امضای قرارداد صلح بین فرانسه و آلمان و پایان جنگ های دو کشور (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

به دنبال شکست فرانسه در جنگ با آلمان، قرار داد صلح میان دو کشور در دهم مه ۱۸۷۱م، در شهر فرانکفورت آلمان به امضا رسید. بر اساس این قرارداد که وحدت آلمان را تحت رهبری بیسمارک صدراعظم این کشور قطعی می کرد، فرانسه علاوه بر پرداخت غرامت، برخی از سرزمین های خود را به آلمان واگذار نمود. با شکست فرانسه که مهم ترین رقیب آلمان در اروپا بود، کشور آلمان به یک امپراتوری قدرت مند تبدیل شد. در حقیقت بیسمارک، وحدت آلمان را با جنگ تامین نمود و به

وسیله صلح آن را تضمین و تحکیم کرد. قراردادهای صلح با اتریش و ایتالیا در سال های بعد نیز آلمان را به یک قدرت برتر در زمینه سیاسی، نظامی و اقتصادی تبدیل نمود.

مناسبت ۰۴: حمله ارتش آلمان نازی به بلژیک، هلند و لوکزامبورگ و گسترش جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

با گسترش دامنه جنگ جهانی دوم در اروپا، هیتلر نقشه تصرف نروژ را کشید و خود را در آوریل ۱۹۴۰م برای این کار آماده کرد. ولی حضور ناوگان انگلیس در بنادر نروژ این امر را با مشکل مواجه نمود. نروژ تا اواخر آوریل با کمک ناوگان جنگی انگلیس در برابر آلمانی ها مقاومت کرد ولی بروز مخالفت های داخلی با ادامه جنگ و تشکیل یک حکومت طرفدار آلمان در این کشور مقاومت نروژی ها را درهم شکست و با خروج خانواده سلطنتی نروژ و اعضای دولت آن از این کشور، نیروهای انگلیسی نیز در روزهای دوم و سوم مه ۱۹۴۰م بنادر نروژ را ترک کردند. بلافاصله پس از عقب نشینی نیروهای انگلیسی از نروژ، هیتلر فرمان حمله در جبهه غرب را صادر کرد. در این نبردها، تاکتیک جنگی هیتلر به جای حمله مستقیم به خطوط دفاعی مستحکم فرانسه در طول مرزهای آلمان، حمله به خاک فرانسه از طریق مرزهای بلژیک بود. به همین جهت نیروهای آلمان در سحرگاه دهم ماه مه ۱۹۴۰م، هر سه کشور کوچک بلژیک، هلند و لوکزامبورگ را مورد یورش خود قرار دادند. در این میان، نیروهای آلمان، خطوط دفاعی فرانسه را درهم شکست و در ۱۳ مه آن سال وارد خاک فرانسه شدند. این حملات زمینه سقوط پاریس و تصرف کشور فرانسه را فراهم آورد و جنگ را شدت بخشید.

مناسبت ۰۵: درگذشت "نیکولاس تِسلا" فیزیک دان معروف اهل یوگسلاوی (۱۹۴۳م) (ر.ک: ۹ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: اعلام موجودیت جبهه پولیساریو در صحرای غربی (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

جمهوری دموکراتیک عربی صحرا در شمال غربی افریقا از قرن پانزدهم مورد تهاجم استعمارگران پرتغالی قرار داشت. بعدها اسپانیا در این منطقه مسلط گردید و سال ها آن را در استعمار خود داشت. در طی سال های بعد، مبارزات ضد استعماری مردم صحرا، به فزونی گرایید و در سال ۱۹۷۳م گروهی از مبارزان با سابقه که تنها راه کسب آزادی و استقلال را قیام مسلحانه تشخیص داده بودند، جبهه خلق برای آزادی موسوم به پولیساریو را تأسیس نمودند. این جبهه با استقبال مردم صحرا مواجه شد و فعالیت های آن علیه استعمار اسپانیا به سرعت گسترش یافت تا جایی که نیروهای اسپانیایی در سال ۱۹۷۵، صحرای غربی را ترک کردند. اما دولت اسپانیا اداره این سرزمین را به مراکش و موریتانی واگذار کرد. پس از چندی موریتانی از ادعای خود درباره صحرا چشم پوشید ولی این درگیری ها با مراکش ادامه پیدا کرد. سرانجام دو طرف در سال ۱۹۹۱م با وساطت سازمان ملل عملیات نظامی را متوقف کردند و قرار شد که سرنوشت صحرای غربی را همه پرسی مردمی تعیین کند که این رفراندوم

به دلایلی صورت نگرفت. با این حال کشورهای زیادی جبهه پولیساریو را به عنوان نماینده صحرا می شناسند.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: مرگ "ژان دو لابْرویِر" عالم علم اخلاق و نویسنده فرانسوی (۱۶۴۵م) (ر.ک: ۱۵ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد خانم "اِتِل لیلیان وینیچ" نویسنده معروف انگلیسی (۱۸۶۴م) (ر.ک: ۲۸ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تشکیل کشور "لوکزامبورگ" در اروپای غربی (۱۸۶۷م)

شرح مناسبت:

کشور لوکزامبورگ که نام اصلی آن، "لوتسلبورگ" می باشد در قرن دهم میلادی پدید آمد و به عنوان یکی از توابع امپراتوری عظیم روم شکل گرفت و تا قرن پانزدهم ادامه یافت. این دوک نشین در اواخر این قرن جزئی از هلند گردید و بر اساس مصوبه کنگره وین به اتحادیه آلمان ملحق گردید و تا اواسط قرن نوزدهم بین دولت های قدرت مند اروپا رد و بدل می گردید. در نهایت، در جریان کنفرانس لندن در ۱۱ ماه مه ۱۸۶۷م نمایندگان فرانسه، انگلستان و پروس مقرر داشتند که لوکزامبورگ به عنوان یک کشور مستقل در عرصه بین الملل مطرح گردد. این کشور در جریان جنگ های جهانی اول و دوم بی طرف بود اما در هر دو جنگ توسط آلمان ها اشغال شد. کشور لوکزامبورگ با بیش از ۲۵۰۰ کیلومتر مربع مساحت در همسایگی آلمان، فرانسه و بلژیک قرار دارد و در اکثر سازمان ها و اتحادیه های بین المللی و اروپایی عضویت دارد. (ر.ک: ۱۳ و ۲۱ نوامبر)

مناسبت ۰۴: تولد "سالوادور دالی" نقاش معروف و معاصر اسپانیایی (۱۹۰۴م)

شرح مناسبت:

سالوادور دالی، نقاش و هنرمند اسپانیایی در یازدهم مه ۱۹۰۴م در بارسلون اسپانیا به دنیا آمد. وی از دوران نوجوانی به دنیای نقاشی وارد شد و آموزش های اولیه را در مدرسه هنرهای زیبای مادرید پشت سر گذاشت. وی در آغاز به شیوه کوبیسم نقاشی می کرد ولی در سال ۱۹۲۹م به مکتب سورآلیسم پیوست که بر اساس آن، تخیلات نقاش، آزاد و بی قید و بدون دخالت عقل ارائه می شوند. هم چنین در مکتب سورآلیسم که به معنی سبک نگارش و نقاشی فوق واقعیت یا تخیلی است، مرز واقعیت های عینی

شکسته می شود. تفاوت سبک نقاشی سورآلیستی با کوبیسم این است که در مکتب کوبیسم، تخیلات نقاش به صورت اشکال هندسی یا مکعبی به روی تابلو می آید، در حالی که در مکتب سورآلیسم، تخیلات نقاش در قالبی که به واقعیت نزدیک تر است به تصویر کشیده می شود. در این حال بود که نقاشی های وی مورد توجه واستقبال مردم قرار گرفت و موفقیت زیادی کسب کرد. دالی در این سال ها، زیباترین و برجسته ترین کارهای خود را به مدد همسرش انجام داد. نقاشی های او، از کمال فنی برخوردار است و نمودار اندیشه های رویا مانند و نامعقول اوست. در کارهای دالی، نقش هایی که بیشتر به عکاسی شبیه است فراوان دیده می شود. به این معنی که دست به ترکیب تک تک اشیاء نمی زند اما آن ها را طوری در کنار هم می گذارد و یا زمینه های عجیب ترکیب می کند که مجموعه ای غریب و غیرواقعی و ذهنی از آن ها پدید می آید. سالوادور دالی که علاوه بر نقاشی، آثار متعددی هم درباره مکاتب نقاشی دارد، برای تشریح مکتب سورآلیسم در نقاشی، از اصطلاحات روان شناسی و روان کاوی استفاده می کرد و بر این اعتقاد بود که نقاش سورآلیست آنچه را که در ضمیر ناخودآگاه انسان وجود دارد به تصویر می کشد. به بیان دیگر، تابلوهای سورآلیستی کم و بیش شبیه اشکال و تصاویر غیرعقلانی و نامنظمی است که انسان در خواب می بیند. از دالی آثار فراوانی برجای مانده که ثبات حافظه، دالی و گالا و مرد نامرئی، شهرتی بسزا دارند. سالوادور دالی سرانجام در

ژانویه ۱۹۸۹م در نهایت شهرت در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: افتتاح اولین فرستنده تلویزیونی جهان در برلین (۱۹۳۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: نبرد نیروهای فرانسه و انگلستان با آلمان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

بـا آغـاز جنـگ جهـانی دوم و حملـه نیروهـای آلمـان بـه کشورهـای مجـاور، هیتلر تصـمیم گرفت تـا بـا حمله به منطقه غرب، کشورهـای بلژیـک، هلنـد و لوکزامبـورگ را بـه تصـرف خـود درآورد. بـا حمله آلمـان به این سه کشـور در دهم مه ۱۹۴۰م، نیروهـای متحـد فرانسه و انگلیس برای حمایت از کشور بلژیک وارد این کشور شدنـد. دفاع از این کشور به موجب قراردادی صورت گرفت که میان انگلیس و فرانسه تصریح شده بود. اما با وجود اتحاد فرانسه و انگلیس، قوای آلمان نازی نه تنها ارتش بلژیک، بلکه نیروهای انگلیس و فرانسه را نیز شکست دادند و سرانجام بلژیک را اشغال کردند.

مناسبت ۰۷: پرتاب ماهواره بدون سرنشین "کاسموس ۱۱۸" به فضا توسط شوروی (۱۹۶۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: تصویب قطعنامه استقلال بحرین در شورای امنیت سازمان ملل متحد (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

کشور امیرنشین بحرین با ۶۹۴ کیلومتر مربع وسعت در جنوب غربی آسیا، به صورت جزایری در جنوب خلیج فارس واقع شده و فاصله کمی تا سواحل قطر و عربستان سعودی دارد. سرزمین بحرین چندین بار بین دولت های بزرگ دست به دست شده و تحت نظر حکومت های ساسانیان، پرتغال، صفویان و نیز امرای محلی بود. در سال ۱۸۲۰م حاکم وقت بحرین پیمانی با دولت انگلیس منعقد کرد که سرانجام در ۱۹۱۴، بحرین به کلی تحت الحمایه انگلستان گردید. از آن زمان دولت (شاهنشاهی) ایران همواره بر حـاکمیت انگلسـتان بر بحرین اعتراض داشـته و آن را جزء لاینفک خاک ایران می شـمرده است. سـرانجام ایران در سال ۱۹۷۱ مراجعه به آرای عمومی با نظارت سازمان ملل را پـذیرفت و در نتیجه رأی گیری، بحرین به اسـتقلال دست یافت و به عضویت سازمان ملل رسید. (ر.ک: ۱۶ دسامبر)

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تولد خانم "فلورانس نائِتینْگِل" بنیان گذار پرستاری مدرن (۱۸۲۰م) (ر.ک: ۱۳ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "گریگوری راسپوتین" شخصیت مرموز روسیه (۱۸۷۲م) (ر.ک: ۳۱ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد خانم "دُروتی کرافوت هاجکین" کاشف ساختمان ویتامین "B۱۲" (ب ۱۲) (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

خانم دُروتی کرافوت هاجکین در دوازدهم مه ۱۹۱۰م در خانه یکی از مدیران آموزشی انگلستان شاغل در مصر، در شهر قاهره به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در انگلیس به پایان برد و پس از سفری که در نوجوانی به سودان انجام داد، به آزمایش های شیمیایی بر روی گیاهان روی آورد. خانم دُروتی کرافوت سپس در رشته شیمی ادامه تحصیل داد و در ۲۷ سالگی موفق به اخذ دکترای شیمی گردید. وی در هنگامه جنگ جهانی دوم در گروه پژوهشگران ساختمان پنی سیلین که از سوی الکساندر فلمینگ کشف شده بود، به کار پرداخت و در مقام ریاست آن، موفق به نوشتن چند کتاب پژوهشی علمی در این زمینه شد. ادامه آزمایش های خانم دروتی باعث شد تا وی در سال ۱۹۵۶م با کمک اشعه ایکس، ساختمان ۲۱ Bرا کشف کند و ساختمان مولکول انسولین را تشریح نماید. این امر باعث شد تا خانم دروتی کرافوت به خاطر پژوهش درباره چگونگی کاربرد اشعه ایکس در تعیین ساختار بلورها و کشف ساختار شیمیایی ویتامین ۲۱B موفق به اخذ جایزه نوبل شیمی در سال ۱۹۶۴م گردد. لازم به ذکر است که ۲۱B با نام علمی سیانوکو بالامین، ماده بلوری قرمز محلولی است که از جگر، تخم مرغ، ماهی و ... به دست می آید و برای درمان کم خونی های مرگبار و بهبود رشد چارپایان اهلی به کار می رود.

مناسبت ۰۴: تقسیم برلین پایتخت آلمان به دو قسمت شرقی و غربی (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

به موجب توافق هایی که پس از جنگ جهانی دوم بین چهار دولت اشغال کننده آلمان صورت گرفت، آلمان بین این چهار دولت تقسیم شد و برلین پایتخت آلمان نیز با اینکه در

وسط منطقه اشغالی شوروی واقع بود، در اختیار چهار دولت شوروی، فرانسه، انگلستان و امریکا قرار گرفت. اما پس از چندی، اتحاد جماهیر شوروی با هدف خارج کردن نیروهای نظامی غرب از آلمان شرقی، شهر برلین را محاصره کرد و کلیه راه های زمینی و آبی منتهی به آن را بست. استدلال استالین این بود که اگر غرب خواستار تشکیل کشور آلمان غربی است، لازم نیست به حضور خود در آلمان شرقی ادامه دهد. اما استدلال می کرد که چون چکسلواکی در دست شوروی است و نروژ نیز در معرض خطر قرار دارد، بنابراین اگر سه دولت دیگر، از آلمان شرقی و برلین عقب نشینی کنند، به معنای سقوط آلمان غربی خواهد بود. لذا هاری ترومن، رئیس جمهور وقت امریکا تصمیم گرفت محاصره برلین را بشکند. در این میان، شورای امنیت ملی امریکا نیز با هدف جنگ مقابله با شوروی، دو گروه از بمب افکن های خود را که حامل بمب های هسته ای بودند، به انگلستان اعزام کرد. در این میان، پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو در چهارم آوریل ۱۹۴۹م تشکیل شد و امریکا با شکستن محاصره برلین، تا آستانه جنگ با شوروی پیش رفت. ادامه این بحران در نهایت به تقسیم برلین به دو قسمت شرقی و غربی در دوازدهم مه ۱۹۴۹م انجامید. از دیگر پیامدهای این بحران، تقسیم آلمان به دو کشور آلمان غربی در ۲۳ مه و آلمان شرقی در ۱۷اکتبر آن سال بود. در این میان هر چند برلین بین شوروی و سه دولت دیگر به دو قسمت تقسیم گردید ولی با ساخت دیوار معروف برلین در ۱۷ اوت ۱۹۶۱م،

جدایی شرق و غرب بیش از پیش شدت گرفت. برلین تا سال ۱۹۸۹م همچنان دو نیمه بود و در نهایت در نهم نوامبر این سال، باتخریب دیوار برلین، پایتخت آلمان یک پارچگی خود را به دست آورد.

مناسبت ۰۵: اعلام آتش بس میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

پس از شکل گیری اتحاد جماهیر شوروی، مقامات مسکو بر این تصمیم مردّد بودند که منطقه قره باغ که اکثر جمعیت آن را ارامنه تشکیل می دهند و در دلِ جمهوری آذربایجان قرار دارد، باید به جمهوری آذربایجان منضم شود و یا اینکه به کشور ارمنستان ملحق گردد. این منطقه در سال ۱۹۲۳م به یکی از استان های جمهوری آذربایجان مبدل شد و سال ها بعد، اعتصابات عمومی سال ۱۹۸۸م، اولین نشانه های بی ثباتی در این گوشه از خاک کشور اتحاد جماهیر شوروی را آشکار ساخت. پس از فروپاشی شوروی، این منطقه با ۴۴۰۰ کیلومتر مربع مساحت، چند ماه پس از اعلام استقلال آذربایجان در سال ۱۹۹۱، خود را مستقل خواند. از آن زمان به بعد میان ارامنه قره باغ که از سوی ارمنستان حمایت می شدند و جمهوری آذربایجان جنگ درگرفت که به کشته شدن حدود پنج هزار قره باغی و نزدیک به سی هزار آذربایجانی انجامید. هم چنین نیروهای ارمنستان در سال ۱۹۹۲ به بهانه کمک به ارامنه قره باغ برای تجزیه جمهوری آذربایجان به این کشور حمله کردند و حدود ۲۰ درصد از خاک این کشور از جمله قره باغ را اشغال کردند. دو سال بعد، در دوازدهم مه سال ۱۹۹۴م با وساطت گروه مینسکْ که از طرف سازمان امنیت و همکاری اروپا، مامور پیگیری بحران قره باغ بود، آتش بس میان دو

کشور برقرار شـد. از آن زمان، قره باغ به یک جمهوری خودمختار داخلی تبدیل شد با این حال، از سال ۱۹۹۸م به بعد، مسئله قره باغ یکی از مسائل سیاسی جمهوری آذربایجان را تشکیل داده و هنوز راه حل معقولی برای آن پیدا نشده است.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تولد "مارتین لوتر" مؤسس فرقه پروتستان (۱۴۸۳م)

شرح مناسبت:

مـارتین لوتر، در ۱۳ مه ۱۴۸۳م در شـهر ایزلبن آلمان به دنیا آمـد. وی در ابتـدا به تحصـیل فلسـفه، حقوق، ادبیات و موسـیقی پرداخت و سپس استاد علوم مـذهبی گردیـد. وی در سال هـای جوانی به دلیـل سوء اختلافات بین مقامات کلیسا بر برخی از اعمـال ارباب کلیسا ایراد گرفت. آغاز قیام لوتر بر ضـد کلیسای کاتولیک و اسـتبداد مـذهبی، بر سر مسـئله آمرزش گناهان از طرف کشـیشان و پـاپ بود. رؤسـای کلیسـا به دلخواهْ اشـخاص را از کلیسـا اخراج یـا تکفیر می کردنـد و سـپس برای آمرزش گناهـان و ورود مجـدد به کلیسـا، گناهـان آنـان را با پول می خریدنـد. اما آن چه لوتر را بر ضـد این اوضاع برانگیخت، اقـدام مسـئولین کلیسـا در فروش رسـمی آمرزش نـامه بود. لوتر در این زمان علی رغم مخالفت پاپ، انجیل را به زبان آلمانی ترجمه کرد و در انـدک مـدتی طرفداران فراوانی پیدا کرد. با قیام لوتر، طلسم تعصب مذهبی و استیلاطلبی و استبداد کاتولیکی قرون وسـطی در هم شـکست و مذهبی نو با نام پروتسـتان شـکل گرفت. پروتست به معنی اعتراض در ابتدا با انگیزه اصلاح کلیسای کاتولیـک آغاز شـد و با مقاومت کلیسای کاتولیک در برابر هرگونه اصـلاح، این جنبش به طور مسـتقل دارای اصول و مبانی خاص خود شد. لوتر معتقد بود که یگانه چیزی که در

مسیحیت معتبر است کتاب مقدس می باشد از این رو، هیچ گونه حجّیتی برای مقام پاپی، شوراهای کلیسایی یا آرای صاحبان کلیسا و قدّیسان قائل نبود. از دیدگاه پروتستان، هر مسیحی می تواند پیام کتاب مقدس را به وجدان شخصی خود دریابد و نجات و رستگاری شخص تنها از طریق فیض الهی و در ضمنِ ایمان، پدید می آید. از جمله ویژگی های اخلاق و تفکر پروتستانی، خردگرایی، تاکید بر آزادی فردی، تساهل و مدارا، تکیه بر تولید و گسترش ثروت، عبادت دانستن کار، موهبت الهی دانستنِ ثروت و پسندیده دانستن آن را می توان برشمرد. پروتستان در طی سال های حیات خود به چندین فرقه تقسیم شد و در کشورهای آلمان، اسکاندیناوی، بریتانیای کبیر، فرانسه، سوئیس و مجارستان، طرفداران بیشتری یافت. رهبر پروتستان ها، در اواخر عمر دچار بیماری شد و سرانجام در ۱۲ ژوئیه ۱۵۴۶م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "والْتْ ویتْمَن" شاعر و روزنامه نگار امریکایی (۱۸۱۹م) (ر.ک: ۴ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: روز استقلال کامل "اکوادور" (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

سرزمین اکوادور که سال ۱۵۲۳م کشف شده بود، به مدت سه قرن تحت استعمار اسپانیا قرار داشت. این سرزمین در سال ۱۸۲۲م بر اثر مجاهدت آزادی خواه معروف سیمون بولیوار امریکای لاتین، از یوغ استعمار اسپانیا آزاد شد و به فدراسیون کلمبیای بزرگ که شامل پاناما، کلمبیا و ونزوئلا بود، پیوست ولی عمر این اتحادیه دیری نپایید و و با انحلال آن، رژیم تمام کشورهای عضو این اتحادیه از جمله اکوادور، در ۱۳ مه سال ۱۸۳۰ جمهوری گردید. (ر.ك: ۲۴ مه)

مناسبت ۰۴: تولد "رونالْد راس" کاشف عامل بیماری مالاریا (۱۸۵۷م) (ر.ک: ۱۶ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز خروج نیروهای انگلستان در پی پایان قیمومیت بر فلسطین (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در پی شکست دولت عثمانی در جریان جنگ جهانی اول، سربازان انگلیسی، فلسطین را اشغال کردند. پنج سال بعد، در سال ۱۹۲۲م، جامعه ملل، تحت نفوذ انگلیس، قیمومیت بریتانیا بر فلسطین را در آن سرزمین پذیرفت. از آن به بعد، سازمان های صهیونیستی برای تحقق این هدف توسعه طلبانه، یهودیان بسیاری را از نقاط مختلف جهان به ویژه اروپا به فلسطین مهاجرت دادند بااین حال، انگلیسی ها برای جلوگیری از مشکلاتی که افزایش سکنه یهودی فلسطین به وجود آورده بود، مهاجرت یهودیان را به این سرزمین محدود ساخت. اما تحت فشار صهیونیست ها، امریکا از سال ۱۹۴۵م رسماً دولت انگلیس را برای حل مسئله فلسطین به نفع یهودیان تحت فشار قرار داد و در پایان سال ۱۹۴۵م، یک کمیسیون مشترك امریکا و انگلیس برای

بررسی این مسئله تشکیل شد. این کمیسیون در سال بعد توصیه کرد که صد هزار مهاجر یهودی دیگر به فلسطین پذیرفته شود و فلسطین تحت قیمومیت سازمان ملل متحد قرار گیرد. در فوریه سال ۱۹۴۷م دولت انگلیس به بهانه اینکه دیگر قادر به ادامه قیمومیت برفلسطین نیست حل این مسئله را به سازمان ملل متحد ارجاع نمود و این سازمان پس از تشکیل یک کمیته ویژه برای حل مسئله فلسطین و اعزام هیأت هایی به فلسطین و اردوگاه های آوارگان یهودی در اروپا، به تقسیم فلسطین و بین المللی شدن بیت المقدس رای داد. این امر در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷م در مجمع عمومی سازمان ملل متحد نیز به تصویب رسید و سرزمین فلسطین بین اعراب و مهاجران یهود تقسیم شد. در همین زمان، صهیونیست

ها با عملیات های تروریستی، فلسطینی ها را وادار به ترک سرزمین خود می کردند و برای اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی برنامه ریزی می نمودند. انگلیس نیز که زمینه را برای تشکیل دولت صهیونیستی مناسب می دید، اعلام کرد که نیروهایش را تا ۱۳ مه ۱۹۴۸ از فلسطین خارج خواهد کرد. هم زمان با خروج تدریجی نیروهای انگلیسی، تشکیلات نظامی یهودیان که در سال های جنگ دوم جهانی و پس از آن شکل گرفته بود، جای آن ها را گرفتند. در نهایت با خروج آخرین سربازان انگلیسی از خاک فلسطین در ۱۳ مه ۱۹۴۸م، مقدمات اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی فراهم شد و فردای آن روز، این رژیم تحمیلی، حضور خود در این سرزمین و تشکیل دولت اسرائیل را اعلام کرد.

مناسبت ۰۶: تشکیل فدراسیون عربی مرکب از عراق و اردن (۱۹۵۸م) (ر.ک: ۱۴ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: اشغال سرزمین آنگولا در افریقا توسط استعمارگران پرتغالی (۱۵۷۵م)

شرح مناسبت:

سرزمین آنگولا ـ قبل از ورود پرتغالی ها بخشی از امپراتوری افریقای گینه بود، اما با تسلط پرتغالی ها بر آنگولا، در ۱۴ مه ۱۵۷۵م، در تمامی سواحل این کشور، مراکز بازرگانی احداث شد. آنگولا از زمان ورود پرتغالی ها به مدت چهارصد سال به طور وحشیانه ای تحت استعمار پرتغال قرار گرفت. پس از خاتمه جنگ جهانی دوم، شورش های متعددی برای کسب آزادی در آنگولا صورت گرفت و سرانجام منجر به استقلال این کشور در سال ۱۹۷۵ شد. آنگولا با بیش از یک میلیون و دویست هزار کیلومتر مربع مساحت با کشورهای جمهوری دموکراتیک کنگو، زامبیا و نامیبیا همسایه است. (ر.ک: ۱۱ نوامبر)

مناسبت ۰۲: تولد "رابرت اُووِن" فیلسوف اجتماعی انگلیسی (۱۷۷۱م) (ر.ک: ۱۷ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: انجام اولین واکسیناسیون آبله جهان در انگلستان (۱۷۹۶م)

شرح مناسبت:

گرچه امروزه به ویژه در کشورهای پیشرفته کمتر اثری از "آبله" به چشم می خورد اما تا قرن هجدهم این بیماری شیوع فراوانی داشت و تلفات گسترده ای بر جای می گذاشت. در سال ۱۷۱۷م یک زن انگلیسی متوجه شد که در برخی نقاط شرقی اروپا، از ماده سمی و زهرابه ای که از تاول های آبله بیرون می ریزد برای جلوگیری از ابتلای دیگران به آبله استفاده می شود. وی پس از فراگیری این امر و تحقیق در این زمینه، این شیوه را در انگلستان رواج داد که به کاهش تلفات آبله

انجامید. از سوی دیگر این مسئله در انگلستان مطرح بود که زهرابه و در واقع ماده سمی موجود درآبله گاوی برای انسان در برابر آبله مصونیت به وجود می آورد. در نهایت، در ۱۴ ماه مه ۱۷۹۶م دکتر ادوارد جِنِر انگلیسی این مسئله را عملی نمود و با انجام آزمایش بر روی یک کودک توانست این احتمال را ثابت نماید که تلقیح با ویروس گاوی سبب ایمنی در مقابل آبله می شود. این مطلب گرچه با مخالفت های عمومی مواجه گردید اما به زودی در سراسر جهان پذیرفته شد. درحال حاضر با انجام واکسیناسیون، بیماری آبله تقریباً ریشه کن شده است. (ر.ک: ۳۰ نوامبر)

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال "پاراگوئه" از استعمار اسپانیا (۱۸۱۱م)

شرح مناسبت:

سرزمین پاراگوئه در قرن شانزدهم میلادی توسط یک اسپانیایی کشف شد و از آن زمان تا بیش از دو قرن، تحت استعمار اسپانیا قرار گرفت. این وضعیت تا اوائل قرن نوزدهم ادامه داشت تا اینکه وقوع انقلاب ۱۸۱۰م در امریکای لاتین باعث به وجود آمدن تحرک در مردم پاراگوئه شد، به صورتی که در ۱۴ ماه

می ۱۸۱۱م فرماندار اسپانیایی این منطقه را برکنار نموده و خواستار برقراری تجارت آزاد شدند. از این رو، این تاریخ به عنوان روز استقلال و روز ملی پاراگوئه مطرح شده است. بعد از استقلال پاراگوئه، حکومت استبدادی در این کشور برقرار شد و به دلیل اوضاع نامتعادل داخلی، کودتاهای متعددی در پاراگوئه رخ داد که با هر کدام از این کودتاها، افراد مستبد دیگری در رأس کار قرار گرفتند. تا این که در سال ۱۹۵۴ ژنرال استروسْنِر به قدرت دست یافت و حکومت وی ۳۴ سال به طول انجامید. در سال ۱۹۸۹م در پاراگوئه اولین انتخابات آزاد ریاست جمهوری برگزار شد و نقش مردم در حکومت افزایش یافت. جمهوری پاراگوئه با ۴۰۶/۷۵۲کیلومتر مربع مساحت در امریکای جنوبی و در بین کشورهای بولیوی، برزیل و آرژانتین واقع شده است. جمعیت آن ۵/۵ میلیون نفر و پایتختش آسونسیون است. پاراگوئه اولین کشور به استقلال رسیده در امریکای جنوبی می باشد. پیش بینی می شود جمعیت پاراگوئه تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۹ میلیون نفر گردد. بیش از ۸۸٪ جمعیت این کشور کاتولیک هستند و به زبان اسپانیایی و گوارانی صحبت می کنند. اکثریت قریب به اتفاق سکنه پاراگوئه نژاد دو رگه سرخ و سفید داشته و بقیه گروه های نژادی در اقلیتند. واحد پول پاراگوئه، گوارانی و از شهرهای مهم آن سیوداددل استه، سان لورنزو و لامباره است.

مناسبت ۰۵: بمباران وحشتناک بندر روتِردام هلند توسط آلمان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، کشور هلند هم زمان با لوکزامبورگ، بلژیک و فرانسه مورد تهاجم نیروهای رایش سوم به سرفرماندهی آدولف هیتلر قرار گرفت. این حملات که در ۱۰ مه ۱۹۴۰ آغاز شده بود، با پیروزی نیروهای آلمانی

خاتمه یافت. و به خروج ملکه و اعضای کابینه دولت هلند از کشور و عزیمت آنان به انگلستان انجامید. هم زمان با آغاز حملات زمینی، بمباران های وسیع هوایی توسط بمب افکن های آلمان انجام می گرفت که وحشتناک ترین آنها در شهر روتردام هلند به وقوع پیوست. در ۱۴ مه ۱۹۴۰، این شهر تاریخی توسط ۴۸۰ هواپیمای بمب افکن آلمان مورد هدف قرار گرفت و بیش از ۷۰٪ تأسیسات بندری و اسکله های آن و بسیاری از ساختمان های شهر ویران گردید. نیروی قوی و مجهز آلمان نازی و بمباران وسیع و گسترده هلند و به ویژه بندر روتردام توسط آلمانی ها باعث شد تا واحدهای جنگنده هلندی تاب ایستادگی و مقاومت را از دست بدهند. از این رو، نمایندگان هلند در ۱۵ مه ۱۹۴۰ با زمین گذاشتن سلاح ها، شرایط تسلیم را امضا نمودند. بعد از پایان جنگ جهانی دوم و خروج نیروهای آلمانی، شهر روتردام به سبک جدید بر بر روی ویرانه های تاریخی آن شهر بنا گردید.

مناسبت ۰۶: آغاز اولین جنگ اعراب و اسرائیل پس از اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

به دنبال توطئه های بین المللی برای اشغال سرزمین فلسطین و تشکیل یک دولت یهودی، سرانجام مجمع عمومی سازمان ملل متحد در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷م پیشنهاد تقسیم فلسطین را تصویب نمود. از تاریخ تصویب طرح تقسیم فلسطین در مجمع عمومی سازمان ملل متحد تا اعلام تشکیل حکومت اسرائیل کمتر از شش ماه به طول انجامید. در این فاصله نیروهای انگلیس که قیمومیت منطقه را برعهده داشتند، فلسطین را ترک کردند و تشکیلات نظامی یهودیان که در سال های جنگ جهانی دوم و بعد از آن شکل گرفته بود به تدریج جای آنان را

گرفتند. اعراب فلسطین، سازمان نظامی واحد و متشکلی نداشتند و به همین جهت، با اینکه در اکثریت بودند، در این مرحله، بازی را باختند. سرانجام حکومت نژادپرست اسرائیل در۱۴ مه ۱۹۴۸م هم زمان با خروج آخرین سربازان انگلیسی از فلسطین، پا به عرصه وجود نهاد و رژیم ننگین صهیونیستی در سرزمینی غصبی و با حمایت ابرقدرت های زمان، بر جهان و منطقه تحمیل شد. به دنبال اعلام موجودیت اسرائیل، نیروهای کشورهای عربی متشکل از مصر، سوریه، لبنان و اردن، از جنوب، شمال و شرق وارد سرزمین های اشغالی فلسطین شدند و به جنگ با نیروهای مسلح دولت جدید اسرائیل پرداختند. اسرائیلی ها در آن زمان نیروی مجهزی در اختیار نداشتند و اگر کشورهای عرب، با هماهنگی و استفاده از تمام امکانات خود وارد میدان می شدند، شاید دولت اسرائیل در نطفه خفه می شد، ولی کشورهای عرب فقط قسمتی از نیروی خود را برای باز پس گرفتن فلسطین به کار گرفتند و عدم هماهنگی بین آن ها موجب شد اسرائیلی ها فرصت پیدا کنند و به تدریج، نیروهای خود را تجهیز کرده و با حملات موضعی، قوای اعراب را تحلیل برده و عقب برانند. در این میان، تنها نیروهای اردنی قسمتی از خاک فلسطین را در ساحل غربی رود اردن به تصرف خود درآوردند و قسمت قدیمی شهر بیت المقدس را تصرّف کردند. پس از مدتی، سازمان ملل متحد تحت فشار امریکا، از ژانویه ۱۹۴۹م برای اعلام آتش بس و ترک مخاصمه بین اعراب و اسرائیل وارد میدان شد و کشورهای عرب را وادار به امضای قرارداد ترک مخاصمه با اسرائیل نمود. امضای این قراردادها

هر چند متضمّن شناسایی اسرائیل از طرف کشورهای امضا کننده نبود، با این حال موقعیت رژیم صهیونیستی را تثبیت کرد و موجبات پذیرفته شدن این دولت غصبی به سازمان ملل در یازدهم مه ۱۹۴۹م و شناسایی آن از طرف اکثریت اعضای این سازمان را فراهم ساخت. رژیم صهیونیستی در جریان اولین جنگ اعراب و اسرائیل، علاوه بر حدود تعیین شده در طرح تقسیم فلسطین، بیش از شش هزار کیلومتر مربع از سرزمین هایی را که برای دولت عربی فلسطین در نظر گرفته شده بود اشغال کردند، به طوری که هنگام پذیرفته شدن رژیم صهیونیستی به عضویت سازمان ملل، این رژیم به جای ۵۷ درصد پیش بینی شده در طرح، بیش از ۷۷ درصد اراضی فلسطین را در تصرف خود داشت. این غده سرطانی در سال ها و دهه های بعد، با کشتار و آواره ساختن فلسطینیان، حضور نامشروع خود را ادامه داد و با حمایت قدرت های بزرگ سعی در اشغال هرچه بیشتر مناطق فلسطینی دارد که در این میان از هرگونه جنایت و آدم کشی دریغ نمی کند.

مناسبت ۰۷: اشغال سرزمین فلسطین توسط صهیونیسم جهانی و اعلام موجودیت اسرائیل (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

از سده های گذشته یهودیان در کنار مسیحیان و مسلمانان در سرزمین فلسطین زندگی مسالمت آمیزی داشتند. تا آن که دولت انگلیس پس از جنگ جهانی اول، طی قرارداد استعماری سایکس - پیکو قیمومیت فلسطین را به عهده گرفت. از آن به بعد، سازمان های صهیونیستی برای تحقق این هدف توسعه طلبانه یهودیان، بسیاری را از نقاط مختلف جهان به این سرزمین مهاجرت دادند و هم زمان با انجام عملیات تروریستی، فلسطینی ها را وادار به ترک سرزمین خود کردند. سرانجام با تصویب سازمان ملل،

نیروهای انگلیسی در اقدامی هماهنگ از فلسطین خارج شدند و یک روز پس از خروج آن ها، دیوید بن گوریون از رهبران اصلی صهیونیسم جهانی، در چهاردهم مه ۱۹۴۸م تأسیس رژیم غاصب صهیونیستی را در سرزمینی در حدود نیمی از خاک فلسطین اشغالی اعلام کرد. پس از این اقدام نامشروع صهیونیست ها، دولت های عربی وارد جنگ علیه آنها شدند که با شکست اعراب پایان پذیرفت. در پایان جنگ، رژیم صهیونیستی بر نزدیک به هشتاد درصد اراضی فلسطین، سلطه غاصبانه یافت و مردم مظلوم این سرزمین را آواره کرد.

مناسبت ۰۸: امضای پیمان "ورشو" میان کشورهای کمونیستی اروپا (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

پس از امضای پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، در سال ۱۹۴۹م توسط کشورهای اروپای غربی طرفدار امریکا جهت مقابله با گسترش و نفوذ کمونیسم، در ۱۴ مه ۱۹۵۵م پیمان ورشو میان هشت کشور اروپای شرقی در ورشو پایتخت کشور لهستان منعقد شد. کشورهای لهستان، آلبانی، بلغارستان، مجارستان، چکسلواکی، آلمان شرقی، رومانی و اتحاد جماهیر شوروی از اعضای این پیمان بودند که به منظور مقابله با بلوک غرب با هم متحد شدند. این کشورها متعهد شدند که در مناسبات خود از تهدید و اعمال زور خودداری کنند و در صورتی که عضوی از اعضای پیمان ورشو در اروپای شرقی، مورد حمله قرار گیرد، سایر کشورهای عضو به دفاع از آن کشور اقدام کنند. لیکن نیروهای این پیمان در نخستین دوره حیات آن، دوبار برای سرکوبی نهضت های استقلال طلبانه دو کشور عضو یعنی مجارستان در سال ۱۹۵۶ و چکسلواکی در سال ۱۹۶۸م وارد عمل شدند و این کشورها را اشغال کردند. پیمان ورشو در ابتدا به مدتِ ۲۰ سال منعقد شد و در سال ۱۹۷۵م نیز این

مدت ۲۰ ساله بار دیگر تمدید گردید. اما پیمان ورشو سرانجام پس از ۳۶ سال فعالیت و به دنبال فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، طی گردهمایی اعضای آن در بوداپست پایتخت مجارستان، در ۲۵ فوریه ۱۹۹۱م منحل شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: تولد "اتوفون گریگ" فیزیک دان آلمانی (۱۶۰۲م) (ر.ک: ۶ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تشکیل دادگاه "اُپِری" به دستور امپراتور اتریش (۱۶۸۷م)

شرح مناسبت:

یک سال پس از تصرف بخش هایی از مجارستان توسط اتریش، لئوپولد اول، امپراتور این کشور، در ۱۵ مه ۱۶۸۷م دستور تشکیل دادگاه معروف اپری را برای مجازات آزادی خواهان مجاری صادر کرد. این آزادی خواهان در پی پایان دادن به اشغال مجارستان توسط ارتش اتریش بودند. دادگاه اپری که به قصابی اپری مشهور شد، در مدت شش ماه کار شبانه روزی و با به کارگیری سی جلاد، حکم قتل هشت هزار نفر را صادر کرد و این حکم ها نیز به طور دسته جمعی یا انفرادی اجرا شد.

مناسبت ۰۳: ساخت اولین کشتی بخار در فرانسه (۱۷۷۶م)

شرح مناسبت:

هفتاد سال بعد از این که نیروی بخار توسط دنیس پاپن، مهندس فرانسوی کشف شد، کشتی بخار به وسیله یک فرانسوی دیگر به نام مارکی دوژوفرا ساخته شد. مارکی دوژوفرا با استفاده از اختراع پاپن و نیز ماشین بخاری ژوزف کونیو، موفق شد در نیمه ماه مه ۱۷۷۶م اولین کشتی بخار را طراحی نموده و آن را در رودخانه دانوب آزمایش کند. استفاده از نیروی بخار در کشتی، تحول بزرگی در صنعت دریانوردی به وجود آورد و در سال های بعد، استفاده های فراوانی از آن شد.

مناسبت ۰۴: تولد "عبدالعزیز بن سعود" بانی کشور عربستان سعودی (۱۸۸۰م) (ر.ک: ۹ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ خانم "امیلی دیکنسون" بانوی شاعر امریکایی (۱۸۸۶م)

شرح مناسبت:

خانم امیلی دیکِنْسون، بانوی شاعر امریکایی در دهم دسامبر ۱۸۳۰م در ایالت ماساچوست امریکا به دنیا آمد. امیلی در ابتدا در زادگاهش و سپس در یک کالج به تحصیل پرداخت اما به سبب آنکه عمیقاً از تعلیم و تربیتی چنان خشک و خشونت آمیز

رنج می برد، دنباله تحصیل را رها کرد و در خانه به وسیله معلم خصوصی و مطالعات شخصی بر وسعت معلومات خود افزود. دیکنسون در اواسط عمر به دنبال آشنایی با برخی نویسندگان معروف امریکا، به ادبیات علاقه مند شد و با الهام از آثار آنان، اشعار فراوانی سرود. سال های پایانی عمر امیلی دیکنسون به انزوا و گوشه گیری در زادگاهش گذشت و او بیشتر وقتش را به پرورش گل و سرودن شعر مصروف داشت. از وی نزدیک به دو هزار قطعه منظوم بر جای مانده که تنها سه منظومه از آن ها در زمان حیاتش انتشار یافت. پس از مرگ، اشعار او به صورت یادداشت های پراکنده و گاه با خط ناخوانا در گوشه و کنار اتاقش پیدا شد که شش سال پس از مرگش در دیوانی انتشاریافت و پیروزی عظیمی در ادبیات امریکا به دست آورد. هم چنین چاپ کامل اشعار دیکنسون ۳۸ سال پس از مرگ وی در سال ۱۹۲۴م اتفاق افتاد. به طور کلی، نمی توان اشعار دیکنسون را به عصری معیّن منسوب کرد. اشعار وی از رنج درون و شکنجه پنهانی او حکایت دارد که همه در قطعه های کوتاه و موجز چون رباعی و با وزنی خاص و قالبی ساده گنجانده شده و از قدرت عجیب در

تصویر و ترسیم و از نفوذ فراوان و از سبکی پاکیزه و اعجاب آور برخوردار است. بی آنکه بتوان امیلی دیکنسون را با شاعری معیّن سنجید. می توان او را در شمار چند نفر بانوی شاعر بزرگ جهان به شمار آورد که شهرتش پس از مرگ، روزافزون شد واشعارش در نسل بعد، نفوذ بسیار یافت. خانم امیلی دیکنسون، سرانجام در پانزدهم مه ۱۸۸۶م در پنجاه و شش سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: اشغال هلند توسط نیروهای آلمان نازی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

نیروهای آلمان نازی از روز دهم مه ۱۹۴۰م حمله به کشورهای بلژیک، هلند و لوکزامبورگ در غرب آلمان را آغاز کردند و پس از یک حمله شدید پنج روزه این کشورها را اشغال نمودند. پس از تصرف هلند توسط آلمان، ملکه هلند و دولت این کشور به انگلیس رفتند و تا آزادی هلند در سال ۱۹۴۵، دولت هلند آزاد را تشکیل دادند.

مناسبت ۰۷: اختراع "نایلون" در امریکا (۱۹۴۱)

شرح مناسبت:

نایلون نام تجارتی و متداول یک سری از رایج ترین و پراستفاده ترین پدیده های قرن بیستم می باشد. اختراع و یا کشف نایلون در نیمه ماه مه ۱۹۴۱م در امریکا صورت گرفت و چون هیأتی از شیمی دانان با هم بر روی فرمول آن کار می کردند، مخترع و یا مکتشف اصلی آن مشخص نیست. هدف دانشمندان به دست آوردن فرمولی برای ساخت ماده ای بود که بتواند در نساجی جای گزین پنبه و پشم شود. این پدیده مصنوعی که از زغال سنگ، آب، هوا، نفت، فراورده های فرعی کشاورزی و گاز طبیعی ساخته می شود، از مهم ترین کشف های شیمیایی مدرن به حساب می آید. نایلون از سخت ترین و انعطاف پذیرترین مواد موجود است و در مقابل شست وشو و مواد شیمیایی مقاومت دارد. هم چنین نائلون قابل شکل گیری به صورت الیاف، ورق، میله، لوله و نیز به صورت گرد برای قالب گیری می باشد.

مناسبت ۰۸: روز بین المللی خانواده

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: الحاق سرزمین هندوراس به دولت اسپانیا (۱۵۰۲م)

شرح مناسبت:

سرزمین هندوراس از دیرباز مرکز تمدن عظیم قوم مایا بود، اما پس از اشغال هندوراس توسط استعمارگران اسپانیایی، این قوم

نابود شد و اشغال گران در روز شانزدهم مه ۱۵۰۲م الحاق این سرزمین به حوزه استعماری خود را اعلام کردند. در جریان این اشغال، اسپانیایی ها سراسر هندوراس را به تصرف خود درآوردند و مقاومت های گسترده سرخ پوستان این سرزمین را درهم شکستند. منطقه هندوراس سال ها به عنوان بخشی از گواتمالا، از مستعمرات اسپانیا به حساب می آمد. در اوایل قرن نوزدهم میلادی به علت نابسامانی اوضاع داخلی اسپانیا، سرزمین هندوراس نیز مانند اکثر مستعمرات امریکای مرکزی توانست از فرصت به وجود آمده استفاده کند و در نیمه سپتامبر ۱۸۲۱م استقلال خود را بازیابد. هندوراس با مساحتی بیش از ۱۱۲ هزار کیلومتر مربع، واقع در امریکای مرکزی، دارای حکومتی جمهوری است و با کشورهای گواتمالا، السالوادور و نیکاراگوئه همسایه است. (ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۰۲: تولد "یوهان کُپلِر" ستاره شناس و ریاضی دان شهیر آلمانی (۱۵۷۱م)

شرح مناسبت:

یوهان کپلر منجم و ریاضی دان شهیر آلمانی در ۱۶ مه ۱۵۷۱م در شهر ویل آلمان به دنیا آمد. در چهار سالگی به آبله سختی مبتلا شد به طوری که دست هایش فلج و بینایی اش ضعیف گردید. با این حال این ضعف و از کارافتادگی مانع علم اندوزی کپلر نشد و پس از ورود به دانشگاه، به مطالعات نجومی روی آورد. وی در ۲۳ سالگی به استادی اخترشناسی برگزیده شد و مطالعات خود را ادامه داد. کپلر در سال های نخستِ کار، طرفدار این نظریه بود که خورشید مرکز منظومه شمسی است. وی در سال ۱۶۰۹م قوانین حرکت سیارات را پیدا کرد و ثابت نمود که نه

تنها مسیر حرکت سیاره ها به دور خورشید بیضی است، بلکه هر سیاره حین گردش در روی مدار، مرتّباً سرعتش را تغییر می دهد، به این معنی که هرگاه سیاره به خورشید نزدیک می شود، بر سرعتش اضافه می گردد. هم چنین زمان گردش کامل سیاره هایی که به خورشید نزدیک ترند، کمتر از سیاره هایی است که از خورشید دورند. این نظرات و به ویژه نظریه حرکت سیاره ها با مخالفت های فراوانی مواجه گردید و کپلر به سختی مورد حمله مخالفان قرار گرفت. کپلر سرانجام نوشته ها و آثار تحقیقی خود را منتشر کرد و در انتظار ماند تا شاید با گذشت زمان، پیشرفت های بشری پرده از روی واقعیت بردارد. او هم چنین با مطالعه بر روی نور، موفق به کشف قوانین شکست و انکسار نور شد و برای اولین بار، اساس تلسکوپ نجومی را بنیاد نهاد. ضمناً کپلر نظریه های مهمی در مورد نیروی جاذبه زمین و چگونگی جزر و مد دریاها داشته است. هر چند در ابتدا، کپلر با تحقیقات عمیق خود، اخترشناسان و ریاضی دانان روزگار خویش را به تحسین خود واداشت با این حال پس از آن که وی در ۱۵ نوامبر ۱۶۳۱م در ۶۰ سالگی درگذشت به زودی از خاطره ها رفت و کسی آثار او را مطالعه نمی کرد. ولی دوران افتخار وی از زمانی آغاز شد که اسحاق نیوتن و پیرلاپلاس دانشمندان بزرگ انگلیسی و فرانسوی، شناخته شدند و معنی آثار او را درک کردند.

مناسبت ۰۳: درگذشت "ژان باتیست فوریه" ریاضی دان معروف فرانسوی (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

ژان باتیست ژوزف بارون دو فوریه، ریاضی دان فرانسوی در ۲۱ مارس ۱۷۶۸م در این کشور به دنیا آمد.

وی از ابتدا به تحصیل ریاضیات دلبستگی یافت و پس از تحصیل در مدرسه نظام به تدریس پرداخت. استعداد فوریه در ریاضیات، همپایه شور و حرارتی بود که برای جمهوری داشت و بدین سبب در آستانه انقلاب کبیر فرانسه، مورد توجه عموم قرار گرفت. وی در سال ۱۷۹۸م به همراه ناپلئون بُناپارت راهی مصر شد و در دوران اشغال مصر توسط نیروهای فرانسه، در این ناحیه فرمان روایی یافت. اما با سقوط ناپلئون، حکومت فوریه نیز رو به افول رفت و از آن پس، بیشتر به کارهای علمی و تحقیقی در ریاضی پرداخت. او تحقیقات علمی خود را در موضوع انتشار حرارت متمرکز کرد و کوشید تا قوانین حاکم بر انتشار حرارت را از یک سر تیغه فلزی تا سر دیگر آن به دست آورَد. فوریه پس از تلاش خستگی ناپذیر خود، موفق به حل این مسئله گردید و توانست آنچه را که امروزه، "سلسله فوریه" نامیده می شود، ابداع نماید. این سلسله در فیزیک و ریاضی نقش اساسی برعهده دارد و از مسائل بسیار جالب و مهم ریاضی به شمار می رود. بر این اساس، هر نوسان متناوب که عیناً تکرار شود، می تواند به صورت یک سلسله از حرکات موجی ساده منظم تنظیم گردد به طوری که مجموع آنها عبارت از همان تغییر متناوب در هم پیچیده باشد. فوریه نتیجه تحقیقات خود را در کتابی به نام نظریه تحلیل حرارت تالیف کرد که مورد استفاده دانشمندان پس از او قرار گرفت. وی هم چنین درباره پدیده های ارتعاشی شامل صوت و نور، تحقیقاتی ارزنده انجام داد و بیش از پیش اهمیت یافت. ژان

باتیست فوریه سرانجام در شانزدهم مه ۱۸۳۰م در شصت و دو سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تقسیم کشورهای عربی بین انگلیس و فرانسه طی قرارداد سایکس – پیکو (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

دولت های استعماری اروپا از سده های هجده و نوزدهم میلادی، به دلیل حضور و حکومت امپراتوری عثمانی بر اکثر نواحی خاورمیانه، در صدد تجزیه و کم کردن قدرت حاکمیت عثمانی بودند. شرکت عثمانی در جنگ جهانی اول و آغاز شکست های این امپراتوری در جنگ، زمینه را برای تامین خواسته های شوم استعمارگران فراهم آورد و دولت های انگلستان و فرانسه، نمایندگان خود با نام های سِرمارک سایکس و فرانسوا پیکو را مامور این کار کردند. امضای پیمان استعماری معروف به قرارداد سایکس – پیکو پس از جنگ جهانی اول شرایط سیاسی منطقه را برای تفکیک اراضی خاورمیانه و تجزیه مستملکات آسیایی امپراتوری عثمانی فراهم آورد. به موجب این قرارداد که نوعی تبانی استعماری و توسعه طلبانه متفقین به شمار می رفت، دولت های انگلیس، فرانسه و روسیه، کشورهای عربی را که جزو قلمرو عثمانی بودند، میان خود تقسیم کردند. به این ترتیب، عراق و اردن، تحت کنترل انگلیس و سوریه و لبنان زیر سلطه فرانسه درآمدند. هم چنین بخش های شمالی عراق و شرق ترکیه در محدوده ای به وسعت ۵۰ هزار مایل مربع به روسیه واگذار شد. خاک عراق و فلسطین به خصوص از آن جهت که در مسیر راه زمینی انگلیسی ها به مستعمرات آنان در هندوستان واقع شده بود و تماس آنان را با نیروها و پایگاه هایشان در خلیج فارس و نواحی جنوبی ایران تسهیل می کرد، ارزش سوق الجیشی و استراتژیکی فراوانی برای بریتانیا داشت. فرانسه و انگلیس در پی تقسیمات پیمان سایکس –

پیکو با یک دیگر توافق کردند تا متصرفات خاورمیانه ای خویش را به امیرنشین های متعدد تبدیل نمایند و در هر امیرنشین، احساسات قومی، نژادی، زبانی و مذهبی را علیه دولت عثمانی برانگیزند تا راه شکست نهایی عثمانی از درون هموارتر گردد. یکی از نتایج سیاه این قرارداد، زمینه سازی جهت تشکیل کشور یهودی نشین و نژادپرست اسرائیل در فلسطین اشغالی بود که درحدود سه دهه بعد از امضای این قرارداد، عملی شد.

مناسبت ۰۵: آغاز خروج سربازان شوروی سابق از افغانستان (۱۹۸۸م)

شرح مناسبت:

پس از کودتای نورمحمد ترکی نخستین دولت کمونیستی با حمایت مستقیم شوروی سابق در افغانستان بر سر کارآمد. حکومت ترکی نیز در اوایل سال ۱۹۷۹م با یک کودتای دیگر به رهبری حفیظاللّٰه امین که از همکاران نزدیک ترکی بود سرنگون شد. ولی روسها به حفیظاللّٰه امین که درصدد نزدیکی به امریکا و ایجاد تعادلی در روابط افغانستان با شرق و غرب بود بدگمان شدند و در آخرین روزهای سال ۱۹۷۹م با پیاده کردن بیش از پنج هزار نفر از نیروهای هوابرد خود در کابل، حکومت حفیظاللّٰه امین را سرنگون ساختند. بدین ترتیب تجاوز نظامی ارتش سرخ شوروی به افغانستان آغاز شد و در اولین قدم، حفیظاللّٰه امین به قتل رسید و ببرک کارمل به ریاست جمهوری انتخاب گردید. در این میان طرز تفکر و روحیه استقلال طلبی مردم مسلمان افغانستان و مهمتر از آن، اسلامی بودن این کشور و گرایش عمیق مردم به دین اسلام باعث شد تا در برابر حکومت های وابسته به شوروی قیام کنند. این مسئله باعث شد که دولت شوروی برای رویارویی با آنها، نیروهای خود در افغانستان را تا اوایل دهه ۱۹۸۰م تا یک صد هزار

نفر افزایش دهد. این تجاوز در حدود نه سال به طول انجامید و جنگی نابرابر میان مجاهدان افغان و نیروهای ارتش سرخ شوروی درگرفت. با روی کار آمدن میخائیل گورباچف در سال ۱۹۸۵م، وی تصمیم گرفت به علت هزینه های سنگین حضور نیروهای شوروی در افغانستان و عدم اخذ نتیجه مطلوب از تجاوز نظامی، قوای نظامی خود را از این کشور خارج سازد و شکست را پذیرا شود. از این رو تخلیه سربازان شوروی از افغانستان از روز ۱۶ مه ۱۹۸۸م آغاز شد و تا روز پانزدهم فوریه ۱۹۸۹م، آخرین واحد از نیروهای شوروی، افغانستان را تخلیه کردند. تخلیه افغانستان از نیروهای شوروی بر خلاف تصور و پیش بینی بسیاری از سیاست مداران و مفسران غربی موجب پیروزی مجاهدان افغانی و سقوط دولت طرفدار شوروی در کابل نشد و بین گروه های مختلف مجاهدین بر سر کسب قدرت اختلاف افتاد.

مناسبت ۰۶: فرار "سه سه سکو" رئیس جمهور زئیر در پی شکست از شورشیان این کشور (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی نُروژ با ۳۲۳/۷۵۸ کیلومتر مربع وسعت در شمال قاره اروپا و در همسایگی کشورهای سوئد، فنلاند و ... قرار گرفته است. جمعیت نروژ در حدود ۴/۵ میلیون نفر می باشد و به دلیل دارا بودن رشد منفی جمعیت پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م نیز ۴/۵ میلیون نفر خواهد بود. پایتخت آن شهر اسلو و از شهرهای دیگر این کشور، برگن، تروندهیم و استاوانگر قابل ذکرند. دین اکثر مردم نروژ پروتستان، زبان رسمی نروژی و واحد پول آن، کرون نروژ می باشد. نروژ که از سالیان پیش تحت سلطه سوئد قرار داشت، در بیست و هفتم اکتبر ۱۹۰۵م از سوئد مستقل شد و حکومت پادشاهی را اختیار کرد.

هفدهم ماه مه و روز قانون اساسی در این کشور به عنوان روز ملی انتخاب شده است. (ر.ک: ۲۷ اکتبر)

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: تأسیس نخستین مدرسه دریانوردی در پرتغال (۱۴۲۶م)

شرح مناسبت:

در ۱۷ مه ۱۴۲۶م نخستین مدرسه دریانوردی در جهان جهت تعلیم فنون دریانوردی در کشور پرتغال تأسیس شد. هدف از ایجاد این مدرسه، تعلیم دریانوردان ورزیده و به کارگیری آنان در زمینه توسعه اکتشافات جغرافیایی بود. بسیاری از کاشفان و دریانوردان مشهور آن عصر پرتغال از فارغ التحصیلان این مدرسه بودند. به همین دلیل، به تدریج در دیگر کشورهای جهان نیز مدارس دریانوردی، دایر شد.

مناسبت ۰۲: تولد "ادوارْدْ جِنر" پزشکی انگلیسی و کاشف واکسن ضد آبله (۱۷۴۹م)

شرح مناسبت:

ادوارد جِنِر، پزشک معروف انگلیسی در ۱۷ مه ۱۷۴۹م، در انگلستان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، به تحصیل در رشته طب پرداخت و نزد یکی از پزشکان زادگاهش به کسب تجربه مشغول شد. جِنِر در ۲۱ سالگی راهی لندن شد و تحت نظر یکی از جراحان معروف زمان به کار آموزی پرداخت. او پس از چندی، به مطالعه و تحقیق در مورد بیماری آبله که در آن روزگار، بی رحمانه مردم را به دیار عدم می فرستاد روی آورد و با تلاش خستگی ناپذیر خود موفق شد تا در ۱۴ مه ۱۷۹۶م واکسن ضد آبله را کشف کند. او معتقد بود که تزریق مایه آبله، سبب ایجاد آبله خفیف در انسان می شود و همین موضوع موجب مصونیت بدن در مقابل این بیماری خواهد شد. پس از آزمایش موفقیت آمیز واکسن آبله، جِنِر فوراً این کشف را طی رساله ای نوشت و به دانشمندان ارائه نمود. در این هنگام، برخی دانشمندان او را شعبده باز قلمداد کردند و با عنوان کردن این که جنگ با تقدیر و طبیعت، برخلاف موازین دینی است، مبارزات جنر علیه بیماری آبله را تقبیح کردند. اما جِنِر دست از

کـار نکشـید و به آرامی نظریـات و کشـفیات خـود را به اثبـات رسانـد. کم کم جنر شـهرت یـافت و هزاران نفر را بـا مـوفقیت واکسـینه کرد. از آن پس آبله کوبی در نقـاط دیگر دنیـا نیز رواج یافت و بسـیاری از مردم، از خطر مرگبار آبله رهایی یافتنـد. وی سال های پایانی عمر را در زادگاهش گذراند و سرانجام در ۳۰ نوامبر ۱۸۲۲م در ۷۳ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و سال روز تصویب قانون اساسی نروژ (۱۸۱۴م)

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی نُروژ با ۳۲۳/۷۵۸ کیلومتر مربع وسـعت در شـمال قاره اروپا و در همسایگی کشورهای سوئد، فنلاند و ... قرار گرفته است. جمعیت نروژ در حـدود ۴/۵ میلیون نفر می باشـد و به دلیـل دارا بودن رشـد منفی جمعیت پیش بینی می شود که جمعیت آن تـا سـال ۲۰۲۵م نیز ۴/۵ میلیـون نفر خواهـد بـود. پـایتخت آن شـهر اسـلو و از شـهرهای دیگر این کشـور، برگن، تروندهیم و اسـتاوانگر قابل ذکرند. دین اکثر مردم نروژ پروتسـتان، زبان رسـمی نروژی و واحد پول آن، کرون نروژ می باشد. نروژ که از سالیان پیش تحت سـلطه سوئد قرار داشت، در بیست و هفتم اکتبر ۱۹۰۵م از سوئد مستقل شد و حکومت پادشاهی را اختیار کرد. هفدهم ماه مه و روز قانون اساسی در این کشور به عنوان روز ملی انتخاب شده است. (ر.ک: ۲۷ اکتبر)

مناسبت ۰۴: روز جهانی ارتباطات (۱۸۶۵م)

شرح مناسبت:

پیِر آگوسْتین کـارون دو بومارْشِه، نویسـنده و نمایش نامه نویس فرانسوی در دوم فوریه ۱۷۳۲م در پاریس به دنیا آمد. پدرش ساعت ساز معروفی بود که از ذوق هنری بهره داشت و خانواده خود را به موسـیقی و تئاتر و شعر علاقه مند ساخت. از این رو، بومارشه از نوجوانی به حرفه پدر روی آورد و پس از ساختن ساعت های خوب برای درباریان و شاه، به دربار راه یافت. او در مـدت کوتاهی، ترقی زیادی کرد به طوری که به زودی در شـمار اشـراف درباری واقع شد. با این حال، پس از چندی به علت نوشتن مقاله درباره مقامات قضایی و رسوا کردن آن ها دستگیر و محکوم شد و با انتشار کتاب چهار بخش خاطرات، از خود

دفـاع نمود. وی در سـال های پس از آن مـدتی به کارهای سیاسـی پرداخت و از طرف دولت فرانسه، راهی ماموریتی در هلند گردیـد. در طی سـال هـای بعـد، بـا وجودی که بومـارشه بیشتر وقت خود را به کارهای دولتی مشـغول بود، با این وصف آثار متعددی نوشت که برخی از آنها هم چون ریش تراش اُسویل و عروسـی فیگارو و مادر مقصـرْ، شـهرتی فراوانی یافت. بومارشه شخصیتی فعال و ذهنی تابناک داشت، درباره همه امور، اندیشه های تازه عرضه می کرد و از بیشتر هنرها بهره مند بود. شهرت بومـارشه، بیشتر به دو کمـدی او به نـام های ریش تراش اسویل و مادر مقصّـِر، که در نوع خود آثاری بی نظیر بودنـد که نه از چیزی تقلید شده و نه کسـی توانست از آنها تقلید کند. خاطرات او نیز تحسین عموم را برانگیخت و او را در شمار نویسندگان تراز اول قرار داد. بومارشه خود گفته است که ادبیات برایش تنها یک تفنّنی به شـمار می آمد. اما دسـتنویس آثارش ثابت می کند که وی نویسـنده ای دقیق بوده و در نوشـته هایش، تیزهوشـی و زیرکی بسیار به کار می برده است. پیر آگوستین بومارشه سرانجام در هجدهم مه ۱۷۹۹م بر اثر سکته قلبی در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "میخائیل دوفویه" شرق شناس معروف هلندی (۱۹۰۹م)

شرح مناسبت:

میخائیل یان دوفویه، مستشـرق هلندی، در نهم اوت سال ۱۸۳۶م در هلند به دنیا آمد. وی تحصـیلات خود را در رشته الهیات و فلسـفه دانشـگاه لیـدن هلنـد به پایان رسانید و سـپس با انتخاب رشـته زبان های سامی، به آموختن زبان عربی پرداخت. دوفویه پس از آن دروس خود را ادامه داد و با اخذ

مـدرک دکترای الهیـات، به عنوان مترجم زبـان های شـرقی، مشـغول به کار گردیـد. در همین زمان تنظیم نسـخه های خطی و کشف و شـناسایی آنها از گنجینه های کتابخانه لیدنِ هلند به او محول شد. وی در این زمان به دست نویس های نفیسی دست یافت که خاورشـناسان پیش از او متوجه آنها نشده بودند که از این میان یک سـری از کتاب های جغرافی دان های قرون اولیه اسـلامی بود. دوفویه در جریان تـدریس خود، برای دانشـجویان زبان عربی اهمیتی فراوان قائل بود و یکی از خـدمت هایش به آنـان، تأسـیس مؤسـسه ای برای کمـک بـه آنـان بـود. وی علاوه بر تـدریس، ریـاست هیأت تحریریـه مجلـدات سـه گـانه دایرهالمعارف اسـلامی لیـدن را برعهده گرفت و در انجمن های علمیِ شـرق شناسـی عضویت یافت. دوفویه هم چنین به زبان های فرانسوی، انگلیسـی، لاتینی، آلمانی و یونانی تسـلط داشت و در حدود سی صد مقاله در مجلات گوناگون ارائه نمود.این خاورشـناس پرکـار هلنـدی، دارای اطلاعات وسـیعی در زمینه تاریـخ و جغرافیای ممالک اسـلامی و ادبیات عرب بود و پس از کشف و شـناسایی کتاب معروف تاریخ الرُّسَل و الملوک اثر محمد بن جریر طبری، مورخ و دانشـمند مشـهور مسلمان، شهرت بیشتری به دست آورد. او دقت خود را روی مؤلفان اولیه اسـلامی و به خصوص مورخان و جغرافی دان های مسلمان و شعرای قرون اولیه اسـلام متمرکز ساخت و برای مقدمه نویسـی، حاشـیه نویسی، یادداشت نگاری و فهرست نویسی بر این کتب، تلاش فراوانی به انجام رساند. شـهرت دوفویه به عنوان یکی از دانشـمندان طراز اول هلندی، علاوه بر تبحر در تاریخ، جغرافیا، ادبیات و کتاب

شناسـی اسـلامی و عربی این است که وی به نـدرت مرتکب خطا و اشـتباه شده است و نسل های بعد از او با اطمینان خاطر، از یافته های علمی اش بهره می برنـد. تهیه و تدوین متون جغرافیایی عربی قرون سوم و چهارم هجری در هشت جلد و نیز انتشار بیش از ۳۰ نسـخه از کتـاب هـای تـاریخی و جغرافیـایی جهان اسـلام، از جمله اقـدامات اوست. پروفسور میخائیل یان دوفویه، سرانجام پس از عمری تحقیق و تالیف، در ۱۷ مه ۱۹۰۹م در ۷۳ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۶: ارائه راه حل انگلیس در تشکیل رژیم غاصب اسرائیل و به نفع صهیونیست ها (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

دولت انگلیس که پس از پایان جنگ جهانی اول، قیمومیت فلسـطین را برعهده داشت، در آسـتانه جنگ جهانی دوم، با انتشار کتـاب سـفید، گـام دیگری در راه تشـکیل دولت غاصب صـهیونیستی برداشت. براساس راه حلی که در این کتاب برای مسـئله فلسـطین ارائه شده بود، پس از ۱۰ سال دولت مسـتقل فلسـطین با دو ملیت یهودی و مسلمان به وجود می آمد. در کتاب سفید هم چنین پیش بینی شـده بود که تـا سـال ۱۹۴۴، صـد هزار یهودی دیگر به فلسـطین مهاجرت کننـد و از آن به بعـد، مهاجرت یهودیان با موافقت اعراب باشـد. فلسـطینی ها که از حمایت لنـدن از صـهیونیست ها آگاه بودنـد، طرح ارائه شده توسط دولت انگلیس را کـه مقـدمه اشـغال کامـل فلسـطین بـود، رد کردنـد. از طرف دیگر، صـهیونیست هـا نیز کـه خواهـان ایجـاد رژیمی صهیونیستی و نه یهودی و مسـلمان در فلسـطین بودند، طرح کتاب سفید را نپذیرفتند و در سال ۱۹۴۲م در کنفرانسی در امریکا و با حمایت این کشور، رسماً خواستار تشکیل رژیم صهیونیستی در فلسطین شدند. در نهایت، نه سال

پس از انتشار این کتاب، در توطئه ای مشترک، نیروهای انگلیسی خاک فلسطین را ترک کردند و عرصه را برای تثبیت حضور صهیونیست ها و اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی در ۱۴ مه ۱۹۴۸م فراهم آوردند. (ر.ک: ۱۴ مه)

مناسبت ۰۷: انجام همه پرسی تعیین نظام حکومتی در ایتالیا پس از جنگ جهانی دوم (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۴۵م ویکتور امانوئل سوم پادشاه ایتالیا که ۴۵ سال سلطنت کرده بود، با رأی مجلس ملی این کشور برکنار و پسرش اومبرتوی دوم جانشین وی شد. اما مردم ایتالیا با شرکت در یک همه پرسی، خواستار حکومت جمهوری شدند و به این ترتیب به سلطنت یک ساله اومبرتوی دوم خاتمه دادند. با این حال به علت فقدان احزاب سیاسی فراگیر و قدرت مند که ناشی از شکاف های اقتصادی و اجتماعی در ایتالیا است، دولت های این کشور پس از جنگ جهانی دوم، تا سال ها، همواره عمر کوتاهی داشتند.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: مرگ "پیر بومارْشِه" نویسنده برجسته فرانسوی (۱۷۹۹م)

شرح مناسبت:

پیِر آگوسْتین کارون دو بومارْشِه، نویسنده و نمایش نامه نویس فرانسوی در دوم فوریه ۱۷۳۲م در پاریس به دنیا آمد. پدرش ساعت ساز معروفی بود که از ذوق هنری بهره داشت و خانواده خود را به موسیقی و تئاتر و شعر علاقه مند ساخت. از این رو، بومارشه از نوجوانی به حرفه پدر روی آورد و پس از ساختن ساعت های خوب برای درباریان و شاه، به دربار راه یافت. او در مدت کوتاهی، ترقی زیادی کرد به طوری که به زودی در شمار اشراف درباری واقع شد. با این حال، پس از چندی به علت نوشتن مقاله درباره مقامات قضایی و رسوا کردن آن ها دستگیر و محکوم شد و با انتشار کتاب چهار بخش خاطرات، از خود دفاع نمود. وی در سال های پس از آن مدتی به کارهای سیاسی پرداخت و از طرف دولت فرانسه، راهی ماموریتی در هلند گردید. در طی سال های بعد، با وجودی که بومارشه بیشتر وقت خود را به کارهای دولتی مشغول بود،

بـا این وصف آثـار متعـددی نوشت که برخی از آنهـا هم چون ریش تراش اُسویـل و عروسـی فیگـارو و مادر مقصـرْ، شـهرتی فراوانی یـافت. بومـارشه شخصـیتی فعـال و ذهنی تابنـاک داشت، درباره همه امور، انـدیشه های تازه عرضه می کرد و از بیشتر هنرها بهره مند بود. شهرت بومارشه، بیشتر به دو کمدی او به نام های ریش تراش اسویل و مادر مقصّر، که در نوع خود آثاری بی نظیر بودند که نه از چیزی تقلید شده و نه کسـی توانست از آنها تقلید کند. خاطرات او نیز تحسـین عموم را برانگیخت و او را در شـمار نویسـندگان تراز اول قرار داد. بومـارشه خود گفته است که ادبیـات برایش تنهـا یک تفنّنی به شـمار می آمـد. اما دسـتنویس آثارش ثابت می کند که وی نویسـنده ای دقیق بوده و در نوشـته هایش، تیزهوشـی و زیرکی بسـیار به کار می برده است. پیر آگوستین بومارشه سرانجام در هجدهم مه ۱۷۹۹م بر اثر سکته قلبی در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: آغاز عملیات استعماری ارتش فرانسه برای اشغال الجزایر (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

کشورهای اسـتعماری طی سده های گذشـته سـعی داشتند تا به هر طریقی با تصرف نواحی گوناگون جهان، حضور خود را بر این نقاط تحمیل کننـد و به مسـتعمرات خود بیفزایند. در این میان، فرانسه از پیش گامان اسـتعماردر قاره اروپا بود که به دنبال بهـانه ای بود تـا به کشور الجزایر در شـمال قاره افریقا یورش برد. در نهایت در ۱۸ مه ۱۸۳۰م پادشاه مسـتبد فرانسه به بهانه آن که فرمـان روای الجزایر، سه سـال پیش از آن، برای وصـول هفت میلیون فرانـک طلب این کشور از فرانسه، پـاریس را تهـدید کرده بود، دستور حمله به الجزایر

را صـادر کرد. اما بر خلاف تصور دولت مردان فرانسه، مردم الجزایر در مقابل حمله به کشورشان به شـدت مقاومت کردنـد و حتی پس از اشغال این کشور توسط سربازان فرانسوی، امیر عبدالقادر الجزایری، سال ها با آن ها مبارزه کرد. با این وصف، به دلیـل برتری تجهیزات فرانسویـان، آنـان پس از کشـتار مردم و سـرکوب مقـاومت آزادی خواهان الجزایر، بر این کشور مسـلط شدند. اگر چه اسـتعمارگران فرانسوی پس از تسـلط بر الجزایر، به غارت منابع این کشور پرداختند، اما سـرانجام مبارزات مردم منجر به استقلال الجزایر در سال ۱۹۶۲م گردید.

مناسبت ۰۳: تولد "برتراند راسل" فیلسوف و نویسنده معروف انگلیسی (۱۸۷۲م)

شرح مناسبت:

برترانْد آرتور ویلیام راسل نویسنده معروف و فیلسوف معاصر انگلیسی در ۱۸ مه ۱۸۷۲م در انگلستان به دنیا آمد و در کودکی زبـان های فرانسوی و آلمانی را فرا گرفت. وی در ۱۸ سالگی وارد دانشـگاه کمبریج شد و با درجه ممتاز در رشته فلسفه فارغ التحصـیل گردید. راسل پس از پایان تحصـیلات به مطالعه مکاتب مختلف فکری پرداخت و دیدگاه های خود را در مورد این مکـاتب به رشـته تحریر در آورد. وی پس از گرایش به منطق، کتاب اصول ریاضـیات را در سال ۱۹۰۳م به نگارش درآورد و در آن ثابت کرد که ریاضـیات قسـمتی از علم منطق است. در این کتاب که توجه تمام متفکرین معاصـر را به خود جلب کرد، راسـل مکتب تـازه ای را در منطق ریاضـی به وجود آورد. هم چنین این کتـاب به دلیل اهمیت فراوان، در ردیف سلسـله کتاب های صدگانه مهمی که از آغاز بشریت تا آن روز نوشته شده، قرار گرفت. راسل با جنگ های جهانی اول و دوم و نیز جنگ

امریکـا علیه ویتنـام به مخالفت جـدی پرداخت و حتی دادگاهی برای محاکمه غیابی دولت مردان امریکا تشـکیل داد که به نام او، به دادگـاه راسـل معروف شـد. وی طرفـدار آزادی مطلق و نامحـدود روابـط انسـانی و اجتماعی بود و علناً با دین و مـذهب مخـالفت می کرد. راسـل معتقـد است که ارزش یـک نفر آزاد انـدیش به افکار و عقایـد او نیست بلکه به طریقی است که آن عقاید را پذیرفته است. یک مرد آزاد هرگز در مقابل زور سـر فرود نمی آورد و تسـلیم آرزوها و هوس های خویش نمی شود بلکه فقـط از منطق و برهـان تبعیت می کنـد. راسـل در سـال ۱۹۵۰م به خـاطر دفـاع مـداوم از بشـریت و آزادی افکاری که در آثـارش فراوان یـافت می شود، به دریـافت جایزه ادبیات نوبل مفتخر شـد.اساس فلسـفه راسل، منطق اوست. نظریات او در باب مابعـدالطبیعه و اخلاقیـات و ماهیت رابطه ذهن و ماده، در دوره حیات او دسـتخوش تحولات عمیق بوده است، ولی در طی این تحولات، هیـچ گـاه از کوشـش در راه آوردن فلسـفه به صورت یـک علم، منحرف نشـده است. نظریـات راسل در مـذهب و اخلاق با آن چه مرسوم زمان بود سازش نـداشت. اگرچه وی در محیطی مـذهبی بار آمـده بود، با این حال به این نتیجه رسـید که اعتقادات مـذهبی با علوم جدیـد ناسازگار و اخلاقیات مسـیحی در مواردی نامعقول است. باوجود این، راسل معتقد بود که میـان دیـن و علم، سـتیزی نیست چرا که علم به قبـول یـا انکـار دین نیـازی نـدارد. وی در عین حـال تاکیـد می کرد که: خیلی احتمال دارد که من بر خطا باشم.

راسل از لحاظ آثار قلمی یکی از تواناترین نویسندگان و متفکران زمان خود بود و آثار متعددی به رشته تحریر درآورد که امیدهای نو، اخلاق، معماهای فلسفه، تصوف و منطق و رؤوس فلسفه از آن جمله اند. برتراند راسل سرانجام در دوم فوریه ۱۹۷۰م در ۹۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: اولین آزمایش هسته ای هندوستان (۱۹۷۴م)

شرح مناسبت:

با انجام اولین آزمایش هسته ای هند در ۱۸ مه ۱۹۷۴م در صحرای راجستان در غرب این کشور و نزدیک مرز پاکستان، کشور هند پس از امریکا، شوروی، فرانسه، انگلستان و چین، ششمین کشوری بود که از قدرت هسته ای برخوردار شد. بیست و چهار سال بعد در ماه مه ۱۹۹۸ م، هند ۵ آزمایش هسته ای دیگر انجام داد و عملاً موفق به ساخت بمب هسته ای شد. به این ترتیب، هند، با توجه به منازعه طولانی خود با پاکستان و نیز مطرح بودن به عنوان قدرت منطقه ای در جنوب آسیا، قدرت نظامی و سیاسی خود را افزایش داد. این امر تلاش پاکستان را نیز برانگیخت و پس از چندی این کشور هم به جمع دارندگان بمب هسته ای پیوست. دستیابی هند به سلاح هسته ای نشان داد، تا وقتی که قدرت های بزرگ دارنده این سلاح، از انهدام زرّادخانه سلاح های کشتار جمعی خود اجتناب می ورزند، مسابقه تسلیحاتی در جهان تداوم خواهد یافت و کشورهای مختلف نیز در پی دستیابی به چنین تسلیحاتی خواهند بود.

مناسبت ۰۵: فروپاشی رژیم دیکتاتوری "موبوتو سه سه سکو" در کشور افریقایی کنگو (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

ژنرال ژوزف موبوتو معروف به موبوتو سه سه سکو، رئیس ستاد ارتش کنگو بود، ولی در ۲۵ نوامبر ۱۹۶۵م طی کودتایی، زمام امور را به دست گرفت. وی پس از آن، با اتخاذ روشی خودکامه، از اختیارات مجلس کنگو کاست و با حذف پست نخست وزیری، کلیه اختیارات کشور را در دست خود گرفت. موبوتو ضمن تغییر نام کنگو به زئیر، به تقلید از چین، نوعی انقلاب فرهنگی به راه انداخت و در جریان این انقلاب که آن را بازگشت به خویشتن نامید، اقدامات

مضحک و مبتذلی انجام داد. این مسئله باعث شد تا جریان غرب گرایی، بار دیگر به عنوان یک اندیشه مترقی توسط او به کشور باز گردد. برقراری روابط با رژیم صهیونیستی، حمایت از شورشیان آنگولا، برگزاری انتخابات تحت فشارهای بین المللی، سرکوبی اعتراضات مردمی و دانشجویی از اقداماتی بود که در زمان حکومت سه سه سکو انجام شد. در اوایل دهه ۱۹۹۰م با پدیدار شدن نشانه های تغییر اوضاع در صحنه بین المللی و وقوع تحول در کشورهای دیکتاتوری، اعتراضات و تظاهرات داخلی بر ضد موبوتو در شهرهای مختلف زئیر شکل گرفت که خواهان کناره گیری او از قدرت و تشکیل یک کنفرانس ملی برای بررسی و تدوین قانون اساسی جدید بودند. از سوی دیگر، موبوتو که با اعتراضات عمومی مواجه شده بود بحث حکومت دموکراتیک و تبدیل حکومت به نظام چند حزبی را مطرح کرد و حتی یکی از رهبران مخالفان را به نخست وزیری منصوب نمود. اما این اعمال نه تنها از اعتراضات نکاست بلکه تعداد زیادی از مردم در جریان این درگیری ها کشته و زخمی شدند. در سال های ۱۹۹۶ و ۱۹۹۷م مذاکرات جهت حل مناقشه بین لوران کابیلا رهبر مخالفان و موبوتو سه سه سکو انجام شد که بدون نتیجه پایان یافت. ادامه زد و خورد بین شورشیان و نیروهای دولتی سرانجام به شکست سه سه سکو و فرار او به مراکش در شانزدهم مه ۱۹۹۷م انجامید. در نهایت، نیروهای مخالف وارد پایتخت شدند و دو روز بعد در هجده مه ۱۹۹۷م، حکومت سی و دو ساله دیکتاتوری موبوتو سه سه سکو سقوط کرد. با فروپاشی دولت موبوتو، لوران کابیلا

رهبر شورشیان به ریاست جمهوری کنگو رسید و دور تازه ای از حوادث این کشور آغاز شد.

مناسبت ۰۶: روز جهانی گنجینه و میراث فرهنگی (روز جهانی موزه)

شرح مناسبت:

گسترش موزه های دنیا و همکاری همه جانبه علمی، فرهنگی و صنعتی بین آنها در جهت دستیابی به اهداف فرهنگی، از طریق هماهنگ ساختن اقدامات بین المللی و تدوین برنامه هایی مؤثر است که دارای خطوط اساسی همکاری مشترک و دوجانبه بین مردم و موزه ها در سطح جهانی باشد. بر اساس همین اعتقاد در جلسه مجمع عمومی کمیته بین المللی موزه ها در سال ۱۹۷۷م در مسکو، روز ۱۸ مه (برابر با ۲۸ اردیبهشت) به عنوان روز جهانی موزه اعلام شد و از آن سال به بعد در این روز در همه کشورهای عضو، مراسمی به اجرا درمی آید. از اهداف مهم این مجمع، گسترش موزه ها در سراسر جهان، همکاری همه جانبه موزه ها در جهت رسیدن به اهداف فرهنگی، جلوگیری از نابودی فرهنگ بومی هر کشور و ایجاد مانع در برابر فرهنگ های بیگانه است. هم چنین هدف از تشکیل مکانی به نام موزه، نگهداری آثار گذشتگان و انتقال آنها به نسل های آینده، ایجاد و تقویت تفاهم میان ملل و اقوام، شناخت و نمایش سهم اقوام و ملل در فرهنگ و تمدن جهانی و پیشگیری از انهدام فرهنگ بومی و جلوگیری از هجوم فرهنگ های نامأنوس می باشد.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تصرف شهر بلگراد پایتخت یوگسلاوی توسط سپاهیان عثمانی (۱۵۲۱م)

شرح مناسبت:

امپراتوری عثمانی از اواخر قرن چهاردهم میلادی، پیشروی در مناطق غربی قلمرو خود را آغاز کرد و در طی سال های بعد، تقریباً تمام این منطقه را زیر سلطه خود در آورد. دولت عثمانی در این راستا و در ۱۹ مه ۱۵۲۱م در طی نبردی سخت، شهر بلگراد پایتخت یوگسلاوی را تصرف کرد و بعدها قسمت هایی از مجارستان را ضمیمه

خود نمود. با این حال، این متصرفات در اثر ضعف امپراتوری عثمانی و اعمال نفوذ دولت های اروپایی، به تدریج تا اوایل قرن بیستم، به استقلال رسیدند.

مناسبت ۰۲: تولد "یوهان فیخته" نظریه پرداز و فیلسوف مشهور آلمانی (۱۷۶۲م)

شرح مناسبت:

یوهان گوتْلیبْ فیخْتِه یا فیشْتِه فیلسوف نامدار آلمانی در ۱۹ مه ۱۷۶۲م در آلمان به دنیا آمد. وی از کودکی دارای هوش و حافظه ای فوق العاده بود، به همین دلیل مورد توجه یکی از اشراف قرار گرفت و در پرتو حمایت او، به تحصیل در رشته الهیات پرداخت. فیخته در این هنگام با آثار و افکار امانوئل کانت، فیلسوف بلند آوازه هم وطنش آشنا شد و تاثیر فراوانی از او گرفت. فیخته پس از چندی به تدریس در دانشگاه پرداخت و رهبری مکتب ایده آلیسم جدید آلمان را پذیرفت. پیروان ایده آلیسم یا مکتب اصالت تصور و خیال بر این عقیده اند که بسیاری از اجسام، ساخته و پرداخته تصور آدمی هستند. در فلسفه ایده آلیسم که فیخته پیرو آن است، شی ء، فی نفسه وجود ندارد و تصورات و مفاهیم، مانند تخیلات، محصول خود ذهن است و ناشی از حسّ آزادی و اختیار می باشد. به عبارت دیگر، در فلسفه ایده آلیسم، ذهن انسان، آزاد و مختار است. فیخته هم چنین شرط اساسی هر دین را برآوردن مقتضیات و نیازمندی های مطلق قانون اخلاقی عنوان نموده است. بر این اساس است که فلسفه او فلسفه ای اخلاقی محسوب می گردد. یوهان فیخته بعدها سخنگوی ملیّت پرستی شد و به ستایش شکوه مندی های فرهنگ آلمانی پرداخت. از این دیدگاه، وی آلمان ها را، نژاد خالص و دیگر اقوام را نژاد مخلوط می دانست و نتیجه

می گرفت که تمامی جهان، جز آلمان، بر جاده زوال و تباهی سیر می کنند، و تنها آلمانی ها هستند که تمدن را به پیش می برند. فلسفه وی زمینه ساز شکل گیری اندیشه "نژاد فرمان روا"، توسط هِگِل، فکر "ابرمرد" نیچه و سرانجام، تصور وحشیانه آدولف هیتلر مبنی بر آلمانْ برتر از همه، گردید. گسترش این افکار در سال های بعد باعث شد که بین فیخته و دانشگاه محل تدریسش، اختلاف به وجود آید چرا که آنان اعتقاد داشتند که تعلیمات فیخته با اصول دیانت منافات دارد. از فیخته آثار متعددی برجای مانده که بنیاد تحقیق علم، حقوق طبیعی و سرنوشت انسان از آن جمله اند. یوهان گوتْلیپ فیخته در سال های پایانی عمر در برلین سکونت یافت و با تأسیس دانشگاه این شهر، به ریاست آن انتخاب شد تا این که در ۲۹ ژانویه ۱۸۱۴م در ۵۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "فریدریش روکرت" شاعر و مستشرق معروف آلمانی (۱۷۸۸م)

شرح مناسبت:

فریدریش روکرت، زبان شناس زبان های هند و اروپایی و شاعر و مترجم آلمانی، در نوزدهم مه ۱۷۸۸م در آلمان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، در رشته حقوق فارغ التحصیل شد. از آن پس به آموختن زبان های شرقی از قبیل فارسی، عربی، سانسکریت، چینی و هم چنین زبان های اروپایی پرداخت و در هر یک، تسلّطی بسزا یافت. روکرت از سال ۱۸۱۱م به تدریس در دانشگاه های آلمان مشغول شد و هم زمان به تحقیق و مطالعه درباره زبان های شرق پرداخت. او از پیش گامان شاعران آلمان به شمار می رود. تسلط شگفت انگیز روکرت به زبان آلمانی، او را در سرودن اشعار مختلفی در سبک های

گوناگون و قالب های مختلف شرقی و غربی توانا کرده است. روکرت هم چنین از برخی سبک های ادبی شرقی برای سرودن شعر بهره می گرفت. وی در ترجمه برخی آثار از عربی به آلمانی، تمامی سجع ها، ضرب آهنگ ها، لفاظی ها، آرایه های بدیع، ایهامات لفظی و بالاخره همه ترفندهای ادبیِ به کار رفته در اصلِ اثر را به کار می برد، به طوری که برخی آثار ترجمه ای او، از شگفتی های ادبیِ تاریخ ادبیات اروپا به شمار می روند. روکرت هم چنین درتمام انواع شعر به ویژه غزل و حماسه سرایی مهارت داشته و در سبک ادبی، پیرو شیوه رمانتیک یا داستانی و افسانه ای بود. از روکرت آثار متعددی برجای مانده که ترجمه منتخبی از قرآن، ترجمه آزاد از برخی غزلیات حافظ و حماسه رستم و سهراب از آن جمله اند. فریدریش روکرت سرانجام در ۳۱ ژانویه ۱۸۶۶م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "ناتانیل هاثْورْنْ" نویسنده معروف امریکایی (۱۸۶۴م)

شرح مناسبت:

ناتانیل هاثْورْن، داستان نویس امریکایی در ۴ ژوئن سال ۱۸۰۴م در ایالت نیوانگلند امریکا به دنیا آمد. وی در کودکی یتیم شد و به گوشه نشینی و انزوا روی آورد. با این حال، تمام وقت خود را مصروف مطالعه ادبیات و پرورش قدرت خلاقه در خود نمود. هاثورن از آن پس، در طی سال های متمادی، در مجلات و روزنامه های امریکایی گاهی با نام و زمانی بدون نام، داستان ها و آثار خود را منتشر می کرد. وی تا ۴۶ سالگی همانگونه که خود درباره خویشتن گفته است، گمنام ترین مرد ادبی امریکا به شمار می رفت، اما در آن سال با انتشار کتاب نامه ارغوانی

و داغ ننگ، شهرت فراوانی کسب کرد. هاثورن هم چنین پس از انتشار کتاب رب النوع مرمرین کشتزار، بیش از پیش بر شهرت خود افزود. وی با توجه به محیط زندگی و روحیه مذهبی حاکم بر آن، در داستان های کوتاهش به مساله گناه و مقولاتی چون نخوت و خودبینی پرداخت. این مسئله در کتابهای هاثورن نیز تجلی یافته و در اغلب آنها، مبحث گناه را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است به نحوی که به عنوان عالم علم اخلاق شناخته شده است. وی دربیش از یک صد داستان کوتاه و چهار رمان بزرگ خود، دو نکته را مدنظر داشته و تلاش نموده به بهترین صورت به آنها شکل بخشد: اول آن که تیزبینی و قدرت توصیف را تقویت نموده و از نیروی تخیل و القائات شاعرانه و تمثیلات، بهره گرفته است. دوم آنکه در نهایت استادی، مسائل و عناصر اخلاق را در همه مظاهر زندگی مطرح نموده و برجسته می سازد. هاثورن افکار و عقاید اجتماع خود را در آثارش با سبکی انتقادآمیز منعکس می سازد و مدار غالب آثار او، بر گرد مبارزه با تعصب های مذهبی می چرخد. وقوع جنگ های داخلی امریکا و بیماری طولانی او، وی را در سال های آخر عمر از هر نوع فعالیت ادبی باز داشت. بااین حال هاثورن قبل از مرگ، کلیه آثار خود شامل داستان ها، نامه های خصوصی و یادداشت های سفر و ... را چاپ و منتشر کرد. او به خاطر نوع داستان ها و کمیت آنها، از بزرگ ترین نویسندگان زمان خود به شمار می رفت. ناتانیل هاثورن، سرانجام در ۱۹

مه ۱۸۶۴م در ۶۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "هوشی مینه" مبارز انقلابی و قهرمان استقلال ویتنام (۱۸۹۰م) (ر.ک: ۳ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: پدید آمدن "جایزه ادبی پولیتْزِر" در ایالات متحده امریکا (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

در نوزدهم مه ۱۹۱۷م، جایزه ادبی پولیتْزِر توسط مدرسه روزنامه نگاری دانشگاه کلمبیا که از طرف جوزف پولیتزر روزنامه نگار معروف امریکایی تأسیس شده بود، از محل وجوهی که وی در وصیت نامه خود به این کار اختصاص داد، شکل گرفت. این جایزه ادبی امریکا که شهرتی همپایه جایزه ادبی نوبل دارد، همه ساله به برجسته ترین نویسندگان، روزنامه نویسان و موسیقی دانان تعلق می گیرد. از سال ۱۹۱۷م به این طرف، هر سال در ماه مه، عده ای از روزنامه نویسان، نویسندگان، موسیقی دانان و منتقدان و ... آراء و عقاید خود را در مورد پدیده های برجسته هنری و ادبی سالِ قبل از آن اعلام می دارند. در نهایت، با اکثریت آراء، یک نفر از میان آثار موجود انتخاب می شود و جایزه را دریافت می کند. این جایزه، در ادبیات به رشته های داستان، درام و ... و در روزنامه نگاری به کاریکاتور، عکاسی و گزارش های عمومی و ... تعلق می گیرد.

مناسبت ۰۷: تولد "مالکوم ایکس" رهبر نهضت سیاهان امریکا (۱۹۲۵م)

شرح مناسبت:

مالک شباز معروف به مالکوم ایکس، رهبر نهضت سیاهان امریکا در ۱۹ مه ۱۹۲۵م در خانواده فقیر در امریکا به دنیا آمد. هنگامی که مالکوم چهار ساله بود، خانه و کاشانه والدینش توسط فرقه نژادپرست کوکْلوکْسْ کِلان به آتش کشیده شد و دو سال بعد پدرش را نیز از دست داد. وی پس از آن در یک مدرسه شبانه روزی به تحصیل پرداخت ولی در ۱۵ سالگی به دلیل فقر، مدرسه را نیمه تمام، رها کرد. مالکوم پس از آن به کار در یک هتل روی آورد و تحت تاثیر محیط به اعتیاد و دزدی کشیده شد

تـا اینکه در ۲۱ سالگی به جرم سـرقت به پنـج سال زنـدان محکوم گردیـد. وی در زندان با بسـیاری از زندانیان که غالباً سـیاه پوست و از خانواده های مسـلمان بودند آشـنا شد و با عالیجاه محمد، رهبر جنبش مخفی سیاهان امریکا نیز ارتباط برقرار کرد. این ارتبـاط، پس از زنـدان نیز ادامه یـافت. سـال هـای عضویت و همکاری مالکوم ایکس با این جنبش اسـلامی هم چون سال های زندان تاثیر بسزایی در تغییر شخصیت وی نهاد و او را به کلی متحول نمود. مالکوم ایکس از آن پس فراگیری علوم دینی و مطـالعه کتـاب هـای اسـلامی را آغـاز کرد و بـا کمـک های مردم توانست دو مسـجد در دیترویت و فیلادلفیای امریکا برای مسلمانان بنا نماید. او در مارس ۱۹۶۴م با هدف تشکیل سازمان وحدت سیاهان افریقایی و امریکایی، از جنبش عالیجاه محمد جـدا شـد. مالکوم با تشـکیل این سازمان و انجام سـخنرانی های متعدد در مساجد و اماکن عمومی سـیاهان توانست تشـکیلات نسـبتاً منسـجمی از سـیاه پوسـتان مقیم امریکـا به وجود آورد. مالکوم ایکس در برابر حرکت مسالمت آمیز مارتین لوترکینگ، کشـیش سیاه پوست امریکایی برای کسب حقوقِ برابر اجتماعی برای سیاهان، اعتقاد به مبارزه گسترده سیاسی و لزوماً قهرآمیز داشت تا به وسیله آن بتوان نظام سرمایه داری امریکایی را که در تاریخ آن فقط قتل و غارت سرخ پوستان و سیاهان و مردمان امریکای لاتین، اسیا و افریقا در آن وجود داشت، مجبور به پذیرش حقوق سیاهان نمود. مالکوم درسال ۱۹۶۴م به قاره افریقا و آسیا سفر کرد و با جهان اسلام از نزدیک آشنا شد، اما سه ماه پس از

بازگشت به امریکا در ۲۱ فوریه ۱۹۶۵م در شهر نیویورک مورد سوء قصد قرار گرفت و در چهل سالگی به شهادت رسید. ماجرای شهادت او مانند تمام ترورهای سیاسی امریکا، همچنان در پرده ای از ابهام فرو رفت اما شواهد بسیاری حکایت از دخالت سازمان امنیت داخلی امریکا یعنی اف.بی.آی و سازمان ضد جاسوسی آن کشور موسوم به سی.آی.ای در این امر دارد.

مناسبت ۰۸: مرگ "توماس لورنْس" جاسوس معروف انگلستان در کشورهای عربی (۱۹۳۵م) (ر.ک: ۴ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: اختراع دستگاه رادار توسط "رابرت داتسون وات" مبتکر انگلیسی (۱۹۳۶م)

شرح مناسبت:

در ۱۹ مه ۱۹۳۶م دستگاه رادار توسط رابرت داتسون وات مخترع انگلیسی ساخته شد. این دستگاه که وسیله ای مهم برای کشف و شناسایی در عملیات مختلف نظامی و غیر نظامی است، برای اولین بار در یکی از فرودگاه های انگلیس نصب شد. رادار در جنگ جهانی دوم، وسیله هشداردهنده مهمی محسوب می شد. در حال حاضر از رادار در زمینه های گوناگون استفاده می شود.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: درگذشت "کریستف کُلُمْبْ" دریانورد معروف ایتالیایی و مکتشف قاره امریکا (۱۵۰۶م)

شرح مناسبت:

کریستُف کُلُمْبْ، دریانورد و کاشف برجسته ایتالیایی، در ۲۱ سپتامبر سال ۱۴۵۱م در جنوب ایتالیا به دنیا آمد و از جوانی در خدمت نیروی دریایی ایتالیا قرار گرفت. کلمب بر خلاف بسیاری از مردم زمان خود معتقد بود که زمین گرد است و مطمئناً با سفر دریایی به سوی غرب می توان راهی تازه برای تجارتِ سودآورِ اروپاییان به خاور دور پیدا کرد. از این رو، وی مدت ها قبل از سفر طولانی خود، بازرگانان ایتالیایی را به کشف راه دریایی هندوستان متوجه می ساخت و می خواست راه دریایی به سوی هند را پیدا کند. وی در ۱۴۹۲م سفر طولانی خود را با سه کشتی آغاز کرد و پس از تحمل رنج های فراوان و سرکوب شورش ها و نافرمانی های دریانوردان کشتی های خود، عاقبت از اقیانوس اطلس گذشت. کریستف کلمب طی چهار سفر خود به غرب اقیانوس اطلس سرزمین های وسیعی از قاره امریکا را کشف کرد و راه های جدید را شناسایی نمود. کلمب پس از برگشت از آخرین سفر دریایی، از طرف پادشاه اسپانیا که تا کنون هزینه اش را تأمین می کرد، دیگر کمکی دریافت نکرد و سرانجام در بیستم مه

۱۵۰۸م در حال تنگ دستی در ۵۷ سالگی درگذشت. عده ای از دانشمندان معتقدند که پیش از کلمب، افراد دیگری به سرزمین امریکا رفته بودند. اما اطلاعات آنان با افسانه ها مخلوط شده بود و در واقع، کاشف حقیقی امریکا را باید کریستف کلمب دانست.

مناسبت ۰۲: مرگ "آلن رنه لوساژ" نویسنده و افسانه سرای فرانسوی (۱۷۴۷م)

شرح مناسبت:

آلن رنه لوساژ، ادیب و رمان نویس فرانسوی، در ۱۵ سپتامبر ۱۶۶۸م به دنیا آمد. وی در نوجوانی یتیم شد و زندگی سختی را آغاز کرد. او در عین حال برای ادامه تحصیل به پاریس رفت و پس از اخذ لیسانس حقوق و اشتغال به وکالت، به نویسندگی روی آورد. لوساژ در ابتدا با فروش داستان هایی که با اقتباس از نمایش نامه های اسپانیایی می نوشت امرار معاش نمود. وی پس از چندی با انتشار کتاب کریسپن رقیب اربابش، به شهرت رسید و انتشار کتاب های بعدی او، به ویژه شاه کار وی به نام ژیل بلاس دو سانتی یان در ۴ جلد، بر شهرت لوساژ افزود. لوساژ در این رمان می کوشد نشان دهد که بشر در برابر دشواری های زندگی، تنها و بی سلاح است و برای رسیدن به هدف خود که همان خوشبختی است، باید بر تجربه ها، قضاوت های صحیح و احتیاجات شخصی تکیه نماید. وی در عین حال، در تبیین وضع جامعه، به توصیف فساد و پستی و توطئه های دستگاه اداری می پردازد. لوساژ نویسنده ای واقع گرا و شاعری زبردست بود که در آثار خود، ضعف ها و نقایص اخلاقی بشر را به صورت برجسته به نمایش می گذارد. او در تمام داستان های خود، اجتماعات را با بی پروایی و

در عین حال سادگی خاصی که نمونه کمال رئالیسم و واقع بینی است توصیف می کند. لوساژ تمام عمر خود را بدون ارتباط با دیگر نویسندگان زمان گذراند و از هوچی بازی و خودنمایی و مشاجرات قلمی دوری می کرد. وی در ادبیات فرانسه، به عنوان چهره ای صاحب مقام، مطرح می باشد. آلن رنه لوساژ سرانجام در ۲۰ مه ۱۷۴۷م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "جان اسْتوارْتْ میل" فیلسوف و اقتصاددان انگلیسی (۱۸۰۶م)

شرح مناسبت:

جان استوارْتْ میل فیلسوف و اقتصاددان انگلیسی در ۲۰ مه ۱۸۰۶م در شهر لندن به دنیا آمد و پس از طی دوران کودکی وارد کمپانی هند شرقی شد. وی پس از آن به شعر و ادب گرایش یافت و علاوه بر فراگیری موسیقی، با آثار ادبی نویسندگان برجسته آشنایی یافت. میل بعدها وارد سیاست گردید و مدت ها در پارلمان انگلستان عضویت داشت اما وارد هیچ حزب و دسته ای نگردید و به بحث پیرامون افکار و عقاید خود می پرداخت. وی از جمله در مخالفت با سیاست استعماری بریتانیا در ایرلند و حمایت از حق رأی و نمایندگی زنان در پارلمان موضع گرفت. جان استوارت میل مؤسس مکتب سودگری یا سودخواهی بود. این نظریه تحت عنوان "بیشترین سود برای بیشترین مردم" به صورت یک اصل اخلاقی مطرح گردید. براساس این نظریه، آن چه که متضمن و دربرگیرنده اکثر خیر و سود بیشتر برای مردم است، میزان اخلاقی بودن آن به شمار می رود. او سعادت را در لذت و سود و عدم سعادت را در اَلَم و زیان می دانست. جان استوارت میل در همین راستا، اعتقاد داشت که برای رسیدن به سعادت، باید لذت را افزایش داد

و از رنـج و درد کاست. به عبارت دیگر وی لذت را تنها خیر ممکن و رنج را تنها شـر ممکن تلقی کرده و معتقد بود وظیفه ما در جهان آن است که بزرگ ترین شادی را برای بیشترین تعداد ممکن از مردم فراهم سازیم. اسـتوارت میل در فلسـفه و روش علمی، معتقـد به تجربه و آزمایش است. به عقیـده وی، اساس دانش بشـر بر دریافت های مسـتقیم از موجودات خارجی است. ولی بیشتر علم آن از راه اسـتنتاج به دست می آیـد. از دیـدگاه اقتصـادی میل معتقـد به اصل رقابت در اقتصاد بود و با هرگونه انحصار مخالفت می کرد. عقایـد جان اسـتوارت میل، که مدافع آزادیِ فردی و سیاسـی و یک فیلسوف و عالم بزرگ منطق به شمار می رفت، سـبب اصـلاحات اجتماعی و سیاسـی زیادی در آن زمان و پس از آن شد و در اقتصاد و فلسفه بعد از خود نیز تـاثیر نهاد. میل در مورد آزادی می گویـد آزادی برای پیگیریِ منافع شخصـی به طریق دلخواه است، اما وی تصـریح می نماید که این آزادی نبایـد مـانع آزادی دیگران گردد. وی کتـاب هـا و رساله های مختلفی درباره افکار خود به نگارش درآورد که اصول اقتصاد سیاسـی، اصول علم اقتصاد و آزادی از آن جمله اند. اسـتوارت میل به عنوان یک عالم برجسـته علم منطق، روش های شـناسایی منطقی را در پنـج مورد وضع کرده بود که عبارتند از: روش توافق، در دو یا چند پدیده، روش تخالف حتی در یک عامل، روش مختلط توافق و تخالف، روش باقی مانده ها و روش تغییرات هم بسته. جان استوارت میل سرانجام

در هشتم مه ۱۸۷۳م در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: روز استقلال کشور "کوبا" (۱۹۰۲)

شرح مناسبت:

کوبـا مجمع الجزایری است در شـمال دریـای کـارائیب، واقع در اقیـانوس اطلس بـا مساحت بیش از ۱۱۰/۸۰۰ کیلومـتر مربع و جمعیتی بیش از یـازده میلیون نفر. پایتخت کوبا هاوانا و سانتیاگو دکوبا، کاماگوای و سانتا کلارا از شـهرهای مهم آن هسـتند. حدود نیمی از جمعیت کوبا پیرو آیین مسـیحیت بوده و عمدتاً کاتولیک اند. زبان رسـمی مردم کوبا، اسپانیایی و اکثریت آنها از نژاد دورگه هستند. جمعیت کوبا تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۱۲ میلیون نفر پیش بینی می شود. واحد پول این کشور پزو است. قبـل از ورود کریسـتف کلمب به کوبـا در سال ۱۴۹۲م که نخستین مرحله کشف قـاره امریکا به شـمار می آیـد، کوبا مسـکن بومیان وحشی بود. این کشور قبل از سرزمین های دیگر قاره امریکا تحت سلطه اسپانیایی ها درآمد و پایگاه اصلی تهاجم آنها به نقـاط دیگر این قـاره بود. سـلطه اسـپانیا بر کوبا تا اواخر قرن نوزدهم ادامه یافت. و مردم این کشور خواهان کسب اسـتقلال بودنـد. در این میان امریکا درصدد بود تا کوبا را به خاک خود ملحق کند. از این رو پس از یک بهانه تراشـی، جنگی دریایی با اسـپانیا به راه انداخت و پس از شـکست دادن اسـپانیا کوبا تحت الحمایه امریکا قرار گرفت. با این حال، مردم کوبا هم چنین در پی آزادی بودنـد تا اینکه این کشور در ۲۰ مه ۱۹۰۲ به اسـتقلال از امریکا دست یافت ولی مـداخله امریکا در امور داخلی این کشور همچنان ادامه یافت. (ر.ک: ۱ژانویه)

مناسبت ۰۵: الحاق رسمی شبه جزیره کره به ژاپن (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

در پی پیروزی ژاپن در جنگ با چین و روسیه، این کشور، شبه جزیره کره را در سال ۱۹۰۷م، عملاً

اشغال کرد و در ۲۰ مه ۱۹۱۰م، آن را به طور رسمی به خاک خود ضمیمه نمود و نام آن را به "چوزن" تغییر داد. اما مردم کره با استعمار ژاپن به مبارزه برخاستند. در زمان جنگ جهانی دوم، استقلال طلبان کره ای به امید استقلال کشورشان در کنار متفقین با ارتش ژاپن جنگیدند. اما پس از پایان جنگ، کشور کره به دو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم شد. کره شمالی با حکومت کمونیستی تحت حمایت شوروی قرار داشت و کره جنوبی نیز از حمایت نظامی و مالی غرب، به ویژه امریکا برخوردار بود. این تقسیم بندی در سال ۱۹۴۸ رسمیت یافت.

مناسبت ۰۶: امضای پیمان "طائف" میان رهبران یمن و عربستان سعودی (۱۹۳۴م)

شرح مناسبت:

در پایان جنگ بین یمن و عربستان بر سر اختلافات مرزی، یمن شکست خورد و در نتیجه در بیستم مه ۱۹۳۴م پیمان طائف میان امام یحیی رهبر یمن و ملک عبدالعزیز پادشاه عربستان به امضا رسید. بر اساس این پیمان، یمنْ مناطق نجران، جیزان و عسیر را به مدت چهل سال به عربستان واگذار کرد. به هنگام تجزیه یمن به دو قسمت شمالی و جنوبی، یمن شمالی به خاطر درگیری با یمن جنوبی و کسب پشتیبانی عربستان، مشکل مناطق واگذار شده به عربستان را به طور جدی پیگیری نکرد. اما پس از آن که در سال ۱۹۹۰م کشور یمن بار دیگر متحد شد، خواستار حل و فصل موضوع نواحی نفت خیز نجران، جیزان و عسیر با عربستان شد و دو کشور در این زمینه، به توافق هایی دست یافتند.

مناسبت ۰۷: اولین پرواز بدون توقف بین قاره امریکا و اروپا (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

سال های بین جنگ اول و دوم جهانی، دوران پیشرفت های شگرف علمی، چه در زمینه تکنیک و صنعت و چه در زمینه طب بود. یک تاریخ فراموش نشدنی در پیشرفت های علمی سال های میان دو جنگ، پرواز بدون توقف چارلز لیندبرگْ، خلبان خدمات پستی امریکا از نیویورک تا پاریس در روز بیستم مه سال ۱۹۲۷م است. لینْدبِرْگْ با هواپیمای کوچک یک نفره خود، ساعت ۷ و ۵۲ دقیقه صبح روز بیستم مه از فرودگاه نیویورک برخاست و ساعت ۱۰ و بیست و یک دقیقه بعدازظهر روز ۲۱ مه پس از ۳۳ ساعت و ۲۹ دقیقه پرواز در فرودگاه پاریس بر زمین نشست. این نخستین پرواز بدون توقف بین قاره امریکا و اروپا بود که در آن زمان، امری عجیب تلقی می شد.

مناسبت ۰۸: کنفرانس تاریخی سازمان وحدت کشورهای افریقایی در آدیس آبابا (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

بیشتر دولت های قاره افریقا، در دهه ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۰م به استقلال رسیدند و تقریباً تا قبل از این تاریخ، بین ملت های افریقایی، رابطه بین المللی وجود نداشت. با این حال دولت های مستقل افریقایی، حتی پیش از ۱۹۶۰م برای برقراری همکاری بین خود، اقداماتی کرده بودند که ثمره آنها تشکیل چند سازمان منطقه ای بود. در این میان و به منظور تشکیل سازمانی منطقه ای در

قاره افریقا، کنفرانس تاریخی سازمان وحدت افریقا در بیستم مه ۱۹۶۳م در آدیس آبابا پایتخت اتیوپی آغاز شد و مقدمات تشکیل این سازمان در ۲۵ مه آن سال، فراهم آمد. این سازمان با هدف توسعه همکاری های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بین کشورهای افریقایی به وجود آمد و اقداماتی در جهت مبارزه با بقایای استعمار در افریقا و میانجی گری در

حل اختلافات کشورهای عضو به عمل آوَرد. (ر.ك: ۲۵ مه)

مناسبت ۰۹: روز ملی "کامرون" از استعمار اسپانیا (۱۹۷۲م)

شرح مناسبت:

کشور کـامرون در قرون قبـل از میلاد مسـیح(ع)، محـل سـکونت اقوام گوناگونی از جمله قوم بانتوست بود. در نیمه دوم قرن پانزدهم میلادی، دریانوردان پرتغالی، رودخانه موجود در این منطقه را کامارونس نامیدنـد که در زبان پرتغالی به معنای میگو می باشـد که در آن رودخـانه بسـیار بود. نـام کـامرون نیز بعـدها از آن کلمه گرفته شـد. در قرن هـای بعـد، پیـدایش تحولاـت اقتصـادی و شـکل گیری این کشور، به نفوذ آلمان در این منطقه انجامیـد و از ژوئن ۱۸۸۴ م پای آلمان به این منطقه باز شـد. سال بعد از آن کنفرانس برلینْ حاکمیت آلمان بر بخشـی از کامرون را مورد تأکید قرار داد. اما بخش دیگر کامرون در اختیار انگلسـتان بود. این وضـعیت تا زمان جنگ جهانی اول ادامه داشت. در سال ۱۹۱۸م بـا حمله متفقین، بخش اعظم این کشور به تصـرف فرانسه و قسـمت کوچکی در اختیار انگلستان قرار گرفت. کشور افریقایی کامرون مدت ها تحت سلطه استعمار فرانسه و انگلیس بود تـا اینکه در ۱۹۴۶م سازمـان ملل متحـد، تمام خاک این سـرزمین را تحت قیمومیت خود در آورد. این قیمومیت در سال ۱۹۵۹م لغو شـد و سال بعد کامرون با نام جمهوری کامرون اعلام اسـتقلال کرد. در پی اعلام اسـتقلال، قانون اساسـی کامرون از طریق همه پرسی به تصویب رسید و این کشور به عضویت سازمان ملل متحد پذیرفته شد. کامرون در غرب افریقا و ساحل اقیانوس اطلس واقع است. مساحت آن ۴۷۵/۴۴۲ کیلومتر مربع و از جمعیت بیش از ۱۵ میلیونی آن، یک سوم مسیحی و بیش از ۲۱٪ مسلمانند

و درصد باقی مانده نیز پیرو ادیان بومی و افریقایی هستند. سکنه کامرون به زبان فرانسوی و انگلیسی صحبت کرده و دارای ملیت سیاه هستند. پایتخت کامرون یائونده و واحد پول آن، فرانک سی اف آ است. از شهرهای مهم این کشور افریقایی دوآلا، گاروآ و ماروآ است. پیش بینی می شود که جمعیت کامرون تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۲۶/۵ میلیون نفر خواهد شد.

مناسبت ۱۰: روز استقلال "تیمور شرقی" از اندونزی (۲۰۰۲م)

شرح مناسبت:

تیمور شرقی کشوری است با ۱۴/۸۷۴ کیلومتر مربع مساحت و در حدود ۸۹۰/۰۰۰ نفر جمعیت که در بخش شرقی جزیره تیمور و بین کشورهای استرالیا و اندونزی قرار گرفته است. پایتخت آن دیلی و واحد پولش دلار امریکاست. ملیت سکنه تیمور شرقی را اکثراً مائوبره ها تشکیل می دهند و گروه های نژادی چینی، اندونزیایی و پرتغالی در اقلیتند. نژاد مردم تیمور شرقی سیاه بوده و به دو زبان رسمی پرتغالی و تتوم تکلم می کنند. اکثریت جمعیت این کشور مسیحی و عمدتاً پیرو آیین کاتولیک هستند. پیش بینی می شود که جمعیت تیمور شرقی تا سال ۲۰۲۵م بیش از یک میلیون نفر خواهد بود. تیمور شرقی در سده شانزدهم توسط دو کشور استعمارگر هلند و پرتغال تصرف شد. در سال ۱۸۵۹م پرتغال و هلند جزیره مزبور را بین خود تقسیم کردند. بخش غربی آن به هلند و قسمت شرقی آن که امروزه تیمور شرقی نام دارد در تصرف پرتغال باقی ماند. شورش ها و نهضت های استقلال طلبانه تیمور شرقی در دهه ۱۹۷۰ شکل گرفت. در سال ۱۹۷۴ جبهه انقلابی برای استقلال این کشور بنیان گذاری شد و در ۲۸ نوامبر ۱۹۷۵م استقلال تیمور شرقی را در قالب

جمهوری دموکراتیک تیمور شرقی اعلام داشت. از سال ها قبل، اندونزی در فکر الحاق تیمور شرقی به خاک خود بود. اما با اعلام استقلال آن در سال ۱۹۷۵م به هدف خود نرسید. از این رو به خاک تیمور شرقی حمله کرد و آنجا را تصرف و ضمیمه خاک خود نمود. پس از آن، درگیری بین نیروهای متجاوز اندونزی و استقلال طلبان تیمور شرقی ادامه داشت تا اینکه به دنبال سرنگونی ژنرال سوهارتو در اندونزی در سال ۱۹۹۸م، دولت جدید این کشور مواضع خود را به نفع مردم تیمور شرقی تغییر داد. گفتگوهای مکرر بین استقلال طلبان و حکومت اندونزی و دولت پرتغال به میانجی گری سازمان ملل متحد سرانجام به نتیجه رسید و در همه پرسی سال ۱۹۹۹ تحت نظارت سازمان ملل ۷۸/۵ درصد مردم تیمور شرقی به جدایی از اندونزی و استقلال کشورشان رأی دادند. در نهایت، استقلال این کشور در ۲۰ مه ۲۰۰۲م اعلام شد و رسماً به اجرا درآمد و بدین ترتیب اولین کشور جدید در قرن ۲۱ چشم به جهان گشود.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: مرگ "کاردینال ریشلیو" صدراعظم برجسته فرانسه (۱۶۴۲م) (ر.ک: ۲۱ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "ژراژ دو نِرْوال" شاعر معروف فرانسوی (۱۸۰۸م)

شرح مناسبت:

ژرار دو نِروال، شاعر فرانسوی در ۲۲ مه ۱۸۰۸م در پاریس به دنیا آمد. وی در ۱۶ سالگی اولین مجموعه از اشعار خود را منتشر کرد و سال بعد، فاوْسْت اثر معروف یوهان گوته ادیب شهیر آلمانی را به زبان فرانسه ترجمه کرد. با این حال، نروال از بیماری عصبی رنج می برد و این بیماری باعث بستری شدنش در آسایشگاه و متلاشی شدن خانواده اش گردید. نروال پس از بهبودی، سفر بزرگ خود را به مشرق زمین آغاز کرد. وی در این سفر به یونان، مصر، سوریه، لبنان و قسطنطنیه رفت و سفرنامه زیبایی درباره آن نگاشت. نروال از زمانی که به بحران های عصبی و اختلال های روحی دچار شد، شخصیتی رمانتیک و تقریباً غیرواقعی یافت. متناوباً دچار حمله عصبی می شد و در آسایشگاه های مختلف به سر می برد. آثار او در فواصل دوره های بیماری و بهبود از روح تب آلود و اضطراب های درون او حکایت دارد. این آثار و اشعار، از زیباترین و در عین حال از مبهم ترین اشعار زبان فرانسوی است که جاذبه شعری و موسیقی کلام آن در ذهن خواننده نفوذی خاص بر جای می گذارد. نروال در طی سال های بعد، آثار متعددی عرضه کرد و به شهرت و موفقیت زیادی دست یافت. وی در ادبیات به عنوان یکی از بنیان گذاران سبک سورئالیسم شناخته می شود. سور رئالیسم شیوه ای ادبی است که از سال ۱۹۲۰م در فرانسه پیدا شد و مانند مکتب های دیگر دامنه نفوذ خود را به هنرهای دیگر گسترش داد. این مکتب

کوشش می کند تا جبر منطقی و قانون علیّت را ویران کند. شکستن سدها و گشودن بندها و به عبارت دیگر عصیان در برابر همه چیز، محرک باطنی سورئالیسم است. سور رئالیسم، خود، کاری ذهنی است که می خواهد با زبان یا قلم یا وسیله دیگر، جریان واقعی عملِ تفکر را بیان کند. طرفداران این مکتب برای برانگیختن و بیرون کشیدن واقعیت که در اعماق ضمیر پنهان آدمی مدفون شده است، چند وسیله عمل، پیشنهاد می کنند که ساده ترینِ آنها، نوشتن خود به خود است. منشاء این مکتب را بیش از هر جای دیگر باید در شعر جست وجو کرد زیرا سورئالیست ها می کوشند تا از راه شعر بر اذهان تسلط پیدا کنند. اصول این مکتب عبارتست از: هزل، رؤیا و دیوانگی. آثار نروال او را شخصیتی مبهم و آمیخته از عناصر گوناگون نشان می دهد. در غالب آثارش، روشنایی و تاریکی درهم می آمیزد. از نروال آثار متعددی برجای مانده که از میان آنها، سیلوی، اورلیا و اوهام، خوانندگان فراوان پیدا کردند. وی در آثار دیگر خود مانند سفر به شرق، ده سال تجربه و مطالعه را با تخیل درهم آمیخته و از منابع عظیم رؤیا و عدم ادراک و بی ارادگی بهره گرفته است. ژرار دو نروال سرانجام در ۲۶ ژانویه ۱۸۵۵م در ۴۷ سالگی به عمر خود پایان داد.

مناسبت ۰۳: درگذشت "ویکتور هوگو" شاعر و نویسنده مشهور فرانسوی (۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

ویکتور هوگو، درخشان ترین شخصیت ادبی فرانسه در قرن نوزدهم، در ۲۶ فوریه ۱۸۰۲م در شهر بزانسون فرانسه به دنیا آمد. وی در ابتدا وارد عرصه ادبیات گردید و پس از مطالعه آثار بزرگان، مقام ادبی مهمی به دست آورد.

وی در ۲۵ سالگی به عضویت آکادمی فرانسه پذیرفته شد و هم زمان به عنوان نماینده به پارلمان فرانسه راه یافت. هوگو در زمان حکومت ناپلئون سوم، به دلیل مخالفت با سیاست های مستبدانه وی از صحنه سیاست دور افتاد و نزدیک به ۱۹ سال در تبعید به سر برد. در همین دوران بود که ویکتور هوگو، رمان های ماندگار خود را خلق کرد. هوگو را می توان مروج و پیشاهنگ مکتب رمانتیسم در این دوره دانست چرا که این مکتب به وسیله او به اوج شکوفایی و رشد رسید. براساس مکتب رمانتیسم، قواعد و سنت های کلاسیک، مانع درک طبیعت، لذت بردن از آن و بیان آن بود. این مکتب به برتری احساسات و تخیل بر عقل باور داشت و معتقد بود که هنرمند باید بدون هیچ قیدی به بیان احساسات خود بپردازد. هوگو، طرفدار آزادی در هنر بود. وی در اشعار خود از موضوعات مختلفی سخن رانده و از همه صورت ها و اشکال هنری بهره گرفته است؛ از سروده های حماسی تا هجوگویی و مرثیه. در اشعار او، مضامینی چون تضاد نیکی و بدی، وجدان و بی وجدانی و روشنایی و تاریکی مدنظر قرار گرفته است. ویکتور هوگو محبوب ترین نویسندگان زمان خود به شمار می آمد. این محبوبیت تاحدی به سبب تبعید وی که رنگی افسانه ای به خود گرفته بود و به سبب وضع سیاسی زمان بود که او را مظهر حکومت تازه معرفی می کرد، مربوط می شد. هم چنین به سبب حساسیت و ادراک او در برابر احساس های بشری که بیشتر با محرومیت ها و ناکامی های

بشـر ارتبـاط می یافت. هم چنین به سـبب فصاحت بیان که در عین حال از سادگی برخوردار بود و به سـبب نبوغ پرثمر و تنوع استعداد. ویکتور هوگو طرفدار اصلاحات به نفع طبقات محروم و رنجدیده بود. مسئله بزرگ از دیدگاه او بی عدالتی است که از آن به عنوان بـدی یاد کرده است. زنـدگی هوگو به رغم ماتم ها و بـدبختی های خانوادگی و به رغم تبعیـدها، زنـدگی پیروزمندانه ای بود، برخوردار از سرنوشتی استثنایی با مفاخر فوق العاده. هوگو مظهر درخشان ملت جمهوری خواه بود. خطابه هـایش در موارد مختلف، انعکاس وسـیعی به همراه داشت و هر روز بر افتخار او افزوده می گشت. ویکتور هوگو در سال های پایانی عمر مورد احترام و سـتایش عمومی بود به طوری که در جشن تولد هشتاد سالگی او، شش صد هزار تن از مردم پاریس و شـهرهای دیگر فرانسه برای تهنیت و گرامیـداشت او در برابر خـانه اش گرد آمدنـد. بینوایان، مردی که می خنـدد، کارگران دریـا، نـاپلئون کوچـک، گوژپشت نوتردام و روح انسـان از معروف ترین رمـان هـای ویکتور هوگو می باشـند. ویکتور هوگو سرانجام در ۲۲ می ۱۸۸۵م در ۸۳ سالگی در اوج محبوبیت و شهرت درگذشت و پس از تشییعی با شکوه در پاریس به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: انحلال "کُمینْتِرْنْ" یا کمونیست بین الملل توسط استالین رهبر شوروی (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

بعد از پیروزی انقلاب روسیه و روی کار آمدن کمونیست ها، ایجاد و برقراری نهضت سوسیالیسم جهانی در دستور کار سران مسـکو قرار گرفت. در این زمینه در سال ۱۹۱۹م کُمینْتِرْنْ به معنای کمونیست بین الملل تشـکیل شد. شـکل گیری این ساختار علاوه بر آنکه از نظریه "صدور انقلاب" نشأت می گرفت، به

تحرکات و تحریکات دول غربی به ویژه انگلستان و فرانسه باز می گشت. این مسائل باعث گردید تا حزب کمونیست شوروی برای مشاوره و برنامه ریزی جهت مبارزه با مشکلات و نیز ایجاد هماهنگی، به کمینترن روی آورد. دهه ۱۹۲۰م شاهد اوج گیری قدرت کمینترن بود اما در نیمه دهه ۱۹۳۰م و پس از ناکامی در گسترش انقلاب و برقراری نهضت جهانی سوسیالیسم، سیاست مبارزه جویی کنار گذاشته شد. در نیمه ماه مه ۱۹۴۳ و در اوج جنگ جهانی دوم، مقامات شوروی با اطلاع از بدگمانی متتفقین در مورد توسعه مبانی و اندیشه های کمونیسم، برای دادن اطمینان خاطر به آنها تصمیم به انحلال این سازمان گرفتند. مقامات شوروی در نهایت در ۲۲ ماه مه ۱۹۴۳م انحلال کمینترن را اعلام کردند. در واقع سران کرملین با این عمل خود قصد داشتند. به جهانیان وانمود کنند که از ترویج عقاید اشتراکی در کشورهای دیگر دست کشیده اند و سیاست تنش زدایی در پیش گرفته اند. این مسئله هم چنین از اختلافات داخلی در احزاب کمونیست و نیز عقاید تروتسکی که به انقلاب جهانی پای بند بود ناشی می گردید.

مناسبت ۰۵: درگذشت "والْت دیزنی" شخصیت برجسته و معروف سینمای کودکان (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

والْت دیزنی، شخصیت برجسته سینمای کودکان و مبتکر فیلم های انیمیشن، در پنجم دسامبر ۱۹۰۱م در شیکاگو در امریکا به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات متوسطه و دانشگاه، موفق به اخذ مدرک دکترای علوم و هنرهای زیبا گردید و از آن پس وارد عرصه سینما شد. در این زمان بود که اولین فیلم صامت او به نمایش گذاشته شد و با تمسخر تماشاچیان مواجه گردید. اما دیزنی با تلاش مداوم خود توانست تا اواخر

دهه ۱۹۳۰، فیلم سه بچه خوک و گرگ بزرگ را بسازد و مشهور گردد. اصلی ترین محصولات والت دیزنی در سال های بعد مشتمل بر فیلم های کارتونی بلند و شخصیت های کارتونی بود. دنیای والت دیزنی بیشتر به سبب شخصیت های ساده و دلپسندی است که در فیلم های خود خلق کرده است. او تمام تلاش خود را در راه تعلیم و تربیت صحیح نسل آینده به کار می بست و سعی می کرد تعلیم و تربیت را به وسیله سرگرم کردن مردم در فیلم هایش به آنها بیاموزد. دیزنی کوشیده است تا موسیقی را در قالب تصاویر متحرک تفسیر کند. وی بعد از جنگ جهانی دوم، به ساختن فیلم های مستند و مهیّجی از طبیعت و زندگی حیوانات دست زد که برخی از آن ها شهرت جهانی یافتند. دیزنی یکی از مؤثرترین انسان های زمان خود بود و داستان های هنگام خواب کودکان و برجسته ترین قصه های کودکان را به بهترین وجه جان بخشید که تا سال ها در اذهان بسیاری از مردم باقی ماند. فیلم های او مورد پسند رده های سنی گوناگون از کودکان خردسال تا سالخوردگان فرتوت قرار می گرفت و همگان از دیدن آن ها لذت می بردند. والت دیزنی را بزرگ ترین فیلم نامه نویس، تهیه کننده، کارگردان، نقاش، دکوراتور، چهره پرداز و هنرمند عصر خود نامیده اند و او بود که پدیده شگرفی از هنر هفتم یا سینما را به معرض دید گذاشت. وی بیش از ۴۳۰ فیلم ساخت و ۳۷ جایزه اسکار دریافت نمود. والت دیزنی سرانجام در ۲۲ مه ۱۹۶۶م در ۶۵ سالگی در

نهایت شـهرت درگذشت. سـفید برفی، هفت کوتوله، خرس های قطبی و پروفسور فراموش کار از جمله آثار مهم اوست. پس از مرگ او، شـرکت دیزنی به عنوان یکی از بزرگ ترین شـرکت های رسانه ای جهان شناخته شد و جام امپراتوری تلویزیونی را دریافت نمود.

مناسبت ۰۶: روز ملی و اتحاد دو یمن (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

در پی نشـست دو جـانبه وزرای خـارجه دو کشور یمن شـمالی و جنوبی و در یـک اعلامـیه مشترک، اتحـاد دو یمن در ۲۲ مه ۱۹۹۰م اعلام شـد. به این ترتیب این دو کشور، تحت عنوان جمهوری یمن، بار دیگر کشوری واحـد تشـکیل دادنـد و اعضای پارلمـان مشـورتی دو کشور، قـانون اساسـی یمن واحـد را به اتفـاق آراء تصویب کردنـد. پس از این تحولات، سـرهنگ علی عبـداللّه صالح، به عنوان رئیس جمهور یمن متحد انتخاب شد. اتحاد دو یمن بیشتر متأثر از تمایل مردم دو کشور به اتحاد و هم چنین تغییراتی بود که بر اثر اعمال سـیاست فضای باز سیاسی صورت گرفت. در سال ۱۹۱۴م، در پی قراردادی میان امپراتوری عثمانی و انگلیس، یمن جنوبی از یمن شمالی، جدا شده بود. یمن کشوری است واقع در جنوب غربی آسیا و در حاشیه جنوبی شبه جزیره عربستان با ۵۵۵/۰۰۰ کیلومتر مربع وسـعت و در همسایگی عربسـتان واقع است. جمعیت یمن بیش از ۱۸ میلیون نفر است که اکـثریت آنهـا مسـلمان و عرب بوده و به زبـان عربی صـحبت می کننـد. پیش بینی می شود که جمعیت یمن تـا سـال ۲۰۲۵م در حدود ۳۹ میلیون نفر خواهد بود. پایتخت یمن شـهر صـنعا و از شـهرهای مهم آن عدن، مکلا و حدیده است. واحد پول یمن، ریال و نظام سیاسی حاکم بر

آن جمهوری چندحزبی با دو مجلس قانون گزاری است. ۲۲ مه ۱۹۹۰م سال روز اتحاد بین دو یمن شمالی و جنوبی روز ملی یمن نام گرفته است.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ های سی ساله مذهبی در اروپا (۱۶۱۸م)

شرح مناسبت:

ظهور مذهب پروتستان در اوایل قرن شانزدهم میلادی، شکاف عمیقی بین پیروان مسیحیت به وجود آورد و کاتولیک ها و پروتستان ها در طول سده های پس از آن، بارها با هم به نزاع و نبرد پرداختند. یکی از جنگ های معروف طرفداران پروتستان با کاتولیکْ مذهبان، در دهه دوم قرن هفدهم میلادی به وقوع پیوست و در حدود سی سال به طول انجامید. در روز ۲۳ مه ۱۶۱۸م، پروتستان های چک که از محدود شدن آزادی هایشان توسط فردیناند دوم، امپراتوری مقدس روم نگران بودند، دو فرستاده وی را به قتل رساندند و به این ترتیب جنگ های سی ساله مذهبی در اروپا آغاز شد. این جنگ ها که عمدتاً در آلمان روی داد، فراز و نشیب های زیادی داشت. در طول جنگ، کشورهای فرانسه، سوئد و دانمارک در حمایت از پروتستان ها و دولت اسپانیا و امپراتوری روم به طرفداری از کاتولیک ها وارد جنگ شدند. جنگ های سی ساله مذهبی اروپا در نهایت، با انعقاد پیمان وِسْتْفالی در سال ۱۶۴۸م خاتمه یافت، اما اسپانیا و فرانسه تا امضای پیمان پیرْنِه در سال ۱۶۵۹م با هم درگیر بودند. جنگ های سی ساله، علاوه بر ویرانی و تجزیه آلمان و نیز تضعیف امپراتوری مقدس روم، قدرت یافتن فرانسه را در پی داشت. در این جنگ ها اگر چه نزاع دیرینه دو مذهب کاتولیک و پروتستان نقش مهمی داشت، اما عواملی چون اختلاف های ارضی و سیاسی

دولت های این قاره نیز در شروع و ادامه جنگ، بسیار مؤثر بود. از نتایج مهم این جنگ ها، پایان نسبیِ درگیری های مذهبی پروتستان ها و کاتولیک ها و آغاز رشد جریان های ناسیونالیستی و ملی گرایی و نژادپرستی در اروپا بود. در کنار این تاثیرات، تفکر جدایی دین از سیاست نیز سر برآورد. به عبارتی، یکی از وقایع مهم اجتماعی که زمینه جدایی نهاد دینی را از سیاست فراهم ساخت، همین جنگ ها و پیمان وِسْتْفالی بود. در این پیمان قرار بر این شد که قدرت اقتصادی کلیسا تضعیف شود و به تعبیری، مراکز اقتصادی که در سلطه کلیسا بودند از نفوذ کلیسا خارج گردند.

مناسبت ۰۲: تولد "ژولیوس اوْپرت" خاورشناس معروف آلمانی (۱۸۲۵م)

شرح مناسبت:

ژولْیوس اُوپِرْتْ، خاورشناس معروف آلمانی و بنیان گذار علم آسورشناسی، در نهم ژوئیه ۱۸۲۵م در هامبورگ آلمان به دنیا آمد. او تحصیلات مقدماتی و تکمیلی خود را در آلمان، سوئیس و فرانسه گذراند و در رشته زبان شناسی و باستان شناسی به تحقیق و مطالعه پرداخت. اوپرت هم چنین زبان های فارسی، عربی، عبری و سانسکریت را آموخت. وی مقاله ای درباره سیستم صوتی زبان هخامنشی ارائه نمود که در آن، روش ادا کردن حروف صدادار در زبان فُرس قدیم را بیان کرد. مطالعه و ترجمه کتیبه های میخی زمان داریوش هخامنشی که به سه زبان فرس هخامنشی، آشوری یا سامی و تورانی بود، از دیگر فعالیت های اوپرت به شمار می رود. از این رو، کرسی استادی آسورشناسی در فرانسه را برعهده گرفت و با تلاش های وسیع وی در این رشته، به عنوان جامع علوم و بنیان گذار آسورشناسی در جهان معرفی شد. در کنار

تدریس، مطالعات حضوری در کاوش های باستان شناسی به اوپرت امکان داد تا بتواند نقشه شهر بابل قدیم در بین النّهرین را برطبق اصول فنی و علمی رسم کند. هرچند در این میان، کتابخانه بزرگی حاوی لوحه هایی به خط میخی کشف شد که سر از موزه های اروپا و به ویژه انگلستان درآورد. پروفسور اوپرت بالغ بر هشتاد اثر از خود به یادگار گذاشت که در موضوع آسورشناسی، کتیبه و نیز زبان های باستانی، تاریخ نگاری و نژادشناسی بوده است. وی در سال ۱۸۸۱م مجله آسورشناسی را در پاریس تأسیس کرد و مقالات تتبُّعی قابل ملاحظه ای در آن نگاشت که مورد توجه و استفاده اهل علم در اروپا و امریکا قرار گرفت. پروفسور ژولیوس اوپرت سرانجام در ۲۱ اوت ۱۹۰۵م در هشتاد سالگی در پاریس درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "آگوستین کوشی" ریاضی دان معروف فرانسوی (۱۸۵۷م)

شرح مناسبت:

آگوستین لویی بارون کوشی، ریاضی دان فرانسوی در ۲۱ اوت ۱۷۸۹م در شهر پاریس فرانسه به دنیا آمد. او زمانی به دنیا آمد که فرانسه درگیر انقلاب بود به همین دلیل خانواده کوشی به روستایی در توابع پاریس رفتند و آگوستین تحت تعلیم پدر، تحصیلات خود را فرا گرفت. وی از کودکی دارای استعدادی خارق العاده در زمینه ریاضی بود. طولی نکشید که در ۱۵ سالگی جایزه بزرگ امپراتور را در ادبیات قدیم از آن خود کرد و در ۱۸ سالگی از مدرسه پلی تکنیك با کسب رتبه ممتاز فارغ التحصیل شد. کوشی از آن پس به تحقیق و مطالعه در ریاضیات پرداخت و به نتایج مهمی دست یافت. در واقع، بیشتر کارهای کوشی در زمینه ریاضیات محض بود و در این راستا، تحقیقات موثری در

همه رشته های ریاضی از جمله تئوری توابع، حساب های دیفرانسیل و اَنتِگرال و علم تحلیل ریاضی انجام داد. هم چنین ریاضیات جدید به علت دو ابداع مهم کوشی که هر یک از آن ها، خط سیر ریاضیات قرن نوزدهم را عوض کردند، مرهون تلاش های اوست. این دو ابداع شامل معمول ساختن دقت لازم در تعاریف و استدلال های آنالیز ریاضی و نیز ایجاد واقعی آنالیز ترکیبی بر مبانی محکم می باشند. وی هم چنین تئوری توابع یک متغیر موهومی را بنا نهاد و همین تئوری است که امروزه، بزرگ ترین عنوان افتخار او محسوب می شود. کوشی برخلاف فردریک گائوس ریاضی دان شهیر آلمانی هم عصر خویش که اکتشافات خود را پنهان می کرد، تمام اکتشافات خود را به آکادمی می فرستاد و با قدرتی که در تعلیم عَمَلی داشته است توانست به واقعْ دقت و صحت را بر آنالیز ریاضی تحمیل کند. او کسی بود که موفق شد اکتشافات گائوس را دو مرتبه کشف نماید. روش فکری کوشی در اکتشاف بدایع، بی نظیر بود و تاثیر قوی و واقعی او در ریاضیات تا سالیان دراز باقی خواهد ماند. آگوستین کوشی سرانجام در ۲۳ مه ۱۸۵۷م در شصت و هشت سالگی بر اثر بیماری درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "پِر لاگر کوئیست" شاعر و نمایش نامه نویس برجسته سوئدی (۱۸۹۱م)

شرح مناسبت:

پِر لاـگر کوئیستْ، شاعر، رمان نویس و نمایش نامه نویس معروف سوئدی در ۲۳ مه ۱۸۹۱م در شهر کوچکی در نواحی جنوبی سوئد به دنیا آمد. وی در محیطی مذهبی و روستایی پرورش یافت که بعدها آن را در آثارش وصف کرده است. لاگر کوئیست در طی تحصیلات خود، به تحول و لزوم اصلاحات اساسی عقیده پیدا

کرد. نخستین واکنش لاگر کوئیست، عصیان در برابر محیط خشک خانواده و سنت های قدیمی بود و سپس با سفر به پاریس و پیوستن به نهضت های ادبی پیشرو، نظریه تازه خود را درباره زیبایی شناسی و لزوم نو گرداندن ادبیات و ارتباط آن با هنر نقاشی و هنر تجسمی انتشار داد. جنگ جهانی اول به طور عمیقی او را لرزاند و دچار اضطراب کرد و موجب پیدایش یک رشته اشعاری گشت که نمودار تشویش و عصیان و نفی و انکار بود. اشعار این دوره که سرشار از فریادهای یاس و نومیدی بود، موفقیت بسیاری کسب کرد. لاگر کوئیست مدت ها درباره نازیسم و فاشیسم که آشکارا عالی ترین مقام انسانی را مورد تحقیر قرار می داد، می اندیشید و درصدد آن بود که برای دفاع از آزادی و حقوق انسان تحقیر شده، با شدت به مخالفت برخیزد. پس رُمان دژخیم را در سال ۱۹۳۳م انتشار داد که قوه شر را در دو نازیسم تجسم می داد. لاـگر کوئیست در آثار بعدی خود نیز با پیشوایان مستبد و فرمان روایان ستمکار به مخالفت پرداخت. در دوره جنگ جهانی دوم، لاگر کوئیست عشقی عمیق تر به میهنش که مورد تهدید قرار گرفته بود، نشان می دهد و برای کسانی که به جنگ کشیده شده بودند، همدردی و دلسوزی فراوان ابراز می دارد. آخرین آثار لاـگر کوئیست تعمق بیشتری را درباره مسائل دشوار عالم وجود و تجسس مداومی را درباره معیارهای زندگی و قدرت شر نشان می دهد که هیچ گاه از وسوسه در درون او باز نمی ماند. در نظر لاگر کوئیست، خیر مساله دشواری نیست.

تنها دشواری دست یافتن به آن است، آنچه دشوار است قدرت شر است، شری که نیروی پایدار دارد، نیرویی در درون آدمی تا ابدیت. آثار لاگر کوئیست در سراسر ادبیات سوئد تاثیر نهاد. از این آثار، پیوسته فریاد اضطراب در برابر هیولای جنگ که بشر را مورد تهدید قرار می دهد بلند است. در نظر لاگر کوئیست بشر با همه ضعف ها و پستی ها قادر است که بر ظلمت ها، بی عدالتی ها و خیانت ها چیره شود، تنها به سبب آنکه بشر است و چیزی از ابدیت در او وجود دارد. وضع لاگر کوئیست در برابر بشر، وضعی یگانه است. او می خواهد که بر روی زمین، ارزش هایی جاودانی فراهم آورد. سادگی بی نهایت و شیوه خاص بیان داستان آمیخته با استعاره گسترده در آثار او، با توصیفات دقیق و عینی و تحلیل روانی منافات ندارد، اما به واقعیت ها ادراک تازه ای می بخشد که در ادبیات سوئد بی سابقه بوده است. لاگر کوئیست خود را مومنی بی ایمان و خدانشناسی مذهبی می خواند. از وی آثار متعددی برجای مانده که باراباس، سی بیلان، نبوغ، پیروزی در ظلمت میهن و ستاره از آن جمله اند. آثار لاگر کوئیست در شمار فاضلانه ترین و عمیق ترین آثار ادبیات سوئد در قرن بیستم است و ضمن داشتن نفوذ فراوان بر شعر دهه ۱۹۴۰، در پرثمر بودن آن تاثیری بسزا داشته است. پِر لاـگر کوئیست سرانجام در سال ۱۹۷۴م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: مرگ "هنریک اِیبسُن" شاعر و نمایش نامه نویس نروژی (۱۹۰۶م)

شرح مناسبت:

هنریک ایبسُن، ادیب و نویسنده نروژی، در بیستم مارس ۱۸۲۸م به دنیا آمد. ابتدای دوران زندگی هنریک به سختی و

تلخی گذشت تا اینکه با طی تحصیلات متوسطه خود، علی رغم علاقه به رشته پزشکی، استعداد در شعر و نمایش نامه نویسی، او را به راه شعر و ادب کشاند. انقلاب های سال ۱۸۴۸م اروپا، ایبسن را به نوشتن تراژدی منظوم کاتیلینا برانگیخت که ایبسن در این اثر، در ورای موضوعی تاریخی، نظر تندی درباره لزوم اصلاحات اجتماعی بیان کرد و همین امر موجب عدم نمایش آن گردید. با این حال وی در سال های بعد نمایش نامه های متعددی را بر روی صحنه برد و به شهرت رسید. ایبسن پس از چندی، تئاتر نروژ را که به ورشکستگی گراییده بود رها کرد و به خارج از کشور مسافرت نمود و در مدت ۲۵ سال، جز برای اقامت های کوتاه به نروژ بازنگشت. ایبسن در این سال ها آثار متعددی خلق کرد که نمایش نامه های پر گونْتْ، پیمان جوانی و ارکان جامعه از آن جمله است. وی هم چنین با انتشار نمایش نامه های خانه عروسک و اشباح، در سراسر اروپا به شهرت رسید. ایبسُن در سال روز هفتاد سالگی در افتخار و احترام غرق بود، با این همه خود را خوش بخت نمی یافت و احساس می کرد که نیازی به خودشناسی و تحلیل روحی دارد و سرانجام به این نتیجه رسید که به دست آوردن شهرت و افتخار در واقع هم خود او را نابود کرده و هم سعادت نزدیکانش را. اثر این دوره، تراژدی، هنگامی که با چشمان باز می میریم است. ایبسُن در سال ۱۸۹۹م به اولین حمله قلبی دچار شد و قسمتی از بدنش از کار افتاد. با وجود این

در فکر خلق آثار تازه بود که دو سال بعـد، بر اثر حمله دیگر، از هر نوع فعالیت باز مانـد و دیگر نتوانست بستر را ترک کند تا اینکه در ۲۳ مه ۱۹۰۶م در ۷۸ سالگی درگذشت. ایبسن با وجود گام برداشـتن به موازات عصـر خویش، بیشتر به شخصـیت و الهامـات عمیق درون خودبسـتگی دارد. در آثار وی، همه جا انسان است که به چشم می خورد. ایبسن به زنـدگی فردی که به سبب عدم سازش با محیط و فشار خرد کننده آنها تنها می ماند. توجه خاص دارد و این چنین کسان را افرادی قوی تر می داند و همه جا از آن ها در برابر جامعه دفاع می کند. ایبسن بزرگ ترین نمایش نامه نویس نروژ و یکی از برجسـته ترین شخصـیت های تاریخ تئاتر است. نفوذ ایبسن در زمان حیات و پس از مرگ عظیم بوده و آثار نمایشـی او، مدت نیم قرن بر محیط نمایش نامه نویسی تسلط کامل داشته است.

مناسبت ۰۶: ورود ایتالیا به عرصه جنگ جهانی اول (۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

مهم ترین تحول سیاسی در اروپا در نیمه اول سال ۱۹۱۵م، ورود ایتالیا به جنگ جهانی اول بود. ایتالیا در ۲۳ مه ۱۹۱۵م، بدون دلیل موجه و فقط به امید بهره برداری سیاسـی و توسـعه قلمرو حکومت خود به اتریش اعلان جنگ داد. پس از چندی، دولت ایتالیـا به امپراتوری عثمـانی نیز اعلاـن جنـگ داد و آتش جنـگ را فروزان تر کرد. بـا این حال، علی رغم پیروزی متفقین، که ایتالیـا در کنار آنان می جنگیـد، این کشور نصـیبی از جنگ نبرد و با وارد کردن ۵/۵ میلیون نفر از مردم خود، به صـحنه نبرد، نزدیک به هفت صد

هزار ایتالیایی را به کشتن داد. به بیانی دیگر، ایتالیا با اینکه در شمار فاتحان جنگ جهانی اول بود، ولی با این حال باید آن را کم و بیش کشوری مغلوب به شمار آورد. زیرا با وجود شرکت فعالانه در جنگ، امتیاز قابل توجهی دریافت نکرد.

مناسبت ۰۷: تشکیل جمهوری فدرال آلمان پس از جنگ جهانی دوم توسط متفقین (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

پس از اشغال کشور آلمان توسط کشورهای متفق در پایان جنگ جهانی دوم، بر سر اداره و کنترل بخش های آن، اختلافاتی روی داد که در سال های ۱۹۴۸ و ۱۹۴۹م به بحرانی میان شوروی و سه کشور امریکا، فرانسه و انگلستان انجامید و زمینه های تقسیم آلمان را فراهم ساخت. در این میان، مهم ترین تحولی که در روابط شرق و غرب، پس از تشکیل سازمان پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، روی داد، وحدت سیاسی و اقتصادی سه بخش اشغالی کشورهای غربی در آلمان و تأسیس دولت جمهوری فدرال آلمان است. تشکیل جمهوری فدرال آلمان در روز ۲۳ مه سال ۱۹۴۹م در اجتماع نمایندگان بخش های اشغالی سه کشور غربی در شهر بُن اعلام گردید و دکتر کُنراد آدنائر رهبر حزب جدید التاسیس دموکرات مسیحی آلمان، که از اوایل قرن بیستم نقش فعالی در سیاست آلمان بازی می کرد در سن ۷۳ سالگی به ریاست حکومت جدید آلمان انتخاب شد. دکتر آدنائر که هم به واسطه مبارزاتش با حکومت نازی ها و تحمل زندان در دوران هیتلر، و هم به خاطر نفرت از کمونیست ها مورد توجه و اعتماد دولت های غرب قرار گرفته بود، خیلی زود موفق شد حمایت غربی ها را نسبت به حکومت خود جلب کند و با دریافت صدها میلیون دلار کمک مستقیم امریکا،

آلمـان غربی را که در پایـان جنگ به ویرانه ای مبـدل شـده بود احیا نمایـد. این امر باعث شـد تا اتحاد جماهیر شوروی نیز در قسـمت شـرقیِ آلمـانِ تحت تصـرف خود، دولت آلمـان شـرقی را تأسیس نمایـد. با پـذیرفته شـدن جمهوری فـدرال آلمان به عضویت ناتو، این کشور کاملا به بلوک غرب وابسته شد و آلمان غربی به صورت مهم ترین مرکز تجمع قوای نظامی غرب در برابر شوروی درآمـد. با این حال موفقیت بزرگ دیگر آدنائر که در سالهای بعـد حاصل گردید، نزدیکی او به فرانسه و تبدیل دشـمنی و رقـابت دیرینه آلمـان و فرانسه به دوستی و اتحـاد محکمی بود که سال ها بعـد از مرگ بنیان گـذاران این دوستی و اتحـاد بر جای مانـد و طی دهه های پس از آن، همکاری و تفاهم کاملی بر روابط دو کشور حکم فرما بود. با این حال با آغاز زمزمه های فروپاشـی اتحاد جماهیر شوروی و استقلال کشورهای بلوک شرق، کشور آلمان نیز که به دو کشور آلمان شرقی و غربی تبدیل شده بود در سال ۱۹۸۹م به یک کشور متحد مبدل گردید. (ر.ک: ۳ نوامبر)

مناسبت ۰۸: درگذشت "عمر تِلْمِسانی" یکی از رهبران جنبش اخوان المسلمین مصر (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

عُمر تِلْمِسانی یکی از رهبران جنبش اخوان المسـلمین مصر، در سال ۱۹۰۴م در منطقه تِلمِسان الجزایر به دنیا آمـد. وی در سال ۱۹۲۴م در رشـته حقوق فارغ التحصـیل شد و در سال ۱۹۲۸م و به دنبال تأسـیس جنبش اخوان المسـلمین مصر به عضویت آن درآمد. او که دو سال از حسن البنّاء رهبر این جنبش بزرگ تر بود، به عنوان یکی از کادرهای قدیمی این حرکت به شمار می رفت. تلمسانی در سال ۱۹۵۴م بعد از سوء

قصد نافرجام یکی از اعضای اخوان المسلمین به جان جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر دستگیر شد و تا ۱۹۷۱م به مدت ۱۷ سال در زندان به سر برد. با این حال، تلمسانی در زمان ریاستش بر سازمان اخوان المسلمین، خط مشی اعتدالی و میانه رویی را اعمال می کرد و از درگیری مستقیم با رژیم مصر اجتناب می ورزید. وی بار دیگر در سپتامبر ۱۹۸۱م توسط انور سادات رئیس جمهور وقت رژیم مصر دستگیر شد و تا زمان ترور سادات در زندان ماند تا اینکه به دستور حسنی مبارک از زندان آزاد گردید. عمر تلمسانی سرانجام به علت ابتلاـ به بیماری کبد و کلیه در بیست و سه مه ۱۹۸۶م در هشتاد و دو سالگی درگذشت.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: کشف فلز "رویْ" توسط "پاراسْلوسْ" شیمی دان سوئیسی (۱۵۴۱م)

شرح مناسبت:

در ۲۴ مه ۱۵۴۱م فلز روی پس از سه سال آزمایش، توسط پاراسْلوسْ، شیمی دان و پزشک سوئیسی کشف شد. تا قبل از آن، بشر اطلاـعی از فلز رویْ نداشت و از آن پس، موارد استعمال رویْ چنان فراوان شد که در حال حاضر، کاربرد وسیعی در صنعت دارد. روی، اولین فلز کشف شده در عصر جدید است و تا پیش از آن، تنها طلا، نقره، مس، سرب و آهن برای آدمی شناخته شده بود. باراسلوس هم چنین سفرهای متعددی به مشرق زمین کرد. او در این سفرها، ضمن آشنایی با علم کیمیا، با بسیاری از داروهای شرقی نیز آشنا شد که پزشکان اروپایی تا آن زمان از وجود اثرات شفابخش این داروها بی اطلاع بودند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "نیکُلا کوپرنیک" ریاضی دان و ستاره شناس مشهور لهستانی (۱۵۴۳م)

شرح مناسبت:

نیکُلاـ کوپرنیک، ستاره شناس معروف لهستانی در ۱۹ فوریه ۱۴۷۳م در شهر تورن لهستان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه، علوم پزشکی و ستاره شناسی را در ایتالیا آموخت و پس از آن به تدریس و تحقیق پرداخت. طولی نکشید که کوپرنیک در اثر بروز استعداد خویش، یک کرسی تدریس ریاضیات به دست آورد. در این هنگام، کوپرنیک زندگی آرامی داشت و به معالجه بیماران می پرداخت. ولی در عین حال از تحقیق غافل نگردید و به مطالعه آثار منجمان گذشته مشغول شد. وی پس از مدتی مطالعه در این زمینه، در سی سالگی اعلام کرد که با نظریه مبتنی بر حرکت دوَرانی زمین موافق است و قبول نمود که زمین، هر ۲۴ ساعت یک بار به دور خود می چرخد. او با این عمل خود، مطلبی را که هجده قرن پیش مطرح شده

بود زنده کرد و دو مرتبه همان مخالفت ها و مشکلات را به وجود آورد. ولی کوپرنیک برای این که لطمه ای بر زندگی آرامِ وی وارد نشود، نزدیک به چهل سال تمام، از انتشار افکار و عقاید خود چشم پوشی نمود. ولی عاقبت تصمیم به انتشار عقایدش درباره نجوم گرفت و در اواخر عمر، اثر ارزش مند خویش را به نام دوران اجسام آسمانی به رشته تحریر در آورد. این کتاب در دانش آن زمان، تحول ایجاد کرد. او محاسبات دامنه داری در مورد حرکت زمین، ماه و دیگر سیاره ها انجام داد و نمودارهایی رسم کرد که مسیر هرستاره در روی آن ها مشخص بود. کوپرنیک با استفاده از جدول هایی که در اختیار داشت، حرکت و وضعیت سیاره ها را نسبت به زمین پیش بینی نمود، اما چون پیش بینی های او از نظر علمی چندان دقیق نبود، بعدها توسط اخترشناسان دیگر تصحیح و تکمیل گردید. کوپرنیک اولین کسی نبود که با تئوری جنجالی "خورشید در مرکز گیتی است" شهرت پیدا کرد، با این حال از آن جا که کوپرنیک، در قرون معاصر، به عنوان نخستین فرد اروپایی است که به گردش زمین به دور خورشید پی برد، وی را پدر علم نجوم لقب داده اند. البته چند قرن قبل از کوپرنیک، ابوریحان بیرونی، دانشمند مسلمان و منجم شهیر ایرانی، گردش زمین به دور خورشید را کشف و در یکی از آثارش به آن اشاره کرده بود. نیکلا کوپرنیک سرانجام چند روز پس از انتشار کتابش، در ۲۴ مه ۱۵۴۳م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: روز استقلال "اکوادور" از استعمار اسپانیا (۱۸۲۲م)

شرح مناسبت:

اکوادور یکی از کشورهای امریکای جنوبی است

که بـا رهـبری سـیمون بولیوار، انقلابی معروف ونزوئلا‌یی، پس از سه قرن اسـتعمار توسـط اسـپانیا، مسـتقل شـد و به اتحـادیه کلمبیـای بزرگ پیوست. امـا این اتحـادیه به زودی فرو پاشـید و کشورهای عضو آن، از جمله اکوادور، نظام جمهوری را برای خود برگزیدند. اکوادور با بیش از ۲۷۲ هزار کیلومتر مربع مساحت در شـمال غربی امریکای جنوبی و در ساحل اقیانوس آرام قرار دارد و با پرو و کلمبیا همسایه است. چون خط استوا از منطقه شمالی آن می گذرد، به اکوادور موسوم گردید که در زبان اسـپانیایی به معنـای "خـط اسـتوا" می باشـد. جمعیت اکوادور قریب به ۱۳ میلیـون نفر اسـت و پیش بینی جمعیت آن تـا سـال ۲۰۲۵م بیش از ۱۷ میلیون نفر خواهد بود. اکثریت سـکنه اکوادور ملیت دو رگه و سـرخ پوست داشته و پیرو مذهب کاتولیك هسـتند. زبان رسـمی مردم اکوادور، اسـپانیولی و خط رایـج در آنجا لاتین است. واحد پول اکوادور دلار امریکا و پایتخت آن کیتو می باشد. نظام سیاسی حاکم بر اکوادور جمهوری است. (ر.ك: ۱۰ اوت)

مناسبت ۰۴: مرگ "ویلیام بِلیک" شاعر و نقاش بزرگ انگلیسی (۱۸۲۷م)

شرح مناسبت:

ویلیام بلیك شاعر و نقاش انگلیسی در ۲۷ نوامبر ۱۷۵۷م در لندن به دنیا آمد. وی در کودکی پس از رها کردن مدرسه به کار در یـک کارگـاه گراور سـازی پرداخت و به فراگیری نقاشـی نیز روی آورد. بلیک پس از آن به آموختن هنر یونانی پرداخت وبا مصور کردن کتبی از قبیل کمدی الهی دانته، خود را شناسانید. وی با آنکه تحصیلات مرتبی نداشت، با این حال به سرودن شعر نیز روی آورد. اما چون ناشری پیدا نکرد، شعرهای خود را روی صفحات فلزی حك نمود و آن

را برای دوستانش فرستاد که این خود جمع بین هنر و شعر بود. وی در سال ۱۷۹۴م دیوان نغمه های تجربه را انتشار داد که اشعار کوتاه این مجموعه که بلیک در آنها علاوه بر تعبیرات و استعارات زیبا، کلمه ها و وزن های خوش آهنگ و تصویرهای دلپذیر به کار برده بود، در ردیف اشعار تغزلی زمان و کامل ترین اشعار غنایی زبان انگلیسی شناخته شد. بلیک در اشعار خود، در عین استفاده از تعابیر و اشارات زیبا و خوش آهنگ، از واژه های مبهم و استعاری نیز بهره می گرفت و در ساختار سروده های خود، اصول علمی و عقلانی پذیرفته شده و رایج در زبان خود را کنار می گذاشت. او معتقد بود تنها راه رسیدن به حقیقت روی آوردن به باطن و عالم کشف و شهود است. بلیک در نوشته های خود تاکید داشت که خوبی و بدی و عشق و کینه برای زندگی انسان لازم است، زیرا بدون پیوستگی عناصر متضاد، هیچ گونه پیشرفتی حاصل نمی شود. وی در عین حال به مسائل اجتماعی و سیاسی توجه داشت و آثاری تحت تاثیر دلبستگی او به مسائل روز به نگارش درآورد. بلیک یکی از پیش گامان نامی مکتبی است که راه را برای پیدایش رمانتیسم که مبتنی بر عواطف و خیال پردازی است، هموار کرد. اشعار او که مقامی بلند در ادبیات انگلیس دارد غالباً مذهبی و عرفانی است. بلیک خودش این اشعار را چاپ می کرد و گراورهای آن را می ساخت و همسرش کتاب ها را صحافی می نمود. بهشت و جهنم، درهای بهشت و اروپا و بیت المقدس

از جمله آثار معروف او هستند. ویلیام بلیک سرانجام در ۲۴ مه ۱۸۲۷م در ۶۰ سالگی درگذشت. بلیک به دنیای عرفان تعلق دارد و در نوشته هایش شیوه ای استعاری و مبهم به کار می برد که فهم مضامین آثارش را دشوار می سازد. حتی در تصاویر و حکاکی هایش نیز به همین خصوصیت پای بند است. وی همه جا عالم محسوس را انکار می کند و اشیاء را چنان که در ظاهر نمودار می شود، نمی بیند و تنها در باطن آنهاست که خصوصیت جاودانی بودن را تشخیص می دهد. بلیک از راه کشف و شهود می خواهد استعدادهای نهفته را واقعیت بخشد و همه جا بی حاصلی عقل و منطق را به اثبات رساند. ازاین رو آثار او را در زمان حیات، چون آثار دیوانگان می پنداشتند، اما پس از مرگ رفته رفته به شخصیت استثنائیش پی بردند و زیبایی و قدرت آثارش را شناختند، چه در شعر، چه در هنر حکاکی و نقاشی.

مناسبت ۰۵: مخابره اولین پیام تلگرافی توسط "ساموئل مورس" در امریکا (۱۸۴۴م)

شرح مناسبت:

الفبای مُوْرْسْ عبارت است از سلسله علامت هایی مرکب از نقاط و خطوط که توسط ساموئل مورْسْ، مخترع و هنرمند امریکایی وضع گردیده اند. واحد الفبایی مورس، شامل نقطه ای است که از فشار کوتاهی بر دستگاه مخابره تلگراف به دست می آید. مورس قبل از ساخت این دستگاه، در ابتدا با دیدن یک آهنربای الکتریکی، به این نتیجه رسید که اگر وجود الکتریسیته در هر نقطه ای از مسیر جریانش قابل تشخیص باشد، پس می توان هر پیامی را به وسیله آن از هر نقطه ای به نقطه دیگر رسانید. پیگیری عملی این اندیشه بعد از سال

ها پژوهش و آزمایش، به ساخت نمونه اولیه تلگراف اختراعی مورس منجر گردید. مورس این دستگاه را که در آزمایش ها، موفق عمل نموده بود، به دولت امریکا عرضه کرد اما مورد استقبال قرار نگرفت. از این رو، آن را در اروپا ارائه نمود که در آن جا نیز با پذیرش مواجه نشد. در نهایت، کنگره امریکا در سال ۱۸۴۳م بودجه ای معادل ۳۰ هزار دلار در اختیار مورس قرار داد و او پس از تکمیل مقدماتی دستگاه خود، آن را در ۲۴ مه ۱۸۴۴م در حد فاصل بوستون و واشینگتن امریکا با موفقیت آزمایش نمود. موفقیت او در ابداع الفبای مورس باعث شد تا تجربیات خود را درباره کابْلِ زیردریایی برای تلگراف به کار بندد. هرچند اختراع مورس به زودی درتمام جهان پیچید و شهرت فراوانی برایش به ارمغان آورد، ولی چون این اختراع ساده بود، افراد بسیاری ادعا کردند که نظیر آن را ساخته اند. این مساله باعث شد که مورس همه آن ها را به محاکمه کشد و محکوم سازد.

مناسبت ۰۶: کشف واکسن ضد حصبه (۱۸۸۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: تولد "میخائیل شولوخوف" نویسنده معروف روسی (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

میخائیل الکساندرو ویچ شولوخوف، نویسنده و داستان نویس برجسته روسی، در ۲۴ مه ۱۹۰۵م در منطقه دون روسیه به دنیا آمد و در میان طایفه قزاق ها پرورش یافت. وی پس از طی دروس دبیرستان، برای تامین معاش به شغل های کوچک ساده اشتغال ورزید و پس از عزیمت به مسکو در ۱۸ سالگی، به گروه نویسندگان جوان پایتخت پیوست. شولوخوف کار ادبی خود را با نگارش مقاله هایی در روزنامه جوانان آغاز کرد و پس از چندی اولین مجموعه داستان های خود را با عنوان داستان های دون منتشر نمود. این مجموعه، نظرمنتقدان ادبی را جلب کرد و استعداد نویسنده جوان را بر آنان آشکار ساخت. شولوخوف در سال ۱۹۲۵م به زادگاهش بازگشت و در همانجا مقیم شد. وی در این زمان به نوشتن شاه کار خود با نام دون آرام پرداخت و انتشار اولین جلد آن در ۲۳ سالگی وی، با استقبال فراوانِ عامه مردم مواجه گردید. از طرف دیگر، این اثرْ مخالفت شدید منتقدان را که آن را دفاعی از طایفه مرتجع قزاق ها تلقی کردند، برانگیخت. با این حالْ جلدهای دوم، سوم و چهارم دون آرام نیز طی سال های بعد از آن انتشار یافت و شولوخوف را در ردیف نویسندگان بزرگ شوروی جای داد. شولوخوف در رمان دون آرام، ضمن توصیف ناحیه دون به حوادث اواخر جنگ جهانی اول و اوایل انقلاب روسیه، جنگ های داخلی دون و سرکوب کردن نهضت های ارتجاعی و پیوستن قزاق ها به انقلاب پرداخته است. کتاب دون آرام برای شولوخوف، جایزه های ادبی روسیه و کمی دیرتر

در سال ۱۹۶۵م جایزه ادبی نوبل را به ارمغان آورد. وی به غیر از قلمرو ادبی، فعالیت اجتماعی خویش را نیز وسعت بخشید و در سال ۱۹۳۷م به عضویت شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی برگزیده شد. شولوخوف طی همین سال ها داستان زمین نو آباد و آنان برای میهنشان می جنگیدند را انتشار داد که داستان زمین نوآباد در شمار بهترین آثار ادبی شوروی جای گرفت. داستان های شولوخوف اگرچه هر یک موضوع جداگانه ای دارد، در واقع مکمل یک دیگر است و دوره های مختلف انقلاب شوروی را پیش چشم می گذارد. شولوخوف نویسنده ای است که از میان توده ملت برخاسته و هرگز ارتباط خود را با آن قطع نکرده است. وی مصائب و تیره روزی های مردم را در آثار خود با شیوه ای واقع بینانه ترسیم نموده، پیوسته خود و هنرش را در خدمتِ این ملت گذارده و از زبان مردم برای بیان حوادث و وقایعِ داستان های خویش کمک گرفته است. زبان وصف در آثار شولوخوف بسیار غنی است و بینش او از عالم خارج بسیار دقیق و شایسته اعتماد است. وی رابطه مستقیم خود را با مردم حفظ کرد و آنان را در رفع مشکلاتشان یاری نمود. شولوخوف در سال های پایانی عمر خود که در نویسندگی مقامی استوار یافته بود، در کار ادبی جنبه محافظه کارانه را برگزید و نویسندگان جوان را به سبب نظرها و روش های نوجویانه شان سرزنش کرد. او که سالیان دراز از محبوبترین نویسندگان شوروی نزد عامه مردم به شمار می رفت، در اواخر عمر به سبب شیوه ای که در حمله به

همکـاران نویسـنده خود پیش گرفت، از محبوبیت خود کـاست. میخائیل شولوخوف سـرانجام در یازدهم فوریه ۱۹۸۴م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: مرگ "جان فوستر دالس" وزیر امور خارجه و سیاست مدار امریکایی (۱۹۵۹م)

شرح مناسبت:

جان فوسْتِر دالِسْ، سـیاست مدار امریکایی در ۲۳ دسامبر ۱۸۸۹م به دنیا آمد و تحصـیلات خود را در رشته حقوق بین الملل به پایان رساند. وی در طول جنگ جهانی اول، در شورای اقتصاد جهانی خدمت کرد و سـپس به عنوان نماینده امریکا در جریان مـذاکرات صـلح ورسای حضور یافت. دالس در سال های بعـد به پست های گوناگون رسـید تا اینکه در سال ۱۹۵۳م از سوی ژنرال دوایت آیزنهـاور، رئیس جمهور وقت امریکـا به عنوان وزیر امور خارجه تعیین شـد. او در مـدت شـش سال تصـدی این مسئولیت، یکی از بـدبین ترین وزرای خـارجه امریکا نسـبت به کمونیسم بود و سـیاست های سرسـختانه و شدیـد وی در برابر کمونیسم، چندین بار ایالات متحده را تا لبه پرتگاه جنگ تمام عیار با دولت های کمونیستی پیش برد. دالس معتقد بود که در برابر کمونیست هـا بایـد بـا شـدت عمل و خشونت برخورد کرد. وی در این زمینه از همکاری برادرش آلن دالس که ریاسـت سازمان جاسوسـی امریکا، سیا، را برعهده داشت استفاده می کرد و نقشه های خود را پیش می برد. هم چنین در طول این سال هـا، به درخواست برادرش، آلن، جاسوسـان زیـادی را به عنوان دیپلمـات، روانه سـفارتخانه های امریکا در کشورهای خارجی کرد به طوری که در بعضـی سـفارتخانه ها تعداد جاسوسان بیش از تعداد کادر دیپلماتیک سفارت بود. جان فوستر دالس، در نهایت، به علت بیماری از کار کناره گرفت و چندی بعد در ۲۴ مه ۱۹۵۹م در هفتاد

سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۹: انتقال یهودیان اتیوپی به سرزمین های اشغالی توسط رژیم صهیونیستی (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

رژیم صهیونیستی در عملیات سلیمان برای دومین بار، با ایجاد یک پل هوایی، ۱۴۴۰۰ یهودی اتیوپیایی دیگر را به فلسطین اشغالی منتقل کرد. در سال ۱۹۸۴م نیز این رژیم در اقدامی مشابه با عنوان عملیات موسی، هزاران تن از یهودیان اتیوپی را که فلاشه نامیده می شوند به سرزمین های اشغالی منتقل کرده بود. یهودیان اتیوپی که بر اثر مهاجرت و ازدیاد نسل، تعداد آن ها در فلسطین اشغالی رو به افزایش بود، به دلیل وعده های سران تل آویو مبنی بر بهبود وضعیت اقتصادی شان، به این سرزمین رفتند. اما یهودیان اتیوپیایی با تبعیض فراوان اقتصادی و اجتماعی در فلسطین اشغالی روبرو شدند و به همین دلیل در تجمعات و اعتراضات متعدد، خواهان بازگشت به سرزمین اصلی خود شده اند.

مناسبت ۱۰: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "اریتره" از "اتیوپی" (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۵۲م، ایتالیا، اریتره را که بخشی از اتیوپی به شمار می رفت و در سال ۱۹۳۶م اشغال کرده بود، بار دیگر به اتیوپی بازگرداند. اما مردم اریتره که اکثراً خواستار استقلال بودند، مبارزه با حکومت اتیوپی را آغاز کردند. در سال ۱۹۹۱م، جبهه آزادی بخش اریتره، به همراه انقلابیون اتیوپی به چهارده سال حکومت دیکتاتوری هایله ماریام در اتیوپی خاتمه دادند و توافق کردند که در سال ۱۹۹۳م با برگزاری یک همه پرسی، سرنوشت اریتره را مشخص کنند. در این همه پرسی، اکثریت قاطع شرکت کنندگان، رأی به استقلال دادند و این کشور در ۲۴ مه ۱۹۹۳م استقلال خود را اعلام کرد. اریتره در کنار دریای سرخ، ۱۲۱/۱۴۴ کیلومتر مربع مساحت دارد و با کشورهای اتیوپی، سودان و جیبوتی، هم مرز است. از جمعیت قریب به ۴ میلیون نفری در

حدود ۷۰٪ مسلمانند. پیش بینی جمعیت اریتره تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۶ میلیون نفر خواهد بود. زبان رسمی و ملیت مردم، تیگرینیا و پایتخت این کشور، اَسمره می باشد. واحد پول، ناکفا و از شهرهای مهم آن عصب، کرن و مصوع است. نوع حکومت آن دولت انتقالی با یک مجلس قانون گزاری موقت است.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: کشف خلیج گینه در غرب افریقا توسط دریانوردان فرانسوی (۱۳۶۰م)

شرح مناسبت:

خلیج گینه در غرب قاره افریقا و در اقیانوس اطلس واقع شده است. این خلیج در بیست و پنجم ماه مه ۱۳۶۰م توسط دریانوردان فرانسوی که از منطقه دیپ در شمال این کشور بودند، کشف گردید و نفوذ فرانسه در این قاره بنا نهاده شد. مدتی پس از کشف خلیج گینه، نفوذ فرانسویان در این قاره آغاز شد و به تدریج آنان بر سرزمینی که بعدها، گینه نامیده شد، تسلط یافتند. استعمارگران فرانسه تا نیمه دوم قرن بیستم در این منطقه به صورت مستقیم حضور داشتند.(ر.ک: ۲ اکتبر)

مناسبت ۰۲: تولد "رالْف والدو اِمِرسون" ادیب، متفکر و نویسنده معروف امریکایی (۱۸۰۳م)

شرح مناسبت:

رالْفْ والْدو اِمِرْسون، شاعر و نظریه پرداز امریکایی، در ۲۵ مه ۱۸۰۳م دربوستون امریکا به دنیا آمد. وی دوران کودکی و نوجوانی خود را با رنج یتیمی و سختی فقر و تنگ دستی سپری ساخت و درنهایت، تحصیلات خود را در دانشگاه هاروارد به پایان رساند. امرسون در ابتدا به کشیشی روی آورد ولی پس از چندی این شغل را رها کرد و به مطالعه در فلسفه و تاریخ پرداخت. وی از آن پس به نوشتن و ترجمه آثار ادبی همت گماشت و با سفر به شهر کُنْکُورْد، مدارج ترقی علمی را پیمود. امرسون پس از چندی چنان مشهور شد که به حکیم کنکورد معروف گردید. وی در طی این سالیان عقاید خود را منتشر کرد و آثار خود را به نگارش درآورد. او با فلسفه مادی مخالف بود و عالم طبیعت را مظهری از عالم معنوی و روحانی می دانست. امرسون بر این عقیده بود که خدا واقعیت مطلق است و از عالم هستی جدا نیست. با این حال، او عقیده داشت که همه

آدمیان اجزای حیاتی یک وجود هستند و آن، بشریت است. بنابراین کار ما این است که وحدت و یک پارچگی انسان را به عنوان پاره ای از خداوند، دوباره مورد تایید قرار دهیم. امرسون می گفت: افراد انسان، نامتناهی هستند و زندگی خصوصی هر انسانی را می توان شکوه مندتر از مملکتی در تاریخ گردانید. در فلسفه استقلال جهانی امرسون، زیبایی دوستی در شناسایی ارتباطی که میان همه افراد بشر وجود دارد نهفته است. او می گفت: زندگی، مکتبی برای پرورش دوستی است و ما همیشه مشتاقیم تا به کلاس توحیدبخش ارواح انسانی بشتابیم. به طور کلی، یگانگی بشر، عظمت انسان معمولی و ترقی مستقیم همه آدمیان در پرتو سائقه دوستی به سوی شناسایی روحی جهانی که وحدت بخش همه نفوس فردی است، اصول فیلسوفانه امرسون را تشکیل می دهند. هم چنین امرسون عقیده داشت که حیات هرگز از بین نمی رود و تمام موجودات زنده، فعالیت خود را در پسِ پرده مرگ ادامه می دهند. کتاب های بعدی وی از جمله دانش پژوه امریکایی، راه زندگی و اجتماع و انزوا و ... امرسون را به عنوان مبلغ و مروج آزادی اندیشه و هنر معرفی نمود و او با شعر و نوشتار فلسفی و افکار ملی خود، جنبش و حرکتی را به وجود آورد که از آن به عنوان رنسانس امریکا یاد می شود. فلسفه امرسون یک نظام فلسفی خشک نبود و او ادعا نداشت که اندیشه اش از یک ثبات جزمی و یقینی برخوردار است.اشعار امرسون نیز بیشتر رنگ عارفانه دارد و غالباً آمیخته با حکمت و پند و اندرز است. امرسون در کتاب

های خود به سرگردانی بشر و تحیر انسان در انتخاب زندگی اجتماعی و یا انزوا اشاره می کند و راه اصلی را جستجو در وجود خویش معرفی می نماید. رالف امرسون سرانجام در بیست و دوم دسامبر سال ۱۸۸۲م در حالی که به کلی مردی فراموش کار شده بود، در هفتاد و نه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: روز ملی "آرژانتین" (۱۸۱۰م)

شرح مناسبت:

کشف و استعمار سرزمین آرژانتین از اوایل قرن شانزدهم میلادی توسط اسپانیایی ها آغاز شد. این کشور در سال ۱۵۱۶م به امپراتوری اسپانیا ضمیمه شد اما جنگ اسپانیا با فرانسه و انگلستان، باعث تضعیف این امپراتوری گردید و مردم آرژانتین را برای استقلال، تشویق نمود. سرانجام مبارزات مردمی نتیجه داد و حکمران اسپانیایی مجبور به خروج از کشور شد. در نتیجه شورای ملی آرژانتین در ۲۵ مه ۱۸۱۰م، رسماً قدرت را در دست گرفت و استقلال کشور را اعلام کرد. هر چند پس از آن، سربازان اسپانیایی به مقابله در برابر آزادی خواهان پرداختند ولی در جنگ های نهایی، استقلال طلبان به پیروزی رسیده و استقلال کامل در نهم ژوئیه ۱۸۱۶م اعلام گردید. کشور آرژانتین با بیش از ۲/۷۸۰/۰۹۲ کیلومتر مربع مساحت در جنوب قاره امریکای جنوبی و در همسایگی شیلی، بولیوی، پاراگوئه، برزیل و اروگوئه واقع است. جمعیت آرژانتین ۳۷ میلیون نفر بوده که اکثریت آن ها ملیت اروپایی دارند و به زبان اسپانیولی صحبت می کنند. پیش بینی می شود که جمعیت آرژانتین تا سال ۲۰۲۵ به بیش از ۴۷ میلیون نفر برسد. واحد پول این کشور پزو و پایتخت آن بوینس آیْرِسْ می باشد. اکثریت مردم آرژانتین پیرو مذهب مسیحی و عمدتاً کاتولیک هستند. آرژانتین پس

از چنـدین بـار تجربه دیکتـاتوری نظامی، از سال ۱۸۵۳م بـه این طرف به صـورت جمهـوری فـدرال اداره می شـود. (ر.ك: ۹ ژوئیه)

مناسبت ۰۴: تولد "ادوارد لِیتون" رمان نویس و سیاست مدار انگلیسی (۱۸۰۳م) (ر.ک: ۱۷ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "ژوزف تیتو" رهبر پیشین یوگسلاوی (۱۸۹۲م) (ر.ک: ۴ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: خودکشی "هایْنریشْ هیمْلِرْ" رئیس سازمان اطلاعات و امنیت آلمان نازی (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

هـاینریش هیملر از سـران جنـایت کـار آلمان نازی در ۷ نوامبر ۱۹۰۰م در شـهر مونیـخ آلمـان به دنیـا آمـد. وی از خانواده ای اشـرافی بود امـا برای امرار معـاش به مشاغـل گونـاگون دست زد و در جریان تأسـیس حزب نازی از نخستین اعضای آن شـد. هیملر در سـال ۱۹۲۹م به ریاست گروه پلیس سیاسـی نظامی آلمان موسوم به اس اس رسـید. ایدئولوژی ناسـیونال سوسیالیسـم مبتنی بر تفوق و برتری نژاد آریایی و سـرکوب دشـمنان داخلی و خارجی آلمان به رهبری یک پیشوا بود و هیملر نیز در پست های گوناگون خود، این تفکر و ایـدئولوژی را دنبال می کرد. هیملر در سال ۱۹۳۶ به ریاست شهربانی آلمان رسید و در سال هـای میانی جنگ جهانی دوم به وزارت کشور منصوب گردیـد. وی در تمامی دوران مسـئولیت های مختلف و گوناگونی که برعهـده داشت بـا بی رحمی و شـدت عمـل هرچه بیشتر رفتار می کرد و دامنه این برخورد آنچنان گسترده بود که حزب نازی نیز تابع نظرات آن شده بود. هاینریش هیملر در این زمان از سـفاک ترین افراد حزب نازی به شمار می رفت و عامل شکنجه و قتل عـده بسـیاری از انسان ها در اردوگاه های مرگ بود. در واقع در چنـد سال آخر حکومت نازی ها بر آلمان، هیمْلِر به سانِ یـک دیکتـاتور واقعی رفتـار می کرد و حتی رؤسا و کارگردانان حزبی را هم دچار وحشت و اضـطراب کرده بود. با این همه، وی در آستانه شکست آلمان در جنگ جهانی دوم، در آوریل ۱۹۴۵م به متفقین پیشنهاد داد که آلمان بین انگلستان و

فرانسه تقسیم شود ولی متفقین این پیشنهاد را نپذیرفتند. وی یک ماه پس از آن توسط نیروهای انگلیسی بازداشت گردید، اما قبل از رسیدگی به جرائمش به وسیله سیانور خودکشی کرد و در ۲۵ ماه مه ۱۹۴۵م در ۴۵ سالگی به عمرش خاتمه داد.

مناسبت ۰۷: روز ملی "اردن" (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی اردن در منطقه خاورمیانه و در همسایگی سوریه، عراق، عربستان و فلسطین اشغالی واقع شده است. وسعت این کشور ۸۹/۳۲۶کیلومتر مربع است که در حدود ۲۲۷۰ کیلومتر مربع آن در اشغال رژیم اشغال گر قدس است. از جمعیت پنج میلیون نفری اردن، بیش از ۹۵٪ آن را مسلمانان تشکیل می دهند که از نژاد سامی هستند و به زبان عربی گفتگو می کنند. جمعیت اردن بسیار جوان است و عنوان جوان ترین جمعیت جهان متعلق به این کشور است. پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۰م در حدود ۸ میلیون نفر خواهد بود. هرچند مسیحیان در رأس امور این کشور قرار ندارند ولی دارای نفوذ زیادی در دستگاه های دولتی اردن هستند و در زمینه های اقتصادی از اعتبار زیادی برخوردارند. پایتخت این کشور شهر اَمّان و شهرهای مهم آن معان و بندر عَقَبه و واحد پول آن دینار است. حکومت این کشور "مشروطه سلطنتی" با دو مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۸: امضای منشور سازمان کشورهای افریقایی و تشکیل سازمان وحدت افریقا (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

به دنبال تشکیل کنفرانس تاریخی سازمان وحدت کشورهای افریقایی در آدیس آبابا پایتخت اتیوپی در بیستم مه ۱۹۶۳م، این سازمان در ۲۵ مه آن سال شکل گرفت و به تدریج تمامی کشورهای استعمارزده این قاره به عضویت آن درآمدند. بنیان گذاران سازمان وحدت افریقا، جمال عبدالناصر، قوام نکرومه و احمد سُیکوتوره رؤسای جمهوری وقت مصر، غنا و گینه بودند. این سازمان تلاش های خود را جهت ایجاد یک پارچگی میان کشورهای افریقایی، حل و فصل اختلافات این کشورها، دفاع از حق حاکمیت کشورهای عضو و آزادی سرزمین های تحت استعمار افریقا متمرکز کرده است. منشور سازمان کشورهای

افریقایی که با حضور ۳۰ کشور این قاره در اتیوپی به امضا رسید در حال حاضر مورد تأیید ۵۳ کشور، چندین سازمان و جبهه آزادی بخش افریقـایی است و همگی عضـو این سازمـان می باشـند. مقر سازمـان وحـدت افریقـا در کشور اتیوپی می باشـد و اجلاس سـران، هرسـال در یکی از کشورهـای عضو برگزار می شود. سازمـان وحـدت افریقـا در سـال ۲۰۰۲م باتحت پوشش قراردادن اکثریت مطلق کشورهای این قاره، به اتحادیه افریقا تغییر نام داد.

مناسبت ۰۹: عقب نشینی فضاحت بار نیروهای رژیم صهیونیستی از جنوب لبنان (۲۰۰۰م)

شرح مناسبت:

پس از امضـای قرارداد کمپ دیویـد توسـط انورسـادات رئیس جمهـور مصـر، این کشـور در بین هم پیمانـانِ عرب خود مورد سرزنش قرار گرفـت و طی سالیــان بعــد منزوی گردیــد. ادامـه اختلاف بیـن کشورهـای عربی و اوضـاع بحرانی لبنـان، رژیم صهیونیستی را به عملیـات تجاوزکـارانه ای در منطقه تشویق کرد. از این رو در روز شـشم ژوئن ۱۹۸۲م، نیروهای رژیم اشغال گر قـدس، به این بهانه که لبنان به مرکز عملیات تروریستی علیه اسـرائیل تبدیل شده و امنیت این رژیم را به خطر انداخته و نیز به بهانه ایجاد امنیت مرزهای شـمالی اسـرائیل حمله سراسری و همه جانبه ای را به جنوب لبنان آغاز نمودند و تا جنوب بیروت نیز پیشـروی کردنـد. نیروهـای رژیم صـهیونیستی پس از تصـرف بخشـی از جنوب لبنان و بمباران مراکز تجمع فلسـطینی ها در بیروت، این شـهر را مورد حمله قرار دادند. در همین حال اردوگاه های فلسـطینی بیروت نیز که در محاصره ارتش رژیم اشغال گر قدس قرار گرفته بود، مورد حمله فالانژهای مسـیحی قرار گرفت. این قتل عام ها، خشم و نفرت عمومی را در سراسر جهان برانگیخت. از این رو، پس

از مـدتی و در اثر مقـاومت فلسـطینیان و فشـار افکـار عمومی، نیروهای صـهیونیستی، از بیروت عقب نشـینی نموده و در جنوب لبنان مسـتقر شدند. اما سـرانجام با حملات پی در پی استشـهادی و وارد آوردن تلفات جانی و مالی بسـیار به نیروهای اسـرائیل توسـط جـان برکفـان حزب اللّه لبنان، ارتش رژیم صـهیونیستی مجبور شـد به طرزی ذلت بار در ۲۵ مه سال ۲۰۰۰م از جنوب لبنان عقب نشینی نموده و پس از هجده سال، خاک لبنان را ترک کند.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: مرگ "رابِرْتْ فیلْمِر" فیلسوف و نظریه پرداز سیاسی انگلیسی (۱۶۵۳م)

شرح مناسبت:

سِر رابِرْتْ فیلْمِر، فیلسوف و نظریه پرداز سیاسـی انگلیسـی در اواخر قرن شانزدهم یا اوایل قرن هفـدهم میلادی در انگلسـتان به دنیـا آمـد. وی پس از طی تحصـیلات خـود مـورد توجه چـارلز اول، پادشـاه وقت انگلسـتان قرار گرفت و از شـاه، لقب "لُرد" گرفت. فیلمر به عنوان یک نظریه پرداز سیاسی از حق الهی پادشاهان دفاع می کرد و مدعی بود که این حق به صورت ارثی از آدم و نوح و همین طور تـا عهـد چـارلز اول به پادشاهـان رسـیده است. وی معتقـد است که حکومت پادشاه بر ملت بایـد مثل حکومت پـدر بر خانواده و فرزنـدانش باشـد. این انـدیشه، که در کشورهای دارای حکومت دموکراسـی، غیرمعقول و احمقانه جلوه می کند، در زمان فیلمر، در نظر انگلیسـی ها، اندیشه ای معقول و منطقی بود. فیلمر هم چنین اعتقاد داشت همان طور که شخص عادی می توانـد املاک و دارایی های خود را برای بازمانـدگانش به ارث بگـذارد، پادشاه نیز می توانـد مقام و دارایی خود را به وارث خود تفویض کند. این نظرات در قرن های بعد، مورد انتقاد اندیشمندان قرار گرفت. چراکه

از دید آنان، در حکومت های دموکراسی، اصل توارث در مورد قدرت اقتصادی پذیرفته شده است نه در مورد قدرت سیاسی. هم چنین، فلسفه فیلمر به مذاق برخی سیاست مداران و فلاسفه انگلستان نیز خوش نیامد و آن را رد کردند. مهم ترین اثر رابرت فیلمر، پدر ملت، در تایید اقتدار طبیعی پادشاهان و تشریح حق الهی آنان نام دارد که ۲۷ سال پس از مرگ وی، در سال ۱۶۸۰م منتشر شد. سر رابرت فیلمر سرانجام در ۲۶ مه ۱۶۵۳م درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "میخائیل لاماناسوف" شیمی دان و نویسنده شهیر روس (۱۷۱۱م) (ر.ک: ۲ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "الکساندر پوشکین" بنیان گذار ادبیات نوین روسیه (۱۷۹۹م) (ر.ک: ۲۹ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: کشف عامل بیماری مالاریا توسط "آلفونْس لاوْران" پزشک فرانسوی (۱۸۸۰م)

شرح مناسبت:

شارل لویی آلفونْس لاوران، پزشکی فرانسوی بود که پس از اخذ دکترای خود، به خدمت نظام درآمد و به الجزایر اعزام شد. وی در آنجا فرصت مناسبی داشت تا درمورد بیماری مالاریا که همه ساله در بسیاری از نقاط جهان، جان انسان های زیادی را می گرفت، تحقیقات کافی و مطالعات لازم به عمل آورد. در نتیجه در ۲۶ مه ۱۸۸۰م به کشف عامل این بیماری موفق شد. لاوران پی برد که عامل بیماری زای مالاریا، از نوع باکتری نبوده، بلکه موجودی تک یاخته از سلسله آغازیان است. این نخستین بار بود که موجودی تک سلولی به عنوان عامل مولد یک بیماری شناخته می شد. این موجودات انگلی توسط پشه هایی موسوم به آنوفل وارد بدن و خون می شوند و بیماری را منتقل می کنند. پس از انتقال باکتری به بدن و تکثیر آنان، شخص در ابتدا دچار لرز می شود و درنتیجه ترکیدن گویْچه های سرخ پر انگل و پراکنده شدن انگل های درون آن در خون، بیماری مالاریا یا تب نو شکل می گیرد. برای نابودی این بیماری باید محل زندگی پشه آنوفل در باتلاق ها را خشکانید و این پشه ها را به وسیله سم پاشی از بین برد. لاوران در سال های بعد نیز به مطالعه در باب بیماری های مناطق گرمسیری پرداخت و در سال ۱۹۰۷م به سبب تحقیقاتش در باب کشف عامل بیماری مالاریا، به اخذ جایزه نوبل نائل آمد.

مناسبت ۰۵: آغاز استعمار کشور تونس توسط استعمارگران فرانسه (۱۸۸۱م)

شرح مناسبت:

فرانسویان، از مدت ها قبل از طریق فعالیت های اقتصادی و تجاری در سرزمین تونس نفوذ کرده بودند. اما از ۲۶ ماه مه ۱۸۸۱م به موجب

پیمان باردو، کشور تونس به صورت رسمی تحت الحمایه فرانسه شد. حضور استعمارگرانه فرانسه در این کشور، ادامه یافت. بعد از جنگ جهانی اول مخالفت های مردمی روی داد حدود ۸۰ سال که خواهان استقلال تونس بودند. این مخالفت ها گرچه با شدت سرکوب شد، اما بار دیگر در دهه ۱۹۳۰م حرکت های استقلال طلبانه به رهبری حبیب بورقیبه شکل گرفت. در ۱۹۵۷ رژیم سلطنتی برچیده و بورقیبه، رئیس جمهوری تونس شد. اما او پس از رسیدن به قدرت تا ۱۹۸۷ مستبدانه حکومت کرد. کشور تونس در شمال افریقا بین لیبی و الجزایر و بر ساحل دریای مدیترانه واقع است.

مناسبت ۰۶: روز استقلال کشور "گویان" از استعمار انگلستان (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

ناحیه گویان در حدود قرن شانزدهم، توسط دریانوردان اسپانیایی کشف و مستعمره این کشور شد. اما در اوایل قرن هفدهم میلادی، بر سر تصرف این منطقه و نواحی اطراف آن، میان استعمارگران اروپایی جنگ هایی درگرفت تا آن که در جریان کنگره وین در سال ۱۸۱۵، مرزهای فعلی در گویان برقرار شد. انگلیس تا سال ۱۹۶۶م به استعمار و بهره برداری از منابع گویانِ تحت اشغال خود، مشغول بود. در این سال، گویان، مستقل و عضو کشورهای مشترک المنافع انگلیس شد. اما چهار سال بعد، در ۱۹۷۰، حکومت گویان تبدیل به جمهوری شد. گویان با ۲۱۴/۹۶۹ کیلومتر مربع مساحت و در حدود ۸۰۰ هزار نفر جمعیت، در سواحل اقیانوس اطلس در شمال امریکای جنوبی قرار گرفته و با کشورهای ونزوئلا، سورینام و برزیل همسایه است. پایتخت گویان، جورج تاون و شهرهای مهم آن لیندن ونیوآمستردام است. بیش از ۴۰٪ مردم گویان مسیحی و اکثریت پیرو آیین پروتستان هستند. زبان رسمی سکنه گویان انگلیسی و

خط رایج آنها لاتین است. نژاد هندی و سیاه اکثریت دارد. واحد پول آن دلار گویان است. این کشور اگرچه با برخی همسایگان خود از جمله ونزوئلا اختلافات مرزی دارد اما روابط اقتصادی محکمی با دیگر همسایه خود، کشور برزیل برقرار نموده است. حکومت این کشور جمهوریِ چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. (ر.ک؛ ۲۳ فوریه)

مناسبت ۰۷: امضاء قرارداد سالْتْ برای محدود ساختن سلاح های استراتژیک (۱۹۷۲م)

شرح مناسبت:

سالْتْ، مخفف کلمات مذاکرات محدود ساختن سلاح های استراتژیک است که در سال ۱۹۶۹م بین امریکا و شوروی آغاز شد و در ۲۶ مه ۱۹۷۲م به امضای نخستین قرارداد محدود ساختن سلاح های استراتژیک شامل موشک های کوتاه برد و قاره پیما با کلاهک هسته ای انجامید. پیمان سالت – ۱ که بین ریچارد نیکسون و لئونید بِرِژنف سران ایالات متحده امریکا و اتحاد جماهیر شوروی در کاخ کرملین به امضا رسید، حاوی تعهدات دو کشور برای کاهش نوبتی و دوره ای کلاهک های هسته ای و نیز کاهش تعداد سکوهای پرتاب موشک های میان برد هسته ای در اروپا بود و از معاهدات عمده امریکا در دوران زمام داری نیکسون به شمار می رود. هم چنین، بِرژنف از انعقاد این پیمان به خاطر استقرار روز افزون سکوهای پرتاب موشک های امریکایی در اروپا استقبال کرده بود. مدت اعتبار قرارداد سالت ۱ پنج سال یعنی تا سال ۱۹۷۷م مقرر گردید اما در سال ۱۹۷۴م بین سران دو کشور توافقی دیگر به امضا رسید که به موجب آن، این قرارداد تا پنج سال دیگر تمدید شد. با این حال، با تهاجم شوروی به افغانستان در دسامبر ۱۹۷۹م جیمی کارتر رئیس جمهور وقت امریکا این قرارداد را از

کنگره پس گرفت و مسابقه تسلیحاتی بین امریکا و شوروی همچنان ادامه یافت.(ر.ک: ۱۸ ژوئن)

مناسبت ۰۸: عروف آلمانی (۱۹۷۶م) (ر.ک: ۲۶ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: اعلام رسمی تشکیل شورای همکاری خلیج فارس (۱۹۸۱م)

شرح مناسبت:

شورای همکاری خلیج فارس با عضویت شش کشور جنوب خلیج فارس یعنی عربستان سعودی، کویت، امارات متحده عربی، بحرین، قطر و عمان در ۲۶ مه ۱۹۸۱م، یک سال پس از آغاز جنگ عراق علیه جمهوری اسلامی ایران اعلام موجودیت کرد. اهداف اعلام شده شورای همکاری خلیج فارس، همکاری های اقتصادی، سیاسی، نظامی و حمایت متقابل در برابر تهدیدات خارجی است. با این حال به علت اتکای کشورهای عضو این شورا به نیروهای بیگانه و شرکت نداشتن همه کشورهای حاشیه خلیج فارس در شورای همکاری، این شورا نتوانسته است امنیتی پایدار بر اساس منافع جمعی کشورهای حاشیه خلیج فارس در این منطقه به وجود آورد. به علاوه، اعضای شورا، هنوز در مورد همکاری های اقتصادی و سیاسی و نظامی، موفقیت قابل توجهی به دست نیاورده اند. این شورا در طول جنگ هشت ساله عراق علیه ایران، به طور آشکار و پنهان به عراق گرایش نشان داد و حتی دو عضو این شورا، یعنی عربستان سعودی و کویت، قسمتی از درآمد نفتی خود را به جبران قطع درآمدهای نفتی عراق دراختیار آن کشور قرار دادند. با این حال پس از حمله عراق به کویت، کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، امریکا و متحدین آن را برای دفع تجاوز عراق به کویت، به منطقه دعوت کردند. آنها هم چنین علاوه بر فراهم ساختن تسهیلات لازم برای نقل و انتقال نیروهای امریکا و متحدین، میلیاردها دلار به تامین هزینه جنگ کمک کردند. اجلاس سران شورای همکاری خلیج فارس، سالی یکبار تشکیل می شود و یک اجلاس فرعی و مشورتی سران نیز هر

شش ماه یک بار، برگزار می گردد. علاوه بر آن، در طول سال، وزیران خارجه کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، در نشست هایی شرکت می کنند.

مناسبت ۱۰: روز ملی "گرجستان"

شرح مناسبت:

کشور گرجستان قبل از آنکه در سال ۶۵۴م به تصرف مسلمانان درآید، مدت ها تحت سیطره ایران و روم بود. هم چنین از قرن شانزدهم تا هجدهم میلادی، دولت های ایران و عثمانی بر سر حاکمیت آن درگیر بودند. سرانجام امپراتوری تزاری از اواخر قرن هجدهم در این کشور نفوذ یافت و به تدریج آن را اشغال کرد. بعد از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷م، گرجستان در ۲۶ ماه مه ۱۹۱۸م اعلام استقلال نمود که دو سال بعد توسط روسیه به رسمیت شناخته شد. گرجستان در سال ۱۹۲۱م مورد حمله نیروهای شوروی قرار گرفت و در سال ۱۹۳۶م به یکی از جمهوری های این کشور تبدیل شد. با این حال احساسات ملی گرایانه در گرجستان باعث شد تا مردم این کشور از تحولات شوروی در اواخر دهه ۱۹۸۰م بهره برداری کرده و سرانجام در ۹ آوریل ۱۹۹۱ به استقلال دست یابند. گرچه گرجستان خود نیز همچنان با مشکل جدایی طلبان آبخار در شمال غربی کشور و نیز استقلال طلبان اوسِتیای جنوبی روبروست. کشور گرجستان در غرب آسیا و جنوب شرقی اروپا قرار دارد و در همسایگی روسیه، آذربایجان، ارمنستان و ترکیه واقع شده است. مساحت این کشور ۶۹/۷۰۰ کیلومتر مربع و جمعیت آن ۵ میلیون نفر است که پیش بینی شده است تا سال ۲۰۲۵، دویست هزار نفر بر آن افزوده شود. بیش از ۷۰٪ جمعیت این کشور از نژاد گرجی بوده و زبان و خط رسمی آن ها

نیز گرجی می باشد. بیش از ۴۵٪ مردم گرجستان مسیحی بوده و کم تر از ۱۵٪ آن ها مسلمانند. تفلیس پایتخت این کشور و شهرهای مهم آن عبارتند از روستاوی، باتومی و پوتی. واحد پول گرجستان، لاری می باشد. ۲۶ ماه مه، سال روز استقلال اول این کشور در سال ۱۹۱۸م به عنوان روز ملی گرجستان به حساب می آید. حکومت این کشور جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. (ر.ک: ۹ آوریل)

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: مرگ "لوچیا دلا روبیا" هنرمند برجسته ایتالیایی (۱۴۸۲م)

شرح مناسبت:

لوچیا دلا، روبیا هنرمند برجسته ایتالیایی در ۱۳ فوریه ۱۴۰۰م در فلورانس ایتالیا به دنیا آمد. وی از جوانی به زرگری روی آورد اما پس از چندی به عنوان یک هنرمند و مجسمه سازی برجسته مطرح گردید. در این زمان برخی آثار وی نشان گر استفاده او از نمونه های باستانی و هم چنین روحیه شاد و انسان دوست او می باشد. وی قبل از آن موفق شده بود کاربرد لعاب سرب شیشه ای راکشف نماید و در واقع اسلوب استفاده از لعاب های مختلف رنگی در مجسمه های سفالین را ابداع نماید. این مسئله باعث محدود شدن آثار وی به کارهای تزئینی و معماری گردید و در نتیجه مسیر کارهای وی به سوی سفارش های بزرگ و پرزرق و برق و تجملاتی سوق داده شد. با این حال از ارزش کار و آثار روبیا نکاست. وی بعدها درهای برتری کلیسای جامع، تندیس کودکان یتیم و ده ها اثر دیگر را پدید آورد. از دیگر آثار روبیا پنج لوح مرمرین برای برج حوتو است. در سال های بعد سردر صندوق خانه کلیسا رابا الواح سفالین آراست. این الواح حاوی

صحنه هـایی از رسـتاخیز و صـعود مسـیح(ع) بود و به سـبب تـازگی، ظرافت ذوق و سـلیقه بکـار رفته در آنهـا مورد تمجیـد و ستـایش واقع شـد. از روبیا آثار فراوانی در بسیاری از شـهرها و موزه های جهان وجود دارد، کارگاه و هنر وی پس از مرگش در خاندانش ادامه یافت. لوچیا دلا، روبیا سرانجام پس از ۸۲ سال زندگی در ۲۷ مه سال ۱۴۸۲م درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "رابِرْتْ کُخْ" باکتری شناس معروف آلمانی و کاشف عامل بیماری سِل (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

رابرت کُخ باکتری شـناس و پزشک برجسته آلمانی در ۱۱ دسامبر ۱۸۴۳م در شـهر هارتْزْ آلمان به دنیا آمـد. وی پس از پایان تحصـیلات خود در رشته پزشکی، مطالعات و تحقیقات گسترده ای را درباره علل برخی از بیماری ها هم چون وبا، سل و سیاه زخم آغـاز کرد. کُـخ پس از تکمیـل روش کشتِ میکروب ها، آن ها را به وسـیله رنگ کردن در زیر میکروسـکوپ مشاهـده کرد و پی برد که باسـیل های بسـیار کوچکی در خون گوسـفند یا حیوان مریض وجود دارد. کـخ عاقبت توانست با پرورش و نگهـداری این باسـیل، نظریه خویش را اثبـات نموده و سـرم این مرض را بسازد. این عمل باعث شـد که از تلفات زیاده از حد احشام جلوگیری شود. کـخ در سال ۱۸۸۰م به عضویت شورای سـلطنتی بهـداشت برلین انتخاب گردید و از آن پس تحقیقات خود را برای کشف میکروب سل که از دیرباز به طاعون سـفید مشـهور بود، آغاز کرد. این مطالعات در نهایت منجر به کشف میکروب سل در ۲۴ مارس ۱۸۸۲م شـد و کُخ پس از چندی اعلام کرد که می توان همه جانداران را در اثر تلقیح این سـرم از امراض مختلف مصون داشت.

در سال ۱۹۰۵، کخ به دلیل تلاش در راه گسترش علم و کشف باسیل سل، موفق به اخذ جایزه نوبل پزشکی شد و دانشمندان زمان، پس از تایید نظرات او، وی را در شمار بزرگ ترین مکتشفین قرار دادند. کخ سفرهای زیادی به افریقا برای تحقیق درباره مرض خواب، مالاریا و طاعون انجام داد و دریافت که مرض خواب که هزاران افریقایی را به کام مرگ کشانده بود، در اثر نیش پشه ای به نام تسه تسه است. به تدریج کخ در اثر فعالیت زیاد و ناراحتی های ناشی از آن مریض و ضعیف گردید، تا این که کاشف سل که خود نجات دهنده جان میلیون ها انسان بود در ۲۷ مه ۱۹۱۰م در ۶۷ سالگی بر اثر مرض سل درگذشت. رابرت کُخ بدون شک بعد از لویی پاستور کاشف پنی سیلین، بزرگ ترین میکروب شناس دنیا است و خدمات ارزنده او در راه بسط علم، هیچ گاه از یادها نخواهد رفت.

مناسبت ۰۳: شکست قیام مسلمانان مراکش علیه استعمارگران اروپایی (۱۹۲۶م)

شرح مناسبت:

با آغاز استعمار شمال افریقا توسط غارتگران اروپایی، ساکنان و قبایل مناطق در برابر استعمارگران به مقابله برخاستند و خواهان خروج آنان از سرزمین های خود شدند، یکی از این افراد، عبدالکریم رِیفی رهبر قیام مسلمانان ناحیه رِیْفْ مراکش بود که سال ها با متجاوزین اسپانیایی جنگید و پیروزی های چشم گیری نیز به دست آورد. پیروزی های او بر ارتش اسپانیا، وحشت قوای فرانسه را که در شمال افریقا دارای متصرفاتی بود، برانگیخت. از این رو، در اوایل سال ۱۹۲۴م نیروهای فرانسوی به منظور جلوگیری از گسترش قیام مردم منطقه ریف به کمک اسپانیا آمدند و تهاجم همه جانبه ای را

علیه مردم این منطقه آغاز کردند. سرانجام با دستگیری رهبران جنبش ضد استعماری و کشتار هزاران نفر از مردم این منطقه، قیام مردم مراکش در ۲۷ مه ۱۹۲۶م سرکوب شد. (ر.ك: ۱۸ فوریه)

مناسبت ۰۴: وقوع کودتای نظامی در ترکیه و به قدرت رسیدن ژنرال "جمال گورسِل" (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

استبداد و فساد حکومت در زمان عدنان مُندَرِس نخست وزیرترکیه باعث وقوع اعتراضاتی در شهرهای این کشور گردید. به همین دلیل، دولت اعلام حکومت نظامی نمود و به وسیله نیروهای مسلح، تظاهرات مخالفین را در هم شکست. در سوم ماه مه ۱۹۶۰، ژنرال جمال گورسِل، فرمانده نیروی زمینی ارتش ترکیه، در نامه ای به عدنان مندرس خواستار توجه به لزوم انجام اصلاحات سیاسی در کشور به منظور مهار مقاومت های مردمی به ویژه اعتراضات دانشجویی شد که این درخواست با بی توجهی مندرس روبرو گردید. در روز ۲۱ همان ماه، تعدادی از افسران ارتش دست به اغتشاشاتی زدند و سرانجام در ۲۷ مه ۱۹۶۰م، دولت مندرس با یک کودتای نظامی که از طرف کمیته وحدت ملی به رهبری ژنرال گورسل صورت داده شده بود، سرنگون شد و این کمیته قدرت را در دست گرفت. در روز بعد از کودتا ژنرال گورسل به قدرت رسید و سپس به ریاست جمهوری ترکیه دست یافت. عدنان مندرس نیز، چند ماه بعد به اتهام سوء استفاده از قدرت و زیر پاگذاشتن قانون اساسی و ... اعدام شد.

مناسبت ۰۵: درگذشت "جواهرلَعْل نِهرو" سیاست مدار برجسته و اولین نخست وزیر هند (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

جواهر لعل نهرو، سیاستمدارِ استقلال طلب و اولین نخست وزیر هند، در ۱۴ نوامبر سال ۱۸۸۹م در اللّه آباد هند به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات خود در رشته حقوقِ دانشگاه کمبریج انگلستان، به قضاوت در هند مشغول شد. نهرو در سال ۱۹۱۸م به پارلمان هند راه یافت و در ۱۹۲۹م به ریاست پارلمان رسید. او در ۱۹۲۰ درنهضتی که به رهبری مهاتما گاندی با هدف آزادی هند از سلطه سیاسی انگلستان به راه افتاد شرکت کرد و با

نهضت های ملی همراهی نمود. نهرو در طول مبارزات ضداستعماری خویش ۱۰ بار دستگیر و زندانی شد و روی هم رفته، در حدود سیزده سال از عمر خود را در زندان گذراند. نهرو در سال های زندان هم بیکار ننشست و به نگارش کتب مختلفی پرداخت. نهرو در همین سال ها، طی مسافرتش به مسکو تحت تاثیر مارکسیسم قرار گرفت و بعضی از روش های مبارزه کمونیست ها را در هند به کار بست. البته مهاتما گاندی که مبتکر اصل مبارزه منفی بود، غالباً با نظریات نهرو درباره شدت عمل و تحرک بیشتر در مبارزه مخالفت می کرد. نهرو نیز که از نفوذ کلام گاندی در میان مردم هند آگاه بود و در عین حال احترام عمیقی نسبت به او داشت، روش های خود را در مبارزه تعدیل می نمود. جواهر لعل نهرو پس از استقلال هند، به عنوان اولین نخست وزیر این کشور انتخاب شد و تا زمان مرگ، به مدت هفده سال، رهبری بلامنازع هند را برعهده داشت. نهرو در این مدت در صحنه سیاست بین المللی نیز درخشید و همواره به عنوان یک شخصیت برجسته و صلح دوست مورد احترام مجامع جهانی بود. وی بنیادهای سیاسی - اقتصادی هند را پایه گذاری کرد و از یک کشور استعمارزده و بلادیده و دستخوش تفرقه، قدرت یکپارچه ای را در جنوب آسیا پدید آورد. کار مثبت عمده نهرو برای هند، اصرار وی بر این امر بود که هند به صورت یک دموکراسی غیرمنفک از آرمان های دنیایی و غیردینی باقی بماند. وی با گذراندن قانونی، نظام طبقه در هند را برانداخت و کارهایی که

برای از بین بردن فقر و عقب ماندگی انجام داد، سبب ایجاد انقلاب اساسی اجتماعی و اقتصادی شد. نهرو از قهرمانان استقلال هند و از رهبران متفکر مبارزات مردمی این کشور طی سال های استقلال به شمار می رود. او هم چنین به اتفاق جمال عبدالناصر و ژوزف تیتو و احمد سوکارنو رهبران وقت مصر، یوگسلاوی و اندونزی از بنیان گذاران جنبش عدم تعهد به شمار می روند و حیثیتی بین المللی دارند. جواهر لعل نهرو در ژانویه ۱۹۶۴م دچار حمله قلبی شد و نیمی از بدنش فلج گردید تا این که سرانجام در بیست و هفت مه ۱۹۶۴م در هفتاد و پنج سالگی درگذشت.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: تولد "بودا" مؤسس آیین بودا (۵۶۳ سال قبل از میلاد)

شرح مناسبت:

گوتاما بودا در ۲۸ ماه مه ۵۶۳ سال قبل از میلاد مسیح(ع) در حوالی جنوب آسیا به دنیا آمد. وی دارای خانواده ای اشرافی بود ولی او از این که عده زیادی از مردم در رنج و سختی به سر می بردند، ناراحت بود. لذا از خانواده خارج شد و سر به کوه و بیابان نهاد تا بر اثر ریاضت، به مفهوم واقعی زندگی واقف گردد. او سرگردان در حال حیرت و تفکر، سالیانی به هر سو می گشت تا این که تصور نمود حقیقت را کشف کرده است. از این رو به نشر عقاید خود پرداخت و پیروان فراوانی یافت. تعالیم بودا بر میانه روی و اعتدال استوار است. برخی از حقایقی را که او کشف کرده، علل و موجبات آلام زندگی را چنین بیان می کند: تمایل انسان به ارضاء عواطف و احساسات خود، دلبستگی آدمی به زندگی جاودانی و رهایی از مرگ و شوق و ولع

انسان برای کسب منافع مادی. بودا در حقیقت راه و روش و اعمالی راتوصیه می کند که شخص با پیروی از آنها می تواند از غم زمانه رهایی یابد و به صفای روح و روشنی خاطر نائل گردد. کیش بودا عقیده به بقای روح را تعلیم نمی دهد ولی تعالیم و طریقه هندو را درباره تناسخ قبول می کند. بودا در این باره می گوید: روح بر حسب این که گناهکار یا ثوابکار باشد، در مراحل دیگر زندگی دچار عقوبت و عذاب و یا اجر و ثواب خواهد شد. کیش بودا دارای تعالیم عالی اخلاقی است و معتقد است اعمالی که از نیت پاک و صادق سرچشمه گرفته باشد، به مراتب مهم تر از به جا آوردن آداب و مناسک و عمل به شعائر دینی است. به طور کلی آیین بودا بر این امر مبتنی است که حیات، رنج است و رنج زاییده شهوت زائد، و ترک نفس، تنها وسیله رهایی از هوی و هوس می باشد. بودا تعلیم می داد که رسیدن به آرامش و صفا، تنها با معجزه محبت میسر است و می گفت، لذت تطهیر عالم، با آب محبت است. کمال مطلوب بودا، وصول به فنای کل می باشد. بودا می گفت: تنها چیزی که ما می دانیم و لازم است بدانیم این است که ما با کمال اطمینان می توانیم دستورهای آسمانی را برای شفای خویش به کار بندیم. این امر با به کار بردن هشت طریقه سلوک یعنی خودشناسی، بردباری، بخشیدن، اندیشه نیک، کردار نیک، جان سپاری در راه وظیفه، دوستی و شفقت ممکن خواهد شد. بودا این هشت طریقه

را خلاـصه می کنـد و جان کلام را در سه کلمه بیان می کنـد: ترحم، پارسایی و عشق. در واقع این راه ها بر ۴ پایه استوار بود که عبارت بودنـد از اینکه: زنـدگی رنـج است. منشأ رنـج آرزوی نفس است. چون آرزوی نفس، زائل شود، رنج به پایان می رسد و راه زائل ساختنِ آرزوی نفسْ، سلوک در طریقت است. بودا که پیرو مذهب اصالت عقل و تصوف بود،قبل از هر چیز، یک استاد طریقت اخلاقی به شمار می رود. پیروان بودا در نواحی متعدد جهان از قبیل نقاط گوناگون آسیا، منتشرند. گوتاما بودا سرانجام در حدود سال ۴۸۳ سال قبل از میلاد مسیح(ع) در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "اوژن بورنوف" خاورشناس نامدار فرانسوی و کاشف رمز خطّ میخی (۱۸۵۲م)

شرح مناسبت:

اوژن بورنـوف خاورشـناس فرانسوی و بزرگ ترین دانشـمند سانسـکریت شـناس، در دوازدهم اوت ۱۸۰۱م در پـاریس به دنیا آمد. وی پس از طی تحصـیلات متوسـطه، در علم حقوق فارغ التحصیل گردید و ضمن اشتغال به عنوان وکیل دعاوی، به زبان و ادبیات مشـرق زمین و شـگفتی های سـرزمین هنـد، علاقه مند شد. از این رو به فراگیری زبان های سانسـکریت و پالی همت گماشت و به کار مطالعه و تحقیق روی آورد. این دانشـمند جوان در ضـمن مطالعه در کتابخانه ملی پاریس، به نسـخه هایی از کتب مـذهبی زرتشتیـان برخورد کرد که پس از مطـالعه آن، توانست عقایـدی را که بر اثر مرور زمـان حتی در بین زرتشتیـان، منحرف شـده بود دوباره برقرار نمایـد. بورنوف در سال ۱۸۳۵م تفسـیر یِسْنا را که یـک متن مهم زرتشتی است انتشار داد و به کمک زبان سانسکریت آن را نوشت. وی با این کار علمی بزرگ، کلید و

کشف رمز خواندن کتیبه های خطی میخی در زبان های ایران باستان را به دست دیگر دانشمندان داد. بورنوف هم چنین پس از مطالعات فراوان، کتاب بودا و مذهب او را به تنهایی و بدون کمک دیگران نگاشت و اثری بی مانند پدید آورد. بورنوف، از دانشمندان بزرگ سانسکریت شناسی بود و بر زبان های ایران باستان نیز تسلط داشت. بورنوف در دوران زندگی علمی خود، به عضویت مؤسسات علمی و انجمن های متعدد خاورشناسی درآمد و در دانش سرای عالی پاریس به تدریس پرداخت. اوژن بورنوف سرانجام پانزده روز پس از انتخاب به عنوان سردبیر فرهنگستان کتیبه ها و ادبیات فرانسه، در ۲۸ مه ۱۸۵۲م در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "ارنست رنان" ادیب و فیلسوف فرانسوی (۱۸۹۲م)

شرح مناسبت:

ژوزِف اِرنِسْتْ رنان، ادیب و فیلسوف فرانسوی در پنجم اوت ۱۸۲۳م در فرانسه به دنیا آمد. وی در ابتدا به درخواست والدین خود به فراگیری الهیات پرداخت و همین مطالعه او درباره مذهب و کتاب های آسمانی باعث شد که دست از همه آن ها شسته و تفسیر کاتولیک ها را از انجیل رد کند. به این ترتیب، از ابتدای زندگی، مذهب را رها کرد و به دنبال نویسندگی، فلسفه و تاریخ رفت. رنان اگرچه به تدریس متون مذهبی نیز اشتغال یافت اما به شخصیت های مذهبی، از دیدگاه تاریخ می نگریست. او امثال حضرت عیسی مسیح(ع) را اگرچه مردی بی نظیر توصیف می کرد اما وی را بشری می دانست که عنوان معجزه برای او پذیرفته نیست. رنان با نگارش کتاب زندگی مسیح(ع)، با حذف قوانین تعبّدی و کنار نهادن معارف مرتبط با اسرار مذهبی، به خیال خود، دین مسیح(ع) را نجات داد.

اما این اثر در واقع قابل بحث بود نه اثری علمی. وی در ادامه مسیر فکری و در تضادهای روح شکاک خود، عقاید خویش را عرضه نمود و جمعی از جوانان را شیفته خود ساخت. رنان در آثار خود الگوها و نمونه های رسمی عقاید را که به مردم معرفی شده بود، مسخره می کرد و در عین حال که تنها عقل را برای حاکمیت می پذیرفت، مرکز شکاکیت فکری بود. از این رو، رنانیسم عبارت از سبکی شد که همه اندیشه ها و افکار را در زمینه نسبیّت بررسی می کرد و هیچ گونه تعبد، تقید و مطلق بودن را برنمی تافت. رنان که در زمینه شرق شناسی نیز مطالعات فراوانی انجام داده، بر تشریح تاریخ ادیان مختلف به ویژه یهود تکیه کرده است. آینده علم، اصول مسیحیت و مکالمات و درام فلسفی از جمله آثار اوست. ارنست رنان سرانجام در ۲۸ مه ۱۸۹۲م در ۶۹ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۴: امضای قرارداد نفتی "دارسی" بین ایران و انگلیس (۱۹۰۱م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۸۸۹م حق استخراج کلیه معادن ایران و از جمله نفت طی امتیازنامه ای به بارون دورویتر بازرگان انگلیسی واگذار شد، اما تأخیر وی در عملی کردن مفاد قرار داد، باعث لغو حق انحصاری وی گردید. در این میان ویلیام ناکْسْ دارسی سرمایه دار انگلیسی، در اواخر قرن نوزدهم از وجود نفت در ایران مطلع گردید و در سال ۱۹۰۱م نمایندگانی جهت امضای قرارداد نفتی و دریافت امتیاز از ایران به تهران گسیل داشت. پس از مخالفت اولیه مظفرالدین شاه با اعطای امتیاز، نمایندگان دارسی با امین السلطان صدراعظم شاه وارد مذاکره شدند و با پرداخت رشوه و نیز سوء استفاده از ساده

لوحی مقامات ایران، در نهایتْ قرارداد دارسی در ۲۱ مه ۱۹۰۱م به امضاء دو طرف رسید. براساس این قرارداد، امتیاز استخراج و بهره برداری از نفت در سراسر ایران به استثنای ایالات شمالی شامل گیلان، مازندران، گرگان، خراسان و آذربایجان برای مدت ۶۰ سال به دارسی واگذار گردید. حذف مناطق شمالی ایران از چارچوب قرارداد، برای پیشگیری از عکس العمل و یا مخالفت روس ها انجام شده بود. هم چنین بر اساس این قرارداد، دارسی متعهد گردید ظرف دو سال، شرکت و یا شرکت هایی برای بهره برداری از این امتیازات تأسیس نماید و سالیانه مبلغ ۲۰ هزار لیره وجه نقد و معادل همین مبلغ از سهام شرکت و نیز ۱۶درصد از منافع خالص خود را به دولت ایران بپردازد. شرکت نفت دارسی، پس از هفت سال، سرانجام در ۲۶ مه ۱۹۰۸م در منطقه مسجد سلیمان به نفت رسید. با این حال از آن جا که پس از مشروطه و تدوین قانون اساسی، دادن هرنوع امتیاز، به تصویب مجلس نیاز داشت، مجلس اول مشروطه به بحث درباره قرارداد دارسی پرداخت اما نه امتیاز نفت دارسی را تأیید کرد و نه آن را رد نمود. این امتیازنامه به نوعی دیگر در زمان رضاخان به تصویب مجالس رسید که البته مفاد آن بیشتر از گذشته، به ضرر ایران بود. موافقت نامه دارسی در سال ۱۹۳۳م (۱۳۱۲ش) جای خود را به قرارداد ۲۶ ماده ای جدیدی داد که به قرارداد ۱۹۳۳ موسوم گردید. در نهایتْ ملی شدن صنعت نفت در سال ۱۹۵۱م (اسفند ۱۳۲۹ش) که نتیجه قیام مردمی و رهبری روحانیت آگاه بود به حضور مستقیم استعمارگر انگلستان

در اقتصاد و شریان نفتی ایران خاتمه داد.

مناسبت ۰۵: تصرف کشور بلژیک توسط ارتش آلمان نازی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

چند ماه پس از آغاز جنگ جهانی دوم، هیتلر تصمیم گرفت تا فرانسه را به تصرف خود درآورد. از این رو به جای حمله مستقیم به خطوط دفاعی فرانسه در طول مرزهای آلمان، حمله به خاک فرانسه از طریق مرزهای بلژیک را در پیش گرفت. به همین جهت، نیروهای آلمان در سحرگاه دهم مه ۱۹۴۰م، هر سه کشور کوچک بلژیک، هلند و لوکزامبورگ را مورد حمله قرار دادند. این امر باعث واکنش سریع نیروهای انگلستان شد و به مقابله در برابر آلمان پرداختند. اما این مقاومت چندان دیری نپایید و در نهایت، مردم بلژیک پس از ۱۸ روز مقاومت در برابر هجوم ارتش آلمان، به فرمان پادشاه بلژیک، جنگ را متوقف کردند و بلژیک در ۲۷ مه ۱۹۴۰م به دست آلمان افتاد. این تصمیم باعث نارضایتی مردم بلژیک و در نهایت برکناری رسمی پادشاه این کشور از سلطنت در سال ۱۹۵۱م شد.

مناسبت ۰۶: عقب نشینی نیروهای متفقین از بندر دونْکِرْک فرانسه (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

هم زمان با پیشروی نیروهای آلمان نازی و تصرف کشورهای همسایه، خطوط دفاعی فرانسه در برابر آلمان در هم شکسته شد و ۳۳۵ هزار نفر از قوای فرانسه و انگلیس در بندر دونکِرْکْ به محاصره مهاجمان درآمدند. با ادامه هجوم آلمان به طرف شمال، بندر دونکِرْکْ، آخرین گریزگاه نیروهای محاصره شده نیز در خطر سقوط قرار گرفت و از روز ۲۷ مه ۱۹۴۰م، عملیات تخلیه نیروهای انگلیس و فرانسه آغاز شد. در این عملیات، ۷۷۴ کشتی جنگی متفقین برای نجات حدود ۳۵۰ هزار سرباز انگلیسی، فرانسوی و بلژیکی شرکت کردند. اما در اثر حملات هوایی و محاصره بندر دونکرک توسط ارتش آلمان نازی، نزدیک به ۵۰ هزار نفر از نیروهای متفقین

کشته و ۴۰۰ کشتی جنگی آن ها نیز نابود شد. در نهایت، پس از شکست نیروهای متفق در فرانسه، این کشور نیز به طور کامل به اشغال آلمان در آمد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "آذربایجان" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

سرزمین آذربایجان در زمان های گذشته در تصرف ایران بود تا این که پس از شکست ایران در نبردهای توسعه طلبانه ی روسیه در زمان فتحعلی شاه قاجار، به موجب عهدنامه ی گلستان، به روسیه ضمیمه شد. در پی وقوع انقلاب روسیه، این کشور پس از مدتی که از اعلام استقلالِ آن گذشته بود، به یکی از جمهوری های شوروی تبدیل گشت. در اواخر دهه ی ۱۹۸۰، فعالیت های استقلال طلبانه در این جمهوری و نیز منطقه ی ارمنی نشینِ قره باغ شدت یافت. جمهوری آذربایجان در ۳۰ اوت ۱۹۹۱ در حالی استقلال خود را رسماً اعلام کرد که با همسایه ی خود، ارمنستان، بر سر منطقه ی قره باغ به شدت اختلاف و درگیری داشت که هنوز نیز ادامه دارد. جمهوری آذربایجان در غرب آسیا و در کناره ی دریای خزر، ۸۶/۶۰۰ هزار کیلومتر مربع مساحت دارد و با کشورهای ایران، ارمنستان، گرجستان و روسیه همسایه است. جمعیت آذربایجان نزدیک به ۸ میلیون نفر می باشد که اکثریت مسلمان بوده و به زبان ترکی صحبت می کنند، پیش بینی جمعیت آذربایجان تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۹ میلیون نفر می باشد. پایتخت آذربایجان باکو و واحد پول آن منات می باشد. مردم آذربایجان ملیت آذری داشته و سفیدپوست هستند. گنجه، سومقاییت و مینگه چویر از شهرهای مهم آن هستند. نظام سیاسی حاکم بر آذربایجان جمهوری فدرال می باشد. آذربایجان دارای دو روز ملی

می باشد یکی ۲۸ مه روز اعلام جمهوری در آذربایجان و دیگری ۳۰ اوت روز استقلال آن که روزهای ملی آذربایجان نام گرفته اند.

مناسبت ۰۸: اولین آزمایش هسته ای پاکستان (۱۹۹۸م)

شرح مناسبت:

در ۲۸ مه ۱۹۹۸م اولین آزمایش های هسته ای پاکستان، دو هفته پس از آزمایش های هسته ای هند، همسایه و رقیب پاکستان انجام شد. به این ترتیب مسابقه تسلیحاتی این دو دشمن دیرینه به سطح سلاح های هسته ای گسترش یافت. آزمایش های هسته ای پاکستان، خشم کشورهای غربی را برانگیخت و امریکا و اروپا، پاکستان را تحریم اقتصادی کردند. با این حال پاکستان تا کنون درخواست این کشورها را برای پیوستن به کنوانسیون منع تولید و تکثیر سلاح های هسته ای نپذیرفته است.

مناسبت ۰۹: روز ملی "اتیوپی"

شرح مناسبت:

کشور افریقایی اتیوپی، در شمال شرق افریقا و در همسایگی جیبوتی، سومالی و کنیا قرار دارد. مساحت اتیوپی ۱/۱۳۳/۸۸۲ کیلومتر مربع و جمعیت آن نزدیک ۶۳ میلیون نفر می باشد. پیش بینی می شود جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۱۱۵/۵ میلیون نفر خواهد شد. پایتخت اتیوپی، آدیس آبابا و دیر داوه، هرر و نازرت از شهرهای مهم آن هستند. بیش از نیمی از جمعیت این کشور مسیحی ارتدوکس هستند و حدود ۳۳ درصد نیز مسلمانند. زبان رسمی مردم اتیوپی امهری و نژاد آنها سیاه است. واحد پول این کشور، بیر می باشد. اتیوپی که درگذشته به نام حبشه معروف بود، یکی از فقیرترین کشورهای جهان است. تا سال ۱۹۷۴م کشور اتیوپی با رژیم سلطنتی اداره می شد. اما از این سال به بعد در پی یک کودتای نظامی عمر رژیم سلطنتی به پایان رسید و رهبر جدید اتیوپی منگیستو هایله ماریام که تمایلات کمونیستی داشت برای حل مشکلات کشورش به شوروی سابق روی آورد. اما دولت شوروی با امکانات محدود اقتصادی خود نتوانست کمکی مؤثر

برای اتیوپی باشد. ادامه مشکلات اقتصادی اتیوپی و درگیری هایی که با کشور همسایه خود، سومالی داشت و شورش استقلال طلبان اریتره و کمک اتیوپی به آن ها باعث تضعیف رژیم مارکسیست این کشور شد. به دنبال سقوط رژیم های کمونیستی اروپای شرقی، مخالفان رژیم مارکسیستی اتیوپی نیز سر به شورش برداشتند. سرانجام در ۲۸ ماه مه ۱۹۹۱م با فرار منگیستو هایله ماریام از کشور، رهبر جبهه دموکراتیک انقلاب، قدرت را در دست گرفت و این روز به نام روز ملی اتیوپی نام گرفت.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: تصرف بندر "قُسطَنطنیّه" پایتخت امپراتوری روم شرقی توسط ترکان عثمانی (۱۴۵۳م)

شرح مناسبت:

بندر قسطنطنیه در سال ۳۳۰م توسط قُسطَنطین اول یا کُنْسْتانْتین بر روی هفت تپه در کنار تنگه بُسفر بنا شد و دژی تسخیرناپذیر بود که آثار تاریخی، ادبی و هنری ارزش مندی در آن وجود داشت. این بندر در جنگی که بین امپراتوری روم شرقی با ترکان عثمانی روی داد توسط نیروهای سلطان محمد فاتح، امپراتور عثمانی فتح شد. اولین فرمانی که سلطان محمد فاتح پس از تصرف قسطنطنیه صادر کرد تأمین امنیت و آزادی ساکنان این شهر بود. وی به آبادانی و ترمیم خرابی های قسطنطنیه همت گماشت و سپس مسجدی بنا کرد که تاکنون باقی است و به نام مسجد سلطان محمد مشهور است. قسطنطنیه پس از این که نام اسلامبول گرفت، در ۱۹۳۰م به استانبول تغییر نام یافت. این شهر تنها قسمت اروپایی کشور ترکیه است و سه درصد کل کشور را تشکیل می دهد و نیز این شهر مهم ترین شهر ترکیه می باشد و در غرب این کشور واقع است.

مناسبت ۰۲: تولد "آندره سِلسیوس" منجم، فیزیک دان و محقق سوئدی (۱۷۰۱م)

شرح مناسبت:

آندره سلسیوس، فیزیک دان و دانشمند سوئدی، در ۲۹ مه ۱۷۰۱م متولد گردید. وی از طبقه بزرگان و نجبا بود اما نه تنها در مسیر کسب قدرت و نظامی گری گام برنداشت بلکه به تحقیقات علمی روی آورد و تا مقام استادی دانشگاه پیش رفت. وی هم زمان با تدریس به کشورهای اروپایی از جمله آلمان، فرانسه و ایتالیا سفر نمود و از رصدخانه های بزرگ آن دیدن کرد. سلسیوس در سال ۱۷۳۳م مجموعه ای از نتایج ۳۱۶ رَصَد شفق شمالی را که توسط خود وی و یا دیگران انجام گرفته بود در آلمان منتشر ساخت و به

عنوان عضو هیأت علمی فرانسه برای اندازه گیری طول قوس نصف النهار به منطقه لاپْلانْدْ در شمال اروپا سفر نمود. تحقیقات فراوان وی گرچه با ارزش بودند اما ناتمام باقی ماندند. با این حال اختراع میزان الحراره یا دماسنج معروف به سلسیوس از جمله نتایج تحقیقات اوست. وی این دماسنج صد درجه ای را در سال ۱۷۴۲م اختراع نمود. آندره سلسیوس فیزیک دان و محقق برجسته سوئدی سرانجام در ۱۸اکتبر ۱۷۴۴م در سن ۴۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: اختراع ماشین بخار توسط "دنی پاپَن" فیزیک دان فرانسوی (۱۷۰۷م)

شرح مناسبت:

دنی پاپن مخترع فرانسوی در ۱۱ ژانویه ۱۶۴۷م متولد گردید. وی از نوجوانی به امور صنعتی و فنی علاقه مند بود و اولین کسی بود که به فکر استفاده از قوه بخار افتاد. وی ابتدا در سال ۱۶۹۰م ماشینی اختراع کرد که در آن بر اثر انبساط بخار، انرژی حرارتی به انرژی مکانیکی تبدیل و باعث حرکت وسیله می گردید. با این حال، این وسیله، دیگ بخار جداگانه ای نداشت. بعدها پاپن به آزمایش و تکمیل این ماشین بخار پرداخت و در ۲۹ ماه مه ۱۷۰۷م موفق به ساخت ماشین بخاری گردید که با انجام تغییرات و تعبیه دیگ بخار جداگانه، آن را عرضه نمود. اختراع پاپن و تجربیات وی باعث شد تا پس از او اتومبیل و کشتی بخار، ساخته شود. دنی پاپن که به او لقب "پدر بخار" داده اند بعد از ۶۷ سال زندگی در ۲ اوت ۱۷۱۴م درگذشت. (ر.ک: ۱۱ ژانویه)

مناسبت ۰۴: مرگ "هَمْفْری دِیوی" شیمی دان و مخترع انگلیسی و پدر الکتروشیمی (۱۸۲۹م)

شرح مناسبت:

سرهمفْری دِیوی شیمی دان معروف انگلیسی درهفدهم دسامبر ۱۷۷۸م در انگلستان به دنیا آمد. همفری در نوجوانی برنامه خودآموزی شامل الهیات، جغرافیا، هفت زبان و تعدادی موضوع های علمی برای خود طرح ریزی کرد و به مطالعه فلسفه پرداخت. وی در هفده سالگی به دلیل آزمایش گاز نیترواکسید معروف به گاز خنده، بر روی خود، به شهرت رسید و در ۲۴ سالگی، با سمت استادی وارد انیستیتوی پادشاهی انگلستان شد. وی هم چنین لامپ بی خطری را اختراع کرد که بر شهرتش افزود. دیوی از آن پس مطالعات عمیقی را در شیمی آغاز کرد و توانست آب را به عناصر تشکیل دهنده اش تجزیه کند. این کار او

باعث شد تا جایزه بزرگ آکادمی فرانسه، از آنِ وی شود. او هم چنین عناصر سدیم، پتاسیم، کلسیم، منیزیم، باریم و استرانسیم را در ضمن تحقیقاتش از دیگر عناصر جدا ساخت. این امر در آن زمان، در پیشرفت علم شیمی، موفقیتی بزرگ محسوب می شد. وی نظریه ای مطرح ساخت که بر اساس آن، هیدروژن، معرِّف و مشخِص اسیدهاست. در سال ۱۸۲۰ به ریاست انجمن سلطنتی انتخاب شد. دیوی به دلیل کشف شش عنصر مهم شیمیایی به پدر الکتروشیمی معروف است. همفری دیوی سرانجام در ۲۹ مه ۱۸۲۹م در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: مرگ "اواریست گالوا" نابغه ریاضی فرانسه (۱۸۳۲م)

شرح مناسبت:

اواریست گالوا، ریاضی دان شهیر فرانسوی در ۲۶ اکتبر ۱۸۱۱م در شهری در نزدیکی پاریس به دنیا آمد. وی تا دوازده سالگی معلمی جز مادرش نداشت. با این حال نبوغ ریاضی وی چنان بود که در نوجوانی آثار سنگین هندسی را هم چون رمان شیرین و پرماجرا می خواند.گویند وقتی که گالوا در سن ۷ سالگی در امتحان پلی تکنیک در برابر ممتحن قرار گرفت و هنگامی که از وی سؤال شد تا لگاریتم را شرح دهد فریاد برآورد که من بچه نیستم که به این پرسش کودکانه جواب دهم. گالوا در ۱۲ سالگی وارد کالج شد و در تمام مواد درسی خود، جایزه اول را به دست آورد. وی در ادامه، به مطالعه منظم درس های ریاضی پرداخت و در پانزده سالگی، شاه کارهای تحلیل جبریِ آن عهد را که در خور ریاضی دانان حرفه ای بود، به آسانی جذب می کرد. گالوا در ۱۸ سالگی کتاب وقایع ریاضیات را به پایان رساند و پس از آن، سه اثر جدید درباره

مسائل نوین ریاضی تنظیم کرد. از دیگر آثار گالوا، می توان به اثری درباره تئوری عمومی حل معادلات که امروزه به تئوری گالوا مشهور است، اشاره کرد. هم چنین یکی از نخستین پیشرفت های جدید در نظریه گروه ها و نیز اصولِ جبری معادلات، مرهون اواریست گالوا می باشد. گالوا جمهوری خواه سرسختی بود و دوبار به دلیل ابراز عقاید سیاسی خود به زندان افتاد؛ با این حال در زندان هم دست از کارهای علمی نکشید و به تکمیل آثار خود پرداخت. اواریست گالوا سرانجام در ۲۹ مه ۱۸۳۲م در ۲۱ سالگی در جریان یک دوئل کشته شد. درباره گالوا گفته اند که اگر این غول ریاضی در سن جوانی کشته نمی شد، ریاضیات کنونی بشر به اندازه سی صد سال جلو بود.

مناسبت ۰۶: اختراع بالگرد توسط "سیکورِسکی" مبتکر لهستانی (۱۹۰۸م)

شرح مناسبت:

در ۲۹ مه ۱۹۰۸م، هواپیمای جدیدی که سیکورِسْکی، مخترع لهستانی الاصلِ امریکایی اختراع کرده بود باموفقیت به پرواز درآمد، و به این ترتیب فصل نوینی در تاریخ ارتباطات هوایی بشر به وجود آمد. این وسیله که "بالگرد" نامیده شد دارای ویژگی های متعددی بود از جمله این که هم به جلو و هم به عقب می رفت و هم به طور عمودی می نشست و برمی خاست. هم چنین بالگرد می تواند در یک نقطه در فضا بی حرکت بماند. بالگرد برای پرواز در مسافت های دور به کار نمی رود ولی چون به راه انداختن آن آسان است و از پهنه کوچکی از زمین می تواند برخیزد و بر آن بنشیند، موارد استعمال فراوان پیدا کرده است.

مناسبت ۰۷: تولد "جان کندی" سی وپنجمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۱۷م) (ر.ک: ۲۲ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: حمله هواپیماهای جمهوری خواهان اسپانیا به ناو آلمانی (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

در ۲۹ مه ۱۹۳۷م در جریان جنگ های داخلی اسپانیا، هواپیماهای جمهوری خواهان که در حال جنگ با سلطنت طلبان بودند یک ناو آلمانی را مورد حمله قرار دادند. آلمان ها نیز متقابلاً با رزم ناو خود، مواضع جمهوری خواهان در بندر آلمریا در جنوب اسپانیا را گلوله باران کردند. بمباران یک ناو آلمانی توسط هواپیماهای جمهوری خواهان اسپانیا، بهانه خوبی بود تا آلمان نازی به حمایت گسترده مالی و تسلیحاتی از سلطنت طلبان اسپانیا بپردازد. سرانجام در ماه مارس ۱۹۳۹ م، سلطنت طلبان به رهبری ژنرال فرانکو بر جمهوری خواهان پیروز شدند.

مناسبت ۰۹: فتح "اِوِرِسْتْ" مرتفع ترین قله جهان (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

در ۲۹ مه ۱۹۵۳م اورست، بلنـدترین قله جهان توسط ادموند هیلاری از انگلیس و نتسـینگ نورْکی از هند فتح شد. قبل از فتح این قله، گروه ها و افراد دیگری برای صـعود به قله این کوه تلاش کرده بودند و حتی جان خود را بر سـر این راه گذاشتند. در سال ۱۹۵۱ شـیپتن، کوهنورد انگلیسی راهی از جنوب این کوه کشف نمود که صعود بر این قله را ممکن نمود. سال بعد از آن نیز هیأت کوهنوردان سوئیسی تا ارتفاع ۸۶۰۰ متری صعود کردند. این قله با ۸۸۴۸ متر ارتفاع، مرتفع ترین نقطه جهان است که در سلسـله کوه های هیمالیا و در کشور نپال قرار دارد. پس از فتح قله اورست در ۲۹ مه ۱۹۵۳، گروه های کوهنورد دیگری از سایر کشورها نیز توانسـتند به قله کوه دست یابنـد و آن را فتـح کردنـد. با این همه، بلندترین قلّه سلسـله کوه های هیمالیا به نام "جورج اِوِرِسْت" نقشه بردار انگلیسی که در سال ۱۸۶۶م درگذشت نامیده شده است. وی

در سال ۱۸۴۱ موفق به کشف قله این کوه شده بود، اما علی رغم ۸ بار صعود به قلل هیمالیا، نتوانست به قله ای که خود کشف نموده بود، صعود نماید.

مناسبت ۱۰: مرگ "اریک هونکِر" رهبر پیشین آلمان شرقی (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

اریک هونْکِر، رهبر پیشین آلمان شرقی در سال ۱۹۱۲م به دنیا آمد. وی در جریان جنگ جهانی دوم به عنوان یکی از افسران ارشد ارتش آلمان شرکت داشت و پس از جنگ به عضویت حزب سوسیالیست آلمان شرقی درآمد. هونکر در سال ۱۹۷۱م با حمایت اتحاد جماهیر شوروی، به ریاست جمهوری و دبیرکلی حزب واحد سوسیالیست آلمان شرقی برگزیده شد. وی در ابتدا کوشید تا آلمان شرقی را به عضویت سازمان ملل متحد درآورد. سپس سیاست خارجی و داخلی آلمان شرقی را به گونه ای رهبری کرد که تا سال ۱۹۷۴م اکثر دولت های جهان، آلمان شرقی را که به دلیل عدم شناسایی بین المللی تحت انزوای شدید جهانی قرار داشت به رسمیت شناختند. هونکر از مدافعان سرسخت احداث دیوار برلین بود؛ دیواری که در سال ۱۹۶۱م به منظور جلوگیری از موج فرار اتباع آلمان شرقی به آلمان غربی از طریقِ شهرِ تقسیم شده برلین احداث شد. وی در دوران زمام داری ۱۸ ساله خود، تاسیسات مرگباری را در کنار دیوار برلین احداث کرد تا کسی نتواند خود را به دیوار برساند. این سیاست باعث حملات تبلیغاتی فراوانی از سوی محافل غربی و از جمله آلمان غربی علیه هونکر در سال های حکومتش شده بود. با روی کار آمدن گورباچف، هونکر به شدت با سیاست های اصلاح طلبانه گورباچف مخالفت کرد. او این مخالفت را بارها بر زبان جاری کرده بود و عملکرد

گورباچف در تلاش برای فروپاشی کمونیسم را تقبیح می کرد. گورباچف در مسکو و برلین شرقی تلاش زیادی کرد تا در ملاقات با هونکر، وی را به پذیرش شرایط جدید در اروپا متقاعد سازد. اما این تلاش ها شکست خورد و هونکر در نهایت در برابر موج بنیان کنی که در اروپای شرقی علیه هستی کمونیسم به راه افتاده بود، چاره ای جز استعفا نیافت و آن را در هجدهم اکتبر ۱۹۸۹م عملی کرد. هونکر از آن پس در ویلای خود تحت نظر بود تا اینکه در فرصت مناسبی به مسکو انتقال داده شد. وی پس از چندی به شیلی رفت و در نهایت در بیست و نهم ماه مه ۱۹۹۴م بر اثر ابتلا به بیماری سرطان در هشتاد و دو سالگی در شیلی درگذشت.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: سوزاندن دوشیزه "ژاندارک" یکی از شخصیت های تاریخی فرانسه (۱۴۳۱م)

شرح مناسبت:

ژانْ دارْکْ یا ژندارک دختری روستایی بود که در ۶ ژانویه ۱۴۱۲م در روستای دمرمی در فرانسه متولّد شد. در زمانی که ژندارک، نوجوانی بیش نبود نواحی وسیعی از فرانسه تحت استیلای انگلیسی ها و متحدین آن ها قرار داشت. ژاندارک چون نگرانی مردم کشور خود را از هجوم سربازان انگلیسی نگریست، در عالم رویا، خود را مامور دید که به نجات کشور برخیزد. از این رو با پافشاری تمام، سردار گروهی از لشکریان "شارل هفتم" فرانسه شد و با عدّه قلیلی، انگلیسی ها را مجبور به ترک محاصره آزلِئان از نواحی فرانسه کرد و بر آن ها ظفر یافت. لیکن در جنگی دیگر، ظاهراً به علّت خیانت اطرافیان به دست دشمنان افتاد و سپس او را به انگلیس ها فروخت. پس از دستگیری او، علی رغم جانفشانی های

وی در دفاع از فرانسه، پادشاه این کشور کمترین دفاعی از وی نکرد و ژانـدارک در دادگاه تفتیش عقاید به جرم جادوگری و همدستی با شیطان به مرگ محکوم شد. سرانجام، ژاندارک در ۳۰ مه ۱۴۳۱م در ۱۹ سالگی زنده زنده در آتش سوخت و از آن پس به عنوان قهرمان ملی و اسطوره ای برای کشور فرانسه تبـدیل شد. ۲۵ سال بعـد در سال ۱۴۶۵م، حکم دادگاه تفتیش عقایـد توسط حکومت وقت لغو شـد و از ژانـدارک اعاده حیثیت گردیـد. هم چنین در سال ۱۹۲۰، ژانـدارک توسط کلیسا در ردیف قدیسان مسیحی قرار گرفت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "فرانسوا وُلتِر" فیلسوف و نویسنده مشهور فرانسوی (۱۷۷۸م)

شرح مناسبت:

فرانسوا مـاری آروئه معروف به ولـتر، نویسـنده نـام آور فرانسوی در ۲۱ نوامبر ۱۶۹۴م در پـاریس به دنیا آمـد. وی در محیطی تحصیلات خود را ادامه داد که آزادی اندیشه تا قعر لذات جسمانی مجاز شمرده می شد. با این حال وی ذوق ادبی خود را در سرودن هجویـاتی علیه برخی مقامـات حکومت به کـار گرفت و به همین علت به زنـدان افتـاد. هرچنـد ولـتر پس از یـازده مـاه زندان بر اثر کوشـش دوسـتانش آزاد شد اما در اسـتحکام و مقاومت روحی وی خللی ایجاد نگردید و باز کار را شروع کرد و در نتیجه برای بار دوم به زنـدان افتاد. با این حالْ آزادی وی از زنـدان برابر با تبعیـد او از فرانسه گردید و ولتر راهی انگلسـتان شـد. او سالیانی در انگلسـتان اقامت گزیـد و پس از مطالعه و آشـنایی با برخی متفکران آن سامان، در گوشه ای به انتشار آثار خود پرداخت. ولتر در آثار خود، انسان را به تامل و تردید و سنجش می کشاند.

خرافات و موهومات را خوار می شِمُرَد و واعظان یاوه گو و متشرعان نادرست را به بادِ مسخره می گیرد. او ظلم و قساوت و تبعیض را رذیلت می دانست و حکومت جور و اجحاف را منشأ مفاسد اخلاقی می شمرْد. ولتر با زبردستی و ظرافت تمام توانسته است با گرداندن کلام از صورتی به صورت دیگر، طنز آمیزترین تاثیر را به نوشته های خود بدهد. تعبیرات وی همیشه شیرین و ماهرانه و بی تکلّف است. به همان اندازه که اثر قلمش نوربخش است، طنزهایش ویران گر است. هم چنین ایجاز و وضوح، خصوصیتی است که در همه نوشته های او وجود دارد. مذهب واقعی او تقوایی آمیخته با وجدان و براساس اغماض مذهبی بود. وی به امور ماوراء الطبیعه، جز به قدرت الهی به چیزی عقیده نداشت و مذهب کاتولیک را سدی برای تجلی روح بشر می پنداشت. ولتر که به آزادی اندیشه و بیان و اصول حقوق انسانی پای بند بود، مصلح و پیشوای جامعه و یکی از ارکانی معرفی شد که برای انقلاب فرانسه که یازده سال پس از مرگش به وقوع پیوست، آماده کرد. شیوه انشاء ولتر ممتاز بود. هیچ کس روشن تر، زیباتر و صحیح تر از وی به زبان فرانسوی ننوشته است و نه تنها در نثر، بلکه در شعر نیز از ظرافت طبع برخوردار بود و هم چنین به عنوان تراژدی نویس بزرگ زمان شهرت داشت. ولتر در سال ۱۷۵۵م ساکن ژنو شد و از آن زمان به بعد، خانه او، کانون علم و ادب اروپا گردید. از ولتر آثار متعددی برجای مانده که فرهنگ فلسفی، تاریخ پتر

کبیر، ساده دل و ژول سزار از آن جمله است. فرانسوا ولتر سرانجام در ۳۰ مه ۱۷۷۸م به علت خستگی و کار زیاد در ۸۴ سالگی درگذشت. او معتقد بود که بهترین کشور، کشوری است که در آن فقط قانون حکومت کند گرچه تصور می کرد چنین کشوری وجود ندارد. هم چنین این جمله از اوست. اگر خدا نباشد باید آن را اختراع کرد.

مناسبت ۰۳: تولد "ژوزف لوساک" فیزیک دان و شیمی دان فرانسوی (۱۷۷۸م)

شرح مناسبت:

ژوزف لویی گی لوساک، دانشمند فرانسوی در ۳۰ مه ۱۷۷۸م متولد شد و تحصیلات خود را در پلی تکنیک پاریس به پایان رسانید. آشنایی وی با بارتوله شیمی دان فرانسوی باعث علاقه او به علم شیمی گردید. وی در طول زندگی خود تحقیقات و کشفیات مختلفی انجام داد. کشف سیالوژن که گازی سمی است، اختراع نوعی الکل سنج و چگالی سنج و تشخیص کُلر به عنوان یک عنصر، از جمله کشفیات اوست. مهم ترین فعالیت علمی او، وضع قوانین انبساط گازهاست، که به نام وی و همکارش شارل، تحت عنوان قانون شارل - گی لوساک ثبت شده است از دیگر اقدامات گی لوساک، کشف عنصر شیمیایی بود که آن را در سال ۱۸۰۸م اعلام کرد. وی هم چنین دریافت که در موقع تشکیل ترکیبات شیمیایی، گازها به نسبتی ساده با هم ترکیب می شوند. لوساک در سال ۱۸۱۱م تحقیقاتی برای تعیین ترکیب شیمیایی شکر انجام داد. از سوی دیگر، آزمایشات و هزینه های آن مورد حمایت ناپلئون بُناپارت قرار داشت چرا که وی به دنبال کسب شهرت و قدرت در عرصه جهانی بود. گی لوساک در سال ۱۸۳۱م به نمایندگی پارلمان فرانسه انتخاب شد و سرانجام در سن ۷۲ سالگی

به سال ۱۸۵۰م در گذشت.

مناسبت ۰۴: پایان نبرد "مارِن" بین ارتش آلمان و نیروهای متفقین در جنگ جهانی اول (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

نبرد بزرگ "مارِن" در جریان جنگ جهانی اول در ۲۵ مه ۱۹۱۸م، بین ارتش آلمان و نیروهای متفقین شامل امریکا، انگلیس و فرانسه در نزدیکی رود مارن در شمال شرقی فرانسه روی داد. در این جنگ پنج روزه که در ۳۰ مه آن سال پایان یافت و به پیروزی آلمان منجر شد، ۵۵ هزار تن از قوای متفقین اسیر شدند. با وجود این، ارتش آلمان در مارن متوقف شد و نتوانست خط دفاعی متفقین را درهم بشکند. به همین دلیل از این به بعد، حملات متفقین به ارتش آلمان آغاز شد و آلمانی ها شروع به عقب نشینی کردند.

مناسبت ۰۵: درگذشت "بوریس پاسْتِرناک" بزرگ ترین شاعر معاصر روس (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

بوریس لئونیدویچ پاسْتِرناک شاعر بزرگ روسی در ۱۰ فوریه ۱۸۹۰م در خانواده ای هنرمند در مسکو به دنیا آمد. وی مدتی در رشته های موسیقی، حقوق و فلسفه تحصیل کرد. اما سرانجام به سرودن شعر و نمایش نامه نویسی روی آورد و از دهه ۱۹۳۰ به عنوان بزرگ ترین شاعر روسیه شناخته شد. وی در این زمان به انتشار آثار خود پرداخت و به شهرت رسید. آثار وی بعضاً درباره انقلاب روسیه بود و جنبه های عاطفی و انقلابی، در آن با یک دیگر ارتباط نزدیکی داشتند. پاسترناک سپس به مدت ده سال به ترجمه آثار بزرگ خارجی به زبان روسی دست زد و بیشتر آثار شکسپیر، به وسیله او به این زبان ترجمه شد. این شاعربرجسته، پیرو سبک رئالیسم یا واقع بینی بود و اشعار خود را با این سبک می سرود. وی در سال ۱۹۵۷م کتاب معروف خود با نام دکتر ژیواگو را منتشر کرد که این امر غوغای فراوانی را برانگیخت.

کتاب مزبور هرچند مربوط به سرگذشت دوران استالین بود ولی با ظرافتی فراوان، تاروپود سیستم سوسیالیستی شوروی را به باد انتقاد گرفته بود. پاسترناک پس از انتشار این کتاب از اتحادیه نویسندگان اخراج شد و تا آخر عمر، گوشه گیری و عزلت اختیار نمود. یک سال پس از انتشار کتاب دکتر ژیواگو، در سال ۱۹۵۸، این کتاب برنده جایزه ادبی نوبل گردید اما حکومت وقت شوروی او را از خروج از کشور و دریافت این جایزه منع کرد. از این رو، پاسترناک بر اثر فشار دستگاه کمونیستی، طی نامه ای دریافت جایزه نوبل را رد کرد. قلم پاسترناک ساده و روان بود و از پیچیدگی و ابهام کمتری برخوردار است. وی شاعری درون گراست که در اشعار خود می خواهد به درون دنیای محسوس و مرئی نفوذ کند. علاوه برکتاب دکتر ژیواگو، بسیاری از آثار پاسترناک مورد انتقاد و سرزنش قرار گرفتند. چرا که وی درمحیط بسته شوروی کمونیستی، با خلق این آثار، به طور غیرمستقیم، ارزش های این انقلاب و در حقیقتْ حقانیت هیأت حاکمه را زیر سؤال می برد. با این حال، نفوذ اشعار وی بر نسل جوان انکارناپذیر است. بوریس پاسترناک سرانجام در ۳۰ مه ۱۹۶۰م در هفتاد سالگی درگذشت و به طرز با شکوهی تشییع شد. آسمان زمینی، دومین پرنده و زندگی خواهرم از دیگر آثار پاسترناک می باشند.

مناسبت ۰۶: روز ملی "کرواسی"

شرح مناسبت:

در کشور یوگسلاوی سابق، همواره صرب ها نسبت به دیگر اقوام، اقتدار و برتری داشتند و همین موضوع باعث نارضایتی اقوام دیگراز جمله کروات ها شده بود. اگر چه کروات ها قیام ها و اعتراضات متعددی علیه صرب ها انجام دادند

اما تحولات شوروی و تضعیف کمونیسم در سال های آخر دهه ۱۹۸۰، زمینه را برای رشد احساسات ملی گرایانه کروات ها و استقلال طلبی آن ها فراهم کرد. با افزایش قدرت کروات ها، دولت مرکزی مجبور به گفتگو با آنان درباره افزایش اختیارات کرواسی شد. سرانجام مردم کرواسی خواستار استقلال شدند که این درخواستْ حمله نظامی ارتش یوگسلاوی را به دنبال داشت. اما با مقاومت مردم و حمایت دولت های غربی، یوگسلاوی تهاجم نظامی خود را پایان داد. کرواسی با بیش از ۵۶ هزار کیلومتر مربع در شرق اروپا و در همسایگی اسلوونی، بوسنی، یوگسلاوی و مجارستان واقع است. جمعیت آن ۴/۵ میلیون نفر بوده که اکثریت آنها مسیحی و عمدتاً پیرو مذهب کاتولیك هستند. از آن جا که این کشور با رشد منفی جمعیت مواجه می باشد بنابراین پیش بینی جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ کمتر از ۴/۵ میلیون نفر خواهد بود. ملیت های گوناگونی از جمله کرواتها که اکثریت دارند و نیز صرب ها و بوسنیایی ها و مسلمانان در کرواسی زندگی می کنند. زبان رسمی این کشور کرواتی است و پایتخت آن زاگرب و اشپیلت و رییِکا از شهرهای مهم آن هستند. واحد پول کرواسی کونا می باشد. نوع حکومت این کشور، جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانون گزاری است. ۲۵ ژوئن روز استقلال این کشور از فدراسیون یوگسلاوی و ۳۰ ماه مه روز ملی این کشور می باشد. (ر.ك: ۲۵ ژوئن)

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: رسمیت یافتن دین مسیح(ع) در روم به فرمان امپراتوری روم (۵۲۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "ژوزف هایدن" استاد موسیقی و آهنگ ساز بزرگ اتریشی (۱۸۰۹م) (ر.ک: ۳۱ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: کشف عامل بیماری سیاه زخم توسط "لویی پاستور" پزشک فرانسوی (۱۸۸۱م) (ر.ک: ۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "گوستاو کی یِر شِهوف" فیزیک دان آلمانی و کاشف طیف خورشید (۱۸۸۷م)

شرح مناسبت:

گوستاو روبرت کی یرشهوف در ۳۱ مارس ۱۸۲۴م در آلمان به دنیا آمد. وی از کودکی به تحقیق پرداخته بود و زمانی که از دانشگاه فارغ التحصیل شد، درباره برق و خواص آن، پژوهش های ارزش مندی انجام داد. او در این زمان ثابت کرد که تغییر ناگهانی ولتاژ یک دستگاه نیز با سرعت نور حرکت می کند. در ادامه کارهای علمی کی یر شهوف، او در سال ۱۸۵۹ موفق به تجزیه رنگین کمان گردید که این عمل، راهنمای وی در کشف دو عنصر سزیوم و روبیدیوم شد. او سپس قانون معروفش را عرضه داشت که از دو سند تشکیل شده بود. در این قانون، جریان های الکتریکی و نیروهای مولد برق در یک شبکه و نیز

قدرت نشر کننده هر بدن، در درجه حرارت معین، مورد بحث قرار گرفته است. او هم چنین تحقیقاتی درباره خاصیت انتقال حرارت و رنگین کمان های خورشیدی و چگونگی ایجاد خطوط طیفی به انجام رساند و با آزمایش خود به وسیله طیف نما که برای مطالعه و تجزیه نور به کار می رود، حداقل شش عنصر از عناصر شناخته شده در زمین و در طیف خورشید را کشف کرد. گوستاو کی یر شهوف سرانجام در ۳۱ مه ۱۸۸۷م در ۵۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: مرگ "ارنست دوسارزک" باستان شناس معروف فرانسوی (۱۹۰۱م)

شرح مناسبت:

ارنست شوکن دوسارزک، باستان شناس معروف فرانسوی در یازدهم اوت ۱۸۳۷م در شهر سارزک فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، در کنسولگری فرانسه در مصر مشغول به کار شد و بر اثر برخورد با قبایل شرقی، به خاورشناسی علاقه مند گردید. دوسارزک در سال های بعد به عراق رفت و

به امر حفریات و کاوش در منطقه باستانی بین النهرین متمایل شد. وی پس از هفت سال اشتغال به کار حفاری آثار باستانی، آثار متعدد هنری را در خرابه های به جا مانده از تمدن قدیم منطقه پیدا کرد که از آن جمله، سی هزار خشت نبشته مربوط به ۲۴۰۰ سال قبل از میلاد مسیح(ع) بود. دوسارزک هم چنین لوح ها، استوانه ها، قوطی های استوانه ای شکل دست نخورده و گران بهایی را کشف کرد و آنها را به فرانسه فرستاد. وی طی ماه ها و سال های بعد نیز آثار عتیقه بسیار ارزش مندی از دوران باستان کشف نمود که در نوع خود کم نظیر و حتی بی نظیر بودند. در این میان، هر چند قبایل منطقه خواهان جلوگیری از این حفریات و انتقال اشیا کشف شده به غرب بودند، اما دولت فرانسه با اعزام نیروهای نظامی خواستار ادامه کار گردید. در نتیجه کشفیات سارزک، مشخص شد که ساکنان هزاره سوم قبل از میلاد در این منطقه دارای تمدنی برجسته بوده و از دانش بشری پیشرفته ای برخوردار بوده اند. آنها خط را اختراع نموده اند، اگرچه در ابتدا به صورت نقاشی و ثبت نقوش بود، اما با مرور زمان، همان نقش ها، ساده تر شده و به صورت خط میخی درآمده است. در این میان، دولت های استعماری، کارگزاران خود را تحت عناوین مبلغان مذهبی و یا خاورشناس به مناطق شرق اعزام می کردند و موجبات انتقال آثار کهن فرهنگی آنان به غرب را فراهم می ساختند. سارزک نیز یکی از این افراد بود که پس از کشف آثار متعدد و گرانبهای

باستانی، موجبات غارت و ارسال این میراث شرق را به موزه های غرب فراهم می آورد. دوسارزک یازده سفر علمی - اکتشافی به منطقه بین النهرین انجام داد و گزارشات مفصلی همراه با نقشه ها و عکس برای دولت فرانسه تهیه نمود. ارنست شوکن دوسارزک سرانجام در ۳۱ مه ۱۹۰۱م در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: روز استقلال کامل جمهوری "افریقای جنوبی" (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

افریقای جنوبی از به هم پیوستن دو مستعمره انگلیس در جنوب افریقا تشکیل شد و در ۳۱ مه ۱۹۱۰ استقلال داخلی یافت. این اتحادیه در ۱۹۳۱ به استقلال کامل دست یافت. اما اقلیت سفیدپوست، قدرت را در دست گرفتند. سرانجام بر اثر مبارزات پیگیر سیاهان این کشور و فشار کشورهای خارجی، سفیدپوستان افریقای جنوبی در ۱۹۹۱ مجبور به پایان دادن به رژیم تبعیض نژادی (آپارتاید) در این کشور شدند. (ر.ك: ۲۷ آوریل)

مناسبت ۰۷: استقلال دوباره افغانستان (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

افغانستان در ۱۷۴۷ برای اولین بار توسط احمدشاه ابدالی مستقل اعلام شد. اما از حدود یک قرن بعد، انگلیس برای حفظ مستعمره بزرگ خود یعنی هند، شروع به مداخله در افغانستان کرد که منجر به اولین جنگ این کشور با انگلستان شد. در این جنگ، انگلیسی ها با تحمل تلفات زیاد، مجبور به عقب نشینی شدند. با این حال، انگلیس به اعمال نفوذ در افغانستان ادامه داد تا آن که جنگ دیگری میان دو طرف درگرفت که در سال ۱۹۰۵ با انعقاد یک پیمان استعماری پایان یافت. در ۱۹۱۹ امان اللَّه خان به فرمان روایی افغانستان رسید و قراردادهای منعقد شده با انگلیس را لغو و استقلال کشورش را اعلام کرد. اما اقدامات وی خشم انگلیس را برانگیخت و بدین ترتیب، جنگ سوم انگلیس با افغانستان شروع شد و منجر به برکناری امان اللَّه خان گردید.

مناسبت ۰۸: روز جهانی مبارزه با دخانیات

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

ژوئن

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: تشکیل حکومت کمیته نجات ملی در فرانسه در جریان انقلاب این کشور (۱۷۹۳م)

شرح مناسبت:

پس از اعـدام لویی شانزدهم در ۲۱ ژانویه ۱۷۹۳م، درگیری های داخلی در فرانسه ایجاد شـد و اختلافات شدیدی میان وارثان حکومت شـکل گرفت. در نهـایت پس از حمله سازمان یافته افراطیون، نمایـنـدگان مخالفْ دسـتگیر یا متواری شدنـد و از اول ژوئن ۱۷۹۳م، قـدرت به طور مطلق در اختیـار رهبر تنـدروها به نـام ماکسـیمیلیان روبْسْپیِر قرار گرفت. به دنبـال آن یک کمیته نجات ملی که روبسپیر در رأس آن قرار داشت زمام امور فرانسه را به دست گرفت. دوران حکومت کمیته نجات ملی که بیش از یکسال به طول انجامید، یکی از خونبارترین مراحل انقلاب فرانسه است که به دوران ترور یا وحشت معروف شده است. در دوره حکومت کمیته نجات ملی در فرانسه، در حـدود سـی صد هزار نفر بازداشت و حداقل ۱۷ هزار نفر اعدام شدند. مقررات محـاکمه و مجـازات در این دوران تغییر یـافت و دادگاه های انقلابی، دیگر الزامی به رعایت مقررات معمول قضایی نداشـتند. حق استینـاف و فرجـام خواهی از میـان رفت و احکـام دادگـاه ها، قطعی و لازم الاجرا شـد. دادگاه های پاریس در عرض یک ماه، ۱۳۰۰ حکم اعـدام صادر کردند و دسـتگاه های گیوتین در چند نقطه شـهر، هر روز به طور متوسط سـر چهل نفر را از تن جدا می کردند. در دوران حکومت ترور در فرانسه، شورش ایالت ها نیز با خشونت و بی رحمی بسـیار سـرکوب گردید و سـر هزاران نفر زیر گیوتین رفت. اما این حکومت دوام زیادی نـداشت و پس از یکسال و انـدی به دنبال قیام علیه روبسپیر و اعـدام او در ۲۷ ژوئیه،

دوران حکومت ترور پایان یافت. در نهایت، مردم پاریس در شب بیست و هشتم ژوئیه ۱۷۹۴م پایان حکومت وحشت را جشن گرفتند و زندانیان در بندِ کمیته نجات ملی فرانسه را آزاد ساختند.

مناسبت ۰۲: وقوع زلزله وحشتناک و پرتلفات در شهر "توکیو" در ژاپن (۱۹۲۳م)

شرح مناسبت:

در اول ژوئن ۱۹۲۳م زلزله پر تلفات توکیو در دو نوبت و به فاصله زمانی کوتاهی از یک دیگر رخ داد و در جریان آن نیمی از شهر بزرگ توکیو پایتخت ژاپن ویران شد. این زلزله، حریق بزرگی را به دنبال داشت و در جریان آن بیش از ۱۵۰ هزار نفر از مردم توکیو جان خود را از دست دادند.

مناسبت ۰۳: مرگ "جان دیْویی" روانشناس و فیلسوف معروف امریکایی (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

جان دیویی روان شناس، مربی و فیلسوف امریکایی در ۲۰ اکتبر ۱۸۵۹م در وِرمونْتْ امریکا به دنیا آمد و تحصیلات اولیه را در روستای محل تولدش فرا گرفت. او قبل از بیست سالگی در رشته فلسفه دانشگاه ورمونت فارغ التحصیل شد و پس از اخذ دکترای فلسفه، در دانشگاه کلمبیا به تدریس پرداخت. دیویی مدتی در چین به سربرد و به مردم آن سرزمین، طریقه تعلیم و تربیت جدید آموخت. زمانی نیز در ترکیه حضور داشت تا گزارشی از وضع تعلیم و تربیت را جمع آوری کند. جان دیویی فیلسوفی بود که پشتکار سستی ناپذیر یک کشاورز را با شوق یک آزادی خواه بی مبالات در هم آمیخته و در راه دگرگون کردن سیاست و فرهنگ متأخّر امریکایی، به ویژه آموزش و پرورش نوین، تلاش می نمود. از این روست که مردم، او را به عنوان بنیان گذار آموزش و پرورش مترقی می شناسند. وی اعتقاد داشت که فلسفه، مشتی انتزاعات نیست که از ذهنیت محض سرچشمه گرفته باشد بلکه بنیانی اجتماعی دارد، بنابراین نیرویی اجتماعی است. فلسفه دیویی به اصالت وسیله موسوم است. در این فلسفه، وجوه و صورت های فعالیت های انسانی، وسایلی هستند که انسان برای حل مسائل نفسانی و

اجتماعی خود برانگیخته است. چون این مسائل همواره در تغییرند، وسایلی که در حل آن ها نیز به کار می روند باید تغییر کنند. دیویی آموزش از راه تجربه و عمل، به مقتضای احتیاجات، محصّل را جانشین روش تعبّدی و توسّل به حافظه می دانست. نوشته های دیویی مصداق پیروزی معنا بر سبک است. عبارت های آن پیچیده و تکراری است و جمله هایش ناهموار و بیانش خشک و سخت است. لیکن زیر این ظاهر ناامید کننده، نه تنها دریایی از تفکرات بنیادی، بلکه گنجینه ای از اعتقادات تند نهفته است. به اعتقاد دیویی، وظیفه فلسفه در آینده این است که ذهن انسان ها را در مورد تضادها و منازعات زمان خود روشن سازد. هدف این فلسفه آن است که تا آن جا که در حیطه امکان انسانی است، به وسیله ای برای پرداختن به این تضادها بدل شود. دیویی بر این عقیده بود که کمال، هدف غایی نیست بلکه فرایند مستمر کامل شدن، بالغ گردیدن و تهذیب یافتن، هدف زندگی است. از دیویی آثار متعددی برجای مانده که طرح یک نظریه انتقادی در اخلاق، مطالعاتی در نظریه منطقی، دموکراسی و تعلیم و تربیت، تجربه و طبیعت و در جستجوی یقین از آن جمله است. جان دیویی سرانجام در اول ژوئن ۱۹۵۲م در ۹۳ سالگی درگذشت. (ر.ک: ۳۰اکتبر)

مناسبت ۰۴: اعدام "آدُلْفْ آیْشْمَن" جنایت کار نازی در بیت المقدس توسط صهیونیست ها (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

آدُلْفْ آیْشْمَن که صهیونیست ها از او به عنوان دشمن شماره دو یهودیان جهان یاد می کنند، طراح کوره های آدم سوزی در دوره حکومت هیتلر بود. هنگامی که لهستان به دست قوای آلمان هیتلری سقوط کرد، به دستور آیشمن، کوره های بزرگی ساخته شد

و نازی ها، اجساد اسرای بازداشت شده در لهستان را در این کوره ها می انداختند و آن ها را در کم ترین زمان خاکستر می کردند. آیشمن پس از شکست آلمان در جنگ جهانی دوم، موفق شد با لباس مبدل از کشور فرار کند چرا که صهیونیست ها معتقد بودند وی عامل قتل تعداد زیادی از یهودیان بوده است. ولی آیشمن پس از ۱۵ سال اختفا در ۲۳ مه سال ۱۹۶۰م در آرژانتین شناسایی شد. صهیونیست ها پس از ربودن وی، او را بیهوش کردند و به وسیله صندوقی که از مصونیت های سیاسی برخوردار بود، وی را به طور مخفیانه به اسرائیل منتقل کردند. سرانجام آدولف آیشمَن پس از یک محاکمه طولانی، در اول ژوئن ۱۹۶۱م به دار آویخته شد و سپس جسدش را سوزاندند و خاکسترش را به دریا ریختند. مقامات صهیونیست می گفتند که او نیز باید هم چون هزاران یهودی که در اروپا به دستور آیشمن سوزانده می شدند و از خاکسترشان اثری بر جای نمی ماند، سوزانده و خاکسترش به باد داده شود. نقل است که آیشمن قبل از اعدام خواسته بود که یهودی شود و وقتی علت آن را پرسیدند گفت: مایلم یهودی بشوم تا وقتی کشته شدم، باز هم یک یهودی کشته شده باشد.

مناسبت ۰۵: روز اعلام جمهوری در "یونان" (۱۹۷۳)

شرح مناسبت:

کشور یونان که سابقه تمدن آن به چند هزار سال پیش از میلاد مسیح(ع) می رسد در اوائل قرن نوزدهم به استقلال رسید و پس از آن، رژیم سلطنتی در این کشور حاکم گردید و این نظام تا نیمه دوم قرن بیستم ادامه یافت. در سال ۱۹۶۷م کودتایی در یونان به وقوع

پیوست که به حـاکمیت دو سـرهنگ نظامی انجامیـد که در طی آن با برکناری پادشاه، یک نفر به نیابت سـلطنت و دیگری به نخست وزیری رسـید که از آن دوره تحت عنوان حکومت سرهنگان یاد می شود. در اول ژوئن ۱۹۷۳م سرهنگ پاپادوپولوس که مقام نخست وزیری را در اختیار داشت ضـمن الغای حکومت سلطنتی، در این کشور اعلام جمهوری پارلمانی نمود و مقام ریـاست جمهوری را در اختیـار گرفت. در اواخر ژوئیه همـان سـال بـا انجام همه پرسـی، حکومت جمهوری در یونان رسـمیت یافت. (ر.ک: ۲۵ مارس)

مناسبت ۰۶: قتل "رشید کَرامی" سیاست مدار برجسته و نخست وزیر پیشین لبنان (۱۹۸۷م) (ر.ک: ۳۰ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز ملی مجمع الجزایر "ساموآ"

شرح مناسبت:

مجمع الجزایر سـاموآ در غرب اقیانوس آرام و در شـمالِ شـرقی استرالیا قرار دارد. این مناطق در هزاره قبل از میلاد مسـیح(ع)، مسـکونی بوده است. اما دوران حضور کشورهای غربی و آغاز اسـتعمار این جزایر به اوائل قرن هجدهم باز می گردد. در سال ۱۷۲۲م هلنـدی ها وارد این منطقه شدنـد، اما در سال ۱۸۵۵م جزئی از متصـرفات آلمان گردید و نیمه شـرقی آن در اواخر قرن نوزدهم به امریکا واگذار شد. این وضعیت تا آغاز جنگ جهانی اول ادامه داشت. در این زمان، زلاندنو، بخش غربی جزایر را از تصـرف آلمان بیرون آورد و جامعه ملل نیز در سال ۱۹۲۰م حاکمیت زلاندنو در این بخش را به رسـمیت شناخت. از همین ایام، نهضت اسـتقلال خواهی، در این جزایر شکل گرفت. اما سال ها بعد از جنگ جهانی دوم و طی رفراندومی در اول ژانویه ۱۹۶۲، ساموآ به اسـتقلال دست یافت و قانون اساسـی آن بر پایه رعایت سـنت های اجتماعی به تصویب رسـید. اول ژوئن روز قـانون اساسـی، به عنوان روز ملی سـاموآ قلمـداد می گردد. عنوان کشور مسـتقل سـاموآ از نـام قـبیله سـاموآ که در این جزایر ساکننـد، گرفته شده است و با ۲/۸۳۱ کیلومتر مربع مسـاحت، ۱۸۰ هزار نفر جمعیت دارد که پیش بینی شـده تـا سال ۲۰۲۵ به ۲۷۱ هزار نفر بالغ شود. پایتخت این کشور، بنـدر آپیا و شـهر مهم آن آسائو نام دارد. ۹۵٪ مردم تابع دین مسیح(ع) و اکثریت آنهـا پیرو مـذهب پروتسـتان می باشـند. انگلیسـی و سـاموآیی زبـان های رسـمی است و واحـد پول این کشور، تالا می باشـد. حکومت

ساموآ، مشروطه سلطنتی بایک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۸: روز جهانی کودک

شرح مناسبت:

در یکی از روزهای سال ۱۹۸۶م دو تن از دانش آموزان دبستانی اهل نیویورک طی نامه ای از کودکان سراسر جهان خواستند که همگی، روزی را به صلح اختصاص دهند. به همین مناسبت از آن تاریخ به بعد، اولین روزِ ماه ژوئن به نام روز جهانی کودک نام گذاری شد و همه ساله مراسم ویژه ای بدین مناسبت در سراسر جهان برگزار شود. کودکان در روز جهانی کودک می خواهند این تضاد را یادآور شوند در حالی که سالانه هزینه های غیرقابل تصوری، صرف تولید انواع سلاح های هسته ای و غیرهسته ای می شود، کودکان بسیاری از گرسنگی، عدم امکانات بهداشتی، سوء تغذیه و جنگ و درگیری می میرند. در جهان امروز، هر هفته بیش از دویست و پنجاه هزار کودک به کام مرگ می روند و همین تعداد هم به صورت فلج، ناقص یا با عقب ماندگی های فیزیکی وذهنی به حیات ادامه می دهند. صندوق کودکان ملل متحد، یونیسف اعلام داشته که تنها با اختصاص پنج دلار برای هر کودک می توان جان نود درصد از کودکانی را که سالانه می میرند نجات داد و برای بهبود چشم گیر زندگی کودکان جهان سوم کافی است که فقط مبلغ بودجه شش هفته تسلیحاتی جهان هزینه شود. (لازم به ذکر است که روز جهانی کودک، در اصل، برابر با اول ژوئن مصادف با یازدهم خرداد می باشد که به دلیل تقارن این روز با ایام ارتحال حضرت امام خمینی(ره) بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، در ایران، روز شانزدهم مهرماه به این عنوان نام گذاری شده

است.)

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی کودک

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ لِکُلِّ شَجَرَهٍ ثَمرهً و ثَمَرَهُ القَلبِ الوَلَدُ

ترجمه:

هر درختی میوه ای دارد و میوه دل، فرزند است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۰۸.

زیر عنوان:

روز جهانی کودک

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ الوَلَدَ الصّالِحَ رَیحانَهٌ مِن رَیاحینِ الجَنَّهِ

ترجمه:

فرزند صالح، گلی از گل های بهشت است

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۳.

زیر عنوان:

انتخاب نام نیکو

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: حَقُّ الوَلَدِ عَلَی الوالِدِ أن یُحَسِّنَ اسمَهُ

ترجمه:

حق فرزند بر پدرش این است که برایش نام نیکو انتخاب کند

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۳۷۲.

زیر عنوان:

انتخاب نام نیکو

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنّ أوّلَ ما یَنحَلُ أحدُکُم وَلَدهُ الاِسمَ الحَسَنَ فَلیُحَسِّن أحَدُکُم اسْمَ وَلَدِهِ

ترجمه:

نخستین چیزی که هر یک از شما به فرزندش می بخشد، نام نیکو است؛ پس هر یک از شما نامی نیک بر فرزندش نهد

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۵، ص ۱۲۷.

زیر عنوان:

انتخاب نام نیکو

متن:

امام کاظم علیه السلام: لایدخُلُ الفَقرُ بَیتاً فیهِ اسمُ مُحَمَّدٍ أو أحمَدَ أو عَلِیٍّ أوِ الحَسَنِ أوِ الحُسَینِ أو جعفَرٍ أو طالِبٍ أو عَبدِاللّهِ أو فاطِمَهَ مِنَ النِّساءِ

ترجمه:

فقر وارد خانه ای نمی شود که در آن خانه نام محمّد، احمد، علی، حسن، حسین، جعفر، طالب، عبداللّه یا فاطمه، از نام های زنان، باشد

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۳۹۶.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مُرُوا صِبیانَکُم بِالصَّلاهِ إذا بَلَغُوا سَبعَ سِنینَ

ترجمه:

کودکان خود را، وقتی به هفت سالگی رسیدند، به خواندن نماز امر کنید

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۲۲۸.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: حَقُّ الوَلَدِ عَلی والِدِهِ أن یُعلِّمَهُ الکِتابَهَ

ترجمه:

حق فرزند بر پدرش این است که به او نوشتن بیاموزد

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۵۳۴۰.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

امام

علی علیه السلام: حَقِّ الوَلَدِ عَلی والِدِهِ أن ... یُعلِّمَهُ القُرآنَ

ترجمه:

حق فرزند بر پدر این است که به او قرآن خواندن بیاموزد

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۳۹۹.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

امام علی علیه السلام: مُروا أولادَکُم بِطَلَبِ العِلمِ

ترجمه:

فرزندان خود را به آموختن دانش وا دارید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۵۱.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

امام صادق علیه السلام: عَلِّموا صِبیانَکُم مِن عِلمِنا

ترجمه:

از دانش ما به کودکان خود بیاموزید

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۷۸.

زیر عنوان:

آموزش رشته های ورزشی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: عَلِّموا أولادَکُم السِّباحَهَ و الرِّمایَهَ

ترجمه:

به کودکان خود شنا و تیراندازی بیاموزید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۵۵.

زیر عنوان:

تربیت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أکرِمُوا أولادَکُم و أحسِنُوا آدابَهُم

ترجمه:

به فرزندان خود احترام بگذارید و آنها را نیکو تربیت کنید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۴۷.

زیر عنوان:

تربیت

متن:

امام سجّادعلیه السلام: وَأعِنّی عَلی تَربِیَتِهِم و بِرِّهِم

ترجمه:

خدایا! مرا در تربیت و نیکی به فرزندان یاری فرما

آدرس:

الصحیفه السجّادیّه، ص ۱۳۵.

زیر عنوان:

تربیت

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ خَیرَ ما وَرَّثَ الآباءُ لِأبنائِهِم الأدَبُ لَا المالُ

ترجمه:

بهترین ارثی که پدران برای فرزندان باقی می گذارند، ادب است نه ثروت

آدرس:

الکافی، ج ۸، ص ۱۵۰.

زیر عنوان:

وفا به عهد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: و إذا وَعَدتُمُوهُم شَیئاً فَفُوا لَهُم فَإنَّهُم لا یَرَونَ إلّا أنَّكُم تَرزُقُونَهُم

ترجمه:

هنگامی که به کودکان قولی می دهید، به آن عمل کنید؛ زیرا آنان می پندارند شما روزیشان می دهید

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۸۳.

زیر عنوان:

وفا به عهد

متن:

امام علی علیه السلام: لایَصلَحُ ... أن یَعِدَ أحدُکُم صَبِیَّهُ ثُمَّ لایَفیَ لَهُ

ترجمه:

شایسته نیست فردی از شما به کودکش وعده ای دهد و به آن وفا نکند

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۳۴۲.

زیر عنوان:

رفتار عادلانه با فرزندان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اِعدِلُوا بَینَ أولادِکُم کَما تُحِبُّونَ أن یَعدِلُوا بَینَکُم فِی البِرِّ و اللُّطفِ

ترجمه:

میان فرزندان

خود به عدالت رفتار کنید، همان گونه که دوست دارید آنان در نیکی و مهربانی با شما به عدالت رفتار کنند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۹۲.

زیر عنوان:

رفتار عادلانه با فرزندان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إتَقُّو اللَّهَ واعدِلُوا فی أولادِکُم

ترجمه:

از خدا بترسید و میان فرزندانتان به عدالت رفتار کنید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۵۹.

زیر عنوان:

مهربانی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أحِبُّوا الصِّبیانَ وَ ارحَموهُم

ترجمه:

کودکان را دوست بدارید و با آنان مهربان باشید

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۹.

زیر عنوان:

مهربانی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: رَحِمَ اللَّهُ مَن أعانَ وَلَدَهُ عَلی بِرِّهِ و هُوَ یَعفُو عَن سَیِّئَتِهِ و یَدعُو لَهُ فیما بَینَهُ و بَینَ اللَّهِ

ترجمه:

خدا رحمت کند کسی را که فرزندش را به نیکی کردن بر خود یاری رساند، بدین گونه که از گناه و خطای او درگذرد و در درگاه خدا برایش دعا کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۹۸.

زیر عنوان:

مهربانی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّهُ مَن یُرضِی صَبیّاً لَهُ صَغیراً مِن نَسلِهِ حَتّی یَرضی، تَرضّاهُ اللَّهُ یَومَ القیامَهِ حَتّی یَرضی

ترجمه:

هرکس کودک خردسالی از نسل خود را راضی کند تا خشنود شود، خداوند در روز قیامت در پی خشنودی او باشد تا آن گاه که خشنود شود

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۲۲.

زیر عنوان:

مهربانی

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ اللَّهَ لَیَرحَمُ العَبدَ لِشِدَّهِ حُبِّهِ لِوَلَدِهِ

ترجمه:

خداوند به بنده، به خاطر محبّت شدید او به فرزندش، رحم می کند

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۵۰.

زیر عنوان:

رفتار کودکانه

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن کانَ عِندَهُ صَبِیٌّ فَلیَتَصابَّ لَهُ

ترجمه:

هر کس کودکی دارد، باید با او کودکانه رفتار کند

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۴۸۲.

زیر عنوان:

بازی

متن:

امام صادق علیه السلام: دَعِ ابنَکَ یَلعَبْ سَبعَ سِنینَ

ترجمه:

پسرت را رها کن که تا هفت سالگی بازی کند

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۷۳.

زیر

عنوان:

بازی

متن:

امام کاظم علیه السلام: تُستَحَبُّ عَرامَهُ الغُلامِ فی صِغَرِهِ لِیَکوُنَ حَلیماً فی کِبَرِهِ

ترجمه:

پسندیده است که فرزند در کودکی به بازی و جست و خیز بپردازد تا در بزرگ سالی بردبار و باوقار باشد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۳۶۲.

زیر عنوان:

تنبیه بدنی

متن:

امام کاظم علیه السلام: در جواب مردی که از فرزند خود شکایت کرده بود، فرمودند: لاتَضرِبْهُ وَاهجُرهُ و لاتُطِلْ

ترجمه:

او را نزن، بلکه برای زمانی کوتاه با او قهر کن

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۹۹.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: آغاز عملیات "روباه صحرا" توسط آلمان علیه انگلستان در شمال افریقا (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

در دوم ژوئن در جریان جنگ جهانی دوم، ضد حمله بزرگ مارشال رومل آلمانی معروف به روباه صحرا علیه نیروهای

انگلیسی در شمال افریقا آغاز شد. قبل از این حمله، انگلیسی ها با تهاجم به لیبی، این منطقه را از ارتش آلمان نازی پس گرفته بودند. اما در جریان ضد حمله مارشال رومل که نزدیک به یک ماه به طول انجامید، نیروهای تحت فرماندهی وی علاوه بر تصرف مجدّد لیبی، تا نزدیکی بندر سوئز را از دست متفقین خارج ساختند. با این حال، در حمله متقابل انگلیسی ها در نوامبر ۱۹۴۲م، رومل شکست خورد و این نقشه آلمانی ها با شکست مواجه گردید.

مناسبت ۰۲: روز ملی و اعلام جمهوری در "ایتالیا" (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری ایتالیا با ۳۰۱/۳۲۳ کیلومتر مربع وسعت در جنوب اروپا، در شمال دریای مدیترانه و در همسایگی سوئیس، اتریش، فرانسه و ... واقع شده است. جمعیت ایتالیا بیش از ۵۷ میلیون نفر است که سفیدپوست و کاتولیک مذهبند. زبان رسمی ایتالیا، ایتالیایی و خط آن لاتین است. با توجه به صفر بودن نرخ رشد جمعیت در این کشور، پیش بینی می شود که جمعیت ایتالیا تا سال ۲۰۲۵م با شش میلیون نفر کاهش نسبت به سال ۲۰۰۰م به بیش از ۵۱ میلیون نفر خواهد رسید. حکومت ایتالیا تا پایان جنگ جهانی دوم پادشاهی بود ولی در سال ۱۹۴۵م ویکتور امانوئل سوم پادشاه ایتالیا استعفا داد و اختیارات خود را به پسرش اومبرتوی دوم واگذار نمود. در سال ۱۹۴۶م پس از اجرای رفراندوم، حکومت کشور، جمهوری گردید. اولین یکشنبه در ماه ژوئن هر سال سال روز تأسیس جمهوری ایتالیا در سال ۱۹۴۶ روز ملی نام گرفته است. پایتخت ایتالیا شهر

رم است. واحد پول این کشور لیره ایتالیا بود که بعد از رواج پول واحد اروپایی، یورو رایج گردید. از شهرهای مهم آن نیز، میلان، تورینو و ناپْلْ می باشد. ایتالیا مرکز یکی از قدیمی ترین تمدن های جهان است و امپراتوری روم قریب هزار سال قبل و بعد از میلاد مسیح(ع) و به عنوان یکی از بزرگ ترین و پیشرفته ترین قدرت های زمان خود بوده است.

مناسبت ۰۳: روز ملی "انگلستان"

شرح مناسبت:

کشور جزیره ای انگلستان با بیش از ۲۴۴ هزار کیلومتر مربع مساحت در غرب اروپا و در میان اقیانوس اطلس، دریای مانْش، دریای شمال و دریای ایرلند واقع شده است. انگلستان جمعیتی کمتر از ۶۰ میلیون نفر دارد و با توجه به عدم رشد جمعیت در این کشور، پیش بینی می شود که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ م نیز از ۶۰ میلیون نفر تجاوز نکند. لندن پایتخت انگلستان و بیرمنگام، لیورپول و آکْسْفورد از شهرهای مهم آن می باشند. حکومت این کشور مشروطه سلطنتی است و قدرت اجرایی در دست نخست وزیر می باشد. اکثریت مردم انگلستان پیرو آیین انگلیکان (شاخه ای از پروتستان) می باشند. زبان رسمی آنها انگلیسی و ملیت انگلندی در این کشور اکثریت دارد. بریتانیا از اتحاد اسکاتلند، انگلند، وِلزْ و ایرلند شمالی به وجود آمده که واحدهای فوق در امور داخلی خویش، استقلال و خودمختاری نسبی دارند و هر یک به عنوان کشوری مستقل محسوب می گردند. انگلستان از جمله کشورهایی است که در چند قرن اخیر به عنوان کشوری استعمارگر در عرصه جهانی مطرح شده است. گستره و دامنه این حضور که معمولاً به تاراج منابع سرزمین های

تحت استعمار می انجامید، در شرق و غرب کره زمین آنچنان گسترده و فراگیر بود که طبق مثل معروف آن زمان، خورشید هیچ گاه در امپراتوری بریتانیا غروب نمی کرد. حضور انگلستان در مناطق گوناگون جهان، گاهی توسط نیروی نظامی و با توسل به زور انجام می گرفت و گاه با انعقاد پیمان ها و قراردادهای ذلت بار، این سیاست استعماری به پیش می رفت. سابقه طولانی و میزان دخالت های استعماری و تعدد شیوه های نفوذ بریتانیا در نقاط مختلف زمین تا آن جا بود که طی یک قرن اخیر به عنوان استعمار پیر انگلستان شهرت یافته است. در نیمه دوم قرن بیستم گرچه بر اثر تحولات بین المللی، روند استعمار مستقیم به پایان رسید و انگلستان هم وزارت مستعمرات خود را منحل نمود، اما در آغاز هزاره سوم میلادی، علاوه بر کشورهای مشترک المنافع، همچنان حدود ۲۰ جزیره و مجموعه جزایر تحت نظر انگلستان اداره می شود. این کشور از نظر اقتصادی با همه مشکلاتی که در جنگ جهانی دوم و سال های بعد از جنگ با آن مواجه بود یکی از پیشرفته ترین و ثروت مندترین کشورهای جهان به شمار می آید. ۲ ژوئن سال روز تولد ملکه به عنوان روز ملی انگلستان نام گذاری شده است.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: قتل عام فجیع "کالی کوت" توسط "واسکودو گاما" دریانورد پرتغالی (۱۵۰۲م)

شرح مناسبت:

کالی کوت که امروزه کوزیکود نامیده می شود، بندری در مَدرس در جنوب هندوستان است. این بندر اولین محلی بود که واسکودو گاما دریانورد پرتغالی در سال ۱۴۹۸م به آنجا رسید و آن را اشغال کرد. او نیز مانند سایر استعمارگران، خود را صاحب اصلی هند می دانست و از انجام هرگونه جنایتی ابا

نـداشت. از این رو در سـوم ژوئن ۱۵۰۲م هنگامی که هشت صـد دریانورد عرب به قصـد تجارت برنـج وارد بندر کالی کوت شدنـد، واسـکودو گامـا دسـتور داد ابتـدا دست ها، گوش ها و بینی دریانوردان را بریدنـد و پس از آتش زدن و غارت کشتی های آنان، همه را قتل عام کردند.

مناسبت ۰۲: مرگ "ویلیام هارْوی" کاشف جریان گردش خون و بنیان گذار طب نوین (۱۶۵۷م)

شرح مناسبت:

ویلیام هاروی، دانشـمند برجسـته انگلیسی در اول آوریل ۱۵۷۸م در فولْکسـتون انگلسـتان به دنیا آمد و از کودکی به تحصـیل پرداخت. وی تحصـیلات خود را در رشـته پزشـکی به پایان برد و به استادی طب دانشگاه کمبریج دست یافت. او مدتی نیز در دربار انگلیس خدمت کرد و طی سالیان بعد به شـهرت رسـید. وی معتقد بود که نمی توان شـناخت وظایف اعضای بدن را در کتاب ها آموخت بلکه وسـیله آموختن آن، کالبـد شـکافی و تجربه است. هاروی در راه شـناسایی اعمال بـدن تلاش وافری به کار برد تا اینکه پس از سال ها مطالعه و تحقیق، در چهارم دسامبر ۱۶۱۹م موفق به کشف جریان گردش خون گردید. وی هم چنین وظـایف و عمل قلب را بـدون کمک میکروسـکوپ کشف کرد. هاروی در سال ۱۶۲۸م تمـام تجربیات خود را در یک جزوه هفتاد صـفحه ای منتشـر نمود. با انتشار این جزوه، نفرت عجیبی درمردم به وجود آمد. زیرا آن ها عقیده داشـتند که قلب مرکز و جایگـاه روح است و خون در کبـد وجود دارد. هم چنین مردم زمـان بر این بـاور بودنـد که غـذا بعـد از وارد شـدن به معده، هضم و به وسیله روده ها وارد کبد می شود و به صورت خون در می آید. ولی هاروی ثابت

کرده بود که غذا پس از هضمْ وارد خون شده و خون پس از گردش در قلب، به تمام نقاط بدن می رود. ویلیام هاروی سرانجام در سوم ژوئن ۱۶۵۷م در شصت و نه سالگی درگذشت ولی افکارش مطرود شد، تا اینکه در سال ۱۶۶۱م، یکی از متخصصان پزشکی در مشاهدات میکروسکوپی، جریان خون را مشاهده کرد و بدین وسیله، کشف بزرگ هاروی مورد تایید پزشکان و مردم قرار گرفت.

مناسبت ۰۳: انجام اولین تزریق خون به بدن انسان توسط "ژان دنیس" پزشک فرانسوی (۱۶۶۷م)

شرح مناسبت:

در سوم ژوئن ۱۶۶۷م برای نخستین بار در تاریخ طب و جراحی، عمل تزریق خون به انسان توسط ژان باپتیست دنیس، پزشک فرانسوی صورت گرفت. تزریق خون به بیماران، تحولی عظیم در علم پزشکی ایجاد کرد، زیرا تا آن هنگام، بسیاری از بیماران بر اثر خون ریزی های شدید و کمبود خون، جانِ خود را از دست می دادند. این پزشک فرانسوی در نخستین آزمایش خود، خونِ یک بَره را به بدن انسان تزریق کرد، اما بعدها به بیماران، خون انسان نیز تزریق شد.

مناسبت ۰۴: تولد "ژاک ژان دو مورگان" باستان شناس و مهندس معدن فرانسوی (۱۸۵۷م) (ر.ک: ۱۴ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: اختراع بی سیم توسط "گولیلْمو مارکونی" مخترع معروف ایتالیایی (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

گولیلمو مارکونی، مخترع معروف ایتالیایی، در ۲۰ سالگی رساله ای در باب امواج برقاطیسی مبتنی بر مغناطیس به وجود آمده از جریان الکتریکی، خواند و متعاقباً به این فکر افتاد تا از این امواج، برای انتقال پیام استفاده کند. وی با استفاده از یک مدار و فرستنده، کار را آغاز نمود. در آن دستگاه، مدار به وسیله کلید باز و بسته می شد و بر روی براده آهن که در سوی دیگر قرار داشت و جریان از آن می گذشت، اثر می نهاد و زنگی را به صدا درمی آورد. مارکونی به جای براده آهن، از مخلوطی از نیکل و نقره استفاده نمود و مدار فرستنده را به یک صفحه فلزی متصل کرد. این دستگاه اولیه، طی سال های بعد تکمیل شد تا اینکه در سال ۱۸۹۵م، مارکونی دستگاه تلگراف بی سیمی را تهیه کرد که فرستنده و گیرنده خاصی داشت. در سال بعد، دستگاه تلگراف وی، توانایی انتشار امواج بی سیم را تا چند صد متر پیدا کرد. با تکمیل بیشتر دستگاه، عمل ارسال و گرفتن پیام با سهولت بیشتر و مسافتی دورتر انجام گرفت. در نهایت، مارکونی به وسیله دستگاه اختراعی خود، در سوم ژوئن ۱۸۹۸م، پیامی را تا ۲۹ کیلومتری ارسال کرد. هرچند در ابتدا از کار مارکونی استقبال چندانی به عمل نیامد ولی در سال های بعد، این اختراع باعث شهرت و ثروت مارکونی شد و وی در راه ساخت دستگاه های قوی تر تلاش نمود. مارکونی، در نهایت، در ۱۲ دسامبر ۱۹۰۱م موفق شد نخستین پیام را از فراز اقیانوس اطلس، از انگلستان

به کانادا بفرستد و می توان تاریخ واقعی اختراع رادیو را این روز دانست این امر، جایزه نوبل را برای مارکونی در سال ۱۹۰۹م به ارمغان آورد و این مخترعِ ایتالیایی سرانجام در ۲۰ ژوئیه ۱۹۳۷م در ۶۳ سالگی درگذشت. (ر.ک: ۲۰ ژوئیه)

مناسبت ۰۶: درگذشت "فرانِتس کافْکا" نویسنده پوچ گرا و شهیر اهل چکسلواکی (۱۹۲۴م)

شرح مناسبت:

فرانتس کافکا نویسنده معروف چک، در سوم ژوئیه ۱۸۸۳م در خانواده ای یهودی در پراگ پایتخت این کشور به دنیا آمد. پدرش تاجر خشن و سخت گیری بود و کافکا از کودکی از او وحشت داشت. کافکا پس از اتمام تحصیلات مقدماتی از دانشگاه پراگ دکترای حقوق گرفت و پس از آنکه مدتی به کارهای حقوقی مشغول بود راهی پاریس شد. زندگی گذشته کافکا به شدت او را رنج می داد و نفرت عجیبی او را در خود فرو می برد، به طوری که با کمتر کسی دوستی داشت و بدبینی خاصی به مردم پیدا کرده بود. همان زمان که دانشجویی بیش نبود، مطالعه آثار ادبی نویسندگان بزرگ را آغاز نمود و با برخی از نویسندگان عصر آشنایی یافت. وی در طی سال های بعد آثار متعددی به نگارش درآورد و به شهرت رسید. در همه آثار کافکا، زندگی و خصوصیت های روحیش منعکس است، حتی هنگامی که قهرمان داستان، جانوران باشند. کافکا نویسنده بزرگی است که عده ای به خاطر پیشگویی هایش به وی لقب پیامبر داده اند. این پیشگویی ها به ویژه در سال ۱۹۴۵م یعنی بیش از بیست سال پس از مرگ کافکا، بسیاری از روشن فکران را به حیرت انداخت. کافکا جنبه های انکارآمیز و منفی عصر خود و حتی عصر بعد از خود را در وجود

خویش ارائه می دهد. در آثار کافکا دنیایی از پوچی، تناقض، بی هدفی وسرشار از امیدهای واهی به چشم می خورد. مسائل خاص کافکا، از میان اشاره ها، کنایه ها و تمثیل هایی به دست می آید که با احساس ظریفی از طنز آمیخته است. آنچه در زندگی عادی به چشم ما امری طبیعی جلوه می کند، در نوشته های کافکا به صورتی مضحک و پوچ نمایان می گردد. شیوه بیان کافکا به طور برجسته از روشنی و صراحت برخوردار است و به وسیله آن، تلاش آدمی را بر ضد قدرتی بی نام و نشان اما مداوم و حاضر در همه جا نشان می دهد، قدرتی که سرنوشت را تعیین و با هرگونه اقدام بشری مخالفت می کند. وی در اواخر عمر به دلیل بیماری، گوشه گیری اختیار کرد هرچند که در تنهایی بر وسعت فرهنگ خود افزود. کافکا در آخرین لحظات زندگی وصیت کرد که همه آثارش را بسوزانند تا در گمنامی بمیرد ولی هم اکنون همه، کافکا را با آثار مهمی هم چون قصر، دیوار چین، گروه محکومین، مسخ و طبیب دهکده، می شناسند. فرانتس کافکا سرانجام در سوم ژوئن ۱۹۲۴م در چهل و یک سالگی بر اثر ابتلا به سل درگذشت. کافکا تا سی سال پس از مرگ، بر نسل بعد از جنگ جهانی دوم نیز، نفوذ شدیدی داشت.

مناسبت ۰۷: درگذشت "لی دِ فارِسْت" مخترع و صنعت گر برجسته امریکایی (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

لی دِ فارِسْت مخترع امریکایی در ۱۴ اوت ۱۸۷۳م در ایالت آیووا در امریکا به دنیا آمد. وی از دوران تحصیل به کارهای فنی و به ویژه پهنه جدید مخابرات بی سیم علاقه مند بود. فارست پس از چندی، مدرک دکترای خود

را در این رشته گرفته و فعالیت های خود را در زمینه صنایع الکترونیک متمرکز نمود او در سال ۱۹۰۱م، روشی برای تسریع انتقال پیام های بی سیم عرضه داشت که برای اولین بار در انتقال اخبار مربوط به جنگ روس و ژاپن در سال ۱۹۰۴م، مورد استفاده قرارگرفت. اما بزرگ ترین اختراع فارست، تریود یا لوله خلأ بود که برای تولید یا کنترل پیام های برقی که درمدارهای گوناگون الکترونی به کار می رود، مورد استفاده قرار می گیرد و معمولاً آن را لامپ رادیو می نامند. بدون وجود تریود، ساخت رادیو، تلویزیون و ارتباط تلفنی از راه دور امکان پذیر نیست. از این روست که گاه، لی فارِست را به دلیل اختراع تریود، پدر و مخترع رادیو به شمار می آورند. او در طی سال های اولیه قرن بیستم اختراعات متعددی به انجام رساند از جمله اینکه: در سال ۱۹۰۴م، جریان متناوب برق را به جریان مستقیم تبدیل نمود، در سال ۱۹۱۶ یک دستگاه فرستنده رادیویی ساخت و به وسیله آن، به پخش اخبار مبادرت ورزید. وی هم چنین تعبیه ای برای انتقال صوت در فیلم تهیه کرد و بدین طریق در سال ۱۹۲۳م، سینمای ناطق را اختراع کرد. فارست در طول حیات علمی خویش بیش از سی صد اختراع را به ثبت رساند و در بسط و تکمیل تلگراف، بی سیم و تلویزیون و ... از پیشروان به شمار می رفت. لی فارست سرانجام در سوم ژوئن ۱۹۶۱م در هشتاد و هشت سالگی درگذشت.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: مرگ "آلکسی کلود کلرو" ریاضی دان شهیر فرانسوی (۱۷۶۵م)

شرح مناسبت:

آلکسی کلود کلرو، ریاضی دان فرانسوی در ۲۹ ژانویه سال ۱۷۱۳م در شهر پاریس به دنیا آمد.

وی از کودکی دارای هوش و استعداد فراوان بود به طوری که در ده سالگی ریاضیات می خواند و در سیزده سالگی رسالات و مباحثی درباره ریاضی نگاشت. کلرو در شانزده سالگی مقاله ای در ریاضیات نوشت که باعث تعجب بسیار ریاضی دانان گردید. تالیف این رساله، آغاز ترقی علمی او بود که باعث شد، وی به عضویت آکادمی علوم فرانسه انتخاب شود. کلرو از آن پس به طور جدی به کارهای علمی روی آورد و تحقیقات مثمر ثمری را به نتیجه رساند وی راهی برای تعیین و تثبیت شکل زمین از راه آزمایش به دست آورد که نیروی گرانش یا جاذبه زمین را در نقاط مختلف با اندازه گیری زمانِ نوسان آونگ اندازه گیری کرد. کلرو هم چنین در باب حرکات ماه نیز تحقیقات جالبی به عمل آورد. وی تاثیرات کشش جاذبه سیاره زهره بر زمین را نیز حساب کرد و آن را با نیروی جاذبه و کشش ماه مقایسه نمود. آن گاه از تلفیق این نظر با نتایج تحقیقاتی یکی از دانشمندان هم عصر خود، نخستین رقم نسبتاً صحیح را برای جرم سیاره زهره و ماه را به دست آورد. پیروزی بزرگی که نصیب کلرو شد، محاسبه تاثیر جاذبه سیاره مشتری و زحل بر ستارگان دنباله دار بود و پس از محاسبات طولانی، چنین نتیجه گرفت که هر دو سیاره عظیم زحل و مشتری، باعث کندی حرکت ستارگان دنباله دار می شوند. آلکسی کلود کلرو سرانجام در ۴ ژوئن ۱۷۶۵م در ۵۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ناتانیل هاثْورِن" نویسنده برجسته امریکایی (۱۸۰۴م)

شرح مناسبت:

ناتانیل هاثْورْن، داستان نویس امریکایی در ۴ ژوئن سال ۱۸۰۴م در ایالت نیوانگلند امریکا به دنیا آمد. وی

در کودکی یتیم شد و به گوشه نشینی و انزوا روی آورد. با این حال، تمام وقت خود را مصروف مطالعه ادبیات و پرورش قدرت خلاقه در خود نمود. هاثورن از آن پس، در طی سال های متمادی، در مجلات و روزنامه های امریکایی گاهی با نام و زمانی بدون نام، داستان ها و آثار خود را منتشر می کرد. وی تا ۴۶ سالگی همانگونه که خود درباره خویشتن گفته است، گمنام ترین مرد ادبی امریکا به شمار می رفت، اما در آن سال با انتشار کتاب نامه ارغوانی و داغ ننگ، شهرت فراوانی کسب کرد. هاثورن هم چنین پس از انتشار کتاب رب النوع مرمرین کشتزار، بیش از پیش بر شهرت خود افزود. وی با توجه به محیط زندگی و روحیه مذهبی حاکم بر آن، در داستان های کوتاهش به مساله گناه و مقولاتی چون نخوت و خودبینی پرداخت. این مسئله در کتابهای هاثورن نیز تجلی یافته و در اغلب آنها، مبحث گناه را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است به نحوی که به عنوان عالم علم اخلاق شناخته شده است. وی دربیش از یک صد داستان کوتاه و چهار رمان بزرگ خود، دو نکته را مدنظر داشته و تلاش نموده به بهترین صورت به آنها شکل بخشد: اول آن که تیزبینی و قدرت توصیف را تقویت نموده و از نیروی تخیل و القائات شاعرانه و تمثیلات، بهره گرفته است. دوم آنکه در نهایت استادی، مسائل و عناصر اخلاق را در همه مظاهر زندگی مطرح نموده و برجسته می سازد. هاثورن افکار و عقاید اجتماع خود را در آثارش با سبکی انتقادآمیز منعکس

می سـازد و مـدار غـالب آثـار او، بر گرد مبـارزه با تعصب های مـذهبی می چرخـد. وقوع جنگ های داخلی امریکا و بیماری طولانـی او، وی را در سـال هـای آخر عمر از هر نوع فعـالیت ادبی بـاز داشت. بااین حال هاثورن قبل از مرگ، کلیه آثار خود شامـل داستان هـا، نامه های خصوصـی و یادداشت های سـفر و ... را چاپ و منتشـر کرد. او به خاطر نوع داسـتان ها و کمیت آنهـا، از بزرگ ترین نویسـندگان زمـان خـود به شـمار می رفت. ناتانیـل هـاثورن، سـرانجام در ۱۹ مـه ۱۸۶۴م در ۶۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "پیر لوئیس" شاعر و داستان نویس فرانسوی (۱۹۲۵م)

شرح مناسبت:

پیِر لوئیس، ادیب و نویسـنده فرانسوی در دهم دسامبر ۱۸۷۰م در بلژیک به دنیا آمد. وی پس از طی تحصـیلات متوسطه، برای ادامه تحصـیل در رشـته فلسـفه به پاریس رفت و پس از آشـنایی با ادبای آن شهر، مجله ادبی لاکونک را بنیان نهاد. لوئیس از همین زمان نخستین اشـعارش را در این مجله منتشر کرد که مورد تحسین قرار گرفت. وی در سال های بعد آثار متعدد دیگری به نگارش درآورد که با به نمایش درآمدن برخی از آنها، شهرت فراوانی نصیب لوئیس نمود. پیر لوئیس مدتی نیز به کارهای تحقیق و تفسـیر متون پرداخت که بعضـی از آنها را منتشـر کرد و بعضـی را در نامه هایی برای دوسـتان فرسـتاد. وی در اشـعار خود، درخشـان ترین رنـگ و جلای نوشـته های مکاتب زمان را جمع کرده و توجه به زیبایی و قالب را در درجه اول اهمیت قرار داده است. پیِر لوئیس ده سال آخر عمر را در عُزلت گذراند و سرانجام در چهارم ژوئن ۱۹۲۵م، در

۵۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تشکیل اولین دولت سوسیالیستی در فرانسه به ریاست "لئون بلوم" (۱۹۳۶م)

شرح مناسبت:

نظریه سوسیالیسم گرچه در نیمه اول قرن نوزدهم توسط کارل مارکس فیلسوف و نظریه پرداز آلمانی تشریح گردید و طرفدارانی پیدا کرد، با این حال نظریه پردازان دیگری در فرانسه، نقشه هایی برای ایجاد جوامع اشتراکی تهیه کرده بودند. در نهایت نیم قرن پس از مرگ مارکس، در پی پیروزی جبهه خلق فرانسه در انتخابات ماه مه سال ۱۹۳۶م در فرانسه، اولین دولت سوسیالیست این کشور در چهارم ژوئن آن سال شکل گرفت. در این زمان، لئون بلوم، سیاست مدار و نویسنده فرانسوی، نخستین دولت خود را که متشکل از سوسیالیست ها، رادیکال سوسیالیست ها و کمونیست ها بود تشکیل داد و قوانینی را در جهت اصلاح اوضاع کارگری تصویب کرد. علاوه بر آن، بلوم دست به اصلاحات اقتصادی و اجتماعی بسیاری زد که به سبب مخالفت گروه های رقیب و مخالفِ دولت ناکام ماند. بلوم در بعد سیاسی نیز به تفاهم با هیتلر امیدوار بود و در مذاکرات خود با مقامات آلمان، بر پیشنهاد دوستی و نزدیکی دو کشور تاکید نمود. با این حال، پس از شروع جنگ جهانی دوم و سقوط فرانسه، لئون بلوم توسط یک دولت دست نشانده آلمان دستگیر و تا پایان جنگ در زندان آلمان ها به سر برد.

مناسبت ۰۵: تصرف "رُم" پایتخت ایتالیا توسط ارتش متفقین در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

پس از آنکه بنیتو موسولینی رهبری حزب فاشیست ایتالیا و پس از آن، نخست وزیری این کشور را برعهده گرفت، فرمان روای مطلق العنان ایتالیا شد و پادشاه این کشور، درتمام مدت حکومت او، تنها یک نقش تشریفاتی برعهده داشت. با آغاز جنگ جهانی دوم و اتحاد ایتالیا با آلمان، نیروهای دو کشور در جنگ های شمال افریقا در

کنـار یک دیگر با متفقین جنگیدنـد. نیروهای متفقین پس از بیرون رانـدن سـربازان آلمان و ایتالیا از شـمال افریقا، در تابسـتان سال ۱۹۴۴م، به ایتالیا حمله ور شدنـد. مقاومت نیروهای ایتالیایی در برابر متفقین دیری نپایید و شـهر رم پایتخت این کشور در چهارم ژوئن ۱۹۴۴م به تصـرف متفقین درآمـد. در این حال، فرماندهان نظامی ایتالیا که شـکست خود را در جنگ حتمی می دانسـتند، پادشـاه ایتالیـا را به برکنـاری و بـازداشت موسولینی تشویق کردنـد. با برکناری موسولینی از قـدرت، ایتالیا از اتحاد با آلمان دست برداشت و همراه با متفقین به جنگ آلمان شتافت. این مسئله، شکست وسقوط حتمی آلمان را به دنبال آورد.

مناسبت ۰۶: روز استقلال کشور "تونگا" از استعمار انگلستان (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

جزایر تونگا با ۷۵۰ کیلومتر مربع وسـعت در مرکز قاره اقیانوسیه در اقیانوس کبیر و در جنوب جزایر ساموآ و شرق جزایر فیجی واقع شده اند. تونگا متشکل از ۱۶۹ جزیره آتشفشانی و مرجانی است که ۳۶ جزیره آن، قابل سکونت می باشد. جمعیت تونگا ۱۰۰ هزار نفر و از نژاد تونگایی (پُلی نزی) و اکثراً پروتسـتان و دارای زبان رسـمی تونگایی و انگلیسـی می باشند. پایتخت این کشور، نوکوآلوفا و دارای واحـد پول پاآنگا است. جزایر تونگا به تدریـج در قرن هفدهم توسط هلندیان کشف شد و در سال ۱۸۶۲م، در آن حکومت سـلطنتی مشروطه برقرار گردید. تونگا در سال ۱۹۰۰م با حفظ رژیم مشروطه، تحت الحمایه انگلستان شد و سـرانجام در سال ۱۹۷۰م به اسـتقلال رسید. روز ۴ ژوئن به مناسـبت تولـد پادشاه این کشور، به عنوان روز ملی تونگا نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۷: وقوع حادثه کشتار دانشجویان چینی در میدان "تیان آن من" پکن (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۸۶م دانشـجویان ایالت شانگهای چین، طی راهپیمایی و تظاهرات آرام خود، خواهان آزادی مطبوعات و دگرگونی های سیاسـی شدنـد که این تظاهرات، با عکس العمل شدیـد نیروهای امنیتی روبرو شـد و سـرکوب گردید. در پی این حادثه، هویائو بانگ، دبیر کل حزب کمونیست چین، به اتهام حمایت از تظاهرکننـدگان و ترویـج عقایـد غربی از کار برکنار شـد. در مارس ۱۹۸۹م تبّتی ها دست به تظاهرات زدند و علیه فشارهای فرهنگی و محدودیت های مذهبی قیام نمودند و حقوق سیاسی بیشتری درخواست کردنـد. این تظـاهرات نیز بـا واکنش مسـلحانه پلیس روبرو شـد و در طی آن عـده زیادی دسـتگیر و اعـدام شدند. در آوریل ۱۹۸۹م هم زمان با مرگ هویائوبانگ، هزاران تن از دانشجویان چینی در

میدان "تیان آن مَن" که به معنی صلح آسمانی است، گرد آمده و خواستار فضای باز سیاسی، توقف ارتشاء و فساد اداری، آزادی های اجتماعی و سیاسی، دگرگونی در حزب کمونیست و کاهش قدرت این حزب، افزایش قدرت مجلس و انتخابی بودن نمایندگان آن شدند. علی رغم هشدار دولت، تظاهرات دانشجویان چندین روز ادامه یافت. به دنبال اجتماع چند روزه دانشجویان، صدها هزار کارگر و شهروند پکنی به پشتیبانی از دانشجویان و خواسته های آنان به پا خاستند و مسیر خیابان ها و راه ها و معابر را بستند تا از حمله پلیس به دانشجویان جلوگیری کنند. عین همین تظاهرات در دیگر شهرهای مهم چین نیز به وجود آمد تا اینکه در روز چهارم ژوئن ۱۹۸۹م حمله شدید و کوبنده نیروهای امنیتی علیه تظاهرکنندگان آغاز گردید. در نهایت، با کشته شدن صدها تن و بر جای ماندن هزاران زخمی، تظاهرات سرکوب شد و رهبر شورشیان و مهره های اصلی تظاهرات دستگیر و محاکمه شدند. مقابله شدید دولت چین با دانشجویان و کشتار آن ها، بهانه لازم را به دست دولت های غربی داد تا با تبلیغات گسترده علیه پکن و متهم کردن این دولت به نقض حقوق بشر، چین را تحت فشار قرار دهند.

مناسبت ۰۸: روز جهانی حمایت از کودکان قربانی خشونت

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: تولد "آدام اسمیت" اقتصاددان و نظریه پرداز معروف انگلیسی (۱۷۲۳م)

شرح مناسبت:

آدام اسمیت، اقتصاددان و فیلسوف انگلیسی در پنجم ژوئن ۱۷۲۳م در اسکاتلند به دنیا آمد و تحصیلات خود را در رشته اقتصاد به پایان برد. وی پس از اتمام تحصیلات، به مقام استادی در دانشگاه گلاسکو رسید و به تدریس منطق، فلسفه و اخلاق پرداخت. اسمیت هم زمان به تحقیق پیرامون فلسفه و اقتصاد مشغول شد تا این که در سال ۱۷۵۹م کتب فلسفه اخلاق و عواطف اخلاقی را منتشر نمود. بدین ترتیب، فلسفه خویش را که عبارت از حکم فرمایی رحم و انصاف و مهربانی در جامعه بود، بیان کرد و همدردی را اساس همه عواطف اخلاقی معرفی نمود. کتاب های اخلاقی او که بنیادهای تازه و محکمی برای اخلاق می گذاشت، وی را سخت مشهور کرد. اسمیت در سال های بعد راهی فرانسه شد و با متفکران و شخصیت های بزرگی آشنایی یافت. وی در سال ۱۷۶۶م به اسکاتلند بازگشت و ده سال در انزوا و تفکر به سر برد که محصول این دوره، کتابی با نام تحقیق در ماهیت و علل ثروت ملل بود. این کتاب معتبر که سرچشمه اصلی علم اقتصاد سیاسی زمان نویسنده و پس از آن بود و مبنای محکم و استواری در ادبیات انگلیس به شمار می آید، آدام اسمیت را در دنیا مشهور ساخت. مضمون اصلی کتاب بزرگ اسمیت، حاکی از این است که پیشرفت هر ملت با وجود آزادی ابتکار شخصی در چهارچوب قوانین، بهتر تضمین می شود و آزادی ذوق و قریحه فردی در محدوده قانون، بهترین راه پیشرفت قومی است. کتاب ثروت ملل، نقشی اساسی در تفهیم

این واقعیت به جهانیان داشت که اقتصاد، دانشی مستقل و جداگانه است. اسمیت در این کتاب کوشید با تجزیه و تحلیل عقاید اقتصادی، اقتصاد سیاسی را به مرز حل مسائل اجتماعی بکشاند. شعارهایی چون نظام ساده و نظام آسان، برگرفته از عقاید اوست. در حقیقت، وی در این تلاش بود که به اقتصادْ جنبه علمی دهد و کوشش وی جهت روشن ساختن این مطلب که چگونه ثروت ملتی افزایش می یابد و به چه طریق توزیع می شود، هنوز هم از مسائل مهم اقتصاد سیاسی است. هرچند در حال حاضر، بسیاری از تئوری های اسمیت کنار گذاشته شده است، ولی باز هم معروف ترین کتاب در زمینه علم اقتصاد، همین کتاب بود و مطالعه آن برای اقتصاددانان سیاسی ضروری است، چرا که این کتاب را پیشرو پیدایش علم نوین اقتصاد سیاسی می دانند. اسمیت بیش از فلسفه، به اقتصاد دلبستگی داشت و از این جهت، عقایدش در مورد فلسفه محدود است. وی مدتی قبل از مرگ، دستور داد کلیه نُسخ خطی آثارش را به جز چند مقاله پراکنده بسوازنند، با این حال، کتاب های او، بارها به زبان های زنده دنیا ترجمه شده است. آدام اسمیت سرانجام در ۱۷ ژوئیه ۱۷۹۰م در شصت و هفت سالگی در ادینبورو اسکاتلند درگذشت.

مناسبت ۰۲: پرواز بالن برای اولین بار (۱۷۸۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تقسیم آلمان به چهار منطقه بین متفقین در پایان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

هرچند جنگ دوم جهانی مانند جنگ اول، نقشه اروپا و جهان را تغییر نداد ولی نتایج آن از نظر تقسیم جهان به دو قطب سیاسی و اقتصادی، عمیق تر از جنگ اول جهانی بود. در پایان جنگ جهانی اول، کشورهای جدیدی از درون امپراتوری های بزرگ آن زمان پا به عرصه وجود نهادند و سه امپراتوری بزرگ آن زمان به سه کشور کوچک تر آلمان، اتریش و ترکیه تبدیل شدند. ولی در پایان جنگ دوم جهانی، کشورهای اروپایی با تغییراتی در مرزهای بعضی از آنها، بر جای ماندند و فقط رژیم حاکم بر آنها تغییر یافت که در واقع نوعی اشغال این کشورها بدون حضور علنی قوای کشور فاتح بود. مهم ترین تغییر در وضع اروپا، در بزرگ ترین کشور مغلوب این جنگ یعنی آلمان پدید آمد. اتریش و چکسلواکی که در سال های قبل از جنگ، تحت سلطه آلمان درآمده و ضمیمه خاک آن کشور شده بودند، استقلال خود را باز یافتند. پروس شرقی و قسمتی از خاک اصلی آلمان در شرق این کشور که بیش از یک صد هزار کیلومتر مربع از خاک آلمان را تشکیل می داد ضمیمه لهستان شد و در عوض، شوروی یک صد و هشتاد هزار کیلومتر مربع از اراضی شرقی لهستان و قسمتی از ایالت پروس شرقی آلمان را تصاحب کرد. باقی مانده خاک آلمان به چهار منطقه اشغالی بین کشورهای پیروز جنگ، یعنی شوروی، امریکا، انگلیس و فرانسه تقسیم شد که سه بخش اشغالی کشورهای غربی بعداً به هم پیوستند و آلمان به دو کشور جداگانه با دو حکومت متفاوت

و متخاصم شامل آلمان شرقی با ۱۰۸ هزار کیلومتر وسعت و آلمان غربی با ۲۴۸ هزار کیلومتر مربع مساحت تقسیم گردید. هم چنین چند سال بعد با تقسیم برلین، پایتخت آلمان به دو قسمت شرقی و غربی، دیوار برلین نیز ساخته شد که تا سال های پایانی دهه ۱۹۸۰م پابرجا بود.

مناسبت ۰۴: اعلام طرح "جورج مارشال" وزیر امورخارجه امریکا (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

طرح مارشال یکی از مهم ترین طرح های اقتصادی امریکا بعد از جنگ جهانی دوم است که به نام طراح آن، جورج مارشال، وزیر امور خارجه امریکا در دوران ریاست جمهوری هاری ترومن نام گذاری شده است. به دنبال ارائه دکترین ترومن معروف به طرح دربرگیری در ۱۲ مارس ۱۹۴۷م مبنی بر ارسال کمک های اقتصادی و نظامی امریکا به کشورهای مورد تهدید، جورج مارشال، وزیر امور خارجه امریکا در پنجم ژوئن ۱۹۴۷م طرحی برای نفوذ در کشورهای اروپایی ارائه داد که بعدها به طرح مارشال معروف شد. این طرح، کمک های مالی و اقتصادی بلاعوض امریکا را به حکومت های نیازمند تصریح می کرد، لیکن عملاً گامی در جهت استثمار کشورها و انقیاد دولت ها از طریق ایجاد وابستگی های اقتصادی و سپس سیاسی بود. جورج مارشال در این روز عنوان کرد: اگر کشورهای اروپایی مبادرت به ایجاد یک برنامه بازسازی اقتصادی کنند، ایالات متحده در اجرای این برنامه، کمک مالی در اختیار این کشورها قرار خواهد داد. این سخنان که در حقیقتْ ارائه دیدگاه های اقتصادی دولت امریکا نسبت به قاره اروپا محسوب می شد با استقبال دولت های جنگ زده و خسارت دیده اروپایی مواجه گردید. کشورهای مورد نظر بلافاصله در پاریس طرحی را به مورد اجرا گذاشتند که کنگره

امریکا نیز با تخصیص این اعتبارات موافقت کرد. طرح مارشال ابتدا شامل شوروی و کشورهای اروپای شرقی هم می شد، ولی دولت شوروی حاضر به قبول شرایط این کمک نشد و کشورهای اروپای شرقی را نیز از پذیرفتن آن منع کرد. از این پس در عرض چهار سال، بیش از ۱۴ میلیارد دلار در اختیار دولت های استقبال کننده از این طرح امریکایی قرار گرفت که در این میانْ تنها سهم فرانسه و انگلستان در حدود شش میلیارد دلار بود. دولت امریکا توانست در ازای اعطای این کمک ها امتیازات مورد نظر خود را که انگیزه اصلی در ارائه این طرح اقتصادی بود از دولت های اروپایی کسب کند و آن ها را تا سرحد امکان به خود وابسته سازد. دکترین جورج مارشال هم چون دکترین ترومن، گام موثر امریکا در دهه ۱۹۴۰م برای نفوذ در کشورهای اروپایی بود و همین دو طرح بود که در آینده، زمینه اتحاد دسته جمعی دولت های غرب اروپا را در زیر چتر سلطه سیاسی و نظامی امریکا فراهم آورد. هم چنین پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو نیز که به دنبال اجرای این طرح منعقد شد، حضور نظامی امریکا را در اروپا تثبیت کرد.

مناسبت ۰۵: آغاز سومین جنگ اعراب و اسرائیل معروف به جنگ شش روزه (۱۹۶۷م)

شرح مناسبت:

سومین جنگ اعراب و اسرائیل، روز پنجم ژوئن سال ۱۹۶۷م با حمله غافل گیرانه رژیم صهیونیستی به فرودگاه ها و تاسیسات نظامی مصر و سوریه و اردن آغاز شد. جنگ های غافل گیر کننده معمولاً در نخستین ساعات بامداد و در تاریکی شب آغاز می شود ولی اسرائیلی ها حملات هوایی خود را در حدود ساعت ۸/۵ صبح روز پنجم ژوئن که هوا کاملاً روشن

بود آغـاز کردنـد. انتخـاب این سـاعت برای حمله، خود یک عامل غافل گیر کننـده بود زیرا مصـری ها و متحـدین آنها انتظار آغاز حمله ای را از طرف صهیونیست ها نداشتند. به علاوه اسرائیلی ها می خواستند در روشنایی روز کاملاً هدف های خود را در روی زمین ببیننـد و دقیقاً آنها را منهـدم کننـد. هدف رژیم صـهیونیستی از این حمله، انهدام نیروی هوایی سه کشور عربی، قبـل از آغاز عملیات زمینی آنان علیه این رژیم بود. در نتیجه، در این روز، ۳۴۰ هواپیمای جنگی مصر، سوریه و اردن در روی زمیـن منهـدم شدنـد و مجمـوعه این انهـدام هـا در پایـان روز دوم به ۴۱۶ فرونـد رسـید. قبـل از شـروع سومین جنگ اعراب و اسـرائیل، جمال عبدالناصـر، رئیس جمهور مصر با بستن خلیج عقبه بر روی کشتی های اسرائیلی و نیز انعقاد پیمان اتحاد نظامی با سوریه و اردن بهانه لازم را برای شروع جنگ به دست رژیم صهیونیستی داده بود. ناصر هم چنین از نیروی ناظر سازمان ملل متحد که پس از جنگ سوئز در سال ۱۹۵۶م بین نیروهای مصر و اسرائیلی و صحرای سینا حایل شده بودند خواست که از این منطقه خارج شونـد و رژیم صـهیونیستی، این اقـدام را به عنوان تدارک آغاز حمله ای علیه خود تعبیر نمود. رژیم صـهیونیستی بعـدها ادعـا کرد که ناصـر پس از امضـای پیمـان اتحـاد نظـامی بـا سوریه و اردن، آغاز حمله غافل گیرانه ای را علیه این رژیم تـدارک می دیـد. آنان هم چنین عملیات نظامی خود را علیه کشورهای عربی، تدافعی و برای پیش گیری از حمله آنان توجیه نمودند. پیشروی نیروهای اسرائیل در

صحرای سینا ساعتی پس از شروع عملیات نیروی هوایی این رژیم آغاز شد و نیروهای مصر که از پشتیبانی هوایی محروم مانده بودند با تلفات سنگینی عقب نشینی اختیار کردند. نیروهای اسرائیلی هم زمان با عملیات سینا با نیروهای اردن و سوریه نیز درگیر شدند. در این زمان، الجزایر، عراق، سودان، کویت و یمن هم به رژیم صهیونیستی اعلان جنگ دادند ولی عملاً در جنگ شرکت نکردند. جنگ ژوئن ۱۹۶۷ اعراب و اسرائیل را می توان یکی از سریع ترین جنگ های تاریخ به شمار آورد؛ زیرا رژیم صهیونیستی در پایان دومین روز جنگ در جبهه غرب، صحرای سینا را پشت سر گذاشت و به کانال سوئز رسید. هم چنین آنان توانستند در جبهه شرق، نیروهای سوریه و اردن را به عقب برانند و ارتفاعات جولان، شهر بیت المقدس و قسمت اعظم اراضی غرب رودخانه اردن را به تصرف خود درآوردند. در روز سوم جنگ که رژیم صهیونیستی به اهداف عمده خود در عملیات نظامی دست یافته بود، شورای امنیت سازمان ملل به صدور قطعنامه ای درباره آتش بس بین نیروهای متخاصم مبادرت نمود، ولی اسرائیل بی اعتنا به این قطعنامه، جنگ را تا روز دهم ژوئن ۱۹۶۷م ادامه داد و پیش از صدور فرمان آتش بس، تمام ساحل شرقی کانال سوئز، ساحل غربی رود اردن، ارتفاعات جولان و قسمتی از خاک سوریه را به تصرف خود درآورد. در نتیجه سومین جنگ اعراب و اسرائیل که به جنگ شش روزه معروف شده است، تمام شهر بیت المقدس به تصرف رژیم صهیونیستی درآمد و پایتخت اسرائیل از تل آویو به این شهر که صهیونیست ها آن

را اورشلیم می خواندند، انتقال یافت. این جنگ و عواقب ناگوار آن برای اعراب به موقعیت داخلی و خارجی جمال عبدالناصر لطمه شدیدی وارد ساخت و ناصر با اینکه تا زمان مرگ ناگهانی خود در سال ۱۹۷۰م در مقام ریاست جمهوری مصر باقی ماند، اما دیگر موقعیت و اعتبار گذشته خود را باز نیافت.

مناسبت ۰۶: روز جهانی محیط زیست (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

با توجه به مسائل مربوط به آلودگی محیط زیست در جهان و نیاز به برنامه سراسری جهانی به منظور حفاظت محیط زیست برای نسل های آینده بشر و دیگر موجودات جاندار، در پنجم ژوئن ۱۹۷۲م برای نخستین بار، کنفرانس بین المللی محیط زیست با شرکت نمایندگان ۱۱۳ کشور و با شعار تنها یک زمین وجود دارد، در استکهلم پایتخت سوئد برگزار شد. از اهداف اساسی این کنفرانس، برنامه ریزی به منظور احداث مراکز مسکونی با توجه به حفظ محیط زیست؛ تعیین، تشخیص و کنترل مواد آلاینده محیط زیست و حفاظت از محیط زندگی برای نسل های آینده بود. حاصل این کنفرانس، ایجاد یک سازمان جدید بین المللی برای حفظ محیط زیست و جلوگیری از تخلیه مواد آلاینده در اقیانوس ها، دریاها و محدود کردن ساخت واستفاده از مواد شیمیایی بود. از سوی دیگر، کنفرانس استکهلم در واقع نقطه آغاز بین المللی شدن روند حفظ محیط زیست بود. پس از آن نیز کشورهای مختلف، برنامه های گوناگونی را برای کاستن از آلودگی های محیط زیست مورد مطالعه قرار دادند. از آن پس روز پنجم ژوئن (برابر با ۱۵ خرداد) به عنوان روز جهانی محیط زیست عنوان گردید. این روز بهانه ای است برای جلوگیری از روند روز افزون آلودگی محیط زیست

که می تواند در آینده، مشکلاتی جدی برای بشریت ایجاد کند. از این رو باید برنامه ای جهانی برای حفظ و نگهداری محیط زیست اعمال شود که هم مسئولیت پذیری کل جهان را در بربگیرد و هم تمامی کشورها و آحاد مردم احساس تکلیف و وظیفه کنند. هم چنین به منظور اِعمال یک سیاست جهانی برای محیط زیست باید ضوابط و مقررات و قواعد اجرایی و حقوقی وجود داشته باشد. به طور کلی همکاری و هماهنگی های دو جانبه و چند جانبه بین کشورها، مقدمه ای است برای برپایی و برقراری ضوابط پایدار جهت حفظ محیط زیست که بر اساس منافع ملی و منطقه ای باشد.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی محیط زیست

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أماطَ عَن طَریقِ المُسلِمینَ مایُؤذِیهِم، کَتَبَ اللَّهُ لَهُ أجرَ قِراءَهَ أربَعمِائهِ آیهٍ کُلُّ حَرفٍ مِنها بِعَشرِ حَسَناتٍ

ترجمه:

هرکس چیز آزار دهنده ای را از راه مسلمانان بردارد، خداوند پاداش قرائت چهارصد آیه را، که برای هر آیه ده حسنه است، در نامه اعمال او می نویسد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۵۰.

زیر عنوان:

روز جهانی محیط زیست

متن:

امام علی علیه السلام: لاتُؤوا التُّرابَ خَلفَ البابِ فَإنَّهُ مَأوَی الشَّیاطینِ

ترجمه:

خاکروبه را پشت در منزل نریزید؛ زیرا جایگاه شیاطین(و میکرب) است

آدرس:

علل الشرائع، ج ۲، ص ۵۸۳.

زیر عنوان:

روز جهانی محیط زیست

متن:

امام صادق علیه السلام: لاتَطیبُ السُّکنی إلّا بِثَلاثٍ: الهَواءِ الطَّیِّبِ و الماءِ الغَزیرِ العَذبِ و الأرضِ الخَوّارَهِ

ترجمه:

سه چیز زندگی را خوش می کند: هوای پاک، آب فراوان گوارا، زمین نرم و سست (آماده زراعت)

آدرس:

تحف العقول، ص ۳۲۰.

زیر عنوان:

روز جهانی محیط زیست

متن:

امام صادق علیه السلام: لاتُفسِدْ عَلَی القَومِ ماءَهُم

ترجمه:

آب مورد نیاز مردم را آلوده نکن

آدرس:

الکافی، ج ۳،

ص ۶۵.

زیر عنوان:

روز جهانی محیط زیست

متن:

امام صادق علیه السلام: لَقَد کانَ عَلیُّ بنُ الحُسَینِ علیهما السلام یَمُرُّ عَلَی المَدَرَهِ فی وَسَطِ الطَّریقِ فَینزِلُ عَن دابَّتِهِ حَتّی یُنَحِّیَها بِیَدِهِ عَنِ الطَّریقِ

ترجمه:

امام سجّادعلیه السلام هرگاه در میان راه به کلوخی بر می خورد، از مرکب پیاده می شد و با دستش آن را از راه دور می کرد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۵۰.

مناسبت ۰۷: استقلال مجمع الجزایر سیشل از انگلستان (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری سیشل با ۴۵۵ کیلومتر مربع مساحت متشکل از چندین جزیره در شرق سواحل افریقا در اقیانوس هند و در نزدیکی ماداگاسکار واقع شده است. سیشل با ۹۲ جزیره، دارای جمعیتی در حدود ۸۲ هزار نفر است که بیشتر جمعیت آن را، مردم دو رگه سفید و سیاه که ۹۰ درصد آن ها کاتولیک مذهب هستند، تشکیل داده است. زبان رسمی در سیشل، انگلیسی و فرانسوی؛ پایتخت آن بندر ویکتوریا و واحد پول آن روپیه سیشل است. در طی سال های دهه ۱۹۶۰، موج استقلال طلبی در این جزایر بالا گرفت تا سرانجام در ۱۹۷۰ سیشل به خودمختاری دست یافت. این مبارزات طی سال های بعد فزونی یافت تا این که در ۲۸ ژوئن سال ۱۹۷۶م، انگلستان به سیشل استقلال داد و کشور به صورت جمهوری درآمد. یک سال بعد از استقلال سیشل، حزب متحد مردم، قدرت را در اختیار گرفت و از سال ۱۹۷۷ تاکنون ریاست حکومت بر عهده "فرانس آلبر رنه" می باشد. در سال های پایانی قرن بیستم به علت اعتراضات مردمی، نظام چند حزبی پذیرفته شد و تعداد نمایندگانِ تنها مجلس قانون گزاری به ۳۴ نفر افزایش یافت. ۵ ژوئن به عنوان روز آزادی، روز ملی این کشور

به حساب می آید.

مناسبت ۰۸: روز ملی "دانمارک"

شرح مناسبت:

کشور دانمـارک در شـمال اروپا بین دریای بالتیک و دریای شـمال قرار گرفته است. نخستین ساکنان دانمارک در هزاره های قبل از میلاد مسـیح(ع) در این منطقه زندگی می کردند. این سرزمین در اولین هزاره بعد از میلاد، منشأ بسیاری از تهاجمات به منطقه غرب اروپا بود و در زمان های مختلف، کشورهای انگلسـتان، سوئد، نروژ و ایسلند را تحت کنترل درآورد. در نیمه دوم قرن نوزدهم و نیمه نخست قرن بیسـتم، دامنه قـدرت و حـاکمیت دانمـارک محـدود شـد. این کشور در جنـگ جهانی اول بی طرف مانـد اما در طول جنگ جهانی دوم در اشـغال آلمان نازی قرار داشت. مجمع الجزایر فارو و جزیره گرویْنْلَند در اقیانوس اطلس، همچنان جزئی از دانمارک به حساب می آیند. مساحت دانمارک ۴۳/۰۹۴ کیلومتر مربع و جمعیت آن ۵/۳۰۰/۰۰۰ نفر می باشـد. پیش بینی جمعیت دانمـارک تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۵/۲ میلیون نفر است. میزان جمعیت این کشور اروپـایی تقریباً ثابت است. پایتخت دانمارک، کپنهاگ و واحـد پول آن کرون است. حـدود ۹۰ درصد مردم دانمارک پیرو مذهب پروتسـتان بوده و اکثریت آنها ملیت دانمارکی دارند و از نژاد سـفید اروپایی هستند. زبان رسمی مردم، دانمارکی است. از نظر اقتصادی، دانمـارک یکی از کشورهای ثروت منـد اروپایی به شـمار می آیـد. اورهوس، اودنسه و اولبورگ از شـهرهای مهم این کشور هسـتند. حکومت دانمارک مشـروطه سلطنتی با یک مجلس قانون گزاری می باشد. این کشور دارای دو روز ملی می باشد که یکی ۵ ژوئن و دیگری ۱۶ آوریل است.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: محاصره بیت المقدس توسط صلیبی ها (۱۰۹۹م)

شرح مناسبت:

بعد از اجلاسیه کِلِرمون در ۲۸ نوامبر ۱۰۹۵ و سرآغاز جنگ های صلیبی، نیروی عظیمی از

مسیحیان، طبق وعده صاحبان کلیسا، برای خشنودی خدا، آمرزش گناهان خود و نیز آزادی بیت المقدس به راه افتاده و با گذر از شهرها و مناطق مختلف به سوی "سرزمین مقدس" به پیش رفتند. آنها در مسیر خود، از یک طرف به جمع نیرو و تدارکات مالی و نظامی لشکر توجه داشتند و از سوی دیگر، با استفاده از اختلافات درونی مسلمانان، قراردادهایی با بعضی از امیران دول اسلامی برای دریافت کمک، منعقد نمودند. سرانجام سپاهیان صلیبی پس از چهار سال راهپیمایی به قصد تصرف سرزمین های شام، در ۶ ژوئن ۱۰۹۹م بیت المقدس را محاصره کرده و سرانجام در نیمه ژوئیه همان سال، این شهر را به تصرف خود درآوردند. البته مسلمانان، چاه هایِ آب اطراف شهر را مسموم نموده و یا پُر کرده بودند. اما صلیبیون با کمک برج های بلند چوبی که ساخته بودند، وارد شهر شدند و به هرگونه جنایتی که توانستند، دست زدند که قتل، غارت اموال، آتش زدن اماکن، ویرانی و تخریب، بخشی از آن بود. صلیبی ها هر که را یافتند، حتی کودکان شیرخواره را یا در آتش سوزاندند و یا با شمشیر کشتند. در این میانه نه مسجد و نه کنیسه محل امنی به حساب نمی آمد. به صورتی که مورخان نگاشته اند، در اولین روز تصرف این شهر، بیش از ۱۲ هزار نفر کشته شدند و به این ترتیب اولین مرحله از جنگ های صلیبی به پایان رسید.

مناسبت ۰۲: تولد "ادواردْ راسْ" مستشرق معروف انگلیسی (۱۸۷۱م) (ر.ک: ۲۳ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "توماس مان" نویسنده برجسته آلمانی (۱۸۷۵م) (ر.ک: ۱۲ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "احمد سوکارنو" بانی استقلال اندونزی (۱۹۰۱م) (ر.ک: ۲۰ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "یوان چه کای" سیاست مدار و امپراتور سابق چین (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

یوان چه کای، سیاست مدار و امپراتور چین، در اواسط قرن نوزدهم در چین به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود وارد دربار امپراتوری چین شد و طی سال های بعد مدارج ترقی را طی نمود تا اینکه در جریان انقلاب چین به عنوان نماینده امپراتور و رئیس دولت وقت برگزیده شد. یوان چه کای که از طرف دربار مامور مذاکره با انقلابیون جمهوری خواه به رهبری سون یات سن بود، نتوانست نظر آنان را در انقراض امپراتوری چین و تأسیس جمهوری برگرداند. بنابراین به پیشنهاد او، درباریان چاره ای جز تسلیم و رضا نیافتند و در ۱۲ فوریه ۱۹۱۲م، دوران حکومت ۲۶۷ ساله خاندان منچو، با اعلام رژیم جمهوری به پایان رسید. اما سون یات سن برای اداره امور کشور پهناوری که از یوان چه کای و خاندان منچو تحویل گرفته بود تجربه و نیروی کارآمد کافی نداشت. ناتوانی سون یات سن در اداره امور و مشکلاتی که بیشتر ناشی از کارشکنی و عدم

همکاری عوامل حکومت پیشین بود به تدریج از اعتبار و جذبه مردی که پدر انقلاب چین لقب گرفته بود کاست و میدان را برای عوام فریبی یوان چه کای باز گذاشت. یوان چه کای که مردی مکار و زیرک بود از روزی که خاندان سلطنتی منچو را به تسلیم در برابر انقلابیون راضی کرد و موجبات انتقال مسالمت آمیز قدرت را فراهم ساخت، در فکر حکومت بود. وی حتی خانواده امپراتور را هم قانع کرده بود که جمهوریْ یک مرحله گذرا است و بامشکلاتی که سون یات سن و یارانش در

پیش خواهند داشت، زمینه برای استقرار مجدد حکومت سلطنتی فراهم خواهد شد. این پیش بینی درباره مشکلاتْ درست از آب درآمد ولی یوان چه کای که خود در ایجاد مشکلات دست داشت به جای آنکه زمینه را برای بازگشت خاندان منچو فراهم کند، موجبات حکومت خود را فراهم آورد. به موازات تضعیف موقعیت سون یات سن و افزایش نارضایتی مردم، یوان چه کای که خود را مردی مصلح و توانا معرفی کرده بود به تدریج مورد توجه مردم قرار گرفت و با نامزد کردن خود برای ریاست جمهوری، در روز هفتم اکتبر ۱۹۱۳م در انتخابات ریاست جمهوری بر سون یات سن فائق آمد. اما یوان چه کای فقط به عنوان ریاست جمهوری و اختیارات محدود آن قانع نبود و او که تجملات دربار را دیده بود، آرزوی بازگشت آن دوران را در سر می پروراند. اما برای خود، نه برای خاندان منچو. یوان چه کای برای تحقق بخشیدن به این هدف، در ابتدا قدرت های خارجی را با خود همراه کرد و با تفرقه افکنی در میان طرفداران سون یات سن، به تقویت نیروهای مسلح چین پرداخت. در این میان با بروز نشانه های دیکتاتوری یوان چه کای، طرفداران سون یات سن در قالب حزب کومین تانْگ با حکومت وی به مخالفت برخاستند و از این زمان، درگیری های داخلی آغاز شد. در همین هنگام، با آغاز جنگ جهانی اول و حمله ژاپن به چین، نیروهای چین از ژاپن شکست خورده و به موجب قرارداد صلح بین دو طرف، ژاپن اجازه هرگونه مداخله در چین را به دست آورد. این امر خشم مردم چین را

نسبت به یوان چه کای فزونی بخشید و توجه آنان را بار دیگر به سون یات سن منعطف نمود. یوان چه کای در چنین وضع نامساعدی، دست به کار احمقانه ای زد و در اواخر سال ۱۹۱۵م خود را امپراتور چین خواند. ولی این کار دیوانه وار که یوان چه کای برای فرو نشاندن خشم مردم یا دهن کجی به حکومت انقلابی و یا برای تحقق بخشیدن به آرزویی که دیگر فرصتی برای دست یافتن به آن نداشت، به آن دست زده بود، نتیجه ای جز طغیان و خشم عمومی به بار نیاورد و موقعیت او را به شدت متزلزل ساخت. اما این امپراتوری چندان دوامی نیاورد و یوان چه کای چند ماه بعد در ششم ژوئن ۱۹۱۶م به طور ناگهانی درگذشت. پس از یوان چه کای، در حالی که اوضاع بسیار دگرگون بود، سون یات سن بار دیگر بر مسند قدرت تکیه زد.

مناسبت ۰۶: آغاز حمله بزرگ متفقین علیه آلمان نازی با گشایش جبهه دوم در فرانسه (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

یکی از حوادث مهم و مؤثر در جریان جنگ جهانی دوم و نتیجه آن، گشودن جبهه دوم توسط متفقین، علیه نیروهای آلمان نازی بود. سحرگاه روز ششم ژوئن سال ۱۹۴۴م، با پیاده شدن نخستین واحدهای سربازان امریکایی، انگلیسی و کانادایی به فرماندهی ژنرال آیزنهاور در سواحل فرانسه، جبهه دوم جنگ در اروپا گشوده شد. قبل از پیاده شدن این نیروها، ۲۴۰۰ هواپیمای بمب افکن امریکایی و انگلیسی، مواضع نیروهای آلمانی و خطوط ارتباطی آن ها را در طول سواحل فرانسه و پشت جبهه را بمباران کردند و یک هزار هواپیمای حمل و نقل نیز در بامداد این روز ده ها هزار چتر باز در طول ساحل فرو ریختند. تعداد نیروهای

متفقین که درطول ماه ژوئن در سواحل شمالی فرانسه پیاده شدند ازدو میلیون و هشت صد هزار نفر تجاوز می کرد. هم چنین در این عملیات بزرگ، چهار هزار کشتی، ۶۰۰ ناوشکن و ده هزار هواپیما در اختیار متفقین بود. با پیشروی سریع نیروهای متفقین در این جبهه، نیروهای آلمانی شکست های متعددی خوردند. هم چنین با پیاده شدن نیروهای متفقین درجنوب فرانسه و بلژیک، آزادی شهرهای پاریس و بروکسل و ...، و نیز قیام مسلحانه مردم مناطق تحت اشغال آلمان و پیوستن آن ها به متفقین، در نهایت با ورود نیروهای متفقین به خاک آلمان، ضربات کوبنده ای بر نازی ها وارد آمد که توان برخاستن را از آن ها گرفت. این عملیات گرچه یکی از وسیع ترین حملاتی بود که تاریخ به خود دیده است و موفقیت متفقین نشانگر تدارک وسیع و برنامه ریزی دقیق آنهاست، اما از سوی دیگر عدم حضور مارشال رومل فرمانده نیروهای آلمانی، دخالت مستقیم هیتلر و ارائه نقشه های جنگی فاقد اندیشه نظامی، باعث شد تا علی رغم مقاومت پراکنده نیروهای آلمان، شکست ارتش نازی در این جبهه و در نتیجه، در کل جنگ رقم خورد.

مناسبت ۰۷: فرود آمدن اولین سفینه فضایی بدون سرنشین بر سطح ماه (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

با شدت گرفتن رقابت فضایی بین امریکا و شوروی برای گردش به دور زمین، از سال ۱۹۶۶م، دور تازه ای از این مسابقه برای تسخیر فضا برای دستیابی به کره ماه آغاز شد. در این میان در ابتدا نخستین سفینه فضایی شوروی در چهارم آوریل ۱۹۶۶م به دور ماه گردش کرد و عکس هایی از کره ماه به زمین ارسال نمود. این مسئله باعث بیشتر شدن رقابت دو ابرقدرت شد تا

اینکه دو ماه بعد، در ششم ژوئن ۱۹۶۶م یک سفینه امریکایی بدون سرنشین، برای اولین بار بر روی کره ماه فرود آمد و اطلاعاتی از سطح آن به زمین مخابره کرد. با اینکه از آغاز عصر تسخیر فضا، تقدم فناوری با روس ها بود، ولی از سال ۱۹۶۸م به بعد، امریکایی ها به طور محسوسی در این مسابقه پیش افتادند به طوری که در ۲۱ ژوئیه ۱۹۶۹م برای اولین بار، یک امریکایی بر روی کره ماه فرود آمد و در آن راهپیمایی کرد.

مناسبت ۰۸: حمله نیروهای رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان و اشغال این منطقه (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

پس از امضای قرارداد ننگین کمپ دیوید توسط انورسادات رئیس جمهوری معدوم مصر، این کشور در میان هم پیمانان خود و به ویژه کشورهای عربی منزوی شد و ترور سادات نیز تا سال های بعد از این انزوا نکاست. هم چنین امضای این قرارداد باعث ایجاد تفرقه و اختلافات در بین کشورهای عرب گردید. ادامه این اختلاف و نیز اوضاع بحرانی لبنان، اسرائیل را به عملیات تجاوزکارانه جدیدی در منطقه تشویق کرد. در نتیجه نیروهای رژیم نژادپرست اسرائیل در روز ششم ژوئن ۱۹۸۲م، به این بهانه که لبنان به مرز عملیات تروریستی علیه اسرائیل تبدیل شده و امنیت رژیم اشغال گر قدس را به خطر انداخته است،به آن کشور حمله بردند. هم چنین در این روز اردوگاه های فلسطینی ها در بیروت که در محاصره نیروهای اسرائیلی قرار گرفته بود مورد حمله فالانژهای مسیحی لبنان قرار گرفت. قتل عام صدها زن و مرد و کودک فلسطینی در این اردوگاه ها، موجی از خشم و نفرت عمومی در جهان به راه انداخت. در این میان، واحدهای مسلح سازمان آزادی بخش فلسطین، برای

اینکه بهانه ای به دست اسرائیلی ها ندهند بیروت را تخلیه کردند و مقر این سازمان از بیروت به تونس انتقال یافت. با وجود این، نیروهای متجاوز اسرائیلی تا سال ۱۹۸۵م در بیروت ماندند و پس ازتخلیه بیروت، در جنوب لبنان مستقر شدند. در طول سالیان حضور نیروهای رژیم صهیونیستی، حملات پی در پی استشهادی و وارد آمدن تلفات جانی و مالی بسیار به آنان توسط جان برکفان حزب اللّٰه لبنان، ارتش رژیم صهیونیستی را در بن بستی طاقت فرسا قرار داد. از این رو، نیروهای اشغال گر صهیونیستی پس از هجده سال اشغال منطقه جنوب لبنان، در ۲۵ مه سال ۲۰۰۰م، این ناحیه را با ذلت ترک کردند و بدین ترتیب کذب افسانه شکست ناپذیری رژیم اسرائیل بر همگان آشکار شد.

مناسبت ۰۹: مرگ "رونالد ریگان" رئیس جمهور اسبق امریکا (۲۰۰۴م)

شرح مناسبت:

رونالد ریگان، چهلمین رئیس جمهور امریکا، در ششم فوریه ۱۹۱۱م در ایالت ایلی نویز امریکا به دنیا آمد. وی از سنین جوانی وارد فعالیت های سینمایی شد و به زودی توانست در فیلم های سینمایی صاحب نقش اول بازیگری شود. ریگان در سال های فعالیت سینمایی خود توانست در بیش از پنجاه فیلم ظاهر شود و شهرت فراوانی به دست آورد. او بار اول با یک زن روسپی سینمایی ازدواج کرد و همسر دوم او نیز یکی از معشوقه های فیلم های سینمایی او و از بازیگران فیلم بود. ریگان در دهه ۱۹۵۰م وارد فعالیت های سیاسی شد و با پشتوانه شهرت خود، به فرمانداری ایالت کالیفرنیا دست یافت. وی در نهایت در انتخابات ریاست جمهوری پاییز ۱۹۸۰م از طرف حزب جمهوری خواه امریکا، به این مقام دست یافت و به عنوان

مسن ترین رئیس جمهور تاریخ امریکا، در ۷۰ سالگی وارد کاخ سفید شد. ریگان در سیاست خارجی خود از منطق نظامی گری تبعیت می کرد. او به سرعت بر بودجه نظامی امریکا افزود و با تقویت نیروهای امریکایی در مناطق بحران زده جهان و پایگاه های در نقاط مختلف دنیا، نیروهای نظامی راکد خود را به تحرک واداشت. در صحنه جنگ عراق علیه ایران نیز ریگان ابتدا قطع رابطه پانزده ساله امریکا با عراق را خاتمه بخشید و سپس رژیم بعث آن کشور را مورد حمایت آشکار نظامی، مالی و تبلیغاتی قرار داد. این سیاست در سال های بعد، رفته رفته شکل خشن تری به خود گرفت به گونه ای که نیروهای امریکایی، کشتی های باری و پایانه های نفتی ایران در خلیج فارس را مورد حمله قرار دادند و از سرنگون کردن هواپیمای مسافربری ایران نیز ابا نکردند. امریکا به ویژه در دوره دوم حکومت ریگان، خلیج فارس را به میدان تجمع نیروهای دریایی خود و متحدان اروپائیش تبدیل کرد به گونه ای که از زمان جنگ دو کره در اوایل دهه ۱۹۵۰م تا آن زمان، هیچ یک از آب های جهان به اندازه خلیج فارس شاهد حضور نیروهای جنگی امریکا و متحدانش در ناتو نبوده است. ریگان در ادامه سیاست نظامی گری و میلیتاریستی خود به لبنان، گرانادا، دریای کارائیب، اقیانوس هند و دریای مدیترانه نیروهای اضافی گسیل کرد و تعداد موشک های دوربرد امریکایی مستقر در اروپای غربی را افزود. ریگان از گروه های چریکی مخالف در نیکاراگوئه حمایت نظامی و مالی گسترده ای به عمل آورد و به دولت السالوادور در

رویارویی با گروه های چریکی این کشور یاری رساند. هم چنین تیرگی رابطه امریکا و پاناما بر سر مالکیت کانال پاناما و نیز حمله هوایی امریکا به شهرهای طرابلس و بن غازی در لیبی از دیگر حوادث دوران زمام داری ریگان می باشد. ریگان در طول دوره اول ریاست جمهوری خود دستور انجام رزمایش های متعددی را در مناطق مختلف جهان صادر کرد به طوری که در طی چهار سال، ۳۷ رزمایش پر هزینه با حضور امریکا صورت گرفت. هم چنین در دوران حاکمیت ریگان بودجه نظامی امریکا از ۱۷۱ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۱م به ۳۰۳ میلیارد دلار در سال پایانی حاکمیت وی در سال ۱۹۸۸م رسید. به بیان دیگر، بودجه نظامی روزانه امریکا برابر با ۸۵۰ میلیون دلار بود که معادل یا بیشتر از بودجه نظامی سالانه بسیاری از کشورهای جهان بود. امریکا در دوران هشت ساله حکومت ریگان، رسماً صاحب ۲۵۰۰ پایگاه نظامی در ۱۱۴ کشور و یا منطقه در خارج از ایالات متحده شده بود. در تمام طول حکومت ریگان، اکثر کشورهای کوچک منطقه امریکای مرکزی، اوضاع ناآرامی داشتند، اوضاعی که نتیجه مستقیم اعمال سیاست های امریکا در منطقه بود. ریگان با این اعمال خود، این ویژگی نظامی گری را بیش از هر زمان دیگر به خصوصیت تفکیک ناپذیر جمهوری خواهان مبدل ساخت. به طوری که زمام داران بعد از او نیز همین ویژگی را با قوت ادامه دادند. ریگان درنهایت پس از هشت سال ریاست جمهوری، جای خود را به معاونش جورج بوش (پدر) سپرد و در ۷۸ سالگی با میدان سیاست وداع گفت. وی در سال های پس از

آن، به ویژه در دهه آخر عمر خود دچار بیماری آلْزایْمر (فراموشی) گردید و تا آنجا پیش رفت که حتی آشنایان و مسیر منزل خود را از یاد برد. رونالد ریگان سرانجام پس از یک دوره جنایت و وحشی گری، در ششم ژوئن ۲۰۰۴م در ۹۳ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۱۰: روز ملی "سوئد"

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی سوئد با ۴۴۹/۹۶۴ کیلومتر مربع مساحت در شمال اروپا در کنار دریای بالتیك و در همسایگی کشورهای نروژ، فنلاند و دانمارك واقع شده است. جمعیت آن در حدود نه میلیون نفر که حدود ۹۰ درصد از نژاد سوئدی و پیرو مذهب پروتستان و دارای زبان رسمی سوئدی می باشند. هم چنین پیش بینی می شود که جمعیت نروژ تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۹ میلیون نفر خواهد بود. پایتخت سوئد، استکهلم و دیگر شهرهای آن یوته بوری، مالمو و اوپسالا و دارای واحد پول کرون است. نظام سیاسی حاکم در سوئد مشروطه سلطنتی است و مقام سلطنت بیشتر تشریفاتی است. سوئد یکی از پیشرفته ترین و ثروت مندترین کشورهای جهان به شمار می آید. ماشین آلات و محصولات صنعتی از عمده ترین اقلام صادراتی سوئد است. این کشور صنعتی دارای قدمت تاریخی بوده و روز ۶ ژوئن سال روز تأسیس سلسله پادشاهی واسا در سال ۱۵۲۳م به عنوان روز ملی این کشور نام گذاری شده است.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: روز استقلال "واتیکان" از ایتالیا (۱۹۲۹م)

شرح مناسبت:

واتیکان کوچك ترین کشور مستقل دنیا و در عین حال یکی از با نفوذترین قدرت های معنوی جهان به شمار می آید. دولت – شهر واتیکان با انعقاد قرار داد لاتْران میان واتیکان و ایتالیا، رسماً استقلال یافت. واتیکان تا قبل از نیمه دوم قرن نوزدهم میلادی، بخش کوچکی از مملکت ایتالیایی پاپ یا ممالك کلیسا محسوب می شد و مرکز این ناحیه رُم بود. در پی تشکیل ایتالیای واحد در سال ۱۸۷۰، نیروهای این کشور، سرزمین های کلیسا را تصرّف کردند. اما پادشاه ایتالیا از بیم خشم کاتولیك های جهان، تعهد کرد که قصر

واتیکان را به پاپ واگـذار کنـد تا مرکز حکومت مـذهبی وی باشد. قرارداد لاتْران در هفتم ژوئن ۱۹۲۹م به این تعهد رسمیت بخشـید و در سـال ۱۹۴۷م، این قرارداد به صـورت یکی از موارد قـانون اساسـی ایتالیـا در آمـد. حکومت پـاپ علاوه بر کـاخ واتیکـان در رم، دارای سـیزده بنـا و ساختمـان مختلـف است که آن هـا هم در قلمرو پـاپ هسـتند. بـدین ترتیب دولت – شـهر واتیکـان منحصـر به مقر پـاپ و کلیسای پاپی است و بعضـی ادارات و دفترهای ملحق به آن و چنـدین کلیسای جامع نیز که در قلمرو واتیکـان نیسـتند، جزئی از ایـن کشـور پـاپی محسـوب می شونـد. قـانون واتیکـان برتر از هر چیز، مقر حکـومت مرکزی کلیسـای کاتولیـک رومی است و این اصـطلاح برای خود دولت واتیکـان به کـار می رود. قـدمت و اهمیت دربار پاپ، به آن رنـگ و خصوصـیت دربارهـای سـلطنتی بخشـیده و تشـریفات دربـاری و انجام مراسم با لباس های خاص و نظایر این امور، به صورتی دقیق مراعات می شود. اداره امور داخلی واتیکان به عهـده یک کمیسـیون پنـج نفره است که همه آن ها از سوی پاپ منصوب می شونـد و در مقابل او پاسـخگو هسـتند. موزه های واتیکان از مهم ترین موزه های جهان به شـمار می روند و درب های آن در سراسـر سال به روی دیدارکنندگان و گردشـگران باز است. ایسـتگاه رادیویی پرقدرت واتیکان نیز به پخش برنامه هـای مخصوص واتیکان به ۳۷ زبان دنیا اشـتغال دارد. ضـمناً بیش از ۶۰ کشـور از جمله جمهوری اسـلامی ایران در این کشور سفارت دارند. رئیس فعلی حکومت واتیکان، بِنِدیکت شانزدهم است که در روز

فوریه ۲۰۰۵م به این مقام منصوب شد و این روز به عنوان روز ملی واتیکان نیز به شمار می رود. واتیکان واقع در رُم پایتخت ایتالیا، در جنوب اروپا قراردارد و با کمتر از نیم کیلومترمربع مساحت کوچکترین و با هزار نفر جمعیت، کم جمعیت ترین کشور جهان است. سکنه واتیکان محدود به اسقف ها و کشیشان و خدمه تشکیلات اداری پاپ است. مردم واتیکان دارای زبان رسمی ایتالیایی و اکثریت آن ها پیرو آیین کاتولیک هستند. واحد پول این کشور کوچک، لیره ایتالیا بود که پس از رواج یافتن پول واحد اروپایی، یورو جای گزین آن گردید.

مناسبت ۰۲: درگذشت "فریتس کِرِنْکو" خاورشناس نامور آلمانی (۱۹۵۳م) (ر.ک: ۱۲ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: برگزاری نخستین انتخابات آزاد اندونزی پس از ۳۵ سال استبداد (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

کشور اندونزی بعد از جنگ جهانی دوم، در سال ۱۹۴۵م استقلال خود را اعلام نمود، اما در ۲۸ دسامبر ۱۹۴۹م به استقلال کامل دست یافت و دکتر احمد سوکارنو که از رهبران استقلال طلب در جریان حاکمیت هلندی ها بود، به ریاست جمهوری رسید. اما در سال ۱۹۶۵م ژنرال سوهارْتو با کودتایی خونین روی کار آمد و از آن پس به مدت ۳۳ سال به طور مطلق حکومت کرد. وی در این مدت طی هفت نوبت اقدام به برگزاری انتخابات ریاست جمهوری نمود و به عنوان تنها کاندیدا بیشترین آراء را به خود اختصاص می داد. با این حال در مارس ۱۹۹۸م پارلمان اندونزی برای هفتمین بار این ژنرال سالخورده را در مقام خود ابقاء نمود، اما اعتراضات گسترده و شورش فراگیر مردمی باعث شد تا در ماه مه همان سال، سوهارتو از کار کناره گیری کند و معاون وی، یوسف حبیبی به ریاست جمهوری دست یابد. ولی ادامه حضور کارگزاران سوهارتو باعث تداوم اعتراضات شد. سرانجام در ۷ ژوئن ۱۹۹۹م اولین دور انتخابات آزاد برای ریاست جمهوری پس از ۴۰ سال در این کشور برگزار شد و حزب دموکراتیک اندونزی به رهبری مگاواتی سوکارنو پوتری یک سوم کرسی های پارلمان را به دست آورد. در این مجلس عبدالرحمان وحید رهبر گروه اسلامی و نهضت العلماء به عنوان رئیس جمهور برگزیده شد و مگاواتی سوکارنو، دختر نخستین رئیس جمهور اندونزی به معاونت وی انتخاب گردید. (ر.ك: ۱۷ اوت)

مناسبت ۰۴: روز مقدس مسیحیان و عید گل ریزان به مناسبت نزول روح القدس بر حواریون

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: اعدام "واسکونونیز دو بالْبوآ" دریانورد اسپانیایی و کاشف اقیانوس آرام (۱۵۱۷م)

شرح مناسبت:

واسکونو نیز دو بالبوآ دریانورد اسپانیایی در بیست و چهارم دسامبر ۱۴۷۵م در دهستانی واقع در جنوب اسپانیا به دنیا آمد. چون والدین او بی بضاعت بودند واسکونونیز ناگزیر از سن شانزده سالگی در سلک ملازمان یکی از اشراف اسپانیایی درآمد و مدت هشت سال در خدمت او به سر برد تا اینکه به درجه سرهنگی ارتقاء یافت. وی از آن پس با هدف دست یافتن به طلا که انگیزه اصلی بسیاری از مردم آن زمان بود و در جریان آن خطرات و توفان های مخوف دریا را تحمل می کردند، به سفر پرداخت. بالبوآ وقتی که به سواحل امریکای مرکزی وجنوبی رسید، نامه هایی برای پادشاه اسپانیا نگاشت و متذکر شد که در آنجا، مروارید و طلای فراوانی وجود دارد. او در این سفرها خطرات بی شماری را به جان خرید وجنگ های بسیار نمود و بر برخی از آن نواحی، حکمرانی کرد. او در ۲۹ سپتامبر ۱۵۱۳م از پاناما عبور کرد و اقیانوس کبیر را دید و ادعای مالکیت آن را نمود. از این رو، بالبوآ کاشف اقیانوس کبیر یا آرام می باشد. وی پس از کسب غنائم و افتخارات قصد مراجعت به اسپانیا را داشت ولی چون ارتباط او با پادشاه اسپانیا تیره گردید، این پیروزی ها را نادیده گرفتند. بالبوآ سرانجام به اتهام خیانت به شاه محاکمه شد و در ۸ ژوئن ۱۵۱۷م در چهل و دو سالگی اعدام شد.

مناسبت ۰۲: تولد "ژان لافونْتن" نویسنده برجسته فرانسوی (۱۶۲۱م) (ر.ک: ۸ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "تامْس پین" فیلسوف انگلیسی – امریکایی (۱۸۰۹م)

شرح مناسبت:

تامس پین، فیلسوف انگلیسی در ۲۹ ژانویه ۱۷۳۷م در انگلستان به دنیا آمد. وی در جوانی راهی امریکا شد و سالیان طولانی در این کشور اقامت گزید. تامس پین گرچه در زندگی شخصی، فراز و نشیب های فراوانی داشت اما برای نجات و استقلال امریکا تلاش نمود و حتی عنوان کشورهای متحده امریکا را وی بر روی سیزده مستعمره آن روز امریکا نهاد. در پاییز سال ۱۷۷۵م، در آن هنگام که هنوز بسیاری از رهبران مستعمرات، ابراز تمایلی نسبت به جدا شدن از انگلستان نکرده بودند، پین فکر ایجاد ملت واحد و مستقل امریکا را انتشار داد و در کتاب خود با عنوان عقل سلیم، استقلال را به عنوان شعار انقلاب امریکا عنوان کرد. در این کتاب که آن را انجیل سیاسی امریکا خوانده اند، تامس پین با کلماتی صریح و روشن، مردم را به ایجاد جمهوری دعوت کرده است. این صراحت آن چنان است که گفته اند نویسنده اعلامیه استقلال امریکا، هر کس باشد، مؤلف حقیقی آن، تامس پین است. وی در مورد فرانسه نیز تلاش نمود تا به انقلاب آنها کمک کند، اما اعتراض وی به حکومت دوره ترور و وحشت، او را تا آستانه اعدام پیش برد. تامس پین از بینوایان در برابر توانگران و از ستمدیدگان در مقابل ستمگران پشتیبانی می نمود و ضمن نگارش سلسله مقالاتی، تقریباً یک قرن قبل از جنگ های داخلی امریکا، مسئله الغای بردگی را مطرح ساخت. وی در سال های بعد، پس از سفر به اروپا، تصمیم گرفت به همه بشریت کمک کند. از این رو، او که

یک کشور را برای رؤیای سیاسی خود کوچک می شمرد، یک دین را هم برای نظریات دینی خود محدود یافت. از این زمان به بعد، پین اعلام کرد که جهان، وطن او و نیکی کردن، دین اوست. وی برای نشر عقاید خود، دو کتاب حقوق بشر و عصر عقل را نگاشت و در آن دو، خواستار جهانی فارغ از تفرقه های مذهبی و خرافات شد. تامس پین گرچه به علت عدم تبعیت از کلیسا، به بی خدایی و بی دینی محکوم شد، اما در آثارش تصریح می نماید که من به خدای یگانه اعتقاد دارم و به خوشبختی بعد از حیات دنیوی امیدوارم. در اندیشه اجتماعی او، آزادی برای همه جهانیان، صلح برای همیشه و برابری انسان ها، جایگاه ویژه ای دارد. پین اظهار می داشت که گُل آزادی از دانه رنج می بالد، این است آنچه ما حاضریم به خاطر آن رنج بکشیم و حتی جان بدهیم، آزادی برای خودمان و آزادی برای همه جهانیان. وی می گفت: من به برابری انسان ها معتقدم و باور دارم که فرایض دینی متضمن عدالت، ترحمِ آمیخته به محبت و کوشش برای خوش بخت ساختن همنوعانِ ماست. با این حال، پین افکاری تند و زبانی بسیار خشن داشت و حمله او به کلیسا، دشمنی بسیاری را علیه وی برانگیخت. تامس پین سرانجام در هشتم ژوئن ۱۸۰۹م در هفتاد و دو سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: امضای قرارداد "وین" میان ۳۹ دولت اروپایی (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

پس از به قدرت رسیدن مجدد ناپلئون بُناپارت در سال ۱۸۱۵م، وی ارتش فرانسه را سامان داد و برای حمله به بلژیک مهیا گردید. از این زمان حکومت او بیش از صد روز به

طول نیانجامید. دولت های اروپا برای مقابله با او آماده شدند و در جنگ "واترلو" ناپلئون را به سختی شکست دادند. پس از آن، متفقین ناپلئون را بار دیگر تبعید کردند. این بار نمایندگان کشورهای مقتدر اروپا در وین پایتخت اتریش گرد آمدند و مجمعی را تشکیل دادند که در تاریخ به کنگره وین معروف است. این کنگره تصمیمات مهمی را اتخاذ نمود که تثبیت مرزهای فرانسه در حدود پیش از انقلاب، از آن جمله است. به بیانی دیگر، کنگره وین، امپراتوری سابق ناپلئون را متلاشی کرد و به کشورهای تحت سلطه ناپلئون از جمله اسپانیا، ایتالیا، بلژیک، هلند و لوکزامبورگ و ... استقلال داد. بلژیک و هلند و لوکزامبورگ، یک کشور پادشاهی متحد تشکیل دادند و از ۳۹ سرزمین نیمه مستقل و امیرنشین آلمانی، کُنفِدراسیون آلمان به وجود آمد. کنگره وین هم چنین از سرزمین های واقع در کشور کنونی سوئیس یک کنفدراسیون سوئیس به وجود آورد و بی طرفی آن را برای همیشه تضمین کرد. کنگره وین علاوه بر این تصمیمات، بیانیه هایی نیز درباره اصول روابط بین المللی، لغو و منع بردگی، رفع تبعیض نژادی و آزادی کشتیرانی در رودخانه راین را صادر کرد که بعضی از این بیانیه ها در قرون نوزدهم و بیستم، به صورت قرارداد یا کنوانسیون بین المللی درآمدند که هنوز معتبرند. لازم به ذکر است که کشورهای فاتح نیز هر یک در کنگره وین باج گرفتند و از کلاه امپراتوری ناپلئون، نمدی به دست آوردند. کنگره وین سرانجام در ۹ ژوتن ۱۸۱۵م پایان یافت.

مناسبت ۰۵: اختراع کبریت در آلمان (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

در هشتم ژوئن ۱۸۳۰م کبریت ابتدایی توسط کامبْرْ مخترع آلمانی ساخته شد.

مهم ترین تفاوت کبریت اولیه با کبریت های امروزی، کُندی احتراقِ آن بود. بعد از کامبرر چندین محقق دیگر بر روی کبریت ساخته شده توسط کامبرر کار کردند تا این که فیلیپْسْ امریکایی موفق شد کبریتی مشابه کبریت های امروزی بسازد.

مناسبت ۰۶: مرگ "آندرو جکسون" هفتمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۴۵م) (ر.ک: ۱۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: وقوع زلزله شدید شهر لیسبون پایتخت کشور پرتغال (۱۸۵۵م)

شرح مناسبت:

در هشتم ژوئن سال ۱۸۵۵م لیسبون پایتخت کشور پرتغال بر اثر یك زلزله شدید و آتش سوزی های مهیب ناشی از آن، ویران شد و حدود چهل هزار تن از ساکنان این شهر کشته شدند و دو سوم خانه ها و تاسیسات اقتصادی پایتخت پرتغال نیز از بین رفت. علاوه بر این حدود دو هزار کشتی، ناوچه و قایق که در بندرگاه ها لنگر انداخته بودند، غرق شدند. این زلزله یکی از شدیدترین زلزله های پرتغال محسوب می شود.

مناسبت ۰۸: برگزاری نخستین انتخابات قانون گزاری آزاد در چک و اسلواکی (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

کشور چکسلواکی از ۲۱ اوت ۱۹۶۸م به تصرف نیروهای سازمان پیمان ورشو درآمد و پس از آن تا اواخر سال ۱۹۸۹م، کمونیست ها قدرت را در این کشور بر عهده داشتند. در اوایل سپتامبر ۱۹۸۹ مجمع مدنی (در جمهوری چک) و جنبش فراگیر علیه خشونت (در اسلواکی) به ادامه حضور کمونیست ها در پست های دولتی اعتراض کردند. با این حال مشکل دو جمهوری در کنار هم، همچنان باقی بود. گرچه از سال ۱۹۶۹م چکسلواکی به دو جمهوری چك و اسلواکی با دولت ها و پارلمان های محلی تحت سرپرستی یك دولت فدرال تقسیم شده بود اما در آوریل ۱۹۹۰م مجمع فدرال به تغییر نام کشور از جمهوری سوسیالیستی چکسلواکی به جمهوری فدراتیو چك و اسلواك رأی داد. این تصمیم مبتنی بر درخواست اسلواك ها بود. در نهایت، در ۸ ژوئن ۱۹۹۰م و روز بعد از آن نخستین انتخابات پارلمانی آزاد در این کشور پس از ۴۴ سال برگزار گردید و حدود ۹۷ درصد افراد واجد شرایط به ۲۷ حزب و جنبش برای راهیابی به مجلس فدرال و نیز مجلس شورای ملی هر یك

از دو جمهوری رأی دادند. در جمهوری چک نمایندگان مجمع مدنی و در اسلواکی جنبش فراگیر علیه خشونت بیشترین آراء را به خود اختصاص داد. در این انتخابات حزب کمونیست سوم شد و در اواخر ژوئن این سال الکساندر دوبچک به عنوان رئیس مجمع فدرال انتخاب شد و دولت جدید متشکل از ۴ نفر از مجمع مدنی، ۳ نفر از جنبش فراگیر علیه خشونت و ۹ نفر دیگر، مشغول به کار گردید. با این حال در اول ژانویه ۱۹۹۳ انحلال جمهوری چکسلواکی اعلام و دو کشور مستقل چک و اسلواکی پا به عرصه جغرافیایی اروپا و جهان گذاشتند.

مناسبت ۰۹: ترور "عاطف بسیسو" مبارز فلسطینی توسط تروریست های موساد (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

سازمان جاسوسی رژیم صهیونیستی(موساد) برای تحکیم پایه های این رژیم، در هشتم ژوئن ۱۹۹۲م عاطف بسیسو یکی از مقام های امنیتی سازمان آزادی بخش فلسطین را در پاریس ترور کرد. با وجود آن که ارتکاب این ترور توسط رژیم صهیونیستی غیرقابل انکار بود، اما این رژیم به علت هراس از واکنش افکار عمومی، مسئولیت آن را نپذیرفت. اما هفت سال بعد در ماه مارس ۱۹۹۹م پلیس فرانسه اعلام کرد، بر اساس اسناد به دست آمده، موساد، ترور عاطف بسیسو را طراحی و اجرا کرده است.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: اشغال سرزمین پاراگوئه در امریکای جنوبی توسط ارتش اسپانیا (۱۵۳۵م)

شرح مناسبت:

کشور پاراگوئه در اوایل قرن شانزدهم توسط دریانوردان اسپانیایی و گروه های تجسسی آنها مورد شناسایی قرار گرفته بود. این گروه ها در سال های ۱۵۲۱ و ۱۵۲۷م از طریق رودخانه پارانا در برزیل به داخل پاراگوئه رسیدند. در آن زمان، این منطقه محل سکونت بومیان محلی بود که در بخش شرقی آن به کشت و زرع مشغول بودند. در نهایت در ۹ ژوئن ۱۵۳۵م تمامی سرزمین پاراگوئه به تصرف نیروهای اسپانیایی درآمد و به مدت ۲۷۶ سال در کنترل این کشور قرار داشت. پس از آن که این کشور به طور کامل زیر یوغ اسپانیایی ها قرار گرفت ساخت و ساز شهر و برج و باروها در آن آغاز شد و در سال ۱۵۳۹م فرماندار این منطقه نیز توسط پادشاه اسپانیا منصوب گردید. سرزمین پاراگوئه در مرکز امریکای جنوبی قرار گرفته و با ۴۰۶/۷۵۲ کیلومتر مربع مساحت در میان کشورهای برزیل، بولیوی و آرژانتین قرار گرفته است. (ر.ک: ۱۴ مه)

مناسبت ۰۲: تولد "ژوزف هامر" خاورشناس برجسته اتریشی (۱۷۷۴م) (ر.ک: ۲۳ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "آمدو آووگادْرو" فیزیک دان معروف ایتالیایی (۱۷۷۶م)

شرح مناسبت:

آمِدِئو آووگادرو، فیزیک دان ایتالیایی، در نهم ژوئن ۱۷۷۶م در شهر تورن ایتالیا به دنیا آمد. پدرش قاضی مشهوری بود که علاقه داشت پسرش روزی حرفه قضاوت را پیشه کند. آمدو، دروس خود را ادامه داد و با کمک نبوغ خویش، در ۱۶ سالگی لیسانس و در ۲۰ سالگی دکترای حقوق گرفت. با این حال پس از سه سال کار و تجربه، یکبار متوجه شد که این حرفه خواسته هایش را برآورده نمی کند. از این رو به ریاضیات، فیزیک و شیمی رو آورد و با نوشتن چند مقاله علمی، شهرت زیادی در میان جامعه دانشمندان پیدا کرد. آووگادرو در ۳۳ سالگی به مقام استادی فیزیک کالج سلطنتی در شمال ایتالیا منصوب شد و سی سال به این کار مشغول بود. با این حال عمده شهرت این فیزیک دان، زاییده قانونی است که در سال ۱۸۱۱م عرضه کرد. وی در این قانون که به نام او، قانون مولکولی آووگادرو معروف است ثابت کرد که حجم مساوی از هر گاز، دارای تعداد مولکول مساوی است، به شرط اینکه اندازه گیری گاز در شرایط مساوی از دما و فشار صورت گیرد. آووگادرو با کوشش زیاد توانست فرق بین اتم ومولکول را که از مهم ترین موضوعات علم در سال های بعد بود، کشف کند. یافته های علمی آووگادرو، نیم قرن پس از ارائه آن ها، مورد توجه قرار نگرفت و مرور زمان و آزمایش دانشمندان دیگر، صحت قانون وی را به اثبات رساند. آووگادرو درباره اندازه یک مولکول آب گفته است: اگر یک قطره آب تنها به اندازه کره زمین

بزرگ شود، هر مولکول آن به انـدازه یک گلابی خواهد بود. آمدو آووگادرو سـرانجام در سال ۱۸۵۶م در هشتاد سالگی در زادگاهش بدرود حیات گفت.

مناسبت ۰۴: پایان کار کنگره تاریخی وِین پس از سقوط ناپلئون بُناپارت (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

کنگره تـاریخی وِین به عنـوان یکی از بزرگ ترین اجتماعـات سیاسـی بین المللی در قرن نوزدهم، از روز ۱۴ اکتبر ۱۸۱۴م در وین پایتخت اتریش آغاز شد تا درباره متصـرفات فرانسه طی جنگ های ناپلئون بُناپارت تصمیم گیری کند. در این کنگره که به منظور سـر و سامان دادن به مسائل اروپا پس از نخستین اسـتعفای ناپلئون بُناپارت تشکیل شد، سلاطین و سران برجسته اروپا نیز شـرکت داشـتند. مسـائلی که کنگره بـا آن ها روبرو بود پیچیـدگی و دشواری فراوان داشت چرا که انقلاب فرانسه و جنگ هـای نـاپلئون، ساختـار اروپـا را به کلی در هم ریخته بود. ولی آن چه بیشتر مورد توجه کنگره قرار داشت، برقرار کردن تعادل قوا برای حفظ صـلح در این قاره بود. در این میان، رقابت ها و دسـیسه چینی ها از پیشرفت کار اساسی آن جلوگیری می کرد. هم چنین بیشتر نماینـدگان شـرکت کننـده در کنگره، مایـل بودنـد که تعـادل قوا در اروپا به دوران قبل از انقلاب کبیر فرانسـه برگردد و می خواسـتند سـلاطین و فرمان روایانی را در کشورهای مختلف روی کار آورنـد که قبل از انقلاب فرانسه بوده اند. بر این اساس، شـعار کنفرانس وِین عبارت بود از: حقانیت و جبران. بدین ترتیب، کنگره وِین نوعی پیروزی دولت های بزرگ بر دولت های کوچک و پیشـرفت رژیم های سلطنتی علیه جمهوریت در اروپا بود. این کنگره کوشید و توانست عقربه زمان را در اروپا به عقب برگرداند ولی باعث

شـد که در آینـده، انقلاب های دیگری بروز کنـد. هم چنین از سوی دیگر این کنگره توانست از بروز جنگ تایک صـد سال بعد در اروپا جلوگیری نماید. در نهایت، منافع قدرت های حاضـر در کنگره، با تقسیم سرزمین ها و الحاق مناطق به کشورهای انگلستان، هلند، اتریش و پروس تامین گردید و به آن عنوان غرامت اطلاق شد. کنگره وِیِن سرانجام در ۹ ژوئن ۱۸۱۵م به کار خود پایان داد.

مناسبت ۰۵: لغو قانون برده داری در امریکا توسط "آبراهام لینکُلْن" (۱۸۶۲م)

شرح مناسبت:

هنگـامی که آبراهام لینْکُلْن، در سال ۱۸۶۰م به ریاست جمهوری امریکا انتخاب شـد، شـعار تبلیغاتی خود جهت مبارزه با برده داری را دنبال کرد. این امر، خشم ایالت جنوبی امریکا را که طرفدار برده داری بودند برانگیخت، از این رو، به تشکیل اتحادیه جدیـد و خودمختاری اقـدام کردند. در این حال جنگ بین ایالات شـمالی و جنوبی آغاز شد و طرفداران بردگی علیه مخالفان آن به نبرد پرداختنـد. در گرماگرم جنگ های امریکا، در نهم ژوئن ۱۸۶۲م، به ابتکار آبراهام لینکلن و به دستور کنگره دولت های متحد شمالی امریکا، رژیم برده داری و خرید و فروش زنان و مردان سیاه پوست، با نام کنیز و غلام در کلیه ایالات شمال امریکـا لغـو شـد. در ادامه این امر، لینکلن، اعلامـیه معروف آزادی بردگـان را در سراسـر امریکـا صـادر کرد و بـاعث شـورش سیاهان علیه اربابان سـفید پوست خود گردیـد. این امر سـرانجام باعث شـکست طرفـداران برده داری و لغو بردگی در سراسـر امریکا شد.

مناسبت ۰۶: درگذشت "چارلْزْ دیکنز" نویسنده و رمان نویس شهیر انگلیسی (۱۸۷۰م)

شرح مناسبت:

چارلْزْ دیکِنْزْ نویسـنده معروف انگلیسی در هفتم فوریه ۱۸۱۲م در خانواده ای تهی دست در انگلسـتان به دنیا آمد. وی به علت فقر خانواده اش، تحصیلات مرتبّی نداشت و مجبور شد برای تامین زندگی خود و خانواده اش، در یک کارخانه واکس سازی کار کند. وی در ۱۶ سالگی منشـی و تندنویس یکی از نمایندگان مجلس عوام انگلسـتان و پس از آن، خبرنگار یک روزنامه در پارلمان شد اما بر اثر نظارت در گفتگوهاو مشاجرات نمایندگان، نفرتی عمیق از دموکراسی دروغین در خود احساس کرد. پس از چندی کار چارلز از تندنویسی به روزنامه نگاری و وقایع نویسی انجامید.

و در این دوره، سلسله مقاله های مصور و هجوآمیز از زندگی روزانه مردم انگلستان منتشر کرد که بسیار مورد توجه قرار گرفت. این مقاله ها بعدها در کتابی به نام طرح های باز انتشار یافت که اولین کتاب دیکنز به شمار می آید. با انتشار مقالات وی، استعداد فکاهی نویسی او بر اهل ذوق معلوم گردید و پس از چندی به شهرت دست یافت. از آن پس، آثار چارلْز یکی پس از دیگری منتشر می شدند و او در شمار نویسندگان بزرگ انگلستان قرار گرفت. دیکنز در این میان، شاه کارهایی نظیر الیورتویست، دیوید کاپرفیلد، آرزوهای بزرگ، داستان دو شهر و سرود کریسمس را به وجود آورد و شهرتی جهانی به دست آورد. آثار دیکنز، بیشتر متأثر از خاطرات دوران کودکی اوست. وی در رمان الیورتویست مبارزه با پلیدی های اجتماعی را آغاز کرد. در این رمان، دنیای فقر و جنایت در کارگاه های لندن در قرن نوزدهم را بازگو نمود و در رمان نیکلاس نیکل بی اوضاع رقت انگیز مدارس ابتدایی را مطرح کرده است. می توان موضوعات مورد اشاره دیکنز در رمان هایش را این گونه مطرح نمود: نگارشات طنزآمیز علیه کوته فکری امریکاییان و ضدبردگی، ستم به کودکان انگلیسی، افشای فساد سیاسی و تعلل و تسامح دادگاه ها و گرفتاری نهادهای دولتی در شیوه های کهنه و کاغذبازی و .... این نوشته ها به قدری ساده و روان و زنده نوشته شده اند که با زندگی واقعی، کاملاً ـ تطبیق می کند و شاید از این حیث، او رئالیست ترین و واقع بین ترین نویسنده قرن نوزدهم انگلستان باشد. چارلز دیکنز هم

چنین در زمره بزرگ ترین داستان نویسان جهان جای دارد. قدرت تخیل او اعجاب انگیز است. وی با نیروی تخیل، وقتی یک محیط اجتماعی را وصف می کند، خواننده می پندارد آن چه می بیند تصور نیست بلکه واقعیت است وحتی گرمی و سردی محیط را حس می کند. سبک نوشته های دیکنز نافذ، مطایبه آمیز، عرفانی، انسانی و خیال انگیز است که از زندگی خصوصی وی تاثیر پذیرفته است. قدرت عظیم و خلاقه او، پرده های نقاشی وسیعی از زندگی پیش چشم خواننده می گسترد که همه چیز را نیرومند و جاندار می سازد و در همه آن ها ذوق نمایشی فراوان دیده می شود. هیچ نویسنده انگلیسی نتوانسته است چون دیکنز دنیایی گوناگون با خصوصیت های متمایز از بی رحمی و رنج و مسخرگی بسازد یا مانند او چنین قانع کننده، بی عدالتی ها و ستمگری هایی که از طرف اشخاص بزرگ بر کودکان وارد می شود، در نظرْ مجسم کند. برخی از صاحب نظران، چارلز دیکنز را بزرگ ترین و محبوب ترین نویسنده انگلستان می دانند. چارلز دیکنز سرانجام در نهم ژوئن ۱۸۷۰م در پنجاه و هشت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: اختراع آنتن امواج صوتی توسط "گولیلمو مارکونی" (۱۸۹۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: آتش سوزی بزرگ دانشگاه الجزیره و نابودی ۵۰۰ هزار جلد کتاب نفیس (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

در نهم ژوئن ۱۹۶۲م بر اثر آتش سوزی بزرگ دانشگاه الجزیره در پایتخت کشور الجزایر، بیش از پانصد هزار نسخه از کتاب های نفیس کتابخانه این دانشگاه از بین رفت. اکثر کتاب های سوخته شده، از منابع و مآخذ مهم وکم نظیر بودند. حریق دانشگاه الجزیره و کتابخانه آن توسط افراد ارتش سرّی فرانسه در الجزیره صورت گرفته بود. ارتش سری از نظامیان فرانسوی مخالف اعطای استقلال به الجزایر تشکیل شده بود. این حریق یکی از ده ها آتش سوزی بود که در این روز در الجزایر روی داد و در غالب آن ها، افراد ارتش سری فرانسه دست داشتند.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: آغاز تهاجم امپراتوری روم به دولت ایران و پایان صلح پنجاه ساله (۱۱۰م)

شرح مناسبت:

دولت های ایران و روم از دیرباز بر سر مسائل گوناگون مرزی، فرهنگی و مذهبی با یک دیگر به نزاع برمی خاستند و پس از هر مصالحه، باز هم جنگی دیگر به راه می انداختند. پنجاه سال پس از صلح میان دو امپراتوری بزرگ ایران و روم در دهه ۶۰م، به دستور تراژان، امپراتور روم، حمله ارتش این سرزمین به ارمنستان واقع در شمال غربی ایران آن روز آغاز شد. و بدین ترتیب از دهم ژوئن سال ۱۱۰م دوران صلح پنجاه ساله میان دو طرف به پایان رسید. بهانه این حمله ظاهراً بر سر انتخاب فرمان روای ارمنستان بود که خسرو پادشاه وقت سلسله اشکانیان معروف به اشک بیست و چهارم، بدون جلب رضایت دولت روم

یکی از شاهزادگان اشکانی را به حکومت آنجا تعیین کرد. در این میان، هرچند که پادشاه اشکانی هدایا و سفرایی را نزد امپراتور وقت روم معروف به تراژان فرستاد که از وقوع جنگ خودداری کند اما امپراتور

روم ضمن رد هدایا و پیشنهادات خسرو، اعلام کرد که دوستی فرمان روایان از کردار معلوم می شود نه از گفتار. با تهاجم لشکریان روم به ارمنستان، سپاه ایران پس از دو سال مقاومت، مجبور به عقب نشینی از ارمنستان گردید. در این زمان، فرمان روای ارمنستان به تصور اینکه اگر نزد امپراتور روم برود، او از خلع و قتل وی صرف نظر خواهد کرد. از این رو، نامه هایی مبنی بر تسلیم بی قید و شرط برای تراژان فرستاد و خود نیز به اردوی امپراتور روم رفته، تاج خود را به وی اعطا نمود. اما امپراتور روم نه تنها تاج را برنگرداند، بلکه او را از خود راند و دستور قتل وی را صادر کرد. با این حال، خسرو، پادشاه اشکانی ایران، با برانگیختن طرفداران ایران در ارمنستان، آن منطقه را به ایران ملحق کرد.

مناسبت ۲۰: مرگ "لوئیس دِ کاموئش" شاعر بزرگ پرتغالی (۱۵۸۰م)

شرح مناسبت:

لوئیس واز د کاموئنس، شاعر و ادیب پرتغالی، در ۲۴ فوریه ۱۵۲۵م در لیسبون پایتخت این کشور به دنیا آمد.وی به سبب قرار داشتن در خانواده ای مرفه، پس از طی تحصیلات خود و بهره بردن از اساتید برجسته، به دربار پرتغال راه یافت و آشنایی با نایب السلطنه پرتغال در هند باعث کمک او در زمان حضورش در هند گردید. کاموئنس پس از شرکت در جنگی علیه اقوام مراکش از ناحیه چشم راست مجروح شد و نابینا گشت. وی از آن پس سفرهایی به هند و چین نمود و تهیه اثر بزرگ و حماسی خود به نام لوسیاد را آغاز کرد. لوسیاد به معنی پرتغالی هاست و در حقیقت به بررسی حماسه بزرگ و سفر اکتشافی و

اسکودو گاما، دریانورد هم وطنش اختصاص دارد. کاموئنس در این اثر که تکمیل آن، سال ها به طول انجامید، این سفر اکتشافی را با تاریخ پرتغال پیوند زده و از آثار مورخان بهره گرفته است. با این حال، از آن جا که اثری منظوم است از یک سو زبانی آراسته و برجسته و همراه با تبیین فنون حماسی دارد و از سوی دیگر صحنه های خیال انگیز، حکایت ها و پندهای فراوان، همراه با واقعیت گرایی و در عین حال پیشگویی هایی درباره فتوحات پرتغال در آسیا و نیز مددگرفتن از قوای طبیعت را دارا می باشد. کتاب کاموئنس در اروپا تاثیر فراوانی بر جای نهاد و حتی در قرن بیستم علاوه بر ترجمه های فراوان آن، مطالعات و تحقیقات زیادی بر روی آن انجام شد. هم چنین برخی از ادیبان، این اثر را هم ردیف با آثار بزرگ و حماسی جهان از قبیل ایلیاد و اودیسه هومر و شاهنامه فردوسی دانسته اند. او در سال های پایانی عمر به زادگاهش بازگشت اما در عین تحسین و حمایت پادشاه، زندگی فقیرانه ای را سپری کرد. کاموئنس علاوه بر کتاب لوسیاد و سایر منظومه ها، چند نمایش نامه نیز نگاشت که البته دارای جایگاهی ویژه و برتر در ادبیات پرتغال نیست. با این حال، برخی از نویسندگان اروپایی، وی را سلطان شاعران نامیده اند. لوئیس کاموئنس سرانجام در ۲۶ نوامبر ۱۵۸۰م در ۵۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: کشف حلقه دور سیاره زحل توسط گالیله، منجم و ستاره شناس ایتالیایی (۱۶۱۰م)

شرح مناسبت:

سیاره زحل یا کیوان ششمین سیاره از منظومه شمسی است که فضایی حلقوی آن را احاطه کرده است. گالیلو گالیله ستاره شناس مشهور قرن هفدهم ایتالیا، در دهم ژوئن ۱۶۱۰م،

برای اولین بار با تلسکوپ به مشاهده زحل پرداخت. او حلقه هایی را بر دور این سیاره دید ولی نتوانست بفهمد چه هستند. اما در سال ۱۶۵۹م، یک فیزیک دان هلندی به نام کریستین هویگِنْس، ماهیت واقعی این حلقه ها را دریافت. نظام حلقه ای مشخص که دور زحل راگرفته مرکب از آب یخ زده یا ماده ای با پوشش یخی است. حلقه اصلی، ۲۷۵/۰۰۰ کیلومتر قطر دارد و ضخامت سراسر آن از ۱۶ تا ۲۴ کیلومتر می باشد. تصویرهای ابتدایی از حلقه های زحل حاکی از این بود که حلقه های اصلی شامل هزاران حلقه کوچک جداگانه هستند. ولی اکنون به نظر می رسد که این امر عمدتاً به دلیل تاثیر نور ناشی از تغییرات بازتابندگی است. فضای بین حلقه داخلی و سیاره را که نسبتاً تیره است، حلقه تار می گویند. سیاره زحل به عنوان یکی از زیباترین سیارات، دارای هجده قمر شناخته شده است. زحل با سرعتی در حدود ده کیلومتر در ثانیه، هر ده ساعت و ۱۴ دقیقه یک بار به دور خود و هر ۲۹ سال، یکبار به دور خورشید می گردد. فاصله زحل از خورشید بیش از یک میلیارد و چهارصد و شانزده میلیون کیلومتر تخمین زده شده است و با سیارت مشتری و اورانوس همسایه است.

مناسبت ۰۴: حمله نظامی استعمارگران انگلیسی به سرزمین مالزی در جنوب شرقی آسیا (۱۷۹۰م)

شرح مناسبت:

در قرن هجدهم، هلند با استعمار منطقه مالایا، که اکنون مالزی خوانده می شود، منابع این کشور به ویژه معادن غنی قلع آن را غارت می کرد. با نفوذ تدریجی انگلستان در مالایا و ورود نظامیان انگلیسی به این کشور، هلند مجبور به عقب نشینی شد و در سال ۱۸۲۴م از

امتیازات خود در مالایا صرف نظر کرد، مشروط بر آن که انگلستان نیز نیروهای خود را از اندونزی که برای هلند اهمیت زیادی داشت خارج کند. با انجام این معامله استعماری، انگلیس و هلند بدون نگرانی از طرف یک دیگر، به غارت و چپاول منابع مالزی و اندونزی ادامه دادند. این دو کشور اسلامی که در جنوب شرقی آسیا قرار دارند. در نهایت در دهه ۱۹۵۰م به استقلال رسیدند.

مناسبت ۰۵: آغاز جنگ امریکا و انگلیس (۱۸۱۲م)

شرح مناسبت:

از وقایع مهم تاریخ امریکا در نیمه اول قرن نوزدهم، جنگ امریکا و انگلیس است که در دهم ژوئن ۱۸۱۲م روی داد و بیش از دو سال به طول انجامید. علت بروز جنگ، محاصره دریایی فرانسه از طرف انگلستان و جلوگیری از رفت و آمد کشتی های امریکایی در آب های مجاور اروپا بود. اما امریکا برای شروع جنگ دلایل دیگری داشت که عمده ترین آن، کمک های پنهانی انگلیس به سرخ پوستان امریکایی برای شورش برضد حکومت مرکزی امریکا بود. در ادامه این جنگ، نیروهای امریکا در ۱۸ ژوئن سال ۱۸۱۲م به متصرفات انگلیس در کانادا حمله ور شدند و شهر تورنتو را به آتش کشیدند. پیشروی نیروهای امریکا در کانادا در اواخر سال ۱۸۱۲م متوقف شد و جنگ فرسایشی بین نیروهای طرفین ادامه یافت، تا اینکه نیروهای انگلیسی در ماه اوت سال ۱۸۱۴م در سواحل شرقی امریکا پیاده شدند و تا واشینگتن، پایتخت این کشور پیش رفتند. نیروهای انگلیس سپس به تلافی آتش زدن تورنتو از طرف امریکا، واشینگتن را آتش زدند. ولی پیشروی آنها در داخل خاک امریکا در شهر بالتیمور متوقف شد و قوای انگلیس تا پایان سال ۱۸۱۴م از سواحل

شرقی امریکا بیرون رانـده شدند. در نهایت، مذاکرات صـلح بین امریکا و انگلیس از اواخر سال ۱۸۱۴م در بلژیک آغاز شد و در ماه دسامبر به امضای قرارداد صلح بین دو کشور انجامید.

مناسبت ۰۶: مرگ "پیر لوتی" نویسنده نامدار فرانسوی (۱۹۲۳م)

شرح مناسبت:

لـویی مـاری ژولین ویو معروف به پیِر لوتی نویسـنده فرانسوی، در ۱۴ ژانویه ۱۸۵۰م به دنیا آمـد. وی پس از اتمام تحصـیلات مقـدماتی و عالی خویش به خـدمت نیروی دریایی درآمـد و از افسـران برجسـته ارتش گردیـد. لوتی در همین زمان کار ادبی خویش را آغاز کرد و نوشـته های خویش را در سبک امپرسیونیسم انتشار داد. هدف پیروان این مکتب، رهایی از قواعد دست و پاگیر قـدیم و بیان تاثیر گـذاری کلی یک صـحنه یا موضوع بدون پرداختن به جزئیات است. پیِر لوتی پس از چندی شـهرت قابل ملاحظه ای به دست آورد چنان که در سال ۱۸۹۱م به عضویت فرهنگستان فرانسه انتخاب گردید. وی پس از آن، سفری به خاوردور، اقیانوسـیه و خاورمیانه انجام داد که این سـفرها، مایه های رمان های بعـدی او را فراهم آورد. چنان که در سـفری که به ایران نمود، کتـاب به سوی اصـفهان را نگـاشت. پیِر لویی دارای قـدرت فراوان ذاتی در بـازآفرینی احساسات و پرداخت صحنه هاست. او درعین حالْ نویسـنده ای است که تقریباً همواره ذهنیت گرا و بی اعتنا به مذهب، اخلاق و فلسفه است، ضمن اینکه وی در رمان هایش، هم طرح و هم شخصـیت پردازی را نادیده می گیرد. پیرلوتی شـیفته لذت نفسانی است و ناپایداری لذت را هم خوب درک می کند. به همین لحاظ، روح اندوه و افسردگی بر آثارش سایه افکنده است. لوتی با نوشتن رمان

های موفقیت آمیز، مورد تحسین منتقدان بزرگ قرار گرفت و شهرت فراگیری کسب کرد. قسمت عمده آثار لوتی، نوعی زندگی نامه شخصی به شمار می آید، چنانکه از خلال داستان هایش می توان به زندگی روحی و فکری و اضطراب ها، ملال ها، نگرانی ها و هیجان هایش پی برد. لوتی با آنکه مغز فیلسوفانه نداشت، پیوسته از ناچیز بودن بشر در برابر عالم خلقت و ازتاثیر نیرومند زمان در وحشت بود. در آثار لوتی جهان بینی و قدرت مشاهده دقیق در وصف اقالیم و اشیاء دیده می شود که با شیوه نگارش ساده او و هماهنگی خاص دارد. از جمله آثار او می توان به گل های اندوه، تبعید شده، عروسی لوتی و در حال احتضار اشاره کرد. پیِر لوتی سرانجام در دهم ژوئن ۱۹۲۳م در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: پایان سومین جنگ اعراب و اسرائیل معروف به جنگ شش روزه (۱۹۶۷م)

شرح مناسبت:

در ساعت ۸/۵ بامداد روز پنجم ژوئن ۱۹۶۷م، نیروی هوایی رژیم صهیونیستی در یک عملیات غافل گیرانه، با عبور از مرزهای سه کشور مصر، سوریه و اردن، به مدت دو ساعت، نیروهای هوایی این کشورها را به شدت مورد حمله قرار داده و به این ترتیب سومین جنگ بزرگ رژیم اشغال گر قدس و کشورهای عربی آغاز شد. پس از این تجاوز، نیروی زمینی اسرائیل با بهره گیری از سلاح های پیشرفته و حمایت های انگلیس و امریکا، در مدت شش روز، ارتش های مصر، سوریه و اردن را شکست داد. جنگ ژوئن ۱۹۶۷ اعراب و اسرائیل را می توان یکی از سریع ترین جنگ های تاریخ به شمار آورد زیرا رژیم صهیونیستی در این تجاوز، چهار برابر تمام سرزمین های اشغالیِ تحتِ کنترل خود،

شامل سراسر صحرای سینا و هم چنین کناره های شرقی کانال سوئز در مصر و بلندی های جولان در سوریه را اشغال کرد و پس از جدا کردن غرب رود اردن از کشور اردن و اشغال کامل بیت المقدس، آتش بس را پذیرفت. شکست سنگین اعراب در جنگ شش روزه، با همکاری نزدیک سرویس های جاسوسی امریکا و انگلیس با سازمان جاسوسی اسرائیل، موساد، ممکن شد. قبل از شروع این جنگ، جمال عبدالناصر، رئیس جمهور وقت مصر با بستن خلیج عقبه بر روی کشتی های اسرائیلی و نیز انعقاد پیمان اتحاد نظامی با سوریه و اردن، بهانه لازم را برای شروع جنگ به دست اسرائیلی ها داد. وی هم چنین از نیروهای ناظر سازمان ملل که پس از جنگ سوئز در سال ۱۹۵۶م، بین نیروهای مصری و اسرائیلی در صحرای سینا حائل شده بودند درخواست کرد که از این منطقه خارج شوند. از این رو، سران رژیم صهیونیستی، این اقدامات را به عنوان تدارک آغاز حمله ای علیه اسرائیل تعبیر نمودند. جنگ شش روزه در نهایت، در دهم ژوئن آن سال پایان یافت و عواقب ناگوار آن برای اعراب، به موقعیت داخلی و خارجی جمال عبدالناصر به عنوان پرچمدار مبارزه با رژیم صهیونیستی، لطمه شدیدی وارد ساخت و ناصر با این که تا زمان مرگ خود در سال ۱۹۷۰م در مقام ریاست جمهوری مصر باقی ماند، دیگر موقعیت و اعتبار گذشته خود را باز نیافت.

مناسبت ۰۸: درگذشت "حافظ اسد" رئیس جمهور پیشین سوریه (۲۰۰۰م)

شرح مناسبت:

ژنرال حافظ اسد رئیس جمهور پیشین سوریه در سال ۱۹۳۰م در شهر لاذقیه سوریه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه وارد دانشکده افسری نیروی هوایی سوریه

گردیـد و در سال ۱۹۶۴م به عنوان خلبـان برجسـته، مـدال لیاقت گرفت. اسـد از سال ۱۹۶۶م وزارت دفاع و فرمانـدهی نیروی هوایی سوریه را برعهده گرفت. وی در ۱۳ نوامبر ۱۹۷۰م طی یک کودتا علیه رژیم غیرنظامی حاکم، نخست وزیر سوریه شـد و از مارس ۱۹۷۱م با انتخاب شدن به عنوان رئیس جمهور این کشور موضع سیاسـی خود را در سوریه مسـتحکم تر کرد. اسـد یـک ماه بعـد از آن، یعنی در آوریل ۱۹۷۱م به دبیرکلی حزب بعث سوریه انتخـاب شـد و پس از جنـگ اکتبر ۱۹۷۳م، عنوان فرمانـدهی کل قوا را نیز به خود اختصاص داد. حافظ اسـد در سال ۱۹۷۶م، به دنبال دعوت اتحادیه عرب، دسـتور اعزام نیروی نظامی ۳۰ هزار نفری حافـظ صـلح عرب به لبنان را برای فرونشانـدن جنگ های داخلی این کشور صادر کرد. وی در سال بعد علیه پیمـان کمپ دیویـد موضع گرفت و روابطش را بـا قـاهره قطع نمود. متعـاقب آن، جبهه پایـداری عرب را بـا شـرکت چند کشور دیگر به وجود آورد. حافـظ اسـد در سـال ۱۹۷۸م به عنـوان اولین رئیس جمهـور پس از اسـتقلال سـوریه توانست دوره هفت ساله حکومت خود را به پایان برسانـد و مجدداً به ریاست جمهوری این کشور انتخاب شود. او در سال ۱۹۷۸م موفق شد اعضای یک شبکه براندازی و کودتا را در شهر حلب سوریه شناسایی و دستگیر کند و دستور اعدام تمام آنان را صادر کرد. با آغـاز جنـگ تحمیلی رژیم بعث عراق علیه جمهـوری اسـلامی ایران، حافـظ اسـد حمله عراق به ایران را محکوم نمود و روابط سیاسی خود را با بغداد قطع کرد. وی هم چنین در

سال ۱۹۸۱م، دستور بسته شدن لوله نفت صادراتی عراق را در خاک سوریه صادر نمود. حافظ اسد با وجود آن که به دلیل مواضع سیاسی خود، اغلب با همسایگانش در خاورمیانه روابط صمیمی نداشت، اما توانست ثبات سیاسی و آرامش سوریه را در دو دهه آخر قرن بیستم حفظ کند. وی در امور اقتصادی معتقد به اقتصاد مختلط بود و ضمن تشویق بخش خصوصی، از سرمایه گذای خارجی نیز حمایت می کرد. از سوی دیگر در زمان حافظ اسد روابط تجاری سوریه با شوروی و بلوک شرق در حالی اوج می گرفت که روابط اقتصادی با کشورهای اروپای غربی نیز جایگاه مهمی در اقتصاد این کشور عربی داشت. حافظ اسد سرانجام پس از سی سال زمام داری، در دهم ژوئن سال ۲۰۰۰م در ۷۰ سالگی درگذشت و پس از وی، پسرش بشّار اسد به ریاست جمهوری سوریه انتخاب شد.

مناسبت ۰۹: روز ملی "پرتغال"

شرح مناسبت:

کشور جمهوری پرتغال با ۹۲/۱۳۵ کیلومتر مربع مساحت در جنوب غربی اروپا، در کنار اقیانوس اطلس و در همسایگی اسپانیا واقع شده است. جمعیت آن در حدود ۱۰ میلیون نفر که ازنژاد سفید بوده و کاتولیک مذهب می باشند. زبان رسمی، پرتغالی و پایتخت آن شهر لیسبون است. واحد پول این کشور "اسکودو" بود که بعد از رایج شدن پول واحد اروپایی، یورو، جای گزین آن گردید. این منطقه از قدیم الایام مسکونی بود و بخشی از آن از قرن هشتم میلادی تا قرن ۱۶ در اختیار مسلمانان بود. از قرن هفدهم، این کشور به عنوان یک قدرت برتر دریایی به رقابت با انگستان و هلند پرداخت. از اوائل قرن نوزدهم این قدرت به ضعف

گرایید. حکومت پرتغال تا قبل از ۱۹۱۰ به صورت پادشاهی اداره می شد ولی در این سال بر اثر فشار انقلابیون و مبارزه آنان، امانوئل دوم، پادشاه پرتغال استعفا داده و حکومت جمهوری بر روی کار آمد. نظام حکومتی پرتغال، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. باتوجه به صفر بودن رشد جمعیت در این کشور پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م تغییر نخواهد کرد. دهم ژوئن، سال روز مرگ دکاموئش شاعر پرتغالی که در سال ۱۵۸۰م درگذشت، به عنوان روز ملی این کشور برگزیده شده است.

مناسبت ۱۰: روز جهانی صنایع دستی

شرح مناسبت:

با تأسیس سازمان ملل متحد، حفاظت از میراث های فرهنگی بشری به عهده یونسکو یا سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد واگذار شد. از سال ۱۹۶۴م با تأسیس شورای جهانی صنایع دستی به عنوان یکی از ارگان های وابسته به یونسکو، صنایع دستی و سنتی در قالب هنر و صنعت به عنوان بخشی از زندگی فرهنگی و حیات اقتصادی ملل، مورد توجه قرار گرفت. تشویق، کمک و راهنمایی صنعت گران دستی و بالا بردن سطح اطلاعات تخصصی و حرفه ای آن ها، حفظ و تقویت صنایع دستی و تجلی آن به عنوان رکن عمده ای از حیات فرهنگی ملت ها و نیز ایجاد همبستگی میان صنعت گران سراسر جهان از جمله اهداف اصلی شورای جهانی صنایع دستی است. در حال حاضر در این شورا بیش از ۹۰ کشور عضویت دارند و دبیرخانه آن نیز در آمستردام هلند قرار دارد. مهم ترین نتیجه ای که از تلاش های جهانی صنایع دستی حاصل شده است، جلب توجه ملت ها به اهمیت فوق

العاده صنایع دستی در زندگی فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی ملت ها می باشد. هم چنین از طرف این شورا، روز دهم ژوئن (برابر با ۲۰ خرداد) به عنوان روز جهانی صنایع دستی تعیین شده است.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: تولد "بنجامین جانسون" نویسنده معروف انگلیسی (۱۵۷۳م) (ر.ک: ۶ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تجزیه نور خورشید با به کارگیری روش های علمی (۱۸۵۵م)

شرح مناسبت:

در یازدهم ژوئن ۱۸۵۵م تجزیه نور خورشید برای نخستین بار در تاریخ تحقیقات نوین فیزیکی توسط دو دانشمند آلمانی به نام های کی یر شهوف و بونسون انجام شد. البته بحث تجزیه نور خورشید از روزگاران دور مورد توجه بوده است. نظریه ارسطو درباره رنگین کمان قدیمی ترین نظریه ای است که بعدها دانشمندان دیگر نیز با آن آشنا شده اند. ابوعلی سینا، ابن هیثم و قطب الدین شیرازی دانشمندان مسلمانی هستند که با افزودن مطالبی بر نظریه ارسطو آن را به نحو قابل قبولی توجیه و تکمیل کردند و سرانجام کی یرشهوف و بونسون با استفاده از روش تجربی آن را ثابت نمودند.

مناسبت ۰۳: مرگ "ارنست رادرفورد" فیزیک دان انگلیسی و پدر انرژی هسته ای (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

ارنست رادرفوردْ فیزیک دان انگلیسی و پدر انرژی هسته ای در ۳۰ اوت ۱۸۷۱م در شهر نلسون زلاندنو به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات مقدماتی در زادگاهش راهی کمبریج در انگلستان شد و از سال ۱۹۱۹م به استادی فیزیک تجربی دانشگاه کمبریج دست یافت. رادرفورد در این هنگام، تحقیقات و مطالعات خود را در راه تجزیه وتحلیل تشعشعات رادیواکتیو متمرکز کرد. رادرفورد در اوایل کار تحقیقاتی خود، با انجام آزمایشی که فکر آن از خود وی بود، دو تابش رادیواکتیوی ناهمانند شناسایی کرد. وی اشعه اول را که تابشی با بار الکتریکی مثبت بود و به سهولت در مواد جذب می شد اشعه آلفا نام داد و اشعه دوم را که تابشی با بار الکتریکی منفی بود و تشعشع کمتری ایجاد می کرد اما قابلیت نفوذ آن در مواد، زیاد بود، اشعه بتا نامید. رادرفورد هم چنین پس از چندی اشعه سومی را که شبیه پرتوهای ایکس

بود و نافذترین تابش را داشت، پرتو گاما نام گذاری کرد. وی سپس قسمتی از اشعه صادر شده از عنصر رادیواکتیو رادیوم را در لوله ای جمع آوری کرد و پس از بررسی های فراوان، طیف هلیوم را که عنصر دیگر رادیواکتیو است در آن مشاهده نمود. رادرفورد در این آزمایش متوجه شد که ذره آلفا، همان اتم های هلیوم است. رادرفورد در سال ۱۹۰۳م به عضویت انجمن سلطنتی لندن درآمد و در سال ۱۹۰۴م نخستین کتاب خود به نام فعالیت تشعشعی را منتشر کرد. شهرت روزافزون رادرفورد در مجامع علمی سبب شد که از طرف دانشگاه ها، تصدی کرسی های استادی زیادی به وی پیشنهاد شود. از این رو، رادرفورد در دانشگاه منچستر، رهبر گروهی شد که به سرعت دست به کار تدوین نظریه های تازه درباره ساختار اتم شد. وی در سال ۱۹۰۸م به دلیل تحقیق در زمینه فعالیت تشعشعی عناصر، موفق به اخذ جایزه نوبل شیمی شد. بزرگ ترین دست آورد علمی رادرفورد در این سال ها، کشف ساختار هسته اتم بود که این امر، دانش فراوانی درباره ماهیت ماده برای جامعه علمی به ارمغان آورد. او آشکارا بزرگ ترین فیزیک دان آزمایشگر زمان خود بود و به دلیل پژوهش های طولانی درباره اتم به پدر انرژی هسته ای شهرت یافت. رادرفورد اتم را موجود سختی می دانست که یک منظومه شمسی بسیار ریز متشکل از ذرات بی شمار است که دارای اسرار نهفته فراوانی می باشد. ارنست رادرفورد سرانجام در یازدهم ژوئن ۱۹۳۷م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: اخراج نیروهای امریکایی و انگلیسی از لیبی (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

جنبش افسران آزاد و متحد به رهبری سرهنگ معمّر قذافی در اولین روز

سپتامبر ۱۹۶۹م موفق به سرنگونی نظام پادشاهی در این کشور شدند و توانستند قدرت را در لیبی به دست بگیرند. این گروه سپس آزادی، سوسیالیسم و اتحاد عربی را به عنوان اصول سه گانه جمهوری نوین اعلام کردند. از نظر آن ها آزادی عبارت است از امحای آثار استعمار، که شورای انقلاب در این زمینه به سرعت عمل کرده و به نتایجی دست می یابد. در ۱۸ سپتامبر همان سال نخست وزیر حکومت انقلابی اعلام می کند که قراردادهای موجود در زمینه پایگاه های نظامی بیگانه در خاك لیبی، تمدید نخواهد شد. از این رو، قرارداد پایگاه هوایی موسوم به "ویلوس" پایگاه هوایی انگلستان تحت عنوانِ "الادهم" به ترتیب طی سال های ۱۹۷۰ و ۱۹۷۱م منقضی می شد. در نهایت در یازدهم ژوئن ۱۹۷۰م تخلیه این دو پایگاه انجام گرفت و ۹ هزار نیروی امریکایی و ۱۲ هزار نیروی انگلیسی خاك لیبی را ترک نمودند. بدین ترتیب این کشور از نیروهای بیگانه پاکسازی شد و این آغازی است بر رویارویی با امریکا و انگلستان که حدود سه دهه به طول انجامید.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تصرف سرزمین "شیلی" توسط استعمارگران اسپانیایی (۱۵۴۰م)

شرح مناسبت:

تا اوایل قرن شانزدهم، شیلی محل سکونت اقوام گوناگونی بود که شغل اصلی آنها ماهیگیری بود. در سال ۱۵۳۶م کشورگشایان استعمار اسپانیا به همراه ۵۰۰ سرباز اسپانیایی و ۱۵ هزار سرباز بومی اجیر شده با هدف تصرف شیلی راهی این منطقه شدند. اما پس از حدود ۲۵۰۰ کیلومتر پیشروی در خاك شیلی، از شورش در لیما پایتخت پرو، دیگر مستعمره خود مطلع گردیدند. اسپانیا در این تهاجم از یک سو تلفات بسیاری داد و از سوی دیگر فرمانده مهاجمان اسپانیایی نیز در راه

بازگشت کشته شد. اما در مرحله ای دیگر در ۱۲ ژوئن ۱۵۴۰ اسپانیا موفق به تصرف شیلی گردیدید.حضور اسپانیا در شیلی تا ۱۸ سپتامبر ۱۸۱۰م به طول انجامید. گرچه در این میان طرفداران ادامه سلطه اسپانیا تا سال ۱۸۱۸ مقاومت کردند. شکست نهایی اسپانیا در این کشور مرهون حرکت "خوزه سن مارتین" سردار آرژانتینی است که به کمک آزادی خواهان و استقلال طلبان شیلی توانست این کشور را رهایی بخشد. (ر.ك: ۱۸ سپتامبر)

مناسبت ۰۲: اولین آزمایش برای مهار و به کارگیری انرژی حرارتی خورشید (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

در دوازدهم ژوئن ۱۹۱۴م اولین آزمایش برای مهار و به کارگیری انرژی حرارتی خورشید در ناحیه ای در حومه قاهره در مصر انجام شد. مبتکر و مجری این طرح یک فیزیک دان آلمانی به نام شومان بود که توانست با تمرکز اشعه خورشید یک ماشین بخار را که ۵۰ اسب بخار نیرو داشت به کار بیاندازد. این آزمایش، اساس موتورها و محرکه های آفتابی شد که امروزه در صنعت، کاربرد زیادی یافته اند.

مناسبت ۰۳: روز ملی "فیلیپین"

شرح مناسبت:

فیلیپین، کشوری است به صورت مجمع الجزایر در شرق آسیا، که از جمعیت ۷۶ میلیون نفری آن، اکثریت آنان را، مسیحیان تشکیل می دهند. مسلمانان نیز دارای جمعیت زیادی در این کشور بویژه در منطقه جنوب می باشند. پیش بینی شده است جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۱۰۸ میلیون نفر خواهد شد. پایتخت کشور فیلیپین مانیل و شهرهای مهم آن کالوکان، کوئزون سیتی و داوائو می باشد. سکنه فیلیپین به زبان فیلیپینو، انگلیسی و اسپانیایی صحبت کرده و ملیت فیلیپینی نوین دارند. واحد پول این کشور آسیایی، پزو فیلیپین می باشد. روز ۱۲ ژوئن روز اعلان استقلال از اسپانیا در سال ۱۸۹۸ روز ملی فیلیپین نام گذاری شده است. دولت فیلیپین با جنبش های اسلامی میانه خوبی نداشته و اسلام را یک تهدید بزرگ برای امنیت ملی قلمداد می نماید. در سال ۱۹۷۳م جنگ خونینی در شهر "میندانائو" رخ داد که منجر به قتل عام تعدادی از مسلمانان شد که سازماندهی آن را گروه ضداسلامی "ایلوکو" و "کلیسای کاتولیک" عهده دار بوده است. در میان مسلمانان نیز، بیگانگان در صدد ایجاد اختلاف و تفرقه می باشند. رژیم

عربستان سعودی با تبلیغ از وهابیت و پشتیبانی از گروه های وهابی در حال مبارزه با شیعه و طرفداران انقلاب اسلامی است. شیعیان در فیلیپین معدود و محدود بوده و فعالیت های فرهنگی چشم گیری نمی توانند داشته باشند و حتی اهل سنت نیز به آنان اجازه فعالیت نمی دهند. (ر.ک: ۴ ژوئیه)

مناسبت ۰۴: روز ملی فدراسیون روسیه

شرح مناسبت:

در ۱۲ ژوئن ۱۹۹۱، اولین انتخابات آزاد ریاست جمهوری در فدراسیون روسیه برگزار شد و به دلیل اهمیت این انتخابات، این روز به عنوان روز ملی روسیه نامیده شد. در این انتخابات بوریس یلتسین به ریاست جمهوری انتخاب گردید. فدراسیون روسیه، بزرگ ترین جمهوری شوروی سابق، در آوریل ۱۹۹۰، قبل از فروپاشی شوروی اعلام کرده بود که از آن پس، قوانین داخلی روسیه بر قوانین شوروی ارجحیت دارد و به این ترتیب، جز در روابط خارجی، مستقل از شوروی عمل می کند. روسیه با ۱۷/۰۷۵/۴۰۰ کیلومتر مربع در شمال آسیا و شرق اروپا واقع شده است. این کشور وسیع ترین کشور جهان است. جمعیت آن قریب به ۱۴۷ میلیون نفر بوده که کمتر از ۲۰٪ آنها مسیحی بوده که عمدتاً ارتدوکس می باشند و حدود ۱۰٪ مسلمان و بیش از ۱۰٪ سایر ادیان. در واقع بیش از ۶۰٪ مردم روسیه معتقد به دینی رسمی نیستند. مردم روسیه به زبان روسی صحبت کرده و خط رایج در آنجا سیریلی است. کشور روسیه از ملیت های مختلف از جمله روس که اکثریت دارد و نیز تاتار، اوکراینی و چچنی و ... تشکیل شده است. واحد پول روسیه روبل و پایتخت آن مسکو می باشد. از شهرهای مهم آن سن پترزبورگ و نیژنی نووگورود

می باشند. با توجه به رشد منفی جمعیت در این کشور، پیش بینی جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۱۳۷ میلیون نفر خواهد بود. فدراسیون روسیه با نظام سیاسی جمهوری چند حزبی فدرال با دو مجلس قانون گزاری اداره می شود.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تولد "ویلیام ییْتْزْ" شاعر و ادیب ایرلندی (۱۸۶۵م) (ر.ک: ۲۸ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تأسیس سازمان "شین فین" به عنوان شاخه سیاسی ارتش جمهوری خواه ایرلند (۱۹۰۶م)

شرح مناسبت:

ایرلند از اواخر قرن پانزدهم مستعمره انگلیس بود و سازمان شین فین با هدف استقلال ایرلند توسط یک روزنامه نگار برجسته ایرلندی به نام آرتور گریفیت در ۱۳ ژوئن تأسیس شد. روش شین فین در ابتدا، مقاومت منفی در برابر انگلیسی ها و عُمّال دولتی آن ها بود ولی پس از چندی به مبارزه مسلحانه علیه دولت انگلستان تبدیل گردید. در نهایت به دنبال شورش مسلحانه و جنگ های چریکی که در سال ۱۹۲۰م آغاز شد، در سال ۱۹۲۱، استقلال ایرلند جنوبی به دست آمد. اما شین فین به عنوان شاخه سیاسی ارتش جمهوری خواه ایرلند، بعد از استقلال ایرلند جنوبی، در کنار مبارزات مسلحانه ارتش جمهوری خواه ایرلند شمالی (ایرا)، برای وحدت دو بخش شمالی و جنوبی ایرلند، به مبارزات سیاسی خود ادامه داد تا این که پس از دو سال مذاکرات فشرده با دولت انگلیس و احزاب پروتستانِ طرفدار انگلیس در ایرلند شمالی، در دهم آوریل ۱۹۹۸م، رهبران شین فین موافقتنامه صلحی با انگلیس امضا کردند. بر اساس این موافقتنامه، ایرلند شمالی به یک منطقه خودمختار تحت الحمایه انگلیس تبدیل می گردد. در این میان، مسئله ایرلند شمالی همچنان حل نشده باقی ماند.

مناسبت ۰۳: آغاز نخستین جنبش سراسری و بزرگ فلسطینی ها علیه صهیونیست ها (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

در اولین سال های قیمومیت انگلیس بر فلسطین، نخستین جنبش سراسری و بزرگ فلسطینی ها علیه صهیونیست ها، در ۱۳ ژوئن ۱۹۲۱م آغاز شد. این نهضت ضد استعماری، بیانگر اعتراض مسلمانان به سیاست های استعمارگرانه انگلیس و طرفداری این کشور از صهیونیست های ساکن در فلسطین بود. بر اساس این سیاست استعماری بود که مهاجرت صهیونیست ها از سراسر نقاط جهان به فلسطین آغاز شد تا مقدمات تشکیل

دولت صهیونیستی در خاک فلسطین فراهم شود. در راستای اجرای این سیاست، تعداد صهیونیست ها از حدود ۳۵ هزار نفر در سال ۱۹۲۳م بـه بیش از ۶۰۰ هزار نفر یعنی حـدود یـک سوم جمعیت فلسـطین در آسـتانه تشـکیل رژیـم صـهیونیستی در سـال ۱۹۴۸م رسید.

مناسبت ۰۴: پرتاب اولین موشک زمین به زمین توسط آلمان نازی علیه انگلستان (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

از زمان اعلان جنگ آلمان نازی به انگلسـتان، آلمانی ها با استفاده از هواپیما، انگلیس را که از صحنه جنگ زمینی دور مانده بود، مورد حمله قرار می دادنـد. در طی این حملات، خسارات عمده ای به نیروهای هوایی و هواپیماهای آلمان وارد می آمد؛ در نـتیجه آلمـان درصـددِ سـاخت سـلاحی بود که از راه دور، انگلسـتان را مورد هـدف قرار دهـد. از این رو موفق به سـاخت موشک شـد و آن را برضد انگلسـتان و دیگر متفقین به کار بُرد. موشک های زمین به زمین، برای ارتش آلمان، ارزان تر وکم خطرتر از پرواز هواپیمـا برفراز خاک انگلیس بود. این سـلاح جدیـد که موشک "V یک" نام داشت نخستین بار در سیزدهم ژوئن ۱۹۴۴م بر روی لنـدن پرتاب شد ولی دقت عمل آن، آن طور که انتظار می رفت نبود و هم زمان با تکمیل و رفع نواقص آن، مرکز تهیه و تولیـد این موشـک هـا توسـط هواپیماهای انگلیسـی بمباران شـد. این موشک ها، اولین موشک های زمین به زمین در جهان بودنـد و پس از جنگ جهانی دوم، سایر کشورها با تکمیل تکنولوژی آن، موشک های زمین به زمین پیشـرفته امروزی را ساختند.

مناسبت ۰۵: مرگ "الکساندر کِرِنسکی" سیاست مدار برجسته روسی (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

الکسانـدر کرنسـکی، سـیاست مـدار معروف روسـی در سـال ۱۸۸۱م در ایـن کشـور بـه دنیـا آمـد و پس از پایـان تحصـیلات دانشـگاهی، وارد صـحنه سـیاست شـد. وی در مقام نماینـدگی مجلس دوما علیه اختناق و بیدادگری نیکلای دوم، آخرین تزار روس، زبان به اعتراض و حملات تند گشود. کرنسـکی در ۲۷ فوریه ۱۹۱۷م در پشت تریبون مجلس دومـا که تزار آن را برای فرو نشاندن احساسات آزادی خواهانه مردم

بـه وجـود آورده بـود، خانـدان سـلطنتی تزار را مسـئول فلاـکت و هرج و مرج و اختنـاق آن زمـان دانست و آشـکارا خواسـتار برکناری تزار، حتی به زور گردید. در این زمان، بی ثباتی و تبعات ناشی از جنگ روسیه علیه آلمان و نارضایتی عمیق مردم از حکومت تزاری مانع از هرگونه عکس العمل حکومت تزاری علیه کرنسکی شد. کرنسکی پس از آنکه تزار تحت فشار مردم، ناگزیر شـد در مارس ۱۹۱۷م از مقـام خود اسـتعفا دهـد، در دولت موقتِ پس از وی اداره وازرتخانه های دادگستری و جنگ روسـیه را برعهده گرفت. کرنسکی سپس در ۲۱ ژوئیه ۱۹۱۷م، ریـاست دولت موقت را برعهـده گرفت. دولت او که بر مبنای مخـالفت بـا حکومت تزاری زمـام امور را در روسـیه به دست گرفته بود، کمتر از سه ماه دوام آورد، زیرا در خلال این سه ماه، مورد حملات شدیـد لنین و همفکرانش در روسـیه قرار داشت. لنین، کرنسـکی را عامل سـرمایه داری می دانست و مدعی بود که هـدف وی، مهار کردن قـدرت مردم وباز گردانـدن مجدد حکومت سـلطنتی است. کرنسـکی با وقوع انقلاب اکتبر ۱۹۱۷م توسط بلشویـک هـا سـرنگون شـد و بـا آغاز تصـفیه های خونین گروه لنین در روسـیه، برای حفظ جان خود، ابتـدا به پاریس گریخت و سـپس راهی امریکـا گردیـد. کرنسـکی سال های طولانی در امریکا به ایراد سـخنرانی و نگارش کتاب های متعـدد درباره انقلاب بزرگ روسـیه و سوسیال دموکراسی این کشور پرداخت. الکساندر کرنسکی سرانجام در سیزدهم ژوئن ۱۹۷۰م در ۸۹ سالگی درگذشت.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: کشف نیروی بخار آب توسط "دنیس پاپن" طبیعی دان فرانسوی (۱۷۰۷م) (ر.ک: ۱۱ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "خانم هارِیْت بِیچراستو" نویسنده معروف امریکایی (۱۸۱۱م)

شرح مناسبت:

خانم هاریت بِیچر استو، رمان نویس امریکایی، در ۱۴ ژوئن ۱۸۱۱م در کنتاکی امریکا به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات به آموزگاری پرداخت و در کنار آن، کتبی به رشته تحریر درآورد. هاریت به امور دینی و اصلاحات اجتماعی علاقه مند بود. خانواده وی از رهبران ضد بردگی بودند و او هم به بردگان فراری، یاری و پناه می داد. او در آن زمان با نگاه موشـکافانه ای، اجتمـاع را می کاویـد و بـا دیـدن یـک برده یا کودک محروم، می کوشـید تا با سـخن گفتن با آنها و آشـنایی با خصوصـیات زنـدگی آنـان، شـناخت بیشتری از توده هـای رنـج کشـیده بشـری به دست بیـاورد. قوانین سـخت آن زمـان، معروف به قوانین بردگـان فراری، چنـان خانم بیچراسـتو را تحت تاثیر قرار داد که وی را به نوشـتن کتاب "کلبه عمو تام" کشانـد. این کتاب در سـال هـای پیش از جنـگ هـای داخلی امریکـا معروف به جنـگ های انفصال، نقش مهمی در برانگیختن احساسات ضـد برده داری در اهالی شـمال امریکا که مخالف برده داری بودند، داشت. این کتاب داسـتان برده مسیحی سیاه پوستی است که ارباب سنگ دلش، با او رفتاری بسـیار خشن دارد. کتاب کلبه عمو تام، نه تنها در امریکا بلکه در سراسـر جهان تاثیر فراوانی گذاشت و به زبان های مختلف ترجمه شد. این داسـتان برای بار نخست به صورت پاورقی در یکی از مجلات واشینگتن منتشر می شد. اما به خواست یکی از ناشران بزرگ آن زمان، به صورت کتاب در دسترس مردم قرار گرفت و اقبال مردم از این رمان چنان

بود که در مدت کوتاهی، نام هاریت بیچراستو به صورت یکی از آشناترین نام های امریکا درآمد. خانم بیچراستو پس از این کتاب، آثار دیگری نیز نگاشت که هرچند برخی از آن ها در موضوع بردگان، از جهاتی برتر از کتاب قبلی بودند، اما شهرت و توفیق کلبه عمو تام را پیدا نکردند. استو آثار دیگری از جمله شعر و خطابه، مردم شهر قدیم و مردم پوگانوک نیز به رشته تحریر درآورده است. خانم هاریت بیچر استو سرانجام در اول ژوئیه ۱۸۹۶م در پنجاه و هشت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: آغاز تجاوز نیروهای فرانسوی به کشور الجزایر (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

بهانه ظاهری فرانسویان برای مداخله رسمی در الجزایر، اهانت یکی از مقامات عثمانی به کنسول فرانسه بود. اما هدف اصلی هیأت حاکمه فرانسه کسب اعتبار و حیثیت برای حکومت خود در انظار مردم این کشور بود. از این رو، نیروهای فرانسوی در ۱۴ ژوئن ۱۸۳۰م در سواحل الجزایر پیاده شدند. هرچند تجاوز نیروهای فرانسوی با مقاومت اولیه مدافعان الجزایری مواجه شد، اما سرانجام در ۵ ژوئیه همان سال، الجزیره به تصرف ارتش فرانسه درآمد. در سال ۱۸۳۴م دولت فرانسه، الجزایر را به صورت رسمی در اختیار گرفت و برای اجرای برنامه های خود در این منطقه یک فرماندار کل منصوب نمود. تسلط استعمارگرانه فرانسه بر الجزایر بیش از یک صد و سی سال به طول انجامید و در طی این مدت مقاومت های مردمی و قیام های پراکنده همچنان ادامه داشت. کشور الجزایر سرانجام پس از جانفشانی های استقلال طلبانِ این کشور، در ژوئیه ۱۹۶۲م به استقلال دست یافت.

مناسبت ۰۴: مرگ "الکساندر آستروفسکی" نویسنده برجسته روسی (۱۸۸۶م) (ر.ک: ۱۹ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "ژاک ژان دو مورگان" باستان شناس معروف فرانسوی (۱۹۲۴م)

شرح مناسبت:

ژاک ژان ماری دو مورگان، باستان شناس فرانسوی در سوم ژوئن ۱۸۵۷م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود در مهندسی معدن، در فرانسه، انگلستان، بلژیک، اتریش و آلمان به تحقیقات زمین شناسی پرداخت و گزارشاتی در این زمینه منتشر کرد. این سفرها باعث جلب توجه او به آثار ما قبل تاریخ انسان گردید. دومورگان در ۳۲ سالگی به نمایندگی از دولت فرانسه به آسیا سفر نمود و پس از بازدید از هند و قفقاز و ارمنستان، به مدت سه سال در ایران اقامت گزید. او در ایران، ضمن انجام تحقیقات زمین شناسی، برای نخستین بار به کشف معادن نفت در ایران نائل شد و گزارشی در این باب به فرانسه فرستاد. بر اثر همین گزارش بود که دارسی، سرمایه دار انگلیسی، امتیاز استخراج نفت را از دولت ایران گرفت و موفق به استخراج نفت شد. در همین حال، دومورگان نتیجه مطالعات و بررسی های خود در ایران را در ۹ جلد منتشر ساخت. دو مورگان در سال های بعد، به عنوان مسئول هیأت باستان شناسی مصر و مدیرکل شعبه آثار باستانی مصر به تحقیقات فراوانی

درباره مصر قدیم پرداخت و موزه اسکندریه را نیز تأسیس کرد. وی پس از چندی بار دیگر راهی ایران شد و با انجام حفریات متعدد، هزاران قطعه از اشیاء نفیس باستانی را در مناطق فارس، لرستان و خوزستان کشف کرد. ادامه این کشفیات باعث شد که دولت فرانسه با انعقاد قراردادهای ناعادلانه با ایران، زمینه انتقال اشیاء قیمتی ایران زمین به موزه های فرانسه را مهیا سازد. از

آن سو، پادشاهان نادان قاجار، بدون خبر از ارزش این آثار باستانی، این قراردادها را با شرایطی آسان تایید کردند تا در قبال آن،فرانسوی ها مخارج خوشگذرانی دربار ایران را فراهم سازند. در این میان، دولت فرانسه نیز با خیالی آسوده مشغول غارت اشیاء عتیقه ایران شد و پس از اخذ امتیاز سخاوتمندانه ای از جانب مظفرالدین شاه مبنی بر انحصاری بودن کشف آثار عتیقه در تمام خاک ایران برای ابد، سیل این اشیاء به سوی پاریس جریان یافت. بی خبری شاهان قاجار از ارزش آثار عتیقه تا آنجا بود که به طور نمونه، هنگام سفر مظفرالدین شاه به پاریس و بازدید از موزه آثار باستانی ایران در آن شهر، تصور کرد که این موزه به دلیل ارادت فرانسویان به ایران است. از این رو دستور داد که موزه مشابهی نیز برای گرامیداشت فرانسه در ایران تأسیس شود. دومورگان هم چنین بدون توجه به تعلق آثار باستانی به سرزمین ایران، اشیاء بسیار مهم دیگری را به پاریس برد که سنگ نبشته حاوی قانون حمورابی مربوط به دو هزار سال قبل از میلاد، از مشهورترین آن هاست. وی شبیه این اعمال را در مصر نیز انجام داد و اشیایی از مصر قدیم را به پاریس فرستاد. بی شک حضور این افراد به عنوان کاشف و باستان شناس در ایران و کشورهای دارای سابقه تمدن دیرینه، نقش مهمی در غارت آثار باستانی آن کشورها داشته و بدون حضور این اشخاص، هیچ گاه موزه های اروپایی، تا این حد مملو از اشیاء عتیقه و با ارزشِ تمدن های شرقی نمی گردید. هرچند در این میان، نادانی متولیان امر

و منفعت طلبی سودجویان در ســرزمین های مادر، این سرقت فرهنگی را برای غربی ها آسان می کرد. ژاک ژان ماری دومورگان سرانجام در ۱۴ ژوئن سال ۱۹۲۴م در ۶۷ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۶: وقوع فاجعه هولناک طغیان رود یانگ تِسه در چین (۱۹۳۱م)

شرح مناسبت:

رودخانه "یانگ تسه کیانگ" طولانی ترین رود آسیا با حدود ۵/۵۰۰ کیلومتر در چین قرار دارد. این رودخانه که بیش از ۹۰۰ کیلومتر آن قابل کشتیرانی با کشتی های اقیانوس پیماست به ندرت دچار طغیان های مخرب می شود. با این حال در ۱۴ ژوئن ۱۹۳۱م هولناک ترین و مخرب ترین طغیان، در همین رودخانه به وقوع پیوست. در این زمان، در پی بارش باران های موسمی، امواج خروشان سیلاب از این رودخانه سرازیر شد و تمامی خاک ریزها، سدها و سایر موانع را از میان برداشت. جریان خروشان آب، ۸ ایالت چین را زیر آب برد و ۳۵ هزار مایل مربع از اراضی را دربرگرفت. گفته می شود که تلفات این حادثه عظیم در حدود ۵۰ میلیون نفر بوده که شامل کشته شدگان، بی خانمان ها، تلفات ناشی از قحطیِ به وجود آمده از نابودی مزارع و نیز قربانیان شیوع بیماری ها و امراض گوناگون می باشد.

مناسبت ۰۷: تصرف پاریس توسط ارتش آلمان نازی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

پانزده ماه پس از فروزان شدن آتش جنگ جهانی دوم و در ادامه توسعه طلبی های هیتلر، نیروهای آلمان نازی به قصد تصرف فرانسه، خود را برای هجوم به این کشور آماده می کردند. در روز پنجم ژوئن ۱۹۴۰م، هیتلر فرمان انهدام کامل نیروهای فرانسه را صادر کرد و سه روز بعد، نیروهای زرهی آلمان، خطوط دفاعی فرانسه را در شمال شرقی این کشور در هم شکستند و وارد خاک فرانسه شدند. در این میان، موسولینی، نخست وزیر دیکتاتور ایتالیا و هم پیمان آلمان، پس از مدتی تردید و تعلُّل، در روز دهم ژوئن به انگلستان و فرانسه اعلان جنگ داد و فرانسه علاوه بر

جبهه شمالی، در مرزهای جنوب شرقی خود نیز در معرض تهدید قرار گرفت. نیروهای فرانسه که در پی شکست های قبلی، به کلی روحیه خود را باخته بودند در برابر نیروهای آلمان که از نظر تجهیزات زرهی و پوشش هوایی بر آن ها برتری داشتند به سرعت شروع به عقب نشینی کردند. با نزدیکی نیروهای آلمان به پاریس، هیتلر طی پیامی به فرانسویان، آن ها را به ترک مخاصمه دعوت کرد و از ارتش فرانسه خواست از مقاومت در پاریس خودداری کنند. در نهایت، سحرگاه روز چهاردهم ژوئن ۱۹۴۰م، اولین واحدهای سربازان آلمانی وارد پاریس شدند و همانطور که هیتلر از فرانسویان خواسته بود، پاریس تقریباً بدون مقاومت در برابر ارتش آلمان تسلیم شد. در این میان در حالی که سربازان آلمانی در خیابان اصلی پاریس رژه می رفتند، اهالی شهر در کنار خیابان به نظاره آن ها ایستاده بودند و می گریستند. فتح فرانسه برای آلمان به قیمت نزدیک به چهل و پنج هزار کشته و یک صد و ده هزار زخمی تمام شد. فرانسه تا ۲۳ اوت سال ۱۹۴۴م، به مدت بیش از چهار سال تحت اشغال آلمان بود.

مناسبت ۰۸: درگذشت "خورخه بورخس" نویسنده بزرگ امریکای لاتین (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

خورخه لوئیس بورخس نویسنده آرژانتینی، در اوت ۱۸۹۹م در بوینس آیرس به دنیا آمد. دوران نوجوانی را با مطالعه آثار نویسندگان بزرگ در کتابخانه پدرش سپری کرد. او پس از پایان تحصیلاتش نویسندگی را به طور جدی شروع کرد و به تدریج به یکی از طنز پردازان مشهور امریکای لاتین تبدیل شد. بورخس به سبب نابینایی نتوانست تمام طرح های مورد نظر خود را در قالب رمان پیاده کند از این رو، اکثر

آثـار به جـای مانـده از او در قـالب شـعر است. هزارتوها، سـرخ و آبی و مرگ و پرگار و رساله در باب ادبیات قـدیم ژرمن از جمله آثـار اوست. به نظر بورخس داسـتانی که فقـط گسترش یـک انـدیشه باشـد، ضـعیف و حقیر است. وی در داسـتان هـای کوتـاهش، معمـا و یا وضع تناقض آمیزی را مطرح می نمود و سـپس با ابتکار و خلاقیت به حل آن معما می پرداخت. خورخه لوئیس بورخس سرانجام در چهاردهم ژوئن ۱۹۸۶م در هشتاد و هفت سالگی درگذشت.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: تولد "تیتسیانو تیسین" نقاش برجسته ایتالیایی (۱۴۷۷م)

شرح مناسبت:

تیتسیانو وِچلی نقاش ایتالیایی که به تیسین شهرت یافته است، در نیمه ژوئن ۱۴۷۷م در جنوب سلسله جبال آلپ در ایتالیا به دنیا آمـد. وی در هنر نقاشـی به اسـتادی رسـید و شـهرتی عظیم پیدا کرد. تیسـین بزرگ ترین و پرکارترین هنرمند در جمع نقاشان ونیزی است و از جمله بزرگ ترین نقاشـان دنیـای غرب. وی هم چنین در مقام رنگ شناسـی چیره دست است.وی پـدر شـیوه جدید در نقاشـی است. تیسین در سال ۱۵۱۶م به مقـام نقاش جمهوری ونیز برگزیـده شـد. وی نه فقط در عرصه شبیه سازی از موضوعات اسـطوره ایو دینی، پرکار بود، بلکه به عنوان یکی از پرارزش ترین و بهترین هنرمندان چهره نگار نیز شهرت داشت. بیشترین شهرت تیسین نزد معاصرانش به پُرْتْره های او مربوط می شود. در نتیجه، تسلط و توانایی وی باعث شد تا قدرت مندان جهان برای آن که مـدل نقاشـی وی شونـد، به رقابت بپردازنـد و در واقع معتقد بودند به وسـیله قلم و کار تیسـین به شخصـیتی ماندگار تبدیل خواهند شد. هم زمان با گذشت سال های عمر تیسین،

افتخار و عظمت به او نزدیک تر می شد و تمام بزرگان اروپا او را می شناختند. تحول کار تیسین هم چون روند زندگی اش پرشتاب بود. او به سرعت شیوه ای توانمند بر اساس سبک شاعرانه پدید آورد. احساسات درباریان، نیروهای کیهانی، راز زندگی و مرگ و خوشی های عشق مقدس از مضامینی بودند که در آثارش به آنها می پرداخت. از آثار تیسین می توان از مردی با دست کش، مریم با اعضای خانواده پزارو، گذاشتن تاج خار بر سر مسیح(ع)، تک چهره خود و پرتده های بسیاری از مشاهیر زمان او را یاد کرد. تیتسیانو وچلی معروف به تیسین پس ازحدود یک قرن زندگی در عالم هنر سرانجام در نیمه ژوئیه سال ۱۵۷۶م، درگذشت.

مناسبت ۰۲: سرکوب قیام استقلال طلبان اسکاتلندی توسط نیروهای انگلیس (۱۷۰۸م)

شرح مناسبت:

انگلستان از دیرباز همواره در صدد الحاق منطقه اسکاتلند در شمال این کشور، به سرزمین اصلی خود بود تا اینکه این امر در اوایل قرن هفدهم تحقق یافت. اما قیام های متعدد اسکاتلندی ها علیه سلطه انگلیس حاکی از نارضایتی آن ها از چنین وضعیتی بود. با این حال، پارلمان های دو کشور در سال ۱۷۰۷م در یک دیگر ادغام شدند. این تصمیم خشم اسکاتلندی ها را برانگیخت و موجب قیام دیگری شد که در روز پانزدهم ژوئن ۱۷۰۸م سرکوب گردید. با این حال، در پی گسترش اعتراض ها، لندن مجبور شد با تأسیس یک پارلمان محلی در اسکاتلند موافقت کند.

مناسبت ۰۳: مرگ "آندره آمپر" فیزیک دان بزرگ فرانسوی (۱۸۳۶م) (ر.ک: ۲۲ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اعدام "ایمره ناگی" سیاست مدار اصلاح طلب مجارستانی (۱۸۹۷م)

شرح مناسبت:

ایمره ناگی سیاست مدار اصلاح طلب و مردمی مجارستان، در سال ۱۸۹۶م در خانواده ای روستایی در مجارستان به دنیا آمد. وی در کشاکش جنگ جهانی اول به جنبش کمونیستی پیوست و به هنگام انقلاب روسیه راهی مسکو شد تا نیروهای بلشویکی را جهت نیل به پیروزی یاری رساند. ناگی در مسکو تحصیلات خود را در رشته کشاورزی به اتمام رساند و به عنوان یک مبلغ کمونیستی طرفدار لنین، راهی کشور خویش گردید. فعالیت سیاسی ناگی تا زمان جنگ جهانی دوم ادامه یافت و در نهایت پس از تشکیل یک دولت موقت انقلابی و کمونیستی در مجارستان در سال ۱۹۴۴م، وی به وزارت کشاورزی رسید. ناگی در این مقام، مرام مارکسیسمی مبنی بر مصادره زمین از فئودال ها و تقسیم بین خرده مالکان را به انجام رساند، با این حال، دو سال بعد به اتهام اینکه در جهت اشاعه کمونیسم کاری انجام نمی دهد از کار بر کنار شد. با مرگ استالین، ناگی بار دیگر به صحنه سیاسی کشور بازگشت و با حمایت کامل حزب کمونیست شوروی، بر مسند ریاست دولت مجارستان تکیه زد. او در این مقام، اردوگاه های کار اجباری را بست، آزادی های اجتماعی را تا حدی توسعه داد و

وسایل رفاه کشاورزان و روستائیان را فراهم آورد. ایمره ناگی هم چنین به سبب تشخیص صلاح جامعه مجارستان، به اصلاحات سیاسی با هدف کمرنگ ساختن نقش مدیریت حزب کمونیست بر جامعه و رونق اقتصاد آن کشور دست زد. اقدامات ناگی موجی از خشم و نفرت را علیه شوروی و مصالح حزب کمونیست ایجاد نمود. و

مردم آشکارا انزجار خود را از حزب کمونیست شوروی و مجارستان اعلام می کردند. این حوادث، نهایتاً خشم کرملین را برانگیخت و موجبات اشغال نظامی مجارستان توسط ارتش سرخ شوروی سابق را در سال ۱۹۵۶م به وجود آورد. با ورود ارتش سرخ به کشور، ناگی به سفارت یوگسلاوی در بوداپست پناهنده شد. پس از ۲۰ روز، علی رغم قول تامین جانی وی، او را به مقر حزب کمونیست منتقل کردند. ایمره ناگی دو سال بعد به اتهام خیانت به آرمان های سوسیالیسم محاکمه و سرانجام در ۱۵ ژوئن ۱۹۵۸م در ۶۲ سالگی اعدام شد. او نزد مردم مجار به عنوان یک قهرمان ملی که مصالح ملی را بر منافع حزبی ترجیح داده بود، شناخته شده است.

مناسبت ۰۵: تولد "یوری آندروپوف" رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۱۴م) (ر.ک: ۹ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: پذیرش دین مسیح(ع) توسط امپراتور روم و پایان کشتار ۳۰۰ ساله مسیحیان (۳۱۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "کلاوس اسلوتر" هنرمند معروف فرانسوی (۱۳۴۷م)

شرح مناسبت:

کلاوس (کلوس) اسلوتر هنرمند فرانسوی در ۱۶ ژوئن ۱۳۴۷م در این کشور به دنیا آمد. در زمان وی هنر حجاری و مجسمه سازی به مرتبه ای از کمال رسیده بود. از مشخصه های اصلی تندیس گری در آن عصر، غلبه روح دینی در این آثارمی باشد. اسلوتر نیز که از جوانی در این رشته به مقام استادی رسیده بود، از سال ۱۳۶۸م وارد دربار فرمان روایانِ هلند شد و حدود ۴۰ سال به این هنر و عرضه آثاری متعدد و متنوع پرداخت. اسلوتر در یکی از آثار معروف خود مجسمه تمام قد ۶ نفر از پیامبران عهد عتیق از جمله حضرت موسی(ع)، دانیال نبی(ع) و اشعیای نبی(ع) را ساخت که دور تا دور پایه ای ایستاده بودند. پیکره های مزبور از لحاظ مشاهده، بازنمایی دقیق کلیات و جزئیات از واقعی ترین پیکره ها نیز برتر است. این مجسمه ها که به اندازه طبیعی ساخته شده اند در میان رداهای سنگین و پرچین، که از مختصات هنر اسلوتد می باشد، پیچیده شده اند. اسلوتر در این اثر بدیع خود توانسته است سطوح اندام های آنها را به صورت واقعی بنمایاند. این اثر به عنوان نمونه ای شگرف از واقع گرایی تلقی شده است. کلاوس اسلوتر تا سال ۱۴۰۴م در دربار به فعالیت اشتغال داشت و دو سال بعد از آن در ۲ مارس ۱۴۰۶م در سن ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: کشف سرزمین آرژانتین توسط دریانوردان اسپانیا (۱۵۱۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز بمباران هوایی شهرهای ژاپن توسط امریکا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

در جریـان جنـگ جهانی دوم، نیروی هوایی امریکا در ۱۶ ژوئن ۱۹۴۴م، حمله به شـهرهای ژاپن را با بمباران شـهر فوکولا در جنـوب ژاپن آغـاز کرد. این بمبـاران هـا به منظـور وادار نمـودن توکیـو به تسـلیم شـدن انجـام می شـد. در جریـان حمله هـای هواپیماهای امریکایی به شـهرهای ژاپن، ده ها هزار تن از غیر نظامیان این کشور کشـته و کارخانه ها و مزارع آن نابود شدنـد. این حملات، در نهایت، با بمباران هسته ای دو شهر ناکازاکی و هیروشیما در ماه اوت ۱۹۴۵ و تسلیم ژاپن، خاتمه یافت.

مناسبت ۰۵: پرواز "والنتینا ترشکوا" نخستین زن کیهان نورد به فضا (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

در ۱۶ ژوئن ۱۹۶۳م والنتینـا ترشـکوا اولین زن فضـانورد جهان از شوروی، پرواز فضایی خود را با سـفینه ای به نام وسـتوک ۶ آغاز نمود. او زمانی در مدار زمین قرار گرفت که بیکوفسـکی، فضانورد دیگر شوروی، مشـغول گردش به دور کره زمین بود. والنتینـا ترشـکوا که دو سـال بعـد از پرواز یوری گاگـارین اولین مرد فضـانورد جهان به فضا رفت، در مـدت ۷۰ سـاعت و ۵۰ دقیقه، چهل و هشت بار کره زمین را دور زد.

مناسبت ۰۶: آغاز قیام "سووتو" علیه نژادپرستان افریقای جنوبی (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

کشور افریقای جنوبی در دوران حاکمیت نژادپرسـتان، دارای قوانین ضد بشری و خلاف عقل بود. نتیجه این وضعیت، پیدایش تنفر، وحشت و حقـارت در میـان جامعه ای بود که ۲۰ درصد سـفید پوست بر اکثریت سـیاه پوست حاکمیت داشـتند و تمامی قـدرت، ثروت، حقوق و مزایـای اجتمـاعی را در اختیـار گرفته بودنـد. هم چنین قـانون آپارتائیدْ یـا جـدایی نژادها روز به روز گسترده تر می شـد. در افریقای جنوبی، محصـلین سـیاه پوست، خوانـدن و نوشـتن را به زبان مادری خود فرا می گرفتنـد و در دوره متوسـطه، یکی از دو زبـان رسـمی انگلیسـی یـا افریقـایی انتخـاب می شـد. در ابتـدای سـال تحصـیلی ۱۹۷۶م، مؤسسات تحصـیلی، بخشـنامه ای دریافت کردند که براساس آن باید زبان رسمی مصوب ۱۹۷۴م که زبان افریقایی و محلی بود تـدریس می گردید. از آنجا که سیاهپوسـتان زبان انگلیسـی را انتخاب کرده بودند. این مسـئله خشم دولت نژادپرست را برانگیخت و از طرف دیگر نوعی رقابت نامحسوس بین سـیاهان بومی و اقلیت سـفیدپوست به وجود آمده بود. هم چنین دسـتورالعمل صادره، به پایین آمدن سطح آموزشی محصلین سیاه پوست منجر می گردید. از

این رو، اعتراضاتی از طرف جامعه معلمین و مدیران مدارس آغاز گردید و سپس به جامعه دانش آموزی کشیده شد. تا اینکه در ۱۶ ژوئن ۱۹۷۶م هزاران دانش آموز در خیابان های سووتو از شهرهای اطراف دست به راهپیمایی زدند. اما این تظاهرات باتیراندازی پلیس به آشوب کشیده شد و طی روزهای بعد، صدها نفر کشته و زخمی شدند. با این حال، گروه های ضدنژادپرستی، در سال های پایانی عمر رژیم آپارتاید، هر سال در ماه ژوئن، یاد کشته شدگان سووتو را که عمدتاً دانش آموز بودند، گرامی می دارند.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: مرگ "ادوارد لِیتون" رمان نویس و سیاست مدار انگلیسی (۱۸۷۳م)

شرح مناسبت:

ادوارد بولور لِیتون، ادیب و سیاست مدار انگلیسی در ۲۵ مه ۱۸۰۳م در لندن به دنیا آمد. وی از کودکی به مطالعه عشق می ورزید و در شعر و ادب استعدادی زودرس از خود نشان داد. به طوری که در هفده سالگی اولین دیوان خود را با عنوان، اسماعیل، داستانی شرقی سرود. لیتون در ۲۵ سالگی رمان سرگذشت یک نجیب زاده را منتشر کرد که یکی از بهترین آثار او به شمار می رود. این داستان که توصیفی طنزآمیز از جامعه اشرافی بود، به سرعت مورد پسند عامه مردم قرار گرفت و لیتون را به شهرت رساند. وی در کنار فعالیت های ادبی، به مجامع سیاسی راه یافت به طوری که در سال های بعد به نوشتن داستان های تاریخی پرداخت که این آثار نیز به محض انتشار، پیروزی بسیار یافت. لیتون در ادامه کار خود، رمان های داستانی شگفت انگیز، من و نژاد آینده را نگاشت و بر موفقیت های خود افزود. وی در کنار فعالیت های ادبی، به مجامع سیایس راه یافت

به طوری که در ۲۸ سالگی به نمایندگی مجلس انگلستان انتخاب شد. لیتون طی ده سال، به سبب ایراد نطق و خطابه های فراوان که همه با زبردستی همراه بود و نیز به دلیل فعالیت های گوناگون سیاسی، در شمار شخصیت های برجسته کشور قرار گرفت. هرچند در این مسیر و به ویژه در منصب وزیر مستعمرات انگلستان، در تحت استعمار قراردادن کشورهای ضعیف دنیا از هرگونه تجاوز و غارتی ابا نکرد. بولور لیتون در آمیختن زندگی و مشاغل سیاسی قدرتی شگرف داشت. وی از طرفی در خلق آثار گوناگون از شعر و رمان و نقد و تحلیل و نمایش نامه نویسی، آن چنان که مورد پسند مردم قرن نوزدهم قرار گیرد هیچ فرصتی را از دست نمی داد و از طرف دیگر به موازات این تلاش، در زندگی پرمشغله سیاست و اجتماع نیز شخصی فعال به شمار می آمد. استادی لیتون در ساختمان و ترکیب داستان و انتخاب موضوع مطابق ذوق و پسند عامه و هم چنین در ایجاد شور و هیجان و شیوه نگارش صریح و روشن، موجب پیروزی مداوم آثارش گشت و او را از مشهورترین نویسندگان انگلستان ساخت. بولور لیتون سرانجام در ۱۷ ژوئن ۱۸۷۳م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: امضای قرارداد منع استفاده از سلاح های میکروبی و شیمیایی در جنگ ها (۱۹۲۵م)

شرح مناسبت:

بر اساس معاهده منع استفاده از سلاح های میکروبی و شیمیایی که هفدهم ژوئن ۱۹۲۵م در ژنو به امضا رسید، استفاده از هرگونه سلاح میکروبی، گازهای کشنده، سموم شیمیایی و نظایر آن ها در جنگ ممنوع شد. امضا کنندگان این معاهده ۲۹ کشور بودند که بعدها تعدادشان افزایش یافت. از دلایل مهم انعقاد پیمان منع استفاده از سلاح های میکروبی و

شیمیایی، استفاده گسترده آلمان از سلاح های شیمیایی در جریان جنگ جهانی اول بود. با این حال این پیمان تاکنون توسط بسیاری از کشورها نقض شده است. از جمله امریکا در جریان جنگ ویتنام و رژیم بعث عراق در ایام تجاوز نظامی به ایران، این معاهده را به شدت نقض کردند.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال "ایسلند" (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

جزیره ایسلند در دهم ژوئیه ۸۷۴م کشف شد و از آن پس، مهاجران نروژی، اسکاتلندی و ایرلندی در آن سکنی گزیدند. این جزیره تا قرن سیزدهم میلادی، کشوری مستقل بود اما بعدها به نروژ و سپس دانمارک ملحق شد. در سال ۱۸۷۴م دانمارکی ها اجازه تشکیل مجلس قانون گزاری در ایسلند را صادر کردند. در سال های بعد، ایسلند حقوق مستقل و متحد با دانمارک شناخته شد. اما در ۱۷ ژوئن ۱۹۴۴م، پس از مراجعه به آراء عمومی، اتحاد دانمارک و ایسلند لغو گردید و ایسلند کشوری مستقل با رژیم جمهوری اعلام شد. از آن پس مردم جزیره ایسلند، چنین روزی را به عنوان روز ملی این کشور جشن می گیرند. ایسْلَنْد با ۱۰۲/۸۱۹ کیلومتر مربع مساحت در شمال غربی اروپا و در اقیانوس اطلس واقع شده است. جمعیت آن در حدود ۲۸۰ هزار نفر است که پیش بینی می شود این تعداد تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۳۳۰ هزار نفر گردد. اکثریت مردم ایسلند پیرو آیین پروتستان بوده و ملیت ایسلندی دارند و به زبان ایسلندی نیز صحبت می کنند. پایتخت ایسلند ریکیاویک و واحد پول آن کرون می باشد. از شهرهای مهم این کشور گاردهابر و کوپاووگور است. نظام سیاسی در این کشور، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری

است.

مناسبت ۰۴: روز جهانی بیابان زدایی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی بیابان زدایی

متن:

امام علی علیه السلام به مالک اشتر فرمودند: وَلیَکُن نَظَرُک فی عِمارَهِ الأرضِ أبلَغَ مِن نَظَرِکَ فی استِجلابِ الخَراجِ لِأنَّ ذلِکَ لایُدرَکُ إلّا بِالعِمارَهِ

ترجمه:

باید توجّه تو به آباد کردن زمین بیش از توجّه به گرفتن مالیات باشد؛ زیرا مالیات جز در نتیجه آبادانی فراهم نمی آید

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۵۳.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: پایان زندگی سیاسی "ناپلئون" به دنبال شکست در جنگ تاریخی "واترلو" (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

پس از فرار ناپلئون بُناپارت از تبعیدگاه خود در جزیره اِلْب و به دست گرفتن مجدد قدرت در فرانسه، اتحاد جدیدی بر ضد او به سرعت شکل گرفت. ناپلئون برای مقابله با ارتش های دولت های پروس و انگلیس که در دهکده ای به همین نام، در بلژیک علیه سپاه ناپلئون صف آرایی می کردند، حمله پیشگیرانه ای به عمل آورد. ولی در این نبرد که در دشت واترلو درگرفت، ناپلئون با هفتاد و پنج هزار سرباز، تاب مقاومت در برابر یک صد و شصت هزار نیروی متحد دشمن را نیاورد. در جنگ واترلو به علت بارندگی بسیار شدید و صعب العبور بودن راه ها، حرکت توپخانه ناپلئون که وی در جنگ ها به آن اتکای زیادی داشت به تاخیر افتاد و قوای کمکی هم در خطوط مقدم جنگ، به موقع به امپراتور فرانسه نرسید. در نتیجه،

ناپلئون در این جنگ شکست خورد و تسلیم نیروهای دول متحد گردید. با شکست ناپلئون در نبرد واترلو در هجدهم ژوئن ۱۸۱۵م، وی به پاریس بازگشت و چون از تجهیز قوا برای ادامه نبرد ناامید شد، به نفع پسرش از مقام سلطنت استعفا داد، ولی متحدین به تقاضای او برای واگذاری حکومت به فرزندش اعتنا نکردند.

در نهایت، ناپلئون به وسیله کشتی جنگی انگلیس به جزیره سنت هلن در جنوب اقیانوس اطلس تبعید شد و شش سال بعد در سال ۱۸۲۱م در همان جا درگذشت.

مناسبت ۰۲: مرگ "ماکسیم گورکی" ادیب بزرگ و نویسنده شهیر روسیه (۱۹۳۶م)

شرح مناسبت:

آلکسی ماکسیمویچ پشکوف معروف به ماکسیم گورکی نویسنده بلندآوازه روسی در ۲۸ مارس ۱۸۶۸م در شهر گورکی گراد روسیه به دنیا آمد. وی در پنج سالگی پدر خود را از دست داد و تحت سرپرستی پدربزرگش قرار گرفت. گورکی پس از مدتی به دلیل فقر مالی به کارهای گوناگون روی آورد و مشاغل مختلفی تجربه کرد تا بتواند هزینه زندگی را تامین نماید. از این رو، خانه پدربزرگ را ترک کرد و تنها و بی کس، به سوی سرنوشت نامعلوم خویش رهسپار گردید. وی دراین سال ها با سواد کمی که داشت به مطالعه روی آورد وضمن آشنایی با آثار ادبی روسیه، تصمیم گرفت، خود اثری را به نگارش درآورد. گورکی در سال ۱۸۹۵م به صورت جدی به کارهای ادبی پرداخت و لقب ماکسیم گورکی به معنی تلخ را به عنوان نام ادبی و مستعار خویش برگزید. تنگ دستی و فقر و بی بهره بودن از محبت والدین و ناکامی در زندگی، دلیل انتخاب این نام بود. با این حال، انتشار اولین داستانش در یکی از روزنامه های قفقاز، گورکی را در مسیر شهرت قرار داد و او را در نوشتنِ بیشتر ترغیب کرد. گورکی در اوایل قرن بیستم به مسائل اجتماعی و نهضت انقلابی کشیده شد و در این رهگذر، بسیاری از آثار ادبی خود را به مسائل انقلاب اختصاص داد. فعالیت سیاسی گوری در این دوره موجب گشت که پیوسته تحت فشار دستگاه

حکومت و سانسور قرار گیرد تا اینکه به زندان افتاد، اما به سبب بیماری اجازه خروج از کشور یافت. گورکی در سال ۱۹۰۲م به سبب شهرتش در خارج از کشور به عضویت افتخاری آکادمی علوم روسیه برگزیده نشد، اما حکومتتزاری به علل سیایس این انتخاب را رد و گورکی را بار دیگر توقیف کرد که طرفداری عامه مردم از او و نیز شهرت و محبوبیتش موجب آزادی وی گشت. گورکی سالیان بعد را در اروپا و امریکا گذراند و پس از یکدهه دوری، در سال ۱۹۱۳م اجازه یافت به روسیه باز گردد. از آن پس با همه قوا به فعالیت پرداخت و طی سال های بعد با تأسیس نشریه ادبیات جهانی و کانون خانه هنر، به عنوان پلی میان فرهنگ رایج دوره گذشته روسیه و فرهنگ جدید شوروی شناخته شد. ماکسیم گورکی، زندگی کاملاً عادی و بی تجملی داشت و دلیل شهرت او نیز، توجه به انعکاس وضع زندگی مردم عادی در نوشته هایش بود، سبکی که تا آن زمان در روسیه سابقه نداشت. او در آثارش با نگرشی عمیق، زندگی مردم روسیه را مورد توجه قرار داد و برای حل مشکلات اجتماع، در جستجوی راه های نتیجه بخش برآمد. توصیف مردم ولگرد و بینوا، سستی و رخوت و تقدیر شوم ناشی از جهل و فقر، سکونت گاه های تاریک و متعفّن، محرومیت، میخوارگی و ذلت، محور اصلی داستان های گورکی را تشکیل می دهند. از این رو، وی را بنیان گذار ادبیات رئالیستی سوسیالیستی یا واقع بینی اجتماعی خوانده اند که وضع مردم فقیر و خانه به دوش، موضوع اصلی کار آن را شکل

می دهد. این سبک تاثیر زیادی بر نویسندگان پس از گورکی نهاد و با تشکیل اتحادیه نویسندگان شوروی در سال ۱۹۳۲، وی به ریاست این اتحادیه انتخاب شد. گورکی گرچه به ادبیاتِ واقع گرا و رئالیست نیمه دوم قرن نوزدهم تعلق دارد، اما تنها کسی از نسل خویش است که در ادبیات جدید شوروی، به عنوان یک قهرمان از اصول سوسیالیسم حمایت می کرد. گورکی که خود نویسنده ای بی سر و سامان بوده، به خوبی از عهده توصیف دقیق زندگی مردم بی خانمان برآمده است. دنیای او، دنیای بینوایان و بیچارگان است و دنیای رنج و مبارزه. گورکی در ادبیات، تنها یک هدف را پیش چشم داشت و آن عمل و تحرک بود. گورکی در سال های پایانی عمر، در کشور روسیه و خارج از آن، شهرت و محبوبیت عظیمی به دست آورد و در سراسر جهان، نویسندگان بسیاری از آثار رئالیست سوسیالیستِ او مایه گرفتند. از گورکی آثار متعددی برجای مانده که شرح زندگانی وی در سه جلد، کودکی، مادر و میراث از شاه کارهای درجه اول او به شمار می روند. ماکسیم گورکی سرانجام در ۱۸ ژوئن ۱۹۳۶م در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: اعلام جمهوری در کشور مصر (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

شکست مصر در جنگ با رژیم صهونیستی در سال ۱۹۴۸م، مردم مصر را به حکومت ملک فاروق پادشاه این کشور بی اعتماد و اوضاع داخلی مصر را متزلزل کرد. این اوضاع باعث به وجود آمدن یک سازمان مخفی در داخل ارتش مصر تحت عنوان جنبش افسران آزاد شد که با سلطه انگلیس و خاندان پادشاهی مصر مخالف بود. این سازمان در سال ۱۹۵۲م طی یک کودتای انقلابی به رهبری

سرلشکر محمدنجیب و سرهنگ جمال عبدالناصر، ملک فاروق را وادار به استعفا کرد. رهبران کودتا سپس فرزند خردسال فاروق به نام احمد فؤاد را با عنوان فاروق دوم موقتاً به سلطنت نشاندند. اما یک سال بعد ابتدا شورای جانشین پادشاه را لغو نموده و با اعلام پایان فرمان روایی خاندان پادشاهی در ۱۸ ژوئن ۱۹۵۳م و تبعید خاندان فاروق، در مصر حکومت جمهوری برقرار شد و یک ماه بعد ژنرال محمدنجیب نیز به عنوان نخستین رئیس جمهور مصر سوگند یاد کرد. با این حال، ژنرال نجیب یک سال بعد توسط جمال عبدالناصر بر کنار شد و عبدالناصر به دلیل مبارزه با رژیم اشغال گر قدس در مصر و جهان عرب محبوبیت یافت. مصر در شمال شرقی قاره افریقا و در کنار دریاهای مدیترانه و سرخ قرار دارد و از کشورهای مهم عربی به شمار می رود.

مناسبت ۰۴: امضای معاهده "سالت – ۲" بین رهبران امریکا و شوروی سابق (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

رقابت های ایالات متحده امریکا و اتحاد جماهیر شوروی سابق بر سر تولید سلاح های مرگبار هسته ای، سرانجام آن ها را به این نتیجه رساند که به خاطر منافع خود، این سلاح ها را محدود کنند. از این رو، مذاکرات محدود ساختن سلاح های استراتژیک موسوم به سالْتْ در سال ۱۹۶۹م بین سران ایالات متحده امریکا و اتحاد جماهیر شوروی، به امضای نخستین قرارداد محدود کردن این سلاح ها معروف به سالت -۱ انجامید. اما دو کشور همچنان از راه هایی که در این معاهده پیش بینی نشده بود به تولید و ذخیره جنگ افزارهای هسته ای ادامه دادند. به طوری که تعداد کلاهک های هسته ای امریکا و شوروی که بر روی موشک های قاره پیما

با برد متوسط دو کشور سوار بوده و یا آماده سوار شدن بود، در فاصله امضای قرارداد سالت -۱ و آخرین دور مذاکرات آنان در سال های بعد، به بیش از ۲ برابر افزایش یافت. به همین دلیل آن ها مجبور شدند در ۱۸ ژوئن ۱۹۷۹م، برای کاهش بیشترِ این سلاح ها، معاهده دیگری تحت عنوان "سالت - ۲" امضا کنند. ولی با تهاجم شوروی به افغانستان در دسامبر ۱۹۷۹م، جیمی کارتر رئیس جمهور وقت امریکا این قرارداد را از کنگره پس گرفت و مسابقه تسلیحاتی بین امریکا و شوروی همچنان ادامه یافت، سرانجام پس از روی کار آمدن گورباچف و ایجاد دگرگونی های اساسی در سیاست های داخلی و خارجی شوروی، توافق هایی به مراتب وسیع تر از آنچه در قرارداد سالت - ۲ پیش بینی شده بود، بین امریکا و شوروی به عمل آمد. با این حال هیچ کدام از دو طرف به ویژه امریکا، پیمان های محدود کردن سلاح های استراتژیک را رعایت نکردند و در سال های بعد، امریکا با اصرار بر اجرای طرح سپر موشکی، در صدد لغو پیمان سالت - ۲ نیز برآمده است.

مناسبت ۰۵: استعفای "نجم الدین اربکان" نخست وزیر اسلام گرای ترکیه (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

در انتخابات دسامبر ۱۹۹۵م، بنیادگرایان اسلامی که به مرور در میان جوامع ترک نفوذ کرده و از موقعیت مناسبی برخوردار بودند، به عنوان عمده ترین گروه سیاسی کشور، ۱۵۸ کرسی از ۵۵۰ کرسی پارلمان را به خود اختصاص دادند. در این میان، احزاب لائیک ترکیه با هم ائتلاف کردند تا جلوی نفوذ پارلمانی اسلام گرایان را بگیرند. با این حال نجم الدین اَربکان و رهبر اسلام گرایان ترکیه در ژوئن ۱۹۹۶م به نخست وزیری

رسید و کابینه ای ائتلافی تشکیل داد. اربکان سرکوب اسلام گرایان را مغایر با دموکراسی می دانست و مخالف رابطه گسترده با رژیم صهیونیستی بود. اربکان در عمل تلاش کرد مناسبات ترکیه را با کشورهای اسلامی توسعه دهد. اربکان که از سرد شدن روابط ترکیه با اعراب و کشورهای اسلامی در ارتباط با برقراری روابط با رژیم صهیونیستی و بستن آب رودخانه فرات بر روی سوریه نگران بود، در جهت نزدیک شدن به کشورهای اسلامی گام برداشت و نظامیان ترکیه و لائیک های این کشور را به رویارویی با خود برانگیخت. از این رو شورای امنیت ملی ترکیه که نظامیان نفوذ فراوانی در آن دارند، در فوریه سال ۱۹۹۷م دستورالعملی را برای نخست وزیر از جمله در مورد مقابله با اسلام گرایان این کشور صادر کرد. در نهایت، چهار ماه بعد در روز ۱۸ ژوئن ۱۹۹۷م، اربکان تحت فشار نظامیان ناچار به استعفا از سمت نخست وزیری شد و چندی بعد به خاطر عقایدش محاکمه و به پنج سال محرومیت از فعالیت های سیاسی محکوم گردید. به دنبال این وقایع، حزب اسلام گرای رفاه نیز منحل اعلام شد.

مناسبت ۰۶: روز عشاء ربانی یکی از مراسم مسیحیان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: کشف سرزمین پاناما در امریکای مرکزی (۱۵۰۱م)

شرح مناسبت:

در ۱۹ ژوئن ۱۵۰۱م، سرزمین پاناما در مرکز قاره امریکا، توسط باستیداس، دریانورد و کاشف اسپانیایی کشف شد و به دنبال آن، دیگر کاشفان نیز برای شناسایی این منطقه، به آن سرزمین اعزام گردیدند. سرزمین پاناما به سرعت ارزش استراتژیکی مهمی پیدا کرد و به مرکز تجاری عمده ای تبدیل شد. پاناما که از دیرباز، تمدن کهن چیبچا را در خود داشت، تا سال ۱۷۱۷م بخشی از نایب السلطنه پرو بود و در آن سال، تحت نظارت اداری نایب السلطنه گرانادا که آن هم از مستعمرات اسپانیا بود، قرار گرفت. پس از آنکه کلمبیا در سال ۱۸۲۱م از اسپانیا استقلال یافت، پاناما نیز به آن ملحق شد و ده سال بعد، در سال ۱۸۳۱م به خودمختاری رسید. (ر.ک: ۳ نوامبر)

مناسبت ۰۲: تولد "بِلْز پاسکال" فیلسوف و ریاضی دان مشهور فرانسوی (۱۶۲۳م)

شرح مناسبت:

بِلْز پاسکال دانشمند و ریاضی دان فرانسوی در ۱۹ ژوئن ۱۶۲۳م در ناحیه کِلِرمون فرانسه به دنیا آمد. وی از کودکی علاقه زیادی به ریاضیات داشت به طوری که در ۱۲ سالگی، پس از شنیدن صدایی که از برخورد کارد و بشقاب چینی به وجود آمد، مشغول تهیه کتابی درباره مبحث صوت گردید. وی در همین سال، مسائل و قضایای هندسه اقلیدس را بدون کمک از کتاب، حل کرد. پاسکال در سال های بعد تحقیقات مهمی در ریاضی و فیزیک به انجام رساند که تنظیم قوانین فشار و تعادل

مایعات با نام خود او، از شهرت جهانی برخوردار است. وی در ۳۱ سالگی به همراه یکی از ریاضی دانان زمان، حساب احتمالات را که امروزه در فیزیک از اهمیت خاصی برخوردار است به وجود آورد. او هم چنین ۱۸۰ درجه بودن مجموع زاوایای

مثلث را اثبات کرد ودر ۱۸ سالگی نوعی ماشین حساب ساخت. پاسکال در جوانی مسیر تحقیقاتی خود را از مسائل فیزیک به جانب فلسفه سوق داد و بقیه عمر خود را در این علم صرف نمود، زیرا چنان که می گفت دل نیز برای خودش دلایلی دارد که مغز قادر به فهم آنها نیست. او به عنوان یک فیلسوف معتقد به تسامح و التقاط افکار بود و تلاش، کوشش و مناظره برای اثبات صحّت نظرات خود و بطلان نظریات را قبول نداشت. پاسکال معتقد بودکه مقام و ثروت، نه حق الهی است نه حق طبیعی، بلکه صرفاً زاده تصادف می باشد. پاسکال با آنکه خود از هواخوهان مسیحیت بود، با این حال با هرگونه اقدام جابرانه ای برای مسیحی کردن دیگران مخالفت می کرد. او در اواخر عمر به مذهب گرایید وکتابهای نامه های ولایتی و افکار خود را در این باره نگاشت که شهرت فراوانی یافتند و مهارت او را در نویسندگی نیز به نمایش گذاشتند. بِلْزْ پاسکال سرانجام در ۱۹ اوت ۱۶۶۲م، در ۳۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: اعدام "ماکسیمیلیان" شاهزاده اتریشی توسط آزادی خواهان مکزیک (۱۸۶۷م)

شرح مناسبت:

پس از آن که پابلو ژوارز در سال ۱۸۵۵م به ریاست جمهوری مکزیک رسید، از سفیدپوستان خلع یَد کرد و از قدرت کلیسا در این کشور کاست. این اقدامات، خشم اروپاییان استعمارگر را برانگیخت و کشورهای اروپایی به رهبری فرانسه، در مکزیک نیرو پیاده کردند. این نیروها به حمایت از کلیسا و سرمایه دارانِ متمایل به غرب پرداخته و در فوریه ۱۸۶۶، شاهزاده ماکسیمیلیان را در مکزیک به تخت سلطنت نشاندند. اما ژوارز، انقلابی مکزیکی مبارزه علیه نیروهای فرانسوی و سلطنت طلبان را ادامه داد و

اروپاییان را به شکست کشاند. با شکست استعمارگران، ماکسیمیلیان، پادشاه تحمیلی اروپا در ۱۹ ژوئن ۱۸۶۷م نیز اعدام شد و در مکزیک حکومت جمهوری اعلام گردید.

مناسبت ۰۴: آزمایش پرواز اولین بالگرد جهان (۱۸۷۷م)

شرح مناسبت:

اولین وسیله پرنده که قادر بود بدون نیاز به باند پرواز، به طور عمودی از زمین پرواز کند و فرود آید و یا در هوا ثابت بماند، بالگرد نام گرفت. این وسیله برای اولین بار توسط انریکو فورلانینی مهندس ایتالیایی در نوزدهم ژوئن ۱۸۷۷م در بندر اسکندریه مصر آزمایش شد. این بالگرد ابتدایی مدتی بعد توسط سیکورسکی، کارشناس امریکایی لهستانی الاصل تکمیل و این اختراع به نام وی ثبت گردید. (ر.ک: ۲۹ مه)

مناسبت ۰۵: کودتای سرهنگ "بومدین" علیه دولت "احمد بن بلا" رئیس جمهور الجزایر (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

پس از استقلال الجزایر از فرانسه، احمد بن بلا مبارز انقلابی این کشور در سپتامبر ۱۹۶۲م به نخست وزیری و سپس به ریاست جمهوری الجزایر رسید. بن بلاـ حکومتش را با کودتا علیه بن یوسف بن خلده که چند ماه پس از استقلال کشور حکومت کرده بود، آغاز نمود. در این کودتا وی از حمایت چریک های سازمان یافته در ارتش سی هزار نفری، تحت فرمان هواری بومدین برخوردار بود. اما بن بلا سه سال بعد، خود قربانی کودتا شد. در ۱۹ ژوئن ۱۹۶۵ سرهنگ بومدیَن، وزیر دفاع بن بلا، با یک کودتای نظامی، رئیس جمهور الجزایر را ساقط کرد و خود زمام امور را در دست گرفت. احمد بن بلا رئیس جمهور نیز تا زمان مرگ بومدین در سال ۱۹۷۸م در زندان به سر برد و سرانجام در سال ۱۹۸۲م در زمان حکومت شاذلی بن جدید پس از هفده سال، از زندان آزاد شد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: آغاز انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۸۹م)

شرح مناسبت:

در اوایل سال ۱۷۸۹م لویی شانزدهم پادشاه فرانسه، با توجه به خالی بودن خزانه با اعلام نوعی حالت فوق العاده، نمایندگان همه طبقات کشور را در مجمعی به نام مجلس طبقات گرد هم آورد اما از حضور مردم عادی در این اجتماع که با حضور اشراف و وابستگان دربار تشکیل شد، جلوگیری نمودند. لویی شانزدهم در نطق افتتاحیه خود در ۵ مه ۱۷۸۹م به جای اینکه وعده اصلاحات و تغییراتی را به نمایندگان بدهد و آن ها را به طرح و ارائه پیشنهادات اصلاحی ترغیب نماید فقط گفت که وظیفه مجلس، مشورت و اظهارنظر برای حل مشکلات مالی کشور است و به دیگر سخن موظف است برای مالیات

هـایی که از طرف دولت وضع می شود به نام ملت صـحّه بگـذارد. هم چنین در این مجلس، به آراء طبقه سوم و پایین اعتنایی نشـد و این امر باعث اجتماع ضدسـلطنتی آنان گردیـد. از این رو، در تاریـخ ۲۰ ژوئن ۱۷۸۹م سوگنـد یاد کردند که تا قانون اساسـی فرانسه بر پایه های محکمی اسـتوار نشـده باشـد از هم جـدا نشوند. از این تاریخ، انقلاب فرانسه وارد اولین مرحله خود شد و مجلس مؤسـسان شـروع به نوشتن قانون اساسی کرد. در این میان ظلم و ستم لویی شانزدهم باعث خشم مردم گردید که در نهایت سـر به شورش برداشـتند. آنان به مخازن اسـلحه دولت حمله ور شـده و مقداری توپ و تفنگ به دست آوردند و به طرف زندان باستیل که محل زندانیان سیاسـی بوده رفته و آن جا را با خاک یکسان کردند. فتح باستیل که آغاز اصلی انقلاب کبیر فرانسه محسوب می شود، ضربه مستقیمی بود که توسط ملت بر حکومت استبداد وارد آمد. این حوادث، تاثیرات متعددی در فرانسه و حتی دیگر کشورهای مجاور ایجاد کرد به طوری که این انقلاب به عنوان مبداء تاریخ معاصـر این کشور به شـمار می آیـد. گرچه انقلاب کبیر فرانسه با شـعار فریبنـده آزادی، برابری و برادری آغاز شـد ولی حاصل آن نه آزادی و نه عدالت بود و نه برادری و برابری. خفقـان دوران حکومت رهـبران انقلاـب کبیر فرانسه از هر دورانی در فرانسه بیشتر و دامنه ظلم و بی عـدالتی از هر زمانی گسترده تر بود. رهبران انقلاب فرانسه نه فقط آزادی و عدالت را برای هم وطنان خود به ارمغان نیاوردند، بلکه از

تحمل عقایـد یک دیگر هم عاجز بودند و حتی سـر بسـیاری از رهبران انقلاب به دست دوسـتان و همرزمان خودشان زیر تیغه گیوتین رفت.

مناسبت ۰۲: فرار "لویی شانزدهم" پادشاه فرانسه در جریان انقلاب این کشور (۱۷۹۱م)

شرح مناسبت:

یکی از مهـم تریـن وقـایعی کـه در جریـان انقلاـب فرانسه مـوجب تزلزل و سـقوط رژیم سـلطنتی گردیـد، مـاجرای فرار لـویی شانزدهم و خانواده اش از پاریس بود. این تصـمیم زمانی اتخاذ شـد که لویی شانزدهم پس از ممانعت مردم برای مسافرتش به خارج از پاریس، احساس کرد که با او ماننـد یک زنـدانی رفتار می شود. هم چنین تقویت نیروهای افراطی مجلس مؤسـسان و نافرمانی و بی انضـباطی در میان سـربازان و بی اعتمادی نسبت به فرمانده گارد ملی، از جمله عواملی بود که در تصـمیم لویی شـانزدهم به فرار از پـاریس موثر افتـاد. اما هنگامی که کالسـکه بزرگ سـلطنتی در بیسـتم ژوئن ۱۷۹۱م در حـال خارج کردن اعضـای خـانواده پادشـاه فرانسه بود، نیروهـای انقلاـبی آن را شـناخته و به پـاریس بـاز گرداندنـد. بازگشت شاه و همسـرش به پاریس توأم با تحقیر و اهانت بود و با جنجالی که بر سـر آن برخاست، خانواده سلطنتی از آن به بعد تحت مراقبت بیشتری قرار گرفتنـد. از فردای آن روز تلاـش برای برکنـاری لویی شـانزدهم و الغاء رژیم سـلطنتی آغاز شـد تا اینکه این امر با اعـدام لویی شانزدهم در ۲۱ ژانویه ۱۷۹۳م صورت پذیرفت. (ر.ک: ۲۱ ژانویه)

مناسبت ۰۳: آغاز سلطنت طولانی "ملکه ویکتوریا" بر انگلستان (۱۸۳۷م)

شرح مناسبت:

ملکه ویکتوریـا پادشـاه معروف بریتانیا از طرف پـدر متعلق به خانواده ای بود که از آلمان به انگلسـتان آمـده و بر تخت شاهی قرار گرفتـه بودنـد. وی در ۱۸ سـالگی به پادشـاهی انگلسـتان رسـید و با پسـر عموی خود ازدواج کرد. با ادامه دوران سـلطنت ویکتوریا، امپراتوری بریتانیا به سوی شرق پیش رفت و به اوج عظمت خود نزدیک شد. فتح کامل هندوستان نیز در روزگار او

صورت گرفت و پیروزی های فراوانی نصیب انگلیسی ها گردید. ویکتوریا با مرگ شوهرش بسیار پریشان شد؛ زیرا وی مردی کاردان و مشاوری برجسته بود. در آن هنگام، ملکه ۴۲ سال داشت و چهل سال بقیه عمر را به سوگواری از دست دادن شوهر گذرانید و در همه این دوران، لباس سیاه را از تن در نیاورد. ولی در عین حال به کار کشورگشایی و استعمار دیگر کشورها می پرداخت. در دوران حکومت او، به دلیل وسعت مستعمرات انگلستان این مثل معروف بود که "آفتاب هیچ گاه در بریتانیا غروب نمی کند. در سال ۱۹۰۰م ملکه ویکتوریا به بیماری دچار شد و سرانجام در ۲۲ ژانویه ۱۹۰۱ پس از ۶۳ سال سلطنت در ۸۲ سالگی درگذشت. (ر.ک: ۲۲ ژانویه)

مناسبت ۰۴: تصرف جزیره اوکیناوا در اقیانوس آرام توسط ارتش ژاپن (۱۸۷۵م)

شرح مناسبت:

جزیره اوکیناوا واقع در جنوب ژاپن در ۲۰ ژوئن ۱۸۷۵م به تصرف نیروهای امپراتوری ژاپن درآمد. این منطقه که ۱۲۵۰ کیلومتر مربع مساحت و ۳۵۰ مایل تا جزایر ژاپن فاصله دارد از این تاریخ جزئی از کشور ژاپن به حساب آمد. جزیره اوکیناوا تا آخرین سال جنگ جهانی دوم، در دست قوای ژاپنی بود اما در سال ۱۹۴۵م این جزیره استراتژیک شرق دور با وجود دفاع سرسختانه ارتش ژاپن، توسط نیروهای امریکایی اشغال شد. این نیروها در ۱۹۵۸م از ژاپن خارج شدند، اما جزیره اوکیناوا همچنان در اشغال ارتش امریکا باقی ماند. در پی مذاکرات طولانی میان واشینگتن و توکیو، سربازان امریکایی در سال ۱۹۷۲ به اشغال جزیره اوکیناوا خاتمه دادند ولی پایگاه مهم خود را در این جزیره تخلیه نکردند. از آن زمان، مردم ژاپن همواره به وجود این پایگاه و استقرار نیروهای امریکایی

در جزیره اوکیناوا اعتراض کرده اند و خواستار برچیده شدن پایگاه نظامی امریکا در این جزیره می باشند.

مناسبت ۰۵: آغاز قیام مردم چین معروف به "بوکسورها" علیه استعمار انگلستان (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

در اواخر قرن نوزدهم، زندگی سنتی و بی آلایش مردم چین زیر نفوذ غرب گرایی رو به اضمحلال بود. در سال ۱۸۹۴، چین، شبه جزیره کره را در برابر جنگ با ژاپن از دست داده بود و کشورهای قدرت مند آن روز اروپا هم چون انگلیس، آلمان و روسیه قسمت هایی از سرزمین چین را اشغال کرده بودند. در گرماگرم چنین دوران ضعف و حقارتی بود که تعدادی از نظامیان چینی یک جنبش ناسیونالیستی ضدغربی به نام بوکسورها یا جامعه مشت های موزون و هماهنگ علیه خارجیان پدید آوردند که خواه ناخواه افراد بسیار تندرو و متعصبی هم داخل آن بودند. بوکسورها، سفارتخانه های دولت های غربی در پکن راتصرف کردند و به مبارزه شدید با مبلّغین اروپایی در چین پرداختند. این حوادث که می توانست به قطع کامل نفوذ بیگانگان از خاک چین منتهی گردد به مذاق هیچ یک از کشورهای استعماری آن روز سازگار نبود. بنابراین آنان ارتشی از شش کشور ژاپن، انگلیس، روسیه، فرانسه، آلمان وبه بهانه حفظ جان اتباع خویش تشکیل داده و به سرکوب قیام پرداختند. پس از سرکوب جنبش بوکسورها دولت وقت چین مجبور به پرداخت غرامت سنگینی به استعمارگران شد. این رویداد و وقایع بعدی باعث ظهور سون یات سن رهبر انقلاب چین، سقوط خاندان امپراتوری منچو و استقرار نظام جمهوری در سال ۱۹۱۲ گردید.

مناسبت ۰۶: کشف ویتامین توسط "کازیمیر فونک" دانشمند لهستانی (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

کازیمیر فونک بیوشیمی دان لهستانی در سال ۱۸۸۴م به دنیا آمد و تحصیلات خود را در آلمان، انگلستان و فرانسه ادامه داد و به عنوان بیوشیمیست به کار مشغول گردید و به مطالعه و تحقیق پرداخت. دکتر زیمیر فونک بعد از

یک سلسله تحقیقات در ۲۰ ژوئن ۱۹۱۲ متوجه شد که در مواد غذایی مصرفی انسان، موادی وجود دارد که برای سلامتی و ادامه حیات ضروری است. او این مواد را ویتامین نامید. ویتامین ها در حقیقت موادی هستند که مغذّی نیستند بلکه برای رشد، ترمیم و تولید مثل طبیعی، ضروری اند.

مناسبت ۰۷: درگذشت "احمد سوکارنو" بانی استقلال اندونزی و اولین رئیس جمهور این کشور (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

احمد سوکارنو قهرمان استقلال اندونزی و اولین رئیس جمهور این کشور در ششم ژوئن ۱۹۰۱م در جاوه اندونزی به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات متوسطه، در رشته مهندسی ادامه تحصیل داد و به اخذ درجه دکتری نائل آمد. سوکارنو از زمان تحصیل، فعالیت های سیاسی داشت و وارد گروه های سیاسی شد. وی در سال ۱۹۲۶ احزاب بومی اندونزی را برای جنگ علیه نیروهای استعمارگر هلند سازماندهی کرد. از این رو پس از چند بار دستگیری توسط هلندی ها، در سال ۱۹۴۰ به سوماتْرا تبعید شد و در زمان حمله ژاپن به اندونزی در جریان جنگ جهانی دوم، با تلاش فراوان از پیش روی آنها در اندونزی جلوگیری کرد. در سال ۱۹۴۵ و به هنگام استقلال اندونزی از هلند، سوکارنو به ریاست جمهوری رسید و علی رغم حملات هلندی ها، به پیروزی نهایی دست یافت. اما با انفجار بمب هسته ای در ژاپن در جریان جنگ جهانی دوم و تسلیم آن کشور، مجدداً هلندی ها حملات خود را علیه اندونزی شدت بخشیدند. لیکن کار به جایی نبردند و آزادی خواهان به رهبری سوکارنو موفق شدند در سال ۱۹۴۸م به پیروزی نهایی نائل آیند. سوکارنو در سال ۱۹۵۶م با صدور دستور تأسیس مجلس ملی اندونزی به موقعیت سیاسی خود اعتبار بیشتری بخشیدند.

او به همراه تیتو و جمال عبدالناصر رؤسای جمهور یوگسلاوی و مصر از بنیان گذاران اصلی جنبش عدم تعهد بود. لیکن در فاصله سال های ۱۹۵۷ تا ۱۹۶۴م حوادثی مانند درگیری با مالزی، شورش در ارتش، مخالفت های مردمی، تیرگی روابط با شوروی و نیز ازدواج های متعدد و پرخرج و جمع آوری کلکسیون های گران بها، اعتبار داخلی و خارجی سوکارنو را مخدوش نمود و پایه های حکومت وی را متزلزل ساخت. سوکارنو، در نهایت در ماجرای اسرارآمیز کودتای حزب کمونیست اندونزی و سپس طی کودتای وابسته به غرب به رهبری ژنرال سوهارتو در سال ۱۹۶۵م به شدت منزوی شد و به جز حضور در مراسم و تشریفات مربوط به مقام ریاست جمهوری اختیاری نداشت تا اینکه در ۱۲ مارس ۱۹۶۷م مجبور به استعفا گردید. در جریان درگیری ژنرال سوهارتو با کودتاگران کمونیست، یکی از کشتارهای بی سابقه در تاریخ به نمایش درآمد به طوری که ظرف چند روز اول، بین ۴۰۰ تا ۷۰۰ هزارنفر را به بهانه کمونیست بودن به کشتن داد. احمد سوکارنو سرانجام در ۲۰ ژوئن ۱۹۷۰م در ۶۹ سالگی درگذشت.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: تولد "آبه پروو" رمان نویس برجسته فرانسوی (۱۶۹۷م)

شرح مناسبت:

آنتوان فرانسوا پروود گزیل معروف به آبه پروو، رمان نویس فرانسوی در ۲۱ ژوئن ۱۶۹۷م در فرانسه به دنیا آمد. آنتوان در مدرسه مذهبی یسوعیان، تحصیلات درخشانی انجام داد و به سلک روحانیان درآمد، اما خوی ناپایدار و طبع ماجراجوی او باعث شد که چند بار شغل خود را تغییر دهد گاه زندگی مذهبی و گاه زندگی نظامی پیش گیرد. او هم چنین پس از پیوستن به جامعه مذهبی شهر رُوان فرانسه، به مقام استادی در وعظ و خطابه

رسـید و موعظه هـای آمیخته بـا فصـاحت و بلاـغتش، اسـتعداد و لیـاقت او را در این زمینه آشـکار کرد. این بار نیز از زنـدگی خشـک و تعصب آمیزْ سـرخوردگی یـافت و پس از عزیمت به انگلسـتان و فراگیری زبـان انگلیسـی و مطـالعه آثـار شـاعران و فیلسوفـان این کشور، راهی هلنـد گردیـد. آبه پروو از این زمـان، زنـدگی ادبی خود را آغـاز کرد و از خـاطرات و تجربه های گذشـته برای خلق اثر بزرگ خود به نـام "خـاطرات و ماجراهـای مردی صـاحب ذوق که انزوا برگزیـد" در هشت جلـد، سود جست. این کتـاب که نشانه هایی از زنـدگی پروو را دربر دارد، به سـبب جاذبه موضوع، لحن عاطفی و نقش هایی از واقعیت، خواننـدگان را مسـحور خود سـاخت و علی رغم ایجاد جنجال فراوان، با اسـتقبال مردم مواجه شـد. پروو سـپس کتاب موافق و مخالف را در بیست جلد و هفت هزار صـفحه منتشر کرد. وی در این مجموعه، با لحنی دلپذیر و دور از هرگونه فضل فروشی، احسـاس هـا و عکس العمـل های شخصـی را در برابر مشاهـدات و برخوردها نشان می دهـد و با آگاهی و بینش قابل توجهی درباره ادبیات و آداب و رسوم در انگلسـتان، مطالب سودمنـدی عرضه می کنـد. پروو در سال ۱۷۳۴م به کشورش بازگشت و رمان پیر صومعه کیلرین را در شش جلد منتشر کرد. این کتاب نیز سرگذشت مردی را نشان می دهد که در طی سفرهای خود با ایمان راسـخ و صـحت عمل و درست کاری، در برابر پیش آمدهای دشوار زندگی اجتماعی قرار می گیرد. پروو پس از آنْ از نوشتن رمان دست کشید و وقت

خود را به ترجمه کتاب های مهم و معروف صرف کرد. آبه پروو در دوران حیات ادبی خود، در حدود دویست جلد کتاب انتشار داد که پنجاه جلد آن ترجمه آثار دیگران است. آثار پروو با وجود تعداد فراوان، فاقد ارزش هنری است و چیزی که در داستان هایش بیش از هر چیز توجه او را به خود معطوف می داشته، عشق و عواطف است، به طوری که درباره او گفته اند: زبان عشق، زبان طبیعی پروو بوده است. آنتوان پروو سرانجام در ۱۶ اکتبر ۱۷۶۲م بر اثر سکته قلبی در ۶۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ژان پل سارْتْرْ" فیلسوف و نویسنده معروف فرانسوی (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

ژان پل سارْتْرْ نویسنده معروف فرانسوی، در ۲۱ ژوئن ۱۹۰۵م در شهر پاریس فرانسه به دنیا آمد. وی در خردسالی پدر را از دست داد و تحت نظر مادر و مادربزرگش تربیت یافت. سارتر پس از اخذ دانش نامه خود به تدریس پرداخت و از ۳۳ سالگی، فعالیت مطبوعاتی خود را آغاز کرد. وی در سال بعد مجموعه داستان های کوتاه را تحت عنوان دیوان منتشر نمود و سپس خود، رمانی به نام تهوع نگاشت که باعث شهرت او شد. وی در این کتاب، اندیشه خود را درباره پوچی زندگی و آرزوهایی که به ناکامی و آشفتگی روح می انجامد، منعکس می سازد. وی هم چنین در مجموعه داستان های کوتاه دیدار نیز کسانی را توصیف کرده است که هر یک می خواهند به نحوی از زندگی پوچ خود بگریزند، اما هر جا می روند به دیواری بر می خورند که راه گریزشان را ناممکن می سازد. سارتر در سال های بعد، به نشر عقاید خود پرداخت و در شمار

رهبران مکتب اگزیستانسیالیسم یا اصالت وجود قرار گرفت. بر اساس این مکتب فلسفی، انسان و هستی او مرکز و غایت همه مسائل است. سارْتِرْ شالوده نظریات فلسفی خود را با تکیه بر آثار فلاسفه بزرگ جهان قرار داد. به نظر او، این فلسفه پاسخی به دردهای وی و دیگر ابناء بشر بود. پل سارْتْر می گفت: آن چه که من از زندگی دارم این است که فقط زنده هستم و این هم یک کیفیت خسته کننده است. من زندگی می کنم، فقط برای آن که بمیرم. همه ما، وجودهای مجعولی در یک دنیای مجعول هستیم. وی درباره آزادی، می گفت: در این دنیای ماشینی، ما آدمیان محکوم به آزادی هستیم، اما این آزادی ما را مجبور می سازد که در جستجوی ذات واقعی خویش برآییم و رنج و ملال شخصی را با بزرگواری پذیرا گردیم. مذهب اصالت وجودِ سارْتر را می توان به تسلیم شجاعانه در برابر سرنوشت توصیف کرد که تعبیر جدیدی از بدبینی برخی فلاسفه است، اما بدون گله و شکایت. وی می گفت، بگذارید بدین فکر خرسند باشیم که تماشاگران شیفته وجود هستیم، ولی با آنچه مشاهده می کنیم هیچ گونه نسبت اساسی نداریم. سارْترْ عقیده نویسندگان گذشته را که از زیر بار تعهد شانه خالی می کردند و به اصل هنر برای هنر معتقد بودند، طرد می کند و نظر چنین نویسندگان را که اگر هم جامعه را وصف می کردند، چون ناظری ساده یا دانشمندی بودند که اجتماع را آزمایشگاه خود می پنداشته اند، قبول ندارد. در نظر سارتر، عالم ادب نیز باید مانند هر امر دیگر، هدفی را دربرداشته

باشـد و از حـال بی طرفی و بی غرضـی بیرون و وظیفه خود را نسبت به عـالم بشـریت انجـام دهـد. افراد در نظر سـاتر، اجزایی هسـتند که در هم تاثیر متقابل می گذارند و میان آنان تفاهمی است که موجب تشکیل روح کلی و واحد می گردد، پس هیچ کس نبایـد به کار دیگران بی اعتنا بمانـد. به عقیده او، در دنیا خدایی وجود ندارد و زندگی چیز بیهوده ای است. وی شخصـاً آدم فوق العـاده بـدبینی بود بـا این حـال، او ترجمـان احساسـات نومیـدانه میلیون هـا اروپـایی است که زیر شـلاق گرسـنگی و بیکاری و عواقب جنگ، خرد و خسـته شده بودند. پل سارتر نظرات خویش را ضـمن یک سری کتاب، داستان کوتاه و قصه و نمـایش نـامه و مقالا ـتی منتشـر می سـاخت که بازتاب فراوانی در جامعه می یافت. همانقـدر که فلسـفه پل سارتر مورد انتقاد و اتهام قرار گرفته است، نوشـته هایش هم از نظر بسیاری از مردم و منتقدین، ناپسند و هرزه است. بسیاری از جهان، فلسفه اش را فساد انگیز و غیراخلاقی شـناخته انـد به طوری که در سال ۱۹۴۸، نوشـته هایش از طرف واتیکان، ضاله و گمراه کننـده قلمداد گردیـد و برای هر کاتولیکی مطالعه آن ممنوع شـد. علی رغم آن که سارتر همیشه از انسان گرایی دم زده است ولی به عنوان نمـونه، وی بارهـا بر مظلـومیت رژیـم صــهیونیستی اشـک تمسـاح می ریزد و از سـتم اعراب، بـه ویژه آوارگـان فلسـطین که سرزمینشان غصب شـده، ناله ها سـر می دهد. سارتر، مدت ها نویسـنده و فیلسوف مورد علاقه و باب روز بود، اما بعدها از این نفوذ کاسته

شـد و بر مخالفان عقایـد او افزوده گشت. از دیگر آثار سارتر می توان از تخیل، بود و نبود، راه های آزادی، شـیطان و خـدا و اندیشه هایی درباره قوم یهود نام برد. ژان پل سارْترْ سرانجام در سال ۱۹۸۰م در هفتاد و پنج سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۳: اعلام تشکیل نیروی واکنش سریع توسط امریکا (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران و قرار گرفتن منطقه خاورمیانه در وضعیت حساس، امریکا به فکر تدارک نیروی نظامی در این نقطه افتاد. در حقیقت با توجه به مسـئله نفت و اهمیت آن برای غرب، جیمی کارتر، رئیس جمهور وقت امریکا، طی دستوری، به تشـکیل نیروهای سـریع الانتقالی که بدون بر هم زدن توان رزمی نیروهای امریکایی، در مواضع مورد نظر سـران کاخ سـفید در تمام نقاط جهان قادر به واکنش فوری باشـند، فرمان داد. این نیروی یک صـد و ده هزار نفری که مجهز به کشتی و هواپیما هسـتند برای حفاظت از جریان نفت به غرب وارد عمل می شونـد. حضور مداوم ناوگان نظامی در منطقه، رهبری مشاوره های نظـامی مشترک و رزمـایش های نظامی در منطقه خلیـج فارس و شـبه جزیره عربسـتان از جمله اهـداف این نیرو می باشـد. هم چنین با توجه به عدم توانایی امریکا برای یورش نظامی وسیع در آن مقطع برای درگیر شدن در منطقه خلیج فارس، این کشور دست به فعـالیت هـای دیگری زد که مسلح سـاختن کشورهـای طرفـدار امریکـا در منطقه، هماهنگی با شوروی و چین، ایجاد جنگ تبلیغاتی جهت ایجاد خصومت بین ایران و کشورهای عربی، تلاش وسـیع دیپلماسـی در به انزوا کشانـدن ایران و تقویت بیش از پیش نیروهای واکنش سریع از آن جمله بود. به دست

آوردن این اهـداف از طریق تأسـیس یـک فرمانـدهی نظـامی جدیـد برای خاورمیـانه اِعمال می شـد که بعـدها به عنوان نیروی واکنش سـریع شـناخته شـد. این نیرو توانایی آن را داشت تا با بروز هر واقعه ای، در صورت لزوم، ظرف ۴۸ ساعت خود را به آن منطقه در هر نقطه از جهان برسانـد. علی رغم این تلاش ها، حضور ناوگان امریکا در آب های اطراف ایران، خللی در عزم جمهوری اسلامی در حراست از مرزهای میهن اسلامی و تقویت همه جانبه قوای خودی ایجاد نکرده است.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: محاکمه "گالیلو گالیله"دانشمند و منجم ایتالیایی در دادگاه تفتیش عقاید (۱۶۳۳م)

شرح مناسبت:

گالیلو گالیله فیزیک دان و سـتاره شناس ایتالیایی در ۱۵ فوریه ۱۵۶۴ به دنیا آمد و ضـمن تحصیل در دانشگاه، قانون پاندول را کشـف نمـود و پس از فراگیری علوم متعـدد به نجوم روی آورد. وی در سـال ۱۶۳۲م، در ردّ عقایـد بطلمیوس درباره منظومه شمسـی کتـابی تحت عنوان "محـاوره درباره دو منظومه بزرگ جهان" نوشت و برخلاف جریان غالب فکری مبنی بر ساکن و مرکز بودن زمین، اعلام کرد که زمین به دور خورشـید می گردد. انتشـار عقایـد گالیله مخالفت مقامات کلیسا را برانگیخت و اعتراضـات شدیـد را علیه گالیله به وجود آورد. گالیله نمی توانست مخالفین خود را به وسـیله تجربه و مشاهـده محکوم کنـد، زیرا آنان هیـچ گونه اسـتدلال غیرمذهبی را نمی پذیرفتند. برای مقامات کلیسا هر چیز غیر از کتاب مقدس و ارسـطو بی ارزش بود و کلیسـا هرگز اجازه نمی داد که یک فرد غیر روحانی، کتاب مقـدس را مطابق میل خود تغییر دهـد. سـرانجام، سال بعـد، پاپ، گالیله را به رُم احضار کرد و نظراتش را کفرآمیز خواند. گالیله پس از بازجویی

های همراه با اهانت، شکنجه، آزار و حبس، برای حفظ جان خود، به انکار عقیده اش پرداخت و سرانجام در ۲۲ ژوئن ۱۶۳۳م در کلیسای سنت ماری همانند یک گنه کار و مجرم به محاکمه کشیده شد. دستگاه کلیسا، گالیله را وادار کرد که یا عقاید خویش را انکار کند یا با مجازات مرگ رو به رو شود. در نتیجه، وی به ظاهر عقاید خود را انکار کرد و از آن پس به علومی غیر از نجوم پرداخت.

مناسبت ۰۲: کشف جزایر "هاوایی" توسط کاپیتان "جِیمزکوک" انگلیسی (۱۷۷۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "جوزْپه ماتْسینی" فیلسوف سیاسی ایتالیایی (۱۸۰۵م)

شرح مناسبت:

جوزپه ماتْسینی، نظریه پرداز انقلابی ایتالیا در ۲۲ ژوئن ۱۸۰۵م در جِنُوا در این کشور به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود وارد دانشگاه جِنُوا شد و سپس به مبارزین انجمن سری پیوست که برای آزادی ایتالیا از سلطه اتریش تلاش می کردند. ماتْسینی در این راه به زندان افتاد و پس از آزادی، نهضت ایتالیای جوان را با سه هدف عمده تشکیل داد: وحدت ایتالیا، ایجاد جمهوری ایتالیا و شکل دادن اروپا به صورت اتحادیه ای از کشورهای آزاد و مساوی. وی بار دیگر رنج زندان را به جان خرید اما در همه جا به دنبال برپایی انقلاب بدون خون ریزی بود. از این رو به کشورهای فرانسه و سوئیس رفت و چون وی را از آنجا راندند در انگلستان اقامت گزید. از دیدگاه وی، انقلاب، کار اصول و افکار است نه کار سرنیزه. وی گرچه به ناسیونالیسم و میهن پرستی معتقد بود اما از آرمانی فراتر از ملت دفاع می کرد و در حقیقت، ایجاد یک جمهوری متحد از بشریت را مدّنظر داشت. ماتسینی در این باره می گفت باید بکوشیم از بشریت، خانواده واحدی بسازیم و آرمان های ملی را در خدمت آرمان بزرگ تر بشریتی واحد، به کار گماریم. هر قوم باید به مثابه نغمه و آهنگی جدا، ولی هماهنگ با سمفونی دنیایی پر آرامش باشد. ماتسینی می گفت: بشریت، وقتی حقیقتاً به وجود خواهد آمد که همه مردمی که سازنده آن هستند، حق انتخاب آزادانه حکومت را به دست آورند و در اتحادیه ای گرد آیند که اعلامیه ای از اصول

و قراردادهای مشترک برای رسیدن به هدفی مشترک یعنی کشف و اعمال اخلاقی جهانی، بر آن حاکم و راهنما باشد. اندیشه ماتسینی از سوی حاکمان کشورها، به عنوان نظریات خطرناك تلقی گردید و او بیست سال آخر عمر خود را در اختفا به سر برد. وی از هر نهضت ترقی خواهانه در دنیا پشتیبانی می کرد. مع هذا یکی از مردان قرن بود که دائماً تحت تعقیب و شکنجه و آزار قرار داشت. او به خاطر عشق بزرگش به انسانیت، هر جا می رفت رانده می شد و تبعه هیچ مملکتی نبود. مردم بسیاری از او متنفر بودند و سرانجام در عین آوارگی و سرگردانی در دهم مارس ۱۸۷۲م در ۶۷ سالگی جان سپرد. با این حال تشییع با شکوهی برای او ترتیب داده شد و هشتاد هزار نفر در این تشییع شرکت کردند.

مناسبت ۰۴: مرگ "ساموئل تایْلِر کالْریجْ" شاعر معروف انگلیسی (۱۸۳۴م)

شرح مناسبت:

ساموئل تایلر کالریج، ادیب انگلیسی در ۲۱ اکتبر ۱۷۷۲م در انگلستان به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات ابتدایی و متوسطه خویش، در نوزده سالگی به دانشگاه کمبریج راه یافت ولی موفقیتی به دست نیاورد و کالج را ترک نمود. وی در اواخر قرن هجدهم، با برخی شاعران بزرگ انگلستان آشنا شد و تحت تأثیر آنان به تکامل هنری دست یافت. کالریج در طی سفر به آلمان، در هنر و عقاید فلسفی او تغییرات شگرفی پدید آمد که پس از بازگشت، به معرفی آثار و افکار فیلسوفان آلمانی به ویژه هِگِل و پیروانش پرداخت. در این میان، بیماری و کسالت دائمی و ناکامی های خانوادگی، چنان در روح وی تأثیر گذاشت که به یکباره از همه چیز مأیوس شد

و از زندگی دل زده گردید. با این حال، به کارهای ادبی خود ادامه داد و با انتشار روزنامه ای به نام دوستان، به بحث و تفسیر درباره آثار شکسپیر مشغول شد. وی به تدریج همه کارها را کنار گذاشت و فقط به ارشاد و راهنمایی مردم پرداخت. کالریج، شاعری توانا و فیلسوفی عمیق بود و در نقد ادبی جدید، علوم الهی، سخنوری و بسیاری از علوم دیگر دست داشت. وی را مؤسس نقد ادبی جدید در زبان انگلیسی و یکی از بزرگترین منتقدان ادبی آن زمان می دانند. مهم ترین اثر منثور کالریج، ترجمه احوال ادبی است که در آن، عقاید و نظرات ادبی و فلسفی خویش را مورد بحث قرار داده است. هم چنین ملاّح سالخورده، گفتگوی سر میز و مجموعه اشعار از دیگر آثار اوست. ساموئل تایلر کالریج سرانجام در ۲۲ ژوئن ۱۸۳۴م در ۶۲ سالگی چشم از جهان فروبست.

مناسبت ۰۵: تولد "ایگْناس گولْدْزیهِر" مستشرق معروف مجارستانی (۱۸۵۰م) (ر.ک: ۱۳ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "ویلیام مَکْ دوگُل" روانشناس و فیلسوف انگلیسی (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

ویلیام مک دوگل، روانشناس و فیلسوف انگلیسی - امریکایی، در ۲۲ ژوئن ۱۸۷۱م در چِترِتون انگلستان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات دانشگاهی خود، استاد روان شناسی دانشگاه آکسفورد گردید و به تدریس پرداخت. مک دوگل در طی جنگ جهانی اول، وارد رسته پزشکی ارتش انگلیس شد و پس از جنگ، با عزیمت به امریکا، ریاست قسمت روان شناسی دانشگاه هاروارد را برعهده گرفت. وی اساساً یک روان شناس بود ولی فلسفه ای نیز داشت که از مطالعات روان شناسی اش سرچشمه می گرفت. این فلسفه جنبه دوگانه یا ثنویّت داشت، بنابر آن، جهان از دو جوهر متخالفِ ماده و ذهن درست شده است. ذهن، جوهر اندیش گر و ماده، جوهر منبسط است. این نظریه دوگانه که نخست در فلسفه دکارت ارائه شد، به مک دوگل کمک کرد که هم روان شناسی و هم فلسفه خود را تشریح کند. وی اعلام داشت شواهدی وجود دارد که یک روح، فعالیت های بدن را رهبری می کند. به عقیده مک دوگل، همه یا بعضی از تجلیات حیات و ذهن که انسان زنده را از انسان مرده و اجسام غیر آلی متمایز می سازد، ناشی از عملیاتی است که در درون وی از چیزی دارای ماهیتی متفاوت از بدن یا مصدری جاندار صادر می شود. این چیز عموماً به صورت وجودی غیرمادی یا فردی یا روح تصور می شود. بنابراین، حقیقت اساسی رفتار آدمی، عکس العمل های ماشینی و کورکورانه نسبت به انگیزه های خارجی نیست، بلکه کوششی درونی و هدف دار است. ویلیام مک دوگل هم چنین از

پیشروان روان شناسی اجتماعی و روان شناسی فیزیولوژی بود و در مسائل روان شناسی، به زیست شناسی توجه داشت. از مک دوگل آثار متعددی برجای مانده که جسم و روح، علم اخلاق، سیرت و سلوک حیات، مرزهای روان شناسی و معمای زندگی از آن جمله است. ویلیام مک دوگل سرانجام در ۲۸ نوامبر ۱۹۳۸م در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: انجام موفقیت آمیز ماساژ قلب و بازگرداندن حیات در انگلستان (۱۹۰۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: امضای قرارداد تسلیم فرانسه به آلمان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

ارتش آلمان پس از اشغال هلند، نروژ و بلژیک در ماه مه ۱۹۴۰، به فرانسه حمله کرد و پس از شکست دادن نیروهای متحد انگلیسی و فرانسوی، در روز چهاردهم ژوئن ۱۹۴۰م، پاریس را به تصرف درآورد. نیروهای آلمانی در مسیر پیشروی سریع خود، روز هفدهم ژوئن، شهرهای مهم فرانسه را نیز تصرف کردند و در جبهه شرق، تا مرز سوئیس و در غرب تا ساحل اقیانوس اطلس پیش رفتند. در این هنگام، مارشال هانری پُتَن، قهرمان جنگ جهانی اول که برای رهبری فرانسه در زمان جنگ برگزیده شده بود، چون ادامه جنگ را بی فایده دید، در روز هفدهم ژوئن ۱۹۴۰م، تقاضای ترک مخاصمه کرد. هیتلر بی درنگ این تقاضا را پذیرفت و این قرارداد در ۲۲ ژوئن ۱۹۴۰م به امضا رسید. با امضای قرارداد ترک مخاصمه عملیات نظامی بین نیروهای طرفین نیز سه روز بعد در روز ۲۵ ژوئن به پایان رسید. به موجب این قرارداد، نیروهای آلمان، تمام مناطق شمالی فرانسه تا مرز سوئیس و هم چنین ایالات غربی فرانسه در طول اقیانوس اطلس تا مرزهای اسپانیا را اشغال کردند و در حدود یک سوم خاک این کشور در جنوب شرقی فرانسه که قسمتی از مرزهای سوئیس، ایتالیا، اسپانیا و سواحل مدیترانه را شامل می شد در اختیار حکومت پُتَن قرار دادند. پس از آن، مارشال هانری پُتَن فرانسوی با حمایت آلمان به نخست وزیری فرانسه رسید. با این حال، ژنرال دوگل دیگر فرمانده نظامی فرانسه و این حکومت، با توجه به مرکز آن در شهر ویشیِ فرانسه، حکومت ویشی نام گرفت. دوگل با حمایت

تعدادی از نیروهای فرانسوی، در خارج از این کشور، دولت فرانسه آزاد را تشکیل داد، تا آن که در ماه مارس ۱۹۴۵م، فرانسه از اشغال آلمان خارج شد، دوگل به پاریس بازگشت و ریاست جمهوری فرانسه را به دست گرفت. لازم به ذکر است قرارداد تسلیم فرانسه به آلمان که در حضور هیتلر به امضا رسید در همان محلی منعقد شد که قرارداد تسلیم آلمان به فرانسه، پس از جنگ جهانی اول، امضا شده بود.

مناسبت ۰۹: آغاز حمله بزرگ ارتش آلمان نازی به شوروی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

هیتلر تا قبل از حمله به شوروی، بسیاری از کشورهای اروپایی را اشغال کرده بود و با حمله به شوروی قصد داشت تا به طرح های توسعه طلبانه خود جامه عمل بپوشاند. از این رو، سحرگاه روز بیست و دوم ژوئن ۱۹۴۱م در روز و ساعت تعیین شده برای آغاز عملیات، نیروهای آلمان در سراسر خطوط مرزی خود در خاک لهستان و هم چنین در طول مرزهای رومانی با شوروی و دریای بالتیک دست به حمله گسترده ای علیه اتحاد شوروی زدند. با اینکه قبل از آغاز جنگ، میان آلمان و شوروی، قرارداد دوستی و عدم تجاوز امضا شده بود، اما هیتلر طبق معمول، گناه آغاز جنگ را به گردن طرف مقابل انداخت و مدعی شد که روس ها علی رغم قرارداد دوستی و عدم تعرض با آلمان، در تدارک حمله به آلمان بوده اند و طی چند هفته گذشته به عملیات اکتشافی در خطوط دفاعی آلمان پرداخته و در چند مورد از خطوط مرزی عبور کرده اند. هیتلر عنوان کرد که سربازان آلمانی نه فقط برای میهن خود، بلکه برای نجات اروپا می جنگند. با آغاز این عملیات

که "بارباروسا" به معنی ریش قرمز نام داشت، نیروهای آلمان به سرعت در داخل خاک شوروی شروع به پیشروی کردند و در طول سه ماه، در حدود شش صد هزار کیلومتر مربع از خاک شوروی را به تصرف خود درآوردند. در این میان، با پیشروی نیروی های مهاجم، قوای آلمانی تا حومه مسکو پایتخت شوروی پیشروی کردند اما با فرا رسیدن فصل سرما، ارتش آلمان زمین گیر شد. مردم و نظامیان شوروی نیز در شهرهای مختلف به ویژه مسکو، لنین گراد و استالین گراد مقاومت سرسختانه ای از خود نشان دادند و به تدریج سربازان آلمانی را مجبور به عقب نشینی کردند. این مسئله باعث شد تا هیتلر، سرداران معروف ارتش آلمان را که معتقد به عقب نشینی و یا تغییر زمان و محل حمله بودند، از کار بر کنار کند و افسران کم تجربه را به جای آنان قرار دهد که این امر، خود زمینه دیگری برای شکست های بعدی آلمان گردید. در نبرد شوروی بیش از یک میلیون نفر از نیروهای آلمان تلف شدند و این تلفات سنگین، آنان را وادار به عقب نشینی کرد. در جریان این شکست ها و عقب نشینی ها، هیتلر به مردم آلمان وعده می داد که با فرا رسیدن فصل بهار، حمله بزرگ نیروهای آلمان برای درهم شکستن مقاومت روس ها آغاز خواهد شد ولی این حمله بزرگ جز باز پس گرفتن قسمتی از مناطقی که در حملات زمستانی به دست ارتش سرخ افتاده بود، ثمر دیگری نداشت. در اواخر تابستان و اوایل پاییز سال ۱۹۴۳م، حملات ارتش سرخ از سر گرفته شد و آلمانی ها در

فاصله اواخر سپتامبر تا اوایل نوامبر، سرزمین های وسیعی را در جبهه های مرکزی و جنوبی روسیه از دست دادند. شکست سنگین آلمان در جبهه روسیه، راه را برای شکست های بعدی آلمان در جبهه های دیگر هموار ساخت تا اینکه به شکست نهایی آن در سال ۱۹۴۵م انجامید.

مناسبت ۱۰: تأسیس جبهه آزادی بخش چاد (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

کشور چاد در قسمت مرکزی قاره افریقا از اواخر قرن نوزدهم، تحت الحمایه فرانسه شد و پس از حدود ۸۰ سال، در سال ۱۹۶۰ رسماً استقلال یافت، اما در عین حال، این کشور به دو قسمت کاملاً متمایز و ناهمگون تبدیل شد. قسمت شمالی این کشور با خصوصیاتی چون فقر و عقب ماندگی اقتصادی و قسمت جنوبی این کشور که امکانات اصلی و محل اداره امور کشور بود در اختیار مسیحیان قرار داشت. در این میان، جنبش ائتلاف با محوریت حزب پیشرو چاد در ۲۲ ژوئن ۱۹۶۰م اعلام موجودیت نمود و هدف خود را رسیدن به وحدت ملی و توسعه اقتصادی اعلام کرد. هم چنین ساماندهی اوضاع آشفته چاد، برچیدن پایگاه های بیگانگان، پایان دادن به سلطه و نفوذ صهیونیسم در مرکز افریقا، تحکیم روابط دوستانه با کشورهای عربی و آزادی رهبران دینی، از دیگر اهداف این حزب بود. این حزب در سال ۱۹۷۳ منحل شد و جنبش ملی انقلاب فرهنگی و اجتماعی جای گزین آن گردید. حزب پیشرو چاد اگرچه به منظور حل مشکلات اقتصادی و فرهنگی مناطق شمالی و مسلمانان این کشور شکل گرفت اما در مقام عمل نتوانست از فشار همه جانبه بر مسلمانان و مالیات های سنگین و ظلم و بی عدالتی در مورد آن ها جلوگیری نماید.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: تأسیس اولین پارلمان جهان در ایسلند (۹۲۰م)

شرح مناسبت:

نخستین پارلمان دنیا در بیستم اکتبر سال ۹۲۰م در کشور کوچک ایسلند واقع در شمال اروپا تشکیل شد. این مجلس که نمایندگان آن توسط مردم و به وسیله رای گیری انتخاب شده بودند وظیفه داشت که به دولت، کمک فکری دهد. در حقیقت می توان گفت اولین مجلس دنیا، تنها سمت

مشورتی بـا دولت داشت و دارای اختیـارات خاصـی نبود. پس از پارلمـان ایسـلند، قـدیمی ترین پارلمـان جهان در اواسط قرن سیزدهم در انگلستان شروع به کار کرد.

مناسبت ۰۲: آغاز قیام تاریخی "ژان کالون" مصلح معروف مذهبی در ژنو (۱۵۳۶م)

شرح مناسبت:

ژان کالون، رهبر نهضت مذهبی اروپا در ۲۱ ژانویه ۱۵۰۹م در فرانسه به دنیا آمد. و پس از طی تحصـیلات خود در رشته های حقوق و الهیـات، بر اثر یـک تحول درونی ناگهـانی، همه توجه خود را به آیین پروتسـتان معطوف کرد. اما چون پروتسـتان ها تحت تعقیب و آزار بودنـد، از سال ۱۵۳۴م و در سن ۲۵ سالگی، نقش رهبری را در میان هواخواهان آیین پروتسـتان به دست گرفت. کـالون در ۲۷ سـالگی عازم ژنو شـد و آن شـهر را مرکز پروتسـتان قرارداد و از ۲۳ ژوئن ۱۵۳۶م، قیام مـذهبی خود را آغاز کرد. وی می خواست زنـدگی روزمره را بر اساس مـذهب قرار دهـد و ژنو را به صورت کشوری کامل که حکومتش در دست اولیـای دین باشـد، درآوَرَد. هرچنـد کالون، مردی حسابگر و اسـتدلالی بود، با این حال، سـخت گیری های او نسبت به مردم در پـذیرش آیین جدیـد، بـاعث ایجاد شورش و اخراج او از شـهر گردیـد، ولی در غیاب او، ژنو به سـختی دست خوش آشـفتگی سیاسـی و مـذهبی شد. از این رو، مردم بار دیگر او را به ژنو دعوت کردند و کالون به سازمان دادن به قوانین شـهر، ایجاد مـدارس، رایزنی در مسائل سیاسـی، توسـعه داد و سـتد و موعظه مشـغول شد. از این زمان بود که وی، فرقه کالونیست را بنیان گذارد و کتاب مبانی دین مسیح(ع) را که شامل نظرات خود بود، نگاشت. با این حال، نظریات وی

با بعضـی مطالب بنیادین آیین کاتولیک منافات داشت، به طوری که قدرت پاپ را انکار می کند و بر خلاف کاتولیک ها که پاک شدن از گناه به وسـیله اعمال خیر و ایمان را میسر می دانند، کالون تنها ایمان به حقانیت عیسی(ع) را مدّنظر قرار می داد. کالون معتقـد بود که کتاب مقـدس یگانه منبع قانون الهی است و بر انسان است که آن را تعبیر کنـد و مبنای نظام اجتماع قرار دهد. مذهب کالون، حاکمیت مطلق اراده الهی را تأکید می کند. هم چنین کالون درباره تقدیر بر این عقیده بود که رستگاری مخصوص برگزیدگان خدا است و هیچ عمل انسانی نمی تواند او را به رستگاری نائل سازد، چرا که رستگاران را خدا انتخاب می کنـد و کسانی را هم که نبایـد رسـتگار شوند، او انتخاب می کند. بنابراین برای هر فرد آدمی، از پیش مقدر شده است که رسـتگار است یـا خیر، و او هر کـاری انجـام دهـد نمی توانـد در این وضع تغییری بدهـد. این اصلِ عقیـدتی کالون، مورد سوء اسـتفاده فراوان قرار گرفته است و دست مـدعیان رسـتگاری را در انجـام هر نوع گنـاه در خفـا، بـاز گذاشـته است. ژان کـالون سرانجام در نهم دسامبر ۱۹۶۴م در ۵۵ سالگی بر اثر مخالفت با کلیسا محکوم به مرگ گردیـد و زنده زنده در آتش سوزانیده شد.

مناسبت ۰۳: تولد "پیترو متاسْتازْیو" ادیب و نویسنده معروف ایتالیایی (۱۶۹۸م)

شرح مناسبت:

پیترو تراپاسـی معروف به پیترو متاسـتازیو، نمایش نامه نویس و شاعر ایتالیایی در ۲۳ ژوئن ۱۶۹۸م در رم پـایتخت ایتالیا به دنیا آمد. وی از نوجوانی، استعداد شاعری خود را آشکار ساخت و به سبب بدیهه سرایی، به زودی به شهرت رسید. متاستازیو

در جوانی به دربـار وِین در اتریش راه یـافت و معروف ترین و پرثمرترین سـال هـای زنـدگی را در آنجا گذرانـد. وی در این سال ها نمایش نامه های هیجان انگیز و ملودرام های متعـددی نگاشت که آتی لیو رگولو، دیـدونه مطرود، رأفت تیتو و آشـیل در جزیره اسکیروس را نگاشت و آنها را بر روی صحنه برد. متاستازیو در هنر نمایشی تحولی واقعی پدید آورد. او نویسنده ای برجسته بود و قدرت آن را داشت که از افسانه هایی که به کار می برد، هیجان انگیزترین و پراحساس ترین و تغزّلی ترین نکته ها را بیرون بکشـد تا بیشتر بتوانـد به وسـیله موسـیقی بیان گردد. اشـعار متاسـتازیو نیز از آهنگ دلنشـین و موسـیقی سـحرانگیز برخوردار است. جز نمـایش نـامه هایی که تعـدادشان از بیست و پنـج فراتر می رود، متاسـتازیو رساله های انتقادی بسـیاری نیز درباره تئاتر یونانی و صـناعت شعر و یادداشت هایی درباره هنر شعر و غیر آن، منتشر کرده است که بیشتر آنها، ابتکار او را در عالم نمایش نشان میدهد. شـهرت و نفوذ متاسـتازیو در سراسـر اروپای نیمه دوم قرن هجدهم، بسـیار عظیم بود. درباره او گفته انـد که نمایش نامه هایش، سـرشار از بیان شاعرانه و ظرافت و زیبایی مـداوم است که طبع هر چیز را زیبا می سازد بی آنکه به آن زیانی وارد آورد. پیترو متاسـتازیو سـرانجام در اول ژانویه ۱۷۸۲م در ۸۴ سالگی درگذشت. و مراسم به خاک سپاری او با شکوه بسیار برگزار شد.

مناسبت ۰۴: وقوع اولین جنگ میان نیروهای انگلیسی و هندی در بنگال (۱۷۵۷م)

شرح مناسبت:

در اولین جنگ میان نیروهای انگلیس و هندی که در ۲۳ ژوئن ۱۷۵۷م به وقوع پیوست و به جنگ پلاسی

مشهورشد، انگلیس به پیروزی رسید و زمینه استعمار و استثمار هند را فراهم آورد. انگلیس از اوایل قرن هجدهم از طریق شرکت هند شرقی، نفوذ در هند را آغاز کرده بود و در جنگ های بعدی، علاوه بر شکست دادن ارتش هند، رقیب اروپایی خود، فرانسه را نیز از هند بیرون راند. از آن زمان تا نزدیک به دویست سال، هند مهم ترین و پرسودترین مستعمره انگلیس بود و از غارت این کشوربزرگ، ثروت فراوانی به دست آورد.

مناسبت ۰۵: تولد "فردیناند زپلین" مخترع بالن هدایت شونده (۱۸۳۸م) (ر.ک: ۲۴ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "محمد بوضیاف" سیاست مدار معروف الجزایری (۱۹۱۹م)(ر.ک: ۲۹ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: واگذاری بندر مهم اسکندرون سوریه به ترکیه توسط فرانسوی ها (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

بندر اسکندرون از سال های حاکمیت امپراتوری عثمانی، مورد ادعای ترکیه بود. اما پس از جنگ جهانی اول، بر اساس توافقنامه انگلیس و فرانسه، این بندر به سوریه تعلق گرفت. ولی در پی سقوط امپراتوری عثمانی و جانشینی حکومت لائیک و غرب گرای آتاتورک، فرانسه که قیمومیت سوریه را برعهده داشت، بندر اسکندرون را به ترکیه واگذار کرد. این اقدام باعث شد تا احساسات ضد فرانسوی در سوریه تقویت شود و مبارزه علیه سلطه فرانسه شدّت یابد. با این حال سوریه هنوز هم، بندر اسکندرون را متعلق به خود می داند.

مناسبت ۰۸: روز ملی "لوکزامبورگ"

شرح مناسبت:

از اواسط جنگ جهانی دوم، دولت های قوی به فکر تأسیس سازمانی بین المللی افتادند که بتواند از وقوع جنگ ها جلوگیری کرده و در مواقع بروز اختلاف و جنگ، در راه پایان آن تلاش کند. از این روز در سال ۱۹۴۱م، سران دولت های امریکا و انگلیس، منشوری مشتمل بر ۸ ماده امضا نمودند که بعدها به مناسبت محل امضاء در اقیانوس اطلس، به منشور آتلانتیک اشتهار یافت. دولت های دیگر نیز با پذیرفتن متن منشور، به صف امضاکنندگان آن پیوستند و بدین ترتیب، مقدمات تأسیس سازمان ملل متحد به وجود آمد. در جریان مباحثات مربوط به تنظیم اساسنامه سازمان ملل متحد، قسمت اعظم اختیارات اجرایی سازمان، به شورای امنیت سازمان ارجاع شد که پنج کشور بزرگ امریکا، شوروی سابق، انگلستان، فرانسه و چین عضو دائمی آن محسوب می شدند. با اصرار و پافشاری دولت شوروی، برای هر یک از پنج عضو دائمی شورای امنیت، حق وتو منظور شد، بدین معنی که هر یک از این پنج کشور می توانستند تصمیمات

اتخاذ شـده از طرف اکثریت اعضای شورای امنیت را باطل و بی اعتبار سازنـد. سـرانجام پس از تبادل نظرها و مطالعات نهایی، این منشور در ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵م به تصویب نمایندگان کشورها رسید و مقدمه تشکیل سازمان ملل متحد در اکتبر همان سال به وجود آمـد. هرچنـد تـدوین کننـدگان منشور سازمـان ملل قصـد داشـتند از بروز حوادث و مسایلی که منجر به جنگ می شود پیشگیری کنند، اما متأسفانه این سازمان توفیق چندانی در نیل به اهداف اصلی خود نداشته است. هم چنین وجود حق وتو برای پنـج کشور عضو دائم شورای امنیت، تصـمیمات این شورا را در صورتی که مغایر با منافع آنان باشد، بی اثر کرده است. علاوه بر آن مجمع عمومی سازمان ملل متحد از قدرت اجرایی برای اجرای مصوبات خود برخوردار نیست. (ر.ک: ۲۴ اکتبر)

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: آغاز حمله بزرگ "ناپلئون بُناپارت" پادشاه فرانسه به روسیه تزاری (۱۸۱۲م)

شرح مناسبت:

فرانسه در دوران امپراتوری نـاپلئون بُناپـارت به بزرگ ترین قـدرت اروپـا و جهـان مبـدل شـد. قلمرو امپراتوری ناپلئون، بخش اعظم اروپـا را از ایتالیا و اسـپانیا تا هلنـد و آلمان و لهسـتان فرا گرفت. ولی ناپلئون کشورگشا به این هم اکتفا نکرد و درصـدد حمله به کشور پهناور روسـیه برآمـد. در این میان هرچنـد ناپلئون بُناپارت در سال ۱۸۰۷م پیمان عدم تعرض به روسـیه را امضا کرده بود اما به تدریج روابط این دو کشور تیره شد. در نتیجه، ناپلئون با بزرگ ترین ارتشـی که تا آن زمان به جنگ برده بود به روسـیه حمله کرد. حمله نـاپلئون بُناپـارت به روسـیه در ۲۴ ژوئن سـال ۱۸۱۲م، آغازِ پایانِ اقتـدار ناپلئون به شـمار می آیـد. سرعت پیشروی نیروهای فرانسوی در آغاز این حمله، حتی با وسایل

و تجهیزات امروزی هم عجیب و باورنکردنی است. او فاصله مرزهای آن روز روسیه با لهستان تا مسکو را در کمتر از سه ماه پیمود و روز چهاردهم سپتامبر ۱۸۱۲م وارد مسکو شد. ناپلئون گمان می کرد که با فتح مسکو، تزار روسیه را به زانو در خواهد آورد و روسیه را به قلمرو امپراتوری خود خواهد افزود، ولی فردای ورود سربازان فرانسوی به مسکو، شهر آتش گرفت و سربازان روسی که ضمن عقب نشینی شهر را آتش زده بودند، سپاه ناپلئون را در مسکو بدون آذوقه گذاشتند، شدت آتش سوزی به حدی بود که سه چهارم شهر مسکو به کلی طعمه حریق شد و نابود گشت. با فرا رسیدن زمستان سخت روسیه و کمبود تدارکات و مواد غذایی، ناپلئون تصمیم گرفت از روسیه عقب نشینی کند ولی در بین راه، سرما و گرسنگی از یک طرف و حملات پی درپی نیروهای روسیه از طرف دیگر، صدها هزار نفر از سربازان فرانسوی را از پای درآورد، به طوری که از ۵۳۰ هزار نفر از ارتش ناپلئون، تنها ۳۰ هزار نفر به مبدا حرکت خود بازگشتند. این شکست پایان اقتدار بُناپارت را رقم زد و از آن پس در برابر اتحاد کشورهای مخالف خود، ناکام ماند. شکست سنگین ناپلئون در روسیه باعث شد تا وی در جنگ های بعدی نیز شکست بخورد. در واقع نقطه آغاز فروپاشی امپراتوری ناپلئون، با شکست او در روسیه رقم خورد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "رابرت فولتُن" مبتکر امریکایی و مخترع کشتی بخار (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

رابرت فولتن مخترع امریکایی در ۲۲ نوامبر ۱۷۶۵م متولد گردید و اگرچه تحصیلات عالی و مدرک دانشگاهی نداشت، اما صنعت گری مبتکر و صاحب ایده بود. بر همین اساس

وی اولین کسی بود که برای حرکت کشتی ها به فکر استفاده از نیروی بخار افتاد و چندین سال به تحقیقات و آزمایشات خود در این زمینه ادامه داد. فولْتن در نهایت توانست در سال ۱۸۰۷م کشتی موسوم به "کلرمون" را بسازد که با نیروی بخار حرکت می کرد. پس از به دست آمدن نتیجه مطلوب در این آزمایش، وی موفق شد ناوگانی از کشتی های بخار را به راه اندازد. از سوی دیگر فولتن به هنگامی که در فرانسه بود، با حمایت ناپلئون و طی مدت هفت سال موفق گردید طرحی برای تهیه یک زیردریایی کارآمد تهیه نماید. حمایت های ناپلئون برای به دست آوردن وسیله ای بود که بتواند نیروی دریایی بریتانیا را درهم کوبد. فولتن موفق به ساختن زیردریایی "ناتیلوس" گردید. سرانجام رابرت فولتن هنگامی که به ساختن کشتی جنگی بخاری روی آورده بود به بیماری ذات الریه مبتلا گردید و در ۲۴ ژوئن ۱۸۱۵م در پنجاه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: آزادی شهر "کاراکاس" در جریان جنگ های ضداستعمار اسپانیا (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

شهر کاراکاس پایتخت امروزی کشور ونزوئلا در امریکای لاتین طی جنگ های آزادی بخش سیمون بولیوار قهرمان استقلال طلب امریکای لاتین در ۲۴ ژوئن ۱۸۲۱م به تصرف او درآمد. در این جنگ که کمتر از یکسال به طول انجامید، استعمارگران اسپانیایی شکست خوردند و بولیوار، قهرمان مبارزات ضداستعماری امریکای جنوبی پس از این پیروزی، کلمبیای بزرگ را تشکیل داد. کلمبیای بزرگ شامل ونزوئلا، کلمبیا، پاناما و اکوادور بود و بولیوار نیز به عنوان اولین رئیس جمهوری این سرزمین انتخاب شد.

مناسبت ۰۴: اختراع کوره های ذوب فلزات توسط "هنری بِسْمِر" صنعت گر انگلیسی (۱۸۴۳م)

شرح مناسبت:

هنری بِسْمِر مخترع انگلیسی و صنعت گر برجسته قرن نوزدهم در ۱۱ ژوئیه ۱۸۱۳م به دنیا آمد. اگرچه بِسْمِر روستا زاده بود اما تحصیلات خود را در رشته مهندسی به پایان رسانید و برای توسعه تولیدات آهن، فولاد و چدن موفق به اختراع و ساخت کوره های بلند ذوب فلزات گردید که به "کوره های بسمر" موسوم شد. وی در این کوره ها روشی اقتصادی برای حذف کربن از چدن خام را عملی ساخت. این کوره های مرتفع که در ۲۴ ژوئن ۱۸۴۳م اختراع شد وسیله بسیار مناسبی برای تسهیل در امر ذوب فلزات و استفاده از آنها در امور صنعتی، در اختیار بشر قرار داد به طوری که امروزه این کوره ها در سراسر جهان مورد استفاده کارخانه های ذوب فلزات قرار گرفتند. هم چنین پس از راه اندازی شیوه بسمر، صنعت گران توانستند فولاد را با سرعت فراوان و ارزان قیمت تهیه نمایند. هنری بسمر مهندس و مخترع انگلیسی سرانجام در ۸۵ سالگی به تاریخ ۲۸ فوریه ۱۸۹۸م درگذشت.

مناسبت ۰۵: مرگ میشل "عفلق" نظریه پرداز سیاسی عرب و پایه گذار حزب بعث (۱۹۸۹م) (ر.ک: ۱۹ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: آغاز سفر اولین کشتی مسافربری بخار از امریکا (۱۸۱۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اختراع اولین میکروسکوپ الکترونیکی در امریکا (۱۹۴۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز جنگ کره شمالی و جنوبی با حمایت شوروی و امریکا (۱۹۵۰م)

شرح مناسبت:

در پایان جنگ جهانی دوم، قسمتی از شبه جزیره کره که زیرمدار ۳۸ درجه بود تحت اشغال امریکا و قسمت شمالی آن در تصرف نیروهای شوروی قرار داشت. قرار بود که طی سال های پس از جنگ، دو ناحیه شمالی و جنوبی شبه جزیره کره، متحد شوند، ولی همکاری دو دولت عملی نبود زیرا که کمونیست ها در ناحیه شمال، رهبری را بر عهده داشتند و در جنوب، طرفداران غرب بر سر کار بودند. تلاش برای اتحاد به جایی نرسید و عاقبت در اواخر سال ۱۹۴۸م، تقسیم دو کره به دو کشور، صورت رسمی یافت. تا اواسط سال ۱۹۴۹، سربازان خارجی از هر دو کره خارج شده بودند اما به دنبال ماه ها تحرکات دنباله دار امریکا، سرانجام در ۲۵ ژوئیه ۱۹۵۰م کره شمالی به بهانه اتحاد مجدد، به کره جنوبی حمله ور شد. نیروهای کره شمالی، در چهارمین روز حمله به خاک کره جنوبی، سئول پایتخت این کشور را به تصرف خود درآوردند و پیشروی خود را به طرف جنوب ادامه دادند. در همین حال، شورای امنیت سازمان ملل متحد به پیشنهاد امریکا، تصویب کرد که نیروهای چند دولت عضوِ آن سازمان جهت مقابله با حمله کره شمالی، به کمک کره جنوبی بشتابند. به دنبال این تصمیم، امریکا و پانزده کشور دیگر، نیروهای نظامی خود را برای شرکت در جنگ اعزام داشتند و به دامنه جنگ افزودند. با ورود امریکا به این جنگ، در حالی که کره شمالی در شرف سقوط بود و امریکایی ها نیز مقدمات انضمام آن را به کره جنوبی فراهم می ساختند، در

۲۰ نوامبر ۱۹۵۰م نیروهـای کمونیست چین به عنوان داوطلب وارد میـدان شدنـد و با ورود دویست هزار نفری سـربازان چینی، نیروهای امریکا و متحـدین آنها ناچار به عقب نشـینی گردیدنـد. نیروهای چینی و کره شـمالی تا اواخر ماه دسامبر سال ۱۹۵۰م تقریباً تمام خاک کره شـمالی را به تصرف خود درآوردند و روز ۲۸ دسامبر از مدار ۳۸ درجه، مرز بین کره شـمالی و جنوبی گذشـتند. جنگ کره از اواسط سال ۱۹۵۱م عملاً متوقف شـد و مذاکرات صـلح که از ماه ژوئیه سال ۱۹۵۱م آغاز شده بود تا سال ۱۹۵۳م به طول انجامید. در نهایت، قرارداد ترک مخاصمه در ۲۷ ژوئیه سال ۱۹۵۳م به امضا رسید و نیروهای متخاصم، از مواضع یک دیگر، تا مدار ۳۸ درجه عقب نشستند. جنگ کره در مجموع، نزدیک به چهار میلیون تلفات نظامی و غیرنظامی به بـار آورد از ۱۶۰ هزار نفر نیروهـای ملـل متحـد که در این جنـگ کشـته و زخمی شدنـد، ۱۴۲ هزار نفر امریکـایی بودنـد، که بزرگ ترین تلفات نیروهای امریکایی در یک جنگ خارجی، پس از جنگ اول و دوم جهانی به شمار می آید.

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال "موزامبیک" از استعمار پرتغال (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

سرزمین موزامبیـک در اواخر قرن پـانزدهم میلادی توسط گروهی از دریانوردان پرتغالی به سـرپرستی واسـکودوگاما کاشـف معروف پرتغالی تصـرف شد و از آن پس، اسـتعمار آن را آغاز کردند. با توجه به این که موزامبیک از غنی ترین مناطق افریقا بود، پرتغـالی هـا به چپـاول منـابع طـبیعی این کشور پرداخته و در این راه ده هـا هزار نفر از مردم آزادی خواهِ موزامبیـک را به خاک و خون کشیدند. با این حال مقاومت مردم علیه استعمارگران گسترش یافت و

بـا سازمـان دهی بهتر در سال ۱۹۶۲م، جبهه آزادی بخش موزامبیـک، نبرد مسـلحانه رهایی بخش خود را آغاز کرد. سـرانجام پس از مبارزات طولانی و قتل عام مردم توسط اسـتعمار، موزامبیک در ۲۵ ژوئن ۱۹۷۵م استقلال خود را به دست آورد و نظام حکومتی جمهوری را برگزیـد. این کشوردر شـرق افریقـا و در همسـایگی مالاوی، زامبیا، زیمباوه و افریقای جنوبی واقع است. مساحت آن ۷۹۹/۳۸۰ کیلومتر مربع و جمعیت آن نزدیک به ۲۰ میلیون نفر می باشد. پایتخت این کشور ماپوتو و ماتولا و بیرا از شـهرهای مهم آن هسـتند. پیش بینی می شود که جمعیت موزامبیک تا سال ۲۰۲۵م به بیش از ۳۰ میلیون نفر برسد. اکثریت سکنه موزامبیک پیرو مـذاهب بومی و باورهای قبیله ای بوده و سایر مذاهب از جمله مسـیحیت و اسـلام در اقلیت هسـتند. زبان رسمی مردم موزامبیک پرتغالی است و ملیت اکثریت آنها از قبایل بانتو زبان است. واحد پول موزامبیک متیکال می باشد. نوع حکومت این کشور، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است و روز استقلال این کشور از پرتغال، روز ملی این کشور نیز می باشد.

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال "اسلوونی" از فدراسیون یوگسلاوی (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

سرزمین اسـلوونِی پس از پایان جنگ جهانی اول، ضـمیمه فدراسـیونی شد که بعدها یوگسـلاوی نام گرفت و صـرب ها بر آن تسلط یافتند. تحولات سال های آخر دهه ۱۹۸۰م در شوروی و سایر کشورهای بلوک شرق، اسلوونی را نیز تحت تأثیر قرار داد ومردم این کشور در همه پرسـی دسـامبر ۱۹۹۰، خواستاراسـتقلال از یوگسـلاوی شدند. به دلیل فاصـله زیاد اسلوونی از بلگراد پایتخت یوگسلاوی و سایر مناطق صرب نشین این فدراسیون و هم چنین پشتیبانی قاطع دولت

های غربی از استقلال اسلوونی، ارتش یوگسلاوی نتوانست اقدامی نظامی علیه استقلال طلبی اسلوونی انجام دهد. سرانجام اسلوونی در ۲۵ ژوئن ۱۹۹۱م استقلال خود از فدراسیون یوگسلاوی را اعلام نمود. اسلوونی در منطقه بالکان قرار دارد و با بیش از ۲۰ هزار کیلومتر مربع مساحت، با کشورهای کرواسی، اتریش، مجارستان و ایتالیا همسایه است. اسلوونی در حدود ۲ میلیون نفر جمعیت دارد و پیش بینی شده است که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ بیش از یک میلیون نفر گردد. پایتخت این کشور اروپایی لیوبلیانا و واحد پول آن تولار بود که با پیوستن این کشور به اتحادیه اروپا در آوریل ۲۰۰۴، واحد پول اروپایی، یورو، جای گزین آن گردید. اکثریت مردم اسلوونی ملیت اسلوونیایی داشته و پیرو مذهب مسیحیت و عمدتاً کاتولیک هستند. زبان رسمی آنها اسلوونیایی و خط رایج آنها لاتین است. از شهرهای مهم آن ماریبور، کرانیه و نوومستو می باشد. نظام سیاسی حاکم بر این کشور تازه استقلال یافته، جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانون گذاری است. روز استقلال این کشور از یوگسلاوی به عنوان "روز ملی" اسلوونی شناخته شده است.

مناسبت ۰۶: روز استقلال "کرواسی" از فدراسیون یوگسلاوی (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

کرواسی در قرن ششم میلادی با مهاجرت جمعی از قوم کروات، که در اوکراین فعلی سکونت داشتند، شکل گرفت. کروات ها که به شغل کشاورزی اشتغال داشتند. در قرن هفتم به مسیحیت روی آورده و به دو دوک نشین تبدیل شدند. این دو واحد اجتماعی در اوائل قرن نهم منحل گشته و پادشاهی کرواسی را بنیاد نهادند. حکومت پادشاهی در این کشور تا اواخر قرن یازدهم ادامه داشت و در سال ۱۰۹۷ جزئی از امپراتوری مجارستان گردید که مدت

۸ قرن تـداوم یـافت و همراه با مجارسـتان در قرن شانزدهم جزئی از امپراتوری عثمانی شـد. با این حال در سال ۱۸۴۸م پارلمان این کشور، جدایی کرواسـی از مجارسـتان را تصویب نمود اما عملی نشد. شـکست امپراتوری اتریش - مجارسـتان و فروپاشی آن، بـه شـکل گیری یوگسـلاوی انجامیـد و پس از جنـگ جهـانی دوم کرواسـی بـه یکی از جمهـوری هـای تشـکیل دهنـده یوگسـلاوی تبدیل گردید. در کشور یوگسلاوی همواره صرب ها نسبت به دیگر اقوام، اقتدار و برتری داشتند و همین موضوع باعث نارضایتی اقوام دیگر از جمله کروات ها شـده بود. اگر چه کروات ها قیام ها و اعتراضات متعـددی علیه صـرب ها انجام دادنـد امـا تحولاـت شوروی و تضـعیف کمونیسم در سـال های آخر دهه ۱۹۸۰م، زمینه را برای رشـد احساسـات ملی گرایـانه کروات هـا و اسـتقلال طلبی آن هـا فراهم کرد. بـا افزایش قـدرت کروات هـا، دولت مرکزی مجبور به گفتگو بـا آنـان درباره افزایش اختیـارات کراوات ها شـد. سـرانجام مردم کرواسـی خواسـتار اسـتقلال شدنـد که حمله نظامی ارتش یوگسـلاوی را به دنبـال داشت. اما با مقاومت مردم و حمایت دولت های غربی، یوگسـلاوی تهاجم نظامی خود را پایان داد. کرواسـی با بیش از ۵۶ هزار کیلومتر مربع مساحت، در شـرق اروپا و در همسایگی اسـلوونی، بوسنی و یوگسلاوی و مجارستان واقع است. جمعیت آن ۴/۵ میلیون نفر بوده که اکثریت آنها مسـیحی و عمـدتاً پیرو مـذهب کاتولیک هسـتند. از آنجا که این کشور با رشـد منفی جمعیـت، مـواجه می باشـد بنـابراین جمعیت آن تـا سـال ۲۰۲۵م کمـتر از ۴/۵ میلیـون نفر پیش بینی شـده اسـت. ملیـت هـای گوناگونی از جمله کروات

ها که اکثریت دارند و نیز صرب ها، بوسنیایی ها و مسلمانان در کرواسی زندگی می کنند. زبان رسمی این کشور، کرواتی است و پایتخت آن زاگرب و اشپیلت و ریِیکا از شهرهای مهم آن هستند. واحد پول کرواسی کونا می باشد. کرواسی از جمله کشورهایی است که پس از فروپاشی یوگسلاوی در سال ۱۹۹۱م به استقلال رسید. نوع حکومت این کشور، جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانون گذاری است. بیست و پنج ژوئن روز استقلال این کشور از فدراسیون یوگسلاوی و سی ماه مه روز ملی این کشور می باشد.

مناسبت ۰۷: انفجار عظیم مقرّ نظامی امریکا در منطقه ظهران عربستان (۱۹۹۶م)

شرح مناسبت:

در ۲۵ ژوئن ۱۹۹۶م، بر اثر انفجار عظیم پایگاه نظامی امریکا در شهر ظهران عربستان، ده ها نفر کشته و صدها تن دیگر زخمی شدند. این انفجار بر اثر کار گذاشتن ۲۲۰۰ کیلوگرم مواد منفجره توسط افراد ناشناس در یک کامیون در نزدیکی این پایگاه به وقوع پیوست و یک ساختمان هشت طبقه ای نیروهای امریکایی به کلی ویران شد. در پی این انفجار، گرچه مسئولیت آن، از طرف مخالفان داخلی حکومت آل سعود به عنوان اقدامی علیه حضور نامشروع نظامیان امریکا در منطقه پذیرفته شد، اما به یک جنگ تبلیغاتی شدید بین ایران و امریکا تبدیل گردید. چرا که امریکایی ها در ابتدا به طور تلویحی، جمهوری اسلامی ایران را به دخالت در این انفجار متهم کرده و سخن از مقابله به مثل به میان آوردند. اما اظهارات برخی از مقامات سعودی مبنی بر مشخص نبودن دخالت خارجی در این انفجار، باعث فروکش کردن تبلیغات امریکا علیه جمهوری اسلامی ایران گردید.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: تولد "مارکو پولو" سیاح و جهانگرد معروف ایتالیایی در ونیز (۱۲۵۴م)

شرح مناسبت:

مارکو پولو سیاح و جهانگرد معروف ایتالیایی در ۲۶ ژوئن ۱۲۵۴م در ونیز ایتالیا به دنیا آمد. پدر و عموی مارکو از جهانگردان مشهور ایتالیایی بودند که قبلاً سفری به آسیا داشتند. مارکو در سال ۱۲۷۱م به همراه پدر و عمویش به چین رفت و مدتی در این سرزمین و جزایر شرقی آسیا به سیاحت پرداخت. وی در چین مورد توجه خان مغول واقع شد و ثروت کلانی از طرف خان نصیب او شد. مارکو سرانجام پس از سفری ۲۴ ساله به ونیز بازگشت، اما طولی نکشید که در جریان یک جنگ دریایی، به اسارت در آمد و زندانی شد. او

در زندان فرصت یافت تا سفرنامه خود را به نگارش درآوَرَد. از این رو سفرنامه ای را به نام عجایب به رشته تحریر درآورد. مارکو پولو در این کتاب، مشاهداتش را از کشور و دربار امپراتور مغولی چین و سایر شهرها و سرزمین های آسیایی به تفصیل شرح داده است. این کتاب که شهرت فراوانی برای مارکو به دنبال آورد، بعدها مورد استفاده بسیاری از مورخان قرار گرفت و در دوره رنسانس نیز منبع اصلی اطلاعات درباره مشرق زمین به شمار رفت. مارکو پولو در این کتاب از فرهنگ و تمدن چین و آداب و رسوم آنان و مسائلی از قبیل رواج پول در چین، پل های بلند و شهرسازی، پست و نظافت و بهداشت و حکومت چین، مطالبی را نگاشته بود که برای مردم اروپایی قرون وسطایی، باورکردنی نبود. از این رو، خانواده پولو را مورد تمسخر قرار دادند و آنان را دروغگو و گزافه گو خواندند. مارکوپولو سرانجام در دوازدهم دسامبر ۱۳۲۴م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: اختراع سینمای ناطق توسط "جان سابتیل" امریکایی (۱۹۲۷م)

شرح مناسبت:

از ابتدای کار سینما، کوشش های بسیاری صورت گرفت تا فیلم های ناطق ساخته شود. تا قبل از اختراع سینمای ناطق، فیلم هایی که در سینماهای محدود و معدود آن زمان نمایش داده می شد، صامت بود یعنی سخن و صدایی از بازیگران شنیده نمی شد و بیننده به نیروی خیال باید مقصود هنرپیشه را درک می کرد. در سال ۱۹۲۶م، صداهای مختلف و موسیقی های متنوع با موفقیت در فیلم های سینمایی به کار گرفته شد و یک سال بعد، در بیست و ششم ژوئن ۱۹۲۷م، یکی از دست اندرکاران امور سینما و متخصص فنی

امریکـا به نـام جـان سابتیـل موفق شـد صـدای گفتگوی بازیگران را نیز در بین دیگر صـداها وارد کنـد. اولین فیلم ناطق جهان "خواننده جاز" نام داشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "کریستین اِسْنوک" مستشرق و اسلام شناس معروف هلندی (۱۹۳۶م)

شرح مناسبت:

دکتر کریستین سـنوکْ هورگرونْژْ، اسـلام شـناس و مستشـرق معروف هلندی در هشتم فوریه ۱۸۵۷م در هلنـد به دنیا آمد. وی تحصـیلات خود را تا اخذ مدرک دکترا از دانشـگاه لیدن هلند ادامه داد و سـپس در مسائل و مبانی اسـلامی نیز تا آنجا مطالعه کرد که به عنوان مدرس فقه اسـلامی مشـغول تحصـیل گردید. دکتر اِسْنوک مدتی نیز به عنوان مستشار رسمی امور اسلامی و عربی حکومت جزایر هند شـرقی در جنوب شرقی آسیا مشغول به کار شد و در عین حال در دانشگاه های هلند، کلمبیا، دمشق و قـاهره، به تـدریس و تحقیق پرداخت. وی بر اثر مطالعـات و تتبعـات خود، به حقـانیت دین مبین اسـلام پی برد و اسـلام را به عنوان دین خود اختیار نمود و با نام عبـدالغفار وارد مکه شد. اِسْـنوک پنج ماه در مکه اقامت گزید و در این مدت به فراگیری زبـان و لهجه های قبایل بَـدَوی و ادبیات بادیه پرداخت. وی هم چنین در آداب و رسوم و عادات اهل مکّه به تحقیق و بررسـی مشـغول شـد که نتایـج این پژوهش هـا را در کتـابی نیز منتشـر ساخت. بااین حال کنسول فرانسه مقیم جـدّه نسبت به اِسْـنوک حسادت ورزید و بدگویی وی از این دانشـمند نومسلمان نزد کارکنان دولت عثمانی باعث شد که او را به بیرون آمدن از مکه ناگزیر سازند. از این رو دکتر اِسْنوک پیش از فرارسیدن موسم حج سال ۱۸۸۶م به هلند بازگشت و کارهای علمی

خود را ادامه داد. از اِسْنوك آثار متعددی برجای مانده که المهدی، الحاجّ الی مکه، فقه اسلامی، زبان و ادبیات عربی و کتابی درباره اسلام در هفت جلد از آن جمله است و این آثار نشانگر دامنه کاری و تعمق وی در مسائل اسلامی می باشد. اِسْنوك جایگاه ممتازی در میان خاورشناسان در زمینه تحقیقات مربوط به اسلام به عنوان دین و قانون و موقعیت کنونی آن دارد. او دارای قدرت علمی فراوان در رشته اسلام شناسی و متخصص در فقه اسلامی و زبان و ادبیات عربی بود و بسیاری از خاورشناسان هلند، در مورد مباحث اسلامی، به وی که در این کار پیشقدم و مبتکر کم نظیری بود، مدیونند. وی سال های طولانی از عمر خود را به مطالعه در شرق گذراند و علاوه بر نگارش کتب متعدد در این زمینه، به عضویت مراکز علمی گوناگونی نائل آمد. تبحر علمی اِسْنوك در شرق شناسی تا آنجا بود که از طرف برخی از اسلام شناسان و خاورشناسان معروف غرب، به شیخ المستشرقین شهرت یافت. کریستین اِسْنوك هورگرونْژْ سرانجام در ۲۶ ژوئن ۱۹۳۶م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: حمله ارتش سرخ شوروی به فنلاند در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: امضاء منشور سازمان ملل متحد در سانفرانسیسکو (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

از اواسط جنگ جهانی دوم، دولت های قوی به فکر تأسیس سازمانی بین المللی افتادند که بتواند از وقوع جنگ ها جلوگیری کرده و در مواقع بروز اختلاف و جنگ، در راه پایان آن تلاش کند. از این روز در سال ۱۹۴۱م، سران دولت های امریکا و انگلیس، منشوری مشتمل بر ۸ ماده امضا نمودند که بعدها به مناسبت محل امضاء در اقیانوس اطلس، به منشور آتلانتیک اشتهار یافت. دولت های دیگر نیز با پذیرفتن متن منشور، به صف امضاکنندگان آن پیوستند و بدین ترتیب، مقدمات تأسیس سازمان ملل متحد به وجود آمد. در جریان مباحثات مربوط به تنظیم اساسنامه سازمان ملل متحد، قسمت اعظم اختیارات اجرایی سازمان، به شورای امنیت سازمان ارجاع شد که پنج کشور بزرگ امریکا، شوروی سابق، انگلستان، فرانسه و چین عضو دائمی آن محسوب می شدند. با اصرار و پافشاری دولت شوروی، برای هر یک از پنج عضو دائمی شورای امنیت، حق وتو منظور شد، بدین معنی که هر یک از این پنج کشور می توانستند تصمیمات اتخاذ شده از طرف اکثریت اعضای شورای امنیت را باطل و بی اعتبار سازند. سرانجام پس از تبادل نظرها و مطالعات نهایی، این منشور در ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵م به تصویب نمایندگان کشورها رسید و مقدمه تشکیل سازمان ملل متحد در اکتبر همان سال به وجود آمد. هرچند تدوین کنندگان منشور سازمان ملل قصد داشتند از بروز حوادث و مسایلی که منجر به جنگ می شود پیشگیری کنند، اما متأسفانه این سازمان توفیق چندانی در نیل به اهداف اصلی خود نداشته است. هم چنین وجود حق وتو

برای پنج کشور عضو دائم شورای امنیت، تصمیمات این شورا را در صورتی که مغایر با منافع آنان باشد، بی اثر کرده است. علاوه بر آن مجمع عمومی سازمان ملل متحد از قدرت اجرایی برای اجرای مصوبات خود برخوردار نیست. (ر.ک: ۲۴ اکتبر)

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "ماداگاسکار" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور جزیره ای جمهوری دموکراتیک ماداگاسکار یا مالاگاسی با ۵۸۷/۰۴۱ کیلومتر مربع وسعت، در جنوب شرق قاره افریقا و در شرق تنگه موزامبیک واقع شده است. جمعیت ماداگاسکار نزدیک ۱۶ میلیون نفر و از نژاد دورگه می باشند. بیش از نیمی از مردم، پیرو مذاهب بومی و بیش از ۴۰ درصد مسیحی و درصدی نیز مسلمان می باشند. پایتخت ماداگاسکار شهر آنتاناناریوو و شهرهای مهم آن عبارتند از: تواماسینا، ماهاجارگا و تولیارا. واحد پول ماداگاسکار، فرانک مالاگاسی است و زبان رسمی مردم ماداگاسکار، مالاگاسی و فرانسوی است. پیش بینی می شود که جمعیت ماداگاسکار تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۲۹ میلیون نفر خواهد بود. از اواسط قرن هجدهم میلادی، رقابت استعمارگران انگلیس و فرانسه برای تسلط بر کشور افریقایی ماداگاسکار آغاز شد و این جزیره، بارها بین این دو کشور استعمارگر دست به دست گردید، تا این که در اواخر قرن نوزدهم، به تصرف قطعی فرانسه درآمد. اما مردم این سرزمین در برابر فرانسویان دست به قیام های متعددی زدند، هرچند در این میان، افراد زیادی نیز به خاک و خون کشیده شدند. از جمله در قیام ۱۹۴۷م حدود هشتاد هزار تن از مردم ماداگاسکار کشته شدند. این قیام ها سرانجام به اعطای خودمختاری در ۱۹۵۸ و استقلال کامل این کشور در ۲۶ ژوئن ۱۹۶۰م انجامید. در آخرین روز سال ۱۹۷۵

نام رسـمی این کشور به جمهوری دمکراتیک مالاگاسی تغییر یافت. این نام از مهاجران آسیایی "ماله" که در قرن ۱۸ به این منطقه آمده بودند، گرفته شده است. نظام سیاسی این کشور، جمهوری چند حزبی فدرال با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۷: روز استقلال کشور افریقایی "سومالی" از استعمار انگلستان (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور سومالی در قرون گذشته کمتر مستقل بوده است. در سال ۱۸۸۴، انگلیس قسمتی از سومالی را تحت الحمایه خود کرد و ۵ سال بعد، ایتالیا نیز قسمت های دیگری از آن را به مستعمره خود تبدیل نمود. در این میان قیامِ محمدبن عبدالله حسان بر ضد انگلیسی ها که از سال ۱۹۰۱ تا ۱۹۲۰ طول کشید به جایی نرسید. سازمان ملل متحد در سال ۱۹۵۰ از ایتالیا درخواست کرد. زمینه استقلال سومالی را فراهم کند. در ۲۶ ژوئن سال ۱۹۶۰، سومالی استقلال خود را از انگلستان، و در اول ژوئیه ۱۹۶۰م از ایتالیا اعلام نمود. سومالی دو روز ملی دارد یکی روز اول ژوئیه که روز اتحاد نام گرفت و در این روز کشور سومالی تشکیل شد و دیگری ۲۱ اکتبر است. سومالی در شرق قاره افریقا و کناره اقیانوس هند و خلیج عدن قرار دارد. این کشور با بیش از ۶۳۷ هزار کیلومتر مربع مساحت، با کشورهای کنیا، اتیوپی و جیبوتی همسایه است. از جمعیت بیش از ۱۰ میلیونی سومالی اکثریت قریب به اتفاق مسلمان بوده و پیرو آیین مقدس اسلام هستند. ملیت مردم سومالی سومالیایی و از نژاد سیاه هستند. زبان رسمی مردم این کشور عربی و سومالیایی است. پایتخت سومالی موگادیشو و از شهرهای مهم آن هرجبسه و مرکا است. نظام سیاسی حاکم بر سومالی دولت موقت انتقالی

می باشد.

مناسبت ۰۸: روز بین المللی ملل متحد در حمایت از قربانیان شکنجه

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: روز جهانی مبارزه با قاچاق و استعمال مواد مخدر

شرح مناسبت:

کنفرانس بین المللی مبارزه با اعتیاد و قاچاق مواد مخدر از تاریخ ۱۷ تا ۲۶ ژوئن ۱۹۸۷ م برابر با ۲۶ خرداد الی ۵ تیر ۱۳۶۵ ش در شهر وین به منظور ابراز عزم سیاسی ملت ها در امر مبارزه با پدیده خانمان سوز و شوم مواد مخدر تشکیل شد. در این کنفرانس سندی به تصویب رسید که بر طبق آن، خط مشی همه جانبه ای در امر کنترل مواد مخدر، از سوی کشورهای شرکت کننده، مشخص شده و آنان را متعهد می نماید تا اقدامات بین المللی در خصوص مبارزه با قاچاق مواد مخدر را قاطعانه دنبال کنند. همچنین در این سند بیش از سی و پنج مورد اقدام عملی همچون ارزیابی میزان مصرف، پیشگیری از طریق آموزش، نقش رسانه در بازگشت معتادین به دامن اجتماع و معالجه آن، ریشه کنی مزارع غیرمجاز خشخاش، نابودی شبکه های عمده قاچاق مواد مخدر، همکاری های حقوقی کشورها و ... را در خود جای داده است. این سند در ۲۶ ژوئن مصادف با پنجم تیرماه آن سال تصویب شد و سالروز تصویب این سند به نام روز جهانی مبارزه با مواد مخدر اعلام گردید.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با موادّ مخدّر

متن:

و مَن أحیاها فَکَأنَّما أحیَا النّاسَ جَمیعاً

ترجمه:

هر که کسی را زنده بدارد، گویی همه مردم را زنده کرده است

آدرس:

مائده، آیه ۳۲.

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با موادّ مخدّر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: **لا ضَرَرَ و لا ضِرارَ**

ترجمه:

زیان رساندن به خود و به دیگران ممنوع است

آدرس:

الکافی، ج ۵، ص **۲۹۲**.

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با موادّ مخدّر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: سَیَأتی زَمانٌ

عَلی اُمَّتی یأکُلونَ شَیئاً اسْمُهُ البَنجُ، أنا بَری ءٌ مِنهُم و هُم بَریئُونَ مِنّی

ترجمه:

زمانی فرا می رسد که امّت من چیزی به نام "بنگ" استفاده می کنند. من از این گروه بیزارم و آنان از من دورند

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۷، ص ۸۵.

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با موادّ مخدّر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَنِ احتَقَرَ ذَنبَ البَنجِ فَقَد کَفَرَ

ترجمه:

کسی که گناه کشیدن بنگ را ناچیز بشمرد، کافر است

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۷، ص ۸۶.

زیر عنوان:

روز جهانی مبارزه با موادّ مخدّر

متن:

امام رضاعلیه السلام: کُلُّ نافِعٍ مُقوٍّ لِلجِسمِ فیهِ قُوَّهٌ لِلبَدَنِ فَحَلالٌ و کُلُّ مُضِرٍّ یَذهَبُ بِالقُوّهِ أو قاتِلٌ فَحَرامٌ

ترجمه:

هر چیز سودمند و نیروزا برای جسم که موجب تقویت بدن می شود، حلال است، و هر چیز زیان آور که نیروی آدمی را می گیرد، یا کشنده است، حرام است

آدرس:

فقه الرّضاعلیه السلام، ص ۲۵۴.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: پایان جنگ دوم تریاک بین چین و انگلستان (۱۸۶۰م)

شرح مناسبت:

در قرن نوزدهم میلادی، مخالفت امپراتوری چین با سیاست دروازه های باز برای بنادر، باعث نارضایتی انگلستان گردید. در این میان، با توقیف محموله تریاک انگلستان در چین در سال ۱۸۳۹م، جنگ اول چین و انگلیس به وقوع پیوست که به شکست چین منجر گردید. پس از پایان جنگ اول تریاک، علی رغم اینکه انگلیسی ها، امتیازات فراوانی از چینی ها گرفته بودند، با این حال از این مصالحه رضایت نداشتند و به دنبال بهانه ای برای اخذ امتیازات بیشتر بودند. از این رو به بهانه توقیف یک کشتی انگلیسی از طرف چینی ها، روابط دو طرف باز هم تیره شد. در این زمان، نخست وزیر انگلیس که مردی بهانه جو و مغرور بود خواستار عذرخواهی رسمی دولت چین گردید. وی بر این عقیده بود

که منافع استعمار انگلیس در هر نقطه از عالم، باید به هر قیمتی حفظ شود. او این امر را نشانه ای از قدرت و اعتبار انگلستان تلقی می کرد. در این حال علی رغم رفع توقیف کشتی انگلیسی، چون چینی ها حاضر به عذرخواهی نشدند، این بار نیروهای انگلیسی به بهانه این امر واهی، با کمک فرانسه جنگی را در سال ۱۸۵۶م آغاز کردند که به جنگ دوم تریاک شهرت یافت. در نهایت پس از چهار سال، هنگامی که قوای مهاجم در سال ۱۸۶۰م به پکن، پایتخت چین نزدیک شدند، چینی ها تسلیم گردیدند و پس از انعقاد قرارداد صلح و اخذ امتیازات دیگر، تجارت تریاک بار دیگر آغاز گشت.

مناسبت ۰۲: تولد خانم "هِلِن کِلِر" نابغه نابینا و ناشنوای امریکایی (۱۸۸۰م)

شرح مناسبت:

خانم هِلِن آدامْزْ کِلِر، نابغه نابینا و ناشنوای امریکایی در ۲۷ ژوئن ۱۸۸۰م در امریکا به دنیا آمد و در ۱۹ ماهگی بر اثر بیماری، شنوایی و بینایی خود را از دست داد. در ۶ سالگی، پدر و مادرش او را به نزد الکساندر گراهام بل، مخترع تلفن، بردند و از او یاری خواستند. گراهام بل، او را به یک معلم معرفی کرد و این معلم با جدیت به آموزش هِلِن به صورت های مختلف پرداخت. سرانجام از راه لمس انگشتان توانست با هلن ارتباط برقرار کند و چون هِلِن هوش و استعداد سرشار داشت، به زودی خواندن و نوشتن و حتی سخن گفتن خیلی ناقص را فراگرفت. او چنان در این زمینه ها ترقی کرد که مایه شگفتی همگان شد و حتی زبان فرانسه و آلمانی را نیز فراگرفت. هِلِن کِلِر توانست در ۲۰ سالگی مقاله بنگارد و در ۲۴ سالگی، برنده درجات

علمی گردد. هِلِن کلر کشف کرد که بسیاری از مردم او را دوست دارند. از این رو تصمیم به نوشتن زندگی نامه خود گرفت و علاوه بر آن بیش از چهل کتاب، مقالات متعدد و رساله های بی شمار درباره نحوه تفکر و تحصیل نوشت. او از دنیای خاموش خود برای تفکر و تصنیف آثار علمی، استفاده فراوان بُرد و از درآمد کارهای خویش، آموزشگاه های متعددی در امریکا و دیگر کشورها برای نابینایان تأسیس کرد. وی معتقد بود "هر چیز شگفتی های خود را دارد حتی تاریکی و سکوت. من با لطف خدای خود آموختم در هر حالتی که هستم از آن خشنود باشم". هِلِن کلر سرانجام در سال ۱۹۶۸م در هشتاد و هشت سالگی درگذشت در حالی که او را دانشمندترین کور و کر دنیا لقب داده بودند.

مناسبت ۰۳: آغاز عملیات هواپیما ربایی از فرودگاه تل آویو توسط مبارزان فلسطینی (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

در روز ۲۷ ژوئن ۱۹۷۶م اعضای جبهه خلق برای آزادی فلسطین، یک هواپیمای متعلق به شرکت ایرفرانس را که از تل آویو عازم پاریس بود در میانه راه بعد از برخاستن از فرودگاه آتن ربودند و خلبان را وادار کردند راه خود را به سمت افریقا منحرف کند و در فرودگاه اِنتِبه در اوگاندا به زمین بنشیند. ربایندگان هواپیما سپس از ۲۰۶ مسافر هواپیما، یک صد نفر را آزاد کردند و بقیه را که بیشتر یهودی و تبعه رژیم صهیونیستی بودند به گروگان گرفتند و رهایی آنان را موکول به آزادی ۵۳ زندانی عرب در کشورهای مختلف نمودند. روز سوم ژوئیه، در هفتمین روز ربودن هواپیمای ایرفرانس از طرف مبارزان فلسطینی، یک گروه کماندویی رژیم اسرائیل در فرودگاه اِنتبه فرود آمدند و در جریان

یـک عملیـات نیم سـاعته پس از انهـدام یازده هواپیمای میگ متعلق به نیروی هوایی اوگانـدا و کشـتن هفت تن از رباینـدگان هواپیما و بیست سرباز اوگاندایی، گروگان ها را آزاد کردند و با خود بردند.

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "جیبوتی" از استعمار فرانسه (۱۹۷۷م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری جیبوتی با ۲۳/۲۰۰ کیلومتر مربع وسـعت، در شـمال شرقی قاره افریقا در کنار خلیج عدن در جنوب تنگه باب المنـدب و در همسایگی کشورهای اتیوپی و سومالی واقع شده است. جمعیت جیبوتی در حدود ۶۵۰ هزار نفر که از تیره های سومالیایی و عفار و اکثراً مسـلمان می باشـند. پیش بینی می شود که جمعیت جیبوتی تا سال ۲۰۲۵م به بیش از یک میلیون نفر برسـد. زبان رسـمی این کشور فرانسوی و عربی و پایتخت آن شـهر جیبوتی و فرانک جیبوتی واحد پول آن است. از شـهرهای مهم آن علی سبیح و تاجوره قابل ذکر است. این منطقه از قدیم الایام مسـکونی بود و از قرن نهم میلادی، مسـلمانان، اسـلام را در آن، گسترش دادند و اقتصاد این کشور را تا قرن ۱۶ در اختیار داشتند. بعد از آن پرتغالی ها جای گزین شدند. در نیمه دوم قرن نـوزدهم، فرانسـوی هـا ضـمن خریـد بخشـی از این منطقه، تسـلط خود بر آن را آغـاز کردنـد که مـدت یـک قرن به طول انجامید. بعد از جنگ جهانی دوم، قیام استقلال طلبانه مردم، فرانسه را وادار به پذیرش همه پرسی در این منطقه نمود. این همه پرسی در ۲۷ ژوئن ۱۹۷۷م برگزار گردیـد و ۸۵٪ مردم جیبوتی به اسـتقلال رأی دادنـد. نظام سیاسـی جیبوتی، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. روز استقلال این کشور از فرانسه، به

عنوان روز ملی این کشور نیز به شمار می رود.

مناسبت ۰۵: صدور رأی دیوان بین المللی دادگستری علیه دخالت های امریکا در نیکاراگوئه (۱۹۸۶م)

شرح مناسبت:

دخالت دولت امریکا در منطقه امریکای مرکزی از سال های بعد از استقلال این کشور آغاز شد. این مسئله در مورد نیکاراگوئه به دهه های نخستین قرن بیستم بازمی گردد که انقلابیون این کشور به رهبری سزار ساندینو دست به اسلحه برده و خواهان استقلالِ نیکاراگوئه بودند. با پیروزی انقلاب و روی کار آمدن ساندینیست ها در این کشور در سال ۱۹۷۹م، اقدامات دولت امریکا علیه حکومت انقلابی آغاز شد و در زمان ریاست جمهوری ریگان به اوج رسید. وی با قطع کمک های اقتصادی به دولت و انجام حمایت های مالی و تسلیحاتی از مخالفین دولت، در واقع جنگ با انقلابیون نیکاراگوئه را آغاز نمود. ادامه این روند که به دخالت های آشکار و پنهان در امورِ داخلی نیکاراگوئه منجر گردید، نه تنها از سوی ملت های مستضعف و دولت های انقلابی بلکه از سوی مجامع بین المللی نیز مورد اعتراض قرار گرفت. در همین زمینه در ۲۷ ژوئن ۱۹۸۶م دیوان بین المللی دادگستری با صدور رأی نسبت به اقدامات دولت ریگان اعتراض نمود. رأی دیوان تصریح می کرد که دولت امریکا اصول حقوق بین الملل را نقض کرده است. در ادامه این رأی با اشاره به دخالت های امریکا و کمک های مالی و تسلیحاتی به شورشیان نیکاراگوئه، تأکید شده بود که این اعمال در واقع استقلال و تمامیت ارضی نیکاراگوئه را نقض نموده است. دیوان بین المللی دادگستری در این راستا خواهان جبران خسارات وارده بر این کشور شد. با این همه و علی رغم دیگر اعتراضات در سطح جهان، مخالفت

هـای امریکـا بـا دولت انقلابـی سانـدینیست ها ادامه یافت و سـرانجام بعـد از یک دهه حکومت، مخالفین دولت انقلابی که از حمایت و کمک امریکا بهره می بردند، توانستند حکومت این کشور را به دست گیرند.

مناسبت ۰۶: کودتای "شیخ حمد بن خلیفه آل ثانی" ولی عهد قطر بر ضد پدر (۱۹۹۵م)

شرح مناسبت:

هنگامی که شـیخ خلیفه بن حَمَـد آل ثانی امیر سابق قطر در سوئیس به سـر می بُرد، پسـرش شـیخ حَمَـد بن خلیفه بن حَمد آل ثـانی ولی عهـد این کشور، با اسـتفاده از این فرصت و با بهره گیری از زمینه سازی های قبلی در ۲۷ ژوئن ۱۹۹۵م پس از خلع پـدرش، قـدرت را به دست گرفت و مجلس خانوادگی قطر نیز این انتقال قـدرت را تأییـد کرد. شـیخ خلیفه که از ۱۹۷۲م امیر قَطَر بود، تلاش هـایی را برای بـاز پس گیری قـدرت انجـام داد که موفقیت آمیز نبود. کشور قطر، شـبه جزیره ای کوچک در جنوب خلیج فارس و در همسایگی عربسـتان است که دارای منابع غنی گاز و نفت می باشد. نوع حکومت این کشور سـلطنتی است و امیر، قدرت مطلقه را در دست دارد.

مناسبت ۰۷: امضای قرار داد صلح بین دولت تاجیکستان و مخالفان دولت در مسکو (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

حدود یک سال پس از اسـتقلال تاجیکسـتان در سال ۱۹۹۱م، جنـگ داخلی در مورد نحوه اداره کشور میـان اسـلام گرایان و دولـت مردانِ طرفـدار روسـیه در گرفـت که خسـارات و تلفـات فراوانی بر جـای گـذاشت. در این مـدت، کشورهـای منطقه و سازمان ملل متحـد تلاش کردند آرامش را به این کشور آسـیای مرکزی بازگردانند. حاصل این تلاش ها، توافقنامه ای بود که با وساطت ایران و روسیه در ماه مه ۱۹۹۷م در تهران امضا و در ۲۷ ژوئن آن سال، در مسکو نهایی شد. بر اساس این توافقنامه که بین امامعلی رحمانف رئیس جمهور و سـید عبداللّٰه نوری رهبر مخالفان اسلام گرای تاجیکستان به امضا رسید، سی در صد از سمت های دولتی به مخالفان واگذار شد و نیروهای آنان نیز در ارتش تاجیکستان ادغام

شدند. این توافقنامه به جنگ داخلی پنج ساله در این کشور خاتمه داد.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: مرگ "اسکندر مقدونی" پادشاه کشورگشای یونان (۳۲۳ ق. م) (ر.ک: ۱۶ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "ژان ژاک روسو" متفکر، نظریه پرداز و فیلسوف بزرگ فرانسوی (۱۷۱۲م)

شرح مناسبت:

ژان ژاک روسو فیلسوف و نویسنده بزرگ فرانسوی - سوئیسی در ۲۸ ژوئن ۱۷۱۲م در ژنو پایتخت سوئیس به دنیا آمد و در روزهای آغازین زندگی، مادرش را از دست داد. روسو تحت سرپرستی پدر، موفق به تحصیل نشد. اما مطالعه را فراموش نکرد. وی تا شانزده سالگی به همین منوال گذراند تا این که به جهانگردی روی آورد. در این مدت او برای گذراندن زندگی به خدمتکاری و پست ترین خدمات اشتغال جست تا این که ساکن پاریس شد. روسو پس از آنکه زنی دون پایه و بی سواد را به همسری گرفت، صاحب پنج فرزند شد اما به پرورش و تربیت هیچ یک از این فرزندان نپرداخت و به محض آنکه متولد شدند، آنها را به پرورشگاه کودکان سِرّ راهی سپرد. روسو تقریباً چهل ساله بود که قدم در ماجرای فلسفه گذاشت و رساله هایی در این زمینه نگاشت. وی پس از آنکه از جانب دولت فرانسه بی عدالتی ها را مشاهده کرد، بر آن گشت که تمام توان خود را صرف واژگون ساختن حکومت فرانسه، و همه حکومت هایی که بدون رضایت رعایا فرمان می راندند، کُنَد. وی انسان را طبیعتاً خوب می دانست و می گفت این تنها سازمان ها و تشکیلات است که او را بد می سازد. روسو اعلام داشت که بدترین تشکیلات ما، مالکیت خصوصی است. نخستین انسانی که قطعه زمینی را محصور ساخت و با خود اندیشید که این زمینْ متعلق به من است، مؤسس واقعی حکومت ظلم و جور بود. سرانجام، روسو نتیجه می گیرد: تنها راه درمان این

مصـیبت آن است که تمدن را کنار بگذاریم و به طبیعت باز گردیم، زیرا همه مردم در حالت طبیعی خود، خوب هسـتند. انسان وحشـی برای خوشـبختی به چیزی جز غذا احتیاج ندارد، وقتی که سـیر شد، با طبیعت و با همه همنوعانش در دوستی و صلح و صفـاست. انتشـار افکـار روسو، او را به شـهرت رسانـد، بـا این حـال، مشاجرات فراوانی را نیز برانگیخت. روسو معتقـد بود که فرهنگ و تمدن، مایه شـر و ظلم و فساد است و بسط تمدن موجب عدم تساوی می گردد. روسو خواهان برافکندن نظام پلید و ایجاد دنیایی بهتر برای نسـلی خوش بخت تر بود. او خصوصیات این دنیای خیالی را در کتاب هایی چند از جمله هلوئیز جدید و قرارداد اجتماعی نگاشت که از محرک های انقلاب کبیر فرانسه شدند و بیش از یک قرن، سرمشق اندیشه فلسفی و کارهای سیاسـی بودند. روسو با هر نوع حکومت زور مخالف بود و هر اقدامی در جهت تحمیل اراده بر دیگران را ناپسـند می دانست. هم چنین با اینکه روسو، خود فرزنـدانش را به پرورشـگاه سپرد و از تربیت آنها، شانه خالی کرد، با این حال به تربیت کودکان و جوانـان، توجهی خـاص داشـته و کتـابی مخصوص در تربیت بـا نـام اِمیلْ نگاشـته است که موجب تحول عظیمی در فرهنگ جهان شد. او در این کتاب داستانْ مانند، اصول و قواعد تربیت را عنوان نموده و قوانین پرورش را مطرح ساخته است. او معتقد بود که بایـد در تربیت کودکـان و جوانـان، تـا جایی که ممکن است، قیـد و بنـد را کنار گـذاشت و آنان را به حالت طبیعی و آزادی

پرورش داد تـا بـا تکیـه بر فطرت سـلیم خـود، به خـوبی تربیت یابنـد. روسـو هم چنین هماننـد دیگر حکیمـان قرن هجـدهم، با مسـیحیت و آداب دینی که کشـیشان مقرر داشـته انـد مخالفت می ورزید. علاوه بر کتاب امیل، از روسو آثار متعددی بر جای مانـده که اعترافات در ۱۲ جلـد، تفکرات تنهـایی و بحـث هـایی دربـاره علم و هنر و ... از آن جمله انـد و در حـدود ده اثر از روسو نیز به فارسـی ترجمه شـده اند. روسو نویسـنده ای بود با روحی بسـیار نیرومند، شاعری پرهیجان و عاشق طبیعت و نقاش عواطف و احساسـات که بر ادبیـات اروپـایی، تـاثیر قابـل ملاحظه ای برجای گـذاشت. انـدیشه های سیاسـی او سال ها پس از مرگش مورد توجه قرار گرفت. روسو زیبایی کوهستان و جاذبه زندگی خانواده و خلوص و سادگی آداب و رسوم را در آثار خود آشـکار ساخت و حق عشق را چنانکه باید، ادا کرد. شـیوه نثر روسو به نثر فرانسه استحکام و اصالت بخشید. به طوری که گفته انـد بـا روسو، دنیـای جدیـد آغـاز شـد. به طور کلی روزگـار ژان ژاک روسو، همه به دربـدری و بی خانمانی گـذشت. تنـدمزاجی، غرور و خودپسـندی بسـیار و سوء ظن شدیـدی داشت ولی در عین حـال حسـاس، بـاذوق و صاحب قلم بود. گفته هـایش غالباً بـا عقایـد متعـارف و احکـام ظـاهر عقل مخالفت دارد اما با بلاغت تمام و حرارت مفرط، مقرون است. سال های پایانی عمر ژان ژاک روسو، در نتیجه صدماتی که کشـید، در عدم تعادل روحی و سوءظن شدید گذشت تا اینکه سـرانجام در دوم ژوئیه ۱۷۷۸م، یک سال قبل از انقلاب

کبیر فرانسه در ۶۶ سالگی درگذشت. با این حال آثار وی تأثیری عظیم در مردمان زمان خود گذاشت و از عوامل بزرگ شکل دهی انقلاب فرانسه محسوب می شوند تا جایی که روسو را پیامبر انقلاب فرانسه می خواندند.

مناسبت ۰۳: تولد "جورج سیمون اُهْمْ" فیزیک دان برجسته آلمانی (۱۷۸۷م) (ر.ک: ۱۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "جِیمز مدیسون" چهارمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۳۶م) (ر.ک: ۱۶ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد دکتر "آلِکْسیسْ کارل" جراح و زیست شناس فرانسوی (۱۸۷۳م) (ر.ک: ۵ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: ترور ولی عهد اتریش – مجارستان در سارایوو و ایجاد بهانه برای شروع جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

از نیمه دوم قرن نوزدهم، اگرچه جنگ های پراکنده ای در سطح جهان میان کشورهای مختلف ادامه داشت، اما تولید و انباشت سلاح، سازماندهی ارتش ها، شکل گیری قدرت های افزون خواه و عقاید و افکار توسعه طلبانه باعث شد تا در دوره صلح مسلح، جهان در انتظار فاجعه ای جهانی قرار بگیرد این فاجعه با حادثه ای به ظاهر کم اهمیت آغاز شد. در ۲۸ ژوئن ۱۹۱۴م فرانتِس فردینانْدْ، ولی عهد اتریش و همسرش توسط یک دانشجوی صرب در جریان سفر این دو به شهر سارایوو ترور و به قتل رسیدند. به دنبال این حادثه، دولت اتریش خواستار دخالت مستقیم در بازجویی و سایر مراحل پرونده این قتل شد. دولت صربستان از توطئه قتل ولی عهد اتریش اطلاع نداشت ولی متهم به شرکت در این توطئه شد و دولت اتریش ضمن آمادگی برای یک تهاجم نظامی به صربستان، روز ۲۳ ژوئیه ۱۹۱۴م اولتیماتوم شدید اللحنی به دولت صربستان فرستاد. صربستان برای جلوگیری از وقوع جنگ، قسمت اعظم شرایطی را که اتریش در اولتیماتوم خود عنوان کرده بود پذیرفت ولی اتریش که قصد تصرف صربستان و دفع خطر نهضت های اسلاوْهای جنوبی را داشت پاسخ صربستان را قانع کننده تشخیص نداد. به همین بهانه، اتریش یک ماه بعد از ترور ولی عهد و ۵ روز پس از اولتیماتوم، در ۲۸ ژوئیه ۱۹۱۴م به صربستان حمله کرد و از ماه اوت همان سال، با حمایت آلمان از اتریش و حمله ارتش آلمان به بلژیک، جنگ جهانی اول، رسماً آغاز شد. (ر.ک: ۲۸ ژوئیه)

مناسبت ۰۷: امضای قرارداد صلح ورسای بین متفقین و متحدین در پایان جنگ جهانی اول (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

با شکست آلمان و متحدان آن در جریان جنگ جهانی اول،

مقدمات امضای قرارداد پایان جنگ و ترک مخاصمه بین طرف های درگیر مهیا گردید. کارشناسان مالی و اقتصادی که پس از پایان جنگ اول جهانی، به حساب هزینه ها و خسارات وارده بر کشورهای متخاصم رسیدگی کرده بودند، خسارات جنگ را بیش از ۳۳۰ میلیارد دلار برآورد کردند و برای جبران این خسارت، شرایط سنگینی را بر شکست خوردگان تحمیل نمودند. در نهایت، شرایط صلح و غرامت جنگی کشورهای مغلوب، در کنفرانس صلح پاریس که از روز ۱۸ ژانویه سال ۱۹۱۹م تا بیستم ژانویه سال ۱۹۲۰م تشکیل شد، تعیین گردید. اولین و مهم ترین قراردادی که در جریان کنفرانس صلح پاریس، تنظیم و امضا شد پیمان صلح وِرسای بود که شرایط صلح با آلمان را تعیین می کرد. هنگام تصویب قرارداد ورسای در کنفرانس صلح پاریس، آلمان به یک کشور جمهوری تبدیل شده بود و یک رئیس جمهور سوسیالیست در رأس آن قرار داشت. هم چنین صدراعظم آلمان نیز یک سوسیالیست بود و وقتی که او از مضمون آن قرارداد اطلاع یافت از مقام خود استعفا داد و هیچ یک از وزیران ارشد آلمان نیز حاضر به امضای این قرارداد نشدند. در نتیجه دو عضو درجه دوم دولت آلمان در روز ۲۸ ژوئن ۱۹۱۹م، قرارداد صلح را در کاخ ورسای امضا کردند. با امضای این قرارداد در کاخ ورسای در حومه پاریس، جنگ جهانی اول به طور رسمی به پایان رسید و نمایندگان آلمان، تمامی مفاد قرارداد ۴۴۰ ماده ای ورسای را پذیرفتند. به موجب این قرارداد، آلمان متعهد شد که تعداد افراد ارتش خود را در سقف یک صد هزار نفر حفظ کند، تسلیحاتِ

خود را کـاهش دهـد و بخشـی از اراضـی متصـرفاتش را به کشورهای پیروز ماننـد فرانسه و انگلیس واگـذار نمایـد. هم چنین متفقین، آلمان را به پرداخت مبلغ هنگفتی به عنوان غرامت مجبور کردنـد. از دیگر مفاد پیمان تاریخی ورسای، تأسـیس جامعه ملل بود که پس از پایان جنگ جهانی دوم به صورت سازمان ملل متحـد درآمد. با این حال، هیچ یک از این بندهای قرارداد، در سـال های بعـد، مانع از قـدرت گیری مجـدد آلمان و آغاز جنگ جهانی دوم نگردیـد و دو دهه بعـد، دنیا بار دیگر، جنگ جهانی دوم را به خود دید.

مناسبت ۰۸: افتتاح مرکز اسلامی واشینگتن (۱۹۵۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: استقلال مجمع الجزایر سیشل از انگلستان (۱۹۷۶م) (ر.ک: ۵ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۱۰: انتقال ظاهری قدرت به دولت انتقالی پس از سقوط رژیم بعث عراق (۲۰۰۴م)

شرح مناسبت:

پس از حمله نیروهای امریکایی به عراق در ۲۰ مارس ۲۰۰۳م و در پی فروپاشی رژیم بعثی، ابتدا ژنرال گارنر و سپس پل بِرِمِر مسـئولیت اداره امور عراق را برعهده گرفتند. اگرچه سقوط صدام حسین مورد استقبال مردم تحت ستم عراق واقع شد، اما آنها حضور نظامیان بیگانه به ویژه اشـغال گران امریکایی را پـذیرا نشدنـد. در ۱۳ ژوئیه همین سـال، شورای حکومت انتقـالی با ۲۵ عضو درعراق تشـکیل شـد و این گروه بر سـر طرح انتقـال قـدرت به یک دولت موقت عراقی تا اول ژوئیه ۲۰۰۴ بـا پل برمر به توافق رسـیدند. شورای حکومت انتقالی، در ۸ مارس ۲۰۰۴م قـانون اساسـی موقت عراق را به امضاء رسانیـد. در همین حال از یـک طرف شـهرهای عراق شاهـد اعتراضاتِ مردمی نسبت به حضور اشـغال گران بود و این مسـئله ای بود که حتی مطبوعات امریکایی نیز به آن اذعان داشـتند و از طرف دیگر امریکا به خروج از بحران و فرار از باتلاق خود ساخته، می اندیشید. بنابراین مسئله انتقال ظاهریِ قدرت سرعت بیشتری یافت. در همین راستا در ۲۸ ماه مه ۲۰۰۴م نخست وزیر و سه روز پس از آن رئیس جمهور عراق توسط شورای حکومت انتقالی برگزیـده شدند. سـرانجام در روز ۲۸ ژوئن ۲۰۰۴م در حـالی که دو روز به زمان تعیین شـده برای انتقال رسـمی قـدرت باقی مانده بود، امریکا در اقدامی ناگهانی قدرت را به صورت رسـمی به عراقی واگذار نمـود. اگرچه گفته شـده است دلیـل این کـار پیشـگیری از عملیـات احتمـالی مخالفـان بوده امـا در واقع امریکـا در پی فرار از پرداخت هزینه های

بیشتر و فریب افکـار عمومی عراق بود. چرا که در عین حـالْ همچنـان سـرنخ تمـامی تصـمیمات و برنـامه ریزی ها در عراق در اختیار امریکا باقی ماند. انتقال حاکمیت به دولت موقت، از موج ناآرامی ها و اعتراضات مردمی نکاست و این انتخاب را پیش روی امریکا و دیگر اشغال گران نهاد که بهترین راه بیرون آمدن از باتلاق عراق، خروج از این کشور است.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: تولد "جِیمز رابینسون" مورخ و فیلسوف امریکایی (۱۸۶۳م)

شرح مناسبت:

جِیمز هـاروی رابینسون، فیلسوف و مورخ امریکایی در ۲۹ ژوئن ۱۸۶۳م به دنیا آمـد. وی پس از گذراندن دوران تحصـیل، از ۲۹ سالگی به عنوان استاد تاریخ دانشگاه کلمبیا مشغول به تدریس شد و ۲۷ سال در این شغل خدمت کرد. رابینسون، تاریخ را وسـیله ای برای درک و فهم مجموع زندگی می دانست و تاریخ یک ملت را تنها فصلی از تاریخ و داستان جهان می شمرد. او ضمن اشاره به گذشـته تاریـخ بشـری و آینده قابل پیش بینی با توجه به امکانات موجود، مسئله خودبینی و برتری یک ملت را امری سـخیف و خنده دار می خوانْد و به طور کلی و به صورت طبیعی، خودبزرگ بینی و برتراندیشـی فرد را نیز مضحک می پنداشت. از دیدگاه فلسفی، رابینسون معتقد بود که وحدت قومی سرانجام به وحدت جهانی می انجامد. به سخن دیگر، قدرت فلسـفی او در پیوسـته و واحدْ دیدنِ زندگی تبلور پیدا می نمود. از رابینسون آثار متعددی بر جای مانده که مقدمه ای بر تاریخ اروپـای غربی، بشـری کردن دانش و آزمـایش تمـدن از آن جملـه است. جِیمز هراوی رابینسـون سـرانجام در شـانزدهم فـوریه ۱۹۳۶م در هفتادوسه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تشکیل بنیاد نوبل جهت نحوه تقسیم و اعطاء جوایز نوبل (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

آلفرد نوبل، شـیمی دان و مخترع سوئـدی در ۲۱ اکتبر ۱۸۳۳م به دنیا آمـد. وی تحصـیلات ابتدایی را در اسـتکهلم و تعلیمات عالی را در سن پطِرزْبورگ گذرانیـد و علاوه بر فراگیری رشـته های زبان و شـیمی توانست گواهینامه هایی در زبان سوئـدی، روسی، انگلیسی، فرانسوی و آلمانی دریافت نماید. وی پس از سفری به کشورهای اروپایی، در سال ۱۸۶۳م به سوئد بازگشت و سال بعد از آن در

پی آزمـایش هـای مکرر موفـق شـد تـا دینـامیت را به عنوان مهیب ترین مواد منفجره اخـتراع نمایـد. این مـاده انفجـاری گرچه انقلاب بزرگی در کارهای امر کشف معادن، راه سازی و حفر تونل به وجود آورد ولی علی رغم میل نوبل، در راه تهیه سلاح های جنگی و کشـتار و تخریب نیز به کار گرفته شـد. آلفرد نوبل علاوه بر آن در زمینه های گوناگون موفق به ثبت ۳۵۵ امتیاز نـامه از اختراعـات و ابتکارات خود شـد و با بهره برداری سـریع از این اختراعات به ایجاد ۹۰ کارخانه و شـرکت در ۲۰ کشور جهان دست زد. کسب درآمدهای فراوان و گسترش سـرمایه نوبل از یک طرف و بهره برداری از اختراع اصـلی وی، دینامیت، در جنگ و خون ریزی باعث شـد تا وی در وصـیت نامه ای که به تاریـخ ۲۷ نوامبر ۱۸۹۵م تدوین نمود سود ناشـی از سرمایه گذاری دارایی هایش، به افراد و دانشـمندان رشـته های فیزیک، شـیمی، پزشـکی، ادبیات و صـلح اختصاص دهد. این وصـیت نامه پس از مرگ وی باز شد و پس از حل اختلافات ورّاث و نیز کشورهای محل سـرمایه گذارىِ نوبل، سـرانجام در ۲۹ ژوئن ۱۹۰۰م، پادشـاه سوئـد تأسـیس بنیـاد نوبـل را اعلاـم نمود. در نهـایت، جـایزه نوبل که مبلغ آن، یک میلیون دلار است، از سال ۱۹۰۵م به فیزیک دانان، شـیمی دانان، پزشـکان، نویسـندگان برجسـته و ادیبان و منادیان صـلح در سراسر جهان اهداء شد و از کارهای علمی، ادبی و انسان دوسـتانه آنان، بـدین وسـیله تقـدیر به عمل آمده است. هرچند جوایز نوبل در طی یک صد سال گذشته، ازبزرگان بسیاری تجلیل به عمل آورده

و کارهای علمی و خدمات آنان به عالم بشریت را ستوده است ولی در برخی موارد، آلت دست سیاست مداران و گروه های فشار بین المللی قرارگرفته و اعتبار آن زیر سؤال رفته است. جایزه نوبل همچنان سالیانه توسط هیأت ها و کمیته های تخصصی اهدا می گردد.

مناسبت ۰۳: آغاز جنگ دوم بالکان بین کشورهای اروپایی در بالکان (۱۹۱۳م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۱۲م در جنگ اول بالکان، بلغارستان، صربستان، یونان و مونته نگرو که جزو قلمرو عثمانی بودند، علیه این امپراتوری شورش کردند و به علت ضعف عثمانی ها، موفق به کسب استقلال شدند. به این ترتیب، حدود هشتاد درصد از متصرفات عثمانی در اروپا از کنترل این امپراتوری خارج گردید. اما فاتحین جنگ اول بالکان نتوانستند در مورد تقسیم سرزمین های به دست آمده، به توافق برسند و به همین دلیل، در ۲۹ ژوئن ۱۹۱۳م جنگ دوم بالکان نیز آغاز شد. در این جنگ، بلغارستان با مجموعه کشورهای صربستان، یونان، مونته نگرو، رومانی و عثمانی وارد جنگ شد و چون خود را تنها دید، پیشنهاد صلح داد. سرانجام پیمان صلح منعقد شد و بر اساس قرارداد صلحِ بخارست، بلغارستان، قسمت هایی از سرزمین های عثمانی را که تصرف کرده بود به صربستان، رومانی، یونان و مونته نگرو واگذار کرد. جنگ های بالکان در واقع زمینه ساز جنگ جهانی اول بود که از سال ۱۹۱۴ آغاز شد.

مناسبت ۰۴: انحلال شورای همیاری اقتصادی بلوک شرق در پی فروپاشی شوروی (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

شورای همیاری اقتصادی کشورهای بلوک شرق موسوم به کومکون در سال ۱۹۴۹م با هدف یکپارچه کردن اقتصاد کشورهای بلوک شرق، تحت رهبری شوروی تأسیس شده بود. کومکون در دوران فعالیت خود، در رقابت با بازار مشترک اروپا موفقیت چشم گیری نداشت و بیشتر به صورت یک دفتر برنامه ریزی برای اقتصاد کشورهای کمونیستی عمل می کرد. کشورهای عضو کومکون، لهستان، رومانی، مجارستان، چکسلواکی، بلغارستان، ویتنام، کوبا، مغولستان و شوروی بودند. این شورا سرانجام با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، بیست و نهم ژوئن ۱۹۹۱م در جریان گردهمایی نمایندگان کشورهای عضو این شورا در بوداپست، انحلال خود را

اعلام کرد. اعضای کومکون به هنگام اعلام انحلال آن با امضای پروتکلی به اعتبار کلیه اسناد آن خاتمه دادند.

مناسبت ۰۵: ترور "محمد بوضیاف" رئیس شورای حکومتی الجزایر (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

محمد بوضیاف، سیاست مدار الجزایری و چهارمین رئیس جمهور بعد از استقلال این کشور، در ۲۳ ژوئن ۱۹۱۹م در شهر مسیله الجزایر به دنیا آمد. او از سنین جوانی به شبکه های مخفی مبارزه علیه استعمار فرانسه پیوست و در دهه ۱۹۴۰، مراحل رشد و ترقی را در حزب الشعب الجزایر که یک تشکیلات زیرزمینی ضد فرانسه بود، طی کرد. بوضیاف که در جنگ های استقلال از سازمان دهندگان نهضت ضد فرانسوی مردم الجزایر بود، پس از پیروزی انقلاب در سال ۱۹۶۲م با همکاری احمدبن بلا، حکومت سوسیالیستی دموکراتیک الجزایر را پایه ریزی کرد. با وقوع کودتای هواری بومِدیَن علیه ریاست جمهوری احمد بن بلا، بوضیاف در سال ۱۹۶۵ از کشور گریخت و در دولت بومدین، به طور غیابی محکوم به اعدام شد. بوضیاف در نهایت پس از ۲۷ سال دوری از وطن به الجزایر بازگشت و پس از استعفای شاذْلی بن جدید در سال ۱۹۹۲م به ریاست شورای حکومتی رسید. بوضیاف نیز مانند اکثر رهبران بعد از استقلال الجزایر، سرسختانه با افکار اسلامی مردم مخالفت می کرد. انتصاب وی به ریاست شورای حکومت الجزایر در ژانویه ۱۹۹۲م زمانی صورت گرفت که این کشور در پی استعفای شاذلی بن جدید و قدرت گرفتن نظامیان، دچار موجی از تشنج و ناامنی شده بود. بوضیاف پس از تصدی ریاست شورای حکومت، تشکیلات بنیادگرایان اسلامی را که در انتخابات پارلمانی پیروز شده بودند، منحل کرد و آراء حدود ۴۰۰ شهر و آبادی را که اسلام گرایان در آنها

به پیروزی رسیده بودند باطل نمود. این امر دامنه اختلافات بین دولت و اسلام گرایان را هر چه بیشتر گسترش داد و زد و خوردهای خیابانی را شدت بخشید. بوضیاف در نهایت پس از کمتر از شش ماه حکومت، در ۲۹ ژوئن ۱۹۹۲م توسط یکی از محافظین خود در ۷۳ سالگی ترور شد و به قتل رسید.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تولد "گوتْهولْدْ لِسینْگْ" نویسنده و مورخ معروف آلمانی (۱۷۲۹م)

شرح مناسبت:

گوتهولد افرایم لسینگ در ۳۰ ژوئن ۱۷۲۹م در آلمان به دنیا آمد و تحصیلات ابتدایی را در زادگاهش گذراند. او از ابتدا به امور هنری علاقه داشت از این رو اجبار خانواده برای تحصیل گوتهولد در رشته های الهیات و پزشکی به جایی نرسید و او پس از چندی از فراگیری این رشته ها دست کشید. وی پس از آن راهی برلین شد و با نوشتن نقد و ترجمه مقالات در یکی از روزنامه ها، کار نویسندگی خود را آغاز نمود. لسینگ پس از انتشار دو مجموعه شعری خود، نمایش نامه دوشیزه ساراسامسون را نگاشت و در این اثر سعی نمود تا برای نخستین بار، تراژدی را از قالب مرسوم قهرمانی و افسانه ای به محیطهای خانوادگی متوجه سازد. او با این نگرش خود به تئاتر، تحول عظیمی در درام نویسی زمان خویش به وجود آورد. لسینگ از سال ۱۷۶۷م به عنوان مشاور ادبی و منتقد حرفه ای تئاتر در هامبورگ شروع به کار کرد و در همین سال موفق شد یکی از کمدی های خود را با نام مینافون بارنهلم را که در نوع خود، نوآوری های تازه ای به همراه داشت به اتمام برساند. در این اثر که یکی از نخستین کمدی های ارزش مند

ادبیات آلمانی محسوب می شود، لسینگ سعی کرده تا اختلافات و دشمنی های داخلی را که منجر به جنگ و درگیری داخلی شده است مطرح سازد و حکام محلی را مورد انتقاد قرار دهد. وی هم چنین در کتاب درام نامه هامبورگ، نظرات انتقادی و اصلاحی خود و نیز شرح احوال افرادی که برای ایجاد تئاتر ملی در آلمان تلاش کرده بودند، ذکر نموده است. بسیاری، این کتاب را موجد پیدا شدن دوره بزرگ ادبیات و درام آلمان می شناسند. آثار لسینگ دریچه جدیدی بر تئاتر آلمان گشود و تاثیر چشم گیری در بیداری افکار مردم عصرش ایفا کرد، به طوری که تئاتر آلمان را به مرتبه رفیعی رساند. گوتهولد لسینگ سرانجام در چهارم دسامبر ۱۷۸۱م در ۵۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: کشف عناصر رادیواکتیو اورانیوم توسط "هانْری بکْرِلْ" فرانسوی (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

هانری بِکْرِل فیزیک دان برجسته فرانسوی در نیمه دسامبر ۱۸۵۲م متولد گردید. پدر و برادرش از فیزیک دانان معروف بودند. بنابراین وی نیز به این رشته علاقه مند گردید. پس از کشف اشعه ایکس توسط رونتْگِن دانشمند آلمانی، بکرل درصدد کشف اجسامی برآمد که از خود، اشعه ایکس را ساطع می کنند. وی تحقیقات خود بر روی خاصیت تشعشع رادیواکتیو متمرکز و آن را در ۲ مارس ۱۸۹۶م کشف نمود و چند ماه بعد در ۳۰ ژوئن همان سال عناصر رادیواکتیو اورانیوم را کشف نمود. کارها و تحقیقات بکرل باعث شد تا به همراه دو نفر از شاگردانش به نام های مادام و پیِر کوری زوج دانشمند فرانسوی، در سال ۱۹۰۳م برنده جایزه نوبل در فیزیک شود. نتیجه تلاش های بِکرِل به آغاز عصر تازه ای به نام "عصر اتم" انجامید و به همین

سبب او را "پـدر علم فیزیـک جدیـد" می داننـد. هانری بکرل سـرانجام پس از ۵۶ سـال تلاـش و تحقیق، در ۲۵ اوت ۱۹۰۸م درگذشت. (ر.ک: ۱۵ دسامبر)

مناسبت ۰۳: قیام مردم عراق به رهبری آیهاللّه "محمدتقی شیرازی" علیه استعمار انگلیس (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

در پی اضـمحلال امپراتوری عثمـانی، سـرپرستی و قیمومیت کشورهای عراق، کویت و فلسـطین با موافقت متّفقین به انگلسـتان واگـذار شـد و قرار شـد تـا از منـابع طبیعی این ممالـک به عنوان حق الزحمه بهره برداری کنـد. پس از انتشـار این موافقتنـامه، اعتراضـات گسترده ای سراسـر کشور مسـلمان عراق را فرا گرفت و با صـدور حکم جهاد از سوی آیهاللّه محمـدتقی شـیرازی، مردم نواحی مختلف عراق به مقابله با اسـتعمارگران پرداختند، در این فتوا، ضمن اشاره به حکومت اسلامی و استقلال عراق به عنوان اهداف بزرگ قیام مردمی، از همگان خواسـته شد از تفرقه و اختلال در امنیت و مخالفت با یک دیگر پرهیز نمایند. قیام مردم عراق کـه در ۳۰ ژوئن ۱۹۲۰ آغاز شـده بود، به انقلاب ۱۹۲۰ عراق موسوم گردیـد، امـا این قیام مردمی به دلیل حمایت دیگر اسـتعمارگران از انگلسـتان و توطئه هـای مختلف، پیش از رسـیدن به نتیجه اصـلی از حرکت باز مانـد در حقیقت، دولت انگلسـتان علاوه بر تفرقه افکنی در میان مجاهـدان و از سوی دیگر اسـتفاده از نیروها و تجهیزاتِ فراوان جنگی، با اعلام قدرت به حکومت موقت شعله های قیام را فرو نشاند و پس از آن فیصل به پادشاهی عراق منصوب شد.

مناسبت ۰۴: روز استقلال کشور افریقایی "زئیر" (کنگو) از استعمار بلژیک (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور زئیر قبل از اسـتقلالْ از مسـتعمرات بلژیک بود. اما مبارزات استقلال طلبانه زئیر به رهبری آزادی خواه معروف افریقایی، پـاتریس لومومبـا در سـال هـای پس از جنگ جهانی منجر به اسـتقلال زئیر در ۳۰ ژوئن ۱۹۶۰ گردیـد. پس از اسـتقلال زئیر، شورش های گسترده ای در این کشور روی داد که دولت بلژیک نقشی اساسی در این آشوب ها داشت. از سوی

دیگر، درگیری میان لومومبا و موسی چومبه، عنصر وابسته به استعماره این نابسامانی ها را تشدید می کرد. با قتل لومومبا توسط عوامل خودفروخته داخلی، وابستگی زئیر به بیگانگان افزایش یافت. سرانجام در سال ۱۹۶۵، ژنرال موبوتو سه سه سکو که از حمایت امریکا برخوردار بود با یک کودتا قدرت را در دست گرفت و به سرکوب مردم محروم این کشور افریقایی پرداخت. در سال ۱۹۷۰ نام این کشور از جمهوری دمکراتیک کنگو به جمهوری زئیر تغییر یافت اما در ۱۹۹۷م پس از سرنگونی سه سه سکو و روی کار آمدن لوران کابیلا- بار دیگر نام جمهوری دموکراتیک کنگو بر این کشور نهاده شد. جمهوری دموکراتیک کنگو با مساحتی بیش از دو میلیون و سی صد هزار کیلومتر مربع در مرکز قاره افریقا واقع است و با کشورهای تانزانیا، زامبیا، آنگولا، افریقای مرکزی و ... همسایه است. جمعیت آن قریب به ۵۲ میلیون نفر است. پیش بینی می شود جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ به حدود ۱۰۵ میلیون نفر برسد. پایتخت این کشور افریقایی کینشازا و واحد پول آن فرانک کنگو می باشد. اکثریت مردم کنگو، سیاه پوست بوده و آیین مسیحیت پیروان بیشتری دارد. زبان رسمی کنگو فرانسوی است ولی گویش سکنه کنگو بیشتر با لهجه بومی است. از شهرهای مهم کنگو لوبومباشی و امبوجی مایی است. نظام حاکم بر کنگو دولت انتقالی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۵: انحلال سازمان پیمان آسیای جنوب شرقی موسوم به سیتو (۱۹۷۷م)

شرح مناسبت:

بعد از جنگ جهانی دوم و شکل گیری دوران جنگ سرد به سردمداری امریکا و شوروی، این بار سراسر جهان عرصه رقابت های آشکار و پنهان این دو کشور بود که یکی تحت لوای

آزادی و دموکراسی و دیگری با شعار حمایت از خلق های ستم دیده، به دست اندازی و چپاول ملت ها مشغول شدند و برای تأمین اهداف خود، سازمان های نظامی و اقتصادی متعددی به صورت پیمان های چند جانبه به وجود آوردند. سازمان هایی چون ناتو، ورشو، سِنتو و سیتو و ... از آن جمله می باشد. یکی از این سازمان ها، سازمان پیمان آسیای جنوب شرقی است که به طور اختصار "سیتو" نامیده می شد و در همین راستا و در تاریخ ۸ سپتامبر ۱۹۵۴م شکل گرفت. این سازمان که به موجب پیمان دفاع جمعی آسیای جنوب شرقی به وجود آمد در مانیل پایتخت فیلیپین به امضای کشورهای امریکا، انگلستان، فرانسه، استرالیا، فیلیپین، تایلند، پاکستان و زلاندنو رسید. هدف این پیمان، در ظاهر، تضمین صلح در منطقه جنوب شرقی آسیا و جنوب غربی اقیانوس کبیر عنوان گردید و در واقع ایجاد مانعی برای گسترش کمونیسم در جنوب شرق آسیا بود. در تکمیل پیمان فوق، منشور اقیانوس کبیر نیز صادر شد که در آن حق ملل آسیایی و مردم جزایر اقیانوس کبیر در برابری و تعیین سرنوشت خود مورد تایید قرار گرفت و بر همکاری کشورهای عضو پیمان، در تأمین اهداف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تأکید شد. مقرّ سازمان های نظامی و غیرنظامی این سازمان در بانکوک قرار داشت. این سازمان در پی خروج فرانسه در سال ۱۹۶۷ و پاکستان در سال ۱۹۷۲م و نیز آغاز دوره تنش زدایی در عرصه روابط بین الملل در ۳۰ ژوئن ۱۹۷۷ منحل گردید.

مناسبت ۰۶: کودتای نظامی در سودان و سرنگونی دولت "صادق المهدی" (۱۹۸۹م

شرح مناسبت:

از بهار ۱۹۸۶م که صادق المهدی سیاست مدار معروف سودان، دولت غیرنظامی این کشور

را در پی سقوط جعفر نُمیری حاکم دیکتاتور سودان تشکیل داد. تا سال ۱۹۸۹ که دولت وی سقوط کرد، هیچ گاه کابینه یک دست و هم فکری نداشته و هیچ گاه خود را از خطر یک جنگ قدرت داخلی در امان نمی دیده است. رقابت احزاب در کشور برای کسب قدرت، مسأله شورشیان جنوب سودان، نیاز شدید به کمک های خارجی، نارضایتی در ارتش سودان و بالاخره فقر فزاینده و اقتصاد نابسامان، از بزرگ ترین مشکلاتی بود که دولت صادق المهدی با آن دست به گریبان بود. این مشکلات که حداقل ۲ بار کابینه او را به سقوط کشاند سرانجام در روز ۳۰ ژوئن ۱۹۸۹ به صورت کودتای نظامیِ ارتش، به عمر دولت وی خاتمه داد. در این کودتا که توسط ژنرال عمر حسن احمد البشیر هدایت شد، صادق المهدی بازداشت گردید و تحت نظر قرار گرفت. عمر البشیر پس از کودتا با صدور فرمانی، تمام احزاب سیاسی، سازمان های غیرمذهبی و اتحادیه های کارگری را منحل کرد و با ممنوع اعلام کردن انتشار روزنامه ها، قانون اساسی سودان را به حال تعلیق درآورد. هم چنین ژنرال عمر البشیر پس از کودتا در رأس قدرت قرار گرفت و سیاستی مستقل از امریکا در پیش گرفت.

مناسبت ۰۷: پایان رسمی نظام غیرانسانی تبعیض نژادی در کشور افریقای جنوبی (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

رژیم تبعیض نژادی (آپارتاید) از سال ۱۹۴۸م توسط اقلیت سفیدپوست کشور افریقای جنوبی بر اکثریت سیاهان تحمیل شد و بر اساس آن، اقلیت ۲۰ درصدی سفید پوست های این کشور به عنوان نژاد برتر، بر سرنوشت افریقای جنوبی حاکم شدند. ازدواج سیاه پوستان با سفیدپوستان ممنوع شد و سیاه پوستان به کارهای پست گمارده و از فعالیت های سیاسی

منع شدند. اِعمالِ سیاست غیرانسانی تبعیض نژادی در افریقای جنوبی، خشم جهانیان را برانگیخت. هرچند امریکا، انگلیس و برخی کشورهای دیگر با رژیم آپارتاید ارتباط نزدیک داشتند، اما بسیاری از کشورها با رژیم تبعیض نژادی افریقای جنوبی قطع رابطه کردند. سرانجام این مخالفت ها و فشار افکار عمومی و نیز مبارزات پی گیر سیاهان به رهبری نلسون ماندلا، باعث لغو این سیاست ضد انسانی در ۳۰ ژوئن ۱۹۹۱م شد. در دسامبر ۱۹۹۳، قانون اساسی جدید بر اساس تساوی حقوق سیاه پوستان و سفیدپوستان به تصویب پارلمان افریقای جنوبی رسید و در اولین انتخابات ریاست جمهوری با شرکت سیاه پوستان در آوریل ۱۹۹۴، نلسون ماندلا رهبر سیاه پوستان که ۲۷ سال را در زندان گذرانده بود، به پیروزی رسید.

جولای

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: حمله سپاهیان فرانسه به مصر به فرماندهی ناپلئون بُناپارت (۱۷۹۸م)

شرح مناسبت:

در فاصله سال های ۱۷۹۶ تا ۱۷۹۹م، ناپلئون بُناپارت به عنوان یکی از فرماندهان ارشد ارتش فرانسه با کسب پیروزی های پی درپی در جنگ با دشمنان رژیم جدید و توسعه قلمرو حکومت فرانسه، محبوبیت زیادی در میان مردم فرانسه به دست آورد. آخرین عملیات بزرگ نظامی او قبل از به دست گرفتن قدرت، لشکرکشی به مصر بود. ناپلئون در بهار سال ۱۷۹۸م، در راس ۳۸ هزار سرباز فرانسوی با ۳۳۰ کشتی و ناو به طرف مصر حرکت کرد. هدف اصلی او از این لشکرکشی، قطع ارتباط انگلیس با مستعمره اش یعنی هندوستان بود. نیروهای فرانسه در روز اول ژوئیه سال ۱۷۹۸م در سواحل مصر پیاده شدند و فردای همان روز اسکندریه را به تصرف خود درآوردند. در پی آن، قاهره نیز در ۲۳ ژوئیه به تصرف فرانسویان درآمد. در حالی که ناپلئون مشغول ایجاد یک

ستاد فرماندهی در نزدیکی اهرام مصر بود، با نیروهای انگلیسی درگیر شد که بر اثر غافل گیری، قسمت اعظم ناوگان جنگی خود را از دست داد. ناپلئون در باقی مانده سال ۱۷۹۸ و نیمه اول سال ۱۷۹۹م، به توسعه متصرفات خود در مصر و سواحل شرقی مدیترانه ادامه داد و تا سوریه پیش رفت، ولی با از دست دادن قسمت زیادی از نیروی دریایی خود عملا در محاصره ناوگان جنگی انگلیس، قرار گرفت. از آن طرف، حکومت هیأت مدیره در پاریس هم که غرق در فساد و گرفتاری های داخلی خود بود، نمی توانست کمکی به ناپلئون برساند. ناپلئون سرانجام تصمیم گرفت به فرانسه باز گردد تا اینکه در اواخر ماه اوت سال ۱۷۹۹م، پس از شکستن خط محاصره ناوگان جنگی انگلیس راهی فرانسه شد و بدون کسب نتیجه مهمی، دست از این جنگ کشید.

مناسبت ۰۲: وقوع جنگ اول تریاک بین چین و انگلستان (۱۸۳۹م)

شرح مناسبت:

در آستانه قرن نوزدهم میلادی، در حالی که سه قرن از تماس و تجارت پرتغالی ها با چین می گذشت، چندین کشور اروپایی دیگر نیز به تجارت با چین مشغول بودند که مهم ترین آن ها، انگلستان بود. در نیمه اول این قرن، انگلیسی ها با تسلط کامل بر هندوستان و انحصار بازار چین، در شمار قدرت مسلط استعماری آسیا قرار گرفتند. آن چه که انگلستان را بیش از دیگران، به توسعه تجارت با چین برمی انگیخت، گسترش فعالیت های اقتصادی آنان با هند و نواحی مجاور آن بود. از جمله کالاهایی که انگلیسی ها به چین وارد می کردند تریاک بود. افزایش مصرف تریاک و شمار معتادان چینی، کم کم دولت چین را به واکنش واداشت و در

نهایت در سال ۱۸۳۹ واردات و فروش این ماده مخدر را ممنوع کرد. اما انگلیسی ها که به راحتی نمی توانستند از این تجارت سودآور چشم پوشی کنند، به قاچاق این ماده مُهلِك ادامه دادند. در این میان، دولت چین با قدرت تمام، با قاچاق تریاك مقابله کرد. در عوض، انگلیسی ها به بهانه ضبط و مصادره تریاک های متعلق به بازرگانان انگلیسی، جنگی را در اول ژوئیه ۱۸۳۹م به راه انداختند که به جنگ تریاك معروف شد. نیروهای متجاوزْ در نخستین مراحل جنگ، بندر کانتون در جنوب چین را به توپ بستند و بندر تجاری هُنْگْ کُنْگْ را نیز به تصرف خود درآوردند. چینی ها پس از تحمل خسارات فراوان در این جنگ، سرانجام به شرایط صلح انگلیس گردن نهادند. در نهایت به موجب قراردادی که در ۱۹ ژوئیه سال ۱۸۴۲م بین دو طرف به امضا رسید، بندر مهم هنگ کنگ به انگلیس تسلیم گردید و پنج بندر بزرگ چین برای تجارت و رفت و آمد کشتی های خارجی آزاد شد. بندر هنگ کنگ سرانجام پس از بیش از یک صد و پنجاه سال، در اول ژوئیه ۱۹۹۷م به حاکمیت چین بازگشت. (ر.ك: پاورقی آخر در همین روز)

مناسبت ۰۳: تشکیل "جمهوری فدرال کانادا" و روز ملی و استقلال "کانادا" (۱۸۶۷م)

شرح مناسبت:

کانادا در اواخر قرن پانزدهم میلادی کشف شد و از آن زمان به مدت بیش از دو قرن، انگلیس و فرانسه برای تصاحب سرزمین های افزون تر، مشغول رقابت در این سرزمین پهناور بودند. این رقابت منجر به جنگ هایی میان دو کشور استعمار گر شد که از ۱۶۸۹م نزدیک به ۷۵ سال طول کشید و در نهایت به شکست فرانسه منجر گردید. از اوایل

قرن نوزدهم، به تدریج مبارزه آزادی خواهان برای استقلال کانادا آغاز شد تا آن که در اول ژوئیه ۱۸۶۷م، این استقلال با حکومت فرمانداری کل در کانادا، تحقق یافت. این وضعیت بر اساس قانون امریکای شمالی بریتانیا حاصل گردید. بر اساس این قانون، اختیارات هیأت های مقننه محلی مشخص گردید و اختیار اصلاح و الحاق مواد اضافی به صورت اسمی در دست پارلمان انگلستان قرار گرفت، اما عملا به تقاضای پارلمان کانادا صورت می پذیرفت. هم چنین دو زبان فرانسه و انگلیسی در پارلمان و دادگاه ها رسمیت یافت. چهار ایالت کانادا نیز به صورت یک کشور مستقل درآمده و عضوی از جامعه مشترک المنافع انگلستان محسوب گردید. کشور کانادا نزدیک به ۱۰ میلیون کیلومتر مربع مساحت دارد و از این لحاظ دومین کشور جهان است. کانادا در میان سه اقیانوس آرام، اطلس و منجمد شمالی قرار گرفته است و تنها با کشور امریکا مرز خشکی دارد. جمعیت آن بیش از ۳۱ میلیون نفر بوده و پایتخت آن شهر اوتاوا می باشد. از شهرهای مهم کانادا تورنتو، مونترئال و کِبِک است. اکثریت قریب به اتفاق مردم کانادا مسیحی بوده و عمدتاً پیرو مذهب کاتولیک هستند. زبان رسمی و ملیت مردم کانادا انگلیسی و فرانسوی، و نژاد آنها سفید است. واحد پول این کشور دلار کانادا می باشد. پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵م جمعیت کانادا بیش از ۳۷/۵ میلیون نفر گردد. کانادا از کشورهای وابسته به امپراتوری انگلیس بوده و ملکه انگلستان رئیس کشور به شمار می آید.

مناسبت ۰۴: مرگ خانم "هارْیِت بیچراستو" بانوی نویسنده مشهور امریکایی (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

خانم هارْیت بیچر استو، رمان نویس امریکایی، در ۱۴ ژوئن ۱۸۲۱م در کنتاکی امریکا به

دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات به آموزگاری پرداخت و در کنار آن، کتبی به رشته تحریر درآورد. هاریت به امور دینی و اصلاحات اجتماعی علاقه مند بود. خانواده وی از رهبران ضد بردگی بودند و او هم به بردگان فراری، یاری و پناه می داد. او در آن زمان با نگاه موشکافانه ای، اجتماع را می کاوید و با دیدن یک برده یا کودک محروم، می کوشید تا با سخن گفتن با آنها و آشنایی با خصوصیات زندگی آنان، شناخت بیشتری از توده های رنج کشیده بشری به دست بیاورد. قوانین سخت آن زمان، معروف به قوانین بردگان فراری، چنان خانم بیچراستو را تحت تاثیر قرار داد که وی را به نوشتن کتاب "کلبه عمو تام" کشاند. این کتاب در سال های پیش از جنگ های داخلی امریکا معروف به جنگ های انفصال، نقش مهمی در برانگیختن احساسات ضد برده داری در اهالی شمال امریکا که مخالف برده داری بودند، داشت. این کتاب داستان برده مسیحی سیاه پوستی است که ارباب سنگ دلش، با او رفتاری بسیار خشن دارد. کتاب کلبه عمو تام، نه تنها در امریکا بلکه در سراسر جهان تاثیر فراوانی گذاشت و به زبان های مختلف ترجمه شد. این داستان برای بار نخست به صورت پاورقی در یکی از مجلات واشینگتن منتشر می شد. اما به خواست یکی از ناشران بزرگ آن زمان، به صورت کتاب در دسترس مردم قرار گرفت و اقبال مردم از این رمان چنان بود که در مدت کوتاهی، نام هاریت بیچراستو به صورت یکی از آشناترین نام های امریکا درآمد. خانم بیچراستو پس از این

کتاب، آثار دیگری نیز نگاشت که هرچند برخی از آن ها در موضوع بردگان، از جهاتی برتر از کتاب قبلی بودند، اما شهرت و توفیق کلبه عمو تام را پیدا نکردند. استو آثار دیگری از جمله شعر و خطابه، مردم شهر قدیم و مردم پوگانوک نیز به رشته تحریر درآورده است. خانم هاریت بیچر استو سرانجام در اول ژوئیه ۱۸۹۶م در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: آغاز نبرد خونین "سومْ" در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

در بحبوحه جنگ جهانی اول و در جریان نبرد وُردَن، در اول ژوئیه سال ۱۹۱۶م، در حالی که آلمانی ها حمله بزرگ و تازه ای را برای تصرف شهر وردن در فرانسه تدارک می دیدند، نیروهای انگلیس و فرانسه به تهاجم وسیعی در منطقه "سُومْ" در شمال غربی فرانسه دست زدند. این حمله بعد از یک هفته بمباران شدید مواضع نیروهای آلمانی در این منطقه آغاز شد و هدف آن گشودن جبهه دومی در برابر آلمان و کاستن از فشار آنها در وُردَن بود. نبرد سومْ که قریب پنج ماه به طول انجامید، یکی از خونین ترین و وسیع ترین عملیات های نظامی در طول جنگ جهانی اول است. در این جنگ علاوه بر به کار گرفتن نیروی هوایی به طور وسیع، برای اولین بار از تانک استفاده شد، ولی کاربرد تانک های انگلیسی، به علت بارندگی های شدید و گل آلود بودن زمین ها، چندان درخشان نبود. نیروهای انگلیس و فرانسه با وجود تحمل تلفات سنگین در نبرد سوم موفق نشدند آلمانی ها را از مواضع خود در این منطقه عقب برانند، با این حال، تلفات و ضایعات وارده بر ماشین جنگی آلمان در این جنگ سنگین تر بود

به طوری که کارشناسان نظامی آلمان، بعدها، نبرد سوم را یکی از نقاط عطف در تاریخ جنگ جهانی اول و سرآغاز شکست آلمان در این جنگ عنوان کردند. نبرد سوم، سرانجام پس از نزدیک به ۱۴۰ روز در ۱۸ نوامبر ۱۹۱۶م به پایان رسید، بدون اینکه آلمانی ها از تلاش خود برای فتح وردن و پیشروی به سوی پاریس نتیجه ای بگیرند و یا انگلیس و فرانسه در تلاش برای فتح سومْ و درهم شکستن مواضع دفاعی آلمان در این منطقه، توفیق پیدا کنند. در نبرد سومْ ۶۲۰ هزار نفر آلمانی، ۴۲۰ هزار نفر انگلیسی و ۱۹۵ هزار نفر فرانسوی به کام مرگ افتادند که جمعاً رقمی بالغ بر یک میلیون و دویست و سی و پنج هزار نفر تلف شدند.

مناسبت ۰۶: روز استقلال کشور افریقایی "سومالی" از استعمارگران اروپایی (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

نام کشور سومالی از قبیله "سومال" که اکثریت ساکنان این کشور را تشکیل می دهد، گرفته شده است و به معنای "شیر" می باشد که وسیله پذیرایی از مهمانان به حساب می آمده است. کشور سومالی در قرون گذشته کمتر مستقل بوده است. در سال ۱۸۸۴م، انگلیس قسمتی از سومالی را تحت الحمایه خود کرد و ۵ سال بعد، ایتالیا نیز قسمت های دیگری از آن را به مستعمره خود تبدیل نمود. در این میان قیام های مردمی بر ضد انگلیسی ها که از سال ۱۹۰۱ تا ۱۹۲۰ طول کشید به جایی نرسید. سازمان ملل متحد در سال ۱۹۵۰ از ایتالیا خواست تا استقلال سومالی را فراهم کند. در نهایت، در ۲۶ ژوئن سال ۱۹۶۰، سومالی استقلال خود از انگلستان را اعلام کرد و در اول ژوئیه ۱۹۶۰م نیز استقلال خود از ایتالیا

را بـه دسـت آورد. سومـالی دو روز ملی دارد یکی روز اول ژوئیـه کـه روز اتحـاد نـام گرفـت که در این روز کشـور سومـالی تشـکیل شد و دیگری ۲۱ اکتبر است. سومالی در شـرق قاره افریقا و کناره اقیانوس هنـد و خلیـج عـدن قرار دارد. این کشور با بیش از ۶۳۷ هزار کیلومـتر مربع مسـاحت، بـا کشورهـای کنیـا، اتیوپی و جیبوتی همسـایه است. از جمعیت بیش از ۱۰ میلیونی سومالی اکثریت قریب به اتفاق مسلمان بوده و پیرو آیین مقدس اسلام هستند. پیش بینی شده است جمعیت این کشور در سال ۲۰۲۵م از ۲۱ میلیون نفر فراتر رود. ملیت مردم سومالی سومالیایی و از نژاد سـیاه هسـتند. زبان رسـمی مردم این کشور عربی و سومالیایی است. پایتخت سومالی موگادیشو و از شـهرهای مهم آن هرجیسه و مرکا است. نظام سیاسی حاکم بر سومالی دولت موقت انتقالی می باشد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "رواندا" از استعمار بلژیک (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

روانـدا با همسایه جنوبی خود بروندی تاریخ مشترکی دارد و تا قبل از اسـتقلال، مسـتعمره بلژیک بود. پس از مبارزات پی گیر اسـتقلال طلبان روانـدا، این کشور در سال ۱۹۶۲ مسـتقل شـد و قـبیله هوتو، بزرگ ترین قبیله این کشور، حکومت را به دسـت گرفت. در سال ۱۹۹۴ دو قبیله بزرگ هوتو و توتسی به دنبال سقوط هواپیمای حاکم این کشور، جنگ خونینی به راه انداختند که با پیروزی قبیله توتسـی و ۸۰۰ هزار کشـته پایان یافت. رواندا با بیش از ۲۶ هزار کیلومتر مربع مساحت در شـرق قاره افریقا واقع شده و با کشورهای بروندی، اوگاندا، تانزانیا و کنگو، همسایه است. جمعیت آن نزدیک به ۸ میلیون نفر بوده که اکثریت آنها سیاه پوست و

مسیحی انـد. پایتخت رواندا کیگالی و واحد پول آن فرانك روآندا است. پیش بینی می شود که جمعیت رواندا تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۱۲ میلیون نفر خواهد بود. از شهرهای مهم روآندا، بوتاره و روهنگری است. نظام سیاسی حاکم بر این کشور افریقایی دولت انتقالی با یک مجلس انتقالی می باشـد. روز اسـتقلال این کشور، اول ژوئیه ۱۹۶۲م به عنوان روز ملی روآنـدا نام گرفته است.

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "بروندی" از استعمار بلژیک (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

سرزمین برونـدی طی سـال هـای اولیه قرن بیسـتم، همراه بـا روانـدا، جزو مسـتعمرات افریقـای شـرقی آلمان بود. پس از جنگ جهانی اول و شـکست آلمان، جامعه ملل قیمومیت برونـدی را به بلژیک سپرد و در ۱۹۴۶، سازمـان ملل نیز این قیمومیت را به رسـمیت شـناخت. در اول ژوئیه ۱۹۶۲ برونـدی بـا نظـام پادشاهی به اسـتقلال رسـید، ولی چهار سال بعـد، جمهوری خواهان، پادشاه را عزل و حکومت جمهوری را برقرار کردنـد. برونـدی با مساحتی نزدیک به ۲۸ هزار کیلومتر مربع در شـرق قاره افریقا واقع شـده و بـا کشورهـای روانـدا، تانزانیـا و جمهوری دموکراتیـک کنگو مرز مشترك دارد. جمعیت این کشور نزدیـک به ۷ میلیون نفر بوده که اکثریت پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً کاتولیك اند. زبان رسمی مردم بروندی کی روندی و فرانسوی است. پـایتخت این کشـور افریقـایی بوجومبورا و واحـد پول آن فرانـك برونـدی است. اکـثریت قریب به اتفـاق مردم برونـدی ملیت روندی داشـته و سیاه پوست هستند. پیش بینی می شود که جمعیت بروندی تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۱۱/۵ میلیون نفر خواهد بود. از شهرهای مهم آن می توان از گیته گا، کایانزا و موییناگا را نام برد. اول ژوئیه، روز استقلال این

کشور از بلژیک به عنوان روز ملی بروندی نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۹: باز گرداندن حاکمیت بندر "هُنگ کُنگ" از استعمار انگلستان به چین (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

جزیره هنگ کنگ با وسعت ۱۰۳۵ کیلومتر مربع در ساحل شرقی سرزمین اصلی چین قرار دارد. این سرزمین طی جنگ اول تریاک که در سال ۱۸۳۹م میان چین و انگلیس روی داد، طی قراردادی، به عنوان امتیازی استعماری، در اختیار انگلستان قرار گرفت و در سال ۱۸۹۸م، انگلستان طی یک قرارداد ۹۹ ساله با دولت چین، آن را به اجاره خود درآورد. هنگ کنگ به مرور رو به توسعه و پیشرفت نهاد و به یک مرکز بازرگانی و داد و ستد مهم در آسیای خاوری مبدل گردید. شرایط خاص اقتصادی حاکم بر هنگ کنگ به ویژه پس از روی کار آمدن دولت کمونیست چین در اواخر دهه ۱۹۴۰م، آن را به منطقه ای خودکفا، مولد و صادر کننده صنایع سبک و ... مبدل نمود و پول و ثروت هنگفتی را در آنجا متمرکز ساخت. اهمیت هنگ کنگ در سال های بعد به دلیل تمرکز درصد بالایی از داد و ستدهای چین از این منطقه، افزایش چشم گیری یافت به طوری که قدرت مالی آن پس از نیویورک و لندن در درجه سوم قرار گرفت. در اوایل دهه ۱۹۸۰م مذاکراتی میان پکن و لندن آغاز شد و درباره سرنوشت و آینده هنگ کنگ که قرارداد اجاره ۹۹ ساله آن در سال ۱۹۹۷م به پایان می رسید، بررسی هایی صورت گرفت. در نهایت، توافق گردید که مالکیت چین بر هنگ کنگ بدون هیچ ابهامی محترم و به رسمیت شناخته شود و این جزیره از خود مختاری داخلی در حد عالی برخوردار باشد. در سپتامبر

۱۹۹۱م مردم هنگ کنگ پس از یک صد و پنجاه سال به پای صندوق های رای رفتند و نمایندگان مجلس قانون گزاری خود را انتخاب کردند. سرانجام در ساعت صفر روز اول ژوئیه سال ۱۹۹۷م، چین، طی تشریفات از پیش طراحی شده ای، هنگ کنگ را رسماً تحویل گرفت و این بندر، پس از ۱۵۷ سال به سرزمین مادریش بازگشت. بنا بر توافق قبلی و قانونی، مردم هنگ کنگ، حقوق و آزادی های خود را همچنان حفظ خواهند کرد و استقلال و آزادی عمل این منطقه به عنوان یک مرکز داد و ستد مالی بین المللی محترم شمرده خواهد شد. با الحاق هنگ کنگ به چین، اقتصاد باز و آزاد و آزادی های اجتماعی هنگ کنگ از یک سو و سیاست کنترل جدی در دیگر نواحی سرزمین پهناور چین از سوی دیگر، کشور چین را با مملکتی با دو نظام حکومتی متفاوت مبدل ساخته است. به همین دلیل، بیشتر آمارهای منتشره در مورد اقتصاد یا سایر امور برای سرزمین اصلی چین و هنگ کنگ، به طور جداگانه منتشر می شود. هنگ کنگ، جمعیتی نزدیک به هفت میلیون نفر دارد که پیش بینی می شود این جمعیت در سال ۲۰۲۰م به بیش از ۸/۱ میلیون نفر برسد.

مناسبت ۱۰: روز صنعت

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: درگذشت "ژان ژاک روسو" فیلسوف و متفکر شهیر فرانسوی (۱۷۷۸م) (ر.ک: ۲۸ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "لویی ژاک مونْدْ داگر" نقاش فرانسوی و مبدع فن عکاسی (۱۸۵۱م)

شرح مناسبت:

لویی ژاک مونْدْ داگِر، نقاش و مخترع فرانسوی در ۱۸ نوامبر ۱۷۸۹م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از فراگیری نقاشی و فیزیک، برای سِن های تئاتر، پرده هایی جالب درست می کرد. با توجه به تاثیرات نور،داگر به این فکر افتاد تا تصویری که حاصل می شود به صورت عکسی ثابت و دائمی درآوَرَد. از این رو با همکاری یکی از دوستان، درباره عکاسی شروع به کار کرد و روش اولیه آن را که بعداً به داگرئوتیپ معروف شد، ابداع نمود. گرچه در این روش، علی رغم سختی، تنها گرفتن یک عکس، آن هم به صورت تار، امکان داشت، اما صِرف این واقعیت که می توان به کمک نور آفتاب هم تصویری از اشخاص و اجسام به دست آورد که از نقص و خطای دست بشری مصون باشد، خود، مسئله ای فوق العاده جالب و ارزنده بود. گرچه معمولاً داگر را مخترع فن عکاسی می دانند، ولی حقیقت امر این است که مقدمات پیدایش این اختراع از مدت ها قبل آماده شده بود و افراد بسیاری در این راه کوشش کرده بودند. با این حال در سال های پس از آن، این فن به سرعت پیشرفت کرد و روش های عکاسی آسان و سریع، ایجاد شد. لویی ژاک داگر سرانجام در دوم ژوئیه ۱۸۵۱م در شصت ودو سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "آنتوان چِخوف" داستان سرا و نویسنده شهیر روسی (۱۹۰۴م)

شرح مناسبت:

آنتوان پاولوویچ چخوف نویسنده و داستان سرای نامدار روسی در ۱۷ ژانویه سال ۱۸۶۰م در خانواده ای فقیر در روسیه به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته پزشکی به پایان رساند و مدت کوتاهی نیز به طبابت پرداخت. ولی با

استعداد و علاقه ای که به نوشتن داشت، از حرفه خود دست کشید و کار نویسندگی را دنبال کرد. چخوف در مدت کوتاهی، آثـار متعـددی به نگارش درآورد و به شـهرت دست یافت. او در جوانی به مرض سل دچار شـد و تا پایان عمر، از این بیماری در رنج بود. از این رو به توصـیه پزشـکان، به جنوب فرانسه رفت و به نوشـتن نمایش نامه و داستان های کوتاه سرگرم شد. در مورد آثار چخوف باید گفت که نوآوری های صوری و موضوعی او در هنر داسـتان پردازی، اصول و سـنن ادبی را دگرگون کرد. بـا آن که قسـمت اعظم آثـار چخوف به صورت داسـتان هـای منثور است، با این حالْ وی نمایش نامه نویس چیره دستی بـود و مهم ترین داسـتان کوتـاه نـویس همه اعصـار به شـمار می رفت. چخوف در صـنعت ایجـاز و هنرِ داسـتان نویسـی دارای قدرتی شـگرف بود و در خلق شخصـیت های جالب، مهارتی بسـزا داشت. او بشردوستی و نیک نفسی و خدمت به مردم را نیز وظیفه هر انسـان شـرافت منـد می دانست و به طرزی گیرا و دل انگیز، این علاقه شدیـدِ انسـان دوستی در آثارش به چشم می خورد. آثار متعدد ومتنوع این نویسنده بزرگ روس، پر از لطف و زیبایی و نیز آمیخته با هزل و طنز می باشد. چخوف خواننده را در عین حـال که می خندانـد، به فکر و دقت نیز وا می دارد و معـایب اجتمـاعی را در نظرش جلوه گر می سـازد. فـاجعه در شکارگاه، دهقانان، دکتر بی مریض، مرد زود رنج، باغ آلبالو و سه خواهر از جمله آثار مشهور

اوست. آنتوان چخوف سرانجام در دوم ژوئیه ۱۹۰۴م در حالی که بیش از ۴۴ سال از عمرش نمی گذشت، در اوج شهرت و محبوبیت بر اثر مرض سل درگذشت.

مناسبت ۰۴: وحدت ویتنام شمالی وجنوبی پس از بیست سال جدایی (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

پس از خروج نیروهای استعمارگر فرانسوی از ویتنام و تقسیم ویتنام به دو قسمت شمالی و جنوبی، طی سلسله حوادثی جنگ خونین بین ویتنام جنوبی همراه با حمایت همه جانبه امریکا با ویتنام شمالی تحت حمایت کمونیست ها درگرفت که بیش از یک دهه قتل و غارت و کشتار صدها هزار نفر از مردم غیرنظامی ویتنام را به دنبال آورد. هم چنین ورود مستقیم نیروهای نظامی امریکا به ویتنام باعث شد تا ماهیت تجاوزکارانه سیاست امریکا آشکار شود و افکار عمومی جهان را علیه دولت امریکا بسیج نماید. امریکا که طی زمان دریافته بود در ویتنام کاری از دستش ساخته نیست، سعی می کرد به هر طریق ممکن از منطقه خارج شود. در نهایت، نیروهای اشغال گر امریکایی تحت فشار شدید افکار عمومی و بدون اخذ نتیجه ای از جنگ ویتنام و با تحمل تلفات فراوان، در سال ۱۹۷۳م از ویتنام خارج شدند و دولت سایگون، پایتخت ویتنام جنوبی، در ۳۰ آوریل ۱۹۷۵م، سرنگون شد. بدین ترتیب ملت ویتنام پس از چند صد سال مبارزه با چینی ها، فرانسوی ها، ژاپنی ها و امریکایی ها سرانجام از یوغ استعمار آزاد شد و مردم ویتنام در اول قدم، خواستار اتحاد دو قسمت شدند. در ابتدا تصمیم گرفته شد به جای متحد کردن دو ویتنام، دولت انقلابی موقت که از سال ۱۹۶۸م اعلام موجودیت کرده بود به اداره قسمت جنوبی کشور به طور مستقل ادامه دهد. اما

این امر تحقق نیافت و درگیری هایی بین طرفداران کمونیست ها در شمال با حکومت سرمایه داری در جنوب روی داد و حرکت های وسیعی نیز برای مصادره سرمایه های خارجی انجام گرفت. طی این مدت که به دوره انتقالی معروف گردید، برنامه بازسازی ارتش و نظام اداری نیز در اولویت واقع شد. در نهایت در جریان کنفرانس اتحاد دو ویتنام در نوامبر ۱۹۷۵م تصمیم گرفته شد تا ویتنام جنوبی و شمالی در هم ادغام شوند. سرانجام در دوم ژوئیه ۱۹۷۶م ویتنام شمالی و جنوبی پس از بیش از بیست سال جدایی، اتحاد خود را عنوان کرده و استقرار رژیم جمهوری سوسیالیستی ویتنام به پایتختی هانویْ اعلام گردید.

مناسبت ۰۵: وقوع فاجعه "تونلِ مِنا" در عربستان (۱۹۹۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: کشف فلز نیکل (۱۷۵۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "فرانتیس کافکا" نویسنده بزرگ چک (۱۸۸۳م)

شرح مناسبت:

فرانتس کافکا نویسنده معروف چک، در سوم ژوئیه ۱۸۸۳م در خانواده ای یهودی در پراگ پایتخت این کشور به دنیا آمد. پدرش تاجر خشن و سخت گیری بود و کافکا از کودکی از او وحشت داشت. کافکا پس از اتمام تحصیلات مقدماتی از دانشگاه پراگ دکترای حقوق گرفت و پس از آنکه مدتی به کارهای حقوقی مشغول بود راهی پاریس شد. زندگی گذشته کافکا به شدت او را رنج می داد و نفرت عجیبی او را در خود فرو می برد، به طوری که با کمتر کسی دوستی داشت و بدبینی خاصی به مردم پیدا کرده بود. همان زمان که دانشجویی بیش نبود، مطالعه آثار ادبی نویسندگان بزرگ را آغاز نمود و با برخی از نویسندگان عصر آشنایی یافت. وی در طی سال های بعد آثار متعددی به نگارش درآورد و به شهرت رسید. در همه آثار کافکا، زندگی و خصوصیت های روحیش منعکس است، حتی هنگامی که قهرمان داستان، جانوران باشند. کافکا نویسنده بزرگی است که عده ای به خاطر پیشگویی هایش به وی لقب پیامبر داده اند. این پیشگویی ها به ویژه در سال ۱۹۴۵م یعنی بیش از بیست سال پس از مرگ کافکا، بسیاری از روشن فکران را به حیرت انداخت. کافکا جنبه های انکارآمیز و منفی عصر خود و حتی عصر بعد از خود را در وجود خویش ارائه می دهد. در آثار کافکا دنیایی از پوچی، تناقض، بی هدفی وسرشار از امیدهای واهی به چشم می خورد. مسائل خاص کافکا، از میان اشاره ها، کنایه ها و تمثیل هایی به دست می آید

که با احساس ظریفی از طنز آمیخته است. آنچه در زندگی عادی به چشم ما امری طبیعی جلوه می کند، در نوشته های کافکا به صورتی مضحک و پوچ، نمایان می گردد. شیوه بیان کافکا به طور برجسته از روشنی و صراحت برخوردار است و به وسیله آن، تلاش آدمی را بر ضد قدرتی بی نام و نشان اما مداوم و حاضر در همه جا نشان می دهد، قدرتی که سرنوشت را تعیین و با هرگونه اقدام بشری مخالفت می کند. وی در اواخر عمر به دلیل بیماری، گوشه گیری اختیار کرد هرچند که در تنهایی بر وسعت فرهنگ خود افزود. کافکا در آخرین لحظات زندگی وصیت کرد که همه آثارش را بسوزانند تا در گمنامی بمیرد ولی هم اکنون همه، کافکا را با آثار مهمی هم چون قصر، دیوار چین، گروه محکومین، مسخ و طبیب دهکده، می شناسند. کافکا سرانجام در ۳ ژوئن ۱۹۲۴م در ۴۱ سالگی بر اثر ابتلا به سل درگذشت. کافکا تا ۳۰ سال پس از مرگ، بر نسل بعد از جنگ جهانی دوم نیز، نفوذ شدیدی داشت.

مناسبت ۰۳: تولد "ژان کوکتو" ادیب و نویسنده فرانسوی (۱۸۸۹م) (ر.ک: ۱۱ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "تئودور هِرْتْزِل" پایه گذار جنبش جهانی صهیونیسم (۱۹۰۴م)

شرح مناسبت:

تئودور هِرْتْزِل پایه گذار جنبش جهانی صهیونیسم در سال ۱۸۶۰م در خانواده ای یهودی در شهر بوداپِستِ مجارستان به دنیا آمد و پس از مدتی به اتریش رفت. در این کشور به تدریجْ اندیشه گردآوری یهودیان در یک سرزمین با حکومتی مستقل در وی قوت گرفت. بر همین اساس کتاب دولت یهود را در سال ۱۸۹۵م نگاشت و اندیشه صهیونیسم را که بر توسعه طلبی و برتری نژادی استوار است مطرح کرد. هِرْتْزِل و همفکرانش برای تحقق اهداف جنبش صهیونیسم در سال ۱۸۹۷، کنگره ای را در شهر بالِ سوئیس برگزار نمودند و در آن، سازمان جهانی صهیونیسم را پایه گذاری کردند. در جریان این کنگره، نخستین خطوط و عجیب ترین و شوم ترینِ نوع سلطه استعمارگران در تاریخ نوین توسط کسانی که اصلاً فلسطین را ندیده و به آن پا نگذاشته بودند، تدوین شد. این سازمانْ جهت فعالیت های خود مؤسسات مالی به راه انداخت و صندوق ملی یهود برای خرید اراضی در فلسطین و صندوق اعتبارات استعمارگری یهود برای تأمین هزینه های شهرک سازی را تأسیس کرد. هرتزل برای تحقق هدف نامشروع صهیونیست ها مبنی بر غصب فلسطین، تلاش کرد نظر موافقِ دولت عثمانی را به دست آوَرَد. اما با مخالفت دولت عثمانی، در تحقق اهداف خود ناکام ماند. وی برنامه خود را بر پایه دو نکته استوار ساخت. مهاجرت گسترده و دامنه دار و به دست آوردن سرزمینی که یهودیان در آن آزاد باشند. هِرْتْزِل تصریح می نمود که ترجیح می دهد فلسطین را با قتل و خون ریزی به دست آورد. تئودور هرتزل سرانجام

در ۳ ژوئیه ۱۹۰۴ در ۴۴ سالگی درگذشت اما افکار او، نقش مهمی در پایه گذاری رژیم نامشروع و نژادپرست صهیونیستی بر جای نهاد. در حقیقت همان گونه که خود گفته بود، در جریان برگزاری کنگره، بنیان دولت یهود را گذارد. طرح چنین دولتی در ملاقات هرتزل با مقامات انگلیسی به موافقت آن ها انجامیده بود. هرتْزِل، صهیونیسم را از یک واژه مذهبی به یک استراتژی بلند مدت سیاسی تبدیل نمود و با طرح لزوم ایجاد یک دولت ملی یهود در فلسطین، عقیده دیرینه و سنتی یهودیان مبنی بر انتظار ظهور یک پیامبر منجی و ایجاد دولت الهی در ارض موعود، زیر پا گذاشت. زیرا او خواستار دولتی سکولار که در آن دین از سیاست جدا باشد، بود. او معتقد بود با وجود فشارهای خارجی، یهودیان مجبورند ایجاد یک دولت ملی در فلسطین را بپذیرند و زندگی آرامی را در آنجا سپری کنند.

مناسبت ۰۵: درگذشت "ناظم حکمت" ادیب شهیر ترک و پرچمدار ادبیات نوین ترکیه (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

ناظم حکمت ادیب معروف ترک و پیشگام شعر نوین ترکیه در ۱۴ اکتبر ۱۹۰۲م در این کشور به دنیا آمد. وی در نخستین سال های جوانی وارد مدرسه نظامی نیروی دریایی شد، اما در پی اشغال استانبول توسط نیروهای متفقین در جریان جنگ جهانی اول، آنجا را ترک کرد و در شرق ترکیه به کار تدریس پرداخت. ناظم حکمت در سال ۱۹۲۲م وارد دانشگاه بین المللی شرق در مسکو شد و در رشته علوم سیاسی تحصیل کرد. وی در این دوران و پس از آن، به نویسندگی روی آورد و در سال ۱۹۲۹م اولین کتاب شعر خود را با عنوان ۸۳۵سطر منتشر نمود. ناظم حکمت در این کتاب، برای ادبیات ترکیه،

قالبی کاملا نو به ارمغان آورد چرا که در این اشعار، وی آهنگ موسیقی شعر قدیم را با کلام ساده زبان مردم در هم آمیخته و سبک تازه ای را در شعر ترک به وجود آورد. مهم ترین خصیصه ناظم حکمت در این است که در عین بهره مندی از امکانات کلام و موسیقی شعر قدیم، سعی داشت آن را در خدمت مبارزه و روشن فکری به کار ببرد. شعر او چونان پتکی است که بر گُرده زورگویان و امپریالیسم جهانی فرود می آید. او به قدری حرف برای گفتن داشت که نمی توانست در قید و بند قافیه و ردیف و وزن های معمول شعر قدیم بماند. از این رو آنها را به کناری نهاد و به صورت آزاد و نثرگونه، شعر می سرود. ناظم حکمت که در اشعار خود به شدت با حکومت نظامی ترکیه مخالفت می کرد، در سال ۱۹۳۸م به اتهام شرکت در کودتای نظامی دستگیر و به ۳۵ سال زندان محکوم گردید. وی پس از ۱۲ سال زندان، با تلاش های بین المللی آزاد شد و بعد از اینکه دولت ترکیه او را به خدمت نظام وظیفه در جبهه جنگ کره فراخواند، شبانه به شوروی سابق گریخت. ناظم حکمت در شوروی و سایر کشورهای اروپایی، تعداد فراوانی شعر و نمایش نامه نوشت که همه در تبلیغ مرام کمونیسم بود. وی در شوروی، بسیاری از فنون شاعران انقلابی آن سامان را تقلید کرد و با مرکز قراردادن مسائل مربوط به کمونیسم در زندگی ادبی و سیاسی خود، این مسائل را در شعرْ به صورتی تغزلی بیان کرد. ناظم حکمت در اشعار

خود مسائلی همانند عدالت اجتماعی، ادراک انسانی، موضوعات ضد فاشیسم و سرمایه داری، وصف های تغزّلی و غم انگیز از فقر در ترکیه و ... را مطرح کرده است. ناظم حکمت سرانجام پس از سیزده سال دوری از وطن، در سوم ژوئیه ۱۹۶۳م در ۶۳ سالگی درگذشت و در مسکو به خاک سپرده شد. کمتر شاعری در طول تاریخ شعر ترکیه هم چون ناظم حکمت از چنین نفوذ سیاسی برخوردار بوده و چنین شهرت جهانی به دست آورده است. در حقیقت ناظم حکمت اولین شاعر تُرک است که آثارش به بیشتر زبان ها ترجمه شده و پس از مرگش قسمت وسیعی از آنها در ترکیه انتشار یافته و در فهرست کتاب های پرخواننده قرار گرفته است. او در زبان مادری، متبحّر و در صنایع شعر، استادی توانا بوده و توانسته است اصول عقاید پیشرفته را با تغزّلی وسیع و لطیف در شعر سازش دهد و گاه آن را به اوج شعر رمانتیک برساند. نفوذ ناظم حکمت بر شاعران معاصر ترک، به ویژه آنان که به اصول سوسیالیسم معتقد بودند، انکارناپذیر است. نگاهی به دیوان های او، این نظر را تایید می کند که وی قابل مقایسه با بزرگ ترین شاعران قرن بیستم است. از آثار متعدد ناظم حکمت، برخی از آنها از قبیل آخرین شعرهای ناظم حکمت، سه منظومه، جمجمه و فرهاد و شیرین، به فارسی نیز ترجمه شده اند.

مناسبت ۰۶: مرگ "آندره گرومیکو" سیاست مدار بلند پایه اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

آندره آندروویچ گرومیکو، معمار سیاست خارجی اتحاد جماهیر شوروی سابق، در ششم ژوئیه ۱۹۰۹م در جمهوری بلاروس به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات خود، در ۲۵ سالگی و در دوران زمام داری

استالین، در وزارت خارجه شوروی استخدام شد. او در طی سالیان متعدد، مدارج ترقی را در پست های دولتی و حزب کمونیست پیمود و به سیاست مداری کهنه کار تبدیل شد. او از یاران وفادار حزب حاکم در هر دوره به شمار می رفت و مورد اعتماد رهبران شوروی بود. گرومیکو به مدت نیم قرنْ مقام بلندپایه اتحاد جماهیر شوروی بود و همواره در جزر ومدّ روابط شرق و غرب از نزدیک دخالت داشت. او بعد از انقلاب روسیه، مشاور عالی رتبه همه رهبران شوروی به جز لنین بود و هرگز از خط سنتی کمونیسم تخطّی نکرد. زمانی که رونالد ریگان یک هنرپیشه جوان فیلم های هالیوود بود و گورباچف یک پسر بچه پانزده ساله و محصل، گرومیکو به کار تهیه منشور سازمان ملل اشتغال داشت و در تمام کنفرانس های مربوط به تشکیل این سازمان، حضور فعالی از خود نشان داد. گرومیکو ۵۸ سال عضو حزب کمونیست شوروی، ۳۷ سال عضو کمیته مرکزی حزب، ۱۶ سال عضو دفتر سیاسی، ۲۸ سال وزیر امور خارجه و ۳ سال رئیس جمهور اتحاد جماهیر شوروی بود. با روی کار آمدن گورباچف، گرومیکو نیز همانند بسیاری دیگر از کهنسالان و افراد با سابقه حزب کمونیست شوروی سابق، به تدریج از صحنه سیاسی کشور، که سال ها در آن فعال بود، کنار نهاده شد. گرومیکو در حالی به حاشیه رانده شد که قبل از آن، سه سال ریاست جمهوری شوروی را در دست داشت، هرچند این مقام نیز به سمتی تشریفاتی تبدیل گردیده بود. آندره گرومیکو سرانجام در سوم ژوئیه ۱۹۸۹م پس از هشتاد سال زندگی پرماجرا، درگذشت.

مناسبت ۰۷: روز ملی روسیه سفید (بلاروس)

شرح

مناسبت:

روسیه سفید با بیش از ۲۰۷ هزار کیلومتر مربع مساحت، در همسایگی کشورهای روسیه، اوکراین، لهستان، لیتوانی و لتونی واقع است. جمعیت آن بیش از ۱۰ میلیون نفر بوده که ملّیت روسی داشته و سفیدپوست هستند. پایتخت این کشور، مینسْکْ و واحد پول آن روبل می باشد. بیش از ۴۰٪ مردم روسیه سفید مسیحی بوده و ارتدوکس هستند. مردم روسیه سفید به دو زبان رسمی بلاروسی و روسی صحبت می کنند. پیش بینی می شود که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵م رو به کاهش رفته و در حدود ۹/۵ میلیون نفر گردد. از شهرهای مهم روسیه سفید، هومیل، بِرِست و هرودنا می باشد. نظام سیاسی حاکم بر روسیه سفید جمهوری است. این کشور دارای دو روز ملّی می باشد یکی ۲۷ ژوئیه که حق حاکمیت ملّی روسیه سفید رسماً اعلام شد و دیگری سوم ژوئیه است. (ر.ک: ۲۵ اوت)

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: روز ملی و استقلال "ایالات متحده امریکا" از انگلستان (۱۷۷۶م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری فدرال ایالات متحده امریکا با ۹/۳۶۳/۳۶۴ کیلومتر مربع وسعت در قاره امریکای شمالی و در کنار اقیانوس آرام و اطلس قرار دارد. پایتخت امریکا، واشینگتن دی سی و شهرهای مهم آن، نیویورک، لس آنجلس، شیکاگو، دیترویت و فیلادلفیا می باشند. جمعیت امریکا حدود ۲۷۸ میلیون و پانصدهزار نفر می باشد. پیش بینی می شود جمعیت امریکا تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۳۲۶ میلیون نفر گردد. واحد پول این کشور دلار و زبان رسمی آنها انگلیسی است. سرزمین امریکا طی هزاران سال، محل زندگی سرخ پوستان بود تا این که پس از کشف این سرزمین در اواخر قرن پانزدهم، کشورهای مختلف اروپایی هر کدام قسمتی از امریکا را تصرف کردند. با مهاجرت بیشتر

اروپاییـان، میلیون ها برده افریقایی نیز برای کار در مزارع و کارخانه ها به امریکا آورده شدنـد. از اوایل قرن هجـدهم، نهضـت استقلال طلبی در امریکا آغاز شد و مهاجرنشینان با کمک نیروهای انگلیسی، سربازان فرانسوی را از امریکا بیرون راندند. پس از این پیروزی، مهاجران به مخالفت با انگلیسـی ها برخاسـته و در سال ۱۷۷۵م جنگ دو طرف آغاز شـد. این جنگ علی رغم اعلام اسـتقلال امریکا در ۴ ژوئیه ۱۷۷۶م همچنـان ادامه یـافت تـا این که در سال ۱۷۷۸ به شـکست انگلیس و اسـتقلال نهایی امریکـا منجر شـد. پس از آنکه با اتحاد میان ۱۳ ایالت مهاجرنشـین، کشور ایالات متحده امریکا پا به عرصه جغرافیای سیاسـی گذاشت، دست یابی و تسـلط بر تمامی مناطق حد فاصل اقیانوس اطلس و اقیانوس آرام در برنامه هیأت حاکمه این کشور قرار گرفت. براین اساس به وسـیله تهدید، تطمیع، معامله، تصرف و خرید، سایر مناطق موجود، تحت سیطره امریکا درآمد و در این راه بسـیاری از بومیان محلی و نیز سـرخ پوسـتانِ این مناطق، قربانی اهـداف اسـتکباری دولت مردانی شدنـد که در راه تشـکیل امپراتوریِ خود، از هیچ جنایتی روی گردان نبودند. به این ترتیب در فاصـله یک قرن، تعداد ایالات از ۱۳ به ۵۰ ایالت افزایش یافت. بر اساس قانونِ اساسی، هر یک از ایالت ها در قلمرو خود دارای استقلال داخلی هستند، گرچه در سال های اخیر حدود و اختیارات دولت فدرال افزایش یافته است. دولت امریکا در ابتدا به مسائل داخلی پرداخت و سـپس بر اساس دکترین مونروئه در نیمه نخست قرن نوزدهم، به دول اروپایی در مورد دخالت احتمالی در امور داخلی قاره

امریکا هشدار داد. این سیاستِ انزواطلبی در پایان جنگ جهانی دوم و از نیمه قرن بیستم کنار گذاشته شد و این کشور به عنوان یکی از دو قدرت برتر جهان وارد عرصه بین المللی گردید و دوران جنگ سرد را شکل بخشید. اگرچه در این مقطع، رویارویی شرق و غرب به جنگ مستقیم امریکا و شوروی منجر نشد، اما دامنه دخالت های امریکا در امور داخلی کشورها و حضور تجاوزکارانه این کشور، از جنوب شرق آسیا تا جنوب افریقا و از منطقه خاورمیانه تا امریکای جنوبی، بیش از ده کشور را در برمی گرفت. دخالت نظامی در کره، آنگولا، گرانادا، ویتنام و ... نمونه هایی از عملکرد امریکا در دوره جنگ سرد است. اما این دورانِ ۴۵ ساله با فروپاشی شوروی خاتمه یافت و پس از آن امریکا با اعلام نظم نوین جهانی به عنوان قدرت واحد جهانی به تحکیم موقعیت خود پرداخت و در فاصله زمانی حدود ۱۰ سال، به ۱۰ کشور جهان لشکرکشی نمود. عملیاتِ نظامی در هائیتی، سومالی، پاناما، عراق و افغانستان و دخالت های بی شمار آشکار و پنهان این کشور نشان دهنده جهت گیری جدید و روش مداخله جویانه امریکاست.

مناسبت ۰۲: مرگ "توماس جِفِرسون" متفکر و رئیس جمهور امریکا (۱۸۲۶م)

شرح مناسبت:

توماس جِفِرسون، سومین رئیس جمور امریکا، در ۱۳ آوریل ۱۷۴۳م در ایالت ویرجینیا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، ابتدا به عنوان وکیل به خدمت پرداخت و با به دست آوردن موفقیت های پی در پی، به عضویت کانون وکلا درآمد تا این که به کنگره ملی امریکا راه یافت. جفرسون از آن پس مدارج ترقی را طی کرد و به مناصبی هم چون وزارت کشور

و معاونت رئیس جمهور دست یافت و در نهایت در سال ۱۸۰۰م به ریاست جمهوری امریکا انتخاب شد. وی سال ها قبل از آن، پیشنهادی درباره الغاء بردگی داد که رد شد اما آن چنان بر سر این کار پافشاری کرد که به تصویب رسید. جفرسون هم چنین به هنگام نمایندگی کنگره امریکا، اعلامیه معروف خود در زمینه استقلال را قرائت کرد. او دو دوره ریاست جمهوری امریکا را برعهده داشت و علی رغم میل مردم برای انتخاب دوباره او به ریاست جمهوری، از این کار کناره گرفت. جفرسون مدعی دموکراسی و مخالف نظام سرمایه داری بود، با این حال، آشکارا از سلطه مطلق فردی بر کل جامعه و از تمرکز تمامی اختیارات ایالات در دست رئیس جمهور جانبداری می کرد. او هرگز این شیوه را نافی دموکراسی نمی دانست. او هم چنین با اینکه از آزادی خواهی و از حق همه مردم در برخورداری از مزایای اجتماعی سخن به میان می آورد، در عین حال از بزرگ ترین ملاکان برده دار در ویرجینیا محسوب می شد. به طور مثال زمانی که به ریاست جمهوری امریکا انتخاب می شد، تنها در یکی از مزارعش، بیش از یک صد و پنجاه برده سیاه پوست داشت که در تمامی ساعات روز به کارهای سخت و طاقت فرسا اشتغال داشتند. جفرسون در آغاز دوران دوم حکومت خود در سال ۱۸۰۴م، برای فرار از پرداخت حق تردد کشتی های امریکایی از دریای مدیترانه به دولت های شمال افریقا، کشتی های جنگی فراوانی را رهسپار این منطقه کرد و پس از حمله به بنادر شمال افریقا، از مطالبات مالی دولت

هـای افریقـایی جلوگیری کرد به طوری که از آن پس، کشتی هی اروپـایی و امریکـایی بـدون پرداخت کمترین وجهی از این منطقه عبور می کردند. اما آن چه شخصـیت جِفِرسون را برجسته ساخته، نظرات سیاسی و اندیشه های فلسفی اوست. جفرسون در تاریـخ امریکـا، یکی از مردانی اسـت کـه جهـانی ترین مغزهـا را داشت. او علاوه بر علایق فلسـفی، سیاسـی و تربیـتی، در موسـیقی نیز دارای استعداد بود؛ مخترعی توانا بود و از طالبان عمیق ادبیات، ریاضیات، گیاه شناسی، جَوشناسی، جانورشناسی، نجوم، نژادشناسـی و معمـاری به شـمار می رفت. امـا همه این علایقِ متفـاوت از میل واحـدی سرچشـمه می گرفت و آن، میل کمـک به هم وطنـان خویش برای رسـیدن به دانش بهـتر و آزادی بیشـتر و زنـدگی مرفه تر بود. هـدف عمـده او در زنـدگی، کمـک به ایجـاد و اسـتقرار جامعه آزادی بود که در آن برای تمام افراد، فرصت مناسب جهت انجام وظایف اجتماعی و نیل به سعادت و خوشـبختی های شـخص وجود داشته باشد. جفرسون از هواخواهان جدّی تعلیم و تربیت برای همه، تساهل مذهبی و الغـای بردگی بود. اسـاس انـدیشه هـای سیاسـی جفرسون، تسـاوی حقوق و تبـدیل حکومت هـا به دموکراسـی بود. به نظر او، حکومت دموکراسـی تنهـا حکومـتی است که نمی توانـد چه در ظـاهر و چه در بـاطن برای همیشه بـا حقوق مردم ستیزه کنـد. فلسـفه او بر پـایه اصـل اعتماد متقابل نهاده شـده است. از دیـد جفرسون، به دلیل این که برخی غیرقابل اعتمادنـد نبایـد همه را نامعتمـد به شـمار آورد. تومـاس جفرسون ۱۸ سـال آخر عمر را در ملـک شخصـی خـود به نویسـندگی، کشـاورزی و نواختن موسیقی

پرداخت تا این که در چهارم ژوئیه ۱۸۲۶م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "جانز مونروئه" پنجمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۳۱م)

شرح مناسبت:

جانْزْ مونروئه، پنجمین رئیس جمهور امریکا، در ۲۷ آوریل ۱۷۵۹م در ایالت ویرجینیای امریکا به دنیا آمد. وی در جوانی به صف استقلال طلبان امریکا پیوست و جزو قهرمانان استقلال آن کشور گردید. مونروئه کار سیاسی خود را از عضویت در پارلمان های ایالات شروع کرد و هنگامی که به عضویت سنای امریکا درآمد به شدت طرفدار یک دولت مرکزی قوی بود. او عضو حزب جمهوری خواهان دموکرات امریکا بود و در سال های اولیه قرن نوزدهم، سفارت امریکا در پاریس و لندن و هم چنین وزارت امور خارجه امریکا را برعهده داشت. جانز مونروئه در نهایت در انتخابات سال ۱۸۱۶م به پیروزی دست یافت و به عنوان پنجمین رئیس جمهور ایالات متحده امریکا، در ۵۷ سالگی وارد کاخ سفید شد. با این حال، شهرت اصلی مونروئه به دلیل ارائه نظریه معروف وی موسوم به دکترین مونروئه است که در دوم دسامبر ۱۸۲۳م در برابر نمایندگان کنگره امریکا عنوان نمود. به موجب این دکترین، امریکا از استقلال کشورهای نیمکره غربی پشتیبانی می کند و به کشورهای اروپایی اجازه مداخله و تأسیس مستعمرات جدید در این نیمکره نمی دهد. هرچند دکترین مونروئه در ظاهر ندای دفاع از استقلال قاره امریکا را سر می داد، اما در حقیقتْ تحمیل قیمومیت نامشروع امریکا بر کشورهای امریکای مرکزی و جنوبی بود. هم چنین تمام معاهدات و قراردادهایی نیز که در سال های بعد میان امریکا با این دولت ها یا میان خود این دولت ها با یک دیگر به امضا می رسید، الزاماً در جهت منافع

امریکا و در راستای دکترین مونروئه صورت می گرفت. دکترین مونروئه اشاره صریحی به دولت های غربی دارد. این تصریح به خاطر ترس از اتحادی بود که میان روسیه و دولت های انگلیس، پروس، اتریش و سوئد برای به زانو درآوردن ناپلئون بُناپارت در اروپا به وجود آمده بود. امریکایی ها رؤیای سلطه بر کل منطقه امریکای مرکزی و جنوبی را داشتند و در این میان، بیشتر از جانب نیروهای روسیه می هراسیدند که در اقیانوس کبیر و خلیج آلاسکا حضور داشتند. نگرانی دیگری که باعث شد مونروئه دکترین معروف خود را اعلام کند، ترس از عواقب آشفته و هرج و مرج مکزیک، همسایه جنوبی امریکا بود که می توانست به راحتی بهانه دخالت قوای اروپایی را فراهم آورَد. همه این تحولات که با موجی از بی ثباتی سیاسی در کشورهای امریکای مرکزی توام بود، در همسایگی ایالات متحده به وقوع می پیوست و طبیعی بود که امریکایی ها نسبت به این رویدادها حساس باشند. به ویژه آن که دولت مردان امریکا خواب تصرف قسمت های مهمی از نواحی شمال مکزیک را می دیدند و برای الحاق منطقه حاصلخیز آن نقشه می کشیدند. این نقشه توسعه طلبانه و تجاوزگرانه در کنار هرج و مرج و نا امنی داخلی مکزیک و چهار کشور دیگر امریکای مرکزی و بالاخره اتحاد روسیه و قوای اروپایی با یک دیگر به طور طبیعی حساسیت زیادی را برای دولت مردان امریکایی ایجاد می کرد. دکترین مونروئه تلاشی جدید برای دور نگاه داشتن قدرت ها و سیاست های مسلط آن روز از تحولات امریکای لاتین از یک سو و مشروعیت بخشیدن به

قیمومیت کاخ سفید بر کشورهای این منطقه از جانب دیگر بود. دکترین مونروئه که امروزه پس از گذشت نزدیک به دو قرنْ هنوز از اعتبار و قوت برخوردار است، در دوره های بعدی زمام داران امریکا موجد حوادث متعدد و بی شماری بوده است. در دوران هشت ساله حکومت مونروئه، پنج منطقه دیگر به طُرق گوناگون به عنوان ایالات جدید به خاک امریکا ضمیمه شدند و به این ترتیب جمع ایالات متحده امریکا در پایان حکومت وی به ۲۴ ایالت رسید. جانز مونروئه سرانجام شش سال پس از اتمام دوران حکومت خود، در چهارم ژوئیه ۱۸۳۱م در ۷۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "فرانسوا شاتوبِریان" نویسنده، ادیب و محقق شهیرفرانسوی (۱۸۴۸م) (ر.ک: ۴ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "جان کالوین کولیج" سی امین رئیس جمهور امریکا (۱۸۷۲م) (ر.ک: ۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "تئودور اشتورْمْ" ادیب معروف آلمانی (۱۸۸۸م)

شرح مناسبت:

تئودور اشتورم ادیب آلمانی، در ۱۴ دسامبر ۱۸۱۷م در شهر هوسوم در شمال آلمان به دنیا آمد. وی طی تحصیلات متوسطه، در رشته حقوق به تحصیل پرداخت و چند سالی نیز به وکالت دادگستری اشتغال یافت و از سال ۱۸۵۳م به مدت ۱۰ سال به عنوان قاضی در خدمت دولت پروس بود. اشتورم در همین ایام کار نویسندگی را به طور جدی پیگیری کرد و با خلق دو داستان شاعرانه با نام های ایمِنسی و سوار بر اسب سفید، به شهرت و محبوبیت فراوانی رسید به طوری که تنها با همین دو اثرْ کافی است تا مردم آلمان و جهان، او را یک نویسنده توانا بدانند. او پیش از آنکه شاعر باشد، نویسنده و داستان سرای ماهری بود و با توجه به داستان های کوتاه و فراوان وی، می توان او را آغازگر این فن در آلمان دانست، به طوری که در تاریخ ادبیات آلمان، همیشه داستان های کوتاه اشتورم، شاه کارهای واقع بینانه شاعرانه خوانده می شود. ضمن آنکه این شیوه کار برای فکر آلمانی، کشش و جاذبه خاصی داشته است. اشتورم را یکی از بزرگ ترین نویسندگان و شعرای آلمان در قرن نوزدهم به شمار آورده اند. از آثار او می توان از داستان های ازتون، پسر سناتور و پل عروسک ساز را نام برد. تئودور اشتورم سرانجام در چهارم ژوئیه ۱۸۸۸م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: وقوع زلزله مهیب در ایالت "کانسو" چین و مرگ دویست هزار نفر (۱۹۲۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: درگذشت "مادام کوری" فیزیک دان برجسته فرانسوی (۱۹۳۴م)

شرح مناسبت:

بانو مانیا اسکولودوسْکا معروف به ماری کوری، فیزیک دان شهیر فرانسوی در هفتم نوامبر ۱۸۶۷م در ورشو پایتخت لهستان به دنیـا آمـد. وی پس از پایان تحصـیل، مـدتی به تـدریس اشـتغال یافت و سـپس ساکن پاریس شـد. ماری در ۲۸ سـالگی با پیِر کوری ازدواج کرد و در دانش سرای عالی دختران در شهر سور فرانسه به تدریس فیزیک پرداخت. او در سال ۱۸۹۶ با کمک هـانری بکرل دانشـمند فرانسـوی، خـواص رادیـو اکـتیویته را در اورانیوم و بـا یـاری شوهرش، خواص رادیو اکـتیویته توریوم و پولوتونیم را نیز کشف کرد. ماری کوری، در سال ۱۸۹۸ نیز فلز رادیوم که بیش از تمام فلزات، خاصیت رادیواکتیویته دارد را بـا کمـک یکی از همکارانش کشف نمود و به سـبب این کشف بزرگ در سال ۱۹۰۳، جایزه نوبل گرفت. پس از چنـدی در ۱۹ آوریـل ۱۹۰۶م، همسـر دانشـمندش پیرکوری، در اثر یـک سـانحه تصـادف درگـذشت و این واقعه تاسف آور، روح آرام مادام کوری را سـخت منقلب و ناراحت ساخت. با این حال از فعالیت های علمی خود دست نکشید و به مدارج علمی بالاتری رسـید. مادام کوری در سال ۱۹۱۱ نیز جایزه نوبل شـیمی را به مناسـبت تجزیه رادیوم دریافت کرد. ماری کوری با این کشف، دنیـا را تکـان داد اما هرگز حاضـر نشـد از آن بهره مالی ببرد. وی در این زمان به عنوان اولین زن، به اسـتادی دانشـگاه سوربُن فرانسه رسـید و کارهای علمی خود را تا آخر عمر ادامه داد. سال های پایانی زندگانی ماری کوری که به سـبب کار مداوم در آزمایشگاه، سلامتی اش به خطر

افتاده بود، اگرچه با بیماری، اما همچنان به کار و فعالیت گذشت. او در این سال ها، مسئولیت ریاست انیستیتو پاستور پاریس و لابراتور رادیو اکتیویته را که دانشگاه پاریس مخصوص او ساخته بود، برعهده داشت. ماری کوری، به عنوان بزرگ ترین زن دانشمند جهان، سرانجام در چهارم ژوئیه ۱۹۳۴م در حالی که سلول های بدنش بر اثر تماس با تابش رادیوم کاملاً فرسوده شده بود، در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: روز استقلال "فیلیپین" (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

جمهوری فیلیپین با سی صد هزار کیلومتر مربع مساحت در جنوب شرقی آسیا، در غرب دریای فیلیپین و شمال شرقی جزیره برونئی و جنوب تایوان واقع است. جمعیت آن ۷۶ میلیون نفر و پایتخت آن شهر مانیل است. پیش بینی می شود که جمعیت فیلیپین تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۱۰۸ میلیون نفر گردد. اکثریت مردم فیلیپین از نژاد فیلیپینی نوین بوده و عمدتاً پیرو مذهب کاتولیك اند. از شهرهای مهم آن کوئزون سیتی، کالوکان و داوائو است. واحد پول این کشور پزو و زبان رسمی آنها فیلیپینو است که البته، زبان های انگلیسی و اسپانیایی نیز عمومیت دارند. سرزمین فیلیپین از اوایل قرن شانزدهم تحت استعمار اسپانیا قرار گرفت و با پیروزی امریکا بر اسپانیا، فیلیپین به امریکا واگذار گردید. از آن پس مبارزات استقلال طلبانه مردم شروع شد تا این که در ۱۹۳۵م به فیلیپین خود مختاری نسبی اعطا گردید و ممالك مشترك المنافع فیلیپین رسماً تشکیل یافت. با آغاز جنگ جهانی دوم، ژاپنی ها در ۱۹۴۱ به این جزایر حمله ور شده و آن را اشغال نمودند اما نیروهای امریکایی آن را پس گرفتند. سرانجام، با پایان جنگ جهانی دوم، کشور

فیلیپین در چهارم ژوئیه ۱۹۴۶م استقلال یافت و حکومت جمهوری در آن اعلام شد. نظام سیاسی فیلیپین، جمهوری چندحزبی با دو مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۱۰: روز ملی "تونگا"

شرح مناسبت:

جزایر تونگا (پُلی نزی) با ۷۵۰ کیلومتر مربع وسعت در مرکز قاره اقیانوسیه در اقیانوس کبیر و در جنوب جزایر ساموآ و شرق جزایر فیجی واقع شده اند. تونگا متشکل از ۱۶۹ جزیره آتشفشانی و مرجانی است که ۳۶ جزیره آن، قابل سکونتند. جمعیت آن ۱۰۰/۰۰۰ نفر و از نژاد تونگایی)پُلی نزی(و اکثراً پروتستان و دارای زبان رسمی تونگایی و انگلیسی می باشند. پایتخت آن نوکوآلوفا و دارای واحد پول پاآنگا است. جزایر تونگا به تدریج در قرن هفدهم توسط هلندیان کشف شد و در سال ۱۸۶۲م حکومت سلطنتی مشروطه برقرار گردید. این جزیره در سال ۱۹۰۰ با حفظ رژیم مشروطه، تحت الحمایه انگلستان شد و سرانجام در سال ۱۹۷۰ به استقلال رسید. روز چهارم ژوئن یا تولد پادشاه به عنوان روز ملی تونگا نام گذاری شده است.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: تولد "تاسی توس" نویسنده شهیر رومی (۵۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: روز ملی و استقلال "ونزوئلا" از استعمار اسپانیا (۱۸۱۱م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری ونزوئلا- با ۹۱۲/۰۵۰ کیلومتر مربع وسعت در شمال قاره امریکای جنوبی و در همسایگی کلمبیا، برزیل و گویان واقع شده است. کاراکاس پایتخت و واحد پول آن بولیوار است. جمعیت این کشور بیش از ۲۴ میلیون نفر بوده که حدود ۹۰٪ مسیحی و عمدتاً کاتولیک اند. پیش بینی شده است که جمعیت ونزوئلا تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۳۵ میلیون نفر خواهد بود. نژاد اکثریت مردم آن دو رگه (سرخ و سفید) و زبان رسمی آن اسپانیایی است. ماراکایبو، والنسیا و کومانا از شهرهای مهم آنند. این سرزمین به همراه مناطق اطراف از اوایل قرن شانزدهم میلادی به مدت سه قرن تحت استعمار اسپانیا بود و در این مدت صدمات فراوانی به مردم بومی این سرزمین وارد آمد. ونزوئلا- به معنای ونیز کوچک نامی است که کاشفان اسپانیایی به خاطر شباهت خانه های ساحلی این مناطق به شهر ونیز ایتالیا، به آن داده بودند. از اوایل قرن نوزدهم، مبارزات استقلال طلبانه مردم ونزوئلا آغاز شد که با شکست مواجه گردید. با این حال در سال های بعد، سیمون بولیوار، آزادی خواه معروف امریکای جنوبی، مبارزاتش را ادامه داد و در ۵ ژوئیه ۱۸۱۱ استقلال ونزوئلا را اعلام نمود. اما وی توسط سلطنت طلبان که مخالف استقلال ونزوئلا بودند دستگیر گردید. سرانجام بر اثر تلاش های بولیوار و جنگ های متعدد وی، مقاومت سربازان اسپانیایی در فوریه ۱۸۱۹ در هم شکسته شد و بولیوار به ریاست جمهوری ونزوئلا رسید. این امر مقدمه ای

بود بر تشکیل کلمبیای بزرگ. (ر.ک: ۱۵ سپتامبر)

مناسبت ۰۳: درگذشت "ژوزف نی پس" مخترع دوربین عکاسی (۱۸۳۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: روز استقلال "الجزایر" از استعمار فرانسه (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

الجزایر کشوری است در شمال قاره افریقا با وسعت ۲/۳۸۱/۷۴۱ کیلومتر مربع که بخش اعظم آن را صحرای افریقا تشکیل داده است. جمعیت الجزایر ۳۱/۵ میلیون نفر بوده که حدود ۸۰٪ آنها ملیت عرب داشته و سیاه پوست اند و بقیه از نژاد بربر هستند. پایتخت الجزایر شهر الجزیره نام دارد و قُسَنْطنیه، وَهْران و سطیف از شهرهای مهم آنند. واحد پول این کشور افریقایی دینار الجزایر و دین رسمی آن، اسلام بوده و مردم آن به زبان عربی صحبت می کنند. پیش بینی می شود که جمعیت الجزایر تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۴۶/۵ میلیون نفر خواهد بود. در سال های دهه ۱۹۶۰م، بسیاری از کشورهای مستعمره و نیمه مستعمره و تحت قیمومیت در قاره های آسیا، افریقا و اقیانوسیه و امریکای لاتین استقلال یافتند و به عضویت سازمان ملل متحد پذیرفته شدند. در این میان، استقلال کشور افریقایی الجزایر نیز به دنبال جنگ های طولانی بین نیروهای فرانسه و استقلال طلبان الجزایر که مدت هشت سال از ۱۹۵۴ تا ۱۹۶۲م به طول انجامید، تحقق یافت. در این میان ژنرال های فرانسوی در الجزایر پیش از بازگشت شارل دوگل به قدرت در سال ۱۹۵۸م، سر به شورش برداشتند و با هر گونه راه حلی که متضمن جدایی الجزایر باشد، مخالفت کردند. شورش ژنرال ها و بحران سیاسی در فرانسه، موجبات بازگشت دوگل به قدرت را فراهم ساخت، ولی دوگل که سیاست مدار واقع بینی بود، پس از تغییر قانون اساسی فرانسه و اختیاراتی که در مقام ریاست جمهوری به دست آورد، درصدد مذاکره و مصالحه با استقلال

طلبـان الجزایر برآمـد و سـرانجام بـا مراجعه به آراء عمومی در الجزایر، دربـاره اسـتقلال این کشور یـا وابسـتگی آن به فرانسـه موافقت کرد. ژنرال هـا بار دیگر در برابر دوگل سـر به شورش برداشـتند، ولی این بار سـرکوب شدنـد و با رای قریب به اتفاق مردم الجزایر بـه اسـتقلال، دولـت فرانسه در روز سـوم ژوئیه سـال ۱۹۶۲م اسـتقلال این کشور را به رسـمیت شـناخت. مقامات الجزایر نیز استقلال کشورشان را دو روز بعد، در روز پنجم ژوئیه آن سال اعلام کردند و آن را جشن گرفتند.

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال جمهوری "کیپ وِرْد" "دماغه سبز" از استعمار پرتغال (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری کیپ ورد با بیش از ۴ هزار کیلومتر مربع وسعت در غرب افریقا و در نزدیکی سواحل سِنِگال و موریتانی واقع شـده اسـت. جمعیت کیپ ورد ۴۲۸ هزار نفر بـوده که نزدیـک به ۹۹٪ آنها پیرو آیین مسـیحیت و عمـدتاً کاتولیك انـد. زبان رسـمی مردم کیپ ورد پرتغـالی و خـط آنهـا لاـتین است. اکثریت سـکنه این کشور افریقایی از نژاد دو رگه سـیاه و سـفید می باشند و دیگر گروه های نژادی سیاه و سفید در اقلیتند. پیش بینی می شود که جمعیت کیپ ورد تا سال ۲۰۲۵، در حدود شش صـد و هفتـاد هزار نفر خواهـد بود. پـایتخت کیپ وردْ پرایـا نـام دارد و شـهرهای مهم آن مینـدلو و سائو فیلیپه می باشـند. این جمهوری شامـل پـانزده جزیره می باشـد که از قرن پـانزدهم به تصـرف پرتغـالی هـا، درآمدنـد. امـا مواجه شـدن این منـاطق با خشـکسالی به از میـان رفتن کشـاورزی انجامیـد. در نتیجه، بـا مهـاجرت ساکنـان، این جزایر تقریبـاً خـالی از سـکنه شـد و این وضعیت تا نیمه دوم قرن بیستم ادامه یافت. اوج

گیری جنبش های استقلال طلبانه در نقاط مختلف جهان مردم معدودِ این مناطق را تحت تاثیر قرار داد. در این راستا، از سال ۱۹۶۱م مبارزات مسلحانه مردم کیپ ورد علیه استعمار پرتغال آغاز شد و بر اثر گسترش دامنه اعتراضات در سال ۱۹۷۴م دولت دست نشانده پرتغال در کیپ ورد سرنگون گردید. سرانجام در ۵ ژوئیه ۱۹۷۵ م استقلال این کشور اعلام شد و بیش از ۵ قرن استعمار پرتغال خاتمه یافت. کشور کیپ ورد با نظام جمهوری چند حزبی و یک مجلس قانون گزاری اداره می گردد. ۵ ژوئیه روز ملی و استقلال این کشور قلمداد می شود.

مناسبت ۰۶: سرنگونی دولت "ذوالفقار علی بوتو" نخست وزیر پاکستان طی یک کودتای خونین (۱۹۷۷م)

شرح مناسبت:

در پنجم ژوئیه ۱۹۷۷م ژنرال محمدضیاءالحق رئیس ستاد ارتش پاکستان، با استفاده از شرایط بحرانی کشور با یک کودتای خونین، دولت ذوالفقار علی بوتو را سرنگون کرد و قدرت را در دست گرفت. ضیاءالحق سپس سمت های نخست وزیری و ریاست جمهوری را بر عهده گرفت و علاوه بر اعدام بوتو در ۴ آوریل ۱۹۷۹م و سرکوب جمعی از مخالفان خود، مجالس پاکستان را تعطیل و فعالیت احزاب و مطبوعات را ممنوع کرد. ژنرال ضیاءالحق بر اثر فشارهای داخلی در سال ۱۹۸۵م انتخابات را برگزار کرد و حکومت نظامی را لغو نمود. سرانجام وی در سال ۱۹۸۸ بار دیگر مجالس ملی و ایالتی را منحل کرد و پس از برکناری نخست وزیر وقت، وعده برگزاری انتخابات دیگری را داد. علی رغم این که ضیاءالحق هنگام کودتا وعده داده بود که ظرف سه ماه با انجام انتخابات آزاد، حکومت را به دولت منتخب پارلمان تفویض خواهد کرد، ولی بیش از یازده سال با کمال قدرت و

خشونت بر پاکستان حکومت کرد تا این که در هفدهم اوت ۱۹۸۸ به همراه تنی چند از سران ارتش پاکستان در انفجار یک هواپیمای نظامی کشته شد.

مناسبت ۰۷: ربوده شدن سه دیپلمات و خبرنگار ایرانی در بیروت توسط فالانژهای لبنان (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

در پنجم ژوئیه ۱۹۸۲م برابر با ۱۴ تیر ۱۳۶۱ش سه دیپلمات و خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران در بیروت، در چهل کیلومتری شمال این شهر در حالی که عازم محل کار خود در سفارت ایران بودند، توسط نیروهای حزب فالانْژ لبنان ربوده شدند. در آن زمان ارتش رژیم صهیونیستی به لبنان حمله کرده بود و حزب فالانژ، همکاری نزدیکی با این رژیم اشغال گر داشت. اگرچه ابتدا گفته می شد که سیدمحسن موسوی کاردار جمهوری اسلامی ایران در بیروت و همراهانش کشته شدند اما شواهد و مدارک موجود، حاکی از آن است که آن ها در اسارت رژیم صهیونیستی هستند. با وجود اقدامات متعدد جمهوری اسلامی، برای آزادی سازی دیپلمات ها و خبرنگار ایران از چنگال رژیم صهیونیستی، این رژیم هنوز تن به این کار نداده است.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: تولد "دانته الیگیری" ادیب و شاعر بلندآوازه ایتالیا (۱۲۶۵م)

شرح مناسبت:

دانته آلیگیری، ادیب شهیر و نامدار ایتالیایی در ۶ ژوئیه ۱۲۶۵م در شهر فلورانس ایتالیا به دنیا آمد و تحصیلات خود را در دانشگاه زادگاه خود به پایان رساند. وی سپس وارد ارتش شد و پس از مدتی با فعالیت در مشاغل سیاسی به مدارج بالایی دست یافت اما با توطئه چینی دشمنانش، از کارها برکنار شد. او به رشته های مختلف دانش و ادب علاقه مند بود و همه دانش های زمان خودش را آموخت و سرآمد اقران گردید. در این میان، دانته در جنبه های گوناگون زندگی جسمی و روحی نیز به استادی دست یافت. دانته در جوانی دل درگرو بئاتریس نهاد و به خاطر این عشق که از تاریخی ترین عشق های دنیاست، قطعه زیبای زندگی نو را سرود. هم چنین عشق به

بئاتریس بود که مایه اصلی شاه کار بـدیع کمـدی الهی دانته گردید. این کتاب که در سه قسـمت دوزخ، برزخ و بهشت و هر کدام در ۳۳ بنـد سـروده شـده است، به عنوان بزرگ ترین اثر دانته، در جهانْ بیماننـد است و از حیث ژرفی اندیشه و نیروی تخیل و لطافت و ظرافت و تدابیر سیاسی و شرح احساسات مذهبی بی همتاست. دانته در این اثر، از سفر یک روح حکایت می کنـد که دو مظهر فلسـفه و دین، آن را هـدایت می کنند. اشـعار فلسـفی این کتاب، ترکیبی است از جریان اندیشه ای خاص با بیـانی بسـیار درخشـان در وجود فردی مؤمن و شـاعر. دانته در مرکز دنیـایی خیـال انگیز قرار گرفته که با تناسب و خوشاهنگی خـاص، عـالم شـاعرانه و عالم الهی و دنیای محسوس و مافوق محسوس را به هم پیونـد می زنـد. در سـفر روحانی که شاعر در جسـتجوی خیر مطلق انجام می دهد، عشق بشری که نیز سهمی دارد، عشقی که دانته، بنای همه آثار خود را بر آن نهاده است. بشـری زیبایی را دوست دارد، زیرا خدا، کمالِ همه زیبایی ها و غایت و محبوبِ مخلوقات است. ریشه ادراک روحی و مذهبی دانته، در دانش و ایمـان جـای دارد. دانته به نقطه ای می رسـد که عـالم طبیعت و عـالم رحمت الهی، یـک دیگر را تلاقی می کننـد و به این طریق، دانته داور زنـدگان و مردگـان می گردد. دوزخ در کتاب دانته، قلمرو ظلمت است. گردابی دردناک که آدمی با رها کردن فضیلت و تقوا در آن غوطه ور می شود. برزخ نیز کوه دشواری است که

انسان پس از صعود به قله آن، به آسمان ها دست می یابد و در اینجاست که ارواح از دردهای خود رها می گردند، بهشت نیز در کتاب دانته، عبارت است از زندگی ابدی که در جریان زمان جای دارد و زندگی مافوق طبیعی و عالم رحمت الهی است. حضور دانته در همه جای این اثر منظوم احساس می شود. دانته زائر دنیای خیال انگیزی است که آن را چون دنیای واقعی و قابل درک و احساس می سازد، زیرا خود از این دنیا دیدن کرده و آن را خوب می شناسد. کمدی الهی، تصویر مردی است که در عین حال، تصویر جهان است. در کتاب "سلطنت"، وی رفتار انسانی را از زاویه تقدیر ماورای طبیعی می نگرد اما از طبیعت آدمی نیز غافل نمی شود. از نظر دانته، انسان، فردی است در دولت و عضوی از هیأت اجتماعی که باید در صورت ضرورتْ جان خود را نیز فدای مصلحت اجتماع نماید، اگرچه تصریح می نماید خیر نهایی خداست و انسان اخلاقی به طور مستقیم تابع خداست. دانته هنرمندی است که عالم بشریت نظیر او را کم دیده است. معماری است که در بنای باشکوه شعر، همه حساب های دقیق را برای پی ریزی در نظر داشته و هرگز ادراک تناسب و هماهنگی در ساختمان این بنا از چشم او دور نمانده است. همین امر، هنرمندی معجزه آسا و نبوغ وی را آشکار می سازد. صاحب نظران معتقدند در هیچ زمانی و به قلم هیچ کسی جز دانته، ممکن نبود چنین کتابی نوشته شود و همه بر این نظر اتفاق دارند که اگر شش تن

از بزرگ ترین نویسندگان تمام اعصار و قرون را بشمارند، یکی از آن ها دانته خواهد بود. او خصوصیات شعر ایتالیایی را تثبیت کرد و با تخیل بلند و قوی خود، قدرت فراوانی در توصیف جزئیات از خود نشان داد. اشعار او به موسیقی شباهت دارد و او را یکی از بزرگ ترین شاعران عهد باستان و عصر جدید نموده است. دانته به اتفاق عده ای از شعرای عصر خویش، مکتب ادبی تازه ای بنیاد نهاد که سبک تازه ملایم نام داشت. شعار این مکتب آن بود که شعر ایتالیایی از حالت ابهام و پیچیدگی بیرون آید و ساده و روان باشد. سال های پایانی زندگی دانته به فعالیت های سیاسی و نیز تبعید و آوارگی گذشت تا این که پس از بیست سال دربدری، سرانجام در ۱۴ سپتامبر ۱۳۲۱م در ۵۶ سالگی درگذشت. زندگی نوین، کمدیا، منازعه آب و خاک و نامه های منظوم از دیگر آثار اوست.

مناسبت ۰۲: مرگ "توماس مور" فیلسوف و متفکر معروف انگلیسی (۱۵۳۵م) (ر.ک: ۷ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "هانری موپاسان" نویسنده و داستان سرای معروف فرانسوی (۱۸۹۳م)

شرح مناسبت:

هانری رونه آلبرت گی دو موپاسان، نویسنده برجسته فرانسوی، در پنجم اوت ۱۸۵۰م در ایالت نورماندی فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات ابتدایی و متوسطه در زادگاهش، به خدمات دولت پرداخت و در همین زمان اولین مجموعه شعریش را با نام "خداوند متعال" منتشر کرد. موپاسان در سال های بعد با انتشار داستان های کوتاه، خود را در ردیف استادان ادب فرانسه قرار داد. در این زمان، مردم او را یک نثر نویس قابل ستایش و یک داستان سرای عالی قدر می شناختند. از این هنگام بود که موپاسان تمام زندگی خود را وقف ادبیات کرد و به پدیدآوری آثار جدید همت گماشت. او با خلق آثار نو، استادی خود را برای چندمین بار نشان می داد و شهرت می یافت. موپاسان اعتقاد راسخی به لفظ دقیق داشت و بیانش نه تنها دقیق، بلکه موجز، طبیعی، متین و اغلب کنایه دار است. ذکر نکات ضروری در مورد اشخاص، موقعیت ها و بسط و تکامل داستان و درآمیختگی منطق با منتهای سادگی، از ویژگی های برجسته آثار اوست. افکار و سبک موپاسان در داستان های کوتاه و جدید فرانسه کاملاً موثر بوده است. داستان های وی همانند آثار بیشتر واقع گرایان و طبیعت گرایان، از بدبینی و تلخی سرشار است. او نویسنده ای بدبین است که دارای نثری شیوا و زیباست و از کنایات مخصوص خود استفاده می کند. موپاسان در حدود ۳۰۰ داستان کوتاه نوشته است که بعضی از آن ها، از نظر سبک و واقع بینی روان شناختی بی نظیرند. او فرضیات روان شناسی

و هنری و اغراض اجتماعی و اخلاقی و تخیل انقلابی و افکار آشفته نداشت. نفوذ دنیای خارج در او بی اثر بود و هرگز چیزی را که ندیده بود وصف نمی کرد. به علت همین محدودیت ها بود که هنر او در چهارچوب محدودی پرورش و گسترش یافت. با این حال و در همین محدوده نیز، هرگز نویسنده ای بر او پیشی نگرفته است. موپاسان در سال ۱۸۸۶م دچار بیماری روانی و حسی شدید شد که به تدریج او را تا مرز خودکشی نیز به پیش برد. هم چنین، بیماری های عصبی و کار توان فرسا و افراط در خوردن داروهای مختلف او را از پای درمی آورد. در این زمان، نفرت شدید او از بشر و خیالات و اوهامی که به سرش زده بود شدّت یافت و موپاسان را دچار فلج عمومی گرداند. دنیای موپاسان، دنیایی تاریک بود. وی به زندگی بشری و رنج، با بدبینی می نگریست و پیوسته در وسوسه مرگ به سر می برد. اما بدبینی او پیوسته با طنز آمیخته بود. قدرت مشاهده و ژرف بینی و نبوغ نویسندگی و سبک ساده و مستقیم و خاص موپاسان، نفوذ عظیم وی را در خارج از کشور فرانسه، حتی بیش از کشورش استوار کرد و او را کامل ترین و پایدارترین نماینده سبک واقع گرایی ساخت. هانری موپاسان سرانجام پس از طی دوره رنج و بیماری، در ششم ژوئیه ۱۸۹۳م در ۴۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "آندره گرومیکو" سیاست مدار معروف شوروی (۱۹۰۹م) (ر.ک: ۳ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "ویلیام فاکْنِر" ادیب و نویسنده معروف امریکایی (۱۹۶۳م) (ر.ک: ۲۵ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "مالاوی" از استعمار انگلستان (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۸۵۹م گروه های مذهبی اسکاتلندی پای به سرزمین مالاوی که آن زمان، نیاسالند نام داشت، نهادند و از آن پس حکومت انگلیس در این ناحیه مستقر شد. مالاوی در سال ۱۸۹۱م به تحت الحمایگی انگلستان در آمد و جزو مستعمرات بریتانیا در شرق افریقا گردید. در سال ۱۹۵۳م، دولت بریتانیا به منظور ایجاد اتحاد و یک پارچگی میان سرزمین های تحت نفوذ خود و تاراج سهل تر منابع مستعمراتش در جنوب و مرکز افریقا، فدراسیون رودزیا و نیاسالند را تشکیل داد. تشکیل این فدراسیون با مخالفت سیاهان مواجه شد تا این که در سال ۱۹۶۲، در پی تظاهرات و شورش های گسترده، نهضتی جدی برای انحلال این فدراسیون به وجود آمد. این فدراسیون در سال ۱۹۶۳ از هم پاشید و در پی آن در ۶ ژوئیه ۱۹۶۴، کشور نیاسالند به طور کامل از انگلستان مستقل شد و مالاوی نام گرفت. مالاوی با بیش از ۱۱۸ هزار کیلومتر مربع مساحت در جنوب شرقی افریقا قرار دارد و با کشورهای تانزانیا، زامبیا و موزامبیک همسایه است. از جمعیت نزدیک به ۱۱ میلیونی مالاوی بیش از ۵۰٪ مسیحی و عمدتاً پروتستان مذهب هستند. پایتخت مالاوی لیلونگوه و واحد پول آن کواچای مالاوی است. اکثریت سکنه مالاوی به دو زبان رسمی انگلیسی و چی چوا صحبت کرده و از نژاد سیاه هستند. از شهرهای مهم مالاوی، بلانتایر، مزوزو و زومبا قابل ذکرند. نظام سیاسی حاکم بر مالاوی جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال جمهوری "کومور" از استعمار فرانسه (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری فدرال اسلامی کومور با ۱/۸۶۲ کیلومتر مربع مساحت در جنوب شرقی افریقا و در سواحل شرقی

موزامبیک و شمال غربی ماداگاسکار واقع شده است. جمعیت آن نزدیک به ۷۰۰ هزار نفر و دین بیشتر مردم آن، اسلام است. موزونی پایتخت و واحد پول آن فرانک کومور می باشد. مردم کومور به ۳ زبان رسمی فرانسوی، عربی و کوموری صحبت می کنند و ملیت بیش از ۹۰٪ آنها از قبایل بانتو، عرب و ماداگاسکار بوده و نژاد سیاه دارند. پیش بینی شده است جمعیت کومور تا سال ۲۰۲۵ بیش از یک میلیون نفر خواهد بود. کومور از قرن شانزدهم میلادی، مدتی در اشغال پرتغال بود و از سال ۱۸۴۲، قسمت هایی از آن به تصرف فرانسویان درآمد و به تدریج تمام آن سرزمین، مستعمره فرانسه شد. سرانجام در پی مبارزات مردم، فرانسه، وادار به پذیرش همه پرسی گردید و در نتیجه ساکنان جزایر کومور به استثنای جزیره "مایوت" به استقلال رأی دادند. در نهایتْ در ۶ ژوئیه ۱۹۷۵م کومور به عنوان یک کشور مستقل قدم به عرصه بین المللی نهاد به عضویت سازمان ملل متحد نیز پذیرفته شد. حکومت این کشور، جمهوری فدرال با یک مجلس قانون گزاری است. روز استقلال کومور، روز ملی این کشور نیز به حساب می آید.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: ساخت ساعت معروف "بیگ بن" در انگلستان (۱۸۵۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "ژان نیکلا رِمْبو" شاعر و ادیب فرانسوی (۱۸۹۱م)

شرح مناسبت:

ژان نیکلا آرتور رِمْبو، شاعر معروف فرانسوی، در ششم ژوئن ۱۸۵۴م در ناحیه ای در شمال شرقی فرانسه به دنیا آمد. وی در محیطی غم انگیز تربیت یافت و این دوره، تاثیر نامطلوبی بر او نهاد. رمبو پس از فراگیری زبان لاتینی، در ۱۴ سالگی نامه ای منظوم به زبان لاتین سرود که مورد قدردانی واقع شد. او هم چنین در ۱۷ سالگی نامه ای نوشت که ژرف نگری شگرف رمبو را نشان می داد و شخصیتی فوق عصر خود یافت نه تنها در قلمرو زیبایی بلکه در قلمرو اندیشه. رمبو سال هایی از عمر خود را به مسافرت و ماجراجویی سپری کرد و آثاری از خود به جای گذاشت. از جمله این آثار، کتاب اشراق، شامل یک سلسله مینیاتوری های رنگین از رؤیاها و بینشی حیرت انگیز از دنیای پرهرج و مرج خاص خود او که نبوغ جوانیش را به تصویر کشیده است. کتاب دیگر، فصلی در جهنم، افکار رمبو را نشان می دهد و او را شاعری معرفی می کند که هرگز نتوانسته است با زندگی سازگار شود و از عصیان دست بردارد، و دیگری دیوان او که در آن از عشق و لطف خبری نیست بلکه شعرهایش همه سرشار از خشم و خشونت است و بر مبنای بی نظمی در همه حواس آدمی گذارده شده است، اما از رنگارنگی و تازگی الفاظ و قدرت ادراک برخوردار است. رمبو به خوشاهنگی و تناسب کلمه اهمیت می دهد. کلمه در شعر رمبو درخشندگی و جلای خاصی دارد و حتی برای صداها، رنگْ قائل می شود. ماجراهای معنوی

و فکری رمبو، بر شـعر قرن بیسـتم اثری عمیق برجـای گـذاشت و شـاعران جوان از نفوذ فراوان او برخوردار شدنـد. رمبو که از پیشوایان مکتب سـمبولیسم و نمادگرایی است، راهی به سوی سـبک سورئالیسم با واقعیت برتر گشود و تحول بزرگی در شـعر پدید آورد. ژان رمبو سرانجام در هفتم ژوئیه ۱۸۹۱م در ۳۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "سرگئی آیْزِنْشْتایْنْ" کارگردان معروف سینمای جهان (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

سرگئی میخایلوویـچ آیْزِنشْـتایْنْ، کارگردان و تئوریسـین بزرگ روس، در ۷ ژوئیه ۱۸۹۸م در روسـیه به دنیا آمـد. وی پس از اتمام تحصـیلاتش در رشته مهندسی به خدمت ارتش روی آورد و پس از آن به کارهای هنری پرداخت. آیزنشتاین در ابتدا با عناوین نقاش آگهی های تئاتر، دکوراتور و کارگردان تئاتر مشـغول به کار شد و در ۲۵ سالگی وارد جهان سینما گردید. وی به زودی با اسـتعداد شـگرف خویش به خلق آثار جاویدان سـینما پرداخت و در جهان سینما، بلندآوازه شد. آیزنشتاین در سال ۱۹۳۰م راهی هالیوود در امریکا گردید ولی در آنجا هیچ کدام از پروژه هایش را عملی نیافت. از این رو به مکزیک رفت و با سـاخت فیلم زنـده بـاد مکزیـک، علاـوه بر رونـق سـینمای این کشور، تعـدادی از هنرپیشـگان و فیلم سـازان جوان مکزیکی را پرورش داد. او در سـال هـای بعـد فیلم هـایی از قبیـل اعتصـاب، خـط عمومی، اکتبر و کشتی جنگی پوتِمْکین را سـاخت و در کارگردانی این فیلم ها و سایر فیلم های ارزش مند، شـیوه های نو و ابتکاری به کار برد. آیزنشتاین با ساخت دو فیلم الکساندر نوکْسی و ایوان مخوف، شور میهن پرستی و اعتقاد شدید خود را به مرام کمونیستی نشان داد. او در برخی از

فیلم های خود، بازی های دسته جمعی را بر بازی های انحصاریِ هنرپیشه اصلی ترجیح داده و اهمیت هنر تدوین برای ایجاد رابطه دراماتیک و نمایشی میان تصویرهای پراکنده را به اثبات رسانده است. فیلم های آیزنشتاین، علاوه بر اینکه تحولی در تاریخ سینما ایجاد کرده اند و هر یک شاه کاری در هنر سینما به شمار می روند، از لحاظ وسعت محتوا و شکل و فرم، در حد کمالند. بدین دلیل، آیزنشتاین، استاد فورمالیسم یا شکل گیری در هنر فیلم محسوب می شود که بر اساس آن، در هنر و ادبیات، بر زیبایی ظاهر یا شکل بیرونی آثار، بیشتر از معنی، محتوا و ماده، توجه و تاکید می شود. وی چند کتاب نیز درباره علم نظری سینما نوشته است. سرگئی آیْزِنْشْتایْن سرانجام در یازدهم اکتبر ۱۹۴۸م در پنجاه سالگی در مسکو درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "ادوارد براون" ادیب و خاورشناس معروف انگلیسی (۱۹۲۶م)

شرح مناسبت:

ادوارد گِرَنْویل براوْنْ، خاورشناس معروف انگلیسی در هفتم فوریه ۱۸۶۲م در نیوکاسل انگلستان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته پزشکی در دانشگاه کمبریج به پایان رسانید اما علاقه فراوانش به ادبیات مشرق زمین باعث شد تا در هنگامه حضور در جنگ عثمانی و روسیه به عنوان پزشک، به فراگیری زبان عربی و فارسی و ترکی بپردازد. براون در ۲۵ سالگی به ایران عزیمت نمود و نتیجه این سفر او به ایران، در کتاب یک سال در میان ایرانیان تشریح گردید. براون زبان فارسی را وسیله ای برای انتقال تفکر و تمدن ایرانیان می دانست. از این رو کتاب های متعددی اعم از تالیف و تصحیح در مورد تاریخ و ادبیات این مرز و بوم از خود به یادگار

گذاشت. در زمان حضور براون در ایران، یکی از موضوعات مورد توجه روز، مسئله فرقه های نوظهور در میان جامعه اسلامی بود. او ضمن آشنایی با بزرگان فرقه های بابی و بهایی، کتبی نیز در این زمینه نگاشت. براون علاوه بر تدریس، به تالیف و تصنیف درباره موضوعات ادبی و تاریخی ایرانی و اسلامی و نشر کتب از روی نسخه های دست نویس می پرداخت و در این راه تلاش فراوانی از خود نشان داد. در میان آثار او، چند مجموعه کتاب، نشان دهنده میزان علاقه و تسلط وی به زبان های فارسی و عربی است که کتاب تاریخ ادبیات ایران در ۴ جلد به عنوان اولین و کامل ترین تاریخ ادبیات فارسی، تاریخ پزشکی عرب شامل چهار خطابه درباره جایگاه علم طب در میان اعراب قبل از اسلام تا چند قرن پس از آن و نیز کتاب انقلاب ایران درباره واقعه نهضت مشروطه از آن جمله اند. برخی بر این باورند که ادوارد براون، مامور سیاسی دولت انگلستان بوده و با گرفتن پول از خارجی ها، قصد طرح و بزرگ نمایی بابی ها و بهایی ها را داشته و در راه ایجاد تفرقه میان ایرانیان تلاش می کرد. از سوی دیگر، گروهی نیز وی را مردی آزادی خواه می دانستند که به ادبیات و عرفان ایران و ایرانیان علاقه داشت و با سیاست های ضد مصالح ایران مخالفت می کرد. ادوارد براون سالیان طولانی به تدریس زبان فارسی و عربی در دانشگاه کمبریج مشغول بود تا این که در هفتم ژوئیه ۱۹۲۶م در ۵۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت خانم "گابریلا میسْتْرال" شاعر بزرگ امریکای لاتین (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

گابْریلا میسْتْرالْ نام مستعاری است که یکی

از برجسته ترین شاعران زن شیلی در زیر پوشش آن، سخنان موزون و دلپسند خود را به جهان ادب عرضه کرده و شهرت فراوانی به دست آورده است. خانم لوسیا گودوی آلکاواگا معروف به گابریلا میسترال، شاعر و ادیب معروف امریکای لاتین در هفتم آوریل ۱۸۸۹م در دهکده دور افتاده ای در شیلی و در خانواده ای فرو دست، پای به صحنه وجود گذاشت. چون در ده آنها مدرسه ای نبود، وی بدون آموزشی رسمی و مرتب، آموزش های پایه را فرا گرفت و با کوشش فراوان توانست در پایان تحصیلات خود، به مقام آموزگاری کودکان ده برسد. میسترال در این کار چنان شایستگی از خود نشان داد که از طرف آموزش و پرورش شیلی به عنوان رایزن آموزشی برگزیده شد و از این زمان بود که در پاسخ به تلاش های جان کاهی که برای بهبود فرهنگ مردم ده خود انجام داده بود، به نمایندگی مردم شیلی در جامعه ملل و پس ازآن در سازمان ملل متحد برگزیده شد. با این حال، آوازه شاعری گابریلا میسترال، از شرکت در یک مسابقه ادبی در سال ۱۹۱۳م و دریافت جایزه نخست آن آغاز گردید و تا آنجا پیش رفت که وی را در شمار دو سه شخصیت برجسته ادبی امریکای لاتین شناختند. شعر میسترال، استوار و پرقدرت و زیباست. اما برخلاف بیشتر زنان سخن سرای امریکای جنوبی، در هیچ یک از سروده هایش، نشانه ای از شورهای سوزان جسمانی نیست، از این روست که وی را یکی از سنگینْ سخن ترین شاعران زن قرن بیستم به شمار آورده اند. او در بسیاری از اشعارش به ستایش

احساسـات و عواطف مـادری می پردازد و جایگاه مادر را با شـیوایی خاصـی تجلیل می کنـد. گابریلا میسترال به دلیل ویژگی های شـعری خود، نه تنها در امریکای لاتین از شـهرتی بی مانند برخوردار است، بلکه در سال ۱۹۴۵م به خاطر داستان معروف "دعا به خاطر آنها که خودکشـی کردنـد"، موفق به اخـذ جایزه ادبی نوبل گردیـد. میسترال در آثار نخستین خود، از تورات و اشعار برخی از ادبا مایه گرفته بود، اما از آن پس، سبک خاص خود را بازیافت و هیجان های گوناگونی که روحش را آشفته می ساخت، در شعر بیان می کرد؛ هیجان ناشی از عشق مادری و عشق به زادگاه، اندوه ناشی از مرگ و شفقت و احساسی که از دیـدن مردم فقیر به او دست می داد. این احسـاس های شخصـی در آثار میسترال، غالبا جای خود را به صـلح طلبی، عـدالت خواهی، موضوع هـای عـالی بشـری، موضوعـات تـاریخی و موضوعـات مربوط به آینـده امریکای لاتین می داد. خانم گابریلا میسـترال سـرانجام در هفتم ژوئیه ۱۹۵۷م در ۶۸ سـالگی در نیویورک درگـذشت و در شـهر سانتیاگو پایتخت شـیلی به خاک سپرده شـد. کمتر نویسـنده ای در زمان حیات، شـهرت و افتخاری نظیر گابریلا میسترال به دست آورده است. مرگ او نیز تاثیر عظیمی در سراسر کشورهای اسپانیایی زبان که اشعار ساده و خوش آهنگ او را می ستودند، برجای گذاشت.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "جزایر سلیمان" (۱۹۷۸م)

شرح مناسبت:

جزایر سـلیمان در سال ۱۵۶۷م کشف شـد. در سال ۱۸۸۵م شـرکت گینه جدید آلمان، مدعی مالکیت بر جزایر سـلیمان شده و آن جا را تصرف کرد. در اواخر قرن نوزدهم، انگلستان قسمت اعظم جزایر سلیمان را تحت سلطه

خود درآورد. در طی جنگ جهانی دوم، در سال های ۱۹۴۲ - ۴۳ جزایر سلیمان شاهد درگیری های شدیدی میان نیروهای امریکایی و ژاپنی بود تا این که به دست ژاپنی ها تصرف شدند. در سال های پس از جنگ، جنبش های استقلال طلبانه ای در این جزایر به وجود آمد و مبارزاتی صورت گرفت. در سال ۱۹۶۰م یک مجمع قانون گزاری در جزایر سلیمان تشکیل شد و در نهایت، در سال ۱۹۷۶م به دنبال لغو تحت الحمایگی انگلستان، به خودمختاری رسید. سرانجام با برپایی کنفرانس برای استقلال جزایر سلیمان در لندن، این جزایر در هفتم ژوئیه ۱۹۷۸ به استقلال دست یافت و به عضویت سازمان ملل متحد درآمد. جزایر سلیمان با حدود ۲۹ هزار کیلومتر مربع وسعت در قاره اقیانوسیه، در اقیانوس آرام و دریای سلیمان و در جنوب غربی جزیره نائورو و شرق پاپوا گینه نو واقع شده است. جمیعت آن در حدود ۴۵۰ هزار نفر بوده که اکثریت آنها مسیحی و عمدتاً پروتستان هستند. پایتخت جزایر سلیمان هونیارا نام دارد و واحد پول آن دلار می باشد. پیش بینی می شود جمعیت جزایر سلیمان تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۸۲۰ هزار نفر خواهد شد. زبان رسمی مردم این جزایر، انگلیسی و خط رایج، لاتین است. بیش از ۹۴٪ مردم جزایر سلیمان ملیت ملانزیایی و بقیه عمدتاً اروپایی و چینی اند. گیزو، آئوکی و بوآلا نیز از شهرهای مهم جزایر سلیمان هستند. نظام سیاسی حاکم بر جزایر سلیمان فرمانداری کل، تحت حکومت پادشاهی انگلستان است.

مناسبت ۰۷: به آتش کشیده شدن سفارت امریکا در قطر توسط یک فلسطینی (۱۹۸۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: امضاء معاهده تاریخی "تیلسیت" میان امپراتوران روسیه و فرانسه (۱۸۰۷م)

شرح مناسبت:

در جریان کشورگشایی های ناپلئون بُناپارت، امپراتور فرانسه و حمله به کشور روسیه، شکست سختی در ناحیه فریدلَند به روس ها وارد آمد. از این رو تزار روسیه از ناپلئون تقاضای متارکه جنگ نمود و با امضای معاهده دوستی در شهر تیلسیت بین دو طرف در ۸ ژوئیه ۱۸۰۷م، روابط دوستانه بین فرانسه و روسیه ایجاد شد. بر اساس این پیمان، که به پیمان اتحاد دو امپراتور معروف شد، روسیه و فرانسه متعهد شدند در صورت حمله کشور ثالث به خاک آنها، یک دیگر را یاری کنند. هم چنین ناپلئون برای جلب رضایت و دلجویی از تزار روسیه، ایالات مولداوی و والاشی در شرق روسیه را به روس واگذار کرد و متعهد شد که اگر سلطان عثمانی با این امر مخالفت نماید با آن مقابله خواهد نمود. در این میان دولت ایران که بر اساس قرارداد دوستی با فرانسه، خود را برای مقابله با دشمنانی که برای نابودی ناپلئون تحریک شده بود آماده می کرد، ناگهان در سخت ترین زمان، تنها شد. ناپلئون در این عهدنامه نامی از ایران به عنوان متحد خود در منطقه نبرد و دولت فتحعلی شاه را در برابر روسیه رها کرد. پس از امضای این عهدنامه، ارتش روسیه از جبهه اروپا رهایی یافت و تمام توانش را متوجه ایران و عثمانی گردانید. اما دوره دوستی و اتحاد دو کشور تنها تا سال ۱۸۱۰م ادامه یافت. در این سال، دولت روسیه به این نکته پی بُرد که هم پیمانی با ناپلئون و هواداری از وی، تجارت خارجی روسیه را مختل خواهد کرد. به همین

دلیـل این کشور، بنـدرهای خود را بر روی کشتی هـای بی طرف گشود و برای ورود کالاهـای فرانسوی به روسـیه نیز مالیـات های سـنگین وضع کرد. سـرانجام دوران اتحاد این دو امپراتوری با هجوم نافرجام ناپلئون به روسـیه در ۲۴ ژوئن ۱۸۱۲، خاتمه یافت.

مناسبت ۰۲: تولد "جان راکْفِلر" سرمایه دار معروف امریکایی (۱۸۳۹م)

شرح مناسبت:

جان داویدسُن معروف به راکْفِلِر، ثروت مند افسانه ای امریکا و مؤسـس شـرکت نفتی اسـتاندارد اویل، در هشـتم ژوئیه ۱۸۳۹م در نیویورک به دنیـا آمـد. وی سال های اولیه زنـدگی را با فقر و تهی دستی گذرانـد اما از جوانی به تجارت روی آورد و در ۳۱ سالگی با مشارکت عده ای، سـهام یک پالایشـگاه را خرید. بدین ترتیب با سرمایه یک میلیون دلار شرکت نفتی استاندارد اویل را تأسیس نمودو طی چهار سال با به کار بسـتن فنون اقتصادی مقام اول پالایش نفتی امریکا را به دست آورد. راکفلر در چهـل سـالگی به مـدد سـرمایه ای که از رقـابت با سایر بازرگانان کسب کرده بود، طی چنـدین سال به خریـد پالایشـگاه های کوچک محلّی مبادرت ورزیـد و همه آنها را در مجتمع تولیـدی واحدی متمرکز ساخت. وی در سایه مناقصه های قابل توجه، شبکه هـای خطوط آهن نیویورک و انحصـار تصـفیه نفت منطقه ای دیگر را به دست آورد. راکفلر به تدریـج در مناطق دیگر امریکا پالایشـگاه هایی را تأسـیس کرد و به این ترتیب شـبکه فروش عظیمی را به راه انداخت. سپس کمپانی های حمل و نقل نفت از راه لوله های نفتی را نیز یکی پس ازدیگری به انحصار خود درآورد و بـدین ترتیب توانست انحصار پالایش و حمل و نقل را در سراسر امریکا به دست

آورد. در دهـه ۱۸۸۰م، کمپـانی اسـتاندارد اویل که به وسـیله راکفلر تأسـیس شـده بود، به عنوان اولین تراست (اتحادیه) عظیم نفتی جهان شـناخته شـد. انـدکی پس از سال ۱۹۰۰م،راکفلر اغلب رقبـای خود را از میـدان بیرون رانـد و خود یکّه تـاز شـبکه تولیـد، پالایـش و توزیع نفت گردیـد. راکفلر در دوران حیـات خود برای انحراف اذهـان عمومی، حـدود پانصـد میلیون دلاـر صرف کارهای خیریه کرد و چندین کلیسا، درمانگاه و بیمارسـتان و نیز دانشگاه شیکاگو را تأسیس و احداث نمود. تشکیلات راکفلر تنهـا به سـبب دارابودن قـدرت مـالی توانست در بحران مالی دهه ۱۹۳۰ امریکا برقرار بمانـد و کمترین ضـرر را بدهـد. راکفلر به عنوان ثروت منـدترین مرد امریکـا در آغاز قرن بیسـتم، به دلیل نفوذ و قـدرت مالی خود، بر سـیاست امریکا نیز تاثیر بسـیار گـذارد. در سـال هـای آخر عمر راکفلر، مسـئولیت امور بر عهـده پسـرش قرار گرفت و جان داویـدسُن راکْفِلِر که آرزو داشت یک صد سال عمر کند، سرانجام در ۱۶ نوامبر ۱۹۳۷م در نود و هشت سالگی درگذشت. او هنگام مرگ در رأس یک دودمـان متحوّل و سـرمایه دار قرار داشـت و تمـامی سـرمایه داران مشـهوری که بـا نـام راکْفِلِر پس از وی در عرصه اقتصـاد و سیاستِ امریکا ظاهر شدند، عموماً از نزدیکان او می باشند.

مناسبت ۰۳: مرگ "پل بُروکا" دانشمند فرانسوی و بانی علم جمجمه شناسی (۱۸۸۰م)

شرح مناسبت:

پل بُروکا، دانشمند فرانسوی، در ۲۸ ژوئن ۱۸۲۴م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی وارد دانشگاه شد و در رشـته پزشـکی فارغ التحصـیل گردیـد و آن گاه به جراحی اشـتغال ورزیـد. بروکا هم زمان به امور تحقیقاتی و مطالعاتی پرداخت تا این که برای اولین بار، برای

درمـان یکٔ دُمَل مغزی، با اسـتفاده از مته و ارّه جراحی، کاسه سـر انسان را سوراخ کرد. بروکا در سال ۱۸۶۱م، تحقیقات خود را بر روی جمجمه مردگـان انجـام داد و به کشـفیات مهمی در این بـاره پی برد. بروکا به این نتیجه دست یافت که مرکز تکلمْ در نیمکره چپ مغز است و هر ضایعه ای که بر این قسـمت از مُخ وارد آیـد، موجب ناتوانی در حرف زدن خواهـد شد. بدین ترتیب برای اولین بـار، ارتبـاط میـان یکی از اسـتعدادهای جسـمی، بـا نقطه کنـترل آن در مغز به طـور واضـح و مسلّم آشکار گردید. بروکا در کنار این تحقیقات، به مسائل مربوط به مردم شناسـی نیز می پرداخت و با ابتکار فن جمجمه شناسی، ارتباطی بین طب و جـامعه شناسـی به وجود آورد. اطلاعـات و تحقیقـات بروکـا در زمینه جمجمه، در عصـر خود، بیش از هر دانشـمند دیگری بود و لاجرم می توان به خوبی از این اطلاعات برای مردم شناسـی علمی اسـتفاده کرد. او هم چنین به اسباب های تازه ای برای انـدازه گیری هـای مربوط به جمجمه سـنجی دست یـافت. بروکـا در زمـان حیـات خویش، از نظریات چارلز داروین، طبیعی دان انگلیسـی درباره نظریه تکاملْ، دفاع و حمایت کرد و با ارائه آثار و اندیشه های خود، موجب توسـعه نظریه تحول و تکامل شد. پل بروکا سرانجام در هشتم ژوئیه ۱۸۸۰م در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "جیووانی پاپینی" فیلسوف و نویسنده ایتالیایی (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

جیـووانی پـاپینی، فیلسـوف و نویسـنده معروف ایتالیـایی در نهم ژانویه ۱۸۸۱م در فلـورانس ایتالیـا به دنیـا آمـد. جیووانی دوره کودکی و نوجوانی خود را باتیره روزی گذراند اما شیفتگی او در کسب معلومات موجب شد

که بسیار زود به کتابخانه عمومی روی آورد و بر دانش خود بیفزاید و به تدریج استعداد خود را در ادبیات آشکار سازد. پاپینی در جوانی داستان مردی زوال یافته را انتشار داد که زندگی نامه او بود و در آن، بی اعتقادی به مذهب و آشفتگی های روحیش رامنعکس کرده بود. این اثر که شاه کار دوره اول نویسندگی پاپینی به شمار آمد، استعدادش را در داستان نویسی آشکار ساخت. اما پس از جنگ جهانی اول، در روح او تحول و انقلابی عظیم پدیدار شد و احساس کرد که بعد از طغیان ها و ابراز عقاید تند ضد کلیسایی، تمایلی عمیق به ایمان در وجودش راه یافته است. به بیان دیگر، وی در گام های نخست زندگی فکری خود، مبلّغ تندرو و پرشور انکار خدا بود اما در ادوار بعدی حیات خود، نبودِ خدا را به عنوان یک خلأ احساس نمود که باید پُر شود. او در حقیقت، از بی دینی به مذهب کاتولیک روی آورد. پاپینی در فلسفه از پیروان فلسفه اصالت عمل بود که یک عقیده را در صورتی حقیقی و مبتنی بر حقیقت می دانست که عمل بر آن واقع شود و به عبارت دیگر، نتایج رضایت بخش و محسوسی داشته باشد. وی معتقد بود که در تکامل و ترقی انسان، هدف و مقصدی وجود دارد، و نیز باور داشت که در وجود آدمی، یک قریحه و استعداد اخلاقی و علمی برای استقرار همکاری و برادری بر اساس دموکراسی قرار دارد. بدین ترتیب، پاپینی، معنای زندگی را تعرض و تعدی فردی نمی دانست، بلکه از نظر او، همکاری و معاونت اجتماعی،

زنـدگی را معنا می بخشـد. وی می گفت، راه گـذر حیات تنها به چند نفر تعلق ندارد، بلکه از آن همه انسان هاست. هم چنین چراغی که راه ما را هنگام عبور از این رهگذر، روشن می سازد، عشق همگانی و جهانی است نه ستیزه و نزاع. پاپینی نظرات و افکار خود را در آثاری هم چون سپیـده دم فلسـفه، مرد تمام، سـعادت موجودی تیره روز، زنـدگی مسـیح(ع) و خاطرات خدا، بیـان کرده است. پاپینی در آخرین سال های زنـدگی، به بیماری شدیـدی دچار شـد و با وضع غم انگیزی که داشت، احساس های خود را به وسـیله خواهرزاده اش ثبت می کرد. آثار پاپینی که به اغلب زبان ها ترجمه شـده است در نیمه اول قرن بیسـتم، شهرتی جهـانی به دست آورد و او را در ردیف بزرگ ترین نویسـندگان ایتالیـا قرار داد. جیووانی پـاپینی سـرانجام در ۸ ژوئیه ۱۹۵۶م در ۷۵ سالگی درگذشت.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: وقوع توفان سهمناک در خلیج بنگال و نابودی ۳۰۰ هزار نفر از مردم منطقه (۱۷۳۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: استقلال کامل آرژانتین از استعمار اسپانیا (۱۸۱۶م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری آرژانتین با ۲/۷۸۰/۰۹۲ کیلومتر مربع مساحت در جنوبی ترین قسمت قاره امریکای جنوبی و در غرب اقیانوس اطلس و در همسایگی شـیلی، بولیوی، پاراگوئه، برزیل و اروگوئه واقع شـده است. جمعیت این کشور در حدود ۳۷ میلیون نفر بوده که از نژاد اروپایی و کاتولیک مـذهب می باشـند. پایتخت این کشور شـهر بوینس آیْرِس بوده و دارای واحد پول پزو می باشـد. زبان رسـمی سـکنه آرژانتینْ اسـپانیایی و خط رایج در آنجا لاتین است. پیش بینی می شود که جمعیت آرژانتین تا سال ۲۰۲۵م به بیش از ۴۷ میلیون نفر خواهد رسـید. سـرزمین آرژانتین از اوایل قرن شانزدهم میلادی مستعمره اسپانیا بود. در اوایل قرن نوزدهم، قدرت اسـپانیا به سبب جنگ های پی در پی با انگلیس رو به ضعف نهاد و انگلیسی ها به طمع تصرف آرژانتین، بوینس آیرس، پایتخت این کشور را اشـغال کردند. اما مردم آرژانتین با مقاومتی سرسـختانه، ارتش اسـتعمارگر انگلستان را از کشور خود بیرون راندند. حمله فرانسه به اسپانیا در سال ۱۸۰۸م به آتش اشتیاق مردم برای استقلال دامن زد و آنان شورایی را برای ریاست بر کشور از سوی خود برگزیدند و فرمان روای اسپانیایی را مجبور به خروج از آرژانتین کردند. در نتیجه، شورای ملی در ۲۵ ماه مه ۱۸۱۰م رسماً قدرت را در دست گرفت و آن روز را به عنوان روز ملی اعلام کرد. ولی سربازان اسپانیایی به مقابله با آزادی خواهان آمدند که به شـکست آنان و پیروزی اسـتقلال طلبان انجامید. بالاخره پس از وقوع رویدادهای متعدد، استقلال رسمی آرژانتین در نهم ژوئیه ۱۸۱۶ اعلام

شد. نظام سیاسی حاکم بر این کشور جمهوری فدرال با دو مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۳: تولد "ژولیوس اُپِرْت" خاورشناس برجسته آلمانی (۱۸۲۵م) (ر.ک: ۲۱ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "نیکولاس تِسلا" فیزیک دان معروف اهل یوگسلاوی (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

نیکولاس تِسلا فیزیک دان یوگسلاوی در ۹ ژوئیه سال ۱۸۵۶م در یوگسلاوی متولد شد. وی در دوران تحصیل به فیزیک علاقه بسیاری داشت و به سبب هوش بالا، به او لقب نابغه داده بودند. تِسلا پس از پایان تحصیلات در رشته برق و الکترونیک، به تحقیق در این زمینه پرداخت. از این رو، تحقیقات و اختراعات تِسلا عمدتاً درباره جریان الکتریسیته بود و او در این رشته، دست آوردهای زیادی داشت. وی با اختراع وسیله تبدیل برق دوفاز و سه فاز و کشف برق آلترناتیو یا جریان متناوب الکتریسیته، پایه گذار صنایع و علوم بسیاری شد که با الکترونیک سر و کار داشتند. وی در سال ۱۸۸۴م به امریکا رفت و مدتی با ادیسون همکاری نمود. تِسلا پس از چندی با ادیسون اختلاف نظر پیدا کرد و این اختلاف تا آن جا ادامه یافت که از گرفتن جایزه نوبل که به او و ادیسون به طور مشترک در سال ۱۹۱۲م تعلق گرفته بود، خودداری نمود. با این حال، به دلیل اکتشافات گسترده او در الکترونیک، و از واحدهای اندازه گیری مغناطیسی به نام او "تِسلا" نام گذاری شده است. نیکولاس تِسلا سرانجام در ۱۰ مه ۱۹۴۳م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "جِیمز تِفْتس" جامعه شناس و فیلسوف امریکایی(۱۸۶۲م)

شرح مناسبت:

جِیمز هایدِنْ تِفتْس، جامعه شناس امریکایی در ۹ ژوئیه ۱۸۶۲م در ایالت ماساچوست امریکا به دنیا آمد. وی پس از تکمیل تحصیلات خود، به عنوان استاد فلسفه در دانشگاه شیکاگو به تدریس پرداخت و ریاست کمیته اجتماعی شهر شیکاگو را برعهده گرفت. کار در این کمیته به وی این بینش را داد که وظیفه و عمل علم الاجتماع یا جامعه شناسی را به

صورت فلسفه عملی بنگرد و به این مسئله علاقه مند شود. از این رو، تفتْس در کتاب اخلاق خود که به اتفاق یکی از همکاران خود به رشته تحریر درآورد، این اندیشه را مطرح کرد که مفاهیم اخلاقی ما تحت تاثیر علایق و معتقدات دینی به وجود آمده است و این مفاهیم به نوبه خود در راه حل های سیاسی و مشکلات اجتماعی و اقتصادی ما اثر گذاشته است. تفتْس اعلام داشت که بهترین نظام اخلاقی، تنها تحت یک حکومت دموکراسی می تواند به وجود آید. او در کتاب دیگرش به نام اخلاق اجتماعی امریکا، خاطر نشان ساخت که حکومت دموکراسی نباید ایستا و ساکن باشد بلکه باید متحرک و پویا به مسیر خود ادامه دهد. او بر این عقیده بود که ما باید در یک اجتماع آزاد از روی خطاها و هدف هایمان، هر روز به سوی مقصد بهتری پیش رویم. جِیمز هایدن تفتْس سرانجام در ششم اوت ۱۹۴۲م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تولد "ملک حسن دوم" پادشاه سابق مراکش (۱۹۲۹م) (ر.ک: ۲۳ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: آغاز دوباره جنگ میان اعراب و اسرائیل پس از تشکیل رژیم صهیونیستی (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در ۹ ژوئیه ۱۹۴۸م، پس از یک ماه آتش بس، بار دیگر جنگ میان اعراب و رژیم صهیونیستی آغاز شد. این جنگ در پی تأسیس رژیم صهیونیستی در چهاردهم ماه مه ۱۹۴۸م آغاز شد و به درخواست شورای امنیت سازمان ملل، در ماه ژوئن آتش بس برقرار گردید. صهیونیست ها در مدت نزدیک به یک ماه آتش بس، سلاح های فراوانی از حامیان غربی خود به ویژه امریکا دریافت کردند و با آغاز مجدد جنگ در این روز، میزان موفقیت خود را افزایش دادند. گروه های مسلح صهیونیستی، درخواست آتش بس مجدد شورای امنیت را نیز هنگامی پذیرفتند که به اهداف خود رسیده بودند. در نهایت، قرارداد متارکه جنگ در ژانویه سال ۱۹۴۹م در حالی امضاء شد که در این زمان، ۷۸ درصد از خاک فلسطین به اشغال صهیونیست ها درآمده و ۷۵۰ هزار فلسطینی آواره شده بودند.

مناسبت ۰۸: مرگ "ارنست همینْگْوِیْ" داستان سرا و نویسنده معروف امریکایی (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

اِرنست میلر هِمینگوِی نویسنده شهیر امریکایی در ۲۱ ژوئیه ۱۸۹۸م در ایالت شیکاگو امریکا متولد شد. وی از کودکی و دوران دبستان احساس کرد که برای ادبیات مستعد است از این رو از همان زمان، شروع به نوشتن مقالات ادبی و داستان در روزنامه ای که خودِ شاگردان، آن را اداره می کردند، نمود. او پس از پایان تحصیلات خود، در جنگ جهانی اوّل شرکت جست و سپس خبرنگار جنگی گردید. همینگوی پس از پایان جنگ و کسب مدال جنگی، نگارش آثار ادبی خود را ادامه داد و با نوشتن رمان هایی چون: خورشید همچنان می دمد و وداع با اسلحه، به عالی ترین درجات شهرت رسید. وی با نوشتن کتاب معروف زنگ ها برای

که به صـدا در می آینـد به اوج افتخـار رسـید. او در این کتـاب ثـابت نمـود که ارزش آزادی مـوقعی معلوم می شود که مردم فقدان آن را احساس کنند. در همان زمان، همینگوی به دلیل فروش تیراژ بالای کتاب های خود و ساخت فیلم از کتاب هایش صاحب ثروت فراوانی گردیـد و موفق به دریافت جایزه اُسـکار نیز شد. اکثر داسـتان های همینگوی با مرگ سـر و کار دارد و قهرمانان آن، با مجاهدات زیاد، بدون اسـتثنا با مرگ گریبانگیر خواهند شد. وی در بیشتر داستان های خود نتیجه می گیرد که انسـان نبایـد در کردار و رفتـار خود حتی یک حرکت برخلاف قانون انجام دهـد چرا که قانون، نقضْ ناکردنی است. از سوی دیگر وی در برخی آثـارش، ذوق مـاجراجویی و لــذت مغلـوب کردن را عرضـه می کنــد کـه هر دو سـبک وی مـورد تقلید نویسـندگان قرار گرفت. وی اعتقـاد داشت که برای نویسـنده نیز سـبکی وجود دارد که صورت قانون پیـدا می کنـد و او نباید حرکتی بی فایـده انجام دهد تا آسیب ببیند. همینگوی سـبک شخصـی و خاصـی را دنبال می کرد اما نمی توان گفت که این سبک در همه کتاب های او به کار رفته است. وی در سـبک خود، میان تضاد لـذت بردن از زندگی و رنج بردنکه از آن جدا نیست، به تعادل شخصی دست می یابد. این موضوع رانیز نباید نادیده گرفت که همینگوی دوره افسردگی و ملالی را احساس کرده که زنـدگی امریکایی پس از بحران اقتصادی امریکا در سال ۱۹۲۹م به آن دچار شد و او را به شـرکت فعالانه در جنک کشانده و

سخنگوی گروهی ساخته، که، به نسل فدا شده معروف گشته است. درباره سبک خاص همینگوی گفتگوی بسیار شده است. سبکی که او را از پیشینیان و معاصران ممتاز می سازد، به سبب سادگی اعجاب آور و مستقیم و کوبنده، کلمه های محاوره ای، جمله های کوتاه و بدون وابسته، نشانه گذاری های فراوان، مکالمه های بدون تصنع و بدون رعایت صنایع لفظی، شرح حوادث هم چنان که واقع شده و کوچک ترین نکته ای از واقعیت از چشم دور نمانده است. وی در زمان حیات خود به شهرت و افتخار افسانه ای دست یافت و با دریافت جایزه نوبل ادبی در سال ۱۹۵۴م به خاطر نگارش کتاب پیرمرد و دریا، از نفوذی گسترده در میان نویسندگان برخوردار گشت. همینگوی علاقه مفرطی به شکار داشت و اغلب اوقات به این کار مشغول بود تا این که در نهم ژوئیه ۱۹۶۱ در حالی که مشغول تمیز کردن تفنگ شکاری اش بود، گلوله ای شلیک شد و به زندگی اش خاتمه داد. بدین ترتیب ماجرای مرگ پدرش پس از ۲۳ سال تجدید گردید. اکثر آثار همینگوی به فارسی ترجمه شده است.

مناسبت ۰۹: درگذشت "کیم ایل سونگ" سیاست مدار برجسته کره ای و رهبر کره شمالی (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

کیم ایل سونگ رهبر کره شمالی در ۱۵ آوریل ۱۹۱۲ به دنیا آمد. وی در کودکی هنگامی که کره در اشغال ژاپن بود به چین مهاجرت کرد و در جنگ چینی ها علیه ژاپن شرکت نمود. این مبارزه بیست سال به طول انجامید و کیم ایل سونگ در این زمان، کره ای های تبعیدی منچوری چین را، علیه ژاپنی ها سازمان داد. کیم ایل سونگ برای اولین بار زمانی شهرت یافت که در سال ۱۹۳۶م به

فرماندهی یک گروه چریکی، به ژاپنی ها حمله کرد و دویست تن از آنان را کشت و شهری را برای چند ساعت به تصرف خود درآورد. خبر این پیروزی به سرعت در سراسر کره پیچید و ژاپنی ها برای مرده و زنده او جایزه تعیین کردند. او که در دهه ۱۹۳۰ چندین بار به مسکو رفته و تعلیمات نظامی و سیاسی دیده بود، هم زمان با پایان جنگ جهانی دوم و با حمایت مسکو در اوت ۱۹۴۵ به سرزمین خود بازگشت. او سپس با چریک های کمونیست محلی تماس گرفت و در جریان کنگره ای در سال ۱۹۴۸م به ریاست نخستین دولت حکومت خلق کره انتخاب شد. او که همواره مدعی الحاق خاک کره جنوبی به بخش شمالی بوده است، برای اتحاد دو کره، در سال ۱۹۵۰م به جنوب لشکر کشید و جنگ خونین سه ساله ای به راه انداخت. وی در این جنگ از حمایت بلوک شرق برخوردار بود و امریکا و متحدینش نیز از کره جنوبی حمایت می کردند. کیم ایل سونگ همواره به وحدت دو کره معتقد بود و خروج نیروهای امریکا از منطقه را دنبال می کرد. مشکل بزرگ کیم ایل سونگ در طول حکومت وی این بود که همواره مجبور بود با دو کشور غول کمونیستی چین و شوروی که اختلافات سیاسی و ایدئولوژیکی با یک دیگر دارند، و هر دو هم مرز کره هستند، هم زیستی مسالمت آمیز داشته باشد؛ به گونه ای که بتواند از کمک های بی کران هر دو قطب برخوردار شود. با این حال، کیم ایل سونگ، نسبت به هر دو قدرت همسایه اش همواره

رویه بی طرفی و ناوابستگی را در پیش می گرفت. وی هم چنین در جریان تجاوز رژیم بعث عراق به جمهوری اسلامی ایران، این تجاوز را محکوم کرد و با دعوت از سران جمهوری اسلامی ایران، حمایت خود را از ایران اسلامی اعلام نمود. کیم ایل سونگ سرانجام پس از ۴۶ سال حکومت، در نهم ژوئیه ۱۹۹۴م در ۸۲ سالگی درگذشت و فرزندش کیم جونگ ایل به عنوان رهبر کره شمالی برگزیده شد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: کشف جزیره "ایسلند" در شمال غربی اروپا (۸۷۴م) (ر.ک: ۱۷ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: کشف سرزمین "آلاسکا" در شمال غربی قاره امریکا (۱۷۴۱م)

شرح مناسبت:

سرزمین آلاسکا با مساحت ۱/۵۱۸/۸۰۰ کیلومتر مربع در شمال غربی قاره امریکای شمالی و در همسایگی کانادا واقع شده است. این سرزمین در سال ۱۷۴۱م توسط وایتْسْ برینگ کاشف دانمارکی که در خدمت روسیه بود، کشف و ضمیمه روسیه شد. آلاسکا پس از آن بیش از دو قرن در اختیار روسیه بود، سرانجام ایالات متحده امریکا آن را به مبلغ ۷ میلیون دلار از روسیه خرید و از آن پس به عنوان ایالت چهل و نهم این کشور شناخته شد.

مناسبت ۰۳: تولد "مارْسِل پروسْتْ" نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۷۱م) (ر.ک: ۱۸ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تأسیس حکومت ویشی به ریاست مارشال "هانری پُتَن" در فرانسه (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، مارشال هانری فیلیپ پُتَن نخست وزیر وقت و افسر برجسته فرانسه، در پی شکست این کشور از آلمان نازی، قرارداد آتش بس با آلمان امضا کرد. براساس این پیمان که در روز ۲۲ ژوئن ۱۹۴۰م امضاء شد، شمال فرانسه از جمله پاریسْ در اشغال ارتش آلمان نازی باقی ماند و پایتخت فرانسه و دولت دست نشانده مارشال پُتَن به شهر ویشی در مرکز این کشور منتقل گردید. اگرچه مارشال پُتَن از قهرمانان جنگ جهانی اول بود، اما امضای این پیمان که به منزله ایجاد دولت دست نشانده هیتلر در فرانسه بود، باعث طرد وی از جانب مردم فرانسه گشت. اندکی بعد کمیته ملی فرانسه آزاد به رهبری ژنرال شارْلْ دوگل در لندن تشکیل شد که تا پایان جنگ، علیه آلمان، فعالیت می کرد. مارشال پُتَن پس از جنگ جهانی دوم به اتهام خیانت به کشور محکوم به اعدام شد اما با یک درجه تخفیف، حکم او به زندان ابد تخفیف یافت، تا این که در سال

۱۹۵۱ پس از تحمل ۶ سال زندان درگذشت. (ر.ک: ۲۲ ژوئن)

مناسبت ۰۵: ورود ایتالیا به جنگ جهانی دوم به عنوان متحد آلمان نازی (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

پس از آغاز جنگ جهانی دوم، موسولینی، نخست وزیر دیکتاتور ایتالیا، حمایت خود را از آلمان اعلام کرد و نُه ماه پس از آن در دهم ژوئن ۱۹۴۰م به فرانسه و انگلستان اعلان جنگ داد. یک ماه پس از اعلان جنگ، در دهم ژوئیه ۱۹۴۰م، موسولینی آشکارا ارتش ایتالیا را وارد صحنه های جنگ کرد و با ایجاد اتحاد محور به همراه آلمان، به گسترده تر شدن ابعاد جنگ ویران گر جهانی، کمک نمود. موسولینی در جبهه فرانسه موفقیتی به دست

نیاورد و در حمله به یونان هم با شکست مواجه شد تا این که نیروهای آلمان وارد معرکه شده و یونان را به تصرف خود درآورند. موسولینی سپس متوجه شمال افریقا شد و نیروهای ایتالیا پس از موفقیت های اولیه در سومالی در شرق افریقا و لیبی، با حملات متقابل انگلیس مجبور به عقب نشینی شدند. هرچند پس از این شکست، سپاه آلمان به کمک ایتالیا آمد و متفقین را به عقب راند ولی این پیروزی ها دیری نپایید و از سال ۱۹۴۳م، عقب نشینی این نیروها در تمام جبهه ها آغاز شد. با برکناری موسولینی از نخست وزیری ایتالیا توسط پادشاه این کشور، ایتالیا از صف متحدین خارج شد و به جرگه متفقین پیوست.

مناسبت ۰۶: حمله گسترده نیروهای متفقین به جنوب ایتالیا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

در حالی که روند صعودی پیروزی های متحدین از سال ۱۹۴۳، تبدیل به سیر نزولی شده بود، ضربات متفقین روز به روز افزایش می یافت. در جبهه شمال افریقا، نیروهای آلمانی و ایتالیایی پس از تحمل تلفات سنگین در نیمه اول ماه مه ۱۹۴۳ از طریق بنادر تونس شروع به عقب نشینی کردند و در جریان تخلیه این نیروها نیز، تعدادی از کشتی ها و تجهیزات جنگی خود را از دست دادند. نیروهای متفقین پس از پاک کردن شمال افریقا از نیروهای هیتلر و موسولینی، سه سال پس از ورود ایتالیا به جنگ جهانی دوم، به کمک صدها ناو جنگی در روز دهم ژوئیه ۱۹۴۳م در جزیره سیسیل در جنوب این کشور پیاده شدند و پس از یک ماه نبرد، سراسر این جزیره را به تصرف خود درآوردند. این حمله باعث شد تا در روز بیست و پنجم ژوئیه

۱۹۴۳م، پادشاه ایتالیا، موسولینی را از کار برکنار کند و پس از این وقایع، دولت ایتالیا در روز هفتم سپتامبر همان سال، فرمان تسلیم و ترک مخاصمه را به نیروهای خود صادر کرد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "باهاما" در امریکای مرکزی از استعمار انگلستان (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

باهاما با ۱۳/۹۳۹ کیلومتر مربع وسعت در امریکای مرکزی، در شمال کوبا و در جنوب شرقی ایالت فلوریدای امریکا واقع شده است. از جمعیت بیش از ۳۰۰ هزار نفری آن، اکثریت مسیحی بوده و عمدتاً پروتستان هستند. نژاد مردم باهاما سیاه و زبان رسمی آنها انگلیسی است. پایتخت این کشور "ناسائو" و واحد پول آن دلار می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت باهاما تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۴۱۵ هزار نفر گردد. فریپورت، های راک و کوپرتاون از شهرهای مهم آن هستند. این کشور از سال ۱۴۹۲م ضمیمه اسپانیا گردید و در قرون ۱۷ و ۱۸ بین اسپانیا و انگلستان بر سر باهاما جنگ هایی درگرفت و از آن پس به مدت ۱۹۰ سال تحت الحمایه انگلستان بود تا این که در ۱۰ ژوئیه سال ۱۹۷۳ به استقلال دست یافت. نظام سیاسی حاکم بر باهاما فرمانداری کل تحت حمایت حکومت تشریفاتی پادشاهی انگلستان است.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: فتح شهر بیت المقدس توسط مسلمانان در جریان جنگ های صلیبی (۱۲۴۴م)

شرح مناسبت:

جنگ های صلیبی که از اواخر قرن یازدهم میلادی از جانب اروپاییان بر مسلمانان تحمیل شد دارای چندین مرحله بود و اشغال سرزمین های شرق و به ویژه تسلط بر منطقه بیت المقدس و آزادی عمل مسیحیان در آن منطقه را دنبال می کرد. ششمین مرحله از جنگ های صلیبی را نمی توان از دیدگاه نظامی، جنگ نامید چرا که پس از هجوم امپراتور آلمان برای تصرف بیت المقدس، حاکم مصر و فلسطین دریافت که توانایی مقاومت در برابر وی را ندارد. از سوی دیگر، امپراتور آلمان برای استردادِ بدون خون ریزی بیت المقدس حرکت کرده بود. در نهایت، در پی مذاکرات صلح نمایندگان دو طرف قرار

شـد شـهرهای بیت المقـدس و بیت اللحم و مناطق دیگر به قلمرو صـلیبیان بپیوندند ولی مسجدالاقصـی و قبّه الصَّخْره در اختیار مسـلمانان باقی بماند. در این زمان، فروپاشی خوارزمشاهیان در ایران و هرج و مرج های داخل سرزمین های اسلامی و نیز عدم وجود دولت قـدرت منـد اسـلامی بـاعث شـد تـا فرصت طلبان صـلیبی به تسـخیر کامل بیت المقـدس فکر کننـد. در این میان، درگیری های پراکنده مسـلمانان و مسـیحیان در شـهرهای مختلف فلسطین، بیشتر با پیروزی مسلمانان همراه بود. هم چنین بروز ضعف مسیحیان و ظهور توانمندی مسلمانان باعث شد تا حاکم مصر با سپاهی گران به جانب بیت المقدس حرکت نموده و در یازده ژوئیه ۱۲۴۴م به فتح آنجا دست یابد و بیت المقدس را برای همیشه از چنگ متجاوزان صلیبی به درآورد.

مناسبت ۰۲: مرگ "سباستین کابوت" کاشف و دریانورد معروف ایتالیایی (۱۵۵۷م)

شرح مناسبت:

سبـاستین کـابوت، دریـانورد ایتالیایی در ۲۶ نوامـبر ۱۴۷۶م در ونیز بـه دنیـا آمــد. وی از ابتــدا بـه همراه پـدرش کـه او نیز از دریـانوردان بزرگ به شـمار می رفت، مسـافرت هـا و سـیاحت هـای دریایی خویش را آغاز کرد و با فنون و رموز دریانوردی آشـنا گردید. در جریان همین سفرها، جزیره کاپ بِرْتَنْ را در شمال کانادا کشف کرد و از آن پس در خدمت دربار انگلستان قرار گرفت. کـابوت در سال های بعـد به خـدمت دربار اسپانیا درآمـد و در این سال ها، خلیـج لاپْلازْتا در امریکای جنوبی را کشف کرد. وی در سـال ۱۵۴۴م نقشه عظیم و رنگی دنیـا را کشـید و گـام مهمی در شـناسایی زمین برداشت. کـابوت پس از چندی با تأسیس یک شرکت بازرگانی، گروه های اکتشافی برای یافتن راهی در شمال شرقی

برای رفتن به شرق را بسیج کرد و خدمات زیادی به جغرافیای اقتصادی زمان خود نمود. سباستین کابوت سرانجام در ۱۱ ژوئیه ۱۵۵۷م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "جان کوئینْزی آدامْزْ" ششمین رئیس جمهور امریکا (۱۷۶۷م)

شرح مناسبت:

جان کوئینزی آدامْزْ، ششمین رئیس جمهور امریکا، فرزند جان آدامز دومین رئیس جمهور این کشور، در یازدهم ژوئیه ۱۷۶۷م در ایالت ماساچوست امریکا به دنیا آمد. وی به دلیل موقعیت پدر، به زودی وارد فعالیت های سیاسی شد و مدارج ترقی را طی کرد تا اینکه در انتخابات ریاست جمهوری پائیز سال ۱۸۲۴م، شرکت جست. در این انتخابات هیچ یک از کاندیداها نتوانستند اکثریت آراء را برای احراز این مقام به دست آورند، در نتیجه بر اساس قانون اساسی امریکا، مجلس نمایندگان این کشورْ خود رأساً در گزینش رئیس جمهور تصمیم گیری کرد و جان کوئینزی آدامز، وزیر امور خارجه دولت جانز مونروئه را با اکثریت آرا به ریاست جمهوری امریکا برگزید. وی نخستین رئیس جمهوری امریکاست که بر اثر عدم توافق در مجمع انتخاباتی، از طرف مجلس نمایندگان به این سمت انتخاب گردید. اعتبار وی که منجر به انتخابش از سوی نمایندگان مجلس امریکا شد بیشتر به خاطر نقشی بود که وی در توجیه دکترین مونروئه در میان کشورهای امریکا مرکزی و جنوبی و دولت های اروپایی ایفا کرد. بر اساس این دکترین، ایالات متحده به کشورهای غربی اجازه دخالت در منطقه مرکزی و جنوبی امریکای لاتین را نمی داد و قیمومیت خود را بر این مناطق تحمیل می کرد. اما آدامز به عنوان رئیس جمهور در حل و فصل مشکلات داخلی کشور خود موفق نبود. اقدام وی در افزایش بهای تعرفه های گمرکی بر کالاهای

وارداتی موجی از خشم و نفرت مردم ایالت های جنوبی امریکا را که عموماً مزرعه دار و کشاورز بودند، برانگیخت. این عکس العمل ها تا آنجا پیش رفت که ایالات جنوبی ادامه روند افزایش بهای تعرفه های گمرکی و حمایت دولت از تولیدات صنعتی ایالات شمالی را غیرقابل قبول دانسته و زمزمه های جدایی از حکومت متحده را ساز کردند. عواقب این نارضایتی تنها در برخوردهای اقتصادی خلاصه نمی شد، بلکه تصمیمات آدامز دقیقاً واکنش های سیاسی و حزبی را به همراه داشت. آدامز که خود عضو حزب جمهوری خواهان دموکرات بود، حتی از سوی اکثریت اعضای حزب خود نیز مورد حمله قرار گرفت که مخالف سیاست های او در افزایش حقوق گمرکی بودند. از این رو آدامز بدون توجه به حملات تبلیغاتی، همراه با گروه قابل ملاحظه ای از همفکران خود، از حزب جدا شده و حزب جدیدی با نام حزب جمهوری خواهان ملی به وجود آورد. اقدامات جان آدامز در سیستم اقتصادی کشور با کارشکنی های فراوانی از سوی مسؤولان مخالف وی توأم گردید. هدف این بود که با اثبات عدم موفقیت طرح افزایش بهای تعرفه های گمرکی و تبلیغات توأم با آن مانع پیروزی کوئینزی آدامز در دور جدید انتخابات ریاست جمهوری امریکا گردند و همین نیز شد. جان آدامز که تنها چهار سال درحکومت کرد درانتخابات پائیز سال ۱۸۲۸م از رقیب سرسخت خود، آندرو جکسون با اختلاف فاحشی شکست خورد. جان کوینسی آدامز پس از این شکست از صحنه سیاست امریکا کنار رفت و سرانجام بیست سال بعد در ۲۳ فوریه ۱۸۴۸م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "هنری بِسْمِر" مهندس و مخترع انگلیسی (۱۸۱۳م)

شرح مناسبت:

هنری بِسمِر، صنعت گر

انگلیسی در ۱۱ ژوئیه ۱۸۱۳م در این کشور به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته مهندسی به پایان برد و بعدها برای توسعه تولیدات آهن و فولاد و چُدن، کوره های بلند ذوب فلزات را اختراع نمود. بسمر توانست به وسیله کوره مخصوص که با جریان هوا کار می کرد و آهن ناخالص مذاب را بدون کربن می نمود، فولاد عالی به دست آورد. از این رو، این کوره به اسم او، به نام کوره بسمر معروف است. وی با این اختراع، اساس صنایع انگلستان و جهان را دگرگون ساخت و تحولات شگرفی در این عرصه ایجاد کرد. بسمر در سال ۱۸۵۹، مراکز تهیه فولاد و آهنْ ایجاد نمود و به ساخت اسلحه و ریل راه آهن پرداخت که این کارخانه، هنوز نیز فعال است. هنری بسمر سرانجام در ۲۸ فوریه ۱۸۹۸م در ۸۵ درگذشت. (ر.ک: ۲۴ ژوئن)

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال "مغولستان" از چین (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

کشور مغولستان در ابتدا جزئی از خاک چین بود، که در سال ۱۹۱۱م به دنبال سقوط دولت منچو در چین، اعلام استقلال نمود و نوع حکومت خود را سلطنتی اعلام کرد. ولی چند سال بعد با انعقاد موافقت نامه ای میان چین و روسیه، مغولستان تحت الحمایه چین گردید و روسیه، کنترل امور خارجه این کشور را به عهده گرفت. به دنبال وقوع انقلاب کمونیستی در روسیه، چین درصدد ضمیمه کردن خاک مغولستان به خود برآمد که با مداخله نیروهای شوروی، مواجه شد و چین مجبور به خروج از خاک این کشور گردید. در ادامه، در یازدهم ژوئیه ۱۹۲۱، حکومت پادشاهی در مغولستان بار دیگر اعلام استقلال کرد. در سال ۱۹۲۴ به دنبال مرگ

پادشاه، به تحریک شوروی به حکومت سلطنتی در مغولستان خاتمه داده شد و این کشور با برگزیدن حکومت جمهوری خلق، به عنوان دومین کشور دارای نظام کمونیستی پس از شوروی شناخته شد، هر چند پس از فروپاشی شوروی با اصلاح قانون اساسی، عنوان "خلق" از نظام سیاسی این کشور حذف شد. مغولستان بیش از ۱/۵ میلیون کیلومتر مربع مساحت دارد و در همسایگی دو کشور چین و روسیه واقع است. جمعیت مغولستان نزدیک به ۲/۸ میلیون نفر بوده که اکثریت آنها بودایی و درصد کمی نیز مسلمانند. پایتخت مغولستان اولان باتور و واحد پول آن توگریک می باشد. اکثریت مردم مغولستان ملیت مغولی داشته و از تیره های نژادی مختلف مغول و قزاق و غیره هستند. زبان رسمی سکنه مغولستان مغولی خلْخی و خط آنها سیریلی است. پیش بینی می شود که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۳/۷ میلیون نفر خواهد بود. دارخان، اردنه و اولگی از شهرهای مهم آن هستند. نظام سیاسی مغولستان جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. ۱۱ ژوئیه، سال روز استقلال مغولستان از چین، به عنوان روز ملی این کشور به حساب می آید.

مناسبت ۰۶: روز جهانی جمعیت (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

شواهد تاریخی نشان می دهد که تا قبل از سال ۱۸۰۰م جمعیت جهان به سرعت افزایش می یافت. جمعیت جهان در سال ۱۸۰۴م تنها یک میلیارد نفر بود. پس از ۱۲۳ سال، این جمعیت دو برابر شد و ۶۰ سال بعد یعنی در سال ۱۹۸۷م به پنج میلیارد نفر رسید. اکنون پس از گذشت چند سال، جمعیت کره زمین از مرز شش میلیارد نفر گذشته است و چنانچه متوسط افزایش

جمعیت جهـان را سالانه فقط دو درصـد فرض کنیم، در حـدود یک قرن آینـده یعنی سال ۲۱۰۰م با جمعیت ۴۸ میلیارد نفری روبرو خـواهیم شـد که تصور آن هم، کره زمین را به لرزه در می آورد. از این رو در ژوئن ۱۹۸۹م، مجمع کنترل برنامه توسعه ملـل، روز یـازدهم ژوئیه (مطابق با ۲۱ تیرمـاه) را به عنوان روز جهـانی جمعیت اعلام کرد تـا جمعیت بیش از شـش میلیـاردی جهـان، این روز را گرامی بدارنـد و افکار عمومی جهان را به خطر افزایش جمعیت و تـدابیر و برنامه های توسعه و نیاز به حل مشکلات ناشی از افزایش جمعیت جهان، جلب کنند.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: مرگ "مارتین لوتر" بنیان گذار فرقه پروتستان (۱۵۴۶م) (ر.ک: ۱۳ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "الکساندر همیلتون" سیاست مدار و نظریه پرداز امریکایی (۱۸۰۴م)

شرح مناسبت:

الکساندر همیلتون سیاست مدار و نظریه پرداز سیاسی امریکا در سال ۱۷۵۷ متولد گردید و در ۱۵ سالگی به کلمبیا رفت. وی طرفدار خواسته های میهن پرستان بود و از مبارزان انقلاب امریکا به شمار می رفت. در اندیشه سیاسی همیلتون یک حکومت مقتـدر دارای جایگـاه ویژه ای است در حالی که او به عقل سلیم، اسـتدلال و حسن نیت توده های مردم به هیـچ وجه اعتقاد و اعتماد نـداشت. به نظر وی فقط قـدرت و منافع شخصـی، محرک اعمال افراد است. وی بر این عقیـده بود که اگر حکومت در دست عـده قلیلی باشـد به افراد اکثریتْ ظلم و اسـتبداد روا خواهد داشت. لذا قدرت باید در دست هر دو طرف باشد. همیلتون تاکیـد می نمود که اقلیت و اکثریت بایـد کاملاًـ از یک دیگر متمایز بماننـد. با این حال، وی در جایگاه رهبری ثروت منـدان، سرمـایه داران و فئودال هـا از هیـچ تلاشـی برای اعمـال نفوذ در دولت و به دست گرفتن رهـبری امریکـا، خودداری نمی کرد. همیلتون معتقد بود فدرالیست ها همواره باید بر دولت و سیاست های امریکا مسلط باشند. وی از برقراری نظام سرمایه داری و طبقـاتی اشـرافی به سـبک انگلیس حمـایت می کرد. همیلتون و همفکرانش پس از اسـتقلال امریکـا ده هـا مقـاله بـا نـام هـای گونـاگون منتشـر کردنـد و از نظـام سـرمایه داری و فوایـد حکومت سـلطنتی حمـایت نمودنـد. همیلتون به عنوان یک فیلسوف سیاسـی نظرات خود را از طریق انتشار مقالاتی در روزنامه فدرالیست منتشـر می ساخت. این روزنامه از سوی حزب فدرالیسـت انتشار می یافت که از رهبران آن

به شـمار می رفت. تلاش همیلتون در تشریح قانون اساسی امریکا باعث شد تا تمامی ایالات ۱۳ گانه در آن زمان این قانون را پـذیرا شونـد. به نظر همیلتون هیـچ قانونی به اندازه قانون اساسـی امریکا قابل توجیه و شایسـته دفاع نیست. در رؤیای همیلتون، امریکـای آینـده یـک سـرزمین ثروت منـد و صـنعتی بود که بعـدها جامه عمل پوشـید. همیلتون در سـیاست خارجی معتقـد به گرایش امریکـا به سوی انگلسـتان بود و توانست جـان آدامز دومین رئیس جمهور امریکا را به امضای پیمان اتحاد با انگلسـتان وادار نمایـد. این پیمـان که به نقض قرارداد امریکـا و فرانسه منجر گردیـد، بـاعث بروز اختلاـف میـان دو کشور و در نتیجه به جنگ امریکا و فرانسه انجامید. وقوع این جنگ و پیروزی فرانسه، شکست فدرالیست ها به رهبری همیلتون در جریان انتخابات ریاست جمهوری را در پی داشت. الکساندر همیلتون در ۱۲ ژوئیه ۱۸۰۴ در جریان یک دوئل در ۴۷ سالگی کشته شد.

مناسبت ۰۳: تولد "هنری دیوید ثورو" فیلسوف و طبیعی دان امریکایی (۱۸۱۷م)

شرح مناسبت:

هنری دیویـد ثورو، طبیعی دان و فیلسوف امریکایی، در ۱۲ ژوئیه ۱۸۱۷م در ایالت ماساچوست امریکا به دنیا آمـد. وی در ۱۶ سالگی وارد دانشگاه هاروارد شـد و پس از فراغت از تحصـیل به کار پرداخت. اما در همه جا و همه حال در جسـتجوی خـدا بود. وی می گفت: چون در میان یک میلیون مردم نیویورک، یک انسان هم پیـدا نکرد، از زنـدگی اجتماعی فاصـله گرفت و مدت ۲ سـال در یـک جنگـل، درون کلبه ای کوچـک به زنـدگی پرداخت و توانست ثـابت کنـد که انسان وقتی خوش بخت است که کاملا به قدرت و نیروی خود زندگی کند. وی به عنوان یک

نصیحت نوشت: تا می توانی بر دیگران متکی نباش. در این زمان، مردم به دیدار وی می رفتند و او را شاگرد جدید مسیح(ع) می نامیدند. مردم، او را مردی می یافتند که با اندک مالی که دارد، کاملا خرسند و راضی است. زندگی او سرشار از شگفتی و شادی بود. مناظر و صداهای طبیعت به او شادمانی می داد. ثورو احساس می کرد که جهان، سراسر یک نغمه ابدی است. بخشی از اعتقادات وی را می توان چنین برشمرد: انسان جزئی از طبیعت است اما نه مهم ترین آن؛ دنیای بزرگ برای شادی و سرورِ کوچک ترین موجودات خلقت، هستی یافته است؛ ما در این خاکدان، اقامت کرده و بهشت را از یاد برده ایم؛ با ثروت زائد، تنها چیزهای زائد می توان خرید؛ تقریبا تمامی راه هایی که برای کسب پول پیموده می شود به انحطاط می رود. ثورو معتقد بود: بزرگ ترین لعنتی که دامنگیر ماست، حرص ما برای کسب موفقیت است. زندگی ما در شماره کردن چیزهایی که خیال می کنیم بدان ها نیازمندیم، تلف می شود. ثورو از جمله مردان معدودی است که به تعلیم فلسفه نپرداخت، بلکه مطابق فلسفه زندگی کرد. وی بر این اعتقاد بود که فیلسوف بودن تنها بدان نیست که آدمی، اندیشه های باریک بینانه بپرورد یا حتی مکتبی بنیان نهد، فیلسوف بودن آن است که آدمی، حکمت را چنان دوست بدارد که ساده، آزاده، مستغنی و با اطمینان زندگی کند. ثورو همه این افکار و بیشتر از آن را درمنظومه منثور خویش به نام والدِن بیان کرده است. علاوه بر والدن، ثورو نزدیک به چهل

کتاب دیگر هم نوشت که بیشتر آنها بعد از مرگش انتشار یافتند ازجمله: گردش در مزرعه و جنگل، تابستان، زمستان و آغاز بهار در ماساچوست. چکیده فلسفه ثورو، چنان که از همه آثار او برمی آید این دو کلمه است، قناعت و سادگی. بغرنجی ها و تعصّبات اجتماع را کنار بگذار و خودت باش. عظمت و حقارت خویش را بشناس. تو جزئی از طبیعتی، اما نه مهم ترین جزء. تو مرکز و هسته زمین نیستی، همچنان که زمین مرکز عالم نیست. ثورو عشقی بی کران برای مخلوقات خدا داشت و همه جانداران در نظر او عالی بودند. علاقه و بستگی ثورو با همه موجودات زنده، زاده اعتقاد او به این اصل بود که هر یک از موجودات، هر چند کوچك و ناچیز باشد، جزئی از مظهر ذات لایتناهی و ابدی جهان است. بنابراین اگر انسان را به طور مجزّا مورد نظر قرار دهیم، وجود عالی ترین انسان، حادثه ناچیزی بیش نیست. اما اگر انسان را به عنوان جزئی از کل در نظر آوریم، حتی پست ترین انسان، حلقه ضروری و لازمی در طرح شادی بخش زندگی است. هر یك از ما ساخته آن مغز جهانی است که آن هنگام که ما در خواب هستیم، او مشغول اندیشه و تفکر است. هنری دیوید ثورو تا آخر عمرش از لحاظ مالی فقیر و از لحاظ روحی غنی باقی ماند تا اینکه در ششم مه ۱۸۶۲م در ۴۵ سالگی بر اثر ابتلا به بیماری سل، درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "ویلْبِر رایْت" یکی از مخترعان هواپیمای موتوردار (۱۸۶۸م) (ر.ک: ۱۳ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "پول فور" شاعر و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۸۷۲م) (ر.ک: ۲۲ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ خانم "مارگارت گِرْتْرود بل" ادیب و مستشرق انگلیسی (۱۹۲۶م)

شرح مناسبت:

خانم مارگارت لوئیان گِرْتْرود بل، بانوی شرق شناس و شاعره تاریخ دان انگلیسی در ۱۴ ژوئیه ۱۸۶۸م در نواحی شمالی انگلستان به دنیا آمد. وی از کودکی به تاریخ علاقه داشت و از دوران دبیرستان تصمیم گرفت رشته تاریخ را برگزیند. لذا به یادگیری زبان لاتین پرداخت و در دانشگاه در رشته تاریخ فارغ التحصیل شد. گرترود بل به سیر و سیاحت نیز علاقه مند بود، از این رو به همراه یکی از بستگان خود که وزیر مختار انگلیس در ایران بود به تهران آمد و در طول اقامت پنج ساله خود، زبان فارسی را به خوبی یاد گرفت. او هم چنین به زبان های عربی، فرانسه و آلمانی نیز تسلط یافت و با انجام سفرهایی به کشورهای عربی، هند، برمه، چین، ژاپن و امریکا، با آداب و رسوم و مذاهب آنها آشنا شد. آشنایی خانم گرترود بل با فرهنگ و ادبیات ایرانی باعث شد تا وی به ترجمه منظوم اشعار حافظ بپردازد که از دید برخی کارشناسان شرق شناس، وی روح و جوهر اشعار حافظ را در ترجمه ها رعایت کرده است. گرترود بل هم چنین در سفرنامه خود، ضمن توصیف شهرهای ایران که در میان بیابان ها و کوه های پوشیده از برف قرار دارد، از مهمان نوازی و خوش برخوردی ایرانیان تعریف می کند. عمده آثار گرترود بل مجموعه نامه های ادبی اوست که برخی، آن را در شمار شاه کارهای ادبی انگلستان می دانند. ترجمه منظوم اشعار حافظ و سفرنامه ایران و سوریه نیز از دیگر آثار اوست. خانم مارگارت لوئیان گرترود بل پس

از آن که موزه ای را در بغداد تأسیس کرد و مدیر آثار باستانی عراق گردید، سرانجام در ۱۲ ژوئیه ۱۹۲۶م در ۵۸ سالگی درگذشت و در بغداد به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۷: انفجار هتل "ملک داود" در بیت المقدس توسط صهیونیست ها (۱۹۴۶ م)

شرح مناسبت:

نزدیک به دو سال پیش از اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی، در۱۲ ژوئیه ۱۹۴۶م هتل ملک داود در بیت المقدس توسط گروه تروریستی صهیونیستی ایرگون، منفجر شد. این هتل محل رفت و آمد فراوان شهروندان فلسطینی و اقامت مسافران بود و در اثر انفجارِ بمب هایی که در زیرزمین هتل کار گذاشته شده بود، بیش از دویست تن کشته شدند. وجود ۱۵ یهودی در میان کشته شدگان حاکی از آن است که صهیونیست ها برای رسیدن به اهداف توسعه طلبانه خود و ایجاد رعب و ترس در میان فلسطینی ها، برای جان یهودیان نیز ارزشی قایل نیستند.

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال "سائوتومه و پرنسیپ" از استعمار پرتغال (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

جزایر سائوموتومه و پِرِنسیپ کشور کوچکی است در کرانه جنوب شرقی اقیانوس اطلس، در غرب افریقا با مساحت ۱/۰۰۰ کیلومتر مربع و جمعیت ۱۴۵۰۰۰ نفر. اکثریت جمعیت سائوتومه و پرنسیپ سیاه پوست بوده و پیرو مذهب مسیحیت و عمدتاً کاتولیک هستند. زبان رسمی مردم سائوتومه پرتغالی و خط آنها لاتین است. پایتخت این کشور سائوتومه نام دارد و واحد پول آن دوبرا می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت سائوتومه و پرنسیپ تا سال ۲۰۲۰م در حدود ۲۲۰ هزار نفر خواهد بود. جزایر سائوتومه و پرنسیپ تا قبل از آمدن دریانوردان اروپایی و کشف آن در سال ۱۴۷۰م خالی از سکنه بود. بعدها پرتغالی ها، یهودیان تبعیدی را در آن سکنی داده، که به کشاورزی پرداختند و آن را به یک مرکز مهم تولید و صدور شکر مبدل ساختند. سائوتومه هم چنین یک مرکز مهم تجارت برده بوده که پرتغالی ها از این کار سود فراوانی می بردند. این وضعیت تا نیمه دوم قرن بیستم ادامه

داشت و البته در مقطعی کوتاه هلندی ها در قرن هفدهم، این جزایر را به اشغال خود درآوردند. نخستین قیام علیه سلطه پرتغالی ها بر این جزایر در سال ۱۹۵۳م رخ داد و به تدریج توسعه یافت در سال ۱۹۵۹م جنبش آزادی بخش سائوتومه و پرنسیپ برای کسب استقلال و اصلاحات ارضی موجودیت یافت و از سوی سازمان وحدت افریقا و جنبش عدم تعهد به رسمیت شناخته شد. با وقوع انقلاب ۱۹۷۴م در پرتغال و حذف سیاست های استعماری در افریقا، استقلال طلبان سائوتومه نیز در ۱۲ ژوئیه ۱۹۷۵ استقلال خود را اعلام نمودند که روز ملی این کشور نیز می باشد. نظام سیاسی حاکم بر سائوتومه و پرنسیپ جمهوری چندحزبی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۹: روز ملی و استقلال "کریباتی" از استعمار انگلستان (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

جزایر کریباتی، کریباس یا گیلبرت در قرون گذشته توسط کاشفان اروپایی کشف شدند و استعمار انگلستان به تدریج بر این جزایر مسلط گردید و سرانجام در سال ۱۹۱۵ آن را تبدیل به مستعمره رسمی خود کرد. حکومت بریتانیا بر گیلبِرْتْ تا ۱۹۷۹ ادامه یافت و در نهایت در دوازدهم ژوئیه آن سال، این مستعمره به نام کریباتی یاکریباس استقلال یافت. این جزایر با ۸۱۱ کیلومتر مربع وسعت در مرکز قاره اقیانوسیه در اقیانوس آرام، در شرق جزایر سلیمان و نائورو واقع شده اند. از جمعیت ۸۵/۵۰۰ نفری کریباتی بیش از ۹۰٪ مردم پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً کاتولیک اند. پایتخت کریباتی، بایریکی نام دارد و واحد پول آن دلار استرالیاست. سکنه این کشور به دو زبان رسمی انگلیسی و گیلبِرْتی کریباتیایی صحبت کرده و بیش از ۹۷٪ آنها ملیت کریباتی دارند. پیش بینی می شود که جمعیت

کریباتی تا سال ۲۰۲۰م در حدود ۱۴۲ هزار نفر خواهد بود. نظام سیاسی حاکم بر این کشور جمهوری با یک مجلس قانون گزاری است.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: آتش سوزی بزرگ شهر رُم پایتخت امپراتوری روم (۶۴م)

شرح مناسبت:

نرون امپراتور خون ریز و سفاک روم که در ۱۷ سالگی موجب قتل پدرخوانده اش شد، به مدت ۱۴ سال بر مسند امپراتوری تکیه زد. حکومت وی با وعده های طلایی آغاز شد اما از آنجا که مردی ضعیف النفس و تحت تاثیر اطرافیان بود به دیکتاتوری روی آورد. از حوادث مهم تاریخ حکومت نرون، وقوع آتش سوزی در شهر رم بود که به دستور وی در تاریخ ۱۳ ژوئیه سال ۶۴م انجام گرفت. از آن جا که بسیاری از بناها در آن زمان از چوب بود، در مدت کوتاهی، قسمت اعظم شهر باستانی رُم، در کام آتش فرو رفت و عده زیادی از اهالی این شهر بزرگ کشته شدند. این آتش سوزی همه شهر را فرا گرفت و مدت ۶ روز ادامه داشت به طوری که از ۱۴ محله شهر فقط ۴ محله باقی ماند. این آتش سوزی بهانه مناسبی به نرون امپراتور خون ریز روم داد تا با متهم کردن مسیحیان به دست داشتن در ایجاد حریق رُم، بیش از یک صد هزارتن از آن ها را قتل عام کند. دیکتاتور روم سپس طرح شهر جدیدی بر خاکسترهای شهر سوخته، ریخت اما چهار سال بعد از آن در ۸ اوت سال ۶۸م در پی قیام مردمی مجبور به خودکشی گردید.

مناسبت ۰۲: تشکیل قدیمی ترین ارتش جهان در سوئیس در دوره جدید (۱۴۰۰م)

شرح مناسبت:

در سیزدهم ژوئیه ۱۴۰۰م قدیمی ترین ارتش جهان که از بدو تأسیس تاکنون به همان صورتْ باقی مانده و حتی لباس های افراد آن نیز عوض نشده است، تأسیس شد. تعداد افراد این ارتش کوچک و منظم، ۸۳ نفر و از مردم سوئیس بود. این ارتش که همیشه نفرات آن سوئیسی

هستند در این روز برای حفاظت رهبر کاتولیک هایِ آن روز شکل گرفت و هنوز هم پس از گذشت بیش از شش صد سال، وظیفه حفاظت از پاپ را در واتیکان برعهده دارند.

مناسبت ۰۳: پایان سفر تاریخی، علمی و تحقیقاتی "جِیمز کوک" دریاسالار انگلیسی (۱۷۷۱م)

شرح مناسبت:

سفر تاریخی جِیمز کوک دریا سالار معروف انگلیسی به نیم کره جنوبی زمین، از ۲۶ ژوئیه سال ۱۷۶۸م آغاز شده بود و سه سال به طول انجامید. این سفر در ۱۳ ژوئیه ۱۷۷۱م پایان یافت و در جریان آن، یک تیم از دانشمندان علوم طبیعی برای بررسی گیاهان، جانوران و ساکنین نیم کره جنوبی و یک تیم برای رَصد سیاره زهره شرکت داشتند.

مناسبت ۰۴: روز استقلال "رومانی" از امپراتوری عثمانی (۱۸۷۸م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری رومانی با ۲۳۷/۵۰۰ کیلومتر مربع وسعت در جنوب شرقی اروپا، در غرب دریای سیاه و در همسایگی یوگسلاوی، اوکراین، مولداوی، بلغارستان و مجارستان است. جمعیت رومانی بیش از ۲۲ میلیون نفر بوده که بیشتر از تیره های رومانیایی و دارای مذهب ارتدوکس می باشند. پیش بینی شده است با توجه به رشد منفی جمعیت در این کشور، تا سال ۲۰۲۵ جمعیت رومانی کمتر از ۲۰ میلیون نفر باشد. پایتخت رومانی بخارست نام دارد و واحد پول آن لئو است. زبان رسمی مردم رومانی، رومانیایی و البته زبان مجاری نیز طرفدارانی دارد. از شهرهای مهم آن یاشی، کلوژ و گالاتسی است. رومانی از قرن پانزدهم تحت سلطه عثمانی ها قرار داشت ولی در سال ۱۸۷۷ رومانی با روسیه در جنگ علیه عثمانی متحد شد و تا ۱۸۷۸ به این جنگ ادامه داد. در ۱۳ ژوئیه این سال و بر اساس مصوبه کنگره برلین، رومانی رسماً مستقل شد و سه سال بعد استقلال کامل و قطعی خود را به دست آورد. روز ملی رومانی نیز اول دسامبر می باشد.

مناسبت ۰۵: امضای قرارداد اتحاد بین شوروی و انگلستان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

هنگامی که هیتلر نقشه حمله به شوروی را در سر می پروراند، تصور می کرد که این حمله حرکتی بر ضد کمونیسم است و لذا واکنش مخالفان غربی کمونیسم را بر نخواهد انگیخت. اما بزرگ ترین خطای هیتلر یا در واقع، اشتباه محاسبه او در حمله به روسیه این بود که فکر می کرد مخالفت انگلیس و امریکا با کمونیسم، زمینه مساعدتری برای سازش او با غرب فراهم خواهد آورد و یا حداقل امکان سازشی بین استالینِ کمونیست و چرچیل و فرانکلین روزولتِ ضد

کمونیست علیه او وجود نخواهد داشت. برخلاف تصور و انتظار او، چرچیل و روزولت فردای حمله آلمان به روسیه در ۲۴ ژوئن ۱۹۴۱م آمادگی خود را برای همکاری با استالین در برابر هیتلر اعلام داشتند، زیرا آنها هیتلر را خطر بزرگ تر و نزدیک تری می دانستند و معتقد بودند که اگر هیتلر بتواند روسیه را شکست دهد و بر منابع عظیم ثروت آن کشور دست یابد دیگرهیچ قدرتی قادر به جلوگیری از تسلط وی بر جهان نخواهد شد. استالین از پیام های کمک و همدردی چرچیل و روزولت استقبال کرد و به دنبال آن، نماینده ای از طرف دولت انگلستان برای عقد یک قرارداد دوستی و اتحاد عازم مسکو شد. بر اساس این قرارداد که در روز ۱۳ ژوئیه ۱۹۴۱م در مسکو به امضا رسید، انگلیس و شوروی در برابر خطر آلمان متحد شدند و متعهد گردیدند که هیچ یک به عقد قرارداد جداگانه با آلمان مبادرت نکنند. در ادامه انعقاد قرارداد دوستی انگلیس با شوروی، امریکا آمادگی خود را برای ارسال تجهیزات نظامی به شوروی اعلام کرد و زمینه های اشغال ایران از جانب انگلیس، امریکا و شوروی فراهم گردید.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: تولد "ژاک بنینی بوسوئه" نویسنده معروف و عالم علوم الهی فرانسوی (۱۶۲۷م)

شرح مناسبت:

ژاک بنینی بوسوئه، عالم علوم الهی، مورخ و نویسنده شهیر فرانسوی در چهاردهم ژوئیه ۱۶۲۷م در شهر دیژون فرانسه در خانواده ای مذهبی به دنیا آمد. وی از ۱۵ سالگی به تحصیل الهیات پرداخت و با مطالعه آثار نویسندگان و ادبای زمان، استعداد نویسندگی و فصاحت را در خود پرورش می داد. بوسوئه در ۲۵ سالگی در رشته الهیات به دریافت درجه دکتری نائل آمد و به وعظ و خطابه پرداخت. وی

پس از چندی به آموزش پسر لویی چهاردهم، پادشاه فرانسه مشغول شد و در طی نه سال تربیت او، کتاب گفتار در تاریخ عمومی را در سه بخش نگاشت. این کتاب تاریخ که وقایع عالم از ابتدای کار تا آن زمان را شامل می شد، نه تنها بوسوئه را بزرگ ترین نثرنویس فرانسه معرفی کرد، بلکه غنای موضوع و تجزیه و تحلیل امور و تعمق درمسائل، بر وسعت معرفت او گواهی می داد. پس از آن، بوسوئه که از دسیسه ها و مخالفت درباریان آزرده گشته بود، خود را از دربار کنار کشید و با آموزش مسائل دینی و تدریس کتاب مقدس، مقام مهمی در جامعه روحانی به دست آورد. بوسوئه هم چنین در ایراد خطابه، شهرت فراوانی یافت و در این فن، به کمال قدرت در فصاحت و هنر وعظ دست یافت، با این حال، مرثیه ها و مدیحه های او، تعلیماتی درباره زندگی و ایمان دربرداشت. بوسوئه بر این عقیده بود که مسیحیت، سازنده بشر است و همه چیز در دنیا دامی است در پیش پای فرد مسیحی. یکی از هدف های بوسوئه در آغاز زندگی روحانی او، مبارزه با دشمنان دین و وحدت بخشیدن به جامعه برادران روحانی و از میان بردن سوء تفاهم ها بود. از این رو با انتشار کتاب تاریخ تغییر و تحول کلیساهای پروتستانی، ضمن لزوم قبول کلیسای واحد، قصد داشت تا به پروتستان ها ثابت کند که روح کلیسا را خوب درک نکرده اند. وی کوشید تا میان کلیسای کاتولیک و پروتستان را آشتی دهد و یک مسیحیت پدید آورد. بوسوئه معتقد بود که هر کدام از

مـا مثل یک زنـدانی هستیم که تنها از درون حجره کوچک زنـدان خویش می توانیم به دنیای خارج نظر افکنیم و بنابراین تنها جزیی از واقعیت را می توانیم ببینیم. پس بایـد دیـدهای مُجزّای خود را بـا هم آمیخت تـا بتوان واقعیت را به تمـامی نگریست. بوسوئه می گفت: غایت دین و فلسفه آن است که به ما یاد دهد چگونه با تساهل و گذشت، داستان کامل الوهیت را از زبان ادیـان مختلف بشنویم. بوسوئه در نوع وعـظ و خطابه و مرثیه و مـدیحه، تحولی ایجاد کرد و وظیفه راهنمایی و تعلیماتی را در اخلاق و مذهب برعهده گرفت. وی از طرف دیگر، استاد نثر کلاسیک فرانسه به شـمار می آید. او به خوشاهنگی و موسیقی کلام و معـانی دقیق الفاظ توجه خاص نشان می داد و مسائل مهم دینی و انسانی را با لحن شاعرانه بیان می کرد. کتب مواعظ در نوزده جلـد و مرثیه هـا و خطابه های مـذهبی از دیگر آثار اوست. ژاک بنینی بوسوئه سرانجام در ۳۰ نوامبر ۱۷۰۴م در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: روز ملی فرانسه، یادبود فتح زندان باستیل در جریان انقلاب این کشور (۱۷۸۹م)

شرح مناسبت:

انقلاب کبیر فرانسه در پی سیاست استبدادی و دیکتـاتوری لویی شانزدهم، پادشاه این کشور روی داد. لویی شانزدهم مردی ضعیف النفس بود که تحت تـاثیر و فشار اطرافیان، به ویژه همسرش قرار داشت. با تشکیل مجلس مؤسسان در روز نهم ژوئیه ۱۷۸۹م برای تنظیم قـانون اساسی بر مبنـای محـدود کردن اختیـارات مقـام سلطنت و اعمـال حـاکمیت ملی، لویی شـانزدهم و اطرافیـانش وحشت زده شدنـد. از ایـن رو در برابر ایـن خواسته مجلس مقـاومت و مخـالفت کردنـد. این مسئله بـاعث ایجاد تظاهراتی علیه دربار و شخص پادشاه گردید.

در روز سیزدهم ژوئیه، تظاهرات با خشونت بیشتری دنبال شد و تظاهر کنندگان که در آغاز، مسلح به سلاح های سرد بودند با حمله به یک انبار اسلحه، سلاح گرم نیز به دست آوردند. در روز چهاردهم ژوئیه، مردم خشمگین پاریس به مخازن اسلحه دولت حمله کرده و مقداری توپ و تفنگ به دست آوردند. سپس زندان باستیل را که محل نگهداری زندانیان سیاسی بود تصرف نمودند و پس از آزادسازی زندانیان، آن را با خاک یکسان کردند. فتح زندان باستیل توسط انقلابیون فرانسه در ۱۴ ژوئیه ۱۷۸۹م، به عنوان آغاز انقلاب بزرگ این کشور محسوب می شود و ضربه ای مستقیم و نابود کننده از جانب ملت بر حکومت استبدادی لویی شانزدهم وارد کرد. به دنبال این قیام، خانواده سلطنتی که قصد فرار از کشور را داشتند، دستگیر شدند و در نهایت لویی شانزدهم در ۲۱ ژانویه ۱۷۹۳م به گیوتین سپرده شد. از آن پس، وقوع انقلاب فرانسه در چهاردهم ژوئیه به عنوان روز ملی و انقلاب کبیر فرانسه در این کشور گرامی داشته می شود. فرانسه سومین کشور وسیع در اروپای غربی است که تاقبل از قرن هجدهم، درگیر جنگ های داخلی در اروپا بود، جنگ های صد ساله با انگلستان، جنگ های سی ساله با اسپانیا و جنگ های متوالی با ایتالیا از آن جمله است. به علاوه جنگ های مذهبی در سده های چهارده و پانزده میلادی باعث شد تا فرانسه بتواند دامنه توسعه طلبی ها و استعمار سایر سرزمین ها را گسترش دهد و همپای استعمارگر پیر، بریتانیای کبیر مناطق گوناگونی را به تصرف درآورد. با این حال این کشور

نه تنهـا در قرن نوزده و نیمه نخست قرن بیست، منـاطق وسـیعی در قـاره هـای آسـیا، افریقـا و امریکـای جنوبی را تحت سـیطره خویش درآورد، بلکه در آسـتانه هزاره سوم میلادی، همچنان حـدود ۱۰ سـرزمین جزء مسـتملکات فرانسه به حساب می آید. کشور فرانسه بـا مساحت ۵۴۳/۹۶۵ کیلومـتر مربع و جمعیت ۶۰ میلیون نفری، در کنـار اقیـانوس اطلس و در همسایگی آلمان، انگلسـتان، ایتالیـا و سوئیس قرار گرفته است و نظـام سیاسـی حاکم بر آن جمهوری است. پیش بینی می شود جمعیت فرانسه تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۶۱ میلیون نفر خواهد شد. بیش از ۷۶ درصد مردم فرانسه کاتولیک هسـتند و به زبان فرانسوی صحبت می کننـد. پایتخت این کشور پاریس است و واحـد پول آن یورو می باشـد که بعـد از رواج یافتن پول واحـد اروپائی، جای گزین فرانک شده است. مارسی، لیون، تولوز و نانْتْ از شهرهای مهم این کشور اروپایی هستند.

مناسبت ۰۳: تولد "ژوزف گوبینو" نویسنده و فیلسوف نژادپرست فرانسوی (۱۸۱۶م)

شرح مناسبت:

ژوزف آرتـور کنت دو گوبینو نویسـنده و فیلسوف فرانسوی در ۱۴ ژوئیه ۱۸۱۶م در نزدیکی پاریس به دنیا آمد و تحصـیلات خود را در فرانسه، آلمان و سوئیس پشت سـر نهاد. وی در این زمان به روزنامه نگاری و نگارش رمان های پرماجرا پرداخت و پس از انتشار آثاری از خود، شـهرت یافت. گوبینو ضـمن علاقه به ادبیات و صـنایع آلمان، با شـیفتگی تمام به این نتیجه رسید که اقوام آریایی، در قدرت، جمال و هوش، سـرآمد دیگرانند، پس باید آنها را برتر از سایر نژادهای بشـر دانست. گوبینو برای خود رسالتی الهی قائل بود، اما چون در کشور خودش، به او اعتنایی نکردند به آلمان رفت و به

اثبـات برتری آلمـان هـا بر اقوام دیگر پرداخت. او انـدیشه های خود را در کتابی به نام مقاله درباره نابرابری نژادهای انسان در چهار جلد بیان داشت. این کتاب، در سال های بعد به شـعله های تفوق نژاد آریایی در آلمان بسـیار دامن زد و ده ها سال پس از مرگ گوبینو، به عنوان یکی از الگوهای آدولف هیتلر رهبر آلمان نازی درآمـد. به نظر گوبینو، مسئله نژادی نه تنها بر همه مسائل دیگر تاریـخ برتری دارد، بلکه محور اصـلی آن به شـمار می آیـد. گوناگونی نژادها که ملت ها را می سازد، خود مبیّن سرنـوشت مختلف این ملت هـاست. گوبینو که به نژاد قوی و ضـعیف معتقـد است، انحطـاط نژادهـای قوی را بر اثر اختلاـط با ملت های ضـعیفی می داند که در جنگ مغلوبشان گشته اند. گوبینو در این راستا، منظومه بلند آمادیس را در سه جلد و شامل دو هزار بیت سـرود. این منظومه بلند و اسـتعاری، فرضیه نژادی شاعر را عرضه می کند. با این حال گوبینو در کنار این امور، به کارهـای سیاسـی و علمی نیز مشـغول بود و پس از آنکه به سـمت دبیر اول و سـپس وزیرمختـار فرانسه در دربار ایران منصوب شد، زبان های شـرقی از جمله فارسـی، عربی و نیز خطوط میخی را فراگرفت. او ضـمن حضور در میان مردم، با عقاید، آداب، رسوم، تاریخ، مذهب و متون فکری طبقات مختلف مردم آشنا گردید. گوبینو در این زمینه، به تالیف آثاری پرداخت که کتب سه سال در آسیا، تاریخ ایران و ادیان و فلسفه های آسیای مرکزی، نتیجه این حضور و دقت در متن جامعه است.

وی سرانجام پس از ۶۶ سال زندگی در ۱۳ اکتبر ۱۸۸۲م درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد خانم "مارگارِت گِرْتْرودبل" ادیب و مستشرق انگلیسی (۱۸۶۸م) (ر.ک: ۱۲ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: کودتای خونین "عبدالکریم قاسم" علیه "ملک فیصل دوم" پادشاه عراق (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

غـازی دوم پادشاه پیشـین عراق، فرزنـد ملک غازی، که بعـدها ملک فیصل دوم لقب گرفت، در آوریل ۱۹۳۹م پس از مرگ پـدرش، در چهار سالگی به پادشاهی عراق برگزیـده شد. از این زمان، امیر عبداللّه، دایی این پادشاه چهارساله، تا سال ۱۹۵۳م که وی به سن قانونی رسـید، عهـده دار امور بود. طی این ۱۴ سـال، به موجب قراردادهـا و موافقت نامه هایی که میان عراق و انگلسـتان منعقد گردید، عراق تبدیل به مسـتعمره غیر رسـمی آن کشور شده بود. در طی این سال ها، دسـتگاه پلیسی بر کشور حکومت می کرد و سـلطنت که از حمایت سـرمایه داران و ملاّکان برخوردار بود بر دولت نظارت داشت و قانون اساسـی را به میـل خود تفسـیر می کرد. هم چنین در طول این سـال هـا، احساسـات ضـد انگلیسـی در عراق به اوج خود رسـیده بود و اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی در سال ۱۹۴۸م و جنگ این رژیم علیه کشورهای اسلامی، ابراز انزجار برضد انگلیس را در میان مردم و پاره ای احزاب سیاسـی کشور تشدیـد کرده بود. در سال ۱۹۵۳م، ملک فیصل دوم، رسـماً قدرت را در دست گرفت با این حال در سـلطنت خود، تحت نفوذ شدیـد سـیاست مـداران طرفدار انگلیس از جمله دایی خود و نوری سـعید، نخست وزیر کهنه کار عراق بود. اما در نهایت، پنـج سال بعـد در ۱۴ ژوئیه ۱۹۵۸م عبدالکریم قاسم به عنوان فرماندهی کل نیروهای مسـلح عراق، طی یـک کودتـای خونین نظـامی، رژیم پادشـاهی ملـک فیصـل دوم را ساقـط کرد و خودْ زمـام امور عراق را به دسـت گرفت. در جریان این

کودتا، ملک فیصل و کلیه افراد خاندان سلطنتی و نیز نوری سعید، نخست وزیر عراق، به همراه بسیاری از مقامات کابینه وی کشته شدند. عبدالکریم قاسم، ژنرال کمونیست عراق در طول سالیان دراز، توانسته بود عقاید افراطی و چپ گرایانه خود را در فاصله دو دهه پر حادثه در این کشور از دید رژیم غرب گرا و انگلیسی نوری سعید، مخفی نگاه دارد و با همین احساسات، حساس ترین منصب نظامی کشور یعنی ریاست ستاد ارتش عراق را به مدت چند سال بر عهده داشته باشد. وی پس از این کودتا با سیاستی کاملاً ـ عکس سیاست رژیم پادشاهی آن کشور، قدرت را در دست گرفت. با وقوع این کودتای خونین نظامی در عراق به فرماندهی ژنرال عبدالکریم قاسم رئیس ستاد ارتش این کشور، نظام سلطنتی ملغی و حکومت جمهوری اعلام گردید. از نخستین اقدامات حکومت کودتا در عراق، اعلام خروج این کشور از پیمان بغداد بود که پیش از آن، با هدف در انزوا قرار دادن شوروی تشکیل شده بود. هم چنین این کودتا، زمینه را برای توسعه نفوذ شوروی در خاورمیانه و به ویژه عراق فراهم آورد. هرچند این کودتا در ابتدا با تایید و حمایت جمال عبدالناصر، رئیس جمهور مصر همراه بود، ولی عبدالکریم قاسم که با کمک ناصر به قدرت رسید، خود به رقابت با ناصر در دنیای عرب پرداخت. تا این که سرانجام به دنبال یک کودتای نظامی در فوریه ۱۹۶۳م، عبدالکریم قاسم نیز به قتل رسید و عبدالسلام عارف جای وی را گرفت.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: تصرف و اشغال بیت المقدس در فلسطین توسط سپاهیان صلیبی (۱۰۹۹م)

شرح مناسبت:

جنگ های صلیبی عنوان یک سلسله از جنگ هایی است که طی قرون یازده تا سیزده

میلادی بـا تهـاجم مسـیحیان به سـرزمین هـای اسـلامی به وقـوع پیوسـته است. در این نبردهـا که به بهـانه نجـات قـبر حضـرت عیسـی(ع) از دست مسـلمین آغاز گردید قتل و غارت و اسـتثمار و اسـتعمار مسـلمین، هدف اصلی جنگجویان مسیحی بود. در سال ۱۰۹۵م پاپ اوربانوس با شعار "این است اراده خدا"، نسبت به تصرف بیت المقدس توسط مسلمانان، که از آنها به عنوان دشمن یاد نمود، اظهار نگرانی کرد و برای آزادسازی آنْ از یاران مسیح(ع) کمک خواست. از این رو، اولین جنگ صلیبی در نیمه اوت ۱۰۹۶م با شرکت اقوام اروپایی آغاز شد و مسیحیان به طرف فلسطین به راه افتادند. آنان در مسیر خود پس از کشتار و قتل عام در شـهرهای منطقه آسیای صغیر و به ویژه انطاکیه، به راه خود ادامه دادند. شهر بیت المقدس در آن زمان در اختیار خلفـای فـاطمی بود و گرچه در ابتـدای کـار، دولت فـاطمی به صـلیبیون پیشـنهاد دوستی داد امـا آنهـا که برای قتـل و غارت و تصرف آن شهر حرکت کرده بودند ضمن رد این پیشنهاد، خود را به آن منطقه رساندند. در این هنگام، اردوی چهارصد هزار نفری مسـیحیان برای تسـلط بر بیت المقـدس آماده می شدنـد و درخواست کمک والی این شـهر از مصـر به عنوان مقر خلفای فاطمی به جایی نرسید. صلیبیون حدود ۴۰ روز به محاصره شهر ادامه دادند و سرانجام پس از چند حمله، موفق شدند بخشی از دیوار دفـاعی شـهر را ویران نموده و پس از فرار مـدافعین آن، سـربازان صـلیبی وارد شـهر شدنـد. در نهـایتْ در روز ۱۵ ژوئیه ۱۰۹۹ بیت المقدس سقوط کرد. مردم شهر تسلیم

شدنـد و پرچم امـان فرمانـده صـلیبی هـا برافراشـته شـد، اما سـربازان مسـیحی بـدون توجه به این مسـئله آنچنان قتل و غارت و کشـتاری به راه انداختند که همه مورخین، اعم از مسـیحی و مسـلمان، به آن اذعان نموده اند. در جریان این حمله وحشیانه در مسجدالاقصی بیش از هفتاد هزار نفر به قتل رسیدند و این آغازی بود بر تسلط مسیحیان بر اولین قبله مسلمین.

مناسبت ۰۲: تولد "نیکولا دو مالْبِرانْشْ" عالم علوم الهی و فیلسوف معروف فرانسوی (۱۶۳۸م)

شرح مناسبت:

نیکولا دو مالْبِرانْشْ، فیلسوف فرانسوی در ۱۵ ژوئیه ۱۶۳۸م در پاریس به دنیا آمد. وی از جوانی به تحصیل فلسفه پرداخت اما چون از بحث هـای پیچیـده آن در بـاب موضوعـات مشـکوک و نامعلوم مابعـدالطبیعی دلش گرفت، به علم الهیات که معلمان آن، برای مشـکلاتش جواب قاطع تری داشـتند، روی آورد. از این رو به سـلک کشیشان درآمد و در صنف خطیبان دینی قرار گرفت. مـالبرانش به ظـاهر، عقایـد آنها را به عنوان حقیقت محض می پـذیرفت و حال آن که در دل، کاملا به آنچه مجبور به پذیرفتنش بود، اعتقاد نداشت. وی در ۲۶ سالگی با دکارت آشنا شد و به مدت سه سال به مطالعه آثار این فیلسوف هم وطنش پرداخـت. مـالبرانش پس از خوانـدن آثـار دکـارت، از الهیـات دست کشـید و بـار دیگر به فلسـفه روی آورد. وی تحت تـاثیر دکارت، کتاب جستجوی حقیقت را نگاشت. مالبرانش در این کتاب، مانند دکارت از شک آغاز کرد و به حقیقت ختم نمود. وی بر این عقیده بود: پیش از آن که چیزی را مشاهده کنی بدان ایمان نیاور، اما هنگامی که مشاهدات تو، عقل تو را به سوی حقیقت رهنمون گشت در ایمان، متزلزل مباش. به عبارت

دیگر، عقل ما نتیجه معقولِ مشاهدات حواس ماست، و همین عقل که حاصل مشاهدات حواس است، راهنمای ما بدین حقیقت است که همه مخلوقات در خداوند وحدت می یابند. از اینجا معلوم می شود که عقل، راهنمای ما به قبول ایمان و ایمانْ راه وصول و درک خداوند است. مالبرانش هیچ علتی را به جز خدا قبول ندارد و اراده بشر را بی فایده می داند و می گوید هیچ چیز بدون اراده خداوند انجام پذیر نیست. او هم چنین با اعتقاد به افکار افلاطون، تحت تاثیر وی نیز قرار گرفت. از این جهت او را افلاطونی، مسیحی، می نامیدند. مالبرانش یکی از فلاسفه بزرگ فرانسه محسوب می شود که قائل به وحدت وجود و منکر ارتباط عقل و ماده بود. نیکولا دو مالبرانش سرانجام در دهم فوریه ۱۷۱۵م در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "پیر ژوزف پرودون" فیلسوف و نظریه پرداز فرانسوی (۱۸۰۹م)

شرح مناسبت:

پیِر ژوزف پرودون، یکی از متفکرین و صاحبنظران فرانسوی در امور سیاسی و اجتماعی، در ۱۵ ژوئیه ۱۸۰۹م در خانواده ای فقیر در شهر بزانسون فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه و دانشگاه، جزوه ای تحت عنوان "مالکیت چیست" منتشر کرد که باعث شهرت او شد. پرودون معتقد بود که کارگر و کارفرما باید با رعایت تساوی مقدار محصول و مزد، و فروشنده و خریدار با ملاحظه تساوی قسمت محصولات، یک دیگر را کمک کنند تا جامعه سعادتمند شود. او در سال ۱۸۴۶ کتابی به نام "نظام تناقض اقتصادی یا فلسفه فقر و بیچارگی" منتشر نمود و به دلیل تندی و جسارت نوشته هایش، به سه سال حبس محکوم شد. پرودون زندگی بسیار ساده ای داشت و

به اصول اخلاقی پای بند بود. وی ایمان محکمی به حیثیت و آزادی مردم داشت و با هر فرضیه و نظری که شخصیت فرد را از میان بردارد و از پیشرفت آزادانه او و ابتکاراتش جلوگیری کند، به سختی مخالفت می کرد. از این رو بود که با سن سیمون، فیلسوف فرانسوی و کارل مارکس، نظریه پرداز آلمانی و عقاید آن ها مخالفت می ورزید. پرودون بر این باور بود که جامعه باید از اتحادیه کوچکی تشکیل شود که با هم پیوستگی داشته باشند و امور آن ها به نحوی اداره گردد که نیازی به حکومت پیدا نکنند. وی به مسئولیت اخلاقی افراد اهمیت بسیار می داد و می گفت، هر انضباطی که به مردم تحمیل گردد اشتباه است. او اولین کسی است که لفظ آنارْشی یا اغتشاش و هرج و مرج را به کار برد ولی نه به معنی انقلابی آن، بلکه بدین معنی که آنارشی و مردم بدون حکومت، کامل ترین سازمان اجتماعی بشر می باشد زیرا مدعی بود که حکومت هر فرد بر دیگری، به هر شکل و طریق که باشد، ظلم و ستمگری محسوب می شود. ژوزف پرودون سرانجام در ۱۶ ژانویه ۱۸۶۵م در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "ویلْفِر دو پارِتو" فیلسوف برجسته ایتالیایی (۱۸۴۸م) (ر.ک: ۲۰ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: بمباران گسترده ژاپن توسط بمب افکن های امریکا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

در جریان بمباران پرحجم و گسترده تأسیسات و شهرهای ژاپن توسط نیروی هوایی امریکا، که از ۱۵ ژوئیه ۱۹۴۴م آغاز گردید هزاران بمب افکن سنگین ب – ۲۹ امریکایی موسوم به "دژ پرنده" شرکت داشتند و تا شکست نهایی ژاپن و تسلیم این کشور، ژاپن را بمباران کردند. از نتایج هولناک این بمباران ها می توان، انهدام بیش از سه هزار کارخانه بزرگ و کوچک ژاپن و قتل عام ده ها هزار غیر نظامی را برشمرد.

مناسبت ۰۶: مرگ "نوری سعید پاشا" نخست وزیر عراق در جریان کودتای این کشور (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

نوری سعید پاشا، سیاست مدار برجسته عراقی و مشهورترین نخست وزیر عراق پس از استقلال این کشور، در سال ۱۸۸۸م در بغداد به دنیا آمد و در جوانی از مدرسه نظامی استانبول فارغ التحصیل گردید. وی در ۲۱ سالگی به ارتش عثمانی پیوست و در جنگ امپراتوری عثمانی و بلغارستان در سال ۱۹۱۲م شرکت جست. نوری سعید آن گاه در کنار حرفه سپاهی گری خود، فعالیت های سیاسی را آغاز کرد و در جریان اعتراضات سیاسی علیه امپراتوری عثمانی، مورد توجه انگلستان واقع شد. بدین جهت پس از پیروزیِ این حرکت در پایان جنگ جهانی اول و فروپاشی امپراتوری عثمانی، وی ریاست ستاد ارتش ملک فیصل پادشاه وقت سوریه را بر عهده گرفت و به آن سر و سامان داد. نوری سعید در مدت ماه های سلطنت فیصل در سوریه با او بود و پس از برچیده شدن سلطنت فیصل از سوریه، با او به عراق آمد. پس از چندی، نوری سعید در مارس ۱۹۳۰م با

حمایت استعمار بریتانیا به نخست وزیری عراق رسید و در طول ۲۸ سال، فرمان روای اصلی این کشور به شمار می

رفت. وی در این مدت، ۱۴ بار به مقام نخست وزیری عراق دست یافت و با قـدرتِ ابتکار، کوشـش مداوم و در پرتو برقراری حـداکثر تمـاس بـا کشورهـای همسایه عراق و ممالك اروپایی، بر این سـرزمین حکومت رانـد. نوری سـعید همواره موثرترین عامل در حفظ شـیرازه نظام پادشاهی در عراق بود. وی تا سـر حـدّ امکان تلاش کرد از حجم دخالت نیروهای عراق در جنگ علیه رژیم صـهیونیستی در جریان جنگ اول اعراب و اسرائیل بکاهد. نوری سعید فردی مؤثر در امضای قرارداد ۲۵ ساله ۱۹۳۰ عراق و انگلیس، تأسـیس اتحـادیه عرب در سـال ۱۹۴۵م و وارد کردن عراق در جنـگ جهـانی دوم بـه نفـع متفقین، علی رغم مخـالفت داخلی، بود. وی هم چنین عاقـد پیمـان اسـتعماری بغـداد میـان چهـار کشور عراق، ترکیه، ایران و افغانسـتان در سـال ۱۹۳۷م و عاقـد پیمان سـنتو در سال ۱۹۵۵م به شـمار می رفت. نوری سـعید در دو مـاه آخر عمر خویش نیز در اتحـاد هاشـمی شامـل اتحـاد اردن و عراق به عنـوانِ نخست وزیری دست یـافت و نفـوذش را در اردن نیز بسـط داد. در دوران حکومت نوری سعیـد، وی مخالفـان خود را از سـر راه برداشت و با ایجاد جوّ رعب و وحشت، پایه های نفوذ اسـتعماری انگلسـتان در عراق را مسـتحکم ساخت. حکومت نوری سعید در نهایت در جریان کودتای خونین عبدالکریم قاسم در چهاردهم ژوئیه ۱۹۵۸م به سر رسـید و کـاخ فرمـان روایی وی را ویران سـاخت. در جریـان این کودتـا که علاـوه بر پادشاه عراق، تمامی خانـدان سـلطنتی و بسیاری از دولت مردان عراق کشته شدند، نوری سعید چادری بر سر افکند و شناکنان

از دجله گذشت و خود را به خانه راننده اش رساند. در این زمان، شورای انقلاب برای دستگیری وی، جایزه ای هنگفت تعیین کرد. فردای آن روز، یکی از زیردستان نوری سعید، پول را بر وفاداری نسبت به ارباب سابق خود ترجیح داد و در شب شانزدهم ژوئیه ۱۹۵۸م، مقامات دولتی را از مخفیگاه او آگاه کرد. اما قبل از آن که سربازان دولتی فرا رسند، توده خشمگین مردم به اقامتگاهش هجوم آوردند و او را در هفتاد سالگی به هلاکت رساندند. جنازه نوری سعید سپس به وسیله طناب در خیابان های بغداد کشیده شد و به بدترین وجهی مُثله گردید.

مناسبت ۰۷: ورود تفنگ داران امریکایی به لبنان با درخواست رئیس جمهور این کشور (۱۹۸۵م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۸۵م، مسلمانان لبنان علیه سلطه خواهی و تلاش مسیحیان برای قبضه قدرت در لبنان قیام کردند و خواهان محدودیت این قدرت شدند. در این حال کامیل شمعون رئیس جمهور وقت لبنان که از سرکوب مخالفان خود ناتوان شده بود از ایالات متحده امریکا درخواست کمک نظامی کرد. امریکا نیز با اعزام ناوگان هفتم و پیاده کردن تفنگ داران دریایی اش در خاک این کشور در پانزدهم ژوئیه همان سال، قیام مردم لبنان را سرکوب و نظام طایفه گری لبنان را از سقوط حتمی نجات داد. هرچند مداخله نیروهای امریکا در لبنان، موقتاً حکومت طرفدار غرب در این کشور را از خطر سقوط رهایی داد، ولی زمینه را برای اختلاف و دشمنی بین مسلمانان و مسیحیان و حتی بین خود مسیحیان فراهم ساخت و جنگ های داخلی ویرانگر و طولانی این کشور را در سال های بعد به بار آورد. در این میان، در جریان حملات چریکی مسلمانان لبنان، تعداد زیادی از

تفنگ داران امریکایی نیز به هلاکت رسیدند.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: کشف بیماری "پارکینسون" (۱۸۹۰م)

شرح مناسبت:

بیماری پارکینسون یکی از پیچیده ترین سندرُم های کلینیکی است که گاهی تشخیص آن بسیار دشوار می باشد. کسانی که به این بیماری مبتلاـ می شوند، در مراحل اولیه با نوعی لرزش و ارتعاش مستمر در دست ها یا پاهای خود روبرو می شوند و این حالت به ویژه وقتی که عضلات در حال استراحت هستند، تشدید می شود. این بیماری بر اثر آسیب دیدن هسته های حرکتی مغز عارض می شود و مشخصه آن سفتی عضلات می باشد. با گذشت زمان، بیماری ممکن است در حرکات خود، کندتر و خشک تر شود و با اشکال در شروع حرکات نظیر برخاستن از جای، به تدریج حفظ تعادل برای بیمار مشکل گردد. هم چنین گاهی به طور ناگهانی دچار فلج و از کار افتادن عضلات گردد. این بیماری را برای اولین بار "جِیمز پارکینسون" جراح انگلیسی قرن نوزدهم در ۱۶ ژوئیه ۱۸۹۰م کشف و توصیف نموده است.

مناسبت ۰۲: قتل عام خانواده سلطنتی روس در هنگامه انقلاب بزرگ روسیه (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

نیکلای دوم، آخرین تزار روس و آخرین امپراتور روسیه قبل از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷، در سال ۱۸۶۸م به دنیا آمد. وی در سال ۱۸۹۴م در ۲۶ سالگی پس از مرگ پدرش به حکومت رسید و بر اثر بی تجربه بودن، زمام امور کشور در اختیار عموهای وی قرار گرفت. با شکست روسیه از ژاپن در سال ۱۹۰۵م فرصت مناسبی برای مردم پیش آمد تا علیه حکومت دیکتاتوری تزاری شورش نمایند. این تظاهرات و اعتصابات به تدریج تمامی کارخانجات و ارگان های حکومتی را دربرگرفت و اوج آن، کشتار ۲۲ ژانویه ۱۹۰۵ یا یکشنبه سیاه بود که صدها نفر از معترضان به دست نیروهای تزار کشته شدند. نیکلای

دوم برای فرو نشاندن ناآرامی ها دستور داد مجلس مشورتی دوما تشکیل شود. اما دوره های اول و دوم دوما به دلیل نقشی که در تضعیف تدریجی پایه های حکومت تزار ایفا کرد، پس از چند ماه فعالیت منحل شد و اعضای آن به زندان با اعمال شاقه یا به اردوگاه های کار اجباری محکوم شدند. لنین که در آن زمان رهبری اکثریت مخالفان را برعهده داشت از کشور گریخت و به سوئیس رفت. از آن سو، جنگ و گریز سیاسی و نظامی میان تزار و مردم روسیه تا سال های بعد با قوت و ضعف ادامه داد تا اینکه این شورش ها به جنگ جهانی اول در سال ۱۹۱۴م متصل شد و وقوع جنگ، پایه های حکومت تزاری را به شدت متزلزل ساخت. به موازات این حوادث، جریان های مخالف تزار و در رأس آن بلشویک ها به رهبری لنین بر شدت مبارزات خود افزودند و در نتیجه تزار در ۱۵ مارس ۱۹۱۷ با واگذاری قدرت به رئیس مجلس دوما، پس از ۲۳ سال از حکومت کناره گیری کرد. پس از چندی، با ورود لنین به مسکو، تزار از قدرت خلع شد و هم زمان با روی کار آمدن دولت موقت تزار، از آن پس به مدت ۱۵ ماه تحت نظر قرار گرفت. در این هنگام، لنین که از رشد گروه های مخالف بلشویسم در روسیه و احتمال قدرت گرفتن سلطنت طلبان و طرفداران تزار بیم ناک بود، دستور قتل تزار و خانواده او را صادر کرد. سرانجام دستور قتل عام خانواده سلطنتی روسیه در شب ۱۶ ژوئیه ۱۹۱۸م در تبعیدگاه آن ها به

موقعِ اجرا گذاشته شد. ماموران اجرای حکم لنین به قدری در اجرای این دستور عجله داشتند که فرصت تشخیص هویت و جدا کردن اعضای خانواده سلطنتی را از همراهان و خدمه آن ها پیدا نکردند و علاوه بر تزار و خانواده اش، پزشک و خدمتکاران آن ها را نیز به رگبار گلوله بستند.

مناسبت ۰۳: انفجار آزمایشی اولین بمب هسته ای جهان در صحرای "آلاماگور دو" امریکا (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

در حالی که دو ماه و نیم از پایان جنگ جهانی دوم در اروپا می گذشت، نبردهای سختی بین نیروهای امریکا و ژاپن در آسیای جنوب شرقی در جریان بود. امریکایی ها پس از تصرف جزیره اوکیناوا، در تدارک حمله به خاک اصلی ژاپن بودند ولی با مشاهده مقاومت شدید ژاپنی ها برای حفظ این جزیره، پیش بینی می کردند که جنگ برای تصرف خاک اصلی ژاپن، تلفات و خسارات بسیار سنگینی به بار خواهد آورد. در همین اوضاع و احوال بود که اولین بمب هسته ای امریکا در شانزدهم ژوئیه ۱۹۴۵م در صحرای آلاماگوردو در ایالت نیومکزیکوی امریکا با موفقیت مورد آزمایش قرار گرفت و از این زمان بود که سران امریکا به فکر استفاده از این سلاح در جنگ با ژاپن افتادند. هنگام آزمایش نخستین بمب هسته ای امریکا، هاری ترومن، رئیس جمهور وقت این کشور در خارج از کشور و در کنفرانس پوتسدام حضور داشت. وقتی که خبر آزمایش موفقیت آمیز بمب هسته ای را به ترومن اطلاع دادند وی بی درنگ دستور داد به تولید اولین سری از این بمب ها اقدام شود. استدلال سردمداران امریکا برای استفاده از بمب هسته ای در ژاپن این بود که اگر بمب هسته ای در ژاپن مورد استفاده قرار نمی

گرفت، بیش از ده برابر آنچه در هیروشیما و ناکازاکی کشته شدند، در میدان های جنگ جان می باختند. با این دلیل، ترومن دستور بمباران هسته ای هیروشیما و ناکازاکی را صادر کرد و جان بیش از دویست هزار نفر را در یک لحظه گرفت. ضمن اینکه صدها هزار نفر دیگر نیز، از آثار این بمب ها، دچار انواع بیماری ها شدند و عوارض آن تا سال های اخیر ادامه داشت.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: مرگ "آدام اسمیت" اقتصاددان و فیلسوف معروف انگلیسی (۱۷۹۰م)

شرح مناسبت:

آدام اسمیت، اقتصاددان و فیلسوف انگلیسی در پنجم ژوئن ۱۷۲۳م در اسکاتلند به دنیا آمد و تحصیلات خود را در رشته اقتصاد به پایان برد. وی پس از اتمام تحصیلات، به مقام استادی در دانشگاه گلاسکو رسید و به تدریس منطق، فلسفه و اخلاق پرداخت. اسمیت هم زمان به تحقیق پیرامون فلسفه و اقتصاد مشغول شد تا این که در سال ۱۷۵۹م کتب فلسفه اخلاق و عواطف اخلاقی را منتشر نمود. بدین ترتیب، فلسفه خویش را که عبارت از حکم فرمایی رحم و انصاف و مهربانی در جامعه بود، بیان کرد و همدردی را اساس همه عواطف اخلاقی معرفی نمود. کتاب های اخلاقی او که بنیادهای تازه و محکمی برای اخلاق می گذاشت، وی را سخت مشهور کرد. اسمیت در سال های بعد راهی فرانسه شد و با متفکران و شخصیت های بزرگی آشنایی یافت. وی در سال ۱۷۶۶م به اسکاتلند بازگشت و ده سال در انزوا و تفکر به سر برد که محصول این دوره، کتابی با نام تحقیق در ماهیت و علل ثروت ملل بود. این کتاب معتبر که سرچشمه اصلی علم اقتصاد سیاسی زمان نویسنده و پس از آن بود

و مبنای محکم و استواری در ادبیات انگلیس به شمار می آید، آدام اسمیت را در دنیا مشهور ساخت. مضمون اصلی کتاب بزرگ اسمیت، حاکی از این است که پیشرفت هر ملت با وجود آزادی ابتکار شخصی در چهارچوب قوانین، بهتر تضمین می شود و آزادی ذوق و قریحه فردی در محدوده قانون، بهترین راه پیشرفت قومی است. کتاب ثروت ملل، نقشی اساسی در تفهیم این واقعیت به جهانیان داشت که اقتصاد، دانشی مستقل و جداگانه است. اسمیت در این کتاب کوشید با تجزیه و تحلیل عقاید اقتصادی، اقتصاد سیاسی را به مرز حل مسائل اجتماعی بکشاند. شعارهایی چون نظام ساده و نظام آسان، برگرفته از عقاید اوست. در حقیقت، وی در این تلاش بود که به اقتصادْ جنبه علمی دهد و کوشش وی جهت روشن ساختن این مطلب که چگونه ثروت ملتی افزایش می یابد و به چه طریق توزیع می شود، هنوز هم از مسائل مهم اقتصاد سیاسی است. هرچند در حال حاضر، بسیاری از تئوری های اسمیت کنار گذاشته شده است، ولی باز هم معروف ترین کتاب در زمینه علم اقتصاد، همین کتاب بود و مطالعه آن برای اقتصاددانان سیاسی ضروری است، چرا که این کتاب را پیشرو پیدایش علم نوین اقتصاد سیاسی می دانند. اسمیت بیش از فلسفه، به اقتصاد دلبستگی داشت و از این جهت، عقایدش در مورد فلسفه محدود است. وی مدتی قبل از مرگ، دستور داد کلیه نُسخ خطی آثارش را به جز چند مقاله پراکنده بسوازنند، با این حال، کتاب های او، بارها به زبان های زنده دنیا ترجمه شده است. آدام اسمیت سرانجام در هفدهم ژوئیه

۱۷۹۰م در شصت و هفت سالگی در ادینبورو اسکاتلند درگذشت.

مناسبت ۰۲: وقوع ماجرای کشتار میدان مشق در پاریس در جریان انقلاب فرانسه (۱۷۹۱م)

شرح مناسبت:

با اوج گیری انقلاب کبیر فرانسه و ناکامی لویی شانزدهم در حفظ آرامش، جمهوری خواهان کنترل اوضاع را در دست گرفتند. تعداد این افراد در ابتدا کم بود و جز اهالی پاریس کسی به آن ها نپیوست. آنان در شانزدهم ژوئیه ۱۷۹۱م، از مجلس خواستند تا دادگاهی با حضور افراد وطن خواه تشکیل شود تا لویی شانزدهم را محاکمه نمایند. این پیشنهادْ فردای آن روز مورد تایید قرار گرفت. در این هنگام، غوغایی برپا شد که در طی آن دو نفر نیز کشته شدند و مجلس از پلیس خواست تا اوضاع را آرام سازد. پلیس در ابتدا از مردم تجمع کننده در میدان مشق پاریس خواست تا محل را ترک نمایند و چون این امر، حتی با تیراندازی هوایی هم عملی نشد، از این رو، قشون ملی به سمت شورشیان تیراندازی کردند که در نتیجه نزدیک به پنجاه نفر کشته شدند. پس از این واقعه، اختلاف بین جمهوری خواهان و سلطنت طلبان افزایش یافت. در نتیجه، اکثر نمایندگان در هواداری از پادشاه راسخ تر شدند و باعث شد تا لویی شانزدهم پس از دو ماه، سررشته امور را در دست بگیرد. با این حال، این وضعیت دوامی نیافت و پس از مدت کوتاهی، لویی شانزدهم از سلطنت کناره گیری کرد.

مناسبت ۰۳: انجام اولین عکس برداری از ستارگان آسمان در انگلستان (۱۸۵۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز جنگ های داخلی اسپانیا (۱۹۳۶م) (ر.ک: ۲۸ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز کنفرانس "پوتسدام" با حضور سران متفقین در آلمان (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

سومین و آخرین کنفرانس سران متفقین زمان جنگ جهانی دوم که از روز ۱۷ ژوئیه تا دوم اوت ۱۹۴۵م در شهر پوتسدام در نزدیکی برلین تشکیل شد. نخست با حضور استالین، چرچیل و ترومن، سران شوروی، انگلستان و امریکا شروع به کار کرد ولی در روز ۲۵ ژوئیه، چرچیل پس از شکست در انتخابات پارلمانی، جای خود را به کِلِمِنْتْ اَتْلی داد. کنفرانس پوتسدام بیشتر به بحث در پیرامون توافق های یالتا و نحوه اجرای آن و آینده آلمان اختصاص داشت و استالین در اجرای توافق محرمانه ای که در کنفرانس یالتا صورت گرفته بود قول داد که پس از بازگشت به مسکو، به ژاپن اعلان جنگ بدهد. ترومن در جریان کنفرانس پوتسدام به استالین اطلاع داد که امریکا به بمب هسته ای دست یافته و ممکن است آن را علیه ژاپن به کار ببرد. بنابراین شکست ژاپن در جنگ امری حتمی بود و استالین از شرکت در این جنگ ضرری نمی کرد. هم چنین درجریان

کنفرانس پوتسدام، قراردادهای نهایی مربوط به تقسیم آلمان و تعیین حدود مرزی جدید این کشور به امضای سران کشورهای فاتح رسید. به موجب این قراردادها، بیش از یک صد هزار کیلومتر مربع از خاک اصلی آلمان که تمام ایالت پروس غربی و قسمتی از پروس شرقی را هم شامل می شد، ضمیمه خاک لهستان شد و بیش از ۹ میلیون نفر از آلمانی های مقیم این مناطق، مجبور به مهاجرت به مناطق دیگر گردیدند. دولت شوروی نیز در ازاء این بذل و بخشش، سهم بیشتری از خاک لهستان و قسمتی از ایالت

پروس شرقی را که نزدیک به یک صد و هشتاد هزار کیلومتر مربع وسعت داشت، ضمیمه خاک خود کرد.

مناسبت ۰۶: وقوع دومین کودتای حزب بعث عراق به فرماندهی "احمدحسن البکر" (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

پس از روی کار آمـدن ژنرال عبدالرحمن محمد عارف در عراق در سال ۱۹۶۶م وی برای آرام کردن شورش کُردهای شمال این کشور، مذاکراتی با آنان به انجام رساند و سرانجام در همان سال، تسهیلات ویژه ای را برای کردهای عراق در نظر گرفت. این عمـل که عقب نشـینی آشـکار عـارف در برابر کردهـای شورشـی بود، توانست موقتاً آرامش را در تمام نواحی کردنشـین شمـال عراق ایجاد کنـد. با این حال، عارف به خاطر امتیازاتی که در طرح خود به شورشـیان کُرد داده بود، به شـدت موجبات خشم حزب بعث عراق را که بزرگ ترین تشـکیلات سیاسـی این کشور محسوب می شـد فراهم آورد. به همین سـبب دو سال بعد در هفدهم ژوئیه ۱۹۶۸م، ژنرال احمد حسن البکر معاون رئیس جمهور عراق، کودتایی برضد دولت عبدالرحمن عارف را فرمانـدهی کرد و بـا این کودتـا، عبـدالرحمن عـارف، رئیس جمهور عراق از کار برکنار گردیـد. عارف که در طول حکومت خود، همواره مورد خشم و غضب حزب بعث بود، پس از کودتا از کلیه مناصب خود برکنار و به ترکیه تبعید شد. این کودتای نظامی سرآغاز حکومت استبدادی حزب بعث بر عراق بود که ۳۵ سال بر تمامی جان و مال مردم این کشور، استیلا یافت. این کودتا در حالی انجام شد که عبدالرحمن خودْ عضو حزب بعث بود ولی رهبران حزب خواستار افراط بیشتری در کارها بودند. پس از کودتا، احمد حسن البکر، رهبر کودتاچیان، توسط شورایی به نام شورای انقلاب، قدرت را به دست گرفت

و اختناق و سرکوب شدیدی در کشور ایجاد نمود.

مناسبت ۰۷: کودتای "داودخان" علیه "ظاهر شاه" در افغانستان و اعلام رژیم جمهوری در این کشور (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

محمـد داودخان که داماد ظاهر شاه، پادشاه افغانسـتان بود. وی از سال های جوانی کسب قـدرت بیشتر را مدّنظر داشت. از این رو پس از تماس های مکرر با رهبران مسـکو، موفق شـد که به نخست وزیری دست یابـد و پیروزی بزرگی را نصـیب شوروی نماید. در دوره زمام داری داود، سیاست، ارتش و نظام اجتماعی کشور زیر نفوذ و سـلطه روس ها قرار گرفت. در این زمان و با سـفر مقامات روسـی، سـیل سلاح های روسی به کابل سرازیر شد و کشور مسلمان افغانستان را به سمت کمونیسم سوق داد. میزان معاهداتی که در دوران نخست وزیری ده ساله داود میان کابل و مسکو به امضا رسید، بیش از مجموع معاهداتی بود که در تاریـخ افغانسـتان تـا قبـل از او میـان دو کشور امضـا شـده بود. ظاهر شاه که از قـدرت گرفتن سـریع داود در افغانسـتان می هراسید، درنهایت، وی را در هفتم مارس ۱۹۶۳م از کار برکنار کرد. بـدین ترتیب پس از ده سال حکومت، داود یک دوره ده ساله انزوا و خانه نشـینی را آغاز نمود. در طول این مدت، چندین دولت بر کابل حکومت کردند اما سـرانجام روس ها داود را به سـایرین ترجیـح دادنـد و زمینه هـای کودتای وی را علیه ظاهرشاه فراهم آوردنـد. از این رو، در ۱۶ ژوئیه ۱۹۷۳م زمانی که ظـاهر شـاه در جریـان یـک سـفر، عـازم رُم شـده بود، داودخـان کودتا کرد و هنوز ظاهر شاه باز نگشـته بود که پایان حکومت شاهنشاهی و آغاز حکومت جمهوری را اعلام نمود. پس از این کودتا، ظاهر شاه

نه تنها هیچ موضع منفی علیه داماد و پسرعموی خود اتخاذ نکرد، بلکه وی را مورد تایید نیز قرار داد. در طی حکومت پنج ساله داودخان بر افغانستان، بیشترین سرمایه های اقتصادی ملت افغانستان توسط روس ها به تاراج رفت و زمینه دخالت و حضور هرچه بیشتر روس ها در این کشور فراهم آمد. با این حال محمد داود در سال های آخر ریاست جمهوری خود، از منافع یک جانبه روسیه در روابط با افغانستان گلایه مند شد. به همین دلیل به غرب تمایل پیدا کرد و تلاش نمود روابط خود را با غرب توسعه دهد. این مسئله، مقدمه ای شد تا در روز بیست و هفتم آوریل ۱۹۷۸م کودتایی علیه داودخان با حمایت روس ها صورت پذیرد و با قتل داود، مهره دیگری با نام نورمحمد ترکی، به عنوان نخستین رئیس جمهور کمونیست افغانستان، قدرت را به دست گیرد.

مناسبت ۰۸: روز ملی و انقلاب "عراق"

شرح مناسبت:

کشور جمهوری عراق در جنگ جهانی اول به تصرف نیروهای انگلیسی درآمد و به موجب مصوبه جامعه ملل، تحت قیمومیت انگلستان قرار گرفت. انگلیسی ها در سال ۱۹۲۱م امیرفیصل پسر فرمان روای حجاز را که دست نشانده خود آنها بود به پادشاهی عراق رساندند. این کشور در سال ۱۹۳۲، ظاهراً استقلال یافت و به عضویت جامعه ملل پذیرفته شد، ولی عملاً وابسته و تحت فرمان انگلستان بود. کودتای نظامی ۱۹۵۸م به سرپرستی ژنرال عبدالکریم قاسم، رژیم سلطنتی را در این کشور برانداخت. در ۱۷ ژوئیه ۱۹۶۸م نیز کودتای نظامی دیگری به رهبری احمد حسن البکر از طرف حزب بعث عراق سازمان داده شد که این کودتا سرآغاز حکومت استبدادی حزب بعث بر عراق بود.

سـال روز این کودتا در ۱۷ ژوئیه به عنوان روز انقلاب و روز ملی عراق نـام گرفت. عراق کشوری است بـا مساحت ۴۳۸/۳۱۷ کیلومتر مربع و جمعیت بیش از ۲۳ میلیـون نفر که در غرب آسـیا و در همسـایگی ایران، ترکیه، سوریه و عربسـتان قرار گرفته است. پایتخت عراق، بغداد و شـهرهای مهم آن، بصـره، موصل، کربلا و نجف می باشـند. دین رسمی این کشور اسلام و بیش از ۶۰ درصد مردمْ شیعه می باشـند. واحد پول عراق دینار و ملیت و زبان رسـمی آنها عربی است. پیش بینی می شود جمعیت عراق تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۴۱ میلیون نفر باشد. (ر.ک: ۱۳اکتبر)

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ های بیست و پنج ساله انگلستان و دانمارک (۸۷۱م)

شرح مناسبت:

پس از آن که تعدادی از مردم و مهاجمان دانمارکی به انگلسـتان حمله برده و برخی از نواحی آن را به عنوان سـکونتگاه خود برگزیدنـد، در هجدهم ژوئیه ۸۷۱ م جنگ های بیست و پنـج ساله انگلسـتان و دانمارک آغاز شـد. قهرمان اصـلی این جنگ، آلفرد کـبیر پادشـاه جوان انگلیس بود که در ۲۷ فوریه همـان سـال به سـلطنت دست یـافته بود. او توانست با مقاومت در برابر مهاجمـان، آنـان را شـکست دهـد و وادار به اطاعت نمایـد. هم چنین اقـدامات آلفرد به صـلح و ثبات انگلسـتان کمک زیادی نمود. حملات انگلیس و دانمارک طی ساليان بعد ادامه داشت که گاهی انگلیسـی ها و گاهی دانمارکی ها موفق بودند تا این که در نهم ژانویه ۸۹۶م، انگلستان توانست برای همیشه، بر دانمارکی ها غلبه کند و آنان را شکست دهد.

مناسبت ۰۲: تولد "رابرت هوک" دانشمند انگلیسی و پایه گذار علم هواشناسی (۱۶۳۵م) (ر.ک: ۳ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: کشف ماهیت کهکشانِ راه شیری توسط "ویلیام هرشِل" ستاره شناس انگلیسی (۱۷۸۲م)

شرح مناسبت:

ویلیام هرشل، سـتاره شـناس برجسته انگلیسی در ۲۵ نوامبر ۱۷۳۸م به دنیا آمـد. پس از آشـنایی با نجوم، تحقیقات متعددی در این بـاره انجـام داد تـا این که تصـمیم گرفت برای خودش تلسـکوپی بسـازد. وی پس از ساخت تلسـکوپ موفق شـد به رَصـد ستارگان بپردازد. او ثابت کرد که کهکشانی که به آن راه شـیری می گویند، مرکب از ستارگانی است که منظومه شمسی هم جزئی بسیار کوچک از آن محسوب می شود و همه اجرام این منظومه با یک دیگر در فضا حرکت می کنند. هرشل هم چنین، سیاره اورانوس را نیز کشف کرد. ویلیام سرانجام در ۲۵ اوت ۱۸۲۲ در ۸۴ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "الکساندر دوما" (پدر) نویسنده نامدار فرانسوی (۱۸۰۲ م) (ر.ک: ۵ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تصویب قانون استقلال هند در پارلمان انگلستان (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

نهضت استقلال طلبی در شبه قاره هند که در سال های دهه ۱۹۳۰ اوج گرفت و طی سال های جنگ دوم جهانی قدرت بیشتری یافت، انگلیسی ها را وادار کرد که بلافاصله پس از پایان جنگ، آمادگی خود را جهت اعطای استقلال به این کشور اعلام نمایند. ولی درعین حال با ایجاد اختلاف بین رهبران هندو و مسلمان از تحقق یافتن این امر جلوگیری می کردند. این اختلافات سرانجام با توافق درباره تقسیم هندوستان به دو کشور هند و پاکستان حل شد و قانون استقلال هند که منجر به تشکیل دو حکومت جداگانه در هندوستان شد در روز هجدهم ژوئیه ۱۹۴۷م از تصویب پارلمان انگلستان گذشت. به موجب این قانون، دو حکومت جدید که دومینیون یا قلمرو حکومتی خوانده می شدند در عین خودمختاری، همچنان تحت سرپرستی انگلستان باقی می ماندند و کمیسرعالی انگلیس به نمایندگی پادشاه انگلستان بر امور این کشورها نظارت می کرد. قانون استقلال هند، هم چنین مهاراجه ها و شاهزادگان بی شمار هندی را نیز که هر یک دارای یک قلمرو حکومتی یا امیرنشین بودند در انتخاب خودمختاری یا پیوستن به یکی از دو کشور هند و پاکستان مخیّر می نمود. قانون استقلال هند در عمل، مشکلات زیادی به وجود آورد زیرا مسلمانان هندوستان در سراسر شبه قاره هند پراکنده بودند و بین اقلیت هندو و اکثریت مسلمان در قلمرو حکومت پاکستان برخوردهای خونین روی داد و یک جوّ خصومت و اختلاف بین دو کشور به وجود آورد. در نهایت، در ۱۵ اوت ۱۹۴۷، تقسیم شبه قاره هند به دو کشور هند و پاکستان

اعلام شد و دوران استعمار دویست ساله انگلستان بر شبه قاره هند، پایان پذیرفت.

مناسبت ۰۶: قتل "زُهَیْر محسن" مبارز فلسطینی توسط عوامل مشترک مصر و اسرائیل (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

زُهَیر محسن مبارز فلسطینی در سال ۱۹۳۶ م در کرانه باختری رود اردن به دنیا آمد. وی از ۱۷ سالگی عضو حزب بعث سوریه شد و به مبارزه علیه اشغال گران صهیونیستی پرداخت. هنگامی که مقر سازمان آزادی بخش فلسطین در اردن قرار داشت، وی به دلیل فعالیت های ضدصهیونیستی چندین بار زندانی شد و دولت اردن سرانجام زهیر محسن را در سال ۱۹۵۷م به دلیل نقشه هایی که برای مبارزه مسلحانه علیه اسرائیل از داخل خاك اردن تدارك می دید اخراج کرد. وی از آن پس به مدت ۱۰ سال در سوریه به سر برد و در سال ۱۹۶۷ به دنبال جنگ شش روزه اعراب و اسرائیل، جنبش چریکی الصّاعِقه را با حمایت مالی سوریه به وجود آورد. او این جنبش را تحت پوشش سازمان آزادی بخش فلسطین قرار داد و خود رهبری آن را به دست گرفت. زهیر محسن در سال ۱۹۷۳م افراد تحت فرمان خود را در پوشش ارتش سوریه به جنگ علیه رژیم اسرائیل فرستاد. او یکی از مخالفان سرسخت پیمان کمپ دیوید بود و در چندین نطقِ خود، آشکارا، انور سادات، حاکم مصر را به مرگ توسط نیروهای الصاعقه تهدید کرد. زهیر محسن سرانجام در شانزدهم ژوئیه ۱۹۷۹ در خانه خود در شهرِ کان در جنوب فرانسه توسط عوامل مشترك مصر و اسرائیل ترور شد و دو روز بعد در چهل و سه سالگی درگذشت. مقامات فلسطینی، پس از این قتل، طرفداران پیمان کمپ دیوید را بانی ترور زهیر محسن معرفی کردند.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تولد "هیلار ادگادگا" نقاش معروف فرانسوی (۱۸۳۴م) (ر.ک: ۲۹ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: شکست چین در جریان جنگ با انگلستان موسوم به جنگ تریاک (۱۸۴۲م)

شرح مناسبت:

در آستانه قرن نوزدهم میلادی، در حالی که سه قرن از تماس و تجارت پرتغالی ها با چین می گذشت، چندین کشور اروپایی دیگر نیز به تجارت با چین مشغول بودند که مهم ترین آن ها، انگلستان بود. در نیمه اول این قرن، انگلیسی ها با تسلط کامل بر هندوستان و انحصار بازار چین، در شمار قدرت مسلط استعماری آسیا قرار گرفتند. آن چه که انگلستان را بیش از دیگران، به توسعه تجارت با چین برمی انگیخت، گسترش فعالیت های اقتصادی آنان با هند و نواحی مجاور آن بود. از جمله کالاهایی که انگلیسی ها به چین وارد می کردند تریاك بود. افزایش مصرف تریاك و شمار معتادان چینی، کم کم دولت چین را به واکنش واداشت و در نهایت واردات و فروش این ماده مخدر را ممنوع کرد. اما انگلیسی ها که به راحتی نمی توانستند از این تجارت سودآور چشم پوشی کنند، به قاچاق این ماده مهلك ادامه دادند. در این میان دولت چین با قدرت تمام، با قاچاق

تریاک مقابله کرد. در عوض، انگلیسی ها به بهانه ضبط و مصادره تریاک های متعلق به بازرگانان انگلیسی، جنگی را در اول ژوئیه ۱۸۳۹م به راه انداختند که به جنگ تریاک معروف شد. نیروهای متجاوز در نخستین مراحل جنگ، بندر کانتون در جنوب چین را به توپ بستند و سپس بندر تجاری هنگ کنگ را نیز به تصرف خود درآوردند. چینی ها پس از تحمل خسارات فراوان در این جنگ، سرانجام به شرایط صلح انگلیس گردن نهادند. در نهایت به موجب قراردادی که در ۱۹ ژوئیه سال

۱۸۴۲م بین دو طرف به امضا رسید، بندر مهم هنگ کنگ به انگلیس تسلیم گردید و پنج بندر بزرگ چین برای تجارت و رفت و آمد کشتی های خارجی آزاد شد. بندر هنگ کنگ سرانجام پس از بیش از یک صد و پنجاه سال، در اول ژوئیه ۱۹۹۷م به حاکمیت چین بازگشت. (ر.ک: ۱ ژوئیه)

مناسبت ۰۳: تولد "ولادیمیر مایاکوفسکی" شاعر و ادیب شهیر روس (۱۸۹۳م) (ر.ک: ۱۴ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "هِربرت مارْکوزِه" متفکر و فیلسوف آلمانی (۱۸۹۸م) (ر.ک: ۳۰ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز استقلال "کویت" از استعمار انگلستان (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

کویت از زمان هخامنشیان جزئی از ایران به حساب می آمد و در سال های نخستین گسترش جغرافیایی اسلام ضمیمه جامعه اسلامی گردید. در قرن شانزدهم میلادی پرتغالی ها و در طی دو قرن هجدهم و نوزدهم، دولت عثمانی بر این منطقه تسلط داشتند. در سال ۱۸۹۹م کویت قراردادی با انگلستان به امضاء رسانید که به حاکمیت انگلستان براین شیخ نشین منجر شد. این وضعیت تا بعد از جنگ دوم جهانی ادامه داشت و وجود چاه های نفت به گسترش حضور شرکت های امریکایی و انگلیسی در این منطقه انجامید. با این حال مذاکرات مربوط به استقلال در سال ۱۹۶۱ به نتیجه رسید و در ۱۹ ژوئیه همین سال استقلال کویت اعلام شد. این کشور در آسیای غربی و در حاشیه خلیج فارس قرار دارد. مساحتِ کویت بیش از ۱۷ هزار کیلومتر مربع و از جمعیت دو میلیون نفری آن بیش از ۸۵٪ مسلمان می باشند. پیش بینی شده است این کشور تا سال ۲۰۲۵ جمعیت سه میلیون نفری خواهد داشت. ملیت اکثر جمعیت این کشور، عرب و زبان و خط رسمی نیز عربی است. شهر کویت پایتخت این کشور و سالمیّه، قلیب الشیوخ و حولی از شهرهای مهم کویت می باشند. واحد پول این کشور، دینار کویت بوده و ۲۵ فوریه نیز روز ملی آن می باشد. حکومت امیرنشین کویت مشروطه سلطنتی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۶: سال روز پیروزی انقلاب "نیکاراگوئه" (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

نیکاراگوئه از کشورهای امریکای مرکزی است و چندی پس از استقلال از اسپانیا در سال ۱۸۲۱، هدف تهاجم نیروهای امریکایی قرار گرفت. دخالت های مستقیم و غیرمستقیم امریکا تا نیمه دوم قرن بیستم ادامه

یافت. در این قرن، ۳ نفر از خاندان سوموزا بیش از ۴۰ سال در راستای اهداف امریکا در این کشور حکومت کردند اما اختناق و استبدادی که آناستازیو سوموزا حاکم نیکاراگوئه در این کشور ایجاد کرده بود، سرانجام باعث وقوع قیام های مردمی گردید. در دهه ۱۹۶۰م جبهه آزادی بخش ساندینیست تأسیس گردید که عنوان خود را از نام ساندینو رهبر مبارزات استقلال طلبانه اوائل قرن بیستم گرفته بود. در اوایل ۱۹۷۸ که سال اوج گیری نهضت بود، دو شهر از کشور به تصرف چریک ها درآمد. در ماه های بعد، مخالفت ها شکل گسترده تری به خود گرفت و مردم در همه جا در مقام مخالفت با رژیم سوموزا به تظاهرات و درگیری پرداختند. شهرها نیز یکی پس از دیگری از دست حکومت مرکزی خارج می شد که در جریان باز پس گیری آن ها توسط گارد ملی سوموزا، هزاران تن از مردم بی گناه به قتل رسیدند. در این میان امریکا برای نجات رژیم در حال سقوط سوموزا اقدام به ارسال هیأت های میانجی گری نمود که با هشیاری چریک ها سودی نبخشید. نتیجه این اقدامات منجر به محاصره پایتخت توسط انقلابیون نیکاراگوئه و سرانجام فرار سوموزا از کشور گردید. بدین ترتیب حدود نیم قرن تسلط خانواده سوموزا بر نیکاراگوئه پایان یافت و انقلاب خونین و مسلحانه مردم در ۱۹ ژوئیه ۱۹۷۹م به پیروزی رسید. در این انقلاب چهل هزار نفر کشته و دویست هزار نفر بی خانمان شدند.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: مرگ "امریکو وسْپوس" دریانورد ایتالیایی و یکی از کاشفان امریکا (۱۵۱۲م)

شرح مناسبت:

امریکو وسپوس، دریانورد ایتالیایی در نهم مه ۱۴۵۱م در شهر فلورانس در ایتالیا به دنیا آمد. وی در جوانی به نیروی دریایی پیوست

و پس از چندی، در سفر دوم کریستف کلمب کاشف اولیه امریکا، به قاره جدید پای گذاشت. وسپوس پس از چندی در سال ۱۴۹۷م به طور مستقل عازم سفرهای اکتشافی در امریکا گردید و پس از مدتی مصب و محل ریزش رودخانه عظیم آمازون در امریکای جنوبی به اقیانوس اطلس را کشف کرد. وی چهار بار به سرزمین ناشناخته ای که تصور می شد به قسمت شرق آسیا متصل است سفر نمود و در نهایت به این کشف دست یافت که این قاره ارتباطی با آسیا ندارد. از این رو، عده ای او را کاشف واقعی امریکا می دانند. بعدها با الهام از نام امریکو این سرزمین را امریکا نامیدند. وسپوس در سفرهای آخر خود، نقشه هایی از مناطقی که سفر کرده بود تهیه نمود و برای جهانیان به یادگار نهاد. امریکو وسپوس سرانجام در ۲۰ ژوئیه ۱۵۱۲م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: اختراع ساعت جیبی معروف به ساعت تخم مرغی در آلمان (۱۶۰۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال "کلمبیا" در امریکای مرکزی (۱۸۱۰م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری کلمبیا با ۱/۱۴۱/۷۴۸ کیلومتر مربع وسعت، در امریکای مرکزی، در شرق اقیانوس آرام و در همسایگی ونزوئلا، برزیل، پرو، اکوادور و پاناما واقع شده است. جمعیت کلمبیا بیش از ۴۲ میلیون نفر است که اکثراً دو رگه سرخ و سفید هستند و کاتولیک مذهبند. پایتخت کلمبیا شهر بوگوتا و واحد پولش، پزوی کلمبیا است. زبان رسمی مردم کلمبیا، اسپانیایی است هرچند زبان های بومی نیز در میان مردم عمومیت دارد. پیش بینی شده است که جمعیت کلمبیا تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۶۰ میلیون نفر خواهد بود. انقلاب مردم کلمبیا برای به دست آوردن استقلال از سال ۱۷۸۱م آغاز شد ولی به شدت سرکوب گشت. در آغاز قرن نوزدهم شورش در مستعمرات اسپانیا برای استقلالْ جانی دوباره گرفت و سرانجام در سال ۱۸۱۰ طی یک کودتای نظامی، حکومت استعماری اسپانیا برچیده شد و در ۲۰ ژوئیه این سال، اعلامیه استقلال کلمبیا تهیه و منتشر گردید. هرچند این کودتا با شکست مواجه گشت ولی در سال ۱۸۱۹ انقلاب بزرگی به رهبری سیمون بولیوار مبارز آزادی خواه امریکای لاتین، نظام استعماری اسپانیا را برای همیشه در این منطقه خاتمه داد.

مناسبت ۰۴: مرگ "برنارْدْ ریمان" ریاضی دان معروف آلمانی (۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

برنارد ریمان، ریاضی دان آلمانی در ۱۷ سپتامبر ۱۸۲۶م در خانواده ای تنگ دست در آلمان به دنیا آمد. پدرش کشیش فقیری بود که خود را به آب و آتش می زد تا وسایل تحصیل برنارد را آماده کند. برنارد ریمان در ۲۰ سالگی وارد دانشگاه گوتینگن آلمان شد و در درس ریاضی دانان معروف زمان، حضور یافت. وی از کودکی استعداد خوبی در ریاضیات داشت از این رو رشته دانشگاهی خود را

همین رشته قرار داد و در ۲۵ سالگی از رساله دکترای خود دفاع نمود. ریمان در سال های بعد به تحقیق و مطالعه در ریاضیات و هندسه پرداخت و نتایج تحقیقات خود را در سال ۱۸۶۴م به اساتید دانشگاه ارائه داد. او در ریاضیاتْ، هندسه ای را ایجاد کرد که به نام خودش شهرت یافت. در هندسه ریمانی از سطحی کروی بحث می شود و احکام آن نیز مربوط به اشکالی است که بر آن سطحْ، تصور می گردد. در این هندسه، بین دو نقطه می توان هر تعداد خط مستقیم که بخواهیم رسم کنیم و علاوه بر آن در هندسه ریمانی، مفهومی نظیر خط مستقیم و نامحدود وجود ندارد. این گونه نظریات تازه، در آن زمان به منزله معماهای عجیب ریاضیات محض تلقی می شد. اما نیم قرن بعد انیشتین توانست این نکته را ثابت کند که هندسه ریمانی، سیمای جهان را به صورتی واقعی تر از هندسه اُقلیدسی مجسّم می کند. برنارد ریمان عمری طولانی نیافت چرا که در ۲۰ ژوئیه ۱۸۶۶م در چهل سالگی بر اثر بیماری سل، در نهایت شهرت، درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "بنیتو موسولینی" دیکتاتور فاشیست ایتالیا (۱۸۸۳م)

شرح مناسبت:

بنیتو موسولینی دیکتاتور پیشین ایتالیا در ۲۰ ژوئیه ۱۸۸۳م در خانواده فقیری در شمال ایتالیا متولد شد. وی پس از پایان تحصیلات دانشگاهی، به روزنامه نگاری روی آورد. موسولینی در ۲۳ مارس سال ۱۹۱۹م با استفاده از شورش ها و هرج و مرج موجود در ایتالیا، حزب فاشیست را به وجود آورد و رهبری آن را بر عهده گرفت. با پیروزی این حزب در انتخابات سال ۱۹۲۲م، موسولینی با جلب رضایت پادشاه ایتالیا، به نخست وزیری رسید و با

شدت عمل، کشور را از وجود مخالفان خود پاک نمود. وی در اندک زمانی، ایتالیا را زیر سلطه حزب فاشیست درآورد و هم زمان در دوران حکومتش، فعالیت های عمرانی فراوانی انجام داد. با روی کار آمدن هیتلر در آلمان، موسولینی به او نزدیک شد به طوری که در طی سال های ۱۹۳۶ تا ۱۹۳۹م نیروها و تجهیزات ایتالیا همراه با نیروهای آلمان در جنگ های داخلی اسپانیا به نفع سلطنت طلبان فعالیت می کردند. موسولینی برای استحکام موقعیت ایتالیا در دریای مدیترانه و تسلط بر دریای آدریاتیک، در سال ۱۹۳۹م به آلبانی حمله برد و با وجود مقاومت شدید مردم آن، این کشور را تسخیر نمود. با آغاز جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۳۹م موسولینی رسماً حمایت خود را از هیتلر اعلام کرد و سال بعد نیز آشکارا، ارتش ایتالیا را وارد صحنه های جنگ نمود. وی پس از یک رشته پیروزی ها و شکست ها و اشغال ایتالیا، در ۲۵ ژوئیه ۱۹۴۳م، از طرف پادشاه، بر کنار شد و از آن پس، سیاست ایتالیا، علیه آلمان ادامه یافت. موسولینی پس از برکناری، در نقطه ای در یک صد کیلومتری رم زندانی شده بود اما با کمک خلبانان ورزیده آلمانی در ۱۲ سپتامبر ۱۹۴۳م آزاد شد. موسولینی پس از آن به مونیخ انتقال یافت و پس از ملاقات با هیتلر، برای تشکیل یک حکومت جمهوری طرفدار آلمان در شمال ایتالیا به میلان بازگشت. عمر حکومت جمهوری موسولینی هم بیش از پانزده ماه به طول نینجامید و موسولینی به دنبال پیشروی نیروهای متفقین به شمال ایتالیا، متواری شد. در نهایت، بنیتو موسولینی در حین فرار

در لباس مبدل، در ۲۸ آوریل ۱۹۴۵م توسط یک گروه از پارتیزان های مخالف، شناسایی و دستگیر گردید و پس از یک محاکمه کوتاه، در ۶۲ سالگی اعدام شد. به همراه موسولینی، کلارا پتاچی، معشوقه وی نیز حضور داشت که علی رغم توانایی برای فرار، از بنیتو جدا نشد. موسولینی در حالی در سال ۱۹۳۵م به این زن که همسر یکی از افسران جوان ارتش ایتالیا بود، دلبسته شد که خود دارای همسر و پنج فرزند بود. افشای رابطه نامشروع او با یک زن، به حیثیت و موقعیت سیاسی موسولینی لطمه شدیدی وارد ساخت. پس از تیرباران موسولینی و کلارا پتاچی، جنازه های آن دو را به صورت وارونه در ملأ عام به نمایش گذاشتند.

مناسبت ۰۶: مرگ "گولیلمو مارکونی" دانشمند ایتالیایی و مخترع رادیو (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

گولیلمو مارکونی، مبتکر ایتالیایی در ۲۵ آوریل ۱۸۷۵م در شهر بولونیا ایتالیا به دنیا آمد و از دوره کودکی به رشته برق علاقه پیدا کرد. هنگامی که هنوز همسالان وی، دوره دبیرستان را می گذراندند، مارکونی نامه هایی به دانشمندان اروپا می نوشت و در آن ها از برق سخن می گفت. وی هم چنین خبر آزمایش های آنان را نیز به دقت می خواند و از نتایج آن مطلع می شد. در پی این ارتباط، مارکونی آگاهی یافت که جمعی از دانشمندانْ درباره انتقال امواج الکتریکی و یافتن آن ها، دچار مشکل شده اند. در این زمان که مارکونی ۲۱ سال داشت آزمایش های خود را بر روی این طرح متمرکز کرد. وی لوله ای را پر از بُراده آهن نمود و جریان برق را از آن گذراند. آن گاه نزدیک آن، جرقه برق ایجاد کرد تا مقدار

برقی را که از میان براده های آهن میگذرد، افزایش دهد. بر اثر تکمیل این طرح و آزمایش های فراوان بر روی آن، مارکونی پی برد که می تواند به وسیله یک دستگاه بی سیم، اخبار را از فاصله نسبتاً دور مخابره کند و اگر اجزاء دستگاه را کامل کند، کاربردش موفقیت آمیزتر خواهد بود. مارکونی این کار را دنبال کرد و پس از دو سال تلاش، موفق به اختراع فرستنده ای شد که امواج بی سیم را تا چند صد متر منتشر می کرد. یک سال پس از ثبت اختراعش، وی به کشتی های نیروی دریایی که در فاصله بیست کیلومتری ساحل قرار داشتند اخباری مخابره کرد. مارکونی طی جنگ جهانی اول، در ارتش ایتالیا خدمت می کرد و در این دوره، چگونگی ارسال خبر را به مسافت های دور، دریافت. در این زمان بود که به این کار توفیق یافت و اولین دستگاه رادیو را اختراع کرد. آنچه که در ابتدا توسط مارکونی ساخته شد، به صورت تلگراف مورد استفاده قرار گرفت. سپس با کمک دیگر دانشمندان به تکمیل آن پرداخت. به این ترتیب که مدار تنظیم جهت دریافت علائم، انتخاب شد و لامپ انتقال صوت بر روی امواج، میکروفن و ... به وجود آمد تا رادیویی که امروزه می شناسیم شکل گرفت. نهایتاً در سال ۱۹۱۹م، پخش آزمایشی رادیو در انگلستان و سال بعد در امریکا آغاز شد. مارکونی پس از این اختراع از طرف دولت های مختلف مورد تقدیر واقع شد و در شمار مخترعان بزرگ قرار گرفت. گولیلمو مارکونی سرانجام در ۲۰ ژوئیه ۱۹۳۷م در شصت و دو سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: درگذشت "پل والِری" شاعر و ادیب مشهور فرانسوی (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

پـل والری شـاعر بزرگ و ملی فرانسه در ۳۰ اکتبر ۱۸۷۱م در شـهر سِت در فرانسه به دنیا آمـد و تحصـیلات خود را در رشـته حقوق به پایـان بُرد. وی سـپس به علت علاقه به ادبیـات و مطـالعه آثـار بزرگـان شـعر و ادب، به شـعر و شاعری روی آورد و نخستین اثرش را در سـال ۱۸۸۹م در هجـده سالگی انتشار داد. والری از آن پس با سـرودن شـعرهای متعدد، شـهرتی فراوان به دست آورد و در شـمار شـاعران معروف فرانسه درآمـد. اشـعار والری، موزون و زود فهم است و در شـعر معاصـر فرانسه، تاثیر فراوانی نهاده است. افکار و انـدیشه های فلسـفی این شاعر، رنگ بـدبینی و غم و انـدوه دارد. والری به دریا و مظاهر آن علاقه زیـادی داشت و به دلیـل ارتباط بیشتر آثارش با دریا، او را شاعر دریایی لقب داده انـد. وی به غیر از نظم، به نثر نیز پرداخت و هوش مندی و نکته بینی خود را بیشتر در آثار منثور خود نشان داده است. والری را به سـبب نگارش رمان های افسانه ای، جزو رمانتیک ترین شاعران قرن بیستم می دانند. روش والری، ژرف بینی فراوان در هر چیز است. زیبایی شعر در نظر او، در تلفیق و ترکیب الفاظْ نهفته است. وی قالب و صورت دقیق و همراه با صنعت را در شعرْ اصل می داند نه احساس شخصی و مفاهیم را. تکیه گـاه شاعر، در نظر والری، مجموع اصوات خوش آهنگ است. والری با القای آهنگ مِلودی الفاظ توانسـته است ترکیبی از مسائل ذهنی و تصویرهای عینی به دست دهد. شعر او حاصل تفکر فلسفی وی

درباره بستگی تام ماده و روح است. والری از شخصیت های نادری است که هیچ گاه عواطف را فدای اندیشه نکرده، بلکه میان احساس و اندیشه و معنویت و هم چنین میان دانش و تخیلْ، سازشی برقرار کرده است. والری میان دو جنگ جهانی، مقامی مهم در تاریخ ادبیات جهان یافته است و این مقام برجسته نه تنها به وسیله درخشش آثارش به دست آمده، بلکه به وضع فکری او که در این آثار نیز منعکس است ارتباط کامل می یابد. از این شاعر بزرگ آثار مشهوری بر جای مانده که پارک جوان و گورستان دریایی در نظم و شبی با آقای تِست و مجموعه مقالات در نثر از آن جمله اند. پل والری سرانجام در بیستم ژوئیه ۱۹۴۵م در ۷۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: ترور "ملک عبداللّه" اولین پادشاه اردن هاشمی (۱۹۵۱م)

شرح مناسبت:

ملک عبداللّه اولین پادشاه کشور اردن هاشمی در ۲۱ دسامبر سال ۱۸۸۲م در شهر مکه متولد گردید. پدر وی شریف حسین امیر مکه بود. ملک عبداللّه مقدمات علوم ادبی را در اسلامبول فرا گرفت و در ۲۸ سالگی به عنوان نماینده شهر مکه در مجلس نمایندگان عثمانی حضور یافت. وی در سال ۱۹۱۶م همراه پدرش در انقلاب عربی شرکت نمود و پادگان نظامی عثمانی در شهر طائف را به تصرف خویش درآورد. در ماه مارس ۱۹۲۱ دولت انگلستان، تصمیم به برپایی امیرنشین اردن به سرکردگی امیر عبداللّه گرفت. انتخاب وی نشان دهنده دست پرورده بودن و سرسپردگی او نسبت به دولت انگلستان بود سپس عازم اَمّان گردید و پس از ملاقات با چرچیلِ وزیر وقت مستعمرات انگلستان در بیت المقدس، مقدمات حکومت خود را فراهم ساخت. براساس توافق و پیمان همکاری

انگلیس و اردن در سال ۱۹۲۶م نام این منطقه به مملکت اردنِ هاشمی تغییر یافت و امیر عبدالّله با عنوان ملک عبدالّله پادشاه اردن زمام امور را به دست گرفت و مدت ۲۵ سال در این سمت باقی ماند. وی بعد از جنگ جهانی دوم و شکل گیری اسرائیل رهبری اعراب در جنگ با این رژیم را بر عهده گرفت که نتیجه آن شکست اعراب و تحکیم موجودیت رژیم غاصب اسرائیل بود. ملک عبدالّله در عین حال به علت دشمنی عمیق با خاندان سعودی در عربستان به دنبال تصرف سوریه و لبنان و اجرای طرح سوریه کبیر بود. و این مسئله باعث شده بود تا وی بخش هایی از فلسطین را که در جریان جنگ با اسرائیل به تصرف درآورده بود، در اختیار بگیرد و به دنبال یک پارچه کردن این مناطق، تحت حاکمیت اردن باشد. به همین دلیل روابط ملک عبدالّله با همسایگان اردن به دشمنی آشکار کشیده شد و او نشست های اتحادیه عرب را تحریم نمود. در عرصه بین المللی نیز پادشاه اردن به عنوان یک عامل دست نشانده عمل می کرد. وی برای برخورداری از کمک های امریکا براساس بند چهار دکترین ترومن، با این کشور قراردادی امضا نمود و از عملکرد امریکا در جهان، حمایت می نمود. مجموعه مواضع داخلی و خارجی ملک عبدالّله به مخالفت های مردمی و فعالیت فلسطینیان علیه وی انجامید. از ملک عبدالّله به عنوان مردی خوش گذران، راحت طلب، بیزار از کارهای جدی، دوستدار مجالس بحث و مناظره و شیفته بذله گویی در محافل خصوصی، یاد کرده اند. وی سرانجام در ۲۰ ژوئیه ۱۹۵۱م در

مسجدالاقصی توسط یک جوان فلسطینی که مخالف انضمام بیت المقدس و بخش عربی فلسطین به اردن بود، هدف گلوله قرار گرفت و در ۶۹ سالگی کشته شد. پس از وی، پسرش ملک حسین به پادشاهی اردن رسید.

مناسبت ۰۹: امضای قرارداد ژنو پس از شکست فرانسه از ویتنام و تشکیل ویتنام شمالی و جنوبی (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

پس از اعلام استقلال ویتنام در سال ۱۹۴۵م، هوشی مینِ، رهبر نیروهای کمونیست این کشور آمادگی خود را برای مذاکره با استعمارگران فرانسوی جهت انتقال قدرت مسالمت آمیز و انعقاد پیمان دوستی و اتحاد با فرانسه اعلام داشت. ولی فرانسوی ها که مطامع استعماری گذشته خود را دنبال می کردند حاضر به مصالحه نشدند و نخستین دوره جنگ های ویتنام بین فرانسویان و ویتنامی ها که از سال ۱۹۴۶ تا ۱۹۵۴م به طول انجامید، صدها هزار کشته و خسارات سنگین مالی به بار آورد. فرانسوی ها سرانجام پس از تحمل چند شکست خفت بار، به ویژه شکست در نبرد معروف دین بین فو، حاضر به مصالحه و مذاکره شدند و در نتیجه مذاکراتی که در بیستم ژوئیه سال ۱۹۵۴م، با حضور نمایندگان فرانسه، امریکا، چین، انگلستان، شوروی و ویتنام در ژنو انجام گردید، درباره شرایط متارکه جنگ و تقسیم موقت ویتنام شمالی و جنوبی و انجام انتخابات پارلمانی در سراسر ویتنام توافق شد. هرچند این قرارداد باعث قطع شدن دست استعمار فرانسه از ویتنام گردید اما به موجب آن، ویتنام در امتداد مدار ۱۷ درجه عرض جغرافیایی به دو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم شد. هم چنین بر اساس قرارداد، نیروهای خارجی باید خاک ویتنام راترک می کردند. اما امریکا برخلاف قرارداد ژنو، سربازان خود را برای جنگ با مردم استقلال طلب ویتنام به منطقه اعزام کرد

و از اتحاد دو بخش شمالی و جنوبی ویتنام جلوگیری کرد. در همین زمان با بیرون رفتن فرانسویان از ویتنام، درگیری بین دولت کمونیستی هوشی مینه در شمال با دولت دست نشانده در جنوب آغاز شد و مقدمات ورود امریکا به عرصه جنگ ویرانگر ویتنام را فراهم آورد. (ر.ک: ۱ نوامبر)

مناسبت ۱۰: اشغال بخش ترک نشین قبرس توسط نیروهای نظامی ترکیه (۱۹۷۴م)

شرح مناسبت:

ترک ها و یونانی نشین های قبرسی از سال های قبل در مورد سهم خود در حاکمیت این جزیره، اختلاف و درگیری داشته اند. در این میان، ترکیه از ترک ها و یونان از یونانی های این جزیره حمایت می کردند. در همین گیر و دار، کودتای گارد ملی قبرس و برکناری رهبر یونانی های این کشور از قدرت، باعث شد ارتش ترکیه به بهانه حمایت از ترک های قبرس، در بیستم ژوئیه سال ۱۹۷۴م شمالِ ترک نشینِ این جزیره را که ۴۰ درصد از وسعتِ آن را تشکیل می دهد، اشغال کند. با این اقدامِ نظامی ترکیه، قبرس، عملاً به دو بخش ترک نشین و یونانی نشین با دو دولت جداگانه تجزیه شد. بخش شمالی قبرس همچنان در اشغال ترکیه باقی مانده است و مذاکرات رهبران دو بخش شمالی و جنوبی قبرس برای وحدت کشور و ایجاد حکومت واحد، هنوز به نتیجه نرسیده است. هم چنین علی رغم همه پرسی درباره اتحاد دو بخش در اوایل سال ۲۰۰۴م، قبرس به راه حلی برای پایان دادن به اختلافات دست نیافته است.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ تاریخی "اهرام" بین نیروهای فرانسوی و مصری (۱۷۹۸م)

شرح مناسبت:

با قدرت گیری ناپلئون بُناپارت در فرانسه و آغاز کشور گشایی های او، ناپلئون قصد حمله به انگلیس را در سر می پروراند، اما چون نیروی دریایی فرانسه، توان لازم را برای این کار نداشت، لذا ناپلئون تصمیم گرفت که در خارج از اروپا، بر انگلستان لطمه زند. به همین دلیل از آن جا که هندوستان مخزن قوای اقتصادی و منبع معیشت انگلستان به شمار می رفت و سرزمین مصر نیز در مسیر هند قرار داشت، ناپلئون نقشه حمله به مصر را

کشید. در صورت تصرف مصر، هم یک مستعمره بزرگ معادل تمام مستعمرات فرانسه به دست ناپلئون می افتاد و هم به عنوان یک مرکز نظامی برای حمله به هند مورد استفاده قرار می گرفت. در آن زمان مصر تحت نفوذ امپراتوری عثمانی قرار داشت و توسط امرای مملوک موسوم به ممالیک اداره می شد. درنهایت در ۲۱ ژوئیه ۱۷۹۸م، جنگ میان فرانسه و مصریان آغاز شد و علی رغم مقاومت ممالیک، ناپلئون موفق به فتح مصر گردید و تا آخر ژوئیه، قاهره نیز به تصرف ناپلئون درآمد. در این هنگام، در حالی که ناپلئون مشغول ایجاد یک ستاد فرماندهی در نزدیکی اهرام مصر بود، قوای دریایی انگلیس، نیروی دریایی فرانسه را در سواحل مصر غافل گیر کرد و قسمت اعظم ناوگان جنگی فرانسه را منهدم ساخت. این مسئله باعث عقب نشینی ناپلئون گردید و پس از چندی به کشورش بازگشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ارنست همینگوی" نویسنده معروف امریکایی (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

اِرنست میلر هِمینگوِی نویسنده شهیر امریکایی در ۲۱ ژوئیه ۱۸۹۸م در ایالت شیکاگو امریکا متولد شد. وی از کودکی و دوران دبستان احساس کرد که برای ادبیات مستعد است از این رو از همان زمان، شروع به نوشتن مقالات ادبی و داستان در روزنامه ای که خودِ شاگردانْ اداره می کردند نمود. او پس از پایان تحصیلات خود، در جنگ جهانی اوّل شرکت جست و سپس خبرنگار جنگی گردید. همینگوی پس از پایان جنگ و کسب مدال جنگی، نگارش آثار ادبی خود را ادامه داد و با نوشتن رمان هایی چون: خورشید همچنان می دمد و وداع با اسلحه، به عالی ترین درجات شهرت رسید. وی با نوشتن کتاب معروف زنگ ها برای که

به صـدا در می آینـد به اوج افتخار رسـید. او در این کتاب ثابت نمود که ارزش آزادی موقعی معلوم می شود که مردم فقـدان آن را احسـاس کننـد. در همـان زمـان، همینگوی به دلیـل فروش تیراژ بالاـی کتـاب هـای خود و سـاخت فیلم از کتاب هایش صاحب ثروت فراوانی گردیـد و موفق به دریافت جایزه اُسـکار نیز شد. اکثر داسـتان های همینگوی با مرگ سـر و کار دارد و قهرمانان آن، با مجاهدات زیاد، بدون اسـتثنا با مرگ گریبانگیر خواهند شد. وی در بیشتر داستان های خود نتیجه می گیرد که انسـان نبایـد در کردار و رفتـار خود حتی یک حرکت برخلاف قانون انجام دهـد چرا که قانون، نقضْ ناکردنی است. از سوی دیگر وی در برخی آثـارش، ذوق مـاجراجویی و لـذت مغلـوب کردن را عرضـه می کنـد کـه هر دو سـبک وی مـورد تقلید نویسـندگان قرار گرفت. وی اعتقـاد داشت که برای نویسـنده نیز سـبکی وجود دارد که صورت قانون پیـدا می کنـد و او نباید حرکتی بی فایـده انجام دهد تا آسـیب ببیند. همینگوی سـبک شخصـی و خاصـی را دنبال می کرد اما نمی توان گفت که این سبک در همه کتاب های او به کار رفته است. وی در سبک خود، میان تضاد لذت بردن از زندگی و رنج بردن که از آن جدا نیست، به تعادل شخصی دست می یابد. این موضوع رانیز نباید نادیده گرفت که همینگوی دوره افسردگی و ملالی را احساس کرده که زنـدگی امریکایی پس از بحران اقتصادی امریکا در سال ۱۹۲۹م به آن دچار شد و او را به شـرکت فعالانه در جنگ کشانده و

سخنگوی گروهی ساخته، که، به نسل فدا شده معروف گشته است. درباره سبک خاص همینگوی گفتگوی بسیار شده است. سبکی که او را از پیشینیان و معاصران ممتاز می سازد. به سبب سادگی اعجاب آور و مستقیم و کوبنده، کلمه های محاوره ای، جمله های کوتاه و بدون وابسته، نشانه گذاری های فراوان، مکالمه های بدون تصنع و بدون رعایت صنایع لفظی، شرح حوادث چنانکه واقع شده و کوچکترین نکته ای از واقعیت از چشم دور نمانده است. وی در زمان حیات خود به شهرت و افتخار افسانه ای دست یافت و با دریافت جایزه نوبل ادبی در سال ۱۹۵۴م به خاطر نگارش کتاب پیرمرد و دریا، از نفوذی گسترده در میان نویسندگان برخوردار گشت. همینگوی علاقه مفرطی به شکار داشت و اغلب اوقات به این کار مشغول بود تا این که در نهم ژوئیه ۱۹۶۱ در حالی که مشغول تمیز کردن تفنگ شکاری اش بود، گلوله ای شلیک شد و به زندگی اش خاتمه داد. بدین ترتیب ماجرای مرگ پدرش پس از ۲۳ سال تجدید گردید. اکثر آثار همینگوی به فارسی ترجمه شده است.

مناسبت ۰۳: الحاق سه کشور لیتوانی، لِتونی و استونی به اتحاد جماهیر شوروی (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

لیتوانی، لتونی و استونی، سه کشور کوچک ساحلی دریای بالتیک هستند که تا قبل از جنگ جهانی اول متعلق به روسیه بودند و با انقلاب کبیر روسیه، استقلال خود را باز یافتند. بیش از دو دهه بعد، و در آستانه جنگ جهانی دوم، قراردادی بین آلمان و شوروی منعقد شد که بر اساس آن، کشور لهستان بین دو کشور تقسیم می شد. پس از چندی، با حمله آلمان به لهستان و تصرف این کشور استالین نیز برای آنکه از

قـافله کشورگشایی عقب نمانـد، سه کشور اسـتونی، لتونی و لیتوانی را در ۲۱ ژوئیه ۱۹۴۰م به تصـرف خود درآورد و آنهـا را ضمیمه شوروی نمود. این سه کشور تـا پنجاه سال بعـد تحت حکومت اتحاد جماهیر شوروی بودنـد و با فروپاشـی شوروی در اوایل دهه ۱۹۹۰م، استقلال خود را بار دیگر اعلام کردند.

مناسبت ۰۴: به آب انداختن اولین کشتی هسته ای به نام "ساوانا" در امریکا (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

بعد از کشف اتم و آشنایی دانشمندان هسته ای با توانایی و قدرت فوق العاده انرژی هسته ای، به کارگیری و استفاده از آن در زمینه های گوناگون مورد توجه قرار گرفت. اما در واقع، اولین اسـتفاده عملی از انرژی هسـته ای، در ساختن بمب هسـته ای به عمـل آمـد. نتیجه به دست آمـده از قـدرت انفجـاری و تخریبی آن، باعـث شـد تا از یک طرف، قـدرت های سـلطه گر با بهره گیری از آن به مسـابقه ای تسـلیحاتی دست زده و جهـان را تـا مرز جنگ هسـته ای به پیش برنـد و از سوی دیگر، تلاش های فراوانی به عمل آمد تا از این انرژی در راه های صلح آمیز و در جهت پیشرفت صنعت و تکنولوژی استفاده گردد. یکی از این مـوارد، بهره گیری از انرژی هسـته ای در صـنایع کشـتی سـازی و دریـانوردی اسـت. بـدین ترتیب در ۲۱ ژوئیه ۱۹۵۸م، اولین کشتی بازرگـانی با سوخت هسـته ای به آب انـداخته شـد و عرصه جدیـدی برای اسـتفاده از انرژی هسـته ای را بر روی جهان گشود. این کشتی بازرگانی، ساوانا نام گـذاری شـد و در واقع اولین کشتی هسـته ای بود که از پهنه اقیانوس اطلس عبور کرد. در حال حاضر کشتی های بسیاری در سطح دریاها و اقیانوس

های جهان، با کمک نیروی هسته ای به دوردست ترین نقاط جهان می روند.

مناسبت ۰۵: قدم نهادن اولین بشر بر روی کره ماه (۱۹۶۹م)

شرح مناسبت:

دهه ۱۹۶۰م را دهه تسخیر فضا و آغاز سفر انسان به فضای کیهانی نیز می توان نام نهاد و این عنوان شاید مناسب ترین عنوان برای این دهه سرنوشت ساز باشد. دانشمندان فضایی شوروی که در سال ۱۹۵۷م با پرتاب نخستین قمر مصنوعی زمین، در تسخیر فضا پیشگام شده بودند، در سال ۱۹۶۱م نیز با فرستادن نخستین انسان به فضا دراین مسابقه، پیشتاز شدند. از این پس رقابت امریکا و شوروی سابق برای تسخیر فضا شدت یافت و از سال ۱۹۶۶م، مسابقه برای تسخیر کره ماه آغاز شد. امریکا در این سالْ سفینه ای بدون سرنشین بر روی کره ماه پیاده کرد و درصدد اعزام اولین انسان به این کره برآمد. از سال ۱۹۶۸م به بعد، امریکایی ها به طور محسوسی در مسابقه تسخیر فضا بر روس ها پیشی گرفتند و اولین انسانی که در سطح کره ماه فرود آمد، یک فضانورد امریکایی بود. سفینه آپولو ۱۱، در روز شانزدهم ژوئیه ۱۹۶۹م با سه سرنشین به فضا پرتاب شد و پس از سه روز سفر و طی بیش از ۳۸۰ هزار کیلومتر مسافت در مدار کره ماه قرار گرفت. قسمتی از این سفینه که خود مجهز به موشکی برای برخاستن از سطح کره ماه بود، روز ۲۱ ژوئیه ۱۹۶۹م از سفینه مادر جدا شد و با دو سرنشین بر روی کره ماه فرود آمد. در این هنگام، یکی از آن دو با نام نیل آرْمِسْتِرانْگ، نخستین انسانی بود که بر روی کره ماه قدم نهاد، در حالی که جریان این

سفر فضایی را شش صد میلیون نفر به کمک ماهواره ها در سراسر جهان تماشا کردند. آرمِستِرانْگ پس از ۲۱ ساعت و ۳۷ دقیقه توقف در سطح کره ماه و گردش و نمونه برداری و عکس برداری از قسمت های مختلف آن، به سفینه مادر بازگشت و نخستین سفر انسان به کره ماه در روز ۲۴ ژوئیه ۱۹۶۹م با مراجعت فضانوردان به کره زمین پایان پذیرفت.

مناسبت ۰۶: روز ملی "بلژیک"

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی بلژیک با ۳۰/۵۲۸ کیلومترمربع در شمال غربی اروپا و در همسایگی کشورهای هلند، آلمان، لوکزامبورگ و فرانسه واقع شده است. جمعیت آن بیش از ۱۰ میلیون نفر که حدود ۹۰ درصد کاتولیک می باشند. پایتخت این کشور شهر بروکسل و دارای واحد پول یورو می باشد. که بعد از رواج یافتن پول واحد اروپائی، جای گزین فرانک بلژیک شده است. مردم بلژیک به ۳ زبان رسمی فرانسوی، هلندی و آلمانی صحبت کرده و از تیره نژادی سفید هستند. بلژیک در سال های آخر قرن هجدهم، تحت تسلط فرانسه بود. در سال ۱۸۱۵، بلژیک با هلند متحد شد. اما این اتحاد دیری نپایید و بلژیک در سال ۱۸۳۱ م مستقل گردید و دارای حکومت سلطنتی شد. رسمیت یافتن پادشاهی لئوپولد اول در ۲۱ ژوئیه ۱۸۳۱م به عنوان روز ملی بلژیک مطرح شده است. نظام سیاسی این کشور، مشروطه سلطنتی فدرال، با دو مجلس قانون گزاری است. این کشور در سال ۱۹۴۵ به عضویت سازمان ملل درآمد. (ر.ک: ۴ اکتبر)

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: درگذشت "یوهان سباستین ژان باخ" موسیقی دان و آهنگ ساز شهیر آلمانی (۱۷۵۰م)

شرح مناسبت:

یوهان سباستین ژان باخ موسیقی دان نامدار آلمانی در ۲۱ مارس ۱۶۸۵م در آیْزِناخْ آلمان به دنیا آمد. وی از خانواده ای هنرمند بود و پدر و برادرش نیز موسیقی دانان بزرگی بودند. وی زیرنظر برادرش فراگیری موسیقی را آغاز کرد. علاقه به این هنر در یوهان به قدری بود که قطعاتی را که برادرش برای تمرین به او می داد در زمان کوتاهی فرا گرفت و پس از چندی، خود در این فن، به مهارت دست یافت. وی از سال ۱۷۲۳م در لایپْزیک سکنی گزید و تا آخر عمر در آن جا

به اداره امور موسیقی در چندین کلیسا مشغول بود. به عبارتی دیگر خط سیر زندگی فعال و سازنده باخ از شغل نسبتاً پایین نوازندگی مجلسی آغاز شد تا آن که به رهبری ارکستر دربار آلمان دست یافت. نبوغ باخ به عنوانِ موسیقی دان و آهنگ ساز برجسته قرن هجدهم، در عصر خود شناخته نشد. آهنگ های باخ، یک قرن پس از مرگ او به طبع رسید و اجرای یکی از موسیقی های معروف وی، در واقع پس از ۱۰۰ سال، آغاز تجدید حیات وی بود. آثار باخ در باب موسیقی دینی از لحاظ غنا و عُلُوّ الهام و آهنگ، ممتاز است. باخ به واسطه علاقه شدیدی که به مذهب داشت، آهنگ هایی با رنگ دینی می ساخت که ای مسیح(ع) و روح از آن جمله اند. وی موسیقی را به درجه کمال رسانید و در راه تعلیم موسیقی، شنوایی خود را از دست داد. یوهان باخ سرانجام در ۲۲ ژوئیه ۱۷۵۰م در ۶۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "سالوادور آلِنده" رئیس جمهور پیشین شیلی (۱۹۰۸م) (ر.ک: ۱۱ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: وقوع نبرد معروف "ایزونزو" بین ایتالیا و اتریش در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۵م)

شرح مناسبت:

پس از آغاز جنگ جهانی اول و بروز اختلاف بین اتحاد سه گانه شامل آلمان، اتریش و ایتالیا، نیروهای ایتالیا از متحدین جدا شده و به متفقین پیوستند. ورود ایتالیا به جنگ، اهمیت زیادی نداشت، چرا که این کشور نه دارای صنایع وسیعی بود و نه از قشون و نیروهای عالی برخوردار بود، بلکه تنها باعث این می شد که اتریش عده زیادی از نیروهای خود را بدون این که فعالیتی ازخود نشان دهند، در مرزهای ایتالیا نگه دارد. سرانجام در ۲۲ ژوئیه ۱۹۱۵م، نبرد معروف ایزُونْزو در ناحیه ای کوهستانی به همین نام در ایتالیا بین ارتش های ایتالیا و اتریش در گرفت و تا پانزدهم اوت همان سال ادامه یافت. در این نبرد، در حدود هفتاد هزار نفر کشته شدند که اکثر آن ها ایتالیایی بودند. با این حال، در پایان جنگ ایزونْزُو، اتریش از ایتالیا شکست خورد.

مناسبت ۰۴: وقوع نبرد نیروهای فرانسه و تونس در بندر "بِیْزِرْتْ" در تونس (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

پس از استقلال تونس از فرانسه در سال ۱۹۵۶، فرانسه بندر بِیْزِرتِ تونس را به عنوان یک پایگاه هوایی در اشغال خود نگه داشت که این امر با مخالفت تونس مواجه شد. از این رو، در ۱۷ ژوئیه ۱۹۶۱م نیروهای تونسی به این بندر حمله نمودند که با مقاومت نیروهای اشغال گر فرانسوی مواجه شدند و بیش از ۷۰۰ نفر از نیروهای تونسی کشته شدند. در جریان این نبرد، نیروهای تونس با ایجاد راه بندان به محاصره پایگاه دریایی و محل استقرار نیروهای فرانسوی اقدام نمودند، اما فرانسه با اعزام ۸۰۰ چترباز به این منطقه، موفق شد در ۲۱ ژوئیه ۱۹۶۱ محاصره را شکسته و بندر بیزرت و اطراف آن را به تصرف

خود درآورَد. دو ماه پس از آن در ۱۸ سپتامبر همان سال دو کشور جهت خروج نیروهای فرانسوی به توافق رسیدند تا اینکه در سال ۱۹۶۳ پایگاه دریایی بیزرت از نیروهای فرانسوی تخلیه شد.

مناسبت ۰۵: تأسیس سازمان همکاری منطقه ای برای عمران موسوم به آر – سی – دی (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

بعد از جنگ جهانی دوم، در بیشتر مناطق جهان کشورهایی که به نوعی دارای مشترکات سیاسی، فرهنگی و اقتصادی بودند در قالب سازمان ها و پیمان هایی اقدام به امضای قرارداد می نمودند. در منطقه حساس خاورمیانه نیز در ابتدا قراردادی نظامی تحت عنوان پیمان بغداد به امضا رسید. آن گاه در جریان کنفرانس سران ایران، ترکیه و پاکستان در استانبول به تاریخ ۲۲ ژوئیه ۱۹۶۴م اعلامیه ای منتشر گردید که بر اساس آن، سازمان همکاری منطقه ای برای عمران توسط ایران، ترکیه و پاکستان موسوم به آر.سی.دی در شهر استانبول تأسیس شد. از جمله اهداف این سازمان، توسعه ارتباطات، جهانگردی و امور صنعتی و تجاری بین سه کشور عضو و آشنا نمودن مردم آن ها با فرهنگ یک دیگر می باشد. از دیگر توافقات حاصله در این مذاکرات لغو تشریفات روادید مسافرت و تخفیف نرخ های پستی بود. در واقع، این برنامه ها در راستای رسیدن به اهدافی کلی تر طرح ریزی شده بود. اهدافی چون ایجاد و تقویت همکاری در زمینه های اقتصادی و فرهنگی بین سه کشور و استفاده از امکانات موجود به منظور رشد اقتصادی و اجتماعی منطقه و در نتیجه بالاـ بردن سطح زندگی مردم کشورهای عضو. سازمان عمران منطقه ای از سال ۱۹۸۵م با تلاش جمهوری اسلامی ایران به "سازمان همکاری اقتصادی" که اختصاراً "اکو" خوانده می شود، تغییر نام داد و به دنبال

آن اصــلاحات و تغییراتی در تشـکیلات آن صـورت گرفـت. پس از فروپاشـی اتحادجمـاهیر شـوروی در اوایـل دهـه ۱۹۹۰م، تعـدادی از کشورهـای تازه اسـتقلال یافته تقاضای عضویت در این سازمان را نمودنـد که با پـذیرش عضویت ۷ کشور، تعداد اعضای اکو به ده کشور رسید. این سازمان حدود ۱۰ مؤسسه تخصصی دارد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: مرگ "پیر مارْیوو" نویسنده برجسته فرانسوی (۱۷۶۳م)

شرح مناسبت:

پیِر کارْلِه دو شامْبْلَن دو مارْیوو، نویسـنده و داسـتان نویس فرانسوی، در هفدهم نوامبر ۱۶۸۸م در پاریس به دنیا آمـد و پس از آشـنایی با روشن فکران و اهل ذوق و ادب، در هجـده سالگی به نمایش نامه نویسـی روی آورد. موضوع آثار اولیه او هر چند بسـیار عـادی و متوسـط بود، امـا انـدیشه هـای اصـلی و مهمی را که ماریو در آینـده در نمایش های خود می پروراتْـد، نمودار ساخت. ماریو از اوان جوانی، اسـتعداد خود را در تحلیل روانی و تعمق در خصوصـیت های اخلاق بشـر آشکار نمود و در این زمینه، مقـاله هـایی انتشـار داد که اشـخاص و صـفات خـاص آنهـا از واقع بینی خـاص برخوردار بود. مـاریو طی سال های بعد نمایش نامه های متعددی از قبیل غافل گیری عشق، ناپایداری دوجانبه و کمدی جزیره عقل را بر روی صـحنه برد و با موفقیت و شـهرت فراوانی مواجه گردید. ماریو سالیان دراز نویسـنده ای سـبُک و جِلف شـناخته می شد، اما برخـی دیگر از ادبای زمان پس از وی، او را نویسـنده ای می دانسـتند، بـا اصول و مبانی فکری تازه و فلسـفی و غیر متعارف و عمیق. امروزه ظرافت طبع و دقت و تیزبینی ماریو در تحلیل روانی آشکار گشته است و هر یک از نمایش نامه های

او تلاشی شناخته شده است در برافکندن نقاب هایی که حیله ها و قراردادهای مکّارانه را در خود می پوشانده است. ماریو، پیچ وخم هایی را که به تدریج در جریان نمایش به وجود می آورد، ناگهان در پرده آخر از میان می برد و معماهای هیجان انگیز و پرتحرک را به وسیله کشف حیله ها، نیرنگ های از پیش طرح شده، تلوّن ها، درددل ها و اعترافات تصادفی حل می کند. ماریو به سبب معرفت درباره زوایای طبع آدمی و توصیف رنج و درد و به سبب شیوه نگارش، شهرت فراوانی دارد. پیِر ماریو سرانجام در ۲۳ ژوئیه ۱۷۶۳م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: اشغال شهر قاهره پایتخت مصر توسط سپاهیان ناپلئون بُناپارت (۱۷۹۸م)

شرح مناسبت:

یکی از مسیرهای مهم ارتباطی استعمار انگلستان با مستعمره بزرگ خود در شبه قاره هند، راه عبور از سرزمین مصر به طرف دریای سرخ و مناطق خاورمیانه بود. در این میان، ناپلئون بُناپارت، امپراتور فرانسه برای قطع این مسیر ارتباطی درصدد اشغال مصر و ضربه زدن به انگلستان بود. از این رو، پس از آن که ناپلئون بُناپارت، بندر اسکندریه مصر را با استفاده از تجهیزات مدرن و به کار بردن حیله و نیرنگ اشغال نمود، به سوی قاهره بزرگ ترین شهر مصر و پایتخت سلسله ممالیک، حرکت کرد. در این هنگام، مراد بیک حاکم قاهره، برای دفاع از این شهر، با سربازان خود در حومه قاهره و در نزدیکی اهرام مصر سنگر گرفت. با رسیدن قوای ناپلئون به نزدیکی اهرام، جنگ سختی بین دو سپاه مصر و فرانسه روی داد. در این نبرد که به جنگ اهرام مشهور است، ارتش فرانسه به دلیل برتری تجهیزاتِ خود به پیروزی دست

یـافت و فردای آن روز، سـپاه فرانسه به شـهر بی دفـاع قـاهره وارد شـد و به حکومت ممالیـک در مصـر پایـان داد. ولی پس از پیروزی های اولیه در این عملیات و تصـرف بخش بزرگی از خاک مصـر و سواحل شرقی مدیترانه، بر اثر حملات غافل گیرانه نیروی دریـایی انگلیس، بخش اعظـم ناوگـان جنگی فرانسـه منهـدم شـد و نـاپلئون عملاً در محاصـره قرار گرفت. در تابسـتان ۱۷۹۹م، نـاپلئون بـا شکسـتن خـط محاصـره دریـایی انگلیس به فرانسه بـازگشت تـا بـا تجهیزات و نیروی تازه نفسـی به صـحنه عملیـات بـازگردد. ولی آشـفتگی اوضـاع فرانسه پس از انقلاـب این کشور و نارضایتی شدیـد مردم از حکومت هیأت مـدیره، ناپلئون را از حمله مجدد به مصر بازداشت و درصدد کسب قدرت مطلق در فرانسه برآمد.

مناسبت ۰۳: مرگ "اولیسیس گرانْتْ" هجدهمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

اولیسـیس سـیمپسون گرانْتْ، هجـدهمین رئیس جمهور امریکا در سال ۱۸۲۲م در ایـالت اوهـایو به دنیا آمـد. وی پس از پایان تحصـیلات خود در دانشـکده نظامی ایالات متحـده، در سال ۱۸۴۳م در جنـگ مکزیـک شـرکت کرد ولی در سال ۱۸۵۴م از ارتش اسـتعفا داد و از آن زمـان تا سال ۱۸۶۱م به کارهای مختلفی که هیچ کدام اهمیتی نداشـتند، دست زد. گرانت با شـروع جنـگ هـای داخلی امریکـا موسوم به جنـگ هـای انفصـال، بـار دیگر به خـدمت نظامی بازگشت و بر اثر موفقیت های نظامی خود، به فرمانـدهی کـل ارتش ایالاـت شـمالی امریکـا منصوب شـد. او تا قبل از جنگ های انفصال، فرمانـدهی چنـدین رشـته عملیات سنگین زمینی علیه سرخپوستان امریکا را بر عهده داشت و اساساً مخالف موجودیت آنان در کشور بود. گرانت پس از پایان جنگ های داخلی، ریاست ستاد ارتش امریکا

را بر عهده گرفت و سپس در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۸۶۸م امریکا شرکت جست. اولیسیس گرانت در نهایت از اول ژانویه ۱۸۶۹م به عنوان هجدهمین رئیس جمهور ایلات متحده در ۴۷ سالگی وارد کاخ سفید شد و در یکی از اولین اقدامات خود به سرکوبی سرخپوستان امریکا دست زد. درگیری های ارتش امریکا و سرخپوستان که به صورتی کاملاً غافل گیرانه و ناجوانمردانه بر ضد سرخپوستان روی داد منجر به قتل عام تعداد فراوانی از سرخپوستان و تار و مار شدن بقیه آنان گردید. اوج این درگیری ها در سال ۱۸۷۶م بود که صدها تن از زنان و مردان سرخپوستْ، قتل عام و اجساد آنان در گورهای دسته جمعی دفن شدند. کشتار این سالْ خشن ترین و هولناک ترین کشتار سرخپوستان در سال های بعد از آغاز جنگ های انفصال این کشور محسوب می شود. از جمله رخدادهایی که در دوران حکومت گرانت و پس از آن به وقوع پیوست مهاجرت سیل آسای اروپاییان و آسیایی ها به خاک امریکا بود. این امر بیشتر به دلیل مرگ نزدیک به شش صد هزار نفر از مردم امریکا و زخمی و معلول شدن بیش از یک میلیون نفر از آنان در جریان جنگ های داخلی صورت گرفت که لزوم پذیرش نیروهای کاری را ایجاب می کرد. در کنار آن، موج اعتصابات و اعتراضات کارگری در امریکا نیز روندی صعودی طی نمود. به طوری که به موجب یک آمار که بعد از جنگ های انفصال امریکا در زمینه تعداد اعتصابات توسط منابع امریکایی منتشر شده، در یک دوره شانزده ساله یعنی از سال ۱۸۶۵ تا سال ۱۸۸۱م،

صنایع و کارخانجات امریکا فقط با ۵۰۰ مورد اعتصاب روبرو بودند. اما ناگهان ظرف چهار سال از ۱۸۸۱ تا ۱۸۸۵م، در حدود ۳۸ هزار اعتصاب، تمام اقتصاد کشور را به لرزه درآورد و هفت و نیم میلیون کارگر و کارفرما در آن شرکت کردند. از این رو بود که گرانت، سیاست جلب مهاجر و واگذاری مشاغل به آنان را در پیش گرفت. اولیسیس گرانت دو دوره تمام و تا سال ۱۸۷۶م ریاست جمهوری امریکا را بر عهده داشت، در حالی که در پایان دوران زمام داری، بر اثر فساد در دستگاه حکومت و عدم توانایی در رهبری کشور، محبوبیت خود را از دست داد. گرانت پس از اتمام حکومت خود بر امریکا، به مسافرت در دنیا پرداخت و کتابی به نام خاطرات خصوصی نوشت ولی مرگ او در ۲۳ ژوئیه ۱۸۸۵م در ۶۳ سالگی فرصت را به او نداد تا از استفاده کلان آن، فایده ای ببرد.

مناسبت ۰۴: تولد "هایله سلاسی" امپراتور پیشین اتیوپی (۱۸۹۲م) (ر.ک: ۱۲ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز نبرد معروف "کورسْک" بین آلمان و شوروی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

پس از تهاجم سنگین نیروهای آلمان نازی به شوروی، آلمان ها و روس ها هر کدام نیروی عظیمی را در برابر هم آماده کردند و درگیری های وسیعی نیز در این میان روی داد. یکی از این جنگ ها، نبرد کورسْک بود که در ۲۳ ژوئیه ۱۹۴۳م در منطقه اوکراین به وقوع پیوست. در این نبرد، یک نیروی انسانی دو میلیون نفری، شش هزار تانک و پنج هزار هواپیما حضور داشتند و در طی آن، بزرگ ترین جنگ تانک ها روی داد. هدف آلمان از شروع جنگ در این منطقه، جداسازی و تسخیر ناحیه کورسک و نیز انتقام شکست در نبرد استالین گراد بود. در این نبرد خونین علاوه بر کشته شدن بیش از هفتاد هزار آلمانی، ۲۹۰۰ تانک، هزار توپ و ۱۴۰۰ هواپیمای آلمانی نیز منهدم گردید. در این جنگ، به علت دوری فاصله قوای آلمان از پایگاه های خود و گشوده شدن جبهه های گوناگون دیگر در برابر آلمان ها و نیز فرا رسیدن فصل سخت سرما در منطقه، در نهایتْ ارتش آلمان تار و مار شد و شکست سختی به آلمان وارد آمد. شکست آلمان از شوروی در کلّ نتیجه جنگ تاثیر گذاشت و راه را برای شکست های بعدی آلمان فراهم نمود.

مناسبت ۰۶: آغاز محاکمه "مارشال هانری پُتَن" رئیس حکومت ویشی فرانسه (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

از سال ۱۹۴۵ تا ۱۹۴۸م رهبران زمان جنگِ کشورهای شکست خورده و کسانی که با آنها همکاری کرده بودند به عنوان جنایت کاران جنگی و یا خائنین به کشور خود محاکمه شدند و به مجازات های سنگین محکوم گردیدند. یکی از این محاکمات، محاکمه مارشال هانری پُتَن، رئیس حکومت ویشی در جنوب فرانسه و نخست وزیر دولتِ

دست نشانـده آلمـان بود. محـاکمه مارشـال پُتَن قهرمـان معروف نبرد وُرْدَن در جنـگ جهانی اول، در روز بیست و سوم ژوئیه سال ۱۹۴۵م در یک سالن کوچک که از کثرت جمعیت، جایی برای نفس کشـیدن نـداشت آغاز شـد. پُتَن در نخستین جلسـه دادگـاه گفت که چـون از طرف مجلس ملی فرانسه به نخست وزیری انتخـاب شـده و رئیس دولت قـانونی فرانسه بـوده است، محـاکمه او تـابع تشـریفات خاصـی است و این دادگاه را برای محاکمه خود صالـح نمی دانـد، در غیر این صورت وی تا پایان جلسات دادگاه در اعتراض به این عمل، خاموش خواهـد مانـد. ولی دادگاه اعتراض او را رد کرد و بر اساس ادعانامه دادسـتان دادگـاه، محـاکمه را آغـاز نمود. به موجب این ادعانـامه، تمام اعمال پُتَن ازتاریـخ تسـلیم او به آلمان در ژوئن ۱۹۴۰م و انتقال حکومت از پاریس به ویشـی، غیرقانونی بوده و دادسـتان ضـمن برشـمردن اعمال پُتَن در دوران حکومت ویشی، او را خائن به فرانسـه و ملت فرانسه خوانـد و برای او تقاضـای صـدور حکم اعـدام نمـود. در نهـایت، دادگـاه عـالی پـاریس پس از سه هفته محاکمه و هفت ساعت مشورت، در روز ۱۵ اوت ۱۹۴۵م حکم اعدام پُتَن را صادر کرد، ولی توصیه نمود که به علت کهولتِ سنِ محکوم، از اجرای حکم خودداری شود. ژنرال دوگل رئیس دولت موقت فرانسه، در اجرای توصیه دادگاه، حکم اعدام را به حبس ابـد تبـدیل کرد و پُتَن به زنـدان انتقـال یـافت با این حال، مارشال هانری پُتَن شـش سال بعـد، در سال ۱۹۵۱م در ۹۶ سالگی درگذشت. (ر.ک؛ ۲۲ ژوئن)

مناسبت ۰۷: کودتای افسران مصری علیه حکومت پادشاهی "ملک فاروق" (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

ملک فاروق فرزند احمد فؤاد پاشا یا فؤاد

اول، پادشاه پیشین مصر، در سال ۱۹۲۰م به دنیا آمد. در آن زمان، حکومت مصر تحت الحمایه انگلیس بود. فاروق در پی مرگ پدرش در سال ۱۹۳۶م، در شانزده سالگی جانشین پدر شد. اما چون به سن قانونی نرسیده بود، اداره امور مملکت به شورای نیابت سلطنت محول گشت. در آغاز جنگ جهانی دوم و درگیر شدن عده زیادی از قوای کشورهای متخاصم در شمال افریقا، مصر نیز به صورت یکی از جبهه ها و پایگاه های متفقین به خصوص انگلستان درآمد. پس از جنگ اعراب و اسرائیل و شکست اعراب، مردم مصر که درگیر این جنگ بودند، نسبت به پادشاه خود ملک فاروق دلسرد و بدبین شدند. این بدبینی در کنار فساد رایج در دستگاه رهبری فاروق، زمینه را برای انجام کودتای آرام افسران ناراضی مصری آماده کرد. مغز متفکر کودتا، سرهنگ جمال عبدالناصر بود که مقدمات این حرکت را از سال ها پیش تدارک دیده بود. ولی عبدالناصر و افسران جوان همفکر او، در مراحل نهایی اجرای نقشه کودتا، یکی از افسران ارشد مصری به نام ژنرال محمد نجیب را نیز با خود همراه کردند. سرانجام در ۲۳ ژوئیه ۱۹۵۲م این کودتا به رهبری ژنرال محمد نجیب و سرهنگ جمال عبدالناصر صورت گرفت و سه روز پس از پیروزی کودتا، ملک فاروق پادشاه مصر که در میان مردم، محبوبیتی نداشت در ۲۶ ژوئیه مجبور به استعفا شد. هم چنین هم زمان، با الغای رژیم سلطنتی، نظام جمهوری در مصر به ریاست محمد نجیب اعلام شد. ریاست جمهوری نجیب دوام چندانی نیافت و پس از آنکه بین کودتاچیان اختلاف افتاد، در نهایت، جمال عبدالناصر

به ریاست جمهوری رسید.

مناسبت ۰۸: روز ملی و انقلاب جمهوری عربی "مصر" (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

مصر کشوری است واقع در شمال شرقی افریقا با ۹۹۷/۷۳۹ کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۶۸/۵ میلیون نفر جمعیت. پایتخت مصر قاهره و از شهرهای مهم آن منصوره، پرت سعید و اسکندریه قابل ذکرند. دین رسمی مردم مصر اسلام، و ملیت و نژاد آنها عربی است. زبان رسمی و خط رایج مصرْ عربی و واحد پول آن لیره است. پیش بینی می شود که جمعیت مصر تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۹۵/۵ میلیون نفر خواهد بود. جمهوری عربی مصر دارای دو روز ملی ۲۳ ژوئیه و ۶ اکتبر می باشد. ۲۳ ژوئیه سال روز کودتای نظامی علیه حکومت پادشاهی ملك فاروق در سال ۱۹۵۲ و زمینه سازی برای اعلام جمهوری در این کشور می باشد. دومین روز ملی مصر، ۶ اکتبر است که سال روز آغاز جنگ چهارم اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۷۳م می باشد. (ر.ك؛ ۲۸ فوریه)

مناسبت ۰۹: کودتا در کشور افریقایی گامبیا علیه "سِر داوُدا جاوارا" رهبر این کشور (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

سِر داوُدا جاوارا سیاست مدار و رهبر گامبیا، از سال ۱۹۶۲م که گامبیا، خودمختاری خود را از انگلستان به دست آورد رهبری این کشور کوچك افریقایی را بر عهده داشت. او در سال ۱۹۶۵م، پس از کسب استقلال از انگلستان، گامبیا را به عضویت سازمان ملل متحد درآورد و در سال ۱۹۶۶ از سِمَت فرمانداری کل گامبیا به نخست وزیری کشور رسید. وی هم چنین در سال۱۹۷۰م با تغییر نظام سیاسی کشور به رژیم جمهوری، به ریاست جمهوری دست یافت. در سال ۱۹۸۱م هنگامی که جاوارا در لندن به سر می برد، کودتایی علیه وی در گامبیا صورت گرفت که با دخالت نظامی ارتش سِنِگال سرکوب شد و جاوارا مجدداً قدرت را به

دست گرفت. داودا جاوارا در سال ۱۹۸۴م ریاست کمیته منتخب سازمان کنفرانس اسلامی را برای میانجی گری در جنگ عراق علیه جمهوری اسلامی ایران برعهده داشت. او سرانجام در ۲۳ ژوئیه ۱۹۹۴م در جریان یک کودتا سرنگون شد و از گامبیا گریخت.

مناسبت ۱۰: مرگ "ملک حسنِ دوم" پادشاه پیشین مراکش (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

ملک حسن دوم پادشاه مراکش در ۹ ژوئیه سال ۱۹۲۹م در رباط متولد شد. او تحصیلات ابتدایی و دانشگاهی خود را در مراکش به پایان رساند و سپس در نیروی دریایی فرانسه، دوره آموزش ناو جنگی را طی کرد. حسن دوم در فوریه ۱۹۶۱م، به دنبال مرگ پدرش، در ۳۲ سالگی به پادشاهی رسید و از آن تاریخ به بعد، حاکم مطلق العنان مراکش گردید. در دوران حکومت ملک حسن، سرکوب مردم مسلمان مراکش، سال به سال افزایش یافت. وی در سال های ۱۹۷۰ و ۱۹۷۱م دو کودتای نظامی را در کشور، کشف و خنثی کرد. مشکل بزرگ مراکش با همسایگانش در سال های دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰، حق حاکمیت بر سرزمین وسیع جنوبی این کشور بود که تا سال ۱۹۷۶م، صحرای اسپانیا نام داشت. وی پس از تخلیه این سرزمین توسط اسپانیایی ها، الحاق آن را به مراکش اعلام کرد و پس از چندی با بسیج ۳۵۰ هزار نفر و ساماندهی راهپیمایی مردمی، به سمت صحرا حرکت نمود. ملک حسن دوم با این حرکت خود می خواست از یک سو بدون اعمال قدرت نظامی و با استفاده از نیروی مردمی در خاک صحرا پیش رود و آن را تصاحب کند و از سوی دیگر قدرت جبهه چریکی پولیسارْیو را که برای استقلال صحرا مبارزه می کرد با نیروی مردمی مهار سازد. اما

این هـدف میسـر نشـد و شاه حسن مجبور به جنگ با نیروهای جبهه پولیساریو گردید. این جنگ برای ملک حسن روزانه ۱/۵ میلیون دلار هزینه در پی داشت و در نهایت، دو طرف به نتیجه مطلوب نرسیدند. ملک حسن مغربی در مـدت حکومت خود، چنـد بار مورد سوء قصد قرار گرفت اما جانِ سالم به در بُرد. او سـلطانی مسـتبد بود که هرگونه مخالفتی را به شدت سرکوب می کرد و به همین دلیل مورد اعتراض مردم این کشور قرار داشت. ملک حسن از پیشـتازان برقراری رابطه با رژیم صهیونیستی بـود و حتی نقش میـانجی را میـان این رژیم و برخی دولت هـای عربی بر عهـده داشت. وی سـرانجام در ۲۳ ژوئیه ۱۹۹۹م در هفتـاد سالگی جان سپرد. پس از مرگ ملک حسن و پایان سـلطنت ۳۸ ساله او بر مراکش، پسـرش محمد ششم در ۳۶ سالگی جانشین وی شد و در ردیف حکمرانان جوانِ منطقه خاورمیانه قرار گرفت.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: پایان جنگ هفت ساله بین امپراتوری ایران و روم با شکست رومیان (۵۷۹م)

شرح مناسبت:

فزون خواهی دو قدرت بزرگ قرن شـشم میلادی یعنی ایران و روم که هر یک سـعی داشت سرزمین های بیشتری را در اختیار داشـته باشـد، بـاعث شـد تا در طول سالیان طولانی، بین این دو امپراتوری، جنگ و درگیری صورت گیرد. یکی از این جنگ ها، موسوم به جنگ هفت ساله است که در تاریخ نهم سپتامبر ۵۷۲ م، در زمان امپراتوری ژوستی نین پادشاه روم و به فرمان او برای تسـخیر پاره ای متصـرفات غربی ایران آغاز شد. اما این جنگ پس از هفت سال در ۲۴ ژوئیه ۵۷۹ م با شکست رومیان به پایان رسید. این شکست چنان برای ژوستی نین گران آمد

که از مقام خود استعفا داد و جانشین او با پرداخت چهل و پنج هزار سکه طلا- به عنوان غرامت، انوشیروان پادشاه سلسله ساسانیان را حاضر به صلح کرد. با این حال، با مرگ انوشیروان، جانشین وی هرمز چهارم دوباره جنگ با رومیان را آغاز کرد. جنگ های طولانی بین ایران و روم حاصلی در برنداشت جز این که دو قدرت را به ضعف کشاند. در نهایت با ورود اسلام، دو امپراتوری ایران و روم در برابر سپاه اسلام به زانو درآمدند و تسلیم شدند.

مناسبت ۰۲: مرگ "کنت کلود هانری سن سیمون" فیلسوف معروف فرانسوی (۱۸۲۵م)

شرح مناسبت:

کنت کلود هانری دو روؤرُوی معروف به سن سیمون فیلسوف فرانسوی در اول ژانویه ۱۷۶۰م در شهر پاریس به دنیا آمد و در زادگاه خود به تحصیل پرداخت. وی پس از اتمام تحصیلات خود راهی امریکا شد و پس از بازگشت به فرانسه، به مطالعات فلسفی مشغول گردید. سن سیمون از نخستین کسانی است که از ساخت کانال سوئز و کانال پاناما حمایت کرد و شرکت های سهامی برای ساخت راه آهن را تأسیس نمود. وی هم چنین طی سال های متمادی به نشر افکار و عقاید خود مشغول بود و طرفدارانی پیدا کرد. او عقیده داشت که اگر کارگران به آزادی اقتصادی و فکری نائل گردند، نوع حکومت اهمیت ندارد. سن سیمون تصور می کرد استقرار یک نوع مسیحیت جدید، تمام دردها را دوا می کند و اگر جامعه بشری در استفاده از منابع ثروت زمین، راه خیر و درستی در پیش گیرد، خوش بخت خواهد شد، مشروط بر این که اخلاق جامعه را نیز به راه درست رهبری نماید. افکار و عقاید سن سیمون در دانشگاه های

فرانسه رواج پیدا کرد و در پیدایش مکتب سوسیالیسم با هدف تعدیل ثروت، مالکیت عمومی و تسلط دولت بر مؤسسات بزرگ اقتصادی و صنعتی به نفع مردم، تاثیر زیادی داشت. رواج اندیشه های سن سیمون باعث شد تا رهبران انقلاب فرانسه به او بدگمان شوند و او را تا نزدیک تیغه گیوتین به پیش برند، اما وی به زحمت از این مهلکه جان به در بَرَد. پیروان وی هواخواه این بودند که وسایل تولید به مالکیت دولت درآید، حقوق ناشی از توارث ملغی گردد و زنان به تدریج آزادی به دست آورند. سن سیمون در این راستا معتقد بود که آن چه ما بدان محتاج هستیم، جامعه نو، دین نو و ارزشیابی نوینی از عدالت است که ثروت را در دست دولت و کارگران را مستخدمین دولت قرار دهد. سن سیمون مدت ده سال از عمر خود را به مسافرت و تتبع پرداخت و از سال ۱۸۰۷م، یک سلسله کتاب درباره عقاید علمی و اقتصادی خود نگاشت. افکار فریبنده سن سیمون در سالیان بعد بر اندیشه های افرادی هم چون یوهان گوته، آگوست کنت و کارل مارکس تاثیر نهاد و تفکرات اجتماعی سن سیمون، به نام "سن سیمونیسم"، شهرت جهانی یافت. سن سیمون سرانجام در ۲۴ ژوئیه ۱۸۲۵م در ۶۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "اوتْمار مِرگِنْ تالِر" مخترع معروف آلمانی (۱۸۵۴م) (ر.ک: ۲ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اختراع پلاستیک (۱۸۶۸م)

شرح مناسبت:

در ۲۴ ژوئیه ۱۸۶۸م جان وسلی هیت، مخترع امریکایی در جریان مسابقه ای که به منظور تهیه نوعی ماده جدیدِ ارزان و سبک برای ساختن وسایل بازی ترتیب داده شده بود، موفق به ساخت پلاستیک شد و بدین ترتیب عصر پلاستیک آغاز شد. این ماده سبک که در برابر عبور جریان برق و آب مقاوم است، امروزه کاربردهای فراوانی در شاخه های مختلف علمی و صنعتی دارد.

مناسبت ۰۵: مرگ "فردینانْدْ زیپْلین" مبتکر آلمانی و مخترع بالن هدایت شونده (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

فردیناند فون زیپلین، مبتکر آلمانی در ۲۳ ژوئن ۱۸۳۸م در آلمان به دنیا آمد. وی علی رغم ثروت سرشاری که داشت، به امور مکانیکی علاقه پیداکرد و این علاقه در نهایت سبب شد تا وی به اختراع بالن های بزرگ قابل هدایت، نائل گردد. اولین بالنی که توسط زیپلین با موفقیت ساخته و به فضا فرستاده شد، با یک موتور کوچک به قدرت ۳۲ اسب بخار کار می کرد. این بالن، ۱۲۸ متر طول و یازده هزار متر مکعب گنجایش گاز داشت. فردیناند زیپلین سرانجام در ۲۴ ژوئیه ۱۹۱۷م در ۷۹ سالگی درگذشت اما اختراع او در سال های بعد تکمیل شد و کار وی ادامه یافت. اعتقاد طراحان هوایی به این مسئله که کشتی های هوایی وسیله ای عملی برای حمل و نقل است موجب شد که در سالیان بعد، مدل های مختلفی از آن در بعضی کشورها ساخته شود. دوازده سال پس از مرگ زیپلین، یک نوع از این کشتی هوایی از آلمان تا نیویورک را در مدت ۵۵ ساعت طی

کرد. هم چنین پرواز به دور زمین نیز توسط این وسیله، طی ۲۱ روز و هفت ساعت انجام شد. اما سوانح هوایی بعدی

که دامنگیر این قبیل کشتی های هوایی گردید، طراحان آن را از توسعه و تکمیل این نوع وسیله حمل و نقل منصرف ساخت.

مناسبت ۰۶: تصویب طرح واگذاری قیمومیت سرزمین های عربی خاورمیانه (۱۹۲۱م) (ر.ک: ۲۹ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: مرگ "ریونو آکوتاگاوا" ادیب برجسته و نویسنده معروف ژاپنی (۱۹۲۷م)

شرح مناسبت:

ریونو سوکه آکوتا گاوا نویسنده و ادیب ژاپنی در اول مارس ۱۸۹۲م در توکیو پایتخت ژاپن به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود، داستان معروف راشومون را نوشت وی در نوشته هایش خودبینیِ عجین شده با طبیعت انسان را سخت محکوم می کند، نکته ای که مضمون اصلی تمامی آثار آکوتاگاوا است. رویه وی در مقام نویسنده، از ابتدا مانند آفریننده ای است که نخ های سرنوشت رابه جای صدف کلام خود، در دست دارد. یکی دیگر از آثار وی "زندگی یک ابله" نام دارد. این کتاب، هم چون صحنه هایی کوتاه در دور نمایی وسیع به هم وصل می شوند. اجزای پرشمار، چهره ای واحد ترسیم می نمایند؛ برتری و تنهایی شاعر، سرمستی آفرینش، شکاکیت سرخورده روشن فکر، خنده نیش دار کسی که به همه چیز حساس است و بزدلی موجودِ اجتماعی. این صحنه ها مجموعه ای از احساسات، سکوت ها و رنگ ها را تشکیل می دهد و پس از مدتی تدریس، به روزنامه نگاری پرداخت. مهم ترین شاه کار او، دماغ نام دارد و آثار دیگرش هم چون دختر عنکبوت، اژدها و در بیشه نیز مشهورند. سلامت آکوتاگاوا در سی سالگی رو به ضعف نهاد تا اینکه در ۲۴ ژوئیه ۱۹۲۷م به سبب افراط در خوردن قرص خواب آور در ۳۵ سالگی درگذشت. در واقع بیماری و اختلالات عصبی، دُرست در لحظه ای که الهامات خلاقانه او جهش تازه ای می یافت، بی آنکه انتظار آن برود که به آخر خطر رسیده باشد، آکوتاگاوا را به گرداب خودکشی افکند. آکوتاگاوا را یکی از

پایه گذاران ادبیات جدید ژاپن می دانند.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تولد "هارْمِنْتْس رامْبِرانْدْ" نقاش و هنرمند نامی هلندی (۱۶۰۶م)

شرح مناسبت:

هارْمنْتْسْ فانْ ریم رامْبرانْـدْ، نقاش معروف هلندی، در ۲۵ ژوئیه ۱۶۰۶م در شـهر لید هلند به دنیا آمد. وی از کودکی به نقاشی علاقه داشت و از چهارده سالگی برای فراگیری این هنر، نزد یکی از نقاشان معروف محلی به شاگردی پرداخت. پس از سه سال کارآموزی، نشانه هایی از نبوغ زودرس در رامبرانْد مشاهده گردید و با ارائه آثار هنرمندانه خود، در ۲۲ سالگی شهرت زیادی در این زمینه کسب کرد. رامبراند در کارهای نخستین خود از سوژه های مذهبی، تاریخی، اخلاقی، طبیعی و انسانی الهام می گرفت و به سبک کلاسیک و روش پیشینیان کار می کرد. زمینه تابلوهای رامبراند تیره است و در آن ها، همیشه یک کانون نور دیده می شود که از آن جا روشنایی ساطع است. وی در آثار خود به طبیعت، حیات می بخشید و در پدید آوردن سایه روشن، بیش از هر کس دیگری توفیق یافت. پدیده سایه روشن، همواره گویا و بیانگر عمده احساسات هنری رامبراند بود و او با کمک این نور و سایه، سوژه های دلخواه خود را تجسم می داد. از این رو، هیچ نقاشی مانند او، در سایه روشن و در به کار بردن نور و تاریکی، تامل، مطالعه و دقت نکرده است و هیچ نقاشی نتوانسته است مانند او به کمک چند حرکت ساده قلم مو، در عین برانگیختن نورها و اشکال مناسب و دقیق، خصوصیات روانی و عواطف شخصیت های مورد نظر را با قدرت تمام آشکار کند. مجموعه کارهای رامبراند، بزرگ ترین نمونه بیان حال یک فرد در قالب نقاشی به

شمار آمده است. علت مقبولیت عمومی نقاشی های او، خاصیت انسانی تابلوهای اوست. رامبراند علاوه بر نقاشی و پدیدآوری بیش از ۳۵۰ اثر هنری در نقاشی، از حکّاکان بزرگ اروپا نیز به شمار می رود که تعداد بی شماری لوحه های حکاکی از او بر جای مانده است. این نابغه نقاشی سرانجام در ۱۸ اکتبر ۱۶۶۹م در ۶۳ سالگی در نهایت شهرت درگذشت.

مناسبت ۰۲: اعدام "آندره شِنْیِه" شاعر فرانسوی در جریان انقلاب این کشور (۱۷۹۴م)

شرح مناسبت:

آندره شِنْیه، شاعر فرانسوی در ۲۳ اوت ۱۷۶۳م در قُسطنطنیه (استانبول فعلی در ترکیه)، به هنگامی که پدرش کنسول فرانسه در این شهر بود، زاده شد. وی با کمک مادر یونانی الاصلش، در ادبیات یونان باستان معلومات فراوانی کسب کرد و پس از بازگشت به فرانسه و مدتی خدمت در نظام، با ادب دوستان به رفت و آمد پرداخت. شنیه پس از آن، در پاریس با شور و حرارت به کار ادبی مشغول شد و با جمع آوری مدارک بسیار و مراجعه به آثار شاعران یونانی و لاتینی و شرقی، از ادبیات ایتالیایی و انگلیسی، معرفتی وسیع به دست آورد. در این زمان، با آغاز انقلاب کبیر فرانسه، وی نیز به جرگه انقلابیون پیوست، هرچند پس از مدتی به دلیل مخالفت با به راه افتادن کشتار در فرانسه، از پاریس گریخت. با این حال پس از چندی به زندان افتاد و بعد از محاکمه ای سریع، به اعدام محکوم شد و سرانجام در ۲۵ ژوئیه ۱۷۹۴م، دو روز قبل از سقوط دوره ترور و وحشت، در ۳۲ سالگی به تیغ گیوتین سپرده شد. آندره شنیه جز چند مقاله سیاسی و چند قطعه شاعرانه، چیزی در زمان حیات منتشر نکرد، اما اولین

بار، آثار وی ۲۵ سال پس از مرگش به صورت ناقص منتشر شد و دیوان کامل او با تفسیرات و دیباچه، ۱۴۵ سال بعد در سال ۱۹۴۰م انتشار یافت. شنیه عاشق اشعار عهد باستان بود و درک عمیقی که از شاعران این عصر داشت، موجب خلق زیباترین و پرشورترین اشعار او گشت. هنر شاعری شنیه، به ویژه مورد علاقه شاعران رمانتیک فرانسه قرار گرفت. شنیه در شعر، به جاذبه و لطف سخن بیشتر از عظمت و شکوه آن توجه دارد. از خشکی و سردی می پرهیزد و به احساس و هماهنگی در قالب شعر روی می آورد و خوشاهنگی و دلنشینی و نرمی و لطفی که در قرن هجدهم از شعر فرانسه دور شده بود، به آن باز می گرداند. آندره شنیه را می توان آخرین شاعر کلاسیک و اولین شاعر رمانتیک دانست. درباره او گفته اند: راست است که شنیه مرده است، اما با مرگ او، شعری نو در دنیای ادب زاده شده است.

مناسبت ۰۳: اختراع و آزمایش اولین لوکوموتیو باری جهان در انگلستان (۱۸۱۴م)

شرح مناسبت:

به دنبال تلاش پیگیر و مداوم جورج استیفنسون، مهندس و مخترع انگلیسی در ساخت وسیله ای برای انتقال و جابجایی بار، اولین لوکوموتیو بخار در ۲۵ ژوئیه ۱۸۱۴م اختراع شد و در چنین روزی در حضور عده ای از کارشناسان امور صنعتی انگلستان و دیگر کشورهای اروپایی آزمایش گردید. جورج استیفنسون این لوکوموتیو را پس از ۱۵ سال آزمایش درباره نیروی بخار ساخته بود. اساس این لوکوموتیو، یک ماشین بخار و دیگ بخار بود. بخار تحت فشار از دیگ وارد استوانه ها می شد و فشار آن، پیستون ها را به پیش می راند. این حرکت با میله هایی

به چرخ های لوکوموتیو منتقل می شد و آن ها را به گردش در می آورد. علاوه بر این دستگاه، استیفنسون، ریل راه آهن را طرح ریزی کرد و خط آهنی بین دو شهر انگلستان دایر نمود. پس از این اختراع، ریل های چدنی، جای گزین ریل های چوبی شد و دامنه کاربرد این وسیله را پس از چندی بسیار گسترده و وسیع نمود. با این اختراع، تحول تازه ای در ارتباطات بازرگانی و حمل و نقل جهان پدید آمد و هم اکنون به یکی از شاهراه های اصلی ارتباط بدل شده است.

مناسبت ۰۴: تولد "آرتور بالْفور" وزیر امور خارجه انگلستان (۱۸۴۸م) (ر.ک: ۱۹ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز جنگ بین چین و ژاپن در جنوب شرقی آسیا (۱۸۹۴م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۸۹۴، ژاپن، پادشاه کره را به خودداری از پذیرش حاکمیت چین برانگیخت و در جنگی که به دنبال این امر در ۲۵ ژوئیه همان سال، بین چین و ژاپن در گرفت، چینی ها به سرعت مغلوب ژاپنی ها که پیشرفته تر و مجهزتر بودند، شدند. در پایان جنگ، پیمانی میان طرفین منعقد شد که به موجب آن، کره ظاهراً مستقل شد ولی در واقع تحت الحمایه ژاپن بود و چینْ جزایر فُرمُز (تایوان)، پسکادور و شبه جزیره لیائوتونگ را به ژاپن واگذار کرد. چندی بعد، ژاپن مجبور شد بر اثر فشار دول غربی، شبه جزیره لیائوتونگ را به چین مسترد کند. جنگ چین و ژاپن زمینه ساز بروز جنگ میان ژاپن و روسیه در اوایل قرن بیستم نیز شد. زیرا ژاپن با حمله به چین، برخی از پایگاه ها و مواضع روسیه را در این کشور مورد حمله قرار داده بود.

مناسبت ۰۶: اولین پرواز هواپیما بر فراز دریای مانْش (۱۹۰۹م)

شرح مناسبت:

پس از آنکه برادران رایْت، اولین هواپیما را در ۱۷ دسامبر ۱۹۰۳م در امریکا آزمایش کردند و اولین هواپیمای موتوری که انسان با آن به پرواز درآمد، شکل گرفت، یک خلبان فرانسوی به نام لویی بِلِریو برای اولین بار از فراز دریای مانش عبور کرد. بلریو در روز ۲۵ ژوئیه سال ۱۹۰۹م با یک هواپیمای یک باله که به وسیله موتوری به قدرت ۲۵ اسب بخار حرکت می کرد، فاصله ۳۶ کیلومتری سواحل فرانسه وجزیره بریتانیا را در ۳۶ دقیقه پیمود. با این حال، صنعت هواپیماسازی در فاصله سال های ۱۹۱۰ تا ۱۹۱۴م با چنان سرعتی پیش رفت که نخستین انواع هواپیماهای جنگی، در سال های جنگ جهانی اول به

کار گرفته شد. این هواپیماها که ظرفیت دو نفر را داشت، برای بمباران یا ماموریت های شناسایی و عکس برداری استفاده می شد و دارای سرعتی در حدود ۲۰۰ کیلومتر در ساعت بودند.

مناسبت ۰۷: آغاز قیمومیت انگلستان بر کشور اسلامی فلسطین (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

بـا پایـان جنـگ جهـانی اول در سال ۱۹۱۸م و فروپاشـی امـپراتوری عثمـانی، بر طبق معاهـده سـایکس - پیکو، متصـرفات این امپراتوری بین فرانسه و انگلیس تقسیم شد و سرزمین فلسطین نیز تحت قیمومیت انگلستان قرار گرفت. بدین ترتیب از ۲۵ ژوئیه ۱۹۲۵م و با آغاز قیمومیت فلسطین دولت مردان انگلسـتان نسبت به تشکیل دولت صهیونیستی در این منطقه اظهار تمایل کرده و پس از مدتی زمینه انتقال گسترده یهودیان را از نقاط مختلف جهان به سـرزمین فلسـطین آغاز نمودند. این وضعیت تا اندک زمـانی پس از جنـگ جهـانی دوم، ادامه داشت و بالاـخره به اعلاـم موجودیت رژیم غـاصب صـهیونیستی در ۱۴ مـاه مه ۱۹۴۸ انجامید. (ر.ك: ۱۳ مه)

مناسبت ۰۸: سقوط حکومت "بنیتو موسولینی" دیکتاتور ایتالیا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

بنیتو موسولینی پس از آن که در انتخابات حزب فاشـیست ایتالیا به پیروزی رسید، توانست با جلب رضایت ویکتورامانوئل سوم پادشاه وقت ایتالیا، به نخست وزیری آن کشور دست یابد. او در اندك زمانی، مخالفان خود را سرکوب کرد و کشور را تحت سلطه حزب فاشـیست درآورد. بـا روی کـار آمـدن هیتلر در آلمان، موسولینی به آلمان نزدیک شـد و در سال ۱۹۳۹م حمایت رسـمی خود را از هیتلر در جنـگ جهـانی دوم اعلام کرد. وی در سال ۱۹۴۰ آشـکارا، ارتش ایتالیا را وارد صـحنه های جنگ جهانی نمود، اما پس از یک رشـته پیروزی ها و شـکست ها، سـرانجام ایتالیا در سال ۱۹۴۳م توسط متفقین اشـغال شد. این امر باعث شد تا پادشاه ایتالیا در ۲۵ ژوئیه ۱۹۴۳م موسولینی را از نخست وزیری خلع کند. (ر.ك؛ ۲۸ آوریل)

مناسبت ۰۹: بمباران بی امان بندر هامبورگ آلمان توسط هواپیماهای امریکا و انگلیس (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

حملات هوایی آلمان و انگلیس علیه یک دیگر از اوایل جنگ جهانی دوم آغاز شـد و به تدریـج گسترش یافت. به طوری که تعـداد کثیری از غیر نظامیان دو کشور در این بمباران ها کشـته شدند. در یکی از این بمباران ها، بندر هامبورگ در آلمان در ۲۵ ژوئیه ۱۹۴۴م هـدف حمله بود که در جریان آن، علاوه بر انهدام تعدادی از تاسـیسات نظامی و اقتصادی آلمان، ده ها هزار تن از مردم غیرنظـامی این کشور نیز به قتل رسـیدند. این بمباران زمانی انجام شـد که نیروهای متفقین حمله گسترده خود را به نیروهای آلمانی از سمت غرب این کشور آغاز کرده بودند.

مناسبت ۱۰: شروع مجدد حملات زمینی، هوایی و دریایی رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

حمله رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان، در ۲۵ ژوئیه ۱۹۹۳م بعد از تهاجم سراسری به لبنان در سال ۱۹۸۲، شدیدترین عملیات نظامی این رژیم علیه لبنان بود. رژیم صـهیونیستی به بهانه مقاومت مسـلحانه مسـلمانان جنوبِ این منطقه در مقابل صهیونیسـت های اشـغال گر و مزدوران داخلی آن ها، این حملات وحشـیانه را آغاز کرد. در جریان این حملات در حدود ۱۳۰ نفر شهید، ۵۰۰ نفر مجروح و بیش از چهارصـد هزار نفر آواره شدنـد. علاوه بر این، خسـارات قابـل ملاحظه ای به تاسـیسات اقتصادی و مزارع لبنان وارد شد. با وجود این تهاجم غیر انسانی، مردم و مبارزان لبنانی، به مقاومت خود تا اخراج صـهیونیست های اشغال گر از جنوب کشورشان در ماه مه سال ۲۰۰۰م ادامه دادند.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: مرگ "پیر کورنی" نویسنده و ادیب معروف فرانسوی (۱۶۸۶م) (ر.ک: ۱۰ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "لیبریا" (۱۸۴۷م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری لیبریا با ۹۷/۷۵۴ کیلومتر مربع وسعت در غرب افریقا، در کنار اقیانوس اطلس و در همسایگی کشورهای گینه، سیرالئون و ساحـل عـاج واقع شـده است. بیشتر جمعیت ۳ میلیـون نفری لیبریـا پیرو مـذاهب بومی و ۱۶ درصد هم مسـلمان می باشـند. پایتخت آن شـهر مونروویا و دارای واحد پول دلار لیبریا است. زبان رسـمی مردم لیبریا انگلیسـی و خط رایج آن لاتین است. ملیت سـکنه لیبریا از قبایل مختلف بومی و نژاد آنها سیاه است. پیش بینی می شود که جمعیت لیبریا تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۶/۵ میلیون نفر خواهـد بود. هـارپر، بوکـانن و گبارنگـا از شـهرهای مهم آن است. لیبریـا در سـال ۱۸۲۲م بـا حمایت دولت امریکا به صورت سرزمینی مستقل برای سیاهان امریکا، شکل گرفت و شهر مونروویا به نام رئیس جمهور امریکا، بنا نهاده شد. در سال ۱۸۴۱ قانون اساسـی این کشور تـدوین شـد و نام لیبریا به معنای سـرزمین آزادگان به آن اطلاق گردیـد. در ۲۶ ژوئیه ۱۸۴۷ جـدایی این کشور و اسـتقلال آن از امریکا اعلام شد که روز ملی این کشور نیز می باشد. نظام سیاسـی لیبریا، جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۳: تولد "جورج برنارْدْ شاوْ" نویسنده مشهور ایرلندی (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

جورج برنارد شاو نویسـنده معروف ایرلندی، در ۲۶ ژوئیه ۱۸۵۶م در خانواده ای فقیر در دوبلین متولّـد شد. برنارد در تحصـیل

شاگرد منظمی نبود، اما در خانه و نزد مادرش آموزش عمیقی در موسیقی یافت و در موزه شهر نیز نقاشی آموخت. وی در ۲۰ سالگی راهی لندن شد و سال های اولیه را در تنگ دستی گذراند. برنارد شاو در ابتدا به مقاله نویسی روزنامه روی آورد.

تا این که در سال ۱۸۷۹م به نوشتن داستان و نمایش نامه پرداخت و در آن ها رنج و درد و تیرگی باطن جامعه خود را نشان داد. برنارد شاو پس از نگارش چند رمان، تصمیم به چاپ آن ها گرفت ولی ناشری برای آن پیدا نکرد. در این مدت به روزنامه نگاری، سرودن شعر و پیوستن به دسته های سیاسی مشغول شد و کم کم با آثار ادبی و نظریه های فلاسفه آشنایی یافت. برنارد شاو از سال ۱۸۸۵م و به دنبال همکاری با روزنامه ها و هفته نامه ها به شهرت دست یافت و با اجرای نمایش نامه سرباز شکلاتی در سال ۱۸۹۳ در امریکا، شهرتی فراوان پیدا کرد. وی پس از بهبود اوضاع مالی، سفرهایی به دور دنیا نمود و آثار قلمی فراوانی از خود به جای نهاد. شیوه نگارش برنارد شاو، شیوه ای مستقیم بابیانی روشن و صریح و دارای قدرت کلام است. بیان اندیشه ها و مباحث خاص او، عاری از سنگینی خطابه ای یا دفاعی است. ذوق، خیال انگیزی، روح بذله گویی و طنزپردازی بر نوشته هایش غلبه دارد و در عین حال، با فصاحت همراه است. دیباچه های آثار نمایشی شاوْ، غالباً بسیار مهم و دارای مفاهیم عمیق و اندیشه های آزادی خواهانه است. شاو متفکری است که در زمان خود، بیش از دیگران مورد انتقاد و عیجویی قرار گرفته، اما پیوسته توانسته است از استعداد شگرف خود در حاضر جوابی، استفاده کند و با پاسخ های قاطعی به رقیبان جواب دهد که گاه با سخنان تلخ و گزنده همراه بوده است. برنارد شاو را مرد قرنِ خود

به شمار آورده اند. وی دارای بهره هوشی بالا از عادی و معرفتی در همه زمینه ها و نبوغ و قریحه ای بزرگ داشت. استعداد او در شوخی و به مسخره گرفتنِ همه چیز، حتی به نمایش نامه هایی که حاوی افکار جدّی بود، جاذبه ای دلپسند و سرگرم کننده می بخشید. شاو پیوسته می خواست که عامه مردم را به فکر وادارد و در تربیت آنان قدم پیش گذارَد. برنارد شاو در سال ۱۹۲۵م موفق به اخذ جایزه ادبی نوبل گردید و این جایزه باعث نفوذ فراوان وی در میان مردم و مقامات شد. برنارد شاو، علاقه خاصی به دین اسلام داشت و بارها در نوشته های خود به بزرگی و اهمیت این آیین پاک اعتراف کرده است. آثار برنارد شاو شامل بیش از ۵ نمایش نامه است با ارزش های متفاوت و چندین رمان و مقاله ها و رساله های فراوان درباره اقتصاد و سیاست عصر و نقدهایی درباره موسیقی و تئاتر، نمایش نامه های شاو یا ازنوع کمدی است یا تراژدی که مایه ای از کمدی دارد. بعضی نمایش نامه های او عبارتند از: شغل بانو وارن، مرد سرنوشت، بشر و حقوق بشر، کاترین بزرگ و ژاندارک مقدس. جنگ جهانی دوم و مرگ همسر و دوستان قدیم موجب تیرگی سال های آخر زندگی برنارد شاو شد، اما او همچنان به کار ادامه داد و لحظه ای از کنجکاوی درباره چیزهای تازه دست برنداشت تا اینکه سرانجام در دوم نوامبر ۱۹۵۰ در ۹۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "آلدوس هاکْسلی" نویسنده برجسته انگلیسی (۱۸۹۴م) (ر.ک: ۲۳ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: کشف عنصر پرقدرت رادیوم توسط "پیر و ماری کوری" دانشمندان فرانسوی (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

ماری کوری فیزیک دان بزرگ فرانسوی در ۲۶ ژوئیه سال ۱۸۹۸م، عنصر جدیدی کشف کرد و نام آن را به دلیل علاقه ای که به زادگاه خود واقع در پولَند لهستان داشت، پلونیوم گذارد. اما وی و همسرش پیِر کوری به این کشف قانع نشدند زیرا بقیه ماده ای که بعد از پلونیوم به دست آمد، به مراتب قوی تر و موثرتر از پلونیوم بود. آن ها دوباره به صاف کردن محلول پرداختند تا آنکه ماده جدیدی را کشف کردند و آن را رادیوم نامیدند. رادیوم عنصر عجیبی بود. قدرت رادیو اکتیویته آن میلیون ها بار بیش از اورانیوم بود و این همان چیزی بود که ماری کوری مدت ها درجستجویش بود. رادیوم به آسانی روی فیلم عکاسی اثر می گذارد و شدت این تاثیر حتی موقعی که فیلم در کاغذ ضد نور پیچیده شده باشد دیده می شود. ماری کوری دریافت که رادیوم روی بافت بدن اثر می کند و آن را از بین می برد. بنابراین می توان از آن برای معالجه سرطان و سایر بیماری های پوستی استفاده کرد. گرمایی که از عنصر رادیوم به دست می آید به حدی است که می تواند در هر ساعت یک برابر و نیم وزن خود، یخ را آب کند. این انرژیِ حرارتی از خودِ رادیوم تولید می شود یعنی رادیوم به اتم های ساده تر تجزیه می شود و ایجاد گرما می کند. ماری کوری با این کشف دنیا را به تکان درآورد و به همراه همسرش، برنده جایزه نوبل فیزیک شد. رادیوم در شمار یکی از

گرانبهاترین و کمیاب ترین فلزات جهان قرار دارد. هرچند کشف رادیوم و دیگر عناصر رادیواکتیویته افتخار فراوانی برای کوری به ارمغان آورد اما تماس دائم با این عناصر خطرناک باعث فرسایش سلول های بدن ماری کوری گردید و وی سرانجام در چهارم ژوئیه ۱۹۳۴م با تنی رنجور درگذشت.

مناسبت ۰۶: استعفای "ملک فاروق" پادشاه مصر، در پی کودتای نظامی در این کشور (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

به دنبال تأسیس رژیم غاصب صهیونیستی و آغاز جنگ اول اعراب و اسرائیل، ملک فاروق پادشاه مصرنیز دستور حمله به این رژیم را صادر کرد. اما این جنگ با شکست مصر مواجه گردید و مردم این کشور را نسبت به ملک فاروق به شدت بدبین کرد. این بدبینی در کنار فساد رایج در دستگاه رهبری فاروق، زمینه کودتای آرام ژنرال نجیب و سرهنگ جمال عبدالناصر را در ۲۳ ژوئیه ۱۹۵۲م به وجود آورد. سه روز پس از این کودتا، فاروق در ۲۶ ژانویه ۱۹۵۲م مجبور به استعفا گردید و رهبران کودتا پسر خردسال فاروق را به سلطنت نشاندند. اما در پی اعلام جمهوری در مصر در ۱۸ ژوئن ۱۹۵۳م، فاروق و خانواده اش از مصر اخراج شدند.

مناسبت ۰۷: اعلام ملی شدن کانال سوئز توسط "جمال عبدالناصر" رئیس جمهور مصر (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

در سال هایی که استعارگران انگلیسی و فرانسوی بر سر تصاحب سرزمین مصر در جدال بودند، کانال سوئز در سال ۱۸۶۹م توسط فرانسه احداث شد و با بهره برداری از این مسیر، راه دریایی میان اروپا و آسیا کوتاه تر گردید. تسلط انگلستان و هم چنین فرانسه بر کانال سوئز همچنان ادامه یافت تا این که در ۲۶ ژوئیه ۱۹۵۶م و در زمان حکومت جمال عبدالناصر، وی برای قطع دست این دو دولت از این کانال استراتژیک، کانال سوئز را ملی اعلام کرد. از این رو، نیروهای مصری، تاسیسات کانال سوئز را که در مالکیت یک کمپانی مشترک انگلیسی و فرانسوی بود اشغال کردند و مدیران و راهنمایان مصری، اداره امور کانال و هدایت کشتی ها را از این آبراه مهم بر عهده گرفتند. در پی این اقدامِ ناصر، نیروهایی از انگلیس، فرانسه و رژیم صهیونیستی،

در ۳۱اکتبر آن سال، هم زمان به مصر حمله کردند. اما با وجود برتری نظامی این کشورها در جنگِ سوئز، فشار افکار بین المللی بر دولت های متجاوز و نیز مقاومت ملت مسلمان مصر، موجب عقب نشینی اشغال گران از منطقه کانال سوئز شد و این کانال در اختیار ملت و دولت مصر قرار گرفت.

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال کشور "مالدیو" از استعمار انگلستان (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

جزایر مالدیوْ با حدود ۳۰۰ کیلومتر مربع مساحت در سواحل اقیانوس هند واقع شده اند. جمعیت مالدیو در حدود ۳۰۰ هزار نفر است که عموماً مسلمان می باشند. پایتخت مالدیو، ماله و واحد پول آن روفیا است. اکثریت مردم مالدیو ملیت سینْهالی و دراویدی داشته و به زبان دیوهی از گروه زبان های سینهالی صحبت می کنند. پیش بینی می شود که جمعیت مالدیو تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۵۰۰ هزار نفر گردد. ساکنان مالدیو در قرن دوازدهم میلادی پذیرای مسلمین شده و اسلام را پذیرفتند. اما در قرن شانزدهم پرتغالی ها و سپس هلندی ها و انگلیسی ها این جزایر را به تصرف خود درآوردند. بعد از جنگ جهانی دوم، ادامه شرائط سخت و تحمیل شده از سوی انگلستان به اعتراضات مردمی انجامید. بنابراین بریتانیا در سال ۱۹۴۸م به مالدیو خودمختاری داد و در سال ۱۹۵۳ رژیم سلطنتی لغو و حکومت جمهوری جای گزین آن شد. سرانجام مالدیو بر اثر گسترش مخالفت ها و قیام مردمی، در ۲۶ ژوئیه سال ۱۹۶۵ مستقل اعلام شد و به عضویت سازمان ملل متحد درآمد. ۲۶ ژوئیه روز استقلال این کشور از استعمار انگلستان به عنوان روز ملی مالدیو نیز می باشد. نظام سیاسی مالدیو جمهوری با یک مجلس قانون گزاری

است.

مناسبت ۰۹: مرگ "آنتونیو سالازار" نخست وزیر دیکتاتور پرتغال (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

آنتونیو اولیور سالازار نخست وزیر سابق پرتغال در سال ۱۸۸۹م به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات خود در رشته حقوق و اقتصاد به تدریس پرداخت و در سال ۱۹۲۶م پس از وقوع یک کودتای نظامی در این کشور به وزارت دارایی برگزیده شد که پس از چند روز به دلیل عدم اختیارات کافی استعفا داد. سالازار، در سال ۱۹۲۸م در حالی که کشور، بحران مالی را طی می کرد به همان مقام دعوت شد و با اختیارات کافی امور دارایی را در دست گرفت. وی سپس در سال ۱۹۳۲ به نخست وزیری رسید و این سمت را به مدت بیش از ۳۶ سال حفظ کرد. او اگرچه دیکتاتور مطلق کشور بود اما اصلاحات فراوانی در زمینه ارتقاء سطح زندگی، توسعه اقتصادی، بهبود اجتماعی و تعلیمات همگانی در کشور به وجود آورد. او پس از به دست گرفتن قدرت تنها حزب سیاسی کشور یعنی وحدت ملی را سازمان داد و لژیون پرتغال را که جنبش جوانان این کشور بود ایجاد کرد. سالازار در ۱۶ سپتامبر ۱۹۶۸م پس از اطلاع از ضعف جسمانی از نخست وزیری کناره گرفت و در ۲۶ ژوئیه ۱۹۷۰م در ۸۱ سالگی جان سپرد. مشی سالازار، معروف به سالازاریسم مبتنی بر دیکتاتوری سیاسی و اجتماعی توأم با اصلاحات اقتصادی و تامین رفاه عمومی، پس از مرگ وی نیز ادامه یافت.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: مرگ "بارتولو دیاز" دریانورد و مکتشف معروف پرتغالی (۱۵۰۰ م) (ر.ک: ۱۳ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اختراع دوچرخه در آلمان (۱۷۷۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: اعدام "ماکسیمیلیان روبْسْپیر" یکی از رهبران انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۹۳م)

شرح مناسبت:

ماکسیمیلیان روبْسْپیر، یکی از رهبران انقلاب کبیر فرانسه، در سال ۱۷۵۷م در این کشور به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات خود، به وکالت پرداخت. وی در جوانی وارد فعالیت های سیاسی شد و با ورود به مجلس طبقات عمومی فرانسه، مخالفت رسمی خود را با مفاسد لویی شانزدهم، پادشاه این کشور ابراز داشت. روبسپیر در همین اوان، حزب ژاکوِبْن را بنیاد نهاد و با ایراد نطق های مهیج و بیانات آتشین، مردم محروم و طبقه زحمتکش فرانسه را علیه دستگاه ظالمانه دربار تحریک کرد.

هنگامی که لویی شانزدهم از طرف انقلابیون توقیف شده بود، روبسپیر با نفوذ خود توانست نمایندگان مجلس را مجبور کند تا لویی را محکوم به مرگ کنند. پس از اعدام لویی شانزدهم، روبسپیر اختیاردار فرانسه شد و راه اندازی کمیته نجات ملی و با تشکیل دادگاهای انقلابی برای اعدام های دسته جمعی، دوره ترور یا وحشت را در فرانسه به راه انداخت. این دوره یک ساله هنگامی آغاز شد که به دستور مجلسِ کنوانسیون که اداره امور فرانسه را پس از پیروزی انقلاب بر عهده داشت، دادگاهی برای مبارزه با مخالفین حکومت داخلیِ انقلاب فرانسه تشکیل شد. اما روبسپیر که قصد داشت قدرت را به طور کامل در این کشور در دست گیرد، با سوء استفاده از این موقعیت، بسیاری از مخالفانِ خود را به تیغ گیوتین سپرد. در دوره وحشت بیش از ۱۷ هزار نفر، بدون محاکمه کشته شدند که در بین آن ها اشخاصی هم چون آنتوان لاوازیه شیمی دان، آندره شنْیِه شاعر معروف فرانسه و حتی دانتون، هم رزم

و دوست نزدیک روبسپیر نیز وجود داشتند. به همین دلیل، این دوره باعث نارضایتی مردم فرانسه و مخدوش شدنِ چهره انقلاب این کشور گردید. سرانجام، در نتیجه خشونت و بی رحمی روبسپیر نسبت به مخالفان و بسیاری از همکاران و همفکران سابق خود، نقشه ای برای از میان برداشتن این رهبر تندرو چیده شد و پس از آنکه او را در ۲۷ ژوئیه ۱۷۹۴م دستگیر کردند، بی درنگ به تیغ گیوتین سپردند. با مرگ روبسپیر، مردم در ۲۸ ژوئیه آن سال، پایان دوره حکومت ترور را جشن گرفتند.

مناسبت ۰۴: درگذشت "میخائیل لِرْمانتوف" شاعر برجسته روسی (۱۸۴۱م)

شرح مناسبت:

میخائیل یوریویچ لِرْمانْتوف، شاعر معروف روسی در ۱۵ اکتبر ۱۸۱۴م در مسکو به دنیا آمد. وی از کودکی به مطالعه عشق می ورزید و به شاعران رمانتیک علاقه بسیار داشت به طوری که از سیزده سالگی به سرودن شعر روی آورد. لرمانتوف در جوانی وارد دانشگاه مسکو شد اما درس را نیمه کاره رها کرد و به نظام پیوست. وی مدتی تحت تاثیر شرایط محیط نظامی، کار ادبی مهمی انجام نداد، ولی پس از دو سال، دوباره سرودن شعر را آغاز نمود. در سال ۱۸۳۷م زمانی که الکساندر پوشکین شاعر بلندآوازه روسی در جریان یک دوئل به قتل رسید، لرمانتوف نیز با سرودن منظومه ای تحت عنوان مرگ شاعر، مسببین قتل نویسنده بزرگ روسیه و پدر ادبیات این کشور را رسوا و علناً ایشان را تحقیر نمود. انتشار این اثر خشم اشراف را برانگیخت و در نتیجه، لرمانتوف به قفقاز تبعید شد. وی درتبعید، منظومه شیطان و کشیش تازه کار را سرود و در این دو اثر دو نکته اصلی را به صورتی پرقدرت به کاربرده

است: یکی وصف غم انگیز حال روحی بشر و دیگری توصیف دلپذیر طبیعت و حسرت زندگی بدوی و طبیعی و تحقیر جوامع متمدن است. احساس شدید ضدمذهبی لرمانتوف در این آثار موجب شده است که وی صومعه را که از نظر او مظهر یکی از قدرت های فاسد جامعه است، برگزیند. لرمانتوف در اثر دیگری به نام قهرمان عصر ما، قهرمان بدبین و نا امیدی را معرفی می کند که همه درد قرن در خلال تحلیل روح غمزده اش احساس می شود. شیوه نگارش این مجموعه، با زیباترین و با شکوه ترین نوشته های پوشکین قابل قیاس است و لرمانتوف را در صف بزرگ ترین و هنرمندترین نثرنویسان روسیه در قرن نوزدهم، به عنوان قرن بزرگ ادبی، جای داده است. لرمانتوف در واقعه دیگری که به دوئل با پسر سفیر فرانسه در مسکو انجامید، بار دیگر به قفقاز تبعید شد و هنگامی که برای مدتی به مرخصی آمده بود، بر اثر یک مشاجره، کارش به دوئل دیگری انجامید که در جریان آن، در ۲۷ ژوئیه ۱۸۴۱م در ۲۷ سالگی کشته شد. لرمانتوف با وجود زندگی کوتاه، آثار فراوان و پرارزشی دارد که او را در مقامی پس از پوشکین قرار می دهد. اشعار غنایی لرمانتوف، از نیروی احساس عمیق و شور فراوان برخوردار است. احساس ناکامی و تنهایی و لحن تحقیرآمیز درباره اربابان و ملّاکان و حمایت شدید از حقوق و آزادی فردی، چیزی است که بر سراسر آثار او تسلط دارد. قدرت وصف در آثار منظوم و منثور لرمانتوف، کم نظیر است به طوری که درباره او گفته اند: "کسی تاکنون در کشور روسیه

نثری چنین درست و زیبا و شیرین به وجود نیاورده است". لرمانتوف از شعرای بزرگ قرن نوزدهم روسیه به شمار می رود و آثار او در ادبیات این کشور، مقام ارجمندی دارد.

مناسبت ۰۵: مرگ "فیودور تیوتْچِفْ" شاعر و ادیب مشهور روسی (۱۸۷۳م)

شرح مناسبت:

فیودور ایوانوویچ تیوتْچِفْ شاعر و ادیب شهیر روس، در پنجم دسامبر ۱۸۰۳م در یکی از شهرهای اطراف مسکو در روسیه به دنیا آمد و تحصیلات اولیه را در منزل گذراند. او پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی در رشته زبان شناسی تاریخی، در ۱۹ سالگی به عنوان نماینده سیاسی روسیه در مونیخ آلمان منصوب شد و بیست و دو سالِ بعد را در این کشور سپری کرد. سال های زندگی در آلمان برای تیوتچف، دورانی اساسی بود. برای او، این سال ها، دوران طلایی و تعطیلاتِ دوره عالی جوانی بود که در آن توانست به پختگی برسد و خود را از نظر اجتماعی تثبیت کند. تیوتچف طی سال های اقامت در خارج از روسیه از حال و هوای فرهنگی رمانتیسم آلمان تاثیرگرفت و انتشار شعرهای پراکنده او در نشریات روسیه، توجه مردم را در پی نداشت. با پایان دوره ماموریت، تیوتچف به کشورش بازگشت و به سرودن شعر و فعالیت های ادبی پرداخت. او درباره طبیعت شعر می سرود و به قدری در این مسیر پیش رفت که به عنوان بزرگ ترین شاعر طبیعت که روسیه به خود دیده است، مطرح گردید. این اشعار اغلب سرشار از اشارات فلسفی اند. اشعار او در آلمان بیشتر تجلی های شاعرانه هستند که خاطره لحظه اندوه بار یا شورانگیز خاصی را از عشق مطرح می سازند. شعر سیاسی در مجموعه آثار تیوتچف جایگاه مهمی ندارد. این

شعرها که گاهی خالی از نیش و کنایه وبذله گویی نیستند در بیشتر اوقات، کمی بیش از سخن سرایی های موزونْ در ستایش نقشِ نجات بخشِ روسیه در تاریخ جهان و به بادِ انتقاد گرفتن دشمن غربیْ، تاثیرگذار هستند. اقبال ادبی تیوتچف به دلیل روندهای فرهنگی و تحولات سیاسی، نوسان چشم گیری داشته است. او در میان اهل فن، در مقام بزرگ ترین شاعر شعرهای تغزّلی قرن، پس از پوشکین، شاعر بزرگ هموطنش قرار دارد. مقام او تا آن اندازه است که او را گوته روسیه دانسته اند. از آثار تیوتچف، تنها یک کتاب به یادگار مانده است، ولی همین کتاب نیز شامل عالی ترین گوهرهای گنجینه ادبیات روس است. فیودور تیوتچف سرانجام در بیست و هفتم ژوئیه ۱۸۷۳م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: کشف ماده انسولین (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

انسولین،هورمونی است که از لوزالمعده مهره داران ترشُّح می شود و به خون می ریزد. این پروتئین بر مقدار قند خون نظارت داشته و مقدارش را ثابت نگاه می دارد. بالا ـ رفتن مقدار قند خون، عامل محرک ترشح انسولین است. در واقع انسولین، هورمونی است که ذخیره و سوخت و ساز مواد قندی بدن را تنظیم می نماید. کمبود این هورمون در بدن، موجب بروز بیماری دیابت می شود. انسولین برای نخستین بار در ۲۷ ژوئیه ۱۹۲۱م به وسیله فردریک بانتینگ محقق کانادایی و همکارش چارلز بِست کشف گردید و به همین دلیل موفق به اخذ جایزه نوبل پزشکی ۱۹۲۳ شد. (ر.ک: ۴ نوامبر)

مناسبت ۰۷: امضای قرارداد ترک مخاصمه و پایان جنگ خونین دو کره (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

در پایان جنگ جهانی دوم، قسمتی از شبه جزیره کره که زیرمدار ۳۸ درجه بود تحت اشغال امریکا و قسمت شمالی آن در تصرف نیروهای ارتش سرخ شوروی قرار داشت. قرار بود که طی سال های پس از جنگ، دو ناحیه شمالی و جنوبی شبه جزیره کره، متحد شوند. ولی همکاری دو دولت عملی نبود؛ زیرا که رهبریِ ناحیه شمال را کمونیست ها بر عهده داشتند و در جنوب، طرفداران غرب بر سر کار بودند. در این میان، تلاش برای اتحاد به جایی نرسید و عاقبت در سال ۱۹۴۸م، تقسیم دو کره به دو کشور مجزّا، صورت رسمی یافت. تا اواسط سال ۱۹۴۹م، سربازان خارجی از هر دو کره خارج شده بودند اما به دنبال ماه ها تحرکات دنباله دار امریکا، سرانجام در ۲۵ ژوئیه ۱۹۵۰م، کره شمالی با هدف اتحاد مجدد به نیمه جنوبی خود، به کره جنوبی حمله ور شد. نیروهای کره شمالی، در چهارمین روز حمله

به خاک کره جنوبی، سئول پایتخت این کشور را به تصرف خود درآوردند و پیشروی خود را به طرف جنوب ادامه دادند. در همین حال شورای امنیت سازمان ملل متحد به پیشنهاد امریکا، تصویب کرد که نیروهای چند دولت عضوِ آن سازمان جهت مقابله با حمله کره شمالی، به کمک کره جنوبی بشتابند. به دنبال این تصمیم، امریکا و پانزده کشور دیگر، نیروهای نظامی خود را برای شرکت در جنگ اعزام داشتند و به دامنه جنگ افزودند. با ورود امریکا به این جنگ، در حالی که کره شمالی در شُرف سقوط بود، امریکایی ها مقدمات انضمام آن را به کره جنوبی فراهم می ساختند. در این میان، نیروهای کمونیست چین در ۲۰ نوامبر ۱۹۵۰م به عنوان داوطلب وارد میدان شدند و با ورود دویست هزار نفری سربازان چینی، نیروهای امریکا و متحدین آنها ناچار به عقب نشینی گردیدند. نیروهای چینی و کره شمالی تا اواخر ماه دسامبر سال ۱۹۵۰م تقریباً تمام خاک کره شمالی را به تصرف خود درآوردند و روز ۲۸ دسامبر آن سال از مدار ۳۸ درجه و مرز بین کره شمالی و جنوبی گذشتند. جنگ کره از اواسط سال ۱۹۵۱م عملاً متوقف شد و مذاکرات صلح که از ماه ژوئیه ۱۹۵۱م آغاز شده بود، تا سال ۱۹۵۳م به طول انجامید. در نهایت، قرارداد ترک مخاصمه در ۲۷ ژوئیه سال ۱۹۵۳م به امضا رسید و نیروهای متخاصم تا مدار ۳۸ درجه از مواضع یک دیگر عقب نشستند. جنگ کره در مجموع، نزدیک به چهار میلیون تلفات نظامی و غیرنظامی به بار آورد. هم چنین از یک صد و شصت هزار نفر از نیروهای

سازمان ملل متحد که در این جنگ کشته و زخمی شدند، ۱۴۲ هزار نفر امریکایی بودند، که بزرگ ترین تلفات نیروهای امریکایی در یک جنگ خارجی، پس از جنگ اول و دوم جهانی به شمار می آید. هرچند پس از پایان جنگ دو کره، پیمان صلح و آتش بس امضا شد و براساس آن، مرزهای سابق دو کشور پا برجاماند، اما تاکنون قرارداد رسمی صلح میان دو کشور امضاء نشده است و رقابت بین کره شمالی و کره جنوبی ادامه دارد. با وجود این، به دلیل تمایل مردم این دو کشور به اتحاد مجدد، تلاش هایی نیز در جهت یک پارچگی دو کره آغاز شده است که دراین راستا، در ژوئن سال ۲۰۰۰م، برای اولین بارْ، رئیس جمهور کره جنوبی به کره شمالی سفر کرد و مردم دو کشور پس از پنجاه سال، به مناطق دو طرف سفر کرد و در دو کشور نیز وزارت وحدت دو کره تأسیس شد.

مناسبت ۰۸: روز ملی "روسیه سفید" (بلاروس) (ر.ک: ۲۵ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: پایان دوره ترور و وحشت در جریان انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۹۴م)

شرح مناسبت:

پس از اعدام لویی شانزدهم در ۲۱ ژانویه ۱۷۹۳م، درگیری های داخلی در فرانسه ایجاد شد و اختلافات شدیدی میان وارثان حکومت شکل گرفت. در نهایتْ پس از حمله سازمان یافته افراطیون، نمایندگان مخالفْ دستگیر یا متواری شدند و از اول ژوئن ۱۷۹۳م، قدرت به طور مطلق در اختیار رهبر تندروها به نام ماکسیمیلیان روبْسْپِیر قرار گرفت. به دنبال آن یک کمیته نجات ملی که روبسپیر در رأس آن قرار داشت زمام امور فرانسه را به دست گرفت. دوران حکومت کمیته نجات ملی که بیش از یکسال به طول انجامید، یکی از خون بارترین مراحل انقلاب فرانسه است که به دوران ترور یا وحشت معروف شده است. در دوران حکومت کمیته نجات ملی در فرانسه، در حدود سی صد هزار نفر بازداشت و حداقل ۱۷ هزار نفر اعدام شدند. مقررات محاکمه و مجازات در این دوران تغییر یافت و دادگاه های انقلابی، دیگر الزامی به رعایت مقررات معمول قضایی نداشتند. حق استیناف و فرجام خواهی از میان رفت و احکام دادگاه ها، قطعی و لازم الاجرا شد. دادگاه های پاریس در عرض یک ماه، ۱۳۰۰ حکم اعدام صادر کردند و دستگاه های گیوتین در چند نقطه شهر، هر روز به طور متوسط سر چهل نفر را از تن جدا می کردند. در دوران حکومت ترور در فرانسه، شورش ایالت ها نیز با خشونت و بی رحمی بسیار سرکوب گردید و سر هزاران نفر زیر گیوتین رفت. اما این حکومت دوام زیادی نداشت و پس از یکسال و اندی به دنبال قیام علیه روبْسپیر و اعدام او در ۲۷

ژوئیه، دوران حکومت ترور پایان یافت. در نهایت، مردم پاریس در شب بیست و هشتم ژوئیه ۱۷۹۴م پایان حکومت وحشت را جشن گرفتند و زندانیانِ در بندِ کمیته نجات ملی فرانسه را آزاد ساختند.

مناسبت ۰۲: درگذشت "گاسپار مونژ" ریاضی دان شهیر فرانسوی و مبتکر هندسه ترسیمی (۱۸۱۸م)

شرح مناسبت:

گاسْپارْ مونْژْ ریاضی دان معروف فرانسوی در دهم مه سال ۱۷۴۶م در شهر کوچک بون فرانسه به دنیا آمد. او پسر یک کاسب دوره گرد بود و خود نیز تا شانزده سالگی به کار اشتغال داشت. اما پس از مدتی به تحصیل روی آورد و از دانشگاه فارغ التحصیل شد. گاسپار در نوجوانی نقشه بزرگی از کشورش ساخته بود که مورد توجه دولت فرانسه قرار گرفت. از این رو، آن را در فرمانداری به دیوار نصب کردند و همین مسئله باعث فرستادن او به دانشگاه گردید. مونژ به مطالعه بعضی از شاخه های هندسه، جانی دوباره بخشید و کار وی نقطه شروع شکوفایی فوق العاده آن رشته در سده نوزدهم بود. پژوهش های دوران جوانی مونْژْ، بسیار متنوع اما نشان دهنده خصوصیاتی بودند که نشانه ای از استعداد کامل وی به شمار می رفتند: از جمله حس تند و تیز درک واقعیت هندسی، علاقه به مسائل عملی، توانایی عظیم تحلیل و توجه به جنبه های متعدد تحلیل هندسی. وی علاوه بر ریاضی، در علم شیمی نیز مهارت داشت و از راه تهیه باروت و مواد منفجره، کمک زیادی به انقلابیون فرانسه در جریان انقلاب آن کشور نمود. مونْژْ هم چنین مدرسه پلی تکنیک پاریس را برای پرورش علمی و فنی جوانان تأسیس کرد و با مطالعات و کار علمی دقیق، موفق به ابداع هندسه ترسیمی گردید. هندسه ترسیمی روشی از

ترسیم و حل کردن مسائل سه بُعدی است که به وسیله خطوط و نقاطی که در یک صفحه یعنی در یک سطح دو بعدی می باشد، کشیده می شود. کار عملی مونژ، ریاضیات، فیزیک، مکانیک و نظریه ماشین ها را در برمی گرفت. با این حال، دانسته های ما از جزئیاتِ خدمات مونژ به فیزیک بسیار ناچیز است؛ زیرا وی هرگز اثر عمده ای در این زمینه منتشر نساخت. خدمات اصلی مونژ بر نظریه گرما، صوت، برقِ ساکن و نورشناسی متمرکز بودند. وی علاوه بر آن، هم زمان با برخی دیگر از دانشمندان، با اسبابی ساده، موفق به ترکیب آب از هیدروژن و اکسیژن شد. وی هم چنین از یاران و دوستان نزدیک ناپلئون بُناپارت بود و در برخی جنگ ها، او را همراهی می کرد. با تبعید ناپلئون، مونژ به عنوان مخترع هندسه ترسیمی و نیز مؤسس مدرسه پلی تکنیک، تمام عناوین خود را از دست داد و پس از اخراج از آکادمی فرانسه، تحت تعقیب دولت وقت قرار گرفت. وی در کنار تدریس و فعالیت های اجتماعی به تالیف نیز می پرداخت که کتاب کاربرد آنالیز ریاضی در هندسه از جمله آثار اوست. گاسپار مونژ سرانجام در ۲۸ ژوئیه ۱۸۱۸م در ۷۲ سالگی جان سپرد. در حالی که با اختراع هندسه ترسیمی که بدون آن، ساخت ماشین های مدرن و عمارات عظیم میسر نیست، میراث بزرگی از خود به جای گذاشت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال "پرو" (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری پرو با ۱/۲۸۵/۲۱۶ کیلومتر مربع در غرب قاره امریکای جنوبی، در کنار اقیانوس کبیر و در همسایگی کشورهای اکوادور،، کلمبیا، برزیل، شیلی و بولیوی واقع شده است. جمعیت پرو

بیش از ۲۵ میلیون نفر است که بیشتر آنـان کاتولیـکّ و از نژاد سـرخ پوست و دو رگه سـرخ و سـفید می باشـند. پـایتخت این کشور، شـهر لیمـا و واحـد پول آن سولِ جدیـد است. پیش بینی می شود جمعیت پرو تـا سال ۲۰۲۵م در حدود ۳۶ میلیون نفر گردد. مردم پرو به سه زبان رسمی اسپانیایی، کچوا و آیمارا صحبت می کنند. تروخیلو و چیکلایو از شهرهای مهم پرو هستند. پرو محل سـکونت اقوام متمدنی بوده است که در بسـیاری از علوم و از جمله پزشکی، معماری و صنعت به پیشرفت هایی نائل آمـده بودنـد. در نیمه نخست قرن شانزدهم، اسـپانیا این منطقه را تصـرف نمود و از اواخر قرن هجـدهم، قیام مردم آزادی خواه علیه اسـپانیا آغاز گردید. پرو که به همراه دیگر کشورهای امریکای لاتین جزو مسـتعمرات اسپانیا بود، در طی مبارزات مردمی به رهبری خوزه سان مارتین و سیمون بولیوار در سال ۱۸۲۱ م آزاد شد و در ۲۸ ژوئیه همین سال، شهر لیما به تصرف استقلال طلبـان درآمـد. گرچه آزادیِ تمـام پرو تا سال ۱۸۲۴م به طول انجامیـد. نظـام سیاسـی این کشور، جمهوری چنـدحزبی با یک مجلس قانون گزاری است و ۲۸ ژوئیه روز ملی این کشور نیز به حساب می آید.

مناسبت ۰۴: امضای معاهده "برلین" بین دول اروپایی (۱۸۷۸م)

شرح مناسبت:

در پی امضای قرارداد سَن استِفانو که به جنگ های روس و عثمانی در اواخر قرن نوزدهم پایان داد و بر اساس آن بخش هایی از منـاطق تحت حـاکمیت عثمانی به روسـیه واگـذار شـد، معاهـده تاریخی برلین در پایان کنگره ای به همین نام، در ۲۸ ژوئیه ۱۸۷۸م میان نمایندگان کشورهای روسیه، آلمان، فرانسه، انگلیس و اتریش

بـه امضـا رسـید. دسـتور کـار ایـن کنگره، تجدیـدنظر در پیمـان سـن اسـتفانو بـود و برنـامه ریزی و مسـئولیت آن هـم برعهـده بیسـمارک، صدراعظم قدرت مند و آهنین آلمان قرار داشت. از تصـمیمات این کنگره می توان به رسـمیت شـناختن اسـتقلال صربسـتان، مونته نگرو و رومانی را نام برد. هم چنین تقسیم بلغارستان به سه قسمت و تجدیدنظر در مرزهای یونان و عثمانی از دیگر تصـمیمات ایـن کنگره بـود. در ایـن راسـتا، منطقه بوسـنی و هرزگـوین نیز تحت اختیـار و حـاکمیت اتریش قرار گرفت. برگزاری کنگره برلین، یکی دیگر از موضوعاتی بود که به رهبری و سیادت بیسمارک در میان دولت مردان اروپایی دامن می زد. هم چنین با امضای این معاهده، قدرتِ سیاسی و نظامی آلمان به اوج رسید و زمینه برای توسعه طلبی این کشور فراهم شد. در واقع، انعقاد قرارداد برلین در سال ۱۸۷۸م و ایجاد اختلافات جدید مرزی را می توان یکی از عوامل زمینه ساز جنگ جهانی اول دانست. چرا که بسیاری از امتیازهایی را که روس ها در نتیجه معاهده سن استفانو به دست آورده بودند در جریان معاهده برلین از دست دادنـد و آن امتیازهـا میان دولت های مـدعی و معترض تقسـیم گردیـد. این کار باعث خارج شـدن روس ها از اتحاد امپراتوران سه گانه و زمینه ای برای دسته بندی کشورهای اروپایی، قبل از شروع جنگ جهانی اول شد.

مناسبت ۰۵: مرگ "ونسان فان گوگ" نقاش شهیر هلندی (۱۸۹۰م)

شرح مناسبت:

ونسان فان گوگ، نقاش برجسـته هلندی در ۳۰ مارس ۱۸۵۳م در هلند به دنیا آمد. وی پس از مدتی تحصـیل، به علت فقر، به فروشندگی پرداخت و مدتی نیز در سلک روحانیان مسیحی درآمد. فان گوگ در جوانی،

عشق غریبی به نقاشی احساس نمود و بر اثر همین علاقه، به فراگیری این هنر روی آورد. او که به شدت تهیدست بود، با عدم امکانات به کار پرداخت و بیش از پیش گرفتار تهیدستی می شد. سرانجام تصمیم گرفت که به کاری جز نقاشی نپردازد تا این که در سال ۱۸۸۰ به یک نقاش ماهر تبدیل گردید. او دارای جنون ادواری و افسردگی بود و این حالتِ خود را در اوقات نقاشی سپری می کرد و آثار ارزنده ای به وجود می آورد. فان گوگ به دلیل وسواس زیادی که در نقاشی داشت، اخلاقش تند و همراه با خشم و عصبانیت دائمی بود. با این حال از نقاشی دست نکشید و آثار متعددی به وجود آورد. نقاشی های فان گوگ در طی سال های ۱۸۸۰ تا ۱۸۸۵م، بسیار تیره و تاریکند که شاید بازتابی از مصیبت های عاطفی باشد که با آن ها روبرو بوده است. وی در سال ۱۸۸۶ سفری به پاریس داشت. فان گوگ در این سفر تحت تاثیر نقاشان سبک اِمپرسیونیست که در آن، حالات به وسیله رنگ های تجزیه شده به نمایش درمی آیند، قرار گرفت و از آن پس آثارشْ روشنی و صفای رنگ تازه پیدا کرد. مهم ترین خدمت فان گوگ به عالم نقاشی، مبارزه با اصول و قواعد رنگ آمیزی قدیمی در نقاشی بود و خود او نیز سبکی تازه و نو بدعت گذاشت. از فان گوگ آثارمتعددی برجای مانده که گل های آفتابگردان، شب ستاره و سیب زمینی خوران شهرتی جهانی دارند. وی در پنج سال آخر عمر خویش بیش از هشت صد تابلو ترسیم کرد

تا این که سرانجام در ۲۸ ژوئیه ۱۸۹۰م در ۳۷ سالگی خودکشی کرد.

مناسبت ۰۶: تولد "کارل پوپِر" فیلسوف و نظریه پرداز معروف اتریشی (۱۹۰۲م) (ر.ک: ۱۷ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: اعلان جنگ دولت اتریش به صربستان و آغازی بر جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

بهانه ای که باعث برافروختن آتش جنگ جهانی اول شد، قتل ولی عهد اتریش فرانسیس فردیناند و همسرش، در روز ۲۸ ژوئن ۱۹۱۴م در جریان سفر او به صربستان (یوگسلاوی) بود. تروریست ۱۹ ساله که پس از تیراندازی دستگیرشد در بازجویی به عضویت در یک گروه سیاسی و نیز ارتباط با یک گروه تروریستی در صربستان اعتراف کرد. گفته می شود دولت صربستان از توطئه قتل ولی عهد اتریش اطلاع نداشت ولی متهم به شرکت در این توطئه شد. از این رو، دولت اتریش ضمن آمادگی برای تهاجم نظامی به صربستان، روز ۲۳ ژوئیه ۱۹۱۴م اولتیماتوم شدیداللحنی به دولت صربستان فرستاد. صربستان برای احتراز از جنگ، قسمت اعظم شرایطی را که دولت اتریش در اولتیماتوم خود عنوان کرده بود پذیرفت، ولی اتریش که قصد تصرف صربستان و دفع خطر گروه های مخالف را داشت پاسخ صربستان را قانع کننده تشخیص نداد و در روز ۲۸ ژوئیه ۱۹۱۴م به این کشور حمله برد. روزی که نیروهای اتریش به صربستان حمله ور شدند، کمتر کسی تصور می کرد که جنگ اتریش و صربستان به یک جنگ عمومی در اروپا منجر خواهد گردید. ولی مهیا بودن زمینه بروز چنین جنگی در آن روز در میان کشورهای منطقه، باعث گسترده شدن این نزاع در سطح جهان به مدت چهار سال شد. بنابراین قدرت های بزرگ اروپایی که نسبت به انگیزه ها و اهداف یک دیگر سوءظن داشتندو تمام تلاش خود را برای تولید و جمع آوری سلاح و سازماندهی نیروهای نظامی به عمل آورده بودند، زمینه را برای دست یابی به اهداف

خود مناسب دیدنـد. در این جنگ علاوه بر اتریش و صربسـتان، کشورهای آلمان، روسـیه، عثمانی، انگلسـتان، فرانسه، و دیگر کشورهـای اروپایی، نه تنها قاره اروپا بلکه دیگر نقاط جهان را محل توسـعه طلبی و افزون خواهی خود نمودنـد. جنگ جهانی اول، سرانجام در یازدهم نوامبر ۱۹۱۸م پایان پذیرفت. (ر.ک: ۱۱ نوامبر)

مناسبت ۰۸: طرد یوگسلاوی از جامعه کمونیسم و ایجاد شکاف در بلوک شرق (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

پس از شـکل گیری سازمـان پیمـان آتلانتیـک شـمالی، نـاتو، اسـتالین کوشـید بـا تأسیس کُمینفُرم یـا دفـتر اطلاعـات احزاب کمونیست اروپـا در اکتبر سـال ۱۹۴۷م و نیز انعقـاد پیمـان ورشو، در مقابـل این عمـل بایسـتد. با تشـکیل کمین فُرم در ورشـو پایتخت لهستان، بلگراد پایتخت یوگسلاوی به عنوان مرکز فعالیت این تشکیلات انتخاب گردید. هدف استالین از تعیین بلگراد به عنـوان مرکز فعـالیت کُمینفُرم، اعمـال نفـوذ بیشـتر در امـور این کشور و مقـابله بـا اسـتقلال طلـبی و به تعـبیر اسـتالین، روش خودسرانه تیتو، رهبر یوگسلاوی در برابر مسکو بود. ولی استالین از این تدبیر خود نتیجه ای نگرفت و تیتو که حکومت خود را مدیون اسـتالین نمی دانست حاضر به تمکین در برابر خواسته های او نشد. استالین نخست از طریق تهدید و تمرکز قوای ارتش سرخ در مرزهـای یوگسـلاوی، درصـدد رام کردن تیتو برآمـد وچون بـاز هم نتیجه ای نگرفت، بـا تشـکیل اجلاس فوق العاده کُمینفُرم در ماه ژوئن ۱۹۴۸م، اخراج حزب کمونیست یوگسـلاوی از این سازمان را تصویب نمود و تیتو رهبر یوگسـلاوی، به تجدیـد نظرطلبی و انحراف از اصول مارکسـیسم متهم شـد. اخراج یوگسـلاوی در ۲۸ ژوئیه همـان سـال عملی شـد و طرد این کشور از بلوک کشورهای کمونیسم، که نخستین شکاف در دنیای کمونیسم بعد از جنگ جهانی دوم به

شمار می آمد، با تصفیه های خونین در احزاب کمونیست کشورهای اروپای شرقی ادامه یافت و عده ای از رهبران پیشین این احزاب که در گذشته تمایلات لیبرالی و استقلال طلبی از خود نشان داده بودند، به عنوان پیروی از خط انحرافی تیتو و برچسب تجدید نظر طلبی از کار برکنار و سپس دستگیر و محاکمه و غالباً اعدام شدند.

مناسبت ۰۹: مرگ خانم "اِتِل لیلیان وینیچ" نویسنده معروف انگلیسی (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

خانم اِتِل لیلیان وینیچ نویسنده انگلیسی در یازدهم مه ۱۸۶۴م در خانواده ای سرشناس در انگلستان به دنیا آمد و از کودکی با احتیاج آشنا شد چرا که در طفولیت پدر را از دست داد و با زحمات مادر که علاوه بر تدریس ریاضیات به پرورش فرزندانش نیز می پرداخت، تربیت گردید. وینیچ پس از گذران مراحل ابتدایی تحصیل، در هجده سالگی برای ادامه تحصیل عازم آلمان شد. وی در آن جا ضمن تحصیل، در رشته موسیقی نیز به فعالیت پرداخت و آن را به خوبی آموخت. وی هم چنین به فراگیری فلسفه، ادبیات و زبان شناسی پرداخت. وینیچ شیفته پژوهش در ادبیات جهان بود. از این رو، در سال ۱۸۸۷م سفری به روسیه داشت و در آن جا در رشته ادبیات و زبان روس مطالعات وسیعی به عمل آورد. ارمغان این سفر و مطالعات پس از آن، ترجمه چندین اثر از نویسندگان شهیر روسیه به زبان انگلیسی بود. وی چندین سال به کار ترجمه پرداخت تا این که در سال ۱۸۹۷م در سن ۳۳ سالگی اولین کتاب خود به نام "خرمگس" را منتشر نمود. این کتاب در اندک زمانی به فروش رفت و تجدید چاپ شد. وینیچ با نوشتن این اثر انسانی، قدم

به دنیای نویسندگان گذاشت و این اثر به زودی به عنوان یک کتاب کم نظیر در مطبوعات شناخته شد. وی در این کتاب، سیمای واقعی و حقیقی انسان هایی را مجسم کرده است که برای کسب آزادی و استقلال و حقوق اجتماعی خود، دست به مبارزه دامنه داری می زنند و در این راه از مرگ نیز هراسی ندارند. در حقیقت این رمان به فعالیت سازمان ایتالیای جوان طی سالیان ۳۰ تا ۴۰ قرن نوزدهم پرداخته است و بیش از آنکه به شورش های مردم و قیام های مسلحانه بپردازد، به جنبه های شخصیتی قهرمان، که فردی انقلابی است، توجه دارد. قهرمان داستان وی، در عرصه مبارزه، اگرچه گاهی از پشتیبانی یاران خود محروم می شود اما یگانه سلاح وی ایمان است. وینیچ در عین حال کسی را یک مبارز واقعی می داند که در سخت ترین شرایط بدون آنکه در قید پاداش و یا تحسین دیگران باشد، به ایمان خود وفاداری نشان می دهد. در کتاب خرمگس، عشق، مقامی ارجمند دارد و با کمک همین قوه است که صفحات پایان کتاب بر روی هم نهاده می شود و انسان ها را ساعت ها در اندوه می گذارد. خانم وینیچ هم چنین یکی از اعضای موثر و فعال جامعه بانوان انگلیس بود و مقالاتی که او درباره حقوق اجتماعی و دفاع از مقام زن در مطبوعات نگاشت بسیار مشهور است. وی در طی سال های فعالیت خود، آثار متعددی منتشر کرد که جک دایمُونْد، الیویالتام و کفشت را بکن از آن جمله اند. خانم اِتِل لیلیان وینیچ سرانجام در بیست و هشت ژوئیه ۱۹۶۰م در

نود و شش سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: وقوع زلزله دهشتناک در شرق چین (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

در ۲۸ ژوئیه ۱۹۱۶م زمین لرزه شدیـدی در شـهر تانْگْ شان در شـرق چین به وقوع پیوست. این زلزله، ۷/۹ درجه در مقایس ریشتر قـدرت داشت و بیش از ۶۰۰ هزار نفر کشـته و صـدها هزار مجروح و آواره بر جای نهاد، هر چند مقام های چین تلفات این زلزله را نزدیـک به ۲۵۰ هزار نفر ذکر کردنـد. ایـن دومیـن زلزله بزرگ چین در قرن بیسـتم و هم چنین بزرگ ترین زمین لرزه این کشور پس از زلزله سال ۱۵۵۶م به حساب می آید که باعث مرگ ۸۳۰ هزار تن شده بود.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: پیروزی قیام ضد سلطنتی ملت فرانسه برضد "شارْلْ دهم" پادشاه فرانسه (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

شـارل دهم در سال ۱۸۲۴م پس از لویی هجـدهم، پادشاه فرانسه شـد و کوشـید تا حکومت مطلقه سـلطنتی را باز گردانـد. این اقدام خشم بسیاری از مردم را برانگیخت و موجب گردید تا سلطنت طلبان در سال ۱۸۲۷م اکثریت خود در مجلس را از دست بدهنـد. از طرف دیگر نارضـایتی کـارگران پـاریس روز افزون می گردیـد. این امر موجب قیـام مردم گشت و منجر به انقلاب ژوئیه و خلع شارل دهم از سلطنت در سال ۱۸۳۰ شد. قیام سه روزه مردم پاریس، در ۲۹ ژوئیه ۱۸۳۰م به پیروزی انجامید و در ۲ اوت همان سال، شارل دهم پس از شـش سال سلطنت استعفا داد و ۶ سال بعد از آن هم درگذشت. عدم متانت از خصایص اخلاقی شارل دهم بود. تصویب هتک حرمت مقدسات، قانون ضد آزادی مطبوعاتی و نفوذ دادن انجمن کاتولیکان و مواردی از این قبیـل از علل قیام مردمی علیه شارل دهم می باشـند. هم چنین اشـغال الجزایر و معاهـده سه جانبه با روس و انگلیس علیه عثمانی

از اقدامات دوره سلطنت شارل دهم بود.

مناسبت ۰۲: تولد "داگْ هامر شولْدْ" دبیر کل پیشین سازمان ملل متحد (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

داگْ هامِرْ شولْدْ، دومین دبیرکل سازمان ملل متحد در ۲۹ ژوئیه سال ۱۹۰۵م در سوئد به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود به تدریس اقتصاد در دانشگاه استکهلم سوئد پرداخت و در سال ۱۹۵۱م معاون وزارت امورخارجه سوئد گردید. هامر شولد در آوریل ۱۹۵۳م نامزد دبیر کلی سازمان ملل متحد شد و به عنوان دومین دبیرکل این سازمان، رای اکثریت را به دست آورد. وی مجدداً در ۱۹۵۷م به این سمت برگزیده شد. هامر شولد یکی از معدود دبیران کل سازمان ملل بود که به حقوق کشورهای جهان سوم توجه خاصی نشان داد. هامر شولد در ایفای وظایفش خالی از هرگونه محافظه کاری بود. وی در حالی که می کوشید در محدوده اختیارات اعطایی منشور ملل متحد و قطعنامه مربوطه انجام وظیفه کند، ولی هیچ وقت ابتکار عمل شخصی را در حل معضلات بین المللی از دست نمی داد. تمام تلاش او آن بود تا در حالی که دوام و ثبات سازمان ملل را حفظ می کند، به گونه ای انعطاف پذیری در آن آورد تا سازمان بتواند به آسانی به مشکلات غیرقابل پیش بینی پاسخ دهد. او در ماجرای بحران کانال سوئز در سال ۱۹۵۶ از مصر دفاع کرد و برای حل و فصل حوادث کشور افریقایی کنگو همت گماشت. هامر شولْدْ به درخواست پاتْریس لومومْبا، نخست وزیر کنگو، هزاران نیروی حافظ صلح سازمان ملل را برای پایان دادن به فعالیت های گروه های شورشی کنگو، روانه این کشور ساخت و سپس برای میانجی گری بیشتر در منازعات کنگو در تابستان سال ۱۹۶۰م عازم

این کشور شد. اما در روز ۱۷ سپتامبر آن سال، هواپیمای هامر شولد در آسمان کنگو هدف آتشبار ضدهوایی گروه های شورشی این کشور به رهبری موسی چومبه قرار گرفت و سرنگون گردید که به کشته شدن هامر شولد و کلیه همراهان انجامید. او پیش از مرگ به سبب فعالیت های صلح دوستانه اش در ماجرای کنگو، موفق به دریافت جایزه صلح نوبل شده بود. پس از هامر شولد، اوتانْتْ به دبیرکلی سازمان ملل منصوب گردید.

مناسبت ۰۳: پیاده شدن نیروهای ژاپن در سواحل هند و چین در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

ژاپن طی سال های ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۲م توانست کشورهای تایلند، مالزی، سنگاپور، فیلیپین، اندونزی و میانمار را که تحت الحمایه انگلیس، فرانسه و هلند بودند، تصرف کند. در این راستا و در جریان جنگ جهانی دوم جهانی، در روز ۲۹ ژوئیه ۱۹۴۱م دولت ژاپن به عنوان متحد آلمانِ نازی، سربازانِ خود را برای تصرف کشورهای هند و چین، در سواحل جنوبی این منطقه پیاده کرد. اما با ورود امریکا به عرصه جنگ جهانی دوم و سازماندهی قوای متفقین، ژاپن به تدریج از کشورهای تحت اشغالش عقب رانده شد و حتی برخی از جزایر خود را از دست داد. سرانجام ژاپن، به دنبال بمباران هسته ای شهرهای هیروشیما و ناکازاکی توسط امریکا، تسلیم متفقین شد و جنگ جهانی دوم پایان یافت.

مناسبت ۰۴: آغاز کنفرانس صلح پاریس (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

بعد از جنگ جهانی دوم، کشورهای پیروز، برای بررسی نحوه تقسیم غنائم و نیز تعیین تکلیف کشورهای اشغال شده و اخذ تصمیم پیرامون نحوه دریافت غرامت های جنگی و ... جلسات متعددی برگزار نمودند. یکی از این جلسات با عنوان کنفرانس صلح پاریس در ۲۹ ژوئیه ۱۹۴۶م در کاخ لوکزامبورگ پاریس آغاز به کار نمود و با حضور نمایندگان ۲۱ کشور متفقین رسمیت یافت. دستور جلسه، تصویب پیش نویس قراردادهای صلح با ایتالیا، رومانی، مجارستان، بلغارستان و فنلاند بود. این قراردادها توسط شورای وزرای خارجه امریکا، انگلستان، شوروی و فرانسه تهیه شده بود. کنفرانس صلح پاریس دو ماه و نیم به طول انجامید و خودخواهی ها و سهام طلبی های بعضی از کشورهای حاضر در آن باعث شد تا این جلسات بیشتر به بحث و مشاجره و نسبت های توهین آمیز و نیز کنایات

و دشـنام در لفافه سـخن بگذرد. با این حال کنفرانس پاریس با بستن قرارداد صلح با کشورهای دول محور موافقت نمود و در مسئله غرامات نیز توافقاتی صورت گرفت. کنفرانس صلح پاریس در نهایتْ در ۱۵ اکتبر ۱۹۴۶م خاتمه یافت.

مناسبت ۰۵: – اولین حضور ورزشکاران ایران در المپیک جهانی در لندن (۱۹۴۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تشکیل آژانس بین المللی انرژی هسته ای در سازمان ملل متحد (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

آژانس بین المللی انرژی هسته ای فعـالیت خود را در ۲۹ ژوئیه ۱۹۵۷م بـا عضویت هشـتاد کشور آغاز کرد. این آژانس که از مؤسـسات تخصصـی سازمان ملل به شمار می رود، وظیفه دارد در مورد روش های بهتر و امن ترِ استفاده از انرژی هسته ای در مصارف صـلح جویانه تحقیق و مطالعه نموده و با در اختیار گذاردن تجارب خود، کشورهای در حال توسـعه را در راه استفاده هـای صـنعتی صـلح جویـانه از انرژی هسـته ای، از جمله تولیـد نیروی برق هسـته ای، یـاری نمایـد. این سازمان پس از امضای قرارداد منع گسترش سـلاح های هسته ای در سال ۱۹۶۸م، علاوه بر وظایف قبلی خود، به صورت بازوی اجرایی سازمان ملل متحـد برای جلوگیری از تولید و پخش سـلاح های هسـته ای در کشورهای امضا کننده این قرارداد درآمد. سازمان بین المللی انرژی هسـته ای، به موجب این قرارداد، حق بازرسـی از تاسـیسات هسـته ای کشورهـای عضو را دارد. آژانس هم چنین وظیفه دارد بـا نظارت خود، از تبـدیل زباله های نیروگاه های هسته ای و اسـتفاده از آن ها در صـنایع نظامی جلوگیری نمایـد. تاسال ۲۰۰۲م، تعـداد ۱۳۱ کشـور از جملـه ایران، عضـو ایـن آژانس بـوده انـد. مقر آژانس بیـن المللی انرژی هسـته ای در شـهر وین پایتخت اتریش واقع است. هرچند آژانس بین المللی انرژی هسـته ای وظیفه دارد از تولید، گسترش و پخش سـلاح های هسـته ای در کشورهـای عضو جلوگیری کنـد، بـا این حـال در بسـیاری از موارد، اسـیر دسـیسه بازی ها و زورگویی های دولت های قدرت مند از قبیل امریکا شده

و تحت فشار آن از وظیفه اصلی خود دور افتاده است. به عنوان مثال با وجودی که جمهوری اسلامی ایران، ضمن عضویت در آژانس و رعایت اصول آن، به دلیل ساخت نیروگاه هسته ای تحت فشار آژانس قرار می گیرد، رژیم صهیونیستی با عدم پذیرش عضویت در آژانس، به تولید و انباشت سلاح های هسته ای اقدام می کند و با حمایت امریکا، بیشتر ازقبل به این روند ادامه می دهد.

مناسبت ۰۷: مرگ "برونو کرایْسْکی" صدر اعظم پیشین اتریش (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

برونو کرایْشِکی، سیاست مدار برجسته اتریشی در ۱۱ ژانویه ۱۹۱۱م، در یک خانواده یهودی در وین پایتخت اتریش به دنیا آمد. وی در ۱۵ سالگی به حزب جوانان سیوسیالیست پیوست و با آغاز جنگ جهانی دوم با پناهنده شدن به سوئد، به شغل خبرنگاری پرداخت. کرایسکی در چهل سالگی وارد کابینه شد و در سال ۱۹۵۵م به عنوان وزیر مشاور در مذاکرات استقلال اتریش، شرکت جست. وی شهرت سیاسی خود را از اوایل ۱۹۶۰م به عنوان وزیر امور خارجه اتریش کسب کرد و در سال ۱۹۷۰م به صدر اعظمی این کشور دست یافت. کرایسکی هم چنین در انتخابات سال ۱۹۷۵ و ۱۹۸۰م نیز بر رقبای خود پیشی گرفت و سمت صدر اعظمی را برای خود حفظ کرد. وی به سراسر جهان سفر نمود تا وین را به عنوان یک مرکز بین المللی برای سازمان ملل و محلی برای زمام داران جهانی توسعه دهد. کرایسکی در اوایل ۱۹۷۰م در امور خاورمیانه فعالیت داشت و سه هیأت حقیقت یاب بین المللی را که در صدد حل و فصل مسالمت آمیز مناقشه اعراب و اسرائیل بودند، رهبری کرد. کرایسکی پیشتاز تشنج زدایی در اروپا بود. او

اولین رهبر غربی بود که یاسر عرفات، رهبر ساف را در سال ۱۹۸۰م به حضور پذیرفت و به سازمان آزادی بخش فلسطین، وضعیت نیمه دیپلماتیک اعطا نمود. همدردی کرایسکی با فلسطینی ها و انتقادات وی از سیاست های رژیم صهیونیستی، روابط اتریش را با این رژیم تیره کرد اما در اوایل ۱۹۸۳م، کرایسکی ابتکار اتریش در تلاش برای مبادله زندانیان رژیم صهیونیستی و ساف را آغاز نمود. وی هم چنین در حمایت از هم زیستی شرق و غرب، رئیس جمهور وقت امریکا را به سبب اِعمال مجازات های اقتصادی علیه شوروی سابق و لهستان مورد حمله قرار داد. برونو کرایسکی در ماه های آخر عمر خود از بیماری قلبی رنج می برد تا اینکه سرانجام در بیست و نهم ژوئیه ۱۹۹۰م در هفتاد و نه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: روز استقلال کشور "لیتوانی" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

لیتوانی تا قبل از جنگ جهانی دوم به صورت یک کشور مستقل اداره می شد. اما با آغاز جنگ جهانی دوم و حمله ارتش آلمان نازی به شوروی، نظامیان ارتش سرخ به مقابله با آلمان برخاسته و آن ها را عقب راندند. در حین این پیشروی، نیروهای شوروی نواحی وسیعی از کشور رومانی را اشغال کردند. هم چنین کشورهای مستقل استونی، لتونی و لیتوانی به تصرف شوروی درآمدند و به جمهوری شوروی سوسیالیستی ملحق شدند. سرانجام با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی این کشورها به استقلال رسیده و حکومت مستقلی را تأسیس کردند. لیتوانی در شرق اروپا و در همسایگی لهستان، روسیه سفید و لتونی واقع شده است. (ر.ک؛ ۱۶ فوریه)

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: آغاز نفوذ سیاسی و استعماری هلند در کشور اندونزی (۱۶۰۲م)

شرح مناسبت:

اندونزی از قدیم الایام محل سکونت و تجارت بود و در قرن سیزدهم میلادی، اسلام را پذیرا شدند. در نیمه نخست قرن شانزدهم، پرتغالی ها در این جزایر مستقر شدند و این آغازی بود بر حضور استعمارگرانِ اسپانیایی و هلندی. هلندی ها در ۳۰ ژوئیه ۱۶۰۲ وارد این جزایر شده و ابتدا کمپانی هند شرقی هلند را در همین سال راه اندازی کردند. سپس تجارت این منطقه و به ویژه ادویه جات آن را در انحصار خود گرفتند. به تدریج تا اواخر قرن ۱۸ تمامی اندونزی به مستعمره هلند تبدیل گردید. به صورتی که از این کشور به عنوان هند هلند یاد می شد. سرانجام پس از ۳۵۰ سال استعمار هلند بر این کشور، اندونزی به رهبری احمد سوکارنو، به عنوان یک کشور مستقل اعلام موجودیت کرد. (ر.ک: ۱۷ اوت)

مناسبت ۰۲: مرگ "ویلیام پن" نظریه پرداز انگلیسی – امریکایی (۱۷۱۸م) (ر.ک: ۱۴ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "ژوزف ایشِنْدروف" شاعر و ادیب معروف آلمانی (۱۷۸۸م)

شرح مناسبت:

ایشِنْدْروف شاعر و ادیب آلمانی در ۳۰ ژوئیه ۱۷۸۸م متولد گردید. وی که نام کاملش "ژوزف فری لور بارون فون ایشندروف" بود در خانواده ای اشرافی رشد و نمو نمود. خانواده وی با اعتقادات عمیق مذهبی به مشاغل مهم سیاسی نیز رسیده بودند اما وی با روحیه لطیف و شاعرانه ای که داشت از خانواده جدا شد و به ادبیات پناه آورد و در این راه به شهرت رسید. اعتبار رومانتیسم در اثر ۲ جلدی وی تحت عنوان تاریخ ادبیات منظوم آلمان، به اوج می رسد. بسیاری او را آخرین شاعر رمانتیک آلمان می دانند. از دیگر آثار وی می توان از کتاب خاطرات یک بیکاره یاد کرد که در سال ۱۸۲۶م منتشر شد و جزو ادبیات عامیانه و فولکلور به حساب می آید. اشعار وی هم چنین مورد توجه آهنگ سازان بزرگ قرار گرفته است. ایشندروف در جایگاه یکی از ادیبان برجسته قرون هجده و نوزده آلمان، سرانجام در ۱۶ فوریه ۱۸۵۷ در سن ۶۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "ژیاکومو لئوپاردی" شاعر و ادیب ایتالیایی (۱۷۹۸م) (ر.ک: ۳۰ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "هنری فورْدْ" پدر صنعت اتومبیل (۱۸۶۳م) (ر.ک: ۷ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "هربرت مارکوزه" متفکر و فیلسوف برجسته آلمانی (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

هربِرْتْ مارکوزه متفکر آلمانی در ۱۹ ژوئیه ۱۸۹۸م در یک خانواده اشرافی در برلینِ آلمان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسط، در دانشگاه برلین و فرانکفورت به تحصیل فلسفه پرداخت و از فیلسوفانی هم چون مارتین هائِیْدْگر بهره برد. مارکوزه پس از چندی، به اتفاق تعدادی از هم فکران، مؤسسه پژوهش اجتماعی به نام مکتب فرانکفورت را پایه گذاری کرد و زمانی که تحت فشار آلمان نازی مجبور به ترک وطن و مهاجرت به امریکا شد، این انیستیتو را به آن کشور منتقل نمود. وی در طی سالیان حضور در امریکا به تدریس در دانشگاه های آن کشور مشغول شد و به انتشار افکار خود ادامه داد. وی در زمینه اجتماعی بر این باور بود که انسان باید از هرگونه قید و بندی آزاد باشد. مارکوزه در این راستا، مردم را به انقلاب غریزه ها دعوت می نمود که این گونه عقاید اجتماعی و سیاسی و اقتصادی، توجه محافل و جوانان در اروپای غربی و امریکا را به خود جلب کرد. وی خود را منتقد جوامع صنعتی پیشرفته و افشاگر ضعف ها و عوارض مدنیّت امروزی می دانست. مارکوزه اگرچه یک مارکسیست بود اما مارکسیسم شوروی سابق را خشک و خشن و انعطاف ناپذیر می دانست. او معتقد بود که انجماد و تعصب در ذات مارکسیسم جای ندارد و باید با واقعیت منطبق گردد. این نظریات، وی را به عنوان یک

نئو مارکسیست معرفی کرد، گرچه در مطبوعات شوروی از وی به عنوان پیامبر قلابی نهضت چپ یاد می شد. مارکوزه به این مسئله اذعان

داشت که وضع و مفهوم پرولتاریا یا طبقه کارگری امروز نسبت به زمان مارکْسْ تفاوت کرده و تجزیه و تحلیل طبقاتی جدیدی از جامعه را ایجاد کرده است. وی با بیان این عقاید و انتشار کتاب هایی هم چون قهرمان تمدن، انسان تک ساختی و ضد انقلاب و قیام، در ردیف فیلسوفانی هم چون برترانْدْ راسِلْ و ژان پل سارْتْر قرار گرفت. هربرت مارکوزه سرانجام در ۳۰ ژوئیه ۱۹۷۹م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "وانوآتو" (۱۹۸۰م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری وانْوآتو، جزایری است با وسعت ۱۲/۱۹۰ کیلومتر مربع که در مرکز قاره اقیانوسیه در اقیانوس آرام و در شرق استرالیا واقع شده است. جمعیت آن ۲۰۰ هزار نفر بود که اکثراً مسیحی و از نژاد وانوآتویی می باشند. مردم وانوآتو به ۳ زبان رسمی انگلیسی، فرانسوی و بیسلاما صحبت می کنند. پایتخت این کشور شهر بندری ویلا و واحد پول آن واتو می باشد. پیش بینی شده است که جمعیت وانواتو تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۳۰۰ هزار نفر خواهد بود. در دهه ۱۸۲۰م گروه های مبلغ مسیحی از اروپا به این کشور روانه شدند و به زودی مهاجرنشین های متعددی در آن جا تأسیس شد. از اوایل قرن بیستم، انگلستان و فرانسه با توافق هم، بر این جزایر حکومت می کردند. از اوایل دهه ۱۹۷۰ کوشش برای استقلال اوج تازه ای یافت که باعث اعطای خودمختاری در سال ۱۹۷۴ گردید. با این حال مبارزات مردمی ادامه یافت و در نیمه دوم این دهه، شدت گرفت. سرانجام انگلستان و فرانسه در سال ۱۹۸۰ با استقلال آن موافقت کردند. این جزایر که قبل از آن، جزایر "هبرید جدید" خوانده می

شـد، با عنوان جمهوری وانتوآتو در جغرافیای سیاسـی جهان مطرح گردیـد. نظام حکومتی آن، جمهوری با یک مجلس قانون گزاری است و ۳۰ ژوئیه علاوه بر روز استقلال، روز ملی این کشور نیز به حساب می آید.

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: تولد "شارل آگوستین کولِنْ" فیزیک دان برجسته فرانسوی (۱۷۳۶م)

شرح مناسبت:

شارْلْ آگوستین کولِنْ، فیزیک دان فرانسوی، در ۳۱ ژوئیه ۱۷۳۶م در شهر پاریس فرانسه به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات خود، به تحقیق در رشـته های الکتریسـیته و مغناطیس پرداخت. کولن در طی سال های بعـد تالیفات متعـددی نگاشت و قوانین فراوانی وضع کرد که امروزه در فیزیـک مـورد اسـتفاده قرار می گیرنـد. قوانینی که در وی فیزیـک به وجود آورده، در کتب فیزیـک به نـام او "قـوانین کولن" خوانـده می شود. کولن در طی اکتشافـات خود، خواص عقربه مغناطیسـی را که تحت تـاثیر میدان مغناطیس زمین قرار گرفته باشد شـرح داد و از آنجا چنین نتیجه گرفت که بهترین راه برای ساختمان قطب نما آن اسـت که عقربه را به انتهای نخی متصل سازنـد و آن را به حال آزاد بیاویزند به طوری که بتواند در هر امتدادی که می خواهد ممتد شود. این نوع تعلیقْ، او را واداشت که درباره انواع مختلف نـخ و اندازه گیری آنها مطالعه کند و این مطالعات در نهایت باعث کشف واختراع ترازوی تاب دار گردید که در آن، نیروی بسیار کوچکی با استفاده از این مقاومت، اندازه گیری می شود. وی از سال ۱۷۸۵ تا ۱۷۸۹، حاصل بررسـی های خود را که از مجموعه آنها، اکتشاف یکی از اساسی ترین قوانین الکتریسته ساکن نتیجه گردید، منتشر ساخت. کولن ثابت کرد که قانون جاذبه نیوتنی در مورد بار

الکتریکی نیز صحت دارد و جسمی که بار الکتریکی منفی دارد، جسم دارای بار الکتریکی مثبت را به خود جذب می کند. شارل کولن سرانجام در ۳۱ اوت ۱۸۰۶م در ۷۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: مرگ "آنتوان اگزوپری" نویسنده فرانسوی (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

آنتوان دو سِنْتْ اگزوپِری داستان نویس فرانسوی در ۲۷ ژانویه ۱۹۰۰م در شهر لئون فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود به نیروی هوایی فرانسه پیوست و در کنار آن به نویسندگی پرداخت. اگزوپری در ۲۹ سالگی اولین اثر خود را با الهام از وقایع زندگی خود در کتابی به نام پیک جنوب منتشر کرد و با چاپ کتاب های بعدی خود، به شهرت دست یافت. اما آن چه سِنْتْ اگزوپری را به شهرت جهانی رسانید کتاب شازده کوچولو بود که آن را در سال ۱۹۴۳م منتشر نمود. این کتاب اگرچه برای کودکان نگاشته شده، اما پر از نکات دقیق و عمیق روانی و شاه کاری جاویدان است که تصاویر ذهنی را با مفاهیم فلسفی درهم آمیخته است. زندگی از دیدگاه اگزوپری، حادثه ای بیش نیست چه در قلمرو کار و چه در چارچوب روح و اندیشه. در داستان های اگزوپری که برگرفته از تجربیات شخصی اوست، وجدان و اخلاقْ حاکم می باشد و بلندطبعی و شهامت روحی نمایان است. وی اگرچه به عنوان یک خلبان، راه هایی طولانی را در فضا پیمود، اما از زندگی، احساسی مبهم و غم انگیز دارد. وی نویسنده ای شاعر و مخترعی با استعداد و مردی متفکر است. در آثار او تخیل های نویسنده ای انسانْ دوست دیده می شود که در دنیای اخلاق و وجدان به سر می بَرَد و فلسفه

اش را از عـالم عینی و واقعی بیرون می کشـد. از اگزوپری آثـار دیگری نیز برجـای مانـده که پرواز شـبانه، سـرزمین آدمیان و خلبـان جنگ از آن جمله است. آنتوان سـنت اگزوپری سـرانجام در ۳۱ ژوئیه ۱۹۴۴م در جریـان یـک ماموریت هوایی بر فراز فرانسه، در هنگامه جنگ جهانی دوم، بر اثر سقوط هواپیمایش، در سن ۴۴ سالگی کشته شد.

مناسبت ۰۳: انحلال وزارت مستعمرات انگلیس (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

از نیمه هزاره دوم میلادی کشورهایی چون انگلسـتان، هلنـد، پرتغال و اسـپانیا به واسـطه برخورداری از نیروی دریایی پیشـرفته، موفق به کشف و تصـرف مناطق گوناگون جهان شده و به استعمار و بهره کشی ظالمانه از ساکنانِ بومی و منابع طبیعی آن می پرداختند. در این میان، توسـعه و گسترد گی دامنه مسـتعمراتِ کشور اسـتعمار گر و سـلطه جوی بریتانیای کبیر در شـرق و غرب زمین آن چنـان بـود که بنـا بر ضـرب المثـل مشـهور، آفتـاب هیـچ گـاه در امـپراتوری بریتانیـا غروب نمی کرد. بنـابراین، برای رسـید گی به امـور این منـاطق، وزارت مسـتعمرات در بریتانیـا شـکل گرفت و توانست بـا بهره گیری از مـأموران و کـار گزارانِ خویش، نه تنهـا به چپـاول و غـارت منـابع طبیعی و محصولات این مناطق بپردازد، بلکه در میان طبقات مختلف جوامع به ایجاد اختلاف و تفرقه دینی و مـذهبی، قومی و نژادی بپردازد. در این زمینه می توان از فروپاشـی امپراتوری عثمانی، پیدایش مذاهب ساختگی وهابیت و بهائیه و شـکل گیری صـهیونیسم و رژیم نژادپرست اسرائیل یاد نمود. اما اوضاع بین المللی در قرن بیستم و به ویژه نیمه دوم آن، باعث شد تا در بیشتر کشورهای تحت ستم، علیه استعمار گران، قیام ها و جنبش هایی بر پا شود که دامنه

آن از جنوب افریقا تا شرق آسیا را در بر می گرفت. این جریان در دهه ۱۹۶۰م سرعت بیشتری گرفت. به صورتی که به دهه استقلال موسوم گردید. در این میان استعمارگر پیر انگلستان برای رهایی از اتهامات و نیز ارائه چهره بشر دوستانه و در عین حال کم نمودن هزینه های دخالت مستقیم، تصمیم به انحلال وزارت مستعمراتِ انگلستان گرفت که در ۳۱ ژوئیه ۱۹۶۶ عملی گردید و استعمار نو جای گزین آن شد. با این حال، استعمارگران که سال های متمادی در مستعمرات خود حضور داشتند. ضمن وابسته ساختن آنان به خود، مشکلات متعدد نواحی استقلال یافته را به حال خود رها کردند و این امر به عقب ماندگی بیشتر کشورهای به استقلال رسیده کمک نمود.

آگوست

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: روز ملی "سوئیس" (۱۲۹۱م)

شرح مناسبت:

کشور سوئیس با ۴۱/۲۸۵ کیلومتر مربع در مرکز اروپا و در همسایگی کشورهای آلمان، فرانسه، ایتالیا و اتریش واقع است. جمعیت این کشور بیش از ۷ میلیون نفر است که اکثریت قریب به اتفاق آنان مسیحی و عمدتاً کاتولیک می باشند. بِرْنْ پایتخت و فرانک سوئیس واحد پول این کشور است. سکنه سوئیس دارای سه زبان رسمی آلمانی، فرانسوی و ایتالیایی هستند. نژاد مردم سوئیس سفید است و اکثریت آنها ملیت آلمانی دارند. پیش بینی می شود که جمعیت سوئیس تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۷/۵ میلیون نفر خواهد بود. زوریخ، ژِنِوْ و لوزان نیز از شهرهای مهم سوئیس می باشند. سرزمین سوئیس، از قدیم الایام مسکونی بوده است. در قرون اولیه بعد از میلاد، این منطقه تحت حکومت خاندان هایی چون هاپسبورگ و ساووا قرار گرفت. در اواخر قرن ۱۳ حمله خاندان هاپسبورگ باعث شد

تا در اول اوت ۱۲۹۱م میان سه منطقه اوری، اونترالـدن و شویتس قرارداد تشـکیل اتحادیه به امضاء برسد. این اتحادیه در واقع اساس کنفدراسیون سـوئیس قرار گرفت. در سـال ۱۳۱۵م اتحـادیه فـوق، بر خانـدان هاپسـبورگ پیروز شـد و کشور امروزی سوئیس شکل گرفت. سوئیس در قرن ۱۵ به عنوان یکی از قـدرت هـای نظامی اروپا مطرح بود. این کشور در طی جنگ های سی ساله (۱۶۱۸ – ۴۸م) در اروپـا، بی طرفی خود را حفـظ کرد. از این رو در اول اوت سـال ۱۶۴۸م در پیمان صـلحی که در پایان جنگ ها منعقـد گردیـد، اسـتقلال سوئیس به رسـمیت شـناخته شد. نظام سیاسـی حاکم بر کشور اروپایی سوئیس دولت فدرال با دو مجلس قانون گزاری است. اول ماه اوت سال روز تشـکیل هسته اولیه سوئیس در سال ۱۲۹۱م روز ملی سوئیس نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۲: ولد "ماری آنْتوانتْ" ملکه فرانسه و همسر لویی شانزدهم (۱۷۵۵م)

شرح مناسبت:

ملکه مـاری آنتوانت همسـر لویی شانزدهم پادشاه فرانسه و دختر ملکه اتریش در اولین روز اوت ۱۷۵۵ متولد گردید و پس از گذراندن دوران کودکی، بنابر مصالح سیاسـی، قبل از آنکه به پانزده سالگی برسد، به عقد لویی شانزدهـم که ولی عهد فرانسه بود، درآمـد. در واقع این ازدواج، ضـمانتی برای حفـظ اتحاد میان اتریش و فرانسه به حساب می آمـد. ملکه ماری آنتوانت در یکی از حسـاس ترین لحظات تاریـخ فرانسه، به عنوان بانوی نخست در این کشور حضور داشت. در زمانی که فریاد اعتراض و غوغـای انقلاب، سراسـر فرانسه را در برگرفته بـود و تـا دیـوار کـاخ هـای سـلطنتی نیز پیش آمـده بـود، ملکه آنتوانت و سـایر درباریان، بدون اعتنا و حتی بدون اطلاع از اوضاع اجتماعی و

مشـکلات مردم، به خوش گـذرانی هـای زودگـذر، ول خرجی هـای افراطی و توجه به زیورهـا و تجملات مشـغول بودنـد. در حقیقت، دوری از جـامعه و قرار داشـتن در حصـار دربـار و غوطه ور بودن در زنـدگی مـادی، آنچنـان لویی شـانزدهم و ملکه جوانش را فراگرفته بود که دنیـای سـاختگی در اطراف خود را مطابق با واقعیات می دانسـتند. در مورد نقش ملکه آنتوانت در ایجاد انقلاب فرانسه نیز مطالبی گفته شـده است. اثر تلقینات ملکه و اطرافیان وی در محـدود ساختن اختیارات مجلسِ فرانسه، برکنـاری وزیر دارایی فرانسه که برنـامه هـای اصـلاحی وی منـافع اکثریت جـامعه را دربرمی گرفت و مخالفت با شـکل گیری مجلس مؤسـسان به جـای مجلس طبقـات سه گانه، از آن جمله است. اوج گیری انقلاب فرانسه، باعث شـد تا لویی شانزدهم و ملکه آنتـوانت در شب بیسـتم ژوئن ۱۷۹۱م بـا لباس مبـدل و به وسـیله یک کالسـکه بزرگ از پاریس خارج شونـد. اما پس از شناسایی توسط انقلابیون، به پاریس باز گردانده شدند و این بار تحت الحفظ در کاخ سـلطنتی زندانی گردیدند. کمتر از یک سال بعد، در آوریل ۱۷۹۲م مجلس فرانسه به اتریش اعلام جنگ داد اما شـکست های اولیه فرانسه باعث بروز شایعاتی شد که براسـاس آن، ملکـه آنتـوانت نقشه هـای جنگی را در اختیـار اتریش قرار داده است. این وضـعیت، اضـمحلال رژیم سـلطنتی را تسـریع بخشـید و کنوانسـیون (مجلس) فرانسه در ۲۱ سپتامبر ۱۷۹۲م الغـاء رژیم سـلطنتی و اسـتقرار نظـام جمهوری را تصویب نمود. این مجلس هم چنین وجود لویی و ملکه را خطری برای جمهوری قلمداد نمود و به اعدام آنها رأی داد. به این ترتیب

لویی شانزدهم در ۲۱ ژانویه ۱۷۹۳م در ۳۹ سالگی اعدام گردید و ملکه آنتوانت که تا چندی قبل از آن، به عالم فخر می فروخت و جلال و جبروت وی چشم ها را خیره می کرد، به جرم مشارکت در جنایات همسرش لویی شانزدهم، ترغیب وی به کشتار مردم، حیف و میل اموال عمومی، سوء استفاده از موقعیت، مکاتبه با دشمنان انقلاب فرانسه، توطئه علیه کشور و شدت عمل در برابر انقلابیون، به اعدام محکوم گردید. ماری آنتوانت سرانجام در شانزدهم اکتبر ۱۸۹۳م در ۳۸ سالگی برای اعدام به گیوتین سپرده شد.

مناسبت ۰۳: تولد "کِلِمِنْس مترنیخ" صدراعظم مقتدر اتریش (۱۷۷۳م) (ر.ک: ۲۹ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "هرمان مِلْویل" داستان نویس و شاعر برجسته امریکایی (۱۸۱۹م)

شرح مناسبت:

هِرْمان مِلْویل، ادیب معروف امریکایی در اول اوت ۱۸۱۹م از پدری انگلیسی و مادری هلندی در نیویورک امریکا به دنیا آمد. ورشکستگی و مرگ پدر و عطوفت مبالغه آمیز مادر موجب شد که ملویل سراسر عمر را در کشمکش های روحی - احساسی به سر بَرَد و این مسائل در آثارش انعکاس یابد. هرمان از نوجوانی دارای شوق حادثه جویی گردید و در نوزده سالگی به عنوان یک ملوان ساده، کار بر روی کشتی را آغاز کرد. اما زندگی دشوار در بندر، رفتار خشونت آمیز فرماندهان و سختگیری همکارانش، اولین سرخوردگی ها را در او پدید آورد. وی در طی سفرهای بعد تصمیم گرفت تا ماجراهای مسیر را یادداشت کند که این امر به نگارش دو کتاب خاطرات انجامید. وی در این کتاب ها، خاطره های دل انگیزی مطرح می نماید و شوق خود را به افق های دور دست و شکوه و جلال بکر و وحشیانه طبیعت نمودار می سازد؛ شکوهی که حتی از قلمرو افسانه نیز پا فراتر گذارده و به فضای نامتناهی رسیده است. این دو کتاب، پیروزی و موفقیت زیادی به دست آوردند و ملویل با خلق داستان های مربوط به دیار دور دست و بیگانه، مبتکر شیوه ادبی و هنرمندانه ای گشت که بعدها نویسندگان نام آوری از آن تاثیر پذیرفتند. وی در سال ۱۸۴۹م کتاب مارْدی را به صورت هجوی نیش دار از زندگی اقتصادی جامعه غرب و مذهبِ آمیخته با سالوس و ریا نگاشت که جنبه کنایه ای کتاب درباره مردم پرمدعای نیویورکْ، مورد پسند خوانندگان قرار نگرفت. ملویل چندی بعد،

شاه کـار خود، موبی دیـک را نگـاشت که تمثیل و نشانه ای است از مردی عصـیان زده در برابر قـدرت شـرّ و مصـمم به خلع سلاح کردن این قدرت و غلبه بر آن. ارزش این کتاب به سـبب قصه مرموز و پیچیده و دشوار به صورت معماهای هیجان زده، بسـیار دیر شـناخته شـد و اظهارنظرهـای انتقـادی و ترجمه هـای فراوانی از آن صـورت گرفت. ملویـل در سـال ۱۸۷۶م داستان بزرگ فلسـفی و منظوم خود را به نـام کِلْرِل منتشـر کرد. کِلْرِل شامـل رؤیاهای مبهم از آشتی با عالم خلقت می باشـد که هنوز هم نـامفهوم و تاریـک مانـده است. هرمان ملویل سـرانجام در ۲۸ سپتامبر ۱۸۹۱م در ۷۲ سـالگی درگـذشت. ملویل امروزه به عنوان یکی از بزرگان ادب امریکا شناخته می شود، در حالی که به علت ابهام و جنبه های تمثیلی و اشاره ای آثارش، در زمان حیات ناشناخته باقی ماند.

مناسبت ۰۵: مرگ "شارل بودلر" شاعر و ادیب فرانسوی (۱۸۶۷م)

شرح مناسبت:

شارْلْ پیِر بودْلِر، شاعر معروف فرانسوی در ۲۸ اوت ۱۸۲۱م در پاریس به دنیا آمد. پدرش نقاش و هنردوست بود و ذوق هنری را از کودکی در پسر ایجاد کرد. شارل پیِر در کودکی پدر را از دست داد و با ازدواج مجدد مادر، طبعی ناسازگار و عاصی و هیجان زیاده از حد که گاه به مرز دیوانگی می رسید، در بودلر ایجاد شد. بودلر در جوانی وارد دانشکده حقوق گردید و پس از آشـنایی با عالم شـعر و ادب، ذوق و اسـتعداد هنری خود را پرورش داد. وی در سال ۱۸۴۰م دیوان خود را منتشـر کرد اما به اتهام ضد اخلاقی بودن اشعارش مورد تعقیب قرار گرفت. بودلر در سال های

پایانی عمر، اسیر طلبکاران شد و در نهایت پس از دوره بیماری و فلج، سرانجام در اول اوت ۱۸۶۷م در ۴۶ سالگی درگذشت. سراسر زندگی بودلر با عصیان نسبت به قراردادهای جامعه همراه بود. از اوان جوانی تمایلات شدید و سرکوفته ای داشت که او را به قدرت جهانی شر، معتقد ساخته بود. در نظر او، نیروی شر چون سرنوشتی تغییرناپذیر بر بشر حکم فرمایی می کند و در قلب آدمی دوزخی جای می دهد که او را به راه بدی می کشاند. این تقدیر غم انگیز بر سراسر زندگی و اشعار بودلر سایه ای اهریمنی افکنده است. بودلر جنبشی تازه در عالم شعر پدید آورد و به آن زیبایی خاصی بخشید در حالی که به کلی با زیبایی های گذشته، تفاوت داشت. او میان رنگ و بو و صدا ارتباطی پنهانی دریافته بود، پیوسته در جستجوی موسیقی کلام بود که با قدرت ابداع و نیروی بیان توانست به آن دست یابد. بودلر در یک جمله و گاه در یک کلمه، دنیایی از شور و هیجان و آرزو و اشتیاق به خواننده القا می کند. بودلر از شاعرانی است که با گذشت زمان، افتخار و شهرتی بیش از آنچه در دوران زندگی داشته اند به دست آورده اند. به طوری که می توان گفت وی به قرن بیستم بیشتر از قرن نوزدهم تعلق دارد و حتی برخی بر این عقیده اند که مهم ترین شاعر قرن خود به شمار می آید. نهضت سمبولیسم و نمادگرایی از بودلر سرچشمه گرفت و هر روز نفوذش در فرانسه و خارج از آن گسترش یافت بی آنکه ذره ای

از آن کاسته شود. حیات کوتاه بودلر سراسر با رنج و تلخی و بدبینی آمیخته بود و او برای فرار از حقایق تلخ زندگی به دامان مواد مخدر پناه برد. از بودلر آثار متعددی برجای مانده که دیوان گل های رنج، عصیان مرگ، بهشت های مصنوعی و شعرهای کوتاه منثور از جمله مهم ترین آنهاست.

مناسبت ۰۶: اعلان جنگ آلمان به روسیه در آغاز جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

دو روز پس از حمله اتریش به صربستان و آغاز جنگ جهانی اول در ۲۸ ژوئیه ۱۹۱۴م، دولت روسیه اعلام داشت که از استقلال و تمامیت ارضی صربستان در مقابل اتریش حمایت خواهد کرد. از این رو، در ۳۱ ژوئیه همین سال، کشور روسیه و اتریش، هر دو اعلام بسیج عمومی کردند. روز بعد در اول اوت ۱۹۱۴م، آلمان که مترصّد فرصتی برای آغاز جنگ با روسیه و توسعه قلمرو امپراتوری خود به طرف شرق بود به روسیه اعلان جنگ داد و قریب چهار میلیون سرباز را برای جنگ بسیج کرد. این جنگ چهار سال به طول انجامید و ۱۶ کشور جهان، بیش از ۶۵ میلیون نفر را بسیج کرده بودند. تلفات این جنگ بیش از ۸ میلیون کشته و میلیون ها زخمی برآورد گردید. در جنگ جهانی اول، سراسر اروپا و بخش هایی از جهان عرصه زد و خورد نظامی بود. اگر چه این جنگ نشانگر روحیه قدرت و تجاوزگری استعمارگران غربی بود و لیکن نتیجه تاسف بار آن بیش از همه دامنگیر ملل مسلمان گردید زیرا در جریان این جنگ خانمان سوز، قدرتهای استعماری و حیله گر غربی، بزرگترین قدرت اسلامی جهان یعنی امپراتوری عظیم ۶۰۰ ساله عثمانی را که تا آن زمان در برابر هدفهای شیطانی

و تجاوزگرانه آنـان به خوبی مقـاومت می کرد با توسل به حیله های مختلف تجزیه کرده و جهان اسـلام را دچار خلأ قـدرت سیاسی نمودند.

مناسبت ۰۷: انحلال فدراسیون عربی شامل کشورهای عراق و اردن (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

اوج گیری شخصـیت جمال عبدالناصـر رئیس جمهور مصـر در جهان عرب به عنوان یک شخصـیت ضداستعماری و فراخوانی وی مبنی بر اتحاد کشورهای عربی، در گام نخست به تأسـیس جمهوری واحـدی متشـکل از مصـر و سوریه و یمن انجامیـد. با توجه به حضور انگلستان در منطقه و خطری که از یک پارچگی جهان عرب و امت اسلامی علیه انگلستان به چشم می خورْد، این دولت اسـتعماری درصدد برآمد تا در مقابل تصمیم عملی شده جمال عبدالناصر، دست به اقدامی مشابه بزند. در این میان، حاکمیت خاندان هاشـمی بر دو کشور عراق و اردن و تسـلیم هر دو در مقابل سـیاست های انگلستان باعث شد تا پیمانی تحت عنوان اتحاد هاشـمی میان دو رژیم سـلطنتی عراق و اردن به امضا برسد. فعالیت های انگلیس سـرانجام در ۱۱ فوریه ۱۹۵۸م به نتیجه رسـید و براساس توافقنامه تشـکیل فدراسیون عربی متشکل از عراق و اردن، مقرر شد دو کشور در عین حفظ موجودیت مسـتقل خود، از سیاست خارجی هماهنگ و توافقات مشترک در امور داخلی پیروی نمایند. عکس العمل جمال عبدالناصر در برابر تشـکیل ایـن فدراسـیون و فراخـوانی طرفـداران خـود در ارتش عراق، به کودتـای نظامیـان در سـحرگاه ۱۴ ژوئیـه ۱۹۵۸م انجامیـد. کودتـاگران که به رهبری عبـدالکریم قـاسم و عبدالسـلام عـارف دست به این اقـدام زده بودنـد، از یـک طرف رژیم سلطنتی را سرنگون و سران آن را اعدام نمودند و از سوی دیگر حکومت جمهوری در عراق اعلام کردند. چند روز

پس از پیروزی و تثبیت حکومتِ کودتایی جدید، در اول اوت ۱۹۵۸م پیمان اتحاد هاشمی یا فدراسیون عربی عراق و اردن که برای مقابله با اتحاد مصر و سوریه تشکیل شده بود، پس از ۶ ماه فعالیتْ منحل اعلام گردید.

مناسبت ۰۸: روز ملی استقلال کشور افریقایی "بنین" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری خلق بنین با ۱۱۲/۶۲۲ کیلومتر مربع وسعت در غرب افریقا در کنار خلیج بنین و در همسایگی کشورهای نیجر، ولتای علیا، توگو و نیجریه واقع شده است. جمعیت بنین بیش از ۶ میلیون نفر است که اکثراً از نژاد سیاه و پیرو آیین مسیحیت و بقیه پیرو باورهای قبیله ای و مذاهب بومی می باشند. پایتخت بنین، پورتونوو و واحد پول آن فرانک سی اف آ می باشد. زبان رسمی در بنین فرانسوی است در حالی که بیش از ۶۰ لهجه و زبان افریقایی در این کشور وجود دارد. پیش بینی می شود که جمعیت این کشور افریقایی تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۱۱ میلیون نفر خواهد بود. از شهرهای مهم بنین، کوتونو، پاراکو و جوگو است. بنین تا سال ۱۸۹۲م مملکتی مستقل بود، اما نفوذ فرانسویان که از سال ۱۸۵۱ شروع شده بود به اشغال این سرزمین در سال ۱۸۹۲ منجر شد و در سال ۱۹۰۴ جزء مستعمرات افریقای غربی فرانسه گردید. بنین در در ۱۹۵۸م عضو خود مختار جامعه فرانسه شد و در اول اوت سال ۱۹۶۰م استقلال کامل خود را از فرانسه به دست آورد. بنین از آن پس نوع حکومت خود را جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری اعلام نمود.

مناسبت ۰۹: روز جهانی شیر مادر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی شیر مادر

متن:

وَالوالِداتُ يُرضِعنَ أولادَهُنَّ حَولَينِ كامِلَينِ لِمَن أرادَ أن يُتِمَّ الرَّضاعَةَ

ترجمه:

مادران، فرزندان خود را دو سال تمام شیر دهند، این برای کسی است که بخواهد دوران شیرخوارگی را کامل کند

آدرس:

بقره، آیه ۲۳۳.

زیر عنوان:

روز جهانی شیر مادر

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لَیسَ لِلصَّبِیِّ لَبَنٌ خَیرٌ مِن لَبَنِ

اُمِّهِ

ترجمه:

برای کودک، شیری بهتر از شیر مادرش نیست

آدرس:

عیون أخبارالرّضاعلیه السلام، ج ۱، ص ۸.

زیر عنوان:

روز جهانی شیر مادر

متن:

امام علی علیه السلام: ما مِن لَبَنٍ یَرضَعُ بِهِ الصَّبِیُّ أعظَمُ بَرَکَهً عَلَیهِ مِن لَبَنِ اُمِّهِ

ترجمه:

هیچ شیری برای تغذیه کودک از شیر مادرش با برکت تر نیست

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۰.

زیر عنوان:

روز جهانی شیر مادر

متن:

امام علی علیه السلام: اُنظُروا مَن یَرضَعُ أولادَکُم فَإنَّ الوَلَدَ یَشِبُّ عَلَیهِ

ترجمه:

بنگرید که چه کسی فرزندانتان را شیر می دهد؛ زیرا فرزند بر صفات و سرشت او می تَنَد

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۶۷.

زیر عنوان:

روز جهانی شیر مادر

متن:

امام علی علیه السلام: لاتَستَرضِعُوا الحَمقاءَ فَإنَّ اللَّبَنَ یَغلِبُ الطِّباعَ

ترجمه:

زن نابخرد را به دایگی نگیرید، که شیر بر سرشت ها چیره می شود

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۳.

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: مرگ "دنی پاپن" فیزیک دان فرانسوی و مخترع دیگ بخار (۱۷۱۴م) (ر.ک: ۱۱ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "وارِنْ هارْدینْگ" بیست و نهمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۲۳م)

شرح مناسبت:

وارن گامالیل هارْدینگ، بیست و نهمین رئیس جمهور امریکا در سال ۱۸۶۵م در ایالت اوهایو در امریکا به دنیا آمد. وی در ابتدا روزنامه نگار بود، ولی از سال ۱۹۱۵ تا ۱۹۲۱م سناتور شد و در این سال به عنوان بیست و نهمین رئیس جمهورانتخاب گردید. هاردینگ مبتکر اعطای اجازه به زنان امریکا برای شرکت در انتخابات بود. چرا که تا پیش از آن، زنان حق شرکت در هیچ یک از مراحل انتخابات در امریکا را نداشتند. هرچند امریکا در نیمه دوم قرن نوزدهم برای حل مشکلات اقتصادی خود به نیروی کار مهاجرین نیاز داشت، اما در دهه های اول قرن بیستم، ورود بی حساب مهاجرین به امریکا باعث شد تا هاردینگ دستور عدم پذیرش آنان را صادر کند. در این میان، دستگاه ریاست جمهوری هاردینگ بیش از رؤسای جمهور قبلی در خدمت انحصارات مالی قرار گرفت. هاردینگ به بنگاه های بزرگ مالی امتیازات نامحدودی اعطا کرد تا کیسه های خود را از خزانه دولت پر کنند. پس از مدتی، شخص رئیس جمهوری به مثابه ابزار کار بسیار مساعدی در دست شبکه های انحصاری مالی قرار گرفت. هاردینگ صاحب شخصیت متوسطی بود و توانایی داوری مستقل نداشت. در نتیجه به نحو

گریزناپذیری، فساد، اختلاس و ارتشا در عمق هیأت سیاسی رهبری امریکا رخنه کرد. زد و بند بین بسیاری از رجال عالی رتبه و نزدیکان هاردینگ تا حد فضاحت باری توسعه یافت و شخص رئیس جمهور را هم آلوده کرد. در این میان، وارن گامالیل هاردینگ در حالی که کم تر از سه سال از ریاست جمهوریش می

گذشت بر اثر سکته مغزی در دوم اوت ۱۹۲۳م در ۵۸ سالگی درگذشت و از افتضاحات ناشی از افشای عملکرد خود رهایی یافت.

مناسبت ۰۳: مرگ "فیلد مارشال پُل فُن هینْدِنْ بوزْگْ" رئیس جمهور پیشین آلمان (۱۹۳۴م)

شرح مناسبت:

فیلد مارشال پُل فُن هینْدِنْ بوزْگْ، سردار جنگی آلمان و رئیس جمهور پیشین این کشور در هفتم فوریه سال ۱۸۴۷م در پوزِنِ آلمان به دنیا آمد. وی از جوانی وارد ارتش پروس شد و در جنگ های پروس با اتریش و فرانسه در نیمه دوم قرن نوزدهم به عنوان افسر جزء خدمت کرد و پس از آن که در سال ۱۸۹۶م به مقام مارشالی رسید، در سال ۱۹۱۱م بازنشسته گردید. با این حال، هیندن بورگ در جریان جنگ جهانی اول به خدمت فراخوانده شد و فرماندهی ارتش هشتم آلمان را برعهده گرفت. وی با وجود شکست نهایی آلمان در این جنگ، در جبهه روسیه موفقیت های شایان توجهی به دست آورد. به طوری که فشار نظامی هیندن بورگ بر قوای روسیه تزاری از عوامل موثر در فروپاشی حکومت آخرین تزار روس و به قدرت رسیدن کمونیست ها در این کشور بود. هیندن بورگ پس از پایان جنگ، فرماندهی کل نیروهای مسلح آلمان را برعهده گرفت و در سال ۱۹۲۵م با وجود کهولت سن در ۷۸ سالگی به ریاست جمهوری آلمان دست یافت. از این زمان، وضع آلمان رشد سریعی یافت و این کشور در شمار کشورهای مقتدر اروپا قرار گرفت. وی گرچه نخست با روی کار آمدن نازی ها مخالفت می کرد ولی به سبب پیروی از سیاست تعرضی و نظامی، رفته رفته به هیتلر علاقه مند شد و موجبات پیشرفت نازی ها را فراهم آورد. در نتیجه در سال ۱۹۳۲م،

حزب نـازی در پارلمـان آلمـان دارای کرسـی های زیادی شـد و رهبر آن، هیتلر در نتیجه نفاق میان مخالفانش قـدرت فراوانی یـافت. هینـدن بورگ در سـال ۱۹۳۲م در ۸۴ سـالگی بر رقیـب خـود، آولـف هیتلر پیروز گشـت و برای بـار دوم بـه ریاسـت جمهـوری آلمـان برگزیـده شـد. در این زمـان بود که هینـدن بورگ در ۳۰ ژانـویه ۱۹۳۳م علی رغم میـل بـاطنی خـود، حکم صدراعظمی هیتلر را امضا کرد. اما عمرش کفاف پایان رساندن این دوره را نداد و فیلد مارشال پل فُن هیندن بورگ سـرانجام در دوم اوت ۱۹۳۴م در ۸۶ سـالگی درگـذشت. بـا مرگ هینـدن بـورگ، هیتلر بـا ادغـام پسـت هـای ریـاست جمهـوری و صدراعظمی، به مقام پیشوایی آلمان رسید و رایش سوم را بنیان نهاد.

مناسبت ۰۴: پایان کنفرانس "پوتسدام" در پایان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

سومین و آخرین کنفرانس سـران متفقین در زمان جنگ جهانی دوم از روز هفدهم ژوئیه تا دوم اوت ۱۹۴۵م در شهر پوتسدام در نزدیکی برلین و با حضور اسـتالین، ترومن و چرچیل، رهبران وقت شوروی، امریکا و انگلسـتان برگزار شد. هرچند در میانه راه، چرچیـل در نـتیجه شـکست در انتخابـات پارلمـانی انگلیس، جـای خود را به کِلِمنت اَتْلی داد. کنفرانس پوتسـدام بیشتر به بحث درباره توافق های کنفرانس یالتا و نحوه اجرای آن و آینـده آلمان اختصاص داشت. در این کنفرانس، اسـتالین در اجرای توافـق محرمـانه ای که در کنفرانس یالتـا در فوریه ۱۹۴۵م صـورت گرفته بـود قول داد که پس از بـازگشت به مسکو به ژاپن اعلان جنگ بدهد. این امر هزینه چندانی برای شوروی نداشت چرا که کمتر از یک ماه بعد، جنگ جهانی در آسیا نیز به کلی پایان یافت. هم چنین ترومن،

رئیس جمهور امریکا در جریان کنفرانس پوتسدام به استالین اطلاع داد که امریکا به بمب هسته ای دست یافته و ممکن است آن را علیه ژاپن به کار ببرد. بنابراین شکست ژاپن در جنگ امری حتمی بود و استالین از شرکت در جنگ برضد ژاپن ضرری نمی کرد. اولین اقدام پس از پایان کنفرانس پوتسدام، دستور ترومن برای بمباران هسته ای ژاپن در ششم و نهم اوت همان سال بود که به قتل عام صدها هزار نفر و شکست نهایی ژاپن انجامید. (ر.ک: ۱۷ ژوئیه)

مناسبت ۰۵: تهاجم نظامی عراق به کویت (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

کمتر از دو سال پس از پایان جنگ ایران و عراق، از روز دوم اوت سال ۱۹۹۰م، با تهاجم نظامی عراق به کویت و اشغال خاک این کشور از طرف نیروهای عراقی، بحران عظیمی در خاورمیانه و خلیج فارس آغاز شد که تا پایان سال ۱۹۹۰م، کلیه حوادث و جریانات مهم دیگر بین المللی را تحت الشعاع خود قرار داد. در پی این تهاجم، کشورهای جهان واکنش تند و یکپارچه ای نشان دادند و شورای امنیت سازمان ملل متحد با صدور چندین قطعنامه درباره محکومیت تجاوز عراق و تاکید بر لزوم تخلیه بدون قید و شرط کویت از نیروهای متجاوز، سرانجام روز پانزدهم ژانویه ۱۹۹۱م را به عنوان آخرین مهلت تخلیه کویت از طرف نیروهای عراق تعیین نمود و بعد از این تاریخ، توسل به زور برای بیرون راندن نیروهای متجاوز را از کویت تجویز کرد. در اوایل سال ۱۹۹۱م، پیش از فرا رسیدن ضرب الاجل نیمه ژانویه ۱۹۹۱م، بیش از پانصد هزار سرباز امریکایی و دویست هزار سرباز از کشورهای متحد امریکا، علیه عراق در منطقه خلیج فارس

متمرکز شـده بودند. تعداد هواپیماهای جنگنده و بمب افکن متحدین در این عملیات، بیش از ۱۲۰۰ فروند و تعداد تانک های آنها قریب ۴۰۰۰ دستگاه بود. علاوه بر آن، بیش از یک صـد کشتی جنگی در آب های خلیج فارس و اطراف آن گرد آمده بودنـد. با چنین تـدارکی در منطقه که از پایان جنگ جهانی دوم به این طرف سابقه نداشت، شـروع عملیات جنگی علیه عراق در صورت خودداری آن کشور از تخلیه کویت قطعی به نظر می رسـید. با خودداری صدام حسـین، دیکتاتور سـفاک عراق از پذیرش اولتیماتوم شورای امنیت، حملات امریکا و نیروهای متحد، در کمتر از ۴۸ ساعت پس از انقضای مهلت، آغاز شد و در جریـان این حملات، بی سـابقه ترین خرابی هـا و ویرانی هـا به بار آمـد. در این میان شورش میلیونی مخالفان صـدام در عراق شکـل گرفـت امـا نیروهـای غربی که ادامه حکـومت صـدام ذلیـل و شـکست خـورده را بر جانشـینان احتمـالی او که به دنبـال حکومت اسـلامی بودنـد، ترجیـح می دادنـد، در حـالی که ساعـاتی تـا سـقوط بغـداد بـاقی نمانـده بود، دست از حملات خود برداشـتند و صدام با سـرکوب بی رحمانه این شورش، نگرانی های امریکا از این جهت را برطرف ساخت. در واقع حمله عراق به کویت که با چراغ سبز امریکا همراه بود و به معنای موافقت ضـمنی و یا حـداقل عـدم مخالفت کاخ سـفید تلقی می گردید، بهـانه ای بود برای حضور نظـامی گسترده امریکـا در منطقه حساس خاورمیانه. به عبارت دیگر، امریکا علاوه بر برخورداری از نیروهای واکنش سریع، توانست کل این منطقه را در اختیار گرفته و با تحکیم پایه

های دول منطقه، به آنها در زمینه مواجهه با شکل گیری و رشد جنبش های اسلامی کمک نماید. از سوی دیگر، رژیم صهیونیستی نیز با حضور نظامی امریکا در منطقه، ضمن احساس امنیت بیشتر، به جنایات خود ادامه داد.

مناسبت ۰۶: روز ملی "مقدونیه"

شرح مناسبت:

کشور مقدونیه در جنوب شبه جزیره بالکان و در جنوب شرقی اروپا قرار گرفته است. مساحت این کشور ۲۵/۷۱۳ کیلومتر مربع و جمعیت آن ۲ میلیون نفر می باشد که نیمی از جمعیت آن مقدونی و بقیه آلبانیایی، ترک و از اقوام دیگر یوگسلاوی سابق هستند. پایتخت مقدونیه، اسکوپیه نام دارد و واحد پول آن دنار می باشد. بیش از ۵۰ درصد مردم مقدونیه پیرو آیین ارتدوکس و حدود ۳۰ درصد نیز از مسلمانان اهل سنت هستند. زبان رسمی سکنه این کشورْ مقدونی، ولی زبان های ترکی، صربی و آلبانیایی نیز عمومیت دارد. پیش بینی می شود که جمعیت مقدونیه تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۲/۳ میلیون نفر خواهد بود. بیتولا، پریلپ و کومانوو از شهرهای مهم مقدونیه هستند. تاریخ قدیم مقدونیه، مرتبط با دوره یونان باستان می باشد. در سال ۷۰۰ قبل از میلاد، اقوامی که مقدونی نامیده می شدند، در این محل سکنی گزیدند و ظرف مدت ۳۰۰ سال، تبدیل به یک قدرت منطقه ای شدند به صورتی که موفق به انقراض حکومت قدرت مند هخامنشیان در ایران گردیدند. اما پس از چندی، این قدرت، مضمحل گردید و مقدونیه جزئی از امپراتوری روم شد. در طی قرون متمادی، این منطقه، بین روم، عثمانی و بلغارستان دست به دست می شد. تا اینکه در اواخر قرن نوزدهم در اختیار عثمانی قرار گرفت. از همین

زمان جنبش های استقلال طلبانه در این منطقه شکل گرفت که به انقلاب سال ۱۹۰۳ منجر شد. این انقلاب که در دوم اوت این سال آغاز شد گرچه به نتیجه نرسید اما هم زمان با اوج گیری اختلافات میان بلغارستان، صربستان و یونان بر سر مالکیت مقدونیه بود. این وضعیت تا پایان جنگ جهانی دوم ادامه یافت و هر زمان بخشی از آن به تصرف یکی از همسایگان درمی آمد. پس از پایان جنگ جهانی دوم و قدرت یابی حزب کمونیستِ یوگسلاوی، منطقه مقدونیه به یکی از جمهوری های شش گانه یوگسلاوی تبدیل شد و سرانجام در روز هشتم سپتامبر ۱۹۹۱م استقلال خود را اعلام کرد. ۲ اوت سال روز انقلاب سال ۱۹۰۳م به عنوان روز ملی مقدونیه نام گرفته است.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: اعدام "آنیسیس بوئس" سیاست مدار و فیلسوف معروف ایتالیایی (۵۲۴م)

شرح مناسبت:

آنیسیس مانیلْیوس سورینوس بوئس سیاست مدار و فیلسوف رومی در هفدهم ژانویه ۴۷۵م در شهر رم که در آن زمان یکی از مراکز عمده قدرت و ثروت و فرهنگ جهان محسوب می شد متولد گردید. او در جریان تحصیلات خود با فلسفه یونانی آشنا شد و قسمت هایی از آثار ارسطو و افلاطون را به لاتین ترجمه نمود. او هم چنین سال ها به عنوان وزیر تئودوریک پادشاه ناحیه گوت ایتالیا خدمت کرد و چون در صدد مبارزه با فساد برآمد، دشمنیِ چند تن از مقامات فاسد را نسبت به خود برانگیخت. آنان سرانجام تئودوریک را متقاعد ساختند که بوئس در خدمت به امپراتور روم شرقی به او خیانت می کند. این اتهامات باعث شد که بوئس به زندان بیافتد. هنگامی که بوئس در زندان، در انتظار روز مرگش بود، یکی از مشهورترین

کتاب های جهان به نام "درباره تسلی بخشیِ فلسفه" را به رشته تحریر درآورد. در این کتاب، سخن از آنجا آغاز می شود که سقراط، افلاطون و ارسطو معلمین واقعی بشر هستند و چکیده تعلیمات آنها آن است که آدمی بالاتر و برتر از تغییرات سرنوشت است. غایت حیات جز نیکی یعنی تشبّه به خداوند نیست، خداونْدْ اصلِ نیکی و محبت است و از این رو، در وجود مرد حکیمْ جایی برای نفرت و رذیلت نیست. بوئس هم چنین در این کتاب که بهترین اثر اوست می خواهد ثابت کند که ثروت و تموّل، ملاک سعادت و خوشبختی نیست. او هم چنین در رساله خداشناسی، خدا را خیر محض و غایت کمال می داند. بوئس می کوشد عظمت و جلال خدا را نیز ثابت کند. او عقیده داشت که وظیفه اصلی فلسفه، تهذیب اخلاق است. آنیسیس بوئس سرانجام در سوم اوت ۵۲۴ م به اتهام کفر و جادوگری در ۴۹ سالگی به چوخه دار سپرده شد.

مناسبت ۰۲: آغاز سفر "کریستُفْ کُلُمْبْ" دریانورد مکتشف بزرگ ایتالیایی (۱۴۹۲م)

شرح مناسبت:

کریستف کلمب دریانورد ایتالیایی که در خدمت دولت اسپانیا بود در سال ۱۴۵۱م متولد گردید و پس از آنکه به علت شکسته شدن کشتی اش به اسپانیا رفت، با درخواست های مکرر او، فردیناند پنجم، شاه اسپانیا با نقشه او برای دریانوردی به سوی غرب و کشف نقاط جدید موافقت کرد. از این رو در ۳ اوت ۱۴۹۲م این سفر از بندر پالوس اسپانیا و با سه کشتی بادبانی آغاز شد. همراهان کلمب شامل ۹۰ نفر ملّاح می شدند که اکثر آنان زندانیان محکوم به اعدام بودند. وی در جریان این سفر بعد از هفتاد روز، در ۱۲

اکتبر همـان سـال به جزیره سـالوادور در شـرق برزیل رسـید و گمان نمود که به هندوسـتان رسـیده است در حالی که وی قاره امریکا را کشف نموده بود. پس از پایان سـفر موفقیت آمیز کلمب، وی سـفرهای دریایی دیگری انجام داد و در هر سـفر نقاط دیگری را کشف نمود. کریستف کلمب سرانجام در ۲۰ ماه مه ۱۵۰۶م در ۵۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: اعلان جنگ آلمان به فرانسه در آغاز جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

جنـگ جهانی اول در واقع با ترور ولی عهـد اتریش در ۲۸ ژوئن ۱۹۱۴ آغاز شـد. این بهانه ای بود تا کشورهای اروپایی برای حل اختلافات متعـدد خویش و برطرف نمودن سوءظن نسبت به یک دیگر و در حقیقت برای فرونشانـدن عطش قدرت طلبی خود جنگی را آغاز نمایند که مدت ۴ سال سراسر اروپا را در برگرفت. اتریش و آلمان که با یک دیگر قرارداد مودت داشتند به حـال آمـاده باش درآمدنـد. آلمان در مرحله نخست لوکزامبورگ را اشـغال نموده و در ۳ اوت ۱۹۱۴م نیز به فرانسه اعلان جنـگ داد. چنـد سـاعت بعـد از آن، دولت انگلسـتان که موافقت نـامه دوستی با فرانسه به امضا رسانـده بود، به حمایت از این کشور وارد جنگ شـد و بدین ترتیب اروپا و بخشـی دیگر از سایر نقاط جهان در آتشـی فرو رفت که بیش از ۸ میلیون تلفات داشت و میلیون ها مجروح بر جای گذاشت و سرانجام در ۱۱ نوامبر ۱۹۱۸م به پایان رسید.

مناسبت ۰۴: مرگ مادام "فرانْسْ کولْتْ" از بزرگ ترین نویسندگان زن جهان (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

مادام سـیدونی گابریل کلودین کولت معروف به مادام فرانْسْ کولْت نویسنده شهیر فرانسوی در ۲۸ ژانویه ۱۸۷۳م در فرانسه به دنیا آمـد. وی تحصـیلات ابتدایی را در زادگاهش فرا گرفت و سـپس برای یافتن کار رهسـپار پاریس شد. کولت در پاریس با یـک روزنـامه نگار ازدواج کرد و در خانه برای مبارزه با بیکاری و آزمایش ذوق ادبی خود، قلم به دست گرفت. پس از چند مـاه محصول کارش را که شامل شـرح ساده و بی پیرایه زنـدگی وی در دوران کودکی بود برای اظهار نظر به شوهرش داد اما همسرش که جز خودش کسی را صاحب قریحه

نمی دانست و تصور نمی کرد که کولت دارای ذوق و استعداد زیاد باشد، کتاب او را به دور افکند. کولت هم دیگر به نوشتن نپرداخت. ولی روزی اتفاقاً چشم شوهرش به کتاب او افتاد. صفحه اول را باز کرد و شروع به خواندن نمود ولی تا آن را تمام نکرد به زمین نگذاشت. پس از این ماجرا، وی کولت را مجبور کرد که برای روزنامه اش داستان بنویسد. کولت در مدت یک سال داستان هایی نگاشت که شوهرش همگی را به نام خودش چاپ کرد. این موضوع باعث اختلاف زیادی میان آن دو گردید و چون شوهر قبول نکرد که کولْتْ مستقلاً داستانی بنگارد کارشان به متارکه انجامید. کولت از آن پس به روزنامه نویسی پرداخت و شاه کارهای بدیعی چون ولگرد و انزوای پر احساسات به وجود آورد. وقتی که این دو اثر برای او موفقیت کسب نمودند دیگر قلم را رها نکرد و آثاری چون گندم در علفزار و ساده لوح آزاد را نگاشت. این آثار چنان با ارزش بودند که در سال ۱۹۴۹م، ریاست آکادمی گُنکور را که از مراکز مهم و وزنه های سنگین ادبیات فرانسه به شمار می آید به عهده گرفت. مادام کولْتْ هم چنین در هشتاد سالگی طی جشن بزرگی نشان لژیون دونور را که تا آن زمان به هیچ زنی داده نشده بود، دریافت کرد. مادام فرانس کولت سرانجام در سوم اوت ۱۹۵۴م در ۸۱ سالگی درگذشت. زندگی کولت، هماره سوژه ای برای نوشتارهایش بود.تمامی آثار او، رمان ها، داستان های کوتاه و نمایش نامه ها، نقدهای ادبی و وقایع نگاری ها، یادآور خاطرات شخصی او

از تصاویر مردان و زنان، حیوانات و گل هایی هستند که درگذار زندگی در ذهن او نشسته اند. صدای او، حالاتش و شیوه بیانی که برای تصویرسازی از مهر، خشم، هیجان، اندوه و شادی ارائه می کند، همه جا و همیشه پاک و زیبا و دور از زشتی و گناه است، چنان که گویی آن همه از ذهن فرشته ای معصوم تراوش کرده است. با این حال، آثار او از هر نوع رنگ مذهبی عاری بود و کولت بدون کمک از ایمان و اعتقادات مذهبی، به بیان واقعیت های دنیای زمینی می پرداخت و تا آخرین لحظه، بینش و کنجکاویش درباره زندگی سستی نیافت. عده ای از منتقدین، مادام کولت را بزرگ ترین نویسنده زن دنیا می دانند. هم چنین از هفتاد و پنج کتاب کولت، فیلم های فراوانی تهیه شده است.

مناسبت ۰۵: روز استقلال کشور افریقایی "نیجر" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

نخستین اروپاییان در قرن هجدهم وارد سرزمین نیجر شدند. پس از چندی فرانسویان آن ناحیه را نیز مانند دیگر مناطق غرب و مرکز افریقا به تصرف خود در آوردند و سرانجام در آغاز قرن بیستم، آن را تبدیل به مستعمره خود نمودند. نیجر در سال ۱۹۵۸م دارای حکومت جمهوری خودمختار با عضویت در جامعه فرانسه شد. تا اینکه در سوم اوت ۱۹۶۰م با حکومت جمهوری استقلال یافت و به عضویت سازمان ملل متحد درآمد. نیجر با ۱/۲۶۷/۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت در غرب قاره افریقا به دور از دریای آزاد و در همسایگی کشورهای لیبی، الجزایر، چاد، نیجریه، مالی و بنین واقع است. نیجر در حدود ۱۱ میلیون نفر جمعیت دارد که اکثریت آنان مسلمان بوده و بقیه پیرو مذاهب بومی و مسیحی

انـد. پیش بینی شده است جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۲۱ میلیون نفر خواهد بود. پایتختِ نیجر شـهر نیامی است و شهرهای مهم آن عبارتند از زیندز، مرادی و تاهوا. زبان رسـمی مردم این کشور، فرانسوی است و زبان های بومی نیز رایج می باشـد. اکثریت سـکنه این کشور از قبائل هوسا و مابقی از سایر قبائل می باشـند. واحـد پول نیجر فرانک سـی اف آ و حکومت آن جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. روز ملی نیجر، برابر با هجدهم دسامبر می باشد.

مناسبت ۰۶: مرگ "مایکل ماکاریوس" سیاست مدار و رهبر روحانی قبرس (۱۹۷۷م)

شرح مناسبت:

اسـقف مایکـل موسـکوئیس معروف به ماکـارْیوس، رئیس جمهور پیشـین و رهبر روحـانی قبرس در سـیزدهم اوت ۱۹۱۳م در جزیره قبرس واقع در دریـای مـدیترانه به دنیـا آمـد. وی در ابتـدا، راه و رسم کشیشـی را در یـک کلیسا فرا گرفت و سـپس در دانشگاه آتن و مدرسه الهیات دانشگاه بوستون امریکا ادامه تحصیل داد. ماکاریوس در ۳۷ سالگی، در حالی که دانشجو بود به اسـقفی یکی از ایالـت قبرس و سه سـال بعـد به مقـام اسـقفی سراسـر این جزیره انتخـاب شـد. ماکـاریوس که رهبری کلیسای اُرتُدُکْسِ قبرس را برعهده داشت، در پاسخ به درخواست یونانی تبارهای قبرس که از حضور اسـتعمارگرانه انگلیسی ها در این جزیره، بیزار و خواهـان الحـاق به یونـان بودنـد، فعالیت هایی را از سال ۱۹۵۳م آغـاز کرد و از این زمـان فشار یونانی تبارهای قـبرس به صورت عملیـات تروریسـتی علیه انگلیسـی هـا و ترک هـا درآمـد. ماکـاریوس در سـال ۱۹۵۵م بـا شـرکت در اولین کنفرانس کشورهای غیرمتعهد در باندونگ اندونزی و سپس طی مکاتبه ای با دبیرکل سازمان ملل متحد،

خواسته های مردم قبرس در مورد الحاق به یونان را مطرح ساخت. در نتیجه در سال ۱۹۵۶م دولت انگلستان وی را توقیف و به جزیره سیشل تبعید کرد. این بازداشت و تبعید، اوضاع قبرس را ناامن تر ساخت و در نتیجه در سال ۱۹۵۷م مارکاریوس از زندان آزاد گردید و در بازگشت مورد استقبال کم نظیری واقع شد. مذاکرات استقلال قبرس در سال های بعد ادامه یافت تا اینکه استقلال قبرس در ۱۶ اوت ۱۹۶۰م با ریاست اسقف ماکاریوس اعلام گردید. با این حال، چهار سال بعد بر اثر درگیری ترک های قبرس با یونانی تبارها، ماکاریوس دست به دامان سازمان ملل شد و از آنان تقاضای اعزام نیروهای حافظ صلح برای جداسازی این دو نژاد گردید. ده سال پس از ورود سربازان حافظ صلح سازمان ملل متحد، گارد ملی قبرس، اسقف ماکاریوس را در ژوئن ۱۹۷۵م از کار برکنار کرد و این جزیره به دست نظامیان افتاد. اما در هفتم دسامبر همین سال، ماکاریوس با اوج گیری مخالفت یونانی تبارها علیه گارد ملی قبرس، مجدداً به ریاست جمهوری این جزیره رسید، لیکن این بار فقط رئیس جمهور بخش یونانی نشین قبرس بود. چرا که در همین فاصله، نیروهای نظامی ترکیه از طریق هوا و دریا وارد خاک قبرس شدند و با جداسازی قسمت ترک نشین از سایر قسمت های جزیره، حکومت ترک قبرس را به وجود آوردند. اسقف ماکاریوس که از سال ۱۹۶۰م تا زمان مرگ به مدت ۱۷ سال رهبری کشور قبرس را برعهده داشت سرانجام در سوم اوت ۱۹۷۷م در ۶۴ سالگی درگذشت و اختلافات ترک ها و یونانی های این جزیره،

همچنان باقی ماند.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: تولد "نیلْسْ هنریک آبِلْ" ریاضی دان نابغه نروژی (۱۸۰۲م)

شرح مناسبت:

نیلْسْ هنریک آبل، ریاضی دان نروژی در چهارم اوت ۱۸۰۲م در خانواده ای فقیر در شهر فیندو در کشور نروژ به دنیا آمد. او از کودکی به ریاضی علاقه زیادی داشت و از همان زمان به حل مسائل دشوار ریاضی می پرداخت به طوری که در ۲۰ سالگی به تدریس در ریاضی مشغول شد. در این میان، فقر و بیماری در طول زندگی آبل، خللی در همت و کوشش وی وارد نساخت و علم تحلیل ریاضی را بدان پایه از دقت رسانید که به اتفاق، او را از پدیدآورندگان ریاضیات جدید می شمارند. آبل به دلیل تحقیقاتش در زمینه حساب استدلالی، توابع بیضوی و عالی یا توابع آبلی، شهرت یافته است. یکی از عمده ترین اکتشافات وی، اثبات حل معادلات درجه چهار و بالاتر به طریق معمولی جبر بود. نیلس هنریک آبل سرانجام در سیزدهم اوت ۱۸۲۹م در ۲۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ویلیام همیلْتون" ریاضی دان برجسته ایرلندی (۱۸۰۵م) (ر.ک: ۲ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "سرپِرسیِ شِلْلی" شاعر بلندآوازه انگلیسی (۱۸۲۲م)

شرح مناسبت:

سرپرسی شِلْلی، شاعر معروف انگلیسی، در چهارم اوت ۱۷۹۲م در هورشام انگلیس و در خانواده ای سرشناس به دنیا آمد. وی از خردسالی به دنیای ادبیات راه یافت و در شعر شهرت فراوانی یافت. وی از ابتدا به همه قیود خانوادگی پشت پا زد و بیشتر در عالم خیال انگیز ذهن خود، به سر می برد. شلْلی در دوره دانشگاه به رشته علوم و فلسفه علاقه مند شد و در ۱۹ سالگی اندیشه های فلسفی خود را در نوشته ای هجوآمیز با عنوان ضرورت انکار خدا منتشر کرد که به اخراجش از دانشگاه و انزوای او انجامید. وی در سال های بعد آثار ادبی دیگری منتشر نمود و با سفر به ایرلند، دوران آوارگی شِلّی آغاز شد. شلْلی در سفر نیز دست از کار برنداشت و منظومه های متعددی خلق کرد. آثار شلی لطیف، احساساتی و بی شائبه است و به او ارزش و مقام معنوی داده است. شلی همیشه طرفدار و مبلغ عشق و صفا و آزادی بود و در همه عمر کوتاه خود با ستمگران و زورمندان مبارزه کرد. وی خیلی زود فهمید که بزرگ ترین حادثه عصر، انقلاب کبیر فرانسه است و خود در راستای افکار این انقلاب، قهرمان آزادی شد. بسیاری از نویسندگان، شلْلی را بزرگ ترین ایده آلیست و آرمانگرای انگلستان و منادی دنیای نو لقب داده اند. مهم ترین آثار شلی عبارتند از عصیان اسلام، روح تنهایی و از بند رَسته. منظومه عصیان یا طغیان اسلام، تمثیلی بود از انقلاب فرانسه، هنگامی که بی نوایی و فقر و ستم و وضع غم

انگیز توده مردم، عصیان به بار آورده بود. هدف شلی در این منظومه، بیدار کردن حس آزادی خواهی و عقاید عدالت خواهی در مردم بود. این منظومه که در عین حال از تغزلی پرشور و امیدی والا برخوردار بود، ظهور این جادوگر شعر را اعلام کرد. شلی بر این عقیده بود که رسالتی به عنوان مصلح اجتماعی دارد و آن چه موجب نزدیکی و دوستی او با برخی ادبای بزرگ زمان گردید، همین افکار آزادی خواهانه و عصیان بر ضد تنگ نظری و انجماد فکری جامعه بود. آثار این دوره شلی، به او شهرتی جهانی بخشید. ولی مشهورترین شعر او قطعه چکامه ای تقدیم به باد مغرب است که نه تنها بهترین اثر منظوم شلی به شمار می رود بلکه منتقدین ادب در انگلستان در طول صد سال اخیر، آن را عالی ترین اثر غنایی انگلستان و یکی از بزرگ ترین آثار منظوم جهان شمرده اند. زندگی و فوت شلی نیز رمانتیک و شاعرانه بود زیرا وی در زندگانی کوتاه خود، عشق و شهرت و افتخار و تبعید و غربت و ناکامی، همه را آزموده و آخر نیز در آن هنگام که نبوغ او به حد اعلای درخشندگی خویش رسیده بود، هم زمان با سی امین سال روز تولدش، در چهارم اوت ۱۸۲۲م، دور از وطن بر اثر غرق قایقش در دریای مدیترانه، چشم از جهان فرو بست. درباره شلی گفته اند که وی بالاترین مقام را در شعر غنایی دارد، مقامی که هرگز کسی نخواهد توانست او را از آن، پایین بکشد.

مناسبت ۰۴: تولد "کنوت هامسون" نویسنده معروف نروژی (۱۸۵۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت "هانس کریستین آندرسُن" نویسنده شهیر کتاب کودکان (۱۸۷۵م)

شرح مناسبت:

هانْسْ کریستین آندرسُن نویسنده دانمارکی کتاب کودکان در دوم آوریل ۱۸۰۵م در دانمارک، و در خانواده ای فقیربه دنیا آمد. وی در کودکی پدر را از دست داد و سختی های زیادی متحمل گردید. آندرسن از همان کودکی قیافه ای زشت و کریه داشت و مورد تمسخر همسالان خویش قرار می گرفت. وی از مدرسه بیزار بود و با همان سواد کمی که داشت کتابهای زیادی مطالعه کرد و می خواست که تراژدی نویس شود. آندرسن در ۱۴ سالگی راهی کپنهاک، پایتخت دانمارک شد و با زحمت زیاد به بازیگری در تئاتر سلطنتی پرداخت. اما چون درآن جا او را بسیار با استعداد یافتند به ترقی او همت گماشتند و مقدمات تحصیل او را فراهم آوردند. وی دروس دبیرستان و دانشگاه را به زودی به پایان رساند و سپس به نگارش کتاب و داستان روی آورد. اما چون موفقیتی کسب نکرد، تصمیم گرفت رمان هایی برای کودکان بنویسد. این امر با استقبال وسیع همگان مواجه شد و شهرتی جهانی برای آندرسن به ارمغان آورد. با این حال، وی خاطرات تلخ دوران کودکی خود را در برخی داستان هایش منعکس می کرد که رمان جوجه اردک زشت سرگذشتی از زندگی اوست. آندرسن از سال ۱۸۳۵ تا ۱۸۷۲م به مدت ۳۷ سال، به طور متوسط سالی یک قصه از قصه های موسوم به پریان را برای کودکان نوشت. آثاری که به نثری جالب در شمار بهترین آثار ادبیات جهان قرار دارند. هم چنین سوزن، لباس تازه امپراتور و پری دریایی از دیگر رمان های اوست. هانس کریستین آندرسن سرانجام در

۴ اوت ۱۸۷۵م در ۷۵ سالگی درگذشت. لازم به ذکر است که به منظور ارج نهادن به کوشش های وی در خلق آثار داستانی ارزنده کودکان، روز دوم آوریل، سال روز تولد آندرسن، به عنوان روز جهانی کتاب کودک نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۶: حمله ارتش آلمان نازی به بلژیک و اعلان جنگ انگلستان به آلمان (۱۹۱۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: آغاز جنگ استقلال طلبان ترکیه با ارتش یونان (۱۹۲۲م)

شرح مناسبت:

امپراتوری عثمانی از دیرباز با همسایگان خود اختلافات مرزی داشت. یکی از این کشورها، یونان بود که در ادوار مختلف بر سر تصاحب سرزمین های بیشتر با عثمانی می جنگید. در همین راستا، طی نبردی که میان نیروهای ترک به رهبری مصطفی کمال پاشا با سپاهیان یونانی در سال ۱۹۲۱م روی داد، مصطفی کمالْ مهاجمان را تار و مار کرد و با این پیروزی، مورد توجه جهانیان قرار گرفت. در این هنگام دولت جدیدالتاسیس شوروی و هم چنین دولت فرانسه که بر سر باقی مانده امپراتوری عثمانی پس از جنگ جهانی اول، با دولت انگلستان اختلاف داشت، به همکاری با مصطفی کمال پاشا اظهار تمایل کردند. مصطفی کمال نیز با دریافت اسلحه و مهمات از شوروی و فرانسه، در چهارم اوت ۱۹۲۲م، حمله نهایی خود را برای بیرون راندن یونانی ها از خاک ترکیه و بندر ازمیر آغاز کرد. یونانی ها که انتظار این حمله را نداشتند غافل گیر شدند و سراسیمه دست به عقب نشینی زدند. باتصرف ازمیر، آتش سوزی عظیمی در این شهر روی داد که آن را به ویرانه ای مبدل ساخت. هرچند پس از مدتی، عمدی بودن این حریق که توسط نیروهای ترک صورت گرفته بود، افشا شد و جالب اینکه به بخش ترک نشین این شهر آسیبی وارد نگردید. با این پیروزی ها، از خلافت و سلطنت عثمانی، جز نامی باقی نماند و مصطفی کمال پاشا، همه کاره ترکیه شد. در نهایت مجلس جدید ترکیه در روز ۲۹ اکتبر ۱۹۲۳م، مصطفی کمال پاشا را که به آتاتورک شهرت یافته بود به ریاست جمهوری

این کشور انتخاب کرد.

مناسبت ۰۸: آغاز قدرت بلامنازع و دیکتاتوری "آدولف هیتلر" در آلمان (۱۹۳۴م)

شرح مناسبت:

پس از آنکه آدولْفْ هیتلر در سال ۱۹۲۵م حزب نازی را تأسیس کرد، درصدد برآمد تا رفته رفته در ارکان قدرت آلمان نفوذ کندو کشور را در اختیار بگیرد. از این رو با به راه انداختن تبلیغات وسیع و دامنه دار ضد کمونیستی و ضد یهودی و سر دادن شعارهای نژادپرستانه، خیل کثیری را در شمار طرفداران خود گرد آورد و طی سال های ۱۹۲۸ تا ۱۹۳۲م، کرسی های فراوانی را در پارلمان آلمان به دست گرفت. هیتلر در ادامه کار، خود را نامزد احراز ریاست جمهوری در سال ۱۹۳۲م نمود ولی از هینْدِنْ بورگ، رئیس جمهور وقت شکست خورد، با این حال در ۳۰ ژانویه ۱۹۳۲م، به صدراعظمی آلمان برگزیده شد. هیتلر با وجود احراز این مقام، هنوز راه درازی برای رسیدن به قدرت مطلقه در پیش داشت. بنابراین با اعمال نفوذ خود توانست اختیارات فوق العاده ای از پارلمان دریافت کند و راه را برای کسب قدرت بیشتر خود هموار سازد. مرگ هیندبورگ، رئیس جمهور سالخورده آلمان در روز دوم اوت ۱۹۳۴م، آخرین مانع را در راه قدرت مطلقه و بلامنازع هیتلر از میان برداشت و هیتلر همان روز، قانونی را به تصویب هیأت دولت و سپس رائیشتاک یا پارلمان آلمان نازی رساند که به موجب آن، وظایف رئیس جمهور و صدراعظم آلمان در یک دیگر ادغام شده و رهبر کشور از آن پس، عنوان پیشوا را داشت. این همان عنوانی بود که هیتلر در مقام رهبری حزب نازی برای خود انتخاب کرده بود. هیتلر برای تثبیت این مقام و عنوان تازه، روز ۱۹ اوت ۱۹۳۴م یک رفراندوم

دیگر ترتیب داد و این بار نیز بیش از ۹۰ درصد رای دهندگان، او را به عنوان پیشوای خود انتخاب کردند. (ر.ک: ۱ مه)

مناسبت ۰۹: آغاز رسمی جنگ ویتنام با امریکا در پی وقوع حادثه خلیج تونکن (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

بعد از جنگ جهانی دوم و ناتوانی فرانسه در حفظ سلطه خود در منطقه ویتنام، در جنوب شرق آسیا، امریکا ابتدا در پوشش اعزام مستشاران نظامی به کمک فرانسه آمد. اما پس از ناتوانی نیروهای امریکایی و بالا رفتن هزینه حضور غیرمستقیم و بدون نتیجه، در سال ۱۹۶۳م ایالات متحده به صورت آشکار و رسمی قوای خود را وارد ویتنام نمود و هر روز بر تعداد آنها افزود. از سوی دیگر برخوردهای چریکی و گسترش مبارزات استقلال طلبانه مردم ویتنام باعث شد نه تنها افکار عمومی در سراسر جهان به حمایت از مردم ویتنام عمل نماید بلکه نیروهای نظامی امریکا نیز در مقاطع گوناگون دچار شکست های مفتضحانه ای شوند. در چهارم اوت ۱۹۶۴م، دو ناوشکن امریکایی که در خلیج تونْکَن در ویتنام شمالی مشغول گشت زنی بودند از سوی قایق های ویتنامی موسوم به "پی.تی" مورد حمله قرار گرفتند و هر دو ناوشکن غرق شدند. قایق های ویتنام سپس پایگاه های امریکا در اطراف این منطقه را با توپ های خود مورد هدف قرار دادند. این حمله آن چنان به کارایی نیروهای نظامی و حیثیت بین المللی امریکا ضربه وارد ساخت که سه روز بعد در ۷ اوت ۱۹۶۴م، کنگره امریکا به رئیس جمهور این کشور اجازه داد تا برای دفع هر نوع حمله و خطر نسبت به نیروهای امریکایی دست به هر اقدامی بزند. وارد شدن نیروهای فراوان امریکایی به منطقه ویتنام نیز در راستای اجرای این قانون

صورت گرفت اما بـدیهی ترین نتیجه این اقـدام، رسوایی و آشـکار شدن ماهیت تجاوزکارانه امریکا در عرصه بین المللی بود. واقعه خلیـج تونکن در واقع آغـازی بر جنـگ خونین نه سـاله در ویتنـام بود که تلفاتی بسـیار بر جای نهاد. آن گونه که اسـناد محرمـانه وزارت دفـاع امریکـا، پنتـاگون، نشان می دهـد و در ژوئن سال ۱۹۷۱م توسـط روزنامه های عمـده انتشار یافت، سوء اسـتفاده از حادثه خلیـج تونکن باعث شـد تا یک توطئه سازمان یافته برای توسـعه جنگ علیه مردم ویتنام و به منظور سـرنگون ساختن دولت ویتنام شمالی شکل گیرد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: تولد "ژوزف رنان" ادیب و فیلسوف فرانسوی (۱۸۲۳م) (ر.ک: ۲۸ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "هانری موپاسان" نویسنده و رمان نویس شهیر فرانسوی (۱۸۵۰م) (ر.ک: ۶ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "فِرِدْریک اِنگِلْسْ" فیلسوف سوسیالیست آلمانی (۱۸۹۵م) (ر.ک: ۲۴ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اختراع موتور دیزل توسط "رودلْفْ دیزل" مهندس آلمانی (۱۸۹۵م)

شرح مناسبت:

رودلْفْ دیزِل، مخترع آلمـانی در ۱۸ مارس ۱۸۵۸م به دنیا آمـد. وی بخشـی از زندگی خود را در فرانسه، انگلسـتان و سـپس آلمـان گذرانـد و در دانشـگاه مونیـخ به تحصـیل پرداخت. دیزل در حین تحصـیل متوجه شـد که نود درصـد انرژی حاصل از سوخت زغال سـنگ در ماشین های بخار و همین مقدار انرژی به دست آمده از سوخت بنزین در موتورهای احتراقی تلف می شود و تنهـا ده درصـد بـاقی مانـده به مصـرف می رسـد. از این رو، وی از آن زمان به ساخت دسـتگاهی اندیشـید که بیشترین بـازدهی و کمـترین میزان تلف شـدن انرژی را داشـته باشـد. وی پس از سـال هـا تلاش، سـرانجام در ۵ اوت ۱۸۹۵م توانست موتوری اختراع نماید که با فشردن هوا، حرارت زیادی در حدود ۵۰۰ درجه سانتی گراد تولید می نمود. در موتور دیزل که با گازوئیل کار می کرد، قبل از ورود گازوئیل به موتور، هوا باید گرم شود و سپس سوخت در سیلندر پراکنده گردد. این موتور به دسـتگاه سـردساز مجهز می شود تا بتوان آن را تا دمای بالایی رسانیـد. هم چنین سـرعت و نیروی موتور با تغییر دادن مقدار سوخت تزریقی تنظیم می شود. تـا سـال ۱۹۰۰م، از این موتور اسـتفاده نشـد و بـا این حـال، دیزل این موتور را کامـل کرد و با پیشـرفت و تکامـل تکنیکی موتور آن، این دسـتگاه به عنوان اولین موتور قابـل حرکت با کاربردهای وسیع و گسترده شـهرت یافت.

مناسبت ۰۵: روز استقلال کشور افریقایی "بورکینا فاسو" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

بورکینافاسو، از قرن یازدهم میلادی محل شکل گیری دولت های سلطنتی و مقتدری بود که توسط اقوام بومی موجودیت می یافتند. دولت هایی که با فراز

و نشیب تا قرن بیستم به حکومت خود ادامه دادند. آنچه باعث شد تا دولت های اروپایی و به ویژه فرانسه، بر این منطقه تسلط یابند، جنگ های محلی و اختلافات داخلی میان دولت های منطقه بود. سلطه فرانسه بر این منطقه، به ویژه در حد فاصل سال های ۱۸۹۶ تا ۱۹۰۴ م به قتل عام مردم بومی، کشتار حیوانات، آتش زدن خانه های مردم و سرانجام مهاجرت به کشورهای همسایه منجر گردید. با این حال کشور بورکینافاسو از اواسط قرن نوزدهم میلادی به طور کلی تحت سلطه فرانسه قرار گرفت و مستعمره این کشور گردید. در نهایت، بورکینافاسو که قبلاً ـ ولتای عُلیا خوانده می شد، در سال ۱۹۵۸م با اعلام نظام جمهوری، به خودمختاریِ داخلی دست یافت اما در عضویت جامعه فرانسه باقی ماند. دو سال بعد، در پنجم اوت ۱۹۶۰م بورکینافاسو استقلال کامل یافت و به عضویت سازمان ملل پذیرفته شد. در سال ۱۹۸۴ نیز نام این کشور، رسماً از ولتای علیا به بورکینافاسو تغییر یافت. کشور بورکینافاسو با بیش از ۲۷۴ هزار کیلومتر مربع مساحت در غرب قاره افریقا و در همسایگی کشورهای مالی، ساحل عاج، غنا، توگو، بنین و نیجر واقع است. جمعیت آن نزدیک به ۱۲ میلیون نفر بوده که اکثریت آنان پیرو آیین مقدس اسلام هستند و به زبان رسمی فرانسوی صحبت می کنند. ملّیت مردم بورکینافاسو از قبایل بومی افریقا و نژاد آنها سیاه است. پیش بینی می شود که جمعیت این کشور افریقایی تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۲۳ میلیون نفر خواهد بود. پایتخت بورکینافاسو، واگادوگو نام دارد و بوبودیولاسو، کودوگو و بانفورا از شهرهای مهم آن

است. واحد پول بورکینافاسو، فرانک سی.اف.آ و نوع حکومت آن جمهوری است. یازدهم دسامبر روز اعلام جمهوری در بورکینافاسو به عنوان روز ملی این کشور نام گذاری شده است. (ر.ك: ۱۱ دسامبر)

مناسبت ۰۶: امضای قرارداد منع آزمایش های هسته ای میان امریکا، شوروی و انگلیس (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

پس از خاتمه جنگ جهانی دوم و آغاز دوران جنگ سرد در روابط میان ابرقدرتها، آزمایشاتِ هسته ای و ساخت موشک های قاره پیما و دارای کلاهک های هسته ای، جهان را در آستانه جنگی تمام عیار و ویرانگر قرار داد. مسئله کوبا و استقرار موشک های شوروی در این نقطه اوج بحران بود که بیرون بردن موشک ها از خاك کوبا آن را خاتمه بخشید. پس از آن، جو بین المللی ظاهراً دوستانه شد و مذاکرات جدی برای متوقف کردن آزمایش سلاح های هسته ای آغاز گردید. از طرف دیگر رئیس جمهور امریکا نیز به این مسئله توجه بیشتری نشان داد. از اکتبر ۱۹۵۸م امریکا، شوروی و انگلستان مسئله توقف آزمایشات هسته ای را مدنظر قرار داده بودند و شواهد علمی درباره زیان آور بودن غبار رادیواکتیو در حال جمع آوری بود. گرچه هم زمان با وجود نگرانی در مورد فضای آلوده، کشورهای فوق به آزمایش های خود ادامه می دادند. سرانجام بعد از انجام مذاکرات گسترده، انگلستان، امریکا و شوروی در مورد منع آزمایشات هسته ای به توافق رسیدند و در پنجم اوت ۱۹۶۳م، قرارداد منع آزمایش های هسته ای را امضا کردند. این قرارداد که در مسکو و به وسیله وزرای خارجه سه کشور به امضاء رسید یک دست آورد کوچك و محدود بود چرا که از یك طرف فقط آزمایشات درون جو را در بر می گرفت و

از سوی دیگر شمار آزمایش های زیرزمینی آن قدر اضافه شد که از رقم مجموع آزمایشات قبلی در درون جو و زیرزمینی نیز بیشتر گردید.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: مرگ "بنجامین جانْسون" شاعر و نویسنده شهیر انگلیسی (۱۶۳۷م)

شرح مناسبت:

بنجامین جانسون نویسنده و ادیب معروف انگلیسی در یازدهم ژوئن ۱۵۷۳م در نزدیکی لندن پایتخت انگلستان به دنیا آمد و در کودکی یتیم شد. از این رو زندگی سختی را آغاز کرد و به دلیل فقرمالی، به کارگری مشغول گردید. او پس از چندی به مدرسه رفت و با ادبیات آشنایی تام پیدا کرد. جانسون هم چنین سالیانی علیه اسپانیایی ها جنگید و در نهایت به بازیگری تئاتر روی آورد. آشنایی جانسون با گروه بازیگران تئاتر، مسیر زندگی اش را تغییر داد و از آن زمان به بعد، فعالیت هنری خود را در امر نمایش نامه نویسی آغاز نمود. او در سال ۱۵۹۸م در یک دوئل و جنگ تن به تن، شخصی را کشت و به زندان افتاد. جانسون پس از آزادی، کار ادبی و هنری خود را دنبال کرد. وی علاوه بر نمایش نامه نویسی، اشعار غنایی دل انگیزی هم سروده است اما کمدی های اوست که باعث شهرت وی شده اند. نمایش نامه های کمدی جانسون نشانگر دقت و تیزبینی نویسنده آنهاست. او کاریکاتورهایی از مردمان زمان خود را همراه با خصلت هایی چون پول پرستی، خسّت و حقه بازی ترسیم می کند و اعمال و رفتار حماقت آمیز برخی انسان ها را مورد انتقاد قرار می دهد. جانسون از دوستان نزدیک ویلیام شکسپیر، ادیب شهیر هموطنش بود و بعد از او، بزرگ ترین نویسنده کلاسیک قرن شانزده و هفدهم انگلستان محسوب می گردد. اشعار بنجامین جانسون

بیشترْ عمیق است تا پرشور، و کمـدی های طنزآمیزش از بینشـی نیرومنـد برخوردارنـد. ادراك عالی هنری جانسون راه تازه ای در کمـدی انگلسـتان گشود، آن را در حـد وسـیعی به جانب تازگی سوق داد و بنیان کمدی آداب و رسوم را بر جای گذارد. سبـك خـاص جانسون به عنوان سـبکی طنزآمیز، انتقادی، واقع بینانه و ارشادی، قرن ها پس از مرگش باقی مانـد. وی در عین حال که در جریان زمان خود قرار داشت، ارتباطش را با گذشـته حفظ کرد و آثار نویسندگان روم باستان را سرمشق خود قرار داده است. جانسون ریاست انجمنی ادبی را برعهـده داشت و سـخنرانی هایش در این انجمن، انـدیشه های تازه ای از نقد ادبی به دست داد و بر نویسـندگان پس از خود، نفوذ عظیمی بر جای گـذارد. نفوذ عظیم جانسون در عالم تئاتر تا قرن هجدهم باقی ماند و بر ادبای آینده تاثیر زیادی نهاد. از جمله آثار درخشان جانسون، نمایشـنامه کمدی کیمیاگر است که در تئاترهای جهان به طور مکرر به نمـایش درآمـده است. هم چنین روباه، مردم خوشـحال، نقاب سـیاه، مردم غمگین و شـعرباف از آثار مشـهور اوست. بنجامین جانسون سرانجام در ششم اوت ۱۶۳۷م بر اثربیماری در ۶۴ سالگی در لندن درگذشت.

مناسبت ۲: درگذشت "دانْیِل فارِنْهایْتْ" ریاضی دان و فیزیک دان آلمانی و مخترع دماسنج (۱۷۳۶م)(ر.ک: ۲۷ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۳: تولد "کارْلْ ویلْهِلْمْ شِل" شیمی دان معروف سوئدی و کاشف کلر، منگنز و گلیسیرین (۱۷۴۲م)

شرح مناسبت:

کارل ویلهلم شل، شـیمی دان سوئدی در ششم اوت ۱۷۴۲ م در منطقه استرال سوئد متولد گردید و پس از پایان تحصـیلات به تحقیق در علم شـیمی پرداخت. کشف گلیسیرین، کلر و منگنز از نتایج تحقیقاتِ این شیمی دان معروف است. بر همین اساس، وی به عنـوان یکی از افتخـارات علمی سوئـد و از بزرگـترین شـیمی دان هـای قرن هجـدهم در این کشور محسوب می گردد. ویلهلم شل سرانجام در هفتم سپتامبر ۱۷۸۶م در ۴۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۴: روز ملی و استقلال "بولیوی" از استعمار اسپانیا (۱۸۲۵م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری بولیوی بـا ۱/۰۹۸/۵۸۱ کیلومتر مربع وسـعت در قـاره امریکـای جنوبی و در همسایگی کشورهای پرو، شـیلی، آرژانـتین، پـاراگوئه و برزیـل واقـع شـده است. جمعیت این کشـور بیش از ۸ میلیـون نفر اسـت که بیشـتر از نژاد سـرخ و اکـثراً کاتولیك مذهبند. لاپاز پایتخت و واحد پول آن بولیویانو می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت بولیوی تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۱۳ میلیون نفر خواهـد بود. مردم بولیوی به ۳ زبان رسـمی اسـپانیایی، کچوآ و آیمارا صحبت می کنند، البته سایر زبان های بومی نیز رایج است. از شهرهای مهم بولیوی، سانتاکروز، ال آلتو و سوکره است. استعمار اسپانیا بر این سرزمین از سال ۱۵۳۸م آغاز شـد و پس از نزدیك به سه قرن، در سال ۱۸۰۹ به همت سیمون بولیوار آزادی خواه معروف، انقلاب بر ضدّ اسپانیا آغاز شـد و تا سال ۱۸۲۴ انقلابیون بر نواحی وسـیعی از مسـتعمرات اسـپانیا در این قاره مسلط شدند. سـرزمین بولیوی در نهایت در

ششم اوت ۱۸۲۵م به طور کامل مستقل شد و به پاس تلاش سیمون بولیوار، نام این کشور را بولیوی نهادند. کشور بولیوی

به کشور هزار کودتا معروف است و طی ۶۰ سال بیش از ۱۹۰ کودتا در آن صورت گرفته است. نظام سیاسی حاکم بر بولیوی چند حزبی با دو مجلس قانون گزاری جمهوری است.

مناسبت ۰۵: اعلام وجود آثار حیات در کره مریخ (۱۸۷۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "الکساندر فلمینگ" طبیب برجسته اسکاتلندی و کاشف پنی سیلین (۱۸۸۱م) (ر.ک: ۱۱ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: مرگ "فردیناند شیلِّر" فیلسوف برجسته انگلیسی (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

فردینانْدْ کنینْگْ اسکات شیلِّر، فیلسوف انگلیسی، در ۱۶ اوت ۱۸۶۴م در یکی از شهرهای آلمان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، به مدت بیش از ۳۳ سال به تدریس فلسفه پرداخت و تا ماه های آخر عمر به این کار مشغول بود. گرچه شیلْلِر در فلسفه از طرفداران و از نمایندگان برجسته انگلیسی در مکتب فلسفی اصالت عمل به شمار می رفت، اما ترجیح می داد به جای اصالت عمل یا پراگماتیسم، لفظ اومانیسم یا انسان محوری را به کار بَرَد. شیلْلِر از معتقدان و طرفداران گرایش کمّی کردن رفتار در روان شناسی بود. به نظر او، این شیوه، افق اندیشه را وسیع تر می سازد و به فیلسوف توانایی می دهد که بر تمامی علومی که با کشف حقایق انسانی سر و کار دارند نظارت کند. در حقیقت، شیلْلِر با منطقی کردن مطالعات فلسفی به فهم بهتر اصطلاحات و روشن تر فکر کردن می اندیشید. از شیلْلِر آثار متعددی بر جای مانده که معماهای ابوالهول، اومانیسم، منطق و منطق برای عمل از آن جمله اند. فردیناند شیلْلِر سرانجام در ۶ اوت ۱۹۳۷م در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: بمباران هسته ای شهر هیروشیمای ژاپن توسط امریکا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

پس از شکست آلمان در جنگ جهانی دوم، متفقین از ژاپن خواستند تا خود را تسلیم نماید. اما این درخواست با مخالفت ژاپن مواجه شد. از این رو، در آخرین روزهای جنگ جهانی دوم، سران ایالات متحده امریکا تصمیم گرفتند برای نخستین بار در جهان از بمب هسته ای استفاده کنند. این بمب به میزان ۲۰ هزار تن ماده منفجره تی. ان.تی قدرت تخریب داشت. در این میان، علی رغم مخالفت دانشمندان هسته

ای امریکا برای استفاده از این بمب در شهرها و مناطق پرجمعیت، هاری ترومن، رئیس جمهور وقت امریکا به این مخالفت ها اعتنا نکرد و به دستور او در روز ششم اوت ۱۹۴۵م، نخستین بمب هسته ای که نام رمز آن را پسر کوچولو گذاشته بودند بر شهر ژاپنی هیروشیما افکنده شد. این بمب، شهر هیروشیما را که در آن زمان بیش از ۳۴۰ هزار نفر جمعیت داشت به جهنمی از آتش و دود مبدل ساخت و هشتاد هزار نفر را در دم کشت. از باقی مانده جمعیت آن نیز قریب به دویست هزار نفر دچار سوختگی و عوارض ناشی از تشعشعات هسته ای شده و به تدریج تلف یا ناقص و معلول شدند. این در حالی است که اثرات مخرب این بمباران هسته ای هنوز هم ادامه دارد و محیط زیست و نسل های بعدی ژاپن را تحت تأثیر منفی خود قرار داده است. امریکا سه روز پس از بمباران هسته ای هیروشیما، یکی دیگر از شهرهای ژاپن به نام ناکازاکی را نیز هدف بمباران هسته ای قرار داد که در نهایتْ ژاپن، وادار به تسلیم در جنگ جهانی دوم شد.

مناسبت ۰۹: روز ملی و استقلال "جامائیکا" از استعمار انگلستان (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

جمهوری جامائیکا با ۱۰/۹۹۱ کیلومتر مربع وسعت در قاره امریکای مرکزی، در شمال دریای کارائیب و در جنوب کوبا واقع شده است. جمعیت جامائیکا ۲/۶ میلیون نفر است که عمدتاً از نژاد سیاه و دارای مذهب پروتستان می باشند. پایتخت جامائیکا، کینگستون و واحد پول آن دلار است. پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵ جمعیت جامائیکا بیش از ۳ میلیون نفر خواهد بود. زبان رسمی مردم جامائیکا انگلیسی و خط آنها

لا‌تین است. پورتْ مور و مونته گوبی از شهرهای مهم آن هستند. جامائیکا به همراه ۹ مستعمره دیگر انگلستان در دریای کارائیب، در سال ۱۹۵۸م اتحادیه ای به نام فدراسیون جزایر هند غربی را تشکیل دادند. ولی مدت این فدراسیون دیری نپایید و سرانجام در سال ۱۹۶۲ با استقلال اعضای مهم آن، منحل شد. جامائیکا نیز در تاریخ ششم اوت ۱۹۶۲م به استقلال دست یافت و دارای حکومت فرمانداری کل شد.

مناسبت ۱۰: امضای "قانون داماتو" جهت تشدید تحریم اقتصادی امریکا علیه ایران توسط "کلینتون" (۱۹۹۶م)

شرح مناسبت:

پیروزی انقلاب اسلامی و قطع شدن دست چپاولگران و بیگانگان از سرزمین اسلامی ایران، ضربه ای محکم بر منافع امریکای جهان خوار وارد آورد. با این حال دومین ضربه پس از تسخیر لانه جاسوسی این کشور در تهران در سوم نوامبر ۱۹۷۹ شکل گرفت. در اولین عکس العمل اقتصادی نسبت به این مسئله، دولت امریکا در ۸ نوامبر همان سال، مانع از ارسال کالاهای نظامی که توسط ایران خریداری و بهای آن پرداخت شده بود، گردید و یک هفته پس از آن، از سوی رئیس جمهوری امریکا، فرمان مسدود کردن کلیه اموال و منافع مربوط به ایران صادر شد. این وضعیت در سال های بعد با شدت و ضعف پیگیری می شد. در همین راستا قانون تشدید تحریم اقتصادی امریکا علیه ایران، با امضای بیل کلینتون رئیس جمهور وقت امریکا در ششم اوت ۱۹۹۶م قابلیت اجرایی یافت. این قانون به نام سناتورِ پیشنهاد دهنده آن، "قانون داماتو" نام گرفت. بر اساس قانون داماتو، هر شرکتی که در صنایع نفت و گاز ایران، بیش از چهل میلیون دلار سرمایه گذاری کند، مشمول تحریم امریکا می شود. واشینگتن با تصویب این قانون، تلاش کرد ایران

را تحت فشار قرار دهد تا از مقابله با سیاست های توسعه طلبانه و مداخله جویانه امریکا در منطقه و جهان دست بردارد. اما تصویب قانون داماتو، خشم و نارضایتی سایر کشورها، حتی متحدان اروپایی امریکا را برانگیخت. زیرا این قانون مغایر استقلال عمل و حاکمیت ملی این کشورها بود. البته امریکا بعدها سقف سرمایه گذاری در صنایع نفت و گاز ایران را به بیست میلیون دلار کاهش داد. با این حال در سپتامبر سال ۱۹۹۷م، شرکت نفتی فرانسوی "توتال" بدون توجه به قانون داماتو، ۶۰۰ میلیون دلار برای استخراج گاز ایران سرمایه گذاری کرد. پس از آن شرکت های دیگری نیز در صنایع نفت و گاز ایران سرمایه گذاری نمودند. به این ترتیب، امریکا در تعمیم قوانین داخلی خود به سایر کشورهای جهان شکست خورد و نه تنها موفق به انزوای ایران در عرصه بین المللی و منطقه ای نگردید، بلکه اِعمال این سیاست، زیان های مالی کلانی نیز به شرکت های امریکایی وارد آورد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: تولد "فرانچِسْکو پِتْرارْکْ" شاعر و ادیب برجسته ایتالیایی (۱۳۰۴م)

شرح مناسبت:

فرانچسکو پِتْرارْکْ، ادیب معروف ایتالیایی در هفتم اوت ۱۳۰۴م، در این کشور به دنیا آمد. وی در ابتدا در رشته حقوق تحصیل کرد اما دنباله آن را نگرفت و همه وقت خود را به ادبیات مصروف داشت. مدتی نگذشت که به سبب هوش سرشار، فرهنگ وسیع، دانستن آداب و ظرافت در رفتار، توجه مقامات حکومتی و مذهبی را به خود جلب کرد و به مشاغل دولتی دست یافت. وی طی سال های بعد، با مطالعه فراوان، معلومات هنری و فکری را بر وسعت تجربه افزود و با سرودن اشعاری زیبا، نشان افتخار شاعران ایتالیا را در ۳۷ سالگی

دریافت کرد. پترارک با سرودن دیوان نغمه ها، در سراسر اروپا از احترام و ستایش بزرگان ادب برخوردار شد و رو به ترقی نهاد. در پترارک، عشق به فرهنگ و ادب کهن یونان و روم که بر مبنای انسانی قرار داشت، بسیار شدید بود. مطالعات او را در این زمینه نمی توان مطالعات مردی محقق یا گردآورنده دانست، بلکه کوشش فاضل و ادیبی است که قصد دارد جهان از دست رفته ای را دوباره زنده کند. وی در اثر دو جلدی خود به نام زندگی در انزوا، زندگی در عالم انزوا را که به بشر امکان می دهد تا قوای معنوی و اخلاقی خود را تکامل بخشد ستایش می کند. شاعر، زندگی در انزوا را در برابر زندگی پرمشغله و پر اضطراب قرار می دهد که به سبب جاه طلبی و هوای نفس، پیوسته دچار آشفتگی است. زندگی در تنهایی، انسان را به تفکرات مذهبی که بیشتر جنبه فلسفی دارد، هم چنین به لذت بردن از طبیعت وا می دارد. علاوه بر آن، ادبیات و زندگی، از نظر پترارک در زمینه بشر دوستی با یک دیگر تلفیق می یابد. پترارک در طی سال های پس از آن، منظومه افریقا در نه جلد، دیوان پیروزی و قطعه شعرهای روستایی را سرود. اما مهم ترین اثر پترارک، نامه ها نام دارد که در ۲۴ جلد به نگارش درآمد و این نامه ها، مدارک بسیار پرارزشی در تاریخ فرهنگ اروپا به شمار می آید. پترارک از نظر تبحّر در علوم ادبی و پیروی از زبان و ادبیات باستانی یونان و روم، پیشوای نهضتی فرهنگی است که سراسر جهان

را فرا گرفت. از نظر شعر، پترارک، قالب غنایی و سنتی شعر را تکمیل کرد. پترارک قدرتی بلامنازع در فرهنگ و ادب عصر خود به شمار آمده و به نحو قاطعی در تعیین راه ذوق و سلیقه زندگی معنوی دوره رنسانس نفوذ داشته است. به طوری که پترارْکیسْمْ، تمایل شاعرانه ای است در پیروی از اشعار پترارکْ که ابتدا در ایتالیا و سپس در اروپا تا قرن شانزدهم میلادی رواج داشته است. به طور کلی، افکار پترارک بر ضد افکار قرون وسطی بود. وی در بسیاری از علوم خصوصاً تاریخ و باستان شناسی مطالعاتی داشت و سبک خاصی که آمیخته با سبک نویسندگان قدیم و معاصر بود، به وجود آورد و غزلیاتی به زبان عامیانه سرود. وی محقق و مورخی بزرگ و صاحب مطالعات زیاد در کتب خطی قدیم و یکی از مبرّزترین افراد بشر دوست در عصر تجدد بود. پترارک عقیده داشت که نباید پیوسته به فکر رستاخیز و آخرت بود بلکه باید از زیبایی و لذت های زندگانی بهره مند شد. وی با سنن و عاداتْ، مخالفت می کرد و می گفت حقایق را باید به وسیله مشاهده و پژوهش و استدلال کشف نمود. با داشتن این عقاید، پترارک قهراً وجه اشتراکی با دوره های درخشان یونان و روم پیدا می کرد. به این جهت کوشید تا فرهنگ باستان را زنده کند و در آثار خود و کتاب هایی که در ادبیات و نقد شعر و اخلاق نوشت، اوج گذشته را ظاهر سازد. فرانچسکو پترارک سرانجام در ۲۱ نوامبر ۱۳۷۴م در هفتاد سالگی درگذشت و در معبد بزرگی در رُم که افراد برجسته

را در آن تجلیل می کردند، مدفون شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "آنتونی فانْ دیکْ" نقاش معروف بلژیکی (۱۶۴۱م)

شرح مناسبت:

آنتونی فـان دیـک، نقاش معروف بلژیکی در ۲۳ نوامبر ۱۵۹۹م بلژیـک به دنیا آمـد. وی از سال های اولیه عمر، نقاشـی را زیر نظر اسـتادان هنرپرور زمان آموخت و همین که به حد رشد رسـید، خود، در نقاشی یک استاد مسلم شد. فان دیک پس از آن مدتی در ایتالیا زندگی کرد و از آثار نقاشان ونیزی بهره برد. دوره ایتالیایی کارِ فان دیک با چهره نگاری و نقاشی موضوعات مذهبی، به شـیوه ای شخصـی، براساس دست آوردهای اسـتادان ونیزی مشـخص می شود. وی سالیانی نیز در انگلسـتان حضور یافت و به مقام نقاش دربار چارلْزْ اول پادشاه انگلیس رسـید. فان دیک در انگلسـتان شـیوه ای در چهره نگاری و رسم پُرْتْرِه یا صورت ابـداع کرد که بـا سـلیقه اشـرافیت انگلیسـی سازگـار بود به طوری که پُرتْره هـای او از اشـراف و بچه هایشـان در میان زیبـاترین آثـار فـان دیک قرار دارنـد. فان دیک اسـتانداردهای ویژه ای برای پُرتره انگلیسـی وضع کرد که از ویژگی های فان دیک در نقاشـی، پوشاک فراوان بود. او یک سـری گراور و نقاشـی سـیاه قلم از نویسندگان و هنرمندان روزگار خویش پدید آورد که در شـمار شاه کارهای نقاشی قرار دارند. وی هم چنین مجسمه هایی از چهره مشاهیر روزگار خود ساخت. فان دیک غالباً مدل خود را به طرزی با وقار و پرشـکوه بر پس زمینه ای از منظره طبیعی، نقاشـی می کرد که این شیوه کار او، تا دو قرن بعد سرمشق چهره نگاران انگلیسی قرار گرفت. از فان دیک صدها اثر مهم بر جای مانده که چارلز

اول در شکار و رستاخیز مسیح(ع) از آن جمله اند. آنتونی فان دیک به عنوان مشهورترین نقاش پُرتْره پرداز قرن هفدهم، سرانجام در هفتم اوت ۱۶۴۱م در ۴۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: فاجعه آتشفشان کوه "په له" در "جزیره مارتینیک" و مرگ چهل هزار نفر (۱۹۰۲م)

شرح مناسبت:

جزیره مارتینیک یکی از جزایر کوچک واقع در اقیانوس اطلس است که ۱۱۰۰ کیلومتر مربع وسعت و نیم میلیون نفر جمعیت دارد. با فعال شدن کوه آتشفشان معروف "په له" در این جزیره در هفتم اوت سال ۱۹۰۲م، شهرسن پیِر با بیش از ۳۰۰ هزار سکنه، زیر آتش و لایه غبار پوشانده شد و چهل هزار نفر را به کشتن داد.

مناسبت ۰۴: درگذشت "رابیندرانات تاگور" فیلسوف، نویسنده و شاعر هندی (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

رابیندرانات تاگور، فیلسوف و ادیب شهیر هندی در ۶ مه سال ۱۸۶۱م در خانواده ای برهمایی در کلکته هندوستان به دنیا آمد. پدربزرگش مروج آیین برهمایی و پدرش مردی دانشمند بود. وی از کودکی شعر می سرود به طوری که در چهارده سالگی نخستین شعر خود را در جشن ملی - فرهنگی بنگالی ها خواند. تاگور در سیزده سالگی به همراه پدر به سیر و سفر پرداخت و در هفده سالگی به همراه برادر به انگلستان سفر کرد و در رشته حقوق به تحصیل پرداخت. او در آن کشور شروع به مطالعه زبان انگلیسی و تحقیق و جستجو درباره شاعران انگلیسی نمود و خود نیز کتاب هایی را که به زبان بنگالی نوشته بود به انگلیسی ترجمه کرد. وی به زودی به اصول تعالیم کهن و مکتب های فلسفی هند روی آورد و به آثار شاعران گذشته بنگالی و انگلیسی دلبستگی یافت. وی تا قبل از ۱۸ سالگی ۷۰۰۰ بیت شعر سرود و در این کار تبحّر یافت. این متفکر هندی در سال ۱۹۰۱م مدرسه ای با نام خانه صلح تأسیس کرد و همه نظریاتش را درباره چگونگی آموزش و پرورش، در این مدرسه به مرحله اجرا و عمل درآورد. تاگور در

این مؤسسه، همواره به تربیت و ارشاد جوانان هندی و در پیشرفت معنویشان براساس اندیشه های مذهبی و سنتی می پرداخت. این سازمان تربیتی در سال ۱۹۲۱م توسعه یافت و به دانشگاه تبدیل شد. تاگور به موازات نشر مقالات و کتاب های گوناگون، درباره مسائل تربیتی و فرهنگی، همچنان به خلق آثار ادبی محض، ادامه داد. تاگور از دوستان نزدیک گاندی، پیشوای هند بود و خود نیز هنرمند و متفکری بزرگ با افکاری بلند و نوشته ها و تابلوهایی بسیار جالب به شمار می رفت. این شاعر هندی در اشعار و نوشته هایش، توصیفات لطیفی از طبیعت را با تفکرات مذهبی و فلسفی در هم آمیخته است. فلسفه تاگور نیز مخلوطی از فلسفه شرقی و اخلاقیات مسیحی و یهودی بود. وی چندان رغبتی به حیات اخروی نشان نمی داد و آنچه بیشتر مورد توجه او بود تحول مترقیانه انسان در زندگی فعلی او بود. تاگور عقیده داشت که این تحولْ فرایند یادگیری از طریق رنج است. او این اندیشه را به زیبایی تمام در یکی از اشعار خود بیان می کند. از میان آثار منثور تاگور که بیان کننده فلسفه اوست، شاید دل انگیزتر از همه، مجموعه نامه های خارجی است که در سال ۱۹۲۱م انتشار یافت. هم چنین از رابیندرانات تاگور حدود ۶۰ دیوان شعر، چهل داستان کوتاه و بلند، پنجاه نمایش نامه و تعدادی رساله و کتاب فلسفی به جای مانده که بیشتر آن ها به زبان انگلیسی ترجمه شده است. این اندیشمند هندی در ۱۹۱۳م به عنوان اولین آسیایی، جایزه نوبل ادبی را دریافت کرد و شهرتی جهانی یافت. این جایزه، نه

تنها به خاطر زیبایی شاعرانه سبکش در نوشتن، بلکه به خاطر عمق فلسفی افکارش به او اعطا شد. تاگور تنها شاعری غزل سرا نبود، بلکه مدیحه سرا، حماسه سرا و نویسنده ای میهن پرست بود، برای کودکان شعر می سرود و در کنار اندیشه های فلسفی استوار، طبع بذله گو و طنزآمیزش نیز تجلی می کرد. نمایش نامه هایش از محیطی رنگین و خوش آهنگ و هیجان فراوان برخوردار بود. به موسیقی و نقاشی علاقه خاص داشت و موسیقی را زبان روح و نقاشی را وسیله نزدیکی به عالم طبیعت می دانست. تاگور اساس مذهب را برپایه نیکی و زیبایی نهاده بود و تمدن واقعی را در تحمل سختی ها و متانت روح می دانست. از نظر تاگور، کمال مطلوبْ در عظمت روح و دست یافتن به عالم ناشناخته است و بشر تا درون خود را نشناسد معنی واقعی زندگی را درک نمی کند. اما مفهوم این نظر، کناره گیری از زندگی و لذت نیست. آثار متنوعی از تاگور بر جای مانده که باغبان، گورا، وطن و جهان، گیتاجانی، خاطرات من، قربانی و پُست خانه از آن جمله است. رابیندرانات تاگور سرانجام پس از یک عمل جراحی، در هفتم اوت ۱۹۴۱م در هشتاد سالگی در خانه ای که به دنیا آمده بود، درگذشت.

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال "ساحل عاج" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری ساحل عاج با ۳۲۲/۴۶۳ کیلومتر مربع مساحت در غرب قاره افریقا، در کنار خلیج گینه و در همسایگی کشورهای لیبریا، مالی، بورکینافاسو و غنا واقع شده است. جمعیت آن در حدود ۱۵ میلیون نفر می باشد که بیشتر آنها مسلمان و حدود ۲۰٪ مسیحی می باشند. پایتخت ساحل عاج

"یاموسوکرو" و از شـهرهای مهم آن آبی جان، بوآکه و دالوئا است. زبان رسمی در ساحل عاجْ فرانسوی و نژاد مردم سیاه می باشـد. واحـد پول ساحـل عـاج فرانـک سـی اف آ بوده و خـط آنهـا لاتین است. پیش بینی می شود جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۲۳ میلیون نفر خواهـد بود. در قرن شانزدهم میلادی پرتغالی ها در این سـرزمین، نواحی مسکونی ایجاد کردند. در نیمه قرن نـوزدهم، فرانسه این منـاطق را به اشغال خود درآورد و بـا تصـرف منـاطق دیگری در این قسـمت، افریقـای غربی فرانسه را شـکل بخشیدند، ولی در ۱۸۹۱ ساحـل عـاج در امور داخلی، خودمختـاری گرفت بعـد از پایـان جنگ جهانی دوم، حزب اتحـاد دموکراتیـک افریقـا تأسـیس شـد و در سـایر کشورهـای تحـت استعمار نیز شعباتی دایر کرد. ایـن حزب سپس اعتراضـات و اعتصابات گوناگونی را سازمان دهی نمود. سـرانجام در ۷ اوت ۱۹۶۰، ساحل عاج به همراه چند مستعمره دیگر فرانسه در افریقا به اسـتقلال دست یافت و نوع حکومت خود را جمهوری چنـد حزبی با یک مجلس قانون گزاری اعلام نمود. بعد از استقلال و به مدت بیش از ۳۰ سـال "فلیکس بوآنی" رهبر اتحاد دموکراتیک افریقا مقام ریاست جمهوری را در اختیار داشت.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: آغاز بنای شهر "اسکندریه" توسط اسکندر مقدونی در مصر (۳۳۳ سال قبل از میلاد)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: خودکشی "نِرون" امپراتور سفاک و خون ریز روم (۶۸م) (ر.ک: ۱ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "پیتر پُل روبنس" نقاش برجسته اروپایی (۱۶۳۹م)

شرح مناسبت:

پیتر پل روبِنْسْ، اسـتاد برجسـته عالم نقاشی اروپا در ۵ ماه مه ۱۵۷۷م متولد شد و در سـنین جوانی به اسـتادی در رشـته نقاشی رسید. وی در سال ۱۶۰۰م به ایتالیا رفت و نقاش دربار دوکِ مانتوآ شد و سه سال بعد ضـمن سفر به اسپانیا، از آثار موجود در مجموعه سـلطنتی این کشور بازدید نمود و تحت تاثیر قرار گرفت. وی شیوه ها و دست آوردهای اساتید دوره رنسانس و سایر ادوار را در هم آمیخت و نخستین شیوه حقیقتاً اروپایی را در سبک خویش گنجانید. هنر روبنس حاصل مطالعه همه جانبه آثار بسیاری از اساتید است و تلفیق و ترکیبی بدیع به شمار می رود. وی در آثار خود به سبکی پراحساس روی آورد. در عین حال از نوشـته هـای روبنس مشـخص می شود که وی بـا دقت به کنترل طراحی هـایش می پرداخته است و در بیشتر موارد، آخرین کـار روی تابلوهـایی که دستیـارانش انجـام می دادنـد را خود برعهـده می گرفت. از ویژگی های روبنس در نقاشـی، برجسـته نمـایی قوی بـا اسـلوب روشن و تاریـک است و محور بیشتر آثارش بـدنِ آدمی است. در آثاری از وی که به جانوران پرداخته است، بـدن نیرومند آنها با حرکات پرنشاط و طبیعی حیوان نشان داده شده و در تابلوهایی که با مضـمون صـحنه شکار است،

عمـل خشونت آمیز و نیروی انسـانی تجسم شـده است. در مجموعه آثـار وی می توان نقاشـی هـای بی شـمار سـنگی محراب، چهره نگاری ها، منظره ها، نقاشی های مذهبی و اساطیری، صحنه هایی از تاریخ کلاسیک، طراحی های روی پارچه و

تصاویر کتاب را مشاهده کرد. برخی از آثار وی عبارتند از تابلوهای؛ برافراشتن صلیب، شکار شیر، ربایش دخترانِ لئوکیپوس و .... وی در کنار کارهای هنری، به دلیل ارتباط با دربار و پادشاهان، به مأموریت های دیپلماتیک نیز فرستاده می شد و به عنوان یک دلال هنری به خرید و فروش آثار هنری معاصرین و اشیاء عتیقه می پرداخت و به همین دلیل بر ثروت و دارائی اش افزوده شد. پیترپل روبنس پس از ۶۲ سال زندگی در ۱۸ اوت ۱۶۳۹ در گذشت.

مناسبت ۰۴: تصویب تشکیلات صلیب سرخ جهانی و روز جهانی صلیب سرخ (۱۸۶۴م)

شرح مناسبت:

صلیب سرخ عنوان سازمانی بین المللی است که برای تسکین آلام بشری و حفظ و پیشرفت بهداشت عمومی، بر طبق موافقتنامه ژنو در سال ۱۸۶۴م و در نتیجه مساعی شخصی به نام هنری دونانِ سوئیسی تشکیل یافت. هنری دونان، پیش از آن، خواستار تشکیل جمعیت های امدادی داوطلب برای تسکین آلام آسیب دیدگان از جنگ گردید. او پیشنهاد کرد که خدمت به رنجوران و زخمی های نظامی، فعالیتی بی طرف محسوب شود. این خواسته با استقبال انجمن خیریه ژنو مواجه شد و سرانجام طی کنفرانسی بین المللی در ژنو، مقدماتِ تشکیل سازمان بین المللی صلیب سرخ جهانی، تصویب گردید. از آن پس روز هشتم اوت، با عنوان روز جهانی صلیب سرخ نام گذاری شده است. لازم به ذکر است که این سازمان در کشورهای مسلمان از جمله جمهوری اسلامی ایران، با نام هلال احمر معروفیت یافته است. امروزه نزدیک به ۱۳۰ جمعیت صلیب سرخ و هلال احمر با بیش از ۲۵۰ میلیون نفر عضو در سطح جهان فعالیت می کنند. (ر.ک: ۸ مه و ۲۲ اوت)

مناسبت ۰۵: لغو قرارداد استعماری انگلیس با افغانستان و اعلام استقلال افغانستان (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

کشور افغانستان واقع در جنوب غربی آسیا در ۲۷ آوریل ۱۷۴۷ از انگلستان مستقل گردید، ولی دخالت های فراوان این استعمارگر پیر ادامه یافت و قراردادهای امتیازآورِ زیادی را با افغانستان منعقد ساخت. در اوایل قرن بیستم، شیرعلی خان، حاکم افغانستان بر اثر اختلافاتی که با انگلیسی ها پیدا کرد، با آنان به جنگ پرداخت. پس از پایان جنگ و برکناری وی، عبدالرحمن خان بر سر کار آمد. سرانجام امان اللّه خان فرمان روایی یافت و در ۸ اوت سال ۱۹۱۹م افغانستان را کشور پادشاهی اعلام کرد

و کلیه قراردادهایی را که با انگلستان منعقد شده بود فسخ نمود. این عمل که به معنای اعلام استقلال این کشور بود، موجب خشم انگلستان و منجر به برکناری امان اللّه خان گردید. افغانستان سرزمینی است در جنوب غربی آسیا با ۶۵۲/۲۵۵ کیلومتر مربع مساحت و حدود ۲۳ میلیون نفر جمعیت، که اکثراً مسلمان بوده و به دو زبان پشتو و فارسی دری صحبت می کنند. پایتخت افغانستان کابل، و از شهرهای مهم آن، قندهار، مزارشریف، هرات و جلال آباد قابل ذکرند. بیش از ۵۰ درصد مردم افغان نژاد پشتو داشته و بقیه گروه های نژادی از جمله تاجیک، ازبک و ترکمن در اقلیتند. واحد پول افغانستان افغانی است. پیش بینی می شود جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۴۵ میلیون نفر خواهد شد. نظام سیاسی حاکم بر افغانستان حکومت (دولت) موقت انتقالی تحت نظارت سازمان ملل متحد است. ۱۵ فوریه سال روز خروج قوای شوروی در سال ۱۹۸۸م از افغانستان را روز ملی این کشور نام گذاری کرده اند. (ر.ک: ۱۵ فوریه)

مناسبت ۰۶: اعلان جنگ شوروی به ژاپن در آخرین روزهای جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

هنگامی که پس از پایان جنگ جهانی دوم در اروپا، کنفرانس پوتسدام در اواخر ژوئیه در آلمان برپا بود، ترومن رئیس جمهور وقت امریکا به استالین، دیکتاتور سفاک شوروی اطلاع داد که با دسترسی امریکا به بمب هسته ای، احتمال به کار بردن آن توسط امریکا وجود دارد که در این صورت شکست ژاپن در این جنگ حتمی خواهد بود. از این رو ترومن، استالین را به اعلان جنگ علیه ژاپن ترغیب کرد و به او اطمینان داد که از حضور در جنگی که رو به پایان است، ضرری

نخواهد کرد. در این شرایط و در حالی که طی سال های گذشته شوروی با ژاپن، قرارداد عدم تجاوز امضا کرده بود، پس از آن که هیروشیما در ۶ اوت ۱۹۴۵م توسط امریکا، هدف حمله هسته ای قرار گرفت و ژاپن در آستانه تسلیم شدن بود، شوروی به فرمان استالین به ژاپن اعلان جنگ داد تا بخش هایی از ژاپن و متصرفاتش را به دست آوَرَد. جنگ شوروی و ژاپن که در ۸ اوت ۱۹۴۵ آغاز شد. تنها یک هفته به طول انجامید و ارتش شوروی در پایان این حملات که با حمله به ناحیه منچوری در شمال شرق چین آغاز شد، موفق گردید شمالِ کره و جزایر کوریل را به تصرف خود درآوَرَد. جزایر کوریل هنوز هم در اختیار روسیه است و مذاکرات ژاپن و روسیه برای تعیین سرنوشت این جزایر تاکنون به نتیجه نرسیده است.

مناسبت ۰۷: کناره گیری "ریچارْدْ نیکْسون" رئیس جمهور امریکا در پی رسوایی "واتِرْگیْتْ" (۱۹۷۴م)

شرح مناسبت:

در جریان تبلیغات انتخابات ریاست جمهوری امریکا در سال ۱۹۷۲م، افرادی از حزب جمهوری خواه وارد ستاد مرکزی انتخابات حزب رقیب یعنی حزب دموکرات در ساختمان هتل واتِرْگِیْت واشینگتن شدند. این افراد علاوه بر سرقت بخشی از اسناد و مدارک، در این محل، میکروفون های مخفی را برای استراق سمع کار گذاشتند. این ماجرا پس از پیروزی نیکسون در انتخابات سال ۱۹۷۲م از طرف دو روزنامه نگار امریکایی کشف و جریان آن در روزنامه واشنگْتُن پُسْتْ منتشر شد. کار به کنگره و دیوان عالی کشور کشید و نیکسون در برابر اتهامات وارده مبنی بر اطلاع از این کار و صدور مجوز آن، نقش خود را در این ماجرا به کلی انکار کرد. وی حتی کسانی را که

متهم به شرکت دراین قضیه شده بودند از مقامات خود منفصل نمود، ولی مقامات برکنار شده، در جریان رسیدگی به این ماجرا در کنگره و مراجع قضایی شواهد غیرقابل انکاری از دخالت و اطلاع شخص رئیس جمهور در این قضیه ارائه دادند. نیکسون سرانجام اعتراف کرد که از داستان واترگیْتْ اطلاع داشته و چون در خطر استیضاح و برکناری از مقام ریاست جمهوری قرار گرفت، پیش دستی کرد و در روز هشتم اوت ۱۹۷۴م به عنوان اولین رئیس جمهور در تاریخ امریکا، از مقام خود استعفا داد. پس از وی، جرالْدْ فورْدْ معاون نیکسون، تا پایان دوران چهار ساله ریاست جمهوری، جانشین او شد. اولین اقدام فورد در مقام ریاست جمهوری، عفو نیکسون و صدور دستور منع تعقیب وی بود که بدین وسیله، نیکسون را از مجازات رهایی بخشید. در دو سال زمام داری فورد، سایه واترگیت بر سر حکومت او و حزب جمهوری خواه امریکا سنگینی می کرد و همین ماجرا و خاطرات تلخی که مردم امریکا از آن داشتند باعث شکست سنگین آنان در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۹۷۶م گردید.

مناسبت ۰۸: مرگ "کامیل شمعون" رئیس جمهور اسبق لبنان (۱۹۸۷م)

شرح مناسبت:

کامیل شمعون رئیس جمهور اسبق لبنان در سال ۱۹۰۰م به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۲۹ برای اولین بار به نمایندگی مجلس لبنان انتخاب شد و در ۹ دوره بعدی انتخابات این کشور، کرسی نمایندگی خود را حفظ کرد. شمعون به موازات این سمت، در این مدت، در کابینه های مختلف، تصدّی وزارتخانه های دارایی و کشور را برعهده داشت و سرانجام در سال ۱۹۵۲ به ریاست جمهوری لبنان دست یافت. او پیمان بغداد موسوم به سنتو را تأیید نمود و به

امریکا برای احداث پایگاه در لبنان کمک کرد. کامیل شمعون در سال ۱۹۵۸م هنگامی که ماه های آخر حکومت خود را می گذرانید، برای سرکوبی قیام مسلمانان لبنان که علیه سلطه خواهی و تلاش مسیحیان برای قبضه حکومت به پا خاسته بودند، از امریکا رسماً درخواست کمک نظامی کرد. امریکا نیز با اعزام تفنگ داران دریایی خود به لبنان، قیام مردم را سرکوب کرد. کامیل شمعون پس از کناره گیری از قدرت، حزب ملی گرایان احرار را در لبنان به وجود آورد. او با تأسیس این حزب، نقش غیر رسمی خود را در حفظ ساختار جناح مسیحیان مارونی در قدرت ایفا کرد. شمعون از دوستان نزدیک محمد رضا پهلوی، شاه مخلوع ایران بود و همواره از کمک های مالی و تبلیغاتی وی بهره مند می شد. شمعون هم چنین از مخالفان سرسخت انقلاب اسلامی ایران و حکومت آن به شمار می رفت و در هر فرصتی، خشم و دشمنی خود را نسبت به انقلاب ابراز می داشت. کامیل شمعون سرانجام در روز هشتم اوت ۱۹۸۷م بر اثر سکته قلبی در ۸۷ سالگی در بیروت درگذشت و با مرگ شمعون یکی دیگر از پایه های اساسی نظام مارونی حاکم بر لبنان از صحنه پرتلاطم سیاسی این کشور خارج شد.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: تولد "میخائیل دو فویه" مستشرق شهیر هلندی (۱۸۳۶م) (ر.ک: ۱۷ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "پُل وِرْلَنْ" شاعر معروف فرانسوی (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

پُل ورلَن، شاعر برجسته فرانسوی در ۲۰ ژانویه ۱۸۴۴م در شهر مِس در شمال شرقی فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود به محافل ادبی راه یافت و با انتشار مقاله ای تحقیقی درباره یکی از شعرای بزرگ فرانسه، مورد توجه قرار گرفت. ورلن در طول سالیان بعد، فراز و نشیب های متعددی را پشت سر گذاشت؛ با این حال، با انتشار چند اثر ادبی خود از قبیل رومانْسْ های بی کلام، اشعار اتاق زندان، حکمت و توازی، شهرتی به دست آورد. او هم چنین پس از انتشار آثار کامل خود در پنج جلد در سال ۱۸۸۹م، از شهرت و احترامی غیرقابل انکار برخوردار شد و معروفیتی فراتر از کشور فرانسه به دست آورد. اشعار ورلن منعکس کننده زندگی آشفته و پررنج و روح منقلب او بود. تغزل ورلن، تغزل مردی رؤیایی و ناهشیار است که به صورتی تزلزل آمیز در خود فرو رفته و در سایه روشن وجدانی نا آرام به سر می برد. از سویی، تغزلی سرشار از هیجان های جسمی و از سوی دیگر لبریز از اضطراب های درونی و معنوی. ورلن به زبان شعرْ احساس تازه ای بخشید و حتی الامکان آن را به موسیقی نزدیک ساخت. شعرش از کلام آهنگین و اندیشه اش از ابهام و تلقینات ذهنی برخوردار است. از نظر ورلن، فصاحت و صراحت کلام با شعر واقعی سازگار نیست و عجیب است که شعرهایی این چنین لطیف و پرجاذبه به وسیله کسی خلق شده باشد که سراسر زندگیش با خشونت و ناهنجاری همراه بوده است. ورلن از

شاعران مهم مکتب سمبولیست و نمادگرایی مبتنی بر هنرِ به کار بستن نمادها، به شمار می آید و بهتر از هر شاعر دیگری در این مکتب، توانسته است احساس لطیف و نرم و اندوهی مبهم و اشکی را که بی دلیل است بیان کند. ورلن هم چنین نفوذ فراوانی بر مکتب سمبولیسم بر جای نهاده است. پُل ورلن که لقب ملک الشعرای فرانسه را داشت سرانجام در نهم اوت ۱۸۹۶م در ۵۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: اختراع سه چرخه تراکتور در انگلستان (۱۸۹۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "پُل مولر" شیمی دان برجسته سوئیسی (۱۸۹۹م) (ر.ک: ۲۳ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: بمباران هسته ای شهر "ناکازاکی" در ژاپن توسط ایالات متحده امریکا (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

پس از آن که در ششم اوت ۱۹۴۵م اولین بمب هسته ای بر شهر هیروشیما فروریخت، در نهم اوت نیز، دومین بمب هسته ای امریکا، شهر ناکازاکی ژاپن را به کام مرگ و ویرانی کشاند. در این روز بر اثر بمباران هسته ای ناکازاکی در حدود هشتاد هزار نفر کشته و ده ها هزار نفر دیگر زخمی شدند. تلفات جانی این حادثه، تنها به آن روز بر مردم ژاپن محدود نمی شود. چرا که برخی از زخمی ها، سال ها پس از این حادثه جان باختند. علاوه بر آن، عوارض شدید روحی و پیامدهای زیست محیطی نیز در ادامه این بمباران، خسارت ژاپن را بیشتر نمود. استعمال بمب هسته ای در ژاپن که به انهدام کامل دو شهر پرجمعیت ژاپن و کشتار فجیع صدها هزار نفر انجامید، بزرگ ترین فاجعه بشری در طول جنگ جهانی دوم به شمار می آید که پس از گذشت ده ها سال، هنوز مورد بحث مطبوعات و محافل سیاسی اجتماعی جهان است. امریکا بعدها در توجیه به کارگیری بمب هسته ای در ژاپن عنوان کرد که در صورت خودداری از به کار بردن این بمب، شاید بیش از ده میلیون ژاپنی و یک میلیون امریکایی در جنگ برای تصرف جزایر ژاپن کشته می شدند. زیرا علاوه بر دو میلیون سرباز ژاپنی، نزدیک به سی میلیون ژاپنی دیگر که آماده برای حمل سلاح و جنگ بودند، مرگ را بر ننگِ شکست و تسلیم خاک کشورشان به بیگانه ترجیح می دادند.

مناسبت ۰۶: درگذشت "هرمان هِسِه" نویسنده نامدار آلمانی – سوییسی (۱۹۶۲م) (ر.ک: ۲ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "سنگاپور" از فدراسیون مالزیا (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

سنگاپور کشوری است در آسیای جنوب شرقی و منتهی الیه شبه جزیره مالایا با ۶۴۶ کیلومتر مربع وسعت و بیش از سه میلیون نفر جمعیت که مردم آن از نژاد زرد و تعدادی نیز از نژاد سفید و سیاه می باشند. ۳۰ درصد مردم سنگاپور پیرو آیین بودا و بقیه پیرو سایر مذاهب، اسلام، مسیحیت و هندو هستند. پایتخت سنگاپور، شهر سنگاپور و واحد پول آن دلار می باشد. مردم سنگاپور به ۴ زبان رسمی انگلیسی، تامیلی، مالایایی و چینی صحبت می کنند. پیش بینی شده است جمعیت سنگاپور تا سال ۲۰۲۵ بیش از چهار میلیون نفر خواهد بود. اکثریت مردم سنگاپور ملیت چینی دارند. سنگاپور که به معنای "شهرشیر" می باشد، در اواخر قرن ۱۳ میلادی توسط مهاجرین هندی ساخته شد و در اوائل قرن ۱۹ به تصرف انگلستان درآمد و به پایگاهِ نظامی و اقتصادی این کشور تبدیل گردید. این وضعیت تا جنگ دوم جهانی که این منطقه به اشغال ژاپن درآمد، ادامه داشت و سنگاپور بعد از پایان جنگ، مستعمره پادشاهی انگلستان شد. اما شکل گیری نهضت استقلال خواهی، در این کشور باعث گردید تا در سال ۱۹۵۹ به خودمختاری دست یابد. سنگاپور سپس با رهایی از استعمار انگلستان به فدراسیون مالزیا پیوست و سرانجام در ۹ اوت ۱۹۶۵ به استقلال کامل نائل آمد. سنگاپور از پیشرفته ترین کشورهای آسیای جنوب شرقی است و بالاترین درآمد سرانه منطقه را داراست. نظام سیاسی حاکم بر سنگاپور جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری می باشد. روز نهم اوت، سال روز استقلال سنگاپور از استعمار انگلستان،

روز ملی این کشور نیز به شمار می رود.

مناسبت ۰۸: روز بین المللی مردمان بومی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: عزل "لویی شانزدهم" پادشاه فرانسه از سلطنت در جریان انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۹۲م)

شرح مناسبت:

با آغاز انقلاب کبیر فرانسه و درگیری جمهوری خواهان با سلطنت طلبان، موقعیت لویی شانزدهم، پادشاه فرانسه در خطر افتاد و فرار نافرجام او و خانواده اش در بیستم ژوئن ۱۷۹۱م لطمه سنگینی بر وجهه وی وارد آورد. این مساله باعث شد تا تلاش برای برکناری لویی شانزدهم و الغای رژیم سلطنت از فردای آن روز آغاز شود. پس از چندی، مجلس قانون گزاری فرانسه به جنگ علیه اتریش رای داد و با وقوع شکست های اولیه فرانسه در این جنگ، شایعاتی درباره ارتباط دربار با دشمن انتشار یافت که بر هیجان و مخالفت عمومی با رژیم سلطنتی افزود. از این رو از روز بیستم ژوئن سال ۱۷۹۲م، تظاهراتی علیه رژیم در پاریس آغاز شد که به تدریج گسترش یافت. از اوایل ماه اوت آن سال، کمون ها یا انجمن های محلی که تحت نفوذ مخالفان سلطنت بودند، قطعنامه هایی مبنی بر تقاضای عزل لویی شانزدهم از سلطنت صادر کردند و روز دهم اوت را به عنوان ضرب الاجل برای اجرای درخواست خود تعیین نمودند. ولی مجلس در رسیدگی به این تقاضا مردد بود. تا اینکه روز دهم اوت ۱۷۹۲م، گروهی از انقلابیون مسلح به کاخ محل اقامت خانواده سلطنتی یورش بردند و پس از چند ساعت درگیری، آن را به اشغال خود درآوردند. مجلس قانون گزاری فرانسه نیز پس از این واقعه، به عزل لویی شانزدهم از مقام سلطنت رای داد ولی اتخاذ تصمیم نهایی درباره سرنوشت خانواده سلطنتی و رژیم آینده کشور را به مجلس دیگری که کُنوانسیون نامیده شد محول نمود. بحث کنوانسیون درباره سرنوشت

لویی شانزدهم، ۲۴ ساعت به طول انجامید و در نهایتْ به عزل و سپس اعدام او در ۲۱ ژانویه ۱۷۹۳م منجر گشت. (ر.ک: ۲۱ ژانویه)

مناسبت ۰۲: افتتاح موزه بزرگ "لووْرْ" فرانسه در پاریس (۱۷۹۳م)

شرح مناسبت:

ساختمان تاریخی لووْرْ در ابتدا در سال ۱۲۰۴م ساخته شد در حالی که از سبک یونانی الهام گرفته و در میان آثار معماری، کم نظیر بود. این قصر با شکوه زمانی مقر پادشاهی شاهان فرانسه بوده تا این که پس از انقلاب کبیر فرانسه، کمیته ای جهت ایجاد یک موزه در این ساختمان تشکیل شد. در نهایت در دهم اوت ۱۷۹۳م موزه بزرگ لووْرْ در این محل افتتاح گردید و در هشتم نوامبر همان سال، به موجب قانون ملی شدن مجموعه های هنری سلطنتی، این موزه به صورت ملی درآمد. از آن پس شاه کارهای فراوانی از سراسر اروپا و جهان در آن جمع آوری شد به طوری که تعداد این آثار در موزه، بالغ بر ۲۸۰ هزار قطعه تخمین زده شده است که از این تعداد، ۵۶۰۰ اثر را نقاشی و شاه کارهای هنرمندان معروف جهان تشکیل می دهند. لازم به ذکر است بسیاری از این اشیاء به ویژه آثار عتیقه و باستانی موجود در موزه لووْرْ، توسط مستشرقان اروپایی واستعمارگران فرانسوی ازنقاط مختلف جهان از جمله ایران به یغما رفته اند و یا از دلالان آثار باستانی خریداری شده اند. اهمیت موزه لوور تنها به دلیل وسعت و تعداد آثار نگهداری شده در آن نیست بلکه کیفیت آثار هنری موجود در موزه، وسعت تالارها و ارزش مجموعه های موجود در آن، این بنا را پراهمیت ترین مرکز نگهداری آثار هنری جهان ساخته است. در حال حاضر، سالیانه

میلیون ها نفر از سراسر جهان، برای بازید از این موزه، راهی فرانسه و شهر پاریس می شوند و درآمد هنگفتی را نصیب آن می سازند.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال اولیه "اکوادور" از استعمار اسپانیا (۱۸۰۹م) (ر.ک: ۲۴ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "هِرْبِرْت هووِر" سی ویکمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۷۴م) (ر.ک: ۲۰ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تجزیه امپراتوری عثمانی در پی شکست در جنگ جهانی اول و نیرنگ استعمار (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

پس از شکست امپراتوری عثمانی در جنگ جهانی اول، طرف های پیروز تصمیم به تجزیه این امپراتوری و الحاق متصرفات عثمانی به سرزمین خود گرفتند. در این راستا پیمان استعماری سایْکْسْ - پیکو، که توسط وزرای امور خارجه انگلستان و فرانسه تهیه و امضا شده بود، شرایط سیاسی منطقه را برای تفکیک اراضی خاورمیانه و تجزیه مستملکات آسیایی امپراتوری عثمانی فراهم آورده بود. در قرارداد سایکس - پیکو که نوعی تبانی استعماری و توسعه طلبانه متفقین به شمار می آید، منطقه خاورمیانه عربی بین سه کشور فرانسه، انگلیس و روسیه تقسیم شد. به موجب این پیمان بخش های شرقی ترکیه در محدوده ای به وسعت پنجاه هزار مایل به روسیه واگذار شد. فرانسوی ها هم قسمت های دیگری از ترکیه همراه با خاک سوریه و لبنان را از آن خود ساختند و بالاخره انگلیسی ها توانستند قسمت های عمده سرزمین عراق و نیز فلسطین را صاحب شوند. فرانسه و انگلیس توافق کردند تا متصرفات خاورمیانه ای خویش را به امیرنشین های متعدد تبدیل نمایند و در هر امیرنشین، احساسات قومی، نژادی، زبانی و مذهبی را علیه عثمانی تحریک کنند تا راه شکست نهایی عثمانی از این طریق فراهم شود. از سوی دیگر اشغال مناطق گسترده ای از اراضی این امپراتوری توسط نیروهای روس، انگلیس و ایتالیا، باعث شد تا دولت عثمانی با عقد قرارداد سور در سال ۱۹۲۰م موافقت نماید. امضای این قرارداد در واقع به معنای پایان امپراتوری عثمانی و رسمیت یافتن تجزیه آن بود. از این پس بود که علی رغم تجزیه و فروپاشی امپراتوری عثمانی،

قیام های مردمی در این نواحی علیه استعمارگران آغاز شد و زمینه های استقلال برخی کشورها از جمله ترکیه و عراق فراهم آمد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: تأسیس رسمی مذهب "پروتستان" توسط "مارتین لوتر" (۱۵۲۹م)

شرح مناسبت:

پروتستان عنوان نهضتی دینی در عالم مسیحیت است که در قرن شانزدهم میلادی با هدف اصلاح دینی توسط مارتین لوتر آغاز شد. آغاز قیام مارتین برضد کلیسای کاتولیک و استبداد روحانی، بر سر مسئله آمرزش گناهان از طرف کشیشان و پاپ بود. لوتِر آلمانی نهضت خود را پس از آن آغاز کرد که برخلاف دستور پاپ، کتاب انجیل را به زبان آلمانی ترجمه کرد و درصدد شکستن طلسم تعصبات خشک مذهب کاتولیک بود. با ترجمه آلمانی انجیل و نشر عقاید لوتر، بسیاری از مردم به او گرایش پیدا کردند و علی رغم مخالفت کلیسای کاتولیک، مارتین لوتر در یازدهم اوت ۱۵۲۹م، تأسیس رسمی مذهب پروتستان را اعلام کرد. لفظ پروتستان به معنی معترض است. این لفظ در ابتدا به چند تن از امرای امپراتوری مقدس اطلاق می شد که در مقابل تصمیم مجلس مبنی بر منع هرگونه تجدید نظر در دین، رسماً اعتراض نامه ای صادر کردند. آیین پروتستان در همه ممالک، اصول آزادی فردی در امور دینی و دنیایی، قضاوت شخصی و تساهل دینی در مقابل اطاعت از سنت و مقامات رسمی دینی را در بر دارد. اساس این مذهب این است که فرد مسیحی فقط در برابر خدا مسئول است نه در برابر کلیسا. پیروان پروتستانْ کتاب مقدس را بر همین اساس تفسیر می کنند و نظریاتشان درباره اعمال و وظایف کلیسا و آیین های مقدسْ ناشی از همین دیدگاه می باشد. از حدود پانصد سال پیش تاکنون فرقه

های بی شماری در مسیحیت پدید آمده اند. پروتستان ها به رهبری متمرکز عقیده ندارند و برای روحانیت مسیحی ارزش چندانی قائل نیستند. پروتستان ها بسیاری از اعتقادات فرقه های دیگر را رد می کنند و نوعی مسیحیت پیراسته را می پذیرند. از جمله ویژگی ها و تفکر پروتستانی، فردگرایی، تاکید بر آزادی فردی، تساهل و مدارا، تکیه بر تولید و گسترش ثروت، عبادت دانستن کار، موهبت الهی دانستن ثروت و ممدوح دانستن آن را می توان برشمرد. آیین پروتستان امروزه عمدتاً در کشورهای شمال اروپا شامل نروژ فنلاند و سوئد و در کشورهای آلمان، انگلستان، فرانسه، سوئیس، مجارستان و بخش هایی از امریکا، حضور دارند. (ر.ک: ۱۸ اوت)

مناسبت ۰۲: تولد "آدام اولئاریوس" خاورشناس معروف آلمانی (۱۶۰۳م) (ر.ک: ۲۳ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "اِرنسْت دو سارْزِک" باستان شناس فرانسوی (۱۸۳۷م) (ر.ک: ۳۱ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: امضای "قرارداد سیفِر" (سور) میان عثمانی و متفقین (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

جنگ جهانی اول که از سال ۱۹۱۴م آغاز شد و مدت چهار سال به طول انجامید، علاوه بر نتایج سیاسی، نظامی و اقتصادی آن، در عرصه جغرافیایی نیز آثاری برجای گذاشت. ورود دولت عثمانی به صحنه جنگ باعث شد تا برنامه ریزی دولت ها و به ویژه دولت استعماری انگلستان به ثمر نشیند و پهناورترین امپراتوری اسلامی در قرون اخیر، روند اضمحلال و فروپاشی را طی نماید. یکی از معاهداتی که این روند را تسریع بخشید، امضای قرارداد صلحی است که متفقین در ۱۱ اوت ۱۹۲۰م در شهر سیفِر فرانسه با دولت عثمانی امضاء نمودند. براساس این پیمان که به قرارداد سیفر (سور) معروف شد، دولت عثمانی از حقوق خود نسبت به برخی مناطق اروپایی دست برداشت و از عنوان یک دولتِ اروپایی حذف شد. تنگه های بسفر و داردانل تحت اداره بین المللی درآمد و استقلال و یا جدایی ارمنستان، حجاز، مصر، قبرس و ... از این امپراتوری تأیید گردید. مناطق تحت مالکیت عثمانی در افریقا و دریای اژه به دیگران واگذار شد. شمار نیروهای مسلح آن کاهش یافته و کنترل گردید. در حقیقت قرارداد سیفر خطّ پایانی بر سیادت و حاکمیت امپراتوری عثمانی کشید. چندی پس از آن با استقلال مناطق تحت کنترل عثمانی، کشور ترکیه جای گزین این امپراتوری کهن گردید.

مناسبت ۰۵: روز ملی و روز استقلال کشور افریقایی "چاد" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کلمه "چاد" در زبان محلی به معنای دریاچه می باشد و از وجود دریاچه حدود ۲۰ هزار کیلومتر مربعی در این کشور اخذ

شده است. این کشور افریقایی از هزاره های قبل از میلاد، مسکونی بوده و از قرن یازدهم میلادی پذیرای اسلام شده است. اما در اواخر قرن

هجدهم، برخی مبلغان مسیحی توانستند گروهی از مردم جنوب این کشور را به مسیحیت سوق دهند. کشور چاد از اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم مورد حمله استعمارگران فرانسوی قرار گرفت و پس از تصرف کامل آن، به مستعمرات افریقایی فرانسه ملحق شد. این کشور در سال ۱۹۴۶م جزو ممالک متحده فرانسه شد و در سال ۱۹۵۸م خودمختاری گرفت. چاد سرانجام در ۱۱ اوت ۱۹۶۰م به استقلال کامل دست یافت. چاد در مرکز قاره افریقا، به دور از دریای آزاد و در همسایگی کشورهای لیبی، نیجر، کامرون، افریقای مرکزی، سودان و نیجریه واقع شده است. چاد کشوری است فقیر و عقب مانده در صحرای مرکزی افریقا با وسعت ۱/۲۸۴/۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت که حدود ۸ میلیون نفر جمعیت دارد. اکثر مردم چاد از نژاد سیاه بوده و بیش از نیمی از جمعیت آن مسلمان و بیش از ۳۰٪ مسیحی هستند. پایتخت چاد ان جامنا و واحد پول آن فرانک سی اف آ می باشد. پیش بینی شده است جمعیت چاد تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۱۴ میلیون نفر خواهد بود. مردم چاد به دو زبان رسمی عربی و فرانسوی صحبت می کنند و خط آن ها لاتین و عربی است. نوع حکومت این کشور افریقایی، جمهوری با یک مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۶: روز جهانی جوانان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تولد "اوژن بورنوف" خاورشناس فرانسوی و کاشف رمز خط میخی (۱۸۰۱م)

شرح مناسبت:

اوژن بورنوف خاورشناس فرانسوی و بزرگ ترین دانشمند سانسکریت شناس، در دوازدهم اوت ۱۸۰۱م در پاریس به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه، در علم حقوق فارغ التحصیل گردید و ضمن اشتغال به عنوان وکیل دعاوی، به زبان و ادبیات مشرق زمین و شگفتی های سرزمین هند، علاقه مند شد. از این رو به فراگیری زبان های سانسکریت و پالی همت گماشت و به کار مطالعه و تحقیق روی آورد. این دانشمند جوان در ضمن مطالعه در کتابخانه ملی پاریس، به نسخه هایی از کتب مذهبی زرتشتیان برخورد کرد که پس از مطالعه آن، توانست عقایدی را که بر اثر مرور زمان حتی در بین زرتشتیان، منحرف شده بود دوباره برقرار نماید. بورنوف در سال ۱۸۳۵م تفسیر یِشْنا را که یک متن مهم زرتشتی است انتشار داد و به کمک زبان سانسکریت آن را نوشت. وی با این کار علمی بزرگ، کلید و کشف رمز خواندن کتیبه های خطی میخی در زبان های ایران باستان را به دست دیگر دانشمندان داد. بورنوف هم چنین پس از مطالعات فراوان، کتاب بودا و مذهب او را به تنهایی و بدون کمک دیگران نگاشت و اثری بی مانند پدید آورد. بورنوف، از دانشمندان بزرگ سانسکریت شناسی بود و بر زبان های ایران باستان نیز تسلط داشت. بورنوف در دوران زندگی علمی خود، به عضویت مؤسسات علمی و انجمن های متعدد خاورشناسی درآمد و در دانش سرای عالی پاریس به تدریس پرداخت. اوژن بورنوف سرانجام پانزده روز پس از انتخاب به عنوان سردبیر فرهنگستان کتیبه ها و ادبیات فرانسه، در

۲۸ مه ۱۸۵۲م در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "فریتز کِرِنْکو" خاورشناس نامور آلمانی (۱۸۷۲م)

شرح مناسبت:

فریتْز کِرِنْکو، خاورشناس آلمانی در ۱۲ اوت ۱۸۷۲م در شمال آلمان به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی، راهی انگلیس شد و با فراگیری زبان های فارسی و عربی، به مطالعه کتب خطی و چاپی شرقی علاقه مند گردید. کرنکو بسیاری از کتاب های خطی شرقی را که در گوشه و کنار کتابخانه ها در شرف نابودی بود تصحیح کرد و به چاپ رساند. وی هم چنین سالیانی به تدریس زبان و ادبیات عربی در هندوستان و انگلیس مشغول شد و زبان های یونانی، لاتینی، فرانسوی و انگلیسی را فرا گرفت. مطالعات فراوان منابع اسلامی و نیز علاقه به مردم مشرق زمین به ویژه مسلمانان، باعث شد تا فریتز کرنکو به دین اسلام مشرف شود و نام خود را به محمد سالم کرنکوی تغییر دهد. وی درعین حال از نگارش کتاب و مقاله غافل نماند و حدود ۳۰ کتاب را منتشر ساخت که بیشتر آنها تصحیح، تنظیم، ترجمه و چاپ متون قدیمی جهان اسلام بوده و در کنار آن، ۲۰ مقاله را در مجلات مختلف به چاپ رساند. کرنکو نسبت به اسلام و عرب شدیداً تعصب داشت و در هرجا لازم می دانست از آن دفاع می کرد. او را فردی دانشمند، راستگو، خویشتن دار، خوش منظر و دوستدار شرق و اسلام و مسلمانان گفته اند. فریتز کرنکو سرانجام در ۷ ژوئن ۱۹۵۳م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: وقوع نبرد امریکا و ژاپن معروف به "گوادال کانال" در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

جزیره آتش فشانی گوادال کانال در اقیانوس آرام جنوبی واقع شده است و در حقیقت بخشی از مجموعه جزایر سلیمان را تشکیل می دهد. این جزایر در جریان جنگ جهانی دوم توسط ژاپنی ها

اشغال گردید، اما پس از آن که دامنه جنگ گسترش یافت، امریکا نیز وارد صحنه شده و در خاور دور با ژاپنی ها وارد کارزار گردید. این مساله کاسته شدن دایره فتوحات ژاپن را به دنبال آورد. در همین زمان، از ۱۲ اوت ۱۹۴۲م یکی از بزرگ ترین و خونین ترین نبردهای امریکا و ژاپن در منطقه گوادال کانال آغاز شد. اهمیت استراتژیک این ناحیه باعث شده بود تا اشغال گران، آن را کلید فتوحات بعدی به حساب آورند. بر همین اساسْ حملات امریکایی ها با مقاومت و پایداری سربازانِ ژاپن مواجه شد، اما علی رغم شجاعت و تلاش فراوانی که ژاپن برای دفاع از این منطقه به کار گرفت، امریکایی ها موفق شدند پس از ۶ ماه، سرانجام در ۱۶ فوریه ۱۹۴۳ در این نبرد به پیروزی دست یابند. در این جنگ ۴ هزار سرباز امریکایی و ۷ هزار سرباز ژاپنی کشته شدند که بخشی از تلفات میلیونی جنگ جهانی دوم به حساب می آید.

مناسبت ۰۴: مرگ "توماس مان" نویسنده برجسته آلمانی (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

توماس مان نویسنده بزرگ آلمانی درششم ژوئن ۱۸۷۵م در شهر لوبِک آلمان به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات متوسطه وارد دانشگاه مونیخ شد و در حین تحصیل، با مطالعه آثار فلاسفه و نویسندگان بزرگ آلمان از آن ها الهام گرفت و وارد عرصه نویسندگی شد. توماس مان هم چنین با آثار ادبی و فکری فرانسه آشنایی یافت و از آن ها الهام گرفت به طوری که جنبه حقیقت بینی و منطق و دقت فکری نوشته های خود را مدیون تعمق در آثار فرانسه دانسته است. وی پس از انتشار اثر "افتاده ها" و نیز داستان های

سه دهه، به شهرت رسید. این آثار نشان دهنده اشتغال فکری او درباره ارتباط میان هنر و مسائل روان شناختی و اشتیاق هنرمند به مرگ و پیراستگی و نبوغ و بیماری است. توماس مان از لحاظ سبک و طرز نگارش نوشته هایش، به سبک ظریف فرانسوی متمایل و از لحاظ روح و اساس، مظهر نبوغ فکری آلمان است و همین خصوصیت است که نوشته های او را در ردیف بهترین آثار معاصر آلمان قرار داده است. او در نوشته های خود به دقت به تجزیه و تحلیل خواص و آثار روحی و تشریح احساسات وهیجانات باطنی قهرمان داستان هایش می پردازد. توماس مان در این امر و نشان دادن عواطف و تمایلات مرموز روح و دل انسانی مانند یک نقاش زبردست که کوچک ترین سایه روشن و حرکت اثر را فراموش نمی کند، به قدری مهارت به خرج می دهد و به اندازه ای به شرح و بسط می پردازد که غالباً آثار وی از نشاط رمانتیکی و داستانی خالی است. داستان های مان به قدری عمیق است که به اثر علمی و فلسفی بیشتر شباهت دارند تا سبک داستان. بیشتر علوم زمان از قبیل پزشکی، ستاره شناسی، علوم الهی، زیست شناسی، گیاه شناسی، ماوراءالطبیعه و ... در آثار توماس مان جایگاهی برجسته دارند. کتاب های وی اگرچه نمایشگر جامعه آلمان در نیمه اول قرن بیستم است اما از لحاظ کیفیت و کمال و روشنی سبک و غنای عمیق، در تاریخ معاصر آلمان درخشیده است. توماس مان در سال ۱۹۱۳ کتاب کوهستان جادو را نوشت و این کتاب چنان اهمیتی به نویسنده اش داد که

جایزه ادبیات نوبل را در سال ۱۹۲۹م نصیب وی ساخت. یوسف جوان، یوسف در مصر و خلاصه زندگی از دیگر آثار اوست. توماس مان با آغاز جنگ جهانی دوم رهسپار فرانسه، انگلستان و امریکا شد تا این که در دوازدهم اوت ۱۹۵۵م در هشتاد سالگی در نزدیکی شهر زوریخ سوئیس درگذشت.

مناسبت ۰۵: مرگ "جِیمز سامْنِر" شیمی دان معروف امریکایی (۱۹۵۵م)

شرح مناسبت:

جِیمز بِچْلِرْ سامنِر، شیمی دان برجسته امریکایی، در نوزدهم نوامبر ۱۸۸۷م در این کشور به دنیا آمد. وی در کودکی بر اثر وقوع حادثه ای دست چپ خود را از دست داد و به علت چپ دست بودن، مدتی طول کشید تا نوشتن و کار با دست راست را فرا گیرد. سامنر با علاقه ای که به رشته شیمی داشت، بدون توجه به تذکر اساتید مبنی بر ناتوانی، به تحقیق و مطالعه در رشته مورد نظرش پرداخت و فقدان یک دست را مانع انجام آزمایش های شیمی ندانست. وی در دانشگاه هاروارد به تحصیل مشغول شد و در ۲۷ سالگی دکترای شیمی گرفت. سامنر از آن پس، علاوه بر تدریس، به تحقیق درباره آنزیم روی آورد و در سال ۱۹۲۶م اثبات کرد که آنزیم، پروتئین واقعی است. این نظریه که مخالف اندیشه غالب زمان و از طرف یک شیمی دان گمنام مطرح شده بود، در ابتدا مورد توجه و قبول واقع نشد. با این حال، سامنر نتیجه تحقیقات خود را با دیگر دانشمندان در میان نهاد و از طرف شیمی دانان اروپایی مورد تایید قرارگرفت. وی در تحقیقات بعدی خود به کشفیات مهم دیگری نائل آمد و در سال ۱۹۴۶م به همراه شیمی دان هم وطن خود، به طور مشترک برنده جایزه نوبل

شیمی گردید. جِیمز بچْلر سامنر سرانجام در دوازدهم اوت ۱۹۵۵م در ۶۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: پرتاب اولین ماهواره جهان به نام "اکو" توسط ایالات متحده امریکا (۱۹۶۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: قتل عام فلسطینیان اردوگاه "تلّ زَعْتَر" در لبنان توسط فالانژهای لبنان (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

تَلِّ زَعْتَر یکی از اردوگاه های فلسطینی بود که در کنار بیروت قرار داشت و در میان جمعیت ۳۰ هزار نفری آن نیروهای رزمی فراوانی بودند. در جریان جنگ داخلی لبنان، این منطقه در میانه تهاجمات و درگیری ها قرار داشت، اما پس از خروج نیروهای سوریه در ۲۳ ژوئن ۱۹۷۶م از لبنان، نیروهای فالانْژْ به این اردوگاه حمله کردند. در این حمله، توپخانه سنگین فالانْژْها، هر دقیقه به طور متوسط سه گلوله توپ به سوی تل زعتر شلیک می کرد. تانک ها و زره پوش های آن ها نیز به این محاصره شدت بخشیدند. نیروهای فالانژ در تهاجم خود از موشک های زمین به زمین ساخت اسرائیل بهره می گرفتند. این تهاجمْ اردوگاه های دیگر فلسطینی را نیز در بر می گرفت اما محور عملیات نیروهای فالانژ، اردوگاه تل زعتر بود. در جریان این محاصره، آب شهر قطع شد، مواد غذایی کم یاب گردید و هر جنبنده ای در سطح شهر توسط تیراندازان فالانژ که از بیرون به شهر مسلط بودند مورد هدف قرار می گرفت. در روزهای پایانی، تنها ۵۰۰ فلسطینی دیگر در این اردوگاه باقی مانده بودند. سرانجام پس از آن که این شهر حدود ۷۰ بارمورد تهاجم قرار گرفت، در ۱۲ اوت ۱۹۷۶ بعد از بیش از ۵۰ روز مقاومت، سقوط کرد. شب این حادثه نیروهای فلسطینی با یک هجومْ حلقه محاصره را شکافته و موفق به خروج از اردوگاه شده و پس از ۴ روز پیاده روی و برجای گذاشتن ۳۰۰ کشته به بیروت رسیدند. در روز ۱۳ اوت همان سال، نیروهای فالانژ

به شـهر بی دفـاع تلّ زعتر حمله کرده و به قتل عام فلسـطینیان دست زدنـد. این فجایع و دامنه آن، به قـدری گسترده بود که به اعتراض مجامع بین المللی انجامید و فالانژها را مجبور کرد که به کشتار فلسطینیان خاتمه دهند.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: مرگ "فردریک اوژن دلاکْروا" نقاش معروف فرانسوی (۱۸۶۳م)

شرح مناسبت:

فردریک اوژن دلاکْروا، نقاش برجسته فرانسوی در ۳۰ آوریل ۱۷۹۸م در اطراف پاریس به دنیا آمد و استعدادهای هنری خود را از مـادرش به ارث برد. وقـتی که اوژن از دایی خـود هـدیه ای شامـل یـک جعبه مـداد رنگی گرفت، برای کشـیدن نقاشـی تحریک شـد و وارد این هنر گردید. او هرچند در نوجوانی پدر و مادرش را از دست داد و دچار تنگ دستی شد، اما از تلاش دست برنداشت و اولین نمایشـگاه نقاشـی خود را در سالن پاریس در معرض نمایش قرار داد. در این هنگام مردم او را مسخره کردنـد، ولی منتقـدین، آثار دلاکروا را آثاری بـدیع به حساب آوردنـد. در مدت کوتاهی، هنر او شـناخته شد و مورد اسـتقبال قرار گرفت. او از جـوانی به مرض مالاریـای مزمن دچـار بـود و این مرض در طـول عمر دلاـکروا، او را رهـا نکرد. ولی بـا این وجود همچنـان کـار می کرد و آثـار متعـددی خلق می نمود. دلاـکروا مـدتی نیز برای الهام از مناظر طبیعی به قلب جنگل های افریقا رفت و شاه کارهای معروفی رسم کرد. وی عقیـده داشت که کار کردنْ منتهای لـذت و هیجان در زنـدگی اوست. او از سحرگاه تا دیر هنگام بدون توقف کار می کرد و هنگامی که از لذت کار و هیجانش فرو می نشـست با خواندن قطعه شـعری، نفس تازه می کرد.

دلاـکروا دارای آثـار معروفی است که قتـل عـام کیوس، فجـایع سـیو، آزادی و رهبر مردم از آن جمله است. آثـار او اکنون در موزه های بزرگ دنیا در معرض تماشای مردم است. فردریک اوژن دلاکروا سـرانجام در سـیزدهم اوت ۱۸۳۶م در ۳۸ سالگی درگذشت. منتقدین هنری، او را یکی از افتخارات ملی فرانسه می دانند.

مناسبت ۰۲: تولد "آلفرد هیچکاک" کارگردان معروف سینمای جهان (۱۸۹۹م) (ر.ک: ۲۹ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "فلورانْسْ نایْتینْگِلْ" پرستار معروف انگلیسی (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

خانم فلورانس نایْتینْگِلْ پرستار معروف انگلیسی در ۱۲ مه سال ۱۸۲۰م در ایتالیا متولد شد، اما همه ایام جوانی را در انگلسـتان به سـر برد. فلورانس از آغاز جوانی کوشـش در راه یاری به انسان ها را بر هر کار دیگری ترجیح می داد و سـرانجام نیز بر آن شد که وجود خود را وقف پرسـتاری از بیماران کند. وی مدتی در انگلسـتان و سایر نقاط اروپا به تحصـیل و مطالعه در وضـع پرستاران و بیماران پرداخت. سپس با به دست گرفتن ریاست یک بیمارستان به تربیت پرستار مشغول شد، اما جنگ کریمه در دهه ۱۸۵۰م کـار او را نیمـه تمـام گـذاشت. علی رغم این که پرسـتاری از بیمـاران جنگـی کـاری طـاقت فرسـا بـود ولی خـانم نایتینگل در انـدک زمانی، به همراه ۳۸ پرسـتار دیگر، پرسـتاری از ده هزار سرباز بیمار را برعهده گرفت و با بیست ساعت کار شبـانه روزی تـوانست میزان مرگ و میر را از ۴۲ درصد به ۲ درصـد کاهش دهـد. وی شب ها چراغ به دست در میـدان های جنـگ بـه دنبـال زخمی هـا می گشت و به همین دلیـل او را خـاتون فـانوس به دست، نـام دادنـد. وی در جریـان همین جنگ کریمه، به تب هولنـاکی که به تب کریمه معروف بود دچـار شـد، امـا بـا این همه، همچنان به کار ادامه می داد تا اینکه ارتش انگلسـتان، کریمه را ترک کرد. پس از این جنگ بود که شهرت فلورانس نایتینگل عالم گیر شد و مورد تقدیر دولت انگلیس قرار گرفت. با این حال، وی با پول این جایزه، مدرسه پرستاری لندن

را بنیان گذاشت و با همت او، نمونه های دیگری از آن مدرسه در جاهای دیگر تأسیس شد. هم چنین راهنمایی های نایتینگل در فن پرستاری، بعدها در جنگ های امریکا و هندوچین بسیار سودمند بود. خانم فلورانس نایتینگل، از پیش آهنگان تأسیس سازمان صلیب سرخ جهانی نیز به شمار می رود. وی سرانجام در ۱۳ اوت ۱۹۱۰م در ۹۰ سالگی در اوج شهرت و احترام درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "ویلبِر رایْت" یکی از سازندگان هواپیمای موتوردار (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

ویلبر رایت، مبتکر امریکایی در ۱۲ ژوئیه ۱۸۶۸م در ایالت اوهایو در امریکا به دنیا آمد. ویلبر که چهار سال از برادرش اُرویل بزرگ تر بود فرزندان کشیش تهیدستی بودند که نمی توانست وسیله تحصیل آنان را فراهم سازد. از این رو، این دو برادر که به کارهای فنی و ساختمان موتورها علاقه داشتند به ساخت ماشین آلات گوناگون مشغول شدند و یک کارگاه دوچرخه سازی تأسیس کردند. هنگامی که ویلبر یازده ساله بود به تقاضای برادرش اُرویل، درصدد برآمد تا بادبادک های جعبه ای را که می توانست پرواز کند بسازد. هرچند این تلاش ها به ساخت هواپیمای کوچک بادی و بی موتور انجامید و بعدها نیز آن را تکمیل کردند ولی از آن جهت که این نوع هواپیما چندان قابل کنترل توسط انسان نبود، از رده خارج شد. تلاش برادران رایت در سال های بعد باعث شد که پس از زحمات فراوان سرانجام موفق به ساخت هواپیمای موتوردار شدند و برای اولین بار، این هواپیما را در ۱۷ دسامبر ۱۹۰۳م به پرواز درآوردند. هرچند اولین پرواز رسمی این هواپیما ۵۹ ثانیه به طول انجامید ولی تلاش خستگی ناپذیر این دو برادر در تکمیل این اختراع

باعث شد که این هواپیما در نمایش آزمایشی خود رکود ۵۶ دقیقه را به ثبت برساند. ویلبر رایت سرانجام در ۱۳ اوت ۱۹۱۲م در اوج شهرت و افتخار در ۴۵ سالگی درگذشت. با این حال برادرش اُرویل کار تکمیل هواپیما را ادامه داد و باعث ساخت هواپیماهای پیشرفته در سال های بعد گردید. امروزه صنعت مدرن هواپیماسازی که قادر است هواپیماهای بسیار بزرگ و سریع و قاره پیما بسازد، با نام برادران رایت گره خورده است.

مناسبت ۰۵: مرگ "جِیمز جویْزْ" نویسنده، ادیب و داستان سرای بزرگ ایرلندی (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

جِیمز آگوستین جویْزْ نویسندهایرلندی در دوم فوریه ۱۸۸۲م در روستایی درنزدیکی دوبلین پایتخت ایرلند به دنیا آمد و از کودکی در بهترین مدرسه منطقه به تحصیل پرداخت. وی در نه سالگی مقاله ای نگاشت که پدرش آن را به چاپ رساند و در سال های بعد نیز از دانشگاه فارغ التحصیل شد. جِیمز با استعداد کم نظیری که داشت، سال های تحصیل را با پیروزی و برجستگی گذراند و از فرهنگ و تربیتی استوار و منظم برخوردار شد. وی در همین زمان به فرهنگ و ادبیات اروپایی روی آورد و موفق شد که زبان های فرانسوی، ایتالیایی، آلمانی و نروژی و گرامر تطبیقی آنها را بیاموزد. جویْزْ پس از اتمام تحصیلات راهی پاریس گردید و کار نویسندگی را با نگارش چند نمایش نامه و سرودن شعر آغاز کرد. وی در سال های بعد آثاری هم چون تبعیدی ها و موسیقی مجلسی را نگاشت و در عالم ادب به شهرت دست یافت. جِیمز جویْزْ در سال های پایانی عمر خود اثر عظیم خود با نام بیداری فینیگان ها را منتشر کرد. جویْزْ که خواسته است کابوس زندگی در یک

شب را در قالب بیان و کلام بریزد، به زبان تازه ای نیاز داشت، پس زبانی به کار برد که ظاهراً انگلیسی، اما از هزاران لغت تازه و چندین زبان ترکیب شده بود. حوادث این کتاب هفت صد صفحه ای و دشوار، حوادث شب را دربردارد. بیداری فینیگان ها، جنبه تاریخی دارد و زندگی بشر را در ضمیر ناخودآگاه نشان می دهد. با آنکه قهرمانان کتاب، از مردم عادی هستند، اما روش شگفت انگیزی که در ساختمان آنها به کار رفته، این اثر را بدیع و غیرمعمول ساخته است. جویْزْ با سبک ادبی بغرنج و درهم پیچیده خود، مفاهیمی از مراتب مختلف را می پویید و استعارات چند پهلو به کار می برد. نوشته های وی به گونه ای است که گویی یک اثر را به صورت های مختلف عرضه کرده است. وی معتقد بود هیچ چیز تازه ای حادث نمی شود بلکه همه چیز تکرار است و حرکت دَوَرانی در حال رسیدن به نقطه آغاز می باشد. هرچند نویسندگان زمان جویْزْ، مستقیماً از وی تقلید نکرده اند، اما او در ادبیات کشور خود، تاثیری عمیق برجای نهاده است. وی در برابر قدرت هایی از قبیل سیاست، پول و زور که دنیا را می گردانند مقاومت می کرد و در اوج شهرت، این خوی آشتی ناپذیر خود را رها نکرد و در آثار خود نیز منعکس نمود. جویْزْ به طور قطع، یکی از شگرف ترین نویسندگان قرن بیستم به شمار می رود. فن داستان پردازی، ادراک های شخصی، شیوه بیان عمیق و پیچیده و زیبایی نثر او بر عالم ادب تاثیری عظیم بر جای نهاده

است. جِیمز آگوستین جویْزْ سرانجام در ۱۳ اوت ۱۹۴۱م در ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: مرگ "هربرت وِلْز" نویسنده خیال پرداز انگلیسی (۱۹۴۶م) (ر.ک: ۲۱ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز استقلال کشور افریقایی "افریقای مرکزی" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

جمهوری افریقای مرکزی با ۶۲۲/۹۸۴ کیلومتر مربع وسعت، در مرکز قاره افریقا و در همسایگی کشورهای چاد، کامرون، کنگو و سودان واقع شده است. جمعیت آن در حدود ۴ میلیون نفر است که اکثراً مسیحی و درصدی مسلمان می باشند. پایتخت افریقای مرکزی شهر بانگی و واحد پول آن، فرانک سی.اف.آ است. نژاد مردم افریقای مرکزی سیاه و زبان رسمی آنها دو زبان سانگو و فرانسوی است. پیش بینی می شود که جمعیت افریقای مرکزی تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۶ میلیون نفر خواهد بود. از شهرهای مهم این کشور افریقایی، بربراتی، بوار و کارنوت است. کشور افریقای مرکزی با عنوان امپراتوری اوبانگی، که نام رودخانه ای در این کشور است، از قرن نوزدهم به یکی از مستعمرات فرانسه تبدیل گردید و تا بعد از جنگ جهانی دوم این وضعیت ادامه داشت. در سال ۱۹۴۹م اولین نشانه های انقلاب و شورش مردمی آشکار گردید و جنبش انقلابی سیاهان افریقا پی ریزی شد. قیام مردمی باعث شد تا این کشور در سال ۱۹۵۸م به خودمختاری و در ۱۳ اوت ۱۹۶۰ به استقلال دست یابد. (ر.ک: ۱ دسامبر)

مناسبت ۰۸: آغاز ساخت دیوار برلین و تقسیم پایتخت آن به دو قسمت غربی و شرقی (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

بعد از جنگ جهانی دوم و آغاز دوره ای دیگر از رویارویی ها که به "جنگ سرد" موسوم گردید، مسئله آلمان به عنوان نقطه تلاقی دو اندیشه لیبرالیسم و کمونیسم مطرح گردید. از یک طرف تبلیغات گرم و شدید بوق های تبلیغاتی غرب که از رفاه، آزادی و کرامت انسانی دم می زدند و از سوی دیگر اندیشه مارکسیستی و تسلط دولت بر همه چیز و شکل گیری طبقات در جامعه بی طبقه، باعث می شد تا

ساکنان شرق اروپا، که در زیر سلطه کارگزاران شوروی قرار داشتند و به ویژه مردم آلمان و شهر برلین به دنبال آسایش و رفاه وعده داده شده، باشند. با اوج گیری این وضعیت و در عین حالْ رجزخوانی سران امریکا و شوروی مبنی بر نحوه حل مسئله برلین و از جمله پیشنهاد خروشچف مبنی بر واگذاری برلین به آلمان شرقی و خروج نیروهای بیگانه از آن، در نیمه شب ۱۳ اوت ۱۹۶۱م پلیس آلمان شرقی بنای دیواری ۴۵ کیلومتری را آغاز نمود که ابتدا با سیم خاردار و موانع دیگر ساخته شد و سپس به دیواری محکم که از آن به "دیوار آهنین" یاد می شود، تبدیل گردید. این دیوار که از مظاهر اختلاف و عدم تفاهم میان شرق و غرب به حساب می آمد، مدت ۲۸ سال پا برجا بود و شهر برلین را به دو قسمت تقسیم می نمود. در این میان، تنها یک دروازه تحتِ کنترلْ، رفت و آمد میان دو کشور را ممکن می ساخت. با وزیدن نسیم اصلاحات در بلوک شرق، دیوار برلین به عنوان نمادِ تفکری منحط و فروپاشیده، در ۹ نوامبر ۱۹۸۹م توسط مردم تخریب شد و در اکتبر سال بعد با ادغام دو بخش غربی و شرقی، آلمان واحد شکل گرفت.

مناسبت ۰۹: آغاز انقلاب فرهنگی در رژیم کمونیستی چین به رهبری "مائوتسه تونگْ" (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

با پیروزی کمونیست ها در چین در سال ۱۹۴۹م، مائوتسه تونگ در مقام رهبر این جنبش، تصمیم به انجام یک انقلاب در درون حزب کمونیست این کشور گرفت. هدف وی بازگرداندن حیات فرهنگی سیاسی چین به خط اصیل ایدئولوژیکی بود. به زعم مائو، بخشی از جامعه و حزب دچار انحراف شده و نتیجه آن ضربه

هولناکی بر مرام مارکسیسم، لنینیسم خواهد زد. از این رو، سخنرانی مائو در سوم سپتامبر ۱۹۶۵م که طی آن، غرب گرایی و لیبرالیسم در چین به شدت مورد حمله قرار گرفته بود، نخستین جرقه برای روشن ساختن آتش انقلاب فرهنگی را ایجاد کرد. هدف آنچه به نام انقلاب فرهنگی معروف شد، ظاهراً ایجاد یک دگرگونی بنیادی در فرهنگ چین و جای گزین کردن ارزش های تازه با ارزش های کهن بود. ولی این انقلاب، تنها شامل مجموعه ای که به نام فرهنگ خوانده می شد، نبود. بلکه این انقلاب، عملاً سازمان حکومت و بوروکراسی جدید کشور را نشانه گرفته بود و هدف آن از هم پاشیدن تمام تشکیلاتی بود که در آن زمان وجود داشت. مائو در این برنامه از مردم و به ویژه جوانان حزب کمونیست چین خواست که آن دسته از مقامات دولتی و حزبی را که از خط مائو و اندیشه های او منحرف شده یا در آستانه لغزش بودند، مورد انتقاد، بازجویی و افشاگری قرار دهند. از این رو، موج انقلاب فرهنگی از ۱۳ اوت ۱۹۶۶م آغاز شد و میلیون ها نفر از جوانان داوطلب در قالب گاردهای سرخ، آمادگی خود را برای اجرای انقلاب فرهنگی اعلام کردند. مائو در انجام این حرکت، با اتکا به چند نفر از کادر رهبری چین، به قلع و قمع و تصفیه بسیاری از کادرهای قدیمی و هم حزبی های خود پرداخت و آنهایی که با سیاست های اقتصادی و سیاسی وی هماهنگی لازم را نداشتند از کار برکنار نمود. در جریان این انقلاب، تمامی مظاهر غرب و نیز ابنیه های تاریخی و آثار فرهنگی

در معرض تهدیـد قرار گرفت. موزه ها ویران گردیـد، آثار عتیقه به دور انـداخته شـد و مروجین و مقلدین فرهنگ غرب مورد اهانت و تحقیر واقع شدنـد. دانشـگاه ها و مـدارس چین در جریان انقلاب فرهنگی که بایـد آن را ضـد فرهنگی خوانـد تعطیل شدنـد و بین سه تا پنج سال از عمر جوانان چین به این صورت هدر رفت. هم چنین کاهش تولید محصولات کشاورزی و مواد غـذایی ناشـی از آشـفتگی هـای دوران انقلاب فرهنگی، باعث ایجاد قحطی و گرسـنگی گردیـد که در جریان آن بیش از ده میلیون نفر جان خود را از دست دادنـد. تعـداد کسانی که در جریان این انقلابْ کشـته یا اعـدام شدنـد، در حدود ۳۵ هزار نفر اعلام شـد. با این همه، انقلاب فرهنگی چین از سوی طرفـداران مائو به عنوان سرچشـمه مشـروعیتْ، مورد سـتایش قرار گرفت ولی از طرف جانشـینان او به عنوان علت تمامی شـکست ها و مشـکلات آن رژیم محکوم گردیـد. انقلاب فرهنگی چین که تا سال ۱۹۶۹م به مدت بیش از سه سال به طول انجامید باعث شد قدرت بلامنازع چین در دست مائو قرار گیرد و او تا پایان عمر با اقتدار کامل حکومت کند.

مناسبت ۱۰: کودتا در بنگلادش و قتل "مجیب الرحمن" بنیان گذار استقلال و رئیس جمهور آن کشور (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

شیـخ مجیب الرحمن، بنیـان گـذار اسـتقلال بنگلادش و اولین رئیس جمهور این کشور، در سال ۱۹۲۰م در شـرق بنگلادش به دنیـا آمـد. وی در ابتـدا در دانشـگاه اسـلامی کلکتـه و سـپس در دانشـگاه داکـا به تحصـیلات عـالیه پرداخت و سـپس جـامعه دانشـجویان پاکستان شرقی را بنیان نهاد. پس از استقلال هند و پاکستان از استعمار انگلستان در سال ۱۹۴۷م، بنگلادش بخشی از پاکستان محسوب می شد و به

نام بنگال یا پاکستان شرقی معروف بود. مجیب الرحمن در سال ۱۹۵۴ به مجلس بنگال راه یافت و در راه استقلال بنگلادش تلاش کرد. او در سال ۱۹۶۲م حزب عوامی لیگ را با هدف ایجاد تشکیلات سیاسی برای نیل به استقلال بنگال به وجود آورد و در انتخابات پارلمانی ۱۹۷۰ با وعده ایجاد کشور و حکومت مستقل بنگلادش، اکثریت آراء را از آن حزب خود ساخت. با اوج گیری قیام مردمی و برخوردهای خونین و خشونت بار، شیخ مجیب در ۲۶ مارس ۱۹۷۱م استقلال بنگلادش را اعلام کرد. او پس از این اقدام، به اتهام خیانت و تجزیه طلبی دستگیر شد که این امر باعث حادتر شدن اوضاع گردید. در این هنگام، نمایندگان مجمع ملی بنگلادش، مخفیانه با تشکیل جلسه ای مخفیانه، شیخ مجیب الرحمن را که در زندان بود به ریاست جمهوری کشور مستقل بنگلادش برگزیدند. طی جنگ ها و مبارزاتی که به استقلال بنگلادش انجامید، حدود سه میلیون تن کشته و ده میلیون نفر دیگر آواره شدند. در نهایت پس از وقوع حوادث متعدد، بنگلادش به استقلال دست یافت و مجیب الرحمن از دهم ژانویه ۱۹۷۲م، ریاست جمهوری بنگلادش را به طور رسمی بر عهده گرفت. در ژانویه سال ۱۹۷۵م در پی ترور چند تن از رهبران حزب عوامی لیگ، مجیب الرحمن در کشور وضعیت فوق العاده اعلام نمود و پارلمان را منحل کرد. وی هم چنین کلیه احزاب سیاسی را که اکثراً چپ گرا و متمایل به کمونیست بودند غیرقانونی اعلام کرد و نام حزب عوامی لیگ یا مردم را به حزب جامعه خلق دهقانان و کارگران تغییر داد. با این حال

مجیب الرحمن حکومت کشوری را در اختیـار داشت که جنـگ داخلی، آن را نـابود کرده بود. کمبود غـذا، مسـئله مهـاجران، کمبود مـدیران کارآمـد، وجود سـلاح در اختیار مردم، اقتصادِ مُضـمَحل و سـیاست مـداران بـدون تجربه بخشـی از مشـکلات موجود به حسـاب می آمـد. مجیب الرحمن ابتـدا به تقسـیم سـرمایه هـا و بـدهی هـای پاکسـتان پرداخت، سـپس به ملی کردن کارخـانه هـا و سـرمایه گـذاری هـای تجـاری روی آورد. وی آن گـاه بانـک هـا، شـرکت های بیمه و دیگر مؤسـسات مالی و تجـارتِ بیـن المللی را نیز ملی اعلام کرد. حکـومت ۵ سـاله شـیخ مجیب الرحمن سـرانجام در ۱۳ اوت ۱۹۷۵م در طی یک کودتـای دست راستی به پایان رسـید و وی در این کودتا و در همین روز، به همراه سایر افراد خانواده اش به قتل رسـید. شـیخ مجیب الرحمن به هنگام مرگ، ۵۵ سال داشت.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: تولد "لئوناردو داوینچی" نقاش، هنرمند و مبتکر نامدار ایتالیایی (۱۴۵۲م)

شرح مناسبت:

لئوناردو داوینچی، هنرمند شهیر ایتالیایی در ۱۴ اوت ۱۴۵۲م در روستای وینچی درنزدیک شهر فلورانس ایتالیا به دنیا آمد. وی از آغـاز جوانی به مطالعه در طبیعت علاقه داشت و پس از چنـدی به فراگیری هنر نقاشـی و مجسـمه سازی پرداخت. داوینچی سپس راهی میلان شد و به خلق آثار هنری و ساختن و اختراع وسایل مکانیکی مشغول شد. او چند سالی نیز در فرانسه زندگی کرد و کارهای هنری و علمی خود را ادامه داد. داوینچی علاوه بر نقاشـی و مجسمه سازی، در رشته های ریاضی، مهندسی راه و ساختمان، سـتاره شناسـی، زمین شناسی، کالبدشناسی و هواشناسی استاد بود و اختراعات متعددی در هر زمینه انجام داد. وی در یادداشت های روزانه خود طرح های جالبی از

زیر دریایی، تانک جنگی، لباس غواصی، چتر نجات، رطوبت سنج، بالگرد و کیلومتر شمار و ... کشید که بسیاری از آن ها، راهنمایی برای ساخت این وسایل در سال ها و قرن های بعدی گردید. با اینکه داوینچی در قرون وسطی زندگی می کرد، اما اختراعات، اکتشافات و نوآوری هایش، وی را در زمره پیش گامان رُنِسانس قرار داده است. اختراعات و اکتشافات او به قدری زیاد است که باعث حیرت انسان می گردد. داوینچی در علم و هنر از هم عصران خود، ده ها و گاهی صدها سال پیش افتاده بود و به جایی رسید که با مردم قرن بیستم، فاصله چندانی نداشت. داوینچی هنرمند بزرگی بود که آثارش را با نبوغ و آینده نگری ژرفی به وجود می آورد. از وی آثار بسیاری برجای مانده که تابلوهای شام آخر و لبخند ژوکونْدْ (مونالیزا) شهرتی جهانی دارند. هم چنین ساختمان کلیسای جامع میلان، از آثار برجسته معماری اوست. لئوناردو داوینچی سرانجام در دوم ماه مه ۱۵۱۹م در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ژُرژ لویی بوفون" محقق و طبیعی دان فرانسوی (۱۷۷۸ م) (ر.ک: ۱۹ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "لی دِ فارِسْتْ" مخترع و صنعت گر امریکایی (۱۸۷۳م) (ر.ک: ۳ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "تئودور مومْزِن" مورخ برجسته آلمانی (۱۹۰۳م) (ر.ک: ۲۷ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز نخستین جشنواره فیلم "ونیز" ایتالیا (۱۹۳۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تسلیم ژاپن در برابر متفقین و پایان جنگ جهانی دوم در آسیا (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

جنگ جهانی دوم که با حمله آلمان نازی در سپتامبر ۱۹۳۹م آغاز شده بود، ۵ سال به طول انجامید. شکست هیتلر در نقشه های بلند پروازانه اش و سرانجام خودکشی وی و تسلیم آلمان و به کارگیری سلاح هسته ای در ژاپن باعث شد تا با تسلیم بی قید و شرط ژاپن در برابر متفقین، آتش جنگ جهانی دوم به طور کامل خاموش شود. آمار تلفات جنگ جهانی دوم نشان می دهد که حدود صد میلیون نفر در این جنگ بسیج شده بودند. از این میان ۵۰ میلیون نفر از آنان یعنی به طور متوسط روزانه ۲۵ هزار نفر به چنگال مرگ افتادند. از سال های ۱۹۴۲ - ۴۳ و ۱۹۴۳م شکست های بزرگی بر ژاپن وارد آمد و تا سال ۱۹۴۵، متفقین به تدریج تمام سرزمین های اشغالی و بعضی از جزایر ژاپن را تصرف کردند. امریکا نیز با بمباران هسته ای

ژاپن در ششم و نهم اوت ۱۹۴۵، شهرهای هیروشیما و ناکازاکی را به مخروبه ای تبدیل کرد و با این عمل، ژاپن را به زانو درآورد. سرانجام با اعلان جنگ شوروی به ژاپن، این کشور متحد آلمان، شرایط متفقین را پذیرفت و به آتش بس تن داد. (ر.ك: ۷ مه و ۲ سپتامبر)

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "پاکستان" (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

کشور پاکستان در غرب آسیا و در همسایگی ایران، هند، افغانستان و چین واقع است. این کشور دارای ۷۹۶/۰۹۵ کیلومتر مربع مساحت و ۱۶۰ میلیون نفر جمعیت دارد و از کشورهای پرجمعیت اسلامی است. مردم آن از نژادهای سفید و زرد و ۹۵٪ آنان مسلمان و بقیه هندو، بودایی و مسیحی هستند. زبان رسمی پاکستان اردو است،

ولی مردم به زبان های مختلف بومی صحبت می کنند. واحد پول پاکستان روپیه و پایتخت آن اسلام آباد می باشد. کراچی، لاهور و راولپندی نیز از شهرهای مهم آن هستند. پیش بینی می شود جمعیت پاکستان تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۲۶۳ میلیون نفر خواهد بود. نظام سیاسی حاکم بر پاکستان جمهوری اسلامی است. جمهوری پاکستان دارای دو روز ملی می باشد یکی چهاردهم اوت که دولت جدید پاکستان تأسیس شد و دیگری بیست و سوم مارس که نخستین قانون اساسی پاکستان تصویب گردید. (ر.ك: ۲۳ مارس)

مناسبت ۰۸: مرگ "فردریک ژولیو" کاشف رادیواکتیو مصنوعی (۱۹۵۸م) (ر.ک: ۱۹ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: سقوط سنگ آسمانی ۸۸۰۰ کیلویی در "بورکینافاسو" واقع در قاره افریقا (۱۹۶۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۱۰: افتتاح تونل معروف "مون بلان" بین ایتالیا و فرانسه (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

مون بلان نام بخشی از سلسله کوه های آلپ است که در مرز فرانسه و ایتالیا قرار گرفته است. فکر ساخت گذرگاهی از میان این رشته کوه از سال ها قبل در ذهن مسؤولان فرانسه و ایتالیا شکل گرفته بود و آنان تصمیم داشتند با ساخت آن، مسیر عبور و مرور بین دو کشور را کوتاه کنند. در نهایت، در ششم دسامبر ۱۹۵۸م اولین عملیات احداث تونلی طولانی و مهم در زیر این کوه آغاز شد. طول این تونل ۶ کیلومتر است و پس از چند سال تلاش و کوششِ هزاران کارگر و مهندس و متخصص فرانسوی و ایتالیایی، سرانجام حفر این تونل در ۱۴ اوت ۱۹۶۲ به پایان رسید و دو کشور فرانسه و ایتالیا به وسیله این تونل که اتومبیل رو می باشد، به یک دیگر متصل شدند.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: تولد "ژان دو لابْرویِرْ" نویسنده و عالم علم اخلاق فرانسوی (۱۶۴۵م)

شرح مناسبت:

ژان دولابْرویِر، نویسنده فرانسوی در ۱۵ اوت ۱۶۴۵م در یکی از خانواده های متوسط پاریس به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود در رشته حقوق، به وکالت دعاوی پرداخت اما پس از چندی این کار را رها کرد و پس از به دست گرفتن یک شغل دولتی، به تدریس خصوصی به فرزند یک اشراف زاده مشغول شد. لابْرویر از آن پس به تفکر و تعمق پرداخت و با مطالعه بر روی روحیات مردم، از مشاهدات خود درباره خصوصیت های اخلاقی و عادات افراد برای نوشتن الهام گرفت.

لابرویر در سال ۱۶۸۸م پس از ترجمه کتـابی از یونان باسـتان، خود نیز درباره آداب و رسوم و اخلاق مردم قرنِ خود چیزهایی بر آن افزود و دست نوشته های کتاب را با عنوان

سجایای بشر به ناشر سپرد. ناشر در کمال ناامیدی، کتاب را منتشر کرد، اما به محض آنکه در معرض فروش گذارد، چنان مورد استقبال قرار گرفت که در همان سال به چاپ دوم و سوم انجامید. کتاب سجایای بشری در طی هشت سال بعد، هشت بار به چاپ رسید و لابْرویر در هر تجدید چاپ، مطالب تازه ای بر آن افزود چنان که در این مدت، حجم کتاب سه برابر شد. کتاب سجایای بشری به ظاهر ترجمه ای بود از نویسنده ای یونانی در عهد باستان که گروه های مختلف بشری را تصویر کرده بود، اما قسمت هایی که لابرویر از آداب و رسوم عصر خویش بر آن افزود، دوست داران بیشتری یافت. لابرویر که طرفدار نویسندگان قدیم و مخالف نویسندگان عصر جدید بود، در آغاز گمان می بُرد که همه چیز به وسیله قدما گفته شده و در بشر، چیز تازه ای به وجود نیامده است، اما از مطالعه آثار نویسندگان معاصر خود در ساختن امثال و حکَم کتاب خویش مایه گرفت. به ویژه آنکه کتاب را از نظر تصویر چهره های تازه و عجیب، غنای بسیار بخشید، چنانکه خوانندگان می توانستند در ورای این چهره ها، بعضی از شخصیت های معاصر را بشناسند. کتاب سجایای بشری از جنبه انتقادی و هجو نیز قابل توجه است و لابرویر نه تنها معایب خود را مورد توجه قرار می دهد، بلکه نقایص جامعه فساد یافته را نیز پیش چشم می گذارد و به شیوه ای تند و گاه بی رحمانه، از آداب و رسوم جامعه انتقاد می کند. این فساد، از نظر لابرویر از تباهی قرون

پدیـد نیامـده، بلکه ریشه ای اساسـی دارد که داروی آن را تنها در مـذهب می توان جست. بـدین طریق، انتقاد لابرویر بیشتر از روحی عصـیانگر سرچشمه می گیرد. عنصر اصلی کتاب را دو چیز تشکیل می دهد: ترسیم خصائص گروه هایی از افراد بشر و تصویر جـامعه بـا تعصب هـا، حمـاقت هـا، بیـدادگری هـا و حتی انتقـاد از دربـار و بزرگـان در کنار وفاداری به شاه و مقامات روحـانی دین. لابرویر در اواخر زنـدگی، کتاب بحث هایی درباره اصول تسـلیم و ترک نفس را نگاشت و در سال ۱۶۹۳م به عضویت آکـادمی فرانسه درآمـد. آثـار لابرویر شـاه کـاری است از نثر فرانسه. جمله هـای موجز، کلام فشـرده که با ظرافت و استادی ستایش انگیز در عبارت ها جای داده شده، زبانی که با لطافتی کم نظیر، مفاهیم را بیان کرده، همه سبب شده است که نثر لابرویر از کهنگی در امان مانَد و او خود از اسـتادان مسـلم ادبیات فرانسه به شـمار آید. ژان دو لابرویر سـرانجام در یازدهم مه ۱۶۹۶م در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ناپلئون بُناپارت" پادشاه کشورگشای فرانسه (۱۷۶۹م)

شرح مناسبت:

نـاپلئون بُناپـارت، امپراتور نام آور فرانسه در پانزدهم اوت ۱۷۶۹م در جزیره کُرْسْ در جنوب ایتالیـا واقع در دریای مـدیترانه به دنیا آمد. وی در کودکی راهی فرانسه شد و پس از ورود به مدرسه نظام، در خدمت حکومت هیأت مدیره انقلاب کبیر فرانسه درآمد. ناپلئون در جریان سـرکوبی قیام اکتبر سال ۱۷۹۵م پاریس به قـدری به سـردمداران حکومت خوش خدمتی کرد که به فرماندهی نیروهای فرانسه در ایتالیا منصوب گردید. وی در سال های بعد با پیروزی های پیاپی در برابر دشـمنان رژیم جدید و توسعه قلمرو حکومت

فرانسه، محبوبیت زیادی در میان مردم فرانسه به دست آورد که این امر زمینه ساز به دست گرفتن مقام کنسول اولی فرانسه توسط بُناپارت را فراهم نمود. در این دوران، ناپلئون هم زمان با فتوحات نظامی خود، قانون اساسی جدیدی برای فرانسه تدوین کرد و حقوق مدنی و مقررات قضایی را که تامین آزادی های اساسی را تضمین می کرد، به اجرا گذاشت. با انجام این اصلاحات، ناپلئون می توانست خود را وارث و دنبال کننده هدف های انقلاب فرانسه و یا به قول طرفدارانش، ناجی انقلاب بخواند. ولی واقعیت امر این است که وی از همان روز اول، در فکر به دست گرفتن قدرت مطلقه بود. او پس از چندی خود را کنسول مادام العمر فرانسه خواند و در سال ۱۸۰۴م تصمیم گرفت تا در قالب عنوان امپراتور فرانسه، رژیم سلطنتی موروثی را به فرانسه باز گردانَد. از این رو در دوم دسامبر آن سال تاج گذاری کرد و دوران ده ساله امپراتوری خود را با فتوحات پی درپی و گسترش قلمرو امپراتوری خود در سراسر اروپا آغاز نمود. اما حمله ناپلئون به روسیه در سال ۱۸۱۲م پایان این فتوحات بود. با شکست او در این لشکرکشی، برخی کشورهای اروپایی از جمله انگلستان، روسیه، پروس، اتریش و سوئد که از قدرت گرفتن روزافزون ناپلئون واهمه داشتند، با تشکیل اتحادی علیه وی، امپراتوری ناپلئون را به اضمحلال کشانده و او را در بیستم آوریل ۱۸۱۴م به جزیره اِلْبْ در دریای مدیترانه تبعید کردند. با این حال ده ماه بعد، ناپلئون بار دیگر با تدارک مقدماتی به فرانسه بازگشت و حکومت را در دست گرفت. ولی

حکومت دوم ناپلئون نیز بیش از یک صد روز به طول نینجامید و اتحاد جدیدی علیه او به سرعت ایجاد گردید. با شکست دوباره بُناپارت از نیروهای انگلیس، پروس و بلژیک در نبرد واترلو، زندگی سیاسی وی نیز پایان یافت و این بار به جزیره دور افتاده سِنْتْ هِلِنْ در اقیانوس اطلس تبعید شد. ناپلئون بُناپارت از سال ۱۸۱۵ تا ۱۸۲۱م به مدت شش سال در این جزیره به سر برد تا اینکه در پنجم مه ۱۸۲۱م در ۵۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: روز ملی کشور اروپایی "لیخْتِنْ اشْتایْن" (۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

کشور لیختِن اشتایْن با ۱۶۰ کیلومتر مربع وسعت در مرکز قاره اروپا و در همسایگی سوئیس و اتریش واقع شده است. لیختن اشتاین بیش از ۳۲ هزار نفر جمعیت دارد که اکثریت جمعیت آن سفیدپوست بوده و ملیت اروپایی دارند و پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً کاتولیک می باشند. زبان رسمی مردم لیختن اشتاین آلمانی و واحد پول آنها فرانک سوئیس می باشد. پیش بینی می شود جمعیت این کشور کوچک اروپایی تا سال ۲۰۲۰م بیش از ۴۰ هزار نفر گردد. پایتخت لیختن اشتایْن فادوتس و دارای حکومت مشروطه سلطنتی (شاهزاده نشین) می باشد. عنوان لیختن اشتاین از نام خاندان اتریشی لیشتن اشتاین که در قرن ۱۸ در این منطقه حاکم بودند، گرفته شده است. این کشور در سال ۱۷۱۹م از اتحاد دو اشراف نشین تشکیل گردید و از سال ۱۸۶۶ تحت نفوذ اتریش قرار گرفت. این وضعیت تا فروپاشی امپراتوری اتریش در پایان جنگ جهانی اول در سال ۱۹۱۸ ادامه داشت. در سال ۱۹۱۹ به درخواست این کشور، شورای فدرال سوئیس نمایندگی سیاسی این امیرنشین را در حفظ منافع آن، بر عهده

گرفت و بر این اساس، سیاست خارجی و امور پست و گمرک کشور لیختن اشتاین از طریق سوئیس اعمال می گردد. این کشور از لحاظ درآمد سرانه جزو بالاترین کشورهای اروپایی است.

مناسبت ۰۴: افتتاح رسمی کانال پاناما و اتصال اقیانوس آرام و اطلس (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

در اول ژانویه ۱۸۸۰م یک شرکت فرانسوی، حفر کانال پاناما را آغاز کرد و ۱۱ سال بعد در سال ۱۸۹۱م در حالی که ۳۳ کیلومتر از حفر کانال به پایان رسیده بود، به علت سوء استفاده های مالی و ورشکستگی، از ادامه حفاری باز ماند. در سال ۱۹۰۲م دولت امریکا شرکت فرانسوی را خریداری کرد و در سال بعد، کار حفاری را به شرط تسلط بر نواری به عرض ۱۶ کیلومتر در دو طرف کانال و هم چنین استیلاء بر آب های دو دهانه کانال آغاز کرد. امریکا با این کار، ثروت قابل توجهی را برای خود به ارمغان آورد و با ایجاد پادگان نظامی در منطقه، امریکای لاتین را تحت کنترل و نظارت گرفت. در نهایت، کار حفاری کانال پاناما به طول بیش از ۶۰ کیلومتر که دو اقیانوس اطلس و آرام را به هم متصل می کرد، در روز ۱۵ اوت ۱۹۱۴م پایان پذیرفت و در این روز افتتاح شد. مردم پاناما طی سال های بعد با حضور نیروهای امریکا در منطقه مخالف بودند. از این رو با مبارزات خود، قراردادِ حضور نیروهای امریکا را منسوخ کردند و طی قراردادی، در سال ۱۹۷۷م قرار بر این شد که امریکا تا سال ۲۰۰۰م خاک پاناما را ترک کند و در نهایت در سال ۲۰۰۰م پس از یک قرن، خاک پاناما از قوای امریکایی تخلیه شد. (ر.ک: ۱ ژانویه)

مناسبت ۰۵: حمله هواپیماهای آلمان نازی به انگلستان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

با فروزان شدن شعله های جنگ جهانی دوم و تصرف فرانسه توسط نیروهای آلمان نازی، هیتلر بار دیگر به تلاش برای صلح نمایشی و کنار آمدن با انگلیسی ها دست زد. وی در روز

۱۹ ژوئیه ۱۹۴۰م طی نطقی گفت که آلمان قصد تصرف جزیره انگلیس را ندارد و دلیلی برای جنگ بین دو کشور نمی بیند. هیتلر در همین نطق، چرچیلْ نخست وزیر انگلستان را مورد حمله قرار داد و گفت: اصرار چرچیل به ادامه جنگ با آلمان، به نابودی انگلیس منجر خواهد شد. برخلاف انتظار هیتلر، تزلزلی در اراده انگلیسی ها برای ادامه جنگ به وجود نیامد و انگلستان با این که در برابر آلمان تنها مانده بود، تصمیم گرفت به جنگ ادامه دهد. هیتلر نیز برای به زانو درآوردن انگلستان، فرمان اجرای طرح بمباران های وسیع هوایی لندن و تاسیسات صنعتی و نظامی انگلیس را صادر کرد. اما این طرح که از پانزدهم اوت ۱۹۴۰م تا سپتامبر آن سال توسط بیش از ۲۵۰۰ هواپیمای آلمان به اجرا درآمد با وجود خسارات و تلفات سنگینی که بر انگلستان وارد آورد با شکست آلمان مواجه شد، زیرا نیروی هوایی آلمان در جریان این عملیات بیش از یک هزار و هفت صد هواپیمای خود را از دست داد. انگلیسی ها نیز در مقابل حملات هوایی آلمان، شهرها و مراکز صنعتی آلمان را مورد حمله قرار دادند و به موجب آمارهای خود، در جریان این عملیات و جنگ های هوایی با آلمان، ۹۱۵ هواپیمای خود را از دست دادند.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "کره جنوبی" (روز جمهوری) (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

کشور کره جنوبی با ۹۹/۲۶۸ کیلومتر مربع وسعت در شرق آسیا و در همسایگی کره شمالی قرار دارد. جمعیت کره جنوبی در حدود ۴۷ میلیون نفر است که بیشتر بودایی مسلک می باشند. سئول پایتخت کره جنوبی است و وون واحد پول آن می باشد. مردم کره جنوبی ملیت کره

ای داشته و از نژاد زرد هستند. زبان رسمی آنها کره ای و پیش بینی می شود که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۵۲ میلیون نفر خواهد بود. بوسان، تائگو و اولسان از شهرهای مهم کره جنوبی هستند. شبه جزیره کره تا پایان جنگ جهانی دوم، یک کشور متحد را تشکیل می داد.در آخرین روزهای جنگ، نیروهای شوروی از شمال کره وارد خاک این کشور شدند و پیش از رسیدن نیروهای امریکا، که قسمت جنوبی این شبه جزیره را به اشغال خود درآورده بودند، نیمه شمالیِ کره را تصرف کردند. براین اساس، کره در مدار ۳۸ درجه عرض جغرافیایی به دو قسمت تقسیم شد. بعد از آن که به علت سیاست های استکباریِ دو ابر قدرت زمان، تلاش ها و امیدهای مردم برای یک پارچگی و اتحاد از میان رفت. در قسمت جنوبی این شبه جزیره، انتخاباتی برگزار گردید و کشور جمهوری کره جنوبی در ۱۵ اوت ۱۹۴۸م شکل گرفت. نظام این کشور جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. (ر.ک: ۹ سپتامبر)

مناسبت ۰۷: روز استقلال "هند" از استعمار انگلیس (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

نهضت استقلال طلبی در شبه قاره هند در سال های دهه ۱۹۳۰م اوج گرفت و طی سال های جنگ دوم جهانی قدرت بیشتری یافت. این امر انگلیسی ها را وادار کرد که بلافاصله بعد از پایان جنگ، آمادگی خود را برای اعطای استقلال به این کشور اعلام نمایند. ولی آنان در عین حال با ایجاد اختلاف بین رهبران هندو و مسلمان از تحقق یافتن این امر جلوگیری می کردند. این اختلافات سرانجام با توافق درباره تقسیم هندوستان به دو کشور هند و پاکستان حل شد و

قانون استقلال هند که منجر به تشکیل دو حکومت جداگانه در هندوستان شد، روز هجدهم ژوئیه ۱۹۴۷م از تصویب پارلمان انگلیس گـذشت. بـه موجب ایـن قـانون، دو حکـومت جدیـد کـه دومینیـون یـا قلمرو حکومـتی خوانـده می شدنـد، در عین خودمختاری همچنان تحت سرپرستی انگلستان باقی می ماندند و کمیسر عالی انگلیس به نمایندگی پادشاه انگلستان بر امور این کشورها نظارت می کرد. قانون استقلال هنـد هم چنین مهاراجه ها و شاهزادگان بی شمار هندی را نیز که هر یک دارای قلمرو حکومتی یا امیرنشین بودند در انتخاب خودمختاری یا پیوستن به یکی از دو کشور هند و پاکستان مخیر می نمود. قانون استقلال هند در عمل مشکلات زیادی به وجود آورد زیرا اولا جمعیت مسلمانان هندوستان در سراسر شبه قاره هند پراکنده بودنـد و بین اقلیت مسلمان و اکثریت هنـدو در قلمرو حکومت هنـد، و بین اقلیت هنـدو و اکثریت مسلمان در قلمرو حکومت پاکستان برخوردهـای خونینی روی داد و یـک جو خصومت و اختلاف بین دو کشور به وجود آورد. با نزدیک شـدن خاتمه نفوذ و استعمار چند صد ساله انگلستان در هند و به دنبال آن، طرح تأسیس یک حکومت مستقل اسلامی در ناحیه مسلمان نشین این شبه قاره، کشور پاکستان متشکل از دو ناحیه شرقی (بنگلادش) و غربی (پاکستان) در اوضاعی آشفته تشکیل شد. در همین زمان آخرین نایب السلطنه هند، در پانزدهم اوت ۱۹۴۷م استقلال هند و پاکستان پس از ۲۰۰ سال استعمار را اعلام کرد و گانـدی رهبری هند و محمدعلی جناح مسئولیت اداره پاکستان را به عهده گرفتند. در این زمان هر یک از ایالاتْ حق پیوستن به کشورهای

مسلمان نشین هند و یا پاکستان را داشتند. پس از مدتی قسمت شرقی پاکستان به صورت کشور بنگلادش استقلال یافت. از آن زمان تا کنون نیز درگیری های مرزی بر سر ناحیه جامو و کشمیر میان هند و پاکستان جریان دارد.

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال کامل کشور افریقایی "کنگو" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری کنگو با ۳۴۲ هزار کیلومتر مربع وسعت در غرب قاره افریقا و در همسایگی کشورهای افریقای مرکزی، کامرون، گابُن، زئیر و آنگولا واقع شده است. جمعیت آن در حدود ۳ میلیون نفر است که به آیین مسیحیت و مذاهب بومی اعتقاد دارند. زبان رسمی مردم کنگو فرانسوی و از نژاد سیاه می باشند. پایتخت کنگو برازاویل نام دارد و پوانت نوار، لوبومو و اکایی از شهرهای مهم آن هستند. واحد پول این کشور افریقایی فرانک سی اف آ است. پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۵ میلیون نفر خواهد بود. این سرزمین از قدیم الایام محل سکونت قبایل بومی بوده است و از قرن شانزدهم، استعمار پرتغال بر این منطقه آغاز شد. در طول سال های طولانی، این محل، پایگاهی برای جمع آوری بردگان و پس از آن، تجارت کائوچو و روغن نخل به حساب می آمد. از سال ۱۸۸۰ استعمارگرانِ فرانسوی وارد این منطقه شدند و به بهره کشی ظالمانه از مردم بومی پرداختند. نتیجه فشارهای فرانسه، پیدایش جنبش استقلال خواهی در میانه دو جنگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم بود. اما پس از جنگ جهانی دوم، این جنبش، دامنه گسترده تر و عمیق تری پیدا کرد تا اینکه مبارزاتِ کارگری و دانشجویی و فراگیر شدن آن، سرانجام در نیمه اوت ۱۹۶۰ به

نتیجه رسید و این کشور از استعمار فرانسه رهایی یافت. نظام سیاسی حاکم بر کشور کنگو دولت انتقالی با یک مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۹: روز استقلال "بحرین" از انگلستان (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

سرزمین بحرین از زمان قبل از اسلام در دست ایرانیان بود و پس از اسلام بارها به دست قدرت های گوناگون افتاده است. از قرن شانزدهم، پرتغالی ها بر این جزیره دست یافتند و هشتاد سال آن را اداره کردند. از آن زمان به بعد به تصرف شاه عباس صفوی درآمد و پس از ۲۲۰ سال بار دیگر نفوذ بیگانگان در آن آغاز شد. سرانجام استعمار انگلستان زمام امور آن را به دست گرفت و در سال ۱۹۱۴ به طور کلی تحت الحمایه انگلیس واقع شد، هر چند دولت ایران بر مالکیت آن اصرار داشت. ولی سرانجام دولت ایران در سال ۱۹۷۱ م (۱۳۵۰ش) مراجعه به آرای عمومی با نظارت سازمان ملل را پذیرفت و در نتیجه رای گیری که در ۱۵ اوتِ ۱۹۷۱ انجام شد، بحرین به استقلال دست یافت. بحرین مجمع الجزایری است واقع در آب های جنوبی خلیج فارس و جنوب غربی آسیا که از ۳۳ جزیره بزرگ و کوچک تشکیل شده است. مساحت بحرین ۶۹۴ کیلومتر مربع و جمعیت آن ۶۹۱ هزار نفر می باشد. پایتخت بحرین منامه نام دارد و محرق و رفاع از شهرهای مهم آن هستند. واحد پول بحرین دینار و ملیت مردم آن عرب است. زبان رسمی مردم این کشور، عربی و دین آنها اسلام است. پیش بینی شده است جمعیت بحرین تا سال ۲۰۲۵ نزدیک به ۸۶۰ هزار نفر باشد. نوع حکومت بحرین پادشاهی است. (ر.ک: ۱۶ دسامبر)

مناسبت ۱۰: روز مقدس مسیحیان و جشن عروج حضرت عیسی بن مریم(ع) به آسمان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: تولد "مناخیم بگین" سیاست مدار کهنه کار رژیم صهیونیستی (۱۹۱۳ م) (ر.ک: ۹ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "فردینانْدْ شیلِّر" فیلسوف برجسته انگلیسی (۱۸۶۴م) (ر.ک: ۶ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "توماس لورنس" جاسوس انگلستان در کشورهای عربی (۱۸۸۸م) (ر.ک: ۱۹ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ خانم "مارگارت میچل" نویسنده معروف امریکایی (۱۹۴۹م)

مناسبت ۲۰: مرگ خانم "مارگارت میچل" نویسنده معروف امریکایی (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

خانم مارگارت میچل، نویسنده معروف امریکایی در هشتم نوامبر ۱۹۰۰م در آتلانتا امریکا به دنیا آمد. وی در ابتدا به تحصیل دانشگاهی در رشته پزشکی پرداخت اما مرگ مادرش، زندگی او را تغییر داد و تحصیل خود را رها کرد. میچل در بیست سالگی کار داستان نویسی و تهیه گزارش برای برخی روزنامه های آتلانتا را آغاز کرد اما شش سال بعد، آسیبی که بر اثر حادثه ای بر پایش وارد آمد، او را از ادامه کار روزنامه نگاری بازداشت. در همین سال بود که مارگارت، نوشتن رمان تاریخی و معروف خود به نام بر باد رفته را آغاز کرد و طی ده سال آن را به صورت داستانی هزار صفحه ای درآورد. این کتاب در سال ۱۹۳۶م به چاپ رسید و پیروزی برق آسایی به دست آورد. به طوری که تا مدت ها روزانه پنجاه هزار نسخه از این داستان در ایالات متحده به فروش می رفت برباد رفته به سرعت به شانزده زبان ترجمه شد و حتی به شیوه خط نابینایان به چاپ رسید. این کتاب هم چنین جایزه پولیتْزِر را برای مارگارت میچل به ارمغان آورد. برباد رفته سرگذشت غم انگیز مردم جنوب امریکا در جریان جنگ های داخلی و پس از آن است. در داستان بر بادرفته، همه عناصر لازم خاص داستانی وجود دارد که از نبوغ فراوان نویسنده در نقل و روایت و ترکیب نمایشی داستان حکایت می کند. در این اثر، قهرمانان و سرگذشت هایشان چنان در نظر خواننده، زنده و گویا می آید که تصور می کند با همه آن ها

آشنایی داشته است. در سال ۱۹۳۷م از بر باد رفته فیلمی ساخته شد که به صورت پرفروش ترین فیلم تاریخ سینما در آن زمان درآمد. مارگارت میچل سرانجام در ۱۶ اوت ۱۹۴۹م در اثر تصادف در ۴۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: روز استقلال جزیره "قبرس" (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور قبرس جزیره ای در شرق دریای مدیترانه است که وسعتی بیش از ۹ هزار کیلومتر مربع و جمیعیتی در حدود ۷۹۰ هزار نفر دارد. پایتخت قبرس، نیکوزیا است و لیماسول، لارناکا و نئاپافوس از شهرهای مهم آن هستند. اکثریت مردم قبرس ملیت یونانی داشته و پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً ارتدوکس هستند. زبان رسمی مردم دو زبان یونانی و ترکی است. واحد پول قبرس پوند بود که بعد از پیوستن این کشور به اتحادیه اروپا در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴، "یورو" جای گزین آن می شود. پیش بینی شده است که جمعیت قبرس تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۹۰۰ هزار نفر گردد. جزیره قبرس از دیرباز بین قدرت های منطقه دست به دست می گردید و هر چند مدتی، تحت سیطره یکی از امپراتوری ها قرار داشت. سرانجام در قرن شانزدهم، امپراتوری عثمانی آن را به اشغال خود در آورد و به زیر سلطه خود کشاند. در زمان حکومت عثمانی، شورش های متعددی در قبرس روی داد که با شدت سرکوب گردید، اما در سالیان بعد به عنوان مستعمره انگلستان شناخته شد. بعد از این واقعه، اهالی جزیره که ترک و یونانی بودند، جهت الحاق به کشور متبوع خود تلاش می کردند که این شورش ها در دهه ۱۹۵۰ شدت یافت تا این که این جزیره در ۱۶ اوت ۱۹۶۰ از انگلستان مستقل شد. از

آن پس بر سر حکومت قبرس بین اهالی ترک و یونانی نشین آن، اختلافات و درگیری های متعددی روی داده است. به صورتی که از سال ۱۹۷۴ و با ورود نیروهای ترکیه به این کشور، قبرس در واقع به دو بخش ترک و یونانی نشین تقسیم شده و در هر بخش، دولتی روی کار آمد. در آوریل ۱۹۹۲ سازمان ملل، قبرس را به عنوان سرزمینی دو ملیتی شناخت. در ماه مارس ۱۹۹۸ وزرای خارجه اتحادیه اروپا، راه را برای پذیرش بخش یونانی نشین قبرس در این اتحادیه بازگذاشتند که این مسئله ۶ سال بعد عملی گردید. نظام سیاسی حاکم بر قبرس جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۶: اوج گیری شورش سیاهان "لس آنجلس" در اعتراض به تبعیض نژادی (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

هرچند سیاه پوستان امریکا، پس از ورود مهاجرانْ در امریکا حضور داشتند اما همواره مورد ظلم و ستم سفیدپوستان و نژاد پرستان قرار می گرفتند. با این حال با توجه به مسائل سیاسی و برای بهره برداری از شعارهای دموکراسی و برابری، در سال ۱۸۶۳م اعلامیه آزادی بردگان منتشر شد، اما نود سال بعد، در سال ۱۹۵۳م، تفکیک و جداسازی مدارس سیاهان و سفیدپوستان غیرقانونی اعلام گردید. ولی تمامی این مسائل در چهارچوب نوشتارها باقی ماند و در مقام عملْ بیشتر مواقع خلاف آن انجام شده است. در این میان در حالی که مقامات عالی رتبه امریکا شعار برابری وعدم تبعیض نسبت به سیاهان را سر می دادند از طرف دیگر، مقامات محلی و ایالتی، همچنان به سخت گیری نسبت به آنها دست می زدند. با گسترده تر شدن این اقدامات، از اوایل سال ۱۹۶۳م، مبارزه بزرگ حقوق مدنی به رهبری مارتین لوترکینگ رهبر

سیاهان امریکا آغاز شد که با سرکوبی و بازداشت بسیاری از سیاهان مواجه گردید. این اعتراضات در اوت ۱۹۶۵م به اوج خود رسید تا آنجا که در لس آنجلس، چندین هزار نقطه به آتش کشیده شد و حدود ۲۰۰ میلیون دلار خسارت به بار آورد. هرچند پس از این اعتراضات، قسمتی از تبعیضات علیه سیاه پوستان کم شد، اما سیاست های تبعیض نژادانه سران امریکا در مقام عمل همچنان ادامه دارد.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: مرگ "اونوره دو بالْزاکْ" نویسنده و داستان سرای بزرگ فرانسوی (۱۸۵۰م)

شرح مناسبت:

اونوره دو بالزاک، نویسنده برجسته فرانسوی در بیستم مه ۱۷۹۹م در شهر تور فرانسه به دنیا آمد. وی در آغاز نوجوانی همراه خانواده اش به پاریس رفت و تحصیلاتش را در رشته حقوق ادامه داد و پس از پایان تحصیل به کارآموزی وکالت پرداخت. ولی عدم علاقه وی به وکالت باعث ترک این شغل شد و بر اثر علاقه مندی به ادبیات، وارد عرصه نویسندگی گردید. وی در مدت کوتاهی، با کمال جدیت به پدید آوری آثار مختلف همت ورزید و پنجاه رمان نوشت که سوژه بیشتر آن ها، تاریخی است. علی رغم این که رمان های بالزاک خریداران بسیاری داشت، با این حال مقدار زیادی مقروض بود. در این هنگام برای این که از دست طلبکاران رهایی یابد، با کوششی خستگی ناپذیر، کتاب عظیم کمدی انسانی را نوشت که از بزرگ ترین کارهای ادبی جهان محسوب می شود. کمدی انسانی، تلاشی برای شناساندن جنبه های مختلف تاریخ فرانسه در دوران حیات نویسنده است. بالزاک در این اثر، بی آنکه مدعی بنیان گذاری مکتب تازه ای در ادبیات باشد، پایه های مکتب رئالیسم را که طریقه نشان دادن حقایق امور، اعم از زیبایی

و زشتی آن ها در مقابل ایده آلیسم که خیال پرستی است، استوار ساخت و راه تازه ای در رمان نویسی گشود به طوری که خط سیر نویسندگی را در قرن نوزدهم تغییر داد. بالزاک معتقد بود که در نوشته های رمانتیک، همه ترکیبات ممکن، پایان یافته و همه اشکال آن، کهنه گردیده است. در نظر او، نویسنده باید مورخ عادات و اخلاق مردم و اجتماع خویش باشد. وی کوشیده است که جامعه فرانسوی عصر خود را با خطوط و رنگ های واقعی تصویر کند. از این رو کمدی انسانی، مشحون از انتقادات بالزاک درباره جامعه فرانسه است و قهرمان هر یک از رمان ها و داستان های کوتاه این مجموعه، نمایانگر طبقات گوناگون جامعه ای است که خوب و بد آن با دوراندیشی و دقت، نشان داده شده اند. زندگی بالزاک از سی سال کار در سکوت، هجده سال خلاقیت پرشور و هیجان در محیطی پر از نگرانی و تشویش و سرگرمی های گوناگون، و سه سال در سراشیبی تشکیل شده است. بالزاک در کلیه آثار خود کوشیده، آن چه را که دیده و شنیده و آن چه را که در دنیای خارج و حقیقت وجود دارد، عیناً بر روی کاغذ بیاورد. او این ویژگی ها را در کتاب معروف چرم ساغری به اوج خود رسانده است. بالزاک معتقد بود که برای استفاده بردن از مزایا و لذت های زندگی، باید از حداکثر قوای حیاتی و مغزی و فکری سود جُست و خود نیز با بی احتیاطی فراوان، این نیروی عظیم را به کار انداخت و سخاوتمندانه از این منبع سرشار در خلق آثار

و در راه کامرانی و لـذت اسـتفاده برد. بالزاک در میان پراکنـدگی و گوناگونی عجیب زنـدگی، در یک چیز پایدار بود و آنْ کار بود، کاری تب آلود که گاه با سرعتی باور نکردنی انجام می گرفت چنانکه یکی از داستان هایش با نام بابا گوریو را تنها در سه شبانه روز نوشت. اما وی در تجدیـد نظر و اصـلاح آثـار خود چنـان وسواس و دقت نشان می داد که با وجود کهنگی دنیـایی که وصف کرده، داسـتان هایش هنوز زنـده و گویاست. بالزاک در این آثار که مجموع آن شامل پانزده تا بیست هزار صفحه است، نقاش و مفسّر جامعه ای است که در آن، حالت جنگ مـداوم میان گروه های مختلف، هرگز پایان نمی یابد. در نظر بالزاک، جنگ و مبارزه از خصال طبیعی بشر است و تنها از این راه است که بشر می تواند در دنیای ثروت و شهرت جایی را اشغال کند یا بر خرافات چیره شود و محیطی سرشار از نیکوکاری و شفقت پدید آورد. سرهنگ شابر، آرزوهای بر باد رفته و دهقانان از دیگر آثار اوست. اونوره دو بالزاک سرانجام در ۱۷ اوت ۱۸۵۰م در ۵۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ژول میشْلِه" نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۷۴م)

شرح مناسبت:

ژول میشْله، نویسـنده فرانسوی در دهم فوریه ۱۷۹۸م در خـانواده تهیـدستی در فرانسه به دنیا آمـد. ژول تحصـیلات درخشانی انجـام داد و پس از پایـان دروس متوسـطه، بـا کوشـش و تلاـش فراوان، بـه ادامـه آن در دانشـگاه پرداخت و در ضـمن، از راه تـدریس در سازمـان های مختلف فرهنگی، زنـدگی خویش را تامین می کرد. او در ۲۱ سـالگی به دریافت درجه دکتری نایل آمد و در دو رشته

ادبیات و فلسفه رساله نوشت. میشله در ۲۹ سالگی کتاب اصول فلسفه تاریخ را انتشار داد و اندیشه های فیلسوفان بزرگ ایتالیایی مبنی بر تاریخ زیست شناسی عالم انسانیت را در آن عرضه کرد. وی در سالهای بعد کتاب دیباچه بر تاریخ جهان را نگاشت که از حیث بینش وسیع و اندیشه عمیق و زنده، اثری استادانه و پرقدرت بود و به سبب تفسیر و معرفی افسانه های دوران اولیه و ادراک جغرافیایی تاریخ، اثری بسیار تازه و بی سابقه به شمار آمد. میشله هم چنین کتاب تاریخ فرانسه را در شش جلد نگاشت. وی در این اثر که برجسته ترین نمونه از نوع شاعرانه تاریخ نویسی است، هنر نثرنویسی خود را آشکار می سازد و با صور ذهنی بسیار نیرومند، به نوشته تاریخی رنگ و برجستگی و جلای خاص می بخشد. میشله به تاریخ کشور فرانسه چون موجودی زنده می نگرد که دارای پیکر و اعضا و ادراک و احساس است. او هم چنین آثار معروف خود به نام های ملت، تاریخ انقلاب فرانسه در هشت جلد، کتاب مقدس عالم بشری و تاریخ قرن نوزدهم در سه جلد را نگاشت که برخی از آنها پس از مرگش به چاپ رسیدند. میشله، نابغه نثر و یکی از بی پرواترین و مبتکرترین نویسندگان فرانسه بود. او در تاریخ، خود را خط رابطی می داند میان دو انقلاب که یکی به گذشته ارتباط می یابد و دیگری که در شرف وقوع است. در نظر میشله، تاریخ سرگذشت غم انگیز مبارزه دائمی است. ژول میشله در اواخر عمر به سبب ضعف مزاج، به سفرهای طولانی پرداخت و با

وجود کهنسالی از خلق آثار بزرگ دست بر نداشت تا اینکه سرانجام در ۱۷ اوت ۱۸۷۴م در ۷۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: کشف دومین قمر مریخ با نام "ویموس" توسط "آزاف هال" امریکایی (۱۸۷۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال "اندونزی" از سلطه هلند به رهبری "احمد سوکارنو" (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

اندونزی به عنوان بزرگ ترین کشور مجمع الجزایری جهان از ۱۳/۶۰۰ جزیره تشکیل شده است که کمتر از نیمی از آنها و در حدود ۶۰۰۰ جزیره آن مسکونی است. وسعت این کشور ۱/۹۰۴/۴۳۳ کیلومتر مربع و جمعیت آن بیش از ۲۱۲ میلیون نفر است. بیش از ۸۷٪ مردم اندونزی مسلمان بوده و پیرو آیین مقدس اسلام هستند. سکنه اندونزی ملیت آسیایی داشته و به زبان رسمی باهاسا اندونزیایی صحبت می کنند. پایتخت اندونزی جاکارتا است و سورابایا، باندونگ و مدان از شهرهای مهم آن هستند. واحد پول این کشور روپیه اندونزی است. پیش بینی شده است جمعیت اندونزی تا سال ۲۰۲۵ بیش از۲۷۳ میلیون نفر خواهد بود. اندونزی از اوایل قرن هفدهم تحت سلطه استعمار هلند قرار داشت و از این طریق ثروت هنگفتی عاید هلند می شد. از اواسط جنگ جهانی دوم تا پایان آن، اندونزی در اشغال ارتش ژاپن بود و با پایان جنگ و تسلیم نیروهای ژاپن، کلیه سلاح های آنان به دست ملی گرایان اندونزی افتاد. در این میان، آزادی خواهان، که از سال ها پیش از آن، به فعالیت های زیرزمینی می پرداختند، به تحرکات و اعتراضات خود، دامنه گسترده تری بخشیدند. تا اینکه در ۱۷ اوت ۱۹۴۵، احمد سوکارنو، که دارای سابقه طولانی مبارزه با استعمارگران بود و در این راه بارها به زندان و تبعید رفته بود، استقلال اندونزی را اعلام نمود. هلند در ابتدا با این امر مخالفت ورزید اما بعد از دو سالْ سرانجام مجبور به شناسایی اندونزی گردید. در نهایت، دکتر سوکارنو در سال ۱۹۴۹م به ریاست جمهوری

این کشور برگزیده شد. اندونزی از لحاظ جمعیت چهارمین کشور جهان و بزرگ ترین کشور جهان اسلام می باشد. نظام این کشور، جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانون گزاری است. حکومت سوکارنو تا سال ۱۹۶۵م ادامه یافت و پس از آن دوران حکومت سوهارتو آغاز شد که بیش از ۳ دهه به طول انجامید. (ر.ک: ۱۲ مارس)

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "گابن" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور افریقایی جمهوری گابن با ۲۶۷/۶۶۷ کیلومتر مربع مساحت در غرب قاره افریقا و در همسایگی کشورهای کامرون، گینه استوایی و کنگو واقع شده است. جمعیت گابن بیش از یک میلیون نفر است که غالباً مسیحی می باشند. مردم گابن به زبان رسمی فرانسوی صحبت می کنند هرچند گویش ها و زبان های گوناگون اقوام سیاه پوست نیز عمومیت دارد. ملیت سکنه گابنْ افریقایی و از نژاد سیاه هستند. پایتخت گابنْ لیبرویل نام دارد و واحد پول آن فرانک سی.اف.آ می باشد. پیش بینی جمعیت گابن تا سال ۲۰۲۰م در حدود یک میلیون و چهارصد هزار نفر است. این کشور از سال ۱۸۳۹م تحت سلطه فرانسه قرار گرفت تا این که در سال ۱۹۵۸م در شمار جمهوری های خودمختار جامعه فرانسه قرار گرفت و در ۱۷ اوت ۱۹۶۰م پس از ۱۲۰ سال استعمار، به استقلال رسید. گابن دارای دو روز ملی است یکی دوازدهم مارس و دیگری ۱۷ اوت است که استقلال گابن از فرانسه در این روز اعلام گردید.

مناسبت ۰۶: کشته شدن ژنرال "محمد ضیاء الحق" رئیس جمهور پیشین پاکستان (۱۹۸۸م)

شرح مناسبت:

ژنرال محمد ضیاء الحق رئیس جمهور سابق پاکستان در سال ۱۹۲۶ به دنیا آمد. وی از جوانی وارد نظام شد و بخش اعظم عمر خود را در ارتش گذراند. ضیاء الحق در روز ۵ ژوئیه ۱۹۷۷م در پی یک کودتای نظامی علیه حکومت ذوالفقار علی بوتو، نخست وزیر وقت پاکستان زمام امور را بر عهده گرفت. ضیاءالحق پس از به دست گرفتن قدرت، ذوالفقار علی بوتو را علی رغم درخواست های بین المللی در ۴ آوریل ۱۹۷۹ به جوخه اعدام سپرد، اکثر احزاب پاکستان را منحل نمود و فعالیت های سیاسی را ممنوع

کرد. ضیاءالحق با به دست گرفتن قدرت مطلقه در پاکستان، این کشور را به سمت بلوک غرب سوق داد و آن را به صورت یکی از اقمار امریکا در منطقه آورد، به طوری که چندین پایگاه نظامی را در اختیار آنان قرار داد. تجاوز نیروهای شوروی به افغانستان در سال ۱۹۷۹، بیش از پیش موقعیت ضیاءالحق را نزد دولت های غربی مستحکم ساخت. وی از آن پس مجری سیاست های غرب در خصوص مسئله افغانستان گردید و پیشرفت سیاست امریکا در حل مسئله افغانستان با نقش او به عنوان کارگزار سیاست های غرب، در منطقه، صورت می پذیرفت. او در عین حال تلاش فراوانی داشت که روابطی با جمهوری اسلامی ایران و عراق داشته باشد و به همین سبب در هیأت های میانجی منتخب سازمان کنفرانس اسلامی که به ایران و عراق سفر می کردند عضویت داشت. ضیاءالحق هنگام کودتا وعده داده بود که ظرف سه ماه با انجام انتخابات آزاد، حکومت را به دولت منتخب پارلمان تفویض خواهد کرد ولی بیش از یازده سال با کمال قدرت و خشونت بر پاکستان حکومت کرد. او دارای مخالفان فراوانی در داخل کشور بود که بی نظیر بوتو دختر ذوالفقار علی بوتو، از مهم ترین آن ها بود. ژنرال ضیاءالحق سرانجام در راه بازگشت از ایالت پنجاب به اسلام آباد دچار سانحه هوایی گردید و در ۱۷ اوت ۱۹۸۸م به اتفاق ۲۹ نفر از همراهانش در ۶۴ سالگی کشته شد.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: تولد "ژان فوکه" نقاش معروف فرانسوی (۱۴۲۵م) (ر.ک: ۴ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "میکل آنْژ" هنرمند شهیر ایتالیایی (۱۴۷۵م) (ر.ک: ۹ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: آغاز قیام تاریخی "مارتین لوتر" علیه مسیحیت کاتولیک (۱۵۱۷م)

شرح مناسبت:

مارتین لوتر، مؤسس فرقه پروتستان در ۱۳ مه ۱۴۸۳م در آلمان به دنیا آمد. وی پس از فراگیری فلسفه، حقوق، ادبیات و موسیقی، با تاثیر از زمان، استاد علوم مذهبی گردید. وی در سال های جوانی به دلیل اختلافات بین مقامات کلیسا آشفته خاطر شد و پس از چندی بر برخی از اعمال ارباب کلیسا ایراد گرفت. با این حال، آغاز قیام لوتر بر ضد کلیسای کاتولیک و استبداد مذهبی بر سر مسئله آمرزش گناهان از طرف کشیشان و پاپ بود. در آن زمان، رؤسای کلیسا به دل خواه، اشخاص را از کلیسا اخراج یا تکفیر می کردند و سپس برای آمرزش گناهان و ورود مجدد به کلیسا، گناهان آنان را با پول می خریدند. اما آن چه لوتر را بر ضد این اوضاع برانگیخت، اقدام مسئولین کلیسا به فروش رسمی آمرزش نامه بود. با قیام لوتر، طلسم تعصب مذهبی و استیلاطلبی صاحبان کلیسا و استبداد کاتولیکی قرون وسطی درهم شکست و مذهبی نو با نام پروتستان شکل گرفت. پروتستان که معنی معترض داشت در ابتدا با انگیزه اصلاح کلیسای کاتولیک آغاز شد و با مقاومت کلیسای کاتولیک در برابر

هرگونه اصلاح، این جنبش به طور مستقل دارای اصول و مبانی خاص خود گردید. لوتر معتقد بود که یگانه چیزی که در مسیحیت معتبر است کتاب مقدس می باشد، از این رو، هیچ گونه حجّیتی برای مقام پاپ، شوراهای کلیسایی یا آرای ارباب کلیسا و قدّیسان قائل نبود. از دیدگاه پروتستان، هر مسیحی می تواند پیام کتاب مقدس را به وجدان شخصی خود دریابد و نجات و رستگاری

شخصْ تنها از طریق فیض الهی و در ضمنِ ایمان پدید می آید. از جمله ویژگی های اخلاق و تفکر پروتستانی، خردگرایی، تاکید بر آزادی فردی، تساهل و مدارا، تکیه بر تولید و گسترش ثروت، عبادت دانستن کار، موهبت الهی دانستن ثروت و پسندیده دانستن آن را می توان برشمرد.

مناسبت ۰۴: ساخت اولین تلسکوپ جهان توسط "گالیله" در ونیز (۱۶۰۹م)

شرح مناسبت:

گالیلو گالیله، منجم و دانشمند معروف ایتالیایی در طول حیات علمی خود، علاوه بر ریاضیات به نجوم و اخترشناسی علاقه مند بود. هنگامی که گالیله در دانشگاه ونیز مشغول تدریس بود، خبر اختراع تلسکوپ را شنید و پس از چندی یک هلندی، نمونه ای از این تلسکوپ را به ونیز آورد. با اطلاع گالیله از این موضوع، علاقه به اخترشناسی او باعث شد تا شروع به ساختن تلسکوپ کند. وی بیشتر قطعات تلسکوپ را به تنهایی ساخت، حتی عدسی های آن را با سنگ، صیقل داد و برای بهره برداری آماده نمود. با اتمام کارساخت تلسکوپ در ۱۸ اوت ۱۶۰۹م گالیله آن را متوجهِ آسمان کرد و با دیدگان دقیق و کنجکاوش، در پهنه آسمان فرو رفت. او ستارگان زیادی را دید که تا آن زمان از نظر پنهان مانده بودند. گالیله در طول تحقیقات خود به این واقعیت پی برد که کره ماه سطح کاملاً ناصافی دارد و مانند زمین پوشیده از کوه ها و دره های عظیم است. این دانشمند ایتالیایی به وسیله تلسکوپ توانست چهار قمر سیاره مشتری و حلقه دور سیاره زحل را نیز کشف نماید و بر دانش بشری اضافه کند. امروزه بشر با تلسکوپ های بسیار نیرومند قادر است اجرام آسمانی دور دست را در فضای بیکران رصد

کند که این پیشرفت مرهون زحمات دانشمندانی نظیر گالیله است.

مناسبت ۰۵: مرگ "کارلوس لینْیوس" گیاه شناس بزرگ سوئدی (۱۷۷۸م)

شرح مناسبت:

کارلوس لینْیوس، طبیعی دان سوئدی در ۵ دسامبر ۱۷۰۷م در روستایی در سوئد به دنیا آمد. او که بیشتر به نام "کارل فون لینه" شناخته می شود، از کودکی به گل و گیاه علاقه فراوان داشت و در همان زمان، درباره گیاهان تحقیقات زیادی انجام می داد. لینیوس در ۲۲ سالگی رساله ای درباره تولید مثل و تکثیر گیاهان نگاشت. این رساله به قدری خردمندانه بود که بلافاصله از وی دعوت شد تا در قسمت تحقیقات دانشگاه اوپْسالا مشغول به کار گردد. او در سال ۱۷۳۲م به نواحی دور افتاده ای عزیمت کرد و مدت ۶ ماه در آن جا به تحقیق و آزمایش پرداخت. لینیوس از آن پس به مدت سه سال به تنظیم و تحریر اطلاعات خود مشغول بود. نوشته های او که شامل حقایق تازه و وسیعی درباره زمین شناسی، گیاه شناسی، پرنده شناسی و نژادشناسی بود، مورد توجه دانشمندان قرار گرفت و زمام داران سوئد را متوجه کشاورزی، جنگل ها و اوضاع اقتصادی و نژاد مردمِ مکان مورد مطالعه لینیوس نمود. از آن پس شهرت لینیوس در سراسر اروپا پیچید و او با هزینه دولت، عهده دار تحقیقات دامنه داری در زمینه گیاهان شد. لینیوس پس از مدتی کتابی دیگر نگاشت و برای نخستین بار، نباتات و گیاهان را طبقه بندی و نام گذاری کرد. وی هم چنین جدول کاملی از گیاهان مخصوص و کمیاب ذکر نمود که اساس تقسیم بندی فعلی گیاهان نیز محسوب می شود. باغ لینیوس، کانون دانشجویان و دانشمندان و بزرگان بود. او معمولاً شاگردان خود

را به کشتزارها و جنگل ها می برد و درضمن گردش به آنان درس می داد. وی در کنار گیاه شناسی دکترای پزشکی خود را دریافت کرد و مدتی نیز به کار طبابت پرداخت. مارکوس لینیوس سرانجام هنگامی در ۱۸ اوت ۱۷۷۸م در ۷۱ سالگی درگذشت که با به جای گذاشتن ۲۵۰۰ صفحه از تحقیقات ارزنده خود، شالوده گیاه شناسی علمی کنونی را بنیان نهاد.

مناسبت ۰۶: درگذشت "الکساندر گراهام بل" مخترع تلفن (۱۹۲۲م) (ر.ک: ۳ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: آغاز بزرگترین حمله امریکا از زمین و هوا و دریا در ویتنام شمالی (۱۹۶۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تولد "سِنْتْ آنْسلِم" فیلسوف معروف ایتالیایی (۱۰۳۷م) (ر.ک: ۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "لودویکو آریوسْتو" ادیب مشهور ایتالیایی (۱۵۳۳م)

شرح مناسبت:

لودویکو آریْوسْـتو، شاعر برجسته ایتالیایی در دوم نوامبر ۱۴۷۴م در منطقه رژیو در ایتالیا به دنیا آمد. وی پس از نیمه کار گذاشتن تحصیلات خود در رشته حقوق، به تحصیل در رشته زبان و ادبیات باستانی گرایش یافت و با قرائت اشعار لاتینی، به زبان لاتین شعر سرود. چیزی نگذشت که به سبب مرگ پدر و برای تامین هزینه خانواده، منشیِ برخی رجال بزرگ شهر شد. با این حال، هر چه شهرت ادبیش گسترده تر می شد، وضع اجتماعیش نیز بیشتر رونق می یافت. لودوُیکو سالیانی فرماندار یکی از ایالت های ایتالیا شد و توانست تا حد زیادی اوضاع آشفته آنجا را سر و سامان دهد. وی پس از آن شغلی نپذیرفت و زندگی آرامی در پیش گرفت. آریوستو آثار فراوانی دارد. اشعار تغزّلی وی که در دهه سوم زندگی سروده است، شامل بهترین اشعار جوانی اوست که در آنها با صداقت فراوان، عشق ها، شادی ها و لذتِ زیستن را در منظومه های بسیار لطیف و زیبا بیان کرده است. با این حال، آریوستو هجویاتی نیز سروده که چهره واقعی شاعر، خواست ها و رنج های درونی او را نشان می دهد و سرگذشت هنرمند و انسان و جامعه زمان را با سبکی بسیار گویا و صادقانه بیان می کند. آریوستو پنج کمدی نوشته است و برخلاف سبک نویسندگان آن زمانِ ایتالیا که ذهنشان پیوسته به استعاره و مجاز کشیده می شد و تنها واقعیت را در وجود قهرمانان ذهنی خود می دیدند، وی در کمدی های خود، به زندگی واقعی نزدیک شده و با نکته بینی

فراوان، اشخاص نمایش را مورد مطالعه قرار داده است. آریوستو در کمدی لنا، با سبکی گویا و پرهیجانْ تصویری از شهری که در آن می زیسته و فسادی که در جامعه قرن شانزدهم رواج داشته را پیش چشم می گذارَد. این اثر، بهترین کمدی آریوستو شناخته شد چرا که واقع بینی موجود در این نمایش نامه، در تئاتر ایتالیا بی سابقه بوده است. آریوستو در منظومه معروف رولانِ خشمگین، که بر زمینه حماسه هایی که در سراسر اروپای جنوبی رواج داشته، ساخته شده است، با قدرت و تسلطی فراوان، وقایع و نظم داستان را به تسلسل بیان کرده است. در واقع هیچ اثری تا این حد از تصویرهای عالم انسانی و در عین حال از خیال انگیزی و طنز و لطف شعر برخوردار نیست. آریوستو به سبب استادی در هنر و چیرگی نبوغ، با دقت و نازک بینی فراوان توانسته است همه جا تعادل را حفظ کند و از هر عنصری به اندازه لازم به کار بَرَد و بنایی از شعری بسیار لطیف و خوش آهنگ و عظیم برپا سازد. غنای فکر و لحن رنگارنگ رولان خشمگین همه جلوه های دوره رُنِسانس ایتالیا را منعکس کرده و گذشت قرن ها هرگز از درخشندگی آن نکاسته است. آریوستو سال های آخر زندگی را به گلکاری و درختکاری در باغ خود و تجدیدنظر و اصلاح دیوان اشعارش گذراند تا اینکه در نوزدهم اوت ۱۵۳۳م در۵۹ سالگی درگذشت بی آنکه مقامات عالی رتبه دستگاه حکومتی یا مذهبی ارزش نبوغ او را چنانکه شایسته بود، بشناسند.

مناسبت ۰۳: مرگ "بِلْزْ پاسْکال" فیلسوف و ریاضی دان فرانسوی (۱۶۶۲ م) (ر.ک: ۱۹ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: کشف جریان برق (۱۷۲۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: شروع به کار دادگاه های انقلابی در فرانسه در جریان انقلاب این کشور (۱۷۹۲م)

شرح مناسبت:

در جریان انقلاب کبیر فرانسه، یک کمیته نجات ملی زمام امور کشور را به دست گرفت و در ۱۹ اوت ۱۷۹۲م دادگاه های انقلاب فرانسه زیرنظر کمیته نجات ملی آغاز به کار کرد. دوران حکومت کمیته ملی و دادگاه های انقلابی، یکی از خون بارترین مراحل انقلاب فرانسه است که به دوران ترور یا وحشت معروف شده است. چرا که طی نزدیك به یك سال و اندی، سی صد هزار نفر بازداشت و حداقل هفده هزار نفر اعدام شدند. دادگاه های انقلابی، الزامی به رعایت مقررات معمول قضایی نداشتند. حق استیناف و فرجام خواهی ازمیان رفت و احکام دادگاه ها، قطعی و لازم الاجرا شد. دادگاه های انقلابی پاریس در عرض یك ماه، یك هزار و سی صد حکم اعدام صادر می نمودند و دستگاه های گیوتین در چند نقطه شهر هر روز به طور متوسط سرِ چهل نفر را از تن جدا می کردند. دوران ترور یا وحشت در نهایت در ۲۸ ژوئیه ۱۷۹۴م به پایان رسید.

مناسبت ۰۶: درگذشت "جِیمز وات" دانشمند برجسته انگلیسی (۱۸۱۹م)

شرح مناسبت:

جِیمز وات، مخترع و مهندس معروف انگلیسی در ۲۸ مارس ۱۷۳۶م درناحیه ای در شـمال انگلستان به دنیا آمد. وی از ابتدا به مطـالعه و تحقیق دربـاره مسائل علمی علاقه منـد بود و به ساخت ابزار گوناگون می پرداخت. در این هنگام، یک مرکز علمی، از جِیمز وات خواست تا ماشـین نمونه بخار را که از کار افتاده بود تعمیر کرده و به کار اندازد. در حین تعمیر این ماشین، وات به قدرت عظیم بخار پی برد و درصدد برآمد به نحوی مطلوب از این نیرو در این ماشین استفاده کند. او با تلاش فراوان،

اشکالات ماشین اولیه بخار را برطرف کرد و دستگاه جدیدی اختراع نمود که ماشین بخار را شکل می داد. پس از آن، وات بار دیگر اصلاحات متعددی در ماشین خود ایجاد کرد و تکامل بخشید. از این رو، در جهان او به عنوان مخترع ماشین بخار شهرت یافت. وی با تکمیل دیگ بخار، خدمت عظیمی به علوم فیزیک و مکانیک نمود و با اختراع کندسور بخار که به وسیله آن، صرفه جویی بسیار زیادی در مصرف سوخت به عمل می آید، کمک شایانی به استفاده بیشتر از نیروی بخار کرده است. در واقع دستگاه کندسور، یک محفظه انقباض بود که به وسیله آن، حرارتِ سیلندر تقریباً یکنواخت باقی می ماند. بعدها با استفاده از ماشین بخار، نیروی حرکت لوکوموتیوها و کشتی ها فراهم شد و تحولی عظیم در صنعت حمل و نقل فراهم گردید. جِیمز وات سرانجام در ۱۹ اوت ۱۸۱۹م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: تولد "رِینولد نیکِلْسون" مستشرق انگلیسی و مترجم مثنوی (۱۸۶۸م) (ر.ک: ۲۷ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: تشکیل پارلمان روسیه موسوم به "دوما" توسط تزار "نیکلای دوم" (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

روسیه، قرن بیستم را با آرامش نسبی آغاز کرد ولی این آرامش ظاهری بود و فعالیت های زیرزمینی بر ضد رژیم تزاری که در نیمه دوم قرن نوزدهم آغاز شده بود به سرعت رشد می یافت. پس از شکست روسیه از ژاپن، فشار نیروهای مخالف حکومت افزایش یافت و تزار برای کاستن از میزان اعتراضات، به توصیه عده ای از مشاوران خود، در روز نوزدهم اوت ۱۹۰۵م طی فرمانی تشکیل یک مجلس مشورتی به نام دوما را اعلام کرد. این مجلس که قدرت قانون گزاری نداشت در عین حال که یک عقب نشینی آشکار از طرف تزار در برابر افکار عمومی محسوب می شد برای تامین خواست های مردم و گروه های سیاسی کافی نبود و در نتیجه نه فقط مشکلی را حل نکرد، بلکه جرأت وجسارت بیشتری به مردم بخشید تا دست به مبارزه جدی تری برای تامین خواست های خود بزنند. تزار در گام بعد، باز هم امتیازاتی به مخالفان خود داد ولی این امر هم انقلابیون را راضی نکرد تا اینکه زمینه برکناری و سقوط تزار و سرنگونی پادشاهی در این کشور فراهم شد.

مناسبت ۰۹: درگذشت "واسیلی بارتولْدْ" از مشاهیر خاورشناسان روسی (۱۹۳۰م)

شرح مناسبت:

واسیلی ولادیمیر وویچ بارْتولْدْ معروف به ویلْهِلْمْ بارتولْدْ از مستشرقان معروف روسی در ۱۵ نوامبر۱۸۶۹م در سن پترزبورگ روسیه به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در دانشکده زبان های شرقی دانشگاه زادگاهش به پایان برد و به زبان های فارسی، عربی و ترکی تسلط یافت. بارتولْدْ از ۲۷ سالگی به سمت استادیار این دانشگاه به تدریس تاریخ ملل مشرق پرداخت و در کنار آن از تحقیق و تحصیل نیز باز نایستاد. او طی این سال

هـا، مکرراً برای سیاحت و مطالعه و تحقیق علمی به ترکستان عزیمت کرد و نتایج مطالعات و اکتشافات خود را به صورت کتابی با عنوان ترکستان در موقع حمله مغول منتشر ساخت. این اثر مهم که برای نخستین بار، در آنْ تمام منابع فارسی و عربی که با تاریخ روسیه و ترکستان ارتباط داشته، مورد آزمایش قرار گرفته بود، به عنوان شاه کار بارتولد شناخته شد و بر اثر همین کتاب پرمغز، بارتولد نشان های علمی متعدد و شهرت فراوانی به دست آورد. بارتولد به مکتب قدیم شرق شناسان روسی تعلق دارد و از منظر دانشمندان و خاورشناسان جدید آن کشور به تاریخ نمی نگریست بلکه همواره در تجزیه و تحلیل تاریخ به مسائل اجتماعی و اقتصادی و وضع مردم توجه داشت. بارتولد در سال ۱۹۱۲م مجله جهان اسلام را تأسیس کرد و در آن مقاله های انتقادی می نوشت. انتقادات او گرچه گاه گاهی شدید بود، ولی در آنها جانب عدل و انصاف را رها نمی کرد. بارتولد نخستین کسی است که در تدوین تاریخ اقوام سرزمین های آسیای میانه از مآخذ و متون اصیل استفاده کرده است. این خاورشناس بزرگ، بر اثر تبحر و آشنایی عمیق با زبان های شرقی و استعداد عجیبی که در تجزیه و تحلیل متون و طرح مسائل جدید تاریخی داشته، تعداد چهارصد کتاب و رساله و مقاله در تاریخ و جغرافیا و فرهنگ و تمدن و مذاهب ملل مشرقِ نزدیک و میانه تالیف کرده که بیش از ۲۰ اثر آن درباره اسلام و ایران است. تالیفات وی در اسلام شناسی مبتنی بر اسناد و مدارک معتبر می باشد

و برای نگارش آنها، تمام کتاب هایی را که حاوی تاریخ اسلام بوده، بررسی کرده است. این خاورشناس شهیر روسی سرانجام در نوزدهم اوت ۱۹۳۰م در ۶۱ سالگی درگذشت و در زادگاهش به خاک سپرده شد.

مناسبت ۱۰: مرگ "ابونضال" یکی از شخصیت های معروف فلسطینی (۲۰۰۲م)

شرح مناسبت:

صبری النبا معروف به ابونضال از شخصیت های معروف فلسطینی، در ماه مه ۱۹۳۷م در حیفا در فلسطین به دنیا آمد. خانواده وی به هنگام اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی در سال ۱۹۴۸م از حیفا گریختند و پس از سکونت در نابلس، تحت حمایت اردن قرار گرفتند. ابونضال در ۱۸ سالگی به ملی گرایان افراطی حزب بعث پیوست و در اواخر دهه ۱۹۵۰م راهی عربستان گردید. در دهه های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰م گروه های فلسطینی مختلفی در شیخ نشین های حاشیه جنوبی خلیج فارس به وجود آمدند. ابونضال نیز به دلیل تشکیل یک سازمان مخفی فلسطینی، در سال ۱۹۶۷م از عربستان اخراج شد و در اردن به جنبش چریکی فتح که به تازگی توسط یاسر عرفات شکل گرفته بود، پیوست. وی در سال ۱۹۶۹م به عنوان نماینده جنبش آزادی بخش فلسطین موسوم به ساف، راهی خارطوم پایتخت سودان شد و در ژوئیه ۱۹۷۰م با همان سمت به بغداد رفت. ابونضال در عراق جذب شبکه جاسوسی این کشور شد و به صورت یکی از عوامل اطلاعاتی حزب بعث عراق درآمد. او در سال ۱۹۸۳م تحت الحمایه رژیم بعث سوریه قرار گرفت و در سال ۱۹۸۵م، ستاد عملیاتی خود را از سوریه به لیبی انتقال داد. با انشعاب ابونضال از سازمان ساف، وی در مخالفت با عرفات، به ترور چندین تن از شخصیت های مشهور جنبش فتح در نقاط مختلف جهان

مبادرت ورزید. به طور کلی، ابونضال و گروه چریکی تحت فرمان او، دارای سوابق زیادی در ترور سیاست مداران اردنی و شخصیت های معروف فلسطینی هستند. افراد او در هواپیما ربایی، کشتی ربایی، انفجار و تهدید منافع دولت های مخالف لیبی نیز نقش عمده ای داشتند. از این رو، مورد حمایت رهبران لیبی قرار گرفتند و از جانب آنان تجهیز می شدند. ابونضال روزهای آخر عمر را در عراق گذراند تا اینکه در نوزدهم اوت ۲۰۰۲م جسد وی در یکی از هتل های بغداد پیدا شد. وی به هنگام مرگ ۶۵ سال داشت.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: تولد "پیر دوفِرْما" دانشمند معروف فرانسوی (۱۶۰۱م) (ر.ک: ۱۲ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت "خورشید جی کاما" ایران شناس هندی (۱۹۰۹م)

شرح مناسبت:

خورشیدجی رستم جی کاما، از ایران شناسان معروف پارسیِ هند و متخصص در زبان و ادبیات پهلوی و خطشناسی میخی، در ۱۱ نوامبر سال ۱۸۲۹م در شهر بمبئی هند به دنیا آمد. وی پس از تکمیل تحصیلات مقدماتی خود در هند، به اروپا سفر کرد و زبان های فرانسوی، آلمانی، پهلوی و اوستایی و خط میخی را فرا گرفت. کاما در همین زمان، کار تطبیق گرامر و دستور زبان های ایرانی و سانسکریت را به انجام رساند. وی پس از بازگشت به هند، برای رسمی ساختن زبان پهلوی در تحصیلات دانشگاهی کوشش فراوانی کرد و سرانجام موفق شد که این زبان را در امتحانات ورودی دانشگاه و مقاطع بالاتر دانشگاهی در رشته زبان، رسمی سازد. کاما هم چنین در علوم عقلیِ جهانِ ایران باستان، تبحر فراوانی یافت و به تدریس پرداخت. کاما، علاوه بر ادبیات، در علوم اجتماعی، گیاه شناسی، شیمی و علم نجوم نیز مهارت داشت و به عنوان یک سخنران زبردست از نفوذ کلام ویژه ای برخوردار بود. خورشید جی رستم جی کاما سرانجام در بیستم اوت ۱۹۰۹م در هشتاد سالگی درگذشت. ۲۷ سال پس از مرگ کاما، مؤسسه ای با موضوع خاورشناسی به نام وی دایر گردید که امروزه به عنوان یک مرکز برجسته تحقیقاتی مورد استفاده و محل رجوع دانشمندان می باشد. این مؤسسه علاوه بر انتشار ده ها جلد کتاب در زمینه های گوناگون خاورشناسی و ایران شناسی، مجموعه مقالات کاما را در دو جلد گردآوری و عرضه نموده است.

مناسبت ۰۳: مرگ "ویلْفِردو پارِتو" فیلسوف برجسته ایتالیایی (۱۹۲۳م)

شرح مناسبت:

ویلفردو پارِتو، فیلسوف اروپایی در ۱۵ ژوئیه ۱۸۴۸م در پاریس به دنیا آمد. وی در ابتدا در رشته

مهندسـی تحصیل کرد و سپس به عنوان استاد اقتصاد سیاسی در دانشگاه لوزان سوئیس به تدریس پرداخت. پارِتو ریاضیات را در فرضـیه هـای اقتصـادی وارد کرد و کوشـید تـا در مقولاـت اجتمـاعی بین عوامل معقول و غیرمعقول تمیز قائل شود و بـدین ترتیب موجبات صـعود و سـقوط طبقه حاکم را مشخص نماید. به نظر وی، اعمالی منطقی و معقول نامیده می شوند که وسایل متناسب با هـدف را به کار برنـد و پیونـدی منطقی باعث اتصال وسـیله و هـدف باشد. این پیوند باید از طرف کسانی که برای داوری شایسـتگی دارنـد مورد تاییـد قرار گیرد. پـارتو در فلسـفه سیاسـی از شـیفتگان ماکیـاولی، فیلسوف هم وطن خود بود و حکومت مطلقه را تنها حکومت عملی و کارآمـد برای اجتماعات بشـری می دانست. او نسـبت به کسانی که براساس تمایلات بشـر دوستانه طالب دموکراسی بودند با دیده خوبی نمی نگریست و بر این عقیده بود که نیّت بشر دوستانِ واقعی، نیکی کردن به جـامعه است همچنـان که نیت کـودکی که بر اثر نـوازش بیش از حـد، مـایه هلاـکت پرنـده ای می شود نیکی کردن به آن است. به عبـارت دیگر، پـارِتو معتقـد بود که اقلیتی از مردم برای آن آفریـده شـده انـد که چون اربـابی جـابر حکومت کننـد و اکـثریت آفریـده شـده انـد، برای آنکه چـون بنـده ای مطیع، فرمـانبرداری نماینـد. فلسـفه ماکیـاولی و مشـرب پـارتو، مورد نظر فاشـیست هـای ایتالیـایی در زمـان موسولینی، نخست وزیر مسـتبد ایتالیـا قرار گرفت و آنـان علی رغم اعتراضـات پارتو که می گفت فلسفه اش را بد فهمیده اند، احترام و افتخار بسیار بر سرش گذاشتند. شاید علت این کج فهمی،

معلول نامنظمی نوشته های پارتو بوده است. زیرا وی به جای آنکه اندیشه های خود را به صورت منظم در یک دستگاه فلسفی ارائه کند، آنها را به صورت پراکنده و یادداشت های اتفاقی که اکثراً با یک دیگر متناقض بودند، ثبت می کرد. مشهورترین اثر پارِتو ذهن و اجتماع در دو جلد نام دارد که در آن، اندیشه های خود را مطرح نموده است. ویلفردو پارتو، سرانجام در ۲۰ اوت ۱۹۲۳م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "راجیو گاندی" نخست وزیر پیشین هند (۱۹۴۴م) (ر.ک: ۲۱ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "رومَنْ رولان" نویسنده و ادیب معروف فرانسوی (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

رومن رولان، نویسنده بلند آوازه فرانسوی، در ۲۸ ژانویه ۱۸۶۶م در فرانسه به دنیا آمد. او تحصیلات خویش رادر رشته تاریخ به پایان رساند و در تاریخ موسیقی تخصص پیدا کرد؛ با این حال به ادبیات علاقه خاصی داشت. از این جهت با نوشتن دو رشته نمایش نامه های جدید دراماتیک درصدد برآمد که سطح تئاتر فرانسه را بالا برد ولی این نمایش نامه ها چندان توفیق نیافت. بنابراین دست از داستان نویسی کشید و به تهیه و نوشتن شرح حال و بیوگرافی بزرگان جهان دست زد. رولان در اوایل قرن بیستم شرح زندگی بتهوون آهنگ ساز شهیر آلمانی و میکل آنژ مجسمه ساز هنرمند ایتالیایی را منتشر ساخت و به شهرت و افتخار رسید. گذشته از هنرمندان و بزرگان واقعی، وی به نوشتن شرح حال هنرمندان خیالی نیز دست زد و با ارائه اثر معروف ژان کریستُف، کاری متفاوت ارائه داد. رومن رولان پس از شروع جنگ جهانی اول راهی سوئیس شد و در سال ۱۹۱۶م به دریافت جایزه ادبی نوبل نائل گردید. وی در اواخر عمر به اندیشه های عرفانی شرق، به خصوص هندیان متمایل گشت و از طرفداران مهاتما گاندی، رهبر آزادی هند گردید. رولان هنگامی که بازار سیاست در اروپا از نو رونق گرفت، به اصول کمونیسم متمایل شد و کوشید که میان اندیشه های فیلسوفان هند و مبانی سیاست شوروی توافقی برقرار سازد، پس در سال ۱۹۲۷م رسماً کمونیست را پذیرفت. در عین حال دنباله کار ادبی را رها نکرد و در همان سال ها، رمان جان شیفته را در هفت جلد منتشر

کرد. رومن رولان از نادرترین نویسندگان فرانسه است که در فرهنگ فرانسه، در رشته موسیقی شناسی تاثیر فراوان داشته است. علاقه وافر او به آزادی و بشردوستی، وی را بر آن داشته بود که از زمان جنگ جهانی اول به بعد، همه کوشش خود را در راه صلح و منافع مشترک مردم دنیا به کار بَرَد. آثار آخر عمر رولان، حاکی از برگشت به دوستی ها و محبت های عهد جوانی است. او از پیروی و تقلید از دیگر سبک ها گریزان بود. سبک او یکنواخت و ساده بود تا جایی که یک دست و بی تنوع به نظر می رسید هرچند نشانه هایی از تغزل در آن به چشم می خورد. رومن رولان سرانجام در ۲۰ اوت ۱۹۴۴ م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تهاجم ارتش پیمان ورشو به چکسلواکی و اشغال این کشور (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

در سال های اولیه زمام داری لئونید بِرِژْنِف بر اتحاد جماهیر شوروی، تغییر و تحولاتی در کشور چکسلواکی تحت رهبری الکساندر دوبچک ایجاد شد. شتاب تحولات در چکسلواکی و فاصله گرفتن این کشورِ بلوک شرق از سایر کشورهای کمونیستی، باعث نگرانی سران کِرِمْلین از اوضاع چکسلواکی گردید. از این رو طی دو کنفرانس با حضور رهبران پنج کشور عضو پیمان ورشو، از چکسلواکی خواسته شد تا ضمن قبول اصل تساوی حقوق احزاب کمونیستْ، از آرمان های سوسیالیستی بلوک شرق دفاع کند. اما دوبچک تغییر زیادی در خط مشی خود نداد. از آن سو آزادی رفت و آمد بین چکسلواکی و کشورهای غربی و گزارش هایی که در مطبوعات غرب از حرکت چکسلواکی در طریق آزادی منتشر می شد بر نگرانی های رهبران شوروی از مسیر تحولات این کشور افزود. در

این هنگام گزارش رسید که صدها مامور سازمان جاسوسی امریکا، سیا و سایر سازمان های جاسوسی غرب در چکسلواکی مشغول فعالیت هستند و اگر برای تغییر مسیر اوضاع در این کشور اقدام جدی و فوری به عمل نیاید، چکسلواکی از دست خواهد رفت و کشورهای دیگر اروپای شرقی را نیز به دنبال خود خواهد کشاند. از این رو، تصمیم به مداخله نظامی و مسلحانه در چکسلواکی در ۱۸ اوت ۱۹۶۸م اتخاذ شد و به چهار کشور دیگر عضو پیمان ورشو شامل لهستان، مجارستان، بلغارستان و آلمان شرقی که از دستورات مسکو پیروی می کردند ابلاغ گردید. در نهایت، ۲۴ لشکر از نیروهای پیمان ورشو در شامگاه روز بیستم اوت ۱۹۶۸م وارد خاک چکسلواکی شدند و بدون برخورد با مقاومتی به طرف پایتخت پیشروی کردند. دوبچک که غافل گیر شده بود و مقاومت در برابر نیروهای پیمان ورشو را بی فایده می دانست از نیروهای مسلح چکسلواکی خواست که از مقاومت در برابر متجاوزین خودداری کنند. دنیای غرب همچنان که چکسلواکی را در آغاز جنگ جهانی دوم، در برابر آلمان تنها گذاشته بود، در اینجا هم جز صدور چند اعلامیه و اعتراض لفظی کاری نکرد، زیرا چکسلواکی به موجب تعهدات پیمان یالتا، منطقه تحت نفوذ شوروی به شمار می رفت. بِرِژنف نیز تجاوز نیروهای پیمان ورشو به چکسلواکی را این گونه توجیه کرد که هرگاه دست آوردهای سوسیالیسم در یک کشور سوسیالیستی به خطر بیفتد، کشورهای دیگر سوسیالیست برای حفظ و حراست از آن، مسئولیت مشترک دارند. این نظریه بعدها به عنوان دکترین بِرژنِف یا اصل حاکمیت محدود نیز شهرت یافت. بِرژنِف در همان روزهای اول

اشغال چکسلواکی، دستور ربودن الکساندر دوبچک را صادر کرد و پس از مذاکراتی با وی در مسکو، او را بر سر کار قبلی خود نهاد. اما این امر حیله ای بود که بِرژنِف برای آرام کردن اوضاع به کار بُرد. در هفدهم آوریل ۱۹۶۹م، دوبچک از سمت دبیرکلی حزب کمونیست برکنار شد و دولت مطیع مسکو بر سر کار آمد.

مناسبت ۰۷: روز استقلال "استونی" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

کشور استونی برای اولین بار، پس از انقلاب کمونیستی شوروی و پایان جنگ جهانی اول استقلال یافت، اما بر اساس قرارداد محرمانه ای که در سال ۱۹۳۹م توسط هیتلر و استالین امضا شد، استونی در حوزه نفوذ شوروی قرار گرفت. یک سال بعد، پس از برگزاری انتخاباتی فرمایشی و روی کار آمدنِ یک دولت دست نشانده مسکو در استونی، این کشور، رسماً به جمهوری های شوروی پیوست. در پی تحولات شوروی در اواخر دهه ۱۹۸۰م و روند استقلال طلبی در جمهوری های این کشور، استونی نیز از سال ۱۹۸۹م تلاش خود را برای کسب استقلال مجدد آغاز کرد. در همه پرسی ماه مارس ۱۹۹۱م، حدود ۸۰ درصد از مردم استونی به استقلال رأی دادند و در روز بیستم اوت ۱۹۹۱م، استقلال این کشور اعلام شد. کشور استونی واقع در شمال شرقی اروپا و ساحل دریای بالتیک، و دارای نظام سیاسی جمهوری است. (ر.ک: ۲۴ فوریه)

مناسبت ۰۸: روز ملی "مجارستان"

شرح مناسبت:

کشور مجارستان با بیش از ۹۳ هزار کیلومتر مربع مساحت در شرق اروپا و در همسایگی کشورهای اسلواکی، اتریش و رومانی واقع شده است. جمعیت آن در حدود ۱۰ میلیون نفر می باشد که اکثریت آن ها ملیت مجاری داشته و پیرو آیین کاتولیک می باشند. زبان رسمی مجارها، مجاری و واحد پول آن، فورینت می باشد. که پس از الحاق این کشور به اتحادیه اروپا در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴، یورو جای گزین آن شد. پایتخت کشور مجارستانْ بوداپست می باشد. پیش بینی می شود جمعیت مجارستان تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۸ میلیون نفر گردد. مجارستان دارای قدمت تاریخی بوده و از دیرباز استقلال داشته است. این

کشور پس از پایان جنگ جهانی اول مدتی کوتاه دارای حکومت کمونیستی شد اما با تغییر دولت، همراه با متحدین در جنگ جهانی دوم شرکت جُست. ولی به تصرف نیروهای شوروی درآمد و بعد از پایان جنگ تحت حاکمیت مطلق کمونیست ها قرار گرفت. دولت کمونیستی مجارستان تا اوایل دهه ۱۹۹۰م بر سر کار بود و پس از فروپاشی شوروی، تشکیل جمهوری چند حزبی داد.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: تولد "آگوستین کوشی" ریاضی دان معروف فرانسوی (۱۷۸۹م)

شرح مناسبت:

آگوستین لویی بارون کوشی، ریاضی دان فرانسوی در ۲۱ اوت ۱۷۸۹م در شهر پاریس فرانسه به دنیا آمد. او زمانی به دنیا آمد که فرانسه درگیر انقلاب بود به همین دلیل خانواده کوشی به روستایی در توابع پاریس رفتند و آگوستین تحت تعلیم پدر، تحصیلات خود را فرا گرفت. وی از کودکی دارای استعدادی خارق العاده در زمینه ریاضی بود. طولی نکشید که در ۱۵ سالگی جایزه بزرگ امپراتور را در ادبیات قدیم بُرد و در ۱۸ سالگی از مدرسه پلی تکنیک با مقام اول فارغ التحصیل شد. کوشی از آن پس به تحقیق و مطالعه در ریاضیات پرداخت و به نتایج مهمی دست یافت. در واقع، بیشتر کارهای کوشی در زمینه ریاضیات محض بود و در این راستا، تحقیقات موثری در همه رشته های ریاضی از جمله تئوری توابع، حساب های دیفرانسیل و اَنتِگرال و علم تحلیل ریاضی انجام داد. هم چنین ریاضیات جدید به علت دو ابداع مهم کوشی که هر یک از آن ها، خط سیر ریاضیات قرن نوزدهم را عوض کردند، مرهون تلاش های اوست. این دو ابداع شامل معمول ساختن دقت لازم در تعاریف و استدلال های آنالیز ریاضی و نیز ایجاد واقعی آنالیز

ترکیبی بر مبانی محکم، می باشند. وی هم چنین تئوری توابع یک متغیر موهومی را بنا نهاد و همین تئوری است که امروزه، بزرگ ترین عنوان افتخار او محسوب می شود. کوشی برخلاف فردریک گائوس ریاضی دان شهیر آلمانی هم عصر خویش که اکتشافات خود را پنهان می کرد، تمام اکتشافات خود را به آکادمی می فرستاد و با قدرتی که در تعلیم عَمَلی داشته است توانست به واقعْ دقت و صحت را بر آنالیز ریاضی تحمیل کند. او کسی بود که موفق شد اکتشافات گائوس را دو مرتبه کشف نماید. روش فکری کوشی در اکتشاف بدایع، بی نظیر بود و تاثیر قوی و واقعی او در ریاضیات تا سالیان دراز باقی خواهد ماند. آگوستین کوشی سرانجام در ۲۳ مه ۱۸۵۷م در ۶۸ سالگی بر اثر بیماری درگذشت.

مناسبت ۲: مرگ "ژولیوس اُوپِرْتْ" محقق و خاورشناس معروف آلمانی (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

ژولْیوس اُوپِرْتْ، خاورشناس معروف آلمانی و بنیان گذار علم آسورشناسی، در نهم ژوئیه ۱۸۲۵م در هامبورگ آلمان به دنیا آمد. او تحصیلات مقدماتی و تکمیلی خود را در آلمان، سوئیس و فرانسه گذراند و در رشته زبان شناسی و باستان شناسی به تحقیق و مطالعه پرداخت. اوپرت هم چنین زبان های فارسی، عربی، عبری و سانسکریت را آموخت. وی مقاله ای درباره سیستم صوتی زبان هخامنشی ارائه نمود که در آن، روش ادا کردن حروف صدادار در زبان فرس قدیم را بیان کرد. مطالعه و ترجمه کتیبه های میخی زمان داریوش هخامنشی که به سه زبان فرس هخامنشی، آشوری یا سامی و تورانی بود، از دیگر فعالیت های اوپرت به شمار می رود. از این رو، کرسی استادی آسورشناسی در فرانسه را برعهده گرفت و با

تلاش های وسیع وی در این رشته، به عنوان جامع علوم و بنیان گذار آسورشناسی در جهان معرفی شد. در کنار تدریس، مطالعات حضوری در کاوش های باستان شناسی به اوپرت امکان داد تا بتواند نقشه شهر بابل قدیم در بین النّهرین را برطبق اصول فنی و علمی رسم کند. هرچند در این میان، کتابخانه بزرگی حاوی لوحه های به خط میخی کشف شد که سر از موزه های اروپا و به ویژه انگلستان درآورد. پروفسور اوپرت بالغ بر هشتاد اثر از خود به یادگار گذاشت که در موضوع آسورشناسی، کتیبه و نیز زبان های باستانی، تاریخ نگاری و نژادشناسی بوده است. وی در سال ۱۸۸۱م مجله آسورشناسی را در پاریس تأسیس کرد و مقالات تتبُّعی قابل ملاحظه ای در آن نگاشت که مورد توجه و استفاده اهل علم در اروپا و امریکا قرار گرفت. پروفسور ژولیوس اوپرت سرانجام در ۲۱ اوت ۱۹۰۵م در هشتاد سالگی در پاریس درگذشت.

مناسبت ۰۳: قتل "لئون تروتِسکی" یار و هم رزم لنین و سیاست مدار مشهور شوروی سابق (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

لئون تروتِسْکی عامل اصلی پیروزی انقلاب بلشویکی روسیه، در نهم آوریل ۱۸۷۹م در اوکراین در جنوب غربی روسیه به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۰۲م در لندن با لنین آشنا شد و پس از گرایش به مارکْسیسم، در سایر مراحل اقدامات لنین، یار و هم رزم او بود. تروتسکی پس از پیروزی انقلاب کمونیستی به مدارج بالایی رسید و ارتش سرخ شوروی را ایجاد کرد. او با سازماندهی این ارتش، بالاترین نقش را در تثبیت پیروزی انقلاب روسیه پس از رهبری لنین بر عهده داشت. هدف وی از تشکیل ارتش سرخ شوروی که در آغاز، یک نیروی غیر منظم از داوطلبان بلشویک بود. ایجاد یک

نیروی مستقل از ارتش تزاری برای مقابله با قیام احتمالی بعضی از فرماندهان و واحدهای ارتش تزاری در برابر رژیم جدید بود. تروتسکی مبتکر نظریه "انقلاب مداوم" است و بر این اساس، معتقد به صدور انقلاب مارکسیستی شوروی به خارج از روسیه بود و تقویت حرکت های انقلابی را در سراسر جهان از طرف دولت شوروی ضروری می دانست. در این راستا، شهرت تروتسکی در تاریخ سیاسی شوروی سابق به خاطر اختلافات ایدئولوژیکی وی با استالین است. پس از مرگ لنین، تروتسکی خواستار ادامه مشی لنین در جهانی کردن انقلاب کمونیستی بود ولی استالین به سوسیالیسم و کمونیسم برای یک کشور اعتقاد داشت. تروتسکی که عقایدش علیه استالین، بعدها موجب ظهور اندیشه تروتِسْکیسْم در صحنه سیاسی جهان گردید، رهبری جناح مخالف استالین را در درون حزب کمونیست پس از مرگ لنین بر عهده گرفت و طرفداران او از تندروترین مارکسیست ها به شمار می رفتند. او سستی و رخوتی را که عارض نهضت کمونیسم شده بود به باد مذمت و انتقاد می گرفت و مخالفت با مسئله جهانی شدن کمونیسم را به منزله زیرپا نهادن اصول مارکس و لنین به شمار می آورد و آن را خیانت به انقلاب روسیه می دانست. تروتسکی و استالین که هر دو از همرزمان لنین و از مهم ترین چهره های انقلاب روسیه بودند، پس از مدتی چنان دشمن یک دیگر شدند که تروتسکیسم و استالینیسم، دو واژه کاملاً متضاد شده بود. واژه هایی که یکی دم از ضرورت جهانی شدن قهری کمونیسم می زد و دیگری خواستار تقویت ارکان سوسیالیسم و کمونیسم در داخل مرزهای شوروی بود.
تروتسکی

در سال ۱۹۲۷، قبل از اجرای برنامه ۵ ساله اقتصادی استالین، همراه با ۷۵ نفر از اعضای مؤثر و بلندپایه حزب کمونیست، از کمیته مرکزی و سپس از عضویت در این حزب اخراج شد و به جمهوری قزاقستان تبعید گردید. تروتسکی در سال ۱۹۳۷ به رهبری شبکه توطئه علیه استالین متهم گشت و پس از محاکمه، به طور غیابی به مرگ محکوم شد. تروتسکی در همین سال به مکزیک رفت تا این که در ۲۱ اوت ۱۹۴۰م در آن کشور توسط یکی از عوامل استالین با ضربات تبر در ۶۱ سالگی به قتل رسید. تروتسکی کتاب ها، رساله ها و مقالات جدلی فراوانی نگاشته است که آثاری هم چون ادبیات و انقلاب و تاریخ انقلاب روسیه جملگی حاکی از ذکاوت فوق العاده اوست به طوری که دشمنانش نیز به این امر اعتراف دارند.

مناسبت ۰۴: تشکیل کنفرانس "دِمْبارْتِنْ اوکْسْ"، زمینه ساز تشکیل سازمان ملل متحد (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

با آشکار شدن نشانه های پیروزی متفقین و شکست متحدین در جریان جنگ جهانی دوم، کنفرانس های متعددی با حضور سران کشورهای پیروز برای بررسی اوضاع نظامی و آینده سیاسی جهان برگزار گردید که یکی از این نشست ها، کنفرانس دمْبارتن اوکْسْ بود که در ۲۱ اوت ۱۹۴۴م با حضور سران امریکا، شوروی، چین و انگلستان در ایالت کلمبیای امریکا آغاز به کار کرد. هدف از برپایی این کنفرانس، مذاکره پیرامون تأسیس یک سازمان بین المللی بود که بتواند راه حل هایی برای رفع مشکلات پس از جنگ ارائه دهد. در این جلسات در خصوص اساسنامه سازمان ملل متحد، مذاکراتی انجام گرفت و طرح مقدماتی منشور که بعداً منشور ملل متحد نامیده شد، تهیه گردید. براساس توافقات حاصله در این کنفرانس،

سازمان ملل مرکب از یک مجمع عمومی، یک شورای امنیت، یک دبیرخانه و یک شورای اقتصادی - اجتماعی می باشد. کنفرانس دمبارتن اوکس در واقع نقطه پایان موجودیت جامعه ملل و نقطه آغاز سازمان ملل متحد بود. با این حال، سازمان ملل متحد گرچه ناکارآمدی و عدم توانایی جامعه ملل را به چالش کشانید و در حقیقت، اجماع بین المللی برای پیشگیری از جنگ را به دنبال داشت، اما در مقام عمل، از ایفای نقش واقعی خود دور مانده و با ارائه حق وتو به کشورهای بزرگ، کارایی و استقلال عمل خود را زیر سؤال برده است.

مناسبت ۰۵: جای گزینی سازمان پیمان مرکزی موسوم به "سنتو" به جای "پیمان بغداد" (۱۹۵۹م)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ جهانی دوم و شکل گیری جهان دو قطبی، مسئله جلوگیری از نفوذ در قلمرو دیگری به انعقاد پیمان هایی انجامید که "پیمانِ بغداد" از آن جمله است. این پیمان در ۲۴ فوریه ۱۹۵۵م بین کشورهای ترکیه و عراق به امضاء رسید و بعداً انگلستان، پاکستان و ایران به این پیمان ملحق شدند. این پیمان در حقیقت از ابتکارات دولت امریکا بود که می خواست یک سازمان دفاعی و قوی در خاورمیانه به وجود آید تا از گسترش نفوذ شوروی در این منطقه جلوگیری نماید و حلقه های دفاعی غرب را کامل کند. اما پس از وقوع کودتای ضد سلطنتی در عراق و روی کار آمدن عبدالکریم قاسم در ۱۴ ژوئیه ۱۹۵۸، این کشور عملاً از این پیمان خارج شد. به این جهت مرکز پیمان از بغداد به آنکارا منتقل گردید و در اجلاسیه ۲۱ اوت ۱۹۵۹م به "سازمان پیمان مرکزی" که اختصاراً "سنتو" خوانده می شد، تغییر نام داد. این پیمان که در راستای

اهداف غرب و امریکا عمل می نمود، پس از پیروزی انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی خروج ایران از آن، از سال ۱۹۷۹م عملا منحل گردیده است.

مناسبت ۰۶: تظاهرات سیاهپوستان "آلاباما" برای اجرای قانون حق رأی (۱۹۶۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: به آتش کشیدن مسجد الاقصی قبله اول مسلمانان توسط صهیونیست ها (۱۹۶۹م)

شرح مناسبت:

در ادامه جنایات رژیم صهیونیستی و اندک زمانی پس از سومین جنگ اعراب و اسرائیل، مسجدالاقصی قبله اول مسلمانان، و یکی از اماکن مقدس نزد تمام ادیان الهی، مورد تعرض قرار گرفت. در ۲۱ اوت ۱۹۶۹م در اثر آتش سوزی مسجدالاقصی توسط صهیونیست ها، به این مکان مقدس و تاریخی، آسیب های فراوانی وارد شد. در جریان این آتش سوزی، ستون های آتش و دود تا ارتفاع صدها متری به آسمان برخاست. در قسمت جنوب شرقی مسجد، در حدود دویست متر مربع از سقف مسجد کاملاً منهدم شد و قسمت هایی از گنبد مسجد و منبری که سابقه ای هشت صد ساله داشت طعمه حریق گردید. رژیم صهیونیستی آتش سوزی مسجدالاقصی را به یک جهانگرد استرالیایی نسبت داد و وی را دستگیر کرد. اما یک دادگاه نمایشی در تل آویو، این صهیونیست را بیمار روانی خواند و او را آزاد کرد. در همین زمان، مسلمانان در کشورهای اسلامی بدون توجه به تبلیغات رژیم اشغال گر قدس و حامیان غربی آن، تظاهرات گسترده ای علیه این رژیم برپا کردند. و خشم و انزجار خود را از جنایات رژیم صهیونیستی اعلام نمودند. علاوه بر این، آتش زدن مسجد الاقصی توسط صهیونیست ها موجب شد دولت های اسلامی برای مقابله با خطرهایی که جهان اسلام و مقدسات اسلامی را تهدید می کند، نشست سازمان کنفرانس اسلامی را تشکیل دهند.

مناسبت ۰۸: ترور "بنینیو اکینو" سیاست مدار معروف و رهبر مخالفان دولت فیلیپین (۱۹۸۳م)

شرح مناسبت:

بتینو اکینو سیاست مدار نامی فیلیپین و رهبر مبارزان سیاسی ضد دیکتاتوری این کشور، در سال ۱۹۳۴م در فیلیپین به دنیا آمد. پدر بتینو، سیاست مدار و سناتور مجلس بود و پدربزرگش نیز از انقلابیونی بود که

با نیروهای استعماری اسپانیا و بعدها با قوای اشغال گر امریکایی در اواخرقرن نوزدهم جنگید. اکینو در سال ۱۹۵۰م در حالی که هنوز ۱۶ ساله بود به عنوان یک خبرنگار، از معتبرترین روزنامه وقت فیلیپین راهی شبه جزیره کره شد تا از جنگ دو کره گزارش تهیه کند. وی دو سال بعد از خبرنگاران برجسته این روزنامه شد و پس از آن در دانشگاه دولتی فیلیپین به تحصیل در رشته حقوق پرداخت. اکینو در ۲۰ سالگی به عنوان یکی از مشاوران رئیس جمهور وقت فیلیپین برگزیده شد و در به تسلیم واداشتن رهبر چریک های کمونیست آن روز نقش مهمی ایفا کرد. او در ادامه، در ۲۲ سالگی شهردار زادگاه خود، در ۲۵ سالگی معاون استاندار و در ۳۰ سالگی استاندار یکی از ایالات فیلیپین گردید. در عین حال، اکینو از سال ۱۹۵۷م به مدت هشت سال، مشاور ویژه رئیس جمهور وقت فیلیپین بود تا اینکه فردیناند مارکوس به ریاست جمهوری رسید و اکینو در ۳۳ سالگی به دبیرکلی حزب مخالف مارکوس برگزیده شد. پس از طی دو دوره ریاست جمهوری مارکوس، اکینو خود را نامزد ریاست جمهوری فیلیپین کرد اما قبل از انتخابات، مارکوس اعلام نمود که توطئه ای با شرکت عناصر چپ و راست برای ایجاد انقلاب در فیلیپین کشف شده است و عده زیادی از سیاست مداران در آن شرکت داشته اند. مارکوس به این بهانه، حکومت نظامی اعلام کرد و انتخابات را لغو نمود. اکینو نیز در همان سال و به همین اتهام دستگیر شد و مدت هفت سال و نیم در زندان ماند. در سال ۱۹۷۷م یک دادگاه نظامی، او

را به اتهـام قتل، توطئه براندازی و داشـتن اسـلحه غیرمجازْ محاکمه و محکوم به مرگ کرد، اما حکم اجرا نشـد. در این زمان، اکینو از داخل زندان به صدور بیانیه های سیاسی ادامه داد و حزب قدرت مردم را رهبری می کرد. اما حزب او در مقابل حزب دولتی شـکست خورد و اکینو اعلام نمود که انتخابـات مخـدوش بوده است. در همـان سـال، مارکوس، رئیس جمهور مسـتبد فیلیپین به اکینو اجازه داد که برای انجام عمل جراحی قلب از زندان خارج شود و عازم امریکا گردد. اکینو پس از عمل، مدت سه سال در این کشور مانـد و هنگامی که تصـمیم خود را برای بازگشت به فیلیپین اعلام کرد، به او هشدار داده شد که کشـته خواهد شد. اما اکینو به این مسـئله توجهی نکرد. از این رو، بلافاصله پس از ورود به فیلیپین در ۲۱ اوت ۱۹۸۳م توسط ماموران امنیتی دسـتگیر گردیـد. امـا در همین زمان، مردی که لباس خـدمتکاران فرودگاه را به تن داشت، به محض اینکه پای اکینو به زمین رسـید گلوله ای به گردن او شـلیک کرد و او را در ۴۹ سـالگی کشت. ماموران امنیتی آن مرد را کشـتند و به این ترتیب موضوع ترور اکینو در هـاله ای از ابهـام فرو رفت. با این حال محافل سیاسـی کشور، دولت مارکوس را عامل قتل اکینو معرفی کردند. سه سال بعد، همسر اکینو با کمک نفوذ و وجهه ای که به خاطر قتل شوهرش کسب کرده بود مارکوس را شکست داد و رهبری فیلیپین را برعهده گرفت.

مناسبت ۰۹: روز استقلال کشور "لتونی" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

لاتویا که به نام فرانسوی آن، در ایران، لتونی خوانده می شد، یکی

از سه جمهوری ساحلی دریای بالتیک است که بین دو کشور لیتوانی و استونی و در مشرق اروپا قرار گرفته است. مساحت این کشور ۶۴/۶۱۰ کیلومتر مربع و جمعیت آن نزدیک به ۲/۵ میلیون نفر می باشد. پایتخت لتونی ریگا و از شهرهای مهم آن دائوگاوپیلس، لیپایا و یلگاوا قابل ذکرند. حدود ۴۰ درصد مردم لتونی پیرو مذهب مسیحیت و عمدتاً پروتستان هستند. سکنه لتونی از ملیت های مختلف روسی، اوکراینی، لهستانی، لیتوانیایی و اکثریت لتونیایی هستند. زبان رسمی این کشور لتونیایی است. واحد پول لتونی لاتس می باشد. که بعد از پیوستن این کشور به اتحادیه اروپا، در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴، یورو به عنوان پول واحد اروپائی، جای گزین آن خواهد شد. با توجه به رشد منفی جمعیت در لتونی پیش بینی می شود جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ نزدیک به۲ میلیون نفر خواهد بود. نظام سیاسی حاکم بر لتونی جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. کشور لتونی در شرق اروپا و در غرب روسیه قرار دارد. نخستین ساکنان این منطقه را، اقوامِ شکارچی و ماهیگیر تشکیل می دادند که در هزاره های قبل از میلاد مسیح(ع) وارد این سرزمین شده بودند. قرون بعد از میلاد، تحت حاکمیت سوئد، روسیه و بعداً آلمان قرار گرفت که آیین مسیحیت نیز توسط آلمان ها، در این منطقه، جای گزین شد. در قرون اخیر، لهستان، سوئد و سرانجام روس ها بر این ناحیه تسلط یافتند که تا اوائل قرن بیستم ادامه داشت. بعد از انقلاب بلشویکی در ۱۹۱۷، لتونی نیز در ۱۸ نوامبر همین سال، استقلال خود را اعلام کرد که در سال

۱۹۲۰م از طرف شوروی به رسمیت شناخته شد. اما در سال ۱۹۴۰م، کشورهای منطقه بالتیک و از جمله لتونی به اشغال کمونیست ها درآمدند که تا فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱م ادامه داشت. در این زمان، لتونی نیز همگام با کشورهای منطقه، خواهان استقلال گردید و در نهایت در ۲۱ اوت ۱۹۹۱م استقلال خود را اعلام نمود.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: مرگ "وارِن هستینْگز" سیاست مدار انگلیسی (۱۸۱۸م)

شرح مناسبت:

وارن هشْتینِگزْ، سیاست مدار انگلیسی در ششم دسامبر ۱۷۳۲ متولد گردید و با حمایت عمویش توانست به تحصیلات خود ادامه دهد. علاقه وی به ادبیات، او را به سوی ادبیات و تمدن کهن و ریشه دار هند سوق داد. همین مسئله در سال ۱۷۵۰م زمینه شروع به کار وی به عنوان منشی در شرکت هند شرقی انگلیس شد و از آنجا که به دنبال کسب شهرت و جویای نام بود، در همین راه پیش رفت. هستینگز در سی و نه سالگی به حکومت بنگال رسید و تا سال ۱۷۷۴م به مدت شش سال این سمت را در اختیار داشت. وی از همین سال به مدت ۱۰ سال تا ۱۷۸۴م به عنوان اولین فرماندار کل هندوستان انتخاب گردید. هستینگز در این مسئولیت، با اتخاذ سیاست های سختِ قضایی و مالی به آن چنان رفتار ظالمانه ای دست زد که از سوی سیاست مداران و حقوق دانان انگلیسی، به انجامِ جنایت های بزرگ و از جمله سوء استفاده های مالی و تعدّی به مردم متهم و محکوم محکوم گردید. بر همین اساس وی در سال ۱۷۸۴م از سمت خود استعفا داده و به انگلستان بازگشت. با این حال، در نتیجه تلاش برخی از بشردوستان، از رفتار خشونت

آمیز انگلستان در هند پرده برداشته شد و به محاکمه طولانی مدت هستینگز و البته برائت وی انجامید. وارن هستینگز سرانجام در بیست و دوم اوت ۱۸۱۸م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: امضای قرارداد "ژنو" در مورد عدم تعرض به مجروحین و اسیران جنگ (۱۸۶۴م)

شرح مناسبت:

پس از پیشنهاد شخصی به نام هنری دونان مبنی بر این که خدمت به رنجوران و زخمی های نظامی، فعالیتی بی طرف محسوب شود، انجمن خیریه ژنو، از این پیشنهاد استقبال کرد. در نتیجه یک کنفرانس بین المللی با شرکت نمایندگان ۱۶ کشور آسیایی، افریقایی، امریکایی و اروپایی در ژنو تشکیل یافت و موافقتنامه سال ۱۸۶۴م برای بهبود وضع مجروحان نظامی میادین جنگی تدوین یافت. این قرارداد که نمایندگان ۱۲ دولت از کشورهای شرکت کننده آن را در ۲۲ اوت ۱۸۶۴م امضا کردند، شامل این موارد بود: بی طرف شمردن متصدیان خدمات پزشکی نیروهای مسلح، رفتار انسانی با زخمی ها و بی طرفی غیر نظامیانی که داوطلبانه به کمک زخمی های جنگ می شتابند. هم چنین علامتی بین المللی به منظور مشخص ساختن اعضا و وسایلی که در این راه به کار می روند پیش بینی شده بود. این قرارداد زمینه پیدایش سازمان صلیب سرخ جهانی گردید.

مناسبت ۰۳: انتخاب "هنری کیسینْجِر" به وزرات امور خارجه امریکا (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

هنری آلفرد کیسینجر، سیاست مدار یهودی و برجسته امریکایی در ۲۷ ماه مه ۱۹۲۳ در آلمان متولد گردید و در ۱۵ سالگی هم زمان با اوج گیری فشارهای نازی ها به اتفاق خانواده به امریکا مهاجرت نمود. وی تحصیلات خود را تا مقطع دکترای علوم سیاسی در این کشور ادامه داد. کیسینجر آن گاه به همکاری با شورای روابط خارجی و بنیاد راکْفِلِر پرداخت و به عنوان استاد دانشگاه هاروارد به تدریس پرداخت. وی پس از چندی به عنوان مشاور شوری امنیت ملی امریکا برگزیده شد و سرانجام در سال ۱۹۶۵ مشاور رسمی وزارت خارجه امریکا گردید. کیسینجر از سال ۱۹۶۹م در جایگاه نماینده تام الاختیار

امریکا در کنفرانس صلح ویتنام که در پاریس برگزار شد، حضور یافت. این مذاکرات پس از ۴ سال به نتیجه رسید و قرارداد آتش بس در جنگ ویتنام در ۲۷ ژانویه ۱۹۷۳ امضاء شد. موفقیت کیسینجر در حل مسئله ویتنام، اگرچه برای وی جایزه صلح نوبل ۱۹۷۳ را در پی داشت، اما در واقع راه فرار امریکا از باتلاق ویتنام را هموار نمود. از دیگر اقدامات کیسینجر در صحنه روابط بین الملل، می توان به فراهم آوردن مقدمات سفر نیکسون، رئیس جمهور امریکا به چین را ذکر نمود. این اقدام از آن جا که در دوره اوج جنگ سرد و روابط تنش آلود امریکا و شوروی صورت می گرفت و از طرف دیگر اولین سفر رئیس جمهور امریکا به چین کمونیست بود، اهمیت بسیاری داشت. عملکرد کیسینجر در صحنه سیاست خارجی امریکا به نتایجی از جمله تنش زدایی با شوروی وامضای قرارداد محدود ساختن سلاح های استراتژیک انجامید. سرانجام مجموعه اقدامات وی باعث شد تا در ۲۲ اوت ۱۹۷۳ پست وزارت خارجه در اختیار وی قرار گیرد. حمایت از منافع امپریالیسم جهانی و رژیم صهیونیستی و تلاش در ایجاد شکاف و تفرقه میان جوامع اسلامی از دیگر اقدامات اوست. از جمله آثار کیسینجر می توان از کتاب های، مسائل استراتژی ملی، سیاست خارجی امریکا و سال های کاخ سفید نام برد. هنری کیسینجر از نظریه پردازان سیاسی و مردان تأثیرگذار در عرصه سیاست خارجی امریکا به شمار می رود.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: تولد "آندره شِنْیه" مبارز انقلابی و شاعر برجسته فرانسوی (۱۷۶۲م)

شرح مناسبت:

آندره شِنْیه، شاعر فرانسوی در ۲۳ اوت ۱۷۶۳م در قُسطنطنیه (استانبول فعلی در ترکیه)، به هنگامی که پدرش کنسول فرانسه در این شهر بود، زاده

شـد. وی بـا کمک مادر یونانی الاصـلش، در ادبیات یونان باسـتان معلومات فراوانی کسب کرد و پس از بازگشت به فرانسه و مـدتی خـدمت در نظـام، بـا ادب دوسـتان به رفت و آمـد پرداخـت. شـنیه پس از آن، در پـاریس با شور و حرارت به کار ادبی مشـغول شـد و با جمع آوری مدارک بسـیار و مراجعه به آثار شاعران یونانی و لاتینی و شـرقی، از ادبیات ایتالیایی و انگلیسـی، معرفـتی وسـیع به دست آورد. در این زمـان، بـا آغـاز انقلاب کبیر فرانسه، وی نیز به جرگه انقلابیون پیوست، هرچنـد پس از مـدتی به دلیل مخالفت با به راه افتادن کشـتار در فرانسه، از پاریس گریخت. با این حال پس از چنـدی به زندان افتاد و بعد از محاکمه ای سـریع، به اعدام محکوم شد و سـرانجام در ۲۵ ژوئیه ۱۷۹۴م، دو روز قبـل از سـقوط دوره ترور و وحشت، در ۳۲ سالگی به تیغ گیوتین سپرده شد. آندره شـنیه جز چند مقاله سیاسی و چند قطعه شاعرانه، چیزی در زمان حیات منتشر نکرد، اما اولین بار، آثار وی ۲۵ سال پس از مرگش به صورت ناقص منتشر شد و دیوان کامل او با تفسیرات و دیباچه، ۱۴۵ سال بعد در سال ۱۹۴۰م انتشـار یـافت. شـنیه عـاشق اشـعار عهـد باسـتان بـود و درک عمیقی که از شـاعران این عصـر داشت، موجب خلق زیبـاترین و پرشورترین اشـعار او گشت. هنر شـاعری شـنیه، به ویژه مورد علاقه شـاعران رمانتیک فرانسه قرار گرفت. شـنیه در شعر، به جاذبه و لطف سخن بیشتر از عظمت و شکوه آن توجه دارد. از خشکی و سردی می پرهیزد و به احساس

و هماهنگی در قالب شعر روی می آورد و خوشاهنگی و دلنشینی و نرمی و لطفی که در قرن هجدهم از شعر فرانسه دور شده بود، به آن باز می گرداند.

مناسبت ۰۲: امضای معاهده تاریخی "پراگ" میان دو کشور پروس و اتریش (۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

قسمت اعظم سرزمینی که امروزه آلمان نامیده می شود در اواسط قرن نوزدهم از کشورهای کوچکی تشکیل می شد که در هر کدام یک پادشاه یا شاهزاده حکومت می کرد. با به قدرت رسیدن بیسمارک و در اختیار گرفتن مقام صدراعظمی پروس وی که در آرزوی وحدت ایالات و امیرنشین های آلمان در زیر یک پرچم و تشکیل یک امپراتوری نیرومند از پیوستن پروس و کنفدراسیون آلمان بود، قبل از هر چیز به تقویت نیروی نظامی پروس پرداخت و در اولین جنگ خود برای الحاق یکی از این ایالت ها به قلمرو حکومت پروس، در سال ۱۸۶۴م پیروز شد. اختلافات اتریش و پروس بر سر این ایالت در این سال به رویارویی مستقیم پروس و اتریش منتهی شد. در این جنگ که به جنگ هفت هفته معروف شده است، نیروهای پروس برای نخستین بار قوای اتریش را شکست دادند و در نتیجه قرارداد صلحی که در روز ۲۳ اوت ۱۸۶۶م در پراگ به امضا رسید، کلیه امیرنشین ها و ایالات واقع در شمال رودخانه راین، اتحادیه جدیدی به نام کنفدراسیون شمالی آلمان تشکیل دادند و با پروس متحد شدند.

مناسبت ۰۳: تولد "دِنْگ شیائو پینْگ" رهبر پیشین چین کمونیست (۱۹۰۴م) (ر.ک: ۱۹ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اعلان جنگ ژاپن به آلمان در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

با فروزان شدن آتش ویرانگر و خانمان سوز جنگ جهانی اول، جنگ اولیه اتریش و صربستان به یک جنگ عمومی در اروپا مبدل شد و کشورهای مختلف هر یک به بهانه ای وارد این معرکه می شدند. در طول ماه اوت ۱۹۱۴م، این جنگ ابعاد وسیع تری به خود گرفت چرا که در روزهای دوازدهم و سیزدهم این ماه، انگلستان و فرانسه به اتریش اعلان جنگ دادند. ده روز بعد در ۲۳ اوت، ژاپن نیز به عنوان متحد انگلیس به اتریش و آلمان اعلان جنگ داد. با ورود به ژاپن به عرصه جنگ جهانی اول، آتش این نبرد در فراسوی مرزهای اروپا در شرق آسیا نیز شعله ور گردید و منطقه را بیش از پیش دچار آشوب و کشتار نمود.

مناسبت ۰۵: انعقاد قرارداد "عدم تجاوز" میان دولت های آلمان نازی و شوروی (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

پس از تصرف چکسلواکی و الحاق آن به آلمان، هیتلر درصدد انضمام لهستان به خاک کشورش بود. اما هیتلر می دانست که در مسئله لهستان نه فقط انگلیس و فرانسه، بلکه شوروی هم در مقابل او خواهد ایستاد و ممکن است حمله حساب نشده او به لهستان، به اتحاد سه جانبه ای در برابر آلمان منجر شود. به همین جهت هیتلر از درِ دوستی با استالین درآمد و پس از امضای یک قرارداد همکاری اقتصادی و بازرگانی با شوروی، در پیامی به استالین آمادگی خود را برای امضای یک قرارداد دوستی و عدم تعرض با شوروی اعلام داشت. استالین نیز پاسخ گرم و دوستانه ای به تلگراف هیتلر داد و وزیر امور خارجه آلمان برای انجام مذاکرات مربوط به امضای قرارداد دوستی بین دو کشور به مسکو دعوت شد. استالین که از نیت

هیتلر در تصرف لهستان مطلع شده بود در این مذاکرات خواهان معامله بر سر خاک لهستان شد و نواحی شرقی این کشور را طلب کرد. با موافقت آلمان و شوروی بر سر این مسئله، در نیمه شب ۲۳ اوت ۱۹۳۹م قرارداد عدم تجاوز میان آلمان و شوروی منعقد گردید. بر اساس این قرارداد، آلمان و شوروی متعهد شدند به مدت ده سال به خاک یک دیگر تجاوز نکنند. پس از این توافق، آلمان با اطمینان از جانب شوروی، حمله خود را به لهستان آغاز نمود. با این حال، این پیمان دو سال بعد با حمله آلمان به شوروی در ژوئن ۱۹۴۱م نقض شد.

مناسبت ۰۶: آزادی پاریس از اشغال آلمان توسط قوای متفقین (۱۹۴۴م) (ر.ک: ۱۴ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: تولد "پیرکوری" دانشمند و فیزیک دان معروف فرانسوی (۱۸۵۹م) (ر.ک: ۱۹ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت "شارْلْ سِنْت بوو" ادیب و منتقد برجسته فرانسوی (۱۸۶۹م)

شرح مناسبت:

شارْلْ آگوستین سَنْت بوو، منتقد، شاعر و رمان نویس فرانسوی در ۱۵ فوریه ۱۸۰۴م در یکی از خانواده های قدیم شمال فرانسه به دنیا آمد و در نوجوانی به پاریس رفت. وی تحصیلات پزشکی خود را رها کرد و به راه ادبیات کشیده شد و با آنکه بعدها عقیده ضد مذهبی یافت، زندگی فکری و معنویش به طور عمیقی تحت تاثیر محیط مذهبی خانواده و مدرسه قرار گرفته بود. سَنْت بوو در ۱۶ سالگی به خواندن آثار نویسندگان رمانتیک علاقه یافت و چیزی نگذشت که به سبب هوش و استعداد زودرس و به سبب تحصیلات جدی و عمیقی که در زبان و ادبیات فرانسه انجام داده بود، به شناختن تاریخ نویسان و متفکران قرن گذشته شوق فراوان نشان داد و در نتیجه به سوی اصول منطقی تحلیل و تحقیق روحی و فکری سوق داده شد. وی در ۲۰ سالگی اولین مقاله های انتقادی خود را انتشار داد. سَنْت بوو در این دوره، جنبه های اساسی شخصیت خویش را آشکار کرد، یعنی ادراک امور مربوط به تحلیل روانی و معنوی و اعتماد به روش های علمی و ایمان به تاثیر عالم مادی بر زندگی فکری که بعدها همه آن ها را در نقد ادبی به کار برد، چنان که در اولین دیوان هایش نظیر زندگی و تسلی ها، انعکاس یافت. با وجود این، سَنْت بوو تا آن حد شاعر نبود که بتواند همه احساس های خود را به صورت شعر واقعی عرضه کند. او در سال های بعد اثری بدیع و ممتاز درباره تاریخ انتقادی شعر و تئاتر فرانسه

در قرن شانزدهم انتشار داد. بـدین طریق مبحث تازه ای در ادبیات کشور فرانسه گشوده شـد و سَـنْت بوو با اثر بدیعش یکی از عصـرهای بسیار مهم شعر فرانسه را به جامعه شناساند. او هم چنین با انتشار کتاب گفتارهای دوشنبه در یازده جلد، خوانندگان را در جریان آخرین کتاب های منتشـر شده و مشـهورترین آثار ادبی عصـر قرار داد. به وسـیله این اثر بزرگ، تصویر شاعران و نویسـندگان قدیم و جدید پیش چشم ظاهر می شود، هم چنین این کتاب، گواهی است، بر اندیشه ها و هنر تحلیلی سَـنْت بوو، که علاوه بر مدارک مربوط به نویسندگان و شاعران، منعکس کننده اوضاع و احوال اجتماعی هر دوره نیز می باشد. سَنْت بوو استاد غیرقابـل انکـار نقـد است. وی بیش از آثار، به خود نویسـندگان و مردان ادب توجه داشـته، زنـدگی افراد را بیشتر مورد تحلیل و بررسـی قرار داده و میان اثر و زنـدگی خصوصـی نویسـندگان و شاعران و محیط اجتماعی آنان، رابطه نزدیک برقرار کرده است. از این رو، تحلیل روانی در نقد ادبی سَنْت بوو مقام اصلی را داشته است، اما نمی توان گفت که وی در نقد هرگز دچار لغزش نشـده و نظر شخصـی را دخالت نـداده است. بارها دیـده شـده که گروهی را نادیـده گرفته و درباره نبوغ و قریحه گروه دیگر، راه مبالغه پیموده است. در هر حال، سَنْت بوو فرمان روای مطلق حکومت ادب زمان خود بود و با خطوط کوتاه و خلاصه، بیانیه خود را درباره آثار دیگران صادر می کرد. دیگر آثار او عبارتنـد از: مکاتبات در شـش جلد، نقد ادبی و تصویر بزرگان ادب در

شش جلد و تصویرهای زنان مشهور. شارل آگوستین سَنْت بوو سرانجام در ۲۴ اوت ۱۸۶۹م در ۶۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "لئوپولْدْ بیسْمارکْ" صدراعظم پروس معروف به "صدر اعظم آهنین" (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

پرنس اوتوفون ادوارد لئوپولْدْ بیسْمارکْ، در اول آوریل ۱۸۱۵م در خانواده ای قدیمی در پروس (آلمان) به دنیا آمد و پس از پایان تحصیلات خود، در ۳۲ سالگی در پارلمان پروس به عنوان یک نماینـده ضد سـلطنتی شـناخته شد. وی در سال ۱۸۵۹ به عنوان سـفیر کبیر پروس به سن پترزبورگ در روسیه و سپس پاریس رفت و پس از آن برای احراز مقام وزارت امور خارجه و ریـاست کـابینه، به پروس فراخوانـده شـد. پس از مراجعت به پروس و به دست گرفتن قـدرت توسـط بیسـمارک، وی به قصـد تشـکیل امپراتوری نیرومنـد آلمـان، بـا اتریش جنگی به راه انـداخت و کلیه امیرنشـین هـای منطقه را بـا پروس متحـد سـاخت. بیسمارک در جنگ یک ساله ۱۸۷۰م بین فرانسه و آلمان، با قدرت کلام و نفوذ سـخن خویش سربازان آلمانی را تشویق کرد و باعث پیروزی نهایی آلمان شـد. بعـد از این پیروزی، بیسـمارک به عنوان صـدر اعظم آلمان انتخاب گردیـد و در حـدود دو دهه سـال در این مقـام از گرداننـدگان اصـلی سـیاست اروپا بود. او مردی متکبر و مسـتبد بود و به اکثریت و اقلیت پارلمانی و آزادی مطبوعـات و دسـته هـای سیاسـی و حوزه هـای مـذهبی، عقیـده نـداشت. بیسـمارک حل و فصل قضایای سیاسـی و رفع اختلافات و مشکلات را در میان خون و فولاد جستجو می کرد که به همین جهت، او را صدر اعظم پولادین یا آهنین نام نهاده اند. وی در سیاست داخلی، علاوه بر تدوین یک سلسله قوانین برای اداره

امپراتوری وسیع آلمان که تمام اروپا را به وحشت انداخته بود، برای از میان بردن قدرت کاتولیک ها، احکامی سخت بر ضد آن ها صادر نمود، با این حال در این امر موفق نشد و به صلح با پاپ مجبور گردید. بیسمارک کارهای زیادی در زمینه آبادانی آلمان انجام داد که ملی کردن راه آهن، تشکیل ارتش نوین، تجدید نظر در قوانین، جلوگیری از تجمع سرمایه ها و مبارزه با کمپانی های عظیم سرمایه داری از آن جمله اند. بیسمارک در حدود ۲۰ سال در مقام صدر اعظمی آلمان، این امپراتوری را اداره کرد و تحول عظیم اجتماعی در آلمان ایجاد نمود. اتوفون لئوپولد بیسمارک سرانجام در حالی که در اواخر عمر از کار برکنار شده بود، در ۲۴ اوت ۱۸۹۸م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "فردریک نیچه" فیلسوف شهیر آلمانی و واضع نظریه ابرمرد (۱۹۰۰م)

شرح مناسبت:

فردریک ویلْهِلْمْ نیچه، فیلسوف معروف آلمانی در ۱۶ اکتبر ۱۸۴۴م در لایْپْزیک آلمان به دنیا آمد و از چهار سالگی به خواندن و نوشتن پرداخت. خانواده نیچه همه از کشیشان پروتستان بودند. با این حال، او از الهیات و مسیحیت رویگردان شد و وارد دانشگاه گردید. نیچه پس از چندی با فلسفه یونانی آشنایی یافت و در ۲۴ سالگی به استادی دانشگاه بال برگزیده شد. وی روحی بسیار حساس و فکری متزلزل داشت و تنها اراده و غریزه را دارای اصالت می دانست. نیچه در جوانی با افراد سرشناسی دوستی و مراودت داشت اما پس از چندی از همه دوستان برید و در گوشه انزوا به ایجاد آثار و فلسفه ادبی خود پرداخت. نیچه در فلسفه پایه های تازه ای نهاد. او معتقد بود اخلاق معنا ندارد و هر

کس، نوعی اخلاقیات را برای نجات و پیروزی خودش در این دنیا پیش می گیرد. در هر حال، همه، خود را می پرستند و این یک قانون طبیعی است. بنابراین بشر باید پرستش خویش را به اوج خود برساند. وی معتقد بود که مردم دنیا دو دسته اند: یکی زیردستان و دیگر بالادستان و خواجگان. اصالت و شرف متعلق به خواجگان است و آن ها غایت وجودند و زیر دستان، ابزار و وسیله ای برای اجرای اغراض ایشان هستند. ترقی دنیا و بسط زندگی انسان، به وسیله بزرگان و خواجگان و سرداران صورت می پذیرد که معدودند. نیکی و راستی و زیبایی، امور حقیقی و مطلق نیستند. آن چه حقیقت دارد این است که همه کس خواهان توانایی است و می خواهد زندگی خود را بالا ـ ببرد. هم چنین با طرح نظریه اَبَرمرد، معتقد بود که غایت وجود، پیدایش مرد برتر یا ابرمرد است و ترتیب زندگانی و اصول اخلاقی باید چنان باشد که مرد برتر ظهور کند. نیچه بر این اعتقاد بود که تقدس و شفقت با روح مهاجم مرد برتر ناسازگار است و باید تا دیر نشده است، اندیشه دموکراسی را نابود ساخت. او توصیه می کرد که خطرناک باش و چنان زندگی کن که گویی در حال جنگ هستی. نیچه برای ایجاد یک مرد برتر عنوان می کرد که باید میلیون ها نفر از مردم پوشالی و ناتوان را نابود کرد تا یک ابرمرد به وجود آید. نیچه در افکار فلاسفه و صاحب نظران قرن بیستم، تاثیر و نفوذ فراوانی نهاد. میکروب مرگ آور فلسفه وی، به بسیاری از اَبَرمردهای کذایی قرن

بیستم سرایت کرد و اندیشه های نژادپرستانه فراوانی را شکل داد، به طوری که بسیاری از دیکتاتوری های معاصر، حواریون نامقدس نیچه اند. نیچه دارای آثار مهم و متعددی می باشد از جمله کتاب چنین گفت زرتُشت، که نیچه در آن اغراض و عقاید خویش را به صورت افسانه ای درآورده است که قهرمانش زرتشت است. رؤیای جنون آمیز نیچه، محصول مغزی بیمار بود چرا که خویشتن را حتی از مسیح(ع) نیز بزرگ تر می دانست و آثار خود را، بزرگ ترین موفقیتِ عالم ادب در تمام اعصار می پنداشت. ده سال آخر عمر نیچه در بیماری و بحران جسمی و روحی سپری شد تا این که در بیست و چهارم اوت ۱۹۰۰م در پنجاه و شش سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: آغاز قیام "دیوار ندبه" در بیت المقدس (۱۹۲۹م)

شرح مناسبت:

دیوار نُدبه، در غرب مسجد الاقصی، محل عروج حضرت محمد(ص) در شب معراج، می باشد و به همین دلیل برای مسلمانان از اهمیتی دینی و تاریخی برخوردار است. با این حال صهیونسیت های افراطی که بعد از صدور اعلامیه بالفور در ۱۹۱۷ زمینه را برای اشغال بیت المقدس و فلسطین، مساعد می دیدند، به فراهم آوردن دستاویز، جهت عملی نمودن خواسته های شوم خود پرداختند. از یک هفته قبل از آغاز قیام دیوار ندبه، صهیونیست ها که با حمایت انگلیس در حال اشغالِ تدریجی فلسطین بودند، تحرکاتی را علیه مسلمانان آغاز کردند تا آن که در روز ۲۴ اوت ۱۹۲۹م، فلسطینی های خشمگین، علیه صهیونیست ها قیام کردند. این قیام به سرعت به شهرهای دیگر فلسطین گسترش یافت و انگلیسی ها که از خشم مردم وحشت کرده بودند، در فلسطین حکومت نظامی اعلام کردند. از

آن پس، صهیونیست های مسلَّح، پلیس و ارتش انگلیس به مدت یک هفته به مقابله شدید با فلسطینی ها پرداختند و در نهایتْ قیام مذکور پس از کشته و مجروح شدن صدها تن، موقتاً آرام شد. پس از قیام دیوار ندبه، حاکمان انگلیسیِ فلسطین، بیش از هشت صد فلسطینی را در دادگاه محاکمه و محکوم کردند.

مناسبت ۰۶: لاک و مهر شدن ساختمان حزب کمونیست در مسکو در پی تحولات شوروی (۱۹۹۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "اوکراین" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

روسیه از اواسط قرن هفدهم میلادی، اشغال اوکراین که تحت تصرف لهستان بود را آغاز کرد و تا پایانِ قرن هجدهم، بخش اعظم خاک این کشور را تحت سلطه خود درآورد. پس از انقلاب کمونیستی شوروی، اوکراین استقلال یافت، اما در سال ۱۹۲۲م به عنوان یکی از جمهوری های شوروی به این کشور ملحق شد. البته اوکراین از آن زمان تا استقلال خود، از حق رأی در سازمان ملل برخوردار بود. تا سال های پایانی دهه ۱۹۸۰م، تحرکات استقلال طلبانه در اوکراین چندان قوی نبود. اما با آغاز روند استقلال طلبی در جمهوری های شوروی، اوکراین نیز خواستار استقلال شد و سرانجام در ۲۴ اوت ۱۹۹۱م به آن دست یافت. اوکراین با بیش از ۶۰۳ هزار کیلومتر مربع مساحت، در ساحل دریای سیاه واقع شده و در همسایگی کشورهای روسیه، روسیه سفید، لهستان، اسلواکی، مجارستان و رومانی قرار دارد. پایتخت اوکراینْ کِیف نام دارد و جمعیت این کشور در حدود ۵۱ میلیون نفر می باشد که اکثریتِ آنان، ملیت اوکراینی داشته و از تیره نژادی سفید هستند. با توجه به رشد منفی جمعیت در این کشور، پیش بینی شده است تا سال ۲۰۲۵ جمعیت این کشور تا مرز ۴۵ میلیون نفر کاهش یابد. مذهب مردم اوکراین مسیحیت و عمدتاً از پیروان آیین ارتدوکس می باشند. واحد پول این کشورْ هریونیا و زبان رسمی آنها اوکراینی است. نظام سیاسی حاکم بر اوکراین جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. ۲۴ اوت، هم زمان با روز استقلال اوکراین، به عنوان روز ملی این کشور نیز گرامی داشته می

شود.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تولد "ژرژ ژاک دانتون" یکی از رهبران انقلاب فرانسه (۱۷۵۹م) (ر.ک: ۵ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "دیوید هیوم" فیلسوف معروف اسکاتلندی (۱۷۷۶ م) (ر.ک: ۲۶ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "ویلیام هِرْشِل" ریاضی دان و منجم برجسته آلمانی (۱۸۲۲م)

شرح مناسبت:

سر ویلیام هِرْشِلْ، ستاره شناس آلمانی در ۲۵ نوامبر ۱۷۳۸م در هانوفر از شهرهای آلمان به دنیا آمد. او تا نوجوانی به کار چوپانی مشغول بود و سپس مدتی به فراگیری موسیقی پرداخت. هرشل روزی کتابی درباره نجوم به دستش رسید و چون مطالعه کرد دریافت که برای فهم مطالب آن، محتاج دانستن پاره ای از مباحث نور است و آن گاه متوجه شد که مطالعه نور بدون دانستن ریاضیات ثمربخش نیست. لذا جبر و هندسه آموخت و پس از مدتی مطالعه درباره نور و نجوم، دیدار ستارگان به قدری او را به شوق آورد که خانه خود را به کارگاهی برای ساختن تلسکوپ تبدیل کرد. هرشل با کوشش فراوان موفق به ساخت تلسکوپی گردید که فاصله کانونی آن ۱۱ متر و هفتاد سانتیمتر، قطر آینه اش ۱۴۷ سانتیمتر با وزنی در حدود یک تن بود. وی در سال ۱۷۸۲م هنگامی که با این تلسکوپ مشغول رصد ستارگان بود، ناگهان ستاره ای دید که مانند سایر ستاره ها به صورت یک نقطه نورانی نبود، بلکه هم چون قرصی درخشان بود. هرشل به زودی دریافت که سیاره تازه ای را کشف کرده و معلوم ساخت که پهنه منظومه شمسی وسیع تر شده است. این سیاره، اورانوس نام گرفت و هرشل با این کشف، دستگاه منظومه شمسی را که از زمان قدیم، محدود به سیاره زحل بود وسعت داد. او هم چنین دو قمر اورانوس را نیز کشف نمود. کشف هرشل غوغایی در مجامع علمی به پا کرد و او را غرق در افتخار نمود، به طوری که به او

عنوان کاشف اعماق آسمان لقب دادند. هرشل در ادامه کارهای اخترشناسی خود اعلام کرد که خورشید در آسمان ثابت نیست و تغییر مکان می دهد و سیارات را همراه خود می بَرَد. وی فهرستی از دو هزار و پانصد سحابی تشکیل داد و گفت این سحابی ها مجموعه ای از ستارگان و توده هایی از گاز هستند. رصدهای متعدد و تحقیقات عمیق نجومی هرشل در باب ستارگان، موجب شد که وی یک نظریه جامع در باب جهان پرستاره مطرح کند. او نخستین کسی بود که صراحتاً گفت منظومه شمسی جزء بسیار کوچکی در جهان ستارگان است. ویلیام هرشل در پایان عمر به ریاست جامعه پادشاهی و عضویت آکادمی علوم فرانسه انتخاب شد و افتخاری جهانی به دست آورد تا این که در روز ۲۵ اوت ۱۸۲۲م در ۸۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال "اروگوئه" از استعمار اسپانیا (۱۸۲۵م)

شرح مناسبت:

کشور اروگوئه با ۱۷۶/۲۱۵ کیلومتر مربع وسعت در جنوب شرقی امریکای جنوبی، در غرب اقیانوس اطلس و در همسایگی کشورهای برزیل و آرژانتین واقع شده است. جمعیت اروگوئه بیش از ۳ میلیون نفر است که اکثراً مسیحی هستند. پایتخت این کشور شهر مونته ویدئو و واحد پولش پزو می باشد. نژاد مردم اروگوئه سفید است. زبان رسمی مردم اروگوئه اسپانیایی می باشد. پیش بینی می شود جمعیت اروگوئه تا سال ۲۰۲۵ نزدیک به ۴ میلیون نفر خواهد شد. از شهرهای مهم آن سالتو، پایساندو و ریوِرا است. اروگوئه توسط اسپانیایی ها در قرن شانزدهم کشف گردید و در قرون ۱۷ و ۱۸ صحنه درگیری بین اسپانیا و پرتغال برای تصاحب آن بود که منجر به پیروزی اسپانیا شد. بعد از سال ۱۸۱۰ شورش های

خونینی برای استقلال به وجود آمد هم زمان با اوج گیری قیام مردمی در اروگوئه، این کشور در سال ۱۸۱۶ به تصرف پرتغال درآمد که هفت سال ادامه یافت. در سال ۱۸۲۳ اروگوئه به صورت یکی از استان های کشور تازه استقلال یافته برزیل درآمد. قیام مردمی این بار در ۲۵ اوت ۱۸۲۵ به نتیجه رسید و استقلال این کشور اعلام شد. با این حال از همان اوان استقلال، این کشور درگیر جنگ ها و اختلافات داخلی بوده است. ۲۵ اوت روز استقلال و روز ملی اروگوئه می باشد. که سرانجام به استقلال اروگوئه منجر گردید و نوع حکومت آن جمهوری اعلام شد.

مناسبت ۰۵: درگذشت "مایْکِل فارادِی" دانشمند بزرگ انگلیسی (۱۸۶۷م)

شرح مناسبت:

مایکل فارادِی، شیمی دان برجسته انگلیسی در ۲۲ سپتامبر ۱۷۹۱م در خانواده ای فقیر در لندن به دنیا آمد. وی به دلیل فقر موفق به تحصیل نشد و در یک صحافی مشغول به کار گردید. او در طول هفت سالی که در صحافی کار می کرد، کتب زیادی مطالعه نمود و اندوخته های علمی خود را وسعت داد. فارادِی در ۲۱ سالگی به دلیل هوش و استعداد خارق العاده به دستیاری هَمْفْری دِیوی، فیزیک دان معروف انگلیسی پذیرفته شد و به کارهای علمی روی آورد. وی به قدری در کارهای علمی پیشرفت کرد که به سرعت مورد توجه استاد قرار گرفت به طوری که دِیوی اذعان کرد بزرگ ترین کشف من در زندگی، مایکل فارادِی بود. فارادِی پس از چندی جانشین استادش در آزمایشگاه های علمی انجمن سلطنتی انگلیس شد و به ریاست آن دست یافت. فارادِی به علم الکتروشیمی علاقه زیادی داشت تا این که پس از تجربه های زیاد،

موفق به کشف قوانین الکترولیز مبنی بر تجزیه عناصر شیمیایی یک ماده، به کمک جریان برق گردید. وی هم چنین برای اولین بار توانست همه گازها را به مایع تبدیل سازد. فارادِی در سال ۱۸۲۱ توانست برای نخستین بار در تاریخ علم، انرژی الکتریکی را به انرژی مکانیکی تبدیل کند و شهرتی جهانی به دست آورَد. با این حال، این کشف هم مخالفت های زیادی را برانگیخت و هم مورد تقدیر جامعه دانشمندان قرار گرفت. فارادِی هیچ وقت از اختراعاتش در جهت تجارت و سودجویی استفاده نکرد. او تنها به پژوهش های علمی علاقه مند بود و جنبه های دیگر، اهمیتی برای او نداشت. مایکل فارادِی را به دلیل تلاش گسترده در صنعت برق، پدر موتور الکتریکی و مولد برق لقب داده اند. می توان ادعا کرد که کلیه صنایع برقی جهان امروز، براساس قوانین فارادِی بنا شده اند. به پاس خدمات این دانشمند بزرگ، یکی از واحدهای مهم اندازه گیری الکتریسته را فاراد نام گذاری کرده اند. مایکل فارادِی سرانجام در ۲۵ اوت ۱۸۶۷م در ۷۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: مرگ "هانری بِکْرِل" فیزیک دان فرانسوی و کاشف رادیو اکتیویته (۱۹۰۸م) (ر.ک: ۱۵ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: حمله نیروهای شوروی و انگلیس به ایران در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

پس از امضای قرارداد دوستی و اتحاد بین انگلیس و شوروی در ۱۳ ژوئیه ۱۹۴۱م و به دنبال ارسال تجهیزات نظامی امریکا برای شوروی، جهت مقابله با تهاجم نیروهای آلمان نازی، این وسایل و تجهیزات در ابتدا از طریق یکی از بنادر اروپایی به شوروی ارسال می شد، اما در روز ۲۵ اوت ۱۹۴۱م، نیروهای شوروی و انگلیس به بهانه انجام فعالیت های جاسوسی آلمانی ها در ایران و تهدید امنیت این دو کشور از ناحیه ایران، خاک ایران را از شمال و جنوب مورد هجوم خود قرار دادند. انگلیس و شوروی که از اوایل تابستان ۱۹۴۱م برای اشغال ایران با هم تبانی کرده بودند نخست به یک رشته تبلیغات رادیویی درباره فعالیت جاسوسی آلمانی ها در ایران دست زدند و سپس طی یادداشت مشترکی از ایران خواستند که کلیه اتباع آلمانی را از ایران اخراج کند. دولت ایران اولتیماتوم شوروی و انگلیس درباره اخراج اتباع آلمانی از ایران، را مغایر استقلال خود تلقی کرده و از قبول آن خودداری نمود. اما شوروی و انگلستان که هم زمان با ارسال این یادداشت، به تدارک عملیات نظامی علیه ایران پرداخته بودند، پاسخ ایران را قانع کننده ندانستند و سحرگاه روز ۲۵ اوت ۱۹۴۱م (۳ شهریور ۱۳۲۰ش) از شمال و جنوب به ایران حمله ور شدند. از این زمان، قسمت عمده اسلحه و مهمات مورد نیاز شوروی از این طریق به آن کشور ارسال می گردید تا در برابر یورش آلمان مقاومت کند. در واقع، استفاده از جاده ها و راه آهن ایران برای ارسال اسلحه و تجهیزات نظامی و

آذوقه و خوارو بار به شوروی، یکی از دلایل عمده اشغال ایران از طرف نیروهای شوروی و انگلیس بود. این نیروهای متجاوز، با تحمیل شرایط سنگین خود به ایران، فقر و قحطی را برای ملت ایران به ارمغان آوردند و حضور نظامی خود را بیش از چهار سال در ایران ادامه دادند.

مناسبت ۰۸: تسلیم رومانی به متفقین و اعلان جنگ به آلمان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: درگذشت "سینکْلِر لوئیز" رمان نویس معروف امریکایی (۱۹۵۱م)

شرح مناسبت:

سینْکْلِر لوئیز، نویسنده و داستان سرای معروف امریکایی در هفتم فوریه ۱۸۸۵م در یکی از شهرهای کوچک ایالت مینه سوتای امریکا به دنیا آمد. وی پس از طی دروس متوسطه وارد دانشگاه ییل شد و از همان زمان به سبب عقاید تازه و فعالیت های ادبی، توجه دیگران را به خود جلب کرد. لوئیس پس از اتمام دانشگاه به روزنامه نگاری و فعالیت در سازمان های انتشاراتی پرداخت و سپس به داستان نویسی روی آورد. داستان های اولیه وی در ابتدا توجه منتقدین را جلب کرد و داستان های بعدی وی، مورد پذیرش عامه مردم قرار گرفت. لوئیس در ابتدا رمان خیابان اصلی و ببیت را به عنوان هجونامه ای انتقادی از واقعیات زندگی در امریکا به نمایش گذاشت و در آثار بعدی خود نظیر اروشمیت، پزشکانی را که شرافت علم پزشکی و کمال انسانیت در خدمت به همنوع را فدای اهداف تجاری و حسادت بین یک دیگر می کنند مورد انتقاد قرار داد. این اثر در سال ۱۹۲۶م برنده جایزه پولیتزِر شد اما لوئیس آن را رد نمود تا مانع آزادی فکر و فعالیت نویسنده نشود. آثار بعدی او نیز افکار گوناگون و افراد مختلفی را مورد حمله قرار داد که این امر، دشمنی بسیاری را علیه او برانگیخت. سینکلر لوئیز در سال ۱۹۳۰م به عنوان نخستین امریکایی، به دریافت جایزه ادبی نوبل نائل آمد و در خطابه خود به هنگام دریافت جایزه با عنوان ترس امریکایی از ادبیات، دشمنان ادبی خود، خاصه آکادمی هنر و ادب امریکا را به باد مسخره گرفت و به این ترتیب

بر کینه مخالفان افزود. لوئیس نقاش بی پروا و منتقد طبقه کاسب پولدار و جامعه سودپرست زمان است، جامعه ای کوته فکر و تنگ نظر که جز به فکر رفاه و ارضای غرایز خویش نیست. اما لحن لوئیس در وصف این طبقه بیشتر با اغماضی سرگرم کننده و لحنی مسخره آمیز همراه است تا با کینه ورزی و خشونت. لوئیس توانسته است در برابر هم وطنانش آئینه ای قرار دهد که خود را در آن باز شناسند. شهرت لوئیس بیشتر در دهه ۱۹۲۰م است و آثار دهه های سی و چهل او از پیروزی کمتری برخوردار گشته است. سینکلر لوئیز سرانجام در تاریخ ۲۵ اوت ۱۹۵۱م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: روز استقلال "روسیه سفید")بلاروس(از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

روسیه سفید از قرن چهاردهم میلادی تحت کنترل لیتوانی و از سال ۱۵۶۹م در تسلط لهستان بود. با تجزیه لهستان در اواخر قرن هجدهم، روسیه سفید به اشغال روسیه تزاری درآمد. پس از جنگ جهانی اول، روسیه سفید بین لهستان و شوروی تقسیم شد، اما پس از پیروزی شوروی در جنگ جهانی دوم، این کشور، تمامی خاک روسیه سفید را اشغال کرد. روسیه سفید هم چون اوکراین از حق رأی در سازمان ملل برخوردار بود. در پی اصلاحات سیاسی در شوروی، هم چون سایر جمهوری های شوروی، جنبش استقلال طلبانه مردم روسیه سفید تشدید گردید و در نهایت در ۲۵ اوت ۱۹۹۱م مُنجر به استقلال روسیه سفید شد. این کشور دارای دو روز ملی می باشد. یکی ۲۷ ژوئیه که حق حاکمیت ملی روسیه سفید رسماً اعلام شد و دیگری نیز روز سوم ژوئیه می باشد. (ر.ک: ۳ ژوئیه)

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: استفاده از سلاح "توپ" برای اولین بار در جنگ بین انگلستان و فرانسه (۱۳۴۶م)

شرح مناسبت:

در ۲۶ اوت ۱۳۴۶م برای اولین بار در تاریخ، نیروهای ارتش انگلیس، جنگ افزار توپخانه را در جنگ کرسی که با ارتش فرانسه روی داد به میدان آوردند. در این جنگ به دلیل به کارگیری این اسلحه سنگین توسط ارتش انگلیس، فیلیپ ششم پادشاه فرانسه با وجود برتری کمّی نیروهایش نسبت به انگلیسی ها، در حالی که در آستانه پیروزی بر دشمن بود، به سختی شکست خورد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "آنتوان فان لیونهوک" دانشمند هلندی و مخترع میکروسکوپ (۱۷۲۳م)

شرح مناسبت:

آنتوان فان لیونْهوک، دانشمند و محقق هلندی، در ۲۴ اکتبر ۱۶۳۲م در خانواده ای تهی دست در هلند به دنیا آمد. وی از زمان کودکی، علاقه زیادی به کارهای فنی داشت و بیشتر اوقات، عدسی و آینه می ساخت، تا اینکه با این ذره بین های ساخته و

پرداخته دست خود، میکروسکوپ ساده ای ساخت و به وسیله آن، اشیاء ریز را مورد مطالعه قرار داد. لیونهوک در این زمان، علی رغم اینکه برای امرار معاش به سرایداری و خشکبارفروشی مشغول بود، با این حال میکروسکوپ را متوجه جهان موجودات ذره بینی کرد و آزمایش های گوناگونی با آن انجام داد. او برای اولین بار آب را در زیر میکروسکوپ آزمایش کرد و به وجود موجودات ریز ذره بینی در آب آلوده پی برد. او نه تنها موجودات ذره بینی را کشف کرد، بلکه به تجربیات با ارزش دیگری دست زد که در تاریخ علم، بی سابقه بود که مشاهده گلبول های قرمز خون و کشف اسپرماتوزوئید یا سلول های جنسی مردان از آن جمله اند. در این زمان بود که انجمن سلطنتی لندن آنتوان لیونهوک را با اینکه تحصیلات مشخص و منظمی نداشت، به عضویت

رسـمی خود درآورد. او در سال ۱۶۷۴م به عنوان بزرگ ترین کشف، میکروب هـا را مشاهـده نمود و یکی از اکتشافـات مهم بشـری را رقم زد. او انواع مختلف باکتری ها و جانوران تک سـلولی را تشـریح کرد و ابعاد آنها را محاسبه نمود. لیونهوک هم چنین برای نخستین بار در سال ۱۶۸۳م، تصویری از باکتری ها را روی کاغذ آورد و مراحل زندگی و تولید مثل آنان را مطرح واثبات نمود. در این هنگام، آوازه شـهرت لیونهوک عالم گیر شد و مورد سـتایش بسیاری از بزرگان قرار گرفت. او تا آخرین روز حیاتش، دست از کار و فعالیت نکشـید تا اینکه در ۲۶ اوت ۱۷۲۳م در ۹۱ سالگی درگذشت. کشف بزرگ لیونهوک تا زمان لویی پاسـتور، پزشک و میکروب شناسـی معروف فرانسوی، یعنی تقریباً دو قرن بعـد کاربردی نـداشت و عملاً مسـکوت باقی مانده بود. میکروسـکوپ آنتوان لیونهوک هرچند دسـتگاه ساده ای بود که عدسی بسیار کوچکی داشت، ولی این اختراع گـامی بود برای آینـدگان. به طوری که با کوشـش دانشـمندان و پیشـرفت تکنولوژی، میکروسـکوپ های الکترونیکی کنونی توانایی بزرگ نمایی چند صد هزار برابری اجسام ریز را دارا می باشند.

مناسبت ۰۳: تولد "آنْتوان لاوازیه" شیمی دان معروف فرانسوی (۱۷۲۳م)

شرح مناسبت:

آنتوان لاوازیه کاشف و دانشـمند شهیر فرانسوی و از بنیان گذاران علم شیمی نوین، در ۲۶ اوت سال ۱۷۴۳م در پاریس به دنیا آمـد. وی در ابتـدا رشـته حقوق را به پایـان رسانـد ولی به دلیـل علاقه زیاد به علوم پایه، وارد این عرصه گردیـد. از این رو از جوانی زیر نظر استادانی ماهر، نجوم، گیاه شناسی و شیمی و زمین شناسی را به خوبی فراگرفت و در ۲۵ سالگی به عضویت

فرهنگستان سلطنتی علوم برگزیده شد. از این زمان بود که تحقیقات خود را بر روی شیمی و فیزیولوژی متمرکز نمود و به اکتشافات مهمی نائل آمد. لاوازیه در ضمن تحقیقات خود، هوا را تجزیه کرد و عناصر تشکیل دهنده آن را شناخت. او بدین ترتیب گاز اکسیژن و اهمیت آن را در عمل احتراق کشف نمود و هم چنین موفق شد، هوا را از ترکیب عناصر اولیه آن بسازد. او اولین کسی بود که ثابت کرد حرارتی که بدن دارد نتیجه احتراق کندی است که به طور مداوم در بدن ایجاد می شود. به مناسبت همین تحقیقات، او را بنیان گذار علم فیزیولوژی و بیوشیمی می دانند. وی پژوهش ها و آزمایش های گسترده ای در علم شیمی انجام داد آزمایش ها، قانون بقا و پایندگی ماده را به اثبات رسانید. به موجب این اصل، هیچ چیز نه به خودی خود به وجود می آید و نه از بین می رود. این قانون پایه و اساس فرمول های مهم شیمی امروز است و طبق آن اگر دو یا چند عنصر با هم ترکیب شوند، عناصر دیگری به وجود می آید که وزنشان با وزن عناصر اولیه یکی است. لاوازیه نقش اکسیژن را در تنفس جانوران و گیاهان بیان کرد و حرارت بدن را نیز اندازه گیری نمود. او تألیفات زیادی از خود بر جای نهاده که می توان به آثاری هم چون ثروت های زیرزمینی امپراتوری فرانسه، درباره منابع طبیعی و آب و هم چنین احتراق فسفر و گوگرد اشاره کرد. فعالیت های علمی لاوازیه گاه بر اثر اشتغالات فنی و سیاسی که از طرف

دولت به او ارجاع می شد وقفه و رکود پیدا می کرد. یکی از این ماموریت ها، مسئولیت جمع آوری مالیات مردم فرانسه بود که به او داده شد. اما پس از انقلاب کبیر فرانسه، بر اثر جو سازی هایی که علیه این دستگاه صورت گرفت، مسئولان آن به صورت افرادی خون خوار و منفور معرفی شدند که هم چون زالوهای خون خوار خون مردم را می مکیده اند و از آنها مالیات می گرفته اند. لذا همگی را دستگیر و محاکمه کردند. لاوازیه هم که نتوانسته بود بی گناهی خود را در این محاکمه جنجالی ثابت کند، محکوم به اعدام شد و سرانجام در روز هشتم مه ۱۷۹۴م، در ۵۱ سالگی به زیر تیغ گیوتین رفت.یکی از دانشمندانِ فرانسه، پس ازمرگ لاوازیه گفت: تنها یک لحظه وقت برای بریدن لاوازیه صرف شد و شاید تایک صد سال، زمان نتواند سر دیگری همانندش به وجود آورد.

مناسبت ۰۴: تصویب اعلامیه حقوق بشر و شهروند در جریان انقلاب کبیر فرانسه (۱۷۸۹م)

شرح مناسبت:

نخستین اعلامیه حقوق بشر و شهروند در گرماگرم انقلاب کبیر فرانسه، در ۲۶ اوت۱۷۸۹م در مجلس مؤسسان این کشور تدوین شد و فردای آن روز نیز به تصویب مجلس ملی فرانسه رسید. این اعلامیه که چند سال بعد به عنوان دیباچه قانون اساسی فرانسه پذیرفته شد، یک سند تاریخی است که به عنوان اولین سند مهم درباره حقوق افراد در برابر قانون و آزادی عقیده و قلم و بیان تاکید شده است. براساس این سند، متهم ساختن یا بازداشت و زندانی کردن اشخاص، بدون رعایت تشریفات مقررات قانونی، ممنوع می باشد. همچنین اعلامیه حقوق بشر و شهروند به چگونگی وضع مالیات ها و تامین مخارج عمومی و تشکیلات

دولت و حق مـالکیت و موارد دیگر نیز می پردازد. ولی نکته ای که گفتنی است این که نخستین کسانی که این اعلامیه را زیر پا گذاشـتند رهبران انقلاب کبیر فرانسه و همان کسانی بودنـد که با شور و هیجان، این اعلامیه را تصویب وامضا کرده بودنـد. در فاصـله تصویب نخستین اعلامیه حقوق بشر تا نیمه قرن بیستم، قوانین اساسی بسیاری از کشورها در چهارچوب همین اصول تدوین شده و اعلامیه جهانی حقوق بشـر که در سال ۱۹۴۸م به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسـید، نسخه مکمل همین اعلامیه است، ولی با کمال تاسف بایـد اذعان کرد که بعـد از گـذشت بیش از دویست سال از تصویب نخستین اعلامیه جهانی حقوق بشـر، حقوق و آزادی های تصـریح شـده در این اعلامیه، برای اکثر مردم روی کره زمین، آرزویی دست نیافتنی است تا چه رسـد به اعلامیه جهانی حقوق بشـر مصوبه سال ۱۹۴۸م، که حقوق و آزادی هـای بیشتری را برای انسـان ها در نظر گرفته است.

مناسبت ۰۵: تولد "ژول رومَن" ادیب و نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

لویی فاریگول معروف به ژول رومَن، شاعر، نمایش نامه نویس و داسـتان نویس برجسته فرانسوی در ۲۶ اوت ۱۸۸۵م در یکی از روستاهای فرانسه به دنیا آمد. وی در کودکی به همراه خانواده خود در پاریس استقرار یافت و پس از طی دروس دبیرستان، در ۲۴ سالگی در رشـته فلسـفه فارغ التحصـیل شد. رومن چندی به تدریس فلسـفه پرداخت، سپس آن را رها کرد تا همه وقت خـود را به هنر و ادبیـات مصـروف دارد. رومن در جـوانی به گروهی ادبی و هنری پیوست و شـیوه تفکر این گروه در توجه به جامعیّت و کلّیت در او

تاثیر بخشید و او را به پدید آوردن نظریه اونانیمیسم برانگیخت، نظریه ای مبتنی بر توجه به وضع کلی اجتماع به جای توجه به وضع فرد. وی در دیوان های شعر خود از قبیل زندگی همداستان، اودْها و نیایش ها، اروپا و ترانه ده ساله، هرگز پیوستگی فرد با جمع و ارتباط جمع با فرد را نادیده نگرفته است. در نظر ژول رومن وحدت و یک پارچگی در شهرهای بزرگ است که شعور و ادراک فرد را با چرخ های خود به حرکت در می آورد و به دلخواه خود برای آن قالبی معین می سازد. به عقیده رومَنْ به بشر نباید به طور جداگانه و انفرادی نگریست، بلکه فرد در هر دوره در جمعْ مُستَهلك و حل می شود. پس باید به جای تحلیل روح فردی، روح جامعه را به طور کلی مورد تجزیه و تحلیل قرار داد. ژول رومن استعداد خود را در رشته های دیگر ادبی نیز به اثبات رساند. داستان ها، نمایش نامه ها و مقاله های او و همه از هوش درخشان و بینش وسیع و اطلاعات جامعِ ذهنِ طنزآلود او حکایت می کند. شاه کارهای رومن از قبیل کر و مدیر پیر، پیروزی طب، وُلپون و آقایان به صف، همگی قدرت خلّاقه و تازگی ادراک و شیوه بیان او را به اثبات رسانده و رومن را شخصیتی موثر در ادبیات نوین فرانسه معرفی کرده است. ژول رومن در رمان عظیم مردان با حسن نیت در ۲۷جلد، پرده نقاشی گسترده ای از محیط کشور و زندگی طبقه های مختلف اجتماع از مردم حقیر و معتبر و چهره های تاریخی و مسائل

گونـاگون پیش چشم می گـذارد و جنب و جوش زنـدگی دسـته جمعی و مکان هاییماننـد شـهر، کوچه، دشت و کوهسار یا خانه ها که مردم را احاطه کرده اند، همه را با دقت به تصویر می کشد. در این پرده نقاشـی، هیچ گونه بی نظمی به چشم نمی خورد و نویسـنده با هوشـیاری و زیرکی خاص و بینش خارق العاده و ادراک وسـیع در امور اجتماعی و سیاسـی، توانسته است حوادث تازه و جاری را با سـبکی ساده و روشن بیان کند و چیره دستی و قدرت خود را در این اثر بزرگ به اثبات برساند. هم چنین رسـاله کوچک در صـنعت شـعر، یکی از آثار تحقیقی رومن است که ثمره بیست سال کار و تجربه وی است. این رساله در ادبیات فرانسه تاثیر نهاده و ابتکاری در عروض فرانسه به شـمار آمده است. ژول رومن از نویسـندگان بزرگ معاصـر اسـت کـه از اسـتعداد گونـاگون ادبی و وسـعت کـم نظیر آثـار برخـوردار بـود. ژول رومن سـرانجام در سـال ۱۹۷۲م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: قتل عام خونین ارامنه در امپراتوری عثمانی به فرمان امپراتور آن کشور (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

دولت عثمـانی از دیرباز مخالف حضور و رشـد ارامنه در حیطه حکومتی خود بود و هر از چنـد گاهی آنان را به طرق مختلف سرکوب می نمود. از این رو، برانداختن ارامنه، یکی از سیاست های دولت عثمانی به شمار می رفت چرا که همواره از شورش و انقلاب آنهـا در هراس بود. گرچه توافقات قبلی عثمانی با انگلسـتان و سایر دولت ها مبنی بر تضـمین امنیت ارامنه در مقابل کُردها به امضا رسیده بود، اما دولت عثمانی به عنوان انجام اصلاحات در ایالات ارمنی نشین، به حذف و حصر

آنها می اندیشید. در سال ۱۸۸۵م، ارامنه انجمنی را تشکیل دادند که هدف از آن، تعلیم و بیداری مردم مطرح شد. پنج سال بعد، انجمن دیگری با اهداف تند و عملی شکل گرفت که آموزش روش استفاده از سلاح نیز در برنامه های آن قرار داشت. از طرف دیگر، روسیه و انگلستان نیز هر کدام دیدگاهی متفاوت نسبت به ارامنه داشتند. این عوامل باعث شد تا پس از درگیری های کردها و ارامنه دولت عثمانی از سال ۱۸۹۴م، با اجیر کردن کردهای عثمانی دست به کشتار وسیع ارامنه زده و آنان را قتل عام نماید. در یک مورد از این قتل عام ها که از ۲۶ اوت همان سال آغاز شد، هفت هزار ارمنی کشته شدند. هم چنین در این راستا، طی سال های ۱۸۹۴م تا ۱۸۹۶م بیش از ۲۰۰ هزار تن از ارامنه به مقتضیات سیاست براندازی ارامنه که در برنامه کار دولت عثمانی بود، قتل عام گردیدند. بهانه ترک های عثمانی برای ارتکاب این جنایت، کمک ارامنه به یونانی ها در شورش علیه عثمانی بود.

مناسبت ۰۷: مرگ "ویلیام جِیمز" فیلسوف و روانشناس برجسته امریکایی (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

ویلیام جِیمز، فیلسوف و روانشناس شهیر امریکایی در یازدهم ژانویه ۱۸۴۲م در نیویورک به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در فرانسه گذراند و از ابتدای زندگی با زبان های متعددی آشنا شد. ویلیام در همین زمان به نقاشی روی آورد و با علاقه زیاد در گالری های هنری اروپا به مطالعه پرداخت؛ ولی معلمش او را از این کار باز داشت و وی را به کاری دیگر فراخواند. جِیمز پس از آن به تحصیل علوم طبیعی و سپس طب مشغول شد و علی

رغم اخذ دکترای پزشکی، از طبابت صرف نظر نمود و به روان شناسی روی آورد. اما دیری نگذشت که از روان شناسی نیز چشم پوشید و به فلسفه پرداخت. ویلیام جِیمز در نهایتْ دریافت که رستگاری و نجات او در وجود خودش نهفته است از این رو اعلام کرد که به رغم رنج و دردم، زندگی خود را بر پایه کارها، رنج ها و ابتکارات خویش بنیان خواهم گذاشت. وی در سال های بعد، وقتش را صرف فراگیری و سپس بسط فلسفه اصالت عمل یا پراگماتیسم نمود. از نقطه نظر جِیمز، نجات و رستگاری انسانْ، متکی به اراده خود اوست. جهانْ، سراسر خوب نیست ولی اگر ما اراده کنیم می توانیم آن را بهتر سازیم. در همین سال ها، جِیمز به نگارش کتاب اصول روان شناسی پرداخت که نشان دهنده عطف توجه جِیمز از علم به فلسفه است. روان شناسی او، پیش از آنکه مطالعه نمودهای ذهن باشد، مطالعه انسان های زنده است. جِیمز اعلام داشت که مطالعه شور و وجدان آدمی باید تابع مطالعه سلوک و اخلاق آدمی بوده و روان شناسی باید در حکم مقدمه ای برای علم اخلاق باشد. به عبارت دیگر، ذهنْ، یک ابزار مادی نیست، یک وسیله روحی است. ذهنْ تنها ثبات اندیشه ها نیست، بلکه مولّد و آفریننده آنهاست. ذهنْ معلم و راهنمای ما به سوی دنیای آزادتر، آرام تر و بهتر است. این اندیشه، جِیمز را دوباره به فلسفه کوشش برای بهتر ساختن جهان می کشاند. وی با تصدیق اینکه جهان پر از شرّ و بدی است، می گفت: این همان چیز است که زندگی ما را با

ارزش و قابل تحمل می سازد. زیرا وجود شر به ما گران بهاترین چیز را ارزانی داشته است و آن امید است. امید آن فعالیت اخلاقی است که ما را به مبارزه و در صورت امکان به غلبه بر شر و بدی برمی انگیزد. جِیمز می گفت: ما آن قدرت را داریم که جهان را بهتر سازیم زیرا دارای اراده آزاد هستیم. جِیمز معتقد است که این دنیا یک عنصر تام و تمام پرداخته نیست، بلکه ترکیبی از عناصر مجزّا و متضاد است. از سوی دیگر، جهانْ، نظم واحدی نیست بلکه نظمی متکثّر است. مجموعه ای از جریانات مخالف است که بعضی از آنها خوب و بعضی بد هستند. کار ما آن است که بر بدی ها غلبه کنیم و خوبی ها را تثبیت نماییم. در این میان، کم ترین موفقیت نیز، چنان شرافتی به تلاش های ما می دهد که هر گونه کوششی را ارزش مند می کند. در این فلسفه، جِیمز عنوان می کند: جنگیدن به خاطر خوبی، حتی اگر به نتیجه ای منتج نشود، شادی بخش است. این را نیز باید به خاطر داشت که در این جنگْ، خدا یار ماست. جِیمز دنیا را ترکیب و مجموعه ای از واقعیات می داند و حقیقت را انکار می کند. وی بر این عقیده بود که آنچه را ما حقیقت می نامیم تنها یک فرض است، فرضِ کارآمدی که ما را قادر می سازد تا اندکی از آشوب را به اندکی از نظم تبدیل کنیم. آنچه دیروز حقیقی بود امروز ممکن است حقیقت نداشته باشد و حقایق کهن چون ابزار کهنه ممکن است زنگ

بزنـد و دیگر به کار نیایـد. حقیقت نمی توانـد در همه وقت و برای همه افراد وجود داشـته باشـد. به عقیده جِیمز، معنا و مفهوم زندگی، در مجادلات و منازعات ویرانگر میان انسان ها نیست بلکه در کوشـش مشترک همه بشریت برای غلبه بر نیروهای شر و اهریمنی اسـت. به عبـارت دیگر، فلسـفه عملی، دسـتگاه فلسـفی خاصـی نیست، بلکه در حقیقت روشـی است برای به دسـت آوردن نتایج عملی. فلسـفه اصالت عمل جِیمز، مجموعه ای از نظریات و دیدهاست و خصوصـیت عمده آن، بی طرفی در میان عقایـد و آرا است. از کتاب های معتبر جِیمز، اراده باور کردن، انواع تجارب دینی، فلسـفه اصالت عمل و معنای حقیقت را می توان نام برد. ویلیام جِیمز سرانجام در ۲۶ اوت ۱۹۱۰م در ۶۸ سالگی درگذشت.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: انتخابِ شهر "قُسطنطنیّه" به عنوان پایتخت قلمرو شرقی امپراتوری روم (۳۲۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "فریدریش هگل" فیلسوف معروف آلمانی (۱۷۷۰ م) (ر.ک: ۱۴ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: حفر اولین چاه نفت دنیا در امریکا و آغاز عصر نفت (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

نیمه دوم قرن نـوزدهم، یکی از پربـارترین دوران هـا برای اختراعـات و اکتشافـات بـود که آثـار و نتایـج آن در قرن بیسـتم هم برجای ماند. به طوری که بسیاری از پیشـرفت های علمی و صـنعتی و پزشـکی در قرن بیستم که چهره جهان را تغییر داده، در واقع ادامه و تکمیل اختراعات و اکتشافات نیمه دوم قرن نوزدهم است. مهم ترین کشف نیمه دوم این قرن که تاثیر شـگرفی در توسعه صـنایع و وسایـل حمـل و نقـل برجای گـذاشت، کشف نفت و مشـتقّات آن است. هرچنـد نفت در قرون گذشـته برای روشـنایی و گرما اسـتفاده می شـد ولی کار حفر اولین چاه نفتی جهان در ۲۴ ژانویه ۱۸۵۹م در ایالت پنسـیلوانیای امریکا آغاز شـد و هشت ماه بعد در ۲۷ اوت همان سال، بشـر به نفت دست یافت. تا قبل از حفر نخستین چاه نفت به کمک وسایل جـدید حفاری، این ماده ارزنـده فقط ازچشـمه های سـطحی نفت یا چاه های کم عمق که به وسـیله دست حفر می شـد اسـتخراج می گردید و موارد اسـتفاده از نفت خام نیز محدود بود. ولی با استخراج نفت به مقدار زیاد از چاه های عمیق و تبدیل نفت خام به مواد تصـفیه شده نظیر نفت سـفید و بنزین و سایر مشـتقات نفتی،موارد اسـتفاده از آن به سـرعت افزایش یافت. در حال حاضـر هرچند تلاش فراوانی برای جای گزین کردن انرژی های دیگر به جای نفت و جلوگیری از اتمام این انرژی فسیلی انجام گرفته است، با این حال نفت هنوز هم حرف اول را در اقتصاد جهان می زند و

بسیاری از معادلات منطقه ای و بین المللی و حتی وقوع جنگ ها و تجاوزها، برای سلطه بر منابع نفتی صورت می گیرد.

مناسبت ۰۴: تولد "لیندون جانسون" سی وششمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۰۸م) (ر.ک: ۲۲ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: اعلان جنگ دولت ایتالیا به آلمان در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت "رِینولد نیکِلْسون" مستشرق انگلیسی و مترجم مثنوی مولوی (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

رِینولد الین نیکِلْسون، خاورشناس و ادیب مشهور انگلیسی در نوزدهم اوت ۱۸۶۸م در این کشور به دنیا آمد. از آنجایی که پدر رِینولد استاد طب و تاریخ طبیعی و پدربزرگش از زبان شناسان زمان بودند، نیکلسون هم از دوران جوانی به تحصیل دانش روی آورد و در دوران دانشگاه، زبان و ادبیات یونانی، لاتینی و شرقی را فرا گرفت. نیکلسون در طی سال های بعد به فراگیری زبان های هندی، عربی و فارسی پرداخت و نخستین اثر خود را درباره منتخبی از اشعار دیوان شمس تبریزی انتشار داد. او از آن پس در دانشگاه کمبریج انگلستان به تدریس زبان فارسی مشغول شد و ۲۵ سال به این کار پرداخت. بی شک بزرگ ترین کار نیکلسون که بیش از ۲۰ سال برای آن زمان صرف نمود، ترجمه، شرح و چاپ مثنوی معنویِ مولوی است که آن را در هشت جلد منتشر کرد. هم چنین تالیفات متعدد دیگری از نیکلسون به جای مانده که تاریخ ادبیات عرب، مفهوم شخصیت در تصوّف، تحقیقات درباره شعر اسلامی به انگلیسی و عرفای اسلامی از آن جمله اند. نیکلسون از بزرگ ترین دانشمندان متبحر در تصوف و عرفان اسلامی به شمار می رود و از طرفی، در ردیف خاورشناسان و مستشرقین دقیق و عمیق جای دارد. قول او همه جا معتبر است و اکثر آثار وی در همین رشته می باشد. نیکلسون از آغاز جوانی تا پایان عمر به مدت نزدیک به نیم قرن به بحث و تحقیق درباره عرفان و تصوف پرداخت و در این زمینه به استادی رسید. کارهای علمی و ادبی

نیکلسون نه تنها از لحاظ کمیت و تعداد زیادِ آن، قابل ملاحظه است، بلکه چگونگی و کیفیت آنها نیز نشان دهنده احاطه علمی و تتبعات فراوان و دقت بسیار وی می باشد. عملکرد نیکلسون به عنوان یک استاد برجسته و دارای خصائص اخلاقی، باعث شده بود تا از دید بزرگان فرهنگ و ادب غرب، به عنوان انسانی صاحبِ کمال و فضل و دانش و در عین حال دارای تواضع و فروتنی به حساب آید. نیکلسونْ قرنِ دوازدهم و سیزدهم میلادی را به مناسبت سرودن اشعار عرفانی توسط شاعران ایرانی نظیر سنایی غزنوی، عطار نیشابوری و جلال الدین مولوی، عصر طلایی عرفان اسلامی خوانده و سنایی را که پیر این گروه بوده، پدر شعر مذهبی، فلسفی و عرفانی ایران شمرده است. رِینولد نیکلسون سرانجام در ۲۷ اوت ۱۹۴۵م در ۷۷ سالگی در کمبریج درگذشت.

مناسبت ۰۷: پرتاب اولین سفینه فضایی برای تحقیق درباره سیاره زهره (۱۹۶۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: مرگ "لوکور بوزیه" بزرگ ترین معمار قرن بیستم (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

لوکوربوزیه، معمار معروف در چهارم مه ۱۸۸۷م در شهر لاشودوفوند در سوئیس به دنیا آمد. پدرش که ساعت ساز بود، او را در ۱۳ سالگی به مدرسه صنعتی فرستاد تا ساعت سازی بیاموزد، ولی پس از مدتی، لوکوربوزیه نام خود را در فن معماری ثبت نمود. در ۱۷ سالگی اولین نقشه خانه خودشان را به بهترین وجه کشید و پس از چندی بنگاه مستقل معماری در پاریس تأسیس کرد. لوکوربوزیه در این هنگام، مطالعات قابل توجهی در مورد صنعتی کردن ساختمان، نه فقط به طریق تئوری بلکه از راه اجرایی، به عمل آورد. وی از راه علم و تجربه شخصی به نتایجی دست یافت که هرگز از هیچ گونه تعلیم دانشگاهی نمی توانست آن ها را به دست آوَرد. او در سال ۱۹۲۰، مجله ادبی و هنری روح تازه را منتشر کرد و با انتشار مقالات تجدد خواهانه خود، برضد مِتُدهای کهنه معماری مطالبی نگاشت. وی در این سال ها طرح ها و ماکت های فراوان و سرشار از اندیشه های خاص خود به وجود آورد و ساختمان ها و هم چنین چندین شهر را به شیوه نوین طراحی نمود و تئوری های خود را به مرحله اجرا رساند. فلسفه لوکوربوزیه در مورد معماری شهرها، پیشنهاد شهرهای عمودی است که برای هر خانواده، حداکثر خصوصیات و استقلال داخلی و نیز تجهیزات لازم عمومی را فراهم آورَد. با وجود تنوع شکلی فراوان در کارهای لوکوبوزیه، کار معماری وی هرگز وحدت خود را از دست نداده است، چنانچه با تقلید و تکرار، اَشکال و حجم ها اشتباه نمی شود و

به حالت صحیح شکل توجه می گردد. لوکوربوزیه خالص ترین معمار فرانسه است که با توجه به سنن قدیم ساختمان که در آنها، شریف ترین خلاقیت در خدمت انسان قرار می گرفت، به آفرینش های هنری پرداخته است. به طور کلی نقش لوکوربوزیه در معماری نو همانند نقش پیکاسو در نقاشی نو است. لوکوربوزیه نقشه های معماری خود را در سی جلد کتاب جمع آورده است. وی سرانجام در ۲۷ اوت ۱۹۶۵م در هفتاد و هشت سالگی به هنگام استحمام طبی در یک پلاژ غرق شد و درگذشت.

مناسبت ۰۹: شهادت عالم مجاهد "سیدقطب" نویسنده و مبارز مسلمان مصری (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

سید قطب عالم مبارز مسلمان مصری در سال ۱۹۰۶م در این کشور به دنیا آمد و در کودکی حافظ کل قرآن شد. وی پس از طی تحصیلات ابتدایی خود عازم قاهره گردید و دوره دبیرستان و دانشگاه خود را در این شهر به پایان رساند. سید قطب در ابتدا با گرایش به چپ، فعالیت های اجتماعی و فرهنگی خود را آغاز کرد اما آشنایی با حسن البَنّاء، بنیان گذار سازمان اخوان المسلمین، مسیر زندگی وی را دگرگون ساخت و باعث شد که به آغوش اسلام باز گردد. سید قطب پس از مدتی علاوه بر طی تحصیلات جدید و فراگیری علوم اسلامی به جرگه اعضای جنبش اخوان المسلمین پیوست. سید قطب چندی بعد به عنوان نظریه پرداز اخوان المسلمین مطرح شد و با زبان و قلم به نشر افکار و اندیشه های اسلامی همت گماشت. سید قطب پس از سفر به امریکا و آشنایی با اوضاع و احوال و ماهیت سیستم حکومتی و اجتماعی آن کشور کتابی به نام امریکایی که من دیدم، نوشت و در آن،

با ارائه چهره غیرانسانی امپریالیسم امریکا، پرده از ماهیت ناهنجار و ضدانسانی نظام حکومت ایالات متحده برداشت. وی که مدت ها سردبیر نشریات و مدیر تبلیغات جمعیت اخوان المسلمین بود، در سال ۱۹۵۴ به جرم فعالیت های سیاسی توسط رژیم جمال عبدالناصر دستگیر و به حبس ابد محکوم گشت و در زندان از نوشتن و مطالعه محروم شد. با این حال، سید قطب پس از هشت سال محکومیتْ به دلیل ابتلاـ به بیماری ریوی آزاد و بار دیگر به اتهام شرکت در یک توطئه براندازی، مجدداً دستگیر گردید. سید قطب این بار به مرگ محکوم شد و این متفکر و اندیشمند مسلمان سرانجام در ۲۷ اوت ۱۹۶۶م همراه دو تن از یاران خویش به دار آویخته شد. از جمله معروف ترین آثار ارزش مند سیدقطب که به فارسی نیز ترجمه شده است می توان از: ما چه می گوییم، عدالت اجتماعی در اسلام، اسلام و صلح جهانی و نیز تفسیر قرآن و ... نام برد.

مناسبت ۱۰: روز ملی و استقلال "مولداوی" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

سرزمین مولْداوی در طول تاریخ، تحت تسلط اقوام و کشورهای مختلف از جمله اوکراین، عثمانی، روسیه و رومانی بود. پس از انقلاب اکتبر سال ۱۹۱۷ در روسیه، کشور مولداوی به رومانی پیوست. در اواخر جنگ جهانی دوم و در پیِ عقب نشینیِ آلمان و رومانی از متصرفاتِ خود، مولداوی به طور کامل به اشغال شوروی درآمد و به یکی از جمهوری های اتحاد شوروی تبدیل شد. با روی کار آمدن گورباچف در شوروی و اعلام فضای باز سیاسی، جنبش های آزادی خواهی در این کشور نیز شکل گرفت. در این راستا، ابتدا خط لاتین، جای گزین خط سیریل شد.

و سپس در ۱۰ نوامبر ۱۹۸۹ زبان مولـداویایی توسط پارلمان این کشور به عنوان زبان رسـمی اعلام شد. سـرانجام در ۲۷ اوت ۱۹۹۱ مولـداوی به طور رسـمی اعلام اسـتقلال نمود و در دوم مارس سال بعـد به عضویت سازمان ملل متحـد پـذیرفته شـد. از سوی دیگر در اواخر دهه ۱۹۸۰، در پی آغاز روند فروپاشی شوروی، برخی جریان های ملی گرا در مولداوی به دلیل علایق و وابسـتگی هایی که به رومانی داشـتند، خواستار اتحاد با این کشور شدند. اما اقلیت های قومی روسی و اوکراینی در مولداوی، در برابر این خواسـته، شدیـداً مقـاومت کردنـد و این سـرزمین تـا مرز تجزیه پیش رفت تـا آن که با برگزاری همه پرسـی در ۶ مارس ۱۹۹۴ مشـخص شـد اکثر مردم مولـداوی با الحاق آن به رومانی مخالفت و خواسـتار اسـتقلال کامل کشورشان هسـتند. نظام سیاسـی مولـداوی، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. مولداوی با ۳۳/۷۰۰ کیلومتر مربع مساحت، با دو کشور رومانی و اوکراین همسایه است. جمعیت مولـداوی بیش از ۴ میلیون نفر بوده که اکثریت آنان پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً ارتدوکس هستند. نزدیک به ۵۰٪ مردم این کشور، ملیت مولداویایی داشته و سفیدپوستند. زبان رسمی مردم مولداوی، رمانیـایی و خط آنها لاتین است. پایتخت مولـداوی کیشـی نف نام دارد و واحـد پول آن لئو می باشـد. پیش بینی می شود که جمعیت مولـداوی تا سال ۲۰۲۵ نزدیک به ۵ میلیون نفر خواهد بود. تیراسـپول، بلتسـی و تیگینا از شهرهای مهم این کشور می باشند. نظام سیاسی مولداوی جمهوری است.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: بنیان گذاری سلسله اشکانیان توسط "اَرَشْک" در پارْتْ (۲۵۶ سال قبل از میلاد)

شرح مناسبت:

با سقوط سلسله هخامنشی و تأسیس سلسله سلوکیان، یکی از سرکردگان قبایل

پـارتی در خراسـان قـدیم به نـام اَرَشـک، بر فرمان روای سـلوکی شوریـد و پس از شـکست دادن وی، در ۲۸ اوت ۲۵۶ ق.م، پادشاهی اشـکانیان را تأسـیس کرد. با این حال، جنگ بین دو طرف ادامه داشت تا اینکه ارشک در سال ۲۴۷ق.م کشته شد و پس از وی، برادرش تیرداد اول به تخت سـلطنت نشـست، سلسـله اشکانیان را به سه دوره تقسیم کرده اند که می توان آن را با عناوین دوره شکل گیری و تثبیت، دوره اعتلا و رقابت با روم و دوره انحطاط و فروپاشی یاد کرده پادشاهان اشکانی در حدود ۳۰ نفر بودنـد که نزدیـک به ۴۷۰ سـال بر ایران باسـتان حکومت کردنـد. برخی تاریـخ نویسان، سلسـله اشـکانیان را از بهترین دودمـان هـای حکومت گر دانسـته انـد که توانست در مقابـل دشـمنان مقاومت نمایـد و حتی در سال های آخر حکومت خود توانسـتند ضـمن شـکست سنگین رومی ها، در معاهده صلح، شرایط را به نفع ایران قرار دهند. همه پادشاهان اشکانی به عنوان احترام به اشک اول، مؤسـس این سلسـله، لقب اشک را به ترتیب در عنوان خود قرار می دادنـد. دوران حکومت اشـکانیان نیز سرانجام در سال ۲۲۴م به سـر رسـید و با قیام اردشیر بابکان و سرنگونی فرمان روایی اشک ها، دوره پادشاهی سلسله ساسانیان بر ایران آغاز شد.

مناسبت ۰۲: کشف دماغه "امید نیک" در جنوب افریقا توسط "بارتولو میو دیاز" (۱۴۸۸م) (ر.ک: ۱۳ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: کشف راه دریایی هندوستان توسط "واسکو دوگاما" دریانورد پرتغالی (۱۴۹۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "یوهان گوته" شاعر و نویسنده شهیر آلمانی (۱۷۴۹م)

شرح مناسبت:

یوهـان ولفْگانْـگ گوته از مشـاهیرِ نویسـندگان و شـعرای آلمان در ۲۸ اوت ۱۷۴۹م در شـهر فرانکفورت آلمـان به دنیا آمـد. پـدرش حقوق دان بود و محیطی فرهنگی برای رشد و تعلیم و تربیت گوته فراهم آورد. وی در این محیط تحت آموزش منظم و کامـل قرار گرفـت. در ۱۶ سـالگی جهت تحصـیل در رشـته حقوق به لایپزیـگ رفت. دوره دانشـجویی وی بـا حضورش در محافـل اشـرافی هم زمـان بود که سه سال به طول انجامیـد. گوته در سال ۱۷۶۸م به فرانکفورت بـازگشت و پس از انتشـار اثر خود به نام های شـریان جرم و دیوان نغمه های لایپزیگ، برای ادامه تحصـیل به استراسبورگ رفت. اقامت وی در این شهر در تحول اندیشه و هنر گوته تاثیری مهم بر جای گذاشت. آشنایی با هنرمندان و شاعران و مطالعه آثار بزرگان، باعث خلق آثاری توسط گوته گردید که به عنوان شاه کار هنر آلمان به حساب می آیند. وی در سال ۱۷۷۱م با دریافت مدرک در رشته حقوق به فرانکفورت بازگشت و علاوه بر اشـتغال به وکالت، اقـدام به ارائه آثار خود نمود که سـرآغازی بود بر عظمت و تجلی نبوغ او. گوته بزرگ ترین شخصیت ادبی قرن نوزدهم و یکی از برجسته ترین نوابغ تاریخ بشر است. گوته را مبلغ ادبیات آلمان می دانند. روح بلند پرواز، قوه تخیّل بی نظیر، قدرت بیان و قلم سـحرآمیز او در مردم آلمان سخت تأثیر کرد و او را سرآمد شعرا و نویسندگان آن کشور گردانید. وی علاوه بر رشته های ادبی، در علوم فیزیک، پزشکی و طبیعی نیز مطالعه و تحقیق

کرده و تألیفـاتی نیز دارد. او به اشـعار حافـظ علاـقه ای خاص داشت و زبان های لاتینی، یونانی، ایتالیایی، انگلیسـی و عربی را می دانست. گوته هم چنین علاـقه زیادی به قرآن و اسـلام داشت و اثر آن را نجات بخش و عمیق معرفی کرده است. وی پس از آشـنایی بـا دنیـای شـرق و نیز مطـالعه قرآن مجیـد، در انـدیشه نگارش نمایش نامه ای افتاد که در آن مقولاتی چون عظمت پیامبر اسـلام(ص)، ارتباط پیامبر با خدا و وضع تاریخی و روابط با مردم را مقایسه نماید. کتاب نغمات محمد(ص)، پس از این مطالعه، نوشـته شـد. گوته سـپس با تقلیـد از حافظ، دیوان شـرقی و غربی را منتشـر نمود که در عین تقلید، بُعد غربی و ساختار فکری گوته در آن حفظ شـده است. با این حال مضامین مشترکی چون آزادی فکر، وسـعت روح، تجلی خدا در طبیعت و ... در دیوان گوته و حافظ وجود دارد. از گوته حدود یک صد و چهل اثر اعم از شعر، رمان، خاطرات و آثار علمی برجای مانده که دیوانِ شـرقی و نغمه های رومی از مشـهورترین آثار اوست. هم چنین کتاب تحفه های گوته، شامل مجموعه اشـعار اوست که در دو سلسـله و مجموعـاً نه دفـتر منتشـر شـد. در مجموعه نخست بـا لحن گزنـده و هجوآمیز و در مجموعه دوم به جبنه ای صرفاً پنـدآمیز پرداخته است. وی در این مجموعه، در واقع نسـل آینـده را مخـاطب قرار داده و خواهـان تعلیم آنهاست، با این حالْ لحن نصیحت گران فضل فروش را ندارد. گوته از آیندگان می خواهد که عاشق زندگی باشند. در بخشی دیگر از این

کتـاب، انـدیشه هـای سـیایس گـوته مطرح می شـود. وی از دموکراسـیِ متکی بر اکثریت بیزار اسـت و خواهـان حـاکمیت برگزیـدگان فکری بر مردم است تا به ترقی و رشـد جامعه بیانجامـد. بر همین اساس، ضـمن نفی انکار خدا، یگانه دین را دین طبیعت، دانش و هنر می دانـد. گوته از نظر ادبی در آلمان دارای همان مقامی است که دانته در ایتالیا و شـکسپیر در انگلسـتان داشـته انـد. وجود گوته مـدت شـصت سـال بر همه جـا سـایه افکنـده بود و کمتر شخصـیتی چون گوته در ادبیات جهان چنین نفوذی داشـته است. اهمیت او در نتیجه نبوغ و وسـعت انـدیشه اش بود. نابغه ای که نه تنها نماینـده کامل ادبیات وتمدن عصـر خویش به شـمار می آمـد، بلکه خود دایره المعارفی بود که یک دوره از تمـدن و فرهنگ بشـر را در برداشت و سال ها مرجع شکل های گوناگون انـدیشه و هنر بود. هم چنین ارزش تمـدن مادی در آثار گوته موضوع تازه ای را در ادبیات جدید آلمان وارد کرد و از این رو می توان او را خـالق انـدیشه هـای رئالیستی و واقع گرایانه دانست. ولفانگ گوته سـرانجام در ۲۲ مارس ۱۸۳۲م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۵۰: تولد "شارْلْ بودْلِر" ادیب و شاعر برجسته فرانسوی (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

شارْلْ پیِر بودْلِر، شاعر معروف فرانسوی در ۲۸ اوت ۱۸۲۱م در پاریس به دنیا آمد. پدرش نقاش و هنردوست بود و ذوق هنری را از کودکی در پسر ایجاد کرد. شارل پیِر در کودکی پدر را از دست داد و با ازدواج مجدد مادر، طبعی ناسازگار و عاصی و هیجان زیاده از حد که گاه به مرز دیوانگی می رسید، در بودلر ایجاد شد. بودلر در

جوانی وارد دانشکده حقوق گردید و پس از آشنایی با عالم شعر و ادب، ذوق و استعداد هنری خود را پرورش داد. وی در سال ۱۸۴۰م دیوان خود را منتشر کرد اما به اتهام ضد اخلاقی بودن اشعارش مورد تعقیب قرار گرفت. بودلر در سال های پایانی عمر، اسیر طلبکاران شد و در نهایت پس از دوره بیماری و فلج، سرانجام در اول اوت ۱۸۶۷م در ۴۶ سالگی درگذشت. سراسر زندگی بودلر با عصیان نسبت به قراردادهای جامعه همراه بود. از اوان جوانی تمایلات شدید و سرکوفته ای داشت که او را به قدرت جهانی شر معتقد ساخته بود. در نظر او، نیروی شر چون سرنوشتی تغییرناپذیر بر بشر حکم فرمایی می کند و در قلب آدمی دوزخی جای می دهد که او را به راه بدی می کشاند. این تقدیر غم انگیز بر سراسر زندگی و اشعار بودلر سایه ای اهریمنی افکنده است. بودلر جنبشی تازه در عالم شعر پدید آورد و به آن زیبایی خاصی بخشید در حالی که به کلی با زیبایی های گذشته، تفاوت داشت. او میان رنگ و بو و صدا ارتباطی پنهانی دریافته بود، پیوسته در جستجوی موسیقی کلام بود که با قدرت ابداع و نیروی بیان توانست به آن دست یابد. بودلر در یک جمله و گاه در یک کلمه، دنیایی از شور و هیجان و آرزو و اشتیاق به خواننده القا می کند. بودلر از شاعرانی است که با گذشت زمان، افتخار و شهرتی بیش از آنچه در دوران زندگی داشته اند به دست آورده اند. به طوری که می توان گفت وی به قرن بیستم بیشتر

از قرن نوزدهم تعلق دارد و حتی برخی بر این عقیده اند که مهم ترین شاعر قرن خود به شمار می آید. نهضت سمبولیسم و نمادگرایی از بودلر سرچشمه گرفت و هر روز نفوذش در فرانسه و خارج از آن گسترش یافت بی آنکه ذره ای از آن کاسته شود. حیات کوتاه بودلر سراسر با رنج و تلخی و بدبینی آمیخته بود و او برای فرار از حقایق تلخ زندگی به دامان مواد مخدر پناه برد. از بودلر آثار متعددی برجای مانده که دیوان گل های رنج، عصیان مرگ، بهشت های مصنوعی و شعرهای کوتاه منثور از جمله مهم ترین آنهاست.

مناسبت ۰۶: پرتاب اولین موشک قاره پیما توسط دانشمندان شوروی (۱۹۵۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: تظاهرات ۳۰۰ هزار سیاهپوست امریکا جهت تصویب قانون مدنی (۱۹۶۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: امضای قرارداد صلح بین "یاسر عرفات" و "اسحاق رابین" (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

بحران خاورمیانه و مسئله فلسطینی ها و رژیم صهیونیستی، در دهه آخر قرن بیستم، نشیب و فرازهای بسیاری داشت. در این زمان، بیل کلینتون پس از انتخاب شدن به ریاست جمهوری امریکا در سال ۱۹۹۲م، برقراری صلح در خاورمیانه و آشتی بین اعراب و اسرائیل را به عنوان نخستین اولویت سیاست خارجی خود اعلام نمود و اسحاق رابین نخست وزیر رژیم صهیونیستی و یاسرعرفات، رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین را برای انجام مذاکرات صلح به واشینگتن دعوت کرد. یاسر عرفات و اسحاق رابین به دنبال مذاکرات طولانی در واشینگتن که در حضور رئیس جمهور امریکا انجام شد، سرانجام در روز ۲۸ اوت سال ۱۹۹۳م قراردادی را امضا کردند که به موجب آن، سازمان آزادی بخش فلسطین، موجودیت رژیم صهیونیستی را پس از گذشت ۴۵ سال از تأسیس آن، به رسمیت شناخت و اسرائیل نیز متقابلاً متعهد شد که اداره امور بخشی از مناطق اشغالی فلسطین از جمله نوار غزه را به فلسطینی ها واگذار نماید. قرارداد رابین و عرفات، هم در اسرائیل و هم در میان فلسطینی ها با مخالفت های شدیدی روبرو شد و اعتراضات بسیاری را برانگیخت. سازمان های مبارز فلسطینی به رسمیت شناختن موجودیت اسرائیل را در ازاء امتیازات ناچیزی که به فلسطینی ها داده شده بود خیانت به آرمان فلسطین خواندند و صهیونیست های افراطی هم، رابین را به خاطر واگذاری بخشی از اراضی اشغالی به فلسطینی ها به خیانت متهم کردند. علی رغم این توافق، اسرائیل به تعهدات خود عمل نکرد و در سال های بعد، همچنان تجاوزگری خود را ادامه داد.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: تولد "جان لاک" فیلسوف انگلیسی و معمار فلسفه حکومت دموکراسی (۱۶۳۲م)

شرح مناسبت:

جان لاک، فیلسوف و نظریه پرداز

معروف انگلیسی و بنیان گذار فلسفه حکومت دموکراسی در ۲۹ اوت ۱۶۳۲م در رینگتُنِ انگلستان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در آکْسْـفورد به پایان رساند و پس از آن به تدریس زبان یونانی، معانی بیان و فلسفه پرداخت. در دهه های اولیه زندگی جان لاک، یک دوره پرتَشویش و اغتشاش اجتماعی و سیاسی و درگیری بین جمهوری خواهان و سلطنت طلبان پیش آمد. با وجود این، لاک ملاحظه کرد که حوزه های علمی که وی در آنها رفت و آمد داشت به کلّی از روح انقلابی زمان خویش بی خبرند. ولی در زندگی لاک و دنیای پیرامونش چیزهایی بود که او را به تفکر برمی انگیخت. در گیر و دار وقایع زمان، جان لاک به دلیل ترس از گرفتار شدن در زندان شاه، به فرانسه و سپس هلند گریخت و در آنجا به تفکر درباره دستگاه فلسفی خود که اساس دموکراسی جهان است، پرداخت. کلید فلسفه لاک شاملِ دو کلمه "توافق قراردادی" است. وی اعلام داشت که تمام حکومت ها، سراسرِ روابط انسانی و همه زندگی را، باید به مثابه داد و ستد تلقی کرد. رئیس حکومت به عوض تحمیل اراده خویش بر مردم باید خدمت خود را به مردم بفروشد. لاک می گفت فلسفه تجارت را باید درباره حکومت و آداب و سلوک اخلاقی زندگی روزانه مان به کار بست. ما باید در معاملات سیاسی خود همان اندازه خردمندانه رفتار کنیم که در معاملات تجارتی مان عمل می کنیم. لاک، ذهن انسان به هنگام تولد را هم چون لوحه سفیدی می دانست که تجارب حسی، مانند متن کتاب، از آغاز تولد تا

زمان مرگ، بر لوح ذهن نوشته می شود. این معلومات به صورت حفظیّات شکل می پذیرد و حفظیّات به گونه فکر و فکر به جامه عقل درمی آید. بنابراین عقل انسان چیزی جز ارزشیابی دنیای مادی که از دریچه های حواس به داخل ذهن راه می یابد، نیست. لاک بر این عقیده است که اشخاص مختلف، دنیا را به صور مختلف می بینند، زیرا اگرچه حواسْ به ظاهرْ یکی است، اما دنیا را متفاوت دریافت می کنند. لاک یک دوره عملی برای تعقل توصیه می کند و آن راه تساهل و مدارای مشترک است. وی حکومت خوب را حاصل قرارداد میان انسان با انسان می دانست و وظیفه حکومت ها را خدمت به مردم عنوان می کرد. لاک درباره حکومت عادلانه می گفت که باید مبتنی بر رضایت اکثریت مردم باشد. به مردمْ آزادی بیان، آزادی فکر، آزادی انتخاب و آزادی دین بدهد و برای آن که کار به خودکامگی نکشد، لازم است که سه قوه مقنّنه، مجریه و قضائیه وجود داشته باشند. اما رؤیای لاک از حکومت آزادی خواه ملی فراتر رفت و او اصولی، هم برای حکومت بین المللی و هم حکومت ملی، طرح افکند. به نظر لاک، دوره ترقی واقعی وقتی آغاز خواهد شد که کشورها نیز چون مردم، طبق یک قرارداد اجتماعی با هم متحد شوند و از لحاظ سیاسی به یک دیگر اتکا ورزند. لاک عقیده داشت که هدف همه حکومت ها، حفظ حیات، آزادی و خوشبختی ملت هاست، اصل عدالت مبتنی بر نیاز و احتیاج مردم است و عاملی که معلوم می دارد مردم به چه چیز احتیاج دارند،

صـدای آنهاست. وی در این جا عنوان می کنـد که اخلاق و رفتار خوب، نتیجه حکومت خوب است. لاک، علم اخلاق را هم چون سـیاست، به عنوان یـک علم محض، بر پایه تجربیات حواس بیان نهاد. وی بر این عقیـده بود که اخلاق و رفتار خوب آن است که آدمی را به خوشـی برسانـد و از رنـج و زحمت به دور دارد. امـا قـانون اخلاقی ایجاب می کنـد که رفتار فرد بایـد به بیشترین شادی برای بیشترین تعـداد و تقلیل درد و رنج از همه منجر شود. فلسـفه لاک را می توان چنین خلاصه کرد: اسـتقلال افراد در یـک جـامعه دموکراسـی، اتکـای اقوام در کشورها به یک دیگر در دنیایی آزاد؛ اسـتقرار اخلاقیات بر مبنای تعاون در میان همه افراد بشـر. از آثار عمده ای که لاک در آن ها به تشریح عقاید فلسفی خویش پرداخته است، می توان از کتب رساله درباره فهم بشـر، اندیشه هایی در باب تعلیم و تربیت و معقولیّت دین مسیح(ع) نام برد. جان لاک سرانجام در ۲۸ اکتبر ۱۷۰۴م در ۷۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "ویلیام موریس" شاعر برجسته انگلیسی (۱۸۳۴م) (ر.ک: ۳ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "موریس مِتِرْلینْگْ" نویسنده و فیلسوف معروف بلژیکی (۱۸۶۲م)

شرح مناسبت:

موریس مِتِرْلینْگْ، نویسـنده برجسته بلژیکی در ۲۹ اوت ۱۸۶۲م در شـهر گان بلژیک متولد شد. وی تحصـیلاتش را در رشـته حقوق به پایان برد و پس از آن به کار وکالت دادگستری مشغول شد. سپس به پاریس رفت و در آنجا با صاحبان علم و ادب و از جمله با رهبران مکتب سـمبولیسم که عقیـده دارند شـعر باید ترجمان عواطف و احساساتی باشد که از اعماق روح انسانی تجلی می کنـد، آشـنایی یـافت. در این سـفر بود که مِتِرلینگ شاه کارهای مشـهور خود را به جهان ادب عرضه کرد و در سال ۱۹۱۱م، جایزه ادبی نوبل را به دست آورد. مترلینگ در همه فنون شـعر و نثر و فلسفه تبحر داشت. اثر او گواه این امر است که جنـگ جهـانی اول و دوم، اثر بـدی در روحیه او گذاشـته است. او در آثـار فلسـفی خود مسائـل تـازه ای طرح کرد که جـامعه مـذهبی و اخلاـقی جهـان را بر ضـد خـود برانگیخت. او در کتب خـود، مسـئله تقـدیر را مطرح نمـود و به عنوان یـک موضوع فلسفی، مورد نظر قرار داد. هم چنین وسوسه بشر برای حل معمای سرنوشت، نکته ای است که در آثار او به چشم می خورد. با آغاز جنگ جهانی دوم، مترلینگ به امریکا گریخت و تا آخر عمر در آن کشور به سر برد. مترلینگ به ترجمه آثار دیگران نیز علاقه فراوانی داشت و بعـدها چنان در رشـته نمایش نامه نویسـی پیشـرفت کرد که وی را شـکسپیر بلژیک لقب دادند. نمایش نامه ها و قطعات او همه دارای کنایات و اشارات و رموز و

اسـرار مبهم و پیچیـده است که بیشتر به صورت اپرا به اجرا درآمـده انـد. مترلینـگ ده هـا اثر در زمینه شـعر، نمـایش نـامه نامه نویسـی و ... به نگارش درآورد که معجزه، معبد مدفون، میزبان ناشـناس، عقل و سـرنوشت و در پیشگاه خدا از آن جمله اند. هم چنین نمایش نامه معروف او با نام پرنده آبی، از جمله شاه کارهای اوست که در مدت ۱۵ سال به ۶۵ زبان دنیا ترجمه شد. مِترلینگ از یک طرف عارفی بود که به هستی ماوراء حواس توجه داشت و از سوی دیگر فیلسوفی واقع پرداز بود که به جهان از دریچه حواس می نگریست. در نتیجه، آثـار ادبی او هم جنبه هـای مـادی و هم جنبه هـای معنوی حیات را شامل می شونـد. وی در تمامی آثار خود، ترحمی بی انتها نسبت به رنج دیدگان و عشقی لطیف نسبت به هم نوعان خویش ابراز می کند و می گویـد: هر چه بیشتر دربـاره خوشـبختی می اندیشـیم، بیشتر به اتکـای آن بر خوشـبختی دیگران پی می بریم. موریس مترلینگ سرانجام در ششم مه ۱۹۴۹م در ۸۷ سالگی بر اثر سکته قلبی در امریکا درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "امیرعبدالقادر الجزایری" مبارز ضد استعمار فرانسه (۱۸۸۳م) (ر.ک: ۱۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "هیلار ادگار دِگا" نقاش بزرگ فرانسوی (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

هیلار ژرمان ادگار دگا، نقاش معروف فرانسوی، در ۱۹ ژوئیه ۱۸۳۴م در پاریس متولد شد. وی از طرف مادر، امریکایی بود و به همین سـبب، مـدتی بدان سـرزمین رفت. ولی طبیعت امریکا در او رغبتی ایجاد نکرد و او پس از چندی به فرانسه بازگشت. دگـا از آن پس تمـام وقت خود را صـرف نقاشـی و طراحی نمود و پس از سـفری به ایتالیـا، در سراسـر این کشور به مطالعه و تحقیق درباره آثار این سرزمین پرداخت. وی در ۲۴ سالگی نخستین اثر بزرگ خود را تحت عنوان تصویر خانواده آغاز کرد و مورد تشویق قرار گرفت. ادگـار دگـا از نقاشان معروف سـبک امپرسـیونیسم بود که نقاش در این مکتب، طبیعت را در حالات مختلف به تبع تغییر در لحظات، به تصویر می کشـد و احساس بصـریِ گـذرای خود را به اثر منتقل می سازد. امپرسـیونیست ها که فریفته رنـگ هـای زنـده و روشنِ طبیعت بودنـد هنر نقاشـی را که تا آن زمان در چهار دیوار کارگاه های نقاشان، زنـدانی بود، از آتلیه هـا نجـات بخشـیدند و سه پـایه هـای خود را در دامان طبیعت و زیر نور آفتاب برپا کردنـد. ادگار دگا، برای اکثر تابلوهـای خود، اسب هـا و حرکـات موزون را موضوع کار قرار می داد و این بیشتر به خاطر نرمش و حرکتی است که در آنان یافت می شود. اگرچه دگا، رنگ های خود را به سبز، قرمز و ارغوانی، محدود کرده، اما این رنگ ها، گاهی با ملایمت و گاه با خشونتی سرشار از لطافت در تابلوهای او به کار رفته است. بینایی

دگا در میانسالی به ضعف گرایید و پس از آن، علی رغم پیری، بی پولی و کم بینایی، دست از کار نکشید و خود را عاشق دیوانه وار نقاشی می خواند. اثر معروف دگا، دختر و گلدان نام دارد که در موزه لوور فرانسه نگهداری می شود. هیلار ادگار دگار سرانجام در ۲۹ اوت ۱۹۱۷م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: آزمایشِ پنهانی اولین بمب هسته ای اتحاد جماهیر شوروی (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

چهار سال پس از بمباران هسته ای هیروشیما و ناکازاکی توسط امریکا، با آزمایش نخستین بمب هسته ای شوروی در ۲۹ اوت ۱۹۴۹م، سلاح هسته ای از انحصار امریکا خارج شد و میان امریکا و شوروی توازنی به وجود آمد که توازن وحشت نام گرفت. در این وضعیت، هر طرف به دلیل هراس از حمله اتمیِ طرف دیگر، از به کارگیری سلاح هسته ای خودداری می کرد. از آن پس امریکا و شوروی به جنگ تبلیغاتی علیه یک دیگر روی آوردند که میانِ دو بلوک شرق و غرب ادامه داشت. اگر چه با اضمحلال اتحاد جماهیر شوروی، تهدید سلاح هسته ای کاهش یافت اما هنوز این تهدید به ویژه از جانب دولت هایی هم چون امریکا و رژیم صهیونیستی، علیه کشورهای مستقل و مخالف با سیاست های توسعه طلبانه آن ها، ادامه دارد.

مناسبت ۰۷: مرگ "پیر جُمیِّل" بنیان گذار حزب فالانْژ لبنان (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

پیِر جُمیِّل بنیان گذار حزب فالانْژ لبنان در سال ۱۹۰۵ به دنیا آمد. او در سال ۱۹۳۶م اندکی پس از سفر به آلمان نازی و فراگرفتن اصول و شیوه نازیسم، حزب کتائب یا فالانژ لبنان را تأسیس کرد. پیِر جُمیِّل در سال ۱۹۶۰م نماینده مسیحیان مارونی بیروت در مجلس لبنان شد. او تا زمان مرگش، ریاست این حزب را عهده دار بود و در طول عمر خود، چندین بار به مقام ریاست جمهوری رسید. پیِر جُمیِّل سرانجام در بیست و نه اوت ۱۹۸۴م در هفتاد و نه سالگی بر اثر سکته قلبی درگذشت. امین و بشیر جُمیِّل رؤسای جمهور پیشین لبنان، هر دو از فرزندان وی بودند.

مناسبت ۰۸: درگذشت "محمدنجیب" اولین رئیس جمهور مصر (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

محمدنجیب اولین رئیس جمهور مصر، در سال ۱۹۰۱م از یک مادر سودانی در خارطوم به دنیا آمد. او پس از طی مدارج نظامی در ارتش مصر، در سال ۱۹۴۲م جنبش افسران آزاد را به کمک جمال عبدالناصر و دیگران بنیان گذاری کرد. نجیب پس از کودتای ۱۹۵۲ علیه رژیم سلطنتی ملک فاروق، وی را وادار به استعفا کرد و خود ریاست شورای فرماندهی انقلاب را بر عهده گرفت. ژنرال محمد نجیب سرانجام در ۱۸ ژوئن ۱۹۵۳م به عنوان اولین رئیس جمهور مصر برگزیده شد اما خود در نوامبر ۱۹۵۴، قربانی کودتای آرام ناصر گردید. نجیب تا پایان حکومت ناصر در ویلایی در شمال قاهره تحت نظر بود. او پس از مرگ ناصر و روی کار آمدن انور سادات در سال ۱۹۷۱ به دستور سادات آزاد شد و سرانجام در ۲۹ اوت ۱۹۸۴م در ۸۳

سالگی در گذشت.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تهیه اولین مداد جهان توسط "نیکولا کِنْتِه" مخترع آلمانی (۱۷۹۰م)

شرح مناسبت:

در ۳۰ اوت ۱۷۹۰م نیکولا- کِنتِه برای سهولت در نوشتن از نوعی زغال نرم به نام گرافیت استفاده کرد و برای جلوگیری از آلودگی دست به هنگام نوشتن، گرافیت را میانِ دو قطعه چوب قرار داد. بدین ترتیب مداد اختراع شد. امروزه یکی از انواع مداد که در نقاشی مورد استفاده قرار می گیرد به نام این مخترع، به مداد کِنته معروف است.

مناسبت ۰۲: تولد "اِرْنِسْتْ رادِرْفورْدْ" فیزیک دان برجسته بریتانیایی (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

ارنست راترفوردْ فیزیک دان انگلیسی و پدر انرژی هسته ای در ۳۰ اوت ۱۸۷۱م در شهر نلسون زلاندنو به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات مقدماتی در زادگاهش راهی کمبریج در انگلستان شد و از سال ۱۹۱۹م به استادی فیزیک تجربی دانشگاه کمبریج دست یافت. رادرفورد در این هنگام، تحقیقات و مطالعات خود را در راه تجزیه وتحلیل تشعشعات رادیواکتیو متمرکز کرد. رادرفورد در اوایل کار تحقیقاتی خود، با انجام آزمایشی که فکر آن از خود وی بود، دو تابش رادیواکتیوی ناهمانند، شناسایی کرد. وی اشعه اول را که تابشی با بار الکتریکی مثبت بود و به سهولت در مواد جذب می شد اشعه آلفا نام داد و اشعه دوم را که تابشی با بار الکتریکی منفی بود و تشعشع کمتری ایجاد می کرد اما قابلیت نفوذ آن در مواد، زیاد بود، اشعه بتا نامید. رادرفورد هم چنین پس از چندی اشعه سومی را که شبیه پرتوهای ایکس بود و نافذترین تابش را داشت، پرتو گاما نام گذاری کرد. وی سپس قسمتی از اشعه صادر شده از عنصر رادیواکتیو رادیوم را در لوله ای جمع آوری کرد و پس از بررسی های فراوان، طیف هلیوم را که عنصر دیگر

رادیواکتیو است در آن مشاهـده نمود. رادرفورد در این آزمایش متوجه شد که ذره آلفا، همان اتم های هلیوم است. رادرفورد در سال ۱۹۰۳م به عضویت انجمن سلطنتی لندن درآمد و در سال ۱۹۰۴م نخستین کتاب خود به نام فعالیت تشعشعی را منتشر کرد. شهرت روزافزون رادرفورد در مجامع علمی سبب شد که از طرف دانشگاه ها، تصدی کرسی های استادی زیادی به وی پیشنهاد شود. از این رو، رادرفورد در دانشگاه منچستر، رهبر گروهی شد که به سرعت دست به کار تدوین نظریه های تازه درباره ساختار اتم شد. وی در سال ۱۹۰۸م به دلیل تحقیق در زمینه فعالیت تشعشعی عناصر، موفق به اخذ جایزه نوبل شیمی شد. بزرگ ترین دست آورد علمی رادرفورد در این سال ها، کشف ساختار هسته اتم بود که این امر، دانش فراوانی درباره ماهیت ماده برای جامعه علمی به ارمغان آورد. او آشکارا بزرگ ترین فیزیک دان آزمایشگر زمان خود بود و به دلیل پژوهش های طولانی درباره اتم به پدر انرژی هسته ای شهرت یافت. رادرفورد اتم را موجود سختی می دانست که یک منظومه شمسی بسیار ریز متشکل از ذرات بی شمار است که دارای اسرار نهفته فراوانی می باشد. ارنست رادرفورد سرانجام در یازدهم ژوئن ۱۹۳۷م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "ژیاکومو لئوپاردی" شاعر و ادیب بزرگ ایتالیایی (۱۸۷۳م)

شرح مناسبت:

ژیاکومو لئوپاردی، ادیب برجسته ایتالیایی در ۳۰ ژوئیه ۱۷۹۸م در شهر کاناتی در ایتالیا به دنیا آمد. وی از کودکی علیل بود و عمرش در ناکامی و تحمل شداید و سختی ها گذشت. لئوپاردی در ابتدا برای تحصیل علوم الهی به یکی از اساتید کلیسا سپرده شد، اما در چهارده سالگی، به اذعان استادش،

مطلب دیگری برای آموختن نداشت. از این رو، لئوپاردی به سرودن شعر پرداخت و در یازده سالگی، اولین اثر شاعرانه خود را سرود. وی پس از آن، زبان های یونانی، عربی، فرانسه، انگلیسی و اسپانیایی را آموخت و در ۱۶ سالگی مجموعه ای در این باره نوشت که اعجاب دانشمندان را برانگیخت. لئوپاردی تندرستی خود را بر سر این کار گذاشت چنانکه در ۲۰ سالگی با پشت خمیده و نیمه کور و روحی رنجور و نومید، پیوسته آرزوی مرگ را داشت. لئوپاردی در طول سالیان زندگی خود بیش از چهار هزار قطعه شعر سرود. اشعار وی غنایی و از نظر احساسات، عالی و عمیقاً بدبینانه است. این اشعار هم چنین آمیخته با وطن پرستی و تحقیر فرمان روایان ایتالیا می باشند. ژیاکومو لئوپاردی از شعرای رمانتیک ایتالیا به شمار می رود و آثارش از احساس و تخیل بسیاری برخوردار است. درباره اشعار لئوپاردی گفته اند که در بیشتر سروده های او از استعاره و ایهام بهره گرفته شده و کلمات را از معانی خاکی آن پاک کرده، به صفا و خلوص و معنویت می رساند. لئوپاردی در سال های پایانی عمر خود به هجوهای سیاسی و اجتماعی نیز پرداخت. ادبیات ایتالیا به وجود وی افتخار می کند و منتقدینْ او را محبوب ترین و ظریف ترین شاعر ایتالیا می دانند، ضمن اینکه لئوپاردی، رمانتیک ترین شاعر ایتالیایی نیز می باشد. مهم ترین اثر لئوپاردی، نغمه های شاعرانه است و ترانه ها، پالینودیا و دیالوگ ها از دیگر آثار اوست. ژیاکومو لئوپاردی سرانجام در ۳۰ اوت ۱۸۳۷م در ۳۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "گوتفرید کِلِر" ادیب و نویسنده معروف سوئیسی (۱۸۹۰م)

شرح مناسبت:

گوتْفرید کِلِر، شاعر و

داستان نویس برجسته سوئیسی در یازدهم فوریه ۱۸۱۹م در زوریخ سوئیس به دنیا آمد و در کودکی پدر را از دست داد. کلر در آغاز به هنر نقاشی شوق فراوان نشان داد و با کمک مالی مادر به مونیخ آلمان رفت تا کار هنری را آغاز کند. پس از دو سال، از نقاشی سرخوردگی یافت و استعداد خود را برای ادامه کار کافی ندانست. در بازگشت به زوریخ، علاقه به سیاست او را به محیط مهاجران سیاسی آلمانی کشاند و ذوق شاعری و نویسندگی را در او بیدار کرد. کلر در سال ۱۸۴۶م، نخستین دیوان کوچک خود را انتشار داد که رنگ میهن پرستانه داشت و موجب شد که شاعر از طرف دستگاه حکومت، بورس تحصیلی دریافت نماید. اما وی در دانشگاهٔ تحت نظر برخی استادان خود، به استواری عالم دنیوی و بی ایمانی به خدا روی آورد. وی سپس راهی برلین در آلمان گردید و در طی اقامت پنج ساله در آن شهر، معلومات خود را وسعت بخشید. پنج سال اقامت در برلین نه تنها از نظر خلق آثار برای کِلِر زندگی پرثمری بود، بلکه در سراسر زندگی او نیز اثری عمیق بر جای نهاد و درباره مسائل اجتماعی تجربه بسیاری برایش فراهم آورد که همه آنها در آثارش با لحنی انتقادی و آموزنده و در عین حال طنزآمیز نمودار شده است. کلر در طی سال های بعد با انتشار چندین رمان موفق، به شهرت فراوانی دست یافت و احترام زیادی پیدا کرد. برخی از آثار وی به ویژه مجموعه داستان های مردم زِلْدْویلا، آینه منعکس کننده دنیای واقعی است که از نظر ترسیم

چهره ها، بسیار طبیعی و ستودنی جلوه می کند و از نظر اخلاقی و روحی با طنزی لطیف و پرجاذبه همراه است. این اثر از پیروزی بسیار برخوردار گشت و شهرت کلر را از مرزهای ادبی آلمان فراتر برد. وی در رمان مردم زلدویلا به وسیله هجوی آمیخته با حسن نیت، با عشق به میهنش، معایب و نقایص اخلاقی هموطنانش را بیان می کند و در ضمنْ ادراک خود را از زندگی، فلسفه و مذهب آشکار می سازد. کلر در رمان هفت افسانه، با زبان طنزْ هم عالم مسیحیت را به مسخره گرفته و هم دنیای کفر و الحاد را و عقیده خود را مبنی بر نمای غیر روحانی و دنیوی مذهب و رهایی از قید کشیشی ابراز داشته است. کلر پانزده سال نیز به عنوان فرماندار یکی از ایالت های سوئیس به خدمت پرداخت که در این دوران از میزان فعالیت های ادبی وی کاسته شد. به طور کلی، اشعار جوانی کلر تحت تأثیر شعرهای عامیانه قرار گرفته که غالباً برای آنها آهنگ ساخته شده و جزو فرهنگ ملی گشته است. اشعار دوره های بعد بیشتر جنبه فلسفی دارد و اندیشه او را بیان می کند. کِلِر در طنزْ استاد است و گرچه شهرت او بیشتر در داستان نویسی بود، اشعار وی نیز مورد ستایش فراوان قرار گرفته است. کلر از بزرگ ترین شخصیت های ادبی آلمانی زبان سوئیس در قرن نوزدهم است که آثارش بیش از دیگران خواننده داشته و نفوذش تا امروز در نویسندگان کشورش باقی مانده است. رمان هایی هم چون مارتین زالاندِر، داستان های زوریخ و دیوان جدید و دیوان

کامل از دیگر از آثار کلر هستند. زیگفرید کلر سرانجام در ۳۰ اوت ۱۸۹۰م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت "ناجی العلی" طراح و کاریکاتوریست معروف فلسطینی (۱۹۸۷م)

شرح مناسبت:

ناجی العُلی هنرمند فلسطینی در سال ۱۹۳۷م در فلسطین به دنیا آمد ولی بر اثر خشونت و اشغال گری صهیونیست ها، در کودکی به همراه خانواده اش مجبور به اقامت در اردوگاهی در جنوب لبنان گردید. وی که با درد و رنج فلسطینی ها و جنایات صهیونیست ها از نزدیک آشنا بود، بر اساس گرایش و ذوق هنری خود، به طراحی و کاریکاتور روی آورد و با کاریکاتورهای خود، ضمن آگاه ساختن افکار عمومی، رژیم صهیونیستی را رسوا و افشا می کرد. سرانجام تروریست های موساد ناجی العُلی را هنگام عزیمت به دفتر کارش در لندن در ۲۲ ژوئیه ۱۹۸۷م مورد هدف قرار دادند که سرانجام پس از ۳۸ روز بیهوشی، در روز ۳۰ اوت ۱۹۸۷م در ۵۰ سالگی درگذشت. اتحادیه بین المللی ناشران، جهت ارج نهادن به هنر سیاسی ناجی العُلی، شش ماه پس از مرگ این هنرمندِ مبارز فلسطینی، جایزه قلمِ طلاییِ آزادی را به وی اهدا کرد.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "آذربایجان" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱ م) (ر.ک: ۲۸ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: رأی مثبت مردم "تیمور شرقی" برای استقلال از اندونزی (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

جزیره تیمور شرقی به همراه سایر جزایر اندونزی در سال ۱۵۱۱م به اشغال پرتغال درآمد. اما پس از آن که در اواسط قرن نوزدهم، هُلند بر اندونزی مسلط شد، پرتغال به اشغال تیمور شرقی ادامه داد تا آن که در این سال، ارتش اندونزی، جای گزین نیروهای پرتغالی شد و این منطقه به حاکمیت اندونزی درآمد. در پی سقوط ژنرال سوهارتو در سال ۱۹۹۸ و بحران سیاسی در اندونزی، جنبش استقلال طلبی در تیمورشرقی شدت یافت و با حمایت سازمان ملل و دولت های غربی، این سرزمین طی یک همه پرسی به استقلال رای دادند. در این همه پرسی که در ۳۰ اوت ۱۹۹۹ و با توصیه و نظارت سازمان ملل برگزار گردید، بیش از ۷۸ درصد مردم تیمور شرقی به جدایی از اندونزی و استقلال، رأی دادند. این مسئله، ۳ سال بعد عملی شد. (ر.ک: ۲۰ ماه مه)

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: تولد "آمونْتون گیوم" فیزیک دان ناشنوای فرانسوی (۱۶۶۳م)

شرح مناسبت:

آمونْتون گیوم، فیزیک دان فرانسوی، در سی و یکم اوت ۱۶۶۳م متولد گردید ودر نوجوانی قوه شنوایی خود را از دست داد، اما به جای دلسردی و یأس، توانست تمامی تلاش و کوشش خود را مصروف کارهای علمی نماید. وی در ابتدا به مکانیکی روی آورد و پس از تلاش ناموفق در طراحی یک ماشین با حرکت دائمی، به تحصیل فیزیک و ریاضیات پرداخت و با فراگیری این علوم، به کارهای مختلف دست زد و بر تجربیات خود افزود. گیوم در سال ۱۶۸۷م رطوبت سنج جدیدی برای تعیین مقدار رطوبت هوا اختراع نمود، سپس فشارسنجی ساخت که در آن از جیوه استفاده نمی شد. وی به مطالعات خود در نقش گازها پرداخت و یافته

های خود را در سال ۱۶۹۹ منتشر ساخت. تلگراف نوری را تکمیل و در حضور خاندان سلطنتی فرانسه مورد آزمایش قرار داد. کارهای دیگر وی در مورد دماسنج گازی، ساعت آبی، موتور حرارتی و ... بود که درباره آنها به مطالعه پرداخت و آن ها را تکمیل نمود. آمونتون گیوم سرانجام در ۱۱ اکتبر ۱۷۰۵م در ۴۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۲:۰ مرگ "شارل کولن" فیزیک دان برجسته فرانسوی (۱۸۰۶م)

شرح مناسبت:

شارْلْ آگوستین کولِنْ، فیزیک دان فرانسوی، در ۳۱ ژوئیه ۱۷۳۶م در شهر پاریس فرانسه به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات خود، به تحقیق در رشته های الکتریسیته و مغناطیس پرداخت و مورد توجه واقع شد. کولن طی سال های بعد نیز تحقیقات و مطالعات بسیار زیادی در رشته های مورد علاقه خود نمود و در این زمینه، تالیفات متعددی نگاشت و قوانین فراوانی وضع کرد که امروزه در فیزیک مورد استفاده قرار می گیرند. قوانینی که وی در فیزیک به وجود آورده، "قوانین کولن" خوانده می شود. کولن در طی اکتشافات خود، خواص عقربه مغناطیسی را که تحت تاثیر میدان مغناطیس زمین قرار گرفته باشد شرح داد و از آنجا چنین نتیجه گرفت که بهترین راه برای ساختمان قطب نما آن است که عقربه را به انتهای نخی متصل سازند و آن را به حال آزاد بیاویزند به طوری که بتواند در هر امتدادی که می خواهد ممتد شود. این نوع تعلیقْ او را واداشت که درباره انواع مختلف نخ و اندازه گیری آنها مطالعه کند و این مطالعات در نهایت باعث کشف واختراع ترازوی تاب دار گردید که در آن، نیروی بسیار کوچکی با استفاده از این مقاومت، اندازه گیری می شود.

وی از سال ۱۷۸۵ تا ۱۷۸۹، حاصل بررسی های خود را که از مجموعه آنها، اکتشاف یکی از اساسی ترین قوانین الکتریسته ساکن نتیجه گردید، منتشر ساخت. کولن ثابت کرد که قانون جاذبه نیوتنی در مورد بار الکتریکی نیز صحت دارد و جسمی که بار الکتریکی منفی دارد، جسم دارای بار الکتریکی مثبت را به خود جذب می کند. شارل کولن سرانجام در ۳۱ اوت ۱۸۰۶م در ۷۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "هرمان هِلْمهولْتْز" فیزیک دان معروف آلمانی (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

هِرمان لوْدویکْ هِلْمْهولْتْزْ، فیزیک دان آلمانی، در ۳۱ اوت ۱۸۲۱م در شهر پوتسدام آلمان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته پزشکی گذراند و در سال ۱۸۴۹م به استادی فیزیولوژی و فیزیک در دانشگاه های برلین و هایدلْبِرْگْ دست یافت. هلمهولتز گرچه به عنوان فیزیک دان، زیست شناس و پزشک شهرت داشت، با این حال، ریاضی دان و فیلسوف نیز بود. وی دامنه استعمال قانون بقای انرژی را بسط داد و آن را تحت فرمول ریاضی درآورد. هلمهولْتْز نخستین کسی بود که ثابت کرد حرارت غریزی، عمدتاً به واسطه عمل انقباض صورت می گیرد و درهنگام کار عضله، اسید لاکْتیک تولید می شود. هلمهولتز به دانش ترمودینامیک که از رابطه انرژی های حرارتی و مکانیکی و تبدیل یکی به دیگری بحث می کند، مباحثی را افزود و دستگاه اوفتال موسکوب را برای دیدن قسمت های درونی چشم، اختراع کرد. هلمهولتز اصول هیدرو دینامیک و آیرودینامیک را وضع کرد و نتیجه تحقیقاتش را در کتابی به نام موسیقی از نظر فیزیولوژی منتشر نمود. لودویک هلمهولتز سرانجام در سال ۱۸۹۴م در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: آغاز جمهوری سوم فرانسه پس از سقوط "لویی ناپلئون" (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ های پروس و فرانسه در سال ۱۸۷۰م پاریس محاصره شد و محاصره شهر بیش از چهار ماه به طول انجامید. در این زمان مجلس ملی فرانسه که به شهر بُردو نقل مکان کرده بود، لویی ناپلئون معروف به ناپلئون سوم، امپراتور وقت فرانسه را که به اسارت گرفته شده بود از این مقام خلع کرد. و حکومت پادشاهی را ملغی اعلام نمود. این مجلس، هم چنین آدولف تی یر را به عنوان اولین رئیس جمهور فرانسه

انتخاب کرد و به این ترتیب جمهوری سوم فرانسه در ۳۱ اوت ۱۸۷۰م تشکیل شد. جمهوری سوم فرانسه با مخالفت بسیاری از عوامل تندرو مواجه بود که از اوضاع بد اقتصادی و سیاست رهبران این جمهوری ناراضی بودند. آنان حکومتی به نام کمون در پاریس تشکیل دادند و به مقابله با حکومت مرکزی پرداختند. اما حکومت کمون طی نبردی خونین در شهر پاریس سرکوب شد و جمهوری سوم از این پس در پاریس ادامه حیات داد. جمهوری سوم فرانسه از ضعف سیاسیِ بنیادین در رنج بود، چرا که فرانسه در آن زمان تعداد زیادی حزب داشت و با تقسیم شدن آراء بین آنها، هیچ یک از احزاب فرانسه، اکثریت پارلمانی را به دست نمی آورد تا رهبری مقتدرانه سیاست کشور را به عهده بگیرد. البته فرانسه طی سال های بعد تا آغاز قرن بیستم یک امتیاز غیرقابل انکار بر کشورهای دیگر اروپا داشت و آن آزادی کامل بیان و قلم و اجتماعات بود که در هیچ یک از کشورهای دیگر اروپا نظیر آن دیده نمی شد اما این آزادی، عوارض نامطلوبی هم داشت، به طوری که در کمتر از سی سال که از عمر جمهوری سوم فرانسه می گذشت، سی و هفت دولت در این کشور بر سر کار آمدند و این بی ثباتی سیاسی از عوامل مهم کُندی پیشرفت اقتصادی کشور به شمار می رفت. با این وجود، جمهوری سوم فرانسه در برابر این آسیب های درونی نزدیک به هفتاد سال دوام آورد تا اینکه نازی های آلمان پس از اشغال فرانسه در جریان جنگ جهانی دوم در ۱۴ ژوئن سال ۱۹۴۰م به عمر

این جمهوری پایان دادند.

مناسبت ۰۵: آغاز نخستین دوره جشنواره جهانی فیلم کن در فرانسه (۱۹۳۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "مالزی" (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

کشور فدراسیون مالزی با ۳۲۹/۷۵۸ کیلومتر مربع مساحت در جنوب شرقی آسیا و در همسایگی اندونزی و تایلند واقع شده است. جمعیت مالزی بیش از ۲۲ میلیون نفر می باشد که بیش از ۴۷٪ از مردم آن مسلمان هستند. کوالالامپور پایتخت مالزی و رینگیت واحد پول آن می باشد. زبان رسمی و ملیت مردم مالزی، مالایی و خط آنها انگلیسی و مالایی است. پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵م جمعیت مالزی نزدیک به ۳۳ میلیون نفر خواهد شد. از شهرهای مهم مالزی، ایپوه، کلانگ و سلایانگ است. شبه جزیره مالایا؛ در هزاره های قبل از میلاد، توسط بومیانِ جنگل نشین، مسکونی گردیده بود. در قرون بعدی، ابتدا چینی ها و سپس هندی ها وارد این جزایر شده و به رواج کشاورزی و فلزکاری و نیز عقائد و باورهای مذهبی پرداختند. از قرن پانزدهم میلادی، به تدریج اسلام جای گزین آیین بودا شد و تجارت و داد و ستد بازرگانی بر رونق اقتصادی منطقه افزود. سپس پرتغال، هلند و سرانجام انگلستان به اشغال این مناطق پرداخت که به جنگ میان دول استعماری نیز انجامید. در سال ۱۸۹۵ توسط انگلستان، فدراسیونی مرکب از مالاگا، سنگاپور و برونئی به وجود آمد. این فدراسیون به پایتختی کوالالامپور و تحت الحمایه انگلستان بود و تا بعد از جنگ جهانی دوم، دوام آورد. در سال ۱۹۴۸ این فدراسیون به صورتی دیگر ادامه حیات یافت، اما سرانجام مخالفت های مردمی، به استقلال این منطقه، تحت عنوان فدراسیون مالزیا در ۳۱ اوت ۱۹۵۷ انجامید. در سال ۱۹۶۳ ایالات صباح، ساراواک و سنگاپور به این فدراسیون

پیوستند اما در سال ۱۹۶۵، سنگاپور از این فدراسیون کناره گرفت.۳۱ اوت، روز استقلال این کشور از انگلستان به عنوان روز ملی نام گذاری گردید. نظام سیاسی حاکم بر مالزی از سال ۱۹۶۳م به بعد مشروطه سلطنتی فدرال با دو مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "ترینیداد و توباگو" از استعمار انگلیس (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری ترینیداد و توباگو با ۵/۱۲۸ کیلومتر مربع وسعت در شمال امریکای جنوبی، در نزدیکی سواحل ونزوئلا در دریای کارائیب واقع شده است. جمعیت آن بیش از یک میلیون نفر بوده که بیشتر مسیحی می باشند. زبان رسمی مردم این کشور انگلیسی و خط آنها لاتین است. مردم ترینیداد و توباگو از ملیت های مختلف هندی، چینی و ... هستند و نژاد اکثریت آنها سیاه است. پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۱/۵ میلیون نفر گردد. پایتخت ترینیداد و توباگو، "پرت آواسپاین" و واحد پول آن دلار می باشد. چاگواناس، سان - فرناندو و آریما از شهرهای مهم این کشور هستند. این جزایر از سال ۱۸۰۲م تحت سلطه انگلستان قرار داشت و در سال ۱۹۵۸ این جزایر، مرکز فدراسیون جزایر هند غربی شد ولی در سال ۱۹۶۲م پس از انحلال فدراسیون، با نوع حکومت فرمانداری کل مستقل شدند. در سال ۱۹۷۶ نوع حکومت ترینیداد وتوباگو، جمهوری اعلام گردید. روز استقلال این کشور در ۳۱ اوت سال ۱۹۶۲ روز ملی این کشور نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۸: ناپدید شدن مرموز "امام موسی صدر" رهبر شیعیان لبنان (۱۹۷۸م)

شرح مناسبت:

امام موسی صدر در سال ۱۹۳۰م در شهر قم به دنیا آمد. وی پس از تحصیل در حوزه علمیه قم و نجف، در ۳۰ سالگی راهی لبنان شد. در آن زمان مسلمانانِ لبنان در بدترین شرایطِ اجتماعی، سیاسی و اقتصادی به سر می بردند. از این رو امام موسی صدر دست به اقدامات اساسی و مهم برای بهبود وضعیت آنان زد. او طرح تشکیلاتِ مربوط به امور شیعیان موسوم به مجلس اعلای شیعیان لبنان را در مجلس این کشور به تصویب

رسانـد و به ریاست آن انتخاب شـد. امام موسـی صـدر، از مبارزه فلسـطینی ها علیه رژیم صـهیونیستی به طور قاطع حمایت می کرد و حرکت المحرومین را در همین راسـتا و هم چنین برای دفاع از حقوق مسـلمانان لبنان تأسـیس نمود. وی سه هفته قبل از هجرت امام خمینی به پاریس طی مقاله ای، از انقلاب اسلامی ایران به عنوان ادامه راه انبیا یاد کرد و امام خمینی را یگانه رهبر بزرگ انقلاب عنوان نمود. دو روز بیشتر از انتشـار مقـاله نگذشـته بود که وی در ۳۱ اوت ۱۹۷۸ و در جریـان سـفر به لیبی به صورت اسرارآمیزی ناپدید شد و اثری از ایشان به دست نیامد. گرچه اخبار ضد و نقیضی درباره زندانی بودن ایشان منتشر می شود، با این حال هنوز اطلاعات موثقی از ایشان به دست نیامده است.

مناسبت ۰۹: روز استقلال "ازبکستان" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

در سـرزمینی که امروزه آن را ازبکسـتان می نامنـد، در روزگاران گذشـته، از واحـدهای کشاورزی متعـددی پدید آمد و پایه گـذار تجمع اقوام هنـد و اروپـایی را فراهم کرد. سـرزمین ازبکسـتان در قرن شـشم قبـل از میلاـد جزو قلمرو امپراتوری ایرانی هخامنشی بود و پس از ظهور اسلام، این آیین مقدس در این سرزمین رواج یافت. حمله مغولان در قرن سیزدهم میلادی، زمینه را برای تسلطِ قـوم ازبـک بر این کشـور فراهم کرد. نفوذ روس هـا در ازبکسـتان از اواخر قرن هجـدهم آغـاز شـد و رفته رفته گسترش یـافت به طوری که در سال ۱۸۷۶ به تصرف روسـیه درآمد. و به عنوان یکی از جمهوری های اتحاد جماهیر شوروی محسوب گردید. سرانجام این کشور در سال های آخر دهه ۱۹۸۰ و فروپاشی شوروی،

ابتدا خود مختاری بیشتری به دست آورد و در ۳۱ اوت ۱۹۹۱ استقلال خود را اعلام کرد. ازبکستان با بیش از ۴۴۷ هزار کیلومتر مربع مساحت، در همسایگی قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ترکمنستان و افغانستان واقع شده است. جمعیت این کشور بیش از ۲۴ میلیون نفر بوده که اکثریت آنانْ مسلمان و پیرو آیین مقدس اسلام هستند. پایتخت ازبکستان تاشکند و واحد پول آن سوْمْ می باشد. زبان رسمی مردم ازبکی و خط آنها لاتین و سیریلی است. بیشتر سکنه ازبکستان از نژاد ازبک و بقیه روس، تاجیك و ... می باشند. پیش بینی می شود که جمعیت ازبکستان تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۳۳ میلیون نفر خواهد بود. سمرقند، بخارا و نمنگان از شهرهای مهم این کشور هستند. ازبکستان پس از استقلال، نظام سیاسی خود را جمهوری اعلام نمود.

مناسبت ۱۰: روز ملی و استقلال "قرقیزستان" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

درحدود دو هزار سال پیش از میلاد، سرزمین قرقیزستان به وسیله اقوامی کشاورز و دامدار، مسکونی شد. این منطقه در طی سده های بعد، اقوام گوناگونی را در خود جای داد تا اینکه ورود قوم قرقیز به قرقیزستان کنونی از قرن سیزدهم میلادی آغاز شد اما از سال ۱۸۷۶م این سرزمین تحت تسلط روسیه قرار گرفت. مهاجرت گروه زیادی از روس ها به این کشور و اشغال مرغوب ترین اراضیِ کشاورزی آن، باعث نارضایتی مردم قرقیزستان و آغاز قیام هایی علیه روسیه شد که تا سال ۱۹۲۲م ادامه داشت. قرقیزستان نظیر سایر جمهوری های شوروی در جریان فروپاشی شوروی، در روز ۳۱ اوت ۱۹۹۱م استقلال خود را اعلام کرد. قرقیزستان با چین، قزاقستان، ازبکستان و تاجیکستان همسایه است و بیش از ۱۹۸ هزار کیلومتر مربع

وسعت دارد. جمعیت آن نزدیک به ۵ میلیون نفر بوده که اکثریت آنان مسلمان می باشد. پایتخت قرقیزستان بیشگک و واحد پول آن سومْ می باشد. نزدیک به ۶۰٪ سکنه این کشور ملیت قرقیزی داشته و به زبان قرقیزی و روسی صحبت می کنند. جلال آباد، اوش و قراکون از شهرهای مهم قرقیزستان هستند. پیش بینی می شود که جمعیت قرقیزستان تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۶ میلیون نفر گردد. ۳۱ اوت روز استقلال این کشور در سال ۱۹۹۱ از شوروی به عنوان روز ملی آن نام گرفته است.

سپتامبر

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: آغاز ساخت برج معروف "پیزا" در شهر پیزای ایتالیا (۱۱۷۴م)

شرح مناسبت:

در اولین روز سپتامبر ۱۱۷۴م عملیات احداث و ساخت برج معروف پیزا در شهر پیزای ایتالیا آغاز شد. هدف از ساختن برج پیزا در شهر پیزای ایتالیا، نصب یک ساعت بزرگ بر بالای آن بود. اما مدتی بعد از شروعِ کار، این برج ۵۵ متری در حدود ۵ متر از خط مستقیم منحرف شد. به همین دلیل، این بنا به بُرج کجِ پیزا شهرت یافت. هم اکنون با تلاش مهندسین و کارشناسان کشورهای مختلف، انحراف این برج که منبعی مهم برای صنعت گردشگری ایتالیا محسوب می شود، تا حدی اصلاح شده است.

مناسبت ۰۲: آغاز سلطنت طولانی "لویی پانزدهم" پادشاه فرانسه (۱۷۱۵م)

شرح مناسبت:

لویی پانزدهم، یکی از نامدارترین پادشاهان فرانسه، در ۲۲ اکتبر ۱۷۱۰ متولد گردید. وی نوه لویی چهاردهم بود و از پنج سالگی بر تخت سلطنت نشست. سلطنت لویی پانزدهم پس از عهد پادشاهی لویی چهاردهم طولانی ترین ادوار سلطنتی تاریخ فرانسه به شمار می رود. این دوره که مدت آن ۵۹ سال بود، از اول سپتامبر ۱۷۱۵م آغاز شد و تا پایان حیات وی ادامه یافت. دوران سلطنت لویی پانزدهم را به دو دوره تقسیم می کنند: دوره نخست از سال ۱۷۱۵م آغاز شد. در این مقطع زمانی، نیابت سلطنت با دوک اورلئان بود که مدت ۸ سال پایان عمر خود را در این سمت گذرانید. مرحله دوم از سال ۱۷۲۳ تا ۱۷۷۴م به طول انجامید. این پادشاه در این دوره از سلطنت خود، ابتدا زمام امور را در اختیار کاردینال دوفلوری قرار داد که وی به مدت ۱۵ سال به عنوان وزیر اعظم در خدمت لویی پانزدهم بود. با مرگ دوفلوری، امور مملکت از طرفی به دست زنانِ حرم سرا

افتاد و از سوی دیگر عدم تعیین جانشینی مقتدر برای صدارت عظمی باعث شد تا فرانسه روز به روز ضعیف تر گردد. در این زمان، سوء استفاده از قدرت مطلقه به عنوان میراث لویی چهاردهم و اسراف و تبذیر در اموال دولتی مشکلات فراوانی برجای گذاشت و اعتراض مردم و پارلمان را فراهم نمود. هم چنین در بُعد روابط خارجی، فرانسه در این دوران بسیاری از مستعمرات و مستملکات خود را از دست داد. با این حال دوره سلطنت طولانی لویی پانزدهم، عصر روشن فکری بود و نظراتِ اصلاحی بزرگانی چون مونتسکیو، روسو، ولتر و ... در این دوره مطرح گردید و همراه با حوادث داخلی و خارجی، مقدمات انقلاب کبیر فرانسه را فراهم نمود. لویی پانزدهم سرانجام در دهم ماه مه۱۷۷۴ م در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "اوژن لابیش" نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۱۵م) (ر.ک: ۱۰ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تشکیل کنگره ملل ستم دیده شرق در باکو (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

بعد از پیروزی انقلاب کمونیستی در روسیه در سال ۱۹۱۷م و تشکیل اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، حزب کمونیست این کشور، اتحادیه ای از احزاب انقلابی کشورهای دیگر به وجود آورد که اصطلاحاً کُمینْتِرْنْ خوانده می شد و وظیفه آن حمایت از انقلاب کارگری بود. در همین راستا، در اول سپتامبر ۱۹۲۰م در حدود دو هزار نفر از کشورهای روسیه، ترکیه، ایران و چین در کنگره ای تحت عنوان کنگره ملل ستم دیده شرق در باکو گرد هم آمدند. در این گردهمایی که توسط کُمینتِرن برگزار شد، رئیس کنگره در نطق افتتاحیه خود خواهان تشکیل شوراهای کارگری در همه جا شد، حتی نقاطی که کارگر ندارد! برخی شرکت کنندگان معتقد بودند انقلاب کمونیستی تغییر عمده ای در اجتماع ایجاد نکرده بلکه صرفاً کمونیست ها جای گزین تزار شده اند. اما برپاکنندگان این کنگره در حقیقت به دنبال تثبیت عقائد خود و نیز برپایی انقلاب جهانی با محوریت کمونیسم بودند. لنین رهبر انقلاب کمونیستی در مقاله ای به این مسئله تصریح کرد که اکثریت قاطع مردم روی زمین برای جنگ با سرمایه داری تعلیم می بینند و منظور وی از این اکثریت، مردم روسیه، چین، هند و ... بودند که نمایندگان آن ها در کنگره باکو حضور یافته بودند.

مناسبت ۰۵: وقوع زمین لرزه عظیم توکیو (۱۹۲۳م)

شرح مناسبت:

یکی از حوادث بزرگ طبیعی که در نیمه نخست قرن بیستم در ژاپن به وقوع پیوست حادثه زمین لرزه ای بود که در اول سپتامبر ۱۹۲۳م در منطقه کانتو در شرق ژاپن اتفاق افتاد. در این زمین لرزه که به مقیاس ۸/۳ ریشتر رخ داد بیش از ۱۴۰ هزار نفر کشته شدند. قدرت این زلزله به

حدی بود که گستردگی آن تا مناطقی از توکیو و یوکاهاما را دربرگرفت. علاوه بر آمار سنگین تلفات، جمع کثیری از مردم ژاپن بی خانمان شده و خسارات بسیاری اعم از تخریب و آتش سوزی به منازل مسکونی وارد شد.

مناسبت ۰۶: آغاز جنگ جهانی دوم با حمله نیروهای آلمان نازی به لهستان (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

پس از روی کار آمدن آدولف هیتلر در آلمان، وی با سوء استفاده از غرور و احساسات ملی گرایانه مردم این کشور که در پی شکست در جنگ جهانی اول به شدت تحقیر شده بودند، به سازماندهی و تسلیح ارتشی قدرتمند پرداخت. هیتلر با تکیه بر اندیشه های نژادپرستانه، توسعه طلبی های خود را توجیه می کرد و سرانجام پس از الحاق کشور اتریش و منطقه سودِت چکسلواکی به آلمان، دستور حمله به کشور لهستان را صادر نمود. بهانه ای که هیتلر برای حمله به لهستان تدارک دیده بود تجاوز یک واحد از سربازان لهستانی به خاک آلمان و تصرف یک ایستگاه فرستنده مرزی و پخش مطالب توهین آمیز علیه آلمان از این فرستنده بود. البته این سربازان از افراد نیروی ویژه هیتلر بودند که با اونیفورم لهستانی در تاریخ پیش بینی شده برای حمله به لهستان، این برنامه را به اجرا درآوردند. از این رو هیتلر در روز اول سپتامبر ۱۹۳۹م طی نطقی، حمله آلمان به لهستان را اعلام کرد و بدین ترتیب آتش جنگ جهانی دوم را شعله ور ساخت. این جنگ بزرگ و خانمان سوز که با تهاجم نظامی ارتشِ هیتلری آلمان به مرزهای لهستان و چکسلواکی آغاز شد، در روز سوم با اعلان جنگ فرانسه و انگلستان علیه آلمان وارد مرحله حسّاسی گردید. سرانجام با اتحاد کشورهای انگلیس، فرانسه، شوروی

و آمریکا، محور متفقین به وجود آمـد و علیه متحـدین که متشـکل از آلمان، ایتالیا و ژاپن بودنـد، وارد عمل شدند. این جنگ که با از دست رفتن جان ده ها میلیون نفر انسان و وارد آمدن خسارت ها و تلفات غیر قابل شمار همراه بود، سرانجام در ماه مه ۱۹۴۵م با اشغال آلمان و خودکشی هیتلر به نفع متفقین به پایان رسید.(ر.ک: ۲ مه)

مناسبت ۰۷: کودتای سوسیالیستی در لیبی به فرماندهی "معمَّر قذافی" (۱۹۶۹م)

شرح مناسبت:

در اول سپتامبر سال ۱۹۶۹م سـرهنگ معمّر قذافی و گروهی از افسران ارتش لیبی، طی کودتایی ملک ادریس سنوسی، پادشاه ۷۹ ساله لیبی را که در ترکیه مشغول معالجه بود از سلطنت خلع نمودند و در لیبی، جمهوری سوسیالیستی اعلام کردند. قذافی که رهبری کودتا را بر عهده داشت، در نخستین اقدام، پارلمان را منحل نمود و بانک های خارجی در لیبی را، ملی اعلام کرد. او بر خلاف ادریس که روش مماشات با اسـرائیل را در پیش گرفته بود، با شـعارهای تنـدِ ضد اسـرائیل ی، قدرت را به دسـت گرفت. قـذافی در مدت بیش از ۳۵ سـال حکومت بلامنـازع خود بر لیبی (تا سال ۲۰۰۵م) از خـط مشـی ثابتی پیروی نکرده و بارهـا بـا کشورهـای همسـایه خود، مصـر، تونس و الجزایر متحـد شـده و بعـداً رودرروی آن هـا قرار گرفته است. در مجموع، سیاست خارجی معمّر قذّافی، در ابتدای کار، ضدغربی و ضد امریکایی بود، به همین دلیل، کشور لیبی چندین بار مورد تهاجم مستقیم نظامی امریکا قرار گرفت. لیبی در سال ۱۹۹۲م متهم شد که در ماجرای سرنگون شدن یک هواپیمای مسافربری امریکا در لاکربی اسکاتلند دخالت داشته است. به دنبال این مسئله دو نفر از مأموران

دولت لیبی برای بازجویی و محاکمه به همین اتهام به امریکا فراخوانـده شدند. اما لیبی از تحویل مأموران خود به دولت امریکا خودداری نمود و شورای امنیت نیز تحت فشارهای سیاسـی ایالات متحـده، تحریم های اقتصادی شدیـدی علیه لیبی وضع کرد. در این حال باز هم سیاست های متفاوت قـذافی آشکار شد و این بار، وی با تحویل دو متهم تبعه لیبی، به دادگاه بین المللی، حاضـر به پرداخت صـدها میلیون دلار غرامت به بازمانـدگان حادثه سقوط هواپیما گردیـد. هم چنین قذافی که طی سال های حکومتِ خود، سیاست ضدامریکایی را در پیش گرفته بود، با چرخش ۱۸۰ درجه ای از مواضع خود، ضمن دعوت از نخست وزیر انگلستان به لیبی، خود نیز پس از پانزده سال، در سال ۲۰۰۴م به اروپا سـفر کرد و با در اختیار قرار دادن اسرار مربوط به تسلیحات هسته ای، درهای کشورش را به روی غرب گشود.

مناسبت ۰۸: روز ملی "لیبی"

شرح مناسبت:

لیبی از اوایل قرن شانزدهم میلادی بخشی از قلمرو امپراتوری عثمانی بود و تا سال ۱۸۳۵م مستقیماً تحت نظارت دولت عثمانی قرار داشت تـا این که در سـال ۱۹۱۱م ایتالیـائی هـا این کشور را از چنـگ عثمانی ها درآوردنـد. در خلال جنگ جهانی دوم، لیبی صـحنه جنـگ هـای شدیـدی بین نیروهـای انگلیسـی و آلمـانی و ایتالیایی بود که سـرانجام در سال ۱۹۴۳م کلیه نیروهای ایتالیـایی و آلمـانی از لیبی بیرون رانـده شدنـد و انگلسـتان فردی را که در جریـان جنـگ کمک شایانی به آن ها کرده بود به پادشاهی رسانـد. در نهایت، در ۲۴ دسامبر سال ۱۹۵۱ ایتالیا، اسـتقلال لیبی رابه رسـمیت شناخته و کشور لیبی مستقل شد. هم چنین اول

سپتامبر سال روز انقلاب (کودتا) در سال ۱۹۶۹ روز ملی لیبی می باشد. (ر.ک: ۲۴ دسامبر)

مناسبت ۰۹: روز ملی "ازبکستان"

شرح مناسبت:

سرزمین ازبکستان که در تاریخ ایران از آن به ماوراءالنهر یاد می شود در قرن ششم قبل از میلاد جزء قلمرو حکومت هخامنشیان بوده است. این سرزمین مرکز علم و ادب ایران بوده و دانشمندان بزرگی چون ابونصر فارابی، ابوریحان بیرونی و ابوعلی سینا و شاعران نامداری چون رودکی و نظامی عروضی از این سرزمین برخاسته اند. کشور ازبکستان از نخستین جمهوری های آسیای میانه بود که پس از فروپاشی شوروی در اواخر دهه ۱۹۸۰م، در ۳۱ اوت ۱۹۹۱م از شوروی مستقل شد و فردای آن روز، یعنی اول سپتامبر ۱۹۹۱م را به عنوان روز ملی خود برگزید. (ر.ک: ۳۱ اوت)

مناسبت ۱۰: روز جهانی صلح

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: آغاز قیام "اردشیر بابکان" سرسلسله پادشاهان ساسانی علیه اشکانیان (۲۲۳م)

شرح مناسبت:

بر اثر انحطاط دولت مرکزی اشکانیان و ضعفی که به سبب جنگ های مکرر و طولانی آن با امپراتوری روم به این پادشاهی ایران وارد شده بود، اردشیر بابکان، یکی از امیران دست نشانده پارس، قدرتی به هم رسانید و بر ضد اردوان پنجم، بیست و هشتمین و آخرین پادشاه اشکانی سر به شورش برداشت. اردشیر پس از تسخیر کرمان و اصفهان، اردوان پنجم را در منطقه ای میان بهبهان و شوشتر در خوزستان فعلی شکست داد و وی را کشت. با قتل اردوان پنجم، اردشیر بابکان خود را شاه خواند و پس از استیلا بر تمامی ایران، سلسله پادشاهی ساسانیان را اعلام کرد. وی تمام شاهزادگان اشکانی را از دم تیغ گذراند و بدین ترتیب دولت اشکانی پس از ۴۷۰سال حکومت، منقرض شد. با انقراض اشکانیان، حکومت ساسانیان آغاز شد که حدود ۴۳۰ سال به طول انجامید. در دوره ساسانیان، آیین زرتشتی رسمیت یافت و آیین مزدک نیز پدید آمد. سلطنت ساسانیان، با ظهور اسلام و شکست سپاهِ ایران از لشگر اسلام و نیز پذیرش دین مبین اسلام توسط ایرانیان، خاتمه یافت و از آن پس، ایران، جزئی از قلمرو اسلام محسوب گردید.

مناسبت ۰۲: مرگ "ویلیام هَمیلْتون" ریاضی دان بزرگ ایرلندی (۱۸۶۵م)

شرح مناسبت:

ویلیام راون هَمیلْتون، ریاضی دان ایرلندی، در چهارم اوت ۱۸۰۵م در دوبْلین پایتخت ایرلند به دنیا آمد. وی از کودکی نزد عمویش که از روحانیون کلیسا بود به فراگیری علوم دینی پرداخت. آثار نبوغ و هوش فراوان، از طفولیت در همیلتون نمایان شد به طوری که در سه سالگی خواندن و نوشتن را آموخت و تا سن ۱۴ سالگی به زبان های لا-تین، یونانی، عبری، سانسْکریت، عربی و فارسی

تسلط یافت. ویلیام در ابتدا به آثار شعرا و نویسندگان یونان و روم علاقه داشت و اکثر اوقات خود را به مطالعه ادبیات مصروف می داشت. در ۱۵ سالگی مسیر زندگی همیلتون در اثر برخورد و مصاحبه با یکی از ریاضی دانان امریکایی به کلی تغییر کرد و از آن پس به ریاضیات علاقه مند شد. در این زمان این ایده را در نظر گرفت که هیچ چیز به قدر مطالعات و تحقیقات علمی، فکر و ذهن انسان را پرورش نمی دهد و او را برتر از دیگران نمی سازد. از این رو کتاب هایی از دانشمندان بزرگی هم چون نیوتن و لاپْلاس را مطالعه کرد و پیشرفت قابل توجهی در ریاضیات نمود، تا این که وارد کالج دوبلین شد و در ۲۱ سالگی رساله ای به آکادمی سلطنتی ایرلند فرستاد. وی در این رساله در صدد آن بود که هندسه نور را از نو بنیان نهد و روشی واحد برای حل کلیه مسائل مربوط به آن ابداع کند. این کار باعث شد، تا علی رغم این که هنوز تحصیلات دانشگاهی را به پایان نبرده بود، در ۲۳ سالگی به استادی کرسی نجوم کالج ایرلند برگزیده شود و به تدریس بپردازد. او ضمن یک رشته سخنرانی در باب نجوم و رابطه آن با فیزیک و حکمت الهی، چنان مهارت خود را در این زمینه ثابت کرد که همه را وادار به تحسین نمود. همیلتون در ۴۳ سالگی به ریاست آکادمی سلطنتی ایرلند رسید و پس از چندی به کشف بزرگ تری در ریاضیات نائل آمد و آن، حساب کواتِرْنیون بود. کواترنیون، نوعی از اعداد مختلط

است که در تعبیر و تفسیر فضای چهار بُعدی مورد استفاده قرار می گیرد. از آن پس، همیلتون تمام تلاش خود را مصروف پیشرفت و تکامل دستگاه محاسبه جدید نمود و با به دست آوردن قاعده دیگری در موضوع جبر و مقابله، مکتب جدیدی در ریاضیات بنیان نهاد. ویلیام راون همیلتون به عنوان بزرگ ترین ریاضی دان بریتانیایی پس از اسحاق نیوتن، سرانجام در دوم سپتامبر ۱۸۶۵م در شصت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال کشور "جمهوری دموکراتیک ویتنام" از فرانسه (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری سوسیالیستی ویتنام با ۳۳۱/۰۴۱ کیلومتر مربع مساحت، در جنوب شرقی آسیا و در همسایگی چین، لائوس و کامبوج واقع شده است. جمعیت ویتنام بیش از ۸۰ میلیون نفر است که بیشتر مردم از نژاد زرد و پیرو آیین بودا می باشند. پایتخت ویتنام، هانُویْ و واحد پولش دونْگْ است. پیش بینی می شود که جمعیت ویتنام تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۱۰۸ میلیون نفر گردد. ویتنام محل سکونت اقوام کهن آسیایی است که در هزاره قبل از میلاد، در جنوب چین زندگی می کردند و با گسترش امپراتوری چین، در سرزمین کنونی ویتنام سکنی گزیدند. با این حال از حدود ۲۰۰ سال قبل از میلاد مسیح(ع) به مدت ۱۰ قرن تحت سلطه چین قرار داشتند. از قرن دهم میلادی، پادشاهی "هندو بودائی" در آن منطقه، که آنام نامیده می شد، شکل گرفت که تا قرن شانزدهم ادامه یافت. تجزیه پادشاهی آنام با نفوذ اروپائیان در این منطقه هم زمان شد. پس از گسترش دامنه حضور کشورهای استعمارگر غربی، از اوائل قرن نوزدهم، فرانسویان بر دیگر رقبا برتری یافتند و با تصرف تمامی این منطقه، آن را "هندوچین فرانسه" نامیدند. قرن بیستم،

شاهد آغاز قیام های پراکنده علیه استعمارگران فرانسوی بود و در فاصله دو جنگ جهانی، این مبارزات، سازمان یافته تر گردید. پس از اتمام جنگ، شورش های استقلال طلبانه مردم به رهبری هوشی مینه شدت گرفت و سرانجام در دوم سپتامبر ۱۹۴۵م تأسیس جمهوری دموکراتیک ویتنام رسماً اعلام شد. کشور ویتنام با توطئه غرب به ویژه امریکا، در سال ۱۹۵۵م به دو ناحیه شمالی و جنوبی تقسیم شد و جنگی مرگبار به این کشور تحمیل گردید. در نهایت با شکست خفّت بار امریکا در این جنگ، هر دو ناحیه ویتنام در سال ۱۹۷۶، با هم متحد شده و جمهوری واحدی را تشکیل دادند.

مناسبت ۰۴: تسلیم نهایی کشور ژاپن در برابر متفقین و پایان یافتن کامل جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

به دنبال حملات هوایی ژاپن به امریکا در جریان جنگ جهانی دوم، نیروهای امریکایی نیز به شدت به ژاپن و متصرفاتش حمله برده و تلفات سنگینی به ژاپن وارد آوردند. پس از مرگ روزولت رئیس جمهور امریکا که در آوریل ۱۹۴۵ اتفاق افتاد، معاونش هاری ترومن به ریاست جمهوری امریکا دست یافت و او بود که اجازه استفاده از بمب هسته ای را در جنگ علیه ژاپن صادر کرد. درنتیجه، در ششم و نهم اوت همان سال، دو بمب هسته ای بر روی شهرهای هیروشیما و ناکازاکی فرو ریخته شد. در اثر انفجار عظیم این دو بمب و تاثیرات تشعشعات رادیواکتیویته ناشی از انفجار آن ها، بیش از ۲۰۰ هزار ژاپنی کشته و ده ها هزار نفر دیگر مصدوم شدند و خسارات فراوانی به بار آمد. در نهایت پس از آن که در هشتم مه، تمامی واحدهای آلمان در اروپا تسلیم شدند، در ۱۴ اوت همان سال، ژاپن شکست خود را

اعلام کرد و تسلیم بی قید و شرط را پذیرفت. با خاموش شدن آتش جنگ جهانی دوم، ژاپن نیز در دوم سپتامبر ۱۹۴۵م به طور کامل خود را تسلیم متفقین کرد و با این تسلیم جنگ در آسیا که از ژوئیه ۱۹۳۷م آغاز شده بود پس از هشت سال پایان یافت.پس از شکست ژاپن، متفقین به مدت هفت سال ژاپن را تحت اشغال خود داشتند. استعمال بمب هسته ای در ژاپن که به انهدام کامل دو شهر پرجمعیت ژاپن و کشتار فجیع صدها هزار نفر انجامید بزرگ ترین فاجعه بشری در طول جنگ جهانی دوم به شمار می آید.

مناسبت ۰۵: مرگ "ایلیا اِرِنْبورْگْ" ادیب و نویسنده بزرگ روس (۱۹۶۷م)

شرح مناسبت:

ایلیا گریگوریویچ اِرِنْبورْگْ، داستان پرداز، منتقد و نمایش نامه نویس بزرگ روسی در ۱۷ ژانویه ۱۸۹۱م در کِیِف اوکراین به دنیا آمد و از بیست سالگی به سرودن اشعار پرداخت. او از دوران دانشجویی به فعالیت های انقلابی روی آورد و پس از چندی، راهی فرانسه شد تا این که هم زمان با پیروزی انقلاب شوروی در سال ۱۹۱۷م به کشورش بازگشت. اِرِنبورگ سال های طولانی با سمت خبرنگاری، در اروپای غربی و فرانسه به سر برد و در طی دوران جنگ داخلی اسپانیا راهی این کشور گردید. از این رو به علت فعالیت های هنری خویش و به ویژه خبرنگاری، به دریافت عالی ترین نشان های ادبی و اجتماعی کشور شوروی نائل آمد. در مورد ارزیابی آثار ارنبورگ باید گفت که کیفیت و حاصل کار رمان ها و داستان های کوتاه او، ناموزونند. ایده های محوری آن ها معمولاً جالب توجه، و طنز او، گزنده است. با این همه، شخصیت های داستان های او

بـد پرورده شده اند، به زبان خودشان سـخن نمی گویند و بی روح می مانند. بدین سان می توان گفت که ارنبورگ، روزنامه نگـار و خاطره نویسـی برجسـته، شاعری میان مایه و رمان نویس و داسـتانِ کوتاه نویسـی خوب و گاه عالی بود. اِرِنبورگ تنها نویسنده شوروی زمان خویش بود که درباره زندگی و فرهنگ غرب، آگاهی وسیعی دارد و با ادراک عمیق و لحن انتقادآمیز دربـاره آن بحث می کنـد. مقـاله های بی شـمار وی پیوسـته مورد پسـند عامه مردم قرار داشت و در مقاومت مردم شوروی در برابر ارتش آلمـان در جریـان جنگ جهانی دوم از نفوذ فراوان برخوردار بود. اِرِنبورگ در وصف و صـراحتِ بیان، اسـتادی و نیرومندی خاص دارد. مجموع آثارش که حاکی از احساس پرشور برادری و همبستگی افراد بشر با یک دیگر و نمودار ادبیات زمان جنگ است، در خارج از روسـیه، محبوبیت عام یافته و به زبان های متعـدد ترجمه شـده است. از اِرِنبورگ آثار متعـددی برجای مانـده که راه های اروپا، اندیشه هایی درباره آینده، حکایات جنگی، صـلح، توفان و رویدادهای زمین از آن جمله اند. هم چنین ماجراهای شگفت انگیز ژولیو ژورِنیتو را که هجو غرب است بهترین کار او می دانند. ایلْیا اِرِنْبورْگْ سرانجام در دوم سپتامبر ۱۹۶۷م در ۷۶ سالگی درگذشت.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: مرگ "الیورکرامولِ" تنها رئیس جمهور انگلستان (۱۶۵۸م)

شرح مناسبت:

الیور کرامولِ، سیاست مـدار برجسـته انگلیسـی، در سال ۱۵۹۹م در این کشـور به دنیـا آمـد. وی از جـوانی وارد فعـالیت هـای سیاسی و اجتماعی شد و پس از ورود به پارلِمان، در سال ۱۶۴۰م به نمایندگی پارلمان درآمد. در آن زمان، چارلْزْ اول پادشاه انگلستان بود و او در سال های پایانی

سلطنت خود، بر اثر دیکتاتوری خویش، کشمکش های فراوانی با پارلمان پیدا کرد. در جریان اختلاف بین پارلمان و پادشاه که با بی اعتنایی شاه نسبت به مجلس همراه بود، کرامول به تشکیل یک نیروی مسلح دست زد و در جریان جنگ داخلی بین سپاه شاه و نیروهای طرفدار پارلمان که شش سال به طول انجامید از وجود آن ها بهره گرفت که در نهایت، به شکست چارلز اول انجامید. چارلزِ شکست خورده به اسکاتلند پناه برد، ولی او را تحویل مخالفانش دادند و آنان نیز پس از محاکمه، وی را در ۳۰ ژانویه ۱۶۴۹م به دار آویختند. با سقوط نظام پادشاهی، الیورکرامولِ حکومت جمهوری را اعلام کرد و خود به ریاست جمهوری انتخاب شد. او شورش های ایرلند و اسکاتلند را سرکوب کرد و پس از مدتی قدرت کامل را به دست گرفت. وی در دسامبر ۱۶۵۳م به مقام نایب السلطنه انگلیس، اسکاتلند و ایرلند منصوب شد و علی رغم این که قدرت او مرهون مجلس بود، اما پارلمان انگلیس را منحل کرد. کرامولِ در طول حکومت خود، با لقب فرمان روای نگهبان، زمام داری می کرد و قصد داشت خود را پادشاه بخواند که با مخالفت ارتش مواجه گردید و از این امر انصراف داد. این جمهوری کمتر از ده سال طول کشید و با مرگ کرامولِ در ۳ سپتامبر ۱۶۵۸م، پسرش ریچارد جانشین وی شد. از آن پس جنگ داخلی دوباره آغاز شد و با استعفای پسر کرامول در هشت ماه بعد، چارلز دوم به سلطنت رسید و حکومت جمهوری برچیده شد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ایوان تورگنیف" رمان نویس مشهور روسی (۱۸۸۳م)

شرح مناسبت:

ایوان سرگییویچ تورگنیف نویسنده برجسته روسی در نهم نوامبر

۱۸۱۸م در ناحیه مرکزی روسیه در خانواده ای اشرافی به دنیا آمد. وی در ابتدا به همراه خانواده راهی اروپا شد و مقداری از تحصیلات خود را در آن سامان گذراند. وی در ۱۶ سالگی به دانشگاه مسکو راه یافت سپس از دانشگاه سن پترزْبورگ در رشته زبان شناسی فارغ التحصیل شد. تورگنیف مدتی نیز در آلمان به تحصیل فلسفه، تاریخ و زبان های قدیمی پرداخت و از آن پس در مسکو اقامت گزید. تورگنیف در ۲۵ سالگی نخستین اثر خود به نام خاطرات یک ورزشکار را در انتقاد به وضع دهقانان نوشت. دولت تزاری در ابتدا از انتشار این کتاب رنجید ولی چون بهانه ای برای بازداشت او پیدا نکردند پس از چندی او را به علت نوشتن مقاله ای در تحسین گوگول نویسنده شهیر روسی، به زندان انداختند و سپس تبعیدش کردند. تورگنیف در سال ۱۸۶۲م ساکن آلمان شد و سپس با سفر به پاریس در سال ۱۸۷۱م، به همراه برخی ادبای فرانسه، محفلی برای شناساندن ادبیات روسیه به فرانسویان تشکیل داد. تورگنیف اساساً نویسنده رمان های مختصر و داستان های کوتاه بود. او در فرم ادبی و اسلوب نگارش تبحر داشت و چنان تسلطی بر زبان روسی یافت که برای معاصرانش رشک انگیز بود. مهارت تورگنیف در تصویرسازی با کلام، به ویژه در توصیفاتی که از طبیعت ارائه داده، همچنان بی بدیل است. وی ادیبی حرفه ای و اصیل بود و از آنجا که ثروت فراوانی داشت، برای امرارمعاش وابسته به ادبیات نبود و برای صیقل دادن کارهایش تامّل می کرد. تورگنیف هم چنین صحنه سیاسی عصر خود را با دقت زیرنظر

داشت و آن را در آثارش منتقل می کرد، هم چنین آثار او به ویژه داستان های کوتاه وی، تفسیر عمیقی است از مسائل اجتماعی روسیه در نیمه قرن نوزدهم، به طوری که هر خواننده ای که بخواهد از حیات سیاسی و روشن فکری روسیه در میانه قرن نوزدهم درک همه جانبه ای به دست آوَرد بهتر است آثار تورگنیف را بخواند. هم چنین با خواندن دقیق آثار تورگنیف می توان درک کامل تری از زندگی به دست آورد. هرچند تورگنیف ضعف هایی در آثار خود دارد ولی با این حال در جمع بزرگ ترین نویسندگان روس دارای جایگاه رفیعی می باشد. تورگنیف به دلیل اثرپذیری از فلسفه غرب به ویژه افکار هِگِل، دارای تفکراتی غربی بود. با این حال، تأثیری مضاعف در ادبیات روسی داشت، به این معنی که هم صدای ادبی غرب را به روسیه می رساند و هم اروپا را در جریان اندیشه های روسی قرار می داد. وی در قلمرو قصه های خیال انگیز، زبردستی داشت و با استادی بسیار، رویاها و حالت های غیرعادی را تشریح می نمود. آثارش با وجود واقع بینی درباره حادترین مسائل روز، از زیبایی و قدرت فراوان برخوردار است. از تورگنیف آثار متعددی برجای مانده که آب های بهاری، آدم زیادی، ترانه پیروز، مرداب آرام و اولین عشق از آن جمله اند. ایوان تورگنیف سرانجام در سوم سپتامبر ۱۸۸۳م در حالیکه از دوری وطن رنج می برد در ۶۵ سالگی درگذشت و پیکرش را در پِترزْبورگ به خاک سپردند.

مناسبت ۰۳: اشغال شهر "دمشق" توسط نیروهای متفقین در اواخر جنگ جهانی اول (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

یکی از اهداف اصلی دولت های بزرگ اروپایی در جریان جنگ جهانی اول، تجزیه امپراتوری

عثمـانی بود و بـا وقوع این جنـگ، این هـدف به آسـانی محقّق گشت. در جریـان تجزیه قلمرو عثمـانی، مناطق تحت نفوذ آن، یکی پس از دیگری به دست انگلیس و فرانسه افتاد. تا این که دمشق نیز مورد حمله قرار گرفت و در روز سوم سـپتامبر ۱۹۱۸م سقوط کرد. سـرانجام بر اساس توافق های قبلی لنـدن و پاریس، سوریه و از جمله پایتخت تاریخی و کهنِ اسـلامی آن، دمشق، تحت کنترل فرانسه درآمد.

مناسبت ۰۴: اعلان جنگ فرانسه و انگلیس به آلمان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

پس از تهـاجم ارتش آلمـان به لهسـتان و آغاز جنگ جهانی دوم، دولت انگلسـتان طی یادداشتی خواهان تخلیه فوری اراضـی اشـغال شـده لهسـتان گردیـد. این یادداشت از جانب آلمان، بی جواب ماند. از این رو، پس از اعلام فرمان آماده باش و بسـیج عمومی در انگلسـتان، اولتیماتومی به آلمان داده شد تا هر چه زودتر، عملیات نظامی خود را پایان دهد. اما هیتلر این اولتیماتوم را رد کرد و انگلستان و فرانسه در روز سوم سپتامبر ۱۹۳۹م، به آلمان اعلان جنگ دادند. ورود انگلیس و فرانسه در جنگ، نه فقط برای هیتلر، بلکه برای استالین، رهبر دیکتاتور شوروی هم غیرمنتظره بود. هیتلر تا آخرین لحظه فکر می کرد که انگلیس و فرانسه بلوف می زننـد و به خـاطر لهسـتان وارد جنـگ نخواهنـد شـد. اسـتالین نیز بـا همین خیال، در ۲۳ اوت آن سـال، بر سـرِ لهسـتان بـا آلمان وارد معامله شـد و پیمان عـدم تجاوز را امضا کرد. به همین جهت، اسـتالین برخلاف قول و قرارهایی که قبلاً بین مسـکو و برلین گذاشـته شـده بود، ارتش سـرخ را همگـام بـا ارتش آلمـان نـازی درگیر جبهه لهسـتان نکرد. بـا این حـال، انگلیس

و فرانسه با وجود اعلان جنگ به آلمان، در جریان عملیات نظامی آلمان در لهستان و درگیری قسمت عمده نیروهای آلمان در این جبهه، دست به حمله به مواضع آلمانی ها نزدند و بیشتر به آرایش جنگی و تقویت خط دفاعی در طول مرز آلمان و فرانسه پرداختند. پس از این اعلان جنگ، آلمان به لندن حمله هوایی کرد و پس از چند ماه، فرانسه نیز در ژوئن ۱۹۴۰م به اشغال آلمان درآمد.

مناسبت ۰۵: آغاز نبرد زیردریایی ها توسط آلمان در آغاز جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

جنگ جهانی دوم نه تنها عرصه رویارویی هوایی، زمینی و دریایی بود بلکه زیردریایی ها نیز جایگاه مهمی در این جنگ خونین داشتند. آلمان در همان شروع مبارزه هوایی علیه انگلستان، جنگ زیردریایی را نیز پی گیری نمود و در ۳ سپتامبر ۱۹۳۹م جنگ نامحدود دریایی و زیردریایی را آغاز کرد. در این روز یک صد فروند زیردریایی آلمان موسوم به "گرگ های هار"، با هدف غرق کردن کشتی های متفقین، عملیات تهاجمی خود را آغاز نمودند. می توان گفت مشکلات انگلستان در برابر حمله زیردریایی های آلمان کمتر از مشکلات نبرد هوایی نبود. بنابراین، دولت انگلستان برای حل این معضل، در ازای به دست آوردن پنجاه اژدرافکن امریکایی، در چهارم سپتامبر ۱۹۴۰م، پایگاه های دریایی خود را به مدت ۹۹ سال به اجاره امریکایی ها درآورد. در همین حال، با وجود توسعه و افزایش قدرت مقاومت انگلستان، نبرد زیردریایی ها که از سوی آلمان به شدت اعمال می شد، باعث وارد آمدن تلفات فراوانی به انگلستان گردید. از سوی دیگر قرارداد ۹۹ ساله موجب خروج انگلستان ازحدود دریایی امریکا شد. هر چند در ادامه جنگ، شکست های مهمی نیز به

آلمان وارد شد و این کشور را به اضمحلال کشاند.

مناسبت ۰۶: ورود نیروهای متفقین به ایتالیا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

بـا شـکست هـای پی درپی نیروهـای ایتالیایی از متفقین در جریان جنگ جهانی دوم، موسولینی توسط ویکتور امانوئل، پادشاه ایتالیا، برکنار شد تا اینکه در روز سوم سپتامبر ۱۹۴۳م، متفقین وارد خاک ایتالیا شدند. از این رو، دولت ایتالیا در هفتم سپتامبر فرمان تسـلیم و ترک مخاصـمه را صادر کرد. به موجب قرارداد تسـلیم ایتالیا، نخست وزیر جدید این کشور، تسلیم بدون قید و شرط ایتالیا را پـذیرفت و بـدین ترتیب یکی از مهم ترین متحـدین آلمانِ نازی در جنگ جهانی دوم، از صـحنه عملیات خارج شـد. ویژگی هـای مشترک فکری نازیسم هیتلر و فاشـیسم موسولینی و نیز جاه طلبی های دو دیکتاتور، در اتحاد آلمان و ایتالیا نقش مهمی داشت. هم زمان با انعقاد قرارداد تسلیم ایتالیا، حمله بزرگ متفقین به منظور آزادسازی ایتالیا آغاز شد و با تصرف شهر رُم، سلطه نیروهای آلمانی بر ایتالیا نیز پایان یافت.

مناسبت ۰۷: درگذشت "هوشی مینه" قهرمان استقلال ویتنام (۱۹۶۹م)

شرح مناسبت:

هوشـی مینه قهرمان استقلال ویتنام در ۱۹ مه ۱۸۹۰م در شـمال ویتنام به دنیا آمـد. او زمانی متولـد شد که منطقه پهناور هند و چین یعنی مجموع کشورهای آسـیایی حدّ فاصل جنوب چین و بنگلادش زیر سـلطه حکومت فرانسویان بود. هوشی مینه تا قبل از ۳۰ سالگی، به امریکا، انگلیس و فرانسه سـفر کرد و با شـرایط زندگی در این کشورها و مقایسه آن با شـرایط زندگی مردم ویتنام آشنا شد. او در سال های اول دهه ۱۹۲۰ رفته رفته تابع و مدافع کمونیسم شد و با شرکت و فعالیت در اجتماعات احزاب کمـونیست به عنـوان یکی از افراد مورد اعتمـاد رهـبران شوروی شـهرت یـافت. هوشـی مینه در سـال ۱۹۳۰م حزب کمونیسـت هندوچین

را بنیان نهاد و پس از گذراندن چندین ماه زندان، در ۱۹۴۵ جنبش چریکی ویت مین را با هدف به دست آوردن استقلال ویتنام تشکیل داد. وی در مدت کوتاهی توانست بخش های وسیعی از شمال ویتنام را تحت کنترل خود در آورد تا این که در دوم سپتامبر ۱۹۴۵، تشکیل جمهوری خلق ویتنام را اعلام کرد و هوشی مینه به عنوان رئیس حکومت ویتنام تعیین شد. این در حقیقت اعلان جنگ آشکار وی به استعمارگران فرانسوی بود که در ویتنام و سایر کشورهای هم جوار حضور نظامی داشتند. این نبردها به مدت ۹ سال با شدت و ضعف ادامه یافت و با سقوط استحکامات نفوذناپذیر فرانسوی ها موسوم به قلعه دین بین فو که به قیمت هزاران کشته، مجروح و اسیر فرانسوی تمام شد، پیمان ترک مخاصمه و اعطای استقلال به ویتنام در بیستم ژوئیه ۱۹۵۴م در ژنو به امضا رسید. پس از آن، با آن که فرانسوی ها کشور را ترک کردند، اما یکی از مفاد پیمان ژنو مبنی بر تقسیم ویتنام به دو بخش شمالی و جنوبی تا زمان برگزاری یک انتخابات آزاد در سال ۱۹۵۶م را به هوشی مینه تحمیل نمودند. اما هوشی مینه عملاً مخالف برگزاری انتخابات برای سرنوشت دو بخش ویتنام بود. استدلال او این بود که یک ویتنام بیشتر وجود ندارد و فرانسوی ها حق ندارند درباره تمامیت این کشور نظر دهند. با خروج استعمار فرانسه از ویتنام، امریکایی ها به تدریج ادامه دهنده سیاست فرانسوی ها در این کشور گردیدند و به حمایت از رژیم وابسته ویتنام جنوبی در این قسمت مستقر شدند. ازاین رو، هوشی مینه

برای جنـگ علیه رژیم وابسـته به غرب در جنـوب ویتنـام، نهضت چریکی ویت کنـگ یـا جبهه آزادی بخش ویتنـام جنوبی را تشکیل داد و فرماندهی نیروهای ویتنام شمالی و ویت کنگ ها را در جنگ علیه ویتنام جنوبی برعهده گرفت. پنج سال پس از آغاز جنگ ویتنام شمالی با امریکا، هوشی مینه سرانجام در سوم سپتامبر ۱۹۶۹م در ۷۹ سالگی درگذشت اما سیاست مداران و نظامیان هوادارش، ۵ سال دیگر، جنگ را ادامه دادنـد تا توانسـتند طعم تلـخ شـکست و فرار را به ذائقه امریکایی ها بچشانند و بـار دیگر، یـک پارچگی را در سراسر ویتنام به وجود آورنـد. هوشـی مینه به عنوان قهرمان اسـتقلال ویتنام و رهبر جنگ های طولانی مردم آن کشور علیه نیروهای متجاوز فرانسوی و سـپس امریکایی و متحدان آن در جنوب ویتنام به شـمار می رود. وی بـا ایجـاد حزب کمونیست هنـدوچین و تأسـیس دولت ویتنـام شـمالی توانست با به وجود آوردن یک پارچگی میان هر بخش ویتنام، حاکمیت خود را بر سراسر این کشور و حتی بر منطقه هندوچین در منطقه جنوب شـرقی آسیا بگستراند. هوشی مینه در دوران حیات خود با نیرومندترین قدرت نظامی جهان دست و پنجه نرم کرد و از این مبارزه، قهرمانانه بیرون آمد.

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال "قطر" از استعمار انگلستان (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی قطر با ۱۱/۴۳۷ کیلومتر مربع مساحت در جنوب غربی آسیا در منطقه خاورمیانه در شمال شبه جزیره عربستان و در جنوب خلیج فارس واقع شده است. جمعیت آن در حدود ۶۰۰ هزار نفر است که قریب به اتفاق مردم، مسلمانند. پیش بینی می شود که جمعیت قطر تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به هشت صد هزار نفر گردد. پایتخت

قطر شهر دوحه و ریالِ قطر واحد پول آن می باشد. هم چنین ریان، وِکْره وام سلال از جمله شهرهای قطر می باشند. قطر از روزگار گذشته به دلیل قرار گرفتن در سر راه جلگه بین النهرین و هندوستان، همواره مطمع نظر قدرت های زمان بوده و در طی سده های پس از آن، بارها بین حکومت های وقت دست به دست گردیده است. زبان رسمی کشور قطر، عربی و اکثریت مردم آن، از نژاد عرب می باشند. قطر در ابتدا تحت حکومت ایران، سپس مستقل و بعدها جزو مستملکات عثمانی بود. و از همان سال ها زیر لوای خاندان آل ثانی قرار داشت. در سال ۱۸۱۵م باتحریک بیگانگان، جنبش های جدائی طلبی و استقلال خواهی در این منطقه آغاز شد و با دخالت انگلستان در سال ۱۸۶۸، قطر به خودمختاری دست یافت. اما سیطره انگلستان بر این منطقه ادامه داشت تا اینکه با تصمیم انگلستان مبنی بر خروج رسمی نیروهای آن کشور از منطقه خلیج فارس در سال ۱۹۷۱م، قطر نیز به اتفاق سایر امیرنشین های حاشیه جنوبی خلیج فارس، امارات متحده عربی را تشکیل داد. اما قطر در سوّم سپتامبر همان سال، با خروج از فدراسیون امارت متحده عربی، استقلالِ خود را اعلام کرد. نظام سیاسی قطر، سلطنتی مطلقه است و در این کشور، پارلمان و نهاد انتخابی دیگری وجود ندارد. از نظر اقتصادی، قطر نسبت به جمعیت اندک خود، کشور ثروت مندی به شمار می رود. طبق آمار درآمد سرانه هر قطری ۲۶۰۰۰ دلار است که یکی از بالاترین درآمدهای سرانه دنیاست. منبع اصلی درآمد قطر، نفت است که بخش عمده تولید

ناخالص ملی این کشور را تشکیل می دهد. سوم سپتامبر، سال روز استقلال قطر از استعمار انگلستان، به عنوان روز ملی این کشور به شمار می رود.

مناسبت ۰۹: روز ملی "سان مارینو"

شرح مناسبت:

جمهوری سان مارینو کشور کوچکی در جنوب اروپا است که در خاک ایتالیا بین استان های رومانا و مارکا قرار دارد. مساحت این کشور کوچک حدود ۶۱ کیلومتر و جمعیت آن ۲۷هزار نفر می باشد. پایتخت این کشور، سان مارینو نام دارد. بیش از ۸۳ درصد جمعیت این کشور کوچک، ملّیت سان مارینویی و ۱۲ درصد ملیت ایتالیایی داشته و از نژاد سفید هستند. زبان رسمی در سان مارینو ایتالیایی و خط رایج آن ها لاتین است. واحد پول این کشور لیر ایتالیا بود که با پیوستن این کشور به اتحادیه اروپا، یورو جای گزین آن شده است. سان مارینو دارای قدمت تاریخی بوده و در سال ۱۶۰۰م اولین قانون اساسی آن به تصویب رسید. سان مارینو در سال ۱۷۳۹م دارای حکومت جمهوری شد و بدین لحاظ قدیمی ترین کشور جهان است. سان مارینو در سال ۱۸۶۲م، با ایتالیا پیمان دوستی و همکاری امضاء نمود که در سال های ۱۹۳۹ و ۱۹۷۱ مورد تأیید و تجدیدنظر قرار گرفت. این کشور در جریان جنگ جهانی دوم،توسط نیروهای متحدین اشغال شد. کشور سان مارینو در سال ۱۹۸۸م به عضویت شورای اروپا و چهار سال بعد از آن به عضویت سازمان ملل متحد درآمد. حکومت این کشور، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. و ریاست حکومت در ادوار ۶ ماهه با دو کنسول منتخب شورای بزرگ و عمومی می باشد. ضمن آنکه شورای دولتی با ۱۰ عضو،

اداره امور کشور را بر عهده دارد.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: تولد "فرانسوا شاتوبرِیان" نویسنده، ادیب و محقق شهیر فرانسوی (۱۷۶۸م)

شرح مناسبت:

فرانسوا رِنِه شاتو بریان نویسنده معروف فرانسوی در ۴ سپتامبر ۱۷۶۸م در شهر سن مالو در فرانسه به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات خود وارد ارتش شد. وی طی سال های بعد وارد فعالیت های سیاسی گردید و مدتی با ناپلئون بُناپارت همکاری کرد. اما این ارتباط دیری نپایید و به دلایل سیاسی، با ناپلئون به دشمنی پرداخت. شاتو بریان پس ازآن که سفری به کشورهای یونان، شام، مصر، تونس و اسپانیا انجام داد، بار دیگر به فرانسه بازگشت و به مقام های سفارت و وزارت خارجه دست یافت. با این حال از سال ۱۸۳۰م فعالیت های سیاسی را ترک کرد و باقی عمر را به نویسندگی پرداخت. از مهم ترین آثار ادبی شاتو بریان که در ادبیات فرانسه تاثیر خاص داشته، یکی داستان آتالا و دیگری حکایت رِنِه است که هر دو، مظهر احساسات شخصی اوست و با نگارش این آثار، در شمار مهم ترین نویسندگان فرانسوی زمان خود قرار گرفت. شاتو بریان را مؤسس واقعی مکتب رمانتیک یا مکتب ادبی و داستانی در فرانسه می دانند که بر اساس آن، هنرمند باید بدون هیچ قیدی، به بیان احساسات خود بپردازد. نثر شاتو بریان، زبان فرانسوی را غنی ساخت. شرح سفرهایش اگرچه اقتباساتی از آثار دیگران دارد و تا حدی هم خیالی است، ولی جاندار و مهیّج است. آثار او آمیخته از سبک کلاسیک و رمانتیک است و در همه آن ها، لطایف، احساس قوی، ظرافت هنری و دل شکستگی و نومیدی به چشم می خورد. او در پانزده سال آخر عمر کتاب خاطرات

پس از مرگ را نگاشت و به یک ناشر داد تا پس از مرگش آن را منتشر سازد ولی ناشر به عهد خود وفا نکرد و آن را قبل از مرگ شاتو بریان منتشر نمود. جلال و روح مسیحیت و شهیدان از دیگر آثار اوست. شاتو بریان به سبب نفوذ فراوانی که در نویسندگان رمانتیک باقی گذاشت، در ادبیات جهانی مقامی شامخ یافت. عواطف، ملال ها و احساس ها که در آثار او به وصف زیبایی های طبیعت می آمیخت، سرمشق نویسندگان بزرگی قرار گرفت و در آنان تاثیر نهاد. گفته می شود مضامین تمام نوشته های وی بیش از سه موضوع نیست؛ اول، طبیعت، که وی آرمش را در آن جستجو می کرد و ستایش گر زیبایی آن بود. دوم، مسیحیت، که مبتنی بر زیبایی شناسی می دانست. در واقع دلبستگی چندانی به تقدس و پارسایی، عقیده و ایمان نداشت و صرفاً دیدگاه هنری نسبت به مذهب ارائه می کرد. سوم، درباره خود، مضمونی که بیش از هر چیز شیفته آن بود. وی در کتاب خاطرات پس از مرگ، گزارش کاملی از زندگی خود را بازگو می کند و البته تصویری از خود ارائه می نماید که مورد پسند دنیاست. به طور کلی نوشته های شاتو بریان، سرشار از لطف و گیرایی است واندیشه های وی گرچه چندان فوق العاده نیست، اما قدرت دید، تخیل، شور و هیجان او در عالی ترین رتبه او قرار دارد. چندان شاتو بریان سرانجام در ۴ ژوئیه ۱۸۴۸م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: وقوع کودتای ضدسلطنتی در جریان انقلاب فرانسه (۱۷۹۷م)

شرح مناسبت:

با پیروزی انقلاب فرانسه و به دست گرفتن قدرت توسط کمیته نجات ملی، محاکمات و

اعـدام های فراوانی صورت گرفت که این امر باعث نارضایتی مردم شد. از این رو، کمیته نجات ملی از سال ۱۷۹۵م با ترکیب تـازه ای به حیـات خود ادامه داد اما پس از چنـدی، این کمیته نیز منحل شـد. با انحلال کمیته نجات ملی، مجلس فرانسه قانون اساسـی جدیدی را که ترکیبی از قانون اساسـی سال ۱۷۹۱ فرانسه و قـانون اساسـی امریکا بود، به تصویب رسانـد و برای اداره امور کشور، یک هیأت مـدیره پنـج نفری انتخاب کرد. در دوران حکومت هیأت مدیره که چهار سال به طول انجامید، فرانسـه دائمـاً دچار اختلال و اغتشاش بود و درگیری های فراوانی بین جمهوری خواهان و سـلطنت طلبان صورت می گرفت. هنگامی که زمـان انتخـاب وکلای مجلس فرا رسـید، یکی از اعضای هیأت مـدیره نیز از میان سـلطنت طلبان انتخاب شـد. با اوج گیری اختلاف بین دو گروه، مخالفان سـلطنت برای برچیدن دائمی بساط سلطنت طلبان، کودتایی را در چهارم سپتامبر ۱۷۹۷م ترتیب دادنـد. از این رو، جمهوری خواهان به بهانه این که در پاریس توطئه جدیـدی کشف شده است، اکثر نمایندگان فرقه سـلطنت طلب را توقیف کرده و برخی از آنان را تبعید نمودند. هم چنین آزادی مطبوعات به مدت یک سال ملغا شد و کشـتار مخالفان تا پایان دوران حکومت هیأت مدیره پنج نفره در سال ۱۷۹۹م ادامه یافت. با تبعید و اعدام دسته جمعی طرفداران سلطنت، امید برادر لویی شانزدهم برای پادشاهی بر فرانسه نیز مبدل به یأس گردید. این کودتا در تاریخ فرانسه، به نام کودتای فروک تیدور معروف است.

مناسبت ۰۳: اختراع اولین موتور برق توسط "ادیسون" مبتکر امریکایی (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

توماس آلوا ادیسون، مخترع بزرگ امریکایی، دارای اختراعات زیادی بود اما اختراع

لامپ، کار بزرگ وی به شمار می رود و همین ابداع بود که او را به اوج شهرت و افتخار رساند. ادیسون در ادامه کار، موتور برق را نیز اختراع کرد. موتور برق اختراع ادیسون، ۳۰۰ اسب بخار قدرت داشت. ادیسون با استفاده از این موتور برق، در شهر نیویورک یک کارخانه برق دایر کرد که قادر بود بخشی از روشنایی شهر را تأمین نماید.

مناسبت ۰۴: درگذشت "لوتر بوربَنْگ" محقق و طبیعی دان معروف امریکایی (۱۹۲۶م)

شرح مناسبت:

لوتر بوربنگ طبیعی دان امریکایی، در ۱۸ فوریه ۱۸۴۹م به دنیا آمد. وی تحصیلات رسمی را تا ۱۹ سالگی به اتمام رساند و از آن پس بر اثر مطالعه برخی آثار درباره جانوران و گیاهان به تحقیق درباره گیاهان پرداخت. بوربنگ پس از چندی راهی کالیفرنیا گردید و پنجاه سال بقیه عمر را به آزمایش درباره گیاهان گذراند. او قصد نفی یا اثبات مسائل علمی را نداشت، اما تجارب روزافزون او باعث گردید که از گیاهان سودمند، انواع سودمندتری به دست آید. بر این اساس، بوربنگ به تکثیر صدها نوع گیاه پرداخت و در این راه به شهرت فراوانی رسید. او در میوه ها نیز انواع نو ظهوری تولید کرد. بوربنگ چهل سال تمام درباره گوجه، زردآلو و تمشک مطالعه کرد و اقسام مختلفی از آن ها به وجود آورد. به طور مثال با کاشت و تکثیر یک نوع سیب زمینی، ۲۳ نوع مختلف از آن به دست آورد که نوعی از آن هنوز به نام بوربنگ معروف است و به عنوان پدربزرگ همه سیب زمینی های مرغوب کنونی است. بوربنگ در سال های پایانی عمر خود درباره نظریه تکامل، سخنرانی هایی در برخی دانشگاه ها ایراد کرد و

کتاب هایی به چاپ رساند که شیوه کار و اکتشافات لوتر بوربنگ و چگونگی پرورش گیاهان برای استفاده بیشتر از آن جمله انـد. لوتر بوربنگ سـرانجام پس از سال ها تحقیق و تجربه و رده بنـدی گیاهان مختلف، در چهارم سـپتامبر ۱۹۲۶م در هفتاد و هفت سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۵: کشف پنی سیلین توسط "الکساندر فلمینگ" دانشمند برجسته انگلیسی (۱۹۲۸م)

شرح مناسبت:

سر الکساندر فلمینگ، میکروب شـناس برجسـته اسکاتلندی در روز چهارم سپتامبر ۱۹۲۸م به طور اتفاقی به کشف پنی سـیلین موفق شد. پنی سـیلین علی رغم دارا بودن خاصیت قوی میکروب کشی، محرک و مسموم کننده نبود. فلمینگ این کشف را با نام پنی سیلین در سال ۱۹۲۹م اعلام کرد اما در آن زمان، کسـی به این کشف مهم علاقه ای نشان نداد، از این رو، پنی سـیلینِ اکتشافی، سال ها در شـیشه آزمایشـگاه مانـد تا این که جنگ جهانی دوم آغاز شـد و جراحان ارتش، به فکر پیدا کردن روش هـایی تـازه و موثر برای درمـان زخم هـای عفونی مجروحان جنگی افتادنـد. در این جا بود که آنان پنی سـیلین و اثرات آن در بهبود بخشـیدنِ زخم هـای عفونی را به خـاطر آوردنـد. در این هنگام بود که دو دانشـمند میکروب شـناس و بیولوژیست با نام های هُوارْدْ فلوری و ارنسْتْ چین توانسـتند آن را به صورت یک داروی عملی عرضه دارند. این سلاح قدرت مند در مبارزه با باکتری ها، بسـیار قوی عمل می کرد و در این زمان کاربرد وسـیعی یافت. با کشف پنی سیلین، این آنتی بیوتیک نیرومند، علم پزشـکیِ قرن بیستم دستخوش انقلابی عظیم شد و در سال ۱۹۴۵م، هر سه دانشـمند به دریافت جایزه نوبل پزشکی نائل شدند. (ر.ک: ۱۱ مارس)

مناسبت ۰۶: آغاز محاصره "استالین گراد" شوروی توسط آلمان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

پس از حمله سراسـری نیروهـای نظـامی ارتش آلمـان نـازی به شوروی در ۲۲ ژوئن ۱۹۴۱م، هیتلر در اوت سـال بعـد یکی از فرمانـدهان نظامی نازی را ژنرال پاولوس را مامور فتـح اسـتالین گراد کرد. نیروهای پاولوس در اوایل سـپتامبر به حومه اسـتالین گراد رسیدند و از چهارم

سپتامبر ۱۹۴۲م، این شهر را به محاصره خود درآوردند. ولی با مقاومت شدید ارتش سرخ شوروی و وجود موانع دفاعی متعددی که در اطراف شهر ساخته شده بود، ورود به داخل شهر تا ماه اکتبر به طول انجامید. دراین میان جنگ سختی در محدوده شهر به وقوع پیوست و در داخل شهر هم با مقاومت شدید کوچه به کوچه و خانه به خانه نیروهای پاولوس تا اوایل نوامبر، فقط نیمی از شهر را به تصرف خود درآوردند. پس از چندی، چون خط محاصره نیروها در استالین گراد جدی به نظر می رسید، افسران ستاد هیتلر به وی پیشنهاد کردند دستور عقب نشینی از این شهر صادر شود. هیتلر این پیشنهاد را نپذیرفت و دستور اعزام نیروهای کمکی را به استالین گراد صادر کرد. ولی نیروهای ارتش سرخ، پیش از رسیدن قوای کمکی، نزدیک به سی صد هزار نفر از نیروهای ژنرال پاولوس را در استالین گراد محاصره کردند. علت اوج گیری خشونت در این جنگ آن بود که هیتلر دستور اکید داده بود که تحت هر شرایطی، شهر استالین گراد باید فتح شود. محاصره نیروهای آلمان در استالین گراد قریب دو ماه به طول انجامید و در این مدت، بیش از دویست هزار سرباز آلمانی در جریان عملیات نظامی یا بر اثر سرما و گرسنگی تلف شدند و پنجاه هزار نفر هم به اسارت درآمدند. فشارهای روز افزون ارتش سرخ در نهایت مقاومت نیروهای آلمان را شکست و سرانجام در دوم فوریه ۱۹۴۳م، ژنرال پاولوس به همراه بیست هزار نفر سرباز باقی مانده خود، تسلیم شدند و با شنیدن این خبر، حالتی شبیه جنون به

هیتلر دست داد. مورخین و کارشناسان نظامی معتقدند که شکست استالین گراد، نقطه آغاز اضمحلال رایش سوم به رهبری هیتلر بود که در کل نتیجه جنگ جهانی دوم نیز تاثیر نهاد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: آغاز طغیان رودخانه بزرگ "هوانْگ هو" در چین (۱۸۸۷م)

شرح مناسبت:

سیل عظیمی که بر اثر طغیان رود بزرگ هوانْگْ هو در پنجم سپتامبر ۱۸۸۷م در چین آغاز شد، بیش از یک ماه جاری بود. در اثر این سیل و پیامدهای آن، در حدود نهصد هزارنفر جان خود را از دست دادند. هم چنین چندین شهر، صدها روستا و زمین های زراعیِ بسیاری در اثر طغیان رود هوانگ هو از بین رفت. رودخانه هوانگ هو به طول ۵۲۰۰ کیلومتر، در شرق چین جریان دارد.

مناسبت ۰۲: امضای معاهده "پورْتْسْموت" و پایان جنگ بین روسیه و ژاپن (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

طی قرن نوزدهم، روسیه همانند دیگر قدرت های اروپایی، با دست اندازی به خاک چین، مرزهای شرقی خویش را توسعه می داد. در همان حال، چون ژاپن از طرفی چین را لقمه چرب و نرمی برای توسعه طلبی های خود می یافت و از سوی دیگر در مورد مناطق شبه جزیره کره و سرزمین منچوری با روسیه اختلاف داشت، به دنبال بهانه ای برای آغاز جنگ و درآویختن با روسیه بود. در این حال، در روز هشتم فوریه ۱۹۰۴م، نیروهای ژاپن بدون اعلان جنگ و به طور غافل گیرانه، ناوگان روسی را در بندر پِرْتْ آرتور که در اجاره روس ها بود، مورد حمله قرار دادند و به دنبال آن، در مناطق متصرفی روسیه در منچوری، نیرو پیاده کردند. در طی این نبرد، قوای روسیه متحمل شکست های پی درپی شدند و برای اولین بار، یک دولت آسیایی توانسته بود یک قدرت غربی را شکست دهد. به دنبال این شکست ها، دولت روسیه که توان ادامه جنگ را نداشت سرانجام با میانجی گری امریکا، در پنجم سپتامبر ۱۹۰۵م قرارداد صلح پورْتْسْموت را با ژاپن امضا کرد. به موجب این قرارداد،

نیمه جنوبی جزیره ساخالین و بندر پرت آرتور در شرق روسیه و نیز شبه جزیره کره تحت الحمایه ژاپن شد. لطمه ای که با امضای این قرارداد بر حیثیت نیکلای دوم، تزار روس وارد آمد، زمینه ساز انقلاب ۱۹۰۵م روسیه را فراهم آورد. (ر.ك: ۸ فوریه)

مناسبت ۰۳: وقوع خونین ترین نبرد میان فرانسه و آلمان در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "شارْلْ پگی" نویسنده و ادیب فرانسوی (۱۹۴۱م) (ر.ک: ۷ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: درگذشت دکتر "آلبرت شوایْتْزِر" پزشک نوعدوست و فیلسوف فرانسوی (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

دکتر آلبِرْتْ شوایْتْزِر پزشک انسان دوست فرانسوی در ۱۴ ژانویه سال ۱۸۷۵م در شهر کایْزْبِرْگْ اِلْزاس فرانسه به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی خود، به علم و هنر پرداخت و از آن پس، زندگی خود را وقف خدمت به بشریت نمود. اعتقاد شوایتزر بر این بود که دنیا رؤیای شگرفی از عشق به زندگی است که خودش علیه خودش دسته بندی کرده است. برای مبارزه با چنین طرز تفکری، او دارویی پیشنهاد کرد که "احترام به زندگی" نام گرفت. شوایتزر بر این عقیده بود که باید برای سایرین کار کرد و آنان را یاری نمود. هر کس می تواند برای روح خود، مطمئن ترین منبع صلح و رضایت خاطر را فراهم آورد، زیرا آن چه که امروز دنیا به آن نیاز دارد و فاقد آن است، کمک به همنوعان می باشد. شوایتزر علی رغم دعوت دانشگاه های مختلف امریکا و اروپا برای تدریس در رشته های فلسفه، الهیات، تاریخ و ادبیات، این امتیازات دنیایی را رها کرد و به تکمیل تحصیلات خود در علم پزشکی پرداخت. وی هم چنین هنگامی که مردم قاره افریقا را محتاج تر از دیگران برای درمان های روحی و جسمی یافت، با وجود موانع فراوان، راهی کشور افریقایی گابن گردید و خدمت به مردم محروم و ستم دیده آن کشور را آغاز کرد. وی بر اساس فلسفه نوینی که برای احیای شرافت بشری ارائه کرده بود، هم زمان با درمان بیماران افریقایی، سعی در جای گزین کردن آداب جدید به جای رسوم خرافی کهن رایج در قبایل گابن داشت. او

در طی پنجاه سال کار درمان در میان قبایل بدوی افریقا، جان هزاران نفر را از مرگ نجات داد و خدمات بسزایی به انجام رساند. شوایتزر هم چنین به تأسیس و ساخت بیمارستان های متعدد اقدام کرد و در ارتقاء بهداشت منطقه کوشش نمود. دکتر شوایتزر به جهت فعالیت های گسترده ای که در راستای کمک به نیازمندان افریقایی انجام داد در سال ۱۹۵۲م به کسب جایزه صلح نوبل نائل آمد. وی هم چنین آثاری را به رشته تحریر درآورد که خاطرات کودکی و جوانی من، فلسفه تمدن، تمدن و اخلاقیات و احترام به زندگی از آن جمله اند. این پزشک انسان دوست سرانجام در پنجم سپتامبر ۱۹۶۵م در نود سالگی، روی تخت آهنی، در اطاق کوچکی که اطاق خواب، نشیمن و مطالعه او بود بدرود حیات گفت و با حضور گسترده دوست داران خود، به طرزی باشکوه تشییع گردید.

مناسبت ۰۶: حمله به ورزشکاران اسرائیلی در المپیک مونیخ از سوی کماندوهای فلسطینی (۱۹۷۲م)

شرح مناسبت:

در طی برگزاری بازی های المپیک مونیخ ۱۹۷۲م، هشت فلسطینی در پنجم سپتامبر ۱۹۷۲م عازم خوابگاه ورزشکاران اسرائیل ی در دهکده المپیک شده و دوازده نفر از آنان را به گروگان گرفتند. آن ها سپس اخطار کردند اگر رژیم صهیونیستی ۲۶۰ تن از همکاران فلسطینی آنان را از زندان های خود آزاد نسازد، گروگان ها را به قتل خواهند رساند. پس از محاصره محل گروگان گیری توسط پلیس آلمان، فلسطینیان خواسته خود را تغییر داده و خواهان عزیمت به یک کشور عربی به همراه گروگان ها شدند. در اجرای ظاهری خواسته فلسطینی ها، دو فروند بالگرد همراه با گروگان ها راهی یکی از فرودگاه های نظامی آلمان شدند. اما به محض پیاده شدن از

بالگرد، برق فرودگاه قطع شد و ماموران آلمانی به سوی فلسطینیان آتش گشودند. فلسطینی ها نیز با مشاهده این وضعیت ابتدا هر دوازده گروگـان اسـرائیل ی را یـک جـا اعـدام کرده و پس از آن در محوطه فرودگـاه بـا ماموران به زد و خورد مسلّحانه پرداختنـد. در این عملیات یک مامور آلمانی و ۵ فلسـطینی جان خود را از دست دادند و سه فلسطینی دیگر نیز دستگیر شدند. هم چنین دو بـالگرد آلمـانی که چریـک هـا و گروگان ها با آن ها از دهکـده المپیک به فرودگاه آمـده بودنـد طی درگیری، توسـط فلسـطینی ها به آتش کشـیده شـد. پس از این رویـداد، هواپیماهای رژیم صـهیونیستی به تلافی کشـتار مونیـخ، مواضع فلسـطینی هـا را در لبنـان به شـدت بمبـاران کردنـد. طراح اصـلی این عملیـات ابوحسن سـلامه بود که هفت سال پس از حادثه مونیخ در بیست و دوم ژانویه ۱۹۷۹م توسط عوامل سازمان جاسوسی اسرائیل، موساد ترور شد. (ر.ک: ۲۲ ژانویه)

مناسبت ۰۷: گشایش مسجد بزرگ دارالبیضاء در کشور افریقایی مراکش (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

بنای مسجد بزرگ دارالبیضاء در مراکش، آمیزه ای از تکنیک امروزی و مناره هایی به سبک هنر اسلامی است. شبستان اصلی مسجد، ۲۵ هزار نمازگزار و صـحن اطرافِ آن، ۷۵۰ هزار نمازگزار را در خود جای می دهـد. گـچ بری های زیبا با طرح های هندسـی، نمازخانه اصـلی را زینت داده اند. هم چنین در مجاورت مسـجد، یک کتابخانه و یک حوزه علمیه بنا شده است. این مسجد با شکوه، در روز پنجم سپتامبر ۱۹۹۳م طی مراسمی گشایش یافت.

مناسبت ۰۸: درگذشت "مادر تِرزا" بانوی خدمت گزار بشریت (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

خـانم آگنِس گوک بژازین معروف به مـادر تِرزا که به خـاطر اعمـال انسانی خود در تمام دنیا آوازه دارد، در سال ۱۹۱۰م در یوگسـلاوی به دنیا آمد. وی در کودکی به صومعه پیوست و در ۱۸ سالگی به همراه یک گروه مـذهبی به هند اعزام شد. ترزا پس از ۱۹ سال تبلیغ مذهبی در نقاط مختلف هند، تصمیم به خدمت دائمی به محرومان گرفت. از این رو در هندوستان اقامت گزید، زیرا محروم ترین و فقیرترین مردمان را در این سرزمین دیده بود. مادر تِرزا با تایید و حمایت مهاتماگاندی، رهبرهند، و جواهرلعل نهرو، نخست وزیر این کشور، مؤسسه خیریه ای به نام بنیاد خیریه مبلّغین در کلکته تأسیس کرد و با دریافت کمک های مردمی، امدادهای خود را در سراسر هند وسعت داد. از آغاز دهه ۱۹۷۰م مادر تِرزا فعالیت خود را در پهنه جهان گسترش داد و در هر مصـیبت بزرگی از قحطی در افریقا گرفته تا زلزله در ارمنسـتان و فاجعه چرنوبیل در شوروی و گسترش بلای ایدز در نقاط مختلف جهان، او و گروه های زیر نظرش، از نخستین امداد

رسانـانی بودنـد که خود را به محـل واقعه می رساندنـد. به دلیـل همین خـدمات انسـان دوسـتانه بود که در سال ۱۹۷۹م کمیته انتخاب شایسـته ترین نامزدها برای دریافت جایزه صلح نوبل، از میان نامزدهای دریافت این جایزه مادر تِرِزا را بهترین و شایسته ترین فرد تشخیص داد. با این حال وی تمام پول این جایزه را به امور خیریه اختصاص داد. وی که به دلیل علاقه شدید به مردم تهی دست هنـد، به تـابعیت این کشور درآمـده بود و در زمـانی که بیش از پنجـاه سال در راه بهبود زنـدگانی مردم این کشور کوشید، در نهایت در سال ۱۹۹۲م موفق به اخـذ جایزه سال هند به نام بهارات شـیر و مالی از دست رئیس جمهور هند گردید. مـادر ترزا در طول سالیـان فعالیت خود، بیش از ۳۵۰ مؤسـسه خیریه را در نقـاط مختلف جهان تأسیس کرد که بیشتر آن ها به خدمات درمانی اشـتغال دارند. بنیاد خیریه مبلغین در سال های پس از مرگ مادر ترزا نیز شعبات خود را افزایش داد به طوری که در ۱۲۵ کشور جهـان، دارای بیش از ۵۷۰ مرکز می باشـد. مـادر ترزا در میان چهره های مشـهور جهان در قرن بیسـتم، بی تردیـد یکی از ساده ترین و معمولی ترینِ آن هاست و خود او نیز تا پایان عمر بر این نکته تاکید داشت که هیچ خصوصـیت و مزیّت برجسـته ای بر سـاده ترین مردم جهـان نـدارد. وی بهترین عبادت را خـدمت به فقرا و محرومان می دانست و می گفت: اگر چه امکان دارد یاری فردی به تنگدستانْ چون قطره ای در اقیانوس شمرده شود، ولی بدون این

قطره ها، هیچ گاه اقیانوس پدید نمی آید. یکی از مجلات معتبر در نشریه ویژه مردان و زنان بزرگ قرن بیستم، او را قدیسه قرن خواند. مادر ترزا سرانجام پس از عمری خدمت به مردم دنیا، در پنجم سپتامبر ۱۹۹۷م در سن ۸۷ سالگی درگذشت و پس از شرکت هزاران نفر از نقاط مختلف جهان در مراسم خاکسپاری او، در کلکته به خاک سپرده شد.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: تولد "جان دالتون" دانشمند معروف انگلیسی (۱۷۶۶م)

شرح مناسبت:

جان دالتون دانشمند معروف انگلیسی در ششم سپتامبر ۱۷۶۶م در خانواده ای فقیر و روستایی در این کشور به دنیا آمد. او در دوران کودکی، دروس مذهبی، ریاضی و علوم را فرا گرفت و دیری نگذشت که نبوغ او در رشته ریاضی در سراسر ناحیه پیچید. دالتون در این زمان، در حالی که تنها ۱۲ سال داشت، مدرسه ای در روستای خود تأسیس کرد و به بچه هایی که بزرگ تر از او بودند تدریس نمود. در همین اوقات به نگارش مشاهدات روزانه خود درباره اوضاع هوا و هواشناسی پرداخت و این کار را تا آخر عمر ادامه داد که پس از مرگش، مجموعه دویست هزار صفحه ای تحقیقات او در زمینه هواشناسی به جای ماند. دالتون در ۲۳ سالگی به تدریس ریاضی و علوم پرداخت و بخشی از نوشته های خود را در زمینه هواشناسی چاپ و منتشر کرد. انتشار این اثر توجه دانشمندان را به خود جلب نمود و باعث راهیابی او به انجمن فلسفی و ادبی منچستر گردید. وی در سال های بعد نیز به مطالعات خود ادامه داد تا سرانجام به کشف نظریه هسته ای ساده منجر گردید. نظریه اتمی دالتون که نتیجه سال ها

کار و تجربه اوست بر این اساس است که تمام عناصر از ذرات ریزی به نام اتم درست شده اند و غیر قابل شکافتن و شکستن است. هرچند بر پایه این نظریه، اتم های عناصر مختلف دارای خواص مختلف اند اما اتم های عناصر مشابه مانند یک دیگرند. هم چنین اتم ها غیرقابل تغییرند، نه به وجود می آیند و نه از بین می روند. این نظریه بی هیچ گونه انتقاد و اظهارنظری مورد تایید دانشمندان قرار گرفت. نظریه اتمی دالتون، بر دقت ریاضی و اهمیت علم شیمی افزود و علوم فیزیک و شیمی را به هم نزدیک تر کرد. هم چنین به کمک فرضیه اتمی دالتون ثابت شد که ذرات ماده، دارای جاذبه الکتریکی هستند. با کمک این خاصیت بود که بمب هسته ای ساخته شد و با انرژی عظیمش، جهان علم را به لرزه افکند. جان دالتون سرانجام در دوم فوریه ۱۸۴۴م در ۸۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: مرگ "ملک فیصل اول" پادشاه پیشین عراق (۱۹۳۳م)

شرح مناسبت:

ملک فیصل اول فرزند حسین شریف مکه، در سال ۱۸۸۳م در طائفِ حجاز به دنیا آمد. وی سالیان اول زندگی را به همراه پدر در استانبول به تبعید گذراند و در سال ۱۹۰۹م به کشورش بازگشت. فیصل از آن پس وارد فعالیت های سیاسی شد و از طرف اهالی جده به نمایندگی مجلس عثمانی انتخاب گردید. او در جریان جنگ پدر با نیروهای عثمانی حضوری فعال داشت تا این که در سال ۱۹۲۰م در ۳۷ سالگی با اعمال نفوذ و تبانی انگلستان به پادشاهی سوریه منصوب شد، اما پس از مدتی، تحت فشار فرانسوی ها، سوریه را که تحت الحمایه فرانسه بود ترک کرد و در

سال ۱۹۲۱م توسط انگلستان به عنوان حاکم عراق انتخاب گردید. او در طی حکومتش فعالانه با انگلستان همکاری می کرد و طی بیش از یک دهه پس از پایان جنگ جهانی اول به عنوان عامل نفوذ انگلستان در عراق محسوب می شد. هرچند عراق در اواخر عمر ملک فیصل، در سال ۱۹۳۲م، ظاهراً استقلال خود را از انگلستان بازیافت، ولی عملاً ـ شاه و کشور، تحت فرمان انگلیس بودند. عراق در طی این سال ها به ویژه از نظر منابع نفتی، اهمیت فراوانی یافت و انگلیسی ها برای ساکت کردن امریکایی ها و فرانسوی ها که سهمی از نفت این کشور را مطالبه می کردند، پنجاه درصد سهام شرکت نفت عراق را به کمپانی های امریکا و فرانسه واگذار نمودند.ملک فیصل سرانجام در ششم سپتامبر ۱۹۳۳م طی سفر به سوئد، بر اثر سکته قلبی در پنجاه سالگی درگذشت و فرزندش ملک غازی، جای وی را گرفت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال "سوازیلند" از استعمار انگلستان (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی سوازیلند با بیش از ۱۷/۳۶۴ کیلومتر مربع مساحت در جنوب قاره افریقا و در همسایگی کشورهای موزامبیک و افریقای جنوبی واقع شده است. جمعیت سوازیلند بیش از یک میلیون نفر است و پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م به بیش از ۱/۷۰۰/۰۰۰ نفر خواهد رسید. پایتخت سوازیلند، امبابان، و واحد پول آن لیلانگنی است. بیش از ۸۰٪ مردم سوازیلند ملیت سیاه داشته و اکثریت آن ها پیرو آیین مسیحیت هستند. زبان رسمی مردم سوازیلند انگلیسی و سوازی بوده و خط رایج در آن جا لاتین می باشد. این کشور از اوایل قرن بیستم به صورت مستعمره انگلستان اداره می گردید و در این

زمـان حکومت آن، پادشـاهی و قـدرت اصـلی در دست کُمیسـر انگلسـتان در سوازیلنـد بود. سـرانجام سوازیلنـد در ۶ سپتامبر ۱۹۶۸م به استقلال دست یافت ولی نوع حکومت آن، پادشاهی باقی ماند.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: تولد "الیزابت اول" ملکه مقتدر انگلستان (۱۵۳۳م)

شرح مناسبت:

ملکه الیزابت اول، پادشـاه مقتـدر بریتانیـای کبیر در هفتم سـپتامبر ۱۵۳۳م به دنیـا آمـد. وی دخـتر هنری هشـتم بود و در ژانویه ۱۵۵۹م طی تشـریفاتی در ۲۶ سـالگی تـاج گـذاری کرد. از اولین اقـدامات وی، اعلاـم آزادی اعتقـادات مـذهبی بود. الیزابت اگرچه راه هرگونه نفوذ پـاپ در امور انگلسـتان را بست امـا بـا ملاـیمتی که نسـبت به کاتولیـک هـا از خود نشان داد، از بروز جنگی مذهبی در کشور جلوگیری نمود. وی در زمانی سلطنت انگلستان را برعهده گرفت که این کشور در ضعف و آشفتگی به سر می بُرد. از این رو، الیزابت به تقویت نیروهای نظامی انگلیس پرداخت و بزرگ ترین قدرت دریایی جهان را ایجاد کرد. در زمان او دریانوردان و کاشفان این کشور در نواحی وسیعی از قطب شمال تا افریقا و از آسیا تا قاره تازه کشف شده امریکا، سرزمین هـایی را به تصـرف درآوردنـد و دامنه امپراتوری بریتانیـا را گسترده ساختنـد. از دیگرحوادث زمان الیزابت اول، وقوع جنـگ با اسـپانیا، دیگر قـدرت مطرح در آن زمان بود که با پیروزی انگلسـتان به پایان رسـید. الیزابت اول سـرانجام پس از ۷۰ سال زندگی و ۴۵ سال سلطنتِ همراه با قدرت و مکر و سیاست، در ۲۴ مارس ۱۶۰۳م درگذشت. مورخین در این مساله متفق القولند که الیزابت اول یکی از مقتدرترین و سیاست مدارترین و در عین حال تیزهوش ترین و مکارترین حکومت گران جهان بوده است. او

معجونی از ظرافت و خشونت و انعطاف و سرسختی بود. اخلاق زنانه وی در کنار رفتاری که گاه از مردان نیز خشن تر بود، نمونه ای از روحیه متضاد وی به حساب می آید. با این حال، دوره سلطنت الیزابت اول دوره شکوفایی فلسفه و هنر و ادبیات در انگلستان محسوب می شود که پس از مرگ وی نیز این شکوفایی ادامه یافت.

مناسبت ۰۲: روز ملی و استقلال کشور "برزیل" از استعمار پرتغال (۱۸۲۲م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری فدراتیو برزیل با ۸/۵۴۷/۴۰۴ کیلومتر مربع مساحت در قاره امریکای جنوبی، در کنار اقیانوس اطلس و در همسایگی پاراگوئه، بولیوی، پرو، کلمبیا، ونزوئلا و ... واقع شده است. جمعیت برزیل بیش از ۱۷۰ میلیون نفر است که از سفیدپوستان اروپایی و نیز تیره های دورگه تشکیل شده اند. ۷۵٪ مردم برزیل کاتولیک مذهب هستند. پایتخت این کشور شهر برازیلیا و واحد پول آن رئال است. پیش بینی می شود که جمعیت برزیل تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۲۱۷ میلیون نفر گردد. زبان رسمی در برزیل پرتغالی و خط رایج در آن لاتین است. از شهرهای مهم این کشور، می توان از سائوپائولو، ریودوژانیرو و سالوادور نام برد. سواحل برزیل برای اولین بار در سال ۱۵۰۰م شاهد حضور کاشفین پرتغالی بود و از آن زمان، این کشور به مدت بیش از سی صد سال تحت سلطه پرتغال قرار گرفت. در آغاز قرن نوزدهم، هنگامی که موج انقلاب استقلال طلبان، سراسر امریکای لاتین را در برگرفته بود، تنها برزیل اوضاعی آرام داشت. در دوران کشورگشایی های ناپلئون بُناپارت امپراتور فرانسه و اشغال کشور پرتغال، پادشاه پرتغال به برزیل گریخت و این کشور را مقر حکومت خود قرار داد. او پس از

شکست ناپلئون به کشورش بازگشت و پسر خود را به عنوان نایب السلطنه در برزیل باقی گذارد. نایب السلطنه پس از ۱۴ سال، در هفتم سپتامبر ۱۸۲۲م استقلال برزیل را از پرتغال اعلام کرد و خود را امپراتور برزیل نامید. برزیل پس از اعلام استقلال در حدود هفتاد سال دارای نظام سلطنتی بود و از سال ۱۸۹۱م، در این کشور حکومت جمهوری فدرال اعلام شد. از آن پس حوادث متعددی در این کشور روی داد و سالیانی حکومت های دیکتاتوری و نظامی بر سرکار بوده اند. کشور برزیل با بیش از یک صد و بیست میلیارد دلار بدهی خارجی، بدهکارترین کشور دنیا به حساب می آید. با توجه به سابقه طولانی ورزش دوستی مردم این کشور به ویژه فوتبال، این رشته ورزشی در برزیل دارای طرفداران بی شماری است و سرمایه گذاری های هنگفتی در آن صورت گرفته است.

مناسبت ۰۳: ساخت اولین اتوبوس جهان در انگلستان (۱۸۲۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "پول برناژ" نویسنده و منتقد فرانسوی (۱۸۶۶م) (ر.ک: ۱۲۲اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: بمباران هوایی لندن توسط ۶۰۰ هواپیمای آلمانی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

با یورش ارتش آلمان نازی به فرانسه در ماه های آغازین جنگ جهانی دوم و اشغال این کشور در ژوئن ۱۹۴۰م، شایع شد که هیتلر خود را برای حمله سراسری به انگلستان آماده می کند. قبل از چنین حمله ای، ضرورت داشت تا نیروی هوایی آلمان، بازوهای موثر انگلیس را فلج کند. از این رو هیتلر برای به زانو درآوردن انگلستان، فرمان اجرای طرح بمباران های وسیع هوایی لندن و تاسیسات صنعتی و نظامی انگلیس را صادر کرد. در این راستا، در روز هفتم سپتامبر ۱۹۴۰م، بمباران وحشت انگیز لندن توسط شش صد هواپیمای بمب افکن آلمان که توسط چهارصد هواپیمای شکاری دیگر محافظت می شدند انجام شد و بمباران مناطق دیگر انگلستان نیز تا یک ماه ادامه یافت. در بمباران یازده ساعته هفتم سپتامبر، نیمی از لندن ویران شد و هزاران نفر کشته و زخمی و بی خانمان شدند. با این حال، این طرح با وجود خسارات و تلفات سنگینی که برانگلستان وارد آورد با شکست مواجه شد. چرا که نیروی هوایی آلمان، در جریان این عملیات ها، بیش از یکهزار و هفت صد فروند هواپیمای خود را از دست داد و هرچند در این میان در حدود نهصد هواپیمای انگلیسی نیز منهدم شدند. در این زمان، انهدام هواپیماهای آلمان توسط انگلستان بیشتر با کمک اختراع جدیدی به نام رادار صورت گرفت که می توانست خط سیر هواپیماهای مهاجم را معین کند. نتیجه این شد که نیروی هوایی آلمان با تحمل تلفات زیاد به اهداف مورد نظر خود نرسید. از این رو، آلمان در مقابل این مقاومت

سرسختانه و پس از پذیرش خسارات فراوان، از نقشه هجوم و اشغال جزیره انگلستان صرف نظر کرد.

مناسبت ۰۶: تسلیم ایتالیا به متفقین در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

در تمـام طول جنگ جهانی دوم، طراحان نظامی و کارشناسان جنگ به این نتیجه رسیده بودنـد که برای شکست هیتلر، باید جبهه دومی علیه آلمان نازی پدید آید. استالین، رهبر دیکتاتور شوروی هنگامی که فشار ماشین سنگین جنگی آلمان، یکباره متوجه شوروی شـده بود، این تقاضا را از متفقین خود کرد، ولی آن ها از این کار شانه خالی می کردند و اگر هم جبهه دومی را هم بـاز کردنـد، به جای آن که در اروپا باشـد، در جای دیگری بود. به هر حال، در نوامبر ۱۹۴۲م، قوای مشترک انگلیس و امریکا در مراکش، تونس و الجزایر واقع در شـمال افریقا پیاده شدنـد. در ماه مه ۱۹۴۳، سربازان مزبور که به نیروهای انگلیسی مستقر در مصر پیوسته بودند، قوای متحد آلمانی و ایتالیایی را در شمال افریقا، مجبور به تسلیم کردند. دو ماه بعد، جبهه دومی که مورد نظر بود گشوده شد و سپاه متحد امریکا و انگلیس در دهم ژوئیه ۱۹۴۳، به جزیره سیسیل در جنوب ایتالیا حمله کرد و پس از تصـرف این جزیره، به خـاک اصـلی ایتالیا به عنوان متحـد اصـلی آلمان در اروپا هجوم آوردنـد. با شـکست های پی درپی ایتالیـا در این جنگ، در روز ۲۵ ژوئیه ۱۹۴۳م، رژیم فاشـیستی موسولینی در ایتالیا سـقوط کرد و دولت جدید ایتالیا، در روز هفتم سپتامبر، فرمان تسلیم نیروهای این کشور در برابر متفقین و ترک مخاصمه را صادر کرد با ایجاد این تغییرات، هرچند موسولینی به کمک هیتلر برای تشکیل یک حکومت جمهوری طرفدار

آلمـان درشـمال ایتالیـا به میلان بازگشت، ولی با اعلان جنگ دولت جدیـد ایتالیا به آلمان، سـیر شـکست های آلمان سـرعت بیشتری گرفت و حکومت جمهوری موسولینی نیز دوامی نیافت.

مناسبت ۰۷: انفجار اولین موشک جنگی ساخت آلمان در جریان جنگ جهانی دوم در لندن (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

در هفتم سپتامبر ۱۹۴۴م صدای انفجار مهیبی شـهر لندن پایتخت انگلستان را به لرزه درآورد و موشک جنگی جدیدی موسوم به ۲- Vبه کـار گرفته شـد. تـا قبل از آن موشک هایی با بُردهای کوتاه ساخته شـده بود و این برای اولین بار بود که موشـکی توانسـته بود از قلب اروپا به جزیره انگلیس نفوذ کند و تا این حد مسافت و برد و قدرت تخریب داشـته باشد. موشک ۲-V که تحت نظـارت دکتر وریز فون براوْنْ ساخته شـده بود، در این حمله توانست بیش از ۲۵۰۰ نفر از مردم لنـدن را به قتل برساند و هزاران نفر دیگر را نیز زخمی نمایـد. ولی بـا توجه به محـدودیت تولیـد این موشـک ها و حملات هوایی مـداوم متفقین که از پیشـرفت کار جلوگیری می کرد، این سـلاح جدیـد هم نمی توانست تاثیر مهمی در سـرنوشت جنگ داشـته باشد. با این حال، این گونه حملات آلمان به کشورهای دیگر، توفیقی برای هیتلر به ارمغان نیاورد و با هجوم همه جانبه متفقین، ارتش آلمان به شکست گرایید.

مناسبت ۰۸: درگذشت "فلیکْسْ بوآنی" سیاست مدار مشهور افریقایی (۱۹۹۳ م)

شرح مناسبت:

فلیکس افـوائه بوآنی، رئیس جمهور پیشـین کشورافریقـایی ساحـل عـاج، در اوایـل قرن بیسـتم میلادی در این کشور در غرب افریقا به دنیا آمـد. وی در سال ۱۹۴۴م سـندیکای کشاورزی افریقا را به وجود آورد که هـدف از تأسـیس آن، مبارزه با قانون کـار اجبـاری بود که بر مبنای آن، کارگران افریقایی موظف بودنـد بنا بر میل مالکان فرانسوی، کار بر روی مزارع خود را رها کرده و در مزارع فرانسویان و تحت شـرایط سـخت و ظالمانه آنان مشغول به کار شوند. این سندیکا پایگاهی بود برای تأسیس حزب دموکراتیک

ساحل عاج که در آوریل ۱۹۴۶م موجودیت خود را به عنوان اولین حزب سیاسی در قاره افریقا به رهبری فلیکس بوآنی اعلام کرد. هرچند این حزب در سال ۱۹۴۹م توسط دولت فرانسه غیرقانونی اعلام شد و منحل گردید، لیکن فعالیت های آن متوقف نشد. در آن زمان چون ساحل عاج مستعمره فرانسه بود، بوآنی به دلیل دارا بودن وجهه اجتماعی، از طرف دولت ساحل عاج به عضویت پارلمان فرانسه درآمد تا بتواند هم چون سایر کشورهای افریقایی مستعمره فرانسه که نمایندگان مشابهی در پارلمان آن کشور داشتند، انتقال دهنده قوانین و مصوبات پارلمان فرانسه به کشور خود باشد. در نهایت، پس از اعلام خودمختاری داخلی به ساحل عاج در چهارم دسامبر ۱۹۵۸م، بوآنی به عنوان اولین نخست وزیر این کشور به عضویت جامعه فرانسه درآمد. دو سال بعد در هفتم اوت ۱۹۶۰م، ساحل عاج استقلال خود را به دست آورد و بوآنی به مقام ریاست جمهوری آن دست یافت. او بانی تصویب قانون اساسی سوم نوامبر ۱۹۶۰م بود که تمام اختیارات را به رئیس جمهور تفویض می کرد. از این رو بوآنی سمت ریاست جمهوری را تا زمان مرگ خود حفظ کرد و هر پنج سال یک بار با برگزاری انتخابات نمایشی، قدرت خود را تحکیم نمود. بوآنی در رأس آن دسته از سیاست مداران افریقایی قرار داشت که برای به دست آوردن استقلال کشورهای این قاره، تنها از مبارزات پارلمانتاریستی و روش های سیاسی حمایت می کرد. او برای نیل به استقلال هرگز طرفدار جنگ و خشونت، آنگونه که در الجزایر به وقوع پیوست، نبود. فلیکس بوآنی هفت بار به ریاست جمهوری ساحل عاج

دست یافت و سرانجام در حالی که سال سوم از دوره هفتم ریاست جمهوری خود را می گذراند، پس از ۳۳ سال زمام داری در هفتم سپتامبر ۱۹۹۳م درگذشت.

مناسبت ۰۹: مرگ "موبوتو سه سه سکو" دیکتاتور پیشین کشور افریقایی کنگو (۱۹۹۷م)

شرح مناسبت:

ژنرال ژوزف موبوتو سه سه سکو، رئیس جمهور پیشین کشور افریقایی کنگو در سال ۱۹۳۰م در این کشور به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود به روزنامه نگاری پرداخت و در دهه ۱۹۵۰م با پیوستن به نهضت آزادی بخش کنگو به ریاست پاتریس لومومبا، در مذاکرات استقلال کنگو شرکت کرد. موبوتو پس از استقلال کنگو به ریاست ارتش کنگو رسید و در سال ۱۹۶۰م در سی سالگی به نخست وزیری دست یافت. موبوتو پس از به دست گرفتن قدرت، پاتریس لومومبا، قهرمان ملی افریقا و بانی استقلال کنگو را که عازم نبرد با نیروهای مزدور موسی چومبه بود، دستگیر کرد و در یک اقدام خائنانه که موجی از نفرت مردم افریقا و جهان را در پی داشت، وی را به نیروهای موسی چومبه تحویل داد که آنان نیز لومومبا را در حال بیماری، تیرباران کردند. موبوتو یک بار نیز موسی چومبه را که توسط نیروهای امنیتی کنگو به دلیل ایجاد هرج و مرج دستگیر شده بود از زندان آزاد کرد. موبوتو در راستای به دست گرفتن زمام امور کشور، در ۲۵ نوامبر ۱۹۶۵م علیه رئیس جمهور قانونی کنگو دست به کودتا زد و پس از برکناری او، خود بر اریکه قدرت نشست. موبوتو در دوران ریاست جمهوری خود، روش خودکامه ای در پیش گرفت و با محدود کردن اختیارات مجلس و حذف پست نخست وزیری، کل اختیارات کشور را قبضه کرد. وی در

۲۷ اکتبر ۱۹۷۱م نـام رسـمی کشور را از جمهوری دموکراتیـک کنگو به جمهوری زئیر تغییر داد در حالی که قبلاً اعلام کرده بود فقط اعضای حزب او حق انتخاب شـدن برای مجلس راخواهند داشت. موبوتو که ادعای رهبری مردم کنگو را داشت برای خود لقب موبوتو سه سه سکو را برگزیـد و برای آن که کـاری مشابه سـایر رهـبران بزرگ انجـام دهـد، به تقلیـد از مائوتسه تونگ، رهبر چین، دست به یک انقلاب به اصطلاح فرهنگی زد و طی یک رشته اقدامات سطحی، هرج و مرج عجیبی تحت عنوان بازگشت به خویشتنِ خویش را به وجود آورد. او در ضمن اقدامات مضحک خود، به عنوان نمونه، دادن شیرخشک به کودکان را منع نمود و دستور داد که مردم به پیروی از قبایل جنگلی کنگو، به بچه های خود، کرم ساقه درختان را بخورانند. با ابتذال آن چه موبوتو به عنوان انقلاب فرهنگی مطرح نمود، جریان غرب گرایی بار دیگر به عنوان یک اندیشه مترقی توسط او به کشور بـازگشت. هم چنین برقراری روابط بـا رژیم صـهیونیستی، حمـایت از شورشـیان آنگولا، برگزاری انتخابات تحت فشارهـای بین المللی و سرکوبی اعتراضـات مردمی و دانشـجویی از اقـداماتی بود که در زمـان حکومت موبوتو انجام شـد. در حـالی که در زمـان حکـومت وی، روز به روز شـمار فقیران و گرسـنگان کنگـو افزایش می یـافت، موبوتـو بر جلال و شکوه زنـدگی شاهـانه خـود می افزود و در ایـن مـدت، بیش از سه میلیـارد دلار ثروت ملی را به نـام خـود در بانـک هـای خـارجی سپرد.در اوایل دهه ۱۹۹۰م، با پدیدار شدن تغییر اوضاع در صحنه بین المللی و انجام تحولات

در کشورهـای دیکتـاتوری، اعتراضـات و تظـاهرات در شـهرهای مختلف کنگو فراگیر شـد که خواهـان کناره گیری موبوتو و تشـکیل یک کنفرانس ملی برای بررسـی و تـدوین قانون اساسـی جدیـد بودنـد. از سوی دیگر موبوتو که با اعتراضات عمومی مـواجه شـده بـود بحث حکـومت دموکراتیـک و تبـدیل حکـومت به نظـام چنـد حزبی را مطرح نمود و حـتی یکی از رهـبران مخـالفین را به نخست وزیری منصوب کرد. امـا این امر نه تنهـا از اعتراضات نکاست بلکه تعـداد زیادی از مردم در جریان این درگیری ها کشـته شدنـد. در این میان شورشـیان کنگو به رهبری لوران کابیلا بر مخالفت خود با موبوتو افزودنـد که به جنگ هـای داخلی کنگو انجامیـد. در نهایت علی رغم انجام مـذاکرات و میانجی گری های بین المللی، نتیجه مطلوبی حاصل نشـد و موبوتـو سه سه سـکو در ۱۶ مـه ۱۹۹۷م پس از ۳۷ سـال زمـام داری و ۳۲ سـال دیکتـاتوری بـه مراکش گریخت. از آن پس نیروهای مخالف وارد پایتخت شدند و دو روز بعد حکومت دیکتاتوری موبوتو متلاشـی شد. موبوتو سه سه سـکو سـرانجام در هفتم سپتامبر ۱۹۹۷م در ۶۷ سالگی درگذشت و کارنامه ای سیاه از خود به جای نهاد.

مناسبت ۱۰: روز جهانی مبارزه با بی سوادی

شرح مناسبت:

هفتم سـپتامبر، روز جهانی مبارزه با بی سوادی است. در طول قرن نوزدهم کشورهای صنعتی به اهمیت نقش تعلیم و تربیت در دگرگونیِ جوامع پی بردند. این اندیشه از آن جا تقویت می شد که وقوع انقلاب صنعتی و اوج گیری پیشرفت در ساختارهای صنعتی و تکنولوژی جـامعه، نیـاز به افراد خلّاق و بـا اسـتعداد را که بهره منـد از سواد باشـند روزافزون می نمود. در واقعْ نظام سرمایه

داری، مبارزه با بی سوادی در کشورهای پیشرفته را در اولویت قرار داد تا چرخ دنده های این نظام استعماری به راحتی به حرکت درآیند. از سوی دیگر مسئله مبارزه با بی سوادی در کشورهای آسیایی و افریقایی تازه استقلال یافته به عنوان یک هدف ملی مدّنظر قرار گرفت و ریشه کنی آن را لازمه توسعه و عدالت اجتماعی برشمردند. با تمامی این تلاش ها به دلایل گوناگونی هنوز هم در سراسر جهان و حتی در کشورهای پیشرفته صنعتی مسئله بی سوادی همچنان باقی است. ناگفته نماند که یک میلیارد جمعیت جهان از جمله یک صد میلیون کودک به دلیل فقر اقتصادی و فرهنگی از نعمت سواد محروم هستند.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: روز ملی و استقلال "آندورا" (۱۲۷۸)

شرح مناسبت:

آندورا کشوری کوچک در جنوب غربی اروپا، بین دو کشور اسپانیا و فرانسه قرار دارد. وسعت آن ۴۶۸ کیلومتر مربع و جمعیت آن حدود ۶۷ هزار نفر می باشد. پایتخت این کشور، آندورا و واحد پول آن فرانک فرانسه بود که طی سالیان اخیر، یورو جای گزین آن شده است. اکثریت سکنه آندورا ملیت اسپانیایی داشته و از تیره نژادی سفید هستند. زبان رسمی در این کشور کاتالانی است و بیشتر مردم پیرو آیین مسیحیت بوده و عمدتاً کاتولیک هستند. در سال ۱۲۷۸م، با امضای پیمانی میان اسقف کلیسای اورخل در اسپانیا و کُنت های فرانسوی فوا، منازعات دیرینه در مورد این ناحیه پایان یافت و موجودیت آندورا به رسمیت شناخته شد. بر اساس مفاد این پیمان، این کشور به طور مشترک توسط کنت فوا و اسقف کلیسای اورخل اداره می شد. این پیمان قدیمی ترین توافق نامه جهان است که همچنان معتبر است. گرچه

بر اساس تغییرات بعدی، وظائف کنت فوا، به پادشاهان و سپس رؤسای جمهور فرانسه واگذار گردید. با این حال رئیس جمهور فرانسه واسقف ناحیه اورخل، هیچ گونه دخالتی در امور داخلی آندورا ندارند. تمامی امور این کشور توسط شورای عمومی آندورا که ۲۴ عضو دارد، انجام می شود. اعضای شورا، منتخب مردم می باشند. سیاست خارجی آندورا بر عهده دولت فرانسه می باشد. نظام سیاسی آندورا، پرنس نشین مشترک پارلمانی با یک مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۲: تولد "جیوانی بوکاچیو" ادیب و نویسنده شهیر ایتالیایی (۱۳۱۳م) (ر.ک ۲۲ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: واگذاری سرزمین کانادا به انگلیس توسط فرانسه (۱۷۶۳م)

شرح مناسبت:

نخستین ساکنان کانادا، اسکیموها و اقوامی بودند که ازشرق آسیا و از طریق تنگه برینگ به این سرزمین وارد شدند. در بین سده های هفدهم تا نوزدهم میلادی، انگلیسی ها و فرانسوی ها، سرزمین کانادا را مستعمره خود ساختند و نواحی مختلف آن، چندین بار میان آنان دست به دست گشت. در نهایت در جریان کنفرانس صلح پاریس در سال ۱۷۶۳م، جنگ های دنباله دار و طولانی میان انگلیس و فرانسه پایان یافت و سرزمین کانادا به طور رسمی تحت حمایت انگلیس قرار گرفت. اما کشمکش میان کانادایی های فرانسوی الاصل و انگلیسی های ساکن کانادا مدت ها ادامه داشت. با وجود اعلام استقلال کانادا در سال ۱۸۶۷م، این کشور از نظر نظامی سیاسی، تابع انگلیس است و دارای حکومت فرمانداری کل می باشد که فرماندار آن، نماینده ملکه انگلیس در کانادا به شمار می رود. به بیانی دیگر، کانادا از کشورهای وابسته به انگلستان است و ملکه انگلیس، رئیس کشور به شمار می آید. با وجود این، ریاست ملکه انگلیس بر کشور کانادا، مانند مقام و موقعیت او در خود انگلستان جنبه تشریفاتی دارد و دولت کانادا که منتخب پارلمان این کشور است از قدرت و اختیارات کامل در اداره امور کشور، اعم از سیاست داخلی یا خارجی برخوردار است. (ر.ک: ۱ ژوئیه)

مناسبت ۰۴: محاصره شهرِ لنینگرادِ شوروی توسط ارتش آلمان درجریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

شهر لنینگراد که تا قبل از انقلاب کمونیستی، سن پترزبورگ و پتروگراد خوانده می شد، در شمالِ غربی شوروی سابق قرار دارد و از سال ۱۷۱۲م تا زمان فروپاشی نظام تزاری و تشکیل اتحاد جماهیر شوروی، پایتخت آن کشور بود. با حمله نیروهای آلمانی به شوروی در جریان جنگ

جهانی دوم، در ابتدای امر پیروزی های بزرگی نصیب نیروهای آلمان نازی گردید و با تصرف شهر شلوسلبرگ در شرق لنینگراد، این شهر در ۸ سپتامبر ۱۹۴۱م به طور کامل به محاصره در آمد. محاصره شهر لنینگراد که سه ماه پس از حمله به خاک شوروی صورت گرفت، علی رغم پیش بینی هیتلر و فرماندهانش، به سقوط آن منجر نگردید و مردم این شهر تا پایان شکست حلقه محاصره در ژانویه ۱۹۴۲ به مقاومت ادامه دادند. در مدت محاصره نظامی لنینگراد، مردم از کم ترین امکانات برخوردار بودند و تنها مقداری آذوقه، از راه ایران به وسیله هواپیما به آن ها می رسید. به همین دلیل نزدیک به یک میلیون غیر نظامی در جریان محاصره این شهر کشته شدند. سرانجام در پی ضربات ارتش شوروی به نیروهای آلمان و نیز سرمای شدید هوا در شوروی، ارتش آلمان مجبور به عقب نشینی از اطراف لنینگراد شد.

مناسبت ۰۵: امضای معاهده صلح کشورهای جهان با ژاپن در کنفرانس سانفرانسیسکو (۱۹۵۱م)

شرح مناسبت:

با پایان یافتن جنگ جهانی دوم و تسلیم ژاپن به متفقین، این کشور به اشغال قوای امریکا درآمد. این وضعیت در سال های بعد نیز ادامه داشت تا این که کنفرانس چهار روزه ای در سانفرانسیسکوی امریکا با حضور ۴۹ کشور برگزار گردید و در جریان این کنفرانس، پیمان صلح با ژاپن در هشتم سپتامبر ۱۹۵۱م به امضا رسید. بر اساس این قرارداد، ژاپن تمام متعلقات و متصرفات ماوراء بحار خود را از دست داد اما در عین حال از پرداخت غرامت معاف شد. هم چنین به موجب این پیمان، ژاپن درسال ۱۹۵۲م، حاکمیت دوباره خود را به دست آورد، هرچند برخی از نواحی کشور در اشغال نیروهای نظامی

امریکا باقی ماند. در کنار پیمان سانفرانسیسکو، ژاپن و امریکا در همین روز در مورد یک پیمان امنیتی به توافق رسیدند که بر اساس آن ایالات متحده اجازه می یافت تا برای مدتِ نامحدودی، سربازانِ خود را در خاک ژاپن مستقر سازد. این مسئله به ویژه در دو دهه پایانی قرن بیستم اعتراضات گسترده مردم ژاپن را در پی داشته است.

مناسبت ۰۶: امضای پیمان دفاع مشترک آسیای جنوب شرقی "موسوم به سیتو" (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

سازمان پیمان آسیای جنوب شرقی موسوم به سیتو، سازمانی است که به موجب پیمان دفاعی جمعی آسیای جنوب شرقی به وجود آمد. این پیمان در هشتم سپتامبر سال ۱۹۵۴م توسط نمایندگان استرالیا، امریکا، فرانسه، انگلستان، زلاند نو، پاکستان، فیلیپین و تایلند به امضا رسید و مقر آن در بانکوک پایتخت تایلند قرار داشت. هرچند پیمان سیتو، همانند پیمان سنتو در خاورمیانه، ظاهری دفاعی و نظامی داشت اما در واقع در راستای جلوگیری از گسترش نفوذ کمونیسم در آسیای جنوب شرقی منعقد گردید. براساس پیمان سیتو، هشت دولت امضا کننده، موافقت کرده بودند که در موارد تجاوز خارجی یا خرابکاری داخلی، دست به اقدام جمعی بزنند. این اعضا هم چنین موافقت کردند که همکاری اقتصادی نیز داشته باشند، هرچند تکیه اصلی بر روی مقررات نظامی و ضد کمونیستی پیمان بود تا جنبه اقتصادی آن. پیمان سیتو در طول عمر خود از کارآیی لازم برخوردار نبود و مشکلات موجود در آن، اعضا را به خروج از پیمان واداشت به طوری که در سال ۱۹۶۵م، پاکستان به دلیل عدم حمایت اعضای سیتو از این کشور در مقابل هند، از این پیمان خارج شد. هم چنین پس از سرنگونی رژیم دست نشانده ویتنام جنوبی در سال ۱۹۷۵،

این سازمان عملاً کارآیی خود را از دست داد و در نهایت در ۳۰ ژوئن ۱۹۷۷م منحل گردید.

مناسبت ۰۷: مرگ "مائو تسه تونگ" رهبر پیشین چین و پایه گذار چین کمونیست (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

مائوتسه تونگ، رهبر پیشین چین و پایه گذار چین کمونیست در ۲۶ دسامبر ۱۸۹۳م در ایالت هونان چین به دنیا آمد. وی که از کودکی، ظلم حاکمان را می دید، با عادت دادن خود به سختی ها، خویشتن را برای مبارزه ای همگانی آماده می ساخت. مائو در سال ۱۹۲۱م با الهام از حزب کمونیستی در شوروی، حزب کمونیست چین را با ۱۲ عضو که خود ریاست آن را بر عهده داشت، تشکیل داد. او از سال ۱۹۲۵م تمام وقت خود را صرف نهضت دهقانی نمود و توانست در سراسر چین به شهرت برسد. مائو در سال ۱۹۲۸م هسته های اولیه ارتش سرخ چین را بنیان نهاد و به مقابله با دولت مرکزی پرداخت. از این پس چندین پیکار بزرگ بین قوای دولتی و یاران مائو روی داد که در جریان این درگیری ها ضربات سختی بر ارتش سرخ چین وارد آمد. مائو در ۱۶ اکتبر ۱۹۳۴م، برای اجتناب از رویارویی با ارتش مجهز حکومت، راهپیمایی طولانی ۱۲ هزار کیلومتری خود را آغاز کرد. در این راهپیمایی که ۳۶۸ روز به طول انجامید، از یک صد هزار نفری که به همراه مائو به راه افتادند، فقط بیست هزار نفر زنده ماندند. با این حال افراد دیگری که در مسیر به آن ها می پیوستند، جای خالی تلف شدگان را پر می کردند. در این راهپیمایی شگفت آور، مائو و همراهان او، از ۱۲ ایالت، ۱۸ رشته کوه و ۲۴ رودخانه عظیم عبور کردند. مائو و یارانش

سرانجام در اکتبر ۱۹۳۵م، با استقرار در شهرکی با نام ین نان دست به کار تدوین قانون اساسی، تجدید سازمان ارتش سرخ و انتشار نشریه شدند. هرچند تا این زمان، نیروهای کمونیست طرفدار مائو و سپاهیان حکومت مرکزی به رهبری چیان کائِچِک درگیری های متعددی با هم داشتند، اما پس از حمله ژاپن به چین، نیروهای دولت و ارتش سرخ به مقابله با ژاپن پرداخته و این اتحاد به صورت نیم بند به مدت سیزده سال تا سال ۱۹۴۹م ادامه یافت. در این سال با حمله ارتش سرخ به قوای حکومتی، رژیم پادشاهی در این کشور سرنگون شد و در اکتبر ۱۹۴۹م جمهوری خلق چین برپا گردید. از این پس مائو سریعاً دیکتاتوری کمونیستی خود را در چین برقرار ساخت و با اولویت دادن به کشاورزی و صنعتی، اساس پیشرفت چین را فراهم آورد. مائو در سال ۱۹۶۲ به مبارزه شدیدی برای ایجاد آموزش و پرورش سوسیالیست دست زد که به مخالفت توده مردم و اعضای حزب کمونیست مواجه شد. وی برنامه اش را با هدف به تعبیر خودش، راندن پویندگان ناپشیمان سیستم سرمایه داری، آغاز نمود. برنامه ای که به انقلاب فرهنگی منجر شد. مائو در سال ۱۹۶۵م یک موج فرهنگی با عنوان انقلاب فرهنگی در سراسر چین به راه انداخت و با سرکوب مخالفان خود و انجام برخی اصلاحات، قدرت بلامنازع چین را در دست گرفت. در بعد اقتصادی، مائو رهبری گروهی را برعهده داشت که به ترتیب، ایدئولوژی، مبارزه طبقاتی و کشاورزی اشتراکی رادر اولویت قرار داده بودند. در دوران مائو به رغم فراز و نشیب های فراوانی که در روند توسعه

اقتصادی چین وجود داشت، تداوم انقلاب و مبارزه عقیدتی اولویت بیشتری نسبت به کسب ثروت و رشد اقتصاد داشت. در عرصه بین الملل نیز هرچند رابطه امریکا و چین کمونیست در دو دهه آغازین حکومت کمونیست ها بر چین تیره بود، اما این رابطه در اوایل دهه ۱۹۷۰م رو به بهبودی رفت و در طی سال های بعد، روابط سیاسی چین و اکثر کشورهای جهان از جمله امریکا توسعه یافت. مائو طی بیست و هفت سال حکومت خود، تنها دوبار مسافرت کرد و هر دو بار هم به مسکو رفت. مائو تسه تونگ سرانجام در هشتم سپتامبر ۱۹۷۶م در سن ۸۳ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۸: روز اعلام استقلال "مقدونیه" از یوگسلاوی (۱۹۹۱م) (ر.ک: ۲ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: آغاز جنگ های "هفت ساله" میان امپراتوری ایران و روم (۵۷۲م) (ر.ک: ۲۴ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "لئون تولْستویْ" نویسنده بلند آوازه روسی (۱۸۲۸م)

شرح مناسبت:

کُنت لی یِف نیکُلاویچ تُولْستوی معروف به لئون تولستوی نویسنده شهیر روسی در ۹ سپتامبر سال ۱۸۲۸م در روستایی در ۲۵۰ کیلومتری مسکو به دنیا آمد و در کودکی پدر و مادر را از دست داد. از نوجوانی، استعداد درخشان و هوش سرشارش، معلمان را به تعجب وا می داشت. با این حال مدت زیادی در دانشگاه ماندگار نشد و پس از چهارسال خدمت در ارتش، به قصد پرداختن به نگارش، از نظام خارج شد. وی از آن پس به خلق آثار ادبی روی آورد و رمان های متعددی نگاشت. لئون تولستوی عالی ترین نمایش گر روح ملت روس و از بزرگترین نویسندگان جهان است. او مانند یک دانشمند الهیات و معتقد به اصول اخلاقی در جستجوی مرامِ دوستی پاک و بی آلایشی بود که در مسیحیت اولیه وجود داشت و همین امرْ آثار او را مشحون از بشردوستی و احترام به وجود انسان کرده است. تولستوی در مجسم کردن اخلاق و روح مردم روس مقامی ارجمند داشت و معتقد بود که تنها محبت است که باید بر مردم حکومت کند. این عقاید باعث شد که کلیسا، تولستوی را در ۷۲ سالگی تکفیر نماید. با این حال در اواخر عمر چنان مشهور شد که تقریباً همه دنیا او را می شناختند. با این که فلسفه، مشغله تولستوی نبود، اما اندیشه هایش در افکار فلسفی قرن نوزدهم تأثیر فراوان نهاد. تولستوی با هر مکتب فلسفی یا فرقه مذهبی که حقیقت را در انحصار خود تصور می کرد مخالف بود و با هر کلیسایی که معتقد بود تنها یک راه

و آن هم راه کلیسا به سوی خدا وجود دارد، می جنگید. اعتقاد خود وی این بود که همه ادیان بزرگ، بالذات هدایتگر به سوی خداوند هستند. تولستوی مطابق تعلیمات خود، خویشتن را از قید و بند مال و دارایی اش رها ساخت و همانند روستائیان به زندگی پرداخت. تولستوی اندیشه های اخلاقی، اجتماعی و مذهبی خود را در رمان های بزرگ، داستان های کوتاه و مقالات متعددی مطرح ساخته که جنگ و صلح، اعترافات و رستاخیز از آن جمله اند. هم چنین آثار دیگر او از جمله قزاق ها، هنر چیست و حاجی مراد، همه در حد شاه کارهای ادبی روس است. لئون تولستوی در اواخر عمر خانه را ترک کرد تا این که سرانجام در ۲۰ نوامبر سال ۱۹۱۰م مانند بی نواترین افراد در بی خانمانی و سرگردانی در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "آلفرد وینی" شاعر و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۸۶۳م)

شرح مناسبت:

آلفرد ویکتور کُنْت دو وینی، شاعر و نویسنده فرانسوی، در ۲۴ ژانویه ۱۷۹۷م در تورن فرانسه به دنیا آمد و در جوانی وارد ارتش شد. وی در میانه راه، توجه خویش را به ادبیات معطوف کرد و پس از چندی مجموعه اشعار خود را منتشر نمود. وینی در سال ۱۸۴۵م به عضویت فرهنگستان فرانسه درآمد، هرچند مدتی نیز به فعالیت های سیاسی پرداخت. او برخلاف بیشترشاعران رمانتیک فرانسوی، اندیشمندی عمیق و نوآور است، با این حال دارای حالتی از بدبینی و انزوا جویی نیز می باشد. خود او عنوان می دارد که به آرامی بر خشت غم، زاده شده است. وینی آرمان گرایی سرخورده است که دنیا را آمیزه ای از نیکی و شر می پندارد که شر همواره برنیکی

غالب است. در واقع، در این بـدترین جهان ممکن، همه چیز به بـدی گرایش دارد. شـعر وینی فاقد شور و شوق یک رمانتیک تمـام عیـار است. او پرگویی و تظـاهر معمول در بین رمانتیـک هـا را کنار گـذاشت و با این که در فضایی افسـرده می زیست، افسردگی او کمتر جنبه فردی و شخصی داشت. دلسوزی او نه تنها برای خودش که برای نوع بشر بود. وینی در مقایسه با بیشتر شـاعران رمانتیک و خیال پرداز و احساساتی، شاعری کم کار است و تنها سه دفتر شـعر منتشـر کرد. او در سال ۱۸۲۶م نخستین رمان تاریخی فرانسوی را نوشت و هم چنین سه نمایش نامه اصـیل هم نگاشت که نمایش نامه تراژدی شاترتون بهترین نمایش نـامه اوست. وینی در مقام رمان نویس داسـتان گو و نمایش نامه نویس، کمتر محبوبیت دارد و اشـعارش نیز هیـچ گاه، آنچنان که باید، مقبولیت عام نیافته است. با این حال، خوانندگانی که از سادگی و ترشـرویی و بدبینی او آزرده خاطر نیسـتند، همواره او را ارج می نهنـد. تنهایی و انزوایی که وینی در آن در برابر رنـج های زنـدگی و نومیدی، شـکیبایی و آرامش نشان می داد، در آثـارش به اعتلاـیی استثنایی از نظر اخلاـقی و فلسـفی می رسـد. افتخار و شـهرت وینی از نظر شاعری، پس از مرگش روز افزون شـد و مقبـولیت عـام یـافت. وسـعت انـدیشه، تشـویش هـای روحی و زیبـایی پُر قـدرت و مـوثر بعضـی از اشـعار، بـه او خصوصـیتی تازه بخشـید که در بسـیاری از مشـهورترین آثار معاصـرانش نیز یافت نمی شـد. بـدبینی او در حـدّی والا بود و از اصالت و نجابت کامل

برخوردار، که این شاعر متفکر را سرمشق دیگر ادبا قرار داد. آلفرد دو وینی سرانجام در نهم سپتامبر ۱۸۶۳م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "اِسْتِفان مالارْمِه" ادیب معروف فرانسوی (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

اِسْتِفان مالارْمِهْ ادیب فرانسوی، در ۱۸ مارس ۱۸۴۲م در پاریس به دنیا آمد. وی پس ازگذراندن تحصیلات خود و فراگیری زبان انگلیسی، به تدریس این زبان و نیز ترجمه برخی اشعار شاعران انگلستان پرداخت. مالارمه مدت های طولانی، محفلی با نام "سه شنبه" در خانه اش تشکیل می داد که در آن، هواخواهان مکتب سمبولیسم یا نمادگرایی به گفتگو می نشستند. بر اساس این مکتب، احساسات و حالات روحی به طور غیرمستقیم از راه نمادها به خواننده یا شنونده القا می شود. شخصیت گیرا و حُسن بیان مالارمه، بسیاری را به محفلِ سه شنبه های او کشاند و خودِ وی مقام رهبری نمادگرایان را به عهده گرفت. مالارمه با تاثیر از برخی از ادبای گذشته، نه تنها در به کار بردن کلمات، امساک می کرد، بلکه ابهام در نوشتن را تشویق می نمود و عملاًـ توجهی به ساختمان دستوری زبان نداشت. از نظر وی، شعر برای عوام باید معما گونه باشد و برای اهل فن و محرمان راز، چون موسیقیِ مجلسی. مالارمه در پی آن بود تا شعر را از هر چه مادی و محسوس است برهنه سازد و احساسات و اندیشه های ناخودآگاه را با اشارات غیرمستقیم، با به کار بستن اصوات و تصاویرْ بیان کند که این خودْ مایه ابهام شعر و نثر او شده است. تقریباً هر شعر مالارمه بر محور یک تصویر یا استعاره سروده می شود و دسته ای از تصاویر تَبَعی، در اطراف آن ایجاد

می گردد تا انـدیشه اصـلی را قوام بخشـد. از مالارمه آثاری از نظم و نثر شامل مجموعه ای از اشـعار جوانی شاعر و نیز پریشان گویی دربـاره نظریات زیبایی شناسـی او بر جای مانـده است. اسـتفان مالارمه سـرانجام در نهم سـپتامبر ۱۸۹۷م در ۵۵ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۵: مرگ "هانری لوتِرِکْ" نقاش معروف فرانسوی (۱۹۰۱م) (ر.ک: ۲۴ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: امضای قرارداد تسلیم نیروهای ژاپنی به چین، پس از پایان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

به موجب قرارداد تسـلیم ژاپن به چین که در نهم سـپتامبر ۱۹۴۵م، یـک هفته پس از پایـان کامل جنگ جهانی دوم در جنوب شرقی آسیا به امضا رسید، نیروهای ژاپنی که چین را اشغال کرده بودند، به دستور هیرو هیتو امپراتور وقت ژاپن، اسلحه خود را بر زمین گذاشـتند و بـدین ترتیب جنگ تاریخی چین و ژاپن پایان یافت. این مسـئله حاصل اتحاد نیروهای مسـلح کمونیست و ارتش دولتی چین بود. با این حال، پس از شـکست ژاپن، جنگ داخلی میان کمونیست ها و حکومت مرکزی چین آغاز شد و پس از مدتی نبرد، کمونیست ها بر سراسر خاکِ چین تسلط یافتند و نظام کمونیستی را بر این کشور حاکم کردند.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "کره شمالی" و تأسیس این کشور (روز جمهوری) (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

جمهوری دموکراتیک کره یا کره شـمالی کشوری است در شـرق آسـیا که قسمت شمالی شبه جزیره کره را به خود اختصاص داده است. کره شمالی با مساحت ۱۲۲/۷۶۲ کیلومتر مربع و جمعیت ۲۴ میلیون نفر در همسایگی چین و کره جنوبی قرار دارد. پایتخت کره شـمالی، "پیونگ یانگ" و واحـد پول آن وون می باشـد. اکثریت مردم این کشور فاقـد دین بوده و فقط درصـد کمی پیرو مـذاهب بودایی و کنفوسیوسـی هسـتند. مراسم و تبلیغـات مـذهبی در این کشور از تاریـخ اسـتقرار نظـام کمونیسـتی منسوخ شـده است. نژاد و زبـان رسـمی این کشور آسـیایی، کره ای است و نظـام سیاسـی حاکم بر کره شـمالی جمهوری تک حزبی است. پیش بینی جمعیت آن تـا سـال ۲۰۲۵ بیش از ۲۹ میلیون نفر خواهـد بود. تاریخ گذشـته کره و چین تقریباً یکسان است. مردم کره در طول تاریخ همواره کوشیده اند استقلال خود را در

برابر چینی ها حفظ کنند. کره در طول تاریخ همواره تابع یا متحد فرمان روایان چین بوده و برای دفع تهاجمات مکرر ژاپنی ها به خاک کره از حمایت چینیها برخوردار شده است. در سال ۱۸۹۴م جنگی بین ژاپن و چین بر سر کره رخ داد و با پیروزی ژاپنی ها کره رسماً ضمیمه قلمرو امپراتوری ژاپن گردید. با ورود نیروهای شوروی به خاک کره و تصرف نیمه شمالی آن، کره به دو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم شد و کمونیست های شوروی اداره مناطق شمالی را به دست گرفتند. تا اینکه در نهم سپتامبر ۱۹۴۸ "جمهوری دموکراتیک" خلق کره اعلام موجودیت کرد.

مناسبت ۰۸: مرگ "ازار لومیس پاوْنْد" ادیب و نویسنده مشهور امریکایی (۱۹۷۲م) (ر.ک: ۸ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: روز ملی و استقلال "تاجیکستان" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

کشور تاجیکستان در قرن ششم قبل از میلاد، بخشی از قلمرو حکومت سلسله هخامنشیانِ ایران بود و در قرن نهم میلادی، توسط مسلمانان فتح شد. نفوذ روسیه تزاری در این سرزمین از قرن نوزدهم آغاز گردید و به تدریج تمام این منطقه به اشغال روسیه درآمد. پس از انقلاب شوروی در سال ۱۹۱۷، تاجیکستان علی رغم مقاومت مردم آن، به شوروی ضمیمه شد. و به تصرف ارتش سرخ شوروی درآمد. در سال ۱۹۲۴ به عنوان بخشی از جمهوری ازبکستان قلمداد گردید اما پنج سال بعد، به یک جمهوری خودمختار تبدیل گشت. این کشور، به ویژه در دهه ۱۹۷۰م شاهد اوج گیری گرایشات اسلامی و اعتراضات ضد روسی بود. در طول حاکمیت شوروی بر تاجیکستان، این کشور از نظر اقتصادی یکی از عقب مانده ترین جمهوری های شوروی بود. درپی تحولات سیاسی اواخر دهه ۱۹۸۰م در بلوک شرق، تاجیکستان نیز در نهم سپتامبر ۱۹۹۱م استقلال خود را به دست آورد. هم زمانْ اختلافات سیاسی و دینی نیز در این کشور شدت یافت و به جنگ داخلی منجر شد. سرانجام در پی میانجی گری سازمان ملل متحد و برخی کشورهای منطقه به ویژه ایران و روسیه، توافقنامه صلح تاجیکستان درسال ۱۹۹۷م میان گروه های متخاصم و دولت امضا شد. کشور تاجیکستان واقع در آسیای مرکزی است که بیش از ۱۴۳ هزار کیلومتر مربع مساحت دارد و با کشورهای چین، قرقیزستان، ازبکستان و افغانستان همسایه است. جمعیت تاجیکستان بیش از ۶ میلیون نفر است و پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۹ میلیون نفر گردد.

پـایتخت تاجیکسـتان "دوشـنبه" و واحـد پول آن سامانی است. از شـهرهای مهم تاجیکسـتان، خُجنـد، کولاب و قَرغان تپه می باشـد. اکثریت مردم تاجیکسـتان ملیت تاجیک داشـته و سایر تیره های نژادی، ازبک، روس و تاتار در اقلیتند. زبان رسـمی این کشور، فارسـی و خط رایج لاتین و سیریلی است. بیش از ۸۰٪ مردم تاجیکسـتان مسلمان اند. نظام سیاسی حاکم بر تاجیکستان جمهوری می باشد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: آغاز نبرد "مازوری" میان آلمان و روسیه در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

در پی آغـاز جنگ جهانی اول و پیوسـتن روسـیه به متفقین و نیز اعلام جنگ آلمان به این کشور، در ۱۰ سپتامبر ۱۹۱۴م یکی دیگر از صـحنه هـای رویـارویی و نبرد میـان روس و آلمـان آغاز گردیـد. در این جنگ سه روزه که در کنار دریاچه مازوری میان نیروهای دو کشور به وقوع پیوست، آلمانی ها با استفاده از تکنیک های جدید رزمی و سلاح های جدید پیروز شدند. در این نبرد حدود ۲۰ هزار سرباز روسی کشته و ۴۵ هزار نفر اسیر شدند.

مناسبت ۰۲: امضای پیمان تاریخی "سَن ژِرمَن" میان دولت اتریش و متفقین (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

موضوع اتحـاد ملـل آلمـانی زبان، سابقه ای طولانی دارد، ولی این موضوع پس از پایان جنگ جهانی اول و سـقوط امپراتوری اتریش - مجارستان در سال ۱۹۱۸م صورت جدیدی به خود گرفت. در این میان، مجلس مؤسسان اتریش، این کشور را جزئی از آلمان اعلام کرد و برخی از کشورها نیز از این امر اسـتقبال کردنـد. اما متفقین با الحاق اتریش به آلمان به مخالفت پرداخته و اتریش را وادار به امضای پیمان سَنْ ژِرْمَن نمودند. به موجب این پیمان، که در دهم سپتامبر ۱۹۱۹م به امضا رسید، امپراتوری اتریش - مجارستان منحل اعلام شد و سرزمین آن به اندازه کنونی تقلیل یافت. هم چنین باقی مانده امپراتوری سابق اتریش، به کشورهـای نوین لهسـتان، چکسـلواکی، یوگسـلاوی، رومـانی و ایتالیـا اعطا شـد. علاوه بر آن، بر اسـاس این پیمـان، اتحـاد و یگـانگی سیاسـی و اقتصـادی آلمـان و اتریش نیز ممنوع اعلام گردیـد. بـا این حـال، اقـداماتی که از آن پس، توسط آلمان و اتریش برای عملی ساختن این اتحاد به انجام رساندند به ثمر نرسید. اما به قدرت رسیدن هیتلر

در آلمـان و شـعارهای نژادپرستی و تبلیغـات دامنه دار آلمان نازی در نهایتْ باعث شـد که وی در مارس ۱۹۳۸م، نیروهایی به اتریش اعزام کرده و آن جا را بدون هیچ مقاومتی ضـمیمه آلمان کند. ولی این اتحاد نیز دوام چندانی نیافت و با شکست نازی ها در جنگ جهانی دوم، اتریش از آلمان جدا شد.

مناسبت ۰۳: برپایی اولین کنفرانس کشورهای صادر کننده نفت (اوپک) در بغداد (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

در جریـان معاملـات نفتی در دهه هـای میانی قرن بیسـتم برخلاف معمولِ معاملات تجاری که قیمت کالا را فروشـنده یا تولید کننـده تعیین می نمایند، اینْ کارتِل ها (اتحادیه ها) و شـرکت های نفتی بودند که قیمت نفت را در بازارهای جهانی تعیین می کردند و بر این مبنا، سـهم ناچیزی به صاحبان اصلی نفت پرداخت می شد. در این میان، شرکت های نفتی بر اساس منافع خود حتی مبلغ کمتری از قیمت اعلام شـده را پرداخت می کردنـد که این امر باعث ضـرر کشورهای صادر کننـده نفت گردیـد. از این رو در دهم سپتامبر ۱۹۶۰، یـک ماه پس از آخرین کاهش یک جانبه قیمت نفت، توسط کارتل های عظیم نفتیِ وابسـته به غرب، نماینـدگان پنج کشور صادر کننده نفت شامل ایران، عراق، عربسـتان، کویت و ونزوئلا در بغداد گرد هم آمدند و برای حفـظ منافع خود در برابر اقـدامات خودسـرانه کارتل های نفتی، سازمانی با نام سازمان کشورهای صادرکننـده نفت موسوم به اوپک را به وجود آوردنـد. هماهنگی و یکنواخت ساختن سـیاست کشورهای عضو و تعیین بهترین روش به منظور حفظ منافع کشورهـای مزبور، تثبیت قیمت هـای نفت خـام در بازارهـای جهانی و جلوگیری از نوسانات غیرمعقول و زیان آور قیمت ها و اداره سازمان بر اساس

تساوی کشورهای عضو و ... از جمله اهداف تشکیل این سازمان بود. با تشکیل دومین کنفرانس اوپک در کاراکاس پایتخت ونزوئلا- در نیمه ژانویه ۱۹۶۱م؛ اوپک رسماً مشغول به کار شد و با ورود اعضای جدید، به صورت رقیب قدرت مندی در عرصه های بین المللی بازار نفت وارد گردید. (ر.ک: ۱۴ سپتامبر)

مناسبت ۰۴: روز استقلال کشور افریقایی "گینه بیسائو" از استعمار پرتغال (۱۹۷۴م) (ر.ک: ۲۴ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: قتل "ساموئل دوئه" رئیس جمهور اسبق کشور افریقایی لیبریا در یک کودتا (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

ساموئل کانیون دوئه جوان ترین رئیس جمهور قرن بیستم که ده سال بر کشور افریقایی لیبِرْیا حکومت کرد، در سال ۱۹۵۱م به دنیا آمد. او پس از تحصیلات متوسطه وارد ارتش شد و در دوازدهم آوریل ۱۹۸۰م در سن ۲۹ سالگی با درجه استوار یکمی علیه حکومت ۹ ساله ویلیام تولْبِرْتْ حاکم لیبریا دست به کودتا زد. وی با استفاده از نارضایتی مردم از فقر مطلق و تورم موجود در کشور، تولْبِرت و تمامی رهبران و سران حکومت را یک جا تیرباران کرد. این عمل باعث عکس العمل دیگر کشورها و انزوای سیاسی و اقتصادی لیبریا شد. با این حال، حکومت دوئه بعدها مورد حمایت امریکا و اروپای غربی قرار گرفت و وام ها و کمک های اقتصادی فراوانی از بلوک غرب دریافت کرد. ساموئل دوئه پس از ده سال حکومت، سرانجام، در دهم سپتامبر ۱۹۹۰م هنگامی که کاخ خود را به قصد ورود به ساختمان مجاور و محل اقامت نیروهای پاسدار صلح افریقایی ترک می کرد، هدف تیراندازی شدید نیروهای شورشی که تا نزدیکی کاخ وی پیشروی کرده بودند قرار گرفت. در این حمله، حداقل ۶۴ نفر از همراهان و محافظان وی کشته شدند و دوئه از ناحیه پا به شدت آسیب دید. او سپس توسط شورشیان مسلح دستگیر شد و روز بعد خبر رسید که جسد تکه تکه شده دوئه ۳۹ ساله برای بازدید عموم به نمایش گذاشته شده است.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: مرگ "وارن اِرپه" مستشرق معروف هلندی (۱۵۸۴م) (ر.ک: ۱۳ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اشغال رسمی جزیره "سری لانکا" توسط استعمارگران انگلیس (۱۷۹۸م)

شرح مناسبت:

جزیره سری لانکا واقع در جنوب شبه قاره هند، از قرن سوم میلادی، یکی از مراکز مهم فرهنگ بودایی به شمار می آمد. در

فاصله قرن پنجم تا پانزدهم میلادی، حملات مکرر هندی ها به این کشور موجب مهاجرت و اسکان یک اقلیت هندی تبار به نام تامیل ها در آن گردید. در این زمان، سری لانکا که در آن هنگام، سیلان نامیده می شود، به خاطردارا بودن منابع طبیعی به ویژه سنگ های قیمتی، توجه اروپاییان را به خود جلب کرد و در اوایل قرن شانزدهم میلادی، پرتغالی ها، قسمتی از این جزیره را به تصرف خود درآورده، ضمن بهره برداری از منابع طبیعی این جزیره، دین مسیح(ع) را در آن رواج دادند. در سال ۱۶۴۸، هلندی ها جای پرتغالی ها را گرفتند و از اواخر قرن هجدهم میلادی انگلیسی ها این سرزمین را از چنگ هلندی ها به درآوردند. در این زمان بود که برای اولین بار در تاریخ تجاوزات استعماری انگلستان در قاره آسیا، سپاهیان این کشور سیلان را به تصرف خود درآوردند و به آسانی بر تمامی این جزیره مسلط شدند. سلطه پرتغال و هلند بر سیلان، محدود به مناطق ساحلی آن بود ولی انگلیسی ها تا اعماق این جزیره پیش رفته و حکومت قبیله ای را از پیش برداشتند. سیلان به مدت یک صد و پنجاه سال تحت استعمار و استثمار انگلستان قرار داشت تا این که در پی تشدید نهضت های استقلال طلبانه در سیلان، این کشور در سال ۱۹۴۸م، استقلال خود را باز یافت. و به سری لانکا تغییر نام داد.

(ر،ک: ۴ فوریه)

مناسبت ۰۳: ابداع ورزش "جودو" توسط یک معلم ورزش ژاپنی (۱۸۸۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اشغال جزیره "ماداگاسکار" توسط نیروهای استعمارگر فرانسوی (۱۸۹۶م) (ر.ک: ۲۶ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: ورود نیروهای متفقین به خاک آلمان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

پس از آن که جبهه دوم علیه آلمان در ششم ژوئن ۱۹۴۴م توسط متفقین ایجاد شد، علاوه بر بمباران مناطق آلمانی، در حدود سه میلیون نفر از نیروهای متفقین در مرزهای آلمان مستقر شدند. با پیشروی سریع متفقین، تلاش هیتلر در برابر این جبهه ناکام ماند. در ماه های اوت و سپتامبر ۱۹۴۴م، پیاده شدن نیروهای متفقین در جنوب فرانسه و بلژیک، آزادی شهرهای پاریس و بروکسل و مارسی، قیام مسلحانه مردم ورشو و شهرهای دیگر لهستان، سقوط رومانی و بلغارستان و پیوستن آن ها به متفقین و بالاخره ورود نیروهای متفقین به خاک آلمان در یازدهم سپتامبر ۱۹۴۴م، ضربات کوبنده ای بود که یکی پس از دیگری بر پیکر هیتلر وارد آمد. با ورود متفقین به آلمان، هیتلر نفس های آخر عمر خود را کشید و سقوط برلین، لحظه به لحظه نزدیک تر شد.

مناسبت ۰۶: آغاز به کار نخستین تلفن همراه (موبایل) (۱۹۴۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: درگذشت "محمدعلی جناح" بانی استقلال پاکستان و قائد اعظم این کشور (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

محمدعلی جناح، سیاست مدار استقلال طلبِ شبه قاره هند و پایه گذار پاکستان امروزی، در ۲۵ دسامبر سال ۱۸۷۶م در کراچی به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات خود به وکالت دادگستری مشغول گردید. جناح، کمی بعد به دبیرکلی یک تشکیلات اسلامی منصوب شد که این تشکیلات مقدمه برپایی کنگره اتحاد ملی هند بود. جناح در سال ۱۹۱۰م، به ریاست دیوان قانون اساسی حکومت انگلستان و هند منصوب گردید. وی در ابتدا خواهان وحدت هندوها و مسلمانان بود ولی چون این امر را غیر عملی دید، از جدایی این دو گروه حمایت کرد. وی در مبارزات آزادی خواهان علیه استعمار انگلیس با مهاتما گاندی رهبر نهضت آزادی هند همکاری می کرد ولی بر خلاف مبارزه منفی گاندی، جناح، معتقد به درگیری عملی بود.

گاندی و جناح تا سال ۱۹۴۰م در مبارزات خود علیه انگلیسی ها وحدت نظر داشتند، ولی از این تاریخ به بعد، علائم جدایی و اختلاف نظر بین آنها آشکار شد و محمدعلی جناح نغمه تشکیل یک کشور مستقل در بخش مسلمان نشین شبه قاره هند را ساز کرد. گاندی و جواهرلعل نهرو، خواهان تشکیل یک کشور واحد و غیرمذهبی و لائیک در هندوستان بودند، ولی جناح در مورد ایجاد یک کشور اسلامی اصرار می ورزید و به عقیده رهبران حزب کنگره، انگلیسی ها هم این فکر را برای ایجاد اختلاف بین رهبران استقلال هند و بهره برداری بعدی از آن تقویت می نمودند. در این میان، محمد علی جناح در راه استقلال پاکستان تلاش های زیادی کرد. هدف او، جدا کردن بخش مسلمان نشین

هند از بخش هندویی آن بود. وی می خواست به ستم دیرینه هندوها علیه مسلمانان پایان دهد. در آن زمان، حزب کنگره که بزرگ ترین حزب هندوها به شمار می رفت، با حزب مسلم لیگ که متعلق به مسلمانان هند به رهبری محمدعلی جناح بود، به شدت مخالفت می کرد، با این حال، جناح در سال ۱۹۴۶م پس از پیروزی در انتخابات پارلمانی، کنگره هند را به تصویب طرح جدایی پاکستان از هند مجبور ساخت. سرانجام این امر در اوت ۱۹۴۷م با تلاش های انسانی و مبارزات اسلامی محمدعلی جناح تحقق یافت و او فرماندار کل کشور پاکستان گردید. محمدعلی جناح، بانی استقلال پاکستان و از چهره های محبوب ملت مسلمان این کشور محسوب می شود و "قائد اعظم" لقب گرفته است. محمدعلی جناح سرانجام یک سال پس از استقلال پاکستان، در یازدهم سپتامبر ۱۹۴۸م در ۷۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: مرگ "نیکیتا خُروشچُف" رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

نیکیتا سرگئی یوویچ خُروشْچُف، رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق و پدر اصلاحات سیاسی و اقتصادی این کشور، در ۱۷ آوریل ۱۸۹۴م در اوکراین به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، در جریان انقلاب اکتبر ۱۹۱۷م در کنار لنین و یارانش قرار گرفت و از ۱۹۲۹م دبیر حزب کمونیست در مسکو شد. خروشچف در سالیان بعد، مدارج ترقی در حزب کمونیست را پیمود و پس از مرگ استالین، در سال ۱۹۵۳م به مقام دبیر اولی حزب کمونیست شوروی سابق و در واقع رهبری این کشور نایل آمد، مقامی که استالین، ۳۰ سال در اختیار داشت. شهرت خروشچف در تاریخ شوروی، بیشتر به سبب افشاگری مهمی بود که پس از مرگ استالین علیه او

در این کشور کرد و پرده از جنایات بی رحمانه اش برداشت. خروشچف در کنگره بیستم حزب کمونیست به تشریح جزئیات وحشتناک شکنجه و قتل عام مردم بی گناه در دوران استالین پرداخت و قساوت هایی را که استالین سال ها در انکار آن کوشیده بود، مطرح کرد. او در ادامه سیاست استالین زدایی، بسیاری از اردوگاه های کار اجباری را تعطیل کرد و صدها هزار زندانی دوران استالین را گروه گروه آزاد ساخت. او بودجه نظامی را کاهش داد و به تامین رفاه و آسایش سیاسی و اجتماعی مردم پرداخت. هم چنین به مطبوعات نیز آزادی نسبی اعطا کرد و به آنان اجازه داد تا از دولت انتقاد کنند. در ادامه سیاست استالین زدایی، خروشچف بیش از نیمی از دبیران اول حزب کمونیست شوروی را از کار برکنار کرد. خروشچف به سبب تغییرات سیاسی و بعضاً اقتصادی که در شوروی به وجود آورد به پدر اصلاحات سیاسی و اقتصادی معروف شد. او با طرح دکترین هم زیستی مسالمت آمیز با غرب، جنگ سرد را تخفیف داد ولی مخالفت چین را برانگیخت که به ویژه با ممانعت صدور تکنولوژی هسته ای شوروی به چین، دامنه آن بالا گرفت. ادامه اختلافات خروشچف با حاکمیت چین، ضربه بزرگی بر اقتدار وی وارد آورد. هم چنین سازش خروشچف با امریکا بر سر بحران موشکی کوبا و نیز شکست برنامه های توسعه کشاورزی او، موقعیت وی را بیش از پیش تضعیف کرد. با تضعیف موقعیت داخلی و بین المللی خروشچف و تشدید حملات چینی ها به رهبر شوروی که دیگر علناً او را به تجدید نظرطلبی و خیانت به

آرمان کمونیسم متهم می ساختند، از اواسط سال ۱۹۶۴م، توطئه ای علیه خروشچف در کمیته مرکزی حزب کمونیست شوروی شکل گرفت و هنگامی که خروشچف در اکتبر ۱۹۶۴م برای استراحت به سواحل کریمه رفته بود در ۱۵ اکتبر ۱۹۶۴م در جریان جلسه حزب کمونیسم شوروی از همه مشاغل حزبی و دولتی اش بر کنار شد و پس از وی لئونید بِرژنف که تمام نفوذ و قدرت خود را مرهون حمایت های ویژه خروشچف بود، به دبیر کلی حزب کمونیست شوروی و رهبری این کشور منصوب گردید. نیکیتا خروشچف سرانجام هفت سال بعد در ۱۱ سپتامبر ۱۹۷۱ در ۷۷ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۹: وقوع کودتای خونین شیلی و قتل "سالوادور آلنده" رئیس جمهور این کشور (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

سالوادور گونسز آلِنْدِه، سیاست مدار و رئیس جمهور پیشین شیلی، در ۲۲ ژوئیه ۱۹۰۸م در این کشور به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات خود در رشته پزشکی، به طبابت در زادگاهش پرداخت. وی در ۲۵ سالگی به همراه همفکران خود، حزب سوسیالیست شیلی را پایه گذاری کرد و در ۳۴ سالگی به دبیر کلی این حزب دست یافت، ضمن اینکه مدتی نیز وزارت بهداری را بر عهده گرفت. آلنده در انتخابات عمومی ۱۹۴۲م به نمایندگی مجلس شیلی انتخاب شد و از سال ۱۹۴۵م به مدت ۲۵ سال به عنوان یکی از اعضای مجلس سنای این کشور فعالیت نمود. آلنده زمانی نیز در سمت معاونت ریاست جمهوری خدمت کرد تا اینکه پس از سه بار حضور ناموفق در انتخابات ریاست جمهوری، در نهایت در انتخابات اوت ۱۹۷۰م با تفاوتی اندک بر رقیب خود پیشی گرفت و به ریاست جمهوری شیلی دست یافت. وی بدون توجه به بافت جامعه و به ویژه ارتش شیلی

که کاملاً غربی بود، تلاش کرد سیاست های اقتصادی مارکسیستی را در شیلی به اجرا درآورد. او معتقد بود با موفقیتی که در اجرای نظام اقتصادی مارکسیستی در این کشور به دست خواهد آورد، مردم شیلی از او حمایت خواهند کرد و این مهم ترین مایه دوام حکومتش خواهد شد. اما او در حل عاجل معضلات اقتصادی شیلی ناکام ماند و اقتصاد سوسیالیستی وی، با توجه به مقاومت شدید سرمایه داران داخلی و خارجی، جز تورم و رکود صنایع، ثمره دیگری نداشت، هر چند که در ارائه خدمات عمومی و بهبود وضع کارگران و دهقانان و طبقات کم درآمد، تاثیر مثبت نهاد. آلنده در طول سه سال زمام داری خود، اقدامات ضد امریکایی بسیاری در صحنه سیاست و اقتصاد شیلی به عمل آورد و اموال ده ها شرکت را ملی و مصادره کرد. احزاب و روزنامه های دست راستی طرفدار امریکا تعطیل شدند و شیلی رابطه خود را با دولت های کمونیست جهان توسعه بخشید. با وجود این، آلنده در به وجود آوردن نظام اقتصادی مورد نظرش در شیلی کاملاً موفق نبود و این امر ناشی از بی پایگی راه حل های اقتصاد سوسیالیستی و خرابکاری آشکار و پنهان غرب و سرمایه داران کوچک و بزرگ وابسته داخلی بود، رفته رفته از نفوذ وی در بین قشر متوسط جامعه شیلی کاست. کاهش اعتبار نسبی او نزد مردم، به عنوان بزرگ ترین خطر باعث شد دولت آلنده در معرض سقوط قرار گیرد. با این حالْ، آلنده به منافع نامشروع و کلانِ شرکت های امریکایی در شیلی پایان داد و با نفوذ واشینگتن در این کشور به

مقابله برخاست. به همین دلیل، کارشکنی های امریکا از طریق عوامل خود در شیلی علیه دولت آلنده آغاز شد و سران ارتش شیلی نیز به این توطئه پیوستند. از این رو، در یازدهم سپتامبر ۱۹۷۳م، ژنرال آگستینو پینوشه که در آن زمان فرماندهی نیروی دریایی و وزارت دفاع شیلی را بر عهده داشت، به کمک سازمان سیا و حمایت مالی امریکا، علیه آلنده رئیس جمهور قانونی شیلی دست به کودتا زد و با بمباران کاخ ریاست جمهوری و سپس روانه ساختن هزاران سرباز به خیابان های سانتیاگو مرکز شیلی، مراکز مهم کشور را به تصرف خود درآورد و دولت آلنده را سرنگون ساخت. در جریان این کودتا، آلنِده و کلیه همراهان وی جان خود را از دست دادند.پینوشه که کودتای خود را با شعار نجات شیلی، با کشتار بی رحمانه هزاران نفر و تبعید و زندانی نمودن ده ها هزار نفر دیگر عملی ساخت، پس از به دست گرفتن قدرت، اختناق شدیدی در شیلی حاکم کرد. تعطیلی کلیه احزاب سیاسی و ممنوع کردن فعالیت آن ها، بازداشت های فردی و دسته جمعی، رواج اعدام ها، ربودن مخالفان و برقراری یک حکومت خشن از ویژگی های حکومت ۱۶ ساله ژنرال پینوشه در شیلی بود. اما در نهایت با فشار گروه های مخالف و پس از برگزاری انتخابات، با صلاحدید امریکا، پینوشه در ۱۱ مارس ۱۹۹۰م از قدرت کناره گیری کرد. مشروط بر آن که از هرگونه محاکمه و تعقیب نسبت به جنایات هولناک تاریخی خود مصون باشد.

مناسبت ۱۰: حمله به برج های تجارت جهانی در نیویورک و ساختمان وزارت دفاع در واشینگتن (۲۰۰۱م)

شرح مناسبت:

در تاریخ ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱م برابر با ۲۰ شهریور ۱۳۸۰ش، پس از ربوده شدن چند هواپیما از فرودگاه

های نیویورک، بوستون و واشینگتن، در ابتدا یکی از هواپیماها به همراه سرنشینان آن به برج صد و ده طبقه ای تجارت جهانی برخورد کرده و دقایقی بعد برج دیگر این مجموعه نیز با حمله مشابهی مواجه شد. هم چنین هواپیمایی دیگر به ساختمان وزارت دفاع امریکا، پنتاگون، برخورد نمود. این حادثه منجر به فرو ریختن کامل ساختمان های تجارت جهانی و ویرانی مقداری از وزارت دفاع امریکا گردید. در این مجموعه عملیات، تمامی مسافران هواپیما، هواپیما ربایان و هزاران نفر از کارمندان برج های دوقلوی مرکز تجارت جهانی و ساختمان های اطراف آن کشته شدند و علاوه بر برج های دوقلوی فوق، چندین ساختمان کوچک تر نیز که در مجاورت آن ها قرار داشت به طور کامل منهدم گردید. پس از این حادثه تروریستی، جورج دبلیو بوش (بوش پسر) رئیس جمهور وقت امریکا و دیگر دولت مردان این کشور، برخی از گروه های تروریستی از جمله شبکه القاعده به رهبری اسامه بن لادن ناراضی عربستان سعودی ساکن در افغانستان را مسبب اصلی این حملات تروریستی دانسته و با تبلیغات شدید و گسترده رسانه های گروهی، خود را برای به اصطلاح مقابله و مبارزه با تروریسم و شبکه های تروریستی آماده کردند. در همین راستا جورج بوش بدون مراجعه به سازمان ملل متحد و هماهنگی با این سازمان، در اقدامی خودخواهانه و خودسرانه، امریکا را سردمدار مبارزه با تروریسم معرفی کرد و اعلام نمود هر کس با ما نباشد، پس با تروریست هاست و باید منتظر حمله و مقابله به مثل ما باشد. پیرو این اعلام جنگ وقیحانه، ابتدا افغانستان در پاییز ۲۰۰۱م و عراق

در زمستان ۲۰۰۳م مورد حمله نیروهـای متحـد امریکـا و انگلیس قرار گرفت و فجـایع بی شـماری به وقوع پیوست. حـادثه ۱۱ سپتـامبر برای امریکـا زمینه سـاز برنـامه ای جهـانی بود تـا به تحکیم نظـام تـک قطبی و تضـعیف رقبای اروپایی خود بپردازد و بسیاری از طرح های توسعه طلبانه خود را عملی نماید. اما در این میان، نباید مسئله مقابله با اسلام گرایی و سرکوب احساسات اسـلامی در کشورهـای خاورمیانه را از نظر دور داشت. معرفی اسـلام به عنوان مظهر خشونت و متضاد با سایر ادیان الهی و نیز تشدید بدبینی افکارعمومی غرب نسـبت به مسلمانان، از دیگر اهدافی بود که در پی حادثه ۱۱ سپتامبر، امریکا آن را دنبال می کرد. بدون تردید، تروریست خواندن تمامی گروه های اسـلامی موجود در کشورهای خاورمیانه در این راستا قابل تفسیراست. حمله به افغانسـتان، اشـغال عراق، فشارهـای امریکا به ایران در مورد فعالیت های هسـته ای، تحریم اقتصادی سوریه و اصـرار بر لزوم اصـلاحات در کشورهـای عربی نمونه هـایی از عملکرد امریکـا پس از این حـادثه است. ضـمن آنکه این رویـداد، اگر به صورت یک واقعه طبیعی و نه ساختگی مورد توجه قرار گیرد، نشان دهنده ناتوانی امریکا در تامین امنیت این کشور می باشد. با این حال، بیشتر قرائنْ بیانگر اطلاع مقامات امریکا از وقوع این حادثه بوده است. امریکا با استفاده از این مساله توانست اولاً با ارایه چهره یک کشور تهدید شده، به مظلوم نمایی بپردازد؛ ثانیاً به تفکر برتری جویی و استیلاطلبی خود اسـتمرار بخشد و ثالثاً برای رسیدن به اهداف و دست یابی به منافع خود در عرصه بین الملل، حمایت کشورهای

مختلف جهـان را به دست آورد. از سوی دیگر، امریکا موفق شـد در کوتاه مـدت به نتایجی دست یابـد. از جمله با اسـتفاده از فرصت به دست آمده، حکومت هایی را که برای امریکا و رژیم صـهیونیستی به هر دلیلْ خطرساز بودند، مورد تهاجم و تهدید خود قرار داد؛ رژیم صـهیونیستی را در اسـتفاده از سـرمایه ها، منافع و بازارخاورمیانه سهیم ساخت و با تقویت رهبران وابسته به خود درمنطقه، در جهت سـرکوب مخـالفت هـای ضـد امریکـایی و ضـد اسـرائیلی تلاش نمود. البته امریکا در جریان اقـدامات خود، نشان داد که مقولاتی چون دموکراسـی، حقوق بشـر، آزادی، مشارکت مردم و ... شـعارهایی است که صرفاً برای فریب افکـار عمومی جهـان مورد اسـتفاده قرار می گیرد و هر جا که منافع امریکا در میان باشـد از ایجاد اختناق و سـرکوبی و پایمال کردن حقوق اولیه انسان ها، ابا نخواهد کرد. به طور خلاصه می توان گفت رویداد ۱۱ سپتامبر به هر صورت و با هر انگیزه ای که به وقوع پیوسـته باشد، از سوی سـردمداران کاخ سـفید به نوعی از جنگ های صلیبی علیه جوامع اسلامی تبدیل شد. تحت فشـار گذاشـتن کشورهای اسـلامی همگی نشانه هایی گویا ازتلاش سـلطه گران غربی و این بار تحت عنوان حمایت از حقوق بشر و دموکراسی ولی در واقع حفاظت از صهیونیسم جهانی است.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تولد "هانری چهارم" معروف به "هانری دو ناوار" پادشاه معروف فرانسه (۱۵۵۳م)

شرح مناسبت:

هـانری چهارم پادشاه فرانسه در ۱۲ سپتامبر ۱۵۵۳م به دنیـا آمـد و پس از مرگ هانری سوم، در ۲۵ مارس سال ۱۵۸۹م در ۳۶ سالگی به پادشاهی فرانسه رسید. وی اولین پادشاه از سلسله بوربون به شمار می رفت. سال های آغاز حکومت هانری چهارم

بیشتر به جنگ های داخلی گذشت، اما در سال های آخر سلطنت به ترمیم خرابی ها و توسعه آبادانی فرانسه پرداخت. هانری چهارم ضمن منظم ساختن امور مالی فرانسه، هنر و صنعت را ترویج کرد و بر وسعت خاک فرانسه افزود. از جمله اقدامات او، وضع مقرراتی برای امور مالی، ترغیب و تشویق کشاورزی، ساخت جاده ها و کانال های جدید، توسعه تجارت خارجی با بستن معاهداتی با انگلستان، اسپانیا و عثمانی و تبدیل کانادا به مستعمره فرانسه را می توان ذکر کرد. گفته شده که وی به خوش بختی تمامی طبقات می اندیشید و شعار معروف وی، "هر یکشنبه، یک جوجه در دیگ هر روستائی" نیز بر همین اساس بوده است. وی در ۱۳ اوت ۱۵۹۸م فرمان مشهور "نانْتْ" مبنی بر آزادی پروتستان ها و برابری آن ها با کاتولیک ها را صادر کرد اما این پیمان در سال ۱۶۸۵م توسط لویی چهاردهم لغو گردید. هانری چهارم در سیاست خارجی، پی گیر تشکیل اتحادی علیه اسپانیا و خاندان هابسبورگ اتریش بود. اما در ۱۴ ماه مه سال ۱۶۱۰م در حالی که قصد داشت تا به اتریش اعلان جنگ دهد، به دست یک فرد متعصب، در ۵۷ سالگی و پس از ۲۱ سال سلطنت به قتل رسید. پس از هانری چهارم، فرزندش با عنوان لویی سیزدهم به سلطنت رسید.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ژان فیلیپ رامو" آهنگ ساز معروف فرانسوی (۱۷۶۴م) (ر.ک: ۲۹ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "ایرِن کوری" کاشف رادیواکتیویته مصنوعی (۱۸۹۷م) (ر.ک: ۱۷ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت خانم "رِیموند دولاروش" اولین زن خلبان رسمی جهان (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

خانم ریمونْدْ دولاروش اولین زن خلبان رسمی جهان، در اول اکتبر ۱۸۸۶م در فرانسه به دنیا آمد. وی که در ابتدا به عنوان یکی از هنرپیشگان اُپرای پاریس فعالیت داشت، پس از چندی به تلاش در زمینه آموزش و فراگیری مهارت خلبانی روی آورد و پس از تلاشی مداوم، در ۲۴ سالگی موفق به دریافت گواهی نامه مخصوص هوانوردی در ۸ مارس ۱۹۱۰م گردید. وی سی و ششمین فرد و اولین زنی بود که به عنوان خلبان رسمی شناخته می شد. لاروش هم چنین دارای چندین عنوان قهرمانی در هوانوردی بود. خانم رِیموند دولاروش سرانجام ۱۲ سپتامبر ۱۹۱۹م بر اثر سقوط هواپیمایش در ۳۳ سالگی کشته شد.

مناسبت ۰۵: امضای قرارداد اشغال آلمان توسط متفقین درلندن در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: اصابت اولین موشک شوروی به ماه در تاریخ تحقیقات فضایی (۱۹۵۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: وقوع کودتا در "اتیوپی" و سرنگونی "هائِلا سلاسی" امپراتور این کشور (۱۹۷۴م)

شرح مناسبت:

هایله سلاسی، امپراتوری پیشین اتیوپی، در ۲۳ ژوئیه ۱۸۹۲م در اتیوپی به دنیا آمد. او ابتدا فرماندار چند استان اتیوپی بود و سپس ولی عهد آن کشور شد. تا اینکه در سال ۱۹۳۰م به امپراتوری اتیوپی رسید. وی در ابتدا کوشش های فراوانی کرد تا قبایل مختلف و متفرق اتیوپی را یکپارچه سازد و آنها را تحت انقیاد خود درآورد. هایله سلاسی با استخدام کارشناسان خارجی، اصلاحات اداری تدریجی را در اتیوپی آغاز کرد، امور مالی را سر و سامان داد، بردگی را ریشه کن نمود و نظام قضایی در کشور به وجود آورد. اما حمله ایتالیا به اتیوپی در سال ۱۹۳۵م اصلاحات او را به تعویق انداخت و تا سال ۱۹۴۱م در خارج از کشور به سر بُرد. در این سال پس از عقب نشینی ایتالیا، وی با کمک نیروهای انگلیسی، بار دیگر قدرت را در اتیوپی به دست گرفت و به اصلاحات اقتصادی و سیاسی در کشور عقب مانده خود پرداخت. با این حال، اقدامات او در راه پیشرفت و آبادانی اتیوپی بیشتر به توسعه پایتخت و احداث چند راه ارتباطی و کارهای سطحی محدود می شد و اکثریت مردم اتیوپی همچنان از حداقل وسایل و امکانات زندگی محروم بودند. هایله سلاسی همواره در طول حکومتش کوشید تا برتری خود بر رهبران افریقایی را به اثبات برساند و در این راستا توانست کشورش را میزبان تعداد قابل توجّهی از اجلاسیه های مهم و کنفرانس های بین المللی کند. وی مقر سازمان وحدت افریقا را به آدیس آبابا مرکز اتیوپی منتقل کرد و به شصت کشور جهان

مسافرت کرد. او در تمامی اجلاسیه های رهبران افریقایی و کنفرانس سران کشورهای جنبش عدم تعهد حضور یافت و برای اولین بار در تاریخ اتیوپی، در سال ۱۹۳۰م، اقدام به تهیه قانون اساسی برای مردم این کشور نمود. هایله سلاسی به شدت به کشورهای غربی وابسته بود تا این که در ۱۲ سپتامبر ۱۹۷۴م طی یک کودتای مارکسیستی، توسط نظامیان سرنگون شد و یک سال بعد، پس از ۴۵ سال امپراتوری درگذشت.

مناسبت ۰۸: وقوع کودتای نظامی در ترکیه به رهبری "ژنرال کنعان اِوْرِیْن" (۱۹۸۰م)

شرح مناسبت:

پیدایش رسوایی های مالی و تداوم نابسامانی های سیاسی و اجتماعی و پدید آمدن بحران های اقتصادی در ترکیه باعث شد تا در ۱۲ سپتامبر ۱۹۸۰م ژنرال کنعان اِوْرِن، رئیس ستاد نیروهای مسلح ترکیه، دست به کودتا بزنند و در نتیجه به همراه یک شورای شش نفره، حکومت را در این کشور به دست گیرد. مسئولیت حکومت به ژنرال کنعان اِوْرِن سپرده شد. پس از روی کار آمدنِ نظامیان، آنان در ابتدا دستور برکناری سلیمان دَمیرل نخست وزیر وقت و انحلال مجلس را صادر نمودند. هم چنین فعالیت سیاسی احزاب، اتحادیه ها و سازمان ها ممنوع اعلام گردید و حکومت نظامی که در بخشی از کشور اجرا می شد به تمام کشور تعمیم داده شد. یک هفته بعد از کودتا، دولتی زمام امور را به دست می گرفت که هفت نظامی بازنشسته نیز در آن عضویت داشتند. دولت نظامی ترکیه در سال ۱۹۸۹م جای خود را به تورگوت اوزال سپرد که در جریان انتخابات ماه مارس همین سال به عنوان رئیس جمهوری غیرنظامی بعد از چند دهه انتخاب شده بود.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: پایان جنگ های ۲۴ ساله بین امپراتوری ایران و روم (۶۲۷م)

شرح مناسبت:

خسروپرویز پادشاه ساسانی در چند لشکرکشی متوالی، بین النهرین، سوریه، فلسطین، مصر و آسیای صغیر را تسخیر کرد و فتوحات خود را تا استانبول فعلی گسترش داد. در سال ۵۹۱ م، طی قراردادی بین خسرو پرویز و امپراتوری روم، صلح برقرار شد اما خلع و قتل امپراتور حامی خسرو، دست او را در یورش به قلمرو روم باز کرد. بدین ترتیب از پنجم ژانویه سال ۶۰۳ م جنگ های ۲۴ ساله میان دو کشور آغاز شد. سپاه ایران در سرزمین روم فتوحات قابل

توجهی کردند تا آنجا که بیزانس یا روم شرقی، تقریباً تمامی متصرفات خود را از دست داد. بدین ترتیب قلمرو خسرو پرویز به حدود قلمرو هخامنشیان رسید، اما جنگ، طولانی شد و لجاجت خسرو برای ادامه آن، بیزانس را آماده تلافی کرد و از سال ۶۲۷ حملات تعرضی بیزانس آغاز شد. در این جنگ، آذربایجان ویران و غارت گردید و سپاه بیزانس بین النهرین را گرفت. خسرو پرویز به تیسفون گریخت، اما پیشنهاد صلح را رد کرد. در این میان خسروپرویز (که به علت پاره کردن نامه پیامبر اکرم(ص) مورد نفرین آن حضرت قرار گرفته و از هم گسستن حکومتش توسط آن حضرت خبر داده شده بود) پی درپی از روم شکست خورد. پس از مدتی با شورش مردم و ارتش ایران، خسروپرویز از قدرت خلع و محبوس و سپس کشته شد.

مناسبت ۰۲: وقوع نبرد "منصوره" در جریان جنگهای صلیبی بین فرانسه و مصر (۱۲۵۰م)

شرح مناسبت:

هفتمین مرحله از جنگ های صلیبی در اوت سال ۱۲۴۸م آغاز گردید و در جریان آن، پادشاه فرانسه که سه سال در پی تدارک این جنگ بود به سوی قبرس به حرکت درآمد و پس از توقفی چند ماهه، به سوی مصر حرکت کرد. پادشاه فرانسه بر این باور بود که مصرْ کلیدِ بیت المقدس می باشد. بنابراین با نیرویی که نزدیک به یک صد و بیست کشتی بزرگ آن ها را منتقل می ساخت، در ژوئن ۱۲۴۹م به منطقه دمیاط واقع در شمال مصر رسید و آن جا را تصرف نمود. در این زمانْ نیروهای صلیبی با پنجاه هزار سرباز قصد تسلط بر قاهره را داشتند اما سپاهیان مصر در شهر منصوره که به شهر دمیاط نزدیک بود اردو زدند و

با تاخت و تاز و حملات پراکنده خود، امنیت و آسایش اردوگاه صلیبی را بر هم زدند. چندی بعد از این نبرد که در ۱۳ سپتامبر ۱۲۵۰م به وقوع پیوست، لشگر مصر موفق شد راه تدارکاتی صلیبی ها از طریق دریا را قطع نموده و آن ها را در محاصره قرار دهد. این وضعیت موجب گردید تا سپاهیان صلیبی در قحطی شدید و انواع بیماری های واگیردار گرفتار آیند. در نتیجه، فرماندهی صلیبی مجبور به تسلیم شده و سلاح های خود راتحویل دهند. پادشاه فرانسه که بیمار و اسیر بود، در صلح نامه ای که با مصری ها امضاء نمود، پذیرفت تا با پرداخت غرامت، خود و سربازانش را آزاد نماید. به این ترتیب مرحله هفتم جنگ های صلیبی با پیروزی مسلمانان خاتمه یافت.

مناسبت ۰۳: تولد "جیوردانو برونو" فیلسوف معروف ایتالیایی (۱۵۴۸م) (ر.ک: ۱۷ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اختراع آسانسور در امریکا (۱۷۸۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: حمله ارتش ایتالیا به کشور لیبی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: فرود اولین سفینه مه نورد شوروی به نام لونیک ۲ در سطح کره ماه (۱۹۵۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: امضای توافقنامه سازش میان ساف – تل آویو (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

بعد از جنگ های چهارگانه اعراب و اسرائیل و عدم موفقیت کشورهای عرب در حذف رژیم اسرائیل و نیز اوج گیری اختلافات در میان سران اسلامی، طرح صلح با اسرائیل مطرح گردید. دولت مصر به رهبری انور سادات در سال ۱۹۷۹م این طرح را عملی نمود. چند سال بعد از آن، یاسر عرفات نیز سلاح را زمین نهاد و به جرگه مدافعان صلح با رژیم غاصب صهیونیستی پیوست. در همین راستا در سیزدهم سپتامبر ۱۹۹۳م توافق نامه سازشی بین یاسر عرفات رهبر سازمان آزادی بخش فلسطین و اسحاق رابین نخست وزیر وقت رژیم صهیونیستی در واشینگتن به امضا رسید که به توافق غزّه – اَریحا، موسوم شد. در این توافقنامه که دو سال پس از آغاز گفتگوهای به اصطلاح صلحِ اعراب و اسرائیل منعقد شد، سازمان آزادی بخش فلسطین و رژیم صهیونیستی، یک دیگر را به رسمیت شناختند. هم چنین این رژیم، پس از اخذ امتیازات متعدد از یاسر عرفات، موافقت کرد تا از ۹۰ درصد از اراضی کرانه باختری رود اردن عقب نشینی کند و تا سال ۱۹۹۹م، پیمان های نهایی ایجاد یک

دولت فلسطینی در محدوده نوار غزه تا شهرِ اریحا در کرانه غربی رود اردن را امضا کند. علاوه بر آن، براساس قرارداد غزّه – اَریحا، شهرک سازی صهیونیست ها در سرزمین های اشغالی نیز باید خاتمه یابَد، زندانیان فلسطینی آزاد شده و مذاکره در مورد بازگشتِ آوارگان فلسطینی و تعیین خطوط مرزی آغاز گردد. علی رغم خوش بینی رهبرانِ سازمان آزادی بخش فلسطین، سرانِ رژیم صهیونیستی تقریباً به هیچ یک از تعهّدات خود در

قرارداد غزّه - اَریحا پای بند نماندند و در مقابل، نه تنها یاسر عرفات را به دادن امتیازات متعدد وادار کردند، بلکه با انعقاد این قرارداد با وی، جبهه متحد اعراب را در مذاکرات با تل آویو، متفرق نمودند.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: درگذشت "دانته آلیگیری" شاعر معروف ایتالیایی (۱۳۲۱م) (ر.ک: ۶ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تصرف صربستان توسط امپراتوری عثمانی (۱۳۸۹م)

شرح مناسبت:

صربستان از سده های ششم و هفتم میلادی با ورود صرب ها از اسپانیا، شکل گرفت و پس از سال ها جنگ داخلی، در سال ۱۲۱۷م کشور مستقل صربستان به وجود آمد. با این حال، با آغاز ضعف صربستان در یک قرن بعد، این کشور جولانگاهی برای حملات پراکنده نیروهای عثمانی گردید. در این میان، نبردهایی بین صربستان و امپراتوری عثمانی روی داد که پس از پیروزی عثمانی در چهاردهم سپتامبر ۱۳۸۹م صربستانْ خراج گذار دولت عثمانی شد. در سال ۱۴۵۹م این منطقه رسماً توسط حکومت عثمانی ضمیمه قلمرو آن ها گردید. دوران حاکمیت ۴۰۰ ساله عثمانی بر صربستان تا نیمه قرن نوزدهم به طول کشید و پس از آغاز ضعف و شکل گیری روند انحطاط در دولت عثمانی، ابتدا این منطقه دارای خودمختاری گردید و بعد از جنگ جهانی اول و فروپاشی خلافت عثمانی، منطقه صربستان نیز به استقلال دست یافت.

مناسبت ۰۳: تولد "فِردریش هومْبولْدْ" پدر جغرافیای نوین (۱۷۶۹م) (ر.ک: ۶ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: استفاده از بالن برای نخستین بار در مطالعات هواشناسی در فرانسه (۱۸۰۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تصرف مسکو پایتخت روسیه توسط "ناپلئون بُناپارت" (۱۸۱۲م)

شرح مناسبت:

حمله ناپلئون بُناپارت امپراتور فرانسه به روسیه در ۲۴ ژوئن سال ۱۸۱۲م، آغازی بر پایان اقتدار ناپلئون به شمار می آید. سرعت پیشروی نیروهای فرانسوی در آغاز این حمله، حتی با وسایل و تجهیزات امروزی هم عجیب و باورنکردنی است. او فاصله مرزهای آن روز روسیه با لهستان را در کمتر از سه ماه پیمود و روز چهاردهم سپتامبر ۱۸۱۲م وارد مسکو شد. ناپلئون

گمان می کرد که با فتح مسکو، تزار روسیه را به زانو در خواهد آورد و سرزمین پهناور روسیه را به قلمرو امپراتوری خود خواهد افزود، ولی فردای ورود سربازان او به مسکو، شهر آتش گرفت و سربازان روسی که ضمن عقب نشینی، شهر را به آتش کشیده بودند، سپاه ناپلئون را در این شهر بدون آذوقه گذاشتند. شدت آتش سوزی به حدی بود که سه چهارم شهر مسکو به کلی طعمه حریق شد و نابود گشت. با فرا رسیدن زمستان سخت روسیه و کمبود تدارکات و مواد غذایی، ناپلئون تصمیم گرفت از روسیه عقب نشینی کند ولی در بین راه، سرما و گرسنگی از یک طرف و حملات پی درپی نیروهای روسیه از طرف دیگر، صدها هزار نفر از سربازان فرانسوی را از پای درآورد، به طوری که از ارتش ۵۳۰ هزار نفری ناپلئون، تنها ۳۰ هزار نفر به مبداء حرکت خود بازگشتند. این شکست پایان اقتدار ناپلئون بُناپارت را رقم زد و از آن پس در برابر اتحاد کشورهای مخالف خود، ناکام ماند.

مناسبت ۰۶: ترور "ویلیام مَکْ کینْلی" بیست و پنجمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۰۱م)

شرح مناسبت:

ویلیام مَکْ کینْلی، بیست و پنجمین رئیس جمهور امریکا در ۲۹ ژانویه ۱۸۴۳م در ایالت اوهایو امریکا به دنیا آمد. وی در ابتدا کارمند

پستخانه بود ولی بعدها وکیل شد و سپس به فرمانداری ایالت اوهایو دست یافت. مک کینلی پس از چندی در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۸۹۶م شرکت جست و با پیروزی در این انتخابات، از اول ژانویه سال ۱۸۹۷م وارد کاخ سفید شد. مک کینلی در دوران پر مخاطره ای برامریکا حکومت کرد. رابطه امریکا و اسپانیا از سال ها قبل به خاطر حضور نظامی استعمار اسپانیا در کوبا و خودداری آنان از ترک منطقه تیره بود.تمایل داشت که بر کشورها و جزایر امریکای لاتین تسلط داشته باشد و در صورت امکان آن ها رابه خاک خود ضمیمه نماید. یکی از این کشورها، کوبا بود که در آن سال ها، امریکا ۷۰ الی ۹۰ درصد از شکر مورد نیاز خود را از آن تأمین می کرد و حضور نظامی اسپانیا مانع از استیلای ایالات متحده بر کوبا بود. از این رو مک کینلی به دنبال بهانه ای بود تا به نیروهای اسپانیا در کوبا حمله کند و حضور خود را در منطقه تحمیل نماید. این بهانه با حمله اسپانیا به یک کشتی جنگی امریکایی در فوریه ۱۸۹۸م که قصد ارعاب اسپانیا را داشت، تأمین شد و امریکا تهاجم سنگینی را علیه اسپانیا آغاز کرد. این جنگ که به شکست اسپانیا منجر گردید، باعث خروج نیروهای استعمارگر کهن اسپانیا و ورود استعمارگران نوین امریکایی شد. اسپانیا هم چنین تحت فشار امریکا، کشور فیلیپین را به قیمت ۲۰ میلیون دلار به امریکا فروخت. جنگ های اسپانیا و امریکا، نقطه آغاز علنی شدن سیاست های استعمارگرانه و استیلا طلبانه کاخ سفید در محدوده امریکای مرکزی محسوب می شود. ویلیام

مـکُ کینلی در انتخابـات ریـاست جمهوری سال ۱۹۰۱م برای یـکُ دوره دیگر انتخـاب شــد ولی در روز ۱۴ سپتامبر ۱۹۰۱م هنگـامی که در شـهر بوفـالو حضور داشت به ضـرب گلوله یکی از مخالفـان مضـروب شـد و هشـتاد روز بعـد در هفتم دسامبر ۱۹۰۱م در ۵۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: مرگ "جوسیا رویز" فیلسوف امریکایی (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

جوسیا رویْسْ، فیلسوف امریکایی در بیستم نوامبر ۱۸۵۵م در کالیفرنیای امریکا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود در فلسـفه، به تدریس مشـغول شد و ضمن مطالعات و تحقیقات خود، به بیان افکار خویش پرداخت. او به خدا به عنوان یکُ ناظر بی طرف و تماشاگر دنیای صلح آمیز یا سراسر جنگُ و گناه، معتقد نبود بلکه به نظر او، خدایی واقعیت داشت که راهنمای هر فرد در الگوی یکپـارچه ولی پیچیـده حیات است. رویس بر این باور بود که زنـدگی فردی، متعلق به قلمروی برتر و غنی تر از این دنیـاست، قلمروی که خاص حقیقت است و به چشم انسانی قابل رؤیت نیست. رویْسْ اظهار می دارد که همه ما در اعماق وجودمان احساس می کنیم که زنـدگی ما در هماهنگی زندگی ملکوتی، هر یکُ، جا و مقام بخصوصـی دارند. این هماهنگی در وضع فعلیِ شعور وجدان ما وجود ندارد، بلکه در مرتبه ای از زندگی که اکنون برای ما قابل رؤیت نیست، به وجود خواهد آمـد. وی در دیـدگاه فلسـفی خود، ایمـان به خوبی خـدا را بـاور داشت و فلسـفه خود را براسـاس یکُ نوع فلسـفه افلاطونی - مـذهبی می دانست. رویْسْ انـدیشه بـدبینانه اراده به زنـدگی در فلسـفه آلمـانی را به انـدیشه خوش بینانه اراده به ایمان داشـتن تبدیل کرد. از رویس

آثاری برجای مانده که جنبه مذهبیِ فلسفه، تصور خدا و جهان و فرد از آن جمله است. جوسیا رویس سرانجام در چهاردهم سپتامبر ۱۹۱۶م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: ورود نیروهای امریکایی به شبه جزیره کُره در جریان جنگ دو کره (۱۹۵۰م)

شرح مناسبت:

جنگ کره که از روز ۲۵ ژوئن ۱۹۵۰م با حمله نیروهای کره شمالی به کره جنوبی آغاز شد، نخستین برخورد نظامی بین شرق و غرب بعد از جنگ جهانی دوم به شمار می رود. این امر واکنش سازمان ملل متحد را برانگیخت و نیروهای ملل متحد برای دفع تجاوز کره شمالی، متشکل از سربازان شانزده کشور، راهی شبه جزیره کره شدند. در این میان، بخش عمده این نیروها را سربازان امریکایی تشکیل می دادند و نیروهای پانزده کشور دیگر، بیشتر نقش سمبولیک داشتند. نیروهای امریکایی در روز چهاردهم سپتامبر ۱۹۵۰م، با پیاده شدن در پشت خطوط نیروهای کره شمالی در یکی از بنادر آن کشور، حمله متقابل علیه نیروهای کره شمالی را آغاز کردند و هم زمان با این عملیات، حمله نیروهای سازمان ملل متحد در سراسر جبهه های جنوب آغاز شد. این امر واکنش چین را برانگیخت، از این رو با اعزام دویست هزار نیروی داوطلب، نیروهای امریکا و متحدین آن ها را وادار به عقب نشینی نمود. این امر اختلافات امریکا و چین را تشدید کرد به طوری که قصد کشاندن جنگ به داخل خاک چین مطرح گردید که به دلیل مخالفت سیاست مداران امریکایی این امر عملی نشد.

مناسبت ۰۹: امضای منشور سازمان کشورهای صادر کننده نفت موسوم به اوپک (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

منشور سازمان کشورهای صادر کننده نفت موسوم به اوپک، در ابتدا در چهاردهم سپتامبر ۱۹۶۰م به امضای پنج کشور ایران، عربستان، عراق، کویت و ونزوئلا رسید. این سازمان به منظور مقابله با کمپانی های بزرگ نفتی غرب به وجود آمد که انحصار اکتشاف، استخراج و فروش نفت را در سطح جهان در اختیار داشتند و بهای نفت را بر اساس منافع خود

و به زیان تولید کنندگان این ماده حیاتی تعیین می کردند. اگرچه اوپک در ابتدا قدرت چندانی نداشت، اما به تدریج و پس از پیوستن الجزایر، لیبی، نیجریه، قطر، امارات متحده عربی، گابُن، اندونزی و اکوادور به این سازمان، قدرت بیشتری یافت. لذا در بحران نفتی سال ۱۹۷۳ که بر اثر جنگ مصر و رژیم صهیونیستی و تحریم نفتی غرب توسط اعراب پدید آمد، قیمت نفتِ اوپک تا سه برابر افزایش یافت. نقش اوپک در بازار جهانیِ نفت و تعیین بهایِ این ماده حیاتی از دهه هفتاد به بعد، فراز و نشیب های بسیاری داشته است. در سال های اخیر، علی رغم خروج اکوادور و گابن از اوپک و کاهش سهم این سازمان در تولید جهانی نفت، اوپک همچنان نقش تعیین کننده خود را در برقراری ثبات دربازار جهانی نفت حفظ کرده است.

مناسبت ۱۰: قتل "بشیر جُمیّل" رئیس جمهور فالانژیست لبنان (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

بشیر جُمیّل رئیس جمهور فالانژیست لبنان، در ۱۰ نوامبر ۱۹۴۷م در خانواده ای اهل ورزش و سیاست به دنیا آمد و تحصیلات خود را تا دریافت دو درجه دانشگاهی در رشته های حقوق و علوم سیاسی ادامه داد. وی پس از تکمیل تحصیلاتش در واشینگتن و تگزاس امریکا، به وکالت روی آورد و پس از بازگشت به لبنان به این کار تداوم بخشید. اما شروع جنگ داخلی در لبنان در سال ۱۹۷۵م باعث شد تا وی وارد عرصه سیاست شود. وی که فرزند پیِر جُمیّل بنیان گذار حزب کتائب بود، پس از چندی به عنوان فرمانده نظامی یک اردوگاه مسیحی مطرح گردید و از این زمان، در صحنه های مختلف جنگ داخلی لبنان، در راستای اهداف حزب کتائب عمل نمود. عمده

نظرات و عقایـد سیاسـی بشـیر جُمیِّل در مـورد مسـئله لبنـان را به این صورت می توان مورد توجه قرار داد: مخـالفت صـریح با حضور فلسطینیان در لبنان؛ مخالفت با حضور سوریه در لبنان و اشغال گر قلمداد نمودن آن ها و همکاری با رژیم صهیونیستی. وی در ادامه، ریـاست شورای امنیت حزب کتـائب و فرمانـدهی کـل نیروهـای لبنـانی را بر عهـده گرفت: بشـیر جُمیِّل در سـال ۱۹۸۲م نیز در حـالی که اوضـاع داخلی لبنان بسـیار متشـنج بود در جریان انتخابات ریاست جمهوری، به این مقام انتخاب شـد. زمام داری بشیر جُمیِّل رئیس جمهوری لبنان تنها ۲۱ روز یعنی از ۲۴ اوت ۱۹۸۲ تا ۱۴ سپتامبر همان سال به طول انجامید. وی که در سایه تانک های اسـرائیل ی وارد کاخ ریاست جمهوری بَعبـدا، مقر حکومت لبنان شـده بود، پس از سه هفته حکومت، در طی یک انفجار مهیب در ۳۵ سالگی به قتل رسید و جای خود را به برادرش امین داد. امین در روزهای اولیه حکومت خود نیز با کمک و هدایت نیروهای اشـغال گر صهیونیستی، کشتار فجیعی علیه فلسطینیان مقیم لبنان در دو اردوگاه صبرا و شتیلا به خونخواهی مرگ برادرش انجام داد و هزاران نفر را به خاک و خون کشید.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: استقلال کشورهای امریکای مرکزی از استعمار اسپانیا (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

کشورهای نیکاراگوئه، السالوادور، کاسـتاریکا، هُنـدوراس و گواتمالا از نواحی میانه قاره امریکای مرکزی هسـتند که از اوایل قرن شـانزدهم، تحت اسـتعمار اسـپانیا واقع شدنـد. از آغاز قرن نوزدهم، موج اسـتقلال طلبی در این مناطق آغاز شـد و با به هم ریختن اوضاع داخلی اسـپانیا و ضـعف حکومت مرکزی، مناطق مستعمره به سمت استقلال به پیش رفتند. سرانجام شورش های گسترده

مردمی نتیجه داد و در ۱۵ سپتامبر ۱۸۲۱، استقلال این کشورها اعلام شد و همگی به جز السالوادور که تا آن زمان یکی از ایالات گواتمالا- بود، پس از استقلال به امپراتوری بزرگ مکزیک پیوستند. در سال ۱۸۲۳م، این کشورها از امپراتوری مکزیک جدا شده و همراه با کشورهای منطقه، اتحادیه دیگری را به نام فدراسیون ایالات امریکای مرکزی تشکیل دادند. این اتحادیه نیز چندان دوام نیافت و در سال ۱۸۳۹ از هم گسیخت. پس از فروپاشی این اتحادیه، هر یک از کشورها به استقلال کامل دست یافته و حکومتی مرکزی تشکیل دادند.

مناسبت ۰۲: روز ملی و استقلال "هُندوراس" از استعمار اسپانیا (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

هُندوراس در امریکای مرکزی و در همسایگی گواتمالا، نیکاراگوئه، السالوادور و در سواحل اقیانوس آرام و دریای کارائیب قرار دارد. این سرزمین تا قبل از ورود اسپانیائی ها در اوائل قرن شانزدهم، محل سکونت اقوام گوناگونی چون مایا و لنکا بود و با ورود استعمار اسپانیا، این سرزمین به دلیل سواحل عمیق آن، هُندوراس نامیده شد که به معنای اعماق می باشد. تسلط اسپانیا تا سال ۱۸۲۱م ادامه داشت. در ۱۵ سپتامبر این سال، کل منطقه به استقلال از این کشور دست یافتند و به صورت یک فدراسیون درآمدند که تا سال ۱۸۳۸ دوام یافت. با انحلال فدراسیون مزبور، همه کشورها و از جمله هُندوراس به استقلال رسیدند. در اواخر قرن نوزدهم امریکا وارد این منطقه شد و آن را به صورت غیرمستقیم تحت استعمار خویش درآورد. این کشور در طول قرن بیستم دستخوش تحولات فراوان و کودتاهایی چند بود و امروزه به عنوان یکی از فقیرترین کشورهای امریکای مرکزی مطرح است. هُندوراس با ۱۱۲/۴۹۲ کیلومتر مربع مساحت دارای جمعیت ۶/۵

میلیون نفری است که پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵ این جمعیت، از مرز ۱۰/۵ میلیون نفر نیز بگذرد. نژاد اکثریت مردم این کشور، دو رگه سرخ و سفید است و بیش از ۹۷ درصد مردم مسیحی می باشند که غالب آن ها کاتولیک مذهبند. پایتخت این کشور، تگوسیگالپا نام دارد و شهرهای مهم آن عبارتند از لاسیبا، سان پدروسولا و چولوتکا. واحد پول هُندوراس لمپیرا است و زبان رسمی آن، اسپانیولی است. نظام حکومتی در هُندوراس، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گذاری است. پانزدهم سپتامبر سال روز استقلال و روز ملی این کشور می باشد.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال "السالوادور" از استعمار اسپانیا (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

کشور السالوادور، کوچکترین کشور امریکای مرکزی است و از روزگاران قدیم، محل سکونت اقوام مایاوچیبچا بود. این سرزمین در نیمه اول قرن شانزدهم به تصرف استعمارگران اسپانیایی درآمد و از سوی آن ها السالوادور نامیده شد چرا که ورود آنها با روز تولد سالوادور مقدس هم زمان بود و به معنای نجات بخش مقدس می باشد. این منطقه سپس به مکزیک ملحق گردید. در سال ۱۸۲۱ کل این منطقه، از اسپانیا استقلال یافت و به صورت یک کشور مستقل فدراتیو در آمد. در نیمه قرن نوزدهم انگلستان به نفوذ در این منطقه پرداخت و در اواخر همین قرن امریکا جای گزین گردید. قرن بیستم شاهد حکومت طولانی مدت نظامیان، در این کشور بود که با تلفات فراوان همراه بود. در اواخر قرن بیستم وقوع چند زمین لرزه شدید، همراه با تلفات و خسارات، باعث شد تا آرامش در این کشور به دست آید. السالوادور با بیش از ۲۱ هزار کیلومتر مربع مساحت، در همسایگی هُندوراس

و گواتمالا و در ساحل اقیانوس آرام قرار دارد. جمعیت این کشور ۶/۳ میلیون نفر است که پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵ تا ۹ میلیون نفر بالغ گردد. پایتخت این کشور، سان سالوادور می باشد و از شهرهای مهم آن دلگادو، سان میگل و سانتاآنا قابل ذکر است. نژاد حدود ۹۰٪ مردم السالوادور دو رگه سرخ و سفید است و دین اکثر مردم، مسیحی است که بیشتر آن ها کاتولیک می باشند. زبان رسمی اسپانیولی است و زبان های بومی نیز رواج دارد. واحد پول این کشور کولون می باشد. نظام سیاسی السالوادور جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. روز استقلال این کشور در ۱۵ سپتامبر به عنوان روز ملی نیز قلمداد می گردد.

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال "نیکاراگوئه" از استعمار اسپانیا (۱۸۲۱م) (ر.ک: ۳ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال "گواتمالا" از استعمار اسپانیا (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

گواتمالاـ از کشورهای امریکای مرکزی است که در جنوب مکزیک قرار گرفته و با سه کشور السالوادور، هُندوراس و بلیز همسایه است. مساحت گواتمالا ۱۰۸/۸۸۹ کیلومتر مربع و جمعیت آن حدود ۱۱/۵ میلیون نفر است که از این تعداد، بیش از ۹۰ درصد آنان مسیحی و اکثریتِ کاتولیک هستند. پایتخت این کشور، گواتمالا و اسکونیتلا، کستالتنانگو و مازاتنانگو از شهرهای مهم آن می باشند. پیش بینی می شود که جمعیت گواتمالا تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۲۰ میلیون نفر خواهد بود. زبان رسمی سکنه این کشورْ اسپانیایی و نژاد اکثریت آن ها سرخ پوست است. گواتمالا یکی از تمدن های قدیمی امریکا به شمار می رود. پس از کشف قاره امریکا و استقرار اسپانیایی ها در امریکای مرکزی، گواتمالا بخشی از قلمرو مکزیک به شمار می آمد. گواتمالا پس از ۳۰۰ سال استعمار توسط اسپانیا در نیمه سپتامبر ۱۸۲۱م به استقلال رسید. گواتمالا از جمله کشورهایی است که بعد از استقلال، با کودتاهای پی در پی مواجه بود و این وضعیت تا اواخر قرن بیستم ادامه داشت.

مناسبت ۰۶: تصرف اسکندریه مصر توسط قوای متجاوز انگلیسی (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

شهر اسکندریه در سال ۳۳۲ قبل از میلاد توسط اسکندر مقدونی ساخته شد و پس از آن در طی سال های متمادی، محل علم و دانش و هنر بوده است. در اواخر قرن هجدهم به اشغال فرانسویان درآمد. این شهر که به وسیله یک کانال به رود نیل متصل می شود و خود نیز در ساحل دریای مدیترانه قرار دارد اهمیتی تجاری نیز دارد. در اواخر قرن نوزدهم بار دیگراهمیت و جایگاه اقتصادی اسکندریه باعث شد تا توجه دولت های انگلیس و فرانسه به آن معطوف

گردد. در سال ۱۸۸۰م پادشاه وقت مصر، نظارت مشترک فرانسه و انگلیس بر امور مالی مصر را پذیرفت که این عمل باعث مخالفت و شورش مردم شد. توفیق پاشا ناچار شد دولتی مخالف منافع دولت های اروپایی بر سر کار آورد، ولی در نتیجه فشار بریتانیا و فرانسه، این دولت منحل شد. در نیمه سپتامبر سال ۱۸۸۲، دولت بریتانیا که از تجدید شورش مردم بیم ناک بود اسکندریه را تصرف کرد و در آن نیرو پیاده نمود. فرانسه از پشتیبانی از این اقدام امتناع کرد و خود را کنار کشید و بدین ترتیب، امور مصر تحت نظارت بریتانیا قرار گرفت.

مناسبت ۰۷: کشف ویروس حامل بسیاری از بیماری ها توسط دانشمندان روسی (۱۸۹۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: اعلام حکومت جمهوری در روسیه و پایان امپراتوری روسیه تزاری (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

با اوج گیری مخالفت ها با رژیم تزار، که مشکلات ناشی ازجنگ جهانیِ اول به آن دامن می زد، اعتصابات و شورش ها، کشور روسیه را فراگرفت، به صورتی که تزار برای مقابله با این وضعیت، دسته هایی از نیروهای در جنگ را احضار نمود و مأموریت سرکوب مردم رابه آن ها واگذار کرد، گرچه دراین میان، بسیاری از سربازان نیز به مردم پیوستند. اوج گیری مشکلات، باعث شد تا تزار برای فرونشاندن اعتراضات، به انحلال پارلمان روسیه موسوم به دوما بیاندیشد. در نیمه مارس ۱۹۱۷م تزار نیکلای دوم استعفا داد و دولت جدیدی شکل گرفت. این دولت با اعلام حکومت جمهوری در نیمه سپتامبر ۱۹۱۷، برنامه های اصلاحی را در دستور کار قرار داد اما از حل مسائل بنیادین، سر باز زد. حکومت جمهوری، چند ماه بیشتر به حیات خود ادامه نداد چرا که با رسیدن لنین و یارانش و بر پا شدن انقلاب اکتبر، حکومت جمهوری شوروی سوسیالیستی روی کار آمد.

مناسبت ۰۹: تأسیس فدراسیون "اتیوپی" و "اریتره" (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

سرزمین اریتره که از قدیم الایام جزئی از امپراتوری حبشه (اتیوپی امروزی) بود، در سه قرن منتهی به قرن بیستم، در اختیار عثمانی قرار داشت و مورد اختلاف با حبشه بود. در سال ۱۸۹۰ با عقد قراردادی، مالکیت ایتالیا بر اریتره رسمیت یافت و تا جنگ جهانی دوم یکی از ایالات افریقایی ایتالیا به حساب می آمد. بعد از جنگ جهانی دوم، در دسامبر ۱۹۵۰ با رأی سازمان ملل، اریتره ضمیمه اتیوپی گردید و فدراسیون اتیوپی - اریتره در نیمه سپتامبر ۱۹۵۲م اعلام موجودیت نمود. این مسئله هیچ گاه، از سوی اریتره پذیرفته نشد. از آن سو، فشارهای اتیوپی بر

رسـمیت این الحـاق، بـاعث واکنش مردم اریـتره شـد و به شـکل گیری نهضت اسـتقلال طلـبی در این کشور انجامیـد تـا اینکه استقلال اریتره در روز ۲۴ ماه مه ۱۹۹۳ عملی شد. (ر.ک: ۲۴ ماه مه)

مناسبت ۱۰: اعدام "عدنان مندرس" نخست وزیر پیشین ترکیه (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

عـدنان مندرس نخست وزیر پیشـین ترکیه در سال ۱۸۹۹م به دنیا آمـد. او در رشـته حقوق فارغ التحصـیل شد و از جوانی وارد فعالیت های سیاسـی شـد. مندرس از اعضای قدیمی حزب جمهوری خواه خلق ترکیه بود اما در سال ۱۹۴۵م به دلیل اختلافات درونی از آن خارج شـد. از این رو در سال ۱۹۴۶، حزب دموکرات ترکیه را تأسـیس کرد و بـا پیروزی این حزب در انتخابات عمومی ترکیه، منـدرس در سال ۱۹۵۰ به نخست وزیری رسـید. او که بـا تبعیت از سـیاست هـای امریکا، نیروهای نظامی برای جنـگ کُره فرسـتاده بود، نارضـایتی احزاب و روشن فکران در این باره را به شـدت سـرکوب کرد. منـدرس در سال ۱۹۵۴م با پیروزی حزب دمـوکرات ترکیه در انتخابـات این کشور، مجـدداً به نخست وزیری دست یـافت. منـدرس به همراه نوری سـعید نخست وزیر عراق از ایجاد کنندگان اصـلی پیمان امریکایی بغداد موسوم به پیمان سـنتو برای جلوگیری از نفوذ کمونیسم بود. وی در سـال ۱۹۵۷م برای سومین بـار به نخست وزیری رسـید و در این دوره، تظـاهرات ضـد دولتی دانشـجویان را که خواهان انجام اصـلاحات سیاسی بودند، سرکوب نمود. در این زمان جمال گورسل، فرمانده نیروی زمینی ترکیه، لزوم انجام اصلاحات به منظور مهار مقاومت های مردمی به ویژه دانشجویان را به مندرس متذکّر شد که با بی توجهی نخست وزیر مواجه شد. بدین جهت در ۲۷ مه ۱۹۶۰م، جمال

گورسل کودتایی ضـد دولتی به راه انداخت و سـران مملکت را به محاکمه کشـید. مندرس در دادگاه به جرم سوء اسـتفاده از اختیارات، زیر پا گذاشـتن قانون اساسـی، قتل دانشـجویان و ارتباط نامشروع به اعدام محکوم شد. وی شب قبل از اجرای حکم دست به خودکشـی زد امـا پزشـکان او را از مرگ نجـات دادنـد عـدنان مُنـدرس سـرانجام در پانزدهم سـپتامبر ۱۹۶۱م در ۶۲ سالگی به دار آویخته شد.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: درگذشت "فرانسوا فِنِلون" خطیب و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۷۱۵م)

شرح مناسبت:

فرانسوا دوسالینْیاک دولاموت فِنِلون، خطیب و نویسـنده برجسته فرانسوی در اول ژانویه ۱۶۵۱م به دنیا آمد. از کودکی، برایش تحصـیل در رشـته های علوم الهی در نظر گرفته شـد و پس از پایان این تحصـیلات، در ۲۴ سالگی به سِلک کشیشان درآمد. فنلون سه سـال بعـد به ریـاست مـدرسه کاتولیـک هـای جدیـد در پـاریس رسـید و در این مقامْ وظیفه خود را با چنان درایت، ملایـمت و نزاکـتی انجـام داد که در جـامعه به صـورت شخصـیتی ممتـاز معرفی گشت. او در همین دوره رسـاله ای در تربیت دختران انتشار داد که در آن، اصول بسـیار جدید تربیتی با واقع بینی عرضه شده بود. این رساله سودمندترین اثر درباره تعلیم و تربیت است که از قرن هفـدهم میلادی باقی مانـده و الهام بخشِ متفکرانِ پس از فنلون نیز قرار گرفته است. وی پس از چندی با شرکت در بحث های فلسفه، در اصول منطق نیز تسلط زیادی یافت و در عین حال به مطالعه راه هایی پرداخت که فن خطابه را موثرتر و قـانع کننـده تر سـازد. فنلون در مجـالس وعـظ و خطـابه، سـخنرانی های بسـیارجالب توجه ایراد می کرد و در مقام ریاست هیأت های

تبلیغی، زمینه را برای بسط مـذهب کاتولیـک در منـاطق مختلف فراهم سـاخت. فنلون در سال ۱۶۹۷م کتابی با عنوان توضـیح حِکَم قدّیسـین را منتشـر کرد. وی در این کتاب، ترک نفس، ریاضت و عشق الهی و فنای مطلق را مبنای مذهب خود قرار داده و عشق محض را در درون بشـر، بـدون انتظار هیـچ گونه اجر و پاداش دنیوی و اخروی و توقع پیروزی و سـعادت ابـدی، اصـل اعتقـاد مـذهبی دانسـته بود. کتـاب فنلون از جـاذبه خارق العاده ای برخوردار بود اما اثری در مخالفت با مـذهب رایـج زمان به شمار آمـد. از این رو از جانب کلیسا محکوم شـد و به تبعیـد رفت. وی چنـد سال بعد کتاب نامه ها را که در آنْ اصول عقاید خود را به قالب مذهب رایج درآورده بود، انتشار داد و آن، شامل ارشادهایی است در طریق زهد و ترک نفس، که خود اولین کسـی بـود که آن را به کـار می بست. آن چه در فنلـونْ مردم را مجـذوب خود می سـاخت، بیشـترْ شخصـیت او بود تـا اصول عقایدش. وی شخصیتی حساس داشت و در عین حال جدی، با نزاکت و ادب دوست، ظریفْ طبع، بُردبار و طرفدار هنر و تئاتر بود. در قرن هجـدهم از وجود فنلون چهره ای افسـانه ای سـاخته شـد. شخصـیتی انسـانی که از نظر مـذهب کاتولیک، روحانیِ آزادی خواهی به شمار آمده است. فرانسوا فنلون سرانجام در ۱۶ سپتامبر ۱۷۱۵م در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: مرگ "الکساندر پوپ" شاعر و فیلسوف معروف انگلیسی (۱۷۴۴م)

شرح مناسبت:

الکساندر پوپ، ادیب شـهیر انگلیسـی در ۲۸ فوریه ۱۶۸۸م در خـانواده ای ثروت منـد در لنـدن به دنیا آمـد، اما به علت وجود نقص عضو در جسم

وی، پدر و مادرش او را در خانه ای خارج از شهر تحت تربیت قرار دادند و وسایل تحصیلات جدی او را فراهم ساختند. پوپ در پانزده سالگی به زبان های یونانی، لاتینی، فرانسوی و ایتالیایی تسلط یافت و در ۲۳ سالگی منظومه ای علمی و تحقیقی انتشار داد که در آن به منتقدان، حسن نیت در نقد را همراه با خوی مسالمت آمیز پیشنهاد می نمود. اما مخالفان با لحنی تند به این اثر تاختند و همین امر عکس العمل های کینه توزانه ای در پوپ پدید آورد که پیش از آن در طبعش نبود. به طوری که بعدها به سرودن اشعار هجوآمیز پرداخت و آنها را در چندین جلد منتشر کرد. وی در دوره ای رشد کرد که آن چیزی که بیش از ذوق و ظرافت و هنر در عالم ادب اهمیت داشت منطق و استدلال بود و به همین جهت، در آثار پوپ این جنبه اهمیت فراوانی یافته است. پوپ سخت تندخو و در ارائه مطالب و روش های ادبی و فلسفی، کوتاه و روشن و صریح بود. او هم چنین علاوه بر سرودن شعر، منتقد بزرگی نیز به شمار می رفت و در محدوده سبک و شیوه کار و احساسِ عصرِ خویش، استادی بلندپایه محسوب می شد. پوپ از سال ۱۷۱۵م به ترجمه ایلیاد و سپس اودیسه، اثر معروف هومر، شاعر توانای یونان پرداخت. ترجمه این دو اثر، پوپ را در ردیف مشهورترین شاعران انگلستان قرار داد و در عین حال، وی را به ثروتی عظیم رسانید. پوپ در زبان شعر وسواس و دقت فوق العاده داشته و صحّت خاصی به

کـار برده است و به سـبب همین خصوصـیت، اشـعار او به کشور فرانسه راه یـافته و راه نفوذ و ادبیـات انگلیسـی را در خارج از کشور گشوده است. شـعر پوپ از حساسـیت فروان نیز برخوردار است و افکار ظریف و پاکی و صـفا و اسـتحکام آنها، بناهای اصیل انگلیسی را به یاد می آورد. پوپ هنرمندی است که به تسلّط در کار واقف بوده، اما هر دم کوشیده است تا باز بهتر کار کند. دقت و کوشـش و رعایت قواعد زبان، بی هیچ شـکّی او را در رأس شاعران و نویسـندگان کلاسـیک انگلیسـی قرار داده است. دربـاره او گفته انـد: سال های زیادی بایـد بگـذرد تا ادبیات بتوانـد شاعری نظیر او به دست آورد. حتی عنوان کرده اند که: پوپ بهترین شاعر انگلسـتان و در عصر ما، بهترین شاعر جهان است. از آثار وی می توان مقاله ای درباره نقد، ربودن یک تار مو، منظومه جنگل وینزر، مقالات اخلاقی و مقاله درباره انسان (در دفاع از خداشناسـی) را نام برد. الکساندر پوپ سـرانجام در شانزدهم سپتامبر ۱۷۷۴م در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال کشور "مکزیک" از استعمار اسپانیا (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

کشور مکزیـک بـا ۱/۹۵۸/۲۰۱ کیلومـتر مربع در امریکـای مرکزی در کنـار دریـای کـارائیب و در همسـایگی ایالاـت متحـده امریکا، گواتمالا و بلیز واقع شـده است. جمعیت مکزیک در حدود ۱۰۰ میلیون نفر است که عمدتاً کاتولیک مذهبند. پایتخت این کشور، مکزیکوسیتی و واحد پولش پزوی مکزیک می باشد. اکثریت سکنه مکزیکْ نژاد دورگه داشته و به زبان اسپانیایی صحبت می کنند. پیش بینی می شود جمعیت مکزیک تاسال ۲۰۲۵م بیش از ۱۳۰ میلیون نفر گردد. از شهرهای مهم مکزیک، گوادالاخارا و پوئبلا است.

مکزیک به همراه دیگر کشورهای منطقه تحت استعمار اسپانیا قرار داشت که در ۱۶ سپتامبر ۱۸۱۰م پس از ۳۰۰ سال استعمار اسپانیا با مبارزات پی گیر مردم، استقلال مکزیک اعلام گردید، اما با عکس العمل ارتش اسپانیا، این مسئله منتفی شد. در ۲۴ اوت ۱۸۲۱، استقلال مکزیک عملاً به اجراء گذاشته شد و سه سال بعد، با تصویب قانون اساسی، کشورِ مکزیک، با نظام جمهوری فدرال، مرکب از ۱۹ ایالت،۴ منطقه و ناحیه فدرال شکل گرفت. در سال ۱۸۴۵ با شورش ساکنان امریکائیِ ایالتِ تگزاس در مکزیک، این ایالت به امریکا ملحق گردید. جمهوری فدرال مکزیک، دو مجلس قانون گزاری دارد.

مناسبت ۰۴: استفاده از تانک برای اولین بار در جنگ متفقین علیه آلمان ها (۱۹۱۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: شهادت شیخ "عمر مختار" رهبر قیام ضد استعمار ایتالیا در لیبی(۱۹۳۱م)

شرح مناسبت:

شیخ عمر مختار، مجاهد استعمارستیز و مبارز مسلمان لیبیایی در سال ۱۸۵۸م به دنیا آمد. وی پس از فراگیری قرآن و دروس دینی به عنوان شیخ و بزرگ قبیله و ناحیه خود تعیین شد. شیخ عمر مختار مدتی در سودان به ارشاد و هدایت مردم پرداخت و در سال ۱۹۱۱م به زادگاهش مراجعت نمود. با هجوم ارتش متجاوز ایتالیا به کشور لیبی و استقرار در منطقه بن غازیِ لیبی، عمرمختار رهبری جنبش ملیِ ضدایتالیایی را برعهده گرفت و مبارزات استعمار ستیزانه خود را به همراه مردم محروم منطقه آغاز کرد. وی طی سال های مبارزه، تلفات زیادی بر قوای بیگانه وارد کرد تا این که ایتالیایی ها بر او غلبه کردند. شیخ عمر مختار درنهایت در ۱۱ سپتامبر سال ۱۹۳۱م اسیر سپاه ایتالیا شد و پس از یک محاکمه صوری، وی را در ۱۶ سپتامبر ۱۹۳۱ در ۷۳ سالگی به دار آویختند.

مناسبت ۰۶: درگذشت دکتر "رونالْدْ راس" پزشک انگلیسی و کاشف عامل بیماری مالاریا (۱۹۳۲م)

شرح مناسبت:

سِر رونالْدْ راس، پزشک و محقق انگلیسی در سیزدهم مه ۱۸۵۷م در منطقه آلمورا در نزدیک کشور نپال و در خانواده ای انگلیسی - هندی به دنیا آمد. وی در کودکی راهی انگلستان شد و پس از طی دروس مقدماتی و متوسطه، موفق به اخذ دکترای پزشکی گردید. راس مدتی به خدمت در سازمان بهداری در هند مشغول بود ولی به دلیل علاقه به تحقیق، درصدد کشف عامل بیماری مالاریا برآمد و به این فکر افتاد تا نقش و دخالت بشر را در هدایت این بیماری کشف نماید. گرچه در سال ۱۸۸۰ دکتر چارلز لاوران عامل بیماری و نیز نقش پشه در انتقال این بیماری را کشف نموده بود اما تحقیقات

راس در این زمینه و نیز درباره نحوه از بین بردن پشه بود تا بتواند بیماری مالاریا را کنترل نماید به همین دلیل راس انواع پشه ها را جمع آوری می کرد و پس از شناسایی اعضای بدن آن ها، سرانجام در سال ۱۸۹۷م، عامل بیماری مالاریا را در نوعی پشه موسوم به آنوفل یافت. پس از این کشف، مالاریا از صورت یک بیماری مخوف و کشنده خارج شد و امکان جلوگیری از ابتلا و شیوع آن ممکن گردید. خدمت راس در کشف عامل بیماری مالاریا و تلاش در جهت پیشگیری و درمان این بیماری، باعث نجات جان بسیاری از انسان ها گردید و به جهت تحقیقات ارزنده این محقق انگلیسی، جایزه نوبل پزشکی و فیزیولوژی در سال ۱۹۰۲م به راس اعطا شد. رونالد راس سرانجام در شانزدهم سپتامبر ۱۹۳۲م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: محاصره "ورشو" پایتخت لهستان توسط ارتش آلمان در آغاز جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

با آغاز رسمی جنگ جهانی دوم در اول سپتامبر ۱۹۳۹م حمله نیروهای آلمان نازی به لهستان نیز از پانزدهم سپتامبر شروع شد و این شهر در ۱۶ سپتامبر به محاصره ارتش نازی درآمد. فردای آن روز نیز، ارتش سرخ شوروی به خاک لهستان یورش برد و مناطق وسیعی از این کشور را به تصرف خود درآورد. با وجود آن که لهستانی ها از دوطرف مورد حمله آلمان و شوروی قرار گرفته بودند، ولی از شهر ورشو به سختی دفاع کردند. اما سرانجام در ۲۷ سپتامبر همان سال و پس از یازده روز مقاومت و کشته شدن عده زیادی از مدافعانِ ورشو، محاصره این شهر با سقوط و تصرف آن به دست نیروهایِ آلمان نازی پایان یافت. پس از اشغال لهستان،

بر اساس توافقنامه سری آلمان و شوروی که قبل از این حمله امضا شده بود، لهستان بین این دو کشور تقسیم شد.

مناسبت ۰۸: تأسیس فدراسیون مالزی در جنوب شرقی آسیا (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

بعد از جنگ جهانی دوم، نیروهای اشغال گر ژاپن از مناطق اشغالی در جنوب شرقی آسیا خارج شدند. در همین زمان شکل گیری جنبش های استقلال طلبانه و از سوی دیگر غیرممکن بودن تداوم سیاست های استعماری بریتانیا، انگلستان تأسیس فدراسیونی مرکب از ۱۱ سلطان نشین مالایا پیشنهاد نمود که با مخالفت مردم منطقه روبه رو شد. با این حال، سه سال بعد در سال ۱۹۴۸م فدراسیون مالایا به وجود آمد و در سال ۱۹۵۷م به استقلال رسید. این فدراسیون با پیوستن مناطق سنگاپور، برونئی، صباح، ساراواک و مالایا در ۱۶ سپتامبر ۱۹۶۳م به فدراسیون مالزیا تغییر نام یافت. با این وصف، در سال ۱۹۶۵م سنگاپور و در سال ۱۹۷۷م برونئی از این فدراسیون جدا شده و استقلال یافتند. کشور مالزی مرکب از ۱۳ ایالتِ مستقل می باشد و دارای نظام سلطنتی دوره ای است و مدت سلطنت هر پادشاه ۵ سال می باشد.

مناسبت ۰۹: درگذشت "احمدشاه مسعود" نظامی برجسته و سردار مبارز افغانی (۲۰۰۱م)

شرح مناسبت:

حمد شاه مسعود، نظامی برجسته و مبارز معروف افغانی در سال ۱۹۵۲م در شمال افغانستان به دنیا یا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه راهی کابل شد و از دانشگاه این شهر در رشته مهندسی فارغ التحصیل گردید. احمد شاه مسعود در بیست سالگی به عضویت حزب جمعیت اسلامی درآمد و پس از چندی به فرماندهی شاخه نظامی حزب رسید. وی هم زمان با یورش ارتش سرخ شوروی به خاک افغانستان، وارد عرصه جهاد و پیکار بر ضد اشغال گران شوروی شد و تا زمان عقب نشینی و شکست شوروی، لحظه ای از مبارزه دست نکشید و اسلحه اش را بر زمین نگذاشت. اما خروج نیروهای شوروی، سرآغاز

تفرقه ها و درگیری های متعدد داخلی گردید که در نهایت به شکل گیری گروهک طالبان و ایجاد جبهه متحد اسلامی علیه آن انجامید. در این میان، احمد شاه مسعود با بهره گیری از تجارب طولانی خود در جنگ، به وزارت دفاع و فرماندهی نظامی ائتلاف ضدطالبان انتخاب شد و ضربات مهلکی بر گروهک طالبان وارد آورد. هرچند مسعود معتقد به گفتگو برای بازگشت آرامش به افغانستان بود، با این حال این خواسته وی به دلیل مخالفت طالبان عملی نگردید و جنگ های داخلی افغانستان ادامه یافت. احمد شاه مسعود در طول بیش از بیست سال مبارزه و جهاد با کمونیست ها و گروهک طالبانْ خواهان استقرار دولت اسلامی بود و در این راه از هیچ کوششی دریغ نمی کرد. احمدشاه مسعود سرانجام در نهم سپتامبر ۲۰۰۱م از سوی دو نفر که خود را خبرنگار آژانس خبری عرب نیوز معرفی کرده بودند مورد سوء قصد واقع شد و یک هفته بعد بر اثر شدت جراحات وارده، در ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۱م در ۴۹ سالگی درگذشت. امروزه از احمدشاه مسعود در افغانستان به عنوان قهرمان ملی یاد می شود.

مناسبت ۱۰: روز بین المللی حفاظت از لایه اُزن

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: تولد "برنارْدْ ریمان" ریاضی دان معروف آلمانی (۱۸۲۶م) (ر.ک: ۲۰ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تهاجم ارتش سرخ شوروی به لهستان در آغاز جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

پس از حمله ارتش آلمان به لهستان و اعلان جنگ انگلستان و فرانسه به آلمان و شعله ور شدن بیشترِ آتش جنگ جهانی دوم، شوروی علی رغم توافق سری خود با آلمان برای حمله به لهستان، در ابتدا به لهستان یورش نبرد. در این میان، ارتش لهستان در برابر تهاجم نیروهای آلمان نازی مقاومت کرد و پیش بینی هیتلر مبنی بر فتح لهستان طی یک هفته به وقوع نپیوست. خودداری ارتش سرخ شوروی از پیشروی در شرق لهستان که موجب تمرکز نیروهای لهستان در جبهه غرب شده بود، هیتلر را خشمگین ساخت و طی پیامی برای استالین دیکتاتور شوروی، به وی تذکر داد که اگر خواهان سهم خود از لهستان است باید در جنگ شرکت کند. ظاهراً علت تردید و تعلل استالین در فرمان حرکت به ارتش سرخ در شرق لهستان، علاوه بر نگرانی او از عواقب ورود انگلیس و فرانسه در جنگ، این بود که می خواست ارتش لهستان ابتدا در جنگ با آلمان تضعیف شود و قدرت مقاومت زیادی در برابر ارتش سرخ نداشته باشد. سرانجام در روز هفدهم سپتامبر ۱۹۳۹م که هزیمت و عقب نشینی ارتش لهستان در برابر نیروهای هیتلر آغاز شده بود، استالین فرمان حمله به خاک لهستان را صادر کرد و ارتش سرخ بدون برخورد با مقاومت جدی نظامیان لهستان، شروع به پیشروی نمود. لهستان سرانجام پس از چهار هفته مقاومت در

برابر دو همسـایه نیرومنـد شـرقی و غربی خود، شـکست خورد و نبرد دلیرانه ورشو در آخرین روزهای جنگ، پایان بخش این نبرد نابرابر بود. در جریان این جنگ، بیش از

سی صد هزار لهستانی جان باختند.

مناسبت ۰۳: مرگ "امیل لوُدویکْ" نویسنده و زندگی نامه نویس آلمانی (۱۹۴۸م) (ر.ک: ۲۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "داگْ هامِرْ شولْدْ" دبیر کل پیشین سازمان ملل متحد در سانحه هوایی در کنگو (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

داگْ هامِرْ شولْدْ، دومین دبیرکل سازمان ملل متحد در ۲۹ ژوئیه سال ۱۹۰۵م در سوئد به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود به تدریس اقتصاد در دانشگاه استکهلم سوئد پرداخت و در سال ۱۹۵۱م معاون وزارت امورخارجه سوئد گردید. هامر شولد در آوریل ۱۹۵۳م نامزد دبیر کلی سازمان ملل متحد شد و به عنوان دومین دبیرکل این سازمان، رای اکثریت را به دست آورد. وی مجدداً در ۱۹۵۷م به این سمت برگزیده شد. هامر شولد یکی از معدود دبیران کل سازمان ملل بود که به حقوق کشورهای جهان سوم توجه خاصی نشان می داد. هامر شولد در ایفای وظایفش خالی از هرگونه محافظه کاری بود. وی در حالی که می کوشید در محدوده اختیارات اعطایی منشور ملل متحد و قطعنامه مربوطه انجام وظیفه کند، ولی هیچ وقت ابتکار عمل شخصی را در حل معضلات بین المللی از دست نمی داد. تمام تلاش او آن بود تا در حالی که دوام و ثبات سازمان ملل را حفظ می کند، به گونه ای آن را منعطف سازد. تا سازمان بتواند به آسانی به مشکلات غیرقابل پیش بینی پاسخ دهد. او در ماجرای بحران کانال سوئز در سال ۱۹۵۶ از مصر دفاع کرد و برای حل و فصل حوادث کشور افریقایی کنگو همت گماشت. هامر شولْدْ به درخواست پاتْریس لومومْبا، نخست وزیر کنگو، هزاران نیروی حافظ صلح سازمان ملل را برای پایان دادن به فعالیت های گروه های شورشی کنگو، روانه این کشور ساخت و سپس برای میانجی گری بیشتر در منازعات کنگو در تابستان سال ۱۹۶۰م عازم این

کشور شد. اما در روز ۱۷ سپتامبر آن سال، هواپیمای هامر شولد در آسمان کنگو هدف آتشبار ضدهوایی گروه های شورشی این کشور به رهبری موسی چومبه قرار گرفت و سرنگون گردید که به کشته شدن هامر شولد و کلیه همراهان انجامید. او پیش از مرگ به سبب فعالیت های صلح دوستانه اش در ماجرای کنگو، موفق به دریافت جایزه صلح نوبل شده بود. پس از هامر شولد، اوتانْتْ به دبیرکلی سازمان ملل منصوب گردید.

مناسبت ۰۵: وقوع فاجعه "سپتامبر سیاه" و کشتار فلسطینی ها توسط شاه حسین اردنی (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

در پی گسترش عملیات چریک های فلسطینی علیه عوامل رژیم صهیونیستی و هم چنین افزایش حضور نظامی نیروهای سازمان آزادی بخش فلسطین در اردن، شاه حسین بن طلال اردنی، پادشاه وقت اردن، موقعیت خود را در خطر دید. در این میان از اوایل سپتامبر ۱۹۷۰م، درگیری های پراکنده ای میان ارتش اردن و چریک های فلسطینی، به ویژه در اَمّان پایتخت این کشور درگرفت و حتی سوءقصدی به جان شاه حسین انجام شد که ناکام ماند. این مسئله باعث تشکیل دولت نظامی در اردن گردید که در واقع، اعلان جنگ به سازمان آزادی بخش فلسطین قلمداد می شد. لذا کمیته مرکزی این سازمان، یک شورای جنگی را تشکیل داد و همه نیروهای مسلح فلسطینیِ داخل اردن را، منسجم نمود. در نهایت به دستور شاه حسین در بامداد هفدهم سپتامبر ۱۹۷۰م، ارتش اردن حمله گسترده و همه جانبه خود را به مراکز تجمع نیروهای فلسطینی آغاز کرد و با سلاح های سبک و سنگین خود جنگ سختی را علیه فلسطینیان به راه انداخت. بر اثر این جنگ، کشتار وسیعی صورت گرفت که در طی آن بین دوازده تا پانزده هزار

فلسطینی کشته و تعداد زیاد دیگری نیز مجروح شدند. سرانجام پس از دوازده روز درگیری و سرکوب، توافقنامه آتش بس میان سازمان آزادی بخش فلسطین به رهبری یاسرعرفات و شاه حسین امضا شد. در اواخر همان سال، بار دیگر میان ارتش اردن و چریک های فلسطینی درگیری هایی رخ داد تا این که شاه اردن به طور کامل مانع از حمله این چریک ها به نظامیان رژیم صهیونیستی از طریق خاک اردن شد. شاه حسین از آن پس، صدها هزار پناهنده فلسطینی را از اردن اخراج نمود و دست دوستی به سوی رژیم صهیونیستی دراز کرد.

مناسبت ۰۶: انجام مذاکرات صلح "کمپ دیوید" بین سران مصر و رژیم صهیونیستی (۱۹۷۸م)

شرح مناسبت:

با پایان یافتن جنگ چهارم اعراب و اسرائیل در اکتبر ۱۹۷۳م، خاورمیانه و جهان اسلام شاهد یک تحول عجیب و یک تصمیم جدید در میان یکی از کشورهای سردمدار مبارزه با صهیونیسم بود. انور سادات، رئیس جمهور وقت مصر پس از سرخوردگی از شکست در برابر رژیم صهیونیستی و اتخاذ سیاست نزدیکی به غرب، در ژوئیه ۱۹۷۷م اعلام کرد در ازای خروج نیروهای رژیم صهیونیستی از سرزمین های اشغالیِ صحرای سینا، حاضر به امضای قرارداد صلح با رژیم اشغال گر قدس خواهد بود. وی چهار ماه بعد در ۱۹ نوامبر ۱۹۷۷م در میان بُهت جهان اسلام و کشورهای عرب در یک سفر خفت بار به سرزمین های اشغالی فلسطینْ با مقامات اسرائیلی دیدار کرد و در پارلمان رژیم صهیونیستی سخنرانی نمود. این حرکت از سوی کشورهای عربی و نیز سازمان آزادی بخش فلسطین به عنوان تسلیم محض قلمداد گردید و به شدت محکوم شد. با این حال مذاکرات صلح میان سران دو رژیم با میانجی گری امریکا ادامه

یافت. به دنبال این امر، در هفدهم سپتامبر ۱۹۷۸م، ضمن ملاقات روسای جمهوری امریکا و مصر و نخست وزیر رژیم صهیونیستی در کمپ دیویدِ امریکا، انور سادات که در مسیر ذلت و خفت قرار گرفته بود، نه تنها به اعتقادات دینی و اسلامی، بلکه به آرمان های عربی و ملی نیز خیانت نمود و با امضای موافقت نامه ای، زمینه انعقاد پیمان ننگینِ کمپ دیوید در ۲۶ مارس سال ۱۹۷۹م را فراهم آورد. به موجب این قرارداد، پس از تخلیه صحرای سینا از نیروهای صهیونیستی، صلح نهایی میان دو رژیم منعقد می گردید. هم چنین در این قرارداد به تشکیل حکومت خودمختار فلسطینی نیز اشاره شد که بعدها به آن نیز عمل نگردید. این قرارداد از سوی تمامی کشورهای اسلامی و عربی محکوم شد و بسیاری از این کشورها، روابط سیاسی خود را با رژیم مصر قطع کردند. (ر.ک: ۲۶ مارس)

مناسبت ۰۷: قتل عام فلسطینیان اردوگاه های "صبرا و شتیلا" توسط رژیم صهیونیستی (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

پس از کشته شدن بشیر جُمیّل، رئیس جمهور دست نشانده لبنان، طرحی برای کشتار فلسطینیان عنوان گردید. مسئله مخالفت شدید حزب کتائب - که بشیرجُمیّل نیز عضو آن بود - با فلسطینی ها، به صورت بهانه ای در اختیار رژیم اسرائیل قرار گرفت. بنابراین با تصویب مناخیم بگین نخست وزیر و دستور آریل شارون، وزیر جنگ وقت اسرائیل، از بامداد هفدهم سپتامبر ۱۹۸۲م، نظامیان این رژیم، اردوگاه های صبرا و شتیلا را محاصره کردند و سپس فالانْژهای وابسته به دولت دست نشانده لبنان، قتل عام غیرنظامیانِ فلسطینی را در این اردوگاه ها آغاز کردند. این تهاجم وحشیانه ۴۰ ساعت ادامه یافت و در جریان آن، نزدیک به ۳۳۰۰ تن از فلسطینی ها کشته

شدنـد. اردوگاه شتیلا در سال ۱۹۵۴م در بیروت به وجود آمـده بود و اردوگـاه صبرا نیز جزو اردوگاه های فلسـطینی در منطقه بیروت و جبـل عامـل به شـمار می رفت. این جنـایت هولنـاک، خشم افکار عمومی جهان را برانگیخت و لکه ننگ دیگری در کارنامه رژیم اشغال گر قدس و مزدورانِ آن در لبنان بر جای نهاد.

مناسبت ۰۸: مرگ "کارْلْ پوپِر" فیلسوف و نظریه پرداز معروف اتریشی (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

کارلْ ریمونْدْ پوپر متفکر و نظریه پرداز معروف و معاصـر اتریشـی در ۲۸ ژوئیه ۱۹۰۲م در خـانواده ای یهودی در وِین پایتخت اتریش، به دنیـا آمـد. وی پس از طی تحصـیلات خود، مـدتی به مشاغل آزاد روی آورد اما پس از آن به تـدریس پرداخت. با قـدرت گیری نازی ها در آلمان و سـپس اتریش، پوپر جهت دوری از حاکمیت حزب نازی، به زلاندنو در قاره اقیانوسـیه سـفر نمـود و به تـدریس در دانشـگاه مشـغول شـد. وی طی سـال هـای بعـد به ارائه نظرات خود پرداخت و طی بیش از پنجـاه سـال تـدریس، کتـاب هـایی نیز نگاشت. پوپر در این زمان، در فلسـفه علم و فلسـفه سیاسـی به عنوان یکی از نظریه پردازانِ شاخصْ شناخته شد و کتابهایش به حدود سـی زبان ترجمه گردید. پوپر در فلسـفه علم، با پوزیتیویسم منطقی و فلسـفه تحلیلی مخالفت می کرد. پیروان فلسـفه تحلیلی براین عقیده بودند که آن چه در فرایند ذهن به جریان در می آید، ناشی از درک امور از طریق حواس است، به طوری که زبـان را به عنوان نمود ذهن معرفی می کننـد. پوزیتیویسم منطقی نیز در پی ارائه یک بنیاد محکم و مطمئن برای علوم و اثبات بی معنایی هر نوع فلسفه ما بعد الطبیعه

است که آن نیز بر به کـارگیری روش های تجربی در کشف حقیقت، پافشاری می کنـد. در این راسـتا، پوپر معیار علمی بودن یـک گزاره را ابطـال پـذیری عنوان کرد و نظریه حـدس و ابطـال را بر پـایه آن بنا نهاد. به این معنا که دانشـمند نظریه ای را با حـدس عرضه می کنـد و در صورتی که این نظریه بـا یـک قضـیه مشاهـده ای ناسازگـار باشـد، آن نظریه ابطـال می شود. این نظریه، نظریه ای قراردادگرایانه درباره ماهیت علم است که ظاهری منطقی دارد، هرچند انتقاداتی را نیز در برداشـته است. پوپر در فلسـفه سیاسـی نیز به طورعمـده به فلسـفه سیاسـی افلاـطون و مارکسـیسم تـاخت و از لیبرالیسم دفاع کرد به گونه ای که به صورت یکی از بزرگ ترین حامیان لیبرالیسم در قرن بیستم به شمار آمد. پوپر در عین حال از نظم نوین امریکا حمایت کرد و ژانـدارمی امریکا بر جهان را پذیرفت. پوپر به عنوان یکی از پرنفوذترین نظریه پردازان و فلاسـفه قرن بیسـتم، در آکادمی های علمی متعددی عضویت داشت و نشان های گوناگونی دریافت کرد. از پوپر آثاری بر جای مانده که جامعه باز و دشـمنان آن، شناخت عینی، حـدس ها و ابطال ها، فقر تاریخی گری و منطق اکتشاف علمی از آن جمله اند. کارل رِیموند پوپر سـرانجام در ۱۷ سپتامبر ۱۹۹۴م در ۹۲ سالگی درگذشت.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: تولد "ساموئل جانسون" منتقد و نویسنده مشهور انگلیسی (۱۷۰۹م)

شرح مناسبت:

ساموئل جانسون معروف به دکتر جانسون، منتقد، نویسـنده و مقاله نویس معروف انگلیسی در هجدهم سپتامبر سال ۱۷۰۹م در لیچ فیلد انگلستان به دنیا آمد. پایه آموزش او در کتاب فروشی پدرش گذارده شد و پس از اتمام تحصیلات در زادگاهش

به آکسفورد رفت اما به سبب فقر و نیاز مالی، دنباله تحصیل را رها کرد و به وسیله نشر مقاله های آموزشی و ریاست مدرسه ای خصوصی امرار معاش نمود. جانسون در ۲۸ سالگی به لندن رفت و با تهیه مقاله های سیاسی و نقد ادبی و گزارش پارلمانی و نیز انتشار اشعار هجوآمیز شناخته شد. وی پس از آن به عنوان نثرنویس ممتاز به جامعه معرفی گشت و از سال ۱۷۴۷م طرح فرهنگ نامه عظیم و معروف خود را آغاز کرد. از این به بعد به کار مداوم پرداخت و در طی کوششی هفت ساله، فرهنگ زبان انگلیسی را در دو جلد منتشر نمود. این اثر نفوذ عمیقی به دست آورد و مبنای تحقیق تاریخی زبان انگلیسی قرار گرفت. فرهنگ زبان انگلیسی، فرهنگ نامه ای بود برای پیرایش و جداسازی زبان انگلیسی از اصطلاحات بیگانه و منزه ساختن آن از نظر صرف و نحو زبان. جانسون ضمن این کارْ منظومه طولانی بیهودگی امیال انسان که آمیخته با بدبینی مداوم شاعر بود را به چاپ رساند. او هم چنین با نگارش کتاب هشت جلدی نقدی بر شکسپیر، ادیب شهیر هم وطنش، استادی خود در هنر نقد را بر همه آشکار کرد. در همین زمان، جانسون صورت دیگری از نبوغ خود را ظاهر ساخت و رمان فلسفی شاهزاده حبشی را در دو جلد انتشار داد. پس از آن، جانسون که به وسیله فرهنگ نامه اش در محیط ادب کشور معروف شده بود، با انتشار این رمان به شهرت جهانی رسید و کتابش بلافاصله به زبان های مختلف ترجمه شد. نویسنده در این اثر داستانیِ هجوآمیز، پوچی

آرزوهای بشر و عدم امکان دسترسی به خوشبختی در این دنیای ناقص را نشان می دهد. در رمان شاهزاده حبشی مکالمه ها از روانی بسیار برخوردار است و جانسون با درایت خویش توانسته است مسائل معنوی و اندیشه های اروپایی را با مسائل کشوری دور و نامأنوس بیامیزد. پیروزی این اثر، تنها به آن زمان، محدود نشد و هنوز این کتاب از بهترین نمونه های نثر در زبان انگلیسی به شمار می آید. اثر دیگر جانسون، زندگی شاعران انگلیسی است که در آن شرح حال ۵۲ شاعر از قرن هفدهم و هجدهم مورد نقد و بررسی قرار گرفته است. این کتاب سندی استثنایی درباره تاریخ اندیشه ها و ذوق و سلیقه و ادبیات یک عصر به شمار می رود. در این دوره، جانسون زندگی فعالانه ای را در اجتماع پیش گرفت که مانند آثارش حائز اهمیت بود. وی یک انجمن ادبی تأسیس کرد و در آن با همکارانش زمینه بحث های سودمند ادبی را فراهم آورد. با آنکه فعالیت های ادبی جانسون در زمینه های مختلف و متنوع بود، با این حال، معاصرانش او را فیلسوف می شناختند. وی شخصاً از فیلسوفان نفرت داشت و القابی تند برای آنان می نهاد. فلسفه خود وی، چنانکه در منظومه بیهودگی امیال انسان یا پوچی آرزوهای بشر مطرح شده است، سردِ هجاآمیز زندگی است. به نظر او زندگی رنجی است مداوم که مردمْ آن را تنها به واسطه لذت ها و شادی های اتفاقی اش تحمل می کنند. ستیزه وی علیه فقر و بیماری نیز که شجاعتِ الهام بخش و تماشایی او را در برابر درد نشان می

دهـد، تتمه نانوشـته ای بر فلسـفه او است. گرچه جـانسون از نظر ظاهری، ناقص و دارای حرکات نامنظم و نامتعادل بود، با این همه فردی محبوب و شخصـیتی منحصـر به فرد به شمار می رفت. وی چهره ای ممتاز در ادبیات نیمه دوم قرن هجدهم میلادی بوده و در واقع بر محیط ادبی عصـر خود، فرمان روایی داشـته است. جانسون در سراسـر زندگی، در جستجوی برقراری تعادلی میـان عقـل و مـذهب بود. وی بیـانی پرقـدرت و آمیخته با طنز و در عین حال خردمنـدانه و سـرشار از معرفت و ادراک جهانی داشت. ساموئل جانسون سرانجام در نوزدهم فوریه ۱۷۸۴م در ۷۵ سالگی درگشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "لئونارْدْ اولِر" ریاضی دان برجسته سوئیسی (۱۷۸۳م)

شرح مناسبت:

لئونارْدْ اولِر ریاضی دان برجسته سوئیسی در پانزدهم آوریل ۱۷۰۷م در شهر بال سوئیس به دنیا آمد. پدر لئونارْدْ کشیش بود و تمایل داشت که پسـرش نیز در این رشته تحصیل کند. اما لئونارد شیفته ریاضی بود و پس از مدتی در این رشته به تحصیل در دانشگاه بال پرداخت. شـهرت اولر از ۱۹ سـالگی شـروع شـد زیرا در این سن بود که آکـادمی پـاریس، حل مسـئله ای درباره ساختمان دکل کشتی را به مسابقه گذاشته بود و مقاله اولر در این باره، مقام دوم را احراز کرد. وی در سال های بعد به روسیه و آلمـان رفت و بـا تصـدی آکـادمی علوم آلمـان، این مرکز علمی را از نو احیا نمود و حیثیت و اعتبارش را تجدیـد کرد. اولر یکی از پرکارترین و پراثرترین دانشـمندان زمان بود. تعـداد رسالات و جزوه هایی که در مباحث ریاضـی نوشـته، آن قدر زیاد است که حتی امروزه موفق به چاپ دوره کامل آثار

او نشده اند. کار او در فیزیک و بسیاری از زمینه های مهندسی، مورد استفاده فراوان قرار گرفته است و کمک های مهمّی به سیستم عددنویسی ریاضی کرده است. او استعداد خود را در تجزیه و تحلیل مسائل نجومی به ویژه چگونگی حرکت زمین، خورشید و ماه، تحت جاذبه مغناطیسی به کار گرفت و به عنوان تنها دانشمند قرن هجدهم، تئوری حرکت موجی نور را، به اثبات رساند. کمک های اولر به حساب متغیّرها و تئوری اعداد پیچیده، پایه تمامی پیشرفت های بعدی در آن زمینه ها گردید و اندیشه پربار او، نقطه شروع کشفیات ریاضی دانشمندان دیگری را فراهم آورد. سهم اولر در علم مهندسی و ریاضی بسیار عظیم است و دست آوردهای علمی وی، راهگشای مسائل متعددی در زمان او و آینده بود. لئونارد اولر در اواخر عمر بر اثر تحقیقات مستمر، نابینا شد، با این حال از کار علمی دست نکشید و سرانجام در ۱۸ سپتامبر ۱۷۸۳م هنگامی که مشغول محاسبه مسیر سیاره اورانوس بود، ناگهان با گفتن کلمه "من مُردم" در ۷۶ سالگی در سن پترزْبورْگْ روسیه درگذشت.

مناسبت ۰۳: کشف جسد عظیم الجثه "ماموت" در شمال سیبری (۱۷۹۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "ژان فوکو" فیزیک دان معروف فرانسوی (۱۸۱۹م)

شرح مناسبت:

ژان برنارد لئون فوکو، فیزیک دان فرانسوی در هجدهم سپتامبر ۱۸۱۹م در پاریس به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی خود را نزد معلم خصوصی آموخت و سپس برای تحصیل علم پزشکی، وارد دانشکده طب پاریس شد. اما به دلیل علاقه فراوان به رشته های علمی، به سمت فیزیک گرایش پیدا کرد. فوکو در بین معاصرین خود شخصیت عجیبی داشت، چرا که تنها با مطالعات و آزمایش های خستگی ناپذیر خود، مدارج ترقی علمی را پیمود و بدون استفاده از استاد، خود به استادی رسید. وی به زودی دریافت که در فیزیک تجربه کافی ندارد با این حال به مطالعه ریاضیات پرداخت و دامنه دانش و اطلاعات علمی اش را توسعه داد. فوکو شیوه های جالبی برای اندازه گیری سرعت نور به کار برد. اما به علت عدم دقت کافی در آزمایش و نقص دستگاه های فنی، به نتیجه درستی نرسید. فوکو اصل مهمی را در فیزیک بنیاد نهاد و ثابت کرد که سرعت نور در آب، کمتر از هواست. این نظریه به او کمک کرد تا به دانشمندان بفهماند که نور برخلاف آن چه تصور می رود، ذره ای نیست و از امواج نورانیِ انرژی دار تشکیل شده است. فوکو درباره رابطه بین انرژی مکانیکی گرما و انرژی مکانیکی و مغناطیس، مطالعات ارزنده ای انجام داد. او با کشف جریان های گردابی، معروف به جریان های فوکو، که با چرخش در یک حلقه مسی در میدان مغناطیسی نیرومند به وجود می آید، بانی یکی از مسائل فیزیک جدید گردید. فوکو هم چنین ثابت کرد که زمین به دور

محور خود می چرخد. وی در ادامه، ساختمان قطب نما را تکمیل کرد و با این ابتکار، جهت یابی قطب نما با تغییر جهت کشتی در دریا تغییر نمی کند و از میدان های مغناطیسی تاثیر نمی پذیرد. ژان لئون فوکو سرانجام در سال ۱۸۶۸م در ۴۹ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "گوتلیپ دایْمْلِر" مبتکر آلمانی (۱۸۳۴م) (ر.ک: ۳ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: ورود قوای انگلیسی به خاک سوریه در پایان جنگ جهانی اول (۱۹۱۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: به تصویر درآمدن اولین فیلم کارتونی و ایجاد پدیده نوین هنر هفتم (۱۹۲۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: اشغال سرزمین منچوری در کشور چین توسط ارتش ژاپن (۱۹۳۱م)

شرح مناسبت:

اشغال سرزمین منچوری در چین در هجدهم سپتامبر ۱۹۳۱م توسط ارتش ژاپن سرآغاز دومین جنگ چین و ژاپن بود. ژاپنی ها، چندی پس از تصرف منچوری که بیش از یک میلیون کیلومتر مربع مساحت دارد، حکومت وابسته "منچکو" را بر سر کار آوردند. تا سال های اولیه جنگ جهانی دوم، قسمت های وسیعی از شرق و جنوب چین، در اشغال ارتش ژاپن باقی ماند. در جریان جنگ جهانی دوم، چین در جنگ با ژاپن از حمایت متفقین برخوردار شد و در پی شکست کامل ژاپن در این جنگ در سال ۱۹۴۵، نیروهای ژاپنی، چین را به طور کامل تخلیه کردند.

مناسبت ۰۹: شروع به کار اولین ساعت "هسته ای" جهان در نیویورک (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

پس از هفت سال تلاش و کوشش شبانه روزی توسط جمع زیادی از برجسته ترین ساعت سازان روسی، انگلیسی و امریکایی، اولین ساعت هسته ای جهان، در روز هجدهم سپتامبر ۱۹۵۷م در بندر نیویورک امریکا، در یک آزمایشگاه بزرگ این شهر ساخته و مشغول کار شد. این ساعت که از وجود آن در موارد بسیار دقیق و در آزمایشگاه های مختلف استفاده می شود در هر سی صد سال، تنها پنج ثانیه جلو یا عقب خواهد رفت.

مناسبت ۱۰: روز ملی "شیلی"

شرح مناسبت:

کشور جمهوری شیلی با ۷۵۶/۶۲۶ کیلومتر مربع مساحت در جنوب قاره امریکای جنوبی و در همسایگی آرژانتین، بولیوی و پرو واقع شده است. جمعیت شیلی بیش از ۱۵ میلیون نفر است و اکثریت مردم این کشور مسیحی و عمدتاً کاتولیک مذهبند. بیشتر سکنه شیلی دو رگه)سرخ و سفید(هستند و زبان رسمی آنها اسپانیایی است. پایتخت شیلی سانتیاگو نام دارد. واحد پول آن پزوی شیلی می باشد. از شهرهای مهم آن کونسپسیون، وینیادل مار، و والپا رایزو است. پیش بینی می شود جمعیت شیلی تا سال ۲۰۲۵م، در حدود ۲۰ میلیون نفر خواهد بود. شیلی از قرن شانزدهم میلادی به تصرف استعمار اسپانیا درآمد و به صورت یک مستعمره کشاورزی گردید و نه مستعمره معدنی. در این دوران شیلی در شمار قلمرو نایب السلطنه اسپانیا در پرو واقع گردید. شیلی در سال ۱۷۸۸م تا حدودی از پرو مستقل شد. در هجدهم سپتامبر ۱۸۱۰م، شورای دولتی شیلی، مسئله استقلال این کشور را مطرح نمود. با این حال مبارزات مردمی بر ضد استعمار اسپانیا ادامه یافت تا این که در ۱۲ فوریه سال ۱۸۱۸م شیلی به استقلال کامل رسید

و نوع حکومت خود را جمهوری اعلام نمود.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: کشف دو قطب مثبت و منفی جریان برق در فرانسه (۱۷۳۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: ساخت "نفت مصنوعی" از طریق تقطیر زغال سنگ (۱۹۰۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "ریچارد لاجی بیرْدْ" مخترع اسکاتلندی تلویزیون (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

جان لاجی بیرْدْ، مخترع اسکاتلندی در ۱۷ آوریل ۱۸۸۹م در اسکاتلند به دنیا آمد و از جوانی با برپا کردن کارگاهی کوچک به آزمایش هایی درباره نور و نورافکن پرداخت. وی هم زمان به تحصیل در رشته برق نیز مشغول شد و پس از آن تلاش کرد تا فیلم ناطق و روش انتقال عکس به وسیله نیروی برق را اختراع نماید. او در سال ۱۹۲۴م پس از کوشش های فراوان موفق شد تا به آرزوی دیرین بشر که دیدن تصاویر و اشیاء به وسیله عکس از راه دور بود جامه عمل بپوشاند. بیرد در این زمان اولین تلویزیون ابتدایی و ساده را اختراع کرد و توانست تصویر یک صورت را از اتاقی به اتاق دیگر منتقل سازد. وی در جریان همین آزمایش که با نیروی برق صورت گرفت، یکدستش فلج شد. با این حال تلاش های بیرد در سال های بعد افزایش یافت و وی در دوم اکتبر ۱۹۲۵م، دستگاه تازه ای برای تبدیل اشعه نور به ارتعاشات الکتریکی به کارانداخت. در نهایتْ جان بیرد در ۱۷ آوریل ۱۹۲۶م اولین تصویر تلویزیونی را برای انجمن سلطنتی انگلیس در لندن به معرض نمایش گذاشت و مورد تشویق فراوان قرار گرفت. با این حال وی کوشش کرد تا این اختراع را کامل تر سازد. در سال ۱۹۲۹م تلویزیون بعدی او مورد قبول یکی از رسانه های خبری قرار گرفت. بیرد هم چنین پس از نمایش اولین تلویزیون رنگی در سال ۱۹۴۱م، موفق شد تا در سال ۱۹۴۶م تصاویر سه بعدی رنگی را با صدایی مناسب تولید نماید. جان لاجی بیرد

سرانجام در ۱۹ سپتامبر ۱۹۵۶م در ۶۷ سالگی درگذشت. (ر.ک: ۱۷ آوریل)

مناسبت ۰۴: تشکیل اولین دولت آزاد الجزایر توسط سران انقلاب این کشور (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

هم زمان با اوج گیری نهضت های آزادی خواه، قیام مردمی در الجزایر در اول نوامبر ۱۹۵۴م علیه دولت استعمارگر فرانسه آغاز گردید و ارتش آزادی بخش الجزایر برای سازماندهی مبارزه، تشکیل شد. با این حال در ۱۹ سپتامبر ۱۹۵۸ حکومت موقت جمهوری الجزایر اعلام موجودیت نمود و شورای میهنی انقلاب نقش پارلمان این جمهوری و رهبری دولت را برعهده گرفت. ناکام ماندن ارتش فرانسه، در سرکوبی این قیام، سرانجام به استقلال الجزایر در ۵ ژوئیه ۱۹۶۲ انجامید. (ر.ک: اول نوامبر)

مناسبت ۰۵: قتل "نورمحمد تَرَکی" طی کودتای خونین "حفیظ اللّه امین" در افغانستان (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

نور محمدتَرَه کی اولین رئیس جمهور کمونیست افغانستان در سال ۱۹۱۳م در شهر غزنه به دنیا آمد. وی پس از طی دروس خود در رشته علوم اقتصادی، به روزنامه نگاری پرداخت و پس از ورود به فعالیت های سیاسی، در تأسیس حزب دموکراتیک افغانستان نقش مهمی ایفا کرد. ترکی در اولین جلسه پارلمان افغانستان در سپتامبر ۱۹۶۴م، نماینده جناح چپ وابسته به روس ها شد و از همان زمان فعالیت های شدید و گسترده ای را برای به قدرت رساندن کمونیست ها در افغانستان و از داخل پارلمان افغانستان آغاز کرد. وی به دنبال وقوع کودتای خونین ۲۷ آوریل ۱۹۷۸م که به قتل محمد داودخان، رئیس جمهور این کشور انجامید، زمام امور افغانستان را با حمایت اتحاد جماهیر شوروی به دست گرفت. ترکی در طول ۱۶ ماهی که رئیس جمهور بود، متجاوز از ۲۰۰ قرارداد اقتصادی با روس ها به امضا رساند. وی حجم گاز صادراتی افغانستان به شوروی را تا ۳۰ برابر میزان گذشته زیاد کرد و بهای آن را به یک سوم تقلیل داد. نورمحمد ترکی سرانجام در یک رقابت

قدرت طلبانه درون حزبی بر اثر ناتوانی در سرکوب قیام اسلامی ملت مسلمان افغانستان، مغلوب دوست خود، حفیظ اللّٰه امین شد و طی یک کودتای خونین، در ۱۹ سپتامبر ۱۹۷۹م در ۶۶ سالگی به قتل رسید.

مناسبت ۰۶: تثبیت حضور نظامی امریکا در خلیج فارس با امضای قرارداد ده ساله با کویت (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

حدود شش ماه پس از پایان اشغالِ کویت توسط عراق، توافقنامه نظامی امریکا و کویت، در ۱۹ سپتامبر ۱۹۹۱م منعقد شد. به ادعای مقامات کویت، این قرارداد به منظور جلوگیری از تجاوز نظامی مجدد عراق به کشور کویت امضا شد. بر اساس این پیمان نظامی ده ساله، امریکا حق استفاده از بنادر کویت و استقرار نیرو و تجهیزات امریکایی در خاک کویت را به دست می آورد و دو کشور، تمرین های مشترک نظامی انجام می دهند. در سال های بعد، دیگر کشورهای جنوب خلیج فارس نیز با امریکا، انگلیس و فرانسه، پیمان نظامی امضا کردند. اما برخلاف تصور کشورهای مذکور، این پیمان ها، خود موجب افزایش حضور نظامی نیروهای بیگانه و تشدید نا امنی در منطقه خلیج فارس گردید. در واقع بازیگران اصلی صحنه لشکرکشی نیروهای نظامی غرب به خلیج فارس، امریکا و انگلیس بودند و این موافقتنامه، توجیهی برای این حضور نامشروع بود. در این راستا، امریکا علاوه بر اخذ هزینه های لشکرکشی خود از عربستان، کویت، قطر، بحرین، امارات و عمان که بالغ بر سی صد میلیارد دلار بود، با ترساندن آن ها از خطر حمله مجدد عراق، میلیاردها دلار اسلحه به آن ها فروخت. در این میان، میزان هزینه های این حضور نامبارک، اقتصاد کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس را به شدت متزلزل ساخت، به طور مثال، در حالی که ذخایر ارزی عربستان تا

پیش از حمله عراق به کویت ۱۸۰ میلیارد دلار و ذخایر کویت ۱۷۰ میلیارد دلار برآورد شده بود، این مبلغ پس از پایان جنگ به صفر رسید و بعضاً باکسری نیز مواجه شدند.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: آغاز سفر تاریخی "فرناندو ماژلان" دریانورد و مکتشف بزرگ پرتغالی (۱۵۱۹م)

شرح مناسبت:

پس از کشفیات کریستف کلمب در اواخر قرن پانزدهم میلادی، جستجو و تلاش برای یافتن راه تجارتی تازه ای به شرق، ادامه یافت. در این میان فرناندو ماژلان، از جنگجویان بازنشسته پرتغال، داوطلب یافتن راه دریایی تجارتی جدیدی برای دولت اسپانیا شد. وی در ۲۰ سپتامبر ۱۵۱۹م با پنج کشتی پوسیده راه خود را در پیش گرفت و در پایان آن سال، به نزدیکی امریکای مرکزی رسید. ماژلان در اواخر سال ۱۵۲۰م، از تنگه ای در جنوبی ترین نقطه قاره امریکای جنوبی گذشت که از آن روز به بعد، به نام او، تنگه ماژلان نامیده شد. او از آن پس وارد اقیانوس کبیر شد و پس از یک سفر طولانی و خطرآفرین از داخل این اقیانوس، در حالی که آذوقه اش رو به اتمام بود، به جزایر فیلیپین در جنوب شرق آسیا رسید. ماژلان در نهایت در ۲۳ نوامبر ۱۵۲۱م در جریان یک درگیری داخلی در فیلیپین کشته شد. با این حال تنها کشتی بازمانده از این سفر، با نام کشتی ویتوریا در سپتامبر ۱۵۲۲م سالم به پرتغال بازگشت و آن نخستین کشتی بود که دور عالم را پیموده بود.

مناسبت ۰۲: درگذشت "نیکولا ماکیاولی" سیاست مدار، نویسنده، هنرمند و مورخ ایتالیایی (۱۵۳۰م)

شرح مناسبت:

نیکولاـ ماکیاوِلی، مورخ نظریه پرداز و سیاست مدار ایتالیایی در سوم دسامبر سال ۱۴۶۹م در فلورانس ایتالیا به دنیا آمد. از دوران نوجوانی او اطلاع خاصی در دسترس نیست، اما وی در جوانی وارد فعالیت های سیاسی شد و در سال ۱۵۰۶م به دبیری شورای جمهوری ایتالیا دست یافت. ماکیاولی از سال ۱۵۱۲م که مخالفانش قدرت را در دست گرفتند به گوشه گیری و نگارش کتاب های متعدد روی آورد. مهم ترین اثر

ماکیاولی، کتاب شاهزاده، پرنْسْ یا شهریار است که وی آن را برای راهنمایی فرمان روایان زمان خویش نوشت. این کتاب نام ماکیـاولی را مظهر بی مرامی و پـای بنـد نبودن به اصول سیاسـی معرفی کرده است. کتـاب شـاهزاده نه اخلاقی است و نه ضـد اخلاـق، بلکه نخستین تجزیه و تحلیـل علمی و بی طرفـانه از روش هـایی است که موجب کسب نیروی سیاسـی و حفظ آن می شود. هرچنـد جنبه بی طرفی کامل کتاب به آن رنگ بـدبینی می دهـد، اما تاثیر این کتاب حتی تا روزگار اخیر بی اندازه زیاد می باشـد. ماکیاولی در این کتاب، سیاست را نه آن چنان که بایـد باشد، بلکه آن چنان که هست مورد بررسـی قرار می دهد. ماکیـاولی معتقـد بود که در امور سیاسـی، بایـد تنهـا رسـیدن به هـدف را در نظر گرفت و رعـایت اصول اخلاقی در این مورد ضرورتی نـدارد. او که سـیاست را از اخلاـق جـدا می سـازد، انجـام هر عملی را از سوی حـاکم برای حفظ حکومت مجاز می شمرد. روش ماکیـاولی در سـیاستْ به اصول ماکیـاولیسم مشـهور است. ماکیاولیسم پیش از آن که یک مکتب سیاسـی باشـد، نظریـه ای در شـیوه حکـومت و دسـتورالعملی برای دولـت مردان است که البته مخالفـان بسـیاری هم دارد. در زمینه حکـومت فردی، آدولف هیتلر و بـتینو موسولینی دیکتاتورهـای آلمـان و ایتالیـا و رهبران دیگر حکومت هـای فاشـیستی، کم و بیش پیرو عقایـد ماکیـاولی هسـتند که شـیوه حکومت را از او می آموزنـد. به عبـارت دیگر در اصـطلاحات سیاسـی واژه ای بـدنام تر از ماکیاولیسم نیست. این اصطلاح در زبان سیاسی به معنای فریب کاری، نیرنگ بازی

و عـدم پای بنـدی به اصول اخلاقی است. از دیـدگاه ماکیاول نیرنگ و فریب در قدرت، اصـلی ضـروری به شـمار می آید. به سخـن دیگر ماکیـاولی نخسـتین جسـتجوگر مـاهیت قـدرت و پیشـرو انـدیشه علمی در ایـن زمینـه اسـت. یعنی در حـالی که به سردمـداران قدرت نگریسـته می شود، وی چشم به پشت صـحنه دوخته و انگیزه های نهانی وقوع حوادث را جسـتجو می کند. ماکیاولی در عین حال معتقـد بود که قـدرت متمرکز ملی، می توانـد ملت را از دست اندازی قدرت های همسایه دراماندارد. هنر جنگ و تاریخ فلورانس از دیگر آثار اوست. ماکیاولی سرانجام در بیستم سپتامبر ۱۵۳۰م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "ویلیام جونْزْ" مستشرق معروف انگلیسی (۱۷۴۶م) (ر.ک: ۲۷ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: اختراع اتوبوس بخار توسط "گوردون برانز" مبتکر انگلیسی (۱۸۳۱م)

شرح مناسبت:

در بیستم سپتامبر ۱۸۳۱م، اولین اتوبوس بخـاری توسـط یک مبتکر انگلیسـی به نام گوردون برانز ساخته شـد. ساخت و اختراع این اتوبوس که از نیروی بخـار برای حرکت آن اسـتفاده می شـد، درست دو سال پس از اختراع اتوبوس اسبی صورت گرفت. برانز پس از مشاهـده اتوبوس اسـبی به فکر اخـتراع اتوبوس بخـاری افتـاد و آن را در این روز به کـار انـداخت. اتوبوس جـدید ظرفیت ۳۰ نفر را داشت و سرعتِ آن بسیار کم بود. امروزه اتوبوس ها با استفاده از سوخت های جدید و تجهیزات پیشرفته، در شمار مهم ترین وسایط نقلیه عمومی تبدیل شده اند.

مناسبت ۰۵: ادغام مجارستان با خاک اتریش (۱۸۶۷م)

شرح مناسبت:

مجارسـتان در قرن شـانزدهم میلادی مورد حمله نیروهای امپراتوری عثمانی قرار گرفت و در سال ۱۵۲۶م، بخش اعظم آن به تصـرف عثمـانی هـا درآمـد. عثمـانی پس از چنـدین جنـگ با امپراتوران خانـدان هابسـبورگ از متصـرفات خود در اتریش و مجارسـتان رانـده شدند و مجارسـتان از آن پس، بخشـی از امپراتوری جدید هابْسْبورگ در اتریش گردید. در دوران وحدت امـپراتوری اتریش و مجارسـتان که به امپراتوری اتریش - مجارسـتان معروف گردیـد، مجارسـتان بـا این که در امور دفـاعی و روابط خارجی خود تابع امپراتور اتریش بود، ولی در امور داخلی خود، اسـتقلال داشت. مجارستان که در طول تاریخ، بارها به اشـغال کشورهـای قـدرت منـد اروپایی از قبیل اتریش و عثمانی درآمـده بود، سـرانجام در پایان جنگ جهانی اول و شکسـت اتریش، در سال ۱۹۱۸م، به اسـتقلال دست یافت. مجارسـتان در شـرق اروپا، در همسایگی رومانی، اتریش، چک، اسلواکی و یوگسلاوی واقع شده و رژیم جمهوری بر آن حاکم است. (ر.ک: ۲۰ اوت)

مناسبت ۰۶: تولد "توماس اِلْیوت" نویسنده و ادیب معروف انگلیسی (۱۸۸۸م) (ر.ک: ۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: مرگ "گابریل دانونْزیو" نویسنده و شاعر ایتالیایی (۱۹۳۸م)

شرح مناسبت:

گابریل دانونزیو، در سیزدهم مارس ۱۸۶۳م در ایتالیا به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات خود، درصدد برآمد تا نویسندگی را پیشه خود سازد. او نخستین دیوان اشعار خود را در ۱۶ سالگی انتشار داد و در سال های بعد دیوان ها و رمان های دیگری منتشر کرد. دانونزیو مدتی نیز به روزنامه نویسی، نقادی هنر و تاریخ نویسی مشغول شد و در زمان جنگ جهانی اول، در مقام فرماندهی یک هنگ هوایی، چندین بار شهر وِین را بمباران کرد. او هم چنین پس از جنگ، برای اولین بار، اساس فاشیسم را که خواهان برتری جویی ملی یا نژادی، اعمال زور و خشونت، رهبری استبدادی و برخورد شدید با مخالفان است، پی ریزی کرد. با این حال، دانونزیو در کنار فعالیت های اجتماعی، سیاسی و نظامی، به کارهای ادبی هم اشتغال داشت و به شهرت رسید. مشخصه بخش اعظم زندگی او، جسارت، لجام گسیختگی، احساساتی گری و بی نظمی بود. او آینه ای در برابر طبیعت قرار نمی دهد و هدف او کلاً زیبایی شناسی است. تمایل وی بیشتر به جلوه گر ساختن زیبایی است تا توصیف زندگی. زیبایی از دیدگاه دانونزیو عبارت است از زیبایی نفسانی. او را به عمق احساس یا اندیشه، راهی نیست. دانونزیو در نمایش نامه نویسی، هیچ گونه توفیقی نیافته است زیرا نمایش نامه هایش عملاً فاقد تحرک و بیش از اندازه ذهنی است. با این حال از وی داستان های متعددی برجای مانده که او را در شمار نویسندگان بزرگ قرار داده است و برایش شهرتی فراوان به ارمغان آورده است.

آثاری هم چون سرزمین دست نخورده، هوس و آتش از جمله کارهای اوست که شهرتی جهانی دارند. دانونزیو در نوشته های خود از نظم و نثر، اندیشه های ضدمذهبی داشت. از لحاظ شیوه نگارش، دانونزیو به کلمه، ارزش زندگی می دهد، کلمه، شدت و حدّت زندگی را چنان بیان می کند که قدرت تخیّل به تنهایی قادر به وصف آن نیست. شخصیت کم نظیر او از استعدادهای گوناگون برخوردار بود، اما به سبب بی پروایی در بیان و گستاخی در اظهار عقاید شخصی، غالباً مورد حمله معاصران قرار می گرفت. دانونزیو را می توان در شمار نویسندگانی قرار داد که بیش از هر چیز در این فکر بودند که زندگی شخصی و خصوصی خود را به صورت شعر و اثری هنری درآورند و از خود قهرمانی شگفت انگیز بسازند. گابریل دانونزیو، سرانجام در بیستم سپتامبر ۱۹۳۸م در ۷۵ سالگی در نهایت شهرت جان سپرد.

مناسبت ۰۸: تصرف فیلیپین توسط ارتش امریکا در پی شکست ژاپن در جنگ جهانی دوم (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی دوم، ژاپنی ها در سال ۱۹۴۱م به جزایر فیلیپین حمله ور شدند و پس از مدت کوتاهی، آن جا را به تصرف خود درآوردند. از آن جا که جزایر فیلیپین برای ژاپن اهمیت حیاتی داشت، بنابراین آن ها سعی می کردند تا سر حد امکان از این منطقه حمایت کنند چرا که فیلیپین، خط مقدم امپراتوری ژاپن محسوب می شد. اما در اواخر جنگ و با ورود امریکا به صحنه نبرد جهانی، نیروهای امریکایی در طی سال های ۱۹۴۴ و ۱۹۴۵م ژاپنی ها را از فیلیپین عقب راندند و این منطقه را به تصرف خود درآوردند. متعاقب آن، جزایر مانیل در نبردی سخت در ۲۴ سپتامبر

۱۹۴۴م از تصرف ژاپنی ها خارج شد و پس از چند ماه کلیه نیروهای ژاپن از منطقه عقب نشینی کردند و از ۲۰ سپتامبر ۱۹۴۵، بـا تصـرف فیلیپین، دوره تسـلط امریکـا به این منطقه، آغـاز شـد. با این حال نیروهای امریکا به فرمانـدهی ژنرال داگلاس مک آرتور در نهـایتْ در سـال ۱۹۴۶م این کشـور را تخلیه نمودنـد ولی فیلیـپین به عنوان یـک کشور وابسـته نظـامی و اقتصـادی به امریکا باقی ماند.

مناسبت ۰۹: کودتا در افریقای مرکزی و سرنگونی "ژان بِدِل بوکاسا" امپراتور این کشور (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

ژان بـدِل بوکاسا دیکتاتور خون آشام افریقای مرکزی در ۲۲ فوریه ۱۹۲۱م در این کشور به دنیا آمد و در کودکی در مدارس فرانسوی تحصـیل کرد. او در دوران تحصـیل بـا شخصـیت نـاپلئون بُناپارت آشـنا شـد و شـیفته او گردیـد. هم چنین وی ژنرال دوگـل، رهبر فرانسه را هماننـد پـدر خود می دانست و مرگ او را به منزله یتیم شـدن خود عنوان کرد. بوکاسا در سال ۱۹۶۵م در زمـانی که فرمانـدهی کـل قـوای کشور افریقـای مرکزی را بر عهـده داشت، بـا برکنـار کردن پسـر عمویش، داکو، در یک کودتـای تقریبـاً بـدون خون ریزی به قـدرت رسـید. از آن پس، بوکاسا با درجه فیلْـدْ مارشالی، دبیر کلّی تنها حزب کشورش، وزارت دادگستری، دفـاع، خـدمات غیر نظامی، بیمه های اجتماعی و خلاصه ۱۴ وزارت از ۱۶ وزارت را در آنِ واحـد برعهده گرفت. بوکاسا در سال ۱۹۷۶م اعلام نمود که به اسـلام گرویده است، از این رو، سایر مقاماتِ کشور نیز بر وی تاسـی کرده و کشور، رسـماً اسـلامی شـد. این امر باعث شد تا رهبران کشورهای عرب، میلیون ها دلار به وی هدیه کردند اما بوکاسا پس از دریافت پول ها، دوباره مسیحی

کاتولیک شد و بار دیگر مقامات از او پیروی کردند. او سپس خود را امپراتور بوکاسای اول نامید و پول های اهدایی کشورهای عرب را صرف مراسم تاج گذاری بسیار پرهزینه خود کرد. بوکاسا سرانجام در بیستم سپتامبر ۱۹۷۹م زمانی که در لیبی به سر می بُرد در یک کودتای نظامی از قدرت بر کنار شد و بار دیگر، داکو پسر عموی بوکاسا به قدرت رسید. بوکاسا در طول ۱۴ سال حکومت بر افریقای مرکزی، جنایات و کشتارهای فراوانی انجام داد و ثروت کشور را به تاراج برد. بوکاسا حتی به آدم خواری نیز متهم شد و لقب قصاب افریقای مرکزی گرفت، اما هیچ گاه این اتهام را رد نکرد. بعدها در جریان محاکمه وی مشخص شد که او از گوشت بدن زندانیانِ خود تغذیه می کرده و خوردن گوشت حیوانات را دون شأن یک امپراتور می دانسته است.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: تولد "کریسْتُف کُلُمْبْ" دریانورد و مکتشف معروف ایتالیایی (۱۴۵۱م) (ر.ک: ۲۰ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: امضای قرارداد صلح بلگراد میان اتریش و امپراتوری عثمانی (۱۷۳۹م)

شرح مناسبت:

سرزمین اتریش در طی سال های متمادی، زیرنظر اسپانیا و امپراتوری روم قرار داشت تا این که از سال ۱۷۰۰م مردمان این سرزمین به عنوان یک قدرت در اروپا عرض اندام کردند. در این میان نبردهای پی درپی میان لشکریان اتریش و عثمانی به وقوع پیوست و هر از چندی یکی از دو کشور، برای تصاحب سرزمین های بیشتر علیه دیگری وارد جنگ می شد. در سال های اولیه قرن هجدهم میلادی، هنگامی که اتریش از جانب مرزهای غربی خود احساس آرامش نمود، قصد تصرف نواحی شرقی را در سر داشت. این امر باعث نبرد بین نیروهای اتریش و عثمانی گردید که در نهایت به عقد قرارداد صلح بلگراد در ۲۱ سپتامبر ۱۷۳۹م انجامید. به موجب این قرارداد که عامل اصلی آن دولت فرانسه بود، بسیاری از متصرفات اتریش در شرقْ به عثمانی واگذار شد و مرزهای دو طرف تعیین گردید. این عهدنامه تا آغاز قرن بیستم و پایان جنگ جهانی اول پابرجا بود تا این که پس از جنگ جهانی اول، هر دو امپراتوری اتریش و عثمانی فرو پاشیدند.

مناسبت ۰۳: اشغال شهر "مَدْرَس" هند توسط نیروهای استعماری فرانسه (۱۷۴۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: درگذشت "والتر اسکات" شاعر و داستان سرای برجسته انگلیسی (۱۸۳۲م)

شرح مناسبت:

سِرْ والْتِرِ اِسْـکات، ادیب و شاعر معروف انگلیسی در دوم دسامبر ۱۷۷۱م در ادینبورو در اسـکاتلند به دنیا آمد. وی در کودکی بر اثر ابتلا به بیماری فلج اطفال، از ناحیه پا آسیب دید با این حال تحصیلات خود را ادامه داد و به وکالت دعاوی مشغول شد. اسـکات از نوجوانی به شـعر و تاریـخ و قصه هـای خیـال انگیز شوق فراوان داشت و زیبایی های طبیعت باعث شـد تا به چشـم انـدازهای شـاعرانه و ترانه هـای عامیـانه علاقه منـد گردد. از این رو به فراهم آوردن ترانه های عامیانه و غزل های مرزی که به وسـیله دهقانـان از حفـظ خوانـده می شـد دست زد و این مجمـوعه را در سـال ۱۸۰۳م در سه جلـد منتشـر کرد. بـدین ترتیب، اسـکات پیشوای گروهی از شاعران گشت که بعدها به جمع آوری اشـعار عامیانه پرداختند. اسـکات حتی در اشعاری که خود می سـرود از این ترانه هـا الهـام می گرفت. وی طی سـال های بعـد آثار متعـددی عرضه کرد و به شـهرت زیادی دست یافت. اسکات سالیانی نیز به امور سیاسی و اجرایی پرداخت و در ۲۸ سالگی فرماندار یکی از مناطق انگلستان شد و با آن که سال ها در این سـمت باقی مانـد، هرگز از نویسـندگی دست باز نداشت. والتر اسـکات در اشـعار کهن و قصاید اسـکاتلند و ترانه های عامیانه آگاهی فراوان داشت و از راه فراهم آوردن این اشـعار، خدمتی بزرگ به فرهنگ میهنش انجام داد. اگر چه در منظومه های داستانی والتر اسکات، زبان تصنعی و مبالغه آمیز و وزنیِ یکنواخت به کار رفته، با

این حالْ استادی او در نقل و داستان پردازی و ادراکش از عالم انسانی، این نقص را جبران می کند. در قلمرو رمان تاریخی، اسکات نویسنده ای بی رقیب بود و کمتر نویسنده ای چنین نفوذ گسترده ای بر زندگی هنری زمان خود داشته است، نفوذی که تنها بر شاعران و رمان نویسان محدود نمی گشت و دامنه آن به نمایش نامه نویسان، آهنگ سازان، طراحان و نقاشان نیز کشیده می شد. از اسکات آثار گوناگونی بر جای مانده که بانوی دریاچه، ترانه آخرین خنیاگر، طلسم و آیوانْهو از مهم ترین این آثار می باشند. درباره آثار والتر اسکات گفته اند: در این آثار، پیوسته اعتماد و اعتبار و عمق عظیم در ادراک وجود دارد. آثار او از معرفت وسیعی از عالم واقعی برخوردار است، معرفتی که نویسنده در سراسر زندگی بر اثر مشاهده دقیق و توجه بسیار به مسائل دشوار زندگی به آن دست یافته است. زندگی اسکات در اواخر عمر با سختی ها و دشواری های فراوانی روبرو شد تا این که در ۲۱ سپتامبر ۱۸۳۲م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "هربرت وَلْزْ" نویسنده معروف انگلیسی (۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

هِرْبِرْت جورج وِلْزْ، نویسنده و داستان نویس معروف و خیال پرداز انگلیسی در ۲۱ سپتامبر ۱۸۶۶م در ناحیه کنت انگلستان به دنیا آمد. پدر هربرت کاسبی فقیر بود که از عهده مخارج خانواده بر نمی آمد، از این رو، هربرت به عنوان فرزند ارشد خانواده از کودکی مشغول به کار شد. با این حال و با همه دشواری ها وی به تحصیلات جدی و مطالعه فراوان پرداخت و پس از طی دوره کالج سلطنتی علوم، در ۲۲ سالگی از دانشگاه لندن در

رشته علوم فارغ التحصیل گردید. ولز کار نویسندگی را با نوشته هایی در موضوع زیست شناسی آغاز کرد و طولی نکشید که مخارج خود را از راه نویسندگی تامین نمود. اولین دوره نویسندگی ولز، دوره خلق داستان های علمی بود و نخستین رمانش به نام ماشین زمان با پیروزی عظیمی روبرو شد. ولز در این اثر حوادث بی شمار و غیرقابل تصور زمان آینده را وصف می کند و در ضمنْ پیشگویی هجوآمیزی از جامعه سرمایه داری و درسی از جامعه شناسی و فرضیه هایی علمی به دست می دهد. پیروزی کتاب موجب شد که ولز از اولین گامْ راه اصلی خود را بیابد. از آن پس او از همه منابع شگفت انگیز علمی برای خلق رمان علمی سود برد و دستگاه هایی چون ضبط صوت، رادیو، بالن، سفر میان کره های آسمانی، بمب هسته ای و مانند آن را برای خلق داستان به کار گرفت. ولز که از طرفی از خانواده ای فقیر بود و به بی عدالتی های اجتماعْ واقف، و از طرف دیگر فرهنگی وسیع و آموزشی علمی یافته بود که امید برقراری نظامی صحیح و منطقی در جامعه را در او پدید آورده بود، به تدریج به مسائل اجتماعی علاقه مند شد و بیش از پیشْ خود را مصلح واقعی و پیامبر الهام بخش پنداشت. او در این راستا اندیشه های اصلاح طلبانه خویش را در آثار گوناگون عرضه کرد، سپس به خلق داستان های واقع بینانه و انتقادی و هجوآمیز روی آورد که در آنها از دنیای رویا و تخیل دست برداشته و با صراحت به وصف جامعه پرداخته است.

ولز در کتاب پیشگویی ها، که کمال مطلوب را پیشرفت صنعت و فن می داند، امیدهایش را نه در زمینه مبارزه طبقاتی، بلکه بر مبنای تعلیم و تربیت علمی قرار می دهد که راه قدرت مطلق را بر عالم طبیعت و بر بشر می گشاید. اما جنگ جهانی اول، به طور عمیقْ ولز را آشفته حال ساخت و در آثارش تاثیری فراوان بر جای گذاشت. او پس از انقلاب سوسیالیستی شوروی سابق از آن حمایت کرد اما پس از چندی درباره وضع صنعتی کردن کشور شوروی، دچار تردید و سرخوردگی شد. در سال های پس از جنگ، ولز آثارمتعددی درباره اندیشه های سیاسی خود انتشار داد که مهم تر از همه، خلاصه تاریخ نام دارد. این اثر، سرودی درباره قهرمان انسانیت و موعظه ای از اصول عقلانی و فلسفه مادی بود که بلافاصله از طرف یکی از روحانیان مذهبی، پاسخی شدید به آن داده شد. در کتاب دیگر وی به نام توطئه آشکار، ولزْ حکومتی را پیشنهاد می کند که به وسیله مردان برتر اداره شود و هم چنین دنیایی مذهبی که بر پایه علم استوار باشد. در داستان های ولز که از خاطرات و تجربه های شخصی الهام گرفته، پیوسته عصیانی بر ضد جامعه ناقص و سرشار از بی عدالتی دیده می شود که او آرزوی انهدام و از نو ساختن آن را داشته است. هربرت ولز از نویسندگان پر اثری است که به موضوع های گوناگون در نویسندگی دست زده است. وی رمان نویس، مورخ، زیست شناس و اقتصاددان است و در تعمیم اندیشه های تازه زمان خود، در راه دانش، سیاست و

ساده گرداندن مسائل اجتماعی، چنانکه درخور فهم عامه باشد، تسلط خاص دارد. اما شـهرت ولز بیشتر در رمان های پرحادثه علمی اوست که بعـدها از بیشتر آن هـا فیلم سـینمایی ساخته شـده است. آثار دیگر ولز به سـبب آنکه به زمان خاصـی بسـتگی نزدیـک داشـته، اعتبـار خود را از دست داده و تنهـا چون گواهی تاریخی باقی مانـده است. هربرت جورج ولز سـرانجام در ۱۳ اوت ۱۹۴۶م در هشتاد سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۶: مرگ "هیپولت آدولف تِن" فیلسوف و مورخ مشهور فرانسوی (۱۸۹۳م)

شرح مناسبت:

هیپـولت آدلْف تِن، منتقـد، فیلسـوف، ادیب و مـورخ فرانسـوی در ۱۷ مـارس ۱۸۲۸م در فرانسـه بـه دنیـا آمـد و پس از پایـان تحصـیلات خود، به سـمت اسـتاد دانشـگاه هنرهای زیبای پاریس منصوب شد. با انتشار رساله دکترای تِن، اصول تحقیق و نقد آن، مبنای تاریـخ ادبیات جدیـد فرانسه قرار گرفت. او را به شـهرت رساند. تن در فلسـفه، بر حسب طبیعت زمان، به علوم تکیه داشت و در نقد ادبی، روان شناسـی و زیباشناسـی نیز شـیوه علوم را به کار می برد. بزرگ ترین اثر فلسفی تن، در سال ۱۸۷۰م درباب عقل انتشار یافت و نظریات جبر و قدر او را آشکار ساخت. این کتابْ او را در جمع کسانی قرار می دهد که به تأسیس علم روان شناسـی به شـیوه تحقیقی مـذمت کرده انـد. تن معتقـد بود که انسـان محصول توارث یـا نژاد، محیط یا مکان و زمان است و او هیـچ اثر ادبی و هنری را خـارج از این سه واقعیت نمی دیـد و نقـد خود را بر همین اساس پایه گـذاری کرد. وی در سال ۱۸۷۸م به عضویت آکادمی فرانسه انتخاب شد و آثار متعددی پدید آورد. آثار تاریخی

تن، نظریه ارتباط تاریخ را با زندگی اجتماعی ملل ترویج نمود و نظریات او، اساس مکتب ناتورالیستی یا طبیعت گرایی اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم قرار گرفت. یکی از آثار او، ریشه های مملکت در فرانسه معاصر در شش جلد، شامل تحقیقاتی در حدود سه هزار صفحه درباره تاریخ فرانسه در زمان انقلاب و در زمان حکومت سلطنتی است. تن در این اثر با بررسی بی طرفانه انقلاب فرانسه، جامعه فرانسوی را نیز مورد مطالعه قرار داده است. وی پرده نقاشی دقیقی از جامعه نوین پیش چشم گذارده که باز ریشه اش را در جامعه قدیم یافته است. در نظر تن، در فرانسه قدیم، لذت مورد توجه مردم بوده و در فرانسه جدید، ثروت، ماجراجویی و جنگ. روح قضاوت جامعه که عنصر اصلی اثر است، هم چنین استعداد نویسندگی انکارناپذیر تن، موجب شده است که این کتاب تحقیقی در ردیف آثار مهم آخر قرن نوزدهم قرار گیرد و بر بزرگان دیگری تاثیر نهد. فلسفه هنر، کمال مطلوب در هنر و تاریخ ادبیات انگلیس از دیگر آثار اوست. هیپولت تن سرانجام در ۲۱ سپتامبر ۱۸۹۳ م در ۶۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "مالْت" از استعمار انگلستان (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

کشور مالْتْ مجمع الجزایری است متشکل از ۵ جزیره، واقع در دریای مدیترانه که در جنوب جزیره سیسیل ایتالیا قرار گرفته است. از پنج جزیره مالتْ سه جزیره آن مسکونی می باشد. مساحت این کشور ۳۱۶ کیلومتر مربع و جمعیت آن بیش از ۳۹۰ هزار نفر است. اکثریت قریب به اتفاق مردم مالت پیرو مذهب کاتولیک هستند و به زبان مالتی و انگلیسی صحبت می کنند. بیشتر سکنه مالت ملیت سفید (مالْتی و

انگلیسی) دارند. پایتخت مالت، والتا نام دارد و از شهرهای مهم آن بیرکیرکارا و کورمی است. واحد پول مالْتْ لیره بود که بعد از پیوستن این کشور به اتحادیه اروپا واحد "یورو" جای گزین آن گردید. مالت تاریخ کهنی دارد و به واسطه موقعیت خاص خود در وسط دریای مدیترانه و بین اروپا و افریقا، از هزاران سال پیش مورد رقابت و کشمکش قدرت های بزرگ بود. مالت در نیمه دوم قرن شانزدهم، بارها مورد تهاجم دریایی قوای عثمانی واقع گشت ولی دولت عثمانی موفق به تصرف آن نشد. بعدها مالت به دست فرانسه افتاد و در نهایتْ مستعمره انگلستان گردید. در سال ۱۹۲۱م، مالت به خودمختاری دست یافت. از سال ۱۹۵۸م تلاش ملی گرایان برای استقلال این کشور آغاز شد تا اینکه در ۲۱ سپتامبر ۱۹۶۴م به استقلال رسید و نظام سیاسی خود را حکومت فرمانداری کل در چارچوب جامعه ملل مشترک المنافع اعلام نمود. در سال ۱۹۷۳م مالت به عضویت جنبش غیرمتعهدها درآمد و در سال ۱۹۷۴ نظام حکومتی آن از فرمانداری کل به جمهوری تغییر یافت. ۲۱ سپتامبر روز استقلال مالت به عنوان روز ملی این کشور نام گرفته است.

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال "بلیز" از استعمار انگلستان (۱۹۸۱م)

شرح مناسبت:

کشور بلیز با ۲۲/۹۶۵ کیلومتر مربع وسعت در امریکای مرکزی، در غرب دریای کارائیب و در همسایگی مکزیک و گواتمالا واقع شده است. جمعیت این کشور، بیش از ۲۰۰ هزار نفر است که بیشتر مردم آن مسیحی و عمدتاً کاتولیک می باشند. اکثریت سکنه بلیز را تیره های نژادی دورگه اسپانیایی و سرخ پوست تشکیل داده است. زبان رسمی مردم بلیز انگلیسی و واحد پولشان دلار بلیز می باشد. پایتخت بلیز،

بلمْوپان نام دارد و شهرهای مهم آن بلیزسیتی، اورنج واک و سان ایگناسیو است. انگلیسی ها در سال ۱۶۳۸م وارد این سرزمین شدند و به استعمار آن پرداختند. ۳۲۲ سال بعد، در سال ۱۹۶۰م قانون اساسی بلیز وضع شد و در سال ۱۹۷۳م نام این مستعمره از هُندوراس انگلیس به بلیز تغییر یافت. بلیز سرانجام پس از گذشت حدود سه و نیم قرن استعمار، در ۲۱ سپتامبر ۱۹۸۱م استقلال یافت. نظام سیاسی حاکم بر بلیز فرمانداری کل تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان می باشد. ۲۱ سپتامبر، روز استقلال بلیز، به عنوان روز ملی این کشور، نام گرفته است.

مناسبت ۰۹: آغاز زمام داری تحمیلی "امین جُمیِّل" بر لبنان (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

امین جُمیِّل سیاست مدار لبنانی پس از کشته شدن برادرش، بشیر جُمیِّل، به ریاست جمهوری لبنان رسید و حکومت او در نا امن ترین و پر هرج و مرج ترین مقطع تاریخ سیاسی لبنان آغاز شد. امین در اولین روزهای حکومتش با کمک و هدایت نیروهای اشغال گر اسرائیل ی، کشتار فجیعی علیه فلسطینیان مقیم لبنان در دو اردوگاه صبرا و شتیلا به خونخواهی برادرش انجام داد و سپس نیروهای امریکایی و اروپایی را به لبنان دعوت کرد. اما این نیروها نتوانستند در این کشور دوام بیاورند، زیرا یک رشته انفجارهای عظیم علیه مقرّ تفنگ داران امریکایی و فرانسوی و سفارتخانه های آنان و هم چنین انهدام پایگاه صهیونیست ها در شهر صور که با فاصله زمانی اندکی از یک دیگر صورت گرفت، آنان را ناگزیر کرد که یکی پس از دیگری مفتضحانه از لبنان خارج شوند. خروج دسته جمعی فلسطینیان مسلّح از لبنان در پی فاجعه صبرا و شتیلا نیز از حوادث دوران حکومت امین

جُمیِّل بـود. وی در اواخر تابســتان ۱۹۸۴م نیز بـا انتصـاب میشـل عـون، رئیس سـتاد ارتش لبنـان به نخست وزیری کشـور، در شرایطی که سـلیم الحُصِ مسلمان، نخست وزیر قانونی لبنان بود، دور تازه ای از کشتار و جنایت علیه مسلمانان توسط مسیحیان مارونی لبنان را دامن زد. دوران ریاست جمهوری امین جُمیِّل تا سال ۱۹۸۸م به طول انجامید.

مناسبت ۱۰: روز ملی و استقلال "ارمنستان" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

سرزمین ارمنستان طی قرن های متمادی محل درگیری دولت های ایران و عثمانی بود، تا این که در سال ۱۹۱۸ و درپی انقلاب کمونیستی در شوروی، اسـتقلال خود را اعلام کرد، اما این اسـتقلال دیری نپاییـد و ارمنسـتانْ دو سال بعـد به شوروی پیوست. ارمنسـتان تـا آغاز تحولات سال های پایانی دهه ۱۹۸۰م در شوروی، یکی از جمهوری هـای این کشور بود. امـا در اوایـل دهه ۱۹۹۰م در یک همه پرسـی، بیش از ۹۰ درصـد از مردم به اسـتقلال این کشور رای دادند و به این ترتیب، در ۲۰ اکتبر ۱۹۹۱م اسـتقلال ارمنسـتان اعلام شـد. ارمنسـتان در غرب آسـیا و منطقه قفقاز واقع است که نزدیک به ۳۰ هزار کیلومتر مربع مسـاحت دارد و در همسایگی کشورهای ایران، آذربایجان، ترکیه و گرجسـتان قرار گرفته است. جمعیت ارمنستان، ۳/۵ میلیون نفر بوده که اکثریت پیرو آیین مسیحیت بوده و به زبان ارمنی صحبت می کنند. پایتخت ارمنستان، ایروان نام دارد و واحد پول آن درام است. ملیت مردم ارمنسـتانْ ارمنی و شهرهای مهم آن وانادزور و گیومری است. نظام سیاسی حاکم بر ارمنستان جمهوری چند حزبی بـا یـک مجلس قـانون گزاری است. بـا اعلام اسـتقلال در جمهوری هـای شوروی، ادعای مالکیت ناحیه قره باغ توسـط ارمنستان به

جنگ این کشور با آذربایجان انجامید. این جنگ حدود ۳۵ هزار کشته بر جای گذاشت و به قرار داد ترک مخاصمه جنگ منجر شد، اما همچنان عامل اختلاف میان دو کشور می باشد. بیست و یکم سپتامبر سال روز رأی مردم به استقلال در سال ۱۹۹۱م به عنوان تاریخ استقلال و روز ملی این کشور می باشد.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: تولد "مایکل فارادِی" دانشمند شهیر انگلیسی و مخترع دینام (۱۷۹۱م)

شرح مناسبت:

میشل یا مائِکِل فارادِی، شیمی دان برجسته انگلیسی در ۲۲ سپتامبر ۱۷۹۱م در انگلستان به دنیا آمد. وی هر چند دارای تحصیلات رسمی نبود اما به سبب مطالعه مستمر و حضور در درس های برخی از اساتید، گنجینه ای از اطلاعات علمی اندوخت تا این که در سال ۱۸۲۴م به عضویت انجمن سلطنتی انگلیس پذیرفته شد و در سال بعد به مدیریت آزمایشگاه این انجمن دست یافت. فارادِی با تلاش خود چنان پیشرفت کرد که به مقام استادی شیمی دست یافت. با این حال، کار بزرگ او، در رشته برق بود. وی پس از تجارب فراوان دریافت که یک آهن ربا قادر به تولید برق است و بر این اساس، نخستین دینام برق را که پیشرو دینام ها و مولّدهای کنونی است اختراع نمود. فارادِی هم چنین قوانین الکترولیز مبنی بر تجزیه عناصر شیمیایی یک ماده به کمک جریان برق را تدوین کرد و برای اولین بار توانست همه گازها را به مایع تبدیل کند. فارادِی در سال ۱۸۲۱م برای نخستین بار در تاریخ علم توانست انرژی الکتریکی را به انرژی مکانیکی تبدیل کند. این امر سر و صدای فراوانی را به پا کرد و فارادِی را در شمار پیش گامان علم قرار داد. وی علاوه بر

مطالعه درباره الکتریسیته، در رشته های علمی دیگر نیز تحقیق می نمود. فارادِی هیچ گاه از اختراعاتش در جهت تجارت و سودجویی استفاده نکرد. او تنها به پژوهش های علمی علاقه مند بود و جنبه های دیگر برای فارادِی اهمیت نداشت. مایکل فارادِی را به دلیل اختراع و کشف اصول کلی مولدهای برقی و مطالعه فراوان در زمینه الکتریسیته، پدر موتور الکتریکی و مولد برق لقب داده اند. می توان ادعا کرد که کلیه صنایع برقی جهان، امروزه براساس قوانین فارادِی بنا شده اند. به پاس خدمات این دانشمند بزرگ، یکی از واحدهای مهم اندازه گیری الکتریسیته را فاراد نام گذاری کرده اند. تحقیقات تجربی در برق در ۳ جلد و تحقیقات تجربی در شیمی و فیزیک از جمله آثار اوست. این دانشمند انگلیسی سرانجام در ۲۵ اوت سال ۱۸۶۷م در ۷۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: اعلام الغای رژیم سلطنتی فرانسه و آغاز حکومت جمهوری اول در این کشور (۱۷۹۲م)

شرح مناسبت:

با اوج گیری انقلاب فرانسه و کناره گیری لویی شانزدهم از سلطنت، انتخابات مجلس جدید فرانسه که کنوانسیون نام داشت در اواسط سپتامبر ۱۷۹۲م به پایان رسید و کنوانسیون در روز ۲۱ سپتامبر تشکیل جلسه داد. نمایندگان حاضر در جلسه به اتفاق آرا به الغاء رژیم سلطنتی و استقرار رژیم جمهوری رای دادند و بدین ترتیب از روز ۲۲ سپتامبر ۱۷۹۲م جمهوری اول فرانسه شکل گرفت. مهم ترین وقایع داخلی فرانسه در این زمان، محاکمه و اعدام لویی شانزدهم آخرین پادشاه فرانسه و آغاز به کار کمیته نجات ملی و کشتار مخالفان بود.

مناسبت ۰۳: درگذشت "آگوست کُنْتْ" نویسنده و فیلسوف بزرگ فرانسوی (۱۸۵۷م)

شرح مناسبت:

ایزودور آگوست ماری فرانسواکُنْتْ معروف به آگوست کُنت، فیلسوف و ریاضی دانِ معروف فرانسوی در ۱۵ مارس ۱۷۹۸م در فرانسه به دنیا آمد. وی در هجده سالگی در ریاضیات به استادی رسید و به تدریس و تحقیق پرداخت. تحقیقات آگوست کنت در ۲۸ سالگیِ وی، چنان عمیق و قابل توجه بود که عده ای از دانشمندانِ بزرگ در مجلس درسِ او حاضر می شدند. کنت در ابتدا می کوشید نشان دهد فلسفه در علوم دیگر تحلیل رفته است اما بعدها به نظام علمی - فلسفی خود نام تازه ای داد و آن، فلسفه اثباتی یا تحقّقی یعنی پوزیتیویسم بود. فلسفه تحقّقی آگوست کُنت مبتنی بر مشاهده و تفکر است. او اعلام داشت که تنها از راه نگریستن به زندگی از این دو نقطه نظر است که ما می توانیم به حقیقت نزدیک گردیم. به نظر کنت، از لحاظ تاریخی، ساختمان علوم مثبت بر پایه ریاضیات شروع می شود و رفته رفته به صورت علوم پیچیده تر و کامل تر تکامل

می یابد تا سرانجام بر علم جامعه شناسی که نقطه اوج و کمال است می رسد. در این سیر تکاملی، هر علمی بر پایه علم پیشین استوار است و جامعه شناسی که واپسین آن هاست نتیجه همه دانش های بر هم انباشته آدمی در طول تاریخ است. بر اثر تحقیقات وسیع آگوست کنت در جامعه شناسی، وی را واضع این علم می دانند چرا که او نخستین کسی است که جامعه شناسی را به صورت یک علم منظم با مسائل و قوانین خاص و روش خاص آن درآورده است. وی پس از مواجه شدن با ناملایمات در زندگی خود، به این نتیجه رسید که باید به عنوان قربانی سرنوشت بی رحم، نسبت به یک دیگر مهربان بود، چرا که دنیا ترقی و پیشرفت می کند و باید بر اساس تعلیم و تربیت منظم به آن رسید. فلسفه انسان دوستی آگوست کنت بر همسایه دوستی و امنیت همگانی مبتنی بود. بر این اساس بود که کلیساهای انسان دوستی شکل گرفت، اما هم چون سایر مرام ها، عقاید وی نیز آرام آرام دچار دگرگونی و فراموشی گردید. در نتیجه انتشارِ عقاید وی، فلسفه و علم از شکل تخیّل به تجربه و مشاهده متمایل گردید. آگوست کنت درتاریخ فلسفه نیز مقام ارجمندی دارد و نظریاتی نیز ارائه کرده است. وی در اواخر زندگی، مکتبی به نام دیانت انسانی ایجاد کرد که جمعی نیز به آن گرویدند. آیین آگوست کنتْ کوششی اجتماعی برای تحقق بخشیدن به میل غریزی انسان جهت خدمت به هم نوع است. کنت برای آنکه آیین خویش را به پیروانش بقبولاند، نظامی سرشار از آداب و

تشریفات دینی و اذکار و ادعیه ایجاد نمود و تقویمی تهیه کرد که روزهای مقدس آن، روزهایی بود که در آن ها ترقیات بشر صورت گرفته است. کتاب دوره فلسفه اثباتی در ۶ جلد مهم ترین اثر کنت می باشد. آگوست کنت سرانجام در ۲۲ سپتامبر ۱۸۵۷م در ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال "بلغارستان" از امپراتوری عثمانی (۱۹۰۸م)

شرح مناسبت:

بلغارستان از اواخر قرن چهاردهم به تصرف عثمانی درآمد. از این زمان، آزار مسیحیان بلغاری آغاز گردید و این امر در طی حدود پانصد سال سلطه عثمانی ها بر این سرزمین، شورش های متعدد مردم بلغار را به وجود آورد. در نهایت، بلغارستان در سال ۱۸۷۸م از عثمانی مستقل شد و به صورت امیرنشین، خود مختاری گرفت. سرانجام در ۲۲ سپتامبر ۱۹۰۸م، پادشاه وقت بلغارستان، این کشور را کاملاً مستقل اعلام کرد و به خود عنوان تِزار داد. بلغارستان کشوری است در شبه جزیره بالکان که در همسایگی رومانی، یونان و ترکیه قرار دارد. مساحت بلغارستان ۱۱۰/۹۹۴ کیلومتر مربع و جمعیّت آن بیش از ۸ میلیون نفر است. با توجه به رشد منفی جمعیت در این کشور، پیش بینی شده، جمعیت بلغارستان تا سال ۲۰۲۵ به حدود ۷ میلیون نفر کاهش یابد. اکثریت مردم این کشور ملیّت بلغاری داشته و زبان رسمی آن ها نیز بلغاری است. سکنه بلغارستان پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً ارتدوکس هستند. پایتخت بلغارستان، صوفیا نام دارد و واحد پول آن لف جدید است. نظام این کشور، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "مالی" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور مالی با بیش از ۱/۲۴۰/۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت در غرب افریقا، به دور از دریای آزاد و در همسایگی کشورهای الجزایر، موریتانی، بورکینافاسو، ساحل عاج، گینه و سِنِگال واقع شده است. از جمعیت بیش از ۱۱ میلیونی مالی، ۸۲٪ مسلمان و بقیه پیرو مذاهب بومی افریقایی هستند. پایتخت مالی، باماکو نام دارد و از شهرهای مهم آن سگو، موپتی و سیکاسو است. واحد پول مالی، فرانک سی اف آ و زبان رسمی

مردم این کشور، فرانسوی است. پیش بینی می شود که جمعیت مالی تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۲۱ میلیون نفر خواهد بود. اکثریت مردم مالی نژاد سیاه داشته و از قبایل متعددی تشکیل شده اند. فرانسویان از قرن نوزدهم در مالی نفوذ یافته و در سال ۱۸۹۸م این سرزمین را تحت الحمایه خود کردند. در آن زمان، این سرزمین، سودانِ فرانسه نامیده می شد. سودانِ فرانسه در سال ۱۹۴۶م نیمه خودمختار و در سال ۱۹۵۸م با عنوانِ جمهوری سودانی، حکومتی کاملاً خودمختار یافت. سرانجام، مالی در ۲۲ سپتامبر ۱۹۶۰ با نوع حکومت جمهوری استقلال یافت و مستقل شد. کشور مالی، یکی از عقب مانده ترین کشورهای جهان است و فقر و گرسنگی در میان مردمِ آن، بیداد می کند.

مناسبت ۰۶: تأسیس سازمان کنفرانس اسلامی (۱۹۶۹م)

شرح مناسبت:

در نیمه دوم قرن بیستم، پس از بروز یک سلسله رویدادهای سیاسی در جهان اسلام، سران کشورهای اسلامی به ضرورت ایجاد سازمانی پی بردند که بتواند بیش از ۶۰ کشور اسلامی را از تفرقه و اختلاف به وحدت و همبستگی برساند. سرانجام با پیشگامی سران کشورهای عربستان، مراکش و ایران، در سال ۱۹۶۹م کنفرانسی از وزرای خارجه برخی از کشورهای اسلامی در قاهره تشکیل شد و راه کارهای موجود برای ایجاد سازمانی با معیارهای اسلامی را بررسی نمود. در پی این اجلاس، تصمیم گرفته شد که یک کمیته مقدماتی، طرح ها را ارائه و بررسی کند. اعضای این کمیته مقدماتی، نمایندگان دولت های ایران، سومالی، مالزی، نیجر و مراکش بودند. سرانجام اولین کنفرانس سران کشورهای اسلامی از ۲۲ تا ۲۵ سپتامبر ۱۹۶۹م در رَباط پایتخت مراکش تشکیل شد و این سازمان موجودیت خود را به

طور رسـمی اعلام کرد. افزایش همبسـتگی اسـلامی میان کشورهای عضو، تلاش برای از بین بردن تبعیض نژادی و اسـتعمار با اشـکال گونـاگون، حمایت از مبارزه کلیه ملت های اسـلامی و حمایت از مبارزه ملت مسـلمان فلسـطین و کمک به آنان برای بازپس گیری حقوق و آزادی سـرزمین های خود و ... از جمله اهداف مندرج در منشور سازمان کنفرانس اسـلامی می باشند. کنفرانس سـران، کنفرانس وزیران امور خارجه و دبیرخانه، سه رکن اصلی این سازمان هستند و طبق مصوّبه اجلاس سوم، قرار شـد که کنفرانس سـران دولت هـای اسـلامی هر سه سال یک بار تشـکیل شود. تا سال ۲۰۰۲م، مجموعاً ۵۷ کشور اسلامی به عضویت این سازمان درآمده اند.

مناسبت ۰۷: درگذشت علامه "ابوالعلی مودودی" متفکر و دانشمند مسلمان پاکستانی (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

علامه ابوالعلی مودودی اندیشـمند مسـلمان پاکستانی در سال ۱۹۰۳ در اورنـگ آباد به دنیا آمـد و تحصـیلات عالیه اش را در علوم دینی ادامه داد. وی در سال ۱۹۳۲م با همفکری و مساعدت گروهی از دوستان خود، مجله ای به نام ترجمان قرآن را در حیـدرآباد پاکسـتان منتشـر کرد و مـدتی نیز از مدرسان برجسـته اداره اسـلامی دارالسـلام در آن منطقه بود. علامه مودودی به عنوان یکی از متفکران بنام جهان اسـلام و از روحانیون برجسـته شـبه قاره هنـد، پایه گـذار و عامل مبارزات ضداسـتکباری در میـان روحانیان این خطّه بود. وی در سال ۱۹۴۱م در یک حرکت سیاسـی، حزب جماعت اسلامی را با هدف به وجود آوردن یـک تشـکّل سیاسـی اسـلامی نیرومنـد میان مردم و روحانیون پاکسـتان به وجود آورد. حزب جماعت اسـلامی به عنوان اولین تشکیلات منسجم سیاسی و اسلامی در تاریخ پاکستان، نقش موثری در روشنگری و ارشاد مردم و نیز افشای

چهره کریه وهابیت در پاکستان ایفا نمود. مودودی در سال ۱۹۵۳م به دلیل سازمان دادن چندین رشته تظاهرات علیه فرقه های ضاله قادیانی و وهّابی به زندان افتاد. علامه مودودی که یک صد تالیف سیاسی و اسلامی دارد، اولین مرجع بزرگ اسلامی است که حمایت علنی و قاطع خود از انقلاب اسلامی ایران را در پاکستان اعلام کرد. این دانشمند بزرگ مسلمان سرانجام در ۲۲ سپتامبر ۱۹۷۹م در ۷۶ سالگی در شهر لاهور، دار فانی را وداع گفت.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: کشف سیاره "نپتون" توسط دو دانشمند فرانسوی (۱۸۴۶م)

شرح مناسبت:

نپتون هشتمین سیاره منظومه شمسی است که در ۲۳ سپتامبر سال ۱۸۴۶م توسط یوهان گوتفرید گاله، منجم آلمانی، رصد گردید. وی براساس محاسبات دانشمندان قبل از خود، موفق به کشف این سیاره گردید. قبل از وی دو دانشمند فرانسوی که جان کاوچ آدامز و اوریان لوودیه نام داشتند ضمن مشاهده ومطالعه در مورد "اورانوس" دیگر سیاره منظومه شمسی، با توجه به تند و کند شدن حرکات آن در مدار خویش، به وجود سیاره ای دیگر در کنار آن پی بردند. از این رو، هر دو دانشمند به محاسبه محل احتمالی سیاره ای پرداختند که آن را ندیده بودند و وجود آن را احتمال می دادند. آن ها سپس نتایج محاسبات خود را به رصدخانه برلین فرستادند و توسط دانشمندان آن محل آن کشف گردید. مدت گردش این سیاره به دور خورشید ۱۶۵ سال و قطر متوسط آن، در حدود ۴۹۴۰ کیلومتر است و فاصله آن از خورشید ۴۴۹۷ میلیون کیلومتر است. نپتون دارای دو قمر می باشد و طول شبانه روز آن بر حسب ساعت زمین، ۱۵/۷ ساعت است.

مناسبت ۰۲: مرگ "آرتور شوپِنْهاوِر" فیلسوف شهیر آلمانی (۱۸۶۰م) (ر.ک: ۲۲ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: روز ملی و اعلام استقلال و تشکیل حکومت پادشاهی "عربستان سعودی" (۱۹۳۲م)

شرح مناسبت:

عربستان سعودی، در جنوب غربی آسیا و خاورمیانه واقع است که ۲/۲۴۰/۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۲۲ میلیون نفر جمعیت دارد. پایتخت عربستان ریاض می باشد و شهرهای مهم آن، مکّه، مدینه، جدّه و طائف است. ۹۶ درصد از مردم عربستانْ مسلمانند و از نژاد عرب سعودی بوده و به زبان عربی صحبت می کنند. واحد پول این کشورْ ریال سعودی می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت عربستان تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۴۰ میلیون نفر خواهد بود. عربستان بزرگ ترین صادر کننده نفت دنیاست و با داشتن درآمد سرانه ملی بالا یکی از کشورهای ثروت مند جهان به شمار می رود. این منطقه از سه هزار سال قبل از میلاد مسیح(ع) محل سکونت سامی ها بود. اما ظهور اسلام در قرن هفتم میلادی، شرایط اجتماعیِ سیاسیِ اقتصادی و فرهنگی این منطقه را دگرگون ساخت. در قرون اولیه اسلام و پس از خلفای راشدین، حکومت امویان، مروانیان و عباسیان

روی کار آمد. عربستان از اوایل قرن سوم هجری از سلطه حکومت عباسیان خارج شد و تا چند قرن، وضعیت ناآرام و آشفته ای داشت تا اینکه در قرن شانزدهم میلادی، دولت عثمانی عربستان را تصرف کرد. از اواسط قرن هجدهم، تلاش های آل سعود برای حکمرانی بر این سرزمین آغاز شد و در اوایل قرن بیستم شدت یافت. در جریان جنگ جهانی اول، سعودی ها با انگلیس روابط خوبی برقرار کردند. سرانجام پس از خاتمه جنگ و تجزیه امپراتوری عثمانی، عربستان نیز مستقل شد. در جنگی که میان عبدالعزیز بن سعود و حسین بن

علی، شریف مکه روی داد، عبدالعزیز پیروز شد و حکومت خود را بر عربستان تثبیت کرد تا اینکه در ۲۳ سپتامبر ۱۹۳۲م عنوان سلطان عربستان سعودی یافت. نظام سیاسی حاکم بر عربستان سلطنتی مطلقه اسلامی است و پادشاه این کشور از اختیارات مطلقه برخوردار می باشد. روز ملی عربستان سعودی نیز ۲۳ سپتامبر است.

مناسبت ۰۴: درگذشت "زیگموند فروید" روان پزشک و روان کاو معروف اتریشی (۱۹۳۹م) (ر.ک: ۶ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "ادواردْ راس" زبان شناس و مستشرق خاورشناس برجسته انگلیسی (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

ادواردْ دنیسون راس، زبان شناس و خاورشناس انگلیسی در ششم ژوئن ۱۸۷۱م در لندن به دنیا آمد. وی پس از طی دوران تحصیلات خود به فراگیری زبان های شرقی پرداخت و به زبان دانی مشهور تبدیل شد به طوری که به سی زبان و لهجه آشنا بود که فارسی، عربی، ترکی، تبّتی، سانسکریت، اردو، فرانسوی، انگلیسی، آلمانی و ایتالیایی از آن جمله اند. ادوارد راس در سال های بعد به تدریس زبان و ادبیات فارسی در لندن پرداخت و پس از آن ریاست مدرسه کلکته در هندوستان را بر عهده گرفت. وی هم چنین پس از برعهده گرفتن ریاست دانشکده شرقی و افریقایی، در رونق دادن این مؤسسه علمی و مجذوب کردن مردم به فراگیری زبان های شرقی و متمرکز کردن استادان زبان های مشرق زمین نقش موثری ایفا کرد و زبان و تاریخ و فرهنگ و قوانین مشرق زمین و افریقا را ترویج نمود. ادوارد راس در طول عمر خود مسافرت های متعددی به مشرق زمین انجام داد و ضمن آشنایی با آثار شرق، با استادان بزرگ زبان فارسی و ترکی نیز دیدار کرد. وی قرآن را دقیقاً مطالعه می نمود و به ایرانیان علاقه خاصی داشت به طوری که درباره ایرانیان گفته است: ایرانی، با استعداد فوق العاده و سریع الانتقال و سریع الادراک است و این سرعت انتقال و تیزفهمی در مراحل اولیه زندگی و ایام جوانی در آن ها آشکار می شود. فعالیت فکری ایرانی طوری است که پیوسته او را به تفکر در مطالب فلسفی، بیشتر از امور پوچ و بیهوده ای که

جزو مظاهر زنـدگی عملی ما به شـمار می رود، متمایل می گرداند. هر ایرانی کمابیش شاعر است و قریحه و هوش و اسـتعداد شاعرانه در او موجود است. شاید هیچ زبانی مانند فارسی به آن درجه روان نباشد که از سلک نثر به رشته نظم کشیده شود. از راس آثار متعددی بر جای مانده که از جمله آنها که با محوریت اسلام، شرق و یا ایران نگاشته شده، می توان به کتاب اسلام، ایرانیان، هند و ادیبان شـرقی و ترجمه هایی از اشـعار ترکی و فارسی و کتب تاریخی اشاره نمود. ادوارد دنیسون راس سرانجام در ۲۳ سپتامبر ۱۹۴۰م در ۶۹ سالگی درگذشت.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: اتحاد سیاسی اسکاتلند و انگلستان و الحاق اسکاتلند به انگلیس (۱۶۴۳م)

شرح مناسبت:

اسـکاتلند در قسـمت شـمالی کشور جزیره ای انگلسـتان قرار دارد و منطقه ای است کوهستانی و پوشیده از جنگل های انبوه و چمنزارهای وسـیع که به وسـیله چنـد رودخانه و نیز خلیـج سالوی از خاک اصـلی انگلسـتان جدا شده است. این منطقه از قدیم الایام مسـکونی بود و بعدها محل سـکونت اقوامی از انگلسـتان شد. در طی قرون بعدی زبان و فرهنگ انگلیسی در این مناطق نفوذ پیدا کرد. اما بین اسـکاتلند و انگلسـتان حالت جنگ و صلح ادامه داشت. در اوائل قرن هفدهم زمینه های اتحاد دو منطقه فراهم شد تا اینکه در تاریخ ۲۴ سپتامبر ۱۶۴۳ اتحاد سیاسی و یک پارچگی اسکاتلند و انگلستان عملی گردید.

مناسبت ۰۲: مرگ "جوزوئه کاردوتچی" شاعر و منتقد ادبی ایتالیایی (۱۹۰۷م)

شرح مناسبت:

جوزوئه کـاردوتْچی، شـاعر و منتقـد ادبی ایتالیایی در ۲۳ اوت ۱۸۳۵م به دنیـا آمـد و پس از طی تحصـیلات خود، در بیسـت سالگی اولین اثر خود را با عنوان چنگ توده مردم انتشار داد و از همان آغاز کار، عقیـده ضدمـذهبی و ضد رمانتیک و تمایل به شـعر و ادب یونان و روم باستان را آشکار ساخت. کاردوتچی یگانه امید را در تجدید حیات فکری، معنوی، ادبی و سیاسی عهد باسـتان می دانست، از این رو، اشعاری تحت تاثیر شاعران یونان باستان سرود. وی نویسندگان و شاعران عهد باستان را نه تنها اسـتادانی بزرگ می شمرد، بلکه آنان را تجسمی از کمال مطلوب بشری نیرومند می دانست که با طبیعت و دنیا هماهنگی داشت. کاردوتچی در عالم سیاست به اصول جمهوری خواهی و دموکراسی که رنگی ضد کاتولیکی داشت معتقد بود هرچند بعدها به سلطنت گرایش یافت. وی هم چنین در برخی آثار خود، در

وصف اوضاع سیاسی زمان و به اقتضای وقایع خاص از لحن تند و تلخ و نیش دار یا تحریک آمیز استفاده کرده که روح پرخاشگری شدید کاردوتچی را نمایان می سازد. کاردوتچی با سرودن منظومه سرود به شیطان که علیه روحانیان مذهبی منتشر کرد، به سختی مورد انتقاد قرار گرفت و اشعار او را هرزگی فکری خواندند. وی به موازات فعالیت هایش در زمینه شعر، آثار فراوانی نیز در نثر انتشار داد که شامل خطابه های رسمی و پرارزش اوست. کاردوتچی با وجود آثار فراوان منثوری که درباره مظاهر اجتماعی و سیاسی و در معرفی اندیشه عصر خویش منتشر ساخته و در همه آن ها، خود را نویسنده ای با اندیشه نوین معرفی کرده است، به عنوان شاعر بزرگ ایتالیایی شناخته شد و در سال ۱۹۰۶م به دریافت جایزه ادبی نوبل، نائل آمد. آثار شاعرانه کاردوتچی، مدت پنجاه سال ادبیات ایتالیا را مسخّر کرد و بر روی هم، در نیمه دوم قرن نوزدهم آثاری بدیع به شمار آمد. هم چنین کمال قالب شعری و شور و تاثیر و هیجان فراوانی که سراسر آثار وی وجود داشت، کاردوتچی را شاعر رسمی ایتالیای عصر نوین ساخت. جوزوئه کاردوتچی در سال ۱۸۹۹م به اولین حمله سکته ناقص دچار شد تا اینکه سرانجام در ۲۴ سپتامبر ۱۹۰۷م در ۹۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "کُنْستانْتین چرنینکو" رهبر پیشین شوروی سابق (۱۹۱۱م) (ر.ک: ۱۰ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: بمباران ورشو توسط هواپیماهای آلمانی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی دوم، لهستان مورد هجوم نیروهای نازی قرار گرفت و در ۱۶ سپتامبر ۱۹۴۹ ورشو به محاصره آلمان درآمد. در این میان مقاومت مردم ورشو باعث گردید تا تصرف شهر به تأخیر افتد در نتیجه از ۲۴ سپتامبر همین سال به مدت ۳ روز حملات هوایی وسیع و گسترده ای علیه ورشو انجام شد. از سوی دیگر سقوط و تسلیم ارتش لهستان موجب ایجاد وحشت میان مردم شد. در پی بمباران شهر ورشو پایتخت لهستان توسط هواپیماهای آلمان نازی به مدت سه روز، بیش از پانزده هزار نفر از مردم این شهر کشته شدند. پیش از آن، هیتلر به فرماندهان ارتش نازی دستور داده بود به هر قیمتی این شهر را تصرف کنند، تا اینکه سرانجام این شهر پس از ۱۱ روز مقاومت سرسختانه، تسلیم آلمانی ها شد.

مناسبت ۰۵: روز ملی و اعلام استقلال "گینه بیسائو" از استعمار پرتغال (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

جمهوری گینه بیسائو با ۳۶/۱۲۵ کیلومتر مربع مساحت در غرب افریقا و در همسایگی کشورهای گینه و سِنِگال واقع شده است. جمعیت گینه بیسائو در حدود ۱/۵ میلیون نفر است که از نژاد سیاه و از پیروان اسلام و مسیحیت و آیین های بومی می باشند. پیش بینی شده است جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ تا حدود ۱/۹ میلیون نفر بالغ گردید. پایتخت این کشور، شهر بیسائو و واحد پولش فرانک سی اف آ است. گینه بیسائو از سال ۱۴۴۶م که توسط مکتشفان پرتغالی کشف شد، تا ۵۳۰ سال

بعـد در اسـتعمار آنان بود و از مراکز تجارت و صدور برده به حساب می آمد. نیمه دوم قرن بیسـتم شاهد شـکل گیری جنبش ضداستعماری مردم گینه بیسائو بود. بی اعتنایی مقامات

پرتغال باعث شد تا حرکت مسالمت آمیز مردمی به قیام مسلحانه تبدیل شود. سرانجام شورش و قیام مردم علیه استعمارگران، در دهه ۱۹۶۰ - ۷۰م گسترش یافت و شورشیان بر قسمت عمده ای از سرزمین خویش دست یافتند. در ۲۴ سپتامبر ۱۹۷۳م حزب استقلال گینه، استقلال این منطقه را اعلام نمود و چند ماه بعد، سرنگونی این سرزمین در دهم سپتامبر ۱۹۷۴ مستقل و دارای حکومت جمهوری با یک مجلس قانون گزاری گردید.

مناسبت ۰۶: هفته جهانی دریانوردی (آخرین هفته سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: مرگ "راجر بیکُن" فیلسوف، شیمی دان، نویسنده و کشیش انگلیسی (۱۲۹۴م)

شرح مناسبت:

راجر بیکُن، فیلسوف و مدرس معروف انگلیسی در ۱۱ آوریل سال ۱۲۱۴م در انگلستان به دنیا آمد. او سپس در دانشگاه های آکسْفورد انگلستان و پاریس به تحصیل و سپس تدریس پرداخت. بیکن از آن پس به عنوان کشیش به خدمت مشغول گردید. او در این زمان در زمینه علم کیمیا مطالعاتی نمود و دریافت که چگونه می توان باروت ساخت. موفقیت بیکن در کارهای علمی حسادت همکارانش را برانگیخت. از این رو او را به جادوگری متهم کردند و به ده سال زندان محکوم شد. بیکن در زندان، یک تقویم اصلاح شده و صحیح تهیه کرد و پس از اتمام دوران زندان، بار دیگر به کارهای علمی روی آورد. وی در این زمان دایرهالمعارف تصنیف عظیم را که شامل علوم طبیعی، منطق، فیزیک، ریاضیات، فلسفه و زبان شناسی بود نوشت و بار دیگر به اتهام نگارش کتب ضالّه به مدت دوازده سال به زندان افتاد. بیکن پس از آزادی از زندان، مطالعات خود را از سر گرفت و کتب متعددی نگاشت. بیکن به علوم طبیعی و تجربه و مشاهده مستقیم اهمیت می داد و به همین جهت او را از پیشروان روش تازه علمی شمرده اند. وی معتقد بود که علم، مکمّل دین است نه مخالف آن. اهمیت فلسفه راجر بیکُن در شمول آن بر افکار مبتکرانه و جدید نیست. زیرا وی به بسیاری از افکار خرافی آن زمان هم چون کیمیا و علم احکام نجوم اعتقاد داشت. سهم عمده وی در دانش جدید، اصرار وی در به کار بردن روش علمی در مطالعه فلسفه است. وی

علت جهل و نادانی را چهار چیز می دانست: اتکا به اسناد و مآخذ غیرموثق، پیروی کورکورانه از آداب و رسوم، تقلید کورکورانه از بالا ـ دست و عادت به تبعیت از عامه جاهل و پنهان داشتن حماقت ها با تظاهر به دانایی. بیکن بر این عقیده بود که برای به دست آوردن دانش و حکمت، دو راه وجود دارد: تجربه و عقل، و باید برای رسیدن به حقیقت، اندیشه های خود را بر پایه دانسته ها قرار داد. بیکُن هم چنین یکی از بزرگ ترین دانشمندان قرون وسطی به شمار می رود که به شدت، روش های فلسفی عهد خود را مورد انتقاد قرار داده است. راجر بیکن سرانجام در ۲۵ سپتامبر ۱۲۹۴م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: کشف اقیانوس کبیر توسط دریانوردان اسپانیایی (۱۵۱۳م)

شرح مناسبت:

اقیانوس آرام یا کبیر در ابتدا در ۲۵ سپتامبر ۱۵۱۳م توسط واسکو بالبوآ دریانورد اسپانیایی کشف شد ولی این کشف تنها در سواحل پاناما و غرب این اقیانوس صورت گرفت. هرچند قبل از وی مردمانی از چین و ژاپن و دیگران در پهنه های وسیعی از اقیانوس آرام دریانوردی کرده بودند ولی شناسایی بعدی آن در سال ۱۵۱۳م روی داد. پس از چندی فردینان ماژِلان دیگر دریانورد مشهور آن زمان، به هنگام دیدار از این اقیانوس، آن را آرام و بدون توفان های شدید دید، از این رو آن را اقیانوس آرام نامید. اقیانوس آرام مساحتی در حدود یک صد و هشتاد میلیون کیلومتر مربع دارد که از سطح کلیه خشکی های زمین بیشتر است. این اقیانوس دارای عرضی در حدود یازده هزار کیلومتر و طولی برابر با هفده هزار و هفت صد کیلومتر می باشد. عمق

متوسط اقیانوس کبیر در حدود چهار هزار متر و عمیق ترین نقطه آن)گودال ماریانا(در حدود یازده هزار متر است.

مناسبت ۰۳: تولد "ویلیام فاکنر" ادیب و نویسنده برجسته امریکایی(۱۸۹۷م)

شرح مناسبت:

ویلیام فالْکنرْ، رمان نویس امریکایی در ۲۵ سپتامبر ۱۸۹۷م در ایالت می سی سی پی امریکا به دنیا آمد. وی در مدرسه، شاگرد متوسطی بود، اما به خواندن آثار نویسندگان شوق فراوان نشان می داد. ولی تحصیلات خود را در سطوح بالا ادامه نداد و برای امرار معاش به شغل های گوناگون پرداخت. با این وجود، در حالی که به کارهای معمولی اشتغال داشت چندین رمان منتشر کرد اما موفقیتی نصیبش نگردید. فاکنر در عین حال از خصوصیت های اخلاقی افراد و دسته های گوناگون برای خلق قهرمانانش استفاده می کند، پرده نقاشی بزرگی نیز از جامعه پیش چشم می گسترد و درد خود را همه جا در آثارش عرضه می کند. فاکنر در سال های بعد زمان متعددی را انتشار داد تا اینکه به شهرت و ثروت دست یافت. وی پیوسته تحت تأثیر مسائل نژادی بود و بردگی را گناهی بزرگ می دانست. در آثار فاکنر، پیرمردان و کودکان، پاک و عفیفند و نوجوانان، فاسد و ناتوان و غیرعادی و منحط. در شیوه نگارش فاکنر، داستان ها بیشتر به صورت ادامه یک زندگی است که گاه با کندی و گاه با شتاب پیش می رود و گاه با عبارت های پرقدرت و سنگین و به صورتی شاعرانه و با زوایای پنهانی. فاکنر به سبب ژرف بینی در مسائل عاطفی و محرومیت های افراد انسان در درجه های گوناگون فکری، و به سبب تجزیه و تحلیل دقیق گمراهی ها و انحراف ها در جامعه پوسیده

و منحط، با شیوه نگارش خاص، مشهورترین رمان نویس در ادبیات معاصر امریکا شناخته شده است. فاکنر تا آخرین ماه های عمر به نویسندگی مشغول بود و آثار متعددی نگاشت که تسخیرناپذیر، دهکده، آمرزش برای یک راهبه، تمثیل و محراب از جمله این رمان هاست. فاکنر در سال ۱۹۵۰م به دریافت جایزه ادبی نوبل و در سال ۱۹۵۴م به دریافت جایزه پولیتزِر نایل آمد. ویلیام فاکنر سرانجام در ششم ژوئیه ۱۹۶۳م بر اثر حمله قلبی در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: درگذشت "جورج سانْتایانا" فیلسوف و نویسنده معروف اسپانیایی (۱۹۵۳م) (ر.ک: ۱۶ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: تأسیس اولین کلیسای مسیحی به فرمان "کُنْستانْتین" امپراتور روم در اورشلیم (۳۳۰م)

شرح مناسبت:

کُنْسْتانتین (قُسطَنْطین) کبیر، امپراتور روم در نیمه اول قرن چهارم میلادی حکومت را در اختیار داشت. یکی از اقدامات وی صدور فرمان میلان بود. بر اساس این فرمان، مسیحیان در انجام عبادات خود آزادی یافتند و دین مسیحیت در سراسر روم رسمیت یافت. در ادامه دلبستگی به دین مسیح(ع)، کنستانتین در بیست و ششم سپتامبر سال ۳۳۰ میلادی، اولین کلیسای مسیحی در اورشلیم را بنا نهاد. همسر وی که در ترویج و تبلیغ آیین مسیحی کوشا بود، در ساخت این کلیسا نیز کنستانتین را همراهی نمود. آثاری از این کلیسا تا سال های اخیر باقی مانده بود.

مناسبت ۰۲: آغاز سلطنت "خسرو پرویز" پادشاه معروف سلسله ساسانی (۵۹۰م)

شرح مناسبت:

خسرو پرویز پادشاه ساسانی یکی از معروف ترین پادشاهان این سلسله به شمار می رفت و دوران حکومت وی با بعثت پیامبر اسلام(ص) هم زمان بود. خسرو بعد از مرگ هرمز چهارم، در بیست و ششم سپتامبر ۵۹۰م به سلطنت نشست و البته برای دست یابی به تخت و تاج شاهی، با واگذاری ارمنستان به روم، از حمایت امپراتور روم بهره گرفت. وی در دوران سلطنت خود توانست مناطقی از آسیای صغیر، فلسطین، شام و مصر را به تصرف درآورد و قدرت خود را گسترش دهد. از حوادث مهم دوران سلطنت خسرو پرویز ظهور پیامبر(ص) در مکه و نگارش نامه ای است که پیغمبر اسلام(ص) برای او فرستادند. پیامبر در این نامه ضمن دعوت وی به توحید و یکتاپرستی، تداوم سلطنت او را منوط به پذیرش اسلام دانستند و چون خسروپرویز نامه پیامبر(ص) را پاره نمود با نفرین رسول خدا(ص) عمر خسرو پرویز و سپس سلطنت ساسانیان پس از مدتی درهم پیچید. از دیگر حوادث زمان

حکومتِ خسروپرویز، جنگ های طولانی مدت وی با امپراتوری روم بود که به جهت حمایت از امپراتور مقتول روم که حامی پادشاه ایران بود، آغاز شد و بعد از بیست و چهار سال در سپتامبر ۶۲۷م، خاتمه یافت. خسروپرویز همانند بسیاری از پادشاهان، مردی فاسد و خوش گذران بود که فساد و تباهی و تجمل پرستی و شهوترانی ارکان حکومتش را سست نموده بود. شکست از روم و شورش سرداران سپاه ایران سرانجام به قتل خسروپرویز انجامید و پسرش شیرویه زمام امور را به دست گرفت.

مناسبت ۰۳: اختراع زبان بین المللی "اسپرانتو" توسط "لودویک زامنهوف" لغت شناس روسی (۱۸۸۷م)

شرح مناسبت:

اسپرانْتو، زبانی بین المللی است که در ۲۶ سپتامبر ۱۸۸۷م به وسیله جزوه ای با نام "یک زبان جهانی" که مؤلف آن، امضای مستعار اِسْپِرانْتو را برای خود انتخاب کرده بود، معرفی گردید. این اسم مستعار که در زبان جدید به معنی امید است را یک پزشک لهستانی به نام لوْدویک زامِنْهوف انتخاب کرده بود و همین نام بعدها به خود زبان مزبور، اطلاق شد. این زبان دارای دستور زبان بسیار آسان است و تنها ۱۶ قاعده دارد. زبان اسپرانتو، زبان تفاهم بین المللی است که برخلاف زبان های دیگر به هیچ گروه، فرقه یا ملتی تعلق ندارد. این زبان طبق آخرین روش های کُدگذاری علمی ساخته شده است تا همه مردم جهان، حتی افراد کم هوش یا نابینایان و ناشنوایان نیز بتوانند آن را به آسانی یاد بگیرند و با هم تفاهم برقرار کنند. امروزه متوجه شده اند که اسپرانتو، بهترین زبان برای کار کامپیوترها و ماشین های ترجمه است و سریع ترین، ارزان ترین و مطمئن ترین وسیله انتقال اطلاعات علمی به سراسر جهان به ویژه

برای کشورهـای کم درآمـد و کمتر توسـعه یافته است. این کشف و ابـداع ماننـد هر اکتشاف و ابـداع علمی دیگری، در طول بیش از صد سال گذشـته، توسط صدها زبان شـناس، شاعر و نویسـنده از کشورهای مختلف جهان تکمیل شده است. این زبان دارای ۲۹ حرف الفبای اسپرانتو است که از لاتین گرفته شده و به صورت استاندارد درآمده اند. هر حرف فقط یک صدا دارد و هر چه نوشـته شود، همانْ با تلفظِ اسـتاندارد خوانده می شود. حرفی که نوشته شود و خوانده نشود در اسپرانتو وجود ندارد و هر قاعده این زبان، دارای یک علامت یا کُدشناسی در خود کلمه است. هم چنین فراگیری این زبان را ده بار آسان تر از زبان های دیگر می دانند. مرکزجهانی اسپرانتو در بندر روتِرْدام هلند قرار دارد و دارای بیش از ۳۵۰۰ شعبه در یک صد و ده کشور جهـان است. هم چنین بالغ بر ۲۲ برنـامه رادیویی از خـاور دور گرفته تا اروپای شـرقی، غربی و امریکای جنوبی، مرتباً به زبان اسپرانتو پخش می شود. با وجود استقبال ملل دنیا از زبان اسپرانتو، به علت مخالفت دولت های استعمارگر انگلیسی زبان، زبان اسپرانتو بین المللی نشد.

مناسبت ۰۴: تولد "مارتین هایْدِگِر" فیلسوف برجسته آلمانی (۱۸۸۹م)

شرح مناسبت:

مـارتین هایْدِگِر، نظریه پرداز معروف آلمانی در ۲۶ سپتامبر ۱۸۸۹م در شـهرِ بـادن آلمان به دنیا آمـد. وی پس از طی دروس مقدماتی و متوسـطه، به تحصیل در رشته فلسفه پرداخت و سپس به تدریس فلسفه روی آورد. هایدِگِر پس از مدتی به ریاست دانشـگاه فرایْبورْگْ آلمان دست یافت و به تمجیـد از آدولف هیتلر، رهبر حزب نازی پرداخت. به نظر او، شـخص پیشوا و تنها خود

او واقعیتِ موجود و آینده آلمان و قانون آن است. با این حالْ هایْدِگر بعدها از این تعاریف درباره هیتلر نادم شد. هایْدِگر پس از سالیانی از ریاست دانشگاه کناره گیری کرد و به مطالعه و تحقیق مشغول شد. او فلسفه خود را پژوهش وجود توصیف کرد و معتقد بود که توجه اصلی او به وجود، در معنای واقعی و مطلق آن است نه وجود شخصی. وی در تشریح وجود حاضر، مقوله پس از مرگ را زیر سوال برد و بر این عقیده بود که آگاه شدن از این امر که گذشتهْ پوچ بوده و آینده نیز پوچ خواهد بود، می تواند به انسان روحیه مبارزه با پوچی و پذیرش مسئولیت برای هستی خویش اعطا کند. هایدگر خود را فیلسوفی می داند که وظیفه اش نجات تمدنی است که خود را به تکنولوژی، علم و عقلانیت حساب شده، ارزان فروخته است. هایدگر در باب وجود کلی معترف است که چیزی نمی داند زیرا فهم آن برای ذهن بشر غیرممکن است، اما در باب وجود جزئی عقیده دارد که تجربه ای تلخ و بی ارزشی است میان دو خواب. گویی وی می گوید: روز مرگ ما از روز تولدمان بهتر است اما از این بهتر آن بود که اصلاً به دنیا نمی آمدیم.هایْدِگر درباره موضوعات متعدد علمی از قبیل منطق، فلسفه علم، فلسفه تاریخ، هستی شناسی، زبان، تکنولوژی، شعر و شاعری، فلسفه یونان و ریاضیات و ... بازده علمی داشته است. این تنوع و گسترده فکری باعث شد که وی از دیدگاه برخی، به عنوان فردی قابل احترام یاد شود. با این حال، نوشتارهای هایدگر را

معمولاً بسیار پیچیده و مبهم می دانند. این پیچیدگی و ابهام از یک سو به علت نفوذ اندیشه او در مسائل غایی و انتزاعی است و از سوی دیگر ناشی از شیوه کاملاً خاص اوست که در زبان خود به کار می گیرد. فهم نوشتارهای بعدی هایدگر، حتی دشوارتر از نوشته های اولیه اوست. هائِدِگر چنان دشوارگویْ بود و با کلمات بازی می کرد که اغلبِ افکارش در زیر لفافِ لفظ، مکتوم مانده است. وی در برخی از کتب خود، خواننده را به مرداب پیچیدگی ها و ابهامات می کشاند که راه پیدا کردن از آن به سرزمین عقل تقریباً غیرممکن است. بسیاری از فلاسفه جدید، در افکار او به اندیشه های مختلفی برخورده اند و همه در عمیق بودن اندیشه های او، اما نه در معنای آن ها، اتفاق نظر دارند. از هایدِگر آثار متعددی بر جای مانده که وجود و زمان، متافیزیک چیست، تفکر چیست و سرچشمه کار هنر، از آن جمله است. مارتین هائِدِگِر سرانجام در ۲۶ مه سال ۱۹۷۶م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: روز استقلال "زلاندنو" از استعمار انگلستان (۱۹۰۷م)

شرح مناسبت:

جزایر زلاندنو در سال ۱۶۴۲م توسط آبِل تاسْمان، کاشف معروف هلندی کشف و بعداً جزو مستعمرات انگلستان در اقیانوسیه شد. در سال ۱۸۴۰م، بومیان این سرزمین حکومت انگلستان رابه رسمیت شناختند، ولی این توافق دیری نپایید و به جنگ میان بومیان و اشغال گران انجامید. درقرن نوزدهم میلادی مهاجرت وسیع انگلیسی ها به این سرزمین شدت گرفت ولی سرانجام در ۲۶ سپتامبر سال ۱۹۰۷، انگلستان به زلاندنو استقلال داده و نوع حکومت این کشور، فرمانداری کل گردید. زلاندنو یا نیوزیلند با بیش از ۲۷۰ هزار کیلومتر مربع

مساحت در قاره اقیانوسیه، در شرق دریای تاسْمان و استرالیا قرار داشته و متشکل از دو جزیره اصلی جنوبی و شمالی است. جمعیت آن نزدیک به ۴ میلیون بوده که اکثریت آن ها پیرو آیین مسیحیت می باشند و به زبان انگلیسی و مائوری صحبت می کنند پایتخت زلاندنو، ولینگتون نام دارد و واحد پول این کشور دلار است. انگلیسی تباران اکثریت نژادی زلاندنو را تشکیل می دهند. پیش بینی می شود که جمعیت زلاندنو تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۵ میلیون نفر خواهد بود. از شهرهای مهم زلاندنو، اوکْلند، کرایست چرچ و مانوکائو است. نظام سیاسی حاکم بر زلاندنو فرمانداری کل، تحت حکومت تشریفاتی پادشاه انگلستان است. ششم فوریه، سال روز انعقاد پیمان وایتانگی در سال ۱۸۴۰م روز ملی زلاندنو نام گرفته است. (ر.ک: ۶ فوریه)

مناسبت ۰۶: آغاز نخست وزیری "احمد بن بلا" در الجزایر پس از استقلال این کشور (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

احمدبن بلا، سیاست مدار معروف الجزایری، در سال ۱۹۱۶ در شهری در نزدیک مرز الجزایر با مراکش به دنیا آمد. وی پس از پایان جنگ جهانی دوم به یک سازمان سیاسی موسوم به جنبش آزادی های دموکراتیک پیوست اما بعدها این سازمان را رها کرد تا خود سازماندهی سیاسی نوینی را به وجود آورد. بن بلا در سال ۱۹۵۰م به زندان افتاد ولی از زندان گریخت و به قاهره رفت. بن بلا در قاهره، یک کمیته انقلابی را پایه ریزی کرد که بعدها به جبهه آزادی ملی معروف شد. به دنبال استقلال الجزایر از استعمار فرانسه، احمدبن بلا در بیست و ششم سپتامبر ۱۹۶۲، به عنوان اولین نخست وزیر این کشور تازه استقلال یافته رسید و سپس به ریاست جمهوری این کشور انتخاب شد. بن بلا که

حکومتش را با کودتا علیه بن یوسف بن خلـده آغاز کرده بود، سه سال بعـد، خود، قربانی کودتای هواری بومِدِیَن، وزیر دفاع دولت خود شد و به مدت شش سال به زندان افتاد. بن بلا که پس از آزادی از زندان، به دلیل فرصت مطالعه و تفکر کافی در ایام حبس گرایش زیادی به اسـلام و انقلاب اسـلامی ایران داشت، رفته رفته با مقتضـیات سیاسـی جهان غرب همگام شد و نه تنها از آرمان های انقلاب اسلامی فاصله گرفت، بلکه جبهه نجات اسلامی الجزایر را نیز محکوم نمود و لذا چهره مذهبی خود را از دست داد.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: آغاز سلطنت رسمی "پتر کبیر" امپراتور معروف روسیه (۱۶۸۹م)

شرح مناسبت:

پتر کبیر، تزار بزرگ و معروف روسـیه، در ۱۲ مارس سال ۱۶۷۲م در مسکو به دنیا آمد. در ۲۹ آوریل ۱۷۸۲ به سلطنت رسید ولی نیابت سـلطنت بر عهـده خواهرش سوفی قرار گرفت. پس از آن که خواهرش به نیابت سـلطنت رسـید، او را به قریه ای در نزدیک مسـکو فرسـتاد که این امر باعث تربیت روحی و اخلاقی پتر شد. خواهر پتر درصدد تقویت حکمرانی خود بر روسیه تا پایان عمر بود ولی از پتر شکست خورد و پتر پس از این واقعه در ۲۷ سپتامبر سال ۱۶۸۹م رسماً به سلطنت نشست. وی تصمیم گرفت تـا مردم عقب مانـده کشور خود را به سوی تمـدن غربی، رهبری کنـد. بنـابراین بـا یورش به امپراتوری عثمـانی و دیگر کشورهـای غرب، در اخـذ و فراگیری فنون و مهـارت های آنان تلاش نمود. او هم چنین تعـداد زیادی از هنرمنـدان و صـنعت گران کشورهای غرب را به روسیه آورد و آنان را به کار گمارد. هرچند در اواخر سلطنت پتر کبیر،

روسیه یکی از ممالک بزرگ و قدرت مند به شمار می رفت اما در اخلاق واقعی و صفات و روحیات ملی و طبیعی افراد، تغییر فوق العاده ای حاصل نشده بود. پتر کبیر سرانجام در ۲۸ ژانویه سال ۱۷۲۵م در ۵۳ سالگی به مرض ذات الریه درگذشت و کاترین اول، همسر وی، به پادشاهی دست یافت. (ر.ک: ۲۸ ژانویه)

مناسبت ۰۲: آغاز به کار اولین راه آهن جهان در انگلستان (۱۸۲۵م)

شرح مناسبت:

نخستین راه های ریلی با ریل های چوبی ساخته می شد و واگن های اسبی بر روی آن ها حرکت می کرد. در قرون هفده و هجده میلادی این قطارها برای حمل زغال سنگ و سنگ معدن به کار می رفت. در قرن هجدهم که مخترعان انگلیسی، فرانسوی و امریکایی مشغول آزمایش لوکوموتیوهای بخار شدند، ریل های چُدَنی جای گزین ریل های چوبی گردید. استفاده از ریل های چدنی، دامنه به کارگیری راه آهن را به کارهای غیرمعدنی نیز کشانید. با کشف نیروی بخار، نخستین راه آهن برای حمل مسافر و کالا که با نیروی بخار کار می کرد در ۲۷ سپتامبر سال ۱۸۲۵م در انگلستان به کار افتاد. راه آهن به سرعت در اروپا رواج یافت و کشورهای گوناگون از آن بهره بردند. راه آهن در حال حاضر یکی از راه های اصلی حمل و نقل کالا و مسافر است که سهم عمده ای در این جابجایی دارد.

مناسبت ۰۳: امضای قرارداد "پولادین" میان دولت های متحد در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

قرارداد پولادین که به موجب آن سه پایتخت رم، برلین و توکیو به وسیله محوری به یک دیگر مربوط می شدند، در بحبوحه جنگ جهانی دوم، در ۲۷ سپتامبر ۱۹۴۰م میان دولت های آلمان نازی، ایتالیا و امپراتوری ژاپن امضا شد. از این رو، این سه دولت، در جنگ جهانی دوم به دول محور معروف شدند. حمله ژاپن به امریکا و ورود امریکا به جنگ جهانی دوم از پیامدهای این قرارداد بود.

مناسبت ۰۴: پیروزی ارتش آلمان علیه نظامیان شوروی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

در جریان پیشروی نیروهای آلمان نازی به خاک شوروی که از ۲۲ ژوئن ۱۹۴۱ شروع شده بود، قوای شوروی در حالی که خسته بودند و مهمّاتشان رو به پایان بود، مورد حمله همه جانبه سربازان آلمانی قرار گرفتند. در این نبرد که در ۲۷ سپتامبر ۱۹۴۱م به پیروزی آلمانی منجر گردید، روس ها به شدت شکست خوردند. هم چنین بیش از ۶۰۰ هزار تن از سربازان شوروی اسیر شدند و حدود ۱۲۰۰ تانک و ۵۴۰۰ توپِ شوروی از بین رفت یا توسط آلمان ها به غنیمت گرفته شد. آمار فراوان اسرای شوروی در جریان این نبرد، بزرگ ترین میزان اسیر در دوران جنگ جهانی دوم در هنگام پیکار را رقم زد. چندی بعد با فرا رسیدن فصل سرما و آغاز بارندگی در شوروی، نظامیان آلمانْ زمین گیر شده و حملات متقابل ارتش سرخ

شوروی علیه آنها آغاز گردید.

مناسبت ۰۵: انتخاب شهر "پکن" به عنوان پایتخت کشور جمهوری خلق چین (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

شهر پکن در چین یکی از شهرهای قدیمی است که سابقه آن به بیش از هزار سال قبل از میلاد می رسد و سابقه پایتختی آن را می توان از سده های اولیه بعد از میلاد به حساب آورد. در قرن سیزدهم که مغول ها سرتاسر چین را تصرف کردند و سلسله یوآن را تأسیس نمودند، بخشی از این منطقه را خانبالق نامیده و به پایتختی برگزیدند اما در زمان سلسله مینگ، مرکزیت چین در پکن تثبیت گردید. این وضعیت تا اوائل قرن بیستم ادامه داشت و به دنبال اعلام حکومت جمهوری جدید توسط ملی گرایان حکومت ملی شهر نان کینگ را به پایتختی انتخاب نمودند. بعد از پایان جنگ جهانی دوم و خروج ژاپن

از چین، گروه هـای معـارض داخلی شامـل کمونیست ها و ملی گرایان رویاروی یک دیگر قرار گرفته و پس از شـکست ملی گرایـان و پناهنـده شـدن آن هـا به تایوان، سـرزمین گسترده چین به تصـرف کمونیست ها درآمـد و در ۲۷ سپتامبر ۱۹۴۹م در آسـتانه اعلام حکومت جمهوری خلق چین، شـهر پکن به پایتختی برگزیـده شد. شـهر پر جمعیت و تاریخی پکن که در شـرق چین قرار دارد، از مراکز بزرگ سیاسـی، اقتصـادی و فرهنگی این کشور محسوب می شود. این شـهر بـا حـدود ۱۱ میلیون نفر جمعیـت دارای ۲ قسـمت است که بخش میـانی آن به نـام شـهر ممنـوعه محـل سـکونت پادشاهـان قـدیمی و از مراکز جـذب توریست ها به شمار می رود.

مناسبت ۰۶: اشغال "کابل" پایتخت افغانستان توسط گروه طالبان (۱۹۹۶م)

شرح مناسبت:

ظهور گروهک طالبان در جنوب افغانسـتان در سال ۱۹۹۴م و اعلام موجودیت آن در سـپتامبر این سال، چهره سیاسی کشور و مسـیر جنگ و زد و خوردها را عوض کرد. طالبان که در پاکسـتان آموزش دیـده بودند و هدفشان ظاهراً برقراری دولت واحد اسـلامی در افغانسـتان بود، پادگان های نظامی نواحی مرکزی و غرب کشور را به سـرعت تصـرف کردنـد و در صدد تصـرف کابـل، پـایتخت افغانسـتان برآمدنـد. دولت مرکزی و متحـدان وی که از روی کـار آمـدن نیروی ناشـناخته و تازه نفس طالبان شگفت زده و مأیوس شده بودند، در سال ۱۹۹۶م با هشت هزار تن از نیروهای جنگجو و مسلّح طالبان که شهر کابل را بمباران می کردنـد روبرو شدنـد و ناگزیر از عقب نشـینی و تسـلیم پایتخت گردیدنـد. طالبان در نهایت پس از درگیری های خونین با دیگر گروه های افغان، در ۲۷ سپتامبر ۱۹۹۶م وارد کابل

شدنـد و دولت خود را در آنجـا بنا نهادنـد. طالبان با حمایت پاکسـتان و عربسـتان سـعودی و دولت امریکا در صـحنه مبارزات سیاسـی افغانسـتان ظاهر شده بودند، به مرور بر اکثر نواحی کشور استیلا یافتند و تصـمیم گرفتند تا به اصطلاح بر اساس قوانین اسـلامی حکومت کننـد. آنـان در این مسـیر، سـخت گیری هـای متعـددی برای مردم این کشور به ویژه زنـان ایجـاد کردنـد و نارضایتی مردم را دامن زدنـد. علی رغم این که گروه طالبان، حاکمیت خود را بر بیش از ۹۰٪ خاک افغانستان گسترده بودند، با این حال، از شـناسایی بین المللی برخوردار نبودند و تنها عربسـتان سعودی، امارات متحده عربی و پاکستان، حکومت طالبان بر افغانسـتان را به رسـمیت شـناختند. وقـوع حوادث یـازدهم سـپتامبر ۲۰۰۱م در امریکـا کـه ارتکـاب آن به گروه هـای تنـدرو اسـلامی به ویژه گروه القاعـده به رهبری اُسامه بن لادن نسـبت داده شده بود موجب گردید که دولت طالبان تحت فشار شدید قرار گیرد. در پی هشـدارهای دولت امریکا به طالبان و درخواست تسـلیم اسامه بن لادن به امریکا و عـدم تمکین رهبری گروه طالبـان، نیروهـای امریکـایی و متحـدان آن بـه منطقه اعزام شدنـد و در پی چنـدین هفته بمبـاران مراکز تسـلیحاتی و آموزشـی گروهک طالبان و گروه القاعده، دولت طالبان از کابل عقب نشینی کرد و دور تازه ای از حوادث در این کشور آغاز شد.

مناسبت ۰۷: روز جهانی جهانگردی

شرح مناسبت:

جهـانگردی بـا انگیزه های مختلف از دیرباز بین انسان ها رواج داشـته و آثار مکتوب و به جا مانـده از این گردش ها، به نسـل های مختلف بشری در شناختن تاریخ و جغرافیای مکانی و شرایط زندگی و حکومتی گذشتگان

کمک می کند. اما جهانگردی با سبک جدید از اوایل قرن شانزدهم میلادی آغاز شد. زمانی که انقلاب صنعتی اروپا را فراگرفت و شیوه های نوین زندگی در جامعه اروپا نمود پیدا کرد. از اوایل قرن هفدهم، اصطلاح توریست در جامعه فرانسه رایج گردید. این اصطلاح در مورد جوانانی به کار برده می شد که برای تکمیل تحصیلات و کسب تجربه های لازم زندگی، مسافرت می کردند. اصطلاح توریست به تدریج به مسافرینی اطلاق می شد که هدف آن ها از مسافرت، گردش، استراحت و آشنایی با فرهنگ مردم سایر کشورها بود. توجه به ارزش و بعد اقتصادی جهانگردی، پس از جنگ جهانی دوم آغاز گردید و کشورهای اروپایی برای کسب درآمد و بازسازی خرابی ها، این صنعت را مورد توجه قرار دادند. در حال حاضر با توجه به عواملی مانند گسترش ارتباطات، افزایش اطلاعات ملت ها از یک دیگر، توسعه صنعت حمل و نقل، علاقه مندی عموم جوامع بشری به آشنایی با آثار سایر ملل و پی بردن دولت ها به بازدهی اقتصادی صنعت توریسم، می توان ادعا نمود که این صنعت از نظر اهمیت اقتصادی، جایگاه سوم را در دنیا دارد. جهانگردی در دنیای امروز، یکی از بهترین ابزارهای تبادل و تعامل فرهنگی است و سیاحت یا گشت و گذار در سرزمین های مختلف دنیا، یکی از نیازهای زندگی انسان و از روش های موفق و گذران سالم اوقات فراغت می باشد. به طور کلی جهانگرد کسی است که به منظور تفریح، بازدید از نقاط دیدنی، معالجه، تجارت، ورزش و زیارت به کشور دیگر سفر کند، مشروط بر اینکه مدت اقامت از ۲۴

ساعت کمتر و از ۶ ماه بیشتر نباشد و در فاصله ای کمتر از هفتاد کیلومتر انجام نگیرد. به این ترتیب، مجموعه مسافرت هایی را که به یک منطقه مورد نظر و بـدون انگیزه اقامت طولانی انجام می پذیرد، فعالیت توریستی یا جهانگردی می گویند. به منظور معرفی آثار باستانی و جاذبه های گردشگری در جهان و اهمیت دادن به این صنعت نوین، روز بیست و هفتم سپتامبر)برابر با پنجم مهر(به عنوان روز جهانی جهانگردی نام گذاری شده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی جهان گردی

متن:

أَفَلَم یَسیرُوا فِی الأرضِ فَیَنظُرُوا کَیفَ کانَ عاقِبَهُ الَّذینَ مِن قَبلِهِم

ترجمه:

آیا آنان در زمین سیر نکردند تا پایان کار پیشینیان را بنگرند

آدرس:

یوسف، آیه ۱۰۹.

زیر عنوان:

روز جهانی جهان گردی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: سافِرُوا تَصِحُّوا

ترجمه:

سفر کنید تا سالم باشید

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۲۲۱.

زیر عنوان:

روز جهانی جهان گردی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: سافِرُوا فَإنَّكُم إنْ لَم تَغنَموا مالاً اُفِدتُم عَقلاً

ترجمه:

سفر كنید، كه اگر در سفر مالی به چنگ نیاورید، عقل [تجربی]شما فزونی خواهد یافت

آدرس:

مكارم الأخلاق، ص ۲۴۰.

زیر عنوان:

روز جهانی جهان گردی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: لَو يَعلَمُ النّاسُ رَحمَةَ اللَّهِ لِلمُسافِرِ لَأصبَحَ عَلى ظَهرِ سَفَرٍ، إنَّ اللَّهَ بِالمُسافِرِ رَحيمٌ

ترجمه:

اگر مردم از رحمت خدا به مسافر آگاه بودند، همگی بار سفر می بستند. همانا خداوند با مسافر، مهربان است

آدرس:

تنبیه الخواطر، ج ۱، ص ۴۱.

زیر عنوان:

روز جهانی جهان گردی

متن:

امام علی علیه السلام: السَّفَرُ مِيزانُ الأخلاقِ

ترجمه:

سفر ترازوی اخلاق است

آدرس:

شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۲۹۴.

زیر عنوان:

روز جهانی جهان گردی

متن:

امام علی علیه السلام: سَلْ عَنِ الرَّفیقِ قَبلَ الطَّریقِ

ترجمه:

پیش از سفر از هم سفر جویا شو

آدرس:

نهج البلاغه، نامه ۳۱.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: درگذشت "اوریان لووریه" منجم فرانسوی و کاشف سیاره نپتون (۱۸۷۷م)

شرح مناسبت:

اوریان ژان ژوزف لووریه، منجم برجسته

فرانسوی در نوزدهم فوریه ۱۸۱۱م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، در ابتدا به آزمایش های شیمی پرداخت ولی پس از آشنایی با علم نجوم، به ستاره شناسی علاقه مند گردید و تحقیقاتی درباره مریخ و اورانوس انجام داد. لووریه ضمن محاسبات دقیق خود موفق شد تا در سال ۱۸۴۳م، وجود یک سیاره را در منظومه شمسی ثابت کند و مکان آن را با تقریبی کمتر از یک درجه، در مکان تعیین شده معین نماید. این سیاره بعدها شناسایی شد و نپتون نام گرفت. کشف سیاره نپتون، از روی محاسبات صِرف، جنجال فراوانی به پا کرد و لووریه را به شهرت فراوان رساند. وی در سال ۱۸۵۴م به مدیریت رصدخانه پاریس منصوب شد و سرانجام در ۲۸ سپتامبر ۱۸۷۷م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: مرگ "لویی پاستور" پزشک فرانسوی و بنیان گذار میکروب شناسی (۱۸۹۵م)

شرح مناسبت:

لویی پاستور، پزشک معروف فرانسوی در ۲۷ دسامبر سال ۱۸۲۲م در خانواده ای تنگ دست در یکی از شهرهای فرانسه به دنیا آمد. در زندگی اولیه لویی، چیز غیرعادی که حاکی از نبوغ وی باشد مشاهده نشد و در شیمی نیز شاگرد متوسطی به شمار می رفت. پاستور در سال ۱۸۴۷م موفق به اخذ دکترا در رشته علوم طبیعی گردید و سال بعد به عنوان استاد شیمی دانشگاهِ اسْتراسْبورْگْ برگزیده شد. وی در سال ۱۸۵۷م عهده دار ریاست دانشکده علوم در شهر لیل فرانسه گردید. وی در عین پذیرش مسئولیت ها به مطالعات و تحقیقات خود ادامه می داد تا این که در ۱۸۷۳م عضو آکادمی پزشکی فرانسه شد. لویی پاستور پس از تحمل رنج هفده سال تحقیق و مطالعه در آزمایشگاه توانست موفقیت بزرگی در

پیشرفت شیمی، پزشکی و صنعت که سود آن نصیب همه جامعه بشری گردید، به دست آوَرَد. پاستور با کشف مهم خود، مبنی بر شناسایی باکتری های زیان آور به عنوان عامل بیماری ها، جان مردم بی شماری را از مرگ نجات داد. او ثابت کرد که عمل تخمیر و کپک زدن غذاها به دلیل فعل و انفعالات شیمیایی نیست بلکه بر اثر وجود موجودات زنده ذره بینی می باشد. این کشفیات او دانشِ مدرنِ میکروب شناسی را پایه ریزی کرد و در عین حال، پاستور را به این نتیجه رساند که می توان میکروب ها را با حرارت معتدل نابود کرد. وی این شیوه را برای جلوگیری از فساد شیر و برخی مایعات به کار برد. پاستور هم چنین داروی ضد بیماری سیاه زخم در حیوانات را کشف کرد و پس از آن سِرُم ضد هاری را به دست آورد. او درباره مایه کوبی گوسفند و گاو در برابر بیماری کُشنده سیاه زخم دریافته بود که اگر حیوان را با نوع ضعیف شده کشت آن بیماری مایه کوبی کنیم در برابر بیماری اصلی مصونیت پیدا خواهد کرد. این پزشک شهیر در سال ۱۸۸۸م انیستیتو پاستور رابه منظور تولید سرم مزبور تأسیس کرد که درحال حاضر این مؤسسه با صدها شعبه در جهان، برخی امور مربوط به بهداشت مواد غذایی و ساخت واکسن ها و سرم ها را برعهده دارد. لویی پاستور سرانجام در ۲۸ سپتامبر سال ۱۸۹۵م در ۷۳ سالگی درگذشت و با احترام فراوان در انیستیتوی پاریس به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: وقوع نبرد خونین بین سپاهیان آلمان و بلژیک در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی اول دولت آلمان از بلژیک خواست تا به

نیروهای آلمان اجازه دهد که برای حمله به روسیه، از خاک بلژیک عبور کنند. در مقابل، آلمان تعهد نمود که کلیه خسارات ناشی از این امر را پرداخت کرده و پس از جنگ نیز مرزهای بین المللی را تضمین نماید. این درخواست آلمان که با سیاست بی طرفی و شئون ملی بلژیک منافات داشت، از طرف دولت آن کشور رد شد. از این رو، نیروهای آلمان بدون در نظر گرفتن این مسئله، به خاک بلژیک یورش بردند و از ۲۸ سپتامبر ۱۹۱۴م، محاصره و جنگ های خونینی بین قوای دو طرف در بندر آنْوِرْس بلژیک آغاز شد. این جنگْ در حقیقت مهم ترین و آخرین پیکار مهم آلمان و بلژیک در جریان جنگ جهانی اول بود. زیرا پادشاه بلژیک به همراه هشتاد هزار نفر از افراد خود در بندر آنورس به دفاع از این بندر پرداختند. جنگ آنورس تا روزنهم اکتبر آن سال به طول انجامید و در آن روز، این بندر به دست آلمانی ها سقوط کرد.

مناسبت ۰۴: روز استقلال "عمان" از استعمار انگلستان (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی عمان در منطقه خاورمیانه در جنوب خلیج فارس و دریای عمان و در همسایگی کشورهای عربستان، امارات متحده عربی و یمن واقع شده است. کشور عمان از سال ۱۵۰۸م به تصرف نیروهای استعماری پرتغال درآمد و پس از یک صد و پنجاه سال، در سال ۱۶۵۹م، تحت سلطه امپراتوری عثمانی قرار گرفت. پس از آن، این سرزمین بین حکام محلی عمان و پادشاهی افشاریه در ایران ردّ و بدل گردید تا این که از اواخر قرن هجدهم، تحت حمایت انگلیس واقع شد و از سال ۱۸۲۰م به طور رسمی به اشغال استعمارگران انگلیسی درآمد.

در نهایتْ یک قرن بعد، در ۲۸ سپتامبر ۱۹۲۰م قرارداد معروف به "معاهده السیب" بین مقامات دو کشور امضاء گردید و به موجب آن، پس از یک صد سال که از استعمار این سرزمین توسط انگلستان می گذشت، استقلال عمان به رسمیت شناخته شد. با این حالْ حضور انگلستان در این کشور ادامه داشت. تا اینکه در سال ۱۹۵۱م پیمانی میان عمان و انگلستان منعقد گشت که به موجب آن، استقلال عمان به طور نسبی پذیرفته شد. پس از آنکه چندین قیام استقلال طلبان عمان توسط بریتانیا سرکوب شد، در سال ۱۹۶۵، سازمان ملل خواهان خروج انگلستان از این کشور گردید. در سال ۱۹۷۰م قابوس بن سعید با یک کودتا پدرش را از قدرت برکنار کرد و شیوه حکومتی ظاهراً جدید اتخاذ شد. وی نام کشور را از مَسقَط به عمان تبدیل کرد. نظام سیاسی عمان سلطنتی مطلقه است و سلطان قابوس با اختیارات کامل بر این کشور سلطنت و حکومت می کند. هم چنین هیچ مجمع انتخابی یا حزب سیاسی در عمان وجود ندارد. (ر.ک: ۱۸ نوامبر)

مناسبت ۰۵: درگذشت "ادوین هابل" منجم و اخترشناس معروف امریکایی (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

ادوین پاوِل هابِل، اخترشناس برجسته امریکایی در ۲۰ بیستم نوامبر ۱۸۸۹م در ایالت میسوری به دنیا آمد. وی در ابتدا در رشته حقوق به تحصیل پرداخت اما با مطالعه درباره آسمان و ستارگان، به نجوم و ستاره شناسی گرایید و از سال ۱۹۱۴م به مدت سه سال در یک رصدخانه با تلسکوپ به تحقیقات نجومی مشغول بود. هابِل علاقه خاصی به سحابی ها داشت. سحابی ها توده های ابری شکلی بودند که معمولاً در قسمت های مختلف آسمان دیده می شدند و دانشمندانِ نجوم از ساختمان

درونی و نحوه پیدایش آن ها بی خبر بودند. در عصر هابل، ابعاد کهکشان، دقیقاً تعیین شده بود اما سخن در این جا بود که آیا ورای ابرهای توده ای و در آن سوی کهکشان هم چیزی وجود دارد یا خیر. هابل در سال ۱۹۲۴م، با کمک تلسکوپ به کشف ستارگان درون سحابی نائل آمد و از آن پس، تحقیقات خود را در این زمینه ادامه داد و ثابت کرد که پاره ای از این ستارگان، متغییر می باشند. هابل هم چنین این مساله را به اثبات رساند که سحابی های دیگری وجود دارند که مسافتشان از زمین به مراتب بیشتر از مسافت هایی است که تا آن زمان شناخته شده است. هابل بدین نحو، مطالعه در جهان ماورای کهکشان را بنیاد نهاد و نخستین بار وجود اجرام سماوی را که از آن ها به سحابی های برون کهکشانی تعبیر کرد، اعلام داشت. هابل نخستین کسی است که مدارکی در تایید جهانِ در حال گسترش عرضه کرد و یافته های خود را به صورت قانون هابل بیان داشت. طبق این قانون، فواصل بین کهکشان ها دائماً در حال زیاد شدن است و به عبارت دیگر کیهان در حال گسترش می باشد. قانون هابل درباره همه کهکشان هایی است که هم به اندازه کافی از یک دیگر دور هستند و هم نیروی جاذبه در مورد آن ها صرف نظر کردنی باشد، صدق می کند. (قانون هابِل در زمانی مطرح شد که قرآن، کتاب مقدس الهی، در حدود چهارده قرن قبل از آن، به گسترش یافتن آسمان اشاره کرده و فرموده است: "ما آسمان را با قدرت

بنا کردیم و همواره آن را وسعت می بخشیم" سوره ذاریات، آیه ۴۷) ادوین پاول هابل سرانجام در ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۳م در ۶۴ سالگی درگذشت. سال ها بعد از مرگ او و در اوایل دهه ۱۹۹۰م، تلسکوپ فضایی عظیمی به فضا پرتاب گردید تا به رصد ستارگان بپردازد که به افتخار این دانشمند بزرگ، تلسکوپ هابل نامیده شد.

مناسبت ۰۶: وقوع کودتای نظامی در سوریه و خروج از جمهوری متحد عربی (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

بعد از اعلام تشکیل جمهوری متحده عربی و شکل گیری آن در اوائل سال ۱۹۵۸م با شرکت مصر، سوریه و سپس یمن، ریاستِ جمهوری متحده عربی به جمال عبدالناصر رهبر مصر سپرده شد و در دولت ائتلافی بیشترین و مهمترین وزارتخانه ها در اختیار مصری ها قرار گرفت. حضور گسترده نظامیان مصر باعث بروز و شکل گیری احساسات ناسیونالیستی و ملی گرایانه افسران سوری شد. درنتیجه در ۲۸ سپتامبر ۱۹۶۱م جمعی از افسران ارتش سوریه علیه قیمومیت این کشور توسط مصری ها که تحت عنوان جمهوری متحده عربی اعمال می شد، دست به شورش زدند. این اقدام به خروج سوریه از جمهوری متحده و فروپاشی این جمهوریِ سی ساله در این روز انجامید. در ۳۰ سپتامبر همین سال، دولت جدید سوریه دستور اخراج ۲۷ هزار مصری از سوریه را صادر نمود.

مناسبت ۰۷: شکست طرح جمهوری متحد عربی (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

پس از آن که جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر کانال سوئز را در ۲۶ ژوئیه ۱۹۵۶م ملی اعلام کرد، فرانسه و انگلیس که از سهامداران اصلی این کانال بودند، مصر را برای تجدیدنظر در این تصمیم و برقراری مجدد نوعی کنترل توسط شرکت های فرانسوی و انگلیسی بر کانال تحت فشار قرار دادند. اما چون جمال عبدالناصر زیر بار این فشار نرفت از این رو نیروهای انگلیس و فرانسه در اواخر اکتبر ۱۹۵۶م مصر را از هوا و دریا مورد حمله قرار دادند. از سوی دیگر، نیروهای رژیم صهیونیستی نیز با استفاده از فرصت به دست آمده، صحرای سینا در شمال شرقی مصر را به تصرف خود درآوردند. این تهاجمات با واکنش شدید جهانی روبرو گردید و نیروهای متجاوز تحت فشار بین

المللی مجبور به تخلیه مصر شدند. این پیروزی، جمال عبدالناصر را به صورت یک قهرمان در جهان عرب درآورد و زمینه مساعدی برای وحدت اعراب تحت رهبری مصر فراهم نمود. از این رو در اوایل فوریه ۱۹۵۸م کشورهای یمن، سوریه و مصر، جمهوری متحد عرب را تشکیل دادند، که ریاست این جمهوری به عهده جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر بود. اما به دنبال کودتایی که در ۲۸ سپتامبر ۱۹۶۱م سوریه انجام شد، دولت سوریه از کشورهای متحد عربی جدا گردید. و بدین ترتیب، عملاً در این روز جمهوری متحدعربی منحل شد. (ر.ک: ۱ فوریه)

مناسبت ۰۸: درگذشت "آندره بِرتون" شاعر فرانسوی و بانی مکتب "سورئالیسم" (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

آندره برتون، شاعر، محقق و منتقد فرانسوی در ۱۶ آوریل ۱۹۰۲م در شهر اورن فرانسه به دنیا آمد. وی در هفده سالگی تحصیلات پزشکی خود را آغاز کرد اما از این اقدام، چیزی جز کشف این مطلب که طب برایش دستاویزی بیش نخواهد بود، عایدش نشد. چرا که رسالت راستین خود را، شاعری می دانست. برتون همزمانْ با انجمن های ادبی زمان آشنا شد و از شاعران مختلف الگو گرفت. با آغاز جنگ جهانی اول و فراخوانی به نظام، وی ناگاه با صورتی از زندگی مواجه شد که از نظر روانی، ضربه ای تکان دهنده بر او وارد ساخت. برتون در این زمان دیگر به اصول قراردادیِ اشکالِ ادبی تثبیت شده، با بدبینی می نگریست. وی با ادامه جنگ، خود را بیشتر آماده پذیرش تاثیری نوین یافت که بر عصیان مطلق علیه هرگونه دعوی هنری و ادبی مبتنی بود. از این رو در جنبش دادائیسم شرکت کرد و سعی نمود از نوآوری های این مکتب حمایت و استفاده کند تا

از موانعی که در راه تحول تمـام و کمـالِ اسـتقلالِ شاعرانه اش بود، رهایی یابـد. در این جنبش که زاییـده اضـطراب و هرج و مرج ناشـی از جنگ بود، غرض پیروان آن، آزاد ساختن هنر و ادبیات از عقل و منطق و جدا کردن آن از اندیشه و زبان است. اما در این زمان، برتون به این نتیجه رسـید که دادائیست ها، در عمل، همه نیروهایشان را صـرف تخریب، می کننـد. لذا از این مکتب فاصـله گرفت و به ابـداع مکتب جدیـدی پرداخت که به نـام سورئالیسم شـهرت یافت. این مکتب به معنی برتر از واقع، شیوه ای است که برتونْ آن را در سال ۱۹۲۲م در فرانسه ایجاد کرد. شـکست سدها و گشودن بندها و نیز عصیان در برابر همه چیز، محرک اصلی و باطنی سورئالیسم است. این مکتب می کوشد تا از راه شعرْ بر اذهان تسلط پیداکند. زیرا پیشنهاد می کند کـه نویسـنده پس از آن که خـود را به رؤیـا سـپرد، هرچه به ذهنش رسـید، بایـد بی تأمـل یـادداشت نمایـد. شـاعر سورئالیسـم القاکننده اوهام و صورِ آزاد ذهنی و جادوی کلام تصویری و عینی است. سورئالیسم زبان قرن بیستم و نابسامانی ها و آشفتگی های روزگار را بازگو می کند و لزوماً عقلی و منطقی نیست. در نظم نیز، شـعر آزاد برتون، از قوانین عروضـی پیروی نمی کند و چون، نثری است، دور از هرگونه پیوسـتگی منطقی. این نظم تنها به وسـیله کشش و جاذبه کلمات است که هیجان فکری را نشان می دهد و در عین حالْ از استحکام و قدرت القایی بی نظیری برخوردار است. از برتون آثار متعددی

بر جای مانـده که روشـنی زمین، هوای آب و تپانچه موسـفید، در زمینه نظمْ، از آن جمله اند. هم چنین اصول اندیشه شخصـی برتون در مجموعه ای به نام بیانیه های سورئالیسم انتشار یافت. در آثار برتون، داسـتان، تجزیه و تحلیل و هذیان و اوهام در هم می آمیزد و این نظریه که بسـط و نفوذ رؤیـا در عـالم واقع و تجلی ضـمیر پنهان را عرضه می کنـد، صورت های گوناگون می یابـد. توجه فراوان برتون به امور غیرمعمول و شـگفت انگیز و کنجکـاوی او درباره عمق روح و تحلیل فعالیت ناهشـیارانه مغز، سبک سورئالیسم او را نشان می دهد. آندره برتون سرانجام در ۲۸ سپتامبر ۱۹۶۶م در ۶۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: درگذشت "جمال عبدالناصر" سیاست مدار برجسته و رئیس جمهور پیشین مصر (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

جمال عبدالناصـر، سـیاست مدار معروف و رئیس جمهور پیشین مصر، در ۱۵ ژانویه ۱۹۱۸م در اسـکندریه مصر به دنیا آمد. او در قـاهره از آکـادمی علوم نظـامی فـارغ التحصـیل شـد. وی از سال ۱۹۴۲م افسـر ارتش مصـر بود و قصـد براندازی حکومت سلطنتی ملک فاروق را در سـر می پرورانـد. هـدف او از این تصـمیم، اقـدام برای اصـلاحات اجتماعی بود. عبدالناصـر پس از شکست اول اعراب در برابر اسـرائیل، جنبش افسـران آزاد را پی ریزی کرد و ژنرال محمـد نجیب را به عنوان رهـبر این جنبش برگزیـد. در سال ۱۹۵۲م جنبش افسـران آزاد در یـک کودتـا به حکومت فـاروق خـاتمه داد و پس از برکناری ملک فاروق و پسرش، ژنرال نجیب به قدرت رسید. اما در سال ۱۹۵۴م ژنرال نجیب، اولین رئیس جمهور مصر، توسط عبدالناصر برکنار شد و مغز متفکر این کودتا یعنی جمال عبدالناصر قدرت را به دست گرفت. ناصر معتقد

به اینترناسیونالیسم عربی و اتحاد میان کشورهای عربی بود و در این راه تلاش می کرد. وی سیاست جدایی از کشورهای غربی و نزدیکی به بلوک شرق خصوصاً شوروی سابق را در پیش گرفت و اقدام به خرید اسلحه از این کشور نمود. ناصر در سال ۱۹۵۶ کانال سوئز را ملی اعلام کرد اما با حمله مشترک نیروهای فرانسه، انگلیس و رژیم صهیونیستی مواجه شد تا این که این جنگ با تهدید نظامی شوروی و فشار افکار عمومی پایان پذیرفت. در سال ۱۹۵۸م سه کشور مصر، سوریه و یمن تحت عنوان جمهوری متحد عربی با یک دیگر متحد شدند و در یک همه پرسی، جمال عبدالناصر به ریاست جمهوری آن برگزیده شد. این اتحاد دیری نپایید و بر اثر بروز اختلافاتی بین اعضای آن، در سال ۱۹۶۱م از هم گسیخت و سه کشور از هم جدا شدند. ناصر در جنگ سوم اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷م نیز از این رژیم شکست خورد و قسمت های زیادی از سرزمین مصر توسط رژیم صهیونیستی اشغال گردید. این امر به حیثیت داخلی و بین المللی ناصر لطمه شدیدی وارد ساخت و تا پایان عمر خود، وجهه از دست رفته را بازنیافت. جمال عبدالناصر یکی از پایه گذاران جنبش عدم تعهد بود و در بین رهبران جهان و به ویژه کشورهای عربی اعتباری بین المللی داشت. جمال عبدالناصر سرانجام در ۲۸ سپتامبر ۱۹۷۰م پس از ۱۶ سال حکومت در سن ۵۲ سالگی بر اثر سکته قلبی درگذشت. بعضی از مفسران سیاسی، مرگ ناصر را ناشی از توطئه ای می دانند که قرار بود محمد انور سادات، معاون ناصر

را که به لزوم دوستی با غرب و صهیونیست ها معتقد بود، به قدرت برساند.

مناسبت ۱۰: آغاز انتفاضه جدید مردم مسلمان فلسطین بر ضد رژیم صهیونیستی (۲۰۰۰م)

شرح مناسبت:

به دنبال ورود آریل شارون رهبر حزب تندروی لیکود و عامل کشتار بی رحمانه فلسطینی ها در اردوگاه های صبرا و شتیلا به مسجدالاقصی و هتک حرمت این مکان مقدس، فلسطینی های خشمگین در اعتراض به این اقدام، تظاهرات کردند و قیام اسلامی خود را در ۲۸ سپتامبر سال ۲۰۰۰م آغاز نمودند. به همین مناسبت، این قیام، انتفاضه مسجدالاقصی نام گرفت. انتفاضه مسجدالاقصی زمانی آغاز شد که مذاکرات سازش بین صهیونیست های نژادپرست و دولت به اصطلاح خودگردان فلسطین با شکست روبرو شده بود و مردم فلسطین دریافتند که از راه گفتگو و سازش با صهیونیست ها نمی توانند بر حقوق انسانی و اسلامی خود دست یابند. در این میان، رژیم اشغال گر قدس در مقابل خروش انسانی فلسطینیان و برای سرکوب انتفاضه، از انجام خشن ترین و وحشیانه ترین شیوه های ضدانسانی خودداری نکرده و از قساوت بارترین روش های ترور و کشتار استفاده نموده است.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: درگذشت "کریستین هِبِل" ادیب و منتقد برجسته آلمانی (۱۸۶۳م)

شرح مناسبت:

کریستین فریدریش هِبِل، شاعر، منتقد و نمایش نامه نویس آلمانی در ۱۲ مارس ۱۸۱۳م در خانواده ای تهی دست به دنیا آمد. وی از نوجوانی به دلیل مرگ پدر، برای تأمین معاش به شغلی در مطبوعات اشتغال یافت و پس از مطالعه بسیار و اندوختن معلومات خود، به نوشتن پرداخت. هبل در بیست سالگی نوشته هایش را برای نشر به مجله های ادبی هامْبورگ آلمان فرستاد و سپس به تحصیل روی آورد. وی در سال های پس از آن ضمن ادامه تحصیل، کارهای ادبی خود را ادامه داد و با نگارش نمایش نامه هایی هم چون یودیت، ماریا ماگدالِنا، هرود و ماریا مِنِه و گوگِس و

انگشتری او و ... به شهرت فراوانی رسید. آثار نمایشی هبل شامل نمایش اندیشه ها و احساس های بدبینانه و نامطبوع زندگی است که روح تیره و تنهایی و شکست را نمایان می سازد. در نظر هِبِل صحنه های غم انگیز، نتیجه و محصول اجتناب ناپذیر تلاش فردی است. قدرت و برجستگی فردْ پیوسته با کشمکش و مبارزه همراه است و دستخوش قوانین ماورای جهان مادی است. فرد می کوشد که خود را از فرسودگی اموری که با آن روبرو می شود برهاند، اما اراده اش در برابر قدرت اصلی که مافوق همه چیز است، خُرد می شود. هبل موضوع نمایش نامه هایش را از تاریخ قدیم و جدید زندگی معاصر بیرون می کشد و بنای نمایش نامه ها را بر عصرهای تحول و چهارراه های تاریخ قرار می دهد. او در عین حال، وجود خود را در ورای آثارش می نمایاند و همدردی خود با فرد در برابر نظام و قوانین خردکننده را نشان می دهد. نمایش نامه های نخستین هبل به صورت نثر به نگارش درآمده و نمایش نامه های بعدی در شعر آزاد ساخته شده است. علاوه بر آثار نمایشی، از هِبل، تعداد فراوانی نوشته در نقد و نظریه های مربوط به تئاتر و نامه ها و یادداشت های بسیار سودمند بر جای مانده است. نامه های هبل نه تنها به سبب گیرایی، بلکه به علت اهمیتی که از نظر تاریخ و نقد ادبی دارد، بسیار جلب توجه کرده و جزو نوشته های رسمی آلمان درآمده است. محرومیت های دوره کودکی و جوانی بر جسم هِبل اثر گذاشت و بیماری مهره پشت،

او را به سوی مرگی زودرس کشاند تا اینکه کریستین فریدریش هِبِل در ۲۹ سپتامبر ۱۸۶۳م در پنجاه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "انْریکو فِرمی" فیزیک دان معروف ایتالیایی (۱۹۰۱م) (ر.ک: ۲۸ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "امیل زولا" نویسنده و داستان سرای شهیر فرانسوی (۱۹۰۲م)

شرح مناسبت:

امیل ادوارد شارل آنتوان زولا، داستان سرای شهیر فرانسوی در دوم آوریل ۱۸۴۰م در پاریس به دنیا آمد. وی در ابتدا دارای زندگی فقیرانه ای بود و با تنگ دستی روزگار می گذرانید اما پس از اشتغال در یک کتاب فروشی، اوقات فراغت خود را صرف نویسندگی نمود و پس از انتشار چند اثر خود، مورد توجه جامعه ادبی فرانسه قرار گرفت. زولا طرفدار سرسخت و یکی از پایه گذاران سبک ناتورالیسم و مبلغ این مکتب بود که بر اساس آن، داستان باید بر تفکر علمی و توصیف دقیق استوار باشد. زولا ابتکار واقعی هنری را در رها کردن سنت ها و تابع زندگی زمان شدن می دانست و اعتقاد راسخ داشت که روش علمی، بهترین روش برای نزدیک شدن به حقیقت است. وی معتقد بود که زندگی را چنان که هست باید دید از این رو، زولا برای تصویر دقیق زندگی عصر خود، توصیف جزئیات را به سرحد کمال رساند و در این راه، چیزی او را متوقف نکرد. او در آثار خود، واقعیات را با تلخ ترین و خشن ترین جنبه های آن تشریح می کرد. زولا از دریچه یک دانشمند دقیق و ریزه کار به زندگی می نگریست و با دقت خسته کننده ای، آن را نقاشی می کرد. زولا در اواخر عمر مورد توجه شدید مردم قرار گرفت و آکادمی فرانسه او را به عضویت قبول کرد ولی زولا دعوت آکادمی را نپذیرفت. داستان های زولا، بیشتر حاوی بررسی های دقیق در شناسایی مردم و خوی و نژاد و طبیعت آن هاست. زولا از

مصلحان اجتماعی زمان خود نیز به شمار می رفت و با کلیساداران کاتولیک به مخالفت پرداخت. زولا در هنر رمان نویسی، ابتکارهای جالب توجهی به کار برده و در تصویر اجتماع، استعدادی بی نظیر و استثنایی نشان داده است. در نظر او، همچنانکه جراح، جسم بیمار را می شکافَد تا بر آن تغییرات لازم را انجام دهد، رمان نویس نیز باید تغییرات عمیق جسمی قهرمانان کتاب خود را مورد بررسی دقیق علمی قرار دهد. زولا به قهرمانان آثار خود، برجستگی و واقعیت پرجاذبه ای می بخشد، چنانکه خواننده در پشت چهره های داستانی، اشخاص واقعی را به خوبی می بینند. آثار زولا با آن که بر جنبه های علمی زیست شناسی و مسئله توارث و جبر علمی متکی است، از جنبه های شاعرانه و تغزّلی و صور ذهنی خارق العاده نیز سرشار است. نفوذ زولا و مکتب ناتورالیسمِ او در نویسندگان ملل مختلف قرن بیستم، انکارناپذیر است. دکّه می فروش، نانا، ژرمینال، سه شهر، خطای کشیش، انسان وحشی و قلب پاریس از جمله آثار مهم او می باشند. امیل زولا سرانجام در بیست و نهم سپتامبر سال ۱۹۰۲م در شصت و دو سالگی در پاریس درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "وینسلو هومر" نقاش و هنرمند معروف قرن نوزدهم و بیستم امریکا (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

وینسلو هومر، نقاش برجسته امریکایی در ۲۴ فوریه ۱۸۳۶م در بندر بوستون امریکا به دنیا آمد. وی از کودکی به هنر علاقه داشت از این رو کار خود را با مصوّرسازی و چاپ آغاز کرد. هومر در جریان جنگ داخلی امریکا معروف به جنگ های انفصال، مأمور تهیه عکس از مناظر جنگ شد و با پایان جنگ، به خلق آثار برجسته و معروف خود پرداخت. او در زمینه

گرافیک نیز استعداد خوبی داشت وسال ها از راه تصویرگری برای نشریات گوناگون، زندگی خود را می گذراند. هومر سالیانی به نقاشیِ موضوعاتی از زندگی روزمره روستایی و چشم اندازهای امریکا پرداخت و کم کم به شهرت دست یافت. بااین حال پس از سفری به انگلستان، تغییری در دید و شیوه کاری او پدید آمد. هومر از آن پس با بیانی موجز و بدون تفصیل به تجسم صحنه های دریایی پرداخت. وی علاوه بر رنگ روغنی، از آبرنگ نیز با مهارت استفاده می کرد که مضامین آن بیشترْ دریا و حالت وحشیِ بیشه زاران شمالی بود. گرچه هومر هرگز مضمون طبیعی را رها نکرد، ولی روز به روز بر قابلیت خود برای گزینش و انتزاع کردن عناصر تصویری اش افزود. او هم چنین از نور برای تشدید صراحت و قاطعیت شکل ها بهره می گرفت. هومر طی سال های فعالیت هنری خود آثار متعددی به وجود آورد که هشت ناقوس، راست و چپ و اسیران جبهه از آن جمله است. وینسلو هومر سرانجام در ۲۹ سپتامبر ۱۹۱۰م در ۷۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: آغاز جنگ ایتالیا و عثمانی برای تصاحب سرزمین لیبی (۱۹۱۱م)

شرح مناسبت:

کشور لیبی از اوایل قرن شانزدهم میلادی بخشی از قلمرو امپراتوری عثمانی بود و تا سال ۱۸۳۵م که مستقیماً تحت نظارت دولت عثمانی قرار گرفت فرمان روایان این کشور، منصوب و مأموری خراج گیری دولت عثمانی بودند. در این میانْ دولت استعمارگر ایتالیا که از مدت ها قبل چشم طمع به شمال افریقا به ویژه لیبی دوخته بود از ضعف دولت عثمانی استفاده کرد و با یورش به این منطقه در ۲۹ سپتامبر ۱۹۱۱م، آن را از دست امپراتوری عثمانی خارج ساخت. این

جنگ منشأ تشکیل کشور لیبی گردید و سرزمینی که تا آن زمان بیشتر به طرابُلسِ غرب معروف بود، نام لیبی گرفت. لیبی در جریان جنگ جهانی اول تحت استعمار کامل ایتالیا واقع شد و پس از چهل سال، سرانجام در ۲۴ دسامبر ۱۹۵۱، استقلال خود را اعلام کرد. (ر.ک: ۱ سپتامبر و ۲۴ دسامبر)

مناسبت ۰۶: واگذاری قیمومیت سرزمین های عربی خاورمیانه به انگلستان و فرانسه (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

پاریس و لندن در جریان جنگ جهانی اول و پس از آن، در مورد تقسیم امپراتوری عثمانی میانِ خود به توافق رسیده بودند و تصمیم جامعه ملل در ۲۴ ژوئیه ۱۹۲۱م برای قیمومیّت، در واقع به این تقسیمْ جنبه قانونی می داد. هم چنین کمیسیون دائمی قیمومیت به عنوان یکی از ارکان جامعه ملل، رسیدگی به گزارش های سالانه سرزمین های تحت قیمومیت و اعلام نظر به شورا را برعهده داشت، گرچه این وظیفه نیز به صورت صحیح انجام نمی گرفت. از طرف دیگر اعضای این کمیسیونْ برگزیده شورا بودند، نه نمایندگان دول تحت قیمومیت. بنابراین مصوبات آنها معمولاً ـ بر اساس خواست های دول بزرگ انجام می گرفت. یکی از اولین طرح هایی که در این زمینه ارائه شد طرح قیمومیت مناطقی در افریقا و اقیانوس آرام بود اما در مورد کشورهای خاورمیانه، اتخاذ تصمیم چندین بار به تعویق افتاد و سرانجام طرح های مربوط به این کشورها در ۲۹ سپتامبر ۱۹۲۳ قوت اجرایی پیدا کرد. بر اساس تصمیم کمیسیون، سرزمین های لبنان و سوریه تحت قیمومیت فرانسه قرار گرفت، و عراق، فلسطین و ماورای اردن تحت سیطره انگلستان درآمد. اگرچه سپردن حاکمیت سرزمین های اسلامی به فرانسه و انگلیس، خشم مردم مسلمان منطقه را برانگیخت، اما این دو کشور،

سلطه خود را بر سوریه، لبنان، عراق، و اردن تحکیم بخشیدند و به ویژه انگلیس، زمینه لازم برای تشکیل دولت نامشروع صهیونیستی در فلسطین را فراهم کرد.

مناسبت ۰۷: امضای قرارداد تقسیم لهستان بین آلمان و شوروی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

با حمله قوای آلمان به لهستان و آغاز جنگ جهانی دوم، علی رغم مقاومت مردم ورشو پایتخت لهستان، این کشور در روز ۲۷ سپتامبر تسلیم شد و نبرد لهستان در روز ۲۸ سپتامبر به پایان رسید. در این جنگ، بیش از سی صد هزار لهستانی کشته و تعداد زیاد دیگری مجروح و مفقود شدند. با این حال، در روز ۲۹ سپتامبر ۱۹۳۹م، آلمان و شوروی به عنوان فاتحان این نبرد، قرارداد جدیدی در مسکو امضا کردند و به تقسیم لهستان بین خود جنبه رسمی دادند. به موجب این قرارداد، سهم عمده ای از گوشت قربانی لهستان، یعنی یک صد و بیست هزار کیلومتر مربع از اراضی شرقی این کشور به شوروی تعلق گرفت و نزدیک به یک صد و چهارده هزار کیلومتر مربع از سرزمین های غربی آن نیز ضمیمه آلمان شد. لازم به ذکر است که انعقاد قرارداد جدید و تقسیم لهستان در واقع در پی توافقاتی بود که پنج هفته قبل از آن در اواخر اوت ۱۹۳۹م میان آلمان و شوروی به دست آمد و سران دو کشور آن را تایید کرده بودند. این نواحی در سال های جنگ جهانی دوم، صحنه نبردهای متعددی شد تا این که پس از جنگ، استقلال خود را باز یافت.

مناسبت ۰۸: درگذشت "چارْلز ریشْتِر" مخترع مقیاس میزان بزرگی زلزله (۱۹۸۵م)

شرح مناسبت:

چارلز ریشتر با همکاری یک محقق دیگر، در دهه ۱۹۳۰م، زلزله ها را بر اساس دامنه امواج درونی آنها و مقدار انرژی که آزاد می کنند از یک تا نُه تقسیم بندی کرد و مقیاس ریشتر را به ثبت رساند. مقیاس ریشتر در هر مرحله بالاتر، نمایان گر افزایشی معادل ده برابر است به این

معنی که موج های ۷ ریشتری ده برابر بیشتر از امواج ۶ ریشتری و صد برابرِ موج های تکان دهنده ۵ ریشتری می باشد. قبل از آن، دانشـمندان، زلزله هـا را بر اسـاس اثرات ظاهری آن ها درجه بنـدی می کردنـد که مقیاس دقیق و قابل قبولی نبود. اگرچه مقیاس ریشتر برای مردم عادی معنای واضـحی ندارد اما می توان با تبدیل این درجات به شدت و ضـعف زمین لرزه به روشـن کردن مفهوم آن کمـک نمود. به این ترتیب زمین لرزه ۱ ریشتری فقـط با کمک وسائل و ابزار قابل کشف است اما زلزله ۴/۵ ریشتری به پدید آمدن خسارات منجر می شود. چارلز ریشتر سرانجام در بیست و نهم سپتامبر ۱۹۸۵م درگذشت.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: کشف سرزمین نیکاراگوئه در امریکای مرکزی توسط دریانوردان اسپانیا (۱۵۱۲م) (ر.ک: ۳ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تصرف شهرهای دمشق و حَلَب توسط انگلیس در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: پایان کنفرانس تاریخی مونیخ در آلمان قبل از جنگ جهانی دوم (۱۹۳۸م)

شرح مناسبت:

پس از انضـمام اتریش به آلمـان در دوازدهم مارس سال ۱۹۳۸م، چون کشورهـای عمـده اروپا یعنی انگلیس و فرانسه در برابر هیتلر، دیکتاتور آلمان عکس العملی نشان ندادند، لذا هیتلر مصمم شد همان بلا را بر سر چکسلواکی هم بیاورد. ازاین رو پس از به راه انـداختن تبلیغاتی سازمان یافته در ایالت سودت چکسـلواکی، قرار بر این شـد که این منطقه به آلمان الحاق گردد. در این میان نوویل چِمْبِرلَن نخست وزیر محافظه کار انگلیس که حاضـر بود صـلح را به هر قیمتی حفظ کند در سپتامبر ۱۹۳۸م به مونیخ پرواز کرد تا در کنفرانسی که آدولف هیتلر و بنیتو موسولینی رهبران آلمان و ایتالیا و ادوارد دالادیه نخست وزیر فرانسه نیز در آن شـرکت داشتند، حضور یابد. هدف از برگزاری این کنفرانس، یافتن راه حلی برای اختلافات آلمان و چکسلواکی و حـل و فصـل مسائـل اروپـا بود که در نهایت به الحاق ایالت سودت چکسـلواکی به آلمان منجر شـد. این پیمان بر رویـدادهای بعدی اروپا تأثیر گذاشت و هم چنین ماهیت اسـتعمارگرانه دول غربی را آشکار ساخت. در کنفرانس مونیخ، هیتلر دریافت که سران کشورهای اروپایی در برابر زیاده طلبی های وی مقاومت چندانی نشان نمی دهند. با این حال در اول اکتبر ۱۹۳۸م، هیتلر با حمله علنی به چکسـلواکی، تمام آن سـرزمین را ضمیمه آلمان کرد و پس از مدتی به دیگر کشورهای اروپایی اعلان جنگ داد. سـرانجام پس از خـاتمه جنـگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۵، چکسـلواکی، سـرزمین هـای خود را باز پس گرفت. (ر.ک: ۱ اکتبر)

مناسبت ۰۴: وقوع پرتلفات ترین کودتای قرن بیستم در کشور اندونزی (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

پس از استقلال اندونزی در سال ۱۹۵۰م، دکتر احمد سوکارنو به عنوان اولین

رئیس جمهور این کشور برگزیده شد و طی سال های بعد، شهرتی فراوان یافت. اما در فاصله سال های ۱۹۵۵ تا ۱۹۶۵م، وی با گرایش به چپ و وابستگی روزافزون به بلوک شرق، موقعیت خود را در میان گروه های دست راستی و اسلامی از دست داد. در این مدت، حزب کمونیست اندونزی نیز به نیرومندترین تشکیلات سیاسی کشور مبدل شد. در این میان، دکتر سوکارنو در طی یک ماجرای اسرارآمیز که کودتای حزب کمونیست اندونزی محسوب می شد وضعیتی نامعلوم یافت. پس از آن، در ۳۰ سپتامبر ۱۹۶۵م، یک ضد کودتای وابسته به غرب به رهبری یک ژنرال ارتشی به نام سوهارتو صورت گرفت. به این ترتیب که در این روز، ارتش اندونزی به بهانه خنثی کردن توطئه کودتا از طرف حزب کمونیست، دست به یک ضد کودتا زد و صدها هزار نفر از اعضای حزب کمونیست اندونزی را قتل عام کرد. ضد کودتای سوهارتو، یکی از کشتارهای بی سابقه را در تاریخ به نمایش گذاشت و بنابر اخبار منتشر شده، در جریان آن، ظرف چند روز اول، بین ۴۰۰ تا ۷۰۰ هزار نفر از مردم اندونزی به بهانه کمونیست بودن، قتل عام شدند. نظامیان پس از به دست گرفتن قدرت، سوکارنو را در مقام ریاست جمهوری نگاه داشتند، ولی سوکارنو دیگر جز حضور در مراسم و تشریفات مربوط به ریاست جمهوری اختیاری نداشت، تا این که یک سال بعد، از این مقام تشریفاتی نیز مستعفی شد و ژنرال سوهارتو قدرت را در دست گرفت. سوهارتو که از طرف قدرت های غربی حمایت می شد پس از به قدرت رسیدن، فعالیت حزب کمونیست اندونزی

را به سـبب کشـتار فراوان غیرقـانونی اعلام کرد و از آن پس قـدرت مطلق را در کشور در دست گرفت. سوهارتو سـرانجام در حالی که ابتـدای هفتمین دوره ریاست جمهوری خود را می گذارند، بر اثر شورش های گسترده و تظاهرات اعتراض آمیز، در ماه مه ۱۹۹۸م از قدرت کناره گیری کرد.

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال "بوتْسوانا" از استعمار انگلستان (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

کشور افریقـایی بوتْسوانا با ۵۸۱/۷۳۰ کیلومتر مربع مسـاحت، در جنوب قـاره افریقـا و در همسایگی کشورهای افریقای جنوبی، زیمبابْوه و نامیبیا واقع شـده است. جمعیت این کشور بیش از ۱/۵ میلیون نفر است که عمدتاً سـیاه پوست و دارای مذاهب قبیله ای می باشـند. پیش بینی شـده است جمعیت بوتسوانـا تـا سـال ۲۰۲۵ به حـدود دو میلیـون و دویست هزار نفر برسـد. پـایتخت بوتسوانا، شهر گابرون نام دارد و دارای واحد پول، پولا است. این سرزمین که قبلاً بچوانالند نامیده می شد به علت قرار گرفتن در مرکز افریقـای جنوبی و تردد گروه هـای استعمارگر به چهارراه مرگ موسوم شـده بود. قبایـل اصـلی این کشور بوئرهـا و تسواناهـا هسـتند که رهبران آن هـا ضـمن اتحاد با یک دیگر و شـکل دادن بوتسوانا، برای مقابله با اقوام مهاجم جهت دریافت کمک های مالی و نظامی به لندن رفتند و به این صورت پای دولت اسـتعمارگر انگلسـتان را به این کشور باز نمودند. بوتسوانا از سال ۱۸۸۵م تحت اسـتعمار انگلستان قرار گرفت اما از نیمه دوم قرن بیستم ندای استقلال خواهی در این کشور نیز برخاست و پس از مبارزات مردمی، در ۳۰ سپتامبر سال ۱۹۶۶ به استقلال دست یافت و دارای حکومت جمهوری شد و در همان سال به عضویت سازمان ملل متحد

درآمد.

مناسبت ۰۶: روز جهانی ناشنوایان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز جهانی دریانوردی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

اکتبر

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: مرگ "ارسطو" دانشمند شهیر و بلندآوازه یونان باستان (۳۲۲ق.م)

شرح مناسبت:

ارسطو یا ارسطاطالیس فیلسوف شهیر و برجسته یونان باستان در سال ۳۸۴ قبل از میلاد، در یکی از شهرهای مقدونیه به نام استاگیرا متولد گردید. پدرش طبیب مخصوص پادشاه و دربار مقدونی بود و از این راه ثروت فراوانی به دست آورد. ارسطو در نوجوانی، پدر را از دست داد و آنچنان که گفته شده، به مقتضای جوانی و بی تجربگی همه آن را صرف عیش و نوش نمود. بنابراین و به ناچار ابتدا وارد ارتش شد اما پس از چندی به زادگاه خویش بازگشت و به تحصیل طب پرداخت. ارسطو در سن سی سالگی طب را نیز رها نمود و به آتن رفت. وی مدت هشت سال در آکادمی و تحت نظر افلاطون، به تحصیل اشتغال ورزیدو آنچنان با جدیت دوره مطالعاتی فشرده را پی گرفت که به سرعت در مقام موشکاف ترین دانشجوی نسل خویش مطرح شد. بنابراین به همکاری با افلاطون دعوت گردید. او اگرچه سراپا شیفته و مرید افلاطون بود اما هوش و ذکاوت وی، بسیار بیشتر از آن بود که صرفاً به پیروی بپردازد. از همین زمان، اگر در آثار افلاطون تناقضی مشاهده می کرد و یا به نظر وی تناقض می نمود، آن را به استادش متذکر می گردید. این مسئله باعث شد تا استاد و شاگرد در مقام بزرگ ترین اندیشمندان زمانْ حریم و فاصله ای را بین خود رعایت کنند، از یک طرف ارسطو به نبوغ افلاطون احترام می گذارد و از سوی دیگر، استاد، از شاگردش به عنوان مغزی بر روی دو پا یاد می کرد. با مرگ افلاطون

در سال ۳۴۷ ق.م ارسطو به منطقه ای در آسیای صغیر سفر نمود و مدت سه سال در محفل متفکران آن سامان حضور یافت. وی در این مدت به پژوهش هایی در زمینه زیست شناسی دست زد که بعدها شالوده نوشته های علمی اش گردید. مشاهدات و تجربیات مکتوب وی در این زمینه تا قرن های بعد مورد استفاده بود و حتی نخستین دانشمندان قرن نوزدهم هم چون داروین را به تفکر وامی داشت. ارسطو در سال ۳۴۲ ق.م به دعوت فیلیپ مقدونی به آن سرزمین رفت و مربی فرزند وی، که بعدها به نام اسکندر کبیر شهرت یافت گردید. حدود ده سال پس از آن، ارسطو مدرسه ای دایر نمود که به دانشگاه های امروزین شباهت داشت. در مورد اندیشه های ارسطو می توان از فلسفه سیاسیِ وی یاد نمود که به شرح چگونگی رفتار وعمل حکومت واقعی و نه آرمانی، می پردازد. وی هدف حکومت را پرورش و حمایت از انسان های شریف و با فرهنگ می داند. هم چنین ارسطو معتقد بود اگرچه افلاطونْ عزیز است ولی حقیقتْ عزیزتر است. وی زندگی سعادت آمیز را خویشتن داری توأم باتوجه به اصل اعتدال و میانه روی می دانست و خوشبختی را نیز در گرو خوب زیستن در نتیجه کار خوب کردن عنوان می کرد. از دیدگاه ارسطو، خداوند یک محرک شخصی نامتعین است که بشر را به سوی دنیای خیر و نیکی فرامی خواند که در آن دنیا همه چیز در نهایت هماهنگی است. از دیگر اندیشه های وی باید از منطق ارسطو یاد کرد که پس از گذشت قرن های متمادی همچنان

مورد پـذیرش می باشـد. از جمله آثار او فلاسـفه ای است که بعـد از بیش از بیست قرن هنوز در عرصه اندیشه و تفکر حضور دارد. ارسطو (ارسطاطالیس) سرانجام در اول اکتبر سال ۳۲۲ ق.م در سن ۶۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: آغاز نبرد "گوگامل" بین ایران و یونان و انقراض سلسله هخامنشیان (۳۳۰ ق.م)

شرح مناسبت:

در زمان خشایارشا هخامنشـی، لشکرکشـی بزرگی علیه یونانیان انجام گرفت که در نهایت به شـکست خشایارشا انجامیـد. این درگیری هـای پراکنـده تا زمان اسـکندر مقـدونی ادامه داشت. در اولین روز اکتبر سال ۳۳۱ قبـل از میلاد و در زمان پادشاهی داریـوش سـوم، دو سـپاه ایران و یونـان بـه سـرکردگی اسـکندر مقـدونی در نزدیکی شـهر موصـل در محلی بـه نـام گوگـاملْ رودرروی هم قرار گرفتنـد که در ابتـدا تلفـات بسـیاری بر یونـانی ها وارد آمـد. ولی پس از درگیری داریوش سوم و اسـکندر مقدونی، سپاه ایران که تصور می کرد داریوش کشته شده است فرار نمودند و میدان را برای اسکندر خالی گذاشتند. از طرف دیگر، داریوش سوم نیز که در نبرد تن به تن با اسـکندر زخمی شـده بود، پس از تنها شـدن در برابر یورش دشـمن به وحشـت افتـاده و متواری شـد. در نتیجه بخش هایی از لشـکر ایران نیز که به پیروزی، دست یافته بودنـد عقب نشسـتند و شـکست سـپاه ایران قطعیت یـافت. برخی مورخین، تلفاتِ ایران در این جنگ را تا ۹۰ هزار نفر ذکر کرده اند اسـکندر پس از این فتح بزرگ به سوی بابِل رفت و سراسـر بین النهرین را تسـخیر کرد. با تصـرف دیگر نقاط ایران توسط سـپاهیان اسـکندر مقدونی، پایتخت دولت هخامنشیان، به نام تخت جمشید در نزدیکی شیراز نیز مورد تهاجم قرار گرفت. در این حال،

اسکندر به تخت جمشید حمله برد و غنائم آن را تصرف کرد و شهر را به آتش کشید. داریوش پس از شکست گوگامل و سقوط پایتخت درصدد تهیه سپاهی تازه بود که توسط دو سردار خیانت کار خود زخمی شد و به همان زخم درگذشت. با مرگ داریوش، حکومت ۲۳۰ ساله هخامنشیان فروپاشید و سلسله سلوکیان و سپس اشکانیان جای آن را گرفت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "پیرکورنی" نویسنده و نمایش نامه نویس شهیر فرانسوی (۱۶۸۴م)

شرح مناسبت:

پیرکورنی، نویسنده معروف فرانسوی، در ۱۰ مارس سال ۱۶۰۶م در شهر رُوان فرانسه به دنیا آمد. اوِ تحصیلات خود را در یک مدرسه مذهبی انجام داد و در طول تحصیل در این مدرسه، صفات عالی انسان دوستی و خویشتن داری و زهد و پارسایی را در وجودش تثبیت کرد. کورنی تحصیلات عالی خود را در رشته حقوق در ۱۸ سالگی به پایان رساند و از آن پس به مدت چهار سال، در دادگستری به وکالت دعاوی پرداخت. ولی به زودی به تئاتر و نمایش نامه نویسی روی آورد و بر اثر نوشتن نمایش نامه های بسیار، به شهرت فراگیری رسید. کورنی بنیان گذار حقیقیِ هنر کلاسیک تئاتر فرانسه به شمار می رود. قهرمانان داستان های کورنی، انسان دوست، شجاع و دارای صفات عالی هستند که موانع هدف خود را پیروزمندانه از میان برمی دارند. برای تصویر قیافه و خصایص این قهرمان های شریف و بزرگوار، کورنی زبانی جسورانه و ساده به کار برده است به طوری که بسیاری از اشعارش زبانزد مردم گشته و شکل پند و امثال به خود گرفته اند. وی از معدود نویسندگانی است که بر حوادث تاریخی و تحلیل وقایع، بسیار چیره دست و با مطالعه بود.

در حقیقتْ، تابلوهـایی که از رخ دادهـای تـاریخی در آثـار کورنی مشاهـده می کنیم، همراه بـا بیـانی شاعرانه و پرداخت های دراماتیک است که در زمره به یاد ماندنی ترین آثار این دست نمایش نامه ها به شمار می رود. کورنی به سبب خلق شخصیت های بزرگ و خصوصـیت های عالی تراژدی و به سـبب عظمت سبک انشا، شخصیتی برجسته و ممتاز به شمار می آید. وی به جای توجه صـرف به صورت خارجی و اعمال و حرکات بشـر، در پی توصـیف روح آدمی بود و بدین طریق نمایش روح بشر را جانشـین نمایش ظواهر و افعال کرد. کورنی در نمایش نامه هایش به جای زاری و اظهار ناتوانی و سـستی در برابر سرنوشت که خـاص تراژدی های یونان بود، آزادی بشـر و قـدرت اراده او را می سـتاید تا جایی که آدمی یا سـرنوشت خود را خود می سـازد یـا مـا فوق آن جـای می گیرد و بـدین طریق قهرمانـان کورنی همیشه به مقـام انسـان برتر اعتلاـ می یابنـد. سـبک انشای کورنی، بسـیار عالی و با شکوه است و از استحکام و متانت و روشنی و فصاحت برخوردار می باشد. مکالمه ها بسیار درخشان و گـاه به شـدت هیجـان انگیز می گردد. هم چنین ابتکـار و مهـارت کورنی در انتخـاب کلاـم و قـدرت تشـخیص وی در بیان نمایشـی، باعث خلق تراژدی های ارزنـده ای توسط او گردیـد. آثاری هم چون سـیدْ، هوراس، آتیلا، کمدی دروغگو و میدان سلطنتی از جمله برترین کارهای کورنی به شـمار می روند. پیِر کورنی که به عنوان بزرگ ترین درام نویس روزگار خویش و نیز خداوند شعر فرانسه و

پدر تئاتر این کشور معروف است، سرانجام در اول اکتبر ۱۶۸۴ در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: پایان دادگاه تاریخی "نورنبرگ" و صدور حکم درباره جانیان نازی (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

به دنبال کشف جنایات نازی ها در اردوگاه های اسیران جنگی و نیز کشتار و قتل عام بی رحمانه ای که در مناطق اشغالی خود طی چند سال متوالی انجام داده بود، دادگاه بین المللی نورمبرگ در بیستم نوامبر ۱۹۴۵م کار خود را آغاز نمود و متهمان به این جنایات جنگی در آلمان را محاکمه کرد. علت انتخاب نورمبرگ، جنبه سمبولیک آن بود. زیرا هیتلر و نازی ها بسیاری از اجتماعات و تظاهراتشان، ابتدا در نورنبرگ یا مونیخ در جنوب آلمان بود. این دادگاه در نوع خود در جهان منحصر به فرد بود زیرا برای نخستین بار درتاریخ فاتحان جنگ، دادگاهی برای محاکمه مغلوبین جنگ تشکیل دادند و ۱۷۷ نفر از سران آلمان نازی را در این دادگاه محاکمه کردند. قضات این دادگاه از چهار کشور امریکا، انگلستان، شوروی و فرانسه تعیین شده بودند. در نهایت در اول اکتبر ۱۹۴۶م، از مجموعه متهمینی که محاکمه شدند ۲۵ نفر محکوم به مرگ و بیست نفر به زندان های بلند و کوتاه مدت محکوم شدند، هم چنین ۳۵ نفر دیگر نیز از اتهامات وارده تبرئه گردیدند. تقاضای تخفیف مجازات محکومین از طرف شورای عالی متفقین برای نظارت بر امور آلمان رد شد و احکام صادره در شانزدهم اکتبر ۱۹۴۶م به اجرا درآمد.

مناسبت ۰۵: روز ملی و اعلام "جمهوری خلق چین" به رهبری "مائوتسه تونْگْ" (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

با تسلیم ژاپن در پایان جنگ جهانی دوم، ارتش این کشور مناطق اشغالی چین را تخلیه کرد و عقب نشینی نمود. از آن پس نواحی آزاد شده به رهبری مائوتسه تونگ تحت تسلط کمونیست ها قرار گرفت و این امر آتش جنگ داخلی چین را شعله ور ساخت. در این جنگ، قوای کمونیست

مـائو بر نیروهـای ملی گرای چیـان کایچـک پیروز شـده و رژیم وی را ساقـط کردنـد. چیان کایچک به جای اینکه به کانتون، پـایتخت مـوقت چین در جنـوب این کشـور برود، به جزیره تـایوان رفت و دولت چین ملی را در آنجـا تشـکیل داد. فرار چیـان کایچـک به تـایوان که از نومیـدی کامل او در جلوگیری از سـقوط چین به دست کمونیست ها حکایت می کرد، روحیه باقی مانده نیروهای دولتی چین را به شدت تضعیف کرد و کمونیست ها در مدتی کمتر از چهارماه، باقی مانده خاک چین را بدون مقاومت زیادی به تصـرف خود درآوردنـد. در نهایت در اول اکتبر ۱۹۴۹م، جمهوری خلق چین به رهبری مـائو در پکن اعلام گردید. چین یکی از کهن ترین تمدن های بشـری است و پیشـینه فرهنگی آن به هزاران سال قبل باز می گردد. چین در بخش جنوب شـرقی آسـیا و در ساحل اقیانوس آرام و همسایگی روسـیه، مغولسـتان و ویتنام قرار گرفته است. پایتخت چین، پکن نام دارد و از شـهرهای مهم آن شانْـگ های و چونْگ چینگْ و چنگْتو است.این کشور کهن با ۹/۵۷۲/۹۰۰ کیلومتر مربع مساحت و بـا بیش از یـک میلیـارد و دویست میلیون نفر جمعیت پرجمعیت ترین کشور جهان به شـمار می آیـد. پیش بینی می شود که جمعیت چین تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۱/۵ میلیارد نفر گردد. کشور چین دین رسـمی نداشـته و اکثریت مردم آن فاقد دین و مذهب هسـتند و در این میان، در حدود ۲۱٪ مردم پیرو مذاهب بومی و درصدی نیز بودایی هسـتند. درصد کمی از مردم چین که نزدیک به ۷۰ میلیون نفر هستند پیرو

آیین اسلام هستند. زبان رسمی مردم چین، چینی و واحد پول آن رنمینبی یوآن است. بیش از ۹۰٪ مردم چین ملیت چینی داشته و از تیره های نژادی زرد هستند. نظام سیاسی حاکم بر چینْ جمهوری است. روز اول اکتبر سال روز تأسیس جمهوری خلق چین در سال ۱۹۴۹م به عنوان روز ملی چین نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "نیجریه" از استعمار انگلیس (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

پس از آن که در قرن پانزدهم و شانزدهم، پرتغالی ها و انگلیسی ها به سواحل نیجریه راه یافتند، آن را به یکی از مهم ترین مراکز تجاری برده تبدیل کردند. در اواخر قرن نوزدهم، استعمار بریتانیا، این کشور را به تصرف خود درآورد و در سال ۱۹۱۴ با الحاق دو تحت الحمایه خود یعنی نیجریه شمالی و جنوبی، مستعمره نیجریه را ایجاد کرد. نیجریه در سال ۱۹۵۴م دارای خودمختاری و عضو جامعه کشورهای مشترک المنافع شد. در سال ۱۹۶۰ نیز مردم این کشور با شرکت در یک همه پرسی، ایجاد یک حکومت فرمانداری کل فدرال، مستقل از بریتانیا را تأیید کردند و بدین صورت، نیجریه به استقلال رسید. تا اینکه حکومت نیجریه در سال ۱۹۶۳م تبدیل به جمهوری شد. کشور نیجریه با بیش از ۹۲۳ هزار کیلومتر مربع مساحت در غرب افریقا در کنار خلیج گینه و در همسایگی کشورهای نیجر، بنین و کامرون واقع شده است. جمعیت آن در حدود ۱۱۲ میلیون نفر است که ۴۳٪ آن را مسلمانان تشکیل می دهند و بقیه پیرو آیین مسیحیت هستند. پیش بینی شده است که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۰م از مرز ۱۸۷ میلیون نفر نیز فراتر رود. پایتخت نیجریه، آبوجا نام دارد و شهرهای

مهم آن ایبادان، لاگوس و کانو است. واحد پول این کشور افریقایی، نایرا و زبان رسمی آن انگلیسی است. اکثریت قریب به اتفاق سکنه نیجریه در اول اکتبر ۱۹۶۰م از نژاد سیاه هستند و خط رسمیت دارد. نیجریه یک کشور قبیله ای است و بیش از ۲۵۰ قبیله در نقاط مختلف این کشور، تقریباً به طور مستقل زندگی می کنند. نظام سیاسی نیجریه جمهوری فدرال است ولی از بدو استقلال نیجریه به این طرف، غالباً رژیم های نظامی بر این کشور حکومت کرده اند. نیجریه یکی از کشورهای صادر کننده نفت بوده و به واسطه درآمد حاصل از فروش نفت، از کشورهای بالنسبه ثروت مند افریقا به شمار می آید.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "پالائو" ازایالات متحده امریکا (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

کشور جزیره ای پالائو در ۹۰۰ کیلومتری شرق فیلیپین، در اقیانوس آرام قرار دارد و مرکب از حدود صد جزیره می باشد. این جزایر از قرن نوزدهم در تصرف اروپائیان قرار داشت و در سال ۱۸۹۹م توسط آلمان خریداری شد. پالائو از سال ۱۹۱۴ تا پایان جنگ جهانی دوم در تصرف ژاپن بود و سرانجام به وسیله امریکائی ها اشغال گردید و سپس به عنوان محلی برای آزمایشات هسته ای امریکا درآمد. از سوی دیگر بومیان این جزایر تحت فشار امریکا به شدت کاهش یافتند و از این منطقه مهاجرت کردند. در ژانویه ۱۹۷۹م قانون اساسی این کشور تدوین شد و بر اساس آن، آزمایش، به کارگیری، نصب و دفن هر گونه سلاح و ضایعات هسته ای در این کشور ممنوع شد که این مسئله مورد اعتراض امریکا قرار گرفت. سرانجام پس از آنکه امریکا از این قانون مستثنی شد، در اول اکتبر ۱۹۹۴م استقلال

این کشور اعلام گردید. جمهوری پالائو با ۴۸۸ کیلومتر مربع مساحت، جمعیتی در حدود ۱۹ هزار نفر دارد که پیش بینی شده است تـا سال ۲۰۲۰ جمعیـت آن از ۲۳ هزار نفر فراتر رود. بیش از نیمی از جمعیت آن مسـیحی بـوده و زبـان هـای پالائـویی و انگلیسـی رسـمیت دارد. پـایتخت این کشور، کورور و شـهرهای مهم آن عبارتنـد از آیرای و نگاراماش. واحـد پول این کشور دلارِ امریکاست و نوعِ حکومت آن جمهوری با دو مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۸: روز ملی "قبرس"

شرحِ مناسبت:

کشور جزیره ای قبرس با ۹/۲۵۱ کیلومتر مربع وسـعت در غرب آسـیا، در دریای مدیترانه و در نزدیکی سواحل ترکیه و سوریه واقع شـده است. جمعیت آن در حـدود هشت صد هزار ۱ میلیون نفر که اکثریتِ یونـانی و اقلیتِ ترک که بیشتر ارتـدوکس و صـدی مسـلمان، در آن زنـدگی می کنند. نیکوزیا پایتخت است و پوند قبرس واحد پول آن کشور بود که با الحاق این کشور به اتحادیه اروپا، یورو جای گزین آن گردید. پیش بینی جمعیت قبرس تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۹۰۰/۰۰۰ نفر است. از شهرهای مهم آن لیمـاسول و لارناکا است. این جزیره، تا ۱۹۱۴ تحت سـلطه عثمانی و از آن پس زیرنظر انگلستان اداره می شد. حضور استعماری انگلستان تا سال های بعد از جنگ جهانی دوم ادامه داشت تا اینکه قیام و اعتراضات مردمی به استقلال قبرس در ۱۶ اوت ۱۹۶۰ انجامید. در سال های قرن بیستم مسئله الحاق این کشور به یونان مطرح بود و در طول دهه ۱۹۶۰ به بعد هماره میان یونانی ها و ترک نشینان قبرس اختلاف وجود داشته و تا مرز جنگ

داخلی پیش رفته است. نظام سیاسی حاکم بر قبرس، جمهوری است.(ر.ک: ۱۶ اوت)

مناسبت ۰۹: روز جهانی سالمندان

شرح مناسبت:

روز نهم مهرماه، در هر سال به عنوان روز سالمندان نام گذاری شده است تا گامی در راستای تکریم این پدران و مادران برداشته شود. دوران سالمندی همانند دوران کودکی یا جوانی، یکی از مراحل زندگی است با این تفاوت که دوران کودکی و جوانی، سرشار از انرژی و تلاش، ولی دوران سالمندی، همراه با تحلیل قوا و کاهش میزان فعالیت های فیزیکی می باشد. تاقبل از قرن بیست و یکم میلادی، میانگین عمر، بسیار پایین بود. اما بهبود وضع تغذیه و پیشرفت های چشم گیر پزشکی و ارتقای سطح بهداشت، سبب افزایش میانگین عمر گردیده است. وجود شمار روز افزون سالمندان در اکثر کشورها موجب شده که مقامات دولتی و برنامه ریزان اجتماعی، توجه بیشتری به این مسئله ابراز نموده و به وضع مقرراتِ تأمین اجتماعی مطلوب ترِ آنان همت گمارند. هم چنین با وجود کمک های مالی فرزندان به ویژه در کشورهای آسیایی، باز هم اتّکای سالخوردگان به تأمین اجتماعی بسیار است و از این رو باز هم حمایت های مادی و معنوی دولت ها را در این زمینه طلب می کند. در جمهوری اسلامی ایران هم اگرچه در پرتو تحولات ناشی از انقلاب و به دلیل آداب و رسوم فرهنگی در جامعه، کهن سالان از جایگاه ویژه ای برخوردار هستند، اما این بدان معنا نیست که هیچ سالمندی از محیط گرم خانواده اش محروم نمی ماند. زیرا همه ساله، بر شمار سال خوردگانی که به آسایشگاه های سالمندان در سراسر کشور مراجعه می کنند، یا از سوی اطرافیانشان

به آنجا سپرده می شوند، افزوده می شود. با این حال، به حکم الهی و فطری و سنت اجتماعی، فرزندان باید حرمت پدر و مادر خود را حفظ کنند و به ایشان احسان نمایند.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی سالمندان

متن:

إمّا يَبلُغَنَّ عِندَكَ الكبَرَ أحدُهُما أو كلاهُما فَلا تَقُل لَهُما اُفٍّ

ترجمه:

اگر یکی از آن دو یا هر دو (پدر و مادر) در کنار تو به سال خوردگی رسیدند به آنها [حتّی]"اوف" مگو

آدرس:

اسراء، آیه ۳.

زیر عنوان:

روز جهانی سالمندان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مِن إجلالِ اللّهِ إجلالُ ذِی الشَّيبَهِ المُسلِمِ

ترجمه:

از جمله تجلیل خدا، بزرگداشت مسلمان سپیدموی است

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۱۶۵.

زیر عنوان:

روز جهانی سالمندان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنّ مِن إجلالی تَوقیرَ الشَّیخِ مِن اُمَّتی

ترجمه:

احترام به فرد سال خورده از امّت من، احترام به من است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۹۹۲۷.

زیر عنوان:

روز جهانی سالمندان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: البَرَکَهُ مَعَ أکابِرِکُم

ترجمه:

برکت با سال مندان شما قرین است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۱۳۷.

زیر عنوان:

روز جهانی سالمندان

متن:

امام علی علیه السلام: وَقارُ الشَّیبِ نُورٌ و زِینَهٌ

ترجمه:

وقار پیری، روشنایی و زیور است

آدرس:

غرر الحکم و درر الکلم، ح ۱۰۰۷۶.

زیر عنوان:

روز جهانی سالمندان

متن:

امام صادق علیه السلام: لَیسَ مِنّا مَن لَم یُوَقِّر کَبیرَنا و یَرحَم صَغیرَنا

ترجمه:

از ما نیست کسی که به بزرگ سالان ما حرمت ننهد و با خردسالان ما مهربان نباشد

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۱۶۵.

زیر عنوان:

روز جهانی سالمندان

متن:

امام صادق علیه السلام: عَظِّموا کِبارَکُم و صِلُوا أرحامَکُم

ترجمه:

سال خوردگان خود را بزرگ بدارید و صله ارحام به جای آرید

آدرس:

میزان الحکمه، ۹۹۲۵.

مناسبت ۱۰: روز بین المللی بازنشستگان

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: آزادسازی بیت المقدس توسط "صلاح الدین ایوبی" فرمانده مبارزان مسلمان (۱۱۸۷م)

شرح مناسبت:

اولین مرحله جنگ های صلیبی از سال ۱۰۹۶م آغاز شد و چهار سال بعد با حمله سپاهیان صلیبی به بیت المقدس و اشغال، غارت و کشتار بی رحمانه هزاران نفر از زنان و مردان و کودکان بی گناه آن سرزمین پایان پذیرفت. در سال ۱۱۸۷م که حدود ۴۰ سال از پایان جنگ دوم صلیبی می گذشت، عکس العمل مسلمانان به نتیجه رسید. در این سال صلاح الدین ایوبی، پس از تصرف سوریه، لبنان و مصر، بیت المقدس را به محاصره درآورد. وی در ابتدا با ارسال پیامی برای اشغال گران، احترام خود به قدس و عدم تمایل به خون ریزی در آن مکان را یادآور شد و خواستار ترک آن سرزمین توسط مهاجمان گردید و در امان بودن اموال آنان را تضمین کرد. اما صلیبیان نپذیرفتند و کارزار سختی آغاز گردید. از این رو نخستین حمله مسلمانان در نیمه رجب ۵۸۳ ق به وقوع پیوست اما بدون نتیجه ماند. سپس مسلمانان با ایجاد تونل هایی از طریق دیوار شهر به داخل نفوذ کردند. در این زمان حاکم شهر تقاضای صلح نمود و تهدید کرد که اگر این تقاضا پذیرفته نشود تمامی بناهای مقدس اسلامی و مسیحی را به آتش می کشد و ۵ هزار زندانی مسلمان را خواهد کشت. از این رو، قراردادی بین دو طرف منعقد شد که بر اساس آن اولا شهر تسلیم سپاه صلاح الدین می شد و ثانیاً محاصره شدگان باید به ازای افرادِ خود فدیه بپردازند تا از اسارت آزاد شوند. بدین صورت در صبح جمعه ۲ اکتبر ۱۱۸۷م بیت المقدس به آغوش

اسلام بازگشت. صلاح الدین پس از ورود به بیت المقدس هیچ یک از بناهای مسیحیان را ویران نکرد و نسوزاند. وی هم چنین سه روز پس از ورود به شهر، کلیسای شهر را به کشیشان سپرد و پادشاه بیت المقدس را آزاد کرد تا به اروپا بازگردد. با این حال، صلیبی ها بار دیگر برای اشغال بیت المقدس به این سرزمین هجوم بردند ولی موفق به تصرف آن نشدند.

مناسبت ۰۲: آغاز حمله گسترده ارتش آلمان نازی برای تصرف مسکو پایتخت شوروی (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

پس از حمله بزرگ و سراسری آلمان به شوروی در ۲۲ ژوئن ۱۹۴۱، نیروهای آلمان به سرعت در داخل خاک شوروی پیشروی کردند به طوری که در پایان ماه اول این نبرد، بیش از ۲۸۰ هزار کیلومتر مربع از خاک شوروی به تصرف نیروهای نازی درآمد. در ماه های دوم و سوم جنگ، پیشروی آلمانی ها کندتر شد ولی در این دو ماه هم بیش از سی صد هزار کیلومتر مربع از خاک شوروی به دست آلمان افتاد. با این پیشروی ها، قوای آلمان در اوایل اکتبر ۱۹۴۱م، به مسکو رسیدند و عملیات فتح پایتخت شوروی را آغاز کردند. پیشروی نیروهای آلمانی در جبهه مسکو، استالین را به هراس افکند و روز پانزدهم اکتبر، پایتخت شوروی را به طور موقت به شهر کوی بیشِف در یک هزار کیلومتری شرق مسکو انتقال داد. استالین در عین حال، قسمت عمده نیروی خود را در این جبهه برای دفاع از مسکو متمرکز ساخت و سرانجام با فرا رسیدن زمستان، مسکو از خطر سقوط نجات یافت. با آغاز سرمای زمستان، عملیات تهاجمی نیروهای آلمان نیز متوقف گردید و حملات متقابل ارتش سرخ نیز شروع شد. از این پس نیروهای

آلمـان نه تنهـا موفق به پیشـروی و یـا حفـظ منـاطق اشـغالی نشدنـد بلکه با ضـربات پی در پی از طرف شوروی، پس از مـدت کوتاهی، عقب نشینی کردند و اولین شکست بزرگ جنگ جهانی دوم برای آلمان به ثبت رسید.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "گینه" از استعمار فرانسه (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

جمهوری خلق گینه با ۲۴۵/۸۵۷ کیلومتر مربع وسعتْ در غرب قـاره افریقا، در کنار اقیانوس اطلس و در همسایگی کشورهای سِنِگـال، گینه بیسـائو، مـالی، ساحـل عـاج، لیبریا و سـیرالئون واقع شـده است. اکثر جمعیت ۷/۵ میلیـونی این کشور را سـیاهان تشـکیل داده اند که عمدتاً مسـلمان و درصدی مسـیحی می باشـند. پایتخت گینه، شهر کوناکری است و واحد پول آن فرانکِ گینه می باشـد. پیش بینی می شـود که جمعیت گینه تـا سـال ۲۰۲۵م در حـدود ۱۲/۵ میلیون نفر خواهـد بود. از شـهرهای مهم گینه، کانکان، لابه و کیندیا است. گینه از آغاز قرن نوزدهم تحت نفوذ استعمار فرانسه قرار گرفت و پس از رسمیت یافتن این اسـتعمار در سال ۱۸۴۹، بـه گینه فرانسه در سـال ۱۸۹۵م تغییر نـام یـافت. حاکمیت اسـتعمارگران فرانسوی تا سال های بعـد از جنگ دوم جهانی ادامه یافت. تأسـیس حزب دموکرات گینه به رهبری احمد سـکوتوره باعث شد تا مبارزات مردمی، به سوی اسـتقلالْ هـدایت گردد. گینه در سـال ۱۹۴۶م دارای خـود مختـاری در امـور داخلی گردیـد امـا در ۲۸ سـپتامبر ۱۹۵۸ با انجام رفرانـدومی از عضویت در اتحادیه فرانسه خارج شـد و در ۲ اکتبر همان سال، اسـتقلال گینه اعلام گردید. نظام سیاسـی گینه، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. احمد سکوتوره حدود ۴ دهه در گینه زمام امور را در اختیار داشت و به

عنوان یکی از رهبران برجسته افریقا از حامیان سیاست بی طرفی در عرصه بین الملل و از مدافعان وحدتِ افریقا بود.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: تولد "لویی آراگون" شاعر و رمان نویس بلند آوازه فرانسوی (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

لویی آراگون، شاعر و ادیب معروف فرانسوی در سوم اکتبر سال ۱۸۹۸م در پاریس به دنیا آمد. وی کودکی گستاخ و خارق العاده بود و در جوانی به نهضت پرهیاهوی دادائیسم که ثمره ناامیدی و هرج ومرج طلبی ناشی از جنگ جهانی اول بود، کشیده شد. با این حال پس از چندی از این مکتب دست کشید و با انتخاب سبک سورئالیسم، که مبتنی بر بیان احساس و ارائه تخیلات و اندیشه های آزاد و عدم پای بندی به قیود اخلاقی و زیبایی شناسی بود، به شهرت دست یافت. آراگون در طی سال های بعد از رهبران این سبک در فرانسه گردید. با این حال از سال ۱۹۳۱م که به مسائل اجتماعی و سیاسی علاقه مند شد، همه آثارش نشانی از اندیشه های اجتماعی پیدا کردند و طرزی واقع بینانه به خود گرفتند. این تغییر دادگاه، در نتیجه سفر به مسکو بود که پس از آن با صراحت بسیار، خود را طرفدار کمونیسم و علاقه مند به مسائل مربوط به انقلاب روسیه معرفی کرد و هر نوع ادعای تغییر مشی زندگی را تنها از این راه مورد تایید قرار داد. از این زمان بود که از سورئالیست نیز گریخت. آراگون در آثاربعدی خود که در زمینه مخالفت با سیاست فرانسه قبل از جنگ جهانی اول نوشته شده است، همه چیز را از نقطه نظر عقاید مارکسیستی مورد توجه قرار داده است. وی در این آثار، از فساد سرمایه دار سخن گفته و سرنوشت

فرد را مطیعِ حوادث غم انگیز تاریخ دانسته است. آراگون از سال ۱۹۴۹ تا ۱۹۵۱م چندین کتاب با عنوان کمونیست ها انتشار داد و در این آثار، به دنیای واقعی و اشتراک منافع انسانی بازگشته است، چه در خط سیر انقلابی، چه در افکار و الهامات عاشقانه. وی در سال های بعد به عنوان یکی از درخشان ترین چهره های ادبی فرانسه و اروپا در قرن بیستم و نیز سمبل شعر کشور فرانسه در این قرن شناخته شد و آثار معروفی به وجود آورد. مجموعه اشعار معروفش مربوط به زمان مقاومت و اشغال فرانسه در جریان جنگ جهانی دوم است و در کنار آن، دل آزردگی، شکسته دل و چشمان اِلْزا از دیگر آثار اوست. لویی آراگون سرانجام در سال ۱۹۸۲م در ۸۴ سالگی درگذشت. یکی از اعضای جامعه روشن فکران فرانسه در مورد وی گفته است: با مرگ آراگون، فرانسه بزرگ ترین شاعر و یک نویسنده نابغه را از دست داد.

مناسبت ۰۲: درگذشت "فریدریش کارل آندره آس" خاورشناس معروف آلمانی (۱۹۳۰م)

شرح مناسبت:

فریدریش کارْلْ آندرِهْ آس، خاورشناس آلمانی در چهاردهم آوریل ۱۸۴۶م در هلند به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در سوئیس و آلمان به پایان رساند و پس از آشنایی با یک خاورشناس دانمارکی، به ایران علاقه مند شد. از این رو به مدت چهار سال در موضوعِ ایران شناسی مطالعه نمود و پس از آن که مدتی وزارت فرهنگ پروس را برعهده داشت، به عنوان کتیبه شناس و باستان شناس، به همراه یک هیأت به ایران سفر کرد. آندره آس به مدت شش سال در ایران و هند به فراگیری زبان های شرقی و مطالعه در آداب و رسوم و نیز

آثار باستانی پرداخت و در این امور مهارت یافت. تسلط وی به زبان فارسی باعث شد حدود سی سال به عنوان استاد زبان های ایرانی در دانشگاه گوتینگن آلمان به تدریس اشتغال یافته و کرسی زبان های آسیای میانه را تأسیس نماید. پس از کشف نسخه های خطی قدیمی در یکی از مناطق چین که به زبان های پارتی، پهلوی، سُغْدی و ایغوری بود، پروفسور آندره آس به مطالعه و ترجمه آن ها به زبان آلمانی پرداخت. در میان زبان های موجود در این آثار، وی توانست زبان سُغْدی را شناسایی و هویت آن را مشخص نماید. علاوه بر زبان های ایرانی، از اَوِستایی تا فارسی، آندره آس به عربی، سریانی، ارمنی، آرامی، بلوچی، کُردی، ترکی، پشتو، سانسکریت، عبری و نیز زبان ارمنی تسلط داشت. وی درباره شخصیت زرتشت و مانی تحقیق و مطالعه نمود و درباره تفسیر اَوِستا، نگارش دستور زبان فارسی ایران باستان و فرهنگ لغات زبان قدیم ایران به مطالعات متعددی پرداخت. آندره آس در طی سال های تحصیل، شاگردان فراوانی تربیت کرد و یافته های خود را با شاگردان خود در میان نهاد. فریدریش کارل آندره آس، خاورشناس نامور آلمانی و مسافر ایران و هند و متخصص زبان های فارسی، سرانجام در سوم اکتبر ۱۹۳۰م در ۸۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: اعلام استقلال عراق از استعمار بریتانیا (۱۹۳۲م)

شرح مناسبت:

سرزمین کنونی عراق که در گذشته بین النهرین خوانده می شد، کانون یکی از قدیمی ترین تمدن های بشری است. این سرزمین در حدود هزارسال جزو قلمرو امپراتوری ایران بود تا این که در قرن هفتم میلادی اعراب با شکست دادن آخرین پادشاه ساسانی تمام اراضی واقع بین دو رودخانه دجله

و فرات را به تصرف خود درآوردند و عراق از آن پس، جزئی از جامعه اسلامی گردید. در طول سده های بعد، سلجوقیان، مغولان، ترک ها و کردها بر عراق حکومت کردند و سرانجام نوبت به عثمانی ها رسیدکه تا اوایل قرن بیستم، عراق را نیز تحت سلطه خود داشتند. در پی شکست امپراتوری عثمانی در جنگ جهانی اول و تجزیه سرزمین های آن، عراق در سال ۱۹۲۱م تحت قیمومیت و استعمار بریتانیا قرار گرفت. این وضعیت، با مخالفت سرسختانه و مبارزات استقلال طلبانه روحانیون و مردم عراق به رهبری آیت اللّه میرزا محمدتقی شیرازی روبرو شد. سرانجام در سوم اکتبر سال ۱۹۳۲م، انگلستان مجبور شد، با تشکیل حکومت پادشاهی و بر سر کار آوردن حکومت ملك فیصل اول استقلال این کشور را بپذیرد. کشور جمهوری عراق با بیش از ۴۳۸ هزار کیلومتر مربع مساحت در جنوب غرب آسیا، در منطقه خاورمیانه، بر کناره شمال غربی خلیج فارس و در همسایگی کشورهای ایران، ترکیه، اردن، سوریه، عربستان و کویت واقع شده است. از جمعیت بیش از ۲۳ میلیونی عراق بیش از ۹۰٪ پیرو آیین اسلام می باشند. مردم عراق نژاد عربی داشته و به زبان عربی صحبت می کنند. پایتخت عراقْ بغداد و واحد پول آن دینار عراق است پیش بینی می شود که تا سال ۲۰۲۵م جمعیت عراق در حدود ۴۱ میلیون نفر خواهد شد. از شهرهای مهم این کشور تاریخی، بصره، موصل، کربلا و نجف است.(ر.ك: ۱۷ ژوئیه)

مناسبت ۰۴: آغاز تهاجم استعمار ایتالیا علیه کشور بی دفاع حبشه و تصرف آن (۱۹۳۵م)

شرح مناسبت:

استعمار ایتالیا از سال های پایانی قرن نوزدهم میلادی، قصد تصرف نواحی شرقی افریقا را دنبال می کرد و با این هدف، ایتالیایی ها

بارها به خاک حبشه تجاوز کرده و باعث اختلافاتی شده بودند. در سال ۱۸۸۷م ایتالیا که به خاک حبشه تجاوز کرده بود شکست خورد و وادار به عقب نشینی شد. در سال ۱۹۱۷م اختلاف میان ایتالیا و حبشه شدت گرفت تا جایی که در سال ۱۹۳۵ به جنگ تبدیل شد. این جنگ که به دستور موسولینی، دیکتاتور فاشیست ایتالیا در سوم اکتبر ۱۹۳۵م آغاز شده بود. در نهایت، به پیروزی ایتالیا انجامید و حبشه به تصرف ایتالیایی ها درآمد. از این زمان دوران استعمار ایتالیا بر حبشه آغاز شد و تا سال ۱۹۴۱م به درازا کشید. در سال ۱۹۴۱م و در جریان جنگ جهانی دوم، ارتش انگلستان، ایتالیایی ها را از حبشه بیرون راند و امپراتور حبشه که در سال ۱۹۳۵م کشور راترک کرده بود به میهن بازگشت.

مناسبت ۰۵: پرتاب اولین موشک ساخت انسان به فضا (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

وِرْنِر فون براوْنْ، یکی از کارشناسان موشک های فضایی آلمان بود که در ابتدا درباره ساختن وسیله ای برای دستیابی به فضا و به ویژه ماه تحقیق می کرد. با آغاز جنگ جهانی دوم، ارتش آلمان او را به خدمت گرفت و امکانات لازم برای ساخت موشک را در اختیار او قرار داد. پس از آن تصمیم گرفته شد اراضی مناسب برای آزمایش های نخستین موشک ارتش آلمان مهیا گردد تا این که یک جزیره دور افتاده در دریای بالتیک انتخاب شد. این جزیره مدتی بعد، در سال ۱۹۳۵م، به صورت نخستین پایگاه موشکی آلمان درآمد و هفت سال بعد تبدیل به مکانی شد که ۱۵ هزار دانشمند آلمانی، روز و شب در آنجا ساخت و تکمیل موشک را دنبال می کردند. در نهایت در تاریخ

سوم اکتبر ۱۹۴۲م، موشکی به طول ۱۴ متر، مرکب از ۵۰ هزار قطعه دقیق و محاسبه شده به وزن تقریبی سیزده تن، با سرعت فوق صوتِ دو هزار متر در ثانیه، در میان شعله های جهنمی آتش و با صدایی مهیب، آسمان را شکافت. نقطه اوج این موشک، ۹۰ کیلومتر بود و فاصله ۱۸۰ کیلومتر را تا فراز دریای بالتیک با موفقیت پیمود و سپس به زمین سقوط کرد. این موشک که از همان تاریخ تحت عنوان A –۰۴ معروف شد، محصول کار وِرنِر فون بِراوْنْ بود. هر چند این اختراع، در نظرِ اولِ مخترعِ آنْ برای مقاصد علمی ایجاد شده بود ولی آزمایش موفق آن، سرآغاز استفاده ضد بشری از این موشک و موشک های بعدی گردید و انسان های بی شماری را به خاک و خون کشید.

مناسبت ۰۶: انفجار اولین بمب هسته ای انگلیس، سومین کشور هسته ای جهان (۱۹۵۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: روز ملی و روز وحدت دو آلمان (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

جمهوری فدرال آلمان، بعد از جنگ جهانی دوم به دو بخش شرقی و غربی تقسیم گشت و هر کدام به بلوک شرق و غرب ملحق شدند. آلمان شرقی حکومت کمونیستی را پذیرفت و آلمان غربی، دارای حکومت جمهوری فدرال گردید. اما مهم ترین تحول اروپا در سال ۱۹۹۰م، که از دگرگونی های دنیای کمونیست سرچشمه گرفت، سقوط رژیم کمونیستی آلمان شرقی و وحدت آلمان شرقی و غربی بود که تا اواخر دهه ۱۹۸۰م رؤیایی تحقق ناپذیر به نظر می رسید. مقدمات این اتحاد با پیروزی حزب دموکرات مسیحی در نخستین انتخابات آزاد آلمان شرقی فراهم آمد و نخستین مرحله وحدت آلمان شرقی و غربی با وحدت اقتصادی و پولی دو بخش آلمان در اول ژوئیه ۱۹۹۰م تحقق یافت. دولت شوروی نیز در ازاء یک رشته تضمین های سیاسی و امتیازات اقتصادی با وحدت آلمان شرقی و غربی موافقت کرد و حتی ادامه عضویت آلمان واحد در سازمان پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، را هم پذیرفت. آلمان واحد سرانجام پس از ۴۵ سال جدایی با قریب هشتاد میلیون نفر جمعیت، در روز سوم اکتبر سال ۱۹۹۰م پا به عرصه وجود نهاد و در نخستین انتخابات سراسری آلمان که روز دوم دسامبر آن سال برگزار شد، هلموت کُهْل صدر اعظم آلمان غربی که قهرمان وحدت این کشور شناخته می شد، با اکثریت عظیمی به پیروزی رسید. از این پس، آلمان به یکی از ناسیونالیست ترین دول اروپایی تبدیل گردید که می تواند در سرنوشت و آینده اروپا، ایفاگر نقش تعیین کننده باشد.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: تولد "ریچارد هایْزْ" نوزدهمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۲۲م)

شرح مناسبت:

ریچارد هایْزْ، نوزدهمین رئیس جمهور امریکا، در چهارم اکتبر ۱۸۲۲م به دنیا آمد و

از جوانی وارد نظام گردیـد. وی مدارج ترقی را طی سال های متوالی به دست آورد و در جریان جنگ های داخلی امریکا، به عنوان یکی از ژنرال های ارتش امریکا، فرماندهی تعدادی از نیروهای دولتی را بر عهده گرفت. هایزْ سپس به فرمانداری ایالت اوهایو دست یافت و با شرکت در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۸۷۶م، با اختلاف انـدکی بر رقیب خود پیروز شد، از اول ژانویه ۱۸۷۷م به عنوان نـوزدهمین رئیس جمهور امریکـا در ۵۵ سـالگی وارد کاخ سـفید گردیـد. امریکا در دوران حکومت هایزْ، بیش از گذشـته شاهـد بازسازی های اقتصادی بود و سیاست غالب در زمان او نیز سیاست های اقتصادی بودنـد. در این دوران با سـرمایه گذاری های وسیع دولتی در بخش های صنعتیِ ایالات شمالی، اقتصاد راکد کشور به تدریج رشد کرد و این رشـد تـدریجی، ساختـار زنـدگی کشاورزی در ایالاـت جنـوبی را که سالیـان دراز از طریق برده داری اداره می شـد، بیش از گذشـته در معرض تهدیـد قرار داد. در سایه صـنعت و تجارت داخلی و مبادلات بازرگانی و معاملات خارجی، ایالات شـمالی ذخایر قابل ملاحظه ای اندوختند. سـرمایه های اروپایی نیز به داخل کشور سرازیر بود. نیروی انسانی به حد وفور در اختیار بود و علی رغم ادامه یـافتن بسـیاری از اعتصابات در بخش های کارگری، این پیشـرفت ها ادامه یافت. دوران نسـبتاً آرام حکومت ژنرال ریچـارد هـایزْ در امریکا، زمینه ساز پیـدایش کارتل ها و تراست های اقتصادی در جامعه امریکا بود. این کارتل ها که با تلاش های دسته جمعی شرکت های بزرگ شکل گرفتند توانستند انحصار سودهای کلان را در دست خود بگیرند.

همین ها بودنـد که در سال ها و دهه های بعـد با قدرت و نفوذ مالی خود در خط دادن به سیاست مداران و حتی در انتخابات آنهـا اعمـال نفـوذ و ایفـای نقش می کردنـد. از مهم ترین وقـایع دوران ریـاست جمهـوری هـایز، تخلیه ایـالت هـای جنوبی از نیروهـای شـمالی بود که از زمان جنگ های انفصال در جنوب امریکا حضور داشـتند. ریچارد هایز تنها یک دوره چهار ساله، در مسـند امور امریکـا حضور داشت و در پایـان سـال ۱۸۸۰م از کـار کنـاره گرفت تـا اینکه در هفـدهم ژانویه ۱۸۹۳م در ۷۱ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۲: روز استقلال کشور "بلژیک" از هلند (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

هنگامی که هلند در اواخر قرن شانزدهم میلادی مسـتقل شد، قسمت جنوبی خاک آن که تقریباً بلژیک امروزی را تشکیل می دهـد، زیر سـلطه اسـپانیایی ها و بعـد اتریشـی ها بود. طی جنگ های ناپلئون، این منطقه به اشـغال فرانسه درآمـد و با شکسـت ناپلئون، با هلنـد به صورت یک قلمرو سـلطنتی متحـد شـد ولی وحـدت با هلنـد مورد توافق مردم بلژیک نبود. هرچند مردم دو منطقه، وجوه مشترک فراوانی داشـتند، ولی به علت تفاوت های مـذهبی، فرهنگی، اجتماعی و زبانی، مشـکلات متعـددی میان آنها بروز کرد. مردم بلژیک احساس می کردند که به صورت اتباع درجه دوم با آنها رفتار می شود. از این رو در سال ۱۸۳۰م طغیان مردم بلژیک علیه حکومت هلندی ها آغاز شد و به سرعت به صورت یک انقلاب تمام عیار درآمد. به دنبال آن، مردم بلژیک استقلال خود را در چهارم اکتبر ۱۸۳۰م اعلام کرده و با اعلام حکومت پادشاهی، قانون اساسی خود را تدوین نمودند. کشور پادشاهی بلژیک با بیش از ۳۰

هزار کیلومتر مربع وسعتْ در شمال غربی اروپا و در همسایگی هلند، آلمان، لوکزامبورگ و فرانسه واقع شده است. از جمعیت بیش از ۱۰ میلیونی بلژیک، اکثریت مسیحی و عمدتاً کاتولیک هستند. پایتخت بلژیک، بروکسل و از شهرهای مهم آن آنتْورِپ و گنت است. زبان رسمی مردم بلژیک، فرانسوی، هلندی و آلمانی است و ملیت بیش از ۹۰٪ آن ها بلژیکی از تیره های نژادی سفید است. واحد پول بلژیک یورو می باشد. که جای گزین فرانک شده است. ۲۱ ژوئیه سال روز رسمیت یافتن پادشاهی لئوپولد اول در سال ۱۸۳۱ روز ملی بلژیک نام گرفته است. نظام سیاسی بلژیک مشروطه سلطنتی فدرال با دو مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۳: آغاز جنگ کریمه در اروپا بین امپراتوری عثمانی و روسیه (۱۸۵۳م)

شرح مناسبت:

به دنبال ضعف امپراتوری عثمانی و ترس از اعمال نفوذ روسیه در آن کشور، در روز چهارم اکتبر ۱۸۵۳م جنگ های کریمه میان قوای روسیه با نیروهای دولت عثمانی، فرانسه، بریتانیا و ساردِنی روی داد، علت اصلی این جنگ، اختلاف روسیه با فرانسه بر سر نواحی مقدس تحت سلطه عثمانی در فلسطین و نیز حفظ حقوق مسیحیان امپراتوری عثمانی بود. در این میان پس از ورود قوای روس به ایالات دور از مرکز دولت عثمانی، سلطان عثمانی در هشتم اکتبر ۱۸۵۳ به روسیه اعلان جنگ داد. شش ماه بعد انگلیس و فرانسه هم به کمک عثمانی آمدند و قوای آن ها در سپتامبر ۱۸۵۴م به شبه جزیره کریمه رسید. در این حال، جنگ سختی روی داد و تلفات بسیاری به دو طرف وارد آمد. سرانجام این جنگ در سال ۱۸۵۶م با شکست روسیه به پایان رسید و طبق قرارداد صلح پاریس که در ۱۸۵۶ منعقد

شـد، تمامیت ارضـی دولت عثمانی ظاهراً تأمین شـد. هر چند از آن پس راه مداخلات بعدی روسـیه، فرانسه و انگلسـتان را در سرزمین عثمانی باز نمود و اوضاعْ، با روزی که جنگ شروع شده بود فرقی نکرد.

مناسبت ۰۴: تولد "لویی لومْیِر" فیلمساز، تهیه کننده و از مخترعان فرانسوی سینما (۱۸۶۴م)

شرح مناسبت:

لویی لومْیِر، کـارگردان و تهیه کننـده معروف فرانسوی در چهـارم اکتبر سـال ۱۸۶۴م، در بزانْسـون فرانسه به دنیـا آمـد. وی از جوانی وارد عرصه تئـاتر شـد و از آن پس بـا کمـک برادرانش، دنبـاله تجـارب مخترعـانی هم چون ادیسون، در زمینه سـاخت تصـاویر متحرک را گرفت و پس از مـدت هـا تلاـش، اولین برنامه نمایش سـینماتوگراف را در سال ۱۸۹۴م در پاریس ترتیب داد. لومیر پس از آن، تلاـش خود را بر روی سـاخت دسـتگاه فیلم برداری متمرکز کرد و در نهایت در سـیزدهم فوریه ۱۸۹۵م این دسـتگاه را اختراع کرد و به این ترتیب هنر هفتم جهان به وجود آمـد. وی سـپس با این دسـتگاه ساده چند صـحنه از وقایع روزمره و نمـایش هـای کوتـاه کمـدی را فیلـم برداری کرد و در روز ۲۸ دسامبر ۱۸۹۵م دریـک سـالن کوچک زیرزمینی در پاریس به معرض نمایش گذاشت. این نمایش با اسـتقبال گسترده مردم مواجه شد و از این زمان، زمینه ایجاد سـینما در اروپا و امریکا فراهم گردیـد. لومْیِر در سال های بعد ده ها فیلم کوتاه و بلند ساخت که بشـقاب های چرخنده، شترمرغ ها، ناهار گربه، دریـای توفـانی و غـذای کودک از آن جمله است. آثـار عمـده لومیر، بیشتر مربوط به ضـبط وقـایع مسـتند و شوخی های ساده است. هم چنین اولین فیلم او، خروج کارگران از کارخانه های لومیر نام دارد. لویی لومیر سرانجام

در سال ۱۹۴۸م در ۸۴ سالگی درگذشت، در حالی که در هنگام مرگ، صنعت سینما و فیلم برداری، نسبت به آغاز قرن بیستم پیشرفتی خیره کننده یافته بود.(ر.ک: ۲۸ دسامبر)

مناسبت ۰۵: پرتاب نخستین قمر مصنوعی شوروی به فضا و آغاز عصر فضا (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

دانشمندان روس پس از مدت ها تحقیق و آزمایش، سرانجام موفق به ساخت اولین قمر مصنوعی خود شده و توانستند در روز چهارم اکتبر ۱۹۵۷م آن را به فضا پرتاب کنند. بدین ترتیب عصر تسخیر فضا با وارد شدن ماهواره اسپوتنیک یک به مدار زمین آغاز شد. این ماهواره در طی نود و دو روز، یک هزار و چهارصد بار به دور کره زمین گردش کرد و برای نخستین بار، پیام های رادیویی را از فضا به زمین مخابره نمود. این قمر مصنوعی ۸۳ کیلوگرم وزن و ۸۵ سانتیمتر قطر داشت و مجهز به دو دستگاه فرستنده رادیویی بود.

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "لسوتو" (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

کشور پادشاهی لِسُوتو با ۳۰/۳۵۵ کیلومتر مربع مساحت در جنوب قاره افریقا، دور از دریای آزاد و در میان کشور افریقای جنوبی واقع شده است. جمعیت لسوتو بیش از ۲ میلیون نفر بوده که عمدتاً سیاه پوست و مسیحی می باشند. شهر ماسِرو، پایتخت و لوتی واحد پول این کشور است. زبان رسمی مردم لسوتو انگلیسی وسوتو است. پیش بینی می شود که جمعیت لسوتو تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۳/۵ میلیون نفر خواهد بود. از شهرهای مهم آن تیاتیاننگ و هلوتسه قابل ذکر می باشد. سرزمین لسوتو قبل از استقلال، با سوتولند نامیده می شد و محل سکونت اقوام گوناگونی بود، اما کشف معادن الماس و طلا در افریقای جنوبی باعث هجوم اروپاییان گردید و تسلط استعمارگران انگلیسی و هلندی بر این مناطق آغاز شد. لسوتو از ۱۸۶۸م تحت استعمار انگلستان بود تا این که در ۱۹۶۵م دارای خودمختاری و در چهارم اکتبر ۱۹۶۶م پس از یک قرن، از استعمار انگلستان استقلال یافت.

این کشور، بعد از استقلال با کودتاهای متعددی مواجه بود و از سوی دیگر با توجه به موقعیت جغرافیایی اش، هماره درگیری های با کشور افریقای جنوبی داشته است. نظام سیاسی حاکم بر لسوتو، مشروطه سلطنتی است.

مناسبت ۰۷: مرگ "احمد حسن البکر" رئیس جمهور پیشین حکومت بعثی عراق (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

ژنرال احمـد حسـن البکر، رئیس جمهـور بعـث عراق، در سـال ۱۹۱۴م در شـهر تکریـت عراق بـه دنیـا آمـد. او پس از پایـان تحصیلات، در سال ۱۹۳۶ وارد ارتش شد و در ۱۹۵۳ فعالیت های سیاسـی خود را هم زمان با طی مدارج نظامی آغاز کرد. او در شـمار نظامیـان ارشـد عراقی بود که با کنترل پایگاه های هوایی عراق در کودتای سال ۱۹۵۸، نقش مهمی در ساقط کردن حکومت پادشاهی ملك فیصل در این کشور ایفا کرد. احمـد حسن البکر در سال ۱۹۶۳م در کودتا علیه عبدالکریم قاسم زمام دار وقت عراق نیز فعالیت داشت و در زمان حکومت عبدالسـلام عارف، مدتی به نخست وزیری عراق رسید. احمدحسن البکر در زمـان زمـام داری عبـدالرحمن عـارف به معـاونت ریـاست جمهوری دست یافت ولی در سال ۱۹۶۸م بـار دیگر علیه رئیس جمهور دست به کودتا زد و خود زمام امور عراق را به دست گرفت. کودتای نظامی احمد حسن البکر که از طرف حزب بعث عراق سازمـان داده شـده بـود، سـرآغاز حکـومت اسـتبدادی و خونین حزب بعث بر عراق بود که نزدیـك به ۳۵ سـال، تا سال ۲۰۰۳م جـان و مـال و نـاموس مردم عراق را بـازیچه جنـگ قـدرت و دیکتـاتوری خـود نمود و میلیون هـا نفر را به کـام مرگ کشاند. حسن البکر پس از این کودتا و به دست گرفتن قدرت، اختناق شدیدی در عراق به وجود

آورد و هرگونه مخالفتی را با شدت سرکوب می کرد. در سال ۱۹۷۱م، روابط عراق و امریکا تیره شد و انعقاد پیمان دوستی ۱۵ ساله عراق و شوروی سابق در سال ۱۹۷۲م، این تیرگی را عمیق تر ساخت. طی سال های نیمه اول دهه ۱۹۷۰م، کردهای عراقی که سرگرم نبرد علیه حکومت حسن البکر بودند، از سوی رژیم شاه در ایران مسلح می شدند و این امر نیز روابط دو کشور را تا سرحدّ جنگ، محدود و تیره ساخته بود. این تیرگی روابط سرانجام با انعقاد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر تا حدّ زیادی خاتمه یافت. از آغاز زمام داری حسن البکر، معاون او صدام حسین مهار قدرت را در آن کشور در دست داشت و خود را برای به دست گرفتن قدرت مطلقه آماده می کرد. حسن البکر تا سال ۱۹۷۹م در سمت رئیس جمهور عراق باقی ماند و در این سال تحت فشار معاونش، صدام حسین از مقام خود استعفا داد. حسن البکر در ۱۶ ژوئیه ۱۹۷۹م به دلیل اختلاف با صدام از قدرت کناره گرفت و از صحنه سیاست عراق خارج شد. او در ماه های آخر حکومت خود، کاملاً محصور بود و هرگونه رابطه اش با خارج از عراق قطع گردید. در آن زمان، حسن البکر خواستار شناسایی انقلاب اسلامی ایران و هم زیستی با رهبران جدید ایران شد که این امر با مخالفت جناح صدام در کادر رهبری حزب بعث مواجه گردید. احمد حسن البکر سرانجام در چهارم اکتبر ۱۹۸۲م در ۶۸ سالگی در انزوا، درگذشت.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: تولد "دسیدریوس اراسموس" محقق و فیلسوف بزرگ هلندی (۱۴۶۶م) (ر.ک: ۱ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "گوتفرید بورْگِر" شاعر معروف قرن هجدهم آلمان (۱۷۹۴م)

شرح مناسبت:

گوتفرید آگوسْتْ بورْگِر، شاعر معروف آلمانی، در ۱۹ مارس ۱۷۴۷م در آلمان به دنیا آمد. بورگر از همان دوران جوانی با انواع مصائب و حوادث دست به گریبان بود و این ناکامی ها که تا آخر عمر دامنش را رها نکرد، تاثیری مستقیم در آثار او و در نتیجه در ادبیات آلمان قرن هجدهم بر جای گذاشت، به طوری که بورگر در ادبیات آلمان به عنوان شاعر محنت کشیده و تلخ کام معروف شده است. وی در سال های پایانی عمر خود در عرصه ادبیات آلمان مقامی رفیع به دست آورد، به طوری که پیش از آنکه یوهان گوته، شاعر شهیر آلمان قدم به صحنه ادب آلمان گذارَد، بورگر بزرگ ترین غزل سرای آلمان به شمار می رفت. از بورگر آثار منظوم متعددی برجای مانده که یک قطعه شعر او به نام لئونور، از زمان خود او تا به امروز از معروف ترین و عالی ترین آثار شاعرانه زبان آلمانی به شمار می رود. هم چنین چند قطعه دیگر او به نام شکارچی وحشی و ترانه مرد دلیر و ... نام بورگر را برای همیشه در زمره بزرگان ادب آلمان ثبت کرده است. گوتفرید بورگر سرانجام در ۵ اکتبر ۱۷۹۴م در ۴۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: وقوع شورش تاریخی سلطنت طلبان در جریان انقلاب فرانسه (۱۷۹۵م)

شرح مناسبت:

بعد از وقوع انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹م و شکل گیری دوره جدید، قانون اساسی این کشور در سال ۱۷۹۱م تصویب گردید. چندی بعد این قانون تکمیل شد و براساس بخشی از آن، مجلس از دو قسمت تشکیل می شد. یک شورای پانصد نفره که اعضای آن بالای سی سال سن داشتند و دارای حق انشاء و تدوین قوانین

بودند و یک شورای پیران (مانند سنا) که شامل ۲۵۰ عضو بالای ۴۰ سال بود که حق تبدیل مصوبات شورای اول به قانون را داشت. در عین حال به منظور خنثی کردن طغیان ناگهانی سلطنت طلبان و طرفداران شاه، قانون مقرر داشت که در انتخابات بعدی، دو سوم نمایندگان مجلسِ قانون گزاریِ جدید، از بین نمایندگان فعلی انتخاب شوند. این مصوبه که به فرمان دو سوم معروف شد، در پاریس با مخالفت هایی روبرو گشت. با استفاده از اوضاع متشنج و اعتراضات مردمی، قیام سلطنت طلبان به وقوع پیوست که خطری برای حکومت انقلابی به وجود آورد. ادامه این وضعیت باعث شد تا شورش های پراکنده ای در مناطق گوناگون کشور شکل گرفته و از جمله مشروطه خواهان توانستند با استفاده از نارضایتی گسترده مردمی، بار دیگر بر بخش هایی از مناطق تسلط یابند. این مسئله باعث شد تا حکومت وقت با کشاندن نیروهای نظامی به پایتخت دست به مقابله زند. در ۵ اکتبر ۱۷۹۵م عصیان علنی و شورش عمومی با شرکت حدود ۲۵ هزار پاریسی شکل گرفت. تظاهرکنندگان که به جنگ افزار هم مجهز بودند نواحی متعددی را تصرف نمودند اما باراس که فرماندهی نیروهای نظامی را برعهده داشت با کمک معاون خود ناپلئون بُناپارت و آتش سنگین توپخانه، توانست شورش را درهم شکند. گرچه عدم حمایت عمومی مردم از سلطنت طلبان از دیگر عوامل شکست آنها به شمار می رفت.

مناسبت ۰۴: ایجاد "کمین فرم" عالی ترین مرکز کمونیستی بین المللی به ابتکار شوروی (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

یکی از اقداماتی که ژوزف استالین، رهبر کمونیست اتحاد جماهیر شوروی در واکنش به تشکیل سازمان پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، انجام داد، تشکیل یک سازمان بین المللی کمونیست به نام کُمین فُرم

و تحمیـل رژیم کمونیستی بر کلیه کشورهای تحت اشـغال خود در اروپای شـرقی بود. از این رو، در پنجم اکتبر ۱۹۴۷م کُمین فُرم یـا دفـتر اطلاعـات بین المللی احزاب کمونیستیِ اروپـا بـا هـدف برقراری اتحـاد و همکـاری بین احزاب کمونیست اروپـا با عضویت احزاب کمونیست نُه کشور شوروی، فرانسه، ایتالیا، یوگسلاوی، لهستان، مجارستان، رومانی، چکسلواکی و بلغارستان شکـل گرفت و مقر سیاسـی آن در بلگراد پایتخت یوگسـلاوی انتخاب گردیـد. هـدف اسـتالین از تعیین بلگراد به عنوان مرکز فعالیت کُمین فُرم، اعمال نفوذ بیشتر در امور این کشور و مقابله با استقلال طلبی مارشال تیتو، رهبر یوگسلاوی، در برابر مسکو بود. با این حال تیتو که حکومت خود را مـدیون اسـتالین نمی دانست حاضـر به تمکین در برابر خواسـته های او نشد تا این که این مسئله بـاعث اخراج حزب کمونیست یوگسـلاوی از کمین فرم و ایجاد شـکاف بین دنیای کمونیست پس از جنگ جهانی دوم گردید. عمر کُمین فُرم دوام چندانی نیافت و مدتی پس از مرگ استالین، در آوریل سال ۱۹۵۶م منحل شد.

مناسبت ۰۵: روز بین المللی معلم

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: اعلان جنگ امپراتوری عثمانی به روسیه تزاری (۱۷۶۸م)

شرح مناسبت:

کـاترین کـبیر، ملکـه روسـیه تزاری در تـداوم کشورگشـایی هـای خـود، نیروهـای روسـیه را به لهسـتان فرسـتاد که در پی آن، امپراتوری قـدرت منـد عثمانی در شـشم اکتبر ۱۷۶۸م به روسـیه اعلاـن جنـگ داد. هرچنـد در طول قرن هجـدهم، جنگ های متعددی بین دو امپراتوری روسـیه و عثمانی درگرفت ولی جنگ این دو بر سر لهستان را می توان مهم ترین آن ها برشمرد. در این جنگ، به علت ضـعف داخلی امپراتوری عثمانی و توان مندی قوای روسـیه، نظامیان عثمانی در زمین و دریا دچار شکست های بزرگ شدنـد. از این رو، در سال ۱۷۷۴، پیمـان متارکه جنگ بین دو طرف امضاء شـد که بر اساس آن، ناحیه کریمه در شمال دریای سیاه، مستقل و پس از مدتی به روسیه ملحق گردید. هم چنین در پی تحولات ناشی از جنگ دراز مدت روسیه و عثمانی، لهستان نیز بین سه کشور اتریش، پروس و روسیه تقسیم شد.

مناسبت ۰۲: آغاز جنگ چهارم اعراب و اسرائیل معروف به "جنگ رمضان" (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

پس از مرگ جمـال عبدالناصـر و روی کار آمـدن انور سادات به ریاست جمهوری مصـر،زمینه برای یک رشـته تحولات مهم سیاسـی در خاورمیانه و جهان عرب فراهم آمد. سادات در آغاز حکومت خود به تدارک نظامی وسـیعی برای جبران شکسـت جنگ سال ۱۹۶۷م از اسرائیل می اندیشید. از این رو در ششم اکتبر ۱۹۷۳م، حمله غافل گیرانه ای را به مواضع رژیم اشغال گر قـدس در صـحرای سـینا ترتیب داد و جنـگ چهـارم اعراب و اسـرائیل را آغاز کرد. با آغاز چهارمین جنگ اعراب و اسـرائیل،

ارتش مصـر در عملیاتی غافل گیرانه برضـد نیروهای رژیم صـهیونیستی، در آن سوی کانال سوئز یورش برد و پس از شکسـتن خط

دفاعی و مستحکم بارْلو، به پیشروی در صحرای سینا دست زد. با پیوستن نیروهای نظامی سوریه به مصر در این جنگ، ارتش اسرائیل دچار تلفات و خسارات گسترده ای گردید. در حالی که ارتش های عرب با به دست آوردن پیروزی های پی درپی در جبهه های شمال و جنوب غربی به سرعت در حال پیشروی بودند، با کمک های سریع ایالات متحده امریکا به رژیم صهیونیستی، ارتش این رژیم به تسلیحات پیشرفته تر دست یافت و توانست بر اعراب غلبه کند. در روز چهاردهم اکتبر، به دنبال بمباران سنگین مواضع سوریه در ارتفاعات جولان، نیروهای اسرائیلی تمامی مواضعی را که در هفته اول جنگ از دست داده بود، باز پس گرفتند و در پایان دومین هفته جنگ، تا شصت کیلومتری دمشق، پایتخت سوریه پیش رفتند. هم چنین پیشروی نیروهای صهیونیستی تا یک صد کیلومتری قاهره، پایتخت مصر ادامه یافت. در این مرحله بود که با مذاکرات محرمانه بین امریکا و شوروی و تحت فشار بین المللی، صهیونیست ها به نیروهای خود فرمان توقف دادند تا این که در روز ۲۴ اکتبر ۱۹۷۳م، فرمان آتش بس، تحت نظارت سازمان ملل به اجرا درآمد. چهارمین جنگ اعراب و اسرائیل که به دلیل تقارن با ماه مبارک رمضان آن سال، موسوم به جنگ رمضان نیز می باشد در نهایت به مذاکرات مستقیم بین مصر و اسرائیل و سفر سادات به بیت المقدس و انعقاد قرارداد خائنانه کمپ دیوید برای به رسمیت شناختن اسرائیل منتهی شد.

مناسبت ۰۳: اعدام انقلابی "محمد انور سادات" رئیس جمهور خائن مصر (۱۹۸۱م)

شرح مناسبت:

محمد انور السّادات، رئیس جمهور سابق مصر در ۲۵ دسامبر سال ۱۹۱۸م به دنیا آمد و به هنگام تحصیل در دانشکده

افسری با جمال عبدالناصر آشنا شد. وی در سال ۱۹۵۲ به نهضت افسران آزاد پیوست و پس از پیروزی کودتای ضد سلطنتی سال ۱۹۵۲م، به وزارت کشور دست یافت. سادات از آن پس بارها مناصب مهم کشوری از جمله ریاست مجلس ملی مصر، دبیر کلی حزب اتحادیه ملی مصر و معاونت رئیس جمهوری را به عهده گرفت. پس از درگذشت جمال عبدالناصر، انور سادات در ۱۶ اکتبر ۱۹۷۰م به عنوان رئیس جمهور مصر انتخاب گردید. سادات پس از رسیدن به قدرت، در ششم اکتبر ۱۹۷۳م با یک حمله غافل گیر کننده به مواضع رژیم صهیونیستی در شرق کانال سوئز، درصدد باز پس گرفتن صحرای سینا و جبران شکست جنگ شش روزه در سال ۱۹۶۷م برآمد. در مراحل اولیه این جنگ، موفقیت با مصری ها بود ولی با سرازیر شدن سیل کمک از امریکا به اسرائیل و حمله متقابل نیروهای صهیونیستی، این جنگ نیز با شکست و عقب نشینی مصریان خاتمه یافت. از آن پس، سادات، به تدریج از مواضع اصولی و ضد صهیونیستی جمال عبدالناصر دور شد و راه انحراف و سازشکاری را در پیش گرفت. سادات هم چنین پس از شکست در جنگ ۱۹۷۳م چاره ای جز تغییر کلی سیاست خارجی خود و نزدیکی به غرب ندید. از این رو، به دنبال بهبود رابطه با امریکا، در یک سفر غیرمنتظره به سرزمین های اشغالی فلسطین در روز نوزدهم نوامبر ۱۹۷۷م باب مذاکرات مستقیم با رژیم صهیونیستی را گشود و سرانجام علی رغم مخالفت شدید سایر کشورهای عرب، رژیم صهیونیستی را به رسمیت شناخت. ادامه این سیاست، به مذاکرات صلح سران مصر واسرائیل با میانجی

گری امریکا منجر شد که در نهایت، موجب انعقاد پیمان ننگین کمپ دیوید در ۲۶ مارس ۱۹۷۹م گردید که خشم کشورهای اسلامی را برانگیخت. سادات در سال ۱۹۸۰م خود را رئیس جمهور مادام العمر مصر اعلام کرد و در سال ۱۹۸۱ کمک های شایان تسلیحاتی و نیروی انسانی برای کمک به عراق در جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران ارسال نمود. انور سادات با تن دادن به استراتژی امریکا و اعمال سیاست های درهای باز در کشورش، باعث گسیل سرمایه داران و مستشاران امریکایی به مصر شد. او هم چنین پس از انعقاد قرارداد کمپ دیوید، به صهیونیست ها اجازه تأسیس سفارتخانه در قاهره را داد. ادامه اعمال ننگین سادات باعث شد تا بسیاری از کشورهای اسلامی با مصر قطع رابطه کنند و حتی عضویت مصر را از اتحادیه عرب لغو نمایند. ادامه این اعتراضات باعث شد تا گروه اسلامی الجهاد، طرح اعدام انقلابی سادات را عملی سازد. در روز ششم اکتبر سال ۱۹۸۱م، هنگامی که انور سادات در جریان مراسم سان و رژه، به مناسبت سالگرد جنگ ۱۹۷۳ اعراب و اسرائیل مشغول تماشای پرواز هواپیماهای میراژ فرانسوی بود، سروان خالد شوقی اسلامبولی و دوستانش که برای قتل سادات هم قسم شده بودند، پس از پیاده شدن از زره پوش ها و خودروهای نظامی خود، با سرعت عملی که بیشتر به یک فیلم سینمایی شباهت داشت، با شلیک مسلسل و پرتاب نارنجک به طرف جایگاه سادات پیش رفتند. در جریان این عملیات هفت نفر ازکسانی که نزدیک سادات نشسته بودند از پای درآمدند و انور سادات نیز ساعتی بعد در بیمارستانی که محمدرضا پهلوی را در

آخرین روزهای حیات در آن بستری کرده بودند، در ۶۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: روز ملی "مصر"

شرح مناسبت:

کشور کهن مصر، از حدود هشت هزار سال قبل، مسکونی و از ۶۵۰۰ سال پیش، دارای حکومت مرکزی بوده است. بیست سال پس از ظهور اسلام، این کشور توسط مسلمانان فتح شد. در سال ۹۶۹م فاطمیان، مصر را تصرف کردند و به تدریج این کشور، مرکز خلفای فاطمی شد. سلسله فاطمیان در سال ۱۱۷۲م به دست ایوبیان سرنگون شد. در اوایل قرن شانزدهم، عثمانی ها بر مصر مسلط شدند. در سال ۱۸۰۵م پس از آن که قوای مشترک عثمانی و انگلیس، مصر را از اشغالِ چند ماهه ناپلئون خارج ساختند، حکمرانی این کشور به محمدعلی پاشا سپرده شد که وی و جانشینانش تحت عنوان خدیوْ، حکومت مستقل مصر را در اختیار داشتند. بی کفایتی خدیوهای مصر در اواخر قرن نوزدهم باعث نفوذ روز افزون انگلیس در مصر شد تا این که دولت انگلیس در پی شورش مردم، در بندر اسکندریه مصر، نیرو پیاده کرد. در اوایل جنگ جهانی اول، انگلیس، مصر را تحت الحمایه خود اعلام کرد. ادامه مبارزه مردم مصر به ویژه پس از جنگ، باعث شد تا انگلیس در ۲۸ فوریه سال ۱۹۲۲، استقلال مصر را به رسمیت بشناسد. مصر کشوری است در شمال شرقی افریقا و ساحل جنوب شرقی دریای مدیترانه، با مساحت ۹۹۷/۷۳۹ کیلومتر مربع و بیش از ۶۸ میلیون نفر جمعیت که اکثریت قریب به اتفاق آنها ملیت عربی داشته و به زبان عربی صحبت می کنند. دین رسمی مردم این کشور اسلام و پایتخت آن شهر قاهره است. از شهرهای مهم مصر، اسکندریه، پِرت سعید، منصوره

و جیزه قابل ذکرند. پیش بینی می شود جمعیت مصر تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۹۵ میلیون نفر گردد. واحد پول مصر، لیره است. مصر که مهد یکی از قدیمی ترین تمدن های جهان است. پس از استقلال از انگلستان، در سال ۱۹۵۳م نوع حکومت خود را جمهوری با یک مجلس قانون گزاری اعلام نمود. جمهوری عربی مصر دارای دو روز ملی ۲۳ ژوئیه و ۶ اکتبر می باشد. ۲۳ ژوئیه سال روز کودتای نظامی علیه حکومت پادشاهی ملک فاروق در سال ۱۹۵۲ و زمینه سازی برای اعلام جمهوری در این کشور می باشد. هم چنین روز ملی دوم، شش اکتبر، سال روز آغاز جنگ چهارم اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۷۳م می باشد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: مرگ "توماس رید" فیلسوف اسکاتلندی (۱۷۹۶م)

شرح مناسبت:

توماس رید، فیلسوف اسکاتلندی، در ۲۶ آوریل ۱۷۱۰م به دنیا آمد. وی از زمره کسانی به شمار می رفت که اعتقادات انسان را مبتنی بر شهود می دانست و به عبارتی دیگر، این اعتقادات را نشأت گرفته از دانش و علم ذاتی انسان قلمداد می کرد. بنابراین وی به علم اکتسابی به عنوان منشأ اعتقادات آدمی، عقیده نداشت. از دیدگاه رید، برخی از عقاید شهودی واقعی و با ارزش عبارتند از: اعتقاد به وجود دنیای خارج، اعتقاد به رابطه علت و معلولی میان پدیده های مختلف، اعتقاد به وجود یک قانون معین اخلاقی برای بشر و اعتقاد به جاودانگی روح. رید آرای خویش در این باب را در کتاب تحقیق در ذهن بشر براساس عقل سلیم بیان داشته است. توماس رید سرانجام در هفتم اکتبر ۱۷۹۶م، در ۸۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "جان کیْتْسْ" شاعر و ادیب برجسته انگلیسی (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

جان کیْتْسْ، شاعر انگلیسی در دوازدهم اکتبر ۱۷۹۵م در لندن به دنیا آمد. وی در نوجوانی پدر و مادرش را از دست داد، از این رو تحصیل را رها کرد و به کار پرداخت. با این حال پس از فراگیری جراحی، به کار طبابت روی آورد و پس از چندی، با رها کردن پزشکی، یکسره به شعر و شاعری مشغول شد. کیتس در ابتدا یک مجموعه شعری از خود انتشار داد و پس از چاپ چندین اثر، با انتشار کتاب اوڈها، به شهرت رسید. این اثر یکی از آثار ادبی بزرگ زمان به شمار رفت و استادی این شاعر جوان را به اثبات می رساند. اشعار این کتاب به سبب ایجاز و انتخاب دقیق و بسیار متناسب کلمه ها و مفاهیم بسیار زیبا

و شاعرانه، در ردیف زیباترین اشعار تغزلی انگلستان جای گرفته است. علاوه بر اشعار، مجموعه نامه های کیتْسْ هم از جهت بینش شعری و فلسفی در خور توجه هستند و قدرت نویسندگی او را نمایان می سازد. جان کیتس یکی از سه شاعر بزرگ رمانتیسم انگلستان به شمار می رود و با این که درجوانی درگذشت، با این حال در همین مدت کوتاه توانست عالی ترین گنجینه ادبی رومانتیسم انگلستان را پدید آورد. از جان کیتس قطعات معروفی بر جای مانده اند که شب زنده داری، نغمه ها و گلدان ریحان از آن جمله است. جان کیتس که از بیماری سل رنج می بُرد، در سال ۱۸۲۰م، برای درمان و استفاده از آفتاب، راهی ایتالیا شد اما هیچ چیز قادر نبود به بهبودی او کمک کند تا این که یک سال بعد در هفتم اکتبر ۱۸۲۱م در ۲۶ سالگی در ایتالیا درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "نیلْزْ بور" دانشمند و فیزیک دان معروف دانمارکی (۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

نیلْزْ بور، فیزیک دان شهیر دانمارکی، در هفتم اکتبر ۱۸۸۵م در شهر کُپِنهاک دانمارک به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی خود را در زادگاهش فرا گرفت و به دلیل استعداد فوق العاده اش در کسب علم، موفق به اخذ بورس تحصیلی در انگلستان شد تا این که دکترای فیزیک خود را دریافت کرد. نیلز بور در ۲۸ سالگی تئوری اساسی خود را درباره ساختمان اتم منتشر ساخت. هرچند این تئوری تا امروز تحولات زیادی پیدا کرده است، اما مدل اصلی ساختمانی و ترکیب اتم بور، باعث درک مسایلی در زمینه رابطه بین شیمی و الکتریسیته گردید و منجر به توسعه انرژی هسته ای شد. طرح وی نخستین اقدام موفقیت آمیزی بود که

ساختمان داخلی اتم را در طیف سنجی مورد استفاده قرار می داد و هم چنین اطلاعات حاصل از طیف سنجی را برای توضیح ساختمان داخلی اتم به کار می بست. تئوری اتمی بور مانند سایر نوآوری های علمی در ابتدا چندان مورد توجه قرار نگرفت با این حال نه سال بعد در سال ۱۹۲۲م کمیته جایزه نوبل به اهمیت آن پی برد و نیلز بور به عنوان جوان ترین دانشمند، موفق به اخذ جایزه فیزیک نوبل در ۳۷ سالگی گردید. با آغاز آزمایش های هسته ای و به بار آمدن خرابی های زیاد، بور تقاضا کرد که این عمل باید زیر نظر و کنترل یک سازمان بین المللی قرار گیرد اما نظر او نتیجه ای نداد. بور به طور مدام در راه بسط و پیشرفت استعمال انرژی هسته ای در راه های صلح جویانه کمک می کرد و پس از برپایی نخستین کنفرانس اتم در خدمت صلح، وی به عنوان اولین برنده جایزه اتم در خدمت صلح معرفی شد. بور تا پایان عمر در راه صلح کوشید تا این که در ۱۸ نوامبر ۱۹۶۲م در ۷۷ سالگی درگذشت. آلبرت انیشتین، دانشمند بزرگ جهان درباره وی گفته است: معلوم نیست که دانش ما درباره اتم بدون وجود بور تاچه پایه کم ارزش می شد.

مناسبت ۰۴: تهاجم نیروهای آلمان نازی به سمت شرق در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

در هنگامه حملات هوایی آلمان به انگلستان در جریان جنگ جهانی دوم، آدولف هیتلر، رهبر آلمان نازی، فرمان تهیه مقدمات اجرای طرحی را به نام شیر دریا برای پیاده کردن نیرو در سواحل بریتانیا و اشغال جزیره انگلیس صادر کرد، ولی با برتری دریایی انگلستان، اجرای این طرح، غیر عملی تشخیص

داده شـد. از این رو هیتلر در اوایـل اکتبر ۱۹۴۰م، فرمان حرکت به شـرق و فتـح کشورهای اروپایی و بالکان را صادر کرد. در روز هفتم اکتبر، نیروهای آلمانی در اولین مرحله، وارد رومانی شدند و در ماه های بعد، به تدریج یوگسلاوی و یونان را نیز به تصـرف خود درآوردنـد. در این میان، مجارسـتان و بلغارسـتان نیز، قبلاً پیوسـتگی خود را با آلمان اعلام داشـته بودند و به این ترتیب در بهـار سال ۱۹۴۱م، عملاًـ سراسـر اروپـای شـرقی و کشورهای بالکان، تحت سـلطه هیتلر قرار گرفت. با این حال، این وضـعیت دیری نپاییـد و با شـدت یافتن حملات متفقین در طی سال ۱۹۴۳م به بعـد، این مناطق از دست آلمان خارج شدنـد و نیروهای نازی مجبور به عقب نشینی و پذیرش شکست گردیدند.

مناسبت ۰۵: تشکیل جمهوری دموکراتیک آلمان شرقی در پی بحران بین شوروی و غرب (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

پس از شـکست آلمـان در جنـگ جهـانی دوم و اسـتقرار نیروهای چهار کشور متفقین در خاک آلمان، این کشور عملاً به دو بخش با دو حکومت و نظام سیاسی متفاوت و بلکه متضاد، پای به عرصه سیاست گذاشت. در این تقسیم بندی، برلین، پایتخت آلمـان نیز که تماماً در بخش تحت اشـغال شوروی یعنی در آلمـان شـرقی قرار گرفته بود، با توافق متفقین به دو بخش شـرقی تحت کنترل شوروی و قسـمت غربی تحت نظر نیروهای امریکا، انگلسـتان و فرانسه تقسـیم گردید. اما به زودی امتیازخواهی و توسـعه طلبی شـرق و غرب موجب شد که در صفوف متفقین شکاف افتد. اولین عامل شکاف، تلاش غربی ها برای تغییر نظام مالی و اقتصادی برلین غربی بود که با اعتراض شدید شوروی مواجه شد. روس ها به این اعتراض بسنده نکردند، بلکه

به عنوان یـک واکنش عملی، در سال ۱۹۴۸م از یـک سو از شورای متفقین خـارج شدنـد و از جانب دیگر، برلین غربی را در محاصره نیروی نظامی زمینی خود گرفتند. بدین ترتیب تمامی راه های زمینی ورود و خروج برلین غربی مسدود شد و غربی ها ناچار شدند برای انتقال مواد غذایی و کالا و تردد خود، از خطوط هوایی استـفاده کنند. این محاصره، بیش از ده ماه و نیم و به مدت ۳۲۰ روز به طول انجامیـد. در نتیجه و به دنبـال این تحولات، نیروهای غربی در ۲۳ ماه مه ۱۹۴۹م رسماً جمهوری فدرال آلمان یا همان آلمان غربی را به پایتختی شـهر بُن تأسیس کردند. این در حالی بود که شوروی تا آن زمان بنا نداشت به تجزیه خاک آلمان رسـمیت بخشـد؛ اما بعـد از این اقـدام غربی ها، آنان نیز در هفتم اکتبر ۱۹۴۹م به عنوان پاسـخی به اقدام مشترک نیروهای غربی، رسـماً جمهوری دموکراتیک آلمان یا همان آلمان شرقی را به وجود آوردند. در نتیجه، آلمانِ شکست خورده و تجزیه شده، رسـماً به دو جمهوری مجزا و مستقل از یک دیگر تقسیم شد. یک جمهوری با ماهیت غربی و یک جمهوری با ماهیت کمونیستی که هم پیمان و کارگزار سیـاست های کرملین بود. این دو قسمت آلمان تا چهل سال تحت تاثیر هم پیمانان خود، جنگ تبلیغاتی شدیـدی علیه هم به راه انداختنـد و سـرانجام با وقوع تحولات در بلوک شـرق و آشـکار شدن نشانه های فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، آلمان متحد در سوم اکتبر ۱۹۹۰م به وجود آمد.

مناسبت ۰۶: به قدرت رسیدن "حُسنی مبارک" در مصر پس از ترور "محمدانور سادات" (۱۹۸۱م)

شرح مناسبت:

محمد حسنی مبارک سیاست مدار مصری در ۴ مه ۱۹۲۸م به

دنیا آمد و در ۲۰ سالگی از آکادمی نظامی مصر فارغ التحصیل شد. او سپس وارد نیروی هوایی گردید و در سال ۱۹۵۰م با انورسادات آشنا شد. مبارک در سال ۱۹۶۹م به فرماندهی ستاد نیروی هوایی مصر رسید و پس از چندی فرمانده نیروی هوایی این کشور شد. سادات در سال ۱۹۷۵ مبارک را به علت این که بالقوه یک تهدید سیاسی به شمار نمی رفت، به عنوان معاون خود برگزید و در سال های بعد نیز مسئولیت ها و اختیارات بیشتری به او محول نمود. سادات که در آن زمان، خود بیشتر روی مسائل مهم سیاست خارجی مصر از جمله صلح با رژیم صهیونیستی کار می کرد، مسائل داخلی را به مبارک واگذار کرده بود. محمد حسنی مبارک سرانجام در پی ترور سادات در ششم اکتبر ۱۹۸۱م به ریاست جمهوری رسید. و در اولین اقدام، عاملان ترور سادات را به شهادت رساند. مبارک با سیاست خاص خود، موفق شد بدون آن که در نزدیکی هر چه بیشتر به رژیم صهیونیستی کمترین تردیدی به خود راه دهد، کلیه دولت های عرب را که به سبب پیمان کمپ دیوید، با رژیم سادات قطع رابطه کرده بودند، ترغیب به برقراری مجدد رابطه نماید. وی مقر اتحادیه عرب را که در پی انعقاد این پیمان از قاهره به تونس انتقال یافته بود مجدداً در سال ۱۹۹۰م به قاهره بازگرداند. مبارک که با فشار فزاینده و خرد کننده سیاسی نیروهای اسلامی در داخل کشور خود روبروست، تلاش می کند تا به عنوان ژاندارم غرب در منطقه شاخ افریقا، خاورمیانه عربی و حتی خلیج فارس، حمایت هرچه بیشتری برای حفظ

رژیم خود کسب نماید. او هم چون امریکا و وابستگانش در غرب و منطقه، در ارتباط با جمهوری اسلامی ایران، معتقد به نرمش و ضربه متناوب است و لذا ضمن کوشش برای برقراری روابط سیاسی با ایران، آن را خطری بزرگ می داند که باید در سایه همکاری های نظامی اعراب مهار شود. حسنی مبارک در طول سالیان زمام داری خود، به عنوان نزدیک ترین یار امریکا و غرب در خاورمیانه، کمک های اقتصادی و نظامی و مالی فراوانی را از آن ها دریافت کرده است.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: افتتاح دانشگاه سُوربن فرانسه در پاریس (۱۲۵۶م)

شرح مناسبت:

بنیان گذار مرکز علمی سوربُن، روبرت دو سوربن، کشیش دربار لویی نهم بود. او آرزو داشت که مؤسسه ای ویژه برای دانشجویان فقیر دایر کند تا آنان بتوانند در آن، علم الهی بیاموزند. و به تبلیغ مسیحیت بپردازند. از این رو، مرکز علمی سوربُن در هشتم اکتبر ۱۲۵۶م در پاریس افتتاح شد و از آن پس، برای اخذ تصمیم در مسائل دینی و علوم الهی به این مرکز و اساتید آن مراجعه می شد. از ۱۵۵۴م، سوربن محل مباحثات و مشاوره های عمومی دانشکده علوم گردید. فعالیت دانشگاه سوربن به عنوان یکی از قدیمی ترین و معتبرترین دانشگاه های جهان به تدریج گسترش یافت و رشته های گوناگون علمی در آن دایر شد. این مدرسه اینک محل دروس دانشکده های ادبیات و علوم دانشگاهی پاریس می باشد.

مناسبت ۰۲: صدور فرمان تفوّق و قطع رابطه کلیسای انگلیس با کلیسای کاتولیک رم (۱۵۳۴م)

شرح مناسبت:

هنری هشتم که دومین پادشاه سلسله "تودو" در انگلستان بود، به سلطنت در سال ۱۵۰۹م، در آغاز رابطه ای خوب و دوستانه با پاپ کِلِمان هفتم در رم داشت. اما زمانی که کلیسا، تقاضای هنری هشتم را برای طلاق دادن همسرش رد کرد روابط پادشاه انگلستان با پاپ تیره شد. در نتیجه، پاپ، هنری هشتم را تکفیر کرد و مجلس انگلستان نیز تحت نفوذ هنری هشتم، قانونی را تصویب کرد که بر اساس آن، رابطه کلیسای انگلیس با کلیسای کاتولیک رم، قطع شد. این قطع رابطه به عنوان فرمان معروف به "فرمان تفوق" در ۸ اکتبر ۱۵۳۴م به تصویب رسید که براساس آن به نوعی اعلام جنگ با پاپ مطرح شده بود. این فرمان به پادشاه انگلستان حق می داد که امور مذهبی این کشور را

خود اداره کند و در واقع وی تنها رهبر مذهبی در سراسر بریتانیا به حساب می آمد.

مناسبت ۰۳: مرگ ۳۰۰ هزار تن و آوارگی ۸۰۰ هزار نفر دیگر در توفان وحشتناک هند و چین (۱۸۸۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آغاز "جنگ بالکان" با شرکت بلغارستان، صربستان و یونان علیه عثمانی (۱۹۱۱م)

شرح مناسبت:

امپراتوری عثمانی در طی سال های متوالی، قسمت های وسیعی از غرب آسیا، شمال افریقا و شرق اروپا را تحت سیطره خود قرار داده و به قلمرو خود افزوده بود. در این میان زمزمه های استقلال طلبی کشورهای تحت سلطهْ باعث بروز درگیری هایی می شد که جنگ های بالکان یکی از آن موارد بود. علت اصلی جنگ اول بالکان که در ۸ اکتبر ۱۹۱۱ به وقوع پیوست، خودداری امپراتوری عثمانی نسبت به اعطای آزادی و استقلال به کشورهای صربستان، بلغارستان، یونان و مونته نگرو بود. از این جهت این کشورها با تهاجمی سراسری، نیروهای عثمانی را از تمام متصرفات اروپایی آن ها به جز قسطنطنیه (استانبول امروزی) بیرون راندند. اما نتیجه این جنگ برای صربستان ناخوشایند بود، چرا که با تأسیس کشور مستقل آلبانی، صربستان از دریای آدِرْیاتیک جدا شد. لذا از بلغارستانْ واگذاری قسمت عمده ای از خاک مقدونیه را خواستار شد و این امر، جنگ دوم بالکان را در سال ۱۹۱۳م به وجود آورد. در جنگ اول بالکان، رومانی، یونان و عثمانی برضد بلغارستان به صربستان پیوستند و بلغارستان را به شکست کشاندند. در نهایت و پس از جنگ، پیمان بخارست منعقد شد که به موجب آن، سرزمین های بلغارستان تحت سلطه نیروهای مهاجم قرار گرفت. جنگ های بالکان که در سوم دسامبر ۱۹۱۱م پایان یافت، احساسات ناسیونالیستی و ملی گرایانه را به شدت افزایش داد و راه را برای جنگ خانمان سوز و جهانی اول در سال های بعد فراهم نمود.

مناسبت ۰۵: حمله نظامیان صهیونیستی به نمازگزاران فلسطینی در مسجد الاقصی (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

در هشتم اکتبر ۱۹۹۰م نظامیان نژادپرست صهیونیستی در جنایتی دیگر به صفوف نمازگزاران فلسطینی در مسجدالاقصی حمله برده

و بیست تن از مسلمانانِ فلسطینی را شهید و ده ها نفر دیگر را زخمی کردند. این کشتار، بار دیگر خشم افکار عمومی را بر ضد رژیم صهیونیستی برانگیخت و اوضاع فلسطین اشغالی را متشنج کرد. اما پشتیبانی دولت ایالات متحده امریکا از صهیونیست های تروریست، مانع از این شد که سازمان ملل متحد، اقدامی عملی علیه تل آویو انجام دهد، تا از این گونه جنایات در آینده جلوگیری شود.

مناسبت ۰۶: آغاز تهاجم نظامی نیروهای امریکایی و متحدان آن به کشور افغانستان (۲۰۰۱م)

شرح مناسبت:

وقایع تروریستی یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱م در امریکا که ارتکاب آن به گروه های تندرو به ویژه گروه القاعده به رهبری اسامه بن لادن نسبت داده شده بود، موجب گردید که دولت طالبان مستقر در افغانستان تحت فشار شدید قرار گیرد. در پی هشدارهای دولت امریکا به گروه طالبان و درخواست تسلیم اسامه بن لادن به امریکا و عدم قبول این مسئله از جانب رئیس گروهک طالبان، ۲۶ روز پس از حملات انتحاری علیه شهرهای امریکا در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱م، نیروهای امریکایی و متحدان آن، به بهانه دستگیری بن لادن و مبارزه با تروریسم، به منطقه اعزام شدند و از هشتم اکتبر ۲۰۰۱م، بمباران هوایی شهرهای مهم افغانستان و مراکز تسلیحاتی و آموزشی گروه طالبان و القاعده در خاک این کشور آغاز شد. در پی چندین هفته بمباران و موشک باران هواپیماهای انگلیسی و امریکایی، هزاران نفر از مردم بی پناه افغان کشته و ده ها هزار نفر دیگر زخمی و آواره شدند و نیروهای طالبان مجبور به عقب نشینی از کابل شدند. پس از پایان جنگ نظامی، نشست های گروه های مختلف افغانی برای تشکیل دولت و به دست گرفتن قدرت آغاز شد تا

این که اولین دولت موقت انتقالی این کشور در ۲۲ دسامبر همان سال تشکیل شد.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: تولد "میشل دو سِرْوانْتِسْ" شاعر و نویسنده بزرگ اسپانیایی (۱۵۴۷م) (ر.ک: ۲۳ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "ساموئل رویس دال" هنرمند و نقاش هلندی (۱۶۸۲م)

شرح مناسبت:

رویس دال هنرمند و نقاش هلندی، در ۲۵ ژانویه ۱۶۲۵م در لاهه هلند متولد شد. وی از دوره جوانی وارد عرصه نقاشی گردید و بعدها یکی از منظره پردازان برجسته هلندی در نیمه قرن هفدهم شد که پیرو مکتب رئالیست یا واقع گرایی به حساب می آمد. کارهای اولیه رویس دال همگی در زمینه ساده ترین مناظر است. رویس دال از مظاهر برجسته هنرمندان اهل تخصص در قرن هفده به شمار می رفت. وی در پدید آوردن صحنه های زیبا و دیدنی جنگل تبحر داشت و در نقاشی نور غروب هنگامی که سایه ها گسترده می شوند و نیز ابرهای تاریک و تیره فام و هم چنین خرابه های قصه ها و نهرهای جاری، به استادی رسید. می توان گفت هیچ نقاشی قبل از رویس دال برای بیان احساسات و حالات خویش از طریق انعکاس آنها در طبیعت اهتمام نورزیده بود. از سوی دیگر در بیشتر آثار وی پیکره آدمی یا ظاهر نمی شود یااگر باشد، بسیار کوچک است. به عنوان نمونه در تابلوهای منظره هارلم منظره ای از جهان بی پایان را می توان ملاحظه کرد. در این اثر، آسمان تقریباً دو سوم فضای تابلو را اشغال کرده است و در حقیقت، آسمان گسترده و دل انگیزی که بر فراز سرزمین ماسه زار هلند سایه افکنده را موضوع کار خویش قرار داده است. رویس دال در این تابلو، ابرهایی ترسیم نموده که به صورت توده هایی عظیم از آینده پرشکوه ناوگان هلند خبر می دهند. آثار فراوانی از دال در موزه های جهان وجود دارد. رویس دال

سرانجام در ۹ اکتبر ۱۶۸۲م در ۵۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "چارلز لائِلْ" زمین شناس برجسته اسکاتلندی (۱۸۷۵م)

شرح مناسبت:

چارلْز لائِلْ، زمین شناس و دانشمند اسکاتلندی در ۲۳ دسامبر ۱۷۹۷م به دنیا آمد. وی از جوانی به علوم زمین شناسی علاقه مند شد و تحقیقات خود را بر روی این رشته متمرکز کرد. لایل در ضمن سفرهایی که در قاره اروپا کرد، ضمن مطالعه بر روی طبیعت، به اهمیت نمودهای سایش و کاهش تدریجی ارتفاعات پی برد و با تغییرات طبقات زمین آشنایی یافت. وی در این سفرها، مجموعه عظیمی از اطلاعات و شواهد و مدارك به دست آورد که همگی تدریجی بودن تغییرات در قشر زمین را تایید می کردند. لائِلْ از مشاهده آثاری که در روی زمین ظهور می کنند مثل آتشفشان ها، زلزله، تبخیر بخار آب و تبدیل آن به باران و ... به این نتیجه رسید که شکل خارجی زمین و آثار طبیعی نیز که در سطح آن دیده می شود به همین طریق به وجود آمده با این تفاوت که در این مرحله، هزاران هزار سالْ، سیر زمان دخیل بوده است. چارلز لائِلْ در این باب کتابی در سه جلد به نام اصول علم زمین شناسی انتشار داد. هر چند این کتاب در آن زمان موفقیتی کسب نکرد ولی بعدها دانشمندانِ این فن به اهمیت آن پی بردند. لایل در کتاب دیگر خود به نام دلایل زمین شناسی قدمت انسان، از روی آلات و ادوات متعلق به انسان و آثار مستقیم وجود او که در غارها و طبقات زمین به دست آمده بود، معین کرد که ظهور انسان از آن چه تاکنون پنداشته اند، بسیار قدیمی تر است. لایل

اولین کسی بود که زمین شناسی را بر پایه و اصول صحیح علمی بنیان نهاد و آن را تدوین کرد. چارلز لایل سرانجام در نهم اکتبر ۱۸۷۵م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "روالْدْ آمونْدْسِن" اولین فاتح قطب جنوب (۱۸۷۲م)

شرح مناسبت:

روالْدْ آمونْدْسِن مکتشف نروژی در نهم اکتبر ۱۸۷۲م در شهر بورکْ نُروژ به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات متوسطه، در رشته پزشکی مشغول به تحصیل شد که خبر از اعزام یک هیأت علمی - اکتشافی به ناحیه قطب جنوب را شنید. از این رو، بر اثر شوق فراوان به این امر، تحصیل را رها کرد و عزم سفر به قطب جنوب نمود. آمونْدْسن در ابتدا در سال ۱۹۰۳م در امتداد ساحل شمالی امریکا از اقیانوس اطلس به اقیانوس کبیر رفت و در سال ۱۹۰۴م به تعیین محل قطب شمال توفیق یافت. وی در سال ۱۹۱۰م عازم قطب شمال شد که خبر یافت رابرت پیری مکتشف امریکایی، به سمت شمال در حرکت است. لذا به سوی قطب جنوب رفت و در چهاردهم دسامبر ۱۹۱۱م، یک ماه زودتر از گروه دیگری که عازم جنوب بود، موفق به فتح قطب گردید. از آموندسِن کتاب هایی نیز بر جای مانده که معبر شمال غربی، سفر ما به قطب و اولین مسافرت به دریای قطبی از آن جمله است. روالْدْ آمونْدسِن سرانجام در نهم نوامبر ۱۹۲۸، درحالی که بر اقیانوس منجمد شمالی سفر کرده بود بر اثر شدت سرما در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: آغاز استعمار فرانسه در کشور ویتنام در آسیا (۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

نفوذ اروپائیان به سرزمین ویتنام از اوایل قرن هفدهم میلادی آغاز شد و به تدریج گسترش یافت. از اوایل قرن نوزدهم، فرانسوی ها بر رقبای اروپایی خود در هند و چین پیشی گرفتند تا اینکه در سال ۱۸۶۰م، ویتنام مورد هجوم فرانسوی ها قرار گرفت و به تصرف آن ها درآمد. سرسختی و مقاومت ویتنامی ها، فرانسوی ها را در حدود ۳۰ سال

به خود مشغول داشت، با این حال استعمار رسمی فرانسه بر ویتنام از نهم اکتبر ۱۸۸۵م آغاز شد. در سال ۱۹۰۰ فرانسوی ها تسلط خود را بر ویتنام تکمیل کردند و سرزمین مزبور را که امروزه، سه کشور ویتنام، لائوس و کامبوج را تشکیل می دهند "هندوچین فرانسه" نامیدند. در این میان، شورش های پراکنده علیه سلطه فرانسویان که منابع طبیعی این کشور را به غارت می بردند در فاصله بین جنگ اول و دوم جهانی آغاز شد، تا این که پس از درگیری های بسیار، در سال ۱۹۴۵م، فرانسه، استقلال ویتنام را به رسمیت شناخت. (ر.ک: ۲ سپتامبر)

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "اوگاندا" از استعمار انگلیس (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

کشور افریقایی اوگاندا از سال ۱۸۹۰م زیر سلطه کمپانی افریقای شرقی انگلستان قرار گرفت و چندی بعد به طور رسمی مستعمره بریتانیا گردید. هنگام ورود انگلیسی ها به این کشور، پادشاهی در این سرزمین حکومت می کرد به نام "بوگاندا" که به نظر می رسد نام کشور اوگاندا از این نام گرفته شده باشد. استعمارگران انگلیس، پس از تسلط بر این سرزمین، بر مردم محروم اوگاندا که شامل مسلمانان و مسیحیان بودند، ستم های بسیار کردند و به چپاول منابع طبیعی آنان پرداختند. اما مردم آزادی خواه اوگاندا طی سال های بعد، مبارزات استقلال طلبانه خود را آغاز کرده و شدت بخشیدند. سرانجام دولت بریتانیا مجبور شد به خواسته مردم ستم دیده اوگاندا تن در دهد و پس از هفتاد سال استعمار و استثمار، استقلال آن را در نهم اکتبر ۱۹۶۲م به رسمیت بشناسد. این کشور در قاره افریقا و میان کشورهای سودان، کنگو، کنیا، تانزانیا و رواندا واقع شده و بیش از ۲۴۱ هزار

کیلومتر مربع مساحت دارد. اکثریت جمعیت ۲۲ میلیونی آن، سیاه پوست دارای زبان رسمی انگلیسی و سواحلی می باشد. بیش از ۶۰٪ مردم اوگاندا مسیحی و ۱۶٪ آنان مسلمان هستند. پایتخت اوگاندا، کامپالا و از شهرهای مهم آن جینجا، امبالی و ماساکا است. واحد پول این کشور افریقایی، شیلینگ است و پیش بینی می شود که جمعیت آن تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۴۵ میلیون نفر گردد. نظام سیاسی حاکم بر اوگاندا جمهوری غیر حزبی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۷: اعدام "اِرْنِسْتو چه گِوارا" انقلابی معروف امریکای لاتین (۱۹۶۷م)

شرح مناسبت:

ارنستو چه گوارا مبارز انقلابی امریکای لاتین در سال ۱۹۲۸م در آرژانتین به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در رشته پزشکی به پایان رساند و پس از آشنایی با فیدل کاسترو مبارز انقلابی کوبا، به نهضت آزادی خواهی او برای رهایی کوبا پیوست. چه گوارا فقر و تبعیض ناشی از استثمار ملت های امریکای جنوبی توسط دولت ایالات متحده امریکا را مشاهده نمود و با تفکری ضد امپریالیستی رشد کرد. او در پیروزی انقلاب کوبا در سال ۱۹۵۹م نقش فعالی ایفا کرد و پس از پیروزی انقلاب نیز مدتی مشاغل دولتی اختیار نمود. اما روحیه انقلابی وی به او اجازه قانع شدن به پست و مقام را نداد و عازم نقاط مختلف جهان شد تا با تشکیل نیروهای مقاومت مسلحانه، امپریالیسم امریکا را نابود سازد. آخرین نقطه عزیمت چه گوارا، کشور بولیوی در امریکای لاتین بود؛ لذا راهی این کشور شد و در آن جا با تشکیل یک گروه چریکی هزار نفری به مبارزه علیه دولت وابسته به امریکا در بولیوی پرداخت. پس از مبارزات طولانیِ استقلال طلبانه و آزادی خواهانه بر

ضد سلطه استثمارگرانه ایالات متحده، سرانجام نیروهای دولتی بولیوی به کمک عوامل سازمان سیا، مخفیگاه چه گوارا و مبارزان همراه او را یافتند و پس از دستگیری، اِرنسْتو چه گوارا را در نهم اکتبر ۱۹۶۷م در ۳۹ سالگی تیرباران کردند. چه گوارا در امریکای مرکزی و جنوبی، نماد مبارزه، استقلال و آزادی به شمار می رود. او در این سرزمین ها، علی رغم داشتن تفکرات چپ گرایانه، محبوب همه کسانی است که از سلطه دولت استثمارگر امریکا و رنج هایی که بر مردم مستضعف امریکای جنوبی می رود، به ستوه آمده اند.

مناسبت ۰۸: روز جهانی پُست

شرح مناسبت:

پست، کهن ترین و گسترده ترین نوع ابزار ارتباطی بین مردم یک کشور با ساکنان دیگر سرزمین ها و مناطق جهان است. جوامع رشد یافته، برای تحقق توسعه خود، به شبکه ارتباطی توجه داشته و روی آن برنامه ریزی کلان کرده اند. پست یکی از عمده ترین نهادهای اجتماعی بازمانده از ادوار کهن است. پیام و پیام رسانی به عنوان یک نیاز اجتماعی، از آغاز زندگی شهرنشینی، همواره مطرح بوده است و پست به منزله تامین کننده این نیاز، از دیرباز نقش تعیین کننده ای در زندگی اجتماعی انسان داشته است. از این رو برای هماهنگی و تدوین روابط پستی بین کشورها، در نهم اکتبر ۱۸۷۴م به پیشنهاد آلمان، قرادادی با عنوان قرارداد بِرْنْ در زمینه تأسیس اتحادیه کل پست در بِرن سوئیس توسط ۲۲ کشور به امضا رسید. امضا کنندگان بر اساس توافق به عمل آمده، یک قلمرو پستی را تشکیل دادند که آزادی ترانزیت برای مبادله متقابل مراسلات در سراسر قلمرو اتحادیه تامین و تضمین می کرد. نام این اتحادیه

پس از چهار سال، با پیوستن کشورهای دیگر به اتحادیه جهانی پست، تغییر کرد. درسال ۱۹۶۹م، کنگره این اتحادیه در توکیو در قطعنامه پایانی خود به کشورهای عضو توصیه کرد روز نهم اکتبر)برابر با ۱۷ مهر(هر سال را به عنوان روز جهانی پست تعیین کنند و از سال ۱۹۷۰م، در این روز، اداره های پست سراسر جهان به اقدامات گسترده اطلاعاتی و تبلیغاتی و تشریح نقش پست درزندگی بشر بپردازند. در حال حاضر بیش از یک صد و هفتاد کشور، عضو این اتحادیه هستند و ایران نیز در سال ۱۸۷۷م (۲۲ مهر ۱۲۵۶ش(به عنوان بیست و نهمین عضو، به این اتحادیه پیوست. محل اتحادیه در شهر بِرْنْ سوئیس است و نشان آن از کره زمین و پنج انسان، به نشان پنج قاره، در حالی که نامه هایی را دست به دست می گردانند تشکیل شده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی پست

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: رَدُّ جَوابِ الکِتابِ حَقٌّ کَرَدِّ السَّلامِ

ترجمه:

پاسخ دادن به نامه، همانند پاسخ سلام، از حقوق [صاحب نامه] است

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۲۹۲۹۴.

زیر عنوان:

روز جهانی پست

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: تَواصَلُوا بِالکُتُبِ و إنْ شَطَّتِ الدِّیارُ

ترجمه:

با نامه خود را به یکدیگر پیوند دهید، اگر چه شهرها از هم دور باشند

آدرس:

الفردوس، ج ۲، ص ۵۶.

زیر عنوان:

روز جهانی پست

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن نَظَرَ فی کِتابِ أخیهِ بِغَیرِ إذنِهِ فَکَأَنَّما یَنظُرُ فی النّارِ

ترجمه:

هر که بدون اجازه به نوشته برادرش نگاه کند، گویی به آتش نگاه می کند

آدرس:

عوالی اللآلی، ج ۱، ص ۱۸۱.

زیر عنوان:

روز جهانی پست

متن:

امام صادق علیه السلام: رَدُّ جَوابِ الکِتابِ واجِبٌ کَوُجوبِ رَدِّ السَّلامِ

ترجمه:

جواب دادن به نامه، همچون جواب سلام، واجب است

آدرس:

الکافی، ج ۲، ص ۶۷۰.

زیر

عنوان:

روز جهانی پست

متن:

امام صادق علیه السلام: التَّواصُلُ بَینَ الإخوانِ فِی الحَضَرِ التَّزاوُرُ وَ التَّواصُلُ فی السَّفَرِ المُکاتَبَهُ

ترجمه:

ارتباط میان برادران در زمان حضور، دید و بازدید است و در سفر، نامه نگاری

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۱۷۳۴۰.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: پایان سفر تاریخی "مارکو پولو" جهانگرد ایتالیایی (۱۲۹۱م) (ر.ک: ۲۴ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "سانتی رافائل" نقاش و معمار بزرگ ایتالیایی (۱۵۲۰م)

شرح مناسبت:

سانتی رافائل، نقاش شهیر ایتالیایی در سوم مارس ۱۴۸۳م، در نزدیکی شهر فلورانس ایتالیا به دنیا آمد. وی در ابتدا نقاشی را نزد پدرش آموخت و سپس از استادان زمان خود بهره گرفت. وی در جوانی راهی رم شد و پس از چندی در واتیکان، بزرگ ترین وبهترین نقاشی های خود را به وجود آورد. رافائل در واتیکان به ریاست معماران و سرپرستی ساختمان ها و بناهای مذهبی دست یافت و در تزیین واتیکان تلاش زیادی از خود نشان داد. هنر او از تعادل و هماهنگی کلیه کیفیت های هنری تشکیل شده بود. نقاشی کامل، حالت جاندار و دلپذیر رنگ ها، صحت و درستی حرکات، هماهنگی با شکوه خطوط و ظرافت و دل پذیری رنگ ها، همه حکایت از نبوغ بزرگ هنری رافائل به شمار می روند. رافائل در نقاشی صورت، به ویژه صورت حضرت مریم(س) نظیر و رقیب نداشت و در این گونه آثار او، درخشندگی و جوانی و عفت مادری مشاهده می شود. بیشتر آثار رافائل از مسیحیت الهام گرفته و او به عنوان یکی از پیش گامان رنسانس، تاثیر فراوانی بر نقاشی های هم وطنان خود در دوره رنسانس گذاشت. سانتی رافائل سرانجام در دهم اکتبر ۱۵۲۰م در ۳۷ سالگی درگذشت. اگر چه مرگْ، گریبان رافائل را در جوانی گرفت اما شاه کارهای بزرگ و بی نظیری از وی به جای گذاشت و نام سانتی رافائل را در زمره بزرگان هنر قرار داد. خانواده مقدس، آتش سوزی شهر و مدرسه آتن از دیگر آثار مشهور رافائل می باشند که در موزه های معروفِ

می شوند.

مناسبت ۰۳: درگذشت "فریدریش نُوالیس" شاعر برجسته آلمانی (۱۸۰۱م)

شرح مناسبت:

فریدریش لئوپولْدْ فون هارْدِنْبِرْگْ، با نام مستعار نُوالیس، ادیب معروف آلمانی در دوم مارس ۱۷۷۲م در خانواده ای اصیل در آلمان به دنیا آمد. وی در جریان تحصیلات دانشگاهی خود با اساتید ادب و فلسفه زمان خود آشنایی یافت و از آنان تأثیر فراوانی پذیرفت. نوالیس پس ازپایان تحصیلاتش در رشته ادب و حقوق قضا، به کار مشغول شد. در همین دوره بود که اندیشه نوشتن در مغز او راه یافت، اما فعالیت ادبی در نظر نوالیس، تنها وسیله ای برای شکل دادن شخصیت خویش بود. وی عالم عینی را ساخته تخیل و تصورات ذهنی می پنداشت و کشف و شهود معنوی را وسیله دست یافتن به واقعیتِ اصلی. در نظر نوالیس، رؤیا از قدرتی برخوردار بود که هر گونه حال و وضع خارجی را می توانست تغییر دهد. خدایی که او در جستجوی آن بود، خدایی بود که پیوسته در کُنه وجود بشر جای دارد و تنها هدف عالی زندگی، نزدیک تر شدن به این مرکز الهیِ روح است. بنابراین عشق های زمینی آدمیان وسیله ای هستند برای راه یافتن به عالم الوهیت. نوالیس در سال های پایانی قرن هجدهم میلادی، منظومه معروف سرودهای شب را منتشر کرد. در این منظومه، شبْ، تعبیر و تفسیری شاعرانه بود از سعادت ابدی و احساس رهایی از عالم هستی و استغراق در جذبه الهی که عشق محبوب با نوعی عشق الهی در می آمیزد. شاعر خود را به عالم وحدت مافوق بشری می سپارد، ابدیت را در وجود خود می بیند و به مبدأ اصلی باز می گردد. نوالیس درسال های بعد، رمان هاینریش

فون را نگـاشت و قطعاتی به نظم سـرود. با این حال عمر او دوام چنـدانی نیافت و سـرانجام در ۱۰ اکتبر ۱۸۰۱م در **۲۹** سالگی درگـذشت. نوالیس از بزرگ ترین شـاعران غنـایی و از هنرمنـدترین نویسـندگان رمانتیک آلمان است. علاقه به کشف اسـرار طبیعت، عشـقی که جز عشق الهی رنگی نپـذیرفت، حسـرت بهشت مفقوده، عقیـده به وحدت عالم وجود و ابدیت بخشـیدن به عـالم پس از مرگ، موجب شـده است که آثـار نوالیس از بیـانی در عالی ترین نوع رمانتیسم برخوردار گردد. شـعر نوالیس به صورتی انکارناپـذیر از خوش آهنـگ ترین اشـعار ادبیـات آلمـان است. نوالیس، موسـیقی را هنری عالی می دانست که بـدون واسـطه عالم عینی، درون ما را آشـکار می سازد. سـرودهای شب اثر نوالیس، بعدها به عنوان سـرود رسـمی کلیسای پروتسـتان آلمان قرار گرفت.

مناسبت ۰۴: تأسیس اتحاد سه گانه میان اتریش، آلمان و ایتالیا (۱۸۸۱م)

شرح مناسبت:

پس از آنکه اتحاد دوگانه در سال ۱۸۷۹م بین اتریش و آلمان ایجاد شد و سـنگ بنای نظام بین المللی شکل گرفت، ایتالیا نیز در سال ۱۸۸۱م به این پیمان پیوست و با تأسیس اتحادیه جدید در دهم اکتبر آن سال در وِیِن، نام این تشکُّل به اتحاد سه گانه تغییر یـافت. این پیمان که در دروه های پنـج ساله تجدیـد می شـد، تا اوایل جنگ جهانی اول ادامه داشت. بر اساس اتحاد سـه گـانه، چنـانچه ایتالیـا مـورد حمله فرانسه قرار می گرفت، آلمـان و اتریش به کمکش می شـتافتند و در صورت حمله فرانسه به آلمـان، ایتالیـا به حمـایت از آلمان برمی خاست. هم چنین اگر هر یک از سه کشور مورد حمله دو یا چنـد قـدرت بزرگ قرار می گرفتند، کشورهای هم پیمان به یاری

او، وارد جنگ می شدند. این پیمان بازتاب نارضایتی ایتالیا از اشغال تونس از سوی فرانسه در آن سال ها بود و برای بیسمارک، صدر اعظم آلمان نیز یک موفقیت دیپلماتیک به شمار می رفت، چرا که در صورت حمله فرانسه به آلمان، آلمان از کمک متحدان خود برخوردار می شد. هم چنین به موجب این اتحاد، سه کشور به کمک هم، مقاصد سیاسی خود را در نقاط مختلف دنیا عملی می کردند. با وجود همه اطمینانی که آلمان و اتریش به ایتالیا داشتند، مع هذا، پیمان اتحاد مثلث تا آخر ادامه نیافت و ایتالیا با آغاز جنگ جهانی اول، از عضویت در آن کناره گیری کرد، چرا که معتقد بود تجاوز اولیه از جانب فرانسه نبوده است و آلمان متجاوز می باشد. درنهایتْ این پیمان در سال ۱۹۱۴م از هم پاشید.

مناسبت ۰۵: اعلام جمهوری در چین پس از سقوط امپراتوری این کشور (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

در فاصله سال های ۱۹۰۷م تا ۱۹۱۱م، پنج شورش علیه خاندان امپراتوری منچو در چین صورت گرفت که همه آن ها، کم و بیش از اندیشه های انقلابی سون یات سن، مبارز معروف چینی سرچشمه می گرفت. چهار شورش اول، سرکوب شد و هر بار عده ای دستگیر و تیرباران شدند. ولی شورش پنجم که در روز نهم اکتبر سال ۱۹۱۱م آغاز شد، با شدت عمل بی سابقه دولت و دستگیری و اعدام صدها تن مواجه گردید و بر خشم و نفرت عمومی افزود. از این رو، از روز یازدهم اکتبر آن سال، شورش به شهرهای بزرگ چین نیز منتقل شد. در این زمان، دربار که احساس خطر می کرد، مردم را به آرامش دعوت نمود و مخالفان را به آغاز مذاکره

و آشتی ملی فرا خواند. مذاکرات نمایندگان دولت و مخالفان در اوایل دسامبر ۱۹۱۱م در ایالت شانگهای چین آغاز شد ولی از همان ابتدا، دو فکر در برابر هم قرار گرفتند. دولت پیشنهاد می کرد حکومت مطلقه خاندان منچو به حکومت مشروطه سلطنتی تبدیل شود و مجلس منتخب مردم نیز بر کارها نظارت داشته باشد، ولی نیروهای انقلابی به چیزی جز تغییر رژیم و استقرار جمهوری رضایت نمی دادند. در نهایت، پس از تشکیل مجلس مؤسسان، اعلام جمهوری چین به تصویب رسید و پس از انقراض امپراتوری منچو بر چین، سون یات سن، در روز دهم اکتبر ۱۹۱۲م، سال روز قیام مردم و آغاز حرکتی که به استقرار رژیم جمهوری انجامید، تأسیس جمهوری چین را اعلام کرد.

مناسبت ۰۶: روز ملی و تأسیس جمهوری "تایوان" (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

جزیره تایوان با ۳۶ هزار کیلومتر مربع مساحت در شرق قاره آسیا، در دریای چین شرقی و در ۱۵۰ کیلومتری سواحل جنوبی جمهوری خلق چین واقع شده است. این جزیره از اواخر قرن شانزدهم شاهد ورود بیگانگان اروپایی بود تا این که در اواسط قرن هفدهم، تحت سیطره هلند قرار گرفت. این حضور چندان دوام نیافت و چینی ها بر این جزیره مسلط شدند. پس از پایان جنگِ اولِ چین در ژاپن و شکست چین، تایوان به ژاپن واگذار شد و از این رو در طی جنگ جهانی دوم، مورد هجوم نیروهای امریکایی قرار گرفت. با پایان جنگ جهانی دوم، تحولات گسترده ای در منطقه روی داد و سرانجام با شکست اعضاء حزب حاکم چینِ ملی، از کمونیست ها، آنان دولت خود را در این جزایر با نام جمهوری چین ملی به رهبری چیان کایچک تأسیس کردند.

از این پس بود که حاکمیت تایوان، مستقل از چین ادامه یافت و مورد حمایت امریکا قرار گرفت. این حمایت تا آنجا بود که امریکا با اعمال نفوذ خود در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، مانع از آن شد که نمایندگان مائو جانشین نمایندگان چین ملی شوند. از سال ۱۹۴۹ تا ۱۹۷۱م که سازمان ملل سرانجام حکومت چین کمونیست را به رسمیت شناخت، کرسی های چین در سازمان ملل و شورای امنیت، به مدت ۲۲ سال در اختیار دولت ضعیف و تبعیدی چیان کایچک در تایوان قرار داشت. پایتخت تایوان، تایپه و از شهرهای مهم آن کائوهیونگ، تایچونگ و تاینان است. از جمعیت بیش از ۲۲ میلیون نفری تایوان، ۴۳٪ بودایی هستند و دیگر آیین ها در اقلیتند. مردم تایوانْ ملیت چینی داشته و از نژاد زرد هستند. واحد پول تایوان، دلار جدید تایوان است و نظام سیاسی حاکم بر آن جمهوری است. دهم اکتبر سال روز انقلاب ووچان در سال ۱۹۱۱ روز ملی تایوان نام گرفته است.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "فیجی" از استعمار انگلستان (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

جزایر فیجی با ۱۸/۲۷۴ کیلومتر مربع وسعت در مرکز قاره اقیانوسیه در اقیانوس آرام و در غرب جزایر تونگا و شرق وانواتو واقع شده است. فیجی متشکل از ۸۴۰ جزیره قابل سکونت است. جمعیت آن ۸۲۰ هزار نفر است که بیشتر مسیحی و هندو هستند و درصدی مسلمان می باشند. سووا پایتخت و دلار فیجی واحد پول این کشور است. پیش بینی می شود که جمعیت فیجی تا سال ۲۰۲۵م بیش از یک میلیون نفر خواهد بود. از شهرهای مهم فیجی، لائوتوکا، نادی و لاباسا است. این جزایر از ۱۸۷۴ رسماً مستعمره انگلستان گردید و سرانجام

پس از ۹۶ سال در سال ۱۹۷۰ مستقل و دارای حکومت فرمانداری کل شد. فیجی پس از کسب استقلال وابسته به انگلستان و عضو جامعه کشورهای مشترک المنافع انگلیس بود. حکومت فیجی در سال ۱۹۸۷م پس از یک کودتای نظامی تبدیل به جمهوری شد و به دنبال آن، جامعه کشورهای مشترک المنافع را نیز ترک گفت، اما ۱۰ سال بعد، مجدداً به عضویت این جامعه، پذیرفته شد.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: درگذشت "آمونتون گیوم" فیزیک دان ناشنوای فرانسوی (۱۷۰۵م)

شرح مناسبت:

مونْتون گیوم، فیزیک دان فرانسوی، در سی و یکم اوت ۱۶۶۳م متولد گردید ودر نوجوانی قوه وه شنوایی خود را از دست داد، اما به جای دلسردی و یأس، توانست تمامی تلاش و کوشش خود را مصروف کارهای علمی نماید. وی در ابتدا به مکانیکی روی آورد و پس از تلاش ناموفق در طراحی یک ماشین با حرکت دائمی، به تحصیل فیزیک و ریاضیات پرداخت و با فراگیری این علوم، به کارهای مختلف دست زد و بر تجربیات خود افزود. گیوم در سال ۱۶۸۷م رطوبت سنج جدیدی برای تعیین مقدار رطوبت هوا اختراع نمود، سپس فشارسنجی ساخت که در آن از جیوه استفاده نمی شد. وی به مطالعات خود در نقش گازها پرداخت و یافته های خود را در سال ۱۶۹۹ منتشر ساخت. تلگراف نوری را تکمیل و در حضور خاندان سلطنتی فرانسه مورد آزمایش قرار داد. کارهای دیگر وی در مورد دماسنج گازی، ساعت آبی، موتور حرارتی و ... بود که درباره آنها به مطالعه پرداخت و آن ها را تکمیل نمود. آمونتون گیوم سرانجام در ۱۱ اکتبر ۱۷۰۵م در ۴۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "فرانسوا موژیاک" نویسنده و ادیب مشهور فرانسوی (۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

فرانسوا موریاک، شاعر و نویسنده فرانسوی در ۱۱ اکتبر ۱۸۸۵م در خانواده ای ثروت مند در بُردو در کشور فرانسه به دنیا آمد. وی هم زمان با تحصیل، به نویسندگی پرداخت و پس از اتمام دوره دانشگاهی خود، در پاریس به سرودن شعر و نقد آن روی آورد. در این زمان بود که نخستین دیوان خود را با عنوان دست در دست منتشر کرد. موریاک سپس به نگارش رمان های تخیلی پرداخت و اولین موفقیت خود را با اثر

بوسه برجذامی به دست آورد. اما در سال ۱۹۲۵م به خاطر تحریر داستان معروف صحرای عشق، شهرتی فراوان یافت و یک سال بعد به اخذ جایزه آکادمی فرانسه نائل گشت. موریاک به عنوان یکی از برجسته ترین نویسندگان کاتولیک، مقالات و رساله هایی منتشر کرد که در آنها افکار و عقاید کاتولیکی منعکس بود. وی هم چنین پس از جنگ جهانی دوم، بیشتر وقت خود را به نگارش موضوعات سیاسی اختصاص داد تا اینکه در سال ۱۹۵۲م به اخذ جایزه نوبل ادبیات نائل آمد. موریاک به مدت ۱۵ سال بر ضد کمونیسم و محافظه کاران مرتجع و به طرفداری از نهضت های استقلال طلبانه قلم زد و دنیایی عادلانه را به عنوان نیاز معنوی خود در نظر گرفت. وی که در محیطی مذهبی پرورش یافته بود، در آثار خود، مسئله گناه و رستگاری را مطرح نموده است. هم چنین با تجزیه و تحلیل روانی از زندگی درونی و ایمان مذهبی، به مبارزه ای تب آلود میان جاذبه های زندگی مادی و عشق دنیوی با ایمان واقعی و مسیحیت پرداخته است. موریاک از یک طرف نمی تواند موجودی آرام و مطیع باقی بماند و از سوی دیگر قادر به گسستن از همه چیز نیست. گاه به سوی خدا می رود و گاه از او دور می شود و می کوشد که فرار کند اما موفق نمی شود. موریاک همواره قدرت شر را می بیند که بر غریزه تقوا پیروز می شود و گناه را می نگرد که روح های ضعیف و شخصیت های سست را تباه می سازد. از نظر او، تنها ایمان واقعی و دنیای

معنوی است که به طور معجزه آسا می تواند نجات بخش بشر باشد و سازش میان زهد و تقوا و دلبستگی به عالم مادی هرگز امکان پـذیر نیست. موریاک به این طریق، رمان مذهبی را احیاء کرده است، اما او نمی خواهد اولیا و معصومان را وصف کند. موریـاک رنـج هـا و دردهـای زنـدگی را تـا اعمـاق مغز و قلب و اسـتخوان خواننـده رسوخ می دهـد. آثـار موریاک از جریان احساس ها و انـدیشه های خود او جدا نیست و جنبه هنرمندی او هرگز راضـی نمی شود که واقعیت در برابر آرزوهای اخلاقی و پیش اندیشـیده سـر فرود آورد. موریاک با نگارش آثاری درباره مسـیحیت، نفوذ خود را در جامعه کاتولیک و عموم مردم، اسـتوار کرده است، با این حال، نفوذ وسیع و اصلی موریاک به رمان ها و آثار داستانی او بستگی دارد. از این نویسنده عصبی، بذله گو، پرکار و دقیق آثار فراوانی بر جای مانده که شـعر نارنج، پایان شب، یادداشت روزانه در پنج جلد، گمشده و کودکی در زنجیر از آن جمله اند. فرانسوا موریاک سرانجام در سال ۱۹۷۰م در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: آغاز جنگ استعماری هلند و انگلیس در افریقای جنوبی (۱۸۹۹م)

شرح مناسبت:

پس از کشف معادن غنی طلا و الماس در افریقای جنوبی، مهاجران اروپایی به ویژه اسـتعمارگران انگلیسـی به طور گسترده به این کشـور زرخیز وارد شدنـد. امـا هلنـدی هـای مقیم این کشـور که بـوئر نامیـده می شدنـد و از قرن هفـدهم میلادی در این سرزمین حضور داشتند، با ورود مهاجران تازه اروپایی به این سرزمین مخالفت کردند. گرچه انگلیسی ها در جریان جنگ ها و برخوردهای سیاسی خود، از اواسط قرن نوزدهم موفق به کسب امتیازات ارضی

شده بودند اما همچنان برپایه خوی استعماری خود چشم طمع به سراسر منطقه افریقای جنوبی داشتند. بدین ترتیب در ۱۱ اکتبر ۱۸۹۹م این مخالفت به جنگی شدید و خونین بین هلندی ها و مهاجران تازه، تبدیل شد. در ابتدای امر، بوئرها موفق شدند پادگان های انگلیسی را محاصره نمایند. اما سرانجام، مهاجران با پشتیبانی دولت انگلستان توانستند، بوئرها را در این نبرد شکست دهند. اگرچه در این جنگ، رهبر بوئرها فرار کرد اما جنگجویان بوئر به نبردهای چریکی روی آوردند و انگلستان مجبور شد طی قراردادی در سال ۱۹۰۹م کشوری به نام اتحادیه افریقای جنوبی تشکیل دهد و بدین گونه، استعمارگران انگلیس، ده ها سال بر افریقای جنوبی مسلط شدند و سیاه پوستان را به بردگی کشاندند. (ر.ک: ۳۱ مه)

مناسبت ۰۴: آغاز شورش بزرگ ضد سلطنتی چین به رهبری "سون یات سن" (۱۹۱۱م)

شرح مناسبت:

در طی سال های پایانی حکومت امپراتوری منچو بر چین، شورش هایی علیه حاکمیت به وقوع پیوست که همگی به شدت سرکوب شد. اما در شورش پنجم در تاریخ نهم اکتبر ۱۹۱۱م، دولت شدت عمل بی سابقه ای اِعمال کرد و صدها تن را دستگیر و اعدام نمود. این امر باعث شورش سربازان و فرماندهان یک پادگان نظامی گردید تا این که در روز یازدهم اکتبر ۱۹۱۱م، شورش در شهرهای بزرگ چین سرایت کرد. در نتیجه، دربار که از گسترش اغتشاشات، بیم ناک شده بود، با انقلابیون به رهبری سون یات سن وارد مذاکره شد تا حکومت مطلقه خاندان منچو به حکومت مشروطه سلطنتی تبدیل شود. اما انقلابیونْ تنها به تغییر رژیم و استقرار نظام جمهوری تمایل داشتند. در جریان این مذاکرات، نیروهای انقلابی تصمیم گرفتند یک مجلس مؤسسان از نمایندگان ایالات تشکیل دهند

و درباره حکومت آینـده چین تصـمیم بگیرند. این مجلس در اول ژانویه ۱۹۱۲م تشـکیل شد و به اتفاق آرا تصـمیم گرفت در چین رژیم جمهوری اعلام شود. این مجلس سـپس به اتفـاق، سون یـات سن، رهـبر انقلابـیون را به عنوان اولین رئیس جمهور چین برگزیـد و او را مامور مـذاکره با پکن و انتقال مسالمت آمیز حکومت از باقی مانـده خانـدان امپراتوری منچو به جمهوری جدیـد نمود. با حل این مسئله، در روز دوازدهم فوریه ۱۹۱۲م، حکومت ۲۶۷ ساله خانـدان منچو به پایان رسـید و در نهایت، روز دهم اکتبر سال ۱۹۱۲م، روز جمهوری اعلام شد.

مناسبت ۰۵: مرگ "سرگئی آیْزِنشْتایْنْ" کارگردان معروف سینمای جهان (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

سرگئی میخایلوویـچ آیْزِنشْـتایْنْ، کارگردان و تئوریسـین بزرگ روس، در ۷ ژوئیه ۱۸۹۸م در روسـیه به دنیا آمـد. وی پس از اتمام تحصـیلاتش در رشته مهندسی به خدمت ارتش روی آورد و پس از آن به کارهای هنری پرداخت. آیزنشتاین در ابتدا با عناوین نقاش آگهی های تئاتر، دکوراتور و کارگردان تئاتر مشـغول به کار شد و در ۲۵ سالگی وارد جهان سینما گردید. وی به زودی با اسـتعداد شـگرف خویش به خلق آثار جاویدان سـینما پرداخت و در جهان سـینما بلندآوازه شد. آیزنشتاین در سال ۱۹۳۰م راهی هالیوود در امریکا گردید ولی در آنجا هیچ کدام از پروژه هایش را عملی نیافت. از این رو به مکزیک رفت و با سـاخت فیلم زنـده بـاد مکزیـک، علاوه بر رونـق سـینمای این کشور، تعـدادی از هنرپیشـگان و فیلم سـازان جوان مکزیکی را پرورش داد. او در سـال هـای بعـد فیلم هـایی از قبیـل اعتصـاب، خـط عمومی، اکتبر و کشتی جنگی پوتِمْکین را سـاخت و در کارگردانی این فیلم ها و

سایر فیلم های ارزش مند، شیوه های نو و ابتکاری به کار برد. آیزنشتاین با ساخت دو فیلم الکساندر نوْکسی و ایوان مخوف، شور میهن پرستی و اعتقاد شدید خود را به مرام کمونیستی نشان داد. او در برخی از فیلم های خود، بازی های دسته جمعی را بر بازی های انحصاریِ هنرپیشه اصلی ترجیح داده و اهمیت هنر تدوین برای ایجاد رابطه دراماتیک و نمایشی میان تصویرهای پراکنده را به اثبات رسانده است. فیلم های آیزنشتاین، علاوه بر اینکه تحولی در تاریخ سینما ایجاد کرده اند و هر یک شاه کاری در هنر سینما به شمار می روند، از لحاظ وسعت محتوا و شکل و فرم، در حد کمالند. بدین دلیل، آیزنشتاین، استاد فُرمالیسم یا شکل دهی در هنر فیلم محسوب می شود که بر اساس آن، در هنر و ادبیات، بر زیبایی ظاهر یا شکل بیرونی آثار، بیشتر از معنی، محتوا و ماده، توجه و تاکید می شود. وی چند کتاب نیز درباره علم نظری سینما نوشته است. سرگئی آیْزِنشْتایْن سرانجام در یازدهم اکتبر ۱۹۴۸م در پنجاه سالگی در مسکو درگذشت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "ژان کوکتو" ادیب و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

ژان کوکتو، شاعر و نویسنده معروف فرانسوی، در سوم ژوئیه ۱۸۸۹م در این کشور به دنیا آمد. وی از ابتدا از استعداد و هوش مندی فراوان برخوردار بود و به ویژه در تجددخواهی ادبی و هنری، ذوق بسیار داشت. همین استعداد و قریحه، در نهضت های نوین ادبی و هنری دوران جنگ اول و دوم جهانی از او شخصیتی پیشرو ساخته بود. کوکتو از این که ثمره های عمیق ذهن خود را در لباس های عجیب و غریب آوَرَد، لذت می

برد و هرگز از اشاعه زیبایی های هنری باب روز احساس خستگی نمی کرد، چه، این زیبایی ها به هنر موسیقی دانان و نقاشان و نویسندگان دیگر ارتباط می یافت، چه تفسیر و بیانی بود، از اندیشه و ادراک زیبایی شخص او بود. کوکتو در جستجوی بشر جاودانی بود با همه خصوصیات های روحی مانند عشق، گریز، راز، جادوگری و مرگ. وی در مسیر زندگی، شلاق زنان اسب خود را از راهی به راه دیگر می راند و در خلق همه انواع هنری، از شعر و داستان و نمایش نامه و مقاله های تحلیلی و انتقادی تا نقاشی و آرایش صحنه یا دیوار به نوعی استعداد خود را می آزمود. کوکتو با هنرمندان مختلف مصاحبت داشت و در آثار گوناگون خود، همه این هنرها را منعکس می کرد. از جمله آثار این ادیب فرانسوی می توان به کودکان عجیب، دیوان دماغه امیدنیک، تومای حیله گر و نمایش نامه اورفه اشاره کرد. کوکتو به موازات تئاتر، در قلمرو سینما نیز طراح و استادی زبردست بود و داستان های خصوصی و تخیلات شخصی را در یک سلسله فیلم بسیار مهیج بیان نمود و بسیاری از آنها را خود کارگردانی کرد. ژان کوکتو در برخی اشعارش، خود را شاعری عجیب و غریب معرفی می کرد و اصلا به محبوبیت خود یا قابل فهم بودن اشعارش نزد مردم اعتنایی نداشت. ژان کوکتو سرانجام در یازدهم اکتبر ۱۹۶۳م در ۷۴ سالگی درگذشت.

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: کشف قاره امریکا توسط "کریستف کُلُمْبْ" مکتشف و دریانورد ایتالیایی (۱۴۹۲م)

شرح مناسبت:

در سوم اوت ۱۴۹۲م کریستوفر کُلُمبوس معروف به کریستف کُلُمْبْ که دریانوردی ایتالیایی و در خدمت اسپانیا بود، سفر دریایی خود را به وسیله یک کشتی به

انـدازه قـایق هـای امروزی، از بنـدر پـالوس اسـپانیا آغـاز کرد و به سـمت اقیـانوس اطلس حرکت نمـود. در آن زمـان، اعراب، اقیـانوس اطلس را دریـای سبز ظلمـات، می خواندنـد و کُلُمْبْ نخسـتین کسـی بود که بـدین اقیـانوس ناشـناس گـام می نهـاد. دریـانوردان آن روز، کمتر حاضـر بودنـد طوری در دریـا پیش رونـد که ساحـل را نبیننـد. با این حال کریسـتف کلمب در این مـورد، دسـت به ریسـک خطرنـاکی زده بـود. کلمب برخلاـف بسـیاری از مردم زمـان خـود معتقـد بـود که زمین گرد است و اطمینان داشت که با سـفر دریایی به سوی غرب می توانـد راهی تازه را برای تجارت سودآور اروپاییان به خاور دور پیدا کند. این نقشه خـوبی بود ولی دو نقطه ضـعف داشت. اول اینکه او تصور نمی کردکه دنیـا به آن بزرگی باشـد که مـا امروزه آن را می شناسـیم؛ دوم آنکه نمی دانست و نمی توانست هم بدانـد که دو قـاره بزرگ امریکـای شـمالی و جنوبی در سـر راه او قرار گرفته انـد. لذا هنگامی که در دوازدهم اکتبر ۱۴۹۲م پس از هفتاد روز دریانوردی، از دور خشـکی های مربوط به قاره امریکا را دیـد، تصور کرد که به خاک آسیا نزدیک شده است و لذا جزایری را که کشف کرده بود، هند غربی نام نهاد. او سه سـفر دیگر هم به هند غربی انجام داد و هنوز هم می پنداشت که این جزایر، قسمتی از خاک آسیا هستند. این سفر و شناسایی باعث شـد که در سال های بعـد، نیروهای اسـتعمارگر اسپانیایی به این سـرزمین رفته و قرن ها به اسـتثمار و چپاول این منطقه بزرگ بپردازند.

مناسبت ۰۲: تولد "جان کیتْسْ" شاعر و ادیب برجسته انگلیسی (۱۷۹۵م) (ر.ک: ۱۷ اکتبر)

مناسبت مذکور

دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "ژان باتیسْتْ لامارْکْ" زیست شناس معروف فرانسوی (۱۸۲۹م)

شرح مناسبت:

ژان باتیسْتْ آنتوان لامارْکْ، طبیعی دان معروف فرانسوی در ۶ مه ۱۷۴۴م در خانواده ای اشرافی در فرانسه به دنیا آمد. وی در ابتدا به تحصیل علوم دینی در کلیسا پرداخت ولی پس از چندی وارد نظام شد و سپس به تحصیل در رشته پزشکی روی آورد. لامارک دراین زمان،به شیمی، هواشناسی و به ویژه گیاه شناسی علاقه مند شد و در۳۴ سالگی کتابی درباره گیاهان نگاشت. وی در این کتاب، گیاهان را طبقه بندی نمود که این کار، وسیله ساده ای برای تشخیص هویت گیاهان را فراهم ساخت. لامارک به جهت تالیف این کتاب، وارد آکادمی علوم فرانسه شد و از آن پس، تحقیقات گیاه شناسی و جانورشناسی را دنبال کرد. وی در سال های بعد به عنوان یک گیاه شناس به کشورهای اروپایی مسافرت نمود و در بازگشت، کتاب های فرهنگ گیاه شناسی و ... را نوشت. لامارک در باب جانورشناسی نیز اصطلاح بی مهرگان را برای حشرات و کرم ها وضع کرد و تحقیق مفصّلی درباره بی مهرگان زنده و فسیل به انجام رساند. تاکید لامارک درباره تکامل موجودات زنده، بر دو اصل تاثیر محیط و وراثتِ صفاتِ اکتسابی بنا شده است. از این میان، نظریه وراثت صفات اکتسابی، موجب اختلاف و نزاع فراوان میان دانشمندان علوم طبیعی گردیده است. و طرفداران این نظریه، به لامارْکیسْمْ معروف شدند. اختلاف عمده چارلْزْ داروین طبیعی دان شهیر انگلیسی و لامارک در این است که لامارْکْ تاثیرات خارجی و محیط را عامل عمده تاثیر بر انسان می داند ولی داروین به عامل درونی یا اصل انتخاب طبیعی معتقد است. دو

اثر بزرگ لامارک به نام های فلسفه جانورشناسی و تاریخ جانوران بی مهره، مبنای فریضه تکامل تدریجی و تاریخی طبیعت زنده به شمار می آیند. ژان لامارک سرانجام در ۱۲ اکتبر ۱۸۲۹م در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "جورج استیفنسون" مخترع لوکوموتیو و پدید آورنده راه آهن (۱۸۴۸م)

شرح مناسبت:

جورج استیفنسون، مبتکر انگلیسی در ۲۶ مارس ۱۷۸۱م در انگلستان به دنیا آمد. وی از کودکی به کارهایی از قبیل گاوچرانی و غیره پرداخت تا این که در یک کارگاه تعمیر ماشین های دستی کشاورزی، به امور صنعتی آشنا و علاقه مند شد. در این هنگام بود که علاقه شدید خود را به مکانیک بروز داد و پس از تحصیل در این رشته، موفق به اخذ دانش نامه مهندسی گردید. استیفنسون از آن پس به فکر این افتاد تا با استفاده از نیروی بخار، وسیله ای برای حمل و نقل اختراع نماید. این فکر و تلاش خستگی ناپذیر او طی پانزده سال، در نهایت باعث اختراع اولین لوکوموتیو بخار در ۲۵ ژوئیه ۱۸۱۴م گردید. اساس این لوکوموتیو، یک ماشین بخار و دیگ بخار بود. بخارِ تحت فشار، از دیگ وارد استوانه ها می شد و فشار آن، پیستون ها را به پیش می رانْد. این حرکت با میله هایی به چرخ های لوکوموتیو منتقل می گردید و آن ها را به گردش درمی آورْد. استیفنسون هم چنین برای مسیر حرکت این دستگاه، ریل راه آهن را طرح ریزی کرد و برای اولین بار، خط آهنی بین دو شهر انگلستان دایر نمود. پیش از آن، ریل ها با چوب ساخته می شد که واگن های اسبی بر آن ها حرکت می کردند. استفاده از ریل های چدنی، دامنه استعمال

راه آهن را به کارهایی غیر ازکارهای معدن نیز کشاند و در سال های بعد برای حمل بار و مسافر نیز مورد استفاده قرار گرفت. استیفنسون سرانجام در دوازدهم اکتبر ۱۸۴۸م در شصت و هفت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "مهاتما گاندی" رهبر استعمارستیز هند (۱۸۶۹م) (ر.ک: ۳۰ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: استقلال "اتریش" از امپراتوری اتریش – مجارستان (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

پادشاهی اتریش – مجارستان در سال ۱۸۶۷م تشکیل شد و طی سال های بعد به گسترش نفوذ خود در منطقه بالکان پرداخت. اتریش نقش مهمی در برافروخته شدن آتش جنگ جهانی اول داشت که پس از به دست آوردن پیروزی هایی در ابتدای جنگ، شکست های متعددی از متفقین خورد. با شکست اتریش و متحدانش در جنگ، پیمان صلحی امضاء شد و از آن پس، امپراتوری دوگانه اتریش – مجارستان به سه کشور اتریش، مجارستان و چکسلواکی تجزیه شد. با پایان جنگ و تجزیه این امپراتوری در سال ۱۹۱۸، حکومت پادشاهی در این کشور خاتمه یافت و با استقلال اتریش در ۱۲ اکتبر ۱۹۱۸م نظام جمهوری جای گزین آن گردید. اتریش با بیش از ۸۳ هزار کیلومتر مربع مساحت، در مرکز قاره اروپا و در همسایگی سوئیس، ایتالیا، آلمان و ... واقع شده است. جمعیت اتریش بیش از ۸ میلیون نفر بوده که اکثریت آن ها ملیت اتریشی داشته و از نژاد سفید هستند و بیش از ۷۵٪ مردم آن پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً کاتولیک هستند. پایتخت اتریشْ وِین و از شهرهای مهم آن گراتْسْ، لینْتْس و سالْزْبورگْ است. واحد پول اتریش، شیلینگ بود که با رسمیت یافتن پول واحد اروپایی، یورو جای گزین آن شد. یورو و زبان رسمی آن ها آلمانی و نظام سیاسی حاکم بر آن جمهوری فدرال با دو مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۷: مرگ "آناتولْ فِرانْسْ" داستان سرا، ادیب و فیلسوف فرانسوی (۱۹۲۴م) (ر.ک: ۱۶ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "گینه استوایی" از استعمار اسپانیا (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

سرزمین گینه استوایی در قرن پانزدهم میلادی کشف شد و پس از چندی کاملا به اشغال پرتغالی ها درآمد. پس از آن، این منطقه، تحت سیطره انگلستان، فرانسه و بار دیگر اسپانیا قرار گرفت که این مرحله از حاکمیت اسپانیا تا نیمه دوم قرن بیستم به طول انجامید. با تغییر روند استعمار در بعد از جنگ جهانی دوم، ابتدا در سال ۱۹۶۳ گینه استوایی به نوعی از خود مختاری داخلی دست یافت. با شکل گیری احزاب و سپس با فشارهای مردمی و حزبی سرانجام در ۱۲ اکتبر ۱۹۶۸م این منطقه به استقلال دست یافت و از آن پس تحت سلطه رژیم های دیکتاتوری قرار گرفته است. ۱۲ اکتبر، تاریخ استقلال این کشور، از

اسپانیا، به عنوان روز ملی نیز قلمداد می گردد. کشور جمهوری گینه استوایی با بیش از ۲۸ هزار کیلومتر مربع مساحت در غرب قاره افریقا، در کنار خلیج گینه و در همسایگی کشورهای گابن و کامرون واقع شده است و جمعیت گینه استوایی بیش از ۴۵۰ هزار نفر است که اکثریت سیاه پوست بوده و پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً کاتولیک اند. زبان رسمی در گینه استوایی، اسپانیایی است. پایتخت این کشور افریقایی مالابو و واحد پول آن، فرانک سی اف آ می باشد. پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵م جمعیت گینه استوایی در حدود ۸۰۰ هزار نفر خواهد بود. نظام سیاسی حاکم بر این کشور جمهوری با یک مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۹: کودتای "پرویز مشرّف" علیه "نواز شریف" نخست وزیر پاکستان (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

ارتشبد پرویز مشرف رئیس ستاد مشترک ارتش پاکستان در ۱۲ اکتبر ۱۹۹۹م در کودتایی بدون خون ریزی، محمد نواز شریف، نخست وزیر قانونی این کشور

را خلع نمود و قدرت را در دست گرفت. این کودتا زمانی صورت گرفت که یک روز پیش از آن، نوازشریف، ارتشبد مشرَّف را که برای دیداری رسمی به بنگلادش سفر کرده بود، از کار برکنار کرد. نواز شریف پس از بازداشت شدن توسط کودتاچیان، به فساد مالی، ناتوانی در برقراری امنیت و توطئه برای ربودن هواپیمای حامل مشرف متهم شد. نخست وزیر برکنار شده پاکستان چند ماه بعد در دادگاه، محاکمه و به اتهام هواپیما ربایی، به حبس ابد محکوم گردید. اما چندی بعد به درخواست مقامات عربستان سعودی، آزاد و به آن کشور تبعید شد. مشرف در اقدامی دیگر، رئیس جمهور قانونی پاکستان را از کار برکنار نمود و خود را رئیس جمهور نامید. وی هم چنین در نبودِ مجالس ملی و ایالتی، تمام اختیارات حکومت پاکستان را در امور لشکری و کشوری به دست گرفت. مشرف در آخرین اقدام خود در انتخابات سراسری در ماه مه ۲۰۰۲م به عنوان رئیس جمهور این کشور برگزیده شد.

مناسبت ۱۰: روز ملی "اسپانیا"

شرح مناسبت:

کشور اسپانیا با ۵۰۴/۷۸۲ کیلومتر مربع مساحت در جنوب غربی اروپا، در کنار اقیانوس اطلس و دریای مدیترانه و در همسایگی کشورهای پرتغال، آندورا و فرانسه واقع شده است. جمعیت آن بیش از ۳۹ میلیون نفر که از نژاد سفید و مذهب کاتولیک می باشند. با توجه به صفر بودن رشد جمعیت در این کشور، پیش بینی شده است جمعیت اسپانیا تا سال ۲۰۲۵ به کمتر از ۳۷ میلیون نفر کاهش یابد. پایتخت این کشور، مادرید و شهرهای مهم آن بارسلونا، والنسیا، ویِگو و بیلبائو می باشد. واحد پول این کشور پستابود که با پیوستن اسپانیا

به اتحادیه اروپا، یورو جای گزین آن گردیده است. اسپانیا از مناطقی است که از قدیم الایام، محل سکونت اقوام مختلفی بوده و در قرون قبل از میلاد، فینیقی ها و کارتاژها نیز در آن سکنی گزیدند. زمانی جزئی از امپراتوری روم بودو در قرن هفتم میلادی پذیرای لشکریان اسلام شد و از این زمان، دوره اسلامی تاریخ اسپانیا آغاز شد. دوره جدید اسپانیا با کشف قاره امریکا توسط کریستف کلمب در سال ۱۴۹۲ آغاز می شود. اسپانیا در طی قرون بعدی به امپراتوری وسیع و قدرت مندی تبدیل شد که در بسیاری از نقاط جهان مستعمره داشت. در قرن نوزدهم، این امپراتوری رو به انحطاط نهاد. تا بعد از جنگ جهانی اول حکومت سلطنتی در این کشور ادامه داشت تا اینکه در سال ۱۹۳۱ جمهوری خواهان به پیروزی رسیدند. در سه دهه میانی قرن بیستم، حکومت دیکتاتوری ژنرال فرانکو در اسپانیا برقرار بود. حکومت اسپانیا، مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانون گزاری است. دوازدهم اکتبر ۱۴۹۲ سال روز کشف امریکا توسط کریستف کلمب روز ملی اسپانیا نام گرفته است.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: تصرف سرزمین تاریخی "بابِل" توسط کوروش هخامنشی (۵۳۹ سال قبل از میلاد)

شرح مناسبت:

کوروش هخامنشی، مؤسس سلسله پادشاهی هخامنشیان، از سالیان قبل، در ناحیه انشان در شرق شوشتر و حوالی رود کارون (در خوزستان فعلی) دولت کوچکی داشت و می خواست همه آریایی های ایرانی را با هم متحد سازد. از این رو با مخالفان خود به جنگ برخاست و بر متصرفات خود افزود. کوروش پس از فتوحاتی در شرق ایران و افزایش دادن حدود سرزمین ایران باستان، به فکر تسخیر بابل قدیم افتاد. در این زمان، علی رغم اینکه پادشاه بابِل، پیش از آن با کوروش

پیمان اتحاد بسته بود، اما کوروش اعتمادی به دوستی او نداشت. از آن طرف، در بابل فساد اخلاق و ظلم و ستم، رواج فراوان داشت و مردم بابل به اسیرانی که از ممالك اطراف گرفته بودند ظلم زیادی می کردند. چون موجبات سقوط بابل از هر جهت فراهم بود، کوروش در بهار سال ۵۳۹ قبل از میلاد از رود دجله گذشت و برای آنکه از سد بزرگی که در شمال بابل بین رود دجله و فرات ساخته بودند، بگذرد، فرمان داد تا مسیر فرات را تغییر دادند و از آن عبور کردند. کوروش پس از آن به سوی بابِل تاخت و پس از جنگی کوتاه، این شهر را در سیزدهم اکتبر ۵۳۹ ق.م به تصرف خود درآورد. کوروش سپس با جلال و شکوه وارد بابل شد و فردای آن روز، در همان شهر تاج گذاری کرد.

مناسبت ۲: کشف "کلر" توسط "کاردینال ویلهِلْم شیل" دانشمند سوئدی (۱۷۷۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۳: مرگ "ژوزف گوبینو" نویسنده و فیلسوف ارتجاعی فرانسه (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

ژوزف آرتور کنت دو گوبینو نویسنده و فیلسوف فرانسوی در ۱۴ ژوئیه ۱۸۱۶م در نزدیکی پاریس به دنیا آمد و تحصیلات خود را در فرانسه، آلمان و سوئیس پشت سر نهاد. وی در این زمان به روزنامه نگاری و نیز نگارش رمان های پرماجرا پرداخت و پس از انتشار آثاری از خود، شهرت یافت. گوبینو هم چنین ضمن علاقه به ادبیات و صنایع آلمان، با شیفتگی تمام به این نتیجه رسید که اقوام آریایی، در قدرت، جمال و هوش، سرآمد دیگرانند، پس باید آنها را برتر از سایر نژادهای بشر دانست. گوبینو برای خود رسالتی الهی قائل بود، اما چون در کشور خودش، به او اعتنایی نکردند به آلمان رفت و به اثبات برتری آلمان ها بر اقوام دیگر پرداخت. او اندیشه های خود را در کتابی به نام مقاله درباره نابرابری نژادهای انسان، در چهار جلد بیان داشت. این کتاب، در سال های بعد به شعله های برتری نژاد آریایی در آلمان بسیار دامن زد و ده ها سال پس از مرگ گوبینو، به عنوان یکی از الگوهای آدولف هیتلر رهبر آلمان نازی درآمد. به نظر گوبینو، مسئله نژادی نه تنها بر همه مسائل دیگر تاریخ برتری دارد، بلکه محور اصلی آن به شمار می آید. گوناگونی نژادها که ملت ها را می سازد، خود مبیّن سرنوشت مختلف این ملت هاست. گوبینو که به نژاد قوی و ضعیف معتقد است، انحطاط نژادهای قوی را بر اثر اختلاط با ملت های ضعیفی می داند که در جنگ مغلوبشان گشته اند. گوبینو در این راستا، منظومه بلند آمادیس را

در سه جلد و شامل دو هزار بیت سرود. این منظومه بلند و استعاری، فرضیه نژادی شاعر را عرضه می کند. آمادیس مظهر نژاد سفید، خاصه آریایی هاست که با دشمنان تمدن می جنگد. با این حال گوبینو در کنار این امور، به کارهای سیاسی و علمی نیز مشغول بود و پس از آنکه به سمت دبیر اول و سپس وزیر مختار فرانسه در دربار ایران منصوب شد، زبان های شرقی از جمله فارسی، عربی و نیز خطوط میخی را فرا گرفت. او ضمن حضور در میان مردم، با عقاید، آداب، رسوم، تاریخ، مذهب و متون فکری طبقات مختلف مردم آشنا گردید. گوبینو در این زمینه، به تالیف آثاری پرداخت که کتب سه سال در آسیا، تاریخ ایران و ادیان و فلسفه های آسیای مرکزی، نتیجه این حضور و دقت در متن جامعه است. ژوزف آرتور دو گوبینو سرانجام پس از ۶۶ سال زندگی در سیزدهم اکتبر ۱۸۸۲م درگذشت.

مناسبت ۰۴: اعلان جنگ ایتالیا به آلمان در اواخر جنگ جهانی دوم (۱۹۴۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تصویب قانون اساسی جدید فرانسه (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ جهانی دوم، انتخاباتی در اکتبر ۱۹۴۵ در فرانسه برای تشکیل مجلس مؤسسان برگزار شد تا طرح قانون اساسی جدید آن کشور را بریزد. مجلس مزبور اندکی بعد ژنرال دو گل را به عنوان رئیس دولت موقت فرانسه اعلام کرد، ولی دوگل پس از مدت کوتاهی در ژانویه ۱۹۴۶م استعفا داد. سرانجام قانون اساسی تدوین شده مجلس، در ماه اکتبر ۱۹۴۶م به همه پرسی گذاشته شد و با تایید مردم، جمهوری چهارم فرانسه به وجود آمد. پس از آن حزب کمونیست فرانسه برنده اول انتخابات شد و به صورت بزرگ ترین حزب فاتح در پارلمان فرانسه ظاهر گشت. اما اوضاع داخلی فرانسه به دلیل اقتصاد نابسامان، اعتصابات کارگری و ادامه جنگ استعمارگری در مستعمراتی هم چون الجزایر، روز به روز بدتر می شد. به همین جهت، دوران ده سال بعدی، دوران ناآرامی و بی ثباتی سیاسی فرانسه بود که طی آن ده ها کابینه روی کار آمده و پس از مدت کوتاهی کنار رفتند. در نهایت با روی کار آمدن دوباره ژنرال دوگل، قانون اساسی تغییر کرد و با پایان جمهوری چهارم فرانسه، از هشتم ژانویه ۱۹۵۸، جمهوری پنجم فرانسه آغاز شد.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: تاج گذاری "کوروش هخامنشی" و آغاز سلسله پادشاهی هخامنشیان در ایران (۵۳۹م)

شرح مناسبت:

پس از قدرت گرفتن کوروش هخامنشی و یورش به سرزمین بابل و تصرف آن، وی در چهاردهم اکتبر سال ۵۳۹ قبل از میلاد در پرستش گاه بابِل تاج گذاری کرد. از این زمان بود که پادشاهی سلسله هخامنشیان آغاز شد و حکومت شاهنشاهی در ایران بنیان گذاری گردید. کوروش در ابتدا، شوش را به پایتختی خود برگزید و سپس سالیانی به جنگ با اقوام گوناگون

پرداخت تا اینکه در

یکی از این جنگ ها زخمی شد و در سال ۵۲۹ قبل از میلاد، پس از ده سال سلطنت درگذشت. دوران حکومت سلسله هخامنشیان تا سال ۳۳۰ قبل از میلاد به مدت ۲۰۰ سال به طول انجامید و سرانجام به دست اسکندر مقدونی منقرض شد.

مناسبت ۰۲: تولد "ویلیام پن" سیاست مدار و فیلسوف برجسته انگلیسی (۱۶۴۴م)

شرح مناسبت:

ویلیام پن، فیلسوف برجسته انگلیسی، در چهاردهم اکتبر ۱۶۴۴م در لندن به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه، وارد دانشگاه آکسفورد گردید اما تحصیلات خود را نیمه تمام گذاشت و پس از چندی با اعضای فرقه کویْکر آشنا شد. این عده که انجمن دوستان نامیده می شدند، طرفدار مقاومت جدی در برابر هرگونه بدی بودند. پن در سال ۱۶۸۱م، نقشه ایجاد یک مدینه فاضله مبتنی بر وحدت و برادری را طرح ریزی نمود تا نمونه و سرمشقی برای همه بشریت باشد. از این رو، از طرف پادشاه وقت انگلستان، قطعه زمینی در امریکا برای اجرای این طرح که آن را آزمایش مقدس نامیده بود در اختیار ویلیام پن قرار گرفت. در این مستعمره که به نام پن، پنسیلوانیا به معنی جنگل پِن نامیده می شد، دولتی طرح ریزی و اجرا گردید که هرچند پِنْ رهبر آن بود، ولی قدرت در اختیار مردم قرار داشت. آزادی بیان و تسامح دینی، ساخت دارالتأدیب به جای زندان، قرار دادن مجازات اعدام فقط برای جنایت و خیانت، عدم وجود طبقات اجتماعی و ارتش، حاکمیت حکومت مشترک المنافع بر پایه های دوستی، عدالت و صلح، از جمله ویژگی های این جامعه جدید بود. میل به عدالت که با حس ترحم در پن آمیخته بود، سبب شد که با بومیان سرخ پوست ارتباط

یابد و با آنان قرارداد دوستی منعقد کند. ویلیام پن، منطقه تحت حکومت خود را اگرچه هدیه ای از پادشاه انگلستان بود، اما از صاحبان سرخ پوستِ آن خریداری کرد و آن را محلی برای سکونت ستمدیدگان سراسر جهان قرار داد. پن، دولت مستعمره خود را مانند ساعتی می دانست که مردمی که وی رهبر آنان بود، حرکت و کار آن را، میزان می کردند. در این سرزمین، مردم با جمع شدن به دور هم حق داشتند که قوانین تازه وضع کنند و قوانین قدیم را اصلاح یا لغو سازند. در حقیقت، پن، نطفه سازمانی چون ملل متحد را در آن جا گذاشت و خود رهبری اخلاقی و سیاسی آن را در دست گرفت. ویلیام پن سرانجام در ۳۰ ژوئیه ۱۷۱۸م در هفتاد و چهار سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: آغاز به کار "کنگره تاریخی وین" در مورد اروپای پس از ناپلئون (۱۸۱۴م)

شرح مناسبت:

پس از استعفا و تبعید ناپلئون بُناپارت در آوریل ۱۸۱۴م، کنگره تاریخی وِین از روز چهاردهم اکتبر ۱۸۱۴م در وِین پایتخت اتریش آغاز به کار کرد تا درباره متصرفات فرانسه طی جنگ های ناپلئون بُناپارت تصمیم گیری کند. در میانه کار کنگره وِین، ناپلئون با فرار از تبعیدگاه خود در اواخر فوریه ۱۸۱۵م، بار دیگر در دوره کوتاهی معروف به حکومت صد روزه، قدرت را در دست گرفت و خود را آماده حمله به دشمنانش نمود. هرچند که این مسئله، روند فعالیت های کنگره وِین را مختل نمود، اما با شکست دوباره ناپلئون از اتحاد اروپایی، کنگره وِین کار خود را دنبال کرد. مسائلی که کنگره با آنها روبرو بود، پیچیدگی و دشواری فراوان داشت چرا که انقلاب فرانسه و جنگ های ناپلئون، ساختار اروپا را به

کلی درهم ریخته بود. ولی آنچه بیشتر مورد توجه کنگره بود، برقرار کردن تعادل قوا برای حفظ صلح در این قاره بود. دراین میان، رقابت ها و دسیسه چینی های کشورهای شرکت کننده در کنگره، از پیشرفت اساسی کار، جلوگیری می کرد و هر یک از آنها خواهان سهم بیشتری بودند. هم چنین بیشتر نمایندگان شرکت کننده در کنگره مایل بودند که تعادل قوا در اروپا به دوران قبل از انقلاب کبیر فرانسه برگردد و سلاطین و فرمان روایانی را در کشورهای مختلف روی کار آورند که قبل از انقلاب فرانسه بوده اند. کشورهای فاتح نیز هر یک، باجی در کنگره وِین گرفتند و از کلاه امپراتوری متلاشی شده ناپلئون، نمدی به دست آوردند. بدین ترتیب کنگره وِین نوعی پیروزی دولت های بزرگ و پیشرفت رژیم های سلطنتی علیه جمهوریت در اروپا بود. کنگره وِین سرانجام در نهم ژوئن ۱۸۱۵م به کار خود پایان داد.

مناسبت ۰۴: تولد "دوایت آیزنهاور" سی و چهارمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۹۰م)

شرح مناسبت:

دوایت آیزنهاور، سی و چهارمین رئیس جمهور امریکا، در چهاردهم اکتبر ۱۸۹۰م در ایالت تگزاس امریکا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود در دانشگاه نظامی واشینگتن، وارد ارتش شد و در جنگ جهانی اول، به عنوان افسر نیروی زمینی شرکت داشت. آیزنهاور در طی سال های بعد مدارج ترقی نظامی را پشت سر گذاشت به طوری که در اوایل جنگ جهانی دوم، ریاست ستاد مشترک ارتش امریکا و در سال ۱۹۴۲م رأساً فرماندهی نیروهای امریکایی شرکت کننده در جنگ را بر عهده گرفت. وی هم چنین در سال ۱۹۴۳م، به فرماندهی عالی نیروهای متفقین انتخاب شد و پس از پایان جنگ، در سال ۱۹۵۰م، فرمانده سازمان

پیمـان آتلانتیـک شـمالی، نـاتو گردیـد. آیزنهاور در نهایت در انتخابات ریاست جمهوری امریکا در پائیز سال ۱۹۵۲م شرکت جسـت و از طرف حزب جمهـوری خـواه امریکـا، در ۶۳ سـالگی به کـاخ سـفید راه یـافت. اگرچه آیزنهـاور عضوی از حزب جمهوری خواه امریکـا بود و بعـد از بیست سـال زمـام داریِ دموکرات هـا، به ریاست جمهوری امریکا رسـید، اما در واقع هیچ تفـاوتی میـان ایـده هـا و عملکردهـای سیاسـی و اقتصادی او با رؤسای جمهور دموکراتِ قبل از او وجود نـداشت. آیزنهاور از حامیـان سرسـخت سـرمایه داری به شـمار می رفت و در دوران حکـومت خود، همواره نقش واسـطه بین شـرکت هـای بزرگ سرمـایه داری و رهـبران سیاسـی را بـازی می کرد. دوران هشـت سـاله حکـومت دوایت آیزنهـاور، مملـو از حـوادث بزرگ و کوچـک بود که نخستین و مهم ترین این حوادث، ادامه جنـگ خونین و مرگبار کره بود که در نهایت با تلفات کمرشـکن دو طرف و حامیان شرقی و غربی آن پایان پذیرفت. آیزنهاور قصد داشت به هر طریق ممکن، انتقام تلفات سنگین سربازان خود و نیروهای چند ملیتی سازمان ملل را از سران کمونیست چین و شوروی بگیرد. وی به توصیه اکید مشاوران سیاسی و نظامی خود تصـمیم گرفته بود حضور نظـامی امریکـا در منطقه آسـیا به ویژه جنوب شـرقی این قاره را تقویت کنـد و از طرف دیگر تلاش فراوانی کرد تا دولت های این منطقه را در اتحادیه های نظامی - سیاسـی در چارچوب منافع غرب متشـکل گردانَـد. از این رو پیمان امنیتی سیتو و سنتو را با هدف جبهه گیری در برابر نفوذ کمونیسم در قاره آسیا بین کشورهای جنوب

شرقی آسیا و خاورمیانه در سال های ۱۹۵۴ و ۱۹۵۵م تشکیل داد. اما تأسیس پیمان نظامی – اقتصادی ورشو توسط سران بلوک شرق در سال ۱۹۵۵م پاسخی به تلاش های آیزنهاور در محدود کردن کمونیسم بود که رقابت و جنگ سرد دو قطب غرب و شرق را فزونی بخشید. از این رو، دوایت آیزنهاور با تصویب دکترین خود در پنجم ژانویه ۱۹۵۷م اجازه یافت به هر دولتی که به کمک نظامی و یا حتی به مداخله نظامی امریکا احتیاج داشت، فوراً یاری رسانَد. دکترین آیزنهاور که با هدف ایجاد پایگاه سیاسی – نظامی در خاور دور، خاورمیانه و خاورنزدیک تنظیم شده بود، نقطه آغاز فعال شدن دیپلماسی امریکا در خاورمیانه و خلیج فارس به شمار می رفت. فعالیت سازمان سیا در دوران ریاست جمهوری آیزنهاور، از گسترش زیادی برخوردار بود به طوری که در کمتر از یک سال، امریکا به کمک عوامل داخلی خود در ایران و گواتمالا دست به کودتا زد و دولت های آن کشورها را سرنگون کرد. در دوران زمام داری آیزنهاور، رابطه امریکا و کوبا نیز تیره تر شد و به جنگ تبلیغاتی شدیدی بین دو طرف انجامید. هم چنین دخالت سازمان سیا در کشور زئیر باعث برکناری و قتل پاتریس لومومبا، قهرمان استقلال این کشور افریقایی گردید. در زمان حاکمیت آیزنهاور، سازمان جاسوسی امریکا (سیا)، به عنوان تنها مرجع تصمیم گیرنده سیاست داخلی و خارجی ایالات متحده امریکا عمل می کرد. دوایت آیزنهاور دو دوره کامل یعنی تا سال ۱۹۶۱م ریاست جمهوری امریکا را بر عهده داشت و سرانجام هشت سال بعد در ۲۸ مارس ۱۹۶۹م در هفتاد و نه

سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۵: اعلام خروج آلمان از جامعه ملل توسط "آدولف هیتلر" دیکتاتور این کشور (۱۹۳۳م)

شرح مناسبت:

با روی کار آمدن هیتلر به عنوان صدر اعظم در آلمان و نگرانیِ به وجود آمده در سراسر اروپا از برنامه های نظامی او، کشورهای بزرگ اروپایی طی اجلاس خلع سلاح، با نظامی شدن آلمان، مخالفت کردند. پیش از این، در پایان جنگ جهانی اول و طی قرارداد صلح وِرسای، نیروها وتجهیزات نظامی آلمان بسیار محدود شده بود و این امر هیتلر و دیگر مقام های نازی را به شدت خشمگین ساخت. در این میان، پس از به رسمیت شناختن حقوق مساوی آلمان با سایر دول اروپایی، عملکرد هیتلر و شتابزدگی وی در مسلح کردن آلمان باعث مخالفت دولت های متفقین شد. این امر باعث عکس العمل هیتلر گردید و پس از خروج آلمان از کنفرانس خلع سلاح، وی در چهاردهم اکتبر **۱۹۳۳**م خروج این کشور از جامعه ملل را نیز اعلام کرد. این امر در حالی صورت گرفت که جامعه ملل ناتوانی خود را در حل مسائل بین المللی به ثبوت رسانده بود و خروج آلمان از این سازمان، به خودی خود اهمیت چندانی نداشت. ولی تصمیم آلمان بر خروج از جامعه ملل، نفی قرارداد ورسای را هم دربر داشت و آن موقع کمتر کسی این معنی را از اقدام هیتلر دریافت. در حقیقت، هیتلر با کناره گیری از مجامع بین المللی، به نوعی خودمختاری در تصمیمات داخلی و خارجی دست پیدا کرد و خود را از تقیّدات ناشی از معاهدات بین المللی آزاد نمود. در نهایت، تصمیم هیتلر برای خروج از جامعه ملل، طی یک همه پرسی در دوازدهم نوامبر آن سال، با اکثریت **۹۵** درصدی آلمانی ها، مورد پذیرش

قرار گرفت و راه را برای جولان هیتلر در داخل و خارج از آلمان فراهم ساخت.

مناسبت ۰۶: مرگ مارشال "اروین رومل" فرمانده عالی رتبه ارتش آلمان (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

فیلد مارشال اروین رومل، فرمانده ارشد ارتش آلمان نازی، در سال ۱۸۹۱م در آلمان به دنیا آمد و از جوانی وارد ارتش شد. وی در سال ۱۹۳۳م آجودان مخصوص هیتلر شد و به دستور هیتلر، لهستان و فرانسه را در آغاز جنگ جهانی دوم، در حداقل زمان، فتح کرد. وی پس از چندی سرزمین های اسلامی شمال افریقا را مورد تاخت و تاز قرار داد و توانست ارتش انگلستان را تا شمال مصر عقب برانَد. به همین دلیل به درجه فیلْدْ مارشالی ارتقا یافت. اما در پی حملات متقابل نیروهای انگلستان و نرسیدن تجهیزات کافی به ارتش آلمان در شمال افریقا، رومل عقب نشینی کرد و از این نقطه بود که سرنوشت جنگ جهانی دوم تغییر نمود. اروین رومل در سال ۱۹۴۴م پس از شکست های پی در پی در شمال افریقا، به دستور هیتلر، فرمانده خطوط دفاعی آلمان در ایتالیا و بالکان شد. در این زمان، ترور نافرجام هیتلر، سوءظن دیکتاتور آلمان را نسبت به او برانگیخت. در این حال، هیتلر خود در مورد دستگیری و محاکمه رومل که شهرت و محبوبیت زیادی در آلمان داشت، دچار تردید شد. تا این که با ارسال کپسول زهری برای او، پیغام داد که به جای محاکمه وی به عنوان خیانت به آلمان، ترجیح می دهد که خود به زندگیش خاتمه دهد. مارشال اروین رومل آخرین هدیه پیشوا را پذیرفت و با خوردن کپسول زهر در حضور فرستادگان هیتلر، در ۱۴ اکتبر ۱۹۴۴م در ۵۳ سالگی به حیات خود پایان

داد. رومل به علت جنگ هایی که در صحراهای افریقا کرد، به روباه صحرا معروف گردید.

مناسبت ۰۷: تشکیل سازمان بین المللی استاندارد (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

سازمان بین المللی استاندارد از جمله مجامعی است که بعد از جنگ جهانی دوم در ۱۴ اکتبر ۱۹۴۶م تأسیس شده است. این سازمان که براساس حروف اول آن، "ایزو" نامیده می شود، مهم ترین سازمان جهانی در رشته تدوین و تعمیم استاندارد در سطح بین المللی است. "ایزو" در تمام رشته ها به جز رشته برق و الکترونیک و مواد دارویی فعالیت دارد و رشته های یاد شده بر عهده دو سازمان بین المللی الکترونیک و سازمان بهداشت جهانی است. علاوه بر کمیته های فنی، تعدادی کمیته های عمومی نیز زیر نظر شورای ایزو تشکیل شده تا درباره مسائل عمومی، فنی و اداری این سازمان بررسی و مطالعه نمایند. پیشنهادات این کمیته ها برای تصویب، به شورا عرضه می گردد. مقر سازمان بین المللی استاندارد در شهر "ژنو" واقع در کشور سوئیس است.

مناسبت ۰۸: حمله تروریستی صهیونیست های مسلح به روستای فلسطینی قُبیه (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

در چهاردهم اکتبر ۱۹۵۳م، صهیونیست های مسلح با یورش به روستای قُبیه در کرانه باختری رود اردن، به قتل عام اهالی روستا پرداختند. این صهیونیست ها که تحت فرماندهی آریل شارون نژادپرست افراطی، این حملات را انجام دادند، ده ها خانه و یک مدرسه را منهدم کرده و چهل و دو زن، مرد و کودک فلسطینی را به خاک وخون کشیدند.

مناسبت ۰۹: درگذشت "جولْیوس نایرِره" سیاست مدار برجسته و رهبر پیشین تانزانیا (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

جولیوس کامْبارائِکه نایْرِرِه رئیس جمهور پیشین تانزانیا، یکی از ۲۶ فرزند رئیس یک قبیله تانزانیایی بود که در سال ۱۹۲۲ متولد شد، وی پس از طی تحصیلات خود، در ابتدا به تدریس پرداخت تا این که در سال ۱۹۵۵م وارد عرصه سیاسی گردید و حزب اتحادیه ملی افریقایی تانزانیا را تشکیل داد. این حزب به سرعت توانست نفوذ اجتماعی فراوانی به دست آورد و در مبارزات استقلال طلبانه مردم تانگانیکا که بخشی از تانزانیای کنونی است به پیروزی رسد. نایره در سال ۱۹۶۱م با استقلال تانگانیکا از سلطه استعماری انگلیس به نخست وزیری رسید و در سال بعد، رئیس جمهور تانگانیکا شد. با تلاش وی، تانگانیکا و جزیره زنگبار در سال ۱۹۶۴م متحد شده و جمهوری تانزانیا را تشکیل دادند. وی هم چنین از این زمان رئیس جمهوری تانزانیا شد. نایره در سال های قبل از استقلال زیمبابوه، از جمله پایگاه های اصلی آموزش چریک های مخالف حکومت تحت الحمایه انگلیس در آن کشور بود. در سال ۱۹۷۸، با حمله اوگاندا به خاک تانزانیا، جنگ میان دو کشور در گرفت. اما نایره با فرماندهی خود توانست به سرعت نیروهای اوگاندایی را سرکوب کند و با اخراج آنان از کشور، نیروهای

خود را

وارد اوگاندا نماید که به سرنگونی دولت وقت و تشکیل دولت جدیدی منجر شد. نایرره تا ۵ نوامبر ۱۹۸۵م به مدت ۲۴ سال رئیس جمهور تانزانیا بود و در این تاریخ از قدرت کناره گرفت، با این حال وی تا زمان مرگ، در تانزانیا و جنوب و شرق افریقا از نفوذی فراوان برخوردار بود. جولیوس نایرره در دوران رهبری خود بر تانزانیا، ضمن حفظ روابط نزدیک با انگلستان و عضویت در جامعه کشورهای مشترک المنافع انگلیس، اصول اقتصاد سوسیالیستی را در این کشور افریقایی پیاده کرد و به کمک کشورهای سوسیالیستی، صنایع سبک و راه های ارتباطی تانزانیا را توسعه داد. ولی تجربه اقتصاد دولتی در این کشور نیز مانند سایر کشورهای سوسیالیست موفق نبود و مدتی پس از کنار رفتن نایرره از قدرت، این کشور به سوی اقتصاد آزاد روی آورد. جولیوس کامبارایکه نایرره سرانجام در چهارده اکتبر ۱۹۹۹م در هفتاد و هشت سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: روز جهانی استاندارد

شرح مناسبت:

استاندارد و استاندارد کردن، از پایه های استوار علم و فن آوری است که در پیشرفت صنعت و اقتصادْ نقش بسزایی دارد. استاندارد عبارت از نظمی مبتنی بر نتایج ثابت علوم، فنون و تجارب بشری است که به صورت قواعد، مقررات و نظام هایی به منظور ایجاد هماهنگی و وحدت رویه، افزایش میزان تفاهم، تسهیل ارتباطات، توسعه صنعت، صرفه جویی در اقتصاد ملی، حفظ سلامت و ایمنی عمومی، گسترش مبادلات بازرگانی داخلی و خارجی و ... به کار می رود. اندیشه تشکیل سازمان بین المللی استاندارد، در چهاردهم اکتبر سال ۱۹۴۶م در نشست رؤسای مؤسسه های استاندارد ۲۵ کشور جهان در لندن شکل گرفت. پس از آن، مجمع

عمومی سازمـان بین المللی اسـتاندارد، در سال ۱۹۶۹، مقرر داشت که از سـال ۱۹۷۰، چهـاردهم اکتبر (برابر با ۲۲ مهر) به نام روز جهـانی اسـتاندارد، تعیین و نـام گـذاری شود. در نهـایت بـا تصویب سازمان ملل، این روز با عنوان روز جهانی اسـتاندارد اعلام شد.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: تولد "پاپْلیوس ویرژیل" بزرگ ترین شاعر روم باستان (۷۰ ق.م) (ر.ک: ۱۹ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "ویلیام تمپِل" نظریه پرداز انگلیسی (۱۸۸۱م) (ر.ک: ۲۶ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "میخائیل لِرمانْتوف" ادیب معروف روسی (۱۸۱۴م) (ر.ک: ۲۷ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: عبور نخستین بالن از فراز اقیانوس اطلس (۱۹۲۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: برکناری "نیکیتا خروشچف" رهبر اتحاد جماهیر شوروی سابق از قدرت (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

پس از مرگ ژوزف اسـتالین دیکتـاتور شوروی سابق در سال ۱۹۵۳م، نیکیتـا خروشـچُف به مقام دبیر کلی حزب کمونیست و رهبری شوروی انتخاب شد. شـهرت خروشچف در تاریخ اتحاد جماهیر شوروی سابق، بیشتر به سبب افشاگری های مهمی بود که وی پس از مرگ اسـتالین علیه او در این کشور کرد و پرده از جنایـات بی رحمانه دوران اسـتالین برداشت. خروشـچف در ادامه این سیاست که به اسـتالین زدایی معروف شـده بود، بسـیاری از اردوگـاه هـای کار اجباری را تعطیل کرد و صـدها هزار زندانی دوران استالین را گروه گروه آزاد ساخت. وی بودجه ارتش را نیز به نحوی بی سابقه کاهش داد و تا حدودی به تامین رفاه و آسایش سیاسـی و اجتماعی مردم پرداخت. اختلاف با سـران متفقین درباره آلمان و ایجاد دیوار برلین، سقوط هواپیمای جاسوسـی امریکـا در شـوروی و تیرگی روابـط دو طرف، بحران بین شوروی و چین و نیز بحران خطرنـاک موشکی امریکـا و شوروی بر سر کوبا از حوادث و رویدادهای مهم زمان حکومت خروشـچف بود. اما بزرگ ترین مشـکل شوروی در این سال هـا، شـکست برنـامه هـای توسـعه کشاورزی خروشـچف بود که در کنار مسائل خارجی، باعث تضـعیف موقعیت داخلی و بین المللی وی گردید. این مسائل باعث شد تا از اواسط سال ۱۹۶۴م توطئه ای علیه خروشچف در کمیته مرکزی حزب کمونیست

شوروی شکل گیرد و هیأت رئیسه کمیته مرکزی حزب به اتفاق آراء به برکناری او از مقام دبیر اولی حزب و نخست وزیری شوروی رای دهد. خروشچف در نهایت در روز پانزدهم اکتبر ۱۹۶۴م با یک توطئه قبلی،

از طرف همکاران خود در دفتر سیاسی حزب کمونیست از کار برکنار شد. علت برکناری خروشچف ظاهراً ناکامی های او در سیاست خارجی، به ویژه تجدید اختلاف با چین بود، ولی دلیل واقعی کنار گذاشتن او این بود که خروشچف به افکار و نظریات همکارانش اعتنا نمی کرد و آنها را در برابر عمل انجام شده قرار می داد. پس از خروشچف، لئونید برژنفْ که طراح اصلی توطئه برکناری خروشچف بود، به دبیر اولی حزب انتخاب شد و پس از چندی زمام کلیه امور کشور را به دست گرفت.

مناسبت ۰۶: اعلام استقلال بوسنی و هرزگوین از یوگسلاوی (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

جمهوری بوسنی و هرزگوین در جنوب اروپا و در همسایگی کشورهای کرواسی و یوگسلاوی و بر کرانه دریای آدریاتیک واقع است. پس از پایان جنگ جهانی دوم، بوسنی و هرزگوین ضمیمه کشور یوگسلاوی گردید. اگرچه سرزمین مزبور تا اندازه ای از خود مختاری برخوردار بود ولی نارضایتی در میان مردم کاملا محسوس بود تا این که این جمهوری به دنبال منازعات دنباله دار استقلال طلبانه، به همراه کشورهای صربستان، کرواسی و اسلوونی و ... از یوگسلاوی تجزیه و مستقل شد. در ۱۵ اکتبر ۱۹۹۱م مجلس ملی بوسنی و هرزگوین اعلامیه ای صادر نمود و طی آن استقلال این کشور را اعلام داشت و در پی آن در ژانویه سال ۱۹۹۲م به طور رسمی از جمهوری فدرال یوگسلاوی خارج گردید. در پی آن و در طی رفراندوم اول مارس ۱۹۹۲م، مسلمانان با ۹۹/۴ درصد آراء، رأی به استقلال میهن خود دادند و در هفتم آوریل همان سال جامعه اروپا استقلال بوسنی را به رسمیت شناخت. این در حالی بود که صرب های بوسنی علاقه مند بودند

تـا همچنـان در جمهوری فـدرال یو گسـلاوی باقی بماننـد. از این رو، پس از اسـتقلال بوسـنی، جنگ های داخلی بین نیروهای مسـلمان و صرب آغاز گشت و باعث کشتار وسیع و ویرانی های فراوانی گردید. این جنگ ها سرانجام با امضای قرارداد صلح دِیتون در سال های ۱۹۹۵م به پایان رسید و کشور به آرامش دست یافت. (ر.ک: ۱ مارس)

مناسبت ۰۷: آغاز هفته جهانی نابینایان و روز جهانی عصای سفید

شرح مناسبت:

توجه به ایمنی نابینایان و رعایت حقوق اجتماعی آنان، همواره مورد توجه مردم خیراندیش و مجامع بین المللی بوده و هست و هر از چنـدگاه، ضـرورت توجه به نابینایـان در طیف گسـترده ای مطرح می شود. در سـال ۱۹۵۰م، سازمان آموزشـی، علمی و فرهنگی ملل متحد، یونسـکو، و شورای جهانی نابینایان در جلسه ای مشترک، قانون عصای سـفید را بررسی و تصویب نمودند و روز ۱۵ اکتبر را روز جهانی عصای سـفید یا روز جهانی ایمنی نابینایان اعلام کردند. قانون عصای سـفید، تصویری جدید از نابینایـان را در جـامعه ترسـیم کرده و از افراد نابینـا می خواهـد که به منظور حمایت از منافع خود، از تمام مفاد این قانون مطلع باشـند. حق اسـتفاده از کلیه امکانـات رفـاهی معمول در جـامعه توسـط نابینایـان، تشویق نابینایـان به مشارکت در امور دولتی و اشتغال توسط دولت و رعایت کامل حقوق نابینایان به هنگام عبور و مرور توسط رانندگان وسایل نقلیه از جمله مفاد این قانون می باشند. هم چنین مسئولان دولتی، هر ساله باید روز پانزدهم اکتبر (برابر با ۲۳ مهر) را به عنوان بزرگ داشت روز نابینایان و قانون عصای سفید، به نحو شایسته ای ارج نهند و از مردم بخواهند که رفتار معقولانه ای با نابینایان

داشته باشند.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: تولد "فریدریک نیچه" فیلسوف معروف آلمانی و صاحب نظریه مرد برتر (۱۸۴۴م)

شرح مناسبت:

فردریک ویلْهِلْمْ نیچه، فیلسوف و نظریه پرداز آلمانی در ۱۶ اکتبر ۱۸۴۴م در لایْپْزیک آلمان به دنیا آمد. وی از ۴ سالگی خواندن و نوشتن را فرا گرفت و پس از طی دروس متوسطه، در دانشگاه بُن ولایپزیگ تحصیل کرد. نیچه مردی فوق العاده حساس بود و تا حدی فراوان، خودستایی می کرد. و به عنوان نمونه می گفت: زمانی که در مورد افلاطون، پاسکال و گوته صحبت می کنم، حس می کنم خونشان در رگ های من جریان دارد. خودش آدمی ضعیف و ناتوان بود، از این رو، قدرت وحشیانه را به صورت دینی درآورد. تمام عمرش از سر درد و چشم درد رنج می بُرد، از این رو دنیا را در روشنی تحریف کننده جسم و روحی ناتوان می دید. شاعر بزرگی بود که کارش به دیوانگی کشیده بود و با خدا سرِ جنگ داشت که چرا انسان را ضعیف و ناتوان آفریده است. نیچه همه ادیان جهان را نفی و رد کرد و اصول اخلاقیِ دنیای قدیم را با آوردن اندیشه ابَرمرد، محکوم ساخت. ابرمرد در تفکرات نیچه، غایت وجود عنوان شده و ترتیب زندگانی و اصول اخلاقی را در مسیری عنوان می کرد که مرد برتر، ظهور کند. وی بر این عقیده بود که تقدس و شفقت با روحِ مهاجمِ مرد برتر ناسازگار است و می گفت برای ایجاد یک مرد برتر باید میلیون ها نفر از مردم پوشالی و ناتوان را نابود کرد. این مردِ برتر، همان بود که نیچه خود می خواست آن چنان باشد، زیرا خودِ نیچه یکی از آن آدم های پوشالی و ناتوان

بـود. ابرمرد در فلسـفه نیچه، زاده اراده انسـان و بالاـتر از همه ارزش هـا و خوب و بـدهاست و هیـچ گونه محـدودیت اخلاـقی نـدارد. تنها اصول اخلاقی او، میل به قدرت است. نیچه با تبیین نگاه انسان به میمون به عنوان چهره ای مسـخره و نگران کننده، معتقـد بـود انسـان نیز از دیـدگاه اَبَرانسـان، این چنین است. یکی دیگر از مفـاهیمی که در فلسـفه نیچه، مورد توجه قرار گرفته است، میل به قدرت می باشد. انگیزه محوری بشر از دیدگاه نیچه میل به قدرت بوده و معتقد است که انیگزه های بنیادینی که تمـامی رفتارهـای ما را باعث می شود، همگی از این منبع تغـذیه می شونـد. نیچه در کلامی عمیق ولی وحشـتناك می گویـد: اگرچه طی قرون متمادی میل به قدرت صورت های مختلف یافته اما سرچشمه آن هنوز آتش فشان است. به نظر نیچه آنچه را روزی برای خـدا انجام می دادیم امروز برای مادیات و پول انجام می دهیم و این همان چیزی است که بالاترین حس قدرت را در ما به وجود می آورد. او با خـدا و مـذهب دشـمن بود و نسـبت به مسـیح(ع) ابراز تنفر می کرد. او مفاهیم ابدی و آن سوی جهـان را ساخته و پرداخته مغز بشـر و مفاهیمی پوچ و واهی می دانست و علاوه بر پشت پا زدن به ارزش های اخلاقی معمول، دو نوع اخلاق زیر دسـتان و زِبَرْ دسـتان را به تصویر می کشید. نیچه، هوش و عقل و شعور را اصل و بنیاد نمی دانست؛ آن چه در نظر او اصیل است، اراده و غریزه است و هوش و عقل، خادم

اراده هستند و هوش و شعور و عقل برای خدمت به حیات و زندگی انسان است. او معتقد بود که اخلاق معنا ندارد و هر کس نوعی اخلاقیات را برای نجات و پیروزی خود در این دنیا در پیش می گیرد. در هر حال، همه، خود را می پرستند و این یک قانون طبیعی است. بنابراین بشر باید پرستش خویش را به اوج خود رساند. نیچه دارای آثار مهم و متعددی می باشد که افکار و حکم، مسافر و سایه اش، مردم این بود و اراده معطوف به قدرت، از آن جمله است. وی هم چنین در کتاب چنین گفت زرتشت، اغراض و عقاید خود را به صورت افسانه ای آورده که قهرمانش زرتشت می باشد. نیچه می گفت، زرتشت نخستین کسی بود که اخلاق را آفرید و هم خود اوست که باید از این کار استغفار کند. نیچه در افکار فلاسفه و صاحب نظران قرن بیستم تاثیر و نفوذ فراوانی نهاد و میکروب مرگبار فلسفه وی، به بسیاری از به اصطلاح ابرمردهای کذایی قرن بیستم سرایت کرد به طوری که بسیاری از دیکتاتورهای این قرن، از پیروان افکار نیچه اند. ده سالِ آخرِ عمر نیچه به جنون و عدم تعادل روحی سپری شد تا این که در ۲۴ اوت سال ۱۹۰۰ میلادی در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "ادگار آلن پو" ادیب و داستان سرای امریکایی (۱۸۴۹م)

شرح مناسبت:

ادگار آلن پو نویسنده معروف امریکایی در ۱۹ ژانویه سال ۱۸۰۹م از پدر و مادری که هنرپیشه سیار بودند به دنیا آمد و دوران کودکی را به سختی و در فقر و تهی دستی گذراند. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی وارد دانشگاه شد اما تحصیل را

نیمه تمام گذاشت و به شعر و ادب که استعداد فراوان خود را در آن کشف کرده بود روی آورد. وی قصد راسخ داشت که زندگی خود را وقف شعرسرایی کند، از این رو به انتشار آثار خود همت گماشت و در مدت یک سال، بیش از پنجاه مقاله، داستان، منظومه و نقد نگاشت. با وجود اینْ وی نویسنده ای دائم الخمر و فقیر بود و بیش از هر چیز در الکل و قمارْ گذران عمر می نمود. با این حال در بسیاری از آثارش از ماوراءالطبیعه و عالم معنوی سخن می گوید و ادراکی خوش بینانه از زندگی ارائه می نماید. آلن پو را پدر سمبولیسم نامیده اند که مکتب سمبولیسمِ فرانسه از او تاثیر پذیرفته است. در مکتب سمبولیسم، هدفْ، نمایش افکار و عواطف با اشارات غیر مستقیم بود. به عبارت دیگر سمبولیست ها برای اشیاء، کلمات و اصوات، معانی نمادی قائل بودند و از بیان صریح و مستقیم اصطلاحات، پرهیز می کردند. آثار شاعرانه آلن پو، جنبه تغزلی و شاعرانه دارد و درد غربت و ملال و اضطراب واقعی را به خواننده القاء می کند. اما شهرت و پیروزی آلن پو، از محیطی سنگین و اسرارآمیز مایه گرفته است. قصه های آلن پو، غالباً وحشت انگیز، جان گداز و خیالی است و از وسوسه مرگبار نویسنده سرچشمه می گیرد. این داستان ها را می توان اساس داستان های کارآگاهی دانست که بعد از او رایج گردید. نقدهای آلن پو، در میان آثارش، به اذعان او بی پروا و نیرومند است و در برابر نقد او، دوستان و دشمنان با هم برابرند. کلاغ،

تیمور لنگ، گربه سیاه، برگ سرخ و دوزخ از جمله آثار آلن پو به شمار می روند. ادگار آلن پو سرانجام در ۱۶ اکتبر سال ۱۸۴۹ در چهل سالگی در فیلادلفیا درگذشت.

مناسبت ۰۳: جای گزینی "آنکارا" به عنوان پایتخت ترکیه به جای "استانبول" (۱۹۲۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تأسیس سازمان بین المللی خواربار و کشاورزیِ سازمان ملل متحد (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

کنفرانس خواروبار و کشاورزی ملل متحد درماه مه ۱۹۴۳م در امریکا تشکیل شد و کمیسیون موقتی برای تنظیم پیش نویس اساسنامه سازمان جهانی خواروبار و کشاورزی به وجود آورد. در نهایت، این سازمان موسوم به فائو در اکتبر ۱۹۴۵ در شهر رُم پایتخت ایتالیا تأسیس شد و اساسنامه آن در ۱۶ اکتبر ۱۹۴۵م در کِبِک کانادا به تصویب ۲۰ کشور حاضر رسید. هدف از تشکیل این سازمان، کمک به اعضاء خود برای ایجاد یک سرویس اطلاعاتی شامل حقایق و آمار مربوط به تغذیه، کشاورزی، جنگل داری، شیلات و هم چنین ارزش یابی و پیش بینی تولید، توزیع و مصرف و تلاش در زمینه بهبود تولید، بازاریابی، تبدیل و توزیع محصولات کشاورزی و حفظ منابع طبیعی، تعیین سیاست های مربوط به تامین اعتبار و مبادله کالا و تضمین کمک های مذکور برای متقاضیان می باشد. فائو بزرگ ترین مؤسسه تخصصی سازمان ملل محسوب گردیده و دارای یک کنفرانس عمومی مرکب از نمایندگان ۳۴ کشور عضو است که هر دو سال یک بار تشکیل جلسه می دهند. مرکز فائو در شهر رم قرار دارد. این سازمان دارای یک دبیرخانه است و مدیرکل آن توسط کنفرانس عمومی به عنوان رئیس اجرایی سازمان فائو انتخاب می شود.

مناسبت ۰۵: خودکشی "هرمان گورینْگ" جنایت کار نازی ساعاتی قبل از اجرای حکم اعدام (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

مارشال هِرمان گورینْگ، فرمانده جنایت کار نیروی هوایی آلمان نازی در سال ۱۸۹۳ به دنیا آمد. او از جوانی به ارتش آلمان پیوست و در خلبانی مهارت فوق العاده ای کسب کرد. وی در جریان جنگ جهانی اول لیاقت و شایستگی خود را در بمباران های اهداف دشمن نشان داد و به دریافت مدال های لیاقت نائل آمد. گورینگ در

جریان جنگ جهانی اول، به سرعت مدارج نظامی را طی کرد و به فرماندهی یک اسکادران از هواپیماهای آلمانی منصوب گردید. وی در سال ۱۹۲۸م از طرف حزب نازی به عضویت رائیشتاگ، مجلس شورای آلمان درآمد و در سال ۱۹۳۳م به دستور هیتلر به فرماندهی نیروی هوایی آلمان منصوب شد. مارشال گورینگ در دهه ۱۹۳۰ به شدت به هیتلر نزدیک شد و این نزدیکی را تا پایان جنگ دوم جهانی حفظ کرد. در دوران فرماندهی گورینگ بر نیروی هوایی آلمان، در جریان جنگ جهانی دوم، بیشترین و کوبنده ترین خسارات بر اکثر کشورهای قاره اروپا و شوروی سابق وارد آمد و مردم بسیاری در بمباران های سهم گین آلمان به خاک و خون کشیده شدند. پس از ورود متفقین به برلین و شکست قطعی آلمان نازی، هرمان گورینگ نیز بازداشت شد و در دادگاه نورِنْبِرگْ محاکمه و به اعدام محکوم گردید. اما وی چند ساعت قبل از اجرای حکم اعدام، با خوردن یک کپسول سیانور که توسط یک پزشک هوادار وی، به او داده شده بود به زندگی خود در سحرگاه شانزدهم اکتبر ۱۹۴۶م در ۵۳ سالگی خاتمه داد؛ با این حال این راز هرگز فاش نشد که وی چگونه زهر سیانور را با همه مراقبت های شدیدی که در مورد زندانیان به عمل می آمد به سلول خود برده است. هرچند گفته می شود که این کپسول را همسر گورینگ در جریان ملاقات با او، به وی داده است.

مناسبت ۰۶: اجرای حکم مجازات جنایت کاران جنگی محکوم شده در دادگاه نورنبرگ (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

پس از پایان جنگ جهانی دوم، دادگاهی بین المللی برای محاکمه جنایت کاران جنگیِ این نبرد خونین، در شهر نورنبرگ آلمان برگزار شد که

اعضـای هیـأت قضاوتْ، از مقامات عالی رتبه چهار کشور اشـغال کننـده آلمان، یعنی امریکا، انگلیس، شوروی و فرانسه تعیین شده بودند. رسیدگی به جرائم رهبران آلمان هیتلری، که بیشتر آن ها به جنایت علیه بشریت و مشارکت در توطئه بر ضد صلح و جنایـات جنگی متهم بودنـد، بیش از ده مـاه به طول انجامیـد تـا این که دادگـاه در روز اول اکتبر سـال ۱۹۴۶م، نظر خـود را درباره ۲۲ نفر از متهمـان اعلام کرد. بر این اساس، ۱۲ نفر از مقامات برجسـته حزب نازی، محکوم به اعـدام، ۷ نفر به ده سال زنـدان تا حبس ابد و سه نفر نیز تبرئه شدند. تقاضای تخفیف مجازات محکومیت از طرف شورای عالی متفقین برای نظارت بر امور آلمـان رد شـد و احکـام صادره، در روز ۱۶ اکتبر ۱۹۴۶م به اجرا درآمـد. از محکومین به اعـدام، هرمـان گورینگ، مرد شمـاره دو آلمـان نـازی که در جریـان دادگـاه، خونسـردتر از همه به نظر می رسـید، دو سـاعت قبـل از اعـدام، بـا سم سـیانور خودکشـی کرد. رودلْـفْ هِس آخریـن محکـوم به حبس ابـد بـود که پس از چهـل و دو سـال، در ۱۶ اوت ۱۹۸۷م در زندان خودکشی نمود.

مناسبت ۰۷: انفجار اولین بمب هسته ای چین کمونیست (۱۹۶۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: آغاز تحریم نفتی کشورهای عرب علیه حامیان رژیم صهیونیستی (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

به دنبـال شـروع جنـگ چهارم اعراب و اسـرائیل و حمایت امریکا و بریتانیا از رژیم صـهیونیستی، کشورهای عرب صادرکننـده نفت، در روز شانزدهم اکتبر ۱۹۷۳م، تحریم نفتی امریکا، انگلیس و شـرکت های نفتی فروشنده این ماده مهم به رژیم اسرائیل را آغـاز کردنـد. این امر بـاعث افزایش سـریع قیمت نفت تـا چهـار برابر در سـطح جهـان شـد که برای کشورهای غربی بسیار غیرمنتظره بود، به گونه ای که از آن به شوک نفتی تعبیر کردند.

مناسبت ۰۹: مرگ "موشه دایان" سیاست مدار برجسته رژیم صهیونیستی (۱۹۸۱م)

شرح مناسبت:

موشه دایان از نظامیان و سـیاست مداران مشـهور رژیم اشغال گر قدس، در ۲۰ مه ۱۹۱۵م در دهکده ای یهودی نشـین واقع در فلسطین اشغالی به دنیا آمد. وی در ۱۴ سالگی به گروهک های تروریستی پیوست و از سال ۱۹۳۹م به جرم فعالیت های شدید صهیونیستی، به زنـدان انگلیسـی هـا افتـاد. وی پس از آن که دو سال بعـد در ۱۹۴۱ از زنـدان رهـایی یافت، در همان سال در جریـان عملیـات چریکی علیه نیروهای فرانسوی مسـتقر در لبنان از ناحیه چشم چپ مجروح شـد و بینایی آن را از دست داد. با اعلام موجودیت رژیم صـهیونیستی در سال ۱۹۴۸م، دایان از سال ۱۹۵۳م به مـدت پنج سال رئیس سـتاد ارتش و پنج سال نیز وزیر کشاورزی بود. وی هم چنین در جریان جنگ شـش روزه بین اعراب و اسـرائیل پُست وزارت دفاع را برعهده داشت و در ۱۹۷۷ وزیر امور خارجه رژیم صـهیونیستی گردید. موشه دایان که از سـتون های اصـلی حکومت متجاوز اسرائیل محسوب می

شد سرانجام در ۱۶ اکتبر سال ۱۹۸۱ بر اثر ابتلا به سرطان در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۱۰: روز جهانی غذا

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: خَیرُ طَعامِکُم الخُبزُ

ترجمه:

بهترین غذای شما نان است

آدرس:

مستدرك الوسائل، ج ۱۶، ص ۳۹۳.

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اِنَّ أطیَبَ طَعامِکُم ما مَسَّتهُ النّارُ

ترجمه:

بهترین و پاکیزه ترین خوارك شما غذایی است که با آتش پخته شود

آدرس:

مسند أحمد، ج ۶، ص ۲۸۳.

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: طَهُورُ الطَّعامِ یَزیدُ فِی الطَّعامِ والدِّینِ و الرِّزقِ

ترجمه:

پاکی خوراک بر خوراک، دین و روزی می افزاید

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۰۷۶۴.

زیر عنوان:

روز

جهانی غذا

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن أرادَ البَقاءَ و لابَقاءَ فَلیُباکِرِ الغَداءَ

ترجمه:

هر که خواستار بقا است – و [کسی را] بقا نباشد – پیش از طلوع خورشید صبحانه بخورد

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۶۱.

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

امام علی علیه السلام: قُوتُ الأجسادِ الطَّعامُ وَ قُوتُ الأرواحِ الإطعامُ

ترجمه:

غذا خوراک بدن است و خوراک جان ها، اطعام کردن

آدرس:

مشکاه الأنوار، ح ۱۸۹۴.

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

امام صادق علیه السلام: طَعامُ اللَّیلِ اَنفَعُ مِن طَعامِ النَّهارِ

ترجمه:

غذای شب سودمندتر از غذای روز است

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۲۸۹.

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

امام صادق علیه السلام: یَنبَغی لِلمُؤمِنِ أن لایَخرُجَ مِن بَیتِهِ حَتّی یَطعَمَ فَإنَّهُ أعزُّ لَهُ

ترجمه:

برای مؤمن شایسته است که تا غذایی نخورده از خانه اش خارج نشود؛ زیرا این کار برای او عزّت مندانه تر است

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۳۴۱.

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

امام صادق علیه السلام: تَغَدَّ و تَعَشَّ ولاتَأکُل بَینَهُما شَیئاً فَإنَّ فیهِ فَسادَ البَدَنِ

ترجمه:

صبحانه و شام بخور و میان آنها چیزی مخور که مایه تباهی بدن است

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۲۸۸.

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

امام رضاعلیه السلام: فَانظُر ما یُوافِقُکَ و یُوافِقُ مِعدَتَکَ و یُقَوَّی عَلَیهِ بَدَنُکَ ویَستَمرِئُهُ مِنَ الطَّعامِ فَقَدِّرهُ لِنَفسِکَ وَاجعَلهُ غَذائَکَ

ترجمه:

بنگر چه چیزی با تو و معده تو سازگار است، و بدنت از آن نیرو می گیرد و آن را گوارا می داند؛ چنین غذایی را برای خود برگیر و آن را خوراک خود بدان

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۱۰.

زیر عنوان:

روز جهانی غذا

متن:

یا أَیُّهَا الَّذینَ آمَنوا کُلُوا مِنْ طَیِّباتِ ما رَزَقْناکُم وَاشْکُروا لِلّهِ إن کُنتُم إیّاهُ تَعبُدونَ

ترجمه:

ای مؤمنان! از چیزهای پاکیزه ای که روزی شما کرده ایم، بخورید و سپاس گزار خدا باشید اگر تنها او را

می پرستید

آدرس:

بقره، آیه ۱۷۲.

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: مرگ "رِنِه آنْتوان رئومور" دانشمند فیزیک، ریاضی دان و محقق فرانسوی (۱۷۵۷م)

شرح مناسبت:

رِنه آنتوان فِرشولْتْ دو رئومور، دانشمند فرانسوی در ۲۸ فوریه ۱۶۸۳م در فرانسه به دنیا آمد. وی تحصیلات اولیه خود را در زادگاهش سپری ساخت و سپس در پاریس به کارهای علمی روی آورد تا این که در ۲۵ سالگی به عضویت آکادمی علوم فرانسه برگزیده شد. رئومور در سال ۱۷۱۰م ماموریت یافت تا رساله ای در باب هنر، صنایع و کارخانجات مفید و بارآور فرانسه بنویسد. همین امر باعث شد تا با مباحث مختلف علمی آشنا شود و در هر یک، تتبع و امعان نظری به عمل آورد. برجسته ترین کار علمی رئومور، تحقیقاتی در باب فرایند هضم است. از سال ها قبل، جمعی از دانشمندان، هضم را پدیده ای مکانیکی و گروهی دیگر آن را فرایندی شیمیایی و نوعی تخمیر می پنداشتند. رئومور پس از مدت ها آزمایش به این نتیجه رسید که عمل هضم فرایندی شیمیایی است. از آن هنگام تاکنون، هیچ کس نتوانسته است در صحت این نظریه تردید به خود راه دهد. وی علاقه زائد الوصفی به تکمیل دستگاه دماسنج داشت و در سال ۱۷۳۱م، موفق به اندازه گیری دما از طریق انبساط و تراکم سیالی از مخلوط الکل و آب گردید. درجه بندی رئومور مدتی بر درجه بندی فارِنْهایْتْ و سیلیسیوس نیز برتری یافت ولی به تدریج، موقعیت خود را از دست داد. او کتابی در شش جلد در باب حشرات نگاشت و نخستین کسی است که ثابت کرد مرجان ها در زمره حیوانات هستند نه نباتات و گیاهان. رئومور را فردی مبدع و خلاق و در عین حال فیزیک دان و مهندس نیز

گفته اند که در فنّ فلزشناسی تحقیقات فراوانی انجام داده است. رِنِه رئومور سرانجام در هفدهم اکتبر ۱۷۵۷م در هفتاد و چهار سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "فردریک شوپِن" آهنگ ساز شهیر لهستانی (۱۸۴۹م)

شرح مناسبت:

فردریک فرانسوا شوپِن، موسیقی دان معروف لهستانی در ۲۲ فوریه سال ۱۸۱۰م در نزدیکی ورشو پایتخت لهستان به دنیا آمد. وی از کودکی، رنجور بود و از همان زمان به آموختن پیانو پرداخت. شوپن نخستین کنسرت خود را که موجب شهرتش شد در ۸ سالگی اجرا کرد. وی دارای روحیه ملی و وطن پرستانه بود اما وضع آشفته لهستان و مبارزات لهستانی ها علیه روسیه تزاری برای به دست آوردن استقلال، شوپن را مجبور به ترک کشور و سفر به فرانسه نمود. با این حال، بعدها آهنگ های وطن پرستانه فراوانی در راه آزادی لهستان تصنیف کرد. او سپس به سفرهای متعدد اروپایی رفت و کنسرت های فراوانی اجرا نمود. شوپن، سبک نواختن پیانو را زنده کرد و ارزش این ساز را در اُرْکِسْتر به حد کمال رسانید، به طوری که شاعر پیانو لقب گرفت. در آثار شوپن، جنبه شاعرانه و رمانتیک قوی وجود دارد. تصنیفات او، عموماً پرهیجان و غم انگیز است. سال های پایانی عمر شوپن به تنگ دستی و بیماری شدید سپری شد و سرانجام در هفدهم اکتبر ۱۸۴۹م در ۳۹ سالگی بر اثر بیماری سل درگذشت.

مناسبت ۰۳: آغاز جنگ های چهار ساله بین پرو و شیلی در امریکای جنوبی (۱۸۷۹م)

شرح مناسبت:

کشورهای منطقه امریکای جنوبی، از اولین سال های شکل گیری، دچار اختلافات مرزی بوده و مشکلات داخلی نیز بر آن افزوده می شد. در این میان کشمکش ها و تنش های موجود میان شیلی و بولیوی در طول قرن نوزدهم به جنگ های متعددی منجر گردید. در سال ۱۸۷۹م دولت بولیوی، قراردادی را که با یک شرکت شیلیایی منعقد کرده بود نقض نمود. در عکس العمل نسبت به این مسئله، شیلی بندر آنتو

فاگستا را که در اختیار بولیوی بود اشغال نمود. به این ترتیب در ۱۷ اکتبر همان سال جنگ میان دو کشور آغاز شد. کشور پرو نیز که با بولیوی قرارداد تدافعی امضاء نموده بود، علیه شیلی وارد جنگ شد. با این حال نتیجه جنگ چهار ساله، به نفع شیلی تمام شد و این کشور علاوه بر مناطق به تصرف درآورده، تمام سواحل بولیوی و قسمتی از پرو را نیز به دست آورد. این مسئله بر اساس قرارداد صلح موقت که در سال ۱۸۸۴م به امضاء طرفین رسید، عملی گردید. از آنجا که این جنگ ها در سواحل اقیانوس آرام به وقوع پیوست به جنگ های پاسیفیک به معنی آرام منجر شد.

مناسبت ۰۴: اختراع تلگراف تصویری در فواصل دور (۱۹۰۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: یورش سپاهیان استعمارگر ایتالیا به کشور لیبی در شمال افریقا (۱۹۱۱م)

شرح مناسبت:

لیبی از اوایل قرن ۱۶ میلادی بخشی از قلمرو امپراتوری عثمانی بود و تا سال ۱۸۳۵ مستقیماً تحت نظارت دولت عثمانی قرار داشت تا این که در هفدهم اکتبر ۱۹۱۱ ایتالیایی ها لیبی را از چنگ عثمانی ها درآوردند. درفاصله بین جنگ جهانی اول و دوم آن را تحت سلطه خود گرفتند. پس از پایان جنگ جهانی اول، ایتالیا فقط برمناطق محدودی از لیبی تسلط داشت و در سایر نواحی، حکومت های خودمختار تشکیل شده بود. اما در سال ۱۹۳۴ ایتالیا بخش هایی از لیبی را به تصرف کامل خود درآورد و در سال ۱۹۳۹ آن را ضمیمه خاک ایتالیا کرد. پس از پایان جنگ، پادشاه وقت لیبی که دست نشانده انگلستان بود لیبی رابه دو منطقه تحت نفوذ انگلیس و فرانسه تقسیم کرد. درسال ۱۹۴۹م نواحی مزبور در هم ادغام شدند و استقلال لیبی در سال ۱۹۵۱م از سوی سازمان ملل متحد به رسمیت شناخته شد.

مناسبت ۰۶: روز جهانی ریشه کنی فقر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: تصرف مجمع الجزایر فیلیپین توسط استعمارگران اسپانیایی (۱۵۶۵م)

شرح مناسبت:

فیلیپین مجمع الجزایری است در جنوب شرقی آسیا با ۳۰۰ هزار کیلومتر مربع مساحت و در همسایگی چین و مالزی قرار گرفته است. کاشفین اروپایی نخستین بار در ۶ اوت سال ۱۵۲۱م به جزایر فیلیپین قدم نهادند. ماژلان، دریانورد اسپانیایی به عنوان اولین اروپایی از این منطقه دیدن نمود و آن را به نام فیلیپ پادشاه اسپانیا، فیلیپین نامید. با این حال تصرف این منطقه توسط

اسپانیا تا سال ۱۵۶۵ به طول انجامید. در ۱۸ اکتبر این سال، فیلیپین رسماً ضمیمه متصرفات اسپانیا گردید که به مدت ۳ قرن ادامه داشت ولی مسلمانان این منطقه که قبل از قرن سیزدهم وارد این منطقه شده بودند، هیچ گاه به همکاری و سلطه جویی اروپایی ها تن در ندادند. در اواخر سده نوزدهم، جنبش های استقلال طلبانه درگوشه و کنار کشور پدید آمد و در پی آن در سال ۱۸۹۶م به یک شورش عمومی ضداستعماری تبدیل گردید و ادامه یافت و سرانجام به استقلال فیلیپین در دوازدهم ژوئن سال ۱۸۹۸م منجر گردید. (ر.ک: ۱۲ ژوئن)

مناسبت ۰۲: مرگ "هارْمِنْتْس رامْبِرانْدْ" نقاش شهیر هلندی (۱۶۶۹م) (ر.ک: ۲۵ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "ویلهِلْمْ کِلایسْت" شاعر و نویسنده ایالات متحده آلمانی (۱۷۷۷م)

شرح مناسبت:

ویلهِلْمْ هـایْنْریشْ فُن کِلایشْتْ نویسنده معروف آلمانی در ۱۸ اکتبر ۱۷۷۷م در فرانْکْفورت آلمان به دنیا آمد. وی در جوانی وارد مدرسه نظام شد و مدتی نیز در رشته فلسفه تاریخ به تحصیل پرداخت اما هر دو را نیمه کاره رها کرد و از این زمان به بعد، یک زندگی توام با آوارگی را در پیش گرفت. کِلایشْتْ در جوانی به پاریس رفت و در آن جا به فکر بروز استعداد و قریحه خویش افتاد از این رو از آغاز قرن نوزدهم به نویسندگی روی آورد و با نوشتن نمایش نامه خانواده شروفِنْشتایْنْ، سال های درخشان حیات ادبی خود را آغاز کرد. این نمایش نامه که یک تراژدی غم انگیز است، انسان را گرفتار و محبوس در دست تقدیر ترسیم می کند که گریز از آن عملی نیست. در واقع، وسوسه های اساسی که در وجود کلایست پنهان مانده بود، به صورت آثار نمایشی و با قدرتی غیر ارادی تجلی کرد که موضوع عدم اعتماد و بیماری روح در آن منعکس می گردید. کلایست هم چنین مجموعه آثارش را در سال ۱۸۱۰م به چاپ رسانید که شامل داستان های مشهور او بود. آثار این نمایش نامه نویس و شاعر آلمانی در ادبیات رمانتیک آلمان مقام شامخی دارد. آثار او نمونه ای از کوشش های نویسنده ای خوش قریحه است که برای فرار از هرج و مرج ابهام آمیز هستی و رسیدن به وضوح و روشنی تلاش می کند. کلایست نیز مانند بسیاری از نویسندگان آن عصر سعی داشت آثاری درباره زندگی مردان شجاع و فداکار به رشته تحریر

درآورد تـا بـدین وسـیله الگوهایی جهت روحیه افراد کشورش ترسـیم نمایـد و روح قهرمانی را در مردم برانگیزد. کلایست از نمایش نامه نویسان کم نظیری است که می توان او را به طور قاطع با ویلیام شکسپیر، نمایش نامه نویس شهیر انگلیسی سنجید. داسـتان هـای کوتـاه او در تاریـخ ادبیـات آلمـان، در قرن نوزدهم مقـامی والاـ و ممتاز دارد که به رغم همه کوشـش هایی که نویسـندگان دیگر در تقلیـد از سـبک او به کـار برده انـد، بی همتـا مانـده است. به طور کلی زنـدگی کلایست، مملو از یأس، تشویق و آشـفتگی های درونی بوده است و او بارها در آثار خود، تلاش بشـر و اعمال پاک و روشن آدمی را بی نتیجه دانسته است چرا که انسان، خود تحت تاثیرِ قـدرتی ناپیـدا می باشـد. از کلایست نمایش نامه های متعـددی بر جای مانده که داسـتان هـای کوتـاه، پنتِه زیلئـا، جنـگ هرمـان، کوزه شکسـته و شـاهزاده هـامبورگ از آن جمله است. نـام کلایسـک با نهضت ادبی رمـانتیسم پیونـد خورده است. در این مکتب ادبی، احساسـات بر عقل ترجیـح داده می شـد. بنابراین دارای جلوه های منفی نیز بود؛ حسّ درماندگی و ناسازگاری با محیط، رنج و پریشانی ناشـی از مواجهه با مادیّت جهان و سرسختی جهانِ مادی در برابر احساساتِ رقیق، بسـیاری از رمانتیک ها که قادر به برقراری سازشی در میان واقعیت و ذهنیت نشدند را به خودکشی وادار می نمود. آنها در میان امرِ واقع و امرِ آرمانی قرار گرفته و در نتیجه این کشـمکش، دچار درمانـدگی می شدنـد. ویلهلم کلایسـت نیز سرانجام در نوامبر ۱۸۱۱م در ۳۵ سالگی بر اثر مشکلات و

آشفتگی های روحی و عصبی خودکشی کرد.

مناسبت ۰۴: تولد "هانری بِرگْسون" فیلسوف معروف فرانسوی (۱۸۵۹م) (ر.ک: ۴ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تصرف سرزمین آلاسکا توسط امریکا (۱۸۶۷م)

شرح مناسبت:

آلاسکا سرزمینی است به وسعت قریب به یک میلیون و پانصد هزار کیلومتر مربع در شمال غربی امریکا که اکنون یکی از ایالات امریکاست. آلاسکا تا سال ۱۸۶۷م متعلق به روسیه بود، ولی در این زمان، پادشاه وقت روسیه نگاهداری این سرزمین دور افتاده و یخ بندان را به صرفه نمی دانست. از این رو، پیشنهاد امریکایی ها برای خرید این سرزمین را پذیرفت و به این ترتیب از ۱۸ اکتبر ۱۸۶۷م، سرزمین آلاسکا به تصرف و مالکیت نیروهای امریکا درآمد. آلاسکا هم اکنون یکی از زر خیزترین ایالات امریکاست و از آغاز دهه ۱۹۶۰م به این طرف منابع نفتی مهمی در آن کشف شده و مورد بهره برداری قرار گرفته است. (ر.ك: ۳۰ مارس)

مناسبت ۰۶: درگذشت "چارلز بِبیج" دانشمند انگلیسی و مخترع ماشین حساب (۱۸۷۱م)

شرح مناسبت:

چارلْزْ بِبیج، دانشمند انگلیسی، در ۲۶ دسامبر ۱۷۹۲م در یکی از ایالت های جنوبی انگلستان به دنیا آمد. وی از کودکی به فراگیری ریاضیات علاقه داشت و در این رشته معلومات فراوانی کسب کرد به طوری که پس از ورود به کالج به زودی دریافت که اطلاعات وی در ریاضیات بیش از استاد می باشد. این در حالی بود که چارلز در آن زمان تنها نه سال داشت. وی در سال ۱۸۱۲م انجمن تحلیلی را برای پیشبرد ریاضی تأسیس کرد و در ۲۴ سالگی به عضویت انجمن سلطنتی انگلستان برگزیده شد. ببیج در سال های بعد درصدد برآمد دستگاهی بسازد که از عهده انجام هرگونه اعمال محاسبات ریاضی برآید و هزار عدد پنجاه رقمی را در حافظه نگاه دارد. از این رو تلاش خود را به کار بست تا اینکه در سال ۱۸۳۳م، ماشین محاسبه ای را که

به نـام ماشـین تفاضـلی ببیـج مشـهور است، ساخت. وی تمام عمر و ثروت خود را صـرف ساخت این دسـتگاه نمود و آن را به دنیـای علم عرضه کرد. در طرح ببیـج، هیـچ جـایی برای اسـتفاده از جریـان برق و لوله های الکترونیکی منظور نشـده بود و در مرحله بعـد، او در نظر داشت که بـا وسایـل مکـانیکی، ماشـین تحلیلی و حسـاب خـود را بسـازد. هرچنـد ببیـج موفق به این امر نگردید ولی در حدود یک قرن بعد، دانشـمندان دیگری طرح های ببیج را کاملتر کردند و با اسـتفاده از نیروی الکتریسیته، آن را به صورت دقیق تر ساختنـد. از این روست که ببیـج به عنوان پـدر حسابگرهـای جدیـد به شـمار می رود. وی علاـوه بر آن، نخستین سرعت نما را ساخت، سپر جلوی لوکوموتیو را طراحی کرد و وسیله ای برای دیدن شبکیه چشم را اختراع نمود. چارلز ببیج مردی پرکار و جامع الفنون بود. او در کتابی که به عنوان در باب اقتصاد کارخانه ها و ماشـین ها نوشت، آن چه را امروزه پژوهش های پیش از عمل نام دارد پیش بینی کرد. او مقالات مفصل درباره فیزیک، زمین شناسی، نجوم و باستان شناسی دارد که از اهمیت زیادی برخوردارند ولی با این حال، مهم ترین کار علمی او، اختراع ماشـین حساب می باشد. چارلز ببیج سرانجام در ۱۸ اکتبر ۱۸۷۱م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: امضای قرارداد صلح بین ایتالیا و امپراتوری عثمانی (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

ارتش ایتالیا در سال ۱۹۱۱م به لیبی حمله کرده بود و با وجود پیروزی های اولیه نیروهای عثمانی در برابر این هجوم وحشـیانه، سرانجام ارتش ایتالیا، پس از کشتار گسترده مردم مسلمان این سرزمین و ویران کردن شهرها

و آبـادی های آن، لیبی را به اشـغال خود درآورد. در این میان، امپراتوری عثمانی تلاش وسـیعی برای باز پس گیری سـرزمین لیبی از ایتالیـا به عمـل آورد امـا در پی بروز نشـانه هـای آغـاز جنـگِ اول بالکـان برضـد امپراتوری عثمـانی، در سـال ۱۹۱۲م، حاکمان این دولت مجبور شدند از لیبی صـرف نظر کرده و در هجدهم اکتبر ۱۹۱۲م با انعقاد قرارداد صلحی، با ارتش متجاوز با ایتالیا مصالحه نمایند. با این حال مردم مسـلمان لیبی با اشغال گران ایتالیایی جنگیدند و پس از تحولات جنگ جهانی دوم و اداره لیبی به دست فرانسه و بریتانیا، کشور لیبی در نهایت، در سال ۱۹۵۱م به استقلال رسید.

مناسبت ۰۸: درگذشت "توماس آلوا ادیسون" مخترع معروف امریکایی (۱۹۳۱م)

شرح مناسبت:

توماس آلوا ادیسون دانشـمند شهیر امریکایی در ۱۱ فوریه سال ۱۸۴۷م در ایـالت اوهایو در امریکا به دنیا آمـد. او تنها سه ماه برای تحصـیل به مـدرسه رفت و از آن پس تحت تربیت مـادرش قرار گرفت. ادیسـون از کـودکی، فکری خلاـق و پشـتکاری فراوان داشت. از این رو تصـمیم گرفت که مسـیر زندگی خود را در راه ارتقاء علم و دانش قرار دهد. تحقیقات علمی ادیسون از ده سالگی او آغاز شد و او وقتش را در مطالعات و اختراعات علمی صـرف می کرد. وی از طریق چاپ و انتشار روزنامه در قطـار، هزینه آزمایش های خود را به دست می آورد. ادیسون مردی شـگفت آور، پرکار و کم خواب بود. چون از کار روزانه دست می کشید، مطالعـات علمیش را دربـاره برق دنبـال می کرد و گاه تا سپیـده دم بیـدار بود. دامنه فعالیت و کار او آنچنان گسترده و زیاد بود که گاهی ۲۰ ساعت

در روز کار می کرد و بر این عقیده بود که حداقل در هر ده روز یک اختراع جدید عرضه نماید. این اعتقاد سرانجام جامه عمل پوشید و او در طی عمر پربار علمی خود، صدها اختراع را به انجام رساند. ادیسون در سال ۱۸۷۹م نخستین لامپ را اختراع کرد و در سال های بعد، اولین مرکز تولید و توزیع شبکه برق را برای روشنایی به وجود آورد. وی قبل از آن که چراغ برقِ خود را اختراع کند، یک شبکه ایستگاه های مرکزی و هم چنین کنتوری برای اندازه گیریِ مقدارِ مصرف برق اختراع کرد. ادیسون در تکمیل رادیو نیز کوشید و اختراعات دیگران از جمله تلفن، ماشین تحریر، سینما، ژنراتورهای برق و ترن های برقی را کامل کرد. شکست، هرگز ادیسون را نا امید نمی کرد و او سرانجام پس از ده هزار بار آزمایش برای ذخیره برق در باتری، به نتیجه دلخواه رسید. از این مخترع شهیر که به دلیل کثرت اختراع، به پدر اختراعات مشهور است، بیش از ۱۳۰۰ اختراع به ثبت رسیده که موارد ثبت نشده، بیشتر است. آن چه در زندگی ادیسون مهم بود آن که وی به معنای مصطلح علمی، دانشمند و صاحب تحصیلات عالی نبود، اما دست آوردهای فکری او، زمینه ساز ترقی دانشمندان و اندیشمندان در سال های بعد از او گردید. ادیسون موفق شد مرز میان علم و اختراع را بردارد و راه را برای شرکت همگان در پیشرفت علوم و بهره برداری از آن آماده سازد. ادیسون در تعریف نبوغ گفته است: یک درصد الهام و نود و نه درصد کوشش و تلاش.
توماس

آلوا ادیسون سرانجام در نهایتِ شهرت و محبوبیت در ۱۸ اکتبر ۱۹۳۱م، در ۸۴ سالگی درگذشت.

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تصرف صوفیه پایتخت بلغارستان توسط امپراتوری عثمانی (۱۳۸۶م)

شرح مناسبت:

ارتش عثمانی در ادامه تصرف سرزمین های منطقه بالکان، در نوزدهم اکتبر ۱۳۸۶م صوفیه،پایتخت بلغارستان را به تصرف خود در آورد و پس از آن، مقدونیه و صربستان را نیز به امپراتوری عثمانی ضمیمه کرد. کشورهای منطقه بالکان، شامل یونان، بلغارستان، مقدونیه، آلبانی، صربستان، بوسنی، کرواسی و مجارستان در حدود پانصد سال، جزو قلمرو امپراتوری عثمانی بودند و در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، بر اثر قیام های داخلی، هجوم قدرت های اروپایی و در نهایت، جنگ جهانی اول، به استقلال دست یافتند.

مناسبت ۰۲: مرگ "جاناتان سوئیفْت" نویسنده نامدار انگلیسی (۱۷۴۵م)

شرح مناسبت:

جاناتان سوئیفْت شاعر و هجوپرداز انگلیسی در ۲۲ آوریل ۱۶۶۷م در دوبلین پایتخت ایرلند از پدر و مادری انگلیسی به دنیا آمد. دوران کودکی و تحصیلات خویش را در ایرلند به پایان رسانید. وی مدت ها در جنبشی که مردم ایرلند برای استقلال بر ضد انگلستان به وجود آورده بودند شرکت کرد و برای پیروزی ایرلندی ها کوشش فراوانی از خود نشان داد. سوئیفْت هم چنین زمانی به فعالیت های سیاسی و نیز مذهبی در کلیسا مشغول بود و در تمام این مدت، دست از نویسندگی برنداشت. وی از نویسندگان برجسته و از منتقدان نامور روزگار خویش در انگلستان بود که با لحن استهزا آمیز و طنزآلود خود، بسیاری از عادات زشت مردم کشورش را نکوهش می کرد. سوئیفْت دارای نثری فصیح بود که به کمک این نیرو و با کمک زبان طنز، از اوضاع زمان انتقاد می نمود. وی را از بزرگ ترین استادان نثر انگلیسی و هجونویسان معروف آن سامان می دانند که بعدها، نویسندگان زیادی از سبک او تقلید و استفاده کردند. اثرمعروف سوئیفْت، سفرنامه

گالیور نام دارد که ابتدا به صورت اثری طنزآمیز به منظور انتقاد از حماقت ها و بلندپروازی های مردان روز کشور انتشار یافت اما در عین حال، ماجرایی است هیجان انگیز که بارها به صورت فیلم به نمایش درآمده است. او کتاب ها و رسالات زیادی به نگارش درآورد که همگی ازحیث سادگی و روانی و طنز و هجای خاص خود، در ادبیات انگلیس، شهرت ویژه ای دارند. سوئیفْت از نظر سیاسی، شخصیتی متنفّذ بود و دفاع او از حقوق مردم ایرلند و کارهایی که برای رفاه آنان برعهده گرفت، او را قهرمان ملی ساخته بود. سوئیفْت از راه نوشته هایش بر دستگاه حکومت انگلستان تاثیر بسیار گذاشت، چنانکه از راهنمایی ها و پیشنهادهایش بهره بسیار برده شد. از نظر ادبی، سوئیفْت استاد نثر هجوآمیز قرن خود به شمار می آمد. آثارش از تازگی و بلندی اندیشه برخوردار بود و سبک انشایش از وحدت و تناسب کامل میان لفظ و معنی و غنای کلمه، تخیل، استحکام، نرمی، روشنی، فصاحت و دقت بهره مند بود. زبان شاعرانه سوئیفْت بسیار لطیف بوده و به سبب مهارتش در بیان اندیشه ای بدیع و عمیق و ژرف بینی کامل و نظر صائب، در رأس نویسندگان بزرگ کلاسیک انگلستان در نیمه اول قرن هجدهم جای گرفته است. از میان آثار او می توان باران شهر، گفتگوی مؤدبانه و نامه های یک بزّاز را ذکر نمود. جاناتان سوئیفْت سرانجام در ۱۹ اکتبر ۱۷۴۵م در حالی که به دلیل مبارزات استقلال طلبانه ضد انگلیسی به شدت محبوب ایرلندی ها بود، در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: عقب نشینی سپاه "ناپلئون بُناپارت" از روسیه به علت سرمای شدید منطقه (۱۸۱۲م)

شرح مناسبت:

با روی کار آمدن ناپلئون بُناپارت در

فرانسه و وقوع جنگ های مختلف، این کشور به بزرگ ترین قدرت اروپا و جهان مبدل شد و در سال ۱۸۱۰ به وسیع ترین حدِّ خود رسید. قلمرو امپراتوری ناپلئون، بخش اعظم اروپا را از ایتالیا و اسپانیا تا هلند و آلمان و لهستان فرا گرفت، ولی ناپلئون به این هم اکتفا نکرد و در سال ۱۸۱۲م با یک نیروی عظیم پانصد هزار نفری به سرزمین پهناور روسیه یورش برد. نیروهای مهاجم در مدتی کمتر از سه ماه تا مسکو رسیدند ولی هنگام ورود ناپلئون به مسکو، مدافعان شهر، آن را آتش زدند تا چیزی به دست فرانسویان نیفتد. این عملْ مؤثر واقع شد و سربازان ناپلئون در جریان نبرد، با گرسنگی روبرو گردیدند. هم چنین سرمای کشنده روسیه و بیماری باعث شد که سپاه ناپلئون در نوزدهم اکتبر ۱۸۱۲م مجبور به عقب نشینی شده و شهر را ترک کنند. ولی در مسیر عقب نشینی نیز سربازان روسی مرتباً آن ها را مورد حمله قرار داده و مانع از رسیدن آذوقه به آنان می شدند. در جریان این حمله و عقب نشینی تاریخی، از صدها هزار نیروی فرانسوی تنها در حدود سی هزار سرباز خسته، جان سالم به در بردند. در این هنگام ناپلئون با شتاب به پاریس برگشت تا پول تجهیزات و لشکریان مورد نیاز خود را برای حملات بعدی خویش فراهم آوَرَد، اما دول اروپایی با اتحاد علیه کشور ضعیف شده فرانسه، به کشور گشایی های ناپلئون خاتمه داده و شکست ناپلئون را قطعی کرده و پس از دستگیری وی را تبعید کردند. شکست ناپلئون در روسیه، آغازی بر افول اقبال سیاسی و

نظامی او در اروپا بود که درنهایت به فروپاشی امپراتوری وی انجامید.

مناسبت ۰۴: استقلال کامل کشور "کلمبیا" از استعمار اسپانیا (۱۸۱۹م)

شرح مناسبت:

سرزمین کلمبیا از قدیم الایام محل سکونت اقوام گوناگونی بود. این سرزمین از سال ۱۵۳۸م مستعمره اسپانیا گردید و از آن زمان، بارها مورد تهاجم دول استعمارگر فرانسه و انگلستان قرار گرفت. اما مبارزات مردم با گذشت زمان وسعت بیشتری یافت و از سال ۱۷۸۱م شورش هایی جهت استقلال این کشور برپا شد که به شدت سرکوب گردید. پس از تسلط ناپلئون بُناپارت بر اسپانیا، بار دیگر موقعیتی مناسب برای استقلال طلبان کلمبیایی به وجود آمد به صورتی که حتی در سال ۱۸۱۰م اعلامیه استقلال این کشور تهیه و منتشر گردید. اما این وضعیت که به استقلال کلمبیا می انجامید، با واکنش شدید اسپانیایی ها و قتل عام صدها نفر از انقلابیون منجر شد. سرانجام مبارزات استقلال طلبانه مردم در اوایل قرن نوزدهم به ثمر نشست و عاقبت قوای آزادی بخش سیمون بولیوار، مبارز معروف امریکای لاتین، با مبارزات پیگیر خود، در ۱۹ اکتبر سال ۱۸۱۹م حکومت استعماری اسپانیا در این سرزمین را سرنگون کرد. در طی سال های بعد، کشورهای ونزوئلا و اکوادور از این کشور مستقل شدند. با این حال این کشور تا اوایل قرن بیستم گرفتار جنگ های داخلی میان احزاب و طرفداران آنها بود که به مرگ صدها نفر انجامید. کلمبیا همچنان تا سال های اخیر، درگیر گروه های مسلح داخلی و مسئله قاچاق مواد مخدر می باشد. کلمبیا با ۱۴۱/۷۴۸ کیلومتر مربع مساحت، در شمال غربی امریکای جنوبی در همسایگی ونزوئلا، پرو و اکوادور قرار گرفته است. جمعیت کلمبیا ۴۰ میلیون نفر بوده که ۸۶٪ جمعیت آن

مسیحی و پیرو مذهب کاتولیک هستند. زبان رسمی مردم کلمبیا اسپانیایی و نژاد آن ها سفیدپوست است. پایتخت کلمبیا، بوگوتا و از شهرهای مهم آن کالی، مدلین، و بارانکیلا است. واحد پول این کشور پزوکلمبیا می باشد. پیش بینی می شود کلمبیا تا سال ۲۰۲۵ حدود ۶۰ میلیون نفر جمعیت خواهد داشت. نظام سیاسی حاکم بر کلمبیا جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۵: قتل "موریس بیشاپ" رئیس جمهور کمونیست گرانادا (۱۹۸۳م)

شرح مناسبت:

موریس بیشاپ رئیس جمهور کمونیست گرانادا، در سال ۱۹۴۶م به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلاتش، با داشتن گرایش های چپ گرایانه، فعالیت های سیاسی خود را در جهت به وجود آوردن تشکیلات کمونیستی در گرانادا متمرکز ساخت. بیشاپ در سال ۱۹۷۶م جنبش سوسیالیستی گرانادا را با نام اختصاری حزب جوئل به وجود آورد و روزنامه ای نیز به عنوان ارگان این حزب منتشر کرد. پس از چندی، این حزب توسط دولت، منحل و روزنامه آن نیز توقیف شد. موریس بیشاپ در ۱۳ مارس ۱۹۷۹م در یک کودتای بدون خون ریزی، حکومت غرب گرای گرانادا را ساقط کرد و با اعلام جمهوری سوسیالیستی گرانادا، قدرت را به دست گرفت. وی مجلس را منحل کرد و روابط دوستانه ای با کوبا، نیکاراگوئه و سایر حکومت های کمونیستی برقرار نمود. بی شاپ توانست در همین سال، گرانادا را به عضویت سازمان کشورهای غیرمتعهد درآوَرَد و امور تجارتی و صنعتی این جزیره را به رشدی مناسب ارتقا دهد. سیاست سوسیالیستی بیشاپ، امریکا را رو در روی گرانادا قرار داد. ازاین رو، ایالات متحده امریکا برای فلج کردن و سرنگونی دولت بیشاپ دست به کار شد. علاوه بر آن، بیشاپ از

سوی جناح چپ افراطی حزب خود نیز تحت فشار قرار داشت. این امر زمینه ساز کودتای شورشیان نظامی گرانادا گردید و پس از چند روز درگیری، موریس بیشاپ سرانجام در ۱۹ اکتبر ۱۹۸۳م در ۳۷ سالگی به قتل رسید و حکومت کمونیستی خشن تری، زمام امور این جزیره را به دست گرفت. این کودتا، زمینه ساز دخالت نظامی گسترده تفنگ داران دریایی امریکا در ۲۵ اکتبر آن سال در این جزیره گردید. اما حکومت کودتایی جدید، فقط چند روز دوام آورد و به زودی سقوط کرد. موریس بیشاپ شخصیتی بود که با کودتای کمونیستی خود، حکومت غرب گرای گرانادا را برانداخت و با مرگ خود به حیات کمونیستی این کشور نیز خاتمه بخشید. جزیره گرانادا با ۳۴۴ کیلومتر مربع مساحت در حوزه دریای کارائیب در امریکای مرکزی قرار دارد.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: تولد "گوتريد آخن وال" رياضی دان آلمانی و واضع علم آمار (۱۷۱۹م)

شرح مناسبت:

پروفسور گوتريد آخن وال رياضی دان معروف آلمانی در ۲۰ اکتبر ۱۷۱۹م، در آلمان متولد شد و پس از طی مدارج تحصيلی خود، به عنوان يک استاد برجسته رياضی مطرح گرديد. وی با مطالعه و تحقيق در علم رياضيات، علم آمار را که در فراهم کردن اطلاعات کمی و تحليل اين اطلاعات به کار می رود، بنيان گذارد. آخن وال با طرح لفظ "ستاتيستيک" در مقدمه کتاب خود درباره آمار، اين مسئله را مورد توجه قرار داد. وی علاوه بر رياضی، در فلسفه و قوانين فلسفی مطالعات زيادی داشت و به عنوان يک صاحب نظر در اين رشته آثار متعددی از خود به جای گذاشته است. پروفسور گوتريد آخن وال سرانجام در اول ماه مه ۱۷۷۱م در ۵۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "جانز آدامز" دومين رئيس جمهور امريكا (۱۷۳۵م)

شرح مناسبت:

جان آدامْزْ دومين رئيس جمهور ايالات متحده امريكا، در بيستم اکتبر ۱۷۳۵م در ايالت ماساچوست امريكا به دنيا آمد. وی در دوران تحصيلات دانشگاهی و پس از آن وارد فعاليت های سياسی شد و رفته رفته به ايده و خط مشی فدراليست ها متمايل گشت. جان آدامز يک حقوقدان بود که در دوران زمام داری جورج واشينگتن اولين رئيس جمهور امريكا، به معاونت وی دست يافت و سپس رياست مجلس نمايندگان امريکا را عهده دار گرديد. آدامز در نهايت در انتخابات سال ۱۷۹۶م، با اکثريت فوق العاده ضعيف و تنها با سه رای اضافه در ۶۲ سالگی به رياست جمهوری امريكا انتخاب شد و يک دوره چهار ساله در اين مقام باقی ماند. آدامْزْ شيفته قدرت و مقام بود. او کاخ مجللی را مقرّ رياست خود قرار داد و آن را به شکل

دربارهای پرزرق و برق اروپا درآورد. وی هم چنین علاقه خاصی به تقلید از تکبر و غرور سلاطین اروپایی در آداب و رفتار و در برخورد با هیأت ها و افراد خارجی داشت. دوران حکومت آدامز با خونین ترین حوادث انقلاب فرانسه هم زمان بود، انقلابی که هرگز مطلوب ثروت مندان امریکایی و همراهان و همفکران آدامز نبود. اساس عملکرد آدامز، در دست حزب متبوع او، یعنی حزب فدرالیست قرار داشت و این حزب بود که برای او تعیین تکلیف می کرد. وی تحت تاثیر اطرافیان خود، به انگلستان گرایش یافت و این گرایش تا جایی پیش رفت که آدامز تحت فشار انگلیسی ها، معاهده ای با آنان امضا کرد که به موجب آن، امریکا بر طرح محاصره دریایی فرانسه توسط انگلستان که آن زمان برضد ناپلئون بُناپارت امپراتور فرانسه در جریان بود، صحّه می گذاشت. این معاهده، واکنش ناپلئون را برانگیخت و دستور حمله به کشتی های امریکایی در اقیانوس اطلس را صادر کرد. جان آدامز که هرگز تصور نمی کرد پیمان کشورش با انگلیس به این سرعت امریکای تازه استقلال یافته را وارد عرصه نبرد کند، فوراً هیأت صلحی به پاریس فرستاد اما دولت فرانسه این گروه را با توهین بسیار باز گرداند. این امر موجبات آغاز تبلیغات وسیع و دامنه دار حزب مخالف دولت امریکا را فراهم آورد. از این رو، دولت آدامز یک رشته اقدامات خشن پلیسی بر ضد نشریات و روزنامه های مخالف دولت و مردم معترض به اجرا گذارد. از سوی دیگر، ناپلئون که نمی خواست با ادامه سرسختی در برابر حکومت آدامز، بیش از پیش جبهه امریکا و

انگلیس را مستحکم ببیند، در سال ۱۷۹۹م به آدامز اطلاع داد که مایل است روابط دو کشور را بهبود بخشد. آدامز نیز برخلاف نظر بزرگان حزب، در برقراری جو تفاهم میان امریکا و فرانسه کوشید تا بتواند برای انتخابات ریاست جمهوری به نفع خود بهره برداری کند. اما شکست نیروی دریایی امریکا در جنگ با فرانسه و نیز وضع مقررات سرکوب گرایانه آدامز علیه مردم و مطبوعات در داخل کشور، دو عامل مهم نارضایتی مردم از حکومت فدرالیست ها بود که همین امر نیز شکست فاحشی را برای آدامز و حزب متبوعش به ارمغان آورد. از رویدادهای عمده دوران حکومت جان آدامز، انتقال پایتخت امریکا از نیویورک به واشینگتن بود. آدامز در واقع طرفدار قشر اعیان و اشراف جامعه امریکا بود و از آن طرف نیز اشراف و ثروت مندان، در دولت آدامز و تصمیمات آن نفوذ داشتند. جان آدامز پس از شکست سنگین در انتخابات ریاست جمهوری امریکا در سال ۱۸۰۰م، از صحنه سیاست کنار رفت و سرانجام در چهارم ژوئیه ۱۸۲۶م در ۹۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: وقوع جنگ دریایی "ناوارون" در دریای مدیترانه (۱۸۲۷م)

شرح مناسبت:

از سال ۱۸۲۱م که قیام مردم یونان برای استقلال از امپراتوری عثمانی آغاز شد، دولت های اروپایی بارها به حمایت از یونانی ها برخاستند که جنگ دریایی ناوارون یکی از نمونه های آن بود. در این جنگ که در بیستم اکتبر ۱۸۲۷م در خلیج کوچک ناوارون واقع در آب های شمالی دریای مدیترانه روی طر داد، کشتی های جنگی انگلستان، روسیه و فرانسه در حمایت از یونان، به ناوگان امپراتوری عثمانی حمله برده و شصت فروند کشتی جنگی عثمانی را منهدم کردند. هم چنین در این جنگ

شش هزار نفر از سربازان عثمانی کشته شدند. در نهایت، جنگ با شکست عثمانی و نابودی نیروی دریایی آن در غرب یونان پایان یافت. این جنگ ها تا ۱۸۲۹م ادامه پیدا کرد و در این سال، با انعقاد قرارداد آدرِیانُوپُل، به پایان رسید و یونان به استقلال دست یافت.

مناسبت ۰۴: تولد "جان دیویی" روانشناس، مربی و فیلسوف شهیرامریکایی (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

جان دیویی، فیلسوف بزرگ معاصر امریکایی در بیستم اکتبر ۱۸۵۹م در ورمونت امریکا به دنیا آمد. وی بیست سال آغازین زندگی را در روستایی در ورمونت گذراند و این حضور، تاثیر عمیقی در دیویی نهاد که تا پایان عمر در او باقی ماند. دیویی پس از پایان تحصیلات خود، به تدریس در دانشگاه کلمبیا مشغول گردید و در طی سالیان تدریس، نظرات متعددی در باب تعلیم و تربیت، روان شناسی و فلسفه ارائه داد. او هم چنین مدتی در چین به سر برد و در آن سرزمین، به تدریس طریقه تعلیم و تربیت جدید پرداخت. خلاصه فلسفه دیویی در این جمله فشرده شده است که: "بحث نکن، به فکر چاره ای باش" هدف دیویی آن بود که فلسفه را به صورت علم درآورد، علمی که با حقایق و واقعیات فردی زندگی روزانه سرو کار داشته باشد نه قبول حقایق کلی. جان دیویی اعلام داشت که در واقع، حقیقت کلی ای وجود ندارد. آن چه برای شما حقیقت است ممکن است برای من نباشد و آن چه دیروز برای من حقیقت بوده است، ممکن است امروز دیگر حقیقت نداشته باشد. بنابراین نظر دیویی، فلسفه یعنی یادگیری و آموزش مداوم. از نظر دیویی، مدرسه باید به کودک، فکر کردن بیاموزد، باید به او یاد بدهد که چگونه،

خود را با دنیای متحول پیرامونش سازگار کند و رابطه میان خود و اجتماع را کشف کند. به این ترتیب، دستگاه تربیتی دیویی برای آن است که مردان و زنـان، از راه عمل، دانش و معلوماتی به دست آورنـد که برای بهتر کردن زنـدگی باشـد. از نظر او، دموکراسـی، یک زنـدگی سـرشار از همبسـتگی، رد و بـدل کردن بـدون گرفت و گیر انـدیشه ها، فارغ از سانسور و تهدیـد و حکومتِ متشکل ازهوش و عقل است. جان دیویی، طرفـدار آزادی فردی بود اما بر این قاعده که هر کس برای ساختن دنیای آزادتری برای همه، کمک کند. جانِ کلام فلسفه دیویی این است: تغییر و دگرگونی از راه رشد عقلانی است. هدف ماجرای زنـدگی مـا، رسیدن به کمـال ناگهـانی نیست، بلکه پیمودن مـدارج کمال و رشـد و تهـذیب با تانّی و بردباری می باشـد. راه رسـیدن به بهشت، زورگویی و جنـگ نیست، آهسـته رو و مواظب قـدم های خود باش. تجربه کن. در دفع شـر و کسب نیکی محتـاط باش و دقت به خرج ده. بر آن مباش که دنیا را صاحب شوی. بلکه بکوش تا دنیا را جای بهتری برای آسایش سازی و آزادی فردی را برای آن خواستار شو که تو را به آزادی خواهی برای افراد دیگر برانگیزد. از دیویی آثار متعددی برجای مانده که طرح یک نظریه انتقادی در اخلاق، مطالعاتی در نظریه منطقی، تجربه و طبیعت و اجتماع و مشـکلات آن، از جمله تالیفات مهم اوست، جان دیویی سرانجام در اول ژوئن ۱۹۵۲ در ۹۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: درگذشت خانم "ژرژ ساند" نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۷۶م) (ر.ک: ۱۳ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تصویب طرح و رنگ پرچم سازمان ملل متحد (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

پس از تأسـیس سازمـان ملـل متحـد، بحث دربـاره انتخاب پرچم این سازمان مطرح شـد. در نهایت در ۲۰ اکتبر ۱۹۴۷م، بیرق رسـمی سازمـان ملل متحـد که در حقیقت، یک پرچم بین المللی است به تصویب رسـید. این پرچم دارای زمینه آبی آسـمانی بوده و آرم سازمان ملل متحد با رنگ سفید در وسط آن قرار گرفته است.

مناسبت ۰۷: مرگ "هِربِرْت هووِر" سی و یکمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

هِربِرتْ هووِر، سـی و یکمین رئیس جمهور امریکا، در دهم اوت ۱۸۷۴م در این کشور به دنیا آمـد. وی از جوانی وارد فعالیت های سیاسـی شد و مدارج حزبی را پشت سر نهاد. هوور، مدتی وزیر بازرگانی بود و زمانی به معاونت رئیس جمهور نیز دست یافت تا این که در سال ۱۹۲۹م در ۵۵ سالگی، در یکی از فلاکت بارترین ادوار تاریخ اقتصادی امریکا، به عنوان سی و یکمین رئیس جمهور امریکا وارد کاخ سـفید شد. در دوران حکومت چهار ساله هوور، سـقوط بهای سـهام مؤسـسات صنعتی امریکا، ضربه هولناکی به اقتصاد این کشور و جهان وارد آورد. این دوره که از ۲۴ اکتبر ۱۹۲۹م هم زمان با سقوط بازار بورس امریکا معروف به والْ استریت آغـاز شـد، تا پایان سال ۱۹۳۲م، جهـان را بـا بحران عجیبی روبرو کرد. این پدیـده اگر چه ارتباطی به

سیاست های هربرت هوور نـداشت، اما دموکرات ها از این پیشامـد اسـتفاده های تبلیغاتی زیادی برای شـکست دادن هوور در دور جدیـد انتخابـات ریاست جمهوری کردنـد. هربرت هوور که خود با سـرمایه گـذاری مالی و تبلیغاتی جناح سـرمایه داران عمده و صاحبان صنایع صنعتی و نظامی و روشن فکران وابسته به آن ها به قدرت رسیده بود و تحت سیطره

کامل آنان قرار داشت، از یک سو موج بیزاری مردم امریکا از سیاست توسعه طلبی و بحران های اقتصادیِ محصول سیاست برتری طلبی امریکا را مشاهده می کرد و از جانب دیگر نمی توانست قدمی برخلاف نظر کارتل ها و سرمایه داران عظیمی که در پشت صحنه، معرکه گردان اصلی سیاست جمهوری خواهان بودند، بردارد. هوور که خود عضو حزب جمهوری خواهان بود، هرچند عامل سقوط اقتصادی امریکا نبود، اما هنگامی که این مسئولیت را برعهده گرفت، مردم بیش از پیش از کوتاهی مسئولان امر در مهار این بحران ناراضی بودند و همین امر و نیز عدم استقلال رای هوور، موجبات شکست وی را در انتخابات پاییز ۱۹۳۲م فراهم آورد. از این جهت، این انتخابات فقط شکست هوور در برابر فرانکْلین روزولت نبود بلکه شکست جمهوری خواهان در برابر دموکرات ها محسوب می شد. از آن مهم تر، این شکست و آن پیروزی نه به خاطر تبلیغات انتخاباتی بلکه به خاطر همین نارضایتی مردمی از جمهوری خواهان بود. از این رو، هربرت هوورِ در انتخابات ریاست جمهوری ۱۹۳۲م امریکا از رقیب دموکرات خود، فرانکلین روزولت به شدت شکست خورد و از گردونه قدرت خارج شد. هربرت هوور سرانجام در ۲۰ اکتبر ۱۹۶۴م در نود سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: روز جهانی مراقبت پرواز

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: کشف تنگه ماژلان در امریکای جنوبی توسط "ماژلان" دریانورد پرتغالی (۱۵۱۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "تورکواتو تاسو" نویسنده و شاعر بزرگ ایتالیایی (۱۵۴۴م)

شرح مناسبت:

تورکواتو تاسو نویسنده معروف ایتالیایی در ۲۱ اکتبر ۱۵۴۴م در شهر سورنتو ایتالیا به دنیا آمد. وی پس از طی برخی از دوره های مذهبی، در نوجوانی به طبع شاعری خود پی برد و از آن پس، تمام وقت خود را به ادبیات و شعر گذرانْد. تاسو سالیانی در دربار ایتالیا حضور یافت و با بهره مندی از این فرصت با فراغ بال به خلق آثار بزرگ پرداخت. مهم ترین اثر تاسو منظومه رهایی اورشلیم است. این منظومه که در بیست بند و ۱۵ هزار بیت به بیان جنگ های صلیبی می پردازد، از هنگام انتشار به سبب قدرت شاعرانه و انعکاس طبع پرشور شاعر و تازگی شعر، ارزش فراوانی یافت و با وجود مخالفت های شدید مقامات مذهبی، در شمار برجسته ترین آثار شعری قرار گرفت. در زمانی که رمان های پهلوانی رو به انحطاط می رفت، این اثر به سبب خط مشی جدید و بدیع و آمیختگی خاص، از موضوع های جدی و لطیف و پراحساس و کلام زیبا و توجه به صناعت دقیق شعر و استعاره های ظریف، با روح خوانندگان عصر خودْ سازگار آمد. آنچه بر سراسر این اثر تسلّط دارد، تنها موضوع تاریخی یا مذهبی نیست، بلکه هیجان ها و عواطف انسانی و عجز در برابر سرنوشت است که به وسیله نبوغ تاسو در قالب شعر

تغزّلی گنجانـده شـده است. منظومه رهایی اورشـلیم با وجود پیروزی و اسـتقبال عظیم از آن، موضوعِ مباحثه ها و مشاجره های سخت قرار گرفت و این امر بر روح شاعر تاثیر فراوان بر جای نهاد. در این

میـان، هر چنـد دادگـاه، طی حکمی اثر او را تاییـد کرد، امـا تاسو هرگز از نگرانی و انـدوهی که در آن غرق شـده بود، بیرون نیامـد، تا این که بر اثر ناسـزا گفتن به ارباب خود، با او مثل دیوانگان رفتار نمودنـد و او را در حدود هفت سال در تیمارسـتان نگاه داشـتند. این دوره از زندگی تاسو در نامه های فراوانی که می نوشت، منعکس شده است. زندگی آمیخته با سرگردانی و روح غمزده تـاسو که سـال هـا بـا بحران هـای طولانی جنون همراه بود، در چشم نسل رمانتیک و خیال پرداز پس از او، ارزش اسـاطیری یافت، درحالی که اختلال روحی او بر اثر عـدم درک نبوغش از طرف جامعه بی عمق زمان، جنون تلقی شـد. تاسـو جز در دوره های سـرگردانی و خلأ فکری، شاعری پرکار بود و آثار فراوانی بر جای گـذاشت. چندین هزار، نامه از او بر جای مانـده که دربـاره مسایـل مربوط به عـالم مـادی، الهیات، اخلاق و مسایل ادبی است. تاسو از نظر شاعری، همه انواع و موضوع هـای شـعری از جمله شـعر غنایی، منظومه های عاشـقانه، نمایش نامه های سیاسـی و مـذهبی و مـدیحه دوسـتانه را به کار برده است. اما نبوغ وی در قلمرو منظومه های حماسـی و افسانه ای بود که قـدرت تخیّلش در آن ها امکان تجلّی می یافت. زندگی نـامه تـاریخی تـاسو، سـرنوشت نـابغه ای را نشـان می دهـد که قربانی عظمت خود شـده است. تاسو را به دلیل به نظم کشـیدن جنگ های صـلیبی، همانند حکیم ابوالقاسم فردوسـی در ایران دانسته اند. تورکواتو تاسو سرانجام در ۲۱ ژانویه ۱۵۹۵م در ۵۱ سالگی

درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "ساموئل تایلر کالْریج" شاعر برجسته انگلیسی (۱۷۷۲م) (ر.ک: ۲۲ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "آلفونِس لامارتین" ادیب معروف فرانسوی (۱۷۹۰م) (ر.ک: ۲۶ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "آلفرد نوبل" دانشمند سوئدی و مخترع دینامیت (۱۸۳۳م) (ر.ک: ۱۰ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: اختراع لامپ برق توسط "توماس آلوا ادیسون" مخترع شهیر امریکایی (۱۸۷۹م)

شرح مناسبت:

در نیمه دوم قرن نوزدهم میلادی علاوه بر اختراعات متعدد در جنبه های گوناگون علمی، در استفاده از نیروی برق برای ایجاد روشنایی و حرارت و به کار انداختن موتورهای کارخانه ها و وسایل حمل و نقل نیز پیشرفت های بزرگی به دست آمد. البته کشف نیروی برق مربوط به قرن شانزدهم و هفدهم است و نخستین وسایل برقی نیز در قرن هجدهم و نیمه اول قرن نوزدهم مورد استفاده قرار می گرفت. ولی بهره برداری گسترده از نیروی برق و اختراع لامپ الکتریکی به صورت امروزی، مربوط به مخترع معروف امریکایی توماس آلوا ادیسون است که بسیاری از اختراعات دیگر در زمینه تلگراف، تلفن و دستگاه گرامافون و عکاسی و فیلم برداری و ... نیز مدیون اوست. ادیسون اختراعات زیادی داشت اما ساختن لامپ برقْ در ۲۱ اکتبر ۱۸۷۹م، بزرگ ترین اختراع او به شمار می رفت و همین ابداع بود که ادیسون را به اوج شهرت رساند. گرچه او در مدتی متجاوز از نیم قرن، با نهایت کارآمدی و فعالیت مشغول بود، اما هیچ یک از اختراعات و ابداعات دیگرش، تا این حد مهم و جالب و هیجان انگیز نبود.

مناسبت ۰۷: روز ملی کشور افریقایی "سومالی" (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

کشور سومالی در شمال شرقی افریقا در بخشی معروف به شاخ افریقا واقع است و ۶۳۷/۶۵۷ کیلومتر مربع مساحت و جمعیتی بیش از ۱۰ میلیون نفر دارد. پایتخت سومالی، شهر موگادیشو و زبان رسمی آن سومالیایی و عربی است. ۹۹٪ جمعیت سومالی را مسلمانان تشکیل می دهند و پیش بینی می شود جمعیت سومالی تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۲۱ میلیون نفر خواهد بود. واحد پول این کشور، شیلینگ سومالی و

از شـهرهای مهـم آن هرجیسـه، کیسـمایو و بربره اسـت. سومـالی امروزه یکی از کشورهـای فقیر دنیـا محسـوب می گردد. این کشور سال ها تحت اسـتعمار ایتالیا و انگلسـتان قرار داشت، تا این که در سال ۱۹۶۰م از هر دو کشور مسـتقل شد. نظام سیاسی حاکم بر سومالی دولت موقت انتقالی است. سومالی دارای دو روز ملی است. یکی اول ژوئیه که تشـکیل کشور سومالی اعلام گردید و حکومت جمهوری پارلمانی برای آن انتخاب شد و دیگری ۲۱ اکتبر است. (ر.ک: ۱ ژوئیه)

مناسبت ۰۸: مرگ "علی عزت بگوویچ" رئیس جمهور پیشین بوسنی و هرزه گوین (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

علی عزت بگوویـچ رئیس جمهور سـابق بوسـنی هرزگوین در هفتم اوت ۱۹۲۵م در یکی از مناطق بوسـنی به نام بوس سـمک متولـد گردیـد. وی پس از فراغت از تحصـیل، با جمعیت علمای هـدایت که در بوسـنی تأسـیس شده بود، همکاری نمود و در شمار برجسته ترین شاگردان این مکان به شـمار می رفت. این جمعیت در بیداری مسـلمانانِ یوگسـلاوی بعد از جنگ جهانی دوم سـهم بسزایی داشت. علی عزت بگوویچ در ۲۱ سالگی به علت اعتقادات اسـلامی و تلاش برای رواج ارزش های اسلامی در جـامعه کمونیستی یوگسـلاوی به زنـدان محکوم شـد و سه سـال در زنـدان مانـد. امـا پس از آزادی، نه تنها فعالیت خود را متوقف ننمود بلکه آن را گسترش داده و به آگـاه سـاختن نسـل جوان پرداخت. وی در عین حال به تحصـیلات خود ادامه داد. وی در سال ۱۹۵۶م در رشته حقوق از دانشگاه سارایوو فارغ التحصیل گردید و از این زمان به عنوان یک وکیل، حقوق دان و سیاست مدار مسلمان در یوگسلاوی شناخته شد. در طی سال های بعد، بگوویچ به علت افشای ماهیت کمونیسم

در جامعه یوگسلاوی، تحت نظر قرار داشت و در سال ۱۹۸۳م بار دیگر توسط کمونیست ها دستگیر و به ۱۴ سال زندان محکوم شد. وی در سال ۱۹۸۹م آزاد گردید و حزب اسلامی اقدام دموکراتیک را بنیان نهاد. پس از فروپاشی فدراسیون یوگسلاوی وی در اواخر سال ۱۹۹۰م به ریاست جمهوری بوسنی هرزگوین انتخاب شد. کمتر از ۶ ماه پس از آن، آشوب و نابسامانی مناطق تحت کنترل فدراسیون یوگسلاوی سابق را فرا گرفتو مردم کرواسی خواهان استقلال از صربستان شدند. بگوویچ نیز در پی این تحولات، رفراندومی برای تمایل یا عدم تمایل مردم به استقلال برگزار کرد که مسلمانان بوسنی یکپارچه خواهان استقلال شدند. و در ماه مارس ۱۹۹۲، استقلال جمهوری بوسنی هرزگوین اعلام شد. این امر موجب نگرانی صرب ها گردید، اما بگوویچ که به اتحاد و تمامیت ارضی کشورش علاقه مند بود و از سوی دیگر از لحاظ اعتقادی، فردی سکولار به شمار می رفت، به اقلیت های غیرمسلمان قول داد بوسنی را به یک کشور اسلامی و مذهبی مبدل نسازد و حقوق کلیه اقلیت ها را محترم شمرد. اما رهبران صرب های بوسنی که مخالف استقلال این منطقه از صربستان بودند، اقلیت صرب ساکن بوسنی را تحریک نموده و شورش بزرگ قومی با حمایت آشکار صربستان برای اخراج مسلمانان از بوسنی آغاز شد. این وضعیت چهار سال به طول انجامید و در این مدت، خانه های مسلمانان آتش زده شد. اموال آنها به یغما رفت و موجی از ترور، تجاوز، خون ریزی و قتل عام، زن و مرد و کودک بوسنیایی را دربرگرفت. در طی این زمان، علی عزت بگوویچ در

مقـام رئیس جمهور از یک طرف مبارزات مردمی علیه صـرب ها را سازمان داده و آنها را تقویت می نمود و از سوی دیگر در عرصه بین المللی برای برانگیختن احساسـاتِ دولت ها و بسـیج آنها در حمایت از مردم بوسـنی و علیه صـرب ها تلاش فراوانی انجـام داد که سـرانجام به امضـای صـلح دِیتـون در اواخر سـال ۱۹۹۵م در امریکـا منجر شـد. براسـاس این پیمـان گرچه مناطق بسـیاری از کنترل مسـلمانان خارج شد و باعث نارضایتی رهبران مسلمان و مردم بوسنی بود اما به اعتقاد بگوویچ امضای پیمان دِیتـون از ادامـه جنـگ و مرگ قطعی هزاران مسـلمان دیگر، بهـتر بـود. هم چنین برپـایه این قرارداد، مقـدر شـد مقـام ریاسـت جمهوری به صورت دوره ای و به ترتیب میان مسلمانان، صرب ها و کروآت ها گردش کند. بدین سان در اولین دوره ریاست جمهوری در سـال ۱۹۹۶م علی عزت بگوویـچ به مقـام ریـاست جمهوری نائـل آمـد. وی در نیمه سـال ۲۰۰۰م در اعـتراض به تضـعیف مسـلمانان و برجسته کردن نقش صرب ها در مجامع بین المللی و در نتیجه تأمین خواسته های توسعه طلبانه صرب ها، از مقـام خود به عنوان رئیس جمهور بوسـنی کنـاره گرفت و در بیـانیه ای اعلام کرد شـرایط کنونی که تنها بی عـدالتی در آن حکم فرماست، شرایطی نیست که من بتوانم در آن زندگی کنم. بگوویچ در عین حال به عنوان یک محقق و نویسنده اسلامی آثاری از خود بر جای گذاشت که مشـکلات رنسانس اسلامی، بیانیه اسلامی، فرار من از آزادی و اسلام میان شرق و غرب از آن جمله است. علی عزت بگوویچ سرانجام در ۲۱ اکتبر

سال ۲۰۰۳م در سن ۷۸ سالگی درگذشت.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: تولد "لویی پانزدهم" پادشاه معروف فرانسوی (۱۷۱۰م) (ر.ک: ۱ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: اختراع باتری در هلند (۱۷۴۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "کارْلْ شیل" شیمی دان برجسته سوئدی (۱۷۸۶م) (ر.ک: ۸ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "پُل سِزان" نقاش معروف قرن نوزدهم فرانسه (۱۹۰۶م)

شرح مناسبت:

پُل سِزان نقاش شهیر فرانسوی، در ۱۹ ژانویه ۱۸۳۹م در فرانسه به دنیا آمد. وی از کودکی علاقه وافری به نقاشی داشت ولی بنا به اصرار پدرش، وارد دانشکده حقوق شد و سپس در بانک پدر به کار پرداخت. سزان، مدت ها با پدر در مبارزه بود تا بالاخره در ۲۴ سالگی پدرش به او اجازه داد برای تحصیل نقاشی به پاریس برود. در این هنگام، مبارزه دیگری برای او آغاز شد زیرا سِزان علی رغم تلاش فراوان، موفق به قبولی در آزمون ورودی برای تحصیل در رشته نقاشی، نگردید. در این دوره، از تابلوهای سزان کمترین استقبالی به عمل نیامد و کارهای او با انتقادهای شدید مواجه شد. این دوره تا پنجاه سالگی سزان ادامه یافت تا اینکه وی با فروش تابلوهای خود، کم کم شهرت پیدا کرد، با این حال او را نابغه شکست خورده می نامیدند. اما سزان دست از تلاش برنداشت. وی با کار پیگیرانه و کنکاش های سرسختانه اش، نقاشی اروپایی را از قید تابعیت قوانین رؤیت رهانید و در پژوهش های خود به تعالی دقیقی میان واقعیت و انتزاع رسید. پل سزان به قصد ایجاد یک روش جدید در نقاشی حرکت کرد و با تلاش خود به طریقی نو دست یافت که راه را برای تحول بعدی نقاشی گشود. از اینجاست که هنر آبستْرِه یا انتزاعی ایجاد شد که در میان هنرمندان نسل بعد تاثیر نهاد. در این میان، کوبیست ها، که نقاشی آن ها مبتنی بر نقاشی اشیا و حتی موجودات به شکل هندسی است، بیش از سایرین از نتیجه کشف

های پل سزان بهره بردند. این امر به آن جا رسید که پل سزان به سبب تجربه های نو و دست آوردهای ارزش مند هنری اش به عنوان پدر نقاشی مدرن شناخته شد. وی، مسیر واقع گرایی را پیمود و با طغیان علیه ابتذال آکادمی گرایی، در طلب سلامتی و درستی هنر بود. پل سزان در اواخر عمر شهرت فراوان یافت تا آنکه در ۲۲ اکتبر ۱۹۰۶م در ۶۷ سالگی درگذشت. با این حال قیمت آثار او در سال های پس از مرگ، به طرز شگفت آوری، افزایش یافت.

مناسبت ۰۵: ارائه نخستین ماشین فتوکپی (۱۹۳۸م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت "پول تریستان برنار" نویسنده فکاهی نویس و انتقادی فرانسه (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

پول تریستان برنار، نمایش نامه نویس و رمان نویس فرانسوی در هفتم سپتامبر ۱۸۶۶م در شهر برانسون فرانسه به دنیا آمد. وی در پاریس به تحصیلات خود در رشته حقوق ادامه داد و پس از اشتغال به مشاغل گوناگون دیگر، به کار ادبی پرداخت. تریستان پس از موفقیت در انتشار دو رمان، استعداد خود را در نوشتن کمدی به کار انداخت و آثاری در این زمینه منتشر کرد که همه، با استقبال کم نظیر مردم مواجه گردید. طنزی که در برخی نمایش نامه های تریستان به کار رفته از استادی و جاذبه ای برخوردار است که خاص اوست. رمان های طنزآمیز و آمیخته با بذله گویی و مزاح برنار نیز مانند کمدی هایش از پیروزی بسیار برخوردار شد. برنار از محبوب ترین چهره ها در عالم ادب و در جامعه زمان خویش است. نمایش نامه های کوتاه و فراوان و خنده آور او هم سرگرم کننده است و هم تجزیه و تحلیلی است از زندگی طبقه کاسبکار که با طنزی هوشیارانه و هجوی دلپذیر پیش چشم بیننده گذارده می شود. از مهم ترین آثار برنار می توان به کافه کوچک، خاطرات جوان سر به راه و دلدادگان و دزدان اشاره کرد. برنار تریستان سرانجام در ۲۲ اکتبر ۱۹۴۷م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: اجلاس مقامات انگلیس، فرانسه و اسرائیل در پی ملی شدن کانال سوئز (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

در روز ۲۲ اکتبر ۱۹۵۶م اجلاس وزیران خارجه فرانسه، انگلیس و نخست وزیر رژیم صهیونیستی در پاریس برگزار شد. رژیم اشغال گر قدس نیز که در آن زمان، مصر را بزرگ ترین دشمن خود در جهان عرب می دانست، در نظر داشت با سوء استفاده از این فرصت، ضربه ای اساسی

بر مصـر وارد کند. یک هفته پس از این اجلاس سـری، ارتش های این کشورها به طور مشترک به مصر حمله کردند، هر چند در رسیدن به اهداف خود، ناکام ماندند.

مناسبت ۰۸: روز ملی "واتیکان"

شرح مناسبت:

واتیکـان بـا وسـعتی کمـتر از نیم کیلومتر مربع و جمعیتی در حـدود هزار نفر در جنوب قـاره اروپـا، به دور از دریـای آزاد، در کشور ایتالیـا و در قسـمت غربی شـهر رم واقع شـده است. زبان رسـمی کشور کوچک واتیکانْ ایتالیایی و زبان رسـمی کلیسـا لاتین است. مردم واتیکان پیرو مـذهب کاتولیک بوده و واحـد پول آن یورو است. حکومتِ واتیکان مذهبی است و تحت نظر رهبر کاتولیـک هـای جهـان، اداره می شود. در حقیقت، واتیکـان، مرکز سازمـانِ جهانی کاتولیک های جهان است. اسـتقلال واتیکان در سال ۱۹۲۹ از ایتالیا به دست آمد. نوع حکومت در کشور واتیکان پاپ نشین است. ۲۲ اکتبر سال روز انتخاب پاپ ژان پل دوم در سال ۱۹۷۸ روز ملی واتیکان نام گذاری شده است. (ر.ک: ۷ ژوئن)

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: تولد "پیر لاروس" ادیب و لغت شناس فرانسوی (۱۸۱۷م)

شرح مناسبت:

پیِر لاروس ادیب و لغت شناس بزرگ فرانسوی در۲۳ اکتبر ۱۸۱۷م در خانواده ای فقیر در شهر پاریس به دنیا آمد. وضع مالی پـدرش به قدری بد بود که قدرت نداشت حتی برای پسـرش یک لباس آبرومند خریداری نماید و پیِر با شـلوار پاره و مندرس در دبسـتان و دبیرسـتان مـورد تمسـخر و اسـتهزاء دانش آموزان قرار می گرفت. او تـا ۱۵ سـالگی در کارگاه پـدرش به عنوان شاگرد آهنگر، اسب را نعل می کرد. لاروس سـپس تحصـیلات خود را در ورسای ادامه داد و در این زمان، کتب منتشـر شـده در فرانسه و سایرنقاط جهان رامطالعه می کرد. وی از این زمان، درصدد تهیه فرهنگی جامع برآمد و با پشتکار فراوان، فرهنگ خود را به نام لاروس تکمیل نمود. تا اینکه با اتمام تحصیلات وی، فرهنگ او نیز کامل

شد و انتشار یافت. او قبل از آن، تالیفات خود را از کتب لغت و دستور زبان برای تدریس در مدارس و انتشار روزنامه تعلیم و تربیت برای دانش آموزان آغاز کرده بود و سپس به تدوین این دایرهالمعارف بزرگ پرداخت. در این هنگامْ در فرانسه کسی نبود که اسم لاروس را نشنیده باشد. پیِر لاروس فقط مبدع دایره المعارف نیست بلکه او نخستین کسی است که کتاب های تدریسی آموزشگاه ها را تدوین و روش آنها را عوض کرده و به صورت امروزی درآورده است. لاروس بر اثر کار مداوم بیمار شد تا اینکه در سوم ژانویه ۱۸۷۵م در۵۸ سالگی درگذشت. اکنون هرساله دایره المعارف وکتب لغت و فرهنگ های تاریخی و جغرافیایی متعدد به نام لاروس از طرف هیأت های علمی فرانسه منتشر می شود که نام لاروس را جاودان ساخته است.

مناسبت ۰۲: مرگ "تئوفیل گوتیه" نویسنده و شاعر معروف فرانسوی (۱۸۷۲م)

شرح مناسبت:

تئوفیل گوتیه، شاعر فرانسوی، در ۳۱ اوت ۱۸۱۱م در شهر تارْبْ در فرانسه به دنیا آمد و در سه سالگی به همراه خانواده اش به پاریس مهاجرت کرد. وی در ابتدا در نقاشی طبع آزمایی کرد ولی پس از چندی به شاعری روی آورد. گوتیه نخستین اثر خود را در ۱۹ سالگی منتشر کرد و از ۲۹ سالگی به ایتالیا، الجزایر و خاور نزدیک مسافرت نمود. وی زمانی نیز به روزنامه نگاری پرداخت و درباره ادبیات و نقاشی، پاورقی های بی شمار و نقدهای هنری فراوانی انتشار داد. گوتیه طی سال های بعد، کتاب ها و سفرنامه های متعددی نگاشت و به شهرت نسبی رسید. گوتیه را شاعر آب و رنگ نامیده اند، زیرا اشعار او همه کار یک نقاش

هنرمند است. او علاوه بر اینکه شعر می سرود، رمان نویس و باستان شناس و منتقد هنری و تئاتر نیز بود. گوتیه در میان ادبا و هنرمندان عصر، بزرگ ترین طرفدار عقیده هنر برای هنر بود و معتقد بود که هنرمند جز هنر خود به هیچ اصل اجتماعی و اخلاقی نباید کار داشته باشد. گوتیه که اهمیت تاریخی خود را در ارائه این نظریه به دست آورده است، هنر را ذاتاً خالق زیبایی می داند و همین مستثنی کردن هنر از مسائل فلسفی، اجتماعی و مذهبی، شماری از منتقدان را برانگیخته است تا وی را از باب محدودیت دید و قلّت اندیشه به باد انتقاد، بگیرند. از گوتیه آثار متعددی به جای مانده که به جز کمدی مرگ و اسپانیا و کاپیتان فراکاس، کتاب بسیار معروف لعاب ها و سنگ های نقش دار، شاه کار او به شمار می رود و با قطعه شعر زیبایی درباره حافظ آغاز می گردد. این دیوان، مهم ترین و بدیع ترین اثر شاعرانه گوتیه است که بیش از سایر آثارش، استادی او را در زیبایی قالب شعر تثبیت می کند. گوتیه در این اشعار، با آرایش رنگین صحنه ها و چشم اندازها چنان در صنعت گری و فنون کلام استادی به کار برده که گویی به جای نوشتن با قلم، گوهرهایی در نگین نشانده است. گوتیه را به دلیل خلق این آثار، جادوگر ادبیات فرانسه نیز نامیده اند. با این حال سال های آخر عمر او با مشکلات مالی مواجه گردید و ناچار تمام وقت خود را به نوشتن داستان کوتاه، رمان و نقد ادبی برای مجلات اختصاص داد.

گوتیه با آنکه از نویسندگان و شاعران درجه اول عصر خود به شمار نرفته و به غیر از یکی دو اثر او، خواننده فراوانی نداشته است، با این حال در جریان های ادبی زمان، شخصیتی ممتاز به حساب آمده است و الهام بخش شاعران دهه ۱۸۵۰م بوده است. تئوفیل گوتیه سرانجام در ۲۳ اکتبر ۱۸۷۲م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: آغاز جنگ تاریخی "العَلَمَین" در شمال افریقا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، هنگامی که نیروهای ایتالیایی در مستعمرات خود در شمال افریقا به سپاهیان انگلیسی مستقر در کشور لیبی یورش بردند، هیتلر به کمک ایتالیا آمد و با تجهیز سپاهی مکانیزه، چنان عرصه را بر انگلیسی ها تنگ کرد که آنان مجبور شدند تا اعماق مصر عقب نشینی کنند. با این حال چون انگلیس در خاورمیانه منافع و منابع بی شماری داشت دست به مقاومت گسترده ای زد و با ارتش آلمان و ایتالیا به شدت به مقابله پرداخت. در نهایت جنگ سرنوشت ساز العَلَمَین بین نیروهای آلمان و انگلستان در ۲۳ اکتبر ۱۹۴۲م به وقوع پیوست. در این میان، شکست آلمانی ها در شوروی و ضعف روحیه ارتش آلمان، هم چنین توجه بیشتر هیتلر به جنگ های داخل اروپا، وی را از تمرکز بر روی شمال افریقا و حفظ این منطقه بازداشت تا اینکه در این نبرد، انگلیسی ها توانستند با ضد حمله وسیعی که تدارک دیده بودند، نیروهای آلمانی و ایتالیایی را از این منطقه بیرون رانده و معادلات نظامی را به نفع خود به پیش ببرند. این جنگ در نهایت در دوازدهم نوامبر ۱۹۴۲م با شکست آلمان و ایتالیا به پایان رسید. شکست العلمین، برای آلمان بسیار گران تمام

شد چرا که پس از مدتی، رژیم فاشیستی ایتالیا به رهبری موسولینی بر اثر نارضایتی داخلی از قدرت برکنار شد و آلمانْ

مناسبت ۰۴: تولد "عبدالعزیز رنتیسی" رهبر جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (۱۹۴۷م) (ر.ک: ۱۸ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز استقلال "لائوس" از استعمار فرانسه (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

لائوس کشوری است در جنوب شرقی آسیا با وسعت ۲۳۶/۸۰۰ کیلومتر مربع و جمعیت نزدیک به ۵/۵ میلیون نفر که بین کشورهای ویتنام، کامبوج، تایلند و برمه قرار گرفته است. پایتخت لائوس وین تیان و شهرهای مهم آن ساواناخت، لوانگ پرابانگ، و پاکسه است. پیش بینی جمعیت لائوس تا سال ۲۰۲۵ نزدیک به ۱۰ میلیون نفر خواهد بود. واحد پول این کشور کیپ و نوع حکومت آن جمهوری تک حزبی خلق با یک مجلس قانون گزاری است. اکثریت مردم لائوس پیرو آیین بودا هستند و مذاهب بومی و مسیحی در اقلیت اند ملیت مردم لائوس لائولوم می باشد. دوم دسامبر سال روز تأسیس جمهوری دموکراتیک خلق در سال ۱۹۷۵ م به عنوان روز ملی لائوس نام گذاری شده است. لائوس در طول تاریخ گذشته خود غالباً تحت سلطه همسایگان نیرومند خود قرار داشته است. در قرن ۱۹ لائوس تحت سلطه تایلند بود ولی در سال ۱۸۹۳ فرانسوی ها تایلندی ها را وادار به تخلیه این سرزمین کرده و لائوس را تحت الحمایه خود نمودند. در سال ۱۹۴۹ فرانسوی ها استقلال داخلی لائوس را به رسمیت شناخته و با استقرار رژیم سلطنتی در این کشور موافقت نمودند. لائوس سرانجام در ۲۳ اکتبر سال ۱۹۵۳ به استقلال کامل رسید و نظام پادشاهی در آن ادامه یافت. در اواسط دهه ۱۹۷۰م، مبارزه علیه دولت مرکزی به نتیجه رسید و با سقوط رژیم پادشاهی، جمهوری دموکراتیک خلقْ جای گزین آن شد. نظام سیاسی لائوس، جمهوری تک حزبی خلق با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۶: آغاز قیام ملی مجارستان بر ضد اتحاد جماهیر شوروی (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ جهانی دوم، دو قدرت شرق و غربْ جنگ تبلیغاتی وسیعی

علیه هم به راه انداختند و جنگ سرد را آغاز کردند. در کنار آن، دستگاه های جاسوسی امریکا و رسانه های گروهی وابسته به این کشور، نقش عمده ای در دامن زدن به تشنّجات و تحریکات در داخل کشورهای شرقی اروپا بازی کردند. حاصل چنین تحریکاتی به شورش مخالفان رژیم کمونیستی مجارستان در ۲۳ اکتبر ۱۹۵۶م منجر شد که خواهان خروج نیروهای شوروی از مجارستان و روی کار آمدن ایمره ناگی، سیاست مدار اصلاح طلب و مردمی این کشور بودند. ناگی پس از به دست گیری قدرت، با هدف کمرنگ ساختن نقش مدیریت حزب کمونیست بر جامعه مجارستان و رونق اقتصاد آن، به اصلاحات سیاسی پرداخت که با خشم دولت شوروی مواجه گردید. از این رو، با درخواست کمونیست های مجارستان، ارتش سرخ شوروی خاک مجارستان را به تصرف خود درآورد و قیام ملی مردم مجارستان را در چهارم نوامبر آن سال سرکوب کرد. پس از سرکوب قیام، ایمره ناگی دستگیر و مدتی بعد تیرباران شد.

مناسبت ۰۷: درگذشت "پل مولر" شیمی دان برجسته سوئیسی و کاشف د.د.ت (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

پل مولر، شیمی دان سوئیسی در ۹ اوت ۱۸۹۹م در سوئیس به دنیا آمد. وی به واسطه اینکه پدرش شیمی دان بود به شیمی علاقه مند شد و در این رشته ادامه تحصیل داد تا این که به مدارج بالا دست یافت. او سپس به خدمت یک مؤسسه بزرگ رنگ سازی درآمد. مولر در سال ۱۹۲۵، برنامه تحقیقاتی وسیعی را آغاز کرد که هدف آن تهیه ترکیبی بود که بتواند حشرات موذی را سریعاً نابود کند اما بر روی گیاهان و پستانداران تاثیر سمی نداشته باشد و در عین حال، ارزان و پایدار بوده، دارای بوی نامطبوع هم

نباشـد. مولر ضـمن تحقیقات و بررسـی های خود، بر آن شـد تا از ترکیبات کُلردار اسـتفاده کند. وی درنهایت در سال ۱۹۳۹م موفق به کشف ماده ای با همان ویژگی ها گردیـد که به د.د.ت معروف شـد. مولر در سال ۱۹۴۲م تصمیم گرفت تا د.د.ت را به طریق صـنعتی تهیه کنـد که در سال بعـد، اولین اسـتفاده عملی از این ماده، در جریان جنگ جهانی دوم علیه بیماری تیفوس صـورت گرفت. پـل مولر به مناسـبت همین تحقیقـات و کشف خود، موفق به اخـذ جـایزه نوبـل در طب و فیزیولوژی در سـال ۱۹۴۸م گردیـد. پس از جنگ، د.د.ت برای مصارف کشاورزی مورد اسـتفاده قرار گرفت و بـدین وسـیله از هجوم حشـرات به منابع غذایی جلوگیری شد. پل مولر که به او لقب پدر د.د.ت داده اند سرانجام در ۲۳ اکتبر ۱۹۶۵م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: مرگ "الکسی کاسیگین" سیاست مدار معروف شوروی سابق (۱۹۸۰م)

شرح مناسبت:

آلِکْسی نیکلایوویـچ کاسـیگین، سیاست مـدار معروف شوروی سابق در ۲۱ فـوریه ۱۹۰۴م در سن پـترزبورگ به دنیـا آمـد. هنگامی که بلشویک ها قـدرت را در شوروی به دست گرفتنـد وی سـیزده سال بیشتر نداشت با این حالْ دو سال بعد داوطلبانه به صفوف ارتش سرخ شوروی پیوست و در جنگ داخلی آن کشور که میان روس های سفید و سرخ رخ داد، شرکت جُست. کاسـیگین که فارغ التحصـیل رشـته نساجی بود در کار مدیریت واحدهای صـنعتی لیاقت زیادی از خود نشان داد. وی در سال ۱۹۲۷م در ۲۳ سـالگی به حزب کمونیست شوروی سـابق پیوست و در سال ۱۹۳۸م مـدیر کارخانه نساجی لنین گراد و اندکی بعد شهردار این شهر شد. کاسیگین در ۴۴ سالگی به وزارت دارایی دست یافت

و سپس به وزارت صنایع سبک انتخاب گردید. وی در سال های بعد مدارج ترقی را پیمود و پس از سقوط خروشچف در اکتبر سال ۱۹۶۴م به ریاست شورای وزیران این کشور منصوب شد. کاسیگین که در دوران حکومت بِرِژْنِفْ به ریاست جمهوری اتحاد جماهیر شوروی سابق هم رسید، یک شخصیت تکنوکرات و طرفدار تکنولوژی بود و چنان در این امر به آگاهی دست یافت که در جریان سفرهای خارجی خود، هنگام بازدید از مؤسسات صنعتی، با طرح سؤالات خود موجب شگفتی می شد. هنگامی که کاسیگین در ۶۰ سالگی به نخست وزیری شوروی رسید، برخلاف خروشچف، نه تنها اهل هیاهو و غوغا نبود، بلکه کمتر از هر نخست وزیری خود را نشان می داد. کاسیگین بیش از دیگر نخست وزیر آن شوروی به خارج سفر کرد و سفرهای متعددی به انگلستان، فرانسه، آلمان، هند، مصر، چین، کوبا و ویتنام شمالی صورت داد. شهرت بین المللی کاسیگین بیشتر به خاطر دیپلماسی او بود که در جریان جنگ هند و پاکستان بر سر کشمیر توانست طی کنفرانس صلح تاشکند، طرفین را آشتی دهد. او هم چنین کوشش های ناکامی برای بهبود روابط مسکو - پکن انجام داد و در ماجرای چکسلواکی نیز نقش آشتی جویانه ای را بازی کرد. کاسیگین اولین رهبر شوروی سابق بود که در سال ۱۹۶۶م انقلاب فرهنگی چین رامحکوم نمود و رادیو پکن هم او را دشمن مردم لقب داد. او طرفدار همکاری اقتصادی و فرهنگی گسترده تر شرق و غرب بود، نظراتی که نقطه مقابل دوران جنگ سرد اروپا به حساب می آمد. هم چنین نرمشی که در دهه ۱۹۸۰ -

۱۹۷۰م در سیاست شوروی پدید آمد تا اندازه زیادی مرهون اوست. شهرت کاسیگین در داخل کشور شوروی نیز به سبب اصلاحات اقتصادی اوست. وی با تنوعی که در کالاهای مصرفی مردم به وجود آورد توانست محبوبیت زیادی در شوروی سابق کسب کند. آلکسی کاسیگین سرانجام در ۲۳ اکتبر ۱۹۸۰م در ۷۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: انفجار مقر تفنگ داران امریکایی و فرانسوی در بیروت پایتخت لبنان (۱۹۸۳م)

شرح مناسبت:

سربازان امریکایی، فرانسوی، انگلیسی و ایتالیایی، از اوایل سال ۱۹۸۲م، برای حمایت از فالانژها در جنگ داخلی لبنان، وارد بیروت شده بودند. حضور نیروهای چند ملیتی غربی در بیروت به منزله حمایت غیرمستقیم از تجاوز رژیم صهیونیستی به لبنان در سال ۱۹۸۲م و به رسمیت شناختن اشغال حدود نیمی از این کشور توسط صهیونیست ها بود. اما واکنش قهرمانانه مسلمانان انقلابی لبنان بر ضد پایگاه های امریکا و فرانسه در بیروت، ضربه سهم گینی به قدرت های غربی وارد آورد و آن ها را به خروج مفتضحانه از لبنان وادار کرد. در این راستا، در بامداد ۲۳ اکتبر ۱۹۸۳م دو انفجار مهیب در مرکز فرماندهی تفنگ داران امریکایی و پست فرماندهی نیروهای مداخله گر فرانسوی مستقر در بیروت، به فاصله شش دقیقه از یک دیگر صورت گرفت و بر اثر آن این دو مرکز با خاک یکسان شدند. این دو انفجار به دست دو مجاهد شهادت طلب که رانندگی دو کامیون را به عهده داشتند صورت گرفت. این کامیون ها از میان صفوف نگهبانان هر دو ساختمان گذشته و موجب انفجاری مهیب شدند. در این انفجارها بیش از ۲۸۶ تن از نیروهای مداخله گر به هلاکت رسیدند که در این میان سهم امریکا بیش از ۲۳۰ کشته و ۸۰ زخمی بود.

نیروهـای امریکـا و فرانسه به دنبـال این حوادث از لبنـان خـارج شدنـد و سـربازان متجاوز صـهیونیستی نیز تا ماه ژوئن ۱۹۸۵م، بخش اعظم لبنان را تخلیه کردند.

مناسبت ۱۰: روز جهانی ارتباطات در زمینه توسعه اقتصادی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: پایان جنگ های ۳۰ ساله مذهبی در اروپا پس از امضای معاهده "وِسْتْفالی" (۱۶۴۸م)

شرح مناسبت:

از سال ۱۵۵۵م پروس (آلمان) به دو اردوگاه مـذهبی تقسـیم شـد و کاتولیک ها و پروتسـتان ها هر کدام اتحادیه جداگانه ای برای خود تشکیل داده بودند. در این هنگام، به دنبال درگیری که بین دو طرف در سال ۱۶۱۸م روی داد جنگ های سی ساله مذهبی اروپا آغاز شد و پس از مدتی به صورت یک کشـمکش بین المللی درآمد و سـپس ماهیت سیاسی به خود گرفت. در طول این سال ها، جنگی به دنبال جنگ دیگر شـروع می شد به طوری که قسمت اعظم اروپا را در انهدام و ویرانی فرو برد. در نهایت در ۲۴ اکتبر ۱۶۴۸م معاهده وِسْتْفالی در ناحیه ای به همین نام واقع در شمال غربی آلمان، بین کشورهای اتریش، سوئد، پروس و فرانسه به امضـا رسـید و به موجب آن، جنـگ هـای خونینِ پروتسـتان هـا و کاتولیـک هـا پایـان یافت. پس از امضای معاهده وسـتفالی، سوئد حاکمیت دولت پروس را بر مردم پروتسـتانْ مذهبِ این کشور به رسـمیت شناخت و فرانسه با دریافت غرامت جنگی و تصاحب برخی از مناطق غربیِ کشور پروس، صلح را پذیرفت.

مناسبت ۰۲: آغاز بحران شدید اقتصادی امریکا موسوم به "والْ استریتْ" (۱۹۲۹م)

شرح مناسبت:

دولت هـای اروپـایی پس از آسودگی از جنـگ جهـانی اول، تـدریجاً به بازسـازی نظـام اقتصادی کشور خود پرداختنـد و این بازسـازی و تلاش مجـدد برای بازیابی بازارهای گذشـته، امریکا را با تولیـدات فراوانی که اکنون بـدون بازار مانـده بود روبرو سـاخت. نـتیجه آن، رکود بزرگ و سـقوط بـازار بورس امریکـا موسوم به والْ استریت بود. وال استریت خیابـانی در نیویورک است که به دلیل قرار داشتن مؤسسات مالی و بانک های متعدد و بزرگ در آن، به عنوان مرکز مهم

اقتصادی امریکا به شمار می رفت و اقتصاد منطقه را تحت الشعاع خود قرار می داد. این اقتصاد در جریان جنگ جهانی اول و پس از آن دستخوش ضایعات مالی فراوانی گردید و فاجعه ای پولی و کسادی بی سابقه چند ساله ای را به دنبال آورد. در روز ۲۴ اکتبر ۱۹۲۹م اوج این فاجعه بر سر بازار بورس اسناد و سهام امریکا در وال استریت فرود آمد و عمق این کسادی را بیشتر کرد. سقوط بازار جهانی مزبور، بزرگ ترین و وخیم ترین نمونه سقوط در تاریخ پولی جهان و سرآغاز دورانی است که روزگار کسادی نام گرفته است. ادامه این وضعیت به بیکاری بیش از سیزده میلیون کارگر امریکایی، قحطی شدید کشاورزان، بی خانمان شدن میلیون ها تن دیگر و ورشکستگی کارخانه ها و بانک ها انجامید. هم چنین مردم امریکا که در روزهای شکوفایی نسبی اقتصادی، سهام زیادی جمع کرده بودند و از این طریق ثروت زیادی بر روی کاغذ برای خود فراهم آورده بودند، از ترس از دست دادن دارایی خود شروع به فروش سهام خود کردند. این امر سبب کاهش مجدد قیمت سهام شد، به طوری که ظرف نوزده روز، قیمت سهام از ۴۰۰ دلار به ۳۰ دلار رسید و در ظرف یک ماه، قیمت رسمی سهام امریکا، ۴۰ میلیارد دلار تنزل پیدا کرد. با کم شدن قیمت سهام، قدرت خرید مردم پایین آمد و در نتیجه، تقاضا برای خرید کالا کم شد. فروش نرفتن محصولات کارخانه ها، سبب بیکاری کارگران و ورشکستگی کارخانه ها و مراکز تولید گردید و تعداد بیکاران تا ده درصد جمعیت کشور بالا رفت. دولت

امریکـا برای مقـابله بـا بحران، مالیـات هـا را افزایش داد، در نتیجه، مالیات دهنـدگان توان خریـد خود را هرچه بیشتر از دسـت دادند و دور باطل تورم و بیکاری از سـر گرفته شد. در این میان، از آنجا که از سوی سـرمایه داران امریکایی، سـرمایه گذاری هـای کلانـی در اروپـا صورت گرفته بود، دامنه بحران اقتصـادی امریکـا به سـرعت به قـاره اروپـا نیز کشـیده شـد و بیکـاری و ورشکسـتگی در این قـاره نیز رواج پیـدا کرد. هیـچ یـک از رکودهـای اقتصـادی تاریـخ امریکـا به انـدازه این بحران، مـوجب نارضـایتی مردم از بی کفایتی مسؤولان و برنامه ریزان اقتصادی امریکا نشـده بود. این بحران در آن زمان بزرگ ترین لطمه را بر وجهه نظام سـرمایه داری نزد مردم و دولت هایی که مسـتقیماً از این بحران متضـرر شـده بودنـد وارد آورد. بحران اقتصادی وال استریت سرانجام با روی کار آمدن فرانکلین روزولت به ریاست جمهوری امریکا در سال ۱۹۳۲م، پایان یافت.

مناسبت ۰۳: آغاز به کار سازمان ملل متحد معروف به پارلمان جهانی و روز ملل متحد(۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

پس از جنـگ جهـانی دوم سازمـان ملـل متحـد به عنوان بزرگ ترین سازمـان بین المللی دنیا، جانشـین جامعه ملل شـد که در فاصـله بین دو جنـگ جهـانی، فعـالیت می کرد. نماینـدگان دولت هـای متفقین در جنـگ جهـانی دوم شامل امریکا، شوروی، انگلسـتان و فرانسه، در مـذاکراتی که در زمان جنگ انجام داده بودنـد، مقـدمات تشـکیل سازمان ملل متحد را فراهم آوردند. بعدها در جلساتی که در واشـینگتن، یالتا و مسـکو تشـکیل شد، زمینه تشـکیل این سازمان فراهـم گردید. سرانجام در کنفرانس سانفرانسیسـکو در امریکا، نماینـدگان پنجاه کشور جهان، تأسـیس سازمان ملل متحد و اساسـنامه آن را تصویب کردند. منشور سازمان ملل که در ۲۶

ژوئن ۱۹۴۵م تنظیم شـد اعلام داشت که سازمـان مزبورْ کانونی از کشورهایی خواهـد بود که هـدفشان حفظ صـلح و ثبات و همکـاری بین المللی است. و سـرانجام در ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵ بـا تأییـد منشور آن، توسط ۲۹ کشور جهـان، تحقق پیـدا نمود. مقرّ سازمان ملل متحد در نیویورک و دارای شـش رکن اصلی است که عبارتند از: مجمع عمومی، شورای امنیت، شورای اقتصادی و اجتمـاعی، شورای قیمومیت، دیوان بین المللی دادگستری و دبیرخـانه. در حـالی که مجمع عمومی این سازمان در برگیرنـده تمام کشورهای عضو است اختیارات چنـدانی نـدارد، در همان حالْ شورای امنیت با پنـج عضو ثابت و ده عضو موقت، قـدرت فراوانی دارد و وجود حق وتو آن را ابزاری جهت اعمـال زور و فشـار اعضای آن قرار داده است. ۲۴ اکتبر برابر با دوم آبان هر سال، سال روز تأسیس سازمان ملل متحد، در سراسر جهان با نام روز ملل متحد نامیده شده است.

مناسبت ۰۴: پذیرش ایران به عضویت سازمان ملل متحد (۱۹۴۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: ایجاد بازوی نظامی اروپای غربی و ارتش پیمان آتلانتیک شمالی ناتو (۱۹۵۰م)

شرح مناسبت:

به دنبال تأسیس پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو در سال ۱۹۴۹م، ارتش آتلانتیک شـمالی در ۲۴ اکتبر ۱۹۵۰م به پیشنهاد فرانسه ایجاد گردید. فرانسه پیشنهاد کرده بود دولت هایی که در اتحادیه بزرگ آتلانتیک شمالی عضویت دارند، برای دفاع مشترک از یک حمله احتمالی دولت های بیگانه به خاک یک یا چنـد کشور عضو اتحادیه، ارتشـی تشـکیل دهنـد. با این حال، پس از تشـکیل این نیروی نظامی، امریکا از همان ابتدا کوشید از این پیمان در جهت اهداف سلطه طلبانه خود استفاده کند. این مسئله زمینه سـاز ایجـاد برخی اختلافات با دیگر کشورهای اروپایی گردیـد. از همین رو، ژنرال دوگل رئیس جمهور وقت فرانسه که نسبت به مقاصـد امریکـا بـدبین بود نیروهـای فرانسوی را از پیمان ناتو خارج کرد و مقرّ ناتو از آن پس به بروکسل در بلژیک انتقـال یـافت. طی وقـایع و جریانـاتی که به تدریـج رخ داد این نکته به اثبـات رسـید که هر جـا صـدای مخالفتی علیه امریکا و انگلیس یا کشورهای متحد آن ها مثل رژیم صهیونیستی بلند می شود، ارتش آتلانتیک شمالی، گرداننده اصلی سرکوب است و سـلاح هـای ارسـالی نـاتو، نقش موثری را در سـرکوب تمامی انقلاب های سراسـر عالم بازی می کنـد. هم چنین کودتاها و سرنگونی رژیم های مختلف دنیا به نحوی با ناتو و مستشاران نظامی و سیاسی آن ارتباط دارد.

مناسبت ۰۶: وقوع بحران خطرناک موشکی بین امریکا و شوروی بر سر کوبا (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

امریکا و شوروی که به عنوان نماد بلوک های شـرق و غرب پس از جنگ جهانی دوم، درگیر جنگ سرد بودند، از رویارویی نظامی با هم اجتناب می کردند. با این حالْ مهم ترین و خطرناک ترین بحران در روابط این دو ابرقدرت

که جهان را در آستانه جنگی دیگر قرارداد، بر سر استقرار پایگاه های موشکی شوروی در کوبا ایجاد شد. وقوع این حادثه در ۲۴ اکتبر ۱۹۶۲م عکس العمل تند مقامات امریکایی را برانگیخت و به محاصره دریایی کوبا توسط نیروی دریایی امریکا انجامید. هم زمان با این محاصره، چندین کشتی حامل موشک های روسی عازم کوبا بودند. اما خروشچف، رهبر شوروی سابق، بی اعتنا به محاصره، فرمان ادامه حرکت را صادر کرد. خروشچف سپس اعلام کرد در صورتی موشک های روسی از کوبا برچیده خواهند شد که امریکا هم پایگاه های موشکی خود در نزدیکی مرز ترکیه با شوروی را جمع آوری کند. با ردّ این خواسته شوروی، هر آن احتمال برخورد بین شوروی و امریکا وجود داشت که در نهایتْ خروشچف تن به مصالحه داد و جهان از خطر یک جنگ جهانی دیگر رهایی یافت. مصالحه امریکا و شوروی مبتنی بر این توافق بود که شوروی، پایگاه های موشکی خود را از کوبا برچیند و امریکا هم متقابلاً اطمینان دهد که کوبا را به طور مستقیم یا غیرمستقیم، مورد حمله قرار نخواهد داد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "زامبیا" از استعمار انگلستان (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

جمهوری زامبیا با ۷۵۲/۶۱۴ کیلومتر مربع وسعت در جنوب افریقا و در همسایگی کشورهای زئیر، زیمبابوه و نامیبیا واقع شده است. جمیعت زامبیا بیش از ۹ میلیون نفر است که اکثراً سیاه پوست می باشند. بیشتر مردم زامبیا پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً پروتستان هستند. پایتخت زامبیا، شهر لوزاکا است و واحد پول آن، کواچا نام دارد. منطقه جنوبی افریقا، محل سکونت انسان های اولیه بوده و نشانه هایی از عصر حجر نشان دهنده این مسئله است. در طی قرون

بعدی به تدریج اقوام مختلف از مناطق دیگر وارد زامبیا شدند. در قرن هجدهم میلادی بازرگانان پرتغالی به این منطقه آمده و در نیمه قرن نوزدهم پای انگلستان هم به این کشور باز شد و تحت پوشش شرکت افریقای جنوبی انگلستان به تحکیم سلطه خود پرداختند که تا نیمه دوم قرن بیستم ادامه یافت. اوج گیری نهضت های استقلال طلب، باعث شد انگلستان در ۲۴ اکتبر ۱۹۶۴ استقلال زامبیا را به رسمیت بشناسد. حکومت زامبیا، جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۸: پایان جنگ چهارم اعراب و اسرائیل موسوم به جنگ رمضان (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

در ششم اکتبر ۱۹۷۳م، محمد انور سادات رئیس جمهور وقت مصر، برای جبران شکست جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷م، حمله غافل گیرانه ای را به مواضع اسرائیل در طول کانال سوئز انجام داد. به فاصله کمی پس از آغاز حمله نیروهای مصری، سربازان سوریه نیز در ارتفاعات جولان که در جنگ های سال ۱۹۶۷م به تصرف رژیم صهیونیستی درآمده بود، دست به حمله زدند و سربازان اسرائیلی را از تمام مناطق متصرفی خود در جنگ ۱۹۶۷ بیرون راندند. با اعلام وضع فوق العاده و بسیج نیروها در اسرائیل و ارسال کمک های فوری امریکا به این رژیم، اسرائیلی ها موفق شدند پیش روی نیروهای مصر و سوریه را در روز سوم جنگ متوقف کنند و در پایان نخستین هفته جنگ، دست به حمله متقابل بزنند. در نهایت پس از گذشت سه هفته از آغاز جنگ، در حالی که در مراحل اولیه نبرد، موفقیت با مصری ها بود، ولی با سرازیر شدن سیل کمک های امریکا، این جنگ نیز در ۲۴ اکتبر ۱۹۷۳م، با شکست و عقب نشینی اعراب

خاتمه یافت. پس از این شکست، سادات چاره ای جز تغییر کلی سیاست های خارجی خود و نزدیکی به غرب ندید و به دنبال بهبود رابطه با امریکا، در یک سفر خفت بار به سرزمین های اشغالی در نوزدهم نوامبر ۱۹۷۷م، باب مذاکرات مستقیم را با اسرائیل گشود. سرانجام علی رغم مخالفت شدید سایر کشورهای عرب، انورسادات در مارس ۱۹۷۹م، به عقد قرارداد صلح کمپ دیوید و به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی تن در داد.

مناسبت ۰۹: آغاز هفته جهانی خلع سلاح و توسعه (۲۴ تا ۳۰ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۱۰: روز جهانی اطلاعات پیشرفته

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تصرف سرزمین "ویرجینیا" به عنوان مستعمره امریکا (۱۵۸۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "دنیس دیدِرو" دانشمند فرانسوی و مؤلف اولین دایرهالمعارف جهان (۱۷۸۴م)

شرح مناسبت:

دنیس دیدِرو فیلسوف و دانشمند فرانسوی در ۲۰ فوریه سال ۱۷۱۳ در شهر لانگِر فرانسه به دنیا آمد. وی بی آنکه تحصیلاتی در رشته مشخصی داشته باشد، بر اثر همت و پشتکار خود، به زبان های لاتین، انگلیسی، ایتالیایی و علم ریاضیات تسلط یافت و در فلسفه، هنر و ادبیاتْ صاحب نظر گردید. وی در قوت بیان وسرعت انتقال و درک مسائل مشکل و دریافتن مطالب تازه، کمتر نظیر داشت و از جوانی با پژوهش و تحقیق آشنایی یافت. دیدرو در جوانی به جرم نگارش مقالاتی درباره تکامل، که حدود یک قرن بعد توسط چارلز داروین، طبیعی دان انگلیسی کامل و اثبات شد، محکوم به زندان گردید و پس از آزادی از حبس، تصمیم گرفت با همکاری عده ای از نویسندگان فرانسوی، دایرهالمعارفی را بنگارد. غرض او و سایر نویسندگان این کتاب، بیش از همه، آشنا کردن عامه به معارف عمومی و تربیت افکار و اذهان ایشان بود. هرچند دیدرو در مسائل مذهبی، از عقاید عامه تجاوز نمی کرد، لیکن در تقریر مسائل علمی و اجتماعی، مقالات را طوری ترتیب می داد که راه بحث و نظر بر عموم خوانندگان در خصوص اوضاع زمان باز باشد و اساس تقلید کورکورانه، تزلزل پذیرد. به منظور آن که دایرهالمعارف مزبور شامل مطالب واقعی با جنبه های متعدد باشد، قسمت های عمده ای از اندیشه های فلسفی که مخالف رهبران کلیسا بود در آن چاپ شد که پس از انتشار جلد اول آن، چاپ مجدد و ادامه کار آن ممنوع گردید. با این حالْ دیدِرو با سختی و زحمت و به

تنهایی به مـدت بیست سال به تکمیل این دایرهالمعارف پرداخت و آن را به طور پنهانی چاپ و منتشـر ساخت. دایرهالمعارف دیـدرو به عنوان اولین دایرهالمعـارف جهـان، آکنـده از آزادی خواهی و مخـالفت بـا زیاده روی های مقامات کلیسا، دسـتگاه قضایی و حکومت وقت بود و نوید اسـتقلال، آزادی، مشـروطیت و حقوق می داد. انتشار دایرهالمعارف دیدرو در ایجاد افکار آزادی خواهانه نقشی اساسی و ارزش مند ایفا کرد، به طوری که آن را از علل بروز انقلاب کبیر فرانسه در سال ۱۷۸۹م دانسته انـد. اما دنیس دیـدرو پنج سال قبل از بُروز انقلاب، در ۲۵ اکتبر ۱۷۸۴م در ۷۱ سالگی درگذشت. دیدرو در تفکرات فلسـفی خود، بیشـتر از نظریـات شـکاکانه در بـاب حیـات پیروی می کرد نه عقایـد جزمی. وی بر این عقیـده بود که هیـچ چیز را برای همیشه نمی توان حقیقت مطلق انگـاشت. دنیـا دائماً در حـال تغییر است و دریچه ذهن مـا بایـد به روی همه وجوه مختلف این تغییرات بـاز باشـد. پس بایـد پای بنـد عقل و اسـتدلال نشـد و در مورد ایمان خویش نیز به احتیاط عمل کرد. دنیس دیـدِرو به سبب قدرت خلاقه شگرف و اندیشه های بدیع و افکار علمی و فلسفی تازه و نو، یکی از نوابغ عالم ادب به شمار می رود. وی هم چنین پدید آورنده نقد هنری است.

مناسبت ۰۳: تولد "پیر اوژِن برتلْلو" شیمی دان فرانسوی (۱۸۲۷م) (ر.ک: ۲۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "پابْلو پیکاسو" مشهورترین نقاش قرن بیستم و بنیان گذار کوبیسم (۱۸۸۱م)

شرح مناسبت:

پابْلو روئیز پیکاسو، نقاش، مجسـمه ساز، کنده کار و سـرامیست اسپانیایی در ۲۵ اکتبر سال ۱۸۸۱م در مالاگا در اسـپانیا به دنیا آمد و از کودکی به نقاشـی روی آورد. وی در سال ۱۹۰۱م، در ۲۰ سالگی اولین نمایشـگاه آثار خود را به راه انداخت و قدم در راه موفقیت و شـهرت نهاد، با این حال زنـدگی را در نهایت فقر سپری می نمود. تشـریح و تجزیه اشـکال به دست پیکاسو، در سال ۱۹۰۹م منجر به پیدایش سـبکی در نقاشـی گردید که به کوبیسم شهرت یافت. اساس کوبیسم این بود که یک تابلو یا مجسـمه کوبیستی، یـک رویـداد یا اثر تجسـمی است که در نفس خود، مجرد از طبیعت و مسـتقل از محـدودیت های اشـکال طبیعی باشـد. در کوبیسم، خطوط و شـکل هـای طبیعی معمول، در هم ریخته شـده، یـا از هم گسـیخته انـد و شـکل هـای غالباً هندسـی تـازه ای به وجود می آیـد که بیشتر نمودار ذهنیات نقاش است، هرچنـد که هـدف از آن، رسـیدن به نوعی عینیت در هنرهـای تجسـمی بود. کوبیسم به سـرعت در میـان گروهی از نقاشان فرانسوی نفوذ کرد و نخستین تابلوی کوبیسم، توفانی در محافـل هنری برانگیخت. تلاش و جسـتجوی پرشور پیکاسو در زمینه های گوناگون همچنان ادامه یافت و بـدون پای بنـدی به یک شـیوه خاص، از شـکل ها و روش های مختلف الهام می گرفت. پیکاسو دارای هزاران تابلوی نقاشـیِ رنگ و روغن، سیاه قلم، مجسـمه، کنده کاری و ... بود و آثار هنری فراوانی از دیگر هنرمندان نیز جمع آوری کرد. پیکاسو به مدت بیش از هفتاد سال

به خلق آثار هنری گوناگون پرداخت و تا نود سالگی همچنان پرکار و پرنشاط بود. پابلو روئیز پیکاسو سرانجام در سال ۱۹۷۳م در ۹۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "ریچارد بیرْدْ" مکتشف و قطب شناس امریکایی (۱۸۸۸م) (ر.ک: ۱۱ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "پیوتر چایْکوفْسْکی" آهنگ ساز برجسته روسی (۱۸۹۳م)

شرح مناسبت:

پیوتر ایلیچ چایْکوفْسْکی آهنگ ساز برجسته روسی در هفتم مه ۱۸۴۰م به دنیا آمد و در مدرسه حقوق، به تحصیل پرداخت. وی پس از طی تحصیلات خود به شغل دولتی روی آورد، ولی کم کم در باطن، عشق موسیقی سراسر وجودش را فرا گرفت. از این رو، به تحصیل موسیقی روی آورد و از سال ۱۸۶۳م تمام وقت خود را صرف موسیقی نمود. تلاش چایکوفسکی و موفقیت وی در این عرصه باعث شد که سه سال بعد ریاست کنسرواتور مسکو به او سپرده شود. هر چند نخستین اپرای چایکوفسکی توفیقی نصیب وی نساخت با این حال از کوشش باز نایستاد و راه خود را در این زمینه ادامه داد. چایکوفسکی سپس با آهنگ سازان پیشرو آشنایی یافت ولی شیوه و اسلوب آنها را نپذیرفت. وی از آن پس به مسافرت روی آورد و به ساختن آهنگ های مختلف مشغول گردید. در واقع تمامی آثار معروف چایکوفسکی در همین ایام ساخته شد که برخی از آنهاعبارت است از: سمفونی پنجم، دوشیزه ورلئان، دریاچه قو و فندق شکن. آثار وی پر از ملودی های زیباست و رقّت و شکفتگی خاصی در آنها احساس می شود. کیفیت آثار چایکوفسکی باعث شده تا وی را در شمار بزرگ ترین آهنگ سازان رمانتیک قرار دهند. پیوتر چایکوفسکی سرانجام در ۲۵ اکتبر ۱۸۹۳م در ۵۳ سالگی به علت ابتلا به بیماری وبا درگذشت و آن قدر زنده نماند تا ستایش اهل موسیقی درباره آثارش را ببیند و توصیف آنها درباره آهنگ هایش را بشنود.

مناسبت ۰۷: آغاز انقلاب اکتبر روسیه علیه حکومت تزاری (۷ نوامبر در تاریخ جدید روسیه) (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

در حالی که جنگ جهانی اول به شدت ادامه داشت، ضعف رژیم تزاری روسیه در

برابر دشـمنان خـارجی و نیز اسـتبداد و فسـاد شدیـد این حکومت باعث نارضایتی شدیـد مردم شـده بود. به همین علت در ۱۵ مارس ۱۹۱۷، تزار نیکلای دوم از پادشاهی روسـیه اسـتعفا کرد و کرنْسـکی، دولت موقت را تشکیل داد. در این هنگام بود که بلشویـک هـا با شـعار صـلح، نان و تقسـیم زمین افکار عمومی را به سوی خود جلب کردنـد. در نهایت، با مقـدماتی که فراهم آمده بود، قیام مسلحانه یا انقلاب بلشویکی، از نخستین ساعات بامداد روز هفتم نوامبر ۱۹۱۷م (برابر با ۲۵ اکتبر در تاریخ قدیم روسـیه) آغـاز شـد. در اولین مرحله عملیـات، گاردهای سـرخ، مراکز حساس دولتی و حکومتی را اشـغال کردنـد و مقر دولت موقت را به محاصـره خود درآوردنـد. با سـقوط دولت موقت، لنین رهبری عملیات را شـخصاً در دست گرفت و طی نطقی که در مقـام رهبر انقلاـب بلشویکی روسـیه در کنگره شوراهـا ایراد کرد، حکومت بلشویکی خود را حکومت شوراهـا یا حکومت شـوروی خوانـد. او در این سـخنرانی چنین وانمود کرد که هـدف قیـام مسـلحانه بلشویـک هـا، تفویض اختیـارات حکومت به شوراها بوده است. لنین نام دولت خود را شورای کمیسـرهای خلق گـذاشت و وزیران خود را که کمیسـر خلق نام داشـتند، در فردای آن روز معرفی کرد. کمونیست هـای روسـیه پس از به قـدرت رسـیدن، بـا آلمـان پیمان صـلح امضا کردنـد و سـپس به سرکوب نیروهای وفادار به تزار پرداختند. پیروزی کمونیست های روسیه به رهبری لنین سرآغاز دیکتاتوری هفتاد و چهار ساله ای شد که بزرگ ترین کشور جهان را به انحطاط کشانید و منشاء و محرک بسیاری از جنگ ها، کشتارها و آوارگی ها

در نقاط مختلف جهان گردید. این امپراتوری بزرگ سرانجام طی روند پیچیده ای در سال ۱۹۹۱ فروپاشید.

مناسبت ۰۸: آغاز راهپیمایی فاشیست ها به طرف رم پایتخت ایتالیا به دستور موسولینی (۱۹۲۲م)

شرح مناسبت:

بنیتو موسولینی پس از آن که حزب فاشیست ایتالیا را در سال ۱۹۱۹م تأسیس کرد و توانست در انتخابات پارلمانیِ سال ۱۹۲۱م پیروز شود، درصدد به دست گیری هرچه بیشتر قدرت برآمد. این تصمیم در زمانی که ایتالیا درهرج و مرج ناشی از اخلالگری های حزب فاشیست قرار داشت عملی شد و موسولینی در ۲۴ اکتبر ۱۹۲۲م، به کلیه اعضای این حزب در سراسر ایتالیا فرمان آماده باش داد. از فردای آن روز در ۲۵ اکتبر، به دنبال فرمان موسولینی تظاهراتی در سراسر ایتالیا برپا شد و به دنبال آن فرمان حرکت به سوی رم پایتخت این کشور صادر گردید. ده ها هزار نفر از نقاط مختلف ایتالیا راهپیمایی خود را به سمت رم آغاز کردند و موسولینی که در میلان، رهبری عملیات را برعهده داشت شرایط خود را برای به دست گرفتن قدرت، ابلاغ کرد. او با توافق قبلی با فرماندهان نظامی، شرط آن ها را برای بقای رژیم سلطنتی پذیرفته و خواهان یک دگرگونی اساسی، بدون تغییر رژیم سلطنتی بود. وی هم چنین به فرماندهان نظامی ایتالیا وعده داد که در صورت به دست گرفتن قدرت، مقامات مهمی به آنان واگذار خواهد کرد. پس از ورود فاشیست ها به رم در ۲۸ اکتبر ۱۹۲۲م، پادشاه ایتالیا شخصاً با موسولینی تماس گرفت و وی را برای احراز مقام نخست وزیری دعوت کرد. در دوران ۲۱ ساله زمام داری موسولینی، تمامی مخالفان وی سرکوب شدند و با ورود ایتالیا به جنگ جهانی دوم، خسارات بی شماری بر

این کشور وارد آمد تا این که وی در سال ۱۹۴۳م از نخست وزیری عزل شد. (ر.ک: ۲۹ اکتبر)

مناسبت ۰۹: مداخله نظامی امریکا در جزیره گرانادا در امریکای مرکزی (۱۹۸۳م)

شرح مناسبت:

در ۱۳ مارس ۱۹۷۹م کودتای انقلابی خلق و چپ گرا به رهبری موریس بیشاپ در کشور گرانادا واقع در حوزه دریای کارائیب در امریکای مرکزی روی داد و در طی آن دولتی کمونیستی بر سر کار آمد. سیاست سوسیالیستی بیشاپ، امریکا را رو در روی گرانادا قرار داد؛ از این رو، امریکا برای فلج کردن و سرنگونی دولت بیشاب، پس از سقوط دولت وابسته به خود در این جزیره واکنش نشان داد و به بهانه حفاظت از اتباع خود در گرانادا، دست به اقداماتی وسیع زد. امریکا در ابتدا به برقراری تحریم های اقتصادی و تجاری مبادرت نمود و پس از چندی، برنامه براندازی حکومت گرانادا را بر اساس طرح سازمان سیا در دستور کار خود قرار داد. در این زمان موریس بیشاپ که در داخل، از جانب گروه های چپ افراطی نیز تحت فشار بود طی کودتایی نظامی از کار بر کنار شد و در نوزدهم اکتبر ۱۹۸۳م به قتل رسید. امریکایی ها که از سرنگونی بیشاپ خوشحال و از روی کار آمدن نظامیان افراطی چپ گرا ناخشنود بودند، با اعزام زیردریایی های خود و با استفاده از متحدین خود در دریای کارائیب، به گرانادا حمله بردند و در ۲۵ اکتبر آن سال نیرویی مرکب از شش هزار تفنگدار نیروی دریایی خود را دراین جزیره پیاده کردند. با این مداخله نظامی، حکومت کودتایی نظامیان پس از دو هفته سقوط کرد و پس از آن، نیروهای وابسته به غرب در مسند حکومت قرار گرفتند. امریکا

برای این حمله نظامی خود، هیچ گونه مجوزی از سازمان ملل یا شورای امنیت اخذ نکرد.

مناسبت ۱۰: روز ملی "قزاقستان" (ر.ک: ۱۶ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: تولد "اورایست گالوا" ریاضی دانِ نابغه فرانسوی (۱۸۱۱ م)

شرح مناسبت:

اواریست گـالوا، ریاضـی دان شـهیر فرانسوی در ۲۶ اکتـبر ۱۸۱۱م در شـهری در نزدیکی پـاریس به دنیـا آمـد. وی تـا دوازده سـالگی معلمی جز مـادرش نـداشت. بـا این حال نبوغ ریاضـی وی چنان بود که در نوجوانی آثار سـنگین هندسـی را هم چون رمان شیرین و پرماجرا می خواند.گویند وقتی که گالوا در سن ۷ سالگی در امتحان پلی تکنیک در برابر ممتحن قرار گرفت و هنگامی که از وی سؤال شـد تا لگاریتم را شـرح دهد فریاد برآورد که من بچه نیسـتم که به این پرسـش کودکانه جواب دهم. گالوا در ۱۲ سـالگی وارد کالـج شـد و در تمـام مواد درسـی خود، جـایزه اول را به دست آورد. وی در ادامه، به مطالعه منظم درس های ریاضـی پرداخت و در پانزده سالگی، شاه کارهای تحلیل جبریِ آن عهد را که در خور ریاضی دانان حرفه ای بود، به آسـانی جـذب می کرد. گالوا در ۱۸ سـالگی کتـاب وقـایع ریاضـیات را به پایان رسانـد و پس از آن، سه اثر جدیـد درباره مسائـل نوین ریاضـی تنظیم کرد. از دیگر آثار گالوا، می توان به اثری درباره تئوری عمومی حل معادلات که امروزه به تئوری گالوا مشـهور است، اشاره کرد. هم چنین یکی از نخستین پیشـرفت های جدیـد در نظریه گروه ها و نیز اصولِ جبری معادلات، مرهون اواریست گالوا می باشد. گالوا جمهوری خواه سرسـختی بود و دوبار به دلیل ابراز عقاید سیاسـی خود به زندان افتاد؛ با این حال در زندان هم دست از کارهای علمی نکشید و به تکمیل آثار خود پرداخت. اواریست گالوا سرانجام در

۲۹ مه ۱۸۳۲م در ۲۱ سالگی در جریان یک دوئل کشته شد. درباره گالوا گفته اند که اگر این غول ریاضی در سن جوانی کشته نمی شد، ریاضیات کنونی بشر به اندازه سی صد سال جلو بود.

مناسبت ۰۲: مرگ "توماس مازاریک" سیاست مدار و رئیس جمهور پیشین چکسلواکی (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

توماس مازاریک، بانی استقلال چکسلواکی در سال ۱۸۵۰م به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود به مقام استادی فلسفه نائل گردید و به تدریس مشغول شد. وی در سال های پایانی قرن نوزدهم میلادی به عنوان نماینده پارلمان وین، سخنگوی مردم به حساب می آمد. ایده وی وحدت تمامی گروه های اسلاو در غرب و جنوب و نیز وحدت چک ها و اسلاوها با کروات ها و صرب ها بود. وی در سال ۱۹۱۴م به لندن رفت و برخورداری از شهرت و شخصیت یک استاد دانشگاه باعث شد خواست های ملت چک را به گوش دولت مردان و روزنامه نگاران برساند. مازاریک بر استقلال تمامی ملت های تشکیل دهنده امپراتوری اتریش - مجارستان تاکید داشت و نظرات خود را در نشریه اروپای نوین منتشر می ساخت. وی سفری به روسیه و امریکا نمود و توانست نظر مساعد رئیس جمهور وقت امریکا را به دست آورد. نقش مازاریک به عنوان یک شخصیت برجسته محلی باعث شد تا بتواند تشکیلات منسجمی جهت مبارزه با نیروهای اتریشی به وجود آورد و مقاومت مردمی در برابر نیروهای اشغال گر امپراتوری اتریش - مجارستان را، رهبری نماید. وی در جایگاه رهبری انقلاب، توانست در سال های پایانی جنگ اول جهانی، کشور مستقل چکسلواکی را به وجود آورد و جایگاه بین المللی آن را تثبیت نماید. وی در امور داخلی نیز

برای ترقی وضع کشور، تحولا‌تی ایجاد نمود. وی هم چنین مورد حمایت گسترده مهاجران چک و اسلواک قرار گرفت. این موقعیت باعث شد تا جایگاه وی به عنوان رئیس جمهور و رهبر یک دولت دوست، مورد شناسایی امریکا قرار گیرد. مازاریک در سال ۱۹۱۸م در مقام رئیس جمهور منتخب چکسلواکی قرار گرفت و تا سال ۱۹۳۵ در این مسند قرار داشت. توماس مازاریک سرانجام در ۲۶ اکتبر ۱۹۳۷م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "ویلیام تِمْپل" سوسیالیست مسیحی انگلیسی (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

ویلیام تِمْپِل، سوسیالیست مسیحی در پانزدهم اکتبر ۱۸۸۱م در انگلستان به دنیا آمد. وی از جوانی وارد کلیسا شد و طی سال های طولا‌نی حضور در کلیسا به درجه اسقفی نیز دست یافت. تمپل از لحاظ اعتقادی، یکی از شگفت انگیزترین پیشوایان کلیسا به شمار می رفت. چرا که از یک سو به عنوان پیرو از جان گذشته مسیح(ع) بود و از طرف دیگر، شاگرد مکتب کارل مارکْسْ نظریه پرداز معروف آلمانی، محسوب می شد. او در حقیقت، یک مسیحی مارکسیست بود. از دیدگاه تمپل، نظریه مارکس که می گوید: "هر کس به اندازه استعداد و احتیاجش" مورد پذیرش حضرت مسیح(ع) نیز، قرار داشت. در همین رابطه، تمپل معتقد بود که مشکل بزرگ این زمان آن است که، نیمی از جهانِ مسیحی، فارغ از مارکسیسم اند و نیم دیگر، کمونیسم بدون مسیحیت. تمپل به عنوان یک اسقف برجسته، از رهبران نهضتی بود که معتقد به تشکیل شورای جهانی کلیساها بودند، ویلیام تِمْپل سرانجام در ۲۶ اکتبر ۱۹۴۴م در ۶۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: الحاق منطقه "جامو و کشمیر" به هندوستان و آغاز اختلافات هند و پاکستان (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

پس از استقلال پاکستان از هند، قرار بود ایالت جامو و کشمیر نیز که بیشتر ساکنان آن مسلمان هستند به پاکستان ملحق شود، اما حاکم این منطقه به تحریک هند و انگلستان و بر خلاف خواستِ اکثریت مردم، پیوستن به هند را ترجیح داد و این امر را در ۲۶ اکتبر ۱۹۴۷م عملی نمود. پس از اعلام این موضوع، ارتش پاکستان به جامو و کشمیر حمله کرد و بخشی از آن را به تصرف خود در آورد. از آن زمان تاکنون، کشورهای هند و پاکستان دوبار بر سَرِ این منطقه با یک

دیگر جنگیده اند و اختلاف و تنش های سیاسی و نظامی بین این دو کشور ادامه یافت. از طرفی دیگر، استقلال طلبان کشمیری نیز سال هاست که برای جدایی از هند مبارزه می کند، اما با سرکوب و کشتار مردم به دست ارتش هند روبه رو می شوند.

مناسبت ۰۵: درگذشت خانم "گرتی ترزا کوری" برنده جایزه نوبل پزشکی (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

انم گرتی تِرَززا رادنیتْزْ کوری از پزشکان برجسته قرن بیستم در نیمه اوت ۱۸۹۶م در پراگ پایتخت چک متولد گردید و در پایان تحصیلات دبیرستانی وارد دانشکده پزشکی پراگ شد. وی در ۲۴ سالگی دکترای پزشکی خود را دریافت نمود و در همان سال با یکی از پژوهشگران کشور خود به نام کارل کوری ازدواج نمود و از آن پس در کنار هم به کارهای تحقیقاتی پرداختند. آنها در سال ۱۹۲۲ به امریکا رفته و پس از ۵ سال تابعیت این کشور را پذیرفتند. این دو پس از چند سال فعالیت در بخش های علمی، نخستین تحقیقات خود را به بررسی فعالیت انسولین در تنظیم میزان قند خون اختصاص دادند و سرانجام موفق به جداسازی ترکیب خاصی از گلوکز در بافت های عضلانی شدند که تا آن زمان ناشناخته بود. این ترکیب "گلوکز - ال - فسفات" نام گرفت و به افتخار کاشفین آن به "استِر کوری" معروف شد. این زوج محقق علاوه بر انجام تحقیقات در زمینه های مختلف پزشکی، موفق به تدوین بیش از ۲۰۰ مقاله شدند. عضویت در آکادمی علوم و استادی بیوشیمی دانشگاه و دریافت جوایز از دیگر افتخارات دکتر گرتی کوری به حساب می آید. این زوج دانشمند به دلیل تحقیقات مهمی که منجر به کشف راه های تغییر شکل گلیکوژن

در کبد گردید، در سال ۱۹۴۷م به دریافت جایزه نوبل پزشکی نائل آمدند. خانم گرتی کوری سرانجام پس از ۶۱ سال زندگی و تلاش علمی در ۲۶ اکتبر ۱۹۵۷م درگذشت.

مناسبت ۰۶: امضای پیمان صلح میان اُردن و رژیم صهیونیستی (۱۹۹۴م)

شرح مناسبت:

به دنبال توافقات به دست آمده در مذاکرات سازمان آزادی بخش فلسطین موسوم به ساف و رژیم صهیونیستی که در سپتامبر ۱۹۹۳م یک دیگر را به رسمیت شناختند، در واقعْ دیگر شاه حسین پادشاه وقت اردن مانعی برای انجام مذاکره و امضای صلح با رژیم غاصب اسرائیل در پیش رو نداشت. بنابراین در ۲۶ اکتبر ۱۹۹۴م پیمان به اصطلاح صلح بین ملک حسین پادشاه اردن و اسحاق رابین نخست وزیر وقت رژیم صهیونیستی، در جهت سیاست های امریکا برای ایجاد سازش بین کشورهای عربی و رژیم اشغال گر قدس، امضا شد. به موجب این پیمان، صهیونیست ها پذیرفتند که از بخش هایی از خاک اردن عقب نشینی کنند و در برابر، اردن نیز تحریم اقتصادی رژیم نژادپرست اسرائیل را لغو کرد. واشینگتن نیز تعهد کرد که به سبب عقد قرارداد سازش اَمّان با تل آویو، بدهی اردن به امریکا را ببخشد و به اَمّان کمک مالی کند. اما این وعده ها به طور کامل تحقق نیافت و خشم مردم مسلمان اردن و دیگر ملت های منطقه نیز علیه ملک حسین برانگیخته شد. این پیمان باعث تضعیف جبهه ضد صهیونیستی گردید.

مناسبت ۰۷: شهادت دکتر "فتحی شقاقی" دبیر کل جنبش جهاد اسلامی فلسطین (۱۹۹۵م)

شرح مناسبت:

دکتر فتحی شقاقی، دبیرکل جنبش جهاد اسلامی فلسطین در سال ۱۹۵۱م، در اردوگاه آوارگان فلسطینی در شهر غَزّه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه به معلمی روی آورد و با اتمام دروس دانشگاهی خود در رشته پزشکی، به طبابت در یکی از بیمارستان های بیت المقدس پرداخت. دکتر فتحی شقاقی در سال ۱۹۶۸م، به جنبش جهاد اسلامی فلسطین پیوست و پس از مبارزات طولانی بر ضد صهیونیست ها، به دبیر

کلی جنبش جهاد اسلامی برگزیده شد. وی روز جهانی قدس را روز احیای اسلام و احیای جهاد ضد صهیونیستی می دانست و آن را گرامی می داشت. این مبارز فلسطینی در راه آرمان ملت فلسطین تلاش فراوانی از خود نشان داد و دشمن صهیونیستی را بـه فکر انتقـام واداشـت. دکـتر فتحی شـقاقی سـرانجام در اقـدامی تروریسـتی در ۲۶ اکتـبر ۱۹۹۵م به دست عوامـل سازمـان جاسوسـی اسرائیل (موساد) در والتا پایتخت مالت واقع در دریای مدیترانه مورد سوء قصد واقع شد و در ۴۴ سالگی به شهادت رسـید. ترور فتحی شـقاقی، واکنش تنـد مسـلمانان و مخالفـان صـهیونیسم را برانگیخت و بار دیگر ماهیت تروریستی این رژیم غاصب را به همگان نشان داد.

مناسبت ۰۸: روز ملی "اتریش"

شرح مناسبت:

جمهوری اتریش بـا ۸۳/۸۵۸ کیلومتر مربع وسـعت در مرکز اروپـا و در همسـایگی سوئیس، ایتالیـا، مجارسـتان و ... واقع شـده است. جمعیت اتریش بیش از ۸ میلیون نفر است که عمدتاً کاتولیک می باشـند. با توجه به رشد بسیار کُند جمعیتِ این کشور پیش بینی شده است تا سال ۲۰۲۵م اتریش افزایش جمعیت نداشـته باشد. پایتخت آن شهر وِین است و شیلینگ واحد پول آن کشور بود. امـا امروزه به عنوان یکی از اعضای اتحادیه اروپا "یورو" واحـد پول این کشور شـده است. بیش از ۹۱درصد مردم اتریش ملیت اتریشـی دارنـد و از نژاد سـفیدپوست هسـتند. زبان رسـمی مردم اتریش آلمانی و خط رایـج لاتین است. گراتس، لینتس و سالزبورگ از شهرهای مهم این کشور اروپایی هستند. اتریش در سال ۱۸۶۶ برای اولین بار و در ۱۹۱۸ برای بار دوم، مستقل شد و نظام سیاسی خود را جمهوری فدرال با دو مجلس قانون

گزاری اعلام نمود.(ر.ک: ۱۲ اکتبر)

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: کشف سرزمین "کوبا" توسط "کریستف کُلُمْبْ" دریانورد ایتالیایی (۱۴۹۲م)

شرح مناسبت:

در ۲۷ اکتبر ۱۴۹۲م، کریستُف کُلُمْب، دریانورد ایتالیایی برای اولین بار سواحل شرقی کوبا را کشف کرد. در آن زمان اقوام سرخ پوست در کوبا سکونت داشتند که تعداد آن ها به یک میلیون نفر می رسید. کوبا قبل از سرزمین های دیگر قاره امریکا تحت سلطه استعمارگران درآمد و پایگاه اصلی تهاجم آن ها به نقاط دیگر از این قاره بود. (ر.ک: ۲۰ مه)

مناسبت ۰۲: آغاز حکومت هیأت مدیره فرانسه در جریان انقلاب این کشور (۱۷۹۵م)

شرح مناسبت:

با پیروزی انقلاب کبیر فرانسه و اعلام جمهوری اول در آن، مجلس جدید این کشور معروف به کنوانسیون، قدرت را در دست گرفت و پس از چندی، دوره ترور یا وحشت با اعدام بسیاری از افراد به اتهام مخالفت با انقلاب، آغاز شد. دوره حکومت مجلس کنوانسیون بیش از سه سال به طول انجامید تا اینکه در آوریل ۱۷۹۵م، قانون اساسی جدیدی به تصویب رسید که براساس آن، قوه مجریه به هیأتی متشکل از پنج نفر موسوم به هیأت مدیره، و قوه مقننه به مجلسی با یک صد و پنجاه نماینده واگذار شد. با روی کار آمدن هیأت مدیره در ۲۷ اکتبر ۱۷۹۵م، فصل جدیدی در انقلاب فرانسه آغاز شد. در این دوره که به دوره حکومت هیأت مدیره شهرت یافت، پُل باراس، رئیس کنوانسیون به ریاست هیأت مدیره انتخاب شد و با اختیارات وسیعی که در مدت حکومت بر فرانسه داشت به پادشاه جمهوری معروف گردید. در این زمان، اجتماع و حکومت سابق به کلی در هم کوبیده شد و حکومت و نظام جدیدی روی کار آمد. مردم که از مبارزه و مجادله و کشتار به تنگ آمده بودند خواستار بازگشت نظم و ترتیب بودند. هرچند که

هیأت مـدیره با تصویب قانون اساسـی جدیـد درصدد نظم بخشـی به امور بود، با این حال رواج فساد در اواخر حکومت هیأت مـدیره و بحران هـایی که بر اثر هرج و مرج داخلی و جنـگ هـای خارجی بروز کرده بود، زمینه را برای انقلاب تازه ای فراهم می سـاخت. این مسائـل به همراه اختلافـات عمیق بین سـلطنت طلبـان و جمهوری خواهـان همچنان ادامه یافت تا اینکه ناپلئون بُناپارت به عنوان یکی از فرمانـدهان ارشد ارتش در نهم نوامبر ۱۷۹۹م، طی کودتـایی زمام امور را به دست گرفت و حکومت هیأت مدیره را پس از چهار سال زمام داری، سرنگون ساخت.

مناسبت ۰۳: تولد "تئودور روزْوِلت" رئیس جمهور پیشین امریکا (۱۸۵۷م) (ر.ک: ۶ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: مرگ "لویی بلان" نظریه پرداز برجسته فرانسوی (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

لویی بلـن، نظریه پرداز فرانسوی در چهارم آوریل ۱۸۱۲م در مادریـد اسـپانیا به دنیا آمد. او پس از چندی راهی فرانسه شد و در آن سامان اقامت گزیـد. بلان پس از طی تحصـیلات خود، وارد فعالیت های سیاسـی و اجتماعی شـد و به ارائه نظرات خود پرداخت. او مـدافع سرسـخت کـارگران و رفـاه حال آنان بود و برای اولین بار پیشـنهاد کرد که کارگران در کارخانه ها سـهام داشـته باشند. بلان در این زمینه چندین طرح ارائه نمود که اهدافی چون تهیه سرمایه توسط دولت از طریق انتشار اوراق قرضه، تعیین دسـتمزدهای برابر برای همگـان، توزیع سود بین کـارگران، بیمـاران و سالمنـدان و اختصـاص بخشـی از سود به سـرمایه گذاری های بعدی و ... از آن جمله اند. بر اثر تلاش های لویی بلان، مصوبه ای به امضای هیأت وزیران فرانسه به امضا رسـید که بر اساس آن، دولت فرانسه متعهد گردید موجودیت کارگران را با ایجاد کار تضـمین نماید. هم چنین طرح ایجاد انبارهای دولتی، بیمه دولتی و ملی کردن بانـک های فرانسه از دیگر پیشـنهادات وی بود که در آن زمان عملی نگردیـد. بلان در کتاب خود به نـام سازمان کار، نظام اجتماعی جدیـدی را ترویـج می کرد که مبنای آن روی این اصل قرار گرفته بود که از هر کس به فراخور اسـتعدادش بگیریـد و به هر کس طبق احتیاجش بدهیـد. وی بر این عقیده بود که رقابت آزاد بر دسـتمزدها تاثیر می گذارد و ماشینیزم باعث بیکاری کارگران می شود، بنابراین، این دو مقوله را به شدت مورد حمله قرار می داد. لویی بلان

سرانجام در ۲۷ اکتبر ۱۸۸۲م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: روز استقلال رسمی "نروژ" و پایان اتحاد با سوئد (۱۹۰۵م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۸۱۴م، به پاس خدمات سوئد در شکست دادن قوای ناپلئون بُناپارت امپراتور فرانسه، کنگره وِین که برای بررسی اوضاع اروپا و تقسیم بندی جدید این قاره تشکیل شده بود نروژ را بر خلاف رضایت مردم آن، ضمیمه سوئد نمود و در همین سال قانون اساسی آن تدوین شد. از این پس استقلال نروژ عملاً از بین رفت و نروژیان سر به شورش برداشتند. مردم استقلال طلب این کشور که خواهان حکومتی مستقل بودند برای کسب استقلال خود دست به مبارزه زدند. سرانجام رهبران سوئد و نروژ با استقرار سلطنت دوگانه ای متشکل از پادشاهی سوئد - نروژ به توافق رسیدند، تا این که در ۲۷ اکتبر ۱۹۰۵م استقلال مسالمت آمیز این کشور از سوئد حاصل گشت و حکومت مشروطه سلطنتی برقرار شد. هم چنین هفدهم مه و روز قانون اساسی در این کشور، به عنوان روز ملی نروژ انتخاب شده است.

مناسبت ۰۶: مرگ "ویلیام تامسون" فیزیک دان برجسته انگلیسی (۱۹۰۷م) (ر.ک: ۴ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: آغاز جمهوری چهارم فرانسه پس از جنگ جهانی دوم (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

پس از حمله آلمان نازی و اشغال فرانسه در ژوئن ۱۹۴۰م، جمهوری سوم فرانسه که از سال ۱۸۷۰م آغاز شده بود، پس از هفتاد سال پایان یافت. با پیروزی متفقین در جنگ جهانی دوم و برگزاری همه پرسی در فرانسه، قانون اساسیِ چهارمین دوره جمهوری فرانسه به تأیید مردم این کشور رسید و بدین ترتیب جمهوری چهارم فرانسه آغاز شد. از ویژگی های این دوره از جمهوری باید از عدم ثبات سیاسی و اختلاف ها و برخوردهای شدید میان حزب کمونیست و شارل دوگل نظامی برجسته، سیاست مدار مشهور و رئیس جمهور وقت فرانسه یاد کرد. در این جمهوری که دوازده سال به طول انجامید، به دلیل مشکلات گسترده اقتصادی در فرانسه، سی و سه دولت بر سر کار آمدند. شکست فرانسه در برابر مبارزات آزادی بخش مردم مسلمان الجزایر و نیز بحران های سیاسی در داخل کشور به ویژه درباره قانون اساسی، جمهوری چهارم فرانسه را با ناکامی روبرو کرد و سبب ایجاد جمهوری پنجم در این کشور در سال ۱۹۵۸ شد.

مناسبت ۰۸: تولد "دائِلن تامْس" شاعر معروف انگلیسی (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

دائِلن تامِسْ، ادیب انگلیسی در ۲۷ اکتبر ۱۹۱۴م در این کشور به دنیا آمد و تنها تا دوره دبیرستان تحصیل نمود. در این زمان، تامس به ادبیات و نگارش روی آورد و از راه بازیگری، بررسی کتاب، نوشتن برنامه های رادیویی و ... گذران زندگی می کرد. تامس نخستین شعرش را در شانزده سالگی به چاپ رساند و اولین مجموعه کوچک شعرش را زمانی منتشر کرد که فقط ۱۹ سال داشت. وی در ۲۴ سالگی جایزه ادبی اسکار را دریافت نمود و از آن پس، بیش از پیش اشعارش را

در مجلات انگلیسی و امریکایی به چاپ رساند. کارهای تامس، مدرن و پیشرفته و تا اندازه ای تحت تاثیر کتاب مقدس قرار داشت. به نظر تامس، شعر، جریانی موزون و روایی، از ظلمتی پوشیده به مکاشفه ای عریان است. هم چنین شعر باید علل پنهان را به حیطه آشکار روشنایی بکشاند. اشعار تامس به سبب قدرت غنایی، جنبه های سورئالیستی و ذهنی، استعاره های فشرده زنده و جناس ها و الگوهای پیچیده صدا و معنی، اهمیت یافته اند. بیشتر این اشعار از شیفتگی شاعر به شکوه و عظمت تکوین زندگی و رویش و مرگ، مایه می گیرند. نخستین آثار منثور تامس، داستان های کوتاهی بود که در کتابی با عنوان ماجراهای تجارت پوست، گردآمده است. وی در دهه ۱۹۴۰م، در زمینه فیلم و فیلم نامه هم کار کرد و آثاری مردم پسند و فکاهی، اما درعین حال به نثر شاعرانه نوشت که بیانگر عشق بسیارش به زندگی بودند. ذوق هنریِ توفان آسای تامس، گزینش خیره کننده اما دقیق القاب و صفات و تحریف های به ظاهر تب آلودی که در واقع حاصل بازسازماندهی بسیار دقیق و سردند، همواره شکوه مند بوده اند. اما از سوی دیگر، کشف بسیاری از سطرها که هم چون بهترین شعرها، ترجمه ناپذیرند، باعث شَعَف انگیزیِ آثار تامس شده است. تامس می گفت به عشق انسان و در ستایش خدا قلم زده ایم. از این روست که عشق به انسان و ستایش خدا در شعرهای او موج می زنند. شعر تامس غریزی است نه عقلانی و گرچه افراط کار و انباشته از واژه و تصویر است، اما از فضیلت نیز به

وفور برخوردار می باشد. از مهم ترین آثار وی می توان به نقشه عشق، هجده شعر و خواب روستا اشاره کرد. دایلن تامس سرانجام در نهم نوامبر ۱۹۵۳م در ۳۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: کودتای ژنرال "محمد ایوب خان" در پاکستان (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

یازده سال پس از استقلال پاکستان، در حالی که این کشور دوره ای از بی ثباتی سیاسی را پشت سر می گذاشت ژنرال محمد ایوب خان، از فرماندهان ارتش پاکستان، در کودتایی بدون خون ریزی در ۲۷ اکتبر ۱۹۵۸م، قدرت را در این کشور به دست گرفت. و اسکندر میرزا به عنوان اولین رئیس جمهور پاکستان مجبور به کناره گیری از قدرت شد. وی که ابتدا فرماندهی ارتش و سپس وزارت دفاع را بر عهده داشت، قبل از کودتا جانشین رئیس جمهور بود. پس از کودتا، وی با در اختیار گرفتن سمت های ریاست جمهوری و نخست وزیری، در پاکستان حکومت نظامی اعلام کرد. ایوب خان، اگر چه هفت سال بعد در انتخابات ریاست جمهوری ۱۹۶۵م به پیروزی رسید، اما به تدریج به سبب افزایش مشکلات اقتصادی و سیاسی، با شورش های مردمی روبرو شد. بنابراین وی تصمیم گرفت برخی از آزادی های اجتماعی را احیاء نماید. در همین رابطه به ایجاد هسته هایی به نام واحدهای دموکراتیک بنیانی، پرداخت. ژنرال ایوب خان پس از این که نتوانست برای تحقق خواسته های مردم مسلمان پاکستان کار مهمی انجام دهد. پس از یازده سال حکومت، در سال ۱۹۶۹م، قدرت را به داماد خود، ژنرال یحیی خان واگذار کرد.

مناسبت ۱۰: روز ملی و استقلال "ترکمنستان" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

جمهوری ترکمنستان در گذشته های دور جزو قلمرو ایران به شمار می رفت. این وضعیت از حدود ۵۰۰ سال قبل از میلاد تا قرن نوزدهم، با فراز و نشیب هایی همراه بود و اقوام گوناگونی بر آن حکومت داشتند. در قرن نوزدهم، روسیه به ترکمنستان نفوذ کرد و پس از مدتی جنگ با ترکمن ها در

سال ۱۸۸۱م آن ها را شکست داد. ترکمنستان پس از انقلاب کمونیستی در سال ۱۹۱۷م، صحنه درگیری کمونیست ها با ملی گرایان بود. سرانجام کمونیست ها پیروز شدند و ترکمنستان در سال ۱۹۲۴م به عنوان یکی از جمهوری های شوروی شناخته شد. پس از ۶۷ سال و در پی شکست نظام کمونیستی در شوروی که به تجزیه این کشور منتهی گردید، شورای عالی ترکمنستان در ۲۷ اکتبر ۱۹۹۱، استقلال این جمهوری از شوروی را تصویب نمود. جمهوری ترکمنستان که در حاشیه دریای خزر واقع شده، بیش از ۴۸۸ هزار کیلومتر مربع وسعت دارد و با کشورهای ایران، افغانستان، ازبکستان و قزّاقستان همسایه است. جمعیت ازبکستان در حدود ۴/۵ میلیون نفر بوده و پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۵م جمعیت آن بیش از ۶ میلیون نفر خواهد بود. پایتخت ترکمنستان عشق آباد نام دارد و واحد پول این کشور منات می باشد. ملیت مردم ترکمنستان ترکمن و زبان رسمی آن ها ترکمنی است. بیش از ۸۷٪ مردم ترکمنستان، مسلمان هستند.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: درگذشت "جان لاک" فیلسوف و نظریه پرداز معروف انگلیسی (۱۷۰۴م)

شرح مناسبت:

جان لاک، فیلسوف و نظریه پرداز معروف انگلیسی و بنیان گذار فلسفه حکومت دموکراسی در ۲۹ اوت ۱۶۳۲م در رینگْتُنِ انگلستان به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در آکْسْـفورد به پایان رساند و پس از آن به تدریس زبان یونانی، معانی بیان و فلسفه پرداخت. وی در سال های بعد به تفکر درباره دستگاه فلسفی خود که اساس دموکراسی جهان است، پرداخت. کلید فلسفه لاک شاملِ دو کلمه "توافق قراردادی" است. وی اعلام داشت که تمام حکومت ها، سراسر، روابط انسانی و همه زندگی را باید به مثابه داد و ستد تلقی کرد.

لاک، ذهن انسان به هنگام تولد را هم چون لوحه سفیدی می دانست که تجارب حسی، مانند متن کتاب، از آغاز تولد تا زمان مرگ، بر لوح ذهن نوشته می شود. این معلومات به صورت حفظیّات شکل می پذیرد و حفظیّات به گونه فکر و فکر به جامه عقل درمی آید. بنابراین عقل انسان چیزی جز ارزشیابی دنیای مادی که از دریچه های حواس به داخل ذهن راه می یابد، نیست. لاک بر این عقیده است که اشخاص مختلف، دنیا را به صور مختلف می بینند، زیرا اگرچه حواسْ به ظاهرْ یکی است، اما دنیا را متفاوت دریافت می کنند. وی حکومتِ خوب را حاصل قرارداد میان انسان با انسان می دانست و وظیفه حکومت ها را خدمت به مردم عنوان می کرد. لاک درباره حکومت عادلانه می گفت که باید مبتنی بر رضایت اکثریت مردم باشد. به مردمْ، آزادی بیان، آزادی فکر، آزادی انتخاب و آزادی دین بدهد و برای آن که کار به خودکامگی نکشد، لازم است که سه قوه مقنّنه، مجریه و قضائیه وجود داشته باشند. اما رؤیای لاک از حکومت آزادی خواه ملی فراتر رفت و او اصولی، هم برای حکومت بین المللی و هم حکومت ملی، طرح افکند. به نظر لاک، دوره ترقی واقعی وقتی آغاز خواهد شد که کشورها نیز چون مردم، طبق یک قرارداد اجتماعی با هم متحد شوند و از لحاظ سیاسی به یک دیگر اتکا ورزند. لاک عقیده داشت که هدف همه حکومت ها، حفظ حیات، آزادی و خوشبختی ملت هاست، اصل عدالت مبتنی بر نیاز و احتیاج مردم است و عاملی که معلوم می دارد

مردم به چه چیز احتیاج دارنـد، صـدای آنهاست. وی در این جا عنوان می کند که اخلاق و رفتار خوب، نتیجه حکومت خوب است. فلسـفه لاـک را می توان چنین خلاـصه کرد: اسـتقلال افراد در یک جامعه دموکراسـی، اتکای اقوام در کشورها به یک دیگر در دنیایی آزاد؛ اسـتقرار اخلاقیات بر مبنای تعاون در میان همه افراد بشـر. از آثار عمده ای که لاک در آن ها به تشـریح عقایـد فلسـفی خویش پرداخته است، می توان از کتب رساله درباره فهم بشـر، انـدیشه هایی در باب تعلیم و تربیت و معقولیّت دین مسیح(ع) نام برد. جان لاک سرانجام در ۲۸ اکتبر ۱۷۰۴م در ۷۲ سالگی درگذشت. (ر.ک: ۲۹اوت)

مناسبت ۰۲: تصرف دومینیکن در امریکای مرکزی توسط استعمار اسپانیا (۱۸۰۲م) (ر.ک: ۲۷ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: پرده برداری از مجسمه آزادی در ورودی بندر نیویورک (۱۸۸۶م)

شرح مناسبت:

مجسـمه آزادی که امروزه سمبل ایالات متحده امریکا محسوب می شوددر سال ۱۸۸۶م با کمک مردم فرانسه توسط آگوست بارْتولْدی، مجسـمه ساز معروف فرانسوی ساخته شد و از طرف فرانسویان به مناسـبت یک صدمین سالگرد اسـتقلال امریکا به ایالات متحده اهدا گردید. فرانسویان با ساختن این مجسـمه قصد داشـتند اعتراض خود را به فشار و سرکوبی که در فرانسه آن زمان تحت سـلطه رژیم ناپلئون سوم وجود داشت، نشان دهنـد. بنیان گـذاران این ایـده از یک صد هزار فرانسوی در ۱۸۰ شهر این کشـور، مبلغ ۶۰۰ میلیون فرانـک برای تحقق کـار جمع آوری کردنـد، بـا این حـال به دلیل عـدم همکاری مردم امریکا در نصب پایه مجسـمه، مجسمه آزادی با تاخیر، در روز ۲۸ اکتبر ۱۸۸۶م پرده برداری شد. مجسـمه آزادی که تجسم یک موجود اساطیری است، سـمبل های فراماسونری شامل تاج ستاره ای شکلِ هفت شاخه و کتاب و مشعل راهنما را به نمایش می گذارد و به شکل زنی است که مشعلی در دست راست خود گرفته و آن را به سوی آسمان بلند کرده است. بلندی مجسمه آزادی ۴۶ متر و بـا احتسـاب پـایه آن، در حـدود ۹۴ متر می باشـد و در مـدخل بنـدر نیویورک در امریکـا واقع شـده است. بـا این حـال، تندیسی که طراحش بارْتولْدیْ آرزو داشت مظهر نظم و سازندگی باشد، امروزه نشانگر قدرت های مخرب و رژیمی زورگو و سلطه مدار است که به نام آزادی و دموکراسی حاضر است تمام حقوق انسانی را در پای منافع خود قربانی نماید.

مناسبت ۰۴: روز ملی و استقلال "چک" (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

کشور چک با ۷۸/۸۶۶ کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت در

مرکز اروپـا قرار گرفته است. پـایتخت چـک پراگ نـام دارد و برنو، پلزن و اوستراوا از شـهرهای مهم آن هسـتند. بیش از ۸۰٪ مردم این کشور ملیت چک داشـته و از نژاد سـفید اروپایی هسـتند. اکثریت مردم چک پیرو آیین مسـیحیت و عمدتاً کاتولیک هسـتند. زبـان رسـمی مردمْ چکی ولی زبـان های لهسـتانی، آلمانی و اسـلواکیایی نیز عمومیت دارد. چک از جمله کشورهایی است که با رشد منفی جمعیت روبه رو است و در سال های آینده جمعیت آن رو به کاهش می رود. بر همین اساس پیش بینی می شود جمعیت چـک در سال ۲۰۲۵م در حدود ۹/۵ میلیون نفر خواهـد بود. واحـد پول چـک کرون است. که با الحاق این کشور به اتحـادیه اروپا در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴، یورو به عنوان واحـد پول اروپـایی جـای گزین آن می شود. این کشور در سـال ۱۹۱۸ از امـپراتوری اتریش – مجارسـتان اسـتقلال یـافت و بـا پیـدایش اصـلاحات در بلـوک شـرق، حکـومت کمونیسـتی در چکسلواکی نیز از کار کناره گرفت و نظام سیاسی این کشور به جمهوری فدرال چک و اسلواک تغییر نام داد. در ژوئیه ۱۹۹۲ از سوی مجلسِ ملی اسـلواک، حق حـاکمیت ملی اعلام شـد و از اول ژانویه ۱۹۹۳م با تشـکیل دو کشور اسـلواک و چک نام کشور چکسـلواکی از فهرست کشورهای جهان حذف شد نظام سیاسـی حاکم بر این کشور جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانون گزاری می باشد.

مناسبت ۰۵: آغاز تهاجم ارتش ایتالیا به یونان در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۰م)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی دوم در سپتامبر ۱۹۳۹، بیشتر مناطق جهان در معرض تهاجم قرار گرفت. با این حال نقطه آغازین و محور اصلی جنگ در اروپا قرار داشت. در ۲۸

اکتبر ۱۹۴۰م ارتش ایتالیا تلاش نمود از پایگاه های خود در آلبانی، که در آوریل ۱۹۳۹م آن را اشغال کرده بود، کشور یونان را به تصرف درآورد. اما از یک طرفْ، بدی شرایط جوّی و از سوی دیگر مقاومت ارتش یونان باعث شد تا نیروهای مهاجم ایتالیا در پشت مرزهای یونان متوقف شوند. چندی پس از آن پیش روی نیروهای ایتالیایی ادامه یافت اما یونانی ها با توجه به کمک های نظامی انگلستان توانستند به ارتش فاشیست ایتالیا ضربه محکمی وارد نمایند. یونانی ها هم چنین موفق شدند علاوه بر به اسارت در آوردن چند هزار ایتالیایی، به غنائم نظامی قابل توجهی دست یابند. درنهایتْ ارتش آلمان به کمک ایتالیا شتافت و در ۶ آوریل ۱۹۴۱م یورش به طرف یونان و یوگسلاوی آغاز گردید. از آن طرفْ انگلستان نیز ۶۰ هزار نفر از نیروهای خود را به یونان اعزام نمود اما این نیروها به سرعت در برابر موج حمله آلمان شکست خورده و این کشور را تخلیه کردند. در اواخر آوریل ۱۹۴۱م یونان و یوگسلاوی تسلیم شدند و در ماه مه همین سال چتربازان آلمانی در آنجا فرود آمدند. اشغال یونان تا سال ۱۹۴۴م ادامه داشت و پس از شکست های آلمان در جبهه های مختلف، یونان نیز با کمک انگلستان و دیگر متفقین از آلمان و ایتالیا تخلیه شد.

مناسبت ۰۶: کشتار فلسطینیان در روستای "الدّوایْمِه" توسط صهیونیست ها (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

شکل گیری و اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی بر پایه تلاش هایی بود که گروه های تروریستی و حامیان این رژیم نامشروع انجام می دادند. سابقه جنایات واحدهای سازمان یافته تروریستی، به اوائل قرن بیستم و سال های قبل از اعلام تشکیل این رژیم باز

می گردد. قتل عام دیر یاسین، الدّوایمه و صبرا و شتیلا- نمونه ای از این اقدامات می باشد. در هنگامه جنگ اول اعراب و اسرائیل، سربازان رژیم صهیونیستی در ۲۸ اکتبر ۱۹۴۸م با اشغال روستای الدّوائِمِه در سرزمین های اشغالی فلسطین در ابتدا هفتاد و پنج مسلمان فلسطینی را در حال نمازگزاردن به شهادت رساندند. سپس اعضای سی و پنج خانواده را که برای حفظ جان خود به غاری در خارج از دهکده پناه برده بودند، قتل عام کردند. سربازان ارتش رژیم صهیونیستی، پس از آن، این روستا را با خاک یکسان کردند. پس از مدتی، هنگامی که مسئولان سازمان ملل متحد از نماینده رژیم نژادپرست صهیونیستی در این سازمان، درباره حوادث روستای الدوایمه سؤال کردند، وی برای پنهان کردن جنایات انجام شده، حتی وجود این روستا را مُنکر شد.

مناسبت ۰۷: مرگ "هانری بوژْدو" رمان نویس برجسته فرانسوی (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

هانری بوژْدو، داستان سرای فرانسوی در ۱۲ ژانویه ۱۸۷۰م در منطقه ساووا در این کشور به دنیا آمد. وی در ابتدا برای تحصیل در رشته حقوق راهی پاریس شد اما به زودی آن را رها کرد و به کار ادبی پرداخت. بوردو سپس در محافل ادبی رفت و آمد کرد و با نشر مقاله های انتقادی، خود را به مردم شناساند، تا اینکه از سی سالگی کار اصلی خود یعنی رمان نویسی و داستان سرایی را آغاز نمود. وی طی سال های بعد در حدود هفتاد اثر شامل رمان، نوشته های انتقادی و نمایش نامه منتشر کرد که جامه پشمین، برف بر گام ها، خانه و ترس از زیستن از آن جمله است. بوردون در رمان ترس از زیستن، که در سال ۱۹۲۱م منتشر

ساخت به تحلیل در مورد شخصیت داستان می پردازد و نوعی از جامعه سطحی، خودبین و ابله را به تصویر می کشاند. هم چنین در رمان خانواده روکوپار با استناد و تکیه به قوانین حقوقی، نقش آن در جامعه را بررسی می کند. بوردون به عنوان یک وکیلِ آشنا با حقوق، یکی از مواد قانونی که باعث ایجاد مشکلات فراوانی برای بسیاری از مردم شده بود، را دستاویز نوشتار خود قرار می دهد. به نظر وی اگر کسی صاحب قدرتی اجتماعی، که آن را یک ارزش می داند، باشد، قادر به همه گونه چشم پوشی هست تا حیثیت خود را حفظ نماید. بیشتر رمان های بوردو درباره مسائل خانوادگی طبقه متوسط در قالب شهرستان زادگاهش است وی طرفدار جدی اخلاق به شمار می رفت و بر ضد بی نظمی های جامعه مبارزه می کرد. بوردو در عالم سیاست، مخالف سرسخت ناسیونالیسم مبتنی بر تقدم منافع اجتماعی بر فردی بود و در عالم ادب، با ناتورالیسم که در آن بیشتر به تقلید دقیق و مو به مو از طبیعت پرداخته می شود، مخالفت می نمود. با این حال، منتقدان، از آثار او با لحنی استهزاءآمیز یاد می کنند و از نظر اخلاقی، آنها را مبتذل می شمارند. با این وجود رمان های بوردو در محیط خانواده های متوسط سنّت پرست، خوانندگان فراوانی داشته و از بیشتر داستان های او، فیلم سینمایی ساخته شده است. هانری بوردو سرانجام در ۲۸ اکتبر ۱۹۶۳م در ۹۳ سالگی درگذشت.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: مرگ "ژان دالامْبِر" نابغه ریاضی فرانسوی (۱۷۸۳م)

شرح مناسبت:

ژان لورِن دالامْبِر، ریاضی دان معروف فرانسوی در پانزدهم نوامبر ۱۷۱۷م در پاریس به دنیا آمد. با این حال، پدر

و مادرش او را درون بسته ای قرار داده و در کنار کلیسایی در پاریس رها کردند. از این زمان یک زن که همسر یک شیشه فروش بود، از او نگهداری کرد و به تربیت او همت گماشت. این پسر سرراهی پس از طی تحصیلات متوسطه، به تحصیل طب و حقوق پرداخت ولی پس از چندی به ریاضیات علاقه مند شد و به مطالعه و تحقیق در آن روی آورد. دالامبر در ۲۲ سالگی با انتشار مقاله ای درباره حساب انتگرال، خود را شناساند و پس از چندی به شهرت رسید. در آن زمان رسم بود که مغزهای متفکر و صاحب نبوغ به دربار دعوت شوند، اما دالامبر این دعوت را رد کرد. او در سال های بعد، کارهای علمی خود را ادامه داد و قضیه معروف خود را ارائه داد. بر اساس این قضیه که به نام مبتکرش، دالامبر خوانده می شود، هر معامله جبری، یک جواب دارد. گرچه دالامبر در اثبات این قضیه تلاش فراوانی از خود نشان داد، ولی نخستین اثبات دقیق آن، شانزده سال پس از مرگ وی انجام گرفت. او در فلسفه از مؤسسان مکتب اثباتی به شمار می رود که تنها به پدیده ها و نمودهایی که به طور مثبت دانسته، یا به طور قاطع، قابل مشاهده اند، ارج می نهد. دالامبر هم چنین یکی از تهیه کنندگان دایرهالمعارف بزرگ دیدِرو، دیگر دانشمند هم وطن خود بود و بعدها به درجه ای از شهرت رسید که ملکه روسیه و پادشاه پروس به دوستی با او افتخار می کردند. ژان دالامبر سرانجام در ۲۹ اکتبر ۱۷۸۳م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: ورود امپراتوری عثمانی به جنگ جهانی اول پس از حمله به ناوگان روسیه (۱۹۱۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "ارنسْت ماخ" فیزیک دان و فیلسوف اتریشی (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

ارنست ماخ، فیلسوف و فیزیک دان اتریشی، در ۲۰ مارس ۱۸۳۸م به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات خویش به تدریس پرداخت. ماخ در این هنگام به انتقاد از اصول مکانیک کلاسیک مشغول شد و تئوری های جدیدی وضع کرد که به نام خود او معروفند. وی در زمینه فیزیولوژی و روانشناسیِ احساس های انسان و به ویژه رابطه آن ها با نظریه علم نیز دست به تحقیق زد. ماخ یکی از بنیان گذاران مکتب امپیریوکری تیزیسم به شمار می رود که بر اساس آن فلسفه واقع بینانه مبنی بر تجزیه و تحلیل احساس ها و عواطف انسانی می باشد. هرچند که ماخ در علم فیزیک صاحب نظر و استاد بود، با این حال، بیشتر به عنوان فیلسوف علم شهرت دارد. وی معتقد بود هر نظریه علمی که اشاره ای به اشیایی داشته باشد و نتوان آن ها را به تجربه های حسی باز گرداند، مردود است. در این حال، ماخ این اعتقاد را دارد که علم باید از مفاهیمی هم چون مکان مطلق و زمان مطلق چشم بپوشد. این جنبه از آرای ماخ، در آلبرت انیشتین فیزیک دان شهیر قرن بیستم تاثیر فراوان داشته است. ارنست ماخ سرانجام در ۲۹ اکتبر ۱۹۱۶م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: آغاز نخست وزیری "بنیتو موسولینی" دیکتاتور فاشیست ایتالیا (۱۹۲۲م)

شرح مناسبت:

بنیتو موسولینی، قبل از جنگ جهانی اول، یک سوسیالیست رسمی و سردبیر یک روزنامه بود. وی درسال ۱۹۱۹م گروه فاشیستی خود را با نام گروه رزمنده تشکیل داد و چند صد نفر از اعضای اولیه با پیراهن های سیاه به صورت یک گروه ضربت نظامی تجهیز شدند. این گروه که به سیاه جامگان شهرت داشتند

ضمن درگیری های خشونت آمیز خود و ایجاد جوّ رعب، تشکیلات خود را به تمام شهرهای بزرگ ایتالیا گسترش دادند و در انتخابات پارلمانی ۱۹۲۱م پیروزی هایی به دست آوردند. با قدرت گیری بیشتر موسولینی و حزبش، دولت وقت از ترس تسخیر رم توسط طرفداران فاشیست موسولینی استعفا داد. در این هنگام، بر اثر جو موافق موسولینی، وی در ۲۸ اکتبر ۱۹۲۲م از جانب پادشاه ایتالیا به نخست وزیری رسید و فردای آن روز کار خود را آغاز کرد. او هرچند برای ایجاد کشوری یکپارچه، برنامه اقتصادی شصت ساله برای ایتالیا تدارک دید، اما با سرکوبی مخالفان خود و نیز لشکرکشی و تجاوز به افریقا و ورود به جنگ جهانی دوم در کنار آلمان، خسارات فراوانی به کشور وارد ساخت و نارضایتی زیادی برانگیخت. موسولینی در نهایت پس از شکست های پی درپی در جریان جنگ جهانی دوم، پس از یک زمام داری ۲۱ ساله، از طرف پادشاه ایتالیا برکنار شد. بنیتو موسولینی سرانجام توسط یکی از گروه های چریکی متفقین شناسایی و پس از دستگیری و محاکمه، در ۲۸ آوریل ۱۹۴۵م در ۶۲ سالگی تیرباران شد.

مناسبت ۰۵: روز ملی و اعلام جمهوری ترکیه با روی کار آمدن "آتاتورک" در این کشور (۱۹۲۳م)

شرح مناسبت:

ترکیه، بازمانده قلمرو امپراتوری بزرگ عثمانی است که پس از ۶۲۳ سال، در پی شکست در جنگ جهانی اول و تجزیه امپراتوری عثمانی تشکیل شد. با این حال، نظام پادشاهی و خلافتی خود را پس از جنگ نیز حفظ کرد. در این سال ها، بر اثر پیروزی هایی که قوای ترک به فرماندهی مصطفی کمال پاشا بر نیروهای یونان به دلیل منازعه بر سر زمین های مورد اختلاف، به دست آوردند، مصطفی کمال به شهرت فراوانی دست

یافت و درصدد سرنگونی رژیم عثمانی برآمد. اما الغاء رژیم سلطنتی در ترکیه که با مذهب پیوند خورده بود کار آسانی به نظر نمی رسید. مصطفی کمال برای حل این مشکل، مقام سلطنت و خلافت عثمانی را از هم جدا کرد و ضمن الغاء رژیم سلطنتی و خلع سلطان محمد ششم از سلطنت، مقام خلافت را به عنوان یک مقام مذهبی، به پسر عموی سلطان مخلوع، به نام عبدالمجید سپرد. پس از چندی، مجلس جدید ترکیه در ۲۹ اکتبر ۱۹۲۳م، ضمن اعطای لقب آتاتورک به معنی پدر ترک، وی را به ریاست جمهوری انتخاب کرد و او یکسال بعد با لغو مقام تشریفاتی خلافت، دوران دیکتاتوری بلامنازع خود را آغاز نمود. آتاتورک بیش از پانزده سال با دیکتاتوری بر مردم مسلمان ترکیه حکومت کرد و کوشید با حذف مقررات و ارزش های اسلامی، قوانین و مظاهر زندگی غربی را در چار چوب نظام غیردینی در ترکیه رواج دهد. اقدامات آتاتورک پس از مرگش در سال ۱۹۳۸م نیز ادامه یافت. اگرچه در جمهوری ترکیه در سال ۱۹۴۵ به تدریج، زمینه برای مردم سالاری چند حزبی آماده شد، اما نظامیانی که خود را حافظان نظام لائیک در ترکیه می دانند، همچنان بر سیاست های داخلی و خارجی این کشور نظارت می کنند. حذف قوانین اسلامی و مظاهر دینی از سطح جامعه، تطبیق قوانین مدنی و قضایی با خواسته های غرب، همکاری گسترده و پیروی از امریکا و اروپا در مسائل مختلف در عرصه بین الملل، حضور در پیمان ناتو و تلاش برای عضویت در اتحادیه اروپا، از جمله گام هایی است که این کشور، برای اروپایی شدن

برداشته است. در حقیقت، اروپایی شدن به عنوان یکی از اهداف مشترك سردمداران ترکیه به حساب می آید. با این حال اتحادیه اروپا با عنوان کردن موانعی چون مسئله قبرس، وجود حکم اعدام و نقض حقوق بشر در این کشور همچنان از پذیرش ترکیه در این اتحادیه خودداری کرده است. کشور ترکیه در همسایگی جمهوری اسلامی ایران، با ۷۷۹/۵۴۲ کیلومتر مربع وسعت و بیش از ۶۷ میلیون نفر جمعیت در منطقه آسیای صغیر و جنوب شرقی اروپا قرار دارد. بیش از ۹۸٪ جمعیت ترکیهْ مسلمان و بقیه مسیحی و یهودی می باشند. زبان رسمی، ترکی (با حروف لاتین) و پایتخت آن، آنکارا است. پیش بینی می شود جمعیت ترکیه تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۸۷ میلیون نفر خواهدبود. واحد پول ترکیهْ لیره است و استانبول، ازمیر، آدانا از شهرهای مهم آن هستند. نظام سیاسی حاکم بر ترکیه جمهوری است.(ر.ك: ۱۰ نوامبر)

مناسبت ۰۶: مرگ "استِفان جورج" شاعر معروف آلمانی (۱۹۳۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: درگذشت "لئون شارل آلبرت کالْمِتْ" کاشف واکسن (ب.ث.ژ) (۱۹۳۳م)

شرح مناسبت:

لئون شارل آلبرت کالمت پزشك نامدار و محقق برجسته فرانسوی در ۱۲ ژوئیه ۱۸۶۳ متولد گردید و تحصیلات خود را در دانشگاه پاریس به پایان رسانید. وی آن گاه به عضویت انیستیتو پاستور برگزیده شد و در جریان تحقیقات خود سِرُم ضد طاعون را کشف نمود. کالمت در ادامه مطالعات و آزمایش های خود، مبارزه با بیماری سل را مد نظر قرار داد و موفق گردید در ۲۴ آوریل ۱۹۲۷ بعد از چندین سال مطالعه و کوشش، واکسن ب.ث.ژ را کشف نماید این واکسن که نام آن به لاتین از حروف اول اسامی کالمت و همکار وی گِرِن گرفته شده، به صورت تزریقی بوده و برای پیش گیری از ابتلا به بیماری سل مؤثر می باشد. شارل آلبرت کالمت بعد از ۷۰ سال زندگی که حدود نیم قرن آن به تلاش در راه علم و خدمت به جامعه بشری گذشت، سرانجام در ۲۹ اکتبر ۱۹۳۳ درگذشت.

مناسبت ۰۸: حمله رژیم صهیونیستی به شبه جزیره سینا و آغاز جنگ دوم اعراب و اسرائیل (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

پس از ملی اعلام شدن کانال سوئز در ۲۶ ژوئیه ۱۹۵۶م توسط جمال عبدالناصر رئیس جمهور وقت مصر و بستنِ کانال به روی کشتی های رژیم صهیونیستی، ارتش رژیم صهیونیستی در ۲۹ اکتبر آن سال به شبه جزیره سینا واقع در شمال شرقی مصر حمله کرد. ارتش صهیونیستی درصدد بود تا با حمله به کشور مصر، خلیج عقبه در انتهای دریای سرخ را برای رفت و آمد کشتی های خود اشغال کند. دو روز بعد در ۳۱ اکتبر، انگلستان و فرانسه نیز در حمایت از تل آویو، چتربازان خود را در اطراف کانال سوئز پیاده کردند. هدف از این حمله سه جانبه، منصرف کردن مصر از ملی

کردن این آبراه مهم بود. اگر چه این منطقه، مـدتی به اشـغال نیروهای متجاوز درآمد، اما سـرانجام بر اثر فشار افکار عمومی و بسـیاری از کشورهای جهان، با میانجی گری سازمان ملل متحد، متجاوزان فرانسوی، انگلیسی و صهیونیستی، خاك مصر را در ماه مارس ۱۹۵۷م ترك کردند. این جنگ در تاریخ جنگ های اعراب و رژیم صهیونیستی به جنگ سوئز معروف است.

مناسبت ۰۹: قتل عام اهالی روستای "کَفَر قاسم" توسط صهیونیست های تروریست (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

سربازان رژیم صـهیونیستی در جنایتی دیگر و هم زمان با آغاز حمله نظامی به مصـر در ۲۹ اکتبر ۱۹۵۶م، بدون اعلام قبلی در روسـتای کَفَر قـاسم حکومت نظـامی اعلام کردنـد و چهل و نه تن از مردان، زنان و کودکان مظلوم فلسـطینیِ این روسـتا را به شهادت رسانده، ده ها تن دیگر را مجروح کردند. چند ماه بعد، مردم فلسـطین در اعتراض به کشـتار اهالی روستای کَفَر قاسم، تظاهرات کردنـد و رژیم اشـغال گر قـدس مجبور شـد برخی از عاملان این جنایت را به صورت ظاهری محاکمه کنـد. اما همه محکومان این فاجعه قساوت بار، چهار سال بعد، عفو شدند.

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تولد "تئودور داسْتایوسْکی" شاعر و نویسنده برجسته روسی (۱۸۲۱م) (ر.ک: ۲۸ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "پل والری" نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۷۱م) (ر.ک: ۲۰ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "هانری دونان" مؤسس صلیب سرخ جهانی (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

ژان هانری دونان مؤسس جمعیت صلیب سرخ جهانی در هشتم مه ۱۸۲۸م در شهر ژنو سوئیس متولد گردید. وقوع جنگ های متعدد در اروپا باعث شد تا وی در سال ۱۸۶۲م با انتشار کتابچه ای مردم را تشویق نماید که جمعیت هایی را داوطلبانه تشکیل دهنـد تا هنگام جنگ و دیگر مصائب بتوان بیماران، زخمی ها و مصـدومین را کمك کنند. بر اساس این پیشـنهاد، در نیمه ماه مه ۱۸۶۳م اولیـن کنفرانس بیـن المللی ژنـو برای ایجـاد یـك سازمـان جهـانی امـدادی و خیریـه برپـا گردیـد در این کنفرانس نمایندگان ۱۶ کشور اروپـایی شـرکت داشـتند. این کنفرانس باعث شـد تا در ۲۲ اوت ۱۸۶۴م قرارداد ژنو به اهتمـام و تلاـش هانری دونان امضا گردد. اقـدامات صـلح دوسـتانه و نوع پرسـتانه وی در سال ۱۹۰۱م جـایزه صـلح نوبل را برای وی به ارمغان آورد. هانری دونان سرانجام در ۳۰اکتبر ۱۹۱۰م در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: جدایی مجارستان از اتریش (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

مجارستان، بخشی از امپراتوری روم بود و در قرن چهارم میلادی به تصرف ژرمن ها درآمد. سپس اقوام گوناگونی بر آن تسلط یافتند. در اواخر قرن چهاردهم، عثمانی ها در این منطقه نفوذ کردند و این سرزمین را تا اوائل قرن هجدهمْ، در اختیار داشتند. اما در سال ۱۷۳۹م تسلط اتریش بر مجارستان مستحکم گردید و به عنوان بخشی از این امپراتوری از اختیارات داخلی برخوردار بود. در عین حال مخالفت های مردم مجارستان با حاکمیت اتریش، هیچ گاه پایان نیافت. تا اینکه وقوع جنگ جهانی اول، ضربه نهایی را به این اتحاد وارد ساخت و مسئله درخواست استقلال از اتریش به اوج خود رسید. در ۳۰ اکتبر ۱۹۱۸ نخست

وزیر منصوب اتریش در مجارستان، استقلال این کشور را اعلام نمود. با آغاز جنگ جهانی دوم، مجارستان به همکاری با آلمان نازی پرداخت و به همین دلیل مورد تهاجم ارتش سرخ شوروی قرار گرفت. با پایان جنگ، حکومت جمهوری اعلام شد و از سال ۱۹۴۸ با قدرت یابی حزب کمونیست، جزئی از مجموعه بلوک شرق گردید. با وزش اصلاحات در اقمار شوروی، مجارستان اولین کشوری بود که از پیمان ورشو خارج شد، نظام چند حزبی را پذیرفت و به عضویت پیمان ناتو درآمد. جمهوری مجارستان دارای یک مجلس قانون گزاری است و در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴ به عضویت اتحادیه اروپا درآمد. (ر.ک: ۲۰ اوت)

مناسبت ۰۵: تأسیس نخستین "سینماتک" رسمی جهان در استکهلم سوئد (۱۹۳۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: اعدام "ویدکوم کیس لینگ" سیاست مدار نروژی (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

کشور نروژ در جریان جنگ جهانی دوم در ۹ آوریل ۱۹۴۰م مورد هجوم نیروهای نازی قرار گرفت و اعضای دولت این کشور به همراه خانواده سلطنتی، اسلو، پایتخت نروژ را ترک کردند. پس از ورود آلمان ها، حکومت موقتی به رهبری "ویدکوم کیسینگ" سیاست مدار نروژی زمام امور را به دست گرفت. کیسلینگ تا سال ۱۹۴۴م با عنوان نخست وزیر، ضمن نقض قانون اساسی نروژ به برپایی حکومتی فاشیستی و دیکتاتوری مبادرت ورزید و بسیاری از میهن پرستان نروژی را اعدام کرد. پس از پایان جنگ، کیسلینگ در ماه مه ۱۹۴۵م به همراه جمعی از همکاران و پشتیبانان خود دستگیر و ... محاکمه شد و به جرم خیانت و میهن فروشی به اعدام محکوم گردید که سرانجام در ۳۰اکتبر ۱۹۴۵ در ۵۸ سالگی تیرباران شد.

مناسبت ۰۷: برپایی کنفرانس صلح خاورمیانه در مادرید در چهارشنبه سیاه (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

در روز سی ام اکتبر ۱۹۹۱م همایش به اصطلاح صلح خاورمیانه میان رژیم اشغال گر قدس و مصر، اردن، سوریه، لبنان و سازمان آزادی بخش فلسطین و با حضور جورج بوش (پدر) رئیس جمهور پیشین امریکا و میخائیل گورباچف، آخرین رهبر اتحاد جماهیر شوروی در شهر مادرید پایتخت اسپانیا برگزار شد. این همایش زمانی کار خود را آغاز کرد که موقعیت سیاسی کشورهای عربی در جنگ دوم خلیج فارس، شدیداً تضعیف شده بود. در این اجلاس و جلسات دیگر که برای سازش بین اعراب و اسرائیل تشکیل گردید، رژیم صهیونیستی بر اصلِ "صلح در برابر صلح" تأکید می کرد اما دولت های عربی اصل زمین در برابر صلح را مطرح می کردند و خواستار عقب نشینی اسرائیل از سرزمین های اشغالی بودند. سرانجام تل آویو به کمک

واشینگتن توانست در صف مذاکره کنندگان عرب اختلاف ایجاد کند. این کنفرانس که در ۴ نوامبر همان سال خاتمه یافت و سایر جلسات و مذاکراتِ به عمل آمده، باعث شد تا در سال های بعد، سازمان آزادی بخش فلسطین و اردن، جداگانه با رژیم اشغال گر قدس پیمان به اصطلاح صلح امضا کردند. اما در واقع در طول سالیان گذشته، رژیم صهیونیستی نه تنها به تعهدات خود در برابر دولت های عربی و سازمان آزادی بخش فلسطین عمل نکرده است بلکه بر سرکوب فلسطینیان افزوده و نشان داده که صلح واقعی با چنین رژیم نژادپرستی، امکان پذیر نیست.

مناسبت ۰۸: درگذشت "فِدِریکوفلینی" فیلمساز ایتالیایی (۱۹۹۳م) (ر.ک: ۲۰ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: مرگ "فریدریش کلوپشتوک" ادیب ونویسنده آلمانی (۱۸۰۳م) (ر.ک: ۳۱ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "چیان کایْ چِک" رئیس جمهور پیشین چین ملی (۱۸۸۶م) (ر.ک: ۶ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: برگزاری اولین مسابقه فوتبال در جهان (۱۹۰۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: آزمایش اولین بمب هیدروژنی امریکا (۱۹۵۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: حمله انگلستان و فرانسه به مصر پس از اعلام ملی شدن کانال سوئز (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

پس از آنکه جمال عبدالناصر رئیس جمهور پیشین مصر در ۲۶ ژوئیه ۱۹۵۶م کانال سوئز را ملی اعلام کرد، نیروهای مصری تاسیسات کانال را که در مالکیت یک شرکت مشترک انگلیسی و فرانسوی بود اشغال کردند و خود اداره امور کانال و هدایت کشتی ها را از این راه آبی مهم برعهده گرفتند. عبدالناصر اعلام کرد که هدف او از ملی کردن کانال سوئز، اختصاص عواید حاصله از آن برای کارهای عمرانی مصر می باشد. انگلیسی ها همانطور که در مورد ملی شدن نفت ایران

عمل کرده بودند، تصمیم دولت مصر در ملی ساختن کانال سوئز را غیرقانونی اعلام نمودند، ولی این بارشدت عمل بیشتری به خرج دادند. درنهایت، پس از آن که شکایت انگلیس و فرانسه از مصر به شورای امنیت، نتیجه ای به بار نیاورد، نیروهای دو کشور، سحرگاه روز ۳۱ اکتبر ۱۹۵۶م بندر پرت سعید در مدخل کانال را مورد حمله قرار دادند. هم زمان با این عملیات، نیروهای رژیم صهیونیستی هم وارد مصر شدند و مواضع قوای مصری در ساحل شرق کانال سوئز را به تصرف خود درآوردند. هم چنین نیروهای رژیم صهیونیستی همراه با قوای انگلیس و فرانسه تلاش کردند تا خلیج عقبه را بر روی کشتی های اسرائیلی باز کنند. با پیاده شدن چتربازان انگلیسی و فرانسوی و به دنبال یک سری جنگ های شدید و مقاومت های مردمی، سراسر شبه جزیره سینا به تصرف متجاوزان درآمد. تجاوز نیروهای انگلیس و فرانسه و اسرائیل به خاک مصر، در سراسر جهان با نفرت و انزجار روبرو شد و حتی در خود فرانسه و

انگلیس نیز مخالفت های شدیـدی را برانگیخت. هم چنین به دنبال تهدید شوروی به مداخله نظامی و فشار امریکا، دولت های متجاوز به آتش بس گردن نهادند و نیروهای حافظ صلح سازمان ملل در طول کانال سوئز مستقر شدند. جنگ سوئز به تقویت موقعیت داخلی و بین المللی جمـال عبدالناصـر و تبـدیل او به عنوان یک قهرمان ملی و قومی عرب کمک فراوانی کرد و زمینه را برای حرکت های ملی و ضد استکباری در کشورهای عربی دیگر فراهم ساخت.

مناسبت ۰۶: درگذشت "لویی ماسینْیون" خاورشناس معروف فرانسوی (۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

لویی ماسینْیون، خاورشناس و مستشرق برجسته فرانسوی در ۲۵ ژوئیه ۱۸۸۳م در پاریس به دنیا آمد. وی در دوران دبیرستان به شرق و شـرق شناسـی علاقه مند شد و پس از آن، علاوه بر اخذ دکترای ادبیات، زبان عربی را نیز فرا گرفت. آشنایی ماسینیون بـا خاورشـناسان زمـان، بـاعث پیـدایش علاقـه به ادبیات و فرهنگ اسـلامی و ایرانی در او شـد و این تمایل با سـفرهای وی به کشورهای عثمانی و ایران، به عشـقی وافر تبـدیل گردید. ماسـینیون گرچه به عنوان اسـتاد دانشـگاه، ریاست مجامع مطالعاتی و انجمن هـای مختلـف علمی را نیز برعهـده داشت، امـا دامنه تلاـش هـا و گسـتردگی عقایـد او، جوانب گونـاگونی را در برمی گرفت. در این میـان، تماشـای مزار خانـدان مظلوم امام علی(ع)، آشـنایی با فلسـفه و تصوف و در عین حال بررسـی جنبه های مادی جامعه شناسـی، فعالیت های سیاسـی در حمایت از افریقاییان به ویژه الجزایر، طرفداری از تز وحدت ادیان آسمانی، ارائه نظریه تلفیقی عـدم جبر و عقیده به فداکاری از زمره این زمینه ها بود. ماسـینیون هم چنین به عرفای اسـلامی، صوفیان بزرگ و برخی

صحابه پیامبر اسلام(ص) به ویژه سلمان فارسی علاقه فراوانی داشت و آثاری در این باره نیز منتشر کرد. موقعیت علمی ماسینیون در سال های پایانی عمر، در میان خاورشناسان زمان، به اندازه ای ارتقاء یافت که جز تعداد انگشت شماری، با او همتایی نمی کردند. او به دلیل دیدگاه نافذ و دریافت عمیق و قدرت استنباطش از گرایشات پنهان در ورای مکتب های آشکار و افکار سطحی، از معاصران خود برتری یافته است و انعکاس آن در روانِ شخصی اش، حیات باطنی او را با عمیق ترین صفات روحی بارور کرد. ماسینیون ازنظر ژرف نگری و توانایی در استنباط مایه های پنهانی که در فراسوی نمای ظاهری برخی گرایش ها و مکاتبْ مخفی گردید، بر هم ردیفان خود برتری دارد. از این روست که او در هیچ یک از کارهایش، حتی در مباحث علمی یا باستان شناسی، به اصطلاحْ، ظاهری مذهب نبوده است. ویژگی دیگر وی، اعتقاد به نوعی نگرش خاص مذهبی بود که همه نظام های ارزشی موجود در مکاتب مختلف چه آسمانی و چه غیر آسمانی، چه توحیدی و چه غیر توحیدی را در برمی گرفت. همین نگرش خاص مذهبی ماسینیون بود که او را در شناخت مسائل اعتقادی در مذاهب گوناگون یاری می کرد. وی با کارهای خود درباره تصوف اسلامی و به ویژه حلاجْ معروف است، ولی این در واقع، یکی از ابعاد گوناگون کارهای اوست. او کار خود را با آثار کهن اسلامی آغاز کرد و در طول زندگی خود، به مسائل معاصر کشورهای اسلامی، تاریخچه تشکیلات اجتماعی در اسلام، مطالعات فلسفی و علمی و پژوهش پیرامون شیعه و شاخه

هـای آن پرداخت. ماسـینیون در ضـمن تفکر و تعمق دربـاره مکاتب و مشـرب های اسـلامی، به سوی دنیای ایران و ایرانی که توانسـته بود مفهوم مافوق ملّیت را در اسلام پدید آوَرَد کشانده شد. وی در همین راستا به بررسی جنبه های مادی جهان اسلام از نظر جـامعه شناسـی و تاریخی پرداخت و آثاری نیز منتشـر کرد. از ماسـینیون آثار متعـددی بر جای مانـده که مباهله مـدینه، تقدیس حضـرت فاطمه(س)، سـلمان پاک، وضع اسـلام و مقالاتی درباره حلّاج، از جمله آثار تلفیقی و ترجمه ای او به شـمار می روند. او هم چنین مجله جهان اسـلام و نیز تتبعات اسـلامی را تأسـیس کرد و مقالات متعددی در آن ها منتشـر نمود. لویی ماسینیون سرانجام در سی و یکم اکتبر ۱۹۶۲م در هفتاد و نه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: ترور خانم "ایندیرا گاندی" سیاست مدار و نخست وزیر پیشین هند (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

خـانم اینـدیرا گانـدی تنها فرزنـد جواهر لعل نهرو، در ۱۹ نوامبر ۱۹۱۷م در شـهر اللّٰه آبـاد هنـد به دنیـا آمـد. وی پس از اتمام تحصیلات خود، در سال ۱۹۵۵م به عضویت کمیته مرکزی حزب کنگره هنـد درآمد و در سال های ۱۹۶۶ ۱۹۷۱ و ۱۹۸۰م به نخسـت وزیری رسـید. مهـم ترین واقعه دوران اول نخست وزیری اینـدیرا گانـدی، تجزیه پاکسـتان شـرقی از پاکسـتان غربی و تشـکیل کشور تازه ای به نام بنگلادش بود که این امر با حمایت مسـتقیم هنـد میسـر گردیـد. اینـدیرا در دوران نخست وزیری خود، با دریافت کمک های اقتصادی از شـرق و غرب در راه صـنعتی کردن کشور و توسـعه کشاورزی و بهبود زنـدگی مردم هند نیز گام های مؤثری برداشت و با این موفقیت ها در پنج سال نخست زمام داری خود، در

انتخابات سال ۱۹۷۱ هنـد نیز پیروزی بزرگی به دست آورد. اما با شـکایت مخالفان به اتهام تقلب در انتخابات، ایندیرا محکوم شـد. او نیز برای بی اثر کردن رای دادگـاه، بـا اعلام وضع اضـطراری و گرفتن اختیـارات فوق العـاده از پارلمان، هزاران نفر از مخالفانش را دسـتگیر و زنـدانی کرد و آزادی قلم و بیان و اجتماعات را محدود ساخت. واکنش این اقدامات تند و افراطی، به شکست انتخاباتی اینـدیرا گانـدی در سال ۱۹۷۷م و زنـدانی شـدن وی انجامیـد. بـا این حال، اینـدیرا بار دیگر در سال ۱۹۸۰م پیروزی درخشانی به دست آورد و نیرومنـدتر از گذشـته، قـدرت را در دست گرفت. ایندیرا گاندی که از جمله شاخص ترین چهره های سیاسـی هند پس از استقلال این کشور محسوب می شود، سرانجام در ۳۱ اکتبر ۱۹۸۴م به دست دو تن از محافظان سیک خود به ضرب ۱۱ گلوله در ۶۷ سالگی کشـته شد. در آن زمان نظر اکثر تحلیل گران سیاسـی این بود که قتل گاندی به سبب سـیاست سـرکوبگرانه وی در گسـیل ارتش هند به معبد طلایی سـیک ها در شهر اِمریتْسار و قتل عام بیش از ۸۰۰ نفر از اعضای مسـلح فرقه سـیک بود. با وجود این، در فاصـله یک هفته پس از مرگ خانم اینـدیرا گانـدی، مردم خشـمگین هند در چند ایالت به ویژه در ایالت آشوب زده پنجاب به جان سـیک ها افتادند و متجاوز از ۲۰۰۰ تن از آنان را به قتل رساندند. هند در هفته هـا و مـاه هـای اول پس از مرگ خـانم گانـدی، یکی از متشـنج ترین ادوار تاریخی خود را سپری کرد. پس از مرگ خانم

گاندی، پسرش راجیو گاندی به نخست وزیری هند انتخاب شد.

مناسبت ۰۸: کناره گیری داوطلبانه "ماهاتیر محمد" از نخست وزیری مالزی (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

ماهاتیرمحمد، نخست وزیر پیشین مالزی، در بیستم دسامبر ۱۹۲۶م، به دنیا آمد. وی هم زمان با تحصیل در رشته پزشکی وارد فعالیت های سیاسی شد و پس از پیوستن به انجمن ملی مالایی های متحد، توانست با به دست آوردن بالاترین رای، به عنوان اولین نماینده مجلس مالزی انتخاب گردد. ماهاتیر محمد در حدود ۴۸ سالگی، علاوه بر کسب مقام سناتوری، به معاونت نخست وزیری مالزی برگزیده شد و در عین حال، به مراتب بالای حزبی دست یافت. وی در ۱۶ ژوئیه ۱۹۸۱م، در ۵۵ سالگی به عنوان چهارمین نخست وزیر مالزی پس از استقلال، زمام امور این کشور را به دست گرفت. وی توانست به عنوان پدر مالزی مدرن، طی دو دهه، این کشور را به عنوان الگویی از یک کشور موفق، همراه با توسعه سریع اقتصادی درمنطقه جنوب شرقی آسیا مطرح نماید. و به عنوان یک شخصیت ملی، منطقه ای و بین المللی، با شناخت عمیق نسبت به تحولات جهانی، مالزی سنتی را به یک واحد صنعتی در سطح بین المللی تبدیل سازد. او اقتصاد وابسته مالزی رابه یک اقتصاد در حال رشد تبدیل کرد و درآمد سرانه این کشور را از ۳۰۰ دلار به چهار هزار دلار افزایش داد که این امر باعث شد وی به عنوان الگوی نمونه یک مدیر موفق، مورد توجه بسیاری از رهبران قرار گیرد. تاکید بر حفظ استقلال کشور و اتخاذ مواضع مستقل در مواجهه با تحولات بیرونی و نیز پای بندی به فرهنگ و سنن مالزیایی و عدم اعتقاد به تقلید از فرهنگ غربی، از

عمده اعتقادات ماهاتیرمحمد به شمار می آید. ماهاتیر محمد به پدیده جهانی شدن با دیده تردید می نگریست و بر آن بود که باید ضمن استفاده از نکات مثبت جهانی شدن، تبعات منفی آن را شناخت و از آن احتراز نمود. وی اسلام و اصول اساسی آن را از موجبات توسعه سریع مالزی در مدت دو دهه حکومت خویش می دانست و بر این اعتقاد بود که اگر مسلمانان به اصول اسلام پای بند باشند می توانند به پیشرفت و توسعه برسند. ماهاتیرمحمد سرانجام پس از ۲۲ سال زمام داری، در ۳۱ اکتبر ۲۰۰۳م به صورت داوطلب از قدرت کناره گیری نمود و جای خود را به معاونش، "عبدالله احمد بداوی" سپرد.

نوامبر

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: اعلان جنگ انگلیس به ایران در پی تصرف هرات توسط شاه قاجار (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

هنگامی که انگلستان در سال ۱۸۵۶م درگیر جنگ کریمه در اروپا بود، ناصرالدین شاه قاجار، به تحریک و تشویق روس ها که در جنگ کریمه با انگلیسی ها درگیر شده بودند به هرات لشکرکشی کرد و با استفاده از گرفتاری انگلیس این شهر را در اول نوامبر ۱۸۵۶م به تصرف خود در آورد. دولت انگلیس در همان روز که هرات به تصرف نیروهای ایران درآمد، به ایران اعلان جنگ داد. بلافاصله هشت کشتی جنگی انگلیس با تعدادی کشتی های بخاری و بادی به حرکت در آمده و در چهارم دسامبر همان سال، بنادر و جزایر ایران را در خلیج فارس مورد حمله قرار دادند. در نتیجه تا پایان سال، جزیره خارک و بندر بوشهر به تصرف نیروهای انگلیسی در آمد و در ژانویه سال ۱۸۵۷م، سربازان انگلیسی و هندی با پیشروی در داخل خاک ایران، تا ناحیه کرمان پیش رفتند. در همین

احوال، قوای انگلیس در حوالی خرمشــهر پیاده شدنـد و کشتی هـای جنگی آنـان، اهـواز را بـه تصـرف خـود در آوردنـد. ناصـرالدین شاه که از عاقبت کار بیم ناک شـده بود، با اعزام نماینده ای به پاریس، خواسـتار میانجی گری فرانسه در این زمینه گردیـد. در نتیجه قراردادی در چهـارم مارس ۱۸۵۷م منعقـد شـد که به مـوجب آن، دولت ایران تعهـد داد که در برابر خروج نیروهای انگلیس، از ایران، بی درنگ هرات را تخلیه و از هرگونه ادعای حاکمیت و سـلطنت بر افغانسـتان صـرف نظر نماید و ثانیاً بندرعباس و چابهار را در ازاء مبلغ ناچیزی اجاره، به والیِ مسقَط در کشور عُمان واگذار کند. بند دوم، موضوعی بود که به هیـچ وجه ارتبـاطی به اختلافـات ایران و انگلیس نـداشت. بـا این حـال دولت هراسـان ایران، بلافاصـله این قرارداد ننگین را پذیرفت و ناصـرالدین شاه بدون اخذ هیچ نتیجه ای، با سـرافکندگی، دسـتور عقب نشـینی نیروهای ایران از افغانسـتان را صادر کرد. از این زمان بود که افغانسان، به کلی از ایران جدا شد و افغانستان تحت الحمایه انگلستان قرار گرفت.

مناسبت ۰۲: اعلان جنگ روسیه به امپراتوری عثمانی در آغاز جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: انقراض امپراتوری اتریش – مجارستان و اعلام نظام جمهوری در اتریش (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

امپراتوری اتریش – مجارسـتان که در نیمه دوم قرن نوزدهم میلادی شـکل گرفته بود تـا قبـل از جنگ جهانی اول، امپراتوری عظیم و مقتـدری را در اروپـا ایجـاد کرد و گسترش زیادی نمود. اما پس از پایان جنگ جهانی اول، کشورهای فاتـح به عنوان غرامت شـکست، امپراتوری اتریش – مجارسـتان را به سه کشور اتریش، مجارسـتان و چکسلواکی تجزیه کردند و به دنبال آن در اول نوامبر سال ۱۹۱۸ رژیم جمهوری در اتریش حاکم گردید. در دهم سپتامبر ۱۹۱۹ پیمان سن – ژرمن بین متفقین جنگ جهانی اول و اتریش به امضاء رسـید و بر اساس آن سرزمین اتریش به اندازه فعلی آن تقلیل یافت و از باقی مانده آن، علاوه بر شکل گیری کشورهای مجارستان، لهستان و چکسلواکی، بخش هایی نیز به ایتالیا و رومانی داده شد. (ر.ک: ۲۶ اکتبر)

مناسبت ۰۴: لغو نظام سلطنتی در ترکیه توسط "آتاتورک" پس از انقراض دولت عثمانی (۱۹۲۲م)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ جهانی اول و ضـعف و اضمحلال دولت عثمانی، هم چنین به دنبال قدرت گرفتن مصطفی کمال پاشا معروف به آتاتورک در ترکیه، وی درصدد برآمد تا به نحوی، نظام پادشاهی و خلافت عثمانی را سرنگون سازد. ولی الغاء رژیم سلطنتی در ترکیه که با مذهب پیوند خورده بود، چندان سـهل نبود. مصطفی کمال برای حل این مسئله، در ابتدا مقام سلطنت وخلافت مسـلمین را از هـم جـدا کرد و در اول نوامبر ۱۹۲۲م ضـمن الغـاء رژیم سـلطنتی، مقـام خلافـت را به عنوان یک مقام مـذهبی تشـریفاتی حفظ نمود. این امر فراهم شدن زمینه سقوط امپراتوری شش صد ساله عثمانی را تسریع بخشید و با سقوط آن، نظام جمهوری سکولار در ۲۹ اکتبر ۱۹۲۳م بر سر کار آمد.

مناسبت ۰۵: اعلام موجودیت سازمان آزادی بخش الجزایر در قاهره (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

سرزمین اسلامی الجزایر در طی سال های سده نوزدهم میلادی، عرصه درگیری های گسترده ای بین استعمارگران فرانسوی و مجاهدان مسلمان الجزایر بود. این کشور در نهایتْ در اوایل قرن بیستم میلادی، به طور کلی زیر سلطه استعماری فرانسه قرار گرفت. و در این مدت، مبارزات آزادی خواهانه مردم مسلمان الجزایر به طور پراکنده ادامه داشت. پس از پایان جنگ جهانی دوم و تضعیف استعمار فرانسه، گروهی از مبارزان استقلال طلبِ الجزایری به رهبری احمد بن بلا، سیاست مدار برجسته این کشور، در اول نوامبر۱۹۵۴م، نهضت آزادی بخش الجزایر را تأسیس کردند و با انسجام بیشتری به مبارزات ضداستعماری خود ادامه دادند. از این پس، جنگ های استقلال الجزایر وارد مرحله جدیدی شد و طی هشت سال پس از آن، صدها هزار نفر از انقلابیون و مخالفان استعمار در الجزایر توسط فرانسویان کشته

شدنـد. این مبـارزات در نهـایت به نـتیجه رسـید و سـرانجام در پنجم ژوئیه ۱۹۶۲م، اسـتقلال الجزایر به دست آمـد. بـا پیروزی مبارزان این کشور، الجزایر پس از نزدیک به یک صد و سی سال استعمار این سرزمین، استقلال خود را بازیافت.

مناسبت ۰۶: پایان کامل جنگ انقلابیون ویتنامی علیه استعمارگران فرانسوی (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

اسـتعمارگران فرانسوی از اوایل قرن نوزدهم میلادی، پس از پیروزی در مقابل دیگر رقیبان اسـتعمارگر در جنوب شرقی آسیا، تقریباً تمام سـرزمین هایی که امروزه سه کشور ویتنام، لائوس و کامبوج را تشکیل می دهند، تحت سلطه خود قرار دادند و آن را هنـدوچین فرانسه نامیدنـد در فاصـله جنـگ جهـانی اول و دوم، شورش های پراکنـده ای به رهبری هوشـی مینه، کمونیسـت معروف ویتنـامی علیه سـلطه فرانسویان آغاز گردیـد. این شورش ها در جریان جنگ جهانی دوم به شـهرهای بزرگ ویتنام راه یـافت و پس از وقفه ای ۲ سـاله به دلیل دسـتگیری هوشـی مینه، ادامه پیـدا کرد. با پایان جنگ، نیروهای انقلابی ویتنام، بخش بزرگی از شـمال ویتنام را در دست گرفتنـد و هوشـی مینه نیز در دوم سـپتامبر ۱۹۴۵م، تشـکیل حکومت دموکراتیک ویتنام را اعلام کرد. در این حال علی رغم پیشـنهاد مذاکره، دوستی و اتحاد ویتنام با فرانسه از جانب هوشی مینه، فرانسوی ها که مطامع اسـتعماری گذشـته خود را دنبال می کردند، حاضـر به مصالحه نشدند. از این رو، جنگ های ویتنام بین فرانسویان و انقلابیون ویتنامی از شانزدهم نوامبر ۱۹۴۵م آغاز شد که طی نه سال، صدها هزار نفر از نیروهای طرفین کشته و زخمی شدند و خسارات سنگین مالی به بار آمد. فرانسوی ها سرانجام پس از تحمل چند شکست خفت بار، حاضر به مصالحه و مذاکره

شدند و پس از عقد قرارداد صلح در ۲۰ ژوئیه ۱۹۵۴م، جنگ های دو طرف در اول نوامبر ۱۹۵۴م پایان یافت. در این میان، هنگامی که مذاکره درباره شرایط متارکه جنگ و تقسیم موقت ویتنام به دو بخش شمالی و جنوبی و انجام انتخابات پارلمانی در حال انجام بود، با تحریک امریکایی ها بر ضد ویتنام شمالی، جنگی دیگر دامن گیر این سرزمین گردید که آن نیز با شکست مفتضحانه امریکا روبرو گردید. (ر.ک: ۲۰ ژوئیه)

مناسبت ۰۷: مرگ "نگودین دیم" رئیس جمهور ویتنام جنوبی طی کودتای نظامی (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

نگودین دیم، از شخصیت های سیاسی ویتنام جنوبی و رئیس جمهور فرمایشی این کشورِ تحت استیلای امریکا، در سال ۱۹۰۱م متولد شد و پس از پایان تحصیلات، از جوانی وارد فعالیت های سیاسی گردید. وی در سال ۱۹۳۳م در زمانی که ویتنام، تحت سلطه استعمار فرانسه بود، سمت وزارت امور خارجه و وزارت کشور منطقه هندوچین را برعهده گرفت و در طول مدت مسئولیت خود، به سیاست های استعمارگرانه دولت فرانسه وفادار بود. اما سقوط فرانسه در خلال جنگ جهانی دوم به دست قوای نازی، منجر به تضعیف موقعیت نیروهای فرانسوی در هندوچین گردید و این وضع، فرصت مناسبی را برای ژاپنی ها به وجود آورد تا کنترل این منطقه را عهده دار شوند. در نهایت با تقسیم ویتنام به دو بخش شمالی و جنوبی، دیم به نخست وزیری قسمت جنوبی که تحت نفوذ غرب بود منصوب شد. وی در ۲۳ اکتبر ۱۹۵۵م برای تعیین ماهیت رژیم ویتنام جنوبی، یک همه پرسی فرمایشی ترتیب داد و در نتیجه با اکثریت ۹۸ درصد آراء ظاهری مردم، خود به عنوان رئیس جمهور ویتنام جنوبی قدرت را در دست گرفت. نگودین

دیم سپس از انجام انتخابات پیش بینی شده برای تعیین سرنوشت کل ویتنام خودداری کرد و با سرکوب مخالفان و ایجاد رعب و وحشت، حکومت خود را ادامه داد. در این دوران، ایجاد بازار سیاه و احتکار، قیمت مواد غذایی را در ویتنام جنوبی بالا برد و اصلاحات ارضی ساختگی نیز تنها به ملاّکان ثروت مند استفاده رساند. طی یک دوره وحشت، دادگاه های نظامی اختصاصی فقط حکم اعدام و حبس صادر می کردند و اجازه درخواست رسیدگی حقوقی به هیچ کس داده نمی شد. در طول حکومت نگودین دیم، ۷۵ درصد بودجه حکومتِ وی توسط امریکا تامین می شد و نفوذ امریکا در ویتنام جنوبی، روزافزون بود. در طی سال های بعد، به تدریج مخالفت توده های انقلابی ویتنام جنوبی با دولت نگودین دیم سازمان می گرفت تا اینکه در دسامبر ۱۹۶۰م جبهه آزادی بخش ملی ایجاد شد و این جبهه با حمایت شوروی سابق و چین، خواهان اتحاد دو قسمت ویتنام و تامین صلح، استقلال و بی طرفی گردید. این جبهه به سرعت، نیروهای چریکی گسترده ای را سازمان داد که به ویت کُنْگْ معروف شدند و نبردهای وسیعی علیه حکومت نگودین دیم ترتیب دادند. با این حال، حمایت های امریکا از رژیم دیم افزایش یافت و از ۱۲ مارس ۱۹۶۲م عملیات نظامی گسترده ای با شرکت نیروهای دولتی ویتنام و واحدهای امریکایی علیه چریک ها آغاز شد، ولی چریک ها با تحکیم مواضع خود، شکست های سنگینی به نیروهای مخالف وارد کردند. در همین زمان با انزوای هرچه بیشتر رژیم دست نشانده دیم در بین مردم، بوداییان نیز به مخالفت علنی با

آن برخاسته و کار را بر نگودین دیم مشکل تر کردند. در نهایت در اول نوامبر ۱۹۶۳م، با صلاح دید امریکا، با حمله چند واحد نظامی به شهر سایگون پایتخت ویتنام جنوبی، کودتای ژنرال ها آغاز شد. در جریان کودتا، تلاش دیم برای دفاع و نجات به جایی نرسید و او پس از ۹ سال زمام داری سرانجام در ۶۲ سالگی کشته شد.

مناسبت ۰۸: روز ملی "الجزایر"

شرح مناسبت:

الجزایر کشوری است در شمال افریقا که در همسایگی تونس، لیبی، مغرب و نیجر قرار دارد. الجزایر، دارای ۲/۳۸۱/۷۴۱ کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۳۲ میلیون نفر جمعیت، که اکثریت آن ها ملیت عربی داشته و به زبان عربی صحبت می کنند. دین رسمی در الجزایر اسلام است. پایتخت این کشور افریقایی الجزیره و واحد پول آن دینار می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت الجزایر تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۴۷ میلیون نفر گردد و هران، سطیف و باطنه نیز از شهرهای مهم الجزایر هستند. اول نوامبر سال روز انقلاب الجزایر در سال ۱۹۵۴م به عنوان روز ملی این کشور نام گرفته است. مبارزات آزادی خواهانه مردم الجزایر پس از جنگ جهانی دوم، باعث اعطای خودمختاری از جانب فرانسه گردید. ادامه این مبارزات منجر به استقلال الجزایر در سال ۱۹۶۲ شد. (ر.ک: ۵ ژوئیه)

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تولد "لودویکو آریوستو" شاعر معروف ایتالیایی (۱۴۷۴م) (ر.ک: ۱۹ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "نیکُلای لوباچوفْسکی" ریاضی دان معروف روسی(۱۷۹۳م)

شرح مناسبت:

نیکلای ایووانوویچ لوباچوفْسْکی ریاضی دان برجسته روسی در دوم نوامبر ۱۷۹۳م در نزدیکی شهر گورکی روسیه در خانواده ای فقیر به دنیا آمد و در کودکی پدر را از دست داد. وی از خردسالی، نبوغ و استعداد فراوانی ازخود نشان داد به طوری که پس از طی دوران متوسطه و دانشگاه، در ۲۱ سالگی به استادیاری و سپس استادی دانشگاه غازان رسید و در ۳۴ سالگی به ریاست آن دانشگاه برگزیده شد. او رسالات و مقالات متعددی در باب مباحث مختلف ریاضی نگاشت ولی شهرت عمده اش، به دلیل بدعت و نوآوری عظیم و موفقیت آمیزی است که در هندسه از خود بر جای گذاشته است. در آن زمان، هندسه اقلیدس، مهم ترین و تنها منبع موثق و قابل استفاده ریاضی دانان بود و تنها یکی از اصول آن با نام اصل پنجم اُقلیدُس، مورد اختلاف اساتید ریاضی قرار داشت. در این زمان و در حالی که طی مدت بیست قرن گذشته، اقلیدس ریاضی دان شهیر یونانی، خالق و قهرمان مطلق هندسه به شمار می رفت و هیچ گاه این فکر به ذهن کسی خطور نمی کرد که کسی به آن خللی وارد آوَرَد، لوباچوفسکی، بدون توجه به آن، در زمینه بسط و گسترش هندسه از هیچ تلاشی فروگذار نکرد. او پس از تحقیق

و تلاش فراوان، گام های موثری در انتشار هنـدسه برداشت و ثابت کرد که اصل پنجم اقلیـدس قابل اثبات نمی باشـد. هندسـه لوباچوفسـکی را می تـوان هنـدسه ای دانست که از خـواص سـطحی کروی بحث می کنـد، حـال آن که در هنـدسه اقلیـدس، هموار‌ه،

سخن از سطوح مسطح بوده است. به عبارتی دیگر، لوباچوفسکی هم در سرنگون کردن کاخ رفیع هندسه اقلیدسی که دو هزار سال برافراشته بود، تاثیر مهمی داشت و هم در پیدایش انقلاب علمی جهان نقش مهمی ایفا کرد. نیکلای لوباچوفسکی سرانجام در ۲۴ فوریه ۱۸۵۶م در ۶۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "امیل اوژیه" شاعر و نمایش نامه نویس مشهور فرانسوی (۱۸۲۰م)

شرح مناسبت:

میل اوژیه شاعر و نمایش نامه نویس معروف فرانسوی در دوم نوامبر ۱۸۲۰م در فرانسه به دنیا آمد و و در هشت سالگی با خانواده اش در پاریس اقامت گزید. وی در دوران دبیرستان، به سبب تیزهوشی فراوان، بسیار زود مورد توجه قرار گرفت و پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی در رشته حقوق، به وکالت دعاوی پرداخت. در این هنگام اوژیه راه ادب و شعر را برگزید و به قلمرو تئاتر پا نهاد. وی طی مدتی بعد چندین نمایش نامه نوشت و به روی صحنه برد که برخی از آنها پیروزی هایی نیز به دست آوردند. اوژیه در این زمان به عنوان نویسنده طبقه کاسب پولدار و کسی که اولین نمونه مکتب ذوق سلیم، را عرضه کرده است، به مردم شناسانده شد. بنیان گذاران مکتب ذوق سلیم بر ضدتمایل رمانتیک و افسانه ای، چه در عالم هنر و چه در زندگی، قیام کردند. مردم طبقه متوسط نیز که از مبالغه و شگفت انگیزی رمانتیسم خسته شده بودند، این مکتب را سخنگوی خود دانستند و به آن رو آوردند. اوژیه در سال ۱۸۵۰م نمایش نامه داماد آقای پواریه را نگاشت و موفقیت فراوانی کسب کرد. این نمایش نامه، پرده گویایی از محیط فرانسه را پیش چشم می گذارد و جدال طبقه نجبا با طبقه نوکیسه را

بیان می کند؛ ضـمنِ اینکه از نکته پردازی های هوشیارانه و طنزهای بسیار لطیف و دلنشین برخوردار است. پس از این نمایش نـامه، نفوذ عظیم اوژیه بر مردم آشـکار گشت و تـا مـدت هـا پایـدار مانـد. از امیـل اوژیه نمـایش نامه های دیگری نیز بر روی صحنه رفت که کمدی منثور ازدواج اولمپ، ماده شـیران بی نوا، مردم بی شرم و شیرها و روباه ها از آن جمله اند. با این حال، اوژیه پس از چند شـکست، نمایش نامه نویسـی را کنار گذارد و با صـحنه وداع کرد. اوژیه از نمایش نامه نویسان نیرومند قرن نـوزدهم فرانسـه بـه شـمار می آیـد و توانسـته است به کمـدیْ، حـالت جـدی لازم را برگردانَـد. بینش وی از هر نـوع تلخی و گزنـدگی برکنار و حتی در هجو و انتقاد نیز از گرمی و عطوفت انسانی برخوردار است. امیل اوژیه هم چنین چند نمایش نامه، تـاریخی نوشت که مشـهورترین آنهـا مـاجراجو و فلوت نواز نـام داشـتند امـا شـهرت وی مرهون کمـدی های اوست. در بیشتر کمدی های اوژیهْ وقایعِ نمایشْ، بیشتر از جدال میان پول و شـرف مایه می گیرد. امیل اوژیه از نویسندگان طبیعت گرایی است که تـاثیر نمـایش نـامه هـای آنها در نویسـندگان اواخر قرن نوزده به بعـد آشـکار شـده است. طبیعت گرایان معمولاً صـحنه را سکویی برای بحث درباره مسائل و کـج رفتاری های متـداول می انگاشـتند. امیل اوژیه سـرانجام در بیست و پنج فوریه ۱۸۸۹م در شصت و نه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: انتشار اعلامیه خائنانه "بالفور" در مورد تشکیل رژیم صهیونیستی (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

در هنگـامه جنگ جهانی اول، در دوم نوامبر ۱۹۱۷م آرتور جِیمز بالْفور، وزیر امور خارجه وقت انگلسـتان اعلامیه ای را که به نام

او، به اعلامیه بالفور معروف شد، صادر کرد و در آن، بر لزوم فراهم نمودن زمینه برای تشکیل رژیم صهیونیستی در سرزمین فلسطین اشغالی تاکید کرد. اعلامیه بالفور حاکی از این مطلب بود که دولت انگلستان با تشکیل دولت یهودی در فلسطین موافق است و همه توان خود را برای تأسیس چنین دولتی به کار خواهد گرفت. هفت ماه پس از صدور این اعلامیه، سرزمین فلسطین، طی نبرد نیروهای انگلیسی با قوای عثمانی، به تصرف بریتانیا درآمد. این عملیات که در چارچوب اجرای اعلامیه بالفور به وقوع پیوست، باعث شد تا حکومت نظامی انگلیس بر فلسطین حکم فرما گردد. این رویداد، زمینه ساز انتقال تدریجی یهودیان جهان با کمک و مساعدت انگلیسی ها و سرمایه داران یهودی به فلسطینِ تحت اشغال بریتانیا شد. هنگام صدور اعلامیه بالفور، فلسطین هنوز به طور کامل از نیروهای عثمانی تخلیه نشده بود و جمعیت یهودی آن از چهل هزار نفر تجاوز نمی کرد. این تعداد یهودی در مقابل جمعیت پانصد هزار نفری اعراب فلسطین اقلیت کوچکی به شمار می آمد، ولی پس از اشغال فلسطین توسط نیروهای انگلیسی و اعطای قیمومیت این سرزمین به انگلیسی ها از طرف جامعه ملل، تعداد مهاجرین یهودی به فلسطین، طی مدت کوتاهی به حدود یک صد و پنجاه هزار نفر رسید. در سال ۱۹۲۲م، اعلامیه بالفور با حذف ماده مربوط به ایجاد دولت یهود، در جامعه ملل به تصویب رسید. از این پس، تمام کوشش صهیونیست ها، صرف جذب و جلب مهاجران یهودی از اقصی نقاط جهان به فلسطین گردید. زمانی که بالفور اعلامیه خود را صادر کرد، قوم یهود فقط یازده درصد

کـل جمعیت فلسـطین را تشـکیل می داد. در این اعلامیه، ۸۹ درصـد ساکنـان بومی و عرب فلسـطینی که در حقیقت مالک ۹۷ درصـد اراضـی این کشور کهن بودنـد، با قیـد عبارت جوامع غیر یهود، نادیـده گرفته شدند. سـرانجام سـی و یک سال پس از صـدور این اعلامیه استعماری و هجـده سـال پس از مرگ بـالفور، رژیم نژاد پرست صـهیونیستی، بـا سـلب کلیّه حقوق مردم فلسـطین و غصب سرزمین های آنان، در چهارم مه سال ۱۹۴۸م اعلام موجودیت نمود. انگلسـتان نیز به وعده خود عمل کرد و از آن پس تـاکنون بـه همراه امریکـا و دیگر کشورهـای غرب از مهـم تریـن پشتیبانـان صـهیونیست هـای نژادپرست در غصب سرزمین های اسلامی، تأسیس رژیم اسرائیل و آواره کردن و قتل عام مسلمانان فلسطینی بوده است.

مناسبت ۰۵: آغاز به کار اولین فرستنده تلویزیونی در لندن (۱۹۳۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "جورج برنارْدْ شاو" نویسنده شهیر ایرلندی (۱۹۵۰م) (ر.ک: ۲۶ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: پایان بحران موشکی امریکا و شوروی بر سر کوبا(۱۹۶۲م)

شرح مناسبت:

روابـط امریکـا و شوروی پس از جنـگ جهـانی دوم هر از چنـد گـاهی رو به تیرگی می نهـاد. امـا مهم ترین و خطرناک ترین بحران در روابـط امریکـا و شوروی، که جهـان را در لبه پرتگـاه جنگی ویرانگر قرار داد، بر سـر اسـتقرار پایگـاه های موشـکی شوروی در کوبـا رخ داد. امریکـایی هـا نخستین بـار در سـپتامبر ۱۹۶۲م از ساختمـان سـکوهای پرتـاب موشک در کوبا اطلاع یافتنـد. عکس هـایی که طی نیمه اول مـاه اکتبرِ آن سال به وسـیله هواپیماهای جاسوسـی امریکا از کوبا برداشـته شـد، اسـتقرار موشـک های بُرد متوسط و قاره پیمای روسـی را در کوبا تاییـد کرد. جان کِنِـدی، رئیس جمهور وقت امریکا نیز برای مقابله با خطری که امنیت امریکـا را تهدیـد می کرد یـک شورای جنگی تشـکیل داد. در این شورا پیشـنهادات مختلفی از جمله تهاجم نظـامیِ همه جـانبه به کوبـا و اشـغال نظـامی این کشور یـا بمباران سـکوهای پرتاب موشک در کوبا اعلام شـد. در ادامه، جان کِنِدی، در ۲۲ اکتبر ۱۹۶۲م به مردم امریکـا اعلام خطر کرد که دولت شوروی دست به احـداث پایگاه های موشـکی در کوبا زده و اسـتقرار این موشک ها در فاصله یک صد مایلی سواحل امریکا، امنیت این کشور را به خطر می اندازد. کندی هم زمان با این اخطارْ، اعلام کرد که دولت شوروی بایـد پایگاه های موشـکی خود را از کوبا برچیند. وی به دنبال آن، فرمان محاصـره دریـایی کوبـا را برای جلوگیری از ارسـال تجهیزات جدیـد موشـکی شوروی به کوبـا صـادر کرد. هم زمـان بـا آغاز محاصـره دریایی کوبا، چندین کشتی حامل موشک

های روسی عازم این کشور بودند و نیکیتا خروشچُف، رهبر شوروی، بی اعتنا به محاصره دریایی کوبا از طرف ناوگان جنگی امریکا، به کشتی های روسی فرمان داد به راه خود ادامه دهند. در روز ۲۶ اکتبر، خروشچف اعلام کرد که موشک های روسی در صورتی از کوبا برچیده خواهند شد که امریکا هم پایگاه های موشکی خود را در نزدیکی مرز شوروی در ترکیه جمع آوری کند. امریکا این پیشنهاد را رد کرد و در روزهای آخر اکتبر ۱۹۶۲م، هر لحظه احتمال برخوردی بین کشتی های امریکا و شوروی در خط محاصره دریایی کوبا وجود داشت که خروشچف در آخرین لحظه، تن به مصالحه داد و جهان از خطر یک جنگ وحشتناک هسته ای و به تعبیری جنگ جهانی سوم رهایی یافت. مصالحه امریکا و شوروی مبتنی بر این توافق بود که شوروی، پایگاه های موشکی خود را از کوبا برچید و دولت امریکا هم متقابلاً اطمینان دهد که کوبا را به طور مستقیم یا غیر مستقیم، مورد حمله قرار نخواهد داد.

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: تولد "آندرِه مالْرو" نویسنده بلندآوازه فرانسوی (۱۹۰۱م) (ر.ک: ۲۳ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: روز ملی و استقلال "پاناما" از کلمبیا (۱۹۰۳م)

شرح مناسبت:

کشور جمهوری پاناما با ۷۵/۵۱۷ کیلومتر مربع مساحت در جنوب قاره امریکای مرکزی، در میان دریای کارائیب و اقیانوس آرام و در همسایگی کشورهای کاستاریکا و کلمبیا واقع شده و توسط کانال پاناما، به دو قسمت تقسیم شده است. جمعیت پاناما در حدود ۳ میلیون نفر است که مردم اکثراً دو رگه سرخ و سفید و عمدتاً مسیحی بوده و کاتولیک مذهب هستند. پایتخت این کشور، شهر پاناما و واحد پول آن بالبوآ می باشد. زبان رسمی در پاناما اسپانیایی است ولی زبان های بومی سرخ پوستان و انگلیسی نیز عمومیت دارد. پیش بینی می شود جمعیت پاناما تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۴ میلیون نفر گردد. از شهرهای مهم پاناما، سان میگلیتو، کولون و سانتیاگو است. پاناما، از سال ۱۵۰۴م که کشف شد، ضمیمه نایب السلطنه اسپانیایی پرو بود تا این که در اواسط قرن نوزدهم دست استعمار کوتاه شد و پاناما به کلمبیا ملحق گردید. در اوایل قرن بیستم پس از مبارزات انقلابیون، این کشور مستقل گردید و نظام جمهوری حاکم شد و سوم نوامبر سال روز استقلال پاناما از کلمبیا به عنوان روز ملی این کشور نام گرفت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "هانری ماتیس" نقاش معروف فرانسوی (۱۹۵۴م) (ر.ک: ۳۱ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تهاجم صهیونیست ها به شهر "خان یونس" در نوار غزّه (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

هم زمان با جنگ رژیم صهیونیستی با مصر، سربازان این رژیم در سوم نوامبر ۱۹۵۶م با حمله به شهر خان یونس در نوار غزّه، بیست و پنج سرباز مصری را اعدام کرده و با هجوم به بیمارستان شهر، همه بیماران، پرستاران و پزشکان را کشتند. نظامیان نژادپرست صهیونیستی در ادامه جنایات خود در این شهر، محلی را که در آن ده ها زن، کودك و افراد سالخورده پناه گرفته بودند، با بمب منفجر و ویران کردند. صهیونیست ها در این حمله با قتل عام ۲۷۵ نفر در خان یونس بار دیگر قساوت و وحشی گری خود را به بدترین شکل ممکن به نمایش گذاردند.

مناسبت ۰۵: اعزام یک سگ به عنوان اولین جاندار فضانورد توسط سفینه شوروی (۱۹۵۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: انتخاب "اوتانْتْ" به عنوان سومین دبیر کل سازمان ملل متحد (۱۹۶۱م)

شرح مناسبت:

اوتـانْتْ سومین دبیرکل سازمان ملل متحد در ۲۲ ژانویه ۱۹۰۹م در برمه (میانمار) در جنوب شرقی آسیا به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۴۲م ریاست کمیته تجدید سازمان آموزش و پرورش دولت برمه را بر عهده گرفت و از آن پس مدارج ترقی را پیمود. وی از سال ۱۹۴۹ وزیر اطلاعات و نیز نماینده دولت برمه در سازمان ملل متحد بود. اوتـانْتْ علاوه بر این سمت، در سال ۱۹۵۹م معاون مجمع عمومی و در سال ۱۹۶۱، ریاست کمیسیون رفع اختلاف کنگو در سازمان ملل را بر عهده داشت. سرانجام پس از آن که داگْ هامِرْ شولْدْ دبیر کل وقتِ سازمان ملل متحد، در سپتامبر ۱۹۶۱م در جریان یك سانحه هوایی در کنگو کشته شد، در سوم نوامبر همان سال، اوتانت به جانشینی وی برگزیده شد. در دوران دبیر کلی اوتانْتْ حوادث متعددی در صحنه جهانی رخ داد که جنگ اعراب و اسرائیل، ترور کندی در امریکا و اوج گیری مسئله ویتنام، برکناری خروشچف در شوروی و حمله این کشور به چکسلواکی و ... از آن جمله اند. یکی از اقدامات موثر اوتانت، مسافرت متهورانه او به کوبا بود، در آن هنگام که ناوگان دریایی امریکا، کوبا را به محاصره خود درآوردند و بحران موشکی بین ایالات متحده و شوروی شکل گرفت در حالی که از همه طرف به اوتانت فشار می وردند تا خودش را در آن بحران وارد نکند، وی به کوبا رفت و با برقراری و حفظ ارتباط میان سران امریکا و شوروی، در کاهش این بحران، نقش مهمی ایفا کرد. با این حال عملکرد سازمان

ملل متحد در مورد برخی از مسائل جهان، محدود به صدور قطعنامه بود. اوتانْتْ سرانجام در سال ۱۹۷۱ پس از گذراندنِ دو دوره ۵ ساله دبیر کلی سازمان ملل متحد، بازنشسته شد و کورْتْ والْدْهایْم جانشین او گردید.

مناسبت ۰۷: پرتاب اولین اتوبوس فضایی به وسیله موشک توسط دانشمندان امریکایی (۱۹۶۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال "دومینیکا" از استعمار انگلستان (۱۹۷۸م)

شرح مناسبت:

کشور دومینیکا با ۷۵۱ کیلومتر مربع وسعت در امریکای مرکزی و در شرق دریای کارائیب واقع شده است. جمعیت آن بیش از ۷۶ هزار نفر بوده و پیش بینی می شود که تا سال ۲۰۲۵ جمعیت آن در حدود ۸۱ هزار نفر خواهد شد. پایتخت دومینیکا روسو نام دارد و واحد پول آن دلار کارائیب شرقی است. حدود ۹۰ درصد مردم دومینیکا از نژاد سیاه بوده و به زبان انگلیسی صحبت می کنند. اکثریت قریب به اتفاق سکنه این کشور پیرو آیین مسیحیت و عمدتاً کاتولیک هستند. از شهرهای مهم دومینیکا، پورتْس موت، ماریگوت و ماهاوت است. این جزیره در ۳ نوامبر سال ۱۴۹۳ توسط کریستُفْ کُلُمْبْ کشف و ضمیمه امپراتوری اسپانیا گردید. سپس این جزیره که محل سکونت قوم کاریب بود، توسط اشغال گران اسپانیایی غارت شد و به قصد کشف طلا ـ و سایر اشیاء قیمتی، نه تنها خانه های بومیان ویران گردید، بلکه بسیاری از آنها را نیز کشتند. این وضعیت استعماری، توسط فرانسه و سپس، توسط انگلستان ادامه یافت، به صورتی که از کل کاریبها تنها در حدود ۵۰۰ نفر باقی ماندند. دومینیکا در سال ۱۹۶۷ پس از فعل و انفعالاتی، خودمختاری گرفت. سرانجام در سوم نوامبر ۱۹۷۸ این جزیره با نظام جمهوری به استقلال کامل دست یافت. سوم نوامبر روز استقلال دومینیکا از انگلستان، روز ملّی آن نام گرفته است.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: تولد "فردریک بانتینگ" پزشک کانادایی و کاشف انسولین (۱۸۹۱م)

شرح مناسبت:

فردریک گرانْتْ بانتینگْ، دانشمند کانادایی در ۴ نوامبر ۱۸۹۱م در کانادا متولد گردید و تحصیلات خود را در رشته پزشکی دانشگاه تورنتو ادامه داد تا اینکه در سال ۱۹۲۲م موفق به اخذ دکترای طب شد. فردریک از ۲۹ سالگی

به عنوان محقق در دانشگاه به کار پرداخت و به مدت ۲۰ سال تا سال ۱۹۴۱م استاد دانشگاه تورنتو بود. بانتینگ مدتی نیز در کشورهای انگلستان و فرانسه، به تحقیق و مطالعه پرداخت. در ۲۷ ژوئیه ۱۹۲۲م آزمایش ها و تلاش وی به نتیجه رسید و به همراه دو تن از همکارانش موفق به جداسازی هورمون انسولین شد. این مسئله، انقلابی در درمان بیماری قند به وجود آورد و باعث شهرت این پزشک ۳۰ ساله گردید. پاسخ مثبت آزمایشات بانتینگ بر روی حیوانات، به استفاده از انسولین در بیماران قندی از سال ۱۹۲۳م منجر گردید که به نجات جان میلیون ها انسان انجامید. بانتینگ در همین سال به پاس این اکتشاف علمی برنده جایزه نوبل پزشکی شد. غده فوق کلیوی و سرطان، زمینه های دیگر مطالعات وی بود. دکتر بانتینگ علاوه بر نوبل، جوایز متعدد دیگری از جمله مدال ستاره طلایی از دانشگاه تورنتو، مدال انجمن پادشاهی کانادا، عنوان شوالیه جایزه انجمن فیزیولوژیست های امریکا و ... را به دست آورد. وی سرانجام در ۲۱ فوریه ۱۹۴۱م در پنجاه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: فروپاشی امپراتوری اتریش به دنبال شکست در جنگ جهانی اول (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

امپراتوری اتریش – مجارستان از جمله دول محور بود که به همراه آلمان وارد جنگ جهانی اول شد و این جنگ را به مدت چهار سال ادامه داد. با پایان جنگ در سال ۱۹۱۸م و شکست دولت های محور، کشورهای پیروز بر اساس قراردادهای خود، نظام های حکومتی و حتی جغرافیایی کشورهای شکست خورده را تغییر دادند. در این میان، امپراتوری اتریش موجودیت خود را از دست داد و متلاشی شد. بر این اساس امپراتوری اتریش هَنْگَری به سه کشور اتریش، مجارستان و

چکسلواکی تجزیه شد و قسمت هایی از آن نیز به کشورهای ایتالیا، یوگسلاوی، روسیه، لهستان و رومانی تعلق گرفت. متفقین علاوه بر آن، امپراتور اتریش را برکنار کردند و موجبات اعلام جمهوری را در این کشور فراهم ساختند. از آن پس، جمهوری اتریش در سرزمین کنونی آن کشور که تنها ۱۲ درصد اراضی امپراتوری پیش از جنگ اتریش - مجارستان را در بر می گرفت به وجود آمد.

مناسبت ۰۳: آغاز شکست و عقب نشینی نیروهای اشغال گر آلمان از شمال افریقا(۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

سال ۱۹۴۲م، شاهد آخرین پیروزی های هیتلر در صحنه جنگ جهانی دوم بود. تا قبل از دخالت مستقیم هیتلر در عملیات نظامی، فرماندهان ارتش آلمان، ضمن تلاش در تامین نظرات هیتلر و اجرای فرامین کلّی او، در چگونگی انجام این دستورات و تاکتیک های نظامی خود آزادی عمل داشتند، ولی مداخله هیتلر در جزئیات امر از اوایل سال ۱۹۴۲م و دستورات غیر عملی او موجبات اختلاف نظر و برخوردهای شدید بین او و فرماندهان ارشد ارتش آلمان را فراهم آورد. هیتلر که تحمل مخالفت دیگران با نظریات و دستورات خود را نداشت، فرماندهان کارآمد خود را یکی پس از دیگری از کار برکنار کرد و به جای آن ها افسران کم تجربه را که کورکورانه از او اطاعت می کردند به درجات بالای فرماندهی ارتقا داد. با این تغییرات، استخوان بندی ارتش آلمان به هم ریخت و از اواخر سال ۱۹۴۲م، شکست و عقب نشینی ارتش آلمان در تمام جبهه ها آغاز شد. در این میان، جبهه شمال افریقا نیز صحنه درگیری نیروهای آلمانی و انگلیسی بود که در جنگ تاریخی العَلَمین در ۲۳ اکتبر ۱۹۴۲م شاهد شدیدترین نبردهای دوطرف گردید و به وارد آمدن خسارات

سنگین به نیروهـای آلمـانی و عقب نشـینی آنـان انجامیـد. در همین راسـتا، عقب نشـینی نیروهـای آلمان نازی در این منطقه به فرماندهی مارشال اروین رومِل که به روباه صـحرا و قهرمان شـکست ناپذیر معروف شده بود، از چهارم نوامبر همان سال آغاز شـد و بـدون وقفه در امتداد یک هزار و پانصد کیلومتر سواحل شـمال افریقا ادامه یافت. این روال، در کل وضـعیت جنگ نیز تاثیر گذاشت و آلمان را به انهدام کامل کشاند.

مناسبت ۰۴: مرگ "آرتور ادینگتون" منجم و فیزیک دان برجسته انگلیسی (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

رآرتور اسـتنلی ادینگتون منجم و فیزیک دان انگلیسی در ۸ ژوئن ۱۸۸۲م به دنیا آمد. وی مدارج دارج تحصـیلی را به سرعت طی کرد و پس از ورود به دانشـگاه، به ریاضـیات و نجوم روی آورد. علاقه و توانایی ادینگتون در ریاضـیات و سـتاره شناسی بعث ورود وی به رصـدخانه گرینویـچ شـد و به عنوان دستیـار اول، مطـالعه جامعی در باب حرکت سـتارگان آغاز نمود. ابتـدا رسـاله ای در بـاب حرکـت سـتارگان نگـاشت و در آن بـه نشـان دادن شـکل و حرکـت گروه عظیمی از سـتارگان راه شـیری پرداخت. وی سه سـال بعـد در سـال ۱۹۱۰م در کتـابی تحت عنوان "حرکت هـای نظـام پـذیر سـتارگان" اطلاعـات مربوط به انـدازه، مـوقعیت و حرکت بیش از شـش هزار سـتاره را جمع آوری و تحلیـل نمود. ادینگتون در سـی و یـک سـالگی به مقـام اسـتادی ستاره شناسی رسید و سال بعد عضو انجمن سلطنتی و مدیر رصدخانه کمبریج گردید. این آغازی بر دوره ای دیگر از مطالعات وی در زمینه تغییرات عرض جغرافیایی و تحقیق در باب ساختار نظری درون سـتارگان بود. آرتور ادینگتون در کتاب خود به نام در باب تعادل تشعشعی

ستارگان، مفاهیمی را بیان نمود که نه تنها از نسبت میان جرم و درخشندگی ستاره حاصل شده بود، بلکه در نهایت، به درکی از واکنش های اتمی متفاوتی منتهی می شد که در انواع مختلف ستارگان نور و گرما تولید می کرد. زندگی علمی ادینگتون را به طور خلاصه به این صورت می توان بیان نمود که با اعداد آغاز شد و با اعداد به پایان رسانید و در دوره میان این دو، احاطه علمیِ چند جانبه و شگفت انگیزی از خود نشان داد. سرآرتور استنلی ادینگتون سرانجام پس از دو سال تحمل بیماری سرطان در سن شصت و دو سالگی به تاریخ ۲۲ نوامبر سال ۱۹۴۴م درگذشت.

مناسبت ۰۵: تأسیس سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

یونسکو که مخفّف کلمات لاتین سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد است، یکی از مهم ترین کارگزاری های تخصصی سازمان ملل است که در چهارم نوامبر ۱۹۴۶م تأسیس شد و تقریباً کلیه کشورهای سازمان ملل متحد در آن عضویت دارند. وظیفه اصلی این سازمان، همان طور که از نام آن برمی آید، توسعه همکاری های بین المللی در زمینه امور آموزشی، علمی و فرهنگی است و یونسکو در اجرای این وظیفه، اقدامات موثری در امر سوادآموزی، تحقیقات علمی و حفظ و حراست آثار فرهنگی و باستانی در سطح جهان به عمل آورده است. هم چنین کمک به صلح و امنیت جهانی از طریق ترویج همکاری میان ملت ها به وسیله آموزش و پرورش، گسترش علوم و فرهنگ در جهت ایجاد احترام به عدالت، حکومت قانون، حقوق بشر و آزادی های اساسی برای همگان از دیگر اهداف یونسکو می باشد. هیأت مدیره ۵۸ نفری یونسکو برای

نظارت بر برنامه های آن توسط کنفرانس عمومی این سازمان، مرکب از نمایندگان کشورهای عضو، انتخاب می شوند و حداقل سالی دو بار تشکیل جلسه می دهد. مقر یونسکو در شهر پاریس فرانسه بوده و تا سال ۲۰۰۲م، تعداد ۱۸۵ کشور در آن عضویت داشته اند.

مناسبت ۰۶: اختراع ترانزیستور توسط دانشمندان امریکایی (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در چهارم نوامبر ۱۹۴۸م، سه دانشمند امریکایی به نام های جان باردین، والتر هاوسربرتِن و ویلیام شاکْلی، خبر اختراع خود با نام ترانزیستور را به اطلاع جهان رساندند. ترانزیستور از دو کلمه ترانس به معنی انتقال دادن و استور به معنی مقاومت، تشکیل شده است. این ترانزیستور چیزی جز دو تکه سیم بسیار کوچک که در یک پولکِ ساخته شده از عناصر فلزی نیمه هادی است، نبود. ترانزیستور، یک وسیله یک سوکننده، تقویت کننده و نوسان سازِ بسیار عالی است و به محض برقراری اتصال و ولتاژ، شروع به کار می کند. دوام و مقاومت ترانزیستور در مقابل ضربه و ارتعاش زیاد است و به دلیل همین مزایا، از آن در رادیو، تلویزیون و تلفن و ... استفاده می کنند. کار ترانزیستور بر پایه این حقیقت استوار است که الکترون های موجود در نیمه رساناها می توانند به دو صورت متفاوت، جریان برق را برقرار کنند. امروزه و با گسترش صنایع، از ترانزیستور استفاده های فراوانی می شود و کاربرد آن گسترده تر گردیده است.

مناسبت ۰۷: تهاجم ارتش سرخ شوروی به مجارستان و اشغال این کشور (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

با مرگ استالین در مارس ۱۹۵۳م و به قدرت رسیدن خروشچف در شوروی سابق، سیاست استالین زدایی در شوروی آغاز شد. تقبیح استالین از طرف خروشچف بیش از همه کشورهای اروپای شرقی در مجارستان انعکاس یافت و سرآغاز اصلاحات سیاسی و اقتصادی برای اعاده حیثیت از مردم و جلب قلوب آنان گردید. این امر باعث روی کار آمدن دوباره ایمِره ناگی، سیاست مدار مردمی مجارستان در این کشور شد و او چهار ماه پس از مرگ استالین بر مسند ریاست دولت مجارستان قرار گرفت. او فوراً اردوگاه های

کار اجباری را بست، فعالیت حزب کمونیست را در اِعمال مدیریت بر جامعه محدود ساخت، آزادی های اجتماعی را تا حدی توسعه داد و وسایل رفاه کشاورزان را فراهم آورد. اما آن چه برای خروشچف غیرقابل تحمل بود اعلام ایمره ناگی مبنی بر بی طرفی مجارستان و خروج این کشور از سازمان پیمان ورشو بود که در صورت عملی شدن آن، مجارستان به طور کامل از منطقه نفوذ شوروی در اروپا خارج می شد. ناگی گمان می کرد که خروشچف با طرد و محکومیت استالین، افکار و روش های استالین را هم طرد کرده و استقلال و بی طرفی مجارستان را محترم خواهد شمرد. ولی در این مورد اشتباه کرده بود، زیرا خروشچف برای جلوگیری از خروج مجارستان از بلوک کمونیست و سازمان پیمان ورشو، که می توانست به منزله سرمشقی برای سایر کشورهای اروپای شرقی باشد، شدت عمل به خرج داد. از این رو، خروشچف ازیانوش کادار دبیر کل حزب کمونیست مجارستان خواست که موجبات برکناری ناگی را فراهم سازد و خود مقام نخست وزیری را بر عهده بگیرد. اما این امر با حمایت های مردمی از ناگی میسر نشد و کادار نیز پس از تشکیل دولت دیگری در ایالت مجاور مرزهای شرقی مجارستان، از شوروی تقاضای کمک کرد. دولت شوروی نیز به تقاضای دولت به اصطلاح قانونی مجارستان، بی درنگ نیروهای خود را به طرف پایتخت مجارستان گسیل داشت و در چهارم نوامبر ۱۹۵۶م، وارد پایتخت این کشور شد. کادار که در پناه تانک های شوروی وارد بوداپست شده بود، قدرت را به دست گرفت و مقاومت مردم مجارستان در برابر ارتش سرخ

بی نتیجه ماند. ناگی که به سفارت یوگسلاوی پناهنده شده بود، با این وعده که تحت تعقیب قرار نخواهد گرفت، از سفارت خارج شد، ولی چند هفته بعد بازداشت گردید و پس از یک محاکمه سری، در ۱۵ ژوئن ۱۹۵۸م تیرباران شد.

مناسبت ۰۸: پایان کنفرانس صلح اعراب و اسرائیل در مادرید اسپانیا (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

مسئله تماس با رژیم اشغال گر قدس و مذاکره با جنایت کاران صهیونیستی، پس از توافق خفت بار کمپ دیوید در سال ۱۹۷۸م، تبدیل به روشی شد که کمتر از ده سال بعد از آن، سازمان آزادی بخش فلسطین که عنوان نمایندگی فلسطینیان را بر دوش می کشید و بر مبنای نابودی اسرائیل و مبارزه با این رژیم غاصب شکل گرفته بود، به مذاکره با این رژیم روی آورد، به طوری که در سال ۱۹۸۸م موجودیت اسرائیل را به رسمیت شناخت. در ادامه این روند، نخستین کنفرانس صلح خاورمیانه در ۳۰ اکتبر ۱۹۹۱م در مادرید پایتخت اسپانیا آغاز به کار کرد. در جریان این نشست، نمایندگانی از کشورهای عربی خواستار محور قرار گرفتن قطعنامه های ۲۴۲ و ۳۳۸ شورای امنیت شدند. برطبق این قطعنامه ها، نیروهای رژیم صهیونیستی باید از مناطق اشغال شده در جریان جنگ ۱۹۶۷م عقب نشینی نمایند و با پایان دادن به حالت جنگی خود، حاکمیت و تمامیت ارضی و استقلال سیاسی کشورهای منطقه را، به رسمیت بشناسند. با اینکه بر اساس قطعنامه های فوق و نیز موضع گیری رهبران فلسطینی، رژیم اشغال گر قدس به عنوان دولت اسرائیل به رسمیت شناخته شده بود و نمایندگان فلسطین و نیز سران کشورهای عربی در مقابل تجاوزات این رژیم سکوت اختیار کرده بودند، با این حال از یک طرف رژیم صهیونیستی

حاضـر به همکـاری بـا سازمـان ملل و پـذیرش قطعنامه های آن نشـد و از سوی دیگر قطعنامه سازمان ملل مبنی بر معادل بودن صهیونیسم با نژادپرستی لغو گردیـد. کنفرانس مادریـد در نهایت به سود رژیم اشـغال گر قدس و ضـرر فلسـطینیان در ۴ نوامبر ۱۹۹۱م پایان یافت.

مناسبت ۰۹: انتخاب "بیل کلینتون" به عنوان چهل ودومین رئیس جمهور امریکا (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۹۹۲م امریکـا، بیل کلینتون، نامزد جوان مقام ریاست جمهوری، از سوی حزب دموکرات به پیروزی غیرمنتظره ای دربرابر جورج بوش (پـدر) رئیس جمهور وقت امریکـا و نامزد حزب جمهوری خواه دست یافت و در چهارم نوامبر ۱۹۹۲م به عنوان چهل و دومین رئیس جمهور ایالات متحده انتخاب شد. بوش با توجه به پیروزی در جنگ خلیج فارس، کلینتون را رقیب جـدی و مهمی برای خود نمی دانست به همین دلیل تلاش زیادی در مبارزات انتخاباتی به خرج نداد. در حالی که کلینتون به مبارزه تبلیغاتی وسـیعی در امریکا دست زد و با نطق و بیان قوی، بسیاری از رای دهندگان امریکایی را به طرف خود جلب کرد. عامـل مهم پیروزی کلینتون در این انتخابات، علاوه بر نارضایتی مردم از سـیاست اقتصادی جمهوری خواهـان و رکورد اقتصـاد امریکـا، پشتیبـانی یهودیـان این کشور از وی بود که بخش اعظم رسـانه هـای گروهی امریکـا را در اختیار دارنـد. کلینتون در ازاء کمک هایی که از یهودیان به دست آورده بود، از آغاز ریاست جمهوریش بیشترین تلاش خود را در زمینه سـیاست خـارجی، معطوف به حـل اختلافـات رژیم صـهیونیستی با همسایگان و فلسـطینی ها و تثبیت موقعیت رژیم صهیونیستی نمود. او هم چنین تعرّضات و تجاوزات ناتمام اسلاف جمهوری خواه خود علیه عراق، سومالی، هائیتی و

دیگر مناطق بحرانی جهان را کامل تر کرد و با عملکرد خود، این فرضیه غیر قابل انکار را یک بار دیگر ثابت نمود که توسعه طلبی و سلطه جویی، استراتژی امریکاست و ارتباطی به احزاب سیاسی حاکم بر این کشور ندارد. کلینتون در انتخابات سال ۱۹۹۶م امریکا، برای دومین بار به مقام ریاست جمهوری برگزیده شد تا این که در این دوره، ماجرای رسوایی اخلاقی او با یکی ازدختران کارمند کاخ سفید، به استیضاح و محاکمه وی در کنگره امریکا انجامید. بیل کلینتون سرانجام در سال ۲۰۰۱م، پس ازطی هشت سال ریاست جمهوری، جای خود را به جورج بوش (پسر) داد.

مناسبت ۱۰: هلاکت "اسحاق رابین" نخست وزیر جنایت کار رژیم اشغال گر قدس (۱۹۹۵م)

شرح مناسبت:

ژنرال اسحاق رابین، نخست وزیر پیشین رژیم صیهونیستی در سال ۱۹۲۲م در بیت المقدس به دنیا آمد. پدرش از جمله یهودیانی بود که در حین جنگ جهانی اول از روسیه به فلسطین مهاجرت نمود. وی پس از اتمام تحصیلات اولیه، در ۱۸ سالگی به گروه های تروریستی صهیونیستی پیوست و در اولین جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۴۸م حضوری فعالانه داشت. رابین از آن پس در ارتش باقی ماند و در جنگ دوم اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۵۶ فرمانده نیروهای شمالی بود. او در سال ۱۹۶۰ جانشین ریاست ستاد ارتش و در ۱۹۶۲ ریاست ستاد ارتش اسرائیل را به عهده گرفت. رابین، بانی جنگ سوم اعراب و اسرائیل و طراح حمله هوایی اسرائیل به پایتخت کشورهای عرب در سال ۱۹۶۷ بود. وی بعدها سفیر اسرائیل در امریکا، نماینده پارلمان و وزیر کار در زمان نخست وزیری خانم گلدا مایر شد، تا این که پس از کناره گیری مایر در سال ۱۹۷۴م

به نخست وزیری دست یافت، اما بر اثر یک رسوایی مالی، در سال ۱۹۷۷م مجبوربه استعفا شد. وی سپس بار دیگر وارد مجلس شد و عاقبت در سال ۱۹۹۲ به نخست وزیری رژیم صهیونیستی انتخاب گردید. اسحاق رابین عزم جدی برای همکاری نزدیک و مستمر نظامی و سیاسی با امریکا داشت تا اعراب را بترساند و از آن ها امتیاز بگیرد. دوران نخست وزیری رابین با مذاکرات مستقیم اعراب و رژیم صهیونیستی مقارن گردید. این مذاکرات توانست تا حد زیادی قبح سازش با رژیم اشغال گر قدس را نزد دولت های عرب از بین ببرد. رابین در دوران نخست وزیری خود دست یاسر عرفات، رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین را پس از سه دهه دشمنی، فشرد؛ با شاه اردن علناً پیمان دوستی منعقد کرد و با سوریه و لبنان، وارد مذاکرات مستقیم صلح شد. هم چنین در دوران زمام داری رابین، تحریم اقتصادی چهل و چند ساله شش کشور عرب شورای همکاری خلیج فارس نیز خاتمه یافت. اگر چه این اتفاقات مرهون شرایط خاص پس از بحران اشغال کویت توسط عراق و جنگ نفت بود، ولی در نظام رهبری اسرائیل به عنوان پیروزی حزب متبوع رابین شناخته شد. سرانجام اسحاق رابین، این عنصر فاسد رژیم غاصب صهیونیستی در ۴ نوامبر ۱۹۹۵م توسط یک یهودی افراطی به ضرب گلوله در ۷۳ سالگی به هلاکت رسید.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: تولد "ویل دورانْتْ" نویسنده، فیلسوف و مورخ شهیر امریکایی(۱۸۸۵م)

شرح مناسبت:

ویلیام جِیمز دورانْتْ معروف به ویل دورانت، فیلسوف، نویسنده و مورخ شهیر امریکایی، در پنجم نوامبر ۱۸۸۵م در ایالت ماساچوسِت امریکا به دنیا آمد. وی پس از طی دروس متوسطه و یادگیری زبان های فرانسه، انگلیسی و لاتین، موفق به

اخذ دکترای فلسفه شد و به تدریس پرداخت. وی در سال ۱۹۱۴م مدرسه لی برتمپل را در نیویورک تأسیس نمود و در حدود ۱۳ سال مدیریت آن را برعهده داشت. وی هم زمان با تأسیس مدرسه، به عنوان سخنران فلسفه، تاریخ و ادبیات در دانشگاه کلمبیا انتخاب گردید. ویل دورانت درسال های بعد، طی سخنرانی های متعدد و سفر به مناطق مختلف دنیا، به مطالعه در تاریخ و فلسفه همت گماشت. موفقیت عظیم تاریخ فلسفه وی که در سال ۱۹۲۶م منتشر شد باعث شد تا ویل دورانت متقاعد شود تا تمام عمر خود را وقف نوشتن تاریخ تمدن نماید. از این رو برای تهیه مدارک تاریخی و انجام تحقیقات لازمْ سه سفر به دور دنیا انجام داد و اندوخته های علمی خویش را افزایش بخشید. با انتشار کتاب ده جلدی تاریخ تمدن ویل دورانت، این اثر به زودی به کتابی شگفت انگیز و پرفروش تبدیل شد و در عرض مدت کوتاهی علاوه بر به ارمغان آوردن شهرت برای نویسنده، به ۱۲ زبان دنیا ترجمه گردید. این شاه کار بزرگ در بین آثار مورخان نامدار و صاحبان ابتکار رقیب ندارد و در تمام جهان، به عنوان یک کتاب آگاهی بخش، مورد ستایش قرار گرفته است. ویل دورانت معتقد بود تمدن رودی است با دو ساحل که به زغم وی، تاریخ نگاران تنها به خود رود توجه می کنند، آن هم رودی که گاه به دست آنها که می کُشند و می دزدند، پر از خون شده است. بنابراین وی تلاش نمود در کتاب تاریخ تمدن، حوادثی که در دو سوی رود اتفاق افتاده را به نگارش

درآورد. با این حال ویل دورانت تصریح می نمود که نه حکیم است و نه دانشمند، بلکه دوستدار دانش و تاریخ نگاری است و به حکمت و فلسفه نیز علاقه مند است. علاوه بر کار نویسندگی و تاریخ نگاری، ویل دورانت دارای افکار فلسفی نیز بود و سالیانی به تدریس فلسفه اشتغال داشت. بزرگ ترین کار او در فلسفه آن بود که اندیشه ها و افکار پیچیده را به زبانی ساده و گیرا برمی گردانید. وی فلسفه را از زوایای مهجور و دور دست دانشمندان بیرون آورد و در خانه های مردم عادی، در دسترس همه قرار داد. ویل دورانت فلسفه را مقبول عام ساخت و آثار دیگری نیز در این زمینه به نگارش درآورد. که تاریخ فلسفه، کاخ های فلسفه، حکمت و مسئله اجتماعی، ماجراهای نبوغ، مسئله هند، فاجعه روسیه و در معنی حیات از آن جمله اند. بسیاری از نویسندگان، از کتاب تاریخ تمدن به عنوان شاه کار بزرگی که در بین آثار مورخان رقیب ندارد، یاد کرده اند و آن را در ردیف بزرگ ترین تواریخ بشری و از حیث جامعیت و کمال با یک دایرهالمعارفْ برابر دانسته است. ویل دورانت سرانجام در نهم نوامبر ۱۹۸۱م در ۹۶ سالگی در زادگاه خود درگذشت.

مناسبت ۰۲: مرگ "جِیمز ماکْسْوِلْ" فیزیک دان معروف و بنیان گذار قوانین نور و الکتریسیته(۱۸۷۹م)

شرح مناسبت:

جِیمز کلارْکْ ماکْسْوِلْ، فیزیک دان برجسته انگلیسی در ۱۳ نوامبر ۱۸۳۱م در شهر ادینبورو، در اسکاتلند به دنیا آمد و تحصیلات مقدماتی خود را در آن شهر آغاز نمود. وی در دوران مدرسه به ریاضیات علاقه نشان داد و استعدادش در این زمینه شکوفا شد به طوری که در ۱۴ سالگی به اخذ مدالی در ریاضیات نائل آمد.

ماکسوِل در سال بعد مقاله ای در باب روش ترسیم منحنی های بیضوی کامل به انجمن سلطنتی ادینبورو تقدیم کرد. این رساله به حدی کامل، جامع و مهم بود که جمع زیادی حاضر به قبول این واقعیت نبودند که نوجوانی پانزده ساله، آن را تهیه کرده است. ماکسول در ۱۶ سالگی برای ادامه تحصیل وارد دانشگاه در زادگاه خود شد و در نتیجه آشنایی با فیزیک دانان بزرگ اسکاتلند، به پدیده های نوری و فیزیک علاقه مند گردید. وی پس از چندی بر اثر مطالعه فراوان و راهنمایی استادش، مایکل فارادِی، دریافت که امواج نورانی و الکترومغناطیسی در حقیقت، چیز واحدی هستند. چند سال بعد این نظریه تایید شد و ماکسول بار دیگر به مطالعه و تفکر در این زمینه پرداخت. وی در سال ۱۸۷۱م، کتاب خود به نام دوره الکتریسیته و مغناطیس را منتشر کرد و این اثر چنان بدیع بود که بلافاصله به سمت استاد کرسی فیزیک دانشگاه کمبریج انگلستان انتخاب شد. وی در این کتاب توانست با مجموعه چهار معادله کوتاه خود، واکنش و تاثیر متقابل میدان های الکتریکی و مغناطیسی را به درستی شرح دهد و به عنوان مکتشف و بنیان گذار قوانین نور و الکتریسیته معرفی شود. ماکسول معادلات ساده ای ابداع کرد که کلیه پدیده های مختلف برقی و مغناطیسی را توجیه می کرد. وی هم چنین دریافته بود که تمامی مولکول های یک گاز با سرعت واحدی حرکت نمی کنند، از این رو فرمولی به دست آورد که نشان می داد چه بخشی ازمولکول های یک گاز در حرارت مورد نظر، با چه سرعت مشخصی، حرکت خواهند کرد.

این فرمول که فرمول انتشار ماکسول خوانده می شود، یکی از پر استفاده ترین فرمول های عملی ریاضی است و کاربردهای مهمی در شاخه های فیزیک دارد. عمر جِیمز کلارک ماکسول کوتاه بود و سرانجام در پنجم نوامبر ۱۸۷۹م در ۴۸ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۳: ساخت تلویزیون اولیه توسط "پل نیپْکو" مبتکر امریکایی (۱۹۰۷م)

شرح مناسبت:

سابقه ساخت تلویزیون به اواخر نیمه دوم قرن نوزدهم میلادی باز می گردد و تا اوایل قرن بیستم، گام های بعدی در این مسیر برداشته شد. ساخت رادیو و طریقه ارسال اصوات باعث شد تا نوآوران و دانشمندان بتوانند دستگاه انتقال تصویر را نیز طراحی نمایند. پل نیپکو، مبتکر امریکایی یکی از این اندیشمندان بود که با انجام تعمیراتی در دستگاه انتقال تصویر، توانست روش نمایش پی درپی عکس ها را کشف کند و هم زمان صدا را منتقل نماید. بل نیپکو این دستگاه را در پنجم نوامبر ۱۹۰۷م به صورت کامل عرضه کرد و با ارسال موفقیت آمیز صدا و تصویر از آن، تلویزیون های اولیه شکل گرفت. در واقع، پل نیپکو با تبدیل عکس به امواج، به عنوان یکی از مخترعین اصلی تلویزیون شناخته شد. از این پس دیگر مبتکرانْ، کار پل نیپکو را ادامه دادند تا اینکه جان بیرْدْ، در سال ۱۹۲۶م تلویزیون کامل را ارائه نمود و راه را برای ساخت تلویزیون های رنگی، سه بعدی و پیشرفت در این زمینه آماده ساخت.(ر.ک: ۱۷ آوریل)

مناسبت ۰۴: درگذشت "آلکسیس کارِل" پزشک برجسته فرانسوی (۱۹۴۴م)

شرح مناسبت:

آلِکْسیسْ کارلْ، جراح و زیست شناس معروف فرانسوی در ۲۸ ژوئن ۱۸۷۳م در پاریس به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه، به تحصیل در رشته پزشکی پرداخت. او در آغاز علاقه ای به این رشته نشان نمی داد ولی شوق قلبی و انگیزه دانش دوستی مانع از ترک تحصیل وی گردید تااینکه در سال ۱۹۰۰م موفق به اخذ دکترای پزشکی شد. دکتر کارل از آن پس به تحقیقات طبی روی آورد و توجه ویژه ای به پیوند اعضا و قسمت های مختلف

بـدن مبـذول داشت. وی تکنیک خاصـی برای بخیه زدن عروق خونی عرضه کرد به طوری که بخیه زدن رگ ها پس از خون دادن به سهولت انجام می گرفت. کارل در سال ۱۹۱۲م به دلیل همین تکنیک خاص بخیه زدن رگ های خونی به اخذ جایزه نوبـل در رشـته طب و فیزیولوژی نایـل آمـد. کـارل در جریـان جنـگ جهـانی اول مـاده ای ضـدعفونی کننـده سـاخت که در جلوگیری از عفونت زخم هـای مجروحـان، تاثیر فوق العاده ای داشت. وی در سال ۱۹۳۰م طرحی برای سـاخت تلمبه ای ارائه داد که در برابر میکروب هـا مقاومت داشـته باشـد و همین تلمبه است که اکنون از آن به عنوان قلب مصـنوعی تعبیر می کننـد. هم چنین زنده نگه داشـتن قلب و کلْیه جانوران به وسیله جریان خون مصنوعی از دیگر کارهای دکتر کارل است. وی نظریات خود را در کتـابی به نـام بشـر موجود ناشـناخته، گردآورد و در آن با مفهوم دموکراسـی مغرب زمین مخالفت کرد. آلکسـیس کـارل به هنگـام اشـغال فرانسه توسـط ارتش آلمـان نازی به خـدمت در حکومت ویشـی وابسـته به آلمان پرداخت و با بازپس گیری فرانسه توسـط متفقینْ از کار برکنار شـد، ولی قبل از آنکه به جرم همکاری با دشـمن در معرض محاکمه قرار گیرد، در پنجم نوامبر ۱۹۴۴م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: پایان جنگ "صدساعته" میان مصر و رژیم صهیونیستی (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

در تاریخ ۲۶ ژوئیه ۱۹۵۶م، جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر، کانال سوئز را که از دهه های پایانی قرن نوزدهم در مالکیت یک شـرکت انگلیسـی و فرانسوی بود، ملی اعلام کرد و به دنبال آن، نیروهای مصـر اداره کانال را بر عهـده گرفتند. این امر با عکس العمل

شدید رژیم صهیونیستی و دولت فرانسه و انگلستان روبرو شد. ازاین رو، پس از برگزاری نشستی مشترک، تصمیم به حمله به خاک مصر گرفتند. با تجاوز نیروهای نژادپرست صهیونیستی به شبه جزیره سینا در ۲۹ اکتبر ۱۹۵۶م و حمله چتربازان انگلیسی و فرانسوی به منطقه کانال سوئز در دو روز بعد از آن، جنگ کانال سوئز آغاز شد. این تجاوزات، در سراسر جهان با نفرت و انزجار روبرو شد و حتی در فرانسه و انگلیس نیز مخالفت های زیادی ایجاد کرد. در پنجمین روز جنگ، دولت شوروی هم از موقعیت استفاده کرد و به مجارستان حمله برد که سازمان ملل هر دو تجاوز را محکوم نمود. در این میان، مصری ها با غرق کردن چند کشتی در طول کانال سوئز، این شاهراه دریایی را مسدود ساختند. نیروهای متجاوز، سرانجام تحت فشار امریکا به تصمیمات سازمان ملل گردن نهادند و عملیات نظامی را که به جنگ سوئز و جنگ صد ساعته نیز شهرت یافت، در پنجم نوامبر ۱۹۵۶م متوقف کردند. پس از آن، نیروهای حافظ صلح ملل متحد از نیمه نوامبر ۱۹۵۶م در طول کانال سوئز مستقر شدند و عملیات تخلیه قوای متجاوز از خاک مصر تا روز ۲۲ دسامبر پایان یافت. ناکام ماندن بریتانیا، فرانسه و رژیم صهیونیستی در رسیدن به اهدافشان در این جنگ موجب تحکیم جایگاه سیاسی عبدالناصر در جهان عرب شد و این خود، سبب تقویت جبهه ضد صهیونیستی گردید.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: پایان پیروزمندانه نبرد "سیمون بولیوار" برای آزادی ونزوئلا (۱۸۱۳م)

شرح مناسبت:

سیمون بولیوار، قهرمان استقلال کشورهای امریکای لاتین از همان دوران جوانی تصمیم گرفت جهت آزادی منطقه امریکای جنوبی از استعمار اسپانیا به مبارزه بپردازد. وی ابتدا به کمک استقلال طلبان ونزوئلا

شتافت که در نتیجهٔ موفق شدند در ۵ ژوئیه ۱۸۱۱م استقلال این کشور را اعلام نمایند. اما کمتر از دو سال بعد بارِ دیگر، سلطنت طلبان، با کمک اسپانیا به حکومت ونزوئلا رسیدند. سیمون بولیوار، این بار در ششم نوامبر ۱۸۱۳م در جنگ با نیروهای استعمارگر اسپانیا، توانست با کمک ۶۵۰۰ نفر از یاران خود بر ۱۳ هزار اسپانیایی پیروز شده و سرزمین ونزوئلا را به طور کلی از دست آنان آزاد سازد. بولیوار سپس در مبارزات آزادی خواهانه در چند کشور دیگر امریکای جنوبی نیز شرکت کرد و جان فشانی های فروانی از خود نشان داد. مردم امریکای جنوبی، پس از حدود دو قرن، همچنان به مبارزات رهایی بخش سیمون بولیوار افتخار می کنند و او را سرمشق آزادی خواهی و استقلال طلبی و مقاومت در برابر سلطه بیگانگان می دانند.

مناسبت ۰۲: مرگ "کلود برتوله" شیمی دان برجسته فرانسوی (۱۸۲۲م) (ر.ک: ۹ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: حمله موشکی ارتش امریکا به تأسیسات ساحلی ویتنام شمالی (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

مداخله نظامی ایالات متحده و سایر قدرت های سرمایه داری در جنگ های داخلی ویتنام سبب شد که از سال ۱۹۶۱م به بعد، دیپلماسی امریکا سدی به منظور جلوگیری از گسترش کمونیسم در آسیای جنوب شرقی ایجاد کند، اما در آغاز سال ۱۹۶۴م، به نظر می رسید که این سد در حال تخریب است. این مقدماتْ حمله نظامی امریکا به ویتنام شمالی را که از حمایت کمونیست ها بهره مند بود، در برداشت. درگیری های مبارزان ویتنامی با متجاوزان امریکایی باعث شد تا امریکا به بمباران شدید ویتنام شمالی بپردازد. در یکی از این بمباران ها که از ششم نوامبر ۱۹۶۶م آغاز شد، به طور متوسط روزانه بیش از یک صد و شصت بار حمله موشکی و بمباران مناطق ویتنام شمالی صورت گرفت. در این بمباران ها هزاران نفر از مردم غیرنظامی ویتنام شمالی کشته و تعداد زیادتری زخمی و بی خانمان شدند. با این حال طی جنگ امریکا با ویتنام، تعداد زیادی نیز از امریکاییان کشته شدند که این امر موج مخالفت های وسیعی را در داخل امریکا و نقاط مختلف جهان برانگیخت.

مناسبت ۰۴: هلاکت "خاخام کاهانه" متعصب سرسخت صهیونیستی (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

خاخام کاهانه متعصب سرسخت صهیونیست، در سال ۱۹۳۲م در نیویورک به دنیا آمد. وی سال های زیادی از عمرش را به جرم سرقت مسلحانه، تجاوز و آدم کشی، در زندان های امریکا به سر برد. کاهانه پس از مطالعه مکتب صهیونیسم و آیینی که یهودیان اسرائیل از آن تبعیت می کردند، شیفته این مسلک گردید و خود پرچمدار و مبلّغ آن در نیویورک شد. او در سال های ۱۹۶۵ – ۷۰ رهبری یک شبکه تبلیغاتی برای بازداشتن خانواده های

امریکـایی از مخـالفت بـا جنـگ امریکا در ویتنام را برعهـده داشت و با هویت های گوناگون، با بعضـی شـبکه های مافیایی و جاسوسـی همکـاری می کرد. خاخام کاهانه در سال ۱۹۶۸م در ۳۶ سـالگی، سازمـان دفـاع از یهود را که نام اختصاری آن به زبـان عِبری "کـاخ" می باشـد در امریکـا پـایه گـذاری کرد. این سازمـان که یک جنبش بسـیارتندرو، افراطی و دارای عناصـر آموزش دیده و فعال در امر حمل سلاح و پرتاب مواد منفجره بود، در اندک مدتی توانست حمایت بسیاری از اوباشان یهودی را در امریکا کسب کند. خاخام کاهانه در سال ۱۹۷۱ وارد اسرائیل شد و مورد استقبال گرم گُلدا مایر نخست وزیر وقت رژیم صهیونیستی قرار گرفت. او در سـال هـای پس از جنـگ اکتبر ۱۹۷۳م، نقش قابل ملاحظه ای در توجیه سـیاست اسـرائیل و در موجه جلوه دادن استراتژی اسـرائیل بزرگ و تصـرف منطقه نیـل تا فرات در جامعه امریکا ایفا کرد. در تمام طول دهه ۱۹۷۰م، خاخـام کاهـانه، موثرترین وسـیله برای جلب حمـایت مـالی یهودیان امریکایی و فریفتن آنان به حمایت از رژیم صـهیونیستی و خطرناک ترین عنصـر صـهیونیست برای موجودیت اعراب مقیم فلسـطین اشـغالی محسوب می شـد. او در سال ۱۹۸۴م، پس از یک سلسـله فعالیت های تروریستی و تخریبی علیه فلسطینیان و مسلمانان جنوب لبنان، سازمان مخوف "ترور بر ضد ترور" را با هـدف رواج عملیـات تروریستی علیه فلسـطینیان و شـیعیان لبنـان پی ریزی کرد. خاخـام کاهـانه در همین سـال، وارد کِنِسْتْ یا پارلمـان رژیـم صــهیونیستی شـد و چهـار سال ســمت نماینـدگی مجلس را برعهـده داشـت. خاخـام کاهـانه، بـا وجـود ملیت غیراسرائیلی که داشت به مراتب

بیش از دولت مردان اسرائیلی از سیاست های تجاوزکارانه و جنایت بار صهیونیست ها علیه کشورهای اسلامی دفاع می کرد. وی اظهار می داشت: من معتقدم که حتی یک عرب هم نباید در بیت المقدس زندگی کند و من برای هر کس که مسجدالاقصی را بمباران کند، کف خواهم زد. این افراطی گری های کاهانه تا آن جا رسید که او را به عنوان تندروترین و متعصب ترین صهیونیست لقب دادند. سرانجام خاخام کاهانه این صهیونیست متعصب در ششم نوامبر ۱۹۹۰م در پنجاه و هشت سالگی به ضرب گلوله یک عرب مسلمان در نیویورک به هلاکت رسید.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: تولد "ماری کوری" کاشف رادیوم و پلوتونیوم در لهستان (۱۸۶۷م) (ر.ک: ۴ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "هاینریش هیملر" جنایت کار جنگی آلمان نازی (۱۹۰۰م) (ر.ک: ۲۵ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "آلبر کامو" نویسنده معروف فرانسوی (۱۹۱۳م)

شرح مناسبت:

آلبر کامو نویسنده فرانسوی در هفتم نوامبر ۱۹۱۳م در الجزایر و در خانواده ای فقیر به دنیا آمد. کودکی کامو در فقر و تنگ دستی گذشت و در میان طبقه کارگر بزرگ شد. وی دوران تحصیل را با نمرات درخشان به پایان رسانید و سپس به تدریس و تحصیلات دانشگاهی نیز پرداخت. کامو چندی بعد به روزنامه نگاری و فلسفه علاقه مند شد و عشق فراوانی به درام و درام نویسی پیدا کرد. از این رو دریک گروه نمایشی سیار مشغول به کار شد و در ایفای نقش های کلاسیک شرکت جست. سپس، خود گروهی نمایشی تشکیل داد و آثار متعددی را آماده نمایش نمود. هرچند کامو در دوران تحصیل مبتلا به مرض سل شده بود، ولی مطالعه و نویسندگی را رها نکرد و پایان نامه دکترای خود را در رشته مسیحیت و اعتقاد یونانی به رشته تحریر درآورد. وی سفرهایی به ایتالیا، استرالیا و چکسلواکی نمود و چندین اثر بزرگ نگاشت. کامو در سال ۱۹۴۰م به پاریس رفت و نشریه کومبا را که از انتشارات نهضت زیرزمینی مقاومت ملی فرانسه در برابر نازی ها بود تأسیس کرد و چندی نگذشت که همین روزنامه، ارگان رسمی و اساس نهضت مقاومت ملی شد. وی پس از جنگ جهانی دوم، نویسندگی را ادامه داد و با نگارش کتاب معروف طاعون به شهرت دست یافت و در سال ۱۹۵۷م موفق به اخذ جایزه ادبی نوبل شد. طاعون، رمزی است برای فرانسه اشغال شده از طرف آلمان و رمزی است برای وضع بشر به طور کلی. آلبرکامو، به عنوان یکی از صاحب

نظران بزرگ قرن بیستم میلادی به شمار می رود و آثار و شخصیت او، نماینده اختلافات بزرگ این قرن است که تمدن جهان غرب را متزلزل ساخته است. کامو در جست وجوی یک عقیده فلسفی یا دینی نبود، بلکه در جست وجوی یک راه زندگی بود که در آن، منطق دل و احساس، با منطق اندیشه و تفکر مورد احترام قرار گیرد و حدودی که واقعیت بر افراد تحمیل کرده است، در نظر گرفته شود. به همین جهت، کامو یک اگزیستانسیالیست خوشبین است که بر اصالت وجود و انسان گرایی عقیده دارد و درصدد پیدا کردن اخلاقی است که بر پایه همبستگی و سعادت و عشق باشد. کامو را هم چنین از مردان مبارز و در عین حال پوچ اندیش زمان خود دانسته اند که مدت ها با نیش قلم خود، با دیکتاتوری های زمان به مبارزه پرداخت. کامو در عین حال که در مجاورت نزدیک امور واقعی و جاری کشورش به سر می برد، پا را از وقایع فراتر می نهاد تا به مسائل واقعی تر و والاتر دست یابد. شیوه بیان کامو به شیوه نگارش باب روز بستگی ندارد و از فصاحت و سادگی سبک کلاسیک برخوردار است. از کامو آثار متعددی بر جای مانده که سوء تفاهم، حکومت نظامی، درست کاران، پشت و رو، جشن ها و بیگانه از جمله نمایش نامه ها و آثار ادبی او می باشند. آلبرکامو سرانجام در چهارم ژانویه ۱۹۶۰م بر اثر برخورد اتومبیلش به درخت در چهل و هفت سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: آغاز انقلاب بلشویک ها در روسیه و روز انقلاب (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

از اوایل سال ۱۹۱۷م اعتصاباتی در روسیه شروع شد که آغازگر انقلاب روسیه بود.

در نتیجه این اعتراضات، تزار نیکولای دوم برکنار شد و حکومتِ موقت جانشین وی نیز توسط بلشویک ها سرنگون گردید. سرانجام کمونیست ها به رهبری لنین با تصرف مراکز و مؤسسات دولتی، قدرت را به دست گرفتند. کمونیست ها در سرزمین های پهناوری که شامل روسیه و چهارده جمهوری خودمختار دیگر در اروپای شرقی، قفقاز و آسیای میانه بود، اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را تشکیل دادند و بیش از هفتاد سال حکومت کردند. لازم به ذکر است که آغاز انقلاب کمونیستی در روسیه براساس تقویم رایج در آن زمان روسیه، ۲۵ اکتبر بود که بر مبنای تاریخ جدید، هفتم نوامبر می باشد. (ر.ک: ۷ نوامبر)

مناسبت ۰۵: وقوع کودتای آرام علیه "حبیب بورقیبه" دیکتاتور تونس (۱۹۸۷م)

شرح مناسبت:

حبیب بورقیبه، سیاست مدار برجسته تونسی، پس از استقلال تونس از فرانسه، از سال ۱۹۵۶م به نخست وزیری این کشور برگزیده شد. وی توانست با ساقط کردن حکومت سلطنتی تونس در سال ۱۹۵۷م به مقام ریاست جمهوری تونس، نائل آید. بورقیبه در سال ۱۹۵۹م قانون اساسی جدید تونس را که در آن، اختیارات فراوانی برای رئیس جمهور قایل شده بود از تصویب گذراند. بورقیبه در سال ۱۹۷۵ خود را رئیس جمهور مادام العمر تونس خواند. وی که تا سال ۱۹۸۷م به مدت ۳۰ سال، رهبری بلامنازع تونس را برعهده داشت، در طول سال های حاکمیت خود، تمامی رُقبای سیاسی خود را با زندان، تبعید و تهدید از صحنه سیاست کشور خارج کرد و ده ها مورد شورش و تظاهرات مردمی و مخالفت های اجتماعی را به مددِ قوای نظامی سرکوب نمود. بورقیبه سرانجام در هفتم نوامبر ۱۹۸۷م با یک کودتای آرام و بدون خون ریزی توسط زین العابدین بن

علی از کار برکنار شد. بن علی یک ماه قبل از کودتا، حکم وزارت کشور خود را از حبیب بورقیبه دریافت کرده بود.

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: مرگ "میشل مونتینی" شاعر و فیلسوف معروف فرانسوی (۱۵۹۲م)

شرح مناسبت:

میشل دو مونتینی، نویسنده و فیلسوف معروف دوره رُنسانس، در ۲۲ فوریه ۱۵۳۳م در منطقه ای در جنوب غربی فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، در جوانی خویشتن را وقف حقوق و سیاست نمود و به تفکرات فلسفی پرداخت. مونتینی، به عنوان یک اشراف زاده فرانسوی، سفرهای بسیار کرد و کتب زیادی نوشت که مهم ترین آن ها، کتاب تحقیق یا مقالات است که در سه جلد منتشر گردید. وی بدون آنکه نقشه منظمی در ذهن طرح کرده باشد، به نوشتن این اثر پرداخت و در آن، به گفته خویش نه به دنبال افتخار است و نه در اندیشه سهولت کار خواننده، بلکه تنها به فکر آن است که درباره همه مسائل داوری کند، خواه برای مسائل عمیق و پیچیده و خواه برای مسائل بیهوده و بی ارزش. در این کتاب، مونتینی، عقاید خود را در خصوص آموزش و پرورش تشریح کرده است. او عقیده داشت که اگر روش تعلیم، دلپذیر باشد، دیگر آموزش گاه، چون زندان نخواهد بود و نیازی نیست که چوب و تازیانه، وسیله نظم و انتظام باشد. مونتینی به عنوان یک اومانیست و انسان گرا، از عقل در برابر تعصب، از بردباری و فروتنی در برابر تکبّر و از حکمت صلح در مقابل بلاهت جنگ دفاع می کرد. او همیشه به نشان دادن بردباری در تفهیم و تفاهم اصرار داشت. نخستین تلقین اخلاقی وی این بود که نسبت به همه جانداران، مهربان باش.

از همه این ها بالا‌تر، مونتینی مردی صمیمی و یکرنگ بود. سعی وی این بود که آن چه می نویسد ساخته دل و پرداخته زبانش باشد. در اندیشه های مونتینی ضد و نقیض هایی نیز مشاهده می شود، چرا که گاهی مؤمن است و گاه بی ایمان، گاه طرفدار حکمت عقلانی می باشد و گاهی پیرو اصول شکاکی و گاه محافظه کار است و گاه انقلابی. در واقع، مونتینی از روح و اندیشه شکاکی برخوردار است. او در تحقیقات خود به جایی رسیده است که بشر را از دست یافتن به حقیقت و عدالت عاجز می یابد و از این رو عبارت معروف "چه می دانم" را به کار می برد. با این حال، مونتینی از مطالعات فراوان خود قصد ندارد که نتایج بدبینانه به دست آورد، بلکه می خواهد بگوید که هنر زیستن باید بر مبنای عقل و حکمت محتاطانه ای استوار باشد که از تسلیم و رضا الهام گرفته است. عقاید مونتینی روی هم رفته تاثیر بسیاری در مدارس و یا اجتماع آن دوران نداشت ولی در افکار اندیشمندان بزرگ پس از خود، تاثیری مستقیم نهاد. میشل دو مونتینی سرانجام در ۸ نوامبر ۱۵۹۲م در ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: درگذشت "جان میلْتون" ادیب و شاعر بزرگ انگلیسی (۱۶۷۴م)

شرح مناسبت:

جان میلتون، شاعر بزرگ قرن هفدهم انگلستان، در سی ام ژانویه ۱۶۰۸م در لندن به دنیا آمد. وی در کودکی عشق و علاقه عجیبی به ادبیات و به ویژه شعر پیدا نمود و همین موضوع سبب گردید که به زودی نیز شعر بسراید، به طوری که در اوان نوجوانی، چندین قطعه و اثر عالی نوشت. میلتون در ۲۱ سالگی اولین اثر مشهور خود با

نام تولـد مسـیح(ع) را سـرود و به زودی سرشـناس و معروف شـد. در این اثر که جنبه هنری، اخلاقی و مذهبی سـراینده نمایان است، کشمکش قریب الوقوع فرقه های مذهبی پیش بینی شده بود. وقایع آن زمان جامعه انگلستان میلتون را به شدت آزار می داد به طوری که به تدریج روحی مبارزه طلب پیدا کرد و تصمیم گرفت علیه بیدادگری قیام کند. از این به بعد، دوران مبارزه، بـدبختی و شـهرت آغـاز گشـت؛ حکـومت بـه شـدت وی را تحت تعقیب قرار داده و اعمـال وی را محـدود کرده بـود. بـا این وصـف، به زودی، میلتون و عقایـدش پیروزی هـای بزرگی به دست آوردنـد، لیکن او همچنـان در دفـاع از آزادی فکر و قلم، شعر می سـرود و مردم را تشویق می کرد. این دوران نیز دیری نپایید و حکومت اسـتبدادی، دوباره جانشـین افکار آزادی طلب گردیـد. بـدین ترتیب میلتـون که خـود را شـکست خورده احسـاس می نمود گوشه انزوا گرفت و دست از هر فعـالیتی کشـید. میلتون در همان گوشه انزوا به خلق آثاری موفق شد که هم اکنون جامعه ادبی انگلسـتان به وجود آن ها افتخار می کند. بینایی میلتون در سال ۱۶۵۲م بر اثر تحریر و تالیفـات زیـاد رو به ضـعف نهـاد تا این که کاملاً کور شـد و از کارهای اجتماعی کناره گرفت. وی در سال ۱۶۶۰، کور و خسـته و نومیـد، اثر جاودانش بهشت گمشده را سـرود. وی در این اثر نشان می دهد که به خدای یگانه ایمان دارد و شیطان بر اثر مشیت الهی پدید آمده و اراده خدا بر این قرار گرفته که برخی از بندگانشْ، قدرتِ

اختیار داشته باشند. بهشت گمشده، یکی از بزرگ ترین حماسه های جهان است و از لحاظ استحکام کلام، در ادبیات زبان انگلیسی بی نظیر است، به طوری که میلتون را پس از شکسپیر در مقام اول قرار می دهد. ویژگی های شعر وی در استحکام، صراحت و ظرافت آن هاست که هیچ یک از معاصرانش به آن دست نیافته اند. تعادل و ترکیب شعر با موضوع و هماهنگی آن دو با هم در تمامی آثار میلتون مشخص می باشد. اشعار مختلف او، ادراک کم نظیرش را در پیچیدگی های اوزان خوش آهنگ نشان می دهد. آهنگی که از تعادل ساختمان و ترکیب استادانه شعر با بیان موضوع، اعم از خطابه نویسی یا داستان پردازی حاصل می شود. نثر میلتون نیز بسیار فصیح و استوار است و هنر نمایشی او از حد متوسط بالاتر. میلتون از بزرگ ترین و معتبرترین چهره ها در ادبیات انگلستان است و نفوذ عظیمی در آثارنویسندگان انگلیسی و آلمانی و ... بر جای نهاد. وی در عین این که طبعی ملایم و مصاحبتی دلنشین داشته از طرف دیگر مبارزی لجوج و خشن و فردی جاه طلب و مغرور بوده است. هم چنین روح اندوه ناک و روح شادمان از دیگر آثار اوست. جان میلتون سرانجام در ۸ نوامبر ۱۶۷۴م در ۶۶ سالگی درگذشت در حالی که هرگز نتوانست آن چه را می خواست به چشم ببیند.

مناسبت ۰۳: تولد "خانم مارگارت میچل" داستان سرای امریکایی (۱۹۰۰م) (ر.ک: ۱۶ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: پیاده شدن نیروهای متفقین در شمال افریقا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

هم زمان با آغاز و گسترش جنگ جهانی دوم در اروپا، مناطق شمالی افریقا نیز صحنه نبردهای طولانی و پرتلفات بود. در نیمه سال ۱۹۴۰م تجاوز ایتالیا و سپس نیروهای آلمانی در این منطقه شکل گرفت و به مدت ۲ سال با پیروزی و شکست طرفین همراه گردید. در این زمان، مارشال رومل فرمانده نیروهای آلمانی معروف به روباه صحرا بدون هماهنگی با مرکز فرماندهی به گسترش دامنه عملیات دست زد و پیروزی های وی باعث شد تا از سوی هیتلر به درجه "فیلد مارشال" ارتقاء پیدا کند. اما از سوی دیگر مواجه شدن آلمان ها با کاهش نفرات و کمبود تجهیزات باعث شد تا نیروهای متفقین دست به حملات گسترده ای بزنند که بزرگ ترین آن در اواخر اکتبر ۱۹۴۲م در منطقه اَلعَلَمین رخ داد و پیروزی متفقین به فرماندهی ژنرال مونتگمری را در پی داشت. در ۸ نوامبر همین سال نیروهای متفقین به فرماندهی آیزنهاور در شمال افریقا پیاده شدند. این نیروهای ۱۰۷ هزار نفری امریکایی و انگلیسی در کازابلانکا و الجزیره مستقر شدند. ابتدا دولت های وابسته به حکومت ویشی فرانسه در این منطقه را ساقط نموده و در طی ماه های بعد به نیروهای متحدین ضربات سنگینی وارد ساختند. سرانجام در ۱۲ ماه مه ۱۹۴۳م نیروهای آلمانی و روز بعد نیروهای ایتالیایی تسلیم شده و دولت های امریکا و انگلیس که برای بازپس گیری افریقا از اشغال متحدین به این منطقه آمده بودند، خود برای سال های طولانی به غارت منابع و معادن این کشورها پرداختند.

مناسبت ۰۵: قتل عام فلسطینیان در مسجدالاقصی توسط صهیونیست ها (۱۹۹۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "الکساندر دوبْچک" سیاست مدار چکسلواکی (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

الکساندر دوبْچِك، سیاست مدار معروف چکسلواکی، در سال ۱۹۲۱م در اسلواکی به دنیا آمد. وی در جمهوری روسیه در شوروی سابق بزرگ شد، جایی که پدرش با گروهی از کمونیست های چکسلواکی، در سال ۱۹۲۵م اقدام به تأسیس یك واحد اشتراکی صنعتی نمودند. الکساندر دوبچك پس از طی تحصیلات خود به چکسلواکی بازگشت و پس از عضویت یافتن در حزب کمونیست چکسلواکی، در سال ۱۹۴۴م در شمار نیروهای چریکی قیام ملی اسلواك، علیه آلمانی ها به مبارزه برخاست. وی در سال های پس از جنگ، به طور مداوم در حزب کمونیست ارتقاء مقام یافت به طوری که در ۴۷ سالگی، اولین فردی بود که از اسلواکی به عنوان دبیر حزب کمونیست چکسلواکی برگزیده می شد. انتخاب دوبچك که به داشتن افکار آزادی خواهانه شهرت داشت، نگرانی اتحاد جماهیر شوروی را برانگیخت و شتاب تحولات در چکسلواکی و فاصله گرفتن این کشور از سایر کشورهای کمونیست بر نگرانی شوروی افزود. ادامه این اوضاع و روند اصلاح طلبی دوبْچك باعث شد تا نیروهای سازمان پیمان ورشو در اوت ۱۹۶۸م یعنی هشت ماه پس از به قدرت رسیدن دوبچك، به چکسلواکی یورش برند و این عمل را حفظ و حراست از دست آوردهای سوسیالیسم بنامند. دوبچك چهار روز پس از سقوط کشورش، از بازداشت گاه خود در اوکراین به کاخ کرملین منتقل شد و بِرژْنِف رهبر وقت شوروی با تهدید و تطمیع توانست او را قانع سازد که به انجام وظایف خود در مقام دبیر اولی حزب کمونیست چکسلواکی ادامه دهد. دوبچك این امر را منوط به آن دانست که حضور

نیروهـای نظامی ورشو در چکسـلواکی موقتی باشـد و با توافق بِرژنِف قرار شـد تا این نیروها به محض عادی شـدن اوضاع، این کشور را تخلیه خواهنـد کرد. البته دوبچـک فریب خورده بود زیرا نمی دانست که منظور بِرژنِف از عادی شـدن اوضاع، فراهم شدن زمینه برکناری او و استقرار یک حکومت مطیع در پراگ می باشد. روند عادی شدن اوضاع در چکسلواکی تا اوایل سال ۱۹۶۹م به طـول انجامیـد تـا اینکه در روز هفـدهم آوریـل ۱۹۶۹م، دوبچـک از سـمت دبیرکلی حزب کمونیست چکسـلواکی برکنار شد. دوبچک در ابتدا به سـمت سـفیر چکسلواکی در آنکار تعیین گردید ولی پس از چند ماه به پراگ احضار شد و به کارمندی ساده یک شـرکت تعاونی کشاورزی در یکی از شـهرهای چکسلواکی تنزل رتبه یافت. دوبچک از آن تاریخ تا سال ۱۹۸۹م، به مـدت بیست سال هیـچ گونه فعالیت سیاسـی نـداشت و تحت الحفظ در خانه خود زندگی می کرد. اما در پاییز این سال، در پی موج اصـلاح گرایی در شـرق اروپا و افول کمونیسم، مجدداً در صحنه سیاسی چکسلواکی مطرح شد و در جریان تغییرات سیاسی کادر رهبری این کشور، به عنوان رئیس مجلس چکسلواکی انتخاب شد. با این حال عمر این مقام چندان دوام نیاورد و الکساندر دوبچک سرانجام در هشتم نوامبر ۱۹۹۲م در پی یک حادثه رانندگی در هفتاد و یک سالگی درگذشت.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: کودتای ناپلئون بُناپارت در فرانسه و تشکیل حکومت کنسولی (۱۷۹۹م)

شرح مناسبت:

رواج فسـاد در سـال هـای پایانی حکومت هیأت مـدیره در فرانسه پس از انقلاب کبیر این کشور و ایجاد بحران هایی که بر اثر هرج و مرج داخلی و جنگ های خارجی بروز کرده بود، زمینه را برای انقلاب تازه ای

فراهم می ساخت. این بار بیم آن می رفت که انقلاب بعدی به یک جنگ داخلی بین نیروهای متخاصم تبدیل شود. از این رو، مجلس قانون گزاری که به مجلس پانصد نفری معروف بود، تغییراتی در ترکیب هیأت مدیره داد، ولی بحران ادامه یافت. در چنین شرایطی بود که ناپلئون بُناپارت، ژنرال ارتش فرانسه، با آماده سازی مقدمات قبلی و با همدستی برخی مقامات حکومتی، وارد پاریس شد و در روز نهم نوامبر ۱۷۹۹م، با یک کودتای نظامی، زمام امور را به دست گرفت. مجلس پانصد نفری ابتدا در برابر ناپلئون مقاومت کرد، ولی سربازان ناپلئون، نماینده‌گان مخالف را از تالار جلسه بیرون کردند و باقی مانده نماینده‌گان که مرعوب شده بودند، طرح پیشنهادی ناپلئون برای تشکیل یک حکومت کنسولی را پذیرفتند. به موجب این طرح، هیأت مدیره پنج نفری به هیأت کنسولی سه نفری تبدیل شد و ناپلئون بُناپارت در مقام کنسول اول، مقدمات اعلام امپراتوری خود در سال ۱۸۰۴م را فراهم آورد، و این نقطه پایان انقلاب فرانسه بود.(ر.ک: ۲ دسامبر)

مناسبت ۰۲: برچیده شدن بساط امپراتوری آلمان پس از شکست در جنگ جهانی اول (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

پس از شکست آلمان در جریان جنگ جهانی اول و پایان جنگ، قرارداد وِرْسای، بدون توجه به عدم توانایی آلمانِ مغلوب در اجرای تعهدات ناشی از آن، به ملت آلمان، تحمیل گردید. تقریباً تمام مواد قرارداد ورسای بر ضد آلمان و متضمن محدودیت ها و شرایط خفت آوری بود که دشوارترین آن ها پرداخت غرامت سنگین جنگی به کشورهای فاتح از طرف کشوری بود که قسمت اعظم امکانات صنعتی و اقتصادی خود را از دست داده بود. شرط اولیه استعفای ویلْهِلْمْ دوم، قیصر آلمان و الغاء رژیم سلطنتی در آلمان هم،

قبـل از امضـای قرارداد متارکه جنگ، از طرف ویلسون عنوان شـد و در نتیجه پافشاری او بود که به دنبال خاتمه جنگ جهانی اول، رژیم سـلطنتی آلمان ملغی گردید. در نهایت، با استعفای پادشاه آلمان در نهم نوامبر ۱۹۱۸م، یک حکومت جمهوری در آلمـان بر سـر کار آمـد و رهبران سوسـیالیست در رأس آن قرار گرفتنـد. با آغاز حکومت جمهوری در آلمان که به جمهوری وایمار شـهرت یافت، نخستین مجمع ملی یا مجلس مؤسسان این جمهوری تشکیل شد و تشکیلات دولتی این حکومت در شهر وایمـار آلمـان مسـتقر گردیـد. به موجب قـانون اساسیِ جمهوری وایمـار، یـک حکومت جمهوری فـدرال با دو مجلس قانون گزاری به وجود آمد و دوران ریاست جمهوری نیز هفت سال تعیین گردید.

مناسبت ۰۳: درگذشت "روآلْدْ آمونْدسِن" دریانورد نروژی و کاشف قطب جنوب (۱۹۲۸م) (ر.ک: ۱۹ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تجاوز هوایی آلمان به تونس در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تصرف الجزایر توسط متفقین در جنگ جهانی دوم (۱۹۴۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "کامبوج" از استعمار فرانسه (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

کشور کامبوج با بیش از ۱۸۱ هزار کیلومتر مربع مساحت، در جنوب شـرقی آسـیا و در شبه جزیره هند و چین واقع شده است. پـایتخت آن پنوم پن نام دارد و دارای واحـد پول ریل می باشـد. اکثریت قریب به اتفاق مردم کامبوج ملیت خِمِری داشـته و به زبان خِمِری صـحبت می کنند. دین رسـمی در کامبوج بودایی است. کامبوج بیش از ۱۱ میلیـون نفر جمعیت دارد و پیش بینی می شود جمعیت آن تـا سال ۲۰۲۰م در حدود ۲۰ میلیون نفر گردد. باتامْبانْگْ و کومْپونْگْ سـئوم از شـهرهای مهم این کشور می باشـند. سرزمین کامبوج از قرن ۸ تا ۱۳ میلادی، کشور قـدرت مندی محسوب می شد که علاوه بر سـرزمین فعلی کامبوجْ بخش اعظم تایلند، لائوس و ویتنام را نیز در برمی گرفته است. کامبوج در دوران اقتدار، امپراتوری خِمِر نامیده می شد. درنیمه دوم قرن نوزدهم، فرانسوی ها بر کامبوج مسـلط شدنـد و سـلطه آن ها تا زمان جنگ جهانی دوم ادامه داشت، تا این که ژاپنی ها در سال ۱۹۴۲م این کشور را به تصرف خود درآوردند. با شکست ژاپن در سال ۱۹۴۵م، فرانسوی ها به کامبوج بازگشتند، که با مقاومت مردم این کشور که خواهان اسـتقلال بودنـد، مواجه شدند. در پی مبارزات اسـتقلال طلبانه مردم، کشور کامبوج در روز نهم نوامبر ۱۹۵۳ اسـتقلال یـافت. از آن پس، ۹ نوامبـر روز اسـتقلال این کشـور، به عنـوان روز ملی نـام گرفت و نوع حکومت نیز نظام مشروطه سلطنتی اعلام گردید.

مناسبت ۰۷: مرگ "عبدالعزیز بن سعود" اولین پادشاه عربستان سعودی و بانی این کشور (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

عبدالعزیز بن سعود بنیان گذار سلطنت خاندان سعودی در کشور عربستان، در ۱۵ مه سال ۱۸۸۰م به دنیا آمد. وی

که از خاندان آل سعود و در پی تحکیم موقعیت خود بود، دراین راه تلاش نمود و در سال ۱۹۰۰م بر ریاض دست یافت و در سال ۱۹۱۲، قدرت خود را بر نَجْدْ گسترش داد. در جریان جنگ جهانی اول، شریف حسین، حاکم مکه که خود منصوب سلاطین عثمانی بود به تحریک و تشویق انگلیسی ها علیه عثمانی قیام کرد و در پایان جنگ جهانی اول به سلطنت حجاز رسید. در همین هنگام، خاندان ابن سعود که در جریان جنگ برضد عثمانی ها قیام کرده بودند، بر شمال عربستان و مناطق ساحلی آن حکومت می کردند. ابن سعود نیز مانند شریف حسین، وابسته به انگلیس بود ولی سودای حکومت بر سراسر عربستان و به خصوص اماکن مقدسه در منطقه را در سر می پروراند. از این رو در اولین فرصتی که به دست آورد، به بهانه این که شریف حسین خود را خلیفه مسلمین خواند، ابتدا مکه و سپس مدینه و جده را تصرف کرد و خود را پادشاه نجد و حجاز عنوان کرد. ابن سعود که با قبول تعهدات تازه ای در برابر انگلیسی ها دوباره از حمایت آنها برخوردار شده بود، تا سال ۱۹۳۲م، علاوه بر نجد و حجاز، ایالات جنوبی و غربی عربستان را تا کرانه های دریای سرخ و حدود یمن و عدن و ایالات شمالی و شرقی را تا نواحی سواحل خلیج فارس و کویت و عراق به تصرف خود درآورد. عبدالعزیز بن سعود در نهایت، در ۲۳ سپتامبر ۱۹۳۲م ایجاد کشور عربستان سعودی را اعلام کرد و نظام پادشاهی را در آن تأسیس نمود. وی در سال ۱۹۳۳م، امتیاز

اکتشاف و استخراج نفت را در این سرزمین به شرکت نفتی استاندارد اویل امریکا واگذار نمود و در طی سال های بعد، نفت امریکا و دیگر کشورها را تامین کرد. ملک عبدالعزیز بن سعود سرانجام پس از نزدیک به دو دهه سلطنت در نهم نوامبر ۱۹۵۳م در ۷۳ سالگی درگذشت. از آن پس، فرزندان وی، بر عربستان پادشاهی می کنند.

مناسبت ۰۸: درگذشت "دایْلن تامْسْ" ادیب برجسته انگلیسی (۱۹۵۳ م) (ر.ک: ۲۷ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۹: مرگ "شارْلْ دوگل" نظامی مشهور فرانسوی و رئیس جمهور پیشین این کشور (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

ژنرال شارل آندره ژوزف ماری دوگل، سیاست مدار مشهور و شخصیت برجسته نظامی فرانسه، در ۲۲ نوامبر ۱۸۹۰م در شهر لیل فرانسه به دنیا آمد. وی پس از اتمام دوره دانشگاه نظامی و شرکت در جنگ جهانی اول، به عنوان نظریه پرداز و تئوریسین نظامی کسب شهرت کرد. دوگل در سال ۱۹۴۰م، به عنوان جوان ترین ژنرال فرانسه، به وزارت دفاع دولت این کشور دست یافت و به هنگام بروز تهدیدات جدی آلمان به فرانسه در جریان جنگ جهانی دوم، پیشنهاد اختصاص بیشترین بودجه دولتی را برای مدرنیزه کردن ارتش فرانسه داد. در پی شکست نیروهای فرانسوی از آلمان در این جنگ، دوگل به جای تسلیم و همکاری با رئیس و فرمانده پیشین خود، مارشال پُتَن، که به مصالحه با آلمانی ها تن در داده بود و حکومت ویشی را تشکیل داد به انگلستان گریخت و رهبری نهضت مقاومت فرانسه را برعهده گرفت. دوگل در مقام ریاست دولت فرانسه آزاد در لندن به سازماندهی ارتش آزاد فرانسه در خارج از آن کشور پرداخت و در سال ۱۹۴۳م، مرکز عملیات خود را به الجزیره پایتخت کشور الجزایر و مستعمره فرانسه در شمال افریقا منتقل کرد. این نیروها به فرماندهی دوگل در ششم ژوئن ۱۹۴۴م به همراه نیروهای متفقین در سواحل نورماندی فرانسه پیاده شدند و دوگل در ۲۵ اوت همین سال، فاتحانه وارد پاریس شد. ژنرال دوگل پس از پایان جنگ، زمام امور فرانسه را به دست گرفت و در نوامبر ۱۹۴۵م، رسماً به مقام ریاست جمهوری فرانسه برگزیده شد. او سپس قانون اساسی جدید فرانسه را تنظیم کرد

و در ۲۸ سپتامبر ۱۹۵۸م به تایید عموم مردم رساند که بر اساس آن، رئیس جمهور، قدرتی برابر با قدرت مجلس ملی فرانسه پیدا می کرد. این سیستم به نظام نیمه پارلمانی - نیمه ریاستی معروف شد. دوگل در سال ۱۹۶۲م، علی رغم مخالفت های فراوان داخلی، استقلال الجزایر را به رسمیت شناخت. ابتکارات دوگل و استقلال رأی او در سیاست خارجی، از جمله اتحاد با آلمان، تشکیل جامعه اقتصادی یا بازار مشترک اروپا و جلوگیری از ورود انگلستان به این سازمان و بالاخره، خارج ساختن نیروهای نظامی فرانسه از پیمان ناتو، بر اعتبار بین المللی دوگل و فرانسه افزود. او در سال ۱۹۶۵م، برای یک دوره هفت ساله دیگر به ریاست جمهوری فرانسه انتخاب شد ولی مخالفت روشن فکران فرانسه با سیاست های وی، دوگل را به شدت آزرده خاطر ساخت، از این رو، در آوریل ۱۹۶۹م، به دنبال رد پیشنهاد اصلاح مجلس سنا در طی یک همه پرسی از مقام خود استعفا داد. دوگل پس از استعفا از سیاست کناره گیری کرد تا این که در روز نهم نوامبر ۱۹۷۰م در هشتاد سالگی درگذشت. کتاب خاطرات امید، اثر دوگل، به عنوان یک اثر ادبی، خاطرات اوست که به نگارش درآورده است.

مناسبت ۱۰: تخریب و برداشته شدن دیوار برلین بین آلمان شرقی و غربی (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

در سه ماهه آخر سال ۱۹۸۹م، اوضاع اروپای شرقی به کلی دگرگون شد. در حالی که گورباچف در اول اکتبر این سال، برای شرکت در جشن های چهلمین سالگرد تأسیس جمهوری دموکراتیک آلمان شرقی به برلین رفته بود، مقدمات برکناری اریک هونْکِر از رهبری آلمان شرقی نیز توسط رهبر شوروی فراهم آمد. سقوط هونکر که نزدیک به هفده سال، رهبر بلامنازع

آلمان شرقی بود، موقعیت حزب کمونیست حاکم بر این کشور را به شدت تضعیف کرد. تحولات گسترده در بلوک شرق، اصلاحات در جوامعِ کمونیستی که به فروپاشی ساختار سیاسی این کشورها منجر گردید؛ به ظهور بی اعتباری کمونیسم منتهی شد. وقوع این حوادث در نتیجه به برچیده شدن دیوار برلین در نهم نوامبر ۱۹۸۹م منجر گردید و مردم آلمان شرقی و غربی برای اولین بار پس از ۲۸ سال توانستند آزادانه به نیمه دیگر کشور سفر کنند. در واقع دیوار برلین که در ۱۳ اوت ۱۹۶۱م شکل گرفت، نمادی بود از جدایی ظاهری لیبرالیسم غربی و کمونیسم شرقی. سرانجام این امر مقدمات تحولات بعدی را به وجود آورد که در نهایت به اتحاد دو آلمان در سوم اکتبر سال ۱۹۹۰م انجامید. (ر.ک: ۱۳ اوت)

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: تولد "فیلیپ برونلسکی" هنرمند برجسته ایتالیایی (۱۳۷۵م)

شرح مناسبت:

فیلیپ برونلسکی در ۱۰ نوامبر ۱۳۷۵م به دنیا آمد و در جوانی زرگری و پیکرتراشی مهارت یافت. آن گاه به معماری روی آورد و در این عرصه بود که به شهرت رسید. وی در عین حال که به پیکرتراشی ادامه می داد، علاقه اش بیش از پیش به معماری معطوف گردید و در اثر سفرهای پی درپی به رم، شیفته معماری ویرانه های روم باستان شد. برخی معتقدند ایتالیایی ها در قرن چهاردهم میلادی بر این باور بودند که وظیفه احیای شکوه و مجد گذشته را برعهده دارند و باید هنر، علم وفضیلت که در دوره کلاسیک شکوفا شده ولی به دست اقوام غیرِ متمدن شمالی از میان رفته بود، را زنده نمایند. برونلسکی را غالباً به عنوان ابداع کننده مکتب پِرْسْپِکتیو می شناسند. براساس این نظامِ تصویری، اولا اشیاء

هرچه دورتر از چشم بیننـده باشـند، کوچـک تر به نظر می آینـد و ثانیا خطوط متوازی در این آثار در دور دستْ، ظاهراً به هم می رسـند. در واقع برونلسـکی به مطالعه اصول ریاضـی و تناسبات در بناها پرداخت و اصول بصری - ریاضی در هنر را ترسیم نمود. اصول موردنظر برونلسـکی تا حدود ۵ قرن پس از وی بر معمـاران اروپایی و امریکایی تاثیر بسـزایی داشت. وی در آثار خود با نبوغی اسـتثنایی، نه فقط روش های سـنتی ساختمان سازی را کنار گذارد و روش های نوین ابداع نمود بلکه بسیاری از دسـتگاه هـای مکـانیکی لازم برای این کار را نیز اختراع کرد. فیلیپو برونلسـکی سـرانجام در ۲۴ فوریه ۱۴۴۶م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "یوهان شیلْلِر" نویسنده و ادیب برجسته آلمانی (۱۷۵۹م)

شرح مناسبت:

یوهان فردریک شیلِّر نویسنده، شاعر و نمایش نامه نویس آلمانی در دهم نوامبر ۱۷۵۹م در ایالت وِرْتِمْبرگ آلمان به دنیا آمد. وی از کودکی عشق سـرشاری به نویسـندگی و شعر داشت و نخستین اثرش را در هجده سالگی به نگارش درآورد. شیلْلِر پس از پایان تحصیلات، رسماً به کار نویسندگی پرداخت و بعدها با گوته، شاعر و نویسنده بزرگ هم وطنش آشنا شد. شیلْلِر مانند گوته، سبکی نو در ادبیـات آلمانی پدیـد آورد و یکی از فصول درخشان ادبیات قرن نوزدهم آلمان به او تعلق گرفت. بزرگ ترین اثر شیلْلِر، درام راهزنان نام دارد که از معروف ترین نمایش نامه های ضد استبدادی او محسوب می شود. او بعد از انتشار ایـن نمـایش نـامه از نویسـندگی منع شـد. شـیلْلِر در نمـایش نـامه نویسـی چیره دسـت بـود و سـبک نویسـندگی اش به مکتب کلاسیک شباهت نزدیک دارد. آثار وی دربردارنده

ظرافت، دقت، سادگی و وقار هستند. نمایش نامه های بزرگ شیلْلِر، حماسی یا تراژدی هستند و زمینه های تاریخی و سیاسی دارند. این آثار هم چنین همگی مبیّن ایده آلیسم و خیال پردازی و تصورسازی می باشند و بر اصول متین اخلاقی شیلْلِر و تاکید وی در آزادی و شرافت انسانی استوارند. شیلْلِر پس از گوته، از بزرگ ترین پایه گذاران ادبیات جدید آلمان است و شعرای رمانتیک قرن نوزدهم آلمان، تحت تاثیر وی بوده اند. شیلْلِر، زیبایی را چه در قلمرو شعر و چه در فلسفه، دومین خالق بشر می نامد. در نظر او تنها تربیت و فرهنگ و ادراک زیبایی است که قادر است به روح بشر اعتلا بخشد. هنر در نظر شیلْلِر، بزرگ ترین مربی فرد و جامعه است. توصیف شاعرانه در برخی آثار شیلْلِر به او امکان می دهد که هسته مرکزی جامعه و خانواده و حکومت را در وحدت و کلّیت و اشتراک منافع جای دهد و موجوداتی را که به وسیله عشق و یگانگی به هم پیوسته اند، در آینده ای توام با صلح و سلامت جاودانی تجسم بخشد. شیلْلِر به همراه گوته، دو نابغه شعر و ادب و دو نویسنده کلاسیک آلمانند و شیلْلِر را شاعر ملی آلمان نیز خوانده اند. از مهم ترین آثار شیلْلِر می توان از داستان آتالا، منظومه های فلسفی، ترانه ناقوس و نمایش نامه والِنشتاین و ... نام برد. فردریک شیلْلِر سرانجام در نهم مه ۱۸۰۵م در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "مصطفی کمال آتاتورک" نخستین رئیس جمهور لائیک ترکیه (۱۹۳۸م)

شرح مناسبت:

مصطفی کمال پاشا معروف به آتاتورک به معنی پدر ترک ها در ۳۰ ژانویه سال ۱۸۸۱م به دنیا آمد. وی از جوانی

وارد نظام شد و در سال های ۱۹۱۱ به بعد در جنگ علیه ایتالیا در لیبی و سپس جنگ بالکان، شرکت کرد. ولی بزرگ ترین پیروزی نظامی او که موجب شهرت و محبوبیت وی در میان نظامیان ترک شد، شکست دادن نیروهای فرانسه و انگلیس در نبرد گالیپولی در سال ۱۹۱۵م بود. او بعد از این جنگ نیز درمراحل نهایی جنگ جهانی اول در قفقاز و روسیه جنگید و پیروزی هایی به دست آورد. آتاتورک پس از جنگ جهانی اول در رأس افسران جوان ناسیونالیست، طی کودتایی امپراتوری عثمانی را منحل کرد و با تشکیل دولت موقت انقلابی در آنکارا، جمهوری ترکیه را بنا نهاد. مصطفی کمال سپس، سلطنت و خلافت را در امپراتوری عثمانی که جز سرزمین کنونی ترکیه چیزی از آن باقی نمانده بود لغو کرد و در سال ۱۹۲۳م به عنوان اولین رئیس جمهور ترکیه انتخاب شد. سیاست کلی داخلی و خارجی حکومت آتاتورک عبارت بود از جدایی دین از سیاست، تأسیس حکومت لائیک در ترکیه، ایجاد نظام حقوقی و قضایی اروپایی در این کشور، اتخاذ سیاست بی طرفی در مناسبات بین المللی ترکیه به منظور حفظ استقلال کشور، پایه ریزی صنایع جدید مطابق الگوهای غربی، ترویج فرهنگ اروپایی و اتکا بر ناسیونالیسم و ملی گرایی ترکی. آتاتورک در چارچوب سیاست اسلام زدایی خود که انگلیسی ها به وی دیکته کرده بودند، پس از الغاء خلافت، وزارت شریعت و امور خیریه و دادگاه های مذهبی را منحل نمود. تعطیلی و تمسخر زیارتگاه ها و اماکن مذهبی، قرار دادن اذان ترکی به جای عربی، منع استفاده از نام های خانوادگی عربی، تغییرنام اسلامبول

به استانبول، قرار دادن روز یکشنبه به عنوان روز تعطیل، ممنوعیت هر گونه حرکت مذهبی، ممنوعیت استفاده زنان از حجاب اسلامی، استفاده از تقویم میلادی به جای تقویم قمری، کنار نهادن دین رسمی اسلام و تعیین حکومت سکولار، جای گزینی الفبای لاتین به جای الفبای ترکی و نمونه های فراوان دیگر، از جمله اقدامات دین ستیز این عنصر خودباخته غرب می باشد. در همین راستا بود که رضا خان پهلوی پس از سفر به ترکیه و دیدار با آتاتورک، سیاست های سکولاریستی وی را در ایران به مرحله اجرا گذاشت. حکومت آتاتورک مبتنی بر یک نظام تک حزبی و دیکتاتوری بود. او از ابتدای حکومت خود به اجرای برنامه های وسیعی برای اروپایی کردن ترکیه همت گماشت و در راستای تحقق این هدف، قانون مدنی سوئیس، قانون جزای ایتالیا و قانون تجارت آلمان را در کشور رواج داد. جمهوری ترکیه در مدت کوتاهی به دیکتاتوری کامل مبدل شد. کلیه امور مملکت با صدور فرمان از سوی آتاتورک انجام می گرفت و در برابر خواست او، مجلس و پارلمان اجازه هیچ گونه اعتراض و مخالفتی نداشتند. با این حال آتاتورک سعی می کرد در سیاست خارجی، خود را فردی صلح جو نشان دهد و به همین سبب، قراردادها و پیمان های دوستی متعددی را با کشورهای جهان به امضا رسانید. آتاتورک چهار بار به ریاست جمهوری ترکیه انتخاب شد و سرانجام پس از پانزده سال زمام داری، در دهم نوامبر ۱۹۳۸م در ۵۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "بشیر جُمیِّل" رئیس جمهور پیشین لبنان (۱۹۴۷م) (ر.ک: ۱۴ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: استعفای "تریگوه لی" اولین دبیر کل سازمان ملل متحد (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

تریگوه لی سیاست مدار نروژی و اولین دبیرکل سازمان ملل متحد در سال ۱۸۹۶م به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۴۱م به وزارت امور خارجه نروژ انتخاب شد و در اول فوریه ۱۹۴۶م، پس از پایان جنگ جهانی دوم و بازگشت ثبات به جهان، به عنوان نخستین دبیر کل سازمان ملل متحد، برای یک دوره ۵ ساله انتخاب شد. او در اول نوامبر ۱۹۵۰م، پس از پایان این دوره، برای مدت ۵ سال دیگر در این سمت ابقا شد. تریگوه لی در زندگی سیاسی و اجتماعی به عنوان یک حقوق دان و کارشناس امور کارگری شناخته شده و نقش موثرش در رفع اختلافات های کارگری، به وسیله میانجی گری و سازش، زمینه مناسبی برای نمایش توانایی های او در رفع مسالمت آمیز اختلافات بین المللی فراهم کرده بود. ابتکار عمل او در مورد مسائل فلسطین، جنگ اعراب و اسرائیل، دخالت در جنگ کره، تلاش برای تخلیه ایران از نیروهای متفقین، ارائه برنامه بیست ساله صلح و اصول ده گانه برنامه صلح و ... از جمله فعالیت های دوران دبیرکلی تریگوه لی بوده است. تریگوه لی که سیاست میانه رو و محافظه کارانه ای را نسبت به مسایل سیاسی جهان دنبال می کرد درنهایتْ، به سبب بیماری در دهم نوامبر ۱۹۵۲م استعفا داد و داگ هامِرْ شولْدْ، دیپلمات سوئدی، جانشین او گردید. هرچند این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت که ادامه جنگ سرد میان شرق و غرب و وجود فضای بی اعتمادی که بلوک شوروی نسبت به فعالیت های دبیرکل سازمان ملل داشت، باعث گردید که

تریگوه لی از ادامه فعالیت رضایت بخشِ خود مایوس گردد. تریگوه لی سرانجام در سال ۱۹۷۰ در ۷۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: محکومیت صهیونیسم به عنوان شکلی از نژادپرستی در سازمان ملل متحد (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

صهیونیسم که نام آن از کوه صهیون در بیت المقدس گرفته شده، نهضتی است که از اواخر قرن نوزدهم میلادی به منظور ایجاد یک میهن یهودی به وجود آمد. مهم ترین ویژگی صهیونیسمْ، برتری طلبی نژادی است و بنیاد و ریشه تمامی رفتار و کردار صهیونیست ها، اعتقاد عمیق به برگزیدگی قومی می باشد. آنان معتقدند که از دیگران بالاتر، برتر و ارزش مندتر هستند و همه ثروت ها، قدرت ها و رهبری جهان باید در اختیار آنان باشد. بر اساس این اصول بود که دولت مجهول و غاصب اسرائیل در قلب جهان اسلام شکل گرفت و خود را بر جغرافیای سیاسی کشورهای اسلامی تحمیل کرد. مرام نژادپرستانه صهیونیستی در اجتماع رژیم اسرائیل مشهود است به طوری که بخشی از رژیم حقوقی این رژیم، برمبنای قوانین نژادپرستانه شکل گرفته است. در نتیجه، مجمع عمومی سازمان ملل متحد تحت فشار افکار عمومی در تاریخ دهم نوامبر ۱۹۷۵م با صدور قطعنامه ۳۳۷۹ خود اعلام کرد که صهیونیسم یکی از گونه های نژادپرستی و تبعیض نژادی است. صدور این قطعنامه و قطعنامه های مشابه، گرچه موجودیت رژیم صهیونیستی را زیر سؤال می برد اما در مقام عملْ در رفتار این رژیم اشغال گر تاثیری نداشت. رژیم صهیونیستی پس از این قطعنامه نیز از ادامه روش نژادپرستانه خود دست برنداشت و آن را ادامه داد. در نهایت، این قطعنامه ۱۶ سال بعد در جریان کنفرانس صلح مادرید میان اعراب و اسرائیل در اوایل نوامبر ۱۹۹۱م لغو شد.

مناسبت ۰۷: مرگ "لئونید بِرژنف" رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

لئونید بِرژنِف، رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق در ۱۹ دسامبر سال ۱۹۰۶م در خانواده ای فقیر در اوکراین به

دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات خود وارد حزب کمونیست شد و مدارج ترقی را پیمود. برژنِف در طی سال های بعد با حمایت ویژه خروشچف، به کمیته مرکزی حزب کمونیست راه یافت و در جریان جنگ جهانی دوم، تحت نظر مستقیم خروشچف، در سمت کمیسر سیاسی ارتش سرخ در اوکراین خدمت کرد. برِژنف در جریان نوزدهمین کنگره حزب کمونیست شوروی، به توصیه خروشجف به عضویت کمیته مرکزی حزب کمونیست برگزیده شد و پس از مرگ استالین نیز تحت توجه و حمایت خاص خروشچف به سرعت در تشکیلات حزبی ترقی کرد. برژنِف در سال ۱۹۶۰م به سمت ریاست هیأت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی که یک مقام تشریفاتی و معاون ریاست جمهوری بود، انتخاب شد و در نهایتْ در سال ۱۹۶۴م به مقام معاونت خروشچف در رهبری حزب، ارتقا یافت. برِژنف در همین موقعیت حساس، هنگامی که خروشچف برای استراحت در خارج از کشور به سر می برد، به ولی نعمت خود خیانت کرد و موجبات برکناری او را از نخست وزیری و رهبری حزب کمونیست شوروی فراهم ساخت. از این زمان، برِژنف ۵۸ ساله رهبری شوروی سابق را به عهده گرفت. لئونید برِژنِف، پیرمردی از مجموعه امپراتوری پیرمردان در شوروی سابق بود که حوادث مثبت و منفی فراوانی را در دوران حکومت خود در داخل و خارج مرزهای این کشور تجربه کرد. او در حالی که به سیاست های تشنج زدایی اظهار شیفتگی می کرد و برای هم زیستی مسالمت آمیز تلاش می نمود، از مسابقات تسلیحاتی با رقبای غربی خود عقب نماند و بودجه عظیمی از کشورش را به تولید و

انباشت انواع سلاح ها و برنامه های تسخیر فضا اختصاص داد. وی صاحب دکترینی معروف به دکترین بِرِژنف بود که بر اساس آن تمام کشورهای سوسیالیستی جهان به مثابه یک اردوگاه به شمار می روند و با خلل آمدن به هر یک، بقیه باید در رفع آن مداخله کنند. او معتقد بود که پیوند نظامی، ضامن بقای اردوگاه کمونیسم خواهد بود. بر مبنای همین دکترین بود که در سال ۱۹۶۸م و ۱۹۷۹م، دستور تهاجم ارتش سرخ شوروی سابق به چکسلواکی و افغانستان را صادر کرد. چرا که به نظر تئوریسین های حزب کمونیست، دفاع از نظام سوسیالیستی در یک کشور، تنها، مسئله آن کشور نبود، بلکه در مرحله نخستْ، امری بود مربوط به کل نظام جهانی سوسیالیستی، که رهبری آن را شوروی در اختیار داشت. هم چنین مهم ترین پیمان های منع آزمایش های هسته ای میان امریکا و شوروی، در دوران زمام داری او به امضا رسید. در عرصه داخلی، اقدامات بِرژنِف را این گونه می توان بیان نمود: کنار نهادن روش محافظه کارانه و توقف استالین زدایی، که به سرکوب عناصر ناراضی و مخالف انجامید؛ تقویت جایگاه و موقعیت سیاسی حزب کمونیست، استفاده از تمامی ابزار و امکانات اداری در جهت کنترل فرهنگ و عقیده؛ افزایش نفوذ ارتش و کادر نظامی و نیز نظامی گری در عرصه تبلیغات و آشناسازی دانش آموزان با عملکرد پیروزمندانه ارتش سرخ شوروی در جنگ جهانی دوم و بالاخره تأکید فزاینده بر ناسیونالیسم روسی. این مسائل البته به شخصیت بِرژنِف باز می گشت که در پرتو بهره برداری از این مسائلْ قدرت خود را به اوج می رساند

و مقامات دبیرکلی حزب کمونیست، ریاست جمهوری و فرماندهی کل قوای مسلح را در اختیار گرفت. لئونید بِرژنِف سرانجام پس از ۱۸ سال رهبری بلامنازع شوروی، در دهم نوامبر ۱۹۸۲م بر اثر سکته قلبی در سن ۷۶ سالگی درگذشت و یوری آندروپوف به جانشینی او انتخاب شد. در دوران رهبری بِرژنِف بر شوروی، حکومت این کشور تا اقصی نقاط افریقا و آسیا گسترش یافت ولی آخرین ماجراجویی او در افغانستان به شکست انجامید. دوران حاکمیت بِرژنِف در نوعی از محافظه کاری همراه با شدت عمل خلاصه می شد. تلاش در جهت کاهش اختلاف در سطح درآمدها، اجرای طرح های بزرگِ خانه سازی، امور بهداشتی و آموزشی، تمرکز سیاسی و ایدئولوژیک، افزایش هزینه های دفاعی و کاهش نرخ رشد اقتصادی، برخی از اقدامات و نتایج به دست آمده در دوره طولانی مدت حکومت بِرژنِف به حساب می آید. در دوران حکومت بِرژنِف، فساد در سازمان های حزبی و دولتی شوروی گسترش یافت، به طوری که همین مسئله یکی از عوامل اصلی نابسامانی ها و فروپاشی شوروی در کمتر از ده سال پس از مرگ او بود.

مناسبت ۰۸: مرگ "یاسر عرفات" رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین (۲۰۰۴م)

شرح مناسبت:

محمدیاسر عبدالرحمن عبدالرؤف القدوه الحسینی معروف به یاسر عرفات در ۴ اوت ۱۹۲۹ در قاهره به دنیا آمد. پدرش یک بازرگان فلسطینی بود که در جریان نخستین جنگ اعراب با اسرائیل در سال ۱۹۴۸م کشته شد. یاسر عرفات پس از طی تحصیلات خود، سعی در ایجاد هماهنگی میان دانشجویان فلسطینی علیه رژیم صهیونیستی نمود و در این راستا جنبش فتح برای آزادی فلسطین را تأسیس کرد. عرفات پس از چندی ریاست کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) را

بر عهـده گرفت و در طـول سـال هـای بعـد به عنوان نماینـده ملت فلسـطین شـهرت یـافت و بـا همین عنوان در سازمـان ملـل و کشورهـای جهان حضور پیـدا کرد. با آغاز انتفاضه فلسـطین در سال ۱۹۸۷م، یاسـر عرفات ضـمن تأیید این قیام و بهره برداری سیاسـی از آن، در نیمه نوامبر ۱۹۸۸م تشـکیل دولت فلسـطین را اعلام نمود و سـپس موجودیت و تشـکیل دو دولت یهودی و فلسـطینی در کنار یک دیگر را پذیرفت. عرفات با اتخاذ این شـیوه بر این باور بود که می توان از راه مبارزه سیاسـی به راه حل منـاسب جهت استیفـای حقوق فلسـطینیان دست یافت. از این زمان، مـذاکرات ساف با رژیم صـهیونیستی آغاز شـد و ابتـدا در چارچوب کنفرانس صـلح مادریـد در سال ۱۹۹۱م و سه سـال پس از آن بـا امضـای پیمـان اسـلو گفت وگوها ادامه یافت و به تشـکیل حکومت خودگردان در کرانه بـاختری رود اردن و نوار غزه انجامیـد. عرفات که حـدود چهل سال داعیه رهبری مردم فلسـطین را داشت در کارنامه خود از جنگ چریکی و مبارزه طولانی با رژیم اشـغال گر قـدس تا سازش و تسـلیم در برابر این رژیم را ثبت نمـود. امـا در اواخر عمر به نـوعی در حاشـیه قرار گرفته بـود و گـاهی نیز از وی به عنوان مـانعی در جهت تسـلیم کامل فلسـطینیان یاد می شد. عرفات سـرانجام پس از یک دوره بیماری در ۱۰نوامبر ۲۰۰۴م در ۷۵سالگی درگذشت و در رام اللّٰه مدفون گردید.

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: تولد "شارْلْ لوبِرْن" نقاش برجسته فرانسوی (۱۶۱۹م)

شرح مناسبت:

شارل لوبرْن، نقاش برجسـته فرانسوی در ۱۱ نوامبر ۱۶۱۹م در پاریس متولد شد و در سـنین جوانی با تهیه یک نقاشـی از چهره لویی

سیزدهم، به دربـار فرانسه نزدیـک شـد. لوبرن، پس از چنـدی به رم مسافرت نمود. وی در آنجا به مطالعه هنرهای تزئینی شـد. لوبرن در سال ۱۶۸۴م از رهبران بنیان گذار فرهنگستان پاریس بود و سپس متولی، رئیس و مدیر فرهنگستان شد. در عین حالْ روابـط لوبرن با دربار فرانسه محکم بود و به عنوان نقاش اول برگزیـده شـد و از این زمان سـفارشات دربار آغاز گردیـد. مهم ترین نقاشـی هـای لوبرن در ورسای قرار دارد. وی "سرسـرای بلور" و "تالار جنگ و صـلح" را تزیین نمود. این نقاشـی ها در زمان لویی چهاردهم انجام شد و سپاه بزرگی از معماران، پیکرتراشان، نقاشان و تزیین کاران به سرپرستی شارل لوبرن دسـت به کار شدند و شـکارگاه ساده سلطنتی را در بزرگ ترین پروژه ساختمان آن عصر، به کاخی زیبا تبدیل نمودند. از دیگر آثار وی می توان از هرکول و اسـبان دیومِدِس و ورود لویی چهـاردهم به دَن کرک یـاد کرد. بسـیاری از آثار لوبرن در موزه های مختلف جهـان واقع هسـتند و از جمله حـدود ۲ هزار طراحی از وی در مـوزه لـوور فرانسه قرار دارد. از لـوبرن به عنـوان فرمـان روای بلامنزع عرصه هنر فرانسه یـاد می شود و سالیانی چنـد، فردِ اولِ این جایگاه بود. شارل لوبرن سـرانجام در ۲۶ ژوئیه سال ۱۶۹۰م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "خورشید جی کاما" ایران شناس هندی (۱۸۲۹ م)

شرح مناسبت:

خورشیدجی رستم جی کاما، از ایران شناسان معروف پارسیِ هند و متخصص در زبان و ادبیات پهلوی و خطشناسی میخی، در ۱۱ نوامبر سال ۱۸۲۹م در شهر بمبئی هند به دنیا آمد. وی پس از تکمیل تحصیلات مقدماتی خود در هند، به اروپا سفر کرد

و زبـان هـای فرانسوی، آلمـانی، پهلوی و اوسـتایی و خـط میخی را فرا گرفت. کاما در همین زمان، کار تطبیق گرامر و دسـتور زبان های ایرانی و سانسـکریت را به انجام رساند. وی پس از بازگشت به هند، برای رسـمی ساختن زبان پهلوی در تحصیلات دانشـگاهی کوشـش فراوانی کرد و سـرانجام موفق شد که این زبان را در امتحانات ورودی دانشـگاه و مقاطع بالای دانشگاهی در رشـته زبان، رسـمی سازد. کاما هم چنین در علوم عقلیِ جهانِ ایران باستان، تبحر فراوانی یافت و به تدریس پرداخت. کاما، علاـوه بر ادبیـات، در علوم اجتماعی، گیاه شناسـی، شـیمی و علم نجوم نیز مهارت داشت و به عنوان یک سـخنران زبردست از نفوذ کلام ویژه ای برخوردار بود. خورشـید جی رسـتم جی کاما سـرانجام در بیستم اوت ۱۹۰۹م در هشتاد سالگی درگذشت. ۲۷ سال پس از مرگ کاما، مؤسـسه ای با موضوع خاورشناسـی به نام وی دایر گردیـد که امروزه به عنوان یک مرکز برجسـته تحقیقـاتی مـورد اسـتفاده و محـل رجوع دانشـمندان می باشـد. این مؤسـسه علاـوه بر انتشـار ده هـا جلـد کتـاب در زمینه هـای گوناگون خاورشناسی و ایران شناسی، مجموعه مقالات کاما را در دو جلد گردآوری و عرضه نموده است.

مناسبت ۰۳: امضای قرارداد ترک مخاصمه و پایان جنگ جهانی اول (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

جنـگ جهانی اول که از روز اول اوت ۱۹۱۴م به بهانه کشـته شدن ولی عهد اتریش در شهر سارایوو، به دست یک دانشجوی صرب، آغاز گردیـد تا یازدهم نوامبر ۱۹۱۸م به مـدت چهار سال و صـد روز به طول انجامیـد. در این جنگ، شانزده کشور به طور مستقیم و ده کشور به طور غیرمستقیم شرکت نمودند که در دو گروه متخاصم جای داشتند. متحدین

مرکب از دُوَل مرکزی اروپا شامل آلمان، امپراتوری اتریش – مجارستان که بعدها ترکیه و بلغارستان نیز به آن ها اضافه شدند و متفقین شامل فرانسه، بریتانیا، روسیه، بلژیک، صربستان و ژاپن که بعدها ایتالیا، رومانی، یونان، پرتغال، امریکا و چند کشور دیگر به یاری آن ها وارد جنگ شدند. با گسترش دامنه شکست آلمان و قتل عام وسیع نیروهای متحد توسط متفقین، پادشاه آلمان مجبور به پذیرش ترک مخاصمه و کناره گیری از قدرت گردید. در نهایت در روز یازدهم نوامبر سال ۱۹۱۸م، قرارداد ترک مخاصمه به امضا رسید و از یازده صبح همین روز، صدای شلیک توپ ها و مسلسل ها در سرتاسر جبهه غرب خاموش شد. به موجب این قرارداد، نیروهای آلمان بدون قید و شرط تسلیم شدند و عملیات اشغال خاک آلمان تا اواخر دسامبر سال ۱۹۱۸م به انجام رسید. در طول جنگ جهانی اول، بیش از ۶۵ میلیون سرباز در مراحل مختلف جنگ شرکت کردند. متفقین جمعاً بیش از ۴۲ میلیون سرباز را بسیج کردند و تعداد سربازان دول محور، در حدود ۲۳ میلیون نفر بود که از این میان سهم روسیه به تنهایی بیش از دوازده میلیون، آلمان یازده میلیون، انگلستان ۹ میلیون، فرانسه ۸/۵ میلیون، اتریش ۷/۸ میلیون، ایتالیا ۵/۵ میلیون و امریکا ۴/۳ میلیون نفر را وارد جنگ نمودند. کل تلفات جنگ جهانی اول اعم از کشته و زخمی و اسیر، بالغ بر ۳۵/۵ میلیون نفر بود که بیش از ۵۷ درصد کل نیروهای شرکت کننده در جنگ را تشکیل می داد. بیشترین تلفات این جنگ را روس ها، فرانسوی ها و اتریشی ها متحمل شدند، چرا

که بیش از ۷۶ درصد سربازان روسی، ۷۳ درصد سربازان فرانسوی و نزدیک به نود درصد سربازان اتریشی که در جنگ شرکت کردند، کشته و زخمی یا اسیر شدند. نتایج جنگ جهانی اول، شکست متحدین، ویرانی شهرها و روستاها و کشته شدن میلیون ها نفر و آوارگی و جراحت ده ها میلیون نفر بود. در جنگ جهانی اول، نزدیک به یک چهارم نیروی جوان کشورهای اروپایی تلف شدند و خسارات وحشتناکی بر کشور متخاصم وارد آمد.

مناسبت ۰۴: روز استقلال "لهستان" (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

کشور لهستان دارای قدمتی تاریخی است که در قرن دهم میلادی با اتحاد میان اقوام مختلف شکل گرفت. از آن زمان این کشور، به عنوان یک قدرت منطقه ای، ضمن توسعه و تحکیم مرزهای خود، با کشورهای عثمانی و روسیه به جنگ پرداخت. این وضعیت تا اواخر قرن هجدهم ادامه داشت و بعد از حملات روس، پروس و اتریش، ضربه نهایی توسط ناپلئون بُناپارت بر این کشور وارد شد و لهستان کاملا تجزیه گردید. اگرچه در جریان کنگره وِین در سال ۱۸۱۵م ایجاد کشوری با نظام سلطنتی تأیید گردید اما در اوخر قرن نوزدهم، بار دیگر لهستان میان قدرت های مطرح اروپایی تقسیم گردید و این وضعیت تا پایان جنگ جهانی اول ادامه یافت. هم زمان با پایان جنگ جهانی دوم، در ۱۱ نوامبر ۱۹۱۸، "جوزف پیلسودسکی" به عنوان رهبر استقلال طلبان، این کشور، وارد ورشو شد و تشکیل جمهوری مستقل لهستان را اعلام نمود. وی با فراز و نشیب هایی تا سال ۱۹۳۵م بر مسند حکومت قرار داشت. تا اینکه با حمله آلمان به لهستان در اول سپتامبر ۱۹۳۹م، جنگ جهانی دوم از این منطقه آغاز شد.

بـا پایـان جنـگ، کمونیست ها با حمایت آشـکار شوروی زمام امور لهسـتان را به دست گرفتنـد و پس از فروپاشـی شوروی و ایجاد تحولات در بلوک شـرق، لهستان در اوایل سال ۱۹۹۹ به عضویت نـاتو و ۵ سال بعـد از آن به عضویت اتحادیه اروپا در آمد. (ر.ک: ۳ مه)

مناسبت ۰۵: کشف واکسن ویروس فلج اطفال توسط "جونس سالِک" پزشک امریکایی (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

دکتر جونْسْ سالِک، پزشک لهسـتانی الاصل امریکایی، پس از اتمام تحصـیلات خود در رشته پزشکی، به تحقیق و مطالعه در زمینه باکتری ها و ویروس ها پرداخت. وی در صـدد بود تا ویروس ها را در وضـعی قرار دهـد که قادر نباشـند موجب بیماری شونـد، لکن بتواننـد پادتنی ایجاد کننـد که به نحوی موثر علیه بیماری قابل اسـتفاده باشد. دکتر سالک بدین ترتیب در یازدهم نوامبر ۱۹۵۲م واکسـنی تهیه کرد و آن را به اطفـالی تزریق نمود که سابقاً به نوعی فلـج مبتلا شـده و طبعا بـدنشان در برابر این بیمـاری مقـاومت داشت. نتیجه کـار، کاملاـ رضـایت بخش بود چرا که این تزریق بـاعث افزایش پـادتن در خون می شـد. وی متعاقباً این واکسن را در مورد اطفالی که سابقه بیماری نداشـتند اسـتعمال کرد و این بار هم، نتیجه، مطلوب بود. از این رو، این واکسن از سـال ۱۹۵۴م به مقـدار زیـاد تهیه شـد و در دسـترس عموم قرار گرفت. خـبر کشف واکسن ضدفلـج بعـد از کشـف واکسن آبله یکی از جالب ترین پدیده های پزشـکی بوده است که موجب نجات و سالم ماندن انسان های بی شماری گردید. این واکسن بعدها توسط میکروب شـناسان دیگر تکمیل شد و به صورت قطره خوراکی درآمد که امروزه مورد اسـتفاده وسیع قرار می گیرد.

مناسبت ۰۶: روز ملی و اعلام استقلال کشور افریقایی "آنگولا" از استعمار پرتغال (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

جمهوری خلق آنگولاـ با ۱/۲۴۶/۷۰۰ کیلومتر مربع مسـاحت در جنوب غربی افریقـا، در کنـار اقیـانوس اطلس و در همسایگی کنگو، زئیر، زامبیا و نامیبیا واقع شـده است. جمعیت آنگولا نزدیک به ۱۳ میلیون نفر می باشد که مردم آن عمدتاً سـیاه و بیش از ۷۰ درصد مسیحی و بقیه عقاید سنتی

دارند. زبان رسمی در آنگولا پرتغالی است، ولی زبان های محلی هم رواج دارد. پایتخت آنگولا، لوآندا نام دارد و واحد پول آن کونزای جدید است. پیش بینی می شود که جمعیت آنگولا تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۲۵ میلیون نفر گردد. هوآمبو، بنگوئلا و لوبانگو از شهرهای مهم آنگولا هستند. این سرزمین از سال ۱۴۸۳م تحت نفوذ پرتغال قرار گرفت و استعمارگران پرتغالی به مدت تقریباً ۵۰۰ سال به استعمار و چپاول این منطقه مشغول بودند. مبارزات استقلال طلبانه مردم آنگولا پس از سال های جنگ جهانی دوم به ثمر نشست و این کشور در نهایت، در یازدهم نوامبر ۱۹۷۵م به استقلال رسید. ۱۱ نوامبر روز استقلال آنگولا از پرتغال، به عنوان روز ملی این کشور نام گرفته است.

مناسبت ۰۷: عملیات استشهادی "احمد قصیر" علیه رژیم صهیونیستی (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

پس از یورش تجاوزکارانه ارتش رژیم صهیونیستی به لبنان در ژوئن ۱۹۸۲م هزاران غیر نظامی لبنانی به خاك و خون کشیده شدند که از جمله این جنایات قتل عام فجیع اردوگاه های صبرا و شتیلا بود در پاسخ به تجاوزات این رژیم، شهید احمد قصیر، مسلمان از جان گذشته لبنانی، در یازدهم نوامبر ۱۹۸۲م مرکز فرماندهی نیروهای رژیم صهیونیستی در شهر صور واقع در جنوب لبنان را منهدم کرد. در این عملیات شهادت طلبانه، هشتاد و نه تن از نظامیان رژیم صهیونیستی کشته و هشتاد و شش نفر دیگر مجروح شدند. این انفجار که اندکی پس از انهدام مقر نیروهای امریکایی و فرانسوی در بیروت صورت گرفت، عامل مهمی در عقب نشینی صهیونیست ها تا نزدیکی مرز لبنان با فلسطین، به شمار می رود.

مناسبت ۰۸: آغاز هفته بین المللی علم، فضا، صلح

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: تولد "آگوستین رودَن" هنرمند برجسته فرانسوی (۱۸۴۰م)

شرح مناسبت:

آگوستین رودن هنرمند برجسته فرانسوی در ۱۲ نوامبر ۱۸۴۰م در پاریس به دنیا آمد. وی به عنوان پژوهش گری پرشور به مطالعه مجسمه های یونان و روم باستان پرداخت. رودن در صحنه پیکره سازی نوین، جایگاهی والا یافت و انقلابی علیه آرمان گرایی احساساتی به راه انداخت و نزدیک ترین راه بازگشت به طبیعت را در آثار هنری خود برگزید. دست آورد رودن در رهایی پیکره سازی مدرنْ بیشتر از لحاظ مرتبت استادی وی بود تا نوع آثارش. در میان معاصران کمتر می توان کسی را یافت که نیرو، تخیل و قدرت ابتکار قابل مقایسه با او در زمینه مسائل پیکره سازی داشته باشد. واقع گرایی بسیار دقیق و آشکار در آثار رودن، موجب ایجاد این گمان می شد که مبادا تا اندازه ای از روی مدل زنده، ساخته شده باشد اما بدون شك وی تمامی زوایای کار را به دقت نگریسته بود. در عین حال از لحاظ شدت معنویتْ، کارهایش در اوج می باشد. این مسئله در

آثاری چون مردِ قدم زننده و یحیی(ع) تعمید دهنده در حال وعظ، نمایان می باشد. از آثار رودن ساختن و رودی موزه ای در پارلیل بود که در سال ۱۸۸۰م به وی واگذار شد. او برای این کار دست به تفسیری آزاد از کتاب دوزخ اثر دانته زد و با پرورش این موضوع این موضوع به آفرینش ترکیبی از اجسام و پیکره های کوچک پرداخت. نتیجه این تلاش اثر وی تحت عنوان دروازه های دوزخ بود. گرچه رودن در صنعت پیکره سازی، بعد از رنسانس، اولین قالب سازی بود که

ابتدا با گِل آغاز می کرد و بعد مدل را به گچ یا برنز مبدل می ساخت ولی بسیاری از کارهای ستایش برانگیز وی، از سنگ مرمر بود. او در این راه گرچه از کمک دستیاران بهره می گرفت اما بدون تردید، کارها را خود تحت نظر داشت و مرمرها را با دست خود به اتمام می رسانید. از دیگر آثار رودن، پیکره های تک چهره وار هستند که در جای خود نمایانگر فصلی برای جستجوی هویت و توصیف نمادین می باشند. آنچه کارهای او را از نمونه های یونانی اش متمایز می سازد، جستجوی او برای روان شناسی فرد است تا تناسب منطقی ساده اندام انسان. رودن، پیکرتراشی را به دلیل سه بعدی بودنش می ستود و خواص ویژه آن را در عرصه ماده کار و شکل، مورد مطالعه قرار می داد. بیشتر طرح های او ناتمام باقی ماندند یا عمداً نیمه کاره رها شدند. وی ترجیح می داد بخشی از کار را به تخیل تماشاگر واگذارد. رودن در هنر پیکرتراشی از مکتب امپرسیونیسم یا واقع گرایی و ثبت پاره هایی از زندگی طبیعت به مکتب اکسپرسیونیسم روی آورد که در آن نوعی کژنمایی و دوری از تمامی واقعیات حاکم بود. آگوست رودن پس از هفتاد و هفت سال زندگی سرانجام در هفدهم نوامبر سال ۱۹۱۷م درگذشت.

مناسبت ۰۲: پایان نبرد "العَلَمین" در شمال افریقا و شکست آلمان از متفقین (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، هنگامی که نیروهای ایتالیایی در مستعمرات خود در شمال افریقا به سپاهیان انگلیسی مستقر در کشور لیبی یورش بردند، هیتلر به کمک ایتالیا آمد و با تجهیز سپاهی مکانیزه، چنان عرصه را بر انگلیسی ها تنگ کرد که آنان مجبور شدند

تـا اعمـاق مصـر عقب نشـینی کننـد. بـا این حـال چون انگلیس در خاورمیانه منافع و منابع بی شـماری داشت دست به مقاومت گسترده ای زد و با ارتش آلمان و ایتالیا به شدت به مقابله پرداخت. در نهایت جنگ سرنوشت ساز العلمین بین نیروهای آلمان و انگلستان در ۲۳ اکتبر ۱۹۴۲م به وقوع پیوست. در این میان، شـکست آلمانی ها در شوروی و تضـعیف روحیه ارتش آلمان، هم چنین توجه بیشتر هیتلر به جنگ های داخل اروپا، وی را از تمرکز بر نواحی شمال افریقا و حفظ این منطقه بازداشت تا این که در این نبرد، انگلیسـی ها توانسـتند با ضد حمله وسـیعی که تدارک دیده بودند، نیروهای آلمانی و ایتالیایی را از این منطقه بیرون رانـده و معادلات نظـامی رابه نفع خود به پیش ببرنـد. این جنـگ در نهـایت در دوازدهم نوامـبر ۱۹۴۲م به پایان رسـید. شکسـت العلمیـن، برای آلمـان بسـیار گران تمـام شـد چرا که پس از مـدتی رژیم فاشـیستی ایتالیـا به رهـبری موسـولینی بر اثر نارضایتی داخلی فروپاشـید و آلمانْ، متحد اصـلی خود در جنگ را از دست داد تا این که در سراشـیبی سـقوط و شکست قرار گرفت.

مناسبت ۰۳: کشتار فلسطینیان در شهر رَفَح توسط نیروهای رژیم صهیونیستی (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

جنایت سـربازان رژیم صهیونیستی در اردوگاه فلسطینیان در شهر رَفَح واقع در نوار غزه، در دوازدهم نوامبر ۱۹۵۶م و چند روز پس از اعلام آتش بس در جنگ رژیم صـهیونیستی، انگلسـتان و فرانسه بر ضدّ مصـر صورت گرفت. نظامیان اسـرائیلی پس از ورود به این اردوگـاهْ ساکنـان بی دفاع آن را قتل عام کردنـد و یک صـد و ده زن، مرد و کودک فلسـطینی را شـهید و حـدود هزار نفر دیگر را

زخمی کردند.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: مرگ "وارن اِژپه" معروف به "ارپنوس" مؤسس نهضت خاورشناسی هلند (۱۶۲۴م)

شرح مناسبت:

توماس وارِن اِژپه معروف به اِرْپنوس، خاورشناس معروف هلندی و مؤسس نهضت خاورشناسی در هلند در یازدهم سپتامبر ۱۵۸۴م در شهر گورکُم هلند به دنیا آمد. وی پس از پایان دروس متوسطه در زادگاهش، وارد دانشگاه لیدنِ هلند شد و علاوه بر تحصیل در رشته الهیات، به سبب علاقه به خاورشناسی، زبان عربی را نیز فرا گرفت. ارپنوس سپس برای مطالعه کتب خطی شرقی، به انگلستان، فرانسه، آلمان و ایتالیا سفر کرد و ضمن پی بردن به اختلاف میان زبان عربی فصیح و لهجه عامیانه، زبان های فارسی، عربی و ترکی را به طور کامل آموخت. در این حال ارپنوس تصمیم گرفت که قواعد زبان عربی را به اختصار و با اسلوب آموزشی، تدوین کند. وی پس از چندی، برای نخستین بار، با اعتقاد مسلمانان به اسلام آشنا شد و جایگاه قرآن و نقش سنت نبوی(ص) در عقیده اسلامی را دریافت. اِرپنوس در سال ۱۶۱۳م، به عنوان استاد زبان عربی دانشگاه لیدن برگزیده شد و به انجام امور تحقیقاتی در این زبان پرداخت. وی در آغاز کتابی در زمینه نحو عربی منتشر کرد. این کتاب، نخستین اثری است که در تعلیم زبان عربی فصیح با روش صحیح آموزشی تهیه شده و به قلم دانشمندی اروپایی به رشته تحریر درآمده بود. کتاب دستور زبان عربی ارپنوس به مدت دو قرن، به عنوان متنی بی رقیب برای تدریس زبان عربی، در اروپا مورد استفاده قرار می گرفت. وی هم چنین مجموعه ای از ضرب المثل های عربی را گرد آوری کرد و پس از انتشار چند کتاب، ترجمه هایی از کتب تورات و انجیل

ارائه نمود. علاوه بر آن، ارپنوس نوعی از حروف چاپی عربی را طراحی کرد و برای این حروف، چاپ خانه مستقلی بنیان نهاد. او مدتی نیز به بررسی حوادث روزگار پیامبر اسلام(ص) در برخی کتب عربی پرداخت تا این که در سیزدهم نوامبر ۱۶۲۴م در چهل سالگی درگذشت.

مناسبت ۲۰: تولد "جِیمز کلاژکْ ماکسْوِل" بنیان گذار قوانین نور و الکتریسته (۱۸۳۱م)

شرح مناسبت:

جِیمز کلاـرْکْ ماکْسْوِلْ، فیزیک دان برجسته انگلیسی در ۱۳ نوامبر ۱۸۳۱م در شهر ادینبورو، در اسکاتلند به دنیا آمد و تحصیلات مقدماتی خود را در آن شهر آغاز نمود. وی در دوران مدرسه به ریاضیات علاقه نشان داد و استعدادش در این زمینه شکوفا شد به طوری که در ۱۴ سالگی به اخذ مدالی در ریاضیات نائل آمد. ماکسِول در سال بعد مقاله ای در باب روش ترسیم منحنی های بیضوی کامل به انجمن سلطنتی ادینبورو تقدیم کرد. این رساله به حدی کامل، جامع و مهم بود که جمع زیادی، حاضر به قبول این واقعیت نبودند که نوجوانی پانزده ساله، آن را تهیه کرده است. ماکسول در ۱۶ سالگی برای ادامه تحصیل وارد دانشگاه در زادگاه خود شد و در نتیجه آشنایی با فیزیک دانان بزرگ اسکاتلند، به پدیده های نوری و فیزیک علاقه مند گردید. وی پس از چندی بر اثر مطالعه فراوان و راهنمایی استادش، مایکل فارادِی، دریافت که امواج نورانی و الکترومغناطیسی در حقیقت، چیز واحدی هستند. چند سال بعد این نظریه تایید شد و ماکسول بار دیگر به مطالعه و تفکر در این زمینه پرداخت. وی در سال ۱۸۷۱م، کتاب خود به نام دوره الکتریسیته و مغناطیس را منتشر کرد و این اثر چنان بدیع بود که بلافاصله به سمت استاد کرسی

فیزیک دانشگاه کمبریج انگلستان انتخاب شد. وی در این کتاب توانست با مجموعه چهار معادله کوتاه خود، واکنش و تاثیر متقابل میدان های الکتریکی و مغناطیسی را به درستی شرح دهد و به عنوان مکتشف و بنیان گذار قوانین نور و الکتریسیته معرفی شود. ماکسول معادلات ساده ای ابداع کرد که کلیه پدیده های مختلف برقی و مغناطیسی را توجیه می کرد. وی هم چنین دریافته بود که تمامی مولکول های یک گاز با سرعت واحدی حرکت نمی کنند، از این رو فرمولی به دست آورد که نشان می داد چه بخشی ازمولکول های یک گاز در حرارت مورد نظر، با چه سرعت مشخصی حرکت خواهند کرد. این فرمول که فرمول انتشار ماکسول خوانده می شود، یکی از پر استفاده ترین فرمول های عملی ریاضی است و کاربردهای مهمی در شاخه های فیزیک دارد. عمر جِیمز کلارک ماکسول کوتاه بود و سرانجام در پنجم نوامبر ۱۸۷۹م در ۴۸ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "رابرت استیونسون" شاعر و رمان نویس انگلیسی (۱۸۵۰م)

شرح مناسبت:

رابرت لوییز بلفور استیونسون، ادیب و داستان سرای انگلیسی در سیزدهم نوامبر ۱۸۵۰م در اسکاتلند به دنیا آمد. وی از کودکی، مزاجی رنجور داشت و همین امر سبب شد که نتواند تحصیل خود را در رشته مهندسی که با شوق فراوان آغاز کرده بود به پایان برساند. استیونسون مدتی نیز به تحصیل در رشته حقوق و وکالت پرداخت، اما این شغل نیز دیری نپایید و استیونسون به نویسندگی و ادبیات روی آورد. او در ابتدا یک سلسله مقاله به سبکی بدیع منتشر کرد که مورد توجه قرار گرفت و سپس برای مراقبت از مزاج رنجور خود، سراسر زندگی را در سفر و دور

از وطن گذرانـد. استیونسون در سال های بعـد کتب دیگری را انتشار داد که با انتشار کتاب جزیره گنج، به شـهرت و موفقیت زیادی دست یافت. او هم چنین با نگارش رمان های فرزنـد ربوده شـده، داسـتان هزار و یک شب جدید، جزیره گنج، عمارت کلاه فرنگی و ماجراهای دکتر جکیل و مسترهاید، پیروزی فراوانی به دست آورد و نمایش نامه های متعددی از آثارش اقتباس شـد. جاذبه شخصـی و زندگی پر آشوب و نابسامان و پشـتکار و مقاومت در برابر بیماری، استیونسون را چون قهرمانی در نظر مردم جلـوه گر سـاخت. وی از طرفی یکی از زیبـاترین نثرهـا را در زبـان انگلیسـی بـه وجـود آورد و از طرف دیگر در اشـعار غنایی، به ویژه در بیان احساس و درد غربت، شاعری برجسـته به شـمار آمـد. مقاله های وی از غنا و آزادگی و شخصـیت بذله گویی او نشان دارد و انتقادهایش بسـیار نافـذ و دلنشـین می باشـد. رابرت استیونسون سال های پایانی عمر را در مجمع الجزایر ناموآ در جنوب اقیانوس آرام گذراند و سرانجام در سوم دسامبر ۱۸۹۴م در ۴۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: استقلال کامل لوکزامبورگ از هلند (۱۸۹۰م)

شرح مناسبت:

کشور مِهین دوک نشـینِ لوکزامبورگ با ۲/۵۸۶ کیلومتر مربع مسـاحت در غرب اروپـا به دور از دریـای آزاد و در همسایگی کشورهـای آلمـان، فرانسه و بلژیک واقع شـده است. جمعیت آن در حـدود ۴۳۱ هزار نفر بوده که اکثریت مسـیحی انـد. زبان رسـمی مردم لوکزامبورْگْ فرانسوی و زبان ملی آن ها لوکزامبورگی است. پایتخت این کشور، لوکزامبورگ و واحـد پول آن یورو می باشد، که جای گزین فرانک شده است. پیش بینی می شود جمعیت لوکزامبورگ تا سال ۲۰۲۵ در

حدود ۴۶۳ هزار نفر خواهد بود. اش سورآلزت، دیفر دانژ و دودلانژ از شهرهای مهم این کشور می باشند. در حدود ۶۵٪ مردم لوکزامبورگ ملیت لوکزامبورگی دارند. لوکزامبورگ در اواخر قرن هجدهم به دنبال پیروزی انقلابیون در فرانسه، به تصرف آن کشور درآمد ولی با شکست ناپلئون بُناپارت، به همراه هلند تحت اداره آلمان قرار گرفت. لوکزامبورگ در سال ۱۸۳۰م تحت کنترل هلند و سپس بلژیک واقع شد. در سال ۱۸۶۷، در جریان کنفرانس لندن، استقلال لوکزامبورگ به تصویب رسید، اما این امر در ۱۳ نوامبر سال ۱۸۹۰م عملی گردید. در این سال به دنبال مرگ پادشاه هلند و روی کار آمدن دوک اعظم جدید در لوکزامبورگ، اتحاد این کشور با پادشاهی هلند ملغی اعلام گردید. نظام سیاسی در لوکزامبورگ مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانون گزاری است. (ر.ک: ۲۱ نوامبر)

مناسبت ۰۵: مرگ "ایگناس گولْدْزیهِر" خاورشناس برجسته اروپایی (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

ایگناس گولْدْ زیهِر، اسلام شناس برجسته اروپایی در ۲۲ ژوئن ۱۸۵۰م در مجارستان متولد شد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه، وارد دانشگاه بوداپست شد و پس از چندی در رشته الهیات اسلامی و زبان های سامی فارغ التحصیل گردید. گولدزیهر در ۲۳ سالگی در جریان سفر به سوریه، از محضر درس دانشمندان سوری استفاده برد و سپس از علمای مصر و فلسطین در مورد زبان و ادبیات عربی، فقه، اصول، حدیث و تفسیر بهره مند گردید. وی برخلاف روش مطالعاتی خاورشناسان قرن بیستم که بر تجربه و مشاهده عینی منابع و متون شرقی تکیه می کردند، فاقد تجربه مستقیم بیرونی است و در عوض، بر نوعی تجربه درونی متکی بود. گولدزیهر در پی شناسایی و کشف جان مایه های پنهانی برآمده که

در پس کالبـد ظاهری کلمات مخفی گردیـده انـد. او در نقـد و بررسـی آیات، درصدد بیان جعلی بودن یا اصالت آنها نیست، بلکه در جسـتجوی گرایش هـای نهان و اغراض پنهان راویان آنها است. وی در تحقیق خود پیرامون تفسـیر قرآن، نمی خواهد اشـتباهات مفسرین را بیان کند بلکه به دنبال شناخت گرایش های سیاسی مذهبی است که این گونه اختلاف نظرهای مفسران، چیزی جز نمود خارجی آنها نیست. این دیدگاه نسـبت به منابع و اسناد به اینکه نمودهایی از زندگی بسیار آشفته و پیچیده ای است که مولفین این منابع آن را زنـده کردنـد، باعث شد تا وی به مذهب و نظریات و دیدگاه ها، نگاهی زمانی و نه مکانی، و برخوردی پویـا و نه سـاکن، و نگـاهی تاریخی نه مـذهبی بیفکنـد. به این ترتیب که گولـدزیهر در مطالعات خود هر مـذهب و عقیده ای را همانند موجود زنده ای می دانست که تولد می یابد، رشد می کند، به کمال می رسد؛ سـپس شـروع به فروپاشـی می کنـد، پژمرده می شود و سـرانجام نـابود می گردد. وی در این زمینه از دو ویژگی برخوردار بود، اول آن که در تحقیقـات خود روشی استدلالی داشت و در هر مسئله ای با دیدگاه های کلی و اجمالی به سراغ منابع می رفت و به ظاهرنگری و سطحی بینی اکتفا نمی نمود. دوم آن که وی در تکیه بر یافته های درونی و بینش عقلانی به دنبال شناخت تمایزات و ریزه کاری های مذاهب در مقایسه با یک دیگر بود و در این مسأله، با تیزبینی عمل می کرد. با این حال، گولدزیهر از نظر تعصب

شخصی در قشاوت های خود در مورد بعضی از مباحث اسلامی با غرض ورزی برخورد نموده و از طریق انصاف دور شده است. وی هم چنین همانند بسیاری از مستشرقین و خاورشناسان، از نظر سیاسی و یا اعتقادی با اسلام اصیل همراه نشده است. وی به صورت صریح بیان می نماید که توحید و یگانه پرستی در اسلام برای خداشناسی، مشکلاتی دارد در حالی که تثلیث و سه گانه پرستی مسیحی برای درک خداشناسیْ، واضح است. علی رغم گسترده تحقیقات گولدزیهر این امر نشان دهنده فاصله امثال وی از حقانیت یکتاپرستی است. این مساله در عین حال به دوری وی از جاده انصاف و مسیر حق گرایی منجر شده است. گولدزیهر در کتاب درس هایی درباره تاریخ اسلام مدعی شده است که حضرت محمد(ص) به عنوان ابرمردی از ابرمردان تاریخ، پس از بهره گیری از میراث فرهنگی موجود و تحت تاثیر عوامل روان شناسی، الهامات درونی خویش را وحی الهی پنداشته و مردم را به آن فراخوانده است. البته گولدزیهر پس از بیان این ادعا و سایر ادعاهایش، از ارائه دلیل طفره رفته است. وی با ارائه این تفسیر از بعثت پیامبر(ص) که ایشان الهاماتِ درونی خویش را تحت تاثیر عوامل خارجی دانسته و از ته دل به آن ایمان آورده است، در واقع علاوه بر نسبت هذیان و توهم به پیامبر اسلام(ص)، به نوعی تناقض گویی می پردازد. چرا که وی درعین حال، پیامبر(ص) را یک ابرمرد می داند و مطالعه سراسر زندگی آن حضرت(ص) علاوه بر اثبات سلامت کامل در تفکر و برخورداری از عالی ترین توانایی ها که مورد اعتراف و اذعان

گولدزیهر نیز می باشد، نشانگر شخصیتی است که هماره در اوجِ تعادل قرار داشته و در طول حیات خویش و ۲۳ سال پیامبری خود، از بلندای تعقل فاصله نگرفته است. می توان گفت گولدزیهر در این ادعای خود مسیری را طی نموده است که قریش در اوان بعثت پیامر(ص) در پیش گرفتند ولی آن ها نیز با شناخت پیامبر(ص) از تهمت دست برداشتند در صورتی که امثال گولدزیهر همچنان بر این عقیده واهی پای می فشارند. از منتخبات گولدزیهر در حدود شش صد کار تحقیقی و پژوهشی برجای مانده که از آن جمله می توان از تتبّعات اسلامی در ۲ جلد، قرآن، فنّ تفسیر، مقدمه بر توحید الموحدین و نیز مقالات و مطالعاتی درباره معارف اسلامی و هم چنین فِرَق اسلامی یاد کرد. گولدزیهر دارای کتابخانه شخصی نفیسی حاوی چهل هزار جلد کتاب بود که قسمت عمده آن به مشرق زمین و موضوعات و مباحث مختلف اسلامی از قبیل فقه، حدیث، تاریخ، تفسیر، زبان شناسی و ادبیات عربی مربوط بوده و در حاشیه اکثر آنها، نظرات و نتیجه تحقیقات خود را نوشته است. ایگناس گولدزیهر سرانجام پس از ۷۱ سال زندگی در ۱۳ نوامبر ۱۹۲۱م درگذشت.

مناسبت ۰۶: آغاز کنفرانس محدود کردن تسلیحات بین المللی (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

کنفرانس "محدود کردن تسلیحات بین المللی" از ۱۳ نوامبر ۱۹۲۱م در واشینگتن، پایتخت امریکا آغاز به کار کرد. این کنفرانس در ششم فوریه ۱۹۲۲م، با امضای قراردادی به نام قرارداد پنج جانبه توسط پنج کشور از کشورهای شرکت کننده به کار خود پایان داد. به موجب این قرارداد که به امضای امریکا، انگلیس، فرانسه، ایتالیا و ژاپن رسید، استفاده از هر گونه گاز سمّی و شیمیایی کشنده یا

بی حس کننـده در جنگ ها ممنوع شد. چند سال بعد در ژوئن ۱۹۲۵م منع به کارگیری گازهای کشنده در جنگ ها از سوی تعـداد بیشتری از کشورهـا مورد توجه قرار گرفت و طی پروتکلی در ژنو به امضای اکثر آن کشورها رسـید. با این حال، همین کشورها در موارد متعدد از این سلاح های ممنوعه استفاده کرده اند.

مناسبت ۰۷: کودتای نظامی در سوریه به رهبری "حافظ اسد" (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

پس از جنگ اعراب و اسـرائیل در سال ۱۹۶۷ و اشـغال بلندی های جولان توسط ارتش اسـرائیل، اختلافات درون حزبی بعث میـان دو جنـاح به رهـبری رئیس جمهـور وقت سوریه و حافـظ اسـد که وزیر دفـاع و فرمانـده نیروی هوایی سوریه بود، شـدت گرفت. در ۱۲ نوامبر ۱۹۷۰م کنگره حزب بعث سوریه رأی به برکنـاری وزیر دفـاع و رئیس سـتاد ارتش داد. اما در فردای آن روز در ۱۳ نوامبر ۱۹۷۰ کودتایی علیه رژیم غیرنظامی حاکم به وقوع پیوست و حافظ اسد قدرت را در دست گرفت. چند روز بعـد از کودتـا اعلام شـد که حکومت کودتـایی یک قانون اساسـی جدیـد تنظیم و تـدوین خواهـد کرد و برای وارد شـدن به فدراسیون طرح ریزی شده مرکب از لیبی، سودان و سوریه گام برخواهد داشت. حافظ اسد در مارس ۱۹۷۱ با انتخاب شدن به ریاست جمهوری، قدرت را به طور کامل در دست گرفت و تا پایان عمر در سال ۲۰۰۰ م در این سمت باقی ماند.

مناسبت ۰۸: وقوع توفان عظیم و گردباد وحشتناک در بنگلادش (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

در اوج مبارزات مردم بنگلادش برای کسب اسـتقلال از پاکستان، توفانی سهم گین در سیزدهم نوامبر ۱۹۷۰م در این کشور به وقوع پیوست. بر اثر توفان بزرگ بنگلادش دویست هزار نفر کشته و حدود هشت صد هزار تن مجروح شدند. هم چنین بر اثر این گردبـاد عظیم، صـدها هزار تنِ دیگر از مردم این کشور آواره شدنـد و خسـارات بسـیاری بر خانه ها، مزارع، کارخانه ها و دیگر مؤسسات اقتصادی وارد گردید.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: کشف سرزمین اکوادور در امریکای جنوبی (۱۵۱۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت "گوتفِرید لایْبْ نیتْسْ" فیلسوف معروف آلمانی (۱۷۱۶م)

شرح مناسبت:

بـارون گوتْفریـد ویْهِلْم فون لایْـبْ نیتْسْ، فیلسوف معروف آلمـانی، در اول ژوئیه ۱۶۴۶م در لایْپْزیـک آلمان به دنیا آمـد. وی

دروس دانشگاهی خود را در رشته های فلسفه، حقوق و ریاضیات پشت سر گذاشت و پس از اخذ دکترای حقوق به عنوان سفیر آلمان، راهی پاریس شد. از این زمان به بعد، اوقات خود را میان سیاست، ریاضیات و فلسفه تقسیم کرد و از این سه تا پایان عمر جدا نشد. وی حساب جامعه و فاضله را که پایه تمام ریاضیات عالی جدید است ابداع نمود و به تفکرات فلسفی نیز پرداخت. لایب نیتْسْ در باب جهان دارای دو طرز فکر کاملاً مختلف است، یکی خوش بینانه است و دیگری واقع بینانه. لایب نیتْسْ فلسفه خوش بینانه خود را به عنوان یکی از موفق ترین مردان دنیا، دنیایی که به نظر او بهترین دنیای ممکن است، به رشته تحریر درآورد. وی نه تنها فیلسوفی دوگانه بود، بلکه شخصیتی دوگانه داشت. ذهنی عالی و درخشان اما روحیه ای ترسو و جَبان داشت. از نظر فکری، یکی از برجسته ترین متفکران جهان بود ولی از لحاظ روحی مردی نوکر مآب و فروتن در دربارهای آلمان. وی حتی برای اینکه شاهزادگانی را که در دربارشان روزگار می گذرانْد، نرنجانَد، از چاپ و انتشار سیستم واقع بینانه فلسفه خود خودداری کرد. لایْبْ نیتْسْ آفرینش جهان را مطابق قوانین ابدی و تغییرناپذیری می داند که بر اساس آنها، طبیعت جهانی را که ما در آن زندگی می کنیم، ضروری و حتمی ساخته اند. لایب نیتس بر این عقیده بود که جهان واقعیت، از

تعداد بی شماری جوهر که آنها را موناد می نامد، درست شده است. این جوهرها در عینِ استقلال از هم، به یک دیگر مربوط هستند. وی در زندگی خود، همیشه از طرفداران امتیاز طبقاتی بود و می گفت هر انسانی باید مرتبه خود را بشناسد. لایب نیتس اظهار می داشت که وجودِ سلسله مراتب و مرتبه عالی و دانی برای نفوس انسانی، چنان که بایسته است، بهترین صورت ممکن است که در جهان می تواند وجود داشته باشد. دنیای بدون رنج، دنیای بدون خوشی است، لذا بهبودی نتیجه رنج بیمار است. قدر عافیت آن کسی داند که به مصیبتی گرفتار آید. زندگی برای این آن قدر شیرین است که زودگذر است، دنیایی که در آن، شر و بدی وجود نداشته باشد ابداً دنیای خوبی نیست. اما لایب نیتس در نوشته های خصوصی اش سیمای دیگری دارد. وی اراده آزاد یا آزادی اراده در جهان را نفی می کند و بر این عقیده است که هیچ کس نمی تواند قدمی از مسیر حتمی خود در زندگی انحراف جوید. هر عمل، خواه متعلق به گذشته، حال یا آینده باشد، در طبیعتِ عامل آن، سِرِشته شده است. به هر حال ما می کوشیم ولی کاری غیر از آنچه بر ما مقدّر شده است از دستمان بر نمی آید. لایب نیتس آدمی را، بدون اختیار عنوان می کند و تنها مزیت آن این است که آدمی بر عمل خویش، آگاه است. به این ترتیب ما در لایب نیتس با دو فلسفه روبرو می شویم: نخست فلسفه مردی که برای سرانِ قوم و شاهان و تحمیل اراده آن ها بر

رعایا، حقوق الهی قائل است و دوم، فلسفه مردی آزادی خواه که همه مردم را برابر و مساوی می داند و برای هیچ کس آزادی اراده و اختیار قائل نیست. لایب نیتس تا آخر عمر ازدواج نکرد و سرانجام در چهاردهم نوامبر ۱۷۱۶م در هفتاد سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "فریدریش هِگِل" فیلسوف معروف و نظریه پرداز بزرگ آلمانی (۱۸۳۱م)

شرح مناسبت:

گئورگ ویلْهِلْم فردریش هِگِل، فیلسوف معروف آلمانی در ۲۷ اوت ۱۷۷۰م در اشتوتگارت آلمان به دنیا آمد. وی پس از طی دروس متوسطه، تحصیلات خود را در علوم الهی به پایان برد و پس از آن به تدریس فلسفه پرداخت. هگل پس از چندی تحت تاثیر امانوئل کانْتْ، فیلسوف هم وطن خود، به فلسفه اصالت تعقل گرایید و کتابی درباره زندگی مسیح(ع) نگاشت. هگل، معقد بود هر آنچه عقلانی است واقعی است و هر آنچه واقعی است، عقلانی. هگل پس از چندی اعلام کرد که هستی بر اصل تضادْ، قائم است و هر آنچه در عالم خلقت می بینیم متضادی نیز دارد. هر رویی، پشتی دارد و نمی توان به بی نهایتْ، بدون نهایت و به زندگی بدون مرگ، اندیشید. هر شی ء بدان سببْ خودِ آن است که چیز دیگر نیست. از این گذشته، ضدّ هر چیز در خود آن است. هر قطبی، قطب مقابل را، در خود دارد. همین طور گرما، سرما، عشق، نفرت، روز و شب و جوانی و پیری. در اینجا هگل عنوان نمود که هر چیزی، نه تنها ضد خود را در بر دارد، بلکه ضد خود است. هستی، نزاع قوای مخالف است برای ترکیب آن ها به صورت وحدتی عالی تر. هستی، نزاعِ اجزا است برای تشکیل یک کُل و کشمکش

متفرّقات است برای جذب شدن در مطلق. در فلسفه هگل تنها پس از گذشتن از دریای خون می توان به جزیره متبارک مطلق رسید. در همین جا نیز، هگلْ مطلق را نه با یک دولت جهانی، بلکه با دولت پروسْ، عینیت می دهد و آزادی را محدود به قدرت مطلق آن دولت می کند. افکار هگل در ابتدا حول آزادی خواهی بود و او خود را شیفته آزادی می دانست. اما تصریح می نمود که منظور از آزادی، بی بندوباری نیست. فرد، فقط آن گاه شخص است که موجودی اجتماعی باشد و در فعالیت های اخلاقی شرکت جوید. وی اخلاق اجتماعی را در سه حوزه به هم پیوسته مورد بررسی قرار داد؛ اول خانواده، که نه تنها نظام بشری را تداوم می دهد، بلکه افرادبشر را نیز تعالی می بخشد. دوم جامعه مدنی، که نهادهای خاصی برای تنظیم و تسهیل فعالیت ها دارد و از دیدگاه هگل، ابزاری برای نیل به اهداف شخصی می باشد. و سوم، دولت، که منظور هگل مجموعه ای از نهادها نبود بلکه تجسم عینی حیات اخلاقی را درنظر داشت و حتی در مورد دولت پروس نیز به دلوتی اخلاقی و با هدف، می اندیشید. وی در دوره انقلاب کبیر فرانسه، تحت تاثیر این رویداد مهم قرار گرفت اما دیری نپایید که با الهام از یوهان فیخته، دیگر فیلسوف آلمانی که شعارش "آلمان فوق همه" بود، آلمان را علت غایی آفرینش جهان عنوان کرد. هگل که فلسفه نژاد برتر فیخته، در او آتشی را روشن ساخته بود اعلام داشت که تمام جهان بر جاده انحطاط و زوال است جز آلمان. آلمان

مقصد مطلق تاریخ است و تنها آلمانی ها هستند که مشعل تمدن را به پیش می برند. از این رو به عقیده هگل، سرنوشت چنین است که آلمان بر تمام دنیا تسلط یابد. هگل هم چنین، آزادی خودآگاهانه رعایای آلمانی را فرمانبرداری از شاه آلمان عنوان می کرد و پادشاه آلمان را در کشاندن رعایای خود به نام وطن برای تجاوز به جهان آزادی قلمداد می نمود، زیرا هگل تنها آلمان را روحاً زنده می پنداشت و بقیه جهان را مرده تصور می کرد. با این حال، پایه فلسفه بغرنج و پیچیده هگل که بر تصورات بی اساس گذاشته شده و با هاله غلیظی از راز وَری احاطه شده بود، یکی از اسباب هایی شد که تاریخ جهان، بازیچه دست ناسیونالیسم آلمانی گردد. در نتیجه ابهام نوشته های هگل، هر کس و هر دسته ای به نفع خود از فلسفه او بهره برداری کرد، اما بیشتر از همه کس، فلسفه او روح توحّش و تجاوز را در مردم پروس دمید. بر همین اساس، نازی ها که فلسفه خود را بر مبنای تفسیر اهریمنی فلسفه هگل نهاده بودند، عقیده داشتند که آزادی یعنی تسلیم به قدرت جبار. درباره هگل، اختلاف نظر فراوان وجود دارد. عده ای از فلاسفه او را متفکری مرتجع، عده ای دیگر محافظه کار و بالاخره بعضی، متفکری تندرو و افراطی می دانند. آزادی خواهان او را الهام بخش هیتلر و موسولینی می دانند و محکومش می کنند. فاشیست ها نیز او را پیش رو مارکس و لنین می شمارند و محکوم می نمایند. مجموعه آثار هگل که الهام بخش کابوس های اهریمنی

چون هیتلر بود، پس از مرگش در هجده مجلد به چاپ رسید که برخی از این آثار عبارتند از معرفت علم منطق، دایرهالمعارف علوم فلسفی و اصول فلسفه و حقوق. فریدریش هِگِل سرانجام در چهاردهم نوامبر ۱۸۳۱م در ۶۱ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۴: مرگ "راسموس کریستین راسْکْ" زبان شناس برجسته دانمارکی (۱۸۳۲م)

شرح مناسبت:

راسْـموس کریستین راسْکْ، زبان شناس دانمارکی، در ۲۲ نوامبر ۱۷۸۷م به دنیا آمد. وی هم زمان با تحصیلات دبیرستانی، به زبان شناسی علاقه مند شد. او ضمن مطالعات خود توانست یک فرهنگ لغات و یک صرف و نحو برای زبان ایسلندی تالیف نماید و در آن رابطه بین زبان آلمانی و ایسلندی را بررسی کند. راسْکْ گرچه مشغول تحصیل در رشته الهیات بود، اما با رها کردن این رشته، به تحصیل و فراگیری زبان های مختلف پرداخت، به طوری که توانست ۵۵ زبان را یاد بگیرد. آن چه باعث برجسته شدن راسک به عنوان یک زبان شناس دانشمند گردید، همانا مسئله طبقه بندی زبان هاست که وی آن ها را در ۸ گروه طبقه بندی کرد. وی اگرچه سلامتی خود را در این راه از دست داد، اما به عنوان پایه گذار زبان شناسی جدید مطرح شد. راسک در ۲۶ سالگی با کمک مالی پادشاه دانمارک به ایسلند سفر نمود و در مدت دو سال در آنجا زبان ایسلندی را عمیقاً بررسی نمود و شالوده و مواد کتاب خود تحت عنوان، تتبعات درباره مبنای زبان قدیمی شمالی یا ایسلندی را فراهم نمود. وی در این کتاب اهمیت این نکته را آشکار ساخت که در تحقیقات زبان شناسی تطبیقی باید صورت های مشابه گرامری را مورد توجه قرار داده و به مقایسه آنها

پرداخت نه لغات مشابه را. وی در ادامه به مطالعه و بررسی زبان های گرینلندی، اسلاوی و بالتیکی روی آورد. راسک در سال ۱۸۱۶م مسافرتی طولانی را آغاز کرد و در جریان آن، از روسیه، قفقاز، ایران و هند دیدن نمود. در این سفر هفت ساله، راسك ضمن آشنایی با ادبیات روسی و جمع آوری آثار اوستایی و پهلوی و تحقیق در لهجه های هندی، در تخت جمشید نیز توقف کرد و کتیبه هایی که راز آن ها کشف نشده و خوانده نشده بودند، را خواند. راسك پس از این سفر با دستی پر از معلومات و مجموعه های خطی، در سال ۱۸۲۳م به دانمارك بازگشت و به عنوان استاد تاریخ ادبیات دانشگاه کپنهاك و سپس در سمت پروفسور زبان های شرقی، به تدریس و تحقیق پرداخت. وی هم چنین در طی سالیان تحقیق و پژوهش، در حدود ده کتاب را چاپ و منتشر کرد. راسْـموس کریستین راسْـكْ سرانجام در چهاردهم نوامبر ۱۸۳۲م در ۴۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "جواهر لعل نهرو" نخست وزیر مصلح هند و روز کودک در هندوستان (۱۸۸۹م)

شرح مناسبت:

جواهر لعل نهرو، اولین نخست وزیر هند در ۱۴ نوامبر سال ۱۸۸۹م در اللّٰه آباد هند به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات خود در رشته حقوقِ دانشگاه کمبریج انگلستان به قضاوت در هند مشغول شد. نهرو در سال ۱۹۱۸م به پارلمان هند راه یافت و در ۱۹۲۹م به ریاست پارلمان رسید. او در۱۹۲۰ درنهضتی که به رهبری مهاتما گاندی با هدف آزادی هند از سلطه سیاسی انگلستان به راه افتاد شرکت کرد و با نهضت های ملی همراهی نمود. نهرو در طول مبارزات ضداستعماری خویش ۱۰ بار دستگیر و زندانی شد و روی هم رفته،

در حدود سیزده سال از عمر خود را در زندان گذراند. نهرو در سال های زندان هم بیکار ننشست و به نگارش کتب مختلفی پرداخت. جواهر لعل نهرو پس از استقلال هند، به عنوان اولین نخست وزیر این کشور انتخاب شد و تا زمان مرگ، به مدت هفده سال، رهبری بلامنازع هند را برعهده داشت. نهرو در این مدت در صحنه سیاست بین المللی نیز درخشید و همواره به عنوان یک شخصیت برجسته و صلح دوست مورد احترام مجامع جهانی بود. وی بنیادهای سیاسی - اقتصادی هند را پایه گذاری کرد و از یک کشور استعمارزده و بلا دیده و دستخوش تفرقه، قدرت یکپارچه ای را درجنوب آسیا پدید آورد. کار عمده نهرو برای هند، اصرار وی بر این امر بود که هند به صورت یک دموکراسی غیرمنفک از آرمان های دنیایی و غیردینی باقی بماند. وی با گذراندن قانونی، نظام طبقه در هند را برانداخت و کارهایی که برای از بین بردن فقر و عقب ماندگی انجام داد، سبب ایجاد انقلاب اساسی اجتماعی و اقتصادی شد. نهرو از قهرمانان استقلال هند و از رهبران متفکر مبارزات مردمی این کشور طی سال های استقلال به شمار می رود. او هم چنین به اتفاق جمال عبدالناصر، ژوزف تیتو و احمد سوکارنو رهبران وقت مصر، یوگسلاوی و اندونزی از بنیان گذاران جنبش عدم تعهد به شمار می رود و حیثیتی بین المللی دارد. جواهر لعل نهرو در ژانویه ۱۹۶۴م دچار حمله قلبی شد و نیمی از بدنش فلج گردید تا این که سرانجام در ۲۷ مه ۱۹۶۴م در ۷۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: مرگ "تزوهسی" امپراتوریس مستبد چین (۱۹۰۸م)

شرح مناسبت:

ملکه تزوهسی، امپراتوریس چین، در

سال ۱۸۳۵م بر کرانه رود یانگ تِسه چین و در خانواده ای گمنام به دنیا آمد. وی در ابتدا از شهر پکن نفرت داشته و شیفته جنوب بود. از این رو راهی این منطقه شد و پس از چندی به یاری هوش و استعداد خود، علاوه بر فراگیری خواندن و نوشتن، در رشته های ادبیات و تاریخ نیز به مراحلی بالا رسید. وی در همان زمان خوش نویسی و نقاشی را نیز تا بدان جا آموخت که نمونه های آثارش با تحسین همگان مواجه می گردید. این مسئله باعث شد تا پای تزوهسی به دربار امپراتوری چین باز شود و در مدت زمان کوتاهی، نخستین نمایشگاه نقاشی خود را در کاخ سلطنتی دایر کند. تزوهسی پس از چندی، با درایت و تدبیر خود، در حالی که نوجوانی بیش نبود در شمار زنان حرم سرای امپراتور درآمد و رفته رفته آن چنان جای پای خود را محکم کرد که به جای شوهرش که امپراتور چین بود تصمیم می گرفت و بر میلیون ها چینی فرمان روایی می کرد. پس از مرگ امپراتور چین در سال ۱۸۶۱م، تزوهسی که در آن زمان ۲۶ ساله بود، به عنوان نایب السلطنه چین، زمام امور کشور را به دست گرفت و قدرت خود را در ارکان مختلف حکومت، افزایش داد. تزوهسی حتی پس از رسیدن تنها پسرش به سن بلوغ، زمام امور کشور را به او نسپرد و وقتی که پسر ۱۸ ساله، در سال ۱۸۷۴م درصدد قطع نفوذ مادر و تمرکز قدرت در دست خود برآمد، به طرز مرموزی درگذشت. تزوهسی پس از آن، برادرزاده امپراتور فقید را به

سلطنت برگزید و عملاً مهار قدرت را به دست خود گرفت. امپراتور جدید نیز در سال ۱۸۹۹م درصدد برآمد قدرت را از چنگ تزوهسی خارج کند ولی به دستور تزوهسی دستگیر و زندانی شد. تزوهسی درباره شخص خویش، خودخواهانه می گفت: هیچ می دانید من همواره خودم را هوش مندترین بانوی زمین می دانستم، چنان که کسی را یارای برابری با او نیست. ملکه تزوهسی در طول سالیان طولانی حکومت خود بر چین، خویشتن را، فردی عادل و شایسته می دانست اما تنها هنگامی که به سبب هجوم ارتش ژاپن در سال ۱۸۹۴م مجبور به فرار از پکن گردید، در تبعید چشمانش به روی حقیقت باز شد و برای نخستین بار، زندگانی چهارصد میلیون نفر رعایایش را به چشم دید. هنگامی که چین در این جنگ شکست خورد و تزوهسی بار دیگر به کاخ سلطنتی بازگشت، کوشید تا با انجام برنامه های عمرانی، اشتباهات خود را جبران کند اما دیگر دیر شده بود و ملکه تزوهسی سرانجام در چهاردهم نوامبر ۱۹۰۸م پس از ۴۷ سال سلطنت، در هفتاد و سه سالگی درگذشت. ملکه تزوهسی در واقع آخرین حکمران بزرگ سلسله چینگ وابسته به امپراتوری منچو بود. پس از تزوهسی، در حالی که مداخلات فراگیر بیگانگان در امور داخلی چین، فساد دربار و فقر مردم روز به روز بیشتر می شد، یک کودک دو ساله به امپراتوری چین برگزیده شد و این امر زمینه سقوط حکومت امپراتوری را در این کشور فراهم ساخت. به طوری که تنها چهار سال پس از مرگ تزوهسی، فرمان روایی منچو، جای خود را به یک رژیم سیوسیالیستی داد. به گفته

تاریخ نویسان، ملکه تزوهسی واپسین ملکه قدرت مند چین، یکی از چهره های ستیزه گر تاریخ است که انواع و اقسام نام ها و شهرت ها هم چون خودکامه بی ریشه، عروسك پوشالی و آدم کش بی رحم را از مردمان گرفته است.

مناسبت ۰۷: روز جهانی دیابت

شرح مناسبت:

شکل گیری وتوسعه پدیده شهر نشینی، تغییر الگوی غذایی و کاهش تحرك و فعالیت بدنی مناسب، شرایط مساعدی برای افزایش میزان قند خون و ابتلا به بیماری دیابت را پدید آورده است. دیابت از جمله بیماری هایی است که هر سال در جهان گسترش می یابد. به پیش بینی سازمان بهداشت جهانی، تاسال ۱۳۹۰ ش (۲۰۱۱م)، تعداد مبتلایان به مرض قند به بیش از ۲۵۰ میلیون نفر خواهد رسید که سهم ایران از این مقدار در حدود یك و نیم میلیون نفر می باشد. جهت شناساندن و افزایش سطح آگاهی در زمینه بیماری دیابت، روز ۲۳ آبان به عنوان روز جهانی دیابت نامگذاری شده و انجمن دیابت ایران (اِدا) نیز از سال ۱۳۶۹، با هدف ارائه برنامه های آموزشی و افزایش آگاهی جامعه نسبت به این بیماری تاسیس شده است. مادرانی که نوزاد چهار کیلو به بالا به دنیا می آورند؛ افراد چاق و کم تحرك؛ آنها که در فشارهای روحی شدید به سر می برند و نیز افرادی که نوعی سابقه فامیلی قوی دیابت غیروابسته به انسولین در آنان وجود دارد، احتمال خطر بیشتری برای ابتلا به این بیماری دارند. تشنگی زیاد، تکرار ادرار، ضعف عمومی و خستگی، افزایش و یا کاهش وزن بدن بدون علت مشخص و کندی در بهبود زخم از شایع ترین علایم دیابت (مرض قند) می

باشند.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: درگذشت "یوهان کِپلِر" ستاره شناس و منجم بلند آوازه آلمانی (۱۶۳۱م)

شرح مناسبت:

یوهان کِپلِر، دانشمند و ستاره شناس معروف آلمانی در ۱۶ مه سال ۱۵۷۱م در آلمان به دنیا آمد. از آغاز جوانی، شراره علم طلبیِ او هر روز بیشتر زبانه می کشید. از این رو علی رغم چشمان آسیب دیده، ضعف جسمانی و دست های از کار افتاده، وارد دانشگاه شد و به مطالعات نجومی پرداخت. علاقه به ریاضیات، علوم فیزیک و مکانیک، او را چنان جذب خود ساخت که پس از فراگیری آنها با پشتکار فراوان، در ۲۳ سالگی به استادی اخترشناسی منصوب گردید. کپلر ریاضی دانی توانا بود که هم مایه پیشرفت را داشت و هم شکیبایی بیش از حد. او در سال های نخستِ کار، طرفدار این نظریه بود که خورشید مرکز منظومه شمسی است. اما از ۲۰ سالگی بدون وقفه و خستگی، سال ها به کار تحقیقی و مطالعه در احوال ستارگان و سیارات پرداخت. کپلر پس از ده سال تلاش، در سال ۱۶۰۹، قوانین حرکت سیارات را پیدا کرد و در مورد حرکت وضعی و انتقالی کُرات، سه قانون مهم را کشف نمود. قانون اول او مبنی بر بیضی بودن مدار حرکت سیارات به دور خورشید، راهنمایی مهم، در تدوین اصول پرتاب ماهواره های امروزی می باشد. کپلر ثابت کرد که نه تنها مسیر حرکت سیاره ها به دور خورشید بیضی است، بلکه براساس قانون دوم کپلر هر سیاره حین گردش در روی مدار، مرتباً سرعتش را تغییر می دهد. به این معنی که هرگاه سیاره به خورشید نزدیک می شود، بر سرعتش اضافه می گردد. کپلر در قانون سوم خود می گفت: زمان گردش کامل سیاره هایی که

به خورشید نزدیک ترند، کمتر از سیاره هایی است که از خورشید دورند. این نظرات و به ویژه نظریه حرکت سیاره ها، در آن زمان با مخالفت فراوانی مواجه گردید و کپلر به سختی مورد حمله قرار گرفت. کپلر سرانجام نوشته هایش را منتشر کرد و در انتظار ماند تا شاید با گذشت زمان، پیشرفت دانش بشری پرده از روی واقعیت بردارد. کپلر در بسیاری از رشته های علمی، مطالعات جالب و ارزنده ای انجام داده است. او با مطالعه نور، موفق به کشف قوانین شکست و انکسار نور شد و برای اولین بار، اساس تلسکوپ نجومی را بنیاد نهاد. وی هم چنین نظریه های مهمی در مورد نیروی جاذبه زمین و چگونگی جزر و مد دریاها داشته است. کپلر با تحقیقات عمیق خود، اخترشناسان و ریاضی دانان روزگارِ خود را به تحسینِ خود واداشت. یوهان کپلر تا آخر زندگی دست از پژوهش های علمی برنداشت تا این که در ۱۵ نوامبر ۱۶۳۱م در ۶۰ سالگی درگذشت.کپلر به زودی پس از مرگ از خاطره ها رفت و هیچ کس آثار او را مطالعه نمی کرد. ولی دوران افتخار او در قرن های هفدهم و هجدهم که دانشمندان به آثار او روی آوردند آغاز شد و شهرتش را عالم گیر نمود.

مناسبت ۲۰: تولد "ژان دالامْبِر" ریاضی دان شهیر فرانسوی (۱۷۱۷م) (ر.ک: ۲۹اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۳۰: تولد "واسیلی بارْتولْدْ" مستشرق معروف روسی (۱۸۶۹م)

شرح مناسبت:

واسیلی ولادیمیر وویچ بارْتولْدْ معروف به ویلْهِلْمْ بارتولْدْ از مستشرقان معروف روسی در ۱۵ نوامبر۱۸۶۹م در سن پترزبورگ روسیه به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در دانشکده زبان های شرقی دانشگاه زادگاهش به پایان برد و به زبان های فارسی، عربی و ترکی تسلط یافت. بارتولْدْ از ۲۷ سالگی به سمت استادیار این دانشگاه به تدریس تاریخ ملل مشرق پرداخت و در کنار آن از تحقیق و تحصیل نیز باز نایستاد. او طی این سال ها، مکرراً برای سیاحت و مطالعه و تحقیق علمی به ترکستان عزیمت کرد و نتایج مطالعات و اکتشافات خود را به صورت کتابی با عنوان ترکستان در موقع حمله مغول منتشر ساخت. این اثر مهم که برای نخستین بار، در آنْ تمام منابع فارسی و عربی که با تاریخ روسیه و ترکستان ارتباط داشته، مورد آزمایش قرار گرفته بود، به عنوان شاه کار بارتولد شناخته شد و بر اثر همین کتاب پرمغز، بارتولد مورخ رسمی جمهوری های قرقیزستان و ترکستان گردید. هم چنین در نتیجه انتشار این کتاب، نشان درجه اول علمی دانشگاه های روسیه به بارتولد داده شد و به درجه دکتری در تاریخ ملل شرق نائل گردید. وی پس از آن در مؤسسات مهم علمی متعدد، عضویت یافت و شخصیتی بین المللی به دست آورد. بارتولد به مکتب قدیم شرق شناسان روسی تعلق دارد و از منظر دانشمندان و خاورشناسان جدید آن کشور به تاریخ نمی نگریست بلکه همواره در تجزیه و تحلیل تاریخ به مسائل اجتماعی و اقتصادی و وضع مردم توجه داشت. بارتولد در سال ۱۹۱۲م مجله جهان

اسلام را تأسیس کرد و در آن مقاله های انتقادی می نوشت. انتقادات او گرچه گاه گاهی شدید بود، ولی در آنها جانب عدل و انصاف را رها نمی کرد. آنچه بارتولد در موضوع تاریخ آسیای میانه نوشته، واجد اهمیت فوق العاده می باشد، زیرا او نخستین کسی است که در تدوین تاریخ اقوام سرزمین های مزبور از مآخذ و متون اصیل استفاده کرده است. این خاورشناس بزرگ، بر اثر تبحر و آشنایی عمیق با زبان های شرقی و استعداد عجیبی که در تجزیه و تحلیل متون و طرح مسائل جدید تاریخی داشته، تعداد چهارصد کتاب و رساله و مقاله در تاریخ و جغرافیا و فرهنگ و تمدن و مذاهب ملل مشرقِ نزدیک و میانه تالیف کرده که بیش از ۲۰ اثر آن درباره اسلام و ایران است. تالیفات وی در اسلام شناسی مبتنی بر اسناد و مدارک معتبر می باشد و برای نگارش آنها، تمام کتاب هایی را که حاوی تاریخ اسلام بوده، بررسی کرده است. این خاورشناس شهیر روسی سرانجام در نوزدهم اوت ۱۹۳۰م در ۶۱ سالگی درگذشت و در زادگاهش به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۴: تولد "ایمره ناگی" سیاست مدار اصلاح طلب مجارستانی (۱۸۹۷م) (ر.ک: ۱۵ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: روز استقلال "فلسطین" و اعلام تشکیل دولت مستقل این کشور (۱۹۸۸م)

شرح مناسبت:

مسئله فلسطین گرچه بعد از جنگ جهانی دوم به عنوان یک مسئله بین المللی مطرح شد و مراحل گوناگونی را پشت سر گذاشت اما آغاز انتفاضه ۱۹۸۷م که به "انقلاب سنگ" نیز معروف شد، بار دیگر، توجه جهانیان را به این مسئله معطوف نمود. در اولین ماه های سال ۱۹۸۸م بسیاری از فلسطینیانِ مناطق اشغالیِ قبل از سال ۱۹۶۷م، در اعتصابات و تظاهرات شرکت می کردند. رهبری متحد قیام مردمی در سرزمین های اشغالی، برنامه ریزی جهت تداوم این قیام را برعهده داشت. در ژوئیه همان سال، اردن که زمانی کرانه باختری را در تصرف خود داشت و پس از آن در دهه بعد روابط اقتصادی سیاسی گسترده ای با این منطقه برقرار کرده بود به این روابط خاتمه داد و عملاً سازمان آزادی بخش فلسطین به عنوان تنها نماینده مردم این منطقه معرفی شد. در نیمه نوامبر ۱۹۸۸ شورای ملی فلسطین که سال قبل از آن تأسیس شده بود در الجزایر تشکیل جلسه داد و در ۱۵ نوامبر ۱۹۸۸م موجودیت "دولت مستقل فلسطین" را اعلام نمود هم چنین بیت المقدس به عنوان پایتخت این کشور تعیین گردید. در عین حالْ حاضرین در این اجلاسیه بدون توجه به خواست اکثریت مردم فلسطین و نیز تمام جهان اسلام، قطعنامه های ۱۸۱ و ۲۴۲ سازمان ملل که موجودیت اسرائیل را به رسمیت می شناخت، پذیرفتند. در طی ۱۰ روز پس از این جلسه، ۵۴ کشور موجودیت کشور مستقل فلسطین را به رسمیت شناختند و یاسر عرفات به عنوان رئیس جمهور این کشور در اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد در

ژنو به توضیح برنامه های خود پرداخت. با این همه تا استقرار دولت فلسطین در سرزمین اصلی موانع زیادی در پیش قرار گرفت که بزرگ ترین آنها رژیم غاصب صهیونیستی است. (ر.ک: ۱ ژانویه)

مناسبت ۰۶: درگذشت "مهدی ادواردو آنیِلْلی" مسلمان ایتالیایی (۲۰۰۰م)

شرح مناسبت:

ادواردو آنْیِلْلی، تنها فرزند سناتور مشهور ایتالیایی، جیوانی آنیِلْلی، در سال ۱۹۵۴م در شهر نیویورک به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات خود در رشته ادیان و فلسفه شرق، در سن ۲۰ سالگی پس از آشنایی اتفاقی با قرآن در یکی از کتابخانه های امریکا، به اسلام علاقه مند شده و پس از مطالعه درباره این دین آسمانی، در یکی از مراکز اسلامی نیویورک به آیین الهی اسلام مشرف گردید. ادواردو که پس از تشرف به دین اسلام، نام هشام عزیز را برای خود برگزیده بود، پس از چندی ضمن آشنایی با انجمن اسلامی فارغ التحصیلان ایتالیا، به مذهب تشیع گرایید و نام مهدی بر خود نهاد. ادواردو آنیِلْلی در سال های اولیه پیروزی انقلاب اسلامی ایران، به کشور ایران سفر کرد و با حضرت امام خمینی(ره) بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران ملاقات نمود. در این دیدار، حضرت امام پیشانی مهدی را می بوسند و نسبت به وی تفقد می نمایند. اما اسلام آوردن آنیِلْلی برای خانواده مشهور و سرمایه دار وی قابل قبول نبود و از این زمان، فشارهای متعددی را علیه وی ایجاد می کنند تا جایی که او را به محرومیت از ارث تهدید کردند. پس از اینکه اطرافیان از بازگشت مهدی از اسلام ناامید می گردند تصمیم قطعی مبنی بر محروم کردن وی از ارث می گیرند. ادواردو علاقه بسیار زیادی به مشکلات مسلمانان در

سطح جهان داشت و به ویژه مسائل مربوط به فلسطین را به طور جدی پی گیری می نمود. وی علاقه فراوانی نیز به ایران داشت تا جایی که به گفته دوستانش قصد داشت با سکونت در ایران، به تکمیل تحصیلات و مطالعات خود در زمینه علوم دینی در قم بپردازد. ادواردو در طول سالیان اسلام آوردن خود، بارها مورد هجوم تبلیغاتی صهیونیست ها قرار گرفت و اتهامات متعددی بر او وارد شد. وی در راه هدف متعالی خود، از ثروت هنگفت خانوادگی و شهرت ملی و جهانی صرف نظر کرد و در راه اعتلای روحی خود و کمک به مسلمانان تلاش فراوانی از خود بروز داد. آنیِلْلی بارها عنوان می کرد که سرانجام به دست صهیونیست ها ترور خواهد شد و آن ها مرگ او را به صورت بیماری، خودکشی یا سانحه نشان خواهند داد. ادواردو آنیِلْلی سرانجام در روز پانزدهم نوامبر سال ۲۰۰۰م پس از خروج از خانه به طرز مرموزی در ۴۶ سالگی درگذشت و علی رغم علائم فراوان مبنی بر ضرب و جرح، جسد او را با سرعت و بدون تحقیق و بررسی درباره علل اصلی مرگ به خاک سپردند.

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: مرگ "خسرو انوشیروان" پادشاه معروف سلسله ساسانی (۵۷۹م)

شرح مناسبت:

خسرو اول معروف به انوشیروان یعنی روان جاودان و بی مرگ به عنوان یکی از مشهورترین و بزرگترین پادشاهان سلسله پادشاهی ساسانی، پس از مرگ پدرش قباد اول در سال ۵۳۱م بر تخت سلطنت نشست. انوشیروان پس از به دست گرفتن قدرت، در ابتدا وضعیت مالیات ها را سر و سامان بخشید و آرامش نسبی را در جامعه ایجاد کرد. سپس به اصلاح امور لشکری پرداخت و برای این که قدرت

خانـدان های بزرگ شاهی را محـدود سازد، طبقه جدیـدی از رجال را با عنوان بزرگان شـکل داد و بدین وسـیله خاندان های پیشـین را تضـعیف نمود. انوشـیروان در دوران طولانـی سـلطنت خود، جنـگ های متعـددی با رومیان و برخی همسایگان خود انجام داد و با فتح سرزمین های پهناور، قلمرو حکومتی خود را از رود سِنْد در شبه قاره هند تا دریای سرخ در غرب شبه جزیره عربسـتان وسـعت بخشـید. اگرچه انوشـیروان را پادشاهی دادگر، دانش دوست و دوست دار فلسـفه و حکمت نامیـده اند. و در بعضـی از تواریـخ از او به عنوان "شاه عادل" یاد می شود اما وی نیز ماننـد بیشتر پادشاهان در ظلم و سـتم نسـبت به اطرافیان و مردم جـامعه خود کوتـاهی نکرد. خسـرو در زمان پادشاهی خود چنـدین بار با رومیان جنگیـد و علی رغم پیروزی هایی که به دسـت آورد، در نهـایت در آخریـن جنـگ، شـکست خـورد. از این رو از امـپراتور روم تقاضـای صـلح کرد ولی در حین عقد قرارداد و بررسی شرایط صلح، پس از ۴۸ سال سلطنت، در شانزدهم نوامبر ۵۷۹م درگذشت. شکست خسرو ناشی از شرایط و اوضاع به وجود آمـده از جنبش مزدک بود که شـیرازه سـلطنت او را سـست کرد و قوانین مملکتی، اوضاع اجتماعی و فرهنگ کشور را بی ثبات و مشوش نمود. خسـرو انوشـیروان سرانجام پس از ۴۸ سال سـلطنت سرانجام در ۱۶ نوامبر ۵۷۹م درگذشت. معروف ترین اثر به جـا مانـده از دوران پادشـاهی انوشـیروان، کـاخ کسـری در مـدائن، نزدیک بغـداد، پایتخت عراق است که ویرانه های آن پس از گذشت پانزده قرن، پابرجاست. لازم به ذکر است که

پیـامبر مکرم اسـلام، حضـرت محمـد(ص) در زمـان پادشـاهی انوشـیروان به دنیا آمدنـد و آن حضـرت به هنگام مرگ پادشاه ساسانی، نه ساله بودند.

مناسبت ۰۲: مرگ "واسکو دو گاما" مکتشف، دریانورد و پیشاهنگ استعمار پرتغال (۱۵۲۴م)

شرح مناسبت:

واسـکو دوگاما، دریانورد پرتغالی در ۱۷ فوریه ۱۴۶۹م در پرتغـال به دنیـا آمـد و از جوانی به کار در دریا علاقه منـد شـد. در همـان اوقـات که کریستُف کُلمب، دریـانورد معروف ایتالیایی، راهی را به طرف هندوسـتان جسـتجو می کرد، واسـکودوگاما درصدد یافتن مسیری از طرف دماغه امید نیک در جنوبی ترین نقطه قاره افریقا بود تا از طریق خلیج عمان به هند برسد. از این رو در سـال ۱۴۹۷م در ۲۸ سـالگی از دمـاغه امیـدنیک عبور کرد و به سواحل زنگبار در تانزانیای کنونی رسـید. ولی مخالفت اعراب، که تـا آن زمـان بازرگـانی بین هنـد و مـدیترانه در دسـتشان بود او را مجبور کرد تا به کشورش باز گردد. از این رو با کمـک پادشاه پرتغال و با همراهی ۲۰ کشتی، راه ناتمام قبلی را ادامه داد و به خلیج عمان رسـید و اعراب را شـکست داد. وی پس از آن، مقدمات نفوذ استعمار پرتغال را در نواحی متصرفه فراهم ساخت و این استعمار را قوت بخشید. با این حال هنگامی که در سال ۱۵۰۳م به پرتغال بازگشت بر اثر حسادت و بدگویی اطرافیان، واسـکو دوگاما مورد بی مهری شاه قرار گرفت و از آن پس به مـدت ۲۰ سـال خانه نشـین بود. وی درنهایت در سال ۱۵۲۴م به عنوان نایب السـلطنه هنـد، راهی آن دیار شد، ولی پیش از سـر و صـورت دادن به وضع متصـرفات اسـتعماری پرتغـال، در شـانزدهم نوامـبر ۱۵۲۴م در ۵۵ سالگی در هندوسـتان درگذشت.

مناسبت ۰۳: آزادی اصفهان پایتخت صفویه از سیطره افغان ها و پایان حکومت آنان (۱۷۲۹م)

شرح مناسبت:

موهوم پرستی و خرافات، اختلافات عقیدتی و فرقه ای، تعصـبات گوناگون همراه با بی کفایتی آخرین پادشاه سلسـله صـفوی، دست به دست هم

داد تـا این که کـار به جایی رسـید که سـپاهیان افغانسـتان به فرمانـدهی محمود افغان به اصـفهان یورش برده و با فتـح پایتخت صفوی، این پادشـاهی چهارصـد سـاله را منقرض ساختنـد. بـا این حـال، سـلطه افـاغنه عمر چنـدانی نـداشت و سـرداران ایرانی درصـدد بیرون راندن متجاوزان بودند. در این میان، به دنبال پیروزی های نادر قلی افشار در خراسان و هرات و تحکیم مواضع وی، این جنگجوی ایرانی در نخسـتین نبردی که در ۲۹ سپتامبر ۱۷۲۹م در منطقه مهمان دوست دامغان با افغان ها داشت، سـپاه دشمن را شکست داد. در دومین رویارویی طرفین در دهم نوامبر آن سال که در مورچه خورت در نزدیکی اصفهان درگرفت، نیروهای افغان باز هم منهزم شدند و به سمت اصفهان عقب نشینی کردند. در این هنگام، اشرف افغان، فرمانده افاغنه، با خزائن پادشاه صـفوی و اموالی که در این مدت به دست آورده بود به سوی شـیراز فرار کرد و از درگیری با نادر افشار اجتناب نمود. از این رو، نـادر شاه افشار، در شانزدهم نوامبر ۱۷۲۹م، وارد اصـفهان شد و پایتخت صفویه را که پس از ۷ سال استیلای افغان هـا به صورت مخروبه ای درآمـده بود، تصـرف کرد. نـادر بی درنـگ به دنبـال افغانی های فراری رفت و در سومین و آخرین نبردی که در زرقان فارس صورت گرفت، افغان ها را به سـختی شـکست داد و با فرار اشـرف افغان به سوی قندهار، فتنه افاغنه که سالیانی این مرزوبوم را مورد تاخت و تاز و غارت قرار داده بودند، فرونشست.

مناسبت ۰۴: درگذشت "فرانتس شوبرت" آهنگ ساز نامی اتریشی (۱۸۲۸م)

شرح مناسبت:

فرانتس پیتر شوبِرتْ، آهنگ ساز و موسیقی دان معروف اتریشی، در ۱۴ آوریل ۱۷۹۷م

در خانواده ای گمنام و تهی دست درنزدیک وِین پایتخت اتریش به دنیا آمد. وی از کودکی به موسیقی علاقه مند شد و پس از تحصیل در این رشته، قبل از هجده سالگی، مشغول آهنگ سازی گردید. اما این امر موجبات ترقی او را فراهم نیاورد و شوبرت همچنان، زندگی محقری داشت. وی در سراسر عمر، گمنام، بیکار و فقیر بود و هرگز در زمان حیات، به ثروت و شهرت نرسید. شوبرت تمام روز را آهنگ می ساخت و شب ها با دوستانش به تفریح می پرداخت. نبوغ واقعی شوبرت در زمان حیاتش، چنان که باید شناخته نشد و کسی مقام و شخصیت واقعی او را درک نکرد. شوبرت به محض آنکه شعری را می خواند، در اندیشه اش تبدیل به موزیک می شد و با سرعتی زیاد برای آن آهنگ می ساخت، سپس با دقت فراوانی، در آن تجدید نظر می کرد. شوبرت در دوران زندگی کوتاه خود، بیش از شش صد ترانه ساخت، ولی هیچ کدام از آن ها، با استقبال مردمی مواجه نگردید. اما این آثار بعدها در دنیا با احترام و ستایش روبرو شدند. فرانتس شوبرت سرانجام در شانزدهم نوامبر ۱۸۲۸م در ۳۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: انتشار نخستین شماره روزنامه "فیگارو" در پاریس (۱۸۶۶م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تولد "اُرویل رایْت" سازنده اولین هواپیمای موتوردار جهان (۱۸۷۱م) (ر.ک: ۱۷ دسامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: مرگ "جان داویدسُن راکْفِلِر" سرمایه دار معروف امریکایی (۱۹۳۸م)

شرح مناسبت:

جان داویدسُن معروف به راکْفِلِر، ثروت مند افسانه ای امریکا و مؤسس شرکت نفتی استاندارد اویل، در هشتم ژوئیه ۱۸۳۹م در نیویورک به دنیا آمد. وی سال های اولیه زندگی را با فقر و تهی دستی گذراند اما از جوانی به تجارت روی آورد و در ۳۱ سالگی با مشارکت عده ای، سهام یک پالایشگاه را خرید. بدین ترتیب با سرمایه یک میلیون دلار شرکت نفتی استاندارد اویل را تأسیس نمودو طی چهار سال با به کار بستن فنون اقتصادی مقام اول پالایش نفتی امریکا را به دست آورد. راکفلر در چهل سالگی به مدد سرمایه ای که از رقابت با سایر بازرگانان کسب کرده بود، طی چندین سال به خرید پالایشگاه های کوچک محلّی مبادرت ورزید و همه آنها را در مجتمع تولیدی واحدی متمرکز ساخت. وی در سایه مناقصه های قابل توجه، شبکه های خطوط آهن نیویورک و انحصار تصفیه نفت منطقه ای دیگر را به دست آورد. راکفلر به تدریج در مناطق دیگر امریکا پالایشگاه هایی را تأسیس کرد و به این ترتیب شبکه فروش عظیمی را به راه انداخت. سپس کمپانی های حمل و نقل نفت از راه لوله های نفتی را نیز یکی پس ازدیگری به انحصار خود درآورد و بدین ترتیب توانست انحصار پالایش و حمل و نقل را در سراسر امریکا به دست آورد. در دهه ۱۸۸۰م، کمپانی استاندارد اویل که به وسیله راکفلر تأسیس شده بود، به عنوان اولین تراست عظیم نفتی جهان شناخته شد. اندکی پس از سال ۱۹۰۰م،راکفلر اغلب رقبای خود را از میدان بیرون راند و خود

یکّه تاز شبکه تولید، پالایش و توزیع نفت گردید. راکفلر در دوران حیات خود برای انحراف اذهان عمومی، حدود پانصد میلیون دلار صرف کارهای خیریه کرد و چندین کلیسا، درمانگاه و بیمارستان و نیز دانشگاه شیکاگو را تأسیس و احداث نمود. تشکیلات راکفلر تنها به سبب دارابودن قدرت مالی توانست در بحران مالی دهه ۱۹۳۰برقرار بماند و کمترین ضرر را بدهد. راکفلر به عنوان ثروت مندترین مرد امریکا در آغاز قرن بیستم، به دلیل نفوذ و قدرت مالی خود، بر سیاست امریکا نیز تاثیر بسیار گذارد. در سال های آخر عمر راکفلر، مسئولیت امور بر عهده پسرش قرار گرفت و جان داویدسُن راکْفِلِر که آرزو داشت یک صد سال عمر کند، سرانجام در ۱۶ نوامبر ۱۹۳۷م در نود و نه سالگی درگذشت. او هنگام مرگ در رأس یک دودمان متحوّل و سرمایه دار قرار داشت و تمامی سرمایه داران مشهوری که با نام راکْفِلِر پس از وی در عرصه اقتصاد و سیاستِ امریکا ظاهر شدند، عموماً از نزدیکان او می باشند.

مناسبت ۰۸: آغاز قیام ملت ویتنام علیه سلطه استعماری فرانسه به رهبری "هوشی مینه" (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

فرانسوی ها از اوایل قرن نوزدهم میلادی، پس از پیروزی در مقابل دیگر رقیبان استعمارگر در جنوب شرقی آسیا، تقریباً تمام سرزمین هایی که امروزه سه کشور ویتنام، لائوس و کامبوج را تشکیل می دهند، تحت سلطه خود قرار دادند و آن را هندوچین فرانسه نامیدند. در فاصله جنگ جهانی اول و دوم، شورش های پراکنده ای علیه سلطه فرانسویان به رهبری هوشی مینِ، کمونیست معروف ویتنامی آغاز گردید. این شورش ها در حین جنگ جهانی دوم به شهرهای بزرگ ویتنام راه یافت و پس از وقفه ای ۲ ساله به دلیل دستگیری

هوشـی مینِ، ادامه پیدا کرد. با پایان جنگ، نیروهای انقلابی ویتنام، بخش بزرگی از شمال ویتنام را در دست گرفتند و هوشی مینِ نیز در دوم سپتامبر ۱۹۴۵م، تشکیل حکومت دموکراتیک ویتنـام را اعلام کرد. در این حال علی رغم پیشـنهاد مـذاکره، دوستی و اتحاد ویتنام با فرانسه از جانب هوشـی مینِ، فرانسوی ها که مطامع استعماری گذشته خود را دنبال می کردند، حاضر به مصـالحه نشدنـد. از این رو، جنگ های ویتنام بین فرانسویان و انقلابیون ویتنامی از شانزدهم نوامبر ۱۹۴۵م آغاز شد که طی نه سال، صدها هزار نفر از نیروهای طرفین کشـته و زخمی شدند و در جریان آن خسارات سنگین مالی به بار آمد. فرانسوی ها سرانجـام پس از تحمـل چنـد شـکست خفت بـار، حاضـر به مصـالحه و مـذاکره شدنـد و جنـگ های دو طرف پس از امضای قرارداد ژنـو در ۲۰ ژوئیه ۱۹۵۴م، در اول نوامـبر ۱۹۵۴م پایـان یافت. در این میان، هنگامی که مـذاکره درباره شـرایط متارکه جنگ و تقسیم موقت ویتنام به دو بخش شمالی و جنوبی و انجام انتخابات پارلمانی در حال انجام بود، با تحریک امریکایی ها بر ضد ویتنام شمالی، جنگی دیگر دامن گیر این سرزمین گردید که آن نیز با شکست مفتضحانه امریکا روبرو شد.

مناسبت ۰۹: اختراع باران مصنوعی توسط "پروفسور لایمر" شیمی دان امریکایی (۱۹۶۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۱۰: روز بین المللی آزادمنشی و آزادگی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: تولد "پیر ماریو" نمایش نامه نویس معروف فرانسوی (۱۶۸۸م) (ر.ک: ۲۳ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "کاترینِ کبیر" ملکه معروف روسیه (۱۷۹۶م)

شرح مناسبت:

کاترین کبیر، امپراتوریس روسیه، در دوم مه ۱۷۲۹م به دنیا آمد. وی در ۱۵ سالگی با پتر سوم ازدواج کرد. اما پتر سوم، پادشاه روسـیه به او علاقه نـداشت و او را در ملأ عام مورد اهانت قرار می داد. کاترین با همـدستی چنـد نفر از نزدیکان خود در نهم ژوئیه ۱۷۶۲م و در ۳۳ سالگی، هنگامی که پتر سوم از شـهر خارج شده بود، خود را امپراتوریس و ملکه روسـیه خواند. پتر که ناگهان، چنین ضـربه هولناکی خورد، به کلی خود را باخته، بـدون مقاومت چندانی، اسـتعفا داد و چند روز بعد درگذشت. در حقیقت او توسـط نزدیکـان کـاترین مسـموم شـده بـود. کـاترین در دوران سـلطنت خـود علی رغـم انجـام برخی خـدمات و اصـلاحات، در زنـدگی مردم فقیر و سـتم دیـده، رفـاه و بهبود به وجود نیـاورد تـا آن جـا که شورش هـای فراوانی در زمان او برخاست. گفته شده است که در دوره سـلطنت او که بیش از سه دهه به طول انجامید، شـیوه کشاورزی، اصـلاح شده و اصول

بانک داری ترویج گردید، ارتش را سازمان داده و سامان بخشید، بیمارستان هایی بنا شده و به طور کلی اقتصاد کشور شکوفا شـد. هم چنین وی در تحکیم مسائـل آموزش و فرهنگ روسـیه تلاش نمود، اما از سوی دیگر، کاترین اگرچه ملکه روسـیه به شمـار می فت اما از لحاظ شخصـیتی دچار انحطاط شدیـد اخلاقی بود و به گفته مورخین با توجه به اینکه خود را یک موجود برتر می پنداشت، از مصاحبت با مردان متعدد دربار ابایی نداشت و فساد و تباهی بر دربار پادشاهی وی

غلبـه داشت. وی در سیاست خـارجی، سـیاست توسـعه طلـبی را دنبـال می کرد و تـا آن جـا که می تـوانست برای این امر می کوشید. کاترین ۳۳ سال سلطنت کرد و سرانجام در ۱۷ نوامبر ۱۷۹۶م در ۶۶ سالگی درگذشت. وی هوشی سرشار و جسارت و عزمی تمام و حرص و جاه طلبی زیادی داشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "رابرت اوِون" فیلسوف اجتماعی (۱۸۵۸م)

شرح مناسبت:

رابرت اوون، فیلسوف انگلیسـی در ۱۴ مه ۱۷۷۱م در انگلسـتان به دنیا آمد. وی تا ۹ سالگی به تحصـیل پرداخت و از آن پس وارد بـازار کـار شـد. اوون پس از چنـدی به دلیـل لیـاقت و کفـایت خـود، ترقی کرد به طـوری که در ۱۹ سـالگی رئیس یک کارخانه ریسـندگی گردید. اما احساس کرد که جای گزین ساختن ماشـین به جای کارگر در کارخانه، مصایب بسـیاری برای خانواده های کارگران ایجاد می کنـد. وی سـعی کرد که با این اثرات شوم از راه تشـکیل تعاونی مبارزه کنـد. با این حال، این اقـداماتْ، توفیقی به بـار نیـاورد، اما تلاش های دیگر اوون برای اصـلاحات اجتماعی، بیشتر ثمربخش واقع شـد. اوون درصـدد راهی برای آسایش کارگران بود تا این که اصول سوسـیالیسم مبتنی بر تعدیل ثروت، جلوگیری از جمع شدن سرمایه در دست افراد معـدود، تسـلط دولت بر مؤسـسات بزرگ اقتصـادی و اولویت منـافع و مصالـح اجتمـاعی بر منافع فردی را برای وصول به هـدف خود برگزیـد. اوون برای این منظور، از ساعات کار کارگران کاست، کارخانه خود را به وسایل بهـداشتی مجهز کرد و استخدام کودکان را ممنوع نمود. وی هم چنین با نوشتن مقالاتی، از طبقه زحمت کش که اکثریت جامعه را تشکیل می دادند حمایت کرد و از

بی عـدالتی هـایی که در حق توده مردم و کـارگران روا داشـته می شود انتقـاد نمود. درنتیجه تلاش های اوون، نخستین قانون مربوط به کارخـانه و کارگر در سال ۱۸۱۹م در پارلمـان انگلیس به تصویب رسـید و این اولین قانونی بود که از سوءِ اسـتفاده کارفرمایـان از فقر کارگران جلوگیری می کرد. اقـدامات اوون در بهبود وضع کارگران تاثیر بسـزایی داشت، هرچنـد مخالفت گروه کثیری از صاحبـان کارخانه ها را برانگیخت. تأسـیس شـرکت های تعاونی نیز از افکار اوون بود. نظر او مبنی بر پیـدایش خطر اقتصادی، ناشـی از توزیع غیرعادلانه ثروت بود و تصـریح می نمود که همه دسـته بنـدی ها و همه بـدبختی هایی که نژاد بشـر بـا آن دست به گریبان است، برخاسـته از عـدم تعادل ثروت می باشـد. این انـدیشه به صورت فلسـفه مجادله طبقاتی میان کارگر و سرمایه دار توسط کارْلْ مارکس، بنیان گذار مارکسیسم تکامل یافت و پایه نظام های مارکسیستی و سوسیالیستی دنیا گردید. رابرت اوون سرانجام در ۱۷ نوامبر ۱۸۵۸م در ۸۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: گشایش کانال سوئز در مصر و اتصال دریای سرخ و مدیترانه (۱۸۶۹م)

شرح مناسبت:

طرح اتصـال دریای سـرخ و دریای مـدیترانه، به روزگار باسـتان باز می گردد و گفته می شـد که این طرح، اولین بار در زمان حکومت هخامنشـیان عملی گردید. اما این کانال پس از چندی در زیرشن های بیابان پرشد و آثارش از میان رفت. بیش از ۲۳ قرن بعـد، اوج گیری رقابت های انگلسـتان و فرانسه در قرن نوزدهم و تلاش هر کدام از آنها در برتری جویی نظامی – تجاری باعث شد تا بار دیگر این طرح عنوان شود و این بار فرانسه به عنوان یک قدرت صنعتی – نظامی و

در حقیقت به عنوان یـک دولت استعماری درصـدد برآمـد تـا ساخت این کانال را عملی سازد. ازاین رو، طرح حفر کانال در سال ۱۸۵۴م توسط یک مهنـدس فرانسوی به نام فردینانـد دول تهیه شـد و کار حفر آن از ۲۵ آوریل ۱۸۵۹م آغاز گردید. در این میـان، از آن جا که بین فرانسه و انگلیس، رقابت آشـکاری در میان بود، انگلسـتان از ارائه هر نوع کمک به فرانسه مضایقه نمود، چرا که حفر کانال به قدرت فرانسه می افزود. بنابراین فرانسویان بدون کمک از هیچ کشوری به تنهایی اقدام به این کار نمودنـد و ظرف مـدت ده سـال، بـا هزینه ای بـالغ بر چهارصـد میلیون فرانـک، این پروژه را به اتمام رساندنـد. طول این کانال حـدود یک صد و هفتاد کیلومتر، عرض آن ۶۰ متر و عمیق ترین نقطه آن، ۲۲ متر عمق داشت که بعدها وسعت بیشتری یافت به طـوری که عرض آن به ۲۰۰ متر رسـید. کانال سوئز در ۱۷ نوامبر ۱۸۶۹م طی تشـریفاتی گسترده با حضور امپراتور فرانسه و عبور کشتی حامل وی، افتتاح شـد. علت حفر کانال سوئز توسط فرانسه این بود که در آن زمان، سـرزمین مصـر تحت اسـتعمار فرانسه قرار داشت و با حفر این کانال، راه ارتباط دریایی اروپا به طرف ساحل شـرقی قاره افریقا و شـبه قاره هند و شـرق آسـیا بسـیار کوتـاه گردیـد. این کانـال منافع اقتصادی ویژه ای برای مصـر فراهم آورد و تجارت منطقه را تحت تأثیر قرار داد چرا که مسیر عبور کالا از آسیا و اقیانوسیه به اروپا را بسیار کاهش می داد. هم چنین کانال سوئز مرز بین دو قاره آسیا

و افریقا به شمار می رود.

مناسبت ۰۵: درگذشت "رابرت براؤنینگ" شاعر و فیلسوف برجسته انگلیسی (۱۸۸۹م)

شرح مناسبت:

رابرت بِراؤنینْگْ، شاعر و فیلسوف انگلیسی در هفتم مه ۱۸۱۲م در لندن به دنیا آمد. وی که قریحه شاعری را از پدر به ارث برده بود، اولین دیوان شعرش را در ۱۲ سالگی عرضه کرد و مورد توجه واقع شد. براونینگ در سال های بعد منظومه های دیگری را منتشر کرد که اثر معروف او به نام انگشتری و کتاب در چهار جلد، به عنوان شاه کار ادبیات انگلیس در قرن نوزدهم، باعث شهرت و محبوبیت او گردید. اشعار براونینگ، بسیار تدریجی شناخته شد. موضوعات دشوار و مبهم که تلاش ذهنی خواننده را ایجاب می کرد و استادی در فنون کلام و محاوره های نمایشی آن، مردم را ملول می ساخت، اما شاه کارهای او به سادگی و صراحت نزدیک تر است. با آنکه فلسفه، پیشه براونینگ نبود، با این حال، وی شاعری فیلسوف مآب بود. او جهان را دارای معنی و مقصودی می دانست که خوردن و آشامیدن وی نیز، در جستجوی آن بود. براونینگ در بسیاری از اشعار خود در پی یافتن همین معنی است. زبان گفتار براونینگ، گاهی هم چون متفکران مُغْلَق گوی مبهم نویس، پر از تعقید و پیچیدگی است، به همین دلیل او را سلطان مُغْلَق نویسان گفته اند. چکیده افکار او را می توان در عقیده به ضرورت وجود کلیسایی برتر از همه کلیساها و دینی شامل همه ادیان دانست. در این دین عام و کلیسای جهانی آن، همه خدمات در برابر خدایی که ما، چه خوب و چه بد، بازیچه های او هستیم، یکسان است و اوج و پستی و اول

و آخری وجود نـدارد. دین کلّی منـدرج در اشـعار براونینگ، یک نوع مـذهب وحـدت وجودی خواهد بود که خداوند را در صورت و شـکلِ ستاره، سنگ، تن، جان و ... خواهد دید. وی معتقد بود "در باغِ سرشار از الوهیت زمین، که افتخار باغبانی و کِشْتْ وَرزی در آن برای مـدتی به مـا سپرده شـده است، آنچه آغاز گشـته با مرگْ، متوقف نمی شود، زیرا حیات واقعی، تازه پس از مرگ چهره می نمایـد. زندگی، تباهی ماست و مرگ، زندگی ما. به این طریق، در نیم روز عمر، در گرم گاه تکاپوها، آن وجود نادیدنی را با شادی، درود گو". رابرت براونینگ سـرانجام در ۱۷نوامبر ۱۸۸۹م به علت ابتلا به بیماری ذات الریّه در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: مرگ "ژرژ کِلْمانسو" سیاست مدار و نخست وزیر فرانسه (۱۹۲۹م)

شرح مناسبت:

ژُرژْ کِلْمـانْسو، سـیاست مـدار معروف فرانسوی، در ۲۸ سپتامبر ۱۸۴۱م در فرانسه به دنیـا آمـد. وی از پـانزده سـالگی به عنوان خبرنگـار جنگی راهی امریکـا شـد و در جنـگ های انفصال و ضـدبرده داری به خبرنگاری مشـغول بود. کلمانسو هم چنین از زمـان دانشـجویی، با جمهوری خواهان همکاری داشت و بر ضـد حکومت ناپلئون سوم به مبارزه پرداخت. وی از سال ۱۸۷۶م عضو مجلس نمایندگان فرانسه شد و به سـبب فصاحت و سـخن وری تندی که داشت به وزارت افکنْ، شـهرت یافت. کلمانسو در سال ۱۹۰۲م، به سـناتوری رسـید و از سال ۱۹۰۶م نیز به مـدت سه سـال به نخست وزیری فرانسه انتخـاب شـد. وی در این دوره، دست به اقـداماتی زد که خـاتمه دادن به اعتصـاب کـارگران معـدن در فرانسه و جـداسازی امور کلیسـا از دولت، از آن جمله است. بدین ترتیب بود که از زمان

وی، دین از سیاست جدا شد و امور مذهبی ارتباطی با امور سیاسی نداشت. کلمانسو در سال ۱۹۱۷م و در کشاکش جنگ جهانی اول، مجدداً به نخست وزیری رسید و به همراه دیگر کشورهای متفقین بر نیروهای متحد پیروز شد. کلمانسو پس از جنگ، کنفرانس صلح ورسای را تشکیل داد و در مراسم قرارداد صلح، یکی از سه شخصیت اصلی و یکی از تنظیم کنندگان این قرارداد بود. در جریان این کنفرانس بود که پیشنهاد تشکیل جامعه ملل، تحقق عملی یافت و زمینه برای ایجاد آن فراهم گردید. کلمانسو در سال های پایانی عمر، از امور سیاسی کناره گیری کرد و به سیر و سفر و تألیف و نگارش مشغول شد. مهم ترین اثر وی "در غروب اندیشه ام" نام دارد که خطابْ گونه ای از یک فیلسوف پیر به نسل جوان می باشد. ژرژ کلمانسو که به سبب دفاع از فرانسه به ببر فرانسه معروف شده بود سرانجام در ۲۴ نوامبر ۱۹۲۹م در ۸۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: تأسیس "مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق" برضد رژیم بعث این کشور (۱۹۸۲م)

شرح مناسبت:

هدف از تشکیل مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، نجات مردم این کشور از اختناق و استبداد رژیم بعث عراق و تأسیس حکومتی بر اساس رأی و مشارکت همه مردم اعلام شد. این مجلس که در هفدهم نوامبر ۱۹۸۲م اعلام موجودیت نمود، در طول جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران، ضرباتی بر رژیم دیکتاتوری صدام وارد آورد و پس از جنگ نیز به عنوان بزرگ ترین گروه اسلامی مخالف رژیم بغداد، در عرصه های گوناگون فعالیت کرد. مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق، استفاده از نیروی مردمی و بدنه ارتش را برای قیام نهایی بر ضد نظام فاسد

و اسـتبدادی عراق دنبال می نمود. پس از سقوط حزب بعث و رژیم صدام حسین که در نتیجه حملات امریکا و متحدانش، در آوریل ۲۰۰۳م به وقـوع پیـوست، مجلس اعلای انقلاب اسـلامی عراق به عنوان یکی از تشـکیلات سازمـان یـافته، منسـجم و مردمی، به شورای حکومت انتقالی راه یافت و اداره برخی از شهرها را برعهده گرفت.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: مرگ "فرانسوا لاروش فوکو" نویسنده و فیلسوف برجسته فرانسوی (۱۶۸۰م)

شرح مناسبت:

پرنْسْ فرانْسْوا دوک دو لاـروش فوکو، فیلسوف و نویسـنده فرانسوی، در سوم مارس ۱۶۱۳م در خانواده ای اشـرافی در پاریس به دنیـا آمـد. وی از دوران جوانی وارد ارتش و سـیاست شـد، امـا پس از حضور در یکی از جنگ های داخلی از ارتش کناره گرفت. لاروش فوکو هم چنین پس از چند حضور ناموفق در عرصه سیاست، از این مقوله نیز دست کشـید و در پاریس، وارد محافل ادبی شـد. وی سـپس نخستین اثر خود را با نام خاطرات، منتشـر کرد که در واقع به نوعی بررسـی وقایع سال های میانی سـده هفدهم میلادی فرانسه می پرداخت. کتاب دیگر لاروش فوکو با عنوان تفکرات یا حِکَم، چنان مورد اسـتقبال قرار گرفت که در طی ده سال آخر عمر نویسـنده، چهار بار تجدید چاپ شد. این کتاب شامل بیش از پانصد حکمت و مثل است. بخشـی از این حکمت هـا نمـایش گر روح بشـر است که عقـل حـاکم بر آن از راه اصـلی منحرف نمی شود، امـا بخشـی دیگر، نشـان دهنـده مواردی خـاص از نظرهاست که برمبنای آن فقط سودجویی باعث حرکت و موتور محرکه آدمی است و البته اقـدامات این گروه به صورت مخفی و با ظاهری آراسته و در عین ریاکاری انجام می گیرد. در

این میان، با وجود برخی مخالفت ها، بسیاری از این امثال و حکم در محافل ادبی راه یافت و موجب سرگرمی گشت و اگرچه اندیشه ها و نظریه های نویسنده، غالباً واقعیت عواطف انسانی و ارزش حقیقی او را نادیده می گرفت، قالبی که لاروش فوکو برای بیان اندیشه های خود برگزیده بود، به سبب به کار بردن بسیار به جا و متناسب کلمات و دقت در تکامل شیوه بیان که ثمره کار مداوم و وسواس او بود، ستایش این محافل را برانگیخت. کمتر درس انشا و شیوه نگارشی وجود داشت که مانند امثال و حِکَم، آموزنده باشد. در این کتاب که به کلمات قصار نیز شهرت دارد، لاروش فوکو به عنوان یک فیلسوف شکاک مطالبی عنوان کرده که برخی از آن ها عبارتند از: آن کس که خود را دوست می دارد چاپلوس ترین مردم جهان است؛ همه ما به اندازه کافی توانایی تحمل بدبختی های دیگران را داریم؛ اعمال نیک ما، اغلب شدیدتر از اعمال بدمان مورد مجازات واقع می شود؛ عشق و عدالت فقط ترسی است از تحمل بی عدالتی ها؛ اگر ما موفق شده ایم که بر عواطف خود غلبه کنیم، بیشتر به سبب ضعف عواطف است تا قدرت ها؛ تحمل خوش بختی بیش از تحمل بدبختی، نشانه فضیلت اخلاقی است و اغلب لجاجت ما ناشی از زبونی و تهوّرمان ناشی از بزدلی است. این کتاب با عنوان شکوفه های جاویدان حکمت، به فارسی ترجمه شده است. فرانسوا لاروش فوکو در سال های پایانی عمر متحمل مصیبت های پیاپی خانوادگی و بیماری شد و خود سرانجام در هجدهم نوامبر ۱۶۸۰م در

۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "لویی ژاک داگر" مبتکر فن عکاسی (۱۷۸۹م) (ر.ک: ۲ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "فریدریش مسمر" روانشناس آلمانی و مُبدع هیپنوتیزم (۱۸۱۵م)

شرح مناسبت:

فریدریش آنتوان مُسمِر روان شناس آلمانی، در ۲۳ مه ۱۷۳۴م در نزدیکی بال در اتریش به دنیا آمد. وی پس از طی دروس متوسطه، در رشته پزشکی با درجه دکتری از دانشگاه وین فارغ التحصیل شد و به طبابت پرداخت. مسمر در جریان معالجه، روشی را برگزید که در جریان آن، با استفاده از خواص آهن ربای معمولی و سپس با کمک مغناطیس حیوانی، با لمس کردن بیمار با دست، بیمار را درمان می کرد. روش ابداعی مسمر سر و صدای زیادی برپا کرد تا جایی که او را از وین اخراج کردند. از این رو در سال ۱۷۷۸م به پاریس رفت و کار خود را ادامه داد. روش درمانی مُسمر که امروزه به هیپنوتیزم معروف است با تلقین بیمار همراه بود و گه گاه نتایجی در معالجه بیماران حاصل می گشت. قواعد علم مسمریسم در کلیات بر اصول مانیه تیسم استوار است که شامل نیرویی در بدن انسان و برخی از حیوانات است که اصل و ذات آن ناپیداست اما به واسطه اثرها و خاصیت هایی که دارد، پی به وجود آن برده اند. به عبارت دیگر، موجی است که از بدن انسان خارج می شود و از یکی به دیگری اثر می کند. در این راستا، این موج در شرایط و حالات خاصی قادر به جذب و دفع می باشد. مرکز این نیرو بیشتر در چشم است و کسانی که دارای این نیرو می باشند می توانند دیگران را تحت تاثیر قرار دهند و آن ها را مطیع اراده خود سازند و یا به خواب مغناطیسی

ببرنـد. یکی از راه هـای اسـتفاده از هیپنـوتیزم یـا خواب مصـنوعی، درمـان برخی بیمـاری هـای روانی است. فریـدریش مسـمر سرانجام در هجدهم نوامبر ۱۸۱۵م در ۸۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: انعقاد قرارداد استعماری حفر کانال "پاناما" بین امریکا و پاناما (۱۹۰۳م)

شرح مناسبت:

در حالی که امریکا پس از اسـتقلال پاناما، امتیاز حفر کانال پاناما را از آن خود کرده بود، بر اساس قراردادی که در ۱۸ نوامبر ۱۹۰۳ بـا دولـت تـازه تأسیس ایـن کشـور امضـاء نمـود، شـرایطی را به دولت پانامـا تحمیـل کرد که نفـع فراوانی برای خـود و ضررهای متعددی برای پاناما به همراه داشت. حق بهره برداری دائمی از کانال و کنترل بیش از یکهزار و دویست کیلومتر مربع در طرفین این کانـال از طرف امریکـایی هـا، از موارد عمـده این شـرایط بودنـد. بـا این وصف از سال ۱۹۱۸م که امریکـا برای نخستین بـار، نیروی نظـامی خود را به این منطقه اعزام کرد، اختلافـاتی بین امریکـا و پانامـا روی داد. در سال های دهه ۱۹۶۰م تشـنج در روابط امریکا و پاناما بر سر مسئله کانال بالا گرفت و روابط سیاسی دو کشور نیز مدتی قطع شد. درنهایت در سپتامبر ۱۹۷۷م پس از مـذاکرات طولانی بین مقامات دو کشور، قرارداد دیگری بین دو کشور منعقـد شـد که به موجب آن، امریکا تا روز اول ژانویه سال ۲۰۰۰ م به کلی منطقه کانال پاناما را تخلیه کرده و اداره امور کانال را به پانامایی ها واگذار نماید.(ر.ك: ۱ ژانویه)

مناسبت ۰۵: مرگ "رابرت پیری" دریانورد امریکایی و کاشف قطب شمال (۱۹۲۰) (ر.ك: ۶ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: درگذشت "مارْسِلْ پروسْتْ" نویسنده و رمان نویس معروف فرانسوی (۱۹۲۲م)

شرح مناسبت:

مارْسل پروسْتْ، رمـان نـویس معروف فرانسوی در دهم ژوئیه ۱۸۷۱م در پـاریس به دنیـا آمـد. او از کودکی به علت کسـالت مزاجی و وضـعیت خوب خانوادگی، درصـدد برنیامـد که حرفه ای برای خود جسـتجو نماید. پروست از همان اوایل جوانی، از بیمـاری تنگی نفس رنـج می برد و همین وضع بـاعث گردیـد که بیشـتر اوقـات را در گوشه ای به مطـالعه بپردازد و در نتیجه، علاقه فراوانی به ادبیات پیدا نماید. با این حال، پروست وارد دانشـگاه سوربن شد و از این دانشـگاه در رشته علوم سیاسی فارغ التحصـیل گردید. پروست در ۲۴ سـالگی اولین اثر خود، شامـل چنـد مقاله و داسـتان را با عنوان لـذت ها وروزها منتشـر کرد. مضـمون اصـلی این کتاب، تاسف بر روزهای از دست رفته، شادی های کودکانه، صـفای زندگی در کوهسـتان، خشک شدن سرچشـمه هـای احسـاس و ناراحتی از روح پاك از دست رفته، می باشـد. مارسل پروست تا ۳۵ سـالگی، خود را در محیطهای تجملی و تصـنعیِ سالن های اشـرافی و رسـتوران های پر زرق و برق و مجلل گذراند و با کنجکاوی خاصـی که نسبت به همه چیز داشت، از راه پرسیدن و آموختن، نکته های زیادی به خاطر سپرد و چون وضع مزاجیش حکم می کرد که بیشتر استراحت

نماید، به تدوین مجموعه یادداشت ها و خاطرات کودکی خود پرداخت. این مجموعه یادداشت ها، تحت عنوان در جستجوی زمان گمشده بود که جلد اول آن نتوانست توجه محافل ادبی را به خود جلب کند. اما جلد دوم آن مورد استقبال کانون های ادبی واقع شد و پروست موفق به

اخذ جایزه کنکور گردید که از مهمترین جوایز ادبی فرانسه به شمار می رود. پروست پس از انتشار پنج جلد دیگر از این مجموعه به شهرت زیادی رسید و در شمار نویسندگان معروف زمان قرار گرفت. کتاب، با وجود وسعت غیرمنتظره موضوع و اختلاطها و ترکیب اجزا، از نظمی خاص برخوردار است که به طور اعجاب آور تا پایان کار حفظ شده است. پروست خاطرات جوانی را با سبکی هیجان انگیز پیش چشم خواننده تجسم می دهد و این نکته را یادآور می شود که هنرمند هیچ چیز خلق نمی کند، بلکه کار او تنها مکاشفه است. هنر، هر چیز را که در زنجیر لحظه ها محبوس است آزاد می سازد و از سرنگون شدن آن در عدم، جلوگیری می کند. مبارزه ضد فراموشی با کوششی مداوم و آمیخته با واقع، موضوع اصلی اثر پروست را تشکیل می دهد. پروست آن قدرت را داشت که احساس های بسیار دقیق و ظریف و پیچیده را تشخیص دهد و با قلم توانا آنها را به بند کشد و تحلیل روانی را در داستان نویسی وارد کند. پروست سراسر روز را در اتاقی تاریک می خوابید و تمام شب را بیدار می ماند. وی در اواخر عمر، خود را ملامت می کرد که چرا همه زندگی را صرف به ظهور رساندن استعدادهایش نکرده است. قدرت تخیلی پروست از نظر روان شناسی بسیار قوی بود و از دیدگاه بسیاری از نویسندگان و ادیبان، وی در زمره ده نفر اول نویسندگان جهان است. مارسل پروست سرانجام در هجدم نوامبر ۱۹۲۲م به علت ابتلاـ به بیماری ذات الریه در ۵۱ سالگی

درگذشت.

مناسبت ۰۷: درگذشت "نیلْزْ بور" فیزیک دان برجسته دانمارکی (۱۹۶۲م) (ر.ک: ۷ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: روز ملی "عمّان"

شرح مناسبت:

عمان، تاریخی کهن دارد. این سرزمین پس از رحلت پیامبر گرامی اسلام(ص)، به دست مسلمانان فتح شد. یک قرن بعد، فرقه ای از خوارج به نام اباضیه سر به شورش برداشتند و قرن ها در این منطقه حکومت کردند. عمان در سال ۱۲۵۶م به تصرف ایران درآمد، اما در اوایل قرن شانزدهم، استعمارگران پرتغالی این سرزمین را اشغال کردند. در سال ۱۶۲۲م نیروهای مشترک ایران و بریتانیا، پرتغالی ها را شکست دادند و چندی بعد سلسله امامی "یعربی" در عمان به حکومت رسید. عمان، از اواخر قرن نوزدهم زیر نفوذ انگلیس در آمد. در ۲۸ سپتامبر ۱۹۲۰ قرارداد معروف به معاهده السیب بین دو کشور به امضاء رسید و بر اساس آن عمان دارای نوعی استقلال گردید. با این حال حضور انگلستان تا نیمه دوم قرن بیستم ادامه یافت. سرانجام با امضای قراردادی بین انگلستان و عمان، این کشور اسلامی در سال ۱۹۵۱ مستقل شد و خاندان آل سعید زمام امور این کشور را در دست گرفتند. کشور پادشاهی عمان با ۳۰۹/۵۰۰ کیلومتر مربع مساحت، در جنوب غربی آسیا و در شرق شبه جزیره عربستان قرار دارد. عربستان، یمن و امارات متحده همسایگان عمان می باشند. از جمعیت ۲/۵ میلیون نفری عمان بیش از ۸۷ درصد مسلمان بوده و به زبان عربی صحبت می کنند. پیش بینی شده است تا سال ۲۰۲۵م جمعیت این کشور به حدود ۵/۵ میلیون نفر بالغ گردد. پایتخت عمان مسقط و واحد پول آن ریال عمان می باشد. شهرهای مهم آن عبارت است از سیب، سلاله، صحار و عبری. نژاد اکثریت مردم این

کشور عرب بوده و بقیه نژادهای هندی، بنگالی و مصری در اقلیتند. (ر.ك: ٢٨ سپتامبر)

مناسبت ۰۹: روز ملی "لِتونی"

شرح مناسبت:

لاتویـا که در ایران به نـام فرانسوی آن، لتونی خوانـده می شود، یکی از سه جمهوری سـاحلی دریـای بالتیک است که بین دو کشـور لیتوانی و اسـتونی، در شـرق اروپـا قرار گرفته است. مسـاحت آن ۶۴/۶۱۰ کیلومـتر مربـع و جمعیت آن نزدیـک به ۲/۵ میلیون نفر می باشد. زبان رسـمی این کشور لتونیایی است. واحد پول لتونی لاتس می باشد. که با الحاق این کشور به اتحادیه اروپا در ۳۰ آوریل ۲۰۰۴، یورو به عنوان پول واحـد اروپایی جای گزین آن می شود. با توجه به رشد منفی جمعیت در لتونی پیش بینی می شود جمعیت این کشور تـا سال ۲۰۲۵ نزدیک به۲ میلیون نفر خواهد بود. نظام سیاسـی حاکم بر لتونی جمهوری است.(ر.ك: ۲۱ اوت)

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: تولد "جِیمز سامْنِر" شیمی دان امریکایی (۱۸۸۷ م) (ر.ک: ۱۲ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "ایندیرا گاندی" اولین نخست وزیر زن هند (۱۹۱۷م) (ر.ک: ۳۱ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: سفر "انور سادات" رئیس جمهور پیشین مصر به فلسطین اشغالی (۱۹۷۷م)

شرح مناسبت:

محمد انور سادات، رئیس جمهور پیشـین مصـر پس از رسـیدن به قدرت، به تدریج از مواضع اصولی جمال عبدالناصـر، رئیس جمهور قبل از خود دور شد و راه انحراف و سازشـکاری در ارتباط با رژیم صـهیونیستی را در پیش گرفت. وی پس از چندی بـا دوری از شوروی سابق، تمایل خود را به نزدیکی با غرب نشان داد و در نوزدهم نوامبر ۱۹۷۷م در میان شگفتی فراوان مردم مصر و جهان عرب، به اسرائیل مسافرت نمود. سادات در ۲۰ نوامبر ۱۹۷۷م، در مجلس اسرائیل به سخنرانی پرداخت و نکاتی را مطرح کرد که پایـان تصـرف سـرزمین های اشـغالی در سال ۱۹۶۷م، تحقق بخشـیدن به حقوق اساسـی مردم فلسـطین، تضمین مرزهـای همه کشورهـای منطقه، حـذف کـاربرد زور و حل اختلاف به وسـیله راه های صـلح آمیز و پایان بخشـیدن به شـرائط جنگی در منطقه از آن جمله بود. جـالب آنکه بگین، نخست وزیر اسـرائیل در سـخنرانی خود اشاره ای به سـخنان انور سادات نکرد و فقط خواهان مذاکره با سایر دول عربی گردید. سـفر انور سادات به سـرزمین های اشـغالی فلسطین، نخستین سفر رئیس

یک کشور عربی به این منطقه بود که برای نزدیک شدن مصر به رژیم صهیونیستی و امضای قرارداد به اصطلاح صلح با اشغال گران قدس، صورت گرفت. این سفر، خشم و انزجار اعراب و مسلمانان به ویژه فلسطینی ها را برانگیخت. با وجود همه مخالفت ها، وی در سپتامبر ۱۹۷۸م و مارس ۱۹۷۹م با وساطت جیمی کارتر، رئیس جمهور وقت امریکا، معاهده کمپ دیوید را با مِناخیم بِگین نخست وزیر وقت رژیم صهیونیستی امضا کرد.

این اقـدام بـاعث عکس العمـل شدیـد بسـیاری از مردم و دول عربی و اسـلامی گردیـد و حـتی منجر به تعلیـق و یـا قطع روابط بسـیاری از کشورهای اسـلامی با مصـر شد. ادامه این روند هم سویی با غرب و رژیم غاصب اسرائیل، گروه های اسلامی را به برداشتن این مهره فساد برانگیخت تا این که در ششم اکتبر ۱۹۸۱م توسط خالد اسلامبولی به کام مرگ فرستاده شد.

مناسبت ۰۴: مرگ "گوستاو هوزاک" رئیس جمهور کمونیست چکسلواکی (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

گوسـتاو هوزاک، سـیاست مدار کمونیست چکسلواکی و رئیس جمهور پیشین این کشور در دهم ژانویه ۱۹۱۳م در براتیسْلاوا در شرق چکسلواکی به دنیا آمد. در قیام ملی مردم چکسلواکی در دوران جنگ جهانی دوم شرکت کرد و مدتی نیز عهده دار وزارت کشور و حمل و نقل این کشور بود. او در سال ۱۹۵۰م به ریاست کمیته مرکزی حزب کمونیست چکسلواکی منصوب شـد ولی سـال بعـد بـه زنـدان افتـاد و در سـال ۱۹۶۸م، هم زمـان بـا تهـاجم نیروهـای پیمـان ورشـو و ارتش سـرخ شـوروی به چکسـلواکی و برکنـاری الکسانـدر دوبچـک از مقام نخست وزیری، از زنـدان آزاد شـد و به دلیل آنکه قبلاً مراتب وفاداری و تابعیت خود را از مسکو به اثبات رسانده بود، به جانشینی دوبچک انتخاب گردید. هوزاک که به شدت مخالف اصلاحات در کشور بود، با حمایت مسـکو، در سال ۱۹۶۹م دبیر اول کمـونیست، در ۱۹۷۱م، دبیر کـل حزب و بالاخره در ۳۱ مه ۱۹۷۵م از طرف مجلس فـدرال چکسـلواکی، به ریـاست جمهوری این کشور دست یـافت. وی در سال ۱۹۷۷م تعـداد زیادی از مخالفان حزب کمونیست را در کشور دستگیر کرد و دو سال بعد نیز کلیه اعضای کمیته مرکزی حزب را

تغییر داد. هوزاک سمت دبیر اولی حزب کمونیست و ریاست جمهوری چکسلواکی را در انتخابات ماه مه ۱۹۸۰م، در شرایطی که هیچ کاندیدای دیگری برای رقابت با وی وجود نداشت حفظ کرد. او از طرفداران سرسخت لئونید بِرِژْنِف رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق بود، ولی با به قدرت رسیدن میخائیل گورباچف، دائماً اصلاحات وی در شوروی سابق را مورد حمله قرار داده و او را متهم به خیانت به آرمان مارکسیسم لنینیسم می نمود. هوزاک که به مدت هجده سال رهبر بلامنازع حزب کمونیست چکسلواکی بود، در سال ۱۹۸۷م از دبیرکلی حزب و در دسامبر ۱۹۸۹م، تحت تاثیر اصلاحات سیاسی اروپای شرقی، از ریاست جمهوری استعفا داد و منزوی شد. گوستاو هوزاک سرانجام در ۱۹ نوامبر ۱۹۹۱م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: روز ملی "موناکو"

شرح مناسبت:

کشور شاهزاده نشین موناکو، با ۱/۹۵ کیلومتر مربع وسعت در جنوب اروپا، در کنار دریای مدیترانه، در جنوب شرقی فرانسه و در نزدیکی مرز ایتالیا واقع شده است. جمعیت موناکو ۳۱/۷۰۰ نفر است که بیشتر فرانسوی و عمدتاً کاتولیک می باشند. زبان رسمی مردم موناکو فرانسوی است. پایتخت این کشور، شهر موناکو و واحد پول آن یورو می باشد که جای گزین فرانک شده است. پیش بینی می شود که جمعیت موناکو تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۳۴ هزار نفر می گردد. مونت کارلو و کوندامین از شهرهای مهم این کشور کوچک اروپایی می باشند. این کشور قبل از میلاد مسیح)ع(در اختیار فینیقی ها و سپس ایتالیا و فرانسه بود از سال ۱۹۱۸ حکومت پادشاهی در موناکو به رسمیت شناخته شد. موناکو از نظر سیاست خارجی، زبان، پول و ... تابع فرانسه

می باشد. موناکو به مرکز قمارخانه های جهان معروف است. نظام سیاسی حاکم بر موناکو مشروطه سلطنتی است. نوزدهم نوامبر روز تولد شاهزاده رنیه سوم به عنوان روز ملی موناکو نام گرفته است.

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: آغاز سلطنت "اردوان پنجم"، آخرین پادشاه سلسله اشکانیان (۲۱۶م)

شرح مناسبت:

پس از مرگ بلاش چهارم معروف به اشک بیست و هفتم، دو پسر او به نام های بلاش پنجم و اردوان پنجم مدعی سلطنت شدند. این دو برادر مدت ها با یک دیگر در جنگ و ستیز بودند تا این که اردوان پنجم در ۲۰ نوامبر ۲۱۶م با عنوان اشک بیست و نهم بر تخت سلطنت تکیه زد. در این زمان امپراتور روم برای تسخیر ایران به فکر حیله ای افتاد و پس از ارسال هدایای بسیار به دربار اشک بیست و نهم، دختر شاه را خواستگاری کرد. این امر سرانجام محقق شد و امپراتور برای بردن همسرش به همراه سپاهی گران عازم ایران گردید. اما همین که اردوان با سردارانش برای استقبال به اردوی او رفتند، رومیان مسلحی که در کمین بودند به اشاره امپراتور به ایرانیان حمله کردند و آنان را تار و مار نمودند. از آن پس رومیان جنایات بی شماری در ایران مرتکب شدند و تمام آبادی های مسیر را غارت نمودند. با این حال، اردوان پنجم از مهلکه جان سالم به در برد و امپراتور روم، خود به دست اطرافیانش به قتل رسید. اردوان از این فرصت استفاده کرد و پس از وارد آوردن شکستی سخت بر رومیان، مبلغ گزافی به عنوان غرامت از آنان دریافت نمود. در این سال ها، علی رغم تلاش فراوان اردوان برای نجات سلسله اشکانی، بر اثر مشکلات عدیده ای که

بر کشور حاکم بود، روزنه امیدی برای بقای امپراتوری اشکانیان نماند. هم چنین بر اثر انحطاط و ضعفی که در دولت مرکزی اشکانی پدید آمده بود، اردشیر بابکان، یکی از امیران دست نشانده پارس که قدرتی به هم رسانیده بود، بر اردوان شورید و حکومت ۴۷۶ ساله اشکانیان را در سال ۲۲۴م سرنگون کرد.

مناسبت ۰۲: تولد "جوسیا رویْس" فیلسوف امریکایی (۱۸۵۵م) (ر.ک: ۱۴ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "لئون تولْسْتوی" نویسنده بلندآوازه روسی (۱۹۱۰م)

شرح مناسبت:

لئون تولْسْتوی، نویسنده شهیر روسی در نهم سپتامبر سال ۱۸۲۸ در روسیه به دنیا آمد. از نوجوانی استعداد درخشان و هوش سرشارش، معلمان را به تعجب وا می داشت. لئون در جوانی وارد ارتش شد ولی پس از مدتی به نویسندگی روی آورد و به آموختن زبان های فرانسه و یونانی همت گماشت. تولستوی در میانسالی، از زندگی احساس نارضایتی می کرد و تردید و زدگی در قلب او ریشه می دوانید. او مدام در جستجوی زندگی بود، در معنای مسیحیت سیر می کرد و سرانجام به این نتیجه رسید که انجیل، خطاها و تحریفات بسیار دارد اما منکر معنی اصلی مسیحیت، نشد. از این رو بیست سال آخر عمر تولستوی برای حکومت روس دردسر به حساب می آمد، او را تحت نظر قرار داده و بیشتر آثارش را ممنوع کردند. هم چنین یک کلیسا وی را در ۷۲ سالگی تکفیر کرد. وی در قحطی سال ۱۸۹۱م با دریافت کمک های انسانی به یاری مردم شتافت و در اواخر عمر، چنان بلندآوازه شد که تقریباً همه دنیا او را می شناختند و به آثار و شخصیتش ارج فراوان می نهادند تا جایی که مهاتما گاندی رهبر هند طی نامه ای به تولستوی، خود را خاکسار تولستوی خواند. تولستوی در سال های پایانی عمر خود، تزار دوم لقب گرفته بود، زیرا حکومت بیم داشت که حتی کوچک ترین تعرُّضی به او بکند. او در روسیه به استثنای تزار، یگانه کسی بود که می توانست هر چه دلش می خواهد بگوید و در امان باشد. او این آزادی را با

قدرت قلمش و با نمونه وار زیستنش به دست آورده بود. تولستوی عالی ترین نمایشگر روح ملت روس به شمار می رود. او همانند یک دانشمند الهیات و معتقد به اصول اخلاقی در جستجوی مرام دوستی پاک و بی آلایش بود که در مسیحیت اولیه وجود داشت. تولستوی در میان رفاه و ثروت و شهرت، شکاکیتی در دل داشت و تحولی را در دلش ایجاد کرد که آیین تولستوی نتیجه آن بود. این آیین مبتنی بر عشق مسیحی و متضمن اصل عدم مقاومت در برابر شرّ است. تولستوی که آمیخته ای از خصوصیت های متناقض بود و نمی توانست زندگی را با اندیشه های خویش وفق دهد در مورد مذهب به تغییر عقیده رسید و به ارتدوکس گروید. وی در کتاب اعتراف، سرخوردگی پیایی خود را از زندگی آمیخته به لذت، مذهب قراردادی و علم و فلسفه بیان می کند. با این حال تولستوی اعلام کرد که دیگر برای پرستندگان، زمان آن فرا رسیده است که دست از آداب ظاهری و قشری بردارند و به حقیقت و راستی بپردازند. وی خواهان خدمت متقابل، مساوات اجتماعی و کوشش مشترک برای از بین بردن ول خرجی ها و زیاده روی توانگران و مسکنت و رنج بی نوایان بود که این، مذهب واقعی اوست. شهرت و بقای تولستوی به سبب داستان هایش بود. عظمت کتاب جنگ و صلح او، علاوه بر وسعت موضوع و کمال هنرمندی، در بیان نکته های فلسفی و اخلاقی موجود در آن نهفته است. تولستوی در این اثر به شیوه ای بسیار کامل، حوادث اساسی زندگی از تولد، بلوغ و ازدواج تا کهولت، مرگ

و نیز جنـگ و صـلح را مورد توجه قرار داده است و به همین دلیـل از طرف منتقـدان به عنوان حماسه ای بزرگ مورد سـتایش قرار گرفته است. اگر چه داسـتان هـا و کتاب های تولسـتوی با سـتایش و پیروزی همراه گشت، با این حال وی معتقـد بود هنر دروغی بیش نیسـت و مـن دیگر نمی تـوانم این دروغ زیبـا را دوست داشـته بـاشم. تولسـتوی به سـبب ترسـیم دنیـای معاصـر و معرفتش درباره عالم محسوس و ملموس و توجّهش به مسائل انسانی و هنر داستان نویسی، مرد بزرگ و رمان نویس برجسته و ممتـاز روسـیه در قرن نوزدهم به شـمار می آیـد. علاوه بر جنگ و صـلح، از تولسـتوی آثار متعـددی به یادگار مانـده که هنر چیست، حاجی مراد و تاریخ دیروز ... از آن جمله است. لئون تولسـتوی سرانجام در بیستم نوامبر ۱۹۱۰ م در حالی که خانه را ترک کرده بود، همانند بی نواترین افراد، در بی خانمانی و سرگردانی در ۸۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: پایان نهضت اسلامی مردم عراق علیه استعمارگران انگلیسی (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

با شروع جنگ جهانی اول، انگلیس به بهانه جلوگیری از نفوذ آلمان در خاورمیانه، با نیروی نظامی خود از دهانه اروند رود به عراق که تحت حکومت امپراتوری عثمـانی بود، حمله کرد و تـا پس از جنـگ نیز در آن منـاطق حضور داشت. با پایان جنگ جهانی اول و فروپاشـی امپراتوری عثمانی، دولت های استعمارگر فرانسه و بریتانیا، سرزمین های این امپراتوری در خاورمیانه را بین خود تقسـیم کردنـد. بر این اساس، بریتانیا نیز اداره امور کشور عراق را به دست گرفت و با تأیید جامعه ملل، قیمومیت این کشور را بر عهده گرفت. این مسئله بر مخالفت

مردم علیه حضور انگلستان افزود. در همین راستا، قیام مردم عراق در سال ۱۹۲۰م به رهبری روحانیان و عالمان بزرگ اسلامی آغاز شد و هدف آن بیرون راندنِ اشغال گران انگلیسی و ایجاد حکومتی مستقل، با رعایت موازین اسلامی بود. در این میان، فتوای تاریخی و نیز پیام عالم و مرجع بزرگ زمان، میرزا محمدتقی شیرازی، حاوی نکاتی اساسی بود: مطالبه حقوق مشروعه، برقراری حکومت اسلامی، استقلال عراق، نیاز به اتحاد تمامی مسلمانان در این حرکت، پرهیز از اخلال در امنیت و مخالفت با یک دیگر مسائلی بود که مورد تأکید رهبری انقلاب قرار گرفت. با اوج گیری انقلاب و گسترش تظاهرات و مخالفت های مردمی با حضور انگلستان، نماینده این کشور کوشید انقلابیون را به عنوان اشراری که حقوق فقرا و ضعفا را پایمال می کنند، قلمداد نماید و وظیفه خود را سرکوبی آنها بداند. اما میرزای شیرازی، جنبش مردم عراق را در راستای مطالبه حقوق حیاتی و مشروع ملت مسلمان تلقی نمود و حضور نیروهای نظامی انگلستان را مغایر با عقل و اصول عدل و منطق دانست. به هر حال رهبران دینی و مردم مسلمان عراق، در این قیام بزرگ، دلاوری های بسیاری از خود نشان دادند، اما سرانجام نیروهای انگلیسی با سرکوب شدید و کشتار شمار زیادی از مردم مسلمان عراق، قیام اسلام خواهی آنان را فرونشاندند. این انقلاب اگرچه به علل مختلف از جمله محدودیت مالی انقلاب، کمبود سلاح و مهمات، رسیدن نیروهای کمکی انگلستان، پایین بود آگاهی سیاسی مردم و سرانجام فوت میرزای شیرازی در اواسط انقلاب به شکست انجامید اما به دست آمدن استقلال عراق، شکسته شدن قدرت انگلستان،

مشخص شدن اثرات حمایت از علمای دین و تأثیرپذیری مردم ایران در مخالفت با قرارداد انگلیسی وثوق الدوله از نتایج مثبت انقلاب ۱۹۲۰ عراق بود.

مناسبت ۰۵: آغاز محاکمه رهبران جنایت کار جنگ جهانی دوم در دادگاه "نورنبرگ" (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

با فروکش کردن آتش جنگ جهانی دوم در دنیا، بزرگ ترین دادرسی مربوط به جنایت کاران جنگی از روز بیستم نوامبر سال ۱۹۴۵م در شهر نورِنْبِرْگْ آلمان آغاز به کار کرد. مقررات مربوط به تشکیل این دادگاه، قبلاً از طرف سران سه کشور فاتح، شامل امریکا، انگلیس و شوروی سابق تعیین گردید و مقرر شده بود که اعضای هیأت قضات از مقامات عالی رتبه قضایی چهار کشور اشغال کننده آلمان یعنی امریکا، انگلیس، شوروی و فرانسه تعیین شوند. رسیدگی به جرایم ۲۲ نفر از رهبران آلمان هیتلری که بیشتر آن ها به جنایت علیه بشریت و مشارکت در توطئه بر ضد صلح و جنایات جنگی متهم شده بودند، بیش از ده ماه به طول انجامید. دادگاه سرانجام در روز اول اکتبر سال ۱۹۴۶م، دوازده تن از آنان را به اعدام و هفت نفر دیگر را به حبس ابد محکوم کرد. سه نفر باقی مانده را که در اواخر حکومت هیتلر، مصدر کاری نبودند تبرئه نمود. البته در این دادگاه، علاوه بر جنایت کاران نازی، متهمانی از دیگر کشورها نیز محکوم شدند. تقاضای تخفیف مجازات محکومیت از طرف شورای عالی متفقین برای نظارت بر امور آلمان رد شد و احکام صادر و در نهایت، در روز ۱۶ اکتبر ۱۹۴۶م به اجرا درآمد.

مناسبت ۰۶: ورود نیروهای چینی به شبه جزیره کره در جریان جنگ دو کره (۱۹۵۰م)

شرح مناسبت:

با فروزان شدن آتش جنگ دو کره در ۲۵ ژوئن ۱۹۵۰م، نیروهای سازمان ملل متحد که اکثر آنان را امریکاییان تشکیل می دادند در کره جنوبی مستقر شدند. پس از چندی، جنگ به داخل کره شمالی نیز کشیده شد و نیروهای ملل متحد، در مدت کمتر از یک ماه، قسمت اعظم خاک

کره شمالی را به تصرف خود درآوردند. در این مرحله از جنگ که کره شمالی در شرف سقوط بود و امریکایی ها مقدمات انضمام آن را به کره جنوبی فراهم می ساختند، در بیستم نوامبر ۱۹۵۰م، نیروهای چین کمونیست به عنوان نیروهای داوطلب وارد میدان شدند. با ورود قریب به دویست هزار سرباز چینی به میدان جنگ، نیروهای امریکا و متحدین آن ها ناچار به عقب نشینی گردیدند. نیروهای چینی و کره شمالی تا اواخر ماه دسامبر سال ۱۹۵۰م، تقریباً تمام قسمت شمالی کره را به تصرف خود درآوردند و در ۲۸ دسامبر از مرز بین دو کره گذشتند. در ژانویه سال ۱۹۵۱م، سئول پایتخت کره جنوبی به تصرف نیروهای کمونیست درآمد ولی پیشرفت نیروهای کمونیست در یک صد کیلومتری مرز دو کره متوقف شد. در این زمان، علی رغم تصرف مجدد سئول توسط نیروهای ملل متحد، حضور نیروهای چین و کره در این منطقه و نیز تندروی فرماندهان نظامی امریکا، باعث بروز درگیری هایی گردید که در برخی مواقع از نبردهای جنگ جهانی دوم نیز وحشتناک تر بودند. این جنگ در نهایت در بیست و هفتم ژوئیه ۱۹۵۳م پایان یافت.

مناسبت ۰۷: مرگ "بِنْدِتو کروچه" بزرگ ترین فیلسوف معاصر ایتالیا (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

بِنْدِتو کُروچِه، بزرگ ترین فیلسوف معاصر ایتالیایی در ۲۵ فوریه ۱۸۶۶م در ایتالیا به دنیا آمد. وی در نوجوانی، خانواده اش را در یک زلزله از دست داد و خود نیز دوازده ساعت زیر آوار مدفون ماند. اثر این مسئله، بعدها در شکل گیری اندیشه او تاثیرنهاد و تا پایان عمر، مخالف هرگونه انقلاب بود. کروچه پس از آن به دانشگاه رم رفت ولی تحصیلات خود را بدون اخذ درجه ای رها کرد.

او ضـمن مطالعه کتابی درباره کارل مارکس، نظریه پرداز آلمانی، با مقولات فلسـفه آشـنا شد اما به دنبال فلسـفه ای بود که نه برای تخریب که به دنبال نجات بشـریت باشد. به این ترتیب کروچه تصـمیم گرفت که خود به تدوین یک نظام فلسفی بپردازد که مبتنی بر جاه طلبی های مادی نباشد، بلکه بر پایه آرزوهای معنوی آدمی، اسـتوار باشد. کروچه معتقد بود که این بررسی را بایـد شخصـی به عمل آورد که در جریان امور باشد. هیچ فیلسوف برج عاج نشـینی که از توفان های زندگی در امان و برکنار بوده است نمی تواند غم کشتی شکسـتگی و دل افسـردگی و نیز شجاعت آدمی را دریابد. کروچه مشتاق آن بود که خویشتن را به وسط توفان بیفکند تا بتواند از نزدیک و از روی مشاهده شخصی، کوشش و ستیز بشریت را مطالعه کند. کروچه به مدت دو سـال وزارت فرهنـگ ایتالیـا را برعهـده داشت و تلاش نمود تا تجدیـد حیاتی در انـدیشه مردم پدیـد آورد و سـلامت را به دنیای ناسالم باز گرداند. او در دوره دیکتاتوری موسولینی خانه نشـین شد اما دست از احیا و نشـر آزادی برنداشت. وی ارزش های حیات را بالاتر از ارزش های مادی می دانست و نظریه عـدالت را در قالب مفاهیم جدیـد اقتصادی بیان می کرد. یک بار برضـد فاشـیست هـا اعلامیه چاپ کرد در نتیجه فاشـیست ها خانه اش را غارت کردنـد ولی کاری به فعالیت های مطبوعاتی او نداشتند. زیرا معتقدات او کم وبیش فاشیستی بود. فلسفه کروچه پر از تناقضات است. وی از یک طرف آزادی خواه است و از سوی دیگر فاشیست،

از یک سو به خدا حمله می کند و از دیگر سو، مسیحیت و نهضت مسیحی را بزرگ ترین انقلاب تاریخ بشریت می داند چرا که انسان را به راه جدید از زندگی سوق داده است. کروچه گرچه اعتقاد چندانی به ادیان نداشت اما معتقد بود تا زمانی که دینی دیگر هم شأن یا برتر از مسیحیت ظهور نماید، باید مسیحی باقی بماند. وی تا پایان عمر به تعلیم این فلسفه پرداخت که باید دشمنان را دوست گردانید و با راهنمایی آن ها از نفاق به صلح، به مجازات آن ها پرداخت. مهم ترین اثر کروچه، فلسفه روح نام دارد که درچهار جلد تحت عناوین زیبایی شناسی، منطق، فلسفه سلوک و تئوری تاریخ منتشر شد. بِنْدِتو کروچه سرانجام در بیستم نوامبر ۱۹۵۲م در هشتاد و شش سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: مرگ "فرانچسکو فرانکو" دیکتاتور پیشین اسپانیا (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

ژنرال فرانچسکو فرانْکو، دیکتاتور پیشین اسپانیا در چهارم دسامبر ۱۸۹۲م در اسپانیا به دنیا آمد. وی در جوانی وارد ارتش شد و پس از چند سال، مدارج ترقی را پیمود تا اینکه در ۴۲ سالگی به ریاست ستاد ارتش اسپانیا دست یافت. فرانکو در سال ۱۹۳۶م در رأس نظامیان سلطنت طلب و شورشی علیه حکومت جدید جمهوری اسپانیا وارد جنگ شد و همین شورش، منجر به جنگ داخلی ۲/۵ ساله در این کشور گردید. وی در نهایت در طی این درگیری ها با کمک و حمایت آلمان و ایتالیا موفق به تثبیت قدرت خود شد و در سال ۱۹۳۹م، زمام امور اسپانیا را در دست گرفت. فرانکو به محض به قدرت رسیدن، فعالیت کلیه احزاب به جز حزب فالانژ را ممنوع اعلام کرد. او عناوین رئیس

مملکت، نخست وزیر و فرمانـده کل نیروهای مسلح را برخود نهاد و اعلام نمود که فقط در مقابل خدا و تاریخ مسئول است. فرانکو با وجود اینکه حکومت خود را مدیون هیتلر و موسولینی بود، اما حاضر نشد تا در جنگ جهانی دوم شرکت کند. وی بـا اینکه سیاست بی طرفی در پیش گرفت بـا این حال در تبلیغات و موضع گیری های سیاسی از هیتلر دفاع می کرد. هنگامی که در سال ۱۹۴۱م هیتلر به شوروی سابق حمله برد، فرانکو نیروی دریایی اسپانیا را در اختیار آلمان قرار داد تا از آن علیه شوروی استفاده شود. به همین دلیل پس از پایان جنگ جهانی، اسپانیا مورد محاصره اقتصادی متفقین قرار گرفت و از عضویت در سازمان ملل و ناتو محروم گردید. وی قانون جانشینی و موروثی حکومتی اسپانیا را بر اساس رژیم سلطنتی مقرر کرد و پس از یک همه پرسی در سال ۱۹۴۷م، قدرت بلامنازع اسپانیا شد. سیاست فرانکو در سال های پس از جنگ جهانی دوم همواره بر پایه نزدیکی به غرب و به ویژه امریکا از جهات سیاسی و اقتصادی بوده است. او در سال های حکومت خود از یک سو بر بهبود وضع اقتصادی اسپانیا و از سوی دیگر بر سرکوبی فعالیت های سیاسی مخالفان متمرکز بوده است. فرانکو در تمام طول دوران حکومت خود، در محافل جهان به عنوان دیکتاتور شهرت داشت، تا این که در بیستم نوامبر ۱۹۷۵م پس از نزدیک به سی و هفت سال حکومت بر اسپانیا، در ۸۳ سالگی درگذشت. علی رغم تلاش فرانکو برای موروثی کردن سلطنت، پس از مرگ او، حکومت به خاندان

سلطنتی قبلی بازگشت.

مناسبت ۰۹: ساخت اولین هواپیما با نیروی محرکه خورشیدی (۱۹۸۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۱۰: روز تأسیس صنعت در افریقا (روز صنعتی شدن افریقا)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: مرگ "فرانچسکو پِتْرارْک" شاعر و ادیب برجسته ایتالیایی (۱۳۷۴م)(ر.ک: ۷ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "فرانسوا وُلْتِرْ" شاعر، نویسنده و فیلسوف شهیر فرانسوی (۱۶۹۴م)

شرح مناسبت:

فرانسوا ماری آروئه معروف به ولتر، ادیب و فیلسوف معروف فرانسوی، در ۲۱ نوامبر ۱۶۹۴م در پاریس به دنیا آمد. وی در محیطی تحصیلات خود را ادامه داد که آزادی اندیشه تا قعر لذات جسمانی مجاز شمرده می شد. با این حال وی ذوق ادبی خود را در سرودن هجویاتی علیه برخی مقامات حکومت به کار گرفت و به همین علت به زندان افتاد. هرچند ولتر پس از یازده ماه زندان بر اثر کوشش دوستانش آزاد شد ولی در استحکام و مقاومت روحی وی خللی ایجاد نگردید و باز کار را شروع کرد و در نتیجه برای بار دوم به زندان افتاد. اما آزادی وی از زندان برابر با تبعید او از فرانسه گردید و ولتر راهی انگلستان شد. او سالیانی در انگلستان اقامت گزید و پس از مطالعه و آشنایی با برخی متفکران آن سامان، در گوشه ای به انتشار آثار خود پرداخت. ولتر در آثار خود، انسان را به تامل و تردید و سنجش می کشاند. خرافات و موهومات را خوار می شمرد و واعظان یاوه گو و متشرّعان نادرست را به بادِ مسخره می گیرد. او ظلم و قساوت و تبعیض را رذیلت می دانست و حکومت جور و اجحاف را، منشأ مفاسد اخلاقی می شمرد. ولتر با زبردستی و ظرافت تمام توانسته است با گرداندن کلام از صورتی به صورت دیگر، طنزآمیزترین تاثیر را به نوشته های خود بدهد. تعبیرهای وی همیشه شیرین و ماهرانه و بی تکلف است. به همان اندازه که اثر قلمش نوربخش است، طنزهایش ویرانگر می باشند. هم چنین ایجاز

و وضوح، خصوصیتی است که در همه نوشته های او وجود دارد. ولتر در سال ۱۷۵۵م ساکن ژنو شد و از آن زمان به بعد، خانه او، کانون علم و ادب اروپا گردید. از ولتر آثار متعددی برجای مانده که فرهنگ فلسفی، تاریخ پتر کبیر، ساده دل، ژول سزار و مکاتبات شامل هجده هزار نامه از آن جمله است. با این حال، آثار فلسفی ولتر شهرت بیشتری داشت که اندیشه های او را در مدت عمر دراز نمایان می ساخت، از خوش بینی دوره جوانی تا بدبینی سال های بعد. مذهب واقعی او تقوایی بود آمیخته با وجدان و بر اساس اغماض مذهبی. وی به امور ماوراءالطبیعه، جز به قدرت الهی به چیزی عقیده نداشت و مذهب کاتولیک را سدی برای تجلی روح بشر می پنداشت. ولتر که به آزادی اندیشه و بیان و اصول حقوق انسانی پای بند بود، مصلح و پیشوای جامعه و یکی از ارکانی معرفی شد که جامعه را برای انقلاب فرانسه که یازده سال پس از مرگش به وقوع پیوست، آماده کرد. شیوه انشاء ولتر ممتاز بود. هیچ کس روشن تر، زیباتر و صحیح تر از وی به زبان فرانسوی ننوشته است و نه تنها در نثر، بلکه در شعر نیز از ظرافت طبع برخوردار بود، هم چنین به عنوان تراژدی نویس بزرگ زمان شهرت داشت. ولتر به طور شگفت انگیزی دارای تناقص اخلاقی بود، خودپسند، تند مزاج، کینه ور، جاه طلب و در عین حالْ، جوانمرد و مدافع پرشور ستم دیدگان و دارای خصلت انسانی. از قدرتی عجیب در کار برخوردار بود، چنان که در ۸۳ سالگی هنوز از

نظر فکری فعـال مانـده بود. ولتر از بیست سالگی به شـهرت رسـید و این شـهرت و محبوبیت را تا دم مرگ حفظ کرد. فرانسوا ولتر سـرانجام در ۳۰ مه ۱۷۷۸م به علت خسـتگی و کـار زیـاد در هشـتاد و چهار سالگی درگـذشت. او معتقـد بود که بهترین کشـور، کشـوری است که در آن فقـط قـانون حکومت کنـد، گرچه تصور می کرد چنین کشوری وجود نـدارد. هم چنین این جمله از اوست. "اگر خدا نباشد باید آن را اختراع کرد".

مناسبت ۰۳: استقلال اول "لوکزامبورگ" پس از انحلال کنفدراسیون آلمان (۱۸۶۶م)

شرح مناسبت:

لوکزامبورگ کشور کوچکی در غرب اروپـااست که در سال ۱۶۸۴م پس از یک قرن از حاکمیت اسپانیا خارج و به تصـرف فرانسه درآمد، اما ۱۳ سال بعد دوباره به اسـپانیا واگذار شد. لوکزامبورگ در سال ۱۷۱۳م تحت سلطه اتریش قرار گرفت و تا سال ۱۷۹۵ که توسـط نـاپلئون تصـرف گردیـد، همچنـان در مـالکیت اتریش بود. در سال ۱۸۱۵ هنگـامی که نـاپلئون بُناپارت شکست خـورد، کنگره وِین به لوکزامبـورگ عنوانِ مهین دوک نشـین داد و جزو اتحـادیه آلمـانی، بـا کشور هلنـد تحت اداره واحــد قرار گرفـت. لوکزامبـورگ از سـال ۱۸۳۹ تـا ۱۸۶۷م بـه صـورت یـک دوک نشــین مسـتقل اداره گردیـد. بـا انحلال کنفدراسـیون آلمانی، در ۲۱ نوامـبر ۱۸۶۶م، لوکزامبورگ به اسـتقلال اولیه دست یـافت، هرچنـد تـا سال ۱۸۹۰، تحت فرمان پادشاهان هلنـد باقی مانـد. سال بعـد و در جریان پیمان لندن در ۱۱ مه سال ۱۸۶۷م بی طرفی لوکزامبورگ تضـمین شد و این کشور به یـک مهین دوک نشـین مسـتقل مبـدل گردیـد. لوکزامبورگ کشور کوچکی است در همسـایگی آلمـان، بلژیـک و فرانسه با مساحت ۲/۵۸۶ کیلومتر مربع و جمعیت ۴۳۱ هزار نفر، که اکثریت آنان پیرو

آیین کاتولیک هستند و به زبان فرانسوی صحبت می کنند. پایتخت این کشور شهر لوکزامبورگ و واحد پول آن یورو می باشد که جای گزین فرانک شده است. اش سورآلزت و دیفردانژ از شهرهای مهم آن هستند. نظام سیاسی حاکم بر این کشور کوچک اروپایی مشروطه سلطنتی است.(ر.ک: ۱۳ نوامبر)

مناسبت ۰۴: انتشار اولین جدول کلمات متقاطع در امریکا (۱۹۱۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تشکیل حزب فالانژ لبنان توسط "پیر جُمیِّل" سیاست مدار لبنانی (۱۹۳۶م)

شرح مناسبت:

فالانْژْ نام حزبی است که ابتدا در سال ۱۹۳۳م در اسپانیا تأسیس شد و همانند فاشیسم بر قدرت و حاکمیت دولت تکیه می کند. سه سال پس از تأسیس حزب فالانژ اسپانیا، پیِر جُمیِّل، سیاست مدار لبنانی، پس از سفر به آلمان نازی و فراگرفتن اصول و شیوه نازیسم، حزب کتائب یا فالانْژْ لبنان را در ۲۱ نوامبر ۱۹۳۶م با همکاری برخی از دوستانش تأسیس کرد. هدف اصلی این حزب ایجاد حس مسئولیت ملی و نظم جوانان بود که با شعار خدا، میهن، خانواده و پیام "اولْ لبنان" وارد صحنه سیاسی شد و با طرح شعارهای ناسیونالیستی به سرعت توانست به جذب نیروهای واقع گرا اقدام نماید. حزب فالانژ لبنان از سویی با پان عربیسم مخالفت می کرد و از سوی دیگر به همکاری اقتصادی با کشورهای عربی تاکید داشت، اما هدف طبیعی این حزب مانند سایر احزاب، کسب قدرت و تسلط بر سرنوشت سیاسی - اقتصادی لبنان بود. در مسیر تاریخی حضور این حزب در صحنه سیاسی لبنان می توان به مواردی از قبیل مبارزه جهت استقلال لبنان، حضور در سندیکاها و نفوذ در مراکز اقتصادی، مخالفت با سیاست های پان عربیسمی و مشارکت در دولت اشاره نمود. اما آنچه حزب فالانژ در عرصه نظامی انجام داد مسئله جنگ داخلی لبنان در سال ۱۹۷۵م بود که نه تنها در آغاز و شکل گیری آن نقش موثری داشت بلکه در جریان آن، صدها نفر از مسلمانان را قربانی عملیات کینه توزانه خود نمود، به ویژه آن که این حزب دارای یک بازوی نظامی بود که از شبه نظامیان

مجهز به سلاح های سبک و سنگین و پلیس و نیز شبه نظامیان آماده برای عملیات تشکیل می گردید. جنایات بی شمار فالانژها بعد از جنگ داخلی لبنان ابعاد تازه ای یافت و آنان با گسترش فعالیت ها و تحرکات سیاسی و نظامی خود توانستند چهره ای خشن و وحشیانه و غیر بشری از خود به نمایش گذارند. عملکرد حزب فالانژ لبنان بدون تردید نه تنها در خدمت لبنان و مردم آن نبود بلکه به عنوان بازوی نظامی رژیم صهیونیستی در لبنان عمل می کرد که دخالت مستقیم آنان در ربودن چهار دیپلمات ایرانی در تابستان ۱۹۸۲م از آن جمله است.

مناسبت ۰۶: انتخابِ "پتروس غالی" به عنوان ششمین دبیرکل سازمان ملل متحد (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

پِتْروس غالی، دبیرکل پیشین سازمان ملل متحد در سال ۱۹۲۲م در یک خانواده مسیحی در قاهره به دنیا آمد و پس از پایان تحصیلات، به تدریس در دانشگاه علوم سیاسی قاهره مشغول شد. سپس عضو دفتر سیاسی حزب حاکم مصر شد و ریاست مرکز مطالعات سیاسی و استراتژیک روزنامه پُر تیراژ الاهرام این کشور را بر عهده گرفت. غالی محرک و مشوّق انور سادات حاکم معدوم مصر در انعقاد پیمان کمپ دیوید در سال ۱۹۷۸ و به رسمیت شناختن رژیم اشغال گر قدس بود. پس از قطع شدن روابط دولت های عربی با رژیم مصر نیز، پتروس غالی در خارج ساختن دولت از انزوای سیاسی و بازگرداندن مصر به آغوش جهان عرب و فعال کردن این کشور در سازمان های وحدت افریقا، کنفرانس اسلامی و جنبش عدم تعهد نقش مؤثری ایفا کرد. او ۱۴ سال وزیر مشاور در امور خارجی مصر بود و تا قبل از احراز دبیر کلی سازمان ملل متحد، معاونت

نخست وزیری مصر را نیز بر عهده داشت. پترس غالی در سال ۱۹۹۱م خود را کاندیدای مقام دبیرکلی سازمان ملل متحد کرد و در انتخابات روز ۲۱ نوامبر ۱۹۹۱م، از سوی شورای امنیت سازمان ملل، به عنوان ششمین دبیر کل این سازمان معرفی شد. وی کار خود را رسماً از اول ژانویه ۱۹۹۲م آغاز کرد و یک دوره پنج ساله در این مقام بود.

مناسبت ۰۷: امضای قرارداد "دِیتون" و صلح بوسنی هرزگوین با صرب ها (۱۹۹۵م)

شرح مناسبت:

بعد از فروپاشی نظام سیاسی در یوگسلاوی در سال ۱۹۹۱م، جنگ داخلی در این منطقه آغاز شد. در واقع، مخالفت صرب های ساکن در منطقه بوسنی و هرزگوین با استقلال این کشور و تمایل به تشکیل جمهوری صرب بوسنی باعث شد تا اختلافات موجود، شکلی تازه به خود گیرد. از ژانویه ۱۹۹۳م با ترور معاون نخست وزیر این کشور توسط صرب ها، جنگ بین صرب ها و بوسنیایی ها شعله ور گردید و به دنبال آن تصفیه قومی و کشتار و خون ریزی آغاز شد. دامنه این فجایع حتی به روستاها کشیده شد. با این حال از سوی مجامع بین المللی اقدامی عملی جهت پیش گیری از گسترش آن صورت نگرفت. سرانجام اعتراضات برخی دول اسلامی و افکار عمومی باعث شد تا صرب ها به نوعی تحت فشار قرار گیرند. در همین راستا در ۲۱ نوامبر ۱۹۹۵م پیمان صلح بوسنی موسوم به پیمان دِیتون در محلی به همین نام در امریکا به امضای رهبران مسلمانان، صرب ها و کروات های بوسنی یعنی سه نژاد ساکن در کشور بوسنی و هرزگوین رسید. تنها دست آورد این پیمان برای مسلمانان، پایان یافتن قتل عام وحشیانه آنان توسط صرب ها بود که تا

آن زمان، ۲۵۰ هزار کشته بر جای گذاشته بود. اما صرب ها و کروات ها از پیمان دِیتون امتیازات سیاسی خوبی به دست آوردند. بر اساس قرارداد دِیتون، با وجود اکثریت نسبی مسلمانان بوسنی، این جمهوری به دو بخش فدراسیون مسلمان – کروات و جمهوری صرب بوسنی (صربسکا) تقسیم شد. بر این اساس، دولت مرکزی بوسنی، متشکل از یک شورای سه نفره ریاست جمهوری از رهبران سه نژاد ساکن در بوسنی است، اما مسایل مربوط به بازگشت یک میلیون و دویست هزار مسلمان آواره بوسنیایی به خانه هایشان و سایر تعارض های موجود در پیمان دِیتون، مشکلات فراوانی را پیش روی این دولت نهاد.

مناسبت ۰۸: روز جهانی تلویزیون

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: تولد "رابرت فولتُن" مخترع کشتی بخار (۱۷۶۵م) (ر.ک: ۲۴ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "راسموس راسک" زبان شناس برجسته دانمارکی (۱۷۸۷م) (ر.ک: ۱۴ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد خانم "جورج اِلْیوت" نویسنده معروف انگلیسی (۱۸۱۹م)

شرح مناسبت:

ماری آن ایوانْسْ معروف به جورج الیوت، داستان سرای پرآوازه انگلیسی در ۲۲ نوامبر ۱۸۱۹م در این کشور به دنیا آمد. وی در ۱۶ سالگی مدرسه را رها کرد و به اداره خانه و املاک پدر پرداخت. او زبان های یونانی، لاتینی، آلمانی و ایتالیایی را فرا گرفت و به فرهنگ خویش وسعت بخشید. الیوت در جوانی بر اثر تزلزل مذهبی، از انجام فرایض دینی دست باز داشت و باورش را نسبت به مسیحیت از دست داد، با این حال، هرگز ریشه های عمیق اخلاقی در وجودش سستی نیافت. الیوت کار ادبی را با ترجمه کتاب زندگی مسیح(ع) در دهه ۱۸۴۰م آغاز کرد که در تیراژ زیادی به چاپ رسید. الیوت در برخی کارهای بعدی خود به این نکته تاکید می کرد که بشر به هنگام رنج بردن، تنها از راه های داشتن و بذل محبت و کمک به دیگران می تواند دردای خود را تسکین بخشد. وی در داستان های خود، هم دردی صمیمانه ای با مردم تیره روز ابراز می کند. زندگی، بحران های روحی و عذاب های وجدانی آنان را شرح می دهد و از راه واقع بینی و تحلیل دقیق خصوصیت های اخلاقی مردم شهرستان و طبقه هایی که با زبان و افکارشان از نزدیک آشناست در بیانی طنزآلود و پرجاذبه، به داستان نویسی در انگلستان غنای فراوان می بخشد. در واقع جورج الیوت را می توان راه گشای داستان نویسی جدید در انگلستان به شمار آورد. وی در نگارش داستان های خود، بیشتر از یک نویسنده، یک نقاد روشن گر و موشکاف بود

و در زنـدگی خصوصـی خود نیز، بیشتر از آنکه یـک نویسـنده به چشم بیایـد، یـک آموزگـار بود. درباره آثار جورج الیوت، نقدهای فراوانی شده است و او را تنها کسـی دانسـته اند که مقامی پس از چارلْزْ دیکنزْ، نویسـنده شهیر هم وطنش پیدا کرده و نفوذی غیرقابـل انکـار بر نویسـندگان پس از خود نهـاده است. از جورج الیوت آثـار متعـددی برجـای مانـده که مطالعه ای در زندگی شهرسـتان در ۴ جلـد، رامُله در ۳ جلـد، آسـیای روی نهر در ۳ جلـد و آدام بیـد در ۳ جلـد از آن جمله انـد. ماری آن اِیوانْسْ معروف به جورْج الیوت، سرانجام در ۱۵ آوریل ۱۸۸۰م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "آندره ژید" نویسنده و شخصیت ادبی بزرگ فرانسه (۱۸۶۹م)

شرح مناسبت:

آندره ژیدْ، نویسنده معروف فرانسوی در ۲۲ نوامبر ۱۸۶۹م در پاریس به دنیا آمد. داشتن پدری پروتستانی و مادری کاتولیک بـاعث ایجاد فضایی خشک ومتعصـبانه در خانه آنان شـده بود، از این رو تعلیمات کلیسا چنان در نظرش خشک و خشن جلوه کرد که از آن گریزان شد. آندره در دوران تحصـیلات خود، به عنوان محصـلی کودن مورد شماتت قرار می گرفت و در سال پنجم دبسـتان بر اثر سوء رفتار از دبستان اخراج شد. با این حال، او جوانی درون گرا به حساب می آمد و با مطالعه فراوان آثار تمامی شاعران، اطلاعات وسـیعی به دست آورد. ژید در سال های بعد با انتشار اولین کتاب خود، به مجامع ادبی راه یافت و با برخی شخصـیت هـای ادبی فرانسه آشـنا شـد. در این کتاب داسـتانی که اثر پس از مرگ نامیـده می شود، بحران روحیِ آغاز شده در وی مطرح می گردد. او گرایش های تند

سوسیالیستی داشت و در فرانسه نیز به همین گرایش ها مشهور بود. ژید سفرهایی به قاره افریقا و اتحاد جماهیر شوروی سابق انجام داد. اما کتابی که پس از بازگشت از شوروی سابق نگاشت. نقطه آغاز جدایی و فاصله احزاب کمونیستی اروپا از حزب کمونیست شوروی شد. ژید در این کتاب، موارد اصلی انحرافات حزب کمونیست شوروی از خط سوسیالیسم را متذکر شد و این حزب را محکوم به فنا دانست. با انتشار کتاب بازگشت از شوروی، آندره ژید بیش از هر سیاست مدار فرانسوی در افشای ماهیت کمونیستی شوروی و رواج تنفر و بیزاری از مسکو در قاره اروپا ایفای نقش نمود. مکاتب و شخصیت های ادبی، آثار آندره ژید را به سه دوره تقسیم نموده اند. دوره اول آثار ژید با محوریت سمبولیسم یا نمادگرایی که مبتنی بر بیان مقصود از طریق کنایه و اشاره است، می باشد. دوره دوم آثار او نشانگر رویکرد به زندگی و عشق و علاقه نسبت به آن است و دوره سوم که در حقیقت پس از جنگ جهانی اول آغاز می شود، دوره ای است که آندره ژید شخصیت شناخته شده ای در جهان به حساب می آید. از ژید بیش از هشتاد اثر به جای مانده که مهم ترین آن ها عبارت است از: مائده های زمینی، آهنگ روستایی، تربیت زبان، باتلاق ها و مائده های تازه. وی معتقد بود که تکلیف هر نویسنده یا شاعر بزرگ آن است که در مدت عمر خود، حداقل یکی از آثار نویسندگان یا شاعران نامیِ سایر ملل را به زبان خود ترجمه نماید. بر همین اساس در اواخر عمر

خود، هَملِت اثر شکسپیر ادیب شهیر انگلیسی را به فرانسه ترجمه نمود. آن چه در تمامی آثار آندره ژید به چشم می خورد آن است که او با نگرانی در جستجوی حقیقت ذات خود است و پیوسته به عالم مطلق اندیشه می نگرد. ژید هرگز از جستجوی آزادی اخلاقی و اجتماعی و رهایی از قید و بند مذهب و سنت دست نکشید و از پیروزی جستن بر ریاکاری باز نایستاد. در واقع وی معتقد بود نویسنده واقعی کسی است که برخلاف جریان و مسیر و شرایط و مقتضیات زندگی و جامعه شنا کند. ژید تا زنده بود بی مهابا و گستاخانه و بی توجه به پیامدهای این روش، هر چه می خواست انجام می داد. ژید استاد نثر فصیح است و از این جهت نیز از نفوذی عظیم برخوردار بود. ژید در اواخر عمر، روز به روز در قلمرو ادبیات به پیشرفت های سریعی دست یافت و در سال ۱۹۴۷م به دریافت جایزه ادبی نوبل نائل آمد. آندره ژید سرانجام در ۱۹ فوریه ۱۹۵۱م در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "شارْلْ دوگل" رئیس جمهور پیشین فرانسه (۱۸۹۰م)(ر.ک: ۹ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "جک لندن" داستان سرا و نویسنده بزرگ امریکایی (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

جک لندن نویسنده شهیر امریکایی در ۱۲ ژانویه سال ۱۸۷۶ در سان فرانسیسکو به دنیا آمد. جک، دوره کودکی را به دشواری گذراند و برای کمک به وضع مالی خانواده، به شغل های گوناگون دست زد. هم چنین سال های بسیاری از عمر جک لندن در سرزمین های قطب شمال و دریاهای ناآرام جنوب سپری شد و با اقوام گوناگون آشنا گردید. وی پس از این سفرها، داستان های کوتاهی نگاشت که در مجله های گوناگون منتشر شد و در سال ۱۹۰۳م، داستان آوای وحش را به نگارش درآورد. لندن در سال های بعد داستان های دیگری انتشار داد و به شهرت رسید. لندن بسیاری از صحنه هایی را که در کتاب هایش به تصویر کشیده، به چشم دیده و با برخی از قهرمان های داستان ها نیز آشنا بود. در نوشته های جک لندن که متأثر از افرادی هم چون چارلز داروین، کارل مارکس و فردریک نیچه می باشد، غالباً تجزیه و تحلیل های بسیار دقیق اجتماعی مشهود است. شهرت این نویسنده بزرگ در اروپا و قاره های دیگر نیز بسیار است و هر سال، ترجمه های فراوانی از آثارش در اغلب کشورهای جهان چاپ و در تیراژ بسیار منتشر می شوند. جک لندن، آثار خود را ظاهراً تنها برای به دست آوردن پول نوشته است، اما همه این آثار مبتنی بر فلسفه خاصی است که در آن مبارزه دایمی بشر را برای رهایی از فقر و بی نوایی نشان می دهد. جک لندن، مدافع مستمندان و بینوایان و طرفدار اصل زندگی مرفه برای همه است. عصیان

بر ضـد جـامعه و برضـد عقایـد باطل و خرافی در همه آثار او به چشم می خورد. وی جز توانایی و اسـتادی در هنر نقل، طبع و نهـاد خـود را در وجود قهرمانـانش گنجانـده است و آن شور زنـدگی، حسن نیت، جوانمردی، بردبـاری، اصـالت در مبـارزه و تمایل به بخشایش است. کمتر کسی در میان نویسندگان امریکایی از چنین پیروزی و محبوبیت عام و مداوم در کشور و خارج از کشورش برخوردار بوده است. عشق به زندگی، انسان های تهی دست، ندای جنگل و سپید دندان از مشهورترین رمان های اوست. وی در مدت هجده سال نویسـندگی، بیش از پنجاه داسـتان بلند و ۱۲۵ داسـتان کوتاه نگاشت. جک لندن سرانجام در ۲۲ نوامبر سـال ۱۹۱۶م بر اثر عصـیان روحی برضـد اجتمـاع و تطابق نیافتن با شـیوه زنـدگی زمان، در چهل سالگی خودکشـی کرد.

مناسبت ۰۷: روز ملی و استقلال "لبنان" از استعمار فرانسه (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

جمهوری لبنـان با ۱۰/۴۰۰ کیلومـتر مربـع مسـاحت در جنوب غربی آسـیا، در کنـار دریـای مـدیترانه و در همسـایگی سوریه و فلسطین اشغالی واقع شده است. جمعیت این کشور در حدود ۳۵ میلیون نفر است که عمدتاً عرب و اکثراً مسلمان و ۳۵ درصد مسـیحی می باشـند. پایتخت لبنان شهر بیروت و واحد پول آن، لیره لبنان است. مردم لبنان به زبان عربی صحبت کرده و دارای خط عربی هستند. پیش بینی می شود که جمعیت لبنان تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۴/۵ میلیون نفر خواهد بود. طرابلس، صیدا، و زحله از شـهرهای مهم لبنـان هسـتند. لبنان از قرن شانزدهم میلادی به تصـرف امپراتوری عثمانی درآمـد، ولی نسـبتاً خودمختار بود. پس از جنگ جهانی اول قوای مشترک فرانسه و انگلیس، لبنان را

به اشـغال خود درآوردند تا اینکه با توافق جامعه ملل، این سـرزمین تحت الحمایه فرانسه گردید. این وضـعیت تا سقوط فرانسه در جنـگ جهـانی دوم ادامه داشت. از این رو، لبنـان در سـال ۱۹۴۳ مسـتقل شـد و انتخابات ریاست جمهوری برگزار گردید. لبنان از لحاظ جغرافیائی، سـنگر اول کشورهای اسـلامی و عربی در برابر رژیم صهیونیستی می باشد و در طول نیم قرن پس از اسـتقلال، بارهـا مورد تجـاوز زمینی و هوایی نیروهـای ارتش اشـغال گر فلسـطین واقع شـده است. نظام سیاسـی حاکم بر لبنان، جمهوری چنـد حزبی بـا یک مجلس قانون گزاری است. ۲۲ نوامبر سـال روز اسـتقلال لبنـان به عنوان روز ملی لبنان نام گرفته است.

مناسبت ۰۸: ترور "جان کِندی" سی و پنجمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

جان اف کِنِدی سـی و پنجمین رئیس جمهور امریکا در ۲۹ مه ۱۹۱۷م در ایالت ماساچوست امریکا متولـد شد. کندی پس از طی تحصـیلات خود، در جریـان جنگ جهانی دوم به عنوان افسـر نیروی دریایی امریکا علیه ژاپن شـرکت کرد و پس از پایان جنـگ وارد فعـالیت های سیاسـی شـد تا این که در سال ۱۹۵۳م، به سـناتوری دست یـافت. او در سال ۱۹۶۰م از طرف حزب دموکرات، نامزد ریاست جمهوری گردیـد و با اختلاف ناچیزی با رقیب خود، در ۴۳ سالگی به کاخ سفید راه یافت. کِنِدی به عنوان جوان ترین رئیس جمهور امریکـا، بلافاصـله پس از آغـاز کـار از لزوم حاکمیت آن چه وی آن را دموکراسـی و آزادی می نامیـد در کشورهـای جهـان به ویژه دولت هـای متحـد امریکـا سـخن به میان آورد و بر آن تاکیـد نمود. کِنِدی طرح های اصلاح طلبانه ای را در صحنه داخلی و خارجی دنبال می کرد.

وی تصمیم گرفته بود که به جنگ سرد فزاینده میان امریکا و شوروی که بعد از جنگ جهانی دوم آغاز شده بود پایان دهد، بنابراین طرح های اصلاح طلبانه ای را در سیاست خارجی به اجرا درآورد. این طرح ها که بعدها به استراتژی صلح کِنِدی معروف شد، متضمّن ایجاد فضای تفاهم با شوروی بود. او هم چنین در راستای همین دیدگاه خود خواهان ایجاد اصلاحات سیاسی و اقتصادی در کشورهای جهان به عنوان گامی در جهت هدایت جهان به سوی آن چه صلح نام گرفته بود، گردید. دکترین کندی، تمام تأکیدش را متوجه کشورهای ثروت مند نفت خیز جهان سوم کرده بود. این دکترین، همان انقلاب سفید و زرد و بنفش در بسیاری از کشورهای ثروت مند خاورمیانه و امریکای لاتین بود که به اجرا گذارده شد. ایجاد اصلاحات در نظام سیاسی و اقتصادی کشورهای ثروت مند و نفت خیز جهان سوم به منظور تضمین دوام و بقای دولت های وابسته به کاخ سفید، خمیر مایه این دکترین محسوب می شد. در ابتدای به قدرت رسیدن کِنِدی، به وضوح مشخص بود که وی در مقایسه با دو رئیس جمهور قبلی، نسبت به اردوگاه شوروی، سیاست مسالمت آمیزتری در پیش خواهد گرفت. اما پس از چندی حوادثی پیش آمد که رابطه رو به رشد دو ابرقدرت شرق و غرب را به تیرگی کشاند. در این رابطه و از مهم ترین حوادث دوران حکومت کندی، واقعه خلیج خوک ها بر ضد کوبا برای سرنگونی فیدل کاسترو رهبر این کشور و نیز بحران موشکی با شوروی بر سر کوبا می باشد. ماجرای شکست افتضاح آمیز خلیج خوک

ها، پیامد مطلوبی برای امریکائیان نداشت. زیرا گذشته از آن که بر شخصیت سیاسی آنان لطمه شدیدی وارد ساخت و حکومت واشینگتن را به عنوان حامی تروریسم در صحنه بین المللی معرفی کرد، سرازیر شدن تعداد زیادی موشک های قاره پیمای روسی به داخل خاک کوبا را نیز به همراه داشت. از دیگر دلایل تیرگی روابط امریکا و شوروی در دوران ریاست جمهوری کندی، احداث دیوار برلین در حد فاصل دو بخش شرقی و غربی پایتخت آلمان در ۱۳ اوت ۱۹۶۱م بود. علاوه بر آن، در تمام طول دوران حکومت کندی، تشنج بین دو بخش ویتنام شمالی و جنوبی ادامه داشت که در نهایت به اعزام هزاران نیروی امریکایی به ویتنام جنوبی در زمان کندی و آغاز جنگ خونین ویتنام، پس از کندی انجامید. جان فیتز جرالد کندی سرانجام در ۲۲ نوامبر ۱۹۶۳م در حالی که هنوز یک سال به پایان دوره ۴ ساله ریاست جمهوریش باقی مانده بود در ۴۶ سالگی در شهر دالاس در ایالت تگزاس به ضرب گلوله یک مهاجم به قتل رسید. قتل کندی یکی از اسرارآمیزترین ترورهای سیاسی در تاریخ جهان است که راز آن پس از گذشت ده ها سال هنوز فاش نشده است. هرچند پس از مرگ کِنِدی شخصی را به عنوان متهم بازداشت کردند ولی او نیز دو روز بعد به هنگام انتقال به زندان به قتل رسید و قاتل او هم بعداً در زندان درگذشت. به این ترتیب ماجرای قتل کندی و توطئه ای که در پشت سر آن بود لوث گردید و پرونده این ترور بسته شد.

مناسبت ۰۹: تصویب قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد درباره فلسطین (۱۹۶۷م)

شرح مناسبت:

بعد از پایان جنگ جهانی دوم و

تشکیل سازمان ملل متحد، یکی از اولین مسائل مورد توجه در این سازمان، مسئله به وجود آمدن رژیم اشغال گر قدس و آوارگی فلسطینیان بود. اما عملکرد این مجمع بین المللی، تنها به صدور قطعنامه منتهی می گردید و این قطعنامه ها، هیچ ضمانت اجرایی نداشتند. یکی از قطعنامه های سازمان ملل، در ۲۲ نوامبر ۱۹۶۷م صادر گردید. از جمله محورهای قطعنامه ۲۴۲ شورای امنیتِ سازمان ملل، عقب نشینی نیروهای رژیم صهیونیستی از کلیه سرزمین های اشغال شده در جنگ با اعراب در ژوئن ۱۹۶۷م، قطع هر گونه عملیات جنگی و به رسمیت شناختن حاکمیت، تمامیت ارضی و استقلال دولت های منطقه، تضمین آزادی کشتیرانی در آبراه های بین المللی منطقه یعنی خلیج عقبه و کانال سوئز و سرانجام حل عادلانه مسئله آوارگان فلسطینی است. اما به دلیل کارشکنی های رژیم صهیونیستی و حمایت همه جانبه کشورهای غربی به ویژه امریکا از این رژیم، تنها قسمت هایی از این قطعنامه که به نفع رژیم صهیونیستی بود، اجرا شده است.

مناسبت ۱۰: خروج نیروهای انگلیسی از خلیج فارس پس از سال ها استعمار در خاورمیانه (۱۹۷۰م)

شرح مناسبت:

منطقه خلیج فارس طی سال های طولانی، محل حضور بیگانگان استعمارگر بود و در این میان، انگلستان به عنوان استعمار پیر، در طول قرن های متمادی، منطقه خلیج فارس را محل تاخت و تاز خود قرار داده بود. وقوع جنگ جهانی دوم، تغییر و تحول در عرصه روابط بین الملل، شکل گیری قدرت های جدید سیاسی، اعتراضات جهانی به مقوله استعمار علنی و اوج گیری قیام های استقلال طلبانه باعث شد تا انگلستان به استعمار و حضور علنی در مناطق جهان پایان دهد. در این میان، انگلستان ضمن به جا گذاشتن جای پا در این

مناطق، به آنها خودمختاری و سپس استقلال اعطا می کرد. این امر در خلیج فارس به صورتی دیگر جلوه نمود. از یک طرف امریکا جای گزین انگلستان شده بود و از سوی دیگر، بحرین به تحریک انگلستان، عَلَم استقلال و جدایی از ایران برافراشته بود. در این زمان، استراتژی ایران بر مذاکره پیرامون جزایر سه گانه ابوموسی، تنب کوچک و تنب بزرگ قرار گرفته بود و پیشنهادات مختلف دیگر از جمله غیرنظامی کردن جزایر و یا اجاره طولانی مدت آنها، مورد بررسی قرار می گرفت. در این بین، انگلستان طی برنامه ای خروج از خلیج فارس را در ۲۲ نوامبر ۱۹۷۱م عملی کرد و مشکلات مرزی و از جمله اختلافات ایران و اعراب را باقی گذاشت. یکی از نتایج برنامه ریزهای انگلستان، دخالت سازمان ملل و همه پرسی مردم بحرین برای استقلال در ۱۵ اوت ۱۹۷۱م، بود که در نهایتْ به استقلال و جدایی بحرین از ایران منجر شد.

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: کشته شدن "فرناندو ماژِلان" دریانورد پرتغالی و پیشاهنگ استعمار (۱۵۲۱م)

شرح مناسبت:

فرناندو ماژلان، دریانورد پرتغالی در هفتم مه سال ۱۴۸۰م متولد شد و سفر بزرگ دریایی خود را از سال ۱۵۱۹م در ۴۹ سالگی با پنج کشتی آغاز کرد. ماژلان پس از رسیدن به سواحل امریکای جنوبی، تنگه ای را در جنوب این قاره کشف کرد که به نام خود او، تنگه ماژلان، نامیده شد. ماژلان و ملوانان وی از طریق این تنگه به اقیانوس آرام رسیدند، اما مدت ها در این اقیانوس گرسنه و سرگردان بودند تا آن که به جزایر فیلیپین رسیدند. ماژلان به دلیل دخالت در امور بومیان این سرزمین، در طی نبردی با آنان، در ۲۳ نوامبر ۱۵۲۱م در ۴۱ سالگی کشته

شد. اکتشافات ماژلان، راه را برای استعمار این مناطق آغاز کرد و دولت های استعماری آن ها، سال ها به استثمار این مناطق پرداختند.

مناسبت ۰۲: تولد "آنتونی فان دیک" نقاش برجسته بلژیکی (۱۵۹۹م) (ر.ک: ۷ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ "ژوزف هام مِر" خاورشناس معروف اتریشی (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

ژوزف وُون هام مِر، خاورشناس اتریشی در نهم ژوئن ۱۷۷۴م در اتریش به دنیا آمد. وی پس از تکمیل تحصیلات خود در مدرسه زبان های شرقی و فراگیری زبان های عربی، فارسی و ترکی، از طرف دولت اتریش به عنوان مترجم به دربار عثمانی راه یافت. او در این مدت با کشورهای سوریه، لبنان، مصر و نیز ایران آشنا شد، اما گستردگی معلومات و تلاش های وی در معرفی مکاتب اسلامی و شرقی در اروپا و به ویژه در اتریش باعث گردید تا در مجامع علمی و ادبی پنجاه کشور عضویت یابد و به پاس خدمات علمی، ادبی و سیاسی خود به دریافت پانزده نشان علمی و سیاسی از طرف دول گوناگون نائل گردد. در این میان، آن چه شخصیت هامّر را برجسته می نماید، گرایش وی به اسلام می باشد که به زعم برخی سیره نویسان، او در همان جوانی و در زمان حضور در امپراتوری عثمانی به اسلام گرویده بود. جملات و کلمات هامر در کتاب هایش نشان دهنده علاقه او به آیین محمدی(ص) است. بالاتر از آن، این که هامر برای خود به سبک مسلمانان، قبل از مرگ، قبری تهیه کرده و بر روی لوح قبرش جملات و آیاتی از قرآن از قبیل: "انا لله و انا الیه راجعون" و "کلّ نَفسٍ ذائقه المَوت" حک نمود که با عقاید یک مسیحی تناسبی ندارد. از هامر بیش از صد جلد کتاب بر جای مانده که تاریخ امپراتوری عثمانی در ۲ جلد، مجموعه تصاویر حکام مسلمان در ۶ جلد و تاریخ شعر عثمانی در ۴ جلد از

آن جمله است. کتاب های هامّر در تاریخ عثمانی، مدت طولانی از منابع اصلی به شمار می رفت. هم چنین آثار او نمایانگر مرحله عظیمی در طول تاریخ خاورشناسی در اروپا و به ویژه آلمان است و چه بسا هامر، بهترین واسطه ای است که تاکنون بین شرق اسلامی و اروپای مسیحی ظاهر شده است. ژوزف وُون هامّر سرانجام در ۲۳ نوامبر ۱۸۵۶م در ۸۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: قرار گرفتن پرچم ایران برای نخستین بار بر فراز قطب شمال (۱۹۵۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "آلْدوس هاکْسْلی" نویسنده معروف انگلیسی (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

آلْدوسْ لئونارْدْ هاکْسْلی، نویسنده انگلیسی در ۲۶ ژوئیه ۱۸۹۴م در انگلستان به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات خود، مدتی به تدریس اشتغال داشت و سپس طی سفری به ایتالیا، کار نویسندگی را آغاز کرد. هاکسلی پس از نگاشتن چندین اثر خود، در شمار داستان سرایان و شرح حال نویسان مشهور انگلیسی درآمد. هم چنین او را به خاطر احاطه حیرت انگیزش بر اغلب علوم و فنون زمان خویش، بهترین مغز دوران خود نامیده اند. کتاب ها و مقالات او در مباحث مختلف از نقد ادبی و هنرِ نقاشی گرفته تا مسایل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، تربیتی، علمی و صنعتی در انگلستان و دنیای غربْ، معروف است. اکثر این کتاب ها و مقالات، سال ها به عنوان کتاب های درسی در مدارس انگلیسی زبان دنیا تدریس می شد. او کلیه رنگ ها و ریزه کاری های دنیا را در تمام مراحل ادبی، علمی، سیاسی و هنری با فکری باز و روشن موشکافی می کند و راه را برای خوانندگان باز می گذارد تا خود تصمیم بگیرند. هاکْسْلی هرگز به این مسئله که چه باید کرد کاری ندارد بلکه متذکر می گردد که آن چه هست کمال مطلوب نیست. از سال های ۱۹۳۰م، تصوف شرق توجه هاکسلی را به خود جلب نمود. از یک طرف تضاد بین دنیای مادی و زندگی شاعرانه و از طرف دیگر کشمکش های بین عقل و ایمان، او را وادار ساخت که به نوعی پای بند مذهب شود. وی سبکی گیرا و بیانی دل نشین دارد و برای ابراز مفاهیم خود، موضوعاتی جالب و

در عین حال طنزآمیز انتخاب می کرد. هم چنین بـذله گویی و طنز از مختصات جدایی ناپذیر نثر اوست، طنزی که هنرمندانه و هوش مندانه است و به نثر او، تنوع و روانی خاص می بخشد. هاکسلی سخنگوی طبقه روشن فکر نیمه اول قرن بیستم است که قـدم به قـدم به دنبـال قرن خود پیش می رود. وی در برابر انحطـاط جامعه، حسـرت زنـدگی طبیعی و بـدوی را دارد و از یک طرف، کنجکـاوی سـیری ناپـذیری برای دسترسـی به همه مظـاهر عالم هستی در او موجود است. قهرمانان آثار هاکسـلی، میان واقعیت هـا و چیزهـای نـامعلوم و مبهم در نوساننـد و در پی آننـد که وجـود خود را کمـال بخشـند، در ورای قوانین اخلاقی و انـدیشه های تحمیلی زمان به شخصـیت خود ثباتی بدهند و خود را با جریان تدریجی جهان هماهنگ سازند. آثار هاکسلی به سبب وسـعت انـدیشه و بینش دقیق و طراوت بیـان و گویـایی زبـان و روشـنی و اسـتحکام سـبک انشـاء و لحن انتقـادی و هجو زیرکـانه و طنز سـرگرم کننـده، آثـاری سودمنـد و پرجـاذبه شـناخته شـده اسـت. هم چنین او خـود نیز از بزرگ ترین و هـوش مندترین نویسندگان نیمه اول قرن بیستم به شمار می آید. از هاکسلی آثار متعددی بر جای مانده که دنیای گستاخ نوین، علف خشـک عـتیق و جزیره از آن جمله انـد. آلـدوس لئونـارد هاکسـلی سـرانجام در ۲۳ نوامـبر ۱۹۶۳م در شـصت و نـه سـالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تصویب تشکیل کشور فلسطین از سوی مجمع عمومی سازمان ملل متحد (۱۹۷۴م)

شرح مناسبت:

مسـئله فلسـطین در واقع از نخستین مسایلی است که در مجمع عمومی سازمان ملل متحـد مطرح گردید. با این حالْ بسـیاری از قطعنامه های سازمان ملل با در نظر

گرفتن مطامع قدرت های بزرگ و صهیونیست ها صادر می گردید. دولت نژادپرست اسرائیل به استناد یکی از همین قطعنامه ها در ۱۴ ماه مه ۱۹۴۸م اعلام موجودیت نمود. در این میان، مسئله فلسطین علی رغم تلاش های مستقیم و غیرمستقیم کشورهایی چون امریکا و انگلستان، به واسطه مبارزات حق طلبانه مردم فلسطین همیشه به عنوان یکی از مسائل روز مطرح ماند. مظلومیت و آوارگی این ملت و از سوی دیگر ظلم و جنایات فراوان و وحشتناکی که سردمداران رژیم صهیونیستی در حق مردم فلسطین انجام می دادند باعث شد تا این مسئله در مجامع جهانی مطرح شود. در این راستا، کنفرانس سرانِ عرب در نوامبر ۱۹۷۳م، سازمان آزادی بخش فلسطین را تنها نماینده قانونی مردم این منطقه دانست و در فوریه ۱۹۷۴م کنفرانس سران کشورهای اسلامی نیز آن را تأیید نمود. با این پیش زمینه ها در ۲۳ نوامبر ۱۹۷۴م مجمع عمومی سازمان ملل در دو قطعنامه این مسئله را مورد توجه قرار داد و در آن ها اولا به سازمان آزادی بخش فلسطین اجازه داد تا به عنوان عضو ناظر در جلسات این مجمع شرکت نماید و ثانیاً حقوق ملت فلسطین در بازگشت به میهن و برخورداری از حقوق ملی را به رسمیت شناخت. در این جلسات یاسر عرفات رئیس سازمان آزادی بخش فلسطین موسوم به ساف، سخنرانی نمود و ضمن آن به این نکته اشاره کرد که در یک دست سلاح و در دست دیگر زیتون آورده ام که نشانه صلح است، نگذارید این زیتون را زمین بگذارم. اقدام سازمان ملل باعث شد تا افکار عمومی با حقانیت و مظلومیت فلسطینیان و

جنایات اسرائیل آشناتر شوند. با این حال، حمایت دولت های بزرگ از اسرائیل و تداوم جنایات این رژیم و نیز سازشکاری برخی از سران عرب و رهبران فلسطین باعث شده است تا مساله فلسطین همچنان لاینحل باقی بماند، و مردم مسلمان فلسطین به مبارزه و انتفاضه روی آورند.

مناسبت ۰۷: مرگ "آندره مالْرو" نویسنده سیاسی و معروف فرانسوی (۱۹۷۶م)

شرح مناسبت:

آنْدْرِه مالْرو، نویسنده معروف فرانسوی، در سوم نوامبر ۱۹۰۱م در پاریس به دنیا آمد. وی در ابتدا به علت علاقه به باستان شناسی و هنرهای قدیمی به تحصیل در این رشته پرداخت و آن گاه زبان سانسکریت را فرا گرفت. مالرو در جوانی پس از مطالعه کاملی که در زبان مردم هندوچین کرد به آن سرزمین که تحت سلطه فرانسه بود عزیمت نمود. در ابتدا تصور می شد که این سفرتنها یک سفر تفریحی است اما مالرو در هند و چین وارد فعالیت های سیاسی شد و علیه سلطه استعماری فرانسه دست به کار گردید. وی پس از بازگشت به فرانسه، کتابی درباره مبارزات مردم جنوب شرقی آسیا علیه استعمار تحت عنوان سرنوشت بشر نگاشت و با انتشار این کتاب در ردیف معروف ترین نویسندگان ادبی جهان قرار گرفت. با این اثر که جزو شاه کارهای مالرو به حساب می آید، وی به دریافت جوایز معتبر فرانسه نائل آمد و کتابش به اکثر زبان های زنده دنیا ترجمه شد. مالرو قبل از جنگ جهانی دوم، در حمایت از جمهوری خواهان اسپانیا راهی این کشور شد و به مبارزه بر ضد سلطنت طلبان پرداخت. او هم چنین در جریان جنگ جهانی دوم، دو بار توسط آلمانی ها اسیر شد که از زندان فرار کرد. مالرو پس از

جنگ به عنوان وزیر فرهنگ فرانسه برگزیده شد و انجمن جهانی نویسندگان مدافع فرهنگ را بنیاد نهاد. او در بعضی کتاب های خود به تشریح عقاید مخصوص خویش راجع به سیاست پرداخته و علیه مرگ و خون ریزی، مبارزه سختی نموده است. مالرو در سال ۱۹۵۳م، رمان فریادهای سکوت را انتشار داد که برخی آن را ماندگارترین اثر او می دانند. وی در این اثر بر پایه تحقیق و بررسی که پیش از آن با نام روان شناسی هنر انجام داده، تاریخ مصوّری از آدمی و توان هنریش از خطکشی های دوران نوسنگی بر غارها، تا آسمان خراش های شگفت آور جهان امروز به دست داده است. مالرو در این کتاب، می فهماند که هنر، یکسره شورش و اعتراض علیه خاموشی است و علمی است طغیان گرانه در برابر مرگ و از میان رفتن غم انگیز آدمی. از نظر مالرو، سرگذشت هنر، سرگذشت آدمی است. مالْرو از چهره های استثنایی و از مردان بزرگ عصر ماست. وی در عین حال، داستان نویس، هنرشناس، انسان دوست، مبارز و میهن پرست بود. به فرهنگ فرانسه خدمت بسیار کرد و مدت پنجاه سال در دل همه وقایع و تحولات اروپا جای گرفته است. اصول عقیده او بر آزادی بشر استوار است، آزادیی که در برابر شکل های گوناگون تقدیر، گاه به صورت انقلاب ظاهر می شود و گاه به صورت فرهنگ مشترک. در نظر مالرو، برادری و یگانگی معنوی، پادزهری است برای درمان تنهایی احتضارآمیز بشر. مالرو در برابر پوچی زندگی، نا امیدی توام با خوشبینی دارد و این حال را، انسانیت غم انگیز می خواند. داستان های

مـالرو، پرده نقاشـی وسـیعی است که در آن، اشـخاص تلاش می کننـد تا به رؤیاهای خود تحقق بخشـند. از مالرو آثار متعـدد دیگری بر جای مانـده که راه سـلطنتی، وسوسه غرب، فاتحان، امیـد، روزهای خشم و امیـد بشـر از آن جمله است. آندره مالرو سرانجام در ۲۳ نوامبر ۱۹۷۶م به دلیل ابتلا به نوعی بیماری ریوی در ۷۵ سالگی درگذشت.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: تولد "باروخ اسپینوزا" فیلسوف شهیر هلندی (۱۶۳۲م)

شرح مناسبت:

باروخ اسپینوزا، فیلسوف معروف هلنـدی، در ۲۴ نوامبر ۱۶۳۲م در آمستردام هلنـد، در خانواده ای یهودی و ثروت منـد به دنیا آمـد. وی در ابتـدا علوم عالی و زبان های قـدیمی ماننـد عبری را فرا گرفت و در سیاست و نقد آیین یهود، مهارتی تام یافت. اسپینوزا پس از چندی به دین یهود بی علاقه شد و به همین دلیل مورد نفرت و دشمنی یهودیان قرار گرفت. از این رو نام خود را به بِنِدیت تغییر داد و بـا کنـاره گیری از همه ادیـان، گوشه گیری و انزوا اختیار نمود. او زنـدگی خود را در تفکر و تعمق و مطـالعه و تـالیف گذرانیـد و از راه صـیقل دادن شـیشه جهـت سـاخت ذره بین، امرار معـاش می کرد. اسـپینوزا طریقه و فلسـفه مخصوص به خود را دارد و افکار فلسفی اش نزدیک به افکار صوفیه است. او از تفحص درباره خداوند به این نتیجه رسید که خداونـد در همه چیز جاری و ساری است و همه چیز در خداوند است. او عقلی است که عالم را می آفریند و عالمی است که به وسیله آن، عقل آفریده می شود. هم عاقل است و هم معقول. به عقیده اسپینوزا خدا وجدان و شعور صرف است نه

ناظری در آسمان. اراده خدا، قانون طبیعت است و ما مخلوق مقتضیات و ثمره محیط خویش هستیم. در فلسفه اسپینوزا، هر انسان جزئی از خدا و جزئی از یک واحد الهی است. او معتقد است که غرض از حیات آن است که آدمی از راه خوش بخت ساختن دیگران بر خوش بختی خود بیفزاید. اسپینوزا در زندگی خود دو رساله منتشر کرد که یکی درباره فلسفه دکارت و دیگری رساله الهیات که در آن، عقاید خود را در تفسیر تورات و ترتیب زندگانی اجتماعی مردم بیان کرده است. اما چون این کتاب با تعلیمات علمای یهود سازگار نبود سر و صدایی به پا نمود و از این جهت، دیگر اثری را منتشرنکرد. با این حال کتاب اخلاق او، پس از مرگش منتشر شد که مجموعه اصول فلسفیِ آثار او به شمار می رود. باروخ سرانجام در ۲۱ فوریه ۱۶۷۷م، در ۴۵ سالگی بر اثر ابتلاء به بیماری سل، در لاهه درگذشت.

مناسبت ۰۲: کشف الکتریسیته توسط "مایکل فارادِی" دانشمند انگلیسی (۱۸۳۱م)

شرح مناسبت:

مایکل فارادِی، فیزیک دان شهیر انگلیسی، به علم الکتروشیمی علاقه فراوانی داشت. وی در این راه تجربه های زیاد آموخت و موفق به کشف قوانین الکترولیز شد. او هم چنین دست به آزمایش های گوناگونی زد و در این آزمایش ها، در زمینه شیمی، متالوژی و ساختن لامپ های الکتریکی پیشرفت و موفقیت های بسیاری به دست آورد. از کارهای دیگر این فیزیک دان، اختراع موتور الکتریکی بود که در آن، برای اولین بار در تاریخ علم، نیروی مغناطیسی به نیروی الکتریکی تبدیل گردید. با این حال، کار مهم فارادِی در زمینه الکتریسیته بود که در ۲۴ نوامبر ۱۸۳۱م موفق به کشف آن

شـد. البته کشف نیروی برق مربوط به قرن شانزدهم و هفـدهم است و نخستین وسایل برقی نیز در قرن هجدهم و نیمه اول قرن نوزدهم مورد استفاده قرار گرفته است. در این میان، مایکل فارادِی، نخستین اکتشافات مهم خود را در زمینه الکترومغناطیس و روش انتقال نیروی برق و استفاده از آن برای ایجاد حرارت و روشنایی، در نیمه اول قرن نوزدهم عرضه کرد.(ر.ك: ۲۵ اوت)

مناسبت ۰۳: تولد "هانری لوتِرِک" نقاش معروف فرانسوی (۱۸۶۴م)

شرح مناسبت:

هـانری تولوز لوتِرْكْ، نقاش معروف فرانسوی در ۲۴ نوامبر ۱۸۶۴م در فرانسه به دنیا آمـد. او فرزند ناقص العضو یك اشـراف زاده صـاحب نفوذ بود و عمر خود را در راه نقاشـی سپری کرد. لوترك در چهارده سالگی بر اثر سـقوط از اسب دچار آسـیب شـد و علاوه بر آن، بر اثر نوعی بیمـاری ارثی، هرگز رشـد طبیعی نکرد. این وضـعیت اگر چه سـبب کنـاره گیری او از محیط رسـمی اشـرافی شـد و حضورش باعث خنـده دیگران می گردید، با این حال مانع از رشد فکری او نشد و او با روی آوردن به نقاشی، در عین حال به ابداع و نوآوری پرداخت. لوترك در ابتدا نزد اساتید متعددی به کار نقاشی مشغول شد، ولی هیچ یك از آن ها نتوانسـتند عطش تازه جویی و نبوغ او را سـیراب کنند. از این رو شـخصاً به کار پرداخت و با الهام از بزرگان نقاشـی، هنر خود را نیرویی لایـزال بخشـید. از آن زمـان بود که لوترك پس از سال ها ناکامی توانست محیطی را که با روح عجیب او سازگار بود، بیابد. در آثار وی که بیش ترْ مضامین اجتماعی دارد، پوسته ظاهری و فریبنده زندگانی روزمره مردم شکافته

شده و حقایق پنهان را آشکار نموده است. لوترک در سال ۱۸۹۱م به عنوان یک گرافیست، نخستین پوستر نوین را عرضه کرد و سپس با استفاده از لیتوگرافی رنگی، هنر را با گرافیک پیوند داد. او در سال ۱۸۹۹م به علت بیماری در بیمارستان بستری شد و به گفته خودش چون کارش متوقف شده، پس مرده است. اما در اوج بیماری نیز از کار طراحی دست برنداشت. لوترک اگر چه از لحاظ ظاهری، هیکلی نامتناسب و قدی کوتاه داشت، اما هنرمندی سرشار از قریحه بود. نکته قابل توجه در آثار او این است که نحوه کارش، چه در هوای آزاد و چه در فضای سربسته آتلیه کاملاً یکسان است و تابش نور در سرنوشت آفریده های نقاش، هیچ گونه نقشی را بازی نمی کند. آثار لوترک در آن زمان از لحاظ دگرگونی شکلی، آن چنان محکم و بُرنده بود که پیکاسو، نقاش شهیر عصر به قصد ملاقات با او به پاریس سفر کرد. هانری تولوز لوتِرْک عمر چندانی نیافت و سرانجام در نهم سپتامبر ۱۹۰۱م در ۳۷ سالگی درگذشت.

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تولد "لوپه وگا" ادیب و نویسنده شهیر اسپانیایی (۱۵۶۲م)

شرح مناسبت:

لوپه فلیکس دو وگا معروف به کارپیو وگا ادیب و نویسنده شهیر اسپانیایی در ۲۵ نوامبر ۱۵۶۲م در مادرید اسپانیا به دنیا آمد. پدرش صنعت گری کم درآمد بود و او کودکی زودرس با زندگی اعجاب انگیز، پرتحرک و پر حادثه؛ چنان که گفته اند از پنج سالگی به زبان لاتینی چون زبان اسپانیایی می نوشت و می خواند و حتی هنگامی که نوشتن نمی توانست، اشعار خود را قرائت می کرد تا رفقای بزرگ تر بر کاغذ آورند. وگا در چهارده سالگی در آکادمی

سلطنتی و دبیرستان مـذهبی به تحصـیل پرداخت و پس از پایان دروس دانشـگاه، داوطلبانه وارد ارتش شـد. وی طی سال های بعد، پس از وقوع حوادث متعدد، نمایش نامه های خود را بر روی صحنه برد و در تمامی شهرهای مهم اسپانیا با پیروزی همراه گردیـد. وگا هم چنین در سال های پایانی قرن شانزدهم، رمان آرکاریا را منتشـر کرد که این رمان منثورْ به عنوان یکی از شاه کارهـای وگـا دارای قطعه هـای زیبـایی از شـعر تغزلی است. به طور کلی آثـار ادبی لوپه دو وگـا در انواع گوناگونِ نمایشـی، داسـتانی، شـعر حماسـی و ارشـادی، حماسه مسـخره آمیز و انواع شـعر غنایی است. با این حال تعیین دقیق آثار وگا نیز مشـکل است چرا که بخشی از آثار وی بدون نام شاعر و یا با نام مستعار منتشر شده اند. در زمان حیات و پس از مرگ وگا نیز، تعداد فراوانی نمـایش نـامه به نـام او منتشـر شـده که از ارزش یکسـان برخوردار نیسـتند. با وجود این، شـرح حال نویسان، آثار او را حـدود یک هزار و هشت صـد نمایش نامه، چند صد شـعر و داسـتان مذهبی ذکر کرده اند. اما سـهمی که وگا در تئاتر اسـپانیا دارد، از نظر کمیّت نیست، در واقع وگـا رابایـد بنیـان گـذار تئـاتر ملی اسـپانیا دانست. وگـا طرز عرضه کردن نمـایش نـامه در صحنه را به صورتی قـاطع و ثابت تنظیم کرد و با آمیختن نکته های خنـده آور و نکات جـدی و حتی غم انگیزْ، شـکل نمایش نامه را تغییر داد. وی چندین نمونه خاص گروه انسانی پدید آورد که بعضی از آن ها چهره معنوی خود

او را نمایان می ساختند. نمایش نامه های وگا، او را هنرمندی کامل و صنعت گری ماهر معرفی می کند که در تئاتژ موضوع و شیوه ای را برمی گزینند که مورد توجه و علاقه توده وسیعی از مردم باشد. در نمایش نامه های وگا، قهرمان اصلی در چهره ای یگانه نمودار نمی شود، بلکه غالبا دو یا سه شخصیت نمایشی، قهرمانان اصلی را نمایان می سازند که گاه از دو طبقه مختلف هستند. لوپه دو وگا بزرگ ترین چهره ادبی اسپانیا و یکی از استادان مسلم تئاتر جهانی است و معاصرانش او را اعجاز طبیعت و سیمرغ قریحه می خواندند. وگا حتی در زمان حیات، شخصیتی افسانه ای یافته بود و نامش نشانه ای بود از کمال هر چیز، حتی در امور خارج از قلمرو شعر و ادب، چنانکه برای توصیف پارچه یا پرده نقاشی با به کار بردن عبارت "به سبک لوپه دو وگا" بر ارزش و قدر آن می افزودند. هم چنین برای بیان مقام ادبی وگا، او را مافوق شهرت و ابرمرد خوانده و شاعر آسمان و زمین نامیده اند. نیروی اعجاب انگیز حیاتی وفعال در خلق آثار ادبی در او به حد اعلا وجود داشت و می توانست ناگهان آثار نمایشی یا اشعار غنایی خلق کند. میان آثار تغزّلی و آثار نمایشی وگا ارتباط نزدیک وجود دارد وموضوع بسیاری از کمدی های او از نغمه و اشعار عامیانه گرفته شده که در آثار او به نقطه اوج خصوصیت نمایشی رسیده است. وگا به وسیله همین نغمه های عامیانه توانسته است سرزمین اسپانیا را زنده نگه دارد و مردم اسپانیا نیز

توسط وگا خود و ادبیات کشور را باز شناخته اند. لوپه فلیکس دو وگا در سال های پایانی عمر، همسر و فرزندانش را از دست داد و سرانجام در ۲۷ اوت ۱۶۳۵م در حال تزلزل روحی و شبه جنون در ۶۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "سر ویلیام هِرْشل" منجم آلمانی و کاشف سیاره اورانوس (۱۷۳۸م) (ر.ک: ۲۵ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تخلیه و خروج نیروهای استعماری انگلستان از سرزمین امریکا (۱۷۸۳م)

شرح مناسبت:

انگلستان از اولین سال های قرن هفدهم حضور استعماری خود در امریکا را آغاز نمود و آن منطقه را برای فعالیت تجاری بازرگانان انگلیسی آماده کرد. هم زمان با انگلستان و پیش از آن، سایر کشورهای اروپایی هم چون اسپانیا و فرانسه نیز در امریکا حضور استعماری داشتند. سلطه گران اروپایی علاوه بر تاراج منابع و ذخایر ارضی، به قتل عام بومیان و سرخ پوستان این منطقه مبادرت می ورزیدند. با این حال از سال های نخست قرن هجدهم، فعالیت های استقلال طلبانه در امریکا رشد نمود و به صدور اعلامیه استقلال امریکا در چهارم ژوئیه ۱۷۷۶م انجامید. در عین حال جنگ های استقلال ادامه یافت و نیروهای فرانسوی نیز بر اساس مصالح خود در اروپا، به کمک استقلال طلبان آمدند. از سوی دیگر انگلستان نیز خواهان پایان جنگ و خروج از باتلاقی بود که پایان نداشت. از اوائل سال ۱۷۸۲م مذاکرات صلح به صورت محرمانه آغاز شد و با به رسمیت شناختن استقلال امریکا توسط انگلستان خاتمه یافت. بر اساس توافقات به عمل آمده، کانادا در اختیار انگلستان باقی ماند و سایر مناطقْ، استقلال خود را به دست آوردند. سرانجام این قرارداد که مسئله مالکیت مناطق دیگری از جهان را نیز تعیین می نمود، در سپتامبر ۱۷۸۳م به امضاء رسید. با این حال هنوز یک سپاه انگلیسی در بندر نیویورک حضور داشت. بالاخره در ۲۵ نوامبر ۱۷۸۳م آخرین کشتی انگلیس این بندر را ترک نمود. بدین ترتیب حضور مستقیم و استعماری انگلستان در امریکا پس از حدود دو قرن، خاتمه یافت. انگلیسی ها از یک طرف معتقد

بودنـد امریکایی ها بعـداً از این جـدایی پشـیمان شـده باز هم به دامان انگلسـتان باز می گردنـد و از سوی دیگر، با آزاد شـدن نیروهای انگلیسی از منطقه امریکای شمالی، انگلستان توانست در مناطق دیگر جهان به گسترش مستعمرات خود بپردازد.

مناسبت ۰۴: به آب انداختن اولین کشتی بخار توسط "رابرت فولْتون" امریکایی در پاریس (۱۸۰۳م)

شرح مناسبت:

رابرت فولتون مخترع و مهندس امریکایی در ۲۲ نوامبر ۱۷۶۵م قدم به هستی نهاد. وی بدون آنکه تحصیلات دانشگاهی داشته باشد، به علت علاقه به امور صـنعتی، به تحقیق در این زمینه پرداخت. فولتون که صنعت گری مبتکر بود، به استفاده از بخار در حرکت کشتی ها اندیشـید. بنابراین شیوه های تازه ای برای اصلاحِ حمل و نقل در کانال هایی که در انگلستان ساخته می شد، یـافت. او در سال ۱۷۹۷م به فرانسه رفت و اولین کشـتی بخـار را سـاخت و در ۲۵ نوامبر ۱۸۰۳م به آب انـداخت. هر چند این کشتی غرق شـد، اما او برای ساخت کشتی دیگری به فعالیت پرداخت. تااینکه در سال ۱۸۰۷م آزمایشِ به آب انداختن کشتی بخار با موفقیت به اجرا درآمـد. فولتون این کشتی را، کِلِرمون نامیـده بود. رابرت فولتون سـرانجام در سن ۵۰ سالگی به تاریخ ۲۴ ژوئن ۱۸۱۵ درگـذشت. جـالب آن که یـک سـال و یـک روز بعـد از مرگ وی، اولین کشتی مسافربری که با نیروی بخار حرکت می کرد، از دریای انگلستان عبور نمود.

مناسبت ۰۵: کودتای ژنرال "موبوتو سه سه سکو" در کشور افریقایی کنگو (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

ژنرال ژوزف موبوتو سه سه سکو از مبارزان استقلال کنگو بود که پس از استقلال کشورش در سال ۱۹۶۰م، به نخست وزیری کنگو رسـید. او پس از به دست گرفتن قدرت، پاتریس لومومبا، قهرمان ملی این کشور را به کشـتن داد و موجی از نفرت علیه خود ایجـاد کرد. موبوتو در طی سـال های بعـد قـدرت خود را افزایش داد تا اینکه در ۲۵ نوامبر ۱۹۶۵م طی کودتایی، رئیس جمهور قانونی کشور را سرنگون کرد و از آن پس، به عنوان رئیس جمهور کنگو بر کشور حکمرانی

نمود. وی در این دوران، بـا حـذف پست نخست وزیری، کـل اختیـارات کشور را در دست گرفت و بـا در پیش گرفتن روش خودکـامگی و اسـتبداد، هرگـونه مخـالفتی را سـرکوب نمـود. موبوتو در ۲۷ اکتـبر ۱۹۷۱، نـام رسـمی کشـور را از جمهـوری دموکراتیـک کنگو به جمهوری زئیر تغییر داد و به تقلیـد از رهـبران چین، دست به انقلاـب به اصـطلاح فرهنگی زد. دوران به ظـاهر آرام حکومت موبوتو از اوایل دهه ۱۹۹۰م به اغتشاش و ناآرامی کشـیده شـد و حکومت وی مورد اعتراض شدید مردم قرار گرفت. در این میـان تلاـش هـای موبوتو برای کنترل اوضـاع به ثمر نرسـید و شورشـیان به رهبری لوران کابیلا به جنگ با حکومت مرکزی پرداختنـد. در نهایتْ علی رغم انجام مـذاکرات و میانجی گری های بین المللی، نتیجه مطلوب حاصل نشـد و موبوتو سه سه سـکو پس از شـکست از شورشیان، پس از ۳۷ سـال زمام داری، در ۱۶ مه ۱۹۹۷م از کشور گریخت. (ر.ک: ۷ سپتامبر)

مناسبت ۰۶: روز ملّی و استقلال "سورینام" از استعمار هلند (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

کشور سورینـام از اوایـل قرن شـانزدهم میلاـدی زیر سـلطه انگلیس بود. امـا انگلیس در یـک معـامله اسـتعماری در اوایـل قرن هفدهم، سورینام را به هلند واگذار کرد و در مقابل، برخی مستعمرات هلند را در امریکای شمالی، تحت کنترل خود در آورد. در سال ۱۹۵۴م سورینـام به خود مختاری داخلی دست یافت. اما اسـتقلال کامل این کشور، در ۲۵ نوامبر ۱۹۷۵ به دست آمد. سورینـام در همسـایگی کشورهـای برزیـل، گویـان و گویـان فرانسه و در سواحل اقیانوس اطلس واقع شـده است. مساحت این کشور ۱۶۳/۲۶۵ کیلومتر مربع و جمعیتش ۴۱۷هزار نفر است. پایتخت سورینام، پاراماریبو نام دارد و واحد پول آن

گیلدر سورینام است. پیش بینی جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ در حدود ۵۲۵ هزار نفر می باشد. حدود نیمی از سکنه سورینام ملیّت هندی و پاکستانی دارند و پیرو آیین هندو هستند. زبان رسمی در این کشور هلندی است. ۲۵ نوامبر سال روز استقلال این کشور به عنوان روز ملّی آن نام گذاری شده است. نظام سیاسی حاکم در سورینام جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است.

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: تولد "ژان شاردن" خاورشناس و فیلسوف سرشناس فرانسوی (۱۶۴۳م) (ر.ک: ۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت "آدام میتس کیویچ" شاعر و نویسنده برجسته لهستانی (۱۸۵۵م)

شرح مناسبت:

آدام میتس کیویچ شاعر و نویسنده بزرگ لهستانی در ۲۴ دسامبر سال ۱۷۹۸م در لهستان به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات متوسطه، راهی دانشگاه شد و به تحصیل فلسفه پرداخت. اما دیری نپایید که فلسفه را رها کرد و به سراغ ادبیات و هنرهای زیبا شتافت. میتس کیویچ در ۲۲ سالگی عالی ترین اثر دوران جوانیش با نام حماسه جوانان را منتشر کرد و به شهرت دست یافت. این منظومه، نوعی شعر رمانتیک سیاسی بود که میان مردم قرن نوزدهم لهستان بسیار مشهور گشت. اشعاری که میتس کیویچ در این دوره می ساخت، علی رغم توقیف شدن، در صدها نسخه خطّی، دست به دست می گشت و همه جوانان آن ها را از حفظ می خواندند. او در دوره ای می زیست که لهستان میان روسیه، اتریش و پروس تقسیم شده بود و وی برای اتحاد مجدد کشورش فعالیت می کرد. به همین دلیل در سال ۱۸۲۳م به جرم ترویج میهن پرستی نامعقول از طرف دولت روسیه، به این کشور تبعید شد. میتس کیویچ پس از ۶ سال تبعید از روسیه به فرانسه گریخت و به تدریس ادبیات پرداخت. این درس ها اگر چه درباره ادبیات زبان های اسلاو بود، اما بر پایه ایمانِ مسیحیت قرار داشت. وی در تدریس خود مبانی مذهبی و عرفانی و اصول تازه ای از ادبیات دینی را عرضه می نمود. او در سال ۱۸۴۸م به اسلامبول رفت تا با تشکیل یک واحد نظامی لهستانی به جنگ با روسیه بپردازد، اما اجل مهلتش نداد و در بیست و ششم نوامبر ۱۸۵۵م

در پنجاه و هفت سالگی در این شهر درگذشت. وی تنها شاعر لهستانی است که در کشورهای اروپای غربی شهرت یافته است. وی در منظومه هایی که می سرود، به هم میهنان خود، رسالتی را که درباره آزادی و عدالت اجتماعی داشتند، عرضه می نمود. میتس کیویچ، زندگی اجتماعی طبقات جامعه لهستان را به سبکی ساده و بی پیرایه تجزیه و تحلیل می نمود. شعارهایی هم چون "هدف همه، خوش بختی همه است" و نیز "اتحاد، قدرت می بخشد" دعوتی بود که از جوانان برای تحقق بخشیدن به آرزوی خود که استقلال لهستان بود ارائه می کرد. درباره وی گفته اند که او از شاعران کم نظیری بود که با حدّ اعلای زیبایی و قدرت و غنا، روح ملتش را تجسم داده است. از آدام میتس کیویچ آثاری برجای مانده که منظومه پان تادئوش، ملت لهستان و زائران و شامگاه نیاکان از آن جمله اند.

مناسبت ۰۳: درگذشت "هنری هِرْتْزْ" فیزیک دان و ریاضی دان معروف آلمانی (۱۸۹۴م)

شرح مناسبت:

هنری هِرتْزْ، فیزیک دان معروف آلمانی در ۵ فوریه ۱۸۵۷م در هامبورگ آلمان به دنیا آمد. او در ابتدای جوانی، به رشته معماری و مهندسی علاقه مند بود، اما خیلی زود از این علاقه دست کشید و به علوم تحقیقی دل بست. از این رو تحت نظر برخی اساتید بزرگ زمان، به فیزیک روی آورد و پس از مدت کوتاهی، به تدریس فیزیک پرداخت. هرتز در ادامه، کار مطالعاتی خود را با تحقیق در امواج الکتریکی یا نیروی مغناطیسی پیگیری کرد و با ساختن یک فرستنده و یک گیرنده رادیویی، به شهرت دست یافت. او برای اکثر دستگاه های الکترونیکی مثل رادیو، تلویزیون و رادار که امروزه در خدمت

بشـر هستند، اصول استواری را پایه گذاری کرد و ثْابت نمود که می تواند امواج الکتریکی را بگیرد و بفرستد. هرتز طول موج را به دست آورد و اطلاعـات گسترده و جـالبی دربـاره فرکانْسِ نوسان ها یافت. این دانشـمند آلمانی، در سال ۱۸۸۸م بر روی اختراع اسـرارآمیزی به نـام رادار تحقیق و مطـالعه کرد و به عنوان نخستین فرد، به اسـاس کار این دسـتگاه پی برد. هم چنین او موفق به اختراع نوعی آنتن شد که در انتقال و گرفتن امواج تلویزیونی به کار می رفت. نام او با عبارت سـیکل در ثانیه به معنی هرتز، همیشه جاودان خواهـد بود چرا که هرتز نخستین کسـی بود که ثابت کرد هر موج الکتریکی یا مغناطیسـی، مـدت زمانی وقـت نیـاز دارد تـا حرکـت کنـد. هنری هرتز سـرانجام در حـالی کـه ۳۷ سـال از عمرش می گـــذشت در ۲۶ نوامـبر ۱۸۹۴م درگذشت.

مناسبت ۰۴: سال روز تأسیس جمهوری خلق مغولستان (۱۹۲۴م)

شرح مناسبت:

در سال ۱۹۱۱م مغولسـتان با حکومت سـلطنتی اعلام اسـتقلال کرد، ولی چنـد سال بعـد، تبـدیل به تحت الحمایه چین گردید. سرانجـام بـا مرگ آخرین پادشاه مغولسـتان، در سال ۱۹۲۴ کمـونیست هـا در این کشور، قـدرت را در دست گرفتنـد و بـدین ترتیب،در ۲۶ نوامبر همـان سال، جمهوری خلق در مغولسـتان برقرار شـد. مغولسـتان کشوری است در شـرق آسـیای مرکزی با ۱/۵۶۶/۵۰۰ کیلومتر مربع مساحت و نزدیک به ۳ میلیون نفر جمعیت که اکثریت بودایی هستند. پایتخت مغولستان، اولان باتور نـام دارد و واحـد پول آن توگریـک است. پیش بینی می شود جمعیت مغولسـتان تا سال ۲۰۲۵ در حـدود ۴ میلیون نفر خواهد بود. سکنه مغولستان ملیّت مغولی داشته و زبان رسمی آن ها مغولی خلخی

است. دارخان، اردنه و اولگی از شهرهای مهم آن هستند. نوع حکومت این کشور جمهوری است. ۱۱ ژوئیه سال روز استقلال مغولستان از چین به عنوان روز ملّی این کشور نام گرفته است. (ر.ک: ۱۱ ژوئیه)

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: تولد "سباستین کابوت" دریانورد معروف ایتالیایی (۱۴۷۶ م)(ر.ک: ۱۱ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "ویلیام بِلیک" شاعر و نقاش برجسته انگلیسی (۱۷۵۷م)(ر.ک: ۲۴ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "تئودور مومزن" مورخ معروف آلمانی (۱۸۱۷م)

شرح مناسبت:

تئودور مومزن مورخ و محقق آلمـانی، در ۲۷ نوامبر ۱۸۱۷م به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصـیلات به کار تحقیقاتی مشـغول شـد که مطـالعه دربـاره کتیبه هـا و آثـار به جای مانـده از تمـدن های کهن، بخش عمـده ای از تحقیقات او را شامل می شـد. معروف ترین اثر او تاریخ مفصل روم قـدیم نام دارد که یکی از کامل ترین کتب تاریخی درباره روم است. مومزن، این اثر را طی سه سال و در سه مجلـد منتشـر ساخت که شـرح ظهور و سـقوط جمهوری دوم است. پس از آن مومزن ادامه تاریخ دوران امپراتوری را ننوشت. امـا پس از گـذشت سه دهه، شـرحی عـالی در مورد ایـالت های حکومت امپراتوری نگاشت. با این حال تاریـخ روم تنهـا اثرِ عالمـانه ای است که در آنْ نویسـنده به ابراز احساسات خود می پردازد و داوری های شخصـی را در کنار شرح واقعیات عینی قرار می دهد. این کتاب بیشتر مسائل سیاسی روم را مطرح می نماید تا دیگر جنبه های این تمدن. به علاوه مومْزن رسالاـت ارزش منـدی دربـاره ضـرب سـکه و حقوق جنـایی روم تـألیف کرد. مومزن، علاـوه بر فعالیت های علمی، در صحنه سـیاست هم فعال بود و به نمایندگی مجلس آلمان نیز رسـید. وی به لیبرال های سـست عنصـر اعتقادی نداشت. از زمین دارهـای فئودال آلمانی منزجر بود و طبقه کارگر را بی اراده و بی جنبش می دانست. شخصـیت دلخواه وی کسـی بود که مردِ عمل باشد و بتواند سر گردن کشان را فرود آورد. این مورخ آلمانی، جایزه نوبل ادبی را در سال

۱۹۰۲م به خود اختصاص داد و یک سال پس از آن، در ۱۴ اوت ۱۹۰۳م در ۸۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "حییم وایزمَن" اولین رئیس جمهور رژیم غاصب اسرائیل (۱۸۷۴م)

شرح مناسبت:

حییم وایزْمَن از رهبران رژیم صهیونیستی و یکی از بنیان گذاران رژیم اشغال گر اسرائیل در ۲۷ نوامبر ۱۸۷۴م در روسیه تزاری به دنیا آمد. وی تحصیلات اولیه را در آن کشور به پایان رسانید و تحصیلات دانشگاهی خود را در رشته شیمی در آلمانْ پی گرفت. وایزمن آن گاه تابعیت انگلستان را به دست آورد و در سال ۱۹۱۶م به عنوان مدیر آزمایش گاه های دریایی انگلیس مشغول فعالیت شد. وی در جریان همین فعالیت ها موفق به اختراع نوعی مواد منفجره قوی شد که در جنگ اول جهانی مورد استفاده قرار گرفت. وایزمن از ابتدای جوانی علاقه فراوانی به جنبش صهیونیسم داشت و در تأسیس دانشگاه عبری در قدس تلاش نمود و ریاست هیأت امنای آن را بر عهده گرفت. از مهمترین اقدامات وایزْمن تشویق دولت مردان انگلستان در راه ایجاد وطنی ملی برای یهودیان در فلسطین بود که به صدور اعلامیه بالفور در دوم نوامبر ۱۹۱۷م انجامید که بر حمایت انگلستان از این امر تاکید می ورزید. وایزمن بعد از جنگ اول جهانی ریاست هیأت نمایندگی صهیونیست ها در کنفرانس صلح پاریس در سال ۱۹۱۹ را بر عهده داشت و کنفرانس را به حمایت از ایجاد وطن ملی برای یهود تشویق نمود. وایزمن در سال ۱۹۲۹م آژانس یهود را تشکیل داد و ریاست آن را بر عهده گرفت. وی در سال ۱۹۴۷ پیشنهاد تقسیم سرزمین فلسطین به دو دولت عربی و یهودی را به سازمان ملل ارائه نمود و هم زمان با

آن، طرح هـایی نیز از سوی انگلسـتان، شوروی سـابق و خود سازمـان ملـل مطرح گردیـد، اما اشـغال گران صـهیونیست بـدون توجهبه این طرح ها و با توافقات پشت پرده با قـدرت های بزرگ، تشـکیل کشور و حکومت اسـرائیل را اعلام نمودند. بعد از تشکیل دولت غاصب اسرائیل در سرزمین های اسلامی، ریاست حکومت بر عهده وایزمن قرار گرفت و در ۱۶ فوریه ۱۹۴۹م به عنوان اولین رئیس جمهوری اسـرائیل انتخاب شد. وی در دسامبر ۱۹۵۱م برای ۵ سال دیگر به این سمت برگزیده شد اما کمتر از یک سال بعد، در تاریخ ۹ نوامبر ۱۹۵۲م در ۷۸ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تعیین خطوط مرزی جدید در اروپا و خاورمیانه پس از پایان جنگ جهانی اول(۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

پس از پایـان جنـگ جهـانی اول و امضـای قرار داد صـلح وِرسـای، قراردادهـای دیگری نیز برای تعیین تکلیف امپراتوری های اتریش - مجارسـتان و عثمانی و کشور بلغارسـتان امضا شد که هر یک متضـمن شرایط سنگین و پرداخت غرامت از طرف این کشورها به فاتحین بود. در این میان، کنفرانس پاریس با تعیین خطوط مرزی جدیدی برای اروپا و کشورهای خاورمیانه، نقشـه جهان را به کلی تغییر داد. در همین راسـتا، در ۲۷ نوامبر ۱۹۱۹م، پس از آنکه امپراتوری اتریش - مجارسـتان متلاشی شد و از بطن آن کشورهای مسـتقل تازه ای به وجود آمدند، کشور چکسـلواکی از سرزمین شمالی اتریش و بخشی از جنوب آلمان به وجـود آمـد و سـرزمین مجارسـتان یـا مجارسـتان به همین نـام به صورت مسـتقلی پـابه عرصه وجود نهـاد. هم چنین قسـمتی از سرزمین های شـرقی این امپراتوری، ضمیمه رومانی شد و از پیوستن صربستان و مونته نگرو و بقیه متصرفات اتریش در بالکان، کشور یوگسلاوی به وجود آمد. در

شمال شرقی اروپا نیز کشور مستقل لهستان، بین روسیه و آلمان پا به عرصه گیتی گذاشت و سرزمین های ساحلی دریای بالتیک به نام های لتونی، لیتوانی و استونی، استقلال یافتند. از دو کشور مغلوب دیگر جنگ جهانی اول، بلغارستان قسمتی از اراضی خود را به نفع یونان و یوگسلاوی از دست داد و بخش اروپایی ترکیه به نیمه اروپایی استانبول و حومه آن محدود شد. امپراتوری عثمانی هم مانند امپراتوری اتریش - مجارستان متلاشی گردید و فقط ترکیه امروزی از آن بر جای ماند. از متصرفات عثمانی در بین النهرین و شرق مدیترانه، پنج کشور عراق، اردن، سوریه، لبنان و فلسطین ایجادشدند که نخست تحت قیمومیت جامعه ملل یا تحت الحمایه انگلیس و فرانسه بودند و به تدریج استقلال یافتند. طرح تشکیل یک دولت یهودی در فلسطین، طی سال هایی که این سرزمین تحت قیمومیت انگلیسی ها بود شکل گرفت و در سالیان پس از آن رژیم صهیونیستی نیز اعلام موجودیت کرد.

مناسبت ۰۶: پایان نبرد تانک ها میان آلمان و شوروی در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

نبرد تانک ها که در جریان جنگ جهانی دوم، میان آلمان و شوروی رخ داده بود، در ۲۷ نوامبر ۱۹۴۱م با شکست آلمان به پایان رسید. در این نبرد، نیروهای آلمانی تلاش کردند مسکو پایتخت شوروی را که از یک ماه پیش محاصره کرده بودند، تصرف کنند. این شکست آلمان، حادثه مهمی در جنگ جهانی دوم بود و نقطه آغاز شکست آلمان را در جبهه شوروی رقم زد. جنگ آلمان با شوروی در نزدیکی مسکو به علت آن که دو طرف از تعداد زیادی تانک استفاده کرده بودند، به عنوان نبرد تانک ها، معروف گردید.

مناسبت ۰۷: درگذشت "یوجین اونیل" نویسنده معروف امریکایی (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

یوجین اونیل، نویسنده بلندآوازه امریکایی در ۱۶ اکتبر ۱۸۸۸م در نیویورک متولد شد. پدرش عضو یک گروه از بازیگران سیار بود و در بسیاری از سفرها، فرزند خود را به همراه داشت. اونیل، هفت سالِ نخستین زندگیش را پیوسته همراه با پدر و مادر خود به مسافرت پرداخت و تجربه هایی اندوخت. اونیل مدتی در مشاغل گوناگون مشغول به کار شد که این تجاربْ بعدها زمینه های متضاد و رنگارنگ نمایش نامه های او را ایجاد کردند. وی تحصیلات نامرتبی داشت و علی رغم ورود به دانشگاه، پس از مدتی ترک تحصیل کرد. با این حال، اونیل برای نخستین بار در سال ۱۹۱۶م دو نمایشنامه کوتاه نوشت که بر روی صحنه رفت. در ادامه، نخستین نمایشنامه بلند خود با عنوان آن سوی افق را نگاشت که آن نیز با استقبال عمومی مواجه گردید. این پیشرفت در کار به آن جا انجامید که در سال ۱۹۲۲، جایزه ادبی پولیتزِر را نصیب وی ساخت. او علاقه فراوانی به تئاتر داشت

و به همین دلیل او را فرزند تئاتر نامیدند. اونیل در ادامه کارهای ادبی خود، رمان های مشهوری به رشته تحریر درآورد که در نهایت به اخذ جایزه ادبی نوبل در سال ۱۹۳۶م نائل آمد. مجموعه آثار اونیل، به سبب تجربه های فراوان و برخورد با خصوصیت های اخلاقی افراد مختلف و در عین حال آمیختگی با روح شاعرانه نویسنده، از تنوع بسیار برخوردار است و در همه آن ها فکر و روح و حسّ انسان دوستی اش که با خواست ها و جریان عصر او تناسب داشت منعکس است. اونیل در تئاتر امریکا سهم بزرگی دارد و به سبب استادیش در فنون نمایش و بصیرت در عمق روحِ بشرِ امروزی و تازگی بیان، یکی از بزرگ ترین نمایش نامه نویسان قرن بیستم به شمار می آید. وی سه بار موفق به دریافت جایزه پولیتزر شد و شهرتی جهانی یافت. سفر دور و دراز به وطن، روزهای بی پایان، تشنگی، اخطار و مِه و طناب و ... از جمله آثار اوست که بسیاری از آن ها به زبان های دیگر از جمله فارسی ترجمه شده اند. یوجین اونیل سرانجام در ۲۷ نوامبر ۱۹۵۳م در ۶۵ سالگی درگذشت. وی درباره زندگی گفته است که سرنوشت درون آدمی جای دارد، نه در خارج از وجود او.

مناسبت ۰۸: پایان حکومت نظامیان در "اروگوئه" (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

کشور اروگوئه از سال ۱۹۳۳م به بعد شاهد چندین کودتای نظامی بوده و قریب پنجاه سال متناوباً به وسیله دولت های نظامی اداره شده است. فشار و اختناق حاکم بر اروگوئه در دهه ۱۹۶۰م به آغاز یک شورش مسلحانه و جنگ های چریکی در این کشور انجامید و نظامیان سرانجام

در سال ۱۹۸۰م به رفراندومی برای تدوین یک قانون اساسی برای اروگوئه رضایت دادند. قانون اساسی جدید اروگوئه در ۲۷ نوامبر ۱۹۸۴م به حکومت نظامیان پایان داده و از سال ۱۹۸۵م به این طرف یک حکومت غیر نظامی در این کشور زمام امور را به دست گرفته است. اروگوئه کشوری است در ساحل شرقی امریکای جنوبی که بین برزیل و آرژانتین قرار گرفته و وسعت آن ۱۷۶/۲۱۵ کیلومتر مربع می باشد. این کشور پس از تجربه یک دوره طولانی حکومت های دیکتاتوری، در دهه ۱۹۸۰م به دموکراسی بازگشت و نظام سیاسی جمهوری را برگزید. (ر.ک: ۲۵ اوت)

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: بنا نهادن پایه جنگ های صلیبی در مجمع مذهبی "کِلِرْمون" در فرانسه (۱۰۹۵م)

شرح مناسبت:

جنگ های صلیبی که حدود سه قرن به طول انجامید و خسارات فراوانی به بار آورد، در پی جلسه ای در مجمع کِلِرْمون در جنوب فرانسه و با سخنرانی پاپ اوربان دوم در تاریخ ۱۸ نوامبر ۱۰۹۵م آغاز شد و تا ۲۸ نوامبر به طول انجامید. تاریخ نویسان و محققین معتقدند نخستین انگیزه موثر در به راه افتادن این سلسله از جنگ ها، فعالیت شدید ارباب کلیسا و سردمداران دین مسیح(ع) در جلب توجه مردم می باشد. گرچه بدون تردید و به ویژه در مراحل بعدی، نگرش های سیاسی و قدرت طلبی سران حکومتی نیز موثر بوده است. در اواخر تابستان ۱۰۹۵م، پاپ اوربان دوم، ضمن ورود به فرانسه، نامه هایی به اُسقف های فرانسه و سرزمین های اطراف نوشت و آنها را برای جلسه ای که در کلرمون تشکیل می شود، دعوت نمود. جلسه شورای کلرمون، ابتدا در ۱۸ نوامبر آن سال با حضور سی صد مقام مذهبی مسیحی آغاز شد. در این مجمع، بسیاری از

مسائل مربوط به احکام دینی، امور اداری کلیسا و ... مورد بررسی قرار گرفت، ولی پاپ در سخنرانی خود که در تاریخ ۲۷ نوامبر ایراد نمود، ضمن بیان خصوصیات سرزمین مقدس و سختی های مسیحیان در مسیر عبادت در بیت المقدس و تسلط مسلمانان بر مراکز دینی و منابع ثروت، از مسیحیان خواست تا به جهادی مقدس که خواست خداست برخیزند. وی به آنان وعده داد که اولا گناهانشان بخشیده می شود؛ ثانیاً اموال و دارایی های آنها حفظ می گردد و ثالثاً از پرداخت جریمه خطاهای خود معاف می شوند و مهم تر از همه آنکه در شمار مردان خدا، درخواهند آمد. این مسئله باعث شد تا بسیاری از مسیحیان که از وعده های مادی و معنوی پاپ به وجد آمده بودند و مال و ثروت فراوانی را در این مسیر می دیدند، آماده نبرد شدند. بدین ترتیب جنگ های صلیبی با یورش مسیحیان صلیبی به سرزمین فلسطین و مناطق اطراف آغاز شد و طی حدود دویست سال نبرد، هشت جنگ صلیبی روی داد. جنگ های صلیبی سرانجام در سال ۱۲۹۱م بدون حصول نتایج دلخواه متجاوزان پایان یافت.

مناسبت ۰۲: تقسیم قاره کشف شده امریکا بین استعمارگران پرتغال و اسپانیا به دستور پاپ (۱۴۹۴م)

شرح مناسبت:

با توجه به حمایت پادشاه اسپانیا از کریستُف کُلمب، دریانورد معروف ایتالیایی، به منظور یافتن مسیری از سوی غرب به آسیا و هند که منجربه کشف امریکا شد، طبیعی بود که اسپانیا و همسایه آن پرتغال، زودتر از سایر کشورهای اروپایی به اعزام مهاجرین و توسعه متصرفات خود در قاره امریکا دست بزنند. آوازه شکوه و جلال و ثروت قاره جدید در اروپا، باعث گسترش اندیشه دست یابی به ثروت و گسترش قلمرو کشور اسپانیا

شـد. از سوی دیگر کاشـفین پرتغـالی نیز که در سواحـل غربی افریقـا در حـال کار بودنـد دست به اکتشاف سواحل جنوبی در برزیل زدنـد که به تدریج موجب برخورد میان دو امپراتوری بر سـرتعیین منطقه نفوذ و مرز میان آن ها شد. در نتیجه پادشاهان اسپانیا و پرتغال از پاپ خواسـتند تا در مورد اختلافات آن ها داوری کرده و منطقه نفوذ هر یک را مشخص کند. درنتیجه، در ۲۸ نوامبر ۱۴۹۴م با میانجی گری پاپ خطّ معینی در غرب جزایر کیپ وِرد در غرب افریقا مرز میان اسپانیا و پرتغال اعلام شد، به این ترتیب که شرقِ خط به پرتغال و غرب آن به اسپانیا تعلق گرفت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "واشنگتون ایروینْگ" اولین رمان نویس معروف امریکایی (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

واشنگتون ایروینگ، نویسنده معروف امریکایی در ۱۴ فوریه ۱۷۸۳م در شـهر نیویورک امریکا به دنیا آمد. وی تحصیلاتش را در رشـته حقوق به پایـان رسانـد و در ابتـدا به وکـالت دعـاوی و سوداگری و ... پرداخت. او هم زمان در جرایـد و مجلات به نگارش مقالات مشـغول بود و با انتشار کتاب تاریخ نیویورک، به عنوان یک نویسنده بذله گو و هجوسرا شهرت یافت. وی در این اثر، تاریخ مسـخره آمیزی از شـهر نیویورک ساخته و سنت ها و آداب و رسوم محلی این منطقه و نیز چشم اندازها و مکان های آن را از نو زنده کرده است. ایروینگ سال های طولانی در اروپا به سـر برد و زمانی نیز سفیر امریکا در اسپانیا و انگلستان بود. وی در طی این سال ها، امکان آن را یافت که درباره فرهنگ، تمدن و سـنت های اسپانیایی و مناطق باستانی آن مطالعاتی انجام دهد و با نگارش

کتـاب هـایی، آداب و رسوم گونـاگون و بناهـای تـاریخی را ترسـیم نمایـد. نتیجه این مطالعـات، کتـاب های تاریـخ زنـدگی، سفرهای کریستُفْ کُلُمْبْ، تاریـخ فتح غرناطه و کتاب افسانه های قصـر الحمرا بود که برای وی در امریکا محبوبیت فراوانی به وجود آورد. ایروینـگ اولین امریکایی است که در ادبیات امریکا وسایر نقاط جهان به شـهرت دست یافت و نخستین نویسـنده کلاسـیک و اولین بیوگرافی نویس امریکایی نیز می باشد. وی با ثبت خاطرات غنی خود درباره تئاتر انگلسـتان و هنرمندان آن دیار توانست نمایی کامل از ادبیات اروپا در نیمه اول قرن نوزده ارائه کند و خود نیز هم چون نویسنده ای برجسته مورد تجلیل قرار گیرد. ایروینگ در سال های پایانی زندگی خود، به نوشـتن زندگی جورج واشینگْتُن، اولین رئیس جمهور امریکا مشغول بود. سبک نوشتاری او ساده و بی تکلف و از ظرافت و مطایبات ذوق آمیز برخوردار است. محمد(ص) و پیروانش و نیز افسانه هالو از دیگر آثار اوست. واشنگتون ایروینگ سرانجام در ۲۸ نوامبر ۱۸۵۹م در ۷۶سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "اشتفان تِسوایگ" نویسنده برجسته اتریشی (۱۸۸۱م)

شرح مناسبت:

اشْـتِفان تسوایْگ، رمان نویس و نویسنده برجسته اتریشی در ۲۸ نوامبر ۱۸۸۱م در وِین پایتخت این کشور به دنیا آمـد. وی در جوانی به دنبال ذوق و اسـتعداد خویش، برای تحصـیلْ رشـته ادبیات و فلسفه و تاریخ را برگزید. محیط اتریش و ارتباط مداوم آن بـا جهـان، شوق آشـنایی بـا دنیـای پهناور را در او برانگیخت. از این رو، همه عمرْ، چون مسافری خسـتگی ناپـذیر به جهان گردی پرداخت. چندین بار سراسـر اروپا را در نوردید، به امریکای شمالی و جنوبی، هند، سیلان و افریقا سفر کر و، بر وسعت فرهنگ خود

افزود. در جریان این سفرها، وی علاوه بر آشنایی با کشورها، زبان های گوناگون را فراگرفت، چنان که پیش از آنکه نویسنده شود، مترجمی معروف گشت و از آثار برجسته نویسندگانْ ترجمه های زیبایی به عمل آورد. تسوایگ کار ادبی را با سرودن قطعاتی منظوم آغاز کرد اما او که به آثار نمایش نامه نویسان بزرگ علاقه داشت پس از چندی تصمیم گرفت که خود به نمایش نامه نویسی بپردازد. تسوایگ که در دوره جنگ جهانی اول معتقد گشته بود که نباید برتری معنوی و فکری کلّی جهانی را فدای تعصب کورکورانه و افسار گسیخته میهن پرستی کرد، بر ضد تجهیزات و تسلیحات جنگ آثاری انتشار داد. وی هم چنین عقیده داشت که نباید فریفته اخلاق و عادات تصنُّعی و ظاهری جامعه ای شد که در حال انحطاط است، بلکه باید به تعمُّق و شناخت و تحلیل روانی پرداخت. از این جهت، بیشتر آثارش تحت تاثیر عقاید روان کاوی قرار دارد. تسوایگ در آثار خود به وصف بحران هایی که ریشه اش در عمیق ترین ضمیر ناخودآگاه آدمی وجود دارد، می پردازد و حالت های بیمارگونه توجه او را بیشتر به خود جلب می کند. تسوایگ در برخی آثار خود بنای کار را بر اساس زندگی نامه بزرگان و نویسندگان گذارده است تا تفسیری خاص و قطعی از آنان به دست دهد. در این میان، با آنکه شیوه نگارشش با لحنی پر طمطراق همراه است، از نقاشی عالی و تصویرهای ذهنی بدیع و موضوع غنی برخوردار می باشد. تسوایگ در سال ۱۹۳۴م اتریش را ترک کرد و پس از استقرار در لندن به تابعیت انگلستان

در آمـد. وی پس از آن راهی امریکـا شـد و در اوت ۱۹۴۱م تصـمیم گرفت در برزیـل اقامت گزینـد. در این کشور بود که از وضع مبهم و تاریک اروپا در جریان جنگ جهانی دوم سرخوردگی یافت تا اینکه در ۲۳ فوریه ۱۹۴۲م در ۶۱ سالگی به همراه همسرش خودکشی کرد.

مناسبت ۰۵: آغاز استعمار رسمی کشور کنگوی کینشاز توسط استعمارگران بلژیکی (۱۹۰۸م)

شرح مناسبت:

سرزمین کنگوی کینشازا از قرن نوزدهم میلادی تحت اسـتعمار بلژیک قرارگرفت. کاشـفین بلژیکی در طول رودخانه کنگو تا قلب این سـرزمین پیش رفتند و لئوپولْدْ دوم پادشاه وقت بلژیک سـرزمین کنگو را به طور رسـمی ضـمیمه قلمرو حکومت خود نمود و براساس تصـمیم کنفرانس برلین در سال ۱۸۸۴م، این سـرزمین در مالکیت لئوپولـد دوم پادشاه بلژیک قرار گرفت. این وضـعیت تا سال ۱۹۰۸م ادامه داشت تـا اینکه در ۲۸ نوامبر همین سال کنگو از تملک لئوپولـد خارج شد و رسـماً به مسـتعمره بلژیـک تبـدیل گردیـد. مردم کنگو پس از اسـتعمار از نظر شـرایط کـاری در موقعیت بسـیار سـخت و نـاگواری قرار گرفتنـد. نیروهـای بلژیکی بـا هر نوع نـدای حق طلبـانه به شـدت مقـابله می کردنـد و بـا ایجـاد فضای رعب و وحشت، تـداوم مناسـبات اسـتعماری را امکان پذیر می ساختند. این وضـعیت تا بعد از جنگ جهانی دوم ادامه داشت. در سال ۱۹۵۷ زمزمه های آزادی خواهی اوج گرفت و از سـال ۱۹۵۹ تظاهرات اسـتقلال طلبانه گسترش یافت. درنتیجه پادشاه بلژیک مجبور گردید به اسـتقلال طلبان قول مساعد بدهد و سـرانجام در ۳۰ ژوئن ۱۹۶۰ کنگو به اسـتقلال دست یـافت. حکومت این کشور در سال های پایانی قرن بیستم، دولتی انتقالی با یک مجلس قانون گزاری انتقالی بوده است.(ر.ک: ۳۰ ژوئن)

مناسبت ۰۶: روز ملی و استقلال "آلبانی" از امپراتوری عثمانی (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

کشور آلبانی در سال های قبل از میلاد مسـیح(ع) مستقل بود اما پس از تشکیل امپراتوری روم به اشغال این امپراتوری درآمد. در پی زوال امـپراتوری روم بـه دسـت مسـلمانان، آلبـانی در معرضِ هجـوم همسایگـانِ خـود قرار گرفـت و سـرانجام سـربازان امپراتوری عثمانی در سال ۱۵۰۲م، این کشور را تصرف کردند. از

آن پس به مدت بیش از چهارصد سال، دولت عثمانی بر این سرزمین حکومت کرد و در این زمان بیشتر مردم آلبانی، به اسلام گرویدند. در اوایل قرن بیستم که امپراتوری عثمانی شبه جزیره بالکان را در جنوب شرقی اروپا از دست داد، با تلاش استقلال طلبان آلبانی، این کشور به خودمختاری و سپس در ۲۸ نوامبر ۱۹۱۲م به استقلال رسید. این کشور پس از جنگ جهانی دوم زیر نفوذ اتحاد جماهیر شوروی به حکومت کمونیستی تحت رهبری انور خوجه تن داد و این وضعیت تا ۱۹۹۲م ادامه یافت. جمهوری آلبانی تنها کشور اسلامی اروپا با حدود ۲۹ هزار کیلومتر مربع مساحت در ساحل دریای آدریاتیک و بین کشورهای یونان، یوگسلاوی، بوسنی و هرزگوین و مقدونیه قرار دارد. جمعیت این کشور، اندکی بیش از سه میلیون نفر است و پیش بینی شده است تا سال ۲۰۲۵ به حدود ۴ میلیون نفر افزایش یابد. نژاد مردم این کشور، آلبانیایی و زبان رسمی، آلبانی توسک می باشد. هفتاد درصد مردم آلبانی مسلمان بوده و حدود پانزده درصد مسیحی و اکثر آنها ارتدوکس هستند. پایتخت این کشور، تیرانا و شهرهای مهم آن عبارتند از دوراتن، الباسان و شکوداد. واحد پول این کشور، لک نامیده می شود و نظام سیاسی این کشور، جمهوریِ چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. ۲۸ نوامبر روز ملی و سال روز استقلال این کشور از عثمانی می باشد.

مناسبت ۰۷: آغاز نخستین کنفرانس سران متفقین در تهران (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

یکی از وقایع مهم و با اهمیت دوران جنگ جهانی دوم، تشکیل کنفرانس عالی سران سه کشور متفقین در تهران است که بی شک در تعیین سرنوشت جنگ جهانی دوم و سرنوشت سیاسی

ایران حائز اهمیت بسیار می باشد. در روز ۲۸ نوامبر ۱۹۴۳م، استالین، چرچیل و روزوِلْت، سران سه کشور شوروی، انگلستان و امریکا برای اولین بار با یک دیگر ملاقات کردند. در این کنفرانس که تا روز اول دسامبر به طول انجامید، طرح عملیات نهایی برای در هم شکستن نیروی مقاومت آلمانی ها که متضمن گشودن جبهه دوم در غرب اروپا و حمله بزرگ ارتش شوروی در جبهه شرق بود تهیه شد. هم چنین استالین در این کنفرانس، موضوع منابع نفتی ایران و کشورهای ساحلی خلیج فارس را نیز مطرح کرد و خواستار توافقی درباره تقسیم این منابع در آینده شد. اما بزرگ ترین موفقیتی که در کنفرانس تهران نصیب استالین شد، نزدیکی به روزولت و جلب اعتماد او بود که نتایج خود را در مدت باقی مانده جنگ و کنفرانس یالتا نشان داد. البته تشکیل کنفرانس سران سه کشور بزرگ در تهران برای ایران هم سودمند بود، زیرا استالین و چرچیل و روزولت با صدور اعلامیه ای، استقلال و تمامیت ارضی ایران را تضمین کردند و تعهد قبلی انگلستان وشوروی درباره تخلیه ایران به فاصله شش ماه پس از پایان جنگ را مورد تایید قرار دادند. این در حالی بود که ایران کمی قبل از تشکیل کنفرانس سران تهران، با فشار غرب، در روز نهم سپتامبر ۱۹۴۳م، رسماً به آلمان اعلان جنگ داده و به جرگه متفقین پیوسته بود. با این حال علی رغم تعهد متفقین برای خروج از ایران، این نیروها تا مدت ها پس از جنگ، از تخلیه کشور امتناع می کردند تا این که پس ازشکایت ایران به مجامع جهانی، این نیروها

خاک ایران را ترک نمودند.

مناسبت ۰۸: مرگ "انریکو فِرمی" فیزیک دان ایتالیایی و سازنده اولین پیل هسته ای جهان (۱۹۵۴م)

شرح مناسبت:

اِنْریکو فرمی، دانشمند هسته ای و فیزیک دان معروف ایتالیایی در ۲۹ سپتامبر ۱۹۰۱م در شهر رم پایتخت ایتالیا به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه وارد کالج پیزا شد و به سبب آزمایش هایی که با پرتوهای ایکس انجام داد در ۲۱سالگی به اخذ درجه دکترای فیزیک نائل آمد. فرمی تحقیقات خود را در آلمان دنبال کرد و در ۲۵ سالگی به استادی دانشگاه دست یافت. وی در ضمن تدریس، مطالعات و تحقیقات علمی خود را ادامه داد و به کشفیاتی رسید که کشف تشعشع رادیو اکتیویته اشعه بتا از آن جمله است. فرمی از آن به بعد افکارش را بر کارهای تجربی و علمی متمرکز گرداند و به مطالعه درباره اتم پرداخت. در نهایت با تلاش شبانه روزی فرمی و همکارانش، در دوم دسامبر ۱۹۴۲ وی موفق به شکافت هسته اتم گردید و گامی بلند در پیشرفت علم در این عرصه برداشت. فرمی در سال ۱۹۳۹م به دلیل اختلاف با رژیم فاشیستی ایتالیا راهی امریکا شد و به کارهای علمی خود ادامه داد. در این زمان رقابت مرگباری بین دول محور و متفقین برای تهیه بمب هسته ای در گرفته بود تا این که فرمی در دوم دسامبر ۱۹۴۲م، موفق به ساخت پیل هسته ای شد و دنیا را وارد عصر اتم نمود. با تهیه پیل هسته ای، مقدمات ساخت بمب هسته ای نیز فراهم شد. با ساخت بمب هسته ای، کشفی که می توانست آغازی خوش برای پیش برد علم در خدمت بشریت باشد، با بمباران هسته ای هیروشیما و ناکازاکی در جریان جنگ

جهانی دوم، تراژدی وحشت ناکی را رقم زد و بشریت را به نابودی و نیستی کشاند. به هر حال در اثر اکتشافات عمده فرمی، وی در سال ۱۹۴۸م به دریافت جایزه نوبل فیزیک نائل گردید. هم چنین در سال ۱۹۵۴م به پاس خدمات علمی این دانشمند هسته ای، عنصر ۱۰۰ را به نام وی نهادند که به فرمیوم موسوم شد. سال های پایانی عمر فرمی در امریکا سپری شد تا آنکه در ۲۸ نوامبر ۱۹۵۴م در ۵۳ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۹: روز ملی و استقلال "موریتانی" از استعمار فرانسه (۱۹۶۰م)

شرح مناسبت:

مهوری اسلامی موریتانی با ۱/۰۳۰/۷۰۰ کیلومتر مربع وسعت در شمال غربی افریقا و در همسایگی کشورهای صحرا، الجزایر، مالی و سِنِگال واقع شده است. جمعیت موریتانی در حدود ۳ میلیون نفر است که ۹۹ درصد مردم آن مسلمان می باشند. نواکْشوتْ پایتخت موریتانی و وگیه واحد پول این کشور می باشد. زبان رسمی سکنه موریتانی عربی و فولانی، است و سونینکه و ولوف زبان های ملّی آن هستند. مردم موریتانی از قبایل مختلف افریقایی بوده و از تیره نژادی سیاه هستند. پیش بینی می شود که جمعیت موریتانی تا سال ۲۰۲۵م نزدیک به ۵ میلیون نفر خواهد شد. از شهرهای مهم این کشور می توان از نواذیبو و کیفا نام برد. موریتانی که از سال ۱۹۰۳م تحت الحمایه فرانسه بود در سال ۱۹۴۶ دارای حکومت خود مختار گردید. سرانجام مردم این کشور طی یک همه پرسی به برقراری رژیم جمهوری رأی دادند و در ۲۸ نوامبر سال ۱۹۶۰ به استقلال کامل دست یافت و نوع حکومت خود را جمهوری اسلامی اعلام نمود. ۲۸ نوامبر روز استقلال موریتانی از فرانسه به عنوان روز ملی این

کشور نام گذاری شده است. نظام سیاسی این کشور، جمهوری چندحزبی با ۲ مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۱۰: خروج نیروهای انگلیسی از جزایر ایرانی خلیج فارس (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

به دنبال خروج نیروهای اشغال گر انگلیسی از سه جزیره ایرانی ابوموسی، تنب بزرگ و تنب کوچک، در ۲۸ نوامبر ۱۹۷۱، ایران، حاکمیت خود بر این جزایر را اعاده کرد. خروج انگلیس از این سه جزیره ایرانی در خلیج فارس در چارچوب طرح انگلیس برای خارج شدن از منطقه دریای مدیترانه و خلیج فارس به خاطر مشکلات سیاسی و اقتصادی خود بود. سه جزیره ایران که در این روز از اشغال انگلیس آزاد شدند، به دلیل قرار گرفتن در مدخل تنگه هرمز که خلیج فارس را به دریای عمان متصل می کند، از موقعیت استراتژیک خاصی برخوردار می باشند. انگلیس این جزایر را در سال ۱۸۸۷م به تصرف درآورده بود تا از این طریق، امنیت مبادلات تجاری خود را در خلیج فارس و اقیانوس هند، تضمین کند.خروج انگلستان، اگرچه به بازگشت جزایر ابوموسی و تنب بزرگ و کوچک به خاک ایران منجر گردید، اما تحریکات بیگانگان و به ویژه امریکا و انگلستان، باعث شده تا کشور امارات متحده عربی، هر از چندی ادعای مالکیت این سه جزیره را مطرح نماید.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: کشف "تنگه ماژلان" در جنوبی ترین نقطه از امریکای جنوبی توسط ماژلان (۱۵۲۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تشکیل جبهه آزادی بخش یوگسلاوی بر ضد نیروهای آلمان نازی (۱۹۴۳م)

شرح مناسبت:

در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۳م و در هنگامه جنگ جهانی دوم، جبهه آزادی بخش و ضد فاشیستی یوگسلاوی به ریاست مارشال تیتو تشکیل شد. چریک های عضو این سازمان، در زمان اشغال یوگسلاوی توسط ارتش آلمان، ضربات مؤثری به نیروهای آلمانی وارد آوردند و در سال ۱۹۴۴م با کمک ارتش سرخ شوروی، نیروهای اشغال گر آلمانی را از کشورشان بیرون کردند. پس از اخراج آلمان، تیتو در یوگسلاوی به قدرت رسید و اولین دولت پس از جنگ را تشکیل داد. حکومت تیتو در یوگسلاوی تا سال ۱۹۸۰ ادامه یافت. (ر.ک: اول دسامبر)

مناسبت ۰۳: روز آزادی آلبانی از یوغ ایتالیا (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

ایتالیای فاشیست، در سال ۱۹۳۹م برای استحکام موقعیت خود در دریای مدیترانه و تسلط بر دریای آدِریاتیک و فراهم کردن

مقـدماتِ حمله به یونـان و سـایرِ هـدف هـای آتی، به آلبانی حمله کرد و با وجود مقاومت دلیرانه مردم، اینِ کشور را تصـرف نمود. بـا پایـان جنگ جهانی دوم و شـکست ایتالیا، آلبانی به اشـغال ارتش شوروی درآمـد و قـدرت به دست کمونیست ها به رهبری انور خوجه، منتقل گشت. با شکست ایتالیا، آلبانی پس از ۶ سال، در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۵م به آزادی کامل دست یافت.

مناسبت ۰۴: روز ملی و تأسیس جمهوری سوسیالیستی "یوگسلاوی" (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

یوگسلاوی با ۱۰۲/۱۷۳ کیلومتر مربع وسعت در جنوب اروپـا و در همسایگی کشورهای رومانی، مجارسـتان، ایتالیا و ... واقع شده است. جمعیت یوگسـلاوی در حدود ۱۱ میلیون نفر است که دارای تیره های مختلف نژادی و پیرو مسـیحیت و اسـلام می باشـند. بلگرادْ پایتختْ و دینار یوگسـلاوی واحد پول این کشور است. مردم یوگسلاوی به زبان رسمی صربی و نیز آلبانیایی و مونته نگرویی صـحبت می کننـد. نووی ساد، نیش و پریشتینا از شـهرهای مهم یوگسـلاوی هسـتند. با پایان جنگ جهانی دوم، تیتو، یکی از رهبران احزاب یوگسـلاوی بر اوضـاع مسـلط شـد. سـرانجام در سال ۱۹۴۵م، مجلس مؤسـسانِ یوگسلاوی، پایان حکومت سلطنتی و استقرار حکومت جمهوری را اعلام کردند. از آن پس، تیتو، به عنوان اولین نخست وزیر جمهوری فدراتیو سوسـیالیستی کمونیستی یوگسـلاوی برگزیده شد و بیش از ۳۵ سـال در رأس قـدرت این کشـور قرار گرفت. این کشور که به صورت جمهوری فـدراتیو سوسـیالیستی اداره می شـد، در سـال ۱۹۹۰ و در پی جنبش هـای اسـتقلال طلبـانه به کشور مسـتقل تقسیم گردید. هم اکنون و

با استقلال کشورهای بوسنی و هرزه گوین، مقدونیه، اسلوونی و کرواسی از یوگسلاوی و تجزیه این کشور، نام این کشور از یوگسلاوی به جمهوری صربستان - مونته نگرو تغییر نام یافته است.

مناسبت ۰۵: تصویب طرح تقسیم فلسطین به دو منطقه عربی و یهودی در سازمان ملل (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

فلسطین منطقه ای است که محل سکونت معتقدان به ادیان آسمانی بود. اما به طور طبیعی، اکثر آنها را مسلمانان تشکیل می دادند. در سال ۱۸۸۰م تعداد یهودیان این منطقه ۲۴ هزار نفر بود که ۵ درصد کل جمعیت را شامل می گردید. ولی صهیونیست ها در اواخر قرن نوزدهم با برگزاری کنگره ها و جلساتی به دنبال راه کاری جهت دستیابی بر فلسطین و سپس عملی نمودن شعارِ تسلط بر نیل تا فرات بودند. اینان هم چنین حمایت دولت استعماری بریتانیا را با خود داشتند. این هدف باعث شد تا جمعیت یهودیان به ۸۵ هزار نفر در سال ۱۹۱۴م برسد. این آمار تا سال ۱۹۳۸م در حدود ۵۰۰هزار نفر بالغ گردید که سی درصد جمعیت فلسطین را در برمی گرفت. در واقع ظرف مدت کمتر از ۶ دهه جمعیت یهودیان بیش از ۲۰ برابر شد. در آغاز سال ۱۹۴۷م، جمعیت یهودیان فلسطین از مرز هفت صد هزار نفر گذشت و در فوریه همین سال، دولت انگلیس که قیمومیت فلسطین را بر عهده داشت، به عنوان این که دیگر قادر به ادامه قیمومیت بر فلسطین نیست، حل این مسئله را به سازمان ملل متحد ارجاع نمود. سازمان ملل نیز یک کمیته ویژه برای حل مسئله فلسطین تشکیل داد و این کمیته پس از شش ماه مطالعه و اعزام هیأت هایی به فلسطین و اردوگاه های آوارگان یهودی در اروپا، بر سر دو

راهی تقسیم فلسطین بین اعراب و یهود یا تشکیل یک حکومت فدرال در این سرزمین باقی ماند. اکثریت اعضای کمیته به تقسیم فلسطین و بین المللی شدن شهر بیت المقدس رای دادند و اقلیت کمیته، تشکیل یک حکومت فدرال و محدودیت مهاجرت یهودیان را به فلسطین پیشنهاد کردند. با ارائه گزارش کمیته در مجمع عمومی سازمان ملل، در نهایتْ در بیست و نهم نوامبر سال ۱۹۴۷م، این مجمع، تحت نفوذ دولت های غربی، به خصوص امریکا و هم چنین صهیونیست ها، با اکثریتی ضعیف به تقسیم سرزمین فلسطین میان دو دولت فلسطینی و یهودی رأی داد. بر اساس این مصوّبه، بیت المقدس، منطقه ای بین المللی اعلام شد. این قطعنامه که به وجود یک دولت صهیونیستی در فلسطین اشغالی رسیمت بخشید، خشم اعراب و رضایت صهیونیست ها را در پی داشت. در این میانْ، استعمار انگلیس به بهانه مخالفت با طرح سازمان ملل، اما در اصل به منظور آماده کردن شرایط برای تأسیس رژیم صهیونیستی، نیروهای خود را در ۱۳ مه ۱۹۴۸م از فلسطین خارج کرد. بلافاصله پس از این اقدام انگلیس، صهیونیست ها، در مراکز نظامی که انگلیسی ها تخلیه کرده بودند، مستقر شدند و تأسیس رژیم صهیونیستی را در ۲۴ مه آن سال اعلام کردند. پس از آن بود که جنگ اول اعراب و اسرائیل به وقوع پیوست.(ر.ک: ۱۴ مه)

مناسبت ۰۶: روز همبستگی با ملّت فلسطین در روز جهانی فلسطین (۱۹۴۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: مرگ "ژاک بنینی بوسوئه" خطیب و نویسنده معروف فرانسوی (۱۷۰۴م)(ر.ک: ۱۴ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "مارک تواین" نویسنده برجسته امریکایی (۱۸۳۵م) (ر.ک: ۲۱ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: درگذشت "ژوزف کونیو" صنعت گر فرانسوی و پدر اتومبیل (۱۸۰۴م)

شرح مناسبت:

ژوزف کونیو، صنعت گر فرانسوی در ۳ سپتامبر ۱۷۲۵م در خانواده ای فقیر متولد گردید و بنابراین همواره در تلاش برای معاش بود. وی که به کارهای صنعتی و فنی علاقه داشت بعد از ۱۰ سال تلاش و کوشش موفق شد در ۳۰اکتبر ۱۷۶۹م اولین وسیله نقلیه بخاری را که به صورت خودرو ارائه شده بود، اختراع نماید. اتومبیلی که کونیو اختراع کرد سه چرخ داشت و با نیروی بخار کار می کرد. دیگ بخار این اتومبیل در جلو قرار داشت و سرعت آن پنج کیلومتر در ساعت بود. ژوزف کونیو مخترع بزرگ فرانسوی که پدر اتومبیل نامیده می شود، در ۳۰ نوامبر ۱۸۰۴م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "ادوارد جِنِر" پزشک انگلیسی و کاشف واکسن آبله (۱۸۲۲م) (ر.ک: ۱۷ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: آغاز قیام ملت مسلمان الجزایر علیه سلطه استعماری فرانسه به رهبری "عبدالقادر" (۱۸۳۲م)

شرح مناسبت:

با آغاز استعمار فرانسه در الجزایر، عبدالقادر معروف به هادی، امیرِ مشهور مسلمانانِ الجزایر در ۲۹ نوامبر ۱۸۳۲م در برابر تجاوز بیگانگان قیام کرد و به کمک سلطانِ مراکش و یاری قبایلِ وطن پرست، مردانه از سال ۱۸۳۲ تا ۱۸۴۷م با سپاهیان فرانسه جنگید. اما چون مبارزات او نزدیک به ۱۵ سال به طول انجامید، نیروهای او تحلیل رفتند و سلطان مراکش و امیر تونس هم بر اثر فشار دولت فرانسه و ضعف و خودخواهی، از یاری عبدالقادر الجزایری خودداری کردند. در نتیجه، این سردار مبارز از فرانسه شکست خورد و پس از مدتی زندان با این شرط آزاد شد که دیگر به کشور خود، الجزایر باز نگردد. عبدالقادر سرانجام در سال ۱۸۸۳م در دمشق درگذشت.(ر.ک: ۱۵مارس)

مناسبت ۰۶: تولد "وینستون چرچیل" نخست وزیر پیشین انگلستان (۱۸۷۴م)(ر.ک: ۲۴ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: مرگ "اُسکار وایلْد" ادیب و نویسنده برجسته ایرلندی (۱۹۰۰م) (ر.ک: ۱۶ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: حمله نیروهای نظامی شوروی به کشور فنلاند در آغاز جنگ جهانی دوم (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

با شروع جنگ جهانی دوم، دولت شوروی که همواره درصدد فرصت برای گسترش بیشتر قلمرو پهناور خود بود از موقعیت استفاده کرد و در ۲۹ نوامبر ۱۹۳۹ به فنلاند حمله ور شد و نبرد سختی میان ارتش سرخ شوروی و فنلاندی ها که سرسختانه از میهن خود دفاع می کردند در گرفت. در این جنگ، شوروی با بمباران شدید فنلاند، تعرض خود را ادامه داد تا اینکه در دوم دسامبر ۱۹۳۹ فنلاند به جامعه ملل شکایت برد. نتیجه این شکایت تصمیم جامعه ملل به مداخله در این امر بود اما در ۱۴ دسامبر همان سال، شوروی از جامعه ملل خارج گردید و در عین حال به پیش روی خود در خاک فنلاند ادامه داد. این مسئله به تسلیم و نیز تجزیه فنلاند انجامید و بخشی از نواحی آن به مالکیت شوروی درآمد.

مناسبت ۰۹: روز ملی و استقلال "باربادوس" از سلطه استعماری انگلستان (۱۹۶۶م)

شرح مناسبت:

باربادوس کشور کوچکی در شرق دریای کارائیب و شرق اقیانوس اطلس است، که ۴۳۰کیلومتر مربع وسعت و ۲۷۰ هزار نفر جمعیت دارد. پایتخت این کشور بریج تاون نام دارد و واحد پول آن دلار باربادوس است. بیش از ۶۰ درصد مردم این کشور پیرو مذهب پروتستان و از تیره های نژادی سیاه پوست هستند. پیش بینی می شود جمعیت باربادوس تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۳۰۰ هزار نفر باشد. هم چنین بیش از ۱۰۰سال طول خواهد کشید که جمعیت این کشور دو برابر شود. زبان رسمی مردم باربادوس انگلیسی است. این کشور دارای یک شهر مهم به نام اسپاتیس تاون می باشد. باربادوس از جمله کشورهای عضو جامعه مشترک المنافع انگلیس است، که تابع تاج و تخت انگلستان بود. و یک

فرمانـدار کل به نمایندگی ملکه انگلیس سـرپرستی امور آن را به عهده دارد. باربادوس از اوایل قرن هفدهم مسـتعمره انگلیس بوده و در سال ۱۹۶۶ اسـتقلال یافته است. سـی ام نوامبر روز اسـتقلال این کشور به عنوان روز ملی باربادوس نام گذاری شده است.

مناسبت ۱۰: رحلت استاد "عبدالباسط محمد عبدالصّمد" استاد برجسته قرآن (۱۹۸۸م)

شرح مناسبت:

اسـتاد عبـدالباسط محمد عبدالصَّمد از اساتید مصـری و برجسـته و بین المللی بود. او فراگیری قرآن کریم را از دوران کودکی آغاز کرد و در دوازده سالگی موفق به دریافت جایزه حفظ و قرائت قرآن شد. اسـتاد عبدالباسط مدتی نیز به سفر به کشورهای مختلف پرداخت. او طی سال های متمادی که به تلاوت قرآن کریم مشغول بود، رتبه های مهمی در مسابقات بین المللی قرآن مجیـد در کشورهای اسـلامی کسب کرد. از اسـتاد عبدالباسط، نوارهای زیادی از صوت دلنشـین قرآنِ او، بر جای مانده است. استاد عبدالباسط سرانجام در سی نوامبر ۱۹۸۸م درگذشت.

سپتامبر

روز ۰۱

مناسبت ۰۱: مرگ "دسیدریوس آراسموس" فیلسوف و ادیب هلندی (۱۵۳۶م)

شرح مناسبت:

دیدیه اراسْمْ معروف به دسیدریوس آراشموس، ادیب و فیلسوف مشهور هلندی، در پنجم اکتبر ۱۴۶۶م در روتردام هلند به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصـیلات خود، به سـلک راهبان درآمد و در بعضـی از مدارس به تدریس روی آورد. آراسموس هم چنین زمانی به تعلیم پسـر پادشاه اسـکاتلند مشـغول شد و به ارائه نظرات و تفکرات خود پرداخت. در آن وقت، چون اصلاح و تعـدیل دین مسـیحی لازم به نظر می آمـد، آراسـموس در این مورد بـا مـارتین لوتر، بنیـان گـذار مـذهب پروتسـتان به مکاتبه پرداخت و آن گاه که لوتر دست به کار دعوت زد، وی ازمکاتبه با لوتر خودداری نمود و بر ضدّ وی چیزهایی نوشت. با آنکه آراسـموس، خود مردی مـذهبی بود، ولی با تعصّـبات احمقانه مخالفت می کرد و از این رو، خشم اولیای متعصّب کلیسای آن روزگار را برانگیخت. آراسـموس می گفت: بهترین راهنمای اخلاقی انسان، عقلِ انسان است و مبنا و ماخـذ عمـده مسـیحیت، مواعظ عیسی(ع) است. وی خواستار فلسفه ای بود

که چون نسیمی از روشنایی، بر عالمی که در ظلمت غرق شده است، بوزَد. معروف ترین اثر آراسموس، ستایش دیوانگی نام داشت. در این کتاب، دیوانگی به صورت شخصیتی واقعی جلوه گر می شود؛ درباره پیروزی های خود داد سخن می دهد و می گوید اگر او نبود نسل بشر اکنون از میان رفته بود زیرا اگر دیوانه نبود، ازدواج نمی کرد؛ مدحِ دیوانگی نیز انسان را به خوش بختی رسانیده است. آسان تر و لذت بخش تر برای ما، آن است که بزرگمان بپندارند، نه آنکه واقعاً بزرگ باشیم. آراسموس تکبّرهای شخصی و تفاخرات ملی را به باد مسخره می گیرد. در بعضی موارد، هجوهای او سختْ زننده می شود. وی کشیشان را احمق های دیوانه ای می خواند که دین را، به عوض آنکه دعوت به سوی راستی و درستی بدانند، تحمیل یک سلسله آداب و اعمال ظاهری می پندارند. از این رو، بیشتر تالیفات آراسموس از طرف واتیکان ممنوع و سوزانده شد و طایفه رهبانان با او خصومتی سخت پیدا کردند. کتاب ستایش دیوانگی به عبارتی ختم می شود که نه هجو است و نه سرزنش؛ دین حقیقی، تأسّی به صفا و سادگی عیسی(ع) است. از آراسموس آثار دیگری نیز بر جای مانده است که تربیت یک شاهزاده مسیحی و آباء کلیسا از آن جمله اند. دسیدریوس آراسموس سرانجام در اول دسامبر ۱۵۳۶م در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: فروپاشی اتحادیه کشورهای اروپایی موسوم به اتحاد مقدس (۱۸۲۵م)

شرح مناسبت:

اتحادیه تاریخی کشورهای اروپایی یا اتحاد مقدس در ۲۶ سپتامبر سال ۱۸۲۵م به دنبال سقوط ناپلئون و تشکیل کنگره وِین، بین امپراتوری های روسیه، اتریش و پادشاهی پروس به امضا رسید و به موجب

آن، این دولت ها موافقت کردند که در کشورهای تحت حکومت خود و در روابط بین الملل بر اساس آیین مسیحیت رفتار کنند. در واقع، اصل سند در دفاع از صلح و عدالت بود. پس از چندی، بسیاری از دولت های اروپایی نیز این موافقت نامه را امضا کردند. اصول کلی مورد توافق در اتحاد مقدس بعدها جهت فرونشاندن انقلاب های ملی و جنبش های آزادی خواهی مردم اروپا و سایر کشورهای تحت سلطه استعمارگران، به کار گرفته شد. این اتحاد در اوّل دسامبر ۱۸۲۵م با خروج روسیه تزاری از هم فرو پاشید. اگرچه اصول موردِ توافق نیز خالی از ابهام نبود. با این حال انقلاب های سال ۱۸۴۸م اروپا به صورت عملی این اتحاد را خاتمه بخشید.

مناسبت ۰۳: روز استقلال "یوگسلاوی" (۱۹۱۸م)

شرح مناسبت:

یوگسلاوی قبل از میلاد مسیح(ع)، محل سکونت اقوام گوناگون بوده است و در قرون اولیه بعد از میلاد، تحت تسلط رومیان قرار داشت. یوگسلاوی پس از آن شاهد حکومت های متعددی بود تا قرن پانزدهم که به امپراتوری عثمانی ملحق گردید و در قرن نوزدهم بخش هایی از این منطقه به استقلال دست یافتند. یوگسلاوی در آستانه اولین جنگ جهانی، با برخی دول منطقه متحد شد. بعد از جنگ و فروپاشی امپراتوری اتریش - مجارستان مناطق صربستان، مونته نگرو، اسلوونی کرواسی، بوسنی و هرزگوین با یک دیگر تشکیل دولتی پادشاهی دادند و در اولین روز دسامبر ۱۹۱۸ در عین حال از سلطه بلغارستان نیز رهایی یافتند. این مجموعه، در فاصله دو جنگْ کشور یوگسلاوی را به وجود آوردند. در جریان جنگ جهانی دوم این کشور علی رغم مقاومت های مردمی به تصرف نیروهای آلمان درآمد تا

اینکه بـا پایـان جنـگ جهـانی دوم، تیتو، یکی از رهبران احزاب یوگسـلاوی بر اوضـاع مسـلط شـد. سـرانجام در سـال ۱۹۴۵م، مجلس مؤسـسانِ یوگسـلاوی، پایان حکومت سـلطنتی و استقرار حکومت جمهوری را اعلام کردند. از آن پس، تیتو، به عنوان اولین نخست وزیر جمهوری فدراتیوسوسـیالیستی کمونیستی برگزیـده شـد و بیش از ۳۵ سـال در رأس قـدرت این کشور قرار گرفت. این کشور که به صورت جمهوری فـدراتیو سوسـیالیستی اداره می شـد، در سال ۱۹۹۰م و در پی جنبش های اسـتقلال طلبانه و متلاشی شدن جمهوری فدراتیو، به کشور صربستان – مونته نگروتغییر نام یافت.

مناسبت ۰۴: امضای قرارداد "لوکارنو" درباره تثبیت مرزهای آلمان (۱۹۲۵م)

شرح مناسبت:

پس از جنـگ جهـانی اول، فرانسه که بـا امضـای معاهـده وِرْسـایْ بـا تصـرف مناطقی از آلمان به کناره های رودخانه راین در آلمـان دسترسـی پیـدا کرده بود از بـاز پس گرفتن این نواحی توسـط آلمـان وحشت داشت و می خواست به نحوی الحاق این اراضـی به فرانسه را تضمین کند. پس از آن در پنجم اکتبر ۱۹۲۵م نمایندگان فرانسه، انگلستان، آلمان، ایتالیا، بلژیک، لهستان و چکسـلواکی در لوکارنو در آلمان گرد آمدنـد تا درباره تثبیت مرزهای خود و نیز غیرنظامی شـدن منطقه راین گفتگو کنند. در این کنفرانس یک رشته توافق ها بین دولت های شرکت کننده به عمل آمد و این موافقت نامه ها در نهایتْ در اول دسامبر ۱۹۲۵م به امضا رسـید. به موجب این پیمان، مرزهای فرانسه – آلمان و بلژیک – آلمان تثبیت شد و سرزمین راین در آلمان که بـا بلژیـک و لوکزامبورگ هم مرز است، غیرنظـامی اعلام گردیـد. بر اساس این پیمان، آلمان میثاق های داوری و حکمیت با فرانسه، بلژیک، لهستان و چکسلواکی را

امضا کرد. هم چنین پیمان های تضمین متقابل میان فرانسه – لهستان و فرانسه – چکسلواکی امضا شد. این پیمان ها برای رؤسای این کشورها که همگی خواستار همکاری بین المللی بودند، پیروزی مهمی محسوب می گردید. پیمان های لوکارنْو، در نهایت در پی اشغال سرزمین راین از سوی آلمان در مارس ۱۹۳۶م، نقض شد و سایر امضاکنندگان نیز تنها به ارسال اعتراض رسمی برای هیتلر قناعت کردند و اقدام جدی به عمل نیاوردند.

مناسبت ۰۵: نخستین انتقال تصویر به وسیله تلگراف بین برلین و وین (۱۹۲۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تصرف سرزمین فلسطین عربی توسط اردن (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

با افزایش مهاجرت یهودیان از نقاط مختلف جهان به سرزمین فلسطین، طرح خائنانه تقسیم فلسطین به دو منطقه عرب نشین و یهودی نشین در سازمان ملل متحد به بحث گذاشته شد و این طرح در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷م به تصویب رسید. طبق طرح تقسیم فلسطین، در حدود ۵۷ درصد اراضی این کشور به دولت یهود و ۴۳ درصد به اعراب، اختصاص می یافت. این در حالی بود که اکثریت جمعیت فلسطین را اعراب بومی تشکیل می دادند و یهودیان در اقلیت ضعیفی بودند. پس از تصویب این طرح، نزدیک به ۷۵۰۰ کیلومتر مربع از سرزمینِ واقع در ساحل غربی رود اردن که قرار بود دولت عربی فلسطین در آن تشکیل شود، در اول دسامبر ۱۹۴۷م به تصرف نیروهای اردنی در آمد و پس از دو و نیم سالْ در آوریل ۱۹۵۰م رسماً به این کشور ضمیمه شد. از آن طرفْ شش هزار کیلومتر مربع دیگر نیز که برای تشکیل دولت عربی فلسطین پیش بینی شده بود، تحت اشغال یهودیان قرار گرفت و هم چنین قسمت کوچکی از اراضی تحت نفوذ دولت آینده فلسطین هم در تصرف مصر باقی ماند. این عواملْ، عدم تأسیس و تشکیل دولت عربی فلسطین را فراهم آورد و در عوض، زمینه اعلامِ موجودیت رژیم اشغال گر قدس در ۱۴ مه ۱۹۴۸م را مهیا نمود.

مناسبت ۰۷: ورود ناوهای هسته ای امریکا در جنگ ویتنام (۱۹۶۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: مرگ "دیوید بن گوریون" موسس رژیم صهیونیستی و اولین نخست وزیر آن (۱۹۷۳م)

شرح مناسبت:

دیوید بن گوریون، بانی و موسس رژیم صهیونیستی، در ۲۹ آوریل سال ۱۸۸۶م در فلسطین به دنیا آمد. وی در بیست سالگی جنبش یهود را برای استقلال یهودیان پایه ریزی کرد و در جریان جنگ جهانی اول نقش مهمی در انتقال تدریجی یهودیان به فلسطین ایفا نمود. بن گوریون در خلال سال های جنگ جهانی دوم، با حمایت قدرت های بزرگ به ویژه استعمار پیر

انگلیس، با شتاب بیشتری کار انتقال یهودیان سراسر جهان را به فلسطین دنبال نمود تا اینکه در ۱۴ مه ۱۹۴۸م، ۵ ماه پس از تصویب طرح تجزیه فلسطین به دو بخش یهودی و فلسطینی توسط سازمان ملل متحد، موجودیت رژیم صهیونیستی را به طور رسمی اعلام کرد و به فاصله چند ساعت، امریکا و شوروی سابق، این رژیم را به رسمیت شناختند. هر چند در غروب همان روز کشورهای مصر، سوریه، لبنان و اردن به اسرائیل اعلان جنگ دادند ولی این جنگ با شدت و ضعف تا بهار ۱۹۴۹ و با فشارهای سیاسی امریکا و دولت های اروپایی ادامه یافت و به آوارگی و پراکندگی بیشتر فلسطینیان در کشورهای عربی انجامید. بن گوریون تا سال ۱۹۵۳م نخست وزیر رژیم صهیونیستی بود و از سال های ۱۹۵۵ تا ۱۹۶۲م نیز مجدداً این سمت را بر عهده گرفت. بن گوریون در جنگ ۱۹۵۶ اعراب و اسرائیل موسوم به جنگ کانال سوئز نیز مورد حمایت گسترده نظامی فرانسه و انگلیس قرار داشت. او یکی از پایه گذاران حزب کارگر اسرائیل می باشد و تا سال ۱۹۶۵م، رهبری این حزب را بر عهده داشت. دیوید بن گوریون

پس از عمری اشغال گری، سرانجام در اول دسامبر ۱۹۷۳م در هشتاد و هفت سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۹: روز ملی "رومانی"

شرح مناسبت:

رومانی در روزگار باستان، جزئی از امپراتوری روم به حساب می آمد. گرچه در قرون بعدی، دیگر اقوام بر این منطقه مسلط شدند اما مردم این سرزمین ضمن حفظ زبان رومی، خود را از نسل رومیان می دانند به همین جهت پس از استقلال، برای کشور خود نام رومانی انتخاب کردند. جمهوری رومانی با بیش از ۲۳۷ هزار کیلومتر مربع مساحت در جنوب شرقی اروپا و در همسایگی بلغارستان، مجارستان، اوکراین و یوگسلاوی واقع شده است. رومانی در سال ۱۸۷۸ مستقل شده و روز استقلال آن ۱۳ ژوئیه می باشد. هم چنین در جریان جنگ جهانی دوم، ارتش سرخ شوروی وارد رومانی شد و سپاهیان آلمان را از این کشور بیرون راند. این روز در رومانی نیز به نام روز آزادی، نام گرفته است. (ر.ک: ۱۳ ژوئیه)

مناسبت ۱۰: روز جهانی مبارزه با بیماری ایدز

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۲

مناسبت ۰۱: تاج گذاری "ناپلئون بُناپارت" به عنوان امپراتور فرانسه (۱۸۰۴م)

شرح مناسبت:

پس از کودتای ناپلئون بُناپارت در نهم نوامبر ۱۷۹۹م و به دست گرفتن قدرت، وی در مقام کنسول اول فرانسه، مقدمات امپراتوری خود را فراهم ساخت و به عنوان ناجی انقلاب شهرت یافت. دومین گام ناپلئون برای رسیدن به قدرت مطلقه، تجدیدنظر در قانون اساسی سال ۱۸۰۰م و تصویب قانون جدیدی در ماه اوت سال ۱۸۰۲م بود که مقام او را به عنوان کنسول مادام العمر تثبیت می نمود و مجالس قانون گزاری را عملاً تابع او می ساخت. دو سال بعد ناپلئون تصمیم گرفت در قالب عنوان امپراتور فرانسه، رژیم سلطنتی موروثی را به فرانسه باز گرداند. از این رو، وی پس از انجام مقدمات کار، این تصمیم را در یک همه پرسی از تصویب مردم گذراند. ناپلئون که ایتالیا و مقر حکومت پاپ ها را نیز تحت سلطه خود داشت، پاپ را وادار کرد برای حضور در مراسم تاج گذاری او به پاریس برود و با دست خود، تاج امپراتوری فرانسه را بر سر او بگذارد. در این مراسم که روز دوم دسامبر ۱۸۰۴م در کلیسای نوتِردام پاریس برگزار شد، ناپلئون تاج گذاری کرد و همسر خود را نیز امپراتوریس و ملکه فرانسه خواند. به این ترتیب دوره جمهوری اول فرانسه که از ۲۲ سپتامبر ۱۷۹۲م، پس از الغای رژیم سلطنت، آغاز شده بود به پایان رسید و ۲۶ روز بعد، در ۲۸ دسامبر ۱۸۰۴م این جمهوری رسماً پایان پذیرفت. دوران امپراتوری ده ساله ناپلئون از سال ۱۸۰۴م تا ۱۸۱۴م، دوران فتوحات پی در پی و گسترش قلمرو امپراتوری او در سراسر اروپاست. ناپلئون هر نقطه

ای را که فتح می کرد، یکی از برادران یا بستگان خود را به پادشاهی آن جا منصوب می نمود و قدرت و محدوده امپراتوری خود را افزایش می داد. اما این وضعیت دوام چندانی نیافت و با آغاز شکست های ناپلئون، وی پس از خلع از قدرت، به یکی از جزایر تبعید شد.

مناسبت ۰۲: فتح بزرگ "ناپلئون بُناپارت" در نبرد تاریخی "اوسْتِرلیتْزْ" (۱۸۰۵م)

شرح مناسبت:

دوران پادشاهی ناپلئون بُناپارت، اغلب در جنگ و کشورگشایی گذشت و همسایگان فرانسه و حتی کشورهای دوردست تر نیز از تهاجم ناپلئون در امان نبودند. در این میانْ انگلستان قدرت های وقت اروپا نظیر روسیه، پروس و اتریش را به اتحاد علیه ناپلئون تحریک می کرد تا این که در ژوئیه ۱۸۰۵م، انگلیس با این سه کشور ائتلاف ضد فرانسه را تشکیل داد. عکس العمل ناپلئون، حمله برق آسا به آلمان و اتریش و شکست دادن آنان بود. در نهایت در ۲۸ نوامبر ۱۸۰۵م، قوای فرانسه با نیروهای مشترک روس و اتریش روبرو شد و در دوم دسامبر ۱۸۰۵م جنگ بزرگی در ناحیه اوسْتِرلیتْزْ در اتریش به وقوع پیوست. در این نبرد، قوای ناپلئون فقط ۶۵ هزار نفر بودند ولی قوای روس و اتریش، بالغ بر ۸۵ هزار نفر می شدند. با این حال، با آغاز جنگْ هفت هزار نفر از فرانسوی ها کشته شدند در حالی که ۳۵ هزار سرباز اتریشی و روسی کشته یا اسیر شده بودند. در نتیجه این پیروزی یکی از بزرگ ترین فتوحات ناپلئون رقم خورد و ائتلاف انگلیس، روس ها و اتریش نیز در هم ریخت.

مناسبت ۰۳: اعلام سیاست استعماری امریکا معروف به "دکترین مونْروئه" (۱۸۲۳م)

شرح مناسبت:

با روی کار آمدن جانز مونْروئه، به عنوان پنجمین رئیس جمهور ایالات متحده امریکا، این کشور خود را از جانب روسیه در خطر می دید و از اتحاد دولت های غربی با روسیه تزاری وحشت داشت. نگرانی دیگر امریکا در این زمان، ترس از عواقب اوضاع آشفته و هرج و مرج مکزیک در جنوب امریکا بود. این تحولات که با موجی از بی ثباتی سیاسی در کشورهای امریکای مرکزی توام بود،

در همسایگی ایالات متحده به وقوع می پیوست و امریکا را به واکنش بر می انگیخت. به ویژه آن که دولت مردان امریکا، خواب تصرف قسمت های مهمی از نواحی شمالی مکزیک را می دیدند و برای اشغال این نواحی، نقشه می کشیدند. در همین اوضاع و احوال بود که جانز مونْروئه، رئیس جمهور وقت امریکا در پیام سالانه خود در دوم دسامبر ۱۸۲۳م، خواهان عدم دخالت کشورهای اروپایی در منطقه گردید. هرچند این پیام که بعدها به دکترین مونروئه شهرت یافت در ظاهر برای حفظ استقلال کشورهای قاره امریکا عنوان گردید اما در حقیقت تحمیل قیمومیت نامشروع امریکا بر کشورهای امریکای مرکزی و جنوبی بوده است. هم چنین تمام معاهدات و قراردادهایی که در سال های بعد میان امریکا با این دولت ها یا میان خود این دولت ها با یک دیگر به امضا می رسید، الزاماً در جهت منافع ایالات متحده امریکا و در راستای دکترین مونروئه قرار داشت. دکترین مونروئه که اشاره صریحی به دولت های غربی دارد، تلاشی جدّی برای دورنگاه داشتن قدرت ها و سیاست های مسلط آن روز از تحولات امریکای لاتین از یک سو و مشروعیت بخشیدن به قیمومیت کاخ سفید بر کشورهای این منطقه از جانب دیگر بود. دکترین مونروئه امروزه پس از گذشت بیش از یک صد و هشتاد سال هنوز از اعتبار و قوت برخوردار است و در دوره هایِ بعدی زمام داری در امریکا، پدیدآورنده حوادث متعدد و بی شماری بود.

مناسبت ۰۴: پایان عصر جمهوری دوم فرانسه و آغاز امپراتوری "ناپلئون سوم" (۱۸۵۲م)

شرح مناسبت:

لویی ناپلئون، برادرزاده ناپلئون بُناپارت از جوانی درصدد بود که جانشین عموی امپراتور خود شود. وی در ابتدا خواهان سلطنت بود اما

چون مردم در جریان انقلاب سال ۱۸۴۸ در فرانسه، خواهان استقرار جمهوری بودند، از سودای سلطنت دست برداشت و خود را نامزد مقام ریاست جمهوری کرد. جذبه نام ناپلئون بُناپارت به پیروزی لویی ناپلئون در نخستین انتخابات ریاست جمهوری فرانسه در دسامبر ۱۸۴۸م کمک کرد و لویی ناپلئون کلیه رقیبان قدرت مند و معروف خود را در این انتخابات شکست داد. وی در سه سال اول ریاست جمهوری خود در چهارچوب قانون اساسی جمهوری دوم فرانسه حکومت کرد و از حدود اختیارات قانونی خود پا فراتر نگذاشت، ولی انتقاداتی که در مطبوعات و مجلس ملی فرانسه از روش او در حکومت آغاز شده بود وسوسه قدرت مطلقه را در او بیدار کرد. از این رو در دوم دسامبر سال ۱۸۵۱م با یک کودتا بر اختیارات خود در مقام ریاست جمهوری افزود و صداهای مخالف را، خاموش کرد. درست یک سال بعد، در روز دوم دسامبر ۱۸۵۲م، لویی ناپلئون، الغاء رژیم جمهوری و استقرار مجدد رژیم سلطنتی را اعلام داشت و خود را امپراتور فرانسه خواند. لویی ناپلئون برای بهره برداری بیشتر از جذبه نام ناپلئون، خود را ناپلئون سوم لقب داد ولی بعد از انتشار شعر هجوآمیزی از طرف ویکتور هوگو، نویسنده و شاعر معروف فرانسوی درباره او تحت عنوان ناپلئون کوچولو، در میان مردم فرانسه بیشتر به این لقب شهرت داشت. حکومت ۲۲ ساله ناپلئون سوم که در چهار سال اول آن عنوان ریاست جمهوری و در ۱۸ سال باقی مانده، عنوان امپراتوری داشت، سرانجام با شکست مفتضحانه نیروهای فرانسه در جنگ های فرانسه و پروس در سال ۱۸۷۰م به پایان رسید. ناپلئون سوم

در این جنگ اسیر شد و دو سال آخر عمر خود را در حال تبعید در انگلستان سپری نمود.

مناسبت ۰۵: ساخت اولین پیل هسته ای جهان توسط "انریکو فرمی" و آغاز عصر اتم (۱۹۴۲م)

شرح مناسبت:

در پی تحقیقات شبانه روزی و طاقت فرسای انریکو فرمی، دانشمند ایتالیایی الاصلِ امریکایی، اولین پیل هسته ای جهان در دوم دسامبر ۱۹۴۲م ساخته شد. پیل یکی از منابع جریان برق است که بر اثر فعل و انفعالات شیمیایی، تولید جریان می کند. با استفاده از این موضوع، پیل هسته ای وسیله ای است که برای تولید انرژی هسته ای به صورت حرارت، تولید مواد شکافت پذیر و تولید نوتْرون ها به کار می برد. هم چنین ماده ای که از شکافت هسته ای در رآکتور به کار می رود، سوخت هسته ای نام دارد. در این پیل، شکافت اتم ها باعث تولید فعل و انفعال زنجیره ای وسیعی گردیده و انرژی حرارتی فوق العاده ای ایجاد می کند. ساخت این پیل هسته ای اولین قدم برای ساختن بمب هسته ای بود و با شکافتن اتم و آزاد کردن نیروی اتم، جهان علم قدم به عصر اتم نهاد. با ساخت اولین بمب هسته ای و به کارگیری آن علیه هیروشیما و ناکازاکی، تراژدی جنگ جهانی دوم پایان یافت و استفاده ضدبشری از این کشف مهم آغاز شد.

مناسبت ۰۶: تقسیم شبه جزیره کره به دو قسمت شمالی و جنوبی (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

پس از پایان جنگ جهانی دوم و شکست ژاپن که بخش هایی گسترده از منطقه شرق آسیا را به تصرف خود درآورده بود، سران متفقین در اجلاس های یالتا و پوتسدام، به بررسی نحوه اداره جهانِ پس از جنگ پرداختند. اما از همان جلسات نخست مشخص شد که امریکا و شوروی هر کدام به دنبال سهم بیشتر و دامنه گسترده تری برای نفوذ و تسلط بر منطقه می باشند. یکی از مناطقی که بنا به خواست

سران کشورهای پیروز در جنگ، به دو قسمت تقسیم شد، شبه جزیره کره بود. در ماه های پایانی جنگ جهانی دوم و پس از اعلان جنگ شوروی به ژاپن، نیروهای روسیه، ضمن تصرف منچوری، به منطقه کره نیز حمله ور شدند و تا مدار ۳۸ درجه جغرافیایی پیش رفتند. از سوی دیگر، نیروهای امریکایی نیز در ۸ سپتامبر ۱۹۴۵م قسمت جنوبی این شبه جزیره را تصرف نموده و در میانه منطقه، با نیروهای شوروی تلاقی کردند. بدین ترتیب در دوم دسامبر همین سال مقدمات تقسیم سرزمین کره فراهم گردید و در ۲۷ دسامبر همان سال در کنفرانس مسکو رسمیت یافت. کره شمالی و کره جنوبی علی رغم به وجود آمدن اتحاد در میان سایر کشورهای دو پاره (همانند ویتنام، آلمان و یمن) همچنان دو کشور مستقل از هم می باشند گرچه در سال های اخیر گام هایی برای پایان این جدایی برداشته شده است.(ر.ك: ۲۷ دسامبر)

مناسبت ۰۷: آغاز قیام "فیدل کاسترو" انقلابی کوبایی علیه "باتیستا" دیکتاتور این کشور (۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

فیدل کاسترو چریک کوبایی، به منظور مبارزه با دیکتاتوری وابسته باتیستا، به اتفاق عده ای از هم رزمانش، در سال ۱۹۵۳م قیام مسلحانه خود را برای آزادی کوبا با حمله به یک پادگان نظامی آغاز کردند. اما سربازان باتیستا این قیام را به شدت سرکوب کردند و کاسترو دستگیر و زندانی گردید. مدتی بعد کاسترو تبعید شد ولی او، گروهی دیگر را گرد آورد و به کوبا بازگشت وی در روز دوم دسامبر ۱۹۵۶ به اتفاق ۸۰ نفر از طرفداران خود، وارد یکی از سواحل کوبا شد، اما همه آن ها به جز ۱۲ نفر، کشته و یا توسط رژیم باتیستا دستگیر شدند. پس از آن کاسترو، فعالیت

تبلیغی شدیـدی علیـه حکـومت مرکزی به راه انـداخت و در منـاطق کوهسـتانی کوبـا به نـبرد بـا این رژیم امریکـایی پرداخت. سرانجام در سال ۱۹۵۸ کاسترو دسـتور حمله به مواضع نظامی و حساس پایتخت و سایر شـهرهای کوبا را صادر کرد. در نتیجه این حملات، بسیاری از مناطق حساس به تصـرف انقلابیون درآمد و باتیستا مجبور شد به پایگاه نظامی امریکا در کوبا پناهنده و سپس از کشور فرار کند. در نهایت، فیدل کاسترو در فوریه ۱۹۵۹م به نخست وزیری و در سال ۱۹۷۶م به ریاست جمهوری کوبا برگزیده شد.(ر.ک: ۱۷ فوریه)

مناسبت ۰۸: روز ملی و استقلال "امارات متحده عربی" و خروج از تحت الحمایگی انگلستان (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

شیـخ نشـین هـای جنوب خلیـج فـارس از سـال ۱۹۲۰م تحـت الحمــایه انگلیس بودنــد و شــیوخ هر یــک از آن منـاطق، طبق قراردادهـایی، زیرنظر مـأمورین دولـت انگلیس، قلمرو خـود را اداره می کردنــد. انگلیس در ایـن منطقـه، پایگـاه هـای نظـامی متعددی ایجاد کرد، اما در آسـتانه خروج از خلیج فارس، شورای عالی اتحادیه امارات عربی را با شـرکت ۹ شیخ نشین جنوب خلیـج فـارس در سال ۱۹۶۹، تشـکیل داد. در ابتـدای کـار شـیوخ قطر و بحرین هم در مـذاکرات شـرکت داشـتند ولی بعـداً از پیوسـتن به این فدراسیون انصراف دادند. بدین صورت در ۲ دسامبر ۱۹۷۱ فدراسـیون جدیدی از شیخ نشین ها تشکیل گردید که تأسـیس امارات متحده عربی را در پی داشت. این کشور در جنوب شرقی خلیج فارس قرار دارد و از ۷ امیرنشین به نام های ابوظبی (پـایتخت)، امُ القُوین، دوبِی، رأسُ الخِیمه، شارْجِه، عَجمان و فُجِیْره تشـکیل شـده است. مساحت این سـرزمین ۸۳/۶۰۰ کیلومتر مربع می باشد. جمعیت امارات متحده بیش از ۲ میلیون نفر و دارای دین رسمی اسلام

است. پیش بینی می شود که جمعیت کشور امارات متحده عربی تا سال ۲۰۲۵م بیش از سه میلیون نفر خواهد بود. نظام سیاسی حاکم بر اماراتْ فدراسیونی متشکل از هفت امیرنشین با یک مجلس مشورتی است. جمعیت امارات از گروه های نژادی مختلف تشکیل شده است که ملیّت پاکستانی و هندی اکثریت دارد و دیگر گروه های نژادی عرب، ایرانی و سایر آسیایی ها در اقلیتند. علت تنوع نژادی در امارات، مهاجرت سایر اقوام به این کشور به دلایل بازرگانی و اکتشاف و استخراج نفت می باشد. زبان رسمی در امارات عربی است و واحد پول آن درهم می باشد. دوم دسامبر سال روز استقلال این کشور از انگلستان، روز ملی امارات متحده عربی نیز می باشد.

مناسبت ۰۹: روز ملی "لائوس" (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

سرزمین لائوس از قرن سیزدهم میلادی محل سکونت جمعی از قوم لائو بود که از جنوب چین به این منطقه کوچ کرده بودند که نام این کشور نیز از این قوم گرفته شده است. اما از اواخر قرن نوزدهم فرانسه این منطقه را تسخیر نمود و لائوس از سال ۱۸۹۳م رسماً تحت الحمایه فرانسه شد تا این که سال ۱۹۴۹م به دنبال قیام های آزادی خواهانه در منطقه هندوچین، استعمار فرانسه مجبور شد در چارچوب اتحادیه فرانسه، به لائوس استقلال نسبی بدهد. اما هم زمان با مبارزات مردم ویتنام با استعمار فرانسه، احزاب استقلال طلب لائوس نیز از سال ۱۹۵۰م نبرد خونین خود را علیه نیروهای فرانسوی و حکومت دست نشانده آن ها آغاز کردند. ادامه مبارزات چریک ها و نیروهای مردمی باعث شد تا دولت فرانسه طی موافقت نامه ای در ۲ دسامبر ۱۹۵۳ استقلال کامل

لائوس را پذیرا گردد. در نهایتْ استقلال این کشور در کنفرانس ژنو که در ۱۹۵۴ با حضور کشورهای منطقه و دولت های بزرگ جهان برگزار شد، به تأیید رسید. لائوس بعد از استقلال تا چندین سال محل درگیری های داخلی بود تا اینکه در ۲ دسامبر ۱۹۷۵ دولت پادشاهی در این کشور سرنگون شد و جمهوری دموکراتیک خلق لائوس تأسیس گردید. لائوس با ۲۳۶/۸۰۰ کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۵ میلیون نفر جمعیتْ، در جنوب شرقی آسیا و در همسایگی چین، ویتنام، تایلند، میانمار و کامبوج واقع است. وِین تیان پایتخت لائوس است. کیپ جدید واحد پول و اکثر مردم پیرو آیین بودا می باشند. سکنه لائوس زردپوست بوده و زبان رسمی آنان لائوسی است. پیش بینی می شود که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵م بیش از ۹ میلیون نفر خواهد بود. نظام حاکم بر این کشور جمهوری تک حزبی خلق با یک مجلس قانون گزاری می باشد. دوم دسامبر، سال روز تأسیس جمهوری دموکراتیک خلق در سال ۱۹۷۵ به عنوان روز ملی این کشور نام گرفته است.

مناسبت ۱۰: روز جهانی لغو بردگی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۳

مناسبت ۰۱: تولد "نیکولا ماکیاولی" فیلسوف و نظریه پرداز معروف ایتالیایی (۱۴۶۹م)

شرح مناسبت:

نیکولا- برناردویی ماکیاولی، فیلسوف و نظریه پرداز ایتالیایی در ۳ دسامبر ۱۴۶۹م در فلورانس ایتالیا به دنیا آمد و از جوانی وارد فعالیت های سیاسی شد. پس از فروپاشی سلطنت و برقراری حکومت جمهوری در ایتالیا وی در حالی که ۲۹ سال داشت در مقام دبیر شورای ده نفره حکومت جمهوری مشغول به فعالیت گردید و مدت ۱۴ سال در این منصب بود. با این حال، پس از آن به دنبال جنگ قدرت به زندان افتاد. ماکیاولی در عصری می زیست که عصر خودکامگی، گستاخی، زیرکی، فریب، خیانت، کینه توزی، بدبینی، نفرت و شهوت بود و او نظامی فلسفی آورد که با تناقضات آن روزگار مناسبت داشت. ماکیاولی، اساس اخلاقیات را واژگون کرد. به دنیایی که سرشار از توحش بود صریحاً می گفت که بهترین شیوه و خطمشی زندگی، بی شرافتی است. یگانه شعار سیاسی او این بود که شاه فوق تمام قیود و الزامات مردم عادی است. او اصول موعظه مسیحیت را که از راه تحقیر، به آن، راهنمای بردگی می گفت طرد کرد و برای اربابان، موعظه شمشیر تدارک دید. ماکیاولی برای آغاز دوباره زندگی سیاسی و نزدیک شدن به خاندان سلطنتی به نگارش مهم ترین اثر سیاسی خود با نام پرنس یا شهریار دست زد. این کتاب گرچه نتوانست در این راه کمکی به نویسنده اش کند اما به عنوان یک اثر مورد توجه سیاست مداران قرار گرفت و دنیایی دیگر در عرصه سیاست نوین پی ریزی کرد. ماکیاولی در این کتاب، مجموعه ای از رهنمودها و ارشادات را برای اداره موفقیت آمیز یک حکومت

عرضه می نمایـد که در ده اصل خلاصه می شود که عبارتند از: همیشه در پی سود خویش باش؛ جز به خویشـتن هیچ کس را محترم مـدار؛ بـدی کن اما چنان وانمود کن که نیکی می کنی؛ حریص باش و هرچه را می توانی تصاحب کن؛ خسـیس باش؛ خشن و درنـده خـوی بـاش؛ چون فرصت به دست آوردی دیگران را بفریب؛ دشـمنانت را بکش و اگر می توانی دوسـتانت را نیز؛ در رفتـار بـا مردم به زور توسـل جوی نه مهربـانی و همه مساعی خود را بر جنگ متمرکز ساز. از دیـدگاه ماکیاولی، چون مردمْ ساده لوح می باشند لذا شهریار باید کاری کند که کمتر کسی حقیقت او را دریابد و مردم را با اعمال ظاهری و تظاهر به درسـتکاری و پای بندی به مذهب بفریبد. مجموعه افکار ماکیاولی که به ماکیاولیسم منجر می شود در حقیقت، مرامی است بر پـایه هـای فریب، ریاکـاری و نـادرستی. نظریـات ماکیـاولی، اثر سویی بر جبـاران و دیکتـاتوران جهان داشت اما این شاگردان مکتب ماکیـاولی نشـان دادنـد که فلسـفه او از جـاده صواب به دور است زیرا بـدبختی و ادبار سـرانجام بر خود آنان نازل شـد. نیکولا ماکیاولی در نهایت در ۲۰ سپتامبر ۱۵۳۰م در ۶۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد دکتر "راجنْدرا پراساد" اولین رئیس جمهور هند (۱۸۸۴م)

شرح مناسبت:

راجنْـدرا پراساد سیاست مـدار و فیلسوف هندی در ۳ دسامبر ۱۸۸۴م در یکی از روسـتاهای ایالت بیهار هنـد متولـد شـد. او با وجود تنـگ دستی خـانواده اش، تحصـیلات خود را تا درجه دکتری ادامه داد و در نهضت اسـتقلال طلبی مردم هنـد، شـرکتی فعالانه داشت. وی همگام با مهاتما گاندی به مبارزه سیاسی علیه استعمارگران انگلیس پرداخت و چندین

بار به ریاست حزب کنگره ملی هند برگزیده شد. پراساد پس از استقلال هندوستان و استقرار نظام جمهوری در این کشور، در ۲۶ ژانویه ۱۹۵۰م به عنوان اولین رئیس جمهور هند، انتخاب گردید و دو دوره هفت ساله به این مقام برگزیده شد.

مناسبت ۰۳: مرگ "رابرت استیونسون" شاعر و نویسنده انگلیسی (۱۸۹۴م)(ر.ک: ۱۳ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: شکست ترک های عثمانی در جنگ بالکان و عقب نشینی آنان از اروپا (۱۹۱۲م)

شرح مناسبت:

در دوره صلح مسلح که از سال ۱۸۷۱م تا آغاز جنگ جهانی اول به طول انجامید، حوادثی در شبه جزیره بالکان روی داد که می توان آن ها را زمینه ساز نخستین جنگ جهانی در قرن بیستم دانست. پس از موافقت عثمانی با واگذاری منطقه بوسنی و هرزه گوین به اتریش، مشروط به عدم حمایت اتریش از استقلال بلغارستان، روسیه نیز درصدد کسب امتیاز برآمد. با اعلام استقلال بلغارستان و پیوستن جزیره کُرت به یونانْ، اوضاع در منطقه بالکان بحرانی شد در این شرائط در ۲۸ اوت ۱۹۱۲م منطقه جبل اسود به دولت عثمانی اعلام جنگ داد و بلغارستان، صربستان و یونان نیز به حمایت از آن برخاستند. بیش از ۷۰۰ هزار نظامی دول متحد در مقابل بیش از ۳۰۰ هزار سرباز ترک عثمانی قرار گرفتند طی این نبرد که برای نخستین بار از هواپیما استفاده شد نیروهای متحد تا دروازه استانبول پیش رفتند. این جنگ در نهایتْ، با شکست عثمانی در سوم دسامبر ۱۹۱۲م خاتمه یافت و باعث شد تا دولت عثمانی سرزمین های اروپایی خود را از دست بدهد.

مناسبت ۰۵: تصویب تشکیل دیوان دائمی دادگستری بین المللی (۱۹۲۰م)

شرح مناسبت:

اگرچه در کنفرانس صلح لاهه در سال ۱۹۰۷ درباره ایجاد یک دادگاه جهانی متشکل از تعدادی از قضات بین المللی مذاکره شد، اما به نتیجه ای نرسید. امکانِ تأسیس چنین دادگاهی، سال ها بعد در خاتمه جنگ جهانی اول پیش آمد. در مقدمه میثاق، ضمن بیان راه های تأمین اهداف جامعه ملل، مسئله رعایت کامل حقوق و تعهدات بین المللی موردِ تأکید قرار گرفته بود. در ماده ۱۴ میثاق جامعه ملل، تهیه طرح تأسیس دیوان دائمی بین المللیِ دادگستری و تصویب آن

پیشنهاد شده بود. در فوریه ۱۹۲۰م کمیته مشورتی با شرکت ۱۰ حقوق دان از کشورهای مختلف تشکیل و پیش نویس اساس نامه دیوان تهیه گردید. این طرح با برخی اصلاحات، سرانجام در ۳ دسامبر ۱۹۲۰م به تصویب مجمع عمومی جامعه ملل رسید و پس از تصویب ازطرف اکثر کشورهای عضو، در سپتامبر ۱۹۲۱م قدرت اجرایی پیدا نمود. دیوان دائم دادگستری بین المللی پس از انتخاب قضات دیوان، از ژانویه ۱۹۲۲م شروع به کار کرد و در ۱۹ آوریل ۱۹۴۶م رسماً منحل گردید و دیوانِ بین المللی دادگستری جای گزین آن شد.

مناسبت ۰۶: نخستین عمل پیوند قلب در جهان توسط پروفسور "کریستین بارنارد" افریقایی (۱۹۶۷م)

شرح مناسبت:

یکی از حوادث هیجان انگیز که نشان دهنده پیشرفت علم بود، انجام عمل پیوند قلب می باشد. درسوم دسامبر ۱۹۶۷م دکتر برنارد، در بیمارستان "گروت شور" واقع در شهر کِیْپْ تاوْن افریقای جنوبی نخستین عمل موفقیت آمیز پیوند قلب را انجام داد. وی در این عمل، قلبِ زنی ۲۵ ساله را که بر اثر تصادف جان داده بود به مردی ۵۶ ساله پیوند زد. در این عمل، یک تیم پزشکی متشکل از ۳۰ دکتر و پرستار مدت ۵ ساعت طی چهار مرحله موفق به انتقال قلب و پیوند و بازگرداندن ضربان عادی قلب شدند. این عملیات پزشکی اگرچه موفقیت آمیز بود اما اعتراض بشردوستان را برانگیخت چرا که آن ها معتقد بودند "قلب" اگر هنوز "جان" داشته، پیوند آن به دیگری مساوی با انجام قتل نسبت به صاحب قلب می باشد. گرچه گیرنده قلب جدید در این عمل، با قلب جدید به حیات خود ادامه داد اما در ۲۱ دسامبر همان سال به علت سرماخوردگی شدید و بیماری ریوی جان سپرد. دکتر برنارد

پس از آن عمل های پیوند قلب را ادامه داد.

مناسبت ۰۷: آغاز جنگ هند و پاکستان بر سر سرزمین بنگلادش (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

شبه قاره هند از آغاز دهه ۱۹۷۰م، صحنه جنگ ها و تشنجات سیاسی شدیدی بود. پاکستان از بدو استقلال به علت تقسیم آن به دو بخش شرقی و غربی که در دو سوی شبه قاره هند قرار داشتند وضع نامتعادلی داشت. پاکستان شرقی با جمعیت بیشتر و منابع طبیعی کمتر، بیش از پاکستان غربی از فقر و مشکلات اقتصادی رنج می برد و این احساس که رهبران پاکستان، که بیشتر از سکنه پاکستان غربی بودند، چندان توجهی به اوضاع پاکستان شرقی ندارند به احساس نارضایتی در میان مردم پاکستان شرقی دامن می زد. از این رو مقدمات استقلال قسمت پاکستان شرقی فراهم شد، اما این امر با مخالفت پاکستان غربی روبرو گردید. با این حال، رهبران پاکستان شرقی اعلام استقلال کردند و کشور جدیدالاستقلال خود را بنگلادش به معنی ملت بنگال خواندند. اما دولت پاکستان، استقلال پاکستان شرقی را به رسمیت نشناخت و در ماه مارس ۱۹۷۱م، با دخالت نظامی و اعمال قوه قهریه درصدد جلوگیری از تحقق یافتن استقلال این کشور برآمد. دخالت نظامی پاکستان، به مهاجرت میلیون ها نفر از اهالی پاکستان شرقی به هند انجامید و دولت هند برای متوقف ساختن سیل مهاجران، از پاکستان خواست که نیروهای نظامی خود را از بنگلادش بیرون ببرد و استقلال این کشور را به رسمیت بشناسد. پاکستان زیر بار نرفت و هند و پاکستان در روز سوم دسامبر سال ۱۹۷۱م وارد جنگ شدند. دومین جنگ هند و پاکستان نیز مانند جنگ اولِ این دو کشور که در سال ۱۹۶۵م بر سر کشمیر روی داد،

به شکست نیروهای پاکستان از ارتش هند، که قوی تر و مجهزتر بود انجامید. نیروهای پاکستان در بخش شرقی پس از ده روز جنگ، دست از مقاومت برداشتند و در نهایت پس از آن که جنگ در ۲۰ دسامبر ۱۹۷۱م به پایان رسید، دولت پاکستان نیز به ناچار استقلال بنگلادش را به رسمیت شناخت.

مناسبت ۰۸: فاجعه نشت و انفجار گاز در یک کارخانه امریکایی در هند (۱۹۸۴م)

شرح مناسبت:

در سوم دسامبر ۱۹۸۴م، فاجعه عظیم نشت گازهای شیمیایی که مربوط به کارخانه چند ملیّتی امریکایی "یونیون کاربائید" بود، در شهر بوپال هند، روی داد. این حادثه که بر اثر بی احتیاطی و عدم رعایت استانداردهای ایمنی از سوی مسؤولین کارخانه، واقع شد، گاز خطرناك ام. آی. سی که از مواد اصلی تشکیل دهنده سمِّ مرگبار سیانور است، از سه منبع زیرزمینی آن نشت کرد و در فضا پراکنده گردید. بر اثر نشت گاز در این روز، حداقل ۲۵۰۰ نفر از مردم بی گناه شهر بوپال هند، کشته و ده ها هزار نفر دیگر نیز مصدوم شدند.

مناسبت ۰۹: دخالت نظامی امریکا در سومالی و یورش تفنگ داران امریکایی به این کشور (۱۹۹۳م)

شرح مناسبت:

حملات نظامی امریکا به کشورها در دوران جنگ سرد، همواره به بهانه ممانعت از سلطه شوروی و نفوذ کمونیسم صورت می پذیرفت. اما با فروپاشی شوروی و اضمحلال کمونیسم، این حربه از دست امریکایی ها خارج گردید. از این زمانْ هر گاه امریکا منافع خود را در هر کجای جهان در خطر می دید، بی اعتنا به مجامع جهانی و بدون نگرانی از واکنش ابرقدرتی دیگر، به مداخله مستقیم می پرداخت. یکی از این مناطق، کشور سومالی در شرق قاره افریقا بود که مورد هجوم نظامی نیروهای ایالات متحده واقع گردید. در سال ۱۹۹۲م، موقعیت امریکا به دلیل قدرت یافتن مخالفان سیاست های امریکا در سومالی تضعیف شد و به دلیل جنگ های داخلی، سازمان ملل نیز سومالی را تحریم تسلیحاتی نمود. در این هنگام ارتش امریکا به بهانه عملیات نجات و امداد رسانی به گرسنگان سومالی، در سوم دسامبر ۱۹۹۳م وارد خاك این کشور شد. در نتیجه این عملیات، ۲۸ هزار نفر از افراد ارتش

وارد سومالی شدند و این کشور را به اشغال خود در آوردند. استدلال پنتاگون و سازمان جاسوسی امریکا، سیا این بود که در مدت زمان کوتاهی، حکومت مطلوب امریکا را بر سومالی حاکم خواهند ساخت. اما شبه نظامیان سومالی علیه نیروهای نظامی امریکا وارد جنگ شدند. امریکا در طول مبارزه با مردم و نیروهای شبه نظامی سومالی، متحمل تلفات زیادی شد که این امر با مخالفت شدید افکار عمومی امریکا مواجه گردید تا آن جا که کنگره امریکا از کاخ سفید خواست تا ارتش امریکا را از سومالی خارج کند. در نهایت، بیل کلینتون رئیس جمهور وقت امریکا در ۲۵ مارس ۱۹۹۴م فرمان خروج نیروهای امریکایی از سومالی را صادر نمود.

مناسبت ۱۰: روز جهانی معلولین

شرح مناسبت:

به منظور بهبود موقعیت و ارتقای جایگاه افراد معلول در جوامع بشری، در سی و هفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۱۳۶۲ ش برابر با ۱۹۸۳ م، روز سوم دسامبر مطابق با دوازدهم آذرماه، از سوی سازمان ملل به عنوان روز جهانی معلولان نام گرفت. طبق آمار سازمان ملل، بیش از نیم میلیارد نفر از مردم جهان به دلیل ابتلا به نارسایی های جسمی، ذهنی یا حسی، معلول به شمار می آیند. افراد معلول، یک دهم جمعیت بسیاری از کشورها را تشکیل می دهند. تخمین زده می شود که هشتاد درصد از معلولان، در کشورهای درحال توسعه زندگی می کنند، زیرا اغلب معلولیت ها ناشی از سوء تغذیه، فقر، عدم مراقبت های بهداشتی و آموزشی و دیگر عواملی است که نتیجه توسعه نیافتگی است. می توان بسیاری از معلولیت ها را از طریق مراقبت های اولیه بهداشتی نظیر واکسیناسیون، تغذیه

مناسب و همچنین مراقبت های حرفه ای از قبیل توانبخشی طبی، گفتار درمانی و ... از بین برد. امروزه باید خود معلولین نیز در طراحی و اجرای برنامه های توانبخشی خود سهیم باشند. با این روش، افراد با معلویت های شدید نیز قادر خواهند بود استقلال زیادی داشته باشند.

روز ۰۴

مناسبت ۰۱: کشف جزیره "ماداگاسکار" در جنوب شرقی افریقا توسط مکتشفان پرتغالی (۱۵۰۰م)

شرح مناسبت:

کشور ماداگاسکار با ۵۸۷/۰۴۱ کیلومتر مربع مساحت، یکی از بزرگ ترین جزایر جهان است که در سواحل جنوب شرقی افریقا و در اقیانوس هند واقع شده است. این منطقه از دو هزار سال پیش مسکونی بود. ماداگاسکار در قرون اول بعد از میلاد، محل تردد برخی بازرگانان بود که شهرها و بنادری نیز در آنجا بنا نمودند. در ۴ دسامبر ۱۵۰۰م پای استعمارگران پرتغالی به این منطقه باز شد. آنها به دنبال طلا، ادویه و عاج، آمده بودند اما چون از یافتن آن ناامید شدند، این جزیره را به حال خود رها کردند. در نتیجه، سایر اروپائیان، جای گزین پرتغالی ها شدند. این سرزمین به واسطه موقعیت خاص جغرافیایی خود در مجاورت سواحل شرقی افریقا، از قرن شانزدهم به بعد صحنه رقابت استعمارگران انگلیسی و پرتغالی و فرانسوی بود. در نهایتْ استعمارگران فرانسوی در اواخر قرن نوزدهم بر آن مسلط شدند و ماداگاسکار در سال ۱۸۸۵م تحت الحمایه فرانسه و در سال ۱۸۹۶م مستعمره فرانسه شناخته شد. پس از پایان جنگ جهانی دوم و در سال ۱۹۶۰م فرانسه استقلال ماداگاسکار را به رسمیت شناخت. (ر.ك: ۲۶ ژوئن)

مناسبت ۰۲: مرگ "توماس هابْزْ" فیلسوف و نظرپرداز برجسته انگلیسی (۱۶۷۹م)

شرح مناسبت:

توماس هابْزْ، فیلسوف معروف انگلیسی در پنجم آوریل ۱۵۸۸م در این کشور به دنیا آمد. وی از نوجوانی به نگارش کتاب پرداخت و پس از آن برای ادامه تحصیلات خود وارد آکسفورد شد. هابز از آن پس با مطالعات فلسفی خود، از ماکیاولی، فیلسوف ایتالیایی تاثیر پذیرفت و به نشر افکار خود پرداخت. فلسفه هابز از علاقه و رغبت او به حوادث و امور عالم سرچشمه می گرفت. وی فیلسوفی بود به حد افراطْ مادی. از

دیـدگاه او، اجتماع همانند یک ماشـین است که تنها قدرتِ فرمان روا می تواند آن را به کار اندازد. هابز می گفت: برای فرار از نابسامـانی جوامع، آدمیـان دور هم جمع می شونـد و جوامعی را که ترجیحاً تحت اداره یـک قـدرت قـانونی مرکزی است، تشـکیل می دهنـد. غرض از این اجتماع آن است که از بروز جنگ میان افراد جلوگیری شود. هابز تاکیـد می کند که پیمان و قراردادی که میـان افراد یک جامعه بسـته می شود به وسـیله یک تن بهتر به اجرا در می آیـد. به عقیـده او هر جا تفرقه قـدرت هست، آشـوب و اغتشـاش نیز وجـود دارد. بنـابراین، پیمـان بسـته می شود که افراد جـامعه از پیشوایـان خود اطـاعت کننـد. در حقیقت، افراد به یک نوع انقیاد اختیاری برای تمام عمر گردن می نهند و این قرارداد با شمشـیر به اجرا گذاشـته می شود، زیرا قراردادی که زور و شمشـیر از آن حمایت نکنـد، حرفی بیش نیست. هابز می گویـد: قـدرت شاه بایـد نامحدود باشد. وی باید همه افکار را سانسور کند. به همه ادیان نظم دهد، هر تدبیری را به دقت بسنجد و هر طغیانی را فرونشاند. باید قوانین مربوط به مالکیت را تهیه و تنظیم کنـد، زیرا همه املاک، در تحلیل واپسـین به شاه تعلق می گیرد. هابز می گویـد: خیلی آسان می توان مردم را معتقـد سـاخت که اطاعت از پادشاه، وظیفه ای الهی است، زیرا ذهن آدمی راغب و فریفته عقایـد دینی است. می توان در کلیسا، خطابه ها و موعظه های خاصی، و در مدارس، درس های مخصوصی قرار داد و به وسیله ضرورتْ، اطاعت

از پادشـاه را در اذهان مردم فرو کرد. هم چنین هابز معتقـد بود که زنـدگی افراد جامعه به تمامی در یـد قـدرت پادشاه است و هرگونه ابراز نارضایتی از کار حاکم، حتی اگر به جا باشـد، باید به سـختی سـرکوب شود. بدین ترتیب، چون هابز سـلاطین را خداونـدانِ روی زمین می دانست، به نـوعی سـلطنت اسـتبدادی گرایش پیـدا کرد و از خصوصـیات پادشـاه آن می دانست که احتیاجی به حفظ قول و عمل به آن نـدارد. انـدیشه های هابز را می توان بـدین ترتیب برشـمرد: حاکم، اقتـدار نامحدود دارد و هرگونه نافرمـانی از اتبـاع جـامعه، غیرقابـل قبول و غیرعادلانه است؛ طبیعت اصـلی همه آدمیـان یکسان است و همه، تبهکار و درنده خو هسـتند. در حکومت استبدادی مورد نظر هابز، از سازمان های سیاسی یا بحث های مشاجره آمیز خبری نیست و همه اقشار جامعه، به مثابه نوکران و خدمت گزاران شاه و عامل و مفسِّر نیات و اراده او هستند. پس از این مباحث، هابز فلسفه خود را اختتام می بخشد و اظهار امیدواری می کند که شاهان، حکمت وی را مدنظر قرار دهند و به استبداد بپردازند. هابز، انسان را تحت تربیت غریزه می دانست ولی به هنگام شـکل گیری قدرت، وی فرد محاسـبه گری خواهد بود که این نظر هابز مورد نقد منتقـدان قرار گرفته است. هابز نظرات خود را در کتاب هایی چون علم سـیاست، فلسـفه درباره حکومت و قـدرت یک دولت مطرح ساخته است. هابز توقع داشت که وفاداری و خـدمت او را به پادشاهان، با برقراری مسـتمری کافی، پاداش دهنـد. پادشاه وقت نیز چنین کرد و یک صد لیره در

سال برای او اختصاص داد. اما خودِ هابز گفته بود که پادشاه احتیاجی به حفظ قول خود ندارد، از این رو، پادشاه انگلستان نیز هرگز به قول خود عمل نکرد و مستمری هابز هرگز به او نرسید. توماس هابز سرانجام در ۴ دسامبر ۱۶۷۹م در ۹۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "گوتْهولْدْ لِسینْگْ" نویسنده و مورخ معروف آلمانی (۱۷۸۱م)

شرح مناسبت:

گوتْهولْدْ اِفْرائیم لِسینْگْ، نویسنده، منتقد و مورخ آلمانی در ۳۰ ژوئن ۱۷۲۹م در منطقه ساکْسْ آلمان به دنیا آمد. وی در هفده سالگی برای تحصیل در رشته الهیات، زبان شناسی و علوم طبیعی وارد دانشگاه لایْپْزیک شد اما پس از چندی آن را رها کرد و پس از گرایش به تئاتر، کوشید که مانند نویسنده ای مستقل، زندگی کند. اما برای امرار معاش ناچار گشت به مشاغل کوچک تن در دهد. لِسینْگْ در ۱۹ سالگی اولین کمدی خود را بر روی صحنه برد و سپس به روزنامه نگاری و نقد پرداخت. آغاز نویسندگی لسینگ در حالی بود که ادبیات زمان تحت تأثیر دو عامل قوی قرار داشت؛ از طرفی نفوذ آثار نمایشی فرانسه و از طرف دیگر نفوذ تئاتر انگلستان. لسینگ در چنین وضعی به میدان مبارزه قدم نهاد، به جستجوی حقیقت شتافت، خستگی ناپذیر به تجزیه و تحلیل امور پرداخت و فعالیت خود را از راه تئاتر و نقد هنری و روزنامه نگاری ادامه داد و امکان آن را یافت که با شیوه خاص و بیان فصیح و بلیغ، به تنویر افکار و احساس هم میهنان خود بپردازد. درهمین راستا در ۲۴ سالگی اولین اشعار خود، به نام هجویات را سرود و با کلامی موجز وطنزآمیز، تصویری گویا و هوش مندانه از جامعه آلمانی در

قرن هجدهم پیش چشم گذارد. وی در سال های بعد با انتشار آثاری از قبیل تراژدی خانم سارا سمپسون و مجموعه تمثیل ها و اثر بزرگ خود به نام لائوکوئون، به شهرت فراوانی دست یافت. لسینگ در لائوکوئون ادراک تازه ای از اصول زیبایی شناسی و هنر خاص ملی عرضه داشته و در آن، هدف خود را، تعیین حدود ارتباط میان نقاشی و شعر عنوان کرده است. در این اثر، جز مفاهیم و مطالب پرارزش، باید شیوه خاص بیان و صراحت و دقت و هماهنگی آن را نیز در نظرگرفت که در نثر آلمانی بی سابقه بود و بر ادبای پس از آن، تأثیر فراوانی نهاد. آخرین سال های زندگی لسینگ، از نظر فعالیت در خلق آثار تحقیقی، از برجسته ترین سال های زندگی وی به شمار می آید. وی در این دوره، نمایش نامه منظوم ناتان خردمند، نوشته هایی از نویسنده ای مجهول و تربیت نوع بشر را انتشار داد. اثر اخیر، متفکرانه ترین اثر لسینگ است که در آن، اندیشه های مذهبی او به صورتی فشرده و موجز، در صد بند و عبارت با نظمی منطقی و پیوسته بیان شده و تحول مذهبی بشر در خلال انقلاب های پی در پی ترسیم گشته است، تحولی که بشر را به سوی کمال معنوی می کشاند. از نظر لسینگ، کشف و الهام در مذهب برای نوع بشر، همان حالت را دارد که تربیت برای فرد. تربیت و کشف و الهام، مشابه یک دیگر است. منتها تربیت به پرورش فکری فرد ارتباط می یابد و کشف و الهام به پرورش تاریخی ملت ها که بر اثر

تحولات و انقلاب ها پدید می آید. لسینگ با مطرح کردن این موضوع، به دنیای ماوراءالطبیعه دست می یابد و از حدود اندیشه های عصر فراتر می رود. وی از طرفداری از قوانین خشک و تغییرناپذیر کلیسا خودداری می کرد و اعتقاد داشت که هر کس حق دارد درباره مسائل مذهبی آزادانه اظهارنظر کند. لِسینْگْ هدف بزرگ خود را، جستجوی واقعی حقیقت، بدون در نظر گرفتن نتایج و عواقب آن عنوان می کرد و بر این عقیده بود که انسان باید صرفاً به خاطر آن که کارِ نیک کردن، پسندیده است کار نیک کند، نه به امید پاداش یا بیم از مجازات. لسینگ در جستجوی خود به دنبال این حقیقت، نه تنها اخلاق و رفتار، بلکه ذوق آدمی را نیز مورد بررسی قرار داد و کوشید تا داوری های درستی در باب ادبیات، هنر، سیاست و موازین اجتماعی زمان خود ابراز دارد. لسینگ از برجسته ترین و درخشان ترین منتقدان ادبی سراسر قرن خود به شمار می رفت، آزادی بخش تئاتر آلمان، خوانده شد و در این راه تلاش مداوم و قاطعی به کار برد. گوتهولد افرائیم لسینگ سرانجام در چهارم دسامبر ۱۷۸۱م در پنجاه و دو سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: حمله نیروهای انگلیسی به خارک و بوشهر در پی تصرف هرات توسط ایران (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

هنگامی که انگلستان در سال ۱۸۵۶م درگیر جنگ کریمه در اروپا بود، ناصرالدین شاه قاجار، به تحریک و تشویق روس ها که در جنگ کریمه با انگلیسی ها درگیر شده بودند به هرات لشکرکشی کرد و با استفاده از گرفتاری انگلیس در جنگ کریمه، هرات را در اول نوامبر ۱۸۵۶م به تصرف خود در آورد. دولت انگلیس در همین روز به ایران اعلان جنگ داد.

بلافاصله هشت کشتی جنگی انگلیس با تعدادی کشتی های بخاری و بادی به حرکت در آمده و در چهارم دسامبر همان سال، بنادر و جزایر ایران در خلیج فارس را مورد حمله قرار دادند. در نتیجه تا پایان سال، جزیره خارک و بندر بوشهر به تصرف نیروهای انگلیسی در آمد و در ژانویه سال ۱۸۵۷م، سربازان انگلیسی و هندی با پیشروی در داخل خاک ایران، تا ناحیه کرمان پیش رفتند. در همین احوال، قوای انگلیس در حوالی خرمشهر پیاده شدند و کشتی های جنگی آنان، اهواز را به تصرف خود در آوردند. ناصرالدین شاه که از عاقبت کار بیم ناک شده بود، با اعزام نماینده ای به پاریس، خواستار میانجی گری فرانسه در این زمینه گردید. در نتیجه قراردادی در چهارم مارس ۱۸۵۷م منعقد شد که به موجب آن، دولت ایران تعهد داد که در برابر خروج نیروهای انگلیس، از ایران، بی درنگ هرات را تخلیه و از هرگونه ادعای حاکمیت و سلطنت بر افغانستان صرف نظر نماید و ثانیاً بندرعباس و چاه بهار را در ازاء مبلغ ناچیزی اجاره، به والیِ مسقَط در کشور عُمان واگذار کند. بند دوم، موضوعی بود که به هیچ وجه ارتباطی به اختلافات ایران و انگلیس نداشت. با این حال دولت هراسان ایران، بلافاصله این قرارداد ننگین را پذیرفت و ناصرالدین شاه بدون اخذ هیچ نتیجه ای، با سرافکندگی، دستور عقب نشینی نیروهای ایران از افغانستان را صادر کرد. از این زمان بود که ایران، به کلی از افغانستان جدا شد و افغانستان تحت الحمایه انگلستان قرار گرفت.

مناسبت ۰۵: تولد "فرانچسکو فرانکو" دیکتاتور سابق اسپانیا(۱۸۹۲م) (ر.ک: ۲۰ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "والْتْ ویتْمَن" ادیب معروف امریکایی (۱۸۹۲م)

شرح مناسبت:

والْتْ ویتمن، ادیب معروف امریکایی در سیزدهم مه ۱۸۱۹م در نزدیکی نیویورک به دنیا آمد. وی مدت کوتاهی به تحصیل پرداخت و از آن پس به امرار معاش مشغول شد تا اینکه با اشتغال در چاپ خانه و سپس در یک روزنامه، به سردبیری آن دست یافت. در این دوره، ویتمن، مقاله های بسیار در موضوع های میهنی و آزادی خواهی در روزنامه های طرفدار دموکراسی منتشر کرد و اشعاری متوسط در قالب شعر رایج و داستان انتشار داد. ویتمن در سال های بعد با سفر به ایالات غربی و جنوبی امریکا و روی آوردن به مطالعات عمیق، از اندیشه ها و احساس های گوناگون برای خلق اولین دیوان خود مایه گرفت که با نام برگ های علف منتشر شد. این مجموعه که بزرگ ترین مجموعه اشعار او و یکی از شاه کارهای ادبی امریکاست، با دوازده شعر و دیباچه ای انتقادی، از ظهور شاعری خبر می داد که قصد داشت پیام آور دموکراسی و شاعر توده مردم باشد. این اثر، جنجال فراوانی را به پا کرد و بسیاری از مردم و منتقدان، آن را منافی اخلاق خواندند. ویتمن در این اثر، شعر را از مرتبه بلند هنری فرود آورد و برخلاف رسم جاری، آن را به زندگی پیوند داد، به ویژه به زندگی توده مردم. عشق به زندگی و دوستی بشر، مقدس شمردن نفس، زیبایی مرگ، تساوی همه مردم و جاودانگی روح، موضوع های اصلی شعر ویتمن است. در نظر ویتمن، عشق، رشته ای است که مردم جهان را به یک دیگر پیوند می زند و به

اشخاص و اشیاء جان می بخشد. روح و جسم در دنیای ویتمن از یک دیگر جدا نیست و روح در نظر او نباید در درجه ای بالاتر از تن قرار گیرد. زیبایی روح در اشعار ویتمن، هم چون زیبایی تن ستوده می شود و همین ستایش است که اشعار او را شهوانی و برخلاف عفت و اخلاق معرفی کرده است. ویتمن در عالم سیاست، شاعری میهن پرست و طرفدار دموکراسی است و آرزوی زمانی را دارد که خورشید دوستی و یکدلی بر همه سرزمین ها بتابد. او در شعر، همه نوع کلمه را وارد می کند؛ کلمه های عامیانه، عبارت های جغرافیایی، حرفه ای و روزنامه ای. وی در اشعار خود، تابع هیچ قید و شرط شاعرانه در سرودن آنها نشده که این امر، پیش درآمدی بر شعرهای نو به شمار می رود. اما این شیوه غریب و نامأنوس کلام و پا نهادن شاعر بر وزن و قافیه و قواعد شعری رایج، در نظر ادبیات قرن نوزدهم، همان قدر زننده آمد که بی پروایی در موضوع. با این حال و با همه تحقیرها و بی اعتنایی ها که در زمان زندگی ویتمن درباره شعر او صورت گرفت، اشعار وی طرفداران بسیار و پیروان فراوان یافت. حتی خوانندگانی که شخصیت و فکر و روح او را انکار می کردند، به تدریج او را شاعری بزرگ یافتند. در حقیقت، اشعار ویتمن، پرشور و آمیخته با ستایش صفات خوب انسانی، پرستش آزادی و تقوای بشر است. والت ویتمن در این باره می گفت: من شخصیت مطلق بشری را می ستایم که ساده و بی تکلف و از همه

چیزهای دیگر جداست. ویتمن در بیست سال آخر عمر بر اثر دو بار سکته، قسمتی از بدنش دچار فلج شد، با این حال از کار کناره نگرفت و آثار متعددی را به نگارش درآورد. زندگی نامه شخصی و آثار منظوم و منثور والت ویتمن در ده جلد از جمله آثار مهم اوست. اشعار ویتمن در انگلستان مورد تقدیر و تحسین ادبای بزرگ زمان قرار گرفت و نفوذش بر بسیاری از شاعران امریکایی قرن بیستم، قاطع بود، نفوذی که در اروپا، به ویژه در روسیه نیز مشاهده شد. والت ویتمن سرانجام در چهارم دسامبر ۱۸۹۲م در ۷۳ سالگی بر اثر بیماری فلج و سل درگذشت.

مناسبت ۰۷: استفاده از واکسن حصبه برای اولین بار (۱۸۹۹م)

شرح مناسبت:

در چهارم دسامبر ۱۸۹۹م، برای اولین بار واکسن حصبه به منظور پیشگیری از این بیماری در انسان، مورد استفاده قرار گرفت. واکسنِ حصبه، ابتدا توسط دو محقق فرانسوی کشف شد و سپس "هاوتن" پزشک انگلیسی آن را کامل نمود و سرانجام یک محقق دیگر استفاده از این واکسن را برای عموم مردم میسر ساخت.

مناسبت ۰۸: برگزاری کنفرانس سه جانبه "برمودا" با حضور امریکا، انگلیس و فرانسه (۱۹۵۲م)

شرح مناسبت:

در ۴ دسامبر ۱۹۵۲م کنفرانس سه جانبه امریکا، انگلیس و فرانسه در جزیره برمودا که در شمال امریکای جنوبی در اقیانوس اطلس قرار دارد، آغاز به کار کرد. این سه کشور علاوه بر بررسی مناسبات سه جانبه خود، در مورد هماهنگی برای مقابله با سیاست شوروی در برلین، تصمیمات مهمی اتخاذ کردند. در آن زمان، بخش غربی شهر برلین آلمان، در اختیار امریکا، انگلیس و فرانسه و بخش شرقی شهر تحت کنترل شوروی بود. اوج گیری اختلافات در مورد نحوه اداره شهر برلین، سرانجام موجب احداث دیوار معروف برلین در سال ۱۹۶۱ توسط شوروی و آلمان شرقی شد.

روز ۰۵

مناسبت ۰۱: درگذشت "گراردوس مرکاتور" جغرافی دان برجسته بلژیکی (۱۵۹۴م)

شرح مناسبت:

گرهارْدْ کِرْمِرْ جغرافی دان بلژیکی جغرافی دان بلژیکی که به رسم معمول عصر خود، تخلّص لاتینی گراردوس مرکاتور را برای خود برگزیده بود، در پنجم مارس ۱۵۱۲م در بلژیک به دنیا آمد. وی از جوانی به جغرافیا و مسائل جغرافیایی علاقه مند بود. مرکاتور در همان سال های جوانی تصمیم گرفت نقشه هایی برای دریانوردان تهیه کند. وی با همین فکر و تصمیم، در سال ۱۵۳۴م، مؤسسه عالی جغرافیایی را تأسیس کرد و با استفاده از وسایل مهندسی که شخصاً ساخته بود، به تهیه مجموعه ای از نقشه های جغرافیایی صحیح و دقیق پرداخت. این در حالی بود که در آن زمانْ، اصول جغرافیایی، صرفاً بر پایه عقاید و

نظرات بطلمیوس، دانشـمند یونان باسـتان بود و نقشه ها نیز بر آن مبنا رسم می شـد. مرکاتور هم نخست تحت تاثیر نفوذ عقاید بطلمیوس قرار گرفت. با این حال، بزرگ ترین پیشـرفت مرکاتور در سال ۱۵۶۸م رخ داد. وی کوشـید تا سطح کروی زمین را روی

سطحی صاف و مستوی بکشد. بدیهی است که ضمن انتقال از سطح کروی به سطح مسطح، تغییر شکل هایی روی می داد که اجتناب ناپذیر بود. مرکاتور به این فکر افتاد که از تصویر استوانه ای استفاده کند. بدین ترتیب که وی استوانه ای در نظر گرفت که مقیاس شعاع قاعده آن برابر شعاع کره زمین بود. وی چراغی را در مرکز زمین فرض کرد که نور این چراغ، سایه قسمت های مختلف زمین را بر سطح استوانه می افکنْد. حال اگر استوانه، گسترش یافت، نقشه از سطح کروی بر صفحه مستوی و صاف به وجود می آمد. این همان است که به "تصویر مرکاتور" تعبیر می شود. از ویژگی های این نقشه این که، نصف النهارها به صورت عمودی و موازی یک دیگر هستند. این نصف النهارها از دو طرف بر سطح کُره به تدریج به یک دیگر نزدیک شده و در قطبین به هم ملحق می گردند. امروزه بیشتر نقشه های جغرافیایی بر طبق اصول تصویر مرکاتور ترسیم می شود. مرکاتور سال های آخر عمر خود را به تهیه مجموعه ای از نقشه های مختلف اروپا گذرانید. با کارهای مرکاتور در زمینه جغرافیا، اعتبار دانش جغرافیایی یونان به پایان رسید و عصر جغرافیایی نوینی آغاز گردید. گراردوس مرکاتور سرانجام در پنجم دسامبر ۱۵۹۴م در ۸۲ سالگی در آلمان درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "کارلوس لینْیوس" طبیعی دان بزرگ سوئدی (۱۷۰۷م)(ر.ک: ۱۸ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: بازگشت ناپلئون به فرانسه پس از شکست روسیه و آغاز اضمحلال ناپلئون (۱۸۱۲م)

شرح مناسبت:

ناپلئون بُناپارت پس از فتوحات فراوان در اروپا، در ۲۲ ژوئن ۱۸۱۲م حمله بزرگ خود را به کشور پهناور روسیه آغاز کرد. در این عملیات تهاجمی که نزدیک به شش ماه به طول انجامید، ناپلئون مسکو را نیز تصرف کرد. اما سپاهیان وی به علت سرمای شدید روسیه و حملات ایذایی ارتش این کشور به سختی شکست خوردند، به طوری که از ارتش ۵۳۰ هزار نفری ناپلئون، تنها ۳۰ هزار نفر زنده به فرانسه بازگشتند. ناپلئون در اوایل دسامبر و در آخرین مراحل عقب نشینی از خاک روسیه، فرماندهی باقی مانده سپاه شکست خورده خود را به یکی از سرداران خود سپرد و به فرانسه بازگشت تا به جمع آوری قوا برای دست زدن به حمله دیگری به روسیه در بهار سال بعد بپردازد. ولی این بار در فرانسه از نقشه های او برای ادامه کشورگشایی استقبال چندانی به عمل نیامد، ضمن آنکه در قلمرو پیشین امپراتوری، از جمله اسپانیا، ایتالیا و پروس، اغتشاشاتی بروز کرد. از سوی دیگر، در همینْ زمان انگلستان، روسیه، پروس، اتریش و سوئد اتحادی برضد ناپلئون تشکیل داده و در طول سال ۱۸۱۳م به حملاتی بر ضد نیروهای ناپلئون دست زدند. این جنگ ها، موجبات تضعیف ناپلئون را فراهم آورد تا این که به سقوط امپراتوری و تبعید نهایی وی در سال ۱۸۱۵م انجامید.

مناسبت ۰۴: تولد "لوکنت دولیل" شاعر معروف فرانسوی (۱۸۲۰م) (ر.ک: ۱۶ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "کلارا بارتون" بنیان گذار صلیب سرخ امریکا(۱۸۲۱ م)(ر.ک: ۱۲ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: پیوستن ایران به تشکیلات بین المللی صلیب سرخ (۱۸۷۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: تولد "والت دیزنی" نقاش و تهیه کننده کارتون و فیلم (۱۹۰۱م)

شرح مناسبت:

والْتْ دیزنی، شخصیت برجسته سینمای کودکان و مبتکر فیلم های انیمیشن (پویانمایی)، در پنجم دسامبر ۱۹۰۱م در شیکاگو در امریکا به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات متوسطه و دانشگاه، موفق به اخذ مدرک دکترای علوم و هنرهای زیبا گردید و از آن پس وارد عرصه سینما شد. در این زمان بود که اولین فیلم صامت او به نمایش گذاشته شد و با تمسخر تماشاچیان مواجه گردید. اما دیزنی در اواخر دهه ۱۹۳۰، فیلم سه بچه خوك و گرگ بزرگ را ساخت و سخت مشهور گشت. اصلی ترین محصولات والت دیزنی در سال های بعد مشتمل بر فیلم های کارتونی بلند و شخصیت های کارتونی بود. دنیای والت دیزنی بیشتر به سبب شخصیت های ساده و دل پسندی است که در فیلم های خود خلق کرده است. او تمام تلاش خود را در راه تعلیم و تربیت صحیح نسل آینده به کار می بست و سعی می کرد تعلیم و تربیت را به وسیله سرگرم کردن مردم در فیلم هایش به آن ها بیاموزد. دیزنی کوشیده است که موسیقی را در قالب تصاویر متحرك تفسیر کند. وی بعد از جنگ جهانی دوم، به ساختن فیلم های مستند و مهیّجی از طبیعت و زندگی حیوانات دست زد که برخی از آن ها شهرت جهانی یافتند. دیزنی یکی از مؤثرترین انسان های زمان خود بود و داستان های هنگام خواب کودکان و برجسته ترین قصه های کودکان را به بهترین وجه جان بخشید که هنوز در اذهان بسیاری از مردم باقی مانده است. فیلم های او مورد پسند کودکان

خردسال تـا سالخوردگـان فرتـوت قرار می گرفـت و همگـان از دیــدن آن هـا لـذت می برنـد. والـت دیزنی را بزرگ ترین سناریونویس، تهیه کننده، کارگردان، نقاش، دکوراتور، گریمور و هنرمند عصـر خود نامیده اند و او بود که پدیده شـگرفی از هنر هفتم یا سینما را به معرض دید گذاشت. وی در طول عمر کاری خود بیش از ۴۳۰ فیلم ساخت و ۳۷ جایزه اسکار دریافت نمود. والت دیزنی سـرانجام در ۲۲ مه ۱۹۶۶م در ۶۵ سالگی در نهایت شـهرت درگـذشت. سـفید برفی، هفت کوتوله، خرس هـای قطـبی و پروفسـور فراموش کـار از جمله آثـار مهم اوست. پس از مرگ او، شـرکت دیزنی به عنوان یکی از بزرگ ترین شرکت های رسانه ای جهان شناخته شد و جام امپراتوری تلویزیونی را دریافت نمود.

مناسبت ۰۹: روز بین المللی خیرّین و داوطلبان در زمینه های پیشرفت اقتصادی و اجتماعی

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۱۰: روز ملی "تایلند"

شرح مناسبت:

تایلنـد سـرزمینی است در جنوب شـرق آسـیا که نام آن از قوم مهاجری به نام "تای" گرفته شـده و با پسونـد مکانیِ "لند"، به معنای "سـرزمین تای" می باشد. تایلند ۵۱۳/۱۱۵ کیلومتر مربع مسـاحت و بیش از ۶۱ میلیون نفر جمعیت دارد. اکـثریت مردم این کشـور، ملیّت تایلنـدی داشـته و پیرو مـذهب بـودا هسـتند. پـایتخت تایلنـد بـانکوک نـام دارد و واحـد پول آن بـات است. نونتابوری، چیانگ مای و هات یای از شـهرهای مهم این کشور آسـیایی هستند. زبان رسمی سکنه تایلند تایی (تایلندی) است. پیش بینی می شود که جمعیت تایلند تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۷۳ میلیون نفر خواهد بود. تایلند که نام قدیمی آن "سیام" بوده تا اوایل قرن ۱۴ کشور واحدی نبود، تا این که در سال ۱۳۵۰م تحت لوای یک پادشاهی واحد درآمد. این منطقه در اواخر قرن هجـدهم، به وسـیله نیروهـای برمه (میانمار) اشـغال گردیـد. اما در سال ۱۸۷۲ سلسـله پادشـاهی چـاکری در آن ایجاد شـد. که همچنان در این کشور ادامه دارد. در قرن نوزدهم میلادی، این سـرزمین تحت حمایت و نظارت انگلستان و فرانسه قرار داشت. نظـام حکومتی تایلنـد از سال ۱۹۳۲، از یک سـلطنت اسـتبدادی به سـلطنتی مشـروطه تبـدیل گردیـد. تایلند از نظر اقتصادی از همسایگان شمالی خود پیشرفته تر است. نظام سیاسی تایلند مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانون گزاری پنجم می باشد. دسامبر روز تولد پادشاه به عنوان روز ملی تایلند نام گرفته است.

روز ۰۶

مناسبت ۰۱: تولد "اتوفون گریگ" فیزیک دان آلمانی (۱۶۰۲م)

شرح مناسبت:

اتوفون دوگریک فیزیک دان برجسته و مخترع آلمانی در پانزدهم مه ۱۶۰۲م در منطقه ماگْدْبورگ آلمان متولد گردید. وی فرزند یک قفل ساز بود و خود نیز به

امور صنعتی علاقه داشت. گریک صنعت گری زحمت کش بود و علاوه بر فعالیت عملی به تحقیقات علمی و فنی نیز علاقه داشت. وی بیشتر تحقیقات مهم خود را در حدفاصل سال های ۱۶۴۶ تا ۱۶۸۱م که از متصدیان مهم امور زادگاه خویش بود، انجام داد. گریک در ۲۲ ژوئن ۱۶۵۰م موفق به اختراع ماشین تخلیه هوا شد. از این وسیله در صنایع سنگین و امور الکتریسیته استفاده فراوانی به عمل می آید و در زمان اختراع، تحول بی سابقه ای در علم و صنعت آن روزگار ایجاد کرد. از دیگر اختراعات وی نیم کره های معروف به نیم کُره های ماگدبورگ است که برای نشان دادن فشار هوا به کار می رود. وی در سال ۱۶۶۰م ماشینی اختراع نمود که به تولید برق از طریق اصطکاک اختصاص داشت. اتودوکریگ سرانجام پس از ۸۴ سال زندگی در ۶ دسامبر ۱۶۸۶م درگذشت.

مناسبت ۰۲: آغاز سلطنت ملکه "الیزابت" دختر پتر کبیر، امپراتور روسیه (۱۷۴۱م)

شرح مناسبت:

الیزابت پترونا دختر پتر کبیر امپراتور روسیه در ۱۷ نوامبر سال ۱۷۰۹م متولد گردید و در ۶ دسامبر ۱۷۴۱م در ۳۲ سالگی به تخت سلطنت نشست. اولین اقدام وی تبعید مدعیان سلطنت بود. وی شخصیتی دوگانه داشت، از یک طرف فردی اهل مطالعه و مشوق علم و دانش و هنر بود و بر همین اساس دانشگاه مسکو و فرهنگستان هنرهای زیبای سن پِتِرْزْبورْگْ را بنا نهاد و از سوی دیگر حاکمی ظالم و مستبد به شمار می رفت و در عین حالْ خود و درباریانش غرق در فساد بودند. از سوی دیگر برخی مورخین معتقدند ملکه الیزابت از فرهنگی غنی و سرشاری برخوردار نبود. با دنیای شعر و ادب آشنایی زیاد نداشت و

فرهنگ سازان بزرگ اروپا را نمی شناخت. وی اصولاً ـ برای حکومت نیز تربیت نشده بود و حتی آمادگی پذیرش آن را نداشت، اما حرارت هواخواهانش به او برای حل مشکلات توان بسیاری می داد. دورانِ حکومت الیزابت بیش از ۲۰ سال به طول انجامید و در این مدت اوضاع روسیه نسبت به گذشته، بهبود یافت. ارتش و نیروهای نظامی تقویت شدند و روابط روسیه با دیگر کشورها گسترش یافت. وی در اداره امور حکومتی، علاوه بر بهره گیری از استعداد و توانایی خود، از مشورت چند تن از دولت مردان نیز استفاده می نمود. الیزابت پترونا سرانجام در ۵ ژانویه ۱۷۶۲م در ۵۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: روز ملی و استقلال "فنلاند" از روسیه (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

جمهوری فنلاند با ۳۳۸/۱۴۵ کیلومتر مربع مساحت در شمال اروپا و در همسایگی نروژ، سوئد و روسیه واقع شده است. جمعیت فنلاند در حدود ۵ میلیون نفر است که اکثریت قریب به اتفاق مردم دارای مذهب پروتستان می باشند. شهر هِلْسینْکی پایتخت این کشور می باشد. واحد پول فنلانْدْ مارکْ بود که پس از رواج پول واحد اروپایی، یورو جای گزین آن گردید. زبان رسمی مردم فنلاند، فنلاندی و سوئدی و ملیّت فنلاندی دارند. پیش بینی می شود که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۵ میلیون نفر شود. فنلاند به دلیل داشتن دریاچه های کوچک و بزرگ فراوان به کشور هزار دریاچه مشهور است. فنلاند از قرن دوازدهم در تصرف سوئد بود و از اوایل قرن نوزدهم به روسیه ملحق گردید. نهضت استقلال طلبی که از سال های آخر قرن نوزدهم شدت گرفته بود به جنگ داخلی میان طرفداران روسیه و ملی گرایان انجامید. سرانجام هم

زمـان بـا تشـکیل اتحـاد جمـاهیر شوروی، ملی گرایان در فنلانـد به پیروزی رسـیدند و در سال ۱۹۱۷م اعلام اسـتقلال نمودند. حکومت این کشور، جمهوری چنـد حزبی با یک مجلس قانون گزاری است. ۶ دسامبر روز استقلال این کشور و روز ملی آن می باشد.

مناسبت ۰۴: روز استقلال "ایرلند" از انگلستان (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

کشور جزیره ای ایرلند از قرن دوازدهم میلادی به اشـغال انگلستان درآمد و طی قرون متمادی به استعمار آن پرداخت. در این میانْ جنبش های اسـتقلال طلبانه ایرلند، بارها توسط قوای انگلیسـی سـرکوب شد تا این که نهضت اسـتقلال طلبِ شـین فِین از اوایل قرن بیستم، تلاش پیگیری را جهت کسب استقلال ایرلند آغاز نمود. سرانجام در نتیجه مذاکرات رهبر شین فِین و نخست وزیر انگلسـتان، در ۶ دسـامبر سال ۱۹۲۱م کشور آزاد ایرلنـد تشـکیل گردید که ضـمن آن، ایرلند، عنوان دومینیونِ امپراتوری بریتانیا را داشت. بر این اساس، دمینیون یا قلمرو حکومتی ایرلند، در عین خودمختاری، همچنان تحت سـرپرستی انگلسـتان قرار گرفت. در این میان ۶ ایالت پروتستان نشین شمال ایرلند همچنان متعلق به انگلستان باقی ماند. قانون اساسی سال ۱۹۳۷، کشور آزاد ایرلنـد را به جمهوری مسـتقل تبـدیل کرد و در سـال ۱۹۴۹ از زیر هر گـونه نفوذ انگلسـتان خـارج گردیـد. این کشور در غرب قـاره اروپـا، در اقیـانوس اطلس، در غرب دریـای ایرلنـد و در همسایگی آبی انگلسـتان واقع شـده است. نام این کشور از عنوان نژاد مردم آن گرفته شـده که "ایر" یا "ایره" بود و با پسونـد "لنـد" به معنای مکان کلمه "ایرلنـد" را شـکل داده است. مساحت ایرلند ۷۰/۲۸۵ کیلومتر مربع است و جمعیت آن نزدیک به ۴ میلیون نفر می باشد. پیش بینی

می شود که جمعیت ایرلند تا سال ۲۰۲۵م کمتر از ۴/۵ میلیون نفر خواهد بود. اکثریت مردم ایرلند پیرو مذهب مسیحیت و عمدتاً کاتولیک هستند. هم چنین اتباع این کشور ملیّت ایرلندی دارند و زبان رسمی آن ها ایرلندی و انگلیسی است. پایتخت ایرلند دوبلین است و واحد پول آن پوند ایرلند بود که با رواج یافتن پول واحد اروپایی، یورو جای گزین پوند گردید. از شهرهای مهم ایرلند می توان از کُرک و لیمریک نام بُرد. حکومت این کشور جمهوری چند حزبی با دو مجلس قانون گزاری است. (ر.ک: ۱۷ مارس)

مناسبت ۰۵: آغاز حمله بزرگ ارتش شوروی برای نجات مسکو از محاصره قوای آلمان (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

با یورش سهم گین ارتش آلمان نازی به شوروی در ۲۲ ژوئن ۱۹۴۱م، نیروهای آلمان تا نزدیک مسکو پایتخت شوروی به پیش رفتند، اما با فرا رسیدن زمستان سخت شوروی، عملیات تهاجمی نیروهای آلمان نیز متوقف شد. در دسامبر همان سال حملات متقابل ارتش سرخ شوروی در جبهه جنوب آغاز شد که در نتیجه آن برخی از نیروهای آلمان عقب نشینی کردند. در همین زمان بود که امریکا با ارسال تجهیزات نظامی به شوروی، کمک فراوانی به سربازان روس در مقابله با آلمان نمود و پیروزی های شوروی را سرعت بخشید. عقب نشینی آلمان از شوروی، نخستین شکست آلمان در جنگ جهانی دوم بود که راه را برای شکست های بعدی نیز هموار ساخت.

مناسبت ۰۶: اختراع هواپیمای "جت" (۱۹۴۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: تخریب مسجد بابری هند توسط هندوهای افراطی این کشور (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

مسجد بابری هند در سال ۱۵۲۸م به فرمان ظهیر الدین محمد بابر، مؤسس سلسله تیموریان در شبه قاره هند بر روی تپه ای در شهر فیض آباد ساخته شد و از آن پس به مسجد بابری شهرت یافت. پس از گذشت سه قرن، در سال ۱۸۵۵م یک مقام انگلیسی به نام اچ. آر. نویل هنگام ثبت اسناد ناحیه ای که مسجد بابری در آن واقع بود، عمداً و به غلط در دفتر ثبت نوشت که مسجد بابری بر ویرانه های یک بت کده هندوها به نام معبد رام ساخته شده است. همین مسئله منشاء فتنه ها و اختلافات بسیار بین مسلمانان و هندوها در شبه قاره هند گردید. پس از جدایی پاکستان از هند، در سراسر هند، تبلیغات گسترده ای بر ضد مسلمانان آغاز شد و عده ای از هندوهای افراطی با نصب بُت رام در مقام محراب مسجد، در واقع به ساحَتِ مقدس مسجد تجاوز کردند. از این رو دادستان منطقه در سال ۱۹۵۰م دستور تعطیلی مسجد را صادر نمود و مسجد بابری به مدت ۳۵ سال به تعطیلی کشیده شد تا اینکه در سال ۱۹۸۵م در اختیار هندوها قرار گرفت. در سال ۱۹۸۷م، به منظور وحدت مسلمانان برای باز پس گرفتن مسجد، کمیته ای کمیته ای مرکب از سران شیعه و سنی تشکیل شد و این کمیته در اولین سال گرد اشغال

مسـجد اعتصـاب سراسـری و راهپیمـایی معترضانه مسـلمانان را به این عمل غیر اصولی سازمان داد. پس از چنـدی با برانگیخته شدن احساسات هندوان نسبت به این مسئله، درگیری های خونین جدیدی میان هندوان و

مسلمانان روی داد و هندوها اعلام کردند که به هیچ قیمت از ادامه عملیات ساخت معبد رام دست برنخواهند داشت. در تابستان ۱۹۹۲م، دولت ایالتی با تصرف کلیه زمین های وقفی اطراف مسجد، به ساختن دیواری پیرامون آن اقدام کرد و دولت هند نیز برای بررسی بحران مسجد بابری، اجلاس همبستگی ملی را تشکیل داد. اما در ششم دسامبر ۱۹۹۲م هندوهای افراطی بدون حضور محسوس نیروهای انتظامی، مسجد را ویران کردند. این حادثه موجب درگیری های خونین بین مسلمانان و هندوها شد که در طی آن، شمار بسیاری از مسلمانان جان خود را از دست دادند. هر چند این امر خشم و انزجار مسلمانان را برانگیخت، از آن زمان تا کنون، ادعاهای هندوها درباره مکان مسجد بابری برای ساخت بت کده و مخالفت مسلمانان با این موضوع، یکی از عوامل درگیری مسلمانان و هندوها و یکی از مشکلات سیاست مداران هند بوده است. پس از واقعه تخریب مسجد بابری، محور قومی گرایی هندویی از هم فرو پاشید و مسئله احداث معبد رام در محل مسجد تخریب شده به عنوان موضوعی بحث انگیز و حل ناشدنی همچنان ادامه دارد. اما بر هویت مذهبی مسلمانان هند، از شمال تا جنوب تأثیر مستقیمی نهاد و انگیزه ای برای بیداری آن ها شد تا اختلافات فرهنگی، زبانی و منطقه ای خود را کنار بگذارند. لازم به ذکر است که یک سال پس از تخریب مسجد بابری، دادگاه عالی هند با درخواست هندوها مبنی بر ایجاد معبد در کنار زمین مسجد، مخالفت کرد.

روز ۰۷

مناسبت ۰۱: تولد "آبراهام دوپرون" بنیان گذار ایران شناسی در جهان (۱۷۳۱م) (ر.ک: ۱۷ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: آزمایش موفقیت آمیز اولین لوکوموتیو جهان در انگلستان (۱۸۰۴م)

شرح مناسبت:

اولین راه آهن جهان در انگلستان ساخته شد که در آن وسائط نقلیه را به کمک اسب می کشیدند. مبتکر این عمل ریچارد تروی تیک، یک مهندس معدن انگلیسی بود که تجاربی را در زمینه ساخت وسایل نقلیه جاده ای بخاری داشت و او برای نخستین بار، موتوری بخاری را برای کشاندن وسائط نقلیه به کار گرفت. در روز هفتم دسامبر ۱۸۰۴م، این موتور توانست باری به وزن ۲۰ تن را به فاصله ۱۶ کیلومتر حمل کند. با وجود پیش بینی بدبینان که می گفتند چرخ ها روی ریل آهنی بند نخواهد شد، این آزمایش موفقیت آمیز بود. تروی تیک پس از چندی به این نتیجه رسید که راه آهن مزبور را برای حمل مسافر هم می توان به کار برد. از این رو در سال ۱۸۰۸م راه آهن کوچکی در شهر لندن درست کرد. وی هر مسافر را با گرفتن مبلغی در مسیری دایره ای شکل سوار قطار می کرد ولی با شکستن یکی از چرخ ها، تروی تیک برنامه را کنار گذاشت و دیگران کار او را به نحو پیشرفته تری ادامه دادند.(ر.ک: ۲۵ ژوئیه)

مناسبت ۰۳: آغاز به کار نخستین اتومبیل به شکل امروزی توسط "بنز" (۱۸۸۹م)

شرح مناسبت:

در هفتم دسامبر ۱۸۸۹م اولین اتومبیل جهان به شکل امروزی که به آن گردونه خودکار می گفتند توسط یک دانشمند و صنعت گر آلمانی به نام کارْلْ فردرْیک بِنْزْ ساخته شد. سوخت این اتومبیل از بنزین یا الکل تأمین می شد. و با سرعتی در حدود ۱۲ کیلومتر در ساعت حرکت می کرد. اتوبوس های امروزه، شکل تکامل یافته این نوع اتومبیل است. کارل بنز سرانجام در سال ۱۹۲۹ درگذشت.

مناسبت ۰۴: مرگ "ویلیام مکْ کینْلی" بیست و پنجمین رئیس جمهور امریکا (۱۹۰۱م)(ر.ک: ۱۴ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: اعلان جنگ دولت امریکا به امپراتوری اتریش – مجارستان در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تصرف "ایسلند" توسط امریکا در جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

کشور ایسلند از اواخر قرن نهم به عنوان محل سکونت برخی از مهاجران اروپایی برگزیده شد و از نیمه قرن دهم میلادی به مدت بیش از ۳۳۰ سال از دولتی مستقل برخوردار بود. اما در سال ۱۲۶۳م بر اساس قراردادی که به "معاهده کهن" معروف شد به عنوان بخشی از نروژ تلقی گردید. در سال ۱۳۸۱م نروژ و ایسلند به تصرف دانمارک درآمدند و این وضعیت برای ایسلند تا نیمه قرن بیستم ادامه داشت. پس از شروع جنگ جهانی دوم و اشغال دانمارک توسط آلمان، ارتش انگلستان نیز با توجه به موقعیت استراتژیک ایسلند در جریان جنگْ به تصرف آن مبادرت ورزید. اما در ۷ دسامبر ۱۹۴۱ کنترل نظامی ایسلند به امریکا واگذار گردید. در ۱۷ ژوئن ۱۹۴۴، ایسلند با لغو یک جانبه قرارداد ۱۹۱۸م به استقلال دست یافت. بر اساس قرارداد ۱۹۱۸ امور دفاعی و سیاست خارجی ایسلند در اختیار دانمارک قرار داشت.

مناسبت ۰۷: بمباران پایگاه نظامی امریکا توسط هواپیماهای ژاپن (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

در حالی که جنگ جهانی دوم در اروپا به شدت ادامه داشت، در روز هفتم دسامبر ۱۹۴۱م، ۳۶۰ فروند هواپیمای ژاپنی، پایگاه نظامی امریکا را در بندر پِرْلْ هارْبور واقع در اقیانوس آرام بمباران کردند. این عملیات زمانی انجام شد که ژاپنی ها مشغول مذاکره با امریکایی ها در مورد مسایل شرق آسیا بودند. هم زمان با این عملیات که در آن، بسیاری از ۸۶ کشتی امریکایی مستقر در این بندر منهدم شد، حمله وسیع قوای ژاپن به کشورهای جنوب شرقی آسیا و جزایر اقیانوس آرام از جمله

اندونزی و جزایر جاوه و سوماترا آغاز شد و این سرزمین ها به اشغال نیروهای ژاپن درآمد. به دنبال حمله نیروی

هوایی ژاپن به این پایگاه، فردای آن روز امریکا به ژاپن اعلان جنگ داد و جنگ جهانی دوم به شرق آسیا نیز گسترش یافت. به دنبال اعلان جنگ امریکا به ژاپن، سران آلمان و ایتالیا هم که به موجب پیمان سه جانبه، متحد ژاپن بودند، در روز یازدهم دسامبر به امریکا اعلان جنگ دادند. به این ترتیب، جنگ محدودی که در سپتامبر ۱۹۳۹م با حمله آلمان به لهستان آغاز شده بود، پس از دو سال به یک جنگ بزرگ جهانی تبدیل گردید.

مناسبت ۰۸: ترور "عبدالوهاب کِیالی" مبارز آزادی خواه فلسطینی (۱۹۸۱م)

شرح مناسبت:

در هفتم دسامبر سال ۱۹۸۱م، عبدالوهاب کیالی از رؤسای کنگره جبهه آزادی بخش عرب و یکی از مبارزان معروف آزادی فلسطین، توسط صهیونیست ها در بیروت ترور شد. او که از دوران تحصیل، به خاطر مسایل فلسطین با سیاست آشنا شده بود، رساله دکترای خود را در دانشگاه لندن، درباره فلسطین و مقاومت اعراب در مقابل استعمار و صهیونیسم نوشت. کیالی در مسیر مبارزات خود، اولین مجله فلسطینی را با نام فلسطین آزاد منتشر ساخت و مؤسسه ای انتشاراتی دایر کرد. تاریخ نوین فلسطین، و جنبش مقاومت فلسطین از جمله آثار این مبارز متفکر فلسطینی است.

مناسبت ۰۹: روز بین المللی هواپیمایی کشوری و غیرنظامی سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری "مونتریال"

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۰۸

مناسبت ۰۱: تولد "آلفرد تنیسون" شاعر و ادیب برجسته انگلیسی (۱۸۰۹م)

شرح مناسبت:

آلفرد تنیسون، ادیب معروف انگلیسی در هشتم دسامبر ۱۸۰۹م در انگلستان به دنیا آمد. وی از کودکی نزد پدر آموزشی عمیق در زبان و موسیقی یافت و از فنون عالی صرف و نحو و غنای کلام شاعرانه برخوردار گشت. تنیسون در ۱۸ سالگی اولین دیوان شعری خود را به نام اشعاری از دو برادر منتشر کرد و پس از ورود به دانشگاه، در میان گروهی از جوانان همفکر، به توسعه و پرورش استعداد شاعرانه خود پرداخت. وی طی سال های بعد دیوان اشعار دیگری در دو جلد و نیز چندین منظومه دیگر منتشر نمود که شهرت فراوانی را نصیب او ساخت، به طوری که در چهل سالگی به سمت ملک الشّعرایی دربار انگلستان منصوب شد. وی از آن پس نیز اشعار فراوانی سرود و برخی از اشعارش در ردیف زیباترین اشعار انگلیسی جای گرفت. منظومه های وی گاه بیان گر امیدها و تردیدهای نسل اوست و گاه به تبیین آرزوهایش در سفر به سرزمین های دور سخن می گوید. تنیسون برای نسل خود، مبیّن و مفسر افسانه های کهن و قرون وسطایی و نقاش پراحساس صحنه های حقیرانه زندگی جاری است و علاوه بر آن توانسته است به جریان های فلسفی و علمی زمان خود، شکل خاص بخشد. گرچه شهرت تنیسون در نسل بعد رو به کاهش نهاد، بااین حال، نامش به عنوان شاعر بزرگ در ادبیات انگلیس باقی ماند. اشعار تنیسون از

لحاظ تلفیق واژه های آهنگین، اوزان پخته، تصاویر دقیق و فشردهٔ بسیار درخشان است. اشعار او بیانگر آگاهی و ارزش های فکری و اخلاقی عصر

ویکتوریا و طبقه اجتماعی حاکم بر آن زمان می باشد. به همین دلیل از اواخر قرن نوزدهم به بعد، از سوی شاعران انگلیسی و امریکایی، متهم به احساساتی بودن، بی روحی، کم مایگی فکری و ملیت گرایی کوته نظرانه شد. با این حال در سال های بعد حتی منتقدان نیز مهارت وی در اوزان و تصویرسازی را ستوده اند. آلفرد تنیسون سرانجام در ۲۴ مه ۱۸۹۲م در ۸۳ سالگی درگذشت. تنیسون درباره خود گفته است: من شاعری نیستم که همواره از خود سخن می گوید، این صدای شعر است که از وجود من بیرون می آید.

مناسبت ۰۲: شروع جنگ پنج ساله فرانسه علیه مکزیک (۱۸۶۱م)

شرح مناسبت:

مکزیک اگرچه در اوائل قرن نوزدهم به استقلال رسید، اما تا چندین سال، بامشکلات داخلی مواجه بود. یکی از حوادث دوران بعد از استقلال این کشور مسئله جنگ پنج ساله فرانسه با مکزیک می باشد. در سال ۱۸۵۷ خوآرِز به ریاست جمهوری مکزیک رسید و با تصویب قانون اساسی جدید، به یک سری اقدامات اصلاحی در سطح جامعه دست زد. از جمله وی دستور داد که دادگاه های مذهبی که زیر نظر کلیسا اداره می شدند، تعطیل گردند. وی هم چنین اموال فراوان کلیسا را محدود نمود و به مقابله با نفوذ کشیش ها پرداخت. این امر عکس العمل صاحبان کلیسا را برانگیخت و موجبات مخالفت کلیسا را فراهم آورد. دول استعماری در این زمان دُوَل مسیحی اروپا از قبیل فرانسه، انگلستان و اسپانیا به ظاهر برای کمک به آزادی خواهان و در اصل برای حاکم شدن بر شؤون مکزیک، در هشتم دسامبر ۱۸۶۱م به این کشور لشکرکشی نموده و خوارِز را به عقب راندند. چندی پس از

آغاز جنگ، انگلستان و اسپانیا متوجه شدند که فرانسه قصد تصرف و مالکیت مکزیک را داشته، بنابراین از ادامه همکاری با فرانسه منصرف گردیدند. با این حال نیروهای ناپلئون سوم امپراتور فرانسه موفق به اشغال مکزیکوسیتی پایتخت مکزیک شدند و یک اتریشی را در آن جا به حکومت نشاندند. این وضعیت تا سال ۱۸۶۶م ادامه داشت وسرانجام بر اثر فشار دولتِ امریکا به فرانسه، ناپلئون سوم این کشور را تخلیه و خوارزز پس از سازمان دهی مجدد به پایتخت حمله برد و بار دیگر به ریاست جمهوری مکزیک رسید.

مناسبت ۰۳: سقوط حاکمان نظامی در ژاپن و آغاز انقلاب سفید اجتماعی این کشور (۱۸۶۸م)

شرح مناسبت:

شوگون ها یا حاکمان نظامی یکی از ده ها خاندان قدرت مند در ژاپن بودند که دیکتاتوری خود را از قرن دوازدهم بر ژاپن حاکم کردند. در آن زمان علی رغم وجود دربار حکومتی، قدرت واقعی در اختیار شوگون ها بود. با گذشت زمان، حکومت در میان شوگون ها موروثی شد و این خاندان با کسب قدرت فراوان، نفوذ گسترده ای در دربار ژاپن پیدا کرد، سرانجام با روی کار آمدن موتسو هیتو امپراتور مقتدر ژاپن، در سال ۱۸۶۷، حکومت شوگون ها سرنگون شد و از هشتم دسامبر ۱۸۶۸م اصلاحات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی در این کشور آغاز شد. در حقیقت پایه و اساس ژاپن جدید و پیشرفته در این زمان گذاشته شد. ژاپنی ها دورانِ نوین سازی را آغاز کردند. در این مسیر، ژاپنی ها غرب را به عنوان الگو قرار دادند و با بهره گیری از روش آموزش و پرورش و علوم و ارتباطات غربی توانستند به سرعت به یک کشور صنعتی و نظامی تبدیل شوند. با این همه، بسیاری از ژاپنی ها،

در عین حال، به آداب و رسوم خود پای بند مانده اند.

مناسبت ۰۴: مرگ "ژُرژ سورا" نقاش بزرگ فرانسوی (۱۸۹۱م)

شرح مناسبت:

ژرژ سورا نقـاش معروف فرانسوی در دهم ماه مارس سال ۱۸۵۹م در خانواده متوسـطی در فرانسه به دنیا آمد. او از ۱۷ سالگی به آموختن هنر نقاشـی پرداخت و طی مـدت کوتـاهی، در شـمار نقاشـان معروف عصـر خود درآمـد. سورا در ۱۹ سالگی در مـدرسه هنرهـای زیبـای پـاریس نـام نویسـی کرد و در همین سـال به مطالعات عمیق در رشـته ادبیات و هم چنین تحقیق علمی درباره رنگ و خط و نور پرداخت. پس از چندی، سورا و جمع دیگری از نقاشان جوان که از روش نمایشـگاه رسـمی فرانسـه ناراحت بودند و نظرات داوران آن را مردود می دانسـتند گروه نقاشان مسـتقل را بنیاد نهادند. هرچند این گروه در ابتدای کار با اسـتقبال مواجه نگردید ولی به تدریج طبقه هنردوست جوان به آن پیوسـتند. در این زمان، سـبک های گوناگونی در نقاشی وجود داشت و کشاکش زیادی برسـر شـیوه نقاشی و هنر، بین مردم جاری بود. با این حال، سورا مکتب و اصول جدیدی را بنا نهـاد که تـا جنگ جهانی اول ادامه یافت و در سـیر نقاشـی تأثیر شـگرفی برجای گـذاشت. سورا مکتب خود را پوان تیلیسم یا نقطه پردازی نامیـد و آثار متعـددی خلق کرد که یکشـنبه تابسـتانی در تفریـح گاه، بیشه و مـدل های نقاشـی از آن جمله انـد. سورا، در سال ۱۸۹۱م عقاید خود درباره نقاشی را در قالب یک کتاب تنظیم و منتشر نمود اما پس از چند ماه در هشتم دسامبر ۱۸۹۱م در ۳۲ سالگی درگذشت. باوجود کوتاهی عمر و معدود بودن آثار، سورا در جهان

نقاشــی اثری عمیق بـه جـا گـذاشت. در حقیقـت ژرژ سـورا از بانیـان و پیشوایـان مکتـب هـای نـوین نقاشــی از جمله پست امپرسیونیسم بوده است.

مناسبت ۰۵: مرگ "هربرت اِسْپِنْسِر" متفکر و فیلسوف معروف انگلیسی (۱۹۰۳م)

شرح مناسبت:

هربرت اِسْپِنْسِر، فیلسوف بزرگ انگلیسی، در ۲۷ آوریل ۱۸۲۰م در انگلستان به دنیا آمـد. وی از کودکی تحت تعلیمات پدر قرار گرفت و از علوم مختلف، هماننـد علوم طبیعی، فیزیـک، شـیمی و تشـریح معلوماتی پراکنـده آموخت. اسپنسر تحصـیلات منظمی نـداشت و معلومـات فراوان خـود را از راه تجربـه و تتبّعـات شخصـی بـه دست آورد. وی از آغـاز عمر به بحث دربـاره مسائل سیاسـی و دینی و فلسـفی علاقه داشت و از مطالعات علوم طبیعی یک رشته تحول و تکامل برایش پیش آمد که تصمیم گرفت تصـنیفاتی را به عنوان فلسـفه تالیفی مبنی بر همان نظر تصـنیف کنـد. فلسـفه علمی اسپنسر که هدفش تبیین پدیده های زنـدگی، بنای این فلسـفه در تبیین سراسـر کائنات به مثابه حرکتی پیش رو از یک مرحله کامل تر، بر قوانین تکامل نهاده شده بود. اسپنسر یک فیلسوف مادی بود و بیش از تخیّلات به واقعیات توجه داشت. وی بیش از مطالعه، به مشاهـده می پرداخت و همیشه به وجه بی روح و سرد زندگی می نگریست. در حقیقتْ اصرار داشت که این تنها وجهی است که وجود دارد. حقیقتْ چنان که وی پرده از چهره آن بر می دارد، سـرد، ملامت انگیز و مُرده است. آدمی جسـنی بدون روح است و جهانْ ماشینی، و بـدون روح. هر عملی که در جهـان یا در ذهنِ آدمی انجام می گیرد بر طبق اصول مکانیکی قابل توجیه است. اسپنسـر آنچه را که ورای تجربه است کنار گذاشت و

خویشتن را وقف آنچه به تجربه درمی آید، نمود. وقتی که وی از فهم آغاز خلقت هستی و خالق آن باز می ماند، محدودیت ذهن و فکر بشر را مطرح می کند و "لاادری" یعنی چیزی نمی دانم را مطرح می نماید. با این حال اسپنسر بر این عقیده بود که تمام هستی، حرکتی متوازن دارد گرچه در پایان کار، عدم بر همه چیز مستولی خواهد شد. پس از آن، اسپنسر به علم اخلاق پرداخت و اعلام کرد که هدف نهایی سلوک آدمی، باید حفظ و تکثیر حیات باشد. اسپنسر می اندیشید این که ما برای نیل به این آرمان می کوشیم. ناشی از یک حسّ اخلاقی ذاتی است. نژاد بشر در کشمکش طولانی خود برای هستی، سجایا و عکس العمل های غریزی کسب کرده است که وی را به ادامه حیات قادر می سازد. این عکس العمل ها به تدریج رفتارهای خوب به شمار آمده اند. عمل خوب آن است که به ادامه زندگی کمک می کند و عمل بد، آن است که راه به مرگ می برد. در دوران های ابتدایی تاریخ بشر، آدمیان کشتن یک دیگر را برای زنده ماندن ضروری یافته بودند. اما کم کم به ذهن آدمی رسید که برای بقا راه آسان تری وجود دارد و آن همکاری و معاونت است و به این ترتیب، به تدریج مفهوم عدالت به میان آمد. همه افراد آزاد هستند که از منابع معدنی زمینی استفاده کنند ولی آزاد نیستند که از یک دیگر بهره کشی کنند. مردم باید با هم همکاری داشته باشند نه آنکه با یک دیگر رقابت بورزند. اسپنسر می

گفت از هر کس به اندازه استعدادش کار بخواهید و به اندازه استحقاقش بدهید. در خانواده انسان، هر کودکی دارای این حق است که مورد حمایت و عنایت قرار گیرد و هر بزرگسالی مکلّف است که از روی میل و علاقه به همکاری با دیگران برخیزد. ناتوان را کمک کنید و دیگران را آزاد بگذارید که بدون تخطّی به آزادی دیگران، خویشتن را مددکار باشند. اسپنسر قانون اخلاقی جدیدی عرضه می دارد که بر اساس آن می گوید، با کودکان و ناتوانان به ترحم، و با بزرگسالان و نیرومندان به عدالت رفتار کنیم. این قانون نه تنها باید در گروه های انفرادی، بلکه در تمام خانواده بشریت اجرا گردد. اسپنسر در طول حیات علمی خود کتب مهمی به نگارش در آورد که اصول روان شناسی، مبادی اولیه اصول شناخت زندگی، اصول علوم اجتماعی در ۳ جلد و اصول زیست شناسی در ۲ جلد از آن جمله اند. هِرْبِرْتْ ارسْپِنْسِرْ سرانجام در هشتم دسامبر ۱۹۰۳م در ۸۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: آغاز جنگ "فالْکْ لند" در اقیانوس اطلس در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

در هشتم دسامبر ۱۹۱۴م در جریان جنگ جهانی اول، نبرد دریایی فالْکْ لْند در اطراف جزایری به همین نام در اقیانوس اطلس و در نزدیکی کشور آرژانتین، میان انگلیس و آلمان به وقوع پیوست که به شکست آلمان انجامید. در این نبرد، ۵ رزم ناو آلمانی که یک ماه قبل در نبردی دیگر موفق به شکست انگلستان شده بودند، با دو کشتی رزم ناو انگلیسی مواجه گردیدند. در اثر این درگیری شدید و یک روزه، چهار رزم ناو آلمانی غرق شده و تنها یکی از آن ها موفق به گریز از صحنه نبرد گردید. این جزایر،

چون دارای منابع نفتی عظیمی بودنـد، باعث اختلاف این دو کشور گردیدند. با وجود آن که آرژانتین پس از اسـتقلال آن ها را جزو قلمرو خود می داند، با این حال هنوز در اشغال انگلیس است.

مناسبت ۰۷: اعلان جنگ امریکا به ژاپن و ورود رسمی امریکا به جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

با حمله ناگهانی ۳۶۰ هواپیمـای ژاپنی به ناوگان جنگی امریکا در بنـدر پِرْلْ هارْبورْ که روز هفتم دسامبر سال ۱۹۴۱م صورت گرفت، امریکـا نیز فردای آن روز، برابر با هشـتم دسامبر، به ژاپن اعلان جنگ داد و رسـماً وارد جنگ جهانی دوم شـد. به این ترتیب، جنگ محدودی که در اول سـپتامبر سال ۱۹۳۹م با حمله سـربازان آلمانی به خاک لهسـتان آغاز شده بود قبل از پایان سال ۱۹۴۱م به یـک جنـگ بزرگ جهـانی مبـدل شـد. تا قبل از ورود امریکا به جنگ، هیتلر سـعی می کرد از هر اقـدامی که موجب مـداخله امریکـا در جنگ شود خودداری نمایـد. هیتلر تـا آن زمـانْ بـا آگاهی از نفوذ یهودیان در سـیاست امریکا، در مبـارزه بـا یهودیـان احتیـاط بیشتری به کـار می برد و حتی جوامع یهودی را تحت فشـار گذاشـته بود تـا از هم کیشان خود در امریکـا بخواهنـد به خاطر حفظ جان آن ها، از ورود امریکا به جنگ جلوگیری کننـد. اما به دنبال حمله ژاپن به امریکا و ورود ایالاـت متحـده به جنـگ، هیتلر با توجه به سـرازیر شـدن کمک های امریکا به دشـمنان آلمان، خود در اعلان جنگ به امریکا پیش قدم شد و آتش جنگ جهانی دوم فروزان تر شد.

مناسبت ۰۸: روز استقلال "تایوان" از چین و تشکیل دولت چین ملی در این جزیره (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

در اواخر قرن شـانزدهم، پرتغالی ها وارد جزیره تایوان شـده و پس از آن ها، دیگر دولت های اسـتعمارگر به اشـغال این منطقه مبادرت ورزیدند. در اواخر قرن هفدهم، امپراتوری منچو، تایوان را ضـمیمه چین نمود. اما در اواخر قرن نوزدهم، این جزیره به تصرف ژاپن درآمد و این وضعیت تا پایان جنگِ جهانی دوم ادامه یافت. پس از تسلیم

ژاپن، مبارزه ملی گرایان و کمونیست های چین با پیروزی کمونیست ها خاتمه یافت. چیان کایچک رهبر ملی گرایان چین پس از شکست از نیروهای حزب کمونیست به رهبری مائوتسه تونگ، با عده ای از هواداران خود به جزیره تایوان گریخت و دولت چین ملی را تشکیل داد. در آن مقطع زمانی، حمایت های امریکا از چیان چایچک باعث شد که تایوان در هشتم دسامبر ۱۹۴۹م از چین جدا شود و کرسی این کشور در شورای امنیت سازمان ملل متحد در اختیارِ تایوان قرار گیرد. اما در سال ۱۹۷۱م به دنبال مذاکرات چین و امریکا، مجمع عمومی سازمان ملل، با اکثریت آراء، جمهوری خلق چین را به رسمیت شناخت و این کشور به شورای امنیت راه یافت و بدین ترتیب، تایوان از عضویت سازمان ملل، خلع شد. و به دنبال آن، از سایر مجامع بین المللی اخراج گردید. هر چند تایوان اینک با حدود ۳۰ کشور جهان، روابط سیاسی دارد و خود را کشوری مستقل معرفی می کند، ولی جمهوری خلق چین، این جزیره را همواره جزیی از خاک اصلی چین می داند. تایوان جزیره ای است در شرق چین که تا سال ۱۹۴۹م بخشی از خاک چین بوده و از ۸ دسامبر این سال، کشور مستقلی محسوب می شود پایتخت آن تایپه و مساحت آن ۳۶ هزار کیلومتر مربع است. از جمعیت بیش از ۲۲ میلیون نفری آن ۴۳٪ پیرو مذهب بودا هستند و سایر گروه های مذهبی در اقلیتند و ۹۸٪ مردم ملیّت چینی (زردپوست) دارند. واحد پول این کشور دلار جدید تایوان و نوع حکومتش جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون

گزاری است. پیش بینی می شود که جمعیت تایوان تا سال ۲۰۲۰م بیش از ۲۶ میلیون نفر خواهد بود. دهم اکتبر سال روز انقلاب ووچان در سال ۱۹۱۱ روز ملّی تایوان نام گرفته است.

روز ۰۹

مناسبت ۰۱: سوزانیدن "ژان کالْوِن" احیاگر مذهبی در اروپا (۱۵۶۴م)

شرح مناسبت:

ژانْ کالْوِنْ، در ۲۱ ژانویه ۱۵۰۹م در فرانسه به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات خود در رشته های حقوق و الهیات، بر اثر یک تحول درونی ناگهانی، همه توجه خود را به آیین پروتِسْتان معطوف کرد. اما چون در آن زمانْ پروتستان ها تحت تعقیب و آزار بودند، وی از سال ۱۵۳۴م در سن ۲۵ سالگی عازم ژنو در سوئیس شد و آن شهر را مرکز پروتستان قرارداد و از ۲۳ ژوئن ۱۵۲۶م، قیام مذهبی خود را آغاز کرد. وی می خواست زندگی روزمره را بر اساس مذهب قرار دهد و ژنو را به صورت کشوری کامل که حکومتش در دست اولیای دین باشد، درآوَرَد. هرچند کالْوِن مردی حسابگر و استدلالی بود، با این حال، سخت گیری های او نسبت به مردم در پذیرش آیین جدید، باعث ایجاد شورش و اخراج او از شهر گردید، ولی در غیاب او، ژنو به سختی دستخوش آشفتگی سیاسی و مذهبی شد. از این رو، مردم بار دیگر او را به ژنو دعوت کردند و کالون به سازمان دادن به قوانین شهر، ایجاد مدارس، رایزنی در مسائل سیاسی، توسعه داد و ستد و موعظه مشغول شد. از این زمان بود که وی، فرقه کالْوِنیسْتْ را بنیان گذارد و نظر خود را در کتاب مبانی دین مسیح(ع)، منتشر کرد. با این حال، نظریات وی با بعضی مطالب بنیادین آیین کاتولیک منافات دارد، به

طوری که قدرت پاپ را انکار می کند و بر خلاف کاتولیک ها که پاک شدن از گناه به وسیله اعمال خیر و ایمان را میسر می دانند، کالون تنها ایمان به حقانیت عیسی(ع) را مدّنظر قرار می دهد. کالوِن معتقد بود که کتاب مقدس یگانه منبع قانون الهی است و بر انسان است که آن را تعبیر کند و مبنای نظام اجتماع قرار دهد. مذهب کالون، حاکمیت مطلق اراده الهی را تاکید می کند. کالون بر این عقیده بود که رستگاری مخصوص برگزیدگان خدا است و هیچ عمل انسانی نمی تواند او را به رستگاری نائل سازد چرا که رستگاران را خدا انتخاب می کند و کسانی را هم که نباید رستگار شوند، او انتخاب می کند. بنابراین برای هر فرد آدمی، از پیش مقدر شده است که رستگار است یا خیر، و او هر کاری انجام دهد نمی تواند در این وضع تغییری بدهد. این اصلِ عقیدتی کالون، مورد سوء استفاده فراوان قرار گرفته است و دست مدعیان رستگاری را در انجام هر نوعِ گناه در خفا، بازگذاشته است. اصول و عقاید فرقه کالونیست ها که جزو دسته پروتستان ها محسوب می شوند، دارای روح دموکراتیک و مخالف با کلیه مراسم و آداب مذهبی معمول در مذهب کاتولیک است. ژان کالون سرانجام در نهم دسامبر ۱۵۶۴م بر اثر مخالفت با کلیسا محکوم به مرگ شد و در ۵۵ سالگی زنده زنده در آتش سوزانیده شد.

مناسبت ۰۲: تولد "کلود بِرتولِه"، شیمی دان برجسته فرانسوی (۱۷۴۸م)

شرح مناسبت:

کنت کلود لویی بِرتوله، شیمی دان فرانسوی در نهم دسامبر ۱۷۴۸م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود موفق به اخذ دکترای طب

شـد و پس از آن به مطـالعه و تحقیق در علم شـیمی پرداخت. برتوله تحقیقـاتی دربـاره کُلُر انجـام داد و زمـانی که مشاور یک کارخـانه لبـاس شویی بود، به طرز اسـتفاده از کُلر برای رنگ زدایی پی برد. او هم چنین آزمایش هایی درباره آمونیاک انجام داد و برای اولین بـار به ترکیب واقعی آن پی برد. بـا این حـالْ، بزرگ ترین خـدمت او به دانش شـیمی، نظریه ای است که در سال ۱۸۰۳م دربـاره فعـل و انفعالاـت شـیمیایی عرضه کرد که خود طلیعه قانون تأثیر جِرم بود. هر چنـد این نظریه در آن زمان مورد توجه قرار نگرفت اما پس از پیـدایش دانش شـیمی فیزیک در قرن بعد بود که مفاهیم نظریه برتوله در شـیمی راه یافت و اهمیـتی فوق العـاده کسب کرد. برتوله بر اسـاس این نظریه اعتقـاد داشت که نوع محصولاـت هر فعـل و انفعـال، بسـته به اجرام نسبی موادی که در آن دخـالت دارنـد تغییر می کنـد. او هم چنین در بـاب حرارت و ماهیت آن نیز تحقیقاتی به انجام رسانـد. کلود برتوله سرانجام در ششم نوامبر ۱۸۲۲م در ۷۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: آغاز جنگ "مَدرَس" بین استعمارگران انگلیس و فرانسه (۱۷۵۸م)

شرح مناسبت:

در نهم دسامبر ۱۷۵۸م جنـگ سـیزده ماهه مَـدْرَس که یکی از پر تلفات ترین جنگ های اسـتعماری میان انگلیس و فرانسه در هندوسـتان بود، با حمله قوای فرانسه به بنـدر مـدرس که در اشـغال انگلیسـی ها بود، شـروع شد و فرانسه با سه هزار سـرباز در مقابـل نیروی بیسـت و دو هزار نفری انگلیس قرار گرفـت. در نهـایتْ فرانسه در ژانـویه ۱۷۶۱، به دلیل نرسـیدن نیروی کمکی تسلیم انگلیس شد و بدین ترتیب، زمینه برای تثبیت سلطه استعماری

انگلیس بر شبه قاره هند هموارتر گردید.

مناسبت ۰۴: مرگ "ساموئل ریچاِرْدْسون" نویسنده و داستان سرای معروف انگلیسی (۱۷۶۱م)

شرح مناسبت:

ساموئل ریچاِرْدْسون، رمان نویس انگلیسی در پنجم فوریه ۱۶۸۹م در انگلستان به دنیا آمد. وی در ابتدا به کارآموزی در یک چاپ خانه مشغول شد و علاوه بر فراگیری فنون چاپ و تصحیح نمونه های کتاب، با مطالعات فراوان بر وسعت فکر و اطلاعات خود افزود. ریچاردسون از ۲۰ سالگی به نویسندگی روی آورد تا این که با انتشار پِمْلا یا تقوای اجر یافته در ۴ جلد به شهرت فراوانی رسید. پیروزی این اثر چنان قاطع و قابل توجه بود که هر کس آن را نخوانده بود به بی ذوقی و رکود ذهن متهم می گشت. وی در سال های بعد کتاب سرگذشت بانویی جوان در ۷ جلد و تاریخ سِرْچارلْزْ گراندیسون را در ۷ جلد نگاشت که این دو کتاب نیز موفقیت زیادی به دست آوردند. ریچاردسون از آن پس از داستان نویسی دست برداشت و به جمع آوری قطعه های برگزیده ای از کتاب هایش پرداخت که شامل کلمات قصار و عبارت های حکیمانه و اخلاقی بود. در واقع، ادراک ریچاردسون درباره دگرگونی و انقلاب روح فرد و ایمان پرشور و راسخ او به تقوا و فضیلت و شیوه پرهیجان رمان هایش، موجب پیروزی و محبوبیت فراوانش نزد کسانی می شد که تشنه رمان های سرگرم کننده بودند و هم چنین تجزیه و تحلیلی که در این کتاب ها از قلب و روح آدمی به عمل آمده بود، برایشان سود فراوان داشت. در سال های بعد، شهرت ریچاردسون به خارج از انگلستان کشیده شد و الهام بخش بسیاری از نویسندگان اروپا گشت. در حقیقت، ریچاردسون

پدر رمان تحلیلی در انگلستان شناخته شده و داستان نویسی انگلیسی را به طرزی که امروزه معمول است پایه گذاری نموده است. ساموئل ریچاردسون سرانجام در نهم دسامبر ۱۷۶۱م در ۷۲ سالگی درگذشت. درباره او گفته اند که هیچ نویسنده ای قبل از ریچاردسون نتوانسته است چنین عمیقانه قلب و روح آدمی را بشکافد و مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد.

مناسبت ۰۵: تأسیس "کاخ کِرِمْلین" در مسکو، مرکز سیاست روسیه (۱۸۴۰م)

شرح مناسبت:

در تاریخ نهم دسامبر ۱۸۴۰م، کاخ بزرگ کِرِمْلین که یکی از زیباترین ابنیه تاریخی امروزی روسیه محسوب می شود در شهر مسکو، افتتاح شد. این کاخ در زمان نیکلای اول، تزار روسیه در شهر مسکو پایتخت این کشور و در ساحل چپ رود مُسکوا بنا شده است و تا قبل از این که حکومت شوروی، مقر خود را در این کاخ اعلام کند، کاخ موقتی تزار نامیده می شد. کِرِمْلْ به معنای اَرگ دولتی و دژی است که داخل شهری بسازند، دارای دیوارهای سنگی بزرگ باشد و هم چنین ادارات دولتی، داخل آن واقع شوند. هرچند در روسیه، کِرِمْل های زیادی وجود دارد ولی از همه مهم تر و معروف تر، کاخ بزرگ کرملین است که اکنون ادارات مرکزی دولت روسیه در آن واقع است. در کاخ کرملین مهم ترین مجمع های عمومی، جلسات شورای عالی و کنفرانس های بزرگ بین المللی تشکیل می شود. آن چه امروزه و در زبان سیاسی، سیاست های کاخ کرملین خوانده می شود، مجازاً به معنای سیاست های روسیه و مقامات آن و یا نظرات و خط مشی های روسیه است، در حقیقت نام محلی است که مقر رسمی حاکمان سیاسی این کشور می باشد.

مناسبت ۰۶: تولد "پیوتر کروپوتکین" فیلسوف آنارشیست روسی (۱۸۴۲م)

شرح مناسبت:

پیوتر آلکسیویچ کروپوتْکین، نظریه پرداز آنارشیست روسی در ۹ دسامبر ۱۸۴۲م در مسکو به دنیا آمد. وی که در دامن اشرافیت پرورش یافته بود، بر اثر تحول روحی به مقام خویش پشت پا زد و برای زندگی به میان بی نوایان رفت. کروپوتکین در ۲۵ سالگی به نهضت آنارشیسم فلسفی پیوست و از مفسران و مروجان این اندیشه گردید؛ اندیشه و مرامی

که آنارشیسم را به عنوانِ مذهبِ بشارت صلح و نه مذهبِ توسل به زور تبلیغ می کرد. او ابتدا برای بیان آزادانه افکار خود به اروپا رفت و کوشید اتحادیه ای از تمام ملل و اقوام تشکیل دهد، اما چون آن را آرمانی تحقق ناپذیر یافت، به انتشار عقاید خویش مشغول شد. وی در مطالعات فلسفی خود به این نتیجه رسید که همه مردم طبیعتاً خوب هستند و تنها مداخله دولت ها آنها را به فساد می کشاند. بنابراین ملغی سازی حکومت با روشن ساختن اذهان از راه تعلیم و تربیت، وظیفه ای همگانی است. به نظر او، در یک جامعه واقعاً متمدن، احتیاجی به حکومت نیست و اختلاف از طریق حکمیّت قابل حل است. آرزوهای آدمی با قوانین طبیعت سازگاری دارد و محبت، اصل همه مفاهیم اخلاقی است. کروپوتکین همه آدمیان را برابر و مساوی می دانست و آن را تعلیم دین عنوان می کرد که علم هم آن را اثبات کرده است. بدون مساوات، عدالت وجود ندارد و بدون عدالت، صلحی وجود نخواهد داشت. وی معتقد بود اگر مزایای طبقاتی و توزیع غیرعادلانه ثروت از بین برود، عدالت برقرار می شود و در نتیجه نیازی به وجود دولت نیست. او نظم جدیدی را به جهانیان عرضه می نمود که از میان آشوب و بحران، زاده می شد. براساس این مکتب که به آنارشیسم شهرت یافت، گردش نظام در جامعه آزاد و خالی از زور بهتر خواهد بود و آن چه دولت به زور انجام می دهد، گروه های داوطلب بهتر انجام خواهند داد. از دیدگاه دیگر می توان گفت آنارشیست ها در نظم

جدیـد خود، خواهان نظامی بودنـد که بر اثر همکاری آزادانه پدیـد آمـده باشد اما در مورد این که این جامعه آزاد چگونه به دست می آیـد و پـایه های آن بر اساس چه روابط و ضوابطی نهاده می شود، هم رأی نیسـتند. کروپوتکین گرچه به دلیل ارائه این افکار، در زمان تزار دسـتگیر شـد و هم زمان با انقلاب بلشویکی آزاد گردید، اما میان رهبران کمونیست و تزارهای روس تفـاوتی مشاهـده ننمـود که این مسـئله بـاعث رنجوری و گوشه نشـینی وی شـد. از کروپوتکین آثـاری هم چون علم اخلاق و کمک دوجانبه برجای مانده است. وی سرانجام در ۸ فوریه ۱۹۲۱م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: اشغال سرزمین فلسطین در جنگ جهانی اول توسط نیروهای انگلیسی (۱۹۱۷م)

شرح مناسبت:

در جریـان جنـگ جهانی اول، نیروهای انگلیس، سـربازان عثمانی را در فلسـطین شـکست دادنـد و در ۹ دسامبر ۱۹۱۷م، بیت المقـدس را به تصـرف خود در آوردنـد. این شـهر اگرچه از لحـاظ استراتژیـک در جریان جنگ، اهمیت چنـدانی نـداشت اما سقوط آن، ضربه ای سخت بر عثمانی وارد ساخت. انگلیسی ها تا اکتبر سال بعد که پیمان متارکه جنگ و سپس قرارداد صلح میان دو طرف امضا شد، بسـیاری از سـرزمین های خاورمیانه را نیز تصـرف کردند. تصرف فلسطین، توسط نظامیان انگلیس، از آن جهت مهم بود که، گـام دیگری جهت تحقق مفاد اعلامیه بالفور، وزیر امور خارجه انگلیس تلقی می شـد که یک ماه قبل از آن صـادر شـده بود. بالفور در این اعلامیه، وعـده ایجاد یک دولت یهودی توسط صـهیونیست ها در فلسـطین را داده بود و تسلط انگلیس بر این سرزمین، زمینه عملی شدن این وعده را برای صهیونیست ها، فراهم تر کرد. از آن پس،

سیل یهودیان از سراسر جهان به این منطقه سرازیر شدندو طی سی سال پس از آن، این امر تحت نظارت انگلستان که قیمومیت فلسطین را بر عهده داشت صورت گرفت. با نزدیک شدن زمان اعلام موجودیت رژیم صهیونیستی، دولت انگلیس تا روز سیزدهم مه ۱۹۴۸م نیروهای خود را از آن سرزمین خارج کرد و فردای آن روز، دولت غاصب اسرائیل اعلام موجودیت نمود. (ر.ک: ۱۳ می)

مناسبت ۰۸: درگذشت "ژوزف مارْکوارْتْ" خاورشناس برجسته آلمانی (۱۹۳۰م)

شرح مناسبت:

ژوزف مارکوارْتْ خاورشناس آلمانی در ۹ دسامبر ۱۸۶۴م به دنیا آمد و تحصیلات خود را در رشته های خاورشناسی، زبان شناسیِ کلاسیک و شرقی و زبان های عیسوی تکمیل نمود. وی پس از آن به عنوان استاد زبان شناسی ایرانی و ارمنی، در تاریخ و ادبیات و جغرافیای شرق و به ویژه ایران و ارمنستان تحقیق کرد و در موضوعات متعددی به فعالیت علمی پرداخت. زبان شناسی، تاریخ شناسی، جغرافی دانی، کتیبه شناسی، خواندن خطوط قدیمی و نژادشناسی در مباحث باستانی هند، اروپایی، آسیای میانه، افریقا و ایران و هم چنین آشنایی با زبان های محلی و سامی نمونه ای از توانایی علمی مارکوارْتْ، بود. هم چنین بخشی از آثار او نشان دهنده علاقه وی به ایران و آشنایی او با تاریخ شرق می باشد. کتاب هایی چون ایران شهر از نظر جغرافیایی، تتبعات درباره تاریخ ایران و شهرستان های ایران و ... از جمله آثار اوست. ژوزف مارکوارت سرانجام در چهارم فوریه ۱۹۳۰م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۹: درگذشت "گوسْتاوْ لوبون" مستشرق و نویسنده معروف فرانسوی (۱۹۳۱م)

شرح مناسبت:

گوسْتاوْ لوبون، دانشمند متفکر و نویسنده فرانسوی متخصص در تاریخ تمدن اسلامی در سال ۱۸۴۱م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی دروس مقدماتی، به تحصیل در رشته پزشکی پرداخت و در این رشته فارغ التحصیل شد. دکتر لوبون از پزشکانی بود که به این نکته پی برد که در پیکر انسان نیرویی است که با هر درد و درمانی رابطه مستقیم دارد و شخص را زودتر از هر چیز رنجور می سازد و بهتر از هر چیز درمان می بخشد. وی دریافت که روح انسان نیرویی است که هم پزشک است و

هم بیمـار، هم درد است و هم دارو؛ همان چیزی که اگر دردمنـد شـد دیگر داروی پزشـکان به درمان آن توانا نیست و نیروی طب در برابر آن، ناتوان خواهـد شـد. لوبون دانست که پزشک بایـد بیشتر از راه روان، بیمار را شـفا بخشـد زیرا انسان در میان جمـاعت زنـدگی می کنـد و در پیرامون جـامعه رنجور می شود و جامعه روان، او را رنجور می گردانـد. وقتی که روان، بیمار شـد، بـدن هم بیمار می شود. پس پزشک بایـد روان پزشک هم باشد. از این رو، گوسـتاو لوبون راه نزدیکی بین روان و پیکر آدمی را پیمـود و از کالبـد بـه روح پرداخت و جـان و تن را به یـک دیگر نزدیـک سـاخت. وی در این زمینه به بررسـی هـای عمیقی دربـاره روابـط آن دو بـا یـک دیگر پرداخت و اسـاس تحقیقـات خود را بر روان شناسـی قرار داد. بـا این حال، آن چه گوسـتاو لوبون را به شـهرت رسانـد، تحقیقـات تـاریخی و اجتمـاعی او بود چرا که به بررسـی دربـاره روان شناسـی اجتماعات مختلف و توسـعه و تکامـل فرضـیه روان شناسـی اجتمـاعی علاـقه تـامّی داشت. وی اسـاس تحقیقات اجتماعی خود را بر روان شناسـی قرار داد و برای شـناختن روحیات ملل مختلف به سـیر و سـیاحت پرداخت. لوبون هم چنین کتاب های متعددی در این موضوع نگاشت که مورد استقبال متفکران کشورهای گوناگون، قرار گرفت و به زبان های مختلف ترجمه شد. گوستاو لوبون در سیاحت های طولانی خود، مجذوب تمدن مشرق زمین شد و درباره آن، بررسی های عمیقی به عمل آورد و حاصل آن را در چهار کتاب مشهور خود تحت

عنوان تمدن عرب، تمدن هندوستان، تمدن مصری و تمدن عرب در اندلس انتشار داد. دکتر گوستاو لوبون سرانجام در نهم دسامبر ۱۹۳۱م در نود سالگی در نزدیکی پاریس درگذشت.

مناسبت ۱۰: آغاز انتفاضه مردم ستم دیده فلسطین (۱۹۸۷م)

شرح مناسبت:

کشتار تعدادی از جوانان فلسطینی در هشتم دسامبر ۱۹۸۷م توسط نیروهای ارتش رژیم صهیونیستی، موجب خشم و نفرت مردم فلسطین شد و فردای آن روز، مراسم تشییع جنازه آنان در نوار غزّه، آغازی بر انتفاضه مردم ستم دیده فلسطین گردید. گسترش این اعتراضات به سایر اراضی اشغالی سال ۱۹۶۷م سبب شد تا این قیام ها که به انتفاضه موسوم گردید، همچنان ادامه یابد و ارتش اسرائیل در سرکوب آن ناتوان مانَد. در این خیزش ها که تمام اقشار فلسطینی به ویژه جوانان و نوجوانان مشارکت گسترده ای داشتند، برای مقابله با نیروهای سرکوب گر صهیونیستی، تنها از سنگ استفاده می شد و به همین جهت این انتفاضه به انقلاب سنگ، معروف گردید. در جریان انتفاضه و در اثر رویارویی روزانه مردم و واکنش وحشیانه نیروهای اسرائیلی، روز به روز بر حقانیت فلسطینیان در افکار عمومی جهانیان افزوده می شد و بر عکس، رژیم صهیونیستی به انزوای بیشتری دچار می گردید. در خلال اولین ماه های سال ۱۹۸۸م، بسیاری از فلسطینیان ساکن در مناطق اشغالیِ قبل از سال ۱۹۶۷م، در اعتصابات و تظاهراتی که توسط رهبری متحد قیام مردمی در سرزمین های اشغالی اعلام می شد شرکت می کردند و این اولین نمونه از اعتراضات سیاسی مشترک در دو سوی مناطق اشغالی بود. ادامه انتفاضه فلسطین دست آوردهایی چون محکومیت جهان رژیم صهیونیستی، شکست طرح های ذلت بار سازش با متجاوزان، ایجاد وحدت میان گروه ها

و طبقات مختلف مردم فلسطین، شکست دستگاه ها و سازمان های امنیتی و نظامی اسرائیل و ایجاد بحران و رکود اقتصادی در سرزمین های اشغالی را به دنبال آورد.

روز ۱۰

مناسبت ۰۱: تولد خانم "امیلی دیکِنْسون" بانوی شاعر امریکایی (۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

خانم امیلی دیکِنْسون، بانوی شاعر امریکایی در دهم دسامبر ۱۸۳۰م در ایالت ماساچوست امریکا به دنیا آمد. امیلی در ابتدا در زادگاهش و سپس در یک کالج به تحصیل پرداخت اما به سبب آنکه عمیقاً از تعلیم و تربیتی چنان خشک و خشونت آمیز رنج می برد، دنباله تحصیل را رها کرد و در خانه به وسیله معلم خصوصی و مطالعات شخصی بر وسعت معلومات خود افزود. دیکنسون در اواسط عمر به دنبال آشنایی با برخی نویسندگان معروف امریکا، به ادبیات علاقه مند شد و با الهام از آثار آنان، اشعار فراوانی سرود. سال های پایانی عمر امیلی دیکنسون به انزوا و گوشه گیری در زادگاهش گذشت و او بیشتر وقتش را به پرورش گل و سرودن شعر مصروف داشت. از وی نزدیک به دو هزار قطعه منظوم بر جای مانده که تنها سه منظومه از آن ها در زمان حیاتش انتشار یافت. پس از مرگ، اشعار او به صورت یادداشت های پراکنده و گاه با خط ناخوانا در گوشه و کنار اتاقش پیدا شد که شش سال پس از مرگش در دیوانی انتشاریافت و پیروزی عظیمی در ادبیات امریکا به دست آورد. هم چنین چاپ کامل اشعار دیکنسون ۳۸ سال پس از مرگ وی در سال ۱۹۲۴م اتفاق افتاد. به طور کلی، نمی توان اشعار دیکنسون را به عصری معیّن، منسوب کرد. اشعار وی از رنج درون و شکنجه پنهانی او حکایت دارد که

همه در قطعه های کوتاه و موجز چون رباعی و با وزنی خاص و قالبی ساده گنجانده شده و از قدرت عجیب در تصویر و ترسیم و از نفوذ فراوان و از سبکی پاکیزه و اعجاب آور برخوردار است. بی آنکه بتوان امیلی دیکنسون را با شاعری معین سنجید، می توان او را در شمار چند تن بانوی شاعر بزرگ جهان به شمار آورد که شهرتش پس از مرگ، روزافزون شد واشعارش در نسل بعد، نفوذ بسیار یافت. خانم امیلی دیکنسون، سرانجام در پانزدهم مه ۱۸۸۶م در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "پیر لوئیس" شاعر و داستان سرای فرانسوی (۱۸۷۰م)

شرح مناسبت:

پیِر لوئیس، ادیب و نویسنده فرانسوی در دهم دسامبر ۱۸۷۰م در بلژیک به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات متوسطه، برای ادامه تحصیل در رشته فلسفه به پاریس رفت و پس از آشنایی با ادبای آن شهر، مجله ادبی لاکونک را بنیان نهاد. لوئیس از همین زمان نخستین اشعارش را در این مجله منتشر کرد که مورد تحسین قرار گرفت. وی در سال های بعد آثار متعدد دیگری به نگارش درآورد که با به نمایش درآمدن برخی از آنها، شهرت فراوانی نصیب لوئیس نمود. پیِر لوئیس مدتی نیز به کارهای تحقیق و تفسیر متون پرداخت که بعضی از آنها را منتشر کرد و بعضی را در نامه هایی برای دوستان فرستاد. وی در اشعار خود، درخشان ترین رنگ و جلای نوشته های مکاتب زمان را جمع کرده و توجه به زیبایی و قالب را در درجه اول اهمیت قرار داده است. پیِر لوئیس ده سال آخر عمر را در عُزلت گذراند و سرانجام در چهارم ژوئن ۱۹۲۵م، در ۵۵ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: درگذشت "آلفرد نوبل" شیمی دان معروف سوئدی (۱۸۹۶م)

شرح مناسبت:

لفرد نوبل، شیمی دان نامی سوئدی در ۲۱ اکتبر سال ۱۸۳۳ در استکهلم سوئد متولد شد. وی تا ی تا ۱۶ سالگی نزد معلم خصوصی درس خواند و با برخورداری از هوش سرشار خود، به پیشرفت های مهمی در علوم و فنون نائل گردید. آلفرد هم چنین توانست زبان های روسی، انگلیسی، فرانسوی و ایتالیایی را به خوبی فراگیرد و وارد عرصه تحقیقات در زمینه شیمی گردد. پشت کار مداوم آلفرد نوبل سبب شد تا در هفتم ماه مه ۱۸۷۸م، پس از سال ها تحقیق و مطالعه در زمینه علم شیمی،

موفق به اختراع ماده نیرومند انفجاری دینامیت گردد. اما از این ماده منفجره به جای استفاده صلح آمیز، به عنوان ابزار جنگی استفاده شد و نوبل را به فکر انداخت که دینامیت بی خطر بسازد که به راحتی منفجر نشود. آلفرد نوبل علاوه بر اختراع دینامیت، به ۳۵۰ اختراع و اکتشاف دیگر نیز دست یافت و در ۹۳ کشور، کارخانه و کارگاه تولیدی دایر نمود. نوبل که اختراع خود را در دست دولت ها و نظامیان برای مقاصد ضد بشری می دید، بر آن شد تا با اختصاص ثروتش به کسانی که در زمینه پیش برد علم و گسترش صلح فعالیت می کنند جایزه ای اهدا نماید. از این رو، یک سال قبل از مرگ، در سال ۱۸۹۵م با اشتیاق فراوانی که به پیشرفت علم داشت، وصیت نامه مشهور خود را در این مورد تنظیم کرد که بر اساس آن، بنیادی تأسیس شده و به افراد برجسته در علوم فیزیک، شیمی، پزشکی و ادبیات و نیز تلاش گران عرصه صلح جوایزی اهدا کند. این بنیاد که به نام او، بنیاد نوبل خوانده می شود هم اکنون نیز به این کار ادامه می دهد. هر چند در این میان، این جوایز به ویژه جایزه صلح آن، جنبه سیاسی پیدا کرده و وسیله ای برای تبلیغ سیاست های استکباری قدرت مندان غربی شده است. آلفرد نوبل سرانجام در دهم دسامبر ۱۸۹۶م در ۶۳ سالگی درگذشت. (ر.ك: ۲۹ ژوئن)

مناسبت ۰۴: پایان دوران چهارصد ساله تسلط استعمار اسپانیا بر کشور کوبا (۱۸۹۸م)

شرح مناسبت:

سرزمین کوبا واقع در امریکای مرکزی در ۲۷ اکتبر ۱۴۹۲م توسط کریستُف کُلُمْبْ دریانورد معروف ایتالیایی که در خدمت دربار اسپانیا بود، کشف شد و از همان زمان

زیر سلطه استعماری اسپانیا قرار گرفت. با این حال، فعالیت های آزادی خواهی کوبا از قرن نوزدهم آغاز گردید و در طول این قرن ادامه یافت. اما علی رغم تمامی تلاش ها و حتی جنگ های چریکی، اسپانیا این شورش ها را سرکوب کرد و حاکمیت استعماری خود را بر کوبا ادامه داد. در این میان، امریکا بارها تمایل خود مبنی بر الحاق کوبا به خاک ایالات متحده را اعلام کرد و این درخواست در سال های پایانی قرن نوزدهم، با توجه به اوج گیری مبارزات مردم کوبا علیه اسپانیا، به صورت جدی تری مطرح شد. این در حالی بود که اسپانیا نیز برای رها شدن از مشکلات پیش آمده، درصدد ارائه خودمختاری تدریجی به کوبا بود. البته این تصمیم، مورد نظر امریکا نبود چرا که ایالات متحده به دنبال بهانه ای برای حذف اسپانیا و جای گزینی خود در این منطقه بود. در این میان و به دنبال درگیری کوتاه مدتی که در فوریه ۱۸۹۸م بین امریکا و اسپانیا روی داد، چون اسپانیا توانایی جنگ با امریکا را نداشت به مذاکره روی آورد و از پاپ تقاضای میانجی گری نمود. مذاکرات دو کشور در نهایت به معاهده پاریس انجامید که در تاریخ دهم دسامبر ۱۸۹۸م به امضا رسید و شرایط سخت و ناگواری را بر اسپانیا تحمیل نمود که واگذاری مناطق کوبا و اطراف آن به امریکا از آن جمله بود. در این تاریخ، هرچند حاکمیت استعماری ۴۰۶ ساله اسپانیا بر کوبا خاتمه یافت، اما استعمار نوین، جای گزین آن شد که تا زمان انقلاب ضد دیکتاتوری در سال ۱۹۵۹م، به مدت ۶۱ سال

ادامه یافت. از آن زمان و با کوتاه شدن دست امریکا از کوبا، دشمنی های ایالات متحده با کوبا همچنان ادامه دارد.

مناسبت ۰۵: مرگ "ماکس پلانک" دانشمند و فیزیک دان برجسته آلمانی (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

ماکْسْ پِلانْکْ، فیزیک دان و ریاضی دان بزرگ آلمانی در ۲۳ آوریل ۱۸۵۸م به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی، به سمت استادی دانشگاه مونیخ دست یافت و به تحقیقات متعددی در زمینه انرژی پرداخت. تا سال ۱۸۹۹م، دانشمندان تصور می کردند که انرژی به طور اتصالی جریان دارد ولی ماکس پلانک در ۱۴ دسامبر ۱۸۹۹م به جامعه فیزیک برلین اظهار داشت که انرژی به صورت انفصالی است که آن را دامنه انرژی یا کوآنتای انرژی می گویند. این یافته علمی با اصول و قوانینی که تا آن روز دانسته شده بود وفق نمی کرد و طبعاً مخالفانی برای پلانک به وجود آورد، ولی این مخالفت ها بیش از ۵ سال طول نکشید زیرا تئوری انیشتین که متکی بر توری کوآنتا بیان شد، ارزش واقعی و حقیقی تئوری پلانْکْ را معلوم نمود. ماکس پلانک به سبب ارائه نظریه کوآنتا، در سال ۱۹۱۸م جایزه نوبل فیزیک را دریافت کرد. پلانک که از مخالفین سرسخت هیتلر، دیکتاتور توسعه طلب آلمان نیز به شمار می رفت، تحقیقات جامع و ارزش مندی در زمینه ترمودینامیک، فیزیک نظری، حرارت، تشعشع و نور انجام داد و آثاری در این زمینه ها از او بر جای مانده است. پس از جنگ جهانی دوم، دولت آلمان می خواست به مناسبت نودمین سال تولد پلانک جشنی برپا کند که پلانک چند روز زودتر در دهم دسامبر ۱۹۴۷م درگذشت.

مناسبت ۰۶: تصویب اعلامیه حقوق بشر در سازمان ملل متحد (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

در جریان جنگ جهانی دوم، هنگامی که منشور ملل متحد در دست تدوین بود، احترام به حقوق بشر و آزادی های سیاسی مورد توجه نمایندگان کشورهای مختلف جهان واقع شد. پس از

چندی، سازمان ملل متحد تصمیم گرفت که این حقوق، همه جا و برای همه ملت ها قابل اجرا باشد. در ادامه، کمیسیون حقوق بشر در ژانویه سال ۱۹۴۷م شروع به کار کرد و پس از مدتی مطالعه و بررسی در قوانین اساسی کشورها و بحث و گفتگو در کمیسیون های مختلف، نتیجه مطالعات خود را به صورت لایحه ای به مجمع عمومی تقدیم کرد. مجمع مزبور در دهم دسامبر ۱۹۴۸م (۱۹ آذر ۱۳۲۷ش) با ۴۸ رأی مثبت و ۸ رأی ممتنع، اعلامیه جهانی حقوق بشر را تصویب کرد و این روز به عنوان روز جهانی حقوق بشر نام گذاری گردید. این اعلامیه، شامل یک مقدمه و سی ماده می باشد و در ماده اول آن به برابری افراد بشر و حاکمیت روح برادری در میان آن ها اشاره شده است. علی رغم تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر، واقعیت در عمل به گونه ای دیگر شکل گرفت. نگاهی گذرا به روی دادهای سیاسی و نظامی جهان پس از پایان جنگ دوم جهانی، تصویری از وقایع اسفبار را نشان می دهد که دقیقاً بیانگر فاصله زیاد میان اهداف و عملکرد جامعه بین المللی در دفاع از حقوق بشر است. به علاوه بر خلاف تصور اولیه، شعارِ دفاع از حقوق بشر، عملاً به ابزاری در جهت اِعمال فشارهای سیاسی و اقتصادیِ دولت های غربی بر کشورهای مستقل جهان برای پیشبرد منافع استعماری این دولت ها، مبدّل شده است. هم اکنون بسیاری از کشورهای جهان، با توجه به این واقعیت تلخ و هم چنین به دلیل ناهم خوانی برخی بندهای اعلامیه حقوق بشر با اعتقادات، فرهنگ و رسوم آنان،

خواستار تغییر در این بندها و جلوگیری از استفاده ابزاری از این اعلامیه هستند. به دنبال تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر در دهم دسامبر ۱۹۴۸م توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد و تأیید حقوق طبیعی و اجتماعی افراد بشر توسط این سازمان بین المللی، روز دهم دسامبر (برابر با ۱۹ آذر ۱۳۲۷ش) به عنوان روز جهانی حقوق بشر نام گذاری شده است.

مناسبت ۰۷: تصویب طرح انتقال مقرّ سازمان ملل به آمریکا در کنگره آمریکا (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

سازمان ملل متحد پس از تأسیس در سال ۱۹۴۵م، تا چهار سال یعنی تا ۱۹۴۹م مقرّ مشخصی نداشت. ابتدا قرار بود هم چون جامعه ملل، ژِنو به عنوان مقرر سازمان ملل باشد و جلسات آن، در آن شهر و یا به تناوب در پایتخت های هر یک از کشورهای عضو تشکیل شود. در همین زمان، در دهم دسامبر ۱۹۴۵م کنگره امریکا به اتفاق آرا تصمیم گرفت از سازمان ملل متحد دعوت کند که مقرّ دائمی خود را در امریکا بنا سازد. مجمع عمومی سازمان ملل که اولین جلسه رسمی خود را پس از تأسیس این سازمان در فوریه ۱۹۴۶م در لندن برگزار کرده بود، در چهاردهم فوریه موافقت خود را برای انتقال تشکیلات سازمان ملل به امریکا اعلام نمود. سازمان ملل پس از اعلام موافقت خود با تأسیس مقر این سازمان در امریکا، تصمیم گرفت زمینی به مساحت ۱۸۰ کیلومتر مربع را از دولت امریکا خریداری کند. در نهایتْ اولین سنگ بنای تأسیس ساختمان ۱۱۰ طبقه سازمان ملل هم زمان با روز ملل متحد، در ۲۴ اکتبر ۱۹۴۹م، در یک محوطه وسیع، توسط هاری ترومن رئیس جمهور وقت امریکا و در حضور اعضای مجمع عمومی بر زمین زده شد. به تدریج که

کار ساختمانی این بنا به پایان رسید، مدارک و اسناد و دفاتر اداری و تشکیلات سازمان ملل از ژنو و لندن و پاریس و ... به نیویورک انتقال یافت. پس از سه سال، عملیات احداث ساختمان سازمان ملل به پایان رسید و در اکتبر ۱۹۵۲م اولین جلسه مجمع عمومی سازمان ملل متحد در محل ساختمان نوساز این سازمان در نیویورک تشکیل شد. مصون ماندن امریکا از خسارات جنگ جهانی دوم، دارا بودن امنیت سیاسی و نیز کمک های مالی فراوان امریکا برای خرید زمین و احداث ساختمان سازمان ملل از دلایل اصلی موافقت سازمان ملل برای انتقال ساختمان مرکزی خود به نیویورک بود. کمک های مالی و تسهیلات اقتصادی امریکا برای ساخت مقر سازمان ملل به حدی بود که به تعبیری باید گفت امریکا تشکیلات ساختمانی سازمان ملل را مجانی در اختیار این سازمان قرار داد. ضمن اینکه اساساً طرح تأسیس سازمان ملل متحد در ابتدا از سوی فرانْکلین دِلا‌نو روزْوِلْتْ، سی و دومین رئیس جمهورارائه شده بود. در کنار این موارد باید یک نکته را نیز اضافه کرد و آن اینکه اصولاً تلاش امریکا برای انتقال سازمان ملل به آن کشور، چه به صورت هدیه وام بدون بهره و چه به بهانه ثبات و امنیت و چه به صورت تبلیغ در مورد وضع مطلوب اقتصادی و ... در حقیقت تلاش به منظور ایجاد سلطه امریکا بر این سازمان بوده است. چنانکه تلاش های بعدی ایالات متحده نیز مانند تقبّل بیشترین حق السهم در سازمان، اِعمال نفوذ در آراء نمایندگان سازمان، فشار سیاسی بر شورای امنیت و مجمع عمومی و ... در دستیابی به منافع

بیشتر دولت امریکا، همه در جهت همین سیاست بوده است.

مناسبت ۰۸: روز جهانی حقوق بشر

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۱

مناسبت ۰۱: انتخاب شهر "واشینگتن" به عنوان پایتخت ایالات متحده امریکا (۱۷۸۹م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: درگذشت "یوهان هولْدِرْلین" ادیب و شاعر برجسته آلمانی (۱۸۴۳م)

شرح مناسبت:

یوهان کریستین فریدریش هولْدِرْلین، شاعر آلمانی، در یازدهم سپتامبر ۱۷۷۰م به دنیا آمد و پس از تحصیلات دبیرستانی، به تحصیل در رشته علوم الهی پرداخت. وی پس از چهار سال علم آموزی در این رشته، از مدرسه بیرون آمد در حالی که در وجودش عرفان و الوهیتی آمیخته با احساسی مربوط به عالم انسانیت و عالم مادی به وجود آمده بود. او کشیش پروتستان نشد اما به وسیله اشعار مذهبی خود، مروج و مبلغ دین گشت. هولدرلین جوانی خیال پرور بود، سخت تحت تأثیر انقلاب فرانسه قرار گرفت و در مغز خود، خیال نو ساختن وضع بشر براساس افکار آزادی خواهانه و اشتراک معنوی انسانی را می پرواند. وی اولین سرودهای روحانی را به کمال مطلوب انسانی و آزادی تقدیم کرد و در زبان و بیانی فلسفی، به صورتی اعجاب آور به الهامات والای مذهبی دست یافت که او را به قله های زیبایی در نغمه و سرود روحانی رسانده است. هولدرلین که پیوسته از تضاد میان رؤیا و واقعیت رنج می بُرد و در آرزوی این بود که به هنر یونان باستان و تمدن کهن که در آن، هماهنگی خاصی میان مردم، طبیعت و عالَم می دید بازگردد، بر آن شد که جهان واقعی را با دنیای سراسر زیبایی یونان باستان بسنجد، در حالی که جهان پیرامون خویش را عاری از هر نوع نزدیکی با قوای طبیعت و خدایانی می دید که به این قوا تجسم می دادند. در اشعار هولدرلین، تمایل به فرهنگ و زیبایی کلاسیک قدیم و دنیای کهن با صُوَر ذهنی و اضطراب های

رمانتیک آمیخته و حسرت قرنی طلایی و عطش برای اشتراک معنوی بشر در آن ها آشکار است. قالب اشعار هولدرلین، گاه منظم و گاه در قالب شعر آزاد است. آثار هولدرلین تا یک قرن ناشناخته ماند و پس از آن که چند تن از بزرگان آن را ستودند، از گمنامی و ناشناختگی بیرون آمد. یوهان هولدرلین در سال های پایانی عمر خود در تشویش ذهنی عمیقی فرورفت تا این که در یازدهم دسامبر ۱۸۴۳م در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تولد "رابرت کُخ" پزشک و میکروب شناس آلمانی وکاشف میکروب "سِل" (۱۸۴۳م)

شرح مناسبت:

رابرت کُخ، پزشک و مکتشف شهیر آلمانی در ۱۱ دسامبر ۱۸۴۳م در آلمان به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیلات در رشته پزشکی، در شهرهای مختلف آلمان به معالجه بیماران پرداخت. در همین زمان بود که بیماری سیاه زخم در میان احشام پدید آمد و نگرانی زیادی ایجاد کرد. کُخ پس از تحقیقات بسیار به این نتیجه رسید که باسیل های بسیار کوچکی در خون گوسفند یا حیوان مریض وجود دارد. او عاقبت توانست با پرورش و نگهداری این باسیل، نظریه خویش را اثبات کند و سِرُم این مرض را بسازد. این عمل باعث شد که از تلفات زیاده از حدّ احشام، جلوگیری شود و پیشرفت موثری در راه علم پزشکی حاصل گردد. با عضویت کخ در شورای سلطنتی بهداشت برلین، وی امکانات بیشتری برای مطالعه بر روی امراض به دست آورد و از آن پس تحقیقات خود را برای کشف میکروب سل آغاز نمود. در نهایت در ۲۴ مارس ۱۸۸۲م کُخْ، موفق به کشف میکروب سل گردید و در سال بعد اعلام کرد که با تلقیح سرم، همه جان داران را می توان از

بروز امراض مصون داشت. کخ سفرهای زیادی به افریقا نمود و پس از پژوهش های فراوان، دریافت که مرض خواب که هزاران افریقایی را به کام مرگ کشیده بود در اثر نیش پشه ای به نام تسه تسه می باشد. در اثر تلاش بی حد و حصر کخ در پیشرفت علم، آکادمی سوئد در سال ۱۹۰۵م با اهدای جایزه نوبل پزشکی به کخ، از وی قدردانی کرد. کخ که در اثر فعالیت زیاد و ناراحتی های ناشی از آن مریض و ضعیف شده بود، سرانجام بر اثر ابتلا به سل در ۲۷ مه ۱۹۱۰م در ۶۷ سالگی درگذشت. رابرت کخ بدون شک پس از لویی پاستور،پزشک شهیر فرانسوی، بزرگ ترین میکروب شناس دنیا است و خدمات ارزنده ای که به عالم علم و بشریت نموده، هیچ گاه فراموش نمی شود.

مناسبت ۰۴: تولد "امان اللّه خان" بانی نظام سلطنتی در افغانستان (۱۸۶۲م) (ر.ک: ۲۵ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: مرگ "الکساندر دوما" (پسر) نویسنده و ادیب معروف فرانسوی (۱۸۹۵م) (ر.ک: ۶ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: خروج ایتالیا از جامعه ملل (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

جامعه ملل بعد از جنگ جهانی اول و در ابتدای سال ۱۹۲۰م پا به عرصه وجود گذاشت تا نخستین تلاش و برنامه ریزی جهانی در قرن بیستم، برای برقراری صلح بین المللی صورت عمل به خود گیرد. اما عدم عضویت امریکا در آن و نبودِ ضمانت اجرایی برای تصمیمات این جامعه، باعث شد تا مواضع و تحرکات کشورهای عضو، اگرچه مغایر با اهداف جامعه جهانی باشد با واکنش عملی مواجه نشود. با این وضعیتْ هر کشور برای آن که در عملیات تجاوزکارانه خود مورد توبیخ قرار نگیرد به آسانی از جامعه ملل خارج می شد. به عنوان نمونه، در اوائل سال ۱۹۳۳م، ژاپن از این جامعه کناره گرفت و دو سال پس از آن، هجوم ایتالیا به شمال افریقا که به بحران حبشه نام گرفت،با پاسخ مناسبی از سوی جامعه ملل مواجه نشد. در نتیجه در آخرین ماه سال ۱۹۳۷ موسولینی، دیکتاتور ایتالیا که به همراه هیتلر پیشوای آلمان نازی، پی ریزی نظام جدیدی در عرصه بین المللی را در اندیشه داشت، مسئله خروج ایتالیا از جامعه ملل را مطرح کرد و آن را در یازدهم دسامبر آن سال، عملی نمود. گرچه جامعه ملل تا زمان شکل گیری "سازمان ملل متحد" در سال ۱۹۴۶م به حیاتِ اداری خود ادامه داد اما در حقیقت از چند سال قبل از آغاز جنگ جهانی دوم دچار مرگ واقعی شده بود.

مناسبت ۰۷: اعلان جنگ آلمان و ایتالیا به امریکا در جریان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

پس از حمله ژاپن به بندر پرل هاربور امریکا در هفتم دسامبر ۱۹۴۱م و اعلان جنگ امریکا به ژاپن در فردای آن روز،

کشورهای آلمان و ایتالیا که متحد ژاپن به شمار می رفتند در یازدهم دسامبر

به امریکا اعلان جنگ دادند. تا قبل از ورود امریکا به جنگ، هیتلر سعی می کرد از هر اقدامی که به مداخله مستقیم امریکا در جنگ منجر شود اجتناب کند. او با آگاهی از نفوذ یهودیان در سیاست امریکا، در مبارزه با یهودیان نیز احتیاط بیشتری به کار می بُرد و حتی یهودیان را تحت فشار گذاشته بود تا از یهودیان امریکایی بخواهند به خاطر حفظ جان آن ها از ورود امریکا به جنگ جلوگیری کنند. ولی پس از اعلان جنگ امریکا به ژاپن، هیتلر با توجه به ارسال کمک های امریکا به مخالفان آلمان، خود در اعلان جنگ به امریکا پیش قدم شد. از آن پس، هیتلر هرگونه ملاحظه و احتیاط را در مبارزه با یهودیان کنار گذاشت و با اعلام این که یهودیان اصلی ترین دشمن آلمان هستند و در شکست آلمان در جنگ اول و طولانی شدن جنگ جهانی دوم مسؤولند، وعده انتقام از آن ها را داد. چند روز بعد هیتلر تأکید کرد که اروپا باید از لوث وجود یهودیان پاک شود. از این زمان بود که یهودیان در کلیه سرزمین های تحت تسلط آلمان مورد تعقیب قرار گرفته و به زندان، تبعید یا مرگ محکوم شدند.

مناسبت ۰۸: تأسیس صندوق حمایت از کودکان ملل متحد موسوم به "یونیسف" (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

عنوان صندوق کمک های اضطراری بین المللی سازمان ملل متحد برای کودکان یا صندوق حمایت از کودکان ملل متحد موسوم به "یونیسف" در یازدهم دسامبر ۱۹۴۶م اعلام موجودیت نمود و در ابتدا وظیفه کمک رسانی به کودکان صدمه دیده از جنگ را، بر عهده داشت. ولی از سال ۱۹۵۰ وظایف آن گسترش پیدا کرد و تأمین وسایل زندگی، تغذیه، رفاه، بهداشت، آموزش حرفه

ای و تحصیل و تربیت کودکـان محروم جهان را نیز در بر گرفت. صـندوق کودکان ملل متحـد در طی سال های بعـد گسترش فراوانی یافت به طوری که در ۱۵۰ کشور جهان به فعالیت پرداخت. کمک های این صندوق تنها به درخواست دولت ها انجام می گیرد و اعتبـارات آن از طریق کمـک هـای داوطلبـانه دولت ها و افراد خیّر تأمین می گردد. مقر این صـندوق در نیویورک واقع است. و کـادر یونیسف و هیـأت اجرایی آن که متشـکل از ۳۰ عضو می باشـد در فواصل معینی برای تعیین سـیاست های صندوق و کمک به طرح ها تشکیل جلسه می دهد.

مناسبت ۰۹: پایان حضور صدساله نظامی امریکا در کشور و کانال پاناما (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

قبل از اسـتقلال پاناما، دولت امریکا در سال ۱۹۰۳م قراردادی برای حفر کانـال با کلمبیا که پاناما نیز جز آن بود منعقـد کرد و طی آن، دولت امریکـا سـاختن این کانال را به داشـتن حق اجاره نواری از دو طرف کانال به عرض ۹/۵ کیلومتر موکول نمود. قرارداد مزبور در پارلمان سـنای کلمبیا مطرح شـد و به اتفاق آراء ردّ گردیـد. پس از اسـتقلال پاناما، دولت امریکا طی قرارداد جدیـدی بـا پانامـا، تسـلط خود را بر نواری به عرض ۱۶ کیلومتر و هم چنین آب هـای دو دهـانه کانـال مسـجّل نمود. بـا افتتاح کانـال، سـلطه امریکـا بر منطقه کانـال پانامـا آغـاز گردیـد و ثروت قابـل توجهی را از محل مالیات از کشتی های عبوری برای امریکـا، به ارمغـان آورد. امریکـا پس از آن، بـا تأسـیس پادگان نظامی در این منطقه، امریکای لاتین را تحت کنترل و نظارت خود قرار داد. با گذشت بیش از پنجاه سال از تسلط امریکا به این منطقه، گفتگوهای جدیدی

برای انعقاد قرارداد جدید بین مقامات دو طرف صورت گرفت. در نتیجه، قرارداد قبل را منسوخ کردند ولی حق دفاع از کانال را برای امریکا را تا سال ۲۰۰۰م محفوظ داشتند. طی سال های بعد اختلاف نظرهای تندی درباره نحوه اداره کانال درگرفت که در نهایت در مارس ۱۹۹۱م برای نخستین بار مسئولیت اداره کانال به دولت پاناما واگذار شد. اما پایگاه نظامی امریکا، هنوز در منطقه وجود داشت تا این که در یازدهم دسامبر ۱۹۹۹م، اداره کانال پس از نزدیک به یک قرن، در اختیار دولت پاناما قرار گرفت.

مناسبت ۱۰: روز ملی و اعلان جمهوری در "بورکینافاسو"

شرح مناسبت:

منطقه غربی افریقا از قدیم الایام مسکونی بوده و بعد از قرن یازدهم، حکومت هایی در آن شکل گرفته است. این وضعیت تا نیمه قرن نوزدهم ادامه داشت تا این که این منطقه به تصرف استعمار فرانسه درآمد. رفتار خشونت بار و غیرانسانی استعمارگران فرانسوی باعث شد تا بسیاری از ساکنین افریقای غربی به نواحی مجاور کوچ نمایند. در قرن بیستم این ناحیه تجزیه گردید و بین ساحل عاج، مالی و نیجر تقسیم شد. اما پانزده سال بعد در سال ۱۹۴۷م بار دیگر مناطق تجزیه شده یک پارچه شدند. و سرزمین ولتای علیا را شکل دادند. در سال ۱۹۵۸م به این کشور خودمختاری داده شد و ۲ سال بعد در ۵ اوت ۱۹۶۰ به استقلال و عضویت در سازمان ملل رسید. ولتای علیا پس از استقلال شاهد کودتاهایی چند بود تا این که در چهارم اوت ۱۹۸۳ توماس سانکارا در پی یک کودتا به قدرت رسید و به علت اجرای برنامه های اصلاحی و تغییر نام ولتای علیا به بورکینافاسو (به معنی سرزمین مردم

نیکوکار و فساد ناپـذیر) میان مردم محبوبیت یافت اما پس از چهار سال وی نیز در پی یک کودتا سـرنگون گردید. این کشور در افریقای غربی و در همسایگی نیجر، مالی، غنا و ... قرار دارد. (ر.ک: ۵ اوت)

روز ۱۲

مناسبت ۰۱: درگذشت "مارکو پولو" سیّاح و جهانگرد شهیر ایتالیایی (۱۳۲۴م)

شرح مناسبت:

مارکو پولو، جهان گرد بلند آوازه ایتالیایی در ۲۶ ژوئن سال ۱۲۵۴م در ونیز در ایتالیا به دنیا آمد. وی از نوجوانی شوق دیدار جهـان را داشت و همین شور و شوق باعث شـد که سـفر تاریخی خود را در ۲۴ آوریل ۱۲۷۱م شـروع کند. مارکو پولو در آن زمـان هفـده ساله بود که به همراه پـدر و عمویش سـفر پرماجرا و طولانی خود را به آسـیا آغاز کرد. این جهان گرد ونیزی در سفر تاریخی ۲۴ ساله خود، از تعـدادی از کشورهای آسـیا و به ویژه چین دیـدن کرد. او در چین مورد عنایت و توجه قوبیلای خان مغول قرار گرفت و از جانب خان مغول برای برخی از امور، مأموریت یافت. مارکوپولو در سال ۱۲۹۵م به زادگاهش ونیز بازگشت. با این حال طولی نکشـید که مارکو پولو در جریان یک جنگ دریایی به اسارت درآمد و زندانی شد. وی در زندان فرصت یـافت تا مشاهـدات خود را در کتابی تحت عنوان عجایب به رشـته تحریر درآوَرَد و همین اثر موجب شـهرت جهانی او شـد. مـارکو پولو در این کتـاب مشاهـداتش را از دربار امپراتور سـرزمین های آسـیایی به تفصـیل شـرح داده است. این کتاب بعـدها مورد اسـتفاده بسـیاری از مورخان قرار گرفت و در دوره رُنِسانْس منبع اصـلی اطلاعات درباره مشـرق زمین بود. مارکو پولو در این کتاب اخباری از واقعیات مشرق زمین

به ویژه چین را نگاشته بود و مسائلی از قبیل پول کاغذی، پل های بلند، نیروهای امنیتی، پست، نظافت و بهداشت و حکومت را مطرح کرد. اما این نکات برای اروپائیان نیمه وحشی و نادان قرن سیزدهم، باورکردنی نبود. از این رو، ونیزیان، مردان خانواده پولو را مورد تمسخر قرار دادند و دروغزن و گزافه گو خواندند. در اواخر عمر مارکو پولو، از او خواستند که مطالب دروغ سفرنامه اش را معلوم کند ولی او جواب داد که همه مطالب درست است و سرزمین چین، عجایبی بیش از این دارد. مارکو پولو سرانجام در دوازدهم دسامبر ۱۳۲۴م در ۷۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: تولد "پیر لاکلو" ادیب و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۷۴۱م) (ر.ک: ۹ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "گوسْتاو فلوبِر" نویسنده معروف فرانسوی (۱۸۲۱م)

شرح مناسبت:

گوستاو فلوبر یکی از نویسندگان طراز اول فرانسه، در ۱۲ دسامبر ۱۸۲۱م در شهر روان فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی راهی پاریس شد و به فراگیری علم حقوق، پرداخت. فلوبر از جوانی به ادبیات عشق می ورزید، از این رو حقوق را رها کرد و برای رهایی از سر و صدای پاریس، در ویلایی در منطقه ای طبیعیْ، زندگی را ادامه داد. وی در طی این سال ها آثاری را به نگارش درآورد و به شهرت فراوانی رسید، هرچند مخالفت هایی را نیز برانگیخت. هنر فلوبر در نوع خود بی نظیر است. او گرچه آثار متعددی ندارد لیکن همان چند کتابش هر یک از شاه کارهای جهان ادب به شمار می رود. در دورانی که رمانتیسم و احساس گرایی اوج ترقی خود را می پیمود، فلوبر در ترویج رئالیسم و واقع بینی و حقیقت جویی تلاش فراوانی نمود و موفقیت زیادی نیز به دست آورد. درچشم فلوبر فقط متفکرین و هنرمندانْ، آدم حساب می شوند زیرا در نظر او هیچ چیز به قدر معرفت، ارزش ندارد و هنر نیز در قاموس او چیزی جز راه وصول به معرفت نیست. او معتقد است که عقاید مذهبی و فلسفی، دست خوش تبدیل و زوال است و تنها هنر، ثابت و پایدار می باشد. هنر با انگیختن احساس زیبایی پرستی، در دنیا نفوذ می کند و حتی خود قادر است دنیای تازه ای بسازد که همان شاه کار هنری است. فلوبر در واقع خط رابط یا نقطه پیوندی است میان دو عصر که جریان رمانتیسم رابه

رئـالیسم وصـل می کنـد. در شـیوه انشـای فلوبر، کلمه هـا بسـیار بجـا و مناسب و در جای صـحیح نشانـده شـده است. تجسم و برجسـتگی وصف هـا، بسـط معـانی و مفـاهیم و دقت وسواس و وجـدان هنری و زیرکی فراوان در تجزیه و تحلیـل، فلوبر را از اسـتادان مسلم جهان در فنّ داستان نویسی ساخته است. درباره وی گفته اند: نخستین هنر فلوبر در نویسندگی که به محض نظر افکندن به آثارش به چشم می خورد، قالب و شـکل داسـتان است که نزد نویسندگان، کم نظیر است و نزد عامه مردم، نامرئی. در واقعْ قدرت اثر، چنان خوانندگان را تحت تسـلط خود قرار می دهد که بی آن که باور داشته باشند، حتی در قعر وجودشان رسوخ می یابـد، هم چون خورشـید که نابینایان را گرم می کنـد، بی آن که نورش را به چشم ببینند. برخی از آثار فلوبر بدین قرارند: تربیت احساساتی، نوامبر، مکاتبات در ۱۳ جلد، مهمان نواز و مهم ترین اثرش با نام مادام بواری. گوستاو فلوبر سرانجام در ۸ مه ۱۸۸۰م در ۵۹ سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۴: مخابره اولین مکالمه توسط امواج رادیویی (۱۹۰۱م)

شرح مناسبت:

برای اولین بـار در تاریـخ ارتباطات بشـری، در دوازدهم دسامبر ۱۹۰۱م از طریق امواج رادیویی و بدون اسـتفاده از سـیم رابط، یـک جمله از منطقه ای در ایتالیـا به نقطه ای دیگر مخـابره شـد و فصـل تـازه ای در ارتباطات آغاز گردیـد. مخابره کننـده این جمله و مخترع دسـتگاهی که برای مخابره آن مورد اسـتفاده قرار گرفت، گولیلمو مارکونی فیزیک دان ایتالیایی بود که بعـدها دستگاه رادیو را هم اختراع کرد. اکنون دستگاه های ارتباطی که با امواج رادیویی کار می کنند، کاربرد بسیار

گسترده و متنوعی یافته اند. (ر.ک: ۲۰ ژوئیه)

مناسبت ۰۵: روز ملی و استقلال کشور افریقایی "کنیا" از استعمار انگلستان (۱۹۶۳م)

شرح مناسبت:

جمهوری کنیا با ۵۸۲/۶۴۶ کیلومتر مربع وسعت در شرق افریقا و در همسایگی کشورهای اتیوپی، سودان، اوگاندا و تانزانیا واقع شده است. نام این کشور از کوه کنیا که از کوه های مرتفع شرقِ افریقاست، گرفته شده است. جمعیت این کشور بیش از ۳۰ میلیون نفر است که اکثراً مسیحی و درصدی مسلمان و مقداری نیز دارای مذاهب بومی می باشند. پایتخت کنیا نایروبی نام دارد و شیلینگ کنیا واحد پول آن است. پیش بینی جمعیت کنیا تا سال ۲۰۲۵ حدود ۴۲ میلیون نفر خواهد بود. مردم کنیا دارای نژاد سیاه و زبان رسمی سواحیلی می باشند. شهرهای مهم این کشور افریقایی، مومباسا، کیسومو و ناکورو است. کنیا از دوران قبل از میلاد مسیح(ع) و امپراتوری روم یکی از مراکز تجاری بین شرق و غرب عالم بوده است و از قرن هشتم میلادی به بعد ایرانیان و اعراب در سواحل شمالی کنیا مراکز تجاری دایر کردند. پرتغالی ها از اواخر قرن پانزدهم به تدریج بر کنیا مسلط شدند، تا این که در سال ۱۷۲۹م نیروهای عمان پرتغالی ها را از این سرزمین بیرون راندند. تا اینکه نفوذ استعمار انگلستان در کنیا از نیمه دوم قرن نوزدهم آغاز شد. از اواخر قرن نوزدهم، آلمان و انگلستان در این کشور حضور داشتند تا این که کنیا در سال ۱۸۹۰م ضمیمه افریقای شرقی بریتانیا و تحت الحمایه آن شد. بعد از جنگ جهانی دوم، سیاهان کنیا دست به شورش زده و خواهان استقلال شدند. در نهایتْ در سال ۱۹۶۰م بریتانیا با انتخابات موافقت کرد که به پیروزی سیاهان منجر

شـد. سـرانجام بـا کوشـش مردم و مبارزات آنان، کنیا در ۱۲ دسـامبر سال ۱۹۶۳ از یوغ اسـتعمار انگلسـتان خارج گردیـد و به اسـتقلال رسـید. روز استقلال کنیا، به عنوان روز ملی این کشور نیز می باشد. کنیا دارای حکومت جمهوری چند حزبی با یک مجلس قانون گزاری است.

مناسبت ۰۶: صدور رأی دیوان عالی امریکا درباره ریاست جمهوری جورج واکر بوش (۲۰۰۰م)

شرح مناسبت:

انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۰۰م امریکا، یکی از پر سـر و صـداترین و بحث برانگیزترین انتخابات ریاست جمهوری در تاریـخ ایالاـت متحـده امریکـا بـود. در این انتخابـات، اَل گـور نـامزد حزب دمـوکرات، آراء بیشـتری کسب کرد، ولی حصول اکثریت لاـزم در کالـج انتخابـاتی یـا الکترال کالـج الکترال امریکـا برای احراز مقام ریاست جمهوری، مسـتلزم پیروزی وی در ایالت فلوریـدا بود که رقیب وی، جورج واکر بوش، فرماندار تگزاس و پسـر رئیس جمهور سابق امریکا با تفاوت کمتر از هزار رأی از او پیش افتـاده بود. لازم به ذکر است که انتخابات ریاست جمهوری در امریکا دو درجه ای است. یعنی به جای این که رئیس جمهور با رأی مستقیم مردم انتخاب بشود، هر ایالت به نسبت جمعیت خود تعدادی نماینده برای کالج انتخاباتی انتخاب می کننـد و رئیس جمهور از طرف نماینـدگان این مجمع تعیین می گردد. تعـداد نماینـدگان کلیه ایالاـت در مجمع انتخابـاتی ۵۳۸ نفر است و حداقل آراء لازم برای انتخاب رئیس جمهور، ۲۷۰ رأی می باشد. در انتخابات سال ۲۰۰۰م، تعداد آراء هر دو نـامزد مقام ریاست جمهوری در مجمع انتخاباتی که می بایست رئیس جمهوری آینـده امریکا را تعیین کنـد کمتر از ۲۷۰ رأی بود و تنها ۲۵ رأی ایالت فلوریدا در مجمع انتخاباتی، می توانست سرنوشت انتخابات ریاست جمهوری را تعیین

نماید. دموکرات ها مدعی شدند که در شمارش آراء ایالت فلوریدا که فرماندار آن، برادر بوش، کاندیدای ریاست جمهوری حزب جمهوری خواه است تخلّفاتی رخ داده و تقاضای بازشماری آراء قسمتی از آراء مورد اختلاف را به طور دستی نمودند. در شمارش دستی، فاصله اَل گور و جورج بوش کاهش یافت و ستاد انتخاباتی بوش از بیم آن که ادامه شمارش آراء به طور دستی، نتیجه آراء ایالت فلوریدا را به نفع ال گور تغییر دهد، شمارش دستی آراء را غیرقانونی خواند و به دیوان عالی کشور شکایت کرد. دیوان عالی امریکا سرانجام در روز ۱۲ دسامبر سال ۲۰۰۰م شمارش دستی آراء را غیرقانونی اعلام نمود و به این ترتیب جورج واکر بوش با تفاوت کمتر از هزار رأی در ایالت فلوریدا، که آن هم مورد تردید بود، در حالی که در مجموع آراء در سراسر امریکا، رقیب او بیش از دویست هزار رأی از او جلوتر بود، به ریاست جمهوری امریکا برگزیده شد. این نخستین باری بود که یک رئیس جمهور امریکا با آراء انتخاباتی یک ایالت، به این مقام انتخاب می شد و باز نخستین باری است که انتخاب یک رئیس جمهور با رأی دیوان عالی کشور امریکا قطعیت می یافت. به همین جهت، بسیاری از امریکایی ها، بوشِ پسر را رئیس جمهور منتخب دیوان عالی کشور امریکا، می دانند. بوش در طول سالیان ریاست جمهوری خود با حوادث متعددی از قبیل حملات تروریستی یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱م مواجه شد که منشأ جنایات و تجاوزات متعددی به کشورهای افغانستان و عراق گردید و حوادث خونینی را رقم زد.

روز ۱۳

مناسبت ۰۱: وقوع جنگ بین نیروهای ایتالیا و اتیوپی در نزدیکی مرز سومالی (۱۹۳۴م) (ر.ک: ۳ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: کشته شدن بیش از پنج هزار نفر در اثر سقوط بَهمن در کشور "پِرو" (۱۹۴۱م)

شرح مناسبت:

یکی از حوادث طبیعی که معمولاً خسارات مالی و جانی همراه دارد، سقوط بهمن می باشد. بهمن، اصطلاحاً به توده ای وسیع از برف و یخ اطلاق می شود که به دلیل وزن زیاد، از ارتفاعات بلند سرازیر شده و دامنه کوه را در بر می گیرد. در این گونه حوادث، معمولاً علاوه بر جاده ها و جنگل های سرراه، دهکده ها نیز در معرض ویرانی و تخریب قرار می گیرند و افرادی نیز جان می بازند. یکی از بهمن هایی که تلفات زیادی به بار آورد، ریزش بهمن در کشور پرو در امریکای جنوبی بود. در این حادثه که در ۱۳ دسامبر ۱۹۴۱ در ناحیه هواراس پرو رخ داد، حدود ۵ هزار نفر از مردم این منطقه کشته شدند و تعداد زخمی ها به حدود ۱۴ هزار نفر رسید. منطقه هواراس در دامنه کوه های آند قرار دارد.

مناسبت ۰۳: مرگ "حیدر علی اف" رئیس جمهور سابق آذربایجان (۲۰۰۳م)

شرح مناسبت:

حیدر علیرضا اوغلی علی اف معروف به حیدر علی اف در ماه می ۱۹۲۳ در نخجوان آذربایجان به دنیا آمد. پدرش علیرضا از

مهاجران ایرانی بود که در جست وجوی کار به آذربایجان شوروی سابق رفته بود. علی اف پس از اتمام تحصیلات دانشگاهی، در سال ۱۹۴۱م به عنوان مأمور سازمان جاسوسی شوروی سابق (کا. گ. ب) و در پوشش یک دیپلمات وارد تهران شد و در ارتباط با سران حزب توده و فرقه دموکرات آذربایجان و کردستان قرار گرفت. در آن زمان، نیروهای روس در قسمت های شمالی ایران مستقر بودند و احزاب شورشی دموکرات در آذربایجان و کردستان با حمایت حزب منحله توده که پس از سقوط رضاخان پهلوی جان تازه ای

گرفته بود، خود را برای تأسیس جمهوری های خودمختار در این دو استان آماده می ساختند. حضور حیدرعلی اف در تهران بـه ویژه برای جمهـوری خودمختـار آذربایجـان که وابسـتگی بیشـتری به روسـیه داشت، دلگرم کننـده بـود. علی اف بـا روحیه بخشـیدن به حزب توده و فعال ساختن آن، در سال ۱۹۴۲م از ایران خارج شـد و در ۱۹۴۵ هم زمان با اعلام تشکیل جمهوری هـای خودمختـار مهابـاد و تبریز موفق شـد به عضویت حزب کمونیست شوروی سـابق درآیـد. علی اف از ۱۹۵۰ تا ۱۹۶۴م در پست هـای مهـم وزارت امنیـت و وزارت کشـور و کـا.گ.ب آذربایجـان قرار داشت و علاـوه بر ترقی در سازمـان جاسوسـی شوروی تاحد ریاست کا.گ.ب شاخه آذربایجان، سلسله مراحل پیشرفت در حزب کمونیست شوروی را نیز پیمود. حیدر علی اف در سـال ۱۹۶۷م دبیرکـل حزب کمونیست آذربایجـان شـد و طی سـال هـای طولاـنی در رأس تشـکیلات امنیـتی و حزبی آذربایجـان قرار داشت. امـا در پی مرگ لئونیـد برژنِف در نوامبر ۱۹۸۲م، علی اف به عضویت دفتر سیاسـی حزب کمونیسـت شوروی درآمـد و معـاون اول نخست وزیر شـد. در این سال ها، محافل سیاسـی غرب، از حیـدرعلی اف به عنوان نخست وزیر آینده شوروی یاد می کردند. او در این سمت به عنوان یکی از طراحان اصلی استراتژی منطقه ای شوروی در خاورمیانه کشف شبکه جاسوسی حزب منحله توده در سال ۱۹۸۳م توسط جمهوری اسلامی ایران و انحلال آن، بزرگ ترین ضربه را بر حیثیت سیاسـی علی اف وارد ساخت تا این که با به قدرت رسـیدن میخائیل گورباچف، حیدرعلی اف در سال ۱۹۸۷م از دفتر سیاسی حزب کمونیست اخراج شد. وی

پس از آن به توطئه علیه گورباچف ادامه داد و در نا امن ساختن اوضاع قره باغ، ایفای نقش نمود. وی در حوادث کشتار مردم باکو در زمستان ۱۹۹۰م، نیز مزوّرانه خود را حامی مسلمانان مظلوم آذربایجان جا زده بود و این امر، موجب شد بعضی از تشریفات آذربایجان به افشای چهره قدرت طلبِ وی، بپردازند. حیدر علی اف در پی برکناری گورباچف از قدرت و فروپاشی شوروی به ریاست جمهوری نخجوان و سپس در پنجم اکتبر ۱۹۹۳م به ریاست جمهوری آذربایجان برگزیده شد. حیدرعلی اف در طول دوران ده ساله زمام داری خود، ارتباط تنگاتنگ و نزدیکی با ایالات متحده امریکا و رژیم صهیونیستی برقرار کرد و پایگاه نظامی در اختیار امریکا قرار داد. وی در اواخر عمر، زمینه های قدرت گیری فرزندش الهام علی اف را فراهم آورد و در ماه های پایانی عمر، عملاً زمام امور را به پسرش سپرد. وی درنهایت در سال ۲۰۰۳م بر اثر بیماری از قدرت کناره گیری کرد و پسرش الهام علی اف به این مقام انتخاب گردید. حیدرعلی اف سرانجام در سیزدهم دسامبر ۲۰۰۴م در پی ابتلا به بیماری لاعلاج در هشتاد و یک سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: روز ملی "سنت لوسیا"

شرح مناسبت:

جزیره سنت لوسیا واقع در دریای کارائیب در امریکای مرکزی، در اواخر قرن پانزدهم میلادی به وسیله یک کاشف اسپانیایی کشف و ضمیمه امپراتوری اسپانیا شد، ولی تا قرن شانزدهم مسکونی نگردید. در نیمه دوم قرن هفدهم و تمام قرن هجدهم، به مدت یک صد و پنجاه سال بر سَرِ تسلط بر این جزیره کشمکش وجود داشت به صورتی که این جزیره چهارده بار دست به دست گردید تا

سرانجام در سال ۱۸۰۳، انگلستان بر آن تسلط یافت و بر اساس معاهده پاریس این حاکمیت رسمیت پیدا کرد. از آن پس، این جزیره به کشت زارهای وسیعِ نیشکر مبدل گردید. سنت لوسیا بیش از یک صدوهفتاد سال تحت استعمار انگلستان قرار داشت تـا این که در سـال ۱۹۶۷م خودمختـاری و در بیسـت و دوم فـوریه ۱۹۷۹م اسـتقلال یافت. جزیره سـنت لوسـیا با ۶۱۷ کیلومتر مسـاحت مربع، در امریکـای مرکزی و در شـرق دریـای کـارائیب واقع است. این جزیره بیش از ۱۵۰ هزار نفر جمعیـت دارد و پیش بینی می شود که جمعیت آن تـا سال ۲۰۲۰ در حدود ۲۰۰/۰۰۰ نفر شود. پـایتخت این کشور کاستریس نام دارد و واحد پول آن دلار کارائیب شـرقی می باشـد. شـهرهای مهم آن عبارتند از: میکود، سوفرید و ویوفورت اکثریت سـکنه این جزیره به زبان انگلیسـی سـخن گفته و پیرو آیین کاتولیک می باشند. اکثریت مردم این جزیره سیاه پوست هستند. روز ملی سنت لوسیا، سیزدهم دسامبر می باشد. نوع حکومت این کشور فرمانداری کل و تحت حکومتِ تشریفاتی پادشاه انگلستان قرار دارد.

مناسبت ۰۵: روز جهانی کودک و تلویزیون

شرح مناسبت:

امروزه وسایل ارتباط جمعی، نقش مهم و تعیین کننده ای در روابط بین جوامع و گروه های موجود در آن ها دارند و به میزان زیادی در هـدایت و جهت دهی افکار عمومی سـهیم هسـتند. در این میان، تلویزیون به عنوان رسانه ای دیداری و شـنیداری، با حضور بلامنازع خود در خانه ها، بیشترین تاثیر را روی خانواده ها به ویژه کودکان و نوجوانان می گذارد. با ورود تلویزیون به خانه، خانواده بُعد جدیدی یافته، آن را از محلی صرفاً برای استراحت، صرف غذا

و ... خارج کرده و به سازمانی تبدیل نموده که می توان در آن آموخت، جهان را تماشا کرد و نیازهای فرهنگی را برآورده ساخت. در این میان، کودکان تأثیر بیشتری از تلویزیون می گیرند و این رسانه مهم و با نفوذ می تواند آگاهی های متنوعی را به کودکان منتقل سازد. افزایش آگاهی کودکان در زمینه های گوناگون، تشویق کودکان به کارهای خوب با نمایش دادن مهربانی، سخاوت و ...، گسترش برنامه های آموزشی، ایجاد دوستی و محبت، ترویج و آموزش ارزش های اجتماعی و دینی، معرفی روش های دوست یابی و حفظ دوستی، ایجاد حس مسئولیت در کودکان، جلوگیری از رفتار خودخواهانه کودکان با به تصویر کشیدن رفتارهای جامعه گرایانه و غیره، از جمله کارکردهای مثبت تلویزیون است که همه روزه در حال انجام می باشد. در کنار این موارد مثبت، کارکردهای منفی این رسانه همگانی نیز در خور تأمل و تفکر است. روز جهانی کودک و تلویزیون، تلاشی است برای پیوند دادن مثبت بین کودکان جهان با این جعبه جادویی و زمینه ای برای ارتباط بیشتر این دو با هم. مسؤولان و تهیه کنندگان تلویزیون، همیشه باید درنظر داشته باشند که برنامه هایی که ویژه کودکان ساخته می شود، به صورت الگو در بین مخاطبان مطرح خواهد شد و ممکن است تأثیرات فراوانی بر جای نهد. از این رو، کوشش در جهت تأثیر مثبت نهادن در کودکان با ساخت برنامه های آموزنده، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. که باید توجهی جدی به آن مبذول داشت.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

روز جهانی کودک

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ لِكُلِّ شَجَرَةٍ ثَمرةً و ثَمَرَةُ القَلبِ

الوَلَدُ

ترجمه:

هر درختی میوه ای دارد و میوه دل، فرزند است

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۰۸.

زیر عنوان:

روز جهانی کودک

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّ الوَلَدَ الصّالِحَ رَیحانَهٌ مِن رَیاحینِ الجَنَّهِ

ترجمه:

فرزند صالح، گلی از گل های بهشت است

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۳.

زیر عنوان:

انتخاب نام نیکو

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: حَقُّ الوَلَدِ عَلَی الوالِدِ أن یُحَسِّنَ اسمَهُ

ترجمه:

حق فرزند بر پدرش این است که برایش نام نیکو انتخاب کند

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۳۷۲.

زیر عنوان:

انتخاب نام نیکو

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنّ أوّلَ ما یَنحَلُ أحدُکُم وَلَدهُ الاِسمَ الحَسَنَ فَلیُحَسِّن أحَدُکُم اسْمَ وَلَدِهِ

ترجمه:

نخستین چیزی که هر یک از شما به فرزندش می بخشد، نام نیکو است؛ پس هر یک از شما نامی نیک بر فرزندش نهد

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۵، ص ۱۲۷.

زیر عنوان:

انتخاب نام نیکو

متن:

امام کاظم علیه السلام: لایَدخُلُ الفَقرُ بَیتاً فیهِ اسمُ مُحَمَّدٍ أو أحمَدَ أو عَلِیٍّ أوِ الحَسَنِ أوِ الحُسَینِ أو جَعفَرٍ أو طالِبٍ أو عَبدِاللّهِ أو فاطِمَةَ مِنَ النِّساءِ

ترجمه:

فقر وارد خانه ای نمی شود که در آن خانه نام محمّد، احمد، علی، حسن، حسین، جعفر، طالب، عبداللّه یا فاطمه، از نام های زنان، باشد

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۳۹۶.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مُرُوا صِبیانَکُم بِالصَّلاهِ إذا بَلَغُوا سَبعَ سِنینَ

ترجمه:

کودکان خود را، وقتی به هفت سالگی رسیدند، به خواندن نماز امر کنید

آدرس:

مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۲۲۸.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: حَقُّ الوَلَدِ عَلی والِدِهِ أن یُعلِّمَهُ الکِتابَهَ

ترجمه:

حق فرزند بر پدرش این است که به او نوشتن بیاموزد

آدرس:

کنزالعمّال، ح ۴۵۳۴۰.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

امام علی علیه السلام: حَقِّ الوَلَدِ عَلی والِدِهِ أن ... یُعلِّمَهُ القُرآنَ

ترجمه:

حق فرزند بر پدر این است که

به او قرآن خواندن بیاموزد

آدرس:

نهج البلاغه، حکمت ۳۹۹.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

امام علی علیه السلام: مُروا أولادَکُم بِطَلَبِ العِلمِ

ترجمه:

فرزندان خود را به آموختن دانش وا دارید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۵۱.

زیر عنوان:

آموزش نوشتن، علم و دین

متن:

امام صادق علیه السلام: عَلِّموا صِبیانَکُم مِن عِلمِنا

ترجمه:

از دانش ما به کودکان خود بیاموزید

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۷۸.

زیر عنوان:

آموزش رشته های ورزشی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: عَلِّموا أولادَکُم السِّباحَهَ و الرِّمایَهَ

ترجمه:

به کودکان خود شنا و تیراندازی بیاموزید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۵۵.

زیر عنوان:

تربیت

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أکرِمُوا أولادَکُم و أحسِنُوا آدابَهُم

ترجمه:

به فرزندان خود احترام بگذارید و آنها را نیکو تربیت کنید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۷۴۷.

زیر عنوان:

تربیت

متن:

امام سجّادعلیه السلام: وَأعِنّی عَلی تَربِیَتِهِم و بِرِّهِم

ترجمه:

خدایا! مرا در تربیت و نیکی به فرزندان یاری فرما

آدرس:

الصحیفه السجّادیّه، ص ۱۳۵.

زیر عنوان:

تربیت

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ خَیرَ ما وَرَّثَ الآباءُ لِأبنائِهِم الأدَبُ لَا المالُ

ترجمه:

بهترین ارثی که پدران برای فرزندان باقی می گذارند، ادب است نه ثروت

آدرس:

الکافی، ج ۸، ص ۱۵۰.

زیر عنوان:

وفا به عهد

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: و إذا وَعَدتُمُوهُم شَیئاً فَفُوا لَهُم فَإنَّهُم لا یَرَونَ إلّا أنَّکُم تَرزُقُونَهُم

ترجمه:

هنگامی که به کودکان قولی می دهید، به آن عمل کنید؛ زیرا آنان می پندارند شما روزیشان می دهید

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۸۳.

زیر عنوان:

وفا به عهد

متن:

امام علی علیه السلام: لایَصلَحُ ... أن یَعِدَ أحدُکُم صَبِیَّهُ ثُمَّ لایَفِیَ لَهُ

ترجمه:

شایسته نیست فردی از شما به کودکش وعده ای دهد و به آن وفا نکند

آدرس:

الأمالی، صدوق، ص ۳۴۲.

زیر عنوان:

رفتار عادلانه با فرزندان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: اِعدِلُوا بَینَ أولادِکُم کَما تُحِبُّونَ أن یَعدِلُوا بَینَکُم فِی البِرِّ و اللُّطفِ

ترجمه:

میان فرزندان خود به عدالت رفتار کنید، همان گونه که دوست دارید آنان در نیکی و مهربانی با شما

به عدالت رفتار کنند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۹۲.

زیر عنوان:

رفتار عادلانه با فرزندان

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إتَقُّو اللَّهَ واعدِلُوا فی أولادِکُم

ترجمه:

از خدا بترسید و میان فرزندانتان به عدالت رفتار کنید

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۵۹.

زیر عنوان:

مهربانی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: أحِبُّوا الصِّبیانَ وَ ارحَموهُم

ترجمه:

کودکان را دوست بدارید و با آنان مهربان باشید

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۴۹.

زیر عنوان:

مهربانی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: رَحِمَ اللَّهُ مَن أعانَ وَلَدَهُ عَلی بِرِّهِ و هُوَ یَعفُو عَن سَیِّئَتِهِ و یَدعُو لَهُ فیما بَینَهُ و بَینَ اللَّهِ

ترجمه:

خدا رحمت کند کسی را که فرزندش را به نیکی کردن بر خود یاری رساند، بدین گونه که از گناه و خطای او درگذرد و در درگاه خدا برایش دعا کند

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۹۸.

زیر عنوان:

مهربانی

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: إنَّهُ مَن یُرضِی صَبیّاً لَهُ صَغیراً مِن نَسلِهِ حَتّی یَرضی، تَرَضّاهُ اللَّهُ یَومَ القیامَهِ حَتّی یَرضی

ترجمه:

هرکس کودک خردسالی از نسل خود را راضی کند تا خشنود شود، خداوند در روز قیامت در پی خشنودی او باشد تا آن گاه که خشنود شود

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۶۲۲.

زیر عنوان:

مهربانی

متن:

امام صادق علیه السلام: إنَّ اللَّهَ لَیَرحَمُ العَبدَ لِشِدَّهِ حُبِّهِ لِوَلَدِهِ

ترجمه:

خداوند به بنده، به خاطر محبّت شدید او به فرزندش، رحم می کند

آدرس:

الکافی، ج ۶، ص ۵۰.

زیر عنوان:

رفتار کودکانه

متن:

پیامبرصلی الله علیه وآله: مَن کانَ عِندَهُ صَبِیٌّ فَلیَتَصابَّ لَهُ

ترجمه:

هر کس کودکی دارد، باید با او کودکانه رفتار کند

آدرس:

کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۴۸۲.

زیر عنوان:

بازی

متن:

امام صادق علیه السلام: دَعِ ابنَکَ یَلعَبْ سَبعَ سِنینَ

ترجمه:

پسرت را رها کن که تا هفت سالگی بازی کند

آدرس:

وسائل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۷۳.

زیر عنوان:

بازی

متن:

امام کاظم علیه السلام: تُستَحَبُّ عَرامَهُ الغُلامِ فی صِغَرِهِ لِیَکوُنَ حَلیماً فی کِبَرِهِ

ترجمه:

پسندیده است که فرزند در

کودکی به بازی و جست و خیز بپردازد تا در بزرگ سالی بردبار و باوقار باشد

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۳۶۲.

زیر عنوان:

تنبیه بدنی

متن:

امام کاظم علیه السلام: در جواب مردی که از فرزند خود شکایت کرده بود، فرمودند: لاتَضرِبْهُ وَاهجُرهُ و لاتُطِلْ

ترجمه:

او را نزن، بلکه برای زمانی کوتاه با او قهر کن

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۹۹.

روز ۱۴

مناسبت ۰۱: ساخت کاغذ در چین (۱۰۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "جورج واشینگتُن" اولین رئیس جمهور امریکا (۱۷۹۹م)

شرح مناسبت:

جورج واشینگتن، اولین رئیس جمهور امریکا در ۱۲ فوریه ۱۷۳۲م در ایالت ویرجینیای امریکا به دنیا آمد. وی علی رغم ازدست دادن پدر، مطالعات خود را ادامه داد و از جوانی با شکار و جنگ آشنا شد. واشینگتن در جریان جنگ علیه فرانسویان و بومیان که از سال ۱۷۵۳م آغاز شده بود تلاش فراوانی از خود نشان داد و با سیاست های استعمارگرانه بریتانیا مخالفت کرد. هنگامی که زمزمه انقلاب در راه استقلال ملی برخاست، او بی درنگ به همکاری انقلابیون شتافت و در آغاز جنگ، به فرماندهی قشون مستعمره نشینان منصوب شد. واشینگتن در طول نبردهای خود، بارها شکست و پیروزی را تجربه کرد و هزارگونه سختی و مصیبت را با عزم آهنین خود از میان برد تا این که استقلال امریکا را به ارمغان آورد. واشینگتن در سال

۱۷۸۷م به عنوان رئیس انجمن تهیه قانون اساسی خدمت کرد و در سال بعد به عنوان مظهر استقلال و وحدت ملی به اتفاق آرا به ریاست جمهوری ایالات متحده امریکا نائل آمد. وقتی واشینگتن رئیس جمهور شد، سیزده ایالت تحت قلمرو وی قرار داشت و در دوران حکومت او، چهار ایالت دیگر از سلطه اروپایی ها بیرون آمد و به خاک امریکا ضمیمه شد. اگر چه جورج واشینگتن را در امریکا، قهرمان استقلال و پدر میهن می نامند و قیام استقلال طلبان نیز علیه استبداد و دیکتاتوری استعمارگران انگلیسی بود، با این حال شکل گیری نظام و روی کار آمدن وی به نوعی دیگر ادامه همان وضعیت در داخل کشور به شمار می رفت. در این میان، اگرچه

سیاه پوستان و سرخ پوستان که اکثریت بومی امریکا را تشکیل می دادند در طول سال ها توسط اسپانیایی ها، فرانسوی ها و انگلیسی ها قتل عام می شدند، این بار توسط سپاهیان سفیدپوست امریکایی و به اتهام مزدوری برای انگلستان در مقاطع گوناگون نابود شدند. جورج واشینگتن حکومت خود را با چهار وزارتخانه خارجه، جنگ، خزانه و دادگستری آغاز کرد که چهار وزیر در رأس آنها بود. او در سیاست خارجی، تلاش فراوانی کرد تا تیرگی موجود در روابط امریکا و انگلستان را بزداید. این تلاش علاوه بر آنکه ناشی از عزم واشینگتن برای جلب حمایت بین المللی و گشودن باب روابطی مساوی و مثبت با دربار لندن بود، به علاقه او و دولتمردانش به نظام حکومتی پادشاهی انگلستان نیز، بستگی داشت. واشینگتن حتی پس از استقلال امریکا، طرفدار برقراری نظام سلطنتی به سبک انگلیس بود. این طرز فکر در میان رهبران نهضت استقلال طلبانه امریکا، تقریباً رواج داشت، لیکن ترس از مردم امریکا به عنوان ستون فقرات نهضت ضدانگلیسی در کشور مانع برقرار شدن حکومت سلطنتی در ایالات متحده امریکا گردید. علاقه باطنی جورج واشینگتن و سیاست مداران معاصرش به نظام سلطنتی و نیز برقراری یک حکومت سرمایه داری مبتنی بر قدرت فئودال ها و سرمایه داران بزرگ، موجب شد که زمینه های برقراری یک رابطه استوار میان دولت امریکا و دولت های اروپایی از اولین سال های استقلال این کشور به وجود آید. دقیقاً به همین دلیل، جروج واشینگتن و دولتمردانش، از وقوع انقلاب فرانسه و سرنگونی حکومت پادشاهی آن ناراضی بودند. جورج واشینگتن دو دوره در مقام ریاست جمهوری امریکا حضور

داشت و دو سال پس از پایان دوران ریاست جمهوری، در ۱۴ دسامبر ۱۷۹۹م در ۶۷ سالگی درگذشت. به احترام و افتخار جورج واشینگتن، پایتخت امریکا را به نام وی نام گذاری کردند.

مناسبت ۰۳: کشف انرژی حرارتی زغال سنگ در انگلستان (۱۸۰۵م)

شرح مناسبت:

در چهاردهم دسامبر ۱۸۰۵م انرژی حرارتی زغال سنگ توسط ژُرژ برانْکلون، آهنگر انگلیسی کشف شد. تا پیش از این تاریخ، از زغال سنگ، تنها به عنوان یکی از مصالح ساختمانی استفاده می شد. اما برانْکلون، کشف کرد که این ماده هنگام سوختن، حرارت زیادی تولید می کند و به این ترتیب منبع عظیمی از انرژی در اختیار بشر قرار گرفت. اولین معدن زغال سنگ که پس از این کشف، آغاز به کار کرد، در بندر پیلموت انگلیس قرار داشت.

مناسبت ۰۴: کشف قطب جنوب توسط "روآلْدْ آمونْدْسن" دریانورد نُروژی (۱۹۱۱م)

شرح مناسبت:

از زمانی که انسان ها قطب شمال و جنوب را شناسایی کردند، درصدد فتح آن بودند ولی کسی موفق به این کار نمی شد. تا این که در سال ۱۹۱۱م دو هیأت اکتشافی برای هدفی یکسان یعنی رسیدن به قطب جنوب عازم این منطقه یخ بندان شدند. یکی روآلْدْ آموندسن، مکتشف نروژی و دیگر رابرت اسکات، ناخدای نیروی دریایی انگلیس بود که در این رقابت شرکت داشتند. اما در نهایت، کاپیتان آموندسن در این رقابت، پیروز شد و با ورود به سرزمین قطب جنوب در چهاردهم دسامبر ۱۹۱۱م پرچم نروژ را در قطب به اهتزاز در آورد و اسکات، یک ماه بعد در ۱۷ ژانویه به قطب رسید. اما سفرِ برگشت آن ها مصیبت بار بود، چرا که بوران وحشتناک، حرکتشان را به تأخیر می انداخت. سرانجام گروه اسکات به دلیل سرمای طاقت فرسا، در مارس ۱۹۱۲م در میانه راه جان سپردند و اجساد آن ها همراه با دفترچه خاطرات روزانه شان، هشت ماه بعد به وسیله یک گروه گشتی، به دست آمد.

مناسبت ۰۵: اخراج روسیه از جامعه ملل به علت تجاوز به فنلاند (۱۹۳۹م)

شرح مناسبت:

با آغاز جنگ جهانی دوم، آلمان به همراه شوروی و ایتالیا به کشورهای هم جوار حمله بردند. در یکی از این حملات، در ۳۰ نوامبر ۱۹۳۹م شوروی به خاک فنلاند یورش برد و آن را به اشغال خویش درآورد. در نتیجه، در چهاردهم دسامبر همان سال شوروی از جامعه ملل اخراج شد. (ر.ک: ۳۰ نوامبر)

مناسبت ۰۶: برقراری اولین تماس بین کره زمین و سیاره زهره (۱۹۶۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: اشغال بلندی های جولان سوریه از سوی رژیم صهیونیستی (۱۹۸۱م)

شرح مناسبت:

به دنبال تصویب پارلمان رژیم صهیونیستی موسوم به کِنِست، در ۱۴ دسامبر ۱۹۸۱م بلندی های جولان، در کشور سوریه ضمیمه این رژیم غاصب اعلام شد. بلندی های جولان از زمان جنگ ۱۹۶۷م اعراب و اسرائیل در اشغال این رژیم بود و این تصمیمْ خشم اعراب و مسلمانان را برانگیخت. از نظر حقوقی از سوی اعراب و جامعه جهانی مردود اعلام شده و در مذاکرات به اصطلاح صلح خاورمیانه نیز، بازگشت این منطقه مهم به سوریه، از مهم ترین موانع دستیابی به توافق است.

مناسبت ۰۸: مرگ "آنْدره ساخاروف" فیزیک دان برجسته و پدر بمب هسته ای شوروی (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

آندره ساخاروف، فیزیک دان برجسته شوروی و پدر اتم این کشور در ۲۱ مه سال ۱۹۲۱م در مسکو به دنیا آمد. دوران کودکی او مصادف با یک دوره فقر و قحطی ناشی از دوران نقاهت پس از انقلاب روسیه بود. او تحصیلاتش را در شرایط سخت اقتصادی آغاز کرد و پس از فراغت از تحصیل در رشته استخراج فلزات صنایع دفاعی، در یک کارخانه مهمات سازی مشغول به کار شد. ساخاروف به مطالعه تئوری های فیزیک علاقه بیشتری داشت و تمایلی به بزرگان مکاتب مارکسیسم و کمونیسم نشان نمی داد. به همین سبب در کنار کارهای روزمره خود در رشته فیزیک نیز، تحصیلاتش را ادامه داد و از آکادمی علوم شوروی فارغ التحصیل گردید. پس از بمباران هسته ای هیروشیمای ژاپن، از سوی کمیته حزب کمونیست شوروی، هیأتی مأمور مطالعه در زمینه ساخت بمب های هسته ای شد که با ابتکار ساخاروف، در سال ۱۹۵۳م، اولین بمب هیدروژنی شوروی، تولید و آزمایش شد. اما پس از آزمایش های پی در پی این سلاح خطرناک و آشکار شدن اثرات مخرب آن

بر محیط زیست، انتقادات ساخاروف از دولت شوروی افزایش یافت و او را به یک ناراضی سیاسی تبدیل کرد. این مخالفت ها در اواخر عمر استالین و در تمام طول زمام داری خروشچف ادامه داشت که در نهایت به دلیل حمایت وی از خلع سلاح هسته ای و مبارزه در راه آزادی و حقوق بشر، جایزه صلح نوبل، در سال ۱۹۷۵م به او تعلق گرفت. ساخاروف در سال ۱۹۶۷م نامه سرگشاده ای به لئونید بِرِژنف، رهبر وقت شوروی نگاشت و در آن نسبت به آمارهای روزافزون زندانیان سیاسی و نقض حقوق بشر در شوروی انتقاد نمود. وی که بعدها از اختناق، نژادپرستی و استبداد داخلی کشور و مجموعه سیاست های مسکو به طور علنی انتقاد می کرد، توسط مقامات حکومتی به شهری واقع در ۴۰۰ کیلومتری شرق مسکو تبعید شد و مدت هفت سال در تبعید ماند. با روی کار آمدن گورباچف و ایجاد فضای باز سیاسی در شوروی، ساخاروف از تبعید بازگشت و در مسکو به عضویت پارلمان این کشور درآمد. آندره ساخاروف سرانجام در ۱۴ دسامبر سال ۱۹۸۹م در سن ۶۸ سالگی بر اثر حمله قلبی درگذشت.

مناسبت ۰۹: تأیید توافق نامه صلح بوسنی معروف به "صلح دِیتون" در امریکا (۱۹۹۵م)

شرح مناسبت:

در ۲۱ نوامبر ۱۹۹۵م، پیمان صلح دِیتون در محلی به همین نام در امریکا با فشار مقامات این کشور به امضای رهبران مسلمانان، صرب ها و کروات های بوسنی رسید. در ۱۴ دسامبر ۱۹۹۵م توافق نامه صلح بوسنی موسوم به پیمان دِیتون در اجلاسی در پاریس مورد تأیید قرار گرفت. تنها دست آورد این پیمان برای مسلمانان، پایان کشتار وحشیانه توسط صرب ها بود ولی امتیازات کروات ها و صرب ها بیشتر بود. بر اساس

این پیمان، دولت مرکزی بوسنی، متشکل از یک شورای سه نفره ریاست جمهوری از رهبران سه نژاد ساکن در بوسنی می باشد. گر چه مسایل بازگشت آوارگان و ... هنوز حل نشده است.

مناسبت ۱۰: روز جهانی کودک و تلویزیون

شرح مناسبت:

امروزه وسایل ارتباط جمعی، نقش مهم و تعیین کننده ای در روابط بین جوامع و گروه های موجود در آنها دارند و به میزان زیادی در هدایت و جهت دهی افکار عمومی سهیم هستند. در این میان، تلویزیون به عنوان رسانه ای دیداری و شنیداری، با حضور بلامنازع خود در خانه ها، بیشترین تأثیر را روی خانواده ها به ویژه کودکان و نوجوانان می گذارد. با ورود تلویزیون به خانه، خانواده بُعد جدیدی یافته، آن را از محلی صرفاً برای استراحت، صرف غذا و ... خارج کرده و به سازمانی تبدیل نموده که می توان در آن آموخت، جهان را تماشا کرد و نیازهای فرهنگی را برآورده ساخت. افزایش آگاهی کودکان در زمینه های گوناگون، تشویق کودکان به کارهای خوب با نمایش دادن مهربانی، سخاوت و ...، گسترش برنامه های آموزشی، ایجاد دوستی و محبت، ترویج و آموزش ارزش های اجتماعی و دینی، معرفی روش های دوست یابی و حفظ دوستی، ایجاد حس مسؤولیت در کودکان، جلوگیری از رفتار خودخواهانه کودکان با به تصویر کشیدن رفتارهای جامعه گرایانه و غیره، از جمله کارکردهای مثبت تلویزیون است که همه روزه در حال انجام آن می باشد. در کنار این موارد مثبت، کارکردهای منفی این رسانه همگانی نیز در خور تأمل و تفکر است. روز جهانی کودک و تلویزیون، تلاشی است برای پیوند دادن مثبت بین کودکان جهان با این جعبه جادویی و

زمینه ای برای ارتباط بیشتر این دو با هم. مسؤولان و تهیه کنندگان تلویزیون، همیشه باید در نظر داشته باشند که برنامه هایی که ویژه کودکان ساخته می شود، به صورت الگو در بین مخاطبان مطرح خواهد شد و ممکن است تأثیرات فراوانی بر جای نهد. از این رو، کوشش در جهت تأثیر مثبت نهادن در کودکان با ساخت برنامه های آموزنده، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است.

روز ۱۵

مناسبت ۰۱: آغاز سلطه استعماری اسپانیا بر آرژانتین در امریکای جنوبی (۱۵۱۶م)

شرح مناسبت:

یک سال پس از کشف سواحل آرژانتین در امریکای جنوبی توسط دریانوردان اسپانیا، اولین گروه مهاجر اسپانیایی وارد این سرزمین شدند و به این ترتیب، در نیمه دسامبر ۱۵۱۶م دوران سلطه چهارصد ساله اسپانیا بر آرژانتین آغاز شد. سلطه استعماری اسپانیا بر آرژانتین در سال ۱۹۱۶م به دنبال قیام مردم این کشور پایان یافت. (ر.ک: ۲۵ مه)

مناسبت ۰۲: تولد "هانری بِکْرِلْ" فیزیک دان مشهور فرانسوی و کاشف رادیواکتیویته (۱۸۵۲م)

شرح مناسبت:

هانْری بِکْرِل، فیزیک دان معروف فرانسوی در ۱۵ دسامبر ۱۸۵۲م در پاریس به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، به استادی فیزیک دست یافت و به تدریس در این رشته پرداخت. پس از کشف اشعه ایکْسْ توسط ویلْهِلمْ رونْتْگِن، فیزیک دان بزرگ آلمانی، بِکْرِل به این فکر افتاد که آیا ممکن است اجسامی وجود داشته باشند که تحت تأثیر نور ساده، اشعه ایکس ساطع کنند. لذا به آزمایش پرداخت و پس از تحقیقات فراوان، دریافت که اورانیوم این اشعه نامرئی را از خود صادر می کند. او به زودی کشف کرد که این تشعشعِ تقریباً فناناپذیر می تواند نه تنها در کاغذ سیاه، بلکه به داخل فلزات نیز نفوذ نماید. بکرل چیز کاملاً جدیدی کشف کرده بود که در آن هنگام آن را اشعه بِکْرِل نامید اما کمی بعد در دوم مارس ۱۸۹۶م تحت عنوان رادیواکتیویته مشهور شد. پرتوهای شگفت انگیزی که هانری بکرل برای اولین بار در اورانیوم مشاهده کرد ناشی از خرد شدن ذرات بود. وقتی که به اندازه کافی ذراتی از اتم اورانیوم جدا گردید، اتم جدا شده، دیگر اورانیوم نبود، بلکه پس از گذراندن چند مرحله، تبدیل به اتم رادیوم می شد. این جریان خرد شدن ذرات هرگز باز نمی

ایستد و پس از آن به پلونیوم و سپس به سرب تبدیل می شود. بکرل در ادامه کار خود، در ۳۰ ژوئن ۱۸۹۶م برای اولین بار موفق به کشف عناصر رادیو اکتیویته اورانیوم شد و شهرتش فزونی گرفت. او در نهایت ثابت کرد که اورانیوم از خود پرتوهایی می پراکَنَد و این پرتوها مانند پرتوهای برق می باشند. کشف بکرل، دانشمندان شیمی را بر آن داشت تا به یاری آزمایش های دیگر، ماهیت این پرتوها را دریابند. تلاش های بکرل باعث شد تا در سال ۱۹۰۳م به همراه ماری و پیرکوری، جایزه نوبل را دریافت کند. وی در اواخر عمر به ریاست آکادمی علوم فرانسه انتخاب شد و سرانجام در ۲۵ اوت ۱۹۰۸م در ۵۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: تأسیس سازمان پناهندگان بین المللی توسط سازمان ملل متحد (۱۹۴۶م)

شرح مناسبت:

کمک به پناهندگان در سطح بین المللی، برای اولین بار در سال ۱۹۲۱م آغاز شد و با آغاز جنگ جهانی دوم، اولین کارگزاری مهم بین المللی برای پناهندگان و آوارگان در نهم نوامبر ۱۹۴۳م تأسیس گردید. اهداف این مؤسسه شامل امداد، نگهداری و مددیاری و در نهایت، بازگرداندن اتباع دولت های عضو سازمان ملل متحد که در نتیجه جنگ آواره شده بودند، می شد. اما تعدادی از این آوارگان یا به علت از دست دادن کلیه پیوندهایشان با کشور اصلی خویش و یا به علت تغییر اوضاع سیاسی کشورشان مایل به بازگشت به وطن نبودند. این مردم و پناهندگانِ دوره جنگ و قبل از آن که هنوز اسکان داده نشده بودند، هسته اصلی مسئله پناهندگان اروپا را در دوره بعد از جنگ جهانی دوم تشکیل می دادند که بیش از یک میلیون و شش صد هزار نفر

تخمین زده می شدند. از این رو، پس از پایان جنگ جهانی دوم، سازمان بین المللی پناهندگان موسوم به "آیرو" به وجود آمد و اساسنامه آن در ۱۵ دسامبر ۱۹۴۶م به تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسید. پس از آن کمیسیون تدارکاتی آیرو تأسیس شد و از ژوئیه ۱۹۴۷م، وظایف و فعالیت های خود را آغاز کرد. ۳ سال پس از تصویب اساسنامه آیرو، مجمع عمومی سازمان ملل نام آن را به کمیساریای عالی پناهندگان ملل متحد تغییر داد و این نهاد از اول ژانویه ۱۹۵۱م، کار خود را با تحولی دیگر آغاز نمود.(ر.ک: ۱ ژانویه)

مناسبت ۰۴: آغاز خروج نیروهای استعمارگر اسپانیا از صحرای غربی در افریقا (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

کشور صحرا در شمال غربی افریقا، از اوائل قرن هجدهم، شاهد حضور استعمارگران اسپانیایی، در این منطقه بود. اسپانیا در سال ۱۸۸۴م، صحرای غربی را به عنوان صحرای اسپانیا خواند. امّا با شکل گیری مبارزات ضد استعماری و در نهایتْ تأسیس جبهه پولیسارْیو، از اتحاد گروه های مبارز، این مبارزات شکلی سازمان یافته و گسترده یافت. بعد از جنگ جهانی دوم، تحت فشار افکار عمومی و سازمان ملل برای انجام همه پرسی جهت واگذاری خودمختاری به این منطقه، کشورهای مراکش و موریتانی، همسایگان صحرا، ادعای مالکیت این منطقه را مطرح نمودند. بر این اساس توافقی میان این دو کشور با اسپانیا به عمل آمد که بر اساس آن، دو سوم صحرا به مراکش و یک سوم به موریتانی داده می شد. اما این مسئله مورد اعتراض مردم صحرا و نیز جبهه پولیساریو قرار گرفت. در این میان از نیمه دسامبر ۱۹۷۵، اسپانیا خروج نیروهای خود را آغاز نمود و ظرف مدت ۲ ماه، کشور صحرا را تخلیه

کرد. به دنبال خروج نیروهای اشغال گر اسپانیا جبهه پولیساریو، استقلال این سرزمین را با عنوان جمهوری دموکراتیک عربی صحرا اعلام کرد. اما دولت مراکش از زمان خروج نیروهای اسپانیایی از صحرای غربی، مدعی حاکمیت بر این سرزمین است و این اختلاف همچنان ادامه دارد. (ر.ک: ۲۷ فوریه)

روز ۱۶

مناسبت ۰۱: تولد "اسکندر مقدونی" پادشاه کشورگشا و سردار بزرگ یونانی(۳۵۶ ق.م)

شرح مناسبت:

اسکندر مقدونی فرزند فیلیپ مقدونی، پادشاه بزرگ و مقتدر یونان، در شانزدهم دسامبر ۳۵۶ سال قبل از میلاد مسیح(ع) به دنیا آمد. اسکندر در شانزده سالگی ولی عهد کشور مقدونیه شد و دو سال پس از آنکه در ۱۸ سالگی مقام سرداری کشورش را به دست آورد، در ۲۰ سالگی بر اریکه سلطنت تکیه زد. او از دوران کودکی دارای جسارت و قوت اراده ای بی مانند بود و تحت تعلیم ارسطو، حکیم شهیر یونانی قرار گرفت. هر چند اسکندر، با فراستْ، دروس ارسطو را می آموخت اما با آراء و عقاید ارسطو درباره آزادی خواهی و دموکراسی مخالفت می کرد و معتقد بود که بهترین طرز حکومتْ، همان حکومت فردی و استبدادی است. اسکندر پس از به دست گرفتن قدرت و سرکوب شورش داخلی، با لشکر نیرومندی به سمت شرق یورش برد و وارد آسیای صغیر شد. او از آن پس سه بار با سلسله هخامنشیان در ایران جنگید و در هر سه بار آنان را شکست داد که به انقراض و فروپاشی هخامنشیان انجامید. وی سپس دستور داد کاخ شاهنشاهی ایران در پرسپولیس موسوم به تخت جمشید را آتش زنند و آن جا را غارت کنند. اسکندر در این مسیر، شام و مصر و آسیای صغیر را به تصرف در آورد و خود را

شاهنشاه ایران نیز نامید. در این زمانْ، امپراتوری اسکندر مقدونی از دریای اژه در ترکیه امروزی تا حوضه سند در شبه قاره هند و از صحرای لیبی در شمال افریقا تا دریای خزر در شمال ایران گسترده بود و بدین ترتیب توانست در مدت ده سال بزرگ ترین امپراتوری عصر را تدارک ببیند. با این حالْ بر اثر تهاجم سپاهیان اسکندر زندگی و حقوق مردم به شدت آسیب دید و آزادی های مذهبی و اقتصادی رخت بربست. اسکندر در این میان تنها به جهانگیری و جهانشاهی می اندیشید و برای رسیدن به این هدف از هر گونه قتل و غارت و از بین بردن آزادی ملت های مغلوب ابایی نداشت. از سوی دیگر، سیاست های نظامی گری اسکندر و سردارانش، یونان و جامعه ایرانی را به انحطاط کشاند و دوره ای سخت را بر همگان تحمیل کرد. اسکندر یکی از بزرگ ترین سرداران جهان بود و جوانی دلیر و متهور به شمار می رفت. وی در عین حال که می خواست آداب و رسوم یونان را بر ایران تحمیل نماید، خود به فرهنگ ایرانی روی آورد و به لباس شاهان هخامنشی درآمد. با این حالْ، برخی او را مردی حکیم و حتی پیامبر دانسته اند و او را مطابق با ذوالقرنین که در قرآن آمده، برشمرده اند. اسکندر همواره به کشور گشایی خود ادامه داد تا سرانجام پس از مدت ده سال که از کشور خود دور بود، در ۲۸ ژوئن ۳۲۳ قبل از میلاد بر اثر می خوارگی فراوان در ۳۳ سالگی درگذشت. چون اسکندر فرزندی نداشت، پس از او متصرفاتش بین سرداران او

تقسیم شد و امپراتوری عظیم او از هم پاشید.

مناسبت ۰۲: تولد "لودویک وان بتهوون" موسیقیدان مشهور آلمانی (۱۷۷۰م) (ر.ک: ۲۶ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: شکست "ناپلئون بُناپارت" در جنگ با روسیه (۱۸۱۲م)

شرح مناسبت:

ناپلئون بُناپارت، امپراتور فرانسه در ۲۲ ژوئن ۱۸۱۲م با ارتشی مجهز به روسیه حمله کرد اما پس از برخورد با سرمای کشنده، بیماری و گرسنگی، مجبور به عقب نشینی شد. در این میان سربازان او به شدت از اثرات سرمای جان گداز روسیه صدمه خوردند به طوری که از ۵۳۰ هزار سرباز فرانسوی، فقط ۳۲هزار نفر جان سالم به در بردند در حالی که از ارتش ۱۲۰هزار نفری روسیه، تنها ۴۰ هزار نفر جان خود را از دست داده بودند. ناپلئون پس از این شکست با شتاب به پاریس بازگشت تا پول لازم را برای حملات بعدی خود فراهم آورد. اما این ماجراجویی تحقیرآمیز، دیگر کشورهای رقیب فرانسه را تحریک کرد تا در حال ضعف به ارتش فرانسه یورش برند و امپراتور فرانسه را سرنگون سازند.

مناسبت ۰۴: تولد "پاول نیپکو" مبتکر آلمانی و یکی از مخترعین تلویزیون (۱۸۶۰م)

شرح مناسبت:

اول نیپْکو، مخترع آلمانی در ۱۶ دسامبر ۱۸۶۰م در خانواده ای فقیر و پرجمعیت در آلمان به دنیا آمد. وی با اراده و پشتکار راسخ خود، تحصیلاتش را تا پایان دوره دانشگاه در رشته فیزیک ادامه داد. او برای اختراع وسیله ای جهت متحرک کردن تصویر، تحقیقات و مطالعات بسیاری انجام داد. پاول نیپْکو، در این زمینه موفق شد تا دو عیب عمده از دستگاه های انتقال تصویر را برطرف سازد. اول آن که صدا را انتقال دهد، دوم این که طریقه نمایش پی در پی عکس ها را کشف نماید. وی در این راستا موفق شد عکس ها را به امواج تبدیل کند و زمینه ارسال آنها به نقطه ای دیگر را فراهم سازد. دستگاه ابداعی نیپکو در پنجم نوامبر ۱۹۰۷م کامل شد و به

صورت موفقیت آمیزی اقدام به ارسال صدا و تصویر نمود. پاول نیپکو جز پنج سال پایان زندگی خود، با رنج و زحمت و سختی دست به گریبان بود تا اینکه سرانجام در ۲۰ مارس ۱۹۴۰م در هشتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: تولد "جورج سانتایانا" فیلسوف و نویسنده اسپانیایی (۱۸۶۳م)

شرح مناسبت:

جورج سانْتایانا، شاعر، نویسنده و فیلسوف معروف اسپانیایی - امریکایی در شانزدهم دسامبر ۱۸۶۳م در مادرید اسپانیا به دنیا آمد. وی در نه سالگی به امریکا سفر کرد و در آن جا در دانشگاه هاروارد به تحصیل پرداخت. سانتایانا مدت ها در امریکا به تنهایی و ناراحتی می زیست و عاقبت در سال ۱۹۱۳م پس از اقامت ۳۱ ساله در امریکا به برلین رفت. وی در برلین فلسفه یونان را فرا گرفت و سپس در کمبریج انگلستان، این مطالعات را ادامه داد. سانتایانا در نهایت پس از چند سال تحقیق و تدریس، در ایتالیا اقامت گزید و دِیرنشینی، منزوی گردید. وی اگرچه شاعری بود که عالمانه می سرود اما به خاطر فلسفه، دست از شاعری برداشت. فلسفه سانتایانا مخلوطی از فلسفه افلاطون و عقاید کاتولیکی است. هر چند وی به نظریه وحدت وجود اعتقادی نداشت و تاکید می کرد که خدایی وجود ندارد اما بر این عقیده بود که ادیان، قصه های زیبایی هستند، ایمان داشتن به خدا خوب است و نباید نسبت به افسانه های ادیان انتقاد نمود. این عقاید، نتیجه دستگاه فلسفی نااستوار اوست، چرا که می خواست با چشم باز، خواب ببیند و از دنیا کناره گیری کند بدون آن که آن را دشمن بدارد. سانتایانا یک ماتِریالیست و ماده گرایی به تمام معناست که ماده را بنیان هستی و همه پدیده

هـا را محصول آن می دانـد. او به جاودانگی عقل ایمان دارد و گرچه فیلسوفی است مادی، اما تعریف کاملی از ماده که مبنای عقیـده اش باشـد، نـدارد. سانتایانا در آثاری که در اواخر عمرش پدیـد آورد، تاثیر ایمان به ناشـناختن در دنیای کاملا مادی و زندگی بشـری را مورد تاکید قرار داده است. آثار او به علت وسـعت نظر و اسـتادی در نویسـندگی، خوانندگان فراوانی داشته است که برخی از آن ها عبارتنـد از: حیـات عقـل، قلمرو روح، قلمرو مـاده و احسـاس زیبـایی. کتـاب هـای سانتایانـا به غیر از "آخرین پیرایش گر" مقبولیتی نیافتند. روی هم رفته، او از گمنامی ادبی خویش اندوه گین بود. با این حال، می گفت: حُسـن انـدوه و حسـرت آن است که، گـذران است. طبیعت با دلخوشـیِ احمقانه ای که زنـدگی نام دارد، ما را لحظه ای سـرگرم می سـازد و سـپس به خواب فراموشـی فرو می بَرَد. پس بیاییـد از آن یـك لحظه بیـداری، بهترین اسـتفاده را بکنیم. بـدبختی هـای زودگـذر آن را فراموش کنیم و شادی های زودگـذر آن را غنیمت شـماریم و سـپاس بداریم. بالاخره، برای تولد و مرگْ، راه چاره ای نیست جز آن که از حدّ فاصل این دو بهره بگیریم. ولی طوری بهره برگیریم که شادی ما مایه تلخ کامی همسایه مان نشـود. سانتایانـا در یکی از غزل هـای خود نوشـته است: بهشت آن است که آدمی بـا همه چیز در صـلح و صـفا باشـد. جورج سانتایانا سرانجام در ۲۵ سپتامبر ۱۹۵۲م در ۸۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: تولد "هِرْبِرْتْ لارِنْسْ" نویسنده معروف انگلیسی (۱۸۸۵م) (ر.ک: ۲ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: مرگ "ویلیام موآم" نویسنده معروف انگلیسی (۱۹۶۵م) (ر.ک: ۲۵ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: روز استقلال "قزاقستان" از اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

قزاقسـتان تا اوائل قرن سـیزدهم میلادی محل سکونت اقوام مختلف بود و پس از آن به مدت بیش از ۲۰۰ سال تحت حکومت مغول هـا قرار داشت. از قرن پانزدهم قزاق ها در این منطقه سـکونت گزیـده و به گسترش قلمرو خود پرداختنـد. این منطقه در نیمه قرن هجـدهم به تصـرف روس ها درآمـد و پس از انقلاب کمونیستی شوروی، به تدریـج به عنوان یکی از جمهوری های پانزده گانه شوروی شـناخته شـد. سـرانجام به دنبال فروپاشـی اتحاد جماهیر شوروی، قزاقسـتان نیز در ۱۶ دسامبر ۱۹۹۱م اعلام اسـتقلال کرد. نظـام سیاسـی حـاکم بر این کشور، جمهوری با دو مجلس قانون گزاری است. قزاقسـتان با ۲/۷۱۷/۳۰۰ کیلومتر مربع مساحت در همسایگی چین، روسـیه، ازبکسـتان، قرقیزسـتان و ترکمنستان قرار دارد. جمعیت این کشور بیش از ۱۶ میلیون نفر بوده و پیش بینی می شود که جمعیت آن تـا سـال ۲۰۲۵م ۱۸ میلیون نفر گردد. پایتخت قزاقسـتانْ، آستانه نام دارد و واحد پـول آن تنگه است. قزاق هـا سـکنه بومی قزاقسـتان هسـتند و بیش از ۴۵درصـد جمعیت این کشور را تشـکیل می دهنـد. بقیه جمعیت قزاقسـتان را سـایر ملیت هـا از جمله روسـی، اوکراینی و ... تشـکیل می دهنـد. قزاق هـا پیرو آیین اسـلام بوده و زبـان رسمی آن ها قزاقی و روسی است. (ر.ك: ۲۵ اکتبر)

مناسبت ۰۹: محکومیت "روژه گارودی" نویسنده فرانسوی در دادگاه پاریس (۱۹۹۸م)

شرح مناسبت:

در ۱۶ دسامبر ۱۹۹۸م روژه گارودی فیلسوف و نویسنده مسلمان فرانسوی به جرم انکار جنایت علیه بشریت در کتاب خود به نام اسطوره های بنیادین سیاست اسرائیل، در دادگاه تجدید نظر پاریس محکوم شد. گارودی در این کتاب، ثابت کرد که صهیونیست ها با نازی ها در جنگ جهانی

دوم همکاری داشتند و صهیونیست ها برای جلب نظر افکار عمومی به منظور ایجاد کشوری در فلسطین، کوشیده اند با مظلوم نمایی خود، جنایات آلمان هیتلری علیه یهودیان را بزرگ نشان دهند. گارودی هم چنین در این کتاب، رقم شش میلیون یهودی را که گفته می شود توسط آلمان نازی قتل عام شده اند، بسیار اغراق آمیز خواند، چرا که کل جمعیت یهودیان در آن زمان، این مقدار نبوده است. با محکومیت گارودی در این دادگاه که با فشار صهیونیست ها بود، آزادی بیان و قلم در فرانسه که ادعا می کند مهد آزادی است، مخدوش شد.

مناسبت ۱۰: روز ملی "بحرین"

شرح مناسبت:

کشور بحرین با ۶۹۴ کیلومتر مربع مساحت در جنوب غربی آسیا در منطقه خاورمیانه به صورت جزایری در جنوب خلیج فارس واقع شده و فاصله کمی تا سواحل قطر و عربستان دارد. جمعیت بحرین نزدیک به ۷۰۰ هزار نفر است که عمدتاً از نژاد عرب و دارای دین اسلام می باشند. پایتخت بحرینْ منامه نام دارد و دینار بحرین، واحد پول این کشور است. پیش بینی می شود که جمعیت بحرین تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۸۶۰ هزار نفر خواهد بود. از اوایل قرن شانزدهم که پرتغالی ها پا به بحرین نهادند، این جزایر بارها دست به دست شده اند. بحرین از سال ۱۹۱۴م تحت الحمایه انگلستان بود و به عنوان پایگاه مهم نظامی در خلیج فارس محسوب می شد. بحرین در سال ۱۹۷۱م پس از یک رفراندوم مستقل گردید و به عضویت سازمان ملل درآمد. حکومت این کشور، پادشاهی با دو مجلس قانون گزاری است. (ر.ک: ۱۵ اوت)

روز ۱۷

مناسبت ۰۱: تولد "جوزف هنری" مخترع و دانشمند معروف امریکایی(۱۷۹۷م)

شرح مناسبت:

جوزف هِنْری، دانشمند شهیر امریکایی در ۱۷ دسامبر ۱۷۹۷م در مزرعه کوچکی در ایالت نیویورک امریکا به دنیا آمد. وی در ابتدا بیشتر اوقاتش را به کار در مزرعه و کمک به خانواده می گذراند و گاهی در اوقات بیکاری کتاب می خواند، اما شوق فراگیری دانش، او را به سمت علم رهنمون کرد و با دلبستگی خاص به تئاتر، هنر و ادبیات، وارد آکادمی شد. هِنْری در این زمان روزانه شانزده ساعت کار می کرد و علاوه بر تحصیل، به تدریس نیز می پرداخت. وی پس از چندی به استادی ریاضی و فلسفه منصوب شد و در کنار آن، کار علمی خود را

پیرامون و مغنـاطیس جریـان برق متمرکز کرد. در این هنگام بود که یک آهن ربای الکتریکی ساخت که قادر بود یک تُن بار را بلند کند در حالی که آهن رباهای آن زمان، تنها قادر به نگهداشـتن سه کیلوگرم بودند. هنری از آن پس به فکر تولید برق از مغنـاطیس افتـاد و در این راه موفقیت هـایی به دست آورد ولی هم چون موضوع آهن ربا، نتایـج کار خود را منتشـر نکرد و دیگران بدون اطلاع از یافته های علمی جوزف هنری، با تحقیقات خود به این نتایج رسـیدند. او پس از چندی دسـتگاه تقویت رِلِه را ابـداع کرد و از آن به منظور اخـتراع اولین دسـتگاه تِلگراف اسـتفاده نمود. هنری هم چنین پس از چنـدی اسـاس ترانس فورمـاتور مبـدل را تشـریح کرد و به جای آگاه کردن دیگران و ثبت این اختراعات، آن ها را پنهان نمود و بازْ، دیگران، خودْ، این نتایـج را به دست آوردند. آخرین خدمت علمی هنری، در سال ۱۸۴۲م انجـام گرفت. او در این سال انتقال امواج رادیویی را عملاً ـ به ثبوت رسانـد و تحولی در این زمینه ایجـاد کرد. هنری در اواخر عمر اداره هواشناسـی امریکـا را تأسـیس نمود. و با اطلاعاتی که از سوی پانصـد نفر از صاحب نظران از سراسـر کشور به دسـتش می رسـید توانست نقشه های هواشناسـی زیادی چاپ کند و پیش بینی های هواشناسـی را آغاز نماید. رصدخانه این سازمان علمی، تحقیقات جالبی درباره خورشید انجام داد و هِنْری از کسـانی بود که در مورد دمای لکه های خورشـیدی به تحقیق پرداخت. او ثابت نمود که دمای این لکّه ها به مراتب کمتر

از حرارت نقاطی است که در اطراف خورشید هستند. جوزف هنری یکی از خدمت گزاران بزرگ جهان علم بود که خدمات برجسته اش در زمینه برق و مغناطیس، در خور اهمیت و ارزش است. در الکتریسیته مبحث مهمی است که درباره اندازه گیری مقدار میدان مغناطیسی و مقدار جریانی که این میدان را تولید می کند گفتگو می نماید. این اندازه گیری را القاء و واحد آن را به افتخار این دانشمند بزرگ، هِنری نامیده اند. جوزف هنری سرانجام در سال ۱۸۷۸م در هشتاد سالگی در گذشت و چهل سال پس از مرگش، دنیای علم کاملاً به خدمات او پی برد.

مناسبت ۰۲: صدور فرمان "میلان" توسط "ناپلئون بُناپارت" پادشاه فرانسه (۱۸۰۷م)

شرح مناسبت:

با گذشت حدود هفت سال از فرمان روایی ناپلئون بُناپارت بر فرانسه، اختلافات و درگیری های فرانسه با انگلستان که از چند قرن قبل از آن آغاز شده بود، ادامه یافت. پیش از آن، ناپلئون در سال ۱۷۹۹م با بستن مرزهای فرانسه بر روی کالاهای انگلیسی گام نخست را در فشار بر بریتانیا آغاز نمود. وی آن گاه با همکاری روس، اتریش و پرتغال به سوی هدف خود در حذف کشتی ها و بازرگانی انگلستان از قاره اروپا ادامه مسیر داد. در این راستا، ناپلئون هرگونه تجارت با انگلستان را ممنوع کرد و ورود کالاهای انگلستان به آن منطقه را، به مصادره تهدید نمود. انگلستان نیز در واکنش به این وضع، دریافت جواز توسط کشورهای بی طرف برای تجارت با قاره اروپا را الزامی اعلام کرد. در پاسخ به این اقدام انگلستان، ناپلئون بُناپارت فرمان هایی از جمله فرمان میلان را در هفدهم دسامبر ۱۸۰۷م صادر نمود که بر اساس آن، همه کشتی

های بی طرف تهدید می شدند که در صورت پذیرش دستورهای انگلستان، به عنوان اموال انگلستان، مصادره خواهند شد. اقدام ناپلئون در صدور فرمان میلان، در حقیقت، به کارگیری سلاح محاصره در یک نبرد اقتصادی به شمار می رفت و هدف آن از یک طرفْ، وادار ساختن بریتانیا به تسلیم، از راه مسدود کردن تجارت آن کشور بود و از سوی دیگر، به منزله حمایت از صنایع فرانسه تلقی می گردید. ناپلئون هم چنین از دولت های اروپایی دست نشانده خود خواست تا روابط تجاری خود را با انگلیس قطع کنند. بدین ترتیب، ناپلئون جزیره انگلیس را در خشکی و دریا محصور کرد و کشتی های فرانسوی و متحدان فرانسه اجازه یافتند تا کشتی های انگلیسی را مورد تهاجم قرار دهند. با این فرمان، نفوذ سیاسی و تجاری انگلیس در مناطق خشکی اروپا کاهش یافت و اوضاع بازرگانی و صنعت انگلستان را به میزان یک بحران اقتصادی که با خشک سالی همراه بود مواجه ساخت. با این حالْ شکست نهایی ناپلئون در سال ۱۸۱۵م خط پایانی بر این گونه قراردادها کشید.

مناسبت ۰۳: درگذشت "سیمون بولیوار" قهرمان معروف امریکای جنوبی(۱۸۳۰م)

شرح مناسبت:

سیمون بولیوار، سردار و سیاست مدار معروف امریکای جنوبی در بیستم آوریل ۱۷۸۳م در شهر کاراکاس در ونزوئلا به دنیا آمد. وی پس از طی دروس متوسطه، برای ادامه تحصیل راهی مادرید در اسپانیا گردید و در رشته حقوق فارغ التحصیل شد. بولیوار که در اواخر انقلاب کبیر فرانسه در آن کشور به سر برده بود، پس از بازگشت به کشورش درصدد برآمد تا کشور خود و مناطق امریکای جنوبی را که در زیر یوغ استعمار اسپانیا بودند، آزاد سازد. از این رو،

مبارزات خود را از سال ۱۸۱۳م آغاز کرد و طی سال های متمادی و جنگ های پیاپی، قدرت اسپانیا را در منطقه درهم شکست. بولیوار در جریان این مبارزاتْ بر آزادی تمامی مناطق امریکای جنوبی تاکید می ورزید و به دنبال استقلال کشورهای این منطقه بود. در این جنگ ها، وی ممالکی را که امروزه اکوادور، پرو و کلمبیا نامیده می شود از چنگ اسپانیا خارج ساخت و به استعمار سی صد ساله آنان پایان داد. بولیوار از آن پس خود به ریاست جمهوری این مناطق انتخاب گردید. در سال ۱۸۲۵، آزادی پروی علیا از طرف بولیوار اعلام شد و به همین جهت، این کشور را بولیوی نام نهادند. این مبارزات، از بولیوار شخصیتی محبوب و الگو ساخت و علاوه بر سرمشق گیری جوانان از او، وی به مظهر مبارزه ضد استبداد در جهان غرب نیز شهرت یافت. او سرسختانه طالب آزادی، عدالت و دموکراسی بود و از این رو در جریان مبارزات خود، لقب آزادی بخش گرفت. با این حال، خودخواهی و فرقه گرایی ها، مانع از تحقق رؤیای بولیوار در ایجاد فدراسیونی متحد در امریکای جنوبی شد و بروز برخی مخالفت ها، وی را به استفاده از روش های دیکتاتوری ناچار ساخت. این مسئله به کاهش محبوبیت بولیوار انجامید و باعث شد که در سال ۱۸۳۰م از قدرت کناره گیری کند. وی تمام ثروت سرشار و ارثیه هنگفت پدر را در راه پیشرفت انقلاب و آزادی گذاشت تا این که در هفدهم دسامبر ۱۸۳۰م در ۴۷ سالگی بر اثر بیماری سل درگذشت. در حال حاضر نیز، سیمون بولیوار در امریکای لاتین به ویژه

ونزوئلا- به عنوان قهرمان ملی، معروف است. بولیوار از دید معاصرانش، رهبری برجسته در مبارزه برای استقلال سیاسی امریکای لاتین بود که تقریباً با دست خالی قادر شد بر همه موانع و ناکامی هایی که در راه اداره کردن و حفظ مبارزه دشوار پانزده ساله با اشغال گران اسپانیایی وجود داشت فائق آید و سلطه آنان را بر امریکای لاتین پایان بخشد.

مناسبت ۰۴: تولد "هَمْفْری دِیوی" شیمی دان شهیر انگلیسی و پدر الکتروشیمی (۱۸۷۸م) (ر.ک: ۲۹ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: پرواز اولین هواپیمای موتوردار جهان توسط برادران رایْتْ (۱۹۰۳م)

شرح مناسبت:

در هفدهم دسامبر ۱۹۰۳م اولین هواپیمای موتوردار جهان، پس از بارها آزمایش و تجربه، سرانجام با موفقیت از زمین برخاست و نزدیک به یک دقیقه در فضا پرواز کرد. این هواپیما توسط دو برادر به نام های ویلبِر و اُرْویل رایْتْ، ساخته شد و در ایالت کارولینای شمالی امریکا آزمایش گردید. برادران رایت در ابتدا دوچرخه ساز بودند و با مشاهده پرواز هواپیماهای بدون موتور به پرواز علاقه مند شدند و سرانجام با پشتکار فراوان، موفق به ساخت و پرواز اولین هواپیمای موتوردار جهان گردیدند. آنها توانستند ماشین پرنده ای سنگین تر از هوا و دارای حجم بزرگ را ساخته و مورد آزمایش قرار دهند. نخستین پرواز، ۱۲ ثانیه به طول انجامید و آزمایش دیگری که در همان روز انجام شد، زمان بیشتری را دربرگرفت. هواپیمای برادران رایت که با سلامت فرود آمد، دارای دو بال و و ملخ بود و اولین هواپیمای موتوری به حساب می آید که انسان با آن پرواز کرد.

مناسبت ۰۶: مرگ "اُرْویلْ رایْتْ" سازنده اولین هواپیمای موتوردار جهان (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

اُرویلْ رایت، مبتکر امریکایی و یکی از سازندگان اولین هواپیمای موتوردار جهان در شانزدهم نوامبر ۱۸۷۱م در ایالت اوهایو در امریکا به دنیا آمد. اُرویل که چهار سال از برادرش ویْلبِر کوچک تر بود. آنها فرزندان کشیشی بودند که وی به سبب تنگ دستی نمی توانست وسیله تحصیل آنان را فراهم آورد. از این رو این دو برادر که به کارهای فنی و ساختمان موتورها و ماشین ها علاقه مند بودند یک کارگاه دوچرخه سازی تأسیس کردند. زمانی که اُرْویل رایْتْ، هفت ساله بود، شخصی یک اسباب سازی به شکل بالگرد به وی داد که پس از کوک کردن،

کمی به هوا می رفت. این بازی چه چنان اُرویل را شیفته خود ساخت که بر آن شد خودْ، بالگرد بزرگ تری بسازد. اُرویل می پنـداشت اگر بتوانـد بالگرد بزرگی بسازد خواهـد توانست با آن پرواز کنـد. علاقه روز افزون او به پرواز باعث شد که هر روز بادبـادکی درست کنـد و آن را به پرواز در آورد. از این رو به زودی به ساختن بادبادک های جعبه ای که می توانسـتند بسـیار بالاـ برونـد، توفیق یـافت. اُرویـل پس از آنکه از جریـان سـاخت بالن های پرنـده در آلمان مطلع شـد، با کمک برادرش ویلبر، هواپیمـای بی موتور کوچکی ساخت و آن را به پرواز درآورد، ولی آنان پس از چنـدی متوجه شدنـد که با این وسـیله کسـی قادر به پرواز نخواهـد بود چرا که این هواپیما فقط تابع جریان باد است. از این رو به تکمیل بادبادک جعبه ای خود پرداختنـد. تکمیـل این بادبـادک باعث ساخت هواپیمای بی موتور دیگری گردیـد که تا حـدودی قابل کنترل بود. برادران رائت در سال ۱۸۹۹م بـا این هواپیما پرواز کردنـد. با این حال از تلاش دست بر نداشـتند و بالاخره پس از زحمات فراوان، بر روی هواپیمای خود موتور نصب کردند. سـرانجام در روز هفدهم دسامبر ۱۹۰۳م آرزوی دیرینه آنـان تحقق یافت و اولین هواپیمای موتوردار جهان به مدت ۵۹ ثـانیه در آسـمان پرواز کرد. پس از این پرواز، برادران رایت شـهرتی فراگیر یافتنـد، با این حالْ باز هم برای تکمیـل اختراع خود تلاـش کردنـد تا این که در پروازهای بعـد، موفق به ثبت رکورد پرواز ۵۶ دقیقه در آسـمان گردیدند. هر چند ویلبر رایت در سال

۱۹۱۲م درگذشت ولی اُرویل مدت ها بعد از او دنباله اختراع بزرگ خود را گرفت و در تکمیل بیشتر آن کوشید و جهان را با دنیای هواپیما آشنا کرد. اُرویل رایت پس از ده ها سال تلاش خستگی ناپذیر سرانجام در ۱۷ دسامبر ۱۹۴۸م، درستْ ۴۵ سال پس از آزمایش موفقیت آمیز اولین پرواز هواپیمای موتوردار جهان، در اوج شهرت و افتخار در ۷۷ سالگی درگذشت. ساخت هواپیماهای غول پیکر و سریع امروزی و جابجایی فوری بار و مسافر در اقصی نقاط عالم، مرهون تلاش های فراوان برادران رایت می باشد.

مناسبت ۰۷: کشته شدن ۲۵ هزار نفر در جریان توفان و گردبادِ سهم ناک پاکستان (۱۹۶۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: تبعید صدها فلسطینی به جنوب لبنان توسط رژیم صهیونیستی (۱۹۹۲م)

شرح مناسبت:

رژیم صهیونیستی از همان آغاز شکل گیری، برای انجام عملیات تروریستی و قتل و غارت فلسطینیان، بهانه های مختلفی را مطرح می ساخت و در توجیه اعمال ضدبشری خود به آن ها تمسک می جست. گرچه رژیم غاصب صهیونیستی برای اقدامات ضدانسانی خود، نیازمند دلیل نبود. در همین راستا در ۱۷ دسامبر ۱۹۹۲م، رژیم صهیونیستی به بهانه کشته شدن یک پلیس مرزی خود، ۴۱۵ تن از رهبران و اعضای سازمان های جنبش جهاد اسلامی و جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) را از فلسطین اشغالی اخراج نمود و به جنوب لبنان تبعید کرد. پس از آن که دولت لبنان در مخالفت با این اقدام غیرانسانی، حاضر به پذیرش تبعیدیان فلسطینی نشد، مبارزان فلسطینی در سرمای زمستان و بدون داشتن وسایل و آذوقه، در شرایط ناگواری قرار گرفتند. این اقدام خشم جهان اسلام و سایر کشورها را برانگیخت و شورای امنیت با صدور قطعنامه ۹۷۷، این عمل را محکوم کرده و خواستار بازگشت تبعیدیان فلسطینی به سرزمین خود شد. سرانجام بر اثر فشارهای بین المللی، رژیم صهیونیستی با بازگشت تبعیدیان فلسطینی به مناطق اشغالی موافقت کرد. هر چند برخی از رهبران فلسطینی در هنگام بازگشت، بار دیگر دستگیر شدند، امّا این امر روحیه مردم فلسطین را برای مقاومت بیشتر در برابر صهیونیست های اشغال گر تقویت نمود.

مناسبت ۰۹: تهاجم نظامی امریکا و انگلیس به عراق (۱۹۹۸م)

شرح مناسبت:

پس از شکست عراق در برابر حمله نظامی امریکا و متحدان غربی آن و خروج مفتضحانه ارتش عراق از کویت، در اوایل دهه ۱۹۹۰م، کمیسیونی زیر نظر شورای امنیت تحت عنوان آنْسْکامْ، مامور شناسایی و نابود ساختن سلاح های هسته ای و تجهیزات کشتار جمعی عراق در زمینه

هـای موشـکی، شـیمیایی و میکروبی گردیـد. از سوی دیگر منـاطق کردنشـین شـمال عراق و منـاطق جنوبی این کشور، منـاطق ممنوعه پروازی اعلام شدنـد و قطعنامه های متعـددی تحت نفوذ امریکا علیه عراق توسط شورای امنیت صادر شـد. اما در طول سال های ۱۹۹۳م به بعـد، امریکا چنـدین بار بـدون اخذ مجوز از سازمان ملل و شورای امنیت، عراق را مورد تهاجمات نظامی خود قرار داد. بهـانه هـای امریکا و متحـدانش در این حملات، عـدم اجرای قطعنامه های شورای امنیت توسط حکومت صـدام حسـین، دیکتـاتور سـفاک این کشـور بـود. در همین راسـتا، یکی از تجـاوزات مهم امریکـا و انگلیس به عراق، در ۱۷ دسامبر ۱۹۹۸م روی داد که طی آن هزاران تُن بمب و موشـک بر شـهرها و مراکز اقتصـادی، اجتمـاعی و نظـامی این کشور فرو ریخته شد و ده ها هزار نفر از مردم بی گناه عراق نیز کشـته، زخمی و بی خانمان شدند. این یورش وحشـیانه که بدون مجوز سازمان ملـل و شورای امنیت صورت گرفت عکس العمـل هـای متفـاوتی در جهـان ایجـاد کرد و بار دیگر خوی سـبوعانه امریکا را به جهانیـان نشـان داد. در این میـان تحلیـل گران امریکـایی، هزینه بمبـاران چهـار روزه عراق توسط امریکا را پانصـد میلیون دلار تخمین زدنـد. حملات هوایی امریکا و متحـدانش علیه عراق تا چهار سال بعـد به طور متفاوت و پراکنـده ادامه یافت تا این که در آوریـل سال ۲۰۰۳م در پی حملاـت گسـترده زمینی و هوایی که به مـدت ۲۰ روز به طول انجامیـد، رژیم بعـثی این کشور سرنگون شد. گرچه سقوط صدام باعث آزادی مردم عراق از خفقان ایجاد شده توسط حزب بعث

گردید اما امریکا و متحدینش که در طول بیش از ده سال، در مورد سـلاح های هسـته ای و تجهیزات کشـتار جمعی در عراق، تبلیغات فراوانی علیه رژیم صدام به راه انداخته بودند، نتوانستند بعد از اشغال عراق، هیچ گونه سلاح هسته ای در معرض افکار عمومی قرار دهند.

مناسبت ۱۰: روز ملی "بوتان"

شرح مناسبت:

مردم بوتان از قرن شانزدهم میلادی، تحت یک حکومت مـذهبی زندگی می کردند. در گذشـته، اقوام و گروه های ساکن در بوتان، رقابت طولانی برای به دست گرفتن قـدرت داشـتند اما در سـده هفـدهم، این گروه ها تحت رهبری واحـد، با هم متحد شدنـد و سـمت رهبری روحـانی و دنیوی در دست یـک فرد قرار گرفت. درنهـایت در هفـدهم دسـامبر ۱۹۰۷م، رگون وانگ چوک، نظام سلطنتی موروثی را در بوتان برقرار کرد و خود به پادشاهی نشست. کشور پادشاهی بوتان با ۴۷ هزار کیلومتر مربع مساحت در مرکز آسیا و در همسایگی هنـد و چین واقع شده است. جمعیت بوتان در حدود ۸۰۰ هزار نفر است که اکثراً پیرو آیین بـودا و درصـدی نیز هنـدو مسـلک می باشـند. تیمپو پـایتخت بوتـان و نگول تروم واحـد پول این کشور است. پیش بینی جمعیت بوتـان تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۱/۵ میلیون نفر خواهـد بود. زبان رسـمی در کشور بوتان تبتی است. هفـدهم دسامبر سال روز تـاج گـذاری پادشـاه اوگن وانـگ چوک در ۱۹۰۷ بـه عنـوان روز ملّی بوتـان نـام گرفته است. بوتـان در سـال ۱۹۷۱م به عضویت سازمـان ملـل متحـد درآمـد. نظـام حکومت این کشور، پادشـاهی بـا یـک مجلس قـانون گزاری است. با وجود آنکه سرزمین بوتان میان دو کشور بزرگ چین و هند قرار گرفته

و دارای بلندترین کوه های جهان است، با این حال، برای دیگر نواحی جهان چندان شناخته شده نیست.

روز ۱۸

مناسبت ۰۱: تولد "جوزف جان تامْسون" فیزیک دان امریکایی و پدر الکترون (۱۸۵۶م)

شرح مناسبت:

جوزف جان تامسون دانشمند برجسته انگلیسی در هجدهم دسامبر ۱۸۵۶م در نزدیکی منچشتر انگلستان، به دنیا آمد. وی از کودکی اشتیاق فراوانی به مطالعه داشت و از شاگردان باهوش مدرسه به شمار می رفت. تامسون در طی تحصیلات عالی خود به فیزیک و ریاضی پرداخت و در ۲۴ سالگی ثابت کرد که ماده و انرژی هر دو از نظر فیزیکی یکسانند و این نظر، زیربنای تئوری آلبرت انیشتین، مبتکر تئوری نسبیت گردید. تامسون در ۲۸ سالگی مسئولیت یکی از آزمایشگاه های بزرگ و معروف انگلستان را برعهده گرفت و به مدت ۳۴ سال، آن را به خوبی اداره نمود. تامسون در سال ۱۸۹۷م ذره کوچک و معجزه آسای الکترون را کشف کرد و از آن پس به عنوان پدر الکترون معروف شد. وی عقیده داشت که الکترون یکی از اجزای تشکیل دهنده ماده است. تامسون در سال ۱۹۰۳م اعلام کرد که اتم به صورت کُره ای پر از ماده و دارای بار برقی مثبت بوده و الکترون ها در آن ها موّاج می باشند. تامسون در سال های بعد تلاش وافری در تکمیل دانسته های بشر در این زمینه از خود بروز داد تا این که در سال ۱۹۰۶م موفق به اخذ جایزه نوبل فیزیک شد. تامسون این نکته را کشف کرد که اشعه قطب منفی، شامل ذرات الکتریسیته منفی یا اِلکترون است. او سرعت و بارالکتریکی الکترون ها را اندازه گیری کرد و بدین نتیجه رسید که الکترون های مزبور از نظر جرم تقریباً دو

هزار برابر کوچکتر از سبک ترین ذره اتمی شناخته شده آن روز عالم هستند. وی در این هنگام محاسبه جالب تری انجام داد و سرعت الکترون ها را که به دور هسته اتم در گردش هستند، ۱۹۶ هزار کیلومتر در ثانیه تعیین کرد. تحقیقات تامسون اطلاعات و درک بیشتری درباره جریانات الکتریکی به جهان علم عرضه کرد چرا که جریان برق در واقعْ جریانی از الکترون ها است. وقتی الکترون های یک سیم فلزی، بی هدف حرکت کنند، جریان برقی در میان نخواهد بود ولی وقتی الکترون ها در یک مسیر حرکت کنند، جریانی برقرار خواهد شد. تئوری مهم تامسون درباره طبیعت الکتریکی ماده، فرضیه تغییر ناپذیری اتم را زیر و رو کرد و تامسون را به شهرتی عالم گیر رساند. علاوه بر تامسون، هشت نفر از شاگردان و نیز پسرش موفق به اخذ جایزه نوبل شدند. جوزف جان تامسون سرانجام در سال ۱۹۴۰م در ۸۴ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: کشف میکروب طاعون توسط دانشمندان فرانسوی (۱۸۹۴م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: الحاق رسمی مصر به عنوان مستعمره انگلستان (۱۹۱۴م)

شرح مناسبت:

مصر از اواسط سده نوزدهم میلادی تحت نفوذ انگلستان و فرانسه قرار گرفت و طی سال های آغازین قرن بیستم، حضور انگلستان در مصر بسیار پررنگ تر از فرانسه بود. مصر تا سال ۱۹۱۴م که جنگ جهانی اول آغاز شد. رسماً جزو قلمرو امپراتوری عثمانی به شمار می رفت ولی عملاً تحت نفوذ انگلستان بود. در جریان جنگ جهانی اول، دولت عثمانی با دولت های مخالف انگلستان یعنی آلمان و اتریش متحد شد. انگلیس نیز به منظور مقابله با این عمل، مصر را که تا آن زمان متعلق به دولت عثمانی بود، تصرف کرد و در هجدهم دسامبر ۱۹۱۴م آن را به طور رسمی تحت استعمار خود درآورد. دلیل انگلستان در انجام این عمل، جلوگیری از اشغال مصر توسط آلمان بود که در این میانْ، باید نقش حیاتی کانال سوئز در جریان جنگ را نیز مدّ نظر قرار داد. تلاش نیروهای عثمانی در بازپس گیری مصر در طول جنگ جهانی اول ادامه داشت، اما به دنبال مبارزات مردم مصر با استعمار انگلیس، این کشور در ۲۸ فوریه سال ۱۹۲۲م، استقلال خود را اعلام نمود. (ر.ک: ۲۸ فوریه)

مناسبت ۰۴: پایان عملیات طولانی "وُردن" در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

در آغاز سال ۱۹۱۶م و در جریان جنگ جهانی اول، نیروهای آلمان به قصد تصرف پاریس، در ۲۱ فوریه ۱۹۱۶م به مهم ترین مانعی که در راه پیشروی آن ها به سوی پاریس قرار داشت، یعنی شهر وردن و استحکامات نظامی اطراف آن حمله ور شدند. در این میان هر چند یکی از قلعه های اطراف شهر به تصرف آلمان درآمد ولی نیروهای مدافع وردن که با کمک قوای کمکی و تازه نفس تقویت شده بودند،

پیشروی آلمانی ها را در همین مرحله متوقف ساختند و پنج حمله بزرگ نیروهای آلمان برای پیشروی به طرف وردن تا ماه مارس ۱۹۱۶م با شکست مواجه گردید. در اول ژوئیه ۱۹۱۶م، در حالی که آلمانی ها حمله بزرگ و تازه ای را برای تصرف وردن تدارک می دیدند، نیروهای انگلیس و فرانسه به تهاجم وسیعی در شمال غربی فرانسه دست زدند و پس از پنج ماه نبرد سنگین، یکی از خونین ترین و وسیع ترین عملیات های نظامی در طول جنگ جهانی اول رقم خورد. در این جنگ، علاوه بر به کار گرفتن وسیع نیروی هوایی، برای اولین بار از تانک استفاده شد، ولی کاربُرد تانک های انگلیسی که برای نخستین بار در پانزدهم سپتامبر وارد میدان شدند، به علت بارندگی های شدید و گل آلود بودن زمینْ، چندان درخشان نبود. نیروهای انگلیس و فرانسه با وجود تحمل تلفات سنگین در این نبرد، موفق نشدند آلمانی ها را از مواضع خود در این منطقه عقب برانند ولی تلفات و ضایعات وارده بر ماشین جنگی آلمان در این جنگ سنگین تر بود و کارشناسان نظامی آلمان بعدها بر نقطه عطف بودن نبرد وُردن در تاریخ جنگ جهانی اول و سرآغاز شکست آلمان در این جنگ، اذعان کردند. این نبرد وحشت ناک سرانجام پس از ده ماه درگیری خونین، با مرگ بیش از دو میلیون و دویست و شصت و پنج هزار نفر از نیروهای متخاصم در ۱۸ دسامبر ۱۹۱۶م به پایان رسید. تلفات عظیم این جنگ، علاوه بر وسعت عملیات نظامی و به کار گرفتن سلاح های جدید جنگی، ناشی از استفاده وسیع نیروهای متخاصم

از گازهای سمی و سلاح های شیمیایی بود.

مناسبت ۰۵: آغاز عصر اتم، با شکافتن هسته اتم توسط "اوتو هان" فیزیک دان آلمانی (۱۹۳۸م)

شرح مناسبت:

اوتوهان فیزیک دان و دانشمند آلمانی در سال ۱۸۸۹م در فرانکفورت به دنیا آمد و پس از طی تحصیلات خود، دکترای شیمی گرفت. وی از آن پس به مطالعه و آزمایش در علم فیزیک مشغول شد که سرانجام، موفق به شکافتن اتم اورانیوم گردید. وی در ۱۸ دسامبر ۱۹۳۸م توانست یک ایزوتوپ اورانیوم را که هسته های پروتون آن ها یکسان است با سرعت فراوان توسط نوترون ها بمباران کند و به این وسیله موفق به شکستن هسته ایزوتوپ گردد. نتیجه حاصل از شکافتن هسته، ایجاد گرمای زیاد بود. این عمل باعث آزاد شدن انرژی عظیمی گردید و این انرژی بعدها در رآکتورها و بمب های هسته ای مورد استفاده قرار گرفت.

مناسبت ۰۶: تصویب کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان از سوی سازمان ملل (۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

کنوانسیون رفع کلیه اَشکال تبعیض علیه زنان که در هجدهم دسامبر ۱۹۷۹م توسط سازمان ملل به تصویب رسید، مجموعه منسجمی است از همه استانداردهای حقوق زنان که توسط سازمان ملل متحد، در طی سال های ۱۹۴۵ تا ۱۹۷۹ م به تدریج شناسایی و تعیین شده اند. تساوی حقوق مدنی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همه انسان ها بدون تمایز بر اساس نژاد، جنسیت، زبان و مذهب، تحت حمایت قانون قرار گرفتن همه زنان، اهمیت دادن نقش زنان در سیاست های جمعیتی، شناسایی اهمیت کلیدی نقش زنان در تولید کشاورزی و اقتصاد روستایی و مواردی از این قبیل، جزو مصوبات تدریجی این کنوانسیون می باشد که البته فعالیت های این اتحادیه همچنان ادامه دارد. از آن جا که هیچ کشوری در جهان یک جزیره تنها نیست، شاید پیوستن به نهضت دموکراسی و آزادی حقوق بشر در قالب سازمان دهی دموکراتیک غربی چاره

ناپذیر باشد، ولی آیا دموکراسی، حقوق بشر و توسعه به سبک غربی مطلوب است و می تواند برای جهان اسلام الگو باشد؟ ضمن این که علی رغم این همه مصوبات، باز هم به زنان در جهان غرب گاهی در حد ابزار و وسیله ای منفعت آور نگریسته می شود. با این حال، اسلام از یک طرف به مقام و شخصیت زن ارج می نهد و رعایت حقوق او را لازم می داند و از سوی دیگر با توجه به تفاوت ظاهری و جسمی میان زن و مرد و اختلاف در تمایلات و توانایی های آن ها، برای آنان به صورت طبیعی، حقوقی مجزا قائل می باشد. در حقیقت تفاوت موجود بین این دو نیمه جامعه بشری، اختلاف در حقوق را نیز می طلبد.

مناسبت ۰۷: فروپاشی نظام اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

اتحاد جماهیر شوروی در سال های پایانی عمر خود، علاوه بر مشکلات سیاسی و سرپیچی رهبران بسیاری از جمهوری ها از فرامین مسکو با بحران شدید اقتصادی و کمبود مواد غذایی مواجه شد. در ماه دسامبر سال ۱۹۹۰م، میخائیل گورباچف، آخرین رهبر شوروی برای مقابله با بحران اقتصادی و اوج گرفتن حرکت های استقلال طلبانه در جمهوری های شوروی، کنگره نمایندگان خلق را به تشکیل یک اجلاس فوق العاده فرا خواند و اختیارات تازه ای برای جلوگیری از فروپاشی شوروی به دست آورد. گورباچف با استفاده از این اختیارات موفق شد حرکت های استقلال طلبانه در جمهوری های شوروی را برای مدتی مهار کند. در این میان کودتایی بر ضد گورباچف شکل گرفت که علی رغم شکست کامل آن، موقعیت وی را متزلزل نمود. وی هم چنین پس از استعفا از

دبیر کلی حزب کمونیست شوروی و اعتراف به این مطلب که تجربه کمونیسم در شوروی با شکست روبرو شده است، کنترل اوضاع را از دست داد و تلاش او برای جلوگیری از فروپاشی کاملا اتحاد شوروی و تشکیل یک اتحاد جدید از جمهوری های مستقل به جایی نرسید. در این زمانْ سه جمهوری بزرگ روسیه، اوکراین و بلاروس در اوایل دسامبر ۱۹۹۱م علی رغم مخالفت گورباچف اتحاد تازه ای با عنوان سازمان کشورهای مستقل مشترک المنافع تشکیل دادند و جمهوری های دیگر نیز به این سازمان پیوستند. در اتحاد جدید، یک حکومت مرکزی که سیاست های اقتصادی، دفاعی و روابط خارجی این مجموعه را هماهنگ سازد پیش بینی نشده بود و در نتیجه گورباچف که دیگر اختیاری در مقام ریاست جمهوری اتحاد شوروی نداشت از این مقام استعفا داد و رسماً اعلام داشت که دیگر کشوری به نام اتحاد جماهیر شوروی وجود ندارد. بدین سان، ابرقدرت شوروی که طی سال های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ م عملاً از میان رفته بود، اسماً و رسماً از میان رفت و دنیا سال ۱۹۹۲م را تنها با یک ابرقدرت در صحنه سیاست بین المللی آغاز کرد. ویران شدن بنای نظام اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی علل داخلی و خارجی متعددی داشت که می توان از ایدئولوژی انحرافی معتقد به دیکتاتوری پرولتاریا، تقویت بنیه نظامی به قیمت نابودی کل جامعه، بی اعتمادی مسؤولان سیستم حکومتی شوروی به مبانی ایدئولوژیکی نظام خود و نیز پیدایش و شتاب در انقلاب الکترونیکی و انفجار اطلاعات نام برد. این عقیده را نیز نباید از نظر دور داشت که حکومت شوروی نه تنها مبتنی بر کفر

و انکار خالق هستی بود بلکه پایه های آن بر ظلم و ستم و سرکوبی توده ها و اقلیت ها قرار داشت. حکومتی که بزرگانی هم چون حضرت امام خمینی(ره) بنیان گذار عظیم الشأن انقلاب اسلامی ایران، از چندین سال قبل، از سرنگونی کمونیسم خبر داده بودند.

مناسبت ۰۸: روز ملی کشور افریقایی "نیجر" (ر.ک: ۳ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۱۹

مناسبت ۰۱: مرگ "وایْتُس برینگ" دریانورد دانمارکی و کاشف تنگه برینگ (۱۷۴۱م)

شرح مناسبت:

وایْتُسْ برینْگْ، دریانورد معروف دانمارکی در ۱۸ مارس ۱۶۸۱م در شهر هوسن دانمارک به دنیا آمد. وی در سال ۱۷۰۴م وارد نیروی دریایی روسیه شد و در جنگ علیه سوئدی ها شهرتی به دست آورد. برینگ در پایان خدمتش در نیروی دریایی، به مسافرت های اکتشافی برای روسیه دست زد و در جستجوی حدود شرقی سواحل شمال آسیا برآمد. از این رو در پنجم فوریه ۱۷۲۵م از سن پترْزبورْگ بیرون آمد و پس از گذشتن از سیبری، دریانوردی خود را آغاز کرد. وی در سال ۱۷۲۸م در سواحل شمال شرقی آسیا ادامه مسیر داد و در ۳۰ اوت ۱۷۴۰م تنگه ای را که بعدها به نام خودش معروف شد، کشف کرد. وی با کشف تنگه برینْگْ که شمال شرق آسیا و شمال غرب امریکا را از هم جدا می کند، ثابت کرد که قاره آسیا از امریکا جدا است. برینگ هم چنین جزایر سِنت لارِنْسْ در غرب آلاسکا در دریای برینگ، سن لوران در جنوب شرقی کانادا و دیومید در دریای برینگ را کشف کرد. وی طی سال های بعد نیز موفق به کشفیاتی گردید که نام و آوازه اش را بلند گردانید. در یکی از این سفرها، توفان های شدید و مرض و بیماری، او را مجبور کرد که از اکتشافات جدید چشم بپوشد و بازگردد. در راه بازگشت، کشتی وی به ساحل جزیره ای ویران و بی آب و علف نزدیک منطقه کامْچاتْکا در شرقی ترین نقطه روسیه، رسید و در آن جا بود که در ۱۹ دسامبر ۱۷۴۱ در همان جزیره ای که به نام

او نامیده می شود در ۶۰ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: الحاق کشور افریقایی "سیرالئون" به استعمار انگلستان (۱۷۸۷م)

شرح مناسبت:

کشور افریقـایی سـیرالئون واقع در غرب این قاره در اواسط سـده پانزدهم میلادی توسط یک جهان گرد پرتغالی کشف شـد و استعمارگران پرتغالی پس از آنکه این سرزمین را سیرالئون به معنی کوه های شیر نامیدند آن را تحت استعمار خود درآوردند. در سال های اسـتعمار سـیرالئون توسط پرتغال، هزاران نفر از مردان و زنان این کشور افریقایی در بازارهای اروپا به عنوان برده فروخته شدند. نفوذ انگلسـتان از اوایل قرن نوزدهم در سـیرالئون آغاز گردید و این نفوذ با الحاق رسمی این کشور به استعمار بریتانیا در ۱۹ دسامبر ۱۷۸۷م تـا بیش از یک صـد و پنجاه سال ادامه یافت. در نهایت، در ۲۷ آوریل ۱۹۶۱، سیرالئون مستقل و دارای حکومت فرمانداری کل شد و سپس در سال ۱۹۷۱ نظام آن تبدیل به جمهوری گردید. (ر.ک: ۲۷ آوریل)

مناسبت ۰۳: تولد "آلبرت مایْکِلْسون" فیزیک دان امریکایی و کاشف سرعت نور (۱۸۵۲م) (ر.ک: ۹ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: تولد "لئونید بِرژِنِف" رهبر پیشین اتحادجماهیر شوروی سابق (۱۹۰۶م) (ر.ک: ۱۰ نوامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: استقلال ایرلند جنوبی (۱۹۲۱م) (ر.ک: ۱۷ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: کودتای "ادیب شیشکلی" در سوریه و به دست گرفتن قدرت (۱۹۴۹م)

شرح مناسبت:

کشور سوریه پس از جنـگ جهـانی دوم دچار تحولات سیاسـی فراوانی شـد که مهم ترین آن ها، طرح مسئله اتحاد با اردن و سپس با عراق بود. درسال ۱۹۴۶م پادشاه اردن، سوریه را به اتحاد با این کشور فراخوانـد که قتل وی به این طرح پایان داد. در طی سـال هـای بعـد، احزاب سوری هم چون حزب وطنی و حزب بعث سوریه خواهـان اتحاد این کشور با عراق بودنـد و طرح این اتحـاد تحت عنوان اتحـاد فـدرالی مطرح گردیـد. امـا کشـمکش هـا و اختلافات داخلی در سوریه ادامه داشت و موافقان و مخالفان در هیأت دولت نیز حضور داشـتند. در این اوضاع، ادیب شیشْـکِلی، سـرهنگ ۴۵ سـاله ارتش سوریه، با یک کودتای نظـامی در ۱۹ دسـامبر ۱۹۴۹م، ضـمن به دست گیری قـدرتْ وظـایف ریـاست دولت را بر عهـده هاشم الاتاسـی، نخست وزیر پیشـین سوریه قرار داد. با این حال ادیب شیشـکلی دو سال بعد در ۲۹ نوامبر ۱۹۵۱م در یک جنگ قـدرت، سایر دولت مردان

کشور را دستگیر کرد و با به دست گیری قدرت و کسب اختیارات تام، فرمان روایی خود را بر سوریه استحکام بخشید. شیشکلی از یک سو با مصر و عربستان سعودی روابط ویژه ای داشت و از طرف دیگر، مسئله وحدت عراق و سوریه را به فراموشی سپرد. وی در سال ۱۹۵۳م پُست ریاست جمهوری را به صورت رسمی اشغال کرد و سپس اجازه تشکیل احزاب را صادر نمود. در این میانْ حزب بعث سوریه با ایدئولوژی ناسیونالیسم عربی و ملی گرایی و نیز احزاب طرفدار کمونیسم و سوسیالیستْ در سوریه قدرت می

یافتند. از سوی دیگر فعالیت های تبلیغاتی علیه شیشکلی، باعث شد تا در سراسر کشور تظاهرات ضدّ دولتی برگزار شود تا این که حکومت شیشکلی طی کودتایی در فوریه ۱۹۵۴م، پس از پنج سال سقوط کرد و رهبران کودتا شیشکلی را به برزیل تبعید نمودند. سرهنگ ادیب شیشکلی سرانجام ده سال بعد در ۲۸ سپتامبر ۱۹۶۴م در برزیل ترور شد و قتل رسید.

مناسبت ۰۷: عضویت ایران در شورای اقتصادی سازمان ملل (۱۹۶۵م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۰

مناسبت ۰۱: بنیان گذاری مذهب پروتستان توسط "مارتین لوتر" (۱۵۲۰م) (ر.ک: ۱۸ اوت)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "فرانسوا رابْلِه" ادیب و نویسنده برجسته فرانسوی (۱۵۵۳م)

شرح مناسبت:

فرانسوا رابْلِه، رمان نویس، ادیب و پزشک فرانسوی در دهم ژانویه ۱۴۹۴م در این کشور به دنیا آمد. وی تحصیلات خود را در صومعه ای نزدیک زادگاهش انجام داد و پس از آموختن الهیات و حکمت و فلسفه به سِلک روحانیون مذهبی درآمد. این امر بیشتر به سبب شوق او در فراگرفتن علوم ادبی یونان و روم بود تابه سبب تمایلش به علوم مذهبی و الهی. رابله از آن پس مدتی به سیر و سفر و مطالعه و ثبت خاطرات خود پرداخت و با بسیاری از فاضلان و ادیبان بزرگ زمان آشنایی یافت. او هم چنین پس از طی دروس دانشگاهی در رشته پزشکی، به طبابت پرداخت و چندین متن پزشکی را به زبان یونانی با تفسیرهای شخصی منتشر کرد. رابله هم چنین کتاب گارْگانْتوا و سپس رمان بزرگ پانتاگروئل را انتشار داد که از جانب برخی مقامات علمی و مذهبی به اتهام منافی اخلاق بودن محکوم گردید و باعث شد که وی مقام و جایگاه روحانیت خود را ازدست دهد. با این حال انتشار جلدهای دوم تا پنجم این اثر، باعث شهرت زیادی برای رابله شد و با ارائه تغییراتی در جلدهای بعد، سعی کرد تا رضایت مقامات مذهبی را جلب نماید. رابله از نظر مورخان، مرد تحول بود و در دوره تحول می زیست. وی از آسایش می گریخت و تشنه تجسس و تبحر بود. همه وقت خود را با شوق و شیفتگی فراوان به آموزش می گذراند. او نمونه کامل عهد رُنِسانس به شمار می آمد که می کوشید تا فلسفه و معنویات زمان را

در پرتو اندیشه های باستانی، نو گرداند. رابله بیش از هر چیز، در شیوه انشاء و به کار بردن قواعد زبان و بر جا نشاندن درست کلمه و تناسب در ترکیب کلام، هنرمندی و استادی دارد و در نوشته ها، روح مضحکه آمیز و هزل و مطایبه فصیح و شیوا را با قدرت نویسندگی می آمیزد. وی با خطوط وسیع، چهره های مختلف انسان را به طور مسخره آمیز ترسیم می کند و نهاد آدمی را آن چنان که هست به خواننده القا می نماید. شگفتی سبک نگارش رابله در آن است که میان خنده و دانش، رابطه نزدیک برقرار می دارد. درباره او گفته اند که: رابله وجود بشر را به مسخره می گیرد، وجود خدایان را نیز به مسخره می گیرد، اما این کار را با چنان لطفی انجام می دهد که نه به بشر لطمه وارد می آوَرد نه به خدایان. فرانسوا رابله سرانجام در بیستم دسامبر ۱۵۵۳م در ۵۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "پیر آگوست رِنْوار" نقاش معروف فرانسوی (۱۹۱۹م)

شرح مناسبت:

پیِر آگوست رِنوار، نقاش بزرگ فرانسوی در هفتم مارس ۱۸۴۱م در خانواده ای فقیر در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات ابتدایی، به دلیل فقر مالی مجبور شد تا به نوبه خود، درصدد فراگیری حرفه ای باشد. از این رو به توصیه پدر به طراحی و نقاشی ظروف چینی پرداخت. اما پیدایش ماشین در این کارگاه هنری، باعث بی رونق شدن کارِ دستیِ رنوار گردید. او پس از آن، مشغول نقاشی برای مبلغین مذهبی شد اما با گذشت مدتی در صدد برآمد تا فقط نقاشی کند. از این رو راهی مدرسه هنرهای زیبا شد و خود

در نقاشـی به اسـتادی رسید. رنوار در ۲۳ سـالگی تـابلوی معروف خود یعنی اِسْـمِرالْدْ را در یک نمایش گاه نقاشـی به معرض نمایش گذاشت و ادامه این نقاشی ها در سال های بعد، زمینه های شهرت و ثروت او را فراهم آورد. او در این زمان با صورت سازی از مردم و نقاشـی تصاویری از کودکان و زنان، گشایشـی در کار خود یافت و طرفداران زیادی پیدا کرد. وی به سـبک اِمْپرسـیونیسْمْ نقاشـی می کرد که نمـایش حالات به وسـیله رنگ های مختلف، مشـخصه اصـلی این سـبک بود. طرفـداران این سبک در هوای آزاد به نقاشـی می پرداختند و بر اثرات نور در نقاشـی تأکید می کردند. رنوار در نقاشـی به انعکاس نور اشیاء بیشـتر در جَو و فضـای آن تـوجه داشت تـا خـود اشـیاء. رنوار در تابلوهـای خود، خطوط نـازک رنگین بسـیاری می کشـید و مخصوصـاً طوری نقاشـی می کرد که نظر تماشاگر به تدریـج به قسـمت مهم تابلو جلب شود. از مهم ترین تابلوهای رنوار، می توان به ضـیافت در شب، تـاب و چترها اشاره کرد. تابلوهای وی در بیشتر نمایشـگاه های معروف جهان موجود می باشـند. پیِر آگوست رِنْوار تا آخرین روز زندگی اش کار کرد تا این که در ۲۰ دسامبر ۱۹۱۹م در ۷۸سالگی جان سپرد.

مناسبت ۰۴: شهادت "عِزّالدّین قَسّام" روحانی مجاهد و مبارز ضد صهیونیستی (۱۹۳۵م)

شرح مناسبت:

شیخ عزالدین قسام یکی از رهبران برجسـته نهضت اسلامی فلسطین در نیمه اول قرن بیستم به شمار می رود که دارای قدرت و نفوذ فوق العـاده ای در بین مردم مسـلمان عرب خاورمیانه بود. او در دانشـگاه الازهر مصـر تحصـیل کرد و مـدتی نیز به عنوان یکی از وکلای شهر لاذقیّه واقع در غرب

سوریه به کـار پرداخت. قسّام که از روحانیـان فاضل و از دانشـمندان فلسـطین محسوب می شـد، در بحبوبه انتقال سـیل آسای یهودیان اروپا به فلسطین اشغالی در دهه ۱۹۳۰م که توسط گروه های تروریستی یهودی و با همکاری موثر نیروهای استعمارگر بریتانیـا صـورت می گرفت، قیـام اسـلامی و مسـلحانه خود را علیه صـهیونیست هـا و انگلیسـی هـا آغـاز کرد. هم زمـان بـا این مهـاجرت ها که ظاهراً بر اثر سـیاست های ضـدیهودی نازی ها در اروپا و در واقع برای تشـکیل رژیم صـهیونیستی در فلسـطین روی می داد، گروه هـای تروریستی یهود بـا انجام اعمال تروریستی علیه سـکنه مسـلمان و عرب فلسـطین، به دنبال فراری دادن اعراب فلسـطینی و جای گزین کردن یهودیان تازه وارد بودند. در این میان، قیام مردمی عز الدّین قسّام، به سـرعت وارد مرحله مسلحانه گردید و ضربات متعددی را بر پیکر مهاجران صهیونیست وارد آورد. قیام عزالدین قسام از جانب هیچ یک از رهبران عرب آن روز مورد حمایت قرار نگرفت. در نهایت، صـهیونیست ها با همکاری اسـتعمارگارن انگلیسـی در توطئه ای مشترک، در صدد قتل عزّالدین قسّام برآمدند. سـرانجام شـیخ عزالدین قسام که در این سال ها بزرگ ترین قیام اسلامی ملت فلسطین را رهبری می کرد در ۲۰ دسامبر ۱۹۳۵م در نبردی نابرابر به شهادت رسید.

مناسبت ۰۵: درگذشت "جان اشتاینْ بِکْ" رمان نویس بزرگ امریکایی (۱۹۶۸م)

شرح مناسبت:

جان ارنست اشـتاین بک، نویسـنده معاصر امریکایی در ۲۷ فوریه ۱۹۰۲م در ایـالت کالیفرنیای امریکا به دنیا آمـد. وی در ۱۷ سالگی وارد دانشـگاه اسـتمفورد شد، اما پس از چند سال تحصـیل در رشـته زیست شناسـی، بدون اخذ دانش نامه، دانشگاه را ترک کرد. اشتاین بک در ۲۷ سالگی اولین اثر

خویش با نام فنجان زرین را منتشر کرد و وارد عرصه نویسندگی گردید. وی در سال های بعد با انتشار آثاری دیگر، به اعتبار و تکامل ادبی دست یافت و در شمار ادیبان درآمد. اشتاین بک نویسنده ای رئالیست و واقع گرا است که با سبکی بسیار قوی و محکم و نثری جالب، به تشریح فقر و بیچارگی اجتماع دست زده و حقایق دردناکی از زندگی بیچارگان را بیان می نماید. شهرت او با نوشتن رمان خوشه های خشم تکمیل شد که در آن به صورتی هیجان انگیز و مؤثر، زندگی یک خانواده آواره و عصیان کارگران محروم را توصیف کرده است. این کتاب مورد استقبال مردم قرار گرفت و به دریافت جایزه ادبی پولیتزر، نائل آمد. موضوع اصلی آثار اشتاین بک، رابطه انسان و کائنات است. کتاب های او هم نماینده نومیدی نویسنده اند و هم نمایانگر روح مبارز او. اشتاین بک که استاد ادبیات کارگری است، زندگی قربانیان بدبختی را با مهارت و بیانی ساده ترسیم کرده است. سبک او از رمانتیسم و وادی شاعرانه به واقع گرایی و شکل آثارش از آرایه ها و پیرایه های زبانی به سوی سادگی و روشنی تکامل یافته است. اشتاین بک در شرح جزئیات، توصیف مناظر، نمایاندن حالات و تأثیرات و بیان خاطرات، قدرت فراوانی دارد و آثار او آمیزه ای از واقع گرایی و تخیل سرشار از شوخ طبعی و درک اجتماعی است. آثار نخستین جان اشتاین بک، از ادراکی کامل درباره زندگی و نظری بلند و وسیع درباره مسائل انسانی و سلامت روح برخوردار است که با روشی تغزّلی، حماسی یا طنزآمیز و لحنی

واقع بینانه بیان شده و در ادبیات معاصر امریکا مقام عالی به دست آورده است. گفته می شود که در سال های پایانی عمر، آثار اشتاین بک در سراشیبی ادبی افتاد و آن قدرت کامل موجود در آثار اولیه را نداشت با این حال، وی درسال ۱۹۶۲م به دریافت جایزه ادبی نوبل توفیق یافت. از اشتاین بک حدود بیست عنوان کتاب به زبان فارسی ترجمه شده است که خوشه های خشم، موش ها و آدم ها، مروارید و اتوبوس سرگردان از آن جمله اند. جان اشتاین بک سرانجام در ۲۰ دسامبر ۱۹۶۸م در ۶۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۶: پایان جنگ هند و پاکستان بر سر استقلال بنگلادش (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

شبه قاره هند از آغاز دهه ۱۹۷۰م، صحنه جنگ ها و تشنجات سیاسی شدیدی بود. پاکستان از بدو استقلال به علت تقسیم آن به دو بخش شرقی و غربی که در دو سوی شبه قاره هند قرار داشتند وضع نامتعادلی داشت. پاکستان شرقی با جمعیت بیشتر و منابع طبیعی کمتر، بیش از پاکستان غربی از فقر و مشکلات اقتصادی رنج می برد و این احساس که رهبران پاکستان، که بیشتر از سکنه پاکستان غربی بودند، چندان توجهی به اوضاع پاکستان شرقی ندارند به احساس نارضایتی در میان مردم پاکستان شرقی دامن می زد. از این رو مقدمات استقلال قسمت پاکستان شرقی فراهم شد، اما این امر با مخالفت پاکستان غربی روبرو گردید. با این حال، رهبران پاکستان شرقی اعلام استقلال کردند و کشور جدیدالاستقلال خود را بنگلادش به معنی ملت بنگال، خواندند. اما دولت پاکستان، استقلال پاکستان شرقی را به رسمیت نشناخت و در ماه مارس ۱۹۷۱م، با دخالت نظامی و اعمال قوه قهریه درصدد جلوگیری از تحقق

یافتن استقلال این کشور برآمد. دخالت نظامی پاکستان، به مهاجرت میلیون ها نفر از اهالی پاکستان شرقی به هند انجامید و دولت هند برای متوقف ساختن سیل مهاجران، از پاکستان خواست که نیروهای نظامی خود را از بنگلادش بیرون ببرد و استقلال این کشور را به رسمیت بشناسد. پاکستان زیر بار نرفت و هند و پاکستان در روز سوم دسامبر سال ۱۹۷۱م وارد جنگ شدند. دومین جنگ هند و پاکستان نیز مانند جنگ اولِ این دو کشور که در سال ۱۹۶۵م بر سر کشمیر روی داد، به شکست نیروهای پاکستان از ارتش هند، که قوی تر و مجهزتر بود، انجامید. نیروهای پاکستان در بخش شرقی پس از ده روز جنگ، دست از مقاومت برداشتند و در نهایت پس از آن که جنگ در ۲۰ دسامبر ۱۹۷۱م به پایان رسید، دولت پاکستان نیز به ناچار استقلال بنگلادش را به رسمیت شناخت.

مناسبت ۰۷: حمله نظامی نیروهای امریکا به کشور "پاناما" (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

یکی از تهاجمات نظامی امریکا که در جهت اجرای سیاست مداخله جویانه این کشور با هدف تثبیت و تحکیم سلطه خود بر مناطق استراتژیک جهان صورت گرفت حمله نظامی به پاناما علیه حکومت مانوئل نورْیِه گا بود. ژنرال نوریگا که از سال ۱۹۸۱م رهبری و فرماندهی گارد ملی پاناما را برعهده داشت، درصدد بود تا بر کانال پاناما که در اختیار امریکا بود، تسلط یابد. از این رو پس از به دست گرفتن قدرت، با سیاست های امریکا مخالفت نمود و از تمدید قرار داد واگذاری کانال پاناما به امریکا که مدت آن در سال ۱۹۹۹م به پایان می رسید، خودداری کرد. در سپتامبر ۱۹۸۷م، امریکایی ها به منظور تضعیف نوریگا وی را متهم

به دست داشتن در قاچاق مواد مخدر کردند. این اتهام موجب بروز یک جنگ تبلیغاتی شدید میان نوریگا و امریکایی ها شد. سه هفته پس از این اتهـام، رئیس جمهور وقت پانامـا طی حکمی نوریگـا را از سـمت فرمانـدهی گارد ملی برکنار کرد. رئیس جمهور که بـدون ارزیابی قدرت و نفوذ نظامیان چنین حکمی را صادر کرده بود، چند ساعت پس از صدور این حکم در یک کودتـا به وسـیله نوریگا برکنار گردیـد و مخفی شـد. در این زمان، امریکایی ها پاناما را مورد محاصـره اقتصادی قرار دادنـد و دارایی هـای این کشور را در بانـک هایشـان بلوکه کردنـد. در این اوضـاع و احوال، نوریگا انتخابات ریاست جمهوری ماه مه ۱۹۸۹م پانامـا را که احتمـال پیروزی مخالفـان در آن زیـاد بود، پیش از اعلام نتایـج قطعی انتخابـات، باطـل اعلام کرد. بحران روابـط امریکـا و پاناما در این هنگام به وضـعی خطرناک رسـید تا اینکه در بیسـتم دسامبر ۱۹۸۹م جنگ ایالات متحـده امریکا علیه کشور کوچـک پاناما و بـدون اطلاع قبلی آغاز شـد. این جنگ نابرابر که برخلاف تصور امریکایی ها پیروزی سـریع چند ساعته به همراه نـداشت، با مقاومت دلیرانه ارتش کوچک و مردم پاناما، دو هفته به طول انجامیـد و با بمباران مناطق غیرنظامی توسط نظامیان امریکایی، خسارات بسـیار سـنگینی بر کشور پاناما و به ویژه پایتخت آن وارد آمد. در این تهاجم نظامی که بعد از جنـگ ویتنـام، بزرگ ترین عملیات نظامی امریکا تا آن زمان محسوب می شـد ۲۶ هزار سـرباز تفنگ دار امریکایی شرکت کردند و بین چهار تا ده هزار نفر از مردم پاناما به قتل رسیدند. پس از دو

هفته جنـگ، نوریگا به سـفارت واتیکان در پاناما پناهنـده شـد اما با خیانت آشـکار واتیکان، وی به سـربازان امریکایی تحویل گردیـد. تجـاوز امریکـا به پانامـا و دخـالت در امور داخلی این کشور، بـاعث خشم مردم پانامـا و اعتراض گسترده جهانی علیه واشـینگتن شـد. با وجود این، امریکا، مانوئل نوریگا را در یک دادگاه امریکایی به اتهام قاچاق مواد مخـدر محاکمه و در سال ۱۹۹۳ وی را به چهـل سـال زنـدان محکوم نمود. هرچنـد میزان تلفـات سـنگین نیروهـای امریکـایی و مردم پانامـا هیـچ گـاه به صورت دقیق منتشر نشد اما در جریان بمباران مناطق غیرنظامی پاناما توسط امریکا، خسارات فراوانی بالغ بر یک میلیارد دلار بر پاناما وارد آمد. لازم به ذکر است که امریکا در حمله نظامی به پاناما از هیچ مرجع بین المللی مجوز اخذ نکرد.

مناسبت ۰۸: بازگشت حاکمیت چین بر "ماکائو" پس از چهار قرن استعمار پرتغال (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

بنـدر ماکـائو در دهـانه رود کانتون بر ساحل دریای جنوبی چین و در حـدود ۶۵ کیلومتری غرب بنـدر هنْگ کُنگ در جنوب چین واقع شـده است. پرتغـالی هـا در سال ۱۵۵۷م این بنـدر را ماننـد دیگر نقـاط استراتژیک بر سـر راه پرتغال به هندوسـتان و آسـیای خـاوری تصـرف کردنـد و برای ادامه اسـتفاده از آن، سالانه اجاره ای به چین پرداخت می کردنـد. مسـتعمره ماکائو از بندرشـهر ماکـائو در جزیره ماکـائو و سه جزیره کوچـک کنار ساحل، ترکیب یافته بود و پیش از اهمیت یافتن هنگ کنگ در سـده نوزدهم، از بنـدرهای عمده تجارت خارجی چین به شـمار می رفت. پس از آن که ماکائو در سال ۱۸۴۹م به عنوان یک بندر آزاد اعلام شد، در سال ۱۹۵۱م نیز به یکی از استان های ماوراء بحار پرتغال

مبدل گردید. از یک سو، رونق یافتن هنگ کنگ و از سوی دیگر، ضعف تدریجی پرتغال که زمانی یک قدرت مستعمراتی به شمار می رفت از اهمیت ماکائو کاست. در زمان انقلاب فرهنگی چین اقداماتی برای باز پس گیری ماکائو صورت گرفت که نتیجه ای در بر نداشت. با این حال پس از مذاکرات چین و انگلستان درباره حاکمیت هنگ کنگ، که از ۱۴۰ سال قبل از آن در اشغال انگلستان بود، پکن توجه خود را به سوی ماکائو معطوف ساخت و پس از گفتگو و مذاکرات مفصل قرار بر این شد که ماکائو در سال ۱۹۹۹م رسماً به چین ملحق گردد. در ادامه، در سال ۱۹۹۳م، مجلس قانون گزاری ماکائو، الحاق رسمی ماکائو به چین در بین سال های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۱م را به تصویب رسانید و به مؤسسات اقتصادی نیز اجازه داده شد تا پس از تحویل و تحول، همچنان به کار خود ادامه دهند. در نهایتْ، ماکائو طبق برنامه پیش بینی شده، در بیستم دسامبر ۱۹۹۹م پس از ۴۴۲ سال استعمار، به چین تحویل داده شد و به بخشی از استان کانْتون در جنوب چین مبدل گردید. ماکائو در حال حاضر با یک صد هزار نفر جمعیت، به عنوان منطقه ویژه اداری، مانند هنگ کنگ به صورت نیمه خودمختار اداره می شود.

روز ۲۱

مناسبت ۰۱: تولد "ژان راسین" شاعرو ادیب شهیر فرانسوی (۱۶۳۹م) (ر.ک: ۲۱ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "ژوزف استالین" دیکتاتور سفاک شوروی سابق (۱۸۷۹م) (ر.ک: ۵ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "ملک عبداللّه" اولین پادشاه اردن هاشمی (۱۸۸۲م) (ر.ک: ۲۰ ژوئیه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: استقلال اولیه "بلغارستان" از امپراتوری عثمانی (۱۹۰۸م)

شرح مناسبت:

در اواخر قرن دهم میلادی بلغارستان به امپراتوری بیزانس پیوست و با افول قدرت این امپراتوری، بلغارستان به یک پادشاهی مستقل تبدیل گردید. ولی استقلال این کشور دوامی نیافت و با تصرف این کشور در سال ۱۳۹۶م توسط ترکان عثمانی، بلغارستان قریب پنج قرن تحت سلطه عثمانی ها باقی ماند. در اواخر قرن نوزدهمْ بلغارها به تحریک روسیه، برضد ترک ها سر به شورش برداشتند تا این که کشور بلغارستان براساس پیمان سن استفانو در سال ۱۸۷۸م از دولت عثمانی مستقل شد و با رژیم پادشاهی خودمختاری یافت. بلغارستان سرانجام در ۲۱ دسامبر ۱۹۰۸ به طور کامل مستقل اعلام گردید. (ر.ک: ۳ مارس)

مناسبت ۰۵: تولد "عبدالکریم قاسم" حاکم نظامی عراق (۱۹۱۴م) (ر.ک: ۸ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: افتتاح نمایشگاه مینیاتور ایران در موزه ملل شرق مسکو (۱۹۶۳م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۷: تأسیس "سازمان آزادی بخش فلسطین" توسط مبارزان فلسطینی (۱۹۶۴م)

شرح مناسبت:

در ۲۱ دسامبر ۱۹۶۴م سازمان آزادی بخش فلسطین موسوم به ساف متشکل از هشت گروه چریکی وتعداد زیادی نهادهای آموزشی، اجتماعی، پزشکی، فرهنگی و مالی، با هدف مبارزه با رژیم صهیونیستی و آزادی سرزمین های اشغالی فلسطین اعلام موجودیت کرد. یک سال بعد، شاخه نظامی سازمان آزادی بخش فلسطین به نام فتح با حدود ده هزار عضو، فعالیت خود را آغاز نمود. در سال ۱۹۷۴م این سازمان به عنوان عضو ناظر در سازمان ملل پذیرفته شد و تا سال ۱۹۸۲م با بیش از صد کشور، رابطه رسمی پیدا کرد. در این سال، چریک های سازمان آزادی بخش فلسطین به دلیل حمله ارتش رژیم صهیونیستی به لبنان مجبور به عقب نشینی از این کشور شدند. از آن زمان به بعد، این سازمان، به تدریج، شیوه مبارزه مسلحانه را کنار گذارد، به طوری که در سپتامبر ۱۹۹۳م، یاسر عرفات، رئیس این سازمان، با امضای معاهده اُسلو در نروژ، رژیم صهیونیستی را به رسمیت شناخت. در مقابل، رژیم صهیونیستی نیز متعهد به دادن خودمختاری به فلسطینی ها در مناطق اشغالی کرانه باختری و نوار غزه شد. اما رژیم صهیونیستی به معاهده اسلو نظیر سایر تعهدات خود پای بند نمانْد و تاکنون به مفاد آن عمل نکرده است. در این حال، دادن امتیازهای متعددی به این رژیم توسط رهبری سازمان، همواره با اعتراض بسیاری از مردم و سازمان های مبارز فلسطینی روبرو بوده است.

مناسبت ۰۸: گروگان گیری وزیران نفت اوپک در جریان نشست این سازمان در وِین (۱۹۷۵م)

شرح مناسبت:

بعد از وقوع جنگ اکتبر ۱۹۷۳م بین اعراب و اسرائیل، کشورهای صادرکننده نفت تصمیم به افزایش قیمت نفت گرفتند. در نتیجه شوک نفتی، وحشت زیادی در میان کشورهای مصرف کننده نفت ایجاد نمود.

چندی بعد از این وضـعیت، در اواخر سال ۱۹۷۵م، کنفرانس وزرای نفت اوپـک در وِین بر گزار گردیـد. در ۲۱ دسامبر همین سـال، یـک گروه تروریستی که در رأس آنهـا، کـارلوسْ، تروریست معروف اهـل ونزوئلا قرار داشت به مقر این سازمان حمله نموده و ضمن کشتن ۳ نفر و زخمی کردن ۶ نفر دیگر، سایر حضار را به گروگان گرفتنـد. در میان ۸۱ گروگان، ۱۱ وزیر از کشورهـای عضو اوپـک حضور داشـتند. مهاجمـان سـپس به همراه گروگـان هـا بـا یک هواپیمای جت مسافربری از اتریش به مقصـد الجزایر پرواز کردند و پس از مذاکراتی که تا روزهای پایانی سال ۱۹۷۵م به طول انجامید، موافقت کردند که در ازایِ آزادی گروگـان هـا، پناهنـدگی سیاسـی به دست آورنـد. بـا پایـان این حـادثه که وقایع تا چنـدین روز و اخبار جهان را تحت الشـعاع خود قرار داده بود، مسائـل پشت پرده افشا نگردیـد. وجود ابهاماتی پیرامون دریافت چنـد میلیون دلار باج و این که آیا این اقـدام در راسـتای حمـایت از فلسـطین بود یـا این که آن گونه که بعضـی معتقدنـد، دسـیسه ای بود تـا میان اعضای اوپک اختلاـف ایجـاد کننـد و این غول اقتصـادی شکسـته شود، حادثه دسامبر ۱۹۷۵م را به سیاسـی ترین حـوادث مربوط به سازمـان اقتصادی اوپک تبدیل نمود.

مناسبت ۰۹: سقوط هواپیمای مسافربری امریکا بر فراز "لاکربی" در اسکاتلند (۱۹۸۸م)

شرح مناسبت:

در روز ۲۱ دسامبر ۱۹۸۸م یک فروند هواپیمای مسافربری امریکا بر فراز لاکربی در اسـکاتلند منفجر شد و ۲۵۹ مسافر و خدمه آن کشته شدند و بر اثر سقوط آن، یازده نفر نیز بر روی زمین جان باختند. امریکا و انگلیس پس از این حادثه، دو تبعه لیبی را متهم به بمب گذاری در هواپیمای مسافربری

کردنـد و بر اثر فشـار این دو کشـور، شـورای امنیت، در سـال ۱۹۹۲م، لیـبی را بـه دلیـل پنـاه دادن بـه این دو تن، تحت تحریم نظـامی، نفـتی و هوایی قرار داد. بـا این حـال موضوع سـقوط هواپیمـای مسـافربری در بن بست بـاقی مانـد، تـاآن که امریکـا و انگلیس مـوافقت کردنـد متهمـان، در کشور دیگری به جز این دو کشور محـاکمه شونـد. در پی آن، دو متهم در سـال ۱۹۹۹م تحویل دادگاهی در هلند شدند و تحریم های لیبی معلق گردید.

روز ۲۲

مناسبت ۰۱: پایان جنگ میان امپراتوری روم و کارتاژ (۱۴۶ سال قبل از میلاد)

شرح مناسبت:

کارتاژ از مهم ترین کوچ نشـین های فینیقی بود که بنا به روایات قدیم، از سال ۸۱۴ قبل از میلاد بنا شد. کارتاژها به دلیل دارا بودن موقعیت استراتژیک و قرار گرفتن در کنار دریا و در اختیار داشـتن بنـدرهای خوب و مناطق حاصل خیز، به زودی شـروع به پیشـرفت نمودنـد. در آغـاز، کارشـان منحصـر به تجارت بود اما در ادامه با تجهیز نیروی دریایی و ساخت کشتی، به توسـعه قلمرو خود پرداختنـد و به تدریـج در سیسـیل، ساردنِی، سواحل شـمالی افریقا و اسـپانیا اسـتقرار یافتند. روابط امپراتوری روم و کارتاژ در ابتدا دوسـتانه بود اما در پی جنگ کارتاژها با یکی از متحدان روم و تصـرف سرزمین آن ها، جنگ بین رومی ها و کارتـاژ آغـاز شـد. به طور کلی بین روم و کارتـاژ، سه جنگ به وقوع پیوست که سومین و آخرین دوره جنگ های تاریخی و خونین میـان آن دو در ۲۲ دسامبر ۱۴۶ ق.م، با پیروزی روم و اضـمحلال حکومت کارتاژها به پایان رسـید. جنگ های این دو امپراتوری به نام جنگ های پونیک معروف است و در اولین دوره

آن هـا، رومی ها و در دومین دوره، کارتاژها پیروز شـده بودنـد و با پیروزی رومی ها، در جنگ سوم، امپراتوری کارتاژ عملاً متلاشی شد.

مناسبت ۰۲: مرگ "جیووانی بوکاچیو" ادیب و نویسنده معروف ایتالیایی (۱۳۷۵م)

شرح مناسبت:

جیووانی بوکاس، نویسنده بزرگ ایتالیایی که بیشتر از او به عنوان بوکاتْ چو و بوکاچیو یاد می شود، در هشتم سپتامبر ۱۳۱۳م در نزدیکی فلورانس ایتالیا به دنیا آمـد و سـپس در شـهر فلورانس به تحصـیل پرداخت. او در جوانی به نجوم علاقه منـد شد و مـدتی به مطـالعه این علم و فراگیری زبان یونانی مشـغول بود تا این که به نویسـندگی روی آورد. بوکاچیو هم چنین مـدتی به کارهای سیاسـی اشتغال داشت. وی در جوانی منظومه شکار دایانا در هجده بند و داستان فیلوکولو در هفت جلد را پدید آورد و به دنیـای ادب راه یـافت. بـا این حـال بوکـاچیو پس از نگـارش کتـاب دکامرون به شـهرت رسـید و این اثر بود که پایه های افتخار و محبوبیت را برای بوکات چیو اسـتوار ساخت. دِکامرون که یکی از کتاب های بزرگ دنیا به شـمار می رود، مجموعه ای از داسـتان های کوتاه است و علی رغم این که موضوعات آن ها ابتکاری نیست اما سـبک نگارش آن پر از زنـدگی است. دکامرون مجموعه یک صد داسـتانی است که طی سـفری ده روزه که گروهی جوان در دوران طاعون اروپا از فلورانس به تپه های خارج شـهر داشـته انـد برای هم دیگر تعریف کرده اند. این داسـتان ها هم هرزه و هم موثر و تکان دهنده است به طوری که در ادبیات آینده اروپا اثراتی عمیق بر جای نهاده است. تنوع خارق العاده موضوع ها، قهرمانان، خصیصه ها، مکان

ها و زمان ها از طرفی و شیوه نگارش و اندیشه ها از طرف دیگر، دکامرون را اثری بی نظیر ساخته و موجب شده است که در طی قرن ها، ترجمه ها و تفسیرهای گوناگونی درباره خصوصیت ها و ادراک های عمیق این شاه کار ادبی به عمل آید. شخصیت بدیع بوکاچیو در آن است که واقعیت های عصر خویش را به موضوع های عهد باستان پیوند می زَند، چنان که نمی توان افسانه های قدیم را از سرگذشت های واقعی عصر او تشخیص داد. کتاب دکامِرون او، کمدی الهی واقعی است با هزاران رنگارنگی و گوناگونی در تجسم حالت های خاص گروه ها و افراد بشری. بوکاچیو، به معنی واقعی، متبحّر در فرهنگ باستان بود و کسی بود که قدرت داشت فرهنگ وسیع خود را با فرهنگ یونان و روم قدیم متجانس گرداند. آثار بوکاچیو بسیار گوناگون است و از چنان قدرت خلاقیت و دقت در هنر برخوردار که مقام او را بسیار بالاـ برده است. تعدادی از آثار او عبارتند از: نسب نامه خدایان دوره شرک در ۱۵ جلد، ترانه های شبانی و منظومه های فیامِتا و تزئیدا. جیووانی بوکاچیو سرانجام در ۲۲ دسامبر ۱۳۷۵م در ۶۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: وقوع زلزله بزرگ در جزیره سیسیل در دریای مدیترانه (۱۶۹۳م)

شرح مناسبت:

در جریان زلزله بزرگ جزیره سیسیل واقع در جنوب ایتالیا در ۲۲ دسامبر ۱۶۹۳م، سه شهر بزرگ این جزیره به کلی ویران شد و به شهرهای دیگر نیز خسارات فراوانی وارد آمد. این زلزله پرتلفات ترین زلزله در تاریخ ایتالیا محسوب می شود که در جریان آن، بیش از هشتاد هزار نفر از مردم این جزیره کشته شدند.

مناسبت ۰۴: درگذشت "رالف امرسون" نویسنده و فیلسوف برجسته امریکایی (۱۸۸۲م)

شرح مناسبت:

رالْفْ والْدو اِمِرسون، نویسنده، ادیب و فیلسوف معروف امریکایی در ۲۵ مه ۱۸۰۳م در امریکا به دنیا آمد. وی کودکی خود را در غم مرگ پدر و رنج تنگ دستی پشت سر نهاد و پس از اتمام دروس دانشگاهی خود، به مطالعه فلسفه وتاریخ پرداخت. وی در جوانی راهی اروپا شد و پس از آشنایی با افکار دانشمندان و نویسندگان اروپایی، برای ایراد خطابه درباره فلسفه زندگی به سراسر امریکا سفر کرد. هر چند در ابتدا قرار بود که وی به کلیسا بپیوندد، ولی بر اثر بیان نظرات مخالف کلیسا، مجبور به کناره گیری از آن گردید. امرسون سپس خانه اش را در شهر کنکوِرْدْ، محفل اهل علم و ادب ساخت و افکار فلسفی خویش را که بر مبنای سیر و سلوک گذارده شده و از حکمای شرق الهام گرفته بود، عرضه کرد. وی در سال ۱۸۳۶م رساله طبیعت را منتشر نمود که در آن عقیده خود را در مخالفت با فلسفه مادی بیان کرده و عالم طبیعت را مظهری از عالم معنوی و روحانی دانسته است. فلسفه امرسون، یک نظام فلسفی خشک نبود و ادعا نداشت که اندیشه اش از یک ثبات جزمی و یقینی برخوردار است. او بر این عقیده بود که همه

آدمیان، اجزای حیاتی یک وجود هستند و آن، بشریت است. بنابراین کار ما آن است که وحدت و یک پارچگی انسان را به عنوان جزء و پاره ای از خداوند، دوباره مورد تایید قرار دهیم. امرسون هم چنین بر این اعتقاد بود که افراد انسان نامتناهی هستند و زندگی خصوصی هر انسانی را می توان شکوه مندتر از هر مملکتی در تاریخ گردانید. امرسون می خواهد که هر انسان بر ذات خود تکیه کند. در فلسفه استقلال جهانی امرسون، زیبایی دوستی در شناسایی ارتباطی که میان همه افراد بشر وجود دارد نهفته است. امرسون، خدا را واقعیت مطلق می داند که از عالم هستی جدا نیست. وی می گفت: هر جا دو نفر سرگرم گفتگو هستند، نفر سومی هم حاضر است و آن خداست. زندگی مکتبی است برای پرورش دوستی؛ ما همیشه مشتاقیم تا به کلاس توحیدبخش ارواح انسانی بشتابیم. هنر دوستی را در خود پرورش ده تا به قلب حقیقت نزدیک تر شوی. اگر در دل انسانی، تخم لطیف محبت به دیگران کاشته شود و آن انسان احساس کند که انسان های دیگر، خودِ دیگری هستند، این احساس می تواند شگرف ترین تغییرات را در دنیای ظواهر پدید آورد. به طور کلی، یگانگی بشر، عظمت انسان معمولی و ترقی مستقیم همه آدمیان در پرتو سائقه دوستی به سوی شناسایی روحی جهانی که وحدت بخش همه نفوس فردی است، اصول فیلسوفانه امرسون را شکل می دهند. امرسونْ شعارِ خود را در آزادی اندیشه و هنر اعلام نمود و توجه گروهی را به خود جلب کرد و اندیشه هایش سرچشمه فکر تازه به شمار آمد. در

نظر امرسون، راه حل اصلی برای برطرف کردن سرگشتگی بشر در انتخاب زندگی یا انزوا در جامعه را باید در وجود خویش جستجو کرد. امرسون در کنار تفکرات فلسفی، به عنوان نویسنده و شاعری توانا، مشهور است. او هم چنین سهم موثری در شناساندن رجال ادبی ایران هم چون سعدی، حافظ، خیام و مولوی به امریکائیان دارد. امرسون را اولین ادیب امریکایی دانسته اند که با ادبیات ایران آشنا شده است. اشعار امرسون که رنگی عارفانه دارد و غالباً با حکمت و پند و اندرز آمیخته است، در دیوان او انتشار یافته اند. امرسون با شعر و نوشته های فلسفی خود، جنبشی آشکار در افکار ملی امریکا پدید آورد؛ وی در میان ادبای امریکایی قرن نوزدهم مقام ممتازی کسب کرد و پیشوای رُنِسانْسْ امریکایی به شمار آمد. رالف والدو امرسون سرانجام در ۲۲ دسامبر سال ۱۸۸۲م در ۷۹ سالگی درگذشت. با این حال، آثار کامل امرسون، ۲۲ سال پس از مرگش در سال ۱۹۰۴م، در ۱۲ جلد انتشار یافت.

مناسبت ۰۵: آغاز مذاکرات صلح روسیه و آلمان در جریان جنگ جهانی اول (۱۹۱۷م) (ر.ک: ۳ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: خروج قوای مهاجم فرانسوی و انگلیسی از مصر پس از پایان جنگ سوئز(۱۹۵۶م)

شرح مناسبت:

پس از حمله رژیم صهیونیستی به شبه جزیره سینا، تهاجم هوایی مشترک فرانسه و انگلیس علیه مصر نیز در اوایل نوامبر سال ۱۹۵۶م آغاز شد که در نتیجه این حملات، بسیاری از تاسیسات بندری کانال سوئز تخریب شد. دلیل اصلی این حملات که بعدها به جنگ کانال سوئز معروف گردید، اعلام ملی شدن این کانال توسط جمال عبدالناصر رئیس جمهور وقت مصر بود. تجاوز نیروهای انگلیس و فرانسه و اسرائیل به خاک مصر در سراسر جهان با نفرت و انزجار روبرو شد و حتی در خود فرانسه و انگلیس هم مخالفت های شدیدی را برانگیخت. نیروهای متجاوز سرانجام تحت فشار افکار عمومی جهان، به تصمیمات سازمان ملل متحد گردن نهاده و عملیات نظامی علیه مصر را متوقف ساختند. پس از آن، نیروهای حافظ صلح سازمان ملل متحد از روز پانزدهم نوامبر ۱۹۵۶م در طول کانال سوئز مستقر شدند و عملیات تخلیه نیروهای متجاوز از خاک مصر، پنجاه روز پس از آغاز تهاجم آنان، تا روز ۲۲ دسامبر ۱۹۵۶م پایان یافت.

مناسبت ۰۷: انتخاب "کورتْ والْدْهایْمْ" به عنوان چهارمین دبیر کل سازمان ملل متحد (۱۹۷۱م)

شرح مناسبت:

کورْتْ والْدْهایْمْ، چهارمین دبیر کل سازمان ملل متحد در ۲۱ دسامبر ۱۹۱۸ م درجنوب اتریش به دنیا آمد. وی در دانشگاه وِین تحصیل نمود و در سال ۱۹۴۵م به عنوان دیپلمات وارد وزارت خارجه اتریش شد. والدْهایْم از آن پس به ترتیب در پُست های سفیر اول اتریش در پاریس، ناظر در سازمان ملل، سفیر اتریش در کانادا، سفیر اتریش در سازمان ملل و وزیر امور خارجه اتریش خدمت کرد و از ۲۲ دسامبر ۱۹۷۱ م، در سن ۵۳ سالگی برای یک دوره پنج ساله به دبیر کلی سازمان ملل

متحد منصوب شد.

وی کـار خـود را در این پست از اول ژانویه ۱۹۷۲م آغـاز کرد و در سال ۱۹۷۷م مجـدداً در سـمت خود ابقا گردید. در مورد والـدهایم می توان گفت زنی که والـدهایم به عنوان دبیرکل سازمان ملل متحـد انتخاب شد، صـهیونیست ها همواره با تبلیغات علیه او کوشیدند تا چهره ضد صهیونیستی وی را مخدوش سازند. حمله نظامی سال ۱۹۸۲ نیروهای رژیم صهیونیستی به جنوب لبنان با واکنش شدید والدهایم روبرو شد و کشـتار صبرا و شتیلا و قتل عام آوارگان فلسـطینی در این دو اردوگاه، به شدت از جانب والدهایم محکوم گردید. والدهایم با سـخنان و موضع گیری های ضد صـهیونیستی خود، اسـرائیلی ها را اشغال گران ی معرفی کرد که با زور سـرنیزه، خانه های فلسطینیان را غصب کرده اند. والدهایم در مقایسه با دبیرکل های پیشین سازمان ملل، از درایت سیاسـی بیشتری برخوردار بود و در طول ده سـال دبیر کلی سازمان ملل، نسـبت به بحران های سیاسـی جهان بیش از سـایر رؤسـای قبلی این سازمان به افکار عمومی مردم جهان توجه داشت. در زمان او، یاسـر عرفات رهبر سازمان آزادی بخش فلسـطین برای نخستین بـار در طول عمر سازمـان ملـل توانست در سال ۱۹۷۴م وارد جلسه مجمع عمومی این سازمـان شود. به همین سـبب صـهیونیست ها در بهار ۱۹۸۶م تبلیغـات فراوانی علیه والـدهایم به راه انداختنـد تـا مـانع از موفقیت او در انتخابات ریـاست جمهوری اتریش شونـد. بـا این حال، علی رغم تبلیغات گسترده صـهیونیست ها در سـطح جهان، والـدهایم به ریاسـت جمهـوری اتریش رسـید. پیروزی والـدهایم در این انتخابـات، یـک شـکست سیاسـی بزرگ برای صـهیونیسم جهـانی و امریکا محسوب شد.

او در دوران مسئولیت خود در اتریش، همچنان زیر هجوم تبلیغاتی گسترده قرار داشت، به گونه ای ی که حتی کشورهای اروپایی زیر فشار لابی صهیونیست ها، از دعوت کورت والدهایم به کشورهایشان خودداری می کردند. والدهایم در ۲۷ ژانویه ۱۹۸۲م در مراسم باشکوهی، مدال صلح سازمان ملل را به پاس تلاش های مداومش در راه صلح و امنیت جهانی دریافت کرد. والدهایم در نهایت در انتخابات سال ۱۹۹۲م از رقیب انتخاباتی خود شکست خورد و پس از نزدیک به پنجاه سال، از فعالیت های سیاسی کناره گیری کرد.

مناسبت ۰۸: سقوط حکومت دیکتاتوری "نیکلای چائوشِسْکو" در کشور رومانی (۱۹۸۹م)

شرح مناسبت:

نیکُلای چائوشِسْکو، رئیس جمهور پیشین رومانی، از دسامبر۱۹۶۷م به ریاست شورای دولتی این کشور منصوب گردید و علی رغم قرار داشتنِ رومانی در بلوک شرق، از مخالفان سرسخت اصلاحات سیاسی در بلوک کمونیسم به شمار می رفت. وی در سال ۱۹۷۴م از سوی کمیته مرکزی حزب کمونیست رومانی به ریاست جمهوری این کشور انتخاب شد. وی در طول سال های زمام داریش در رومانی، با مهارت بسیاری سعی در ایجاد موازنه بین شرق و غرب داشت. با این حال چائوشسکو هم چون سایر حاکمان کشورهای سوسیالیستی اروپا، در رومانی، دیکتاتوری حزب کمونیست را برقرار کرده بود. برنامه های اقتصادی او از اوایل دهه ۱۹۸۰، موجب تشدید مشکلات اقتصادی در رومانی شد و به تدریج اعتراض ها و تظاهرات مردم را برانگیخت. مقاومت چائوشسکو در مقابل انتظارات مردم و جامعه جهانی برای اصلاحات سیاسی و اقتصادی در رومانی در اواخر دهه ۱۹۸۰، وی را منزوی کرد. در سال ۱۹۸۷م، مشکلات زندگی و شرایط سخت کاری به اعتصابات و راهپیمایی هایی منجر شد که به وسیله پلیس

سرکوب شد. در پایان سال ۱۹۸۹م، رویارویی مردم ناراضی رومانی و پلیس، کشته ها و زخمی های زیادی برجای گذاشت و دولت وضعیت فوق العاده اعلام کرد ولی گروهی از نظامیان با پشتیبانی گسترده مردم، دست به کودتا زدند و چائوشسکو را پس از ۲۴سال زمام داری، در ۲۲ دسامبر ۱۹۸۹م سرنگون کردند. در نهایتْ چائوشسکو و همسرش، سه روز بعد، پس از یک محاکمه سریع، به جرم نسل کشی و فساد اقتصادی، اعدام شدند. در طی این کودتا، هفتاد هزار نفر نیز کشته شدند. (ر.ك: ۲۵ دسامبر)

مناسبت ۰۹: روز استقلال کشور "جزایر مارشال" از ایالات متحده امریکا (۱۹۹۰م)

شرح مناسبت:

مجمع الجزایر مارشال در منطقه اقیانوسیه قرار دارد و مساحتی حدود یک میلیون کیلومتر مربع از آب های اقیانوس آرام را دربرگرفته است. این مجمع الجزایر به عنوان یک کشور، از دو رشته جزایر به نام های راتاك و رالیك تشکیل شده است. در قرن شانزدهم، دریانوردان اسپانیایی، این جزایر را کشف نمودند و استعمارگران اسپانیا بیش از سه قرن آن را در اختیار داشتند. از سال ۱۸۵۰ نفوذ آلمان نیز در این مناطق آغاز شد اما در جریان جنگ اول جهانی، جزایر مارشال به تصرف ژاپن درآمد. جامعه ملل نیز در سال ۱۹۲۰م قیمومیت این جزایر را به ژاپن واگذار نمود. جزایر مارشال در جنگ جهانی دوم، به تصرف نیروهای امریکا درآمد و سازمان ملل نیز قیمومیت امریکا را تأیید نمود. از سال ۱۹۶۵م تمایلات استقلال طلبانه در این جزایر رو به گسترش نهاد. در سال ۱۹۷۹م این کشور صاحبِ دولتی خود مختار گردید و در اولین روز ماه مه همان سال قانون اساسی آن تصویب شد تا اینکه جزایر مارشال در ۲۲ دسامبر ۱۹۹۰

به استقلال دست یافت. با این حال تعدادی از جزایر این کشور به علت انجام آزمایشات هسته ای، دفن زباله های هسته ای و انهدام گازهای سمّی در آن، غیرقابل سکونت گشته و بسیاری از ساکنان بومی آن دچار بیماری های گوناگون شده اند. مساحت خشکی های جزایر مارشال حدود ۱۸۱ کیلومتر مربع است که بیش از ۵۱ هزار نفر را در خود جای داده است. پیش بینی شده است جمعیت آن تا سال ۲۰۲۰ به حدود ۷۰ هزار نفر بالغ گردد. پایتخت این کشور، ماجورو و شهر مهم آن، ابیه است. حدود ۹۰ درصد مردم این جزایر نژاد بومی داشته و دین اکثریت آن ها مسیحی می باشد، گرچه مذاهب بومی نیز رواج دارد. واحد پول جزایر مارشال دلار امریکاست و نوع حکومت آن جمهوری با دو مجلس قانون گزاری است. هم چنین اول ماه مه، سال روز تصویب قانون اساسی جزایر مارشال، به عنوان روز ملی این کشور نام گذاری شده است.

مناسبت ۱۰: انتقال قدرت به دولت موقت افغانستان پس از حمله امریکا به این کشور (۲۰۰۱م)

شرح مناسبت:

پس از وقایع یازدهم سپتامبر ۲۰۰۱م در امریکا، تهاجم نظامی نیروهای امریکا و انگلیس به افغانستان شروع شد و بمباران هوایی شهرهای افغانستان و مراکز تسلیحاتی و آموزشی گروه طالبان و گروه القاعده در خاک این کشور آغاز گردید. در پی چندین هفته بمباران و موشک باران هواپیماهای امریکایی و انگلیسی، نیروی جبهه متحد شمال به سمت کابل پیشروی کرده و این شهر را آزاد کردند. از این پس گفتگوهایی تحت نظارت سازمان ملل و با حضور چهار گروه عمده افغان برای به دست گرفتن قدرت در افغانستان در شهر بن آلمان صورت گرفت تا این که دولت موقت این

کشور در ۲۲ دسامبر ۲۰۰۱م، به سرپرستی حامد کرزای زمام امور افغانستان را در دست گرفت. بعد از روی کار آمدن دولت موقت، ادامه حکومت کرزای، در همایش سران افغانستان، موسوم به لوی جرگه که در ۱۳ ژوئن سال بعد برگزار گردید، مورد تأیید قرار گرفت. یکی از وظایف این دولت ایجاد امنیت و فراهم آوردن شرایط مناسب جهت برگزاری انتخابات و تعیین دولت رسمی اعلام گردید. اما ادامه حضور بیگانگان و به ویژه نیروهای اشغال گر امریکایی باعث شد تا مردم افغانستان، تحقق دموکراسی در این کشور را غیرممکن بدانند. چندی پس از آن، قانون اساسیِ افغانستان به تصویب رسید و در روز ۹ اکتبر ۲۰۰۴م، انتخابات ریاست جمهوری افغانستان در فضایی مبهم و به نفع کرزای صورت گرفت. (ر.ک: ۸ اکتبر)

روز ۲۳

مناسبت ۰۱: ترجمه انجیل از زبان لاتین به آلمانی به ابتکار "مارتین لوتر" (۱۵۲۱م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "چارلْزْ لایْلْ" زمین شناس برجسته اسکاتلندی (۱۷۹۷م) (ر.ک: ۱۹ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: مرگ خانم "جِین اوسْتین" بانوی داستان نویس انگلیسی (۱۸۱۷م)

شرح مناسبت:

خانم جِین اوسْتین، بانوی داستان نویس و نویسنده معروف انگلیسی، در ۲۳ فوریه ۱۷۷۵م در انگلستان به دنیا آمد. پدر جِین، کشیش بود و با خانواده خود در شهرستان های مختلف اقامت می کرد. پس از مرگ پدر، جِین زندگی را میان افراد خانواده پر اولاد خود و دوستان شهرستانی و در محیطی محدود و یک نواخت می گذراند. همین محیط کوچک بعدها زمینه بسیاری از داستان هایش قرار گرفت. جِین در ابتدا برای سرگرم کردن فرزندان و افراد خانواده به خلق داستان ها و صحنه های نمایشی خنده آور می پرداخت که آثار نخستین دوره نویسندگی او را تشکیل می داد. جِین که از ۱۴ سالگی کار نویسندگی را آغاز کرده بود، طی سال های جوانی، داستان های بعدی خود را نگاشت و به شهرت رسید. وی در سال های اولیه قرن نوزدهم اولین داستان هایش را در مجموعه ای به نام عشق و دوستی فراهم آورد و پس از آنْ داستان غرور و تعصّب را منتشر کرد که پیروزی بسیار به دست آورد. جِین اوستین در تمام طول عمرش بیش از شش داستان ننوشت ولی همین شش رمانْ، مقام والایی در تاریخ ادبیات انگلیس دارند. از یک نقطه نظر، این کتاب ها پیش قدمِ داستان های عشقی هستند و آن هم به واسطه خاتمه های خوب و خوش، دسیسه های جالب و نیز احترامی عمیق که برای فضیلت خانوادگی قائل شده، می باشند. با اینکه جِین اوستین تمام عمرش را در ایام جنگ سرد بین فرانسه و انگلستان گذراند ولی هیچ گونه بازتابی از این حادثه

در نوشته هایش نمودار نیست. پیروزی اوستین در زمان حیات او قابل توجه نبود؛ تنها در اواخر زندگیش بود که نقدهایی آمیخته با ستایش از آثار وی به عمل آمد و هنر نویسندگی و سبک انشای دل پذیرش بر مردم انگلستان آشکار گشت. آثار جِین اوستین و زندگی او، دو خط موازی را تشکیل می دهد که هر دو به طبقه متوسط و محیط محدود شهرستان تعلق دارد. اشخاص داستان های اوستین از میان مردم عادی برگزیده می شوند نه از افراد برجسته و جِین با همین مردم آشنا و معمولی، دنیایی رنگارنگ و غنی می سازد و از کوچک ترین اعمال و رفتار، عمیق ترین معانی را بیرون می کشد. شکست و ناکامی در عشق، فریب و اغوا، دروغ و نادرستی، ابتذال و امیدهای واهی، همه جا در برابر اعتدال و حد و اندازه معقول قرار می گیرد. تجزیه و تحلیل درست، وصف زنده و گویا، بینش دقیق، ظرافت فکر، ذوق طنز و هنر نویسندگی موجب می شود که اوستین در شمار معروف ترین داستان نویسان انگلیس قرار گیرد. جِین اوستین در ماه های پایانی عمر به دستور پزشک برای مداوای طبی به وینچستر انگلیس سفر کرد و سرانجام در ۲۳ دسامبر ۱۸۱۷م در ۴۲ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: اختراع گرامافون توسط "توماس ادیسون" مخترع امریکایی (۱۸۷۸م)

شرح مناسبت:

توماس آلوا ادیسون در طول عمر خود، ابتکارات و ابداعات فراوانی را به انجام رساند. یکی از این اختراعات، گرامافون یا دستگاه سخنگو نام داشت که آن را پس از آزمایش های بسیار در ۲۳ دسامبر ۱۸۷۸م اختراع کرد و نوع مقدماتی ضبط صوت به حساب می آمد. این گرامافون دارای صفحه دایره ای با پوشش

نـازکی از ورقه فلز قلع بود که ادیسون آن را بـا دست می چرخانـد، زیرا موتورهای برقی در آن زمان هنوز رواج نیافته بودنـد. طرز کار گرامافون به این نحو بود که هنگامی که گوینده در لوله ضبط کننده حرفی می زد، ارتعاشات مکانیکی تولید می شد و سوزنی این ارتعاشات را به ورقه قلعی منتقل می کرد. اثرات سوزن بر صـفحه قلعی مزبورْ، نمایش گر زیری و بمی صدا بود. برای تکرار صـدای ضبط شـده، سوزن دیگری در خطوط به جای سوزن اولی به کار برده می شد تا صدا را که در لوله ضـبط کننـده ثبت شـده بود دوباره عیناً تولیـد نمایـد. در این حال اگر چه صـدا تغییر می یافت ولی تشـخیص داده می شد. گرامافون اولیه ادیسـون که بـا دست کـوک می شـد هم اکنـون در مـوزه نیویورك امریکـا قرار دارد. امروزه دسـتگاه هـای گرامـافون و ضبطصوت، صـدای انسان را به همان صورت که هست ضـبط نموده و ارائه می دهنـد. اما بـدون تردیـد از ارزش گامِ نخستین ادیسون در این زمینه کاسته نمی شود.

مناسبت ۰۵: تولد "جان فوستر دالس" سیاست مدار معروف امریکایی (۱۸۸۹م) (ر.ک: ۲۴ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: سقوط جده توسط "ابن سعود" و پایان حکومت خاندان هاشمی (۱۹۲۵م)

شرح مناسبت:

بعد از فرونشسـتن قیام وهابیان در نیمه نخست قرن نوزدهم، این گروه در طول قرن نوزده هماره به تحریک دیگران علیه دولت عثمانی مشـغول بودند. در اوائل قرن بیستم، عبدالعزیز ابن عبدالرحمان ابن سعود به عنوان رئیس یکی از قبایل حجاز تصمیم به تسـخیر بخش هایی از مناطق تحت حاکمیت عثمانی گرفت که به نظر وی، سـرزمین های غصب شـده بودند. بر این اساس وی در سال ۱۹۰۶م بعـد از تصـرف ریـاض، خود را رئیس آن منطقه خوانـد و در نتیجه، حاکمـان عثمـانی، منطقه احساء در شـرق عربسـتان را به وی واگذار کردند. وی سپس دامنه تصرفات خود را گسترش داد. در سال ۱۹۲۴م شریف حسین، امیر مکه، که از خاندان هاشـمی بود، خود را خلیفه نامید و عبدالعزیز نیز به بهانه غصب عنوانْ، به نبرد با وی برخاست و توانست در این راه، مقامـات محلی و روحـانیون وهابی را با خود همراه سازد. در نتیجه در ۲۳ دسامبر ۱۹۲۵م، خاندانِ هاشـمی تسلیم شدند و در ۸ ژانویه ۱۹۲۶م عبـدالعزیز خود را پادشاه حجاز نامیـد. این امر مقـدمه ای شـد تا در ۱۸ سپتامبر ۱۹۳۲ کشور پادشاهی عربستان سعودی شکل گیرد. (ر.ك: ۲۳ سپتامبر)

مناسبت ۰۷: اختراع لاستیک مصنوعی (۱۹۳۲م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: اعدام ژنرال "هیدْکی تویو" نخست وزیر ژاپن در زمان جنگ جهانی دوم (۱۹۴۸م)

شرح مناسبت:

کشور ژاپن ازسال های قبل از جنگ جهانی دوم با حمله به سرزمین های اطراف، برخی از آن مناطق را به اشغال خود درآورد؛ با این وجود در دو سال اول جنگ جهانی دوم از ورود رسمی به صحنه جنگ پرهیز می کرد و حتی در ۱۳ آوریل ۱۹۴۱م با شوروی پیمان عدم تجاوز امضا نمود. با این حال بسیاری از سران حکومتی و نیز نظامیان این کشور خواهان ورود به صحنه اصلی جنگ و استفاده از فرصت به دست آمده برای گسترش حاکمیت خود در منطقه جنوب شرقی آسیا بودند. در اکتبر ۱۹۴۱م، با استعفای نخست وزیر وقت ژاپن، ژنرال هیدْکی تویو نظامی برجسته این کشور جانشین وی شد و در حالی که برای ورود رسمی به جنگ تردیدهایی وجود داشت، وی از رهبران مدافع جنگ به شمار می رفت، ضمن آن که در این مقطع، ژاپن به طور کلی تحت حاکمیت نظامیان قرار گرفته بود. دو ماه بعد در هفتم دسامبر ۱۹۴۱م، به دستور تویو و با حمله بمب افکن ها و جنگنده های ژاپن به پایگاه دریایی امریکا در بندر پرلْ هارْبورْ، ژاپن رسماً در جبهه متحدین وارد شد و سپس مناطق وسیعی در منطقه آسیای جنوب شرقی از جمله تایلند، مالزی، سنگاپور، هنگ کنگ، فیلیپین و اندونزی را به اشغال خود درآورد. هم چنین در این زمان بود که کامیکازه ها که با عملیات انتحاری خود، کشتی های امریکایی و اهداف دیگر را نابود می کردند، به پیشنهاد تویو پدید آمدند. در نیمه های جنگ دوم جهانی، ژنرال تویو استعفا کرد ولی ژاپن هم

چنان به جنگ خود ادامه داد. با بمباران هسته ای هیروشیما و ناکازاکی و تسلیم ژاپن، محاکمه رهبران نظامی اصلی ژاپن آغاز شد و پس از محاکمه ای طولانی، سرانجام ژنرال تویو و شش تن دیگر از فرماندهان نظامی ژاپن در روز ۲۳ دسامبر ۱۹۴۸م در توکیو به دار آویخته شدند. پس از اعدام، اجساد این هفت تن را سوزاندند و خاکستر آن را به آب های اقیانوس ریختند.

مناسبت ۰۹: اعدام "لاوْرنتی بِرْیا" سیاست مدار سفاک و رئیس دستگاه امنیتی شوروی (۱۹۵۳م)

شرح مناسبت:

لاورنْتی پاوْلویچ بِریا، سیاست مدار معروف شوروی، در ۲۴ دسامبر سال ۱۸۹۹م در جمهوری گرجستان به دنیا آمد. وی پیش از انقلاب کبیر روسیه در سازمان پلیس مخفی تزاری کار می کردو در سال ۱۹۱۷م به عضویت حزب کمونیست درآمد. وی در سال های اولیه پس از انقلاب اکتبر روسیه، از مروّجان اصلی و فعال طرز تفکر لنین به شمار می رفت. بریا در زمان مرگ لنین تنها ۲۴ سال داشت لیکن شهرت فراوانی یافته بود. بریا در دوران حکومت استالین به سرعت مراحل عضویت در حزب کمونیست تا دستیابی به بالاترین مقام حزبی جمهوری گرجستان را طی کرد. او در دهه ۱۹۳۰م که به دوره کشتار استالین معروف شده است، ریاست سازمان پلیس مخفی شوروی موسوم به ان.کا. و. د (کمیسری خلق برای امور داخلی) را بر عهده گرفت و طی بیست سال تصدی این مقامْ تصفیه های خونین استالین را انجام داد. بریا در سال ۱۹۴۴م در حزب کمونیست ارتقاء مقام یافت و به وزارت کشور رسید. بریا چند ماه پس از مرگ استالین، در زمان حکومت خروشچف دستگیر و در ۲۳ دسامبر ۱۹۵۳م در ۵۴ سالگی در داخل کاخ کرملین اعدام شد.

او مـانعی در راه قـدرت طلبی رهبران جدیـد شوروی سـابق محسوب می شـد. همراه بـا بریا، ۲۴ نفر دیگر از منصــوبین وی در سازمان پلیس مخفی شوروی سابق نیز تیرباران شدند. به طوری که خروشـچُف، رهبر پیشـین شوروی در خاطرات سیاسی خود می نویسد، ظاهراً بریا سودای جانشـینی اسـتالین را در سـر می پروراند و برای رسـیدن به این هدف، قصد کشـتن اعضای کادر رهبری را داشت.

مناسبت ۱۰: روز ملی "ژاپن"

شرح مناسبت:

کشور جزیره ای ژاپن، در غرب اقیـانوس آرام و شـرق قاره آسـیا واقع است و با ۳۷۷/۸۱۹ کیلومتر مربع مساحت در همسایگی آبی چیـن و کره قرار گرفتـه است. جمعیت ژاپن نزدیـک به ۱۲۷ میلیون نفر است که بیشتر آن هـا نژاد ژاپنی داشـته و به زبـان ژاپنی صـحبت می کنند. پایتخت ژاپن توکیو می باشد و از شـهرهای مهم این کشور می توان از یوکوهاما، هیروشـیما اوزاکا و ناگویا نام بُرد. با توجه به رشـد منفی جمعیت در ژاپن پیش بینی می شود که جمعیت این کشور تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۱۲۱ میلیون نفر خواهد بود. نظام سیاسـی مجمع الجزایر ژاپن مشـروطه سلطنتی است و امپراتور با این که به عنوان یک مقام ارشد از احـترام زیـادی برخـوردار است امـا در امور سیاسـی مـداخله نمی کنـد. بیش از ۹۰٪ از مردم ژاپـن بـودایی و پیرو آییـن شـینتو (مذهب ملی ژاپن) هستند. واحد پول ژاپن "ین" می باشد و ۲۳ دسامبر سال روز تولد امپراتور، روز ملّی ژاپن نام گرفته است. ژاپن از نظر اقتصـادی یکی از پیشـرفته ترین و ثروت منـدترین کشورهـای جهـان به شـمار می آیـد. این کشور تـا قرن نوزدهم کشوری عقب مانده

و منزوی بود و از آن زمان راه ارتباط مردم این سرزمین با جهان خارج گشوده شد. از آن هنگام به بعد ژاپن به تدریج مراحل پیشرفت را طی نموده و به یک کشور توسعه یافته و قدرت مند تبدیل شد.

روز ۲۴

مناسبت ۰۱: تولد "واسکو نونیز دوبالْبوآ" کاشف اقیانوس آرام (۱۴۷۵م) (ر.ک: ۸ ژوئن)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "آدام میْتْسکویچ" نویسنده معروف لهستانی (۱۷۹۸م)

شرح مناسبت:

آدام میتسکیویچ شاعر و نویسنده بزرگ لهستانی در ۲۴ دسامبر سال ۱۷۹۸م در لهستان به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات متوسطه، راهی دانشگاه شد و به تحصیل فلسفه پرداخت. اما دیری نپایید که فلسفه را رها کرد و به سراغ ادبیات و هنرهای زیبا شتافت. میتسکیویچ در ۲۲ سالگی عالی ترین اثر دوران جوانیش با نام حماسه جوانان را منتشر کرد و به شهرت دست یافت. این منظومه، نوعی شعر رمانتیک سیاسی بود که میان مردم قرن نوزدهم لهستان بسیار مشهور گشت. اشعاری که میتسکیویچ در این دوره می ساخت، علی رغم توقیف شدن، در صدها نسخه خطّی، دست به دست می گشت و همه جوانان آن ها را از حفظ می خواندند. او در دوره ای می زیست که لهستان میان روسیه، اتریش و پروس تقسیم شده بود و وی برای اتحاد مجدد کشورش، فعالیت می کرد. به همین دلیل در سال ۱۸۲۳م به جرم ترویج میهن پرستی نامعقول از طرف دولت روسیه، به این کشور تبعید شد. میتسکیویچ پس از ۶ سال تبعید از روسیه به فرانسه گریخت و به تدریس ادبیات پرداخت. این درس ها اگر چه درباره ادبیات زبان های اسلاو بود، اما بر پایه ایمانِ مسیحیت قرار داشت. وی در تدریس خود مبانی مذهبی و عرفانی و اصول تازه ای از ادبیات دینی را عرضه می نمود. او در سال ۱۸۴۸م به اسلامبول رفت تا با تشکیل یک واحد نظامی لهستانی به جنگ با روسیه بپردازد، اما اجل مهلتش نداد و در ۲۶ نوامبر ۱۸۵۵م در ۵۷ سالگی در این شهر

درگذشت. وی تنها شاعر لهستانی است که در کشورهای اروپای غربی شهرت یافته است. وی در منظومه هایی که می سرود، به هم میهنان خود، رسالتی را که درباره آزادی و عدالت اجتماعی داشتند، عرضه می نمود. میتسکیویچ، زندگی اجتماعی طبقات جامعه لهستان را به سبکی ساده و بی پیرایه تجزیه و تحلیل می نمود. شعارهایی هم چون "هدف همه، خوشبختی همه است" و نیز "اتحاد، قدرت می بخشد" دعوتی بود که از جوانان برای تحقق بخشیدن به آرزوی خود که استقلال لهستان بود ارائه می کرد. درباره وی گفته اند که او از شاعران کم نظیری بود که با حدّ اعلای زیبایی و قدرت و غنا، روح ملتش را تجسم داده است. از آدام میتسکیویچ آثاری برجای مانده که منظومه پان تادئوش، ملت لهستان و زائران و شامگاه نیاکان از آن جمله اند.

مناسبت ۰۳: مرگ "هنری کاوندیش" دانشمند و فیزیک دان برجسته انگلیسی (۱۸۱۰م)

شرح مناسبت:

هنری کاونْدیش، فیزیک دان معروف انگلیسی در ۱۵ آوریل ۱۷۳۱م در شهر نیس فرانسه و در خانواده اشرافی انگلیسی به دنیا آمد. وی در ابتدا در کمبریج انگلستان به تحصیل پرداخت ولی پس از چندی به پاریس رفت و در آن جا به تحصیل علوم فیزیک و ریاضی مشغول شد. او تنها در جستجوی حقیقت بود و علی رغم داشتن ثروت هنگفت، سال ها برای رسیدن به هدف خود یعنی علم، کوشید. کاوندیش در ابتدا درباره سوختن و احتراق یک جسم به آزمایش پرداخت و این آزمایش ها منجر به کشف هیدروژن در سال های بعد گردید. او هم چنین موفق شد از ترکیب مقدار معینی اکسیژن و هیدروژن، یعنی به نسبت دو حجم هیدروژن و یک حجم اکسیژن، آب

تهیه کنـد. کاونـدیش ثـابت کرد که آب برخلاف عقیـده عمومی، از دوعنصـر گازی مجزا و بی بو تشـکیل شـده که آن ها را اکسـیژن و هیدروژن می نامیم. ۲۰ درصـد هوایی که تنفس می کنیم اکسـیژن است و مـابقی آن گازهـای دیگری مثل ازت و هیـدروژن و ... می باشـد. کاونـدیش عنصـر اَزُت را نیز کشـف کرد، چون در موقع ترکیب ازت بـا اکسـیژن، به کمـک جرقه الکتریکی، مقداری اسید به وجود آمد که علت تشکیل اسید، وجود ازت در هوا بود، از این روش بود که بعدها کود شیمیایی تولیـد گردیـد. کاوندیش هم چنین برای اندازه گیری وزن کره زمین آزمایش هایی را انجام داد که طبق آن، هر متر مکعب از کره زمین ۵۴۸۰ کیلوگرم وزن دارد و عددی که امروز مورد قبول است، با ۲۰ کیلوگرم تفاوت، ۵۵۰۰ کیلوگرم می باشد. وی آن گـاه بـا عمـل ضـرب مختصـری، وزن زمین را معین کرد. هنری کاونـدیش سـرانجام در ۲۴ دسامبر ۱۸۱۰م در ۷۹ سالگی درگذشت. پس از مرگ کاوندیش، قسـمت اعظم دارایی هایش، بنا به وصـیت خود او صـرف ساختمان و تأسـیس آزمایشگاه های معروف کاوندیش گردید.

مناسبت ۰۴: آغاز تهاجم استعماری فرانسه به سرزمین گینه در افریقا (۱۸۴۹م)

شرح مناسبت:

حمله سـپاهیان فرانسه به سـرزمین گینه در غرب افریقا در ۲۴ دسامبر ۱۸۴۹م مقدمه تسـخیر این سرزمین زرخیز بود. قبل از این حمله، شـرکتی تجـاری به نـام کمپـانی سـاحـل طلا در گینه ایجاد شـده بود که زمینه را برای ورود قوای فرانسه به این سـرزمین فراهم آورد. پس از آن، دولت فرانسه پایگـاه هـایی در این منطقه ایجـاد کرد و بـا انعقاد پیمان های متعـدد با دیگر دولت های اروپایی، موقعیت خویش را در گینه

مستحکم ساخت. بدین ترتیب، گینه در سال ۱۹۱۳م به طور رسمی به تصرف فرانسه درآمد. سرانجام مردم گینه در یک همه پرسی در سال ۱۹۵۸، خواستار رهایی از سلطه فرانسه شدند و گینه در همان سال به استقلال دست یافت. (ر.ک: ۲ اکتبر)

مناسبت ۰۵: تشکیل اولین گروه تروریستی و نژادپرست "کوکْلوکْسْ کِلان" در امریکا (۱۸۶۵م)

شرح مناسبت:

با پایان جنگ های داخلی امریکا موسوم به جنگ های انفصال که به آزادی سیاهان و لغو برده داری انجامید، موج نفرت از سیاهان در ایالات جنوبی بالا گرفت و باعث رشد تدریجی نهضت ضد سیاهان گردید. این نهضت به صورت ضرب و جرحِ گاه و بیگاه سیاهان، ترور آنان و تخریب خانه و کاشانه شان و سرقت اموال آنان و وارد آوردن انواع فشار و سختی علیه سیاهان جلوه گر شد. درحالی که تنها چند ماه از پایان جنگ ضد برده داری گذشته بود، در هر یک از ایالات جنوب امریکا، قوانین و مقررات دست و پاگیری علیه حقوق سیاهان به تصویب رسید و روال گذشته و تبعیضات قدیمی به نحوی دیگر خود را نمایان ساخت. در ۲۴ دسامبر سال ۱۸۶۵م سازمان تروریستی کوکْلوکْسْ کِلان توسط جمعی از نژادپرستان متعصب تروریست و با هدف نابودی و ارعاب سیاه پوستان در جنوب امریکا تأسیس شد. این سازمان به سرعت توسعه یافت و گروه گروه مردمی که از برده داری محروم شده بودند به این سازمان مخوف پیوسته و پس از مسلح شدن، به جان سیاهان افتادند. فعالیت سازمان کوکلوکس کلان به معنی حصار قبیله یا گروه دایره، در سال های ۱۸۶۶ تا ۱۸۶۹م بسیار وسیع و گسترده بود و هزاران سیاه پوست امریکا به دست اعضای این فرقه به طرزی فجیع

به قتل می رسیدند. اعضای کوکلوکس کلان، شب هنگام، ماسک سفید مخصوصی بر چهره زده و لباس بلندی مانند کفن سفید بر تن می کردند و نوعی کلاه سفید نوک تیز به سر می گذاشتند. آنان هر شب که دستور ترور و قتل داشتند، ابتدا مراسم مخصوصی را به جا می آوردند. در این مراسم آنان به دور یک صلیب چوبی که ارتفاع آن به بیش از سی متر می رسید حلقه می زدند و شاهد سوختن آن می شدند و با هم سرود مذهبی می خواندند. هر شب که مردم امریکا چنین مراسمی را نظاره می کردند، فردایش شاهد چنین جسد سیاه پوست در داخل جوی های آب، زیر پل ها و یا در نقاطی دور از شهرها بودند. سازمان کوکلوکس کلان که مخالف آزادی اجتماعی سیاه پوستان امریکا بود، فعالیت های جنایت کارانه خود را برای قتل سیاهان و ترور کسانی که موافق آزادی اجتماعی سیاهان بودند، بار دیگر در شانزدهم اکتبر ۱۹۱۵م آغاز کرد. این فعالیت ها در طی دهه های پس از آن با شدت و ضعف ادامه یافت اما در طول دهه ۱۹۶۰م، کارنامه خون باری از کوکلوکس کلان ارائه شد. از جمله کشتار شدگان این گروه تروریستی، مالکوم ایکس، رهبر مسلمانان سیاه پوست امریکا و مارتین لوترکینگ رهبر مسیحیان سیاه پوست این کشور در سال های ۱۹۶۵م و ۱۹۶۸م می باشند که از جمله برجسته ترین قربانیان این گروه بودند. دولت های امریکا که همگی بدون استثنا، سیاست هایشان مبتنی بر گرایش ها و تمایلات نژادپرستانه بوده و همواره سیاهان را به دیده تحقیر و نفرت می نگرند، نه

تنها از تاریخ تشکیل این فرقه جنایت کار در قرن نوزدهم تاکنون حاضر نشده اند آن را که هنوز دل به احیاء برده داری بسته است، توقیف نمایند و باز، نه تنها هیچ یک از اعضای این سازمان تا به امروز مجازات نشده اند، بلکه گاه چهره های سرشناس این تشکیلات، به عنوان مقامات دولتی در هیأت حاکمه امریکا، پست های مختلفی را نیز اشغال کرده اند. به طوری که در سال ۱۹۲۴م در کنگره حزب دموکرات، از حدود ۱۰۰۰ نماینده، ۳۴۳ نفر از اعضای کوکلوکس کلان بودند. اکنون نیز سازمان مزبور که از سوی اتحادیه های بزرگ مالی امریکا حمایت می شود، به صورت یک تشکیلات رسمی مذهبی، دارای شعبه هایی در سراسر ایالات متحده است. این در حالی است که امریکا همواره از شعار دفاع از حقوق بشر دم می زند و خود را مهد آزادی و برابری عنوان کرده است.

مناسبت ۰۶: روز استقلال کامل کشور "لیبی" با تصویب سازمان ملل متحد (۱۹۵۱م)

شرح مناسبت:

کشور افریقایی لیبی با ۱/۷۵۷/۰۰۰ کیلومتر مربع وسعت، در همسایگی کشورهای سودان، چاد، تونس، نیجر، مصر و الجزایر و در جنوب دریای مدیترانه واقع شده است. لیبی بیش از ۵/۵ میلیون نفر جمعیت دارد و دارای حکومت جمهوری سوسیالیستی با یک مجلس قانون گزاری است. مردم آن ترکیبی از نژادهای بربر و عرب بوده و بیش از ۹۷ درصد آنان مسلمان هستند و زبان رسمی آنان عربی می باشد. کشور لیبی که در گذشته به طرابُلِس مشهور بود در قرن شانزدهم میلادی به تصرف ارتش عثمانی درآمد. لیبی در آستانه جنگ جهانی اول مورد تهاجم ایتالیا واقع شد و به تصرف نیروهای ایتالیایی درآمد. در اواسط جنگ جهانی دوم نیز نیروهای

انگلستان، فرانسه و ایتالیا به لیبی حمله و آن را اشغال کردند. با پایان جنگ و خروج نیروهای اشغال گر بیگانه، مناطق تحت تصرف آن ها، در یک دیگر ادغام گردید و به عنوان کشور لیبی موجودیت یافت. در ۲۴ دسامبر ۱۹۵۱ سازمان ملل متحد با تصویب قطعنامه ای استقلال لیبی را اعلام کرد و محمد ادریس السَّنوسی به پادشاهی این کشور برگزیده شد. (ر.ك: اول سپتامبر)

روز ۲۵

مناسبت ۰۱: تولد پیامبر خدا حضرت "عیسی مسیح(ع)" (سال اول میلادی، ۶۲۲ سال قبل از هجرت)

شرح مناسبت:

حضرت عیسی بن مریم(ع) پیامبر بزرگ الهی و اولوالعزم، در روز ۲۵ دسامبر سال اول میلادی، ۶۲۲ سال قبل از هجرت پیامبر بزرگ اسلام(ص)، در بیت لحم واقع در سرزمین فلسطین به دنیا آمد. با این حال تاریخ تولد حضرت عیسی(ع) دقیق نیست و در قرن ششم قبل از هجرت، روز ۲۵ دسامبر به عنوان عید میلاد مسیح(ع) برگزیده شد، درصورتی که تاریخ نویسان، معتقدند تولد ایشان ۴ یا ۶ سال قبل از آن بوده است. حضرت عیسی(ع) به فرمان خداوند، به گونه ای اعجازآمیز از مادری باکره و مقدس متولد شد و سپس در گهواره شروع به سخن گفتن کرد و پیامبری خود را بشارت داد. زمان جوانی حضرت عیسی(ع) دوره بحرانی تاریخ یهود است. یهودیان تحت سیطره رومیان چشم انتظار موعودی نجات بخش بودند. با این حال با ظهور مسیح(ع)، علی رغم دیدن نشانه ها و معجزات بر حق آن حضرت، باز هم با ایشان به مخالفت برخاستند. آن حضرت در دوران حیات خود به موعظه و شفای بیماران می پرداخت و در تعلیمات خویش، بیشتر از تمثیل بهره می گرفت. معجزات فراوان، تبیین مسائل اخلاقی به همراه مثال ها، شفای بیمارانِ علاج ناپذیر و

بالا-خره پافشاری بر اطاعت از شریعت و پرستش خدای یکتا باعث شد تا تعداد زیادی گرد وی جمع شوند. در این میانْ، پیروان نزدیک و خاص او حواریون نام داشتند که دوازده نفر بودند و همیشه همراه حضرت بودند. مسیح(ع) که از ۳۰ سالگی به نبوت برگزیده شد، سرانجام مورد تهدید بزرگان یهود واقع شد و آنان تصمیم به قتل وی گرفتند. زیرا سران یهودی از این که مردم به عیسی(ع) علاقه مند می شدند، احساس نگرانی نموده و می دانستند اگر او را آزاد بگذارند، همه مردم به او ایمان می آورند. روی گردانی یهودیان از بزرگان خود باعث شد تا سران یهود به این نتیجه برسند که باید عیسی(ع) را برای حفظ قوم خود، قربانی نمایند. در آن حالْ، چون خواستند آن حضرت را از میان بردارند، خداوند مسیح(ع) را به آسمان ها برد و یهودیان فردی شبیه به عیسی(ع) را به صلیب کشیدند. در روایات اسلامی و شیعی، بازگشت عیسی(ع) مسیح(ع) در زمان ظهور حضرت مهدی موعود(عج) تصریح شده و به نمازگزاردن آن حضرت پشت سر امام عصر اشاره گردیده است. کتاب حضرت عیسی(ع) انجیل نام دارد. نام حضرت عیسی(ع) در سیزده سوره قرآن، ۴۵ بار تکرار شده است.

آیات و احادیث متناسب:

زیر عنوان:

میلاد حضرت عیسی علیه السلام

متن:

یا مَریمُ إنَّ اللَّهَ یُبَشِّرُکِ بِکَلِمَهٍ مِنهُ اسمُهُ المَسیحُ عِیسَی ابنُ مَریمَ وَجیهاً فِی الدُّنیا وَ الآخِرَهِ و مِنَ المُقَرَّبینَ)

ترجمه:

ای مریم! خدا تو را به کلمه ای از جانب خودش بشارت می دهد که نامش مسیح، عیسی بن مریم است؛ در حالی که در دنیا و آخرت آبرومند و از مقرّبان الهی است

آدرس:

آل عمران، آیه ۴۵.

زیر

عنوان:

میلاد حضرت عیسی علیه السلام

متن:

حضرت عیسی علیه السلام: خادِمی یَدایَ و دابَّتی رِجلای و فِراشِی الأرضُ و وِسادِی الحَجَرُ و دِفئی فِی الشِّتاءِ مَشارِقُ الأرضِ ... أبیتُ و لَیسَ لی شَی ءٌ و أصبِحُ و لَیس لی شَی ءٌ و لَیسَ عَلی وَجهِ الأرضِ أحَدٌ أغنی مِنّی

ترجمه:

خدمت کار من دو دست من است و مرکبم دو پای من و بسترم زمین و بالشم سنگ و گرمابخشم در زمستان مکان های آفتابگیر ... شب و روز خود را با ناداری سپری می کنم و با این حال روی زمین، هیچ کس توانگرتر و بی نیازتر از من نیست

آدرس:

بحار الأنوار، ج ۱۴، ص ۲۳۹.

زیر عنوان:

میلاد حضرت عیسی علیه السلام

متن:

امام علی علیه السلام درباره حضرت عیسی علیه السلام فرمودند: ... وَلامالٌ یَلفِتُهُ و لا طَمَعٌ یُذِلُّهُ، دابَّتُهُ رِجلاهُ و خادِمُهُ یَداهُ

ترجمه:

نه مال و ثروتی داشت که او را به خود مشغول گرداند و نه طمعی که به خواری اش اندازد، مرکب او دو پایش بود و خدمت کارش دو دستش

آدرس:

نهج البلاغه، خطبه ۱۶۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت عیسی علیه السلام: الدُّنیا قَنطَرَةٌ فاَعبُروها و لا تَعمُرُوها

ترجمه:

دنیا پل است؛ از آن بگذرید و آبادش مسازید

آدرس:

الأمالی، مفید، ص ۴۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت عیسی علیه السلام: بِحَقٍّ أقولُ لَکُم: إنَّ الأجرَ مَحرُوصٌ عَلَیهِ و لایُدرِکُهُ إلاّ مَن عَمِلَ لَهُ

ترجمه:

راست می گویمتان: همه خواهان مزدند، و تنها کسی به آن می رسد که برای آن کار کند

آدرس:

میزان الحکمه، ح ۲۲۰۸۳.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت عیسی علیه السلام: طُوبی لِلَّذینَ یَتهَجَّدونَ مِن اللَّیلِ، اُولئکَ الّذینَ یَرِثونَ النُّورَ الدّائِمَ

ترجمه:

خوشا آنان که پاسی از شب را به عبادت می گذرانند؛ آنان کسانی اند که نوری ماندگار به ارث می برند

آدرس:

تحف

العقول، ص ۵۱۰.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت عیسی علیه السلام: إنَّ الشَّجَرَهَ لاتَکمُلُ إلّابِثَمَرهٍ طَیِّبهٍ کَذلِکَ لایَکمُلُ الدِّینُ إلّا بِالتَّحَرُّجِ عَنِ المَحارِمِ

ترجمه:

درخت کامل نمی شود مگر با میوه ای گوارا. همچنین دین داری کامل نمی شود مگر با دوری از حرام ها

آدرس:

تحف العقول، ص ۵۱۱.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت عیسی علیه السلام: إیّاکُم وَالنَّظرَهَ فَإنَّها تَزرَعُ فِی القُلُوبِ الشَّهوَهَ و کَفی بِها لِصاحِبِها فِتنهً

ترجمه:

زنهار از نگاه [بد] که بذر خواهش را در دل می افشاند، و نگاه کننده را همین فتنه بس است

آدرس:

تحف العقول، ص ۵۰۲.

زیر عنوان:

سخنان برگزیده

متن:

حضرت عیسی علیه السلام: طُوبی لِلمُصلِحینَ بَینَ النّاسِ، اُولئکَ هُمُ المُقَرَّبونَ یَومَ القِیامَهِ

ترجمه:

خوشا به حال اصلاح کنندگان میان مردم؛ اینان در روز قیامت مقرّبان اند

آدرس:

تحف العقول، ص ۵۰۱.

مناسبت ۰۲: تولد "اسحاق نیوتن" ریاضی دان انگلیسی و دانشمند برجسته جهان (۱۶۴۳م)

شرح مناسبت:

اسحاق نیوتن دانشمند بلند آوازه انگلیسی، در ۲۵ دسامبر سال ۱۶۴۲م در منطقه نارْسِ انگلستان به دنیا آمد و کودکی خود را با غم از دست دادن پدر به تلخ کامی گذراند. وی از جوانی به ابزارهای مکانیکی علاقه داشت تا این که در دانشگاه کمبریج انگلستان در زمینه های ریاضی، فیزیک و فلسفه به تحصیل و تحقیق پرداخت. نیوتن در ۲۴ سالگی قوانین اساسی فیزیک را تنظیم کرد و آن ها را درباره اجرام آسمانی به کار برد. مهم ترین کشف نیوتن، قانون اصلی جاذبه است. کشفیات علمی نیوتن، پایه بسیاری از اکتشافات بعدی دانشمندان درباره قوانین حاکم بر طبیعت و اصول ریاضی و هندسی شد. نیوتن مفاهیم و قوانین اساسی مکانیک را فرمول بندی نمود و پس از کشف جاذبه عمومی، منظره ای فیزیکی از جهان به وجود آورد که تا آغاز قرن بیستم دست نخورده باقی ماند. نیوتن را به

دلیل مطالعه آثار ریاضی دانان بزرگ و به ویژه پایه گذاری اساس حساب و جبر و آنالیز، به عنوان یکی از بنیان گذاران اصول ریاضیات عالی می دانند. نیوتن پس از تحقیقات جالبی که درباره نور انجام داد ثابت کرد که نور خوشید یا نور سفید عملاً ـ از ترکیب رنگ های گوناگون به وجود آمده است که با یک منشور ساده قابل تجزیه است. نتیجه این تجربه، باعث ایجاد مفهوم طیف یا نوار رنگ گردید و پایه طیف شناسی ریخته شد. وی هم چنین با ساخت نوعی تلسکوپ که به جای عدسی، دارای آینه بازتابنده بود، پایه تلسکوپ های امروزی را گذارد و از آن برای بررسی اعماق کیهان استفاده بُرد. دیدگاه های این دانشمند بزرگ جهان درباره دین، فلسفه و اخلاق نیز مورد توجه بسیاری از دین شناسان و متفکران قرار گرفته است. نیوتن آثار متعددی به نگارش درآورده است که کتاب مبانی ریاضی فلسفه طبیعی درباره حرکت اجسام، مهم ترین اثر اوست. نیوتن در این کتاب پیروی حرکات اجسام در زمین و آسمان را بر اساس قوانین واحد اثبات می کند و قوانین مهم سه گانه خود را در این باره مطرح می سازد. او بیش از بیست سال آخر عمر را در مقام ریاست انجمن سلطنتی انگلستان گذراند و فعالیت های علمی خود را ادامه داد. اسحاق نیوتن سرانجام در ۲۰ مارس سال ۱۷۲۷م در ۸۵ سالگی درگذشت و در کلیسای وست مینْسْتِر که مدفن بزرگان بسیاری است به خاک سپرده شد.

مناسبت ۰۳: تأسیس "کمپانی هند شرقی فرانسه" در هندوستان (۱۶۶۵م)

شرح مناسبت:

کمپانی هند شرقی فرانسه در زمان سلطنت لویی چهاردهم، برای رقابت سیاسی، اقتصادی و استعماری با دولت بریتانیا در

هندوستان تأسیس شد. اگرچه این شرکت در ۲۵ دسامبر ۱۶۶۵م شکل گرفت اما از سال ۱۷۱۹م در هندوستان مستقر گردید. دولت انگلیس نیز ۶۶ سال قبل از تأسیس کمپانی فرانسه، کمپانی تجاری هند شرقی خود را ایجاد کرده بود. از نتایج تأسیس کمپانی هند شرقی، انجام فعالیت های استعماری دولت های انگلیس و فرانسه در شبه قاره هند و سرزمین های مجاور آن بود که تا مدت ها، از طریق این کمپانی ها انجام می شد، هر چند که کمپانی فرانسوی در مقایسه با کمپانی انگلیسیِ هند شرقی به موفقیت دست نیافت. این شرکت به علت مشکلات مالی در سال ۱۷۶۹م منحل گردید.

مناسبت ۰۴: تولد "محمدعلی جناح" قائد اعظم پاکستان (۱۸۷۶م) (ر.ک: ۱۱ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "محمد انور سادات" رئیس جمهور پیشین مصر (۱۹۱۸م) (ر.ک: ۶ اکتبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: مرگ "چارلی چاپلین" کمدین و هنرپیشه معروف سینما (۱۹۷۷م) (ر.ک: ۱۶ آوریل)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۸: استعفای "میخائیل گورباچف" رهبر پیشین اتحاد جماهیر شوروی سابق (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

با روی کار آمدن میخائیل گورباچف در مقام رهبری اتحاد جماهیر شوروی سابق، وی دست به اصلاحات گسترده اقتصادی و سیاسی زد و سعی نمود تا اوضاع افسارگسیخته کشور را کنترل کند. اما میزان وسیع مشکلات و نیز بحران های پی در پی ناشی از استقلال طلبی جمهوری های شوروی، کمبود شدید مواد غذایی و تکیه بر نظام الحادی کمونیستی، تلاش های گورباچف را با ناکامی مواجه ساخت و روند فروپاشی شوروی را تسریع بخشید. در این میان، در روز ۱۹ اوت ۱۹۹۱م کودتایی از جانب عناصر هوادار بازگشت به روش های سنتی کمونیسم برای قبضه کردن قدرت به وقوع پیوست که با مقاومت بوریس یِلْتْسین، رئیس جمهور جدید فدراسیون روسیه و مخالفت مردم، به شکست کامل انجامید. این امر موقعیت یلتسین را بیش از پیش تقویت کرد و او را در جایگاهی برتر از گورباچف قرار داد. یلتسین هم چنین با تحت فشار قرار دادن گورباچف، او را به استعفا از دبیر کلی حزب کمونیست شوروی وادار ساخت و زمینه های انحلال حزب کمونیست را نیز فراهم آورد. روند سریع اوضاع به نحوی ادامه یافت که مدت کوتاهی پس از آن، گورباچف با اعتراف به این مطلب که تجربه کمونیسم در شوروی با شکست مواجه شده است، کنترل اوضاع را از دست داد و تلاش او برای جلوگیری از فروپاشی کامل اتحاد جماهیر شوروی و تشکیل یک اتحاد جدید از جمهوری های مستقل به جایی نرسید. از آن سو با تشکیل سازمان کشورهای مستقل مشترک المنافع، یک حکومت مرکزی که سیاست های اقتصادی و دفاعی و روابط

خارجی این جمهوری ها را هماهنگ سازد، پیش بینی نشده بود و در نتیجه، گورباچف که دیگر اختیاری در مقام ریاست جمهوری اتحاد جماهیر شوروی نداشت، در شب کریسمس برابر با ۲۵ دسامبر ۱۹۹۱م از مقام خود استعفا داد و رسماً اعلام داشت که دیگر کشوری به نام اتحاد جماهیر شوروی وجود ندارد. بدین سان، ابرقدرت شوروی که طی سال های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱م عملاً از میان رفته بود، اسماً و رسماً از میان رفت و دنیا سال ۱۹۹۲م را با یک ابرقدرت در صحنه سیاست بین المللی آغاز کرد. این در حالی است که حضرت امام خمینی(ره) رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، چند سال قبل از آن در دوم ژانویه ۱۹۸۹م، طی نامه ای به گورباچف، سقوط مارکسیسم و فروپاشی شوروی را پیش بینی کرده بودند.

مناسبت ۰۹: عید کریسمس

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۲۶

مناسبت ۰۱: آغاز ریاست جمهوری "الیورکرامْوِل" تنها رئیس جمهور انگلستان (۱۶۵۳م)(ر.ک: ۳ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: امضاء معاهده "مَدْرَس" بین نیروهای استعماری فرانسه و انگلیس (۱۷۵۴م)

شرح مناسبت:

بعد از ورود استعمار فرانسه به منطقه شبه قاره هند در اواخر قرن هفدهم میلادی، اختلافات میان این کشور و استعمار انگلستان وارد مرحله ای دیگر گردید. انگلستان که منطقه جنوب شرقی آسیا را محل فرمان روایی و تحت مالکیت خود می دانست به دنبال راهی جهت پایان حضور فرانسه در این منطقه بود. با افزایش فشارهای انگلستان از یک سو و ضعف مالی و کم تجربگی فرانسه در این منطقه از طرف دیگر، سرانجام "گودهو" فرمانده سپاه فرانسه در هندوستان در ۲۶ دسامبر ۱۷۵۴م قراردادی تاریخی را به امضاء رسانید که به معاهده مَدْرَس و نیز قرارداد گودهو موسوم گردید. بر اساس این پیمان که در بندر مدرس هندوستان به امضاء رسید، دولت فرانسه از تمام ادعاها و حقوق خود در هند صرف نظر نمود. در حقیقت امضای این قرارداد، آغازی بود که به پایان نفوذ کمپانی هند شرقیِ فرانسه در سال ۱۷۶۹ انجامید.

مناسبت ۰۳: تولد "چارلْزْ بِبیج" دانشمند برجسته انگلیسی و مخترع ماشین حساب (۱۷۹۲م)

شرح مناسبت:

چارلْزْ بِبیج، دانشمند انگلیسی، در ۲۶ دسامبر ۱۷۹۲م در یکی از ایالت های جنوبی انگلستان به دنیا آمد. وی از کودکی به فراگیری ریاضیات علاقه داشت و در این رشته معلومات فراوانی کسب کرد به طوری که پس از ورود به کالج به زودی

دریافت که اطلاعات وی در ریاضـیات بیش از استاد می باشد. این در حالی بود که چارلز در آن زمان تنها نه سال داشت. وی در سال ۱۸۱۲م انجمـن تحلیلی را برای پیش برد ریاضـــی تأسـیس کرد و در ۲۴ سالگی به عضویت انجمن سـلطنتی انگلسـتان برگزیده شد. ببیج در سال های بعد درصدد برآمد دستگاهی بسازد که از عهده انجام هرگونه اعمال محاسبات

ریاضـی برآیـد و هزار عـدد پنجـاه رقمی را در حافظه نگاه دارد. از این رو تلاش خود را به کار بست تا اینکه در سال ۱۸۳۳م، ماشین محاسـبه ای را که به نام ماشـین تفاضـلی ببیـج مشـهور است، ساخت. وی تمام عمر و ثروت خود را صـرف ساخت این دسـتگاه نمود و آن را به دنیای علم عرضه کرد. در طرح ببیـج، هیچ جایی برای اسـتفاده از جریان برق و لوله های الکترونیکی منظور نشـده بود و در مرحله بعد، او در نظر داشت که با وسایل مکانیکی، ماشـین تحلیلی و حساب خود را بسازد. هرچند ببیج موفق به این امر نگردید ولی در حدود یک قرن بعد، دانشـمندان دیگری طرح های ببیج را کاملتر کردند و با استفاده از نیروی الکترونیکْ آن را به صورت دقیق تر ساختند. از این روست که ببیج به عنوان پدر حساب گرهایِ جدید به شـمار می رود. وی علاوه بر آن، نخسـتین سـرعت نمـا را سـاخت، سـپر جلوی لوکوموتیو را طراحی کرد و وسـیله ای برای دیـدن شـبکیه چشم را اختراع نمود. چـارلز ببیـج مردی پرکـار و جـامع الفنون بود. او در کتـابی که به عنوان در بـاب اقتصـاد کارخانه ها و ماشـین ها نوشت، آن چه را امروزه پژوهش هـای پیش از عمـل نام دارد پیش بینی کرد. او مقالات مفصل درباره فیزیک، زمین شناسـی، نجوم و باسـتان شناسـی دارد که از اهمیت زیادی برخوردارنـد ولی با این حال، مهم ترین کار علمی او، اختراع ماشـین حساب می باشد. چارلز ببیج سرانجام در ۱۸ اکتبر ۱۸۷۱م در ۷۹ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۴: تولد "هنری میلر" نویسنده معروف امریکایی (۱۸۹۱م) (ر.ک: ۷ مه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "مائوتِسِه تونْگْ" رهبر و بنیان گذار چین کمونیست (۱۹۴۵م) (ر.ک: ۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: تشکیل کنفرانس همبستگی کشورهای آسیا و افریقا (۱۹۵۷م)

شرح مناسبت:

بعـد از روی کار آمـدن جمال عبدالناصـر در مصـر در اوائل سال ۱۹۵۴م، این کشور در سـیاست خـارجی خود از یـک سو به دمیدن روح ناسـیونالیستی در جهان عرب پرداخت و از سوی دیگر به تقویت جبهه ضدامریکایی مبادرت ورزید. در این راسـتا مصـر به برپایی کنفرانس ها و ایجادِ اتحادیه ها روی آورد که تشـکیل کنفرانس همبسـتگی کشورهای آسـیا و افریقا در تاریخ ۲۶ دسامبر ۱۹۵۷م در قاهره از آن جمله است. در این کنفرانس که به کنفرانس آفروْآسـیان شهرت یافت نمایندگان ۴۰ کشور آسـیایی و افریقایی حضور داشـتند. کنفرانس آفرو آسـیان از ایده هم زیستی مسالمت آمیز که شـعار شوروی در آن زمان بود، حمـایت کرد و از سوی دیگر به محکومیت سـیاست هـای امپریـالیستی و اسـتعماری غرب پرداخت و دکـترین آیزِنْهـاوِر که به امریکا تحت پوشـش کمـک های اقتصادی اجازه مداخله سیاسـی و نظامی می داد، محکوم گردید. در حالی که سمت و سوی این کنفرانس علیه امریکـا و بلوک غرب بود، دولت شوروی تحت عنوان "برادر به برادر" قول کمـک هـای فنی و اقتصادی به تمام کشورهای مرزی آسیا و افریقا داد.

مناسبت ۰۷: درگذشت "فردیناند بروکْنِر" ادیب شهیر اتریشی (۱۹۶۵م)

شرح مناسبت:

فردینانْد بروکْنِر، شخصیت برجسته دنیای ادبیات و هنر اتریش، در نهم مه ۱۸۹۱م در وِین پایتخت این کشور به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دوره دانشگاه راهی آلمان شد و به مدیریت یکی از تئاترهای برلین پرداخت. بروکنر در سال **۱۹۳۳**م به مسافرتی طولانی رفت و از سوئیس، فرانسه و امریکا و چند کشور اروپایی دیگر دیدن کرد. او در این سفرها با هنر و ادبیات مردم این مناطق آشنا شد. بروکنر از آن پس آثار

متعـددی به نگارش درآورد و به شـهرت دست یافت. آن چه در آثار بروکنر نشان می دهـد ظاهراً دنیا و ساکنین آن نیست. او سعی می کند در بطن هر شی یا انسان نفوذ کرده، باطن دنیایی را که در آن زندگی می کنیم، نقاشی کند. در اکثر کتاب های بروکنر، رابطه انسان ها و طبیعت، تجزیه و تحلیل شده و او توانسـته است با اسـتفاده از نکات دقیق روان شناسـی، قهرمانان آثار خود را بیافرینـد. برخی از آثار او عبارتنـد از: همه قلب ها، در خیابان و جنایت کاران. فردینانـد بروکنر به عنوان یکی از چهره های درخشانی که ادبیات نوین اتریش را پایه گذاری کرده است، سـرانجام در بیست و شـشم دسامبر ۱۹۶۵م در هفتاد و چهار سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۸: مرگ "هاری ترومن" سی و سومین رئیس جمهور امریکا(۱۹۷۲م)

شرح مناسبت:

هـاری ترومن، سـی و سومین رئیس جمهور امریکا در هشـتم ماه مه ۱۸۸۴م در ایـالت میسوری این کشور به دنیا آمـد. وی در ابتدا هم چون پدرش مزرعه دار بود ولی پس از طی تحصیلات خود، به روزنامه نگاری پرداخت. ترومن سپس وارد ارتش شد و در جنـگ جهـانی اول به عنوان عضو گـارد ملی ارتش امریکـا شـرکت جست. وی پس از جنـگ وارد فعالیت های سیاسـی گردیـد و پس از کسب عنوان سـناتوری، معاون و مشاور نزدیک فرانْکلین روزْوِلْت، رئیس جمهور وقت امریکا شد. ترومن در آوریل ۱۹۴۵م در پی مرگ روزولت و در شـرایطی که جنگ جهانی دوم هنوز پایان نیافته بود، به عنوان رئیس جمهور جـدید امریکا به کاخ سفید راه یافت. او با شدت بخشیدن به جنگ دوم جهانی، آلمان هیتلری را به زانو در آورد و با انداختن

دو بمب هسته ای بر شهرهای هیروشیما و ناکازاکی، صدها هزار نفر را نابود کرد و ژاپن را به تسلیم واداشت. وی در مقام رئیس جمهور، تجربه ای در امور خارجی نداشت و بنابراین ترجیح می داد در سیاست خارجی به نظرات سفیر امریکا در شوروی و اعضای کابینه اش عمل کند. این مسئله آنچنان واضح بود که اولین وزیر امور خارجه وی ابتدا مسائل را با افکار عمومی در میان می گذاشت، آن گاه رئیس جمهور را در جریان قرار می داد. در مورد مسائل اقتصادی نیز ترومن دچار نگرانی بود و اقتصاد امریکا در آشفتگی به سر می برد. با این حال وی در عرصه سیاست خارجی به ویژه در مقابله با شوروی و توسعه کمونیسم توانست به نظریه ای دست یابد. ترومن مبتکر استراتژی خود موسوم به دکترین دربرگیری بود که بر اساس آن، ایالات متحده می بایست به ملت هایی که تحت انقیاد اقلیت های مسلح و فشارهای خارجی هستند و به کمک نیاز دارند، یاری رساند. این طرح مجوزی شد برای سرازیر شدن کمک های مالی و تسلیحاتی امریکا به تمام دولت هایی که با کمونیسم در سراسر جهان درگیر هستند. ترومن از یک طرف سیاست کمونیسم در زیر پا گذاشتن آزادی در اروپای شرقی را با صراحت بیشتری نسبت به روزولت محکوم می نمود و از طرف دیگر به دنبال دستیابی به یک موافقت اصولی با شوروی دراین مورد بود. به دنبال اعلام دکترین ترومن، طرح دیگری توسط جورج مارشال، وزیر امور خارجه ترومن اعلام شد که بر اساس آن، کمک های مالی و اقتصادی بلا عوض به حکومت

هـای نیازمنـد را مـدّنظر قرار می داد، لیکن عملاً ـ در جهت اسـتثمار کشورهـا و انقیـاد دولت هـا از طریق ایجاد وابسـتگی های اقتصادی و سـپس سیاسـی بود. ظهور و اعلام موجودیت رژیم صـهیونیستی، تأسیس سازمان پیمان آتلانتیک شمالی موسوم به ناتو، تجزیه رسـمی آلمان به دو بخش شـرقی و غربی و آغاز جنگ خونین و پرتلفات سه ساله در شبه جزیره کره از مهم ترین وقایع و رخ دادهای دوران هشت ساله حکومت ترومن در امریکا بود. هم چنین سازمان جاسوسـی امریکا، سیا، در سال ۱۹۴۷م توسط ترومن بنیان نهاده شـد. هاری ترومن که از سال ۱۹۴۵م تا پایان ۱۹۵۲م به مـدت دو دوره کامل در پرحادثه ترین مقطع تاریخ امپریالیسم امریکا بر این کشور حکم رانی کرد، سرانجام پس از عمری خشونت و آمیخته با مرگ صدها هزار نفر توسط او، در ۲۶دسامبر ۱۹۷۲م در ۸۸سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۹: وقوع زمین لرزه شدید موسوم به سونامی در جنوب و جنوب شرق آسیا (۲۰۰۴م)

شرح مناسبت:

هزاره سوّم میلادی گرچه بـا حوادث کوچـک و بزرگ آغاز شـد، با این حال چهارمین سال آغازین آن با زلزله ای بزرگ به پایان رسـید. در ۲۶ دسـامبر سال ۲۰۰۴ م زمین لرزه ای وسـیع، بخش هـای گسـترده ای از منطقه آسـیای جنـوب شـرقی را فرا گرفت. در این زلزله که قدرت آن، ۸/۹ در مقیاس ریشتر اعلام شد، کشورهای اندونزی، سریلانکا، تایلند، مالزی، هند، مالدیو و سـنگاپور به لرزه درآمدند. این زلزله در حالی صورت گرفت که زمین لرزه های قبل و بعد از آن بر وسـعت ویرانی و تلفات می افزود. با این حال، خسارات ناشی از این حادثه که از عمق آب های منطقه برخاسته بود، بیشتر به سبب به راه افتادن

موج هـای ویران گری موسوم به سونـامی بود که همه چیز را طعمه خود می سـاخت. شـدت این امواج سـهم گین در اقیـانوس هنـد تـا منتهی الیه غرب آن اثر گـذاشت به نحوی که در شـمال کشور افریقایی سومالی نیز تلفاتی بر جای گـذاشت. در همین رابطه کارشـناسان، ضـمن اعلام قعر اقیانوس هنـد به عنوان کانون زمین لرزه، تصـریح نمودند که اگر تمامی این حادثه در لایه هـای خشـکی و سـطحی زمین روی می داد، فـاجعه ای به مراتب گسترده تر به وقوع می پیوست. در جریـان این حـادثه عظیم، بیش از ۲۰۰ هزار نفر کشـته، افزون بر نیم میلیون نفر مجروح و میلیون هـا نفر آواره شدنـد. هم چنین میلیاردهـا دلاـر خسـارت وارد آمـد. در پی این حـادثه، بیمـاری های گوناگون و نیز گرسـنگی، مردم منطقه را فرا گرفت و ورود ذراتی هم چون شن و ماسه به ریه ها بر تعـداد تلفات می افزود. شـدت این زمین لرزه به انـدازه ای بود که محققان زمین شناسـی اعلام کردند محور چرخش زمین ۵ تا ۶ سانتی متر جابه جا شـده است. در این حال، بیشتر کشورهای جهان برای کمک به آسـیب دیدگان اعلام آمـادگی کردنـد و در این میـان کشور امریکـا نیز به بهـانه ارسـال کمک های سـخاوت منـدانه، چنـد ناو جنگی و تعـدادی از نظامیـان خود را در این منـاطق مسـتقر نمود. چنـدی بعـد سازمـان ملـل به صورت رسـمی اعلاـم کرد، کمک های اعلام شـده امریکـا، صورت عمل به خود نگرفته است. از سوی دیگر، کمک های ارسالی رژیم صـهیونیستی نیز از سوی برخی کشورهای منطقه از جمله سریلانکا رد شد. مسئله دیگری

که در این میـان توجه خبرگزاری های جهان را به خود جلب نمود، سالم مانـدن مساجـد متعـددی در این مناطق بود، در حالی که کلیه بناهـای اطراف بر اثر امواج ناشـی از زلزله از بین رفته و به کلی ویران شـده بودنـد. گسترد گی این فـاجعه که از آن به سونـامی یا تسونامی یاد می شود و وقوع آن در روزهای پایانی سال موجب گردیـد تا مراسم آغاز سال نو مسـیحی (۲۰۰۵ م(با گرامی داشت یاد قربانیان این فاجعه برگزار گردد.

روز ۲۷

مناسبت ۰۱: تولد "لویی پاستور" دانشمند شهیر فرانسوی (۱۸۲۲م) (ر.ک: ۲۸ سپتامبر)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تأسیس "بنگاه گالوپ" معتبرترین و بزرگترین مؤسسه آمارگیری جهان (۱۹۳۵م)

شرح مناسبت:

از جمله روش هـای آمـاری در روان شناسـی اجتمـاعی، مراجعه به عقایـد و آراء عمومی است. روان شـناسان اجتمـاعی تلاش کرده اند با اسـتفاده از فنون و روش های آزمایشی، راه هایی برای اندازه گیری و توجیه رفتار انسان ها به دست آورند. در این راسـتا، منشاء پیدایش و چگونگی شـکل گیری عقاید و افکار، تأثیر روابط بین المللی بر افراد و مسائلی از این قبیل مورد توجه قرار می گیرد. به عبـارت دیگر، امور اجتمـاعی، سیاسـی و اخلاقی به طور عـام و یـا وضـعیت رفتار و اخلاق یک فرد، به طور خاصْ ضـمن مراجعه به مردم آن جامعه مورد بررسـی قرار می گیرد. استخراج عقاید و آراء عمومی به این صورت، به ویژه در امور سیاسی و تجاری، رواج یافته و فراگیر شده است. بر این اساس، جورج هاوس گالوپ یکی از متخصصین استفاده از روش های آماری در مطالعه افکار و عقایـد عمومی، در ۲۷ دسامبر ۱۹۳۵م مؤسـسه استخراج عمومی را بنیاد نهاد که به نام خود وی گالوپ خوانـده می شود. مخارج این مؤسـسه از حق اشتراک مؤسـسات تبلیغاتی و تولیـدی در ایالات متحـده امریکا تأمین می شود. بسـیاری از کشورهای جهان در مواردی گوناگون، جهت اطلاع از افکار عمومی به این مؤسـسه مراجعه می کننـد. با این حـال گـالوپ به عنوان بزرگ ترین و معتبرترین مرکز آمـارگیری جهـان در رابطه با افکار عمومی، غالباً در خـدمت اهـداف و منافع قدرت های سیاسی و اقتصادی امریکا قرار گرفته و در جهت مطامع آنان گام برمی دارد.

مناسبت ۰۳: ایجاد "صندوق بین المللی پول" در سازمان ملل متحد (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

صندوق بین المللی پول موسوم به ایمف در ژوئیه ۱۹۴۴م با شرکت ۴۴ کشور

تأسیس گردید و مفاد قراردادِ صندوق در ۲۷ دسامبر ۱۹۴۵م به اجراء گذاشته شد. این صندوق دارای هیأت مدیره، هیأت اجرایی و مدیر کل است و به طور سالانه تشکیل جلسه می دهد. اهداف صندوق بین المللی پول که از سازمان های تخصصی سازمان ملل متحد و در عین حال، یک نهاد مستقل بین المللی است عبارتند از: تسهیل همکاری پولی بین المللی؛ ایجاد ثبات در نرخ برابری ارزها و تنظیم این نرخ ها، کمک به برقراری یک نظام چند جانبه، پرداخت های ارزی و از میان برداشتن محدودیت های ارزی، ارائه کمک های لازم برای تامین منابع مالی کشورها در جهت حفظ موازنه پرداخت آن ها. وظیفه اصلی ایمف، تامین اعتبارات موردی و موقت برای اعضایی است که در موازنه پرداخت های خود با مشکل مواجه شده اند. در عوضْ کشورهایی که از این اعتبارات استفاده می کنند موظفند اصلاحاتی را که صندوق بین المللی پول برای رفع این اشکالات توصیه می نماید، اجرا کنند. حق رای در صندوق بین المللی پول بر اساس میزان سهام است، به همین دلیل، کشورهای غربی به ویژه امریکا که مقر این نهاد است، نفوذ فراوانی در این سازمان دارند. از اقدام های مهم این صندوق، سرمایه گذاری در طرح های سودآور و اعطای وام به اعضا است. با وجود این، شرایط سودجویانه و غیرواقع بینانه این صندوق برای پرداخت وام، باعث اعتراض کشورهای وام گیرنده شده است. تعداد اعضای صندوق بین المللی پول تا سال ۲۰۰۲م، ۱۸۱ کشور می باشد.

مناسبت ۴۰: عقد قرارداد مسکو درباره تقسیم شبه جزیره کره (۱۹۴۵م)

شرح مناسبت:

در پی شکست نهایی ژاپن در جنگ جهانی دوم و تصرف شمال شبه جزیره کره به

دست ارتش شوروی و منطقه جنوبی آن توسط نیروهای امریکایی و نیز توافقات سران متفقین، مقدمه تجزیه این سرزمین به دو کشور فراهم شد. در۲۷ دسامبر ۱۹۴۵م کنفرانسی در مسکو برگزار گردید که در آن نمایندگان شوروی سابق، امریکا و انگلستان حضور داشتند و چون توافقی برای حل مسئله کره حاصل نشد، قرارداد مسکو شبه جزیره کره را به صورت رسمی به دو قسمت در طرفین شمالی و جنوبی مدار ۳۸ درجه تقسیم نمود. در نتیجه تلاش و امید مردم این منطقه برای اتحاد و یک پارچگی به علت وجود تضادهای عقیدتی و اختلافات سیاسی و مصالح و منافع دو ابرقدرت آن زمان به یأس مبدل شد. این جدایی، زمینه ساز جنگ دو کره در سال ۱۹۵۰م و تشدید مخاصمات دو طرف گردید. با این حال، در سال ۱۹۹۱، با امضای پیمانی که به "قرارداد آشتی، عدم تجاوز، مبادله و همکاری" موسوم است، تا اندازه ای زمینه همکاری دوکره فراهم گردید و اولین و مهم ترین گام در جهت اتحاد و یک پارچگی مجدد دو کشور برداشته شد.

مناسبت ۰۵: درگذشت "هواری بومِدیَن" فرمانده نظامی و سیاست مدار الجزایری(۱۹۷۸م)

شرح مناسبت:

هواری بِومدیَن، حاکم نظامی الجزایر، سال ۱۹۳۵م در ناحیه ای از شمال الجزایر به دنیا آمد. وی پس از پایان تحصیلات، در دانشگاه الازهر مصر به تدریس پرداخت و در آن جا بود که با احمد بن بلا مبارز معروف الجزایری آشنا شد. بومدین به توصیه بن بلاـ به جنبش ضد فرانسه در الجزایر پیوست و در سال ۱۹۵۵م فرمانده کل چریک های ضد فرانسه در الجزایر گردید. او در تونس نیروی مجهّز و کارآزموده ای مرکب از ۳۰ هزار نفر را با کمک های مصر

و شوروی سابق به وجود آورد. پس از استقلال الجزایر، بومدین در سال ۱۹۶۲م با نیروی نظامی خود از تونس وارد الجزایر شد و پس از نبردی سخت با حکومت مرکزی، دولت را ساقط کرده، احمد بن بلاـ را به ریاست حکومت جدید رساند. بومدین سپس به دفع شورش های داخلی و بازگرداندن امنیت کشور پرداخت. اما سرانجام در ۱۹ ژوئن ۱۹۶۵م با یک کودتا علیه بن بلا، وی را بر کنار کرد و خود قدرت را در دست گرفت. به غیر از شیوه اداره کشور که همواره بن بلا و بومدین در مورد آن اختلافاتی با یک دیگر داشتند، این دو تابع دو طرز فکر ایدئولوژیکی نیز بودند که بر اختلافات آنان می افزود. بومدین بر خلاف بن بلا معتقد بود الجزایر باید به سرعت عربی شود و جنبه هایی از زندگی مردم مانند زبان و فرهنگ که در سال های استعمار فرانسه دستخوش تغییر شده است، در اولویت این استحاله قرار گیرد. حتی او اعتقاد داشت که انقلاب الجزایر نمی تواند در محدوده مرزهای خود باقی بماند. وی می گفت انقلاب سوسیالیستی الجزایر باید به تونس و مراکش نیز راه یابد. بومدین در مارس ۱۹۷۵، طراح و میزبان طرح صلح رؤسای ایران و عراق در اجلاس دوره ای اوپک بود که به امضای قرارداد ۱۹۷۵م الجزایر و حل اختلافات مرزی ایران و عراق انجامید. وی که مدت سیزده سال امور الجزایر را بر عهده داشت سرانجام در بیست و هفتم دسامبر ۱۹۷۸م در ۴۳ سالگی درگذشت و پس از او، شاذلی بن جدید، به قدرت رسید.

مناسبت ۰۶: آغاز تجاوز ارتش سرخ شوروی به افغانستان و سرنگونی دولت این کشور(۱۹۷۹م)

شرح مناسبت:

در ۱۹ سپتامبر ۱۹۷۹م، حفیظاللّه امین

رئیس جمهور پیشین افغانستان، در پی یک کودتای خونینِ درون حزبی، نور محمد ترکی رئیس جمهور وقت را سرنگون ساخت و خود زمام امور را در دست گرفت. به قدرت رسیدنِ امین ناشی از ناتوانی حکومت ترکی در سرکوب قیام اسلامی ملت مسلمان افغانستان بود. ولی روس ها به حفیظاللّٰه امین که در صدد نزدیکی به امریکا و ایجاد تعادلی در روابط افغانستان با شرق و غرب بود بدگمان شدند و در ۲۷ دسامبر ۱۹۷۹م، با پیاده کردن بیش از پنج هزار نفر از نیروهای هوابرد خود در کابل، حکومت ۹۸ روزه حفیظاللّٰه امین را سرنگون ساختند. دولت شوروی در توجیه تجاوز نیروهای خود به افغانستان مدعی شد که به تقاضای دولت افغانستان و برای دفع خطری که از خارج، این کشور را تهدید می کرد در افغانستان نیرو پیاده کرده است، در حالی که اگر دولت افغانستان از شوروی تقاضای کمک کرده بود، حفیظاللّٰه امین، رئیس قانونی این دولت به دست نیروهای اشغال گر به قتل نمی رسید. پس از قتل حفیظاللّٰه امین، بَبرک کارمل که همراه نیروهای شوروی وارد کابل شده بود به ریاست جمهوری افغانستان انتخاب شد ولی مردم افغانستان در برابر نیروهای مهاجم و رئیس جمهور منصوب آن ها سر به مقاومت برداشتند و دولت شوروی برای رویارویی با مجاهدان مسلمان افغان ناچار شد نیروهای خود در افغانستان را در اوایل دهه ۱۹۸۰م تا یک صد هزار نفر افزایش دهد. دخالت نظامی شوروی در افغانستان با مخالفت شدید غرب و کشورهای مسلمان جهان روبرو شد و نیروهای مخالف رژیم دست نشانده افغانستان که با دریافت اسلحه و کمک های مالی از

خارج تقویت می شدند در نقاط مختلف افغانستان سر به شورش برداشتند. دولت شوروی سرانجام پس از هشت سال جنگ بی حاصل، شکست در برابر مجاهدان افغان را پذیرفت و خاک این کشور را ترک کرد. (ر.ک: ۱۶ مه)

مناسبت ۰۷: پیروزی جبهه نجات اسلامی در انتخابات پارلمانی الجزایر (۱۹۹۱م)

شرح مناسبت:

دولت هایی که پس از استقلال الجزایر در سال ۱۹۶۲م بر سر کار آمده بودند، علی رغم اکثریت مسلمانان در این کشور، نه تنها مبنای اسلامی نداشتند بلکه سرسختانه با افکار اسلامی نیز مبارزه می کردند. در این میان با تشکیل جبهه نجات اسلامی الجزایر و حمایت مردم از آن، بنیادگرایان اسلامی که از موقعیت اجتماعی محکمی برخوردار بودند خواستار برگزاری هر چه زودتر انتخابات پارلمانی گردیدند. دور اول انتخابات در ۲۷ دسامبر ۱۹۹۱م با روی کار آمدن مجدد شاذلی بن جدید رئیس جمهور وقت الجزایر و پیروزی گروه های اسلامی پایان یافت. اما بن جدید که از پیروزی بنیادگرایان اسلامی احساس خطر می کرد و از سوی نظامیان و گروه های مخالف اسلام گرایان نیز به شدت تحت فشار بود از مقام خود استعفا داد و جای خود را به یک شورای چهار نفره مرکب از سه تن از افسران عالی رتبه ارتش و نخست وزیر سپرد. شورای مزبور در اوایل سال ۱۹۹۲م تشکیلات بنیادگرایان اسلامی را منحل کرد و آراء حدود چهارصد شهر و آبادی را که اسلام گرایان در آن ها به پیروزی رسیده بودند باطل نمود. این مساله دامنه اختلافات بین دولت و اسلام گرایان را هر چه بیشتر گسترش داد و زد و خوردهای خیابانی را شدت بخشید. این درگیری ها در سال های دهه ۱۹۹۰م با شدت و ضعف

ادامه یافت تا این که انتخابات پارلمانی الجزایر در ماه مه ۲۰۰۲م با پیروزی جبهه آزادی بخش ملی به انجام رسید و درگیری ها پایان پذیرفت.

روز ۲۸

مناسبت ۰۱: مرگ "فرانسوا بوشه" نقاش معروف فرانسوی (۱۷۷۰م

شرح مناسبت:

فرانسوا بوشه نقاش برجسته فرانسوی در ششم فوریه ۱۷۰۳م به دنیا آمد. او از کودکی وارد عرصه هنر گردید و به دلیل داشتن قوه تخیل بی نظیر، در نقشه کشی، گراورسازی و به ویژه در پُرْتْرِه سازی مهارت فراوانی یافت. این تسلط و توانایی بوشه باعث شد تا در زمره مقربان دربار پادشاه فرانسه قرار گیرد و پس از چندی به علت اشتهار و پرکاری و نزدیکی به دربار، به عنوان نقاش مجالس بزم و طَرَب معروف شد. نقاشی بوشه از حیث رنگ آمیزی، دارای ابتکارات و ابداعات بسیاری است، به این معنی که از استعمال رنگ های سیر خودداری می کرد و بیشتر رنگ های الوان را به کار می برد. وی در جوانی چنان به شهرت رسید که در ۲۸ سالگی موفق به دریافت جایزه آکادمی فرانسه شد. از بوشه بیش از هزار تابلو نقاشی و نیز بیش از ده هزار اثر تصویری دیگر اعم پرتره یا نقاشی صورت و ... به جای مانده است. فرانسوا بوشه سرانجام در ۲۸ دسامبر ۱۷۷۰م در ۶۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: مرگ "کوندامین" ریاضی دان شهیر فرانسوی(۱۷۷۴م)

شرح مناسبت:

کوندامین، ریاضی دان، سیاح و مهندس معروف فرانسوی در سوم مه ۱۷۰۱م در پاریس به دنیا آمد. وی گرچه تحصیلات مرتبی نداشت ولی به سبب علاقه فراوانی که به جغرافیا و ریاضیات پیدا کرد، به مطالعه درباره این علوم پرداخت و دانشمند مشهوری شد. کوندامین در سال ۱۷۳۵م به همراه دانشمندان آکادمی علوم فرانسه، درصدد شناختن شکل حقیقی کره زمین برآمد. این تلاش به کشف برآمدگی خط استوا و فرو رفتگی دو قطب شمال و جنوب انجامید. هم چنین کوندامین در رأس یک گروه علمی،

برای انـدازه گیری یـک قوس نصف النهـار کره زمین و بـا هـدف تلاـش برای شـناخت شـکل زمین به کشور پرو در امریکای جنوبی که در نزدیکی خط استوا بود، رفت و طی ده سال این عمل را به انجام رساند. کوندامین سرانجام در ۲۸ دسامبر ۱۷۷۴م در ۷۳ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: کشف اکسیژن توسط "ژوزف پریسْتْلی" شیمی دان انگلیسی (۱۷۷۴م)

شرح مناسبت:

ژوزف پریسْتْلی، شیمی دان معروف انگلیسی طی آزمایش های خود موفق شد تا در ۲۸ دسامبر ۱۷۷۴م، گاز اکسیژن را کشف کند. اکسـیژن گازی بی رنگ، بی بو و نامرئی است که نزدیک به نیمی از اتم های جهان را شامل می شود. پریستلی، از گرما دادن اکسـید جیوه قرمز به وجود اکسـیژن پی برد، اما به اهمیت آن واقف نشد و بعدها دانشمندان دیگر آن را اکسیژن نامیدند. اکسـیژن نقش مهمی در حیـات آدمی ایفـا می کنـد چرا که به هنگام تنفسْ، به درون بـدن می رود و با غـذا ترکیب می شود. حاصل این عمل، تولیـد انرژی است که در راه زنـده ماندن و کار کردن مصـرف می گردد. اکسیژن موجود در هوا باعث می شود اشـیاء هنگام گرم شـدن بسوزند؛ حتی بدن انسان از سوختن خفیف اکسـیژن نیرو می گیرد و توان کار پیدا می کند. هیچ شی ء بدون وجود اکسـیژن آتش نمی گیرد و با شعله ور شدن شی ء، گازهای حاصل از آن، با اکسیژن موجود در هوا ترکیب می شوند که در نتیجه، نور و روشنایی به وجود می آید.

مناسبت ۰۴: پایان اولین دوره جمهوری فرانسه پس از تاج گذاری ناپلئون (۱۸۰۴م)

شرح مناسبت:

شکـل گیری انقلاـب کبیر فرانسه در اواسـط سال ۱۷۸۹م به تزلزل پـایه هـای امـپراتوری در این کشور انجامیـد و پس از وقوع حوادث متعدد، به سرنگونی رژیم پادشاهی و اعلام حکومت جمهوری در سپتامبر ۱۷۹۲م منجر شد. از این رو، از بیست و دوم سپتـامبر این سال، دوره اول جمهوری اول فرانسه معروف به دوره کنوانسـیون آغاز شـد که در طی آن، کمیته نجات ملی زمام امور را در دست گرفت و با راه اندازی دادگاه

های انقلابی و اعدام هزاران نفر، دوران خون بار ترور و وحشت آغاز شد. اما این دوران دیری نپایید و با شورش مخالفان علیه رهبران آن، در اوایل ۱۷۹۵م به پایان رسید. در این زمان، کنوانسیونْ کمیته های نجات ملی را منحل کرد و در اوت همین سال، قانون اساسی جدیدی را تصویب نمود. بر این اساس، کنفوانسیون برای اداره امور کشور، یک هیأت مدیره پنج نفری انتخاب کرد که تا سال ۱۷۹۹م به مدت چهار سال بر فرانسه حکومت کرد و این دوران به دوره حکومت هیأت مدیره یا دیراکتوار معروف شد. با این حال، رئیس هیأت مدیره با اختیارات وسیعی که در مدت حکومت بر فرانسه داشت به پادشاه جمهوری، شهرت یافت. رواج فساد در اواخر حکومت هیأت مدیره و بحران هایی که بر اثر هرج و مرج داخلی و جنگ های خارجی بروز کرده بود، زمینه را برای انقلاب تازه ای فراهم ساخت. در این حالْ، مجلس قانون گزاری که به مجلس پانصد نفری معروف بود، تغییراتی در ترکیب هیأت مدیره داد، ولی بحران ادامه یافت و در چنین شرایطی بود که ناپلئون بُناپارت، یکی از فرماندهان ارشد ارتش، با تمهید مقدمات قبلی، در روز نهم نوامبر ۱۷۹۹م با یک کودتای نظامی زمام امور را به دست گرفت. مجلس پانصد نفری ابتدا در برابر ناپلئون مقاومت کرد، ولی سربازان ناپلئون نمایندگان مخالف را از تالار جلسه بیرون کردند و باقی مانده نمایندگان که مرعوب شده بودند، طرح پیشنهادی ناپلئون برای تشکیل یک حکومت کنسولی را پذیرفتند. به موجب این طرح، هیأت مدیره پنج نفری به هیأت کنسولی سه نفری تبدیل شد و

نـاپلئون بُناپـارت در مقـام کنسول اول فرانسه، مقـدمات اعلام امپراتوری خود را در پنـج سال بعـد فراهم ساخت. این امر نقطه پایـان انقلاب فرانسه و آغاز دوره سوم جمهوری اول فرانسه معروف به دوره کنسولا بود. در دوران حکومت کنسولی، ناپلئون همراه با ادامه فتوحات نظامی خود دست به اصـلاحات عمیقی زد که از آن جمله می توان به تـدوین یک قانون اساسـی جدید برای فرانسه، تنظیم یـک مجموعه قوانین، تأسـیس نخستین بانک دولتی فرانسه و تثبیت وضع اقتصادی کشور اشاره کرد. با این اصـلاحات، ناپلئون می توانست خود را وارث و دنبال کننـده هـدف های انقلاب فرانسه و یا به قول طرفدارانش، ناجی انقلاب بخوانـد. ولی واقعیت امر این است که این ناجی انقلاب، از همان روز کودتا در فکر به دست گرفتن قـدرت مطلقه بود. دومین گام ناپلئون برای رسـیدن به قدرت مطلقه، تجدیدنظر در قانون اساسـی سال ۱۸۰۰م و تصویب قانون جدیـدی در اوت ۱۸۰۲م بود که مقـام او را به عنوان کنسول مادام العمر تثبیت می نمود و مجالس قانون گزاری را عملاً تابع او می ساخت. دو سال بعد نـاپلئون تصـمیم گرفت در قـالب امپراتور فرانسه، رژیم سـلطنتی موروثی را به فرانسه بازگردانَـد و این تصـمیم را در یـک همه پرسـی از تصویب مردم گذرانـد. در نهـایت، ناپلئون در دوم دسامبر ۱۸۰۴م به عنوان امپراتور فرانسه تاج گـذاری کرد و بـدین ترتیب دوره جمهوری اول فرانسه، ۲۶ روز بعد در ۲۸ دسامبر به پایان رسید.

مناسبت ۰۵: تولد "وودرو ویلسون" بیست و هشتمین رئیس جمهور امریکا (۱۸۵۶م) (ر.ک: ۳ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۶: به نمایش درآمدن اولین فیلم جهان در پاریس و سالگرد ایجاد سینما (۱۸۹۵م)

شرح مناسبت:

نیمه دوم قرن نوزدهم، یکی از پربـارترین دوران هـا برای اختراعـات و اکتشافـاتی است که آثار و نتایـج آن در قرن بیسـتم هم برجای ماند. به طوری که بسـیاری از پیشـرفت های علمی و صـنعتی و پزشکی در قرن بعد که چهره جهان را تغییر داد در واقع ادامه و تکمیـل اختراعـات و اکتشافـات نیمه دوم قرن نـوزدهم است. اختـراع سـینما نیز مربـوط به اواخر قرن نوزدهم بود. اولین نمونه فیلم یا تصاویر متحرک به وسـیله ادیسون مبتکر معروف امریکایی ساخته شـد و او در سال ۱۸۸۸م این اختراع خود را در امریکـا ثبت کرد ولی آن را تعقیب ننمود و به کارها علمی دیگر پرداخت. در این زمان یک مخترع فرانسوی به نام لویی لومْیِر این فکر را دنبـال کرد و در سال ۱۸۹۵م چنـد صـحنه از وقایع روزمره و نمایش های کوتاه کمـدی را فیلم برداری نمود. او در روز ۲۸ دسـامبر آن سـال این فیلم را در یـک سـالن کوچـک زیرزمینی در پـاریس به معرض نمـایش گـذاشت. این نمایش با اسـتقبال فراوانی روبرو شد و طی چند سال، نخستین سالن های سـینما در پاریس و لندن و نیویورک شروع به کار کردند. ولی فیلم هایی که طی این سال ها به معرض نمایش گذاشته می شد، ترکیبی از نمایش های کوتاه و صحنه های زندگی روزمره یا مناظر طبیعی به صورت صامت و بی صـدا بود و سـینما در سال های قرن بیسـتم رونق بیشتری یافت. در سال های بعد، دسـتگاه های پیشرفته برای ضبط و نمایش آثار سینمایی ساخته شد و به تدریج سینماهای

متعددی با استانداردهای نوین، در تمامی کشورها دایر گردید.

مناسبت ۰۷: روز ملی "نپال"

شرح مناسبت:

کشور نپال در دامنه کوه هیمالیا، در مرتفع ترین نقطه جهان و بین پرجمعیت ترین کشورهای جهان یعنی چین و هند قرار گرفته است. مساحت این کشور آسیایی ۱۴۷/۱۸۱ کیلومتر مربع و جمعیت آن نزدیک به ۲۴ میلیون نفر می باشد. پیش بینی می شود که جمعیت نپال تا سال ۲۰۲۵م در حدود ۳۸ میلیون نفر گردد. پایتخت نپالْ کاتْمانْدو نام دارد و واحد پول آن روپیه نپال است. بیش از ۷۵٪ مردم نپال پیرو مذهب هندو هستند و به زبان نپالی صحبت می کنند. از شهرهای مهم نپال، پوخارا، بیرات نگر و لالیت پور است. نپال تا سال ۱۷۶۹م که به صورت کشور واحدی درآمد به امیرنشین های کوچکی تقسیم شده بود که فرمان روایان آنْ، مقام سلطنت و رهبری مذهبی کشور را توأمان در اختیار داشتند. نپال تا نیمه قرن بیستم کشوری دور افتاده و منزوی بود و فقط از طریق هند یا انگلستان با دنیای خارج ارتباط داشت. در سال ۱۹۵۳م صعود نخستین کوهنوردان جهان به قله "اورست" که در کوه های هیمالیا در کشور نپال واقع شده است توجه جهانیان را به این کشور فراموش شده جلب کرد. نپال یک کشور پادشاهی است که تا سال ۱۹۹۰م دارای حکومت مطلقه سلطنتی بود و مجمع ملی این کشور، نقشی جز تایید تصمیمات شاه و دولت منتخب او نداشت. در سال ۱۹۹۰م نسیم آزادی خواهی که در سراسر جهان وزیدن گرفته بود به این سرزمین دور افتاده هم رسید و احزاب و گروه های سیاسی که در نپال پا به عرصه وجود گذاشته

بودند، تظاهرات بزرگی برای استقرار دموکراسی به راه انداختند. پادشاه نپال نیز سرانجام به انجام انتخابات آزاد با شرکت تمام احزاب سیاسی تن در داد و آزادی های سیاسی نیز بیشتر شد. از نظر اقتصادی، نپال کشور بسیار فقیری است که عمده تولید ناخالص ملی خود را از از نظر اقتصادی، نپال کشور بسیار فقیری است که عمده تولید ناخالص ملی خود را از تولیدات کشاورزی به دست می آوَرَد. این کشور دارای قدمت تاریخی بوده و نظام سیاسی حاکم بر آن مشروطه سلطنتی با دو مجلس قانون گزاری است.

روز ۲۹

مناسبت ۰۱: آزمایش اولین ماشین بخار توسط "ژوزف کونیو" مبتکر فرانسوی (۱۷۷۰م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: مرگ "کِلِمِنْس مِتِرنیخْ" صدراعظم معروف و مقتدر اتریش (۱۸۵۹م)

شرح مناسبت:

کلمنس وِنتِسل لوتار مِتِرنیخ شاهزاده و سیاست مدار معروف اتریش در اولین روز اوت سال ۱۷۷۳م به دنیا آمد. وی از سنین جوانی وارد عرصه سیاست شد و از ۳۶ سالگی به عنوان وزیرخارجه اتریش انتخاب گردید و از همین زمان مقام صدراعظمی این کشور را نیز بر عهده گرفت و تا حدود ۴۰ سال بعد، به صورت چهره اصلی سیاست اروپا مطرح بود. مترنیخ ابتدا کوشید اتحاد بافرانسه را عملی سازد. اما پس از عدم موفقیت در میانجی گری میان متحدین و ناپلئون بُناپارت، به متحدین پیوست و چون سیاست خارجی کشورش را نیز بر عهده داشت توانست مقام بین المللی اتریش را بالاـ ببرد و در نتیجه در کشاندن کشورهای اروپایی به ائتلاف و دسته بندی علیه فرانسه توفیق یافت. وی که سیاست مداری محافظه کار بود هر کجا اثری از انقلاب و قیام مردمی مشاهده می نمود آن را با بی رحمی فراوان سرکوب می کرد. مترنیخ بر این عقیده بود که با حفظ وضع موجود می توان نظم و آرامش را بر قرار ساخت. جاسوسی، سانسور و سرکوبی مسلحانه جنبش های آزادی خواهی، از مشخصات اصلی سیاست او بود. سه اصلِ پشتیبانی از حاکمیت مطلق، جلوگیری از تمایلات ناسیونالیستی و حفظ وضعِ موجود، از مختصات عمده مدام و مسلک مترنیخ به شمار می رفت. در واقع اصول مترنیخ واکنشی بود نسبت به انقلاب فرانسه و عقائد و افکاری که از آن ناشی می شد. با این حال اعلام دکترین مونروئه رئیس جمهور امریکا مبنی بر عدم حق دخالت اروپا در منطقه امریکای جنوبی باعث

شد تا مرام مترنیخ در دنیای جدید متوقف شود و بیشتر کشورها را از همراهی با مترنیخ باز دارد. بنابراین تصمیم انگلستان مبنی بر جای گزین کردن سیاست تجاری و اقتصادی به جای سیاست نظامی و نیز وقوع انقلابات داخلی در کشورهای مختلفِ اروپایی، از علل زوال و انحطاط مرام و اندیشه مترنیخ به حساب می آید. مترنیخ در مقام یک اتریشی متعصب در همه احوال منافع کشورش را بر دیگران ترجیح می داد اما با این همه، به علت اعمال شیوه های دیکتاتوری مورد نفرت مردم کشورش بود. عصر مترنیخ که سال های ۱۸۱۵ تا ۱۸۴۸م را پوشش می داد. با انقلاب های سال ۱۸۴۸ که همه اروپا را فرا گرفت به پایان رسید و با سرنگونی و فرار او از اتریش در سال ۱۸۴۸ دوره ۴۰ ساله زمام داری وی نیز خاتمه یافت. کلمنس مترنیخ سرانجام در ۲۹ دسامبر ۱۸۵۹ در سن ۸۶ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: مرگ "تئودور نولْدْکه" خاورشناس برجسته آلمانی (۱۹۳۰م) (ر.ک: ۲ مارس)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۴: امضای قرارداد استقلال "ایرلند" بین رهبران ایرلند و انگلستان (۱۹۳۷م)

شرح مناسبت:

در ۲۹ دسامبر ۱۹۳۷م قرارداد استقلال ایرلند به امضای رهبران جمهوری خواه ایرلند و دولت انگلیس رسید، اما به دلیل آغاز جنگ جهانی دوم، دولت انگلیس از اجرای این قرارداد خودداری کرد. پس از جنگ جهانی دوم، جمهوری ایرلند جنوبی، در سال ۱۹۴۹م، رسماً استقلال خود را از انگلیس اعلام کرد. استقلال جمهوری ایرلند، نتیجه هشت قرن مبارزه جمهوری خواهان ایرلند با انگلیس بود. البته انگلیس در سالیان قبل از آن، برای پایان دادن به مبارزات ایرلندی ها، اختیاراتی در زمینه اداره امور داخلی به کاتولیک های جمهوری خواه این کشور داد. اما شش ایالت شمالی ایرلند که اکثریت جمعیت آن را پروتستان های طرفدار انگلیس تشکیل می دادند، همچنان زیر حاکمیت مستقیم لندن باقی ماندند. به همین دلیلْ، اقلیت کاتولیک ایرلند شمالی به مبارزه برای خروج انگلیس از ایرلند شمالی و وحدت دو ایرلند، ادامه می دهد. کشور ایرلند جنوبی با بیش ازهفتاد هزار کیلومتر مربع مساحت، قسمت اعظم جزیره ایرلند را تشکیل می دهد که با فاصله کمی در غرب انگلستان قرار دارد. (ر.ک: ۱۷ مارس)

مناسبت ۰۵: تأسیس صندوق بین المللی توسعه کشاورزی وابسته به سازمان ملل متحد (۱۹۷۷م)

شرح مناسبت:

نخستین اقدام برای تأسیس صندوق بین المللی توسعه کشاورزی در جریان کنفرانس جهانی خواربار در رُم ایتالیا در سال ۱۹۷۴م انجام یافت. در ۲۹ دسامبر ۱۹۷۷م، با تصویب مجمع عمومی و شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل، بین المللی توسعه کشاورزی صندوق موسوم به ایفاد، به عنوان یکی از کارگزاری های تخصصی سازمان ملل تأسیس گردید. از جمله اهداف ایفاد، مبارزه با گرسنگی و فقر روستاییان در کشورهای در حال توسعه از طریق ارائه وام و کمک های بلاعوض به

منظور رشد و توسعه امور

کشاورزی در این گونه کشورها عنوان شـده است. منابع مالی این صـندوق توسط بانک جهانی، بانک های عمران منطقه ای و سـایر مؤسـسات وابسـته به سازمـان ملـل متحـد و هم چنین کمـک هـای داوطلبانه برخی کشورها، باز پرداخت وام ها و درآمد حاصل از سرمایه گذاری های صندوق تامین می شود. مقر این صندوق در شهر رُم پایتخت ایتالیا است. اعضای صندوق در سه دسته قرار گرفته اند: کشورهای پیشـرفته صنعتی، کشورهای عضو اوپک و کشورهای در حال توسعه. این صندوق دارای یک شورای حکام، یک هیأت مدیره و رئیس دبیرخانه می باشد و هیأت مدیره صندوق مسئول عملیات کلی صندوق می باشد.

مناسبت ۰۶: روز بین المللی تنوع حیات

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

روز ۳۰

مناسبت ۰۱: تصرف جزیره "سیلان" در اقیانوس هند توسط استعمار انگلستان (۱۸۱۵م) (ر.ک: ۴ فوریه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۲: تولد "رودیارْد کیپلینْگ" شاعر و نویسنده انگلیسی (۱۸۶۵م)

شرح مناسبت:

رودیارْدْ کیپلینگ ادیب انگلیسـی در ۳۰ دسامبر ۱۸۶۵م در بنـدر بمبئی در هندوسـتان به دنیا آمـد و از پنـج سالگی خواندن و نوشـتن را فرا گرفت. وی از طفولیت، تحت تـأثیر شخصـیت ادبی و هنری پـدرش و داسـتان هـایی که برگرفته از فرهنگ عامه مردم هند بود قرار گرفت و این تأثیرپذیری، در آثار وی نمود یافت. همین تاثیر و نیز حقایق مربوط به استعمار ملت هند توسط انگلیس بـاعث شـد تـا کیپلینگ کتاب جنگل و کیم را به نگارش درآورد. وی در این کتاب، سیاست اسـتعماری انگلسـتان را آشـکار سـاخته و حقیقت آن را بر ملت هـای اسـتعمار زده آسـیا و افریقـا نمایـان کرد. انتشـار این کتـاب، شـهرتی فراوان برای کیپلینگ فراهم آورد و جوایز چنـدی به او تعلق گرفت. وی در این کتاب و دیگر کتاب ها، سـیاست امپریالیستی انگلسـتان را، چنان که بود مجسم ساخت و از این راه، حقایق تلخ و نفرت آوری را بر ملل اسـتعمار زده آن روزگار فاش نمود. کیپلینگ در سال ۱۹۰۷م به عنوان اولین انگلیسـی، برنـده جایزه نوبل ادبیات گردید. وی در مشـرق به عنوان مشـهورترین ادیب و نویسـنده انگلیسـی مطرح می باشـد. کارهـای وی دارای تنوع شـگفت انگیزی می باشـند. کیپلینـگ افق فکری وسـیعی داشت و درآثـار خود، همه حواس حتی بویـایی خواننـده را برمی انگیخت. واقع بینی و واقع نگـاری از یـک سو و اسـتفاده منـاسب از کلمات و زبان محاوره ای از سوی دیگر، در مسیر هـدف واحد نویسـنده که مضامینی چون میهن پرستی، شـهامت، بردباری و کمک به هم نوع است، قرار دارد. ارابه دوچرخه

ای، ترانه هـای ارادی، ابـداع هـای گونـاگون و فرانسه در جنگ از دیگر آثار اوست. رودیارد کیپلینگ سـرانجام در ۱۸ ژانویه ۱۹۳۶م در ۷۱ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۳: آغاز قیام ضد استعماری "بوکسورها" در چین (۱۸۹۹م)

شرح مناسبت:

در اواخر قرن نوزدهم، زندگی سـنتی و بی آلایش مردم چین زیر نفوذ غرب گرایی رو به اضمحلال بود. در سال ۱۸۹۴، چین، شبه جزیره کره را در برابر جنـگ بـا ژاپن از دست داده بود و کشورهای قـدرت منـد آن روز اروپا هم چون انگلیس، آلمان و روسیه قسـمت هـایی از سـرزمین چین را اشـغال کرده بودنـد. در گرماگرم چنین دوران ضـعف و حقارتی بود که تعـدادی از نظامیان چینی یک جنبش ناسـیونالیستی ضدغربی به نام بوکسورها یا جامعه مشت های موزون و هماهنگ علیه خارجیان پدید آوردنـد که خواه ناخواه افراد بسـیار تندرو و متعصبی هم داخل آن بودند. بوکسورها، سـفارت خانه های دولت های غربی در پکن را تصـرف کردنـد و به مبـارزه شدیـد بـا مبلّغین اروپـایی در چین پرداختنـد که در این میان تعـدادی از مبلغین مسـیحی و جمعی از چینی ها که به مسـیحیت گرویده بودند، کشـته شدند. در ۳۰ دسامبر ۱۸۹۹م یک مبلّغ انگلیسـی توسط این گروه که خود را مشت های متحـد عدالت نیز می نامیدند، کشـته شد. در اولین روز سال ۱۹۰۰م اعلامیه ای از سوی دربار سـلطنتی چین منتشـر گردیـد که در آن ضـمن انتقاد از این عمل، آن را تنها یکی از حملات گروه های مخفی علیه بیگانگان به شـمار آورد. این در حـالی بود که ملکه چین، تمـام تلاـش خود را در شـکل دادن یک ارتش تازه و حمایت از گروه های محلّی مبارز قرار داده بود.

در واقع شکل گیری بوکسورها یک عکس العمل طبیعی وطن پرستان در برابر تجاوزها و توهین بی شمار خارجی ها نسبت به چین و مردم آن، به حساب می آمد. این حوادث که می توانست به قطع کامل نفوذ بیگانگان از خاک چین منتهی گردد به مذاق هیچ یک از کشورهای استعماری آن روز سازگار نبود. بنابراین آنان ارتشی از شش کشور ژاپن، انگلیس، روسیه، فرانسه، آلمان و امریکا به بهانه حفظ جان اتباع خویش تشکیل داده و به سرکوب قیام پرداختند. این سرکوبی آن چنان وحشیانه بود که ارتش های خارجی در پشت سر خود انبوهی از کشتگان و دهکده های سوخته شده را باقی می گذاشتند. هم چنین رفتار قساوت آمیز بیگانگان آنچنان سخت گیرانه بود که بسیاری از مردم چین دست به خودکشی می زدند. عملکرد تجاوزگران به گونه ای ضد بشری و مغایر با اصول انسانی بود که یک خبرنگار انگلیسی با اشاره به جنایاتی که آن را نمی توانست بنویسد اضافه نمود که تمدن غربی، روکِشی برای توحش است. پس از سرکوب جنبش بوکسورها دولت وقت چین مجبور به پرداخت غرامت سنگینی به استعمارگران شد. این رویداد و وقایع بعدی باعث ظهور سون یات سن رهبر انقلاب چین، سقوط خاندان امپراتوری منچو و استقرار نظام جمهوری در سال ۱۹۱۲م گردید.

مناسبت ۰۴: تولد "سرگئی کورولف" فضانورد معروف روسی (۱۹۰۶م) (ر.ک: ۱۴ ژانویه)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۵: تولد "رشید کَرامی" سیاست مدار برجسته و نخست وزیر پیشین لبنان (۱۹۲۱م)

شرح مناسبت:

رشید کرامی به عنوان شخصیتی که بخشی از تاریخ لبنان در نیمه دوم قرن بیستم با حیات سیاسی وی عجین شده است، در ۳۰ دسامبر سال ۱۹۲۱م در طرابلس لبنان در یک خانواده مسلمان به دنیا آمد. وی تحصیلات عالی خود را در دانشگاه اسلامی طرابلس آغاز کرد و هم زمان با فارغ التحصیل شدن از دانشکده حقوق دانشگاه قاهره، موفق به اخذ دکترای افتخاری از دانشگاه حیدرآباد هند نیز گردید. رشید کرامی از آن پس به عنوان وکیل مدافع در تشکیلات قضایی لبنان خدمت کرد و از سال ۱۹۵۱م، با انتخاب شدن به نمایندگی پارلمان لبنان، زندگی سیاسی خود را آغاز نمود. وی در همان سال، اولین پست وزارت را با تصدی وزارت دادگستری آغاز کرد و سال بعد در همان کابینه، به وزارت اقتصاد دست یافت. رشید کرامی در طول حیات خود، ده بار مامور تشکیل کابینه شد و در این دوران، ریاست اکثر کابینه های لبنان را در بحرانی ترین شرایط تاریخ سیاسی لبنان برعهده گرفت. دهمین و آخرین کابینه رشید کرامی، تحت عنوان دولت اتحاد ملی از سال ۱۹۸۴م آغاز به کار کرد و تا دو ماه قبل از مرگ رشید کرامی، به کار خود ادامه داد. وی در این زمان، طی یک نطق شفاهی خطاب به ملت لبنان، استعفای خود را اعلام کرد و علت آن را عدم موفقیت کابینه اش در حل بحران اقتصادی دانست. وی در آن هنگام معتقد بود که سیر تمامی تحولات، به ضرر منافع ملت و کشور لبنان است. با پذیرفته نشدن استعفای وی از سوی امین جُمیِّل،

رئیس جمهور وقت، رشـید کرامی تا پایان عمر ۶۶ سـاله خود اداره لبنان را برعهـده داشت تا این که در اول ژوئن ۱۹۸۷م، در حالی که از طرابلس عازم بیروت بود، بالگرد وی هدف آتش نیروهای فالانژ قرار گرفت و کشته شد. گزارشات بعدی، خبر از وقوع حادثه بر اثر انفجار مواد منفجره ای می داد که در پشت صندلی رشید کرامی کار گذاشته شده بود که به وسیله کنترل از راه دور، برفراز مناطق تحت کنترل مسـیحیان منفجر گردید. پس از این حادثه، محافل سیاسـی و اسلامی لبنان، فالانژها را عامل این سانحه و قتل رشـید کرامی معرفی کردند. رشید کرامی یکی از حامیان انقلاب اسـلامی ایران بود و این حمایت را گه گاه در مصاحبه ها و اظهارنظرهای خود ابراز می داشت.

مناسبت ۰۶: حمله صهیونیست های مسلح به روستای بَلَد الشیخ (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

در ۳۰ دسامبر ۱۹۴۷م تروریست های مسـلح وابسـته به دو سازمان صـهیونیستی، در عملیاتی مشترک، دهکـده بلَدُالشـیخ را در فلسـطین مورد حمله قرار دادند. در این حمله وحشـیانه خانه فلسـطینی ها به آتش کشـیده شد و شصت فلسطینی در داخل خانه هایشـان کشـته شدنـد. در همین روز، گروه تروریستی صـهیونیست هـا به نـام ایرْگون در دو حمله دیگر، با پرتاب بمب در بین فلسطینی ها، ۱۷ تن از آن هـا را به قتل رساندنـد و ده ها تن را زخمی کردنـد. تشدیـد حملات تروریستی صـهیونیست ها علیه فلسطینی ها در اواخر سال ۱۹۴۷ و اوایل ۱۹۴۸م به منظور زمینه سازی اعلام موجودیت رژیم اشـغال گر قدس در ماه مه ۱۹۴۸ بود.

مناسبت ۰۷: مرگ "آلفرد وایْتْهِد" فیلسوف و ریاضی دان معروف انگلیسی (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

آلفرد نورْثْ وایْتْهِـد، ریاضـی دان و فیلسوف انگلیسـی در ۱۵ فوریه ۱۸۶۱م به دنیـا آمـد. وی پس از طی تحصـیلات خود، به تـدریس فلسـفه و ریاضـی در دانشـگاه هـای انگلسـتان و امریکـا مشـغول شـد و کتـاب هایی درباره ریاضـیات نگاشت. وایْتهِد برخلاف سال های جوانی که بیشتر به ریاضی تمایل داشت، در سنین پایانی عمر خود به فلسفه روی آورد و به آن پرداخت. از آن جا که وایتهـد از یک خاندان روحانی بود، بیشتر به جنبه معنوی دنیا اهمیت می داد تا جنبه مادی آن. وی مخالف هر گونه دوگانگی میان روح و ماده، خـدا و جهان، دین و علم و واقع گرایی و خیال پردازی بود و در راه آشتی دادن و سازگاری میان این اجزای ناسازگار تلاش می کرد. وایتهد اعلام داشت که سراسـر جهان فرایندی مستمر از اعمال متقابل ناهماهنگ است. در حقیقت وی در تکثیر ظاهری اشیاء،

وحدت اساسیِ آن ها را مشاهده می کرد. از وایتهد آثاری بر جای مانده که اصول نسبیت، دین در دست ساختمان، فرایند و واقعیت و سرگذشت اندیشه ها از آن جمله است. با این حال زبان و نوشتار وایتهد جنبه فنی و پیچیده دارد و همین امر باعث شده است که اغلب افکار و اندیشه های او گنگ و نامفهوم باشد. آلفرد نورث وایْتِهِد سرانجام در ۳۰ دسامبر ۱۹۴۷م در ۸۶ سالگی در گذشت.

مناسبت ۰۸: الغاء رژیم سلطنتی و اعلام جمهوری خلق در کشور "رومانی" (۱۹۴۷م)

شرح مناسبت:

کشور رومانی تا سال ۱۸۶۲م، امیرنشینی خود مختار در قلمرو عثمانی بود تا این که در سیزدهم ژوئیه ۱۸۷۸م استقلال خود را از عثمانی بازیافت. در جریان جنگ جهانی دوم، این کشور با تحمل خسارت های بسیار، بخش اعظم سرزمین هایی را که به عنوان غنیمت دریافت کرده بود، از دست داد. رومانی پس از جنگ جهانی دوم تا سال ۱۹۴۷م با نظام سلطنتی اداره می شد اما در ۳۰ دسامبر همین سال با استعفا و برکناری میخائیل، آخرین پادشاه رومانی، بساط سلطنت در این کشور برچیده گشت و حکومت جمهوری اعلام شد. از آن پس، حزب کمونیست به عنوان تنها حزب حاکم، زمام امور را به دست گرفت و با اعمال سیاست های اقتصاد سوسیالیستی به اشتراکی کردن کشاورزی پرداخت و سپس با عضویت در پیمان ورشو بیشتر از گذشته دنباله رو سیاست های شوروی گردید. رومانی یکی از فقیرترین کشورهای شرق اروپا بود و سیاست های تمرکزگرایانه کمونیستی نیز موفق به حل مشکلات اقتصادی این کشور نگردید. هم زمان با آغاز فروپاشی جماهیر شوروی اتحاد شوروی سابق و پایان عمر نظام های کمونیستی در اروپای شرقی، در رومانی

نیز بـا اعـدام چائوشسْـکو رهبر حزب کمونیست این کشور در سـال ۱۹۸۹، نظام کمونیستی رومانی سـرنگون شـد. (ر.ك: ۲۲ دسامبر)

روز ۳۱

مناسبت ۰۱: تولد "آندره وِزالْیوس" پزشک و جراح بلژیکی (۱۵۱۴م)

شرح مناسبت:

آنـدریاس وسالیوس یا آندره وزالیوس در ۳۱ دسامبر ۱۵۱۴م در بروکسـل در بلژیك به دنیا آمـد. وی پس از طی تحصـیلات متوسـطه، وارد دانشـگاه شد و در رشـته پزشـکی فارغ التحصـیل گردید. وزالیوس از آن پس، در حالی که بیشتر از بیست سال نداشت، به اسـتادی دانشـگاه رسـید و به تدریس پرداخت. با این حال، وی مایل به شناخت اجزای درونی انسان بود و به کالبد شکافی بـدن آدمی علاقه داشت. از این رو طی سال های بعد تلاش های زیادی برای شـناختن عملکرد اعضای مختلف بدن از طریق تشـریح به عمل آورد و نتایـج تحقیقات خود را در کتابی به نام کارخانه بدن انسان، گردآوری کرد. این کتاب به عنوان نخستین اثر در باب تشریح بدن انسان، در دنیای آن روز شهرت بسیار یافت. مزایای عمده آن بر سایر کتب قدیمی، در تصاویر جـالب آن بود. وزالیوس در کتـاب خود، بـدن آدمی را به طور طبیعی به نمایش درآورده و عضـلات بـدن را در حال انقباض طبیعی و نیز استخوان ها را در وضع عادی زندگی، به حدی طبیعی نشان داده که می توان گفت هیچ تصویری تا آن زمان برتر و بهتر از آن ترسیم نگردیده است. کتاب وزالیوس به نوعی آغاز تشریح نوین به شمار می رود و وزالیوس با این کتاب، دانش تشـریح را وارد مرحله عملی دقیقی نمـود. وزالیوس گرچه از نظر کالبدشـکافی مردی بسـیار دقیق بود، بـا این حـال پـاره ای از نظرات فیزیولوژی قدیم را قبول داشت.

با این حال برخلاف ارسطو که قلب را مرکز زندگی و هوش و عواطف می دانست، وزالیوس عقیده داشت که مغز و سلسله اعصاب این وظیفه را برعهده دارند. تحقیقات گسترده وزالیوس در رشته پزشکی، توانست سیر جدیدی به حرکت علم طب دهد به طوری که می توان گفت طب جدید پیشرفت خود را مدیون تحقیقات و تجربیات وزالیوس می داند. وزالیوس مدتی را به عنوان پزشک مخصوص دربار گذراند اما پس از چندی با اتهاماتی مبنی بر کفر و دزدیدن جسد آدمیان و تشریح آن از سوی مخالفانش روبرو شد که در دادگاه تفتیش عقاید به مرگ محکوم شد. اما با وساطت پادشاه از مرگ نجات یافت و به تبعید به بیت المقدس محکوم گردید. آندره وزالیوس سرانجام در مسیر سفر به بیت المقدس در نهم فوریه ۱۵۶۴م در پنجاه سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۲: به وجود آمدن روش ضد عفونی در معالجات پزشکی (۱۸۶۷م)

مناسبت مذکور دارای شرح نمی باشد

مناسبت ۰۳: تولد "هانری ماتیس" نقاش معروف فرانسوی (۱۸۶۹م)

شرح مناسبت:

هانری ماتیس، نقاش فرانسوی در ۳۱ دسامبر ۱۸۶۹م در فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی دروس متوسطه، به خواست پدرش برای تحصیل حقوق به پاریس رفت ولی به جای حقوق، به نقاشی روی آورد. ماتیس پس از رسم تابلوهای متعدد، اولین نمایش گاه آثار هنری خود را در ۲۷ سالگی برپا کرد و حتی یکی از آثارش را دولت خریداری نمود. ماتیس درصدد بود تا با ایجاد سبکی جدید، هنر خود را تعالی بخشد. در این میان، جستجو و بررسی سبک های گوناگون نقاشی، نه تنها به تکامل آثار هانری ماتیس منجر گردید، بلکه این تلاش باعث شد تا در سال ۱۹۰۵م، به همراه عده ای از نقاشان معاصر خود، سبک جدیدی با نام فوویسم را عرضه کند. ویژگی اصلی سبک فوویسم، بر هم زدن اشکال و تناسبات طبیعی و به کار بردن رنگ های تند و خالص بود. البته در این بین، ماتیس تنها فردی بود که به کشف امکانات این مکتب ادامه داد و بر آن پای فشرد. او در سال های پس از جنگ جهانی اول، با استفاده از تجربیات سال های نقاشی خود، از رنگ های تندتر و طرح های پیچیده تر استفاده نمود. او در دهه های پایانی عمر خویش،به کارهای تزئینی و مصورسازی کتاب ها و نیز کارهای گرافیکی پرداخت تا این که در سوم نوامبر ۱۹۴۵م در ۸۵ سالگی درگذشت. وی از معدود هنرمندانی بود که جنبه های عقلانی و عاطفی را در هنر خود به هم آمیخت. او به هنری بیان گر و هدفمند اعتقاد داشت. به نظر

ماتیس، فقط آن کسی که بتواند عواطف خود را به طرزی اصولی نظم دهد، هنرمند است.

مناسبت ۰۴: تولد "آرتور کریستین سن" شرق شناس برجسته دانمارکی (۱۸۷۵م)

شرح مناسبت:

آرتور کریستین سَن، مستشرق دانمارکی در ۳۱ دسامبر ۱۸۷۵م در کپنهاک، پایتخت دانمارک به دنیا آمد. وی در دوران تحصیل در دوره متوسطه به زبان شناسی و امور مشرق علاقه مند گردید و پس از فراگیری زبان فرانسه و لاتین و تاریخ، به آموختن زبان های فارسی، عربی، سانسکریت و ترکی پرداخت. کریستین سن پس ازپایان تحصیلات دانشگاهی، برای جمع آوری موادی برای رساله دکترای خود درباره عمر خیام نیشابوری، به کتابخانه های لندن، پاریس و اسپانیا و نقاط دیگر سفر کرد و برای نخستین بار با ابنیه و آثار تمدن شرق و اسلامی در اسپانیا روبرو شد. وی در سال ۱۹۱۴م راهی ایران گردید و درباره فرهنگ، دین و زبان ایران، به تحقیق و نگارش پرداخت. حاصل این سفر و سفرهای بعد او به ایران، کتب و آثار متعددی است که در تحقیق لهجه ها و فرهنگ مردم ایران نوشته است. کریستین سن در مطالعات لهجه شناسی خود، فقط از نظر زبان شناسی به لهجه ها نمی نگریست، بلکه در ضمن تحقیق، مسائل و تحولات تاریخی و قومی را نیز در نظر داشت و هدفش این بود که صورت کنونی لهجه های مختلف را با بررسی دقیق، تصویر کند و درک روشنی از وضع تحول و تطور زبان های مادی، پارتی، فارسی باستان، فارسی میانه و زبان ساسانیان به دست آورد. از پروفسور کریستین سن بیش از سی صد کتاب، رساله و مقاله به جای مانده است که تتبعات انتقادی بر رباعیات خیام، شعرا و فلاسفه اسلامی،

داستان بهرام چوبینه و ایران در زمان ساسانیان از آن جمله اند. آرتور کریستین سن سرانجام در ۳۰ مارس ۱۹۴۵م پس از نزدیک به نیم قرن تحقیق پیرامون تاریخ و فرهنگ ایران، در هفتاد سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۵: قتل "گریگوری راسپوتین" شخصیت مرموز دربار تزاری روس (۱۹۱۶م)

شرح مناسبت:

گریگوری افیموویچ نوویخ معروف به راسپوتین، دهقان زاده ای روسی بود که در ۱۲ مه سال ۱۸۷۲م به دنیا آمد. وی از همان ابتدای سنین جوانی به حرفه جادوگری و پیش گویی روی آورد و توانست با استفاده لباس کشیشی، به دربار تزار نیکلای دوم، پادشاه روسیه راه یابد. راسپوتین طی سال های حضور در دربار، بر ملکه روسیه نفوذ فراوانی یافت و مقامات حکومتی را برضد خود برانگیخت. اما تزار به سبب علاقه ای که همسرش به راسپوتین داشت اقداماتی جدی در این رابطه انجام نداد تا این که راسپوتین توسط نخست وزیر وقت که از دخالت های گسترده وی به ستوه آمده بود از کشور اخراج شد. ولی راسپوتین از محل تبعید نیز رابطه خود را با ملکه روس حفظ نمود و با ارسال نامه های متعدد، نخست وزیر را به توطئه علیه خاندان سلطنتی متهم کرد. ملکه نیز نفرت و سوء ظن خود را به تزار منتقل نمود و روابط تزار و نخست وزیرش به تدریج به سردی گرایید تا این که نخست وزیر در حادثه ای به قتل رسید. از این زمان، راسپوتین به روسیه بازگشت و شهرت اعمال و رفتار جادوگرانه و آمیخته با فساد و شهوت رانی راسپوتین، به گوش اکثر مردم روسیه رسید و جنجالی را نیز در داخل مجلس دوما برانگیخت. اما نفوذ وی در دربار و حمایت شخص ملکه

روسـیه از وی مانع از هر تصـمیم جدی علیه او می گردید به طوری که هر کس راسـپوتین را به خشم می آورد مغضوب ملکه تزار می شـد و جـانش مورد تهدیـد قرار می گرفت. راسـپوتین به تدریـج در عزل و نصب هـا، ماموریت دادن به افراد دولتی و تصمیمات کوچک و بزرگ تزار نیز اعمال نفوذ و دخالت می کرد. از آن طرف، تزار نیکلای دوم در مورد چگونگی برخورد روسـیه بـا بحران جنـگ اول جهـانی و نیز شـروع تهاجمـات و پایان آن، با راسـپوتین مشورت می کرد. در این زمان به توصـیه راسـپوتین و اصـرار ملکه که تحت تاثیر تلقینات راسپوتین قرار داشت، تزارنیکلای دوم شخصا فرماندهی کل قوای روسیه را به عهـده گرفـت و بـا خروج او از پـایتخت برای عزیمت به منطقه جنگی، اختیـار امـور کشـور به دست ملکه و در واقـع به دسـت راسـپوتین افتاد. مکاتبات ملکه روسیه با تزار از هنگام تصدی فرماندهی کل قوای روسیه از طرف تزار، نشان می دهد که ملکه در تمـام این مـدت در جزئیـات نقشه هـای جنگی قرارداشـته و در هر یـک از نـامه هـا و تلگراف هـای خـود به تزار، نظریـات راسپوتین را در امور نظامی به تزار تلقین می نمود. بعدها فاش شد که مداخلات ملکه و تلقینات راسپوتین که نه فقط در ملکه، بلکه در تزار هم موثر بود، یکی از عوامل مهم شـکست نیروهایا روسـیه در جنگ جهانی اول به شمار می رفت. گفته می شود راسپوتین حتی روز مرگ خود در اول ژانویه ۱۹۱۷م را نیز پیش بینی کرده بود. او در نامه ای به تزار متذکر شده

بود که اگر به دست عوامل دولتی یا شاهزادگان درباری کشته شود کلیه خاندان سلطنتی، ظرف دو سال نابود خواهند شد. گریگوری راسپوتین سرانجام در آخرین روز سال ۱۹۱۶م در ۴۴سالگی به دست یک شاهزاده تزاری به قتل رسید. قاتلان، جسد او را در اول ژانویه ۱۹۱۷م در میان یخ های رود نِوا انداختند، که دیگر هرگز این جسد پیدا نشد.

مناسبت ۰۶: مرگ "روژه مارتین دوگار" نویسنده شهیر فرانسوی (۱۹۵۸م)

شرح مناسبت:

روژه مارتین دوگار، نویسنده و رمان نویس معروف فرانسوی در ۲۸ فوریه ۱۸۸۱م در نزدیکی پاریس به دنیا آمد. وی در دوران تحصیل به تدریج به ادبیات علاقه مند شد و به فراگیری اصول نویسندگی پرداخت. مارتین دوگار پس از چندی رمان زندگی مرد مقدس و سپس داستان صورت پذیرفتن را منتشر کرد که آثار خوبی از کار درنیامدند و با شکست مواجه شدند. از این رو مارتین دوگار تصمیم گرفت که همه عمر را به دور از شهر به سر برد و به رمان نویسی بپردازد. وی پس از جنگ جهانی اول، یادداشت هایش را برای خلق اثری مهم بر مبنای مشاهدات و حوادثی واقعی فراهم آورد و هفده سال از عمر خود را صرف تنظیم آن نمود تا سرانجام رمان نه جلدی خانواده تیبو را به تدریج منتشر کرد.شیوه نگارش در این اثر بسیار متعادل است و از روانی و سهولت برخوردار می باشد. قدرت مارتین دوگار از طرفی در عرضه کردن تصویرهای کلی و زنده و وصف حوادث به صورتی واقعی و واکنش های این حوادث در مردم است که با استادی و تیزبینی و صراحتی ستایش انگیز بیان شده است. از طرف دیگر، این قدرت در تعمق و نفوذ

نویسنده، در طریقه زیستن افراد در دل حوادث و شرکت آنان در تحولاتْ آشکار می گردد. شاه کار خانواده تیبو، جایزه ادبی نوبـل در سال ۱۹۳۷م را برای مـارتین دوگـار به ارمغـان آورد و او را بیش از پیش به شـهرت رسانـد. در ادبیات معاصـر، روژه مارتین دوگار، بی شک مقامی کاملاً خاص دارد. وی بیش از هر چیز به مسائل مربوط به جامعه شناسی و روان شناسی و حتی روانپزشـکی علاقه داشـت که در آثـارش بـا موشـکافی فراوان مـورد تـوجه قرار گرفته است. درنظر عـده ای، او بیش از حـد، احساس ها و واکنش های شخصی را در مسیر داستان دخالت می دهد تا جایی که حضورش در مکالمه ها به حدّ اعلا احساس می شود. برخی مارتین دوگار را تاریخ نگاری اخلاق گرا دانسـته اند که زندگی روزمره یک نسل را به رشـته تحریر درآورده است. وی در سـال هـای پایـانی عمر خود خاطرات زنـدگی شخصـی و ادبی را برای چاپ به ناشـر سپرد که در آن با صـداقت بسـیار و فروتنی کامل، دشواری ها، تردیدها و شکست های خویش را بیان کرده است. روژه مارتین دوگارسرانجام در آخرین روز سال ۱۹۵۸م در ۷۷ سالگی درگذشت.

مناسبت ۰۷: استعفای "بوریس یلتسین" از ریاست جمهوری روسیه (۱۹۹۹م)

شرح مناسبت:

بوریس یِلْتْسـین، اولین رئیس جمهور روسیه پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سابق در اول فوریه ۱۹۳۱م در منطقه اورال روسیه در خانواده ای تهی دست به دنیا آمد و پس از اخذ دیپلم به حزب کمونیست پیوست. ترقی بوریس در حزب کمونیست به کندی صورت گرفت چرا که علاقه ای به فعالیت های حزبی نشان نمی داد و در واقع اعتقاد باطنی به کمونیسم نداشت.

باوجود این در اواخر دهه ۱۹۷۰م به توصیه بِرژنف و در حالی که در آن زمان، اعضای قدیمی تر و کارآمدتری نیز وجود داشتند، به مقام دبیر اولی حزب در زادگاه خود رسید و در همین ایام بود که با گورباچف روابط نزدیک و دوستانه ای برقرار نمود. یلتسین در نخستین کنگره حزب کمونیست شوروی که در زمان رهبری گورباچف تشکیل شد سخنرانی پرحرارتی در طرفداری از پروستریکا و برنامه های اصلاحی گورباچف ایراد کرد و گورباچف که درصدد تغییراتی در سطح بالای رهبری حزب کمونیست بود، او را به مقام دبیر اولی حزب کمونیست مسکو ارتقا داد. یلتسین در این مقام، جدیت فراوانی از خود نشان داد و با حضور در میان مردم، محبوبیت و شهرت زیادی به دست آورد. وی پس از چندی با حمایت گورباچف به عضویت دفتر سیاسی کمیته مرکزی حزب کمونیست که عالی ترین مقام حزبی در شوروی بود انتخاب شد، اما تندروی او در مبارزه با عناصر قدیمی و محافظه کار حزب باعث شد تا مدتی بعد از این سمت برکنار گردد. از این رو، یلتسین در سال ۱۹۸۸م عملاً از صحنه سیاست شوروی کنار رفت ولی در سال ۱۹۸۹م با استفاده از فضای باز سیاسیِ به وجود آمده، به صحنه بازگشت و با ایراد انتقادات تند از عملکرد حزب و دولت، در انتخابات این سال، که نخستین انتخابات آزاد در تاریخ آن کشور بود، با رأی بیش از پنج میلیون نفر از اهالی مسکو و کسب ۸۹ درصد آراء به نمایندگی کنگره خلق انتخاب گردید. با تصویب پیشنهاد یلتسین درباره انتخاب مستقیم رئیس جمهور فدراسیون روسیه از طرف

مردم، بوریس یلتسین در انتخابات ریاست جمهوری روسیه در ماه مه ۱۹۹۰م با اکثریت قاطع به این مقام رسیدو پس از استعفا از حزب کمونیست شوروی، در برابر گورباچف قد عَلَم کرد. او در ژانویه ۱۹۹۰م، در حالی که اتحاد شوروی سخت درگیر بحران های داخلی به ویژه در آذربایجان بود اعلام داشت که اگر تحولات عمده ای در کشور رخ ندهد، اتحاد شوروی ظرف مدت سه ماه نابود خواهد شد. در عین حال، وی گورباچف را متهم کرد که به سبب مصالحه بیش از حد بر سر روند پروستریکا با یک جنگ داخلی در جنوب و یک شورش سراسری علیه سلطه مسکو روبروست. در این میان، کودتای نافرجام تابستان ۱۹۹۱م علیه گورباچف و مقاومت یلتسین در برابر کودتاچیان، موقعیت یلتسین را بسیار تحکیم بخشد و به جایگاه گورباچف لطمه زیادی وارد کرد. یلتسین سپس با صدور فرامینی که بدون مشورت با گورباچف صادر می کرد، عملاً کنترل اوضاع را در سراسر روسیه به دست گرفت و با انحلال حزب کمونیست و فروپاشی شبکه وسیع تشکیلات حزبی در شوروی، گورباچف کنترل جمهوری های دیگر شوروی را هم از دست داد. هم چنین با تشکیل جامعه کشورهای مستقل مشترک المنافع، آخرین تلاش گورباچف برای حفظ یک پارچگی اتحاد جماهیر شوروی بی نتیجه ماند و به فروپاشی شوروی انجامید. پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، یلتسین به ریاست جمهوری روسیه برگزیده شد و مورد حمایت غرب قرار گرفت. او که می خواست اصلاحات خود را با استفاده از کمک های مالی غرب انجام دهد، با خُلف وعده دول غربی مواجه گشت. بوریس یلتسین در نهایت پس از

یـک دوره بیمـاری و نـاتوانی از ادامه دوران دوم ریاست جمهوری، در ۳۱ دسامبر ۱۹۹۹م از این مقام اسـتعفا کرد و ولادیمیر پوتین را به جانشینی خود برگزید.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای

WWW